3 1761 08547868 3

PG
4645
G5
R36
1912
t.2
ROBARTS
c.1

Presented to the

LIBRARIES *of the*

UNIVERSITY OF TORONTO

by

PETER J. POTICHNYJ

ALLGEMEINES
HANDWÖRTERBUCH

DER

BÖHMISCHEN UND DEUTSCHEN SPRACHE

VON

JOSEF RANK.

II.

DEUTSCH-BÖHMISCHER TEIL.

ACHTE VERMEHRTE UND VERBESSERTE AUFLAGE.

VERLAG VON A. HAASE, PRAG.
WIEN LEIPZIG

Verglichen mit Quellen.

Amerling K., M. Dr.: Názvy vědecké.

Brandl V.: Glossarium.

Čelakovský F. L.: Dodavky.
Mudrosloví.

Doucha Fr., P.: Slova z lidu.

Duden K., Dr.: Orthographisches Wörterbuch der deutsch. Sprache.

Duden K., Dr.: Rechtschreibung der Buchdruckereien deutsch. Sprache.

Flajšhans V.: Slovník český.

Frič A.: Evropské ptactvo.

Gebauer J.: Pravidla k českému pravopisu.

Heinsius: Wörterbuch der deutschen Sprache.

Heller u. Kadlec: Deutsch-böhmische amtliche und juridische Terminologie.

Herzer J.: Slovník česko-německý.

Herzer J.: Slovník česko-francouzský

Heyse: Fremdwörterbuch.

Hoffmann: Wörterbuch der deutschen Sprache.

Hrabák J.: Slovník hornický.

Jungmann J.: Slovník česko-německý

Porovnáno s prameny.

Kott Fr.: Slovník česko-německý.

Kreußler M. O.: Kurzgefaßtes Lateinisch-Deutsches und Deutsch-Lateinisches Handwörterbuch.

Lékařské názvosloví.

Medizin. Terminologie.

Meyers Hand-Lexikon.

Pierer: Universal-Lexikon.

Juridisch-Politische Terminologie.
Právnické názvosloví.

Presl J. S.: Rostlinopis.
Rostlinosloví.

Sanders Handwörterbuch der deutschen Sprache.

Sterzinger-Mourek: Deutsch-böhmisches Wörterbuch.

Šumavský J. F.: Slovník česko-německý.

Špatný Fr.: Slovníky technologické.

Deutsch-böhmische wissenschaftliche Terminologie.
Německo-český slovník vědeckého názvosloví.

Vysoký A.: Materiál k slovníku technologickému.

Wenig: Handwörterbuch der deutschen Sprache.

Abkürzungen. — Skráceniny.

anat. — anatomiſch.
arch. — architektoniſch.
aſtr. — aſtronomiſch.
b. — bei, beim.
Bauk. — Baukunſt.
bot. — botaniſch.
chem. — chemiſch.
chir. — chirurgiſch.
ddd. — der, die, das.
e. — ein, eine.
Eiſenb. — Eiſenbahnen.
engl. — engliſch.
fig. — figürlich.
fr. — franzöſiſch.
geom. — geometriſch.
gr. — griechiſch.
grm. — grammatiſch.
Hdl. — Handel.
Hütt. — Hüttenweſen.
it. — italieniſch.
jmd. — jemand.
Kartenſp. — Kartenſpiel.
kfm. — kaufmänniſch.
Kinderſpr. — Kinderſprache.
Kkht. — Krankheit.
lt. — lateiniſch.
log. — logiſch.
M. — Mehrzahl.
math. — mathematiſch.
Maur. — Maurer.
mech. — mechaniſch.
med. — mediziniſch.
mh. — mit haben (Zeitwort).
mil. — militäriſch.
min. — mineralogiſch.
mont. — montaniſtiſch.
ms. — mit ſein (Zeitwort).
Mühl. — Mühlbau.
muſ. — muſikaliſch.
myth. — mythologiſch.
o., od. — oder.
obj. — objektiv.
phyſ. — phyſikaliſch.
Schiff. — Schiffahrt.
Seif. — Seifenſieder.
ſubj. — ſubjektiv.
Typ. — typographiſch.
u. — und. usw. — und ſo weiter.
v. — von, vom.
vlt. — veraltet.
wbm. — weibmänniſch.
Zool. — Zoologie.
Zuſm. — Zuſammenſetzung.

atd. — a tak dále.
bulh. — bulharské.
crk. — církevní.
chrv. — charvátsky.
jm. muž. — jmeno mužské.
lp. — lépe.
min. — minulý čas.
mor. — moravské.
n. — nebo.
nov. — nové.
obyč. — obyčejně.
pol. — polské.
posm. — posměšně.
rst. — rostlina.
rus. — ruské.
sl. — slovenské (slovácké).
srb. — srbské.
srv. — srovnej.
st. — staré, staročeské.
šp. — špatně.
už. — užíváno.
v. — viz.
vl., vlp. — viz lepší.
vn. — viz následující.
vt. — viz tam.
žrt. — žertovně.
acc. — accusativ.
adj. — adjectivum.
adv. — adverbium.
c., cnj. — conjunctio.
cfr. — confer.
coll. — collectivum.
comp. — comparativ.
dat. — dativ.
etc. — et cetera.
f. — femininum.
gen. — genitiv.
germ. — germanismus.
imp. — imperativ.
imperf. — imperfectum.
impers. — impersonell.
instr. — instrumental.
int. — interjectio.
loc. — local.
m. — masculinum.
n. — neutrum.
nom. — nominativ.
num. — numerale.
pl. — plural.
sing. — singular.
sup. — superlativ.
trsgr. — transgressiv
voc. — vocativ.

Kurze Übersicht der deutschen Sprachlehre und Rechtschreibung.

Krátký přehled německé mluvnice i německého pravopisu.

Deutsches Alphabet. — Německá abeceda.

Pořadí	Jmeno	České vyslovení	Pořadí	Jmeno	České vyslovení	Pořadí	Jmeno	České vyslovení
1	a	a	10	t	i	19	r	r
2	b	b	11	j	j	20	ſ (s)	s (z)
3	c	c	12	k	k (kh)	21	t	t
4	ch	ch	13	l	l	22	u	u
5	d	d	14	m	m	23	v	f
6	e	e	15	n	n	24	w	v
7	f	f	16	o	o	25	x	x (ks)
8	g	g	17	p	p	26	y	y
9	h	h	18	q	q (kv)	27	z	c

Selbstlaute (Hauptlaute, Vokale): — Samohlásky:

einfache — prosté:

a, **e**, **i**, **o**, **u**, **y**
Hast, Nest, List, Kost, Lust, Myrte

verdoppelte — zdvojené:

aa, **ee**, **oo**
Haar, Meer, Moor

gedehnte — dlouhé:

ah, **eh**, **ie**, **oh**, **uh**
Hahn, Mehl, Bier, Mohn, Huhn

Umlaute: Přehlásky:

ä, **ö**, **ü**
Bär, Mönch, Süd

Doppellaute (Zwielaute, Diphthonge): Dvojhlásky:

ai (ay), **au**, **äu (aü)**, **ei (ey)**, **eu**, **oi**, **ui**
Mai (May), Haus, Säule, Wein, Heu, Boi, pfui!

Mitlaute (Konsonanten): — Souhlásky:

a) einfache — prosté: **b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, w, x, z**

b) verdoppelte — zdvojené: **bb, dd, ff, gg, ll, mm, nn, pp, rr, ss, tt**
Robbe, Widder, Schiff, Flagge, Fall, Kamm, Mann, Knapp, Herr, Messe, Fett

c) zusammengesetzte — složené: **ch, ck, dt, ph, sch, ß, tz**
Bach, Sack, Stadt, Phosphor, Hirsch, Fuß, Witz.

Redeteile. Částky řeči.

A. Wandelbare. A. Sklonné.

I. Hauptwörter (Nennwörter). I. Jmena (jména) podstatná. (Substantiva).

Geschlecht: *a*) männlich, *b*) weiblich, *c*) sächlich.
Genus: *a*) masculinum, *b*) femininum, *c*) neutrum.
Rod: *a*) mužský, *b*) ženský, *c*) střední.

Einzahl (Singular). Počet jednotný (jednotník).

1. Eigennamen,
2. Gemeinnamen (Gattungsnamen),
3. Sammelnamen (Mengenamen),
4. Stoffnamen,
5. Begriffsnamen (Abstracta).

Mehrzahl (Plural). Množný počet (množník).

1. Jmena vlastní,
2. „ obecná (druhová),
3. „ hromadná (souborná),
4. „ věcná,
5. „ odtažná (pojmová).

Biegung (Abänderung). Sklonění (Deklination).

1. Nennfall (Werfall),
2. Besitzfall (Wessenfall, Zeugefall),
3. Zweckfall (Wemfall, Gebefall),
4. Zielfall (Wenfall, Klagefall).

1. Jmenovatel (Nominativ),
2. Roditel (Genitiv),
3. Davatel (Dativ),
4. Vinitel (Accusativ).

Starke Biegung: Sklonění silné:

Singular

	Masculinum			*Neutrum*		*Femininum*	
1.	Tag	Vogel	Vater	Mädchen	Haus	Hand	Tochter
2.	Tages	Vogels	Vaters	Mädchens	Hauses	Hand	Tochter
3.	Tage	Vogel	Vater	Mädchen	Hause	Hand	Tochter
4.	Tag	Vogel	Vater	Mädchen	Haus	Hand	Tochter

Plural

1.	Tage	Vögel	Väter	Mädchen	Häuser	Hände	Töchter
2.	Tage	Vögel	Väter	Mädchen	Häuser	Hände	Töchter
3.	Tagen	Vögeln	Vätern	Mädchen	Häusern	Händen	Töchtern
4.	Tage	Vögel	Väter	Mädchen	Häuser	Hände	Töchter

Singular	Plural	
	Neutrum	
Denkmal	Denkmale	Denkmäler
Denkmales	Denkmale	Denkmäler
Denkmale	Denkmalen	Denkmälern
Denkmal	Denkmale	Denkmäler

Zweierlei Mehrzahl haben:
Dvojí množné číslo mají:
Bänder u. Bande, Gastmähler u. Gastmahle, Gewänder und Gewande, Länder und Lande, Pläne und Plane, Täler und Tale, Hörner und Horne, Tücher und Tuche, Wörter und Worte.

Schwache Biegung: Sklonění slabé:

Singular

	Masculinum			*Femininum*			
1.	Mensch	Herr	Knabe	Frau	Königin	Rose	Insel
2.	Menschen	Herr(e)n	Knaben	Frau	Königin	Rose	Insel
3.	Menschen	Herr(e)n	Knaben	Frau	Königin	Rose	Insel
4.	Menschen	Herr(e)n	Knaben	Frau	Königin	Rose	Insel

Plural

1.	Menschen	Herren	Knaben	Frauen	Königinnen	Rosen	Inseln
2.	Menschen	Herren	Knaben	Frauen	Königinnen	Rosen	Inseln
3.	Menschen	Herren	Knaben	Frauen	Königinnen	Rosen	Inseln
4.	Menschen	Herren	Knaben	Frauen	Königinnen	Rosen	Inseln

Gemischte Biegung: — Sklonění smíšené:

Singular

	Masculinum			*Neutrum*	
1.	Dorn		Gedanke	Auge	Ohr
2.	Dornes		Gedankens	Auges	Ohres
3.	Dorne		Gedanken	Auge	Ohre
4.	Dorn		Gedanken	Auge	Ohr

Plural

1.	Dornen	Dörner	Gedanken	Augen	Ohren
2.	Dornen	Dörner	Gedanken	Augen	Ohren
3.	Dornen	Dörnern	Gedanken	Augen	Ohren
4.	Dornen	Dörner	Gedanken	Augen	Ohren

Nach dem Muster *Gedanke* werden dekliniert:

Dle vzoru *Gedanke* skloňují se:

Fels (Felsen), Funke, Friede, Glaube, Haufe, Name, Same, Schade, Buchstabe, Wille.

Deklination der Fremdwörter: — Sklóňování cizích slov:

Singular

	Masculinum		*Neutrum*
1.	Doktor	Konsul	Gymnasium
2.	Doktors	Konsuls	Gymnasiums
3.	Doktor	Konsul	Gymnasium
4.	Doktor	Konsul	Gymnasium

Plural

Masculinum		*Neutrum*
Doktoren	Konsuln	Gymnasien
Doktoren	Konsuln	Gymnasien
Doktoren	Konsuln	Gymnasien
Doktoren	Konsuln	Gymnasien

Wie „*Doktor*" werden alle fremden Wörter auf **or** dekliniert:

Dle vzoru „*Doktor*" skloňují se všecka cizí slova na **or**:

Kurator, Orator, Faktor, Rektor, Major, Professor, Inspektor, Kontrollor *etc.*

Schwach gebogen werden — Slabým spůsobem skloňují se

a) weibliche: — *a*) ženská:

-ion (Religion), **-ie** (Monarchie), **-ur** (Tinktur) *etc.*

b) männliche: — *b*) mužská:

Advokat, Hornist, Planet *etc.*

Die Zusammensetzungen mit: — Složená s:

-graph (Lithograph), **-nom** (Astronom), **-arch** (Monarch) *etc.*

II. Artikel (Geschlechtswort). — II. Člen.

Bestimmter — určitý:

Singular			Plural
Mascul.	*Fem.*	*Neut.*	*M. F. N.*
1. der	die	das	1. die
2. des	der	des	2. der
3. dem	der	dem	3. den
4. den	die	das	4. die

Unbestimmter — neurčitý:

Singular			Plural
Mascul.	*Fem.*	*Neut.*	*M. F. N.*
1. ein	eine	ein	—
2. eines	einer	eines	—
3. einem	einer	einem	—
4. einen	eine	ein	—

III. Beiwörter. (Beschaffenheitswörter, Eigenschaftswörter.)

III. Jmena přídavná. (Adjektiva.)

Starke Biegung: — Sklonění silné:

	Singular			Plural
	Mascul.	*Fem.*	*Neut.*	*M. F. N.*
1.	schöner	schöne	schönes	schöne
2.	schönes	schöner	schönes	schöner
3.	schönem	schöner	schönem	schönen
4.	schönen	schöne	schönes	schöne

Schwache Biegung: — Sklonění slabé:

1.	(der) schöne	(die) schöne	(das) schöne	(die) schönen
2.	(des) schönen	(der) schönen	(des) schönen	(der) schönen
3.	(dem) schönen	(der) schönen	(dem) schönen	(den) schönen
4.	(den) schönen	(die) schöne	(das) schöne	(die) schönen

Steigerung (Vergleichung). — Stupňování (Gradation).

1. Stufe: Positiv — Položitel: schön
2. Stufe: Komparativ — Srovnatel: schöner, ddd. schönere
3. Stufe: Superlativ — Svrchovatel: ddd. schönste.

IV. Fürwörter (Pronomina). — IV. Náměstky (zájmena, místojmena).

Persönliche: (Personalia.) Osobní:

	Singular					
1.	ich	du	er	sie	es	sich
2.	meiner	deiner	seiner	ihrer	seiner	
3.	mir	dir	ihm	ihr	ihm	
4.	mich	dich	ihn	sie	es	
			Plural			
1.	wir	ihr		sie		sich
2.	unser	euer		ihrer		
3.	uns	euch		ihnen		
4.	uns	euch		sie		

Zueignende (Possessiva): Přivlastňovací č. přisvojovací: Anzeigende (Hinweisende): Demonstrativa: Ukazovací:

	Singular						Plural	
	Mascul.	*Fs.*	*Neut.*	*Mascul.*	*Fe.*	*Neut.*	*M.F.N.*	*M.F.N.*
1.	mein	meine	mein	1. der	die	das	1. meine	die
2.	meines	meiner	meines	2. dessen (doss)	deren	dessen (dess)	2. meiner	derer
3.	meinem	meiner	meinem	3. dem	der	dem	3. meinen	denen
4.	meinen	meine	mein	4. den	die	das	4. meine	die

Ebenso: — Rovněž:

dein, sein, ihr, unser
jener, jene, jenes.

dieser, diese, dieses;
derselbe, dieselbe, dasselbe;
derjenige, diejenige, dasjenige.

Unbestimmte (Indefinita) Neurčité:

man, jemand, niemand, wer, was (etwas, nichts).

V. Zahlwörter. V. Číslovky (Numeralia).

1. Grundzahlen Základní Cardinalia		2. Ordnungszahlen Řadová Ordinalia	3. Gattungszahlen Druhová Generalia	4. Wiederholungszahlen Opakovací (Opětovací) Multiplicativa
1	eins (ein, eine, ein)	erste	einerlei	einmal
2	zwei	zweite	zweierlei	zweimal
3	drei	dritte	dreierlei	dreimal
4	vier	vierte	viererlei	viermal
5	fünf	fünfte	fünferlei	fünfmal
6	sechs	sechste	sechserlei	sechsmal
7	sieben	siebente	siebenerlei	siebenmal
8	acht	achte	achterlei	achtmal
9	neun	neunte	neunerlei	neunmal
10	zehn	zehnte	zehnerlei	zehnmal
11	elf (eilf)	elfte (eilfte)	elferlei	elfmal
12	zwölf	zwölfte	zwölferlei	zwölfmal
13	dreizehn	dreizehnte	dreizehnerlei	dreizehnmal
14	vierzehn	vierzehnte	vierzehnerlei	vierzehnmal
15	fünfzehn	fünfzehnte	fünfzehnerlei	fünfzehnmal
16	sech(s)zehn	sechzehnte	sechzehnerlei	sechzehnmal
17	sieb(en)zehn	siebzehnte	siebzehnerlei	siebzehnmal
18	achtzehn	achtzehnte	achtzehnerlei	achtzehnmal
19	neunzehn	neunzehnte	neunzehnerlei	neunzehnmal
20	zwanzig	zwanzigste	zwanzigerlei	zwanzigmal
21	einundzwanzig	einundzwanzigste	einundzwanzigerlei	einundzwanzigmal
	u. s. w.	u. s. w.	u. s. w.	u. s. w.
30	dreißig	dreißigste	dreißigerlei	dreißigmal
31	einunddreißig	einunddreißigste	einunddreißigerlei	einunddreißigmal
40	vierzig	vierzigste	vierzigerlei	vierzigmal
50	fünfzig	fünfzigste	fünfzigerlei	fünfzigmal
60	sechzig	sechzigste	sechzigerlei	sechzigmal
70	siebzig	siebzigste	siebzigerlei	siebzigmal
80	achtzig	achtzigste	achtzigerlei	achtzigmal
90	neunzig	neunzigste	neunzigerlei	neunzigmal
100	hundert	hundertste	hunderterlei	hundertmal
200	zweihundert	zweihundertste	zweihunderterlei	zweihundertmal
300	dreihundert	dreihundertste	dreihunderterlei	dreihundertmal
1000	tausend	tausendste	tausenderlei	tausendmal
2000	zwei tausend	zweitausendste	zweitausenderlei	zweitausendmal
100.000	hunderttausend	hunderttausendste	hunderttausenderlei	hunderttausendmal
1,000.000	million	millionte	millionerlei	millionmal

Neue Zahlwörter bildet man durch Anhängsilben:

Nové číslovky tvoří se příponami:

erstens, zweitens, drittens, viertens, fünftens, sechstens, siebentens u. s. w.
einfach, zweifach, dreifach, vierfach, fünffach, sechsfach, siebenfach u. s. w.
einfaltig, zweifaltig, dreifaltig, vierfaltig, fünffaltig, sechsfaltig, siebenfaltig u. s. w.

Unbestimmte Zahlwörter: — Číslovky neurčité:

jeder, jedweder, jedermann, niemand, etliche, einige, manche, alle, viel, wenig, wenige, mehr, mehrere, ganz, halb, gering, keiner, etwas, nichts.

Einige von diesen Zahlwörtern werden auch als Nebenwörter oder Fürwörter betrachtet.

Některé tyto neurčité číslovky pokládají se též za příslovky neb náměstky.

VI. Zeitwörter (Verba). — VI. Časoslova (slovesa).

Hilfszeitwörter. — Pomocná časoslova.

sein, werden, haben

1. Einfache Zeiten. — *1. Tvary jednoduché.*

Gegenwart — Praesens — Přítomný čas.

Anzeigend — Indicativ — Oznamovací			Verbindend — Conjunctiv — Spojovací.		
sein	**werden**	**haben**	**sein**	**werden**	**haben**
		Singular			
ich bin	werde	habe	ich sei	werde	habe
du bist	wirst	hast	du sei(e)st	werdest	habest
er ist	wird	hat	er sei	werde	habe
		Plural			
wir sind	werden	haben	wir seien	werden	haben
ihr seid	werdet	hab(e)t	ihr seiet	werdet	habet
sie sind	werden	haben	sie seien	werden	haben

Mitvergangenheit — Imperfectum — Souminulý čas.

		Singular			
ich war	wurde (ward)	hatte	ich wäre	würde	hätte
du warst	wurdest (wardst)	hattest	du wärest	würdest	hättest
er war	wurde (ward)	hatte	er wäre	würde	hätte
		Plural			
wir waren	wurden	hatten	wir wären	würden	hätten
ihr waret	wurdet	hattet	ihr wäret	würdet	hättet
sie waren	wurden	hatten	sie wären	würden	hätten

Nennform — Infinitiv Neurčitý způsob			Gebietende Art — Imperativ Rozkazovací způsob		
			Singular		
sein	werden	haben	sei!	werde!	habe!
			Plural		
zu sein	zu werden	zu haben	seid!	werdet!	habet

Mittelwort — Participium — Přícestí.

seiend	werdend	habend
gewesen	geworden	gehabt

2. Zusammengesetzte Zeiten. — *2. Tvary složené.*

Vergangenheit — Perfectum — Minulý čas.

Anzeigend — Indicativ — Oznamovací.			Verbindend — Conjunctiv — Spojovací.		
ich bin gewesen *etc.*	ich bin geworden *etc.*	ich habe gehabt *etc.*	ich sei gewesen *etc.*	ich sei geworden *etc.*	ich habe gehabt *etc.*

Vorvergangenheit — Plusquamperfectum — Předminulý čas.

ich war gewesen *etc.*	ich war geworden *etc.*	ich hatte gehabt *etc.*	ich wäre gewesen *etc.*	ich wäre geworden *etc.*	ich hätte gehabt *etc.*

Zukunft — Futurum — Budoucí čas.

ich werde sein *etc.*	ich werde werden *etc.*	ich werde haben *etc.*	ich werde sein *etc.*	ich werde werden *etc.*	ich werde haben *etc.*

Vorzukunft — Futurum exactum — Budoucně skonalý čas.

ich werde gewesen sein *etc.*	ich werde geworden sein *etc.*	ich werde gehabt haben *etc.*	ich werde gewesen sein *etc.*	ich werde geworden sein *etc.*	ich werde gehabt haben *etc.*

Nennform — Infinitiv — Neurčitý způsob.

gewesen sein	geworden sein	gehabt haben	gewesen zu sein	geworden zu sein	gehabt zu haben

Regelmäßige Zeitwörter. Pravidelná časoslova.

Schwache Biegung. — Časování slabé.

loben, hören, reden *etc.*

1. Tätigkeitsform (Wirkeform, Wirkungsstand) — Activum — Rod činný.

Praesens		Imperfectum		Perfectum	
Indic.	*Conj.*	*Indic.*	*Conj.*	*Indic.*	*Conj.*
ich lobe	lobe	lobte	lobete	habe	habe
du lobest (lobst)	lobest	lobtest	lobetest	hast	habest
er lobet (lobt)	lobe	lobte	lobete	hat	habe
wir loben	loben	lobten	lobeten	haben	haben
ihr lobet (lobt)	lobet	lobtet	lobetet	habet	habet
sie loben	loben	lobten	lobeten	haben	haben
				gelobt	gelobt

Plusquamperfectum		Futurum		Futurum exactum	
ich hatte	hätte	werde	werde	werde	werde
du hattest	hättest	wirst	werdest	wirst	werdest
er hatte	hätte	wird	werde	wird	werde
wir hatten	hätten	werden	werden	werden	werden
ihr hattet	hättet	werdet	werdet	werdet	werdet
sie hatten	hätten	werden	werden	werden	werden
gelobt	gelobt	loben	loben	gelobt haben	gelobt haben

Conjunctiv: ich **würde** gelobt haben *etc.*

anstatt dessen wird auch der Conjunctiv der Vorvergangenheit gesetzt.

místo něho klade se též spojov. způsob času předminulého.

Infinitiv: loben, gelobt haben (zu loben, gelobt zu haben).

Imperativ: Singular: lobe; Plural: lobet!
Participium: lobend, gelobt.

2. Leideform (Leidenstand) — Passivum — Rod trpný.

Praesens		Imperfectum		Perfectum	
Indic.	*Conj.*	*Indic.*	*Conj.*	*Indic.*	*Conj.*
ich werde	werde	wurde	würde	bin	sei
du wirst	werdest	wurdest	würdest	bist	seist
er wird	werde	wurde	würde	ist	sei
wir werden	werden	wurden	würden	sind	seien
ihr werdet	werdet	wurdet	würdet	seid	seiet
sie werden	werden	wurden	würden	sind	seien
gelobt worden	gelobt worden	gelobt	gelobt	gelobt worden	gelobt worden

Plusquamperfectum		Futurum		Futurum exactum	
ich war	wäre	werde	werde	werde	werde
du warst	wärest	wirst	werdest	wirst	werdest
er war	wäre	wird	werde	wird	werde
wir waren	wären	werden	werden	werden	werden
ihr waret	wäret	werdet	werdet	werdet	werdet
sie waren	wären	werden	werden	werden	werden
gelobt worden	gelobt worden	gelobt werden	gelobt werden	gelobt worden sein	gelobt worden sein

Conjunctiv: ich **würde** gelobt werden *etc.*

anstatt dessen wird auch der Conjunctiv der Mitvergangenheit gesetzt.

místo něho klade se též spojov. způsob času souminulého.

Infinitiv: Praesens: gelobt werden
Perfectum: gelobt worden sein

Imperativ: Singular: werde du gelobt
Plural: werdet ihr gelobt

Participium: gelobt.

Starke Biegung. — Časování silné.

Praesens	Imperfectum	Perfectum	Plusquam-perfectum	Futurum	Futurum exactum
ich binde	ich band	ich habe	ich hatte	ich werde	ich werde
du bindest	du bandst	du hast	gebunden	binden	gebunden
er bindet	er band	er hat			haben u. s.
u. s. w.	u. s. w.	u. s. w.	u. s. w.	u. s. w.	
		gebunden			

Ablautende Zeitwörter. Časoslova s přehláskou.

Starke Biegung. — Časování silné.

Infinitiv	Präsens des Indicativ	Imperfect		Imperativ	Particip
		des Indicat.	d. Conjunct.		
backen	ich backe, du bäckst, er bäckt	buk	büke	backe	gebacken
bedingen	ich bedinge u. s. w.	bedung	bedünge	bedinge	bedungen
befehlen	ich befehle, du befiehlst, er befiehlt	befahl	beföhle	befiehl	befohlen
befleißen	ich befleiße u. s. w.	befliß	beflisse	befleiß	beflissen
beginnen	ich beginne u. s. w.	begann	begönne	beginne	begonnen
beißen	ich beiße, beißest, beißt	biß	bisse	beiß od. beiße	gebissen
bellen	ich belle, bellest (billst), bellt, (billt)	bellte (boll)	bellete (bölle)	belle (bill)	gebellt (gebollen)
bergen	ich berge, birgst, birgt	barg	bärge	birg	geborgen
bersten	ich berste u. s. w.	borst od. barst	börste	berste od. birst	geborsten
besinnen	ich besinne u. s. w.	besann	besönne	besinne	besonnen
besitzen	ich besitze u. s. w.	besaß	besäße	besitze	besessen
betrügen	ich betrüge u. s. w.	betrog	betröge	betrüge	betrogen
bewegen	ich bewege u. s. w.	bewog	bewöge	bewege	bewogen
biegen	ich biege u. s. w.	bog	böge	biege	gebogen
bieten	ich biete u. s. w.	bot	böte	biete	geboten
binden	ich binde u. s. w.	band	bände	binde	gebunden
bitten	ich bitte u. s. w.	bat	bäte	bitte	gebeten
blasen	ich blase, bläsest, bläst	blies	bliese	blase	geblasen
bleiben	ich bleibe u. s. w.	blieb	bliebe	bleibe od. bleib	geblieben
bleichen *)	ich bleiche u. s. w.	blich	bliche	bleiche	geblichen
braten	ich brate, bratest (brätst), bratet (brät)	bratete (briet)	bratete (briete)	brate	gebraten
brechen	ich breche, brichst, bricht	brach	bräche	brich	gebrochen
dingen	ich dinge u. s. w.	dung	dünge (dingte)	dinge	gedungen
dreschen	ich dresche, du drischest, er drischt	drosch od. drasch	drösche od. dräsche	drisch	gedroschen
dringen	ich dringe u. s. w.	drang	dränge	dringe	gedrungen
empfangen	ich empfange, empfängst, empfängt	empfing	empfinge	empfange	empfangen
empfehlen	ich empfehle, empfiehlst, empfiehlt	empfahl	empföhle	empfiehl	empfohlen
empfinden	ich empfinde u. s. w.	empfand	empfände	empfinde	empfunden
erbleichen	ich erbleiche u. s. w.	erblich	erbliche	erbleiche	erblichen
erfrieren	ich erfriere u. s. w.	erfror	erfröre	erfriere	erfroren
erlöschen	wird conjugiert	wie Ver-		löschen	
ersaufen	ich ersaufe, ersaufst, ersäuft	ersoff	ersöffe	ersaufe	ersoffen
erschallen	ich erschalle u. s. w.	erscholl	erschölle	erschalle	erschollen
erscheinen	ich erscheine u. s. w.	erschien	erschiene	erscheine	erschienen
erschrecken	ich erschrecke, du erschrickst, er erschrickt	erschrak	erschrake	erschrick	erschrocken
ertrinken	ich ertrinke u. s. w.	ertrank	ertränke	ertrink	ertrunken
erwägen	ich erwäge u. s. w.	erwog	erwöge	erwäge	erwogen
essen	ich esse, issest, isset od. ißt	aß	äße	iß	gegessen
fahren	ich fahre, fährst, fährt	fuhr	führe	fahre	gefahren
fallen	ich falle, fallst, fallt	fiel	fiele	falle	gefallen
fangen	ich fange, fangst, fangt	fing	finge	fange	gefangen
fechten	ich fechte, fichst, ficht	focht	fochte	fechte od. ficht	gefochten

*) bleichen *blíditi* biegt schwach; bleichen *blednouti* biegt stark *v* Erbleichen.

Infinitiv	Präsens des Indicativ	Imperfect		Imperativ	Particip
		des Indicat.	d. Conjunct.		
finden	ich finde u. s. w.	fand	fände	finde	gefunden
flechten	ich flechte, flichst, flicht	flocht	flöchte	flechte od. flicht	geflochten
fliegen	ich fliege, fliegst, fliegt	flog	flöge	fliege	geflogen
fliehen	ich fliehe u. s. w.	floh	flöhe	fliehe od. flieh	geflohen
fließen	ich fließe u. s. w.	floß	flöße	fließe	geflossen
fressen	ich fresse, frissest, frißt	fraß	fräße	friß	gefressen
frieren	ich friere u. s. w.	fror	fröre	friere	gefroren
gären	ich gäre u. s. w.	gor	göre	gäre	gegoren
gebären	ich gebäre, gebärst (gebierst), gebärt (gebiert)	gebar	gebäre (geböre)	gebäre (gebier)	geboren
geben	ich gebe, gibst, gibt	gab	gäbe	gib	gegeben
gebieten	ich gebiete u. s. w.	gebot	geböte	gebiete	geboten
gedeihen	ich gedeihe u. s. w.	gedieh	gediehe	gedeih	gediehen
gefallen	ich gefalle, gefällst, gefällt	gefiel	gefiele	gefalle	gefallen
gelingen	es gelingt	gelang	gelänge	gelinge	gelungen
gelten	ich gelte, giltst, gilt	galt	gälte	gilt	gegolten
genesen	ich genese u. s. w.	genas	genäse	genese	genesen
genießen	ich genieße u. s. w.	genoß	genöße	genieße	genossen
geraten	ich gerate, gerätst, gerät	geriet	geriete	gerate	geraten
geschehen	es geschieht	geschah (geschahe)	geschähe	geschehe	geschehen
gewinnen	ich gewinne u. s. w.	gewann	gewänne (gewönne)	gewinne	gewonnen
gießen	ich gieße u. s. w.	goß	göße	gieße	gegossen
gleichen	ich gleiche u. s. w.	glich	gliche	gleiche	geglichen
gleiten	ich gleite u. s. w.	glitt	glitte	gleite	geglitten
glimmen	ich glimme u. s. w.	glomm	glömme	glimme	geglommen
graben	ich grabe, gräbst, gräbt	grub	grübe	grabe	gegraben
greifen	ich greife u. s. w.	griff	griffe	greife	gegriffen
halten	ich halte, hältst, hält	hielt	hielte	halte	gehalten
hangen	ich hange, hängst, hängt	hing	hinge	hange	gehangen
hauen	ich haue u. s. w.	hieb	hiebe	haue od. hau	gehauen
heben	ich hebe u. s. w.	hob (hub)	höbe (hübe)	hebe	gehoben
heißen	ich heiße, heißest, heißt	hieß	hieße	heiße od. heiß	geheißen
helfen	ich helfe, hilfst, hilft	half	hülfe	hilf	geholfen
keifen	ich keife u. s. w.	kiff	kiffe	keife od. keif	gekiffen
kleiben	ich kleibe u. s. w.	klob	klöbe	kleibe	gekloben
klimmen	ich klimme u. s. w.	klomm	klömme	klimme	geklommen
klingen	ich klinge u. s. w.	klang	klänge	klinge	geklungen
kneifen od. kneipen	ich kneife od. kneipe u. s. w.	kniff od. knipp	kniffe od. knippe	kneife od. kneipe	gekniffen od. geknippen
kommen	ich komme, kommst, kommt	kam	käme	komm	gekommen
kriechen	ich kriech u. s. w.	kroch	kröche	kriech od. krieh	gekrochen
laden	ich lade, ladest (ladst), ladet (ladt)	lud	lüde	lade	geladen
lassen *)	ich lasse, lässest, lässet (laßt)	ließ	ließe	lasse od. laß	gelassen
laufen	ich laufe, läufst, läuft	lief	liefe	laufe od. lauf	gelaufen
leiden	ich leide u. s. w.	litt	litte	leide	gelitten
leihen	ich leihe u. s. w.	lieh	liehe	leihe	gelehen
lesen	ich lese, liesest, liest (liest)	las	lase	lies	gelesen

*) Veranlassen biegt schwach.

Infinitiv	Präsens des Indicativ	Imperfect		Imperativ	Particip
		des Indicat.	d. Conjunct.		
liegen	ich liege u. s. w.	lag	läge	liege	gelegen
lügen	ich lüge u. s. w	log	löge	lüge	gelogen
mahlen	ich mahle, mahlst(mählst) mahlt (mählt)	mahlte (mühl)	mahlete (mühle)	mahle	gemahlen
meiden	ich meide u. s. w.	mied	miede	meide	gemieden
melken	ich melke, melkst oder milkst, melkt od. milkt	molk	mölke	melke od. milk	gemolken
messen	ich messe,missest,misset od. mißt	maß	mäße	miß	gemessen
mißfallen	ich mißfalle, mißfällst, mißfallt	mißfiel	mißfiele	mißfalle	mißfallen
nehmen	ich nehme,nimmst,nimmt	nahm	nähme	nimm	genommen
pfeifen	ich pfeife	pfiff	pfiffe	pfeife od. pfeif	gepfiffen
pflegen	ich pflege u. s. w.	pflog	pflöge	pflege	gepflogen
preisen	ich preise u. s. w.	pries	priese	preise	gepriesen
quellen	ich quelle, quillst, quillt	quoll	quölle	quelle od. quill	gequollen
raten	ich rate, rätst, rät	riet	riete	rate	geraten
reiben	ich reibe u. s. w.	rieb	riebe	reibe	gerieben
reißen	ich reiße u. s. w.	riß	risse	reiße	gerissen
reiten	ich reite u. s. w.	ritt	ritte	reite	geritten
riechen	ich rieche u. s. w.	roch	röche	rieche od. riech	gerochen
ringen	ich ringe u. s. w.	rang	ränge	ringe	gerungen
rinnen	ich rinne u. s. w.	rann	ränne (rönne)	rinne	geronnen
rufen	ich rufe u. s. w.	rief	riefe	rufe	gerufen
salzen	ich salze u. s. w.	salzte	salzete	salze	gesalzen
saufen	ich saufe, säufst, säuft	soff	söffe	saufe	gesoffen
saugen	ich sauge u. s. w.	sog	söge	sauge	gesogen
schaffen	ich schaffe u. s. w.	schuf	schüfe	schaffe	geschaffen
scheiden	ich scheide u. s. w.	schied	schiede	scheide	geschieden
scheinen	ich scheine u. s. w.	schien	schiene	scheine	geschienen
scheißen	ich scheiße u. s. w.	schiß	schisse	scheiße	geschissen
schelten	ich schelte, schiltst, schilt	schalt (scholt)	schälte (schölte)	schilt	gescholten
schoren	ich schore, schierst, schiert	schor	schöre	schore od. schier	geschoren
schieben	ich schiebe u. s. w.	schob	schöbe	schiebe	geschoben
schießen	ich schieße u. s. w.	schoß	schösse	schieße	geschossen
schinden	ich schinde u. s. w.	schund	schünde	schinde	geschunden
schlafen	ich schlafe, schläfst, schläft	schlief	schliefe	schlafe	geschlafen
schlagen*)	ich schlage, du schlägst, er schlägt	schlug	schlüge	schlage	geschlagen
schleichen	ich schleiche u. s. w.	schlich	schliche	schleiche	geschlichen
schleifen	ich schleife u. s. w.	schliff	schliffe	schleife od.schleif	geschliffen
schleißen	ich schleiße u. s. w.	schliß (schloß)	schlisse (schlösse)	schleiße	geschlissen (geschlossen)
schliefen	ich schliefe u. s. w.	schloff	schlöffe	schliefe	geschloffen
schließen	ich schließe u. s. w.	schloß	schlösse	schließe	geschlossen
schlingen	ich schlinge u. s. w.	schlang	schlänge	schlinge	geschlungen
schmeißen	ich schmeiße u. s. w.	schmieß	schmisse	schmeiße	geschmissen
schmelzen	ich schmelze, schmelzest (schmilzest), schmelzt (schmilzt)	schmolz	schmölze	schmilz oder schmelz	geschmolzen
schneiden	ich schneide u. s. w.	schnitt	schnitte	schneide	geschnitten
schnieben	ich schniebe u. s. w.	schnob	schnöbe	schniebe	geschnoben
schreiben	ich schreibe u. s. w.	schrieb	schriebe	schreibe	geschrieben

*) Beratschlagen biegt schwach.

Infinitiv	Präsens des Indicativ	Imperfect		Imperativ	Particip
		des Indicat.	d. Conjunct.		
schreien	ich schreie u. s. w.	schrie	schrie	schreie	geschrien
schreiten	ich schreite u. s. w.	schritt	schritte	schreite	geschritten
schwären	ich schwäre u. s. w.	schwor	schwöre	schwäre	geschworen
schweigen	ich schweige u. s. w.	schwieg	schwiege	schweige	geschwiegen
schwellen	ich schwelle, schwillst, schwillt	schwoll	schwölle	schwill od. schwelle	geschwollen
schwimmen	ich schwimme u. s. w.	schwamm	schwämme	schwimme	geschwommen
schwinden	ich schwinde u. s. w.	schwand	schwände	schwinde	geschwunden
schwingen	ich schwinge u. s. w.	schwang (schwung)	schwänge	schwinge	geschwungen
schwören	ich schwöre u. s. w.	schwor (schwur)	schwöre (schwüre)	schwöre	geschworen
sehen	ich sehe, siehst, sieht	sah	sähe	siehe	gesehen
sieden	ich siede u. s. w.	sott	sötte	siede	gesotten
singen	ich singe u. s. w.	sang	sänge	singe	gesungen
sinken	ich sinke u. s. w.	sank	sänke	sinke	gesunken
sinnen	ich sinne u. s. w.	sann	sänne (sönne)	sinne	gesonnen
sitzen	ich sitze u. s. w.	saß	säße	sitze	gesessen
sollen	ich soll, sollst, soll	sollte	sollte	—	gesollt (sollen)
spalten	ich spalte u. s. w.	spaltete	spaltete	spalte	gespalten
speien	ich speie u. s. w.	spie	spie	speie	gespieen
spinnen	ich spinne u. s. w.	spann	spänne (spönne)	spinne	gesponnen
spleißen	ich spleiße u. s. w.	spließ	splisse	spleiße	gesplissen
sprechen	ich spreche, sprichst, spricht	sprach	spräche	sprich	gesprochen
sprießen	ich sprieße u. s. w.	sproß	sprösse	sprieße	gesprossen
springen	ich springe u. s. w.	sprang	spränge	springe	gesprungen
stechen	ich steche, stichst, sticht	stach	stäche	stich	gestochen
stehlen	ich stehle, stiehlst, stiehlt	stahl (stohl)	stähle (stöhle, stehle)	stiehl	gestohlen
steigen	ich steige u. s. w.	stieg	stiege	steige	gestiegen
sterben	ich sterbe, stirbst, stirbt u. s. w.	starb	stärbe (stürbe)	stirb	gestorben
stieben	ich stiebe u. s. w.	stob	stöbe	stiebe	gestoben
stinken	ich stinke u. s. w.	stank	stänke	stinke	gestunken
stoßen	ich stoße, stößest, stößt	stieß	stieße	stoße	gestossen
streichen	ich streiche u. s. w.	strich	striche	streiche	gestrichen
streiten	ich streite u. s. w.	stritt	stritte	streite	gestritten
tragen	ich trage, trägst, trägt	trug	trüge	trage	getragen
treffen	ich treffe, triffst, trifft	traf	träfe	triff	getroffen
treiben	ich treibe u. s. w.	trieb	triebe	treibe	getrieben
treten	ich trete, trittst, tritt	trat	träte	tritt	getreten
trinken	ich trinke u. s. w.	trank	tränke	trinke	getrunken
trügen	ich trüge, trügst, trügt	trog	tröge	trüge	getrogen
verbergen	ich verberge, verbirgst, verbirgt	verbarg	verbärge	verbirg	verborgen
verbieten	ich verbiete u. s. w.	verbot	verböte	verbiete	verboten
verbleiben	ich verbleibe u. s. w.	verblieb	verbliebe	verbleibe	verblieben
verbleichen	ich verbleiche	verblich	verbliche	verbleiche	verblichen
verderben	ich verderbe, verdirbst, verdirbt	verdarb	verdärbe (verdürbe)	verdirb	verdorben
verdrießen	es verdrießt	verdroß	verdrösse	verdrieße	verdrossen
vergessen	ich vergesse, vergissest, vergißt	vergaß	vergäße	vergiß	vergessen
vergleichen	ich vergleiche u. s. w.	verglich	vergliche	vergleiche	verglichen
verlieren	ich verliere u. s. w.	verlor	verlöre	verliere	verloren

Infinitiv	Präsens des Indicativ	Imperfect		Imperativ	Particip
		des Indicat.	d. Conjunct.		
verlöschen	ich verlösche, verlöschest oder verlischest, verlöscht od. verlischt	verlosch	verlösche	verlösche oder verlisch	verloschen
verschwinden	ich verschwinde u. s. w.	verschwand	verschwände	verschwinde	verschwunden
verzeihen	ich verzeihe u. s. w.	verzieh	verziehe	verzeihe	verziehen
wachsen	ich wachse, wächsest, wächst	wuchs	wüchse	wachse	gewachsen
wägen	ich wäge, wägst, wägt	wog	wöge	wäge	gewogen
wiegen*)	ich wiege, wiegst, wiegt	wog	wöge	wiege	gewogen
waschen	ich wasche, waschest, wäscht	wusch	wüsche	wasche	gewaschen
weichen	ich weiche u. s. w.	wich	wiche	weiche	gewichen
weisen	ich weise u. s. w.	wies	wiese	wiese	gewiesen
werben	ich werbe, wirbst, wirbt	warb	wärbe	werbe	geworben
werfen	ich werfe, wirfst u. s. w.	warf	wärfe (würfe)	wirf	geworfen
winden	ich winde u. s. w.	wand	wände	winde	gewunden
zeihen	ich zeihe u. s. w.	zieh	ziehe	zeihe	gezichen
ziehen	ich ziehe u. s. w.	zog	zöge	ziehe	gezogen
zwingen	ich zwinge u. s. w.	zwang	zwänge	zwinge	gezwungen

Schwache Biegung. — Časování slabé.

brennen	ich brenne u. s. w.	brannte	brennete	brenne	gebrannt
kennen	ich kenne u. s. w.	kannte	kennete	kenne	gekannt
nennen	ich nenne u. s. w.	nannte	nennete	nenne	genannt
rächen	ich räche u. s. w.	rächte (roch)	rächte (röche)	räche	gerächt (gerochen)
rennen	ich renne u. s. w.	rannte od. rennte	rennete	renne	gerannt od. gerennt
schrauben	ich schraube u. s. w.	schraubte (schrob)	schraubete (schröbe)	schraube	geschraubt (geschroben)
senden	ich sende u. s. w.	sandte	sendete	sende	gesandt (gesendet)
stecken	ich stecke u. s. w.	steckte od. stak	steckte od. stöcke	stecke	gesteckt
verhehlen	ich verhehle u. s. w.	verhehlte	verhehlte	verhehle	verhehlt od verhohlen
verwirren	ich verwirre u. s. w.	verwirrte	verwirrete	verwirre	verwirrt (verworren)
wenden	ich wende u. s. w.	wendete od. wandte	wendete	wende	gewendet od gewandt

Unregelmäßige Zeitwörter. — Časoslova nepravidelná.

bringen	ich bringe u. s. w.	brachte	brächte	bringe	gebracht
denken	ich denke u. s. w.	dachte	dächte	denke	gedacht
dürfen	ich darf, darfst, darf; wir dürfen u. s. w.	durfte	dürfte	—	gedurft
gehen	ich gehe u. s. w.	ging	ginge	gehe od. geh	gegangen
haben	ich habe, hast, hat	hatte	hätte	habe	gehabt
kiesen od. küren	ich küre u. s. w.	kor	köre	küre	gekoren**)
können	ich kann, kannst, kann	konnte	könnte	—	gekonnt
mögen	ich mag, magst, mag; wir mögen u. s. w.	mochte	möchte	(vermöge)	gemocht
müssen	ich muß, mußt, muß; wir müssen, ihr müsset od. müßt u. s. w.	mußte	müßte	—	gemußt

*) wiegen *vážiti, váhu míti*, biegt stark; wiegen *kolébati* biegt schwach.
**) Kören v. Erkoren, Auserkoren.

Infinitiv	Präsens des Indicativ	Imperfect		Imperativ	Particip
		des Indicat.	d. Conjunct.		
sein	ich bin, du bist, er ist; wir sind u. s. w.	war, warst, war	wäre	sei	gewesen
stehen	ich stehe u. s. w.	stünd (stund)	stände (stünde)	stehe	gestanden
tun	ich tue, tust, tut	tat	täte	tue	getan
werden	ich werde, du wirst, er wird; wir werden u. s. w.	ward od. wurde, du wurdest, er wurde u. s. w.	würde	werde	geworden (u. als Hilfswort) worden
wissen	ich weiß, weißt, weiß	wußte	wüßte	wisse	gewußt
wollen	ich will, willst, will, wir wollen u. s. w.	wollte	wollte	—	gewollt

Von dem Infinitiv der Zeitwörter werden Hauptwörter (*Verbal-Substantiva*) sächlichen Geschlechtes gebildet, welche aber keine Mehrzahl zulassen:

Od neurčitého způsobu časoslov tvoří se jmena podstatná (*jm. časoslovná*) středního rodu, která však nemají množného počtu:

das Lesen, Schreiben, Schweigen, Singen, Tanzen, Zeichnen *etc.*

Das Mittelwort (Particip) wird wie ein Adjectiv dekliniert.

Příčestí skloňuje se jako jmeno přídavné.

B. Unwandelbare.

B. Nesklonné.

VII. Nebenwörter (Umstandswörter)

VII. Příslovky (Adverbia)

1. des Ortes:

da, daher, dahin, dort, draußen, drüben (hüben), fort, her, herab, heraus, hin, hinab, hinauf, hinaus, hinunter, hier, nirgends, oben, unten, überall, vorwärts, weg, weit, wo, woher, wohin *etc.*

1. místa:

2. der Zeit:

abends, bereits, bald, dann, einst, endlich, früh, gestern, heute, gleich, sogleich, zugleich, immer, je, jemals, jetzt, lange, mittags, morgen, übermorgen, nie, niemals, nimmer, längst, schon, sonst, stets, wann, wieder, letztens, zuletzt.

2. času:

3. der Zahl und des Umfangs:

besonders, insbesondere, einzeln, einmal, zweimal *etc.*, erstens, zweitens *etc*, teils *etc.*

3. kolikosti (počtu a objemu):

4. der Art (der Beschaffenheit):

so, wie, als, anders

4. jakosti (způsobu):

5. der Vergleichung:

zu /zu viel *etc.*), sehr (sehr gut *etc.*), fast, beinahe, beiläufig, ungefähr, gar, kaum, nur, höchst, höchstens, äußerst, insgeheim

5. přirovnání:

6. der Bejahung und Verneinung:

ja, nein, nicht, wahrlich, doch, allerdings, freilich, etwa

6. tvrdicí a záporné:

Die meisten Nebenwörter sind von Beiwörtern abgeleitet und können gesteigert werden:

Největší část příslovek odvozena jest od jmen přídavných a může se stupňovati:

schön, schöner, am schönsten; lang, länger, am längsten

Unregelmäßige Steigerung:

bald, eher, am ehesten; gern, lieber, am liebsten
gut, besser, am besten; viel, mehr, am meisten *etc.*

Nepravidelné stupňování:

VIII. Vorwörter (Verhältniswörter)

regieren (fordern) den

1. Genitiv:

anstatt, statt, außerhalb, innerhalb, oberhalb, unterhalb, diesseit, jenseit, unweit, ..halber, ..halben, kraft, laut, infolge, mittels (mittelst), vermittelst, vermöge, ungeachtet, ...willen, während, wegen;

2. Dativ:

aus, außer, bei, binnen, entgegen, gegenüber, mit, nach, nächst, nebst, sammt, seit, vor, (zum = zu dem), zuwider

VIII. Předložky (Präpositionen)

řídí

3. Accusativ:

durch, für, gegen, ohne, um, wider, sonde (sonder Zweifel *etc.*);

4. Genitiv & Dativ:

trotz, längs, zufolge;

5. Dativ & Accusativ:

an, auf, hinter, in (in dem = im), neben über, unter, vor, zwischen

IX. Bindewörter

IX. Spojky (Konjunktionen)

und, auch, als, sowohl... als auch..., nicht nur... sondern auch..., teils... teils..., nicht weniger als...; daß, wenn..., so..., wofern, falls, oder, entweder... oder...; aber, allein, doch, jedoch, dennoch, vielmehr, hingegen, dagegen, mithin, obgleich, wenngleich, obschon, obwohl, wiewohl, zwar; da, weil, darum, weder, noch *etc.*

X. Empfindungswörter (Empfindungslaute)

X. Citoslovce (Interjektionen)

ach! ah! pah! aha! ha! hahaha! o! oh! oho! halloh! o weh! ei! heda! heil! hop! hopsa! hurrah! juch! juchei! hu! husch! bum! pautz! platz! piff! paff! puff! pfui! leider!

Partikeln

heißen überhaupt unwandelbare Redeteile; insbesondere versteht man aber unter diesem Namen solche Wörter, die nur als Anhängsel vorkommen:

Částice

slovou vůbec taková slova, jichž nelze skloňovati (části nesklonné); zvláště pak nazývají se tak slova ona, ježto vyskytují se pouze co přípony ke slovům jiným:

einmal, ehemals, desgleichen, deshalb, allenthalben, überall, seitwärts *etc.*

Allgemeine Sprachregeln.
Obecná pravidla mluvnická.

1. Alle ***Hauptwörter*** werden mit einem großen Anfangsbuchstaben geschrieben.

1. Všecka *jména podstatná* píšou se velikým písmenem začátečním.

2. Die ***Betonung*** (Akzent, Silbenton) in jedem Worte fällt auf jene Silbe (Wurzel-Stammsilbe, welche den Begriff andeutet:

2. ***Přízvuk*** nalezá se na oné slabice (slabika kmenová), v níž jest pojem slova naznačen:

richtig, gerecht, wichtig, Gewicht, gebet, Gebet, ruchlos, Geruch *etc.*

In Zusammensetzungen übergeht die Betonung auf folgende Vorwörter:

Ve slovích složených přechází přízvuk na tyto předložky:

an, auf, aus, bei, durch, ein, gegen, mit, neben, ober, über, unter, vor, zu, zwischen.

3. Für das ***Geschlecht*** der Stammwörter gibt es keine allgemeine Regel:

3. *O rodu* kmenových slov podstatných není žádných obecných pravidel:

der Sand, **der** Stand, **die** Hand, **die** Wand, **das** Band (páska), **der** Band (díl knihy), **der** Hut (klobouk), **die** Hut (hlídka, pastva), **die** Glut, **das** Blut, **das** Gut.

Folgende ***Endsilben*** sind

Následující *koncovky* čili přípony jsou

a. männlich:

a. mužské:

-er, -ier, -ich, -ig, -ing, -ling:

Ritter,*) Barbier, Enterich, Honig, Häring, Jüngling

b. weiblich:

b. ženské:

-ei, -heit, -keit, -igkeit, -in, -schaft, -ung:

Fischerei, Freiheit, Tapferkeit, Frömmigkeit, Fürstin, Herrschaft, Hoffnung.

c. sächlich:

c. střední:

-chen, -lein, -sel: Mädchen, Büchlein, Rätsel *etc.*

d. sächlich oder **männlich:**

d. střední neb **mužské:**

-tum: das Altertum, Christentum, Eigentum, Fürstentum *etc.*
der Reichtum, Irrtum.

e. sächlich oder **weiblich:**

e. střední neb **ženské:**

-nis: das Bildnis, Geheimnis, Hindernis, Verhältnis, Zeugnis *etc.*
die Erlaubnis, Finsternis, Kenntnis, Wildnis *etc.*
(**Die** Erkenntnis *poznání;* **das** Erkenntnis *výrok, nález soudní.*)

-sal: das Schicksal, Saumsal, Labsal, das oder die Trübsal, das oder die Drangsal.

---

*) Ausnahmen: **das** Wasser, Kupfer, Messer, Wunder, Muster, Ruder.
Výjimky: **die** Ammer, Kammer, Feder, Kelter, Kicher, Kiefer, Leber, Schulter.

4. Viele ***Beiwörter*** werden durch folgende Endsilben gebildet:

-en: golden, seiden, wollen, leinen;
-ern: hölzern, bleiern, silbern, kupfern;
-ig: sandig, steinig, ruhig, gnädig;
-icht: törichte, kiesicht, teigicht;
-isch: kindisch, diebisch, tierisch;

4. Mnoho ***jmen přídavných*** tvoří se následujícími příponami:

-lich: väterlich, mütterlich, jährlich;
-er: Prager, Wiener, Berliner, Pariser;
-bar: dankbar, dienstbar, furchtbar;
-sam: wachsam, sparsam, gehorsam;
-haft: tugendhaft, fehlerhaft, lügenhaft.

5. ***Zeitwörter*** enden alle auf **-n** (**-en**, **-eln**, **-rn**, **-n**:)

lesen, schreiben, spielen, tanzen, singen; lispeln, fabeln; wittern; sein, tun.

5. ***Časoslova*** končí všecka na **-n**

6. Für die ***fremden Wörter*** behalten Manche die ursprüngliche Orthographie; von Anderen werden sie verdeutscht.

6. ***Cizí slova*** píšou někteří pravopisem původním, jiní opět přispůsobují je pravopisu německému.

A.

A; von A bis Z od a do ž, od počátku až do konce; wer A sagt, muß auch B sagen kdo začal, ať dokoná.

à (bei Preisen) po; 4 *kg* à K 3, 4 kila po K 3; *à la* . . . na spůsob . . .; *à la française* (fr.) na spůsob francouzský, po francouzsku. [loď na Rýně).

Aak (-s, M. -e) *n. et f.* ajka *f.* (mělká

Aal (-(e)s, M. -e) *m.* úhoř *m.*, *Muraena anguilla* (*Muraena fluviatilis*); 2. (falscher Faltenbruch) zával *m.*, zálom *m.*, lomený záhyb.

Aal-angel *f.* udice na úhoře; —artig *adj.* úhořovitý; —beere *f.* černý ryvíz, černá meruzalka *Ribes nigrum*; —behälter *m. v.* Aalhälter; —brut *f.* úhoří potěr *m.*

Aalchen, Älchen *n.* úhořík *m.*, úhoříček *m.*; 2. nálevník *m.*; *v.* Aaltierchen.

Aalen úhoře loviti, úhořovati.

Aal-falle *f.* úhořiště *n.*, slup na úhoře; —fang *m.* lov úhořů *m.*, lov na úhoře; 2. *v.* Aalwehr; —fisch *m.* úhoř *m.*; —flöße *f.* vnada na úhoře (úhořidlo *n.*); —förmig *adj.* úhořovitý; —gabel *f.* vidlice na úhoře; —hälter *m.*, —kasten *m.* sádka na úhoře; —kirsche *f.* jeřabina *f.* *v.* Vogelkirsche; —korb *m. v.* Aalreuse; —lege *f. v.* Aalfalle; —molch *m.* mlok úhoří *m.*, *Amphiuma tridactylus*; —mutter *f.* slimule *f.*, slizoun úhořovitý *Blennius viviparus*; —pricke *f. v.* Aalgabel; —quappe, —raupe *f.* mník *m.* *Gadus lota*; —reuse *f.* vrše *f.* na úhoře; —stecher *m. v.* Aalgabel; —teich *m.* rybník *m.* na úhoře; —tierchen *n.*, —wurm *m.* čárkovka *f.* *Vibrio*; —wehr *n.*, —zaun *m.* jez n. slup *m.* na úhoře.

Aar (-s, M. -e od. -en, M. -en) *m.* orel *m.* (Adler).

Aaron *m.*, —swurzel *f. v.* Aron.

Aarweihe *f.* (Kornweihe) pilich *m.* *Falco pygargus* (*Falco cyaneus*).

Aas (-es, M. Aase u. Äser) *n.* mrcha, mršina *f.*, zdechlina *f. v.* Köder.

Aas-anger *m.* mrchoviště *n.* *v.* Schindanger; —blatter *f.* černá neštovice (hnojná n. hnisavá).

Aasen mízdřiti (kůži); 2. mh. mrchu žráti; 3. (aaßen) pásti se.

Aas-fliege *f.* masařka *f.*, hrobařka *f.* (moucha) *Sarcophaga carnaria*; —fressig *adj.* mrchožravý; —geier *m.* sup mrchožrout *m.* *Neophron* (*Vultur*) *percnopterus*; —geruch, —gestank *m.* mrchovina *f.*; —gierig *adj.* mrcholačný; —grube *f.* mrchoviště *n.* **Aasig** *adj.* hnisovatý.

Aas-käfer *m.* mršník *m.*, hrobaříček, hnilík *m.* *Silpha* (*Necrophorus*); —platz *m.* mrchoviště *n.*; —seite *f.* rub *m.* (u kůže).

Aaß *n. v.* Aas; Köder; —en (= essen) žráti, pásti se.

Ab *adv.* (*prp.*) od, se, dolů, pryč; den Hut ab! klobouk dolů! smeknout! die Hand ab! ruku pryč! auf und ab nahoru dolů; sem tam; ab und zu opět a opět, zas a zas; chvílemi; časem; ab (im Theater) odejde.

Abaasen mízdřiti; domízdřiti kůži.

Abächzen sich uvzdýchati se, ubědovati se. [uorati čeho; doorati.

Abackern odorati něco od čeho;

Abakus *m.* (lt.) početní tabulka *f.*; 2. (viereckige Platte auf dem Knaufe einer Säule) ploška nad sloupem. [tabáku.

Abalde *f.* (span.) abalda *f.*, skladiště

Abalien-ation *f.* (lt.) odcizení *n.*; —ieren odciziti.

Abänder-lich *adj.* měnitelný, změnitelný, proměnitelný; (gram.) sklonitelný; -keit -ost; —n etw. měniti, změniti, proměniti, zjinačiti, přejinačiti; (grm.) skloňovati, skláněti; —ung *f.* měnění, změnění, proměnění *n.*, změna, proměna *f.*, zjinačení *n.*; 2. A. (grm.) sklonění, skloňování *n.*; 3. A. (Min.) odrůda *f.*; —ungsvorschlag *m.* odchylný návrh.

Abandon *m.*, —ement *n.* (fr.) (Hdl.) odstoupení, postoupení *n.*; vzdání, opuštění *n.*; —nieren opustiti; pouštěti od práva, vzdáti.

Abängst-en, —igen jmd. ustrašiti, ulekati koho, poděsiti koho; einem etw. a. vynutiti něco na někom naháněním strachu; sich a. ustrašiti se, ulekati se, uděsiti se.

Abarbeiten etw. (durch Arbeit tilgen) oddělati, odpracovati něco; sich a. ztahati se, utahati se čím (prací), přepracovati se.

Abärgern jmd. uzlobiti, uhněvati koho; nazlobiti se, nahněvati se někoho; sich a. uzlobiti se; sich über einen a. horšiti se, zlobiti se na koho.

Abart (M. -en) *f.* odrod *m.*, odrůda *f.*; 2. odrodek (výrodek) *m.*; zvrhlík *m.*, zmetek *m.*; —en mſ. odroditi se, zvrhnouti se, nezdařiti se; abgeartet odrodilý, nezdařilý, zvrhlý; ein Abgearteter zvrhlec *m.*, nezdara *m.*, odrodilec *m.*; etwas Abgeartetes *v.* Abart; —ig *adj.* odrodilý, zvrhlý *v.* abgeartet; —ung *f.* odrození *n.*, zvrhnutí *n.*; 2. zvrhlost *f.*, odrodilost *f.*

Abartikulation *f.* (lt.) vymknutí (údu).

Abäschern Fiſche ryby v popeli otříti, ryby vypopeliti; ſich a. zchvátiti se, uclivátiti se, uhnati se čím.

Abäsen, abaſen (wdm.) spásti, spastviti.

Abästen oklestiti (strom).

Abate *m.* (it.) *v.* Abbé.

Abatmen (mont.) vyhříti.

Abätzen vyleptati, vyhlodati.

Abäugeln einem etw. vykoukati na kom co; 2. vystopovati zvěř (bez psa).

Abba *m.* (hebr.) otec *m.*

Abbacken upeci; Obſt a. usušiti ovoce; a. mſ. odpadnouti; abgebackenes Brot odpadlý chléb.

Abbaden vykoupati, dokoupati.

Abbadia, *Abbazia f.* (it.) opatství *n.*

Abbaken vytyčiti *n.* vyznačiti splav.

Abbasten lýko vyloupati. [nou vodu.

Abbate *m.* (it.) *v.* Abbé.

Abbau *m.* (mont.) dílo *n.*, těžba *f.*; 2. (vlt.) nový dvorec; —en stavbu strhnouti; (mont.) do hloubky stavěti; 2. dostavěti; 3. rudu dobývati, těžiti, vyrobiti; —ſtreče *f.* (mont.) těžebný dílec; —würdig *adj.* (mont.) hodný k dělání; těžebný.

Abbé *m.* (fr.) abé *m.*, duchovní učitel.

Abbeeren jahody obrati, otrhati.

Abbeißen ukousnouti, odkousnouti něco; abgebiſſen (Blatt) ukousnutý, uhlodaný.

Abbeizen vymořiti; vyleptati.

Abberuf-en (einen Geſandten ꝛc.) odvolati, nazpět povolati (vyslance); —ung *f.* odvolání *n.*; — ungsſchreiben *n.* odvolací list. **Abbesse** *f.* (fr.) jeptiška *f.*

Abbestell-en zamluvené n. objednané odvolati, objednávku odv.; —ung *f.* odvolání objednávky.

Abbeten domodliti se; něco odmodliti.

Abbetteln vyžebrati, vyprositi na někom něco.

Abbeug-en etw. odehnouti, stranou ohnouti; (grm.) *v.* Abänbern, Deklinieren; —ungsform *f.* sklonění, skloňování *n.*

Abbeuteln vytřásti, vytřepati; im Fahren abgebeutelt werden vytřásti se, roztřásti se; fig. umlátiti se.

Abbiegen *v.* Abbeugen.

Abbietto *adv.* (it.) špatně.

Abbild (-es, M. -er) *n.* obraz *m.*; vyobrazení *n.*, výpodoba *f.*, vypodobnění *n.*; odlika *f.*; —en vyobraziti, zobraziti, vypodobniti; ſich se; —ner *m.* vyobrazitel *m.*, vyobrazovatel *m.*; —ung *f.* (M. -en) vyobrazení, zobrazení *n.*, vypodobení *n.*, výpodoba *f.*

Abbinden etw. něco odvázati, rozvázati, odepnouti; dovázati; eine Ader a. (med.) podvázati žílu; ein Haus a., das Holzwerk a. (Zimm.) vázati; svázati; dělati vazbu; ſa. (Typ.) vyvázati; eine Gaseinſtallation a. odepnouti plynovod, odloučiti (odpojiti) pl.

Abbiß (-ſſes, M. -ſſe) *m.* ukousnutí, odkousnutí *n.*; 2. úkus *m.*, úkusek *m.*; 3. mlaziště *n.*; 4. A., —kraut *n.* (bot.) čertkus *v.* Teufelsabbiß.

Abbittbrief *m.* odprosný list.

Abbitt-e *f.* odpros *m.*, odprosa *f.*, odprošení, uprošení *n.*; —en odprositi, uprositi koho; 2. (durch Bitten erlangen) doprositi se čeho, vyprositi si na kom; —er *m.* odprositel *m.*, odprošovatel, vyprošovatel *m.*

Abblasen etw. odfouknouti; mit der Trompete a. odtroubiti; eine Kanone a. vypáliti, vypalovati dělo, dělo vypalováním čistiti; den Dampfkeſſel a. *v.* Aus-

Abblassen vyblednouti. [blaſen.

Abblatten, abblättern otrhati n. obrati listí, zbaviti listí; smítati; ſich a. loupati se; abblätternd lupný, loupavý

Abbleuen zmlátiti, ztlouci koho.

Abblitzen mh. doblýskati se, doblýštěti se; abgeblitzt! konec slávy! po slávě! všemu konec! 2. a. mſ. (von Schießgewehren) selnati.

Abblühen mſ. odkvesti, dokvesti

Abbohr-en (mont.) dovrtati, vyvrtati; —er *m.* (mont.) zavrták *m.*, horní n. důlní nebozez.

Abborgen (einem etw.) vypůjčiti si něco od koho.

Abböschen svah udělati, svahovitě zkopati. [(ve vosku, v těstě, v hlíně atd.).

Abbossen, abboſſeln etw. vyobraziti

Abbrand *m.* (mont.) výpal *m.*, výžeh *m.*

Abbrändler *m.* pohořelík, pohořelec, pohořelý *m.* [uvolniti.

Abbrassen (Schiff.) plachty povoliti,

Abbrech-en etw. ulomiti, odlomiti; 2. (Typ.) zlomiti (sazbu); 3. (Bau) rozbourati, zbořiti, strhnouti (dům); 4. (Hütt.) ubrati; 5. ein Lager a. tábor strhnouti, stany strhati; 6. die Rede a. přerušiti, přervati řeč; die Unterhandlung a. přerušiti, přetrhnouti jednání; ein Gefecht a. boj přerušiti, od boje upustiti; an der Zahlung a. strhnouti, utrhnouti s platu; ſich etw. a. újmu si učiniti; utrhnouti si; a. mſ. ulomiti se; a. mh. přestati; eine Reihe bricht mit dem 2ten nten Gliede ab řada přestává druhým ntým členem; das A., —ung *f.* ulomení, zlomení, odlomení *n.*; 2. přerušení *n.*; A. (des nachfolgenden Gedankens) zamlčení *n.*, odmlčka, zarážka *f.*

Abbrennen etw. opáliti, upáliti, ožehnouti; a. mſ. shořeti, pohořeti; abgebrannte Stelle (chir.) spálenina *f.*; ein Abgebrannter pohořelec, pohořelý *m.*

Abbrev-iatur *f.*, —iation *f.* (lt.) zkrácení *n.*, zkracování *n.*; 2. zkrácenina *f.*, zkratek *m.*; —iationszeichen *n.* znaménko zkracování, zn. zkracovací, zkratka *f.*, zkracovka *f.*; (in kirchenſlawiſchen Büchern) titla *f.*, titlík *m.*; —iieren zkrátiti, zkracovati něco.

Abbring-en etw. odnesti co, odvezti; něco odkliditi; 2. einen von etw. a. odvrátiti koho od čeho; das A., —ung *f.* odnešení *n.*, odvezení *n.*; odklizení *n.*; 2. odvrácení *n.*

Abbröckeln, abbröſeln utroliti, oddrobiti; ſich a. udrobiti se; ein abgebröſeltes Stückchen drobek *m.*, drobet *m.*, drobeček *m.*, drobina *f.*, útrolek *m.*

Abbruch (-es, M. Abbrüche) *m.* úlomek *m.*; 2. (Typ.) výlomek *m.*; 3. újma *f.*; ubrání *n.*; 4. A. eines Gebäudes strţení domu; 5. A., Grundbruch podemletí *n.*; einem A. tun újmu komu dělati, utrhnouti komu; ujímati, ubírati čeho, utrhovati čeho; ſich A. tun (im Eſſen und Trinken) uskrovniti se v čem; utrhnouti si něco (od huby); újmu si činiti (v jídle a pití); —stag *m.* den újmy.

Abbrüchig *adj.* křehký, lámavý *v.*

Abbrühen etw. opařiti, spařiti; A. *n.* opaření, spaření *n.*; abgebrühte Stelle opařenina *f.*

Abbrüſten (mont.) zaseknouti plošku, přirobiti na díru.

Abbürſten okartáčovati, vykartáčovati něco.

Abbüßen (eine Sünde, ein Vergehen) pykati čeho; spláceti, pokutu přestáti; eine Strafe a. přetrpěti trest, přestáti trest; odpykati; mit der Krankheit etw. a. odstonati, odležeti něco.

Abc (ABC) *n.* abeceda *f. v.* Alphabet; altſlawiſches und ruſſiſches A. azbuka *f.*; glagoliſches A. bukvice *f.*; —blatt *n.* lístek *m.* (s abecedou); —buch *n.* abecedník, abecedář, slabikář *m.*

Abcés *m.* (fr.) *v.* Abſceß.

Abc-ſchüler, —ſchütz *m.* abecedář, abecedník *m.*

Abdach *n.* přístřešek, předstřešek *m.*, předstřeší *n.*; —en střechu strhnouti; 2. dle střechy skloniti; mh. jako střecha ležeti; skláněti se šikmo; —ig, abdächig *adj.* sklonitý; *adv.* šikmo; —ung *f.* strţení střechy; 2. svah *m.*; sklon *m.*, sklonitost *f.* (*v.* Böſchung); —ungswinkel *m.* svahový úhel.

Abdämmen hráz položiti; hrází odděliti, přehraditi.

Abdampf-en vypařiti, páry vyhnati; odpařiti, přepařiti; -ovati; odkouřiti; a. mh. páry pozbyti, vypařiti se; —gefäß *n.* nádoba odkuřovací; —keſſel *m.* kotel odpařovací; —ung *f.* odpařování *n.*, vypařování *n.*; —ungs- vypařovací.

Abdank-en (entlaſſen) jmb. propustiti někoho (ze služby, z vojny), dáti komu za vysloužence; Truppen a. vojsko propustiti; v. rozpustiti; ein abgedankter Soldat propuštěnec *m.*; a. (ein Amt niederlegen) vzdáti službu n. úřad, složiti se sebe službu n. úřad, odstoupiti od úřadu; vzdáti se služby n. úřadu; —ung *f.* vzdání služby n. úřadu; (Leichenrede *f.*) děkovací pohřební řeč.

Abdarben ſich etw. utrhnouti si něco od huby, újmu si učiniti v čem.

Abdecken (den Tiſch) sundati, skliditi se stolu; 2. odkryti, odklopiti pokličku n. přikryvátko; 3. a. (v. Waſenmeiſter) odříti, stáhnouti kůži; 4. (bei Kohlenbr.) očesati.

Abdecker *m.* pohodný *m.*, ras *m.* (in Prag antoušek *m.*); —ei *f.* (Gewerbe) pohodnictví *n.*, rasovství *n.*; (Ort) pohodnice *f.*, pohodna *f.*, rasovna *f.*; —knecht *m.* pohodňák *m.*, rasík *m.*

Abdeichen hrázemi opatřiti.

Abdienen (ſeine Zeit) dosloužiti, vysloužiti; eine Schuld a. odsloužiti, službou zaplatiti (dluh).

Abdikation *f.* (lt.) odřeknutí se čeho, vzdání, poděkování se *n.*

Abdingen etw. smluviti, smlouvou vyjednati; einem etw. a. smlouváním něco s ceny sehnati.

Abdizieren odříci se čeho, zříci se čeho, vzdáti se čeho, poděkovati se z čeho.

Abdomen *n.* (lt.) břich *m.*, břicho *n. v.* Bauch.

Abdominal-es (lt.) *pl.*, Bauchfloſſer břichoplýtvé (ryby); —organe *pl.* ústrojé břišné; —ſchwangerſchaft *f.* těhotenství břišné; —typhus *m.* tyf břišní, hlavnička *f.* (pitomice *f.*).

Abdrechſeln etw. vysoustružiti; od soustružiti; usoustružiti; ukroužiti, utočiti.

Abdrehen utočiti, ukroutiti něco *v.* Abdrechſeln; das A. ukroucení *n.*, ukrucování *n.*

Abdreſchen umlátiti, odmlátiti, vymlátiti, domlátiti; einen a. vymlátiti komu, zmlátiti koho.

Abdringen einem etw. vynutiti něco; abgedrungen vynucený.

Abdruck (-es, M. Abdrücke) *m.* (Typ.) otisk *m.*, obtah *m.*, obtisk *m.*; 2. A. (Exemplar), výtisk *m.*; 3. otištění *n.*, vytištění *n.*; otiskování *n.*, vytlačení *n.*; 4. A. (das Abfeuern eines Gewehres) výstřel *m.* (z ručnice), spuštění *n.* (ručnice); 5. A. am Gewehre spoušť *f.*; —en etw. otisknouti; otlačiti.

Abdrück-en odtlačiti, odmačkati; 2. obtlačiti, obtisknouti; 3. stisknouti; ein Gewehr a. ručnici spustiti, z ručnice vystřeliti; —ung *f.* obtlačování *n.*; 2. obtisk *m.*; 3. unvorſichtige A. eines Gewehres neprozřetelné spuštění střelné zbraně.

Abdruſchregiſter *n.* seznam výmlatku, seznam mlatební, seznam omlatný.

Abduktor *m.* (lt.) odtahovač *m.*, odvaděč *m.* (Muskel).

Abdunſten mſ. vypařiti se; mh. a. laſſen páry z čeho pustiti, vypařiti.

Abdünſten etw. (Fleiſch ꝛc.) udusiti (maso atd.).

Abebnen urovnati, vyrovnati něco.

Abecken hrany ubrati.

Abeiſen vysekati led.

Abelmoſchus *m.*, —körner *pl. n.*, Biſamkörner hybišek pižmový, *pl.* semena pižmová *Hibiscus Abelmoschus.*

Abend (-s, M. -e) *m.* večer *m.*; der heilige A. (Chriſtabend) štědrý večer; gegen A. k večeru, pod večer; von Morgen bis zum A. hin od rána do ve-

čera; es wird A. smrká se, stmívá se, tmí se; zu A. eſſen večeřeti; halber A. halten svačiti; 2. A. (Weſten) západ *m.*

Abend- večerní; 2. západní; —andacht *f.* večerní pobožnost; večerní požehnání; —beſuch *m.* večerní návštěva, návšt. na večer; —beten *n.* klekání *n.* (večerní); —betrachtung *f.* večerní rozjímání *n.*; —blatt *n.* (Zeitung) večerní list; —brot *n.*, —eſſen *n.* večeře *f.*; das —brot eſſen večeřeti; —dämmerung *f.*, —dunkel *n.* soumrak (večerní) *m.*, šero *n.*, setmění *n.*; —falter *m.* (—vogel) večeřňátko *n.*, motýl večerní *Noctua*; —feier *f.* (Feierabend) svatvečer *m.*; —gang *m.* (mont.) couk směrem k západu; —gebet *n.* večerní modlitba; —geſpenſt *n.* klekánice *f.*, —gloče *f.*, —geläute *n.* večerní klekání (zvoní na klekání); —land (M. —lande) *n.* západní země, západní krajina; —länder *m.* západozemec *m.*, západník *m.*; —ländiſch *adj.* západní, západozemský, západokrajinský; —lich *adj.* večerní; západní; —licht *n.* (nach Sonnenuntergang) večerní záplava, večerní svit, večerní záře; —lied *n.* večerní píseň; —mahl *n.* večeře *f.*; das heilige A. večeře Páně; nejsvětější svátost oltářní; das h. A. empfangen přijímati, býti u přijímání; —mahlzeit *f.* večeře *f.*; —muſik *f.* večerní hudba; —punkt *m.* (aſtr.) bod západní, západ *m.*; —regen *m.* večerní déšť; —rot *n.*, —röte *f.* večerní červánky *pl. m.*; večerní záře.

Abends *adv.* večer, navečer.

Abend-ſchule *f.* večerní škola; —ſchwärmer *m.* (zool.) lišaj *m. Sphinx*; —ſegen *m.* večerní požehnání; nešpory *pl. m. v.* Abendandacht; —ſeite *f.* západní strana; —ſonne *f.* zapadající slunce; —ſtern večernice *f.*; —ſtille *f.* večerní ticho; —ſtunde *f.* večerní hodina; —tafel *f.*, —tiſch *m.* večeře *f.*; —tau *m.* večerní rosa; —unterhaltung *f.* večerní vyražení, večerní zábava, večírek *m.*, večeřinka *f.*; —unterricht *m.* večerní vyučování; —völker *pl.* západní národové *pl.*; —wärts *adv.* k západu; na západ; —welte *f.* (aſtr.) odlehlost západní; —wind *m.* západní vítr; 2. večerní vítr, večerníček *m.*; —wolke *f.* večerní záplava, rote červánek *m.*, *pl.* červánky, gelbe žloutky *pl.*, žlutárky *pl. m.*; —zeit *f.* večer *m.*, večerní čas, večerní doba.

Abenteuer *n.* dobrodružství *n.*; neobyčejná příhoda; A. treiben, auf A. ausgehen, —n na dobrodružství vycházeti, dobrodružiti (divodružiti); —in *f.* dobrodružka *f.*; —lich *adj.* dobrodružný (divodružný); —lichkeit *f.* dobrodružnost *f.*

Abenteurer *m.* dobrodruh *m.*

Aber *conj.* ale, však, avšak, než; die iſt nicht ſchön, a. reich není krásna, ale bohatá; aber, wenn und gar ſind des Teufels wahr! kdyby — chyby! alles wäre gut, wär kein aber dabei kdyby nebylo kdyby, nebylo by chyby; a. und abermal zase a zase, opět a opět; tauſend und abertauſend tisíce na tisíce; oder a. nebo.

Aberacht *f.* opětovaná klatba.

Aberescha *f. v.* Ebereſche.

Aber-glaube *m.* pověra *f.*; —gläubig, —gläubiſch *adj.* pověrčivý, pověrečný.

Aberkennen einem etw. rozsudkem někomu něčeho odepříti.

Abermal, abermals *adv.* opět, zase; abermalig *adj.* opětný, opětovaný; ob-

Abername *m.* přezdívka *f.* [novený.

Abernten (das Getreide, den Acker) požíti, dožíti (obilí); skliditi (s pole).

Aberration *f.* (lt.) (aſtr.) aberace *f.*, záblud *m.*, zablouzení *n.*

Aberraute *f.* brotan *m. Abrotanum.*

Aberwitz *m.* pavtip *m.*; zpozdilost *f.*, pošetilost *f.*; —ig *adj.* pošetilý, zpozdilý; nevtipný; —ler *m.* vtipáček; pošetilec *m.*

Abeſſen objísti; ujísti; dojísti.

Abfachen příhrádkovati, v příhrádky n. na příhrádky rozděliti.

Abfahren etw. ujeti, jeda uraziti; den Boden, den Weg a. ujeti, ujezditi půdu, cestu; a. mſ. odejeti, ujeti; zu Schiffe a. odplouti, odjeti; ich werde kurz mit ihm a. zatočím s ním zkrátka; a., ſterben pojíti, zahynouti.

Abfahrt *f.* odjezd *m.*; odchod *m.*; —sgeld *n.* odchodné *n.*; —spunkt *m.* (Schiff.) bod odjezdný n. výplavný; —ssignal *n.* znamení k odjezdu; —sſtunde *f.* hodina odjezdu.

Abfall (-s, M. Abfälle) *m.* (das Abfallen) padání, spadání *n.*; 2. der A. von jmd. odpadnutí *n.*, odpad, odstup *m.*, odstoupení *n.* od někoho; A. von der Religion odpadnutí *n.* (od víry); odpadlictví *n.*; 3. A. des Waſſers opadání, ubývání vody; A. des Waſſers (bei Mühlen) odpad vody; 4. pád, spád vody, odtok, odpad *m.*; 5. (mech.) splav *m.*, splávek *m.*, srážka *f.*; 6. A. (Hdl.) odpad *m.*; A. (Rechn.) úbytek *m.*; 7. A., *pl.* Abfälle (etw. Abgefallenes) odpadek, *pl.* odpadky *m.*, trusky *pl. f.*; b. Schneiden odřezky, odkrojky, odstřižky, ostružky *pl. m.*; 8. A. (Ertrag von der Landwirtſchaft, vom Bergbau) užitek *m.*, výtěžek *m.*; 9. A. úpadek *m.*; in A. kommen přijíti k pádu, padati, klosati; —eiſen *n.* železné odpadky *pl. m.*

Abfallen etw. pádem uraziti, pádem strhnouti; a. mſ. spadnouti, upadnouti s čeho; a. padati, opadnouti, opadávati, ubývati; am Leibe a. spadnouti se, lubeněti; opadnouti, splasknouti; von einem a. odpadnouti, odstoupiti od koho.

Abfällig *adj.* odpadlý, odstouplý; 2. nepříznivý (*adv.* -vě); -es Urteil nepříznivý rozsudek, n. úsudek.

Abfall-röhre *f.* (Bauk.) odkapná trouba, odkapnice *f.*; —ſtabelle *f.* (Steuerw.) výkaz úbytku *m.*; —waſſer *n.* odpadná voda, odkapná voda (odtékající voda).

Abfalzen (Bauk.) drážkovati, falcovati, sfalcovati. [podchytiti, zach... (vrstvu).

Abfangen pochytati, chytati; (mont.)

Abfärben etw. obarviti něco; 2. dobarviti; mh. pouštěti barvu.

Abfäseln, abfasern třepiti, otřepiti, roztřípiti; ſich a. třepiti se, třípiti se.

Abfasen (Ecken abſtoßen) ulícovati, hladíkem (hoblíkem) sraziti, ubrati, vzíti hranu.

Abfass-en etw. složiti, skládati, sestaviti něco; ein Urteil a. učiniti, sepsati rozsudek; etwas ſchriftlich a. sepsati něc ; —ung *f.* složení *n.* (něčeho); die ſchriftliche A. sepsání *n.*; —ungslehre *f.* náuka o skládání.

Abfaulen mſ. uhniti, odehníti.

Abfegen etw. smesti co, umesti; domesti, vysmejčiti.

Abfeil-en upilovati, spilovati, odpilovati; —icht *n.* odpilky *pl. m.*, piliny *pl. f.*

Abfeim, Abfäum (-s) *m.* výmětek *m.*, *pl.* výmětky, odkály *m.*; škraloup *m.*; —en sebrati pěnu (n. škraloup) s něčeho *v.* Abſchäumen.

Abfertig-en etw. vypraviti, dopr., odeslati; einen a. (kurz, grob ꝛc.) odbyti koho; odmítnouti; —ung *f.* vypravení *n.*, odeslání *n.*; 2. odbytí, odmítnutí *n.*; A. der Beamtenswitwen odbytí vdov úřednických; A., —ungsgebühr *f.* odbytné (, ého) *n.*, plat na odbytnou; —ungsſchein *m.* (Zoll.) závěrný list *m.*

Abfeuchten navlhčiti, navlažiti. [liti.

Abfeuern (ein Gewehr) vypáliti, vystře-

Abfiltrieren (chem.) sfiltrovati (sceditи, přečistiti).

Abfind-en einen mit etw. někoho uspokojiti, někomu zaplatiti; einen Prinzen a. *v.* Apanagieren; ſich mit einem a. vyrovnati se, srovnati se, sjednati se, ujednati se, dohodnouti se, smluviti se, uml. se s kým o něco; —ung *f.* uspokojení *n.*, srovnání, vyrovnání *n.* (o něco); dohodnutí *n.*; úmluva *f.*; A. wegen der Verzehrungsſteuer dohoda o daň potravní; úmluvné, ého *n.*

Abfindungs-betrag *m.* smluvená náhrada, úmluvné, ého *n.*; —rate *f.* lhůta k zapravení smluvené náhrady; —ſchein *m.* sjednávací list, vyrovnávací list (úmluvný list); —ſumme *f.* smluvená suma, úmluvné *n.*, úhrnečné, odbytné, ého *n.*; —vertrag *m.* smlouva o náhradu.

Abfischen einen Teich vyloviti rybník; das Beſte a. nejlepší si uloviti n. vzíti.

Abflechten etw. rozplesti něco.

Abflecken mh. skvrny dělati, skvrniti.

Abfleisch-eisen *n.* mizdřidlo *n.*; —en (v. Felle) mizdřiti, vymizdřiti (kůži).

Abfliegen mſ. uletěti, odletěti.

Abfließen mſ. odtéci; stéci.

Abflößen plaviti, splaviti (dříví).

Abflug (-es, M. Abflüge) *m.* odletění *n.*, odlet *m.*; výlet *m.*

Abfluß (-ſſes, M. Abflüſſe) *m.* odtok *m.*, odpad *m.*; stok *m.*; A. (bei Art des Abfließens) výtok *m.*; stoka *f.*; graben *m.* stoka dolejší, náhon dolení; kanal *m.* svodnice *f.*; stoka odvadící

Abfolg-e *f.* vývod *m.*, důsledek *m.*; —en einem etw. vydati, předati, propustiti

Abfordern einem etw., von einem etw (z. B. eine Äußerung) žádati něčeho na kom, naříditi, aby se něco učinilo.

Abform (M. -en) *f.* odlika *f.*; odlitek *m.*; —en etwas vyformovati něco, dáti něčemu formu; odličiti, otisknouti; a. (Abgüſſe machen) odlivky dělati, odlívati; —ung *f.* odlika *f.*, otisk, obtisk *m.*

Abfragen einem etw. vyptati se, vyptáváním něčeho na někom se dověděti.

Abfressen etw. (umfreſſen) ožrati; (wegfr.) užrati.

Abfrieren mſ. ozábsti; umrznouti, zmrznouti a upadnouti; die Naſe iſt ihm abgefroren nos mu umrzl; a. machen umraziti, zmraziti; ſich die Füße a. oznobiti si nohy, ozábsti na nohy; abgefroren oznobený, ozáblý, umrzlý.

Abfügen (glatt hobeln) slicovati, urovnati, srovnati; (b. Glaſer) urovnati.

Abfuhr *f.* odvoz, vývoz *m.*; der Steuer odvedení, odvádění *n.*, odvod daně; in A. bringen odvesti n. odevzdati něco.

Abführ-en etw. (zu Fuß) odvesti; 2. (zu Wagen) odvezti, zavezti; 3. a. (zu Ende führen) ke konci přivesti n. dovesti; die Steuer a. odvesti, odváděti daň; zum Militär a. odváděti na vojnu, k vojsku; a. (med.) počišťovati, dáti pro počištění; ſich a. (med.) vychoditi se, semleti se; —end *adj.* (med.) počišťovací; počistivý; —mittel *n.* lék n. prostředek počistivý.

Abfuhrschein *m.* (Kaff.) odvodní list.

Abfuhrs-kolonne *f.* (Rechn.) sloupec odvodu; —regiſter *n.* rejstřík odvodní.

Abfuhrsystem *n.* vývozná soustava.

Abführung *f.* odvedení *n.*, odvod *m.*; 2. odvezení *n.*, odvoz *m.*, zavezení *n.*, závoz *m.*; 3. (med.) počištění *n.*; —smittel *n. v.* Abführmittel; —sweg *m.* (med.) odchodiště *n.*, odvodiště *n.*

Abfüllen (Bier) stočiti.

Abfüttern nakrmiti, pokrm. (dobytek).

Abgabe *f.* odevzdání *n.*, dodání *n.*, doručení *n.*; A. eines Briefes dodání *n.*, odevzdání listu; 2. A. (M. -en) daň *f.*; A. (Giebigkeit) dávka *f.*; 3. (Hdl.) vydaná směnka; —einnehmer *m.* výběrčí *m.* (daní); —enwesen *n.* berničtví *n.*

Abgabs-regiſter *n.* odevzdací seznam *m.*; —zettel *m.* odevzdací lístek.

Abgang (-es, M. Abgänge) *m.* (zu Fuß) odchod *m.*, odcházení *n.*; (zu Wagen) odjezd *m.*, (zu Schiffe) odpluti *n.*, odjezd *m.*; 2. A. der Ware odbyt *m.*; 3. A. (das Zuendegehen) ukončení, skončaní *n.*; 4. A. (Verminderung) úbytek *m.*, odpadek *m.*; A. v. Abfall; 5. A. (tellweiſer) schodek *m.*, nedostatek *m.*; A. von Einnahmen nedostatek příjmů, den A. decken (Kaff.) nedostatek uhraditi; 6. gänzlicher A. nebytí *n.*, nedostatek *m.*; bei A. eines Erben když dědice není; aus A. eines Verbrechens von der Unterſuchung ablaſſen upustiti od vyšetřování, protože skutek nezavírá v sobě zločinu, aus A. rechtlicher Beweiſe pro nedostatek právních důkazů,

že není právních důkazů; 7. A. (Abtretung vom Amte) odstoupení od úřadu.

Abgäng-ig *adj.* nedostávající se, chybící; 2. a., abgänglich odbytný, co jde na odbyt; —ling (-s) *m.* odešlík *m.*; 2. nedochůdče *n.*

Abgangs-geld *n.* odchodné *n. v.* Abfahrtsgeld; —rede *f.* odstupná řeč, řeč při odstoupení; —zeugnis *n.* odchodní vysvědčení, vysv. při odchodu.

Abgären dokysati, dokvasiti se, vykvasiti se. **Abgebacken** *v.* Abbacken.

Abgeben einem etwas někomu něco dodati, odevzdati, doručiti; vydati; etw. von etw. a. dáti část z čeho; ein Zeugnis, Arzneien an den Kranken a. vydati svědectví, léky nemocnému; einen Ausspruch a. výrok učiniti, výrok vydati; einen Betrag an die Kasse a. odvesti nějakou sumu k pokladnici; eine Erklärung a. pronesti se, prohlásiti se v něčem, o něčem; a. (Hdl.) směnky vydati, směnkovati; einen Kaufmann, Soldaten a. býti kupcem, vojákem; sich mit etw. a. obírati se něčím, zabývati se, zanášeti se něčím; sich mit jdn. a. s někým se stýkati, zabývati.

Abgebissen *v.* Abbeißen.

Abgebrannt *adj.* opálený; der —e *v.* Abbrändler; —sein *n.* opálenina *f.*

Abgebrochen (v. Stil) přervaný, přerývaný (sloh); —heit *f.* přervanost *f.*

Abgebrüht opařený; —sein *n.* opařenina *f.*

Abgefeimt fig. schytralý, vych., prolhaný (pálený, vykutálený, drbaný).

Abgehen (durch Gehen abnützen) ochoditi, obchoditi, uchoditi, obnositi něco (na př. šaty); 2. a. (im Gehen abmessen) chodě vyměřiti; ab und zugehen mí. odcházeti a přicházeti; 3. a. (weggehen) odejíti, odebrati se; der Zug geht ab (Eisenb.) vlak odjíždí; 4. a. (v. Waren), Absatz finden (Hdl.) odcházeti; odbyt míti, odbývati se, prodávati se; etw. a. lassen (Hdl.) zaslati, na cestu vypraviti; 5. von jmd. a. nesrovnávati se, nesouhlasiti s kým; von seiner Gewohnheit, Meinung, von seinem Recht a. ustoupiti n. upustiti od svého zvyku, mínění, práva; aus dem Dienste a. ze služby vystoupiti, ze služby odejíti; 6. a., sich verlieren tratiti se, ztráceti se, ubývati; die Farbe geht ab barva se ztrácí, vytrácí se, pouští, rudne; 7. (v. Preise) padati; 8. a. (mangeln) nedostávati se, nebyti; es geht kein Heller ab ani halíř neschází; es geht ihm nichts ab v ničem nemá nedostatku; sich nichts a. lassen nedati si v ničem nouze; 9. mit dem Tode a. sejíti smrtí, sejíti se světa, umříti; 10. a., losgehen rozpadnouti se, pustiti; abgehende Linie *v.* Abstergende Linie; Abgehendes (mont.) odžilek *m.*

Abgehungert vyhladovělý.

Abgekapselt upouzdřený.

Abgekürzt zkrácený *v.* Abkürzen.

Abgelebt vyžilý, přežilý, sešlý.

Abgelegen *adj.* vzdálený, odlehlý; 2. (v. Obst) uleželý; 3. (v. Wein und Bier) vyleželý; 4. a. (durch Liegen schlecht geworden) sleželý, ploleželý, zaleželý; —heit *f.*, vzdálenost *f.*, dálka *f.*

Abgelehnt *v.* Ablehnen.

Abgeleitet odvozený; podružný; následní, následovný; (Hdl.) -e Zahl (die sich mittels Zuschlag od. Abzug von Prozenten ergibt) odvozené číslo.

Abgemessen odměřený; —heit *f.* odměřenost *f.*

Abgeneigt odkloněný, odchýlený, odvrácený; 2. einem a. nepříznivý, nepřichylný; er ist ihm a. není mu nakloněn; —heit *f.* odchýlenost, odvrácenost *f.*; 2. nepříznivost, nepřízeň, nechuť, nelibost *f.*

Abgeordnet-enhaus *n.* sněmovna poslanců; —er *m.* (im Landtage, Reichstage) poslanec *m.*; (bei einer Kommission) zřízenec *m.*, odeslanec *m.*

Abgesandt-er *m.* vyslanec *m.*, odeslanec *m.*; —in *f.* vyslankyně *f.*, odeslankyně *f.*

Abgeschlagenheit *f.* zemdlenost *f.*

Abgeschlossen odloučený; uzavřený; —heit -ost.

Abgeschmackt nevkusný, protivkusný, nechutný; *v.* Absurd; -heit -ost.

Abgeschundensein *n.* odřenost *f.*; zodření *n.*

Abgesehen davon pominouc toho, nehledíc na to, mimo to *v.* Absehen.

Abgesondert oddělený, odloučený *v.* Absondern.

Abgespannt ochablý *v.* Abspannen; —heit *f.* ochablost, skleslost (ducha) *f.*

Abgestorben zemřelý, umrlý; znmrtvělý; *v.* Absterben; —heit *f.* -ost *f.*

Abgestutzt *v.* Abstutzen.

Abgetan *v.* Abtun.

Abgetreppt *v.* Abtreppen.

Abgewähren (mont.) odepsati.

Abgewinnen einem etw. vyhrati něco na kom, zvítěziti na kom (ve hře, v závodech atd.); im Wettlauf einem den Preis od. ersten Rang a. dostihnouti první místo.

Abgewöhn-en einem etwas někomu něco odvyknouti, odvykati, odnaučiti někoho něčemu; sich etwas a. něčemu odvykati, odvyknouti, odnaučiti se něčemu; —ung *f.* odvyk *m.*, odvyknutí *n.* (něčemu).

Abgießen etw. uliti, odliti, slíti něco.

Abglanz *m.* odlesk *m.* (záře *f.*).

Abglätten etw. vyhladiti, uhl...., ohl....

Abgleichen porovnati, vyrovnati něco; abgeglichen, abäquat *adj.* srovnalý.

Abgleiten, abglitschen mí. sklouznouti, smeknouti se; von dem rechten Wege a. zbloudíti s pravé cesty.

Abgott (-es, M. Abgötter) *m.* modla *f.*, bůžek (pabůžek) *m.*; —anbeter *m. v.* Abgötter.

Abgött-er, —erer *m.* modlář *m.*, modloslužebník *m.*; —erei *f.* modlářství *n.*, modloslužebnictví *n.*, modloslužba *f.*; —isch *adj.* modloslužebný, modloslužebnický.

Abgraben odkopati; (durch Graben niedriger machen) skopati; (durch Graben

megnehmen) ukopati; (durch Graben abſondern) překopati; (durch Graben ableiten) průkopem odvesti.

Abgrämen ſich utrápiti se, usoužiti se, umořiti se; hořem zahynouti.

Abgrasen (eine Wieſe) trávu požíti n. posíci; trávu spásti (na louce).

Abgreifen ochmatati něco, chmatáním opotřebovati něco; ſich a. (mech.) semleti se, vymleti se.

Abgrenz-en ohraničiti; hranice n. meze vytknouti; —ung *f.* ohraničení *n.*, vytknutí mezí.

Abgrund (-es, M. Abgründe) *m.* propasť *f.*, bezdna *f.*; —wärts *adv.* ku propasti.

Abgunſt *f.* nepřízeň *f.*, nepříznivost *f.*, nepřichylnost *f.*

Abgünſtig *adj.* nepříznivý, nepřející; einem a. ſein nepřáti někomu.

Abgürten odepnouti, rozepnouti pás, rozpásati, odpásati.

Abgurten odejmouti, rozepnouti pod-[pěnku.

Abguß (-ſſes, M. Abgüſſe) *m.* odlívání *n.*, slívání *n.*; 2. litina *f.*, slitina *f.*; 3. A. (Formabguß) odlitek, odlivek *m.*; 4. A. d. d. Pfeife odlívka *f.*; 5. A., Überbleibſel *pl.* slivky *pl.*; —rinne *f.* žlab *m.*, žlábek *m.*, vylívka *f.*, vylevadlo *n.*

Abhaaren mh. línati; 2. (Gerb.) srst [sestrouhati, oškrábati.

Abhacken odsekati; 2. odkopati.

Abhageln mh.; es hat ſchon abgehagelt kroupy už přestaly padat.

Abhaken etw. odhákovati, s háku n. se skoby pustiti.

Abhalt-en (einen von etw.) zdržeti, zdržovati od něčeho; a. etwas něco konati, odbývati, držeti; e. Prüfung, e. Sitzung, e. Tagfatzung a. odbývati zkoušku, sezení, stání; die Tagfahrt konnte nicht abgehalten werden stání nemohlo se konati; —ung *f.* zdržení *n.*, zdržování *n.*; A. eines Feſtes a. držení *n.*, odbývání *n.*

Abhand-eln etw. jednati, projednati, vyjednávati o něco (o něčem), smlouvati; ſchriftlich etw. a. psáti o čem, písemně o čem jednati; eine Verlaſſenſchaft a. projednávati pozůstalost; einem etw. a. něco s kým smluviti; etw. vom Preiſe a. (abdingen) smlouváním s ceny sehnati; —eln *adj.* pojednávací.

Abhanden *adv.*; a. kommen zmísti se, založiti se, ztratiti se; podíti se někam; das Buch iſt mir a. gekommen ta kniha se mi někam poděla, zmizela se; a. ſein nebýti po ruce.

Abhandlung *f.* jednání *n.*, vyjednávání *n.* (o něco); 2. ſchriftliche A. pojednání *n.*, spis *m.*, sepsání *n.*, rozprava *f.*; rozbor *m.*, stať *f.*; A. einer Verlaſſenſchaft projednání, projednávání pozůstalosti; A. (in der Rhetorik) provedení *n.*; —sgeſchäft *n.* projednávací řízení *n.*; —stagfahrt *f.* projednávací stání *n.*

Abhang (-es, M. Abhänge) *m.* svah *m.*, stráň *f.*, úboč *f.*, svislost *f.*; jáher, ſteiler A. příkrá stráň; sráz *m.*; —en von etw. a. mh. od něčeho viseti; von etw. a. (abhangig ſein) záviseti na kom, záležeti na čem; závislým býti na čem; es hängt von jmds. Willkür ab záleží na něčí vůli, závisí na něčí vůli; das hängt nur vom Glück ab to je na štěstí.

Abhängen etw. pověšené sundati; 2. von etw. a. *v.* Abhangen.

Abhängezirkel *m.* (Mühlb.) virgule *f.*

Abhängig *adj.* svislý, sklonitý, úbočný; -e Lage *v.* Abhang; 2. a. von etwas závislý na čem n. od čeho; etw. von einer Bedingung a. machen věc závislou učiniti na výmince; —e Größe závislá veličina *f.*; —keit *f.* závislost *f.* (na něčem); 2. svislost *f.*, sklonitost *f.*; A. des Satzes závislost věty; A. der Größen z. veličin.

Abhärmen ſich utrápiti se, usoužiti se; abgehärmt usoužen, utrápen, umořen, a. o, ý.

Abhärt-en etwas utvrditi něco; a. das Gefühl, den Körper otužiti, utužiti; ſich a. otužiti se, utvrditi se; —ung *f.* otužení *n.*; 2. otuženost *f.*; abgehärtet otužený, otužilý.

Abhaſchen einem etw. vychvátiti, uchvátiti, vyškubnouti něco.

Abhaſpeln (etwas von der Haſpel abnehmen) smotati, odmotati, svinouti něco, s motovidla sundati.

Abhasten odkvapiti.

Abhauen etw. (weghauen) uraziti, odr.; mit einer Axt a. utíti, utnouti, useknouti, odseknouti; mit der Senſe a. usíci, ukositi; mit der Sichel a. užíti, požíti; mit der Grabhacke a. ukopati.

Abhäuten kůži stáhnouti; odříti.

Abhauung *f.* uražení *n.*, utětí *n.*; usečení *n.*, ukosení *n.*; užatí *n.*; ukopání *n.*

Abhebekiſte *f.* (mont.) snímačka *f.*

Abheben etwas sundati; sejmouti (karty); einen Mühlſtein a. zvednouti.

Abhebriegel *m.* odbička *f.*

Abheften odepnouti; připnuté sejmouti; vypnouti.

Abheilen zhojiti se a odpadnouti; etwas a. hojením něco odstraniti, od-[hojiti.

Abheiſchen *v.* Abfordern.

Abhelfen mh. dolů pomoci; einer Sache a. něčemu vyhověti, pomoci; pomoc zjednati; den Gebrechen (*pl.*) a. odvarovati vady, nedostatky.

Abhellen očistiti, učistiti.

Abhieb *m.* (mont.) zastavení těžby, opuštění dolu.

Abhilfe *f.* pomoc *f.* (*germ.* odpomoc); **Abhitzen** uhřátí; ſich se. [2. úleva *f.*

Abhobeln uhoblovati, ohoblovati něco; fig. ohoblovati někoho, vycepovati, vybrousiti.

Abhold *adj.* nepřízniv, a, o, ý; einem a. ſein nepřáti, býti nepřízniv někomu.

Abholen etw., einen dojíti pro něco n. pro někoho; něco přinesti; někoho přivesti, přivezti; (Schiff.) potopený koráb vytáhnouti.

Abholz-en (einen Wald) les nebo stromy vysekati, posekati; —ig *adj.*; der Baum iſt a. dřevo se nehodí ke stavbě; —iger Baum dřevo rubné, dřevo ke stavbě nespůsobilé.

Abhorchen einem etwas vyslechnouti, poslouchánim něčeho se dověděti.
Abhören (Zeugen) slyšeti, vyslýchati, vyslechnouti (svědky).
Abhub (-eß, oh. M.) *m.* zbytky *pl.* (se stolu); 2. sundání *n.*, sejmutí *n.*; 3. (ment.) snímek *m.*; —kätze *f.* snímačka.
Abhülfe *v.* Abhilfe.
Abhungern mſ. ſich a. hladem se mořiti, hladem mříti.
Abhusten odkašlávati.
Abhüten (das Gras) spásti.
Abhütten (ment.), eine Grube verderben důl zkaziti.
Äbichte Seite rub *m.*
Abies *f.* (lt.) jedle *f.*
Abietineae (lt.) sosnovité (rstl.).
ab instantia (lt.) *v.* Inſtantia.
ab intestato (lt.) ſterben zemříti bez posledního pořízení, bez závěti.
Abintestaterbe zákonní dědic, přirozený dědic.
Abirr-en zblouditi; —ung *f.* (aſtr.) *v.* [Aberration.
Abiturient (-en) *m.* (lt.) abiturient *m.*, odchozí žák, odcházející žák; —enexamen *n.*, —enprüfung *f.* zkouška odchozích.
Abjagen (ein Pferd) uhnati koně; 2. a. honbu skončiti; 3. einem etw. a. uhnati si na kom co; ſich a. uhoniti se.
Abjektion *f.* (lt.) pohrdání *n.* čím; opovržení *n.* čím; povrženost *f.*; abjizieren (lt.) pohrdati něčím, povrhnouti
Abjudikation *f.* (lt.) zamítnutí *n.* [čím.
Abjuration *f.* (lt.) odpřisáhnutí *n.*, odřeknutí se něčeho pod přísahou.
Abkälten *v.* Abkühlen.
Abkämmen vyčesati; 2. (mil.) zákrov rozstříleti. [niti, vyhraniti.
Abkanten (Zimmerm.) hraniti, ohra-
Abkanzeln einen fig. odseknouti komu; 2. někomu vymluviti, vyhubovati.
Abkappen obstříhati; podřezati; die Bäume a. stromy přiřezati, přistříhati; einen a. někomu odseknouti, zkrátka odpovědděti. [tajně se oč s kým smluviti.
Abkarten nastrojiti, sosnovati něco; **Abkauen** užvýkati, sežvýkati.
Abkauf (-s, M. Abkäufe) *m.* odkup *m.*, výkup *m.*; kupování *n.* u koho, skoupení, pokoupení *n.*; —en einem etw. koupiti něco od někoho; odkoupiti něco někomu; ſich a. vykoupiti se; odkoupiti se. [*m.*, kupec *m.*; —in *f.* odkupnice *f.*
Abkäufer *m.* odkupník *m.*, odkupovač
Abkehr (oh. M.) *f.* odvrat *m.*, odvrácení *n.*; —en odvrátiti; a., abfegen (Staub) vymesti; —icht (-s, oh. M.) *m. et n.* smeti *pl. f.*; smetek *m.*; výmetek *m.*; —ſcheln *m.* (mont.) hornické vysvědčení *n.*, list návratný, l. odchodný.
Abkeltern vylisovati, lisem vytlačiti.
Abkerben (ment.) přesoknouti, zasekouti.
Abkippen die Feder špičku u pera přiříznouti; a. mſ. s vršku sklouznouti, smeknouti se.
Abklaffen mh. odstávati, nepřiléhati.
Abklaren etw. učistiti, zčistiti; ſich a. učistiti se, ustáti se.

Abklatſch (-es, M. e.) *m.* otisk kartáčový; —en (Typ.) obtáhnouti, oklepnouti; 2. einen a. plesknouti koho.
Abklauben obrati, povrch sebrati.
Abkleid-en přepažiti; 2. fig. obrati koho; —ung *f.* pažení *n.*
Abklemmen, abknelpen odštípnouti, [uštípnouti.
Abklopfen (Typ.) oklepati.
Abknüpfen odvázati něco.
Abkoch-en uvařiti, dovařiti; vyvařiti; —ung *f.* zvaření *n.*; zvařenina *f.*
Abkommen mſ. odejíti, odebrati se; vom Wege a. sejíti s cesty, zblouditi; ich konnte nicht eher aus dem Geſchäft a. nemohl jsem dříve z práce odejíti; wir kamen von dem Gegenſtande ab uchýlili jsme se od věci; a., außer Gebrauch kommen zacházeti, zajíti; das kann a. bez toho bude moci býti; das iſt ſchon abgekommen to už zašlo; man iſt davon abgekommen sešlo s toho; es hat von etwas abzukommen má sejíti s něčeho; něco má minouti; mit einem a. srovnati se s kým; a., abſtammen pocházeti, původ míti; das A. dohodnutí *n.*, narovnání *n.*; gütliches A. dohodnutí po dobrém; ein A. treffen dohodnouti se, smluviti se; von der vorbereiteten Feierlichkeit erhält es ſein A. s připravované slavnosti sejde; —ſchaft *f. coll.* (*pl.* Abkommen) potomstvo *n.*, potomci *pl. m.*
Abkömmling (-es, M. -e) *m.* potomek *m.*, zrozenec *m.* [žilek *m.*
Abkommnis (M. -ſſe) *f.* (ment.) odvod-
Abkonterfeien *v.* Abbilden.
Abköpfen Bäume vrcholky stromů obřezati, oklestiti.
Abkopieren přepsati; (Bild) okopírovati; obmalovati, obkresliti.
Abkrageln fig. sprovoditi se světa.
Abkriegen něco pryč dostati, sundati; něčeho dobyti; etwas a. fig. utržiti, slizouti si co.
Abkröpfung *f.* (arch.) zahýbaná římsa.
Abkühl-apparat *m.*, chladič, schlazovač *m.*; —en chladiti, vychladiti, ochladiti něco; prostuditi; ſich a. ochladiti se; vychladnouti, das A. ochlazení *n.*; —rinne *f.* ochlazovací žlábek; —trog *m.* chladnice *f.*, chladicí necky *pl.*; —ung *f.* ochlazení *n.* (ochlad *m.*).
Abkündigen etw. ohlásiti něco.
Abkunft *f.* původ *m.*, rod *m.*
Abkuppeln (einen Wagen) odepnouti.
Abkürzen skrátiti, ukrátiti, (oft) skracovati něco; abgekürzt skrácený; -te Diviſion (math.) skrácené dělení; -te Multiplikation skrácené násobení; -te Pyramide komolý jehlanec; -ter Vers kusý (nedostopný) verš *m.*
Abkürzung *f.* skrácení *n.*; (oft) skracování *n.*; ukrácení *n.*; 2. skrácenina *f.*; —slehre *f.* krátopis, krátkopis *m.*; —spunkt *m.* skracovací tečka.
Abladegeld *n.* skladné *n.*
Ablad-en skládati; (einmal) složiti; —er *m.* skladač *m.*; —ung *f.* skládání *n.*, složení *n.*; —ungsort *m.*, —eplatz *m.* skladiště *n.*, skládka *f.*; *pl.* —ungsſpeſen *f.* útraty při skládání.

Ablage *f.* (des Flusses) náplav *m.*; nános *m.* (v řece); 2. A. *v.* Abladung; 3. A. (Ort) skladiště *n.*, skládka *f.*; A. (vlt.) vybavení *n.*, vyloučený podíl dědický.

Ablager *n.* nocleh *m.*, hospoda *f.*; 2. A. (das Recht einzulehren) vhostné právo; —n etw. uložiti, ukládati; skládati, ſich a. klásti se, položiti se; ssaditi se; uhostiti se; (geol.) uložiti se; —ung *f.* ukládání *n.*; A. von Kehricht skládání *n.*, zanášení *n.* smetí; A. (der Gebirge) úloh *m.*, uložení hor *n.*, rozvrstvení *n.*

Ablakt-ation *f.* (lt.) odstavení dítěte *n.*; —ieren odstaviti (dítě); 2. na mízu

Ablang *adj.* podlouhlý. [roubiti.

Ablaß (-ſſes, M. Abläſſe) *m.* vypuštění (vody), spouštění *n.*; 2. (Waſſerb.) splav *m.*; 3. A. (kirch.) odpustky *pl. m.*; A.-odpustkový; —bad *n.* spustná koupel, spouštěcí koupel; —brief *m.* list na odpustky, odpustkový list.

Ablaſſen etwas spustiti něco; das Waſſer a. pustiti, vypustiti vodu; 2. einem etw. a. odpustiti komu něco; 3. einem eine Sache a. ustoupiti od čeho, postoupiti komu čeho; a. im Handel přepustiti, přenechati; am Preiſe a. sleviti; von etw. a. mh. upustiti od čeho; von der Klage, von der Unterſuchung a. upustiti od žaloby, od vyšetřování.

Ablaß-geld *n.* odpustné *n.*, peníz odpustkový; —hahn *m.* výpustný kohoutek; —jahr *n.* milostivé (odpustkové) léto; —krämer *m.* prodavač odpustků; —krämerei *f.* prodávání odpustků, kramaření s odpustky; —pfennig *m. v.* Ablaßgeld; —predigt *f.* kázání o odpuste.; —ſchleuſe *f.* (mech.) splav *m.*, splávek *m.*; —tag *m.* den odpustků.

Ablaſſung *f.* spuštění *n.*; 2. odpuštění *n.*; 3. ustoupení, upuštění od čeho; 4. slevení *n.*, sleva *f.*; —abſchluß *m.* úpustné snešení.

Ablaſte-bogen *m.*, —gurt *m.* (arch.) vylehčovací n. odlehčný pás.

Ablaſten vylehčiti, odtížiti; břemena zbaviti.

Ablativ *adj.* (lt.) odnášecí, odborný; A. *m.* (grm.) ablativ *m.*, snímatel *m.* (šestý pád v latině).

Ablatten odlafovati.

Ablauben listí n. lupení obrati.

Ablauern einem etw. vyčíhati něco; něčeho se dočkati, něčeho se dohlídati.

Ablauf (-es, ch. M.) *m.* (des Waſſers) odtok *m.*; A. des Schiffes (vom Stapel) průběh, spuštění; A. der Poſt odjezd *m.*; 3. A. der Zeit uplynutí *n.*; A. einer Friſt projití, vyjití, vypršení lhůty; 4. nach A. des Jahres po roce; 5. (Teichb.) splav *m.*; 6. (arch.) výkrůžek hořejší; 7. des Wechſels prošlá lhůta; —en mi., weglaufen utéci, uběhnouti, uplynouti; herab stékati, sbíhati; (v. d. Uhr) dojíti, die Uhr iſt abgelaufen hodiny došly; a., ſich enden skončiti; gut a. dobře dopadnouti; a. laſſen spustiti, ich will ſehen, wie es abläuft uvidím, jak to dopadne; jmd. a. laſſen odbyti koho zkrátka; die Schuhe a. střevíce uchoditi; a., erlaufen něco vyběhati; einem einen Rang a. přednost před kým sobě vyběhati; etw. a., durch Laufen bezahlen odběhati něco.

Ablauſchen vyčíhati.

Ablaut (-es, M. -e) *m.* (gram.) (a = ä, u = ü) přehláska *f.*, přechod, stupňování samohlásky; —en (grm.) přehlasovati, přecházeti, stupňovati (o samohláskách).

Ablăutern etw. přečistiti něco.

Ablautung *f.* (grm.) přehlasování *n.*

Ableben mh. dožiti, skonati; smrtí sejíti; das A. úmrtí *n.*, skonání *n.*, smrť *f.*, konec života, zemření *n.*; abgelebt věkem sešlý (vyžilý, sežilý).

Ablecken etw. olízati, oblízati, slízati.

Abledern kůži stáhnouti.

Ablegat *m.* (lt.) poslanec *v.* Legat.

Ableg-en etwas sejmouti, sníti, sundati; složiti; odložiti něco; rozložiti; Kleider a. svlíci; Schuhe a. zouti; den Degen a. odepnouti; (Typ.) rozmesti, rozmítati (písmo); einen Erben a. dědice odbyti; ein Zeugnis, Zeugenſchaft a. vysvědčiti něco, svědectví o čem vydati; eine Ausſage a. učiniti seznání o čem, seznati něco; eine Gelübde a. slib učiniti, slib vykonati, s. složiti; einen Eid a. přísahu učiniti, vykonati; eine Prüfung a. zkoušku odbyti (složiti); Rechnung a. složiti účty; die Haut a. (v. Insekten) svlíci se; (Gärtn.) *v.* Ableger machen; Arbeiter a. složiti, sejmouti, propustiti (dělníka); mit einem Schiffe a. mh. s lodí odraziti; —er *m.* (Gärtn.) hřížence *f.*, rozvod *m.*; A. machen hřížiti, pohřižovati, rozváděti rostliny; A. fig. potomek; —eſatz *m.* (Typ.) sazba k rozmítání; —eſpan *m.* (Typ.) rozmítací linka, l. na rozmítání, rozmetačka *f.*; —ung *f.* odložení *n.*, složení *n.*, sejmutí *n.*; (Typ.) rozmetení *n.*

Ablehn-en odvrátiti, odkloniti, odchýliti; einen Antrag, ein Amt a. nepřijmouti nabídnutí, úřadu; zamítnouti, odmítnouti nabídnutí, úřad; abgelehnter Richter zamítnutý soudce; a. *v.* Abborgen; —ung *f.* odvrácení *n.* něčeho; nepřijmutí, zamítnutí *n.* něčeho; —ungsrecht *n.* právo zamítací, právo k nepřijmutí, právo k zamítnutí.

Ableiern na kolovrátku odehrati; einen Geſang, Vortrag a. odhudlovati, odemleti; ein abgeleiertes Lied stará písnička, omletá píseň.

Ableihen einem etw. vypůjčiti se u koho *v.* Abborgen.

Ableinungseid *m.* očišťovací přísaha.

Ablеit-en odvesti; 2. odvrátiti, odkloniti; 3. odvoditi, odvozovati co od čeho, vyvésti, vyvoditi, vyvozovati co z čeho; eine Formel, Regel a. vzorec, pravidlo odvoditi neb odvozovati; eine Waſſerleitung a. odkloniti; Worte a. slova odvádětí *n.* odvozovati; —end *adj.* odvádějící, odvádivý; —er *m.* (Blitzableiter) hromosvod *m.*; —ſtange *f.* (v. Blitzableiter) svodidlo *n.*; —ung *f.* odvození, odvozování, vyvozování *n.*

Ableitungs- odváděcí; odvozovací; —endung *f.* odvodicí zakončení *n.*, tvořící koncovka; —silbe *f.* slabika vývodná, odvodná, vyvozovací, odvozovací slabika.

Ablenk-en mh. von etwas odvrátiti, odvesti; 2. odehnouti, uhn.; 3. uchýliti se, odchýliti se; —ung *f.* odchýlení *n.*, odchyl *m.*, úchylka *f.*; —ungswinkel *m.* úhel odchylu. [čemu se naučiti.

Ablernen einem etw. od někoho ně-

Ables-en (Weintrauben, Raupen ꝛc.) sebrati, sbírati, obrati; 2. etw. a. (herlesen) odečísti; —ung *f.* sebrání *n.*, sbírka *f.*; 2. odečtení *n.*

Ableugn-en einem etw. zapříti, zapírati, upříti, upírati něco, popříti, popírati; etwas a. (widersprechen) odpírati něčemu; —ung *f.* zapření, upření, upírání, zapírání *n.*; —ungseid *m. v.* Ableitungseid.

Abliefer-n odvésti, odevzdati, dodati někomu něco; —ung *f.* odevzdání *n.*, odvod *m.*, dodávka *f.*; A. des Sträflings an die Strafanstalt dodání, odvedení trestníka do trestnice.

Abliegen mf. daleko býti; 2. a., nicht gut anliegen odstávati, nepřiléhati; 3. etw. a, (durch Liegen genugtun, büßen) odleželi něco (o. leknutí); sich a. přeležeti se; uležeti se; odleželi se; abgelegen odležený; 2. odlehlý, vzdálený.

Ablisten einem etw. lsti nabýti něčeho, vylstiti, vymámiti, vyšáliti komu něco, v. něco na kom.

Ablohung *f. v.* Abfindung.

Ablock-en vylouditi, odl., vylákati; —er *m.* šalič, loudil *m.*; 2. vydříduch *m.*

Ablohn-en einen vyplatiti, odpl., zaplatiti komu (mzdu); odměniti koho; —ung *f.* výplata *f.*; odměna *f.*

Ablösbar *adj.* odvazatelný, odlučitelný; durch Loskaufen a. výkupný, vykupitelný; —e Schuldigkeit výkupná povinnost.

Ablöschen ochladiti, vychladiti; (d. Schmied) uhasiti, vyhasiti; a. zhasiti; a. utříti.

Ablös-en etw. odvázati, odloučiti; a. (ein Glied vom Körper) odřezati, odejmouti; Kanonen a. vypáliti; einen in einem Geschäfte a. vystřídati koho; die Wache a. měniti, vym., vystřídati stráž; a. (z. B. eine Schuldigkeit), loskaufen vykoupiti, vyplatiti povinnost; sich a. odloučiti se; odloupnouti se; —ung *f.* odloučení, odvázání; odřezání, odříznutí, odnětí (odejmutí); A. der Kanone vypálení; A. einer Leistung výkup *m.*, vykoupení *n.* nějakého plnění (práce, dávky).

Ablösungs-betrag *m.*, —gebühr *f.*, —kapital *n.*, —preis *m.* výkupná cena *f.*; výkupné *n.*; —verhandlung *f.* jednání o výkup, jednání výkupné. [co.

Abluchsen einem etw. vyšuliti na kom

Abluentia (*remedia*) (lt.) prostředky obmyvací, prostředky k umytí (med.).

Abluition *f.* (lt.) obmývka *f.*, obmyv *m.* (lékař.).

Abmachen etw., losmachen odděliti; odejmouti; odvázati; 2. beschließen ukončiti, skončiti, udělati; 3. etw. mit einem a. ujednati s někým něco, shodnouti se oč s kým; abgemacht! ujednáno! es scheint eine abgemachte Sache zu sein zdá se býti jako uděláno; 4. a., Fett hinzutun omastiti.

Abmachsel *n.* omastek *m.*

Abmahlung *f.* ujednání *n.*, úmluva *f.*

Abmager-n mf. hubeněti, zhubn., schnouti na těle, chřadnouti, tratiti se, padati se, scházeti; —ung *f.* chřadnutí *n.*, hubnutí *n.*; abgemagertes Antlitz přepadlá tvář.

Abmähen (das Gras) posíci, posekati (kosou); skositi; požíti. [se.

Abmahlen (das Getreide) semlíti; sich

Abmahn-en (einen vom Kartenspiel ꝛc.) vystříci, vystříhati koho před kým, před čím, v. od někoho, od něčeho, varovati někoho před něčím; srazovati koho; —ung *f.* výstraha *f.*, srazování *n.*

Abmarken *v.* Abgrenzen.

Abmarsch (-es, M. Abmärsche) *m.* odchod *m.*, odtažení *n.*; —ieren odejíti, odtáhnouti. [ztrýzniti.

Abmartern (einen) umučiti, utýrati,

Abmatten (einen) unaviti, zondati, zemdlíti; umdlíti; sich se; abgemattet mdlý; unaven, a, o, ý. [(selského).

Abmeierung *f.* vypuzení ze dvora

Abmeißeln udlabati, udlábnouti.

Abmeld-en (mil.) odhlásiti; sich se; —ung *f.* odhlášení *n.*, odhláška *f.*

Abmergeln zmořiti, vyhubiti, vysíliti; sich se.

Abmerken einem etwas *v.* Ablernen.

Abmess-en (etwas) změřiti, odměřiti, vyměřiti; eine Strafe a. pokutu uložiti; —ung *f.* odměr *m.*, odměření *n.*; rozměr *m.*; —ungsgebühr *f.* odměrné, měřičné (, ého) *n.*

Abmetzen (Müll.) měřičné bráti.

Abmiet-en (einem eine Wohnung ꝛc.) najmouti, v nájem vzíti; —er *m.* nájemník, nájemce *m.*; —ung *f.* nájem *m.*

Abmildern etw. umírniti.

Abminder-n umenšiti, sleviti; —ung *f.* umenšení *n.*; —ungsverhandlung *f.* projednávání sestupné, jednání, kdo podá méně; —ungsweise Lizitation dražba sestupná, dr. umenšovací, dr. kdo méně podá.

Abmühen, Abmühen unavlti.

Abmüßigen sich uvolniti se, uprázdniti se, udělati si kdy.

Abnagen (etwas) uhrýzti, ohrýzti, uhlodati, ohlodati.

Abnähen vyšiti, vyšívati, prošívati.

Abnahme *f.* obírání *n.*; 2. ubírání *n.*, ubrání *n.*, odejmutí *n.*, odnímání *n.*; 3. újma *f.*; 4. sbírání *n.*, obírání *n.*; 5. sejmutí *n.*, sundání *n.*; A. der Rechnung přijímání účtů; A. eines Gliedes odnětí *n.* údu; A. der Ware odbyt *m.*; A. der Bevölkerung, Größe, Kraft úbytek *m.*, ubývání *n.*; klesání *n.*, padání *n.*, trucení *n.*; A. des Mondes ubývání *n.* měsíce; A. des Wasserstandes padání *n.*,

ubývání *n.* vody; in A. kommen scházeti, padati, ubývati; klesati.

Abnahms-stange *f.* (b. Obſtleſen) oběradlo *n.*, česadlo *n.*, česačka *f.*, tyčka na česání ovoce; —walze *f.* snímací válec *m.* **Abnarben** (Leder) srst srážeti.

Abneg-ation *f.* (lt.) zamítnutí *n.*, odmrštění *n.*; zapření *n.*; —ieren odepříti, zapříti, odmítnouti.

Abnehm-en etw. sejmouti, odejmouti, sníti, odmíti co od čeho; den Hut a. smeknouti; ein Kind von der Bruſt a. odstaviti dítě; a., abkaufen kupovati; die Ware v. jmd. a. brátí zboží od někoho; odbírati; den Eid a. v, Aufnehmen; a., wiedererobern znovu vybojovati; a., einſehen uznati, porozuměti; a. mſ. ubývati, menšiti se, padati; die Kräfte nehmen ab síl ubývá; die Tage nehmen ab dni (*pl.*) se krátí, den se krátí, dne (*gen. sing.*) ubývá; —end *adj.* ubývající, tratící se; -de Dicke tloušťka ubývající; —er *m.* odběratel *m.*, odkupník *m.*; —ung *f. v.* Abnahme.

Abneig-en odvrátiti, odchýliti; einem abgeneigt ſein nepřáti komu; —ung *f.* gegen etw. nechuť *f.* k čemu; nelibost *f.* nepřichylnost, odpornost *f.*

Abnet *m.* (Hebr.) pás *m. v.* Gürtel.

Abnorm *adj.* (lt.) nepravidelný, odchylný; —ität *f.* nepravidelnost, odchylnost *f.*

Abnötigen einem etw. vynutiti něco.

Abnütz-en (etwas) opotřebovati, zpotřebovati něco; das Kleid a. obnositi šat; die Schuhe a. ochoditi střevíce; das Meſſer a. vytupiti nůž; abgenützt opotřebovaný; ošumělý; —ung *f.* opotřebení, opotřebování *n.*; obnošení *n.*; 2. otírka *f.*, výtrata *f.* otíráním; —ungsparaſchale *n.* otěrné *n.*; —ungsperzent *n.* procento výtratné.

Abol-ieren (lt.) vykoupiti něco; —tſement *n.* (fr.), —ition *f.* (lt.) výkup *m.*, vykoupení *n.*; 2. milost *f.*, odpuštění *n.*; —itionift (-en) *m.* (polit.) výkupník *m.*

Abolitions- výkupný; —brief *m.* odpouštěcí list *m.*; —preis *m.* výkupná cena *f.*; —ſyſtem *n.* (Robot-) výkupná soustava *f.*; —vertrag *m.* výkupná smlouva *f.*

Abomasus *m.*, *Abomasum* *n.* (lt.) slez *m.* (4tý žaludek u přežívavců).

Abominabel *adj.* (lt.) hnusný.

Abondance *f.* (fr.) nadbytek *m.*, příliš hojnost *f.*

Abonn-ement *n.* (fr.) předplacení *n.*; *A. suspendu* mimo předplacení; —ent (-en, *M.* -en) *m.* předplatitel *m.*; —ieren předplatiti na něco.

Abordage *f.* (fr.) srážka dvou lodí; 2. zahákování *n.* korábu nepřátelského.

Abordn-en (einen zu einer Verſammlung *ꝛc.*) poslati, vyslati koho kam; jmd. zur Kommiſſion a. vyslati koho ku komisi; ein Abgeordneter poslanec *m.*; —ung *f.* vyslání *n.*, výprava *f.*

Aboriginer *m.*, *pl. Aborigines* (lt.) praobyvatel, prabydlitel (*pl.* -lé).

Abort (-es, *M.* -e) *m.* záchod *m.*

Abörtern (jur.) rozsudek vynésti; (b. Tſchl.) prkno na delku řezati.

Abort-ieren nedonositi, nedochoditi, potratiti; (v. Tier) zmetati; —iv *adj.* zvrhlý, zmetalý; —iva *pl.*, —ivmittel *pl. n.* prostředky potracovací; —us *m.* (lt.) potrat *f.*, potratek *m.*, nedochůdče *n.*, potracený plod, potracené dítě, potracenec *m.*, nedonosek *m.*

Abouchement *n.* (fr.) rozmluva *f.*

Abpaaren ſich upářiti se; ſie haben ſich abgepaart seřadili se po dvou.

Abpacht-en einem etw. pachtovati něco od někoho; —er, Abpächter *m.* pachtýř *m.*, pachtovník *m.*; —ung *f.* pachtování *n.* něčeho od někoho.

Abpack-en náklad složiti, sundati; —er *m.* skladač *m.*, sundavač *m.*

Abpassen etw. vykoukati, vyčíhati něco; 2. a. ein Kleid přiměřiti.

Abpeitschen etw. vybičovati, odbičovati, bičem odraziti; einen a. zbičovati, zpráskati někoho.

Abpfählen etwas vyznačiti něco koly.

Abpflücken etwas (Blumen, Obſt) utrhnouti, otrhati, obrati; očesati.

Abpicken etwas sezobati něco.

Abpikieren vypíchati, vytečkovati ně-

Abplagen einem etw. vymořiti co na kom; ſich a. mořiti se. [něco.

Abplanen etwas nastrojiti, osnovati

Abplatt-en etw. sploštiti, uploštiti, plochým učiniti; —ung *f.* sploštění *n.*; sploštěnost *f.* [bíliti.

Abplätzen (Zimm.) běliti, obělíti, po-

Abpölen (Gerb.) srst (vlas) sejmouti, oholiti. [—en mſ. odraziti se, odskočiti.

Abprall *m.* odraz *m.*, odražení *n.*; **Abprellen** etwas odraziti, odhoditi.

Abpreſſen, wegpreſſen odtlačiti, utlačiti; a. (genug preſſen) dotlačiti; vytlačiti; einem etwas a. něco na kom vynutiti, násilím vymoci.

Abprotzen (Geſchütz) dělo skolesiti, svaliti, sundati s předku.

Abprügeln einen někoho zbíti, ztloukl, zmlíti, zpráskati; někomu vybíti, vytlouci, vymlátiti, vypráskati.

Abpuffen einen někomu vybouchati.

Abputz *m.* přihlazení, uhlazení *n.*; 2. (Maur.) omítka *f.*; —en einen učistiti, očist.; 2. přihladiti, uhladiti; 3. omítnouti (zed); das Licht a. utříti svíčku.

Abquälen einen ztrýzniti koho; a. einem etw. vymučiti, vymořiti co na kom.

Abquittieren jmd. účet etw. někoho z něčeho kvitovati, propustiti.

Abrackern ſich udříti se.

Abradieren etw. seškrabati, oškrabati.

Abraffen sebrati, sbírati (obilí).

Abrafft *n.* (Mühl.) zálubné *n.*

Abrahmen etw. sundati rám a. rámec s něčeho; die Milch a. smetanu sebrati, sbírati. [obříti.

Abrasieren oholiti, sholiti vousy,

Abraspeln etw. opilovati, orašplovati.

Abraten einem etwas sraditi n. srazovati (zrazovati) koho s čeho, s. komu něco.

Abrauchen mſ. vykouřiti se; vyvětrati.

Abraum (-s, oh. M.) *m.* smetky, třísky, skolky, ořezky; ostřižky; okusky *pl. m.*; 2. A. (Abraumung) odklid *m.*; (im Walde) probírka *f. v.* Aſtholz; 3. (mont.) jalovina *f.*; —ſalze *pl.* jalové soli.

Abräum-en etwas odkliditi, ukliditi, skliditi; odstraniti, odundati; den Tiſch a. skliditi se stolu; 2. (den Wald ausroden) vysekati, vymýtiti les; —er *m.* sklízeč, odklízeč, odklizovač *m.*

Abraum-ſalze *pl. n.* kruščovina *f.*; —ſchuſſel *f.* okřín *m.*, veliká mísa *f.*

Abräum-ung *f.*, das —en odklizení *n.*, odklízení, uklizení, sklízení *n.*; 2. (im Walde) probírka *f.*, promýtění *n.* lesa.

Abraupen einen Baum sbírati, sundavati housenky se stromů.

Abrechn-en, wegrechnen odpočítati, odpočísti, odečísti; einem etwas a. (in Rechnung abſchreiben) sraziti někomu něco na něčem (v účtě); odraziti něco od něčeho (odečísti něco v něčem), odpočítati; mit einem a., ſich mit jmd a. účtovati s kým, pořádnost dělati s kým, vypořádati se s kým; —er *m.* (am Schiffe) lodní účetník; —ung *f.* účtování, sečtení, spočítání *n.*; účet *m.*, pořádnost *f.*; 2. sráżka, odrážka v účtech, srážka účetní; odečtení, odčítání *n.*; A. pflegen *v.* Abrechnen; —ungsaufweis *m.* odčítací výkaz *m.*, výkaz odečtených (věcí, daní, vojínů atd.); —ungsſtelle *f.* účtovna *f.*; odčítárna *f.*; —ungstag *m.* účtovací den *m.*, den ke společnému účtování; fig. den odplaty.

Abrechte *f.* rub *m.*

Abred-e *f.* úmluva *f.*, smlouva *f.*; shoda *f.*; 2. odpor *m.*; etw. in A. ſtellen popříti; das iſt in keiner A. tomu se neodpírá, s tím se shodujeme; —en etw. mit einem smluviti se s někým o něco *v.* Verabreden; 2. einem etw. a. (ausreden) vymluviti n. vymlouvati něco někomu; ſich a., ſich müde reden umluviti se, mluvením se unaviti; abgeredeter Maßen dle úmluvy, jakž umluveno.

Abrégé *m.* (fr.) výtah *m.* (z něčeho), krátký přehled *m.*

Abregnen ſich vypršeti se.

Abreib-en (einmal) otříti, utříti, setříti, přitříti; (mehrmal) otírati, utírati, stírati; a., abwegen (arch.) přitříti; ſich die Füße a. uchodíti si nohy; —ſel *n. pl.* otrolky *pl. m.*; —ung *f.* otření, setření, utření, otírání, stírání *n.*

Abreich-en einem etw. dáti, dávati komu něco; podati, dodati komu čeho; —ung *f.* podání *n.*

Abreihen se šňůry sundati, svlíci.

Abreis-e *f.* odjezd *m.* (zu Wagen od. zu Pferde); odchod *m.* (zu Fuß); – egeld *n.* odchodné *n. v.* Abfahrtsgeld; —en mſ. odjeti; odejíti; odcestovati; na cestu se vydati.

Abreiß-en (wegreißen) etw. utrhnouti, uškubnouti; 2. Kleider a. obnositi, šatstvo potrhati (šaty); 3. ein Haus a. strhnouti dům; 4. a., abzeichnen nakresliti; 5. (mech.) rejhovati; 6. a. mſ. trhati se, utrhnouti se, přetr. se; fig. meine Geduld riß ab trpělivost mne přešla; ein abgeriſſenes Stück útržek *m.*; —zettel *m.* (Lotterie) trhačka *f.*

Abreiten ein Pferd ujezditi, strhati koně; a. mſ. (davonreiten) ujeti; a. jezditi okolo; die Truppenreihe a. okolo celého šiku jezditi, objížděti.

Abrennen mſ. (wegrennen) uběhnouti, utéci; einem etw. a. předběhnouti n. předstihnouti koho, předběhnutím někoho výhody nabýti.

Abri *m.* (fr.) útočiště *n.*, útulek *m.*

Abricht-en (einen zu etwas) cvičiti, ocvičiti, vycvičiti koho v čem; vyučiti koho čemu; vycvikovati; přiučiti, obučovati; (b. Zimm.) připraviti; – ung *f.* cvičení, vycvičení, přiučování, zaučování *n.*; (mil.) výcvik *m.*, příprava *f.*; —ungsreglement *n.* pravidla výcviku.

Abriesen (gefälltes Holz) svalovati dříví, váleti dříví (na splazu).

Abriffeln den Flachs drhnouti, vydr. len; einen a. vymluviti, vycinkati komu.

Abrindig *adj.* (Brot) odpadlý (chléb).

Abrinnen mſ. stéci, odt., stékati, odtékati, splynouti, splývati.

Abriss (-ſſes, M. -ſſe) *m.* odtržení, utrhnutí *n.*, odryvek, odtržek *m.*, úryvek *m.*; 2. A., eine Zeichnung náčrtek, nástin *m.*, nákres *m.*; 3. fig. A. jádro *n.*

Abritt *m.* odjezd *m.* (na koni).

Abrog-ation *f.* (lt.) odklizení *n.*, odvolání *n.*, zrušení *n.* zákona; – ieren odkliditi, odstraniti; 2. zrušiti, odvolati (zákon).

Abrollen etw. skotaliti, svaliti něco; a. mſ. skotaliti se, svaliti se.

Abrosten zrezovatěti, rzí se zkaziti.

Abrösten den Flachs zrositi, smočiti; Brot in Butter a. osmažiti; Kaffee a. upražiti; a. (Hütt.) upražiti.

Abrotanum *n.* (gr.) Stabwurz brotan [*m.* (bot.).

Abrücken odstaviti, odsunouti; 2. (mech.) vyhnati, vystrčiti, dáti z náboje; 3. mſ. (vom Heere) odtáhnouti.

Abrudern mſ. odraziti od břehu, odveslovati, odplouti.

Abruf (-es) *m.* ohlášení *n.*, zvěstování *n.*; povolání nazpět, odvolání *n.*; —en etw. ohlásiti, zvěstovati; 2. a. (abberufen) nazpět povolati, odvolati; ſich a. ukřičeti se; —ung *f. v.* Abruf.

Abrund-en (abrunden) zaokrouhliti, zakulatiti, zakrouživati; abgerundet okrouhlý; —ung *f.* zaokrouhlení *n.*; okrouhlost *f.*; —ungszahl *f.* vyrovnávací číslo, (na vyrovnání n. doplnění nějaké sumy).

Abrupfen etw. oškubati, otrhati n. co.

Abrupt (lt.) ulomené, -ný; —ion *f.* odervání *n.*, urvání *n.*; náhlé umlknutí (hudby) *n.*; **ex abrupto** (lt.) znáhla, bez přípravy, spatra, zčistajasna.

Abrüſt-en etw. strhnouti n. rozebrati lešení; eine Waffe a. rozbořiti; 2. a. (mil.) odzbrojiti, zbraň odložiti, – ung *f.* odzbrojení *n.*; **abrütiert** (fr.) zhovadilý.

Abrutsch-en mſ. svaliti se, sesypati se; —ung *f.* svalení *n.*, strž *f.*

Absäbeln šavlí odseknouti; a. mh., den Säbel ablegen šavli odepnouti, odložiti.

Absage *f.* odpověď *f.*, odřeknutí, odepření, odvolání *n.*; —brief *m.* (Fehdebrief) odpovědný list (*st.*) *m.*

Absagen einem etwas odepříti komu v čem; *st.* odpověděti komu; etw. a. odvolati něco; odříci; einem eine Frist a. odepříti lhůtu někomu; abgesagter Feind úhlavní nepřítel, *st.* odpovědný nepřítel.

Absägen pilou uřezati, odřezati, ořezati něco.

Absatteln odsedlati, rozsedlati, sedlo sundati (s koně); 2. aus dem Sattel werfen ze sedla vyhoditi; 3. a. mh. sestoupiti ze sedla.

Absatz (-es, M. Abſätze) *m.* odsazení, sesazení, složení *n.*; 2. přestávka *f.*; ohne A. bez přestání, bez oddechu, bez přítrže; A. der Stiege odstávka schodů, odpočivadlo *n.*; A. einer Rede přestávka *f.*; A. einer Schrift odstavec *m.*; A. (Typ.) východ *m.*; A. eines Berges sedliště *n.*, ústup *m.*, přerva *f.*; A. an Schuhen podpatek *m.* (kramflek); A. bei Pflanzen kolínko *n.*; (Mühlb.) patka *f.*; A. der Ware odbyt *n.*; reißender A. odbyt jako na dračku, na lapačku; —eck *f.* roh podpatku; —eisen *n.* podkovka *f.*; —gebiet *n.* obvod odbytu; —poſtamt *n.* pošta zástavní; —quelle *f.* (Hdl.) pramen odbytu; —ſchneider *m.* špaličkář *m.*; —weiſe *adv.* po kousku; 2. po stupni, po vrstvě, vrstevně; 3. přestávkami, po přestávkách, článkovitě.

Absäuber *m.* (mech.) žejbrování *n.*, žejbrovadlo *n.*; —n vyčistiti, ukliditi, odkliditi; —ſtange *f.* bidelce od žejbrování; —werk *n.* žejbrování *n.*

Absaugen osesati, ocucati.

Absäugen (ein Kind) odstaviti dítě (*v.* Abſtillen); 2. (b. Gärtn.) einen Zweig a. zakotviti větev.

Abscessus *m.* (lt.) *v.* Abſceß.

Abschab-en etwas ostrouhati, ustrouhati, sestrouhati, odstrouhati; oškrábati, uškrábati; —ſel *n.* oškrabek, ostružek *m.*, *pl.* ostružky. [vyčachrovati.

Abschachern einem etw. něco na kom

Abschachteln přesličkou vydrhnouti.

Abschaff-en etw. (beſeitigen) odkliditi, odstraniti, ustraniti co; odvarovati něco; jmd. a. vyloučiti, odloučiti koho; einen aus einem Orte, aus einem Lande a. někoho z místa nebo ze země vykliditi, vypuditi, vyhostiti; einen Bedienten a. služebníka propustiti; ein Geſetz a. (aufheben) zákon zrušiti, odstraniti; ein Abgeſchaffter vypuzenec; vyhoštěnec *m.*; —ung *f.* odstranění *n.*, vyhoštění *n.*, vyklizení *n.*; vypuzení *n.*

Abschälen etw. odloupati, odloupnouti něco. [hrábnouti něco.

Abscharren odhrnouti, odhrabati, od-

Abschätz bar *adj.* ocenitelný; —barkeit *f.* ocenitelnost *f.*; —en odhadnouti; oceniti, prooceniti, cenu udati; —er *m.* odhadce *m.*, cenitel *m.*; —ung *f.* odhad *m.*; —ungskommiſſion *f.* odhadní komise. [házeti.

Abschaufeln lopatou odhrnouti, od-

Abschaum *m.* pěna *f.*; 2. A., Auswurf vývrhel *m.* [sbírání pěny.

Abschäum-en pěnu sebrati; —ung *f.*

Abscheiben (Hütt.) trhati měď.

Abscheid-en odděliti, rozděl., odloučiti; přehraditi; odměšovati; die Eiſenbahn ſcheidet ſich hier rechts nach N. železnice zde odbočuje (odvětvuje se) v pravo do N.; a. mſ. odebrati se, odejíti; von der Welt a. se světa sejíti, se světem se rozžehnati, umříti; das A. úmrtí *n.*; —ung *f.* oddělení, odloučení *n.*; přehražení *n.*; *v.* Abſonderung; —ungsmittel *n.* prostředek rozlučovací; —ungsorgane *pl. v.* Abſonderungsorgane.

Abscheren ostříhati; (barbieren) holiti, oholiti.

Abscheu (-es, oh. M.) *m.* ošklivost, mrzkost, ohavnost *f.*; A. vor einem, vor etw. haben míti koho n. co v ošklivosti; A. gegen etwas haben oškliviti si něco; v ošklivosti něco míti; 2. A. (Gegenſtand des Verabſcheuens) ohava, ohyzda,

Abscheuchen zaplašiti. [šereda *f.*

Abscheuer-n odrhnouti; 2. přehraditi, přetyniti; —ung *f.* přehrada *f.*, přehražení *n.*, přetynění *n.*

Abscheulich *adj.* ošklivý, šeredný; ohavný, ohyzdný; *adv.* —ně; —keit *f.* ošklivost, ohyzdnost, šeredност *f.*

Abschicken odeslati, poslati *v.* Abſenden.

Abschieb-en odstrčiti, odsunouti; odvaliti; 2. jmd. in einen Ort a. odehnati koho kam, postrkem dopraviti; einen von Ort zu Ort a. hnáti koho z místa na místo; eine Schuld von ſich a. vinu se sebe svaliti; 3. einen in Kegeln a. někoho překotáleti; 4. die Zähne a. (v. Pferd, Schaf) zuby vrhnouti, váleti.

Abschied (-es) *m.* nález *m.*, ustanovení *n.*; 2. (polt.) sněmovní usnesení, sněmovní nález; 3. A. (Entlaſſung) propuštění *n.*; (milit.) výhost *m.*; A. geben propustiti koho; výhost dáti komu; A. loučení s kým, rozžehnání, rozchod *m.*; A. nehmen (ſich verabſchieden) rozloučiti se, rozžehnati se s kým; hinter der Tür A. nehmen uklouznouti, tajně ujíti; zum A. na rozloučenou; —nehmen *n. v.* Abſchied; beim A. když se loučili, když se rozcházeli.

Abschieds-andenken *n.* památka na rozloučenou; —billet *n.*, —brief *m.* list na rozloučenou; —brief *m.*, —urkunde *f.* (mil.) výhost *m.*; —diner *n.* hostina na rozloučenou; —lied *n.* píseň na rozloučenou; —ſtunde *f.* hodina loučení, h. rozchodu.

Abschiefern odlupovati, na lístky n. na lupínky rozebrati; sloupnouti; ſich a. odlupovati se, na lístky se rozpadati.

Abschien-en (mont.) odtáhnouti, stáhnouti; —er *m.* (mont.) doloměřič *m.*, měřič horní, měřič dolový.

Abschießen ustřeliti, odstřeliti; sestřeliti, vystřeliti; Pfeile a. pouštěti,

vypustiti střely; eine Kanone a. z děla vystřeliti, dělo vypáliti; einen a. (beſſer als erſchießen) někoho přestřeliti; a. dostříleti; a. (v. Farben) pustiti, pouštěti, blednouti, vyblednouti, vyrudnouti; a. mſ., ſchnell herabfallen sletěti, slítnouti.

Abſchiff-en odplaviti něco; a. mſ. odplouti, na korábě ujeti; —ung *f.* odplavení *n.*, odplutí *n.*

Abſchildern vyobraziti, vykresliti; a. in einer Schrift vypsati, vylíčiti.

Abſchinden odříti; oloupiti; ſich a. úmorně pracovati, dříti se.

Abſchirren odstrojiti.

Abſchlachten (ein Vieh) poraziti, zabiti, zapíchnouti.

Abſchlacken (mont.) odraziti.

Abſchlag (-s, M. Abſchläge) *m.* odraz *m.*, odražení *n.*, odrážka *f.*; (b. Zahlen) srážka *f.*; A. (im Billard) odrážka *f.*; A. (abgeſchlagene Zweige) klest *f.*; A. v. Preiſe slevení s ceny; sleva *f.*; auf A. na srážku; dieſer Artikel iſt ſehr in A. gekommen s tohoto druhu zboží velmi spadlo; —eiſen *n.* otloukadlo *n.*

Abſchlagen etwas (wegſchlagen) uraziti, odr.; (herabſchl.) sraziti; den Kopf a., sraziti hlavu, stíti hlavu; den Feind a., zurückſchlagen odraziti, zahnati nepřítele; einen Streich a. sraziti, svésti ránu; einem etwas a. odepříti komu co; ein Geſuch a. zamítnouti žádost; von der Forderung des Schuldners a. v. Abrechnen; das Waſſer a. močiti, vymočiti se, pustiti moč; (mont.) vodu sraziti, odraziti; a. mh., wohlfeiler werden padati, klesati v ceně.

Abſchläg-ig *adj.* odmítavý; zamítavý; odpíravý; -e Antwort odepření *n.*, odmítnutí *n.*, odřeknutí *n.*, oslyšení něčeho, odmítavá odpověď; —lich *adv.* na srážku.

Abſchlagriegel *m.* odbička *f.*

Abſchlagszahlung *f.* splátka *f.*, placení na srážku, placení z části.

Abſchlämmen vyšlemovati, vyčistiti; (chem.) splaviti, vyplaviti.

Abſchleif-en etwas (die Schuhe, das Kleid) ušmejkati, uvláčeti; auf der Schleife wegſchaffen odvlíci, odvlíknouti; a. obrousiti, ubrousiti, uhladiti; fig. vybrousiti (mravy); —er *m.* brusič, brusíř *m.*; —ſel *n. pl.* brusiny *f.*

Abſchleimen od slizu očistiti.

Abſchleiß-el *n. pl.* oděrky *f.*; —en (Kleider) odříti, zedrati.

Abſchlenkern setřásti. [mrštiti.

Abſchleudern prakem odhoditi, vy-

Abſchlichten etw. srovnati, vyrovnati, zarovnati, uhladiti.

Abſchließen (die Tür) zavříti, zamknouti; einen Vertrag a. smlouvu učiniti, uzavříti; smluviti se o něco, smluviti něco; eine Anleihe a. půjčku ujednati, uzavříti; eine Rechnung a. účty uzavříti, skončiti; ein Buch a. knihu dokončiti, dopsati; eine Ehe a. vejíti n. vstoupiti v manželství (uzavříti sňatek); abgeſchloſſen (Handlung, Begebenheit) dokonaný, ukončený, dovršený, uzavřený; für ſich abgeſchloſſene Periode v sobě ukončená perioda; eine abgeſchloſſene Ehe uzavřené manželství.

Abſchlürfen usrknouti, ustřebati.

Abſchluß (-ſſes, M. Abſchlüſſe) *m.* zavření *n.*, zamknutí *n.*; A. (Kaſſe, Rechnung) závěrka *f.*; A. eines Vertrages uzavření smlouvy, —hahn *m.* (mech.) zamykací kohoutek; —ſumme *f.* suma závěrečná; —tag *m.* závěrečný den.

Abſchmeicheln einem etwas vylichotiti něco na kom.

Abſchmeißen *v.* Abwerfen.

Abſchmieden (Hütt.) vykovati.

Abſchmieren namazati.

Abſchmutzen mh. špiniti.

Abſchnallen odepnouti, rozepnouti, z přazky vypnouti. [padávati.

Abſchnappen mſ. spouštěti se, za-

Abſchneiden (wegſchneiden) uříznouti, odříznouti; (Brot) ukrojiti, odkr.; den Hals (der Henne, der Gans) a. zaříznouti, zařezati slepici, husu; mit der Sichel a. užíti; mit der Schere a. ustříhnouti, odstř.; den Weg a. zastoupiti, zatáhnouti cestu, šamaziti; (mil.) zaskočiti; (math.) odčísnouti, odmísiti, useci; einem die Ehre a. utrhati na cti.

Abſchneiteln (Gärtn.) přiřezati; přistřihati (vršky na stromích). [vystřeliti.

Abſchneilen (einen Pfeil) vymrštiti,

Abſchnitt (-es, M. -e) *m.*, etwas Abgeſchnittenes odřezek, úřezek; odkrojek, úkrojek; odstřižek, ústřižek; úrubek, útinek *m.*; 2. A. (Unterabteilung in Büchern ꝛc.) částka *f.*, oddíl *m.*; 3. (math.) úseč *f.*, úsek čáry, úsečka *f.*; —ling *m.*, Abſchnitzel (—ſel) *n.* ostřižek, odstřižek, ústřižek; odkrojek; úřezek, odřezek *m.*

Abſchöpf-en den Schmetten sebrati, sbírati smetanu; —löffel *m.* sběračka *f.*

Abſchoß *m.* odchodné (*n.*) *v.* Abzug.

Abſchrägen seříznouti (šikmo). [gelb.

Abſchrauben odšroubovati.

Abſchrecken zastrašiti, odstr.; abgeſchreckt (Waſſer) odražený; eine abſchreckende Krankheit odporná nemoc.

Abſchreib-en etw. přepsati (opsati) něco; eine Steuer a. (Rechn.) odepsati daň; —er *m.* přepisovač, opisovač *m.*; —gebühr *f.* přepisné *n.*; —ung *f.* přepsání *n.*; (Rechn.) odepsání *n.*, odpis *m.*; —ungsausweis *m.* odpisný výkaz.

Abſchreiben ſich ukřičeti se.

Abſchreiten krokem odměřiti.

Abſchrift (M. -en) *f.* (Kopie) přepis *m.*, opis *m.*; kopie *f.*; —lich *adj.* přepsaný; *adv.* v přepise.

Abſchritten krokem odměřiti.

Abſchrot-e *f.* (b. Schloſſer) útinka *f.*; —en svaliti, spustiti; 2. (Mühl.) sešrotovati; 3. (Hütt.) useknouti; —töckel *n.* (b. Schmied) útinka *f.*

Abſchübling *m.* hnanec *m.*

Abſchupp-en šupiny oškrabati; sloupati; —ung *f.* slupování *n.* (pokožky a j.).

Abſchürfung *f.* (der Haut) sedření, odření *n.*, odřenina *f.*

Abſchuß (-ſſes, M. Abſchüſſe) *m.* svah *m.*, spádnost *f.*; sráz *f.*, strmina *f.*; A.

des Waſſers spád vody; (wbm.) odstřel zvěře. [—keit *f.* sráznost *f.*

Abschüssig *adj.* spádný, srázný; **Abschütteln** setřásti, otřásti; das Joch a. jho se sebe svrhnouti, shoditi.

Abschütten uliti, odliti, sliti; 2. usypati, odsypati.

Abschützen das Waſſer vodu zahraditi, přihraditi; zaraziti; 2. stav n. splav spustiti.

Abschwäch-en seslabiti, oslabiti; —ung *f.* seslabení, seslábnutí *n.*

Abschwären mſ. odhniti, uhniti.

Abschwärmen (v. Bienen) vyrojiti se.

Abschwarten (Brett) oseknouti, přiříznouti; (Schinken) stáhnouti.

Abschwärzen očerniti, učerniti; začerniti, zčerniti; mh. černou barvu pouštěti, černiti.

Abschwatzen vytlachati; einem etw. a. něco na kom vyšvitořiti.

Abschwefeln (chem.) odsiřiti.

Abschweif-en vymáchati; 2. vykroužiti; mſ. uchýliti se, zajíti, zacházeti, zabíhati někam; —ung *f.* zacházka *f.*, úchylka *f.*, odchylka *f.*

Abschwemmen odplaviti, vyplaviti, vykoupati; vypláknouti; vybrodíti.

Abschwenden (Wald) sežehnouti,

Abschwenken odbočiti. [zplaniti.

Abschwindeln einem etwas vyšáliti, vymámiti co na kom, vyšuliti.

Abschwingen odmrštiti, odtřásti, setřásti; ſich vom Pferde a. shoupnouti se s koně, skočiti, seskočiti s koně.

Abschwören (den Eid ablegen) přísahu vykonati, přisahati; a. (etdlich widerrufen) odpřisáhnouti se čeho.

Abscisse *f.* (lt.) *v.* Abſziſſe.

Absegel-n mſ., wegſegeln odplouti; a. mh., die Segeln einziehen plachty stáhnouti, svinouti; das A., —ung *f.* odplutí *n.*

Absehbar *adj.* dohledný, dozírný; —en dohlídnouti konce, přehlídnouti; einem etw. a. něco u někoho shlídnouti, okouknouti, okoukati; postihnouti, pochopiti co; abgeſehen davon nehledíc na to, pominouc toho, mimo to; abgeſehen von dem kleinen Fehler nehledíc té malé chyby; das A. *v.* Abſicht, Ziel, Diopter; —linea *n. v.* Diopterlinea.

Absieden scediti, procediti; etw. Abgeſiedtes seceseninu *f.*

Absein nebýti přítomným, býti pryč, b. nepřítomen; das A. nepřítomnost *f.*, nebytí *n.*

Abseit-e *f.* protějšek *m.*; přístraní *n.*; 2. rub *m.* (peníze); —ig *adj.* postranní, odlehlý; —s *adv.* postraně, stranou.

Absend-en etwas oder einen (wohin, zu jmd.) odeslati, poslati, zaslati, vyslati; —er *m.* odsylatel, odesylatel (-ssílatel) *m.*; —ung *f.* poslání *n.*, odeslání *n.*; —ungstag *m.* den výsylky, den výpravy.

Absengen etwas opáliti, upáliti, připáliti, ožehnouti, přižehnouti.

Absenk-en pohřížiti, potopiti; hřížence dělati; 2. a. (mont.), abteufen prohlubovati; —er *m. v.* Ableger; —ung *f.* pohřížení, potápění *n.*; 2. rozvádění *n.*; 3. prohlubování *n.* [vzdálený.

Absens, absent (lt.) *adj.* nepřítomný,

Absenten *pl.* nepřítomní; —liſte, —tabelle *f.* seznam nepřítomných.

Absentieren odejíti, odstraniti se; nebyti zde.

Absenz *f.* (*Absentia*) (lt.) nepřítomnost *f.*; —gelder *pl.* zadržené peníze; —liſte *f. v.* Abſentenliſte.

Absetz-bar *adj.* sesaditelný; —en etwas shoditi, svrhnouti; 2. smeknouti; 3. sejmouti, sundati; 4. odstaviti, odsaditi; 5. jmd. v. Amte a. sesaditi, odsaditi koho s úřadu; 6. (Hdl.) eine Ware a. odbyti, odbývati zboží; 7. (Hütt.) useknouti; 8. (Typ.) vysaditi; ſetz ab! (die Kopfbedeckung) smekni!

Absicht (M. -en) *f.* úmysl *m.*; zámysl *m.*, záměr *m.*, účel *m.*, cíl *m.*; A. des Geſetzes úmysl zákona; es iſt die A. des Geſetzes zákon směřuje k tomu; meine A. iſt die úmysl můj k tomu směřuje; A. haben úmysl míti, směřovati k čemu; fig. mířiti na něco, k něčemu, zamýšleti něco; A. am Gewehre muška; mit A. *v.* Abſichtlich; ohne A. bez úmyslu, bezúmyslně; —lich *adj.* úmyslný, zúmyslný, schvální; *adv.* úmyslně, zúmysla; —lichkeit *f.* úmyslnost *f.*; —los *adv.* bez úmyslu.

Absieden etw. ovařiti, uvařiti.

Absingen odzpívati; a. mh. dozpívati; ſich a. uzpívati se.

Absinken (mont.) hlouhiti, dohlouhiti, pohl., sejmouti; (Mühlb.) vkopati.

Absinth (-es) *m.* (gr.) *Artemisia Absintium* pelyněk *v.* Wermut; (A.-Likör) pelunička *f.*, pelyňovka *f.*; —wein *m.* pelunčák *m. v.* Wermutwein.

Absitzen mſ. (vom Pferde ſteigen) sestoupiti s koně; a. (vom Wagen ſteigen) vystoupiti n. vylezti z vozu, sestoupiti n. slezti s vozu; e. Schuld a. odseděti dluh; a., bis zu Ende ſitzen vyseděti, doseděti; a., entfernt ſitzen daleko seděti; ſich a. useděti se, seseděti se.

Absolut *adj.* (lt.) absolutní; (einfach) prostý, prostovzatý; 2. (unbedingt) nevymíněný, nepodmíněný; samosobný, nevztažitý, bezevztažný, neprostřední; 3. pouhorozumový, pouhomyslný; 4. svrchovaný; —e Stimmenmehrheit nadpoloviční (-ná) většina hlasů; —e Zahlen čísla prostá *pl.*; —es Gewicht váha prostá; 5. (pol.) neobmezený; a. *adv.* naprosto; odloučeně; —ion *f.* (lt.) rozhřešení *n.*; —ismus *m.* absolutismus *m.*, neobmezená vláda, samovláda *f.*, neobmezenství *n.*; —iſt (-en) *m.* absolutista *m.*, přívrženec absolutismu; —orium *n.* absolutorium *n.*, schválení účtů, účetní vybavení.

Absolvier-en (b. Studien) absolvovati, odbyti, skončiti studie; 2. (in der Beicht) rozhřešení dáti; —ter Schüler absolvent *m.*, absolvovaný žák, odchovanec (některé školy), žák, který studie odbyl.

Absonder-er *m.* oddělovač *m.*, oddělovatel, rozdělovač; odlučovač, od-

lučovatel *m.*; —lich *adv.* zvláště *v.* Besonders; —lichkeit *f.* zvláštnost *f.*

Absonder-n (etwas von etwas) oddělíti, odloučiti něco od čeho; die Beſchwerden a. odděliti stížnosti jednu od druhé; etwas aus dem Innern a. vyloučiti, vymísiti; ſich a. odděliti se, vzdáliti se, odstoupiti; —ung *f.* (äußere) oddělení *n.*, oddělování *n.*; (innere) odloučení, odlučování *n.*; (zool.) odměšování *n.*; vyměšování *n.*

Absonderungs-flächen *pl. f.* plochy rozsedlinné; —geſtalt *f.* tvar rozsedlinný; —organe *pl.* odměšovadla *pl. n.*, ústroje odměšovací; —recht *n.* právo k oddělení; —zeichen *n.* rozdělovka *f.*, známka rozdělovací, znaménko rozdělovací.

Absorb-entia *pl.* (lt.), —ierende Mittel (med.) léky sušivé, vysušovací, léky výtravné; —ieren pohlíti, pohlcovati, vlykati; vytravovati.

Absorgen ſich ustarati se.

Absorption *f.* (lt.) pohlcení, pohlcování *n.*, vlykání *n.*; výtrava *f.*; —svermögen *n.* síla pohlcovací, síla vlykací, vlykavost *f.*, pohltnost, výtravnost *f.*

Abspalten etw. odštípnouti, odštípati,

Abspänen *v.* Abſpenen. [uštípati.

Abspannen etw. (nachlaſſen) popustiti, povoliti čemu; die Saite a. popustiti strunu; 2. den Hahn a. spustiti kohoutek; 3. vom Wagen a. vypřáhnouti; 4. fig. a., ſchwächen oslabiti, zmalátniti; abgeſpannt ochablý, oslábly, umdlený; abgeſpannt werden ochabnouti, ochabovati; ein abgeſpannter Menſch zmalátnělec *m.*, ochablík *m.*; Abgeſpanntheit *f.*

Abspän-nig *v.* Abſpenſtig. [ochablost.

Abspannung *f.* ochablost *f.*, ochabnutí *n.*, zemdlenost, umdlenost *f.*

Absparen ušetřiti; ustřídmiti.

Abspeisen mh. dojísti, pojísti; einen kurz a. zkrátka někoho odbyti.

Abspenen (das Kind, Kalb ꝛc.) odstaviti (dítě etc.).

Abspenſtig *adj.* odcizený, odvrácený, svedený; nevěrný; rozpačitý; a. machen odcizíti; odvrátiti, svésti, přemluviti koho.

Absperr-en einem den Weg zavříti n. zameziti komu cestu; das Waſſer a. (Mühl.) uhraditi; —ung *f.* zavření *n.*; —ungsſyſtem *n.* (Hdl.) soustava uzavírací, s. zamezovací.

Absplegeln etw. vyobrazovati; ſich a. odrážeti se (v čem).

Absplelen etw. dohrávati, dohrati; einem etw. a. obehrati koho, vyhrati na kom co; a. (durch Spielen abnützen) ohrati co. [snovati.

Abspinnen odpřísti, spřísti; fig. zo-

Abspitzen etw. špici uraziti, otupiti.

Absplittern odštípati, odloupati; mf. odštípnouti se, odloupnouti se, odprýskнouti. [vati se někomu.

Abspötteln, abſpotten einen posmí-

Absprech-en etw. einem upírati komu něčeho (něco); er ſpricht der Schrift allen Wert ab všecku cenu spisu upírá; ein Gut einem a. odsouditi někoho statku; das Leben einem a. předpovídati někomu brzký konec života; dem Delinquenten das Leben a. odsouditi (vinníka) života, hrdla, o. k smrti; die Hoffnung a. naději odejmouti, naděje zbaviti; mit einem etw. a. (verabreden) umluviti; über etw. a. rozsouditi, rozhodnouti něco; darüber iſt bereits in der zweiten Inſtanz abgeſprochen věc už při druhé stolici rozsouzena, rozhodnuta jest; —erei *f.* odpíravost; —erisch *adj.* upíravý; odpíravý, odsuzovací.

Absprelzen (mont.) podepříti, podepěry podložiti.

Absprengen odraziti; mit Pulver a. prachem roztrhnouti.

Absprießen *v.* Entſprießen.

Abspringen mf. odskočiti, uskočiti, odskakovati, uskakovati; 2. (hinabſpringen) seskočiti, dolů skočiti; 3. a., abfallen oprýskati (o. se), odpukati; 4. a., abprallen odrážeti se, odskakovati; 5. a., zerreißen (v. Saiten) přetrhnouti se, pukati; 6. von einem a., jmd. verlaſſen opustiti koho, odstoupiti od koho; der Kalk iſt abgeſprungen vápno oprýskalo.

Absproß (-ſſes) *m.*, Abſproßling *m.* potomek *m.*, člen rodiny; abſproſſen mf. *v.* Abſtammen, abkommen.

Abspruch *m.* odepření *n.*, odřeknutí *n.*

Absprung (-s, M. Abſprünge) *m.* odskočení *n.*, odskok *m.*; odpadnutí *n.*; rozdíl *m.*, rozdílnost *f.*; *pl.* Abſprünge (im Walde) odlomky *pl. m.*; —swinkel *m. v.* Reflexionswinkel.

Abspülen opláknouti, spláknouti; omyti, obmyti, odmyti, smýti něco.

Abstammen mf. pojíti, pocházeti, odkud), původ míti odkud. [fommling.

Abstämmling *m.* potomek *m.*; *v.* Ab-

Abstammung *f.* původ *m.*; rod *m.*, kmen *m.*; ehelíche A. manželský původ *m.*; 2. *coll.* potomstvo *n.*; —stafel *f.*, Stammtafel rodopisná tabule *f.*; —stheorie *f.* náuka rodoskumná; n. o původnosti.

Abstampfen odupati, udupati; a., gehörig ſtampfen zdupati, udupati.

Abstand (-es, M. Abſtände) *m.* vzdálenost *f.*, odlehlost *f.*; 2. (Unterſchied) rozdíl *m.*, rozdílnost *f.*; 3. A., Abſtehen vom Rechte odstoupení, ustoupení, postoupení *n.*; A. nehmen odstoupiti.

Abständ-er *m.* (Forſtw.), der abgeſtandene Baum souš *f.* (uschlý strom); —ig *adj.* soušový; —iges Holz schnoucí dříví, soušové dříví *n.*

Abstands-geld *n.* odstupné *n.*; —winkel *m.* (Aſtr.), Entfernungswinkel eines Planeten von der Sonne úhel odsluní.

Abstapeln složiti.

Abstatt-en etw. odvesti, odevzdati; odbyti, odbývati; einen Beſuch a. navštíviti někoho; ein Zeugnis einem a. svědectví dáti; —ung *f.* odvedení *n.*, odevzdání *n.*, odvod *m.*; (Gebühr u. A. náležitost a odvod; 2. (Abzahlung) zaplacení, zapravení *n.*, splátka *f.*; A. (Empfangsabſtattung) splácení (nach und nach); (Ausgabs.) výplata *f.*

Abstaub *m.* sprašky, oprašky *pl. m.*
Abstäub-en oprášiti, vyprášiti, vyklepati prach, osmýčiti; —er *m.* smeták *m.*, smetadlo *n.*, smetačka *f.*
Abstech-eisen *n. v.* Grabſtichel; —en etw. spíchnouti, sbodnouti; 2. ein Fuder Heu, Garben a. vůz sena n. snopů vidlemi složiti; 3. a. (wegſtechen) odpíchnouti, upíchnouti; 4. probodnouti, prokláti, skláti koho; die Kehle a. krk, hrdlo podřezati; zařezati; ein Tier a. zařezati, zaříznouti, zapíchnouti, Rasen a. drnu nakrájeti; 5. a. (Hütt.) pustiti, spustiti; einen Teich a. spustiti rybník; 6. a. (Kartſp.) v kartách přebiti někoho; 7. a. (von Farben) odrážeti se, lišiti se; —er *m.* zacházka *f.*, zajížďka *f.*; odchylka *f.*, odbočka *f.*
Absteck-en (losſtecken) odepnouti, vypn. něco, rozepnouti, odetknouti, rozetk. něco; a., durch Stecken bezeichnen, z. B. eine Linie a. vytyčiti, vytknouti, vyroubiti, několika roubíky naznačiti; —ſtab *m.*, —ſtock *m.* tyč *f.*, tyčka *f.*, výtyčka *f.*, roubík *m.*
Absteh-en daleko n. podál státi; 2. (math.) vzdálenu býti; odestávati; gleich weit a. míti stejnou n. jednakou vzdálenost; 3. der Wein ſteht ab, der Wein iſt abgeſtanden víno zvětralo; 4. a. (v. Brote) v. Abbacken; 5. die Bäume werden bald a. stromy brzo poschnou, uschnou; 6. a. (v. Tier), ſterben pojíti, zdechnouti, scepenčti; (v. Fiſchen) leknouti, (von Bielen) polekati; 7. von etw. a. upustiti od něčeho; vom Prozeſſe, vom Gebrauche, vom Selbſtmorde a. upustiti ode pře, od užívání, od samovraždy; nicht a., nicht ablaſſen státi na svém, neupustiti od čeho; 8. a. laſſen (ein Getränk) pití n. nápoj odraziti, -žovati; abgeſtanden (von Fiſchen) leklý; a. (v. Waſſer), abgeklärt ustálý, učištěný; a., lau geworden odražený, vlažný; —end *adj.* odstávající, odevstávající, odevstalý; a. ſein odstávati, odevstávati.
Absteifen etw. podepříti, podpírati; (viel) a. zpodpírati; a. (mech.) založiti.
Absteig-ehaus *n. v.* Abſtiegquartier; —en sestoupiti, vystoupiti, sesednouti, slezti (s vozu); das A. sestoupení *n.*; —ende Linie linie n. pokolení sestupující, dolů stupující; linie dolejší.
Absteige-platz *m.* výstupiště *n.*, sestupné místo *n.*; - quartier *n.* dočasný byt, zatímný přibytek *m.*; ſein A. nehmen sestoupiti někde (v hostinci atd.).
Absteigerungsweiſe Lizitation *f.* dražba sestupná, dražba kdo méně podá.
Absteigung *f.* výstup *m.*, sestoupení *n.*, slezení *n.*
Absteinen (mit Grenzſteinen verſehen) ohraničiti, omezničiti, mezníky (*instr.*)
Absteinigen ukamenovati. [vyznačiti.
Abſtell-en, wegſtellen odsaditi, odstaviti, sesaditi; 2. (eine üble Gewohnheit) a. odstraniti; wahrgenommene Gebrechen a. odvarovati shledané vady; 3. a. (Milit.) odvesti, odváděti k vojsku; 4. a. (mech.) zaraziti; —er *m.* odstavovač, odsazovač *m.*; 2. *v.* Lagerbier; —ung *f.* odstavení, zrušení, zkažení *n.*; (zum Militär) odvod *m.*; —ungsmittel *n.* rušidlo *n.*
Abstemius *m.* (lt.) střídmotář *m.*
Abstemmen odlabati, odlábnouti něco; 2. (mech.) založiti; 3. odporem od sebe
Abstempeln překolkovati. [zdržeti.
Abstention *f.* (lt.) odmítnutí *n.*
Absteppen etw. vyšiti, prošiti (prošlepovati).
Absterben mſ. umříti; (von Bielen) pomříti, vymříti; ohne Erben a. vymříti, odumříti; 2. a. uschnouti, vyschnouti, 3. a. (von Fiſchen) leknouti; polekati; das A., der Tod úmrtí *n.*, umření *n.*; smrt *f.*; das A. ohne Erben vymření *n.*; (*caducitas*) odúmrť *f.*; durch A. etwas hinterlaſſen odumříti čeho; A. der Glieder zmrtvění údů; abgeſtorben umrlý, zemrelý, mrtvý; a. (ohne Erben geſtorben) odumřelý, vymřelý; abgeſtorbenes Glied zdřevěnělý, zmrtvělý, umrtvený úd; abgeſtorbene Augen) strhané oči. [rány.
Abstersion *f.* (lt.) utření, vyčištění
Abstich (=es, oh. M.) vzor *m.* (jehlou vypíchaný); A. am Kragen výkrojek *m.*; 2. A. (Zimmerm.) zápustka *f.*; 3. (Hütt.) spuštění *n.*, pouštění *n.*, spouštění *n.* (roztaveného železa); 4. A. neshoda *f.*, rozdíl *m.*, lišení *n.*; —loch *n.*; —öffnung *f.* (Hütt.) pouštění *n.*, spoušť *f.*, spust *m.*; —ſpieß *m.*, —ſtange *f.* sochor pouštěcí.
Absticken vyšiti něco na něčem.
Abstift-en einen von der Wirtſchaft vyvesti ze živnosti, ze statku někoho vypuditi; —ung *f.* vývod ze statku *m.*, vypuzení ze statku *n.*
Abstillen (ein Kind) odstaviti (dítě).
Abstimm-en ein Tonwerkz. (Muſ.) naladiti; 2. (niederer ſtimmen) popustiti; 3. (polit.) a. über etwas hlasovati, hlasy dávati; odhlasovati; 4. einen a., überſtimmen přehlasovati koho; einen a. (wider ihn ſtimmen) proti někomu hlasovati; 5. a. nesrovnávati se, nesouhlasiti, nesnášeti se s kým; es iſt abgeſtimmt je naladěno; je odhlasováno; —ig *adj.* jinohlesný, nesouhlasný; různý; —ung *f.* hlasování *n.*, odhlasování *n.*; 2. (Muſ.) naladění *n.*
Abstinent *adj.* zdrželivý; střídmý.
Abstinenz *f.* (lt.) oddalování *n.*, zdržování se čeho *n.*; zdrželivost *f.*; —ler *m.* (polit.) vzdalovač *m.*; —politik *f.* politika vzdalovací; —tag *m.* den újmy (jídla).
Abstoß *m. v.* Apoſtroph *m.*; —baum *m.* (b. Gerb.) seškrabovačka *f.*, sražedlo *n.*; —en etw. von etw. odstrčiti, odraziti, odpuditi; a., Zähne verlieren (v. Kalbern und Lämmern) házeti zuby; a., eine Schuld bezahlen zapraviti dluh; Waaren a., verkaufen odbývati zboží; die Bienen a. vymetati včely; die Töne a. (Muſ.) odrážeti, vyrážeti; (Gerb.) Haare am Fell a. chlupy n. srst s kůže srážeti, shánčti; (b. Fiſchl.) die Kauten

a. rohy n. hrany srážeti; fig. einem die Hörner a. někomu rohy srazíti; vom Lande, vom Ufer a. od břehu odtrhnouti, odstrčiti, odraziti; ſich a. odraziti se; die Schuhe haben ſich abgeſtoßen obuv se zedrala; ſich die Hörner a. rohy si posrážeti, zuráženi; —meſſer n. struhák, škrubák, sražák m.; —platte f. (Eiſenb.) odrazník, nárazník m.; —ſtock m. (Bindl.) srážka f.

Abſtoßung f. odraz m., odražení n., odrážka f.; —skraft f. síla odpudivá, s. odpuzovací, odpudivost, odrážlivost f.

Abſtraf-en einen potrestati, ztrestati, pokárati koho; —ung f. potrestání n.

Abſtrahier-bar adj. odtažitelný; —en odtahovati; a. von etw. nehleděti, mimo pustiti; a. etw. aus etw. vzíti, brátí co z čeho; —t odtažený.

Abſtrahl m. odlesk m.

Abſtrakt adj. (lt.) odtažitý, odtažený; —e Begriffe ponětí odtažená, pojmy pouhomyslné; —e Gelehrſamkeit vysoká náuka; —um n. odtažité, odtažené n., odtažek m.; pl. *Abſtracta* (*substantiva*) grm. odtažitá, odtažená (jmena podstatná).

Abſtraktion f. (lt.) odtažitost f., odtaženost f.; odtažení n., odtahování n., odvrhování; odměšování, odmišení n.; —svermögen n. mohutnost odtahovací, m. odtažívá f.

Abſtrapazieren (Kleid) opotřebovati, ošoustati; ſich a. utrmáceti se.

Abſtrebekraft f. (mech.) síla odstředivá.

Abſtreichen etw. ušoustati, utříti; das Getreide im Meſſen a. obilí při měření shánětí; srážeti; die Haare am Fell a. v. Abſtoßen; einen mit der Rute a. někoho metlou přetáhnouti, zmrskati; a., plötzlich verſchwinden ujíti (nenadále n. tajně); zmizeti; a. mh. (v. Fiſchen) vytříti se, dotříti se.

Abſtreif-en etw. (wegſtreifen) zdrhnouti, odrh.; odříti, sedř., odrati, odírati; smeknouti; odčesati; (Waren) složiti, skládati, sundati, svaliti; (wdm.) zvíře stáhnouti; abgeſtreifte Akten odloučené spisy.

Abſtreiten einem etw. přepříti, přehádati koho, vyhádati, vysouditi si co na kom; das laß ich mir nicht a. v tom se nedám přehádati, přepříti; er hat mir einen Garten abgeſtritten vysoudil na mně zahradu.

Abſtrich (-es, oh. M.) m. otření, setření n.; 2. stěrek m.; 3. oškrt m., vyškrtnutí n., srážka f.; 4. (mont.) pěna (olověná) f.; —blei n. stěrky olova; —bol; n. stěradlo n.

Abſtrus adj. (lt.) temný, zatemnělý.

Abſtuf-en stupňovati, odst.; postupně měniti; —ung f. stupňování n.; pl. stupně m.

Abſtülpen stříšku na klobouku schlípiti, odchlípiti; abgeſtülpter Hut ochlípený klobouk.

Abſtumpf-en etw. přitupiti, otupiti, zatupiti; ſich a., ſtumpf werden ztupěti, otupěti; abgeſtumpft otupený, uťatý, tupý; —ung f. otupení n.; —ungsfläche f. (Min.) otupující plocha f.

Abſtürmen mh. dobouřiti.

Abſturz (-es, M. Abſtürze) m. příkrost f., sráz f., strmina f.

Abſtürzen sraziti, svrhnouti; a., die Stürze abnehmen sundati poklíčku; (mont.) odkliditi; a. mſ. svaliti se, skáceti se.

Abſtutzen etw. přisecknouti, přitupiti; udělati kusým; zkomoliti; přikrojiti, ořezati; mit der Schere a. přistříhati; abgeſtutzt kusý; (math.) komolý, zkomolený; -ter Kegel kužel komolý; -te Pyramide jehlanec komolý; ſchief -tes Prisma hranol kosmo zříznutý.

Abſuchen etw. vyhledati, prohledati.

Absud (-es, oh. M.) m. odvar, svar, vývar m.; svařenina, zvařenina f.

Absummieren (Rechn.) sčítati.

Absurd adj. (lt.) nevhodný, nesmyslný; nemožný, nemístný; opačný; *probatio ad (per) absurdum* (lt.) důkaz nevhodnosti; d. opačný, d. k opačnosti; d. k nemožnosti, d. k nemístnému; *quod est —um* což nevhodné, což nemístné jest; —ität f. nemístnost, nevhodnost nesmyslnost f.

Absüßen (chem.) vysladiti. [(chir.).

Abszeß (-ſſes, M. -ſſe) m. (lt.) hlíza f.

Abszisse (M. -n) f. (lt.) sečka, odsečka f.; —nachſe f. odsečná čára n. osa, odsečnice f.

Abt (-s od. -es, M. Äbte u. Äbte) m. opat m.; gefürſteter A. knížecí opat m.

Abtakeln (ein Schiff) loď odstrojiti; 2. fig. einen a. odhaliti koho, o. něčí přetvářku. [něco na kom.

Abtändeln einem etw. vylaškovati

Abtausch (-es, oh. M.) m. výměna f., směna f.; —en einem etw. vyměniti, směniti; —ung f. vyměnění n.

Abtei f. opatství n.; (Nonnenabtei) abatyšství n.; —pfründe f. opatské obročí, opatství n.

Abteil m. úděl m.; —en etw. oddělíti, rozděl., rozvrhnouti něco; —ig adj. oddílový; —ung f. oddělení n.; oddíl m., rozdíl m., rozdělení n.; příhrada f.; (mil.) odřad m.; in A. bringen oddělíti, rozděliti něco; —ungsglied n. (b. Säulen) člen oddělovací; —ungszeichen n. (gram.) dělič m., znak n. znaménko dělení, znak dělicí, znak rozdělovací m., rozdělovka f. [hloubiti.

Abtiefen, abteufen (mont.) hlubiti,

Äbtin, Äbtiſſin f. (M. -innen) f. abatyše f., opatkyně f.

Abtöten umrtviti; umořiti.

Abtrag (-es, oh. M.) m. zaplacení, zapravení n. (dluhu); A. (der Erſatz) náhrada f., dostiučinění n.; A. (arch.) odvážka f.; —becken n. (Zuckerf.) snímačka f. (přenášecí nádoba); —en etw. sejmouti, srozati; e. Mauer a. strhnouti, zbourati, zbořiti (zed); ein Gebäude a. rozbořiti stavení; Speiſen a. odnesti, skliditi, sebrati se stolu; die Schuld a. dluh splatiti, zaplatiti, zapraviti; Kleider a. obnositi, unositi, ochoditi, opotřebo-

vati; (wdm.) einen Jagdhund a. odvésti slídníka; abgetragen (Kleider) obnošený, ošumělý (šat).

Abträg-er *m.* (in Ziegeleien) nosič cihel *m.*; —lich *adj.* ujímavý; újemný, ujímačný; a. sein býti na újmu; auf etw. a. einwirken újmu činiti.

Abträufeln, abtraufen mf. kapati, krápati, odkapati.

Abtreib-en etw. od. jmd. odehnati, vyhnati, sehnati, odpuditi, vypuditi; Gewalt mit Gewalt a. moc mocí zahnati; den Feind a. nepřítele zapuditi, zahnati, odraziti; die Würmer a. červy vypuditi; die Leibesfrucht a. vyhnati plod (ze sebe); (Forstw.) die Wälder a. lesy vysekati, vymýtiti, pasečiti; das Vieh a. uhnati, uchvátiti; a. (chem.) odehnati, odháněti; přeháněti, přepouštěti; (b. Zimm.) odpáčiti, odkalovati; —end *adj.* zapuzující; —ung *f.* odehnání *n.*; A. der Leibesfrucht vyhnání plodu.

Abtrennen etw. odloučiti; odpárati, rozpárati něco; *v.* Trennen.

Abtreppen (Bank.) po stupních zdíti (usazovati); abgetreppter Gesims římsa stupňovitá; -tes Gewölbe klenutí odsazované.

Abtret-en etw. odšlápnouti, ušlápnouti; den Absatz a. podpatek ušlapati; die Schuhe a. střevíce sešlapati; ochoditi, ušlapati; den Ton a. hlínu vyšlapati; einem etw. a. (zebleren) postoupiti komu čeho; einem eine Sache a. postoupiti někomu věci; einem sein Recht a. postoupiti komu svého práva; a. mf. (b. jmdn. einkehren) u někoho se zastaviti; vom Wagen a. s vozu sestoupiti, vystoupiti, slezti; von einem a. odstoupiti od někoho; von einem Amte a. odstoupiti od úřadu, vzdáti se úřadu; von seinem Vorhaben a. od zámyslu upustiti, ustoupiti; von seiner Meinung a. pustiti od svého mínění; a., sich entfernen vzdáliti se, oddáliti se, ustoupiti, odstoupiti; von der Sitzung, Beratung a. vyjíti ze sezení, z rady; —er *m.* odstupovatel *m.*; A. vor der Tür otěradlo *n.*; —ung *f.* postoupení čeho; postup *m.*, odstoupení *n.* (od něčeho); ustoupení od čeho.

Abtretungs- postupný; postupovací, odstupný; —urkunde *f.* postupná listina; —vertrag *m.* postupná smlouva.

Abtrieb *m.* (des Viehes) odhon *m.*; des Waldes vykácení lesa; pasečení *n.*; paseka *f.*

Abtriefen mf. odkapovati; stékati.

Abtrift *f.* právo výhonné, pr. pastevné *n.*; 2. (Schiff.) shánka *f.*

Abtritt (-es, M. -e) *m.* odstoupení *n.*, ustoupení *n.*, vystoupení *n.*; ústup *m.*, odstup *m.*; 2. A., Einkehr zastávka *f.*, zastavení *n.*; 3. A., Rettrabe záchod *m.*; 4. A., das Abgetretene ošlapek, odšlapek, úšlapek *m.*; —ögeld *n.* odstupné (, ého) *n.*

Abtrocknen etw. usušiti, os., vysušiti; setříti, utříti; a. mf. oschnouti, vyschn., uschn.; a. odoschnouti; an der Luft a. ovětrati, okoralu.

Abtröpfeln, abtropfen mh. u. mf. dolů kapati, ukapávati, odkapávati. [na kom.

Abtrotzen einem etw. vyvzdorovati co

Abtrumpfen einen odseknouti někomu; einen Balken a. (abtrumpfen) kusatiti, přikusatiti, připraviti, upraviti trám.

Abtrünnig *adj.* odpadlý, přeběhlý; a. machen odvesti koho od čeho, sraditi koho od čeho, zraditi koho s čeho; přivesti koho k odpadlictví; a. werden odpadnouti, odtrhnouti se, odvrátiti se od koho, odstoupiti od koho n. od čeho; ein —er odpadlík *m.*; —heit *f.* odpadlictví *n.*, odpadlost *f.*

Abtun odložiti, sundati, odbyti, odstraniti; eine Verlassenschaft a. skončiti, dojed. pozůstalost; abgetan odbyt, a, o, ý.

Abtwürde *f.* opatství *n.*; důstojnost n. hodnost opatská.

Abu *m.* (arab.) otec *m.* (*v.* Abba).

Abulie *f.* (gr.) bezvolnost *f.*, nedostatek vůle.

Abund-antia (*substantiva, verba*) *pl.* (lt.) nadbytečná, nadbytná; —anz *f.* (lt.) nadbytek *m.*, přílišná hojnost.

Aburteil-en (aburteln) einem etw. odsouditi koho čeho; einen a. (verurteilen) odsouditi někoho; a. mh. rozhodnouti o něčem; —ung *f.* odsouzení.

Abusus *m.* (lt.) nadužití *n.*, nadužívání *n.*, zneužití něčeho; *per abusum* nevlastně, nadužitím.

Abverkaufen etw. odprodati něco.

Abverlangen einem etwas žádati čeho na kom.

Abvieren etw. do čtverhranu otesati, osekati; fig. einen a. otesati někoho.

Abvisieren (einen Baum) odměřiti, odlizovati (strom).

Abvotieren odhlasovati.

Abwage *f.* rozdíl ve výšce a hloubce *m.*; 2. vzdálenost od težiště *f.*

Abwägen etw. vážiti, odvážiti co; 2. uvážiti něco.

Abwälzen etw. svaliti, sváleti, skouleti, skutáleti; wegw. odvaliti; die Schuld von sich a. vinu od sebe odvaliti, odvrátiti, vinu svaliti se sebe.

Abwamsen einen *v.* Abprügeln.

Abwand-eln změniti; (Gram.) skloňovati, časovati; —lung *f.* skloňování *n.*; —lungsmuster *n.* skloňovací vzor; skloňovka *f.* [zehřáti, vyhřáti, vytopiti.

Abwärmen (zur Genüge wärmen) ro-

Abwarten einen oder etw. čekati nač n. na někoho, vyčkati, vyčkávati čeho; očekávati čeho n. koho, dočkati se čeho, koho; die Zeit a. čekati, vyčkati času; die Predigt a. kázání přečkati, vyčkati; einen Kranken a. nemocného opatrovati, ošetřovati; seine Arbeit, sein Amt a. hleděti si své práce, svého úřadu; —d *adj.* dočkavý; —de Haltung vyčkávání *n.*

Abwärts *adv.* dolů; vom Hauptmann a. od setníka níže; den Strom a. po vodě; a. gelegen odlehlý, poodlehlý; *adv.* stranou.

Abwasch-en (Wäsche) odeprati, vyprati; (Geschirr usw.) umyti; —ung *f.* mytí, umytí *n.*; odeprání, vyprání *n.*

Abwasser (Abwäſſer *pl.*) *n.* splašky *pl.*
Abwässern zmočiti, zmáčeti; (b. Zimm.) ſchräg behauen trám natáhnouti n. šikem přeseknouti; das Land a. vysušiti zemi; odvodniti; splachovati; —ung *f.* odvodnění, odvodňování *n.*
Abwechs-eln vyměniti, směniti; proměniti, střídati; mit Beamten a. proměňovati úředníky, střídati úř.; a. mſ., ſich a. měniti se, střídati se, vystřídati se, přestřídati se; —elnd *adj.* střídavý; a. gefiedert (bot.) střídavě speřený; —lung *f.* (z. B. im Ausdruck) střídání *n.*; měnění *n.*; změna *f.* (výrazu); proměna *f.*
Abweg (-eß, M. -e) *m.* scestí *n.*, scestnost *f.*; fig. vytáčka *f.*; —e ſuchen výmluv n. vytáček hledati; auf —e geraten zblouditi, na scestí se dostati.
Abwehen, wegwehen odváti, sváti, odvanouti, svanouti něco.
Abwehr *f.* obrana *f.*; —en etw. brániti, zabr., zbraňovati něčemu, obhajovati něco, odvrátiti něco; —ungsmittel *n.* chranidlo *n.*, obranný prostředek.
Abweich-en etw. obměkčiti, změkčiti; a. mſ. odměknouti; odvlhnouti; mſ. von etw. a. odstoupiti, odstupovati, oddáliti se, vzdáliti se; odchýliti se od čeho, uchýliti se od čeho; odchylovati se, různiti se od koho (v učení atd.); von Andern in der Meinung a. děliti se od jiných v mínění; A. *n.* (med.) průjem *m.*, běhavka *f.*; abgewichen (v. d. Zeit) minulý, předešlý; —end *adj.* úchylný; (gram.) nepravidelný; —ung *f.* odchýlení *n.*, odchylka *f.*, úchylka *f.* (od něčeho, z něčeho), výchylka *f.* z čeho; ſphäriſche A. úchylka sférická, úch. od kulatosti; chromatiſche A. úchylka barevná n. chromatická; —ungskreis *m.* kruh úchylný.
Abweiden spásti, upásti, opásti, vypásti, popásti.
Abweifen svinouti, smotati.
Abweiſe-blech *n.* svodič, odvodič *m.*, plech odváděcí n. sváděcí; —bühne *f.* sváděcí náhon, výhon n. srub *m.*
Abweiſen odmítnouti, zamítnouti; odmrštiti něco; einen a. odbyti, oslyšeti někoho, sluchu někomu nedati; jmd. mit der Klage a. zamítnouti něčí žalobu; eine Berufung a. zamítnouti odvolání; ein Geſuch a. zamítnouti žádost; abgewieſen zamítnutý, odmrštěný, odbytý.
Abweiß-en etw. obíliti, vybíliti; mb. bílou barvu pouštěti, bíliti; —er *m.* bělič, bílič *m.*
Abweiſung *f.* odmítnutí, zamítnutí *n.*
Abwelken mſ. uvadnouti, svadnouti.
Abwelt *f.* odsvětí, zásvětí *n.*
Abwend-en etw. von etwas odvrátiti, odvesti; einen Schaden a. odvrátiti škodu; jmd. von einem Entſchluſſe a. odvrátiti někoho od nějakého úmyslu; ſich a. (von etw., von einem) odvrátiti se, odstoupiti od čeho; —ig *adj.* odvrácený, odchýlený, odstoupilý, odrazený; odvratný; einen von etw. a. machen někoho odvrátiti, odvesti od čeho, odraditi s čeho.
Abwerf-en etwas odhoditi, shoditi, svrhnouti, sraziti; das Joch a. jho svrhnouti; Obſt vom Baume a. ovoce se stromu sráželi, klátiti; eine Brücke a. most strhnouti, zbourati; a. mb. (wdm.) v. Hirſch svrhnouti, odroniti; einen Nutzen a. (eintragen) vynášeti, dávati užitek; das Unternehmen wird wenig a. podnik málo ponese; —ung *f.* eines Lautes (grm.) odsutí *n.*, odsuvka *f.*
Abwesend *adj.* nepřítomný; a. ſein v. Abſein; von einem Orte a. ſein nebyti v místě.
Abwesenheit *f.* nepřítomnost *f.* (nebytí *n.*); in jmds. A. v něčí nepřítomnosti.
Abwetzen ubrousiti, obrousiti, zbrousiti.
Abwickel-n, abwinden svinouti, sviti, odvinouti něco; ſich a. rozvinouti se; die Ereigniſſe wickeln ſich ab události se rozvíjejí, u. pokračují; —ung *f.* svinutí *n.*; fig. rozvoj *m.*
Abwiegen odvážiti něco (na váze).
Abwiſch-en etw. otříti, utříti, setříti, otírati, stírati, smazati něco; —er *m.* utěrák *m.*, útěrka *f.*, utěradlo *n.*, osuška *f.*, osušovačka *f.*
Abwollen (beim Weißgerber) vlnu sráželi s kůže.
Abworfeln (Getreide) sváti, odváti [(obilí).
Abwuchern einem etw. vylichviti něco na kom, lichvou něčeho nabyti, lichvou vyšiditi.
Abwühlen etw. odrýpnouti, odrýpati, urýpati; odkutiti, ukutiti; das A. odrýpnutí, urýpnutí *n.*
Abwürdig-en einen poníženi, sníženi, snižovati, ponižovati koho; eine Münze a. zlehčiti minci; —ung *f.* sníženi, snižování, zlehčení *n.*
Abwurf (-es, ǫh. M.) *m.* v. Wurf; 2. das Abgeworfene smet (*f.*), odhazek *m.*, odvržek *m.*, výhoz, výhaz *m.*; 3. A., der Ertrag výnos *m.* (ze statku atd.), výtěžek *m.*, úžitek *m.*
Abwürfig *adj.* svrhavý, smítavý, házivý; -es Pferd smítavý kůň.
Abwürgen ein Tier uškrtiti, zaškrtiti, udáviti, udusiti, zardousiti (zvíře).
Abwürzen (ein Getränk) okořeniti.
Abyssus *m.* (gr.) propast (pekelná) *f.*
Abzahlen (eine Schuld) zapraviti, splatiti dluh; oplatiti; (teilweiſe) uplatiti; nach und nach a. spláceti; einem a. fig. vyplatiti koho.
Abzählen etw. sečísti, spočísti, vyč., vypoč., vypočítati; odpočítati; einige Glieder der Reihe a. (math.) vyčísti.
Abzahlung *f.* oplacení, splacení *n.*, oplátka, splátka *f.*, oplata, úplata *f.*
Abzapfen utočiti, stočiti, vytočiti (pivo, víno); (chem.) *etc.* stáhnouti; das Waſſer a. vodu spustiti.
Abzäumen uzdu sejmouti, uzdy zbaviti, s uzdy pustiti.
Abzäunen plotem obehnati, ohraditi; in der Mitte a. plotem odděliti, přehraditi.
Abzehr-en hubiti, zhubiti, vyhubiti; vysušiti; vymořiti, vysíliti; ſich a., a.

mh. tráviti se vytráviti se; hrýzti se, uhrýzti se, mořiti se, vymořiti se, chřadnouti, schřadnouti, vychřadnouti, vyschnouti, vychudnouti; hubnouti, zhubnouti, hubeněti; abgezehrt vychřadlý, vychudlý; —ung *f.* schřadnutí *n.*, zhubnutí, vyhubnutí *n.*, vymoření *n.*, vysílení *n.*; (med.) *v.* Auszehrung.

Abzeich-en *n.* znamení *n.*, znak *m.*, odznak *m.*, označení *n.*; —nen etwas naznačiti, naznačovati; ein Lager a. vytyčiti ležení, tábor vytknouti; a. (abbilden, kopieren) okresliti, obkr., překresliti, vykresliti, nakresliti; —nung *f.* naznačení *n.*, vykreslení něčeho, nakreslení *n.*, nákres *m.*

Abzerren utahati, uvláčeti, ušmejkati.

Abzetteln osnovati.

Abzieh- odtahovací, odtažný; přepuzovací; —apparat *m.* (Typ.) obtahovadlo *n.*; —bar *adj.* odtažitelný, odtažný, vlečný; —bilder *pl.* obtisky *pl. m.*; —en etw. (wegz.) odtáhnouti, odvleci; von oben a. stáhnouti, svleci; Karten a. sejmouti; den Hut a. sundati, smeknouti klobouk; ein geladenes Gewehr a. vytáhnouti ránu z ručnice; einen Teil a. odejmouti; (Rechn.) odčítati, odtáhnouti (subtrahieren), von einer Summe a. sraziti, odraziti (v účtu), odpočísti; vom Lohne a. sraziti, odraziti, strhnouti komu něco se mzdy; a. (vom Gelde) utrhnouti, strhnouti; einen von etw. a. odvesti koho od čeho; Wein, Bier a. stáčeti, stočiti, stáhnouti víno, pivo; den Branntwein a. přeháněti kořalku; die Haut a. odříti, sedříti kůži; ein Schermesser a. obtáhnouti břitvu die Hand von einem a. ruku (ochrannou) od koho odtáhnouti, opustiti koho, nepomáhati více někomu; a. (Typ.) obtáhnouti; a. mf. odstoupiti, odejíti, odebrati se; von der Wache a. vystřídati se; abgezogen obtažený; abgezogene Wässer přeháněné n. překapané vody (tekutiny); *v.* Abstrakt; —en *n.*, —ung *f.* odtáhnutí *n.*, stáhnutí *n.*, odtažení, stažení *n.*; odvlečení *n.*; sundání *n.*; smeknutí *n.*; (arithm.) odražení, odečtení, odpočítání *n.*; —presse *f.* (Typ.) obtahovačka *f.*, lis obtahovací.

Abzielen etwas zamýšleti, obmýšleti něco, zaměřovati n. směřovati k čemu; a. mh. někam měřiti, mířiti.

Abzimmern otesati, utesati.

Abzinsungsfaktor *m.* sestupný úroči-

Abzirkeln vykružiti, nakružiti. [tel *m.*

Abzucht *f.* vylívka *f.*

Abzug (-es, M. Abzüge) *m.* odtažení *n.*, *v.* Abziehen *n.*; der A. des Weines stáčka vína *f.* A. des Wassers stok, odtok *m.*; A. (b. Gewehr) spoušť *f.*; (Typ.) obtisk, obtah, obtažek *m.*; (milit.) odchod *m.*, odtažení *n.*, odtáhnutí *n.*, odtah *m.*; der A. odchod *m.*, stěhování; A. der Vögel odtažení *n.*, odlet ptactva; A. von einer Summe (Rchn.) srážka, odrážka *f.*; nach A. po srážce; in A. bringen sraziti, odraziti, odtáhnouti, odčísti; A. nehmen odtáhnouti, odtrhnouti, odraziti; odejíti, odcházeti, odebrati se kam; A.! pryč!

Abzugs-geld *n.* odchodné, schodné *n.*; —graben, —kanal *m.* příkop odváděcí, trativod *m.*, svodnice *f.*, strouha, strůžka *f.*; rýha *f.*; (unterirdischer A.) stoka *f.*, průtok *m.*; (im Feld) kluz *m.*; —post *f.* položka v účtech, která se sráží, srážka *f.*; —rinne *f. v.* Abzugsgraben; —röhre *f.* (b. Teich) odváděcí trouba, sváděčka *f.*; (Röhrengang) potrubí *n.*

Abzupfen etw. oškubati, sešk., odšk., ušk.; Faden, Seide a. nitě, hedbávi střepiti, utřepiti, roztřásniti; einen bei Haaren a. vykrákati, vytahati komu za vlasy.

Abzwacken, abzwicken etwas odštípnouti, odskřípnouti, uskřípnouti; fig. aus Geiz a. uskoupiti, někomu něco skou-

Abzwecken *v.* Abzielen. [postí urvati.

Abzweig-en odvětviti; rozvětviti; den Wechsel a. velkou směnku na menší oddělití; —ung *f.* rozvětvení *n.*; odbočka *f.*

Abzwingen einem etwas vynutiti na kom co.

Acacia *f.* (lt.) *v.* Akazie.

Academia (lt.) *v.* Akademie.

Acajou- *m.*, —holz *n.* mahagonové dřevo, mahagon *m.*

Accarezevole *adv.* (it.) lichotivě.

Accelerando *adv.* (it.) urychleně

Acer *m.* (lt.) javor *m.* Ahorn. [nuf.).

Ach! *int.* ach! běda přeběda! Ach u. Krach! Ach und Weh! ach a strach! bol

Achaena *f.* (bot.) nažka *f.* [a žal!

Acharistie *f.* (gr.) nevděk *m.*, nevděčnost *f.* [*m.*, pestrák *m.* (Min.).

Achat (-es, M. -e) *m.* achát *m.*, agát

Achei *f. v.* Agen.

Acheron *n.* (gr. Myth.) Acheron *m.*, černá řeka v Podsvětí.

Achillea *f.* (bot.) řebříček *m. v.* Schafgarbe. [šlacha *f.*

Achillessehne *f.* (anat.) Achilova

Achlys *f.* (gr.) skvrna n. neštovice na rohovce v oku *f.* (med.).

Acholie *f.* (gr.) bezžlučnost *f.*; fig. jemná mysl. [na hlavě (med.).

Achor *m.*, *pl.* —es (gr.) strupy *pl. m.*

Achroma *n.* (gr.) bělina *f.*; —tisch bezbarevný, achromatický; —tismus *m.*, —sie *f.* bezbarevnost *f.*

Achse (M. -n) *f.* osa *f. v.* Axe.

Achsel (M. -n) *f.* nadpaží; paždí *n.* (rameno); die A. zucken krčiti rameny, pokrčiti ramenoma; auf die leichte A. nehmen vzíti něco na lehkou váhu; —band *n.* náramec *m.*; —bein *n.* ramenní kost; —beschen *n.* přírameček; —beule *f.* příčes; —fleck *m.* náramek na košili; —grube *f.*, —höhle *f.* podpaždí *n.*, podpaží *n.*, podpažek *m.*; —kissen *n.* podramenice *f.*; —leistchen *n.* náramnička *f.* (prýmek).

Achseln mh., auf beiden Achseln tragen ramenařiti, ramenářem býti.

Achseln (bei Zimmerl.) einen Zapfen vtesati, zadlabati, zadělati čep.

Achsel-naht *f.* náramkový šev; cestička, vyšívaná u náramku; —riemen

m. popruh *m.*, kšanda *f.*, šle *f.*; —röhre *f. v.* Achſelbein; —ſchnur *f.* náramnice (šňůrka) *f.*; —ſchwenkung *f.* (mil.) kotoučový pohyb; —ſtändig *adj.* (bot.) rozporní; —träger *m.* fig. ramenář *m.*, obojetník *m.*; —zucken *n.* pokrčení rameny.

Achsen- osní, hřídelový; —drehung *f.* děd Darmeš zákrut střeva; —nagel *m.* zákolník *m.*, záosek *m.*; —ring *m.* zděř *f.*

Achs-linie *f.* osní čára; —punkt *m.* osní bod.

Acht *num.* osm; a. Mann osm mužů; a. Groſchen **osm** grošů; je a., zu a. po osmi; um a. Uhr okolo osmi hodin, okolo osmé (t. hodiny); A., —e *f.* osma *f.*, osmice *f.*, osmička *f.*

Acht *f.* (Wahrnehmung, Bemerkung) všimnutí *n.*, spozorování *n.*; etwas in A. nehmen všimnouti si čeho, povšimnouti si čeho, spozorovati co, shlédnouti něco; 2. A., Aufmerkſamkeit pozor *m.*, pozornost *f.*, dbalost *f.*, zřetel *m.*; a. geben, achthaben auf etw. pilen, bedliv býti čeho, péči míti aby . . .; pozor nač dáti; na zřeteli míti, pozorovati, opatrovati **něco**, šetřiti, hleděti něčeho, zření míti nač, k něčemu, ſich in A. nehmen, auf ſich achthaben míti se na pozoru, dáti si pozor; hleděti se, chrániti se, stříci se čeho; nimm dich vor mir in acht chraň se mne, hleď se mne, varuj se mne, měj se přede mnou na pozoru; nimm deine Geſundheit in acht hleď si zdraví, šetři si zdraví, dej si pozor na zdraví; hab a., daß..... hleď ať...., hleď aby.....; habt acht! (mil.) pozor; **acht** habend dozorný; etw. außer a. laſſen nepozorovati čeho, nevšímati si čeho, nedbati něčeho, pustiti něco mimo sebe.

Acht *f.* (Achtserklärung, Verbannung) klatba *f.* (zemská); vypovězení *n.*, vyobcování *n.* (ze společnosti právní), vyhnanství, vyhnání *n.* (ze země, z města); in A. erklären *v.* Ächten. **Ächt** *v.* Echt.

Achtbar *adj.* vážný, vážený; ctný, poctivý, počestný; ctihodný; slovutný; **-keit -ost.** [klatba.

Achtbrief *m.* klatební list, písemná

Acht-e ddd. *num.* osmý; —e *f.* osma, osmička, osmice, osmerka *f.*; —eck *n.* osmiúhelník *m.*, osmihran *m.*; —eckig *adj.* osmiúhelný; osmihranný; —ehalb půl osmé; —einer *m.* osmerka *f.*, osmivědorka *f.*; —el *n.* osmina *f.*, osminka *f.*; mírka *f.*; —elnote *f.* (muſ.) osminová nota.

Achten auf etwas na něco pozor neb zřetel n. bedlivost míti, pozorovati čeho; všimnouti si, všímati si čeho, dbáti oč, hleděti něčeho, hl. nač, ohled brátí nač, ohled nač míti; a., dafür halten míti, pokládati za co; etwas für eine Ehre, für eine Beleidigung a. míti n. považovati neb pokládati něco za cest, za urážku; a. (ſchätzen, ehren) ceniti koho, vážiti si koho; etw. oder einen hochachten něčeho n. **někoho** velmi neb vysoce si vážiti; etwas nicht achten nevážiti si čeho; nedbati čeho; nedbati oč, nač; geachtet vážený.

Ächten (in Acht erklären) einen do klatby dáti, vyobcovati koho; vyloučiti z církve; den guten Namen a. dobré jméno zničiti; der Geächtete psanec, vyloučenec *m.* [dbalý něčeho.

Achtend *adj.* považlivý, považný;

Acht-ender *m.* (Hirſch) osmerák *m.*, osmák *m.*, osmiparožák *m.*; —end *adv. num.* osmé, za osmé; —er *m.* osma *f.*, osmice *f.*; (ein Geldſtück) osmák, osmík *m.*; (wdm.) *v.* Achtender.

Achter *adv.* (Seeweſ.), hluten vzadu (*cf.* After); —deck *n.* zadní paluba.

Achterlei *num.* osmerý.

Acht-fach, —fältig *num.* osmeronásobný, -ně; —flach *n.*, —fläche *f.*, —flächner *m.*, *Oktaëdron* osmistěn *m.*; —füßig *adj.* osminohý.

Achtgeb-en pozor dávati *v.* Acht; —er *m.* pozorovatel *m.*, dohlížitel *m.*

Achtgroschenstück *n.* osmák, osmík *m.*, osmigrošák *m.*

Achthaber *m.* dohlédač *m.*, dozorce *m*

Acht-halb (achtehalb) *num.* půl osma, půl osmé; —halber *m.* půlosmák *m.*; —hundert *num.* osm set; —hundertel *n.* osmistina *f.*; —hundertmal *num.* osmsetkrát; —hundertſte ddd. *num.* osmistý; —jährig *adj.* osmiletý; —jährlich *adv.* každých osm let, po osmi letech.

Achtlos *adj.* nepozorný, nevšímavý; —igkeit *f.* nepozornost, nevšímavost *f.*

Acht-mal *num.* osmkrát; zum achtenmale po osmé, osmkrát; —malig *adj.* osmikrátný, osmerý; —monatig *adj.* osmiměsíční; —monatlich *adv.* každých osm měsíců, vždy za osm měsíců, po osmi měsících; —pfenniger *m.* osmák *m.*; —pfünder *m.* (Kanone) osmiliberka *f.*; —pfündig *adj.* osmiliberní; —reihig *adj.* osmiřadý [všímavý; **-keit -ost.**

Achtsam *adj.* bedlivý, dbalý, pozorný,

Achtseitig *adj.* osmistraný.

Achtserklärung *f.* vynešení klatby.

Acht-tägig *adj.* osmidenní; —täglich *adv.* každých osm dní, osmidenní.

Ächtung *f. v.* Achtserklärung.

Achtung *f.* vážnost *f.*, úcta *f.*, šetrnost *f.*; *v.* Acht; A. vor dem Geſetze úcta k zákonu; mit A. vážně, s vážností, s úctou; A. gebietend vážně velitelský, úctu velící, důstojný.

Achtungs-voll *adj.* uctivý, úctyplný; *adv.* uctivě, s úctou, s uctivostí; —wert, —würdig *adj.* ctihodný, úcty hodný, vážený, důstojný; —widrig *adj.* nevážný, neuctivý.

Acht-wöchentlich *adv.* každých osm neděl, vždy za osm neděl, po osmi nedělích; —wöchig *adj.* osminedělní.

Achtzehn (achzen) *num.* osmnáct (-e, *gen.* -i); die Zahl A. osmnáctka *f.*; —ender *m.* (Hirſch) osmnácterák *m.*, osmnáctiparožák *m.*; —er *m.* (ein Ganzes aus 18 Teilen) osmnácterka *f.*; —jährig *adj.* osmnáctiletý; —tägig *adj.* osmnáctidenní; —te ddd. *num.* osmnáctý; —tel *n.* osmnáctina *f.*

Achtzig (achzig) *num.* osmdesát; die Zahl A. osmdesátka *f.*; —er *m.* (ein Ganzes aus 80 Teilen) osmdesátka *f.*; 2. A., ein —jähriger osmdesátník *m.*; —jährig *adj.* osmdesátiletý; —fte bdd. *num.* osmdesátý; —ftel *n.* osmdesátina *f.*

Ächz-en mþ. vzdychati, stenati, lkáti; —er *m.* vzdychač *m.*, vzdychálek *m.*, hekal, hekálek, (žrt. kuňkálek *m.*).

Acid-um *n.* (lt.) kyselina *f.*; —leren zkysati. [zrna osamotnélá (anat.).

Acini *pl.* (lt.) zrna *pl. n.*; *a. solitarii*

Acker (-s, M. Äcker) *m.* role *n.* (*f.*), pole *n.*, niva *f.*; polnost *f.*; wie man den A. bestellt, so trägt er co zasiješ, to sklidíš; —area *f.* rozloha rolní *f.*; —bar *adj.* orný.

Ackerbau *m.* orba *f.*, rolnictví *n.*; —minister *m.* ministr orby; —ministerium *n.* ministerstvo orby; —schule *f.* škola rolnická *f.*; —staat *m.* rolnický stát *m.*

Acker-beet *n.* záhon *m.*, líha *f.*; —bohne *f.* bob *m. Vicia faba*; —brombeere *f.* ježina *f. Rubus caesius*; —erbe *f.* ornice *f.*, orná země; —eule *f.* můra polní *Agrotis segetum*; —feld *n.* role *n.*; —früchte *pl.* plodiny polní; —furche *f.* brázda *f.*; —gans *f.* husa rolní *Anser arvensis*; —gelb *n. v.* Ackerzins; —gerät *n.*, gerätschaft *f.* rolní n. polní nářadí, rolnické náčiní *n.*; —knecht *m.* oráč *m.*, pacholek *m.*; —krume *f.* orná prst, ornice *f.*; —land *n.* orná země *f.*; ornice *f.*; 2. role *n.*; —leine *f.* opratˇ *f.*; —mann *m.* rolník *m.*; —manschen *n. v.* Bachstelze; —maus *f.* myš rolní, myš polní *f. Mus agrestis*; —mohn *m.* mák polní *m. Papaver Argemone*; —minze *f.* planá máta *f. Mentha arvensis.* [orba *f.*

Ackern orati (pole); bas A. orání *n.*,

Acker-nessel *f.* hluchavka *f. Lamium*; —reich *adj.* polnatý; —rettich *m.* ohnice *f. Raphanus Raphanistrum*; —salat *m.* polní salát *m.*; —scholle *f.* hruda *f.*; —steuer *f. v.* Ackerzins; —wage *f.* brázdoměr *m.*; —wesen *n.* orba *f.*, rolnictví *n.*; —zins *m.* poplužné *n.*

Aconitum *n.* (bot.) oměj *m.* Sturmhut (oměj) *m.*

a conto na účet *v. Konto* [Kalmus.

Acorus *m.* (gr.-lt.) puškvorec *m. v.*

Acquit (fr.) splátka *f.*, výplata *f.*; 2. přijímací list *m.*, kvitance *f.* (Quittung); 3. (Billard) první vystavení koule; *pour acquit* přijato.

Acre *f.* (engl.) jitro *n.* země *v.* Morgen.

Acreté *f.* (fr.) ostrost, trpkost *f.*

Acria *pl.* (lt.) léky n. prostředky

Act *m. v.* Akt. [porné *m.*

Acta *pl. n.* (lt.) spisy *v.* Akten; *ad acta* legen uložiti, položiti něco *ad acta* (ke spisům); fig. nevšímnouti si čeho.

Actor *m.* (lt.) žalobník *m.*

Actum (lt.) stalo se; *A. n. v.* Aktum; *Actus m.* (lt.) čin *m.*

Acyrologiae *f.* (gr.) nevlastnomluv *m.*

ad *prp.* (lt.) k, ke, do; *ad acta* ke spisům; *v.* Acta; *ad numerum* k číslu; *ad vocem* na slovíčko; právě vhod!

Adagio (lt.) *adv.* vážně, povolně, zdlouha; A. *n.* vážná skladba *f.*

Adagium *n.* (lt.) přísloví *n.*

Adamantoid *n.* démantotvar *m.*, osmačtyřicetistěn *m.* [adamník *m.*, naháč *m.*

Adamit (-en, M. -en) *m.* adamita *m.*,

Adamsapfel *m.* adamovo jablko *n.*, ohryzek *m.* (v krku).

Adansonia *f. v.* Baobab.

Adaptier-en (t.) upraviti (dům); —ung *f.* úprava *f.* (domu, bytu).

Adaptierungs-auslagen *pl.* náklad upravovací; (b. Gebäuden) náklad na úpravu budov; —bau *m.* upravovací stavba *f.*

Adäquat *adj.* (lt.) vyrovnaný, přiměřený; srovnalý; —ion *f.* vyrovnání *n.*

adde (lt.) přidej, připoj! [tanec *m.*

Addend (-en) *m.* (math.) čítanec, sčí-

Addie-ren (arithm.) sčísti, sčítati; sečísti, sečítati; A. *n.* sčítání *n.*

Addiktion *f.* (lt.) přiříknutí *n.*

Additament *n.* přídavek, přídatek *m.*

Addition *f.* (lt.) (arithm.) sečítání *n.*, sečtení *n.*, adice *f.*; (grm.) přimítání *n.*, přimítka *f.*; A., —alakte *f.* dodatek *m.* (k zákonu); —alweisartikel *m.* dodavný průvodní článek *m.*; —alweisung *f.* dodatné provodění *n.*; —ell *adj.* přídatný, dodatečný.

Additions-posten *pl.* sčítací položky *pl. f.*; —tabelle *f.* sčítací tabulka *f.*; —zeichen *n.* (+) znaménko sčítání, větší tko *n.*

Additiv *adj.* (lt.) sčetný; a. nehmen sčetně bráti; -e Größen veličiny sčetné *pl.*

Addizieren přiříknouti.

Adduktor *m.* (lt.) přitahovač *m.* (Muskel) abduzieren přiváděti.

ade! (*à dieu*)!, adieu! *int.* s bohem!

Adebär (-s) *m.* (nor.) vodopes, čáp *m.*

Adel (-s, oh. M.) *m.* šlechta *f.*, šlechtictvo *n.*; 2. šlechtictví *n.*; den A. verleihen propůjčiti šlechtictví; 3. A. (z. B. A. seiner Seele) šlechetnost *f.*; —ig *adj.* (adlig) šlechtický (urozený); -es Richteramt (R. außer Streitsachen) soudství mimosporné, soudnictví ve věcech nesporných; eine —ige šlechtična *f.*; ein —iger šlechtic *m.*; *pl.* die —igen šlechtici *pl.*, šlechta *f.* (*coll.*); —ing *m.* (vlt.) královic *m.*, princ *m.*

Adeln šlechtictví propůjčiti komu; 2. a. šlechtiti, ošlechtiti; seine Sitten a. (hn jeho mravy jej šlechtí. [*m.* (zool.).

Adelopoden *pl. m.* (gr.) skrytonožci *pl.*

Adelphie *f.*, **Adelphismus** *m.* (gr.) bratrstvo, soubratrstvo *n.* (bot.).

Adels-anmaßung *f.* osobování sobě šlechtictví; —brief *m.*, —diplom *n.* list n. diplom na šlechtictví *m.*

Adelschaft *f. v.* Adel. [šlechtictví.

Adels-grad *m.*, —stufe *f.* stupeň

Adel-sitz *m.* šlechtické sídlo *n.*; —stand *m.* šlechtický stav *m.*, šlechtictví *n.*; —stolz *adj.* rodopyšný, pyšný na svojo šlechtictví; A. *m.* rodová pýcha, pýcha šlechtická *f.*, rodopyšnství *n.*; —szeugnis *n.* vysvědčení o šlechtictví; —tum *n.* šlechtictví *n.*

Ademtion *f.* (lt.) odnětí, odejmutí *n.*
Aden-algie *f.* (gr.) bolest v žlazách; —itis *f.* (gr.) zánět žláz; —oid, —oma *n.* nádor žláz; —opathia *f.* (gr.) chorobnost žláz.
Adept (M. -en) *m.* (lt.) zlatoděj *m.*, [adept *m.*, alchymista *m.*
Ader (M. -n) *f.* žíla *f.* (Blutader, *Vena* žíla, ž. krevná, krevnice *f.*; Pulsader, Schlagader *Arteria* žíla bicí, žíla zdrojná, tepna, zdrojnice *f.*); 2. goldene Ader zlatá žíla; 3. Erzader žíla rud; 4. A. im Geflecht vlákno *n.*, žilka *f.*; A. des Blattes žilka *f.*, žebro *n.*; einem zur A. lassen, A. lassen, einem die A. schlagen žilou komu pustiti, pouštěti; es ist keine gute A. in ihm ani dobré žilky v něm není.
Äderchen *n.* žilka, žilčička *f.*
Ader-förmig *adj.* žilovitý; —geflecht *n.* pletivo žil *n.*, sítečnost *f.*, větvitost *f.* žil; —gewebe *n.* cévnatina *f.*, žilování *n.*; —haut *f.* blána žilnatá n. cévnatá, cévnatka *f. Chorioidea*; —ig *adj.* žilovatý, žilnatý; —kropf *m.* (Pferdekht.) přístih *m.*
Aderlaß (M. —lässe) *m. Venaesectio* puštění *n.*, pouštění *n.* (žilou), žilosek *m.*; —häutchen *n.* klůcek *m.*, *pl.* klůcky k pouštění; —eisen *n.* pušťátko *n.*; —verband *n.* obvazadlo *n.* k pouštění; —zeug *n.* nářadí k pouštění žíly.
Ädern žilkovati. [*n.* žilstvo *n.* coll.
Ader-schlag *m.* žilobití *n.*; —system
Adespota *pl. n.* (gr.) bezpanština *f.*, statky opuštěné (bez pána).
Adessentia *f.* (lt.) všudypřítomnost, všudybytnost *f.* (boží).
à deux mains (fr.) na dvě ruce.
Adhär-enz *f.* (lt.) přívisnost *f.*, přílepnost; lípavost *f.*; A., *res adhaerens* přívěsek *m.*; souvislost *f.*; —ieren viseti na čem, lpíti n. vězeti na něčem.
Adhäsion *f.* (lt.) přilnutí *n.*, přilnulost *f.*; —svermögen *n.* lípavost, přílepnost *f.*, přilnutelnost *f.*
ad honores (lt.) pro čest.
Adhort-ation *f.* (lt.) napomenutí *n.*; —atorium *n.* napomenutí *n.*, list napomínací.
Adiantum *n.* (gr.) netík *m.* (bot.).
Adiaphor-a *pl.* nejetné; pojmy tvarem nerozdílné *pl.*; —ie *f.* (gr.) nejímavost
adieu! (fr.) s bohem! [*f.*
Adipocire *f.* (fr.) tukovosk *m.*, mýdlotuk *m.*, tuk z mrtvol; adipös (fr.) mazavý.
Adjacent (-en) *m.* (lt.) soused *m.*
Adjekt-ion *f.* (lt.) přimítání *n.*, přimítka *f.*; —iv (-s) *n.* (grm.) přídavné slovo, přídavné jméno *n. nomen adjectivum*
Adjudik-ation *f.* (lt.) přiřknutí *n.* (soudní); adjudizieren přisouditi, soudně přiřknouti. **Adjungieren** (lt.) připojiti.
Adjunkt (-en) *m.* (lt.) adjunkt *m.*, přírucí *m.*; —a *pl.* okolnosti, okoličnosti; —tion *f.* (lt.) spřežka *f.*, spřežení *n.* (Zeugma).
Adjustier-amt *n.* úřad upravovací; —en etw. vyrovnati; den Kostenüberschlag a. upraviti rozvrh nákladů; ein Konto mit 30 K a. upraviti účet v sumě 30 K, v sumě 30 K; —t upravený; a. mit 250 K upraveno na 250 K, upraveno 250 korunami; —schraube *f.* rovnací šroub (u váhy); —ung *f.* upravení *n.*; (mil.) úprava *f.*, výstroj *m.*
Adjustierungs-fehler *m.* chyba v upravení; —klausel *f.* doložka upravovací.
Adjutant (-en) *m.* pobočník *m.*, adjutant *m.*; —enkorps *n.* sbor pobočnický; —ur *f.* adjutantura *f.*
Adjutor (-s, M. -en) *m.* (lt.) pomocník *m.* [adjutum *n.* (*m.*).
Adjutum (-es, M. -ten) *n.* pomocné *n.*,
Adjuvantia *pl.* (lt.) prostředky podporovací *pl. m.* **Adjuvans** (lt.) pomocný.
Adlatus *m.* (lt.) nápomocník *m.*, adlatus *m.*
Adler (-s, unv. M.) *m. Aquila* orel *m.*; (Weibchen) orlice *f.*; (astr., herald.) orel *m.*, orlice *f.*; junger A. orlíče *n.*, orlíček *m.*; A.- orlí, orličí; —bussard *m.* (káně), bělochvost *m. Buteo ferox*; —holz *n.* dřevo rajské, dřevo orličníkové; —horst *m.* orlí hnízdo; —nase *f.* nos orličí, nos jestřabí *m.*; —orden *m.* řád orlový; schwarzer A. č. černého orla; roter A. řád červeného orla; weißer A. č. bílého orla; —salz *n.* sůl orlová; —stein *n.* orličí kámen, orlovec *m.*, chřestavec *m. Aetites.*
ad libitum (lt.) (muz.) dle libosti.
Administration *f.* (lt.) správa *f.*, administrace *f.*; A. eines Gutes správa statku.
Administrations-behörde *f.* správní úřad *m.*; —gebäude *n.* administrační budova, správní b., ředitelská budova *f.*; —geschäft *n.* správní řízení *n.*, správní práce *f.*; —zweig *m.* správní odvětví *n.*
Administrativ *adj.* (lt.) správní, správuvedoucí; administrativní; -e Oberleitung des Landes vrchní správa země; —behörde *f.* správní úřad *m.*
Administr-ator (-s, M. -en) *m.* (lt.) správce, administrátor *m.*; —ieren spravovati, administrovati.
Admiral (-es, M. -e *et* Admirale) *m.* (arab.) admirál *m.* (nejvyšší velitel loďstva); 2. A., *Vanessa Atalanta* admirál *m.*, kopřivásek *m.*, kopřiváček *m.*, motýl žahavkový; —ität *f.*, —schaft *f.* admiralita *f.*, admirálstvo *n.*, (velitelstvo loďstva); —schiff *n.* admirálský koráb *m.*; —sflagge *f.* vlajka admirálská *f.*, prapor admirálský *m.*
Admission *f.* (lt.) připouštění *n.*, přístup *m.*; —sklappe *f.* klapka vyrovnavací, záklopka vyrovnávací *f.*; *admittitur* (lt.) připouští se, připuštěno.
Admonition *f.* (lt.) napomenutí *n.*
Adnexion *f.* (lt.) přivěšení *n. v.* Annexion.
Adnotation *f.* (lt.) poznamenání *n.*, poznámka *f.*; *Adnotata pl.* poznámky *ad notam* nehmen vziti na paměť.
Adonai *m.* (hebr.) Pán Bůh *m.*
Adonis *m.* (gr.) Adonis *m.*, fig. krasavec, krásníček *m.*; (bot.) hlaváček *m.*
Adopt-ator *m.* (lt.) přisvojitel *m.*; —ion *f.* (lt.) adopce *f.*, přisvojení *n.*

(dítěte), přijmutí dítěte za své; —ieren einen (lt.) adoptovati, přisvojiti si koho, vzíti koho za vlastního n. za svého.

Adoptiv- *adj.* (lt.) adoptivní, přísvojný, co se týče přisvojení; —kind *n.* přisvojenče, přisvojenec *m.*; —mutter *f.* přisvojitelka *f.*; —sohn *m.* přisvojenec *m.*; —tochter *f.* přisvojenka *f.*; —vater *m.* přisvojitel *m.*

Ador-ateur *m.* (fr.) ctitel *m.* (ženské), zbožňovatel *m.*; —ation *f.* zbožňování *n.*; —ieren zbožňovati.

Adoucieren (chem.) měkčiti, změkčiti.

Adox-a *f.* (bot.) pižmovka *f.*; —eae (bot.) pižmovkovité.

Adparativum *s. inchoativum (verbum)* grm. (lt.) počínavé časoslovo *n.*

Adpellativum *v. Appellativum.*

Adress-ant (-en) *m.* pisatel, odsylatel listu *m.*; —at (-en) *m.* adresát *m.*, napsanec *m.*, přijímatel *n.* příjemce listu, komu list svědčí; —buch *n. v.* Adreßbuch; —bureau *n.*, —kontor *n.* poptávárna, výkazna, adresárna, adresovna *f.*

Adress-e (M. -en) *f.* (e. Briefes) adresa *f.*; nadpis (někomu); A. an jmd. (polit.) přípis *m.* k někomu; adresa *f.*; A. bei Wechselbriefen adresa, jmeno a místo, kdo a kde směnku vyplatiti má; —enbuch *n.* (—enkalender *m.*) adresář *m.*, výkazník, seznam obchodnictva atd.; —ieren einen Brief an jmd. adresovati list k někomu, nápisem opatřiti; —iert nápisem opatřený; —ierer *m. v.* Adreßant.

Adroit (fr.), adrett *adj.* hbitý.

Adspiration *f.* (lt.) přídech *m.*

Adstant (-en) *m.* (lt.) pomocník *m.*

Adstring-entia *pl.* (lt.) léky n. prostředky svíravé, svraskavé *pl.*; —ieren svírati, stahovati; —ierend *adj.* svíravý, svraskavý. [(Min.).

Adular *m.* bělec *m.*, bílý živec *m.*

Adulterium *n.* (lt.) cizoložství *n.*

Adumbration *f.* (lt.) nastínění *n.*

ad usum (lt.) ku potřebě.

Advent (-s, ob. M.) *m.* (lt.) advent *m.*, příští Páně; —sjonntag *m.* neděle adventní; —szeit *f.* čas adventní, advent *m.*

Adverb-ialisch, —iell (lt.) příslovkový, příslovečný; —ium *n.* (grm.) příslovce *n.*, příslovka *f.*

Adversativ *adj.* (lt.) protivný, odporný, odporovací; —a (*conjunctio, enuntiatio*) grm. (lt.) odporovací (spojka, věta) *f.*

Advitalität *f.* (lt.) doživotní užívání, doživotné *n.*; —srecht *n.* doživotní právo k požívání něčeho.

Advokat (-en, M. -en) *m.* advokát *m.* (právní zástupce), *sl.* pravotář *m.*

Advokaten- advokátský; —kammer *f.* komora advokátská (-átní); —kanzlei *f.* kancelář advokátská (-átní); —ordnung *f.* řád advokátský; —stand *m.* stav advokátský, advokátství *n.*

Advokatie (Advokazie) *f. vn.*

Advokatur *f.* advokátství *n.* (*sl.* pravotářství), advokacie *f.*; —konzipient *m.* koncipient advokátský; —sprufung *f.* zkouška k advokátství, zk. advokátská.

Advozieren zastupovati koho, zástupcem býti.

Adynam-ie *f.* (gr.) bezsilí *n.*, slabost *f.*; —isch *adj.* bez síly, vysílen, a, o, ý.

Adyton *n.* (gr.) svatyně *f.*

Ae = ä; Lateinische Wörter, die mit einem **ae** (z. B. **Aera**), sowie deutsche, welche mit **ä** (**Ähre**, **ändern**) anfangen), sind im Alphabete als wie mit einem bloßen **a** beginnend zu suchen.

Slova latinská, ježto počínají písmeny **ae** (**aera**), jakož i slova německá, která začínají hláskou **ä** (**Ähre, ändern**), řaděna jsou tuto, jako by psána byla pouhým **a**.

Aer *m.* (gr.-lt.) vzduch *m.*, povětří *n.*

Aero-bat (-en) *m.* (gr.) vzducholezec *m.*; —dynamik *f.* aerodynamika *f.*, dynamika vzdušná (nauka o pohybování vzdušin); —lith *m.* povětroň *m.*; —logie *f.* vzduchosloví *n.*; —meter *n.* vzduchoměr *m.*; —naut (-en) *m.* vzduchoplavec, větroplavec *m.*; —phobia *f.* (Luftscheue) vzduchoděsnost *f.*; —phor *m.* vzduchovod *m.*; —plan *m.* vzduchoplan, větroplan *m.*, létadlo *n.*; —stat (-en) *m.* vzducholoď *f.*, povětrná loď; —statik *f.* aerostatika *f.* (nauka o rovnováze plynů a par), vzduchoměrba *f.*; —therapie *f.* vzducholéčba *f.*

Äfern opětovati.

Affäre *f.* (fr.) záležitost *f.*, příhoda *f.*; 2. rozepře *f.*, spor *m.*, aféra *f.*

Affe (-n, M. -n) *m.* opice *f.*, männlicher A. opičák (op, opic) *m.*; junger A., Äffchen *n.* opičátko *n.*, opička *f.*

Affekt (M. -e) *m.* vášeň *f.*, vášnivost *f.*, náruživost *f.*; mit A. vášnivě; náruživě; —ation *f.* pitvoření *n.*; přetváření *n.*, přetvařování *n.*; upýpání *n.*; pitvornost *f.*; —ieren pitvořiti něco, tvářiti něco; pitvořiti se, přetvářeti se, přetvařovati se, přepínati se; —iert pitvorný, pitvořivý, přetvářivý; —ion (lt.) dojem *m.*, náklonnost *f.*; —ionirt *adj.* oddaný, nakloněný; —los *adv.* bez vášně; —losigkeit *f.* bezvášnivost *f.*

Äffen einen za blázna míti někoho.

Affen- opičí; —art *f.* opičí způsob, opičáctví *n.*; —artig *adj.* opičí; *adv.* jako opice, opičácky; —brotbaum *m.* baobab *m. Adansonia digitata*; —fell *n.* opičina *f.*; —gesicht *n.* opičák *m.*; —haft, —mäßig *adj.* opičí; opičácký; *adv.* po opičácku; —liebe *f.* opičí láska *f.*; —naje *f.* opičí nos, tupý nos *m.*; einen am —seil führen fig. ukazovati někomu straku na vrbě; —warter *m.* opičník *m.*

Äfferei *f.* úštipky, úšklebky *pl. m.*

Affich-e *f.* (fr.) vývěska *f.*, vyvěšená n. přilepená vyhláška *f.*, ohlášení *n.*, návěští *n.*; —ieren vyhlášku nalepit; fig. na odiv vystaviti.

Affigieren (lt.) vyvěsiti, připevniti.

Affiliation *f.* rozvětvování *n.*

Affin-ation *f.* (lt.) afinace *f.* (odlučování zlata a stříbra od mědi); —is (lt.) příbuzný; —itas, —ität *f.* příbuzenství *n.*

Affirm-ation *f.* (lt.) tvrzení *n.*, dotvrzování, stvrzování *n.*; —**ativ** *adj.* tvrdivý, **tvrdicí**; **stvrzovací**, dokládavý; —**ieren** tvrditi.

Affisch *adj.* opičí.

Affix-e *f.*, —**um** *n.* (lt.) přítvorek *m.*, předpona *f.*, přípona *f.*

Affluenz *f.* (lt.) nadhojnost *f.*, nad-[bytek *m.*

Affiz-ieren (lt.) dojímati koho čím; — **iert** (von Krankheit) chycený, zachvácený; fig. dojat, **a, o, ý.**

Affodill (-ß) *m.*, —**e** *f.* (bot.) kopíčko *n.* *v. Asphodelus.*

Afformation *f.* (lt.) přitvořování *n.* [(gram.).

Affront *m.* (fr.) urážka *f.*, pohanění *n.*

Affrös (fr.) *adj.* ošklivý, šeredný.

Affut *m.* (fr.) lůžko *n.*, lože *n.*, pažba *f.* (u ručnice).

After (-ß, ob. M.) *m.* zadek *m.*, zadnice *f.*, řiť *f.* *Anus*; 2. A. *n.*, das Schlechtere zadina *f.*; 3. a. (-achter) vlt. zadu; in Zuſammenſetz. zadní, špatný, nepravý; klamný, jalový; pod-, popa-; druho-.

After-arm *m.* (bei Flüſſen) jalové rameno *n.*; —**beſtand** *m.* podprojednání *n.*; etw. in A. geben podprojednati něco; —**beſtandgeber** *m.* podprojednatel *m.*; —**beſtandnehmer** *m.* podprojednanec *m.*; —**bildung** *f.* zrůda *f.*; —**burge** *m.* podrukojmě (-i), podpůrce *m.*; —**dolde** *f.* (bot.) vrcholík *m.*; —**erbe** *m.* poddědic *m.*, podmíněný dědic; —**floſſen** *pl.* plýtvy zadničné n. zadní *pl.*; —**form** *f.* zrůdná n. míšená forma *f.*, zrůdný n. míšený tvar *m.*, patvar *m.*; A. eines Wortes zrůdné slovo *n.*, míšenec *m.*, —**fraß** *m.* vlk *m.* (med.); —**geburt** *f.* lůžko *n.*, poporod *m.*, postýlka *f.*; —**geſetz** *n.* pazákon, lživý, nepravý zákon *m.*; —**horn** *n.* (bei Schmetterlingen) cahýlek *m.*; —**jucken** *n.* svrbení v zadku; —**kind** *n.* pohrobek *m.*; 2. levoboček *m.*; —**klauen** *pl.* pasparky *pl.*; —**könig** *m.* protikrál *m.* (vzdorokrál, lžikrál, rozkrál, nepravý král); —**korn** *n.* zadina *f.*; —**kritik** *f.* sudilkování, přetřepávání *n.*; —**leder** *n.* koženice *f.*, pakůže *f.*; —**lehen** *n.* podmanství *n.*; —**lehensherr** *m.* man *m.*; —**lehensmann**, —**lehensträger** *m.* podman *m.*; —**mehl** *n.* zadní mouka kruchová m., podběl *f.*; —**miete** *f.* podnájem *m.*, druhonájem *m.*, (im Dorfe podruží, podružství *n.*); —**mieter**, —**mietsmann** *m.* podnájemník *m.*, podruh *m.*; —**nachtigall** *f.* černohlávek *m.*; —**pacht** *m.* (*f.*) podnájem *m.*; —**papſt** *m.* protipapež, vzdoropapež *m.*; —**pfand** *n.* podzáklad *m.*; —**recht** *n.* (vlt.) *v.* Beiding; —**rede** *f.* *v.* Verleumdung; —**ſpiegel** *m.* střevní zrcadlo *n.*; —**ſpinner** *m. pl.* (zool.) nepředáci *pl. m.*; —**vaſal** *m.* podman *m.*; —**verpfändung** *f.* podzastavení *n.*, podzástava *f.*; —**weiſe** *m.* mudrák *m.*; —**weisheit** *f.* mudráctví *n.*; —**zehe** *f.* přírprstek *m.*

Aga *m.* (türk.) aga *m.*, pán *m.*, velitel

Agaceric *f.* (fr.) škádlení *n.* [*m.*

Agalaktie, *Agalazie* *f.* (gr.) bezmléčnost *f.* (med.).

Agam-en *pl.* (*adj.*) (gr.) (bot.) nesnubné *pl.*; —**ie** *f.* bezmanželství *n.*; (bot.) tajnosnubnost *f.*

Agapanthus *m.* (gr.) kalokvět *m.*

Agapen *pl.* (gr.) hody lásky (křchl.).

Agaricus *m.* (lt.) bedla, řásnovka *f.* Blätterſchwamm *m.* **Agat** *m.* *v.* Achat.

Agave *f.* (bot.) agave (*f.*), agava *f.*

Agen *pl. f.*, die Flachsabfälle pazeří *n.*, mědlinky *pl. f.*; A., die Dreſchabfälle plevy *pl. f.*, úhrabky *pl. m.*

Agende *f.* (křch.) agenda *f.*, kniha obřadův, kniha obřadní; 2. (amtl.) agenda *f.*, obor působnosti *m.*, působnost *f.*, činnost *f.* [nost *f.* (ženská).

Agenesie *f.* (gr.) nerodivost, neplod-

Agens *n.* (lt.) dějství *n.* (Spirit.).

Agent (-en, M. -en) *m.* agent *m.*, jednatel *m.*; öffentlicher A. veřejný j.; geheimer A. tajný agent; —**ie** *f.*, —**ſchaft**, —**ur** *f.* jednatelství *n.*, agentura *f.*

Ager *m.* (lt.) role *n.* (*f.*), pole *n.*

Agerasie *f.* (gr.) neustárlost *f.*

Agerſt *f.* *v.* Elſter.

Ageusie *f.* (gr.) bezchutenství *n.*

Agglomerat *n.* (lt.) náhrn *m.*; —**ion** *f.* navalení, nahrnutí *n.*

Aggravation *f.* (lt.) přitížení *n.* [ſen.

Aggredieren (lt.) *v.* Anfallen, Angrei-

Aggreg-at *n.* (lt.) agregát *m.*, skupenina, skupina *f.*, náhrn *m.*; —**ation** *f.* nahrnutí, seskupení *n.*; —**ationsform** *f.*, —**ationszuſtand** *m.* skupenství *n.*, nakupenost, nahrnulost *f.*; —**ieren** nahrnouti, skupiti něco; —**iert** nahrnutý, nahrnulý, skupený.

Aggreſs-ion *f.* (lt.) *v.* Anfall; —**iv** *adj.* agresivní, útočný; doráživý, napadavý, nabíhavý; —**iver Charakter** doráživá povaha; —**or** *m.* *v.* Angreifer.

Agha *m.* (türk.) *v.* Aga.

Ägide *f.* (gr.) záštita *f.*, ochrana *f.*

Agieren (lt.) jednati, provozovati, představovati; 2. provázeti řeč hnutím těla n. pohyby (*instr.*) těla.

Agil (-*is*) (lt.) *adj.* hbitý, hybný, zručný, čilý; —**ität** *f.* (lt.) zručnost *f.*, hbitost *f.*, čilost *f.*, živost *f.*; (med.) hemzavost *f.*; *con agilità* (it.) živě, čile.

Ägilops *m.* (gr.) kozí oko, proval příoční (med.); 2. (bot.) mnohoštět *m.*

Agio *n.* (it.) ažio *n.*, láže *f.*, nácenek *m.* (na penězích), nadcenek *m.*, příplatek *m.* (na minci); —*conto* *n.* účet lážový; —**tage** *f.* ažiotáž *f.* (nadsazování mince); —**teur** *m.* ažiotář *m.*; —**tieren** hráti na burse; —**zuſchlag** *m.* přirážka lážová.

Agit-ation *f.* (lt.) agitace *f.*, podněcování lidu; znepokojování *n.*; —*ato* (lt.) pohnutě, bouřlivě; —**ator** (-s, M. -en) *m.* (lt.) podněcovatel *m.*, popuzovač, -ovatel, pobuřovatel *m.*; —**ieren** agitovati, podněcovati, pobízeti, popuzovati, znepokojovati (lid atd.).

Aglaſter *f.* *v.* Elſter. [(bot.).

Aglei (M. -en) *f.* orlíček *m.* *Aquilegia*

Agnat (-en) *m.* (lt.) agnát *m.*, příbuzný n. pokrevný po otci (po meči); —**tion** *f.* příbuzenství po otci.

Agnom-en *n.* (lt.) příjmení druhé; —ination *f.* hra ve slovích.
Agnoszier-en (e. Wahl) schváliti, za pravé uznati; eine Leiche a. mrtvolu poznati, zjistiti, ohledati, agnoskovati; —ung *f.* schválení *n.*; 2. zjištění *n.*, ohledání *n.* (mrtvoly).
Agnus *m.* (lt.) beránek *m.*, jehně *n.*
Agnus Dei beránek boží.
Agomphosis *f.* (gr.) viklání zubů.
Agonie *f.* (gr.) agonie *f.* (umírání *n.*), smrtelný zápas (poslední tažení).
Agophonie *f.* (gr.) mekot *m.*, mekotavost *f.*, kozí hlas (med.).
Agrafie *f.* (fr.) spona, sponka, záponka *f.*, přezka *f.*
Agrar-ier *m.* agrárník (zemědělec) *m.*; —isch *adj.* rolnický, zemědělský; —system *n.* soustava zemědělská.
Agrikultur *f.* (lt.) zemědělství *n.*, rolnictví *n.*; —chemie *f.* lučba rolnická.
Agrimon-ia *f.* (bot.) řepík, řepíček *m.*, útrobník *m.*
Agrionien *pl.* (gr.) sbírka hádanek.
Agronom (-s, M. -en) *m.* (gr.) agronom *m.*, roleznalec *m.*; —ie *f.* roleznalství *n.*, rolevěda *f.*; —isch *adj.* roleznalský, rolevědný.
Agropyrum *n.* (gr.) pýr *m.* (bot.)
Agrostemma *n.* (gr.) koukol *m.* (bot.).
Agrostis *f.* (gr.) chundelka *f.*, psineček *m.* (bot.).
Agrostologie *f.* (gr.) travoznalství *n.*
Agrypn-ie *f.* (gr.) nespaní *n.*, bezsennost *f.*, bezesnost *f.*; —otema *n.* (med.) ospalost *f.*
Agtstein *m.* jantar *m.* *v.* Bernstein.
Aguti (-s) cupol *m.* (Goldhase).
Agynie *f.* (gr.) bezženství *n.*
Ah! *int.* ah! **Aha!** *int.* aha!
Ahle (M. -en) *f.* šídlo *n.* (šídelko *n.*, šídlíčko *n.*).
Ahlen-förmig *adj.* šidlovitý; —macher *m.* šídlař, šidlář *m.*
Ahlkirsche *f.* jeřabina *f.* *v.* Vogelkirsche.
Ahm *v.* Ohm; 2. A., —ing *f.* hloubkoměr (u korábů).
Ahn (-en) *m.* praotec *m.*, předek rodinný; *pl.* —en praotcové, předkové.
Ahnd-bar *adj.* káratelný, trestatelný; —en trestati, pokutovati koho; kárati; 2. *v.* Ahnen; —ung *f.* trestání *n.*; bei jonstiger A. pod skutečným trestáním, pod uvarováním pokuty.
Ahne *f.* pramati *f.* (*gen.* pramateře), pramatka *f.*; 2. *v.* Ahnne.
Ahneln mh. čímem připodobiti se, připodobovati se komu; —d *adj.* připodobný, nápodobný, trochu podobný.
Ahnen etwas tušiti, předvídati něco.
Ahnen-bild *n.* rodinný obraz; —register *n.* rodopis *m.*; —sitz *m.* rodinné sídlo, otcovské s.; —stolz *adj.* rodopyšný, pyšný na rod; A. *m.* rodopýcha *f.*, rodopyšenství *n.*; —tafel *f.* rodokmen předků, řada předků.
Ahn frau *f.* pramáti *f.*; —herr *m.* předek, praotec *m.*
Ähnlich *adj.* (einem, einer Sache) podobný (něčemu, k něčemu); etwas ä. trochu podobný, nápodobný, přípodobný; fast ä. skoro podobný; ä. sein podobati se čemu n. komu; ä. machen podobným učiniti, připodobniti, zpodobniti; ä. werden podobněti; er sieht sich nicht mehr ä. není už sobě podoben; —gleich *adj.* shodný; —heit *f.* podobnost *f.*, podoba *f.*; —heitszeichen *n.* podobnítko *n.*, znaménko podobnosti; —liegend *adj.* stejnolehlý.
Ahnung *f.* tušení *n.*, předtucha *f.*; keine A. slabé tušení, toucha *f.*; keine A.! ani potuchy; —slos *adj.* nic netušící.
Ahorn (-s, M. -e) *m.*, —baum *m.* (spitzblätteriger) javor *m.* *Acer platanoides*; A. gemeiner klen *m.*, klenka *f.* *Acer pseudoplatanus*; (kleinblätteriger Feldahorn) babyka *f.* *Acer campestre*; —en *adj.* javorový; klenkový; —holz *n.* javorové dřevo; —saft *m.* javorka *f.*, javorovka *f.*, javorová míza; —wald *m.* javoroví *n.*, javořina *f.*, javorník *m.*; —zucker *m.* javorový cukr.
Ährchen *n.* klásek *m.*; —deckblätter *pl.* (bot.) pluchy *pl.* *f.*
Ähre (M. -n) *f.* klas *m.* *Spica.*
Ähren klasy sbírati; sich ä. (v. Getreide) metati se, klasy pouštěti, do klasů hnáti.
Ähren-deckblätter *pl.* plevy *pl.* *f.*; —kranz *m.* věnec z klasů, věnec klasový; —lese *f.* sbír. klasů, sbírka, klasobraní *n.*; —monat *m.* srpen *m.* *v.* August; —spitze *f.* ost *f.*, ostina *f.*, osina *f.*
Ährig *adj.* klasatý, klasnatý.
Ai *m.* (zool.) lenochod *m.* Faultier *n.*
Aich ... *v.* Eich ...
Aide (ädd) *m.* (fr.) pomocník *m.*
Aigrette *f.* (fr.) volavka stříbřitá; 2. zlatá jehlice s chocholem.
Ailanthus *f.* pajasan *m.* (Götterbaum).
Air *m.* (fr.) tvářnost *f.*, spůsoba *f.*, spůsobnost *f.*; *v.* Arie.
Aja *f.* chůva, dětecká *f.* (u dvora).
Ajo *m.* (span.) opatrovník dětí.
Ajournieren (fr.) odročiti.
Akadem-ie *f.* (gr.) akademie *f.*; —iker *m.* akademik *m.*; —isch *adj.* akademický; —ischer Senat akademický senát; —ischer Bürger akademický člen; a. občan; —ist *m.* akademista *m.* [lost *f.*
Akampsie *f.* (gr.) tuhost údů, ztuh-
Akanthus *m.* (gr.) akant *m.*, tlapka *f.* (archit.). [(verš).
Akatalektisch *adj.* (gr.) plnoměrný
Akathistos *m.* (gr.) akafist *m.* (*rus.*), chvalozpěv bohorodice. [lický.
Akatholisch (gr.) nekatolický, akato-
Akazie *f.*, —nbaum *m.* akácie *f.*, kapinice *f.*, *Acacia arabica*; 2. A. akác *m.*, akácie *f.*, akát *m.* (trnovník) *Robinia pseudoacacia*; —nholz *n.* dřevo akáciové.
Akelei *f.* *v.* Aglei.
Akiurgie *f.* (gr.) náuka o výkonech ranhojičských (chirurgických). [povati.
Akkaparieren (fr.) lichvařiti, skupo-
Akklam-ation *f.* (lt.) aklamace *f.*, hlučný souhlas; Wahl durch A. *per*

acclamationem volba aklamací, v. společným souhlasem; —ieren souhlasiti; 2. líbezně pozdravovati.

Akklimatis-ation *f.* (lt.) aklimatisace (-zace) *f.*, udomácnění, navykání jinému podnebí; —ieren aklimatisovati (-zovati), navykati jinému (cizímu) podnebí.

Akkludieren (lt.) připojiti.

Akkolade *f.* (fr.) obemknutí, semknutí *n.*; 2. spona *f.*

Akkomod-ation *f.* (lt.) přispůsobení, uspůsobení *n.*; —ieren přispůsobiti, uspůsobiti; ſich se.

Akkompagn-ement *f.* (fr.) (muſ.) průvod (hudební); —ieren provázeti (na hudebním nástroji).

Akkord (-es, M. -e) *m.* fr. akord *m.*, souzvuk *m.* (Muſ.); 2. úmluva (smlouva) pracovní; auf A. (Arbeit) na úkol; —ant (-en) *m.* akordant, úmluvce *m.*; —ieren souhlasiti; 2. smluviti, umluviti (cenu, mzdu); —lohn *m.* smluvená mzda.

Akkouch-ement *n.* (fr.) porod *m.*; —eur *m.* porodní lékař, porodník (babič) *m.*; —euſe *f.* babička (porodní bába), akušerka *f.*; —ieren při porodu pomáhati, babiti.

Akkredit-ieren (lt.) pověřiti (listem věřicím opatřiti); 2. úvěr vykázati; eine Urkunde a. ověřiti, udověřiti listinu; —ierte diplomatiſche Perſon pověřená osoba diplomatická; —iv *n.* věřicí list, udostověrný list, plnomocný list, akreditiv *m.*

Akkreszenz *f.* (lt.) přírůstek *m.*; —recht *n.* právo k přírůsku, právo přírostné.

Akkumul-ation *f.* (lt.) hromadění, nahrom., slučování, spojování *n.*; akumulace *f.*; —ator *m.* (phyſ.) akumulátor, hromadič *m.*; spojka *f.*; —ieren hromaditi, spojovati.

Akkurat *adj.* (lt.) zevrubný, důkladný, přesný; 2. dochvilný; *adv.* zevrubně, přesně, navlas; —eſſe *f.* zevrubnost, důkladnost, přesnost *f.*; 2. dochvilnost *f.*

Akkusativ (-s) *m.* (lt.) (gram.) akusativ, vinitel *m.* (4tý pád).

Akme *m.* (gr.) špička *f.*, vrchol *m.*

Akolaſie *f.* (gr.) nezdrženlivost *f.*

Akoluth (-es, M. -en) *m.* (gr.) akolut, akolyt *m.*

Akonit-in *n.* omějovina *f.* —ſäure *f.* kyselina akonitová; —ſaure Salze *pl.* akonitany; —um *n.* (bot.) oměj, voměj *m.*

à konto na účet *v.* Konto; —zahlung *f.* splácení (na účet).

Akqui-rieren nabyti, vyziskovati něčeho; získati; —ſiteur *m.* akvisitor, sběratel, vyziskovač *m.*; —sition *f.* (lt.) akvisice *f.*, výzisk *m.*, nabytí, přírůstek.

Akribie *f.* (gr.) zevrubnost *f.*

Akriſie *f.* (gr.) nesoudnost *f.*, nekritičnost *f.*; akritiſch (unkritiſch) *adj.* nesoudný, nekritický.

Akro-amatiſch *adj.* (gr.) poslouchatelský; —aterium *n.* posluchárna *f.*

Akrobat (M. -en) *m.* provazolezec *m.*

Akropolis *f.* (gr.) hořejší město (Vyšehrad).

Akroſtich *n.* (gr.) krajeveršĺ *n.*, akroſtich *m.*

Akroterien *pl.* akroterie *f.*, lupeniny *pl.*

Akrotismus *m.* (gr.) vysokoměrnost, vysokoběžnost *f.*; 2. zdrojezpyt, původozpyt *m.*

Akrotalektiſch *adj.* (gr.) plnoměrný (verš).

Akt *m.* čin, úkon *m.*; gerichtlicher A. soudní výkon; A. (theatr.) jednání, dějství *n.*; von einer Sache A. nehmen k vědomosti vzíti; fig. ruku k věci přiložiti (k činnosti se míti).

Akta (*acta*) *pl. n.* (lt.) spisy *v.* Akten; *ad acta* legen položiti něco *ad acta* (ke spisům); fig. odložiti něco, nevšimnouti si čeho.

Akte *f.* základní listina, zákon.

Akten *pl.* spisy (úřední), písemnosti *pl.*; —auszug *m.* výtah ze spisů; —mäßig *adv.* dle spisův; —mäßige Tatumſtände okolnosti skutku dle spisů; —ſtück *n.* spis, kus; —verzeichnis *n.* seznam spisů; —widrig *adv.* v odporu se spisy, nesrovnávaje se se spisy.

Akteur *m.* (fr.) (Schauſpieler) herec (divadelní) *m.*

Aktie, Akzie (M. -n) *f.* akcie, vkladní poukázka, podílný list, účastnický list (*sl.* účastek *m.*, účastina *f.*).

Aktien-bank *f.* banka akcijní; —brauhaus *n.* akcionářský pivovar; —emiſſion *f.* vydání akcií *n.*; —geſellſchaft *f.* společnost akcijní, akciová, sp. akcionářská (sp. na akcie); —verein *m.* spolek akciový.

Aktinien *pl. f.* (gr.-lt.) pramenatky (zool.).

Aktion *f.* (lt.) činnost, akce *f.*; pohyb *m.*; (bram.) hnutí těla, tělesné pohyby *pl.*; (phyſ.) feſte elektrolytiſche A. stálost účinku elektrolytického.

Aktionär *m.* akcionář, vlastník vloženého podílu, podílník.

Aktionspartei *f.* strana činu.

Aktiv *adj.* (lt.) činný, skutečný; —es Wahlrecht právo voliti, právo voličské; —es Zeitwort činné časoslovo; —a *pl.* majetnost, jmění, pohledávky; reine A. čistá majetnost; —ausſtände *pl.* nesplacené (zadržené) pohledávky; —dienſt *m.* výkonná služba; —forderung *f.* pohledanost, pohledávka *f.*; —handel *m.* obchod vývozný, o. výtěžný; —ieren v skutek uvésti, uskutečniti; —ierung *f.* uvedení v skutečnost; —intereſſen *pl.* náležející úroky; —ität *f.* činnost; A. einer Kommiſſion č. komise; —itätszulage *f.* přídavek aktivní, p. služební, výkonné *n.*; —kapitalien *pl.* aktivní kapitály; —ſtand *m.* majetnost *f.*; (mil.) stav činného vojska; —um (*Verbum*) (grm.) činné časoslovo (dějeslovo); —vermögen *n. v.* Aktiva; —verzeichnis *n.* seznam majetnosti.

Aktnahme *f.* (von etwas) zvědění o čem, vědomí *n.*

Aktor *m.* (lt.) žalobník *m.*; —iſche Kaution žalobnická jistota.

Aktrize *f.* (fr.) herečka.

Aktuar (-s, M. -e), —ius *m.* aktuár *m.*, zápisce; zapisovatel *m.* (soudní neb právní písař); —iſieren zapisovati.

Aktuell *adj.* (fr.) skutečný; příležitý, naléhavý; *adv.* skutečně.
Aktum (*Actum*) (lt.) stalo se; *A. n.* zápis *m.*; *Actus m.* (lt.) čin *m. v.* Akt.
Akupunktur *f.* (lt.) bodnutí jehlou (chir.)
Akust-ik *f.* (gr.) akustika *f.*, sluchozpyt *m.*, sluchověda *f.*; 2. ozvučnost *f.*; —**liſch** *adj.* akustický, sluchový, ozvučný.
Akut (*acutus*) *adj.* (lt.) ostrý; (med.) rychlý, náhlý, prudký; —e Krankheit prudká nemoc; *acutus accentus* (lt.) ostrý, vysoký, tenký (přízvuk).
Akyrologie *f.* (gr.) nevlastnomluv *m.*
Akzed-ieren (lt.) přistoupiti (k něčímu návrhu).
Akzeler-ation *f.* (lt.) urychlení, přispíšení *n.*, pospěch *m.*; —**ator** *m.* (anat.) vystřikovač (moče) *m.*
Akzent (-es) *m.*, —**us** *m.* (lt.) přízvuk, názvuk *m.*; známka přízvučná; —**los** bezpřízvučný; —**uation** *f.* přízvukování *n.*; —**uieren** přízvukovati, přízvuk dáti; přízvukem opatřiti; př. označiti; fig. důraz položiti; —**verſe** *pl.* verše přízvučné.
Akzepisse *n.* přijímací list.
Akzept (-es, M. -e) *m. et n.* (lt.) akcept, přijatek *m.*; přijetí, přijmutí (směnky) *n.*; přijatá směnka; —**abel** *adj.* přijatelný; —**ant** (-en) *m.* einen Wechſel přijemce, přijímatel (směnky); —**ation** *f.* přijetí, přijmutí (směnky) *n.*; A. *per onore della lettera* přijmutí čestné, př. pro čest podpisu.
Akzeptations-konto *m.* účet ze směnek; —**ort** *m.* místo přijímatelovo, místo příjemcovo; —**proviſion** *f.* srážka za přijmutí; —**vertrag** *m.* smlouva přijímací, smlouva o přijmutí směnky.
Akzept-ieren (einen Wechſel) přijmouti směnku; —**ion** *f.* (lt.) přijmutí *n.*
Akzeß *m.* (lt.) akces *m.*, čekatelství (úřadu n. hodnosti) *n.*; přípravná modlitba; (med.) záchvat nemoci.
Akzess-ion *f.* (lt.) přímnožek, přírostek, přípojek *m.*; 2. nastolení, nastoupení na trůn; —**iſt** (-en) *m.* akcesista, přistupčí (, iho) *m.*; —**it** *n.* akcesit *m.*, druhá cena, menší cena, přícenek *m.*; —**oriſch** *adj.* mimotný; —**orium** *n.* přírostek, dodatek *m.*
Akzid-ent *adj.* případný, náhodný, nahodilý; příbytný; —**ental** případný, náhodný; —**entalität** *f.* náhodnost *f.*; —**entia** *pl. n.* (lt.) případky určitosti; —**enz** *f.* případek *m.*; přírostek *m.*; *pl.* —**enzien** akcidence, případky, vedlejší důchodky; —**enzſatz** *m.* (Typ.) sazba akcidenční, s. rámcová, výstrojná; —**enzſetzer** *m.* akcidenčník *m.*, sazeč akcidenční.
Akzis-ant (-en) *m.* poplatník *m.*; —**bar** *adj.* potravnému podrobený; —**e** *f.* akciz *m.*, potravné (, ého) *n.*, potravní daň; —**einnehmer** *m.* výběrčí potravného (*vulgo* akcizák *m.*); —**frei** *adj.* od potravného osvobozený.
Ala *f.* (lt.) křídlo *n.*; (bot.) rozpora *f.*
à la (fr.) na způsob; *à la bonne heure!* nu, dobrá!
Alabandismus *m.* hudlařství *n.*
Alabaster (-s) *m.* (gr.) úběl *m.*, alabastr *m.*; —**bruch** *m.* lom na úběl; úbělový lom; —**bruſt** *f.*, —**buſen** *m.* fig. ňádra alabastrová, úbělová; —**er** *m.* úbělník *m.*; —**hand** *f.* fig. alabastrová ruka; —**ſalbe** *f.* alabastrová mast.
Alabastrit *m.* alabastrovec *m.*, paúběl *m.*
à la grecque (fr.) po řecku; (archit.) bludiště *n.* řadí *n.*
Alameda *f.* (ſpan.) topolové stromořadí *n.*
Alant (-s, M. -e) *m.* oman *m.* *Inula* (Gewächs); 2. jesen *m.*, jelec *m.* *Leuciscus jeses* (Fiſch).
Alarm (-s) *m.*, —**e** *f.* (fr.) poplach *m.*, pokřik do zbraně; A. ſchlagen bubnovati na poplach; in A. bringen, —ieren v poplach uvesti, na poplach udeřiti (bubnovati); sbouřiti, poplašiti (lidi); —**platz** *m.* shromaždiště *n.*, zbrojiště *n.*; —**ſchuß** *m.* poplašný výstřel; —**ſtange** *f.* poplašná tyčka; —**uhr** *f.* budíček *m.*
Alauda *f.* (lt.) skřivan *m.* (Lerche).
Alaun (-s) *m.* kamenec *m.* (ledek *m.*) *Alumen*; gebrannter A. k. pálený; römiſcher A. k. římský; —**beize** *f.* mořidlo kamencové; —**bruch** *m.* kamencový lom; —**erde** *f.* kysličník hlinitý; —**erz** *n.* kamencová ruda; —**gerber** *m.* jirchář kamenečník; —**hütte** *f.* kamencová huť; kamencovna *f.*; —**ig** *adj.* kamenečný; —**mehl** *n.* kamencová moučka; —**ſalz** *n.* kamenec *m.*; A. oktaedriſches k. osmistěnný; —**ſchiefer** *m.* břidlice kamenečná; —**ſtein** *m.* (chem.) kamenčák, kamenečník *m.*; —**waſſer** *n.* kamencová voda; —**werk** *n.* kamencovna, kamencárna *f.*; *v.* Alaunhütte.
Alb *f. v.* Alp; 2. *v.* Albe.
Alba *f.* (lt.) říza *f.* (Prieſterkleid).
Albatros (-es, M. -e) *m.* (Vogel) tohajka hýkavá, pinkvin létavý *Diomedea exulans.*
Albe *f. v.* Alpe; 2. alba, říza *f.* (roucho); 3. (Wein) labín *m.*, běločka *f.*; 4. (Weißpappel); 5. A., Albele *f.* oběla, linda *f.*; 6. bílý topol *Populus alba.*
Albedo *n.* (lt.) odsvitnost *f.*, odzařování *n.*, odlesk *m.*
Albern *adj.* pošetilý, zpozdilý; a. reden pošetile mluviti, žvastati, tlachati; —**heit** *f.* pošetilost *f.*, pošetilství *n.*
Albinismus *m.* (lt.) bělenka *f.* (od narození) (med.); *A. partialis* b. částečná; *A. universalis* b. všeobecná
Albino (M. -os) *m.* bělák *m.*
Albit *m.* běloc *m.*, živec čtvrtihranolový *v.* Abular.
Albug-inea *f.* (lt.) bělina *f.*; blána bílá (na oku); —**o** *f.* bělmo *n.*
Album (-s, M. -s u. Alben) *n.* (lt.) album *m.* (*n.*), památník *m.*, pamětní [sborník.
Albumen *n.* (lt.) bílek *m.*
Albumin *n.* (lt.) bílkovina *f.*; —**ös** *adj.* běločný, bílkovatý; —**oſität** *f.*, —**orrhöe** *f.*, —**urie** *f.* (med.) bílkovičnost, [močení bílkoviny.
Alca *f. v.* Alk.
Alchim-ie (Alchemie) *f.* alchemie *f.*, zlatodějství *n.*; —**iſt** (-en) *m.* alchemista *m.*, zlatoděj *m.*; —**iſtiſch** *adj.* zlatodějský.

Aldea *f.* (span.) dvůr, dvorec *m.*, poplužní *n.*

Alderman *m.* (engl.) obecní [obecní radní.
starší,

Aleppo-beule *f.*, -pustel *f.* hlíza alepská, alepská neštovice.

Alexandriner *m.* (Vers) alexandrin *m.*

Alfabet *v.* Alphabet.

Alfanz *m.*, —erei *f.* pošetilství *n.*, titěrky, šašky *pl.*; halafance (*st.*).

al fresco (lt.) *v.* Fresko.

Algarithmus *m.* (gr.) početní tvar, počítací způsob.

Algarotpulver *n.* Algarotův prášek.

Alge (M. -n) *f.* řasa *f.* *Alga* (bot.).

Algebra *n.* (ar.) algebra *f.*, písmenopočtářství *n.*; počítání v písmenech; —tisch *adj.* algebraický, písmenopočtářský; —tist (-en) *m.* algebraista *m.*, písmenopočtář *m.*

Alguacil (-s) *m.* (span.) biřic *m.*, dráb.

Alhidade *f.* (arab.) (astr.) alhidada *f.*; úhloměrné pravítko; —nregel *f.* pravítko s průzory.

alibi (lt.) jinde.

Alien-ation *f.* (lt.) zcizení *n.*; 2. (med.) porucha duševní, zatížení duševní; —ieren zciziti něco.

Align-ement *n.* (fr.) účaří *n.*, včáření *n.*, vzetí do čáry; —ieren v čáru pojmouti, do čáry vzíti, včářiti, začářiti.

Aliment *n.* (lt.) výživné *n.*; —ation *f.* výživa *f.*, dávání výživného; alimentace *f.*; A. der Gattin und der Kinder výživa manželce a dětem; —ationsgebühr *f.* výživné *n.*; —ieren vyživovati, dávati komu výživu.

a limine (lt.) při vstupu; předem.

a linea (lt.) z počátku řádky; *sub.* odstavec *m.*

Aliquantisch *adj.* nestejnodílný.

Aliquot *adj.* několiký; —er Teil tolikátá n. stejnodílná částka; —isch *adj.* tolikátý.

Alisma *n.* žabník *m.* (bot.); —ceae *pl.* [(bot.) žabníkovité (rostliny).

Alizarin *n.* alizarin *m.* (mořenovina *f.*; dehtovina *f.*); —tinte *f.* inkoust alizarinový.

Alk, —e (-en) *m.* alka *f.* (alk *m.*) [(Vogel).

Alkalde (-en) *m.* (span.) alkald *m.*, vesnický starosta, rychtář, soudí *m.*

Alkali *n.* (arab.) žíravina *f.*, alkali *n.*; festes A. alkali stálé; flüchtiges A. a. těkavé; *pl.* —en žíraviny *pl. f.*, alkalie; —metalle *pl.* kovy alkalické, kovy žíravinné, žírokovy *pl. m.*; —meter *n.* alkalimetr *m.*

Alkal-isch *adj.* alkalický, žíravý; žíravinný; —ität *f.* alkaličnost *f.*, žíravost *f.*; —oide *n. pl.* alkaloidy *pl. m.*, žíraviny rostlinné. [barvivo).

Alkanna *f.* (arab.) alkana *f.* (červené

Alkohol (-s) *m.* (arab.) alkohol, líh *m.*; —ismus *n.* lihovičnost *f.*, otrava lihem; —ist (-en) *m.* alkoholista *m.*, alkoholik, lihopil *m.*; —meffer *m.*, lihoměr *m.*; -ometrie *f.* lihoměrství *n.*

Alkoran *m.* (arab.) koran *m.*

Alkoven (-s) *m.* (arab.) alkovna *f.*, přístěnek *m.*, výpustek *m.*, výstupek *m.*

All *adv.* (alle); das Geld wurde alle (all) peníze došly, je po penězích; alle machen utratiti, vydati; aller, alle, alles *adj. num.* všecek, všecka, všecko; veškeren, -ra, -ro; (vlt.) ves; all sein Geld všecky své peníze; all das Leid vše to utrpení; mit aller Gewalt z vší mocí, vší mocí; aller Anfang ist schwer každý začátek je těžký; vor allem, vor allen Dingen především; alles Gute vše dobré; alles in allem všecko všude, všeho všudy; bei alledem, bei dem allen při tom všem, při všem tom; in aller Welt na celém světě; das All veškerenstvo *n.*; všebytenstvo *n.*; vesmír *m.*

Allabends *adv.* každého večera.

alla-breve (lt.) skrácený $^2/_4$ takt ($^2/_2$).

alla minuta (lt.) (kaufm.) drobně, podrobnu; *alla minuta* Geschäft drobný obchod.

Allanerkannt *adj.* vubec uznaný.

Allantois *f.* (gr.) mázdra močová.

Allarm *m. v.* Alarm.

Allbarmherzig (Gott) nejvýš milo-

Allbereits *adv.* už, už docela. [srdný.

Allda *adv.* zde, tuto.

Alldeutsch *adj.* všeněmecký.

Alldieweil *conj.* (vlt.) protože *v.* Weil.

Alle *v.* Aller.

Allee (M. Alleen) *f.* (fr.) stromořadí *n.*, alej *f.*

Alleg-at (-es, M. -e) *n.* (lt.) příloha *f.*; doklad *m.*; —ieren přiložiti, připojiti.

Allegor-ie *f.* (gr.) alegorie *f.*, jinotaj *f.*, jinotajtelka *f.*; —isch *adj.* alegorický, jinotajný; —isieren alegorisovati, jinotajně co líčiti.

Allegro (lt.) (muz.) vesele, bodře.

Allein *adv.* sám; samý, jediný; er a. weiß es on jediný to ví; a. *conj.* ale, však, než; —heit *m.* samodržebnost *f.*; —eigentum *n.* (obj.) samovlastenství *n.*; (subj.) samovlastnictví *n.*; —friede *m.* zvláštní mír; —gesang *m.* samozpěv *m.*; —gespräch *n.* samomluva *f.*; —gewalt *f.* samomoc *f.*; —handel *m.* samoprodej *m.*; —heit *f.* jedinost *f.*; —herrschaft *f.* samovláda *f.*; —herrscher *m.* samovládce *m.*; —ig *adj.* jediný, samojediný, sám a sám; —rede *f.* samomluva *f.*; —seligmachend (-e Kirche) samospasitelný (-ná církev); —verkauf *m.* samoprodej *m.*; —zahler *m.* samoplatce *m.*

Allelujah! *v.* Halleluja!

Allemal *adv.* pokaždé; vždy, vždycky; kdykoliv; ein- für allemal jednou za vždy. [2. *v.* Allmende.

Allemande *f.* (fr.) německý tanec;

Allen-fällig, —fallsig *adj.* možný (případ); *v.* Allfällig; —falls *adv.* na každý způsob; třebas; snad.

Allenthalben *adv.* všady, všudy.

Aller *v.* All. [všude.

Allerbarm end *adj.* všeslitovný; —er *m.* všeslitovník *m.*

Aller-beste ddd. nejlepší; ze všech nejlepší; —christlichste (König v. Frankreich) bis 1830) nejkřesťanštější (král).

Allerdings *adv.* ovšem, ba ovšem, ovšem že.

Aller-durchlauchtigste ddd. (Titel) nejjasnější; —erst *adv.* nejprvé, nejdříve.

adj. nejprvnější; —getreueſte ddd. nejvěrnější; —gnädigſte ddd. nejmilostivější, všemilostivý; —größte ddd. největší.

Allerhalter *m.* všechovatel *m.*, všedržitel *m.* (Bůh).

Aller-hand *adv. v.* Allerlei; —heiligen (Tag) Všech Svatých (den); —heiligſte ddd. *adj.* nejsvětější; das —heiligſte nejsvětější svátost, velebná svátost; (im jüd. Tempel) svatyně *f.*; —höchſte ddd. *adj.* nejvyšší; (v. Gott) svrchovaný, nejsvrchovanější; -er Befehl nejvyšší rozkaz; —höchſtdieſelben Jeho Veličenství.

Allerlei *adj. indecl.* (*adv.*) všeliký, všelikerý, všelijaký; A. *n.* všehochuť, směs *f.*; —gewürz *n.* chuť *f.*, všeho koření chuť *f.*, nové koření n. *Pimenta.*

Aller-letzte ddd. *adj.* nejposlednější; —liebſte ddd. *adj.* nejmilejší, rozmilý, roztomilý, přerozmilý; —maßen *adv.* zcela; —meiſt *adv.* na největším díle, z největší částky, nejvíce; —nächſt *adv.* nejblíže, nejbliželi; vedle; —nächſte ddd. *adj.* nejbližší; vedlejší; —orten, —orts *adv.* všude, na všech místech; —ſchlimmſte ddd. *adj.* nejhorší; —ſchönſte ddd. *adj.* nejkrásnější; —ſeelen (Tag) dušiček (den); —ſeits *adv.* všudy, všude, na každém místě; kdekoliv; na vše strany; —unterthänigſt *adv.* nejponíženěji; *adv.* ddd. —unterthänigſte nejponíženější; -er Vortrag nejponíženější přednesení; —wärts *adv.* vsudy; wegen, —wegs *adv.* všudy; 2. na každý způsob.

Allerweits-bürger *m.* světoobčan *m.*; —freund *m.* všehomil *m.*; —mädchen *n.* obecná holka, veřejná holka *f.*

Alles *v.* All.

Alle-samt *adv.* všickni společně, všickni vesměs, vespolek; dohromady; —wege *adv. v.* Allerſeits; —weile *adv.* právě nyní, v tu chvíli; a., —zeit *adv.* vždy, vždycky, pokaždé, každého času.

Allfällig *adj.* nahodilý, případný, snad nějaký, asi možný; jakýkoliv; kdykoliv; -er Kläger žalobce, ač jestli jaký; -e Gründe důvody, ač má-li kdo jaké.

All-farbig *adj.* všebarevný; *adv.* všech barev; —gebietend *adj.* vševládný; —gegenwart *f.* všudybytnost *f.*, všudypřítomnost *f.*; —gegenwärtig *adj.* všudybytný, všudypřítomný; —geiſt *m.* všeduch *m.*

Allgemach *adv. v.* Allmählich.

Allgemein *adj.* obecný, všeobecný, povšechný; a. machen uvšeobecniti, upovšechniti; uveřejniti; -es Glied člen obecný; a. *adv.* vůbec; im allgemeinen vůbec; v povšechnosti; - heit *f.* všeobecnost, povšechnost *f.*

All-genügſam *adj.* dostatečný, všemu vyhovující; —gewalt *f.* všemoc *f.*, všemocnost *f.*, vševláda *f.*; —gewaltig *adj.* všemocný, všemohoucí; vševládný; —gewöhnlich *adj.* zcela obyčejný, pravobyčejný; —gültig *adj.* obecně platný; vůbec platný; —gültigkeit *f.* všeobecná platnost *f.*; —gütig *adj.* předobrotivý, nejvýš dobrotivý; —heil *n.* všehoj *m.*, obecný lék *m.*; —heit *f.* veškerost *f.*, veškerenstvo *n.*; —herrſcher *m.* vševládce *m.*

Allhier *adv.* tady, tu, tuto, zde.

Alliage *f.* (fr.) přísada *f.*, příměs *f.* (kovová); směs *f.*

Allianz *f.* (fr.) aliance *f.*, svazek *m.*, spolek *m.*, jednota *f.*; úmluva *f.*; heilige A. svatá aliance (1815—1848).

Alligation *f.* (lt. příměs *f. v. Alliago.*

Alligator (-s, M. -s) *m.* (zool.) aligátor kaiman *m.*, americký krokodil.

Alliier-en spojiti se, sjednotiti se, umluviti se; —ter spojenec *m.*; die —ten *pl.* spojenci.

Alliteration *f.* (lt.) přiliteření *n.*, sou-

Allium *n.* (lt.) česnek *m.* [liternost *f.*

All-jährlich *adj.* každoroční, coroční; *adv.* každého roku, každým rokem, co rok, každoročně; —kundiger *m.* vševěd *m.*, všeuměl *m.*, všeznalec *m.*; —liebe *f.* všemilost *f.*, všeláska *f.*; —macht *f.* všemohoucnost, všemocnost *f.*; —mächtig *adj.* všemohoucí, všemocný; —machtswort *n.* všemohoucí slovo; —mählich *adv.* zlehka, znenáhla, ponenáhlu, zpovolna, povolně, pomalu; *adj.* nenáhlý, povolný.

Allmande, Allmende *f.* (altd.) občina *f.*, společné (obecní) pastviště *n.*; —hütte *f.* salaš *f.*

Allmöglich *adj.* všemožný. [barev.

Allochroismus *m.* (gr.) měňavost *f.*

Allod, —tal *adj.* zpupný, alodiální (statek), neodvislý; a. machen zpupným učiniti; —gut, —talgut, —tum *n.* zpupný statek *m.*, vlastní (nikomu nezávazný) statek *m.*; —talität *f.* nezávaznost *f.*, nezávislost *f.*; —ifieren ein Gut vypustiti, propustiti statek z manství; —ifierung *f.* vypuštění z manství.

Allol *m.* (fr.) zrno (z.).

Allokution *f.* (lt.) alokuce *f.*, papežská promluva *f.*

Allong-e *f.* (fr.) nástavek *m.*, přívěsek *m.*; Wechſel-a. *f.* směnečný přívěsek *m.*; —ieren (fr.) prodloužiti.

allons! (fr.) vzhůru! ku předu! vpřed! (alou!)

Allösis *f.* (gr.) zjinačení *n.*; (med.) proměna zažitého pokrmu.

Allopath (-en) *m.* (gr.) alopat *m.*; —ie *f.* (gr.) (med.) alopatie *f.*, léčba protipůsobivá.

Allotr-ia *pl. n.* (gr.) vedlejší věci *pl. f.*, mimotiny *pl. f.*; fig. nepříslušnosti *pl. f.*; —logie *f.* zacházka, zábežka (zabížka) *f.*, výchyl *m.* (řeči); —oplie *f.* soutvárnost *f.*

Alloxansäure *f.* kyselina aloxanová *f.*

Alraun, Alrun (-s) *m.* (blt.) vševěd, věštec *m.*; 2. (bot.) mužíček *m.*, *Mandragora*; —e, Alrune *f.* (blt.) věštkyně, věštice *f.* (rus. vědunka, věďma), kouzelnice st. Němců (vgl. Rune, raunen).

All-sehend *adj.* vševidoucí; der —sehende vševid *m.*; —sein *n.* všebytí *n.*; —ſeitig *adj.* všestranný; -e Vollmacht plnomocenství ode všech; —ſlavismus *n.* všeslovanství *n.*; —ſogleich

adv. ihned *v.* Allsogleich; —ſpice *f.* (engl.) všehochuť *f.* (koření); —tag *m.*; všední den.

Alltäglich *adj.* každodenní; 2. všední, obyčejný; *adv.* každého dne, každodenně; a. werden ſevšedněti; *v.* Täglich.

Alltags *adv.* každodenně; —kleid *n.* všední šaty *pl.*; —menſch *m.* všední člověk, všedník, obyčejník *m.*

Allüberall *adv.* všude a všude.

Allumfassend *adj.* všeobsáhlý.

Allüren *pl.* (fr.) chůze *f.*, chod *m.*

Allusion *f.* (lt.) narážka *f.*, narážení *n.*

Alluv-ion *f.*, —tum *n.* (lt.) náplav *m.*; naplavenina *f.*; —landrecht *n.* právo k náplavu, právo náplavné.

All-vater *m.* všechootec *m.*; —verbreitet *adj.* všude rozšířený; —vermögend *adj.* všemohoucí; —vollkommen *adj.* nanejvýš dokonalý; —waltend *adj.* všeřídicí, vševládný; —weiſe *adj.* velemoudrý, přemoudrý, všemoudrý; —weisheit *f.* velemoudrost *f.*; —wiſſend *adj.* vševědoucí; —wiſſenheit *f.* vševědoucnost *f.*; —wiſſer *m.* vševiď *m.*; —wiſſerei *f.* vševědnost *f.*

Allyl *n.* (chem.) alyl *m.*

Allzeit *adv. v.* Allezeit.

Allzu *adv.* tuze, příliš; náramně, velmi; —bald *adv.* příliš brzo; —früh *adv.* příliš časně; —groß *adj.* příliš veliký; —hoch *adj.* příliš vysoký; —klein *adj.* příliš malý; —lang *adj.* příliš dlouhý, předlouhý; —lange *adv.* příliš dlouho; předlouho; —oft *adv.* příliš často, přečasto; —ſcharf *adj.* příliš ostrý; a. macht ſchartig přetočená struna praská; —ſchwer *adj.* příliš těžký; —ſehr *adv.* převelice, přes příliš, přenáramně; —viel *adv.* příliš, tuze mnoho, přemnoho; a. iſt ungeſund všeho moc škodí; co je moc, to je moc; —wenig *adv.* příliš málo, tuze málo.

Alm, Alma *f.* (türk.) alma *f.* (míra na tekutiny).

Alm (Alme) *f.* horská pastvina *f.*

Almagra *f.* (ar.) španělská hnědť *f.*

Alma mater (lt.) matka živitelka *f.*, (fig. vysoké školy, universita *f.*).

Almanach (-s, M. -s und -e) *m.* (ar.) almanach *m.*, novoročník *m.*, novoročka *f.*; ročenka *f.*; zábavník *m.*

Almandin *m.* almandin (dalmatin) *m.*, (drahý kámen).

Almansor *m.* (ar.) vítěz *m.*

Almaria *f.* (lt.) almara *f.*, skříně *f.*

Almе *f.* (gr.) alma *f.*, veřejná tanečnice.

Almeidan *m.* (türk.) trh *m.*, tržiště *n.*

Almen-hütte (Allmendhütte) *f.* salaš *f.*; —raute *f.* (rauch) lilek sladkohořký, **Almer** *f.* almara *f.* [psí víno.

Almosen *n.* almužna *f.*; milodar *m.*; A.- almužní; —amt *n.* almuženský úřad *m.*; —beitrag *m.* almužna *f.*, příspěvek *n.* připlatek k almužně; —büchſe *f.* almuženská pokladnice *f.*, almužnice *f.*, schránka na almužnu; —geld *n.* almužna *f.*; —ier *m.*, —pfleger, —ſammler *m.* almužník *m.*, sběratel almužny; —ſammlung *f.* sbírka almužny; —ſtock *m.* schránka na almužnu.

Almukantharat *m.* (ar.) (aſtr.) výšný kruh *m.* [aloe *f.*, aloevina *f.*

Aloe *f.* (Baum) aloevník *m.*; (Saft)

Alogie *f.* (gr.) nerozum *m.*

Alopekie *f.* (gr.) *Alopecia* (med.) plež *f.*, plešina *f.*, lysina *f.*, plchavost *f.*

Alose *f.* (Fiſch) placka, podmořanka *f.*, Alausa (*Clupea alosa*).

Alp (-es, M. -e) *m.* (med.) můra *f.*, dušení *n.*; A. *f. v.* Alpe.

Alpaka *n.*, —ſchaf *n.* lamice *f.*; 2. A. —tibet alpaka *f.*; 3. A. (Metallkompoſition) alpaka *f.* **al pari** (fin.) v rovni.

Alpdrücken *n.* můra *f.*, dušení *n.*, dus *m.*

Alpe, Alp (M. -en) *f.* alpa *f.*, *sl. mor.* holo *f.*, křím *m.* (hora); zu Alp fahren hnáti (dobytek) na horu (*sl.* do hory).

Alpen *pl.* Alpy *pl. f.*; —abfahrt *f.* návrat s alpy; —adler *m.* orel skalní *m.*; —bewohner *m.* Alpán *m.*; —braunelle *f.* pěnice horní *Accentor alpinus*; —dohle *f.* kavče podhorní *n. Pyrrhocorax alpinus*; —fahrt *f.* výhon na alpy; —glühen *n.* alpská zář, horské červánky *pl.*; —haſe *m.* bělák *m.*, horní zajíc *Lepus alpinus*; —horn *n.* (geogr.) hrot (štít) alpský; 2. (muſ.) alpský roh, alpská výtruba; —huhn *n.* tetřev *m.* (kur) alpský *Tetraogallus alpinus*; —hütte *f.* salaš *f.*; koliba *f.*; —jäger *m.* alpský lovec, a. střelec; —kalk *m.* alpský vápenec, sitnovec *m.*; —käſe *m.* alpský sýr, horský sýr; *sl.* brynza *f.* (bryndza) *f.*; —könig *m.* Krakonoš *m.*; —krähe *f.* kavče žvatlavé *n. Pyrrhocorax* (*Corvus*) *graculus*; —land *n.*, —landſchaft *f.* alpská krajina; —lerche *f.* skřivan podhorní *Alauda alpestris*; —lied *n.* alpská píseň; —rose *f.* horská růže *Rosa alpina*; —ſperling *m.* zvonohlík ruský *Fringilla pusilla*; —ſteiger *m.* horolezec *m.*, alpský lezec; —ſtock *m.* (Alpeſt.) alpský zánět (z. pohrudnice); —tal *n.* a. údolí; —veilchen *n.* fialka a., brambořík *m. Cyclamen*; —weide *f.* hole, alpa *f.*; —wirtſchaft *f.* salašnictví *n.*

Alper, Alpler *m.* salašník *m.* (*mor.* valach *m.*), pastýř *m.*

Alpfahrt *f. v.* Alpenfahrt.

Alpfuß *m.* muří noha.

Alpha *n.* (gr.) alfa *f.*; A. und Omega alfa i omega *f.*, počátek i konec *m.*

Alphabet (-es, M. -e) *n.* (gr.-lt.) abeceda *f.*, alfabeta *f.*; —iſch *adj.* abecední; a. ordnen spořádati dle abecedy, abecedně. [—hof *m.* salaš *f.*, bačovna *f.*

Alp-hahn *m.* tetřev *m. v.* Auerhahn; **Alphus** *m.* (gr.) oblitina *f.*, malomoc *f.*

Alpin-ismus *m.* alpoznalství *n.*; —iſt *m.* alpinista, alpoznalec *m.* [pastýřský.

Alpmeister *m.* báča *m.* (*sl.*), mistr

Alporama *n.* alpovid *m.*, pohled na

Alprose *f. v.* Alpenrose. [Alpy.

Alquifuz *n.* (ar.) černidlo *n.* (na brvy).

Alraun *m.* (vlt.) mužík-božík, *sl.* vědomec *m.*

Alrune *f.* (vlt.) *v.* Alraun, Alraune.

Als *conj.* co, jak, jako; als Knabe co chlapec, jako chlapec; er ſtarb als

Chriſt umřel jako křesťan; du tuſt, als kenntеſt du deinen Vater nicht dělás, jako bys svého otce neznal; 2. a. když; als ich in Prag war když jsem byl v Praze; ich war eben im Begriffe abzureiſen, als ich deinen Brief empfing chtěl jsem právě odjeti, když jsem tvé psaní obdržel; als . . . ſo . . . kdy . . . tu . . .; 3. ſobald als jak, hned jak, jakmile, jak náhle; ſobald als möglich co nejrychleji, rychle jak jen možno; ſoeben als . . . právě když . . . právě jakž . . .; 4. (mit Komp.) ſie iſt älter, als ich ona jest starší než já, ona je mne starší; ich gebe dir mehr als ihm dávám ti více než jemu; haben iſt mehr als hätten lépe míti, nežli chtíti; um ſo mehr, als der Herbſt herannahte tím spíše, že se blížil podzim; als wie (ſo wie) jako, jakoby; ſowohl das, als auch jenes to i ono; a. jakož, jakožto; totiž; a. ſonſt jinak by, sice by; ſo weit a., ſo lange a. potud, pokud, potad, pokavad; zumal a. jelikož, zvláště když.

Als *m.*, Alſe *f. v.* Aloſe.

Alsbald *adv.* jak, jakmile.

Alsdann *adv.* pak, potom, tehda, tehdáž, tehdy; alsdann erſt teprv tehdy, tu teprv pak, potom teprve.

Alse *f. v.* Aloſe.

al segno (it.) k znamení.

Alsine *f.* (*A. media* = *Stellaria media*), Sternmiere *f.* ptačinec *m.*, kuřimor *m.*, kuří střevce *n.* (bot.); —*ae pl.* (lt.) ptačincovité rostliny.

Alſo *cnj.* tedy, tehdy; *adv.* (vlt.) takto; —bald, —fort, —gleich *adv.* ihned.

Älster *f. v.* Elſter.

Alswie *cnj.* jako, jakoby.

Alt (*comp.* ältеr, *sup.* ddd. ältеſte) *adj.* starý; dávný, dřevní, starobylý; starožitný, starodávný; (von Kleidern) starý, vetchý; sešlý; (von Stiften) *etc.* starý, zastaralý, bývalý, zašlý; er iſt ſchon a. už je stár, a. o; wie alt iſt er? kolik je mu let? (jak je stár?) er iſt vier Jahre a. jsou mu čtyři leta; er iſt fünf Jahre alt je mu pět let; 24 Jahre alt ſein věku svého míti 24 leta; čtyři a dvacet let vstáří býti; čtyř a dvaceti let stáří býti; das —e staré *n.*, starobylé *n.*; es blieb alles beim —en všecko zůstalo jako bývalo, vše zůstalo při starém; ein —es Weib stařena *f.*, stařucha, staruška, stařice *f.*, bába *f.*; ein —er Mann stařec *m.*, kmet *m.*, staroch *m.*; —er Mann (ment.) stařina *f.*, cech *m.*; Alt und Jung staří i mladí; Altes und Neues staré i nové; das Alte Teſtament starý zákon (bibl.).

Alt *m.* lt. (*alto*) (Muſ.) alt *m.*, vysoký hlas zpěvní. [*m.* (švýc.).

Altammann (-es, M. -männer) starosta

Altan (-s, M. -e) *m.* (im Hauſe) altán *m.*, pavláčka *f.*; (im Garten) altánek *m.*, besídka *f.*; —enbach *n.* (arch.) střecha nad besídkou, stř. altánková, stř. pavláčková.

Altar (-es, M. -e) *m.* oltář *m.* (obětnice *f.*); —bekleidung *f.* přístroj oltářní; —bild *n.* oltářní obraz; —blatt *n.* oltářní stěna; —decke *f.* pokrývka na oltář, pokrývka oltářní; —diener (-s) *m.*, —ſitt (-en) *m.* oltářník *m.*; —leuchter *m.* oltářní svícen; —ſtein *m.* kamenný oltář; —ſtück *n.* oltářní obraz; —tuch *n.* oltářní pokrývka.

Alt-backen *adj.* staropečený, zatvrdlý; —berühmt *adj.* staroslavný; —beſtanden *adj.* starodávný, od starodávna trvající; —binder *m.* bednář správkář; —böhmiſch *adj.* staročeský; —deutſch *adj.* staroněmecký; —edel *adj.* starošlechtický.

Älteln, ältеn (alt werden) stárnouti.

Altenteil (-s, M. -e) *m.* výminek, výměnek *m.*

Alter (-s, oh. M.) *n.* (überhaupt) věk *m.*, *pl.* léta *n.*; 2. stáří *n.*, staroba *f.*, starost *f.*; vetchost *f.*, sešlost *f.*; A. ſchützt vor Torheit nicht staroba — křehká nádoba; das A. iſt ein Spital staroba — choroba, proti věku není léku; vor Alter kindiſch werden ve stáří státi se dětinským.

Älter (*comp.*) *adj.* starší *v.* Alt.

Alter ego (lt.) *m.* (druhé já), samodruh, sám v druhé osobě; důvěrný plnomocník *m.*; *altera pars* druhá strana (v rozepři).

Alter-ation *f.* (lt.) alterace *f.*, rozčilení *n.*, pobouření *n.*, ulekání *n.*; zhrození *n.*; rozzlobení *n.*; vášnivý záchvat; —ieren přejinačiti; rozčiliti se, rozzlobiti se; Älterle *m.* staroušek *m.*

Älterlich *adj. v.* Elterlich.

Älter-mann *m.* starší *m.*, starosta *m.*

Ältern *pl.* rodiče *pl. m. v.* Eltern.

Ältern, ältern stárnouti, stařeti.

Altern-ando (lt.) střídavě, přeskáčkou, na přeskáčku; —ans střídavý; —ation *f.* střídání mezi dvěma; 2. (med.) mrazení *n.*, střídavka *f.*; —ativ *adj.* střídavý, vzájemný; *adv.* střídavě; —ative *f.* alternativa *f.*, druhá možnost, druhý možný prostředek; 2. střídavý obrat; vystřídání *n.*; —ieren na přeskáčku po sobě jíti, střídati se; 2. (med.) mrazení míti n. dostati; —ierendes Fieber střídavka *f.*

Alters-brand *m.* sněť starých *Gangraena senilis*; —genoſſe *m.* vrstevník *m.*, rovnověký, souvěkovec *m.*; von —her, ſeit alters *adv.* od starodávna; —klaſſe *f.* třída let, třída dle věku; —morſch *adj.* vetchý; a. werden vetšeti, zvetšeti, vetchým se státi; —präſident *m.* předseda dle stáří; —ſchwach *adj.* sešlý věkem; —ſchwäche *f.* sešlost věkem, sešlost stářím, *Marasmus*; —ſchwer *adj.* pro starobu obtížný; —ſtufe *f.* věk *m.*

Altertum (-s, M. tümer) *n.* starý věk; starověk *m.*; 2. dávnověkost *f.*; starobylost *f.*; starožitnost *f.*

Altertüm-er *pl. n.* starožitnosti, starožitniny *pl. f.*; —ler *m.* starožitník, -kář *m.*; —lich starověký, starožitný; starobylý.

Altertums-forscher *m.* starožitník *m.*; —forſchung *f.* bádání po starožitnostech; —kenner *m.* znalec starožitností; —kunde *f.* starověda *f.*, starožitnictví *n.*, archeo-

logie *f.* (náuka o starožitnostech); —ſtück *n.* starožitnina *f.*

Alterum tantum (lt.) ještě jednou tolik.

Altervater *m.* praděd *m.* (Eltervater).

Alterweise *adv.* pro stáří, za příčinou

Altesse *f.* (fr.) Výsost *f.* (Titel). [stáří.

Älteſte bdd. *adj.* nejstarší; der Ä. der Gemeinde starosta obce (staršina); der Gemeindeälteſte starší obecní; —recht *n. v.* Majorat.

Alt-flicker *m.* správkář *m.*; (Schuſter) příštipkář *m.*; (Schneider) záplatář *m.*; —förmig *adj.* starotvarý; —gebacken zatvrdlý, staropečený. [nástroj).

Altgeige *f.* bráč *f.*, viola *f.* (hud.

Alt-geſell *m.* starší tovaryš; (beim Müller) stárek *m.*; (Bräuer) podstarší *m.*; —gewohnt starozvyklý; —gläubig *m.* starověrec *m.*; —gläubig *adj.* starověrecký; —graf *m.* starohrabě *m.*; —griechiſch *adj.* starořecký.

Althee *f.* (fr.-gr.) topolník *m.*, topolka *f.*, slez zahradní, slez růžový, slez vysoký *m.* (proskur, proskurník *m.*) *Althaea v.* Eibiſch.

Altheidniſch *adj.* staropohanský.

Alther-gebracht *adj.* staronavyklý, dle starého obyčeje; —kömmlich *adv.* od starodávna.

Altherr *m.* radní pán; —lich *adj.*

Althing *n.* sněm *m.* [staroslavný.

Altimeter *n.* (lt.) výškoměr *m.*

Altiſt (-en) *m.* (muſ.) altista *m.*; —in *f.* altistka *f.*

Alt-jungfernſtand *m.* staropanenství; —katholik *m.* starokatolík *m.*; —katholizismus *m.* starokatolictví *n.*; —kirchlich *adj.* starocírkevní; —klug *adj.* moudrý nad svůj věk; přemoudřelý; —knecht *m.* podstarší *m.*; —lapper *m.* příštipkář *m.*

Altlich *adj.* obstárlý.

Alt-meiſter *m.* starší mistr (starší, cechovní); —meiſt *adj.* (Kuh) starodojný, prvodojný; —modiſch *adj.* staromodní, starosvětský; —mutter *f.*, —mütterchen *n.* babička, stařena, stařenka, staruška *f.*

Altſchlüſſel *m.* (muſ.) altový klíč.

Alt-ſtadt *f.* staré město; —ſtädtiſch *adj.* staroměstský; —ſtimme *f.* altový hlas; —üblich *adj.* (*adv.*) dle starého zvyku, od starodávna obyčejný; —ung *f.* (mont.) stařina *f.*, cech *m.*; —vater *m.* děd, dědoušek *m.*; praděd; —väteriſch *adj.* starobylý, starosvětský starověký, pradědovský; -eš Weſen starosvětství *n.*; —vetteliſch *adj.* starobabský; —vordern *pl. v.* Ahnen; —waſſer *n.* staré řečiště; starý potok; —weibergeſchwätz *n.* babské klepy *pl.*; —weiberſommer *m.* babí léto.

Altuel (M. -s) *m.* (fr.) cedidlo *n.*, čistidlo *n.* [k. pálený.

Alumen *n.* (lt.) kamenec *m.*; *A. ustum*

Alumi-a *f.* (lt.) *v.* Alaunerde; —ate, —nate *pl. n.* hlinitany *pl. m.*; —nium, —um *n.* hliník *m.*; —umoxyd *n.* kysličník hlinitý n. aluminitý; —niumfeder *f.* aluminové péro.

Alumn-at *n.*, —eum *n.* (lt.) alumnát *m.*, pěstovna (pro duchovní), semeniště *n.* seminář *m.* —atikum *n.* dávka k alumnátu, d. k semináři kněžskému; —uš, —e *m.* (M. -en) chovanec *m.*, pěstěnec duchovní.

Alunit *m. v.* Alaunſtein.

Alva *f.* (türk.) alva *f.*, turecký med; —verkäufer *m.* alvář *m.*

Alveolar *adj.* (lt.) sklípkatý, ložnatý; —krebs *m.* (med.) rak sklípkovitý; —zahntropfen *pl.* kapky podzubičné.

Alveolus *m.* (lt.) lůžko *n.* (zubní), zubnice *f.* (anat.).

Alvus *f.* (lt.) život *m.*, podbřišek *m.*

Alysis *f.* (gr.) úzkost *f.*, nepokoj *m.*

Alyssum *n.* tořice *f.* (bot.).

Am = an dem *prp.*; am beſten nejlépe; am meiſten nejvíce; *v.* An.

Am *f.* původní míra, základní míra, cejchovka *f. v.* Ame, Ahm, Ohm.

Amabile *adv.* (lt.) (muſ.) líbezně.

Amalgam (-s), —a *n.* (ar.) amalgama *f.*, varmužka zlatnická; —ieren amalgamovati, ortutiti, portutiti, nartutiti něco; pevně spojiti; —ierhütte *f.*, —ierwerk *n. n.* amalgamovna *f.*

a manco (lt.) (*n.*) schodek *m.*

Amant (-en) *m.* milovník *m.*, kochánek *m.*, nápadník *m.*; —e *f.* milenka *f.*

Amanuenſis *m.* (lt.) právnický písař, amanuensis *m.*

Amarant (-s, M. -en) *m.*, —e *f.* (gr.) laskavec *m.* (bot.); —*aceae pl.* (lt.) laskavcovité (rostliny).

Amarelle *f.* amarelka, amrhele *f.*

Amarezza *f.* (lt.) hořkost *f.*, trpkost *f.*; *con a.* hořce (muſ.).

Amarin (-s) *n.* (lt.) hořčina *f.*

Amaryllis (M. -llen) *f.* (bot.) zovnice, zověnka *f.* [ochotník *m.*

Amateur (-s) *m.* (fr.) milovník *m.*;

Amatorium *n.* (lt.) nápoj lásky.

Amauros *f.* (gr.) černý oblak (na oku), záčerň *f.* (med.).

Amazone (M. -n) *f.* amazonka *f.* (mužanka, *pol.* samoženka).

Amazonen-kleid *n.*, —tracht *f.* oděv amazonský; —königin *f.* královna amazonek; —ſtein *m.* amazonec *m.*

Ambar (-s) *n.* (türk.) ambar *m.*, skladiště kupecké.

Ambaſſad-e *f.* (fr.) vyslanství, velevyslanství *n.*; —eur *m.* (fr.) velkovyslanec, velevyslanec *m. v.* Botſchafter.

Ambe *f.* dvojina *f.*; ambo.

Amber *m.* ambra *f.* [občnák *m.*

Ambidexter *m.* (lt.) obouručka *m.*,

Ambigu-ität *f.* (lt.) obojetnost *f.*; —uš *adj.* (lt.) obojetný, dvojsmyslný.

Ambilogie *f.* (gr.-lt.) dvojsmyslnost *f.*

Ambit (-s) *m.* ambit *m.*, ochoz *m.*, okolična chodba klášterní; —tonieren obcházeti; —uš *m.* dochůzka, obchůzka o úřad; —tion *f.* ctižádost; —iös *adj.* (lt.) ctižádostivý.

Amblé *m.* (fr.) mimochod, trojchod *m.* (u koní). [*n.* (med.).

Amblo-ma *n.*, —ſis *f.* (gr.) potrácení

Amblyopie *f.* (gr.) tupozrakost, slabozrakost *f.*

Ambo *num.*, *pron.* (lt. u. lt.) oba; A. *m.* (*n.*) (Lott.) ambo *n.*, výhra dvou čísel.

Ambon *m.*, —a *f.* (gr.) kazatelna *f.*, řečniště *n.*

Amboß (-ſſes, M. -ſſe) *m.* kovadlo *n.*, kovadlina *f.*; (im Ohre) kovadlinka *f.*; A.- kovadlinový; —ſchmied *m.* kovadlinář *m.*, nákovář *m.*; —ſtock *m.* nákovník *m.*, nákovadelník, podkovadelník *m.* (špalek pod kovadlem).

Ambra (Amber) *f.* ambra *f.*, dobrovoň *m.*; —baum *m.* ambroň *f.* (*m.*) *Liquidambra.*

Ambrosia *f.* (gr.) ambrošie *f.*, bohokrmě *f.*, nebeský pokrm; —ceae *pl.* (lt.) řepeňovité (rostliny); —niſcher Lobgeſang ambrosiánský chvalozpěv.

Ambul-ant *adj.* (lt.) putující; pochozí; ambulantní; —anz *f.* (fr.) ambulance *f.*; polní nemocnice; —ation *f.* (lt.) docházka *f.* (doch. nemocného o radu); —atorium *n.* návštěvná léčebna; —ieren přecházeti sem a tam; procházeti se.

Ame, Ame *f.*, Amm *n.* míra *f.* *v.* Am, Ahm, Ohm.

Ameiſe (M. -n) *f.* mravenec *m.* *Formica*; Ameiſchen *n.* mraveneček.

Ameiſen- mravenčí; —bär *m.*, —freſſer *n.* mravencojed *m.* *Myrmecophaga*; —ei *n.* mravenčí vajíčko; —fänger *m.* mravenník, mravenečník *m.*; —haufe *m.*, —neſt *n.* mraveniště *n.*; —kriechen, —laufen *n.* (*Formicatio, Myrmecismus*) brnění *n.* (v těle), hemzání *n.*, zbrnělost *f.* (mravenci v těle); —löwe *m.* mravkolev *m.* *Myrmecoleon*; —ſäure *f.* kyselina mravenčí; —ſaure Salze mravenčany *pl.* *m.*; —ſcharrer *m.*, —ſucher *m.* mravenkář, mraveničkář *m.*

Ameliorieren (lt.) zlepšiti, opraviti co.

Amel-korn *n.* špalda *f.*; —mehl *n.* škrob *m.* *v.* Kraftmehl.

Amen! (hebr.) amen! staň se, budiž, zajisté.

Amend-ement *n.* (fr.) opravný návrh, podnávrh *m.*; A. eines Geſetzvorſchlages oprava, opravení navrženého zákona; —ieren poopraviti.

Amenorrhöe *f.* (gr.) (med.) bezčmýrnost *f.* (nedostatek měsíčků).

Amentia *f.* (lt.) nesmyslnost *f.*

Amentum *n.* (bot.) kočička, jehněda, marulka, berulka *f.*

Amethyſt (-eſt, M. -en) *m.* (gr.) ametyst *m.* (Min.).

Ametrie *f.* (gr.) nepoměrnost *f.*

Amiant (-ſt) *m.* osinek *m.*, horní len.

Amidon *n.* (lt.) škrob *m.*, moučka škrobová; —ſäure *f.* kyselina amidová.

Ammann *m.* (in der Schweiz) *v.* Amtmann.

Amme (M. -n) *f.* (Ammel, Ämmel [*f.*) kojná *f.*

Ammen kojnou býti, za kojnou sloužiti; —lohn *m.* mzda kojné, kojenská mzda.

Ammer *f.*, —ling, Emmerling *m.* [strnad *m.* *Emberiza.*

Ammoniak (-ſ) *n.* (gr.) čpavek *m.*, amoniak *m.*; —alaun *m.* kamenec amoniakový; —butte *f.* čpavkovna, čpavkárna *f.*; —ſalz *n.* čpavková sůl; —ſeife *f.* mýdlo amoniakové; —waſſer *n.* čpavková voda.

Ammon-it (M. -en) *m.*, —ſhorn *n.* amonit *m.* (zkamenělina).

Ammonium (-s) *n.* amonium *n.* (*m.*), čpavina *f.*

Ammunition *f.* *v.* Munition.

Amnesie *f.* (gr.) bezpamětí *n.*, bezpamětnost *f.*, nepaměť *f.*

Amnest-ie *f.* (gr.) amnestie *f.*; odpuštění a zapomenutí (trestu); milost *f.*; —ieren amnestovati, milost uděliti; —iert werden milost obdržeti; —ierung *f.* odpuštění *n.*

Amnion *n.* (gr.) zárodková mázdra, mázdra ovčí (anat.).

Amom (-s) *n.* amom *m.*, kardamom *m.*; 2. *v.* Piment.

Amor *m.* (lt.) láska *f.*; 2. (myth.) amor *m.*, milek *m.*; —etchen *n.* bůžek *m.*, bůže (, ete) *n.*; —ette *f.* milkování *n.*; —oso (lt.) laskavě, srdečně, něžně.

Amorph *adj.* (gr.) beztvárný; —ie *f.*, —ismus *m.* beztvárnost *f.*; —ozoa *pl.* *n.* mořské houby, beztvarníci.

Amort-ieren, —iſieren (eine Urkunde) amortisovati, umořiti (umrtviti) listinu; —iſierter Schein umořený list; —iſation *f.*; —iſierung (der Urkunden) amortisace *f.*, úmor *m.*, umoření *n.* (listin); A. (med.) umrtvení *n.*; —iſationsfonds *m.* fond amortisační, fond umořovací; —iſationskaſſa *f.* pokladnice splacovací.

Amotion *f.* (lt.) odstranění *n.*

Amour *m.* (fr.) láska *f.*

Amovieren (lt.) odstraniti, vzdáliti.

Ampel *f.* ampule, ampulka *f.* (lahvice na olej); banička, lampička *f.*, kahan *m.*

Ampel-ideae *pl.* (bot.) révovité rostliny; —ograph *m.* révopisec, revoznalec *m.*; —urgie *f.* révoznalství (vinařství).

Amper *m.* čber *m.*

Ampere (-s) *n.* (elektr.) amper *m.*

Ampfer (-s) *m.* šťovík *m.* *v.* Sauerampfer.

Amphib-ie *f.*, —ium *n.* (gr.) obojživelník *m.*; *pl.* —ien obojživelníci.

Amphibol *m.* (min.) amfibol *m.*, jinoraz *m.*, paprskovec *m.*, augit klonodělný; —ia *f.* obojetnost, dvojsmyslnost, dvojitost *f.* (obojmluv *m.*); —it *m.* amfibolit *m.*, jinorazovec *m.*

Amphibrachys *m.* (Vers) mezidlužka *f.*

Amphidsalze *pl.* soleje, soli obojné *pl.*

Amphi-gastrium *n.* (bot.) přílistek *m.*; —genſpat *m.* lávovec *m.*; —logia *f.* nesrovnalost v řeči, hádka *f.*, odpor *m.*; —macer *m.* (Vers) mezikratka *f.*; kretická stopa *f.*; —ſtii *pl.* *m.* dvoustinci *pl.* *m.* (geogr.).

Amphitheat-er *n.* (gr.) amfiteatr *m.*, okrouhlice *f.*, (okolične n. okrouhličné divadlo *n.*); —raliſch *adj.* amfiteatrální, okrouhličný. [(nádoba).

Amphora *f.* (gr.) amfora *f.*, ucháček

Ampliativum (lt.) *n.* zhrubělé (slovo).

Ampliſi-kation *f.* (lt.) provedení *n.*, vyvedení *n.*, rozvedení *n.*; rozvádění *n.*, šíření *n.*, rozšíření *n.*, rozvinutí *n.*; —ieren provesti, vyvesti, rozvesti, rozváděti, šířiti, rozšířiti, rozvinouti něco.

Ampliſſimus (lt.) (Titel) nejvážnější.

Amplitüde *f.* (fr.), Schwingungsweite (phys.) rozkyv *m.*, šířka n. délka rozchvěvu, rozmach *m.*

Ampulla *f.* (lt.) ampule *f.* v. Ampel

Amputation *f.* (lt.) amputace *f.*, uřezání, úřez, odnětí údu; —**smethode** *f.* obyčej odnímací; —**ſtumpf** *m.* pahýl *m.*, kyml, c *m.*, kymla *f.*

Amputieren (lt.) amputovati, uřezati, odníti úd.

Amſel (M. -u) *f.* kos *m. Turdus merula.*

Amt (-es, Mz. Ämter) *n.* úřad *m.*; Kraft meines -es mocí svého úřadu; das A. handeln vykonávati úřad *f.*, říditi dle úřadu.

Ämtchen *n.* úřádek *m.*

Amt-eihaus *n.* úřad *m.*, úřadovna *f.*, úřední dům *m.*; —leren úřadovati; —lerung *f.* úřadování *n.*; —leute *pl.* úředníci.

Amtlich, ämtlich *adj.* úřední; *adv.* úředně; -es Gebiet úřední obor; úřední působnost; Umfang des -en Gebietes meze úředního oboru, úřední pusobnosti; -e Abſchrift úřední přepis; -e Ausfertigung úřední vyhotovení spisů, úřední sepsání něčeho.

Amt-mann *m.* přednosta n. správce úřadu *m.* (úřadník); —mannin *f.* správcová *f.* (úřednikova); —mannſchaft *f.* správcovství *n.*; —manns- správcovský.

Amts- úřední; —abſchrift *f.* úřední přepis; —beleidigung *f.* urážka úřadu; —bezirk *m.* úřední obvod *m.*; úřední okres *m.*; —blatt *n.* úřední list *m.*; —bruder *m.* spoluúředník *m.*; —diener *m.* úřední sluha *m.*; —erinnerung *f.* úřední připomenutí *n.*; —frequenz *f.* návštěva úřadu *f.*, navštěvování úřadu *n.*; —führung *f.* úřadování *n.*, vedení úřadu *n.*; —gebäude *n.* úřad *m.*, úřadovna *f.*, úřední budova; zum —gebrauche k úřední potřebě; —gebühr *f.* úřední poplatek; —geheimnis *n.* úř. tajnost, tajemství; —geſchäft *n.* úř. práce, řízení; —handlung *f.* úřadování *n.*, úřední řízení; úřední jednání; das Geſuch wird zur A. zugeſtellt žádost se dodává k úřednímu řízení; —hauptmann *m.* (in Sachſen) okresní hejtman; - individuum *n.* úřední osoba; —inſtruktion *f.* úřední instrukce, návod k úřadování *n.*; - kandidat *m.* žadatel úřadu *m.*, kandidát *m.*; —korreſpondenz *f.* úřední dopisování *n.*; —lehen *n.* úřední manství, služební manství (*st.* náprava *f. Feudum officii, F. quastaldiae*); —lokale *n.* úřední místnost, úřadovna *f.*, úřad *m.*; —platz *m.* úřední místo; —protokoll *n.* úřední protokol; —rang *m.* úřední hodnost, úř. důstojenství; —raum *m.* úřední prostora, úř. místo *n.*; —requiſiten *pl.* úřed. potřeby *pl.*; —robe *f.* úřední šat, úř. oděv *m.*; —ſache *f.* úřední věc, úř. záležitost *f.*; —ſchranken *m.* úřední zábradlí, přehrada *f.*; vor den A. před zábradlím; fig. před soudem; —ſchreiber *m.* úřední písař; —ſiegel *n.* úřední pečeť; —ſitz *m.* sídlo úřadu, úřední sídlo; —ſtelle *f.* úřad *m.*, úřední místo; —ſtil *m.* úřední sloh; —ſtube *f.* úřední světnice; —ſtunden *pl.* úřední hodiny; —tag *m.* úřední den, den úředního řízení; —tätigkeit *f.* úřední činnost; —übergabe *f.* odevzdání úřadu.

Amtsucht *f.* chtivost úřadu, dychtivost po úřadě, lovení úřadu.

Amts-verbrechen *n.* provinění v úřadě; —verluſt *m.* ztráta úřadu *f.*; —verrichtung *f.* úřední konání *n.*; úřední úkon *m.*; —verwaltung *f.* vedení n. spravování úřadu, správa úřadu *f.*, úřadování *n.*; —verweſer *m.* zástupce v úřadě *m.*; —vollzieher *m.* úřední vykonavatel *m.*; —vorſteher *m.* představený úřadu *m.*; von Amts wegen z úřadu, z povinnosti úřadu, z moci úřadu, úřadem, úředně; —wirkſamkeit *f.* úřední působení *n.*; —zeugnis *n.* úřední vysvědčení *n.*

Amulett (-s, M. -e) *n.* (lt.-ar.) amulet *m.*, návěsek *m.* (na hrdlo), líbátko *n.*

Amüs-ant *adj.* (fr.) zábavný; —ement *n.* (fr.) zábava *f.*; —ieren etwen bavití koho.

Amygdal-eae *pl.* (lt.) broskvovité (mandlovité); —*in* *n.* mandlovina *f.*; —*itis* *f.* (gr.) zánět mandlí (v krku); —*us* *f.* Mandelbaum *m.* mandlovník *m.*

Amyl *n.* amyl *m.*; —*on*, —*um* *n.* (gr.) škrobovina *f.*

Amyris *f.* (gr.) balsamník *m.*, elemoš

An *prp. cum dat.* na; u, při; po; v; an der Wieſe na louce; an der Grenze na hranici; an der Tür u dveří; an der Bruſt u prsu; an einer Sache arbeiten pracovati o něčem; die Reihe iſt an dir je na tobě; die Sache an und für ſich věc sama v sobě; reich an Verſtand velmi rozumný; reich an Gütern bohatý na statky; an der Stimme erkennen poznati po hlase, z hlasu; er ſtarb an der Schwindſucht umřel na souchotiny; am Abende na večer, uvečer, podvečer; am Tage vedne; am Mittwoch ve středu; *cum acc.* na; v; an die Grenze na hranici; an die Tafel ſchreiben na tabuli psáti; an den Bettelſtab bringen na mizinu přivésti; an Herrn M. . . . (Aufſchrift) panu M. . . (schlecht na pana M . . .); ein Bote an mich posel ke mně; an die Arbeit ku práci; bis an den Berg až k vrchu; ſich an einen Stein ſtoßen o kámen se udeřiti; er ſtellte ſich an die Spitze des Heeres postavil se v čelo vojska; an ſich na se, na sebe; etw. an ſich bringen něco na sebe přivesti; an ſich ziehen na sebe přivésti, za sebou potáhnouti; an ſich beruhen laſſen na sobě ponechati n. ve své míře zůstaviti, bis an den Tod až do smrti; von Morgen bis an den Abend od rána až do večera.

An *adv.* od; vedle, při, u; na; asi, okolo; es ſind an zehn Jahre je tomu asi deset let; von heute an ode dneška; von nun an od nynějška; Berg an do vrchu, na horu; Himmel an k nebi; an! (wohlan!) nuže!

Ana *prp.* (gr.) k; vzhůru; (Apoth.) obého n. každého rovně, rovnou měrou.

Ana-baptismus *m.* novokřtěnství *n.*; —baptiſt (-en) *m.* (gr.) novokřtěnec *m.*; —baſis *f.* (gr.) postup k výšinám; (med.)

postup nemoci *m.*; —*cardium n.* Anacardiumbaum *m.* ledvinovník *m.*; —*cephalacosis f.* (gr.) ohlavení částek *n.*; —choret (-en) *m.* poustevník *m.*; —chronismus *m.* mylka n. chyba v letočtu, chybný letočet *m.*, sčasí *n.*, sčasnost *n.*, časoblud *m.*; —chronistisch *adj.* sčasný; —diplosis *f.* zdvojení *n.*; —dosis *f.* (gr.) (med.) záživ *m.*, chod zažívací; —glyphen, —glypten *pl.* vyvstalá práce *f.*, vyvstalé obrazy n. figury *pl.*; —gogie *f.* (gr.) nadšení *n.*; —gramm (-es, M. -e) *n.* (gr.) anagram *m.*, přestavení liter *n.*, nápis n. básnička s přestavením liter. [dobnění *n.*

Anähnlichung *f.* připodobnění, spo-

Ana-kamptik *f.* (gr.) odsvitnost *f.*; odsvětelství *n.*; —klastik *f.* (gr.) paprskozpyt *m.*; —koluthon *n.* (gr.) protisled *m.*, změtená vazba *f.*, výšin z vazby *m.*

Anakonda *f.* (zool.) anakonda *f.*, hroznejš obrovský *m.* [*n.*, porada *f.*

Anakönose *f.* (gr.) podání k soudu

Anakruse *f.* (gr.) předrážka *f.* (mus.).

Analekten *pl.* (gr.) sbírka *f.*, snůška *f.*; výpisky *pl. m.*

Analemma *n.* (gr.) vzpřímení *n.*; (astr.) svor *m.*, zvířetník *m.* (v slunečních hodinách).

Analog (gr.), —isch *adj.* analogický, obdobný, podobný, nápodobný; pravidelný; —ie *f.* analogie *f.*, podobnost *f.*; obdoba *f.*, obdobnost *f.*; —ion, —ium *n.* analoj, stolek modlitební, st. k předčítání (ve chrámě); —on *n.* obdoba *f.*, obdobné *n.*

Analphabet (-en) *m.* analfabeta *m.*, bezpísmec *m.*, písma neznalý; *pl.* -en bezpísemci *m.*

Analy-se *f.* (gr.) rozbor *m.*, rozbírání *n.*; chemische A. rozlučování *n.*, lučební rozbor *m.*; birekte A. přímý rozbor *m.*; indirekte A. nepřímý rozbor *m.*; organische A. ústrojní r. *m.*; —sieren rozebrati, rozbírati; rozložiti na částky, rozčlánkovati; chemisch a. rozlučovati; —tiker *m.* analytik *m.*, rozborník *m.*, rozběratel *m.*; —tisch *adj.* analytický, rozborný; -e Geometrie měřictví rozborné *n.*; -e Chemie analytická chemie *f.*, rozborná lučba *f.*

Anämie *f.* (gr.) bezkrevnost, chudokrevnost *f.*, nedostatek krve (med.); —isch *adj.* chudokrevný.

Anamorph-isch *adj.* lichotvárný (převrácený); —ose *f.* (gr.) lichotvar *m.*

Ananas (M. -naše) *f.* ananas *m.*, bohokrm *m.* (bot.); —baum *m.* ananasník *m.* *Ananasa*; —birn *f.* ananaska *f.*; —erdbeere *f.* ananaska *f.* *Fragaria grandiflora*; —hubler *m.* ananasník (, a *m.*); —haus *n.* ananasník (, u) *m.*, ananasnice *f.*

Anandrie *f.* (gr.) nemužnost *f.*

Anapast *m.* (Versm.) anapest *m.*, dvojkratidlužka *f.*

Anaphora *f.* opakování začátku *n.*

Anaplasis *f.* (gr.) opravení zlomené kosti *n.*

Anarch-ie *f.* (gr.) anarchie *f.*, bezvládí *n.*, bezvláda *f.*; —isch *adj.* anarchický, bezvládný; —ischer Zustand bezvládnost *f.*; —ist (-en) *m.* anarchista, vládoborce, rozbrojník *m.*; —istisch *adj.* anarchistický, vládoborný. [(med.).

Anasarka *n.* (gr.) kožní vodnatost *f.*

Anästhes-ie *f.* (gr.) bezcitnost *f.*, bezcitenství *n.*, necitelnost *f.*; proticitnost *f.*; —ierendes Mittel lék proticitný, lék citelnost odnímající.

Anastrophe *f.* (gr.) převrácení *n.*, převrat *m.* [*n.* z církve.

Anathema *n.* (gr.) kletba *f.*, vyloučení

Anatherin *n.* anaterin *m.*; —mundwasser *n.* anaterinová vodička do úst.

Anatom (-en) *m.* anatom, pytvec, pytvač, pytevník *m.*; —ie *f.* anatomie, pytva (pitva) *f.*, rozbírání těla *n.*; A., —iezimmer *n.*, —ischer Saal, —isches Theater pytevna, pytvárna *f.*; —iker (-s) *m.* *v.* Anatom; —ieren pytvati; —isch *adj.* anatomický, pytevní; —ist (-en) *m.* *v.* Anatom. [žaludku, vrhnutí *n.*

Anatrope *f.* (gr.) obrat *m.*; (med.) zvrat

Anäugeln roubovati (stromy).

Anbahnen raziti n. proraziti dráhu.

Anbannen einen očarovati, okouzliti koho; a. přimraziti koho.

Anbau (-es) *m.* začetí stavby; 2. vzdělávání pole; 3. nasetí, nasázení *n.*, sadba *f.*; 4. osada *f.* *v.* Kolonie; 5. přístavek *m.*, přístavba *f.*, přistavení *n.*; —en začíti stavěti, budovati; 2. sázeti, osazovati; 3. vzdělávati, těžiti; das A. *v.* Anbau; —er *m.* vzdělavač, vzdělavatel *m.*; 2. osadník *m.*; —lich *adj.* vzdělavatelný, těžebný.

Anbefehl *m.* *v.* Befehl; —en einem etw. přikázati něco *v.* Befehlen.

Anbeginn (-es) *m.* počátek *m.* *v.* Beginn, Anfang; im A. na počátku, v novotě. [nechati.

Anbehalten na sobě podržeti, na těle

Anbei *adv.* (vlt.) vedle; 2. *v.* Zugleich.

Anbeißen mh. zakousnouti se, zahryzti se; brátí (o rybě); etwas a. nahryzti; zahryzti; nakousnouti, zakousnouti.

Anbelang; im A. *v.* Anbetracht, Anfehung; —en (einen, ihn, mich, dich &c.) týkati se, dotýkati se někoho; was mich —t co se mne týče.

Anbellen einen na někoho štěkati; fig. dorážeti, sápati se na koho.

Anberaumen eine Frist dáti lhůtu; eine Tagfatzung a. položiti stání, ustanoviti stání. [přívrší *n.*, pahorek *m.*

Anberg (-es, oh. M.) *m.* návrší *n.*,

Anbet-en einen klaněti se komu, vzývati, velebiti koho; modliti se ke komu; kořiti se někomu; zbožňovati koho; —er *m.* ctitel, zbožňovatel, velebitel *m.* (ženštiny).

Anbetracht *f.*; in A. einer Sache v příčině, s strany, co se dotýče nějaké věci, prohlédajíc, hledíc k nějaké věci; —en *v.* Betrachten.

Anbetreffen *v.* Betreffen.

Anbetteln einen žebrati na někom.

Anbetung *f.* ctění, zbožňování *n.*; vzývání, velebení *n.*; —swert, —swürdig *adj.* velebení hodný.

Anbiedern einen dotírati na koho.
Anbiegen připojiti.
Anbiet-en einem etw. nabídnouti, nabízeti komu co; ſich a. nabídnouti se, nabízeti se k čemu; einen Eid a., ſich zu einem Eide a. nabízeti se, podávati se k přísaze; eine Sicherheit a. podati, podávati jistotu; —er *m.* podatel, podavatel *m.*, nabízeč *m.*; —ung *f.* nabídka *f.*, nabídnutí *n.*; nabízení, podání *n. v.*
Anbildung *f. v.* Suffix. [Anbot.
Anbinden etw. přivázati, uvázati, zavázati; přidělati; einen an ſeinem Geburtstage a. vázaného komu dáti; den Kaufmann a. dlužen býti kupci; mit einem a. příti se, hádati se s někým.
Anbiß (-ſſes, M. -ſſe) *m.* nahryznutí, nakousnutí *n.*; náhryzek, příhryzek *m.*; vnada, nástraha *f.*
Anblasen einen dýchati, dechnouti, dmychnouti na něco, foukati na koho, nač; vanouti; den Ofen a. (Hütt.) napustiti; die Farben des Gemäldes ſind wie angeblaſen barvy obrazu jsou jako vlechnuté; das A. dýchání, dmýchání, přidmychování *n.*, podmuch, výdmuch *m.*
Anblecken einen zuby štěřiti, zuby ceniti na někoho.
Anblick (-es, oh. M.) *m.* pohled, vzhled *m.*; vzezření, pohledění, spatření, podívání, vidění, shlednutí *n.*; —en einen pohlednouti, vzezříti, popatřiti na koho n. nač; d. o A. *v.* Anblick.
Anblitzen einen očima na koho zablysknouti.
Anbohren navrtati; ein Faß a. navrtati sud, načíti sud.
Anbolzen (b. Zimmerl.) přivrtati.
Anborden *v.* Entern (Schiff).
Anbot (-es, M. -e) *n.* nabídnutí *n.*, nabídka *f.*, podání *n.*; 2. rozkaz *m.*, nařízení, poručení *n.*; A. bei Lizitationen podání *n.*; nabídka *f.*; —ſteller *m.* podatel, podavatel *m.*; nabízející.
Anbraten etw. připéci něco.
Anbrausen mſ. přihlučeti, s hukotem přijíti; einen a. osopiti se na koho.
Anbrechen etw. nalomiti něco; herum a. oblomiti; Bier oder Wein a. (anzapfen) načíti (pivo n. víno); (mont.) nadraziti rudu; a. mſ. nalomiti se, zalomiti se; blížiti se; rozednívati se, svítati, zasvítávati; der Tag bricht an dní se, rozednívá se, svítá; die Nacht bricht an připozdívá se, šeří se, tmí se, smráká se; noc se blíží; angebrochener Knochen nalomená kost.
Anbremsen (mech.) přiškrtiti; zabrzditi.
Anbrennen etw. napáliti, zapáliti, rozpáliti, zanítiti, roznítiti; die Speiſe a. připáliti jídlo; mſ. připáliti se, přismoudíti se, přiboudíti se, přismahnouti, přismažiti se, přižahnouti.
Anbring-en einem etw. donésti, přinésti, zanésti něco; a., an etwas bringen natáhnouti, vtáhnouti, vznésti, navlíci něco nač; an einem Orte a. umístiti, vpraviti něco kam; eine Treppe a. schody přistavěti; a., anwenden užíti, upotřebiti čeho; einen Umſtand a. (anzeigen) oznámiti, předneſti, předložiti něco; ein Geſuch a. podati k někomu žádost, vznésti něco na koho; eine Klage a. podati žalobu; a., anſuchen vyhledávati, žádati čeho; a., unterbringen zaopatřiti někoho; ſeine Ware gut a. zboží dobře odbýti; —er *m.* donašeč, udavač *m.*, (žalobník *m.*); —ung *f.* přinešení, přednešení *n.*; přivedení *n.*; žádost *f.*
Anbruch (-es, M. Anbrüche) *m.* nalomení, zalomení, ulomení *n.*; odlom, zálom, nálom, odlomek *m.*; početí, začetí, povstání *n.*; A. des Tages svítání *n.*, úsvit *m.*; A. der Nacht soumrak *m.*, smrákání *n.*; A. (Beginn des Verderbens) nákaza *f.*, porušení *n.*, nahnilina *f.*; A. (mont.) nadražení *n.*; ruda nadražená; einen A. machen rudu nadraziti.
Anbrüchig *adj.* nahnilý, natuchlý; porušený, nakažený; a. werden tuchnouti, natuchnouti, ztuchnouti; —keit *f.* natuchlost *f.*; 2. (Kfkt.) motolice, motoličnost *f.*
Anbrühen etwas připařiti, napařiti.
Anbrüllen jmd. zařváti, zařičeti na koho.
Anbrüſten ein Bohrloch, einen Schuß (mont.) přirobiti na díru, zasekati plošku.
Anbug *m.* (Kanzleiſp.) příloha *f.*
Anceps *adj.* (lt.) obojetný; *a. vocalis* obojetna samohláska, obojetnice *f.*
Anchovis *f.* (fr.) *v.* Anſchove.
Ancienn-eté, -etät *f.* (fr.) staršinství *n.* (přednost dle stáří).
Ancora! (it.) ještě jednou!
Andacht (oh. M.) *f.* pobožnost, zbožnost *f.*; nábožné rozjímání *n.*
Andächt-elei *f.* pobožnůstka *f.*; pobožnůstkářství *n.*; —eln pobožnůstkovati. [k pobožnosti pobádající.
Andachtgebietend *adj.* svatovážný,
Andächt-ig *adj.* pobožný, zbožný, nábožný; —ige Betrachtungen anſtellen o nábožných věcech (o Bohu) přemýšleti n. rozjímati; —ler *m.* pobožnůstkář *m.*; svatoušek *m.*
Andachts-buch *n.* kniha nábožných rozjímání; —eifer *m.* horlivost v pobožnosti; —ort *m.* posvátné místo; —übung *f.* cvičení v pobožnosti; —voll *adj.* pobožný, velezbožný.
Andalusit *m.* (Min.) andalusec *m.*
Andämmen zaraziti, zastaviti vodu.
Andante (lt.) (muſ.) volně, zvolna.
Andantino (lt.) (muſ.) trochu povolně.
Andauer *f.* trvalost *f.*; —n mh. stále trvati; —nd trvalý, neustálý.
An dem *prp.* na; 2. *adv.* es iſt an dem! jest tomu tak!
Andenken (-s, oh. M.) *n.* (A. an etw.) památka *f.*; paměť, vzpomínka *f.*; zum A. na památku; im guten A. v dobré paměti; im friſchen A. v čerstvé paměti.
Ander (bdd. —e) *adj. num.* druhý; ein —er jiný, někdo jiný, jinaký; onaký; ander Städtchen, ander Mädchen jiný stav, jiný mrav; ein ganz —er Zuſtand jinačí stav; jinačí postavení; unter —em mezi jiným; —geſchwiſterkind *n.* sestřině; bratráně *n.*; —lei *adj.* jinaký, jiného druhu; —mal *adv.* jindy, jindá, podruhé, v jiný čas, v jinou chvíli; ein a. někdy jindy.

Ändern etwas jinačiti, zjinačiti, přejinačiti něco, měniti, změniti, proměniti něco, předělati něco; die Kleidung ä. převléci se; es läßt ſich nicht ä. nedá se to změniti.

Andern-falls, —teils *adv.* jinak, jináče; —wegs *adv.* jinudy, jinady, jinou cestou, jinou stranou.

Anders *adv.* jináče, jinak; ihr werdet das ganz a. finden uhlídáte, že tomu docela jinak; nirgend a. nikde jináč; wenn a. jestliže, kdyby; —denkend jinak smýšlející.

Anderſeitig *adj.*, anderſeits *adv.* s (z) druhé strany, s (z) jiné strany, na druhou stranu.

Anders-gesinnt *adj.* jinomyslný; —geſtalt jinaký; —gläubig *adj.* jinověrný; —gläubiger *m.* jinověrec *m.*; —wo *adv.* jinde, na jiném místě, někde jinde; —woburch *adv.* někdy jinady; někudy jinudy, jinou cestou; —woher *adv.* od někad jinad; odjinud, odjinad; —wohin *adv.* někam jinam.

Anderthalb (*num.*) půl druha, půl druhého, půldruhé.

Änderung *f.* jinačení, zjinačení *n.*; měnění, změnění *n.*; měna, změna *f.*; proměna *f.*; tägliche Ä. denní proměna.

Anderwärt-ig *adv.* jiný; —s *adv.* jinam.

Anderweitig *adj.* jinaký; další; —e Auflagen jiná rozličná vydání; a. *adv.* jinak, jinakým způsobem.

Andeut-en etw. znamenati, naznamenati, vyznamenati; nastíniti; lehce namítati, povrchně se čeho dotknouti; a. (zu verſtehen geben) na rozum dáti; a. (fixieren) naznačiti; —er *m.* označovatel *m.*, vyznamenavatel *m.*; —ewort *n. v.* Geſchlechtswort; —ung *f.* naznamenání *n.*, dotknutí *n.*; (graph.) naznačení *n.*

Andichten einem etwas vymysliti na koho něco (ein Verbrechen zločin).

Andonnern einen zahřmíti na někoho.

Andorn *m.* (bot.) jablečník *m. Marrubium.* **Andorren** mſ. přischnouti.

Andörren přisušiti.

Andrang (-es, oh. M.) *m.* nával *m.*; tlačenice *f.*; dotírání *n.*, doražení *n.*; nátisk *m.*; A. der Menſchen nával lidu; A. des Blutes nával krve.

Andrängen etwas přitlačiti, přitisknouti, přimačkati, přivaliti; ſich haufenweiſe a. nahrnouti se nač.

Andreaskreuz (-es, M. -e) *n.* kříž svatoondřejský, kříž španělský (X).

Andreh-en etw. přitočiti; přikroutiti; 2. přisoukati; —er *m.* přisukovač *m.*

Andrerſeits *v.* anderſeits.

Andring-en auf einen, auf etw. mſ. doléhati, dotírati, doráželi na koho; vtírati se do čeho; —end *adj.* doléhavý, dotěravý, dotěrný; —er *m.* dotěrač *m.*

Androh-en mit etw. (einem den Tod a.) hrozíti, vyhrožovati někomu čím (smrtí), pohrůžky komu činiti; —ung *f.* hrožení, vyhrožování *n.*, vyhrůžka *f.* [ka *f.*

Androide *f.* (gr.) loutka *f.*, samohyb-

Andro-mania *f.* (gr.) zmužtělost *f.*, mužechtivost *f.*; —meda *f.* (bot.) bahenka, bahnitka *f.*, Rosmarinheide *f.*; —, phobia *f.* štítění se mužských.

Andruck (-es, M. —drücke) *m.* přítisk *m.*, přítiště *m.*, přítlaček *m.*; —en (typ.) přitisknouti, andrücken přitisknouti; přitlačiti, přimačknouti; die Haut a. stlačiti kůži; ſich zärtlich a. přituliti se; —er *m.* přitiskovač *m.*

Anducken ſich an etwas přikrčiti se k něčemu; přituliti se k někomu.

Andurch *adv.* (vlt.) tudy tím.

Aneifer-n einen zu etw. povzbuditi, povzbuzovati, podněcovati, pobídnouti, pobízeti, pobádati někoho k něčemu; —ung *f.* pobídka *f.*, pobídnutí *n.*, pobízení, pobádání, povzbuzování *n.*

Aneign-en ſich etwas osvojiti si, přisv., přivlastniti si, přisobiti si něco; —ung *f.* osvojení *n.*

Aneinander *adv.* k sobě, na sebe, v hromadu, spolu; —fügen sloučiti, v hromadu spojiti, k sobě připojiti; —grenzen mezovati, stýkati se; —reihen řaditi, stavěti n. postaviti k sobě n. vedle sebe, seřaditi, v řady uvesti, přiřaditi.

Anekdot-e (M. -en) *f.* (fr.-gr.) anekdota *f.* (úsečná příhoda, propovídka *f.*); —enbuch *n.* sbírka n. kniha anekdot, anekdotář *m.*; —enerzähler *m.* anekdotář *m.*, vyprávěč anekdot; —enmäßig jako anekdota; —enhaft *m.*, ; —enkrämer *m.* fig. anekdotář *m.*, hltoun (náruživý posluchač) anekdot.

Anekeln mh. oškliviti se, zoškliviti se, hnusiti se, znechutiti se komu; es ekelt mich an hnusí se mi.

Anelektrisch *adj.* (gr.) anelektrický, neelektrický.

Anemo-graphie *f.* (gr.) větropis *m.*; —logie *f.* větrosloví *n.*, větroznalství *n.*; —meter *n.* větroměr *m.*

Anemone *f.* (gr.) větrnice *f.*, větrníček *m.* (větrná růžička, větrný kvítek, větrokvítek), zavilec (pohoněnka, falšch sasanka *f.*), anemonka *f.* Windröschen *n.*

Anemo-pathie *f.* (gr.) větroléčba *f.*, vzdušnoléčba *f.*; —ſkop *n.* větrozor *m.*, větrohled *m.*, větrník *m.*, větroměr *m.*

Anempfehlen doporučiti *v.* Empfehlen.

Anenergie *f.* (gr.) nečinnost *f.*

Anerb-e (M. -en) *m.* nápadník dědictví, první dědic, nejbližší dědic *m.*; —en zdědíti.

Anerbiet-en einem etw. nabídnouti, podávati, podati; A. *n.*, —ung *f.* nabídnutí *n.*, nabídka *f.*, podání *n.*

Anerie *f.* (fr.) oslovství *n.*

Anerkanntermaßen *adv.* dle uznání.

Anerkenn-en etw. uznati, uznávati něco; znáti se k něčemu; eine Forderung für richtig a. uznati pohledávku za pravou; anerkannt uznaný; —end *adj.* uznalý; —enswert *adj.* uznání hodný; —er *m.* uznavatel *m.*; —tnis *f.* seznání; uznání *n.*; —ung *f.* uznání čeho; znání se k čemu; —ungsgeld *n.* příznatné *n.*; —ungsſchein *m.*, —ungsurkunde *n.* písemné uznání, list uznalosti.

Anerie *f.* (bot.) babyka *f.* [měr).

Aneroid *n.* aneroid *m.* (kovový tlako-

Anerschaff-en einem etw. přitvořiti; *adj.* vrozený; das —enſein vrozenost; —ung *f.* přitvoření *n.*

Anervie, Aneurie *f.* (gr.) ochrnutí nervů.

Anesie *f.* (gr.) úleva *f.* (v nemoci).

Anessen ſich najísti se.

Anethum *n.* (gr.) kopr *m.* Díl *m.* (bot.).

Anetika *pl. n.* (gr.) prostředky konejšivé, prost. tišivé *pl. m.*

Aneurysma *n.* (gr.) výduť *f.*, nadmutí tepny, otok tepny.

Anfabeln einem etw. nabájeti komu něco.

Anfächeln etw. váti n. povívati nač vějířem, větříček nač dělati (fofrovati).

Anfach-en (das Feuer, die Flammen) rozdmýchati, rozdýmati, rozníti; fig. podnítiti, vzbuditi; —er *m.* rozdmychovač *m.*; fig. podněcovatel *m.*

Anfädeln na nit navléci, nadíti.

Anfahen *v.* Anfangen.

Anfahr-en mſ. přijeti; zu Waſſer a. připlaviti se, připlouti někam; bei einem Freunde a. u svého přítele se zastaviti; a. vjeti do čeho; übel a. od. ankommen zle pochoditi n. pořídíti; a. (mont.) lezti n. slezti do dolu, slezti dolů; das Erz a. nadraziti, dosáhnouti; einen a. osopiti se, utrhnouti se na někoho; —end *adj.* osoplivý, vadivý; —er *m.* osoplivec *m.*; —geld *n.* (mont.) začátečné *n.*; —ſchacht *m.* vchodná šachta *f.*

Anfahrt *f.* příjezd *m.*, přijížďka *f.*; připlavení *n.*, příplav *m.*, připlutí; (mont.) lezení *n.*, slezení do dolů, slezení dolů.

Anfall (-s, M. Anfälle) *m.* pád na něco, napadení *n.*, napadnutí *n.*, nápad *m.*; 2. A., Angriff útok *m.*, nájezd *m.*; gewaltſamer A. gegen eine Perſon násilný útok na osobu; 3. A. von einer Krankheit záchvat nemoci; 4. A., Erbes-a. nápad *m.*; 5. A. (mont.) hnání *n.*; —en mſ. padnouti, napadnouti nač; durch Todesfall a. připadnouti, dostati se (dědictvím); einen a. napadnouti na koho; dotírati, dorážeti, udeřiti na koho, obořiti se na koho; —geld *n.* nápadné (ého) *n.*; —recht *n.* nápadní právo.

Anfang (-s, M. Anfänge) *m.* začátek *m.*, počátek *m.*; početí *n.*; počinek *m.*; am A. na počátku; vom A. z počátku; 2. A. (Urſprung) původ *m.*; erſter A. prvopočátek *m.*; aller A. iſt ſchwer každý začátek jest těžký; guter A. iſt die halbe Arbeit, A. und Ende reichen ſich die Hände dobře zaměř na počátku, vystříháš se všeho zmatku; (oft wird der A. einer Handlung durch die Vorſilbe roz- [roze-] gegeben, z. B. der A. des Schreibens rozepsání).

Anfangen etw. počíti, začíti něco; die Schicht a. (mont.) začíti, zaraziti; was iſt da anzufangen? co tu počíti? čeho se tady chytiti? a. mh. nastati, vzniknouti, počíti; (wird a. mit anderen Zeitwörtern verbunden, ſo wird es ſehr oft durch eine von den Vorſilben roz, na, za, po, vy und andere gegeben; z. B. warm zu werden a. otcplívati se; zu faulen a. nahnívati).

Anfänger *m.* začátečník *m.*; 2. *v.* Anfitfter, Urheber; —ei *f.* začátečnictví *n.*; —in *f.* začátečnice *f.*; —mäßig *adj.* začátečnický; *adv.* po začátečnicku; —ſchaft *f.* začátečnictví *n.*

Anfänglich *adj.* počáteční, začáteční; —er Reſt (Rechn.) zbytek z předešlého účtu; a. *adv.* zpočátku, zprvu.

Anfangs *adv.* zpočátku, napočátku; A.- počáteční, začáteční, počátkový; —bohrer *m.* (mont.) zavrtovák *m.*; —buchſtabe *m.* začáteční n. velké písmeno; —geſchwindigkeit *f.* počáteční rychlost; —glied *n.* (math.) začáteční člen; (metr.) předstopí *n.*; —gründe *pl. m.* počátky; základy *pl. m.*; —punkt *m.* (math.) začátkový bod; —reime *pl. m.* začáteční rýmy *pl.*; —verſuch *m.* první pokus; —wort *n.* začáteční slovo; —zeile *f.* první řádka.

Anfärben etwas obarviti, pobarviti.

Anfaß (-ſſes) *m.* (der Kettenbrücke) záchyt *m.*; —bar *adj.* záchytný; úchopný; an zwei Orten a. dvoujetný.

Anfassen etw. uchytiti co, uchvátiti co, chopiti se, uchopiti se čeho, popadnouti něco.

Anfaulen mſ. ohniti, nahniti, zahniti, přihniti; zaležeti se; angefault nahnilý.

Anfecht-en einen dotírati n. dorážeti na koho, odpor činiti n. vésti, odporovati, odpírati komu; popírati něčeho; er läßt ſich nichts a. nic ho nedojímá; angefochtene Gründe popírané důvody *pl.*; angefochtener Beſcheid sporný výměr, výměr v odpor pojatý, odmítnutý výměr; —end *adj.* odporující; 2. ponoukavý; —er *m.* odpůrce *m.*, odpěrač *m.*; 2. ponoukač; popuzovatel *m.*; —ung *f.* odpor *m.*, odpírání *n.*; 2. popouzení *n.*; A. der Zeugen odmítnutí, naříknutí svědků; —ungsberechtigt k odmítnutí oprav-

Anfeilen etw. napilovati něco. [něný.

Anfeind-en einen nevražiti na koho; einen bei jmd. a. osočiti, osočovati koho; —er *m.* osočovatel *m.*, sok *m.*; —ung *f.* nevražení *n.*, sočení na koho; osočování *n.*

Anfertig-en etwas něco uděliti, zhotoviti; —ung *f.* hotovení, zhotovení *n.*

Anfeſſeln připoutati, přikovati, ukovati.

Anfeucht-en etwas navlažiti něco, svlažiti, navlhčiti; —ende Mittel (med.) léky navlažovací; —pinſel *m.* navlhčovací, navlažovací štětka, navlažovačka *f.*; —ung *f.* navlažení, navlhčení *n.*

Anfeuern podpáliti, zapáliti, zanítiti; fig. einen a. podněcovati koho.

Anfirniſſen fermeži natříti.

Anflammen opáliti; fig. *v.* Anfeuern.

Anflechten etwas připlesti k čemu, naplesti nač. [štípek.

Anflecken etw. příštipkovati, dáti při-

Anfleh-en einen (Gott) vzývati, snažně prositi (Boha); —er *m.* vzývatel *m.*

Anflicken etwas an etwas přilátati, nalátati, našíti; fig. ſich a. *v.* Anhängen.

Anfliegen mſ. přiletěti někam; vletěti nač, v letu do něčeho vraziti; (v. Waldbäumen) nasíti se.

Anfließen (an etw.) mſ. přitéci, přitékati, připlývati.

Anflößen (Holz) připlaviti (dříví); (v. Waſſer) naplaviti, nanositi; angeflößtes Erdreich v. Anfluß.

Anflug (-es, oh. M.) m. nálet m.; A. des Holzes (Forſtw.) náseva f., záseva f.

Anfluß (-ſſes, oh. M.) m. přítok m.; 2. A., angeflößtes Erdreich náplav m., nános m.

Anforder-n žádati, pohledávati čeho na kom; —ung f. pohledávání n., žádání čeho na kom; pohledávka f.; A. (rechtlicher Anſpruch) právo k něčemu, půtah m.; A. des Dienſtes to, čeho služba žádá; auf eine Sache A. machen pohledávati, dožadovati se něčeho v. Anfordern; —ungsſatz m. (Heiſchſatz) žádací věta.

Anfractus m. (lt.) Windung f. zátočka [f., závitek m.

Anfrage (M. -en) f. dotaz m.; optání n., poptávka f.; eine A. ſtellen dotaz činiti, dotazovati se; —fanzlei f. poptavárna (dotazovna) f.; —n bei jmd. um etw. zeptati se, optati se, poptati se, otázati se, dotazovati se koho nač; —protokoll n. poptavárna (dotazovna) f.; —r m., —ſteller m. poptavač m., dotazovač m., tazatel m.

Anfressen etwas něco nahryzti, na- [kousnouti.

Anfrieren mſ. přimrznouti; namrz.; a. machen přimraziti; angefroren přimrzlý, namrzlý; das Angefrorene námrazek, přímrazek m.

Anfrischen etw. osvěžiti, občerstviti; (chem.) oživiti; (mont.) zkujniti; einen a. povzbuditi.

Anfug-e f. přípojek m., příložka f.; —en přidražkovati, drážku spojiti, slicovati.

Anfüg-en etw. připojiti, přiložiti; přispůsobiti; ſich a. přiléhati; —ung f. (grm.) přisuvka f., přisuti n.

Anfühlen v. Befühlen.

Anführ-en etw. přivesti, uvoditi, uvozovati něco; jmenovati, vyjmenovati, vyčísti, položiti; aus einer Schrift a. uváděti, uvesti; die Urſache a. příčinu udati; Gründe für etw. a. klásti n. věsti důvody; einen Beleg a. dokládati se čeho; Tatſachen a. přednesti příběhy; ein Regiment a. vésti pluk; ein Heer a. vésti vojsko; a. hintergehen navesti, podvesti koho; zu Wagen a. přivezti; —er m. vůdce, náčelník vojska; fig. naváděč m.; —ung f. přivedení, předvedení; uvádění, přivádění, uvozování n.; doklad m.; jmenování n.; vyčtení n., výčet m.; vedení (vojska) n.; —ungs-zeichen n. znaménko uvozovací, uvozovka f.

Anfüll-en etw. mit etw. naplniti, doplniti; dolíti; ſich a. naplniti se; —ung f. naplnění n., dolívka f.

Anfurt (M. -en) f. přístaviště n., náplavka f. výtoň f.

Angabe f. udání čeho; oznámení n., donesení n.; laut A., nach A. dle udání, jak udáno; eidliche A. v. Manifeſtationseid.

Angaffen etwas oder einen zevlovati na něco (na někoho); —er m. zevel m., zevloun m.

Angängig adj. vhodný, přípustný.

Angar-ien pl. (gr.-lt.) služebnost n. poddanost přípřežná; —ſatton f. zabavení soukromých korábů k účelům válečným. [vek m., vedlejší stavení.

Angebäude (-s, unv. M.) n. přístaviš-

Angeb-bar adj. určitelný, stanovitelný; —en etw. mb. oznámiti, ohlásiti; udati; ein Vermögen a. udati majetnost; eine Urkunde als bedenklich a. udati listinu za vadnou; den Ton a. zvuk dáti, uhoditi; fig. slovo vésti; a. předložiti, navrhnouti; einen a. udati co na koho, donesti co o kom; Urſachen a. příčiny udati, uvesti; (Kartenſp.) dáti, rozdati, začíti dávati; a. (mont.) ukázati; —er m. udavač m., donašeč m.; —erei f. udavačství n.; —eriſch adj. donášivý.

Angebinde n. vázané n., vázaníčko n.

Angeblich adj. domnělý; adv. dle udání, jakož se udává.

Angeboren adj. vrozený; přirozený, od narození; nicht a. po narození.

Angebot (-es, M. -e) n. podání n., nabídnutí n., nabídka f. [no.

Angebrachtermaßen adv. jak prave-

Angeburt f. přirozenost, vrozenost f.

Angedeihen laſſen mb. (einem Schutz, Beiſtand) uděliti, propůjčiti; poskytnouti.

Angedenken n. památka f.; das bleibt lange im A. to se dlouho pamatuje; es iſt noch im friſchen A. je to ještě v čerstvé (v živé) paměti.

Angedrückt přitlačený; přitisklý.

Angeeignetheit f. přísvojenost f.

Angeerbt zděděný.

Angefochten v. Anfechten. [chvácený.

Angegriffen dotknutý; dojatý; za-

Angehäng-e n. závěsek, přívěsek m.; —te Maſchine (mech.) stroj přistrkovací.

Angehäufe n. v. Aggregat.

Angeheitert rozjařen, a, o, ý.

Angeh-en einen um etwas žádati koho zač, ž. čeho na kom, domlouvati se k někomu oč; dožadovati se někoho; den Schuldner zur Unterſchrift a. žádati dlužníka za podpis; einen mit einem Anſuchen, einer Bitte a. k někomu se uchýliti n. obrátiti s žádostí, s prosbou; a. mſ. (v. Wilde) namítnouti se, naskytnouti se; a. začíti, počíti; začíti se; týkati se koho; ſo weit es a. wird pokud to bude možno, pokud to půjde; die Sache geht jmd. an věc někoho se týče; das geht mich nichts an po tom mi nic není; das geht noch an to ještě ujde, uchází, to je ještě tak tak; das Obſt geht an ovoce nahnívá; das Fleiſch geht an maso slizne, zahnívá; das Haus iſt angegangen dům chytil, vzňal se; —end adj. nastávající; podrůstající, budoucí.

Angehör (-es, oh. M.) n. příslušenství n., náležitost f.; einem etwas zum A. geben dáti komu co na srozuměnou; —en einem mb. náležeti, příslušeti komu; ſich ſelbſt a. svým býti; a. (mit jmdn. verwandt ſein) býti příbuznými n.

svými; **sie gehören einander an** náleží k sobě, jsou svoji; **—ig** *adj.* náležící, náležitý; příslušný; **ein —iger eines Landes, einer Gemeinde** příslušník některé země, obce; **die —igen** příbuzní *pl. m.*, čeleď *f.*; **meine —igen** moji domácí, pokrevní.

Angelologie *f.* (gr.) *v.* Angiologie.

Angel (M. -n) *f.* (*m.*) udice *f.*; (Tür-) angel) stěženje *pl. f.*; **—band** *n.* stuha *f.*

Angeld (-es) *n.* závdavek *m.*; A. **geben** zavdati komu peníze, dáti závdavek.

Angelege *n. v.* Rockenstock.

Angelegen *adj.* příležitý; **sich a. sein lassen** dáti si na práci, dáti si na čem záležeti, dbáti oč; fig. ucházeti se oč; **—heit** *f.* **záležitost** *f.*; in A. **dessen** v příčině toho; **—tlich** *adj.* snažný, úsilný; a. **bitten** snažně prositi; **aufs —tlichste** co nejsnažněji; **—tlichster Wunsch** nejsnažnější přání, nejvroucnější přání.

Angel-eisen *n.* udice *f.*; **—er** (Angler) *m.* udičkář, udičník *m.*

Angelernt přiučený.

Angel-fischer *m.* udičník *m.*; **—fischerei** *f.* rybářství udičné, lov udicí, rybaření udicí; **—haken** *m.* udice *f.* (háček *m.*).

Angelika *f.* (gr.-lt.) angelika, andělika *f.*; (bot.) **—säure Salze** *pl.* angeliky *pl. m.*; **—säure** *f.* kyselina angeliková.

Angeln na udici chytati n. loviti (ryby); fig. nach etw. a. dychtiti po něčem, lapati; loviti.

Angeloben einem etwas slíbiti, přislíbiti, zaslíbiti něco někomu, připověděti; **Stillschweigen angeloben** přislíbiti mlčení, přislíbiti, že chce mlčeti; **die Pflichten des Vormundes, des Bürgers a.** přislíbiti, že chce plniti povinnosti poručnické, měšťanské; **bei Treu und Glauben etwas a.** přislíbiti něco na svou čest a víru (na svou víru a duši).

Angelöbnis (-es, M. -e) *n.* přípověď *f.*

Angelobung *f.* připovědění, připovídání, přikknutí, přislíbení *n.*, slib *m.*, přípověď *f.*; **zur A. der Bürgerpflichten** erscheinen přijíti k učinění n. vykonání slibu měšťanského; **—sdekret** *n.* slibný list, záslibný list; A. **der Vormünder** list n. dekret slibu poručnického.

Angelöthnis (-es, M. -e) *n.* přípověď *f.*

Angelotrie *f.* (gr.) ctění n. vzývání andělů.

Angel-platz *m.* místo, kde se loví na udici (udičniště -n., udičné loviště); **—punkt** *m.* stěžejný bod; **—rute** *f.* prut k chytání ryb, prut k udici, udičný prut; **—schnur** *f.* vlas, vlasec *m.* (k chytání ryb), vlasina (udičnice) *f.*, žinka *f.*

Angelus *m.* (gr.-lt.) anděl, angel *m.*; *A. Domini* anděl Páně; **—läuten** *n.* klekání *n.*

Angelweit *adv.* (von Türen) dokořán, dokofen.

Angemessen *adj.* (a. einem) přiměřený; přístojný; *adv.* přiměřeně; **—heit** *f.* přiměřenost *f.*

Angenehm *adj.* (einem) příjemný, libý, líbezný, lahodný; 2. (annehmbar) **berny**; a. **werden** zpříjemněti; **es ist mir sehr a.** je mně velmi milo.

Angenommen přijat, a, o, ý; a., **daß . . .** dejme tomu, že . . ., připusťme, že . . . *v.* Annehmen.

Anger (-s, unv. M.) *m.* pažit *m.*, *pl.* dražka (dráhy); *v.* Rain; *v.* Schindanger; **A.-** pažitní; **—gras** *n.* lipnice *f.* *Poa.*

Angeschossen postřelen, a, o, ý.

Angeschwemmtes *n.* náplav *m.*

Angesehen *adj.* vzácný, vážený; für etwas a. werden pokládán býti zač, platiti zač. **Angesessen** *v.* Ansässig.

Angesicht *n.* obličej *m.*, tvář *f.*; im A. (*c. gen.*), **—s** *adv.* (*c. gen.*) vůči, před . . .; **—s aller Menschen** přede všemi lidmi. **Angesoffen** podnapilý.

Angespann *n. v.* Gespann; **—t** připnutý, připřažený.

Angespitzt fig. nafuknutý, natrknutý.

Angesprochen oslovený (*lp.* ke komu se promluvilo). [zděděný.

Angestammt *adj.* vrozený, dědičný;

Angetan oděný.

Angetrunken podnapilý.

Angewachsen přirostlý.

Ange-wäge (—wege) *n.*, **—wehre, —weihe, —wiege** *n.* (mech.) zhlaví *n.*

Angewandt, angewendet *adj.* užitý, upotřebený, potřebovaný.

Ange-wöhnen einem etwas zvykati koho nač; navykati, přivykati koho čemu n. nač; **—wohnheit** *f.* zvyk, návyk *m.*, zvyklost, navyklost, přivyklost, uvyklost *f.*; **—wöhnt, —wohnt** *adj.* zvyklý, navyklý, přivyklý, uvyklý; **—wöhnung** *f.* návyk *m.*, zvyknutí, navyknutí, přivyknutí, uvyknutí *n.* [příhodný.

Angezeigt *adj.* naznačený; vhodný,

Angi-ektasie *f.* (gr.) zacpání cev; **—emphrarkis** *f.* rozšíření cev.

Angießen etw. naliti, přiliti; sletovati, přiletovati; **der Rock ist wie angegossen** kabát je, jak by jej ulil; fig. einen a. oklevetiti koho.

Angift *f.* (vlt.) závdavek *m. v.* Angeld.

Angina *f.* (lt.) vhoř *f.* (záškrt *m.*) (med.) *v.* Bräune.

Angio-graphie, **—logie** *f.* (gr.) cevopis *m.*; **—ma** *n.* otok cev; **—rrhagie** *f.* krvácení cevy; **—tis** *f.* zánět cevy (med.); **—tomie** *f.* rozříznutí cevy.

Angion *n.* (gr.) céva, ceva *f.*

Anglaise *f.* (fr.) anglický tanec.

Anglaichung *f.* (v. Lauten) zestejnění *n.*

Anglikanische Kirche anglikanská církev, anglická církev. [pojení *n.*

Angliederung *f.* (poł.) přičlenění, při-

Anglimmen m[.vzníti se, zažehnouti se.

Angli-sieren anglisovati, koni ocas přistřihnouti; **—zismus** *m.* anglicismus *m.*, zvláštnost anglického jazyka.

Anglotzen etw. zevlovati na něco.

Angorazlege *f.* angorská koza, angorka *f.* [livě (muf.).

Angosoloso *adv.* (lt.) úzkostlivě, teskn-

Angreif-en etwas uchopiti, uchytiti, popadnouti, lapiti, polapiti něco; uchopiti se, uchytiti se něčeho; jmd. a. útok na koho učiniti; den Feind a. uhoditi, udeřiti na nepřítele, učiniti útok na nepřítele; jmd. durch eine Schrift a. do-

týkati se koho spisem; frembes Gut a. na cizí statek sáhnouti; die Ehre a. cti něčí se dotknouti, na česť něčí sáhnouti; das greift die Augen an to zarází oči, to škodí ocím; ein Urteil a., eine Meinung a. odporovati něčemu *v.* Anfechten, Bestreiten; eine Arbeit a. chopiti se práce, dáti se do práce; er weiß die Sache nicht anzugreifen neví jak do toho; die Krankheit hat ihn sehr angegriffen nemoc ho velice strhla; a. (von Arzneimitteln) působiti, účinkovati; —end *adj.* dojímavý, důtklivý, útočný; dorážlivý; —er *m.* útočník *m.*; doražeč *m.*; —lich *adj.* uchopný.

Angrenz-en mț. mezovati s čím; hraničiti s čím; —end *adj.* soumezní, mezující, pohraničný; sousední; vedlejší; *pl.* die —enden okolní (vůkolní); —er *m.* soumezník, soused *m.*

Angriff (-s, M. -e) *m.* (mil.) útok *m.*, napadnutí, napadení *n.*; feindlicher A. nepřátelský útok; einen A. tun útok učiniti, útokem hnáti nač, udeřiti nač; A. der Ehre dotýkání cti; A., das Anhaken záčep *m.*; A. (Anfang) počátek; etw. in A. nehmen počíti n. začíti něco, dáti se do čeho (do díla), chopiti se čeho.

Angriffs-bündnis *n.* útočná jednota; —linie *f.* útočná čára, rozmezí k útoku naznačené; —punkt *m.* (mech.) styčný bod, bod dojmutí; (milit.) cíl útoku; —waffe *f.* útočná zbraň, —weise útokem, v útoku.

Angst *f.* (von der M. nur der 3. Fall gebräuchlich: in Ängsten, zu Ängsten ꝛc.) úzkost *f.*, tesknost *f.*, tesklivosť *f.*; A. haben, in Ängsten sein v nesnázích býti; a. *adv.* tesknо, tesklivo, těžko, úzko; mir ist a. mně je úzko; a. werden úzkost dostávati; einem a. machen strachu komu nahnati, skličiti koho, do úzkosti koho přivesti n. vehnati; —ausruf *m.* úzkostný výkřik; —geschrei *n.* úzkostný křik; —gewimmer *n.*, —gewinsel *n.* úzkostlivý nářek; —haft *v.* ängstlich.

Angstig *adj.* tesklivý, úzkostný; —en einen soužiti, sužovati, trápiti koho; —er *m.* sužitel, sužovatel *m.*

Angstkind *n.* mazlíček *m.*, mazánek *m.* (dítě úzkostlivě chované).

Ängstlich *adj.* úzkostlivý, tesklivý, teskný; —keit *f.* -ost *f.*

Angst-mann *m.* fig. popravce, kat *m.*; —ruf *m.* úzkostné volání; —schweiß *m.* úzkostný pot; —voll *adj.* úzkostlivý, přeúzkostný; —zerrissen úzkostí rozervaný n. zničený.

Anguilla *f.* (lt.) úhoř *m.* *v.* Aal.

Anguis *f.* (lt.) had *m.*; *A. fragilis* slepýš *m.*

Angularsystem *n.* (fortif.) úhlové [opevnění.

Angulus *m.* (lt.) úhel *m.*

Angurie *f.* (lt.) hranatá dýně (dýně [vodní *f.*).

Angürten etw. připásati, upásati.

Anguß (-sses, M. Angüsse) *m.* příliv *m.*, přílivek *m.*

Angustus *adj.* (lt.) úzký, těsný; *Angustum n.* nesnáz *f.*, těžkost *f.*

Anhaben něco na sobě míti (na př. šaty); einem etwas a. míti na někoho s vrchu, s kopce, pivku.

Anhacken etw. naseknouti, -ati; mit der Grabhacke a. přikopati, nakopnouti.

Anhaften mț. na čem lpěti, pněti, vězeti; čemu náležeti.

Anhäkeln etw. přiháčkovati, uhák...

Anhaken etw. přihákovati; (Seew.) přihákovati, zah.; das A. záčep *m.*

Anhalftern ohlávku dáti; za ohlávku přivázati. [vložiti; 3. obojek dáti (psu).

Anhalsen na krk uvázati; 2. na šíji

Anhalt (-s, oh. M.) *m.* držadlo *n.*, držátko *n.* *v.* Anhaltung.

Anhalt-en etw. přidržeti, přidržovati; a., aufhalten zadržeti, -ovati, zastaviti; einen Sträfling a. zadržeti trestníka, zatknouti; jmd. in Arrest a. držeti koho ve vězení, vězniti koho; jmd. zur Zeugenschaft a. přidržeti koho k svědčení; ein Gut, eine Ware a. (durch Verbot) obstaviti zboží, zadržeti zboží; die Schnur a. (mont.) založiti; die Stimme a. hlas zadržovati (pomocí zubů); um etw. a. ucházeti se oč; um eine Braut a. ucházeti se o nevěstu; halt an! stůj! zadrž! a. trvati, dodržeti; das hält lang an to trvá, to drží dlouho; sich an etw. a. držeti se zač, opírati se oč; —end *adj.* trvalý, trvanlivý; ustavičný; stálý, neustálý; —er Regen dlouhotrvající déšť; —er *m.* zadržovač *m.*; 2. zádržka *f.*

Anhalt-haken *m.* (mech.) padka *f.*, základka *f.*; —sam *adj.* *v.* Anhaltend; —seil *n.* vazák *m.*, provaz n. lano přidržovací; —sort *m.* zástaviště *n.*; —spunkt *m.* opora *f.*; 2. fig. podklad *m.*, základ *m.*; ein fester A. pevný podklad; 3. (mont). místo založení; —srecht *n.* stavné právo; —ung *f.* držení, přidržení *n.*; 2. zadržení *n.*; zastavení *n.*; 3. zatknutí *n.*; 4. připravení, -ování *n.*; 5. ucházení-se oč; 6. opírání-se oč.

Anhanden *adv.* k ruce.

Anhang (-s, -es, M. Anhänge) *m.* přívěsek *m.*; dodatek *m.*; A. (Beisatz) přídavek *m.*, doložení *n.*; doložka *f.*; A. eines Buches dodatek *m.*, přídavek ku knize; A. eines Testamentes *v.* Kodizill; A. (Nebenlage) příloha *f.*; im A. přílohou, v příloze (přiloženo); mit einem A. s přídavkem, s doložením; A. *v.* Nachtrag; A. (die Anhänger) přívrženstvo *n.*; einen großen A. haben mnoho přívrženců míti; sich A. machen mnoho lidu po sobě obratiti; A. závěsný; —en mț. přiléhati, lnouti k čemu; 2. držeti se, přidržeti se koho, přivinouti se, přilnouti ke komu.

Anhäng-en etw. přivěsiti, zavěsiti; 2. připojiti, přidati co k čemu (z. B. eine Null a.) (math.); 3. připnouti; einem etw. a. navěšeti komu čeho; fig. uraziti koho; sich an etw. a. přidržeti se, přichytiti se čeho; připnouti se, zavěsiti se, přivěsiti se k čemu; sich an jmd. a. zavěsiti se na koho, přivinouti se ke komu; fig. přidržeti se koho, přichytiti se někoho; bei —ender Streitsache za

trvající pře, když spor zahájen; —er *m.* přívrženec, stoupenec *m.*; die Anhänger přívrženstvo *n. coll.* [silbe.

Anhängesilbe *f.* přípona *f. v.* Nach-

Anhängig *adj.* chtivý; a. sein přináležeti; a. vor Gericht soudu předložený, k soudu n. u soudu podaný; die Sache iſt ſchon beim Gerichte a. ta věc je už u soudu; vor Gericht a. werden přijíti před soud; eine Unterſuchung gegen jmd. a. machen vzíti koho do vyšetřování; —e Unterſuchung trvající vyšetřování; beim Gericht —er Prozeß pře u soudu podaná.

Anhänglich *adj.* přítulný, oddaný; —keit -ost. [v přídavku.

Anhangmäßig *adj.* přídavečný; jako

Anhäng-sel (-s, unv. M.) *n.* přívěsek *m.*, závěsek *m.*; fig. přílepek *m.*; *v.* Angehänge; A. an der Petſſche šroubík *m.*; 2. (grm.) přípona *f.* Anhängeſilbe, Nachſilbe *Suffixum n.*; —ung *f.* přivěšení *n.*; (gram.) přisutí *n.*, přísuvka *f.*

Anhangsweise *adv.* co přívěsek, co dodatek.

Anhau (-s) *m.* liz, rub, náseč *m.*

Anhauch (-es, oh. M.) *m.* nádech *m.*, přídech *m.*; —en einen oder etw. nadechnouti, dychnouti, dýchati nač; váti nač.

Anhauen etw. naseknouti, natíti něco; ein Gehölz a. načíti paseku; a. (mont.) začíti kopati.

Anhäuf-eln (ökon.) nakopčiti; —en etw. nahromaditi co, nahrnouti, nakupiti, shromážditi; ſich a. nahromaditi se; —ung *f.* nahromadění; nakupení *n.*; A. von Konſonanten (grm.) shluk n. sbch souhlasek.

Anheb-en etw. zdvihnouti, nadzvihnouti, pozdvihnouti; 2. začíti; 3. počíti, začátek vzíti; 4. strhnouti se (o větru); —er *m.* začínač, -atel *m.*

Anheft-eln, —en etw. přišiti; přivázati; připojiti, přidělati.

Anhegerung *f.* (Waſſerb.) nános *m.*

Anheilen přihojiti, přiceliti; mſ. přihojiti se; přiceliti se, zaceliti se.

Anheim *adv.* domů; —fallen připadnouti, přijíti, někomu se dostati; —fallung odúmrť *f.*, odúmrtí *n.*; —geben na někoho klásti; —ſtellen einem etw. zůstaviti co komu, odevzdati; podávati co na koho; Gott a. Bohu něco poručiti neb odevzdati, na Boha vkládati.

Anheiſchig *adv.* ſich zu etwas a. machen podvoliti se, uvoliti se, nabídnouti se k něčemu. [vičnost *f.* (med.).

Anhelation *f.* (lt.) dušnost *f.*, dýcha-

Anhelfen einem dopomoci, napomoci.

Anher *adv.* sem; —kunft *f.* (vlt.) příchod *m.*; —reiſe *f.* (vlt.) příjezd *m.*

Anhetz-en (das Wild) štváti zvěř; einen gegen jmd. a. poštvati, poštívati, popouzeti koho proti komu; —er *m.* štváč, poštěvač *m.*

Anhieb (-es, M. -e) *m.* nátes *m.*; nátin *m.*; načetí paseky (Forſtw.). [*m.*

Anhöhe *f.* návrší, přívrší *n.*, pahrbek

Anholen (Schiff.) napnouti lana; (mont.) zatáhnouti do výše.

Anhör-en (die Zeugen) slyšeti (svědky); vyslechnouti; poslouchati; —er *m.* posluchač, přisluchač *m.*

Anhydr-ie *f.* (gr.) bezvodí *n.*, bezvodost *f.*; —it *m.* anhydrit *m.*, bezvodec *m.* (Mín.).

Änigma *n.* (lt.-gr.) hádanka *f. v.* Rätſel; —tiſch *adj.* záhadný.

Anil (-s) *m.* (ar.) indigovník *m.*, indych *m.*; —in *n.* (chem.) anilin *m.*

Anilität *f.* (lt.) stařenství, babství *n.*; 2. fig. babská víra.

Anima *f.* (lt.) duše *f.*

Animal (-s, M. -ien) *n.* (lt.) zvíře *n.*, živočich *m.*; —iſch *adj.* živočišný, zvířecí; —ität *f.* zvířeckost *f.*

Anim-ation *f.* (lt.) oživení *n.*, povzbuzení *n.*; —*ato* (lt.) živě; —*atum* (*nomen*) lt. (gram.) životné *n.*; —ieren einen povzbuditi koho k čemu, oživiti; —*ismus* *m.* (lt.) animismus *m.*, duševenství *n.* (prvobytné náboženství); —os *adj.* (lt.) vášnivý, náruživý; prchlý, prchlivý; popudlivý; —osität *f.* -ost; —*us* *m.* (lt.) duch *m.*, mysl *f.*; úmysl *m.*

Aniridie *f.* (gr.) choroba n. vada duhovky oční (med.).

Anis (-es, oh. M.) *m.* anyz, anis *m.* *Pimpinella Anisum*; —ett *m.*, —ette *f.* anyzovka, anyzka *f.*; —feld *n.* anyzoviště *n.*; —geruch *m.* anyzový zápach, zápach n. vůně z anyzu; —korn *n.* anyzové zrno, zrno anyzu; —kuchen *m.* anyzovec *m.*; —öl *n.* anyzový olej; —pflanze *f.* anyzovník *m. v.* Anis.

Anisometrisches System (Mín.) soustava přímotvárná.

Anis-samen *m.* anyzové semeno; —waſſer *n.* anyzovka *f.*, anyzka *f.*; —zucker *m.* anyzové cukrátko.

Anisyl-saure Salze *pl.* anyzany *pl. m.*; —ſäure *f.* anyzová kyselina. [Jetzt.

Anitzt, anjetzt *adv.* (vlt.) teď, nyní *v.*

Ankämpfen gegen etw. odporovati čemu, opírati se čemu, potýkati se s čím.

Ankauf (-s, M. Ankäufe) *m.* nakoupení, pokoupení *n.*, koupě *f.*, kup, nákup *m.*; —en etw. nakoupiti, zakoupiti, pokoupiti; nakupovati; ſich a. (in Berlin) zakoupiti se (v Berlíně), koupiti si nemovitost (statek, dům) (v Berlíně).

Ankäufer *m.* kupovač, nakupovač *m.*

Anke *f.* obží *n.*, jamka; 2. *v.* Lachsforelle; 3. máslo *n.* (Butter).

Anken *m.* máslo *n.* (Butter).

Ankeilen přiklinovati něco.

Anken-blume *f.* blatouch *m.* *Caltha*; —brot *n.* pomazanka *f.*; —fäßel *m.* máselnice *f.*; —milch *f.* podmáslí *n.*

Anker (-s, unv. M.) *m.* kotev *f.*, kotva *f.*, kotvice *f.*; ſich vor A. legen kotvici zaraziti; den A. lichten kotve zdvihnouti, vytáhnouti; den A. werfen *v.* Ankern; den A. kappen kotvu utíti; 2. A. (Bauk.) kleště *pl. f.*; mit —n verbinden kleštěmi ztužiti; 3. A. (ein Maß) polovědro *n.*

Anker-amboß *m.* kotvičné nebo kotvářské nákovadlo *n.*; —arm *m.* rameno u kotvice; —balken *m.* (mont.) kleště

pl. f.; —blume *f.* kotevnice *f. Rhexia*; —boje *f.* kotevníček *m.*, ukazovátko kotvc; —bühne *f.* (mont.) jímací srub *m.*; —geld *n.* kotevné *n.*, kotvičné *n.* (přístavné *n.*); —holm *m.* (mech.) příčka hoření *f.*; —kugel *f.* (Feuerwerf) kotvičnice *f.*, koule s háky; —los *adj.* bezkotevný; *adv.* bez kotve.

Ankern zakotviti se; (vor Anker liegen) na kotvách státi.

Anker-pfahl *m.* (mont.) jehla kleštná *f.*, kleština *f.*, zátuha *f.*, zátužka *f.*; —platz *m.* kotviště *n.*; —recht *n.* kotevní právo (právo státi na kotvách); 2. osvobození od přístavného; —ſchmied *m.* kotvář *m.*; —ſeil, —tau *n.* kotvičné lano *n.*, vazák *m.*; (bibl.) velbloud *m.*; —ſtelle *f.* (mech.) sloupek v kleštích; —uhr *f.* kotevky *pl.*, kotvovky *pl. f.*, hodinky kotvičné; —wächter *m. v.* Ankerboje.

Anketten etw. řetězem n. řetězy uvázati, ukovati; den Hund a. na řetěz uvázati psa.

Ankitten etw. přitmeliti něco; chytem [přidělati.

Anklage *f.* žaloba, obžaloba *f.*, obžalování *n.*; —akte *f. v.* Anklageſchrift; —kammer *f.* komora žalovací, k. obžalovací.

Anklagen einen žalovati na někoho, obžalovati někoho; gerichtlich a. soudně n. před soudem na koho žalovati; peinlich a. u hrdelního práva (u trestního soudu) žalovati. [*n.*

Anklageprozeß *m.* obžalovací řízení

Ankläger *m.* žalobník *m.*, žalobce *m.*

Anklagerede *f.* řeč obžalovací *n.* obžalobná. **Anklägerisch** žalobnický.

Anklage-ſchrift *f.* spis obžalovací, žalobný spis; —ſtand *m.* obžalovanost *f.*, imb. in A. verſetzen žalovati, obžalovati koho; in A. ſein obžalován býti; —verfahren *n.* obžalovací řízení, žalobné řízení.

Anklagskammer *f. v.* Anklagekammer.

Anklammern etw. přiskobiti, připetliti, skobou n. petlicí připnouti; ſich a. připnouti se, upnouti se.

Anklang (-es, M. Anklänge) *m.* názvuk *m.*; názvučí *n.*, souznění *n.*; 2. (ob. M.) obliba *f.*, souhlas *m.*; A. finden obliby n. souhlasu dojíti.

Ankleb-en, ankleben lepiti, přilepiti; mſ. lepiti se, lípati se, přilípnouti se, lpěti; —end *adj.* lepavý, lepivý, lepký, přilnulý; přichytlivý, přichytný; —er *m.* lepič *m.*, lepař *m.*

Ankleid-en einen obléci, obláčeti, oblikati, odívati; 2. (b. Schlenbr.) krýti; ſich a. obléci se, oblikati se, odíti se, stroji se; —er *m.* oblékač *m.*, odívatel *m.*; —zimmer *n.*, oblékárna *f.*, šatna *f.*

Ankleiſtern etw. mazem přilepiti.

Anklemmen etw. přitisknouti pevně.

Anklingeln zazvoniti.

Anklopf-en na něco klepati, zaklepati, tlouci, zatlouci; —er *m.* klepač *m.*, 2. klepadlo, klepátko *n.*, klepačka *f.*, pahýlka *f.*; 3. (mont.) hlásník (hodiny); —ring *m.* klepadlo *n.*, klepací kroužek.

Anknöpfen zapnouti, připnouti.

Anknüpf-en etw. přivázati; připojiti; ein Geſpräch a. zavesti n. zaříſti rozmluvu; neue Verbindungen a. nové styky navázati; —ung *f.* připojení; —ungspunkt *m.* spojiště *n.*

Anködern přivnaditi, navnaditi, přivábiti, přilákati.

Ankommen mſ. přijíti, přicházeti; přitrhnouti; přijeti, přijížděti, přivezti se; zu Waſſer a. připlouti, připlovati, připlavati se; přistáti, přirazíti; er iſt gut angekommen dobře pochodil; er iſt übel angekommen zle pochodil, zle pořídil, narazil; da kämſt du mir an! to bys mi přišel!; in einem Amte a. do služby se dostati; úřad obdržeti; zu einem Preiſe a. za jistou cenu koupě dosáhnouti; es kommt mir Luſt an dostávám chuť, chce se mi . . .; es kommt mir der Schlaf an chce se mi spat (*supin.*) jde na mě spaní; mir kommt der Hunger an chce se mi jíst, mám hlad; ſauer a. krušno přicházeti; es kommt auf die Ehre an týká se to cti; es kommt aufs Leben an běží tu o život; hier kommt es bloß aufs Geld an to záleží toliko na penězích; es kommt auf Sie an to záleží na Vás; wenn es auf meine Anſicht ankäme kdyby přišlo na mou, kdyby bylo po mé (t. vůli), kdyby to bylo na mně; es auf eine Probe a. laſſen čekati by došlo na zkoušku, vyčkati zkoušky; ich laß es nicht darauf a. nedopustím, aby k tomu došlo.

Ankömmling (-es, M. -e) *m.* příchozí *m.*, přistěhovalec.

Ankoppeln smečkou přivázati, svázati.

Ankreiden nakřídovati.

Ankünd-en, —igen ohlásiti, oznámiti, zvěstovati; —iger *m.* zvěstovatel, hlasatel, ohlašovatel, oznamovatel *m.*; —igung *f.* ohlášení, oznámení *n.*, návěští *n.*; —igungstafel *f.* návěštná tabule *f.*, návěštnice *f.* [jezd *m.*

Ankunft (ob. M.) *f.* příchod *m.*; při-

Ankuppeln *v.* Ankoppeln. [(med.).

Ankylosis *f.* (gr.) neohebnost kloubů

Ankyrisma *n.* (gr.) podraz *m.* (im Fechten).

Anlächeln, anlachen einen usmívati se, smáti se na koho.

Anlage (M. -en) *f.* vkladení *n.*; 2. nakreslení *n.*; 3. A. (erſter Entwurf) náčrtek *m.*, nákres *m.*; 4. (Beilage) příloha *f.*; 5. rozvrh *m.*, rozčet *m.*; 6. základ *m.*, založení *n.*; 7. A. zu etw. vloha *f.*, nadání *n.*; 8. A. (Garten-A.) sad *m.*, *pl.* sady (novosad *m.*); 9. A. (Bau-) založení *n.*, základ stavby; stavba *f.*, přístavek *m.*; 10. A. der Steuer rozvrh berně, uložení berně; A. mit Farben kladení *n.*, kladba barev; 11. (b. Schuſter) náklad *m.*, úloh *m.*; —kapital *n.* základní jistina; papiere *pl.* papíry k ukládání; —ſchein *m.* (Kauf.) ukládací list; 2. zakládací list, základní

Anlände *f.* přistaviště *n.* [list.

Anlanden mſ přistáti, přirazíti ku

Anländung *f.* náplav *m.* [břehu.

Anlang-en mſ. přijíti, přijeti; er iſt heute angelangt dnes přijel, přibyl; um etw. a. žádati za něco; um eine Tagſatzung a. žádati za stání; a. v. Anbelangen; A. n. žádost f., žádání n., vyhledávání n. čeho; —ung f. příchod m., příjezd m.

Anlaſchen (Baum) lizovati (strom).

Anlaß (-ſſes, M. Anläſſe) m. počátek m.; 2. příčina f.; příležitost, pohnutka f.; podnět m.; A. zu einer Sache geben dáti podnět k něčemu; A. nehmen příležitost n. příčinu sobě k něčemu bráti; aus A. v příčině něčeho, za příčinou toho; při příležitosti; na podnět.

Anlaſſen (einem etw.) nechati na kom čeho, n. v čem koho; einen Teich a. rybník napustiti, napouštěti (vodou); das Eiſen a. kaliti, tvrditi; eine Maſchine a. (mech.) pustiti, spustiti; einen hart a. ohořiti se, osopiti se na koho; ſich a. podobati se, zdáti se; es läßt ſich zum Regen an má se k dešti.

Anläßlich *adv.* za příčinou.

Anlauf (-s od. -es, oh. M.) m. rozběh m., rozběhnutí n., náběh m., náskok m.; feindlicher A. n. Anfall; A. von Bettlern nával m. žebráků; A. des Waſſers přibytí vody n., nával vody m., rozvodnění n., nabíhání n., sběh m.; A. (mont.) výkružek dolejší; dies Haus liegt (ſteht) auf dem A. ten dům leží na ráně; A. nehmen chystati se.

Anlaufen mſ. rozběhnouti se; přiběhnouti; obořiti se, útok učiniti na koho; (chem. etc.) naběhnouti, nabíhati; ztemněti; (v. Waſſer) přibyti; übel bei einem a. zle pochoditi, naraziti; blau a. laſſen (Hütt.) napustiti, napouštěti; (b. Schloſſer) kaliti; na modro kaliti, zakaliti; einen a. laſſen fig. někoho napáliti, aby narazil.

Anlauf-farbe f. zákal m., barva ke kalení; —holben m. (Hütt.) palička f.; —ſchmiede f. napouštírna, zákalnice f.; —ſprung m. (Turn.) skok s rozběhem; —ſtab m., —ſtange f. (Hütt.) napouštědlo n.; —zange f. napouštěcí kleště pl. f.

Anlaut (-s, M. -e) m. nástroj n.; —buchſtabe m. začáteční písmě n.

Anläuten (mont.) zvoniti do díla, do práce; Anläutegeld n. (mont.) zvoničné n.

Anlege f. (b. Bretm.) poloha f.; —apparat m., —maſchine f. (Flachsſpinn.) vkladačka f.; —gontometer n. přiložný úhloměr m.

Anlegen etw. přiložiti, přisaditi, přistaviti; (Typ.) založiti; den amtlichen Verſchluß a. něco úředně zamknouti; einen Maßſtab a. přiložiti měřítko; Feuer a. oheň založiti, zapáliti; einen Hund a. psa uvázati; das Gewehr a. ručnici přiložiti; ein Kleid a. v. Anziehen; Farben a. (b. Mal.) klásti barvy; Hand an jmd. a. na někoho ruku vložiti, vztáhnouti, sáhnouti; a., beſtimmen vynaložiti; ſein Geld auf Intereſſen a. uložiti peníze pod úrok; ein Werk a. založiti, zříditi něco, v. Gründen, Errichten.

Anlege-ort m., —ſtelle f. (für Schiffe) staniště n., přístaviště n.; —ſchloß n. visutý zámek m., kladka f.; —ſteg m. (typ.) příložka, záložka f.

Anlegung f. uložení, naložení n. něčeho; —kart f. der Kapitalien spůsob ukládati jistinu pod úroky.

Anlehen (-s) n. půjčka f., výpůjčka f. v. Anleihe; —verſuch m. pokus o výpůjčku; —werber m. žadatel půjčky, kdo se chce vypůjčiti.

Anlehn-e f. zábradlí n., bradlo n., opíradlo n.; —en etwas opříti, podepříti; die Tür a. přivříti, přimknouti dvéře; ſich an etwas a. opříti se oč.

Anleih-e f. půjčka, výpůjčka f.; —en (von einem andern leihen) vypůjčiti se n. si; —enverſuch m. pokus o výpůjčku; —er m. vypůjčitel, -ovatel m.

Anleimen přilepiti, přiklížiti něco.

Anleit-e f. (jur.) zvod m. (do statku); 2. naučení k soudnímu ohledání místa; —en einen uvesti; navesti, naučiti, ponaučiti koho o čem; (Ökon.) die Hopfenranken a. chmel vázati, tyčiti; —ung f. návod m., navedení n.

Anlernen ſich etwas naučiti se něčemu.

Anliebeln einen zamilovaně pokukovati na koho.

Anlieg-en mſ. přilehati; usilovati, nalehati, dolehati na koho, velmi prositi koho; Öfen a. (Schiff.) k východu zamířiti; das A. (-s, oh. M.), —enheit f. nalehání, dolehání n.; dolehavost f., záležitost f.; —end *adj.* přiležící, pohraničný; dolehavý; —endes Geld uložené peníze.

Anloben etwas schváliti co komu.

Anlock-en lákati, vábiti, přivábiti, přilákati; —end *adj.* lákavý, vábivý, vábný; —ung f. lákání, vábení n.; přilákání n., přivábení n.

Anlöten etwas přiletovati něco.

Anlügen einen obelhati koho.

Anluven (Schiff.) do větru zabočiti.

Anmachen etwas přidělati, připojiti, přivázati, připevniti; Feuer a. oheň rozdělati; rozkřesati; (von Speiſen) zadělati; den Kalk, den Lehm a. rozdělati; den Salat a. upraviti (salát).

Anmahnen v. Ermahnen.

Anmalen namalovati, přimalovati.

Anmarſch m. příchod m., přitažení n.; —teren přitáhnouti, přicházeti (přimašírovati).

Anmaß-en ſich eine Sache osobiti si něco; —end *adj.* osobivý, osobující si; —lich *adj.* osobovačný; —ung f. osobování n.; drzost f.

Anmauern přizditi.

Anmeld-en etw. ohlásiti, oznámiti, opovědóti něco; den Betrieb eines Gewerbes a. opovědóti živnost, o. provozování živnosti; die Appellation, den Rekurs a. opovědóti odvolání, rekurs; den Eid a. přihlásiti se (připovědóti se) ku přísaze; ſich der Zahlung halber a. přihlásiti se o zaplacení; ſich a. laſſen dáti se opovědóti, ohlásiti; —er m. kdo něco opovídá, opovídající, opovědatel

m.; —eſtelle *f.* opovědní stanice *f.*; —ung *f.* ohlášení *n.*, opověď *f.*; přihláška *f.*, přihlášení *n.*

Anmeldungs-formular *n.* opovědní formulář *m.*; —friſt *f.* opovědní lhůta; —regiſter *n.* rejstřík *m.* opovědní, rejstřík oznamovací; —ſchein *m.* opovědní list, přihlašovací list *m.*

Anmerk-ebuch *n.* zápisník *m.*, zápisnice *f.*, zápiska *f.*, zápisná kniha *f.*; —en etw. zaznamenati, poznamenati něco; *v.* Wahrnehmen; —ung *f.* poznamenání *n.*, poznámka *f.*; připisek *m.*; —ungswert, —enswert *adj.* poznamenání hodný; —ungszeichen *n.* poznámka *f.*

Anmessen míru bráti, míru vzíti, něco k něčemu přiměřiti.

Anmiſchen etwas přimíchati, přimísiti něčeho k něčemu.

Anmunden ochutnati.

Anmuſtern přispůsobiti.

Anmut (oh. M.) *f.* půvab *m.*, půvabnost, roztomilost, líbeznost, spanilost *f.*, vděk *m.*; —en einen etw. *v.* Zumuten; 2. einen a. baviti, poutati; was ihn —ete co jej zajímalo; —ig *adj.* půvabný, lepý, líbezný, spanilý, vděkuplný, prostomilý; příjemný; —igkeit *f. v.* Anmut; —svoll *adj.* velepůvabný.

Annageln etw. přibiti něco hřebíkem.

Annagen nahlodati, nahryzti; nažírati.

Annahen mſ. bližiti se, přibližovati se.

Annähen etw. přišiti, našiti; von unten a. podšiti; mit weiten Stichen a. přistehovati (přiflastrkovati).

Annäher-n etw. přiblížiti, přibližovati; a. mſ., ſich a. přiblížiti se, přibližovati se; —nd *adj.* přibližný; —ung *f.* přiblížení *n.*; 2. přibližnost *f.*

Annäherungs-bruch *m.* zlomek sblížený, přibližný, bliživý *m.*; —verhältniſſe *pl.* poměry sblížené *pl.*; —weiſe *adv.* přibližně, sblíženě; asi; a. Ermittlung der Auslagen vyšetření toho, co asi bylo výdajů.

Annahme *f.* braní *n.*, přijímání *n.*, přijmutí *n.*, příjem *m.*; 2. A. (Vorausſetzung) domnění *n.*, domněnka *f.*, podmínka *f.*; přípustka *f.*; A. an Kindesſtatt přisvojení dítěte, přijmutí dítěte za své *v.* Adoption.

Annal-en *pl.* (lt.) letopisy *pl. m.*; —iſt (-en) *m.* letopisec *m.*

Annaten *pl. f.* (lt.) prvorodní dávka *f.* (z duchovního obroku).

Annehmbar *adj.* přijatelný, přijmutelný, příjemný.

Annehmen etw. vzíti, přijmouti na sebe; etwas zur Verrichtung a. něco k vykonání na se vzíti, k sobě přijmouti; eine Forderung an Zahlungsſtatt a. ujmouti nějakou pohledanost v dluhu, místo placení; einen Wechſel a. *v.* Akzeptieren; an Kindesſtatt a. *v.* Adoptieren; die Farbe a. barvu chytati; 2. a. položiti něco za takové a takové; etw. als wahr a. něco za pravdu přijmouti; nehmen wir es an, angenommen ſagte, připustme tomu, že . . .; ſich jds. a. ujmouti se, zastati se koho.

Annehmlich *adj.* přijatelný; 2. příhodný, vhodný; 3. lahodný, líbezný, příjemný; -e Sicherheit přijatelná jistota.

Annektieren (lt.) připojiti.

Annetz-en etw. navlažovati něco, svlažovati; —pinſel *m.* navlažovací štětka *f.*, navlažovačka *f.*

Annexion *f.* (lt.) připojení *n.*; —sprojekt *n.* návrh na připojení.

Annieten přinýtovati.

Annihil-ation *f.* (lt.) zničení *n.*; —ieren zničiti.

Anniversarium *n.* (lt.) výročí, ročnice

anno (lt.) roku; a. neun roku devátého (1809) **a. currente** (lt.), *anno currente, anni currentis* (lt.), tohoto roku; *anno Domini* leta Páně; a. dazumal za onoho času, kdysi.

Annoch *adv. v.* Noch.

Annomination *f.* (lt.) hra ve slovích, slovná hra.

Annona *f.* (lt.) roční výtěžek *m.*; 2. A., *Anona f.* (lt.) lahevník *m.* (bot.).

Annonc-e *f.* (fr.) oznámení *n.*, návěští *n.*; —enbureau *n.* návěštna *f.*, návěštná, insertní kancelář; —ieren oznamovati, ohlašovati, návěští dávati.

Annotata *pl.* (lt.) *v.* Adnotata.

Annuität *f.* (lt.) dočasný důchod *m.*; 2. roční splátka *f.*

Annul-aris (lt.) kruhovitý; —ata *pl.* [(zool. červi obli.

Annullieren (lt.) zrušiti něco, neplatným učiniti.

Annulus *m.* (lt.) kruh *m.*; 2. prsten *m.*

Annus *m.* (lt.) rok *m.*

Anoblieren (fr.) do stavu šlechtického povýšiti.

Anode *f.* (phyſ.) vstup *m.*

Anodyn-ie *f.* (gr.) nedostatek bolestí porodních (med.); —um *n.* tišivý lék.

Anoia *f.* (gr.) tupost *f.*

Anomal, —iſch, —iſtiſch *adj.* nepravidelný; —ie *f.* (gr.) úchylka *f.*, odchylka *f.* (od pravidla), nepravidelnost *f.*

Anomie *f.* (gr.) bezzákonost *f.*, nevázanost *f.*

Anonychie *f.* (gr.) nedostatek nehtů.

Anonym, —iſch *adj.* (gr.) bezejmený, nejmenovaný, bez podpisu; -e Anzeige udání bezejmené, ud. bez podpisu; anonymní; —us *m.* (ungenannte Perſon) nejmenovaný *m.*

Anopsie *f.* (gr.) bezzrakost *f.*, slepota *f.*; 2. šilhavost, zahlídavost *f.*

Anordn-en etw. zříditi, spořádati, sestaviti něco; 2. nařídíti, rozkázati; letztwillig a. pořídíti, poslední pořízení učiniti; —ung *f.* spořádání *n.*, zřízení *n.*, sestavení *n.*; nach gehöriger A. beš Ausbrueš po náležitém spořádání výrazu; 2. nařízení, ustanovení *n.*; auf allerhöchſte A. k nejvyššímu příkazu (nařízení); letztwillige A. poslední pořízení.

Anorexie *f.* (gr.) nechutenství, bezchutenství *n.*, nechuť *f.* (k jídlu).

Anorganiſch *adj.* (gr.) neústrojný.

Anorgie *f.* (gr.) nezasvěcenost *f.*

Anormal *adj.* (gr.-lt.) nepravidelný.

Anorth-iſch *adj.* (gr.) trojklonný; —oid *n.* trojklonotvar *m.*; —oſkop *n.* (gr.) nepravohled *m.*; —otyp *n.* trojklono-

Anosie *f.* (gr.) beznemocí *n.* [tvar *m.*

Anosmie *f.* (gr.) bezčichost *f.* (ochrnutí čichu).

Anpacken etw. chopiti, chytiti, uchvátiti, popadnouti něco.

Anpappen přilepiti, nalepiti něco.

Anpass-en etw. einer Sache přispůsobiti, přiměřiti k čemu; 2. hoditi se k čemu; —end *adj.* přiměřený, vhodný, shodný.

Anpfahl *m.* (mont.) patník *m.*

Anpfählen tyčiti (chmel, víno).

Anpflanz-en etw. nasaditi; nasázeti; sich a. osaditi se; —ung *f.* nasázení *n.*; 2. sad *m.*; 3. osada *f. v.* Kolonie; —ungsverein *m.* jednota sadební, j. sadová, j. k zakládání sadů.

Anpochen zaklepati, zatlouci, zabouchati.

Anprall (-s, oh. M.) *m.* náraz *m.*, naražení *n.*, nápor *m.*; —en mf. naraziti oč, nač, uhoditi, udeřiti do čeho; —punkt *m.* střed (bod) nárazu.

Anpreien ein Schiff dotazovati se na směr korábu.

Anpreisen velebiti, vychvalovati koho.

Anprellen udeřiti, praštiti, uhoditi čím oč; fig. ošidíti, opáliti někoho.

Anprob-en, —leren etwas zkusiti, (průbovati) šat.

Anputz *m.* ustrojení, vystrojení *n.*; výstroj *m.*; —en ustrojiti, vystrojiti.

Anquick-en amalgamovati; —faß *n.* sud amalgamový; —ung *f.* amalgamování *n.*

Anrain-en spolu mezovati, sousediti; —er *m.* spolumezující soused; soumeznik *m.*

Anraten einem etwas poraditi; das A. rada *f.*, porada *f.*, poradění *n.*; auf jmds. A. k něčí radě, z něčí rady.

Anrauchen nakouřiti; eine Pfeife a. dýmku nakouřiti, rozkouřiti; a., anräuchern zakouřiti, nakouřiti.

Anrechn-en etwas přičísti, připočísti; započítati; einem etwas hoch a. vysoce komu něco vážiti, pokládati; a., einrechnen vpočísti; vom Verlaufe einer Frist anzurechnen od projití lhůty počitajíc; —ung *f.* přičtení, připočtení, vpočtení *n.*; A. in den Pflichtteil vpočtení v díl povinný.

Anrecht (-es, M. -e) *n.* půtah *m.* k něčemu, domnělé právo (nárok) *v.* Anspruch.

Anrede *f.* promluva *f.* k někomu; promluvení *n.* k někomu; Prüfungs-A. promluva při zkoušce, před zkouškou, po zkoušce; Schul-A. promluva *f.* školní; A. vor der Prüfung an die Gäste přivítání (hosti) *n.*

Anredefall *m.* (gram.) volatel *m. Vo-cativ.*

Anreden einen, eine Anrede an jmd. halten řeč míti k někomu, řeči přivítati, mluviti, promluviti k někomu.

Anreg-en etwas povzbuditi někoho k čemu, dáti podnět, pobídnouti; připomenouti co, zmínku učiniti o čem, hnouti něčím; ein Gefühl a. cit rozníti; es wurde der Zweifel angeregt vzbuzena pochybnost; —end *adj.* připomínavý; povzbuzující; —er *m.* nabízeč, podněcovač *m.*, ponoukatel; připomínač *m.*; —ung *f.* povzbuzení *n.*; podnět *m.*; připomenutí *n.*, etwas in A. bringen zmínku o něčem učiniti (hnouti něčím).

Anreiben etw. vetříti do něčeho.

Anreichern (Hütt.) rozhojniti (rudy).

Anreih-en přiřaditi, seřaditi; (Perlen, Korallen) navléci, navléknouti; navlékati; —nadel *f.* navlékací jehla, navlékačka.

Anreiß-en etwas natrhnouti, nadrápnouti, zadříti; načíti, začíti; *v.* Abzeichnen; —er *m.* natrhovač *m.* (beim Goldschm.) ryžovník *m.*

Anreiten mf. přijeti na koni; najeti, vjeti nač; bei einem a. k někomu zajeti; ein Pferd a. koně projížděti.

Anreiz (-es, M. -e) *m.* vnada *f.*, dráždidlo *n.*; —en einen podnítiti, podněcovati, dráždit, ponoukati; —end *adj.* dráždivý; —er *m.* dráždítel *m.*

Anrennen mf. přiběhnouti, přihnati se; naběhnouti nač; fig. naraziti, zle naraziti na něco.

Anrepartier-en rozvrhnouti; —ung *f.* rozvržení, rozvrhování *n.*

Anricht-en etw. udělati, učiniti; připraviti, přichystati, uchystati; die Speisen a. pokrmy n. jídla připraviti, přistrojiti, ustrojiti, přichystati; Schaden a. udělati, způsobiti škodu; eine Mühle a. ustrojiti (mlýn); was hast du angerichtet; cos to učinil, spáchal, stropil; —er *m.* strůjce *m.*, způsobitel, připravitel *m.*; —etisch *m.* přípravný stůl.

Anriechen mh. voněti komu vstříc; (nach etwas riechen) páchnouti čím; načichnouti; etw. a. přičichnouti k něčemu; etw. a. vyčichati, vyčenichati něco; po vůni n. po čichu poznati.

Anriß (-isses, M. -isse) *m.* nátrh *m.*, nátržek *m.*, natrženina *f.*

Anritt (-s, oh. M.) *m.* nájezd *m.*, příjezd *m.*

Anritzen naškrtnouti, naškrábnouti; einen Baum a. strom lizovati, natíti.

Anrollen mf. přikotáleti se; přikouleti se.

Anröteln narudkovati, rudkou znamenati.

Anrüchig, anrüchtig *adj.* rozhlášený, pověstný; vykřičený; (jur.) snížený; —keit -ost.

Anrück-en přitáhnouti, přitrhnouti, přimknouti; mf. přiblížiti se, posunouti se; —ung *f.* přitažení *n.*, přimknutí *n.*; Laut-A. (grm.) přimykání *n.*

Anrudern mf. přiveslovati kam; veslujíc nač vraziti.

Anruf (-s, ohne M.) *m.* zvolání *n.*; vzývání *n.*; —en einen volati, zavolati na koho; dovolávati se koho; prositi za něco; vzývati koho o pomoc; die Hilfe des Amtes a. dovolávati se úřadu o pomoc; žádati úřad za pomoc, dožadovati se od úřadu pomoci; žádati neb vyhledávati úřední pomoci; Gott um Hilfe a. Boha o pomoc vzývati, boží pomoci sobě žádati, Boha ku pomoci volati; Gott zum Zeugen a. Bohem se osvědčovati n. dokládati; —schreiben *n* (vlt.) volací list; —ung *f.* odvolání *n.*, dovolávání se koho *n.*; (im Spiel) vzývání neb volání božstva na pomoc, ku pomoci.

Anruhend *adj.* přiležící, připojený.
Anrühmen einem etwas schváliti, pochváliti, vychváliti komu něco n. koho.
Anrühren *v.* Berühren.
Ans = an das.
Ansäen etwas nasíti, osíti; sich se.
Ansag-e *f.* opověď *f.*, opovědění *n.*, opovídání, ohlášení *n.*; (Hof-) dvorní prohláška; A.-opovědný, opovědací; —en etwas ohlásiti, opověděti, oznámiti; der Gericht a. u práva udati, prohlásiti; —epoften *m.* opovědní zastávka; o. místo; —er *m.* opovědač, oznamovač *m.*; —ung *f.* *v.* Anſage.
Ansamm-eln etwas sebrati, sbírati; nahromaditi něco; sich se; —lung *f.* nasbírání, nahromadění *n.*
Ansässig *adj.* usedlý, osedlý; —er Bürger usedlý měšťan; a. machen osaditi se, osazovati se kde; —ſeit *f.* usedlost *f.*
Ansatz (-es, M. Anſätze) *m.* napadení, přepadení *n.*; 2. rozběh *m.*; einen A. zum Laufen nehmen rozběhnouti se; 3. A. schopnost, vtipnost *f.*; 4. A. in einer Rechnung položka *f.*; 5. A. saz̆ba *f.* *v.* Tarif; 6. A. der Krankheit náchylnost, náklonnost k nemoci; 7. A. (das angeſetzte Stück) přísada, násada *f.*; násadec *m.*; (mus.) námětek *m.*; 8. A. der Peitſche bičiště *n.*, žiliště *n.*; 9. A. einer Rohrenbahie (mech.) sedélko *n.*; 10. A. (das angeſpülte Land) náplav, nános *m.*; 11. A. (mont.) námětek *m.*; 12. (v. Speiſen im Geſchirre) nasazenina *f.*, připalenina *f.*; (mus.) er hat einen guten A. dobře přikládá.
Ansatz-brett (mont.) námětek *m.*; —rechnung *f.* počtářství odličné; —rohr *n.* trubka n. trubice nasazená; (zylindriſch) trubka válcovitá; (koniſch) tr. kuželovitá.
Ansaufen ſich nachlastati se.
Anſchaff-en etw. zjednati, objednati, pořídit, opatřiti; 2. nařídit, poručeti; 3. (im.) uhraditi, úhradu dáti; —ungen waren objednávati; —unggeſchäften *pl.* zakupný náklad; nákupný výdej; —ungswert kupní hodnota n. cena.
Anſchäften nasaditi, násadou opatřiti; (v. Gewehr) do pažby dáti, zapažbiti.
Anſchalen etwas naloupnouti.
Anſchalmen lizovati (strom).
Anſcharren etwas nahrnouti na něco.
Anſchau-en etwas ob. etwas hleděti, pohleděti, pohlédnouti, vzhlednouti na koho; naziratí patřiti na něco; ſinnlich angeſchaut smyslem pojatý; —enswert *adj.* podivání hodný; pozoruhodný; —lich *adj.* názorný, patrný, viditelný; a. machen představiti něco názorně; viditelné učiniti zobraziti; a. werden zrátiti se v čem, představiti se; —lichkeit *f.* názornost *f.*; zračitost; —ung *f.* pohlédění *n.*; vzhled na něco (na svět atd.); názor *m.*
Anſchauungs-unterricht *m.* názorné vyučování; —vermögen *n.* naziraci mohutnost, názornost, nazorbnost *f.*
Anſchein (-s, ob. M.) *m.* zdání *n.*, podobnost *f.*, podoba *f.*, pohled *m.*; tvárnost *f.*; A. geben zdání přidati n. přidávati čemu; dem —e nach jak se zdá; na pohled; podle všeho; —en svítiti na něco; osvěcovati něco; —end, —lich *adj.* zdánlivý; *adv.* zdánlivě; co se toliko zdá; napohled; —ungen *pl.* *f.* zdánlivosti *pl.* *f.*
Anſchellen zazvoniti, zacinkati.
Anſcher-e (M. -en) *f.* (Web.) osnova *f.*; —en přízi na stav natáhnouti, nasnovati, postaviti; (Seidenweb.) nastříhnouti.
Anſchicken připraviti, přichystati; sich zu etwas a. strojiti se n. chystati se k čemu.
Anſchieb-en přisunouti, přišoupnouti, přistrčiti; (Kegelſp.) začíti kouleti; —ling *m.*, —ſel (mech.) *v.* Anſchübling.
Anſchielen zašilhati, po očku na koho pohleděti.
Anſchießen nastřeliti, postřeliti; ein Gewehr a. zbraň zkoušeti; a., annähern přistaviti, přimknouti; připojiti; mſ. přiletěti, přiběhnouti.
Anſchiffen mſ. připlouti, připlaviti se.
Anſchirren přistrojiti koně, pochvy, postroj dáti koni.
Anſchlag (-s, M. Anſchläge) *m.* uhození *n.*, uderení *n.*; 2. (med.) náraz *m.*; 3. A. eines Zettels přibití, přilepení listu; öffentlicher A. veřejná vyhláška, návěští *n.* (na rozích ulic); 4. A. beim Gewehr náměr *m.*; směr *m.*; 5. (bei Türen, Fenſtern) přirážka *f.*; 6. (Mühl.) odrážka *f.*; 8. (Rechn.) rozvrh *m.*, rozpočet *m.*; *v.* Voranſchlag, Koſtenanſchlag; etw. in A. bringen připočísti, připočítati, přiraziti něco; außer A. bringen nepočítati; Wertanſchlag vycenění; 8. A. zámysl *m.*; böſer A. zlý úmysl, obmysl *m.*, úklad *m.*; —baumen *m.* (Mühl.) paleček *m.*
Anſchlagen etwas udeřiti, tlouci nač; (Forſtw.) *v.* Anplagen; a. (ment.) naložiti, naraziti; (Hütt.) die Gichten a. tlouci; das Gewehr a. k líci přiložiti (zaměřiti); a., etwas befeſtigen přibiti, přiraziti; eine Kundmachung a. nějaké návěští vyvěsiti; Feuer a. křesati, rozkř.; den Wert a. ceniti, vyceniti; odhadnouti; a. (von Hunden) štěkati.
Anſchläg-er *m.* přibíječ *m.*; 2. (mont.) narážeč *m.*, nakladač *m.*; —ig *adj.* obmyslný; důmyslný, chytrý.
Anſchlag-nadel *f.* (math.) jehla, jehlice *f.*; —rad *n.* (in Uhren) bicí kolečko; —sbetrag *m.* vyceněná suma; —welle *f.* (Mühl.) pytlování *n.*; —weſen *n.* návěštnictví *n.*; —zettel *n.* nárožní cedule (vyhláška *f.*, návěští, ohlášení, oznámení *n.*).
Anſchleichen (das Wild) (ndm.) šoulati [se), plížiti se za zvěří.
Anſchlämmen naplaviti, nanositi; sich a. naplaviti se.
Anſchleifen nabrousiti, vybrousiti.
Anſchließen etwas připojiti; svázati, upoutati; den Gefangenen a. vězně dáti do okovů, do pout, přikovati vězně; a. přilehati; sich a. připojiti se, přidružiti se; sich dem Strafverfahren a. při-

pojiti se k trestnímu řízení; eine angeſchloſſene Beilage přiložící spis; připojený spis.

Anſchluß (-ſſes, M. Anſchlüſſe) *m.*, připojení *n.*; přiložení *n.*; die Beilagen folgen in A. mít přílohy zároveň se vracejí; 2. A. (Beilage) příloha *f.*

Anſchmieden přikovati, ukovati.

Anſchmiegen přitisknouti, přivinouti; ſich a. (an etwas &c.) přituliti se, přivinouti se (k někomu).

Anſchmieren etw. namazati, přimazati, omazati; einem etwas a. oklamati n. napáliti koho čím (zbožím).

Anſchnallen přezkou připnouti.

Anſchnarchen einen obořiti se, osopiti se na koho; (im Schlafe) na někoho chrápati.

Anſchneiden etwas nakrojiti, naříznouti; mit der Schere a. nastřihnouti; Brot a. načíti chléb, nakrojiti.

Anſchnitt (-es, M. -e) *m.* nákroj *m.*, nákrojek *m.*, náčinek *m.*; nářez *m.*, naříznutí *n.*; navroubení *n.*; vrub *m.*; A. (mont.) popisování nákladů; A. (vom Brot) skrojek *m.*; A. einer Ader naříznutí žíly; —ſchere *f.* (Glash.) odstřihovačky *pl. f.*; —ſrechnung vrub *m.*, počet na vrub.

Anſchnüren přišněrovati, ušněrovati.

Anſchobern etwas nakupiti něco.

Anſchoppung *f.* (med.) zácpa, nácpa *f.*

Anſchov-e (M. -en) *f.*, —tš *m.* (fr.) anšovka *f.*

Anſchrauben etwas přišroubovati co.

Anſchreib-en etw. napsati, zaps. kam; die Zahlen a. psáti čísla; jmb. an die Steuer a. zapsati na někoho daň; an die Gewähr a. někomu něco veřejnými knihami zapsati; a. poznamenati; —ung *f.* zapsání knihami veřejnými, vložení do knih.

Anſchreien einen na někoho křičeti.

Anſchrot *n.*, —e *f.* (Tuchm.) okraj *m.*, okrajek *m.*; —en začíti šrotovati; (Tuchm.) přitkati.

Anſchub (-es, oh. M.) *m.* nastrčení *n.*, nástrček *m.*; (Kegelſp.) první hod.

Anſchübling (-s) *m.* (arch.) námětek *m.*

Anſchuhen podšiti boty; 2. obouti koho; e. Pfahl a. obouti (kůl).

Anſchuld-en, —igen einen viniti, obv., obviňovati koho z čeho, čím; —igung *f.* obvinění *n.*; —igungs- obviňovací; —igungsbeweis *m.* obviňovací dukaz.

Anſchüren (das Feuer) prohrábnouti oheň; opraviti oheň, rozkutiti oheň.

Anſchuß (-ſſes, M. Anſchüſſe) *m.* začátek střelby; A. des Wildes postřelení, nastřelení *n.*; nástřel *m.*; (die Stelle) postřel *m.*; A. des Waſſers příval *m.* v. Kriſtalliſation; (chem.) vystřelení *n.*

Anſchütt (M. -en) *f.* náplav *m.*; 2. náplavné právo *n.*; —e *f.* (mont.) štěrk; —en nasypati; naplavati, -ovati.

Anſchützen (Waſſer) nadržeti vodu; (vody); eine Maſchine a. spustiti (stroj).

Anſchwängern (mech.) napojiti.

Anſchwärz-en etw. začerniti, počerniti, načerniti; einen a. očerniti (osočiti) někoho; —ung *f.* očernění; začernění *n.*

Anſchwatzen einem etw. namluviti komu čeho; někoho přemluviti.

Anſchwell (-es, M. -e) *m.* zásnova *f.*; —en zasnovati.

Anſchweißen přivařiti kovy; (vbm.) nastřeliti, postřeliti, raniti.

Anſchwell-en mſ. naběhnouti; nabubřeti, nadmouti se, napuchnouti, vzpuchnouti; das Waſſer a. nadržeti; —ung *f.* (med.) naběhnutí *n.*; nadmutí *n.*; naběhlina *f.*; opuchlina *f.*; oduřelost *f.*; nános *m.*; —en etw. naplaviti.

Anſchwemm-e *f.* náplavka *f.*; 2. náplav *m.* [vati.

Anſchwimmen mſ. připlouti, připlo-

Anſegeln mſ. připlouti, vplouti na něco.

Anſeh-en einen ob. etwas dívati se, hleděti, pohl., patřiti, zříti na něco u. někoho; nicht a. können nemoci snesti; a. ohlédati se nač; ohled nač míti n. brátí, hleděti nač; die Koſten nicht a. na útraty nehleděti; útrat nelitovati, nešetřiti; a. für etwas považovati, pokládati zač, míti zač; etwas für einen Beweis a. považovati za důkaz; a., auf etw. zielen směřovati, čeliti k čemu, worauf ſich es angeſehen k čemu se tím čelí, k čemu to směřuje? das A. ohledění *n.*, zření *n.*, patření *n.*; 2. postava *f.*, podobnost *f.*, tvářnost *f.*; 3. pohled *m.*, vzezření *n.*; 4. četrnost, vážnost *f.*; 5. důstojenství *n.*, hodnost *f.*; —nlich *adj.* vážný, ctěný, vzácný; značný; -heit -ost; —ung *f.* ohled. zřetel *m.*; A. der Perſonen přijímání osob *st.*; in A. (*c. gen.*) s strany toho, z ohledu na to, prohlédajíc k tomu.

Anſeng-en etw. ožáhnouti, přižáhnouti; —ung *f.* ožehnutí, přižehnutí *n.*

Anſer *m.* (lt.) husa *f.* Gans.

Anſetz-blatt *n.*; (Typ.) vystavený list; —en etw. přisaditi, nasaditi, přiložiti, přistaviti; Blutegel a. pijavky sázeti; die Feder a. pero do ruky vzíti, perem trhnouti; a. přišiti, přistehnouti, nasaditi; (vbm.) zasaditi, založiti, do líce vzíti; den Anker zum Magnet a. přiložiti kotvici k magnetu; a. postaviti, položiti n. brátí; einen Wert für eine Größe a. (math.) položiti; eine Gleichung, eine Rechnung a. postaviti; den Preis a. určiti cenu; die Gebühren a. vyměřiti, ustanoviti, udati platy; den Tag a. položiti den, určiti den; eine Tagſatzung a. položiti stání, rok; a. v. Anſchwemmen; das an ein Ufer angeſetzte Erdreich náplav, nános, *st.* nákel; ſich a. usaditi se, nasaditi se; umístiti se; mb. zum Springen a. nakročiti; a. doléhati, dorážeti; der Feind ſetzte dreimal an nepřítel třikrát dorážel; a. zaroditi se, zarozovati se; tučněti, dobře zakládati; (v. Tieren) březí se státi, březí

An ſich *v.* An. [býti.

Anſicht (M. -en) *f.* úběr etwas náhled, názor *m.* (smýšlení, domnění *n.*); 2. vzhled, pohled; A. von Prag pohled na Prahu; —ig werden (*o. gen. et acc.*) spozorovati, spatřiti, uviděti, shlednouti; objeviti se; —skarte *f.* pohlednice *f.*

Ansiedel *n.*, —et *f.* osada *f.*; —n osidliti, osaditi.

Ansieden zavařiti, přivařiti.

Ansiedl-er *m.* osadník *m.*, přistěhovalec *m.*; —ung *f.* usazení, osídlení *n.*; osada *f. v.* Kolonie.

Ansillen (den Lockvogel) spírovati.

Ansinnen einem etwas přičítati n. pokládati co komu; domnívati se, domýšleti se čeho o kom; das A. domnění *n.*; zámysl *m.*

Ansitz (-es, oh. M.) *m.* usedlost *f.*, stálé přebývání *n.*; (wbm.) *v.* Ansitand; —en seděti vedle; (mont.) osaditi se, zasednouti.

Ansonst *adv.* (vlt.) *v.* Sonst.

Anspann (-es, M. -e) *m.* (*f.*) potah *m.*, připřež *f.*; —en (z. B. den Riemen) natáhnouti, napnouti (řemen); alle Kräfte a. všecku sílu svou vynaložiti, napnouti, namáhati se ze všech sil, všemi silami; 2. a. zapřáhnouti; 3. einen Teich a. nadržeti, nahnati (rybník).

Anspänner *m.* sedlák-držitel potahu, přípřežník *m.*

Anspeien napliti, naplivati na koho.

Anspicken naspikovati; fig. pomastiti.

Anspiel-en začíti hru, vyhoditi; 2. auf etw., auf einen a. narážeti na něco, na někoho; —ung *f.* narážka *f.*, narážení *n.*, nepravá karta (ve hře).

Anspießen etw. napíchnouti, nabodnouti; einen Verbrecher a. zločince na kůl naraziti.

Anspinn-en začíti přísti; 2. připřísti; 3. fig. etwas a. sosnovati něco, nastrojiti něco; das A., —ung *f.* popřádání, zapřádání *n.*; A. einer verbrecherischen Handlung osnování zločinného skutku.

Anspitzen zašpicatiti, přišpičatiti; angespitzt fig. nafuknutý, natrknutý.

Anspornen (ein Pferd) ostruhou bodnouti, pobodnouti; fig. einen a. pobídnouti, pobízeti, povzbuditi.

Ansprache *f.* promluva *f.*, promlouvení (k někomu), (oslovení, oslov); A. an das Publikum promluva n. slovo k obecenstvu; 2. A. obliba *f.*

Ansprang *m.* vyraženina *f.* (ve tváři); *v.* Anſprung.

Ansprech-en einen promluviti k někomu (osloviti koho); einen um etw. a. prositi, požádati koho zač (o něco); říkati komu oč; vyhledávati čeho na kom; domlouvati se oč; ein Recht a. dovolávati se práva; bei einem a. k někomu zajíti; die Sache ſpricht mich an ta věc mě zajímá; angeſprochenes Recht pohledávané právo; —end *adj.* milý, líbý, příjemný.

Ansprengen etw. pokropiti, poprýskati, postříkati; 2. einen Felſen a. skálu natrhnouti; 3. ein Pferd a. koně pobodnouti; 4. a. mſ., angeſprengt kommen přicválati, tryskem přiraziti.

Anspritzen etw. postříkati, zastříkati, poprýskati.

Anspruch (-s oder -es, M. Anſprüche) *m. v.* Anſprache; 2. A. požadování *n.*, pohledávání, vyhledávání čeho na kom, půtah *m.*, nárok *m.* (k čemu), nároky *pl.*, einen A. auf etwas haben práva svého k něčemu pohledávati (nároky činiti); einen in A. nehmen žádati čeho na kom; zu ſehr in A. nehmen příliš mnoho žádati, vyhledávati; die Beratungen werden einige Tage in A. nehmen porady potrvají několik dní, budou vyžadovati několik dní; in A. genommen potřebovaný; Anſprüche auf etwas machen dovolávati se svého práva; ungerechte -e machen nespravedlivě něčeho pohledávati; —los *adj.* neosobivý, skromný; bez nároků; —voll *adj.* osobivý.

Ansprung *m.* náskok *m. v.* Anlauf; (med.) úročky *pl.*

Anspülen naplaviti; nanositi; mh. přitéci, přitékati.

Anstalt *f.* příprava *f.*; *pl.* —en přípravy *pl.*, chystání *n.*, hotovení *n.*, strojení *n.*; —en machen, treffen přípravy činiti, chystati; chystati se k čemu; opatřiti co, učiniti opatření; 2. A., Inſtitut ústav *m.*

Anstämmen *v.* Anſtemmen.

Anstand (-s u. -es, oh. M.) *m.* prodlení *n.*, meškání *n.*, odklad *m.*; 2. A. (wbm.) čekání *n.*, číhaná *f.*; auf den A. gehen na číhanou n. na čekanou jíti; 3. A. (Würde) vážnost *f.*, slušnost *f.*; mit A. slušně, vážně; 4. A. (M. Anſtände) závada *f.*, překážka *f.*, pochybnost *f.*, námitka, pozastávka *f.*; jdm. einen A. machen, gegen jdn. einen A. erheben učiniti komu závadu, námitku; Anſtände machen nesnáze někomu v něčem činiti; einen A. beheben závadu odstraniti; pochybnosti n. překážky odvarovati; bei ſich erhebenden Anſtänden vzešla-li by o něco jaká pochybnost; ohne A. bez překážky, bez závady; A. nehmen rozpakovati se, rozmýšleti se; zpěčovati se, zdráhati se, váhati, na rozpacích býti; keinen A. nehmen neváhati, nerozpakovati se.

Anständig *adj.* slušný, vážný, spůsobný; das iſt mir nicht a. to mi není vhod; —keit *f.* slušnost *f.*

Anstands-brief *m.* list slušnosti, list zdvořilosti; —bube *f.*, —ort *m.* záchodek *m*; —dame *f.* (Theatr.) vážná dáma *f.*; —los *adj.* bezzávadný; *adv.* bez závady, bez překážky.

Anstarren etwas oder einen upříti oči n. zrak na koho, upřeným zrakem na koho hleděti.

Anstatt *prp. c. gen.* místo, namísto, namísto ... , za ...

Anstaunen etwas s úžasem n. s podivením nač hleděti.

Anstechen napíchnouti, nabodnouti; den Wein A. víno načíti.

Anstech-bar *adj.* nastrčitelný; 2. nakažlivý, nákazy schopný; —igkeit *n. v.* Anſtedungsgift; -en etw. nastrčiti nač; mit Nadeln a. ꝛc. připnouti, přitknouti, přišpendliti; 2. a. (ein Haus) zapáliti; 3. (v. Krankh.) nakaziti; 4. ein Faß a. načíti sud; —end *adj.* nakažlivý, -e Krankheit nakažlivá nemoc; —ung *f.* nastrčení *n.*, připnutí *n.*; 2. (Anzündung) zapálení *n.*; 3. (Arzt.) nákaza *f.*, naka-

žení *n.*, —ungsgift *n.* nakažlivina *f.*, nakazový jed.

Anstehen *mh. u. mf.* státi při něčem, webl a. slušeti někomu; líbiti se, vhod býti; a., aufgeſchoben ſein prodlíti, čekati; rozpakovati se, pochybovati; etwas a. laſſen něco ještě odložiti, s něčím prodlíti.

Anſtell-en *etw.* přistaviti, postaviti k čemu; 2. jmd. als Beamten a. propůjčiti *n.* uděliti komu úřadu; ustanoviti za úředníka; dosaditi, usaditi koho na úřad; bei einem Amte angeſtellt v úřadě postavený; er iſt als Schreiber angeſtellt worden dostal se za písaře, je ustanoven, dosazen za písaře; er iſt ſchon angeſtellt má už místo *n.* službu, má už úřad; jmd. a. zaopatřiti komu práci; 3. *o* (*mbm.*) na čekanou postaviti; 4. *etw.* a. učiniti, zříditi, nastrojiti něco; einen Verſuch a. zkoušku učiniti; eine Verſchwörung a. spiknutí ztropiti, zosnovati; eine Ware a. zboží za jistou cenu nechati na vůli; ſich a. stavěti se, dělati se, přetvářeti se; (*mbm.*) na čekanou jíti *n.* se postaviti; —ig *adj.* přihodný; —ung *f.* přistavení; postavení *n.*; 2. dosazení *n.* na úřad; ustanovení *n.* (za úředníka); A. e. Kommiſſion ustanovení, zřízení komise.

Anſtellungs-dekret *n.* ustanovovací dekret, zřizovací d., dosazovací d.; —fähigkeit *f.* způsobilost k úřadu, ke službě; —geſuch *n.* žádost za službu; —loſigkeit *f.* čas bez služby.

Anſtemmen *etw.* opříti něco o něco; ſich a. opříti se, opírati se.

Anſtich (-eß) *m.* nabodnutí *n.*, nábod *m.*; (v. Bier) načetí *n.* (piva).

Anſticheln popichovati koho.

Anſtieren *v.* Anſtarren.

Anſtift-en *etw.* ztropiti, způsobiti; fig. einen zu etw. a. nabádati, navésti koho k čemu; falſche Zeugen a. křivé svědky namluviti; etw. Böſes a. něco zlého stropiti, spáchati; spískati něco; A. *n.* návod *m.*; auf meinen A.? čím návodem, z čího návodu? auf ſein A. jeho návodem, z jeho návodu; —er *m.* strůjce, původce, nabádač, pobádač, návodce *m.*; návodčí (*st.* návod, a); A. eines Verbrechens strůjce zločinu *m.*; —ung *f.* návod *m.*

Anſtimmen ein Lied zapěti, zazpívati; zahrati; (ein Inſtrument a.) nastrojiti, naladiti. [naprati se.

Anſtopfen nacpati; ſich a. nacpati se,

Anſtoß (-eßes, M. Anſtöße) *m.* náraz *m.*, narážení *n.*; 2. úraz, ústrk *m.*; pohoršení *n.*, závada *f.*, podnět *m.*; fig. Stein des —eſſes kámen úrazu; A. zu etw. geben dáti k něčemu podnět, popud; A. nehmen pohoršiti se; —en zavaditi o něco, vraziti, udeřiti, uhoditi do čeho; připojiti, přiraziti, naraziti, ponaraziti; zajíkati se, koktati; *v.* Angrenzen; das A. des Handelsverbes úmluva ústní rukoudáním; —end *adj.* vrážlivý; zavadivý; sousední, vedlejší; mit der Zunge a. zajíkavý, koktavý.

Anſtößig *adj.* zavadivý; vrážlivý; 2. naražený, porušený; 3. (-e Reden) pohoršlivý; urážlivý; závadný.

Anſtreben (*etw.*, einen Zweck) směřovati k čemu; zaměřovati, čeliti, snažiti se k čemu; gegen das Böſe a. usilovati proti zlému.

Anſtrecken *v.* Ausdehnen, Anſpannen.

Anſtreich-en etwas natříti něco, potříti, natírati; pomazati, namazati něco; fig. einem etwas a. kárati, trestati koho; ſich a. nalíčiti se; —er *m.* natěrač *m.*; —ergewerbe *n.* natěračství *n.*, živnost natěračská. [Wand) zavaditi oč.

Anſtreifen (mit dem Kleide an die

Anſtreng-en *etw.* natáhnouti; jd. a. dohánětí, přidržovati koho k čemu; das Zugvieh a. unavovati; eine Klage a. žalovati, žalobu podati na koho; einen Prozeß a. počíti právní při; ſich a. namáhati se, snažiti se; —ung *f.* namáhání *n.*

Anſtrich *m.* natření *n.*; nátěr *m.*; 2. líčidlo *n.*; 3. fig. obmysl *m.*, šalba *f.*; 4. přídech, náznatek *m.*

Anſtrömen *mf.* přitéci; fig. valiti se.

Anſtücken nastaviti něco.

Anſturm *m.* útok, nástup *m.*; naléhání *n.*; anſtürmen útokem hnáti, dorážeti.

Anſturz *m.* shrknutí *n.*; 2. nával *m.*

Anſuch-en einen um etwas žádati koho zač, žádati na kom, od koho čeho; das A., —ung *f.* žádání *n.*, žádost *f.*; —ungſchreiben *n.* žádací list *m.*

Anſud *m.* přívar *m.*

Anſummen *mh.* přibývati; *mf.* přibzučeti, bzuče přiletěti.

Antagon-ismus *m.* (gr.) odpíravost (protivnictví) *n.*; —iſt (-en) *m.* protivník *m.*; odpůrce, protichůdce *m.*; *pl.* —iſten (anatom.) protisvaly *pl. m.*

Antakeln lany opatřiti (loď).

Antaphroditiſche Mittel *pl.* (med.) láskoborné prostředky *pl. m.*

Antapodoſis *f.* (gr.) opodobení *n.*

Antarktiſch *adj.* (gr.) jižní.

Antaſten etwas dotknouti se něčeho; hmatati na něco, ohmatati něco; einen a. sáhnouti na koho; jmdš Ehre a. naříknouti koho, dotýkati se cti, utrhati na cti.

Ante (lt.) před; —*acta pl.* dříve zběhlé, dříve stalé; —*cedens* (lt.) předchozí, předcházející, předchodný; (log.) následek *m.*, předvětí *n.*; —datieren datovati napřed; —diluvianiſch *adj.* předpotopní; —flexion *f.* (lt.) přechýlení, nachýlení *n.*

Anteil *m.* (*n.*) (z. B. einer Geſellſchaft) díl, podíl *m.*; 2. (Teilnahme) účastenství (v čem, při čem) *n.*; A. an einer Sache haben účastenství v něčem míti; účastniti se čeho; 3. A. přináška *f.*; —haber *m.* podílník, účastník *m.*; —ig *adj.* účastný; —ſchein *m.* podílčí list *m.*

Ante-logium *n.* (lt.-gr.) předmluva *f.*, proslov *m.*; —ludium *n.* předehra *f. v. Praeludium.* [*pl. f.*

Anten *pl.* (lt.) pilíře průčelní, lezíny

Antenn-e *pl.* (lt.) tykadlo *n.*

Ante-okkupation *f.* (lt.) řeči předchvácení *n.*; zaujetí, upředčení *n.*; —*penultima* *f.* (lt.) třetí slabika od konce;

—verſion *f.* vyklopení *n.*; —zedentien *pl.* předchozí okolnosti.

Anthelmintikum *n.* (gr.) lék červy mořící, červomor *m.* [mille *f.*

Anthemis *f.* (gr.) rmen *m.*, Ackerka-

Anther-a *f.* (gr.) (bot.) prašník *m.*, Staubbeutel *m.*; —tbienbeutel *m.* torbička *f.*; —tbienſcheibe *f.* kotouč pelničný *m.*; —tbium, —tbie *f.* (bot.) pelnice *f.*

Antho-logie *f.* (gr.) antologie *f.*, květobraní *n.*, květoběr *m.*, výbor (květný) *m.*; —pbila *pl.* včelovití hmyzi; —pbo-rium *n.* (bot.) sloupec plemenidelný; —zoa *pl. n.* polypově květoviti.

Anthos *m.* (gr.) květ *m.*

Anthoxanthum *n.* (gr.) voňavka *f.*, Ruchgras *n.*

Anthrax *m.* (gr.) (med.) sněť slezinná; uhlík, karbunkl *m.*, perský oheň *m.*

Anthrazen *n.* antracen *m.*

Anthrazit *m.* uhlovec *m.* (min.).

Anthropo-logie *f.* (gr.) antropologie *f.*, člověkověda *f.*, člověkosloví *n.*; —metrie tělověrství *n.*

Anthropomorph-ie *f.* (gr.) zčlověčení *n.*; —iſch *adj.* člověkotvárný; *adv.* člověkotvarně, zčlověčeně; —iſieren zčlověčiti, -ovati; —iſmus *m.* zčlověčování, zčlověčovatelství *n.*; —iſtiſch *adj.* zčlověčovatelský.

Anthus *m.* (zool.) linduška *f.*

Anti-aditis *f.* (gr.) zánět v hrdle, z. mandlí (med.); —brachium *n.* předloktí, předramení *n.*; —chambre *f.* (fr.) předpokoj *m.*, předsíň *f.*; —chambrieren čekati v předsíni, fig. doprošovati se přízně; —chriſt *m.* antikrist (protikrist) *m.*

Antidatieren datovati napřed.

Anti-dotum *n.* (gr.) protilék *m.*; —hydrotiſches Mittel lék proti vodnatosti.

Antik (fr.-it.) *adj.* starožitný, starobylý; antický; —e *f.* starobylost, stařina, antika *f.*; *pl.* —en starožitnosti, starviny *pl. f.*; —enkabinet *n.* antikovna *f.*, síň antik, síň starožitností.

Antiklimax *f.* (gr.) sestupování *n.*, postup, postupování k menšímu.

Antikritik *f.* (gr.) protikritika *f.*

Antilope (M. -en) *f.* sajka, antilopa *f.*; —njagd *f.* lov na sajky.

Anti-meria *f.* (gr.) podmitka *f.*; —metatbeſe, —metatbeſis *f.* opačnost s přestavením.

Antimilitarismus *m.* protivojenství *n.*

Antimon *n.* antimon *m.* (strabik, surmík, sklenec); —glanz, —it *m.* antimonit, antimonovec *m.*; —ſaure Salze *pl.* antimoničnany *pl. m.*

Anti-nomia *f.* (gr.) neshoda v zákonech; různosloví *n.*, rozpornost *f.*; —nomiſt *m.* zákonoborce *m.*; —patbie *f.* nelibost, nechuť, protivnost *f.*; protiva *m.*, protičinost *f.*; —pharmakon *n.* protijed *m.*; —pblegmatiſch *adj.* protizánětný, protizápalný; —pbone *f.* antifona *f.*, protizpěv, odzpěv *m.*; —pbraſis *f.* protiznačnost *f.*; —pode (-en) *m.* protinožec *m.*

Antiqu-a *f.* antikva *f.*, rovná n. stojatá latinka *f.*; —ar (-s, M. -e) *m.* antikvář, starožitník *m.*; —arbandlung *f.* antikvářství *n.*, obchod se starými knihami; —tät *f.* (M. -en) starožitnina, starožitnost, starobylost, stařina *f.* [huba.

Antirrhinum *n.* (bot.) hledík *m.*, vlčí

Antisch *adj.* antický, starověký.

Anti-scil *pl. m.* (geogr.) protistinci; —ſemit (-en) *m.* antisemita, protižid *m.*; —ſemitiſch *adj.* protižidovský; —ſeptiſch (gr.) *adj.* protihnilobný, protisnětivný; —ſforbutika *pl.* léky (prostředky) proti kurdějím; —ſpaſtiſch *adj.* protikřečný; —ſtropbe *f.* protisloha, antistrofa *f.*; —ſtropbiſch *adj.* protislohový, antistrofický; —tbeſe, tbeſis *f.* protiklad *m.*, protivěta, protisada *f.*; 2. směna, obměna *f.*; —tbetiſch *adj.* protikladný; —tbeton *n.* opačný výrok *m.*; —trinitarier *m.* (Sekte) protitrojičník *m.*

Antizipando *adv.* (it.) předchozím vybíráním, napřed vybíraje.

Antizipation *f.* (it.) anticipace *f.*, předchozí vybírání (peněz); —srate *f.* lhůta napřed splatná; —sſcheln *m.* anticipatka *f.*

Antizipat-rate *f. v.* Antizipationsrate; —zahlung *f.* předchozí placení *n.*, napřední placení, placení napřed; —zahlungstermin *m.* lhůta k placení napřed.

Antizipieren etwas vziti neb brati napřed; předplatiti. [čtvrtek.

Antlaßtag *m.* (vlt.) (Entlaßtag) zelený

Antlitz (-es, M. -e) *n.* obličej *m.*

Antöci *pl. m.* (gr.) protidomci *pl. m.*

Antonomasie *f.* (gr.) přezvání, přejmenování *n.*

Antons-feuer *n.* (med.) oheň sv. Antonína, *v.* Rotlauf; —kreuz *n.* kříž Antonínský (T).

Antrag (-s, M. Anträge) *m.* návrh *m.*, předložení *n.*; nabídnutí *n.*; einen A. ſtellen, A. machen, —en einem etw., auf etw. navrhnouti (-ovati), nabídnouti něco, činiti návrh; ſich a. (ſich anbieten), nabízeti se, nabídnouti se k čemu; —ſteller *m.* navrhovatel *m.*; —ſtellung *f.* navrhování *n.*

Antrauen einem eine Perſon oddati.

Antreffen etw. (einen) nalézti, najíti něco n. koho, zastihnouti koho u koho; mí. vraziti do čeho.

Antreib-en etw. přiháněti, dohánětí, pobádati; einen zu etw. a. nabádati, pobádati, ponoukati, pobízeti; (Hütt.) s tavením začíti; mí. hnáti se, hrnouti se; —er *m.* podněcovatel, ponoukatel, pobadač, nabadač pobízeč, poháněč *m.*

Antret-en etw. přikročíti k čemu, začíti něco; den Weg a. eine Reiſe a. vydati se na cestu, nastoupiti cestu; etw. a. ujmouti něco, uvázati se v něco; ein Amt, eine Herrſchaft, die Regierung a. nastoupiti (v) úřad, dědictví, vládu; ujmouti se úřadu, dědictví, vlády; uvázati se v úřad atd.; einen Beweis a. přistoupiti, p. ikročiti; —a. (mil.) přistoupit; —ung *f.* přikročení k něčemu, uvázání se v něco.

Antrieb (-es, M. -e) *m.* podnět, popud *m.*, pobídka, pobudka *f.*, naléhání,

doléhání *n.*; aus eigenem —e samochtě, bez pobízení, z vlastní vůle, z vlastního popudu; 2. pohon *m.*

Antrinken sich podnapiti se.

Antritt (-es, M. -e) *m.* přikročení *n.*, přistoupení k něčemu; 2. začetí *n.*, začátek, přístup *m.*; 3. podnožka *f.*, nášlapek *m.*; 4. přededvoří, předsíní *n.*; 5. mimochod, jinochod *m.*

Antritts- přístupní; —geld *n.* přístupné *n.*; —predigt *f.* vstupné kázaní, nástupné kázaní *n.*; —rede *f.* vstupní řeč, nástupná řeč *f.*

Antro-flexio (*f.*) *uteri* zpříčení matky do předu; —*versio f.* přepáčení matky.

Antrum *n.* (gr.-lt.) (zool.) nora *f.*

Antun (ein Kleid) obléci, oblékati; ustrojiti; Ehre a. prokazovati čest; Gewalt a. (einem) násilí učiniti; angetan

Antvogel (-s) *m. v.* Ente. [ustrojen.

Antwort (M. -en) *f.* odpověď *f.*; Rede und A. geben odpověděti, odpověď dáti; —en einem auf etwas odpověděti na co, odpověď dáti k čemu· —schreiben *n.* písemná odpověď *f.*, odpovědní list *m.*; —schrift *f.* odvětný spis, odveta *f.*

Anurie *f.* (gr.) bezmočí *n.*, nedostatek moči (med.). [bieren.

Anversuchen einem etwas *v.* Anpro-

Anvertrau-en einem etwas svěřiti někomu něco, odevzdati komu co; sich a. svěřiti se; —ung *f.* svěření *n.*

Anverwandt *adj.* příbuzný; —e *f.* příbuzná *f.*; —er *m.* příbuzný *m.*; —schaft *f.* příbuzenství *n.*

Anvisieren (math.) měřiti, směřiti, přiměřiti, zaměřiti k čemu.

Anwachs (-es, ob. M.) *m.* přibývání, přirůstání, vzrůstání, množení, vzmáhání *n.*; přírůstek *m.*; —en mſ. růsti, vzrůsti, vzrůstati, přirůsti; vzmáhati se, rozmáhati se; —ende Zinsen *pl.* vzrůstající úroky; —ungsrecht *n.* právo přirůstavé (mezi dědici).

Anwalt (-s, M. -e) *m.* (des Beschuldigten) zástupce (právní); návladní, -ího *m.*; Staatsa. státní zástupce *m.*; —schaft *f.* zastupitelství *n.*; návladnictví *n.*; —skammer *f.* advokátní komora *f.*; —sprozeß *m.* spor (proces) zastupovaný advokátem. [(při orbě).

Anwand (M. Anwände) *f.* souvrať *f.*

Anwand-eln; die Krankheit wandelt ihn an nemoc se ho chytá, nemoc se o něj pokouší; was ist dir angewandelt? co se ti stalo? —lung *f.* napadnutí *n.*; A. von Unwohlsein zachvat chorobnosti.

Anwärmen nahřáti, nahřívati.

Anwärter *m.* nápadník *m.*; čekatel *m.*; —ig *adj.* (vlt.) *v.* Gegenwartig.

Anwartschaft *f.* nápadnictví, čekanství, čekatelství *n.*

Anweben etwas přitkati.

Anweh-e *f.* návěj *f.*; —en naváti, zaváti; fig. ovanouti, oblétati.

Anweise- poúkazný; —geschäft *n.* poúkazný obchod *m.*

Anweisen einem etwas poukázati, naříditi, přikázati něco; den Gehalt zahlbar a. někomu poukázati služné k výplatě; a., verweisen odkázati někoho k něčemu.

Anweis-er *m.* poúkazce *m.*; —gut *n.* poúkazné zboží; —ung *f.* poukázka *f.*; (Kassa-A.) pokladní poukázka *f.*, poukázka na pokladnu; Zahlungs-A. poukázka na plat; 2. A., (Instruction) naučení, navedení *n.*; —ungsbuch *n.* poúkazná kniha; —ungsgebühr *f.* poúkazné *n.*, poplatek za poukazku; —ungsgeschäft *n.* poúkazný obchod.

Anwelle *f.* (mech.) zhlaví *n.*

Anwend-bar *adj.* upotřebitelný, užitebný, užitelný, čeho lze užíti; die Verordnung ist auch auf andere Fälle a. nařízení lze vztahovati také k jiným případnostem; —barkeit *f.* upotřebitelnost *f.*; Umfang an der A. des Gesetzes míra, pokud se zákona užívati dá, pokud lze zákon vztahovati; —e *f.* souvrať *f.* (na poli); —en užíti, použíti čeho, vynaložiti, upotřebiti; Mühe zu etwas a. přičiniti se o něco; 2. a. vztáhnouti, vztahovati něco k něčemu; eine Verordnung auf andere Fälle a. vztahovati některé nařízení na jiné případnosti, k jiným případnostem; angewandt užitý, upotřebený; —erecht *n.* právo souvratní; —ung *f.* užití, použití, používání, upotřebení čeho k čemu; A. (Applizierung) vztahování něčeho k něčemu n. na něco; A. finden vztahovati se k něčemu.

Anwerb-en (einen zu etwas) namluviti, namlouvati koho k čemu; zjednati; najmouti; um ein Frauenzimmer a. uchazeti se o děvče; namlouvati si; —er *m.* námluvčí, namlouvač, uchazeč *m.*; —ung *f.* namluvení, zjednání, najmutí *n.*

Anwerben (seine Tochter, seine Ware) odbyti dceru, zboží.

Anwerfen začíti házeti; etwas anwerfen hoditi nač, nahazovati; ovrhnouti, obvrhnouti, omítnouti, obmítnouti, obmítati.

Anwes-en *n.* bydliště *n.*; usedlost *f.*; —end *adj.* přítomný; im Lande a. sein přítomen býti v zemi; —enheit *f.* přítomnost *f.* [an to se mi protiví, ošklivi.

Anwidern oškliviti se; es widert mich

Anwirken přidělati *v.* Anweben.

Anwohn-en mh. vedle obývati; —er *m.* soused *m.*

Anwuchern mſ. vybujněti, rozbujněti.

Anwuchs (-ses, M. Anwüchse) *m.* přírůstek, narůstek *m.*, vyrostlina *f.*

Anwünschen einem etwas přáti, žádati komu čeho.

Anwurf (-es, M. Anwürfe) *m.* nahazování, obmítání *n.*; omítka, obmítka *f.*, ovrh *m.* [niti se, přikořeniti se.

Anwurzeln mſ. vkořeniti se, zakořeni-

Anzahl (ob. M.) *f.* počet *m.*; číslo *n.*; mathematische A. veličina *f.*

Anzählen začíti počítati; napočítati, připočítati, připočísti.

Anzahl-en závdavek dáti; —ung *f.* závdavek *m.*, splátka *f.*

Anzapfen (ein Faß Bier ꝛc.) načíti sud, vzíti na čep; fig. popichovati.

Anzäumen obuzditi, dáti uzdu koni.

Anzeich-en *n.* znamení *n.*, náznak, příznak *m.*; —neu etwas naznačiti, naznamenati, poznamenati.

Anzeigbar *adj.* ukazatelný.

Anzeige *f.* (einer Sache) oznámení, ohlasení *n.* (něčeho); návěští *n.*, zpráva *f.*; A. eines Verbrechens udání *n.*; eine A. erſtatten oznámiti, oznámení učiniti; —amt *n.* oznamovací úřad *m.*; —art *f.* (grm.) oznamovací spůsob *m.*; —blatt *n.* oznamovatel *m.*; —fanzlei *f.* oznamovací kancelář *f.* (*m.*).

Anzeig-en etwas oznámiti něco; an das Gericht etwas a. udati něco k soudu; a. naznačiti; —end *adj.* oznamující; —ende Art (grm.) spůsob oznamovací *Indicativ*; —ender Brief list oznamovací; —er oznamovatel *m.*; A. (Denunziant) udavač *m.*, donášeč *m.*; (Blatt) věstník *m.*; —ung *f.* oznámení *n.*; nähere und entferntere —ungen (jur.) bližší a vzdálenější půtahové.

Anzetteln (z. B. eine Verſchwörung) osnovati, zosnovati (spiknutí); Zwiſtigkeiten a. spůsobiti n. stropiti svády.

Anzieh- přitahovací; 2. oděvací; **—en** etw. přitáhnouti, přitahovati něco k němu; 2. napnouti, natáhnouti; 3. vychovati, odchovati; 4. připomenouti; 5. mh. dotáhnouti, zatáhnouti; 6. přitáhnouti, přistěhovati se někam; 7. (kům.) zdražiti se; 8. fig. vábiti, lákati; ſich a. (die Kleider a.) obléci se; die Strümpfe, Stiefel, Schuhe a. obouti (se); —end *adj.* přitažlivý, přitažný; 2. lákavý, vábivý, vábný; jímavý, zajímavý; —knopf *m.* (Bauk.) táhlo *n.*; —ung *f.* přitahování, přitažení *n*; A., —ungskraft *f.* přitažlivost *f.*, přitažnost *f.*, přitažlivá síla.

Anzucht (Abzucht) *f.* příchovek *m.*; 2. svodnice *f.*; vylévadlo *n.*, vylívka *f.* (hejcuk *m.*).

Anzug (-es, M. Anzüge) *m.* přitažení *n.*, přitáhnutí *n.*; 2. oděv, oblek, úbor *m.*; 3. strojení *n.*, oblékání *n.*; 4. příchod *m.*, přitažení *n.*

Anzüglich *adj.* (-e Schrift) urážlivý, dotýkavý (spis); a. gegen jdn. sein dotýkati se někoho; —keit *f.* dotýkavost *f.*, dotýkání *n.*; dotýkavá slova *pl.*

Anzugs-geld *n.* dávka přistěhovalecká; přistupné *n.*; —predigt *f. v.* Antrittspredigt.

Anzünd-bar *adj.* zápalný, chytlavý; —en etwas zapáliti, zanítiti; ein Licht a. rozžíci, zažehnouti; rozsvítiti; —er *m.* zapalovač *m.*; (Apparat) zapalovátko *n.*

Äolipile *f.* (lt.) parovod *m.*

Äolsharfe *f.*, Äoline *f.* eolina *f.*

Äolus *m.* (gr.-lt. Myth.) Eol *m.*, Větrobob *m.* (Větrník, Pohvizd) *m.*

Äone *f.* (gr.) věčnost, neskončenost *f.*; —nisch *adj.* věčný, neskončený.

Aorist (-es) (gr.) aorist *m.*, čas minulý ukončený n. vypravovací; —le *f.* (gr.) neurčitost *f.*

Aort-a (M. -en) *f.* (gr.) (anat.) srdečnice *f.*; —itis *f.* (med.) zánět srdečnice.

apage! (gr.-lt.) odstup! pryč! kliď se!

Apagog-e *f.* (gr.) odvedení zločince k soudu; 2. vývod k nevhodnosti, v. k nemožnosti; —iſcher od. indirekter Beweis důkaz nepřímý, dovedení k nemožnosti.

Apanag-e *f.* (fr.) úděl *m.*, apanáž *f.*; A.-e údělný; —ieren dáti komu úděl; —iert údělný.

Apart *adj.* (fr.) zvláštní; etw. —es něco zvláštního; —er Burſch spořádaný hoch; a. *adv.* zvláště.

Apartement (M. -s) *n.* (fr.) pořadí pokojů; 2. pokoj *m.*, komnata *f.*; 3. fig. záchod *m.*; —mäßig *adj.* ke dvoru spůsobilý.

Apath-ie *f.* (gr.) bezcitnost, necitelnost, cituprázdnost; 2. bezvášnivost *f.*; —iſch *adj.* cituprázdný.

Apatit *m.* (Min.) kazivec klencový, klamavec *m.*

Apepsie *f.* (gr.) nezáživnost *f.*, nestravnost *f.*

Apergu *m.* (fr.) přehled) *m.*

Aperitiv *adj.* projímavý.

Apertur *f.* (lt.) otvor *m.*, ústí *n.*; (amt.) *apertura f.* uprázdněné místo úřednické, vyhlídka *f.* (liny).

Apetalen *pl.* (bot.) bezkorunné (rostliny).

Apex *m.* (lt.) vrchol *m.*

Apfel (-s, M. Äpfel) *m.* jablko *n.*; Äpfelchen *n.* jablíčko *n.*; A.-e jablečný, jablkový; —baum *m.* jabloň *f.* (*m.*) *Malus*; —bein *n. v.* Backenbein; —brecher, —pflücker *m.* (Gärtn.) oběradlo *n. v.* Obſtpflücker; —brei *m.* jablečník, povidla (kaše) z jablek; —förmig *adj.* jablkovitý; —frucht *f.* jablko *n.*; —garten *m.* jabloniště *n.*, jablonice *f.*, štěpnice *f.*; —grau *adj.* jablošedý; —grün *adj.* jablozelený; —kuchen *m.* jablečník *m.*, jablečný koláč; —moſt *m.* jablčák *m.*, mest z jablek; —muß *n. v.* Apfelbrei; —rund *adj.* kulatý jako jablko, jablkovitý; —ſaft *m.* šťáva z jablek; —ſäure *f.* kyselina jablková; —ſaure Salze *pl.* jablkany *pl. m.*; —ſchale *f.* slupka z jablka; —ſchimmel *m.* jablkovitá brůna, plesnivec *m.*; —ſchnitt, —ſchnitz *m.* křížalka *f.*, štipka *f.*, jablečná skyvka *f.*; —ſine *f.* citroník kytajský, c. čínský pomoranč *Citrus sinensis*; —ſtamm *m.* jabloňový kmen; —torte *f.* jablkový dort; —wein *m.* jablkové n. jablečné víno, jablečník *m.*, jablčák *m.*; —wildling *m.* planička jabloňová.

Aphäresis *f.* (gr.) ssutí *n.*, ssuvka *f.*

Aphasie *f.* (gr.) nemluvnost *f.* [(grm.).

Aphelium *n.* (gr.) (astr.) dalekosluní, odsluní *n.*, odslunnost *f.*

Aphis *f.* (gr.) mšice *f.* (zool.); *Aphidina pl.* hmyzové mšicovití.

Aphor-ismus (M. -ismen) (gr.) výměsek, výňatek *m.*; —iſtiſch *adj.* výměsný, výňatkový.

Aphrodis-iaka *pl. n.* (med.) léky laskotvorné, láskochtivé; —iacus *m.*, —ie *f.* láskochtivost *f.*, láskobujnost *f.*; —iſch *adj.* láskotvorný.

Aphrosyne *f.* (gr.) blouznění *n.* (v horečce). [žábry *pl.*, rozjed.

Aphthen *pl. f.* (gr.) houby v ústech,

Aphthorisch *adj.* (gr.) nepravidelný.
Apirie *f.* (gr.) nezkušenost *f.*
Apis *f.* (lt.) včela *f.* [řivost *f.*
Apistie *f.* (gr.) nedůvěra *f.*, nedů-
Apium *n.* (lt.) miřík *m.* (celer).
Aplanatisch *adj.* (*adv.*) (gr.) bez úchylky, neúchylný.
Aplomb *m.* (fr.) přímopadnost *f.*, svislost *f.*, kolmost *f.*; 2. vyrovnanost *f.*
Apnöa *f.* (gr.) bezdechost *f.*
Apo-diktisch (gr.) *adj.* nutný, nevyhnutelný; neodolatelný; —dofis *f.* závěti *n.*; —gaum *n.* (aër.) dalekozemí, odzemí *n.*, odzemnost *f.*; —falypsis *f.* tajemství *n.*; zjevení (sv. Jana) *n.*; —lepe *f.* odsutí *n.*, odsuvka *f.*; —fryphisch *adj.* podvržený; -e Schrift, —fryph (-es) *n.* lžepis, podvržený spis *m.*, podvržek *m.*, padělek *m.*, podmetek *m.*
Apolog (-es u. -en) *m.* (gr.) apolog *m.*, bajka ezopská *f.*; —et (-en), —ift (-en) *m.* obránce *m.*; —etisch *adj.* obranný; —ie *f.* apologie *f.*, obrana *f.*, obranný spis.
Aponeurosis *f.* (gr.) šlachovice *f.*
Apophthegma *n.* (gr.) rčení *n.*, přípovídka *f.*
Apophygis *f.* (Bauk.) výkružek *m.*
Apophyllit *m.* puchavec jehlancový.
Apophysis *f.* (gr.) výrůstek *m.*; výběžek *m.*
Apople-ktisch *adj.* (gr.) mrtvičný; mrtvicí raněný; —rie *f.* (med.) Schlagfluß *m.* mrtvice *f.*
Aporie *f.* (gr.) nesnáz *f.*, pochybnost *f.*
Aposiopesis *f.* (gr.) zamlčení *n.*
Apostat (-en) *m.* (gr.) odpadlík *m.*
Apostel (-s, unv. M.) *m.* apoštol *m.*; —amt *n.* apoštolství *n.*; —geſchichte *f.* skutkové apoštolští *pl.*; —lehre *f.* nauka apoštolská; —ſendung, —teilung *f.* rozeslání apoštolů; —tag *m.* den n. památka sv. apoštola; —tage *pl.* dnové apoštolští. **Apostema** *n.* (gr.) vřed *m.*
a posteriori (lt.) ze zkušenosti, z výsledku, z přezvědu; apoſteriorisch *adj.* přezvědný.
Apostill *n.* (lt.) dodatek, přípitek *m.*
Apostolisch *adj.* apoštolský; —er König apoštolský král; —es Glaubensbekenntnis apoštolské vyznání víry.
Apostroph (-es, M. -en) *m.* odsuvník *m.*, odvratník *m.* (’); —e *f.* promluva k někomu; —ieren vytknouti něco, říci se dotknouti. [tyka) *f.*; —en- lékární.
Apothek-e (M. -en) *f.* (gr.) lékárna (apa-
Apotheker (-s, unv. M.) *m.* lékárník *m.* (apatykář *m.*); A.- lékárnický; —buchſe *f.* baňka (puška) na léky; —gehilfe *m.* lékárnický pomocník; —gerechtigkeit *f.* oprávnění lékárnické, právo lékárnické, lékárnictví; —geſelle *m.* lékárnický, ého *m.*; —gewerbe *n.* lékárnictví *n.*; —gewicht *n.* lékárnická váha; —gremium *n.* lékárnický sbor; —kunſt *f.* lékárnictví *n.*; —ſubjekt *m. v.* Apothekergeſelle; —tare *f.* lékárnická taxa, sazba; —zeichen *n.* lékárnická známka.
Apotheosis *f.* (gr.) zbožnění *n.*; (theatr.) rajevid *m.*, blahoslavo nebeská oslava, apoteosa *f.*

Apparat (-s, M. -e) *m.* (lt.) přístroj *m.*, náčiní *n.*, aparát *m.*; äußerer A. zevní úprava. [tement.
Appart *v.* Apart; —ement *n. v.* Apar-
Appell *m.* (fr.) poplach *m.*; (Fecht.) podup *m.*; A.- odvolací; odvolavací; —abilität *f.* možnost odvolati se, odvolatelnost *f.*; —ant (-en) *m.* odvolatel *m.*
Appellation *f.* (lt.) apelace *f.*, odvolání *n.*; die A. ergreifen *v.* Appellieren; 2. A. odvolací soud.
Appellations- odvolací, odvolavací, —anmeldung *f.* odvolací ohlášení, ohl. k odvolání se; —beſchwerde *f.* odvolací stížnost; —einrede *f.* odvolací odpověď; —friſt *f.* odvolací lhůta, lh. k odvolání; —gericht *n.* odvolací soud, apelační soud; —gerichtsbezirk *m.* obvod soudu odvolacího; —gerichtspräſidium *n.* předsednictví soudu odvolacího; —ſchrift *f.* odvolací spis; —urteil *n.* rozsudek soudu odvolacího; —werber *m.* odvolatel, odvolavatel *m.*; —zug *m.* odvolání *n.*
Appellativum (*nomen*) (lt.) nazývací n. obecné jméno.
Appell-gericht *n.*, —hof *m.* odvolací soud *v.* Appellationsgericht; —hofpräſident *m.* výkon soudu odvolacího; —ieren odvolati se, odvolávati se (na soud vyšší); —inſtanz *f.* odvolací stolice; —ſenat *m.* senát soudu odvolacího.
Appendix *f.* (lt.) *v.* Anhang. [ství *n.*
Appertinenzien *pl. f.* (lt.) příslušen-
Apperz-eption *f.* (lt.) osvojení *n.*, ovlastnění *n.*; —ipieren osvojiti, ovlastniti.
Appetit (-s, oh. M.) *m.* (lt.) chuť k jídlu, apetit *m.*; guten A.! dobrého chutnání! —lich *adj.* chutný, pochutný; —los *adv.* bez chuti; er iſt a. odpadla mu chuť od jídla; —loſigkeit *f.* nechuť *f.*, bezchutenství *n.*
Applanieren (fr.) planiti; 2. vyrovnati.
Applaudieren (lt.) tleskati (na pochvalu). [pochvala *f.*
Applaus (-es, M. -e) *m.* (lt.) potlesk *m.*,
Applik-abel (lt.) užitelný *v.* Anwendbar; —ation *f.* aplikace *f.*, námětky *pl.*, přivlastnění *n.*, doložení na posluchače; 2. našívání *n. v.* Anwendung; —ationsfarben *pl. f.* barvy tabulové; —atur *f.* Fingeriatz klad prstů.
Applizieren *v.* Anwenden.
Applombieren (fr.) zaletovati.
Appoggiatura *f.* (lt.) (muſ.) předrážka *f.* [—ieren doplatiti, vyrovnati.
Appoint *m.* (fr.) dodatek, doplatek *m.*;
Apport (*pl.* -e, -s) *m.* (fr.) noska, ponoska *f.*; —a! přines; (*v.* Hunde); 2. (Spirit.) přísylky, posílky (od duchů) *pl. f.*; —ieren (*v.* Hund) přinesti, přinášeti (o psu).
Apposition *f.* (lt.) připojení *v.*; 2. (grm.) přístavek *m.*, přístava *f.*; —ell *adj.* přístavný; -e Verbindungsart der Wörter přístavný spůsob spojování slov.
Appositiv *adj.* přístavný.
Apprehen-dent (-en) *m.* (lt.) postižitel *m.*; —dentenanteil *m.* postižné *n.*; —dieren postihnouti; —ſion *f.* postižení *n.*; —ſiv *adj.* (lt.) pečlivý.

Appret-eur *m.* (fr.) úpravce, upravitel *m.*; —ieren etwaš upraviti, připraviti.

Appretur *f.* apretura *f.*, úprava *f.*; —lokale *n.* úpravna *f.*; —verfahren *n.* úpravné řízení, upravování *n.*

Approb-ant (-en) *m.* stvrzovatel *m.*; —ation *f.* stvrzení, schválení *n.*, aprobace *f.*; —ationsbuch *n.* kniha stvrzovací; —ieren (lt.) potvrditi, stvrditi, schváliti, aprobovati.

Approche *f.* (fr.) (Fortif.) průkop *m.*,

Approvisionieren zásobovati.

Approxim-ation *f.* (lt.) (math.) přiblížení *n.*, přibližnost *f.*; —ativ *adj.* přibližný; *adv.* přibližně, sbliženě, asi.

Aprikose *f.* meruňka *f.*; —nbaum *m.* meruňkový strom, meruňka *f.* *Armeniaca* (*Prunus A.*); —npflaume *f.* (Marunke) maruňačka, marunka *f.*

April (-s, oh. M.) *m.* duben *m.*, april *m.* (4. měsíc); einen im den A. ſchicken poslati koho aprilem; A.- dubnový; —glück *n.* fig. nestálé, vrtkavé štěstí; —narr *m.* aprilník, blázen *m.*; —tag *m.* proměnlivý den *m.*; —wetter *n.* aprilová (nestálá) povětrnost *f.*, proměnlivé počasí.

a priori (lt.) z domyslu; úsudek předchozí; apriorisch *adj.* domyslný.

à propos (fr.) právě čas, vhod; na slovíčko.

Apsiden *pl. f.* (gr.) oběžnice *n.*

Apsidenlinie *f.* (math.) spojnice *f.*, velosa *f.* [tařiště *n.*, apsida *f.*

Apsis *f.* (gr.) oltářový výklenek, ol-

Aptera *pl. n.* bezkřídlí (hmyz).

Aqua *f.* (lt.) voda *f.*

Aquädukt (-es, M. -e) *m.* (lt.) vodovod *m.*, vodotok *m.*

Äqual *adj.* (lt.) stejný, rovný; úměrný; —ität *f.* úměrnost *f.* [*m.*, modravec *m.*

Aquamarin (-s, M. -e) *m.* akvamarin

Aquarell (-s, oh. M.) *n.* akvarela *f.*, malba vodními barvami, vodomalba *f.*, vodobarevná malba. [rium *n.*

Aquarium *n.* (lt.) vodojem *m.*, akva-

Aqua-tinta *n.* (lt.) (b. Maler) tušovací ryjectví, rytí na spůsob tušování.

Äquation *f.* (lt.) rovnice *f.* (math.) v. Gleichung.

Äquator (-s, oh. M.) *m.* (lt.) rovník *m.* (geogr.); —eal *n.* (aſtr.) ekvatoreal *m.*; —ial- rovníkový; —ialſtrom *m.* rovníkový proud; —shöhe *f.* výška rovníku.

Aquavit (-s, M. -e) *m.*, *Aqua vitae* (lt.) samožitka *f.* (vodka života); likér *m.*

Aquila *f.* (lt.) orel *m.*

Äqui-librist (-en) *m.* provazolezec, zce *m.*, větrochodec, dce *m.*; -librium *n.* (lt.) rovnováha *f.*; —noktial *adj.* rovnodenní, —noktialkreis *m.* kruh rovnodenní; —noktium *n.* rovnodennost *f.*; —pollenš *adj.* rovnomocný; —pollenz *f.* rovnomocnost *f.*; —valent (-s) *n.* (v. Preis) ekvivalent *m.*, rovnocennost *f.*, zácenek *m.*; (dem Werth) rovnohodnost *f.*; (als Sache) věc rovné ceny n. hodnoty; A. (chem.) rovnomocnina *f.*; —vocus *adj.* dvojsmyslný, obojetný, dvojitý; pochybný.

Ar *m.* (gr.-fr.) ar *m.*

Ära *f.* (lt.) časořadí *n.*, doba *f.*, éra *f.*

Arabeske (M. -en) *f.* arabeska *f.*

Arachn-e *f.* (gr.) pavouk *m.*; —ida *pl.* (gr.) pavoukovití *pl.* (zool.); —it, —olith *m.* pavoukokam, pavoukovec *m.*; —itis *f.* (med.) zánět pavučnice; —oidea *f.* (anat.) pavučnice *f.* [hranolový.

Aragonit *m.* aragonit *m.*, vápenec

Arak *n. v.* Arrak.

Aran-ea *f.* (lt.) pavouk *m.* (Spinne); —ina *pl.* pavouci *pl. m.* [měr *m.*

Aräometer *n.* (gr.) tíhoměr, husto-

Ärar (-s, oh. M.), —ium *n.* (lt.) erár *m.* státní důchod (státní poklad).

Ärarial- erární, státní; —gebäude *n.* erární stavení, státní budova; —gebühr *f.* erární poplatek (plat k erára); —obligation) státní úpis, eráriální úpis; —rückſtand erární zadrželost.

Araukaria *f.* velebor *m.* Andentanne *f.*

Arbe *f.* klika *f.*

Arbeit (M. -en) *f.* práce *f.*, dílo *n.*; wie die A. ſo der Lohn jak se pracuje tak se splacuje; öffentliche —en *pl.* veřejné stavby; —en mh. (an etw., im Garten, bei jmd.) pracovati, dělati; konati, *sl.* robiti; 2. *v.* Gären.

Arbeiter (-s, unv. M.) *m.* dělník *m.*, pracovník *m.*; —familie *f.* dělnická rodina; —in *f.* dělnice *f.*; —klaſſe *f.* dělnická třída, dělnictvo *n.*; —rechnung *f.* dělnický účet; —ſchaft *f.* dělnictvo *n.*; —wohnung *f.* dělnický byt.

Arbeit-geber *m.* zaměstnavatel *m.*; —los *adj. et adv.* bez práce, nezaměstnaný; —müde *adj.* prací unaven n. uondán; —nehmer *m.* přijímatel práce.

Arbeitsaal (-s, M. Arbeitſale) *m.* pracovna *f.*, pracovní síň.

Arbeitsam *adj.* pracovitý (dělný, pilný); —keit -ost.

Arbeits-ameiſe *f.* pracovníček *m.*, mravenec pracovník, mr. dělník; —bezug *m.* potah *m.*, zápřež *f.*; —biene *f.* pracovnice *f.*, dělnice (včela) *f.*; —buch *n.* pracovní knížka; —einheit *f.* jednička dynamická; —einſtellung *f.* stávka v práci, stávka dělnická; —fähig *adj.* způsobilý, schopný ku práci, dělný; —fähigkeit *f.* (des Parlamentes) dělnost *f.*; —forderung *f.* pohledávka za práci; —gelegenheit *f.* příležitost ku práci, k zaměstnání; —haus *n.* pracovna; robotárna *f.*; Straf-a. káznice *f.*; —journal *n.* pracovní denník; —karte *f.* pracovní list; —korb *m.* pracovní košík; —kraft *f.* pracovní síla; pracovnost, dělnost *f.*; —leiſtung *f.* pracování *n.*, dělání *n.*, konání *n.*, práce *f.*; —leute *pl.* pracovníci *pl.*; —liebe *f.* láska ku práci; —lohn *m.* mzda *f.*; —lohnforderung *f.* pohledávání mzdy; pohledávaná mzda; —luſt *f.* chuť ku práci; —mann *m.* dělník, pracovník *m.*; —maſchine *f.* pracovatel *m.*, vykonavatel *m.*, stroj výkonný, samoděl *m.*, samokon *m.*; —regiſter *n.* pracovní rejstřík; —ſtube *f.* pracovna *f.*; —ſtunde *f.* pracovní hodina, h. ku práci; —tag *m.* všední den, pracovní den; —tiſch *m.* pracovní stolek; —verdienſt *m.* výdělek

m.; —zeit *f.* pracovní čas, čas ku práci; —zeugnis *n.* pracovní vysvědčení; (Zeugnis, daß jmd. eine Arbeit hat) vysvědčení práce; (Zeugnis, daß jmd. zur Arbeit fähig ist) vysvědčení o spůsobilosti

Arbessen *pl. v.* Erbse. [ku práci.

Arbitrage *f.* (fr.) měnozpyt *m.*; směnečná sazba; —rechnung *f.* měnozpytný počet; arbitrarisch *adj.* průměrný.

Arbitrium *n.* (lt.) samovolnost *f.*; 2. dobrozdání *n.*; 3. mocný výrok.

Arbor *m.* (lt.) strom *m.*; —eßenz *f.* stromovitost *f.*

Arbuse *f.* dýně *f. Citrullus.*

Archaismus *m.* (gr.) staromluv *m.*

Archäolog (-en) *m.* (gr.) archeolog *m.*, starinoznalec *m.*; —ie *f.* archeologie *f.*, starověda *f.*, nauka o starožitnostech; —isch *adj.* archeologický, starožitnický.

Arche (M. -en) *f.* archa *f.*, koráb *m.*, loď *f.*; 2. (arch.) stavidelní stroj; zarážka *f.*; Freiarche *f.* jalový žlab.

Archer *m.* (fr.) *v.* Arctere.

Archetyp (-s) *n.* (gr.) pravzor *m.*

Archi- arch-, arci-; —ater *m.* (gr.) arcilékař *m.*; —diakonus *m.* arcijáhen *m.*; —diözese *f.* arcidiecése *f.*; —*episcopus* *m.* arcibiskup *m.*; —mandrit (-en) *m.* archimandrita *m.*, opat *m.* (přednosta kláštera); —pel, —pelag *m.* archipel *m.*, mnohoostroví *n.*; —verbrecher *m.* arcikněz *m.*

Architekt (-en) *m.* (gr.) architekt *m.*, krasostavitel *m.*; —onik *f.* architektonika *f.*, stavitelské umění, stavitelství *n.*; —onisch *adj.* stavitelský, krasostavitelský; —ur *f.* stavitelství *n.*, krasostavba *f.*; —urmalerei *f.* stavební malířství.

Archi-trab, —trav (-s) *m.* (gr.-lt.) (Bauk.) podřimsí *n.*, náhlavník *m.*

Archiv (-s, M. -e) *n.* archiv *m.*; listovna *f.*; —ar (-s, M. -e) *m.* archivář *m.*, listovní *m.*; —wesen *n.* archivářství, listovnictví *n.*

Archivolte *f.* zobloučení *n.*

Archont (-en, M. -en) *m.* (gr.) archont, vladař, náčelník (v st. Atenách).

Arciere (lt.) *m.* lučištník *m.* [*m.*

Arco *m.* (lt.) oblouk *m.*; (mus.) smyčec

Ardea *f.* (lt.) volavka *f.*, Reiher *m.*

Ardeola *f.* (lt.) bukač malý, Zwergreiher *m.*

Area *f.* (lt.), Areal *n.* rozloha *f.*, prostor *m.*, prostora *f.*; pole *n.*, plocha *f.*, pozemek *m.*

Areka-nuß *f.* arekový ořech; —palme *f.* areka *f.*

Arena *f.* (lt.) písek *m.*; 2. (M. -en) arena *f.*, letní divadlo; fig. jeviště *n.*; —ria *f.* Sandkraut písečnice *f.* (bot.).

Arend-ator *m.* (lt.) arendátor *m.*, nájemce, nájemník *m.*, pachtýř *m.*; —ieren etw. najmouti n. pachtovati něco.

Arenga *f.* cukrová palma, Zuckerpalme, Weinpalme.

Areola *f.* (lt.) bradavičný okolek (anat.); 2. dvůr, kolo, kruh (okolo měsíce); *a. embryonalis* (bot.) dubka klová; —*tus* (bot.) pichovitý, tečkovaný.

Areopag (-s) *m.* (gr.) areopag, soud *m.* (fig.).

Arg (*comp.* ärger) *adj.* zlý; přísný, ostrý; einem a. mitspielen mrzutý kousek komu stropiti; z někoho si hodných bláznů nadělati; er macht es zu a. přehání, přemršťuje; Arg *n.* zloba *f.*; er ist ohne A. nemá v sobě zloby n. lsti; wir haben gegen ihn kein A. nemáme nic proti němu.

Argentan *n.* (fr.) nové stříbro.

Argentum *n.* (lt.) stříbro *n.*

Ärger *comp.* horší; je Ärger, je ärger čím dál, tím hůř.

Ärger (-s, oh. M.) *m.* pohoršení *n.*; zlost *f.*, nevole *f.*; —lich *adj.* pohoršlivý; 2. zlostný, hněvný; —n einen durch etw., mit etw. hněvati, zlobiti, rozzlobiti, pohoršiti koho; sich a. zlobiti se, hněvati se, mrzeti se, horšiti se nad čím, nač, z čeho; —nis (-ffes, M. -ffe) *n.* pohoršení *n.*; 2. mrzutost *f.*; —nisgeber *m.* pohoršovatel *m.*

Arg-gedenklich *adj.* zlomyslný; —gesinnt *adj.* zlý, zlobný, zlomyslný; —herzig *adj.* zlého srdce.

Argilla *f.* (lt.) hlína *f.*

Arglist (oh. M.) *f.* zloba, lstivost *f.*, zlá lest, zlý úmysl; —ig *adj.* zlolestný, lstivý.

Argos *adj.* bezelstný.

Argot *n.* (fr.) hantýrka *f.*, zlodějská řeč.

Argument (-s, M. -e) *n.* (lt.) důvod *m.*; —ation *f.* dokazování *n.*, dovozování *n.*, odůvodňování *n.*; —ieren etw. dovoditi, dovozovati, odůvodňovati něco.

Argwillig *adj.* zlovolný.

Argwohn (-s, oh. M.) *m.* podezření *n.*, podezřivost *f.*, zlé domnění; —en, argwöhnen etw. auf jmd., etw. von jmd. v podezření míti koho, podezřívati koho.

Argwöhnisch *adj.* podezřivý.

Argyr-okratie *f.* (gr.) penězovláda *f.*; —os *m.* (gr.) stříbro *n.*

Arie *f.* (lt.) píseň *f.*, arie *f.*; —tte *f.* zázpěv *m.*, popěvek *m.*

Aries *m.* (lt.) beran *m.*

Ariometer *n.* siloměr *m.*

arioso *adv.* (lt.) zpěvmo.

Aristokrat (-en) *m.* (gr.) aristokrat *m.*; —ie (—fragie) *f.* aristokracie *f.* (panstvo *n.*); A. einer Republik staršina *f.*; —isch *adj.* aristokratický; —ismus *m.* aristokratismus *m.*, aristokratičnost *f.* (šlechtický mrav).

Aristolochia *f.* (gr.) podražec *m.* (bot.).

Aristologie *f.* (gr.) klasobraní *n.*

Arithmet-ik (oh. M.) *f.* (gr.) aritmetika *f.*, počtářství *n.*, počtověda *f.*; —isch *adj.* aritmetický, počtářský; číselný.

Arkade (M. -en) *f.* (fr.) arkáda *f.*, sloupení, loubí *m.* [tajemství *n.*

Arkanum *m.* arkánum, tajný lék; fig.

Arkebuse *f.* (vlt.) hákovnice *f.*

Arktis *f.* seversko *n.*

Arktisch *adj.* (gr.) severní.

Aries-baum *m.* břek *m.*, *Sorbus* (*Pyrus*) *torminalis*: —beere *f.* břekyně *f.*, chocholatka *f.*

Arm (-s, od. -es, M. -e) *m.* rámě *n.*, rameno *n.*, paže *n.* (ruka *f.*); náruč

n.; **A. an einer Sache** držadlo *n.*, rameno *n.*; **A. in A.** ruku v ruce; **unter den A. nehmen** pod paždí vzíti; **unter die A. greifen** fig. poskytnouti podporu; **in die —e ſchließen** obejmouti; **ſich einem in den A. (in die —e) werfen** padnouti komu do náručí; **(v objetí)**; **jmd. offenen —es aufnehmen**, mit geöffneten **—en** empfangen s otevřeným náručím koho uvítati (přijmouti); **A.** fig. moc *f.*; **A. der Gerechtigkeit** fig. rámě spravedlnosti.

Arm *adj.* (*comp.* ärmer, *sup.* ärmſter) chudý, chudobný, nuzný; ubohý, nebohý; **—er Teufel, —er Tropf, —er Schlucker** chudák *m.*, chuďas *m.*, chudinec *m.*, chuďinka *m.*, ubožák *m.*; **—es Kind** ubožátko *n.*, chuďátko *n.*; **die —en** chudina *f.*; **—e Leute kochen mit Waſſer** v malé vodě malé ryby bývají.

Arma *pl. n.* (lt.) zbraně *pl. f.*, zbroj *f.*

Armade *f.* (ſpan.) vojsko *n.* (zvláště španělské loďstvo 1588).

Armadill (-s, M. -e) *n.* (ſpan.) pásovec *m.* (zool.).

Armarium *n.* (lt.) skříň *f.*, almara *f.*

Armatur *f.* (lt.) zbroj *f.*, výzbroj *f.*, ozbrojení *n.*; (techn.) výstroj *m.*; **A. eines Magnets** (phyſ.) ozbrojení magnetu.

Arm-band *n.* náramek *m.*, náramnice *f.*; **—binde** *f.* páska na ruku; 2. úvazek, povijáček na ruku; **—bruch** *m.* zlomení ruky.

Armbrust *f.* kuše *f.*, samostřel *m.*; **—ſchütze** *m.* lučištník *m.*, lukostřelec *m.*

Armee *f.* (fr.) armáda *f.*, vojsko *n.*; **—befehl** *m.* vojenský rozkaz; **—korps** *n.* armádní sbor; **—oberkommando** *n.* vrchní velitelství nad armádou.

Ärmel (-s, unv. M.) *m.* rukáv *m.*; **—aufſchlag** *m.* výložek *m.*; **—ausſchnitt** *m.* rozparek u rukávu; **—ig** *adj.* rukávní; **—leibchen** *n.* živůtek *m.*

Armen chudnouti, schudnouti; **—anſtalt** *f.* chudobnice *f.* (chudobinec, chudinec *m.*); ústav chudinský, ústav pro chudé; **—behörde** *f.* chudinský úřad; **—bezirk** *m.* chudinský okres; **—büchſe** *f.* v. Armenkaſſe; **—geld** *n.* peníze na chudé; **—haus** *n.* chudobnice *f.*, chudobinec *m.*

Armeniaka *f.* (lt.) merunka *f.*

Armen-Inſtitut *n.* chudinský ústav *v.* Armenanſtalt; **—kaſſe** *f.* pokladnice pro chudé, chudinská pokladnice; **—perzent** *n.* chudinské procento; **—pflege** *f.* opatrování chudých, op. chudiny; **—pfleger** *m.* opatrovník chudých; **—pfründe** *f.* obročí chudinské; **—pfründler** *m.* chudinský obročník; **—polizei** *f.* policie chudinská; **—recht** *n.* chudinské právo; **—ſteuer** *f.* chudinská berně; **—ſtiftung** *f.* chudinské nadání, chudinská nadace; **—ſtock** *m.* pokladnička chudinská; **—ſündergläubiger** *n.* umíráček *m.*; **—vater** *m.* otec chudých; **—verſorgung** *f.* opatrování chudých; **—weſen** *n.* chudinství *n.*

Arm floſſer *pl. m.* pažeplovutné ryby; **—förmig** *adj.* ramenitý; **—füßler** *m. v.* Brachiopoda; **—gelenk** *n.* zápěstí s vyhrnutými rukavy; **—höhle** *f.* podpaží *n.*

Arm-ieren (z. B. eine Feſtung) ozbrojiti, vyzbrojiti (pevnost); **den Magnet a.** ozbrojiti magnet; **—iert** ozbrojený; **—ierter Balken** trám kovaný, okovaný.

Armill-a *f.* (lt.) náramek *m.*; **—arſphäre** *f.* (aſtr.) koule kruhová.

Armiſtitium *n.* (lt.) příměří *n.*

Arm-knochen *pl. f.* kosti ramenné; **—lehne** *f.* podpěrka *f.*, područka *f.*; **—leuchter** *m.* ramenitý svícen.

Ärmlich *adj. v.* Armſelig.

Ärmling *m.* chuďas *m.*; 2. půlrukáv *m.*

Arm-loch *n.* průramek *m.*; **—ſchiene** *f.* náramenník plechový; (chirurg.) deska *f.*; **—ſtück** *adj.* s ruku tlustý.

Armſelig *adj.* ubohý, nebohý, nešťastný, bídný, přebídný, nuzný.

Arm-seſſel, **—ſtuhl** *m.* lenoška *f.*, křeslo *n.*; **—ſpindel** *m.* kost vřetenová.

Armut (oh. M.) *f.* chudoba *f.*; **—s-zeugnis** *n.* vysvědčení chudoby.

Armvoll (ein A.) *n.* náruč *f.*, náručí *n.*

Arnika *f.* (gr.-lt.) Wohlverlei prha *f.*; **—tinktur** *f.* arnika *f.*, prhovina *f.*

Ärnte *f. v.* Ernte.

Aroisbeere *f. v.* Arlesbeere; 2. Azarolbirn.

Arom (-s, M. -e), **—a** (M. —ata) *n.* (gr.) vůně *f.*, voňavý kořenný zápach; **—tika** *pl.* voňaviny; léky vonné; **—tiſch** *adj.* vonný, voňavý; **—tiſches Waſſer** voňavka *f.*

Aron (-s) *m.* (*n.*) aron *m.* **Arum** (bot.).

Aronia *f. v.* Azarolbirne.

Arpa *f.* (lt.) harfa *f.*; **arpeggiato** (lt.) lomeně, rozloženě (muſ.).

Arrak (-s, M. -e u. -s) *m.* arak *m.* rýžovka *f.* (lihovina).

Arrang-ement *n.* (fr.) uspořádání *n.*, úprava *f.*; **—ieren etwas** uspořádati, upraviti, ustrojiti, aranžovati.

Arrangeur *m.* (fr.) pořadatel *m.*, uspořádatel *m.*

Arrendieren *v.* Arendieren.

Arreſt (-es, M. -e) *m.* (lt.) uvěznění *n.*; vazba *f.*; 2. A. vězení *n.*, věznice *f.*; **—ant** (-en) *m.* vězeň *m.*, arestant *m.*; **—fourniture** *f.* věznične potřeby *pl.*; **—geſuch** *n.* žádost za uvěznění; **—haus** *n.* věznice *f.*; **—ieren, arretieren** uvězniti, zatknouti; **a., im Arreſte halten** ve vazbě držeti; **—ierung** *f.* uvěznění *n.*; zatknutí *n.*; **—lokalität** *f.* místo věznične, místnost věznična; **—ſtrafe** *f.* trest vězení; **—werber** *m.* kdo žádá uvěznění na koho, uvěžňovatel *m.*

Arret *m.* (fr.) zatykací rozkaz; **—ieren** *v.* Arreſtieren; **—ur** *f.* zadržení *n.*; zatčení *n.*

Arrha *f.* (lt.) závdavek *m.*, litkup *m.*; **A. der Beamten** nástupné *n.*

Arriergarde *f.* (fr.) zadní voj; zadvoj

Arriero *m.* (ſpan.) mezkář *m.*

Arrog-ant *adj.* (lt.) drzý, domýšlivý; **—anz** *f.* drzost, domýšlivost *f.*

Arrond-ieren (fr.) zaokrouhliti; **—ierung** *f.* zaokrouhlení *n.*; **—iſſement** *n.* (in Frankreich) okres *m.* (*rus.* okruh *m.*, *pol.* povět *m.*).

Arroſion *f.* (lt.) nahryzení *n.*

Arrowroot (-s) *n.* (engl.) marantový škrob.

Arsch (-es, M. Ärſche) *m.* řiť *f.*, zadnice *f.* (prdel *f.*); —backe *f.* zadní kýta; —leder *n.* (Bergl.) nářitek *m.*; —fiel (-s) *n.* hornický popruh.

Arsen (-s) *n.* arsen *m.*, otrušík *m.*

Arsenal (-s, M. Arſenäle) *n.* (fr.) arsenál *m.*, zbrojnice *f.*, zásobárna *f.*

Arsenig-e Säure (chem.) kyselina arsenová; —ſaure Salze *pl.* arsenany.

Arsenik (-s, ob. M.) *m.* (gr.) arsenik *m.*, otrušík *m.*; otruch *m.*; A.- otruchový, otrušičný; —aliſch *adj.* otruchovitý; —erz *n.* otrušičná ruda; —glas *n.* arsenové sklo; —haltig *adj.* otrušný; —ſieß *m.* otrušec *m.*; —mehl *n.* (chem.) arsenová mouka; —metall *n.* otrušík *m.*; —ſäure *f.*, Arſenit *m.* otrušnatka *f.*; —ſaure Salze *pl.* arsenany *pl. m.*

Arsen-saure Salze *pl.* arseničnany *pl. m.*; —ſäure *f.* arseničná kyselina; —waſſerſtoff *m.* arsenovodík *m.*

Arsis *f.* (gr.) (muſ.) zdvih *m.*

Art (M. -en) *f.* způsob *m.*; A. tvar *m.*; druh *m.*, třída *f.*; plémě *n.*, plemeno *n.*; eine andere Art Menſchen jiný druh lidí; was iſt er für eine Art Menſchen? kdo je? co je zač? —en der Strafen, Übertretungen způsobové trestů, přestupků; in der A. v ten způsob, tím způsobem; 2. A., das Geartetſein mrav *m.*, slušnost *f.*, způsob *m.*; mit A. *v.* Artig.

Art (M. -en) *f.* orba *f.*; —bar *adj.* (urbar) orný.

Artefakt *n.* (lt.) umělecký výrobek, [výtvor *m.*

Artemisia *f.* (lt.) pelyněk *m.*; Beifuß *m.*

Arten mh. tváři se; (nach der Mutter ꝛc. a.) zdařiti se, vydařiti se po matce.

Arterie *f.* (gr.) tepna *f.* [co.

Arterien-nadel *f.* jehla na tepny; —pinzette *f.* prošlipec na tepny; —zange *f.* klíšky na tepny.

Arteriitis *f.* (gr.) zánět tepny.

Artesiſcher Brunnen arteska *f.*, artezská studně, vrtaná studně.

Arthritis *f.* (gr.) zánět kloubů.

Arthro-gastra *pl. n.* (gr.) štírovité (zool.); —kace *f.* (med.) červotoč kloubu; —poden *pl.*, —zoa *pl.* (Gliedertiere) členovci *pl. m.*, vnějkloubí (zool.) *pl. m.*

Artig *adj.* způsobný, mravný, zdvořilý, zvedený; ušlechtilý, kloudný, slušný; a. werden zmravnětí; a. in Zſmſ. -itý, -ovitý; —heit *f.* způsobnost *f.*

Artikel (-s, unv. M.) *m.* článek *m.*, kus *m.*; 2. druh *m.*; 3. (grm.) člen *m.*, (fehlerhaft) pohlavní slovce, pohlavník *m.*); 4. (ſtm.) zboží *n.*

Artikul-ata *pl.* (zool.) členovci *pl. m.*; —ation *f.* členění *n.*; článkování *n.*; 2. členitost, článkovanost *f.*; 3. dobré vyslovování složek; —ieren členiti, sčleniti, článkovati; —iert článkovaný, sčleněný, článkovitý, členný, členitý; —us *m.* (lt.) člen *m. v.* Artikel.

Artillerie (ob. M.) *f.* (fr.) dělostřelectvo *n.*; —depot *n.*, —park *m.* ohrada dělostřelecká, dělostřelecký oboz; —regiment *n.* dělostřelecky pluk; —ſchiff *n.* dělostřelecký člun; —ſchule *f.* dělostřelecka škola.

Artillerist (-en) *m.* dělostřelec *m.*

Artiſchoke (M. -n) *f.* artičok *m.* *Cynara.*

Artiſt (-en) *m.* (lt.) umělec *m.*; znalec umění, krasoumník *m.*; —iſch *adj.* umělecký, krasoumný; -e Erzeugniſſe díla umělecká; -e Gegenſtände umělecké věci.

Artland *n.* role *f.*, zorané půda.

Artocarpus *m.* (gr.-lt.) chlebovník *m.* Brotbaum *m.*

Artunterſchied *m.* tvarový rozdíl.

Ärugo *f.* (lt.) měděnka *f.*, měděná rez *v.* Grünſpan.

Arum *n.* (lt.) aron *m. v.* Aron.

Arundo *f.* (lt). rákos *m.*

Arve (M. -n) *f.* (Baum) limba *f.*

Arznei, Arzenei (M. -en) *f.* lék, lík *m.*; *st.* lékařství *n.*; A. bereiten lék připraviti, chystati; A. reichen lék podávati, dávati užívati (nemocnému).

Arznei-bereitung *f.* příprava léků; —gewächs *n.* lékařská rostlina, léčebna r.; —gewicht *n.* lékárnická váha; —glas *n.* sklenička na léky; —kraft *f.* moc léku; —kräuter *pl.* lékařské n. léčivé byliny *pl.*; —kunde, —kunſt *f.* lékárnictví *n.*; (als Wiſſenſchaft) lékověda *f.*, lékozpyt *m.*; —lich *adj.* lékařský; —mittel *n.* lék *m.*; —pflanzen *pl.* lékárnické rostliny; —ſtoff *m.* léčivo *n.*, léčebná látka; —taxe *f.* sazba na léky, lékárnická sazba; —tranke *pl.* pití léky; —verſchreibung *f.* předepsání léku; —vorſchrift *f.* lékařský předpis; —ware *f.* lékárnické zboží, léčivo *n.*, *pl.* léky; —weſen *n.* lékárnictví *n.*; —wirkungen *pl.* účinek léků; —wiſſenſchaft *f.* lékařství *n.*, věda lékařská; 2. náuka lékárnická. [uživati.

Arznen (Arzenetzen) léčiti; 2. léku

Arzt (-es, M. Ärzte) *m.* lékař *m.*; —gebühr *f.*, —geld *n.* léčebné *n.*

Ärztlich *adj.* lékařský; -es Gutachten lékařské dobrozdání; -e Gebühren léčebné, ého *n.*

As (Affes, M. Affe) *n.* jednička, jednotka *f.*, jedno oko (v kostkách); 2. eso *n.*, touš *m.* (v kartách); 3. as *m.* (*st.* závažíčko).

Asa foetida (lt.), Aſant (-s, M. -e) *m.* čertobýl, čertkal *m.*, čertovo lejno.

Asarum *n.* (lt.) kopytník *m.* Haſelwurz.

Asbeſt (-es, M. -e) *m.* osinek *m.*

Ascet *m. v.* Aſket.

Aſch (-es, M. Äſche) *m.* střez, dřez *m.*, slevák *m.*; —blei *n.* tuha *f.*

Aſche (ob. M.) *f.* popel *m.*; Friede ſeiner A.! pokoj popelu(-i) jeho!

Äſche *f.* (Fiſch) lipan, květoň *m.* *Thymallus* (Maiſiſch); 2. (Baum) *v.* Eſche.

Aſebie *f.* (gr.) bezbožnost *f.*

Aſega, —buch *n.* všeprav *m.* (zákon *st.* Frish). [dasové).

Aſen *pl.* (nor. myth.) asové, jasové

Aſchen-, aſchen *adj.* popelný, popelový; —analyſe *f.* (chem.) rozbor popela; —beſtimmung *f.* (chem.) určení

popela; —birn *f.* popelka *f.*; —brenner *m.* popelář *m.*; —bröbel *m.* (Knabe) popelvál, pecival *m.*; A. *n.* (Mädchen) popelka *f.*; —brot *n.* podpopelný chleb, podpopelka *f.*; —färbig, —farbig *v.* Aſchfarbig; —faß *n.*, —gefäß *n.* popelák *m.*, popelník *m.*, nádoba na popel; —grube *f. v.* Aſchenloch; —händler *m.* popelář *m.*; —kammer *f.* popelna, popelárna *f.*; —kegel *m.* kužel popelový; —kaſten *m.* popelník *m.*; —krug *m.* popelnice *f.*; —kuchen *m.* podplamenice *f.*, podplamenka, podplamenek; —loch *n.*, —raum *m.* (mech.) popelník *m.*; —pflanze *f.* popelnice *f.*, popelník *m. Cinerario*; —regen *m.* déšť popelový; —topf *m.* popelník *m.*, hrnec na popel; *v.* Aſchenkrug; —urne *f.* popelnice *f.*; —weib *n.* popelářka *f.*

Ascher (Aſcher) *m.* (Gerb.) louh *m.*; —mittwoch *m.* popeleční středa *f.*

Äschern popel páliti; popelem posypati, zapopeliti.

Asch-farben, —färbig *adj.* popelavý, popelatý; —frau *f.* popelářka *f.*; —grau popelavý, popelošedý; —huhn *n.* chřástal vodní *Rallus aquaticus*; —icht *adj.* popelovitý; —ig *adj.* popelný, popelový; —lauch *m. v.* Eſchlauch.

Ascii, Aſkii *pl. m.* (gr.) bezestinní, bezestinci *pl. m.* (geogr.).

Ascites *f.* (gr.) břišní vodnatost.

Asinus *m.* (lt.) osel *m.*

Askese *f.* (gr.) askese *f.*, kajicná zdrželivost.

Asket (-en) *m.* (gr.) asket *m.*, kajicník *m.*, rozjímavec *m.*; —isch *adj.* mravoučný, rozjímavý.

Asmodi *m.* asmodej *m.*

Äsopische Fabel ezopická n. ezopská bajka, ezopka *f.* [mrhavý.

Asotisch *adj.* (gr.) marnotratný,

Asparagin *n.* chřestovina, luskovina *f.*; —eae *pl.* kokořikovité (rostliny); —säure *f.* kyselina asparaginová.

Asparagus *m.* chřest *f.*, Spargel.

Aspe (M. -en) *f.* (Zſch) bolen *m.*, vranka *f.*; *Cyprinus aspius*; 2. A., Eſpe (Baum) *v.* Eſpe.

Aspekten *pl.* (lt.) aspekty *m.*, protipostavy hvězd; fig. vyhlídky, před-

Aspelo *f. v.* Mispel. [známky *pl. f.*

Asper (*spiritus*) (lt.) ostrý (přídech).

Aspergill *n.* (lt.) kropáč *m.*

Aspermatismus *m.* Aëspermie *f.* (gr.) bezsemennost *f.*, nedostatek semene (med.). [*m.*

Asperula *f.* mařinka *f.* Waldmeiſter

Asphalt (-s) *m.* (gr.) asfalt *m. v.* Bergharz. [kopíčko *n. v.* Affodill.

Asphodelus *m.*, Aëphodill (-s) *m.* (bot.)

Asphyxie *f.* (gr.) polomrtvost *f.*

Aspidium *n.* (lt.) kapradí *n.*

Aspik *m.* (fr.) huspenina, rosolina *f.*, aspik *m.*

Aspir-ant (-en) *m.* (lt.) aspirant *m.*, uchazeč *m.*; —ata *pl.* dýchá *pl.*, —ation *f.* přídech *m.*, aspirace *f.*; —ator *m.* vysavadlo *n.*; —ieren přídech klásti *n.* dle, přídechem opatřiti, 2. ucházeti se oč.

Asplenium *n.* (lt.) slezinník *m.*

Aß *n. v.* Aas; 2. A. pokrm *m.*, potrava *f. v.* Köder. [nění *n.*

Assanation *f.* asanace *f.*, vyzdravot-

Assasin *m.* (fr.) úkladník, zákeřník *m.*

Assaut *m.* (fr.) výpad *m.*, útok *m.* (Fecht.).

Assegno *m.* (it.) *v.* Aſſignation.

Assekur-ant (-en) *m.* (lt.), —ateur *m.* (fr.) pojišťovatel *m.*

Assekuranz *f.* (lt.) pojištění *n.*, zajištění *n.*; 2. A., —anſtalt *f.* pojišťovna *f.*, pojišťovací ústav, asekurace *f.*; —gebühr *f.* pojistné *n.*; —geſellſchaft *f.* pojišťovací spolek; —kontrakt *m.* pojišťovací smlouva; —polizze *f.* pojišťovací list, pojistka *f.*, —prämie *f.* pojistné (ého) *n.*

Assekur-at (-en) *m.* pojištěnec *m.*; —ateur *m.* pojistitel *m.*; —ation *f.* pojištění *n.*; 2. pojišťovna *f.*, asekurace *f.*; —ieren pojistiti, zajistiti něco.

Assel *m. et f.* beruška *f.*, svinka *f.*, stonožka *f.*

Assemblee *f.* (fr.) shromáždění *n.*; společnost *f.*; *A. nationale* národní shromáždění (fr.) (sněm).

Assentier-en (lt.) odvesti, odváděti (na vojnu); —ung *f.* odvod *m.*

Assentierungs- odvodní; —bezirk *m.* odvodní okres, odvodní obvod; —kommiſſion *f.* odvodní komise; —platz *m.* odvodní místo.

Assentliste *f.* odvodní list.

Asser-tion *f.* (lt.) tvrzení, jistění *n.*; —toriſch *adj.* tvrdicí, jistící.

Assessor (-s, M. -en) *m.* (lt.) asesor *m.*, přisedící, přísední *m.*

Assibilation *f.* (lt.) přísyk *m.*

Assiette *f.* (fr.) poloha *f.*, postavení *n.*; 2. přímětky, příkusky (při hostině).

Assign-ant (-en) *m.* (lt.) ukazatel *m.*; —at (-en) *m.* ukázanec *m.*; A. *n.* —ate *f.*, asignát *m.*, poukázka *f.*; —atar (-s) *m.* úkazník *m.*; —ation *f.* poukázka *f.*, asignace *f.*; —ieren poukázati, ukázku dáti; *v.* Anweiſen.

Assimil-ation *f.* (lt.) spodobnění, spodobování *n.*; 2. proměna *f.*; —ierbarkeit *f.* spodobitelnost *f.*; —ieren spodobniti, spodobňovati, připodobniti; ſich a. spodobněti.

Assisen *pl.* (fr.) přísežní, porotci *pl.*; —hof *m.* soud přísežných, porota *f.*

Assist-ent (M. -en) *m.* (lt.) asistent *m.* pomocník *m.*, přírucí *m.*; —enz *f.* asistence *f.*, pomoc; přísluha *f.*; —ieren asistovati, přísluhovati, pomáhati komu.

Associé (ée) *m.* (fr.) obchodní společník. [*n.*, asonance *f.*

Assonanz *f.* (lt.) názvučí *n.*, souznění

Assort-iment *n.* (fr.) zásobiny *pl.*; *v.* Sortiment; —ieren sebrati, sestaviti; (fšm.) zásobiti; spořádati něco; wohl —iert dobře zásobený.

Assoziation *f.* (lt.) asociace *f.*, společování *n.*; družení, sdružení, sdružování *n.*, družnost *f.*, družebnost *f.*, druživost *f.*; 2. spolek *m.*; —sgeſetz *n.* zákon sdružovací, z. o spolcích, —srecht *n.* společovací právo.

Assoziieren ſich spolčiti se.

Assum-ieren (lt.) přijmouti; —*ptio*, —*tio* *f.* (lt.) návěst *f.*, dolejší, dolejšek *m.* (philos.); *A. Mariae* nanebevzetí *n.* (Panny Marie); *A. Christi* nanebevstoupení *n.* Páně.

Assurance *f.* (fr.) *v.* Aſſekuranz.

Ast (-es, M. Äſte) *m.* větev, snětev *f.*, ratolest *f.*, haluz *f.*; (math.) rameno *n.*; —achſel *f.* (bot.) rozpora *f.*; Äſte *coll.* větvoví, haluzí *n.*; (wbm.) parohy *pl. m.*

Astatisch *adj.* (gr.) těkavý.

Äſtchen *n.* větvička, snítka *f.*

Äſten ſich rozvětviti se, rozvětvovati se.

Aster *f.* (gr.) hvězda *f.*; 2. (bot.) hvězdník *m.* Sternblume *f.*; —iſch *adj.* hvězditý; —iſkus *m.* (Typ.) hvězdička *f.* (*); —iſmus *m.* hvězdovitost *f.*; —oid (-es, M. -en) *n.* asteroida *f.*, drobná oběžnice; —*oida pl.* hvězdýšovití (zool.).

Aſtförmig *adj.* větvovitý, haluzovitý.

Asthen-ie *f.* (gr.) bezsilí *n.*; —iſch *adj.* bezsilný, bez síly.

Ästhet-ik *f.* (gr.) krasověda *f.*, estetika *f.*; —iker *m.* krasovědec *m.*, estetik *m.*; —iſch *adj.* estetický, krasovědecký, krasovědný; kraso.ný; krásný, pravokrásný.

Asthma *n.* (gr.) zádma *f.*, astma *f.*, dýchavičnost *f.*, záduſlivost *f.*, dušnota *f.*; —tiker *m.* dýchavičný n. dušný *m.*; —tiſch *adj.* dýchavičny, dušný.

Astholz *n.* (Abraum) okleslky *pl.*, otýpky *pl.*, kopové (ramlové) dříví.

Äſtig *adj.* větevnatý; sukovatý; parohatý.

Ast-knorren *m.* suk *m.*; —kreuz *n.* (herald.) ostrev *f.*; —ling, Äſtling *m.* výletek *m.*, vylitálek *m.* (pták); —loch *n.* suková dira.

Asträa *f.* (myth.) Nebeštěna *f.*

Astrachan *m.* (*n.*) (Pelz) astrachánek *m.*, astrachánka *f.* (černý beránek).

Astragal-omantie *f.* (gr.) kostkověštba *f.*; —us *m.* kostka *f.*; 2. (anat.) kosť hleznová; 3. (Bauk.) podhlavník *m.*; 4. (bot.) kozinec *m.* Bärenſchote *f.* [záře.

Astral-licht *n.*, —ſchein *m.* hvězdnatá

Astro-gnosie *f.* (gr.) hvězdoskum *m.*, hvězdoznalství *n.*; —graph (-en) *m.* hvězdopisec *m.*; —labium *n.* hvězdoměr *m.*, úhloměr *m.*; —latrie *f.* hvězdopocta *f.*; —log (-en) *m.* astrolog *m.*, hvězdopravec *m.*, hvězdozvěst *m.*; —logie, —mantie *f.* hvězdoprava *f.*, hvězdopravectví *n.*, —nom (-en, M. -en) *m.* hvězdář (hvězdozpytec) *m.*; —nomie *f.* hvězdářství (hvězdosloví) *n.*; —nomiſch *adj.* hvězdářský, astronomický.

Astrum *n.* (lt.) shvězdění *n.*

Astschnitt *m.* (herald.) ostrev *f.*

Astuarium *n.* (lt.) náplaviště *n.*; 2. potnice *f.*

Äſtung *f.* klestění *n.* (stromů).

Astur *m.* (lt.) jestřáb *m.* Habicht *m.*

Astwerk *n.* větví *n.*, větvoví *n.*, haluzí *n.*

Astysie *f.* (gr.) nemohoucnost *f.*

Äsung *f.* (wbm.) krmení *n.*

Asyl (-s, M. -e) *n.* (gr.) útočiště *n.*; útulna *f.*; —recht *n.* útočiště právo.

Asymmetrie *f.* (gr.) nesouměrnost *f.*

Asymptoten *pl.* (gr.) nedopadnice *f.* (math.).

Asyndet-isch *adj.* (gr.) bezspoječný; —on *n.* bezspoječnost, bezvaznost *f.*

Aszen-denten *pl.* (lt.) předkové, příbuzní, vzhůru vzestupující; —dieren stoupati, vzestupovati; —ſion *f.* (lt.) vzestupování, vystupovaní *n.*; *Ascensio Domini* nanebevstoupení Páně Himmelfahrt Chriſti.

Aszet *m. v.* Aſket.

Aszidien *pl.* (zool.) sumanky.

Ataman (-es, M. -e) *m.* ataman *m.* (náčelník kozáků).

Atavismus *m.* (lt.) rodovitost *f.*

Atelektasie *f.* (gr.) sploštěnost plic.

Atelier *n.* (fr.) atelier *m.*, dílna umělcova, umělecká dílna.

Atem (-s, oh. M.) *m.* dech (duch) *m.*; A. holen, ben A. ſchöpfen dechnouti, oddechnouti *v.* Atmen; man muß zahlen, daß einem der A. ausbleibt člověk musí platit až se ohýbá; einen in A. halten někoho v ustavičné napnutosti udržovati; —beſchwerde, —not *f.* obtížné dýchání; —holen *n.* dýchaní *n.*; —los *adj.* bezduchý; —probe *f.* zkouška dechu; —röhre *f.* průdušnice *f.*; —zug *m.* dech, oddech *m.*; vzdech *m.*, vzdechnutí *n.*; in einem A. bez oddechu; (Trunk) jedním douškem.

a tempera Malerei malba na sucho.

a tempo (lt.) v předešlém ruchu; fig. včas.

Äternitas *f.* (lt.) věčnost *f.*; *in aeter-* [*num* navěky.

Athen-atismus, —iſmus *m.* (gr.) nesmrtelnictví *n.* (víra v nesmrtelnost).

Athe-ismus *m.* (gr.) ateismus *m.*, neznabožství (bezbožectví, bezbožnictví) *n.*; —iſt (-en) *m.* neznaboh (bezbožec) *m.* ateista *m.*; —iſtiſch *adj.* neznabožský.

Äther (-s, oh. M.) *m.* (gr.-lt.) nadvzduší, nadvětří *n.*; 2. éter *m.*, tresť *f.*; *v.* ätheriſches Öl; *pl.* —arten *f.* tresti; —iſch *adj.* nadvzdušní, nadvzdušný, nadvzduchový, nadvětrný; —iſches Öl silice *f.*; —iſches Waſſer tresť *f.*

Ätherman *adj.* (gr.) neprůhřevný, neprůteplivý.

Äther-säure *f.* (chem.) kyselina éterová; —ſtein *m.* povětroň *m.* [*m.*

Athlet (-en) *m.* (gr.) zápasník; silák

Äthrioskop *n.* (gr.) étrioskop *m.* (stroj k určení jasnosti oblohy), jasnoměr *m.* [kaznictví *n.*

Ätiologie *f.* (gr.) příčinosloví *n.*, dů-

Atlas (-ſſes, M. -aſſe, Atlanten) *m.* (myth., geogr.) atlas *m.*; (zool.) nosič *m.*

Atlas (-ſſes, M. -ſſe) *m.* (ſeidenes Zeug) atlas *m.*; —band *n.* atlaska *f.*, atlasová stužka; atlaſſen *adj.* atlasový; —ſtein *m.* atlasovec *m.*

Atm-en mb. dýchati, oddychovati; einmal a. dechnouti, oddechnouti; haſtig a., ſtark a. silně oddychovati, soptiti, supěti, pychtiti; ſchnappend a. dech chytati; a. fig. vanouti, váti; zíti, dýchati; der Ofen —et kamna dýchají, sálají; A. *n.* dýchání *n.*; —end *adj.* dýchavý; ſchwer a. dušný; —ung *f.* dýchání *n.*

Atmometer *n.* (gr.) výparoměr *m.*

Atmosphär-e *f.* (gr.) atmosféra *f.*, vzduch *m.*; 2. parokruh *m.*, obor vzdušný; obor vzduchový, obzemí *n.*; 3. vzduchotlak *m.*; —isch *adj.* parokruhový, povětrný atmosférický.

Atom (-s, M. -e) *n.* (gr.) prvek *m.*, částice jednoduchá; —en- prvkový, prvečný; —enlehre *f.* prvkosloví *n.*; —gewicht *n.* (chem.) tíže atomová, číslo atomové *n.* (živločet *m.*); —ismus *m.* prvkovství *n.*; —ist *m.* prvečník *m.*; —theorie *f.* atomová teorie; —volumen *n.* (chem.) atomový objem; —zahl *f.* živločet *m.* [ochablost, skleslost ducha.

Aton *adj.* (gr.) nepřízvučný; —ie *f.*

Atramentum *n.* (lt.) inkoust *m.*

Atremograph *m.* (gr.) (Schreibstütze für eine zitternde Hand) netřesopis *m.*

Atresie *f.* (gr.) zarostlina *f.*, zarostlost řiti (med.).

Atrichie *f.* (gr.) **nedostatek vlasů**; pleš od narození.

Atriplex *n.* (lt.) lebeda *f.*

Atrium *n.* (lt.) předsíň *f.*

Atrop-a *f.* (gr.-lt.) rulík zlomocný (bot.); —in *n.* (chem.) atropin *m.*, rulíkovina *f.*

Atroph-ie *f.* (gr.) atrofie *f.*, úbytečnost *f.*, úbytě *pl. f.*; —ieren úbytněti, mísati; —isch *adj.* úbytový, úbytečný, úbytný, souchotivý.

attacca! (lt.) rychle připoj!

Attaché *m.* (fr.) vyslanecký přiručí.

Attack-e *f.* (fr.) útok *m.*; —ieren útok učiniti, útokem hnáti.

Attelage *f.* (fr.) zápřež *f.*

Attentat (-s, M. -e) *n.* (lt.) atentát *m.*; útok *m.* (vražedný) na koho.

Attenuation *f.* (lt.) zředění *n.*

Attest (-es, M. -e), —at (-s, M. -e) *n.* vysvědčení *n.*; —ieren vysvědčiti, vysvědčení dáti.

Attich (-s) *m.* chebd *m.*, chebdí *n.*, chebdina *f. Sambucus Ebulus*; —beere *f.* chebdinka *f.*, bezinka *f.* [*n.* těla.

Attitude *f.* (fr.) postava *f.*, **postavení**

Attorney *m.* (engl.) zástupce *m.*

Attrakt-ion *f.* (lt.) atrakce *f.*, fig. půvab *m.*, lákadlo *f.*; —ionskraft *f.* (Anziehungskraft) přitažlivost *f.*, přítažnost (*oppos.* Repulsivkraft odpudivost *f.*); —iv *adj.* přitažlivý; —orisch *adj.* přísavný. [lidlo *n.*

Attrappe *f.* (fr.) léčka, šalba *f.*, šá-

Attribut (-s, M. -e) *n.* přívlastek *m.*, přídatek *m.*; příznak *m.*; —iv *adj.* přívlastnivý; přídatkový; —ivsatz *m.* přídatková věta. [tací mořidlo.

Ätz- žíravý, leptavý; —beize *f.* lep-

Ätz-en etwas leptati, vyžírati; mořiti; 2. jísti; 3. krmiti; 4. vnaditi; —end *adj.* žíravý, leptavý.

Ätz kali *n.* žíravé draslo; —kalk *m.* žíravé vápno; —kunst *f.* leptací umění, leptání *n.*, leptovnictví *n.*; —lauge *f.* žíravý louh; —mittel *n.* leptadlo *n.*; —paste *f.* leptavé mazadlo; —pulver *n.* leptavý, žíravý prášek; —stein *m.* žíravý kamének; —stoff *m.* leptadlo *n.*, mořidlo *n.*; —ung *f.* leptání *n.*; 2. strava; vnada *f.*; —ungsgebühr *f.* stravné *n.*; —ungskosten *pl.* náklady na stravování; —vogel *m.* hnízdoš *m.*; —wasser *n.*

Au! *intr.* ou! [leptavka *f.*

Auberge *f.* (fr.) hostinec *m.*, krčma *f.*

Auch *conj.* také, též, i; třeba; wenn a., mag a. kdyby i, třeba i, byť i; eben a. tudíž, rovněž.

Auchenium *n.* (zool.) podšíjek *m.*

audace *adv.* (lt.) směle; *audaces fortuna juvat* (lt.) smělým štěstí přeje, smělost klestí cestu k štěstí.

Audienz (M. -en) *f.* (lt.) **audience** *f.*, slyšení *n.* (u panovníka); um Audienz bitten žádati za slyšení; A. geben audienci dáti, k (v) slyšení přijmouti; —saal *m.*, —zimmer *n.* audienční síň, přijímací

Audiometer *m.* (lt.) sluchoměr *m.* [síň.

Auditor (-s, M. -en) *m.* (lt.) Auditeur (fr.) *m.* auditor *m.* vojenský sudí; —iat *n.* auditoriát *m.*, vojenský soud; —iatpraxis *f.* prakse *f.*, cvik *m.* při vojenském soudu; —ium *n.* posluchárna *f.*; 2. posluchačstvo *n.*, *pl.* posluchači.

Aue (M. -n) *f.* luh *m.*, palouk *m.*; 2. pořící *n.*

Auer (-s, unv. M.) *m.* tur *m.* *Bos Urus* (*Bos Taurus*); A.- turový, turí; —hahn *m.*, —huhn *n.* tetřev hlušec *m.* *Tetrao urogallus*; —henne *f.* tetřevka *f.*, tetřevice *f.*; —kuh *f.* tuřice *f.*; —ochs *m.* tur *m. v.* Auer; —wild *n.* tetřevina *f.*

Auf *prp. c. dat.* do, ku, na, po, v, ve, z, ze; a. dem Berge sitzen, stehen na hoře n. na vrchu seděti, státi; a. dem Baume kriechen lezti po stromě; a. der Reise na cestě, cestou; a. dem Wasser po vodě, na vodě; er ist auf seiner Hut má se na pozoru; er ist auf einem Ohr taub je hluchý na jedno ucho; *c. acc.* auf den Berg steigen na horu, na vrch jíti, stoupati; auf den Baum kriechen vylezti na strom; a. Anraten na radu, s něčí radou; a. Verlangen na požádání, na žádost, k žádosti; a. Lebenszeit do života, na celý život; a. immer navždy; bis a. den Tod až do smrti; bis a. Wiedersehen až se zase shledáme, na shledanou; a. lateinisch latinsky, po latinsku; *adv.* von Jugend a. z mládí; a., bergauf vzhůru, nahoru; stromauf proti vodě; proti proudu; a. und ab sein tam, nahoru dolů; die Wache geht a. und ab stráž přechází semo tamo; a. sein nespati, bdíti; aufs neue nanovo, znova; aufs beste nejlépe, co nejlépe; aufs närmste co nejvřeleji, co nejvroucněji; auf! (stehe auf! steht auf!) vzhůru! (vstaň! vstaňte!) auf daß *conj.* (damit) aby.

Auf-ächzen zavzdychnouti; zastenati; —ackern vyorati; **poorati, zaorati**; rozorati; vyryti.

au fait (ofäh) (fr.) připraven.

Auf-arbeiten vypracovati; —atmen volně si oddechnouti; —ätzen rozleptati, rozezrati; vyleptati, vyžírati; —backen popeci, napeci; vypeci, speci; operi, připeci; —bahren vystaviti (mrtvolu); —bansen do perny dáti.

Aufbau *m.* vystavění *n.*, stavba *f.*; — en vystavěti, ustavěti; znova udělati.

Aufbäumen (Web.) napnouti na stav tkalcovský osnovu; sich a. vzpínati se (kůň).

Aufbauschen nadouti, nadmouti.

Aufbeben mſ. zachvěti se.

Aufbehalten etw. schovati, zachovati; 2. podržeti; uložiti; den Hut a. nechati na hlavě (klobouk).

Auf-beißen etw. rozkousati, rozkousnouti, rozhryzti; —beißen *v.* Aufagen; —bereitung *f.* (mont.) vypravení *n.* (rudy); —bereiten vypáčiti; mſ. puknouti, rozp. se, rozprasknouti se.

Aufbesser-n etw. zlepšiti, přilepšiti; —ung *f.* přilepšení *n.*; zur A. na přilepšenou.

Aufbetten nastlati, ustlati; a. zum Schlafengehen odestlati.

Aufbewahr-en etw. schovati, usch., uložiti něco; eine Schrift bei Gerichtshanden a. spis u soudu schovati; —er *m.* schovatel, schovavatel, schovavač *m.*; —ung *f.* schování *n.*; —ungsort *m. v.* Depot; —ungsvertrag *m.* schovací smlouva.

Aufbiegen etw. nadhnouti; odehnouti; [rozehnouti; přihnouti.

Aufbiet-en vyzvati; (Truppen) povolati, svolati; alle Mittel a. všech prostředků užiti; všecko vynaložiti na něco; Verlobte a. zasnoubence ohlásiti; —ung *f.* (aller Kräfte) vynaložení *n.*, napnutí *n.* (všech sil atd.); 2. *v.* Aufgebot.

Aufbinden etw. přivázati, uvázati; 2. rozvázati, odvázati něco; (Typ.) rozvázati (sazbu); einem etw. a. bulika na nos pověsiti někomu.

Aufbläh-en etw. nadmouti, nadýmati, nadouti; rozdouti, vydouti; sich a. vydmouti se, nadýmati se; —ung *f.* nadmutí, nadýmání, nadouvání *n.*

Aufblasen etw. nadouti, nadmouti, nadýmati; vzdouti, vzedmouti; rozdouti, rozdmýchati; mit der Trompete a. zatroubiti; vytrubovati; sich a. vzedmouti se; fig. nadýmati se.

Aufblatten (arch.) platovati, připlatovati. [vírati se, otevřeným zůstati.

Aufbleiben mſ. bdíti, nespati; 2. neza-

Aufblick *m.* vzhled *m.*, pohled vzhůru; 2. záblesk *m.*, zákmit *m.*, zakmitnutí *n.*; —en vzezříti, vzhlédnouti, vzhůru patřiti.

Aufblinzen zamihnouti; mrknouti.

Auf-blühen rozkvesti, zkv., rozvíti se; fig. omladnouti; —bohren etw. vyvrtati; zvrtati; rozvrtati; —bergen etw. vypůjčiti se, vydlužiti se; —braten vypeci, speci; připeci, upeci.

Aufbrauchen stráviti, spotřebovati.

Aufbrausen vříti, vyvříti, vzevříti, zvírati, vzkypěti; 2. bouřiti se; (im Zorn) osopiti se na koho; rozjitřiti se; A. *n.* vření *n.*, vyvření *n.*

Aufbrechen etw. vylomiti, vyraziti, vyvrátiti, vypáčiti (dveře); (einen Brief) otevříti, rozpečetiti (psaní); (wdm.) vyvrhnouti (vnitřnosti č. droby); mſ. (von Blumen) rozviti se, otvírati se; (von Wunden, Geschwüren) rozevříti se, provaliti se, protrhnouti se, propuknouti; a., weiter ziehen vytrhnouti, hnouti se zvednouti se; vytáhnouti; die Truppen sind aufgebrochen vojsko vytrhlo.

Aufbreiten etw. prostříti, rozestříti, roztáhnouti; rozestlati.

Aufbrennen etw. spáliti, sžíci; (ein Zeichen) vypáliti (znamení); a. mſ. hořeti, zanítiti se, zapáliti se.

Aufbringen etw. vyzdvihnouti, vynesti; a., zusammenbringen sháněti, shledávati, zjednati, opatřiti; jmd. a. sebrati koho; ein Schiff a. koráb zajmouti, vziti; eine Sitte a. nový obyčej uvesti, zavesti; a., emporbringen pomoci, povznesti; ein Kind a. dítě vychovati, odchovati; einen Kranken a. vyhojiti, vyléčiti; jmd. a. (in Zorn bringen) rozzlobiti, rozhněvati koho; aufgebracht rozzloben, a, o, ý.

Aufbruch (-es, M. -brüche) *m.* vylomení, prolomení *n.*; 2. protržení nežitu; 3. (wdm.) vnitřnosti *pl. f.*, droby *pl. m.*; 4. (oh. M.) (ôton.) zvůr *m.*, zorané lado; 5. odchod *m.*, odjezd *m.*, odtažení *n.*; Befehl zum A. rozkaz k odchodu, k odtažení.

Aufbürden einem etw. naložiti břemeno, obtížiti, stížiti koho čím; 2. fig. uvaliti na koho něco; svážděti co na koho.

Aufbürsten vzhůru kartáčovati; vykartáčovati.

Aufdamen (Damenſp.) dámu udělati.

Aufdämmern mſ. *impers.* zabřesknouti se, rozbřesknouti se.

Aufdecken etw. pokryti, přikryti; den Tiſch a. prostříti (na stůl); 2. odkryti, objeviti, odhaliti; das Bett a. odestlati postel; die Karte a. odkryti kartu.

Aufdingen (einen Lehrling) připověděti učenika; učeníka na řemeslo zamluviti.

Aufdonnern ſich fig. nafintiti se.

Aufdrängen vytlačiti, vytisknouti; ſich einem a. vnucovati se, vtírati se komu.

Aufdrehen etw. rozkroutiti, roztočiti; vtočiti, natočiti, nasoukati.

Aufdring-en einem etw. vnutiti, cpáti, strkati komu co; ſich a. vtírati se komu; —endes Verſchieben nastrkování *n.*; —ling (-es, M. -e) *m.* vtíravec *m.*

Aufdrucken vytisknouti.

Aufdrücken tlačiti, přitlačiti; rozmáčknouti; das Siegel a. pečeť přitisknouti, přiložiti.

Aufdunsen mſ. opuchnouti, nadmouti se, nadouti se, nabobtěti.

Aufdunsten mſ. vypařovati se.

Aufdünsten etw. vypařiti. [zasebou.

Aufeinander *adv.* nasebe, posobě,

Aufeinanderfolg-e *f.* postupování *n.*, postup *m.*, postupnost *f.*, posloupnost *f.*; die A. der einzelnen Ziffern pořad číslic n. cifer; —en jíti po sobě, postupovati, nastupovati po sobě, následovati; —end *adj.* posobě jdoucí. [zem, náhle.

Aufeinmal *adv.* najednou, jedním rá-

Aufeis-en ledy sekati, vysekati; —ung *f.* náledí *n.*; vysekávání náledí; —ungsbeitrag *m.*, —ungsgebühr *f.* náledné *n.*, příspěvek na sekání ledu.

Aufenthalt (-s, M. -e) *m.* pobyt *m.*, zdržování se kde, přebývání *n.*, přebyt *m.*; 2. (b. Eiſenb.) zastávka *f.*; 3. meškání *n.*, zdržování *n.*, odkládání čeho.

Aufenthalts- pobytný, co se týče pobytu; —gemeinde *f.* pobytná obec, stanová obec (o., v níž někdo přebývá); —karte *f.* v. A.-ſchein; —ort *m.* bydliště *n.*, bytoviště *n.* (místo pobytu, m. zdržování, m. kde někdo se zdržuje); —ſchein *m.* pobytný list; bytovací list (přebytný l., list na zdržování se); —ſteuer *f.* (der Juden) pobytné *n.* (židovská daň za pobyt, za zdržování se v místě); —zeit *f.* čas pobytu, bytování *n.*

Auferbauend *adj.* povzbuzující.

Auferlegen einem etw. uložiti, přikázati komu co; poručiti komu něco; eine Strafe a. pokutovati, pokutu uložiti; eine Steuer a. v. Auflegen.

Auferſtanden zmrtvých vstalý.

Auferſteh-en mſ. vstáti, povstati (zmrtvých); —ung *f.* vzkříšení *n.*, zmrtvýchvstání *n.*; —ungsfeſt *n.* slavnost vzkříšení, slavnost zmrtvýchvstání; —ungstag *m.* den vzkříšení, den zmrtvýchvstání.

Auferwachen mſ. procitnouti.

Auferwachſen *adj.* povyrostlý.

Auferwecken einen zbuditi; vzkřísiti.

Auferzieh-en einen vychovati někoho; —ung *f.* výchova *f.*

Aufeſſen etw. sníti, vyjísti.

Auffädeln (auffädmen) navléci, navléknouti (nit).

Auffahren ujeździti, projeździti; mſ. vyjeti; 2. vymrštiti se, vyskočiti, vzchopiti se; in den Himmel a. na nebe vstoupiti; im Zorne a. v. Aufbrauſen; aus dem Schlafe a. vytrhnouti se, vytřeštiti se ze sna; (v. Türe) rozlétnouti se.

Auffahrt *f.* výjezd *m.* (vzhůru); 2. (b. Hauſe) podjezd, vjezd *m.*; 3. (b. Straßenb.) příjezd, sjezd *m.*

Auffall-en mſ. padnouti nač, napadnouti; fig. do očí, v oči biti, pozornost vzbuditi; etw. a. pádem vyraziti; —end, auffallig *adj.* nápadný; patrný; zřejmý; (*vulgo* okatý).

Auffang-en schytati, poch., nalapati; Briefe a. zachycovati listy, psaní; —ſtange *f.* (b. Blitzableiter) bromosvodná tyč; —ung *f.* uchvácení; zachycení *n.*

Auffärben etw. přebarviti (znovu).

Auffaſern roztřepati.

Auffaſſ-en etw. uchopiti, uchytiti; fig. (begreifen) pojmouti, pojímati, ponímati, pochopiti, pochopovati, chapati, vnímati; —ung *f.* pojmutí, pojetí, ponětí *n.*; vnímání *n.*; ſchnelle A. bystré pochopování, chapání; —ungsgabe *f.*, —ungskraft *f.*, —ungsvermögen *n.* pojímavost, chápavost *f.* [dati.

Auffinden etw. nalezti, najíti; vyhledati.

Auffiſchen vyloviti, uloviti; fig. uhoniti, uloviti něco.

Auflackern, auffflammen mſ. vzplanouti, vzplápolati. [třepati.

Auflattern mſ. vzlétnouti, vzhůru se

Auflechten zaplétati, rozplétati.

Auffliegen vzletěti; vyletěti; (v. der Tür) rozlítnouti se.

Aufflug *m.* vzlet, výlet *m.*

Aufforder-er *m.* vyzyvatel, vyzývač *m.*; —n einen zu etw. vyzvati, vyzývati, vybídnouti, vybízeti; požádati koho zač; —ung *f.* vyzvání, vybídnutí *n.*, vybídka *f.*

Aufforderungsfall *m.* vyzyvací případ; —flage *f.* vyzyvací žaloba; —prozeß *m.* vyzyvací pře. **Aufforſten** zalesniti.

Auffreſſen etwas sežrati; vyleptati, rozežrati, vyžrati.

Auffriſchen obnoviti; občerstviti; osvěžiti; povzbuditi; ochladiti; eine Wunde a. okrvaviti ránu, obnoviti ránu; (Vieh) zmladiti; den Acker a. zorati.

Auffuhr *f.* navážka *f.*

Aufführ-en etw. vyvezti, navezti, vyvoziti, nav.; eine Mauer a. vystavěti, vyhnati zeď; ein Schauſpiel a. provozovati, představovati; dávati; hráti; eine Muſik a. hudební kus provesti; im Triumphe a. vésti v triumfu (u vítězoslávě); ſich a. chovati se, vésti si, počínati si; —ung *f.* navezení *n.*, návoz *m.*; 2. A. (eines dram. Werkes) představení, provozování *n.*; zur A. bringen (ein Drama) představiti, na jeviště přivésti, dávati; 3. A.-chování *n.*; —ungsrecht *n.* provozovací právo.

Auffüllen etw. doplniti, naplniti.

Auffütter-n nakrmiti; (b. Zimm.) naložiti; —ung *f.* der Kinder nákrm *m.*

Aufgabe *f.* odevzdání *n.*, podání *n.*; A. der Briefe auf die Poſt odevzdání listů na poštu; 2. A. (Schul-) úloha *f.*, úkol *m.*; 3. (kfm.) nádavek *m.*; 4. (philoſ.) předloha *f.*, these *f.*, thema *n.*

Aufgabeln vidličkou napíchnouti; fig. nalapati, vyšťourati.

Aufgabenbuch *n.* kniha úloh.

Aufgabmaßel *n.* míra nádavku.

Aufgabs-gebühr *f.* (für einen Brief) podatné *n.*; —poſt *f.* podavací pošta; —regiſter *n.* dací n. podací lístek, odevzdací lístek; —ſtation *f.* přijímací stanice.

Aufgang (-s, M. -gänge) *m.* cesta vzhůru, *f.* nahoru; A. zur Stiege, zur Galerie vchod *m.* (vch. na ...). 2. rozvití *n.*, rozhalení *n.*; 3. (ob. M.) (A. der Geſtirne, der Sonne) východ *m.* (hvězd, slunce); 2. východní strana; 5. v. Aufwand.

Aufgattern etw. vypátrati, vyslíditi.

Aufgeb-en etw. podati, odevzdati, odvesti; Briefe auf die Poſt a. dáti listy (dopisy, psaní) na poštu; einem etw. a. uložiti něco komu; úkol dáti, práci předložiti; práci dáti komu; a. (fahren laſſen) pustiti co mimo se, upustiti od čeho; die Hoffnung a. pozbyti naděje; jmd. a. odříci se koho; ſich ſelbſt a. pochybovati o sobě; —er *m.* eines Briefes, einer Sache podavatel, podatel listu, nákladu; (Hdlt.) přidavač *m.*

Aufgeblaſen fig. nadutý, nafouklý, nafoukaný; —heit *f.* -ost.

Aufgebot (-es, M. -e) *n.* prohlášky *f.*, provolání *n.*; A. der Verlobten ohlášky,

prohlášky *pl. f.*; A. (mil.) výzva *f.*; mit A. aller Kräfte všemi silami.

Aufgebracht *v.* Aufbringen.

Aufgedinge *n.* připovědˇ *f.*, zamluvení učeníka.

Aufgedunsen opuchlý, nadutý, nadělý, oduřelý.

Aufgehen mí. vystupovati; vycházeti, vzcházeti (o slunci); povstati; (v. Pflanzen) klíčiti, vyrážeti, vzejíti; (v. Knospe) pupeniti se, rozviti, rozkvétati; (v. Teig) kynouti; (v. d. Tür) otevříti se; fig. es ging mir ein Licht auf vzešlo mi světlo, svitlo mi; a. (v. Schnee und Eis) táti, jihnouti; (v. Knoten) rozvázati se; (aufgewendet werden) spotřebovati se; mizeti, pomíjeti, ztráceti se; (Rechenk.) pojíti; rušiti se, zdvihati se; a. lassen utráceti.

Aufgeien (Segel) podhrnouti plachty.

Aufgeklärt osvícený; —heit *f.* osvěta *f.*

Aufgeld (-es, ob. M.) *n.* nádavek *m.*, nadcenek *m.*, ažio *n.*; 2. závdavek *m.*

Aufgelegt *adj.* naložený; způsobný; gut a. v dobré náladě, v dobré míře; schlecht a. v špatné (mrzuté) náladě.

Aufgeräumt *adj.* uklizený; a., aufgeweckt veselý, rozjařený, veselomyslný.

Aufgeregt *adj.* rozčilený, rozjitřený.

Aufgeschaut! pozor!

Aufgeschwemmtes Erdreich náplav *m.*, naplavenina *f.* v. Alluvium.

Aufgeworfen *adj.* naházený, namitaný; vypnutý, vypuklý.

Aufgieß-en etw. naliti, politi; —instrument *n.* polivačka *f.*

Aufgipfeln až k vrchu nakupiti.

Aufglätten etw. vyleštiti, vyhladiti.

Aufgrab-en etw. zkopati, pokop.; rozkop., rozrýti; vykopati, vyhrabati, vyryti; —ung *f.* rozkopání *n.*, rozkopávka *f.*

Aufgreifen (einen) chytiti, polapiti, jmouti; (eine Redensart) uchopiti, pojmouti; verdächtige Leute a. sebrati, pochytati.

Aufgürten opásati, připásati; podpásati; 2. odpásati, rozpásati.

Aufguß (-sses, M. —güsse) *m.* politi *n.*, naliti *n.*; 2. náliv *m.*, nálev *m.*, nálivka *f.*; —tierchen *n.* nálevník *m.* v. Infusionstierchen.

Aufhaben na sobě míti; ein Amt a. míti na sobě úřad, povinnost; den Hut, die Mütze a. na hlavě míti; a. otevřeno míti (ústa atd.); —der Eid vykonaná přísaha (*st.* maje na to přísahu).

Aufhacken prosekati, rozs.; prokopati, rozk.; (mit Schnabel) rozklobati, proklobati.

Aufhäkeln rozepnouti (sponku).

Aufhaken odháčkovati, odhákovati.

Aufhalsen na krk uvaliti; fig. v. Aufbürden.

Aufhalt (-es) *m.* zastávka *f.* v. Aufenthalt.

Aufhalten etw. zdržeti, zadržeti, podržeti, stáviti, zastaviti; pozastaviti; zpozditi, zdržeti, meškati, obmeškati koho; die Exekution a. zastaviti exekuci; die Hand a. ruku nastaviti, nastrčiti; sich a. (in einem Orte) přebývati, zdržovati se (v některém místě), bydleti, pobyti, zůstávati někde; (ein wenig) pozdržeti se, (lange) obmeškati se, prodlévati; sich wohl a. pozdržeti se, zdržovati se, zastaviti se, pozastaviti se, -ovati se na něčem n. nad čím.

Aufhäng-en etwas pověsiti, zavěsiti; viele a. zvěšeti; einem etw. a. bulíka na nos pověsiti, leč zavěsiti; —erchen *n.* (Mühl.) věšák *m.*; —gewicht *n.* visuté závaží, závěsné z.; —punkt *m.* závěsný bod.

Aufhaspen namotati; vzmotati.

Aufhauen etwas rozsekati; posekati; vysekati, zasekati.

Aufhäufeln etw. nakupiti, nahromaditi.

Aufheb-en etwas (in die Höhe) zvednouti, zdvihnouti, vyzdvihnouti, pozdvihnouti; die Mühle, den Mühlstein a. zvednouti; polehčiti mlýnu, kamenu; lehčiti mlýn; einen Graben a. podejmouti; einen a. zatknouti někoho; (verächtl.) sebrati koho; etwas a. schovati; zrušiti, zničiti; smířiti protivy, zdvihnouti, rozvesti spor; die Untersuchung a. vyšetřování zastaviti; die beiderseitigen Gerichtskosten werden aufgehoben soudní útraty oboji strany se vyrovnávají, pomíjejí; einen Vertrag a. zrušiti smlouvu; den Landtag a. ukončiti sněm; eine Versammlung a. rozpustiti schůzi; die Belagerung a. zrušiti obležem; die Tafel a. vstáti od stolu; (Rechenk.) einen Bruch a. zlomek rozvesti; sich a. pozdvihnouti se, pozdvihovati se; vykasati se, šaty vyhrnouti; (Rechenk.) pojíti, rušiti se, zdvihati se; das A. pozdvižení *n.*, zrušení *n.* (něčeho); viel —ens machen mnoho hluku n. povyku o čem dělati; —ung *f.* zdvižení, zrušení, vzdání *n.* něčeho; A. des Dienstverhältnisses zrušení svazku služebního.

Aufheften etw. připnouti, přistehnouti; rozepnouti; einem etwas a. pověsiti komu co na nos.

Aufhelfen einem povznesti koho; vyzdvihnouti; dem Steine a. (Mühl.) v. Aufheben; einem etwas a. pomoci komu; sich a. zotaviti se.

Aufhell-en osvětliti, vyjasniti; rozjasniti; —ung *f.* (der Augen) projasnění [oči *n.*

Aufhenken einen oběsiti.

Aufhetz-en poštvati (psy); jmd. gegen einen andern a. štváti, poštívati, podněcovati, popuzovati koho proti komu; —er *m.* poštěvač, podněcovatel, popuzovatel *m.* [(prapor).

Aufhissen etwas vztyčiti, vytyčiti

Aufhocken na ramena vziti; einem a. na někoho se pověsiti, zavěsiti.

Aufhorchen naslouchati, uši nastavati.

Aufhören mb. přestati, ustati; minouti, pominouti; ein Recht hört auf právo mine, pomíjí; ohne A. bez přestání, bez přitrže, ustavičně, neustále.

Aufhub *m.* (des Getreides) zdviž *f.* (změřeného vymlaceného obilí a dodání na sýpku).

Aufhüpfen vyskočiti, poskočiti.
Aufjag-en (ein Tier) vyhnati, vyplašiti (zvěř); uhoniti; —ung *f.* nadhaňka *f.*
Aufjauchzen zavýsknouti.
Aufjubeln zajásati, vzplesati.
Aufkämmen vyčesati, učes.; (Zimm.) na ozub n. na kříž zapustiti n. zapouštěti.
Aufkauf *m.*, —ung *f.* nákup *m.*, nakoupení, skoupení, skupování *n.*; —en etw. skoupiti něco; nakoupiti.
Aufkäufer *m.* skupovatel, nákupník, překupník *m.*
Aufkeimen mſ. vyklíčiti se, pučeti; vznikati.
Aufkitten naklejiti. [nati.
Aufklaftern sáhovati, do sáhů rovnati.
Aufklappen klapku ondati; (beim Tiſche) rozevříti, víko podepříti.
Aufklär-en etw. objasniti, rozjasniti; zčistiti; jmd. über etw. a. objasniti, vysvětliti někomu něco; a. osvíti (vzdělati a poučiti); ſich a. (v. Wetter) vyjasniti se; vysvětliti se; fig. rozvesceliti se; —er *m.* objasňovatel, osvětlovatel *m.*; —erei *f.* lichá osvěta; —ung *f.* objasnění, vysvětlení, vyjasnění *n.*, světlost *f.*; nähere A. über etwas erhalten nabyti o něčem lepšího světla; A. (einer Natter) osvěta *f.*; —ungsdienſt *m.* (mil.) návěštná služba (výzvědná služba).
Aufklauben vylouskati, vyloupati; vyzobati; sbírati, shledati.
Aufklauen (arch.) zadrápnouti.
Aufkleben, aufkleiben, aufkleiſtern přilepiti, nalepiti.
Aufklopfen klepati nač, rozklepati; 2. přiklepati (hřebík atd.). [(vzorec).
Aufklotzen špalíčkem natisknouti
Aufknacken rozlousknouti (ořech).
Aufknöpfen rozepnouti.
Aufknüpfen etwas uvázati, zauzliti; 2. rozvázati; 3. oběsiti. [vzevříti, vyvříti.
Aufkochen mſ. povařiti se; navříti,
Aufkommen povstati, zdvihnouti se; (aus einer Krankheit) uzdraviti se; pozdraviti se; povstati po nemoci; ozdravěti; (v. Umſtänden) zmoci se; (als ein Gebrauch) do zvyku přijíti; mit dem Beweiſe dovésti důkazem, dokázati něčeho; A. (oh. M.) *n.* uzdravení *n.*
Aufkömmling (-es, M. -e) *m. v.* Emporkömmling.
Aufkönnen moci vstáti, povstati.
Aufkratzen etw. rozškrábati; poškrábati. [čeřiti (vodu).
Aufkräuſeln zkadeřiti, nakadeřiti, na-
Aufkrempen (den Hut) založiti, zahnouti (střechu u klobouku).
Aufkrimpen (v. Wind) zahýbati.
Aufkündig-en výpověď dáti, vypovědět; eine Wohnung a. vypovědět byt n. obydlí; ein Kapital a. vypovědět jistinu; —ung *f.* výpověď *f.*, vypovězení *n.*; gerichtliche A. výpověď právní, soudní; —ungsbrief *m.*, —ungsſchein *m.* výpovědní list, vypovídací l.; —ungszeit *f.* vypovídací čas, čas výpovědi, lhůta výpovědná.
Auflachen (heil, laut, hellaut) dáti se do (hlasitého) smíchu, zachechtati se.
Auflagegeld *n.* nákladné *n.*
Auflad-en etwas naložiti, nakládati; vložiti na koho; —er *m.* nakladač, nákladči *m.*; —eſchein *m.* nákladní list; —ſpeld *n.* nákladné *n.*
Auflage (M. -n) *f.* náklad *m.*, naložení *n.*; 2. Zahlungs-a. uložení platu; nařízené n. uložené placení; A. daň *f.*, poplatek *m.*; 3. A. eines Buches vydání (knihy); 4. A. der Wahlliſten zur Einſicht vyložení listů volebních k nahlédnutí; 5. A. (arch.) podkladek *m.*; —koſten *pl.* náklad na vydání knihy; —recht *n.* právo k uložení platu.
Auflass-en (die Tür) otevřeno nechati, nezavříti; 2. opustiti, rozpustiti, zrušiti; eine Sitzung a. rozpustiti schůzi; ein Bergwerk a. opustiti hory; —geld *n.* odstupné *n.*; auflässig *adj.* (mont.) opuštěný; —ung *f.* opuštění čeho (dolu); upuštění od čeho; (jur.) postup z práva.
Auflauer-er *m.* číhač, naslouchač *m.*; podzvědač *m.*; —n einem číhati, podzvídati, tajně poslouchati, naslouchati.
Auflauf (-es, M. —läufe) *m.* sběh *m.*, shluknutí lidu, shluk *m.*; 2. *v.* Aufruhr; 3. (Mehlſpeiſe) nákyp *m.*; —en mſ. vzrůsti, rozmáhati se, vzejíti; 2. naběhnouti, nakynoutř; 3. sbíhati se, sejíti se; aufgelaufene Unkoſten vzešlé útraty, náklady; ſich a. běháním zedrati, otlačiti; uběhati si (nohy).
Auflauſchen přislouchati, naslouchati; etw. a. vyzvěděti něco.
Aufleben mſ. ožíti, oživnouti, obživnouti; a. (wieder in Kraft treten) nabyti zase moci, platnosti.
Auflecken etw. slízati, vylízati.
Auflег-en etwas vložiti, položiti, naložiti; einem etwas a. uložiti komu co; eine Steuer a. uložiti daň na někoho; 2. ein Buch a. vydati knihu, spis, na knihu náklad vésti; 3. ein Darlehen a. vyložiti půjčku; die Wahlliſten zur Einſicht a. vyložiti volební listy k nahlédnutí; 4. die Mühle, den Läufer a. složiti mlýn, kámen; 5. Fett a. tučněti, tuk na se brátí; ich bin nicht aufgelegt nejsem právě k tomu, nemám k tomu chuti; gut aufgelegt v dobré míře, v dobré náladě; ſich a. v. ſich Auflehnen; —ung *f.* uložení *n.*; A. eines Darlehens vyložení *n.*, otevření půjčky; A. der Hände (kirch.) kladení rukou.
Auflehn-en etwas opříti, opírati; podpírati; ſich a. auf etw. spoléhati se nač; ſich gegen etw. a. zpouzeti se, zpěčovati se, protiviti se, zprotiviti se, opříti se, opírati se čemu; vzpírati se čemu; ſich gegen das Geſetz a. protiviti se zákonu, vzpírati se, zpouzeti se proti zákonu; ſich gegen die Herrſchaft a. vzepříti se, vzbouřiti se proti vrchnosti; ſich —end vzpíravý.
Aufleimen etw. přiklížiti, přilepiti.
Auflesen sbírati, nasbírati.
Aufliegen ležeti na čem; 2. zaháleti; eine Zeitung liegt auf noviny jsou vyloženy (ku čtení); ſich a. proleželi se (v. Kranken). [chrati; 2. zkypřiti, nakypřiti.
Auflockern etwas načechrati, rozče-

Auflodern mſ. vzplanouti, vzplápolati, vyšlehnouti, vyblknouti.

Auflös-bar *adj.* rozpojitelný, rozvazatelný, rozlučitelný, rozlučný; rozpustitelný, rozpustný; -keit -ost; —emittel *n.* rozpouštědlo *n.*; —en etw. rozvázati, odvázati; 2. rozplésti; 3. rozpojiti, rozloučiti něco; 4. (chem.) rozpustiti; 5. (ſtillſt.) rozložiti; 6. den Reichstag a. rozpustiti říšský sněm; das Eheband a. rozvázati svazek manželský; einen Vertrag a. zrušiti smlouvu; der Vertrag, Verein löſt ſich auf smlouva se ruší, spolek se rozpouští; einen Zweifel a. z pochybnosti vyvésti; 7. ein Rätſel a. hádanku uhodnouti, rozluštiti; eine Aufgabe, eine Gleichung a. rozřešiti; 8. a. in Faktoren (matḥ.) rozvésti na činitele, proměniti; —ende Bedingung výminka rušící; —ende Mittel *pl.* rozpouštivé prostředky (léky); —er *m.* (eines Rätſels) rozluštitel *m.*; 2. (muſ.) odrážka *f.*; —lich *adj.* rozpustný, rozpustitelný; —lichkeit *f.* rozpustnost *f.*; —ung *f.* rozvázání, rozložení, proměnění, rozpuštění, zrušení, rozvedení *n.*; rozvod *m.*; (eines Rätſels) rozřešení, rozluštění, rozloučení *n.*; (chem.) roztok, rozklad *m.*; Prinz B. iſt der A. nahe princ B. brzo dokoná, skoná; —ungsmittel *n.* rozpouštědlo *n.*; —ungszeichen *n.* (Muſ.) odrážka *f.*

Auflöten etw. naletovati, rozletovati.

Aufmachen einem otevříti; etwas a. rozevříti; (eine Nuß) rozloupnouti; (einen Knoten) rozvázati; (einen Brief) rozpečetiti; ſich a. pozdvihnouti se, vzchopiti se, povstati.

Aufmahlen (Getreide) semleti, namleti; [umleti, pomleti.

Aufmalen znova malovati, namalovati, vymalovati (barvy), malováním zpotřebovati.

Aufmarſch *m.* výkrok, pochod ku předu n. nahoru *m.*; —ieren táhnouti.

Aufmaß *f.* přiměrek, náměrek *m.*

Aufmauern vyzditi; zeď vystavěti.

Aufmerk-en etw. poznamenati, naznamenati; 2. pozorovati, šetřiti čeho; —ſam *adj.* pozorný; einen auf etwas a. machen upozorniti koho nač; —ſamkeit *f.* pozornost *f.*, pozor, zřetel *m.*; jmds. A. auf etwas lenken upozorniti, zřetel obrátiti k něčemu; die A. auf ſich ziehen pozornost na sebe obrátiti.

Aufmuntern zbuditi, probuditi; einen zu etw. a. povzbuditi, pobídnouti, pobádati, ponoukati k čemu; *v.* Aufheitern; —ung *f.* probuzení *n.*; 2. povzbuzení, ponoukání *n.*, pobídka *f.*; 3. rozveselení *n.*

Aufmutzen einem etwas vytýkati někomu něco.

Aufnageln etwas přibiti hřebíkem.

Aufnähen etw. našiti, přišiti; 2. vyšiti.

Aufnahme (ob. M.) *f.* přijetí, přijmutí *n.*; A. des Verhörs předsevzetí výslechu, vyslechnutí stran; ſchriftliche A. zápis *m.*, zapsání *n.*; A. in die Gemeinde, in die Anſtalt přijmutí do obce, do ústavu; A. einer Geldſumme výpůjčka *f.*; die A. der Studierenden findet am .... ſtatt studující budou se zapisovati *n.* přijímati dne ....; A. prospívání *n.*, vzrůst *m.*; in A. bringen zvelebiti, povznesti; A. einer Gegend vyměření *n.*, vyměřování *n.*

Aufnahms-bedingung *f.* výminka přijmutí; —befund *m.* (über Schaden) zpráva nebo spis o shledaných škodách, popsání škod shledaných; —bogen *m.* zápisný arch *m.*; —fähig *adj.* přijatelný, přijímatelný; —gebühr *f.*, —geld *n.* přístupné (přijetné *n.*); (Zunft) přípovědné *n.*; —protokoll *n.* ohledací protokoll *m.*; —prüfung *f.* přijímací zkouška *f.*; —ſchein *m.* přijímací list *m.*; —taxe *f.* přijímací taksa.

Aufnehmen etwas vyzdvihnouti, pozdvihnouti; einen Riß, Plan a. vyměřiti, rysně sejmouti; eine Gegend a. krajinu vyměřiti; den Faden wieder a. fig. věci se znova ujmouti; jmd. in das Haus a. přijmouti za hosta, pohostinu koho přijmouti; uhostiti; a., empfangen přijmouti; a. (Eindrücke) vnímati; wie wird er's wohl a.? co tomu asi řekne? einen Eid a. vziti, přijmouti přísahu; jmd. in die Gemeinde a. někoho přijmouti do obce; eine mündliche Klage zu Protokoll (ſchriftlich) a. ústní žalobu zapsati do protokolu; das Verhör a. (vernehmen) předsevziti výslech; eine Arbeit a. (annehmen) přijmouti práci; a., ausleihen vypůjčiti sobě co od koho; es mit einem a. v zápas s kým vejíti; měřiti se s kým; pokusiti se oč; ſich a. polepšiti si; zlepšiti si; do pověsti přicházeti, pověsti dojíti.

Aufnehmer *m.* (mont.) přijemce *m.*, přijímač.

Aufnötigen einem etwas vnutiti do [čeho, přinutiti, donutiti.

Aufopfer-n obětovati; nasaditi, vynaložiti; —ung *f.* obětování *n.*; 2. obětovnost *f.*

Aufpacken naložiti; nakládati, nandavati; jmd. a. sebrati, zatknouti koho.

Aufpass-en připraviti, přistrojiti; mh. přiléhati, slušeti, hoditi se; pasti, číhati na koho; pozorovati; bordeud a. přislouchati; —er *m.* číhač *m.*, číhal *m.*; (Zuv.) přihlédač, pročítač *m.*

Aufpflanz-en postaviti; nasaditi; vztyčiti; Kanonen a. děla rozestaviti; mit aufgepflanzten Bajonetten s nasazenými

Aufpflücken (alles) potrhati. [bodáky.

Aufpflügen vyorati; rozorati.

Aufpfropfen vštěpovati, vštípiti nač.

Aufpichen přismoliti. [klubati.

Aufpicken naklubati; rozklubati; vy-

Aufplatzen mſ. rozplasknouti se.

Aufpressen vytisknouti, vtisknouti; stlačením uhladiti. [Kleid a. oděv vziti.

Aufproben, aufprobieren zkusiti; ein

Aufprotzen (Artill.) nakolesiti, navaliti dělo.

Aufputz *m.* výstroj *m.*, nastrojení *n.*, úprava *f.*, ozdoba *f.*, okrasa *f.*, výkrasa *f.*, okrášlení *n.*; —en etw. einen přistrojiti; vystrojiti; vyšiti, ozdobiti, okrášliti; einen Hut putzen und a. klobouk vyčistiti a upraviti, nakytiti; fig. a., slupnouti (jídlo); ſich a. nastrojiti

se, vyfintiti se, vystrojiti se; aufgeputzt vystrojený, nafintěný, vyparáděný.

Aufquellen mh. prýštiti se; nabubřeti, nabobnětí.

Aufraff-en shrábnouti, shrnouti; polapiti; ſich a. vzchopiti se; vztyčiti se; zmoci se, sebrati se, sbírati se (ze země); —ung *f.* vzchopení *n.* [třebovati.

Aufrauchen vykouřiti, kouřením spo-

Aufräuchern vykaditi; masa nauditi.

Aufräumen etw. spořádati; ukliditi, skliditi, odstraniti; uklízeti, vyklízeti; die Schrift a. sestaviti; *v.* Plünderu.

Aufrechen etw. nahrabovati.

Aufrechn-en etw. přičísti, připočísti, připočítati, přiraziti; a. (kompendieren) účtem vyrovnati; —ung *f.* počet *m.*; vyrovnání účtů; in A. bringen *v.* Aufrechnen.

Aufrecht *adv.* zpříma, upřímo, zrovna, rovně; a. bleiben zůstati v moci, v platnosti; a. erhalten etw. v moci, v platnosti zachovati, zůstaviti; die Ordnung a. halten udržeti pořádek; aufrecht *adj.* přímý, rovný; —er Körper tělo zpřímené; —erhaltung, —haltung *f.* zachování *n.*, udržení *n.*; 2. přímost *f.*

Aufreden *v.* Aufſchwatzen.

Aufreg-en einen rozčiliti; —end rozčilující; —ſam *adj.* dráždivý; rozjařující; —ung *f.* rozčilení *n.*; 2. rozčilenost *f.*; lebhafte A. rozjařenost *f.*; in A. bringen rozčiliti koho; in A. kommen rozčiliti se.

Aufreib-en potříti (nepřítele); 2. zestroubati; 3. zahladiti, zahubiti, zničiti; 4. (das Tuch) přečesati; A. *n.* zemnutí *n.*, zetření *n.*; —ende Tätigkeit umořující činnost; —er *m.* rozvrták *m.*; —ſel *n.* výškrabek *m.* [navlékati.

Aufreihen v řadu dávati, řaditi; (Perlen)

Aufreißen roztrhnouti; 2. rozpárati; 3. rozedříti; 4. a. (ein Wappen) nakresliti, vykresliti (erb); a. mſ. *et* ſich a. protrhnouti se, roztrhnouti se; ſich a. vzchopiti se. [otlačiti koně.

Aufreiten vyjeti, vzjeti; 2. přijížděti;

Aufreiz-en jmd. dráždíti, popuzovati někoho; —ende Reden popuzující řeči.

Aufrennen vyraziti, rozraziti (dvéře); vyraziti do čeho; propíchnouti co.

Aufrichten etwas pozdvihnouti, postaviti; 2. vzpřímiti, vztyčiti; 3. vyvýšiti; 4. vystaviti, zbudovati, založiti, zříditi; 5. (tröſten) potěšiti, srdce dodati; Kanonen a. děla vystaviti, nastrojiti; ſich a. vztyčiti se; vzpřímiti se.

Aufrichtig *adj.* upřímný, *adv.* upřímně; —keit *f.* upřímnost *f.*

Aufriegeln závoru odstrčiti, ondati.

Aufriß (-ſſes, M. -ſſe) *m.* výkres, nákres, nárys *m.*; 2. (ökon.) rozorání *n.*, mladšina *f.*

Auf-ritzen rozškrábati, rozdrbati; —reden nakuželiti, na kužel upevniti; —rollen svinouti něco kolem čeho, navinouti nač; rozvinouti; převinouti; mſ. vyvinouti se, vytočiti se.

Aufrücken *v.* Aufmarſchieren; pozdvihnouti se, postoupiti; pomknouti; einem etwas a. vyčítati.

Aufruf (-ſes, oh. M.) *m.* vyzvání *n.*, provolání *n.*; —en jmd. vyzvati koho; povzbuditi; 2. zvolati, zbuditi (spícího); 3. vykřiknouti.

Aufruhr (-ſes, oh. M.) *m.* vzbouření *n.*, vzpoura *f.*, pozdvižení *n.*, odboj *m.*; A. predigen vyzývati ke vzbouření; —akte *f.* zákon o vzbouření.

Aufrühr-en etwas zamíchati, pohnouti čím; 2. vzpomínati; 3. ke vzbouření podněcovati, popuzovati; —er *m.* buřič, odbojník *m.*; —eriſch *adj.* buřičský, odbojný, odbojnický, pobuřující.

Aufruhr-geiſt *m.*, —ſinn *m.* odbojnost *f.*, odbojnictví *n.*; —ſtifter *m.* původce vzbouření; —ſüchtig *adj.* odbojný; —ſumweſen *n.* různice odbojnické.

Aufrüſten lešení postaviti.

Aufrütteln zatřásti něčím; natřásti něco; 2. nakypřiti; aus dem Schlafe a. vyburcovati ze spaní.

Aufs bejte co nejlépe.

Aufsagen etw. odříkávati, zpaměti říkati; 2. vypovědìti koho, výhost dáti komu. [zati.

Aufsägen etw. pilou pořezati, rozřeza-

Aufsammeln etwas nasbírati, sesbírati; nashromážditi.

Aufsandung *f.* (jur.) povolení ke vkladu n. k zápisu do knih pozemkových.

Aufsässig *adj.* nenávistný, nevražívý, nepříznivý; einem a. ſein někomu křiv býti; nepřízniv býti.

Aufsatteln (ein Pferd) osedlati.

Aufsatz (-ſes, M. Aufſätze) *m.* položení, naložení *n.*; 2. nástavek, nástavec *m.*; násuvka *m.*; (arch.) ozdůbky *pl. f.*; (Hut.) kychta *f.*; (mech.) námětek *m.*, nástavek *m.*; nástava *f.*; náševek *m.*; (auf dem Tiſche) nástavec, nástolek *m.*; (mil.) výstav *m.*; ſchriftlicher A. spis *m.*, sepsání *n.*, spisek *m.*, článek *m.*, stať *f.*, pojednání *n.*; *pl.* Aufſätze písemnosti; —band *n.* (bei Fenſtern) závěsa *f.*; —brett *n.* námětek *m.*, nástavek *m.*, nástavec *m.*

Aufsätzig *adj. v.* Aufſäſſig.

Aufsäubern (mont.) ukliditi, vykliditi, vyprázdniti. [hlcování *n.*

Aufsaugung *f.* (phyſ.) vyssávání, po-

Aufschärfen etwas naostřiti něco; (wdm.) naříznouti, rozříznouti.

Aufschauen pohleděti, popatřiti, vzezříti, vzhlednouti (vzhůru).

Aufschaufeln (mech.) vylopatkovati.

Aufscheren (Web.) naosnovati; 2. (Schiff.) navázati.

Aufscheuchen splašiti, vyplašiti.

Aufscheuern vydrhnouti, odrhnouti; předrhnouti; rozedříti. [nakupiti.

Aufschichten narovnati, navrstviti,

Aufschieb-bar *adj.* odložitelný, odkládatelný; —en etw. odstrčiti, odemknouti; odložiti něco, odkládati, prodlužovati; eine Sache iſt aufgeſchoben věc jest odložena; aufgeſchoben iſt nicht aufgehoben co se vleče neuteče, schované se neztratí; —end *adj.* odkládavý; -e Bedingung odkladací výminka; -e Wirkung odkladný účinek; -e Wirkung

äußern odkladně působiti; —er m. odkladač, odkladatel m.; —ling m. (arch.) v. Aufſchübling.

Aufschießen rozstřeliti; vystříleti; vzletěti; vyšvihnouti se; (v. Pflanzen) vyraziti, vyhnati, vypučeti.

Aufschlag (-s u. -es, oh. M.) m. uderení n.; 2. vyložení n.; 3. záložka f.; 4. (Muſ.) první čtvrť; 5. (des Preiſes) přískok; 6. A. (zur Steuer) přirážka f.; Bier-A. pivní přirážka; 7. (v. Holz) výstřelek m.; 8. A. der Geſchützkugel dopad koule; 9. (M. Aufſchläge) výložek m. (na šatě); —en etwas vyraziti; 2. přibiti; 3. založiti (šaty); 4. (mont.) zaraziti; 5. ſeine Wohnung a. ubytovati se, umístiti se; ein Lager a. tábor rozbiti; 6. (entzweiſchlagen) roztlouci, rozbiti; rozraziti; 7. (in einem Buche) otevříti knihu; einen Brief a. otevříti psaní; die Augen a. oči pozdvihnouti; otevříti; 8. Karten a. vykládati; 9. (von Vögeln) zpívati, šveholiti; 10. mſ. (v. Preiſe) přískočiti; připlatiti, připlácetí, přirážeti; die Ware iſt beträchtlich aufgeſchlagen na zboží značně přískočilo, připlatilo, přirazilo; ſich a. udeřiti se o něco; —gebühr f. přirážka f., přívýšek m.; —ſchaufel f. dotlačovačka f.; —ſpiel n. vykládací hra; —ſpunkt m. (mont.) místo zarážky, místo zarážení n.; —waſſer n. narážející voda f., hnací voda f., voda k hnání. [viti; 2. bahna zbaviti.

Aufschlämmen, aufſchlemmen naplavi-

Aufschleudern vzhůru mrštiti.

Aufschleußen v. Aufſchützen.

Aufschlichten navrstviti, narovnati.

Aufschließen etw. odemknouti, otevříti; rozevříti; 2. vysvětliti; ſich a. otevříti se v. ſich Auftun; mh. přiléhati.

Auschlitzen rozpárati; rozříznouti.

Aufschluß (-ſſes, M. Aufſchlüſſe) m. otevření n., odemknutí n.; 2. otvěradlo n., odmykadlo n.; 3. vysvětlení n., výklad m.; A. über etwas geben vysvětlení o něčem podati, vysvětliti něco.

Auf-ſchmeißen vyhoditi; hoditi nač; (Typogr.) rozbiti, rozházeti (sazbu); —ſchmelzen rozpustiti, roztopiti, roztaviti; mſ. rozpustiti se, roztáti; —ſchmieden přikouti, přikovati; —ſchmieren namazati; vymazati; fig. nabulíkovati; —ſchmücken v. Aufputzen; —ſchnallen připnouti; zapnouti; 2. rozepnouti, odepnouti; —ſchnappen nalapati; polapiti; (ein Wort) pochytiti; mſ. rozmrštiti se, rozkočiti se.

Aufschneid-en etw. vkrojiti, vřezati; 2. nakrojiti, rozkrojiti; 3. rozpárati; 4. pořezati, střezati; 5. fig. prášiti, chlubiti se, vychloubati se, chvastati se (lháti); —er m. chvastoun m., tlučhuba m., prášil, chlubil m.; —erei f. chvastavost f., marnochlubnost f., marná chlouba f.; —eriſch adj. chvastavý, marnochlubný.

Aufschneiteln (Gärt.) větvičky pořezati, stromek postřihovati.

Aufschnellen etwas vymrštiti; mſ. vymrštiti se.

Aufschnitt m. zářez m.; nářez m.

Aufschnüren etwas přišněrovati, ušněrovati; rozšněrovati, odšněrovati.

Aufschößling m. mlaz f., výstřelek m.; (Menſch) výrostek m., tálilk m.

Aufschrauben etwas vzešroubovati; přišroubovati, našroubovati; odšroubovati. [vyděsiti se.

Aufschrecken vystrašiti, vyděsiti; mh.

Aufschrei (-s, oh. M.) m. výkřik m.

Aufschreib-en etw. napsati, popsati; zapsati, zaznamenati; —ung f. zapsání n.

Aufschreien křikem zbuditi; mh vzkřiknouti, vykřiknouti.

Aufschrift (M. -en) f. nápis, nadpis m.; A. und Unterſchrift nápis a podpis m.

Aufschroten (Wein, Bier) vyvaliti, vystaviti (pivo); rozdrobiti, roztlouci; fig. sežrati.

Aufschub (-s, oh. M.) m. odklad m., odtah m., průtah m., prodlení n., prodlévání n., odročení n.; die Sache läßt keinen A. zu věc netrpí žádného odkladu; —ſbrief m. odročný list m.

Aufschübling m. (arch.) námětek m.

Aufschüren etw. rozkutiti; rozdělati (oheň); 2. roznítiti; rozdrážditi; 3. (beim Bortſcher) požahovati (sudy).

Aufschürf-en odříti; 2. v. Aufſchärfen; —ung f. (der Haut) odřenina f.

Aufschürzen odhrnouti; vyhr.; podkasati; přepásati.

Aufschuß m. výstřel m.; 2. výlet m.

Aufschüsseln mísy na stůl dáti.

Aufschütt-boden m. sýpka f.; (Mühl.) zanáška f.; —eln natřásti, potřásti, roztřásti; —en nasypati, obsypati, posypati, vysypati; (Mühl.) nasypati, nakošovati; —kaſten m., —korb m. (Mühle) koš m., násypka f.

Aufschütz-brett n. (mech.) námětek m., nástavek m., náplatek m.; —en (b. Mühlenb.) vyhraditi, pustiti vodu.

Aufschwänzen ocas podvázati, zahnouti.

Aufschwärzen etwas přičerniti.

Aufschwatzen einem etwas namluviti, nabalamutiti komu čeho.

Aufschweißen v. Anſchweißen.

Aufschwellen nadýmati, naduřiti; das Waſſer a. vzedmouti; a. mſ. (Anſchwellen) naběhnouti, nabubřeti, napuchnouti, zpuchnouti.

Aufschwemm-e f. náplavka f.; 2. nános m.; —en naplaviti; aufgeſchwemmte Gebirge pl. naplaveniny; čtvrtohory pl.; —er m. naplavovač m.; —gebühr f. náplavné, (óho) n.; —tarif m. sazba náplavného; —ung f. naplavení n.; 2. náplav m., naplavenina f.

Aufschwing-en vysvihnouti, vznesti, vynesti; ſich a. vzletěti, povznesti se; —ung f. vn.

Aufschwung (-es, oh. M.) m. povznesení n., vznos m.; 2. výlet m., vzlet m.; 3. (Turn.) rozmach m., výšvih m.; A. der Gedanken horování n.

Aufsehen v. Aufſchauen; A. n. vzhled m., vzhlednutí n.; 2. podiv m., pozornost f.; A. machen, A. erregen způsobiti podiv n. hluk, pozornost vzbuzovati.

Aufseher (-s, unv. M.) *m.* dohlédač *m.*, dohlížitel *m.*, dozorce *m.*; —cunt *n.*, —itelle *f.* dozorství *n.*, dohlížitelství *n.*

Aufsein bdíti, nespati, vzhůru býti.

Aufsetz-bar *adj.* postavitelný; —brett *n.* (mech.) námětek *m.*, nástavek *m.*, náplatek *m.*; —en etwas vystaviti, postaviti; ustaviti; vynaložiti; nasaditi; den Deckel a. položiti víko; den Hut a. klobouk na hlavu dáti, posaditi; die Haube der Braut a. očepiti nevěstu; a. (b. d. Nähterin) přišiti, našiti; ſchriftlich a. sepsati, ve spis uvesti něco; a. mh. (von Pferden) zmyšiti se; ſich a. postaviti se; fig. zprotiviti se komu; —er *m.* posazovač *m.*; 2. (Mühlb.) průboj *m.*; —maß *n.* čepoměr *m.*; —ſtunde *f.* (mont.) hodina k odpočinku.

Aufsicht (oh. M.) *f.* dohled *m.*, dohlídka *f.*, dozor *m.*

Aufsichts-behörde *f.* dozorčí úřad; —kommiſſär *m.* dozorčí komisař *m.*; —kommiſſion *f.* dozorčí komise *f.*; —körper *m.* dohlédací sbor *m.*, dozorstvo *n.*; —mann *m.* dohlédač, dohlížitel *m.*; —perſonale *n.* osoby dohlédací *pl. f.*, dozorstvo *n.*; —rat *m.* dozorčí rada *f.*

Aufsieden etw. zvařiti, zav., vyvařiti; mf. vzevříti, vyvírati.

Aufsitz (-es, oh. M.) *m.* vsep *m.*, vsednutí *n.*; —en (die Nacht) *v.* Aufbleiben; (zu Pferde) vsednouti na koně; (v. Vögeln) sednouti na vějičky; —er *m.* vsedač *m.*; —ſtange *f.* bidlo *n.*, hřada *f.*

Aufspalten etw. rozštípnouti; roztínati; ſich a. rozštěpiti se.

Aufspannen etwas napnouti, natáhnouti; das Zeichenpapier a. napnouti na prkno kreslicí (rejsovný) papír; einen Teich a. nahnati; a. mh. pozor dávati, sluch n. uši napínati.

Aufsparen nashromážditi, nastřádati, uspořiti.

Aufspeichern (Getreide) na sýpku dáti; fig. etwas a. nahromaditi.

Aufsperren otevříti, odemknouti; den Mund a. rozevříti ústa; die Augen a. vyvaliti oči.

Aufspielen zahrati; 2. hrou zbuditi.

Aufspießen nabodnouti, napíchnouti na rožeň; naraziti na kůl.

Aufspinnen popřísti, dopřísti, vypřísti.

Aufspitzen (die Ohren) ušima stříhati.

Aufsprengen etwas rozbiti, rozvaliti; eine Tür a. vyraziti dveře; einen Felſen a. vyhoditi skálu; (wbm.) *v.* Aufjagen.

Aufſprießen *v.* Aufſproſſen.

Aufspringen mf. rozkočiti se, rozstoupiti se; 2. poskočiti, vyskočiti; vyskakovati; 3. (v. der Haut) rozpuknouti se kůže.

Aufsprossen klíčiti se, pučiti se.

Aufsprößling *m.* povýšenec *m.*, novošlechtic *m.* *v.* Aufſchößling.

Aufsprudeln vystřikovati; mf. vytryskovati.

Aufsprühen jiskry sopiti, vyprýskovati.

Aufsprung (-s, oh. M.) *m.* výskok *m.*, poskok *m.*; 2. puklina, rozpuklina, rozsedlina *f.*

Aufspulen navinouti na cívku.

Aufspünden zátku vyndati.

Aufspüren (wbm.) vystopovati, vyslíditi.

Aufſtacheln nabodnouti, napíchnouti; fig. popichovati koho.

Aufſtaffieren vykrášliti.

Aufſtampfen dupnouti si; 2. die Erde a. zdupati zemi.

Aufſtand (-es, M. Aufſtände) *m.* pozdvižení, povstání, vzbouření *n.*

Aufſtändiſch *adj.* povstalecký; bouřičský; die —en *pl.* povstalci.

Aufſtapeln nakupiti, nahromaditi; složiti.

Aufſtarren mh. strměti; 2. strnouti; **Aufſtäuben** zaprášiti, naprášiti.

Auf-ſtauchen, —ſtauen (das Waſſer) zedmouti, zdýmati vodu.

Aufſtechen etw. rozpíchnouti, prop., nap.; připnouti co; (eine Kupferplatte) poobryti; vypíchati; fig. einem etw. a. vyčítati komu co.

Aufſtecken připíchnouti; nastrčiti; eine Fahne a. vyvěsiti, vytyčiti prapor.

Aufſtehen mf. vstáti, pozdvihnouti se; 2. uzdraviti se; 3. vystoupiti, zjeviti se; 4. otevřenu býti; gegen jmd. a. povstati, pozdvihnouti se proti komu; A. *n.* vstávání *n.*

Aufſteifen (die Wäſche) naškrobiti.

Aufſteifen etwas natužiti; přitužiti; **Aufſteig-en** vzestoupiti, vystoupiti, vzejíti; zdvihnouti se, vznesti se, vzniknouti; —end *adj.* stoupavý, vzestupný; vystupující, vzestupující; —ende Linie pokolení vzhůru stupující, vzestupující, vzestupné, *pl.* předkové (Aszendenten); —ung *f.* stoupání *n.*; vystoupení *n.*, výstup *m.*; gerade A. (aſtr.) přímý výstup.

Aufſtell-en etwas vztyčiti, vystrčiti, postaviti, vystaviti; vyzdvihnouti; einen Vertreter a. ustanoviti, zříditi zástupce, e. Wache a. postaviti, zříditi stráž; a., anführen Zeugen, Beweiſe přivesti svědky, důkazy, eine Falle a. léčku nastrojiti, osidlo položiti; naličiti; als Beiſpiel a. za příklad vystaviti; eine Ausnahme a. výjimku klásti; (Vogelfl.) podsypati humence; —ung *f.* (mfl.) rozestavení *n.*

Aufſtemmen (mech.) založiti; 2. opříti.

Aufſteppen přištepovati, přistehnouti.

Aufſtieben *v.* Aufſtäuben.

Aufſtieg *m.* výstup, vzestup *m.*; 2. [vzlet *m.*

Aufſtöbern vyplašiti; vyslíditi.

Aufſtochern vyšťourati.

Aufſtöpſeln vyndati čep, v. zátku.

Aufſtören vyplašiti.

Aufſtoßen etwas proraziti, vyraziti; naraziti; 2. vyvrátiti; 3. postrčiti; 4. vyplašiti; 5. (mech.) narážeti; mf. zdvihati se, vystupovati; fig. namítnouti; es (die Speiſe) ſtößt mir auf jídlo mi pouchá (říhá, brká, krká).

Aufſtößig *adj.* nakyslý, zkažený; 2. churavý; 3. nevražívý.

Aufſträuben zčepýřiti; ſich a. zježiti se.

Aufſtreben výše touziti, vypínati se.

Aufſtreichen vzhůru hladiti; 2. namazati, natříti; 3. mh. třiti se; zavaditi oč.

Aufſtreifen vyhrnouti, obrnouti; odhrnouti; 2. vléci se, dotýkati se.

Aufſtreuen posypati.

Aufstülpen vyhrnouti, zahrnouti; aufgestülpte Nase vyhrnutý nos.

Aufstürzen přikryti, poklopiti, přiklopiti; mť. hoditi sebou nač.

Aufstutzen *v.* Aufſtülpen; fig. přistrojiti, ozdobiti.

Aufsuchen einen vyhledati, -ávati, po-

Aufsud *m.* odvar *m.* [hledati.

Aufsummen zmnožiti, nahromaditi; mť. vybzučeti; ſich a. množiti se, přibývati.

Auftakeln lanovím opatřiti (koráb).

Auftakt *m.* (muſ.) předrážka *f.*, odmach

Auftasten chmátnouti na něco. [*m.*

Auftauchen vybřesti, vybřednouti; vynořiti se; es tauchen Reden auf prosłýchá se, proskakujou řeči.

Auftauen rozpustiti, roztaviti; mh. jihnouti, táti; roztáti, pouštěti.

Aufteilen (die Entſchädigung) rozvrhnouti, rozděliti (náhradu).

Auftischen jídla na stůl dáti, dávati; fig. einem etw. a. předložiti, na mise dáti.

Auftoben einen vyburcovati koho ze spaní; a. mh. rozzuřiti se, rozvzteklti se.

Auftrag (-ẽs, M. -träge) *m.* nános *m.*, nanešení *n.*; 2. (Bauk.) násyp *m.*, navážka *f.*; (mont.) námětek *m.*; 4. A. příkaz *m.*, rozkaz *m.*, nařízení *n.*; gerichtlicher A. příkaz n. nařízení soudní; in A. z rozkazu; 5. A. (kfm.) uložení; vyzvání; 6. A. (Beſtellung) zakázka *f.*, objednání *n.*, zámluva *f.*; 7. A. plnomocenství *n.*; einen A. vollziehen poručení n. rozkaz vykonoti, vyplniti; splnití nařízení, zakázku; ohne A. nezmocněný, bez zmocnění; 8. A. (beim Brauer) nastření sladu; —apparat *m.* náčiní zobrazovací.

Auftragen etwaš nanesti, vnesti, vložiti nač; die Speiſen a. jídla na stůl nositi; das Eſſen iſt aufgetragen jídlo je na stole; die Farben a. klásti, pokládati barvy; fig. die Farben zu grell a. tuze křiklavými barvami líčiti, (Typ.) nanášeti; einem etwaš a. nařídíti, přikázati, rozkázati, poručiti, uložiti komu něco; Linien oder Winkel a. (math.) vnesti, přenesti; Riſſe a. (geom.) snímati; mit dem Zirkel gleiche Teile a. kružídlem rovné dílky přenášeti; (Hütt.) přidati.

Aufträger *m.* (Hütt.) přidavač *m.*

Auftrags-besorger *m.* obstaravatel *m.*; —geber *m.* zákazník *m.*, objednavatel *m.*, zámluvce *m.*, zmocňovatel *m.*

Auftreib-en etwaš vyhnati (vzhůru), vzchnati; nadmouti; (wbm.) vyplašiti; (mont.) bráti, vyhnati; Geld a. sehnati peníze, shánětí peníze; den Preiš a. zvýšiti cenu; a. (mit Gewalt) rozraziti; einem den Hut a. někomu klobouk naraziti, naliti; —ung *f.* nadmutost (těla); 2. naduření *n.*, naběhlina *f.* (kosti).

Auftrennen etw. párati, rozpárati, vypárati.

Auftreten etwaš rozšlapnouti, rozšlapati, přišl.; mť. dostoupiti na nohu; vystoupiti, ukázati se; in irgend einer Perſon a. (im Theater) hráti koho, představovati koho, vystoupiti v osobě (vytvořovati osobu něčí); energiſch a. rázně vystoupiti, postaviti se n. počínati sobě rázně.

Auftritt (-eš, M. -e) *m.* vstoupení *n.*, nastoupení *n.*; 2. (auf der Bühne) vystoupení *n.*; 3. výstup *m.*, výjev *m.*; 4. A. (ſtufenartige Erhöhung) stupeň *m.*; 5. fig. výstup, neshodnutí *n.*, hádka *f.*; —bank *f.* podnožka *f.*, šlapačka *f.*

Auftrocknen etwaš usušiti, vysušiti něco; a. mť. uschnouti, vysch.; ususiti se; přischnouti.

Auftun etwaš otevříti, rozevříti; ein Faß Bier a. načíti sud; ohlásiti, rozhlásiti; ſich a. otevříti se, rozevříti se; (v. Blumen) rozvíti se; (v. Keime) klíčiti (se); (mont.) ſich a. (von einem Gange) otevříti se, šířiti se, siliti se; odlamovati se, odpukávati.

Auftürmen etwaš nakupiti, navršiti, navěžiti.

Auf-wachen *v.* Erwachen; —wachſen mť. vzrůsti, vyrůsti, narůsti; —wagen vyzdvihovati; 2. zvážiti, odvážiti; převážiti; —wählen nazdařbůh vyvoliti; (eine Karte) odkryti, obrátiti kartu.

Aufwall-en mť. vřití, vzevřiti, kypěti; fig. bouřiti se; —ung *f.* vření, kypění *n.*; 2. A. zuřivost *f.*, prudkost *f.*; in A. geraten vzkypěti.

Aufwalzen (typ.) naválcovati.

Aufwälzen etwaš vyvaliti; navaliti; zvaliti.

Aufwand (-ẽs, oh. M.) *m.* náklad *m.*, vydání *n.*; großer A. veliký náklad; —ausweiš *m.* výkaz nákladů; —iteuer *f.* daň n. berně z nákladného života (z přepychu).

Aufwärmen ohřívati, přehřívati.

Auf-warten einem posluhovati, obsl., přisl.; 2. poklonu n. úctu komu vzdáti n. učiniti; mit etwaš a. něčím uctiti; 3. a. (v. Hunden) panáčkovati; der Hund kann a. pes umí sedati na bobek; —wärter *m.* obsluhovač, posluhovač *m.*, opatrovník *m.*; —warterin *f.* opatrovnice *f.*; —wärts *adv.* vzhůru, nahoru; a. des Fluſſes, den Fluß a. proti proudu.

Aufwartung *f.* úsluha, obsluha *f.*; 2. úcta *f.*, poklona *f.*; einem ſeine A. machen někomu svou poklonu učiniti; 3. A. (die Aufwärter) služebnictvo *n.*, přísluha *f.*

Aufwasch (-eš, oh. M.) *m.* nádobí *n.* (k mytí); —en mýti, umyti; die Wäſche a. prati, vyprati; —faß *n.*, —fübel *m.* dřez, střez *m.*; —waſſer *n.* pomyje *pl. f.*

Aufwasser *n.* přetékající voda.

Aufweben rozetkati; zetkati, vytkati.

Aufwechs-el *m. v.* Agio; —eln vyměniti, proměniti; —ler *m.* měnitel, vyměňovatel, proměňovatel *m.*

Aufwecken jmd. zbuditi, probuditi koho; fig. vzkřísiti; fig. obveseliti, zbystřiti. [mť. vyváti se.

Aufwehen etw. vyváti, odváti, rozváti;

Aufweichen etw. rozmočiti, rozměkčiti; mť. rozmočiti se.

Aufweifen namotati, navinouti; do-

Aufweisen *v.* Aufzeigen. [vinouti.

Aufwenden náklad vésti, nakládati; utráceti, vydávati.

Aufwerf-en etw. vyhoditi, vyvrhnouti něco; nahazeti, nahazovati; vykopati; eine Frage a. učiniti n. dáti n. namítnouti otázku; die Karten a. karty obrátiti; ſich a. zbortiti se; vnutiti se; ſich wider jmd. a. povstati proti komu; ſich zum Könige a. za krále se prohlásiti; ſich zu Richter a. prohlásiti se za soudce; —hammer *m.* nahazovací kobyla.

Aufwickel-bar *adj.* navinutelný; —maſchine *f.* navijedlo *n.*; —n etwas naviti, navinouti; obvinouti; rozvinouti; odvinouti.

Aufwieg-elei *f.* rozbrojnost *f.*, buřičství *n.*; —eln vzbouřiti, popouzeti; pobuřovati; —elnd *adj.* pobuřující.

Aufwiegen zvážiti; 2. vyvážiti, vyrovnati se, stejně vážiti.

Aufwiegler *m.* buřič, pobuřovatel *m.*, popouzeč *m.*; —iſch *adj.* buřičský.

Aufwindeln plénky rozvinouti.

Aufwind-e *f.* natáčka *f.*; —en etwas naviti, navinouti; 2. rozviti, skřipcem n. rumpálem zdvihati; 3. kotvici vytahovati; 4. ujmouti z kamene; —er *m.* naviječ, navinovač *m.*; —lappchen *n.* podviják *m.*, podvinek *m.*, podvinka *f.*

Aufwirbeln zvířiti (prach).

Aufwirken etw. zetkati, vytkati; rozsnovati; (Bäck.) vyhnísti, vyváleti.

Aufwisch-en etw. setříti, utříti; ein —lappen *m.* hadr *m.*, utěrák *m.*

Aufwühl-en vyryti, vyhrabati; rozryti, rozhrabati; (v. Waſſer) vymleti, vyryti; die öffentliche Ordnung a. podrývati veřejný pořádek; —ung *f.* podrývání *n.*

Aufwurf *m.* nához, násyp *m.*, náspa *f.*, návoz *m.*, navážka *f.* (před mostem).

Aufzählen vyčísti, vypočítati; vyjmenovati; fig. vysázeti, vytlouci.

Aufzahl-en (fm.) doplatiti; —ung *f.* doplacení *n.*, doplatek *m.*

Aufzählung *f.* vyčtení *n.*, výčet *m.*

Aufzaumen v uzdu pojmouti, zauzditi.

Aufzehren stráviti.

Aufzeichn-en etwas zaznamenati, poznamenati, naznamenati; zapsati něco; 2. nakresliti; —er *m.* záznamce *m.*; —ung *f.* zaznamenání, poznamenání *n.*, záznam *m.*; zapsání *n.*; —ungsbuch *n.* zápisník *m.*, zápisná kniha, zápisnice *f.*

Aufzeigen ukázati.

Aufziehbrücke *f.* zdvihací most.

Aufziehen etw. rozevříti; in die Höhe a. zdvihnouti, vytáhnouti; eine Laſt a. vytáhnouti; die Uhr a. natáhnouti hodiny; die Saiten, die Schnüre a. natáhnouti, napnouti; (b. Web.) nasnovati, natáhnouti osnovu; Waſſer a. vážiti vodu; die Schütze a. (Mühl.) vytáhnouti stavidla *pl.*; (Kinder) vychovati, odchovati; (Vieh) vykrmiti; den Hahn am Gewehre a. natáhnouti kohoutek; fig. einen a. pokoušeti, škádliti, dobírati si koho, nabírati koho; a. mj. pochodem táhnouti; auf die Wache a. jíti, táhnouti na stráž; a. (von der Stimme) vytahovati hlas; fig. vyšlupovati si, vykračovati si; es zieht oder es zieht ſich ein Gewitter auf táhne bouřka, bouře vystupuje, obloha se zatahuje.

Aufzieher *m.* natahovač *m.*, zdvihač *m.*; —ei *f.* škádlení *n.*

Aufzieh-loch *n.* dírka k natahování (hodin); —ſeil *n.* (Schiff) vyhražovačka *f.*

Aufzins *m.* úrok z úroků; —en růsti (o úrocích); —ung *f.* přirůstání n. přibývání úroků; —ungsfaktor *m.* (math.) úročitel rostoucí, ú. vzestupný.

Aufzucht *f.* výchov, odchov *m.* (dobytka).

Aufzug (-s, M. Aufzüge) *m.* natažení, vytažení *n.*; A. (Begleitung) průvod *m.*; (mil.) výstup, výchoz *m.*; *žrt.* výšlap *m.*; A. zavádění na stráž; A. šat *m.*, kroj *m.*, oblek *m.*; (Web.) osnova *f.*; (b. Stuhlflechter) povlek *m.*; (Theater) dějství *n.*, jednání *n.*; A. zdvihadlo *n.*; zdviž *f.*; A. (Verzug) odtah *m.*, odklad *m.*, průtah *m.*; —baum *m.* kozlík *m.*; —brett *n.* přetahovačka *f.*; —fette *f.* nitěnice *f.*; —maſchine *f.* vytahovadlo *n.*; —treppe *f.* udidlo *n.*, stihlo *n.*; —welle *f.* (mech.) válec k tažení stavidla; —werkzeug *n.* vytahovadlo *n.*; zdvihadlo *n.*

Aufzwängen etwas rozmáčknouti.

Aufzwingen einem etw. vnutiti komu něco *v.* Aufnötigen.

Aufzwirnen vysoukati.

Augapfel (-s, M. Augapfel) *m.* jablíčko *n.*, bulva *f.* (oko vlastní).

Augarten *m.* Lužánka *f.* (u Brna).

Augdistanz *f.* vzdálenost oka.

Auge (-s, M. -n) *n.* oko *n.*, die Augen oči (*dual.*); die Augen des Hochwildes světla *pl.*; die Augen öffnen, aufſchlagen oči otevříti; fig. etwas ins A. faſſen zřetel svůj k něčemu n. na něco obrátiti; die Verſchwendung hat rückſichts keine Augen marnotratnost neohlíží se na zadní kola; 2. (bot.) očko *n. v.* Knoſpe.

Augegend *f.* záluží *n.*

Augeln očkovati *v.* Okulieren; 2. *v.* Blinzeln; 3. *v.* Liebäugeln.

Augen- oční; —arzt (-es, M. —ärzte) *m.* oční lékař, okulista *m.*; —bad *n.* koupel oka, k. očí; —balſam *m.* balsám oční, b. na oči; —betrug *m.* klam oka; přelud; —binde *f.* páska na oči; —blende *f.* stínítko na oči, záklopka *f.*; —blender *m.* mamič, šalič *m.*; —blennorrhöe *f.* krhavost očí, slizotok.

Augenblick (-s, M. -e) *m.* okamžení *n.*, okamžik *m.*; mžiknutí *n.*; —lich *adj.* okamžitý, chvilkový; a. *adv.*, —s *adv.* v okamžení, okamžitě, mžikem, tu chvíli.

Augen-blinzeln *n.* mrkání, mžourání; —blöde *f.* slabost zraku; slabozrakost *f.*; —bogen *m.* duhovka *f.*, blána duhová; —braue, —braune *f.*, *pl.* —brauen brvy, *pl.* obrví *n.*, obočí *n.*; —butter *f.* hnůj *m.*, sliz v oku; —deckel *m. v.* Augenlieder; —diener *m.* pokrytec *m.*; služebičář *m.*, úslužník *m.*; —dienerei *f.* služebičářství, ocásková *n.*; —dienſt *m.* fig. zdánlivá úsluha.

Augendo (lt.) veličenim, zvelicová-

Augen-entzündung *f.* zánět očí; —fällig *adj.* zřejmý, patrný, nápadný, do očí bijící (*vulgo*) okatý; —fehler *m.* vada očí; nedostatek očí; —fell *n.*; mázdra oční; —fleck *m.* bělmo *n.*; —fluß *m.* slzivost oka, slzotok *m.*; hnisotok z očí *Ophthalmorrhöe*; —förmig *adj.* očkovitý; —gefäße *pl. n.* cévy oční; —geſchwür *n.* vřed oční, vřed na oku; —gift (-es, oh. M.) *n.* otrava očí; —glas *n.*, *pl.* —gläſer brejle *pl. f.* (náočky, náočnice *pl. f.*); —haut *f.* blána oční; harte A. blána bílá; —hautchen *n.* spojivka *f.*; —heiltunde *f.* léčba očí, lékařství oční; —heilmittel *n.* oční lék; oční léčivo; —höhle *f.* důlek oka, oční důlek (očnice *f.*); —kammer *f.* hlubinka n. komůrka oční; —knochen *m.* líční kost; —krank *adj.* boleoký; —krankheiten *pl. f.* choroby oční; —leder *n.* (bei Pferden) klapka *f.*, záklopka *f.*, stínidlo *n.* (kožené náočnice); —licht *n.* fig. zrak *m.*

Augenlid od. Augenlied (-es, M. -er) *n.* víčko *n.*, klapka *f.*, míhavice *f.*; —erhaare *pl.* řasy *pl. f.*; —falten *pl.* vrásky na víčku; —knorpel *m.* chrustavka víčková.

Augen-luſt (oh. M.) *f.* potěcha *f.*, utěšení *n.*, rozkoš *f.*, pastva očí; —maß *n.* změření okem, míra podle oka, m. od oka, shled *m.*, odměr okem; okoměr *m.*; nach dem A. zeichnen, beſtimmen kresliti, určiti, vyměřiti okem, podle oka, od oka; —merk (-es, oh. M.) *n.* ohled *m.*, zření *n.*, zřetel *m.*, pozornost *f.*; ſein A. auf etw. richten zřetel svůj k něčemu n. na něco obrátiti; —mittel *n.* léky pro oči, l. oční, l. očí; —nichts *n.* nickamínek *m.* (nic na oči); —pflege *f.* péče o oči; —pulver *n.* prášek na oči; fig. prášek zrakomorný (drobňounké písmo); —punkt *m.* (Geſichtspunkt) hledisko *n.*, ohledisko *n.*; dohledný bod; —röte *f.* zardělost oka; —ſalbe *f.* mast na oči.

Augenſchein (-s, oh. M.) *m.* očitost *f.*, shlédnutí, spatření, ohledání *n.*; in A. nehmen ohledati, očitě spatřiti; k něčemu zřetel obrátiti; einen A. vornehmen laſſen něco dáti ohledati, shlídnouti; —lich *adj.* zřetelný, zřejmý, zjevný, patrný, očividný, jasný; *adv.* očihledě; —lichkeit *f.* zřejmost *f.*

Augenſcheinsprotokoll *n.* protokol ohledací, p. o ohledání; —tagſatzung *f.* ohledací stání.

Augen-ſchirm *m.* stínítko *n.*, stříška na oči; —ſchwäche *f.* slabost zraku; —ſeuche *f.* slizotok z očí (u dobytka); —ſpiegel *m.* zrcátko na oči; —ſprache *f.* okomluva *f.*; —ſtar *m.* zákal *m.*, bělmo *n.* v. Star; —ſtein *m.* nebeský kamínek *Lapis divinus*; —ſtern *m.* zornice, zřenice; (zřítelnice) *f.*; —täuſchung *f.* klam zraku, přízrak *m.*, přelud *m.*; —triefen *n.* krhavost *f.*, slzavost očí; —triefig *adj.* krhavý, plačtioký; —tripper *m.* kapavka oční; —troſt *m.* potěcha, útěcha *f.*, potěšení oční; (bot.) *Euphrasia* světlík *m.*, okotěška *f.*; *Myosotis* pomněnka *f.*; —verſtellung *f.* jitřivost oka; —vorfall *m.* výklop *m.*, výhřez oka; —waſſer *n.* vodička na oči; —weh *n.* bolest očí; —weide *f.* rozkošná podívaná *v.* Augenluſt; —weite *f.* dozračnost, dohlednost *f.*; —wimper (M. -n) *f.* řasy, řásnice *pl. f.*; —winf *m.* mžik, mrk, mrknutí, pokynutí okem; —winkel *m.* koutek oční; k. víčkový; —zeuge *m.* očitý svědek; —zittern *n.*, —zucken *n.* trhání víčkem (myška v oku).

Augiasſtall *m.* fig. augiášův chlév.

Augieren (lt.) *v.* Augmentieren.

Augig *adj.* okatý; (mont.) děravý.

Augit *m.*, paratomer —ſpat augit (klonodělný) *m.*, pětilupek *m.* (Min.).

Äuglein (-s, unv. M.) *n.* očko, očičko

Äugler *m.* slídič *m.*, vyzvědač *m.*; úlisník *m.*

Augment *n.* (lt.) zmnožení; zvětšení *n.*; uveličení, zveličení *n.*; přímnožek *m.*; —ation *f.* zvětšení; zveličení, uveličení *n.*; —*ativum* *n.* slovo zveličené, uveličené, zveličovací, zhrubělé slovo; —ieren (lt.) uveličiti, zveličiti, zvětšiti; zmnožiti.

Augpunkt *m.* oční bod.

Augur (-s, M. -en) *m.* (lt.) augur *m.*, věštec *m.* (ptakopravec *m.*); —ieren předpovídati n. věštiti (z ptačího letu); —ium *n.*, *pl.* —ien věštba *f.*, ptakoprava *f.*; fig. tušení *n.*

August *m.* (lt.) srpen (8. Monat); —apfel *m.* medáček *m.*, srpnáček *m.*; —birn *f.* medovka *f.*, srpnovka *f.*; —ſaft *m.* srpnová míza (ve stromích); —trieb *m.* srpnový výhon.

Auguſtiner, —mönch *m.* augustian, augustinian *m.* (mnich); —orden *m.* augustianský řád.

Auhirſch *m.* polní jelen, lužní jelen.

Auktion *f.* (lt.) dražba *f.* (licitace); —ieren, verauk. v dražbě prodati; —sanſtalt *f.* —sinſtitut *n.* dražební ústav, dražebna *f.*; —ſignal *m.* dražebna *f.*

Auktor (-s, M. -en) *m.* (lt.) spisovatel, původce spisu *v.* Autor &c.

Aukzion *f. v.* Auktion.

Aul *m.* (turk.) aul *m.*, horalská vesnice; horská dědina.

Aula *f.* (lt.) dvůr *m.*; 2. aula *f.*, posluchárna *f.*, síň posluchací (v universitě), dvorana *f.*

Aulostomi *pl.* (gr.) rurákovité ryby.

Aune *f.* (fr.) Pařížský loket *m.* (lt. *ulna*).

Aura *f.* (lt.) vzduch *m.*, vánek *m.*

Aurantiaceae *pl.* (lt.) pomorančovité

Aurate *f. v.* Goldbirn. [(bot.).

Auratur *f.* (lt.) pozlacení *n.*

Aureole *f.* (fr.) svatozář *f.*

Aurikel *f.* (*Auricula*) *f.* (lt.) aurikule *f.*, medvědí uško, petrklíč zahradní, prvosenka *f.* (bot.).

Auripigment *n.* (lt.) kamenka *f.*

Auriskalpium *n.* (lt.) lopatka do ucha.

Aurora *f.* (lt.) jitřenka *f.*, ranní zoře, *A. borealis* severní záře.

Aur-ös *adj.* (lt.) zlatitý; —**um** *n.* (lt.) zlato *n.*

Aus *prp. c. dat.* z, ze, s, od, na; a. dem Hauſe z domu; aus den Augen aus dem Sinn sejde s očí, sejde z mysli; a. Kupfer z mědi; od mědi; na mědi; a. Gold ze zlata, od zlata; na zlatě; a. dem Wege s cesty; a. eigener Macht o své moci; *adv.* es iſt a. je konec, je po všem; es iſt a. mit ihm je v koncích, veta po něm; es iſt a. mit der Freude jest po radosti; ſeine Herrſchaft iſt a. dopanoval; er weiß weder aus noch ein neví kudy kam; a. iſt a.! co tam to tam (tím si hlavy nelam)! Jahr aus, Jahr ein rok co rok, každý rok.

Ausackern vyorati; 2. doorati.

Ausädern vyžilovati, žíly vyjmouti.

Ausantworten einem etw. vydati, odevzdati něco někomu.

Ausarbeit-en etw. vypracovati něco, zpracovati; 2. (vdm.) cvičiti, upraviti; 3. mh. dodělati, dopracovati, dohotoviti; ſich a. vypracovati se; —ung *f.* vypracování; zpracování *n.*; výrobek *m.*

Ausart-en mſ. zvrhnouti se, převrh. se, odroditi se, vyroditi se; ausgeartet zvrhlý, nezdařilý, nepodařilý; odrodilý; -eter Geſchmack zvrhlý vkus; ein Ausgearteter odrodilec, nezdárník, zvrhlec *m.*; —ung *f.* zvrhnutí *n.*, zvrhlost *f.*

Ausatmen vydechnout; die Seele a. ducha vypustiti, duši vydechnouti; skonati; mh. oddychnouti, oddychnouti si; A. *n.* oddychování *n.*

Ausbacken etw. vypeci, dopeci, upeci; mh. vypeci se, dopeci se, upeci se.

Ausbaden vykoupati koho; mh. vykoupati se, dokoupati se; fig. za něco odbývati, trpěti.

Ausbagger-n vyhrabati (řečiště); —ung *f.* hrabání řečiště.

Ausbau (-es, oh. M.) *m.* vybudování, vystavění, dostavění *n.*

Ausbauchen vybočiti, vybouliti.

Ausbauen etw. vybudovati, dostavěti.

Ausbedingen einem etwas vymíniti něco někomu; ſich etw. a. vymíniti si, vyhraditi si, vyjednati sobě co.

Ausbeichten etw. vyzpovídati se.

Ausbeißen vyhryzti, vyhlodati, vykousati; einen a. fig. vykousati, vypuditi, vystrnaditi koho; mh. dokousati.

Ausbeizen vyleptati; vypruditi, vymořiti.

Ausbesser-n etw. spraviti, opraviti, napraviti; zlepšiti; —ung *f.* správka *f.*, oprava *f.*, opravení *n.*

Ausbeten vymodliti se, domodliti se.

Ausbetteln etwas vyžebrati.

Ausbeugen etw. vychýliti, vybočiti einem a. mh. vyhnouti se, uhnouti se komu.

Ausbeute *f.* (mont.) výtěžek; úžitek *m.*; —fur *m.* (mont.) výtěžná část.

Ausbeuteln vytřásti, vysypati; vyprázdniti; fig. einen a. vyssáti koho.

Ausbeuten etw. vytěžiti; vyzískati, vykořistiti, využitkovati.

Ausbiegen *v.* Ausbeugen.

Ausbieten etwas na prodej vyložiti; vystaviti; přeplatiti, více dáti; vypovědčti.

Ausbild-bar *adj.* vzdělatelný; —en einen vzdělati; vycvičiti, vypěstovati, zdokonaliti; den Geſchmack a. vybrousiti vkus; die Sprache a. vybrousiti, zdokonaliti jazyk; —er *m.* vzdělavatel *m.*; —ung *f.* vzdělání *n.*, zdokonalení *n.*; —ungsfähig *adj.* vzdělavatelný; —ungsſtufe *f.* stupeň vzdělanosti.

Ausbinden rozvázati, odvázati; (Typ.) vyvázati.

Ausbitten etw., ſich etw. a. von einem vyprositi, vyžádati si.

Ausblasenklappe *f.* výpustná klapka, dýchavka *f.*, zaklopka dyšná.

Ausblasen vydouti, vydmouti; 2. vytroubiti; 3. einen Dampfkeſſel a. vypustiti páru z kotle.

Ausbleiben mſ. nepřijíti, nevraceti se, meškati, prodlévati; bei od. von der Tagſatzung a. nepřijíti ke stání; nedostaviti se, nestáti k soudu; der ausgebliebene Teil strana nepřišlá (která nestála); A. *n.* von der Tagſatzung nestání *n.*; A. einzelner Herzſtöße (med.) usedání srdce.

Ausbleichen mh. vybíliti; dobíliti; mſ. doběleti, vyběleti, vyblednouti.

Ausblühen květi, dokvésti; vykvétati.

Ausbluten mh. vykrváceti; dokrváceti.

Ausbohlen prkny vyložiti.

Ausbohr-en etw. vyvrtati; mh. dovrtati; —ung *f*, vývrt *m.*

Ausbojen (das Fahrwaſſer) vyznačiti poplavky (plavnou vodu).

Ausborgen einem etwas půjčiti, zapůjčiti komu něco; von einem etwas vypůjčiti se (v. si), vyvěřiti sobě něco; dlužiti se, zdlužiti se, vydlužiti se něco.

Ausböschen vypukliti; vyškarpovati.

Ausbot *m.* (*n.*) vycenění *n.*, nabídnutí ku prodeji.

Ausbraten etw. vypeci, dopeci, upeci; mſ. vypeci se.

Ausbrauchen zpotřebovati, vypotřebovati; dopotřebovati.

Ausbrauen vyvařiti, dovařiti (pivo); mh. přestati pivo vařiti; dosládkovati.

Ausbrausen mh. dobouřiti, vybouřiti; mſ. vybouřiti se.

Ausbrech-en etw. vylomiti; vypáčiti; vyryti; a. (ausſpeien) zvrátiti, vyvrhnouti (vydáviti, vybliti); mſ. vypuknouti, propuknouti, vyraziti; vyjeviti se, vzniknouti, vzejíti; in ein Gelächter a. do hlasitého smíchu se dáti; smích strhnouti; in ein verzweifeltes Geſchrei a. do zoufalého křiku se dáti; in Tränen a. zplakati, zapl., slzeti; das Feuer oder eine Unruhe iſt ausgebrochen oheň, nepokoj vypuknul; ausgebrochener Konkurs konkurs na někoho vzešlý; ſich aus einem Arreſte a. vylámati se, vylomiti se z vězení; —ung *m.* výlom *m.*

Ausbreit-en etw. rozšířiti; rozestříti, vystříti; ein Gerücht a. rozhlásiti, roztrousiti, roznesti pověst; ſich a. šířiti se, rozšířiti se; rozprostříti se; rozprostraniti se; rozhostiti se kde; ausgebreitet obšírný; —ung *f.* rozšíření *n.*; —ungskraft *f.* rozprostranivost, prosti-

ravost *f.*, šířivost *f.*; —ungsſucht *f.* rozpínavost *f.*

Ausbrennen vypáliti, vyžíhati; požahovati (stdy); spáliti; mſ. vyhořeti.

Ausbringen etw. vynesti, vynášeti; jmds. Gesundheit a. piti na něčí zdraví; připíti na něčí zdraví; jmd. ein „Hoch" a. provolati někomu slávu; einen Fleck a. vyčistiti skvrnu; (Schmelzh.) vynesti, tavením dobyti.

Ausbruch (-s, M. —brüche) *m.* výlomek *m.*; 2, výpuček, výpuk *m.*; 3. vylomení *n.*; 4. vypuknutí, propuknutí *n.*; A. (eines Vulkans) výbuch *m.* sopky; A. des Feuers vypuknutí ohně; A. des Konkurſes vzejití konkursu; A. aus einem Gefängniſſe výlom, vylámání z vězení; 5. A. (Wein) samotok *m.*; —ſtra-ter *m.* jícen sopky.

Ausbrühen etw. vypařiti.

Ausbrüten etw. vyseděti, vylíhnouti; fig. něco zlého vykouti, vyvařiti; mb. doseděti, dolíhnouti. [vypiglovati.

Ausbügeln etw. vyžehliti, vyhladiti.

Ausbund (-s, oh. M.) *m.* výbor *m.*, výlupek *m.*, jádro *n.*; 2. výmětek *m.*, vývržek *m.*, vývrhel *m.*; ausbündig *adj.* výborný, výtečný.

Ausbürſten vykartáčovati, vyčesati.

Ausbüßen trest nesti, trpěti, káti se, pokání činiti.

Ausdampfen mſ. vykouřiti se, vypařiti se; dokouřiti se, dopařiti se.

Ausdämpfen vykouřiti, vypařiti; odkouřiti; Kohlen a. uhasiti uhlí.

Ausdauer (oh. M.) *f.* vytrvalost *f.*, trvanlivost *f.*; —n mb. vytrvati, přetrvati, dotrvati, přečkati; —nd *adj.* vytrvalý.

Ausdehn-bar *adj.* roztažitelný, rozprostramitelný; —en etwas roztáhnouti, protáhnouti, natáhnouti, vytáhnouti, rozšířiti, rozšiřovati; ſich a. prostírati se; roztáhnouti se, rozšířiti se, rozšiřovati se; ausgedehnt rozšířený, rozlehlý; rozsáhlý; —ung *f.* roztažení; rozšiřování něčeho, rozprostranění, rozpínání *n.*; 2. obšírnost *f.*; roztaženost *f.*, rozsažitost *f.*, rozsáhlost *f.*; rozloha *f.*, rozlehlost *f.*; —ungskraft *f.*, —ungsvermögen *n.* rozpínavost, rozprostíravost, rozprostranivost *f.*; —ungswerkzeug *n.* roz-

Ausdenken vymysliti. [tahovadlo *n.*

Ausdeuten vyložiti, vysvětliti.

Ausdichten vymysliti, vybásniti; 2. zhustiti. [kládati, podlažiti, vydlažiti.

Ausdielen podlahu položiti; prkny po-

Ausdienen mb. vysloužiti, dosloužiti.

Ausdingen etw. vyjmouti, vyhraditi něco. [bat ausgedonnert dohřmělo.

Ausdonnern vyhřměti, dohřměti; es

Ausdorren mſ. vyschnouti, doschnouti, vyprahnouti. **Ausdörren** etw. vysušiti.

Ausdrechseln vykroužiti, vysoustružiti.

Ausdrehen vytočiti, vykroužiti; 2. vyvinouti; 3. vykroužiti, vysoustružiti.

Ausdreschen vymlátiti; fig. zmlátiti koho; mb. domlátiti.

Ausdruck (-s od. -es, M. Ausdrücke) *m.* výtisk *m.*; význam, výraz *m.*; 2. vyslovení *n.*, vyjádření *n.*; A. des Geſetzes slovo zákona, znění zákona; A. meiner Hochachtung výraz n. ujištění mé úcty; —en etw. vytisknouti, otisknouti; 2. vyznačiti, znamenati; vyraziti *v.* Ausdrucken.

Ausdrück-en etw. vytlačiti, vymačkati, vyhnésti; mit Worten a., durch Worte a. vysloviti, vyjádřiti, pronesti něco; ſich über etw. a. vysloviti se, pronesti se, vyjádřiti se o něčem; —lich *adj.* výslovný; *adv.* výslovně. [ný.

Ausdrucksvoll *adj.* výrazný, význam-

Ausdruckung *f.* vytlačení, vytištění *n.*

Ausdrusch (-s, oh. M.) *m.* výmlatek *m.*, vymlacení *n.*; —regiſter *n.* omlatný záznam.

Aus-düften vůni vydávati, vypouštěti, vydechovati; —düften mſ. vůně pozbyti, vypáchnouti, vyčichnouti.

Ausdunst (-es, M. Ausdünſte) *m.* výpar *m.*, výzev *m.*; —en mſ. pařiti se, vypařovati se; 2. vyčichnouti.

Ausdünſt-en etwas pařiti, vypařiti, odpařiti; —ung *f.* vypaření, vypařování *n.*; 2. výpar *m.*; üble A. zlopar *m.*

Auseinander *adv.* různo, porůznu, od sebe; in Zuſammenſetzungen roz-; —biegen rozehnouti; —brechen rozlomiti; —bringen rozvesti, rozloučiti; —fahren mſ. rozstoupiti se; —gehen rozejíti se; rozpadnouti se; —legen rozložiti, rozkládati; —nehmen etw. rozebrati; —ſchreiben rozepsati, rozpisovati; —ſchreibung *f.* rozpisování *n.*; —ſetzen rozložiti, rozestaviti, rozebrati; vyložiti; (Rechn.) rozpočísti; —ſtieben rozprášiti; —tun rozundati; —ziehen roztáhnouti.

Auseisen z ledu dobyti.

Auseitern mſ. vyjitřiti se, vyhnojiti se.

Auser-koren, —leſen *adj.* vybraný; výborný; —leſen etw. vybrati; —ſehen etw. vyhledati, vybrati, vyhlédnouti si něco; vyvoliti; —wählen etw. vyvoliti; —wählter vyvolenec *m.*

Auseſſen (alles) vyjísti (všecko).

Ausfädeln vyvlíknouti (nit z jehly).

Ausfahren (den Weg) vyjeti, vyjezditi (cestu); 2. etw. von wo a. vyvézti; 3. a. mſ. vyjeti, vyjížděti (na procházku); 4. sklouznouti, vyklouznouti, svesti se, smeknouti se; 5. (auf der Haut) vyraziti se, vysypati se; 6. mb. dojezditi, přestati jezditi. [jezd *m.*; průjezd *m.*

Ausfahrt *f.* vyjetí *n.*; 2. (M. -en) vý-

Ausfall (-es, oh. M.) *m.* vypadnutí *n.*; 2. (med.) výklop *m.*; výhřez *m.*; 3. (M. Ausfälle) výpad *m.* (mil.); 4. Abgang nedostatek *m.*, schodek *m.*; 5. A. bei einer Steuer podíl *m.*; co daně na koho dáti přijde; 6. A. doražení *n.* (slovy); —en etw. padnutím vyraziti; mſ. vypadnouti; zvrhnouti se; nepodařiti se; odpadnouti, vynechánu býti; vypadnouti, výpad učiniti; připadnouti někomu; es fallen ihm die Haare aus vlasy mu lezou, padají; die Stimmen fallen auf jmd. aus hlasy někomu připadají; der Beweis fällt nicht rechts-

beſtändig aus důkaz právně nepostačuje; A. *n.* vypadnutí *n.*, vypadání *n.*; A. der Haare prchání, padání vlasů (chlupů); —getreide *n.* výtrolky *pl. m.*; —tor *n.* výpadní branka.

Aus-falzen vyrovnati, vyhladiti; 2. vydrážkovati (vyfalcovati); —fajen, —fajern vytřepiti, roztřepiti; ſich a. roztřepiti se; —faulen mſ. vyhniti, vyprachnivěti; —fechten vybojovati, vyšermovati; došerm.; 2. vyžebrati; —fegern perem vytříti; —fegen vymesti, vykliditi, vyčistiti; vysmýčiti; —feger *m.* vymetač; vyklizeč *m.*; —fegſel *n.* smeti *pl.*; —feilen vypilovati, dopilovati; (eine Schrift) dodělati, vypraviti.

Ausfertig-en etwas zhotoviti, vyhot., udělati; ſchriftlich a. sepsati něco; eine Urkunde a. sepsati (zhotoviti) listinu; eine Quittung a. vydati kvitanci; eine Tochter a. vybaviti, vypraviti dceru; —ung *f.* zhotovení, vyhotovení *n.*; A. einer Schrift sepsání *n.*, sdělání, zhotovení spisu; amtliche A. úřední sepsání; A. zhotovený spis, zhotovená listina; A. rozkaz vydaný; A. vypravení *n.*, výprava *f.*, výbava *f.*, vybytí *n.*

Ausfeuern vytopiti, vypáliti; 2. požahovati (sudy); mh. vystřeleti, dostř.; (vom Pferd) vyhazovati, kopati.

Ausfilzen vyplstiti; einen a. vyplísniti, vypeskovati komu.

Ausfind-bar *adj.* vyhledatelný, vyskoumatelný; —en etw., —ig machen jmd. (etw.) vyhledati; najíti, vynajíti; vynalezti, vypátrati něco.

Ausfischen (einen Teich) vyloviti (rybník), vychytati (ryby).

Ausflammen (mil.) vypáliti, vyžehnouti (dělo n. ručnici).

Ausflechten vyplesti, rozplesti.

Ausfleischen mizdřiti, vymizdřiti.

Ausflicken etw. vylátati, vyspravovati.

Ausfliegen mſ. vyletěti, vylítati.

Ausfließen mſ. vytéci, vytékati, vyplynouti.

Ausflößen mſ. vyploutí, vyplaviti.

Ausflucht (M. Ausflüchte) *f.*; 2. útěk, výmluva *f.*, vytáčka *f.*; Ausflüchte ſuchen vytáčeti se z čeho, hledati vytáček.

Ausflüchtig *adj.* vyhýbavý, vytáčivý.

Aus-flug (-es u. -e, ob. M.) *m.* vyletění *n.*, výlet *m.*; 2. A. (v. Vögeln) vylítalci *pl.*, výletkové *pl. m.*; 3. (M. – flüge) vycházka *f.*, výlet *m.*; —flügling *m.* vylítalec, vylítálek, výletek *m.*; —flugloch *n.* výlet *m.*, česno *n.*

Ausfluß (-es, M. – flüſſe) *m.* výtok *m.*, vytékání *n.*; 2. výplav *m.*; 3. výpad *m.*; A. eines Fluſſes ústí *n.*, ústění *n.*, vpád *m.*, vtok *m.* (řeky do moře); —geſchwindigkeit *f.* rychlost výtoku; —koeffizient *m.* (mech.) součinitel výdatku; —loch *n.* výpust *m.*; —menge *f.* výdatek *m.* [splavidla *n.*

Ausflut *f.* (b. Teich) splav *m.*, *pl.*

Ausfolg-en einem etwas vydati, odevzdati komu co; einen Betrag a. vydati sumu; —liſte *m.* vydací list *m.*; —ung *f.* vydání, odevzdání *n.*

Ausförder-n vypraviti; 2. (mont.) rudu vynášeti, těžiti, dobývati; —ung *f.* těžení *n.*, těžba *f.*

Ausforder-n einen vybídnouti, vyzvati; jmd. zum Zweikampfe a. vyzvati koho na souboj; —ung *f.* vyzvání *n.*, vybídnutí *n.*, vybídka *f.*; —ungsſchreiben *n.*, —ungsbrief *m.* vyzývací list *m.*, vybízecí list *m.*

Ausforsch-en etw. vyskoumati, vyzpytovati, vybádati, vypátrati, vyzvěděti, vyšetřiti; —er *m.* skoumatel *m.*, badatel *m.*, zpytovatel *m.*; —ung *f.* vyskoumání, vybádání, vypátrání *n.*, výskum *m.*

Ausfragen vyptávati se, doptávati se, vytazovati se koho nač, dotazovati se čeho na kom; neugierig a. vyzvídati.

Ausfressen vyžrati, sežrati; fig. vyhubiti. [nouti; mh. přestati mrznouti.

Ausfrieren mſ. vymrznouti, promrz-

Ausfrischen občerstviti; 2. vychladiti.

Ausfuhr *f.* (oh. M.) vývoz *m.*; vyvážení *n.*; —artikel *m.* vývozné zboží *n.*

Ausführ-bar *adj.* co lze provesti n. vykonati; —en etw. vyvésti, vyváděti; 2. vyvezti, vyvážeti; aus dem Lande a. vyvezti ze země; 3. ein Verbrechen a. vykonati, spáchati, provesti zločin; 4. erweiſen dovesti, dovoditi něčeho, provesti něco; ſich a. vytočiti se z čeho; —er *m.* vyvážeč *m.*; 2. konatel *m.*; 3. vykonavatel *m.*

Ausfuhr-handel *m.* vývozný obchod *m.*; —händler *m.* vývozník *m.*, vývozce *m.*, vyvážeč *m.*

Ausführlich *adj.* obšírný, podrobný, zevrubný; *adv.* obšírně, zevrubně, podrobně; a. reden, a. ſein šířiti se o něčem; —keit *f.* obšírnost, zevrubnost *f.*

Ausfuhr-paß *m.* vývozný pas *m.*; —prämie *f.* vývozná prémie *f.* (náhrada za vývoz).

Ausfuhrs- vývozný; —handel *m. v.* Ausfuhrhandel; —verbot *n.* zápověd vývozu; —zoll *m.* vývozné clo *n.*, vývozné (, ého) *n.*

Ausführung *f.* vývoz *m.*, vyvážení *n.*; 2. uvedení ve skutek, provedení; (länger) provádění, uskutečnění, naplnění *n.*; A. (eines Verbrechens) vyvedení, vykonání, spáchání (zločinu); etw. in A. bringen něco provesti; A. (Beweiſs) dovedení, provedení něčeho; A. (zool.) vyměšování *n.*; —sgang *m.* průtok, vývod *m.* (zool.); —sorgane *pl.* ústrojo vyměšovací, vyměšovadla *pl. n.*

Ausfuhrzoll *m. v.* Ausfuhrzoll.

Ausfüll-e *f.* (bei einer Straße) vyvážka *f.*; —en etwas vyplniti, naplniti, doplniti; —ſel *n.* výplněk *m.*; výpa *f.*, výpávka *f.*; —ſteg *m.* (Typ.) výplnka *f.*; —ung *f.* vyplnění, naplnění, doplnění *n.*; vyplněk, doplněk *m.*

Ausfuttern podšiti, podšívkou opatřiti.

Ausfüttern potravou opatřiti, vykrmiti, vysytiti; 2. přezimovati, přechovati přes zimu; 3. mh. dokrmiti.

Ausgabe *f.* (Geld *etc.*) vydání *n.*, výdaj, výdej *m.*; A. der Briefe auf der Poſt vydávání listů na poště; A. eines

Buches vydání knihy; in A. ſtellen položiti, vložiti do výdeje; —buch *n.* v. Ausgabe...., —geld *n.* výdajné peníze *pl.*

Ausgabs-buch *n.* kniha výdajů, kn. výdajová; —gebühr *f.* náležité vydání *n.*; —hauptbuch *n.* hlavní kniha výdajů; —kaſſe *f.* výdajní pokladnice *f.*; pokladnice na výdaje; pokladnice výplatná; —kolonne, —kolumne *f.* sloupec výdajů, sl. výdajový; —poſt *f.* článek *n.* položka výdajní; —rubrik *f.* výdajný oddíl *n.* sloupec *m.*; rubrika výdajová, rubrika výdajů; —ſumme *f.* (zur Ausgabe beſtimmt) suma výdajná; (ausgegebene) suma vydání, s. vydaná.

Ausgang (-s, M. —gänge) *m.* východ *m.*, vyjití *n.*, výchoz *m.*, vycházka *f.*; A. einer Ware vývoz zboží; A. skončení *n.*, konec *m.*; A. der Wörter koncovka *f.*, zakončení slov *n.*; A. nehmen končiti.

Ausgangs-fakturenbuch *n.* kniha daných faktur; —gebühr *f.* vývozné (,ého) *n.*; —punkt *m.* východiště *n.*; fig. počátek *m.*; —ſilbe *f.* koncovka *f.*; —verbot *n.* zákaz vývozu; —zeile *f.* (Typ.) východ *m.*; —zoll *m.* vývozné clo *n.*

Ausgären mſ. vykysati, vykvasiti se.

Ausgäten *v.* Ausjäten.

Ausgeb-en etw. (z. B. Geld) vydati, rozdati; eine Tochter a. vdáti, provdati dceru; einen Befehl a. vydati rozkaz; ſich für etwas a. vydávati se za; a. mh. vydávati, sypati (o obilí atd.); —er *m.* vydavatel, výdavce *m.*

Ausgebildeter Satz věta rozvinutá.

Ausgebot *n.* vycenění *n.*, podání *n.*, nabídka *f.*

Ausgeburt *f.* výtvor *m.*, výtvorek *m.*, výrod *m.*, výrodek *m.*, výplod *m.*

Ausgedehnt rozsáhlý; das —e rozsáhlost *f.*, rozsáhlina *f.*

Ausgeding-e *n.* výminek *m.*, výměnek *m.*; —er *m.* výminkář *m.*, výměnkář *m.*; —häuschen *n.* domek výminkářský.

Ausgeführt vyvedený, provedený.

Ausgeh-en mſ. vyjíti, vycházeti; auf etw. a. na něco si vyjíti (něco v úmyslu míti); leer a. s prázdnem vyjíti n. odejíti; a. (wbm.) vypátrati, vyslíditi, vyčíhati; vyjeviti se; rozhlásiti se; a. (vom Vorrat) dojíti, docházeti; (v. Feuer) vyhasnouti; der Baum geht aus strom schne, usychá, hyne; —ende *n.* (mont.) konec n. hlava vrstvy, výchoz *m.*

Ausgekragte Mauer převěšená zeď.

Ausgelassen *adj.* rozpustilý, nezbedný; ein Kinder rozpustilé děti; *adv.* a. leben rozpustile žíti; —er nezbeda, rozpustilec *m.*; —heit *f.* rozpustilost *f.*

Ausgelegte Arbeit vykládané dílo.

Ausgemacht ujednáno. [vychrtlý.

Ausgemergelt vyhubený, vymořený;

Ausgenagt vyhlodaný, vykousaný, vyžraný; -es Blatt vystřižený list.

Ausgenommen *adj.* vybraný, vyňatý, vyjmutý; *adv.* vyjma, vyjmouc, krom, mimo leda, leč.

Ausgepeitscht vymrskaný, vyšlehaný.

Ausgerandet vykrojený; -es Blatt vykrojený list.

Ausgeſchloſſen vyloučený.

Ausgeſchnitten vyříznutý; vystřižený (vystřihnutý). [list.

Ausgeſchweiftes Blatt vykrajovaný

Ausgeſpreiztes Blatt rozkladitý list.

Ausgeſucht vybraný.

Ausgewachſen vyrostlý.

Ausgezackt zoubkovaný. [výtečný.

Ausgezeichnet znamenitý, výborný,

Ausgiebig *adj.* vydatný (Ergiebig).

Ausgieß-bar *adj.* výlivný; výlevný; —en etw. vyliti; odliti; rozliti; zaliti; a. mh. (wbm. silně barviti; —ung *f.* des heiligen Geiſtes seslání ducha svatého.

Ausglätten etw. vyhladiti.

Ausgleich *m.* vyrovnání *n.*; —en etw. vyrovnati něco; srovnati, urovnati, porovnati; spořádati něco; mh. (v. Pferd) vyrovnati, vyřadovati; ſich mit einem a. vyrovnati se, porovnati se s někým; —sbetrag, —ungsbetrag *m.* suma vyrovnací; —ung *f.* vyrovnání *n.*, srovnání, porovnání *n.*; —ungsſchichte *f.* (mont.) vyrovnavací vrstva *f.*

Ausgleit-en mſ. smeknouti se, vysmeknouti se; sklouznouti, uklouznouti; —ung *f.* sklouznutí *n.*

Ausglühen rozpáliti, rozníti; vyžáriti.

Ausgraben etwas vykopati, ukopati; 2. vyhrabati, vyryti; ein ausgegrabener Gegenſtand výkop *m.*, výkopek *m.*, vykopanina *f.*

Ausgrübeln vyhloubati *v.* Ergrübeln.

Ausgründen etwas vyskoumati, vypátrati; (Tiſchl.) vyhlubiti.

Ausguck *m.* (Schiff.) výkuk *m.*

Ausgurgeln vykloktati, prokloktati, propláknouti hrdlo.

Ausguß (-ſſes, oh. M.) *m.* vylití *n.*, vylévání *n.*; 2. (M. —güſſe) výlevek *m.*, pomyje *pl. f.*; 3. (arch.) výlev *m.*, výliv *m.*, vylívka *f.*, vylevadlo *n.* (hejcuk *m.*); 3. (an Tabakspfeifen) odlívka *f.*; —rohr *n.*, —röhre *f.* výlevka *f.*

Aushaaren mh. línati, srst pouštěti.

Aushacken vysekati, vytíti; 2. vyklubati, vyklinouti; 3. vyzoubkovati, vykroužiti.

Aushaft-en (v. Gelde) za někým váznouti; einen bei jmd. —ende Summe suma za někým váznoucí, s. zadržená, neplacená.

Aushak-en (mont.) vyháknouti.

Aushalt-en vydržeti, dodržeti; vyčkati, vytrvati, setrvati; snesti, přetrpěti, vytrpěti; 2. stravovati, vydržovati koho; 3. (Mus.) vydržeti, dodržeti; —end *adj* trvalý; —ung *f.* vydržení, dodržení *n.*; přestání *n.*, přečkání *n.*; —ungszeichen *n.* (Mus.) *v.* Fermate.

Aushändig-en einem etw. vydati, doručiti něco komu; —ung *f.* doručení *n.*

Aus-hang *m.* vývěsek *m.*; —hängebogen *m.* vývěsek *m.*, vývěsný arch *m.*; —hangen mſ. viseti ven, vyvěšenu býti; —hängen etwas vyvěsiti, pověsiti; —hängeſchild *n.*, —hängetafel *f.* vývěsný štít *m.*, vyvěšený štít *m.*, vývěska *f.*

Ausharr-en mh. vytrvati, setrvati, vyčkati, dodržeti; —end *adj.* vytrvalý.
Aushärten ztvrditi, zatvrditi. [stálý.
Aushau *m.* vysekání *n.*, vymýtění *n.*, výsek, výrub, výřez *m.* (lesů); mýt *f.*, mýtina *f.*; —bar *adj.* mýtný, výrubný.
Aushauch *m.* výdech *m.*, výzev *m.*; —bar *adj.* vyzevný; —en vydychati; vydechnouti; 2. vyzíti, vyzívati; die Seele a. duši vypustiti.
Aushau-en etw. vysekati, vytíti, vytínati co; 2. vydlabati, vytesati; einen Wald a. vysekati les, vyplaniti, vymýtiti; Äste a. oklestiti; 3. mit der Rute a. vymrskati; vyšlehati komu; sich a. vysekati se; —er *m.* vysekavač, vytínač *m.*
Aushäuten sich kůži svléci, svrhnouti, vylínati se.
Ausheb-en vyzdvihnouti; vyníti, vybrati; eine Tür a. vysaditi dvéře; den Arm a. ruku si vymknouti; a. fig. vypravovati; podotknouti; Rekruten a. odváděti, brátí na vojnu; —end *adj.* vyjímací; —er *m.* vyjímač, vyběrač *m.*, vyzdvihovač *m.*; (mech.) zdvihadlo, zdvihátko *n.*; —eitange *f.* rejka *f.*; —ung *f.* vyzdvižení *n.*; A. der Rekruten odvod *m.*, braní (na vojnu) *n.*
Aushecheln vyčechrati, vyvochlovati, vypačisati; fig. jmd. a. vytřepati, vyčesati komu.
Aushecken Junge vylíhnouti, vyseděti; fig. vymýšleti, vybádati.
Ausheilen vyléčiti, vyhojiti; mf. uzdraviti se, vyléčiti se, vyhojiti se.
Ausheitern vyjasniti; sich se.
Ausheizen vytopiti. [máhati.
Aushelfen einem vypomáhati, napo-
Aushellen vyjasniti; sich se.
Aushemmen šupku sejmouti.
Aushilfe *f.* pomoc (výpomoc) *f.*
Aushilfs-arbeiter *m.* pomocný dělník, pomocník *m.*; —beamte *m.* pomocný (výp.) úředník *m.*; —priester *m.* pomocný kněz *m.*; —schreiber *m.* pomocný (výp.) písař *m.*; —tag *m.* pomocný den *m.*
Aushöhl-en etw. vyhlubiti, vyhloubati; vydlabati; vykotliti; vydražiti; vystrouhati; vyklobati; den Stein a. (Bauk.) vydržeti z kamena; sich a. vyhlubiti se; (v. Zahne) kotlati, kotlavěti; ausgehöhlt dutý, vydutý, vyhlubený; —er *m.* dlabač *m.*; —ung *f.* vydutí *n.*, vydutina *f.*, výduť *f.*, výhlubeň *f.*
Aushöhnen jmd. vysmívati se komu.
Ausholen vyzvídati, vyskoumati; mh. máchnouti, napřáhnouti, rozpřáhnouti; fig. weit a. zdaleka začínati, okolkovati.
Ausholzen vysekati, vymýtiti, vypasečiti les.
Aushören vyslyšeti, poslyšeti, až do konce slyšeti, vyslechnouti.
Aushub *m.* výňatek, výjimek *m.*
Aushülfe *f.* v. Aushilfe.
Aushilfs-bar *adj.* vyluštitelný, výlupný; —en etwas vyloupati, vyluštiti, vylouskati. [zamořiti; mf. vyhladověti.
Aushungern hladem koho vymořiti,
Aushunzen vyplísniti koho n. komu, vypeskovati n. vyhubovati komu.
Aushusten vykašlati; mh. v. se.
Ausjagen vyhnati, vypuditi; mh. doloviti, dohoniti.
Ausjäten vypleti, od trávy vyčistiti.
Auskämmen vyčesati, rozčesati; učesati; sich se; a. (b. Zimmerm.) z ozubu vyndati, vysaditi.
Auskauf (-eš) *m.* výkup *m.*, vykoupení *n.*; —en vykoupiti, skoupiti; sich a. vykoupiti se; —sgeld *n.* výkup *m.*, výkupné *n.* [žiti.
Auskehlen vyžlabiti; (mont.) vykrou-
Auskehr-en vymesti, umesti, zamesti; —icht, —ig *n.* smeti *pl. f.*
Auskeifen einen vyhubovati komu; mh. dohubovati. **Auskeilen** vyklinovati.
Auskeimen mh. pučiti se, vyrážeti.
Auskeltern vyčeřeniti, vytlačiti čeřenem.
Auskennen sich seznati něco; obeznati se, ohlídnouti se v čem, srozuměti čemu; (*germ.* vyznati se v čem).
Aus-kerben vyvroubiti, vyrezati, vykrajovati; —fernen jádro vyndati; vyloupnouti, vyloupati; —fernerbse *f.* hrášek na loupání; —findeln mh. slichnouti; —flagen obžalovati; vyžalovati.
Ausklang *m.* dozvuk *m.* [se.
Ausklären vyjasniti; vyčistiti; sich
Ausklatschen vytleskati, tleskáním vypuditi; etwas a. vytlachati něco.
Ausklaub-bar *adj.* výběrný; 2. výlupný, výluštný; —en etwas vybrati; vyloupati; fig. vydloubati; —er *m.* vyběrač, vybíráček *m.*; —erei *f.* vybírání, přebírání *n.*, přebírka *f.*; 2. přebíravost *f.*, vyběračnost *f.*; —erlich *adj.* vybíravý, přebíravý, vyběračný; labužný; —icht *n.* (mont.) klopy *pl. m.*
Auskleben vylepiti, zalepiti, vymazati.
Auskleiden svléci, svléknouti (oděv); sich se. **Auskleistern** *v.* Ausfleben.
Auskloplen etwas vyklepati; fig. vyklepati, vytřepati, vymlíti komu.
Auskllügeln vymudrovati.
Auskneten etwas vyhnésti, vyváleti.
Auskoch-en vyvařiti, uvařiti; mh. dovříti, dovařit se; mf. vyvařiti se; —er *m.* stravovník *m.*
Auskommen vyjíti; a. roznesti se, rozhlásiti se; vypuknouti (o ohni), mit etw. a. vystačiti, vyjíti; mit jmd a. srovnati se, shodnouti se; das A. potřeba, výživa *f.*; zaopatření *n.*; 2. srovnání, porovnání, shodnutí *n.* [čitelný.
Auskömmlich *adj.* dostatečný, posta-
Auskörnen zrna vybrati z čeho.
Auskramen zboží na prodej vyložiti, vystaviti; fig. mudrovati, přemítati; s něčím se vykramařiti.
Auskratzen etw. vyškrabati, vydrhnouti, vydrápati; mf. fig. paty okázati, nohy na ramena vzíti.
Auskriechen mf. vylezti; aus dem Ei a. vylíhnouti se.
Auskriegen mh. doválčiti, dobojovati; vybojovati, dobýti; 2. etw. nicht a. können nemoci něco svléci, stáhnouti.
Auskühlen etw. vychladiti, vystuditi; mf. vychladnouti, vystydnouti.

Auskultant (-en) *m.* (lt.) auskultant *m.* (soudní, školní); —ation *f.* (med.) auskultace *f.* (poslech, následek); —ieren auskultovati, naslouchati.

Auskundschaft-en etwas vyzvěděti, vyzvídati, přezvěděti něco, vysliditi něco; —er *m.* vyzvědač *m.*, slídič *m.*; —ung *f.* vyzvědění, vyslídění *n.*, výzvědy *pl.*

Auskunft (M. Auskünfte) *f.* zpráva *f.*, oznámení *n.*, návěští *n.*; A. geben zprávu n. návěští o čem dáti, oznámiti něco; A. poučení, vysvětlení *n.*

Auskunfts-bureau *n.*, —kanzlei *f.* poptavárna *f.* (výptavna, dotazovna, oznamovna *f.*); —mittel *n.* oznamovací prostředek *m.*; —tabelle *f.* oznamovací tabulka *f.*; ozn. výkaz *m.*; —tafel *f.* oznamovací tabule *f.*, návěštnice *f.*

Auskünsteln etwas vychytřiti, vymistrovati, vyumělkovati, vykličkovati; chytře provesti (narafičiti).

Auskurieren vyléčiti (vykurýrovati).

Auskutten (mont.) vykutati.

Auslach-en einen vysmáti se; posmívati se komu; mh. dosmáti se; —er *m.* vysměvač, posměvač *m.*, posměváček *m.* [vybíječ.

Ausladeelektrometer *n.* elektrický

Auslad-en etw. z. B. aus einem Schiffe vykládati, skládati (zboží); 2. ein Gewehr a. ráno vyndati, vytáhnouti; 3. (Phys.) vybíti, vybíjeti; —er *m.* vykladač *m.*, skladač *m.*; 2. (Phys.) vybíječ, vyvodič *m.*; elektrischer A. vybíječ elektrický; —ezeug *n.* vybíjedlo *n.*; vytahovadlo *n.*; —ung *f.* (einer Ware) skládání, vykládání *n.* (zboží); A. d. Gesims výpustek *m.*, vypuštění *n.*

Auslage *f.* záloha *f.*, základ *m.*; 2. vydání *n.*, výdej *m.*; *pl.* náklady *m.*; (*germ.* výlohy); 3. výkladec *m.*; —kasten *m.*, —schrank *m.* výkladná skříně, výkladec *m.*, výstavek *m.*

Ausland (-es, M. —länder) *n.* cizina *f.*, cizí země, cizí kraj, cizozemsko *n.*; im —e v cizině, za hranicemi.

Ausländen mh. vystoupiti z korabu, vyjíti z lodě, přistáti.

Ausländ-er *m.* cizozemec *m.*, jinozemec, cizinec *m.*; —erei *f.* cizozemčení *n.*, bažení po cizozemském; —erin *f.* cizozemka, cizinka *f.*; —isch *adj.* cizozemský, jinozemský, cizokrajní; přespolní; aus- und inländische Weine cizozemská a domácí vína *pl.*

Auslangen mh. dost míti, vystačiti.

Auslängen (mont.) hnáti do pole.

Auslass-en etw. vypustiti, propustiti; jmd. aus der Haft a. propustiti někoho z vazby; eine Stelle aus einer Schrift a. vypustiti některé místo ze spisu; vynechati; 2. a. oznámiti, ohlásiti, vydati, vyjeviti; 3. Butter a. rozpustiti, přepustiti máslo; sich über etw. a. vysloviti se o něčem; ausgelassen rozpustilý; —ung *f.* vypuštění, propuštění, rozpuštění *n.*; vynechání *n.*; 2. vyjádření *n.*, pronesení *n.*; 3. (Web.) spoušť *f.*, spouštadlo *n.*; 4. výpust *m.*, výpustek *m.*; 5. A. (philos. et grm.) **výpustka** *f.*, vypuštění *n.*, výsuvka *f.*; 6. *pl.* —ungen výlevy (citu) *pl. m.*; rozklady *pl. m.*; —ungszeichen *n. v.* Apostroph.

Auslauf *m.* vyběhnutí *n.*, výběh *m.*; 2. výběžka *f.*; 3. výtok *m.*; 4. (Bauf.) výpustek *m.*; vypuštění *n.*

Auslaufen vyběhnouti; mit einem Schiffe a. vyplouti, odplouti, vyjeti; (v. Waffer ꝛc.) vyteci; (arch.) vystavati; sich a. vyběhati se, proběhati se.

Ausläufer *m.* přeběhač *m.*; 2. (Hdl.) přinašeč, posliček *m.*; 3. A. einer Gebirgskette výběžek *m.*; 4. (bot.) odnož *f.*, výhonek *m.*; 5. (mont.) odžilek *m.*

Auslaufpunkt *m.* místo výběhu; m. výtoku.

Auslaugen vylužiti, vyluhovati něco.

Auslaut *m.* (grm.) zásloví *n.* (b, b), přihláska *f.*, —end *adj.* koncovní.

Ausläuten vyzvoniti, vyzváněti; mh. dozvoniti, odzvoniti.

Ausleben mh. vyžiti, dožiti.

Ausleer-en etw. vyprázdniti, vybrati; ein Glas a. vypiti n. vyprázdniti (sklenici piva, vína atd.); —ung *f.* vyprázdnění, uprázdnění *n.*; vypití *n.*

Ausleg-bar *adj.* vyložitelný, vykladný; —keit -ost; —kunft *f.* vykladačství, vykladatelství *n.*; —en etw. vyložiti, vykládati; die Wahllisten zur Einsicht a. vyložiti volební listy k nahlédnutí; Geld a. vydávati peníze; (Tischl.) vykládati, obložiti; den Sinn eines Gesetzes a. vyložiti, vykládati smysl zákona; —er *m.* vykladač *m.*, vykladatel *m.*; 2. tlumočník *m.*; —etisch *m.* vykladní stůl, stůl na vyložení, stůl na vykládání; —ung *f.* výklad *m.*, vyložení *n.*, vykládání *n.*; —ungskunft *f.* vykladačství *n.*; —ungsregel *f.* vykladací pravidlo.

Ausleiden dotrpěti, vytrpěti.

Ausleih-en etwas (an jmd.) půjčiti komu; 2. vypůjčiti se, vydlužiti se; —er *m.* půjčovatel *m.*; —ung *f.* půjčka *f.*

Auslenken mh. vyhnouti se, uhnouti se.

Auslernen mh. vyučiti se, doučiti se něčemu; ein Ausgelernter vyučenec *m.*

Ausles-e *f.* výbor *m.*, výběr *m.*, výběrek *m.* (Wein); —en vybrati; přebrati; Erbsen a. přebírati hrách; Obst a. česati ovoce; 2. a. dočísti, vyčísti, přečísti; —er *m.* vyběrač *m.*, přeběrač *m.*; vyhledavač *m.* [mýtiti les.

Auslichten (Forstw.) proklestiti, pro-

Ausliefer-n (einen Delinquenten) vydati; —ung *f.* vydání, vydávání *n.*; —ungsschein *m.* vydací list, doručovací, odevzdací list; —ungsvertrag *m.* smlouva o vydávání zběhů atd.

Ausliegen mf. vyležeti se, uležeti se; mh. vyležeti co, doležeti se čeho.

Auslochen vydlabati.

Auslocken vylákati, vylouditi.

Auslohen vyluhovati, vypáliti, vyžíriti.

Auslösbar *adj.* výkupný, výplatný.

Auslösch-en (Licht) zhasiti, uhasiti, ponasiti; etw. (Geschriebenes a. smazati, vymazati; a., vernichten zahladit; vyhladiti, vyhubiti; mit. vyhasnouti, uhas

nouti, zhasnouti; —er *m.* zhasinatel *m.*; 2. zhasináček *m.*, hasítko *n.*; —lich *adj.* zhasitelný; 2. smazatelný, vymazatelný.

Auslöse- výkupný, výplatný.

Auslösen etw. vyjmouti, vyndati; 2. einen Wechſel a. vyplatiti směnku; die Gefangenen a. vyměniti zajaté; ſich a. vykoupiti se, vyplatiti se.

Auslosen do výhry dáti; vylosovati.

Auslös-er *m.* vyplatitel *m.*, výplatce *m.*; —erbſen *pl.* hrášek na loupání; —ung *f.* výplata *f.*; 2. výkup *m.*; 3. výměna *f.*; 4. vyvazení, vyproštění *n.*

Auslüften vyvětřiti, provětrati, dáti vyvětrati; mſ. vyvětrati, vypáchnouti.

Ausmachen etwas vybrati, vyjmouti, vyndati; Nüſſe a. vyloupati ořechy; a. odstraniti, odkliditi, vypraviti; ujednati, vyjednati, usnesti se na čem; a. dodělati, dokončiti; fig. einen a. vypliskniti, vyhubovati komu; a. mh. činiti, dělati; působiti; einen halben Beweis a. moc polovičního dukazu míti, s poloviční důkaz býti; das macht es noch nicht aus to ještě nepostačuje, to ještě není všecko; ausgemacht dokončený, udělaný; ujednaný, vyjednaný; es iſt ausgemacht, daß . . . je jisto, že . . .; ausgemacht! ujednáno!

Ausmagern zhubeniti, vyhubeniti; mſ. zhubeněti; zhubnouti, vyhubnouti.

Ausmahl-en vymlíti; domlíti; omleti; —fleten *pl.* omelka *f.*, osýpka *f.*

Ausmaien etw. májemi okrášliti.

Ausmalen vymalovati, omalovati.

Ausmängeln vyváleti, dováleti, domandlovati (prádlo).

Ausmann (M. Ausleute) *m.* cizí obyvatel.

Ausmarken vyhraničiti, vymeziti.

Ausmarsch (-es, oh. M.) *m.* výchoz *m.* (*f.*), odchod *m.*, vytrhnutí, vytáhnutí *n.*; —feren vytrhnouti, vytáhnouti (do pole), na pochod se vydati.

Ausmaß *n.* (*f.*) výměra *f.*

Ausmästen vykrmiti.

Ausmauern vyzditi.

Ausmauten (eine Ware) vyclíti.

Ausmeißeln vydlabati, vydlátovati.

Ausmelken vydojiti.

Ausmergeln vymořiti; ſich se; ausgemergelt vymořený; vyprahlý; vyzáblý, vyhublý.

Ausmerz-en (Schafe) vybrati, vybrakovati, vymísiti; —ſchaf *n.* brakyně *f.*

Ausmeß-bar *adj.* výměrný, vyměřitelný; —en etwas vyměřiti, odměřiti; eine Summe a. vyměřiti sumu; —ung *f.* vyměření *n.*

Ausmiet-en pronajmouti, do nájmu dáti; 2. z nájmu vypíchnouti, vytlačiti koho; 3. vypověděti; 4. ubytovati; —er *m.* pronajímač *m.*, pronajímatel, pronajímající *m.*; —ung *f.* pronajetí *n.*, pronájem *m.*

Ausmisten vykydati hnůj.

Ausmitteln etwas něco vyšetřiti; vypátrati, vyzkoumati; den Preiß einer Sache a. vyšetřiti *n.* vyměřiti cenu věci.

Ausmöblieren nábytkem opatřiti.

Ausmünden mh. vyústiti se, vtékati.

Ausmünzen peníze báti, raziti, vymincovati.

Ausmuster-n vybrati, přebrati; vybrakovati, vymísiti, vyloučiti; —ung *f.* vyloučení *n.*

Ausnagen vyhryzti, vyhlodati; ausgenagter Rand vyštěrbený kraj.

Ausnähen vyšíti, ošíti.

Ausnahme (M. -n) *f.* výjimek *m.*, výjimek *m. v.* Ausgedinge; A. von einer Regel výjimka z něčeho; výhrada *f.*; ohne A. bez výjimky, vesměs; mit A. vyjímajíc, vyjmouc něco; —geſetz *n. v.* Ausnahmegeſetz.

Ausnahms- výjimečný; —geſetz *n.* výjimečný zákon *m.*; —los *adv.* bez výjimky; —ſtand *m.* mimořádný stav, výjimečný stav, výmínečný stav; —weiſe *adv.* výmínečně; výjimkou, co výjimka; mimořádně; —zuſtand *m. v.* Ausnahmsſtand.

Ausnehm-bar *adj.* výňatný, vyjímatelný, vybíratelný; —en etw. vyjmouti, vyníti, vybrati, vyndati něco; einen Fiſch a. vykuchati rybu; a., ausſchließen vyníti *n.* vyjmouti něco, vyhraditi *n.* vyhražovati něco; vyloučiti; ſich etwas a. vymíniti sobě něco; das nimmt ſich ſehr ſchön aus to velmi pěkně vypadá, to se krásně nese *n.* vyjímá; ausgenommen vyjímajíc, leč, leda, krom, mimo; das A. vynětí, vyjmutí *n.*; 2. vybírání *n.*, výbor *m.*; —end, —lich *adj.* vybraný, výborný; zvláštní.

Ausnutzen, ausnützen užíti něčeho, využitkovati něco. **Ausöden** zpustošiti.

Auspacken etwas rozundati, rozbaliti, rozložiti, vyložiti.

Ausparieren ránu zachytiti, ráně vyhověti.

Auspauken vybubnovati; fig. vypráskati komu.

Auspauschen (mont.) protlouci.

Auspeilen das Fahrwaſſer des Meeres vyměřiti splavnou vodu v moři (hloubku).

Auspeitſchen einen vybičovati; vymrskati; einem etwas (ein Auge ꝛc.) a. vyšlehnouti.

Auspelzen fig. vyprášiti komu kožich.

Auspfählen koly zarážeti.

Auspfänd-en v zástavu vzíti; —ung (jur.) zabavení *n.*, zájem *m.*

Auspfeifen vypískati, vyhvízdati.

Auspflanzen vysázeti, rozsázeti rostliny, stromky.

Auspflaſtern vydláždíti.

Auspflöcken vykolíkovati, vykolíčkovati (pole); vyroubiti.

Auspichen etw. vysmoliti.

Auspizien *pl.* (lt.) úkazy předvěstné, úkazy předpovídající; 2. příznivá ochrana; *sub auspiciis* (lt.) pod ochranou.

Ausplappern, ausplaudern etwas vytlachati.

Ausplatten, ausplätten vyhladiti, uhladiti.

Ausplatzen mſ. rozprasknouti, rozpuknouti se; vybuchnouti; 2. *v.* Ausplaudern.

Ausplünder-er *m.* drancovník *m.*; —n (eine Stadt ꝛc.) vyloupiti, vypleniti, vydrancovati.

Auspolstern vypolštářovati, polštáři povléci.

Ausposaunen vytroubiti, vyhlásiti, vy-

Ausprägen *v.* Ausmünzen; vytlačiti; vyraziti, jasně raziti; eine Geſchlechtsform a. tvořiti.

Auspredigen mb. dokázati, kázání

Auspress-en etwas vytlačiti, vytisknouti, vymačkati, vyždímati; 2. von einem etw. (Geld) a. vynutiti, vymořiti, vydírati; etwas Ausgepreßtes výtlaček *m.*; —er *m.* vytlačovač; fig. vyděrač *m.*; —ung *f.* vynucení, vydírání *n.*

Ausprügeln vybiti, vypráskati komu, zbíti koho.

Auspuff (-es) *m.* výfuk *m.*

Auspumpen vyčerpati, vypumpovati.

Auspunktieren vyteckovati, vypunktovati, vypuntikovati.

Ausputz (-es, ob. M.) *m.* vycídění, vyzdobení *n.*, výzdoba *f.*; fig. vyhubování *n.*, výtopek *m.*; etw. vyciditi, vyhladiti, vyleštiti; vykrášliti, vyzdobiti; fig. einen a. vyplísniti, vyhubovati komu; ein Licht a. zhasiti; ſich a. vystrojiti se; —er *m.* čistič, cídič *m.*; 2. fig. výtopek *m.*

Ausquälen vymučiti; mb. domučiti.

Ausquartieren vystěhovati, vypovědět z bytu.

Ausquellen mf. *impers.* vyprýštiti se.

Ausquetschen etw. vymačkati.

Ausquittieren kvitovati koho.

Ausradieren etw. vyškrabati, vyškrtati.

Ausraff (-es) *m.* (Spp.) výhaz *m.*

Ausrangieren vybrakovati, vymísiti, odstraniti.

Ausrasen mb. vyzuřiti, vyvztekati se.

Ausrasten mb. odpočinouti si, oddechnouti si.

Ausrauben vyloupiti, obrati, vydran-

Ausrauchen vykouřiti, vyčaditi; mb. dokouřiti.

Ausräuchern vykouřiti, vykaditi; das Fleiſch a. maso vyuditi, douditi.

Ausraufen etw. (Gewächſe) vyškubati, vytrhati, vyrvati; vydrati; ſich die Haare a. vlasy sobě rváti, trhati, vlasy sobě vyškubati.

Ausräum-en etw. vykliditi, vyklizeti; 2. vyprázdniti; 3. vyciditi, vyčistiti; —er *m.* vyklízeč *m.*

Ausräuspern vychrkati.

Ausrechn-en vypočísti, vypočítati, rozpoč.; spoč.; —er *m.* vypočítávač, vypočítavatel *m.*; (ſchlecht vypočítář *m.*); (Buch) výčetník *m.*

Ausrechten vysouditi.

Ausrecken (die Zunge) vypláznouti, vyškeřiti, vyšklěř. (jazyk); roztahovati, natah.; (Brotter.) vytahnouti.

Ausred-e (M. -en) *f.* výmluva *f.*; ohne A. ničím se nevymlouvajíc, -je; bez výmluv; 2. A. *v.* Aussprache; —en etwas vymluviti, vysloviti, vypraviti; omluviti, omlouvati; dopovědět, dořici, domluviti; ſich a. vymluviti se, vymlouvati se z čeho, omlouvati se čím.

Ausregnen mb. *impers.* vypršeti, vyprseti se, doprseti; es hat ausgeregnet přestalo pršet, vypršelo se.

Ausreib-brettchen *n.* vyrovnávací prkénko; —holz *n.* (b. Schuſter) *v.* Glattholz.

Ausreib-en etw. vytříti, vyšoustati, vydrhnouti; Körner a. vymnouti, vytrolíti; (b. Schuſter) vyhladlovati, vyhladiti; —er *m.* vytěrač, vymínač *m.*

Ausreich-en mb. vystačiti, dostačiti; —end *adj.* postačitelný, dostatečný.

Ausreisen mf. na cestu se vydati; mb. dojezditi, doputovati.

Ausreiß-en etw. vytrhnouti, vyškubnouti, vyrvati; 2. mf. vytrhnouti se, protrhnouti se; 3. utéci, uprchnouti, uplachnouti; —er *m.* uprchlec, uprchlík *m.*; —eriſch *adj.* prchavý, plachý, ubíhavý, utíkavý.

Ausreit-en vyjeti koňmo, projeti se; ein Pferd a. objížděti; —er *m.* posilněný *m.*; pojezdný sluha; —ern *v.* Ausreutern.

Ausrenken einem (ſich) den Arm, den Fuß vymknouti, vyvrtnouti (sobě) ruku n. nohu.

Ausrennen vyběhnouti; mb. doběhati.

Ausreut-en vyplení, vyškubati; vytrhati; 2. vyklučiti *v.* Ausroden; —er *m.* kopaninář *m.*

Ausreutern vypodsévati něco.

Ausricht-en etw. vyrovnati, narovnati, srovnati; 2. spraviti, vypraviti, zařídit; 3. vystrojiti; 4. vyřídit, pořídit, vykonati, způsobiti, dověsti, dokázati; 5. etwas Gebogenes a. srovnati, narovnati, 6. einem einen Gruß von jmd. a. vyřídit od někoho pozdravení; 7. (mont.) rozdělati; damit iſt es nicht ausgerichtet tím se to neodbylo, tím to není odbyto; —er *m.* dokazovatel, vyrovnavatel, vykonavatel *m.*; —jam *adj.* vyřídivý; —ung *f.* vypravení *n.*, výprava *f.*; vykonání, dokázání, dovedení, provedení, pořízení, zjednání *n.* (něčeho).

Ausriffeln (den Leim) vydrhnouti len.

Ausring-en vymnouti; vyvrtnouti; die Wäſche a. vyždímati prádlo; a. mb. zápas skončiti, dohojovati; —maſchine *f.* ždímadlo *n.*, ždímačka *f.* (Wringmaſchine).

Ausrinnen mf. vytéci, vyběhnouti.

Ausritt (-es) *m.* výjezd *m.*, vyjížďka *f.* (na koni).

Ausroden vyklučiti; planiti, mýtiti,

Ausröhr-en mf. vypadati, vytroliti se; —ing (ob. M.) *n.* trolky, výtrolky *pl.* *m.*

Ausrollen rozvinouti, rozbaliti; vykuliti, vykutáleti; ſich a. rozvinouti se, rozbaliti se.

Ausrott-en etw. vyplení, vykořeniti, vyhladiti, zahladiti, vyhubiti, zahubiti; —ung *f.* vyhubení, zahubení, vyplenění, vyhlazení, zahlazení *n.*; —ungskrieg *m.* zahlazovací válka (vojna).

Ausrück-en vystrčiti, vysunouti; mf. vytáhnouti, vytrhnouti; (vyrukovati); —ung *f.* vytažení *n.*

Ausruf (-es, ob. M.) *m.* vyvolání, výkřik; prohlášení; —en vykřiknouti, zvolati, vyvolati; die Namen a. volati, vyvolávati jmena, volati někoho jmenem; a. vyhlásiti, vyvolati; prohlásiti, provo-

lati; —er *m.* vyvolavač, provolavač, hlasatel, vyhlašovatel *m.*; —spreis *m.* cena vyvolací, cena vyvolaná; —ungszeichen *n.* rozkazník, výzevník, výkřičník *m.*

Ausruhen mh. odpočinouti, odpočívati, oddechnouti si.

Ausrühren etw. vymíchati; vytřásti; die Butter a. vyvrtěti máslo; ſich a. vy-

Ausründen vyokrouhliti. ſtřásti se.

Ausrupfen etwas vyškubati; vytrhati.

Ausrüſt-en etw. vypraviti, vystrojiti; 2. ozbrojiti, vyzbrojiti; ſich se; —ung *f.* výprava *f.*, výzbroj *f.*

Aus-saat (ch. M.) *f.* osev, zásev, zasetí, vyseti, rozseti *n.*; setba *f.*; 2. výsev, výsevek *m.*, výsevka *f.*, osevek *m.*, násevek *m.*; —faen rozsíti, vysíti, zasíti, nasíti; —fäer *m.* rozsévač *m.*

Aussag-e (M. -en) *f.* výrok *m.*, vyřknutí *n.*, vyřčení *n.*; A. der Zeugen výpověď *f.*, seznání svědků; svědectví *n.*; 2. A. přiřečí *n.*, přírok *m.*, odřečí, protiřečí *n.*; —eform *f.* (des Zeitwortes), *Modus* způsob *m.*; —en etw. vyříknouti, vypověděti, výpověď učiniti o čem, vysloviti, vysvědčiti, dosv., vyznati; über etw. a. seznati o něčem; wider jmd. a. seznati co na koho; die Wahrheit a. vyznati, říci, povědětí pravdu.

Aussägen pilou vyřezati.

Aussag-endes Fürwort výrokové místojméno; —er *m.* vypovědač, svědek *m.*

Aussage-satz *m.* (grm.) věta výroková n. jistící; —weiſe *f. v.* Aussageform; —wort *n.* časoslovo *n.*

Aussalzen vysoliti, rozsoliti.

Aus-satz (ch. M.) *m.* (beim Spiel) výsazek *m.*, sázka *f.*; 2. výstavek *m.*, výstava *f.*; 3. (med.) *Lepra* malomocenství *n.*; 4. (Hütt.) výsada *f.*; —fätig *adj.* (med.) malomocný (prašivý).

Aussäubern etwas vyčistiti, vyčíditi něco; (mont.) vykliditi.

Aussaufen vychlastati, vyžunkati.

Aussäugen dokojiti, vykojiti.

Aussaug-en vyssati, vystřebati; vytrávitì; fig. vyssávati, vydírati; —er *m.* dřič *m.*, pijavka *m.* fig.

Ausschaben etw. vyškrábati něco.

Ausschaffen einen vykliditi, vypraviti; vypovědětí, vypuditi, vyhnati.

Ausſchäl-bar *adj.* vyluštitelný, vylupný; —en etw. vyloupati, vloupnouti, vylouskati; vyluštiti; 2. fig. svléknouti, oloupiti koho.

Ausschalen (arch.) krajinami vyložiti, pobiti, vypeřiti; ein Rad a. bedniti, zabedniti.

Ausſchalt-en (elektrot.) vypnouti; —ung *f.* vypnutí *n.*, přerušení *n.* (el. proudu).

Ausschank (-eß, ch. M.) *m.* výčep *m.*

Ausscharen vykroužiti, vyšarovati (med.). ſhrabati něco.

Ausscharren etw. vyškrabati; 2. vy-

Ausscharten (b. Küfner) vystěrbiti, vydrhnouti. ſsour *m.*

Ausscharung *f.* (mont.) výkružka *f.*,

Ausschattieren vystíniti, vystínovati.

Ausschauen mh. vyhlédati, vykukovati.

Ausſchaufeln lopatou vyházeti; ein Rad a. (Mühl.) lopatkovati, vylopatkovati, napeřiti. ſdosopětí.

Ausschäumen mh. dopěniti se; fig.

Ausscheid-en etwas vymísiti něco, vyměšovati; odloučiti, vylučovati, vyloučiti; vyvrhnouti, vymeziti; (mont.) vybrati, rozděliti, vyprejtovati; mh. dobrakovati, domísiti; mſ. a. oddělíti se, vystoupiti; —ung *f.* odloučení, vyloučení *n.*, vymísení, vyměšování *n.*; —ungsgang *m.* průtok *m.*, vývod *m.*; výměska *f.*, výmesnice *f.*; —ungsorgane *pl. n.* ústroje vyměšovací, vyměšovadla.

Ausschelten einen vyhubovati, vyplísniti, vynadati komu; 2. mh. dohubovati.

Ausschenken vyliti; 2. Getränke a. čepovati, vyčepovati, vytáčeti na prodej, (šenkovati); 3. poctu dáti, připíti, zavdati komu.

Ausscheren vystřihnouti.

Ausscheuchen vyplašiti. ſſcheiten.

Ausscheuern vydrhnouti; *v.* Aus-

Ausschicken jmd. vyslati, poslati.

Ausſchieferung *f.* (arch.) vyšibrování *n.*

Ausſchieß-en etwas vystřeliti; einen Wald a. vystříleti; postříleti, sestříleti zvěř v lese; ein Gewehr a. ostříleti; das Untaugliche a. vybrakovati, vyloučiti, vymísiti; (Typ.) vyřaditi; a. mh. (v. Gewachſen) vyrážeti, pučeti; —er *m.* vyměšovač *m.*, brakovač *m.*; —platte *f.* vyřaďovačka *f.*

Ausſchiff-bar *adj.* výplavný, vyplavitelný; —en (Waren, Truppen) z lodí vypraviti; z korábu vysaditi, vyložiti (germ. vyloditi); vyvesti, vyplaviti; mh. vyplaviti se; vyplouti na lodi.

Ausschimpfen einen zhaněti, pohaněti koho.

Ausschirren (Pferde) odstrojiti.

Ausschlachten vybíjeti, opraviti vola; vepře vyseckávati, na kusy rozsekati.

Ausschlacken trusky n. škváry odkliditi. ſse.

Ausschlafen mh. vyspati se, prospati

Ausſchlag *m.* první rána, uderení *n.*; 2. rozhodnutí *n.*; A. in einer Sache geben ve věci rozhodnouti; A. gebend rozhodný; 3. A. *Exanthema* (med.) vyraženinа, osutina *f.*; A. bekommen osypati se, vyraziti se; 4. (v. Pflanzen) výstřelek; 5. A. v. Mehl v. Ausſchlagmehl; 6. A. eines Pelzes vyložení *n.*; 7. A. der Wage odchylka *f.*; —beule *f.* hlíza osutinová.

Ausschlagen etwas vybiti, vyraziti, vytlouci; 2. rozbiti; 3. mit Tapeten a. potáhnouti, vystrojiti; 4. beim Fechten a. sraziti, odraziti ránu; 5. etwas Angebotenes a. odmítnouti něco, nepřijmouti něčeho; 6. mit Flüßen a. kopati, kopnouti; (v. Pferde) vyhazovati; a. mh. začíti tlouci, uhoditi; (v. der Wage) převažovati, převahu míti, nakloniti se; (v. Pflanzen) vyrážeti, pučeti, vzchůzeti, klíčiti se, rašiti; rozvíjeti se, pupeniti; (v. Wanden) prorážeti, vyrážeti se na stěně; prokvítati; auf der Haut a. osy-

pati se, osouti se, vyraziti se, vyrážeti se; a. vyraziti, vypuknouti, vyskočiti (o plamenu); (sich endigen) docházeti, konci se blížiti, konec vziti, skončiti se.

Ausschläger *m.* vybíječ *m.*

Ausschlag-mehl *n.* výražka *f.*, vyražená mouka; —milbe *f.* roztoč chrastový; —gewicht *n.* přívažek *m.*; přívaží *n.*; —ſtrankheiten *f. pl.* osutiny, vyraženiny *pl. f.*; —wald *m.* mýtný les.

Ausschlämmen od bahna očistiti.

Ausschleifen vybrousiti; mh. dobrousiti; *v.* Ausſchleppen; ſich a. vybrousiti se, vytříti se.

Ausschlemmen mh. domrhati, dohýřiti.

Ausschlenkern vyšplíchati; vypláchnouti.

Ausschleudern vyhoditi, vymrštiti.

Ausschlichten vyhladiti.

Ausschließ-bar *adj.* vyloučitelný, vymísitelný; —en einen vyhraditi; vyloučiti někoho, vyvrhnouti, vyhostiti koho od čeho; jmd. von einem Amte a. vyloučiti koho od úřadu; von der Erbſchaft a. vydědit; a. (Typ.) upevniti, doplniti řádek (výplňkem); ſich a. vyloučiti se; —end *adj.* výhradný; výlučný; -es Privilegium výhradna výsada; —lich *adj.* vyhradný; *adv.* výhradně (vyhražujíc); a., einzig und allein sám jediný; *adv.* samojediné; —ung *f.* vyloučení *n.* (od čeho, z čeho, n. při. od úřadu, z úřadu); 2. vyhražení *n.*, výhrada *f.*; 3. A., Ausnahme výjimka *f.*; 4. A. (Typ.) výplňky, proložky *pl.*; —ungsgrund *m.* vyloučovací příčina, v. důvod *m.*

Ausschlummern mh. vydřímati se, dodřímati.

Ausschlüpfen mſ. vyklouznouti, uklouznouti, vysmeknouti se; vylíhnouti se. [vyštěbati.

Ausschlürfen vysrknouti, vysrkati,

Ausschluß *m.* vyloučení *n.*; výluka *f.*, výhrada *f.*, výjimka *f.*, vymezení *n.*; mit A. der Öffentlichkeit s vyloučením veřejnosti; A.- výhradný, vylučovací; —kaſſen *m.* (Typ.) kasa s výplňky.

Aus-schmähen, —ſchmälen einen pohaněti, ztupiti koho.

Ausschmeißen *v.* Auswerfen.

Ausschmelz-en etw. rozpustiti, přepouštěti; das Fett a. sádlo přeškvařiti; vyškvařiti; (mont.) roztaviti; a. mſ. rozpouštěti se; —ung *f.* rozpouštění *n.*, přepouštění *n.*; (mont.) výplav *m.*

Ausschmettern vymrštiti, vyraziti.

Ausschmieden vykovati, ukovati; rozkovati, z okovů vyprostiti.

Ausschmieren vymazati, zamazati; vymastiti; fig. namazati komu.

Ausschminken vylíčiti; mh. dolíčiti.

Ausschmoren vysmažiti, vyškvařiti, vypražiti. [zdobiti, vyšperkovati.

Ausschmücken etwas vykrášliti, vy-

Ausschnäbeln vyzobati; ſich se.

Ausschnallen vypnouti z přesky.

Aus-schnauben, —ſchnaufen dofuněti; ſich a., —ſchneuzen vysmrkati se.

Ausschneid ekunst *f.* střihačské umění *n.*; —en etwas vyřezati něco; Brot a. vykrojiti; mit der Schere a. vystříhnouti; einen Baum a. proklestiti, vyklestiti; Waren a. na metry prodávati; —er *m.* vyřezavač *m.*, vykrajovač *m.*; střihač, vystřihovač *m.*; 2. nunvář *m.*

Ausschneien mh. dosněžiti; es hat ausgeſchneit sníh přestal padat, dosněžilo.

Ausschneiteln (Gartn.) oklestiti, přiřezati stromy.

Ausschnitt (-es) *m.* výřez *m.*, výřezek *m.*; výkroj *m.*, výkrojek *m.*; výstřižek *m.*; 2. A. *Sector* (math.) výseč *f.*, výsek *m.*, výkrojek *m.*; 3. (mech.) hrot *m.*; 4. Hdl. prodej střižného zboží; (Leder-) výkroj (kožií); —er, —handler *m.* střižný obchodník; (Leder-) krojič *m.*; —handel *m.* střižný obchod; (Leder-) vykrajování kožií.

Ausschnitz-eln, —en vyřezbovati, vyřezávati; vydlabati, vystrouženiti.

Ausschnüffeln vyčenichati, vyslíditi.

Ausschnüren rozšněrovati, odšněrovati, vyvlíknouti šňůrku.

Ausschöpf-en vyčerpati, dočerpati, vyvážiti, dov.; —er *m.* (Brauh.) vyběrák *m.*; —löffel *m.* vyběračka *f.*

Aus-schossen mh. odnožovati se, vystřelovati, vyhaněti kořínky atd.; —ſchößling *m.* odnož *f.*, odnoha *f.*, výstřelek *m.*, výhonek *m.*

Ausschoten vyluštiti, vyloupati.

Ausschram *m.* (mont.) výškrab *m.*, výhrab *m.*; Ausſchramen (mont.) vyškrábati, vyhrabati, vyšrámati.

Ausschrauben vyšroubovati, vytočiti.

Ausschreib-egebühr *f.* výpisné *n.*, výmazné *n.*; —en etw. vypsati; rozepsati (hlasy atd.); eine Steuer, den Konkurs a. vypsati n. rozepsati daň, konkurs; einen Landtag a. rozepsati sněm; vypsati, položiti sněm; a. mh. dopsati; —ende Stadt (Pl.) sněmovní město; —ung *f.* vypsání *n.*; výpis *m.*; rozepsání *n.*, rozpis *m.*

Ausschreien vykřičeti, rozkřičeti, roztroubiti; mh. dokřičeti.

Ausschreit-en kroky (*inst.*) vyměřiti; mh. vykročiti, vykračovati; vybočiti; —end *adj.* vybočivý; —ung *f.* překročení *n.*, vybočení *n.* [rozkročení *n.*

Ausschritt *m.* výkrok *m.*, vykročení *n.*,

Ausschröpfen (das Blut) baňkami brátí (krev), vybaňkovati; (das Getreide) požínati, požinovati, vypožinovati.

Ausschrot *m.*, —ung *f.* výstav (*m.*) piva; 2. výsek (*m.*) masa; —en vyhrýzti, vyhlodati; 2. vyvaliti (sud); na sudy prodávati; vystaviti, vystavovati (pivo).

Ausschuhen zouti, vyzouti.

Ausschüren (Hüttenw.) vyhrabati pec.

Ausschürfen (mont.) vykutati, dobývati rudy.

Ausschuß (-ſſes, M. Ausſchüſſe) *m.* výstřel *m.*; 2. (etw. Vorzügliches) výbor *m.*, výběr *m.*; fig. jádro *n.*, třest *f.*; 3. (etw. Mangelhaftes) výměs *f.*; výměsek *m.*; (niedere Sorten), výhaz, výhoz *m.*, brak *m.*; 4. A. (einer Verſammlung) výbor *m.*; (Gemeinde a. obecní výbor; Landes a. zemský výbor); A. der Glau-

biger výbor věřitelů; 5. A. *v.* Ausſchußglied; —bogen *m.* výměsný arch, vymísený arch, vyloučený arch; —gerüſt *n.* lešení vytknuté z oken; lešení vetknuté, zadělané lešení; —glied, —mitglied *n.*, —mann *m.* člen výboru, člen výborový; A. der Gemeinde člen obecního výboru; —lager *n.* (arch.) přední lože, výhon *m.*; —ſitzung *f.*, —tag *m.* sezení výboru, schůze výboru; —ware *f.* brak *m.*, zboží vybrakované, vymísené, výměs.

Ausschütt-eln vytřásti; —en etw. vysypati; 2. flüſſige Dinge a. vyliti; 3. a., Junge werfen metati mladé; 4. fig. (ſein Herz) vyjeviti, odkryti; —linge *pl.* výtřasky *pl. m.*

Ausschwären mſ. vyhnojiti se.

Ausschwärmen mḥ. vyrojiti se; vytřeštiti se, vyblázniti se.

Ausschwatzen vyštěbetati, vytlachati, vyžvatlati.

Ausschweifeln sirou vykouřiti, vysířiti.

Ausschweif (-eß, M. -e) *m.* odchýlení *n.*, odchylka *f.*; 2. výkrojek *m.*, výstřižek *m.*, výkružek *m.*; —en etw. vyobloučiti, vyokrouhliti, vykroužiti; 2. vystřihnouti; 3. vypláchnouti; mḥ. uchýliti se, odchýl. se; (mor.) prostopašností se dopouštěti; (ſtilliſt.) zabíhati, těkati, okolkovati; —end *adj.* vybíhavý; 2. prostopášný; 3. těkavý, scestný; přílišný; —ender Stil těkavý sloh, scestný sloh, zabíhavý sloh; —er *m.* prostopášník *m.*; —ung *f.* vykroužení, vykrojení *n.*; vystřižení *n.*; 2. (moral.) prostopášnost *f.*; 3. (ſtilliſt.) zabíhání *n.*, těkání *n.*, okolkování *n.*

Ausschweißen (Hütt.) vyvařiti.

Ausschwemm-bar *adj.* výplavný; —en etw. vyplaviti; vymlíti; vymyti, vymáchati; —ung *f.* výplav *m.*, vyplavení *n.*

Ausschwenken vyšplíchati, vyplákati.

Ausschwingen vymrštiti; 2. vyklepati; 3. vyváti, vypálati (obilí); 4. vymáchati (prádlo); mſ. vymknouti se; doklátiti se.

Ausschwitz-en vypotiti; mḥ. vypotiti se; vypařovati se; —ung *f.* výpar *m.*, vypaření *n.*; výpotek *m.*

Ausschwung *m.* vychýlení *n.*, výchyl *m.*

Aussegeln mſ. vyveslovati, vyplouti.

Aussehen dohlédnouti, přehlédnouti, dozříti; vyhlédnouti si co; vyhlédati, vykukati; mḥ. vyhlédati, vyzírati, vykukovati; vyhlížeti, vypadati; das A. vyhlédání, vyhlížení *n.*, vyzírání *n.*, dívání se ven; 2. vyhlížení *n.*, vypadání *n.*, podoba *f.*, tvárnost *f.*, pohled *m.*

Aus-seigern, —ſeihen vyceditи, vycezovati; rozpouštěti.

Ausseimen strdí vyceditи, vyčistiti.

Aussein mſ. nebýti přítomen; 2. skončiti se; es iſt ſchon aus už je po všem, je konec; 3. a. vyprázdněnu býti.

Außen *adv.* vně, venku; svrchu, povrchně; (minder richtig; zevnitř); von a. zevně, zvenčí; a. und innen, von a. und nach innen doma i vně; vnitř i zevně; nach a. hin navenek, zevně, k zevnějšku; A.-vnější, vněšní, zevní, zevnější, povrchní; —bleiben venku zůstati, vně zůstati.

Aussend-en etwen vyslati, rozeslati, vypraviti; —er *m.* vysylatel *m.*; —ling *m.* vyslaná osoba, odeslanec *m.*

Außending *n.* povrchnost, vněšnost *f.*

Aussendung *f.* vyslání *n.*

Außenfläche *f.* svrchní plocha, po-

Aussenkung *f.* (der Pfanne am Gewehr) výřez *m.*

Außen-linie *f.* vnější čára; 2. obvod *m.*; 3. nástin *m.*, náčrtek *m.*; —ſchanze *f.* přední hradba, zevnější hradba; —ſeite *f.* povrch *m.*, vnější strana, vnějšek *m.*, zevnějšek *m.*; —ſtand *m. v.* Ausſtand; —treppe *f.* venční schody *pl. m.*; —vor *adv.* vně; —welt *f.* vnější svět, zevnější svět; —werke *pl. n.* zevní n. přední hradby *pl. f.*, předhradbí *n.*

Außer *cnj.* (*c. dat.*) kromě (toho), mimo (to), bez (toho), přes (to); za; leč, lečby, až na, jedině; a. dem mimo to, krom toho, při tom, bez toho; *c. gen.* a. Landes vně země; eine Verordnung a. acht laſſen nešetřiti příkazu, nehleděti ku příkazu; außerſtande ſein nemíti možnost; a. Wirkſamkeit ſein neplatiti; a. ſich bez sebe; —amtlich *adj.* mimoúřední; —dienſtlich *adj.* mimoslužební; *adv.* mimo službu.

Äußer-e ddd. *adj.* vnější, zevnější; (minder richtig zevnitřní); zvenčí; povrchní, svrchní; —er Feind zahraničný nepřítel; —e Gefahr nebezpečenství vnější, zahraničné; das A. zevnějšek *m.*, povrch *m.*, vněšnost *f.*, úhled *m.*, pohled *m.*

Außer-ehelich *adj.* nemanželský; —gerichtlich *adj.* mimosoudní; *adv.* kromě soudu; —gewöhnlich *adj.* nadobyčejný, kromobyčejný, nevšední; —halb *adv.* (*c. genit.*) mimo, vně, venku, zvenčí, zvenku; a. der Stadt vně města, za městem.

Äußerlich *adj.* vněšní, vnější, zevnější, zevní (minder richtig zevnitřní), svrchní, venční, zvenčí; —keit vněšnost *f.*; zevnějšek *m.*

Außermeßwechsel *m.* směnka mimoveltržní.

Äußern etw. projeviti, vynesti najevo; ukázati, vyznačiti; ſich a. najevo přijíti, vyskytnouti se; ukázati se, vzejíti, nastati; ſich über etw. a. vysloviti se, pronesti se; prohlásiti se o něčem; vyjádřiti se o čem.

Außer-ordentlich *adj.* mimořádný; kromobyčejný; —ſinnlich *adj.* mimomyslný.

Äußerſt *adv.* nanejvýš, náramně, nade všecko; ä. ſchwach nesmírně slabý; nadmíru slabý; *adj.* nejvyšší; největší; nejsvrchovanější; nejkrásnější, konečný; bis zur —en Höhe až na vrchol výšky; das —e kraj *m.*, konec *m.*, vrch *m.*, vrchoviště *n.*; aufs —e co nejrozhodněji, co nejdůrazněji; es aufs —e ankommen laſſen připustiti až k nejhoršímu; bis zum —en ausharren dodržeti až do posledka, až do nejhoršího; das

—e ergreifen posledního se uchopiti, vše nasaditi; im —en Fall, äußerstenfalls v nejhorším případu; —e Linke, Rechte (im Parlamente) nejkrajnější levice, pravice.

Äußerung *f.* projevení *n.*, projev *m.*; pronešení, prohlášení *n.* o čem; osvědčení *n.*, vyjádření *n.*; Ä. und Gegenäußerung prohlášení s jedné strany a proti tomu i s druhé strany; einem etw. zur Ä. zustellen k vyjádření dodati, (aby se o tom vyslovil n. prohlásil).

Außer-wesentlich *adj.* mimopodstatný; —wirkungsfähigkeit *n.* neplatnost *f.*, vyloučenost od působení.

Aussetz-en etwas vyložiti, vystaviti, vysaditi; eine Frist a. položiti, ustanoviti lhůtu; einen der Gefahr des Todes a. vydati někoho v nebezpečenství života; die Fällung des Urteils a. odročiti, odložiti vynešení rozsudku; a. vysaditi, vykázati (plat atd.); Fehler a. chyby vystavovati, vytýkati; (Typ.) vysaditi, vysázeti; (Mus.) rozepsati hlasy; ein Kind a. pohoditi n. odložiti dítě; a. (v. Herzen) usedati, potrhovati, dělati přestávky; einer Gefahr ausgesetzt vydaný n. podrobený nebezpečí; sich a. vysaditi se čemu, vydati se čemu, poddati se čemu; —ling *m.* pohozenec *m.*, pohozené dítě, odložené dítě; —ung *f.*, Kindesweglegung, odložení, pohození *n.* (dítěte).

Aussicht (Pl. -en) *f.* vyhlídka *f.*; výhled, pohled *m.* (do budoucnosti); rozhled *m.*; —slos co nemá vyhlídky; —swarte *f.* rozhledna *f.*

Aussickern mí. vykapati, vysáknouti.

Aussieben přesívati; vypodsívati.

Aussied-en etw. vyvařiti; a. mí. vyvříti vykypěti; dovařiti se; —er *m.* vyvařovač *m.*

Aussingen dozpívati, vyzpívati; sich a. vyzpívati se, hlas ztratiti.

Aussinnen smysliti, vymysliti.

Aussitz *m.* loubí *n.*, besídka *f.*, —en venku seděti; (im Gefängnisse) vyseděti, odseděti; (mont.) vysednouti.

Aussöhn-en smířiti; sich se; —ung *f.* smíření *n.*; smír *m.*; —ungsversuch *m.* pokus o smíření.

Aussonder-n etw. odloučiti, vyloučiti od čeho; sich a. vyloučiti se; —ung *f.* vyloučení *n.*; —ungsgang, -organe *pl. m. v.* Ausführungsgang, -organe.

Aussortieren etw. odděliti něco, rozdružiti, rozvrhovati, vymísiti něco.

Ausspäh-en vyslíditi, vyzvěděti; —er *m.* vyzvědač *m.*, slídič *m.*; —erei *f.* vyzvědačství *n.*, slídičství *n.*; —ung *f.* vyzvídání *n.*; výzvědy *pl. m.*

Ausspalten etwas vyštípati; vyloupnouti; vytnouti; vykalati.

Ausspänen (v. Stammerm.) vydračkovati.

Ausspann *m.* výpřah *m.*, výpřež *f.*, zápřež *f.*; 2. přípřežní stanice; —en rozestříti, rozepnouti; roztáhnouti, natáhnouti; rozvinouti; vypnouti; die Pferde a. vypřáhnouti.

Ausspänner *m.* napínač, rozpínač, natahovač, roztahovač, rozprostěrač *m.*; A. der Pferde vypřahač, rozpřahač *m.*; A. sedlák lánik *m. v.* Aufspänner.

Ausspei (-es) *m.* plivek *m.*, výplivek *m.*; vydávenina *f.*; —en vypliti; (vom Vulkan) vyvrhovati, vyhazovati, chrliti, soptiti; Lästerungen a. láti komu. [vati.

Ausspeilern rozšpilkovati, vyšpilko-

Ausspeis-en stravovati; —ung *f.* stravování *n.*

Ausspend-en rozdati; udělovati; uštědřiti; —er *m.* rozdavač *m.*, udělovatel *m.*, uštědřovatel *m.*

Aussperr-en roztáhnouti; die Beine a. rozkročiti se; einen a. před někým zavříti, nevpustiti do domu; —ung *f.* (der Arbeiter) uzavření továrny před dělníky; nevpuštění (dělníků do továrny), výluka.

Ausspiel *n.* výhra *f.*, vyhraná *f.*; —en vyhrati; dohrati; ein Instrument a. ohrati; etw. a. lasen do výhry dáti; —er *m.* vyhravatel *m.*, vyhrávající *m.*; —ung *f.* dání něčeho do výhry.

Ausspinnen vypřísti; lstivě vymýšleti.

Ausspintisieren, Ausspionieren *v.* Ausspähen.

Ausspitzen vytesati nosatcem.

Ausspotten einen vysmívati se, posmívati se komu.

Aussprache *f.* vyslovení *n.*, vyslovování *n.*; výslovnost, výřečnost *f.*

Aussprech-en etwas vyříknouti, vysloviti; pronesti; ein Urteil a. výrok, nález učiniti, rozsudek vynesti; a. mit. domluviti; sich a. vysloviti se, pronesti se; A. *n.* vyslovení *n.*, vyslovování *n.*; —lich *adj.* vyslovitelný; unaussprechlich nevýslovný.

Ausspreizen etwas roztáhnouti; rozpřáhnouti, rozestříti; die Füße a. roztáhnouti nohy; rozkročiti se.

Aussprengen vyraziti, vylomiti, vypáčiti; Wasser a. rozstříkati, vystříkati; ein Gerücht a. roznesti, roztrousiti pověst.

Ausspring-en něco rozskočiti, skokem vylomiti, vyraziti; mí. vyskočiti odkud; —ender Winkel vyčnívající n. vybíhající úhel; —er *m.* (Wein) výpuček *m.*, samokap *m.*

Ausspritzen vystříknouti, vystřikovati; 2. mí. vyprysknouti, vytrysknouti.

Aus-sprossen mí. pučeti, vyp., vyrážeti, pouštěti; —sprößling *m.* odnož *f.*, výrůstek *m.*, výstřelek, výhonek *m.*

Ausspruch (-es, Pl. Aussprüche) *m.* výrok *m.*, vyřčení *n.*, výpověď *f.*; richterlicher A. soudcovský výrok; ärztlicher A. lékařský výrok.

Aussprudeln vykloktati, vyvříti, vyprysknouti, vytrysknouti.

Aussprühen vyhazovati, vyvrhovati, vyprskovati; fig. srsetí, soptiti.

Ausspül-en etw. vypláchnouti, propl., opl.; die Wäsche a. vymachati; —icht *n.* pomyje *pl. f.*, splašky *pl. m.*; —topf *m.* vylívka *f.*, vylevadlo *n.*

Ausspünden vybedniti; vydlažiti.

Ausspüren etw. vyslíditi.

Ausstaffieren vykrášliti, okrášliti; fig. vystrojiti, vyšňořiti.

Ausstampfen vycupati, vydupati, vypěchovati.

Ausstand (-es, M. Ausſtände) *m.* odklad, průtah *m.*; 2. zadržalost, zadržek *m.*, zadržené peníze, nedoplatek, nevýplatek *m.*; 3. dělnická stávka Arbeiterſtreik.

Ausständ-er *m.* (Baum) výstavek *m.*, semenáč *m.*; (Bienenſtock) vyzimovaný úl, vystavený úl; **-ig** *adj.* neodbytý, zůstalý; 2. nevyplacený, nezaplacený, zadržený, zadržalý; **-e** Intereſſen vázноucí úroky. [chati něco.

Ausständern etwas vyslíditi, vyčeni-

Ausstärken vyškrobiti, naškrobiti.

Ausstatt-en vypraviti, vystrojiti, vyzdobiti; e. Tochter a. dceru vybaviti, vybyti, dáti výbavu; (ein Buch) knize úpravu dáti; **-ung** *f.* vypravení *n.*, výprava *f.*; A. (der Gemälde, eines Buches äußere) úprava, výprava *f.*; A. der Braut výbava *f.* (vybyti *n.*, výbytné *n.*); **-ungsſtiftung** výbavné nadání; **-ungsſtück** *n.* (Theatr.) výpravný kus.

Ausstäub-en vyprášiti; ein Zimmer a. pokoj vymesti; **-ern** *v.* Ausſtäubern.

Ausstäup-en vymrskati, vyšlehati komu; **-ung** *f.* výprask, výlupek *m.*

Ausstechen etw. vypíchnouti, vybodnouti; (mit dem Schnabel) vyklobnouti; (das Genähte) vyparati; (eine Flaſche Wein) lahvici vína vyprázdniti (vyzunknouti); einen a. vypíchnouti někoho (o něcí přízeň koho připraviti).

Ausstecken vytknouti, vystrčiti; mit Pfählen a. vytyčiti; die Grenzen a. meze, hranice vytknouti, vyznačiti, vyznamenati; ein Ziel a. cíl položiti; den Zehnt a. vytknouti, oddělíti desátek.

Ausſteh-en etw. vystáti, přestáti, přetrpěti, vytrp., utrpěti, snesti, přečkati, vyčkati; die Strafe a. přetrpěti trest; mit der Ware a. zboží vyloženo míti; 2. mh. *impers.* a. peníze míti mezi lidmi, míti za kým, míti na pohledávání; **-ende** Forderungen nesplacené, váznoucí pohledávky; **-lich** *adj.* snesitelný, k vystání, co se může vystáti.

Ausſteifen etw. otužiti; die Wäſche a. oškrobiti, naškrobiti.

Ausſteig-en mſ. vystoupiti, vylezti, vysednouti (z vozu); **-eplatz** *m.* výstupiště *n.*

Ausſtell-bar *adj.* vystavitelný, vytknutelný; **-en** etwas vystaviti, postaviti, vyložiti; auf verſchiedene Orte a. rozestaviti; eine Urkunde a. udělati, zdělati, sepsati listinu; Fehler a. vytýkati vady; vystavovati komu chyby, vady; **-er** *m.* vystavitel, vystavovatel *m.*, výstavce *m.*; A. eines Wechſels vydavatel, výdavce směnky; A. (für e. Kunſtausſtellung) vystavovatel, výstavník *m.*

Ausſtellung *f.* vystavení *n.*, vyložení *n.*; (A. von Kunſtſachen ꝛc.) výstava *f.*; A. (e. Urkunde) sdělání, vydání, sepsání (listiny); A. (Rüge) výtka *f.*, vytknutí, vytýkání *n.*; A. machen vytýkati vady.

Ausſtellungs- výstavní; **-gebäude** *n.* výstavní budova *f.*; **-gegenſtände** *pl.* výstavní předměty; vystavené př.; **-komitee** *n.* výstavní výbor *m.*; **-medaille** *f.* výstavní medalie *f.*, peníz *m.*; **-platz** výstaviště.

Ausſtemmen (Ausſtämmen) vydlabati; 2. vypáčiti. [pohynouti.

Ausſterben mſ. vymříti, vyhynouti,

Ausſteuer (M. -n) *f.* věno; 2. výbava *f.*, vybyti *n.*; 3. fig. nadání (duševní), dar přírody; **-n** *v.* Ausſtatten.

Ausſtich *m.* (am Gebäude) výběžek, výpustek *m.*, výstupek *m.*; pavláčka *f.*; 2. (Wein) výkap *m.*, samokap *m.*, výpuček *m.*

Aus-ſticken vyšiti; mh. došiti, přestati vyšívat; **-ſtöbern** vyprášiti; 2. vyplašiti; vyburcovati; 3. vyšťourati, vyšukati, vyslíditi; **-ſtochern** vypárati, vydloubati (ze zubů).

Ausſtopf-en vycpati; ſich **-en** *m.* vycpavač, **-atel** *m.*

Ausſtoß *m.* vystrčení *n.*, vyhození *n.*, výhoz *m.*; 2. A. des Bieres výstav *m.*, vystavování piva; 3. (b. Fechten) výpad *m.*; **-en** vystrčiti, vyraziti, vyhoditi; 2. Bier a. vystavovati pivo; 3. (Gerb.) vymízdřiti; einen a. vyhoditi, vyvrhnouti; vyraziti, vypuditi koho; 5. einen Seufzer a. vzdechnouti; einen Ton a. zvuk ze sebe vyraziti; 6. a. (b. Fechten) výpad učiniti, vypadnouti; **-hobel** *m.* (Buchb.) přirovnávač, obrážecí hoblík; **-ung** *f.* (eines Lautes) výmítka *f.* zámlčka *f.*; 2. skřek. [zářiti, sálati.

Ausſtrahlen (v. d. Wärme) *impers.*

Ausſtrecken etwas roztáhnouti; rozepnouti; rozprostříti, rozestříti; die Zunge a. jazyk vypláznouti; ſich a. roztahovati se, vypínati se, rozložiti se.

Ausſtreich-eiſen *n.* protahovačka *f.*; **-en** etw. vyhladiti, uhladiti; vystrouhati; 2. eine Furche a. vyhnati brázdu; 3. mit der Feder a. vymazati, přetrhnouti, vyškrtnouti; 4. fig. vychváliti, vyličiti, vynášeti; 5. vystrojiti; mh. běhati, toulati se; (mont.) vycházeti.

Ausſtreifen etwas vyhladiti, vystrouhati; das Leder a. vymízdřiti kůži; a. mſ. vybíhati, toulati se.

Ausſtreuen etw. vytrousiti, roztrousiti; 2. vysypati, rozsypati; 3. rozhazovati; ein Gerücht a. roznášeti n. roztrušovati pověst; Brandbriefe a. metati listy paličské.

Ausſtrich (-s, oh. M.) *m.* vyhlazení *n.*, vytření *n.*; 2. roztažení *n.*; 3. výtěrek *m.*, výstružek *m.*; 4. (mont.) výchoz *m.*; **-holz** *n.* hladidlo *n.*

Ausſtriegeln vyčesati hřbelcem, vyhřbelcovati.

Ausſtrömen mſ. vylévati se, rozlévati se; vytékati; vyprouditi; fig. valiti se.

Ausſtudieren etw. vystudovati.

Ausſtülpen vyklopiti.

Ausſtürmen vybouřiti; 2. vyřítiti se; mh. dobouřiti, vybouřiti; dozuřiti, dotřeštiti, utišiti se.

Ausſturz *m.* výpad *m.*, výskok *m.*

Ausſtürz-en vyliti, rozliti; 2. (mont.) vyklopiti; einen Schacht a. zavaliti; 3.

ein Glas a. sklenici (vody n. piva) vyzunknouti, vychrstnouti, jedním douškem vypíti; a. mť. vykotiti se, vyřítiti se, vypadnouti; —er *m.* vysýpač *m.*

Aussuchen etw. vyhledati, prohledati, přehledati; 2. vybrati; ausgesucht vybraný.

Ausspülen (chem.) vylužiti, vypláchnouti, vyprati *v.* Ausspülen.

Aust *m.* (oh. M.) jepice *f.* (co vnada na ryby).

Austäfeln vypažiti, deskami obložiti; vybedniti.

Austanzen vytančiti, dotančiti; vyplesati.

Austapezieren vyčalouniti, čalouny vystrojiti.

Austauen mť. roztáti, rozjihnouti.

Austausch (-es, oh. M.) *m.* výměna *f.*, vyměnění *n.*, směna *f.*; —bar *adj.* směnitelný, vyměnitelný, výměnný; —en etwas směniti, vyměniti.

Austeeren dehtem vymazati.

Austeil-bar *adj.* rozdělitelný; —en etwas rozděliti, podělit, -ovati, rozdati; —er *m.* podělovač, rozdělovač, rozdavač; —ung *f.* podělování, rozdávání; A. des hl. Abendmahls podávání večeře Páně.

Auster (M. -n) *f.* ústřice *f.*, skořepnice *f. Ostrea.*

Auster *m.* (lt.) jižní vítr *m.*

Auster-bank *f.*, —grund *m.* ústřicové ložisko *n.*; —fänger, —fischer *m.* lovec ústřic; —händler, —mann *m.* ústřičník *m.*

Austerität *f.* (lt.) trpkost *f.*; 2. ostrost *f.*; 3. zasmušilost *f.*

Auster-laich *m.* ústřičí plod *m.*, ú. potěr *m.*; —muschel, —schale *f.* skořepina ústřičí; —stein *m.* ústřicokam *m.*; —vogel, —strecker *m.*, —würger *m.* ústřičník *m. Haematopus ostralegus.*

Austiefen vyhloubiti; vymleti.

Austilgen vyhladiti, zahladiti, vykořeniti.

Austoben vyzuřiti, dozuřiti; vybouřiti, vysoptiti.

Austraben ein Pferd klusem prohnati; mh. doklusati.

Austrag (-es, M. —träge) *m.* konec *m.*, pořízení *n.*; 2. (vlt.) výrok, nález *m.*, rozhodnutí *n.*; 3. smírčí soud *m.*

Austrägal-gericht *n.*, —instanz *f.* (vlt.) rozhodčí soud (německých knížat někdy ve Frankfurtě).

Austragen etwas vynesti, vynášeti; Briefe a. roznášeti psaní; die Amtsgeheimnisse a. vynášeti tajnosti úřední; 2. skončiti, rozsouditi, rozhodnouti rozepři, projednati věc; 3. einen Streit a. rozhodnouti spor, vyrovnati rozepři; 4. die Leibesfrucht a. vynositi n. donositi dítě; 5. a. mh. vynášeti, odnášeti; 6. vystačiti.

Austräger *m.* roznašeč *m.*; fig. donašeč, klevetář *m.*; -in *f.* -ka *f.*

Austragetafel *f.* (mont.) zhlaví *n.*

Austragung *f.* vynešení *n.*; 2. (jur.) rozhodnutí *n. v.* Austrag.

Austral *adj.* (lt.) jižní; —scheln *m.* jižní záře.

Austränken (ein Bergwerk) vytopiti.

Austrauern mh. dotrucholiti, dosmutniti, smutek odložiti.

Austreib-en vyhnati, vypuditi; mh. vyrážeti, hnáti, rašiti (o stromě); —er *m.* výhončí *m.*; —ung *f.* vyhnání *n.*

Austrennen vypárati.

Austreten etwas vyšlapati; rozšlapati něco; Schuhe a. přešlapati, přešmahati střevíce; a. zašlápnouti; a. mh. vykročiti; vystoupiti, vyjíti; a. utéci, odběhnouti, prchnouti; zu Tage a. (mont.) vycházeti na den; —er *m.* vystoupilec *m.*, odběhlec *m.*

Austrieb (-es, M. -e) *m.* výhon *m.*, výhonění *n.*

Austrinken vypíti.

Austritt (-es) *m.* vystoupení *n.*, vykročení *n.*; výstup *m.*, vyjití *n.*; (ářtr.) vynoření *n.*, výnor *m.*; odstup *m.*; A. am Gebäude výběžek, výstupek, výpustek *m.*; A. einer Ware vývoz *m.*; A. der Frucht výchoz dítěte (z matky).

Austritts-amt *n.* vývozný úřad *m.*; —billette *f.* vývozná celní poukázka *f.*; —geld *n.* výstupné *n.*, plat za vystoupenou, východné *n.*; —zoll *m.* vývozné clo *n.*; —zollamt *n.* vývozný celní úřad *m.*

Austrocknen etwas vysušiti; a. eine Wunde zasušiti ránu; a. mť. vyschnouti, vyprahnouti; —ende Mittel *pl.* (med.) sušivé prostředky.

Austromantie *f.* (lt.-gr.) větroprava *f.*

Austun etw. vyndati; sundati; 2. vyčistiti, vypraviti; 3. (Licht, Feuer) zhasiti; 4. Geld auf Zinsen půjčiti, -ovati.

Austunken vymáčeti, vymočiti.

Austuschen vytušovati.

Ausüb-en etw. konati, vykonati, vykonávati něco, prováděti, provozovati něco; (im bösen Sinn) páchati, spáchati; die Rechtspflege a. vykonávati soudní moc; die Jagdbarkeit, ein Gewerbe a. provozovati myslivost, obchod; eine Kunst a. provozovati umění; —ender Künstler výkonný umělec; —er *m.* činitel, plnitel *m.*; (bož.) pachatel *m.*; —lich *adj.* vykonatelný; —ung *f.* konání, vykonávání *n.*, výkon *m.*; provozování *n.*; provádění *n.*; ein Gesetz in A. bringen zákon vykonávati, ve skutek uvésti; —ungsmaschine *f. v.* Arbeitsmaschine.

Ausverkauf (-s) *m.* výprodej *m.*, rozprodej *m.*; —en (alles) prodati, vyprodati všecko, rozprodati, ze všeho se vyprodati.

Auswachsen mť. vyrůsti, povyrůsti, zrůsti; dorůsti, dospěti; ausgewachsenes Getreide porostlé obilí.

Auswackeln vyviklati něco.

Auswägen etw. vyvážiti, odvážiti.

Auswahl *f.* výběr *m.*, výbor *m.*; zvolení *n.*; einem steht die A. zu někdo může si vybrati; gute A. dobrý výběr *m.*; gute A. treffen dobře voliti, zvoliti, vybrati.

Auswähl-en etwas (e. Sache) vybrati věc; —er *m.* volič; vyběrač *m.*

Auswahlsendung *f.* zásilka na vybranou.

Auswander-er *m.* vystěhovalec *m.*, —n mť. vystěhovati se (ze země); —ung *f.* vystěhování se (ze země); —ung-

agentur *f.* jednatelství pro vystěhovalce; —ungsgeſetz *n.* zákon o vystěhovalství, o vystěhovalcích.

Auswärmen vyhřáti, vyhříti, -ívati; [jich se.

Auswärtig *adj.* venkovský, přespolní; 2. cizokrajní, cizozemský, jinozemský; zahraničný; —e Angelegenheiten *pl.* zahraničné záležitosti; das —e Amt zahraničný úřad; Miniſter des —en ministr zahraničných záležitostí; —er Wechſel mimomístní směnka; —er *m.* venkovan *m.*; 2. cizinec *m.*

Auswärts *adv.* ven, vně, venku; 2. v cizině; 3. výbočně, rozbočeně; a.gebogen bočitý, vybočený, rozbočený; —biegung *f.* vychýlenost, bočitost, rozbočenost, vybočenost *f.*

Auswasch-en etw. -vymyti, promyti, promývati; 2. vyprati; 3. vypláchnouti; mh. domyti; —gefäß *n.* vymyvadlo *n.*

Auswässer-n vymáčeti, vymočiti, vyloužiti; —ung *f.* vymočení *n.*; —ungsflüſſigkeit *f.* vymočeniny *pl. f.*

Auswechsel (=s, oh. M.) *m.* výměna *f.*; —n etw. vyměniti, směniti, přeměniti; die Gefangenen a. vyměniti zajaté; a. mh. přestati měnit; —ung *f.* vyměnění *n.*, výměna *f.*

Ausweg (=eß, M. =e) *m.* východ *m.*, úchod *m.*; výjezd *m.*; fig. vytáčka *f.*, výklička *f.*, výmluva *f.*; hier iſt kein A. zde není pomoci, zde není vyhnutí.

Auswehen vyfoukati, odfoukati; vyváti; sfouknouti, zhasiti.

Ausweich-bahn *f.* výhybná dráha *f.*; —e *f.* výhybka *f.*; —en etw. vyměkčiti, změkčiti; vymočiti; mſ. změknouti; einem a. mſ. vyhnouti se, uhnouti se, ustoupiti; ustraniti se; uchýliti se; (v. Füßen) smeknouti se, svezti se, podvrknouti se; (Muſ.) přecházeti do jiného tonu; —end *adj.* =e Antwort vyhýbavý; —platz *m.*, —ſtatte, —ſtelle *f.* výhyb *m.*, výhybka *f.* [chati; 2. spásti, vypásti.

Ausweiden (wdm.) vyvrhnouti, vyku-

Ausweihen etw. vysvětiti. [se.

Ausweinen vyplakati, vykvíliti; ſich

Ausweis (=eſes, M. =e) *m.* výkaz *m.*; 2. průkaz *m.*; —bogen *m.* průkazný arch *m.*

Ausweiſen prokázati; die Unkoſten a. prokázati, vykázati náklady; 2. einen aus einem Orte a. vypověděti někoho z místa; ſich mit etw. a. vykázati se, prokázati se čím; ein Ausgewieſener vypovězenec *m.*

Ausweis-gut *n.* zboží výkazné *n.* (t. které třeba po vstoupení do země vykázati); —lich *adv.* dle výkazu; —los *adj.* bezvýkazný, bezprůkazný, nevysvědčený; *adv.* bez průkazu; —loſigkeit *f.* bezvýkaznost *f.*, nevysvědčenost *f.*; wegen A. eines verhaften zatknouti někoho proto, že nemá průkazu; —ſchein *m* výkaz *m.*, výkazný list *m.*

Ausweiß-en (Zimmer) vybíliti; —ung *f.* vybílení *n.*

Ausweiſung *f.* prokázání *n.*; vysvědčení *n.*; 2. A. aus einem Orte vypovězení *n.*; —ſtolonne, —ſtolumne *f.* vykazovací sloupec *m.*

Ausweiszettel *m.* výkazný lístek *m.*

Ausweit-eisen *n.* rozvěrátko *n.*; —en etwas roztáhnouti, rozšířiti; rozevříti.

Auswendig *adj.* zvenčí, vnější, zevnější; *adv.* ven; vně, povrch; 2. nazpamět, zpaměti; a. lernen nazpamět se učiti; a. können nazpamět znáti.

Auswerfen etw. vyhoditi, vyvrhnouti, vymítati; 2. vychrknouti; Blut a. krev vyhazovati n. plivati, krví kašlati; Feuer a. soptiti oheň; 3. (wdm.) vyvrhnouti, vykuchati; 4. a. (beſtimmen) ustanoviti, vyměřiti; eine Summe a. (fim.) vysaditi, vykázati sumu; ausgeworfene Beſoldung ustanovené, vyměřené služné.

Auswetzen vybrousiti, odbrousiti; uhladiti, vytříti. [plesti.

Auswickeln rozvinouti, rozbaliti; vy-

Auswiegen *v.* Auswägen.

Auswind-en etwas vytočiti, vypáčiti; vyvléci, vyvinouti; das Waſſer a. (aus der Waſche), die Wäſche a. vyždímati; ſich a. vykroutiti se; —maſchine *f.*, —apparat *m.* ždímadlo *n.*

Auswintern vyzimovati, přezimovati; (v. der Saat) vymrznouti.

Auswirken etw. vypraviti, vydělati; 2. den Huf a. vystrouhati kopyto; 3. einen Hirſch(en) a. vyvrhnouti, vykuchati; 4. Teig a. těsto vyhnésti, uhnésti, vyváleti, uváleti; 5. etwas a. vymoci, vyjednati, zjednati, spůsobiti, vyříditi, pořídíti; 6. dotkati, utkati, vytkati; 7. dopůsobiti, doúčinkovati.

Auswisch-en vytříti, vyšoustati; smazati, vymazati; —er *m.* vytěrač, utěrač *m.*; 2. výtěrák *m.*, výtěrka, útěrka *f.*

Auswittern zvětřiti, vyvětřiti; vyčenichati, vyčuchati; mſ. vyvětrati, vyvanouti; vyčichnouti; mh. dobouřiti, dohřmíti; ſich a. (*impers.*) vyhřmíti se.

Auswitzen vycvikovati, vybrousiti, vycepovati koho. [sklepiti.

Auswölben vyklenouti, zklenouti, vy-

Auswuchs (=eſes, M. —wüchſe) *m.* vzrůst *m.*, vzrůstání *n.*; 2. výrost *m.*, vyrostlina *f.*, výrůstek *m.*, nárostek *m.*, přírostek *m.* (*Exkreszenz*).

Auswühlen etw. vyryti, vyrýpati, vyhrabati, vykutiti.

Auswurf (=eſes, oh. M.) *m.* výhoz *m.*, výhaz *m.*; (med.) *Sputum* výměť, výměšek, vývržek, plivek *m.*; výplivek *m.* (chrkel *m.*); A. der Menſchheit vývrhel (v. člověčenstva), povrhel *m.*; A.= výhozný, vývržkový.

Auswürfling (=es, M. =e) *m.* vyvrženec *m.*, zavrženec *m.*, povrhel *m.*; 2. brak *m.*, brakyně *f.* (ovce). [vějadlo *n.*

Auswurfſchaufel *f.* (lopata), věječka *f.*,

Auswürgen vydáviti, vykuckati.

Auswurzeln vykořeniti, z kořen vyvratiti. [se, vyzuřiti, dozuřiti.

Auswüten vyvztekati se, dovztekati

Auszacken zoubkovati, vyz . . .

Auszahl-bar *adj.* vyplatný; —en zaplatiti; an jmd. eine Summe a. vyplatiti komu jistou sumu peněz; jmd. a. vyplatiti koho.

Auszählen vypočítati, spočítati.
Auszahl-er *m.* výplatce *m.*, vyplatitel *m.*, výplatník *m.*; —ung *f.* výplata *f.*, vyplacení *n.*
Auszahnen mb. přestati zubů dostávati.
Auszanken vyvaditi se s kým, vyhubovati komu; mb. dovaditi se.
Auszapfen vytočiti, vyčepovati (pivo).
Auszehnten desátek vybírati; a. *v.* Zehntieren.
Auszehr-en etw. vytrávití, vyhubiti; 2. zmořiti; vymořiti; zhubeniti; mf. vychřadnouti, schřad., vyhubnouti; ausgezehrt vyzáblý; —ung *f.* vytrávení *n.*; vymoření *n.*, schřadnutí *n.*, vyhubnutí *n.*; vyzáblost *f.*; (med.) úbytě *pl. f.*, (Atrophie, Kachexie); allgemeine A. povšechné úbytě *pl. f.*; —ungsfieber *n.* mze *pl.*
Auszeichn-en etw. vyznačiti, naznačiti, vyznamenati, vypsati; 2. vykresliti; nakres., vyrýsovati něco; 3. einen a. vyznamenati, -ávati někoho; im den öffentlichen Büchern a. vyznamenati, vyznačiti v knihách veřejných; sich a. vyznamenati se; —ung *f.* vyznamenání *n.*; vyznačení *n.*; 2. vykreslení *n.*, vyrýsování *n.*; 3. význačnost *f.*, znamenitost *f.*; 4. slovutnost, proslavenost *f.* [včely.
Auszeideln med vybírati, podřezávati
Auszieh-en etwas vytáhnouti, vytrhnouti; das Schwert a. vytasiti meč; den Rock a. kabát svléci; Schuhe a. zouti střevíce; einen a. svlíknouti, vysvlíknouti; fig. obrati, oloupiti; schriftlich a. vytáhnouti, vyníti, vypsati; eine Linie a. vytáhnouti, provesti; die Zeichnung a. vytáhnouti; (math.) eine Wurzel a. odmocniti, kořene dobývati n. hledati; mf. aus einer Wohnung a. vystěhovati se, odstěhovati se (z bytu); sich a. svléci se, odstrojiti se; zouti se; —er *m.* vytahač *m.*, vytahovač *m.*; 2. svlékač *m.*; 3. zuvač *m.*, zuvák *m.*, zuvadlo *n.*; 4. vypisovač *m.*, -ovatel *m.*; —kammer *f.* svlékárna *f.*; —streifachen *pl. f.* rozepře v příčině stěhování, roz. při stěhování; Verfahren in A. řízení v příčině stěhování.
Auszieren vyzdobiti, vykrášliti.
Auszimmern vytesati, ztesati; (mont.) sachtu vyroubiti; roubením vypeřiti.
Auszirkeln vykroužiti, kružidlem vyměřiti.
Auszisch-en vysyčeti, vypískati, vyhvizdati koho; —ung *f.* vypískání *n.*
Auszug (-es, M. Auszüge) *m.* vytažení, vyjití *n.*, východ *m.*, výjezd *m.*; 2. (kurzgefaßter Inhalt) výtah, výňatek *m.*; A. aus der Klage výtah ze žaloby, výpis ze žaloby; 3. A. (Fin.) výpis z účtů; 4. A. (gem.) výtažek *m.*, vytažemina *f.*; 5. A. výminek, výměnek *m.*, doživotí *n.*; 6. A. im Schranke zásuvka *f.*, šuple *n.*, šuplík *m.*; 7. (med.) vytahovadlo *n.*, zdviž *f.*
Auszug-el *n.* výpis z účtů, řemeslnický účet; —er, —ler *m.* výminkář, výměnkář *m.*
Auszugs-macher *m.* vypisovač, vytahovač *m.*; —mehl *n.* bělidlo, výražka *f.*; —mäßig, —weise *adv.* ve výtahu, u výtahu, u výpisu, zkráceně; —zeit *f.* čas stěhování. [rozedrati, rozškubati něco.
Auszupfen etwas vyškubati, vydrati;
Auszwick-en vystípnouti; —ung *f.* v. Auszwickerung.
Auszwingen vynutiti, vymoci.
aut . . aut (lt.) buď . . . nebo.
Autal *n.* luční údolí. [vláda *f.*
Autarchie *f.* (gr.) samovláda, své-
Authent-ie *f.*, —izität *f.* (gr.) hodnověrnost, pravost *f.*; —isch *adj.* autentický, hodnověrný, věrohodný; pravý; přesný, nepodvržený.
Autobiographie *f.* (gr.) vlastní životopis (samoživotopis, svéživotopis) *m.*
Autochir (-s) *m.* (gr.) samovražedník *m.*; —ie *f.* samovražda *f.* [dec *m.*
Autochthone (-en) *m.* (gr.) domoro-
Autodafé *n.* (port.) věrosoud *m.*, soud nad kacíři (upálení).
Autodidakt (-en) *m.* (gr.) samouk *m.*
Autognosie *f.* (gr.) znání sebe samého, sebeznalost *f.*, sebeznalství *n.*
Autograph (-en) *m.* samopis *m.*, A. (—um) *n.* autograf *m.*, vlastnoruční spis *m.*; vl. podpis, podpis vlastní rukou; (vlastní ruka); —ieren vlastnoručně psáti; —isch *adj.* vlastnoruční.
Autoklav (-s, M. -en) *m.* samovar *m.*
Autokrat (-en), —or *m.* (gr.) samovládce *m.*; —ie *f.* samovláda *f.*
Autokritik *f.* (gr.) autokritika *f.*, samosudba *f.* (posudek vlastního spisu, úvaha o vlastním díle).
Automat (-en) *m. et n.* automat, samohyb *m.*, samočinný, samohybný stroj; samostroj *m.* [*m.*
Automobil (-s) *n.* automobil, samojezd
Autonom-ie *f.* autonomie, samospráva *f.*, (svézákonnost *f.*); A. der Gemeinde samospráva obce; —ist (-en) *m.* autonomista, samosprávník *m.*
Autoplastik *f.* (chir.) samotvorba *f.*
Autopsie *f.* (gr.) vlastní názor, samovid *m.*
Autor (-s, M. -en) *m.* (lt.) původce, autor, skladatel, spisovatel *m.*; —isieren einen zu etw. autorisovati, zmocniti, zplnomocniti koho k čemu; —ität *f.* autorita, plnomocnost, samoplatnost *f.*; fig. váha, vážnost, vyšší mocnost, naslovovzatost, slovutnost *f.*; gesetzliche A. autorita zákona, mocnost zákonní; eine unter öffentlicher A. ausgefertigte Urkunde listina pod veřejným ověřením vydaná, zákonní listina; *pl.* —itäten autority *pl.*, slovutné osobnosti *pl.*, slovutenstvo *n. coll.*; —schaft *f.* skladatelství, spisovatelství *n.*
Autotherapie *f.* (gr.) samoléčba *f.*
Autotyp *m.* (gr.) prvotisk, samotisk *m.*
Autumn-al *adj.* (lt.) podzimní; —us *m.* (lt.) podzimek *v.* Herbst.
Auvent *n.* (fr.) ústřešek, předstřešek
auweh! *int.* ouve! o běda! [*m.*
Auxiliar-is (lt.) pomocný; —truppen *pl.* pomocné vojsko; *pl.* posilky *pl. f.*; —wort pomocné slovo.
Auxometer (gr.) veličinoměr *m.* (astr.).

Aval *m.* (fr.) (kfm.) rukojemství *n.*, záruka *f.*; —ïſt *m.* rukojmí *n.*

Avanc-e *f.* (fr.) prospěch *m.*, výhoda *f.*, zisk *m.*; 2. předplatek *m.*, záloha *f.*, založení *n.*; 3. *A.* bei Preiſen přirážka *f.* přískok *m.*; —ement *n.* (fr.) postup *m.*, postoupení, povýšení *n.* (v úřadě); —ieren mſ. postoupiti (povýšenu býti) v úřadě n. ve službě.

Avanie *f.* (fr.) vydírání *n.*

Avant-age *f.* (fr.) prospěch *m.*, výhoda *f.*; —*corps* *n.* (fr.) přední sbor; —garde *f.* přední voj, předvoj *m.*; —poſt *m.* přední stráž; —ſzene *f.* předjeviště *n.* (v divadle).

Avanturino, Aventurin *n.* avanturin *m.*, leskovec *m.*, třpytinkáč *m.*

Avanzo *n.* (it.) zisk *m.*; zbytek *m.*; *v.* Avance. [*pl. f.*.

Avarie *f.*, Havarie, námořské škody

Ave! (lt.) buď zdráv! *Ave Maria*! (lt.) zdrávas Maria!

Avena *f.* (lt.) oves *m.* (Hafer).

Aventüre *f.* (fr.) *v.* Abenteuer.

Aventurin *n.* *v.* Avanturino.

Avenue *f.* (fr.) přístup, příchod, příjezd *m.* k nějakému místu; předměstí *n.*

Average *f.* (fr.) průměrná cena.

Avers (eš, M. -e) (lt.) licní strana *f.*, líc *m.*

Aversion *f.* (lt.) ošklivost, nechuť *f.*; —al *adj.* úhrnečný; úhrnkem; —alſumme *f.*, *Aversum* *n.* úhrnečná n. úmluvná suma; —shandel *m.* úhrnečný obchod.

Avert-ieren (fr.) dáti návěští; —iſſement *n.* (fr.) návěští *n.*; 2. vystraha *f.*

Avia *f.* (lt.) babička *f.*

Avidität *f.* (lt.) chtivost, dychtivost *f.*

Avilieren (fr.) snížiti, zlehčiti, zhanobiti.

Avis *f.* (lt.) pták *m.*

Avis *m.* (*n.*) (fr.) návěští *n.*, zpráva *f.*; *v.* *Aviso*; —brief *m.* *v.* Avisobrief; —ieren dáti návěští (někomu), zpraviti koho o něčem.

Aviso *n.* (it.) (kfm.) návěští *n.*; —brief *m.* návěstný list; —ſchiff *n.* návěstná loď.

a vista (it.) (kfm.) na ukázání, na pokázání.

Avitizitätsrecht *n.* doživotní právo.

Aviv-age *f.* (fr.) oživení, okrášlení *n.*; —ieren oživiti, okrášliti.

Avocettsäbler *m.* tenkozobec opačný *Recurvirostra avocetta* (pták).

Avogatobaum *m.* avokátoň *m.*, čtveran *m.* *Laurus Persea*. [(„dal").

Avoir *n.* (fr.) úvěr *m.*; pohledávka *f.*

Avokat-ion *f.* (lt.) odvolání *n.*; požadování něčeho zpět; —orium *n.* zavolací list (zavolání poddaných z ciziny).

Avoué *m.* (fr.) právní přítel, obhajce *m.* (advokát *m.*).

Avoyer *m.* (fr.) konšel *m.* (v městech švýcarských). **Axe** *v.* Achſe.

Axenie *f.* (gr.) nehostinnost *f.*

Axial *adj.* osní.

Axill-a *f.* (lt.) paždí *n.*, nadpaždí *n.* (Achſel); (bot.) úžlabí *n.*; —*aris* *adj.* (lt.) úžlabní.

Axiom (-s, M. -e), —*a* *n.* (gr.) samozřejmost *f.*, samozřejmá zásada; samopravda, prostopravda *f.*

Axiometer *n.* (gr.) vosloměr *m.*

Axotom *adj.* (gr.) pasodělný.

Axt (M. Arte) *f.* sekyra, sekera, bradatice *f.*; —blatt *n.* líce *n.* u sekyry; —helm *m.*, —rücken *m.* čepel *m.* (*f.*) (u sekyry); —ſtiel *m.* topůrko *n.*, násada *f.* (u sekyry).

Axungia *f.* (lt.) tuk *m.*; kolomaz *f.*; *a. porci* sádlo vepřové.

Aya *f.* Ayo *m.* (ſpan.) *v.* Aja.

Azalie *f.* *Azalea* (bot.) azalka *f.*

Azarolbirn *f.*, Hagebuttenbirn muchovník (keř) *m.*, muchovka *f.* (ovoce), šipovka, nazarola *f.*; vlaská mišpule *Aronia* (*Crataegus Azarolus*).

Azephalen *pl.* (zool.) slimejši.

Azerbität *f.* (lt.) trpkost, hořkost *f.*

Azet-at *n.* (lt.) octan *m.*; —ometer *n.* octoměr, kysloměr *m.*; —yſen *n.* acetylen *m.*; —yſäure *f.* kyselina acetylová.

Azid-ität *f.* (lt.) kyselost, kyslota *f.*; —ulen *pl.* *f.* kyselky, kysela žřídla, kyselé prameny léčivé.

Azimut (ot, M.) *n.* (ar.) azimut *m.*, temenní úhel; —alkompaß *m.* azimutální kompas; —alkreis *m.* kruh azimutální.

Azot *n.* dusík *m.*; —iſch *adj.* dusičnatý.

Azung, Äzung *f.* *v.* Äsung.

Azur (-s, ch. M.) *m.* lazur *m.*, lazurový kámen; (Farbe) lazur, blankyt *m.*; —blau, azurn *adj.* lazurový, blankytný, oblakový.

Azymon *n.* (gr.) přesnik *m.*, přesný [n. nekvašený chléb.

B.

Baal *m.* (hebr. Myth.) bál *m.* (modla); —dienſt *m.* bálova modloslužba.

Baar *adj.* *v.* Bar.

Babbel-ei *f.* blabolení, žvanění *n.*, tlach *m.*; —er *m.* blabohl, žvanil, tlachal *m.*; —n mþ. blaboliti, žvaniti, tlachati.

Babe *f.* bábe *f.* (pečivo).

Babel *n.* (hebr.) babylon, zmatek *m.*

Babill-age *f.* (fr.) žvastání *n.*; —ard *m.* žvastal *m.*

Babiole *f.* (fr.) hříčka, titěrka *f.*

Babirussa *m.* (ind.) babirusa *f.*, vepř jelenový.

Babusche *f.* papuče *f.*

Bacca *f.* (lt.) jahůdka, bobule *f.*

Bacchanalien *pl.* bachanálie *pl.* *f.*; prostopašné hody *pl.*

Bacchant (M. -en) *m.* bachant *m.* (hodovatel *m.*); —tin *f.* bachantka *f.*; —tiſch *adj.* bachantský.

Bacchius *m.* (Versfuß) bakchická |stopa.

Bacchus *m.* bachus *m.*

Bach (-es, M. Bäche) *m.* potok *m.*, *dim.* potůček *m.*; der B. quillt, rieſelt, murmelt, fließt (rinnt), ſtürzt (ſchießt) potíček se prýští, hrčí, bublá (klokotá), plyne (řine se), proudí; B.- potoční; —amſel *f.* skorec *m.*

Bachbunge *f.* potočník *m.*, rozrazil potoční *Veronica beccabunga.*

Bach-e *f.* divoká svině, bachyně *f.*; —er *m.* divoký kanec.

Bach-fahrt *f.* výmol *m.*, zmola, rokle *f.*; —fiſch *m.* potoční ryba *f.*; —fiſcherei *f.* potoční rybářství.

Bächlein *n.* potůček *m.*

Bach-minze *f.* máta vodní *Mentha aquatica*; —müller *m.* potočník *m.*; (ſpött.) žabař *m.*; —rinne *f.* struha, vodoteč *f.* —ſand *m.* písek potoční; —ſtelze *f.* (Fiſch) kuna *f.*

Bachstelze (M. -en) *f.* konipásek *m.*, podlíška, třasořitka, cacorka *f. Motacilla.*

Bachtal *n.* potokové údolí.

Bachus *m.* (Myth.) *v.* Bacchus.

Bach-waſſer *n.* potoční voda, voda z potoka; —weide *f.* potoční vrba, zlatoleží *n. Salix helix.*

Bacill-us *m.*, —*um* *n.* (lt.) *v.* Baziſlus.

Back (-es, M. -e) *n.* předpalubí *n.*; b. *adv.* (Schiffvr.) nazvrat, zpět.

Backapfel *m.* pečené jablko.

Backbord (-s) *m.* levý bok korábu.

Backdose *f.* díže *f.*

Backe *f.* *v.* Backen *m.*

Backen péci; smažiti; Obſt b. ovoce sušiti; gebackenes Hühnel smažené kuře; gebackene Eier *pl.* smažená vejce.

Backen (-s, unv. M.) *m.* líce *n.*, tvář *f.*; —bart *m.* licousy *pl. m.*; —bein *n.* líční kost; jablko *n.*; —grube *f.* doliček v lících; —lebne *f.* líčnice *f.*; —ſchlag, —ſtreich *m.* políček *m.* (facka *f.*); —taſche *f.* torba líční; —zahn *m.* třenový zub, líční zub, třenovec *m.*, stolička *f.*

Bäcker (-s, unv. M.) *m.* pekař *m.*; —ausſtug *m.* (Mehl) pekařský výrážek; —bube, —burſch *m.* pekařský učeník, pekařík *m.*, pekárek *m.*; —ei *f.* (Gewerbe) pekařství *n.*; (Ort) pekárna *f.*; —geſelle *m.* pekařský pomocník, p. tovarýš, p. chasník; —gewerbe *n.*, —handwerk *n.* pekařství *n.*; —gewerk *n.* pekaři *pl. m.*, pekařstvo *n.*; —laden *m.* pekařský krám; —ſchabe *f.* tarakan *m.*, šv. b. *m.*

Back-fiſch *m.* smažena ryba; fig. husička, kachnička (žabka) *f.* (v. jungen Mädchen); —form *f.* tvořítko *n.* (k pečení); —geld *n.* popecné *n.*, pecné *n.*, plat od pečení; —haus *n.* pekárna *f.*; —trage *f.* svrab pekařský. |belatý.

Backig (-er, -ſt) *adj.* hrudkatý, bou-

Back-kohle *f.* pekařské uhlí; —obſt *n.* susené ovoce, křížaly *pl. f.*; —ofen *m.* pec *f* (na chleby); —pfanne *f.* pekáč *m.*, ánev *f.*; —probe *f.* pékací zkouška; —ſchaufel *f.* sazečka *f.*, lopata pekařská.

Backſchisch *n.* (turf.) bakšiš (úplatek) *m.*

Back-ſchüſſel *f.* ošatka, opálka *f.*; —ſtein *m.* vypálená cihla; —ſtube *f.* pekárna *f.*; —trog *m.* díže *f.*; —werk *n.* pečivo *n.*; B. v. Zucker cukroví *n.*; —zelt *n.* (milit.) pekárnický stan.

Bad (-es, M. Bäder) *n.* lázeň *f.*, koupel *f.*; warmes B. teplá lázeň; (naturl.) teplice *f.*; heißes B. vary *pl. m.*

Badaud *m.* (fr.) hlupák *m.*, hlup *m.*

Bade-anſtalt *f.* lázeňský ústav, lázně *pl.*; —arzt *m.* lázeňský lékař; —aufſeher *m.* lázeňský dozorce; —beſen *m.* *v.* Badequaſt; —buch *n.* lázeňská kniha; —bürſte *f.* lázeňský kartáč; —diener *m.* *v.* Badefnecht; —frau *f.* lázeňská *f.*; —frieſel *m.* lázeňska vyražení; —gaſt *m.* lázeňský host; —geld *n.* lazebné *n.*; —haube *f.* lazeňska čepice; —haus lázeň *f.*, koupelna (kouparna) *f.*; —hemd *n.* čechel *m.*, čechlík *m.*; —herr *m.* lázeňský *m.*; —hoſen *pl. f.* plavky, koupací spodky *pl.*; —kammer *f.* koupelna *f.*; —kleid *n.* lázeňske roucho; —knecht *m.* sluha lazební, lázeňský sluha; —kur *f.* koupele, lazně *pl. f.*; —leben *n.* lázeňský život; —liſte *f.* lázeňský list, seznam lázeňských hostí; —magd *f.* lázeňská služka; —mantel *m.* lázeňský plášť, plachta n. loktuše lázeňska; —meiſter *m.* lázeňský *m.*; —mutter *f.* *v.* Badefrau.

Baden koupati; mh. koupati se.

Bade-ordnung *f.* lázeňský řád, koupelní řád; —ort *m.* lazeňské místo, lazně *pl.*, koupele *pl. f.*; —platz *m.* koupeliště *n.*, místo ke koupání; —quaſt *m.* chvost *m.*, chvostadlo *n.* (v parní lazni).

Bader (-s, unv. M.) *m.* lazebník *m.*; —ei *f.* lazebna *f.*; —gerechtigkeit *f.* právo lazebnické; —gewerbe *n.* lazebnictví *n.*

Bade-reiſe *f.* cesta do lazní; —ſaiſon *f.* lazeňská doba, čas koupelí; —ſalz *n.* lazební sůl; —ſchaum *n.* lazební pěna; —ſchiff *n.* koupelní lod; —ſchlamm *m.* fango *n.*, lazební zakal, koupací bahnivo, lázeňská rašelina; —ſchürze *f.* zástěrka lázeňská; —ſchwamm *m.* lazeňská houba, mycí houba, spuha *f.*; —ſinter, —ſtein *m.* teplicný krapník; —ſtube, Badſtube *f.* koupelna *f.*; *st.* lazebna *f.*, lazební světnice; —tuch *n.* čechel, čechlík *m.*; —wanne *f.* koupací vana; —warm *adj.* vlažný; —waſſer *n.* koupel *f.*, lázeňská voda; —weib *n.* lázeňska posluhovačka; —zimmer *n.* *v.* Badeſtube.

Badhaus *n.* *v.* Badehaus.

Badian (-s) *m.* (perl.) badian, badianik *m.* *Illicium*; —waſſer *n.* badianovka *f.*, badianka *f.*

Badigeon *m.* (fr.) pačok *m.*

Badin *m.* (fr.) šprýmař *m.*, šprýmovník *m.*; —age, —erei *f.* šprýmy, žerty *pl. m.*

Bafel *m.* (ffm.) brak, výhaz *m.* (Pověl).

Baff! *int.* baf! paf!

Bäffchen *n. v.* Beffchen.
Baffen mh. bafati, hafati, štěkati.
Bagage (oh. M.) *f.* (fr.) zavazadla *pl. n.*; 2. slota *f.*, holota *f.*, luza *f.*, sběř *f.* (pakáž *f.*).
Bagatell-e *f.* (fr.) maličkost *f.*, nepatrnost *f.*, drobota *f.*, drobotina *f.* (pakatel *m.*); —prozeß *m.*, —verfahren *n.* (jur.) řízení drobotné (ř. v nepatrných věcech právních).
Bagauner *m.* (Bakonyer Schwein) bagoun *m.*, uherský vepř.
Bagger *m.* (holl.), —maſchine *f.* hrabadlo *n.*, rýpadlo *n.*, hlubidlo *n.* (stroj k čištění n. hlubení řeky; bagr *m.*); —n hlubiti n. hrabati řeku, bagrovati; B. *n.*, —ung *f.* hrabání, hlubení, bagrování *n.* (řečiště).
Bagno *n.* (it.) přímořská trestnice, galejní žalář (*vulgo* bánč *f.*).
Bah-en etwaš pařiti, napařiti, hřáti, nahř.; náhřívky přikládati, odvlažovati; B. *n.* paření, napařování, nahřívání *n.*; —mittel *n.* pařidlo *n.*, nápařek *m.*; *pl.* náhřívky *m.*
Bahn (M. -en) *f.* dráha *f.*, ražená cesta; B. brechen *v.* Bahnen; —betrieb *m.* vozba po dráze (po drahách); —brechend *adj.* průklestný.
Bahnen cestu raziti, cestu dělati; ſich den Weg b. cestu si klestiti.
Bahn-fracht *f.* podražní náklad; 2. dovozné při dráze; —hof *m.* nádraží *n.*; —meiſter *m.* podražný *m.*; —ſteigkarte *f.* vstupenka na dráhu; —wärter *m.* podražník *m.*, hlídač dráhy. [máry *pl. f.*
Bahre (M. -en) *f.* nosidla *pl. n.*,
Bahr-recht *n.* (jur.) očista *f.* (boží soud) před marami zavražděného; —tuch *n.* příkrov *m.*
Bähschnitte *f.* topinka (hřánka) *f.*
Bähung *f.* paření *n. v.* Bähen.
Bai (M. -en) *f.* zátoka *f.*, chobot *m.*, (mořská huba *rus.*) *v.* Beffa.
Baignade *f.* (fr.) láznice, lázenky *pl. f.* (fr. Revol. 1793) *v.* Noyade.
Baikal-it *m.*, —ſtein *m.* bajkalovec *m.*
Bailli *m.* (fr.) *Baili* správce *m.*; 2. dozorce řádový.
Baisalz *n.* samosádka *f.*, sůl jezerní.
Baiss-e *f.* (fr.) (Hdl.) spadek *m.* (na burse); klesání cen; pokles *m.*; 2. strana nižitelů; B. erleiden nížiti se, klesati; —eur, -ier *m.* nížitel, nízotař *m.*
Bajadere *f.* (ind.) bajadera *f.* (tanečnice indická).
Bajazzo *m.* (it.) šašek (paňác) *m.*
Bajonett (-es, M. -e) *n.* (fr.) bodák *m.*, —anſatz *m.* bodákový zazubec; —röhre *f.* bodáková trubice; —ſchneide *f.* ostří bodáku.
Bakchus *m. v.* Bacchus.
Bake *f.* (holl.) poplávek *m.*, baka *f.*, znak mořský.
Bakel *m.* hůl *f.* (*Baculus*).
Baken klapati len. [lář *m.*
Bakkalaureus (M. -en) *m.* (lt.) baka-
Bakter-ie *f.* bakterie *f.*; —iologie *f.* bakteriologie *f.*
Bakulometrie *f.* (lt.) prutoměrství *n.*
Baladin *m.* (fr.) tanečník *m.*
Balaena *f.* (lt.) velryba *f.*
Balanc-e *f.* (fr.) rovnováha *f.*; *B. du commerce* rozvaha n. bilance obchodní; —ier *m.* lihýř *m.*; vahadlo *n.*
Balancier-en vyrovnávati; rovnováhu zachovati n. držeti, vážkovati, balansovati; —maſchine *f.* čerpadlo *n.*; —ſtange *f.* vahadlo *n.*, rovnátko *n.*; —ung *f.* provedení rovnováhy, vyrovnání *n.*
Balan-itis *f.* (med.) zánět žaludu; —*oblennorrhoe* *f.* (med.) hnisotok žaludový; —*us* *f.*, —*e* *f.* (anat.) žalud *m.*
Bald *adv.* brzo, brzy; b., beinahe málem, bez mála, skoro; b. das, b. jenes jedno z druhého, brzo to, brzo ono; ſo b. jak, hned jak, jakmile, jen co.
Baldachin (-s, M. -e) *m.* (Tragh.) baldachýn *m.*, nebesa *pl. n.*
Bälde *f.* brzkost *f.*
Baldig *adj.* brzký, rychlý, časný, spěšný; —ſt *adv.* co nejdříve, co nejspíše, co nejrychleji, co nejspěšněji.
Baldrian (oh. M.) *m. Valeriana* odolen *m.*, kozlík *m.* (bot.); —ſäure *f.* kyselina valerová n. kozlíková.
Balester *m. et f.* (lt.) samostříl *m.*; 2. lopatka (na míč), liskačka, palestra *f.*
Balg (-es, M. Bälge) *m.* kožka *f.*, kůže *f.*, spratek *m.*; 2. měch *m.*, míšek *m.*; B. einer Geſchwulſt puchýřec, pouzdérko *n.*; B. am Kleefamen kožíšek *m.*; (Schimpf.) spratek *m.*, šmejd *m.*; —düſe *f.* trubka měchová, nos u měchu.
Balge *f.* dřez *m.*
Balgen ſich rváti se, práti se.
Balgen-geſchwulſt *f. v.* Balggeſchwulſt; —macher *m.* měchař *m.*; —ſchwengel *m.* machadlo *n.* u měchu; —treter *m.* měcho šap (kalkant) *m.*
Balger *m.* rváč *m.*, práč *m.*; —ei *f.* rvačka *f.*, pračka *f.*, pranice *f.*
Balg-frucht *f.*, —kapſel *f.* měchýřík *m.* (bot.); —geſchwulſt *f.* vlček *m.*, halva *f.*; —klappen *pl.* (bot.) plevy *pl. f.*
Balist-e, Balliſte *f.* (lt.-gr.) válečný prak; —ik *f.* (mil.) balistika *f.*, vzletoskum *m.*, střeloskum *m.*
Balken (-s, unv. M.) *m.* trám *m.*, břevno *n.*, kláda *f.*; kleiner B. trámec *m.*, hřada *f.*; kurzer B. přerubek *m.*; ungezimmerter B. neotesek *m.*; ſtehender B. stěnýř *m.*; B. zum Dielen podložina *f.*; —anker *m.* kleště *pl. f.*; —band *m.* vazba *f.*, svůra *f.* svor *m.*; —keller *m.* trámový sklep; —kopf *m.* trámovice *f.*; —nabel *f.* (geom.) střelka kolmoplošná; —recht *n.* právo zápustné, pr. trámové (právo vložiti n. vpustiti trám do cizí stěny); —ſchleife *f.* váče *pl. f.*; —wage *f.* přezmen *m.*; —werk *n.* lešení *n.*
Balkig *adj.* trámnatý, břevnatý.
Balkon (-s, M. -e) *m.* (fr.) balkon *m.*, pavlač *f.* (pavlan, arkýř *m.*).
Ball (-es, M. Bälle) *m.* koule *f.*; 2. (Spielwerk) míč *m.*; 3. (Tanzfeſt) bál *m.*,
Ballade *f.* (fr.) balada *f.* [ples *m.*
Ballanzug *m.* oděv do bálu, balový oděv.
Ballasrubin *m.* (Edelſtein) bala *m.*

Ballast (-es, ob. M.) *m.* (engl.) přítěž *f.*; B. fig. (das Untaugliche) povrhel *m.*, výmětek *m.*, brak *m.*; —en lod zatížiti.

Bällchen (-s, unv. M.) *n.* míček *m.*; 2. kulička *f.*; 3. (e. Längenmaß) balík *m.*

Ballei (M. -en) *f.* obvod *n.* okres řádu rytířského, 2. správce obvodu (türk. Wali).

Ballen (*verb.*) etw. baliti; kouliti, do koule stočiti; die Faust b. pěst zatnouti; mit geballter Faust se zatatou pěstí.

Ballen (-s, unv. M.) *m.* palička *f.*, kulička *f.*; B. an der Hand břišec *m.*, břiško *n.*; B. Papier balík *m.* papíru, B. Leinwand stůčka *f.* plátna; B. Tuch postav *m.*, stav *m.* sukna; —binder *m. v.* Packer; —förmig *adj.* balíkovatý.

Ballerina *f.* (it.) tanečnice *f.*, baletka *f.*; *Prima B.* první tanečnice.

Ballester *f. v.* Ballester.

Ballett (-s, M. -e) *n.* (fr.) balet *m.*, divadelní tanec; —korps *n.* baletní sbor; —meister *m.* baletní mistr; —tänzer *m.* baletní tanečník; —tänzerin *f.* baletní tanečnice; baletnice *f.* (baletka *f.*).

Ball-gast *m.* bálovník, plesovník *m.*; —hahn *m.* (Wdm.) stepokur *m.*; —haus *n.* bálovní dům; 2. dům míčový *v.* Ballspielhaus; —holz *n. v.* Ballschlegel.

Ballhornisieren fig. hajkovati.

Ballismus *m.* (med.) posunčina *f.*, nemoc sv. Víta. **Balliste** *f. v.* Ballifte.

Ballkleid *n.* bálový oděv, šaty do bálu, plesový úbor.

Ballo *n.* taneční kus (hudební).

Ballon (-s, M. -e) *m.* balon *m.*

Ballordnung *f.* plesový řád, řád bálový.

Ballot *m. v.* Ballen. [lovní.

Ballot-age *f.*, —ement *n.* (fr.) volba *n.* hlasování kuličkami; —e *f.* kulička k hlasování; —ieren kuličkami hlasovati.

Ballschlegel *m.* liskačka *f.*, cukačka *f.*, plácačka *f.*, lopatka na míč.

Ballschuh *m.* bálový střevíc.

Ball-spiel *n.* hra v míč; liskavka *f.*; —haus *n.* liskovna *f.*, míčovna *f.*

Balneo-graphie *f.* (lt.-gr.) popis lázní; —logie, —technik *f.* lázničtví, lázničství

Balneum *m.* (lt.) lázeň *f.* [*n.*

Balsam (-s, M. -e) *m.* balzám, (balsám) *m.*, (balšám) *m.*; fig. útěcha *f.*; B.- balzamový; —apfel *m.* oslí okurek *Momordica*; —baum *m.*, —staude *f.* balzamník *m.*, živičník *m. Balsamodendron*; —büchse *f.* balzamka *f.*; —holz *n. Myrospermum*, *Myroxylon* von Tolu, vonnodřev *m.*

Balsam-ieren balsamovati, těla mrtvá mastmi napustiti; —ine *f.*, —traut *n.* (bot.) netýkálek *m.*, netykavka *f.*; —isch *adj.* balzamický, živičnatý; —öl *n.* balzámový olej; balzam *m.*; —pappel *f.* balzamický topol.

Balse (M. -n) *f.* americký prám.

Balustr-ade *f.* (fr.) sloupkové zábradlí, brlení *n.*; —ieren zábradlím opatřiti.

Balwan *m.* (mont.) balvan *m.*; —enbauer *m.* kopač *m.*; —enfalz *n.* sůl balvanová.

Balz (ob. M.) *f.* tok *m.*, tokání *n* (tetřevů); —en mb. tokati.

Bambalia *m.* (lt.-gr.) koktal *m.*; 2. hlupec, hňup *m.* [*n.* (jezdalko *n.*).

Bambino *n.* (it.) miminko, mimátko

Bambocc-iade *f.* (it.) pitvora *f.*, pitvorný obraz, mrzačina *f.*; —io *m.* trpaslík *m.*, loutka *f.*

Bambus *m.*, —rohr *n.* bambus *m.*, bambusnice *f.*, bambusník *m. Bambusa arundinacea*; 2. (Spazierstock) bambuska

Bämme *f. v.* Bemme. [*f.*

Bammel *f.* třapec *m.*; 2. (Kinderspr.) dyndička *f.*

Bammeln mb. klátiti se; na šibenici viseti; etwas b. klátiti něčím.

Ban (-s) *m.* (in Kroatien) ban *m.*, královský náměstek u Jihoslovanů.

Banal *adj.* (fr.) všední; -e Phrase ovšednělá *n.* otřepaná propověď.

Banane *f.* banan *m. Musa paradisiaca* (bot.); —nstroh *n.* bananová sláma.

Banausie *f.* (gr.) výdělkářství *n.*

Band (-es, M. Bänder) *n.* úvazek *m.*, svazek *m.*, svaz *m.*; 2. tkanice *f.*, -ička *f.*; 3. kaloun *m.*; 4. stuha *f.*, stužka *f.*, pentle *f.*; ein breites B. pásen *f.*; 5. (anat.) svaz *m. Ligamentum*; 6. B. b. Holzw. spona *f.*; 7. B. am Gebäude kleště *pl. f.*, svor *m.*, svůra *f.*; 8. B. an der Tür, am Fenster *etc.* závěsa *f.*; (pant *m.*); 9. b. Gejims páska *f.*, pásková římsa; 10. B. am Strick svorka *f.* (u provazu); 11. B. um ein Gefäß obruč *m.*; Sprünge über Bänder (gym.) skoky přes pláta; B. (M. Bande) (Fessel) okovy *pl. m.*, pouta *pl. n.*; fig. svazek *m.*, závazek *m.*, spojení *n.*; auch vázanost *f.*; B. (M. Bande) *m.* (Einband eines Buches) vazba *f.* knihy; (Buch, Teil) díl *m.*; erster B. díl první.

Bandag-e *f.* (fr.) vazadlo *n.*, obvazadlo *n.*, obinadlo *n.*; Verband úvazek *m.*; —ist (-en) *m.* bandažista *m.*, úvazkář, obvazkář, vazadlář *m.*

Bandartig *adj.* páskovitý.

Bändchen *n.* dílček *m.*, svazeček *m.*; (bot.) spojidlo *n.*

Bande (M. -n) *f.* (fr.) der Rand kraj *m.*, bok *m.*, strana *f.* (lodi); 2. am Billard vycpaný kraj (u kulečníku); 3. (eine Rotte) rota *f.*, banda *f.*

Bandeau (M. -s) *n.* bandlčko *n.*

Bandeisen *n.* (b. Fenster) okenník *m.*

Bandelette *f.* (fr.) páska *f.*, obvazek *m.*

Bandelier *n.* (fr. *bandoulière*) převěsník *m.* (Schulterriemen).

Banderilla *f.* (span.) banderila *f.* (oštěp s praporečkem, při býčích zápasech). [družina s praporem.

Banderium *n.* banderium *n.*, jízdná

Bändern pentlovati, opentl., kalouniti; das Wachs b. vosk kalouniti.

Banderolle *f.* (fr.) praporeček *m.*; 2. třapec *m.*; 3. páska (poštovní, celní).

Bänderschuh (-es, M. -e) *m.* opánky *pl. m.*

Band-fabrik *f.* stuhárna *f.*; —haken *m.* (Schloß) stežejník *m.*; (b. Böttcher) přitahovač *m.*; —handler *m.* stuž-

kář *m.*, pentličkář *m.*, tkaničkář *m.*, kalounkář *m.*; —holz *n.* dřevo na obruče.

Bändig *adj.* skrotný, skrotitelný; ein- od. zweibändige Brüder od. Schwestern bratří n. sestry s jedné n. s obou stran spojení; —en einen krotiti, ukrotiti, skrotiti (zkrotiti); —er *m.* krotitel *m.*

Bandit (-en, M. -en) bandita *m.*, zbojník *m.*, zbojce *m.*, zákeřník *m.*, úkladník *m.*; —enmäßig *adj.* zbojnický, zákeřnický.

Bändlein *n.* tkanička; pentlička *f.*

Bandkrämer *m.* kalounkář *m.*

Band-macher *m.* stužkář, tkaničkář *m.* kalounkář *m.*; —mann *m.* spolčenec *m.*; —mühle *f.* stávek kalounkový; —nagel *m.* nárožník *m.*, trámový hřebík; hřebík do závěsy; —reif *m.* obruč *f.*; —säge *f.* svornice *f.*; —ſchleife *f.* mašle *f.*; —ſeil *n.* vazák *m.*; —ſtein *m.* šibíkový kámen; —treffe *f.* kaloun *m.*; —weide *f.* vrba ohebná *Salix viminalis*; gelbe B. zlatolýčí *n.* *Salix vitellina*; —wurm *m.* tasemnice *f.*, kalounice *f.* *Taenia.*

Bang-e (*comp.* bänger, *sup.* bängſte) *adj.* tesklivý, teskný; *adv.* úzko, těsno, teskno; einem (einem) b. machen úzkosti komu nahnati; b. werden zastesknouti si; b. ſein, —en mh. stýskati si, tesknit; nach etw. —en tesknit po něčem; —end *adj.* tesklivý; —igkeit *f.* tesklivost *f.*, tesknost *f.*, tesknota *f.*

Bänglich *adj.* úzkostlivý.

Bank (M. Bänke) *f.* lavice *f.*, lávka *f.*; 2. Sandbank im Meere mělčina *f.*, násep *m.*, jesep *m.*; B. von Austern ložisko (ústřic); 3. (mont.) lavice *f.*; 4. B. in der Walke kozel *m.*; 5. (der Fleiſchh.) víko u řeznického krámu; 6. (Fleiſchbank) masné krámy *pl.*; B. (M. Banken) (Tiſch eines Wechſlers) stolec penězoměnecký; směnárna *f.*; (Kreditanſtalt) banka *f.*, peněžna *f.*; (Spielb.) bank *m.*

Bank-aktie *f.* bankovní akcie; —anſtalt *f.* bankovní ústav; —beamte *m.* bankovní úředník; —diebſtahl *m.* krádež v bance; —direktion *f.* bankovní ředitelství; —direktor *m.* ředitel bankovní.

Bankeisen *n.* skoba *f.* [ř. banky.

Bänkel-kind *n.* boček *m.*; —lied *n.* odrhovačka, hudlovačka *f.*; —ſänger *m.* písničkář *m.*

Bankerott *v.* Bankrott.

Bankert (-s, M. -e) *m.* panchart *m.* *v.* Bastard. [hostina *m.*, kvas *m.*

Bankett (-s, M. -e) *n.* (fr.) banket *m.*,

Bankette *f.* (Straßenb.) banketa *f.*, okraj *m.* (chodník *m.*) u silnice.

Bankett-gast *m.* hodovník *m.*; —ieren hodovati, banketovati; —ſaal *m.* hodovna *f.*, hodovní síň.

Bank-fonds *m.* bankovní fond; —gebäude *n.* bankovní dům; bank *m.*; —geld *n.* bankovní peníze *pl.*; —gerechtigkeit (Schubbauf-) *f.* stoličné právo; —geſchäft *n.* bankovní obchod; —gouverneur *m.* nejvyšší ředitel banky; —halter *m.* bankér *m.*, držitel banku; —hammer *m.* nejtové kladivo; —haus *n.* bankovní dům.

Bankier (-s, M. -s) *m.* (fr.) bankéř, bankovník *m.* (peněžník *m.*, penězoměnec); (im Spiele) bankéř, výplatník *m.*; —geſchäft *n.* obchod peněžnický, bankérský; —haus *n.* dům bankovnický; —proviſion *f.* odměna peněžnická.

Bank-lehne *f.* lenoch *m.*, lenoška *f.*; —note *f.* bankovka *f.*, banknota *f.*

Banko *m.* (it.) bank *m.*, banka *f.* *v.* Bank; —buch *n.*, —konto *n.* bankovní kniha, kniha účtů bankovních; —geld *n.* peníze bankovní; —mark *f.* (ehemals in Hamburg) bankovní mark; —note *f.* *v.* Banknote; —zettel *n.* bankovní cedule, bankovka *f.*

Bank-obligation *f.* bankovní úpis; —privilegium *n.* výsada bankovní.

Bankrott (-s, M. -e) *m.* bankrot *m.*, úpadek *m.*; *adj.* bankrotní, padlý, schudlý; —eur, —ier *m.* bankrotář *m.*, bankrotník; úpadce, padlec *m.*; —ieren bankrotovati.

Bank-salz *n.* balvanová sůl; —ſperre *f.* zavřenost banky; —valuta *f.* hodnota bankovní; —verein *m.* bankovní jednota; —währung *f.* bankovní hodnota; —weſen *n.* bankovnictví *n.*

Bann (-es, oh. M.) *m.* vypovězení *n.*, vyhnání *n.*, vyhnanství *n.*; 2. kletba (církevní) *f.*; in den B. tun *v.* Bannen; 3. B. (vlt.) soudní právo, soud *m.*, právomocnost *f.*; 4. okres n. obvod soudu; —brief *m.* klatební list; —diſtrikt *m.* obvod *m.*

Bann-en do klatby dáti někoho; mit dem Kreuz b. zažehnati; Geiſter b. duchy zaklínati; b., verbannen vypověděti, vyobcovati; einen aus der Stadt b. z města koho vypověděti, město komu zapověděti; b. ustáliti; feſt b. přidržeti; přimraziti koho; —er *m.* zaklínač, zažehnavač *m.*

Banner (-s) *n.*, das Panier korouhev *f.*, praporec *m.*; —herr *m.* korouhevní pán; —ſchaft *f.* korouhevní družina; —träger *m.* korouhevník *m.*

Bann-fluch *m.* klatba *f.*; —forſt *m.* háj *m.* (hájený neb zapovězený les); —meile *f.* (der Stadt) podměstí *n.*, podkrají města, obvodiště *n.*; —recht *n.* právo pokutné; —ſtrahl *m.* klatba *f.*, prokletí *n.*; klatební střela fig.; —ung *f.* vyhnání *n.*, vypovězení *n.*; —wald *m.* háj *m.* (*st.* zapovězený les, zapověď *f.*); —waſſer *n.* hajená voda (k rybaření).

Banquerout-e, —ier *v.* Bankrott.

Banquet *n.* *v.* Bankett.

Banquier (-s, M. -s) *v.* Bankier.

Banse (M. -n) *f.* perna *f.*, záteň *f.*, přístodolek *m.* [ník *m.*

Bansen *m.* (Magen) bachor *m.*, den-

Bansen *verb.* (Getreide) obilí do perny skládati; —ſchwelle *f.* humenice *f.*; —wand *m.* (an der Tenne) pažeň *f.*, pažení *n.*, zátyní *n.*, oplota *f.*, oplotek *f.*

Banſte (M. -en) *f.* (Handvoll Flachs oder Hanf) pověsmo *n.*, pancnka *f.* (lenu).

Banus *m.* bán *m.* *v.* Ban.

Baobab *m.* baobáb, bahobab *m.* (strom) *Adansonia.*

Baptist (-en) *m.* (gr.-lt.) křtitel *m.*; (Sekte) křesťan *m.*; —erium *n.* křtitelna *f.*, křtitelnice *f.*

Bar *adj.* odkrytý, odhalený; obnažený; 2. prázdný; 3. nesmíšený; 4. (v. Geld) hotový; -es (Geld hotové peníze *pl.*; gegen -e Bezahlung za hotové peníze (kurz: za hotové); —er Unsinn pouhý nesmysl); —e Milch čisté mléko; b. *adv.* v hotovosti, hotově; b. zahlen hotově, hotovými platiti.

Bar *m.* (vlt.) píseň *n.*

Bar *f.* (engl.) výčep (stojmo).

Bar *m.* (fr.) bar *m.* (váha 19 centů).

Bär (-en, M. -en) *m.* medvěd *m. Ursus*; 2. (das Siebengestirn) medvěd *m.*, medvědice *f.*, vůz *m.*; 3. (murrischer Mensch) mumlák *m.*, brumlal *m.*; fig. einen —en anbinden bulíka na nos komu pověsiti, obulikovati koho; 4. B. *m. et f.* beran *m.* (palice k zatloukání); 5. B. (-s, M. -e) *m.* hráz před městem (v. Berne), hraz pevnostenská.

Baracke. fr. Baraque (M. -en) *f.* barák *m.* (b. vojenský, nemocenský), chatrč *f.*; —nlager *n.* barákový tábor.

Baratt *m.*, —o *m.* (it.) směna n. výměna zboží; —erie *f.* podvodná směna; —geschäft *n.*, —handel *m.* směnný obchod; —ieren zboží směňovati, vyměňovati; – rechnung *f.* počet směnný.

Bar-ausgabe *f.* —auflage *f.* hotové vydání, vydání na hotovosti.

Barba *f.* (lt.) brada *f.*

Barbar (-en, M. -en) *m.* (gr.) barbar *m.*, divec, divoch *m.*; surovec *m.*, ukrutník *m.*; —ei *f.* barbarství *n.* (nelidskost, ukrutenství); —isch *adj.* barbarský, surový, ukrutný, divoký; 2. cizomluvný, cizořečný; —ismus *m.* cizomluv *m.*, cizoslov *m.*, cizomluva *f.*, cizomluvnost, cizoslovnost *f.*

Barbe (M. -en) *f.* parma *f.*, plíhavice *f. Barbus* (Fisch); 2. B. an einer Haube přibrádek *m.*

Bärbeiß-er *m.* hafan (habán), chytan *m.*; fig. (v. Menschen) divous *m.*, balbous *m.*, brouk *m.*; —ig *adj.* kousavý, vadivý; -heit -ost.

Barbetrag *m.* hotovost *f.*, suma na hotovosti.

Barbier (-s, M. -e) *m.* holič *m.* (bradýř *m.*); (vlt. lazebník *m.*; —becken *n.* mísa bradýřská; —besteck *n.* holičské náčiní n. nářadí; —en bradu holiti, oholiti, břiti, obříti; fig. ošáliti, napáliti koho; —messer *n.* břitva *f.*; —stube *f.* holírna *f.*, bradýrna *f.*; —zeug *n.* holičské n. bradýřské náčiní; (vlt. lazební *n.*

Barbiton *n.* (gr.) varyto *n.* (mus.).

Barbouill-eur *m.* (fr.) mazač *m.*, kaňhal *m.*; —ieren mazati, kaňhati.

Barchent (-s, M. -e) *m.* barchet *m.*; —weber *m.* barchetník *m.*

Barches *m.*, Barcheß (Jüd.), Sabbathuchen barches *m.*

bardauz ! *int.* brdouc ! bouc !

Bard-e (-en, M. -en) *m.* bard *m.*, pěvec *m.*, věštec *m.*; B. *f.* bardun *m.*, varyto *n.*, loutna *f.*, lyra *f.*; —let (-s, M. -e) *n.* báseň n. zpěv bardů.

Bärden *v.* Gebärden *n.*

Bareis *n.* hololedí *n.*

Bären mn. medvědíti se; —beißer *m. v.* Barbeißer; —becke *f.* medvědí přikrývka; —fang *m.* chytaní medvědů; 2. medvědinec *m.*; —fett *n.* medvědí sádlo; —fleisch *n.* medvěžina *f.*; —führer *m.* medvědář *m.*; —hitzig *adj.* (Pferd) tlaponohý; —geflirn *n. v.* Bar; —haut *f.* medvědí kůže; auf der B. liegen fig. povalovati se; v brlohu leželi; —hauter *m.* lenoch, pecival *m.*; —hauterei *f.* lenošení, povalování *n.*, pecivalství *n.*; —hetze *f.* štvanice na medvědy; —jagd *f.* medvědí honba, lov na medvědy; —klaue *f.* medvědí pazneht, paznehtník *m. Acanthus*; —schmalz *n. v.* Barenfett; —tatze *f.* medvědí tlapa, m. tápa, m. pracka; (Koch.) medvědí ťáp, pazour, —traube *f.* medvědice *f. Arctostaphylos* (*Arbutus uva ursi*); —wurz *f.* bolševník *m. Heracleum Sphondylium*; —zucker *m.* líznice *f.*, lekořice *f.*; —zwinger *m.* medvědinec *m.*

Barett (-s, M. -e) *n.* biret, baret *m.* (ploská čepice).

Barfond *m.* jistina v hotovosti.

Barfrost (-es) *m.* suchý mráz, holomraz *m.*, holomraznice *f.*

Bar-fuß, —füßig *adj.* bosý, bosonohý; —füßer *m.* bosák *m.* (mnich).

Barg (-es, M. Barge) *m. v.* Berg.

Bargeld *n.* hotovost peněžní.

Bar-geschäft *n.* obchod za hotové; —haupt, —hauptig, —kopf *adv.* s odkrytou hlavou, s nekrytou hlavou (smeknuto).

Barille *f.* (it.) barila *f.* (bečka).

Bärin *f.* medvědice *f.* [soký bas).

Bariton (Baryton) *m.* baryton *m.* (vy-

Barium *n. v.* Baryum.

Bark *f. v.* Barke.

Barkarole *f.* (fr.-lt.) barkarola *f.* (rybařská n. veslařská píseň).

Barkasse *f.* barkasa *f.* (veliký člun).

Bark-e (M. -en) *f.* (fr.), —schiff *n.* bárka *f.*

Barköpfig *adv.*, mit unbedecktem Kopfe s nekrytou hlavou. [*podium.*

Bärlapp, —en *m.* plavuň *f. Lyco-*

Bärlatsche *f.* bůta, papuče, bačkora *f.*

Bärme *f.* droždí *n.*, kvasnice *pl. f.*; 2. pěna *f.*

Barmen naříkati, bědovati, hořekovati; sich b. (erbarmen) smilovati se.

Barmherzig *adj.* milosrdný, litostný, slitovný; —er Bruder milosrdný bratr; —e Schwester milosrdná sestra; —keit *f.* milosrdenství *n.* (smilování *n.*, slitování *n.*). [děloha *f. Uterus.*

Bärmutter *f.* mateřník *m.*, matka *f.*,

Barn (-es, M. -e) *m.* jesle *pl. f.*; párna *f.* (v chlívě); 2. perna *f.* (v stodole).

Barnabit (-en) *m.* barnabita *m.*

Barock *adj.* (fr.) divotvárný (divoucký), podivný, barokový; —stil *m.* sloh barokový (parukový), sloh perlový.

Barometer *n.* (gr.) tlakoměr *m.*; —bebe *f.* výška tlakoměrná; —messung *f.* měření tlakoměrem; —probe *f.* tlakoměrná zkouška, tlakoměrka *f.*

Baron (-s, M. -e) *m.* (fr.) baron *m.*, svobodný pán; —esse *f.*, —in *f.* baronka *f.*, svobodná paní; —et (-s) *m.* baronet *m.*; —ie *f.* svobodný statek, baronství *n.*

Baroskop *n. v.* Barometer.

Barre (M. -en) *f.* hůl *f.*; bidlo *n.*; 2. bradlo *n.*; 3. (der Riegel) spár *m.*; 4. (der Ruderstock) kotrč *m.* (kormidlo *n.*), opačina *f.*; 5. eine B. Eisen hůl železa, železný prut; 6. B. Gold prut zlata; 7. B., Klippe úskalí *n.*; 8. B., Wasserberg strumen *m.*; 9. B. (fr.) zábradlí *n.* [dvůr, soud *m.*

Barreau *n.* (fr.) soudní síň, soudní

Barren *m.* (Turn.) bradla *pl. n.*

Barriere (M. -n) *f.* (fr.) zábradlí *n.*; přehrada *f.*, přehražení *n.*; —platz *m.*, —stadt *f.* pohraničná tvrz.

Barrikad-e (M. -en) *f.* (fr.) barikáda *f.* (zápora); —ieren (za)barikádovati.

Bars *et* Barsch (-es, M. -e) *m.* okoun *m.*, *v.* Börs. [*adv.* zhurta, příkře.

Barsch *adj.* ostrý, příkrý; nevlídný; **Barschaft** *f.* hotovost *f.*, hotové peníze *pl. m.* **Barschheit** *f.* příkrost *f.*

Bärschuh *m.* bačkora *f. v.* Bärlatsche.

Barsendung *f.* zásilka hotových peněz.

Bart (-s, M. Bärte) *m.* vousy *pl. m.*, brada *f.*; B., Grannen am Getreide osiny *pl. f.*; B. eines Hahnes lalok kohoutí; (der Schweif an Austern) ocas *m.*, konec ústřice; —art *f.* bradatka *f.*; —becken *n. v.* Barbierbecken; —borsten *pl. f.* štětiny *pl. f.*

Bärtchen *n.* brádka, bradička *f.*

Barte (M. -n) *f.* piany *pl. m.*; rybí

Bärteltuch *n.* oholené sukno. [kost.

Bart-fäden *m. pl.* hřoutsy; —finne *f.* (med.) fíkovina *f.*; —fisch *m. v.* Barbe; —geier *m.* sup bradatý, orlosup *m.* *Gypaetus* (*Vultur*) *barbatus*; —gerste *f.* ječmen vousatý *Hordeum zeocriton*; —gras *n.* vousatka *f.* *Andropogon*; —haar *n.*, das erste B. mech na bradě, chmýří *n.*, chloupky; —hafer *m.* oves osinatý *Avena strigosa.*

Bärtig *adj.* bradatý, vousatý; zarostlý; —er Mann vousáč *m.*

Bart-los *adj.* bezvousý, holobradý; —meise *f.* sýkora vousatá *Parus biarmicus* (*barbatus*).

Bartsche *f.* opačina *f.*

Bart-scherer *m.* holič *m.*, bradýř *m.*; *v.* Barbier; —seife *f.* bradýřské mýdlo; —wachs *n.* vosk na vousy; —weizen *m.* vousatka *f.*, pšenice kosmatá *Triticum villosum.*

Barutsche *f.* pryčka *f.* (lehký vozík).

Bärwurz *f.* kopřník *m.* *Meum.*

Baryt (-s) *m.* (gr.) baryt *m.*, těžovec, merotec *m.* (Min.); —salze *pl.* soli barytové; —wasser *n.* voda barytová.

Baryton (Bariton) *m.* (gr.) baryton *m.* (vysoký bas).

Baryum *n.* (gr.) baryum *n.*, merotík (kov) *m.*; —oxyd *n.* kysličník barnatý.

Baryzentrum *n.* tížník *m.*, těžiště *n.*

Barzahlung *f.* placení hotovými.

Basalt (-es) *m.* čedič *m.*; B.- čedičový; —felsen *m.* čedičová skála; —gut *n.*, —masse *f.* čedičina *f.*; —säule čedičový sloup.

Basament *n.* podstav *m.*, podstavek

Basar (-s) *m.* bazar *m.* [sloupu.

Bäschen *n.* tetička *f.*

Base (M. -n) *f.* teta *f.*; 2. (chem.) zásada *f.*; *v.* Basis.

Baseität *f. v.* Bazität.

Basen-bildner *m.* prvek zásadotvorný; —radikal *n.* (chem.) radikál zásadotvorný.

Baseologie *f.* (gr.) základověda *f.*

Basilar-is (lt.) spodní (bot.); 2. lebeční; —*meningitis f.* (med.) zánět omozečnice spodinové.

Basilianer *m.* bazilián (mnich).

Basilika *f.* (gr.-lt.) bazilika *f.*, hlavní chrám, velechrám *m.*; 2. (anat.) královská žíla.

Basilie (M. -n) *f.* bazalka *f.*, bazalička *f.* Basilienkraut *n.* *Ocimum Basilicum.*

Basilisk (-en, M. -en) *m.* bazilišek *m.* (zool.). [(chir.).

Basiocestrum *n.* (gr.) hlavovrt *m.*

Basis *f.* (gr.) základ *m.*; (metr.) předstopí *n.*; B. des Bergeš podval, spodek *m.*; B., Grundlinie (math.) čára základní, základnice *f.*, spod *m.*; B. der Kriegsoperation opora *f.*; B. einer Säule pata *f.*, dno *n.*, podkladek *m.* (sloupu); (chem.) zásada *f.* (lučební); flüchtige B. zásada těkavá; gepaarte B. z. sdružená; organische B. z. organická; *B. cranii* (lt.) spodina *f.* lbová (zool.); —region *f.* krajina *f.*, úpatí horské, podhoří *n.*, krajina podhorská (v Karpatech).

Bas-isch *adj.* zásaditý, bázický, —ität, —izität *f.* zásaditost *f.*

Basrelief *n.* (fr.) vypuklá řezba, vypuklé dílo, povypuklina *f.*, povypuklá

Baß *adj. v.* Fürbaß. [práce.

Baß (-sses, M. Bässe) *m.* bas *m.* (hluboký bas); B. (in der Windmühle) prezmák *m.*, vampule *f.*

Bassesse *f.* (fr.) nízkost, podlost *f.*

Bassett (-s) *n.* baset(l) *m.* (mus.); —horn *n.* basetový roh *m.* [basa *f.*

Baß-flöte *f.* flétna basová; —geige *f.*

Bassin (-s) *m. et n.* (fr.) vodojem *m.*, nádržka *f.*; B. des Meeres, des Flusses kotlina *f.*; —säure *f.* (chem.) kyselina

Bassist (-en) *m.* basista. [stearofanová.

Basso *m.* (it.) bas *m. v.* Baß.

Basson *m.* (fr.) bason *m.*, fagot *m.*

Bassorin *n.* (chem.) basorin *m.*

Baßschlüssel *m.* (mus.) basový klíč.

Bast (-es, pl. M.) *m.* auch *n.* lýko *n.*, lýčí *n.*; (v. Flachs) vlákno *n.*

Basta! (it.) dosti. [chlapík *m.* (fig.).

Bastant *adj.* dostatečný; B. (en) *m.*

Bastarbeiter *m.* lýkař *m.*

Bastard (-es, M. -e) *m.* (fr.) boček, levoboček *m.* (dítě nemanželské); weiblicher B. levobočka *f.*; B. (zool. u. bot.) míšenec *m.*, pomíšenec *m.*; zvrhel *m.*, zvrhlík *m.*; —pflanze *f.* zvrhlá rostlina; —fortpflanzung *f.* zvrhlictvo *n.*; —tier *n.* míšenec *m.*; 2. zvrhlík *m.*

Bastdecke *f.* lýkové přikryvadlo.

Baste *f.* bašta *f.*; (Kartenspiel) křížkové eso.

Bastei (M. -en) *f.* hradba, *pl.* bašty.
Basteln (bastelu) = pastelu vrkositi, brnožiti (nimravě ocáskovati).
Basten *adj.* lýkový, lýčený.
Bastflechter *m.* lýkař *m.* [*m.*
Bastide *f.* (fr.) srub *m.*; 2. letohrad
Bastion *f.* (fr.) *m. et n.* (M. -e) bašta, hradba *f.*; —artyftem *n.* soustava baštovní; —teren baštami opatřiti.
Bast-käfer *m.* lýkožrout *m. Hylesinus*; —nutzung *f.* lýkaření *n.*
Baston-ade *f.* (fr.) baštonáda *f.*, výprask *m.* (bití na paty); —teren někoho zbíti.
Bast-schuhe *pl. m.* lyčáky *pl. m.*, střevice lýčené; —ſeil *n.* lyčák *m.*, lýčený provaz, lýčenec.
Bataille (fr.) *f.* bitva *f.*; *Ordre de B.* válečný řád, v. šik, pořádek bitevní.
Bataillon (-s, M. -s) *n.* batalion *m.*, prapor *m.*, družina *f.*; —s- praporní; —ſommandant *m.* velitel praporu nebo batalionu. [(celokrytý kočár).
Batard *m.*, —e *f.* (Wagen) batár *m.*
Batate *f.* batata *f.*, povijnice jedlá *Convolvulus batatas.*
Batelage *f.* (fr.) kejklířství *n.*
Batengel *m.* rozrazil ožankový *Veronica Teucrium* (bot.). [(Tiefenmeſſer).
Bathometer *n.* (gr.) hloubkoměr *m.*
Batiſt (M. -e) *m.* (fr.) batist *m.*, kment (plátěnko *n.*).
Batrach-it *m.* (gr.) žabokam *m.*; —o-mymomachia *f.* (gr.) válka žab a myší.
Battarismus *n.* (gr.) koktání *n.*, koktavost *f.*
Batterie *f.* (fr.) baterie *f.*, střelna *f.*, dělostřelna *f.*, soubor děl; 2. (phyſ.) baterie *f.*, sloup *m.*; 3. (b. Gewehr) slupice *f.* [macek *m.*
Batz, Petz (-es, M. -e) *m.* medvěd *m.*,
Batzen *m.* bacík, pac *m.*, brumlák; čtyrkrejcarák *m.* (Schweiz); 2. Klumpen
Batzen látati, přilátati. [zmolek *m.*
Batzig *adj. v.* Patzig.
Bau (-es, M. -e) *m.* stavba *f.*; stavění *n.*, budování *n.*; einen Bau verhaben chtíti neb obmýšleti stavět; 2. B., das Gebäude stavení *n.*, stavba *f.*, budova *f.*; 3. B. práce na pevnosti; 4. B., Bauart stavba *f.*, výstavnost *f.*, ústrojnost stavby, sloh *m.*; B. des Körpers sklad *m.*, složení *n.*, stroj těla; 5. B. (bdm.) doupě *n.*, brloh *m.*; 6. B. skladba *f.*, skládání (verš ů).
Bau-akkord *m.* stavební úmluva; —aft *m.* stavební věc, stavba *f.*
Bauamt *n.* stavební úřad; —mann *m.*, —direktor *m.* správce n. ředitel stavebního úřadu; —perſonale *n.* úřednictvo stavebního úřadu.
Bau-änderung *f.* změna stavby, stavební změna; —anlage *f.* návrh stavby n. stavební; (Grundlegung) základ stavby; (Bauwerk) stavba *f.*; —anſchlag *m.* rozvrh stavební, rozpočet stavební; —anſtalten *pl.* přípravy ke stavbě; —area *f.* stavební rozloha, stavební prostora neb plocha; —art *f.* spůsob stavby, stavba, výstavnost; —aufſeher *m.* stavební dozorce; —auftrag *m.* stavební rozkaz, nařízená stavba; —ausführung *f.* dostavění, vystavění, vybudování *n.*; —auslage *f.* stavební vydání; —bar *adj.* stavitelný, budovatelný; 2. vzdělavatelný; 3. těžitelný; —beamte *m.* stavební úředník; —bedarf *m.* potřeby ke stavbě; —befund *m.* ohledání stavby; —befundsprotokoll *n.* protokol o shledané stavbě; —beſtandteile *pl.* části stavby; —bewerber *m.* stavebník *m.*, žadatel za povolení k stavbě; —bewilligung *f.* povolení ke stavbě, stavební povolení; —bezirk *m.* okres (okršlek) stavební.
Bauch (-es, M. Bäuche) *m.* břich *m.*, břicho *n.*; der obere B. nadbřišek *m.*; der untere B. podbřišek *m.*; 2. B. vydutí *n.*, vydutina *f.*; pouch, pouk *m.*; B. an einem Gefäße bříško *n.*; B. einer Säule bok *m.*, boční *n.*, vybočení sloupu.
Bauch-angſt *f.* úzkost od bolestí břišních; —anſchwellung *f.* otok břicha, naduřelé, nadmuté břicho; —binde *f.* pás *m.*, opasek *m.*, nábřišek *m.*; —diener *m.* brichopásek *m.*
Bäuche *f.* necky, troky *pl. f. v.* Beuche.
Bauch-fell *n.* pobřišnice *f.* (mázdra břišní) *Peritonaeum* (anat.); —fellentzündung *f.* zánět pobřišnice *Peritonitis*; —floſſen *pl. f.* ploutve břišní; —floſſer *pl. m.* břichoplývé *Abdominales*; —fluß *m.* úplavice *f.*, průjem *m.*, běhavka *f.*; —grimmen *n.* hryzení v břiše, hryzavka *f.* (bolest střevní); —gurt *m.* podpěnka *f.*, nábřišník *m.*, opasek *m.*; —höhle *f.* dutina břišní; —ig, bäuchig *adj.* břichatý, bachratý; (v. Gefäßen) baňatý, vypuklý, vypouchlý; -es Gefäß baňka *f.*; —kneipen *n.* ujímání, hryzení *n.*
Bäuchlein *n.* bříško *n.*
Bauch-naht *m.* šev břišní; —nervenſyſtem *n.* soustava uzlinná, břišní uzlinstvo; —reben *m.* břichomluvec *m.*; —ring *m.* tříselný kruh; —ſchlag *m.* der Pferde břišní zápal (koní); —ſchmerzen *pl.* bolení břicha v. Bauchgrimmen; —ſchnitt *m.* (chir.) řez břišní, rozříznutí břicha, břichořez *m.* (*Laparotomie*); —ſchwangerſchaft *f.* břišní těhotenství; —ſorge *f.* starost o břicho; —ſpeichelbrüſe *f.* mykteren *m.*; slinice břišná; —ung *f.* výduť *f.*; —waſſerſucht *f.* vodnatost břišní *Ascites*; —zwicken *n.* ujímání (štípání) ve střevách.
Baude (M. -n) *f.* bouda *f.*; B., Senne salaš *f.*, kolyba *f.*; *v.* Bude.
Bau-demolierung *f.* strţení n. zboření stavby; —departement *n.* oddělení stavební, odbor stavební.
Baudirektion *f.* stavební ředitelství; —ſadjunkt *m.* adjunkt stavebního ředitelství; —ſingenieur *m.* inženýr u stavebního ředitelství.
Bau-direktor *m.* ředitel staveb, ředitel stavební; —elaborat *n.* stavební rozvrh; —eleve stavební elev, chovanec stavitelský.
Bauen (das Feld) zemi n. pole vzdělávati, obdělávati, připravovati; Getreide

b. obilí síti, osévati; Wein b. víno rostiti, pěstovati; Kohl b. zelí sázeti; Honig b. medařiti; Erze b. kovů dobývati, rudy dobývati, hory těžiti; 2. (ein Haus) stavěti; 3. auf einen b. důvěřovati, na koho zakládati, na někoho se bezpečiti, spolehati; auf gut Glück b. spolehati se na šťastnou náhodu.

Bauer (-s, M. -n) *m.* sedlák *m.* (rolník *m.*); 2. im Schachspiele pěšec *m.*, sedlák *m.*; B. (-s) *m. et n.*, Vogelhaus klec *f.*; —gut *n.* selský statek; —haft *adj.* selský (sedlský); fig. hrubý, chlapský; —hof *m.* selský dvůr (*st.* dvůr kmetčí); —hofbesitzer *m.* držitel selského dvora; —hütte *f.* chalupa *f.* (chatrč *f.*, chýše). [*adj.* selský.

Bäuer-in *f.* selka (sedlka *f.*); —isch

Bauer-kittel *m.* halena *f.*; —knecht *m.* pacholek *m.*; —magd *f.* děvečka *f.*, děvka *f.*

Bauern- selský; —aufstand *m.* selské povstání, povstání sedláků; —fänger *m.* fig. číhal *m.*, hejlíčkář *m.*; —gut *n. v.* Bauergut; —hochzeit *f.* selská svatba; —hof *m. v.* Bauerhof; —jacke *f.* halena *f.*, selská kazajka; —könig *m.* fig. selský král; —krieg *m.* selská válka, s. vojna; —leben *n.* selské manství, m. robotní; —meister *m.* vesnický starosta; —säulen *pl. f.* drsnaté sloupy; —sprache *f.* selský jazyk; —stand *m.* selský stav; —tanz *m.* selský tanec; —werk *n.* (Bauk.) rustika *f.*; —wirtschaft *f.* selské hospodářství, selská živnost.

Bauer-pferd *n.* selský kůň; —schaft *f.* sedlactvo *coll.*; —schenke *f.* krčma *f.*, —smann *m. v.* Bauer; —stolz *m.* selská pýcha; —volk *n.* selský lid; —wagen *m.* selský vůz.

Baufällig *adj.* chatrný, schátralý, sešlý; *adv.* na zboření, na spadnutí; —keit *f.* sešlost stavby, chatrnost *f.*

Bau-flucht *f.* stavební směr; —frohne *f.* stavební robota; —führer *m.* stavbuvedoucí *m.*; —gebrechen *n. pl.* vady n. nedostatky ve stavbě; —gegenstand *m.* stavební věc; —gerüst *n.* stavební lešení; —gewerbe *n.* stavitelství *n. v.* Baumeistergewerbe; —haft (*adv.*) bleiben (mont.) trvati v ustavičném díle; —herr *m.* pán stavby, stavebník, budovník *m.*, budovatel *m.*; —hof *m.* stavební dvůr; 2. (Baustatte) místo stavební, staveniště *n.*; —holz *n.* dříví stavební; dříví na stavbu; B. verbunden trámy k stavění vázati; —hütte *f.* stavebnice *f.* (stavební huť); 2. spolek n. jednota stavitelů; —kasten *m.* (Spiel) stavebnice *f.*; —kommission *f.* stavební komise; —konsens *m.* stavební povolení, povol. k stavbě; —kosten *pl.* náklady na stavbu, nákl. stavební; —kostenanschlag *m.* rozvrh nákladu stavebního, stavební rozpočet; —kunst *f.* stavitelské umění, stavitelství *n.*, krasostavitelství *n.*; —last *f.* povinnost stavěti, povinnost k stavění, pov. stavební; —leute *pl.* stavitelé; —lich *adj.* výstavný; 2. obyvatelný; ein Haus im —lichen Stande erhalten udržovati dům ve stavu způsobilém k obývání; —lichkeit *f.* stavba *f.*; 2. stavebnost *f.*; —loge *f. v.* Bauhütte; —lohn *m.* mzda stavební; —lust *f.* chuť k stavění, chuť k stavbě; (mont.) chuť k těžení hor, chtivost k dělání hor.

Baum (-es, M. Bäume) *m.* strom *m.*, dřevo *n.*; *coll.* stromoví *n.*; Bäume pflanzen stromy sázeti; —agamen *pl.* (zool.) stromáci *pl.*

Baumann *m.* rolník *m.*, celoláník *m.*

Baumaß *n.* stavitelská míra.

Baumaterial *n.* stavivo *n.*; —verrechnung *f.* účtování staviva.

Baumbast *m.* lýko *n.*; (*coll.*) lýčí *n.*

Bäumchen *n.* stromeček *m.*

Baumeister *m.* stavitel *m.*, stavitelský mistr; —gewerbe *n.* živnost stavitelská.

Baumel *f.* třapec *m.*; závěs *m.*; houpačka *f.*; —n houpati se; *v.* Baumeln.

Bäumen, baumen navinouti, namotati; 2. pavuzou upevniti; sich b. (v. Pferd) vzpínati se, vzbočiti se; (wdm.) škrábati se, drápati se na strom, vlítnouti na strom, zavěsiti se na strom.

Baum-frucht *f.* ovoce *n.*; —garten *m.* stromka, štěpnice, štěpka *f.*, sad *m.*; (b. Prag) Stromovka *f.*; 2. Stromka *f.*; —hacker *m.* datel *m. Picus*; —harz *n.* pryskyřice *f.*; —kitt *m. v.* Baumwachs; —krankheit *f.* choroba stromová; —kräze *f.* lišej stromový, prašivina stromová; —läufer *m.* dřevolezka *f.*, šoupálek *m. Certhia* (Vogel); —leiter *f.* dvoják *m.*, stojatý žebřík, dvojatý ž.; —lerche *f.* skřivan lesní *Alauda arborea*; —marder *m.* kuna lesní *Mustela martes*; —öl *n.* dřevěný olej; —picker *m.* brhlík *m. Sitta europaea*; —pieper *m.* linduška lesní *Anthus arboreus*; —rinde *f.* kůra stromová; —saft *m.* miza *f.*, šťáva stromová; —salbe *f.*, —kitt *m.* maz na stromy; —schlag *m.* stromorys *m.*, nákres stromů; —schnitt *m.* stříž *f.*, řez stromů; —schule *f.* štěpnice *f.*, štěpka *f.*, školka *f.* (štěpná, stromová); —schwamm *m.* dřevěná houba, pařezovka *f.*, opeňka *f.*; —setzling *m.* stromová sazenice; —stark *adj.* velmi silný, statný; *adv.* fig. jako buk; ein —er Kerl chlap jako hora, valibuk *m.*, bromotluk *m.*; —stein *m.* drvokam *m.*, stromokam *m. Dendrit*; —wachs, Pfropfwachs *n.* zahradnický vosk, maz n. lep na stromy; —wachtel *f.* křepelka lesní, kř. virginská *Ortyx*; —wagen *m.* vozík *m.*,

Baumwolle *f.* bavlna *f.* [valník *m.*

Baumwoll-en *adj.* bavlněný; —baum *m.*, —staude *f.*, —strauch *m.* bavlník *m. Gossypium*; (*Bombax*); —druckerei bavlnotiskařství *n.*

Baumwoll-färberei *f.* barvení bavlny; bavlnobarvířství *n.*; —garn *n.* bavlněná příze, bavlněné nití; —händler *m.* bavlnář *m.*; —industrie *f.* bavlnářství *n.*; —krisis *f.* nesnáze o bavlnu, nesnáze bavlnické; —manufaktur *f.* bavlnářské rukodělství; —spinnerei *f.* přádelna bavlnářská; —ware *f.* zboží bavlněné; —zeug *m.* bavlnina *f.*, bavlněná látka;

chinesisches B. kytaj *m.*, kytajka *f.*, nankin *m.*

Baum-würger *m.* ximokeř *m. Celastrus*; —zarten *m.* šiška, šišta *f.*, *pl.* horky; —zucht *f.* stromařství *n.*

Bau-objekt *n.* stavební věc; —ordnung *f.* stavební řád; —plan *m.* (—riß) stavební plán, stavební návrh, stavební výkres; —platz *m.* stavební místo, staveniště *n. v.* Bauſtelle; —polizei *f.* stavební policie; —praktikant *m.* stavitelský praktikant; —rat *m.* stavební rada; —rechnung *f.* stavební účet; —recht *n.* stavební právo.

Bäurisch *adj. v.* Bäuerisch.

Bausback (-es, M. —bäcke) *m.* bucek, buclík *m.*; —ig *adj.* buclatý, boubelatý.

Bausch (M. Bäuſche) *m.* pouch *m.*, vypouchlina *f.*, vypuklina *f.*, břiško *n.*; in B. und Bogen úhrnkem, vesměs (hromadně, napořád).

Bäuschchen *n.* (chir.) lněnice *f.*, lněnka *f.*, chomáčky *pl. m.*

Bäuschel *n. v.* Beuſchel. |pouchlý.

Bäusch-en vypukliti; —ig *adj.* vy-

Bausch-kauf *m.* koupě úhrnkem; —quantum *n.* úhrnek *m.*

Bau-schreiber *m.* stavební n. stavitelský písař; —ſchule *f.* stavební škola.

Bause *f. v.* Pauſe.

Bau-stätte *f.* staveniště *n.*; —ſtein *m.* stavební kámen; —ſtelle *f.* staveniště *n.*, stavební místo; —ſtil *m.* stavební sloh; —ſtreitigkeit *f.* stavební pře; —tag *m.* den stavební; (plt.) den stavební roboty.

Bauten *pl.* stavby *pl.*; Miniſterium für öffentliche B. ministerstvo veřejných staveb.

Bau-unternehmer *m.* podnikatel stavby; —unternehmung *f.* podniknutí stavby; stavební podnik; (Konſortium) podnikatelstvo staveb; —verbot *n.* zákaz stavby; 2. obstavení n. obstávka stavby; ein B. erlaſſen obstaviti stavbu komu; —verſtändiger *m.* znalec staveb, stavební znalec; —verwalter *m.* správce staveb; —verwaltung *f.* stavební správa; —verwaltungskommiſſion *f.* komise správy stavební; —vollendungsprotokoll *n.* protokol o dokonané stavbě; —werber *m.* žadatel (uchazeč) o povolení stavební; —werk *n.* stavba *f.*; stavení *n.* budova *f.*; —weſen stavebnictví *n.*, záležitosti stavební; —würdig *adj.* (mont.) hodný k těžení, hodný k dělání.

Bauz *int.* bác! buc! duc!

Bau-zierat *m.*, —zierde *f.* stavební ozdoba; —zulage *f.* stavební přídavek; —zuſtand *m.* výstavnost, stavebnost *f.*

Bavard *m.* (fr.) mluvka *m.*, tlachal *m.*; —age *f.*, —erie *f.*, —iſe *f.* tlachy *pl. m.*, tlachanice *f.*

Bayonet *n. v.* Bajonett.

Baxen *v.* Boxen. **Bazar** *v.* Baſar.

Bazillus *m.* (med.) bacil *m.*

Bdellium *n.* (gr.) bdelí *n.*

Bdellometer *n.* (gr.) krvojem *m.*, nástroj k ujímání krve (chir.).

Beabsichtig-en, beabſichtigen etwas obmýšleti něco, zamýšleti něco, umíniti co; —t obmýšlený; —tes Verbrechen obmyšlený zločin.

Beacht-en etwas všímati si čeho; všimnouti, povšimnouti si čeho; hleděti k něčemu; —enswert *adj.* povšimnutí hodný; —ung (ob. M.) *f.* povšimnutí *n.*; mit B. der Verhältniſſe hledíc k okolnostem, šetříc okolností; zur gefälligen B. k laskavému povšimnutí.

Beackern zorati něco. Jůředník *m.*

Beamt-e (-en, M. -en) *m.*, ein —er

Beamten-poſten *m.* úřednické místo; —ſtatus *m.* stav úřednictva, úřednictvo *n.*; —witwe *f.* vdova po úřednikovi, vd. úřednická; —tag *m.* úřednický sjezd; —tum *n.* úřednictvo *n.*; —verein *m.* úřednická jednota, úřednický spolek.

Beamtin (-innen) *f.* úřednice *f.*

Beanus *m.* (lt.) beán *m.* (nováček na universitě).

Beängstig-en einen poděsiti, ustrašiti koho, strachu nahnati komu; —ung *f.* ustrašení, poděšení *n.*

Beanſpruchen požadovati čeho, domáhati se čeho.

Beanſtänd-en etwas závadu shledati, závadu vytknouti; eine Ware wurde —et při zboží byla shledána závada; eine Rechnung b. výtky činiti, vytýkati vady v účtech; —et závadný; —ete Ware zboží závadné.

Beantwort-en etwas odpověděti, odpověď dáti k něčemu; einen Brief b. odpověděti na list; eine Frage b. odpověděti na otázku, zodpovídati otázku; —ung *f.* odpověď, zodpovídání čeho; B. der Mängel odpověď na výtky.

Beanzeig-en jmd. wegen eines Verbrechens naříkouti koho zločinem, n. koho ze zločinu; —ung *f.* (rechtliche) naříkutí *n.* (právní).

Bearbeit-en etwas vzdělati, obdělati, zpracovati, propr.; den Boden b. obdělati zemi; e. Geſchäftsſtück b. zpracovati spis; —ung *f.* vzdělání, zpracování *n.*, propracování *n.*

Bearg-wohnen podezřívati (koho).

Beatifizier-en (lt.) za blahoslaveného prohlásiti; —ung *f.*, Beatifikation *f.* prohlášení za blahoslaveného.

Beatus *adj.* (lt.) blahoslavený, blažený.

Beaufſchlagung *f.* (Waſſer) korečkování *n.*

Beaufſichtig-en etw. dohlížeti k někomu, přihlížeti k něčemu; —ung *f.* dohled, dozor *m.*, dohlídka *f.*

Beauftragen jmd. mit einer Sache nařídíti, přikázati, uložiti komu něco.

Beäugeln pokukovati na koho.

Beaugenſcheinig-en etw. ohledati co, prohlídnouti co; —ung *f.* ohledání *n.*; prohlídnutí něčeho.

Beaugt *adj.* ostražitý. |kráska.

Beauté *f.* (fr.) krása *f.*; 2. krasavice *f.*,

Bebau-en (einen Platz) zastaviti místo; die Felder b. obdělati pole, zemi, zdělávati.

Beb-en mh. třásti se; chvíti se; tetelíti se; für jmd. b. chvěti se pro někoho; vor Kälte b. zimou se třásti (tetelíti se);

das B. (—ung *f.*) třesení, chvění *n.*; (einmal) záchvěv, otřes *m.*; —end *adj.* třesavý (třaslavý), třesutý; —ende Stimme třesavý hlas, chvějící se hlas.

Beblechen plechem pobiti.

Beblumen etw. květinami pokryti.

Bebluten pokrvaviti, zakrvaviti, zkrvácetí, pokrvácetí.

Bebrücken most položiti n. zříditi, mostem opatřiti; most podložiti, mostiti.

Bebung *f. v.* Beben *n.*

Becher (-s) *m.* číše *f.* (pohár *m.*); —apparat *m.* (phys.) přístroj kališný; batterie kališná; —förmig *adj.* číšovitý; —hülle *f.* (bot.) kožíšek *m.*, miska *f.*, češule *f.*; —n mp. fig. číše vyprazdňovati, popíjeti; —schöpfwerk *n.*, —werk *n.* (mech.) růženec *m.*, korečkové vytahovadlo.

Beck (-en) *m.* (vlt.) pekař *m. v.* Bäcker.

Becken (-s, unv. M.) *n.* pánev *f.*, pánvice *f.*; umyvadlo *n.*; (anat.) *Pelvis* pánvice *f.*; (mus.) türkische B. *piatti* misky *pl.*, talíře *pl.*, puklice *pl.*; (geogr.) kotlina *f.*; Taufb. křtitelnice *f.*; —herr *m.* (vlt.) dozorce nad almužnami; — nochen *pl. m.* (anat.) kosti pánvičné, — neffer *m.* pánvoměr *m. Pelvimeter*, —schläger *m.* (Mus.) činkač, pukličník *m.*

Becker *m. v.* Bäcker.

Bedachen etw. střechou opatřiti stř pokryti, přikryti.

Bedacht (-s, oh. M.) *m.* povážení *n.*, rozvážení *n.*, rozvaha *f.*; opatrnost *f.*; mit B. s uvážením, s rozvahou, s rozmyslem, rozmyslně, rozvážlivě; etwas ohne B. bez rozvážení, bez rozvahy, bez rozmyslu; B. haben oder nehmen auf etwas pomýšleti na něco, zření míti na něco n. k něčemu, hleděti k čemu, ohled míti na něco, šetřiti čeho; bedacht *adj.* považený; obmyšlený; b. sein pomýšleti nač, pamatovati nač.

Bedächtig, bedächtlich *adj.* rozvážlivý, opatrný; -keit -ost.

Bedacht-nahme *f.* zření *n.*, zřetel *m. v.* Bedacht; mit B. auf... se zřetelem k..., hledě (hledíce) k...; —sam *adj.* bedlivý, rozvážlivý; *v.* Bedächtig.

Bedachung *f.* krytí, pokrytí střechy; 2. krytba *f.*, střecha *f.*

Bedanken sich für etwas poděkovati komu, poděkovati se.

Bedarf (-s, oh. M.) *m.* potřeba *f.*, spotřeba *f.*; nach B. dle potřeby; beim B. v čas potřeby, ukáže-li se potřeba.

Bedauer-lich *adj.* politování hodný; —n einen litovati, politovati někoho; b. etw. litovati, želeti čeho; das B. lítování, politování *n.*, lítost *f.*, želení *n.*; —nswert *adj.* politování hodný.

Bede (M. -en) *f.* (vlt.) berně, daň *f.*, [poplatek *m.*

Bedeck-en etw. pokryti, přikryti, zakryti, přistříti, zastříti, obklopiti; ein Dach b. střechu pokryti; b. hájiti, brániti, chrániti; jmd. b. jistotu dáti někomu; zajistiti; (Rechn.) uhraditi; —t (mit Wolken) posmourno, oblačno; —tes Terrain (mil.) krytá poloha; —ung *f.* přikrytí *n.*, pokrytí *n.*; (aftr.) zakrytí *n.*; B. des Daches pokrytí střechy; B. zajištění, pojištění *n.*, jistota *f.*; (mil.) průvod *m.*, ostraha, záštita *f.*; (Rechn.) úhrada *f.*; *v.* Decke.

Bedenk-en (etw.) přemýšleti, rozmýšleti, pomýšleti o čem, rozjímati, rozvažovati, uvažovati; b., bedacht sein pomysliti na něco, obmýšleti; b. (sich wohl überlegen) přemýšleti, rozmýšleti se; das B. rozmýšlení, rozjímání, uvážení *n.*; 2. rozpačitost *f.*, pochybnost *f.*; *pl.* rozpaky *m.*; B. bei Urkunden vada *f.*; B. tragen míti n. chovati pochybnosti; —lich *adj.* rozmyslný, rozmýšlivý; 2. považlivý; 3. pochybný, choulostivý; vadný, závadný; —lichkeit *f.* považlivost *f.*; pochybnost *f.*; *pl.* rozpaky; —zeit *f.* čas n. lhůta na rozmýšlenou.

Bedeut-en einen poučiti koho; einem etw. b. na vědomí dáti komu co, dáti někomu vědomost o čem, uvědomiti koho; dáti na srozuměnou; b. *v.* Befehlen; 2. etwas b. mp. znamenati, vyznamenati; důležitým býti; es hat nichts zu b. to nic nedělá; das —et nichts Gutes to neznamená nic dobrého; etw. mit dem B. zur Kenntnis bringen, daß... dáti něco vědět s doložením, že...; —end *adj.* významný, znamenitý, značný, valný; —lich *adj.* znamenitý; zřetelný; etw. b. vernehmen něco zřetelně slyšeti; —sam *adj.* významný; —samkeit *f.* významnost *f.*; —ung *f.* důležitost, znamenitost *f.*; 2. namítání *n.*, námitka *f.*; eine Sache von B. věc důležitá; von B. sein důležitý býti; B. einer Sache význam věci, smysl *m.*; —ungslos *adj.* bezvýznamný; *adv.* bez významu [opatřiti.

Bedielen podlahu klásti, podlahou

Bedien-en einen sloužiti, posl. komu, obsl., obsluhovati koho; sich einer Sache b. užívati, používati, upotřebiti něčeho; —sten jmd. dáti n. opatřiti komu službu; bei einem —stet sein sloužiti u někoho; býti u koho ve službě; ein —steter ve službě jsoucí, ve službě postavený; —stung *f.* (bei einer Behörde) služba *f.* (při úřadě); der —te (-n, M. -n), ein —ter služebník *m.*, sloužící *m.*, sluha *m.*; —ung *f.* obsluha *f.*, posloužení *n.*; B. (Beschäftigung) zaměstnání *n.*; B. (die Dienerschaft) *coll.* služebnictvo *pl.*

Beding (-es, M. -e) *m.* (*n.*) výminka *f.*; mit dem —e s tou výminkou; —art *f.*, —ende Art (gram.) vymiňovací způsob *Modus conditionalis*; —en etwas mit einander (verabreden) umluviti s někým; vyjednati, smluviti; sich etw. b. vymíniti sobě něco, výminku klásti; —nis (-ffes, M. -ffe) *n. v.* Bedingung; —nisweise *adv.* s výminkou, pod výminkou.

Bedingt *adj.* výminečný, podmíněný; *adv.* výmineně; s výminkou, pod výminkou; unbedingt bez výminky; sich b. erberklären přihlásiti se k dědictví pod výminkou; —es Vermächtnis einer Sache věc pod výminkou odkazaná; —heit *f.* podmíněnost *f.*

Bedingung (M. -en) *f.* výminka *f.*, podmínka *f.*, úmluva *f.*, zámluva *f.*; —gleichung *f.* (math.) rovnice výminečná; —glied *n.* (math.) člen výminečný; —los *adj.* bezvýminečný.

Bedräng-en einen stísniti, svírati, utlačovati; utiskovati; —nis (M. -ſſe) *f.* nesnáz *f.*, těžkost *f.*, tíseň *f.*; svízel *f.*; útrapa *f.*; —ung *f.* soužení *n.*; utlačování *n.*

Bedroh-en (bedräuen) einen hroziti, pohroziti, vyhrožovati komu, pohrůžky činiti komu; ohrožovati koho; —lich *adj.* hrozivý, výhružný, nebezpečný; —t v tísni; v nebezpečí; —ung *f.* vyhrožování *n.*, pohrůžka *f.*, výhrůžka *f.*, hrozba *f.*

Bedrück-en einen utiskovati, utlačovati, potlačovati koho; —ung *f.* nátisk, útisk *m.*, utiskování *n.*, utlačování *n.*

Beduine (-en) *m.* beduin (kočovník).

Bedüng-en etw. pohnojiti, vyhnojiti, pomrviti, zamrviti; —ung *f.* pohnojení *n.*, vyhnojení *n.*, zamrvení *n.*

Bedünken (unperſ.) zdáti se, domnívati se; mysliti si; mich bedunkt mně se zdá, domnívám se; B. *n.* domněnka *f.*, domýšlení *n.*

Bedürf-en potřebovati něčeho, zapotřebí míti něčeho; 2. zapotřebí býti; ich bedarf Geld (*acc.*) potřebuju peněz; er bedarf des Troſtes (*gen.*) potřebuje útěchu; —lich *adj.* potřebný; —nis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* potřeba *f.*; —tig *adj.* potřebný, nuzný.

Beduselt nachmelen, a, o, ý.

Bedutzt zaražen, a, o, ý.

Beefsteak (bífjtek) (engl.) *n.*, *pl.* -s bifstek *m.* (hovězí řízek).

Beehr-en einen mit etwas poctiti, uctiti koho něčím, čest prokázati komu; ich —e mich pokládám si za čest; wir b. uns pokládáme si za čest; —ung *f.* poctění, uctění *n.*, úcta *f.*, pocta *f.*

Beeid-en, —igen etw. na něco přisahati, něco přísahou potvrditi; einen b. pod přísahu vzíti někoho; —et, —igt přísežný, přísahou zavázaný, pod přísahou jsoucí, pod přísahu vzatý; —igung *f.* vzetí pod přísahu; 2. přísahání *n.*, vykonání přísahy, utvrzení přísahou.

Beeifer-n ſich horliti, usilovati, vynasnažiti se; —ung *f.* horlení *n.*, snažení *n.*, vynasnažování *n.*

Beeilen ſich spěchati; ich beeile mich spěchám.

Beeinflussen svým vlivem působiti.

Beeinnahmen přijmouti.

Beeinträchtig-en einen in einer Sache skrátiti někoho, ubližovati někomu v něčem, ujímati, ujmouti komu čeho; —ung *f.* skrácení *n.*, skracování *n.*, ublížení *n.*, újma *f.*; ohne B. der Rechte einer Perſon bez újmy, bez umenšení něčích práv.

Beeiset ledem pokrytý, ledovitý.

Beelzebub *m.* (hebr. Myth.) belzebub *m.* (kníže ďáblů).

Beend-en, —igen etw. skončiti, ukončiti, dokončiti něco, dokonati, vykonati, dodělati, dohotoviti něco; —igung *f.* skončení *n.*, dokončení *n.*, ukončení *n.*, dokonání *n.*

Beengen stěsnati; einen b. stísniti.

Beerb-en jmě. po někom dědíti; —ung *f.* dědění (něčeho po někom).

Beerblau *adj.* černomodrý, borůvkový; B. *n.* borůvková modř.

Beerdig-en einen pochovati, pohřbiti; —ung *f.* pohřeb *m.*

Beerdigungs-buch *n.* pohřební kniha (Totenbuch); —koſten *pl.* pohřební náklady; —verein *m.* pohřební spolek, p. jednota.

Beere (M. -en) *f.* jahoda *f.*; B. (an Bäumen *etc.*) bobule *f.* (pihva *st.*, malvice) *Bacca*; B. Wein zrno, zrnko *n.*; (*v.* Erdbeere, Heidelbeere, Johannisbeere, Maulbeere, Moosbeere, Preiſelbeere, Stachelbeere, Vogelb., Weinb. *rc.*).

Beeren-artig *adj.* jahodovitý; bobulovitý; —freſſer *pl. m.* ptáci bobuložraví; —kamm *m.* česáček *m.*; —kapſel *f.* (bot.) tobolka bobulová; —zapfen *m.* (bot.) jalovcové zrno; —zucker *m. v.* Bärenzucker.

Beer-gelb *n.* žluť řešetláková; —grün *n.* zeleň jahodová, z. rostlinná; —hüter *m.* viničný hlídač; —lein *n.* jahůdka *f.*; —ſchwamm *m.* (med.) *v.* Frambœſie; —wein *m.* jahodník *m.*

Beet (-es, M. -e) *n.* záhon *m.*, hřada *f.*, hrádka (Acker-) lícha (líha) *f.*

Beete *f. Beta v.* Bete.

Beeten líchovati, v líchy děliti.

Befähig-en einen spůsobilým učiniti; 2. jmě. b. (z. B. zu einem Amte) někoho za spůsobilého k něčemu uznati; ſich b. uspůsobiti se k něčemu, učiniti se k něčemu spůsobilým; —t *adj.* zu etwas) spůsobilý k něčemu; —ung *f.* spůsobilost *f.*; —ungsdekret *n.* dekret spůsobilosti; —ungsnachweis *m.* průkaz spůsobilosti.

Befahr-en (den Weg, Fluß) jezditi (po cestě, po řece); pojížděti; 2. den Weg b. cestu ujezditi; eine Grube b. (mont.) v dolu pracovati, těžiti; 2. etw. b. (befürchten) strachovati se něč.; b. (Volk) světem proslý; die —enſte Straße nehlučnější silnice; —ung *f.* pojíždění, jezdění, ujezdění *n.*

Befallen napadnouti, přepadnouti, zachvátiti; es befiel ihn eine Ohnmacht přišla na něj mdloba.

Befana *f.* (lt.) (*Epifania*) peruta, snzometka *f.* (strašidlo).

Befangen *adj.* podjatý v něčem, předpojatý; 2. b (verlegen) zarážený; — heit *f.* -ost.

Befaſſen ſich mit etwas zanášeti se čím; obírati se, zabývati se čím, 2. b., in ſich faſſen obsahovati, pojímati v sobě.

Befehd-en einen válku vypověděti n. počíti; (*st.* odpověděti komu); válčiti s kým; 2. nájezd učiniti; najížděti na koho; —ung *f.* vypovězení války; 2. nájezd *m.*

Befehl (-s, M. -e) *m.* rozkaz, příkaz *m.*, přikázání *n.*, nařízení *n.*, poručení *n.*, povel *m.*; B. (milit.) rozkaz *m.*;

zu Ihren —en k Vašim službám; was steht zu Ihren —en? co ráčíte poroučeti? —en einem etwas poručiti, rozkázati, rozkazovati, veleti, nařídíti; ich bitte zu b. račte poroučeti; er befiehlt on poroučí; die Mutter befahl matka poručila; es ist befohlen worden bylo poručeno, nařízeno; —end *adj.* rozkazující; -e Art *v.* Befehlsart; —erisch *adj.* poroučivý, velitelský; —gemäß *adv.* dle rozkazu, dle příkazu; —igen einen rozkazovati nad kým; ein Heer b. veleti (vojsku), velitelem býti.

Befehls-art *f.* (grm.) rozkazovací způsob *Imperativ*; —form *f.* (grm.) rozkazovací tvar; —haber *m.* velitel *m.*; —haberisch *v.* Befehlerisch; —haberische *f.* velitelství *n.*; —weise *adv.* způsobem rozkazovacím; —wort *n.* slovo velitelské; povel *m.*

Befeinden jmb. nepřátelsky vystupovati proti komu; nevražiti na někoho.

Befeldert kdo má pole.

Befestig-en etw. upevniti; (fort.) opevniti, hraditi, ohraditi; (jur.) utužiti; utvrditi, ztvrditi, potvrditi; einen Vertrag b. upevniti smlouvu; —ung *f.* upevnění *n.*, utužení *n.*; upevněnost *f.*; B. der Rechte und Verbindlichkeiten upevnění práv a povinností; 2. (fort.) opevnění *n.*, ohražení *n.*; —ungskunst *f.* pevnitelství, hradebnictví *n.*; —ungssystem *f.* soustava opevňovací, s. hradební.

Befeucht-en etw. navlažiti, zavlažiti, navlhčiti něco; —ung *f.* navlažení *n.*, zavlažení *n.*

Beffchen *n.* (-s, unv. M.) kněžský límeček *m.* **Befiedern** opeřiti.

Befind-en etwas najíti, nalezti; eine Beschwerde unstatthaft b. uznati stížnost za nemístnou; für nötig b. uznávati potřebu u něčeho; ich befinde es für gut pokládám to za dobré; sich an einem Orte b. nacházeti se, býti v některém místě, meškati, zdržovati se kde, sich b. míti se, cítiti se; wie befinden Sie sich (wie ist das —en?) jak se máte? die Sache —et sich ganz anders věc má se zcela jinak; —lich *adj.* nacházející-se; jsoucí, přítomný.

Befirnissen etwas pokostem n. fermeží potříti. [rybnění *n.*

Beflach-en zarybniti; —ung *f.* za-

Beflaggen ozdobiti prapory; die Stadt ist beflaggt po městě vlají prapory.

Befleck-en etwas poskvrniti, pošpiniti, pomazati, zamazati, umazati; den guten Namen b. zhanobiti; eine Jungfrau b. poskvrniti, porušiti pannu; b. (b. Schuhmacher) přištipkovati; sich mit etwas b. poskvrniti se čím; —ung *f.* poskvrnění *n.*

Befleiß-en sich, —igen sich (einer Sache) přičiniti se, snažiti se o něco, pilen býti čeho; připíliti si; —e dich! buď pilen! přičiň se! —igung *f.* přičinění, snažení, vynasnažení *n.*, píle *f.*

Beflissen *adj.* pilný, přičinlivý, bedlivý; einer Kunst, einer Wissenschaft b. oddaný umění, vědě, pilen umění, pilen věd; ein —er pracovník, oddaný svému předmětu; —heit *f.* pilnost, bedlivost, přičinlivost *f.* [stříti.

Beflören etwas rouškou zastříti, obe-

Beflügeln operutiti, okřídliti; *v.* Beschleunigen.

Befolg-en etwas (einen guten Rat *etc.*) poslechnouti; poslouchati, zachovati, plniti něco, následovati čeho; die Anordnungen b. plniti rozkazy, šetřiti rozkazů, chovati se neb zachovávati se dle rozkazů; —enswert, —enswürdig, —ungswert, —ungswürdig, —würdig *adj.* následování hodný.

Beförder-er *m.* napomáhatel, nápomocník; podporovatel *m.*; —lich *adj.* nápomocný, zpomocný, prospěšný; —n eine Sache zrychliti, urychliti něco (nějakou věc); die Ware b. zboží voziti, dovážeti, dopraviti, dopravovati; die Reisenden b. voziti pocestné, dovážeti pocestných; b. etwas zvelebiti, -ovati něco; einen zu einem Amte b. k úřadu komu pomoci, dopomoci, napomoci; jmb. im Amte b. povýšiti koho v úřadě; von der Welt b. se světa sprovoditi, skliditi; —ung *f.* srychlení *n.*; zvelebení *n.*, -ování *n.*; B., Fahrgelegenheit povoz *m.*, dovoz *m.*; B. der Ware dovoz *m.*, doprava *f.* (zboží); B. zu einem Amte dopomožení k úřadu; B. im Amte povýšení *n.*; —ungskosten *pl.* náklady dovozné, dopravné *n.*; —ungsmittel *n pl.* prostředky zvelebovací, 2. prostředky dopravovací.

Beforst-en zalesniti, -sňovati.

Befracht-en etwas (ein Schiff) náklad dáti (na loď), nakládati, naložiti něco na něco; ein —eter Wagen vůz s nákladem; ein —etes Fahrzeug loď s nákladem, —er, Befrachter *m.* nákladník, nákladce *m.*, obstaravatel nákladů; —ung *f.* naložení, nakládání *n.*; 2. náklad *m.*, —ungsvertrag *m.* smlouva o náklad; smlouva nákladní.

Befrag-en jmb. über etwas ptáti se, tázati se koho na něco, zeptati se neb optati se koho nač; dotazovati se; sich b. poptávati se; vyptávati se, dotazovati se; B. *n.*, —ung *f.* ptaní, optání, tázání, dotazování, vyptávání *n.*, dotaz *m.*

Befrei-en jmb. von etw. osvoboditi, vysvoboditi koho od čeho, zprostiti koho čeho, vybaviti z čeho; zbaviti čeho; eine Gleichung von Brüchen b. rovnici zbaviti zlomků; —ung *f.* osvobození, vysv., zproštění *n.*; —ungsgelder *pl. n.* výprostné *n.*, výkupné *n.*; —ungskrieg *m.* výprostná válka, válka za svobodu.

Befremd-en (einen) *impers.* býti divné, b. podivné, zdáti se divným, podivným, neobyčejným; das hat mich sehr —et to mi bylo velmi divno; —en *n.* podivení *n.*, udivení *n.*; úděv *m.*; —end, —lich *adj.* divný, podivný.

Befressen etwas obežrati, ožrati, ožírati, okusovati.

Befreund-en sich spřáteliti se, spříznití se s kým; —et spřátelený, spřízněný; —ete Zahlen příbuzná čísla; —ung *f.* spřátelení, spříznění *n.*

Befriedig-en einen spokojiti, uspokojiti; smířiti, usmířiti; jeine Begierden b. své žádosti ukojiti n. nasytiti; die Gläubiger b. spokojiti věřitele; —end *adj.* uspokojující, uspokojivý; —ung *f.* uspokojení *n.*; B. der Bedürfniſſe ukojení potřeb.

Befrucht-en etw. zúrodniti, oplodniti, úrodným n. plodným učiniti; —ung *f.* zúrodnění *n.*, oplodnění *n.*; —ungs-organe *pl.* plodidla *pl. n.*, ústroje plodicí; —ungsſtoff *m.* zákal *m.*, cham *m.*, plodivo *n.*

Befug-en einen oprávniti, zmocniti, právo propůjčiti, —niß (-ſſes, M. -ſſe) *f. et n.* oprávnění *n.*, oprávněnost *f.* (k něčemu); B. (Erlaubniß) dovolení *n.*; —t oprávněný, právem opatřený; b. ſein právo míti, oprávněn býti.

Befühlen etwas ochmatati, omakati; ohledati něco.

Befund (-es) *m.* (Bericht über den vorgefundenen Zuſtand einer Sache) nález *m.*; B. der Kunſtverſtändigen dobré zdání znalců.

Befürcht-en etw. obávati se, strachovati se čeho; —ung *f.* obava *f.*

Befürwort-en etwas přimlouvati se za něco; —ung *f.* přímluva *f.*

Beg (-s, M. -e) *m.* (turk.) beg *m.* (turecký pán).

Begab-en nadati, obdařiti koho čím; —t (mit Verſtand) nadaný, obdařený, —ung *f.* nadání *n*, vloha *f.*, dar *m.*

Begaffen etw. zevlovati nač, lelkovati

Begängnis (-ſſes, M. -ſſe) *n* průvod *m.*, slavnost *f.*, slavení *n.*, Leichenb. pohřební průvod.

Begatt-en ſich pojímati se, (v. Rindvieh ꝛc.) honiti se, běhati se; (v Vögeln) pářiti se; (v Fiſchen) třiti se, —ung *f.* pojímání, páření *n.*, —ungstrieb *m.* pud k pojímání, k páření, —ungszeit *f.* čas pojímání

Begeb-en (einen Wechſel) prodati, ſich an einen Ort b. odebrati se kam (na místo, na cesty); ſich zur Ruhe b. na odpočinutí se odebrati, ſich einer Sache b. vzdáti se čeho, upustiti od čeho, ſich b. státi se, udáti se, přihoditi se, es begab ſich damals přihodilo se tenkrát, —enheit *f.*, —niß (-ſſes, M. -ſſe) *n. et f* událost *f.*, případ *m.*, —ung *f.* prodej *m.*

Begegnen (einem) potkati koho, potkati se, setkati se s kým; někomu vstříc neb v ústrety přijíti, b., ſich ereignen udáti se, přihoditi se, státi se (potkati koho); einer Sache b. něco předejíti, něčemu vstříc vkročiti, ich bin ihm begegnet ob. ich habe ihn begegnet potkal jsem ho (jej), es iſt ihm ein großes Unglück begegnet potkalo n. stihlo ho (jej) velké neštěstí; b., behandeln nakládati s kým; einem freundlich b. přátelsky se chovati; das B. der Wellen (phys.) setkání-se vln. [Ereigniß.

Begegnis (M. -ſſe) *f. v.* Begebenheit,

Begegnung *f.* potkání, setkání *n.*; 2. nakládání n. jednání s kým; —spunkt *m.* bod setkání, bod styčný.

Begehen etw. obejíti, obcházeti něco; die Grenzen b. hranice ohledati; ein Feſt b. slaviti; einen Fehler b. chyby se dopustiti; ein Verbrechen b. zločin spáchati, zločinu se dopustiti.

Begehr (-s) *m. et n.* žádost *f.* přání *n.*; was iſt B.? čeho žádáte? B. (kfm.) poptávka *f.*; nach dieſer Ware iſt viel B. zboží to se silně hledá, po zboží tom jest veliká n častá poptávka; —en etw. žádati čeho (na někom n. od někoho); chtíti něco; (kfm.) hledati čeho; den Unterhalt b. hledati výživy; B. *n.* žádost *f.*, žádání *n.*; —enswert *adj.* žádoucí; —lich *adj.* žádostivý; —ungsvermögen *n.* mohutnost žadací.

Begehung *f.* obcházení *n.*, pochůzka *f.*; B. eines Feſtes slavení *n.*; B. (einer Tat) spáchání *n.*; —sart *f.* v. Übertretungen spůsob dopouštěti se čeho, páchati něco, spůsob proviňovati se v čem; —skommiſſion *f.* pochozí komise.

Begeifern etw. posliniti, usliniti, poslintati, poprskati.

Begeiſter-n roznititi, nadchnouti, oživiti; —t nadšen, nadchnut, a, o, ý; —ung *f.* nadšení *n.*, nadchnutí *n.*; poetiſche B. nadšení básnické; 2. oživení

Beghard (-en) *m.* pikurt *m.* [*n.*

Beghine *v.* Begutine.

Begier-de (M. -en) *f.* (B. nach etw.) žádost, žádostivost, dychtivost *f.*; chtíč *m*, —ig *adj* žádostivý, dychtivý; b. ſein auf oder nach etwas žádostiv býti čeho.

Begieß-en etwas politi, obliti, zaliti, pokropiti, skropiti; —geſchirr *n.* nádoba k zalívání n. k polívání, zalevadlo *n.*

Beginn (-es, oh M.) *m.* počátek *m.*, začátek *m. v.* Anfang, —en etw. počíti, začíti; mh. počíti se, začíti se; B. *n.* počínání *n.*

Begipsen sádrou posypati, posádřiti.

Begittern zamřížovati, mřížemi opatřiti co.

Beglaubig-en etw. (eine Urkunde) listinu ověřiti, udověřiti; jmd. b. pověřiti koho (akkreditieren); —te Abſchrift ověřený přepis; —ung *f.* ověření, pověření, udověření; —ungsſchreiben *n.*, —ungsurkunde *f.* věřicí list, pověřovací list.

Beglei-chen etw. (Rechn.) vyrovnati; —ung *f.* (kfm.) vyrovnání *n.*

Begleit-adresse *f.* průvodná adresa; —en einen provoditi, vyprovoditi, spr.; eine Leiche b. sprovázeti pohřeb; —er *m.* průvodce; průvodčí *m.*; —erin *f.* průvodkyně *f.*; —papiere *pl. n.* listy průvodní; —ſchein *m.* průvodní list; —ung, provázení, vyprovázení, doprovázení; 2. (muſ.) průvod *m.*; 3. družina *f.*; —ungsſtimme, —ſtimme *f.* (muſ.) hlas provodný, hlas k průvodu; —wort *n.* úvod (ke spisu); průvodný dopis.

Beglück-en einen oblažiti, šťastným učiniti; —ſeligen einen oblažiti koho; —wünſchen einen přáti komu štěstí, blahopřáti komu vzdáti; — wünſchungstelegramm *n.* blahopřejný telegram.

Begnadig-en, begnaden jmd. někomu milost dáti neb uděliti, na milost při-

jmouti koho; b., beſchenken nadati koho čím, obdarovati koho (čím); —ung *f.* udělení milosti, přijmuti na milost; milost *f.*; 2. nadání, obdarování, výsada *f.*

Begnadigungs-antrag *m.* návrh k udělení milosti, návrh na milost; —geſuch *n.* žádost za udělení milosti, ž. za milost; —recht *n.* právo k udělení milosti.

Begnehmigen etwas schváliti něco.

Begnügen ſich mit etw. spokojiti se čím, přestati na čem; —lich, —ſam *adj.* spokojivý.

Begraben (einen Toten) pohřbiti, pochovati někoho.

Begräbnis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* pohřeb *m.*; 2. B. (das Grab) pohřebiště *n.*, hrob *m.*; —feier *f.*, —feſt *n.* pohřební slavnost *f.*; —koſten *pl.* pohřební náklady *pl.*; —lied *n.* pohřební píseň *f.*; —mahl *n.* pohřební hody *pl. m.*; —ort *m.*, —ſtätte *f.* pohřebiště *n.*, pohřební místo *n.*, hřbitov *m.*; —tag *m.* den pohřbu.

Begrasen travou pokryti, zakryti; ſich b. (v. Vieh) ztloustnouti; begrajt travou porostlý.

Begraut *adj.* zašedivělý, šedý.

Begreif-bar *adj.* pochopitelný; —barkeit *f.* pochopitelnost *f.*; —en etw. ohledati, ohmatati, omakati; 2. b. (in ſich faſſen) zavírati, zahrnovati v sobě; 3. (verſtehen) chápati něco, pochopiti něco, rozuměti, porozuměti čemu, pojmouti něco; jetzt (nun) —e ich es teď tomu rozumím; —lich *adj.* pochopitelný (pojemný, pojetný), srozumitelný.

Begrenz-en etw. ohraničiti, omeziti, vymeziti; das Herz durch Perkuſſion b. (med.) srdce určiti, vymeziti; —t obmezený; —te Fläche plocha obmezená; —te Linie čára okončená; —tes Waſſer ohraničená voda; —theit *f.* obmezenost *f.*; —ung *f.* ohraničení *n.*, obmezení *n.*; *v.* Definition, Determination.

Begriff (-s u. -es, M. -e) *m.* objem *m.*, obsah *m.*; 2. pojem *m.*, ponětí *n.*, pomysl *m.*; B. des Eigentums, der Ortsgemeinde pojem, co jest vlastnictví, co jest místní obec; er hat davon keinen b. nemá o tom ani ponětí, ani zdání, žádný pojem, ani představu; im —e ſein abzureiſen chystati se k odjezdu, ch. se na cestu; —en; im etw. b. v něčem pojat, v něčem obsažen; im etw. b. ſein nacházeti se v něčem; auf der Flucht b. ſein prchati, býti na útěku; —lich *adj.* pojmový.

Begriffs-inhalt *m.* obsah pojmu; —ſtutzig *adj.* nechápavý; —ſtutzigkeit *f.* nechápavost *f.*, zarytost *f.*; —umfang *m.* rozsah pojmu; —vermögen *n.* poněvlivost *f.*, chápavost *f.*; —wort *n.* slovo pojmové n. pojmoznačné; —zeitwort *n.* podstatné časoslovo.

Begründ-en etw. odůvodniti něco, důvody opatřiti něco, dovoditi čeho čím; 2. založiti, zříditi něco; einen Antrag b. odůvodniti návrh; —et odůvodněný; důvodný; —ung *f.* odůvodnění *n.*; 2. B. (einer Anſtalt) založení; zřízení *n.*; —ungsära *f.* zakladací doba *f.*; —ungskomitee *n.* zakladací výbor *m.*

Begrüß-en einen pozdraviti koho; 2. (in eigenem Hauſe) uvítati, přivítati; —ung *f.* pozdravení *n.*; pozdrav *m.*; 2. uvítání *n.*; —ungsſchreiben *n.* list pozdravovací; —ungstelegramm *n.* telegrafický pozdrav *m.*, pozdravný telegram *m.*

Begucken etw. pokukovati nač.

Beguine (M. -en) *f.* bekyně *f.* (*st.*).

Begünſtig-en jmd. vor Anderen přáti komu nad jiné, příznivě býti komu, výhody poskytovati, přednost dávati někomu, nadržovati komu; —te Perſonen osoby příznivě požívající; —ung *f.* přízeň *f.*; přednost *f.*, výhoda *f.*; nadržování *n.*

Begürten einen opásati.

Begutacht-en etw. dobré zdání o něčem dáti; —ung *f.* dobrozdání *n.*

Begüter-n einen obohatiti koho, statky obdařiti koho; —t statky obdařený; majetný, možný; b. ſein statky míti; —te Landſtände stavové velkostatkáři; ein —ter Landſtand člen ze stavů velkostatkářů.

Begütigen udobřiti.

Begwalten jmd. zmocniti koho, moc dáti někomu v něčem.

Behaar-en ſich obrůsti, chlupatěti, ochlupatěti, zchlupatěti; —t vlasatý, srstnatý, chlupatý, obrostlý.

Behaben ſich chovati se; míti se.

Behäbig *adj.* pohodlný; 2. majetný, zámožný.

Behacken etw. osekati, otesati; die Erdäpfel b. zemčata okopávati.

Behaftet womit stížený, sklíčený něčím (na př. chorobou).

Behag-en (einem) vhod n. vděk býti, líbiti se; libovati si; es behagt ihm hinter dem Ofen libuje si za kamny; chutnati; dieſe Speiſe behagt mir tato krmě (toto jídlo) mi chutná; —lich *adj.* líbý, příjemný, milý; vhodný; útulný; pohodlný; chutný; -lichkeit -ost.

Behalten etwas podržeti, zadržeti; bei ſich b. (verſchweigen) u sebe zůstaviti, zamlčeti; im Gedächtniſſe b. v paměti zachovati, pamatovati sobě.

Behälter (-s, unv. M.) *m.* (Waſſer-, Fiſchbehälter) nádržka *f.*

Behältnis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* schránka *f.*

Behaltſam *adj.* pamětliv, a, o, ý; —keit *f.* pamětlivost *f.*

Behand-eln etwas sdělati, zpracovati něco; v něčem se některak zachovati; etw. b. o čem jednati, pojednati; (einen Stoff, ein Inſtrument b.) zacházeti s něčím, počínati sobě, zachovati se k něčemu; b. (ausführen) sdělati, vytvořiti, prováděti n. provesti něco; jmd. b. nakládati, zacházeti s někým; jmd. geſetzlich b. zachovati se, přikročiti k někomu dle zákona; jmd. ärztlich b. lékařsky ošetřovati, léčiti někoho; eine Ware b. o zboží se smlouvati, umlouvati; eine Ausfertigung ſtempelfrei b. spis vydati n. projednati bez kolku; —elt (von Aufträgen od. Dekreten) vyřízeno, odbyto.

Behändigen doručiti (Einhändigen).

Behandlung *f.* (oh. M.) zacházení *n.*, nakládání s čím; ärztliche B. lékařské ošetřování; —sart *f.*, —sweise *f.* způsob zacházení, sp. v nakládání.

Behang (-es) *m.* (wdm.) sluchy (u psů).

Behäng-e *n.* obvěsky *pl. m.*; —en etw. obvěsiti, navěsiti; ſich b. mit etw. (mit Kränzen ꝛc.) ověsiti se něčím; fig. plésti se v cizí věci, míchati se do jiného; —t obvěšený, navěšený, obestřený; zapletený.

Behangzeit *f.* (wdm.) čas hledání.

Beharr-en bei etwas, auf etwas setrvati, vytrvati, státi na čem; —lich *adj.* vytrvalý; -keit -ost *f.*; —ung *f.* setrvání *n.*, vytrvání *n.*; —ungsvermögen *n.*, setrvačnost *f.*; —ungszuſtand *m.* setrvalost *f.*, nehybnost *f.*

Beharſchen mſ. okorati.

Behauen etw. otesati, osekati něco.

Behäufeln okopčiti něco.

Behaupt-en etw. tvrditi, jistiti, něco, za jisté pokládati něco; 2. den Prozeß b. při obdržeti, ve při zvítěziti n. práv zůstati; ſeine Stelle b. udržeti se, uhájiti své postavení; das Feld b. (mil.) pole obdržeti, opanovati; ſich b. (mil.) udržeti se; —ung *f.* tvrzení *n.*, jistění *n.*; —ungsſatz *m.* (Ausſageſatz) věta výroková n. jistící.

Behaus-en přechovati, do domu přijmouti; ſich b. usaditi se; —ung *f.* přechování *n.*, pohostění *n.*; 2. osazení *n.*; 3. domácnost *f.*, příbytek *m.*

Beheb-en etwas zrušiti, zdvihnouti něco; ein Hinderniß b. zdvihnouti, odvarovati překážku; das Verbot b. obstávku zrušiti; 2. b. vybrati něco; —ung *f.* zrušení *n.*; 2. vybrání *n.* něčeho.

Beheiz-en topiti; —ung *f.* topení *n.*; B., —ungsmaterial *n.* topivo *n.*, palivo *n.*; —ungsvorſchaf *n.* výměrek na palivo, palivné *n.*

Behelf (-es, M. -e) *m.* pomůcka *f.*; 2. předstírání *n.*; 3. důkaz, průvod, doklad *m.*; —en ſich mit etw. pomáhati si, pomoci si čím.

Behellig-en jmd. zaneprázdniti, zaneprazdňovati, obtěžovati někoho; —ung *f.* zaneprazdňování; obtěžování *n.*; B. der Behörde obtěžování úřadu.

Behelmt *adj.* s přílbou (s přilbicí) na

Behemoth (-s) *m.* (hebr.) behemot *m.* (hroch).

Behen (-s, oh. M.) *m.* (perš.) behen

Behend *v.* (*comp.* —er, *sup.*—ſte) *adj.* zručný, hbitý, rychlý, obratný, svižný, čerstvý; —igkeit *f.* -ost *f.*

Behen-nuß *f.* behenový ořech *m.*; —öl *n.* behenový olej *m.*; —ſäure *f.* kyselina behenová *f.*

Beherberg-en jmd. přechovati, přechovávati koho; über die Nacht b. nocleh komu dáti; —ung *f.* (von Fremden) přechovávání (cizinců).

Beherrſch-en einen oder etwas vládnouti něčím, ovládnouti, ovládati něco, zavládnouti něčím; opanovati, fig. na uzdě držeti; —er *m* vladař *m.*, vládce *m.*; der —te poddaný, podrobený.

Beherzig-en etwas k srdci připustiti, k srdci si vziti, uvážiti; —ung *f.* úvaha *f.*, uvážení *n.*

Beherzt *adj.* srdnatý, zmužilý.

Behexen, -ung *v.* Bezaubern, -ung.

Behilflich *adj.* pomocný, nápomocný, výpomocný, spomocný; einem b. ſein napomáhati, spomáhati komu.

Behimmel-n (ſcherzw.) ochmeliti; -t ochmelen, a, o, ý. [čem.

Behindern einen překážeti komu v

Behner (-s, unv. M.) *m.* košík *m.* (z vrbového proutí).

Behobeln ohoblovati. [ohrabaný.

Beholfen *adj.* hbitý; unbeholfen ne-

Beholz-en dřívím zaopatřiti; 2. (Forſtw.) paseku zalesňovati, zasívati, mlází rostiti; 3. mýtiti, káceti; —t stromovím pokryt; —ung *f.* porážení *n.* dříví; —ungsrecht *n.* právo k porážení dříví.

Behorchen naslouchati, tajně poslouchati.

Behörd-e (M. -en) *f.* úřad *m.*; unterſtehende B. podřízený úřad; B. und Amt úřady (všecky úřady) *pl.*; 2. B. (Apparat) nástroj *m.*; —lich *adj.* úřední.

Behörig *adj.* náležitý.

Behost rousnatý, rousný (v. Vögeln).

Behuf (-es, M. -e) *m.* zisk *m.*, prospěch *m.*; (der Zweck účel *m.*, cíl *m.*, konec *m.*; zu dieſem —e k tomu účelu, k tomu konci; —ig *adj.* (vlt.) potřebný; —s *adv.* (*c. gen.*) za příčinou.

Behuft kopytnatý.

Behülflich *v.* Behilflich.

Behüllen etwas zakrýti, zastříti.

Behüten einen od. etw. hájiti čeho, chrániti čeho, ostříhati něco; Gott behüte! chraň Bůh! Bože chraň!

Behutſam *adj.* ostražitý; -keit -ost.

Bei *prp. c. dat.* u, při; od; skrz, skrze; vedle, podle; na, pod, v (ve), z (ze), k (ke), s (se); bei dem (beim) Schloſſe u zámku, při zámku; die Schlacht bei Leipzig bitva u Lipska; bei meiner Treue! na mou věru! b. dem erſten Anblick na první pohled! ſie lebt bei ihrem Bruder žije u svého bratra; bleib' bei uns zůstaň u nás, zůstaň s námi; Mann bei Mann muž vedle muže; bei alle dem, bei dem allem při tom při všem; beizeiten včas, včasně; bei der Hand po ruce; er iſt noch b. Leben ještě žije, ještě je živ, ještě je na živě; bei Strafe pod trestem; bei Vermeidung der Ungnade pod uvarováním nemilosti; beiſeite gehen jíti stranou; beiſeite nicht! za nic na světě; bei Tag und Nacht ve dne v noci, dnem i noci; bei weitem

Bei-an *adv. v.* Daneben. [*v.* weit.

Beibehalten etwas podržeti.

Beibiegen připojiti, přiložiti.

Beibinden přivázati něco k němu.

Beiblatt *n.* příloha *f.* (k novinám).

Beibote *m.* pomocný posel *m.*

Beibringen einem etw. přinesti, donesti; einem Mißtrauen b. nedůvěru v někom vzbuditi, přivoditi nedůvěru; eine Wunde b. poraniti koho; eine beigebrachte Wunde zasazená rána.

Beibuch *n.* ruční zápiska *f.*
Beichtbuch *n.* zpovědní kniha *f.*
Beichte (oh. M.) *f.* zpověď *f.*; die B. hören, B. sitzen zpovídati koho; B. ablegen, B. tun zpovídati se; B. (M. -en) zpovědní formule *f.* [dati se komu.
Beichten (einem eine Schuld) zpovídati
Beicht-ermahnung *f.* napomenutí při zpovědi; —formel *f.* zpovědní formule *f.*; —gänger *m.* zpovídatel *m.*, kdo jde k zpovědi; —geld *n.* zpovědné *n.*; —iger *m. v.* Beichtvater; 2. *v.* Beichtgänger; —kind *n.*, —ling *m.* zpovídatel *m.*, kajicník *m.*; —pfennig *m. v.* Beichtgeld; —schein *m.* zpovědní lístek; —stuhl *m.* zpovědnice *f.*, zpovědna *f.*; —tag *m.* zpovědní den *m.*; —vater *m.* zpovědník *m.*; —zettel *m. v.* Beichtschein.
Beide *num.* oba *m.*, obě *f. et n.*; obadva, obědvě.
Beider-lei *adv.* obojí; —seitig *adj.* oboustranný, obapolný; obojetný; —seits *adv.* obapolně, s obojí strany, s obou stran; —wand *f.* (*n.*) polopříze *f.*, flanina *f.* [(beidemal) *adv.* obakráte.
Beides *n.* oboje, obojí (*n.*); —mal
Beidhändig *adj.* obouruční, obojr....; —keit *f.* obouručnost *f.*
Beiding *n.* (vlt.) Nachbeding, Afterrecht, beifälliges Recht posudek *m. st.*; (mimořádný soud).
Beidlebiges Tier obojživelník *m.*
Beidrucken přitisknouti; b., beidrücken etw. (das Siegel) přitiskhouti, přiložiti (pečeť); přitlačiti, přimáčknouti.
Beidschattig *adj.* dvoustinný.
Beieinander *adv.* při sobě, u sebe.
Beiern mh. hourati (zvonem).
Beiessen *n.* příkuska *f.*, příkusek *m.*
Beifall (-es, oh. M.) *m.* pochvala *f.*; libost *f.*, zalíbení *n.*; schválení *n.*, přisvědčení *n.*; —en unverf. (ins Gedächtnis kommen) napadati, napadnouti, připadnouti; b., Beifall geben pochváliti, schváliti něco, posvědčiti, přisvědčiti čemu n. komu.
Beifällig *adj.* pochvalný; -es Urteil příznivý úsudek; 2. (vlt.) náhodný, nahodilý; —es Recht (vlt.) *v.* Beiding; b. *adv.* pochvalně.
Beifalls-bezeigung *f.* osvědčení pochvaly *n.*, pochvalné osvědčování *n.*; —klatschen *n.* pochvalný potlesk *m.*; —ruf *m.* pochvalné volání *n.*, pochvala *f.*
Beifang *m.* (b. Fischer) přílovek *m.*; 2. (im Felde) lícha *f.*
Beiflechten připlesti.
Beifolgender Brief připojený list *m.*
Beifrau *f.* pomocnice (při porodu); 2. souložnice *f.* (ženina *st.*).
Beifuge (M. -en) *f.* (vlt.) příloha *f.*
Beifüg-en připojiti, přidati, dodati; doložiti; mit dem B. s doložením; —ung *f.* připojení *n.*; 2. připojek, přívlastek *m. v.* Attribut. [*musia.*
Beifuß (oh. M.) *m.* pelyněk *m. Artemi-*
Bei-gabe *f.* přidání *n.*; přídavek *m.*
Beige *f.* režné tkanivo; tkanina *f.*
Beige *f.* vrstva, kupa *f.*; halda *f.*; —ordnung *f.* haldovný řád.
Beigeben jmd. přídati koho k něčemu.
Beigeh-en spolu jíti, vedle přiloženu býti; sich b. lassen umysliti si, opovážiti se; —end *adj.* připojený, přiložený, přidaný. [přiřaděný.
Beigeordnet souřadný, spoluřadný,
Beigeschmack (oh. M.) *m.* příchuť *f.*
Beigesellen sich přidružiti se.
Beiglied *n.* příčlenek *m.*
Beiguß *m.* přílivek *m.*
Beiher *adv.* vedle toho, podle toho, mimochodem, mimo to.
Beihilfe (Beihülfe) *f.* přispění *n.*, přísluha *f.*; pomůcka *f.*, příspěvek *m.*
Beiholen přivolati; přivesti.
Beiknecht *m.* pohůnek *m.*
Beikomm-en einem přikročiti k někomu, přijíti, přistoupiti, dostati se k někomu, na koho; b., gleichkommen, gleichen rovnati se; vyrovnati se; sich b. lassen odvážiti se, osměliti se; —end *adj.* (jur.) připojený.
Beikost *f.* příkrm *m.*; zákuska *f.*
Beil (-s, M. -e) *n.* topor *m.*, sekyra *f.*
Beilade *f.* příhrada *f.*, truhlík *m.*
Beilage (M. -n) *f.* příloha *f.*, přípojek *m.*, in der B. v příloze.
Beilager (-s, unv. M.) *n.* zásnuby *pl. f.* (knížecí atd.).
Beilaß (-ffes, oh. M.) *m.* příslušenství *n.*; B. bei einer Wirtschaft příslušenství hospodářské *n.*; —en einem den Unterhalt nechati někomu výživy, zachovati někoho při výživě. [zadlo *n.*
Beilast (Nebenlast) *f.* lodnické zava-
Beiläuf-er (-s, unv. M.) *m.* poslíček *m.*, klusák *m.*; 2. přídavek *m.*; fig. přílepek *m.*; —ig *adv.* mimochodem, příležitě; b., ungefähr as, asi, bez mála, okolo. **Beilblatt** *n.* brada *f.* u sekery.
Beilbrief *m.* (Zimmerbrief) smlouva o stavbu korábu; 2. vysvědčení o způsobilosti korábu, vysvědčení korábnické.
Beilchen *n.* sekyrka *f.*
Beilegen (einem Briefe Geld &c.) přiložiti, připojiti, přidati něco k něčemu; den Handlungsbüchern den halben Beweis b. knihám obchodním dáti n. propůjčiti poloviční důkaz; Glauben b. *v.* Beimessen; (beiseite legen) odložiti, odstrčiti něco; einen Streit b. porovnati, srovnati při; eine Unruhe b. spokojiti; smířiti; b. (von Schiffen) přitočiti se, zatočiti se; sich b. (v. Wind) ulehnouti, ztišiti se, utišiti se.
Beileibe *adv.* b. nicht! za nic na světě!
Beileid (-s, oh. M.) *n.* soustrast *f.*, politování *n.*; —sbrief *m.*, —sschreiben *n.* soustrastný list (dopis, přípis) *m.*
Beil-eisen *n.* železo z hruba kované; —fertig *adj.* (v. Schiff) dotesaný, dostavěný; —förmig *adj.* sekyrovitý; —geld *n.* sekyrné (čho) *n.*
Beilieg-en přiležeti; —end *adj.* příležící, přiložený; *adv.* přiležitě; —ende Schrift *f.* přiležící spis *m.*
Beim (bei dem) *v.* Bei; beim alten při starém.
Beimessen einem etwas připisovati, přičítati komu co; einem Glauben b.

víru dáti, víru přiložiti n. přikládati, věřiti komu; einem Glauben wider einen Andern b. někomu dáti víru na jiného; jmd. eine Schuld b. někomu něco za vinu dávati, vinu něčeho vzkládati n. dávati na někoho.

Beimetze *f.* příměrek *m.*, nadměrek *m.*, nádavek na míře; 2. přímelek *m.*

Beimisch-en etw. einer Sache (*dat.*) přimísiti, přimíchati, namíchati; —ung *f.* příměs (, i) *f.*

Bein (-es, M. -e) *n.* kost *f.*, kůstka *f.*; 2. B., der Fuß noha *f.*; ein B. brechen nohu si zlomiti; sich auf die —e machen fig. utéci, s Vaňkem se poraditi; eine Armee auf die —e stellen vojsko zříditi, vypraviti.

Beinahe *adv.* skoro, skorem, téměř, málem, bezmála, omálo, o maličko, okolo.

Beiname (-ens, M. -en) *m.* přijmení *n.*

Bein-arbeit *f.* práce kostinářská; —arbeiter *m.* kostinař *m.*; —artig *adj.* kostitý, jako kost; —asche *f.* popel z kostí; —berge *f.* holeňový plát; —brecher *m.* kostilom *m.* (Adler); —bruch *m.* zlomení n. zlámání kostí; 2. zlomení nohy; —chen *n.* kůstka *f.*, kostička *f.*; 2. nožička *f.*; —brechsler *m.* kostinář; kostiník *m.*, soustružník kostí; kostikruh *m.*

Beineb-en, —ft, —enft *adv.* pak, vedle toho, mimo to, kromě toho, při tom.

Beinern *adj.* kostěný (koštěný).

Bein-fäule *f.*, —fraß (-es, oh. M.) *m.* kostižer *m.*; —feile *f.* pilník *m.* na kosti; —futter *m.* (am Sattel) sedelní tobolka; —gerippe *n.* kostlivec *m.*, kostra *f.*; —gewächs *n.* příkostek *m.*; —glas *n.* sklo kostní; —harnisch *m.* ponožní brnění, plechovice *f.*; —hart *adj.* tvrdý jako kost; —haus *n.* kostnice *f.*; —haut *f.* okostice *f. Periosteum*; —holz *n.* ptačí zob *Ligustrum*; —icht *adj.* kostitý; —ig *adj.* kostnatý; —kleider *pl. n.* kalhoty *pl. f.*, spodky *pl.*; —knochen *pl. m.* kosti stehenní; —lage *f.*, —ling (M. —linge) *m.* nánožky *pl. f.* (u kožešníků); —mark *n.* morek *m.* (v kostech); —mehl *n.* moučka z kostí.

Beinote *f.* předchozí n. návěstný účet.

Bein-schellen *pl. f.* pouta *pl.*, okovy *pl. m.* na nohy; —schiene *f.* nožní plát (v oděnÍ); —schwarz *n.* čerň kostní; čerň kostěná, č. slonová; —spat *m. v.* Spat; —steerer *m.* kostíř *m.*; —ware *f.* kostěnó zboží, *pl.* kostiny *f.*; —weiß *n.* kostival *m.*, svalník *m. Symphytum* (bot.).

Beiordn-en jmd. einem přiřaditi, připojiti n. přikázati koho ke komu; —ung *f.* přiřadění *n.*

Beipferd *n.* podložený kůň; přípřežný k.; 2. B., Handpferd náruční kůň, náručník *m.*

Beipflichten einem, einer Meinung přisvědčiti, -ovati komu, čemu.

Beirat (-es, oh. M.) *m.* porada *m.*; 2. (M. —räte) (Person) poradce, poradník *m.*

Beirr-en jmd. másti, mýliti koho; —end *adj.* mylný; —ung *f.* zmatení *n.*; mýlka *f.*

Beirücken etw. připojiti něco; doluBeisammen *adv.* spolu, pospolu, pohromadě, společně, pospolitě; b. halten držeti se v celosti.

Beisaß (-ffen, M. -ffen) *m.* chalupník *m.* (menší sedlák); 2. přísedící *m.*; 3. přistěhovalec *m.*

Beisatz (-es, M. -sätze) *m.* doložení *n.*, přídavek *m.*; 2. přístavek *m.*, přistavení *n.*

Beischaff-en etw. opatřiti, zjednati něco; —ung *f.* opatření *n.*, zjednání *n.* něčeho.

Beischlaf (-es, oh. M.) *m.* souložba *f.*, souloh *m.*, souložství *n.* (tělesné obcování).

Beischläfer *n.* souložník *m.*; —in *f.* souložnice *f.*

Beischlag (M. Beischläge) *m.* lehký peníz; 2. příschodek *m.*, stupně před domem; 3. levoboček *m.* (úhonek, příchovek *m.*); —en *v.* Beistimmen.

Beischließen etw. připojiti, přiložiti, přidati k něčemu něco; (verschließen) zavříti, uzavříti.

Beischluß (-ffes, M. —schlüsse) *m.* připojek, přívěsek *m.*

Beischlüssel *m.* postranní (výražný) klíč.

Beischmack *m.* příchuť *f.*

Beischreiben připsati, vedle napsati.

Beischrift *f.* připisek *m.* (něco připsaného).

Beisegel *n.* závětrná plachta.

Beisein *f.* přítomnost *f.*; im B. v (za) přítomnosti.

Beisel (-s) *n.* (*m.*) krčma *f.*, hospůdka pokoutní.

Beiselt, beiseits *adv.* na straně, stranou; b. legen stranou odložiti.

Beisetz-en etw. připojiti, přiložiti něco k něčemu; einen Leichnam b. mrtvolu pochovati, pohřbiti; die Segel b. plachty roztáhnouti, rozvinouti; etw. b. doložiti; schriftlich b. připsati; —ung *f.* přiložení, připojení; doložení *n.*; B. eines Namens připsání jména; B. (in die Gruft) vložení, uložení *n.* (do hrobky), pohřbení *n.*

Beisichtig *adj.* krátkozraký.

Beisitz (oh. M.) *m.* přísednictví *n.*; 2. (jur.) spoludržba *f.*; —en mit. seděti při čem; —er *m.* přisedící (přísední) *m.*

Beispiel (-es, M. -e) *n.* příklad *m.*; als B. von etw. aufstellen za příklad vystaviti; zum B. ku příkladu, na příklad; —los *adv.* bezpříkladný; —weise *adv.* ku příkladu; příkladem; příkladně; etw. b. anführen přivesti něco za příklad, příkladem.

Beispringen přiskočiti; einem b. (beistehen) mit. pomoci, přispěti komu.

Beiß-en etw. ob. einen, die Zähne in etw. b. *etc.*) kousati, kousnouti; b., essen hrýzti, ohrýzti, okousati; b. (von scharfen Sachen) hlodati, žráti; b. wie Ameisen čpíti, štípati, kousati; (v. Gewissen) hrýzti; sich b., zanken hašteřiti se, vaditi se; fig. kousati se; —end *adj.* kousavý; hlodavý; štipluvý; fig. jízlivý; —ende

Rede ostrá řeč, štiplavá řeč; —ender Witz řízný (jizlivý) vtip; —tg *adj.* kousavý; 2. vadivý, svárlivý, zlostný.

Beißker (-s, unv. M.) *m.* piskoř *m.* (Fisch) *Cobitis.*

Beiß-korb *m.* náhubek *m.*; —zahn *m.* řezák, kusák *m.*; —zange *f.* štípací kleště *pl. f.*; B. in der Mühle kleště páčicí.

Beistand (-s od. -es, oh. M.) *m.* přispění *n.*, přispívání *n.*; pomoc *f.*; B. (M. Beiſtande), der den Beiſtand leiſtende (jur.) zástupce *m.*; B. (Hilfsperſonen) pomocné osoby, pomocníci *pl.*; ämtlicher B. (zur Hilfe) úřední osoba ku pomoci; (zur Zeugenſchaft, Kontrolle) úřední svědek; —sleiſtung *f.* přispění, spomožení, pomáhání *n.*

Beistecken etwas ukryti, schovati něco; einen b. strčiti někoho do chládku fig.

Beistehen einem mh. přispěti, přispívati, pomoci, napomoci, pomáhati komu; im Gerichtsſtreit b. zastupovati koho před soudem.

Beistell-en etw. opatřiti něco; Fuhren b. povoz opatřiti, fůry dávati, —ung *f.* (v. Fuhren ꝛc.) opatření (povozů, for atd.), dostavení *n.*

Beisteuer (oh. Mz.) *f.* příspěvek, příplatek *m.*; —n přispěti *v.* Beitragen.

Beistimmen einem mh. přivoliti, svoliti k něčemu, 2. einem b. souhlasiti, shodovati se s kým, přisvědčiti komu.

Beistoß *m.* (b. Tiſchler) poklopka *f.* (eine ſchmale Leiſte bei der Tür).

Beistrich (-s, M. -e) *m.* (grm.) čárka *f.*, proužek *m. Komma.*

Beistück (-es, M. -e) *n.* přípojek *m.*

Beitisch *m.* přístolek *m.*

Beitrag (-es, M. Beiträge) *m.* příspěvek *m.*; pomůcka *f.*; —en přinesti, 2. b. (zu etw.) přispěti (penězi), přispívati, poskytnouti čeho; —spflicht *f.* povinnost ku přispívání, p. ku příspěvku, povinnost příspěvná.

Beitreiben etw. sehnati, shánětí; dobývati čeho, vymáhati něco na kom; die Steuern b. (eintreiben) daně vymáhati.

Beitreten mf. (einem b.) přistoupiti k někomu; 2. přivoliti k něčemu.

Beitritt (-s, oh. M.) *m.* přistoupení *n.*, přikročení *n.*, přístup *m.*; 2. přivolení *n.*; unter B. des N. v souhlasu

Beitzen *v.* Beizen. [s N.

Beiurteil *n.* vedlejší rozsudek, přísudek *m.* [vůz *m.* (přívozík *m.*).

Beiwagen *m.* vedlejší vůz, přídavný

Beiweg *m.* vedlejší n. postranní cesta.

Bei weitem *adv. v.* weit.

Beiwerfen přihoditi, přivrhnouti.

Beiwerk *n.* přípojek, námětek *m.*, vedlejší věc; 2. přikrasa *f.*

Beiwesen *n.* přímětek *m.*

Beiwohn-en při tom býti, přítomen býti; einer Kommiſſion b. přítomen býti při komisi; fleiſchlich b. tělesně obcovati s kým; —ung *f. v.* Gegenwart; 2. *v.* Beiſchlaf. [přídavné *Adjectivum.*

Beiwort (-es, M. Beiwörter) *n.* jméno

Beizählen připočísti, připočítati.

Beize (M. -n) *f.* leptání, moření *n.*; 2. mořidlo *n.*; 3. honba sokolem, ptačí lov dravcem.

Beizeiten *adv.* časně, včas, zavčas.

Beiz-en (das Leder) močiti, mořiti, lužiti, dubiti, pruditi; 2. leptati; 3. (wdm.) dravce štváti na ptáka; sokolem honiti; —end *adj.* mořivý; leptavý, žravý.

Beiziehen jmd. přivzíti (přibrati) sobě n. k sobě někoho ſich eine Krankheit b. uhnati si nemoc.

Beizmittel leptadlo, mořidlo *n.*

Beizoll (-es, M. —zölle) *m.* vedlejší clo *n.*

Beizvogel *m.* honný pták (*st.*) *m.*, lapák *m.*, cvik (dravec k lovu cvičený) *m.*

Beizwasser *n.* mořicí voda, louh *m.*

Bejah-en etw. stvrditi něco, potvrditi, přisvědčiti, posvědčiti čemu, einen Wechſelartikel b. potvrditi článku průvodního; —end *adj.* stvrzovací, přisvědčovací; souhlasný, kladný; im —enden Falle v případě kladném, jistícím, tvrdícím, přisvědčujícím. [obstarožný.

Bejahrt *adj.* letný, letitý; obstárlý,

Bejahung *f.* přisvědčení *n.*, souhlas, přírok *m.*; 2. svolení, přivolení *n.*; —swort *n.* slovo svolovací, přivolovací, souhlasné.

Bejammern etw. želeti, oželeti, oplakati, politovati koho; —swert, —swürdig *adj.* politování hodný.

Bekalken etw. povápniti. [znouti.

Bekalmen mf. (Schiff.) v bezvětří uvá-

Bekämpen (ökon.) příkopem obehnati.

Bekämpf-en etw. oder einen zápasiti s čím (s kým), bojovati (proti komu, čemu); odpírati, odporovati čemu; eine Anſicht, eine Meinung b. potírati, —ung *f.* zápasení, bojování *n.*; 2. přemáhání *n.*, B. der Krankheiten potírání nemocí.

Bekannt *adj.* (einem) známý, povědomý, mit jmd. b. znám s někým, einem etw. b. geben, b. machen někomu něco na vědomí dáti, uvědomiti koho o čem; ve známost uvésti, oznámiti komu co, uveřejniti, —ermaßen, —lich *adv.* jak známo, jak povědomo, —machung *f.* návěští, oznámení, seznámení *n.*; —ſchaft *f.* známost *f.*; B. machen seznámiti se s kým, poznati n. seznati koho.

Bekappen očepiti, (Bäume) oklestiti.

Bekassine *f.* sluka otavní, otavnice *f.*, otávník *m.*, bekasinka *f. Scolopax gallinago* (Sumpfſchnepfe).

Bekehr-en einen obrátiti (na víru), polepšiti koho, ſich b. obrátiti se, pokání činiti, —ung (oh. M.) *f.* obrácení *n.*, (oft) obracení (na víru); —ungseifer *m.* horlivost v obracení na víru, —ungspredigt *f.* kázání obracovací na víru.

Bekenn-en (den Herrn) vyznávati (Pána, náboženství), 2. *v.* Bekannt machen, 3. b. etwas (eingeſtehen) znáti se, přiznati se k čemu; ſich zu etw. b. přiznati se, hlásiti se k čemu; ſich zu einer Religion b. přiznávati, hlásiti se k náboženství, k vyznání (k víře), vyznávati víru, náboženství, —er *m.* vyznavač *m.*

Bekenntnis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* (*f.*) vyznání, přiznání *n.*; Glaubens-b. vyznání víry; —brief *m.* přiznavací list; —tabelle přiznavací tabulka.

Beklag-en etw. od. einen litovati, politovati koho, želeti, poželeti čeho; er iſt zu b. je k politování; ſich b., beſchweren naříkati si, stěžovati si, stýskati si; —enswert, —enswürdig *adj.* politování hodný; —ter žalovaný, obžalovaný *m.*; —ung *f.* žaloba *f.*, obžalování *n.*

Beklatſchen (eine Sache) tleskati (k) něčemu (při něčem). [olamovati.

Beklauben obírati, obrati; ohrýzti;

Bekleben etw. olepiti, oblepiti, zalepiti. [hati.

Bekleck-en —ſen pomazati, pokaň-

Bekleiben mſ. (v. Pflanzen) chytiti se, ujmouti se, zakořeniti se; (gedeihen) dařiti se; *v.* Befleben.

Bekleid-en oděti, přioděti, ošatiti, obléci; Wände *etc.* b. stěny atd. přikrýti, obložiti; ein Amt b. úřad zastávati, postaven býti v úřadě, spravovati úřad; —ung *f.* odění *n.*, šat, oděv, oblek *m.*; 2. B. eines Amtes zastávání *n.*, vedení úřadu; 3. B. (b. Baue) pažba *f.*; (der Tür) obložení *n.*; (mit Leiſten) lištování *n.*; 4. (der Pflanze) obrost *m.*, oděv rostliny; —ungsetabliſſement *n.* oděvna, oděvárna *f.*; —ungsmauer *f.* zevnější zeď, obložná zeď.

Bekleiſtern olepiti, oblepiti.

Beklemm-en (das Herz) skličiti, sevříti, svírati, stísniti; —t od. beklommen sevřený, skličený, stísněný; —ung *f.* skličení, sevření *n.*; 2. úzkost, těžkost, stísněnost, tíseň *f.* [strom.

Beklettern (einen Baum) vylézti na

Beklopfen (med.) poklepati (na tělo).

Bekomm-en etw. mh. obdržeti něco, dostati, nabyti něčeho; b. (v. Pflanzen) ujmouti se, vyvésti se, dařiti se; zum Nachteil od. Schaden b. nedařiti se, nesvědčiti; hier iſt nichts zu b., hier kann man nichts b. zde nelze nic dostati; Luſt zu etw. b. chuť dostati, chuti nabyti; zachtíti; wohl bekomme es! ať slouží ke zdraví! (dobré zažití!); —lich *adj.* (vlt.) pohodlný.

Beköſtig-en jmb. stravovati koho, stravu dávati komu, na stravě míti koho; —ung *f.* stravování *n.*

Bekräftigen etwas stvrditi něco, potvrditi, utvrditi čeho; 2. upevniti, upodstatniti něco. [čen, a, o, ý.

Bekränz-en ověnčiti něco; —t ověn-

Bekratzen poškrabati, podrápati.

Bekreuzen okřižovati, pokřižovati; ſich b. křížem se znamenati n. žehnati, přežehnati se, překřižovati se, pokř. se.

Bekriechen zlezti, oblezti.

Bekriegen einen (ein Volk, ein Land) válku zdvihnouti, válku n. boj vésti s kým, bojovati, válčiti s kým.

Bekritteln přetřepávati (posuzovati) něco. [ověnčiti.

Bekrönen okorunovati; das Gebäude b.

Bekümmer-n dbáti, pečovati, starati se o něco; 2. b. (Kummer empfinden) kormoutiti se; rmoutiti se; —nis (M. -ſſe) *f.* kormoucení *n.*, truchlivost *f.*, trápení *n.*; —t zkormoucený, starostlivý, truchlivý; b. fein um etwas pečovati o něco, starati se o něco.

Bekunden etw. soznati něco. [čemu.

Belachen etw. smáti se, posmívati se

Belad-en etwas, einen naložiti, nakládati; 2. b., beſchwerlich fallen obtěžovati, obtížným býti; b. (Mittelw.) naložený; —ung *f.* náklad *m.*, tíže *f.*; 2. obtěžování *n.*

Belag *m.* (mlllt.) vložení vojska někam, ubytování *n.*; 2. (Spiegelb.) přitěr *m.*

Belager-er *m.* obléhatel, dobyvatel *m.*; —n (eine Stadt) oblehnouti, město obléhati; einen b. fig. na koho dotírati, naléhati, dorážeti; —ter *m.* obležence *m.*; —ung *f.* obležení *n.*

Belagerungs-geſchütz *n.* oblehací děla, bořicí děla *pl.*; —kunſt *f.* oblehatelství *n.*; —park *m.* oblehací park, obl. hradivo; —rayon *m.* obvod obležení; —ſtand, —zuſtand *m.* stav obležení, obleženost *f.*; —train *m.* oblehací obor.

Belagsfähigkeit *f.* (mll.) objemnost *f.*, prostornost *f.* (budovy).

Belang (-es, oh. M.) *m.* (Wichtigkeit) důležitost *f.*, znamenitost *f.*; eine Sache von B. věc důležitá; —en etw. obdržeti, dosáhnouti; b., betreffen týkati se; jmd. vor das Gericht b. obeslati někoho k soudu n. před soud (*st.* pohnati koho před soud); jmd. gerichtlich um eine Sache b. na někom něčeho soudem se domáhati; —los *adj.* bezvýznamný; *adv.* bez významu; —reich *adj.* veledůležitý, předůležitý; dalekosáhlý; —ung *f.* (vorb Gericht) obeslání *n.* (*st.* pohnání před soud) domáhání *n.*

Belaſſen jmd. bei einer Sache zůstaviti, zanechati někoho při něčem.

Belaſt-en etwas (techn.) zatížiti, zatěžovati (zatěžkati); 2. einen tížiti, obtížiti; obřemeniti; 3. (kim.) zatížiti; k tíži připsati (v účtě); ein Gut b. statek zadlužiti, závaly na statek uvesti; 4. einen b. obviniti koho; —et břemeny stížený; —etes Gut statek dlužebný (zavazený), statek, na němž jsou dluhy, st. zadlužený.

Belästig-en jmd. obtěžovati koho něčím; —ung *f.* obtěžování *n.*

Belaſtung *f.* (mech.) zatížení *n.*, zátěž *f.*; 2. vložení břemen; 3. (jur.) zavazení *n.* (statku); 4. obvinění *n.*

Belaſtungs-pfeiler *m.* pilíř zátěžný, zátěžník *m.*; —probe *f.* (e. Brücke) zatěžovací n. zatěžná n. zatěžkací zkouška, zk. tíhoměrná; —zeuge *m.* obviňovací svědek.

Belatten olaťovati, zalaťovati.

Belauben zalistiti, listím obložiti, omájiti, ochvojiti, ratolestmi okrášliti; 2. listí obrati; ſich b. listím se pokrýti; der Baum belaubt ſich strom dostává listí.

Belauern *v.* Belauſchen; *v.* Betrügen.

Belauf (-es, oh. M.) *m.* suma *f.*, výnos *m.*; bis zum B. von . . . až do sumy . . .; až po sumu; —en obběhati,

sběhati; 2. etw. b. vyběhati, vyslíditi něco; ſich b. (v. Tieren) běhati se, honiti se; (wdm.) honcovati se; ſich auf etw. b. činiti n. dělati tolik a tolik *v.* Entbalten.

Belauschen einen potajmu poslouchati koho, naslouchati, číhati na koho.

Beiche *f.* bělka, bělice *f.* (ryba).

Beleb-en etw. oživiti, obž., k životu povzbuditi, zjařiti; den Toten b. vzkřísiti; fig. b. (erquicken) občerstviti; —end oživující, životodárný; —t živý, obživený; —ung *f.* oživení *n.*; 2. občerstvení *n.*; —ungsmittel *n. pl.* prostředky křísivé, křísidla *pl. n.*; —ungsverſuch *m.* pokus o vzkřísení; B.-e machen křísiti někoho.

Belecken etw. olízati, oblízati něco; b., benaſchen omlsati, smlsati.

Beleg (-eš, M. -e) *m.* důkaz, doklad *m.*; 2. B., Beilage příloha *f.*; 3. (Spiegel-) přítěr *m.*; —e *n.* (Belegung) obložení *n.*, 2. podsazení *n.* (b. Schneider); —en etw. obložiti, pol.; obkládati, pokládati; 2. b. (v. Tieren) připouštěti; die Stuten b. pouštěti hřebce ke klisnám; 3. b., beſchweren stížiti, přitěžovati; 4. eine Schrift b. spis opatřiti přílohami; 5. etwas mit Beſchlag b. zabaviti něco; 6. b. mit Steinen *etc.* vykládati, lemovati; —en *adj.* obložený; —exemplar *n.* průkazný výtisk; —protokoll *n.* (Pferdezucht) hřebčinský protokol, přípustný protokol; —ung *f.* obložení *n.*, obkládání *n.*; 2. (v. Pferd) připouštění *n.*; 3. B., das Beſchweren obtížení, obtěžování *n.*; 4. B. einer Schrift opatření přílohami; 5. B. mit Verbot obstávka *f.*; B. mit Beſchlag zabavení *n.*; —ungsregiſter *n.* výkaz přípustný, seznam n. výkaz o připouštění; —zettel *m.* (Pferdezucht) přípustný lístek.

Belehn-bar (Effekten) *adj.* zástavný, propůjčný; —en jmd. propůjčiti n. uděliti komu manství n. léno; 2. půjčiti na něco (na cenné papíry *etc.*); —ung *f.* podání léna n. manství; 2. půjčení *n.*, zápůjčka *f.*; —ungsbrief *m. v.* Lehenbrief.

Belehr-en jmd. poučiti, ponaučiti koho o čem; b., zurechtweiſen poukázati; napomenouti komu; —ung *f.* poučení, naučení, ponaučení *n.*

Beleibt *adj.* tělný, tělnatý, tlustý.

Beleidig-en jmd. uraziti někoho; jmd. mit Wort od. Tat b. uraziti koho slovy neb skutkem, —end *adj.* urážlivý; —er *m.* urážlivec *m.*; —ung *f.* uražení *n.*, urážka *f.*; tätliche B. ublížení skutkem; wörtliche B. urážka slovy, B. der Ehre *v.* Ehrenbeleidigung.

Belemnit (M. -en) *m.* (gr.) tkvínec *m.*

Beleſen *adj.* zběhlý ve čtení, mnohočetlý, pročetlý, sečetlý, —heit *f.* zběhlost ve čtení, mnohočetlost, sečetlost, pročetlost *f.*

Beleſprit *m.* (fr.) krasoduch *m.*

Beletage *f.* (fr.) krásné patro, nejpěknější (první) poschodí v domě.

Beleucht-en etw. osvítiti, osvětliti; 2. vysvětliti, objasniti; —ung *f.* osvětlení *n.*; öffentliche B. veřejné osvětlení; 2. B. objasnění, vysvětlení *n.*; 3. *coll.* svítivo *n.*

Beleuchtungs-apparat *m.* osvětlovací přístroj; —koſten *pl.* náklady na osvětlení; —kreis *m.* kruh světelný, k. osvětlení; —pauſchale *n.* výměrek na svítivo, světelné *n.*; —probe *f.* osvětlovací zkouška, zkouška s osvětlením.

Beleumunden oklevetiti, očerniti koho.

Belfern (v. Hunden) štěkati, hafati; fig. vaditi se, hádati se s kým.

Belial (-s) *m.* (hebr.) belial *m.*, Ďábel *m.*, kníže pekel.

Belieb-en etw. líbiti, ráčiti, libovati si; b. Sie račte! das B. libost *f.*, zalíbení, oblíbení, libování *n.*, obliba *f.*: choutka *f.*; —ig *adj.* libovolný; vhodný; zalíbený, oblíbený; *adv.* dle libosti; —ige Lage čára libovolná; —iger Punkt bod libovolný; —t oblíbený.

Beliſt-en přelstiti, obelstiti, oblouditi, ošiditi koho; —ung *f.* obelstění *n.*

Bella *f.* (lt.) krasavice *f.* [firſche *f.*

Belladonna *f.* (it.) rulík *m.* (bot.) Toll-

Belle (M. -n) *f.*, Belle *m.* (vlt.) bělka, oběla *f.*, bílý topol, linda *f.*

Bellen štěkati, hafati; der Hund bellt pes štěká; der Fuchs bellt liška skolí.

Belles-lettres *pl.* (fr.) krásná umění *pl. n.*, krasouma, slovesnost *f.*

Belletriſt (-en) *m.* beletrista *m.*, (slovesník *m.*); —iſch *f.* beletristika, slovesnost, krasoprava *f.*; —iſch *adj.* beletristický, slovesný.

Bellevue *f.* (fr.) *v.* Belvedere.

Bellhammel *m.* náčelní beran.

Bellis *f.* (lt.) (bot.) chudobka, sedmikráska *f.* [*m.*

Bello *m.* (lt.) krasavec, krásníček

Bellona *f.* (lt.) (myth.) Bojana *f.*

Bellum *n.* (lt.) válka, vojna *f.*, boj *m.*

Belob-en pochváliti, schváliti; —ung *f.* pochvala *f.*

Belobungs-dekret *n.* pochvalný dekret; —fond *m.* (Gendarmerie-) odměnný fond; —ſchreiben *n.* pochvalný list; —zeugnis *n.* pochvalné vysvědčení.

Belohn-en odměniti, odplatiti, odměnu uděliti někomu; —er *m.* odměnitel, odplatitel *m.*; —ung *f.* odměna, odplata *f.*

Belt (-es, oh. M.) *m.* mořská úžina.

Beluchſen (belügen) einen podvésti, ošiditi, oblouditi koho.

Belügen einen obelhati, přelhati koho.

Beluſtig-en einen (das Publikum) obveseliti, -ovati, vyrážeti, baviti; —ung *f.* obveselení, vyražení *n.*, zábava *f.*; —ungsort *m.* zábavné místo, zábaviště.

Belvedere *n.* (lt.) belveder, krasovid, krasohled, krasozor *m.*, pěkná n. krásná vyhlídka.

Belzen roubovati, štěpovati (strom).

Bemachen ſich podělati se.

Bemächtigen ſich jmds., einer Sache zmocniti se koho n. čeho.

Bemähnt hřívnatý, hřívou obrostlý.

Bemäkeln vytýkati, vystavovati vady.

Bemalen pomalovati, omalovati; (wdm.) označiti.

Bemäng-eln (eine Rechnung) vytýkati vady, nedostatky, omyly (v účtech); výtky činiti (v účtech, z účtů); —lung *f.* vytýkání vad *n.* nedostatků, vytýkání omylů, výtka *f.*

Bemann-en lidem ozbrojiti, osaditi; ein Schiff b. loď mužstvem opatřiti; sich b. zmužiti se, —ung *f.* mužstvo *n. coll.*; B. eines Schiffes lodnický lid, lodnictvo *n.*

Bemänteln zastříti, zahaliti, zakrýti; pláštěm přikrýti, zakrýti. [(koráb).

Bemasten ostěžniti, stěžněm opatřiti

Bemauern einen Ort obezditi, zdí obe-

Bemeiern hospodařiti někde. [hnati.

Bemeistern einen opanovati koho; sich (einer Sache) b. zmocniti se čeho; přemoci něco, opanovati něco.

Bemeldet jmenovaný, uvedený.

Bemengen sich mit etw. obírati se čím; sich b. (sich in etwas einmengen) plésti se, vměšovati se do něčeho, v něco.

Bemerk-bar *adj.* patrný; —en etw. pozorovati, spozorovati, shledati, shlídnouti něco, povšimnouti si čeho; 2. b., erwähnen připomenouti, podotknouti, poznamenati, doložiti; seine Ausſage mit dem Kreuzzeichen b. seznání své poznamenati křížkem; —enswert *adj.* povšimnutí hodný; —ung *f.* pozorování, povšimnutí, **poznamenání**, připomenutí *n.*; poznámka *f.* [měřiti.

Bemessen vyměřiti, odměřiti, roz-

Bemitleid-en einen soustrast někomu vysloviti; —ung *f.* vyslovení soustrasti.

Bemittelt *adj.* zámožný, mohovitý.

Bemme *f.* (Brotſchnitte) krajíc *m.*, skyva chleba; Bemmchen *n.* krajíček, skývinka.

Bemogeln, bemuſſeln oklamati, ošidíti, ošáliti, ošuliti někoho.

Bemoost *adj.* mechem porostlý, mechovatý (omšený, obemšený). [nouti.

Bemörteln (eine Wand) maltou ovrh-

Bemüh-en einen zaneprázdniti, obtěžovati; sich —en, —t ſein um etwas, für jmd. snažiti se, vynasnažiti se, (-ovati se), přičiniti se o něco; —ung *f.* přičinění, snažení *n.*, snaha *f.*, namahání *n.*; B. (als Zuſtand) usilovnost, snažnost *f.*

Bemüſſig-en donutiti, přinutiti (přimusiti); —t ſein, a, o, ý.

Ben *m.* (hebr.) syn *m.*

Benachbart *adj.* sousední, vedlejší, okolní, blízký; —e Glieder einer Reihe vedlejší členy *pl.*

Benachrichtig-en einen von etwas zpraviti koho o čem, uvědomiti koho, zprávu n. vědomost dáti; —ung *f.* zpráva *f.*, uvědomení *n.*, návěští *n.*; —ungsbrief *m.* návěstný list.

Benachteilig-en einen škoditi, ubližovati komu n. čemu; zkracovati koho; —ung *f.* zkracování *n.*

Benageln hřebíky zatlouci, přibíti, pobíti. [dati.

Benagen etw. okousati, obhryzti, ohlo-

Benähen etwas ošíti, obšíti něco.

Benamen, benamſen *v.* Benennen.

Benannt *adj.* jmenovaný, pojmenovaný.

Benarb-en zmozoliti; zjizviti; —t *adj.* jizvami pokrytý. [fz. dvojpádný.

Benarde *f.* (fr.) zámek francouzský,

Benaschen (eine Speiſe) omlsati,

Benässen *v.* Benetzen. [smlsati.

Bendel *v.* Bändel.

Bene *adv.* (lt.) dobře; einem ein B. antun udělati (přistrojiti) někomu bene, udělati komu dobrý den.

Benebeln mlhou naplniti, mlhou zastíniti; omráčiti; zamračiti; ſich b. fig. ochmeliti se, opiti se; benebelt nachmelen, a, o, ý.

Benebſt *adv.* (Kanzleiſpr.) *v.* Nebſt.

Benedeien etw., benedizieren (lt. *benedicere*) žehnati, požehnati, blahoslaviti; gebenedeit požehnaný.

Benediktenkraut *n.* kuklík *m. Geum.*

Benediktiner *m.* benediktin *m.* (mnich); —in *f.* benediktinka *f.*; —kloſter *n.* benediktinský klášter; —liſör *m.* (*Benedictine*) benediktinka *f.*; —orden *m.* benediktinský řád. [blahoslavení *n.*

Benediktion (lt.) žehnání, požehnání,

Benefiz *f. et n.* (lt.-fr.) eines Schauſpielers příjem *m.* (z divadelního představení); lira ve prospěch některého herce; —enz *f.* (fr.) dobročinnost *f.*; —iant, —iar, —iat (-en) *m.* beneficiát *m.*, obročník *m.* (požívatel obroční); —ium *n.* (lt.) dobrodiní *n.*; 2. duchovní obroční; —veranſtaltung *f.* (Theat.) představení ve prospěch herce (herečky).

Benehmen einem etwas vzíti, odníti, odejmouti; odvrátiti; die Hoffnung b. naděje zbaviti; ſich b. gegen jmd. míti se k někomu, chovati se, zachovati se k někomu, počínati sobě při kom; nach der Gerichtsordnung ſich b. chovati se, zachovávati se dle řádu soudního; ſich wornach zu b. wiſſen věděti čím se spravovati, v. jak se zachovati; B. *n.* chování, počínání *n.*; zum weitern B. k dalšímu (v nějaké věci) zachování; aby věděl, čím se spravovati.

Beneiden einen (um etwas) záviděti komu; —swert *adj.* záviděnídodný.

Benenn-en etw. od. einen jmenovati, pojmenovati, nazvati; vyjmenovati; namentlich b. pojmenovati ze jména; —ung *f.* jmeno *n.*, pojmenování, nazvání *n.*; auf gleiche B. (auf gleichen Nenner) bringen (math.) ve stejné jmeno n. v též jmeno uvesti, stejnojmenné učiniti; —ungsgrund *m.* důvod pojmenování. [vatost *f.*

Benervung *f.* (bot.) žilnatost *f.*, žilo-

Benetz-en etwas ovlažiti, navlažiti, svlažiti, skropiti; smočiti; —ung *f.* navlažení, svlažení *n.* [nost *f.*

Benevolenz *f.* (lt.) přízeň *f.*, náklon-

Bengal-in *n.* (Zeug) bengalin *m.*; —iſches Feuer bengalský oheň, bengál *m.*

Bengel (-s, unv. M.) *m.* kyj *m.*, klacek *m.*, sochor *m.*, obušek *m.*; 2. (Tw.) *v.* Preßbengel; 3. B. (grober Menſch) klacek *m.*, halama *m.*, hulvát *m.*; —haft *adj.* hulvatský, klackovitý; —haftigkeit *f.* hulvátství *n.*; —n (Hund) psu klacek uvázati.

Benjaminbaum *m.* *v.* Benzoebaum.
Benne *f.* košatina *f.* (na vůz); vergl. Behner.
Benommenheit *f.* skleslost *f.*
Benötig-en einer Sache potřebovati, zapotřebí míti čeho; —t potřebný.
Bensäure *f.* kyselina benová.
Benschen, bentſchen (jüd.) žehnati *v.*
Benummern očíslovati. [Benedeien.
Benutz-en, benützen etwas užiti něčeho, užívati, používati, upotřebiti, potřebovati něčeho; —ung *f.* užití *n.*, užívání *n.*; těžení *n.*, požitek, užitek *m.*
Benzin *n.* (chem.) benzin *m.*
Benzoe *f.* benzoe *n.*; —baum *m.* *Stirax Benzoin* benzovník *m.*, styrač benzoin; —lorbeer *m.* *Laurus Benzoin* vavřín benzoe, benzovník *m.*; —ſaure Salze *pl.* benzovany *pl.*; —ſäure *f.* kyselina benzová.
Benzoyl *n.* (chem.) benzoyl *m.*; —oxyd *n.* kysličník benzoyličitý.
Beobacht-en etw. pozorovati něco; všímati si čeho; (Vorſchriften ꝛc.) b. šetřiti čeho; plniti, zachovati něco; Rückſicht b. zření *n.* zřetel *n.* ohled míti k něčemu; —er *m.* pozorovatel *m.*; —ung *f.* pozorování *n.*; 2. zřetel *m.*, ohled *m.*
Beobachtungs- pozorovací; —fehler *m.* vada *n.* nedostatek pozorování *n.* v pozorování, chyba při pozorování, vadné pozorování; —gabe *f.* dar pozorovací; —geiſt *m.* pozorovací duch; —korps *n.* (milit.) pozorovací sbor; —ort *m.* pozorovna *f.*; rozhledna *f.*; —poſten *m.* pozorovací stanice.
Beobdachen pod střechu připraviti, střechou chrániti. **Beohrt** ušatý.
Beölen olejem namazati *n.* natříti.
Beordern nařídíti, přikázati, ustanoviti; einen nach einem Orte b., zu jmd. b. přikázati, vyslati koho kam.
Bepacken naváželi, naložiti; obtížiti.
Bepanzer-n obrniti, v brnění obleci; ein Schiff b. pancířem obložiti; —t obrněný, brnitý.
Beperlt *adj.* perlami okrášlený.
Beplatzen kolů zatlouci, nabiti, nabíjeti.
Bepflanz-en rostlinami osázeti; nasázeti, vysázeti; —ung *f.* vysázení, nasázení, posázení *n.* (stromovím).
Bepflastern vydláždíti něco.
Bepflügen zorati. [smolou zaliti.
Bepichen etw. vysmoliti, zasmoliti,
Bepissen etw. pomočiti, poscati.
Bepolstern etw. vypolštářovati co.
Bepudern etw. napudrovati něco.
Bequartier-en jmd., einen Ort ubytovati vojsko u koho, někde; —ung *f.* ubytování *n.*
Bequartierungs-fond *m.* ubytovací fond; —gebühr *f.* poplatek za ubytování; —kommiſſär *m.* ubytovací komisař.
Bequem *adj.* pohodlný, příhodný, příležitý; b., gemächlich volný, povolný, vhodný; —en rozhostiti, přiměřiti; ſich einem b. říditi se, spravovati se, chovati se dle koho; podvoliti se komu; —lich *adj.* pohodlný; *v.* Bequem; —lichkeit *f.* pohodlí *n.*, pohodlnost *f.*; vý-
Bequicken portutiti. [hoda *f.*
Berahmen rámem obložiti, dáti do rámu, dáti za rám.
Berain-en (ein Feld) omeziti (pole), mezníky označiti; —ung *f.* omezení *n.*, obchůzka mezí.
Beränd-eln vykrojovati; vroubkovati; —en, —ern obroubiti, obroubu opatřiti.
Berapp (=s) *m.* ovrh zdi; —en (eine Mauer) ovrhnouti zeď.
Berasen odrniti, drnem obložiti; mſ. drnem obrošti.
Beraspeln rašplí ohladiti, orašplovati.
Berat *m.* (türk.) berat *m.* (výsadní list).
Berat-en einen poraditi komu; etw. b. raditi se o něčem; ſich b. raditi se, poraditi se, uraditi se s kým, radu vzíti, rokovati s kým; Gott —e dich! naděl Pán Bůh! b. *adj.*; wohl, übel b. ſein dobře, zle v něčem opatřen býti; —ene Kinder *pl.* děti odbyté, podělené, zaopatřené; —end *adj.* poradný; =e Stimme poradný hlas; =es Inſtitut poradný ústav; —enden Einfluß auf etw. ausüben svou poradou v něčem působiti; —er *m.* poradník *m.*; 2. opatrovník *m.*; —ſchlagen rokovati, raditi se o něčem, něco v potazu míti; ſich mit einem b. raditi se, poraditi se. s kým, uraditi se s kým, rokovati s někým o čem; —ſchlagung *f.* porada *m.*, rokování *n.*; etw. in B. nehmen něco vziti v potaz; —ſchlagungs-protokoll *n.* protokol poradní; —ung *f.* rada *f.*, porada *f.*, radění, razení, uradění *n.*, rokování *n.*; etw. in B. ziehen něco vziti v poradu; B. der Kinder odbytí, zaopatření *n.*; odbytné, výbytné *n.*
Beratungs- poradný; —gegenſtand *m.* poradná věc; —kammer *f.* poradná komora; —zimmer *n.* poradná světnice.
Beraub-en jmd. (einer Sache) oloupiti koho, obrati koho; ein Grab b. vyloupiti hrob; —ung *f.* oloupení *n.*, vyloupení *n.*; B. eines Grabes vyloupení hrobu. [říti; učaditi, začaditi.
Beräuchern etw. podkouřiti, vykou-
Beraucht učazený.
Berausch-en opíti, opojiti, ochmeliti; ſich b. zpíti se, opíti se, podnapiti se; —t zpilý, ochmelený, podnapilý; —ung *f.* podnapilost *f.* [šťalovina *f.*
Berberin *n.* (chem.) berberin *m.*, dři-
Berberis *f.* (oh. M.), —baum, —ſtrauch *m.* (Berberitze *f.*, Berbiß *f.*) dřišťál *m.*, dráč *m.* (trní bílé); —beere *f.* dřišťalice (dřeštělice) *f.*, dřišťalka *f.*
Berdangewehr *n.* berdánka *f.*
Berden mh. (vlt.) *v.* Gebärden.
Berechn-en etw. spočísti, vypočísti, rozpočísti; -počítati; účtovati; vyměřiti, rozměřiti; etwas zu Gelde b. spočísti něco v penězích; der —ete Betrag suma vypočtená, vyměřená; ſich mit jmd. b. s někým se vyrovnati; —ung *f.* počet, účet, rozpočet *m.*, účtování *n.*; approximative B. přibližný součet *m.*, přibližné sečtení; —ungskommiſſion *f.* účtovací komise.

Berechtig-en jmd. zu etw. oprávniti, právo dáti někomu k něčemu; právo komu uděliti, propůjčiti; právem nadati, právem opatřiti; —t oprávněný; b. ſein oprávněn býti; eine eigens —te Perſon osoba k něčemu zvláště oprávněná; —ung *f.* oprávnění *n.*; oprávněnost *f.*

Bered-en einen zu etwas namluviti, přemluviti, navesti; 2. einen b. někoho pomlouvati, oklepávati; 3. b. říkati nad čím, zařikávati něco; ſich b. mit einem smluviti se, umluviti se, umlouvati se, usnesti se; —ſam, beredt *adj.* výmluvný, výřečný; —ſamkeit *f.* výmluvnost *f.*; —ung *f.* namluvení, přemluvení *n.*, navedení *n.*, řávod *m.*

Beregen etw. zmíniti se o čem, připomenouti co; beregt dotčený.

Beregnet werden zmoknouti (v dešti).

Bereich (-s, ob. M.) *m.* (*n.*) obor *m.*

Bereicher-n einen obohatiti někoho; ſich b. obohatiti se, zbohatnouti; —ung *f.* obohacení *n.*; 2. zbohatnutí *n.*

Bereifen zobručiti, obruči opatřiti; 2. ojíniti; bereift jiním pokrytý.

Bereinigen dočista uvesti.

Bereiſen (den Kreis) jezditi n. objížděti po kraji, projíti, projeti, procestovati, proputovati (kraj).

Bereisern einen Meſſer (b. Köhl.) pokryti klestem, chvojiti.

Bereisung *f.* (des Kreiſes) objížďka *f.* (po kraji), objezd *m.*

Bereisungs-bericht *m.* zpráva o objížďce; —koſten *pl.* objezdné *n.*

Bereit (zu etw.) *adj.* hotov, připraven, přichystán, přihotoven, volný; b. ſein hotov býti; etw. b. halten něco pohotově míti n. chovati; —en etwas přihotoviti, připraviti, přistrojiti, přichystati něco; 2. b. (zu Pferde) zjezditi; das Pferd b. objezditi, objížděti (koně); —er *m.* strůjce *m.*, chystač *m.*; 2. B. (von Pferden) objezdný, pojezdný *m.*

Bereits *adv.* už (již) *v.* Schon.

Bereitſchaft *f.* hotovost *f.*, přihotovenost *f.* (pohotov *m.*); etw. in B. halten *v.* Bereit halten; —ſtuß *m.* (mil.) vojenská pohotovost.

Bereitſtellen připraviti, uchystati.

Bereitung *f.* hotovení *n.*, strojení *n.*, připravení, -ování *n.*; příprava, úprava *f.*; —sart *f.* způsob přípravy.

Bereitwillig *adj.* ochotný, volný; *adv.* ochotně; —keit *f.* ochotnost *f.*, ochota *f.*

Berenn-en harcovati; oběhnouti; ztéci; eine Stadt b. útok učiniti na město; —ung *f.* (einer Stadt) útok (na město).

Bereu-en etw. želeti, litovati, pykati čeho; ſpät b. fig. pozdě bycha honiti; —enswert *adj.* politování hodný; —ung *f.* želení, politování *n.*

Berg (-es, M. -e) *m.* hora *f.*, vrch *m.*, chlum *m.*; über alle —e přes hory a doly; —ab *adv.* s vrchu dolů, shory, shora; s kopce; —abhang *m.* svah *m.*, stráň *f.*, sráz *f.*, úboč *f.*

Bergamotte *f.*, —birn *f.* pergamotka, bergamka *f.*

Bergamt *n.* horní úřad, baňský úřad; —buch *n.* kniha horního úřadu; —kanzlei *f.* kancelář horního úřadu.

Berg-an *adv.* vzhůru, nahoru, do vrchu, k vrchu, do kopce; —arbeit *f.* horní dílo; —arbeiter *m.* horkop, rudokop *m.*, horník *m.*; horní dělník; —art *f.* hornina *f.*; 2. způsob horní; —auf *v.* Bergan; —aufzug *m.* hornický průvod.

Bergbau *m.* hornictví, rudnictví, havířství *n.* (rudokopství *n.*, horní dílo, dělání hor; dobývání rud); —angelegenheit *f.* horní věc; —berechtigung *f.* právo k dělání hor; —betrieb *m.* těžení *n.*, dělaní hor, horní dílo; —entität *f.* věc horní, horní zboží; —gewerbe *n.* horní živnost, ž. hornická; —koſten *pl.* horní náklad; —kunſt *f.* hornické, havířské umění; —luſtig *adj.* podnikavý v hornictví; —projekt *n.* horní podnik; horní předmět; —verbot *n.* obstávka díla horního.

Berg-beamte *m.* horní úředník; —bedarf *m.* horní potřeba; —behörde *f.* horní úřad; —belehnung *f.* horní propůjčka; —betrieb *m. v.* Bergbaubetrieb; —blau *n.* horská modř, holubec *m.*; —bohrer *m.* nebozez horní n. zemní; —buch *n.* horní kniha; —buchführer *m.* horní knihovní, (kn. při soudu horním); horní knihvedoucí; —dienſt *m.* (Weinb.) povinnost vinohradská; —dicyter *n.* (math.) horské n. přikloněné prohleditko.

Bergegeld *n.*, Bergelohn *m.* přechovné, schovné *n.*; 2. schranné *n.*

Bergeisen *n.* železko *n.*, železce (hornické) *n.*

Bergel, Bergchen *n.* kopeček *m.*

Bergen etw. skrýti, skrývati, ukrývati, tajiti, schovati; uchrániti, zachrániti.

Berg-ente *f.* kaholka *f. Anas marila.*

Bergère *f.* (fr.) pastýřka *f.*; 2. lenoška *f.*, křeslo *n.*; 3. ženský čepec.

Bergerecht *n.* pobřežní právo.

Berg-erfordernis *n.* horní potřeba; —eſel *m.* oslák *m.*, divoký osel *Onager*; —fabrikenwerk *n.* horní továrna; —fabrikenwerksarbeiter *m.* dělník v horních továrnách; —fach *n.* (ob. M.) obor hornický; hornictví *n.*; —fahrt *f.* plavba proti proudu, proti vodě; plavba nahoru; —fall *m.* strž horská; 2. (ment.) strž dolu; —fertig *adj.* zmořený, sešlý při horách; —feſte *f.* horská tvrz; —feſtung *f.* horská pevnost; —fett *n.* zemský n. horní klejt; —fink *m.* jikavec *m. Fringilla montifringilla*; —flache *f.* laz *m.*; —flachs *m.* horní len, záběl *m.*; —flor *m.* květ hor; —fluß *m.*, Flußſpat *m.* kazivec *m.*, tekutec *m.*; —frei *adj.* svobodný k těžení; —freie Stelle místo svobodné; ins —freie fallen připadnouti za svobodné, v moc svobodnou; —frohne *f.* horní desátek; —gebäude *n.* báně *pl. f.*, hory *pl.*; —gebet *n.* horní modlitba; —gehraude *m.* horní obyčej; —geiſt *m.* kovaříček *m.*, skalník *m.*, skalní duch, horní mužíček (šotek n. čas n. diblík z hor); —gelb *n.* horská žluť, žlutá hlinka, žlutá hrudka.

Berggericht *n.* horní soud; baňský soud; —**sbarkeit** *f.* soudní moc horní; —**sbuch** *n.* kniha horního soudu; —**sjubstitut** *m.* náměstek horního soudce; —**sjubstitution** *f.* náměstenství soudu horního, horní substituce.

Berg-geschworener *m.* horní přísežný; —**gesetz** *n.* horní zákon; —**gesinde** *n.* horní čeleď, horní čeládka, h. chasa; —**geistern** *n. v.* Berggeist; —**gewerke** *m.* nákladník horní, horní těžař; —**gezähe**, —**gezeuge** *n.* horní nádobí; —**gold** *n.* horní zlato; —**grün** *n.* horská zeleň; —**häufling** *m.* jiřice horní *Fringilla montium*; —**hart** *adj.* (Schlacke) netavný, nedotavný, neroztavný; —**harz** *n. v.* Bergfett; —**hauer**, —**hauer** *m.* havíř *m.*, rudokop, kovkop, horkop *m.*; —**hauptmann** *m.* horní n. baňský hejtman; —**hauptmannschaft** *f.* horní n. baňské hejtmanství; —**haus** *n.*, —**hütte** *f.* kovna *f.*, cech *m.*; —**herr** *m.* horní pán; —**hoch** *adj.* vysoký jako hora (chlap jako hora); —**hoheit** *f.* zeměpanské právo baňské; —**huhn** *n.* jeřábek *m.*, tetřev hnědý *Tetrao bonasia*.

Bergig *adj.* hornatý.

Berg-junge *m.* chlapec horní; —**kalk** *m.* horský vápenec; —**kamm** *m.* brdo *n.*, hřeben hory; —**kappe** *f.* havířská čapka, havířská kápě; —**karren** *m.* kolečko horníčké (půra *f.*); —**kette** *f.* horské pásmo, pořadí hor, pohoří *n.*; —**kiefer** *f.* kosodřevina *f.*, kleč *f. Pinus humilis*; —**kleidung** *f.* hornický oděv; —**knappe** *m.* horník *m.*, rudník *m.*; —**knappschaft** *f.* horní bratrstvo, h. pořádek, hornictvo *n.*; —**kobold** *m. v.* Berggeist; —**kommissär** *m.* baňský komisař; —**krankheit** *f.* (med.) nemoc pohorská (*Mal di Puna*); —**kreide** *f.* horní křída; —**krystall** *m.* křišťál horský, prohleden *m.*, prohledeň *f.*; —**kübel** *m.* okov *m.* (kbelík *m.*); —**kundig** *adj.* znalý hor; —**kupfer** *n. n.* ryzá měď; —**lachter** *f.* látro horní, l. horské; —**land** *n.* hornatina *f.*, vrchovina *f.*; —**laubvogel** *m.* budníček horní *Sylvia montana*; —**leder** *n.* podřitek *m.*; —**lehen** *n.* horní propůjčka; —**lehenschaft** *f.* horní nájem; —**lein** *n.* hůrka *f.*, vršík, vršíček *m.*; —**leute** *pl.* hornici *pl. m.*; —**mann** *m.* horník *m.*, kovkop *m.*, havíř *m.*; 2. horák *m.*; —**männchen** *n.* horní mužíček, skalník *m.*; *v.* Berggeist; —**männisch** *adj.* hornický, havířský.

Bergmanns-sprache *f.* hornická mluva; —**taube** *f.* kabela *f.*; —**welt** *n.* hornice, havířka *f.*; —**wort** *n.* hornické slovo.

Berg-material *n.* horní potřeby *pl.*; —**mauer** *f.* taras *m.*; —**maus** *f.* svišť *m.*, popelice *f. Arctomys alpina, A. marmota* (Murmeltier); —**meister** *m.* hormistr *m.*; nadhorní *m.*, horní správce; —**nymphe** *f.* horní víla; —**öl** *n.* kamenný olej; —**ordnung** *f.* horní řád; —**predigt** *f.* horní kázaní, baňské kázaní; 2. (bibl.) kázaní horské, káz. na hoře; —**probierer** *m.* baňský průbíř; —**profil** *n.* průřez *m.* (vrchu); —**quelle** *f.* horský pramen; —**rat** *m.* horní rada, baňský rada; —**rechnung** *f.* horní účty *pl.*; —**recht** *n.* horní právo, baňské právo; (Weinb.) právo vinohradské, pr. hor vinicných; —**regal** *n.* horní regál; —**reihe** *f. v.* Bergfette; —**richter** *m.* horní soudce, baňský sudí; —**rot** *n.* rudka, hrudka obecná (červená hlínka); —**rücken** *m.* hřbet, hřeben hory; —**sache** *f.* věc horní, hornická; —**saft** *m.* prýštenina *f.*; —**salz** *n.* kamenná sůl, skalní sůl; —**schlag** *m.* horská paseka; —**schloß** *n.* horský zámek; —**schlucht** *f.* úžlabí *n.*, úžlabina *f.*; —**schlupf**, —**schlüpf** *m.* horská strž, výkluz *m.*; —**schmied** *m.* horní kovář; —**schoppe** *m.* konšel horní; —**schreiber** *m.* písař horní; baňský písař; —**schule** *f.* hornická škola; —**segen** *m.* zasazovač *m.*; —**stadel** *n.* horní stádlo; —**stadt** *f.* horní město, baňské město; —**sturz** *m.* sesutí hory; horská strž; —**sucht** *f.* hornické úbytě *pl.*; —**system** *n.* horstvo *n.*; —**teer** *m.* nafta *f.*, zemský klejt; —**teil** *m.* horní díl; —**tracht** *f.* hornický kroj; 2. horský kroj.

Bergung *f.* chování, uschování *n.*; skrytí *n.*, ukrytí *n.*

Berg-unter *adv. v.* Bergab; —**verständig** *adj.* znalý hor; —**verständiger** *m.* znalec hornictví; —**verwalter** *m.* správce hor, horní správce; —**volk** *n.* hornický lid; 2. horský lid; —**wachs** *n.* smolový klejt.

Bergwerk *n.* hory, doly *pl.*, báně *pl. f.*, rudné n. krušné doly, rudníky *pl. m.*; dílo horní; —**anteil** *m.* horní podíl, —**produkte** *pl.* baňské výtěžky; —**produktenverschleißdirektion** *f.* ředitelství prodeje horních výtěžků; —**steuer** *f.* horní berně, horní daň.

Berg-wesen *n.* hornictví, rudnictví *n.*; —**wissenschaft** *f.* havířská nauka, věda hornická, hornictví *n.*; —**zehnt** *m.* horní desátek; —**zeichnung** *f.* (geom.) výkres vrchu; —**zeug** *n.* dolové nádobí, hornické nád.; —**zinn** *n.* horní cín; —**zug** *m.* pohoří *n.*

Bericht (-es, M. -e) *m.* zpráva *f.*; (Hdl.) návěští *n.*; B. erstatten dáti n. podati zprávu, zpraviti koho o něčem; Valuta nach B. hodnota dle návěští, dle zprávy; B. (Vortrag) přednáška *f.*; —**en** (einem über etwas) uvědomiti koho, zprávu dáti, oznámiti; —**ender Brief** návěstný list; —**erstatter** *m.* zpravodaj, zpravoděj *m.*, přednašeč *m.*; —**erstattung** *f.* podání zprávy.

Berichtig-en *etw.* opraviti, napraviti, spraviti; upr. něco; 2. zaplatiti, zapraviti; —**ung** *f.* opravení, napravení, spravení, opravení *n.*; 2. zapravení *n.*, zaplacení *n.*

Berichtlich *adv.* spůsobem zprávy, ve spůsobě zprávy, jako zpráva; die Anzeige b. erstatten dáti oznámení spůsobem zprávy; sich b. an Jemanden wenden uchýliti se, obrátiti se k někomu o pomoc, dáti mu zprávu; —**beilage** *f.* příloha zprávy; pl. ke zprávě připojena, př. se zprávou předložená; —**schreiben** *n.* návěstný list.

Berlechen etw. přivoněti, přičichnouti k čemu, očuchati něco.

Berlef-eln, —en žlábkovati.

Berlesein svlažovati.

Berlitt (-es, M. -e) *m.* újezd *m.*, pojezdný okres, okres pojezdného; —en *adj.* jízdný, jezdecký; -e Wache jízdná stráž; -e Mannſchaft jezdectvo *n.*

Berkan (-s, M. -e) *m.* perkán *m.* (látka). |*f.* (kočár).

Berline *f.* (Berliner Wagen) berlinka

Berlicke-berlocke! (fr.) *int.* čary máry fuk! |modř, *rus.* berlínka *f.*

Berlinerblau *n.* pruská n. berlínská

Berme *f.* (Fortifik.) odval *m.*

Bernhardiner (-s, unv. M.), —mönch *m.* bernardin (mnich) *m.*; 2. (Hund) bernardin *m.* (pes); —kloſter *n.* bernardinský klášter; —nonne *f.* bernardinka *f.*; —orden *m.* bernardinský řád.

Bernikelgans *f.* brněška (husa) *f.* *Anas* (*Anser*) *bernicla.*

Bernſtein (-es, oh. M.) *m.* jantar *m.*; —ähnlich *adj.* jantarovitý; —alabaſter *m.* bílý jantar; —arbeit *f.* práce z jantaru, jantarová práce; —arbeiter, —drechsler *m.* jantarník *m.*; —en *adj.* jantarový; —fiſcher *m.* jantarník *m.*; —handel *m.* obchod s jantarem; obchod s věcmi jantarovými; —kammer *f.* komora (úřad) nad lovem jantaru; —lack *m.* jantarový lak; —ſaure *f.* kyselina jantarová; —ſaure Salze *pl.* jantarany *pl.* *m.*

Beroden (die Kartoffeln) okopávati brambory.

Berohren orákositi, zarákositi, rákosovati, rákosím vypažiti n. vyplniti.

Berosten mſ. rzí se potáhnouti, zrezovatěti. [střelec, rychlostřelec *m.*

Berſagliere *m.* (it.) střelec *m.*, ostro-

Berſch (-es) *m.*, —ling *m.* *v.* Bärſch.

Berſerker *m.* zuřivec *m.*

Berſt (-es, M. -e) *m.* puklina *f.*; —en mſ. puknouti, rozpuknouti se; protrhnouti se; vor Lachen b. smíchem puknouti, smíchy popukati; birſt! puknil! geberſten puklý; —ung *f.* puknutí *n.*; puklina *f.*

Berte *f.* portička *f.* (krajkový límeček).

Bertram *m.*, —kamille, —wurzel *f.* pertrám (peltrám) *m.*, rmen římbabový *Anthemis Pyrethrum.*

Berüchtig-en jmd. uvesti koho v zlou pověst; —t pověstný, zlopověstný, rozkřičený, vykřičený, rozhlášený; —theit *n.* pověstnost *f.*

Berücken einen obelstiti, přelstiti, oblouditi, ošidíti, omámiti někoho.

Berücksichtig-en etw. šetřiti čeho, zření n. zřetel n. ohled míti k něčemu n. na něco, ohlédati se nač; —ung *f.* ohled na něco; zření *n.*; in B. der vielfachen Verdienſte prohlédajíc k mnohonásobným zásluhám; in B. der Umſtände zřetel maje n. ohlédajíc se na okolnosti, prohlédajíc k okolnostem; —ungswürdig *adj.* povšimnutíhodný, pozoruhodný.

Berückung *f.* lapení *n.*, lapání *n.*; 2. obelstění, přelstění, omámení *n.*

Beruf (-es u. -es, M. -e) *m.* povolání *n.*; —en einen povolati; (amtl.) obeslati někoho; zu einem Amte b. k úřadu povolati; eine Verſammlung, den Reichstag b. svolati shromáždění, říšský sněm; 2. b. (beherzt) uříknouti, uhranouti koho; ſich auf etw. b. odvolávati se nač, dokládati se čeho; ſich zur zweiten Inſtanz b. (appellieren) odvolati se; ein —ender odvolavatel *m.*; —haut *n.* úročník *m.*, úročné kořeni *Anthyllis.*

Berufs-arbeit *f.* práce z povolání; —beleidigung *f.* urážka v povolání; —genoſſe *m.* spoluúčastník v povolání; —geſchaft *n.* povinné práce *pl.*; —ſtand *m.* stav dle povolání.

Berufung *f.* povolání *n.*, svolání *n.*; 2. dokládání se čeho, odvolávání se nač, doklad *m.*, doložení *n.*; 3. (jur.) odvolání *n.*

Berufungs-behörde *f.* odvolací úřad (soud); —ſchrift *n.* vztažný list; —inſtanz *f.* odvolací stolice; —ſchreiben *f.* vztažný sloupec; —recht *n.* odvolací právo, právo k odvolání; —ſchrift *f.* odvolací spis; —weg *m.* odvolací spůsob; —werber *m.* odvolávatel, odvolávající se.

Beruhen mh. auf etw. spoléhati n. spočívati na čem; zakládati se na čem; záviseti na čem; eine Sache auf ſich b. laſſen zůstaviti věc ve své míře (jak byla); upustiti od něčeho.

Beruhig-en einen spokojiti koho, upokojiti, utišiti koho; konejšiti; ſich se; von einer Sache ſich —en über Überzeugung verſchaffen přesvědčiti se o něčem k své spokojenosti; —ung *f.* spokojení, upokojení *n.*; —ungsmittel *n.* prostředek konejšivý.

Berühm-en ſich einer Sache, mit einer Sache chlubiti se, vychloubati se čím; —t *adj.* slavný, slovutný, proslulý; věhlasný; b. werden proslaviti se; —ung *f.* chlubení *n.*, vychloubání *n.*

Berühr-en etw. dotknouti se, dotýkati se čeho, zavaditi oč; eine Inſel b. přistáti na ostrově; einander b. stýkati se; scházeti se; (math.) dotýkati se; etw. b. (kurz erwähnen) připomenouti, dotknouti, podotkn. čeho, zavaditi o něco; zmíniti se o čem, narážeti nač; ſich b. dotýkati se (druh druha); Kreiſe b. ſich von innen kruh kruhu se dotýká vnitř; —ende Kurven dotýkající n. stýkající se křivky; —lig *adj.* činný; hybný, hbitý; —termaßen jak bylo dotčeno; —ung *f.* dotknutí, dotčení *n.*, styk *m.*; 2. podotknutí, připomenutí *n.*, zmínka *f.*; 3. (math.) styčnost *f.*, dotýkání *n.*; mit jmd. in B. kommen s někým ve styk přijíti, setkávati se.

Berührungs-ebene *f.* (math.) plocha dotečná, styčná; —elektrizität *f.* (phys.) elektřina dotečná, dotyková, el. dotčením vzbuzená; —fläche *f.* (bot.) břicho *n.*; —kante *f.* (math.) hrana dotečná *f.*; —kreis *m.* (math.) kruh dotečný; —linie *f.* (math.) tečka *f.*, čára tečná *f.* *v.* Tangente; —punkt *m.* styčný n. dotečný bod *m.*

Berupfen etw. oškubati. [těný.
Berußt *adj.* učazený, začazený; ukop-
Beryll *m.* (-s, M. -e) *m.* (gr.) beryl *m.*
(Edelſtein); —erde *f.*, —tumoryd *n.* berylotvar *m.*
Berzeliuslampe *f.* (chem.) berzelka *f.*, lampa Berzeliova, kahan Berzeliův.
Berzen vzdychati.
Besä-en ositi, nasiti, zasíti; —et, beſät.
Besag-e (*prp. c. gen.*) *adv.* (Kanzleiſp.) dle, podle; —en (melden) oznámiti, udati; dokázati; 2. žalovati; —er *m.* žalobník *m.*; —t dotčený, řečený; oben b. svrchu uvedený, svrchu řečený.
Besamung *f.* zasemenění *n.*; 2. samosetí *n.*
Besan (-s, M. -e) *f.* (Schiff.) záď *f.*, zad (*m.*) korábu, pozadí *n.* (bizaň *f.*); —mars *m.* koš na zadním stožáru; —maſt *m.* zadní (malý) stožár; —raa *f.* rahno na zadním stožáru; —ſegel *n.* plachta na zadním stožáru, zadní plachta *f.*
Besänftig-en etw. ulahodniti, zjemniti; einen b. uchlácholiti, upokojiti, spokojiti, udobřiti; —ende Mittel (*Sedativa*) *pl.* prostředky tišivé, pr. konejšivé (med.); —ung *f.* utišení, ukonejšení, uchlácholení, uklidnění *n.*
Besät osetý, zasetý.
Besatz (-es, M. Beſätze) *m.* lem *m.*, obruba *f.*; 2. (bot.) obústí *n.*; —teich *m.* násadný rybník *m.*; —ung *f.* (mil.) posádka *f.* [ſich b. opiti se, zpíti se.
Besaufen einen opiti, zpíti někoho; **Besäung** *f.* osetí, zasetí *n.* [hati.
Beſchaben etwas oškrábati, ostrou-
Beſchädig-en etw. porouchati něco; škodu na čem učiniti, uškoditi čemu, poškoditi, pokaziti něco; einen b. ublížiti, uškoditi komu; —er *m.* (einer Perſon) škůdce *m.*; (einer Sache) škůdce, porušitel *m.*; —ter škodující *m.*, kdo škodu trpí, komu bylo uškozeno; —ung *f.* ublížení *n.*, uškození *n.* komu; porušení čeho, poškození *n.*
Beſchaffen *adj.* způsobilý, přispůsobený, uspořádaný; wie b.? jaký, kteraký? ſo b., alſo b. takový, takové povahy; wie iſt es damit b.? co je s tím? jak se to vlastně má?; —en Umſtänden nach dle povahy (dle podstaty) okolností; 2. *verb.* b. etw. něco učiniti, bezodkladně šetření opatřiti; ſofort zu —be Erhebungen šetření, jež bez prodlení předsevziti jest; —heit *f.* stav *m.*; okolnost *f.*, jakost *f.*, povaha *f.*, způsob *m.*; B. der Umſtände povaha okolností; B. der Streitſachen povaha pře; —heitswort *n.* přídavné jméno *n. Adjectivum.*
Beſchäften etwas pažbou opatřiti.
Beſchäftig-en einen zaměstnati, zaměstnávati (koho čím); ſich b. mit etwas zaměstnávati se, obírati se, baviti se, zanášeti se čím; —ung *f.* zaměstnání *n.*, zaneprázdnění *n.*, práce *f.*; —ungsanſtalt *f.* ústav zaměstnavací, pracovna *f.*; —ungslos *adv.* bez zaměstnání, bez práce.
Beſchäl-en oloupati, vyloupati; eine Stute b. laſſen připustiti klisnu; —er *m.* (b. Meſſerſchm.) střenkář *m.*; 2. B. přípustný hřebec *m.*, pušťák *m.*; 3. B., —knecht *m.* hřebčák, hřebečník *m.* koňák *m.*; —kommiſſion *f.* hřebeční komise *f.*; B. und Remontierungskommiſſion komise hřebeční a koně dostavovací; —ſtation *f.* hřebčinská stanice, přípustná stanice *f.*; —ung *f.* připouštění klisen *n.*; —zeit *f.* přípustný čas (čas připouštění klisen).
Beſchämen jmd. zahanbiti koho.
Beſchatten etwas zastíniti, zaclonit.
Beſchau *f.* ohledání čeho, obhlídka, prohlídka *f.* (Leichenb., Obduktion obhlídka mrtvoly); —en etwas ohledati, shlídnouti něco; rozjímati o čem; —lich *adj.* rozjímavý; —ung *f.* ohlídnutí, shlídnutí, prohlížení; rozjímání, rozvažování *n.*; —zettel *m.* ohledací lístek.
Beſchehen mſ. (vlt.) *v.* Geſchehen.
Beſcheid (-es, M. -e) *m.* (amtlicher) výměr *m.*; odpověď *f.*; B. geben odpověděti, odpověď dáti komu; B. tun (im Trinken) připíti komu, poctu zavdati; —en nadělati, udělati, vykázati, vyměřiti; vor Gericht b. obeslati koho (k soudu); einer Sache ſich b. upustiti, odstoupiti od čeho; ſich b. spokojiti se, uskrom-niti se.
Beſcheiden *adj.* skromný; mírný; —heit *f.* skromnost; mírnost *f.*; —lich *adv.* skromně.
Beſcheinen *v.* Beleuchten.
Beſcheinig-en (beſcheinen) etwas písemně (listem) stvrditi, vysvědčiti něco, potvrditi něco listem; —ung *f.* písemné osvědčení n. potvrzení, p. stvrzení *n.*; 2. *v.* Empfangſchein.
Beſcheinung *f. v.* Beleuchtung.
Beſchenk-en (einen mit etwas) obdařiti, obdarovati někoho, nadati koho čím; —ter obdařený, obdarovaný; —ung *f.* obdaření, obdarování *n.*
Beſcher-en ostříhati, beicheren ostříhaný; 2. b. einem etwas obdařiti koho čím, nadělit komu čeho, obmysliti koho čím; —t obdarovaný; 2. —ung *f.* nadělení *n.*, nadílka *f.*
Beſchick-en etwas spraviti, opatřiti; jmd. b. obeslati někoho; vors Gericht b. obeslati před soud, k soudu; 3. b. opatrovati, ošetřovati, obstarávati; das Feld b. pole obdělávati; b. (Hütt.) strojiti (rudy k peci); —er *m.* obsílač, úřední posel; doručovatel *m.*; *st.* půhoněi *m.*; —ung *f.* obsílka *f.*, obeslání *n.*, 2. opatření *n.*; 3. (chem.) přísada *f.*
Beſchienen dlahami n. dlažkami opatřiti; 2. kolejemi opatřiti, koleje n. šíny položiti.
Beſchießen střílet nač; eine Feſtung b. na pevnost střílet, pevnost obíjeti, ein Gewehr b. ostřílet, obstřelovati, přistř.; b. mſ. vyrážeti na něčem; —ung *f.* střelba na město (na pevnost atd.).
Beſchiffen oplaviti, vůkol plaviti; einen Fluß b. po řece se plaviti.
Beſchimp-fen jmd. pohaněti někoho, zhaněti, ztupiti koho; —ung *f.* pohanění *n.*, potupení *n.*, potupa *f.*

Beschirm en zastíniti; štítem opatřiti; b., beſchirmen chrániti, hájiti, brániti koho, zastati se koho; —ung *f.* ochrana *f.*, zastita *f.*, hajem *u.*

Beschlafen etw. na něco se vyspati; 2. (eine Verbrechen) zlóhati

Beschlag (-es, M. Beſchläge) *m.* kování *n.*, okování *n.*, pobitem *n.*; *st.* půboj *m.*; (v. Brettern) obití *n.*, opažení prkny; B. einer Flinte kování *n.*, příkov *m.*; (chem.) nálet *m.*, oblepek *m.*, obmítka *f.*; 2. B. (ob. M.) zabavení *n.* čeho, zadržení *n.*; B. (Verlust) obstávka *f.*; B. auf etwas legen, etwas mit B. belegen zabaviti, obstavati něco; —brücke *f.* (v. Hufſchmied) kovaniště *n.*, (*st.* lisa *f.*).

Beschläge *n.* kování *n.*, příkov *m.*

Beschlagen obiti, pobiti; Räder, Pferde b. kovati, okovati; b. Zimmerm. otesati; b. pilniti, pilovati, přiluovati; (wdm.) honiti se, honcovati se; b. *adj.* kovaný, okovaný, obitý, pobitý; er ist gut b. fig. on je na ostro kován.

Beschlag-nahme *f.* zabavení *n.*; —ſcheine *f.* zabavovací stvrzenka *f.*; —taxe *f.* kovářská brasna *f.*

Beschleichen einen, plížiti se někam (k nekomu), vkrásti se někam (na nekoho); das Wild b. wdm., bitvou soulati.

Beschleunig-en etw. urychliti, -ovati něco, uspěšiti; popohnati něco; přispěti si v čem; —ende Kraft síla zrychlovací, urychl.; —t urychlený; —ung *f.* urychlování *n.*; mit möglichſter B. co možna nejdříve, co nejrychleji, co nejspěšněji.

Beſchließ-en etw. zavříti, uzavříti; 2. skončiti, dokončiti, ukončiti; 3. ustanoviti něco; (v. Kollegium) usnesti se na čem, uraditi se na čem, uzavříti neco, nález učiniti; bei ſich b. u sebe uzavříti, na něčem se ustanoviti; auf dem Reichstage wurde beſchloſſen und bewilligt na sněmě říšském bylo usneseno a povoleno; die beſchloſſene Hilfe povolená (usnešená) pomoc; beſchloſſene Güter *pl.* brzdené statky; beſchloſſener Maßen dle usnešení; —er *f.* kličnice *f.*, hospodyně *f.*

Beſchluß (-ſſes, M. Beſchlüſſe) *m.* zavření, uzavřem, zamknutí *n.*; 2. dokončení, skončení *n.*, konec *m.*; 3. (kollegialiſch) usnešení, uzavření *n.*, nález *m.*; —fähig *adj.* způsobilý usnešení; —fähigkeit *f.* způsobilost k usnešení, k uzavření nálezů; —faſſung *f.* usnesení, rozhodnutí *n.*; —unfähigkeit *f.* nespůsobilost k usnašení.

Beſchmeißen etw. pokaliti, podělati

Beſchmieren beſchmieren, beſchmutzen, pomazati, zamazati, umazati, pošpiniti, uspiniti, zašpiniti; eine Peitſche beſchmieren dáti práskadlo k biči.

Beſchneidemeſſer *n.* klešťák *m.*

Beſchneid-en ořezati, okrajeti; 2. (wdm.) obřezati; 3. Bäume b., beſchneiteln stromy klestiti, okleštiti; —er *m.* (jud.) obřezavač *m.*, obřízkář *m.*; —ung *f.* ořezání *n.*; 2. (jud.) obřezání *n.*, obřízka *f.*; —ungsbuch *n.* kniha obřízek *f.*; —ungsfeſt *n.* slavnost obřízky (*festum circumcisionis*).

Beſchneien posněžiti, zasněžiti.

Beſchnüffeln, beſchnuppern očmuchati

Beſchnüren ošněrovati, ošňůrovati

Beſchocken placení po kopách uložiti

Beſchönig-en etwas fig. omlouvati; zastírati něco; ſich b. omlouvati se; —ung *f.* omlouvání *n.*, omluva *f.*

Beſchopft (bot.) čupřinatý; chocholatý.

Beſchorf-en ſich strupem se potahnouti; ostrupatěti; —ung *f.* ostrupatěním *n.*

Beſchoßt (Wappen) zahrocený, hroty

Beſchottern (eine Straße) štěrkovati, vyštěrkovati (štěrkem posypati) silnici.

Beſchränk-en etwas obmeziti, ohraditi něco; jmd. b. obmeziti koho; 2. b. (Privilegium) určiti něco; ſich auf etwas b. obmeziti se čím, přestati na čem, —t obmezený, ohraničený; —ter Kopf fig. obmezená hlava, obmezenec *m.*; —theit *f.* obmezenost *f.*; —ung *f.* obmezení *n.*; ohražení *n.*

Beſchreib-en etwas popsati něco, *st.* vypsati; —ende *adj.* popisný, popisovací; vypisovací; zobrazující, -ovací; —ende Geometrie měřictví zobrazovací; —ung (M. -en) *f.* popsání *n.*, popis *m.*; *st.* vypsání *n.*; —ungsbogen *m.* popisný arch *m.*; —ungsbuch *n.* popisná kniha, popis *m.*

Beſchrei-en jmd. rozkřičeti koho, 2. (Verklatſch.) uříknouti koho, ubrániti koho; 3. etw. b. křičeti nad čím; B. *n.* uříknutí *n.*, ubránění *n.*; —end *adj.* uříklivý, ubraněný.

Beſchuhen v střevíce obouti; 2. einen Holzwerk b. okovati; einen Pfahl b. konec kolu okovati; Stiefel b. boty podšiti.

Beſchuldig-en jmd. viniti, obviniti koho z čeho; ein —ter obviněný *m.*; —ung *f.* obvinění *n.* [napáliti koho.

Beſchummeln einen ošáliti, ošáliti,

Beſchütten (begießen) politi, polívati; 2. (beſtreuen) osypati, posypati; 3. pohážeti.

Beſchütz-en einen opatrovati, hájiti, chrániti koho; —er *m.* ochránce *m.*, obhájce *m.*, zaštitník *m.*; —erin *f.* ochránkyně *f.*; —ung *f.* ochrana *f.*, zaštita *f.*, hajení *n.*

Beſchwägern ſich mit einem sešvakřiti se s kým. [těžkati, otěhotnití.

Beſchwängern (eine Weibsperſon) ob-

Beſchwatzen einen namluviti, natlachati komu čeho; 2. přemluviti; 3. po-

Beſchweift ocasatý. [mlouvati koho.

Beſchweißt zpocený.

Beſchwer (-es) *n.* viz.

Beſchwerde (M. -n) *f.* obtíž *f.*, potíž *f.*, obtížnost *f.*, nesnáz *f.*; 2. stížnost *f.*; 3. závada *f.*; B.- stížný, stěžovací; —führer *m.* stížnostvedoucí *m.*, stěžovatel *m.* (kdo si stěžuje); —führung

f. vedení stížnosti; —ſchrift *f.* stížný spis *m.*; stížnost *f.*; —zug *m.* vedení stížnosti.

Beschwer-en obtížiti, stížiti, zatíž. obřemeniti; einen b. stěžovati si, obtěžovati koho; wer durch eine Verfügung —t zu ſein glaubt kdo se pro něco n. něčím stížen býti domnívá; der —te Teil stižená strana; ſich wider jmd. oder wider etw. b. (beklagen) stěžovati si do něčeho, do někoho n. na někoho, stěžovati sobě na něco; ſich wider eine Erkenntnis b. stěžovati si na nález; —ender Umſtand (b. einem Verbrechen) přitěžovací okolnost *f.*; —lich *adj.* obtížný, těžký, nesnadný; omrzelý; das fällt ihm b. to je mu za těžko, —lichkeit *f.* obtížnost *f.*, nesnáze *f.*; —nis (*M.* -ſſe) *n.* (*f.*) *v.* Beſchwerde; —ung *f.* obtížení *n.*; (die Laſt) tíže *f.*, těžkost *f.*; *v.* Beſchwerde, —ungsumſtand *m. v.* Beſchwerender Umſtand.

Beschwichtig-en einen chlácholiti, uchl., konejšiti, u- koho, —ung *f.* ukonejšení, uchlácholení *n.*

Beschwör-en etwas (im eigenen Intereſſe als Partei) přisahati za něco; přisahou stvrditi, die Richtigkeit ſeiner Angabe, ſeinen Schaden b. přisahati za pravdivost svého udání, za svou škodu; die Verfaſſung b. přisahati na ústavu; beſchworene Treue věrnost přisahou stvrzená; einen b. někoho zapřisahati; ich —e dich zapřisahám tě! die Geiſter b. zaklínati duchy; —er *m* přisahající *m.*; Geiſter b. zaklínač *m.*; —ung *f.* přisahání *n.*, přísežné stvrzení *n.*, Geiſterzaklínání *n.*

Beseel-en oduševniti; fig. oživiti; —t oduševněný; oživený, nadšený, nadchnutý; —ung *f.* nadšení *n.*, nadchnutí *n.*

Besegeln plachtami opatřiti; 2. plaviti se (po moři atd.).

Besehen etw. ohlídnouti se kde; o-

Beseitig-en etwas odstraniti, ustraniti něco, odkliditi, ukliditi něco; fig. odvarovati něco; —ung *f.* odstranění *n.*, odklizení *n.*

Beselig-en blažiti, oblažiti koho; —end *adj.* blažívý, oblažující.

Besen (-s, unv. *M.*) *m.* koště, chvoště *n.*; —binder *m.* košťatář *m.*, —kraut *n.* metlovka *f. Spartium*; —ſtiel (-s, *M.* -e) *m.* držadlo u koštěte; násada u koštěte; —ſtrumpf *m.* zápruteк *m.* ometené koště

Besessen *adj.* posedlý, běsný, —heit *f.* posedlost *f.*

Besetz-en etwas osaditi; obsaditi; 2. obsednouti, osed., zased.; 3. ein Amt b. úřad (osobami) obsaditi, dosaditi, usaditi koho na úřad; eine Stadt b. obsaditi město (vojskem), posádku položiti n. dáti do města; einen Platz b. místo obsaditi, mit Bäumen b. stromy vysázeti, posaziti; ein Feld mit Pflanzen b. posaziti, vysázeti pole rostlinami, eine Stelle mit einer Ziffer b. obsaditi, osaditi, vyplniti místo cifrou, mit Banden b. vyložiti, obložiti stuhami, opentliti, oblemovati; —te Stelle místo obsazené; —ung *f.* obsazení, obsazování *n.*; 2. obsázka *f.*, obložení *n.*; 3. B. eines Amtes obsazení úřadu, dosazení na úřad; —ungsvorſchlag *m.* dosazovací návrh *m.*

Besetzen etw., jmd. vzdychati nad

Besichtig-en etw. shlídnouti, spatřiti něco, přihlédnouti k čemu; ohledati něco; obezříti něco; eine Ware b. ohledati zboží; —er *m.* ohledatel *m.*; —ung *f.* shlídnutí, spatření *n.*; ohledání čeho; obhlídka *f.*; B. neuerbauter Häuſer ohledání nových domů; —ungsrecht *n.* právo ohledavací.

Besiegeln etwas zpečetiti; zapečititi.

Besieg-en einen přemoci koho, překonati koho, zvítěziti nad kým; —er *m.* vítěz *m.*; —ter *m.* přemožený.

Besilbern etwas postříbřiti.

Besing-en jmd., etwas opěvati, písni velebiti koho, zpívati o kom; —ung *f.* opěvání *n.*

Besinn-en ſich (auf etw.) vzpomenouti si, vzpomínati si, rozpomenouti se na něco; upamatovati se nač; vzpamatovati se; ſich eines andern b. rozmysliti si, rozmysliti se; přemýšleti, rozjímati o čem; —ung *f.* vzpomenutí *n.*, rozpomenutí *n.*, vzpomínání, rozpomínání, upamatování, vzpamat.; bei B. ſein při paměti býti; nicht bei B. ſein býti bez sebe, nebýti při smyslech; die B. verlieren smyslů pozbyti, paměti pozbyti; zur B. kommen *v.* ſich beſinnen; —ungskraft *f.* paměť *f.*, duchapřítomnost *f.*; —ungslos *adv.* bez paměti, bez sebe; bez smyslů, b. liegen ležeti bez sebe, bez paměti.

Besitz (-es, oh. *M.*) *m.* držení *n.*, držba *f.*; in B. nehmen uvázati se več, něco v držení vzíti; opanovati co; im —e einer Sache ſein držeti něco, v držení něčeho býti; B. držebnost *f.*; —anfall *m.* držební nápad, nápad držebnosti na koho; —anſchreibung *f.* držební zápis, zápis držebnosti.

Besitz-en etw. držeti něco, v držení čeho býti (míti něco); ein Gut, einen Grund b. držeti statek, pozemek; eine Fähigkeit b. způsobilost míti k něčemu; —er *m.* držitel *m.*

Besitz-ergreifung *f.* uvázání-se v něco; —fähigkeit *f.* způsobilost k držení, sp. k držbě; —ſtätes Fürwort místojmeno přisvojovací; —nahme *f.*, —nehmung *f.* uvázání se več (v držbu), vzetí, ujmutí něčeho (věci) v držení; —recht *n.* držební právo, právo k držení; —ſtand *m.* držebnost *f.*; stav držebnosti; —ſtörung *f.* rušení držebnosti, rušení držby; —ſtörungsklage *f.* žaloba pro rušení držby; —ſtreitigkeit *f.* spor neb pře o držení, spor o držebnost; —tum *n.* držebnost *f.*; —ung *f.* držebnost, majetnost *f.*, usedlost *f.*; große B. država *f.*; —veränderung *f.* změna v držení, z. v držebnosti; —verhältnis *n.* poměr držebnosti, p. v držebnosti; —werber *m.* kdo se uchází o držení věci nějaké, uchazeč o držení věci.

Besmer *m.* přezimen *m.* (váha).

Besoffen *adj.* opilý; —heit *f.* opilost *f.*
Besohlen podraziti boty.
Besold-en jmd. platiti komu za službu, platiti službu n. služné; platiti mzdu; —ung *f.* placení služby; 2. služné *n.* (plat *m*).
Besoldungs-abzug *m.* srážka se služného; —ausweis *m.*, —etat *m.* výkaz, přehled, rozvrh služného, —kategorie *f.* třída služného; —ſtand *f.* stav služného; —übergebühr *f.* přeplatek služného, přeplacené služné, služné nad náležitost n. mimo náležitost vybrané n. vydané; —verſchuß *m.* záloha na služné.
Besonder, ddd. —e *adj.* zvláštní; obzvláštní, jednotlivý; nichts —es nic zvláštního; —heit *f.* zvláštnost *f.*
Besonders *adj.* zvláště; obzvláště; b., abgeſondert různo, porůznu; b., vorzüglich především, obzvláště.
Besonnen *adj.* rozvážlivý, rozvážný, rozmyslný; -heit -ost.
Besonnt *adv.* na výsluní.
Besorg-en etwas obstarávati něco, starati se, postarati se oč; míti co na starosti; pečovati oč; opatřiti něco; zjednati něco; eine Wirtſchaft, ein Geſchäft b. obstarávati hospodářství, práci; die Güter b. pečovati o statky; eine Zuſtellung durch jmd. b. dodání někým opatřiti; die Minderjährigen oder ihr Vermögen b. opatrovati nezletilé děti a jejich statek; 2. b. obávati se, strachovati se čeho; —lich *adj.* starostlivý, pečlivý; čeho lze (jest) se obávati; —lichkeit *f.* starostlivost *f.*; —nis (M. -ſſe) *f.* starost *f.*, starostlivost *f.*, péče *f.*; obava *f.*, obávání *n.*; —ungserregend *adj.* budící obavy.
Besorgt *adj.* pečliv; b. ſein für etw. starost míti, úzkostlivě starati se o něco, pečovati o něco; —heit *f.* péče *f.*, starost *f.* **Besorgung** *f.* obstarávání *n.*
Bespannung *f.* zápřež *f.*, potah *m.*
Bespeien etwas popliti, poplivati, zuplivati něco; ſich b. podáviti se, pobliti se, vrhnouti.
Bespicken vyslaniti, slaninou potáhnouti, vyšpikovati; fig. ſich b. obohatiti se z čeho, ob. se od čeho.
Bespiegeln zrcadly opatřiti, vyzrcadliti; ſich b. vzhlížeti se v zrcadle.
Bespinnen spřádati.
Bespornt *adv.* v ostruhách, s ostruhami; geſtiefelt und b. v botách a ostruhách.
Bespötteln etw. vtipkovati o čem.
Bespotten etwas posmívati se čemu, úsměšky si tropiti z čeho.
Besprech-en etwas pohovořiti, rozmlouvati o čem, jednati, pojednati o čem; eine Ware b. zamluviti sobě, objednati zboží; 2. b., bezaubern uříknouti koho; ſich b. (mit einem über etwas) rozmlouvati, porokovati s kým; der beſprochene Gegenſtand věc, o níž mluveno; —ung *f.* rozmluva *f.*
Besprenge-n etw. pokropiti, skropiti; postříkati, zastříkati něco; —ung *f.* kropení, pokropení, vykropení, skropení *n.*
Bespringen skočiti nač; b. (von Tieren) připouštěti se, běhati se.
Bespritzen postříkati, zastříkati, pokropiti, pocákati něco.
Bespucken etw. poplivati něco.
Bespülen etw. omývati, oplachováti.
Besser (ddd. —e) *adj.* lepší; ſich eines —en beſinnen lépe se rozmysliti; b. *adv.* lépe, líp.
Besser-n etw. od. einen lepšiti, polepšiti, zlepšiti; b., ausbeſſern opraviti, napraviti; ſich b. lepšiti se, polepšiti se; opraviti se; der Kranke hat ſich gebeſſert nemocnému jest lépe, vede se lépe, nemocnému se ulehčilo, odlehlo mu; —ung *f.* zlepšení, polepšení *n.*; B., Ausbeſſerung napravení, opravení *n.*, oprava, náprava *f.*; moraliſche B. polepšení *n.*; (eines Kranken) odlehčení B. hoffen naditi se polepšení.
Besserungs-anstalt *f.* polepšovna *f.*, —fähig *adj.* co se dá zlepšiti; polepšitelný; —haus *n.* polepšovna *f.* v. Beſſerungsanſtalt; —mittel *n.* polepšovací prostředek, polepšovadlo, lepšidlo *n.*
Best (ddd. —e) *adj.* nejlepší; am —en, zum —en nejlépe, co nejlépe; zum —en der Armen ve prospěch chudých; einen zu —en haben z někoho si žerty tropiti, někoho za blázna míti; etw. zum —en geben dáti něco napospol; pro všeobecnost poskytnouti; das —e dobré *n.*; der erſte beſte ledakdos, kdokoliv (první, kdo se nahodí); mein —er! můj zlatý! můj drahý!
Bestall-en jmd. v úřad koho uvesti, službu komu opatřiti; —ung *f.* usazení *n.*, uvedení v úřad; 2. plat *m.*, mzda *f.*; —ungsbrief *m.*, —ungsdekret *n.* v. Anſtellungsdekret.
Bestand (-es, M. Beſtände) *m.* bytí *n.*, stav *m.*, trvání, setrvání *n.*, stálost *f.*; 2. (das Übrige) zbytek, zůstatek; pozůstatek *m.*; 3. B., Vertrag projednání *n.*, pacht *m.*; pronájem *m.* (užívání za plat); einem etwas in B. geben někomu něco projednati; 4. (Forſt.) výrost, porost *m.*, dřevina *f.*, lesina *f.*; —geber *m.* projednatel *m.*
Beständig *adj.* stálý, ustavičný; neustálý; pevný, trvalý; -keit -ost.
Bestand-inhaber *m.* majetník projednané věci, projednatel *m.*; —nehmer *m.* nájemce, pachtýř *m.*; —rechnung *f.* účtování zůstatků; —ſtück *n.* projednací, projednaná věc, projednanost *f.*; —teil *m.* část, částka *f.*, součást *f.*, součástka *f.*; 2. prvočástka *f.*; —vertrag *m.* projednací smlouva; —zins *m.* projednací činže, nájemné, pachtovné.
Bestärken einen in etw. upevniti, posilniti (koho v čem); ujistiti, ustaviti, -ovati koho v čem; ſeine Angabe eidlich b. stvrditi, potvrditi přísahou.
Bestätig-en etwas stvrditi něco, potvrditi čeho; schváliti něco; (wdm.) zjistiti (zvěř); —ung *f.* stvrzení, potvrzení *n.*, schválení *n.*; —ungsſchein *m.* potvrzovací list.

Bestatt-en (eine Leiche) pohřbiti, pochovati; 2. *v.* Ausſtatten; 3. *v.* Beſtellen; —ung *f.* pochování, pohřbení *n.*, pohřeb.

Bestauben mſ. zaprášiti se, uprášiti se.

Beſtäuben etwas poprášiti, zaprášiti; mit Mehl b. pomoučiti.

Bestaud-en ſich-mlází dostávati, okeřiti se, keřnatěti, okřovnatěti; —ung *f.* mlází *n.*, výhonky *pl. m.*, odnože *pl. f.*

Beſte bdd. *adj.* nejlepší *v.* Beſt.

Bestech-en einen (Beamten) podplatiti, podkoupiti, uplatiti, dary porušiti úředníka atd., podmazati komu; beſtochen uplacen, a, o, ý; porušený; 2. b. etw. obšiti něco; —lich *adj.* (Beamte) úplatný, podkupný, porušitelný (úředník); —lichkeit *f.* úplatnost *f.*; —ung *f.* uplacení *n.*, porušení někoho (penězi), podkoupení *n.* (podmazání *n.*); (das Geſchenk) úplatek *m.*; B. (Eigenſchaft) úplatnost, podplatnost, podkupnost *f.*

Besteck (-eß, M. -e) *n.* pouzdro *n.*; 2. příbor *m.*, stolní náčiní; 3. B. machen (Seew.) vypočítati vzdálenost korabu; —en nastrkati čeho kam, posázeti něco čím; mit Blumen b. vysázeti, posázeti květinami.

Besteder *m.* lodní stavebník.

Besteg (-eß) *m.* (mont.) rudný pruh.

Beſtehen (dauern) býti, trvati, zůstávati, vytrvati, vydržeti; 2. wobei b. obstáti; 3. (gerinnen) sesednouti se; srazíti se; 4. (pachten) najmouti; etw. ſoll b. wie es bisher beſtanden hat jakož něco bylo, tak i dále zustati má; aus etw. b., in etw. b. záležeti v čem, skládati se z čeho, sestávati z čeho; složenu býti z čeho; zavírati, obsahovati neb držeti v sobě něco; auf etw. b. státi n. trvati na něčem, při něčem (neustoupiti od čeho); tvrditi co; auf ſeiner Meinung b. trvati ve svém úmyslu; ein Abenteuer, eine Gefahr b. podstoupiti nebezpečí, přestáti dobrodružství; etw. b. podvoliti se čemu; eine Prüfung b. obstáti při zkoušce, vydržeti zkoušku, odbyti zkoušku.

Beſtehend *adj.* jsoucí, trvající, nynější, dosavadní; -e Steuern jsoucí, nynější daně; -e Vorſchriften vydané předpisy; dosavadní, nynější platné předpisy; das moraus -e Gut statek v čem by koli záležel; an dem —en feſthalten držeti se toho, co jest.

Beſtehl-en einen okrásti, okrádati koho oč; (beſtohlen okraden, a, o, ý); —er *m.* kradec *m.*

Beſteigen (einen Baum ꝛc.) vystoupiti, vylezti (na strom), něco zlezti; das Pferd b. na koně sednouti.

Beſtell-en etw. ustanoviti, určiti; b., anordnen poručiti, uložiti (komu co); 2. etw. bei jmd. b. objednati, zamluviti něco u koho; eine Perſon b. zjednati, objednati koho k čemu; einen Auftrag b. vyplniti nařízení n. příkaz; ein Gericht b. osaditi soud; jmd. als Vormund b. ustanoviti koho poručníkem, zříditi koho poručníkem; eine Sicherheit für Gerichtskoſten b. dáti, opatřiti jistotu pro soudní náklady; b., bereiten připraviti, přihotoviti; den Acker, das Feld b. pole obdělati, upraviti; —er *m.* objednatel *m.*, -avatel *m.*, zámluvce *m.*, zákazník *m.*; —gebühr *f.* zákazné *n.*; —regiſter *n.* seznam zakázek; —ſchein *m. v.* Beſtellungsſchein; —ter (zum Amte) ustanovený, zřízený, zřízenec *m.*; Beamte und —te úředníci a zřízenci; (Gebungener objednaný, zjednaný *m.*); —ter Mord zjednaná vražda; —ung *f.* zakázka *f.*, objednání *n.*; objednávka *f.*; auf B. arbeiten na zakázku pracovati; B. des Gerichtes osazení soudu.

Beſtellungs-bezirk *m.* dodavací okres *m.*; obvod *m.*; —brief *m.* objednací neb objednavací list; —buch *n.* kniha zakázek; kn. objednávek; —befret *n. v.* Anſtellungsbefret; —ſchein *m.* objednací n. objednavací list; —ſchreiben *n.* objednavací list n. dopis.

Beſtell-zeit *f.* (ökon.) orný čas; —zettel *m.* objednací lístek.

Beſtenfalls *adv.* při nejlepším.

Beſtens *adv.* co nejlépe.

Besteuer-n jmd. od. etw. uložiti daň; zdaniti něco; —t dani n. berni podrobený; ein —ter poplatník *m.*; —ung *f.* uložení daně, zdanění; 2. B. (Steuer *f.*) daň *f.*; berně *f.*, poplatnost *f.*; der B. unterliegen poplaten, povinen býti dani.

Beſteuerungs-modus *m.* spůsob ukládaní daně; —umlage *f.* rozvržení daní; —ſyſtem *n.* berniční soustava.

Beſthaupt (-eß) *n.*; —recht *n.* (výt.) právo k nejlepšímu (k nejcennějšímu) ze selské pozůstalosti.

Bestial-iſch *adj.* bestiální, zvířecký, zhovadilý; —ität *f.* zhovadilost *f.*

Beſtie (M. -n) *f.* šelma *f.*, hovado *n.*, dobytek *m.*; potvora *f.*; netvor *m.*

Beſtiefelt obutý (v botách).

Beſtift-en závazek na něco uložiti; —ung *f.* uložení závazku; 2. závazek *m.*, závaznost *f.*; —ungszwang *m.* nucenost k závazku.

Beſtimm-bar *adj.* určitelný; **keit -ost**; en etwas **ſtanoviti**, ustanoviti, určiti něco; naznačiti něco; einen Ort b. ustanoviti místo; die Fritten zur Zahlung b. ustanoviti neb určiti lhůty ku placení; zwei Punkte b. die Lage einer geraden Linie (math.) dva body určují polohu přímky; feſt b. na jisto vytknouti; einen wozu b. pohnouti, přiměti koho k čemu; —endes Fürwort určovací náměstka, určov. místojmeno (zájmeno).

Beſtimmt *adj.* určitý, určený, ustanovený; *adv.* určitě, najisto; —e Größe určitá veličina; —heit *f.* určitost *f.*

Beſtimmung *f.* stanovení, ustanovení, určení *n.*; naznačení; B., Schickſal osud.

Beſtimmungs- určovací, stanovící; —grund *m.* pohnutka *f.*; pobudka *f.*, pobídka *f.*; 2. důvod *m.*, určení *n.*; —ort *m.* ustanovené místo; —ſtücke *pl. n.* (math.) určovací částky.

Beſtmöglich *adv.* co nejlépe možná, podle nejlepší možnosti.

Bestock-en ſich ztrsnatěti, odnožiti se; obrůsti; —ung *f.* odnože.

Bestohlener (ein) okradený *m.*

Bestoß-en naráželi nač; srazíti; b. (b. Töpf.) přihlobovati, přihladiti, ostrouhati; —bebel struh *m.*

Bestraf-en einen vytrestati, potrestati, ztrestati někoho; zpokutovati koho; mit Worten b. plísniti koho, domluviti komu; vyhubovati komu; jmd. mit Arrest b. trestati koho vězením; —ung *f.* potrestání *n.*; 2. b. (Strafe) trest *m.*

Bestrahlen ozářiti, osvítiti, ojasniti něco.

Bestreb-en šíh (nach etw.) snažiti se, vynasnažovati se; šíh um etw. b. bažiti po čem; das B. snažení *n.*, snaha *f.*; —sam *adj.* snaživý, přičinlivý; —ung *f.* snažení, vynasnažení *n.*, snažnost *f.*, snaha *f.*, úsilí *n.*, usilování *n.*; verbrecherische B. zločinné úsilí; —ungsvermögen *n.* mohutnost snažící, snaživost *f.*

Bestreichen etwaš namazati, pomazati, potříti; 2. b. einen Ort (mil.) dostřelovati, střílet na místo, páliti na místo (pevnost); beſtreichender Raum (mil.) dostřelná prostora.

Bestreit-en etw., eine Sache b. odpírati, odporovati čemu; popírati čeho; einem etw. b. odpírati komu čeho; den letzten Willen b. odporovati poslední vůli; 2. b. (bezahlen) zapraviti; eine Ausgabe b. zapraviti útraty n. výdaje; —end *adj.* porážející, porážecí, popíravý; —ende Gründe porážející důvody; —ung *f.* (der Gründe ꝛc.) odpor *m.*, odpírání *n.*, popírání *n.*; 2. (der Unkosten) zapravení.

Bestreu-en etwaš posypati něco něčím, natrousiti čeho nač; —t posypaný.

Bestricken etwaš provazy opatřiti; kličkovati; fig. zaplesti; spoutati, opoutati koho.

Beströmen obtékati.

Best-schießen *n.* střelba o závod, střelba závodnická, střelecké dostihy; —schuß *m.* nejlepší výstřel, rána.

Bestufen stupňovati, ostupniti.

Bestürm-en (eine Feſtung) útok učiniti (na pevnost), útokem hnáti (na pevnost), pevnost obíjeti; jmd. b. fig. dolehati, dorážeti, dotírati na někoho; —ung *f.* útok *m.*

Bestürz-en pokličkou opatřiti; 2. b. poděsiti, zděsiti, polekati koho; b. mj. znamenu býti, pomatenu b.; —t zděsen (, a, o, ý), poděšen, polekán; —ung *f.* zděšení, poděšení *n.*

Besuch (-es, M. -e) *m.* návštěva *f.*; einen B. bei jmd. machen, einem einen B. machen od. abſtatten navštíviti koho; zu jmd. zum B. kommen přijíti k někomu na návštěvu; —en einen navštíviti; b. (frequentieren) navštěvovati, někam choditi; die Schule b. choditi do školy, navštěvovati školu; das Amt b. choditi do úřadu, navštěvovati úřad; b. (wdm.) stopovati zvěř, slíditi po zvěři, —ſchein *m.* vysvědčení návštěvné, v. navštěvovací; —ung *f.* v. Beſuch.

Besudel-n etw. umazati něco; —ung *f.* umazání, pomazání *n.*

Beta *f.* (lt.) v. Bete.

Betagt *adj.* letitý, letný (starý); wohlbetagt blahověký; hochbetagt u vysokém věku.

Betakeln (Schiff) opatřiti lanovím.

Betast-en etw. chmatati (hmatati) na něco, ochmatati něco; omakati, ohledati co; dotknouti se, dotýkati se čeho; —ung *f.* ohledání *n.*, omakání *n.*, ochmatání *n.*, ochmat *m.*

Betätig-en etwaš skutkem osvědčiti; —ung *f* činné osvědčení.

Betauen orositi, porositi, zarositi.

Betäub-en einen ohlušiti; fig. omámiti koho; omračiti, zpitomiti; —end *adj.* ohlušující; 2. omamující, omračný; -es Getränke, Gifte omamující nápoje, jedy; —ung *f.* ohlušení *n.*; 2. omámení, omračení *n.*, mrákota *f.*

Betbruder *m.* pobožnůstkář *m.*, růženečkář *m.*, modlílek *m.*

Bete (bot.) cvikla, botvina *f. Beta.*

Beteilen einen poděliti koho čím.

Beteilig-en šíh bei etwaš, an etwaš účasten býti čeho, účastniti se čeho *n.* v čem, účastenství míti v čem, —ter ten, jehož se týče, účastník *m.*, —ung *f.* účastnost, účastenství *n.* v něčem.

Betel *m.*, —pfeffer *m.* pepř betel (*m. et f.*), betela *f.*; —laub *n.* betelové listí.

Bet-en mh. modliti se; —er *m.* modlitel *m.*, bohomodlec *m.*; —erin *f.* modlička *f.*, modlitelka *f.*; —fahrt *f.* pouť (nábožná); —gesang *m.* nábožný zpěv; —glocke *f.* vyzvanění k modlitbě, klekání *n.*

Beteuer-n (einem etwaš) jistiti, ujišťovati; zaklínati se; hoch und teuer b. zaklínati se vším milým a drahým; —ung *f.* ujišťování *n.*, zaklínání *n.*

Bethaus *n.* modlitebna *f.*, modlitebnice *f.*

Betise *f.* (fr.) hlupství *n.*, hovadství *n.*

Betiteln ein Buch oder einen nazvati, pojmenovati; jmd. b. někomu čestné jméno dáti.

Betölpeln napáliti koho.

Beton *m.* (fr.) beton *m.* (směsenina vápna s drobným kamením); —bau *m.* betonová stavba.

Beton-en přízvuk klásti, názvuk dáti; důraz klásti na něco; —t přízvučný.

Beton-gründung *f.* betonování *n.*; —ieren betonovati.

Betonnen das Fahrwaſſer bečkami znamenati.

Betonung *f.* kladení přízvuku; fig. důraz *m.*; auf etw. B. legen klásti váhu n. důraz na něco.

Betör-en (einen) omámiti, pomámiti, zmámiti; pobázniti, zbázniti, ošáliti; —t omámený; ošálený; —ung *f.* omámení *n.*; pošetilost *f.*

Betracht (-es, ob. M.) *m.* ohled *m.*, vzhled *m.*, uvážení *n.*; in B. nehmen vzíti v úvahu, na zřeteli míti; in B. beſſen (einer Sache) v příčině, se strany, co se dotýče nějaké věci; v uvážení toho, hledíc n. prohlédajíc k tomu, zření majíc k tomu n. na to, vzhledem k tomu; —en etw. patřiti nač, hleděti nač, pozorovati co; vážiti, považiti, uvážiti; ohlédavati; považovati zač, pokládati zač;

fig. rozjímati; —enswert *adj.* uvážení hodný. [drahný, valný.

Beträchtlich *adj.* značný, znamenitý,

Betrachtung *f.* pozorování, patření, hledění *n.*; 2. úvaha *f.*, uvážení, uvažování, rozvažování *n.*, rozjímání *n.*; —sweise *f.* způsob pozorovací, způsob uvažovací.

Betrag (-es, M. Beträge) obnos *m.*, (částka *f.*); suma *f.*, peníz (*coll.*) *m.*, úhrnek *m.*, součet *m.*; zur Beitreibung der Unkosten einen verhältnismäßigen B. beſtimmen k zapravení nákladů ustanoviti přiměřený peníz; B. položka *f.*; B. cena *f.*; der Diebſtahl wird zum Verbrechen aus dem —e des entzogenen Gutes krádež stane se zločinem dle ceny věci odňaté; —en (eine Summe) činiti, dělati, obnášeti, obsahovati; ſoviel als die Forderung beträgt tolik co pohledanost činí, dělá; ſich b. chovati se, počínati sobě; Perſonen, die ſich unanſtändig b. osoby, které se chovají neslušně; das B. chování *n.*

Betrags-kolonne *f.*, —ſpalte *f.* sloupec jednotlivých úhrnků, sloupec sumový; —ſpeſen *pl.* útraty n. náklady dle vykázaných částek.

Betrauen jmd. mit einem Amte svěřiti komu úřad, propůjčiti úřad.

Betrauern einen od. etw. želeti, oželeti někoho, truchliti nad čím, naříkati nad někým. [pokrápěti, skropiti.

Beträufen, betraufeln etw. pokapati,

Betreff; in betreff deſſen strany něčeho; za příčinou n. v příčině toho, o něco, co se dotýče; wenn in b. einer Sache Streit entſtande kdyby o něco n. v příčině něčeho vzešel spor; in dieſem B. v této příčině; —en einen dopadnouti, postihnouti koho; mit b., widerfahren týkati se; potkati, přihoditi se, státi se; was das betrifft co se toho týče, strany toho; der —ende Teil strana již se dotýče, ta která strana; dotčená strana, súčastněná strana; (ddd. —ende dotyčený).

Betreib-en eine Wieſe mit Schafen honiti ovce na louku; 2. eine Sache b. provozovati něco, zaměstnávati se čím, obírati se čím n. s čím; ein Handwerk, ein Gewerbe b. provozovati řemeslo n. živnost, vésti živnost; Bergbau b. provozovati hornictví, dělati, těžiti hory; 3. b. (urgieren) pobídnouti, pobádati koho k čemu, poháněti koho; —ung *f.* pobídka *f.*, naléhání *n.*; —ungsgeſuch *n.* pobádací žádost.

Betret-en etwas vkročiti, vystoupiti (nač); den Rechtsweg b. uchýliti se k pořádu práva; jíti po právu; jmd. bei einer Sache b. přistihnouti, zastihnouti, dopadnouti koho při čem n. v čem; b. *adj.* pošlapaný, ušlapaný; 2. známený, ohromený, zařazený; —ung *f.* přistižení *n.*, zastižení, dopadení *n.*; —ungsfall *m.*; im B. kdyby (kdo) byl postižen, bude-li přistižen, dopaden (a, o).

Betrieb (-es, oh. M.) *m.* vyhánění *n.* (dobytka); 2. B. pobídnutí *n.*, pobídka *f.*; podnět *m.*, ponuknutí *n.*; 3. vedení, provozování, obstarávání *n.*; B. einer Eiſenbahn vozba *f.*, provoz *m.*, doprava *f.* (po železnici); B. eines Gewerbes, Handwerkes provozování živnosti (řemesla); B. eines Bergwerkes těžba *f.*, těžení *n.* (*st.* dělání hor).

Betriebſam *adj.* přičinlivý, snaživý, podnikavý; průmyslný; dělný; -keit -ost.

Betriebs-art *f.* způsob provozovací; způsob těžení, způsob těžebný; —ausgaben *pl.* výdaje na provozování; výdaje těžebné; (Eiſenb.) vydání na vozbu; —beamte *m.* (b. d. Eiſenbahn) úředník při vozbě; —direktion *f.* (Eiſenb.) výkonné ředitelství, ředitelství (-stvo) vozby; —fond *m.*, —kapital *n.* těžebný fond (kapitál na provozování, na těžení); —gebäude *n.* těžebna *f.*, provozovárna *f.* (stavení, v němž se něco provozuje); —periode *f.* doba provozování, doba těžby; während der B. za času provozování; při provozování; —ſtätte *f.* provozovárna *f.*, místo provozovací, místo výrobní; těžebna *f.*; —ſyſtem *n.* soustava těžebná.

Betriegen *v.* Betrügen.

Betrinken einen opíti, zpíti, opojiti koho; ſich b. opíti se, zpíti se.

Betroffen zaražený; zmámený, ohro-

Beträpfeln *v.* Beträufeln. [mený.

Betrüb-en etw. kaliti, zkaliti, pokaliti; 2. b. einen (traurig machen) rmoutiti, zarmoutiti; zkormoutiti; ſich se; —nis (M. -niſſe) *f.* zármutek *m.*, zarmoucenost, žalost, truchlivost, tesknost *f.*; —t *adj.* zarmoucený, zkormoucený, smutný; tesklivý; zasmušilý. [šalba *f.*

Betrug (-s, oh. M.) *m.* podvod *m.*,

Betrüg-en einen podvesti, podváděti koho v čem, při čem; oklamati, ošidíti, ošáliti koho v čem; —er *m.* podvodník *m.*; —erei *f.* podvodnictví *n.*, šidba *f.*; —erin *f.* podvodnice *f.*; —eriſch, —liſch *adj.* podvodný, šalebný; —lichkeit -ost.

Betrunken *adj.* opilý.

Bet-ſchweſter *f.* pobožnůstkářka *f.*, modlilka *f.*; —ſtunde *f.* modlitební hodina, hodina k modlitbě.

Bett (-es, M. -e) *n.* postel *f.*, lože *n.*; das B. machen postel stlátí, postel ustlati; zu —e gehen, ſich zu —e legen lehnouti si, jíti do postele, j. na lože, jíti spat; 2. B. (M. -en) peřina *f.* (*pl.* peřiny); die —en ſonnen peřiny větrati; 3. B. (mech.) lože *n.*; B. eines Fluſſes řečiště, řečiště *n.*, koryto *n.*; 4. B. einer Kanone lože *n.*

Bettag *m.* prosebný den; (in d. Kreuzwoche) křížový den.

Bett-behang *m.*, —behänge *n.* opona, záclona u postele; —brett *n.* prkýnko do postele; —decke *f.* ložní přikrývka, pokrývka *f.*, přikryvadlo *n.*

Bettel (-s, oh. M.) *m.* veteš *f.*; —arm *adj.* přechudý, přenuzný, chudičký; —brief *m.* žebrací list; —brot *n.* vyžebraný chleb; vyprošený chleb; —ei *f.* žebrota *f.*, žebrácství *n.*, žebrání *n.*; die B. wird verboten žebrati se zapo-

vídá, žebrota se zakazuje; —geld *n.* vyžebraný peníz; —haft *adj.* žebrácký, nuzácký; —herberge *f.* žebrácká hospoda; —jude *f.* žebravý žid; —junge, —knabe *m.* žebráče *n.*, žebravý chlapec; —leute *pl.* žebráci *pl.*, žebráctvo *n.*; —mann *m.* žebrák. *v.* Bettler; —mönch *m.* žebravý mnich.

Betteln *inf.* (um etwas) žebrati, škemrati, prositi.

Bettel-paß *m.* žebrácký pas, ž. průvodní list; —polizei *f.* policie nad žebráky; —sack *m.* žebrácká mošna; —stab *m.* žebrácká hůl, fig. (ob. M.) žebrota *f.*; an den B. bringen ožebračiti, na mizinu přivésti, na žebrotu přivésti koho; zu den B. kommen přijíti na mizinu; fig. přijíti na korábu; —stolz *m.* chudá (žebrácká) pýcha, chudopyšnost *f.*; —vogt *m.* dozorce nad žebráky, správce žebráků; —volk *n.* žebráci *pl. m.*, žebračina, žebrota *f.*; —weib *n.* žebračka *f.*; —wesen *n.* žebráctví *n.*; žebrota *f.*

Betten stláti, ustlati, postel vystlati; sich b. ustlati si; das B. stlaní, ustlání *n.*; —magazin *n.* ložní sklad.

Bett-federn *pl.* peří *n.* (do peřin); —flasche *f.* výhřevná láhev (do postele) *v.* Bettwärmer; —fournitur *f.* potřeby ložní *pl.*; —frau *f.* postelářka, nadložná *f.* (im Hotel); —geher *m.* noclehář, nocležník *m.*; Anmeldung der B. bei der Polizei opovědění noclehářů u policie; —gestell *n.* postel *f.*; —himmel *m.* postel s nebesy, nebesa nad posteli; —kammer *f.* ložnice (lehárna) *f.*; —lägerig *adj.* polehavý, churavý; b. werden ulehnouti; b. sein polehávati; —laken *m. v.* Bettuch.

Bettler *m.* žebrák *m.*; —in *f.* žebračka *f.*; —isch *adj.* žebrácký, —läuse *pl.* (bot.) žebrácké vši *Xanthium strumarium*; —mantel *m.* žebrácký plášť; —sprache *f.* žebrácká mluva (řeč), žebrácká hantýrka.

Bett-meister *m.* nadložní *m.* —pfanne *f. v.* Bettwärmer; —pfoste *f.* sloupek v posteli; —sack žok na peřiny; 2. sypek, slamník *m.*; —schuffel *f.* (med.) ložní mísa; —statt, —stätte *f. v.* Bettgestell; —stroh *n.* sláma ložní; —tuch *n.* prostěradlo *n.*, poslamka *f.*; 2. povlaka *f.*; —ung *f.* podklad, podkladek, podstav, podstavec *m.*; podstýlka, podloha *f.*; —wärmer *m.* vyhřevačka, tělohřejka *f.*, vyhřívací pánev, výhřevná láhev ložní; —wäsche *f.*, —zeug *n.* ložní prádlo; —ziehe *f.* povlaka, cejcha *f.*; —zwillich *m.* cvilich *m.*, dvojtkanina *f.* na povlaky.

Betul-a *f.* (lt.) bříza *f. v.* Birke; —in *n.* březovina *f.*

Betulich *adj.* činný, účinlivý. [žiti se.

Betun sich činiti se (ten se činí!), sna-

Betünchen ovrhnouti, vápnem omítati.

Betürmt věžatý.

Betwoche *f.* prosebný týden, modlitebni týden.

Betze *f.* čubka, fena *f.* (Bețe, Meţe).

Betzel *f.* čepec *m.*, čepice *f.*

Betzimmer *n.* modlitebna *f.*, pokoj n. komnata k modlení.

Beuch-e *f.* (das Einweichen d. Wäsche in der Lauge) máčení, namáčení v louhu; lužení *n.*; —en máčeti, namáčeti, lužiti; —faß *n.* sud namáčení, sud namáčecí.

Beuern *v.* Bauern.

Beuge *f.* ohbí *n.*; zkřivenina *f.*; —fall *m.* (gram.) pád, sklon *m.*; —muskel *f.* (anat.) ohybač *m.*, schylovač *m. Flexor.*

Beug-en etw. ohnouti, skloniti; die Knie beugen kolena skloniti, pokleknouti; b. pokořiti; zarmoutiti; sich b. sehnouti se, skloniti se, nakloniti se; klaněti se (Bohu); —er *m.* sklonitel *m.*; 2. (anat.) *v.* Beugemuskel; —sam *adj.* sklonný, ohebný *v.* Biegsam; —ung *f.* ohýbání *n.*, ohyb *m.*, sehnutí, sklonění *n.*; B. des Lichts sklon světla; —ungspunkt *m.* bod ohybu.

Beul-e (M. -en) *f.* boule *f.*, nádor *m.*; (Pestb.) hlíza *f.*; B. am Gefäße pukla *f.*, vypuklina *f.*; —enpest *f.* hlízový mor; —ig *adj.* boulovatý. [ohrada *f.*

Beunde *f.* (vlt.) ohražená usedlost,

Beunruhig-en jmb. znepokojiti, znepokojovati koho; —ung *f.* znepokojení, -ování, pobouření *n.*

Beurkund-en dosvědčiti, osvědčiti, vysvědčiti, tvrditi, potvrditi; —ung *f.* svědectví, dosvědčení *n.* (notářské).

Beurlaub-en jmb. dovolenou dáti, dovoliti koho, odpustiti koho; sich b. vziti dovolenou; sich bei jmb. b. rozloučiti se s kým (*st.* odpuštění vziti); —ter *m.* dovolenec, odpuštěnec *m.*; —ung *f.* dovolená *f.* (*st.* odpuštění *n.*); —ungssystem *n.* soustava dovolenská.

Beurré *m.* (fr.) máslovka *f.* (hruška); *B.-blanc* máslovka bílá; *B.-gris* máslovka šedá, popelka *f.* (peregriska *f.*).

Beurteil-en etw. souditi o čem, posouditi, posuzovati co; —ung *f.* posouzení, posuzování *n.*, posudek, úsudek *m.*; —ungskraft *f.* soudnost *f.*

Beurtschiff *n.* (holl.) koráb pořadový, koráb výsadní.

Beuschel *n.* chumáč, chuchlík *m.*; 2. pucek *m.*; Wiener B. (Spetje) pličky *pl.*

Beute (ob. M.) *f.* kořist *f.*, plen *m.*, 2. (M. -en) brť *f.*, dřevěný úl.

Beutel (-s, unv. M.) *m.* měšec *m.*; pytlík, pytel, váček *m.*; (türk. Rechnungsmünze) měšec *m.*; sich den B. spicken *v.* Spicken; —bär *m.* vačice medvědí *Lipurus*; —chen *n.* pytlíček *m.*; (bot.) tobolička *f.*; —dachs *m.* vačice jezevčí, torebník *m. Perameles*; —gabel *pl.* nohy *pl. f.* (med.); —gans *f.* pelikán *m.*; —geschirr, —zeug *n.*, —sieb *m.* (Mühlb.) pytlování *n.*; —hase *m.* klokan *m. Halmaturus*; —kasten *m.* (Mühlb.) moučnice *f.*, truhla na mouku, moučná truhla; —krank *adj.* (scherzh.) kdo postonává na kapsu; —macher *m.* měšečník, brašnář *m.*; —marder *m.* vačice kunovitá *Dasyurus*; —maschine *f.* přesívadlo *n.*; —maus *f.* měchomyš *f.*; —meise *f.* moudivláček, mudiváček, mudníček *m. Parus pendulinus.*

Beuteln pytlovati; einen bei den Haaren b. vziti někoho za pačesy, vytřepati, vykrákati někomu.

Beutel-netz *n.* (b. Fiſcher) cejp *m.*; —ratte *f.* vačice, vakomyš (drapoš) *m.* *Phascolomys*; —ſchneider *m.* kapsář, taškář *m.*; —ſchneiderei *f.* taškářství *n.*; —ſieb *n. v.* Beuteltuch; —ſtange *f.* (Mühlb.) bidélce, bidélko *n.*; —tier *n.* vačice *f.* *Didelphys*; *pl.* —tiere *Marsupialia* vačnatí ssavci; —tuch *n.* žínka, pytlina, síťkovina *f.*, šupkové plátno (*sl.*).

Beuten kořistiti; 2. včely nasaditi, úl osaditi lesními včelami; —heide *f.* brtniště *n.*; —honig *m.* lesní med.

Beutereich *adj.* hojný na kořist.

Beute-sucht *f.* kořistivost, kořistnost, chtivost kořisti; —teil *m.* díl kořisti, díl z kořisti; —zug *m.* výprava kořistnická.

Beutler *m.* měšečník, pytlikář *m.*

Beutner *m.* brtník *m.*

Bevölker-n (ein Land) olidniti, zalidniti; lid nasaditi; —ung *f.* zalidnění, olidnění *n.*; 2. obyvatelstvo *n.*; obyvatelé *pl.*; 3. lidnatost *f.*

Bevölkerungs-abnahme *f.* ubývání lidnatosti; —ſtatiſtik *f.* statistika obyvatelstva, st. lidnatosti; —verhältnis *n.* (inneres) lidnatost; (äußeres) poměr lidnatosti; —zunahme *f.* přibývání lidnatosti, přírůstek l.

Bevollmächtig-en einen zu etw. zmocniti, zplnomocniti koho, plnou moc n. plnomocenství dáti komu; —ter plnomocník, zmocněný, zplnomocněný *m.*; zmocnénec *m.*, —ung *f.* zmocnění, zplnomocnění, plnomocenství *n.*; —ungsklauſel *f.* zmocňovací doložka *f.*; —ungsvertrag *m.* zmocňovací smlouva.

Bevor *adv.* (ehe, eher) dříve než, prve než; b. du fortgehſt dříve než odejdeš.

Bevormunden jmd. poručníka komu dáti; poručníkovati nad kým.

Bevorrecht-en výsadou opatřiti, výsadou nadati; —ete Stände výsadní (privilegovaní) stavové.

Bevorſteh-en mh. nastávati, nastati; očekávati někoho; es ſteht ihm bevor nastává mu, očekává jej; b., obliegen náležeti na koho; dem Geflagten ſteht bevor na žalovaného náleží, aby . . .; —end *adj.* nastávající, budoucí, příští.

Bevorteil-en jmd. šiditi koho, ošiditi koho, podskočiti, podvésti koho; —ung *f.* šidba *f.*, obmysl *m.*; podskok *m.*, ošizení *n.*

Bevorzugen jmd. někomu před jiným dávati přednost, nadržovati komu.

Bevue *f.* (fr.) omyl *m.*; (ſcherzh.) babka.

Bewachen etw. hlídati, stříci, ostříhati.

Bewachſen mſ. *impers.* obrůsti, zarůsti; b. *adj.* obrostlý, zarostlý.

Bewachung *f.* střežení, ostříhání, hlídání *n.*; 2. stráž, ostraha *f.*

Bewaffn-en einen ozbrojiti, zbraní opatřiti; —et ozbrojen, a, o; —ete Macht zbrojná moc *f.*; mit —eter Hand ein-dringen zbrojnou rukou někam se dobýti; ein —eter ozbrojenec *m.*; —ung *f.* ozbrojení *n.*

Bewahr-en etwas chovati něco; schovati, přechovati; opatrovati něco; 2. vor etw. b. chrániti, brániti, hájiti čeho před čím, ostříhati něco; Gott —e! chraň Bůh! nedopouštěj Pán Bůh!

Bewähren etwas dokázati, prokázati něco čím, potvrditi; dosvědčiti; ſich b. osvědčiti se; ſich als nützlich b. osvědčiti se, ukázati se co prospěšné; ſich als wahr b., ſich bewahrheiten v pravdě se osvědčiti; ukázati se, že to pravda.

Bewährt *adj.* osvědčený, zkušený, prokázaný; ein —es Mittel zkušený prostředek.

Bewährung *f.* (eines Rechtes) dovedení práva.

Bewald-en zalesniti, zalesňovati; —et lesem porostlý, zalesněný; —rechten zhruba otesati strom; —ung *f.* zalesnění, zalesňování *n.*

Bewältig-en einen zmoci, přemoci koho; —ung *f.* přemožení *n.*

Bewander-n (ein Land) zchoditi, procestovati (zemi); —t zběhlý, zkušený.

Bewandt: ſo iſt die Sache b. tak se věc má, takové je to; bei ſo —en Umſtänden v takových okolnostech; nichts (oh. M.) *f.* okolnost *f.*, postavení *n.*; es hat mit der Sache folgende B. věc má se takto.

Bewäſſer-n etwas zavlažiti, svlažiti, -ovati, vodu na něco přiváděti, vodou opatřiti, zavodniti; —ung *f.* zavodnění *n.*, podhánění vodou, svlažování, zavlažování *n.*; —ungsanſtalt *f.* stavba vodovodná, vodovod *m.*, svlažovadlo *n.*; —ungsſyſtem *n.* svlažovací n. zavlažovací soustava.

Beweg-en etw. hnouti, pohnouti, hýbati něčím; pohybovati; b., einen zu etw. b., daß . . . pohnouti, nakloniti koho k čemu; ſich b. pohybovati se; —end *adj.* pohybovací, pohybací; —ende Art des Stils pohybovací tvar slohu; —ende Kraft síla pohybovací; —grund *m.* pohnutka, pobudka, příčina *f.*, důvod *m.*; —kraft *f.* hybnost *f.*, hybná síla, síla pohybná.

Beweglich *adj.* pohyblivý, pohybný, hnutelný; ein —es Gut statek movitý; —keit *f.* pohyblivost, pohybnost *f.*

Bewegſam *adj.* hybný, čilý, hbitý; —keit *f.* hbitost, čilost, hybnost.

Bewegt hnutý, pohnutý; ein —es Gemüt pohnutá mysl.

Bewegung *f.* hnutí, pohnutí *n.*, pohyb *m.*; hýbání, pohybování *n.*; 2. povzbuzení *n.*; (Gemütsb.) hnutí n. pohnutí mysli.

Bewegungs-geſetz *n.* zákon hybnosti; —größe *f.* velikost pohybu; —grund *m. v.* Beweggrund; —los *adj.* nehybný; bez pohnutí; —organe *pl.* hýbadla *pl. n.*, ústroje hýbací; —ſpiel *n.* hybohra *f. v.* Sport.

Bewehr-en ozbrojiti; —ung *f.* ozbrojení n. zbrojnost, brannost *f.*

Beweiben oženiti, ženu n. manželku dáti; ſich b. oženiti se; beweibt ženat.

Bewelnen etw., jmd. oplakati, oplakávati.

Beweis (-es, M. -e) *m.* důkaz, důvod *m.*; — e für und wider jmd. důkazy pro někoho a proti někomu; B. führen *v.* Beweisen; B. průvod, průkaz *m.*, dokázání *n.*; B. und Gegenbeweis průvod a odvod; —art *f.* způsob průvodu; andere —arten průvodové jiného způsobu; —artikel *m. v.* Beweisgrund; —bar *adj.* dokazatelný; —dokument *n.* průvod *m.*, průvodná listina; —einrede *f.* průvodná odpověď.

Beweisen etwaš dokázati, dokazovati čeho; provésti důkaz.

Beweis-führer *m.* důkazvedoucí, dokazovatel *m.*; —führung *f.* dokazování, vedení důkazů; —gegenstand *m.* předmět důkazu, předmět průvodu; —grund *m.* důvod *m.*; —kraft *f.* moc průvodná, důvodnost *f.*; 2. síla (moc) důkazu, důkazná síla, dokazovací síla, důkaznost; —kräftig *adj.* důkazný; —last *f.* povinnost k vedení důkazu; —lehre *f.* důkazosloví, důkaznictví *n.*, nauka o důkazích; —mittel *n.* průvod, průkaz *m.*; —richt *f. v.* Beweislast; —regel *f.* průvodné pravidlo; —satz *m.* položka n. věta dokázaná; —schrift *f.* průvodný spis.

Beweißen etw. bíliti, obíliti.

Beweis-stück *n.* průvodný kus, pr. článek; 2. věc dolíčná, věc důkazná, věc průkazná; —tum *n. v.* Beweismittel; —verfahren *n.* průvodné řízení.

Bewenden lassen es bei etw. nechati při čem, přestati na čem; zůstaviti někoho při čem; es soll dabei sein B. bafeu při tom zůstati má, budiž při tom zůstaveno (*v.* Bewandt).

Bewerb (-es, ch. M.) *m.* ucházení se, snažení (o něco); —en sich um etw. ucházeti se oč; snažiti se oč; sich um eine Stelle b. ucházeti se o místo; sich um eine Braut b. ucházeti se o nevěstu; —er *m.* uchazeč *m.*; —ung *f.* ucházení oč; sich in B. setzen *v.* sich Bewerben; —ungsfrist *f.* lhůta k ucházení, lhůta podávací; —ungsgesuch *n.* žádost o místo.

Bewerf-en etw. házeti na něco, obházeti, obhazovati, poházeti, omítati; eine Wand b. stěnu omítnouti, ovrhnouti.

Bewerk-stelligen etw. uskutečniti, vykonati, provésti, vyvésti; —tätigen skutkem osvědčiti, dokázati.

Bewert-en etw. vyceniti něco; —ung *f.* vyceněni, ocenění *n.*

Bewickeln *v.* Umwickeln.

Bewillig-en etwaš (einem) dovoliti, povoliti čemu, svoliti k čemu; die Eintragung b. povoliti ke vkladu; —ung *f.* povolení, dovolení, přivolení, svolení *n.*

Bewillkomm-en einen vítati, přivítati, uvítati koho; —ung *f.* přivítání, uvítání *n.*

Bewinden obvinouti, zavinouti.

Bewirken (etw.) způsobiti, vyjednati, vymoci, pořídit něco.

Bewirt-en einen pohostiti, častovati, vyčastovati koho; —schaften (ein Gut) hospodařiti (na statku); B. *n.* hospodaření *n.* **Bewitzeln** vtipkovati o něčem.

Bewohn-bar *adj.* způsobilý k obývání, obytný, obyvatelný; —barkeit *f.* obyvatelnost; —en etw. obývati, přebývati, bydleti někde; —er *m.* obyvatel, bydlitel *m.*; —in -ka.

Bewölk-en zamračiti, zachmuřiti, obstíniti, zastříti, oblakem zakrýti; sich b. mračiti se, zamračiti se; —t zamračený, chmurný, mračivý; b. zachmuřeno.

Bewunder-er *m.* obdivovatel, velebitel *m.*; —n (einen, etw.) diviti se, obdivovati se čemu; —nswert, —nswürdig *adj.* podivení hodný, obdivuhodný, podivuhodný; *adv.* ku podivu; —ung *f.* podivení *n.*; obdiv *m.*; —ungsvoll podivením naplněn.

Bewürdet hodností n. důstojenstvím obdařený.

Bewurf (-s, ch. M.) *m.* obmítka *f.*, omítka *f.*

Bewursten (b. Faschinen b.) ošlahovnovati.

Bewußt povědomý; (sich einer Sache b. sein) vědomý, býti si vědom; —los *adv.* (*adj.*) bez vědomí, bez sebe; —losigkeit *f.* bezvědomí *n.*; —sein *n.* vědomí *n.*, vědomost, povědomost *f.*, uvědomení *n.*; das B. verlieren ztratiti paměť, pozbýti smyslů; zum B. kommen vzpamatovati se, přijíti k sobě.

Bey, Bei *m.* (turk.) bej *m.* (pán, vladař) *v.* Beg.

Bezahl-en (eine Summe) zaplatiti, zapraviti (za něco); —er *m.* (za-) platitel *m.*; —ung *f.* zaplacení, zapravení *n.*; plat (za něco n. od čeho).

Bezähmen (ein wildes Tier) krotiti, skrotiti, ukrotiti; sich b. opanovati se, vládnouti sebou.

Bezauber-n einen okouzliti, očarovati koho; —nd okouzlující, čarovný; —ung *f.* okouzlení, očarování *n.*

Bezäumen (ein Pferd) dáti uzdu koni.

Bezäunen plotem obehnati.

Bezechen opíti, ochmeliti; sich se.

Bezeich-n-en etwaš naznamenati, poznamenati; naznačiti, vyznačiti, označiti; jmd. namentlich b. poznamenati někoho ze jmena, udati koho; die Tatsachen im Protokoll bestimmt b. událostí určitě vytknouti v protokole; etw. b. ukázati na něco; b. známkovati, známku udělati; —end *adj.* význačný, významný; —ung *f.* označení, znamenání *n.*; známka, značka *f.*; amtliche B. úřední označení.

Bezeigen etw. okázati, prokázati, prokazovati; Ehre b. uctíti, poctíti koho, poctu prokázati; Dank b. vděčným se ukázati; sich b. chovati se, zachovati se ke komu.

Bezeihen *v.* Bezichtigen.

Bezeug-en etwaš svědčiti, osv., vysvědčiti něco, dosvědčiti čeho, seznati o něčem; —ung *f.* dosvědčení *n.*

Bezicht *f.*, —igung *f.* naříknutí, naříčení *n.* (obvinění *n.*); —en, —igen einen einer Tat naříknouti koho (něčím, z něčeho), (obviniti koho z čeho).

Bezieh-en etw. povlíci, potáhnouti něco ein Musikinstrument mit Saiten b. potáhnouti strunami; 2. ein Haus b. stěhovati se do domu; 3. die Wache b. jíti na stráž; 4. Waren von einem Orte b. brát n. odbírati n. dostávati zboží; Geld

b. brâti penize; Einkünfte von einer Sache, von jmd. b. brâti důchody; 5. etw. worauf b. vzahovati co k čemu, obraceti něco k něčemu n. na něco; sich auf etw. b. vztahovati se nač, k čemu; míti vztah nač, k čemu; 2. odvolati se nač, dokládati se čeho; sich auf Akten b. dokládati se spisů, odvolávati se na spisy; bezogene Ware obdržené zboží; —end vztahující se nač; —liches Fürwort místojmeno vztažné; —ung (M. -en) *f.* poměr *m.*; B. einer Sache zur andern vztah jedné věci ke druhé; B. haben, B. nehmen auf etw. *v.* sich beziehen auf etw.; in einer B. v některé věci, v něčem, v příčině něčeho; in B. co se dotýče; mit B. auf den früheren Bericht odvolávajíc se na předešlou zprávu; B. auf Akten im Prozesse dokládání se spisů ve při; B. zu (mit) jmd. vztah k někomu, styky s někým.

Beziehungs-begriff *m.* vztažný pojem; —folonne *f.* (fkm.) vztažný sloupec, sloupec vztahovací; —weise *adv.* případně; vztažmo (*germ.* potažmo); v některém způsobu; pokud se dotýče; Gatte und b. Vater manžel a pokud se dotýče otce; Gattin und b. Mutter manželka a zároveň matka; Vater und b. Schwiegervater otec a spolu tchán; —wort *n.* místojmeno vztažné *Pronomen relativum.*

Beziehen etw. míti za cíl n. za účel.

Beziffer-n etw. očísliti něco, očíslovati něco; čísly něco vytknouti; odhadovati (počet); —ter Rückstand číslem vytknutá zadržalost; —ter Baß (muz.) číslovaný bas; —ung *f.* číslování *n.*, očíslení *n.*

Bezirk (-es, M. -e) *m.* okres *m.* (polit.); 2. obvod *m.* (sanit.); 3. (vlt.) podkraj *m.*; —en ohraditi, meze vyměřiti.

Bezirks-amt *n.*, —behörde *f.* okresní úřad *m.*; ehemalš podkrajský úřad; —ausschuß *m.* okresní výbor; —ausschußmitglied *n.* člen okresního výboru; —chef *m.* okresní správce, spr. okresu; —einteilung *f* rozdělení okresu, rozdělení v okresy; —einzelrichter okresní samosoudí; —gemeinde *f.* okresní obec; —gericht *n.* okresní soud; —hauptmann *m.* okresní hejtman (früher: podkrajský *m.*); —hauptmannschaft *f.* okresní hejtmanství (früher: podkrajský úřad); —insaß *m.* okresní (podkrajský) osadník; —kommando *n.* okresní velitelství; —kommissär *m.* okresní komisař; —kommissariat *n.* okresní komisařství; —kommission *f.* okresní komise; —leiter *m.* správce okresu; —obmann *m.* okresní starosta; —richter *m.* okresní soudce; —sekretär *m.* okresní tajemník, okresní sekretář.

Bezoar (-s, ob. M.) *m.* (span.) bezoár *m.* (chuchliny zvířecí); —*dica pl. n.* protijedy; —säure *f.* kyselina bezoárová; —stein *m.* bezoárový kamínek; —ziege *f* bezoárka *f.*

Bezogener eines Wechsels směnečník *m.* (na koho směnka svedeni).

Bezug (-es, ob. M.) *m.* vztah, půtah *m.*, vztažnost, půtažnost *f.*; mit B. auf ... *v.* Beziehung; 2. B. potahování *n.*; 3. povlečení, povleknutí *n.*; 4. B. der Violine potah na houslích; 5. povlak *m.*; 6. (M. Bezuge) příjem *m.* (*pl.* příjmy); B. eines Einkommens, B. eines Gehaltes brání služného; B. einer Ware im Verkehrswege odebírání, dostávání zboží obchodem.

Bezüglich *adv.* vztažmo; b. einer Sache v příčině, s strany některé věci; *adj.* bezügliche Sache věc k něčemu n. na něco se vztahující, věc k něčemu náležitá, věc již se dotýče.

Bezugs-akten *pl.* spisy vztažné; **sp.** k něčemu n. na něco se vztahující; —berechtigter *m.* požitečník *m.*; oprávněný ku brání, ku přijímání něčeho; —kolonne *f. v.* Beziehungskolonne; —note *f.* list na odbírání něčeho, list odběrací; —ort *m.* nákupní místo; —quelle *f.* kupní pramen, nákupní pramen; —recht *n* právo k odbírání něčeho; právo požitečné; Wasserb. právo k vedení vody; —schein *m.* (Hdl.) list odběrací; —titel *m.* právní důvod k odbírání něčeho; —zahl *f.* číslo vztažné.

Bezwecken etw. obmýšleti něco, za účel míti, předsevzíti; ein gemeinschaftlich bezwecktes Verbrechen zločin vespolek chystaný.

Bezweifeln etw. pochybovati, míti pochybnost o čem, v pochybnost brâti něco.

Bezwing-en einen přemoci, zmoci; zkrotiti; pokořiti koho; einen Aufstand b. potlačiti pozdvižení; —er *m.* podmanitel, pokořitel *m.*; —lich *adj.* podmanitelný, přemožitelný; —ung *f.* přemožení, pokoření *n.*

Bezwisten etw. spor o něco způsobiti; einem etw. b. popírati komu čeho.

Bianco *adj.* (it.) bílý; nepopsaný; etw. *in b.* lassen něco zůstaviti prázdné, nevyplněné; *carta bianca* prázdný list, bílý list, čistý list; —indossament *n.* rubopis nevyplněný.

Biandrie *f.* (gr.) dvojmužství *n.* (bot.).

Bibel (M. -en) *f.* bible (bibli) *f.*, svaté písmo; —abschnitt *m.* oddíl z bible; —anstalt *f.* biblický ústav; —ausleger *m.* vykládač bible, biblář *m.*; —ausspruch *m.* biblická průpověď; —fest *adj.* zběhlý v bibli; —forscher *m.* biblozpytec *m.*; —freund *m.* přítel bible, biblář *m.*; —gemäß *adv.* podle bible; —gesellschaft *f.* biblická společnost; —lehre *f.* nauka biblická; —sprache *f.* biblický jazyk, biblická mluva; —spruch *m.* biblická průpověď (pr. z bible); —verbot *n.* zákaz, zápověď bible.

Biber (-s, unv. M.) *m.* bobr *m. Castor Fiber*; —bau *m.* bobrovna *f.*, bobří sluj, b. doupě, bobrovo stavení; —baum *m.* šacholan *m. Magnolia*; —fang *m.* lovení bobrů; —fell *n.* bobrovice *f.*, bobří spratek; —fleisch *n.* bobrovina *f.*; —geil *n.* bobrový stroj, bobřina *f. Castoreum*; —haar *n.* bobří srst; —hund *m.* bobrák

(, a) *m.*, pes na lov bobrů; —hut *m.* bobrový klobouk (kastor); —jagd *f.* lov na bobry; —jäger *m.* lovec bobrů, bobrář, bobrovník *m.*; —klee *n.* třílistník *m. v.* Bitterklee.

Bibernelle *f.* (bot.) bedrník *m. Pimpinella.* ček *m.*

Biberon *m.* (fr.) piják *m.*; 2. cucá-

Bibliograph (-en) *m.* (gr.) knihopisec *m.*, bibliograf *m.*; —ie *f.* knihopis *m.*, bibliografie *f.*; —isch *adj.* knihopisný, bibliografický.

Biblio-latrie *f.* biblověra *f.*; —man (-es) *m.* (gr.) knihomol *m.*, knihovrt (žrt. knihožrout) *m.*; —phil *adj.* knihomilný; B. *m.* knihomil *m.*

Bibliothek (M. -en) *f.* (gr.) knihovna *f.*, kniharna, biblioteka *f.*; —ar (-es, M. -e) *m.* bibliotekář *m.*, knihovník *m.* (představený knihovny).

Biblisch *adj.* biblický; -e Geschichte biblická dějeprava. [Löwenhund.

Bichon *m.* (fr.) podpaždníček *m. v.*

Bickbeere *f.* borůvka *f.*

Bicke *f.* zobák, zobec (ptačí zob) *m.*; B., Picke *f.* špic *f.* **Bicken** *v.* Picken.

Bicycle *n.* (fr.-lt.) bicykl *m.*, dvoukolka *f.* (Veloziped).

Biderb *adj.* drsný. [níček *m.*

Bidet *n.* (fr.) splachovka *f.*; 2. ko-

Biduum *n.* (lt.) dvoudenní lhůta.

Bieder *adj.* šlechetný, poctivý; —herzig *adj.* cistosrdečný; —keit *f.* šlechetnost, poctivost *f.*; —mann *m.* šlechetník, poctivec, poctiva *m.*; šlechetný n. poctivý muž; —sinn *m.* šlechetná n. poctivá mysl.

Biege (M. -en) *f.* ohyb, prohyb *m.*

Bieg-en etwas ohnouti, nahnouti, ohýbati; (grm.) skloňovati; die Zunge b. Stimme b. zohýbati n. ohebným učiniti jazyk n. hlas; es mag b. oder brechen padni oko nebo zub; sich b. ohnouti se; nahnouti se, schnouti se; gebogen ohnutý, zahnutý; —sam *adj.* ohebný; —samkeit *f.* ohebnost *f.*; —ung *f.* ohýbání, shýbání, nahýbání *n.*; 2. ohyb *m.*, ohnutost *f.*; B. der Stimme ohýbání hlasu; B. des Lichtes zahnutí světla; 3. B. (grm.) skloňování (ohýbání) *n.*

Biegungs-laut *m.* (grm.) skloňovací hláska; —moment *n.* moment ohebnosti.

Bielbrief *m. v.* Beilbrief.

Bielmaus *f. v.* Bilchmaus.

Bien public *n.* (fr.) obecné blaho.

Biene (M. -en) *f.* včela *f. Apis*; *dim.* Bienchen, Bienlein *n.* včelka, včelička *f.*

Bienen-ausstellung *f.* včelařská výstava; —bau *m.* včelařství *n.*; —beute *f.* brť *f.*; —brot *n.* med s voštinami, chléb včelí; —jäger *m. v.* Bienenwolf; —flug *m.* úlový *n.*, včelstvo *n.*, roj včel; —fraß, —fresser *m.* včeložrout *m.*; *v.* Bienenwolf; Bienenkäfer; Bienenschabe; —haube *f. v.* Bienenkappe; —haus *n.* včelín, včelinec, včelník *m.*; včelnice *f.*; —käfer *m.* mrána včelí *Attelabus apiarius* (*Clerus*); —kappe *f.* včelařská kukle; —königin *f.* matka *f.*, královna *f.* (včel); —korb *m. v.* Bienenstock; B. zum Anfügen nastavovací košík; —laus *f.* veš včelicí *Pediculus apis*; *Braula coeca*; —motte *f.*, —schabe *f.* mol medový *Galleria mellonella*; —saug *m. v.* Bienfaug; —schwarm *m.* roj včel; —specht *m.* vlha *f. Merops apiaster*; —stachel *m.* včelicí žihadlo; —stock *m.* úl *m.*, špalek *m.*, koš *m.* (na včely); —vater *m.* včelař *m.*; —wolf *m. v* Bienenfresser; —zelle *f.* buňka *f.*; —zucht *f.* včelařství *n.*; —züchter *m.* včelař *m.*

Bienlein *n.* včelka, včelička *f.*

Bienn-is, —al *adj.* (lt.) dvouletý, dvouroční; druhoroční; —ium *n.* (lt.) dvouletí *n.* (dvě léta). [*lissa.*

Biensaug (-es) *m.* medunka *f. Me-*

Bier (-s u. -es, M. -e) *n.* pivo *n.*; B. brauen pivo vařiti.

Bier-ähnlich, —artig *adv.* jako pivo; *adj.* pivu podobný; —aufschlag *m.* pivní přirážka; —baum *m. v.* Bierzwang; —bedarf *m.* spotřeba piva; —bottich *m.* káď na pivo.

Bierbrau-en *n.* vaření piva; pivovarství *n.*; —er *m.* sládek *m.*; —erei *f.* pivovarství *n.*; 2. pivovar *m.*; —gesellschaft *f.* pivovárečná společnost, pivovárečné družstvo.

Bier-bruder *m.* fig. piják, pivopil, pivomil (pivnička); —druckapparat *m.* pivní tlakostroj; —eige *m.* pravovárečník (měšťan k vaření piva oprávněný); —essig *m.* pivný ocet; —faß *n.* pivný sud, sud na pivo; —fiedler *m.* houdek *m.*, šumar *m.*; —flasche *f.* láhev na pivo; —fülle *f.* spilka *f.*; —füllen *n.* spílaní piva; —gast *m.* host na pivě, h. k pivu, h. v pivnici; —geld *n.* spropitné (pivné, čho) *n.*, peníze na pivo; —halle *f.* pivnice *f.*; —haus *n.* hospoda *f.*, pivnice *f.*, šenkovna *f.*; —hausler *m.* hospůdkář *m.*; —heber *m.* zdvihák *m.*; —hefen *pl.* droždí *n.*, kvasnice (pivné) *pl.*; —kanne *f.* konvice na pivo; —keller *m.* pivnice *f.*; —kranz *m.* věnec, vich *m.*; —kreuzer *m.* pivní krejcar (pivní přirážka); —krug džbán na pivo; —kufe *f.* bečka n. káď na pivo; —kufe *f. v.* Bierkrug; —maß *n.* míra na pivo; —meile *f.* obvod pivovárečný, o. vystavovací (obvod na míli, v němž byl závazek k odbírání piva); —probe *f.* zkoušení piva; průměr *m.*; —produktion *f.* výroba piva; —regal *n.* právo k vystavování piva; —reisig *m.*, —rute *f.* šenkýřská máje; —schank *m.* výčep piva, vytáčení piva, šenk *m.*; —schenke *f.* krčma, pivnice *f.*; —schenker *m.* hospodský *m.*, šenkýř *m.*, krčmář *m.*; —schlauch *m.* fig. pivodus, nedopita *m.*; —schröter *m.* skladač piva; —stein *m.* pivovina *f.*; —steuer *f.*, popivné *n.*, berně pivná, daň z piva; —suppe *f.* polévka z piva; —taz *f.* popivné *n.*; posudné z piva; —tonne *f. v.* Bierfaß.

Bierverleger *m.* nákladník *m.* (*st.* n. piv vaření); —haus *n.* nákladnický dům; —nahrung *f.* nákladnická živnost, pravovárečnost *f.*

Bier-wage *f.* pivoměr *m.*; —wirt *m.* hospodský *m.*; —würze *f.* sladké pivo.

mlad ka *f.*; —zapfer *m.* načínač piva; —zeichen *n.*, —wisch *m. v.* Bierkranz; —zwang *m.* pivný závazek (závazek k nuceném odbírání piva).

Biese *f.* svérka *f.*, prýmek *m.*

Bieseln, bieſen mț. bzikati, střečkovati (o dobytku).

Biesfliege *f.* bzikavka *f. v.* Bremſe.

Biest (-eš) *m.*, Bieſtmilch *f.* mlezivo *n.*, mleziva *f.*, první mléko.

Bieſter *m. v.* Bſter; b. *adj.* pustý, temný.

Bieten etw. podati, podávati; die Hand bieten ruky podati; einen guten Morgen b. dobré jitro dáti, dobré jitro přáti; einen gewiſſen Preis b. podávati; nabízeti; eine Ware für einen gewiſſen Preis b. ceniti, proceniti; mehr b. více dávati, více podávati, více nabízeti; fett b. prodávati něco; Anlaß b. poskytnouti příležitost; zavdati příčinu.

Bietz, Bieß (-eß, M. -e) *m.* prsní bradavička; 2. prs ženský (cecek *m.*, koza *f.*); —en mț. cucati.

Bifang (-s, M. Bifänge) *m.* (Beifang) (öſterr.) licha *f.* (v roli).

Bifluenz *f.* (lt.) roztoky *pl. m.* [*m.*

Bifolium *n.* (lt.) dvojlist *m.*, dvojlístek

Biform *adj.* (lt.) dvojtvarý; —tät *f.* dvojtvarost *f.* [větvení řek.

Bifurkation *f.* (lt.) rozdvojení *n.*, roz-

Biga *f.* (lt.) dvojspřeží *n.*

Bigamie *f.* (lt.-gr.) dvojženství *n.*

Bigarré *adj.* (fr.) pestrý, strakatý.

Biglietto *n.* (it.) lístek *m.*

Bignonia *f.* (lt.) trubovník *m.* Trompetenblume *f.*

Bigott *adj.* (fr.) pobožnůstkářský; ein —er svatoušek, pobožnůstkář *m.*; tupověrec *m.*, věřílek *m.*; —erie *f.*, —ismus *m.* svatoušství *n.*, pobožnůstkářství *n.*; tupověrectví *n*

Bijou (*M. Bijoux*) *m. et n.* (fr.) šperk *m.*, skvost *m.*, klenot *m.*; —terie *f.* obchod klenotnický; —tier *m.* klenotník *m.*

Bikarbonat (-s) *n.* (chem.) dvojuhliči-

Bikonkav *adj.* dvojpoddutý. [tan *m.*

Bikonvex *adj.* dvojpouklý, dvojvypuklý. [ložný.

Bikotyledonisch *adj.* (bot.) dvojděložný.

Bilanz *f.* (fr.) bilance *f.*, účetní rozvaha; —buch *n.* kniha rozvažná n bilanční; —ieren rozvahu činiti, bilancovati; —ierung *f.* bilancování *n.*; —konto *n.* účet rozvážný, účet bilanční.

Bilateral *adj.* (lt.) dvoustranný.

Bilboquet *n.*, *m.* (fr.) chytačka *f.*, hazečka *f.* (hra).

Bilch (M. -e) *f.*, —maus *f.* plch *m.* (Siebenſchläfer) *Myoxus glis.*

Bild (-eš, M. -er) *n.* obraz *m.*; vyobrazení *n.*, vylíčení *n.*, vypodobení *n*; ſinnliches B. (filoſ.) smyslný obraz; erhobenes B. vypuklý obraz, vydutý obraz, —barkeit *f.* útvarnost *f.*, tvářitelnost *f.*; —chen (M. -erchen) *n.* obrázek *m.*; —ebene *f.* (geom.) rovoň obrazu.

Bild-en etwas tvořiti; b. (geſtalten) utvářiti, vytvářiti, obraziti, vyobraziti něco; geiſtig b. (veredeln) vzdělati, vzdělávati, ušlechtiti, zešlechtiti něco; b. (wozu geeignet machen) uspůsobiti k něčemu; ein Ganzes b. celek skládati, činiti (působiti); eine Reihe b. (math.) sestrojiti, sestaviti řadu einen Winkel b. sestrojiti úhel; —end *adj.* vzdělávající, šlechtící; vzdělavací; obrazný, tvárný; výtvarný; —e Künſte výtvarná umění.

Bilder-bibel *f.* obrázková bible, b. s obrazy; —blende *f.*, —blinde *f.* (arch.) výklen *m.*, výklenek *m.*; —buch *n.* kniha obrázková, k. s obrazy; —dienſt *m.* modlářství *n.*, modloslužebnictví *n.*, modloslužba *f.*; —feind *m.* obrazoborec *m.*; —galerie *f.*, —kabinett obrazárna (obrazovna) *f.*; —handel *m.* obchod s obrazy; —händler *m.* obrazář *m.*, obrazník *m.*, obchodník s obrazy; —krämer *m.* obrázkář *m.*; —lehre *f.* náuka o obraznictví; —maler *m.* malíř obrazů.

Bildern obrazy ohledávati, o. přehlížeti; 2. v podobenstvích mluviti.

Bilder-rätsel *n.* obrázková hádanka; —reich *adj.* obrazohojný, hojný na obrazy; —ſchrift *f.* písmo obrazové, p. obrazné; —ſprache *f.* mluva obrazná; —ſtuhl *m.* podstavec na obrazy; —ſturm *m.*, —ſtreit *m.* obrazoborství; —ſtürmer *m.* obrazoborce *m.*; —ſtürmerei *f.* obrazoborství *n.*; —verehrung *f. v.* Bilderdienſt; —werk *n.* obrázkové dílo, dílo s obrazy.

Bild-former *m.* výtvarník *m.*; —formerkunſt *f.* tvárnictví *n.*; —gießer *m.* slévač sošek, soškář; —gießerei *f.*, —gießerkunſt *f.* soškářství *n.*, slévání sošek.

Bildhauer *m.* sochař *m.*; —ei, —kunſt *f.* sochařství *n.*; umění sochařské; —werkſtatt *f.* dílna sochařská.

Bildlein *n.* obrázek *m.*

Bildlich *adj.* obrazný; *adv.* obrazně, v obraze, v obrazích; b. darſtellen zobraziti, vyobraziti, představiti obrazně, př. v obraze; —e Sprache obrazná mluva.

Bildner *m.* výtvarce *m.*, výtvarník *m.*, výtvarný umělec; —kunſt, —ei *f.* výtvarnictví *n.*, výtvarné umění.

Bild-nis (-ſſes, M. -niſſe) *n.* podobizna (podobenka) *f.*, obraz *m.*, vyobrazení *n.*, zobrazení *n.*; —ſam *adj.* spůsobný, schopný, vzdělavatelný; 2. podajný; 3. tvárlivý, útvarný; —ſamkeit *f.* vzdělavatelnost *f.*; B. der Sprache ohebnost *f.*; —ſäule *f.* socha *f.*, sloup s obrazem; —ſchnitzer *m.* řezbář *m.*, dřevořezbář *m.*; —ſchnitzerei *f.* řezbářství *n.*; —ſchön *adj.* překrásný; fig. jako obrázek; —ſtock *m.* podstavec se soškou.

Bildung *f.* vyobrazení, vypodobnění *n.*; tvoření *n.*; výtvar *m.*; 2. B. (geiſtige ꝛc.) vzdělání *n.*, vzdělanost *f.*; falſche —en (geol.) útvary nepravé, liché.

Bildungs-anſtalt *f.* ústav vzdělavací; —geſetz *n.* zákon útvarný; (math.) zákon sestrojení, z. sestrojovací; —laut *m.* hláska odvodicí, tvořicí; —prozeß *m.* chod útvarný, chod tvořivý; —ſtufe *f.* stupeň vzdělanosti; —ſuffix *n.* (grm.) tvořicí přípona; —trieb *m.* tvořivost, tvorba *f.*, výtvornost *f.*

Bildwerk *n.*, vyobrazení *n.*, výtvar *m.*, výtvarné dílo, tvorba *f.*

Bilge *f.* (Tuchſch.) podpěra *f.*, 2. (Schiff.) podkolí *n.*; —ſchneider *m.* pražnec *m.* (Dengelmeiſter).

Bilin *n.* žlučina *f.* [dvoujazyčný.

Bilinguisch *adj.* (lt.) dvoujazyký.

Bilis *f.* (lt.) žluč *f.* (Galle).

Bill *f.* (engl.) předloha *f*, osnova zákona; zákon *m.*; list *m.*

Billard (-es, M. -e) *n.* (fr.) biliár *m.*, kulečník *m.*; —kugel *f.* koule biliárová, koule z kulečníku; —ſtock *m.* tágo *n.*, trčka *f.* (Queue); —zimmer *n.* kulečna, biliardovna *f.*, sál s kulečníkem.

Bille (M. -en) *f* koule *f.* (na kulečníku); 2. oškrd *m*, špic *f.* (*m.*) (na mlýnský kámen).

Billett (-s, M. -e) *n* (fr.) lístek *m.*, bileta *f.*, biletka *f*; —eur *m.* přijímač lístků, biletář *m.*; —euſe *f.* biletářka *f.*

Billiarde *f.* biliarda *f*, 1000 miliard.

Billig *adj.* slušný, spravedlivý; 2. mírný, levný; was recht und b. ist dle práva i slušnosti, co spravedlivo a slušno jest; eine -e Entſchädigung mírná náhrada; —en etw. schváliti něco; svoliti k čemu; za slušné uznati; —ermaßen, —erweiſe *adv.* slušně, podle slušnosti; —keit *f.* slušnost *f*; spravedlivost *f.*; 2. levnost *f.*; —keitsgründe *pl* důvody slušnosti; —ung *f.* schválení (něčeho), svolení k čemu. [(milion milionů).

Billion (M. -en) *f.* (fr.) bilion *m.*

Bilon (-s) *m.* (Weißlahn) *v.* Bílfang.

Bilſe *f.*, Bilſenkraut *n.* blín *m.* *Hyoscyamus.*

Bilz (M. -e) *m. v.* Pilz.

Bimana *pl.* (lt.) Zweihänder dvourucí t. ssavci (zool.) (opice).

Bimbaſchi *m.* (turk.) plukovník *m.*

Bimeſter *n.* dvě půlletí.

Bimetallismus *m.* (lt.) dvoukovová soustava (zlato a stříbro).

Bimmeln mh. klinkati (o zvonku).

Bimsſtein (-es, M. -e) *m.* pěnovec *m.* (hubice *f.*), pemza *f.*; —ſeife *f.* pemzové mýdlo, mýdlo z pěnovce.

Binär *adj.* (lt.) dvojdílný

Bindbalken *m. v.* Bindebalken.

Binde (M. -en) *f.* obvazek *m.*; páska *f.*, obvinek *m.*, obinadlo *n.*, vazadlo *n.*; (b. Muſſelin) povázka *f.* *Fascia*; —balken *m.* (Bauk.) trám hlavní, tr. vazný *m.*, spěnka *f.*; —bank *f.* (arch.) stolice vazebná; —gewebe *n.* vazivo *n.*, spojné pletivo.

Bindehaut *f.* (im Auge) spojivka *f.* *Tunica conjunctiva*; —entzündung *f.* *Conjunctivitis* (med.) zánět spojivky.

Bindemittel *n.* spojidlo; spojivo; spínadlo, vázadlo *n.*

Binden etw. vázati, přiváz., uvázati; sepnouti, sevříti, ukovati; ſich b. vázati se čím; gebunden vázán, a, o, vázaný, an jmbd. Auftrag gebunden ſein vázán býti něčím rozkazem; gebundene Wärme c. Elektrizität vázaná n. utajená teplota n. elektřina; gebundene Willenskraft upoutaná vůle; gebundene Marſchroute vykázaná cesta, příkaz cestovní.

Binder *m.* (des Getreides) vazač *m.*; 2. (arch.) kámen na vazbu; 3. B. (Hafnw.) zabědňáč *m.*; 4. Faßb. bednář *m.*; —pech *n.* smola bednářská; —ſchlager *m.* kyjanka *f.*, pobíječka *f.*

Binde-vokal *m.* spojovací samohláska; —wort *n.* (gram.) spojka *f.* *Conjunctio*; —zeichen *n. v.* Bindungszeichen.

Bind-faden *m.* motouz *m.*, špagát *m.*; —meſſer *n.* sekáček *m.*; —ſalat *m. v.* Lattich; —ung *f.* vázání *n.*; svázání *n.*, spojení *n.*; (Bauk.) vazba *f.*; —ungszeichen *n.* rozpojka *f.*, spojovka *f.*, znamenko spojovací, spojovník *m.*; —weide *f. v* Bandweide.

Binge *f.* (mont.) průval šachty, rozval *m.*, kotlina (po šachtě)

Bingelkraut *n.* bazanka *f.*, psí lebeda

Binion *f.* dvojina *f.* [*Mercurialis.*

Binieren dvakráte za den mši sloužiti.

Binnen *prp. c. dat.* (innerhalb) v, ve, za, b. eine Stunde za hodinu; b. acht Tagen za osm dní, během osmi dnů; b. dieſer Zeit v tom čase, po ten čas.

Binnen-deich *m.* předehráz *f.*; —fluß *m.* vnitrozemská řeka; 2. ponor *m.*; —handel *m.* vnitrozemský obchod; o. vnitrozemní; —land (-es, M. -lande) *n.* vnitrozemí *n.*; —meer *n.* vnitrozemské, vnitrozemní moře; —reim *m.* střední rým; —ſchiffahrt *f.* vnitrozemská, vnitrozemní plavba; —ſee *m.* vnitrozemské, -zemní jezero; —verkehr *m.* vnitrozemní, mezizemní obchod; —zoll *m.* vnitrozemní, mezizemní, vnitrozemské clo.

Binnung *f.* lodní obruba.

Binokel *n.* (fr.) binokl *m.*, kukátko na obě oči, dvojočka *f.* dvouzorka *f.*

Binom *n.* (gr.) (math.) dvoučlen *m.*

Binomial- dvoučlenový, dvoučlený; —faktor *m.* činitel dvoučlený, č. kořenový, č. v nulu uvedený; —formel *f.* dvoučlenový vzorec; —koefficient *m.* součinitel dvoučlenový; —ſatz *m.* věta *u.* položka (po-učka) dvoučlenová, dvojčlenka *f.*

Binomiſch *adj. v.* Binomial.

Binſe *f.* sítí *n.*, sítina *f.* *Juncus*; *pl.* —n sítinovité (bot.).

Binſen-blume *f.* šmel *m.* *Butomus*; —decke *f.* rohož, rohožka *f.*; —feld *n.* sítniště *n.*; —flöte *f.* třestinka *f.*; —halm *m.* (bot.) sítina *f.*; —laub *m.* pažitka *f.*

Bio-arithmetik *f.* (gr.) počtářství životní, výpočet živobytnosti; —chemie *f.* léčba životozpytná; —dynamik *f.* (gr.) učení o silách životních.

Biograph (-en) *m.* (gr.) životopisec *m.*; biograf *m.*; —ie *f.* životopis *m.*, biografie *f.*; —iſch *adj.* životopisný, biografický.

Bio-logie *f.* (gr.) životosloví *n.*; —magnetismus *m.* zvířecí magnetismus *m.*; —mantie *f.* životověštba *f.*; —metrie *f.* životoměrnost *f.*; —nomie *f.* životozpyt *m.*; —ſophie *f.* moudrost života.

Bipartition *f.* (lt.) dvojdílnost *f.*

Bipedes *pl.* (lt.) dvounožci *pl. m.* (ssavci-opice).

Bipolar *adj.* (lt.) dvoupólový.

Biquadrat *n.* (lt.) (math.) mocnost čtvrtá, m. čtvrtého stupně *f.*

Birk (-es, M. -e) *n.* okres *m.*

Birke (M. -en) *f.* bříza *f. Betula.*

Birken-baum *m.* bříza *f.*; —busch *m.* březí *n.*, březina *f.*; —hain *m.* březový háj; —holz *n.* březové dříví, březoví *n.*; —meier *m.* džbán z březového dřeva; —met *m.* březovice *f.*; —öl *n.* březový olej; —rinde *f.* březová kůra; die obere B. břesta *f.*; —rute *f.* březový prut, březová metla; —saft (oh. M.) *m.* březová míza; —schwamm *m.* březovka *f.*; —stock *m.* březovka *f.*; —teer *m.* březový dehet; —wald *m.* březí *n.*, březina *f.*; —wasser *n. v.* Birkensaft; —wein *m. v.* Birkenmet; —zeisig *m. v.* Leinfink.

Birk-hahn *m.* tetřívek *m.*; —henne *f.* tetřevice *f.*; —huhn *n.* tetřívek *m.*, *Tetrao Tetrix*; (das Junge) tetřívče *n.*

Birkling (M. -e) *m. v.* Birkenschwamm.

Birkwurz *f.* nátržník *m.*

Birn-artig *adj.* hruškovitý; —baum *m.* hruška, hrušeň *f.* (strom) *Pirus*; —chen *n.* hruštička *f.*; —e (M. -en) *f.* hruška *f. Pirum*; —essig *m.* hruškový ocet; —förmig *adj.* hruškovitý, jako hruška; —kraut *n.* hruštice, hruštička *f. Pirola*; —mehl *n.* prachanda *f.*; —most *m.* hrušník *m.*; —muß *n.* kaše n. povidla z hrušek; —schnitz *m.* křižalka z hrušky; —wein *m.* hrušník *m.*; —wildling *m.* planá hruška, planka, planička.

Birsch (Pirsch) (M. -en) *f.* lov *m.*, samolov *m.*; 2. honitba *f.*; 3. loviště *n.*; —en šoulati, plíživě loviti (zvěř); —fahrt *f.*, —gang *m.* (wdm.) šoulačka *f.* (plíživý lov); —hund *m.* lovecký pes; —weg *m.* šoulanka *f.*; —zeichen *n.* (wdm.) známky nástřelu; —zeit *f.* střelecký čas.

Bis *adv.* až, do; b. zum Tode až do smrti; b. zum Tore až ke bráně; b. an die Grenze až na hranice; b. an die Stufen až ke stupním; vom Morgen bis zur Nacht od rána do večera (do noci).

Bis (lt.) dvakráte; b.! opakovat!

Bisam (-s, oh. M.) *m.* pižmo *n.*; —apfel *m.* pižmové jablko; —bock *m. v.* Bisamtier; —büchse *f.* skříňka na pižmo; —ente *f.* šipunka *f.*, kachna pižmová *Anas moschata*; —geruch *m.* pižmový zápach, vůně z pižma; —katze *f.* civeta *f. Viverra civetta*; —knopf *m.*, —kugel *f.*, —kügelchen *n.* pižmová kulička; —körner *pl. n.* semena pižmová (*Hibiscus abelmoschus*); —ochs *m. v.* Bison; —ratte *f.* rejsek pižmovonný; —schwein *n.* pekarčík *m.*, kanec pižmový *Pekari*; —strauch *m.* ibišek *m.*, hybišek pižmový *Hibiscus*; —tier *n.*, —ziege *f.* pižmoň *m. Moschus.*

Bischof (-s, M. Bischöfe) *m.* biskup *m.*; 2. (Getränk) biskupec, biskupčík *m.*, biskupčina *f.*

Bischöflich biskupský.

Bischofs-diözese *f.* biskupská osada, biskupství *n.*; —hut *m.* biskupský klobouk; —mantel *m.* biskupský plášť; —mütze *f.* biskupská čepice (mitra); —sitz *m.* biskupské sídlo; —stab *m.* biskupská berla; (Gasbel) berla, berlička *f.*; —würde *f.* biskupství *n.*, biskupské důstojenství, biskupská hodnost.

Bischoftum *n. v.* Bistum.

Bise *f.* severák (vítr).

Bisexuell (lt.) *adj.* dvoupohlavní (bot.).

Bisher *adv.* posud, posavad, až dosavad, potud, do té doby; —ig *adj.* posavadní, dosavadní.

Biskotte *f.* Biskuit (-s, M. -e) *n.* (r.), *Biscott m.* (lt.) piškot *m.* (sušenka *f.*).

Bislang *adv. v.* Bisher.

Bismut *m. Bismutum n. v.* Wismut.

Bison (-s, M. -e) *m.* zubr *m.*, tur americký, tur hrbolatý *Bos Bison, Bos americanus.*

Biß (Bisses, M. Bisse) *m.* kousnutí *n.* (k. psa atd.); uštknutí *n.*, štípnutí *n.* (hada); B. des Gewissens hryzení, hnětení svědomí; —chen *n.*, Bißel *n.*, Bißlein *n.* kousek *m.*, kousíček *m.*, drobet *m.*, štipet *m.*; ein B. trocha *f.*, trošek *m.*, trošíček *m.*, špetka *f.*; krapet *m.*

Bissen (-s, unv. M.) *m.* kus *m.*; ein B. Brot kousek, sousto chleba; —weise *adv.* po kousku.

Bissig *adj.* jizlivý; *v.* Beißig.

Bister (oh. M.) *m. et n.* (fr.) sazová čerň, sazová hněď, sazovka *f.*

Bistouri *m.* (fr.) trháček *m.*, nožík ranhojičský.

Bistum (-s, M. Bistümer) *n.* biskupství *n.*

Bisulphas *m.* (chem.) dvojsíran *m.*

Biswellen *adv.* někdy, časem, druhdy.

Bisyllabisch *adj.* (lt.) dvojslabičný.

Bitheismus *m.* (gr.-lt.) dvojbožství *n.*, dvojice *f.*

Bittbrief (-es, M. -e) *m.* prosebný list.

Bitte (M. -n) *f.* prosba *f.*, žádost *f.*

Bitten einen um etw. prositi, žádati od někoho neb na někom čeho, prositi někoho za něco; einen dringend, anhaltend, inständig b. snažně prositi; flehentlich b. úpěnlivě prositi; zu Gaste b. zváti, pozvati koho; er ist nicht gebeten on není zván, pozván.

Bitter *adj.* hořký; trpký, perný; fig. rozhořčený, roztrpčený; b. (beißend im Reden) ostrý; *adv.* hořce, trpce; sich b. beklagen trpce si stěžovati n. naříkati; B. *n.* (—branntwein *m.*) hořká *f.* (t. kořalka), hořčinka *f.*; Englisch-B. anglická hořká; —bier *n.* hořčák *m.*, hořké pivo; —böse *adj.* rozhořčený, hořce nakvašený; —distel *f.* pcháč *m. Cnicus*; —erde *f.* magnesie *f.*, kysličník hořečnatý; —feind *m.* úhlavní nepřítel; —fisch *m. v.* Bitterling; —holz *n.* kvasie *f.*, hořkodrv *m. Simaruba*; —kalk *m.* hořčíkovec *m.*; —keit *f.* hořkost *f.*; pernost, trpkost *f.*; fig. nechuť *f.*, roztrpčenost *f.*, kyselost *f.*; —klee *m.* hořký jetel, třílistník *m.*, vachta třílistá *Menyanthes trifoliata*; —lich *adj.* nahořklý, zahořklý; b. weinen hořce plakati; —ling *m.* hořavka *f.*, blýskavka (pitruše) *f. Cyprinus amarus.*

Bittermandel *f.* hořká mandle; —öl *n.* olej hořkomandlový; —ölgärung *f.*

kvašení hořkomandlové; —ölwaſſer *n.* hořkomandlová voda.

Bitter-salz (-es, oh. M.) *n.* hořká sůl, hořčin hranolový; —ſauer *adj.* hořkokyselý; —ſtein *m.* hořčíkový kámen; —ſtoff *m.* hořčina *f.*, prvek hořký; —ſüß *n.* psí víno, lilek sladkohořký *Solanum dulcamara*; —waſſer *n.* hořká voda, hořčenka (hořčavka) *f.*; —wein *m. v.* Wermutwein; —wurz *f.* hořec *m. Gentiana.*

Bitt-gang *m.* prosebný průvod, prosení *n.*; —lehen *n.* propůjčka výprosná, výprosa *f.*; —lich, bittweiſe *adj.* prosebný; *adv.* prosebně, prosmo; —ſchreiben *n.* prosebný list; —ſchrift *f.* prosebný spis, písemná prosba; písemná (psaná) žádost; —ſteller *m.* prosebník, prositel, žadatel *m.*; —tag *m. v.* Bettag; —weiſe *adv.* prosebně, způsobem prosby; b. etwas erhalten vprositi se v něco, vyprositi si něco, *st.* obdržeti něco na kom výprosou.

Bitum-en *n.* (lt.) živice *f.*; —inös *adj.* živičnatý. **Bivium** *n.* (lt.) rozcestí *n.*

Bivocalis *m.* (lt.) dvojhláska *f.*

Biwak (*Bivouac*) *m.* (fr.) bivak *m.*, polní nocleh, zbrojný nocleh, vojenský nocleh v poli (pod širým nebem); -ieren (mlit.) v poli zbrojmo nocovati.

Biwitz *m.* ozimka *f.*, řepka ozimá, bivice *f.*

Bizarr *adj.* (fr.) bizarní, podivínský, divoušký; —erie *f.* bizarnost *f.*, podivínství, divoušství *n.*

Blache, Blache *f.* plachta *f.*

Blach-feld *n.* pláň, planina, rovina *f.*; —froſt *m.* suchý mráz, holomráz *m.*, jinovatka *f.*

Black *adj.* (engl.) černý; —fiſch *m.* plotice, černice, černokrevka *f.*, *Sepia.*

Blaffen, blaffen hafati *v.* Bellen.

Blaffert (-s) *m.* (fr. *blafard*) bělák *m. v.* Albino; 2. (vlt.) bílý peníz, bělík *m.* (chemal. Münze, lt. *albus*).

Blage (Plage) *f.* kňoura, zmetek (o detech) *v.* Balg. [Blache.

Blahe *f.* plachta (na vůz) *v.* Blache,

Bläh-en dmouti, nadmouti; ſich b. dmouti se, nadýmati se, nadmouti se; vypínati se; —end *adj.* nadýmavý, vypínavý; -e Sachen *pl.* nadýmavé věci; —hals *m.* (med.) tlustý krk; —ſucht *f.* (med.) *Flatulentia* větrnost *f.*, *pl.* větry *m.*; —ung *f.* dmutí, nadmutí *n.*, nadýmání *n.*; —ungen *pl.* větry *pl.* (lt.) *Flatus*; *Vapeurs* (fr.) (med.). **Blaken** čaditi.

Blam-age *f.* (fr.) hana, ostuda *f.*; —e *m.* (fr.) skvrna *f.*; —ieren etnen blamovati, zostuditi koho; ſich b. zostuditi se, blamovati se.

Blank *adj.* skvělý, skvoucí, běloskvoucí; čistý; ryzý; holý, nahý; —e Waffe zbraň sečná n. bodná; mit —er Waffe oder Wehr s vytasenou zbraní; —er Kredit neuhražený úvěr.

Blanke *f.* (im Walde) holina, mýtina *f.*; 2. planka *f.*; 3. misník *m.*

Blankern inf. skvíti se; 2. planěti.

Blankett (M. -e) *n.* (fr.) blanket *m.*, prázdný list, l. k vyplnění, výplňka *f.*

Blankleder *n.* hlazenice *f.*, hl. kůže.

Blanko *v. bianko.* [(v šněrovačce).

Blankſcheit (-es, M. -e) *n.* planžet *m.*

Blankvers *m.* planý verš.

Bläschen *n.* bublinka *f.*; měchýřik, měchýřek, puchýřek *m.*, pupenec *m.*; —ausſchlag *m. v.* Blaſenausſchlag.

Blasdruckwerk *n.* (mech.) měchostroj *m.*, měchový tlakostroj.

Blase (M. -n) *f.* puchýř, pryskýř *m.*, zprýštěnina *f.*; 2. (anat.) B. *Vesica* měchýř *m.*; B. der Fiſche duše *f.*; 3. B. im Waſſer bublina *f.*; —n bekommen zprýštiti se; —balg *m.* měch *m.*

Blasen (3. blaſt) douti, dmýchati; foukati; die Trompete b. troubiti (na troubu); die Flöte b. pískati na flétnu.

Blasen-ausſchlag *m.* puchýřina *f. Pemphigus*; —baum *m.* měchýřník *m.*, janovec *m. Colutea*; —bruch *m.* (chir.) průtrž měchýře.

Blasen-entzündung *f.* zánět měchýře; —fuß *m.* měškonoh; *pl.* —füßer měchonozí hmyzi; —hut *m.* alembikový klobouk; —krampf *m.* křeč měchýře; —pflaſter *n.* zprýskavý přílep, zprýštidlo *n. Vesicatorium*; —ſtaude *f.*, —ſtrauch *m. v.* Blaſenbaum; —ſtein *m.* (med.) kámen v měchýři; —wurm *m.* měchožil *m. Echinococcus*; —würmer *pl.* červi puchýřovití, puchýřovci *pl. m.*; —ziehend zprýskavý, zprýštivý; —ziehende Mittel *pl.* zpryšťovadla, prostředky zpryšťovací *pl. Vesicantia.*

Blasengel *m.* (Kind) boubeláček *m.*

Blase-rohr *n. v.* Blaſrohr; —tiſch *m.* sklářský stolek.

Blashütte *f.* dymadlo *n.* [mi).

Blasiert *adj.* ztupělý (prostopášnost-

Bläsig *adj.* pupenatý; b. machen (die Haut) zprýštiti.

Blasinſtrument *n.* foukací nástroj, dechový nástroj (hudební).

Blason *m.* (fr.) znak, erb *m.*; 2. znakoznalství *n.*; —nieren vykládati erb; —niſt (-en) *m.* znakoznalec *m.*

Blasphem-ie *f.* (gr.) rouhání *n.* (Bohu); —ieren rouhati se Bohu; —iſch *adj.* rouhavý; —iſt (-en) *m.* rouhač *m.*

Blasrohr *n.* (mechan.) průdušná trubice *f.*; (chem.) dmuchavka *f.*; (zum Schießen) foukačka *f.*

Blaß *adj.* (*compar.* blaſſer u. bläſſer) bledý (bledovitý).

Bläſſe (M. -n) *f.* bledost, vybledlost *f.*; B. (bei Pferden) lysina, lysinka *f.*

Blaß-ente *f.*, —huhn *n.* lyska *f. Fulica.*

Bläßlich *adj.* trochu bledý, přibledlý.

Blastema *n.* (gr.) klička *f.* (bot.).

Blasto-derma *n.* (gr.) blána zárodková *f.*; —*phorus m.* (bot.) klonoš *m.*

Blastus *m.* (gr.-lt.) klička *f.* (bot.).

Blaswerk *n.* (mont.) dmuchadlo, dýmadlo *n.*, provětvadlo *n.*

Blatt (-es, M. Blätter) *n.* list *m.*; (breit) lupen *m.*; ein B. Papier list *m.*, čtvrtka, škartka *f.*; B. eines Tiſches plát *m.*, deska *f.*; (zool.) B. lopatka *f.* (u zvěře); das B. hat ſich gewendet fig. kostka se obrátila; —blaſe *f.* (bot.) bla-

buně *f.*; —blei *n.* lístkové olovo; e. lupínkové, olověné listy, olověná šalbice.

Blätt-chen (M. Blätterchen) *n.* lístek, lísteček *m.*; lupínek *m.*; —ein ſich lupeniti se (těsto).

Blatten listy n. lupeny lámati, olamo-

Blatter (M. -n) *f.* neštovice *f.*; *Variola*; ſchwarze B. černá neštovice; —n eintupfen neštovice sázeti (očkovati); die —n brachen aus neštovice se vyvrhly, neštovice vyrazily; eiternde —n neštovice hnisavé, splývavé; mobifizierte —n n. plané; wahre —n neštovice pravé; 2. B. puchýř *m.*

Blätter *pl.* listí *n. coll.*; (arch.) lupení *n. coll.*; —erute *f.* lupenová sklizeň; —erz *n.*, —tellur *n.* listňák *m.*; —gebackenes *n.* loupavé pečivo, francouzské pečivo, peč. z máslového těsta.

Blattergift (oh. M.) *n.* neštovičina *f.*

Blätter-gold *n. v.* Blattgold; —ig *adj.* listnatý, lupenatý; —kohle *f.* lupenka *f.* **Blatterig** *adj.* neštovičný.

Blatterkrank *adj.* stonavý na neštovice. [*m.* knihy *pl. f.*

Blätter-los *adj.* bezlistý; —magen

Blättern (im Buche) listy obraceti, převraceti; ſich b. listiti se, loupati se.

Blatternansteckung *f.* neštovičné nakažení.

Blatternarb-e *f.* důlek *m.*, dolíček *m.*, ďubka od neštovice; —ig *adj.* důlkovatý, zdůlkovaný, zdobaný od neštovic.

Blätter-pilz, —ſchwamm *m.* řasnovka (bedla) *f. Agaricus*; giftiger B. prašivka *f.*; —ſtein *m.* listokam *m.*; —tabak *m.* tabák v listech; —teig *m.* loupavé těsto, máslové (francouzské) těsto (loupanka *f.*); —voll listnatý, hustolistý; —werk *n.* listí *n.*, lupení *n. coll.*; —zeolith *m.* (Min.) puchavec polouhranolový.

Blatt-floh *m.* podlistka *f.* (mera *f.*) *Psylla*; —förmig *adj.* listovitý; -e Geſtalten (Min.) tvary listové; —fuß *m.* noha lupenatá; —gold *n.* pozlátko, tepané zlato; —grün *n.* zeleň listová; —hörnige *pl.* listorozí t. brouci (zool.); —käfer *m.* mandelinka *f. Chrysomela*; —kohl *m.* kapusta *f.*; —laus *f.* mšice *f. Aphis*; —leſer *m.* podlamovač *m.*; —loſe *f.* bezlistka *f.*, ocun *m.*, naháč *m. Colchicum autumnale*; —öhrchen *n.* (bot.) úško *n.*; —ranke *f.* (bot.) úponka *f.*, ručička *f.*; —ſauger *m. v.* Blattfloh; —ſcheibe *f.* (bot.) čepel *m.*; —ſchelbe *f.* (bot.) pošva *f.*; —ſchlauch *m.* (bot.) vřecko *n.*; —ſilber *n.* tepané stříbro, lístkové n. lupínkové stříbro.

Blattſtiel *m.* nožka *f.*, stopka listová; —bafis *f.* listové podnoží; —blatt *n.* licholist *m.*

Blatt-wespe *f.* pilatka *f. Tenthredo*; —winkel *m.* (bot.) úžlabí, úžlabina *n.*; —winkelſtändig *adj.* (bot.) úžlabní, úžlabičkový; —zapfen *m.* čep s deskou; —zinn *n.* cínol *m.*, šalbice cínová; —züngeln *n.* (bot.) jazýček *m.*

Blau *adj.* modrý, siný; blau färben modřiti, na modro barviti; b. werden modrati, zmodrati; (auf der Haut) zsinati; jmd. braun und b. ſchlagen zbíti koho, zmalovati koho; nadělati komu modřin; —er Montag *germ.* planý (prázdný, modrý) pondělek; —es Wunder divoucí div; B. *n.* modř *f.*; 2. modřina *f.*; das B. des Himmels blankyt nebeský; fig. ins B. hinein, ins Blau naplano, naprázdno, do větru; ins —e ſchießen fig. do větru střílet; —äugig *adj.* modrooký; —bart *m.* modrovous *m.*; —beere *f.* borůvka *f.*

Bläue *f.* modř *f.*; modro *n.*, modrost *f.*; B. des Firmaments blankyt *m.*

Bläuen etw. modřiti, omodřiti, zmodřiti; die Wäſche b. šmolkovati, prádlo modřiti.

Blau-en mſ. modrati; —farbe *f.* modř *f.*; —falke *m.*, —fuß *m.* dřemlík *m.*, sokol modrozobý *Falco aesalon* (*F. caesius*); —färber *m.* barvíř na modro; —felchen *n.* (Fiſch) síh *coregonus*; —fiſch *m.* (Speiſe) ryba na modro; —fuchs *m.* liška modrá (lední, severní); —holz *n.* kampeška *f.*, prisilové dřevo; —kehlchen *n.* modráček *m. Motacilla* (*Lusciola*) *suecica*, *Cyanecula*; —krähe *f.* mandelík *m. Corracias garrula* (Mandelkrähe).

Bläu-lich *adj.* zamodralý, přimodralý, modravý; bělavý, blankytný; —ling, Blauling *m.* modrásek *m.*

Blau-meise *f.* modřinka *f. Parus coeruleus*; —ſäure *f.* psotnina *f.*; —ſchimmel *m.* bělosivka *f.*; —ſchwertel *m.* kosatec modrý *Iris germanica*; —ſpecht *m.* brhlík *m.*, sinice *f. Sitta europaea*; —ſtärke *f.* modřidlo *n.*; —ſtein *m.* skalice modrá; kamínek modrý; —ſtrumpf *m.* (ein Spottname) modronožka *f.*; 2. fig. udavač *m.*; —ſucht *f.* modřenice *f. Cyanosis*.

Blech (-es, M. -e) *n.* plech *m.* (žesť *f.*); —en fig. (zahlen) klopiti (platiti); —ern *adj.* plechový; —förmig *adj.* plechovitý; -e Geſtalten (Min.) tvary plechovité; —hammer *m.*, —hütte *f.* plechárna *f.*, kovaň plechařská; —handſchuh *m.* plechovice *f.*, plechová rukavice; —harmonie, —muſik *f.* hudba plechových nástrojů; —kanne *f.* plechovka *f.*, plecháč *m.*, plechová konvice; —münze *f.* plecháč, plíšek *m.*; —ſchere *f.* nůžky plechařské; —ſchiene *f.* škudla *f.*; —ſchläger *m.* plechař *m.*, plechotepec *m.*, klempíř *m.*; —ware *f.* plechové zboží; —zange *f.* plechařské kleště *pl. f.*; —zeug *n.* plechovina *f.*

Bleck-en odkryti, obnášeti; die Zähne b. zuby ceniti, šklebiti; b. mh. činiti, čouhati, strměti; —zahn *m. v.* Raffzahn.

Blei (-es, oh. M.) *n.* olovo *n. Plumbum*; —ader *f.* olověná žíla; —arbeit *f.* (Hütt.) olovaření *n.*; —arbeiter *m.* olovář *m.*, olovník *m.*; —artig *adj.* olovitý; —aſche *f.* olověný popel; —baryt *m.* olovec *m.*

Bleib-en (blieb, geblieben) mſ. zůstati, zůstávati (někde); býti, pobyti, přebývati; trvati; setrvati, potrvati; pozůstati; bleib ſitzen! sedi! zůstaň seděti! er blieb

in der Schlacht padl v boji (zůstal na bojišti); die Gebliebenen padlí; b. (übrigb.) zbýti; b. lassen nechati, zanechati něčeho, opustiti, zůstaviti něco; stehen b. zastaviti se, stanouti; bleib stehen stůj! stehen b. uváznouti; --end *adj.* stálý, trvalý; ustavičný; -es Andenken stálá památka, trvalá památka.

Bleich *adj.* bledý, vybledlý.

Bleiche *f.* bledost *f.*; bledota *f.*; B. (der Leinwand) bílení *n.*; B. (Bleichstätte) bělidlo *n.*, běliště *n.*; (Fisch) *v.* Bleiche.

Bleich-en etwas báliti; 2. blednouti, vybledliti; 3. b. mh. bělati, zbělati; blednouti, zblednouti; —er *m.* bělič, bílič *m.*; —erei *f.* bělidlářství, bělířství *n.*, běličství *n.*; —ert *m.* bledák (víno); —flüssigkeit *f.* bílicí tekutina, bělivo; —gesellschaft *n.* obchod s bělivem (se zbožím bělič-ským); —kalk *m.* bílicí vápno; —plan *m.*, —platz *m.* bělidlo *n.*; —pulver *n.* bílicí prášek; —rot *adj.* rudavý; —stätte *f.* bělidlo *n.* *v.* Bleiche; —sucht *f.*, Chlorosis blednice, blednička *f.*; —wand *f.* lepenice *f.*

Blei-dach *n.* olověná střecha; —e *f.* (Fisch) *v.* Bleiche; —ern *adj.* olověný; —erz *n.* olovina *f.*, olověná ruda, leštěnec *m.*; —essig *m.* olověný ocet; —fabrik *f.* olovárna *f.*; —farbe *f.* olověná barva; —farbig *adj.* olověné barvy, olovný; —feder *f.* *v.* Bleistift; —gewerk *n.* olovárna *f.*; —gießer *m.* olovník *m.*, slevač olova; —glanz *m.* leštěnec *m.*; —gradrichter B. leštěnec krychelný; —glas *n.* olovnaté sklo; —glätte *f.* klejt olověný, bělokruš *m.*; —graue Farbe olověná (sivošedá) barva; —grube *f.* olověný důl. [křínek *m.* *Cyprinus blica.*

Bleihe *f.* (Fisch) bělice *f.*, cejn malý,

Blei-hülse *f.* (geom.) trubka *f.*; —hütte *f.* olovna *f.*, olovárna *f.*, slevárna olova; —hyperoxyd *n.* (chem.) kysličník olovičitý; —icht *adj.* (bleihaft) olovu podobný, olovitý; —kufe *n.* *v.* Bleirohr; —kolik *f.* olovná kolika; —könig *m.* olověná tresť, olověný květ; —lot *n.* olovnice *f.*; --milch *f.* roztok olověný; —ofen *m.* olověná huť; —oxyd *n.* (chem.) kysličník olovnatý; —oxydsalze *pl.* soli olovnaté *pl.*; —recht *adj.* rovnovážný, vodorovný; --rohr *n.* kolínko *n.*; —salbe *f.* olověná mast; —schnur *f.* olovnice *f.*; —stift *m.* (*n.*) tužka *f.*, olůvko *n.*; --stiftfabrik *f.* tužkárna *f.*; —vergiftung *f.* otrava olovná; —ware *f.* zboží olověné; — wage *f.* krokvice (závaží zednické); 2. váhy na olovo; --weiß (ob. M.) *n.* běloba *f.* *Cerussa*; —weißfabrik *f.* bělobárna; —wurf *m.* *v.* Bleischnur; —zucker *m.* cukr olověný; —zug *m.* provlekadlo *n.*, tažené olovo.

Blend-e (M. -en) *f.* stínidlo *n.*, zástěna *f.*; 2. (Ofen-, Bett-) přistěna, zástěna; předstěna *f.*, štít *m.*; 3. (arch.) výklenek *m.*; 4. clonicí svítilna, zlodějka *f.*; 5. (Min.) přeštek *m.*

Blend-en einen oslepiti, zraku zbaviti; 2. b., täuschen mámiti, omámiti, šáliti, ošáliti; zaslepiti koho; (arch.) zastříti, zakrýti; —end *adj.* oslepující; mámivý; b. weiß běloskvoucí.

Blend-fenster *n.* clonivka *f.*; —glas *n.* kalené sklo, temné sklo; —laterne *f.* zlodějka *f.*, clonicí svítilna; —leder *n.* klapka *f.*; —ling (-es, M. -e) *m.* míšenec *m.*; zvrhlík *m.*; fig. zaslepenec, šaloun *m.*; —ung *f.* oslepení, zaslepení *n.* (očí); 2. mámení, šálení *n.*; 3. (in den Fensterröhren) záclona *f.*; —werk *n.* šalidlo *n.*, šálení *n.*, šalba *f.*, mámení *n.*, mam *m.* [—enterte *f.* průjem šlemovitý.

Blenn-a *n.* (gr.) sliz *m.*, šlem *m.*;

Blenno-ptysis *f.* (gr.) slizný kašel; —pyra *f.* slizovice *f.*, zimnice n. horečka slizná; —rrhöe *f.* slizotok *m.*; —sis *f.* nemoc sliznic, sliznatka *f.*, slizovka *f.*

Blepharitis *f.* (gr.) zánět víčka očního.

Blepharo-blenorrhöa *f.* (Triefäugigkeit, Augentriefen) krhavost *f.*; —ptose *f.* výklop, výhřez víčka; —spasmus *m.* křeč víček. [*v.* Bläße.

Blesse *f.* lysina *f.* (na čele u koní);

Bless-ieren (fr.) etwen poraniti koho; ein —ierter raněný, poraněný; —ur *f.* poranění *n.*, rána *f.*

Blette *f.* (Schiff) *v.* Plätte.

Bleuel (-s, unv. M.) *m.* píst *m.*, kyj *m.*; 2. palička *f.*; —n (die Wäsche) paličkou tlouci; —stange *f.* ojnice, vojnice *f.*

Bleuen (Flachs) klapati, trdliti (len); fig. tlouci, biti.

Blick (-es, M. -e) *m.* pohled *m.*, vzhled *m.*, zření, vzezření *n.*; B. des Silbers lesk *m.*; —e *f.* (Fisch) *v.* Bleihe; —en auf etw. durch etw. ꝛc. pohlížeti, vzhlížeti, hleděti, patřiti nač; 2. b. mh. blýskati se, blýsknouti se; svítiti; sich b. lassen ukázati se, vyskytnouti se; vyniknouti.

Blick-feuer *n.* majákový oheň, kmitavý oheň; —silber *n.* stříbro přepálené

Bliden *f.* (vlt.) válečný prak.

Blind *adj.* slepý; b. (vom Glase) temný, kalný; kalený; b. machen oslepiti; b. schießen na prázdno, na slepo střílet; ein —er Lärm prázdný n. lichý křik, jalový povyk; —es Fenster slepé okno, jalové okno (*rus.* hluché o.); —e Tür slepé dveře, jalové dveře; —boden *m.* jalová podlaha; —darm *m.* slepé střevo *Intestinum coecum*; —darmentzündung zánět slepého střeva; —druck *m.* (Buchb.) jalový tisk.

Blinde *f.* (das Blindsegel) přednice *f.*, popřední plachta (lodní).

Blindekuh *f.* slepá bába (Spiel).

Blind-er *m.* slepec *m.*, slepák *m.*; —geboren *adj.* slepý od narození; —gläubig *adj.* slepě věřící; —heit *f.* slepota *f.*, slepost *f.*; zasleponost *f.*; 2. temnost *f.*; —laden *m.* přiokenice *f.*; —lings *adv.* slepě, naslepo, nevidomě, nevidomky; bez uvážení, bez rozumu; —maus *f.* slepuška *f.*, slepák *m.* *Spalax*; —rahm *m.* (b. Fenster) obokní *n.*; záruběň u okna; —schleiche *f.* slepejš *m.* *Anguis fragilis*; —schuß *m.* slepá rána, rána na slepo.

Blink *adj.* blýskavý; —en mh. blyštěti se, lesknouti se, třpytiti se; das B. blyštění *n.*; —end *adj.* blýskavý.

Blinz-auge *m.* mhouravé n. mžouravé oko; (Person) mžouravec *m.*; —äugig *adj.* mhouravý, mžouravý; —en, —eln mh. mhourati, mžourati, mrkati, mžikati, blikati; das B. mhourání, mžourání *n.*; —haut *f.* mžikavá blána.

Blitz (-es, M. -e) *m.* blesk *m.*; bleskot *m.*, blýskání *n.*; záblesk, zablesknutí *m.*; B. u. Hagel živé blesky! hrom a blesky! —ableiter *m.* hromosvod *m.* (bleskosvod *m.*); —ähnlich, —artig *adj.* jako blesk; —en mh. blyštěti se, blýskati se, svítiti se; es blitzt blýská se; —end *adj.* blýskavý; —eischnelle *f.* rychlost blesku; —funke *m.* blesková jiskra (elektrická); —mädel *n.* fig. zatrolené děvče, zatrolená holka; —presse *f.* bleskovka, mžikavka *f.*; —röhre *f.* trubice elektrosvitná; hromovka *f.*; —schlag *m.* uderení (hromu); —schleuderer *m.* hřímatel *m.*; —schnell *adj.* bleskorychlý, rychlý jako blesk; *adv.* rychlostí blesku; —strahl *m. v.* Blitz; —tafel *f.* deska elektrosvitná; —vervielfältiger *m.* rychlomnožec *m.*; —voll *adj.* bleskuplný; —zug *m.* bleskovlak *m.*, bleskový vlak.

Bloc *v.* Block; *en bloc* (fr.) úhrnkem, celkem, vesměs.

Block (-es oder -es, M. Blöcke) *m. pl.* celina *f.*; (Stein) balvan *m.*; (Eis) kra *f.*; (ein Klotz) špalek *m.*, pařez *m.*, peň *m.*; (z. Tortur) kláda *f.*; (archit.) skupina *f.*; über Stock und Block o překot, horem pádem; erratische Blöcke bludné balvany.

Blockade *f.* (fr.) sevření *n.*, obklíčení (válečné); (Typ.) blokáda *f.*, obrácení liter; —zustand *m.* obklíčenost *f.*

Blockbuch *n.* špalíčková kniha

Blöcken, in den Block schließen do klády dáti n. vsaditi.

Block-haus *n.* srub *m.*; 2. vězení *n.*, žalář *m.*; —holz *n.* kláda *f.*

Blockier-en obklíčiti, sevříti lodstvem; v námořském obklíčení míti n. držeti; (Typ.) blokovati (obrátiti) litery; —ung *f. v.* Blockade.

Block-kalender *m.* útržkový, odlupný kalendář; špalíčkový k.; —mörser *m.* moždíř v kládě; —nagel *m.* nárožník *m.*; —pfeife *f.* celistvá píšťala; —schiff *n.* sroubený prám; 2. odstrojená loď; —schrift *f.* hmotné písmo; —stück *n.* klada *f.*; 2. balvan *m.*; —taube *f.* doupňák *m.*; —verband *n.* (Bauk.) vazba křížem, vazba na kříž; —wagen *m.* valník *m.* (vůz na těžký náklad); —zinn *n.* ciněný balvan.

Blödauge *n.* tupozraký, otupělý.

Blöd-e *adj.* mdlý, slabý; 2. nesmělý, bojácný, ostýchavý, plachý; 3. tupý, blbý *v.* Blödsinnig; —igkeit *f.* slabost *f.*, mdloba *f.*; 2. nesmělost, ostýchavost *f.*, plachost; 3. blbost *f.*; —sichtigkeit *f.* slabost zraku, slabozrakost *f.*; —sinn *m.* blbost *f. Dementia*; —sinnig *adj.* blbý; slabomyslný; ein -er Blöde *m.*

Blohm *m.* (wdm.) řevniště *n.*

Blöken bečeti; das B. bečení *n.*, bekot *m.* **Blokkieren** *v.* Blockieren.

Blond *adj.* rusý, plavý, bělavý; b., —haarig plavovlasý, rusovlasý, rusavý.

Blonde (M. -en) *f.* blondy *pl. f.*, krajky hedbávné.

Blondin *m.* blondýn, blonďák *m.*; —e *f.* blondýnka *f.*, plavovláska, rusovláska, rusavka *f.*

Bloß (blos) *adj.* holý, nahý, odkrytý; 2. b., allein pouhý, samý, prostý; 3. b., unbeschützt nechráněný, ochrany zbavený; b. *adv.* jen, jenom, jedině; toliko, pouze, samotně. [vydati nebezpečí.

Bloß-legen odkryti; —stellen odhaliti,

Blöße *f.* nahost *f.*, nahota *f.*, obnažení *n.*; 2. fig. slabost, křehkost *f.*; sich eine B. geben ukázati svou slabost; 3. (forstw.) holina *f.*; —n *v.* Entblößen.

Blouse *f.* (fr.) *v.* Bluse.

Blüette *f.* (fr.) jiskra vtipů, vtipný kus, vtipnůstka. [—n kvetouci.

Blühen kvésti; kvesti; fig. stkvíti se;

Blümchen *n.* květinka *f.*, kvítko *n.*

Blume (M. -n) *f.* květina *f.* (květ *m.*) *flos*; —n květiny *pl.*, kvítí *n. coll.*

Blümeln květovati, kvítky okrášliti.

Blumen-bau *m.* květinářství *n.*; —beet *n.* květinový záhon, květniště *n.*; —blatt *n.* korunový (květový) lupen, plátek *m.*; —brett *n.* podkvětník *m.*; —busch *m.* kytice *f.*; —fliege *f.* květomilka *f.*; —flor *m.* květení *n.*, květ *m.*, čas květu; —flur *f.* květnice *f.*; —freund *m.* květomil *m.*; —garten *m.* květnice *f.*, květná zahrada; —gärtner *m.* květinář *m.*; —gehänge *n.* květové neb květné pletivo; —geschäft *n.* květinářství *n.*; —göttin *f.* Květena *f.*; —handel *m.* květinářství *n.*; —händler *m.* květinář *m.*, obchodník s květinami; —hülle *f.* okvětí *n.*, obal květový; —kelch *m.* kalich květový; —knospe *f.* poupě *n.*; —kohl *m.* květák *m.*, květná kapusta, květná hlavatice, karfiol *m.*; —korb *m.* podkvětník *m.*, košík na květiny, k. na kvítí; —korso *m.* květinový průvod, -é korso; —kranz *m.* věnec z kvítí, květenec *m.*; —krone *f.* korunka květiny; —lese *f.* sbírka květin, trhání květin; fig. květobraní *n.*, květobor *m.*; —liebhaber *m.* milovník květin, květomil *m.*; —macherei *f.* výroba umělých květin; —maler *m.* malíř květin, květinomalíř *m.*; —malerei *f.* malířství n. malba květin, květomalba *f.*, květinomalba *f.*; —regen *m.* (Theater ꝛc.) květinový déšť; —rohr *n.* cevník *m. Canna*; —sprache *f.* květomluva *f.*; —staub *m.* (bot.) pel, pyl *m.*; —strauß *m.* kytka *f.*, kytice *f.*; —stück, —gemälde *n.* obraz květin; —suchrecht *n.* (der ehemaligen Obrigkeit in Österr.) právo ku pletí a přižínání; —tee (oh. M.) *m.* květný čaj; —topf *m.* květník *m.*, květináč *m.*, kořenáč *m.*, kruhule *f.* (hrnec na květiny); —träger *m.* květinář *m.*, 2. podkvětník *m.*; —werk *n.* květiny *pl.*, kvítí *n. coll.*, květná ozdoba; —weiden *pl. f.* hmyzi včeloviti; —zeichnung *f.* kreslení květin;

—zeit *f.* čas květin; *v.* Frühling; —zucht *f.* květinářství *n.*; —zwiebel *f.* cibulka *f.* (u rostlin), cibule květná.

Blümerant *adj.* (fr.) zamodralý.

Blum-icht *adj.* květitý, květinovitý; —ieren kvitkovati; květovati; —ig *adj.* květnatý; květný; květovaný, kvitkovaný; —ist (-en) *m.* květinář *m.*, květinomil *m.*, milovník květin; znalec květin; —istik *f.* květinoznalství *n.*, květinářství *n.* [kvítko *n.*

Blümlein *n.* květinka *f.*, kvítek *m.*,

Blüse *f.* (Schiff.) bliza *f.*, výstražný oheň při úskalí a písčinách.

Bluse *f.* (M. -n) bluza, halenka *f.* (lehká halena, hazuka); bluzička *f.*; —nmann *m.* bluzák *m.*

Blust *m.* květ *m.*

Blut (-es, oh. M.) *n.* krev *f.*, *Cruor Sanguis*; verdorbenes B. kalná krev, porušená k.; B. brechen vrhnouti krev (blitím); B. husten kašlati krev, krví chrkati (se slinami).

Blut-ader *f.* žíla (krevná), krevnice *f.* *Vena*; —arm *adj.* chudičký, přechudobný; 2. b. (med.) chudokrevný, nedokrevný; —armut *f.* chudokrevnost *f.*, nedokrevnost *f.* (Anämie); —bad *n.* krveprolití *n.*; —brechen *n.* dávení neb vrhnutí krve; —bühne *f.* (Schafott) popraviště *n.*, popravné lešení; —burst *m.* krvežíznivost, krvelačnost *f.*; —dürstig *adj.* krvežíznivý, krvelačný.

Blüte (M. -n) *f.* květ *m.*; männliche B. květ samčí; weibliche B. květ samičí (bot.).

Blut-egel *m.* pijavka, pijavice *f.* *Hirudo*; —einbickung *f.* zhuštění krve.

Bluten *mh.* krváceti, krvavěti; okrváceti, zkrváceti; das Herz blutet mir srdce mi puká, krvácí.

Bluten-blatt *n.* list podkvětný; —boden *m.* ježle *f.* (bot.); —büschel *m.* (bot.) chumáč *m.*; svazek květin; —kelch *m.* *v.* Blumenkelch; —knospe *f.* poupě *n.*, nákvětek *m.*; —körbchen *n.* úbor *m.* (bot.); —kuchen *m.* placatka *f.*; —scheibchen *n.* *pl.* (bot.) pluchy *pl.*; —schelbe *f.* toul *n.*, toulec *m.* (bot.); —schweif *m.* (bot.) chvostec *m.*; —stand *m.* květenství *n.* (bot.); —stecher *m.* květopas *m.* (hmyz) *Anthonomus*; —stiel *m.* stopka květu, květová stopka; —strauß *m.* kytka *f.*; —voll *adj.* květnatý.

Blut-entziehung *f.* odnímání krve; —erguß *m.* výlev krve, vylití krve.

Blütezeit *f.* rozkvět *m.*

Blut-farbe *f.* krvavá, červená barva; —farbig *adj.* krvobarevný, krvavý; —farbstoff *m.* červenina krevná; —fibrin *n.* krevná vláknina; —fink *m.* pěnkava; 2. jiřice *f.*; 3. hejl *m.*; —fluß *m.* krvotok *m.* *Haemorrhagia*; —fülle *f.* hojnost krve; —gang *m.* silný krvotok; —gefäß *n.* nádoba na krev; 2. (anat.) krevnice *f.*, krevná ceva *Vas sanguineum*; —geld *n.* krevné *n.* fig. krvavý peníz; —gericht *n.* právo hrdelní, p. krevní; 2. krvavý soud; —gerüst *n.* popraviště *n.*, katovské lešení; —geschwür *n.* nežit *m.*; —ger *f.* krvežíznivost, krvechtivost, krvelačnost *f.*; —gierig *adj.* krvežíznivý, krvelačný, krvežádostivý, krvechtivý; —gras *n.* *v.* Bluthirse; —harnen *n.* močení krví *Haematurie*; —hirse *f.* rosička *f.* *Digitaria sanguinalis*; —hochzeit *f.* krvavá svatba; —holz *n.* krveň *f.*, kampeška *Haematoxylon* *v.* Kampescheholz; —hund *m.* (wbm.) pes na barvu; fig. krvežíznivec *m.*; —husten *m.* chrkání krve, kašlání krve. [krvácený.

Blutig *adj.* krvavý; zkrvavený, za-

Blut-igel *m.* *v.* Blutegel; —jung *adj.* mladičký, mladinký, mlaďoučký, mladistvý; —klee *m.* Inkarnatklee jetel růžový, nachový (krvavý), růžák *m.* *Trifolium incarnatum*; —klumpen *m.* sražená krev, kra *f.*; —kohle *f.* uhel krevný; —kuchen *m.* slitina krevná; —laffen *n.* *v.* Aderlaß; —laugensalz *n.* (chem.) sůl krevná; —leere *f.* chudokrevnost *f.*; —mal *n.* modřina *f.*; —pfirsche, —pfirsich *f.* krvavka (broskev) *f.*; —pilz *m.* *v.* Blutschwamm; —rache *f.* krevní pomsta, *srb.* krvina *f.*; —reich *adj.* mnohokrevný, krevnatý; das macht b. to rozhojňuje krev; —reinigend *adj.* krev čistící, krvočistný; —reinigung *f.* čistění krve; —reinigungstee *m.* thé krvočistné; —richter *m.* hrdelní soudce; —rot *adj.* krvavý, krvorudý, červený jako krev; er wird b. červena se, pýří se jako pivoňka; B. *n.* červeň krevná; —rünstig *adj.* krvavý, zkrvácený, zakrvácený; —sauer *adj.* fig. přetrpký, přehořký, krušný; —sauger *m.* (fig.) upír *m.*; —schande *f.* kazirodství (zprznění krve, krevní smilství); —schänder *m.* kazirod *m.*; —schänderisch *adj.* kazirodný, kazirodský; —scheu *adj.* štítící se krve; —scheu *f.* štítění se krve; —schwamm *m.* (bot.) krvák, satančík, satanka *Boletus sanguineus* (*B. satanas*); (med.) houba cévnatinná, rak cévnatinný; —schwär *n.* *v.* Blutgeschwür.

Blutsfreund *m.* krevní přítel, pokrevný *m.*, pokrevník *m.*, příbuzný *m.*; —schaft *f.* pokrevenství *n.*, pokrevnost *f.*

Blut-speien *n.* dávení n. chrlení krve; —stein *m.* krevel *m.*, krvavník *m.*; —steuer *f.* (fig.) daň z krve; —stillend *adj.* protikrevný, krev zastavující neb stavící, krvostavný; —stockung *f.* (med.) zával krve *Stasis*; —stropfen *m.* krůpěj krve, kapka krve; —sturz *m.* chrlení krve, krvomět *m.*

Blutsverwandt *adj.* pokrevní, -ný, příbuzný; ein —er pokrevník *m.*; *v.* Blutsfreund; —schaft *f.* pokrevnost *f.*, pokrevenství *n.*; *v.* Blutsfreundschaft.

Blut-taufe *f.* (fig.) krvavý křest, křest krví; —triefend *adj.* krvácející, krví zalitý; —umlauf *m.* oběh krve, oběh krevní; —ung *f.* krvácení *n.*; —unterlaufung *f.* podlitina *f.*; —urteil *m.* odsouzení hrdla, hrdelní rozsudek; —vergießen *n.* krveprolití *n.*, prolívání krve; —vergiftung *f.* otrava krve; —wallung *f.* naval krve; —wurst *f.* jelito *n.*; —wurz *f.* krvenka *f.* *Haemocorum*;

—zerſetzung *f.* rozmíšení krve, rozklad krve; —zeuge *m.* mučenik *m.*; —zwang *m.* červenka *f.* **Bö** *f.* záfuk (větru).

Boa *f.* (lt.) hroznejš *m.* (had); 2. (Pelzwerk) sobolka *f.*, nášijek *m.*, kožíšek kolem šije, boa (*vulgo* kočka).

Board (bohrd) *m.* (engl.) tabule *f.*, úřad, soud *m.* |*Bobac.*

Boback *m.* bobák (svišť) *m.* *Aretomys*

Bobbinet *n.* (engl.) krajková půda.

Boberelle *f. v.* Judenkirſche.

Bocca *f.* (it.) *v.* Bokka.

Bock (-es, M. Böcke) *m.* kozel *m.*; 2. Kutſchb. kozlík *m.*; 3. B. der Zimmerleute, Maurer koza *f.*, kozlík *m.*; 4. Eiſb. koza *f.*, kobyla *f.*; 5. fig. (Fehler) chyba *f.*, omyl *m.*, einen B. machen od. ſchießen udělati babku, *pl.* dělati babky; 6. (Bier) *v. n.*

Bock-bier *n.* kozák *m.* (*st.* samec *m.*), kozel, černoch *m.*; —büchſe (vlt.) srubka; —en mh. prskati se (o kozách); 2. b. (beckſcht rlechen) kozlovinou páchnouti, prčeti; 3. b., einen Fehler machen chybiti, omýliti se, udělati babku; —fell *n.* kozlovice *f.*, kozlovina *f.*; —fleiſch *n.* kozlí maso, kozlina *f.*; —flöte *f.* dudka *f.*; —geſtank *m.* kozlovina *f.*, prk *m.*; —hüfe *pl. m.* (Pferdekrankheit) plnorohost *f. v.* Rehhüfe; —icht *adj.* kozlovitý; —käfer *m.* vrzík *m.*; —lamm *n.* beránek *m.*; —mühle *f.* větrný mlýn; —pfeife *f.* dudy s kozlem; —pfeifer *m.* dudák na kozla; —piſtole *f.* kozlík *m.*

Bocks-bart *m.* kozí brada; —beere *f.* černý rybíz, meruzalka černá; —beutel *m.* (altes Herkommen) staré báchory *pl.*; 2. (Flaſche) kozolubka *f.*; —born *m.* *Lycium*; —horn *n.* kozlí roh; jmd. ins B. jagen do úzka vehnati koho; do nesnází vehnati; —ſprung *m.* kozelec *m.*, fig. nemotorný skok, kotrmelec *m.*, —ſtall (wdm.) lov běžmo.

Bodden *m.* (ſchwed. Botten) bodno, botno *n.* (předmořské jezero n. zátoka u Baltic. moře), *rus.* liman *m.* (u černého moře).

Bodega *f.* (ſpan.) vinárna *v.* Bottega.

Boden (-s, ch. M.) *m.* půda *f.*; fruchtbarer B. úrodná půda; urbarer B. orná půda, ornice *f.*; der Erdb. země *f.*, půda *f.*; Grund und B. země a půda, pozemnost *f.*; B. (M. Böden) spod *m.*, spodek *m.*; 2. B. (unter dem Dache) podkroví *n.*, podstřeší *n.*, půda *f.*, poncbí *n.*; 3. der Fußb. podlaha *f.*; 4. B. eines Gefäßes dno *n.*; —brett *n.* prkno u vozu; —decke *f.* strop *m.*; —druck *m.* (phyſ.) tlak na dno; —erzeugnis *n.* plodina *f.*; —fenſter *n.* okno u půdy, půdové okno; —fläche *f.* pozemí *n.*; —fries *m.* (Arttll.) zadkový vlis; —früchte *pl. f.* úroda zemská, plodiny země; —geſtalt *f.* povaha půdy; —holde Pflanzen půdolibé rostliny; —holz *n. v.* Bodenſtück; —kredit pozemkový úvěr; —kultur *f.* zemědělství *n.*; —kunde *f.* půdoznalství *n.*, půdozpyt *m.*; —los *adj.* bezedný; —öffnung *f.* otvor ve dně; —produkte *pl.* plodiny země; —rente *f.* důchod pozemkový; —ſatz *m.* usedlina, ſesedlina *f.*, úsada *f.*, kal *m.*; —ſchätzung *f.* odhad půdy; —ſtändige Pflanzen rostliny lůžkokvěté; —ſtate Pflanzen usedlé rostliny; —ſtein *m.* (in der Mühle) spodek *m.*; —ſtück *n.* dříví na dna; 2. (Artill.) díl dnový; 3. (b. einer Uhr) dolenice *f.*; —temperatur *f.* teplota půdy; —vage Pflanzen cizozemské rostliny; —wichſer *m.* leštič *m.*, voskovač podlahy; —zieher *m. v.* Kimmhobel; —zins *m.* úrok z půdy zemské, poplatek n. činže z půdy, půdové *n.*, pozemečné (ého *n.*); —zinsvertrag *m.* smlouva o úrok pozemkový.

Bodmen vydlažiti, podlahou opatřiti (koráb).

Bodmer-ei *f.*, —eivertrag *m.* korábnický zápis, půjčka na loď; —iſt (-en) *m.* kdo půjčil na loď, korábnický věřitel.

Boeuf *m.* (fr.) vůl *m.*

Bofiſt *m.* (bot.) týchavka *f.*, puchavka *f.*, kuřavka *f.* |tina *f.*

Bog (M. -eš) *n.* (engl.) bažina *f.*, sla-

Bogen *m.* (-s, M. Bögen und Bogen) oblouk *m.*, gedrückter B oblouk tlačený; voller B. klenutí zplna, gothiſcher B. oblouk sedlový, gotický, überhöhter B. oblouk převýšený; ſteigender B. kobyli hlava, (Regenbogen) duha *f.*; (zum Schießen) luk *m.*, lučiště *n.*, kuše *f.*; (Hutm. und Tuchm.) střela *f.*; (muſ.) (Fiedelb.) smyčec *m.*; B. (Papier) arch *m.*; in Bauſch und Bogen úhrnkem.

Bogen-artig *adj.* obloukovitý, obloučný; —bezeichnung *f* znamenání archů; —bohrer *m* nebozez s obloukem; —decke *f.* klenutý strop; —fahrt *f.* prodej úhrnkem; —fänger *m.* (Typ.) lapač *m.*; —fenſter *n.* obloukové okno; —fläche *f.* poddutost *f.*; —form *f.* obloučnost *f.*; 2 spůsoba archu; velikost archu; —förmig *adj.* obloukovitý; obloučný; —führung *f.* (muſ.) vládnutí smyčcem *v.* Bogenſtrich; —gang *m.* loubí, podloubí *n.*, podsíní *n.*; B. (im Ohre) kruhochod *m.*, trubka polokružná; —gerüſt *n.* obloukové lešení; —geſtell *n.* kruh *m.*, oblouk *m.*, zkruží *n.*; —größe *f.* velikost archu, archová velikost; —krümme *f.* loukot *f.*; B. des Mühlrades kružina *f.*; —laube *f. v.* Bogengang; —linie *f.* obloučnice; —macher *m.* lukař *m.*; —ſäge *f.* pila s obloukem, obloučnice *f.*; —ſchnitt *m.* obloučný řez; —ſchuß *m.* rána obloučná, rána nepřímá; 2. výstřel z luku; —ſchütz *m.* lučištník, lukostřelec *m.*; —ſehne *f.* tětiva, tětivice *f.*; —ſeite *f* archová stránka; —ſprung *m.* (eines Pferdes) obloukový skok (Lançade); —ſtehung *f.* zloubení *n.*, klenutost *f.*; —ſtil *m.* (arch.) sloh obloukový; —ſtrich *m.* (muſ.) tažení neb trhnutí smyčcem; —ſtück *n.* část oblouku; —weite *f.* (Bauk.) rozklon *m.*, světlost oblouku; —zirkel *m.* kružidlo s obloukem, kružidlo obloukové.

Bogig *adj.* obloučný.

Bogner *m.* lučištník *m. v.* Bogenſchütz.

Bogspriet *n. v.* Bugſpriet.

Bohème *m.* (fr.) pobuda *m.*, ošuma *f.* (Bummler); 2. cikán *m.*

Bohl-e (M. -en) *f.* fošna *f.*; —en fošnami vykládati, pokládati; —enbach *n.* střecha neb krov z fošen.

Böhm (-en, M. -en) *m.* Čech *m.*; 2. český (pražský) groš (1300—1821).

Böhmisch *adj.* český; -eš Gewürz české koření (fenikl, anýz, kmín atd.).

Bohn-axt *f.* širočina *f.*; —bürste *f.* voskovací kartáč.

Bohne (M. -en) *f.* bob *m.* *Faba*; *Phaseolus*; B. an den Pferdezahnen jádro *n.*, bob *m.*

Bohnen voskovati, voskem natírati.

Bohnen-baum *m.* bobinec *m.*, trnovník (čilimník) *m.* *Cytisus Laburnum*; —erz *n.* bobovec, bobovník *m.*; —hülse *f.* bobová luština; —kern *m.* bobová klička; —kraut *n.* čibr zahradní *Satureia*; —stange *f.* tyč, tyčka *f.*; —stein *m.* bobovec *m.*, bobový kámen; —strauch *m.* *v.* Bohnenbaum; —stroh *n.* bobovina *f.*, bobová sláma.

Bohner *m.* voskovač *m.*, leštič po-

Bohnerz *n.* *v.* Bohnenerz. [kojů.

Bohn-hase *m.* *v.* Bönhase. [skování.

Bohnlappen *m.* voskovací kloc, k.k vo-

Bohr-apparat *m.* vrtací přístroj; vrtadlo *n.*; —arbeit *f.* (mont.) vrtání *n.*; —en etw. vrtati; ein Schiff in den Grund b. loď potopiti; —er *m.* vrtač *m.*; (Werkzeug) nebozez *m.*, vrtadlo *n.*; (Mühlw.) zavrtovák *m.*, latovník *m.*; —fliege *f.* svrlilka *f.* *Trypeta*; —haus *n.* (auf Kanonen) vrtárna *f.*; —käfer *m.* vrtavec *m.*, červotoč *m.* (umrlčí hodinky) *Anobium pertinax*; —kräzer *m.* (mont.) vyškrabovačka *f.*; —lade *f.* (der Wagner) vrtačka *f.*; —maschine *f.* vrtadlo *n.*, vrtačka *f.*, vrtací stroj; —mehl *n.*, —späne *pl.* vývrtky *pl. m.*, drť *f.*; —mühle *f.* vrtací mlýn; —muschel *f.* skulovec *Pholas*; —nabel *f.* vrták *m.*; —stuhl *m.* vrtací kobyly; —wurm *m.* šašeň *f.* *Teredo*; —zeug *n.* vrtací náčiní.

Boi (-eš) *m.* boje *f.* (tkanina); —salz *n.* *v.* Meersalz. [stěn.

Boisage, Boiserie *f.* (fr.) opažení

Bojar (-s u. -en, M. -en) *m.* (ruff.) bojar (zeman) *m.*

Boje *f.* (holl.) boje *f.*, poplavek *m.*, znak *m.* (namořní značka splavné vodní cesty); *v.* Bake.

Bökelfleisch *n.* *v.* Pökelfleisch.

Boken (Flachs) klapati (len).

Bokmühle *f.* klapárna *f.* (na len).

Bola *f.* (span.) koule *f.*

Boletus *m.* (lt.) (bot.) hřib *m.* (Pilz).

Bolle (M. -n) *f.* bulva *f.* (cibulice); bambule *f.*; B. *m.* *v.* Bulle; —gewächs *n.* bambulatina, cibulina *f.*

Böller *m.* *v.* Mörser.

Bollette *f.* (it. *bolleta*) boleta (palcta) *f.* celní n. mýtní lístek.

Bollig *adj.* tuhý; cibulovitý; okrouhlý.

Bollwerk (Bohlwerk) *n.* hradby, bašty *pl. f.*, val *m.*; 2. B. (Blockhaus) srub *m.*

Bolus *m.* (lt.) (Miner.) smurka *f.* *v.* Kerten; tanglicher B. roubíček *m.*

Bolz *m.* *v.* Bolzen; —buchse *f.* klínovka *f.*, ručnice na klínky.

Bolzen *m.* hřeb *m.*; klín *m.*; B. zum Schließen klínek *m.* (plítka *f.*); B. an der Kettenbrücke klinec *m.*; (bei Schuster) klínek *m.*; (in der Schneidemühle) svorník *m.*; —schraube *f.* svorníček *m.*; —schuß *m.* klínkostřelec (plítkostřelec) *m.*

Bombard-e *f.* (fr.) bombarda *f.*; —ement *n.* (fr.) bombardování *n.*, střelba na město; —ier *m.* bombardýr *m.* (dělostřelec); —ieren (-irei) bombardovati (město), obíjeti město, střílcti do města n. k městu, pumy házeti (do města); —on *m.* bombardon *m.* (muz.).

Bombasin *m.* (fr.) bombazet *m.*; barchet *m.* (látka).

Bombast *m.* (engl.) nabubřelost, nadutost *f.* (v slohu); —isch *adj.* bombastický, nadutý, nabubřelý, chvastavý.

Bombe (M. -en) *f.* puma *f.*, bomba *f.* (bořicí koule).

Bomben-fest, —sicher *adj.* neprostřelný; —feuer *n.* střelba pumami; —kanone *f.*, —mörser *m.* moždíř na pumy.

Bombyx *m.* (gr.) hedbávníček *m.* (zool.).

Bon *adj.* (fr.) dobrý; *B.* (M. *Bons*), *Bond* *m.* (engl.) bon *m.*, výplatná n. náhradná poukázka. [důvěře.

Bona fide (lt.) v pevné víře, v plné

Bonbon (M. -s) *n.* (fr.) cukrátko *n.*; —niere *f.* cukránka *f.*, bonbonka *f.*

Bonde (M. -n) *m.* (schwed.) dědičný sedlák. [*m.*

Bönhase (= Pönhase) *m.* hudlař (fušer)

Bonhomie *f.* (fr.) dobráctví *n.*, dobrota *f.*, dobrosrdečnost *f.*

Bonifi-kation *f.* (lt.) náhrada *f.*; —zieren nahraditi.

Bonit-ät *f.* dobrota (věci), *f.*, cennost *f.*; —eur *m* (fr.) odhadce *m.*; —ierung *f.* odhad půdy.

Bonite *m.* (*Bonito*) (span.) tuňák, chutník *m.* (ryba).

Bonjour! (fr.) dobré jitro! (*vulgo* dobrýtro!) [průpověď, vtipné rčení).

Bonmot *n.* (fr.) vtip, vtipec *m.* (vtipná

Bonne *f.* (fr.) dětecká *f.*, opatrovnice dětí, chůva, bona *f.*

Bonnet *m.* (fr.) čepec *m.*, kápě *f.*

Bonum *n.* (lt.) dobro *n.*, blaho *n.*; 2. statek *m.*; *pl.* *bona* statky; *Magnum bonum* (Erdäpfel) dobráčky *pl. m.*

Bonton *m.* (fr.) dobrý mrav, jemný mrav. [ták *m.*

Bonvivant *m.* (fr.) rozkošník *m.*, svě-

Boot (-s, M. Boote u. Böte) *n.* loďka *f.*, člun *m.*

Bootes *m.* (gr.) pasák *m.* (astr.).

Boots-haken *m.* hakovačka *f.*; —knecht *m.* lodní dělník; —mann *m.* vrchní lodník; —tau *n.* vazák *f.*

Bor *n.* (chem.) bór *m.*

Bora *f.* (lt.) bora *f.*, mořský vichr.

Borax *m.* (ar.-lt.) bledna *f.*, boraks *m.*; —glas *n.* sklo boraksové; —salz *n.* vřídmatičné bledna hranolová; —säure *f.* bořikovka *f.*; —weinstein *m.* vinný kámen boraksový. [tvar *m.*

Borazit *m.* boráček *m.*; —olb *n.* boro-

Borch *v.* Bord. [lodi.

Bord (-s, M. -e) *n.* kraj *m.*, okraj

Börde *f.* úrodný kraj.
Bordeaux-wein *m.* víno bordóvské; —flasche *f.* bordovka *f.*
Bordell (-es, M. -e) *n.* (fr.) bordel *m.*, peleš *f.*, hampejz *m.*; —dirne pelešnice *f.*
Bördeln vroubiti; lemovati.
Bordereau *m.* (fr.) příručka *f.*, příručná kniha vedlejších účtů.
Bording (-s, M. -e) *m.* skladačka, překladačka *f.*, loď ke skládání tovarů z velkého korábu.
Bord-ieren obroubiti, olemovati, opremovati; —ierung, —ur *f.* lem *m.*, premování *n.*, obruba *f.*; (Bauf.) lemování *n.*
Bore *n.* příboj *m.* (v řece).
Borealisch *adj.* severní.
Boreas *m.* (gr.-lt.) boreáš *m.*, severák *m.*, severní vítr.
Borg (-es) *m.* půjčka, zápůjčka *f.*; úvěr *m.*; auf B. geben na úvěr dáti; auf B. nehmen na úvěr vziti; auf B. verkaufen na úvěr prodati; 2. B. (-es, M. -e) *m.* vepř *m.*, míšek *m.*
Borgen etwas von einem, bei einem (entlehnen) vypůjčiti si, vydlužiti si, zdlužiti se; 2. b. einem etw. půjčiti, zapůjčiti, uvěřiti komu co; Borgen macht Sorgen dluh má tvrdý sluch, z dluhu dělaš sluhu.
Borg-er, —geber *m.* úvěrce *m.*, půjčovatel *m.* (kdo dává na úvěr); —geschäft *n.* úvěrnictví *n.*, uvěřování a vyvěřování, dávání a braní úvěrem, úvěrný obchod; —nehmer *m.* úvěrník *m.*, kdo béře na úvěr, —vertrag *m.* úvěrní smlouva o půjčku.
Borke (čp. M.) *f.* kůra *f.*, lub *m.*; B. eines Geschwüres strup *m.*
Borkenkäfer *m.* korovec *m.*, korovrt *m. Bostrychus.* [nice *f.*
Born (-es, M. -e) *m.* studně, stud-
Borniert (fr.) obmezený, hloupý; —heit *f.* obmezenost, hloupost *f.*
Bornknecht *m.* rapní dělník, rapník *m*
Borrago *f.*, Borretsch *m.* brutnák *m.* (bot.). [*Perca.*
Börs (-es, M. -se) *m.* (Fisch) okoun *m.*
Bor-säure *f.* kyselina borová; —saure Salze (chem.) borany *pl. m.*
Borsdorfer Apfel míšeňské jablko, míšňátko *n.*
Börse (M. -n) *f.* (lat. *Bursa*) měšec *m.*, váček *m.*, sáček *m.*; 2. (Hdl.) B. burza *f* (kupecká, obchodní sborovna).
Börsen burzovní; —blatt *n.* burzovní list, —kommissar *m.* burzovní komisař; —kurs *m.* burzovní měna; —mann *m.* burzovník *m.*, —manöver *m.* burzovní výpad; —mäßig *adj.* burzovní; *adv.* dle burzy; —nachricht *f.* burzovní zpráva; —ordnung *f.* burzovní řád; —spiel *n.* burzovní hra, hra na burse, —steuer *f.* burzovní daň; —woche *f.* burzovní týden; —zeitung *f.* burzovní noviny *pl.*; —zettel *m.* burzovní lístek.
Börsianer *m.* bursián, burzovník *m.*
Borst (-es, M. -e) *m.*, —e (M. -en) *f.* štětina *f.*, puklina *f.*
Borstbesen *m. v.* Borstwisch.
Borst-e (M. -en) *f.* štětina *f.*; 2. *v.* Borst; —en sich ježiti se.
Borsten-ansatz *m.* (bot.) podsádka *f.*; —gras *n.* nard *m.*; —haarig *adj.* kosmatý, štětinatý; —hülle *f.* obštětí *n.* (bot.); —pinsel *m.* štětička *f.*, štětec *m.*; —tiere *pl. n.* štětinatci; —vieh *n.* vepřový dobytek.
Borstickstoff *m.* (chem.) borodusík *m.*
Borstig *adj.* štětinatý. [smeták *m.*
Borstwisch (Bortwisch) (-es, M. -e) *m.*
Borte (M. -n) *f.* porta *f.*, lemovka *f.*
Börteln *v.* Bördeln.
Bös *adj. v.* Böse.
Bösartig *adj.* zlý; 2. nešlechetný, zlostný, zlobivý; bösartige Tiere mit —en Eigenschaften domácí zvířata zlé povahy; 3. b. (v. Krankheiten) zlý, zlotvárný, záhubný; —e Krankheit zlá nemoc; —heit *f.* zlota *f.*; 2. záhubnost *f.*
Böschung *f.* svah *m.*, sklon *m.*, sklonitost *f.*, úbočí *n.*; —sanlage *f.* (arch.) úhel sklonitosti; —swinkel *m.* (tech.) úhel sklonu, ú. sklonitosti.
Böse *adj.* zlý; 2. darebný, špatný, pokažený, zkažený; b. (von Sitten) nectný, špatný; b. Absicht zlý úmysl; 3. b., zornig zlostný, hněvivý; einen b. machen rozzlobiti, rozhněvati; b. werden rozhněvati se, rozzlobiti se; b. Wetter (mont.) dusné větry *pl.*, dušák *m.*; třaskavé plyny *pl.*; böser Blick, böses Auge ubrančivé oči (*v.* bejchreien); das B. zlé, zlo *n.*
Bösewicht (-es, M. -e) *m.* zlosyn *m.*, padouch *m.*, nešlechetník *m.*
Boshaft *adj.* zlomyslný; —igkeit, Bosheit *f.* zlomyslnost *f.*, zloba *f.*
Boskett (Bosquet) *m.* (fr.) hájek *m.*
Böslich *adj.* zlobný *v.* Böse.
Bossage *f.* (fr.) neovrhnutá zeď.
Boße *f.* hrstka (panenka) lenu.
Boß-el *f.*, Bossfugel *f.* pucek *m.*; 2. kuželka *f.*; —eln vázati len; dělati panenky; b., —en v kuželky hráti.
Bossier-en z vosku vytvořiti; lepiti n. lípati z vosku; —er *m.* voskotvárce *m.*, voskolepič *m.*; —kunst *f.* voskotvárné umění, voskotvárnictví, voskolepičství *n.*; —künstler *m. v.* Bossierer; — es Werk voskotvar *m.*, voskotvárné dílo.
Boston *n.* boston *m.* (hra v karty).
Bostrychus *m.* (gr.) korovec *m. v.* Borkenkäfer.
Böswillig *adj.* zlomyslný; -heit -ost.
Bot *n.* (vlt.) *v.* Anbot; 2. příkaz *m.* (Gebot); nabídka, podání ceny, výzva.
Botan-ik *f.* (gr.) botanika *f.*, rostlinnictví *n.*, rostlinářství, bylinářství *n.*; —iker *m.* rostlinář, botanik *m.*; —isch *adj.* rostlinářský, rostlinnický, botanický; —isierbüchse *f.* torbice rostlinářská; —isieren bylinařiti, rostlinařiti.
Botano-graphie *f.* rostlinopis *m.*; —logie *f.* rostlinověda *f.*, rostlinosloví *n.*
Bote (-n, M. -n) *m.* posel *m.*; ein angenehmer B. blahověst *m.*
Boten-dienst *m.* služba poselská; —frau *f.*, —weib *n.* poslice *f.*; —gang

m. poselství *n.*; einen B. unterhalten chovati posla; —lohn *m.* poselné *n.*, plat poslu; —poſt *f.* pošta poselska; —ritt *m.* pojížďka *f.* (poselstvím); —weib *n.*, Betin *f.* poslice *f.*

Botmäßigkeit *f.* moc *f.*, poddruči *n.*, poddručenství *n.*, untet jeine B. bringen podrobiti, podmaniti sobě koho.

Botrys *n.* (gr.) hrozen *m.* (vína).

Botschaft *f.* poselství *n.*, zpráva *f.*, zvěst *f.*; 2. B. (Diplom.) vyslanství, velvyslanství *n.*; —er *m.* velevyslanec *m.*, velkovyslanec *m.*

Böttcher (-s, nnv. M.) *m.* bečvář *m.* (bednář); —arbeit *f.* bečvářské, bednářské dílo; —bohrer *m.* bečvářský nebozez; —ei *f.*, —gewerbe *n.*, —handwerk *n.* bečvářství *n.*, —holz *n.* dříví bečvářské; —ſchlägel *m.* kyjanka *f.*, palička *f.*

Bottega *f.* (It.) krám *m.*, sklep *m.*; dílna *f.*; krčma *f.*; vinárna *f.*

Bottellier *m.* špižírník *m.*

Bottich (-s od. -es, M. -e) *m.* káď *f.*; kadečka *f.*, bečka (bečva) *f.*

Böttticher *m. v.* Böttcher.

Boudoir *n.* (fr.) budoár *m.*, útulíště *n.*, ženský pokojík.

Bouffon *m.* (fr.) *v.* Buffo.

Bougie *f.* (fr.) voskový sloupek; 2. (chirur.) voskovka *f.*

Bougre *m.* (fr.) hanebník, padouch *m.*

Bouillon *m. et f.* (fr.) bujlon *m.*, masový odvar (*st.* jícha *f.*), silná polévka.

Boule *f.* (fr.) koule *f.*, míč *f.*

Boulevard *n.* (fr.) hradby a příkopy *pl.*; 2. široká třída (ulice) v Paříži, bulvár *m.* **Bouquet** *n.* (fr.) *v.* Bukett.

Bouquinist *m.* (fr.) *v.* Bücherer. [*n.*

Bourgeoisie (fr.) měšťáctvo (šosáctvo)

Bourre *f.* (fr.) odpadky, cucky *pl. m.*

Boussole, Bouſſole *f.* (fr.) kompas *m.*

Bouteille *f.* (fr.) láhev *f.*, butelka *f.*

Boutique *f.* (fr.) *sr.* Butike.

Bouton *m.* (fr.) knoflík *m.*; (med.) pupenec *m.*, neštovice *f.*

Bovista *f.* (bot.) *v.* Bovist.

Bowle (Bole) *f.* (engl.) mísa *f.*; 2.

Boy *m. n.* Boť. [punšovice *f.*

Box-en pěstničiti, zápasiti (pěstmi), rohovati; —er *m.* pěstník *m.*, zápasník *m.*; (chin.) cizoborec *m.*

Bracelet *n. v.* Brasſelett.

Brach *adj.* úhorem n. ladem ležící; b. nevzdělaný, necvičený; *adv.* b. liegen ladem ležeti; —ader *m.* úhor *m. v.* Brache; —bitel *f.* mačka, kotvačka *f.*; *Eryngium v.* Mannstreue.

Brache (M. -en) *f.* úhor *m.*, příloh *m.*, lado *n.*, úlehlé *n.* [(hmyzi).

Brachelytra *pl.* (gr.) krátkokřídlí

Brachen úhor n. příloh orati, zorati; 2. (v. Weinberg) vinohrad mýtiti, 3. b., einen Acker liegen laſſen úhorem n. přílohem nechati ležeti.

Brachfeld *n. v.* Brache.

Brach-iopoda *pl.* ramenonožci (zool.); —ium *n.* (lt.-gr.) paže *n.*, rámě *n.*

Brach-käfer *n.* příložníček *m. Melolontha solstitialis*; —korn *n.* žito úhorové, žito po (na) přílohu; —liegen *v.* brach; —monat *m.* (Juni) červen (6. měsíc); —ſchelu *m.* novoluní v červnu; —ſchwalbe *f.* úhorlík *m. Glareola*; —ſchwamm *m.* pečárka, úlehelka *f.*

Brachs (-es, M. -e) *m.*, —e *f.*, —en *m.* (Fiſch) *v.* Braſſe.

Brach-vogel *m.* koliha *f. Numenius*; —weide *f.* pastva na úboru, p. úhorová.

Brachy-graphie *f.* (gr.) krátkopis *m.*; —fataleftiſch (Vers) nedostopný, bezestopý (verš); —logie *f.* kratomluvnost *f.*; —pnoea *m.* (med.) dýchavičnost *f.*, krátký dech; —*ptera pl. v.* Brachelytra. [vání *n.*

Brachzeit *f.* úhorný čas; úhoro-

Brack (-es, M. -e, od. -en) *n.* brak *m.*, přeběrek *m.*, výměsek *m.*; 2. b. *m.*, —e *f.* slídník *m.* (pes), brok *m.*; —e *f* brakyně (ovce) *f.*; —en brakovati, vymísiti, oddělíti; —endiſtel *f. v.* Brachdiſtel; —er *m.* oddělovatel; vylučovatel *m.*, —ſchaf *n.* brakyně *f.*; —waſſer *n.* podkal, podplav *m.* (voda říčná při ústí smíšena se slanou vodou mořskou).

Brady-poda *pl. m.* (gr.) lenochodci (zool.), —*pus m.* lenochod *m.*

Brahm-a *m.* (ind. Myth.) Brama (Brahma) *m.*; —ane, —ine *m.* bramín *m.*

Brai *m.* (fr.) *v.* Bray.

Braiſe *f.* (fr.) podpouštka *f.*

Brakt-eat *m.* (M. -en) plecháč (peníz) *m.*, brakteat *m.*

Bram, Bräm (-s) *m.* okraj *m.*

Bramarbas *m.* vychvasta *m.*, chvastoun, tlučhuba, všeboj, bramarbas *m.*

Brame, Bräme *f.* lemování *n.*

Bramine *m.* (in Indien) *v.* Brahminer.

Bram-segel *n.* plachta bramová; —ſtange *f.* bramec *m.*

Branche *f.* (fr.) odvětví *n.*, odřadí *n.*, odbor *m.*; (branže *f.*).

Branch-ia *pl.* (gr.) žábry (zool.) *pl. f.*; —*iostegi pl.* krytožábré t. ryby.

Brand (-es, M. Brände) *m.* oheň *m.*; žár *m.*, veliké horko, vedro *n.*; (Feuerbrunſt) oheň *m.*, požár *m.*; in B. ſtecken zapáliti; in B. ſchießen střelbou zapáliti; B. der Ziegel, des Kalkes palení cihel, vápna; B. (med.) sněť *f.*; der beiße B. sněť palčivá *Gangraena*; der kalte B. sněť studená *Sphacelus*; B. der Alten sněť starých *Sphacelus senilis*; B. (bot.), Getreidebr. sněť obilná *Uredo*; —artikel *m.* fig. paličský článek *m.* (v novinách); —blaſe *f.* pryskýř, puchýř *m.*, spálenina *f.*; —brief *m.* list pohořelský; 2. paličský list.

Branden mh. (v. Wellen) narážeti, biti na břeh n. na skálu; dmouti se; B. *n. v.* Brandung.

Brand-er *m.* palící loď; 2. B., Zunder průpalka *f.*, zápalec *m.*; —erz *n.* hořelak *m.*; —eule *f.* sova pálená *Strix flammea*, —fleden *m.* spálenina *f.*, připal *m.*, smaha *f.*; —fuchs *m.* ryzák, lis palený, (vdm.) uhlířka *f.*; —gaſſe *f.* ulička mezidomní (pro bezpečnost před ohněm) (*st.* zakutně *f.*); —geruch *m.* čmoud (smoud) *m.*, zasmudlina, za-

čmoudlina *f.*; —geſchmack *m.* příboudlina *f.*, chuť připáleniny; —geſchoß *n.* zápalná střela *f.*; —ig *adj.* (v. Gewächſen) snětivý, sněťovatý; (v. Bäum.), spálený, rezovatý; —kaffe *f.* pohořelčí (pohořelská) pokladnice; —kugel *f.* ohnivá, zápalná koule; —leger *m.* palič, žhář *m.*; —legung *f.* paličství, žhářství *n.*; —letter *f.* hasičský žebřík *m.*; —mal *n.* přížeh *m.*, spálenina *f.*, vypálené znamení.

Brandmark-en vypáliti známku (cejch), v. znamení; fig. poznamenati, zostuditi koho; —ung *f.* naznamenání (kolkem) *n.*

Brand-mauer *f.* štít *m.* (proti ohni); —metle *f.* černá sýkora; —meiſter *m.*, hasičský mistr; —opal *m. v.* Feueropal; —opfer *n.* zápal *m.*, oběť zápalná; —pflaſter *n.* přílep na spáleninu; —röhre *f.* průpalka *f.*; —ſalbe *f.* mast na spáleninu; —ſatz *m.* zápalná směs; —ſchaden *m.* škoda ohněm n. požárem způsobená; šk. z ohně, šk. od ohně, šk. z požáru; 2. B. (der Schaden am Leibe) spálenina *f.*, úžeh *m.*; —ſchadenverſicherungsanſtalt *f.* pojišťovna před škodami z ohně; požárová pojišťovna; —ſchatzung *f.* výpalné *n.* (berně za nevypálení); —ſchiff *n. v.* Brander; —ſchorf *m.* příškvara *f.*, příškvarek *m.*; —ſohle *f.* nadpošev *m.*; —ſpritze *f.* hasičská stříkačka; požárová stříkačka; —ſtatte *f.* spáleniště, požariště *n.*, pohořeliště *n.*, žárovitě *n.*; —ſtifter *m.* palič, žhář *m.*; —ſtiftung *f.* žhářství *n.*

Brandung *f.* požároviště *n.*; 2. (im Meere) peřeje *pl.*; B. des Meeres příboj *m.* (moře).

Brand-verſicherung *f.* pojištění před požárem; —verſicherungsanſtalt *f.* pojišťovna *f. v.* Brandſchadenverſicherungsanſtalt; —wache *f.* hasičská stráž; 2. (mil.) stráž zápolní; —wein *m. v.* Branntwein.

Brandy *m.* (engl.) kořalka *f.* [wein.

Brand-zeichen *n.* přížaha *f.*, cejch *m.*; —zeugnis *n.* pohořelský list.

Branke (M. -en) *f. v.* Brauke.

Branntwein (Brandwein) (-es, M. -e) *m.* kořalka (hořalka), pálenka *f.*; —aufſchlag *m.* přirážka na kořalce, př. kořaleční; —blase *f.* kotel vinopalský (na pripalování kořalky); —brenner *m.* vinopal, vinopalník *m.*; —brennerei *f.* vinopalnictví *n.*; (Ort) vinopalna *f.*; —glas *n.* sklenka na kořalku; —haus *n.* vinopalna *f.*; kořalna, palírna *f.*; —regal *n.* právo vinopalné, právo k vystavování kořalky; —ſchenke *f.* kořalna, kořalečna *f.*; —trinker *m.* kořalečník, kořala *m.*; —zwang *m.* závazek kořaleční, závazek k odbírání kořalky.

Brasero *m.* (span.) uhelník *m.*

Brasilienholz *n.* pryzila *f.*, dřevo

Braß *m.* chrust *m.* [brasilské.

Brasse *f.* plachetné lano, lano u plachet.

Brasso *f.*, **Braſſen** *m.* (Fiſch) pitruše *f.* mořská prazma *Cyprinus brama.*

Brasselett (-s, M. -e) *n.* náramek *m.*, brazoleta *f.* [říditi.

Brassen (die Segel) plachty lanem

Brasserie *f.* (fr.) pivovár *m. v.* Bräuerei.

Brat-apfel *m.* pečené jablko; —birn *f.* pečená hruška; —bock *m.* kozlík n. kozka pod rožeň.

Brätchen *n.* pečínka *f.*

Braten etw. péci, upeci; mſ. péci se, upeci se; B. (-s, unv. M.) *m.* (Gebratenes) pečeně *f.*; —brühe *f.*, —ſaft *m.* výpeček *m.*, výpečka *f.*, šťáva pod pečení; —händler *m.* pečenář, pečenkář *m.*; —wender *m.* samotoč, samopeč *m.* (*f.*).

Brat-gans *f.* pečená husa; —hering *m.* pečený slaneček. [*ciosus.*

Brätling *m.* ryzec *m. Agaricus deli-*

Brat-ofen *m.* pec, picka *f.*; —pfanne *f.* pekáč *m.*; —röhre *f.* trouba k pečení; —roſt *m.* rošt k pečení.

Bratſche (M. -n) *f.* bráč *f.*, **viola** *f.* (*Viola alta, Viola di braccio*).

Bratſpieß (-es) *m.* rožeň *m.*, rožník *m.*

Bratwurſt *f.* klobása *f.*

Brau (-es, M. -e) *n.*, Brau (-es, M. Bräue) *m.* pivovár *m.*; 2. várka *f.*; —berechtigt kdo má právo vařečné; -es Haus dům vařečný (právovařečný); -er Bürger vařečník, právovařečník *m.*; —bottich *m.* vařečná káď.

Brauch (-es, M. Bräuche) *m.* zvyk *m.*, zvyklost *f.*; 2. užívání *n.*, potřeba *f.*; —bar *adj.* potřebný; užitečný, příhodný; *adv.* ku potřebě; —barkeit *f.* potřebnost *f.*

Brauchen etw. užiti, užívati, upotřebiti čeho, obrátiti něco k něčemu; 2. b. (nötig haben) potřebovati čeho, zapotřebí míti.

Bräuchlich *adj. v.* Gebräuchlich.

Braue (M. -n) *f.* brv (, i *f.*), brva (*pl.* brvy) *f.*; Augen-br. oboči *n.*

Brauen, bräuen (Bier br.) vařiti (pivo).

Brauer (Bräuer) *m.* sládek *m.*; —ei *f.* vaření piva; 2. (Stand) sladovnictví *n.*; 3. (Ort) pivovar *m.*; —zunft *f.* sladovnický pořádek, sladovnický cech.

Brauführer *m.* podstarší *m.*, vařečný *m.*

Brau-(Bräu-)gerechtigkeit *f.* vařečné právo, vařečnost *f.*; —haus *n.* pivovar *m.*; —keſſel *m.* pivovarský kotel.

Braun *adj.* hnědý; snědý, brunatný; B. *n.* (Pferd) hnědouš, hnědák *m.*

Bräune *f.* hnědost, snědost, hnědá barva, hněď *f.*; 2. (med.) zhoř *f. Angina*; häutige B. (*Croup*) záškrt *m.*, mázdřivka *f.*, (žába *f.*); (b. Pferden) hříběcí *f.* (*n.*).

Brauneiſenſtein *m.* hnědel *m.*

Braunelle *f.* (Vogel) pěnice podhorní *Accentor* (*Motacilla*) *modularis.*

Bräunen brunátniti, zbrunátniti, barviti na hnědo; b. mh. od. ſich b. zhnědnouti, zbrunátněti, (v. Obſt) zapalovati se, barviti se, zráti.

Braun-erz *n.* hnědel *m.*; —fuchs *m.* liška hnědá; (Pferd) višňák *m.*; —gelb *adj.* hnědožlutý; —kohl *m.* kapusta červená, jarmuz *m.*, kadeřák *m.*, kadeřavka *f.*, —kohle *f.* hnědouhlí *n.*;

—kohlenformation *f.* útvar kamenouhelný; —kohlenlager *n.* sloj hnědouhelná.

Bräunlich *adj.* nahnědlý, zahnědlý; (im Gesicht) přismahlý, osmahlý, snědý.

Braun-rot *adj.* hnědočervený, višňový, rudý; —ſtat *m.* vápenec hnědý; —ſtein *m.* burel *m.*; —ſteinprobe *f.* (chem.) zkoušení burelu.

Brau-nutzen *m.* užitek pivovárečný, u. z pivovaru; —ordnung *f.* várečný řád, varečný pořádek; —recht *n.* právo várečné, várečnost *f.*; —regiſter *n.* seznam várek; rejstřík pivovárečný.

Braus (eb. M.) *m.* hlučení, bouření *n.*; šumot *m.*; in Saus und Braus leben hejřiti, v hluku a zvuku.

Brausch *m.* pěna *f.* (na pivě při nalévání). [podlitina *f.*

Brausche (M. -en) *f.* modřina *f.*,

Brause *f.* kvašení *n.*; 2. kropiště *n.* (u konve); —kopf *m.* fučík *m.*, třeštil *m.*, ztřeštěnec *m.*, durdík *m.*; —laut *m.* šumná hláska.

Brausen (v. Winde) hučeti, fučeti, bouřiti; (v. Wellen) ječeti, šuměti; b., ﬁg. soptěti, sápati se, vztekati se, bouřiti; das B. hluk, šum, šumot, jek, jekot *m.*

Brause-pulver šumivka *f.*, šumivý prášek; —ſtein *m.* puchavec *m.* (Zeolith).

Braushahn *m.* jespák bojovný *Machetes* (*Tringa*) *pugnax*.

Braut (M. Bräute) *f.* nevěsta *f.*; 2. (Verb.) zádel *f.*, nevěsta *f.*; —beichau *f.* ohledy *pl. m.*; —beichauer *m.* ohledčí *m.*; —bett *n.* svatební lože; —biener *m.* mládenec *m.*; —ente *f.* kachna krásnoperá, kráska, krasotka *f.* *Anas sponsa*; —führer *m.* družba *m.*

Bräutigam (-s, M. -e) *m.* ženich *m.*

Braut-jungfer *f.* družička *f.*; —kleid *n.* svatební roucho, sv. oděv, sv. úbor; —kranz *m.* svatební věnec; —lied *n.* svatební píseň; —meſſe *f.* svatební n. snubní mše, m. při oddavkách; —mutter *f.* nevěstina matka; 2. (Hochzeitsmutter) starosvatka *f.*; starosvatbí *f.*; —nacht *f.* svatební noc; —paar *n.* snoubenci *pl.*; —ring *m.* snubní prsten; —ſchatz *m.* věno *n.*; —ſchmuck *m.* ozdoba nevěstina, svatební nevěstin šperk; —ſuppe *f.* svatební zákuska; —werber *m.* namluvce, námluvčí *m.*; —zug *m.* svatební průvod.

Brau-verleger *m.* nákladník *m.*; —weſen *n.* pivovarství *n.*, sladovnictví *n.*

Brav *adj.* dobrý, hodný; (tapfer) statečný, švarný, chrabrý.

Bravo! (it.) výborně! bravo! B. *m.* najatý vrah.

Bravour *f.* (fr.) odvaha *f.*, bravura *f.*; 2. výtečnost *f.*; —ſtück *n.* kus na vyznamenanou, bravurní kus.

Bray *m.* (fr.) zásmol *m.* (Schiff.).

Breccie *f.* (geol.) slepenec *m.*

Brech-arznei *f.* v. Brechmittel; —bar *adj.* lomitelný, lomný; zlomný; —bett -ost; —durchfall *m.* zvratný průjem (cholera *f.*).

Brech-e *f.* lámání, ulamování *n.*; 2. (M. -en), Flachsbreche lamačka *f.*, klapačka *f.*, trdlice *f.*; —eiſen *n.* železné páčidlo (žábro *n.*).

Brechen etw. lámati, zlámati, přelomiti; zlom.; Flachs b. třepati (zum erſtenmale trdliti; zum zweitenmale klapati, mědliti); br., verletzen přetrhnouti, zrušiti; das Wort b. (b. Schreiben) slovo rozděliti; (das Wort nicht halten) slovo zrušiti, v slovu nedostáti, slovo nedodržeti; die Bahn b. cestu n. dráhu razili, dráhu klestili; Blumen b. kvíti trhati; den Kopf b., den Hals b. hlavu sraziti, krk sraziti, zlomiti vaz; Not bricht Eiſen nouze železo láme, nouze vede žízeň k strouze; b. mſ. lámati se, zlámati se; durch die Fenne b. protlouci se, probiti se; die Augen b. ihm zrak se mu trhá, oči se mu kalí, oči mu jdou v sloup; die Geduld bricht mir trpělivost mě přechází; ſich b., ſpielen vrhnouti, dáviti, vracetí, blíti, zvrátiti (jídlo); gebrochen lomený, zlomený; -e Linie čára klikatá; mit gebrochenen Augen strhaným zrakem; mit gebrochener Stimme třesoucím se hlasem; zajíkavým hlasem.

Brecher *m.* (Schiffsv.) lomené vlny.

Brech-falle *f.* léčka *f.*, stlučka *f.*; —fieber *n.* horečka s dávením; —hammer *m.* (b. Maur.) perlík *m.*, bourací kladivo; —kamm *m.* drhací hřeben; —mittel *n.* dávidlo *n.*, lék pro dávení *Emeticum*, *Vomitiv* *n.*; —mühle *f.* stoupa *f.*; —nuß *f.* (Strychnenauge) vraní oko, kulčiba *f.* *Strychnos nux vomica*; —pulver *n.* prášek pro dávení; —punkt *n.* (der Lichtſtrahlen) odrazíště *n.*, lomiště *n.*, —ruhr *f.* úplavice zvratná *Cholera*; —ſtange *f.* páčidlo *n.* (žábro *n.*).

Brechung *f.* lámání, zlámání, zlomení *n.*; (des Lichtes *etc.*) lom *m.*; einfache B. (phyſ.) lom jednoduchý, lom obyčejný; doppelte B. (phyſ.) lom dvojnásobný, dvojlom *m.*

Brechungs-exponent, —inder *m.* (phyſ.) poměr lomu (exponent *n.* index lomu); —kraft *f.* moc lámavá, lámavost *f.*; —verhältnis *n.* (phyſ.) poměr lomu; —vermögen *n.* lámavost vztažná (půtažná).

Brech-wein *m.* víno dávičné, víno dávivé; —weinſtein *m.* vinný kámen k dávení; —wurz *f.* dávič *m.* (*Ipekakuanha*); —zeug *n.* páčidla *pl. n.*

Brei (-es, M. -e) *m.* kaše *f.*; —artig *adj.* kašovitý; *adv.* jako kaše; —eſſer *m.* kašičkář *m.*, kašojídek *m.*; —geſchwulſt *f.* nádor n. vlček krupičnatý.

Breit *adj.* široký, šíry; ſich b. machen roztahovati se; —beil *n.* širočina *f.*; —blätterig *adj.* širokolistý.

Breit-e *f.* šířka, šíř, šíře *f.*; širokost *f.*; 2. B. (des Stils) rozvláčnost *f.*; geographiſche B. šířka zeměpisná; aſtronomiſche B. šířka hvězdy; nördliche, ſüdliche B. severní, jižní šířka.

Breiten šířiti, rozšiřiti.

Breitengrad *m.* (aſtr.) kruh šířky.

Breit-füßig *adj.* širokonohý; —kopf *m.* širokohlavec *m.*; —ling *m.* (Fisch) *v.* Sprotte; —ſchulterig *adj.* plecitý; —ſpurig *adj.* širokokolejný (železnice).

Breiumſchlag *m.* obkladek kašičkový, varmuž *f.* [loměrný.

Bremsdynamometer *n.* skřipec si-

Bremſe (M. -n) *f.* ovád *m.*, ovadnice *f. Oestrus*; 2. (mech.) brzda (premza) *f.*, zarážka *f.*; *st.* škrtnice *f.*

Brems-en etw. Pferd náhubkovati, náhubkem opatřiti; (mech.) brzditi; *st.* škrtiti; ein Rad b. kolo zaraziti, zastaviti, zadržeti (v točení); —er *m.* zarážeč, brzdič, brzdíř, brzdař *m.*

Brenn-bar *adj.* hořavý, hořlavý, hořivý; zápalný; fett ost; —barſte *f.* (bot.) žehadlo *n.*; —barſtig *adj.* žehadlitý; —dauer *f.* (Beleucht.) čas hoření, čas svícení; —eiſen *n.* žehadlo, připalovadlo *n.*, kadeřidlo *n.*

Brennen etw. páliti, žíci; Ziegel b. cihly páliti, vypalovati; Branntwein b. kořalku páliti; 2. b. mh. hořeti, pláti, planouti; 3. b., beißen (als Pfeffer *etc.*) páliti, štípati, kousati; čpíti; brennende Frage palčivá záležitost.

Brenner *m.* vinopal *m.*, páleník *m.*; 2. přepalovač *m.*; 3. (Gasbeleucht.) plamenník *m.*, hořák *m.*; —ei *f.* (Kaffee-) pražírna *f.*; 2. (Branntwein-) vinopalna *f. v.* Brennhaus; —regulator *m.* světlostroj, světloměr *m.*

Brennneſſel *f.* kopřiva, žahavka *f. Urtica urens.*

Brenn-glas *n.* zapalovací sklo, zápalné sklo; —haus *n.* palírna *f.*, vinopalna *f.*; —holz *n.* palivo *n.*, dříví k pálení; —kolben *m.* přepalovací baňka, kotvule *f.*; —linie *f.* čára zápalu, zápalnice *f.*; —mittel *n.* palidlo, propalovadlo *n.*; 2. leptadlo *n.*; 3. palivo *n.*; —meſſel *f. v.* Brennmeſſel; —öfen *m.* pec vypalovací; —öl *n.* olej k pálení; —punkt *m.* ohnisko *n.*; —raum *m.* (phys.) prostor zápalu, pr. zápalný, plamenitě *n.*; —ſpiegel *m.* zapalovací zrcadlo, zápalné zrcadlo; —ſtahl *m.* cementová ocel; —ſtoff *m.* palivo *n.*; —weite *f.* dálka ohniska; —zeug *n.* žehadlo *n.*

Brente *f.* (it.) střež, dřez *m.*

Brenz (-es) *m.* smahlina *f.*; 2. pála (kořalka) *f.*; —e *pl. n.* hořaviny, nerosty hořlavé; —eln mh. smuděti, smoudem (čmoudem) pachnouti.

Brenz-gallusſäure *f.* (chem.) kyselina smahlodubénková, —lich *adj.* přičmoudlý, přismoudlý; —milchſaure *f.* kyselina smahlomléčná; —ſaure *f.* smahlokyselina *f.*

Bresche *f.* průlom, výlom *m.*; B. ſchießen zeď (hradbu) prostřeliti.

Bresling *m.* brus *m.*

Bresthaft, breſthaft *adj.* (gebrechlich) chorý (*cfr.* Gebreſten = Gebrechen).

Brett (-es, M. -er) *n.* prkno *n.*, deska *f.*; —chen *n.* prkénko *n.*, destička *f.*

Bretterdach *n.* prkená střecha.

Brettern *verb.* prkny pokládati; *adj.* prkený.

Bretter-wand *f.* prkenice *f.*; B. mit Lehm angeworfen pleství *n.*; —werk *n.* prkení *n.*, *pl.* prkna.

Brett-geige *f.* prkené houslo *pl.*; —händler *m.* prkenář *m.*; —lieb *n.* skočná *f.*; —mühle *f.* pila *f.*; —nagel *m.* prkeňák *m.*; —ſäge *f.* pila *f.*; —ſchneider *m.* pilař *m.*, prkenář *m.*; —ſchneiderregiſter *n.* seznam n. rejstřík pilařský; —ſpiel *n.* hra v cabnice; —ſtein *m.* cabnice *f.*, vrhcabní kámen.

Bretzel *v.* Brezel. [menší.

Breve *n.* (it.) breve *n.*, list papežský

Brevet (-s) *n.* (fr.) list výprostný; 2. list jmenovací.

Brevier (-s, M. -e) *n.*, *Breviarium* *n.* breviář *m.*

Brevilinguia *pl.* krátkojazyčníci (zool.).

Brev-is (lt.) krátký; —*i manu* (lt.), im kurzen Wege zkrátka, krátce, krátkým pořadem.

Brezel (M. -n) *f.* preclík *m.* (pletánek *m.*); —bäcker, —mann *m.*, preclikář *m.*

Bricke (M. -n) *f.* mihule *f.*, okatice říčná, bryk *m.*, bryka *f. Petromyzon.*

Brief (-es, M. -e) *m.* psaní *n.*, list *m.*, dopis *m.*; poetiſcher B. poslání *n.*; B.- listovní, dopisný, písemný.

Brief-abgabe, —ausgabe *f.* vydávka listů; —aufgabe *f.* podání listů na poštu; (Amt) příjem listů; —aufſchrift *f.* nápis n. nadpis na psaní; —beſchwerer *m.* těžítko *n.*; —bote *m.* listovní posel, listonoš *m.*; —buch *n.* kniha listů, kn. dopisů; —chen *n.* psaníčko *n.*, listek, lísteček *m.*; —geheimniß *n.* tajnost psaní, t. listovní; —geld *n.* listovné *n.*; —kaſten *m.* schránka na psaní; —kopierbuch *n.* kniha přepisů listovních n. dopisných; kniha přepsaných listů n. dopisů; —kuvert *n.* obálka na psaní, obálka listovní; —lich *adj.* dopisný; *adv.* v dopisech, ve psaních; písemně; —marke *f.* známka listovní, z. na dopisy; —markenverſchleiß *m.* prodej známek listovních; —ordner *m.* dopisník, listovnice *f.*; —papier *n.* papír na psaní, p. dopisný, p. listovní; —porto *n.* listovné, poštovné *n.*; —ſammlung *f.* sbírka listovní, sbírka listů; 2. sběrna listů; —ſchaften *pl.* spisy, listy, písma *pl.*; —ſteller *m.* propichovadlo na lístky; —ſteller *m.* dopisovatel *m.*, listář *m.*, listovník *m.*; —ſtempel *m.* listovní kolek; —ſtil *m.* listovní sloh; —taſche *f.* psací tobolka; 2. t. na spisy, listovnice *f.*; —taube *f.* holubice poslice *f.*; —taxe *f.* sazba na listy; listovné *n.*; —träger *m.* listonoš *m.*, listovní posel, roznašeč listů; —umſchlag *m.* obálka na psaní; —verkehr, —wechſel *m.* dopisování *n.*

Briesel *n. v.* Bröſel.

Brigade (M. -n) *f.* (milit.) brigáda *f.*

Brigaden-arreſt *m.* brigádní vězení; —kommando *n.* velitelství brigádní.

Brigadier *m.* brigadník *m.* (velitel brigády); 2. (fr.) strážmistr *m.* (u četnictva). [pežník *m.*

Brigand *m.* (fr.), *Brigante* (it.) lou-

Brigantine *f.* (Schiff) brigantina *f.*

Brigg, Brigge *f.* (Schiff) briga *f.*

Brightische Krankheit (med.) Brightická nemoc, vodnatost krve, vodokrevnost *f.*

Brikett *n.* briketa, uhlačka, uhlanka *f.*, uhelná cihla.

Brikoll-ieren odraziti se; —ſchuß *m.* odražená střela.

Brillant *adj.* skvělý, skvoucí, skvostný, B. (M. -en) *m.* briliant *m.* (upravený diamant); —ieren briliantovati, brilianty posaziti; —ring *m.* briliantový prsten.

Brille (M. -n) *f.* brejle *pl. f.*, náočky, náočnice *pl. f.*

Brillen-futteral *n.* pouzdro na brejle; —glaſer *pl.* skla do brejlí; —macher *m.* brejlař *m.*; —ſchlange *f* baraž *m.*, brejlák, brejlovec *m.* *Naja tripudians*; —ſchleifer *m.* brusič brejlí.

Brilliren (fr.) skvíti se.

Bringen etw. nesti, přinesti, přinášeti něco, donášeti; auf die andere Seite b. přenesti, převesti něco na druhou stranu; es weit b. daleko to přivesti; etwas über's Herz b. něco snesti, strpěti, einen Fleck aus einem Kleide b. vyčistiti skvrnu ze šatů; einen auf etwas b. přivesti koho nač; in Erfahrung b. něčeho se dověděti, něco zvěděti, etw. in Erfüllung b. uvesti něco ve skutek, vyplniti něco; etwas in Vorſchlag b. navrhnouti něco, předložiti něco; jmd. vor das Gericht, zu Schaden, ins Gefängnis b. přiváděti někoho před soud, do škody, do vězení, Ware an den Mann b. odbyti, prodati komu zboží; eine Tochter an den Mann b. provdati dceru; etw. zu Ende b. skončiti, dokončiti něco; přivesti něco ku konci, etw. zuſtande b. něčeho dovesti, dokonati něco, eine Schuld zur Bezahlung b. přivesti dluh k zaplacení; etwas zu Papier b. napsati něco; zu Papier, in's Protokoll b. uvesti něco na papír, do protokolu; etwas an ſich b. na se převesti něco, něčeho se zmoci, něco na sebe strhnouti; ein Gerücht unter die Menſchen b. pověst mezi lidi vnesti n. roznesti, eine Gleichung auf Null b. uvesti rovnici v nulu; die Sache bringt es mit ſich věc to sama s sebou nese; einen um etw. b. připraviti koho oč; um einen Beſitz, um das Amt b. přivesti někoho o držení věci, o úřad

Brink (-es, M. -e) *m.* drnoviště *n.*, *pl.* brnky, drahá; —ſaß (-ſſen), —ſitzer (-s, unv. M.) *m.* domkář *m.*, baráčník *m.*

Brioso, *con brio* (it.) ohnivě.

Briquette *f.* (fr.) *v.* Brikett.

Brise *f.* povánek *m.*

Bristol *n.* bristol *m.* (látka).

Britsche *f.* beran *m.*, beranidlo *n.*

Britanniametall *n.* britanka, britanina *f.*, anglický kov, anglické n. britanské stříbro. **Brochüre** *v.* Broſchüre.

Bröckchen *n.* drobeček *m.*

Brocke *f.* drobení *n.* (do polévky).

Bröckeln mh. drobiti.

Brocken (-s, unv. M.) *m.* drobet *m.*, drobek *m.* (kousek *m.*); b. *verb.* drobiti; Bröckelu *n.* drobeček, drobítek *m.*

Bröcklich, bröcklig *adj.* drobivý.

Brod *n. v.* Brot.

Brodel *m.* klokot *m.*, kloktání *n.*; —n mh. kloktati *v.* Brudeln, Prudeln.

Brodem, Broden (-s, oh. M.) *m.* pára *f.*; dým *m.*, čoud *m.*

Broderie *f.* (fr.) vyšívání *n.*

Brokat (-es, M. -e) *m.* brokát *m.*; goldener B. zlatohlav *m.*; ſilberner B. stříbrohlav *m.*

Brokatell *m.* brokátek *m.*

Brom *n.* (chem.) brom *m.* (brudík *m.*).

Bromatologie *f.* (gr.) stravoznalství, stravosloví *n.*, stolověda *f.*

Brombeer-e *f.* (Frucht) ostružina *f.*; B., —ſtaude *f.*, —ſtrauch *m.* ostružník *m.*, ostružinový keř *Rubus fruticosus.*

Bromelia *f.* ananas *m.* (bot.).

Brom-id, —metall *n.* bromid *m.*; —ſäure *f.* kyselina bromičná; —waſſer *n.* voda bromová; —waſſerſtoff *m.* bromovodík *m.*

Brommhuhn *n. v.* Birkhuhn.

Bromwasser *n.* bromová voda *f.*

Bronchial-asthma *n.* (gr.) dýchavice *f.*; —katarrh *m.* katar průdušek, bronchiální katar *m.*

Bronch-iektasie *f.* rozedmutí *n.* průdušek; —ien *pl.* průdušinky, průdušky *pl. f.*; —itis *f.* zánět průdušek; —otomie *f.* řez průdušek; —us *m.* (gr.) průduška *f. v.* Luftröhre, Trachea.

Bronn (-s), —en *m.* (vlt.) studna *f.*; pramen *m.*, *v.* Born, Brunnen.

Bronzarbeiter *m.* bronzíř, bronzovník

Bronze *f.* (fr.) bronz, bronc *m.* (spěž *f.*), —fabrik *f.* bronzovna *f.*; —figur *f.* bronzová socha; —meiſter *m.* bronzmistr *m.*, —zeit *f.* bronzová doba *f.*

Bronz-ieren etw. bronzovati něco; —ſt (-en) *m.* bronzíř, bronzovník *m.*; —it *m.* bronzit *m.* (měnek polouhranolový).

Brosam (-es, M. -e) *m.*, Broſame, Broſe (M. -en) *f.* střídka *f.* (u chleba); *pl.* drobty *pl. m.*

Brosche *f.* (fr.), —nadel *f.* brož *f.*, brožka *f.* (sponka), náprsnice, náprsní jehla *f.*

Bröschen *n. v.* Bröſel.

Brosch-ieren sešíti; —üre *f.*, Broſchüre *f.* (fr.) brošura, brošurka *f.*, sešitek *m.*

Bröſel *n.*, Bröschen *n.* brzlík; 2. *v.* Brocken; —n *v.* Bröckeln; —teig *m.* drobinka *f.*, drobivé, křehké, rozsypavé těsto *n.* **Brosserie** *f.* (fr.) štětkářství *n.*

Brot (-es, M. -e) *n.* chleb (chléb) *m.*; *dim.* chlebíček *m.*; geröſtetes B. topinka *f.*

Brot-bäcker *m.* chlebař, pecnář *m.*; -ei -ství; —bank *f.* pekařský krám *m.*; —baum *m.* chlebovník *m.* *Artocarpus*; —beichau *f.* ohledání chleba; prohlídka chleba; přihlídka k pekařům; —bieb *m.* chlebokrádce *m.*, darmojed *m.*; —erwerb *m.* výživa *f.*, živnost *f.*; —herr *m.* zaměstnavatel *m.*, chlebodárce *m.* (kdo dává výživu) *v.* Dienſtherr; —jäger *m.* fig. chlebíčkář; —korb *m.* opálka, ošatka *f.*; —krume *f.* střídka *f.* (chlebová).

Brötling *m.* náchlebník *m.*

Brot-los *adv.* bez chleba; fig. bez výživy; bez služby; —mangel *m.* nedo-

statek chleba; —markt *m.* trh na chleb, chlebný trh *m.*; —meſſer *n.* nůž na chleb; —neid *m.* závist chlebařská; —rinde *f.* kůra, kůrka chlebová *f.*; —ſchau *f. v.* Brotbeſchau; —ſchnitte *f.* skyva *f.* (chleba), krajíc *m.* (chleba); —ſchrank *m.* chlebnice *f.*; —ſtudium *n.* studium na výživu (st. chlební); —ſucher *m.* fig. chlebař, chlebičkář *m.*; —ſucht *f.* chlebařství *n.*; —ſuppe *f.* polívka z chleba (žebračka) *f.*; —teig *m.* těsto na chleb; —torte *f.* chlebový dort *m.*; —waſſer *n.* voda s chlebem.

Brouillon *n.* (fr.) náčrtek *m.*, zběžný nástin *n.* rozvrh *m.*

Bruch (-es, M. Brüche) *m.* lámání *n.*, lomení, přelomení *n.*; 2. zlomenina, zlámanina *f.*; komplizierter B. zlomení s porušením; 3. B. (Spalte *f.*, Riß *m.*) puklina, rozpuklina, rozsedlina *f.*, díra *f.*, štěrbina *f.*; 4. (Bergriß) strž *f.*, stržina *f.*; 5. (im Eiſen) lom *m.*, pleň *f.*, kaz *m.*; 6. (Min.) lom *m.*; 7. (Falte im Tuche ꝛc.) přehyb, záhyb, zálom, zával *m.*; 8. (math.) zlomek *m.*; 9 (chir.) *Hernia* průtrž *f.* (kýla *f.*); B. eines Vertrages protržení smlouvy, zrušení smlouvy; B. der Freundſchaft roztržka, přerušení přátelství; Bruch (M. Brüche) *n.* bažina *f.*, bara *f.*, bar, močál *m.*

Bruchband *n.* průtržní pás *m.* (*st.* hace, hačky *pl.*), kýlovaz *m.*

Brüch-e *f.* (vlt.) pokuta *f.*; —en pokutovati; —enbuch *n.* kniha pokut.

Bruch-fällig *adj.* pokutný, pokutovaný; —form *f.* (math.) způsob zlomku; —ig *adj.* bažinatý.

Brüchig *adj.* křehký, lámavý, drobivý; 2. namožený.

Bruch-kraut *n.* průtržník *m. Herniaria*; —mandel *f.* chruplavá mandle, mandle v pecce; —ſchneider *m.* kýlořez *m.*; —ſilber *n.* krušné stříbro *n.*; —ſtein *m.* lomový kámen *m.*; —ſtück *n.*, —teil úlomek, zlomek, odlomek *m.*; úryvek *m.*; *pl.* drobty (kosti); —waſſer *n.* močálová voda *f.*; —weide *f.* rokyta *f.*; —zeichen *n.* (math.) znamení zlomku *n.*

Brückchen *n.* mostek, můstek, můstéček *m.*

Brücke (M. -en) *f.* most *m.*; (bei der Wage) můstek *m.*; fliegende B. most plovací (létací); ſchwebende B. visutý most *m.*

Brücken-balken, —baum *m.* podlažnice *f.* (příčný trám v mostě); —bau *m.* stavba mostu; *pl.* —bauten stavby mostů; —belag *m. v.* Brückenſtreu; —gebühr *f.*, —geld *n.* mostné (ého) *n.*; —geländer *n.* zábradlí na mostě, z. u mostu; —holz *n.* mostnice *f.* (*pl.* mostní klády); —joch *n.* mostní břevno, jiho *n.*; —kopf *m.* (Fortif.) předmostí *n.*; —maut *f.* mostné *n.*; —pfahl *m.* podmostnice *f.*; —pfeiler *m.* mostní pilíř *m.*; (bei einer Jochbrücke) várka *f.*; —rampe *f.* sjezd u mostu; —ſchlagen *n.* mostění *n.*; —ſtelle *f.* (arch.) mostiště *n.*; —ſtreu *f.* (arch.) mostnice *f.*, mostiny *pl. f.*, mostění *n.*; —verſchalung *f.* pažení *n.* (u mostu); —wage *f.* můstková váha *f.*, váhy s můstkem; —zoll *m. v.* Brückenmaut.

Brückung *f.* mostění *n.*; (Fußboden im Pferdeſtall) podlaha *f.*

Brudel *m.*, Brudeln *v.* Prudel, Prudeln.

Bruder (-s, M. Brüder) *m.* bratr *m.*

Brüderchen *n.* bratříček *m.*

Bruder-geld *n.* (mont.) bratrský peníz *m.*; —lade, —ladekaſſe *f.* bratrská pokladna *f.*

Brüderlich *adj.* bratrský.

Bruder-liebe *f.* láska bratrská; —mord *m.* bratrobijství *n.*, bratrovražda *f.*; —mörder *m.* bratrobijce *m.*, bratrovrah *m.*; —ſchaft *f.* bratrství *n.*; 2. bratrstvo *n.*

Bruders-kind *n.* bratrovče *n.*, bratráně *n.* (bratrovo dítě *n.*); —ſohn *m.* bratrovec (synovec) *m.*; —tochter *f.* bratrovna *f.* (neť, neteř *f.*).

Brühe (M. -n) *f.* omáčka *f.*, jícha, jíška *f.*; odvárka *f.*

Brühen pařiti, napařiti, opařiti.

Brüh-futter *n.* píce spařená, pařenice *f.*; —heiß *adj.* vřelý, vařicí, horoucí.

Brühl (-es, M. -e) *m. et n.* bažina *f.*, močál *m.*

Brüllaffe (-n) *m.* vřešťoun *m. Mycetes.*

Brüllen (v. Löwen) řváti, ryčeti; (v. Rindvieh) bučeti.

Brumaire *m.* (fr.) mlžen *m.* (2. měsíc franc. kalendáře = 23./10.—21./11.).

Brumm-bär *m.* macek *m.*, medvěd *m.*; fig. *v.* Brummer; —eiſen *n.* brnkačka *f.*; —en bručeti; (v. Bären) mumlati; (Rindvieh) bučeti, mručeti; (v. Käfer) bzučeti; (v. Menſchen) bublati, broukati; fig. seděti v chládku (v base, v žaláři); —er *m.* brumbál, mumlal, mumlák, mumloun, bublal, bublák *m.*, bubloun, bručan, brumla *m.*; —kreiſel *m.* vlk *m.*, bručadlo *n.*, brnčadlo *n.*; —ochs *m.* bučan *n.* **Brunelle** *f. v.* Prunelle.

Brunett (brünett) *adj.* snědý, zahnědlý, sivý, snědolící; —e *f.* brunetka, černovláska *f.*, snědavka, černavka, (černovlasá dívka *f.*).

Brunft *f.* běhání *n.*, říje *f.*, řevnost *f.*, řev *m.*; —en říjeti, běhati se; —hirſch *m.* řevný jelen *m.*; —ig *adj.* řevný; —platz, —ſtand *m.* řevnice *f.*, řevniště *n.*; —zeit *f.* řevný čas, říje *f.*

Brunier-en hnědnouti; 2. hladiti; 3. na hnědo kaliti (ocel); —ſtahl *m.* hladítko, želízko *n.*

Brunnen (-s, unv. M.) *m.* studně *f.*, studnice, studna, studánka, studénka *f.*; (Quelle) pramen *m.*, zřídlo *n.*, zdroj *m.*; —becken *n.* kotlina studniční; —gelaender *n. v.* Brunnenkaſten; —gräber *m.* studnař *m.*; —kaſten *m.* obruba *f.*, roubení *n.*, obruben *f.*; —kranz *m.* obrubný věnec *m.*; —treſſe *f.* řeřicha potoční *Nasturtium*; —kur *f.* léčení u pramene, pramenoléčba *f.*; —meiſter *m.* studnař *m.* (vodák); (im Mineralbrunnenorte) zdrojmistr *m.*, dozorce pramene; (überhaupt) lázeňský dozorce *m.*; —quelle *f.* studniční pramen, zřídlo *n.*; (am Felde ꝛc.) temenec *m.*, úvar *m.*; —ſchwengel *m.* táha *f.*; —ſtube *f.* (mont.) prameniště

n.; —verſendungsdirektion *f.* (Mineral-) ředitelství zdrojných zásilek; —waſſer *n.* studniční voda; —ziegel *m.* kružina *f.*

Brunſt (M. Brünſte) *f.* (Feuersbr.) oheň *m.*, požar *m.*; 2. (die Hitze) žár *m.*, horkost *f.*, palčivost *f.*, vedro *n.*; 3. *v.* Brunſt

Brünſtig *adj.* rozpálený, vroucí, vroucný, horoucí, horoucný; —heit *f.* vroucnost, horoucnost *f.*

Brunſtzeit *f.* čas říjení, řevný čas

Brunzen scúti, močiti. [(jelenů).

Brüseln *v.* Rieſeln.

Brüsk *adv.* (fr.) příkře, hrubě, ostře, [britce.

Brust (M. Brüſte) *f.* hruď *f.*, prsy, prsa *pl. m.*, *Pectus*; gewölbte B. prsa vzklenutá; B. (bei Frauen) prs *m.*, *pl.* prsa, prsy (ňádra) *Mamma*; —arzuei *f.* prsní lék *m.*; —beeren *f.* zicimek *m.* *Zizyphus*; —bein *n.* prsní kost, hrudní kost *f.*, můstek *m.*; (b. Vogeln) kobylka *f.*; —beingegend *f.* (zool.) středohrudí *n.*; —beinkamm *m.* (zool.) hřeben na kobylce; —bild *n.* poprsí *n.*; —blatt *n.* (Reiter) nahrudnice *f.*

Brüſten ſich honositi se, pyšniti se, nadýmati se, vypínati se čím.

Bruſt-fell *n.* pohrudnice *f.* *Pleura*; —fellentzündung *f.* *Pleuritis* zánět pohrudnice; —fieber *n.* hrudní horečka; —floſſen *pl.* plýtvy hrudní; —floſſer *pl.* prsoploutvé ryby; —geſchwür *n.* hniza plicní; —höhle *f.* dutina hrudní; dutina prsní; —kaſten, —korb *m.* *Thorax* hrudník *m.*, prsník *m.*; —krebs *m.* (Pferd) hrudí *n.*; —latte *f.* držadlo *n.*, držák *m.*, poprsní řetěz *m.*; —krankheit *f.* prsní choroba *f.*; —tuchen *m.* pokroutka pro prsa; —latz *m.* náprsenka *f.*, náprsník *m.*; —lehne *f.* zábradlí *n.*; —mauer *f.* bradlina *f.*; —riegel *m.* rozpěrák *m.*; —riemen *m.* podpěnka *f.*, náprsník, poprsník *m.*; —ſchild *n.* náprsní štít *m.*, pavéza *f.*; —ſtechen *n.* píchání *n.*, klaní *n.* (v prsech); —ſtimme *f.* prsní hlas *m.*; —ſtück *n.* hrudí *n.*; 2. kyrys *m.*, plechovice *f.*; 3. (b. Maler) poprsí *n.* *v.* Bruſtbild; —tee *m.* thé pro prsa; —ton *m.* prsní zvuk; —trank *m.* nápoj pro prsa. [bradlina *f.*

Brüſtung *f.* okení *n.*; zeď poprsní,

Bruſt-verſchleimung *f.* zašlemování prsou; —wand *m.* *cf m.* náprsní prostyka *f.*, prsohřejka, duschřejka *f.* (*rus.*); wand *f.* poprsnice, oprsnice *f.*; —warze *f.* bradavička *f.*, cecík *m.*; —waſſerſucht *f.* *Hydrothorax* vodnatost prsní; —wehr *f.* prsní hradba *f.*, předprseň *f.*; 2. *v.* Bruſtlehne; —werk *n.* (die Bruſt) prsa *pl.*, poprsí, hrudí *n.*; 2. (b. der Tracht) průčelí *n.* u varhan.

Brut (oh. M.) *f.* líhnutí *n.*, plemenění *n.*; 2. (die Jungen) plod *m.*, mlaď *f.*

Brutal (fr.-lt.) *adj.* surový (zhovadilý, ukrutný), brutální; —iſieren surově jednati; krutě si počínati; —ität *f.* surovost, zhovadilost *f.*

Brut-anſtalt *f.* plodniště, lehniště *n.*, lehnice, kuřatnice *f.* [ňa, kouti, strojiti.

Brüten na vejcích seděti; vysedětí,

Brut-häufchen *n.* (bot.) kupka *f.*; —henne *f.* kvočna *f.*; —herd *m.* plodniště, lehniště *n.* [ný, následný.

Brütig *adj.* (v. Eiern) nasazení schop-

Brutſtätte *f.* plodniště, lehniště *n.*; fig. hnízdo *n.*, pařeniště *n.*

Brutto (it.) zhruba; hrubý; —bilanz *f.* (fin.) bilance n. rozvaha z hruba, bilance hruba; —einnahme *f.* příjem hrubý; —ertrag *m.* úžitek z hruba; úžitek *n.* výnos hrubý; —gewicht *n.* váha hrubá, váha z hruba; —gewinn *m.* zisk z hruba, zisk hrubý; —vermögen *n.* celkové jmění *n.* [kovitý, pučík *m.*

Brutzwiebel *f.* pupen cibulovitý, pu-

Bruzin *n.* brucin *m.*

Bryologie *f.* mechoznalství *n.* [*m.*

Bryonia *f.* (gr.) Zaunrübe (bot.) posed

Bryozoa *pl. m.* (gr.) polypovec mechovití (zool.), mechovky.

Bſchores *m.* (jüd.) (pšoures *m.*) úskočný výdělek.

Bubbeln (v. Waſſer) bublati.

Bubber-n mh. *v.* Beben; —ig *adj.* třesutý. [ček *m.*, klučina *m.*

Bübchen (-s, unv. M.) *n.* hošík, klou-

Bube (-n, M. -n) *m.* kluk *m.*; fig. B. (Betrüger) taškář *m.*, šibal *m.*, padouch *m.*; kluk *m.*; (Kartenip.) kluk, spodek *m.*; —n mh. bubtijch bandeln taškařiti, klukovati, klukovsky jednati.

Buben-ſtreich *m.*, —ſtück *n.* klukovský kousek, klukovina *f.*; 2. čtveractví *n.*, šelmovství *n.*

Büb-erei *f.* klukovství *n.*; ſchändliche B. klukovina *f.*, lotrovství, padoušství *n.*; —in *f.* čtveračka *f.*, šibalka *f.*; —iſch *adj.* chlapecký, čtverácký, šelmovský; b., betrügeriſch klukovský, padouský; —lein (-s, unv. M.) *n.* klouček *n.*

Bubo *m.* (lt.) výr *m.*; 2. B., M. Bubonen (Beule) bubínek, dýmě, výr.

Buch (-es, M. Bücher) *n.* kniha (kníha).

Buchbaum *m.* *v.* Buche.

Buchbinder *m.* knihař *m.*, knihvazač *m.*; —ei *f.*, —gewerbe *n.* knihařství *n.*; —genoſſenſchaft *f.* společenstvo knihařské.

Buchdrucker (-s) *m.* knihtiskař (kněhtiskař) *m.*; B. (Zuhaber) knihtiskárník *m.*; —ei *f.* knihtiskárna (kněhtiskárna) *f.*; —erbeſitzer *m.* majitel knihtiskárny, knihtiskárník *m.*; —gremium *n.* gremium knihtiskařské; —kunſt *f.* (Buchdruckkunſt) knihtiskařství *n.*; —ſchwärze *f.* černí tiskařská (černidlo knihtiskařské, barva tiskařská).

Buch-e *f.* buk *m.* *Fagus*; kleine *v.* junge B. bouček *m.*; —eichel *f.*, —ecker *f.* (—el, Büchel *f.*) bukvice *f.*

Büchel, —chen *n.* knížka, knížečka, knižtička *f.*

Buchen, zu Buche bringen (fin.) účtovati; do knih zapsati (*nov.* knihovati).

Buchen- bukový. [vati).

Bücher-abſchluß *m.* *v.* Bucherſchluß; —brett *n.* police, přihrádka na knihy; —laus *f.* *Troctes* knihovrt *m.*, knihotoč *m.*; —lich *adj.* knihovní; b. etwas ſicherſtellen knihami něco zjistiti neb

utvrditi; —mífbe *f.* knihomol *m.*; —revifion *f.* prohlídka knih; —revifionsamt *n.* úřad ku prohlídce knih; —ſaal *m.*, —ſammlung *f. v.* Bibliothek; —ſchluß *m.* závěrek účtů, závěrek knih, *z. n.* závěrka účetní; —ſchrank *m.* police na knihy, knihovník *m.*; —ſprache *f.* jazyk spisovní; —trödler *m.* překupník knih, antikvář *m.*; —verzeichniß *n.* seznam knih; —wurm *m.* knihomol *m.*, knihovrt *m.* [*coelebs.*

Buchfink *m.* pěnkava *f. Fringilla*

Buchführ-er *m.* knihvedoucí, knihovní *m.*; —ung *f.* knihvedení *n.*, (vedení knih).

Buchhalter *m.* účetní (iho *m.*), (knihovní *m.*); 2. (ein Werkzeug) držák na knihy.

Buchhalterei *f.* účetnictví *n.*; (Perſonale) účtovnictvo *n.*; (Komptoir) účtárna; —beamte *m.* úřeďník účtárenský, úřeďník účtární; —erledigung *f.* vyřízení účtární; —zeugniß *n.* vysvědčení účtární.

Buchhalt-eriſch *adj.* účtární, účtárnický, účetnický; —ung *f.* účetnictví *n.* (knihvedení *n.*); einfache B. účetnictví jednoduché; doppelte od. italieniſche B. úč. složité n. vlaské; 2. B. účtárna *f.*

Buchhaltungs-beamte *m.* účetnický úřeďník; —offizial *m.* účtární oficiál *m.*; —praktikant *m.* praktikant v účtárně, účetní pr.; —reviſion *f.* přehlídka účtárnou; —wiſſenſchaft *f.* účtověda *f.*

Buch-handel *m.* knihkupectví *n.*, knihkupecký obchod; —händler *m.* knihkupec (kněhkupec) *m.*; —handlung *f.* knihkupectví *n.*; B., —laden *m.* knihkupecký krám.

Büchlein *n.* knížka *f.*, knížečka *f.*

Buchling *m.* bukovka *f. v.* Buchſchwamm. **Buchmast** *f.* bukvičná pastva.

Buchs-baum *m.* zimostráz *m. Buxus*; —baumen *adj.* zimostrázový.

Buchschuld *f.* účtový dluh, knihovní

Buchschwamm *m.* bukovka. [dluh.

Büchse (M. -n) *f.* krabice *f.*, puška *f.*, pyksla *f.*; (Schießgewehr) puška *f.*, ručnice *f.*; (in der Mühle) kuželice *f.*; (b. der Waſſerröhre) zděř *f.*, nátrubek *m.*; (am Wagenrad) zděř *f.*; (bot.) baňička *f.*; (Geld-) pokladnice *f.*, schránka (na peníze). [uzmouti) něco.

Buchsen etw. fig. štípnouti, škrábnouti

Büchsen-kugel *f.* koule do pušky, k. do ručnice; —macher *m.* puškař *m.*, ručničník *m.*, —macherei *f.*, —machergewerbe *n.* puškářství *n.*, ručnická živnost; —meiſter *m.* puškářský mistr (piksmistr); —pfennig *m.* (mont.) pokladničný peníz; —ſchaft *m.* pažba *f.* (násada u ručnice); —ſchäfter *m.* pažič pažbář, pažebník (lůžkář) *m.*; —ſchäfterei *f.* pažebnictví *n.*; —ſchloß *n.* zámek u ručnice, z. u pušky; —ſchuß *m.* puškostřelec, ostrostřelec *m.*; —ſpanner *m.* nabíječ *m.*, obsluhný myslivec.

Buchstabe (-en od. -ens, M. -en) *m.* písmě *n.*, písmeno *n.*, litera *f.*; P. des Geſetzes litera zákona.

Buchstaben-rätsel *n.* hádanka literní; —rechenkunſt *f.* počtářství písmenné, —rechnung *f.* počítání písmenné, počítání pomocí písmen; poč. v písmenech, písmenopočtářství *n.*; —ſchrift *f.* písmo literní; —wechſel *m.* střídání písmen.

Buchstabieren slabikovati, skládati.

Buchstäblich *adv.* dle litery, do litery, literně; doslova, slovo od slova; b. das Geſetz auslegen vykládati zákon dle litery; *adj.* -er Sinn doslovný smysl.

Bucht (M. -en) *f.*, die Bai chobot *m.*, zátoka *f.*; —ig *adj.* chobotnatý.

Buchte *f.* buchta *f.* (pečivo).

Buchung *f.* účtování *n.* zápis do knih (knihování); —sſchein *m.* zúčtovací list.

Buchweizen *m.* pohanka *f. Polygonum fagopyrum*; —grütze *f.* krupice z pohanky, krupice pohanková.

Buckel (-s, nuv. M.) *m.* hrb *m.*, hrbol *m.*; 2. (der Rücken) hřbet *m.*, záda *pl. n.*; B. *f.* vypuklost *f.*, vypuklina *f.*, vysedlina *f.*, puklička *f.*; —ig *adj.* hrbatý, hrbolatý. [skrčiti se.

Bücken ſich sehnouti se, shýbati se; skrčiti se.

Bücking *m.* (Fiſch) *v.* Bückling.

Bucklig *adj. v.* Buckelig.

Bückling (Bteling) *m.*, die Verbeugung úklonek *m.*, poklona *f.*; 2. sehnutí *n.*; B., Pickling, Pickelhering (= Pökling) uzenáč, uzený slaneček.

Buddh-a *m.* (ind. Myth.) Buddha *m.*, —aismus, —ismus *m.* budhismus *m.*; —aiſt, —iſt (-en) *m.* budhista *m.*

Bud-e (M. -en) *f.* bouda *f.*, budka *f.*; —enfitzer *m.* boudník *m.*; —enzins *m* plat z boudy. [rozvrh příjmů a vydání)

Budget *n.* (fr.) rozpočet *m.* (předchoz.

Buffet *n.* (fr.) nápojna *f.*, nálevna *f.* í fig. zákus *m.* [směšná zpěvohra.;

Buffa *f.* (It.) fraška *f.*; *opera b.*

Büffel (-s, nuv. M.) *m.*, -ochs *m. Buffalo m.* bůvol (bujvol) *m.*; (gemeiner Menſch) hrubec *m.*; —jagd *f.* honba na bůvoly; —n dříti (v učení).

Buffo *m.* (It.) šašek *m.*

Bufo *m.* (It.) ropucha *f.* (žába); —nit *m.* žabokam *m.*

Bug (-s, M. Büge) *m.* ohyb *m.*, ohbí *n.*, prohyb *m.*; B. des Schiffes výbok *m.*, výklon *m.* (předek *m.*, čelo *n.*).

Bügel (-s, nuv. M.) *m.* oblouk *m.*; luk *m.*; (Steigb.) třmen, střemen *m.*; B. bei der Kette kruh *m.*, kroužek *m.*; B. (mech.) oblík *m.*, ohbina *f.*; —brett *n.* prkno k žehlení; —eiſen *n.* cihlička *f.*, žehlička *f.* (hladička); —eiſengeſtell *n.* podžehličník *m.*; —feſt *adj.* pevný n. jistý na koni (jezdec). [(piglovati).

Bügeln žehliti, cihličkou vyhladiti

Buglahm *adj.* ochromený na bedrách.

Büglerin *f.* žehlička *f.*

Bugsieren (ein Schiff) loď vléci, do vleku vzíti.

Bug-spriet *m.* stěžeň čelní, stěžeň ležatý (v čele korabu); —ſtück *n.* lodní výbočka.

Bühl, Bühel (-s) *m.* pahorek *m.* [vágeli.

Buhl-e (-en) *m.* nápadník, milenec *k.* *m.*, namilovaný, záletník *m.*; B. *f.* mi-

lenka; *v.* Buhlerin; —en mh. namlouvati si někoho; na zálety choditi, milkovati se; um etw. b. pokoušeti se, státi o něco; bažiti, dychtiti po čem.

Buhler (-s, unv. M.) *m. v.* Buhle *m.*; —ei *f.* záletnictví *n.*, namlouvání *n.*, milkování *n.*; —in *f.* namlouvačka *f.*, záletnice *f.* (frejířka *f.*); —isch *adj.* namlouvačný, namlouvavý, zamilovaný (frejířský), záletný.

Buhlschaft *f.* zálety *pl.*; záletnictví *n.*, namlouvání *n.* (frejířství *n.*).

Buhlschwester *f. v.* Buhlerin.

Bühne *f.* lešení *n.*, patro *n.*; (Theat., Schaubühne) jeviště *n.*; B., Buhne (Ufverb.) výhon *m.*, náhon *m.*

Bühnen *v.* Dielen.

Bühnen-bau *m.* (arch.) stavba výhonu; —kopf *m.* hlava výhonu.

Bühnen-maler *m.* divadelní malíř; —malerei *f.* malířství divadelní, mal. dekorační; —ſtück *n.* div. kus; div. hra.

Buje *f. v.* Boje, Bake.

Bukett *n.* kytice, kytka, kytička *f.*

Bukolisch (gr.) *adj.* pastýřský, skotopasecký (zpěv n. báseň).

Bulb-illus, —*ulus* *m.* (lt.), —*ogemma* *n.* pupen cibulovitý; —*osus* cibulnatý; —*otuber* *n.* cibulná hlíza; —*us* *m.* (lt.) cibule (u rostlin), bulva *f.*, bambule *f.*; *B. oculi* (anat.) oko *n.*, bulva *f.*

Bulette *f.* (fr.) knedlíček *m.*

Bulim-ie *f.*, —*os* *m.* (gr.) zámor *m.*, **Bulla** *f.* (lt.) *v.* Blase. nenasytnost *f.*

Bulldogg *m.* —e *f. v.* Bullenbeißer.

Bulle (M. -en) *f.* visutá pečeť; (eine Urkunde ſelbſt) bula *f.*; goldene B. zlatá bula; B. (-en, M. -en) *m.* (Stammochs) bulík, býk *m.*

Bullen-beißer *m.* buldok *m.*, vlkodav *m.*, habán (pes řeznický); —kalb *n.* býče *n.*, býček *m.*, buliček, běhoun *m.*

Bulletin *n.* (fr.) zpráva *f.*, vládní návěstí *n.* (o vojsku, o zdraví panovníků atd.)

Bullochs *m.* bulík *m. v.* Bulle *m.*

Bülte *f.* kopec *m.* (v slatině).

Bum! (bumm!) *int.* bum! bác!

Bumboot *n.* člun s potravou.

Bumm-el *m.*, —elei *f.* landání *n.*, landačka *f.*; —eln mh. landati se, plahočiti se; loudati se; —elzug *m.* (ſcherzh.) loudavý vlak (smíšený vlak); —ler (-s, unv. M.) *m.* landa *m.*, landal, plahočil *m.*; loudal *m.*; pobuda *m.*

Bums! *int.* bums! bác!

Bund (-es, M. Bünde) *n.* spolek *m.*, jednota *f.*; svaz *m.*; smlouva *f.*, úmluva *f.*; závazek *m.*; der deutſche B. (1815) německý spolek, sp. německých států; türkiſcher B. turban *m.*, točenice *f.*, točenka *f.*; B. *n.* (das Bündel) svazek *m.*, uzlík *m.*, pleteň *f.*; ein B. Stroh otep slámy; —brüchig *adj.* smlouvu rušící, svazorušný.

Bündel (-s, unv. M.) *n.* (*m.*) svazeček *m.*, uzlík *m.*; zavití *n.*; otýpka, otýpčička *f.*; snopek *m.*

Bundes-behörde *f.* spolkový úřad; —beſchluß *m.* (deutſcher) usnesení německého spolku; —bruch *m.* zrušení smlouvy; —feſtung *f.* spolková pevnost; —genoß *m.* společník, jednotník *m.*; —lade *f.* (bibl.) archa úmluvy, slitovnice, litostnice *f.*; —leitung *f.* spolková správa; —präſident *m.* president spolku, spolkový předseda; —rat *m.* spolková rada; —ſtaat *m.* spolkový stát; —ſtadt *f.* spolkové město; —tag *m.* spolkový sbor, sbor německého spolku (bývalého, 1815—48); —truppen *pl.* spolkové vojsko; —zelt *n.*, —hütte *f.* stánek úmluvy (bibl.).

Bundfrei *adj.* nevázaný, rozpojený.

Bundfutter *n.* slaměná, otýpková píce.

Bündig *adj.* spojený; 2. spojivý, závazný; 3. (ſtil.) jadrný, důkladný, podstatný; 4. přesný, řádný, stručný; -feit -ost.

Bündnis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* smlouva *f.*; 2. spolek *m.*, jednota *f.*; ein B. ſchließen, ein B. eingehen učiniti smlouvu.

Bund-säule *f.* (arch.) vazný sloup; —ſchuh *m.* krpec *m.*; 2. punčocha *f.*; —ſteg *m.* (Typ.) prázdnina *f.*; —tram *m.* vazný trám, svírka *f.*

Bunge (M. -n) *f.* buben *m.*; 2. vrše *f.* (na ryby); 3. svazek *m.*, balík *m.*; 4. Bachb., Waſſerb. (bot.) potočník *m. v.* Bachbunge.

Bunias *f.* (bot.) Zackenſchote rukevník *m.*

Bunium *n.* (bot.) Nußkümmel bulvuška.

Bunt *adj.* strakatý, pestrý, přestý; fig. různobarevný, rozmanitý; b., verwirrt zmatený, pomatený; —es Treiben rej *m.*; —druck pestrý tisk; —kupfererz *n.* (Min.) mesec osmistěný; —ſcheckig *adj.* strakatý; —ſpecht *m.* strakapoun *m.*, datel *m. Picus* (*P. maior*, *P. minor*).

Bunzen *m.*, Bunzel *n. v.* Punz.

Buphthalm-ie *f.* (gr.) volookost, velkookost *f.*; —os *m.* (med.) volské oko, průduch vodný; —um *n.* (bot.), Rindsauge bublinky *pl. f.*, volovec *m.*, v. oko.

Bürd-e (M. -en) *f.* tíže *f.*, břímě *n.*, břemeno *n.*; —en *v.* Aufbürden.

Büre *f.* povlaka (na peřinu).

Bureau (M. -s und -r) *n.* (fr.) psací stolek; 2. kancelář, písárna, úřadovna *f.*; —fratie *f.* byrokracie, nadvláda úředníků.

Bürette *f.* (fr.) (chem.) stupňovka *f.*

Burg (M. -en) *f.* hrad *m.* (pevný zámek, týn *m.*).

Bürg-e (M. -en) *m.* rukojmě *m.*, ručitel *m.*; —en für jmd. ručiti za někoho, zaručiti se, rukojmím býti za koho.

Bürger (-s, unv. M.) *m.* měšťan *m.* (*st.* měšťénín *m.*); der Staatsbürger občan *m.*

Bürger-brief *m.* list měšťanský, list na měšťanství; —dekret *n. v.* Bürgerbrief; —eid *m.* měšťanská přísaha; —frau *f.*, —in *f.* měšťanka *f.*; —gelübde *n.* slib měšťanský; —korps *n.* branný n. ozbrojený sbor měšťanský; —krieg *m.* válka občanská; —krone *f.* občanská koruna; měšťanská koruna.

Bürgerlich *adj.* měšťanský; občanský; -e Baukunſt stavitelství obecné; -er Richter občanský soudce; -es Recht (občanský zákon, občanské právo; all-

gemeines -es Gesetzbuch obecný zákoník občanský.

Bürgermeister *m.* purkmistr *m.*, starosta (městský) (schlecht měšťanosta *m.*); —amt *n.* úřad purkmistrovský; —stellvertreter *m.* náměstek purkmistrův.

Bürger-miliz *f.* občanská obrana; —recht *n.* měšťanské právo; (Staatsb.) právo občanské; —rechtsurkunde *f. v.* Bürgerbrief; —schaft *f.* měšťanstvo *n.*; občanství *n.*; 2. (die Bürger) *coll.* měšťanstvo *n. coll.*, měšťané *pl. m.*; —schule *f.* škola měšťanská (šk. občanská); —sinn *m.* občanská mysl, občanský duch; —spital *n.* měšťanský špitál; měšťanská nemocnice; chudobnice *f.*; —stand *m.* měšťanský stav, měšťanstvo *n.*; —wehr *f.* občanská obrana.

Burg-friede *m.* hradový obvod, obhradí *n.*; innerhalb des -ens v obvodu hradovém; B. (Stadtbezirk) obvod města; (vlt.) B. hradní smlouva; —graf (-en) *m.* purkrabí, -ího *m.*, purkrabě, -ěte *m.*; —grafenamt *n.* úřad purkrabský, purkrabství *n.*; —hauptmann *m.* hradní setník; hradník *m.*; 2. hradský hejtman.

Bürgschaft *f.* rukojemství *n.*, zaručení *n.*, záruka *f.*; für jmd. B. leisten rukojmí býti, ručiti za někoho, zaručiti se za koho, pro něco; zaručiti někomu něco.

Bürgschafts-recht *n.* rukojemské právo; —urkunde *f.* ručicí list; —vertrag *m.* rukojemská smlouva; —zeugnis *n.* vysvědčení rukojemské, vysv. ručicí, vysv. zaručovací.

Burgstall *m.* (vlt.) hradiště, tvrziště *n*

Burgunder-rübe *f.* burgundka (buryna) *f.*; —wein *m.* burgundské víno (burgundčák *m.*).

Burg-vogt *m.* hradní *m.*, hradník *m.*, kastelán *m.*, správce hradu; —vogtei *f.* hradnictví, kastelánství *n.*; —wache *f* stráž hradní, hradová stráž; —wall *m.* val *m.*, hradiště *n.*

Burlesk *adj.* (fr.) velesměšný, šaškovský, fraškovitý, žertovný, kratochvilný; —e *f.* burleska *f.*, fraška *f.*

Burnus *m.* (ar.) burnus *m.*, plášť *m*

Bursa *f.* (lt.) měch *m.*; 2. B. *v.* Börse; —ruš *m.* (Student) bursák *m.*

Bursche (M. -en) *m.* chlapík *m.*; hošek *m.*; Handwerksb. chasník *m.*; hubšcher B. chlapíček, hezký hoch; Lehrb. učeník *m.*; B. (Studierende in Deutschland) bursák *m.*, burš *m.* (hošák), der B. eines Offiziers důstojnický sluha (hoch, hošek *m.*). **Bürschchen** *v.* Bürschen.

Burschik-ös *adj.* buršikosní, hošácký; —ität *f.* hošáctví *n.*

Bürschlein *n.* hošíček, chlapeček *m.*

Bursicula *f.* (lt.) (bot.) tobolička *f.*

Bürst-e (M. -en) *f.* kartáč *m.*, štětka *f.*; *pl.* —en (Wasserb.) jehly *pl.*; —en kartáčovati, kartáčem cíditi, česati.

Bürsten-abzug *m.* (Typ.) obtah, oklep, kartáčový otisk; —binder *m.* štětkář *m.*, kartáčník *m.*; —fabrik *f.* štětkárna *f.*; —schub *m.* (arch.) bota *f.*

Bürtig *adj.* rozený.

Bürzel (-s, unv. M.) *m.* kusý ocas; (b. Federvieh) kostřec *m.*

Burzelbaum *m.* kozelec, kotrmelec, strmělec *m.*; einen B. machen, schlagen, schießen udělati kotrmelec.

Bürzeldrüse *f.* (b. Vögeln) žláza kostrční.

Burzeln *mf.* svaliti se, převaliti se, skáceti se; 2. kozelcovati, kotrmelce dělati.

Burzeltaube *f.* purclík, kotrlčák *m.*

Busard *m. v.* Bußaar.

Busch (-es, M. Büsche) *m.* křoví *n.*, křovina *f.*, chrasti *n.*, houští *n.*; (Strauch) keř *m.*; —bohne *f.* bob hustoluský, bob luskovatý.

Büschel *n.* svazek *m.*, svazeček *m.*; otýpka *f.*; chumáč *m.*; —förmig (bot.) hromadný, chomáčovitý; —ig *adj.* (bot.) svazečnatý; zchomáčený; —klemer *pl.* chvostožábré (ryby) *pl.*, —krankheit *f.* (der Bienen) růžkovatost *f.*

Busch-holz *n.* chrast *m.* chrastí *n.*, křoví *n.*; —icht *adj.* chomáčovitý, křovitý; —ig *adj.* křovnatý, keřnatý, trsnatý; (b. Haaren) chomáčovitý; —klepper *m.* zákeřník, rošťák *m.*; —mann *m.* křovák *m.*, houštník *m.*; —weide *f.* vrba mandlovka, popelka *f. Salix amygdalina*; —werk (oh. M.) *n.* křoví *n.*, křovina *f.*

Büse *f.* (holl.) buza *f.*, dvoustožárová loď na lov sledí.

Busen (-s, unv. M.) *m.* ňádra *pl n.*, prsa *pl. m.*; 2. záhyb, otvor *m.*, Meerb záliv *m Sinus*, Nebh. jádro *n.*; —freund *m.* srdečný, nejmilejší přítel, —streif *m.* náprsenka *f* |—hart *m.* káně lesní *Buteo*

Buss-aar (-en, M -en) *m.*, —arb,

Buße (oh. M.) *f.* pokání *n*; 2 pokuta *f.*; B tun pokání činiti

Büß-en pokání činiti, káti se, na pokání se dáti; pykati čeho; 2. pokutu míti, pokutován (, a, o) býti, —er *m* kajícník *m.*, —erin *f.* kajícnice *f.*

Buß-fertig *adj* kajícný, zkroušený; feit ost; —gebet *n.* kající, zkroušená modlitba; —lied *n.* kající píseň, —predigt *f.* kázaní o kajícnosti; —psalm *m.* kající žalm; —register *n.* rejstřík pokut.

Büste (M. -en) *f.* poprsí *n.*

Bustum *n.* (lt.) žaroviště *n.*

Butike *f* (fr. *boutique*, lt. *bottega*, span. *bodega*) budka; krčma (butyka) *f*

Butte, **Bütte** (M. -en) *f.* putna *f*, čber *m.*; B. (Fisch) kambala, butka *f.*, platejz *m. Pleuronectes.*

Büttel *f* lahvice *f. v* Bouteille.

Büttel (-s, unv. M.) *m.* biřic *m.*, dráb *m.*, —ei *f.* biřictví *n.*; (Ort) šatlava *f.*, drábovna *f.*

Bütten-macher *m.* bečvář *m.*; —papier *n.* obálkový papír; ruční papír; —träger *m* putnář *m.*, —spritze *f.* stříkačka čberová.

Butter (oh. M.) *f.* máslo *n.*; —baum *m* máslovník *m. Bassia*, —beinne *f. v.* Butterschnitte; —birn *f.* máslovka *f.*, máslenka *f. Beurré m.*; graue B. *Beurré-grise* popelka *f.*, máslovka šedá; —blume *f.* máslenka *f.*, žluťák *m.*, bla-

(soucí) *m. Caltha*; 2. smetanka *f.*, pampeliška *f. Leontodon*; —brot *n.* chleb s máslem, pomazanka *f.*; —brühe *f.* omáčka z másla; —buchje *f.* máselnice *f.*, nádoba na máslo; —faß *n.* kbelík *m.*, džbánek *m.*, máselnice *f.*; —gebäckenes *n.* máslové pečivo; —handel *m.* máselnictví *n.*, obchod s máslem; —händler *m.* máselník *m.*, máslař *m.*, obchodník s máslem; —büchse *f.* skříňka na máslo, —fuchen *m.* koláč s máslem, máslenec *m.* (mazanec *m.*); —markt *m.* máselný trh, —milch *f.* podmáslí *n.*

Buttern *verb.* máslo tlouci, vrtěti.

Butter-öl *n.* olej máselný; —säure *f.* kyselina máselná; —saure Salze *pl.* máslany; —schmalz *n.* přepouštěné máslo, omastek *m.*, —schnitte *f.* pomazanka *f.* (skyva chleba s máslem); —seife *f.* mýdlo máselné, —trommel, —stert, —stiel *m.* moutev *f.*, —stopfer *m.*, vrtidlo *n.*; —stulle *f.* hruda másla, —teig *m.* máslenka *f.*, máslové těsto, těsto s máslem; —topf *m.* hrnec na máslo, máselník *m.*; —vogel *m.* bělásek *m.*, —weiden *m.* šiška *f.*, hruda másla, —woche *f.* masopustní týden (*ras* máslenice) **Buttfisch** *m. v.* Butte.

Büttner *m v* Böttcher.

Butyr-al *n* (chem.) butyral *m.*; —in *n.* máslovina *f*; —um *n.* (gr.-lt.) máslo *n. v.* Butter

Butz (-es, M. -e) *m.*, —en *m.* pucek *m.*, puclík *m*; pupenec *m.*; (in der Nase) vozher *m.*, šišně *f*; (im Geschwür) střeň, ostržen *m.*, —ig *adj* buclatý; —kopf *m. v.* Pelzhin; —mann *m.* bubák, strašák *m.*

Buxbaum *m. Buxus v.* Buchsbaum.

Buzentaur *m* (Myth.) polobýk *m.*

Buzephalus *m.* bucefal *m.* širohlavec *m* (kůň). **Byssolith** *m.* paprskokam *m.*

Byssus *m.* (gr.) hladké bys *m.*

Byzant-inisch, —isch *adj.* byzantinský; —inismus *m.* byzantinství (podlézavá pocta).

C.

ca = ka; ce = ze, ital. čče, fr. še; ci = zi, ital. tči, fr. ši; co = ko; cr = kr, ch = ch, lt. k, fr. šch; cl = kl; cn = kn; cu = ku, fr. ku, cz = tsch

Vgl. auch K, S und Z. — Srov. také K, S a Z.

Cab *m.* (engl.) kab *m.* (dvoukolka, kočička *f.*).

Caballus *m.* (lt.) kůň *m.*: *Caballero* (span.) rytíř, kavalír *m. v.* Kavalier.

Cabinet *n.* (fr.) *v.* Kabinett.

Cabo *m.* (span.) předhoří *n. v.* Kap.

Cachelot *m.* (fr.) vorvaň *v.* Pottfisch.

Cachenez *n.* (fr.) šátek na nos (nosohrdlo *f.*, *lit.* šmupák *m.*).

Cachet *m.* (fr.) pečeť *f.*; *lettre de c.* zapečetěný list (zatykač) *m* (ve Francii); —ieren zapečetiti.

Cachou *n.* (fr.) kašu, milovonka *f*

Cachucha *f.* (span. Tanz) kačuje pro-

Cactus *m.* (bot.) *v.* Kaktus [hybavá.

Cadeau *n.* (fr.) dar *m.*

Cadet *m. v.* Kadett. [pluku).

Cadre *m* (lt.) (fr.) kádr kmen *m*

Café *n.* (fr.) káva *f*; —varna *f.*

Cafetier *m.* kavárník *m.*; —e *f* ka-

Cahier *n.* (fr.) sešitek *m.* [várnice *f*

Caisse (frz.) *f.* (fr.) kasa, pokladna *f.* 2. skříně *f.*

Caisson (-s, M. -s) *m* (fr.) keson *m*, —ka *f.*, vodní báně (kovová jímka), —arbeiter *m* banič *m.* (*vul.* kesoňák *m*); —ājunblerung *f.* banění, kesonování *n*, zabíjání kesonů.

Calamintha *f.* (gr.-lt.) pamětník, —minta *m.* Pergaminje.

Calamus *m* (gr.-lt.) (lidma *f.*, rákos (psaní) *m*; *lapsus calami* písařský omyl.

Calando *adv.* (lt.) ubíravě, klesavě.

Calcaol aria *f.* (lt.) stíhy [ak *m.*

Calcar *m.* (lt.), —e *m.* ostruha *f.*

Calceus *m.* střevíc *m.* [Fußballspiel

Calcio *n* (lt.) kopaná *f* (hra v mič

Calend-ae *pl.* (lt.) první den v měsíci (čím.); *ad —as graecas* fig. za uherský měsíc (na dlouhé lokte, odkládati), *—arium n* měsičník *m. v* Kalender; *—ula f* (bot.) měsíček *m.* Ringelblume.

Calix *m* (lt.) kalich *m*, číše *f*; —timer *m* kališník *m.* Kalkfirtner

Calla *f* čablík *m.* (bot.) Schlangenkraut

Calluna *f.* (lt.) vřes *m.* Heidekraut

Callus *m.* (lt.) *v.* Kallus

Calor *m.* (lt.) teplo *n*, teplota *f v*

Calva *f* (lt.) lebka *f.* [Kalor

Calvinist, Kalvinitf *m.* kalvinista *m.*

Calx *f* (lt.) pata *f*; 2. vápno *n*

Camaieu *m.* (fr.) *v.* Kamee

Camail *m.* (fr.) biskupský pláštík; 2 (heraldr.) pokryvadlo *n.*, fafrnoch *m*

Cambio *m* (lt.) směnka *f.* [(*st.*)

Camee *f.* (fr.), *Cameo m.* (lt.) *v.* Kamee

Camera *f.* (lt.) komora, světnice *f.*; *C clara*, *C. lucida* (phys.) světlice *f*, *C obscura* temnice *f*; *—le*, *pl —lia* záležitosti komorní (finanční), *—list m v* Kameralist; *—rius m* (lt.), *Camerier m* (fr.), *Camerlenco*, *Cameriere m.* (it.) komoří *m.*

Campagne *f.* (fr.) *v.* Kampagne.

Campan-a *f.* (it.-lt.) zvon *m.* Glocke *f.*; *—ile m.* (lt.) zvonice, zvonička *f.* Glockenturm *m.*; *—ula f.* (lt.) zvonek, zvoneček *m.* Glockenblume *f.*

Camphora *f.* (lt.) kafr *m. v.* Kampfer.

Campo *m.* (It.), *campus* (lt.) pole *n.*; *campo santo* (it.) Kampojanto svaté pole, hřbitov *m.*

Canaille *f.* (fr.) psina, sběř, luza, holota (kanalie) *f.*; *en c.* sprostácký, prasácký. **Canal** *m. v.* Kanal.

Cancan *m.* (fr.) kankan *m.* (tanec).

Cancer *m.* (lt.) rak *m.*

Candidatus *m.* (lt.) *v.* Kandidat.

Cant-abile *adv.* (it.) zpěvmo; *—ata f. v.* Kantate; *—icum n.* (lt.) píseň *f.*; *—ilena f.* (it.) *v.* Kantilene; *—or* (-s, M. -en) *m.* (it.) zpěvák; učitel *m. v.* Kantor; *—us m.* (lt.), *—o* (it.) zpěv *m.*; *—us firmus* (Muz.), *—o fermo* (it.) pevný zpěv (chorální).

Canzone *f.* (it.) kanzona *f.* (básněná píseň). **Cap** *n.* (fr.) předhoří *n. v.* Kap.

Cape (engl.) kápě *f.*

Capell-a *f.* (lt.) kapela *f. v.* Kapelle; *--an m. v.* Kaplan.

Caper *m.* (lt.) kozel *m.*; 2. (Holl.) *v.* Kaper.

Capitaine (-s, M. -e) *m.* (fr.) kapitán *m. v.* Kapitan; *C. d'armes* účetní šiko-

Capital (-s) *n. v.* Kapital. [vatel.

Capitato (lt.) přijato, dodáno (Hdl.).

Capo *m.* (lt.) hlava *m.*; *—ral m. v.*

Capot *m* (fr.) plášť s kápí. [Korporal.

Capparis *f* (bot.) *v.* Kaper.

Capr-a *f* (lt.) koza *f.*; *—iccio n.* (it.) vrtošina *f* (Muz.), *v.* Kapriče.

Capsicum *n.* (lt.) paprika *f.*, španělský (turecký, uherský) pepř.

Captatio *benevolentiae* (lt.) vyhledávání přízně

Capuchon *m* (fr.) ženský čepec s kápí.

Caput (*gen capitis*) *n.* (lt.) hlava *f.*; *C. articulare* hlavička kloubová, *C. mortuum* smrtí hlava; (chem.) mrtvý (jalový) zbytek; *Praga c regni* Praha hlava království, c. (caput), ft. *capot* (jůd. faveres) *adv.* zničen, ztracen; zkroušen.

Carbunculus *m* (lt.) *v* Karfunkel

Carcinoma *n.* (chir.) rak *m.*, rakovina *f.*

Carduus (lt.) bodlák *m* (bot.) Dístel.

Caries *f* (lt.) kostižer *m* (chir.)

Caritas *f* (lt.) láska k bližnímu *v.* Charité [báseň *f.*

Carmen (-s, *pl. Carmina*) *n.* (lt.)

Carreau *n.* (fr.) *v* Karo.

Carroussel (-s) *n.* (fr.) *v* Karussell

Carta *f* (it.), *Carte* (fr.) list *m.*; *carta bianca* (lt.), *carte blanche* (= bílý list) prázdný l., nevyplněný list, blanket (fig. plnomocenství), vgl Karte, Charte.

Carum *n* (lt.), *Carvi* (lt.) kmín *m v* Kümmel. [domov *m*

Casa *f* (it.-lt.) dům *m*, chata *f.*; **Casaque** *f* (fr.) *v.* Kasače.

Cäsar = *Caesar* (-s) *m* (lt.) césar *m.*, císař *m*; *—entum n.* císařství *n.*; *—ewa f* césarevna, carevna (ruská císařovna) *f*; *—ewitsch m* césarevič, carevič *m*, následník ruský, *—ewna f.* césarevna *f.* (choť ruského následníka); *—isch adj.* césarský; *—ismus m.* césarismus *m.*, césarství *n.* (císařská soustava a nad-

Casino *n.* (it.) *v.* Kasino. [vláda).

Cassa *f.* (it.) *v.* Kasse.

Cassia *f.*, Kassie *f.* (bot.) skořicovník, skořičník *m.*, kasie *f.*

Castanea *f. v.* Kastanie.

Castrum *n.* (lt.) hradiště *n.*, tvrz *f.*; tábor *m.*, vojenské ležení; *C. doloris* katafalk *m.* (smuteční lešení).

Casula *f.* (lt.) mešní roucho, ornát *m.*

Casus *m. belli* příčina k válce, podnět k válce *v.* Kasus.

Catena *f.* (lt.) řetěz *m.*

Cato *m.* (lt.) fig. mravokárce *m.*

Cauda *f.* (lt.) ocas, ohon, chvost *m.*; 2. přívěsek *m.* (lt. *Coda*).

Causa *f.* (lt.) příčina *f.*; 2. příslušenství *n.*; *cum sua causa* (*c. s. c.*) s příslušenstvím; *in causa* v příčině, v záležitosti; *pl. causae* právní rozepře, spory; *—tivus* příčinný; působivý; *—tiva conjunctio* (gram.) příčinná spojka; *verbum —tivum* působivé časoslovo.

Cause *f.* (fr.) *v. Causa*; *C. célèbre* velkolepý n. znamenitý spor; *—rie f.* (fr.) tlach, žvast *m.* (klepy *pl.*).

Cavallo *m.* (it.) *v.* Kawal.

Cavea *f.* (lt.) dutina *f.*

Caverna *f.* (lt.) dutina *f.* (anat.).

Cavia *f.* (lt.) morče *n.* (zool.).

Cavicornia *pl.* (lt.) dutorozí (zool.).

Cazador *m.* (span.) střelec *m.*

Ceder *v.* Zeder.

Cell-a *f.* (lt.) jizba, komůrka (klášterní), cela *f.*; 2. (bot.) *c.*, *—ula* buňka, bunice *f.*; *—ulosa f.* buničina *f. v.* Zellulose.

Cello *n.* (it.), Violoncello čelo, violoncelo *n.*; Cellist (-en) *m.* čelista *m.*

Cenotaphium *n.* (gr.) pomník *m.* (posmrtní).

Censur *f. Census m. v.* Zensur, Zensus.

Cent *m.* (engl.-fr.) sto *n.*; stotina *f.*,

Centaur *v.* Zentaur. [setina *f.*

Centi-folie *f.* stolistka *f.*, stolistá růže; *—me f.* (fr.) centim *m.* (stotina franku); *—meter n.* (*m.*) (fr.) centimetr *m.*

Centner *m. v.* Zentner ɔc.

Centrum (lt.) střed *m. v.* Zentrum.

Centum *num.* (lt.) sto; *—vir m.* stopán *m.*; *Centurio m.* (lt.) setník *m.*

Cerasin (-s) *n.* třešňovina *f.*

Cerasus *f.* (lt.) třešně *f.*

Cerberus *m.* (gr.-lt.) cerberus, pekelný pes (Myth.).

Cercle *m.* (fr.) kruh *m.*; 2. obchůzka panovníkova; 3. popředí *n.*, přední křesla (v divadle atd.).

Cerealien *pl.* obiliny Kornfrüchte.

Cerebrum *n.* (lt.) mozek *m.*

Ceres *f.* (gr. Myth.) Ceres, Živa, Ži-

Cerin *n.* (chem.) cerin *m.* [věna *f.*

Cerussa *f.* (lt.) běloba *f.*

Cervix *f.* (lt.) vaz *m.*, šíje *f.* (zadní strana krku).

Cervus *m.* (lt.) jelen *m.*

Cessio *f.* (lt.) postup *m. v.* Zession.

c'est tout comme chez nous (fr.) jest všecko jako u nás.

Cetacea *pl.* (zool.) kytovití (velryby).

Ceterus (lt.) jiný, ostatní; *et cetera* a tak dále (a ostatek); *ceteris paribus* při stejných poměrech, při rovných

okolnostech; *ceterum censeo* ostatně soudím.

Chabasit *m.* (Min.) puchavec klen-

Chabrus *m.* (jüd.) chabrus *m.*, společný podnik.

Chagrin *n.* (fr.), —leder *n.* šagrén *m.*, zrnice *f.*, zrnovice, zrnatka *f.*, kůže zrnitá n. vytloukaná (kůže cápovitá, cápovice *f.*).

Chaine *f.* (fr.) řetěz *m.*

Chaise *f.* (fr.), Halbkutſche polovůz *m.* (lehký vůz); *Ch. longue* lehanka *f.*

Chakal (ch.), Jakal *m. v.* Schakal.

Chaland *m.* (fr.) zákazník *m.*, odběratel *m. v.* Kundſchafter, Abnehmer; —iſe *f.* (fr.) *v.* Kundſchaft.

Chalif (-eß, M. -e) *m.* (ar.) kalif *m*

Chalkographie *f.* (gr.) mědiryjectví *n.*, mědirytba *f.*

Chalotte *f.* (fr.) *v.* Schalette

Chaluppe *f* (Bauernhaus) chalupa *f*, —ner *m.*, Kleinbauer chalupník *m*

Chalybographie *f.* (gr.) ocelorytba *f.*

Chalzedon *m.* (gr.) (Stein) chalcedon (šípobled) *m.*

Chamade *f.* (fr.) *v* Schamade.

Chamäleon *m.* (gr.) chameleon *m*, barvoměnec *m.*; fig. ramenář *m.*; —fliege *f* moucha barvoměnná.

Chambellan *m.* (fr.) komorník *m*

Chambr-e *f.* (fr.) komora *f.*, pokoj *m*; *ch. séparée* zvláštní pokoj; *ch. garnie* pokoj s nábytkem, —iere *f.* komornice *f.*

Chamille *f. v.* Kamille.

Chamois *m.* (fr.) kamzík *m. v* Gemſe; ch. *adj.* kamzíkové barvy, šedoplavý, —it *m.* (Min.) šamoasec *m.*

Chamot-stein, —ziegel *m. v.* Schamotte.

Champ *m.* (fr.) pole *n.*

Champagne *f.* (ſch...) Šampaňsko *n.* (krajina ve Francii); Champagner Wein šampaňské víno; Ch. Birn hruška šampaňská; Ch. Wurz kýchavice bílá; Ch Glas šampaňka *f.*

Champignon *m.* (fr.) žampion *m.*, pečárka *f.* *Agaricus campestris* (Feldſchwamm); —ſauce *f.* omáčka z žampionů; —ſuppe *f.* polévka s žampiony

Champion *m.* (fr.) zápasník (vítěz) *m. v.* Kämpe.

Chamsin *m.* (gr.) chamsin *m.*, žhavý vítr v poušti.

Chan (-s) *m.* (Tatarenfürſt) chan *m.*; 2. Ch. (Khan) turecká hospoda (pro karavany); —at (-s) *n.* chanát *m.*, chanství *n.*

Chance *f.* (fr.) náhoda *f.*, vyhlídka *f.*; možnost výhry.

Chancre *m.* šankr *m.*, vřed venerický *v.* Schanker.

Chang-e *m.* (fr.) výměna *f.*, směna *f. v.* Tauſch; Wechſel; —eant *adj.* farbenwechſelnd měnivý, měňavý; Ch. *m.* měnásek modravý (Schmetterling); —ement *m.* proměna, změna *f.*; —teren měniti, vyměniti, vyměňovati; měniti se.

Chanson *f.* (fr.) píseň *f.*; —nette *f.* písnička *f.*; 2. zpěvačka *f.*; —nier *m.* písničkář *m.*; —ntere *f.* (fr.) písničkářka, zpěvačka *f.*

Chaos *m.* (gr.) směs *f.*, směsice *f.*; 2. matenice, matenina, zmatenina *f.*; chaotiſch *adj.* zmatený, změtený, chaotický

Chapeau *m.* (fr.), der Hut klobouk *m.*; 2 Ch (Tonk.), der Bindetrich spojka *f.*; —*bas* *m.*, Armhut podpažní klobouk; —bonnet *n.*, Hauben- oder Mützenhut poloklobouk *m.*

Chaplet *m.* (fr.) růženec *m.*

Charade *f.* (fr.) *v.* Scharade.

Charakter (-s, M. -e) *m.* (gr.), Gemütsart povaha *f.*, ráz *m.*; feſter Ch. pevná povaha; ein Menſch von Ch. (moral.) člověk pevné povahy; eigentümlicher Ch. svéráz *m.*, zvláštnost *f.*; 2 Ch., Würde, Anſehen stav *m.*, úřad *m.*, důstojenství *n.*, charakter *m.*; 3. der Buchſtabe písmě *n.*, písmeno, písmenko *n.*; 4 das Merkmal znak; význak *m.*

Charakter-ausdruck *m.* rázovitost *f.*; —bild *n.*, povahopisný, povaholičný obraz; —feſt *adj.* charakterní, ctné povahy; —feſtigkeit *f.* pevnost povahy, svéráznost *f.*; —gemäß *adj.* (*adv.*) povaze přiměřený; —iſieren charakterisovati, značiti, vyznačiti, různě vyznačiti, líčiti n. vyličiti povahu n. ráz; ſich ch. jeviti, ukazovati povahu n. ráz; značiti se, vyznačovati se.

Charakteriſt-ik *f.* charakteristika *f.*, líčení, vyličení povahy; povahopis *m.*; ráz *m.*, význak *m.*; vyznačování, líčení *n.*, znakopis *m.*; —iker *m.* povahopisec *m.*; —iſon *n.* poznak *m.*; —iſch *adj.* charakteristický, povahojevný; 2. svérázný; zvláštní, význačný, výrazný, různý.

Charakter-komödie *f. v.* Charakterluſtſpiel; —kräftig *adj.* činorázný; —los bez povahy, bez charakteru; —loſigkeit *f.* bezcharakternost *f.*; —luſtſpiel *n.* charakterní komedie n. veselohra; —ſchilderung *f.* povahopis *m.*; —ſchwach *adj.* nepevné povahy; —ſkizze *f.* povahopisný nákres; —ſpieler *m.* povahoherec *m.*; —voller Menſch člověk pevné (ctné) povahy; —zeichnung *f.* povahopis *m v.* Charakteriſtik.

Charavari (ch...) *pl.*, weite u. lange Beinkleider šaraváry *pl.*

Charcutier *m.* (fr.) slanař (uzenář) *m.*

Char-donnerstag, —freitag *m. v.* Kar...

Charg-e *f.* (fr.) důstojenství *n.*, důstojnost *f.*; postavení *n.*; *pl.* —en (Perſonen) důstojenstvo (-jnictvo) *n.*; —ieren (ſtillſt.) přeplniti; přepínati; 2. (milit.) útokem hnáti.

Charis *f.* (gr.), *Charité* *f.* (fr.), *Charitas*, *Caritas* *f.* (lt.) milost *f.*, přízeň *f.*, láska k bližnímu; *Chariten* *pl. f.* (Myth.) Milostenky *pl. f.*

Charivari *n.* (fr.), Katzenmuſik kocovina, kočičina *f.*

Charlatan *m.* (fr.) *v.* Scharlatan.

Charlotte *f.* (fr.) žemlovka *f.*, *ch. rus.* piroh *m.*

Charlottenlauch *m. v.* Scharlotte.

Charmant (fr.) *adj. v.* Scharmant.

Charniere *f.* (fr.) *v.* Scharniere.

Chäro- *v.* Cheiro-, Chiro-. [*m.*
Charopotamus *m.* (gr.) drobnokelec
Charpie *f.* (fr.) *v.* Scharpie.
Charta *f.* (lt.) list *m.*; *ch. magna* veliký zápis (Freiheitsurkunde in England 1215—1628) *v. Carta.*
Charte *f.* (fr.) listina *ch. constitutionelle* ústava francouzská (1314) *v.* Karte.
Chartisten (in England) (1838—1848) chartisté (sociální demokraté).
Charwoche *f. v.* Karwoche.
Chasseur *m.* (fr.) myslivec, střelec *m.*
Château *m.* (*n.*) (fr.) zámek *m.*, hrad *m.*
Chatouille *f.* (fr.) *v.* Schatulle.
Chaudeau *m.* punš s vejcem.
Chauffeur *m.* (fr.) řidič *m.*
Chaussée *f.* (fr.) říšská silnice; *sl.* hradská cesta.
Chauvinismus *m.* výbojnictví *n.*
Cheer (engl.) výborně! sláva!
Chef *m.* (fr.) přednosta *m.*; náčelník (šéf *m.*); Landeschef správce země; General en Chef nejvyšší velitel; —redakteur *m.* první n. vrchní redaktor, přednosta redakce.
Cheiroplast *etc. v.* Chiroplast *etc.*
Chek (tšch.) *m.* (engl.) *v.* Scheck.
Chelidon-in *n.* (gr.) chelidonin *m.*; —säure *f.* kyselina chelidonová; —saure Salze *pl.* chelidonany *pl. m.*; —ium *n.* (bot.) vlaštovičník *m.*, celidon *m.* Schell-
Chelone *f.* (gr.) želva *f.* [kraut.
Chemi-atrie *f.* (gr.) lučboléčitelství *n.*; —atriker, —ater *m.* lučbolékař *m.*
Chemie *f.* (gr.) lučba *f.*
Chemik-alien *pl.* lučebniny; lučební výrobky *pl.*; —er *m.* chemik *m.*, lučebník
Chemin *m.* (fr.) cesta *f.*, silnice *f.* [*m.*
Chemisch *adj.* lučebný, -ní; ch. verbinden sloučiti; —e Analyse rozlučování, rozbor lučební; —er Arbeitssaal, -es Laboratorium lučebna *f.*; —es Präparat lučebnina *f.*; —es Schloß vlaský zámek; —e Waren lučebnické zboží.
Chemisette *f.* (fr.) náprsenka *f.* (košilka *f.*).
Chem-ismus *m.* (der Atmosphäre) lučebenství *n.*; —ist (-en) *m. v.* Chemiker.
Chemitypie *f.* (gr.) lučbotisk *m.*
Chenille *f.* (fr.) šenilky, šňůrky aksamitové *n.* hedvábné; —nstickerei *f.* vyšívání šenilkami.
Cheptel *m.* (altfr.) pronájem dobytka.
Cherub (-s, M. -s) *m.* cherub, cherubín *m.*
Chevaleresk *adj.* (fr.) bohatýrský, rytířský; -er Sinn bohatýrskost *f.*
Chevalier *m.* (fr.) bohatýr *m.*, rytíř *m.*; kavalír *m.*; (im Spiele) koník *m.*
Chevauleger *pl.* Chevauxlegers *m.* (fr.) lehký jezdec, *pl.* lehkojezdci *m.*
Chiaroscuro *n.* (it.) přísvit *m.*
Chiasma *n.* (gr.) skřížení (x) ve hře šachovní.
Chic (šik) *m.* (fr.) *v.* Schick.
Chican-e *f.* (fr.) *v.* Schikane.
Chieftain *m.* (schott.) (fr. congitére) náčelník, kapitán *m.* [látka).
Chiffon *m.* (fr.) šifon *m.* (bavlněná
Chiffonn-ière *f.* (fr.), —ter *n.* prádelník *m.*, skříně *f.*, almara *f.*, šifonér *m.*
Chiffre *f.* (fr.) šifra *f.*, skrytka *f.*, podpisná známka; Ch., —schrift tajnopis *m.*, tajné písmo; chiffrieren šifrovati, skrytně psáti; Chiffrierkunst *f.* skrytopisectví *n.* [*m.*, žíhon *m.*
Chignon (šch.) *m.* (fr.) cop *m.*, vrkoč
Chili-ade *f.* (fr.) tisíceletí *n.*; —ogon *n.*, Tausendeck tisícelran *m.*
Chilisalpeter *m.* (chem.) ledek chilský
Chilus *m. v.* Chylus. [(čilský).
Chimär-e *f.* (gr.-fr.) přelud *m.*, zálud *m.*, blouznění *n.*, blouznivá myšlenka; 2. blouznivost (chiméra), mrákota *f.*; —isch *adj.* záludný (chimérický).
Chin *m.*, —krankheit *f.* lupy *pl. m.*
China *f.*, —rinde *f.* china *f.*, cinchonik *m.* (lékařský); —gerbsäure *f.* kyselina chinotřísloví; —salz *n.*, —saures Salz chinan *m.*; —säure *f.* chinová kyselina; —wurzel *f.* chinový kořen.
Chinchilla *f.* (tšch...) činčila *f.* (zool.).
Chinesisch *adj.* čínský; -e Gans suchonoska *f.* [*f.*
Chinin *n.* (chem.) chinin *m.*, chinovina
Chin-o *m.* (ip.) Číňan *m.*; Frisur *à la —oise* záčes *m.*
Chinoilin *n.* leukolin *n.*
Chinova-salz *n.* chinovan *m.*; —säure *f.* kyselina chinovová.
Chion *m.* (gr.) sníh *m.*
Chiragr-a *n.* (gr.) chiragra *f.*, dna v rukou, suché lámání v rukou; —isch *adj.* rukochorý, rukotřesný; —ist (-en) *m.* chiragrista *m.*, kdo má suché lámání v rukou.
Chiro-gnomik *f.* (gr.) rukoznalství *n.*; —graph *n.* rukopis *m.*, vlastní ruka; —graphisch, —graphisch *adj.* rukopisný; —mant (-en) *m.* rukopravec *m.*, rukověštec *m.*; —mantie *f.* rukoprava *f.*, rukopravectví *n.*, rukověštba *f.*, hádání z rukou; —plast *m.* prstovod *m.* (Vorrichtung zur Haltung der Finger beim Klavierspiele); 2. prstolepec, rukolepec *m.*, rukotvárce *m.*; —plastik *f.* rukolepství *n.*, rukotvárnictví *n.*, umění rukotvárné, umění rukolepecké; —pteri *pl.* prstoletci *pl. m.* (zool.); —therium *n.* prstozvěr *m.*, —typographie *f.* rukotisk *m.*
Chirurg (-s, *et* -en, M. -en) *m.* (gr.) chirurg *m.*, hojič *m.*, ranhojič *m.*, ranlék *m.*; —ie *f.* chirurgie *f.*, hojičství, ranhojičství *n.*; —isch *adj.* chirurgický, hojičský, ranhojičský.
Chit-in *n.* (in den Flügeldecken der Käfer) krovkovina *f.*; —on *m.* (gr.), Unterfleid, Leibrock podolek *m.*
Chloasma *n.* (gr.) Leberfleck žlutina *f.*; *ch. uterinum* ž. těhotnic; *ch. album* bělina *f.* (med.).
Chlor (-s, oh. M.) *n.* chlor *m.*, solík *m.*; Ch.- solíkový, soličný; —alkalien *pl.* (chem.) alkalie chlorované *n.* chlornaté; —aluminium *n.* chlorid hlinitý n. aluminitý; —antimon *n.* chlorid antimonitý; —antimonsäure *n.* chlorid antimonový; —äther *m.* tresť solíková; —barium *n.* chlorid barnatý; —blei *n.*

chlorid olovnatý; —bleiche *f.* bílení chlorem; —eisen *n.* chlorid železnatý; ch. železitý; —fabrik *f.* solikárna *f.*, továrna na solik; —gold *n.* (einfach) chlorid zlatnatý, (dreifach) chl. zlatový; —ід *n.* chlorid *m.*, soličník *m.*; —ige Säure kyselina chlorová; —igsaure Salze *pl.* (chem.) solany *pl. m.*; —imetrie *f.* chlorimetrie *f.*, měření soliku.

Chloris *f.* (gr. Myth.), Flora Květena.

Chlorit *m.* chlorit *m.*, zelenec *m.*, zelená slída; —oid *n.* soličňák *m.*; —schiefer *m.* břidlice zeleneová.

Chlor-kalk *m.* (chem.) vápno chlorové, v. běličské; —metalle *pl.* chloridy kovů; —natrium *n.* chlorid sodnatý.

Chloro-form *n.* (chem.) chloroform *m.*; —metrie *f.* v. Chlorimetrie; —phyll, —phyllon *n.* (chem.) listová zeleň; —pal *m.* zelený opal; —phait *m.* zelenohnědek *m.* [moc).

Chlorosis *f.* blednice, blednička *f.* (ne-

Chlor-säure *f.* kyselina soličnatá; —erdbeere Ch. kyselina soličná; —saure Salze (chem.) *pl.* chlorečnany; —silber *n.* (chem.) chlorid stříbrnatý; —waſſer *n.* chlorová voda; solík rozpuštěný; —waſſerſtoff *m.* chlorovodík *m.*; —zink *m.* chlorid zinečnatý.

Choc *m.* (fr.), der Angriff der Reiterei útok jízdy, nájezd *m.* [Schokolade.

Chocolate, Chocolade *f.* (fr.) v.

Chok-ant (fr.) urážlivý; —ieren dobírati si koho, na někoho narážeti; v. Beleidigen.

Cholagogisch *adj.* (gr.) žlučopudný.

Cholalsäure *f.* kyselina cholalová.

Cholämia *f.* (med.) žlučokrevnost *f.*, žlučná krev.

Cholein *n.* žlučovina *f.*; —säure *f.* kyselina choleinová. [žlučozpyt *m.*

Chole-lith *m.* žlučokam *m.*; —logie *f.*

Cholera *f.* (gr.) (*Cholera morbus* Brechruhr) cholera *f.*, úplavice zvratná; —krank *adj.* nemocný na choleru; —tropfen *pl.* kapky proti choleře.

Choler-iker *m.* cholerik *m.*, horkokrevník *m.*; —ine *f.* cholerina, úplavka *f.*; —isch *adj.* horkokrevný, cholerický; —isches Temperament horkokrevná letora.

Chol-esterina *f.*, —sterin *n.* (chem.) cholsterin *m.*, žlučina *f.*, žlučovina *f.*, patuk žlučný; —säure *f.* kyselina cholerová, k. žlučná, k. žlučová.

Chondracanthi *pl.*, Knorpelfiſche (zool.) ryby chruplavé n. chrupečnaté *pl.*

Chondrill-e *f.*, —kraut *n.* skerda červená.

Chondrin *n.* (chem.) chondrin *m.*

Chondro-dit *m.* chrupolín *m.*; —graphit *f.* chrustopis *m.*; —logie *f.* chrustozpyt *m.*; —pterygii *pl.* v. *Chondracanthi*; —tomie *f.* chrustopytva *f.*

Chor (-s, Mz. Chöre) *m.* (gr.) chor *m.*, sborový tanec se zpěvy; 2. (Gesang) sbor *m.*, chor *m.* (mnohozpěv *m.*); 3. das Chor (Mz. Chöre) in den Kirchen kůr *m.*, kruchta *f.*; zpěvniště, hudebniště (v kostele); das hohe Ch. in den Kathed. Kirchen kněžiště *n.*, kněžská sborovna; 4. (Theat.) chor *m.*, sbor *m.* (zpěvácký).

Choragus *m.* (gr.) chorovod *m.*, kolovod *m.* (vůdce sboru tanečního).

Choral (-s, Mz. Chorale) *m.*, —gesang *m.* chorál *m.*, sborný zpěv, sborozpěv *m.*; —ist (-en) *m.* choralista *m.*

Choraltar *m.* hlavní oltář, veliký n.

Chorbuch *n.* zpěvník *m.* [hrubý oltář.

Chord-e *f.* (gr.) struna *f.*; 2. (math.) tětiva *f.*; —ometer *m.* tětivoměr *m.*

Chor-ea, —eia *f.* (gr.) tanec *m.*; *Ch. sti Viti* (med.) posunčina *f.*, nemoc sv. Víta; —eograph *m.* choreograf *m.*, baletní mistr; —eographie *f.* (gr.) tancepis *m.*; —entik *f.* krasotanečnictví *n.*

Chor-frau *f.* řeholnice, kanovnice *f.*; —gesang *m.* sborový zpěv; (in der Kirche) zpěv choru, chorální zpěv; —herr *m.* řeholník *m.*; 2. kanovník *m.*; —iambus *m.* (metr.) choriamb *m.*; —ist (-en) *m.* chorista *m.* v. Chorsanger; —istin *f.* (Theatr.) choristka *f.*; —ographie *f.* polohopis *m.*; —oidea *f.* (anat.) cévnatka *f.*, blána žilnatá; —oideus žilnatý; —regent *m.* ředitel kůru, ředitel hudby kostelní; —reigen *m.*, chorovod *m.*; —sanger *m.* sborový zpěvák, zp. ze sboru; —schwester *f.* sestra klášterní, řeholnice *f.*; —stuhl *m.* křeslo řeholnické, kanovnické.

Chorus *m.* (lt.) v. Chor; *ch. a capella* sbor církevní bez průvodu.

Chrestomathie *f.* (gr.) chrestomatie *f.*, čítací výbor, čítanka *f.*

Chrie *f.* (gr.) průpověď *f.*, chrie *f.*

Chrisam *n.* v. Chrisma.

Chrisma *n.* (gr.) křižmo *n.*, světicí olej; —rium, —tarium *n.* křižmovka *f.*, nádoba na křižmo.

Chrismon *n.* znak kříže.

Christ (-en, Mz. -en) *m.* křesťan *m.*; —abend *m.* štědrý večer; —baum *m.* vánoční stromek; —beere *f.* chlupatka *f.*, kosmatka *f.*; —bescherung *f* nadělení vánoční, n. štědrovečerní (Ježíšek); —birn *f.* čáslavka *f.*; —dorn *m.* cierník (ježešták) trnitý, trní pána Krista *Zizyphus* (*Paliurus, Rhamnus*) *spina Christi*.

Christen-heit *f. coll.* křesťanstvo *n. coll.*; —recht *n.* křesťanská říše; —tum *n.* křesťanství *n.*; —verfolgung *f.* pronásledování křesťanů.

Christ-fest *n.* vánoce *pl.*, vánoční svátky; —geſchenk *n.* vánoční nadělení; (Kind.) nadělení od ježíška; —geſchenklied koleda *f.*, koledníčka *f.*, —geſchenksammler *m.* koledník *m.*; —kind *n.* ježíšek *m.*, jezule *n.*, jezulátko *n.*; —lich *adj.* křesťanský; —meſſe, —mette *f.* jitřní, půlnoční (mše); —monat *m.* prosinec *m.* (12. měsíc); Dezember; —nacht *f.* štědrovečerní noc.

Christophoruskraut *n.* samorostlík *m.*, vranec *m.*, kristoforova tráva; *Actea spicata*.

Christ-stolle *f.* vánočka *f.*, vánoční houska; —tag *m.* boží hod vánoční; am Ch. na ježíška; —wurz *f.* čemeřice *f. Helleborus*.

Chrom *n.* (gr.), —ium, —iumerz *n.* chrom *m.*, barvík *m.*; —atisch *adj.* chromatický, barevný; barvitý; (Muſ.) půltonový; —atische Letter (Muſ.) chromatická stupnice; —atisches Zeichen (muſ.) posuvka *f.*; —atometablepsie, —atopseudopsie *f.* (med.) barvonevidnost *f.*; —atoſkop *n.* barvohled *m.*; —atrop *m.* barvoměn *m.*; —eisen *n.*, —as *n.* barvan železitý; —eisenstein *m.* železec chromový; —gelb *n.* žluť chromová, žluť barviková; —grün *n.* zeleň chromová, zeleň barviková; —lotithische Abbildungen barvikokamenné odlitky; —ocher, —oder *m.* blahobarvek *m.*

Chromo-lithographie *f.* kamenotisk barvitý, k. barevný; —phie *f.*, Farbenſehen *n.* barvozračnost *f.* (med.); —typie *f.* barvotisk *m.*

Chrom-oxyd *n.* kysličník chromitý; —rot *n.* červeň chromová; červeň barviková; —saures Salz chroman *m.*

Chronik (M. =en) *f.* (gr.) kronika *f.*, letopis *m.*; *chronique scandaleuse* klepy *pl.* (ostudné příhody).

Chron-iker (=s, unv. M.), —ist (=en) *m.*, kronikář *m.*, letopisec *m.*; —istisch *adj.* chronický, občasný, =e Krankheit chronická nemoc, občasná nemoc.

Chrono-distichon *n.* (gr.) časoverší *n.*, letočetné dvouverší; —gramm *n.* chronogram *m.*, časočet *m.*, nápis letočetný, letoznam, časoznam *m.*

Chronograph (=en) *m.* (gr.) *v.* Chronometer; —ie *f.* letopisectví *n.*; —ikon *n. v.* Chronogramm; —isch *adj.* letopisný, letoznačný.

Chronolog (=en) *m.* chronolog *m.*, časozpytec, časoznalec *m.*, —ie *f.* (gr.) chronologie *f.*, časověda *f.*; časozpytectví, časoznalectví *n.*; —isch *adj.* chronologický, časový; —ische Ordnung časový pořad; —ische Zahl řadové číslo.

Chrono-mantie *f.* (gr.) časoprava *f.*, časohadačství *n.*; —meter *n.* časoměr *m.*; —skop *n.* časohled, časovid *m.*; —stichon *n.* časoverš *m.*, letočetný n. letoznačný verš. *v.* Goldblume.

Chrysanthem *n.*, —e *f.*, —um *n.* (gr.)

Chryso-beryll *m.* (gr.) chrysoberyl *m.*, mlékolice *f.* (Min.); —lith *m.* chrysolit *m.*, zelenolice *f.*; —meda *f.* Blattfalter mandelinka; *Ch. decemlineata v.* Colorado-, —melinae *pl.* bedruňkovití brouci, zlatohlávkové *pl.*; —pras *m.* (Min.) chrysopras *m.*; —rin *n.* chryso-

Chrystall = *v.* Krystall. [rin *m.*

Chthonisch *adj.* (gr.) podzemní, v podsvětí [*m. v.* Kunfurit.

Chur *f.* (die Wahl) *v.* Kur; —furit

Chylus *m.* (gr.) zažitina *f.*; Nahrungs-, —ſaft stravovice, šťáva zažitelná.

Chymie *f.* (gr.) *v.* Chemie

Chym-ifikation *f.* (gr.-lt.) trávení *n.*, přecházení do stravenin; —orrhoe *f.* výtok stravenin (med.); —us *m.* (gr.) (Magenbrei, Speisebrei) strávenina *f.*; **Cibebe** *f. v.* Zibebe. [zažitý pokrm.

Cibet *n. v.* Zibet.

Ciborium *n. v.* Ziborium.

Cicero *f.* (Schriftgrad) cicero *n.*

Cicerone (=s, M. =n) *m.* průvodce (cizinců) (čičeron *m.*). [Zichorie.

Cichorie *f.* (*Cichorium intybus*) *v.*

Cicisbeo (=s, M. =s u. =bei) *m.* (it.) milán, milánek, kochánek (ženin), ženimec *m.*

Ciconia *f.* (lt.) čáp *m.* Storch.

Cicut-a *f.* (bot.) rozpuk *m.* Waſſerſchierling; —in *n.* rozpukovina *f.*

Cider *m.* (fr.) *v.* Zider.

Cigaro *n.* (span.) *v.* Zigarre.

Ciment *n.* (it.) *v.* Zement.

Cimex *m.* (lt.) štěnice *f.* Wanze.

Cimier, Zimier *m.* (fr.) (Helmſchmuck) svršek přilbice, chochol na přilbici.

Cina *f.* (it.) vrchol, hřeben hory, štít.

Cinchona *f.* cinchoník *m.* Chinarindenbaum. [misky (muſ.).

Cinellen *pl. f.* (it.) Tſchinellen talíře,

Ciner-aria *f.* (lt.) popelník *m.*, popelka, popelivka *f.* Aſchenpflanze; —arium *n.* popelnice (nádoba); —ation *f.* zpopelení, spálení na popel.

Cingul-ata *pl.* (lt.) Gürteltiere pásatí ssavci, pásovci *pl.*; —um *n.* (lt.) pás *m.*

Cinnabaris *f.* (gr.-lt.) *v.* Zinnober.

Cinnamomum *n.* (gr.-lt.) skořice *f.* Zimt; 2. skořicovník (strom) Zimtbaum.

Cinq *num.* (fr.) pět.

Cinquecento *n.* (it.) pět set; století po roce 1500.

Cippus *m.* (lt.) kůl; mezník; milník *m.*

Circa (zirka) *adv.* (lt.) okolo; als ich vor *ca.* 25 Jahren in Polen war když jsem byl asi před 25 lety v Polsku.

Circinalis (lt.) kružitý, závitkovitý.

Circus *m.* (lt.) *v.* Zirkus.

Cirragra *n.* (gr.) koldoun *m.* (med.).

Cirrh-opoda *pl.* vilcjší (zool.); —osis *f.* (gr.) zatvrdlina (v těle lidském); —us *m.* (bot.) úponka, ručička *f.* [diftel.

Cirsium *n.* (bot.) pcháč, oset *m.* Krats-

Cirsus *m.* (gr.-lt.) žilovatina, nádmuť

Cistus (lt.) *v.* Zistenrose.

Cité *f.* (fr.) město *n.*

Cito! (lt.) rychle, spěšně; *citissime* (lt.) co nejrychleji, nejspěšněji.

Citoyen *m.* (fr.) občan *m.*

Citta *f.* (it.), *City f.* (engl.), *Cindad f.* (span.) město *n. v. Civitas.*

Civis *m.*, *pl. cives* (lt.) měšťan, občan *m.*; *civilis* měšťanský, občanský; *civitas f.* (lt.) město *n.*; obec *f.*

Civil- *v.* Zivil-.

Clabaud *m.* (fr.) tlachal *m.*

Clair (fr.) *adj.* jasný. [venavé víno.

Clairet *m.* (fr.) klaret *m.* (flar), čer-

Clairobscur *n.* (fr.) přísvit, polosvit *m.* (pološero *n.*); *adj.* světlotemný *v. Chiaroscuro.*

Clamor *m.* (lt.) křik *m.*; volání *n.*

Clan *m.* (schott.) rod, kmen *m.*

Claque *f.* (fr.) potlesk *m.*; 2. sbor tleskalů (klaka *f.*); —ur *m.* (fr.) tleskal, tleskoun, potleskář *m.* [*m.*

Claret *m.* (fr.) medovina *f.*, medovec

Claustrum *n.* (lt.) *v.* Klauſtrum.

Claus-ula *f.* (lt.) *v.* Klauſel; —ur *f* (lt.) *v.* Klauſur.

Clava *f.* (lt.) palice *f.*; kyj *m.*
Clav-es (-is) *f.* (lt.) *v.* Klaves *etc.*
Clavicornia *pl. n.* (lt.) kyjerožci (zool.).
Clavier (-s, M. -e) *n.* (fr.) *v.* Klavier.
Clavis *f.* (lt.) klíč *m.*
Clavus *m.* (lt.) hřeb *m.*
Clearance *f.* (engl.) celní lístek.
Clearing *m.* (engl.) účet *m.*; účtovna *f.*
Clematis *f.* (bot.) barvínek *m.*; plamínek *m.* [tivost *f.*
Clementia *f.* (lt.) milostivost, dobro-
Clerc *m.* (fr.) *Clerk* *m.* (engl.) duchovní *m.*; 2. právní písař; obchodní písař. **Clerus** *m. v.* Klerus.
Cliché *n.* (fr.), Klischee *n.* (typ.) odlitek, štoček *m.*
Clique *f.* (fr.) spřeženstvo *n.*, soupřež *f.*, klika *f.* (rota, chäska *f.*) fig.; —mveſen *n.* kmotrovství *n.*
Clown (-s, M. -s) *m.* (engl.) klaun, šašek *m.* (v cirkusích; vůbec: harlekýn *m.*, paňáca a j.).
Cnicus *m.* (lt.) *v.* Kardobenediktenkraut.
Coaks *pl.* (engl.) *v.* Koks.
Cochenille *f.* (fr.) košenila *f.*, americký červec *m.*
Coccinella *f.* (zool.) slunéčko *n.*, pinkalinka, polesta *f.* Marienkäfer.
Cochlea *f.* (lt.) (anat.) závitek, hlemýžď (v uchu) *m.* [fraut.
Cochlearia *f.* (lt.) lžičník *m.* Löffel-
Cocos *v.* Kokos.
Coctio *f.* (lt.) vaření *n.*, var *m.*
Coda *f.* (lt.) přívěšek *m.* (muſ.); *v. Cauda.*
Code *m.* (fr.) zákon; zákonník *m.*; *C. civil* zákon občanský; *C. Napoleon* z. Napoleonův (1807—1814); *C. pénal* z. trestní; *Codex* (*gen. codicis*) *m.* (lt.) *v.* Kodex.
Cœur (föhr) *m.* (fr.) srdce *n.*
Coffea *f.* (lt.) *v.* Kaffee, -baum.
Cognac *m.* (fr.) *v.* Kognak.
Coiff-eur (-s, M. -s) *m.* (fr.) kadeřník, vlasenkář *m.*; —euſe *f.* kadeřnice; —ieren kadeřiti; —ure *f.* účes *m.*
Coitus *m.* (lt.) *v.* Koitus. [*n.*
Col *m.* (fr.) průsmyk *m.*; horské sedlo
Colchicum *n.* (lt.) (bot.) ocun *m.* Zeit-
Coleoptera *pl.* (zool.) brouci. [lose.
Cölestin *n.* (Min.) nebesec, blankytec *m.*; —er *m.* (Mönch) celestýn *m.*
Colibri *v.* Kolibri.
Collège *n.* (fr.) *v.* Kollegium.
Collier *n.* (fr.) *v.* Kollier.
Collo (*pl. Colli*) *n.* (lt.) *v.* Kollo.
Colonél *m.* (fr.) *v.* Kolonel.
Columba *f.* (lt.) holub *m.* Taube.
Cömeterium (-s) *n.* (gr.-lt.) hřbitov *m.*
Comité *n.* (fr.) *v.* Komitee.
comme il faut (fr.) jak náleží.
Commis (komie) *m.* (fr.) *v.* Kommis; *C. voyageur* obchodní cestující.
Communiqué *n.* (fr.) zpráva *f.*; prohlášení *n.* [parativ.
Comparativus *gradus* (lt.) *v.* Kom-
Complexus *m.* (lt.) *v.* Komplex.
Compositio *f.* (lt.) *v.* Komposition.
Compt-ant *per c.* (fr.) za hotové (t. peníze); —e *rendu* účet (připojen); —oir (-s, M. -e u. -s) *n.* (fr.) **Contor** *n.* (engl.) pisárna (obchodní), účtovna, účetna, kontora *f.*; —oirist (-en) *m.* kontorista (účtovník) *m.*; —oiriſtin *f.* kontoristka, pisárnice *f.*
Comte *m.* (fr.) *conte* (lt.) hrabě *m.*; —ſſe *f.* (fr.), *contessa* (lt.) hraběnka *f.*
Con *praep.* (lt.-it.) s, se; *con amore* se zálibou; *con brio* ohnivě.
Cönakel (-s) *n.* (lt.) *coenaculum* večeřadlo *n.*, jídelna *f.*; 2. fig. společenský kruh (umělců atd.), dychánek *m.*
Conch-a *f.* (lt.) lastura, skořepina *f.*; —*ifera pl.* (zool.) lasturovci.
Concordia *f.* (lt.) svornost *f.*
Concursus *m.* (lt.) *v.* Konkurs.
Conditio *f.* (lt.) *v.* Kondition.
Confiteor (lt.) vyznávám.
Congrevedruck *m.* (Typ.) soubarevný tisk; Congreveſche Rakete kongrevka *f.*
Connetable *m.* (fr.) *v.* Konnetabel.
Consectarium *n.* (lt.) sousledek *m.*, přípojek *m.* (philoſ.).
Consecut-io (-ion) *f.* (lt.) sousledost *f.*, následování *n.*; *c. temporum* (grm.) souslednost časů; —*iva nota* (philoſ.) znak následný.
Conseil *n.* (fr.) *v.* Konseil.
Consilium *n.* (lt.) porada, úrada *f.* (na př. lékařů); *C. abeundi* pokynutí k odchodu (špatným studentům).
Conto *n.* (it.) *v.* Konto.
Contra *v.* Kontra.
Contumatia *f.* (lt.) *v.* Kontumaz.
Conus *m. v.* Konus.
Conventus *m.* (lt.) *v.* Konvent.
Conversatio *f.* (lt.) *v.* Konverſation.
Conversio *f.* (lt.) *v.* Konverſion.
Convoi (-s) *m.* (fr.) průvod *m.* (ochranný); *convoyant* (-en) *m.* průvodce *m.*
Convolvulus *m.* (lt.) svlačec *m.* Winde (bot.).
Cooperator *m.* (lt.) *v.* Kooperator.
Copia *f.* (lt.) *v.* Kopie.
Copula *f.* (lt.) *v.* Kopula, Koppel.
Coquelucha *f.* (fr.) zájika *f.*, záštěk *m.*, štěkavý kašel *m. v.* Keuchhuſten.
Coquette *f.* (fr.) *v.* Kokette.
Cor (*gen. cordis*) *n.* (lt.) srdce *n.* Herz.
Coram me (lt.) u mé přítomnosti, přede mnou (stvrzovací doložka).
Corps *n.* (fr.) tělo; těleso *n.*; sbor *m.*; *C. de ballet* baletní sbor (v divadle); *Garde du corps* osobní (tělesná) stráž (panovníkova); Armee-C. *v.* Korps.
Corpus (*gen. corporis pl. corpora*) *n.* tělo; těleso *n.*; věc, předmět *m.*; *C. juris* zákoník (římský, sbírka zákonů římského práva); *C. delicti* věc dolična n. průkazná (o nějakém přestupku n. zločinu); *C. radicis* (bot.) kořen srdečný, k. kolový.
Corrector *m.* (lt.) *v.* Korrektor.
Corso (lt.) *v.* Korso. [nělský sněm).
Cortes *pl. m.* (span.) kortezové (špa-
Cote (fr.) *v.* Kote. **Cotillon** *v.* Kotillon.
Cottage *f.* (engl.) *v.* Kottage.
Cötus *v.* Zötus.
Couche! (fr.) *v.* Kusch.
Coulant (fr.) *v.* Kulant.

Couleur *f.* (fr.) barva *f.*; —ſtudent *m.* student s barevnou čepičkou.
Coulisse *f.* (fr.) *v.* Kuliſſe.
Couloir (-ſ) *m.* (fr.) chodba, předsíň *f.* (divadelní, sněmovní), kuloár *m.*
Coulomb (-ſ) *n.* kulomba (jednice elektroměrná).
Coup *m.* (fr.) rozmach, ráz *m.*; rána *f.* *C. de main* *v.* Handſtreich; *C. d'état* *v.* Staatsſtreich.
Coupé *n.* (fr.) přepážka, zátynka *f.*; kupe *n.* (oddělení ve voze).
Coupieren natrhnouti (lístek jízdný); 2. (mil.) zaskočiti, odtrhnouti (nepřátelský oddíl).
Couplet *n.* (fr.) kuplet, popěvek *m.* (divadelní); —ſänger *m.* kupletník, zpěvák kupletů.
Coupon (-ſ, M. -ſ) *m.* (fr.) kupon, ústřižek, útržek *m.* (u vstupenek a úrokových úpisů); —numeriermaſchine *f.* kuponka *f.*
Cour *f.* (fr.) dvůr *m.*; einer Dame C. machen dvořiti se, kořiti se (*žrt.* řezati kůru): [ráž) *f.*
Courage *f.* (fr.) odvaha, smělost (ku-
Courant *adj.* (fr.) *v.* Kurant.
Courfähig *adj.* přípustný ke dvoru, oprávněný ke dvoru.
Courier *m.* *v.* Kurier.
Cours *m.* *v.* Kurs.
Court *m.* (engl.) dvůr; soud *m.*
Courtage *f.* (fr.) dohodné *n.* (plat dohazovači); *Courtier* *m.* dohodce, dohazovač *m.*
Courtine *f.* (fr.) *v.* Kurtine. [tisan.
Courtisan (-ſ) *m.*; —e *f.* (fr.) *v.* Kur-
Courtoisie *f.* (fr.) dvornost *f.*
Cousin (-ſ, M. -ſ) *m.* strýčenec (bratranec; sestřenec) *m.*; —e *f.* strýčenka (sestřenka, sestřenice), kuzinka *f.*
Couvert (-ſ, M. -ſ) *n.* *v.* Kuvert.
Couvrieren pokládati, obkládati; nabírati.
Coxa *f.* (lt.) kyčel *m.*; *os coxae* kost kyčelní; —*gra* *n.* (med.) dna v kyčlích, kyčelnice *f.* [Spuđnapf.
Cracholr (-ſ) *n.* (*m.*) (fr.) plivátko *n.*
Cracovienne *f.* (fr.) krakovák *m.* (zpěv i tanec — krakowiak).
Cranium *n.* (gr. lt.) lebka (*st.* lch) *f.*; Craniologie *v.* Kraniologie.
Craqueur *m.* (fr.) lhář, prášil *m.* (fig.).
Crayon *m.* (fr.) *v.* Kreide.
Crédit *n.*, *m.* (fr.) úvěr *m.* *v.* Kredit; *c. mobilier* průmyslová úvěrna *f.*
Creditor *m.* (lt.) *v.* Kreditor.
Credo (lt.) věřím; *v.* Kredo.
Créme *f.* (fr.) smetana *f.*; 2. smíh (cukrářský); 3. fig. jádro *n.*, květ, výkvět společnosti, *žrt.* smetánka *f.*; *c. adj.* krémové barvy, plavožlutý.
Crescendo *adv.* (lt.) vždy silněji (vzrůstající silou).
Cretin *m.* *v.* Kretin.
Cretonne *f.* (fr.) kreton *m.* (látka bavlněná na povleky a záclony).
Crève-cœur *n.* (fr.) bolest srdce, žal *m.* (až by srdce puklo).
Cricetus *m.* (lt.) křeček *m.*
Crida *f.* *v.* Křída.
Crimen (*gen. criminis*) *n.* (lt.) zločin *m.*; *c. laesae majestatis* zločin urážky
Criminal *v.* Kriminal. [veličenstva.
Crocus *m.* (lt.) šafrán *m.*
Croisé *n.* (fr.) křížkovina *f.* (látka); 2. skřížení *n.* (v tanci); C. *m.* křižák *m.*
Croma *f.* (it. Muſ.) osminový skratek.
Croquis (fr.) náčrtek *v.* Kroki.
Croup *m.* (engl.) záškrt *m.* (med.) *v.* Krupp. [společník při hře, zásedník).
Croupier *m.* (fr.) ticháček *m.* (tichý
Crown *f.* (engl.) koruna *f.*; —*glass* sklo korunní, sklo královské (velmi čisté).
Cruor *m.* (lt.) krev (sražená); *c. sanguinis* červeň krevná.
Crusta *f.* (lt.) *v.* Kruſte.
Crux (*gen. crucis*) *f.* (lt.) kříž.
Cs..... *v.* Tſch.....
Culpa *f.* (lt.) vina *f.*
Cultus *m.* (lt.) *v.* Kultus.
cum (lt.) s (předložka); *cum grano salis* se zrnkem soli (t. j. s trochem vtipu, s důvtipem = dovtip se!); *cum approbatione* s povolením; se schválením; *cum spiritu tuo*! s duchem tvým.
Cura *f.* (lt.) péče *f.* *v.* Kur; —*tor* *v.* Kurator.
Curriculum vitae (lt.) běh života j. životopis (připojený k žádosti).
Curry *n.* (engl.) práškové koření *n.*
Cursor *m.* (lt.) *v.* Kurſor.
Cursus *m.* (lt.) *v.* Kurs.
Custos *m.* *v.* Kuſtos.
Cyan *n.* (gr.) (chem. cyan *m.* (modřík); —amid *n.* cyanamid *m.*; —ammonium *n.* cyanid amonatý; —amyl *n.* cyanid amylnatý; —anilin *n.* cyananilin *m.*; —barium *n.* cyanid barnatý; —blei *n.* cyanid olovnatý; —eiſen *n.* cyanid železnatý; c. železitý; —gold *n.* (einfach) cyanid zlatnatý; (3fach) cyanid zlatový; —irid *n.* (1fach) cyanid iridnatý; (2fach) cyanid iridičitý; —it *m.* (Min.) cyanit *m.*, dvojsilec hranolový; —kalt *n.*, —kalium *n.* cyankali *n.*, cyanid draselnatý; —kupfer *n.* cyanid měďnatý; (1fach) cyanid měďnatý; —metalle *pl.* cyanidy; —ometer *n.* blankytoměr *m.*; —oſis (med.) *v.* Blauſucht; —platin *n.* (*f.*) cyanid platinatý; —queckſilber *n.* cyanid rtuťnatý; —ſäure *f.* kyselina cyanata; —ſäure Salze *pl.* cyanatany; —ſilber *n.* cyanid stříbrnatý; —urſäure *f.* kyselina cyanurová; —urſäure Salze *pl.* cyanurany; —waſſerſtoff *m.* cyanovodík *m.*, kyselina cyanovodíková; —zink *m.* cyanid zinečnatý.
Cylinder *v.* Zylinder.
Cynikor, Cynismus, cynický *v.* Z....
Cyper-gras *n.* šáchor *m.* *Cyperus*; —katze *f.* kočka cyperská žíhaná *Felis striatus*; —wein *m.* cyperské víno *n.*,
Cypresse *v.* Zypreſſe. [cyperština *f.*
Cyprinus *m.* (lt.) kapr *m.*
Cyrillische Schrift kyrilice (cyr....).
Cyste *f.* *v.* Zyſte.
Cytisus *m.* (gr.-lt.) bobinec, čilimník *m.*, kozí jetel; Geißklee, Goldregen *m.* (*C. laburnum*).
Cz.... *v.* Tſch....

D.

Da *adv.* tu, tulo, tady, zde; tam, onde; **kde, kdež**; tehdy, pak, tož; **da bin ich!** tu jsem! **nie da gewesen** nikdy nebývalý *v.* **daſein**; **da haſt du Geld!** tu máš peníze! **hie und da** zde i onde; **die Zeit iſt da** přišel čas, nyní jest čas, teď jest čas; **von da odtud**; **ſiehe da!** hle!

Da *cnj.* kdy, když, jak; **da ich ihn ſah** když jsem jej viděl; 2. **da** poněvadž, ježto; **da ich einmal hier bin** poněvadž jsem už zde.

Dabei *adv.* při tom, u toho, vedle toho; —**bleiben** zůstati n. setrvati při něčem; —**ſitzen** seděti vedle n. při tom; —**ſtehen** státi vedle n. při tom (u toho).

Dableiben mí. zde zůstati.

Da capo (it.) z počátku.

Dach (-ches, M. Dächer) *n.* střecha *f.*, krov *m.*, krytba *f.*; unter einem —e pod jednou střechou, pod jedním krovem, pod jedním krytem.

Dach-anzug *m.* námětek *m.*; —**anmittelung** *f.* vyseknění okapu; —**boden** *m.* půda *f.*, podstřeší *n.*, podkroví *n.*, ponebí *n.*; —**bodenwohnung** *f.* podkrovní byt; —**bojchung** *f.* spád n. sklon střechy; —**bundtram** *m.* (Zimmerm.) vazební trám; —**decker** *m.* pokrývač *m.* (střechař); —**deckung** *f.* pokrytí *n.*, pokrývání střechy; D. mit Schindeln pobití, pobíjení *n.*; D. mit Stroh posití, posívání *n.*; —**einlattung** *f.* latování *n.*; —**erker** *m.*, —**fenſter** *n.* vikýř *m.* (okno ve střeše); —**fahne** *f. v.* Wetterfahne; —**firſte** *f.* kalenice *f.*, vrch střechy, slemeno *n.*, hřeben *m.* (střechy); —**geſchoß** *n.* patro podkrovní, podstřeší, podkroví *n.*; —**geſimſe** *n.* římsa *f.*, krovová ř. (u střechy); —**geſparre**, —**geſperre** *n.* vazba krovu; —**gewölbe** *n.* klenutí krovové; —**giebel** *m.* kalenice *f.*, vrch střechy, hřeben *m.*, lomenice *f.* (dřevěná), štít *m.* (z cihel); —**kammer** *f.* komora podkrovní, k. pod střechou; —**leiſte** *f.* mezistřeší *n.*, mezikroví *n.*, žlabek *m.* (pazucha *f.*); —**latte** *f.* lať krovová; —**pappe** *f.* (Stein-) kamenitá lepenka, kamenice *f.*; —**riane** *f.* křídla, skřídla *f.*; —**reiter** *m.* (arch.) nadstřešek *m.*; —**rinne** *f.* nákrovní žlab, postřešní žlab; —**rinnenkeſſel** *m.* kotlík žlabový, k. u žlabu; —**rinnenſtütze** *f.* podpora žlabová; —**röſche** *f.* spád střechy, sklon střechy.

Dachs (-ſes, M. -ſe u. Dächſe) *m.* jezevec, jezevec *m.* *Meles taxus* (*Ursus meles*).

Dachsaum *m.* kraj střechy.

Dachsbau *m.* jezevčí jáma, jezevčí doupě, jezevčí brloh.

Dächschen *n.* jezevčátko *n.*

Dach-ſchaube *f.* došek *m.*; —**ſchiefer** *m.* křidlice *f.*; —**ſchindel** *f.* šindel *m.*; —**ſchwelle** *f.* (Zimmerm.) práh *m.* (podkrovní); —**ſeite** *f.* svisel *m.*

Dächſeln (wdm.) jezevčiti.

Dachs-falle *f.* sklopec na jezevce; —**fell** *n.* jezevčina *f.*; —**fett** *n.* jezevčí sádlo; —**hund** *m.* jezevčík *m.*, jamník *m.* (taxlík *m.*); —**loch** *n.* jezevčí trouba, *v.* **Dächsin** *f.* jezevčice *f.* [Dachsbau.

Dächsin *f.* jezevčice *f.*

Dächslein *n.* jezevčátko *n.*

Dach-ſpan *m.* šibra *f.*; —**ſparren** *m.* krokev, krokvice *f.*; —**ſpitze** *f. v.* Dachfirſte. [*n. v.* Dachſtett.

Dachs-röhre *f. v.* Dachsloch; —**ſchmalz**

Dach-ſtein *m. v.* Dachziegel; —**ſteinpappe** *f.* lepenka kamenitá, kamenice *f.*, střechovice *f.*; —**ſtübchen** *n.* podkrovní světnička, pokojík pod střechou.

Dachſtuhl *m.* stolice *f.*, krov *m.*, vazba *f.*; liegender D. ležatá st.; ſtehender D. stojatá st.; verſchwellter D. prahová stolice; —**balken** *m.* podkrovní břevno, podkrovní trám; —**ſette** *f.* (Verbindung der Dachſtuhlſäulen) krokevnice *f.*; —**ſäulen** *pl.* stoličné sloupy *pl.*

Dacht *m. v.* Docht.

Dachtel *f.* (gemein) fařka, facka *f.*, poličeк *m.*; —**n** (gem.) fackovati, poličkovati.

Dachtrauf-e *f.* okap (odkap) *m.*, kapalice *f.*; —**enrecht** *n.* právo okapu, pr. kapaličné.

Dachung *f.* krytí *n.*; pokrývání (střechou) *n.*; 2. krytba *f.*, krytí *n.*, krov *m.*, střecha *f.*

Dach-verbindung *f.* vázání *n.*, vazba střechy, vazba krovu; —**verfallung** *f.* vyseknění odkapu; —**verſchalung** *f.* pobití *n.*; —**verſprung** *m.* přistřešek *m.*; —**werk** *n.* krov *m.*, krytba *f.*; —**ziegel** *m.* taška *f.*; —**ziegel-** taškový.

Dadurch *adv.* tu, tudy, tady; onady; skrze to, proto, tímto.

Dafern *conj.* jestli, pakli, pokud.

Dafür *adv.* za to.

Dafür-halten práv býti, zavázán býti z něčeho; za něco státi; odpovídati z něčeho; —**haltung** *f.* ručení *n.* (za něco); **záruka** *f.*; **unter eigener D.** pod vlastní zárukou; —**halten** míti, považovati, pokládati což; **das D.** pokládání *n.*; 2. věřivost *f.*

Dagegen *adv.* proti tomu, naproti tomu, zato; naodpor; 2. *conj.* opět, zase, naopak; ale však; —**halten** namítati proti tomu.

Daggert *n.* březový dehet.

Daguerreotyp (-s, M. -e) *n.* (fr.-gr.) dagerotyp *m.*; 2. světlorytina *f.*, světlorytba *f.*, světloobraz, světlotisk *m.*; —**ie** *f.* dagerotypie *f.*; **světelný obraz.**

Daheim *adv.* doma; D. *n.* domov *m.*, domovina *f.*

Daher *adv.* odtud, odtamtud, odonud; sem; *conj.* protož, pročež, tudíž.

Daher-beben přichvěti se; —brausen mh. přihučeti, přišuměti; —fahren mſ. přijeti; —fliegen přiletěti; —hinken přikulhati se; —kommen přijíti sem; —ſchwimmen připlouti; —um *adv.* okolo toho, zde okolo.

Dahier *adv.* zde, tu, tuhle, tady.

Dahin *adv.* tam, na to místo, k tomu; d.! (verloren) ten tam! to tam! pryč! veta!

Dahin-ab *adv.* tudy dolů; —auf *adv.* tudy vzhůru; —aus *adv.* tudy, tam tudy, tady, tady ven; —blühen mſ. odkvésti, odkvítati; —bringen odnesti; fig. přivesti, pohnouti koho k čemu; einen durch Aufreizung völlig d. populiti koho k čemu; —eilen odkvapiti, pryč pospíchati; —ein *adv.* tudy tam; —fahren mſ. odjeti, ujeti; —geben vydati, podati, vynaložiti; —gegen *adv.* naproti tomu; —geraten mſ. dostati se kam, octnouti se kde; —laufen odběhnouti; —ſchwinden zmizeti; —ſein mſ. skonati; dokonati; 2. zmizeti; er iſt dahin je po něm veta; —ſiechend *adj.* nedožilý; chřadnoucí; —ſtellen odstaviti.

Dahinten *adv.* pozadu; —laſſen zůstaviti pozadu.

Dahinter *adv.* za to, za tím; vzadu, pozadu; —kommen vysliditi, vyskoumati něco.

Dahl (-eſ) *m.* přímět *f.*, vidlák *m.*, zanehtice *f.*, červ v prstu; —bord *m.* et *n.* zábradlí *n.*, svrchní roubení u lodí.

Dahlen mſ. děckovati, titěrkovati.

Dahlia *f.* (bot.) jiřinka *f.*

Dakapo *n.* opakování *n.*

Daktyl-ioglyptik *f.* (gr.) kamenořezba *f.*, kamenořezbářství *n.*; —tothek *f.* sbírka kamenů (do prstenů); skřínka na prsteny; —iſch *adj.* daktylický.

Daktyloskopie *f.* daktyloskopie *f.* (nauka o otiscích prstů).

Daktylus *m.* (Versmaß) daktyl *m.*, dlouhodvojkratka *f.* [nežní tíseň.

Dalles *m.* (jüd.) nouze o peníze; pe-

Dalmatika *f.* (lt.) dalmatika *f.* (roucho).

Daltonismus *m.* (med.) černozornost *f.*, černozračnost *f.*

Damalig *adj.* tehdejší. [tenkrát.

Damals *adv.* tehdáž, tehdy, toho času,

Damast (-eſ, M. -e) *m.* (Stoff) damasek *m.*; (am Stahle) přízeň *m.*, násečka *f.*; —en *adj.* damaškový; —leinwand *f.* damaškové plátno; —ſtahl *m.* ocel damaškový, ocel damasový; —weber, —wirker *m.* damaškář *m.*

Damaszener-arbeit *f.* damascenská práce; —klinge *f.* damascenský čepel; —ſtahl *m.* damaškový ocel.

Damaszier-en damasovati, damaškovati, kaliti; —ung *f.* násečka *f.*

Dambrett *n.* cabnice *f.* (*st.* vrhcab-

Dämchen *n.* dámička *f.* [nice).

Dame (M. -en) *f.* paní, dáma *f.*; (Ehef.) šlechtična, zemanka *f.*; (im Schachſpiel) královna *f.*; (Spiel) dáma *f.*

Damenkleider-macher, —verfertiger *m.* hotovitel (kreječi) ženského (n. dámského) oděvu *n.* šatu; —magazin *n.* sklad dámského n. ženského oděvu.

Damen-mantel *m.* ženský plášť, dámský plášť; —papier *n.* dámský papír; —putz *m.* dámský šperk, výstroj dámský; —ſattel *m.* ženské sedlo (na koně); —ſchlafrock *m.* ženský župan; —ſpiel *n.* hra v dámu; —ſtein *m.* kámen na dámě; —ſtift *n.* šlechtičenský ústav; —tanz *m.* (*à la cour*) dvořanka *f.*; —tiſch *m.* dámský stolek; —tuch *n.* polosukno *n.*, poloviční sukno; —welt *f.* dámy *pl.*; —wurſt *f.* ženský vozík.

Dam-hirsch *m.* daněk (daněl) *m.* *Dama vulgaris*; D.-kuh, —geiß, —fuh *f.*, —tier *n.* daňka, daňčice (daněl'ka, daněl'ice) *f.*, daňčí laň.

Dämisch *adj.* pitomý, zmatený, pomatený. [aby, že, ať.

Damit *adv.* tím, kterým, jímž; *conj.*

Damm (-s, M. Dämme) *m.* hráz *f.*; (anat.) hráz *f.*, hrázka *f.* *Perinaeum*; (b. Orgelb.) rozhrádka *f.*

Damm-bau *m.* stavba hráze, dělání hráze; —bruch *m.* stržení, protržení hráze. [držeti něco; potlačiti.

Dämmen hráz dělati; fig. zdržeti, za-

Dammerde *f.* hrázová zem; 2. prsť *f.*, ornice *f.*

Dämmer-grau *n.* šedošero *n.*; —ig *adj.* šerý, temný, mračný; d. werden šeřiti se; stmívati se; —licht *n.* šero-světlo, šerojasno *n.*; svítání *n.*; —n mh. (abends) šeřiti se; tmíti se; smrkati se; (früh) dníti se, svítati, rozbřeskovati se; —nd tmivý, soumračný, šeřivý; dnící, rozbřeskující, svítavý; —ſchein *m.* přísvit, šerosvit *m.*; —ſtunde *f.* hodina soumraku; —ung *f.* (abends) soumrak *m.*; (früh) úsvit *m.*

Dämmerungs-bogen *m.* (astr.) oblouk soumrakový; —falter *m.* soumračník *m.* (martináč) *Phalaena*; —kreis *m.* (astr.) kruh soumrakový.

Damm-grube *f.* (Hütt.) předpecí *n.*; —holz *n.* dříví na hráz; (Feuerw.) zatlukadlo *n.*; —meiſter *m.* hrázný *m.*, dozorce hráze, podhrázský *m.*; —ſtraße *f.* hrázská cesta, silnice *f.*; —vermeſſung *f.* vyměřování hráze; —wehr *n.* jez hrázový. [*n.*

Damnation *f.* (lt.) zavržení, zatracení

Dämon (-s, M. -en) *m.* (gr.) démon, das *m.*; —iſch *adj.* démonický.

Dampf (-eſ, M. Dämpfe) *m.* pára *f.*; 2. dušnost, dýchavičnost *f.*; 3. mrzutost *f.*

Dampf-apparat *m.* parní přístroj, vypařovací nářiní; —bad *n.* parní lázeň; —beiboot *n.* průvodní člun; —bildung *f.* tvoření par; —boot *n.* v. Dampfſchiff; —brauhaus *n.* parostrojní pivovár; —deſtillation *f.* překapování parou; —dicht *adj.* nepropustný, nevýparný, nepropařný, nepropařitelný; —dichte *f.* hutnost (vztažná tíže) páry; —elektrijiermaſchine *f.* elektrika parní; —en kouřiti, čaditi; mh. kouřiti se, čaditi, páru vydávati.

Dämpfen etw. dusiti, přidusiti něco; mutlati, přitlumiti; den Ton d. dusiti,

přid., mírniti; den Groll d. utajiti hněv; gedämpfter Hase (Kochk.) dušený zajíc.

Dampf-end *adj.* kouřivý, čadivý; —er *m.* (—ſchiff, —wagen) parník *m.*

Dämpfer *m.* dusidlo *n.*, hasidlo *n.*, zhasináček *m.*; (muſ.) příduska *f.*, dusítko *n.*; D. der Hitze mírnitel parna.

Dampf-förmig *adj.* parovitý; —geſchoß *n.* parostřel *m.*; —getriebe *n.* parní stroj (parohyb).

Dämpfglas *n. v.* Blendglas.

Dampf-hammer *m.* beran n. kladivo parní; —heizung *f.* parní topení, t. parou; —ig *adj.* plný kouře, plný páry.

Dämpfig *adj.* dušný, dýchavičný.

Dampf-kaffeemaſchine *f.* parovar na kávu; —kammer *f.* parní komora; parna *f.*; —keſſel *m.* parní kotel; —keſſelexploſion *f.* výbuch parního kotle; —kochtopf *m.* rychlovar, parovar *m.*; —kochung *f.* vaření parou; —kolben *m.* parní píst, páka; —kraft *f.* síla páry, s. parní; —loch *n.* sopouch *m.*; —maſchine *f.* parní stroj, parostroj *m.*; atmoſphäriſche atmosférický n. vzduchotlakový parostroj; —mehl *n.* paromlýnská mouka; —meſſer *m.* paroměr *m.*; —mühle *f.* parní mlýn; —nudeln *pl.* dušené nudle; —pfeife *f.* parní píšťala; —pflug *m.* parní pluh; —preſſe *f.* parní lis; —pumpe *f.* parní výveva; —rohre *f.* parní trouba (p. roura); —ſägewerk *n.* parní pila.

Dampfſchiff *n.* parní loď, paroloď *f.*, parník *m.*; —fahrt *f.* parní plavba, paroplavba *f.*; —fahrts- paroplavní, paroplavební; —fahrtsgeſellſchaft *f.* spolek ku provozování paroplavby, společnost paroplavební; —ſtation *f.* stanice paroplavební.

Dampf-ſchleppſchiffahrt *f.* vlečná paroplavba; —ſchnell *adj.* parorychlý.

Dämpfung *f.* dusidlo *n.*, příduska *f.*, (muſ.) Sordine.

Dampf-wagen *m.* parovoz *m.*, parní vůz, parochod *m.*; —waſchanſtalt *f.* parní prádelna; —werk *n.* parostroj *m.*

Dam-tier *n. v.* Tambirſchkuh; —wild, —wildbret *n.* daněí zvěř.

Danach *adv.* podle toho; jakž, dle toho jak; potom, za tím, pak, na to.

Dandy *m.* (engl.) šviháč *m.*

Daneben *adv.* vedle, podle toho, u toho, při tom, mimo to, nad to; —laufend *adv.* vedleběžný, souběžný.

Danieden *adv.* tam dole.

Danieder *adv.* dolů, na zem; —beugen sehnouti, schýliti, snížiti; —kämpfen přemoci, pobíti; —kommen *v.* Niederkommen; —kunft *f. v.* Niederkunft; —liegen na zemi ležeti; fig. na plano spočívati; ladem ležeti; —ſetzen mſ. v koncích býti, na mizině býti.

Dank (-es, oh. M.) *m.* vděk *m.*, vděčnost *f.*, dík *m.*, díka *f.*, *pl.* díky, poděkování *n.*; Gott ſei D.! díky Bohu! buď Bohu chvála! vielen D. veliký dík! mnohokrát děkuju! tauſend D. tisícero díků! *adv.* Dank meinem Fleiße mou vlastní pilností; —adreſſe *f.* děkovací přípis; —altar *m.* oltář vděčnosti.

Dankbar *adj.* vděčný, uznalý; ſich d. bezeugen vděčným se prokázati; —keit *f.* vděčnost *f.*, vděk *m.*; —lich *v.* dankbar. [ochotný.

Dankbefliſſen *adj.* vděčný, k dikům

Danken (einem für etw.) děkovati, poděkovati komu (za něco n. z čeho), děkovati se, poděk. se komu, díky činiti, díky vzdávati komu; —d s díkem, vděčně; —swert *adj.* povděčný.

Dank-feſt *n.* slavnost na poděkování, sl. děkovací; —gebet *n.* děkovací modlitba; —gefühl *n.* cit vděčnosti; —geſang *m.* děkozpěv *m.*; —lied *n.* děkovací píseň; —nehmig *adj.* vděčně přijímající; díky vzdávající; d. erhalten vděčně obdržel; —opfer *n.* oběť vděčnosti, ob. na poděkování, oběť děkovací; —rede *f.* děkovací řeč, díkuřečení *n.* (kur.: poděkování *n.*).

Danksag-en *v.* Danken; —end *adj.* děkovací; —ung *f.* díkůčinění *n.*, díkůvzdávání; poděkování *n.* —ungsſchreiben *n.* děkovací list.

Dank-ſchreiben *n.*, —ſchrift *f.* děkovací, poděkovací list; —ſchuldig, —verpflichtet *adj.* k dikům zavázaný, k díkům povinný.

Dann *adv.* pak, potom; tuť; tehdáž, tenkrát; jakož; d. und wann chvilemi, časem, někdy, leckdy. [odtud.

Dannen; von d. *adv.* odsud, odtud,

Dante (M. -s) *f.* (fr.) tantes *m.*, teta *f. v.* Tand, Tantes. [lýkovec *m.*

Daphne *f.* (gr.) vavřín *m.*; 2. (bot.)

Dapifer *m.* (lt.) stolník *m.*, krajčí *m.* (u dvora).

Dar bloß in Zuſammenſetzungen.

Daran *adv.* na tom, po tom, při tom, v tom; gleich d. hned vedle, na samém kraji toho; —denken mysliti nač; —fehlen mí. chyběti na čem, scházeti, nedostávati se; —fügen připojiti něco k čemu; —gabe *f.* závdavek *m.*; 2. posudné *n.*; —gehen mſ. přecházeti k čemu; fig. předsevzíti, dáti se do čeho; fig. přivoliti k čemu; —geld *n.* závdavek *m.*; —halten ſich ohlížeti se nač, všímati si čeho; —machen přidělati k čemu; ſich d. předsevzíti co, dáti se do čeho; —ſein mſ. při tom býti, u toho býti; gut od. ſchlecht d. dobře n. zle v čem býti; —ſetzen nastaviti.

Darauf *adv.* na tom; na to, za to; po tom, napotom; —gabe *f.* nádavek *m.*; 2. závdavek *m.*; —gehen mſ. vyjíti, dojíti; 3. zahynouti, umříti, pojíti; d. laſſen proplýtvati, promarniti; —geld *n.* závdavek *m.*; —hin *adv.* k tomu konci.

Daraus *adv.* z toho.

Darben mſ. nedostatkem trpěti; nuzovati se, nouzi třísti, strádati; 2. chřadnouti.

Darbiet-en etwas podati, podávati; poskytnouti, poskytovati; —ung *f.* podání, podávání, poskytnutí *n.*

Darbilden vytvářeti.

Darbringen přinesti, donesti (v oběť).

Darein *adv.* do toho, v to, mezi to, tam, dovnitř; —kommen mſ. vkročiti

v něco (v cestu); —legen ſich do něčeho se vložiti; —miſchen ſich vmísiti se což; —reden skákati do řeči, mluviti do toho, vměšovati se do řeči.

Darg (-es) *m.* slatina *f.*

Dargeben *v.* Darbieten.

Dargetan *v.* dartun. [držeti.

Darhalten podati, nastaviti, předložiti;

Dari *n.* (bot.) *v.* Durra.

Darin, darinnen *adv.* v tom, vnitř, tam.

Darleg-en etwas vyložiti, předložiti, vylíčiti něco; ukázati, na jevo přinesti, vynesti, přivesti; projeviti, pronášeti; dokázati, dolíčiti něčeho; —ung *f.* předložení; projevení *n.*, průjev *m.*; líčení, dolíčení, dokázání *n.*

Darlehen *n.* půjčka *f.*; ein D. aufnehmen vzíti půjčku.

Darlehens-abſchluß *m.* uzavření půjčky; —aufkündigung *f.* výpověď půjčky; —betrag *m.* suma půjčky; —geſuch *n.* žádost za půjčku; —vertrag *m.* smlouva o půjčku, sml. půjčovací; —werber *m.* žadatel půjčky.

Darleih *m.*, —e *f.* půjčka *f.*; —en půjčiti komu něco; —en *n.* půjčka *f. v.* Darlehen; —er *m.* půjčitel, půjčovatel *m.*

Darm (-s ob. -es, M. Därme) *m.* střevo *n. Intestinum*; —bein *n.* kyčelní kost; střevní k.; —bruch *m.* (chir.) střevní průtrž, kýla střevní.

Därmchen *n.* střívko *n.*

Darm-entzündung *f.* zánět střev *Enteritis*; —faule *f.* prachnilka *f.* (b. Rindvieh); —fell *n.* pobřišnice *f. v.* Bauchfell; —fieber *n.* snětek *m.*; —gicht *f.*, —kolik *f.* střevní dna, kolika *f.*; —händler *m.* střevař *m.*; —kanal *m.* střevní průchod; —öffnung *f.* otevření střeva; —ruhr *f.* úplavice *f.*; —ſaite *f.* struna ze střeva, struna střevová; —ſchleifzeug *f.* propírání střev; —ſchnitt *m.* průřez střeva; —ſtein *m.* střevokam *m.*; —ſtrenge *f. v.* Darmgicht; —ſyſtem *n.* ústrojstvo zažívací; —trägheit *f.* (med.) ochablost střev; —verdauung *f.* trávení střevní; —verſchließung *f.* zácpa střev; —verſchlingung *f.* zauzlení střev; —zwang *m.* tuhavka *f.*, zácpa.

Darnach *v.* Danach; -achtung *f.* zachování se dle čeho, spravování se čím; etwas dem Amte zur Kenntnis und D. zuſtellen dodati něco úřadu, aby věděl, čím se spravovati.

Darneben *adv. v.* Daneben.

Darniederliegen ležeti nemocen; ſchwer d. ležeti těžce nemocen; ležeti v těžké nemoci.

Darob *v.* Darüber.

Darre *f.* sušení, hvozdění *n.*; 2. sušírna *f.*, hvozd *m.*; 3. *v.* Darrſucht; D. der Bäume sousovitost *f.*

Darreichen (einem etw.) podati, podávati komu čeho, poskytnouti, poskytovati komu čeho; přinášeti.

Darr-en etwas sušiti něco; —fieber *n.* mze *pl. f.*; —haus *n.* sušírna *f.*; —hürde *f.* liska k sušení; —ling *m.* (mont.) výškvarek *m.*; —malz *n.* slad hvozděný; slad sušený; —ofen *m.* pec k sušení; —ſtube *f.* sušírna, sušárna *f.*; —ſucht *f. Atrophie* souchotě, úbytě *pl. f.*

Darſtell-bar *adj.* představitelný; provozovatelný; —en etw. představiti, vystaviti něco; ukázati, vypodobiti, vypodobniti, vyobraziti; zobraziti, vylíčiti; předkládati, líčiti něco; ſchriftlich d. vypsati, vypisovati; durch Sprache d. prosloviti, řečí představiti; durch Wort oder Graphik d. vylíčiti, vyobraziti; plaſtiſch d. vytvářiti; äußerlich d. vyjeviti, objeviti, pronášeti, dávati najevo; an der Bühne představiti, představovati; vypodobňovati, prokazovati (na sobě povahu něčí), bildlich d. zobraziti; die Tatſachen im Prozeß d. ve při líčiti příběhy; ſich d. naskytnouti se; představiti se, jeviti se; durch Erſcheinung ſich d. zračiti se; —end *adj.* zobrazující; -e Geometrie měřictví zobrazující n. zobrazovací; -e Künſte umění představovací; —er *m.* představitel *m.*, představovatel *m.*, ukazatel *m.*, vyobrazitel *m.*; —ig *adj.* výstavný, představný, výtvorný; —ung *f.* představení *n.*; vypodobnění; předložení, líčení *n.*, vylíčení *n.*; (geom.) zobrazení *n.*; vyobrazení *n.*, obrazné vylíčení, obrazné představení, představa *f.*, výtvornost *f.*, vypodobnivost *f.*; zur D. bringen vylíčiti.

Darſtellungs-art *f.* způsob představení, sp. představovací; —gabe *f.* představivost, představovačnost *f.*; —mittel *n.* prostředek představovací, prostředek ku představení, pr. ku pronášení.

Darſtreck-en natáhnouti, napřáhnouti; 2. podati, poskytovati; zapůjčiti něco; —ung *f.* natažení, napřažení *n.*; 2. podání, poskytnutí *n.*

Dartu-n etw. (mit Urkunden) prokázati něco (listinami); dargetan prokázaný; —ung *f.* prokázání *n.*

Darüber *adv.* nad tím; v tom; přes to; nad to, mimo to; krom toho; —breiten nadestříti; —liegen ležeti na čem (nad čím); —ſein obírati se čím; něco vybývati; 2. nad tím býti; —ſetzen, —ſtellen nadstaviti, nadsaditi; —ziehen přetáhnouti.

Darum *adv.* proto, o to; okolo čeho; za to; ich ſtehe nicht d. nedbám o to, nestojím o to; d. *conj.* protož, pročež.

Darunter *adv.* dole, pod tím; pod to; mezi tím; mezi to; při tom, v tom, skrze to; was verſtehſt du d.? co tím rozumíš?; ich kann die Ware d. nicht laſſen nemohu zboží dáti pod tuto cenu; alle Kinder von ſechs Jahren und d. všecky děti okolo šesti let a mladší; —breiten podestříti; —laufen podběhnouti; —miſchen přimísiti; —ſchreiben podepsati; —ſetzen podstaviti, podložiti; —verſtehen rozuměti pod tím.

Dar-wägen odvážiti, zvážiti; —weiſen předložiti, prokázati; —zählen odpočítati,

Das to *v.* Der. [vypočítati.

Dasein nf. tu býti, při tom býti, přítomen býti; nie dagewesen nikdy nebývalý; das D. přítomnost *f.*; 2. bytí *n.*, jsoucnost *f. v.* Exiſtenz.

Daselbst *adv.* tu, zde, tuto; 2. tam, tamže, tamto, na onom místě.
Dasig *adj.* zdejší, odtud; 2. tamní,
Dasjenige ono. [tamnější.
Dasmal *adv. v.* Diesmal.
Daß *conj.* že; aby, ať; d. er möchte aby, ať by; o d. er möchte o kéžby, bo-
Dasselbe *v.* Derſelbe. [dejžby.
Dasymeter *n.* (gr.) hustoměr *m.*
Dasypus *m.* (zool.) pasovec.
Dat-a, Daten *pl.* (lt.) dáta *pl.*, skutečné události, udání *n.*, údaje *pl. m.*; —ieren etw. datovati, den napsati; eine Urkunde d. datovati listinu; ſich ſeit einem Zeitpunkte d. datovati se od . . ., datovati se z té doby, pocházeti z jisté doby; nicht —iert bez udání dne.
Dativ (-s) *m.* (grm.) dativ *m.*, darovatel, davatel *m.*, třetí pád.
Dato: *à d.* ode dneška; bis *d.* podnes, dodnes; až podnes; Wechſel à *d.*, —wechſel *m.* směnka od dání, směnka à dato.
Dattel (M. -n) *f.* datle *f.*; —baum *m.* datlovník *m. Phoenix*; —bohne *f.* nízký bob *m.*; —palme *f. v.* Dattelbaum.
Datum *n.* dání, dátum *n.* (*m.*); napsaný den, vročení; údaj *m.*; dáno.
Datur-a *f.* (bot.) durman *m.*, bodlavé jablko, ježlák *m.*; —in *n.* (chem.) daturin *m.*
Daube (M. -n) *f.* (Böttch.) duha, dužina, duhovina, doužka, deska.
Dauer (ob. M.) *f.* trvalost, trvanlivost, stálost *f.*, trvání, stání, ostání *n.*; —bar *adj. v.* Dauerhaft; —deſekt *n.* trvající přečin; —haft, —haftig *adj.* trvalý, trvanlivý, trvavý; bytný, stálý, pevný; —haftigkeit *f.* trvanlivost *f.*; —kraft *f.* vytrvalost, setrvačnost; —lauf *m.* vytrvalost v běhu; —los netrvanlivý.
Dauer-n mh. trvati, potrvati, zůstati; táhnouti se; es —t mich lituju, je mi líto; du —ſt mich von Herzen lituju tebe srdečně. [trvalý odpočinek.
Dauernd *adj.* trvající; —er Ruheſtand
Daulich *adj.* zážívný.
Daum (-es, M. Däume) *m. v.* Daumen.
Daumen (-s, unv. M.) *m.* palec *m.*; D. am Fuße palec u nohy; (Maß) palec (coul); (in der Mühle) patky *pl. f.*, palce *pl. m.*; —bohrer *m.* (Mühle) licník *m.*; —breit *adj.* (*adv.*) jednoho palce zšíří, na palec, s palec (coul) široký; —dick *adj.* na palec tlustý; —dreher *m.* fig. pochlebník, podlézavec *m.*; —leder *n.*, —ring *m.* kožený paleček, palečník *m.*; —rad *n.* palcní kolo, palečník; —ſchraube *f.*, —ſtock *m.* palečnice *f.*, palcní skřipec; —welle *f.* hřídel se zdviháky, hř. palečný.
Däumerling *m.* paleček (malý člověk).
Däumling (-es, M. -e) *m.* paloček *m.*; 2. (medv.) patka *f.*, zdvihák, palečník *m.*
Daum-loch *n.* hroty *pl. m.*; —ſchraube *v.* Daumenſchraube.
Daun-e (M. -en) *f.* puch, prach *m.*, prachové peří; —ige Kiſſen prachové podušky.
Daus (-es, M. Dauſer) *n.* (in Karten) touš *m.*, eso *n.*; 2. D. das *m.*; was der D.! kýho ďasa! kýho čerta! —mann *m.* čertův chlapík. [2. odtud.
Davon *adv.* od toho, z toho, o tom;
Davon-bleiben nedostaviti se, nepřijíti; —eilen mſ. odkvapiti, rychle odejíti; —fahren mſ. odjeti, ujeti; —fliegen mſ. odletěti, uletěti; —fliehen mſ. utéci, uprchnouti; —führen odvésti; unésti; —gehen mſ. odejíti, prchnouti; —helfen pomoci (komu) z čeho, od čeho; —jagen zahnati, odchnati, vyhnati; mſ. uháněti, upalovati; —kommen mſ. ujíti čemu, vyjíti z čeho, vyváznouti, uniknouti; —können: er kann nicht davon nemůže odtud; —kriegen dostati z toho; fig. utržiti; —laufen mſ. utéci, odběhnouti, uběhnouti, uprchnouti; —machen ſich tajně ujíti, s Vaňkem se poraditi, ukliditi se; —müſſen mh. prýč museti; —reiten odcestovati, odejeti; —ſchleichen mſ., ſich d. odkrásti se, odplížiti se, odplaziti se; —ſchwimmen odplouti; —tragen odnésti, unésti; dosáhnouti, dojíti, nabyti čeho; Schande d. fig. utržiti, sliznouti sobě ostudu.
Davor *adv.* před tím, před to; pro; za to; d. erſchrecken toho se leknouti; hüte dich d. střez se toho, chraň se toho; ich kann nicht d. nejsem tím vinen (nemohu za to); —ſtehen státi před tím.
Dawider *adv.* proti tomu; na odpor, naproti; d. reden odmlouvati, odpírati (slovy).
Dazu *adv.* k tomu; přes to; na to; —gehörig *adj.* příslušný.
Dazumal *adv.* tehdy, t. hdáž.
Dazwiſchen *adv.* mezi tím, uprostřed toho; —befindlich *adj.* mezitímný; —bringen vpraviti več; —kommen vkročiti, vstoupiti; —kunft *f.* prostřednictví *n.*, vkročení mezi něco n. v něco, vložení se v něco; 2. příchod k tomu; ohne D. bez zastoupení, bez přispění; —ſtreuen prosypati; —treten mſ. vkročiti, vstoupiti mezi to; prostředkovati; das D. prostřednictví, prostředkování *n.*
Debardeur *m.* ((fr.) přístavní skladač; (Maske) debardér *m.*
Debatt-e (fr.) debata, rozprava *f.*, rozhovor, spor *m.*; —ieren rokovati, uje-
Debauchieren (fr.) hejřiti. [dnávati.
Debent (-en) *m.* (lt.) dlužník *m.*
Debet *n.* dluh *m.*; *debet* (3. *pers. lat.*) íjt ſchuldig má dáti; přijal, jest povinen; —ſeite *f.* (Hdl.) strana dluhů, strana dluhová.
Debit *m.* (fr.-lt.) odbyt, prodej *m.*; —ieren prodávati, odbývati; 2. povinovati; připsati komu co dluhem; —or *m.* (lt.) dlužník *m.*; —um *n.* (lt.) dluh *m.*
Débouch-é *n.* (mílit.) přechodné místo; průsmyk *m.*; —ieren (fr.) vyraziti z průsmyku (mil.).
Debüt *n.* (fr.) nástup *m.*, první vystoupení (hercovo); —ant (-en) *m.* debutant *m.*; prvoherec *m.* (herec n. zpěvák poprvé vystupující); —ieren poprvé vystoupiti (na divadle), debutovati.
Decade *f.* (fr.) *v.* Dekade.
Decem (lt.) *num.* deset.

December *v.* Dezember.
Decemvir *v.* Dezemvir.
Decennium *v.* Dezennium.
Dechanat *n.* děkanství *n.*
Dechant (-en) *m.* děkan *m.*; —ei *f.* děkanství *n.*; —emwürde *f.* děkanství *n.*
Décharge (fr.) *f.* palba *f.*, výstřel *m.*
Dechend *n.*, Decher *m.* desítka *f.* (o kožích).
Dechiffrier-en (fr.) rozřešiti, rozluštiti tajné písmo; —kunſt *f.* vykladatelství tajnopisu, tajnočtba *f.*
Deck *n.* (Schiff) palubа *f.* *v.* Verdeck; D.- kryeí; —balken *m.* stropovnice *f.*, poval *m.*; —bett *n.* svrchní peřina, svrchnice, duchna *f.*; —blatt *n.* (bot.) listen, listenec *m.* *bractea*, *bracteola*; —boden *m.* patro, ponebí *n.*
Decke (M. -en) *f.* přikrývka, pokrývka *f.*; pokryvadlo, přikryvadlo *n.*; (Bauk.) strop *m.* *v.* Zimmerdecke; *v.* Bettdecke, Rohrdecke, Tiſchdecke.
Deckel (-s, unv. M.) *m.* víko *n.*, poklop, příklop, příklopec *m.*; záklopka *f.*; D. eines Topfes puklička, poklička *f.*; (Buchb.) deska, obálka *f.*; (b. Saulen-ſtuhle) poklop, příklop *m.* (římsa *f.*); D. der Moose (bot.) víčko *n.*; —brett *n.* dénko, dýnko *n.*, deska *f.*; —feder *f.* víkové péro; —frucht *f.* (bot.) puštička *f.* —glas *n.* sklenička s víčkem; —kanne *f.* konvička s víčkem; —macher *m.* víčkář *m.*; —ſieb *n.* síto n. řešeto dvojité; buben *m.*; —trieb *m.* (Büchſenm.) víčkové pudidlo *n.*; —ziehet *m.* (Spött.) smekálek *m.*
Decken etw. kryti, pokrýti, přikrýti, zakrýti, zahaliti, zastříti; den Tiſch decken prostříti na stůl, přistrojiti; mit Stroh d. slamou pošiti; (milit.) einen Ort d. chrániti, krýti (města atd.); d. etw. ujistiti, uhraditi něčím; opatřiti; die Auslagen durch die Einnahme decken vydání hraditi, uhraditi příjmem; den Bezug einer Ware d. zjistiti obdržené zboží; d. (v. Pferd) připouštěti hřebce; gedeckte Stute připuštěná klisna; ſich d. kryti se.
Decken-flechter, —macher *m.* pokrývkář, rohožkář *m.*; —gemälde, —ſtück *n.* (Mal.) stropní malba; —gurt *m.* (für Remonten) pás n. řemen k upevnění pokrývky; —putz *m.*, —verzierung *f.* ozdoba stropu; —riß *m.* (Bauk.) rys nadhlavní *m.*
Deck-er *m.* (Dach-) pokryvač, přikryvač *m.*; (Tafel-, Tiſch-) prostěrač, stolník *m.*; —farbe *f.* krycí barva; —federn *pl.* (zool.) péra krycí *pl.*; —flügel *m.* (zool.) krovka *f.*; —flügler *pl. m.* (zool.) brouci *v.* Käfer; —geld *n.* (Pferd) připustné (čeho) *n.*; —mantel *m.* přikrývací plášť; fig. pláštík *m.*, přístěrka, zástěrka, poklička *f.*; —platte *f.* krycí ploška, plotna *f.*
Deckung *f.* krytí, pokrytí, přikrytí *n.*; zahalení *n.*; D. des Daches mit Stroh pošití *n.*; T. pokrov, přikrov *m.*; D. uchránění *n.* (něčeho); D. (Rechn.) uhražení *n.* (čeho); úhrada *f.*; die D. einer Auslage nachweiſen prokázati, že nějaké vydání je něčím uhraženo; ſchriftliche D. zjištění písemné, listovní; D. (Zollw.) celní poukázka, celní lístek (celní paleta); (milit.) ostraha, záštita *f.*
Deckungs-glied *n.* (b. Saulen) člen krycí; —urkunde *f.* listina zjišťovací.
Deckwerk *n.* (Fort.) zákrov, úkryt *m.*
Dedik-ation *f.* (lt.) dedikace *f.*, připis *m.*, věnování *n.* (knihy); —ations-přípisný, věnovací.
Dedizieren připsati, věnovati komu co (na př. knihu).
Deduktion *f.* (lt.) vývod *m.*, vyvozování, dovozování, odvozování *n.*
Deduzieren odvozovati, dovozovati, vyvozovati co z čeho; das D. odvozování, dovozování, vyvozování *n.*
de facto (lt.) skutečně.
Defaite (defeht) *f.* (fr.) porážka *f.*, zničení *n.*, záhuba *f.* (vojska).
Defal-kation *f.* (fr.) odrážka *f.*
Defalzieren odraziti.
Defekt *adj.* (lt.) chybný, vadný, závadný; neúplný; D. (M. -e) *m.* chyba, vada *f.*; 2. schodek, nedostatek *m.*; 3. neúplná kniha; —bogen *pl. m.* vadné archy; —iv *adj.* neúplný, závadný, nedostatečný; —*iva pl.* kusá, schodná, nedostatečná (časoslova).
Defension *f.* (lt.) obrana *f.*; —er *m.* [obrance *m.*
Defensiv *adj.* (lt.) obranný, obhajný, bránivý; —allianz *f.* spolek obranný, sp. k obraně; —e *f.* obrana *f.*, hájení *n.*
Defensor (-s, M. -en) *m.* (lt.) obránce, zastance, zastavatel, hájitel *m.* (víry *etc.*).
Deferieren (fr.) povoliti.
Defil-ée *n.* (fr.) průsmyk *m.*, úžlabina *f.*, úvoz *m.*; —ieren (vor jmd.) (Mil.) defilovati, přecházeti v řadách (řadmo); —iermarſch řadový pochod.
Defin-ieren *adj.* (lt.) vyměřující, stanovící; —ieren (math.) stanoviti, vyměřiti (vymeziti, obmeziti); —ition *f.* definice *f.*, výměr *m.*, vyměření, vymezení *n.*, stanovení pojmu; —itiv *adj.* definitivní, konečný; ustanovený, vyměřený; určitý, skutečný; -e Entſcheidung konečné rozhodnutí; -e Beſetzung eines Amtes skutečné n. určité osazení úřadu; —itor *m.* rozhodce *m.*; —itum (*n.*) vyměřený pojem, výměrek *m.*; *adjectivum d.* určité přídavné; —itus (lt.) vyměřený, určitý.
Defizient *adj.* nedostatečný; (M. -en) *m.* deficient *m.*, chorý duchovní, chorý kněz; chorobník *m.*; —engehalt *m.* chorobné *n.*, plat chorých duchovních; —enhaus *n.* kněžská chorobnice, dům chorých duchovních.
Defizit (-s) *n.* deficit, schodek *m.*, nedostatek (něčeho); in den Einnahmen ſchodek v příjmech, nedostatek příjmů.
Deflagrator *m.* (phys.) deflagrator *m.*, žárovod *m.*, vyžehovadlo *n.*
Deflor-ation *f.* (lt.) odkvětení *n.*; 2. porušení *n.* (panny); —ieren porušiti, zprzniti pannu. [lezení vlasů.
Defluvium *capillorum* (lt.) prchání n.
Deform *adj.* (lt.) bezvárný, ohyzdný; —ation *f.* zohyzdění, znetvoření *n.*; —ität *f.* bezvárnost, netvárnost *f.*
Defrai *m.* (fr.) bezplatnost *f.*

Defraud-ant (-en) *m.*, —ator (-en, M. -en) *m.* (lt.) defraudant, pronevěrec *m.*; —ation *f.* defraudace, pronevěra *f.*, zpronevěření *n.* čeho.

Defterdar *m.* (tur.) účetní *m.*

Degen (-s, mn. M.) *m.* kord, meč *m.*; —band *n.* přepáska kordu.

Degener-ation *f.* (lt.) zrůdnost, zvrhlost *f.*; výrodnost *f.*; —atus *m.* (lt.) zvrhel, zvrhlec *m.*; —ieren zvrhnouti; zvrhnouti se, zkaziti se; —iert zrůdný, zvrhlý.

Degen-fisch *m.* mečoun *m.*; —fläche *f.* plocha kordu; —förmig *adj.* mečovitý; *adv.* jako meč, jako kord; —gefäß *n.* jilec *m.*, rukojeť *f.* u kordu; —gehenk *n.* závěska *f.* u kordu; —griff *m.* rukojeť *f.*; —hieb *m* rána mečem; —klinge *f.* čepel kordu, hlavěnka *f.*; —knopf *m.* hruška *f.*, jablko u kordu; —koppel, —kuppel *f.* závěsný pás; —quaft *m.*, —quafte *f.* třapec u kordu; —schärfe *f.* ostří *n.*, břitkost kordu; —scheide *f.* pošva na kord; —spiel *n.* šerm *m.*, potýkání *n.*; —stich, —stoß *m.* bodnutí kordem. [*f.*, nelibost *f.*

Degout *m.* (fr.) ošklivost *f.*, nechu

Degrad-ation *f.* (lt.) degradace *f.*, snížení *n.*; D. einer Gleichung (math.) snížení rovnice; —ieren snížiti v důstojenství; vom Amte d. sesaditi, svrhnouti s důstojenství, zbaviti úřadu n. důstojenství.

Degré *m.* (fr.) stupeň *m.* (míra).

Degustation *f.* (lt.) zkoušení *n.* čeho.

Dehiscentia *f.* (lt.) pukání *n.*, rozvírání *n.*, otvírání se (bot.).

Dehle *f.* žírné n. krmné prase.

Dehnbar *adj.* tažitelný, rozt., tažný; průtažný; —keit *f.* tažnost, průtažnost; roztažitelnost *f.*

Dehnen etw. táhnouti, natáh., protáh., roztáhnouti; dloužiti, prodloužiti; sich d. táhnouti se, nat. se, rozt. se; gedehnt protažený; táhlý; -er Schall prodloužený zvuk; -er Selbstlaut, Dehnlaut *m.* dlouhá samohláska.

Dehnung *f.* dloužení, prodloužení *n.*, prodlužování *n.*; (grm.) délka *f.*; —skraft *f.* tažnost *f.*; —szeichen *n.* znaménko dloužení, průtažka *f.*

Dehonest-ation *f.* (lt.) pohanění *n.*; —ieren pohaněti koho.

Dehors *n.* (fr.) zevnějšek *m.*

Deich (-es, M. -e) *m.* hráz *f.*, hať *f.*, násyp *m.* (Teich rybník *m.*); —acht *f.* dohlídka k hrázím; —amt *n.* úřad nad hrázemi; —arbeiter *m.* rybníkář *m.*; —aufseher *m.* rybniční (ého) *m.*, dozorce nad rybníky; —bau *m.*, —bruch *m.*, —en *v.* Dammbau, D.-bruch, Dämmen; —er *m.* rybníkář *m.*; —erde *f.* země násepná, prst *f.*; —kamm *m.* vrch hráze, svrchní plocha hráze; —land *n.* zahrázní země, mezihrázní země.

Deichsel (M. -n) *f.* oj oje, voj *f.*; die hintere D. svora, rozvora *f.*; am Pfluge drábec *m.*, drábice *f.*; 2. D. (Dechsel, Dachsel, Deuel, Teffel) tesla, teslice *f*; - arm *m.* snice *f.*, návojec *m.*; —eisen *n.* přívoj *m.*, přívojník *m.*; —gabel *f.* vidlice *f.* (u voje); —kette *f.* návojník *m.*; —nagel *m.* svorník *m.*, snicový hřeb; —pferd *n.* povojní kůň; —riemen *m.* návojník *m.*, náslík *m.*; —stange *f.* ojní bidlo.

Dein *pron.* tvůj; svůj; ich habe —e Bücher gesehen viděl jsem tvé knihy; gib auf —e Bücher acht dej pozor na své knihy; einer von den —en tvojinec; —er *v.* Dein, Du; —ethalben, —etwegen, —etwillen *adv.* pro tebe, skrz tebe, tobě k vůli; —ig tvůj *v.* Dein.

Deismus *m.* (lt.) bohověrství *n.*, (božnictví) *n.* [věrec *m.*

Deist (-en) *m.* (lt.) deista *m.*, boho-

Dejeuner (Dejeuné) *n.* (fr.) snídaní *n.*; *D. à la fourchette* ranní zákuska (snídaní na vidličku).

de jure (lt.) dle práva.

Deka (gr.) deset (zehn); —brikten *pl.* dekabristé (v Rusku 1825); —chord *n.* desitistrun *m.*; —de *f.* (fr.-gr.) deset, desetice *f.*; deset dní.

Dekadenz *f.* (*décadence*) (fr.) úpadek *m.*, dekadence, poklesloť *f.*

Dekad-ik *f.* dekadika *f.*, desetinná soustava; —isch *adj.* desetní, desetinný.

Deka-eder *m.* (*n.*) desítistěn *m.*; —gon *n.* desítiúhelník, desitihran *m.*; —gramm *n.* dekagram, desítigram *m.* (deset gramů); —log *m.* desatero přikázání; —meron *n.* desítidenní (desítidílné) vypravování; —meter *m.* (*n.*) dekametr *m.* (deset metrů).

Dekampieren (fr.) ležení (vojenský tábor) opustiti, strhnouti, odtáhnouti.

Dekan (-s, M. -en) *m.* (lt.) *decanus* děkan *m.* (na universitě); —at *n.*, —ei *f.* děkanství *n.*, dekanát *m.*

Dekantieren odlívati, scezovati.

Dekartieren (Post.) označovati, vykolkovati. [Krumpen.

Dekatieren (Tuch.) navlažovati *v.*

Deklam-ation *f.* (lt.) deklamace *f.*, krasořečění *n.*, přednáška *f.*; —ationsbuch *n.* krasořečník, besedník *m.*; —ationsstück *n.* deklamovánka (deklamánka, krasořečenka) *f.*; —ator (-s, M. -en) *m.* deklamátor (přednášeč, krasořečník) *m.*; —atorik *f.* deklamatorika *f.*, náuka o krasořečění, krasořečnictví *n.*

Deklamier-en deklamovati, krasomluviti, krasořečiti, přednášeti po řečnicku; —kunst *f.* deklamovatelství, krasomluvectví, umění krasomluvné neb deklamovatelské; —übungen *pl.* cvičení v deklamování, v krasomluvení.

Deklar-ant (-en) *m.* deklarant (osvědčovatel, vyhlašovatel); —ation *f.* deklarace *f.*, objasnění, vysvětlení, osvědčení *n.*; (kaufm.) opověď *f.*; opovězení *n.*; —ieren vyhlásiti, prohlásiti; vysvětliti; opověděti; osvědčiti.

Deklin-abel, —*abilis adj.* (lt.) ohebný; (grm.) sklonný, sklonitelný; —ation *f.* (grm.) sklonění, skloňování *n.*, deklinace *f.*; (astr. phys.) odklonění *n.*, odklon *m.*, deklinace *f* magnetische D. odklonění magnetické, odklon magnetický;

—ationskreis *m.* (astr.) kruh odklonový; —atorium *n.* magnetisches (phys.) odklonidlo magnetické; —ieren (grm.) skloňovati, skloniti, deklinovati; —ograph *m.* sklonopis *m.*

Dekokt (-es, M. -e) *n.* (lt.) odvar, výval *m.*, svařenina *f.*

Dekolletiert rozhalen, rozevřen, a, o, ý (s vystřiženým šatem).

Dekompieren (lt.) rozmísiti; *Decomposita pl.* (lt.) druhosložené.

Dekor-ateur *m.* (fr.) okrašlovač, kraslitel, vyzdobovač; —ation *f.* (fr.) ozdoba, výzdoba, okrasa *f.*; divadelní dekorace; —ationsmaler *m.* malíř dekorační, malíř divadelní; —ationsmalerei *f.* dekorační neb divadelní malířství; —ieren ozdobiti, okrášliti; —um *n.* (lt.) slušnost *f.*

Dekort (*Decourt*) *m.* (fr.) (Hdl.) srážka vyrovnávací, sr. na vyrovnání.

Dekrepit *adj.* (lt.) vyžilý, ostárlý, přistárlý; —ieren třeštiti.

Dekret (-s, M. -e) *n.* (lt.) dekret; —ation *f.* přikázání; dekretace *f.*; —eur *m.* dekretář, dekretník, oprávněnec (živnostenský); —ieren dekretovati, přikázati, rozhodnouti, výnosem ustanoviti.

Dekubitus *m.* (lt.) proležení, místo proležené, proleženina (med.).

Dekur-ie *f.* (lt.) desátnina *f.* (deset mužů); —io *m.* desátník (dekurion) *m.*

Dekursiv *adj.* (lt.) sbíhavý; —e Rate lhůta prošlá, splátka polhůtní, splátka dekursivní.

del credere (it.) (Hdl.) úvěrová (úvěrní) odměna neb provise, odměna za úvěr; *del cr.* ſtehen práv býti z úvěru daného.

Del-ation *f.* (lt.) delace *f.*, udání *n.* (u soudu); —ator (-s, M. -en) *m.* udavač *m.*

Deleg-ation *f.* (lt.) delegace *f.*, poselstvo *n.*, poslanstvo *n.*; 2. přenáška *f.*; im Wege der D. způsobem delegace; 3. D. přenosný soud, př. úřad; —ieren přenesti (soudcovství, vyšetřování); ein Gericht zur Verhandlung u. Entſcheidung einer Rechtsſache d. př. soudcovství k líčení a rozhodnutí přeti; ein Gericht zu einer Unterſuchung d. přenesti vyšetřování na jiný soud; jmd. d. někoho vyslati, zříditi na místě svém; delegovati; ſtädtiſch —iertes Bezirksgericht okresní soud ve věcech městských.

Delekt-ans *argumentum* (lt.) důvod líbý, po libosti; —ieren baviti; rozkoší naplňovati.

Deliberation *f.* (lt.) porada, úrada *f.*

Delice *f.* (fr.) slast, rozkoš *f.*

Delikat *adj.* (lt.) delikátní, lahodný; pochutný; útlý, milý; něžnocitný, choulostivý; —e Sache choulostivá, tklivá věc.

Delikatesse (M. -n) *f.* (fr.) lahůdka, pochoutka *f.*; 2. fig. něžnost, útlost *f.*; —nhandler *m.* lahůdkář *m.*; —nhandlung *f.* lahůdkářství *n.*, obchod s lahůdkami.

Delikt (-es, M. -e) *n.* (lt.) provinění *n.*; *Corpus delicti* doličná věc, důkazná věc přečinu; —enregiſter seznam provinění.

Delimitation *f.* (lt.) opravení hranic.

Delineation *f.* (lt.) nákres *m.*, nástin, návrh, rozvrh *m.*

Delinquent (-en) *m.* (lt.) zločinec *m.*, odsouzený, odsouzenec. [roztékati se.

Deliqueszieren (lt.) rozplývati se,

Delir-ieren (lt.) blouzniti, třeštiti, bláboliti, mluviti ze spaní; —ium (lt.) *n.* třeštění, blouznění *n.*, přelud *m.* Wahnſinn; *D. tremens*, *D. potatorum* (med.) třesavka opilců.

Deliziös *adj.* lahodný, velechutný.

Delogieren (fr.) jmd. někoho z obydlí vykliditi, vyvesti, z bytu vypuditi.

Deloyal *adj.* (fr.) nevěrný, zpronevěřilý.

Delphin (-s, M. -e) *m.* plískavice *f.* (ryba); —e *f.* (Artill.) skoby *pl. f.*; závěsnice *f.*, (*rus.*) ucha *pl. n.* (u děla).

Delta *n.* (gr.) delta *f.*; —bildung *f.* (geol.) tvoření delty; —mündung *f.* deltové ústí (u řeky).

Delto-eder *n.* (Min.) deltotvar *m.*; —id *n.* kosočtverec sudostranný; —idiſch *adj.* lichoběžníčný.

Deluge *f.* (fr.) povodeň *f.*

Dem *v.* Der.

Demagog (-en) *m.* (gr.) demagog *m.*, lidovod *m.*; —ie *f.* demagogie *f.*; —iſch *adj.* demagogický.

Demant *m. v.* Diamant. [demarche *f.* (fr.) prostředek *m.*; o-patření *n.*

Demarkation *f.* (lt.) vymezení *n.*, rozhranění *n.*; —slinie *f.* hraniční čára, mezní čára; rozhraní; rozmezí *n.*; demarkieren vymeziti, rozhraniti, rozmezovati. [odestříti, odkryti.

Demaskieren (fr.) (die Verſchanzung)

Dementi *n.* (fr.) vyvrácení *n.* (zprávy); —ieren (ein Gerücht) vyvrátiti, vyvraceti, za nepravdivé prohlásiti, odvolati (zprávu atd.).

Demeritte *n.* (fr.), *Demeritum n.* (lt.) provinění *n.*; Demeritteanſtalt *f.* kajicnice *f.* (kněžská). [smyslu.

Demgemäß *adv.* podle toho; v tom

Demimonde *m. et n.* (fr.) polosvět *m.*, menší svět, malý svět (společenský).

Demin-ution (—*utio*) *f.* (lt.) —utivum *v.* Diminution, *Diminutivum.*

Demirelief *m.* (fr.) práce polovypuklá, polovypuklina *f.*

Demission *f. v.* Dimiſſion.

Demitour *m.* (fr.) polovíční obrat.

Dem-nach *conj.* protož, tedy, dle toho; za tou příčinou; —nächſt *adv.* co nejdříve, pak, potom; —nächſtig *adj.* nejbližší, nejdřívější, potomní.

Demobilis-ation *f.* (fr.) rozpuštění vojska, zrušení válečné hotovosti; —ieren hotovost válečnou zrušiti.

Demoiselle *f.* (fr.) slečna *f.*

Demokrat (-en) *m.* (gr.) demokrat *m.*, lidovít *m.*; —iſch *adj.* demokratický, lidopřejný; —ie. Demokrazie *f.* demokracie *f.*, lidovláda *f.*

Demolier-en (fr.) (e. Gebäude) zbořiti, rozbourati stavení; —ung *f.* zboření *n.*; —ungsmine *f.* bořicí podkop; —ungsrevers *m.* úpis na zboření, rozbořovací zápis.

Demolition *f. v.* Demolierung; —**s**-**system** *n.* (Fortif.) soustava probořovací.
Demonstr-abilis (lt.) dokazatelný; důkazný, průkazný; —**ant** (M. -en) *m.*; demonstrant; —**ation** *f.* (philos.) důkaz *m.*, důvod *m.*; 2. (phys.) vyložení, objasnění *n.*; 3. (polit.) demonstrace *f.*, průjev *m.*; —**ativ** *adj.* dokazovný, důkazný; okázalý; —**ativum** (*Pronomen*) ukazovací náměstka neb místojmeno; —**ieren** demonstrovati, ukazovati, dokazovati; projevovati; vysvětlovati. [valiti dělo.
Demontieren (fr.) (eine Kanone) rozDemoralis-ation *f.* (lt.) demoralisace, znemravnělost; —**ieren** demoralisovati, znemravniti. **Demos** *m.* (gr.) lid *m.*
Demotisch *adj.* (gr.) lidský, lidový.
Demptio *n.* (lt.) ujinka *f.*
Demungeachtet *adv.* nedbaje toho, nehledě k tomu.
Demut (ob. M.) *f.* pokora *f.*
Demütig *adj.* pokorný; *adv.* pokorně; d. sein kořiti se, pokořovati se; —**en** einen pokořiti koho; sich se; —**ung** *f.* pokoření *n.*
Demzufolge *adv.* následkem toho.
Denar (—*ius*) *m.* (lt.) denár *m.* (peníz).
Denatur-alisieren (lt.) domovského práva zbaviti; —**ieren** (Spiritus &c.) přeměniti, zjinačiti; porušiti, zvrhnouti, denaturovati.
Dendr-it *m.* (gr.) stromokam *m.*; —**ometer** *n.* stromoměr *m.*; —*ophilae* *pl.* stromáci t. plazi (zool.).
Denegation *f.* (lt.) odepření *n.*, zapření *n.*; odpor *m.*
Denen (= welchen) *dat. pl.* jimž; von denen od nichž; mit denen s nimiž *v.* Der.
Dengel (-s, unv. M.) *m.*, Schmutz am Saume eines Kleides kaštany *pl. m.*; —**eisen** *n. v.* Dengelstock; —**geist** *m.* (myth.) pražnec *m.* (Bilgenschneider); —**hammer** *m.* klepáč *m.*; —**n** (die Sense rd. Sichel) klepati, naklepati, vyklepati; —**platte** *f.*, —**stock** *m.* babka *f.*; —**stuhl** *m.* koník *m.*; —**zeug** *n.* klepadlo *n.*
Dengler *m.* klepač *m.*
Denk-art *f.* smýšlení *n.*, způsob smýšlení, povaha mysli, úmysl *m.*; —**bar** *adj.* myslitelný; pomyslitelný; das ist nicht d. to nelze mysliti; —**bild** *n.* památný obraz *v.* Idee; —**blatt** *n.* památný list; —**buch** *n.* památník *m.*, památná n. pamětná kniha, *pl.* zápisy *m.*
Denk-en mysliti, přemýšleti, pomýšleti, uvažovati; rozv. o čem; smýšleti; tušiti, domnívati se, zdáti se; souditi; d. pamatovati, pomněti nač, vzpomínati čeho; o něčem se zmíniti; wo denkst du hin? co myslíš? co zamýšlíš; co počínáš; kam hodláš? der Mensch denkt, Gott lenkt člověk míní, Pán Bůh mění; der Mutter schenk ich, der Tochter denk ich matce dává, s dcerou hrává; sich d. mysliti si, pomysliti si, představiti si; gedacht nadřečný, dotčený; —**er** *m.* myslitel *m.*; —**erei** *f.* rozvažování *n.*
Denk-fähig *adj.* myslivý; —**form** *f.* způsob myšlení, sp. mysliti; —**freiheit** *f.* svobodné smýšlení, svoboda v myšlení; —**geist** *m.* duch myslící, duch myslný; —**gläubig** *adj.* uvědomělý ve víře; —**kraft** *f.* mohutnost (síla) myslící, myslnost *f.*, mysl *f.*, důmyslnost *f.*, myslivost *f.*; —**kunst** *f.* myslitelství *n.*; —**lehre** *f.* logika *f.*; umnice (myslivěda) *f.*
Denk-mal (-s, M. —male ob. —mäler) *n.* památník *m.*; pomník *m.*; památka *f.*; D. am Grabe náhrobek *m.*, náhrobník *m.*; geschriebene —mäler písemné památky; alte —mäler staré památky, starožitnosti *pl.*
Denk-münze *f.* pamětný peníz; —**reim** *m.* památný verš; —**ring** *m.* prsten na památku, pamětný, památečný prsten; —**säule** *f.* pamětný sloup; —**schrift** *f.* pamětný spis, památný spis; písemná paměť; *pl.* psané paměti; —**spruch** *m.* připovídka *f.*, památná průpověď; přísloví *n.*; —**stein** *m.* památník *m.*, památný kámen; heiliger D. boží muka *pl.*; —**tafel** *f.* pamětná deska; —**übung** *f.* cvičení mysli; —**unfähig** *adj.* neschopný k myšlení; —**ungsart** *f. v.* Denkart; —**vermögen** *n.* myslicí mohutnost; —**würdig** *adj.* památný, pamětihodný; —**würdigkeit** *f.* památnost, pamětihodnost *f.*, *pl.* paměti, památnosti; —**zeichen** *n.* památné znamení, památník *m.*; —**zettel** *m.* památný lístek; upomínka *f.*
Denn *conj.* neb, nebo, neboť; tudy; než, leč, jedině; zda, zdali, pak zajisté; weil d. poněvadž.
Dennoch *adv.* však, přece, nicméně.
Denobilitieren šlechtictví zbaviti.
Denomin-atio *f.* (lt.) pojmenování *n.*; —**ativum** (*verbum*) časoslovo od jména odvozené, č. odejmenné.
Dens *m.* (lt.), *Dent* *m.* (fr.) zub *m.*
Dental-buchstabe *m.*, —*is* (lt.), —**laut** *m.* hláska, z. souhláska, zubnice *f.*
Dent-atus (lt.) zubatý; —**ieren** zoubkovati (krajky); —*iculatus* zoubkovaný; —*irostres* *pl.* (zool.) zejkozobci *pl. m.*; —**ist** (-en) *m.* dentista, zuboznalec, zubostrůjce *m.*, zubní lékař (*v.* Zahntechniker).
Denunz-iant (-en) *m.* (lt.) denunciant, donašeč, udavač *m.* (tajný); —**iation** *f.* denunciace *f.*, donášení, udání *n.*, udavačství *n.*; —**ieren** donášeti, udávati; osočiti, -ovati.
Deodorisieren (lt.) zápachu zbaviti.
Deparation *f.* porušení, pokažení *n.*
Departement *n.* (fr.) odbor *m.*, třída *f.*; 2. kraj *m.*, okres *m.*, obvod *m.*, departement *m.* [bytka (čeho).
Depekoration *f.* (lt.) ubývání do**Dependance** *f.* vedlejší budovy.
Depend-ent *adj.* odvislý, závislý; —**enz** *f.* závislost *f.*; 2. vedlejší budovy; —**iten** *pl.* rozdílnosti ceny.
Depense *f.* (fr.) zbytečný náklad, marnotratnost *f.*
Depesche *f.* (fr.) depeše *f.*, rychlá zpráva, rychlozvěst *f.*; úřední zpráva
Depil-atorium *n.* (lt.) holivo *n.*; —**ieren** holiti.

Deplacement *n.* (fr.) přemístění, přesazení *n.*; (Schiff.) výtlak vody.

Deployieren (fr.) rozvinouti, rozestříti.

Depon-ens (*Verbum*) (lt.) krytočinné n. krytozvratné (časoslovo) *n.*; —ent (-en) *m.* skládce *m.*, skladač, skladatel *m.*; 2. svědek, seznatel *m.*; —ieren (Akten) uložiti spisy; d. etwas dem Gericht složiti něco u soudu; etwas bei jmd. d. někomu něco ke schování dáti; 2. etw. d. vyříknouti, seznati něco, vysvědčiti něco.

Deport *m.* (fr.) srážka *f.*, odečtení [z hodnoty).

Deport-ation *f.* (lt.) deportace *f.*, zavežení trestní do cizí krajiny; —ieren jmd. deportovati, někoho zavesti do jiné země, zavezti do vyhnanství; —ierung *f. v.* Deportation.

Déposé (fr.) uloženo; vyhražence

Depositar (-s, M. -e) *m.* (lt.) schovatel, schovavatel, schovavač *m.*

Depositen *pl.* věci uložené n. uschované *v.* **Depositum**; —amt *n.* schovací úřad, schovárna *f.*; —bank *f.* schovací banka; —gebühr *f.* složné, schovné, úschovné (, ého) *n.*; —gelder *pl. n.* peníze u soudu složené, peníze depositní; —instruktion *f.* depositní instrukce; —kasse *f.* schovací pokladna; —schein *m.* složní list, depositní list; —vermögen *n.* složní majetnost; -verwahrung *f.* soudní schování.

Deposit-ion *f.* (lt.) deposice *f.*, složení, uložení, uschování *n.*; 2. seznání *n.*; svědectví *n.*; 3. přestávka *f.*, skončování *n.*; —orium *n.* (lt.) skladiště *n.*; depositovna *f.*; —um (M. -en) *n.* složka *f.*, věc složená, věc ke schování daná, deposit *m.*

Depossed-ieren (lt.) držebnosti zbaviti; ein -ierter Fürst sesazený kníže, vypuzený, zapuzený (svržený) kníže.

Depot *n.* (fr.) skladiště, zásobiště *n.*, zásobárna *f.*; 2. zásobné vojsko; 3. *v.* Depositum; —schein *m. v.* Depositenschein. [odmocňovati.

Depotenzieren (lt.) (math.) odmocniti,

Deprobation *f.* (lt.) uprošení, upro-šování *n.* (prosby místo důvodů).

Depression *f.* (lt.) stisnění *n.*; 2. (astr.) schýlení, snížení *n.*, sníženost obzoru; —sschuß *m.* (mil.) výstřel schýlený; —swinkel *m.* (astr.) úhel sníženosti, schýlenosti. [vati si.

Deprezieren (lt.) odmítati; vyprošo-

Deprimieren (lt.) stlačiti; snížiti.

Deprivation *f.* (lt.) sesazení *n.* (s úřadu duchovního). [t. krvočistné.

Depurantia *pl.* (lt.) léky pročišťovací,

Depurgation *f.* (lt.) čištění *n.*, počištění *n.*

Depurieren (fr.-lt.) eine Realität von den Lasten svésti závady s nemovitosti, vyvaditi nemovitost, očistiti.

Deput-at (-s, M. -e) *n.* (lt.) deputát *m.*, požitečné, náchlebné (, ého) *n.*, výměrek *m.*; —ation *f.* deputace *f.*, výprava poslanstva, poselstvo *n.*; —atist, —atsmann *m.* deputátník *m.*; —ieren jmd. vypraviti koho (v poselství); -ierter *v.* Abgeordneter; —iertenkammer *f.* sněmovna poslanců.

Der, die, das wird als Artikel nicht übersetzt, für **dieser, diese, dieses** *pron.* ten, ta, to; týž; das ist, das heißt to jest, totiž, věz; d., jener onen; d., welcher kterýž.

Derangieren (fr.) zmásti, pomásti.

Derb *adj.* tuhý, hmotný; 2. hrubý, zhrublý; 3. pevný; 4. fig. silný, čerstvý; 5. hodný, pořádný; fig. peprný; mastný; —e Masse (mont.) krupná masa; —er Kuß mlaskavá hubička; einen —en kriegen dostati výprask; d. sagen jadrně povědětí; —heit *f.* tuhost, hmotnost *f.*

Dereinst *adv.* někdy, jednou; budoucně, příště.

Derelikta *pl. n.* (lt.) věci opuštěné.

Deren *gen. pl.* jichž.

Derent-halben, —wegen, —willen *adv.* pro ně, skrz ně; pro to; z té příčiny, skrze to.

Der-gestalt *adv.* tak, takovým způsobem, na ten způsob, na takový způsob; —gleichen *adj.* takový, jaký; d. Sachen těm podobné věci; mit etwas nur d. tun (verstellt) líčiti něco; —halben *conj.* proto, pročež.

Deriv-ation *f.* (lt.) odvození, odvozování *n.*, odvod *m.*; —*ativum* n. —*atum* (*vocabulum*) odvozené (slovo) *n.*

Der-jenige *pron.* ten, onen; —lei *v.*

Derma *f.* (gr.) kůže *f.* [Dergleichen.

Dermal-einst *adv. v.* Dereinst; —en *adv.* teď, nyní; —ig *adj.* nynější.

Dermaßen *adv.* tak, v takové míře, v ten způsob, na takový způsob, tím způsobem, takovým způsobem.

Dermatitis *f.* (gr.) zánět kůže.

Dermato-logie (Dermologie) *f.* (gr.) kožesloví *n.*, kožověda *f.*; nauka o kožních nemocech; —ptera *n.* (gr.) letuškovití (zool.); —sis *f.* nemoc, choroba kožní.

Dero *pron.* Jeho, Její, Jejich, Jich; Váš, Svůj; —halben *v.* Derhalben.

Deroute *f.* (fr.) rozvrat, rozruch, zmatek *m.*, rozptýlení *n.*

Der-selbe *pron.* týž, tentýž, ten samý; onen (dasselbe totéž; dieselbe tatáž); —wegen *conj. v.* Deswegen; —weilen *adv.* mezi tím, zatím; —weilig *adj.* tehdejší, toho času jsoucí.

Derwisch (-es, M. -e) *m.* (türk. Mönch) derviš *m.*

Derzeitig *adj.* nynější; tehdejší, toho času jsoucí, svéčasný.

Des *gen.* toho *v.* Das.

Desarmieren (fr.) odzbrojiti.

Desavouieren (fr.) etw. zapříti něco; popírati; vyvrátiti, odvolati.

Desert-eur (-s, M. -e od. -s) *m.* (fr.) zběh *m.*; přeběhlík *m.*, uprchlec, uprchlík (vojenský); —ion *f.* zběhnutí, ubíhání *n.*, deserce *f.*; —ieren (mil.) zběhnouti, utéci, uprchnouti (od vojska).

Deservit *n.* (der Advokaten) odměna (mzda) advokátská, odslužné.

Des-falls *adv.* protož, z té příčiny, nicméně; —gleichen *adj.* takový, jaký; d. *conj.* též, podobně, taktéž; rovněž,

nápodobně; für d. za totéž; —halb, deßhalb *conj.* (*adv.*) protož, pročež.

Desider-ativum (*Verbum*) žádavé (časoslovo); —*ium* *n.* (lt.) přání *n.*, tužba *f.*

Design-ation *f.* (lt.) určení, ustanovení *n.*; —ationsurteil *n.* (für Konkurs-gläubiger) rozsudek rozřaďovací; —ieren určiti, ustanoviti; 2. rozřaditi.

Desinfektion *f.* (lt.) desinfekce *f.*, odpuzování nákazy; —smittel *n.* prostředek odpuzovací, pr. proti nákaze; desinfizieren desinfikovati, očistiti od nákazy, odpuzovati nákazu.

Deskrip-tion *f.* (lt.) popis, vypsání; 2. opis; 3. živé vyobrazení *n.* vyličení; —tiv *adj.* zobrazující; —tive Geometrie zobrazující n. zobrazovací měřictví, deskriptiva *f.*

Desorganis-ation *f.* (lt.) rozrušení *n.*, rozruch *m.*; —ieren rozrušiti. [*n.*

Desoxydation *f.* (chem.) odkysličení

Despekt *m.*, —ion *f.* (lt.) nevážnost *f.*, pohrdání *n.*; —ierlich *adj.* potupný, hanebný; pohrdavý.

Desper-at *adj.* (lt.) zoufalý; —ation *f.* zoufalost *f.*, zoufalství *n.*

Despot (-en) *m.* (gr.) despota *m.*, zvolnovládce *m.*; —ie *f.*, —ismus *m.* despocie *f.*, libovláda, krutovláda *f.*, zvolnovládství *n.*; —isch *adj.* despotický.

Deß, deſſen *pron.* jehož, kteréhož.

Dessenungeachtet *adv.* proto pro všecko, proto předce, nedbaje na to, nehledě k tomu.

Dessert *n.* (fr.) desert *m.*, pochoutky, zákusky *pl.*; —wein *m.* víno k zákuskám.

Deßgleichen *v.* Deßgleichen.

Deßhalb *v.* Deshalb.

Dessin *m.* (fr.) vzorek *m.*, výkres *m.*; 2. pohled *m.*; großer D. (am Kleiderstoff) velké květy.

Deßwegen *v.* Deswegen.

Destill-at *n.* (lt.) překapanina *f.*; —ateur *m.* (fr.) destilátor *m.*, překapovač, přehaněč *m.*; —ation *f.* destilace *f.*, překapování, přehánění *n.*; D. *per descensum* překapování sestupné; fraktionierte, gebrochene D. překapování po částkách; trockene D. př. po suchu; —ationsprodukt *n.* překapanina *f.*, překapek *m.*; —atorium *n.* překapnice *f.*; fig. přetevárna *f.*

Destillier-apparat *m.* přístroj překapovací; —en přeháněti, překapovati; přepalovati; —t pálený, překapaný, přeháněný, přetahovaný; —kolben *m.* baňka překapovací n. přepalovací.

Destin-ateur *m.* (fr.) (D. einer Ware) ustanovitel *m.*; —ieren ustanoviti, určiti.

Desto *adv.* tím; d. beſſer tím lépe; d. mehr tim více; d. ſchlimmer tím hůře; nichts d. weniger nicméně předce, při tom všem.

Destrukt-ion *f.* (lt.) zmar *m.*, zrušení *n.*; —iv *adj.* rušivý; bořivý; ničivý; převratný. [příčiny.

Deswegen *conj.* (*adv.*) proto, z té

Deszendent (-en) *m.* (lt.) sestupník *m.*; potomek *m.*; *pl.* —en příbuzní v pokolení dolů sestupujícím, příbuzenstvo sestupující, sestupníci, potomci.

Deszente *f.* (fr.) sestoupení, sestup *m.*; (Fortif.) spád *m.*

Detach-ement *n.* (fr.) odřad *m.*, oddělení (vojáků); —ieren odeslati; odděliti; —iertes Fort oddělená hradba.

Detail *n.* (fr.) podrobnost *f.*, jednotlivost *f.*, podrobné *n.*; *en d.* podrobně, podrobnu, nadrobno; ins D. eingehen o každé jedné věci jednati; im D. verkaufen prodávati podrobnu; —aufſchreibung *f.* zevrubný popis; —ausführung *f.* podrobné provedení; —beſtimmung *f.* podrobné ustanovení; —geſchäft *n.* drobný obchod; —handlung *f.* malokupectví, drobný obchod; —inſtruktion *f.* podrobný návod, podrobná instrukce.

Detaill-ieren podrobně uvesti, rozbírati, vykládati; po kuse prodávati; —iert podrobný, podrobně, jednotlivě, dopodrobna; —ierter Ausweis podrobný výkaz; —iſt (-en) *m.* detajlista, malokupec, maloobchodník *m.*

Detail-messung *f.* (geom.) měření podrobné; —rechnung *f.* podrobný počet; —verkauf *m.* drobný prodej, malokupectví *n.*

Detektiv (-en) *m.* detektiv *m.*, pátratel, stíhatel (policejní). [držeti; uvězniti.

Detenieren (fr.), detennieren (lt.) za-

Detention *f.* (lt.) uvěznění *n.*, vazba *f.*; —shaus *n.* vězení *n.*, dům uvězněných, věznice *f.*

Deterior-ation *f.* (lt.) zhoršení, zhoršování, sešpatnění, kažení *n.*; —ieren eine Sache zhoršiti věc; zhoršovati, sešpatniti, kaziti.

Determin-ation *f.* (lt.) určení, určování *n.*, omezení *n.*, omezenost *f.*, vymezení *n.*, vymezenost *f.*; *v.* Limitation; —ativum *n.* (lt.) určovací náměstka, určovací místojmeno (zájmeno), určivé místojmeno; —*atus* *adj.* (lt.) určitý; omezený, vymezený; —ieren určiti, určovati; obmeziti, omeziti, vymeziti, vymezovati.

Detestation *f.* (lt.) proklínání, zatracování *n.* [nu.

Dethronisation *f.* (lt.) svržení s trů-

Deton-ation *f.* výbuch *m.*, třasknutí *n.*; —ieren vybuchnouti, třasknouti.

Detour *m.* *et f.* (fr.) oklika *f.*

Detraktion *f.* (lt.) ujímka *f.*, ujímání *n.*

Detrimentum *n.* (lt.) škoda, újma *f.*

Detroit *m.* (fr.) úžina mořská.

detto (it.) týž, táž, totéž.

Deuchten (däuchten), vlt. = denken; mir deucht, mich deucht zdá se mi, domnívám se, myslím.

Deus (lt.) Bůh *m.*; *D. ex machina* fig. nenadálý zjev (jakoby s nebe spadl).

Deut (-es, M. -e) *m.*, Duit *m.* (holl.) halíř *m.*, babka, vindra *f.* (*st.* dudek *m.*).

Deutel-ei *f.* rozumování, mudrování *n.*; —n rozumovati, mudrovati.

Deuten etw. okázati; kynouti, pok., kývati; vyložiti, vykládati, rozkládati něco, obraceti nač; mh. okazovati, vyznačovati, významenávati; einen Traum

d. sein vyložiti n. vykládati; etw. übel d. něco za zlé pokládati; das Wort so und so d. to slovo obraceti na..., vykládati na..., slyšeti na..., rozuměti na...

Deuter *m.* vykladač *m.*

Deutewort *n.* místojmeno (zájmeno, zájmení); náměstka *f.* [rozumec *m.*

Deutler *m.* vykládálek, rozumkář,

Deutlich *adj.* zřetelný, patrný; zřejmý; světlý; *adv.* zřetelně; d. machen objasniti, vysvětliti něco; —keit *f.* zřetelnost *f.*

Deutsch *adj.* německý; d. machen poněmčiti, zněmčiti; auf deutsch po německu; —e Karten německé karty; —er Orden řád německých rytířů, německý řád; D. *n.* němčina *f.*; —böhme *m.* Němec v Čechách (Čechoněmec *m.*); —böhmisch německo-český; der —e Němec; die —e Němkyně (Němka) *f.*; —heit *f.* německost *f.*; —ling *m. v.* Deutschtümler; —meister *m.* (früher) mistr německého řádu; mistr německý; (später:) Hoch- und D. německý velmistr, velmistr německého řádu; — tum *n.* německví *n.*; —tümler *m.* němčour, němčák, němčil *m.*

Deutung *f.* výklad *m.*, vyložení *n.*, vykládání *n.*; —svoll *adj.* významný.

deux (fr.) dva, dvě.

Devalv-ation *f.* (lt.) (einer Münze) devalvace *f.*, zlehčení peněz, znehodnění, znehodnocení, odcenění *n.*; —ieren (eine Münze) zlehčiti, znehodnotiti (peníze); —ierte Münze zlehčený peníz, odceněný peníz. [šení *n.*, zhouba *f.*

Devastation *f.* (lt.) zkáza *f.*, zpustošení *n.*, zhouba *f.*

Devinkulieren rozvázati; (eine Obligation) devinkulovati, odvaditi, vyvaditi.

Devise (fr.) heslo *n.*; 2. úsloví *n.*, připovídka *f.*; 3. devisa *f.* (druh směnek).

Devolution *f.* (lt.) nápad *m.*, nápadné vkročení v statky; —srecht *n.* právo nápadného vkračování v statky, právo nápadné. [votní.

Devot *adj.* (lt.) zbožný; uctivý, de-

Dexterität *f.* (lt.) obratnost *f.*

Dextrin *n.* (chem.) dextrin *m.*, škrobovina *f.*

Dey (-eš) *m.* (türk.) vladař (tur.), dej *m.*

Dezember (-s, unv. M.) prosinec *m.* (12. měsíc); —verfassung *f.* prosincová ústava, prosincovka *f.* (1867).

Dezembrist (-en) *m.* (in Rußland) prosincovec, decembrista *m.* (1852 ve Francii).

Dezemvir (-s, M. -n) *m.* (lt.) decemvir, desítipan *m.* (v st. Římě); —at *n.* desítipanský úřad, -ská vláda n. moc.

Dezennium *n.* (lt.) desítiletí *n.*; Dezennalzulage desítiletní přídavek.

Dezent *adj.* slušný.

Dezentralis-ation *f* decentralisace *f.*, obmezení centrální (ústřední) správy; —ieren decentralisovati, ústřední správu

Dezenz *f.* slušnost. [obmeziti.

Dezern-ent (-en) *m.* (lt.) rozhodující soudce; —ieren uzavříti, rozhodnouti, rozsudek vydati.

Dezessor (-s, M. -en) *m.* (lt.) odchozí *m.*, předchůdce *m.*

Dezid-ieren rozhodovati; —iv *adj.* (v. einer Person) určivý; umírněný.

Dezima *f.* (lt.) desítina; (Muſ.) decima.

Dezimal- desetinný, desetinový; —bruch *m.* desetinný zlomek; endlicher D. konečný n. ukončený zl. desetinný; periodiſcher D. desetinný zl. občíselný (obvodný); wiederholender (d. i. einzifferig periodiſcher) D. opakovací zl. desetinný; —ien *pl.* (math.) zlomky desetinné; —maß *n.* míra desetinná; —punkt *m.* tečka (kropka) desetinná; —rechnung *f.* počet desetinný; —ſtelle *f.* (math.) místo desetinné; —ſyſtem *n.* soustava desetní, soustava desetinná; —wage *f.* váhy desetinné, decimálka *f.*; —zeichen *n.* znaménko desetinné; —zoll *m.* palec, coul desetinný.

Dezimeter *n. et m.* (fr.) decimetr, desítina metru.

Dezim-ieren decimovati, desátého popraviti, postříleti; —ole *f.* (Muſ.) decimola, desaternice.

Dezis-ion *f.* (lt.) rozhodnutí; —iv *adj.* rozhodný.

Diabas (-es) *m.* (geol.) diabas *m.*, zelenokam *m.*; —e, —is *f.* (gr.) průchod, přechod *m.*

Diabel (-s) *m.* (fr.) ďáblík (kočárek) *m.*

Diabet-es *m.* (gr.) (med.) úplavice (močová); Harnruhr; *D. mellitus* úplavice cukrová, cukrovka *f.*; *D. insipidus* úplavice světlá; 2. (vhvſ.) šálivá čiška; —iker *m.* diabetik, úplavník *m.* (chorobný úplavicí). [visutka *f.*

Diachänium *n.* (bot.) dvojnažka *f.*,

Diachylon *n.* (gr.) dyakol *m.* (dyakolová n. mnohošťavná mast).

Diachyma *n.* (gr.) (bot.) mezilistí *n.*

Diadelphie *f.* (bot.) dvoubratrstvo *n.*

Diadem (-s, M. -e) *n.* (gr.) diadem *m.*, náčelek *m.*, korunkový vínek, skránec *m.*

Diadochus *m.* (gr.) posloupnost *f.*

Diaglyphen, Diaglyppten *pl.* vyduté obrazy n. figury, diaglyfy *pl. m.*

Diagno-se *f.* rozpoznání *n.* (nemoci); —ſtik *f.* (med.) chorobozpytství *n.*

Diagonal *adj.* (gr.) průsečný, protiúhelní, příčnokoutný; —e *f.*, —linie *f.* čára úhlopříčná, č. protiúhelní; —ebene *f.* (math.) plocha úhlopříčná; —methode *f.* (geom.) způsob měření úhlopříčného, způsob úhlopříčný.

Diagramm (-s, M. -e) *n.*, diagram *m.*, průkres, rozkres *m.*, stupňokres *m.*

Diakon (-s, M. -e) *m.* (gr.) jahen *m.*, diakon *m.*; —at *n.* jahenství *n.*; —iſſa *f.* jahenka, diakonka *f.*

Diakope *f.* (gr.) průsek *m.*

Diakri-se *f.* (gr.) poznání; rozeznání *n.*; —tiſch *adj.* (gr.) rozeznávací, rozeznávavý; *diacriticae notae* (grm.) rozeznávací znaky, značky.

Dialekt (-es, M. -e) *m.* (gr.) nářečí *n.*; —iſ *f.* dialektika *f.*, rozpravnictví *n.*; 2. rozumověda *f.*

Diallage *f.* (gr.) (geol.) gabrovec *m.*

Dialog (-s, M. -e) *m.* (gr.) rozmluva *f.* (dvoumluva *f.*, dvohovor *m.*); —iſch *adj.* rozmluvný; —iſche Form (ſtiliſt.)

forma dialogická, rozmlouvací, rozmluvná (dramatická). [mezina *f.*

Dialoephe *f.* (gr.) (grm.) průziv *m.*,

Dialy-sis *f.* (gr.) rozluka *f.*, rozvod *m.*; —tiſch *adj.* dialytický; e- Stellung postava průsecná.

Diamant (-es, M. -en) *m.* diamant *m.*, démat *m.*; —en *adj.* diamantový; —enhandel *m.* obchod s diamanty; —glanz *m.* lesk démantový; —grube *f.* jáma diamantonosná; —nadel *f.* jehlice s diamanty; —old *n.* démantotvar *m.*; —ring *m.* prsten s diamanty, p. diamantový; —ſchleifer *m.* leštitel n. brusič diamantů; —ſchmuck *m.* diamantový skvost; —ſchneider *m.* vyřezavač diamantů; —ſchrift *f.* písmo diamantové; —ſtaub *m.* prášek diamantový.

Diamet-er *m.* (gr.) průměr *m.* (průřez *m.*); —ral *adj.*, entgegengeſetzt z konců protivný; různoběžný; —e —ro *oppositae* pojmy z konců protivné.

Diaphragm-a *n.* (gr.) oppna *f.*, brúnice *f.* (anat.); *v.* Zwerchfell; —itis *f.* zánět bránice.

Diäresis, Diaeresis *f.* (gr.) rozluka *f.*, rozvod *m.*; 2. přestřížka *f.*

Diarium *n.* (lt.) denník *m.*, denní zápisky (diář *m.*). [*f.* (med.).

Diarrhöe *f.* (gr.) průjem *m.*, běhavka

Diarthrosis *f.* (gr.) kloub *m.*

Diasophia *f.* průvěda *f.*

Diastimeter *n.* (gr.) dálkoměr *m.*

Diastole *f.* (gr.) rozšíření *n.*, prodloužení *n.*; (grm.) prodloužení krátké slabiky; —*s signum* (grm.) rozstávka *f.*

Diät (M. -en) *f.* (lt.) dieta *f.*, řad stravovací, střídmošt *f.* (mírnost v jídle a pití); fig. skrovná strava; 2. D. sněm *m.*, rokující shromáždění; 3. *pl.* —en denní útratné, dicty *pl. f.*; —alartikel *m.* článek sněmovní (uherský a sedmihradský býv.).

Diäten-klaſſe *f.* třída dietní; —pauſchale *n.* denní útratné, d. úhrnkové.

Diätet-ik *f.* životospráva *f.*; —iſch *adj.* životosprávný; dietetický.

Diatherm-an *adj.* průteplivý; —aſie *f.* průteplivost *f.*

Diathese *f.* (gr.) povaha nemoci; ſkrophulöſe D. krtičnost *f.*

Diätkur *f.* (med.) ustřídmení *n.*

Diatom *adj.* (gr.) průdělný.

Diatribe *f.* (gr.) (einer Schrift) rozbor, přetřes *m.*

Dibbel *m.* kolík *m.*; 2. dubka *f.*, důlek *m.*; —maſchine *f.* (ökon.) rozsevadlo *n.*, secí stroj důlkovací; —n důlkovati; —vorrichtung *f.* důlkovadlo *n.*, důlkovací přístroj.

Dich *pron. acc.* tebe, tě *v.* Du.

Dichoräus *m.* (gr.) (Verſ.) dvojdlouhokratka *f.*

Dichometrie *f.* (gr.) dvoučástečnost *f.*, dvoudílnost *f.*

Dichroismus *m.* (gr.) dvojbarevnost *f.*

Dicht *adj.* (von flüſſigen Körpern) hustý; (von feſten) hutný; d. *adv.* těsně, vedle, podle; d. am Rande u samého kraje; —behaubt *adj.* hustolistý; —bewachſen *adj.* hustoporostlý; křovinatý; —e *f.* hustost, hustota; hutnota *f.*

Dichtelei *f.* básničkování *n.*

Dicht-en hustiti, zhustiti, zahustiti; 2. zacpati, ucpati; 3. mysliti, vymýšleti něco; 4. básniti; fig. zpívati, pěti; D. *n.* básnění; D. und Trachten snění a chtění, snažení a bažení; —end *adj.* myslivý; 2. básnivý.

Dichter (-s, unv. M.) *m.* básník *m.*, básníř *m.*; —anlage *f.* básnická vloha, básnické nadání; —ei *f. v.* Dichtelei; —feuer *n.*, —glut *f.* básnický zápal; —in *f.* básnice, básnířka *f.*; —iſch *adj.* básnický; —ling *m.* básnílek *m.*

Dicht-heit, —igkeit *f. v.* Dichte; —igkeitsmeſſer *m.* hustoměr *m.*; —körnig *adj.* hrubozrný, zrnatý. [umění.

Dichtkunst *f.* básnictví *n.*, básnické

Dichtlaubig *adj.* hustolistý.

Dichtung *f.* básnění *n.*, báseň *f.*; 2. smyšlenka *f.*; výmysl *m.*; 3. (mech.) ucpávka *f.*

Dichtungs-art *f.* (ſtiliſt.) druh básní, druh básnictví; —kraft *f.* obrazotvornost *f.*, básnická síla; —vermögen *n.* básnická vloha, básnické nadání; —weſen *n.* básnictví *n.*

Dick (*comp.* —er, *sup.* —ſte) *adj.* tlustý; hrubý, silný; d. vom Eſſen tučný, vytylý, vypasený; 2. hustý; d. machen tlustiti, ztlustiti, zhrubiti; zhustiti, zah.; d. werden tlustnouti, ztloustnouti, zduřnětí; hustnouti, zh., zahustiti se; fig. ſich d. machen nadírati se; d. eingekocht na husto svařený; durch dick und dünn napořád, polem i dolem, polem i lesem, cestou i necestou, houšti i pouští.

Dick-backig *adj.* buclatý, boubelatý, —bauch *m.* veliký břich; 2. břichač, bachráč *m.*; —bauchig *adj.* břichatý, bachratý; —bauchig *adj.* (Perſon) buclatý; (Gefäß) baňatý; —bein *n.* stehno *n.*; —darm *m.* střevo tlusté *Intestinum crassum.*

Dicke (ob. M.) *f.* tloušťka *f.*, tlustost *f.*; hmotnost, hrubost *f.*, hrubota (*sl.*) *f.*; in die D. ztlouští; 2. D. hustost, hustota *f.*; 3. tělnatost, vytylost, výkrmenost *f.*; D. (-en, ob. M.) *n.* kal *m.*, rmut *m.*

Dick-flüſſigkeit *f.* hustost *f.*, hustota *f.*; —häuter *m.* (zool.) hrubokožec *m.*; *pl.* tlustokoží; —hautig *adj.* hrubokožní, tlustokožní; mozolovatý; fig. necitelný; —icht *n.* houšť *f.*, houští *n.*, houština *f.*; —kopfig *adj.* kostnatý; —kopf *m.* hrubá, tlustá hlava (*vulgo* palice, kotrba *f.*); 2. hlaváč *m.* (Menſch u. Fiſch); —köpfig *adj.* hlavatý; zabedněný; tvrdohlavý, tvrdošíjný; —leibig *adj.* tělnatý, tlustý, otylý, břichatý; —lich *adj.* natloustlý, zatloustlý, přitloustlý; obhustnýy; —meſſer *f.* (Bran.) rmut *m.*; —milch *f.* sražené, sesedlé mléko; —nasig *adj.* nosatý, hrubonosý; —ohr *n.* hruboušec, tloušťoušec *m.*; fig. neposlucha *m.*; —ſchädel *m.* fig. tvrdohlavec *m.* (*vulgo* hlaváč, paličák *m.*); —tuer *m.* vychloubač *m. v.* Großtuer; - tuerei *f.*

chlubení, vychloubání *n.*; —wangig *adj.* boubelatý, buclatý; —wanſt *m. v.* Dickbauch; —züngler *pl. m.* (zool.) tlustojazyčníci (plazi).

Didakt-ik *f.* (gr.) didaktika, něba *f.*; umění vyučovací; náučné básnictví *n.*; —iker *m.* didaktik *m.*; —iſch *adj.* náučný; —iſche Fähigkeit spůsobilost vyučovací, spůsobilost k vyučování.

Didelphys *f.* (gr.) Beutelthier *n.* vačice *f.*

Didymos *m.* (gr.) bližnenec *m.*

Didynamie *f.* (gr.) (bot.) dvojmocenstvo *f.*

Die *pron.* ta *v.* Der.

Dieb (-eŝ, M. -e) *m.* zloděj *m.*, krádce *m.*; *vulgo* poberta *m.*; —eln *v.* böbeln; —erei *f.* zlodějství *n.*; —in *f.* zlodějka *f.*, krádkyně *f.*; —iſch *adj.* zlodějský.

Diebs-bande *f.* zlodějská rota; —genoſſe *m.* zlodějský společník, spoluzloděj; —handwerk *n.* zlodějské řemeslo; —hehler *m.* přechovávač zlodějů; —helfer *m.* pomocník zlodějů, pomocník při krádeži; —laterne *f.* zlodějka *f.* (zlodějská svítilna); —ſchlüſſel *m.* zlodějský klíč; —ſprache *f.* zlodějská řeč, hantýrka *f.*; —ſtreich *m.*, —ſtück *n.* zlodějský kousek.

Diebstahl (-ŝ, M. Diebſtähle) *m.* krádež *f.*

Diebswirt *m.* přechovavač zlodějů.

Diege-sis *f.* (gr.) vypravování *n.*; —tiſch *adj.* vypravovací.

Diele (M. -n) *f.* podlažina *f.*, prkno podlažné, podlažice *f. v.* Tenne.

Dielen podlahu klásti, podlahovati; —boden *m.* podlaha prkenná; —brett *n.* podlažní prkno; —kopf *m.* podlažnice *f.*, —wand *f.* prkenná stěna *f.*; —werk *n* podlažina *f.*

Dienen mh. sloužiti, posloužiti, poslouchati komu; um die Koſt d. sloužiti za stravu, zur Widerlegung der Einwendungen d. příhodný býti, hoditi se k vyvrácení obran; zum Beweiſe wider jmd d. za důkaz býti n. sloužiti na někoho.

Diener (-ŝ, unv. M.) *m.* služebník *m.*; sluha *m.*, sloužící *m.*; Ihr D.! (höfl.) služebník! má služba! k službám! —in *f.* služebnice *f.*; —ſchaft *f.* služebnictvo *n.*

Dienlich *adj* prospěšný, užitečný, příhodný.

Dienſt (-eŝ, M. -e) *m.* služba *f.*; in D. ſtehen ve službách býti, sloužiti u někoho; einem einen Dienſt erweiſen prokázati komu službu, posloužiti komu; —abſchied *m.* propuštění služební; propuštění ze služby, výhost *m.*; —abtrünnig *adv.* na újmu služby.

Dienstag *m.* úterý, úterek *m.*; —s *adv.* v. úterý.

Dienſt-alter *n.* leta služby, leta služební; —angelegenheit *f.* služební věc, služební záležitost *f.*

Dienſtbar *adj.* služebný, poddaný, podrobený; —er Grund služebná pozemnost; —keit *f.* služebnost *f.*

Dienſt-beeidigung *f.* vzetí v služební přísahu; —befehl *m.* služební rozkaz; —beflijſſen *adj.* pilen služby, služebný, úslužný; —beſchreibung *f.* vypsání služby, vypsání služební; —bezirk *m.* služební okres, sl. obvod *m.*

Dienſtbot-e (-en) *m.* čeledín *m.*, chasník, služebník *m.*; 2. služebnice, služka *f.*; *pl.* —en čeleď, čeládka *f. coll.*; —enaufnahmsprotokoll *n.* poptavárna *f.*, dotazovna pro služebné, čelednice *f.*; —enordnung *f.* čelední řád *m.*

Dienſt-buch *n.* služební knížka *f.*; —eid *m.* služební přísaha *f.*; —eifer *m.* horlivost n. příčinlivost ve službě; —eigenſchaft *f.* služební vlastnost *f.*; vlastnost služby; —eintritt *m.* vstoupení do služby; —en v službě býti, službu zastávati, konati; —entlaſſung *f.* propuštění ze služby; —entſetzung *f.* zbavení služby, svržení s úřadu; —erfahren zkušený ve službě; —ernennung *f.* ustanovení, jmenování ke službě; —erweiſen *m.* přisluhovač *m.*; —eifrigkeit *f.* činnost ve službě; —fach *n.* obor služby; služba *f.*; —fähig *adj.* spůsobilý ke službě, schopný ke službě; —fähigkeit *f.* spůsobilost ke službě; —fertig *adj.* úslužný, ochotný; —fleiß *m.* pilnost ve službě; —frau *f.* paní *f.* (paní čelední, paní, u níž se slouží); —frei *adj.* služby prost; službou nezaměstnaný; svobodný od služby (svobodný od roboty; osvobozený od vojny atd.); —freundlich *adj.* úslužný; ochotný; *adv.* úslužně; es wird d. erſucht žádá se úslužně, v přátelské úslužnosti, aby....; —freundlichkeit *f.* úslužnost *f.*, služebné přátelství *n.*, ochotnost *f.*; —geber *m.* zaměstnavatel *m.* (*germ.* služebdárce *m.*); —gebrechen *n.* služební vada *f.*; —gehalt *m.* služné (čho *n.*); —geheimniß *n.* úřední tajnost *f.*; —genoß *m.* spolusloužebník *m.*; —geſinde *n.* čeleď *f.*; —geſuch *n.* žádost o službu; —gratiale *n.* plat z milosti; —helfer *m.* pomocník ve službě; —herr *m.* pán služby, zaměstnavatel *m.*; —huſe *f.* (vlt.) lán pod robotou, lán robotný; —jahr *n.* rok služby, rok služební; —kategorie *f.* odbor služební, třída služební; —kaution *f.* služební jistota, sl. kauce; —klaſſe *f.* služební třída *f.*; —kleid *n.*, —kleidung *f.* úřední oděv, služební o.; —knecht *m.* pacholek *m.*, sluha *m.*; —kundig *adj.* znalý služby, obeznalý ve službě; —leben *n.* manství služební (*st.* náprava, výprosa, výsluha *Feudum officii*); —lehenmann *m.* nápravník (*Ministerialis*); —leiſtung *f.* práce služební, výkon služební, služba *f.*; —leute *pl.* služebníci, robotníci; —lich *adv.* služebně; úslužně *v.* Dienſtfertig, Dienſtlich); —lohn *m.* mzda čelední *f.*; —los *adv.* bez služby; —madchen *n.*, —magd *f.* služka, služebná holka, děvečka *f.*; —mann *m.* posluha *m.*; 2. (blt.) *v.* Dienſtlehenmann; —manninſtitut *n.* ústav posluhovský; —nehmer *m.* přijemce služby; —ordnung *f.* služební řád *m.*; —ort *m.* místo služby, m. služební; —perſon *f.* služebná osoba *f.*; —pflicht *f.* povinnost služby, p. služební,

p. ve službě; p. k službě *f.*; —pflichtig *adj.* k službě povinný; 2. služebně povinný; etw. d. tun, d. einberichten v služebné povinnosti něco učiniti, o něčem zprávu dáti; —platz, —posten *m. v.* Dienstort; —pragmatik *f.* služební řád, sl. předpis *m.*, sl. pragmatika *f.*; —reglement *n.* pravidla služby, p. služební; —reise *f.* cesta v příčině služby; —sache *f.* úřední věc, služební věc, sl. záležitost *f.*; —zeugnis *m.* vysvědčení ze služby, služební list *m.*; —schreiben *n.* služební přípis; sl. dopis *m.*; —schuldigkeit *f. v.* Dienstpflicht; —stelle *f.* služba *f.*, úřad *m.*; —tauglich *adj.* způsobilý ke službě; —tauglichkeit *f.* způsobilost ke službě; —taxe *f.* taksa za propůjčení služby; taksa služební; —treue *f.* věrnost ve službě; —tüchtig *adj.* zdatný ke službě; zdatný ve službě, způsobilý ke službě; —unfähigkeit *f.* nespůsobilost ke službě; —verhältnis *n.* služební poměr; —verleihung *f.* propůjčení služby; —verlust *m.* ztráta služby; unter D. pod ztrátou služby; —vermittlungsanstalt *f.* ústav ku prostředkování služeb (poptavárna); —verrichtung *f.* vykonávání služby; —vertrag *m.* služební smlouva *f.*; —verwendung *f.* působnost ve službě; služební výkony *pl.*; D., —verhalten *n.* chování, ve službě; —volk *n.* čeleď *f.*, služebnictvo *n.*; —waltung *f.* úřední konání; úřadování *n.*; im —wege cestou služební, c. úřední; —willig *adj.* úslužný, ochotný, volný; —zeit *f.* čas služby; —zeugnis *n.* vysvědčení služební, vysv. o službě; —zwang *m.* přinucení ke službě; 2. nucená služba, robota *f.*, robotnictví *n.*; —zweig *m.* obor služby.

Diēs *m. et f.* (lt.) den *m.*

Dies, dieß (•dieſes) *pron.* to, toho; ohnedies beztoho. [odvětví.

Diese (Düie) *f.* trubka n. trubice

Dieser, dieſe, dieſes *pron.* ten, ta, to, tento, tenže, tu ten.

Dies-fallig *adj.*, —falls *adv.* v té případnosti, v tom, stran té věci; —jährig *adj.* letošní; —mal *adv.* nyní, teď, tehdáž, tenkrát; —malig *adj.* nynější; —seit (ob. M.) *n.* fig. vezdejšek *m.*, vezdejší život *m.*; —seitig *adj.*, —seits *adv.* s té strany, s naší strany, od nás; d. und jenseits der Moldau na té i na oné straně Vltavy; na tom i na onom břehu Vltavy, před Vltavou i za ní.

Dietist (•en) *n.* (lt.) denní písař *m. v.* Diurnist.

Dietrich (•s od. •es, M. •e) *m.* falešný klíč, paklíč, odmykač *m.*

Dieu *m.* (fr.) Bůh *m.*; *à D.* s bohem; *mon D.* můj Bože! *par D.!* pro Boha!

Diewell *v.* Weil.

Diffamation *f.* (lt.) pomluva *f.*

Different *adj.* (lt.) rozdílný, rozličný; neshodný; •e Ansicht rozdílné smýšlení, nesrovnalost *f.*, neshodenství *n.*

Differential *n.* (math.) lišné, odchylné *n.*; vollständiges, totales D. úplné lišné, úplný odchylek *m.*; partielles D. částečný odchylek; —galvanometer *n.* (phys.) galvanoměr rozdílojevný; —koeffizient, —quotient *m.* (math.) součinitel n. podíl odchylkový; —rechnung *f.* počtářství odchylkové; p. lišné; —steuer *f.* daň vyrovnavací; —thermometer *n.* (phys.) teploměr rozdílojevný.

Differenz-itation *f.* (math.) lišení *n.*; —tieren lišiti.

Differenz (M. •en *et* •zen) *f.* rozdíl *m.*, rozdílnost *f.*; různost, nesrovnalost *f.*, neshoda *f.*; odchylka *f.*; D. in den Rechnungen rozdíl, neshoda v počtech; D. in den Meinungen různost v mínění; bei sich ergebender Meinungsd. když by se jedni od druhých dělili v mínění, kdyžby byli ve svém mínění na rozdílech; D. rozepře *f.*, spor *m.*; mit einem in D. geraten nepohodnouti se s někým; —enreihe *f.* (math.) řada rozdílova *f.*; —geschäft *n.* (bdl.) obchod vyrovnavací, o. odchylkový; —zeichen *n.* znamenko rozdílové (nestejnítko); —zoll *m.* clo vyrovnací *n.*

Diffession *f.* (lt.) odmítnutí, popření *n.*; —eid *m.* odmítací přísaha, popírací př. *f.* [*n.*, ohyb *m.* (phys.).

Diffraction *f.* (lt.) des Lichtes ohýbání

Diffusion *f.* (lt.) der Gase pronikání *n.*; (Zuckerf.) výtlak, průtlak *m.*

Dige-rieren (lt.) zavlažovati, svlažovati; —ſtion *f.* zavlažování, svlažování *n.*; zažití, strávení *n.*; —ſtor *m.* (chem.) digestor *m.*, Papinův hrnec, papinský rychlovar *m.*

Digital-in *n.* (lt.) náprstníkovina *f.*; —is *f.* náprstník *m.* (bot.).

Digit-ata *pl.* (zool.) prstnatí savci; —*igrada pl.* (zool.) prstochodci; —*us m.* prst *m.*; *d. versatilis* prst obrtlý (u ptáků), vratiprst *m.*

Dignand (•en) *n.* (math.) mocněnec *m.*, základní číslo mocnosti.

Dignitär (•s, M. •e) *m.* hodnosta *m.*, vysoký úředník *m.*

Digression *f.* (lt.) zacházka, záběžka *f.*, výchyl řeči *m.*; (astr.) výběh *m.*

Digynisch *adj.* (gr.) dvousamičný, dvojženský. [*m.*, dvojkratodlužka *f.*

Dijambus *m.* (gr.) (Versm.) dvojjamb

Dikasterium *n.* (gr.) dikasterium *n.* (*m.*), vysoký úřad *m.* . [verší *n.*

Dikolon *n.* (gr.) dvojakoverší, dvoj-

Dikotyledonen *pl.* rostliny dvouděložné.

Diktamnus *m.* (bot.) *v.* Diptam.

Diktandoschreiben *n.* psaní diktované, p. na diktovanou; předříkávané psaní, p. z nápovědi, diktando.

Diktat (•s) *n.* diktát *m.*; —or (•s, M. •en) *m.* (lt.) diktátor, vševelitel, vševládce; —ur *f.* diktatura, vševládnost, vševelitelství.

Diktieren einem etw. diktovati, předříkavati, do pera říkati; 2. rozkazovati; 3. přiříknouti; eine Strafe d. uložiti někomu trest, vyříknouti na někoho trest.

Diktion *f.* (lt.) řeč (spisovatelova ve spise), dikce; —*arium n.* (lt.), —när *n.* (fr.) slovník *m.*

Diktum *n.* (lt.) příkaz *m.*; výrok *m.*, rčení *n.*

Dilatat-ion *f.* (lt.) obšírnost *f.*; —orium *n.* šiřidlo *n.*

Dilat-io *f.* (lt.) odklad *m.*; —ieren rozšířiti; —orisch *adj.* odkládavý; -e Bedingung odkládací výminka.

Dilemma *n.* (gr.) dvojsměrný rozsudek; dvojborný rozsudek, dvojbor *m.*, dilema *f.* (*n.*).

Dilettant (-en) *m.* dilletant *m.*, ochotník *m.*; —entheater *n.* divadlo ochotnické; —in *f.* ochotnice *f.*; —ismus *m.* ochotnictví *n.*

Diligence *f.* (fr.) pilnost *f.* (*diligentia* lt.); 2. poštovní n. poštovský vůz; ry-

Dill *m.*, —e *f.* kopr *m.* [chlá pošta *f.*

Dille (M. -en) *f.* trubice *f.*, toul *m.*, toulec *m.*; tulej, tulejka *f.*; dležka *f.*; D. des Schnabels (zool.) špička zobáku; D. des Bajonettes trubice *f.*; —nkante *f.* des Schnabels (zool.) hrana špičky.

Dilogie *f.* (gr.) dvouznačnost *f.*

Diluvial-formation *f.* potopní horniny *pl.*, potopní útvar *m.*; —zeit *f.* doba potopnin.

Diluv-ianisch *adj.* potopní; —ium *n.* (lt.) potopa *f.*; 2. *pl.* —ien potopniny *pl. f.*; čtvrtohory *pl. f.*

Dimension *f.* (lt.) rozměr *m.*

Dimet-er *n.* (gr.) dvouměr *m.*; —risch *adj.* dvouměrný. [*f.*

Dimidium *n.* (lt.) polovice, polovička

Diminu-endo (it.) (mus.) ubíravě; —ieren umenšiti, umenšovati; —tion *f.* zdrobnělost *f.*, zdrobnění, zmenšení, umenšení *n.*; —tiv *adj.* zdrobnělý; —*tivum* (*nomen*) zdrobnělé n. zdrobňovací n. zmenšovací n.; slovo umenšovací *n.*

Dimission *f.* (Demission) (lt.) propuštění *n.*; vzdání úřadu, ústup z úřadu, odstoupení. [*f.* dvojtvárnost *f.*

Dimorph *adj.* (gr.) dvojtvárný; —ie

Diner *n.* (fr.) oběd *m.*, hostina *f.*

Ding (-es, M. -e) *n.* věc *f.*; podstata *f.*; D. an sich (philos.) věc pouhá, věc o sobě, věc sama sebou; 2. D. (Thing) soud *m.*, soudní zasedání *n.*; sněm *m.*; ein D. to, toto; fig. —sda! tento! das ist ein hübsches Ding to je hezké děvče; guter —e Leben bez starosti žiti, dobře a vesele žiti; aller guten —e sind drei do třetice všeho dobrého. [list.

Dingebrief *m.* zámluvní list, ujednací

Dingelchen *n.* littera *f.*; kleines D. (v. Kindern) malé pouzdro *n.*

Ding-en einen jednati, zjednati koho k něčemu; gedungen zjednaný; -er Arbeiter zj. dělník *m.*; -e Arbeit zjednaná práce; —er *m.* smlouvač, smluvčí, vyjednavač *m.*

Ding-form *f.* des Zeitwortes neurčitý způsob *m.*; —lich *adj.* věcný; -es Geschlecht *v.* Sachlich; —pfennig *m.* závdavek *m.*; —sda! tento! *v.* Ding; —wort *n* podstatné jméno *n.*

Dinieren (fr.) obědvati.

Dinkel *m.*, —weizen *m.* bél *f.*, samopše *f.*, špalda *f.*, *Triticum spelta.*

Dinstag *v.* Dienstag.

Dinte *f. v.* Tinte.

Diophantische Gleichung (math.) rovnice neurčitá, r. Diofantická.

Diopter *f. et n.* (gr.) průzor *m.*, průhled *m.*, průhleditko *n.*; —kreuz *n.* (geom.) kříž s průhlody, kříž průzorný; —lineal *n.* (geom.) pravítko s průhledy, pravítko s průzory.

Dioptr-ik *f.* (gr.) (phys.) dioptrika *f.*, průzornictví *n.*, průsvětelství *n.*; —isch *adj.* dioptrický. [zorka *f.*

Diorama *n.* (gr.) diorama *f.* (*n.*) průzorka *f.*

Diorit *m.* (Miner.) zelenokamen *m.*, zelenokam *m.* [osada *f.*, biskupství *n.*

Diözese *f.* (gr.) diecése *f.*, biskupská

Diphtheritis *f.* mázdřivka *f. v.* Croup.

Diphthong (-s, M. -e) *m.* (gr.) dvouhláska *f.*, dvojhláska *f.*; —ierung *f.* dvojhlasování *n.*; —oid *n.* nevlastní n. lichá dvouhláska *f.*

Diplagieder *n.* (gr.) dvojkosotvar *m.*

Diplasiasmus *m.* (gr.) zdvojení souhlásky. [lekohled *m.*

Dipleidoskop *n.* (gr.) dvouzračný da-

Diplo-ë *f.* (gr.) plnivka *f.*, mezivrstevka *f.*, meziplošnice *f.*; —id *n.* sudotvar *m.*

Diplom (-s, M. -e) *n.* (gr.) diplom *m.*, opravňovací listina; list n. listina výsadní.

Diplomat (-en) —ifer (-s) *m.* diplomat *m.*; —ie *f.* diplomacie *f.*; —ik *f.* diplomatika *f.*, náuka o listinách; —isch *adj.* diplomatický; -e Person diplomatická osoba; -es Korps diplomatický sbor, vyslanecký (velvyslanský) sbor *m.*

Diplopia *f.* (gr.) (med.) dvojzrak *m.*, skřížený zrak *m.*

Dipodie *f.* (gr.) dvoustopí *n.*

Dipsektor *m.* (lt.) sklonoměr *m.*

Diptam *m.* třevdava, třemdala *f.* (bot.).

Diptera *pl.* (zool.) dvoukřídlí (t. hmyzi). [hlanec *m.*

Dipyramide *f.* (gr.) (Min.) dvojjo-

Dir *pron. dat.* tobě, ti *v.* Du.

Direkt (direkt) *adj.* (lt.) přímý, bezprostřední; —e und indirekte Steuern přímé a nepřímé daně; —e Volkswahl přímá volba; d. (*a drittura*) wechseln, einen Wechsel d. stellen vydati směnku přímo; —er Beweis důkaz přímý; —e Proportion, —es Verhältnis poměr přímý.

Direktion *f.* (lt.) ředitelství *n.*, ředitelstvo *n.*, direkce *f.*; (math.) směr *m.*

Direktions-linie *f.* ředitelka *f.*, čára směru, směrovka *f.*; —mitglied *n.* člen ředitelstva; —punkt *m.* směřiště *n.*, bod směru; —sitzung *f.* schůze ředitelstva.

Direkt-ive *f.* pravidlo *n.*; —or (-s, M. -en) *m.* ředitel (řiditel) *m.*; —orium *n.* ředitelství *n.*, ředitelstvo *n.*; —rice *f.* (fr.) ředitelka *f.*; —rix *f.* (math.) *v.* Direktionslinie. [nec *m.*

Dirhomboeder *n.* (Min.) dvojkle-

Dirig-ent (-en, M. -en) *m.* ředitel *m.*; —ieren (lt.) říditi něco.

Dirimieren (lt.) rozhodnouti.

Dirne (M. -en) *f.* (poet.) dívka *f.*, holka *f.*, holčiče, mladice *f.*, děvečka *f.*; *vulgo* děvka *f.*

Disagio *f.* (it.) srážka *f.* (ztráta pod cenou jmenovitou).

Disgustieren (lt.) znechutiti komu něco, chuť odejmouti.

Disharmonie *f.* nesouhlas *m.*, nesouhlasnost *f.*, nelad *m.*, neshoda *f.*; fig. nesvornost, nesrovnalost *f.*; (mus.) nelibozvuk *m.*

Disjunct *adj.* (lt.) rozloučený, rozlučitý; —ion *f.* rozloučení *n.*, rozluka *f.*, rozlučnost, bezspojeènost, bezvaznost *f.*; —iv *adj.* rozlučovací, rozlučivý, rozlučitý, odlučný, rozpojivý; -e Sätze rozlučovací neb rozlučité věty; —*iva conjunctio* spojka rozlučovací, sp. rozlučivá.

Diskant (-s) *m.* diskant (vysoký hlas).

Diskomptieren *v.* Diskontieren.

Diskontinuierlich *adj.* (lt.) přetržitý; -e Funktion (mat.) úkon přetržitý.

Diskontieren diskontovati (kupovati, prodávati se srážkou); *v.* Eskomptieren.

Diskonto *n.* (it.) srážka *f.*; *v.* Eskonto.

Diskophora *pl.* (gr.) (zool.) terčenoši.

Diskordanz *f.* (fr.), *Discordia f.* nesvornost *f.*, neshoda *f.*, nesouhlas *m.*

Diskredit *m.* nedůvěra *f.*; —ieren o důvěru připraviti.

Diskret *adj.* (lt.) šetrný, opatrný, rozsafný; (math.) přetržitý, rozpojitý; —e Größe veličina přetržitá n. rozpojitá (rozpojek *m.*).

Diskretion *f.* šetrnost, rozvážlivost, prozřetelnost *f.*; opatrnost *f.*; 2. milost *f.*, výhoda *f.*; 3. odměna *f.*, spropitné *n.*; —stag *m.* den výhodný.

Diskurieren mlb. rozmlouvati, rozpravěti.

Diskurs (-es, M. -se) *m.* rozmluva *f.*, rozprávka *f.*, rozhovor *m.*, řeč *f.*

Diskus *m.* (gr.-lt.) disk *m.*, terč *m.* (také bot.).

Diskuss-ion *f.* rozbírání, probírání, rozjímání *n.*; rozhovor *m.*, přetřes *m.*, přetřásání *n.*; D. einer Gleichung (math.) vyšetřování rovnice; —iv *adj.* přetřesný, přetřásavý, rozborný.

Diskutier-en rozbírati, přetřásati; přemítati, vziti n. bráti na přetřes; eine Gleichung d. (math.) vyšetřovati rovnici; —end *adj.* rozborný.

Dislo-kation *f.* (lt.) rozestavení *n.*; D. der Truppen rozložení *n.*, rozestavení vojska; —zieren přestaviti, přemístiti, rozestaviti, rozložiti.

Dismembration *f.* rozčlánkování; rozkouskování *n.*

Dispache *f.* (fr.) výkaz škod námořských.

Disparat *adj.* (lt.) nepříbuzný; nesluèitelný; rozdílný.

Dispens *f.* (lt.) prominutí *n.*; —ation *f.* (*v.* Aufgebot) prominutí ohlášek; —ieren prominouti; von der Prüfung d. prominouti komu zkoušku.

Disper-gieren (lt.) rozptýliti, rozsunouti; —sion *f.* rozptýlení *n.*, rozptyl *m.*

Dispermatisch *adj.* (gr.) dvojsemenný.

Dispertieren (lt.) rozděliti.

Dispondäus *m.* (gr.) čtverodlužka *f.*

Dispon-ent (-en) *m.* (lt.) disponent *m.*, přikazník, plnomocník *m.*; —ibel *adj.* přikazný, k volnému užívání určený; (v. Geld) výdajný; —ibilität *f.* (mlt.) přikaznost *f.*; —ieren disponovati, vládnouti čím, naložiti, nakládati s kým, s čím; 2. přispůsobiti; nicht —iert sein nebýti v dobré míře.

Disposition *f.* (lt.) disposice, náchylnost *f.*; 2. rozřadění *n.*, rozvrh *m.*; 3. *v.* Verfügung, zur D. k volnému použití; ke službám; friedliche D. náklonnost k míru; —sfähigkeit *f.* způsobilost k ovládání něčeho; —sfond *m.* přiručný fond (ministerský), volný fond.

Disproportion *f.* (lt.) nepoměr *m.*, nepoměrnost *f.*

Disput *m.* (lt.) hádka *f.*, rozepře *f.*, spor *m.*; —ation *f.* (lt.) disputace *f.*, hádání *n.* (vlt.); učebný spor; —ieren disputovati, hádati se, přiti se.

Dissemination *f.* (lt.) rozsetí *n.*

Dissens. Diffention *f.* (lt.) rozkol *m.*, různost *f.*

Dissenter (engl.), Dissident (-en) *m.* (lt.) jinověrec, rozkolník, disident *m.*

Dissertation *f.* (lt.) disertace *f.*, učenecké pojednání, učenecká rozprava.

Dissimil-atio *f.* (lt.) odpodobení *n.*, rozlišování *n.*; —*itudo f.* (stilist.) nepodobnost *f.*

Dissipimentum *n.* (lt.) přehrádka *f.*, (bot.).

Dissolutio *f.* (lt.) bezspojeènost, bezvaznost *f.*

Dissonanz *f.* (lt.) lichozvuk, nelibozvuk, nesouzvuk *m.*; fig. neshoda *f.*

Distanz *f.* (lt.) vzdálenost *f.*, dálka *f.*, distance *f.*; angulare D. odlehlost *f.*; —fahrt *f.* jízda distanèní, j. mezidálná; —linie *f.* (math.) èára vzdálenosti; —messer *m.* dálkoměr *m.*; —methode *f.* (geom.) způsob dle vzdálenosti.

Distel (M. -n) *f.* bodlák *m. Carduus*; *coll.* bodláèí, osti *n.*; —fink *m.* stehlík *m. Fringilla Carduelis*; —ig *adj.* bodlákovitý; —kopf *m.* bodláková palièka; —pfad *m.* cesta bodlákovitá, bodláèím porostlá; —staude *f.* bodláèí *n.*; —vogel *m. v.* Distelfink. [dvojsilec hranolový.

Disthenspat *m.* prismatischer (Min.)

Distich-lasis *f.* (gr.) řasy kromě řadu, ř. mimořadné; —ie *f.* (gr.) dvouřadí *n.*; —on *n.* dvouverší *n.*

Distinguier-en (lt.) rozeznávati; —t rozdělený; vyznamenaný, vyznačený; 2. vzácný; vznešený; die —ten Stände význačnější (vzácnější) stavy (stavové).

Distinkt *adj.* (lt.) rozeznaný; rozeznatelný (rozeznanlivý).

Distinktion *f.* (lt.) rozdělení, rozeznání *n.*; 2. vyznamenání *n.*; —szeichen *n.* známka rozeznávací.

Distomatosis *f.* (gr.) motolice, motoliènost *f.*

Distonierend *adj.* různozvuký.

Distraktion *f.* (lt.) roztažení *n.*; zmatení *n.*

Distribut-ion *f.* (lt.) (stilist.) rozvržení *n.*, rozèástění, rozdělení *n.*; —iv *adj.*

dělivý; —*iva numeralia pl.* (grm.) rodové číslovky.

Distrikt (-es, M. -e) *m.* (lt.) distrikt *m.*, obvod *m.*, okres *m.*, *st.* újezd *m.*, župa *f.*

Distrikts-arzt *m.* obvodní lékař; —beamter *m.* (ehem. in Böhmen) župan *m.*; —kommissariat *n.* distriktní komisařství *n.*; —vorsteher *m.* župan *m. st.*

Distriktual *adj.* distriktní, okresní.

Distrophon *n.* (gr.) dvoustrofá báseň.

Disyllabus *adj.* (gr.) dvouslabičný.

Diszernieren (lt.) rozeznati.

Disziplin *f.* (lt.) učení; 2. kázeň, disciplina; Kirchen-D. kázeň církevní; militärische D. kázeň vojenská.

Disziplinar-gewalt *f.* moc karací; —isch *adj.* co se týče kázně; im -en Wege způsobem kázně; —ordnung *f.* řád kázeňský, řád karací; —strafe *f.* pokárání (disciplinárka), kázeň *f.*; über jmd. eine D. verhängen někoho podati kázni; —untersuchung *f.* karací vyšetřování; —vorschrift *f.* předpis kázně, kárný předpis, disciplinární předpis.

Ditheismus *m.* (gr.) dvojbožství *n.*, dvojice *f.*

Dithion-ige Säure (chem.) kyselina dithioničitá, k. sirnatá; —igsaure Salze *pl.* (chem.) dithioničitany, sirnatany *pl. m.*; —säure *f.* kyselina dithioničná, k. podsiřičná; —saure Salze *pl.* dithioničnany, podsiřičnany *pl. m.* [chvalozpěv *m.*

Dithyrambus *m.* (gr.) dityramb *m.*,

Ditrigonales Trapezoeder (gr.) (Min.)

ditto *v. detto.* [kosotvar *m.*

Diuretisch *adj.* (gr.) močepudný.

Diurn-e *f.*, —um *n.* (lt.) denní plat pisařský; —ist (-en) *m.* diurnista *m.*, denní pisař.

Diva *f.* (lt.) zbožňovaná, fig. bohyně *f.*

Diverg-ent *adj.* (lt.) rozběžný, rozběžitý (math.); —ente Reihe řada rozběžná; —ente Linie čáry t. přímky rozběžné, rozběžky *pl. f.*; 2. (bot.) odcvstalý; —enz *f.* odchylka *f.*; (math.) rozběh *m.*; —ieren rozbíhati se; odchylovati se; —iereud rozbíhavý; -e Seite

Divers *adj.* (lt.) rozličný. [rozkos *m.*

Diversion *f.* odklon *m.*, odklonění, odchýlení *n.*, odchylka *f.*, úchylka *f.*; (mil.) odbočení *n.*

Divert-ikel *m.* výpustek *m.*; —ieren zabavovati, vyrážeti; —issement *n.* (fr.) zábava *f.*, vyražení *n.*

Divid-ende *f.* (lt.) dividenda *f.*, podíl *m.* (ze spolkového úžitku); ordentliche D. řádný podíl; außerordentliche D. mimořádný podíl; —enduš *m.* (Rechn.) dělenec *m.*, dělitelné *n.*; —ieren děliti.

Divin-ation *f.* (lt.) tušení *n.*, předtucha *f.*; —ieren tušiti, předvídati něco; —isieren zbožňovati; —ität *f.* božství *n.*

Divis *f.* (-es) *n.* (Typ.) dělítko *n.*, rozdělovka *f.*; —ion *f.* divise *f.*, (math.) dělení *n.*, dělba *f.*; (milit.) divise *f.*, oddíl vojska; —ionär (-s, M. -e) *m.* (milit.); divisionář *m.*, velitel divise; —ionszeichen *n.* (math.) znamení (n. poznak) dělení, dělítko *n.*, dělivka *f.*; —or *m.* (Rechn.) dělitel *m.*; —orium *n.* (Typ.) ukazovatel' *m.*; —um *n.* dělivo *n.*

Diwan (-s, M. -e u. -s) *m.* (türk.) divan *m.* (státní rada); 2. (Möbel) divan *m.*

Döbel, Dobel (-s, unv. M.) *m.* (arch.) poval *m.*; 2. kolík, klinek *m.*, záčep *m.*, hmoždinka *f.*; 3. (Fisch) jelec *m.*, tloušť *m.*; —boden *m.* povalová podlaha; —n čípkovati, sklinovati; dno zbíti.

Doch *conj.* však, avšak, vždyť, ale; wenn ich d. reich wäre kéž bych byl bohat; doch darf ich hoffen smím však doufati; 2. d. předce; ich möchte doch wissen chtěl bych předce věděti; ja doch! ovšem že; nur doch! nikoli!

Dochmius *m.* (ſtiliſt.) dochmická stopa.

Docht (-s, od. -es, M. -e) *m.* knot *m.*; —beschwerer *m.* (mont.) skořápka *f.*; —garn *n.* příze na knoty; —macher *m.* knotař *m.*

Dock (M. -s) *n.*, —e *f.* (Schiffsw.) výtoniště *n.* (na správku korábu), dok *m.*; —en zavésti do doku (loď).

Docke (M. -en) *f.* loutka *f.*, panna *f.*, panenka *f.*, panáček *m.*; *v.* Geländerdocke; (Schiffsw.) *v.* Dock; (b. Fischteich) cep *m.*; podtrubí *n.*; D. des Wasserrades (Mühl.) přeslice *f.*; (ein Bund) stříčka *f.*, panenka *f.*; (ökon.) konik, panák, hrotek *m.* (*v.* Garben, Spitzgarbe).

Docken-geländer *n.* sloupkové neb bradáčové zábradlí; —macher *m.* loutkář *m.*; —spiel *n.* hra s loutkami; —stempel *m.* palice *f.*; —stift *m.* jehlice *f.*

Dod (M. -en) *m.* kmotr *m.*; D. *f.* kmotra *f.*

Dodeka-dik *f.* (gr.) soustava dvanácticiferní; —eder *n.* dvanáctistěn *m.*; —ndria *f.* (bot.) dvanáctimužstvo *n.*

Doge *m.* (in Venedig) dože *m.* (vojvoda ve VI. Benátkách); —nfrau *f.* Dogaressa *f.* dogareska *f.*; —npalast *m.* dožecí palác.

Dogge (M. -n) *f.* vlkodav *m.*, hafan *m.*, doga *f.* (velký anglický pes), tarač *m.*

Dogger *m.* duhanka *f.*, bárka rybářská.

Dogma *n.* (gr.) dogma *f.* (*n.*); zásada víry, článek víry; věrozákon *m.*; —tik *f.* věrosloví, věroučení *n.*, věrouka *f.*; —tisch *adj.* dogmatický, věroučný, věrozákonní; —tismus *m.* dogmatismus *m.*

Dohle (M. -en) *f.* kavka *f. Corvus Monedula*; -n kavčí.

Dohne *n.* oko *n.*, osidlo *n.*, lapačka *f.*, smyčka *f.* (na ptáky); —n stellen od. legen spolíci, spolíknouti (na ptáky), oka klásti.

Dohnen-fang *m.* chytání ptáků do ok *n.* na oka; —steig, —strich *m.* řada naličených ok.

Doktor (-s, M. -en) *m.* (lt.) doktor *m.*; (lékař *m.*); —and (-en) *m.* čekatel doktorství; —at *n.* doktorství *n.*; —enkollegium *n.* sbor doktorský.

Doktrin *f.* učení *n.*, náuka *f.*, zásada *f.*, doktrina *f.*; —ärismus *m.* zásadnictví *n.*; —är *adj.* zásadnický; náukový, naučný; D. *m.* doktrinář *m.*, učenař *m.*, vědátor *m.*, náukář *m.*; —ell *adj.* učenský.

Dokument (-s, M. -e) *n.* (lt.) dokument *m.*, důkaz *m.*, průvod *m.*, spis *m.*, listina *f.*; —ieren etw. dokázati, provésti něco; opatřiti doklady. [sladká zahálka.
Dolce (lt.) sladce; *d. far niente* (lt.)
Dolch (-s, od. -es, M. -e) *m.* dýka *f.* (*vt.* tulich *m.*); —bewehrt, —bewaffnet dýkou ozbrojený; —macher *m.* dýkař *m.*; —ſtich, —ſtoß *m.* bodnutí dýkou, bod dýkou; —ſtoß *m.* hůl s dýkou.
Dolde *f.* (bot.) okolík *m.*; einfache D. okolík prostý; zuſammengeſetzte D. okolík složený.
Dolden-artig *adj.* okolíkovitý; —blume *f.* okoličnatá květina; —blütig *adj.* okolíkokvětý; —erbſe *f.* hrách okoličnatý; —gewächs *n.*, —pflanze *f.* okoličná neb okoličnatá rostlina; —tragend, beldig *adj.* okoličnatý (bot.); —traube *f.* chocholík *m.*
Dolente *adv.* (lt.) bolestně.
Dolerit *m.* (Min.) dolerit *m.*
Doll *v.* Toll.
Dollar *m.* dolar, tolar *m.* (americký).
Dölle (M. -n) *f.* důl *m.*, dolík *m.*, doliček *m.*
Dolman (-s, M. -e) *m.* doloman *m.*
Dolmen *m.* balvan (velekam *m.*), starokam, valoun *m.*
Dolmetſch (-en, M. -en) *m. v.* Dolmetſcher; —en tlumočiti, tlumačiti, překládati; —er (-s, unv. M.) *m.* tlumočník *m.*, tlumač *m.*, vykladač *m.*
Dolomit *m.* (Min.) dolomit, dolomec *m.*
Dolor *m.* (lt.) bolest *f.*; —osa (*Mater*) bolestná (Matka Boží); Boleslava.
Dom (-s, M. -e) *m.* kopule *f.*, klenba *f.*; 2. velechrám *m.*, stoliční chrám.
Dom *m.* (port.) dom *m.*, pán *v.* Don.
Domäne (M. -en) *f.*, —gut *n.* velkostatek *m.*; statní statek, korunní statek; vrchnostenský statek; —nbuchhaltung *f.* dvorní účtárna statků státních; —nrat *m.* rada velkostatkářský; rada vrchnostenský.
Domback *m.* tumpach *m.* (tompak *m.*).
Dombau *m.* stavba velechrámu.
Domdechant *m.* kapitolní děkan.
Domeſtikal-fond *m.* fond domestikální; —fondszuſchuß *m.* příplatek z domestikálního fondu; —obligation *f.* domestikální úpis dlužní.
Domeſtik (-en) *m.* domácí služebník.
Domfrau *f.* kanovnice *f.*
Domherr *m.* kanovník *m.*; —enſtelle *f.* kanovnictví *n.*
Domin-a *f.* (lt.) paní *f.*; —ante *f.* (Mus.) dominanta *f.*, vládnice *f.*; —ikalgrund *m.* dominikální pozemek.
Dominikaner (-s, unv. M.) *m.* dominikán *m.*; —orden *m.* řád sv. Dominika, řád dominikánský. [vládati; převládati.
Dominieren panovati, vládnouti, nad-
Dominium *n.* (lt.) panství *n.*, dominie *f.*
Domino (*indecl.*) *n.* domino *n.*, maškarní plášť; 2. maškara *f.*; 3. hra připočítavá, domino *n.*
Dominus *m.* (lt.) pán *m.*
Domizil (-s, M. -e) *n.* (lt.) domov *m.*, sídlo *n.*; bydliště *n.*; D. eines Wechſels místo směnečního placení; D. auf einen Wechſel geben na směnce naznačiti místo, kde se zaplatí; —ant (-en) *m.* umístitel *m.*; —at (-en) *m.* umístěnec *m.*; —ieren bydleti, bydliti; 2. udomácniti; d. einen Wechſel umístiti směnku; —ierter Wechſel umístěná směnka, umístěnka *f.*; —ierung *f.* umístění *n.*
Domkapitel *n.* kapitola kanovnická, kanovnictvo *n.*
Domkirche *f.* velechrám *m.*, stoliční chrám, katedrální chrám, katedrála *f.*
pro domo sua (lt.) na svou stranu, ve svůj prospěch.
Dom-pfaff *m.* (Vogel) hejl *m. v.* Gimpel; —prediger *m.* kazatel při stoličním chrámě; —probſt *m.* kapitolní probošt, katedrální probošt; —ſchule *f.* škola při velechrámě; —ſtift *n.* katedrálství *n.*, kapitola *f.*
Don *m.* (ſpan.) don *m.*, pán *m.*
Donarium *n.* donár *m.*
Donat-ar (-s) *m.* (lt.) obdarovaný; —ion *f.* darování *n.*; —iv (-s) *n.* dobrovolný příspěvek; —or (-s, M. -en) *m.* darovatel *m.*
Donauſchiff *n.* dunajská loď.
Don-brett *n.* (mont.) šichovní prkno; —e *f.* (mont.) duna *f.*; —holz *n.* (mont.) šichovní dříví, tesanice *f.*; —lage, —lege *f.* (mont.) sklonitost, lijovitost *f.*; —legig *adj.* lijovitý, sklonitý, spádný.
Donna *f.* (lt.-ſpan.) donna, paní *f.*
Donner (-s, unv. M.) *m.* hrom *m.*; hřmění *n.*, hřmání *n.*, hromobití *n.*; hromová rána; D. der Kanonen hukot děl; D. u. Hagel! tisic hromů! —beſen *m. v.* Herrenbeſen; —er *m.* hřmatel *m.*, hřmitel *m.*; fig. hromotluk *m.*; —gekrach *n.* hromový praskot, hromový třesk; —geräuſch *n.* hučení hromu; —geroll *n.* rachot *m.*, rachocení hromu; —gerührt hromem omráčený; —gott *m.* perun *m.*, hřmatel *m.*; —häuschen *n.* domeček hromozpytný; —keil (M. -e) *m.* hromová střela; —knall *m.* rachot hromu; hromová rána; —kraut *n.* netřesk *m.* *Sempervivum.*
Donnern *mh.* hřměti, hřmíti, hřímati; bouřiti; es —t hřmí, hřímá; d. fig. hromovati (kliti); —d hřímavý, hřmící; bouřlivý; hromující.
Donner-pfeil *m.* hromová střela; —rebe *f.* openec, popenec *m.*; —rollen *n. v.* Donnergeroll; —ruf *m.* hřímavé volání; —ſchlag *m.* uderení hromu, uderení hromové, hromová rána; —ſchmetternd *adj.* hromorázný.
Donners-tag *m.* čtvrtek *m.*; der grüne D. zelený čtvrtek; —tägig *adj.* čtvrteční.
Donner-ſtein *m.* tkvinec *m.*, hromový kámen, hromový klín, boží proutek *v.* Meteorſtein; —ſtimme *f.* hromový hlas, hřmící hlas, hřímavý hlas; —ſtrahl *m.* hromová neb perunova střela, hrom *m.*, blesk *m.*; (religiös) boží posel; —ſturm *m.* hromobití *n.*, bouře s hřímáním; —träger *m.* hromonosec *m.*; —wetter *n.* hromobití *n.*, bouřka, hřímavice *f.*; D.! hrome! hrom a peklo!

Donum *n.* (lt.) dar *m.*

Doppel- dvojí, dvojatý, dvojitý; dvojnásobný; —abſäuberer *m.* (Mühl.) latina *f.*; —achäne *f.* (bot.) dvounažka *f.*, visutka *f.*; —adler *m.*, —aar *m.* (herald.) dvouhlavý orel; —antrag *m.* dvojnásobný návrh; —armig *adj.* dvouramený; -er Hebel páka dvouramená; —artig *adj.* dvojí, dvojitý, dvojího způsobu; —band *n.* stužka dvojitá, st. dvoulicní; 2. dvojitá spona, stuha u dveří; —becher *m.* dvojitá neb dvojná číše, dvouklopný kolík; —bienenſtock *m.* dvojak *m.*, dvojitý úl; —bier *n.* ležák *m.*; —bläſer *m.* (mech.) dvojčinný měch; —blatt *n.* dvojný list; —blech *n.* dvojplech *m.*, dvojný plech; —boden *m.* dvojná půda; —bogen *m.* dvojný oblouk; —branntwein *m.* dvojmocná kořalka; —breche *f.* mědlice *f.*; —brechung *f.* (phys.) dvojnásobný neb dvojitý lom; —bruch *m.* (math.) zlomek dvojitý n. složený, dvouzlomek *m.*; —deutig *adj.* dvojsmyslný; —draht *m.* (Schuſt.) dvojnásobná dratev; —dukaten *m.* dvojdukát *m.*, dvojný neb dvojnásobný dukát; —eckenſchliff *m.* (b. Glasern) dvojnásob broušené hrany; —ehe *f.* dvojženství *n.*, dvojité manželství; —faß *n.* svídnický sud, dvoják *m.* (duplák *m.*); —fenſter *n.* dvojité okno; —flinte *f.* dvojka *f.* (ručnice); —flügel *m.* dvojatá vrata, dvoupůlní vrata, dvojkřídlí *n.*; —förmig *adj.* dvoutvárný; —fuge *f.* (muz.) dvojnásobná fuga; —gänger *m.* dvojenec *m.*; —gängerpflug *m.* hrobčák *m.*; —gejang *m.* dvojzpěv *m.*; —geſchirr *n.* dvojka *f.*, dvoják *m.*; —gehalt *f.* dvoutvar *m.*; —geſtirn *n.* dvojhvězdí *n.*; —glück *n.* dvojnásobné štěstí; —griff *m.* (Muz.) dvojchmat *m.*, dvojsmyk *m.*; —haken *m.* dvojhák *m.*, hákovnice *f.*; —haltig *adj.* dvojdržný, dvouručkový, dvojuchý; —heirat *f.* vzájemný sňatek, dvojitá svatba, dvousvatbí *n.*; —kelch *m.* dvojitý kalich; —klinig *adj.* laiokatý; —konſonanten *pl.* dvojité spoluhlásky; —kraft *f.* dvojí síla, zdvojená síla; —kreuzer *m.* dvoukrejcar *m.*; —lagerbier *n.* dvojitý ležák; —laufig *adj.* dvojhlavňový; -eß (Gewehr dvojka *f.* (ručnice); —laut *m.* dvojhláska, dvouhláska *f.*; —lautend *adj.* dvojhlasný; —lauter *m.* známka dvojhlásky; —leben *n.* dvojitý život; —leibig dvojtělý; ein -er dvojtělec *m.*; —leinwand *f.* činovatina *f.*, činovaté plátno, činotek *m.*, třínitek *m.*; —letter *f.* dvojitý řebřík, dvoják *m.*; —leuchter *m.* dvojitý svícen; —mord *m.* dvojí vražda.

Doppeln zdvojiti, zdvojnásobiti; die Schuhe d. podraziti střevíce; (im Kartenſp.) lípnouti, lípati; mit Würfeln d. v kostky hráti, kostky vrhati, kostky metati.

Doppel-naſe *f.* rozdvojený nos, štěpnos *m.*; —punkt *m.* (grm.) dvoutečka *f.*, dvojbodec *m.*; —quadrat *n.* dvojčtverec *m.*; —reigen *m.* dvojitý rej; —reihe *f.* dvouřadí *n.*, dvojitá řada; —jage *f.*, oběručka, dvojpilka *f.*; —ſalze *pl.* dvojné soli; —ſchicht *f.* dvojitá vrstva, dvojná v.; dvojvrstva *f.*; —ſchlag *m.* (Muſ.) dvojrážka *f.*; —ſchluß *m. v.* Dilemma; —ſchneide *f.* dvojostří *n.*; —ſchritt *m.* zdvojený chod; —ſchuß *m.* (Tuchm.) soutek *m.*; —ſeitig *adj.* dvoustraný, obojstraný; -er Hebel páka dvouramená; —ſeitigkeit *f.* dvoustrannost, oboustrannost *f.*; —ſemmel *f.* párovka *f.*; —ſichtig *adj.* dvouvidný; —ſieb *n.* (Mühle) latina *f.*; —ſinn *m.* dvojsmysl *m.*, dvojí smysl, obojetnost *f.*, dvojitost *f.*; dvojakost *f.*; —ſinnig *adj.* dvojsmyslný, dvojitý, obojetný; dvojaký; dvouznačný; —ſinnigkeit *f.* dvojsmyslnost, dvojitost, obojetnost *f.*; —ſpännig *adj.* dvouspřežný; —ſpiel *n.* hra dvou osob; (Muſ.) dvouhra *f.*, dvojzpěv *m.*; —ſtern *m.* dvojhvězda *f.*; —ſtock *m.* (für Bienen) dvojak *m.*; —ſtoff *m.* (Tuchf.) dvojitá látka; —ſtrich *m.* tah dvojnásobný; (fim.) dvojitá čára, dvoučára *f.*; —ſtück *n.* dvojitý kus; (Muz.) dvojhlasný kus; (für ein Klavier) čtveroruční kus, kus pro čtyry ruce.

Doppelt *adj.* (*num.*) dvojí, dvojitý, dvojný, dvojnásobný; zdvojený; *adv.* d. dvojnásob, dvojnásobně; d. ſo viel dvakrát tolik; d. ſo groß dvakráte tak veliký; —e Brechung lom dvojnásobný, lom dvojitý.

Doppeltaffet *m.* dvojitá dykyta.

Doppeltgeſchwänzt (v. Löwen im Wappen) dvojohony, dvojocasý, dvoуocasý (lev).

Doppeltliegend *adj.* (bot.) zdvojnásobený.

Doppeltreppe *f.* dvojité neb dvojí schody.

Doppelt-ſehen *n.* skřížený zrak, —wirkend *adj.* dvojčinný.

Doppel-tür *f.* dvojité dvéře.

Doppel-vitriol *m.* (chem.) skalice michaná; —wahl *f.* dvojnásobné zvolení, dvojitá volba; —zahn *m.* dvouzub *m.*; —zeichen *n.* (math.) dvojznaménko *n.*, —ziegel *m.* dvojitá cihla, kabřinec —züngig *adj.* dvouzaký; —züngler *m* dvouzazyčník *m.*; —zwirn *m.* dvojitá nit, setkaná nit.

Dorf (-es, od. -eß, M. Dörfer) *n.* ves *f.*, vesnice *f.*; dědina *f.*; —bewohner, —einwohner *m.* vesničan (vesník, vesňák) *m.*; —bulle *m.* obecný býk.

Dörf-chen, —el *n.* vesnička *f.*, víska *f.*; —er *m.* vesničan *m.*; —erin *f.* vesničanka *f.*

Dorf-feſt *n.* vesnická slavnost, slavnost na vsi; —flur *f.* vesní role, polnost *f. v.* Dorfplatz; —gebäude *n.* vesní stavení; —gemeinde *f.* vesnická obec; —herrſchaft *f.* vesnické panství; —hirt *m.* veský pastýř, slouha *m.*; —jugend *f.* vesnická mládež; —junge *m.* vesnický mladík; —junker *m.* zemánek *m.*; —leben *n.* veský život.

Dörfi-ein (-s) *n.* vesnička, víska *f.*; —er *m. v.* Dorfbewohner.

Dorfleute *pl.* vesničané.

Dörf-lich *adj.* vesnický (veský); —ling *m. v.* Dorfmann.

Dorf-mann *m.* vesničan *m.*; —pfarrer *m.* vesnický farář, venkovský farař, farář na vsi; —platz *m.* návsí *n.*; —richter, —ſchulze *m.* veský rychtář; —ſchaft *f.* vesnice, ves *f.*; 2. veský lid, vesničané *pl.*; —ſchöppe *m.* veský přísedící, konšel *m.*; —ſchwalbe *f.* vlašťovka obecná *Hirundo rustica.*

Dormit-iv *n.* (lt.) uspavadlo *n.*, uspavací prostředek; —orium *n.* (lt.) ložnice (v klášteře).

Dorn (-s oder -es, M. Dornen oder Dörner) *m.* trn *m.*; *coll.* trní; er iſt ihm ein D. im Auge je mu trnem, soli v očích; eingetrochener D. zábod, zabodnutý trn; (an der Schnalle) jazýček *m.*, ozub *m.*, ozubec *m.*; (im Schluffelloche) duše *f.*; (b. Torflügeln) čep *m.*; D. (Zapfchen) čípek *m.*; D. (Mühl.) svorník *m.*; —artig *adj.* trnitý, trnovitý; —beſatz trním posetý; —beſen *m.* trnovice *f.*; —buſch *m.* trní, trnoví *n.*; *coll.* trniště *n.*

Dörnchen *n.* trníček, trneček *m.*

Dorneidechsen *pl.* (zool.) zemolezci.

Dornen *adj.* trnový, trnený; —bahn *f.* cesta n. dráha trnitá; —gebüſch, —geſtrauch *n.* trnoví *n.*, trniště, trnoviště *n.*, trnisko *n.*; —hecke *f. v.* Dornhecke; —kranz *m.* trnový věnec, věnec z trní; —krone *f.* trnová koruna; —los bez trní; —pfad, -weg *m.* stezka trnitá; —ſtock *m. v.* Dornſtock; —tal *n.* fig. trnité údolí; —voll *adj.* trnatý, trnitý.

Dorn-gebüſch *n. v.* Dornengebüſch; —gradierhäuſer *pl. n.* proutěnice *f.*; —gradierung *f.* (chem.) stupňování trním; —grasmücke *f.* pěnice popelavá *Sylvia cinerea*; —hecke *f.* trnový plot, trniště, trnoviště *n.*; —icht *adj.* trnitý; trnovitý; —ig *adj.* trnatý, trnovitý; —könig *m.* střízlíček *m.*; —roſe *f.* šípek *m.*, šípková růže; —ſchere *f.* (Gartn.) postřihač (na trní); —ſchlehe *f.* trnka *f.*; —ſchwein *n.* dikobraz *m.*; —ſtachel *m.* bodec u trní; —ſtecken, —ſtock *m.* trnovice *f.*, trnovka *f.*; —ſtrauch *m.* trní *n.*, trnina, trnčina *f.*, trnoviště *n.*; —wand *f.* (Salzſied.) proutěná stěna; —zaun *m.* trnový plot, plot z trní, —zweig *m.* trnová větvička.

Dörrapfel *m.* sušanka, suchanka *f.*

Dorren mſ. schnouti, uschnouti, vyschnouti, prahnouti.

Dörr-en sušiti, usušiti; pražiti, upražiti; smažiti; Malz d. hvozditi; —er *m.* sušič, sušič; (des Malzes) hvozda *m.*; —haus *n.* sušírna, susárna *f.*; hvozdnice *f.*; —hurde *f.* lísky k sušení; —ung *m.* (dürrer Baum) souš *f.*; —obſt *n.* sušené ovoce, suchanky, kdžaly *pl. f.*

Dorsch (-es, M. -e) *m.*, (Erdröhre *m.* tuřín *m.*; —e *f.* dumlík *m.*

Dorsch *m.* (ſiſch) dorýš *m.* (*rus.* nevaha *f.*), norská treska; —tran *m.* dorýšový tuk.

Dort *adv.* tam, tamto, onde; tamhle; —her *adv.* odtamtud, od onud; —hin *adv.* tam, tamto, onamo, tam na to místo; —ig *adj.* tamní, tamnější (tamnější); —lander *m.* tamozemec *m.*; —ländiſch *adj.* tamozemský, v tamní zemi; —ſeitig *adj.* tamnější, tamostraný; —warts *adv.* tam k té straně.

dos à dos (fr.) odvrácený; hněvivý.

Dose (M. -en) *f.* tabatěrka *f.*, pyksa *f.*; 2. krabice (puška *st.*) *f.*

Döse (M. -en) *f.* díže *f.*; 2. trubka (u měchu).

Dosen-libelle *f.* (aſtr.) libela krabičná; —macher *m.* pyksář, tabatěrkář *m.*; —ſextant *m.* (aſtr.) sextant krabičný; —ſtück *m.* malba na pyksle.

Dös-erei *f.* ochablost *f.*; —ig, dofig *adj.* ochablý, oslablý; 2. blbý; tupý.

Dosis *f.* (gr.) dávka *f.* (míra léku).

Dossier *m.* (fr.) listinář *m.*, listovnice *f.* (sbírka listin).

Dost, Dotten *m.*, dobrámysl *f.*, voněkras *m.*, majoránka *f.* (bot.).

Dot-ation *f.* dotace *f.*, propůjčka *f.* (peněžná); 2. (Verlagsverſchuß) podloha *f.*; 3. výbava *f.*; —ieren (e. Kirche) nadati kostel; d. (verſchießen) dáti zálohu komu, založiti někoho; einen Beamten d. určiti příjem; —ierung *f.* (fům.) založení *n.*

Dotter (-s, oh. M.) *m.* u. *n.* žloutek *m.*; —blume *f.* smetanka *f.*; 2. měsíček *m.*; 3. blatouch *m.*, žluťák *m.*; —brot *n.* (Zuckerb.) žloutkové cukrátko; —farbig, —gelb *adj.* žloutkový, žloutkové barvy, jako žloutek; —ig *adj.* žloutkovatý, žloutečný.

Douane *f.* (fr.) celnice *f.*

Doubl-e poloviční (zlato); —é *n.* (Billardſp.) nazvrat *m.*; —on *m.* (Devpeldukaten) dublon *m.*

Douceur *n.* (fr.) dárek *m.*, zpropitné *n.*

Douche *f.* (fr.) sprcha *f.* (pršná n. kropivá lázeň, dešťová lázeň).

Doxologie *f.* oslava Páně, bohoslava *f.*

Doyen *m.* (fr.) staršina *m.*

Doz-ent (-en) *m.* (lt.) docent *m.* (na universitě); —ieren vyučovati.

Drache (-en, M. -en) *m.* drak *m.*, zmek *m.*; saň *f.*, jestěr *m.*; 2. (Spielwerk) drak *m.*, letavec *m.*; 3. (aſtr.) drak *m.*; 4. (zänkiſches Weib) dračice *f.*, drak *m.*

Drachen-auge *n.* dračí oko; —baum *m.*, —palme *f.* dračinec *m.*, dračí strom *Dracaena Draco*; —blut *n.* dračí krev; —brut *f.* dračí plemeno, fig. ještěrčí plemeno; —fiſch *m.* ostnatec *m.*; —gift *n.* dračí jed; —haupt *n.*, —kopf *m.* dračí hlava; —monat *m.* (aſtr.) měsíc dračí; —palme *f.* dračinec *m.*; —ſchlange *f.* zlá saně; —ſtein *m.* drakovec, prorovec *m.*; —weib *n.* dračice *f.*, ďáblice *f.*; —wurz *f.* aron *m.*, drakovník *m.*; —zahn *m.* dračí zub.

Drachin *f.* dračice, drakyně *f.*

Drachme *f.* (gr.) drachma *f.*, kvintl *m.*; 2. drachma (mince) *f.*

Dragant *m.* (bot.) kozinec, dragant *m.*

Dragoman (-es, M. -e) *m.* (türk.) dragoman *m.*, tlumočník (u Turků) *m.*

Dragoner (-s, unv. M.) *m.* dragon, dragoun *m.*; —regiment *n.* dragounský pluk.

Dragonnade *f.* (fr.) dragonáda *f.* (pokořování pomocí dragounů).

Draht (-s od. -es, M. Drähte) *m.* drát *m.*; 2. (b. Schuhm.) dratev *f.*, dratva *f.*; 3. (b. Seiler) pramen *m.*; —arbeit *f.* drátová práce; dílo z drátu, drátové dílo; —bauer *n.* drátěná klec; —binder *m.* drátenník, drátař *m.*; —blindermantel *m.* balaganka *f.*; —bürste *f.* drátěná štětka.

Drähtern *adj.* drátěný, drátový.

Draht-fabrik *f.* drátovna *f.*; —feder *f.* drátěné pero; —fenſter *n.* drátěné okno; —förmig *adj.* drátovitý; -e Geſtalten *pl.* (Min.) tvary drátovité; —gewebe *n.* drátěná síťkovina; —gitter *n.* drátěná mříž; —hammer *m.* drátárna, drátovna *f.*; —hemd *m.* drátěná košile, brněná košile.

Drähtig *adj.* drátěný, drátový.

Draht-kette *f.* drátový řetěz, drátěný řetěz; —klinke, —lehre *f.*, —maß *n.* zubatá míra; —kugel *f.* (Geſchützw.) drátem spojené koule; —macher *m.* drátovník *m.*; —mühle *f.* drátárna, drátovna *f.*; —nachricht *f.* telegram *m.*; —panzer *m.* drátové, drátěné brnění; —puppe *f.* pohyblivý panák drátěný; —ring *m.* drátěný prsten; závitek drátu; —ſaite *f.* drátěná struna; —ſchere *f.* nůžky na drát; —ſchleife, —ſchlinge *f.* drátěná sponka, záklička *f.*, haklička *f.*; —ſchnur *f.* drátěná šňůra; —ſeil *n.* drátěné lano, drátěný provaz, dratina *f.*; —ſeilbahn *f.* lanová dráha, lanovka *f.*; —ſieb *n.* drátěné síto; —ſilber *n.* nitkové stříbro; —ſpindel *f.* potáč drátový; —ſtift *m.* drátěný nýtek; —weberei *f.* tkaní drátu; —werk *n.* dílo z drátu; 2. drátovna, drátárna *f.*; —winde *f.* viják na drát; —wurm *m.* struněnec *m.*; —zange *f.* kleště na drát; —zieheiſen *n.* protahovačka *f.*; —zieher *m.* vytahovač drátu; —zieherei *f.*, —zug *m. v.* Drahtmühle, D.-fabrik.

Draillieren (fr.) sešněrovati.

Drain *m.* (engl.), —age *f.*, —ageröhre, —röhre *f.* trativod *m.*, svodnice (v poli).

Draiſine *f.* drezina *f.*, samovoz *m.*

Drakoniſch *adj.* drakonický, krutý.

Drall *adj.* silný, pevný, hrubý; hbitý, čilý, svěží, čerstvý.

Drama *n.* (gr.) drama *f.* (*n.*), divadelní hra, činohra *f.*; —tik *f.* dramatika *f.*; —tiker (-s, unv. M.) *m.* dramatik *m.*, dramatopisec *m.*; —tiſch *adj.* dramatický; divadelní; —tiſieren dramatisovati, ve způsob divadelní uvesti; —turg (-en, M. -en) *m.* dramaturg *m.*, divadlopisec *m.*, divadelní básník; —turgie *f.* dramaturgie *f.*

D'ran *v.* Daran; d'rauf und d'ran (b. Fechten) ráz na ráz.

Drang (-es, oh. M.) *m.* tlačení *n.*, tíseň *f.*, nátisk *m.*, nátlak *m.*, nával *m.*; 2. nutnost *f.*, nutkání, nucení *n.*; 3. pud *m.*, puzení *n.*; prudkost *f.*; D. der Geſchäfte nával práce; Sturm und Drang příval a nával; D. nach Oſten pud na východ.

Drängeln dráti se, prodírati se, promačkávati se; odstrkovati.

Dräng-en etw. tisknouti, přitisknouti; tlačiti, přitlačiti, tísniti, pudíti; fig. svírati, nutiti; soužiti; jmd. üb. die Grenze d. (mil.) přes hranice koho vytlačiti; ſich d. (an etw., zu etw., in etw., aus etw. um etw., zwiſchen etw.) tisknouti se, tlačiti se, dráti se, tříti se (kam, nač, k čemu); das D. tlačení, tísnění, svírání *n.*, tíseň *f.*, tlačenice *f.*; gedrängt sevřený, stísněný; stlačený; stručný; —end *adj.* pudivý; svíravý; —er *m.* utiskovatel, potlačovatel *m.*

Drangperiode *f.* doba bouřlivé tísně, doba návalu, doba útrap.

Drangſal (-s, M. -e) *n.* (*et f.*) útisk *m.*, nátisk *m.*; fig. útrapy *pl. f.*, trápení *n.*, soužení *n.*, svízel *f.*, těžkost *f.*, nesnáz *f.*, nehoda *f.*

Drangvoll *adj.* těsný, plný tísně.

Drap *n.* (fr.) tkanina *f.*, sukno *n.*, látka *f.*; D. d'or zlatohlav *m.*; —erie *f.* (fr.) obvěšení *n.*; obvěsky *pl.*, obvěsné ozdoby *pl.*; (Mal.) řasování *n.*, řasnost *f.*; —ieren obvěsiti, potáhnouti; zřásniti.

Draſtiſch *adj.* drastický (mocnočinný), prudký, účinný, úchvatný, záchvatný.

Dräuen (poet.) *v.* Drohen.

D'rauf! vzhůru! *v.* Darauf; —geld *n.* závdavek *m.*

D'raus *v.* Daraus.

Dräuſchen mh. hrčeti; sršeti; es regnet, daß es dräuſcht prší jen se lije (až to hrčí).

Draußen *adv.* vně, venku, navenku; von d. zvenku, zvenčí, z venkova; —ſein *n.* venkování *n.*

Draußig *adj.* venkovský; venkovní.

Drechſel-abfälle *pl. m.* ostružky *pl. m.*; —bank *f.* soustruh *m.*; —eiſen *n.* soustružidlo *n.*; —mühle *f.* soustružírna, soustružna *f.*, soustruhovna *f.*

Drechſeln etwas soustruhovati, soustružiti; kroužiti, vykroužiti.

Drechſler (-s, unv. M.) *m.* soustružník *m.*; (*sl.* tokař *m.*); —arbeit *f.* soustružnické dílo; —ei *f.* soustružírna *f.*; D., —gewerbe, —handwerk *n.* soustružnictví *n.*; —puppe *f.* vysoustružená loutka; —ſtube —werkſtatt *f.* soustružna, soustružírna, soustruhárna *f.*

Dreck (-s, ob. -es, oh. M.) *m.* bláto *n.*, neřád *m.*, kal *m.*, výkal *m.*, trus *m.*, lejno *n.*, hovno *n.*; —haufen *m.* kopka, hromada lejna; —ig *adj.* blativý; —käfer *m.* brumbál, hovnivál *m.*; —kante *f.* kaštany *pl.* (na sukni).

Dreh-bahn *f.* točiště *n.*, dráha provaznická; —bank *f.* soustruh *m. v.* Drechſelbank; —bar *adj.* otočný, otočitelný, otáčivý; —baß *m.* (Artill.) otáčivé dělo; —baum *m.* točidlo *n.*, mýtní zahrážka; —bohrer *m.* kolovrátek *m.*, svidřík *m.*; —brücke *f.* otáčivý most; —eiſen *n. v.* Drechſeleiſen.

Dreh-en etw. točiti, zatočiti něčím; den Zwirn d. soukati, usoukati nit; d. kroutiti, skroutiti; vrtěti, motati; *v.* Drechſeln; die Naſe d. kroutiti nosem; d. fig. obrátiti, zahnouti; mh. točiti se do kola, vříti; ſich d. točiti se, otočiti

se, otáčeti se; vrtěti se; —end *adj.* točiti, točivý, otáčivý; kroutivý; fig. vrtohlavý.

Dreher *m.* točič, kroutič, kroutil *m.*; vrtil *m.*; točíř *m.*; fig. kličkář *m.*, kroutilek *m.*; 2. (anat.) čepovec *m.* (Halswirbel); 3. (mech.) točák *m.*, točna *f.*; 4. vrtohlavá ovce; —ei *f.* kroucení; překrucování *n.*; —muskel *m.* (anat.) sval otáčivý *m.*

Dreh-gelenk *n.* kloub obrtlový; —hals *m.* (Vogel) krutihlav *m.*; —holz *n.* soustružina *f.*; —ig *v.* Drehkrank; —käfer *m.* vírník *m. Gyrinus*; —kegel *m.* (Spielzeug) káče *f.*; —klotz, —knopf *m.* čamrda *f.*; —krank *adj.* vrtohlavý, motolicný; —krankheit *f.* vrtohlavost *f.*, vrtohlavina *f.*; —kreuz *n.* otáčka *f.*; —kuchen *m.* točínek *m.*; —laden *m.* otáčidlo *n.* *Torno*; —ling *m.* klika *f.*, točidlo *n.*; 2. (Mühle) kruhy, cevy, kladnice *pl. v.* Drilling; 3. vrtohlavá ovce *f.*; —loch *n.* vírová prohlubeň *f.*, zátočina *f.*; —maschine *f.* točidlo *n.*; —orgel *f.* kolovrátek (flašinetl) *m.*; —orgelspieler *m.* kolovrátkář (flašinetlář) *m.*; —pflock *m.* obrtlík *m.* (in Mühl.); —pult *m.* otočný stolek; —punkt *m.* točný bod *m.*, točna *f.*; —rad *n.* kolovrátek *m.*, točivé kolo; —sam *adj.* otáčivý; —säule *f.* (am Tor) sloup točitý; —schaf *n.* vrtohlavá ovce *f.*; —schaukel *f.* kruholet *m.*; —scheibe *f.* kruhotoč *m.*, kruh hrnčířský; —stuhl *m.* otočná stolice *f.*; 2. soustruh *m.*; —sucht *f. v.* Drehkrankheit; —ung *f.* (phys.) točení *n.*; 2. zatáčka *f.*

Drehungs-achse *f.* točna *f.*, osa otáčení, otáčecí osa *f.*; —halbmesser *m.* (mech.) poloměr přenesené masy; —moment *n.* (mech.) moment lenivosti; —punkt *m.* bod otáčení, otáčecí bod *m.* *v.* Drehpunkt.

Dreh-vogel *m.* *v.* Drehhals; —wage *f.* váhy odchylné *pl.*; —werk *n.* točidlo *n.*, vrtací a točicí stroj *m.*; —werkzeug *n.* točidlo *n.*, krutidlo *n.*; —wurm *m.* motolice *f.* *Coenurus cerebralis* (*Taenia cerebrus*); —zange *f.* kleště k točení skla; —zapfen *m.* otočný čep *m.*

Drei *num.* tři (*gen.* tří); je d. po třech; aus d. bestehend trojí; aller guten Dinge sind d. do třetice všeho dobrého; D. *n.* (*et f.*) trojka *f.*, trojice *f.*; in Zusammensetzung tří-, tré-, troj-.

Drei-achtel *n.* třiosmina *f.*; —achteltakt *m.* třiosminový takt *m.*; —arten *v.* Driebrachen; —augig *adj.* třioký, trojoký; —bein *n.* třinožka *f.*; —beinig *adj.* třinohý; —berg *m.* (Herald.) trojna hora *f.*, trojchlumí *n.*; —blatt *n.* trojlist, tříllist *m.*, trojlístek *m.*; —blatterig *adj.* trojlistý, tříllistý; —bund *m.* trojspolek *m.*; —decker *m.* trojpalubník *m.*, loď; —ding *n.* vesnický soud; —draht *m.* činovat *f.*, činotek *m.*, činovaté plátno; —drahtig *adj.* třídrátý; činovatý, třínitý; trojpramenný (provaz).

Dreieck *n.* třiúhelník, trojúhelník *m.* (math.); tříhran, trojhran *m.*, trojak *m.*, trojovec *m.*, tříhraník, trojhraník *m.*; —ig *adj.* trojhraný, třírohý; trojúhelný; —ness *n.* (geom.) síť trojúhelnična; —zahlen *pl.* (math.) čísla trigonální (č. trojúhelničná).

Dreieimerig *adj.* třívěderný.

Dreiein heit *f.* *v.* Dreieinigkeit; —ig *adj.* trojí, trojjediný, trojosobný, trojjeden; —igkeit *f.* trojjedinost, jednotrojnost *f.*, trojice *f.*

Dreiellig *adj.* třiloketní.

Dreier *m.* trojka *f.*, trojak *m.*; —lei *num.* troji; 2. třikrátný.

Dreifach *adj.* (*num.*) trojnásobný, trojí, trojný, trojaký; *adv.* trojnásob.

Dreifaltig, dreifältig *adj.* trojatý, trojitý; 2. tripramenný; 3. trojjediný; —keit *f.* (kirchl.) trojice *f.*; 2. trojitost *f.*; —keitsblume *f.* maceška, violka trojbarevná *Viola tricolor*.

Drei-farbig *adj.* trojbarevný; —felderwirtschaft *f.* trojstranné n. třístranné hospodářství; —firner *m.* třírleté víno; —flach *n.* hranol *m.*; —flachig *adj.* trojplochý; —flügelig *adj.* trojkřídelný; —förmige, —deutige Function úkon troji hodnoty, trojhodnotný; —fuß *m.* třinožka *f.*, třinožník *m.*; —füßig *adj.* třinohý, trénohý; —gehäufig *adj.* trojpouzdrý; —gelang *m.* trojzpěv *m.*; —gespann *n.* trojspřež *f.*, trojspřežení *n.*; —gestirn *n.* trojhvězdí *n.*; —gestrichene Octav (Mus.) tříčárková osmice n. oktava *f.*; —gliederig *adj.* trojčlenný; —groschenstück *n.* třígrosák *m.*; —haarig, —härig *adj.* fig. prolhaný, chytrý.

Dreiheit *f.* trojnost, trojitost, trojnásobnost *f.*; 2. trojina, třinásobina *f.*

Dreihörnig *adj* třírohý.

Dreihundert *num.* tři sta; —el *n.* třístý díl *m.*, třístina *f.*; —ste ddd. *num.* třístý.

Drei-jahr *n.* tříletí, tříročí *n.*; —jährig tříletý, tříroký; —es Tier tříletek, tříleták *m.*; —kantig *adj.* trojhraný; —es Eck roh trojhraný; —klang *m.* trojzvuk *m.*; —könige *pl.* (christ.) tří králové (tři krále); —königsbündnis *n.* (pol.) spolek tříkrálový; —königsfest *n.* slavnost tříkrálová; svátek tří králů *Epiphania*; —königstag *m.* den sv. tří králů; —kreuzerstück *n.* třikrejcarák *m.*, groš *m.*; —läufer *m.* (Hase) mladík (zajíc) *m.*; —laut *m.* trojhlas *m.*; —lauter *m.* trojhláska *f.*; —ling *m.* trojník *m.*; 2. trojčátko *n.*; *pl.* —linge trojčata *pl. n.*

Dreimal *num.* (*adv.*) třikráte; —helig *adj.* trojsvatý, přesvatý; —ig *num.* (*adj.*) třikráte se opakující, třikrátný.

Drei-männerwein *m.* trojslav *m.* (víno); —meiler *m.* (Schiff) trojstěžník (koráb) *m.*; (Hut) klobouk na tři facky, třírohý klobouk *m.*; —monatig *adj.* tříměsíční; —monatlich *adv.* každý třetí měsíc.

Drein *v.* Darein.

Drei-pfennigstück *n.* trojník (-níček) *m.*; —pfunder *m.* (Kanone) třílibrka *f.*, třílibrník *m.*, třílibrní dělo *n.*; —ruderer *m.* trojveslice *f.*, trojveselná loď *f.*; —satz *m.* (math.) trojčlenka *f.*; —schlag

m. mimochod, jinochod *m.*; 2. mlácení ve třech; 3. (Mühlb.) váček *m.*; 4. (Muf.) trojrozměr *m.*; —ſchlitz *m.* (Bauk.) trojřízna *f.*; —ſchneidig *adj.* trojřezný; (trojřízný); -es Schwert trojhraný meč; —ſchnitz *m.* trojřez, třířez *m.*; —ſchürfig (Wieſe) trojsečný (-á louka); —ſeitig *adj.* trojstranný, tříboký; -er Körper trojbok *m.*, trojstran, trojhran *m.*; —ſeſſel *m.* třístolec *m.*; —ſilbig *adj.* trojslabičný; —ſpänner *m.* trojspřežný vůz, trojka *f.*; (Schlitten) trojky *pl.*; —ſpitz *n.* trojhran *m.*; (Berg) třihlav *m.*; (Hut) tříhranný klobouk (*vulgo* na tři facky); —ſprachig *adj.* trojjazyčný.

Dreißig *num.* třicet (třidcet); je d. po třicáti; —er *m.* třicátník *m.*, 2. třicátník *m.*; 2. třicítka, třicátka *f.*, 3. třicátek *m.*; —erlei *num.* třicatерý; třicatero; —fach, —fältig *num adj.* třicetinásobný; třicateronásobný, —jährig *adj.* třicetiletý, třicítiletý; -er Krieg -á válka; —mal třicetkrát, —pfündig *adj.* třicitiliberní.

Dreißigſt-amt *n.* třicátkový úřad *m.*; —aufſchlag *f.* výměra třicátková; —beamte *m.* třicátkový úředník, —e ddd. *num.* (*adj.*) třicátý; —el *n.* třicetina *f.*, 2. (ehem. Zollgebühr in Ungarn) třicátek *m.*; —ens *num.* (*adv.*) třicáté, za třicáté; —gebühr *f.* třicátkové (, ého) *n.*, třicátková dávka n. daň, třicátkový poplatek; důchodky třicátkové; třicátek *m.* (někdejší dávka celní v Uhrách); —ordnung *f.* řád třicátkový; —tarif *m.* třicátková sazba *f.*

Dreiſt *adj.* drzý, smělý, opovážlivý; —igkeit *f.* drzost *f.*

Drei-ſtimmig *adj.* trojhlasný; —tägig *adj* třidenní; —tagefieber *n.* třetidenka, třetačka *f.*, třetidenní zimnice *f.*; —tauſendſte (ddd.) *num.* třítisící; —teilen roztrojiti; trojiti se; —teilig *adj.* třidílný, trojdílný; třičástečný; —teilung *f.* roztrojení *n.*; —undzwanzig *num.* dvacettři, třimecitma; —viertel *num.* tři čtvrti; —viertelig *adj.* třičtvrtní; —vierteltakt *m.* třičtvrtní takt *m.*; —winkel *m.* třikoutník *m.*, trojúhelník *m.*; —winkelig *adj.* třikoutý, trojúhelný; —zack *m.* třizubec, trojzubec *m.*; —zahl *f.* trojpočet *m.*, trojina *f.*; —zahlig *adj.* trojený, trojčetný; —zahnig *adj.* trojzubý.

Dreizehn *num.* třináct; třináctero; die Zahl d. třinactka; —er *m.* třináctník *m.*, třinactka *f.*; —erlei třinácterý; —jährig *adj.* třináctiletý; —jährlich *adv.* po třinácti letech; —mal *num.* třináctkrát; —tägig *adj.* třinácтidenní; —te ddd. *num.* třinactý; —tel *n.* třináctina; —tens *num.* (*adv.*) třinácté, za třinácté.

Drei-zeilig *adj.* trojřadý, třířadý (trojřadný, trojřádkový); —zinkig trojzubý, trojhrotý, —züngig *adj.* trojjazyký, trojjazyčný.

Drell *adj.* vzorkovaný; *v.* Drall; *v.* Drill; —bohrer *m.* *v.* Drillbohrer; —papier *n.* vzorkovaný papír *m.* |*m.*

Dremel *m.* sochor, drouh, drouzek

Dresch-bank *f.* mlatebnice *f.*; —e *f.* *v.* Dreſchmaſchine; —en mlátiti, cepovati; třiti; mit dem Maule d. hubou tlouci, h. mlátiti.

Drescher *m.* mlatec *m.*, cepník *m.*; —haus *n.* mlatcovna *f.*; —lohn *m.* mlatebné *n.*, mlatecký plat *m.*, výmlatek *m.*, omlatné *n.*

Dreſchflegel *m.* cep *m.*; —kopf *m.* švíha *f.*, biják *m.*; —ſtiel *m.* cepiště *n.*, cepák *m.*, cepovka *f.*, držák *m.*, držadlo *n.*; —ſtil *m.* fig. klackovský sloh.

Dresch-maſchine *f.* mlátička *f.*, mlátidlo *n.*, mlátící stroj *m.*; —maul *n.* melhuba (mlac-huba), tlučhuba *f. m.*, štěkna, štěkule *f.*; —probe *f.* mlatební rejstřík; —tenne *f.* mlat *m.*, mlateň *f.*; —wagen *m.* mlatební vůz, třík *m.*; —walze *f.* třík *m.*, trlice *f.*, cepík *m.*, biják *m.* u cepu; —zeit *f.* mlatka *f.*

Dreſs-ieren (fr.) vycvikovati, vyučiti; (Haare) upraviti, načechrati, kroužiti vlasy, —iert cvičený; -es Pferd cvičený kůň, —ur *f.* cvik *m.*, výcvik *m.*, vycvičení *n.*, drezura *f.*, vyučení *n.*; upravení *n.*, čechrání *n.*, kroužení vlasů.

Driebrachen (ökon.) úhor po třetí orati, úhor vyměšovati.

Drieſch *adj.* pustý, neorany, *v.* Brach; —en úhor orati; —feld *n.* úhor *m.*, ládo *n.*, úlehlí (úlehlé) *n.*

Drieſel (-s, unv. M.) *m.* kolečko *n.*, kotouček *m.*; 2. vír *m.*; 3. závrať *f.*

Drieſeln točiti, otáčeti, třepiti, roztřepiti, mb. třepiti se, roztřepiti se.

Drift *m.* (b. Färb.) vkladek *m.*; 2. bažina *f.*; D. *n.* poplavek *m.*, plavčí znamení; —formation *f.* bludný útvar *m.*; —ſtrömungen *pl.* zabludné proudy *pl.*

Drill *m.* cvik, výcvik *m.*, 2. *v.* Drillich; *adj.* *v.* Drell.

Drillbohrer *m.* svider, svidřík *m.*

Drille *f.* *v.* Drehling.

Drill-en otáčeti; 2. vrtati; 3. přísti; 4. cvičiti, prohánětі někoho; 5. (ökon.) v řádkách síti, řádkovati; —er *m.* sužovatel, trapič *m.*

Drillich (-s, M. -e) *m.* trojtkanina *f.*, činotek *m.*, činovať, činovatina *f.*

Drilling *m.* (Mühle) *v.* Drehling; (Kind) trojče *n.*; *pl.* —e trojčata.

Drillkultur *f.* (ökon.) hospodářství řádkovací, soustava řádková; —maſchine *f.* (ökon.) řadovník, řadečník *m.*, řádkovadlo *n.*, řádkové rozsevadlo *n.*

Dringen etwas tlačiti; stl., směstnati; fig. dohánětі, pohánětі, nutkati, nutiti koho k čemu; in jmd. d. naléhati, nastupovati, usilovati na koho oč; d. auf etw. tlačiti nač, státi na čem; an die Parteien zum Vergleich d. naléhati na strany o narovnání; auf Zahlung d. usilovati o zaplacení; ſich in etwas d. třiti se, dráti se kam n. oč, d. mi tlačiti se, dráti se, hrnouti se, hnáti se, gedrungen stlačen, a, o, ý, nucen, a, o, ý; (v. Körperbau) složitý.

Dringend *adj.* doléhavý, naléhavý, úsilný, nutný; d. wahrſcheinlich vysoce pravdě podobný, -e Notwendigkeit

pilná potřeba; ‑e Arbeit pilná práce; ‑e Bitte snažná prosba; ‑er Antrag pilný (neodkladný) návrh; ‑e Gefahr zjevné nebezpečenství; ‑er Verdacht zjevné n. patrné podezření; ‑er Verdacht eines Verbrechens zjevné, patrné podezření zločinu; ‑es Bedürfnis naléhavá potřeba; sich immer ‑er herausstellen vždy naléhavěji, s větším vždy důrazem se objevovati.

Dringlich *adj.* úsilný, naléhavý, doléhavý; ‑keit -ost; —keitsantrag *m.* pilný (neodkladný) návrh.

Drinnen *adv.* uvnitř.

Drischler *m.* (Krieger) cepník *m.*

Dritte *ddd. num.* třetí *v.* Drittel.

Drittel (‑s, unv. M.) *n.* třetina *f.*, třetí díl *m.*; —bauer *m.* třetinník *m.*; drittel'n třetiti, roztř., trojiti, roztrojiti; —stück *n.* třetinka *f. v.* Drittel.

Dritt-ens *num. (adv.)* za třetí; —er třetí; třeťák *m.*; zum —en Male po třetí; do třetice; —mann *m.* rozsudí *m.*, rozhodce *m.*; —schein *m.* třetí čtvrť (měsíce); —teil *n. v.* Drittel.

a drittura Wechsel směnka přímá, sm. přímo svědčící.

Droben *adv.* nahoře, svrchu.

Drog-en *pl.*, —erei, —erie *f.* drogy *pl.*, zboží lékárnické, léčivo *n.*; —ist (‑en) *m.* drogista *m.*, obchodník s léčivem.

Droh-brief *m.* výhrůžné psaní, výhrůžný list; —en einem mit etw. mlv. hroziti, vyhrožovati komu; pohrůžky činiti komu; es —t jmd. eine Gefahr někomu nastává nebezpečí; das Haus —t mit Einsturz dům je na spadnutí, hrozí pádem; —end *adj.* hrozivý, výhrůžný, vyhrožující.

Drohne *f.* (männliche Biene) trubec *m.*, trupec *m.*

Dröhnen mlv. řinčeti, duněti; brněti, zbrněti, tuhnouti; es dröhnte mir durch alle Glieder všecky údy mi zbrněly.

Drohnenbrut *f.* trubcový plod *m.*

Drohung *f.* hrozba *f.*, pohrůžka *f.*, výhrůžka *f.*; —swort *n.* výhrůžné slovo.

Droit *n.* (fr.) právo *n.*

Drolerie *f.* (fr.) žert *m.*, fraška *f.*

Droll *m.* (b. Buchsenm.) zákrut *m.*

Drollig *adj.* žertovný, šprýmovný.

Dromedar (‑s, M. ‑e) *n.* (*m.*) (lt.) velbloud arabský, drabař, dromedář *m.*

Drommete *f. v.* Trompete. [*Didus.*

Dronte (M. ‑en) *f.* (*m.*) fulpák *m.*

Droschke (M. ‑n) *f.* drožka *f.*

Droschken-halter *m.* držitel drožek; —kutscher *m.* drožkář *m.*; —pferd *n.* kůň drožkářský; —reglement *n.*, —regulativ *n.* řád drožkářský.

Drosera *f.* (bot.) Sonnentau *m.* rosnatka *f.*

Drosometer *n.* (gr.) rosoměr *m.*

Drosse *f.* zástup *m.*, hromada *f.*, houf *m.*, množství *n.*, dav *m. n.* Troß.

Drosse *f.* pozadní lanoví *n.*

Drossel (M. ‑n) *f.* ohlodek *m.*, ohryzek *m.*, chřtán *m.*, hrdlo *n.*; 2. (Vogel) drozd *m. Turdus* (*T. musicus*); —ader *f.* hrdelnice *f.*, hrdelní n. úsekrní žíla *f.*; (b. Pferd) plicní žíla *f.*; —beere *f.* jmelí *n.*; —bein *n.* ostruřka *f.*; —n einen škrtiti, rdousiti; —rohrfänger *m.* (Vogel) rákosník velký *Calamodyta turdoides* (*Turdus arundinaceus*); —vene *f. v.* Drosselader; —ventil *n.* klapka n. záklopka vyrovnavací *f.*

Drost (‑n, M. ‑en) *m.* (ehem. in Norddeutschland) krajský (přednosta) *m.*

Drüben *adv.* tam, na druhé straně.

Drüber *v.* Darüber; es geht alles drunter und d. jde všecko lic na rub.

Druck (‑s od. ‑es, ob. M.) *m* (eines Buches) tisk *m.*, tisknutí, tištění knihy; *v.* Auflage; 2. tlak *m.*, tlačení *n.*, mačkání *n.*; D. mit der Hand stisknutí rukou; 3. D. (mech.) tlak *m.* (vzduchu), 4. D. fig. (Bedrückung) utiskování *n.*, útisk *m.*, nátisk *m.*, potlačení *n.*

Druck-bar *adj.* tisknutelný, tlačitelný; stlač., —baum *m.* stlačovadlo *n.*; —beförgung *f.* péče n. starost o tisk; —bewilligung *f.* povolení k tisku; —bogen *m.* tiskový arch *m.*, tiskací arch; tištěný arch *m.*; (zu Schießen) samostřel *m.*; —buchstabe *m.* tiskací písmeno *n. v.* Druckschrift.

Drucken tisknouti, tlačiti knihy.

Drück-en etwas tlačiti, mačkati, tisknouti, hnísti, (ždímati, daviti); mit dem Finger d. prstem mačkati (*st.* daviti); ans Herz d. k srdci přitisknouti n. přivinouti; einem die Hand d. ruku stisknouti někomu; d. fig. potlačovati, trápiti, soužiti, sužovati koho; mlv. tlačiti, tížiti něco n. někoho, doléhati na někoho; 2. loudati se, meškati *v.* Druckfen; sich d. tlačiti se; omačkati se, odříti se; krčiti se; uhnouti se, ustoupiti; (vdm.) přitlačiti se; —end *adj.* tlačivý; mačkavý, hnětlivý; obtížný, důtklivý; bolestný, trapný; unavující; —ende Abgaben těžké daně; —end heiß parno, dušno; —er *m.* tlačitel, utlačovatel; utiskovatel, sužovatel *m.*; 2. (mech.) tlačidlo *n.*, stiskadlo *n.*; 3. (am Gewehre) spoušť *f.*; 4. (an der Tür) klika *f.*

Drucker *m.* tiskař *m.*, tlačič; —ei *f.* tiskařství; 2. (Lokale) tiskárna *f.*

Druckerei *f.* tlačenice, mačkanice *f.*

Drucker-farbe *f.* tiskařská barva; —gewerbe *n.* tiskařská živnost, tiskařství *n.*; —lohn *m.* mzda tiskařská *f.*; —presse *f.* tiskařský lis, tiskací lis *m.*; —schwärze *f.* čerň n. černá barva tiskařská, tiskařské černidlo *n.*

Druck-erstling *m.* prvotisk *m.*; —fehler *m.* chyba tisková, ch. tisku; —freiheit *f.* svoboda tisku *v.* Preßfreiheit; —genehmigung *f.* povolení k tisku; —hebel *m.* stlačák *m.*, stlačovadlo *n.*; —höhe *f.* (mech.) výška tlaku; —kosten *pl.* náklady na tisk; útraty tisku; —kraft *f.* síla tlačicí, s. tížicí, tlačivost *f.*; —legung *f.* dání do tisku; —papier *n.* tiskový papír, tiskací papír *m.*; —probe *f.* tisková zkouška, tisková próba *f.*, ukázka tisku; —pumpe *f.* pumpa tlakostrojná, tlakostroj *m.*; —richtig *adj.* správný, pořádný v tisku; —sachen *pl.* tiskové věci, tiskopisy *pl. m.*, tiskoviny *pl. f.*; —schloß *n.* stiskací zámek;

—ſchrift *f.* tištěný spis, tiskopis *m.*; 2. tiskařské písmo, tiskací p.; —ſchwärze *f. v.* Druckerſchwärze.

Drucksen mh. meškati, váhati; okounětí; 2. koktati, zajíkati se.

Druck-sorten *pl. f.* tištěné věci, tiskopisy *pl. m.*; —verband *m.* tlakové vázání; —verbot *n.* zápověď tisku; —werk *n.* tiskací stroj; 2. tlakostroj *m.*; 3. tištěný spis; —zeug *n.* tiskovina *f.*

Drud-e (-en, M. -en) *m.* čarodějník *m.*; 2. můra *f.*; morous *m.*; —ebrucken *n.* můří dušení, můra *f.*; —e *f.* čarodějnice; můra *f.*; —enfuß *m.* můří noha; —enmehl *n.* (bot.) plavuň *m.*

Druffel (M. -n) *f.* hromada, kupa *f.*; skupení, sestavení *n.*; —n hromaditi, kupiti; skupiti sestaviti.

Druide (-en, M. -en) *m.* druid *m.*; celD'rum *v.* Darum. [tický kněz.

D'runten *adv.* tu, dole, vespod.

D'runter *adv.* dolů *v.* Darunter.

Drusa *f.* (bot.) peckovice (slivka) *f.*

Druse *f.* (Min.) druza (rudná) *f.*

Drüse (M. -n) *f.* žláza *f.*, žlazina *Glandula*; hypertrophische —n zbytné žlázy; 2. D., Druje (Pferdekrkht.) hříběcí, ozhřivka *f.*

Drusen *pl. f.* kvasnice *pl. f.*; droždí *n.*; 2. výhnětek *m.*, matoliny *pl. f.*, mláto *n.*

Drüsen-beule *f.* výr, dýměj *m.*; —geſchwulſt *f.* otok žláz; krtice *f.*; kra *f.*; —kuollen *pl.* hrče; —krankheit *f.* choroba žláz; žláza *f.*; D. von Barbados slonovina arabská; —lehre *f.* žlazosloví *n.*, žlazopis *m.*, nauka o žlazách; —verhartung *f.* zatvrdnutí žláz; —zergliederung, —zerlegung *f.* žlazopytva *f.*

Drusig *adj.* kvasničnatý; matolinatý; mlátnatý; druzovatý.

Drüsig *adj.* žlaznatý, žlazovatý, žlazovitý; 2. hliznatý, vředovatý, krtičnatý; 3. ozhřivý.

Drüste *f.* stoh *m.*; brh *m.*

Dryade *f.* (gr.) dryada *f.*, víla hájová, lesuna *f.*; —*ae pl.* (bot.) mochnovité [rostliny).

Du *pron.* ty.

Dual *m.* (—*is numerus*) (lt.) dvojné číslo *n.*; dvojník *m.*, dvojný počet; —e Form dvoučíselná forma; —ismus *m.* dvojství *n.*, dvojitost, rozdvojenost *f.*; dvoumocnářství *n.*, dvouvládní soustava; —iſt (-en) *m.* dualista *m.*, přívrženec dvojné soustavy; —iſtiſch *adj.* dvojský, dualistický; d. ſcheiden dvojiti, dvojením líšiti; —ität *f.* dvojnost *f.*

Dubi-ös *adj.* (lt.) pochybný; —*oso conto* (it.) (fim.) účet nejistý, účet pochybný; účet o nejisté pohledávky; —tation *f.* (lt.) rozpakování *n.*

Dubl-ette *f.* dubleta, dvojina *f.*, duplikát *m.*; —ieren zdvojiti.

Duc *m.* (fr.) *Duca m.* (it.) vojvoda *m.*, vévoda *m. v. Dux.*

Ducht (M. -en) *f.* pramen *m.*, pramínek nití; 2. veslařská lavice *v.* Docht.

Dückdalbe *f.* (Faugpfahl) lapač (ve vodě).

Ducken ſich skloniti se, sehnouti se, shýbnouti se, shrbiti se; chouliti se, schouliti se; krčiti se; skrčiti se; fig. podlézati, pochlebovati, kořiti se komu.

Duckente *f.* potápka *f.*

Dücker *m.* svodnice, stoka *f.*

Duckmäus-er *m.* potměšilec, potutelník, tichošlápek *m.*; —ig *adj.* potměšilý, potutelný.

Ducknackig *adj.* skrčený, sehnutý.

Dudeldei *m., f., n.* (oh. M.) car, capart *m.*

Dudel-ei *f.* (oh. M.) dudlanice, dudlanina, hudlanina *f.*; —n mh. dudati, dudlati, hudlovati.

Dudelsack (-s, M. —ſäcke) *m.* dudy *pl. f.*, kejdy *pl.*; —macher *m.* dudař *m.*; —pfeifer, Dudler *m.* dudák (*sl.* gajdoš) *m.*

Dudu *m. v.* Dronte.

Duell (-s, M. -e) *n.* (fr.) souboj *m.*; —ant (-en) *m* soubojník *m.*; —ieren ſich mít jmb. souboj míti s někým, biti se s kým v (souboji); —mandat *n.* zákon o soubojích.

Duenja, Duenna *f.* (span.) chůva; opatrovnice dívek, průvodkyně *f.*

Duett (-es, M. en) *n.* (it.) dvojzpěv, dvouzpěv *m.*; 2. dvouhra *f.* (dueto *n.*).

Duft (-s od. -es, M. Dufte) *m.* pára *f.*; výpar, výdech, výzev, zápach *m.*; angenehmer D. vůně *f.*, libá v., líbezná v., líbezný zápach; —en mh. voněti, páchnouti, zápachati. [chati, záti.

Düften vůni n. zápach vydávati, dý-

Duft-end *adj.* páchnoucí, vanoucí, vonný; —ig *adj.* vonný, voňavý, libovonný, milodechý. **Duit** *m. v.* Deut.

Dukaten (-en, unv. M.) *m.* (*Ducato m.* it.) dukát *m.*; (*vulgo* červeňák *m.*, žluťák *m.*); —gewicht dukatová váha; —gold dukátové zlato; —nudeln *pl.* dukátové nudle; —ſchwere *f.* (fim.) dukátová tíže *f.*; —ſtück *n.* dukat *m.*

Duld-bar *adj.* trpitelný, strpitelný, snesitelný; —en etw. trpěti, strpěti, vytrpěti něco; mh. trpěti, snésti, snášeti; einen Fremden in der Gemeinde d. trpěti cizince v obci; —er *m.* trpitel *m.*; —erin *f.* trpitelka *f.*; —ſam *adj.* trpělivý, trpný; snášenlivý; —ſamkeit *f.* trpělivost *f.*; —ung *f.* trpění, trpení, strpení, vytrpení, snášení *n.*; religiöſe D. (Toleranz) náboženská snášenlivost.

Dülle *f. v.* Dille. **Dult** *m.* trh *m.*

Dulzie *f., Dulcinea f.* fig. sladoušek *m.*; miluška, milenka *f.*

Dumm (*comp.* dümmer) *adj.* hloupý; d. machen zhloupiti; d. werden hloupěti, zhloupěti, zhloupnouti; —bart *m.* hlupák *m. v.* Dummkopf; —bärtig *adj.* hlupácký, troubovský; —dreiſt *adj.* hloupý a drzý, hloupodrzý; —dreiſtigkeit *f.* hloupodrzost *f.*; —erjan, —ian *m. v.* Dummkopf; —grob *adj.* hloupý a hrubý; —heit *f.* hloupost *f.*, hlupství *n.*; —klug *adj.* z hloupa moudrý; —koller *m.* (Pferd) janek pitomý; ausgeſprochener D. vyvinutý pitomý janek; —kopf *m.* hlupák, hlupec, hlupoň *m.*, —kühn *adj.* hloupý a vzdorný, hlupovzdorný.

Dümmling *m. v.* Dummkopf; ddd. nejhloupější.

Dumpf *adj.* (v. Schalle) temný, dušený přidušený, přitlumený; —er Laut přidušena hláska, —er Ton temný zvuk, nezvučný hlas, *v.* Dumpfig; D. *m. v.* Dumpfen.

Dümpfel *m.* tůně *f. v.* Tümpel.

Dumpf-en *m.* dušnost, zádušlivost *f.*; —geruch *m* stuchlina *f.*; —ig *adj.* stuchlý; d. werden tuchnouti, stuchnouti; —tönend *adj.* dunivý, temnohlasný, temnozvuký. [prach *m.*; peří *n.*

Dune (M. -en) *f* (Daune) puch;

Düne (M. -n) *f.* duna, náduň *f.*, odsep, přesep, přesyp *m.*, val písečný, písečná náspa (na břehu mořském), *pl.* -n přesypy, přesypy *pl.*, jesep *m*

Dunenbett *n.* duchna, duchnice *f.*, prachová perina.

Dung (-es, ob. M.) *m. v.* Dünger.

Düng-en hnojiti, ohnojiti, pohnojiti, mrviti, pomrviti, hnojem povoziti; der -ende mrvič, mrvitel *m.*

Dünger (-s, ob M.) *m.* hnůj *m.*, mrva *f.*; —grube *m.* sádra k hnojení, —haufen *m.* hromada hnoje; hnojiště *n.*, —jauche *f.* hnojnice, hnojůvka *f*; —kafer *m.* kaloval *m. v.* Dreckkafer, —ſtreumaſchine *f.* pohnojovačka *f.*, hnojidlo *n.*

Dung-gabel *f.* hnojné vidle *pl.*; —ſalz *n.* sůl ke hnojení, hnojivá sůl.

Düngung *f.* hnojení, pohnojení, mrvení, pomrvení *n.*; —smittel *n.* hnojivo *n.*; —ſtoff *m.* hnojnina, mrvovina *f.*

Dunkel *adj.* temný, tmavý, zatmělý; šerý; pošmourný, mrakavý, dunkle Ahnung neurčité tušení; das D temno *n.*, temnost, tmavost, temnota, temnina *f.*, přímrak *m.*, šero *n.*

Dünkel (-s, ob. M.) *m.* domýšlivost, ješitnost *f.*; der Menſch lebt in D. to je ješitný člověk, to je člověk domýšlivý, ješita *m.*; 2. *v.* Dinkel.

Dunkel-arrest *m.* temnice *f.*; —blau *adj.* temnomodrý, tmavomodrý; —braun *adj.* tmavohnědý, temnohnědý; snědý.

Dünkelei *f.* ješitnost *f.*

Dunkel-farbig *adj.* temnobarevný; -e Ruh sazava *f.*; —fuchs *m.* (Pferd) tmavá ryzka *f.*; —gelb *adj.* tmavožlutý; —grau *adj.* tmavošedý, temnošedý; —haft *f.* vazba v temnici (v tmavé ko-

Dünkelhaft *adj.* ješitný. [můrce).

Dunkel-heit *f.* temnost, temnota *f*, fig. skrytost, zatmělost *f.* (nesrozumitelnost *f.*); D. einer Geſetzſtelle zatmělost některého místa v zákoně; —hell *adj.* tmavosvětlý, temnojasný; —honigſchimmel *m.* (Pferd) temnosivec *m.*, -vý kůň; —licht *n.* šerosvit, temnosvit *m.*

Dunkeln temniti, zatemniti; mh. temněti, temniti se; (v. Tage) tmíti se, smrákati se, soumračiti se.

Dünkeln mh. zdáti se, viděti se; es dünkelt mir zdá se mi.

Dunkel-rot *adj.* tmavočervený; —ſchlag *m.* tmavá podsivací paseka.

Dünkelvoll *adj.* domýšlivý, ješitný, vypínavý, nadutý.

Dünk-en mh. zdáti se, uzdáti se, viděti se; smýšleti, souditi o čem; ſich d. mníti, domnívati se, mysliti, domýšleti se; mich —t, es —t mir, als ob . . . . tušími, zdá se mi, vidí se mi, jest mi jako by . . .; —ling (-s, M. -e) *m.* domýšlivec *m.*, hrdopýšek *m.*, ješitník *m.*, ješita *m.*

Dünn *adj.* tenký; štíhlý, ztepilý; fig. slabý, mdlý, nepevný; řídký, nehustý; d. machen' tenčiti, ztenčiti; zřediti; d. werden tenčeti, ztenčeti, řídnouti, zřídnouti, prořídnouti; dünn gewordener Nebel prořídlá mlha; —e Stimme slabý hlas; tenký hlas; —er Mitlaut tenká spoluhláska.

Dünn-beinig *adj. v.* Dünnfüßig; —bier *n.* ředina *f.*, řídké pivo; —darm *m.* střevo tenké *Intestinum tenue.*

Dünne *f.* tenkost *f.*; 2. (v. Leibe) ztepilost, štíhlost *f.*; 3. slabost, mdlost *f.*; 4. (v. Flüſſigk.) řídkost, rozbředlost *f.*; *pl.* —n slabiny *pl.*

Dünnen *verb.* tenčiti, ztenčiti; 2. řediti, zřediti, rozřediti.

Dünn-flüssig *adj.* řídký, řídkotekutý; —füßig *adj.* tenkonohý; čaponohý; —häutig *adj.* blánovitý; —heit *f. v.* Dünne; —körnig *adj.* drobnozrný; —leibig *adj.* štíhlý, ztepilý; —ſchnäbler *m. pl.* tenkozobci *pl. m.* (zool.).

Dünnung *f. pl.* -en slabina *f.*, *pl.* slabiny; 2. žíloviny; 3. (mdm.) šněrovačka *f.*; 4. (am Gewehre) úžina *f.*, úžení *n.*

Dunsen mh. bubřeti, bobtěti, nadmout se, nadýmati se.

Dunst (-es, M. Dünſte) *m.* pára *f.*, výpar *m.*; 2. dým *m.*, čad *m.*, čmoud *m.*; D. geben čaditi; fig. es iſt dies kein blauer D. není to pouhý dým, pouhá pára; er hat davon nicht den leiſeſten D. nemá o tom ani nejmenšího ponětí, ani potuchy; 3. D. (Schrot) broky *pl.*; 4. *v.* Dunſtmehl.

Dunst-atmosphäre *f.* parokruh *m.*, parový obor; —bad *n.* parní lázeň, parnice *f.*; ein D. nehmen pařiti se v lázni. [kouřiti se, čmouditi, čaditi.

Dunsten mh. pařiti se, vypařovati se;

Dünsten pařiti; 2. dusiti, smažiti; gedünſtet (Kochk.) dušeny; -es Fleiſch dušené maso.

Dunst-frei *adv.* bez páry, bez dýmu; —grübchen *n.* potnice *f.*; —ig, dünſtig *adj.* parnatý, dymnatý, čmoudnatý; —kreis *m.* parokruh *m.*, obor vzdušný, obor par, parový obor, parokruh *m.*; —mehl *n.* prachova mouka; —meſſer *m.* (phys.) výparoměr *m.*; —obſt *n.* dušené ovoce; —ſtrom *m.* proud páry, parní proud; —voll *adj. v.* Dunſtig.

Duo (It.) dva; D. *n.* (It. muſ.) duo *n.*, dvojhlas *m.*; *d. puncto* dvojtečka, dvoutečka *f.*

Duodenum *n.* (It.) střevo dvanáctiprsté.

Duodez *n.*, —format *n.* dvanácterka *f.*; —band *n.* svazek v dvanácterce, dvanácterník *m.*

Duodezimal *adj.* (It.) dvanáctinný; —einteilung *f.* (math.) dvanáctinné rozdělení; —maß *n.* dvanáctinná míra.

Duodezimole *f.* (Muſ.) dvanácternice *f.*

Duodrama *n.* duodrama *f.* (*n.*).
Düpe *m.* (fr.) blázen *m.*, hlupák *m.*, fulpas *m.*; —rie *f.* ošizení, obelstění *n.*
Düpfel *m.* (Faßbind.) hmoždinka *f.*
Düpfen tukati, ťobati. |(Dübel).
Düpieren (fr.) obelstiti, přelstiti, podvesti; fig. napáliti někoho, za blázna miti.
Duplex *adj.* (lt.) dvojitý; *duplices consonantes* dvojité souhlásky *pl.*
Dupl-ieren zdvojiti, zdvojnásobiti; —ik *f.* duplika *f.*, odvojení *n.*; Fristen der D. lhůty dupliční.
Duplikat (-s, M. -e) *n.* (lt.) duplikát *m.*, spis dvojnásobný, druhý v táž n. v jednostejná slova sepsaný spis, druhopis *m.*; —or *m.* duplikátor *m.*, dvojnásobitel, zdvojovatel *m.*; —ur *f.* zdvojení *n.*
Dupl-um *n. v.* Duplikat; *in —o* dvojmo, dvojnásobně; die Klage *in —o* einreichen podati žalobu dvojnásobně.
Dur (lt.) (Muz.) tvrdě; *—a consona* (grm.) tvrdá souhláska.
Durativ *adj.* (lt.) trvací, trvavý, trvalý; *—a pl.* trvací časoslova.
Durch *prp. c. acc.* skrz, skrze; d. přes, po; die ganze Nacht d. **přes celou** noc; d. zwei Nächte po dvě noci; d. jemne Heftigkeit pro svou prudkost; d. Zufall z náhody; náhodou; d. Anweisung na poukázku; d. einen Punkt eine Linie ziehen bodem n. skrze bod vésti čáru; d. einander *v.* Durcheinander; (d. wird sehr oft mit dem Instrumental gegeben:) d. Geld penězi; d. Bitten prošením; d. eine Linie čarou; d. die Bank veskrz, napořád; fig. einem d. die Finger sehen promíjeti; *adv.* d. und d. naskrz, naskrze, veskrz, skrz naskrz, veskrz naskrz, dočista, zcela; d. und d. naß promoklý do nitky, pr. naskrz.
Durch-ächzen přelkati (noc), prolkati; —ackern zorati, proorati, přeorati, doorati; —arbeiten propracovati, prodělati; fig. einen d. zmalovati koho; sich d. propracovati se, prodělati se; prodrati se, proraziti; —aus *adv.* veskrz, naskrz, docela, zcela; d. dokonce, zhola, naprosto, zprosta; zkrátka, mermomocí, živou mocí, na každý způsob; d. anders prajiný; zcela jinak; d. nicht nijakž, nikterak, na žádný způsob; d. nichts dokonce nic; —backen propeci, vypeci; mš. p. se; —bahnen cestu propraviti, c. proklestiti; —beben prochvívati; —begeben sich jíti skrz, ubírati se skrz, jíti kady; —beißen etwas prokousnouti, překousnouti; fig. *v.* Durchbeißen; sich d. prokousati se, prohlodati se, prohryzti se; —beizen promáčeti, mh. prostípati, proleptati, prožrati; —betteln prožebrati; přežebrati; sich se; —beuteln (Mehl) přesívati, prosívati, přepytlovati (mouku); —bilden etw. upodobniti, spodobniti, přetvořiti; 2. veskrze vzdělati, vycvičiti; —blasen profouknouti, prodmuchnouti; 2. propískati; 3. protroubiti; —blättern (ein Buch) zběžně přehlednouti, přejíti knihu, přebírati listy v knize.

Durchblick (-s, oh. M.) *m.* prohlédnutí *n.*, průhled *m.*; fig. ostrohled *m.*, bystrohled *m.*; —en etw. prohlednouti, přehlednouti, prozříti něco; proniknouti; d., durchblitzen prosvítati, probleskovati.
Durch-bohren etwas provrtati; fig. proraziti, prohnati; probodnouti, prokláti; sich d. provrtati se; probodnouti se; —braten propeci; prosmažiti; mš. propeci se, vypeci se; —brechbar *adj.* prolomitelný; prorazitelný; —brechen přelomiti, prolomiti; proraziti, probořiti, provaliti; mš. provaliti se; d. (wdm.) houštím se lámati; —brochen prolomený; prolamovaný; -e Strümpfe propletané punčochy; —brennen přepáliti, propáliti; mh. prohořeti, propáliti se.
Durchbring-en etwas pronesti; provesti; prondati, propraviti; přechovati, přeživiti; ein Vermögen d. promrhati, promarniti, prohýřiti, probiti; d. fig. vyléčiti, uzdraviti; sich d. protlouci se; —er *m.* mrhač *m.*, marnotratník *m.*
Durch-bruch (-s, M. -brüche) *m.* prolomení; proboření, proražení, protržení *n.*; 2. D. der Zähne řezání zubů; 3. (Damm.) průlom *m.*, výlom *m.*, průval *m.*, prorva *f.*; 4. D. (des Wassers) průtrž, strž *f.*; 5. (d. Näherin) prolamované dílo, průlamek *m.*; 6. D. prolomenina, probořenina; provalenina, protrženina *f.*; 7. (med.) *v.* Durchfall.
Durch-denken promysliti něco, rozvážiti, rozvažovati, rozjímati; —dacht promyšlený, rozvážený; —drängen protlačiti, protisknouti něco; sich d. protlačiti se; prodrati se; —dreschen přemlátiti; vymlátiti, promlátiti; 2. protříbiti.
Durch-dringen etwas proniknouti, proraziti, protisknouti; prostoupati, projmouti; mš. protlačiti se, protisknouti se; prodrati se kudy; zum Herzen nicht d. k srdci neprostoupiti; d. (geom.) prostupovati, projímati; D. *n.* einer Wunde proniknutí rány; durchdrungen proniknutý; projatý; *act.* proniklý; —end *adj.* pronikavý, ostrý, bystrý; —lich *adj.* proniknutelný, prorazitelný; —lichkeit *f.* pronikavost *f.*; —ung *f.* proniknutí *n.*; (geom.) prostup *m.*; —ungslinie *f.* (geom.) čára prostupna, čára prostupující.
Durch-drücken etwas protlačiti, protisknouti, promačkati; sich se; —duften vůní prováti, provanouti; mh. propáchnouti, voněti skrz, prodýchovati; —duften vůní naplniti, vůní napustiti; —eilen ve spěchu jíti skrz, se spěchem projíti, přejíti; 2. spěšně projíti, spěšně prohlednouti, přehlednouti, proběhnouti; mš. pospíšiti, pospíchati skrz.
Durcheinander *adv.* vesměs, dohromady, naskrz, veskrz; jedno přes druhé; das D. směs *f.*, směsice *f.*, matenice *f.*, —laufen běhati sem a tam, přeběhati, probíhati; —mengen, —mischen, —rühren všecko promíchati, smíchati; —reden jedno do druhého mluviti.
Durchfahr-bar *adj.* průjezdný, průjezditý; —en rozjeti, rozjezditi; pro-

vezti, provážeti; přev.; mť. projeti, projížděti, jeti skrz; vezti se skrz.

Durchfahrt (ob. M.) *f.* projížďka *f.*; 2. (M. -en) průjezd *m.*, podjezd *m.*; 3. (zu Waſſer) průplav *m.*; —**zoll** *m.* *v.* Durchfuhrzoll.

Durch-fall (-s, M. -fälle) *m.* propadlina *f.*; 2. (med.) průjem *m.*, běhavka *f.*; —**fallen** mť. propadnouti; ſich d. padem se poraniti; —**faule** *f.* (Krankheit der Pferde) prohnilí *n.*; —**faulen** mť. prohniti, přehniti; —**fechten** (eine Meinung ꝛc.) obhájiti; ſich d. protlouci se; —**fegen** promesti, pročistiti, protříti; ſich se; —**feilen** propilovati, přepil.; —**feuchten** provlhčiti, zvlhčiti, provlažiti, promočiti, promokřiti; mþ. provlhnouti, promoknouti; —**feuchtet** provlhlý; promočený, umočený; —**feuern** prohřáti, rozhřáti; rozpáliti; prostřeliti, střeliti skrz; rozohniti, roznítiti; —**fiedeln** přeskřípati, prohousti; —**finden** ſich probrati se, propraviti se; —**flechten** etw. proplesti, propletati; ſich se; —**fliegen** mť. proletěti, přeletěti (něco, někudy); fig. probělnouti, přeběhnouti něco (zrakem); —**fließen** mť. protékati, proplynouti, proplývati; (v. Papier) prosakovati, prozírati; *act.* protékati něco; —**flug** (-s, ob. M.) *m.* průlet *m.*, přelet *m.*; —**fluß** (-ſſes, ob. M.) *m.* průtok *m.* (p. vody); 2. (M. —flüſſe) průtok *m.* (gegrabener Kanal); 3. *v.* Durchfall; —**fluten** mþ. prouditi se skrz, valiti se, vlniti se skrz, protékati proudem; *act.* proprouditi něco.

Durchforsch-en proskoumati, prozpytovati, probádati, propátrati; —**ung** *f.* proskoumání, probádání *n.*

Durchforst-en probírati, proklestiti (les); —**ung** *f.* probírání *n.*, průběr *m.*, průklest *m.* (lesnický).

Durchfressen prožrati, prokousati; prohryzti, přehr.; proleptati.

Durchfrieren mť. promrznouti, prokřehnouti, prozábnouti.

Durchfuhr (ob. M.) *f.* průvoz *m.*

Durchführ-bar *adj.* vykonatelný; co se da provesti; —**en** etwas provesti, prováděti, provozovati; die Grundſätze d. provesti zásady; in der Rechnung d. provesti v účtě, pr. účtem; 2. provezti, provážeti, převážeti.

Durchfuhrhandel *m.* průvozný obchod.

Durchführung *f.* provedení *n.*; pro-

Durchführungs-patent *n.* prováděcí patent; —**poſt** *f.* (Rechn.) prováděcí položka; —**ſatz** *m.* (Mil.) sadba k provedení; —**verordnung** *f.* (jur.) uvozovací nařízení, nař. prováděcí (k zákonu).

Durchfuhr-verfahren *n.* řízení ve věcech průvozných; —**ware** *f.* průvozné zboží; —**zoll** *m.* průvozné *n.*, průvozné clo; —**zolltarif** *m.* sazba na průvozné clo.

Durch-füttern (das Vieh) přechovati, přeživiti; přezimovati (dobytek).

Durchgang (-es, M. —änge) *m.* průchod *m.*; průchodiště *n.*, průjezd *m.*; (Muſ.) průchod *m.*; ein Haus mit D. průchodní (-ný) dům; D. durch den Meridian (astr.) průchod poledníkem, pr. přes poledník; —**bar** *adj.* průchodný.

Durchgäng-er *m.* uprchlec, uprchlík *m.*; —**ig** *adj.* průchodný, průchoditý; *adv.* vesměs, naskrze, napořád.

Durchgangs-gäschen *n.* průchodná ulička; —**gut** *n.* průchozí n. průvozné zboží; —**handel** *m.* průchozí obchod; —**noten** *pl. f.* (Muſ.) průchozí noty, průběžné noty *pl.*; —**punkt** *m.* průchodiště *n.*; —**zoll** *m.* průchodné; průvozné (, ého) *n.* (pr. clo). |se; prokynouti.

Durchgären mť. prokysati, vykvasiti

Durch-gehen mť. projíti, přejíti, jíti skrz; 2. d. uteci, uprchnouti; die Pferde wurden ſcheu und gingen durch koně se splašili a ujeli; 3. etwas d. něco projíti, přejíti; einen Bericht d. pročísti, prohlednouti zprávu; 4. d. laſſen prominouti něco; ſich die Füße d. prochoditi si nohy; —**gehends** *adv.* naskrze, veskrze, vesměs, vůbec.

Durch-geistigt prodchnut, a, o, duchem proniknut; —**gerben** vydělati, vypraviti, propr. kůži; fig. vypráskati, vyprášiti komu kůži; —**gießen** proliti skrze co; —**graben** prokopati, překopati, proryti; ſich d. prokopati se; —**greifen** sáhnouti, chmátnouti skrze co, prosáhnouti, prochmátnouti; proniknouti, proraziti, projmouti; —**greifend** *adj.* pronikavý, projímavý; ostrý; die Beſtimmung räzné, důrazné ustanovení; die Maßregeln gebrauchen důrazných prostředků užíti; die Reform pronikavá oprava; —**grubeln** etw. prorýpati, rozrýpati; fig. prohloubati, prošťourati; —**gucken** prokouknouti, prokukovati; —**guß** (-ſſes, M. -güſſe) *m.* proliti *n.*, prolévání *n.*; 2. průtok *m.*, trativod *m.*, stoka *f.*; 3. cedník *m.*; —**hämmern** kladivem protlouci; prokovati; —**hau** (-s, M. -e) *m.* prosek, průsek *m.*; —**hauen** proseknouti, protíti; přeseknouti, rozseknouti; přetíti, roztíti; fig. vysekati, vyšlehati komu; ſich d. prosekati se, vysekati se, protlouci se; —**haus** (-ſes, M. —häuſer) *n.* průchodící dům, průchoditý dům *m.*; —**hecheln** etwas provochlávati; vyvochl., převochl.; fig. přetřepávati, přemílati, přetřásati; —**heizen** vytopiti, vyhřáti; —**helfen** einem pomoci, pomáhati komu (skrz něco) z čeho, napomáhati; ſich d. pomoci, pomáhati si (sobě); —**hieb** *m.* (Forſtw.) průsek *m.*; —**hitzen** rozpáliti, rozehřáti, prohř., vyhřáti; —**höhlen** prodlabati, prohloubiti, proryti; —**holen** *n.* Durchhecheln, Durchprügeln; mť. proniknouti, projmouti; —**hutſchen** mť. proklouznouti, prošoupnouti se; —**irren** probloudíti, přeblouditi; —**jagen** prohnáti, prohánětí, přehánětí, přeloviti; prohnati, proraziti, proniknouti; proběhnouti, prokvapiti; přeběhati, zběhati; mþ. páditi, hnáti; —**kämmen** pročesati, vyč., učesati; —**kämpfen** vybojovati, něco; provesti, dovesti čeho; dobojovati,

dováléiti; ſich d. probiti se, protlouci se, prodrati se; —kauen sežvýkati, přežvýkati; —klauben přebrati, probrati; —klüftung *f.* proštěrbení *n.*; proštěrbenina *f.*; —kneten prohnísti, vyhnísti; promísiti (těsto); —kochen provařiti; přev.; mh. provařiti se, provříti; —kommen mſ. skrze něco jíti, projíti, prodrati se, proniknouti; vyjíti, vyváznouti z čeho; (d. der Prüfung) obstáti, ujíti, uteci; —kratzen etw. proškrábati; ſich se.

Durchkreuz-en na kříž n. křížem projíti; prokřížiti; prokřižovati, překřižovati, skřižovati; ſich d. křížiti se, křižovati se; křížem jíti; —ung *f.* křížení, skřížení *n.*; D. der Wellen křížení, skřížení vln; 2. D. průřez *m.*; Verbindung mittels D. spojení průřezem.

Durch-kriechen mſ. prolezti, slezti, prodrati se; —kühlen prostuditi; 2. prostydnouti; —laß (-ſſes, M. -lässe) *m.* průchod *m.*, průlez *m.*; (arch.) podjezd *m.*; (im Wehr) splav *m.*, průplaviště *n.*; (d. Teich) vrata, vrátka *pl. n.*; jemčina *f.*; —lassen etwas oder einen propustiti (někoho n. něco); 2. procediti, přecediti; propodsívati, přepods.; 3. přeháněti, přepouštěti.

Durchlaucht *f.* (Fürſtentitel) Jasnost; —ig *adj.* Jasný; —igſter Herr! Nejjasnější Kníže! Nejj. Pane!

Durchlauf *m.* probíhání *n.*, přeb.; 2. proplývání, protékání *n.*; 3. průběh *m.*; 4. (med.) *v.* Durchfall; —en mſ. běžeti, běhati skrz něco, proběhnouti, přeběhnouti; 2. *act.* proběhati (čas); —ende Poſt (Rechn.) průběžný článek, průběžná položka.

Durch-läutern etw. pročistiti, přečistiti; —leben prožiti, přežiti; —legen proložiti, prokládati; —leſen pročísti, přečísti, vyčísti; —leuchten prosvítiti, prosvěcovati; mh. svítiti skrze něco, prosvítati, probleskovati; —leuchtend *adj.* prosvítavý; —lichten (den Wald) prokléstiti, promýtiti les; —liegen proležeti; přeležeti, odlež.; ſich d. proležeti se; —löchern děr nadělati, proděraviti; provrtati; protrhati, rozt.; —lüften promrhati (promařiti); —lüften provětrati; —lügen ſich vylhati se; —lungern prolenošiti, prozahálеti; —machen prodělati, propraviti, propracovati; —marſch *m.* (der Truppen) průchod *m.* (vojska); —marſchieren mſ. jíti, táhnouti skrz; —mengen promíchati; —meſſen přeměřiti; proměřiti, vyměřiti.

Durchmesser (-s, unv. M.) *m.* průměr *m.*; světlost *f.*; ſcheinbarer D. průměr zdánlivý; wahrer D. průměr pravý.

Durch-miſchen promíchati, promísiti; —müſſen museti někdy jíti, jeti; —muſtern etw. přehlížeti; fig. přetřepávati, přetřásati; —nageln hřebem probiti, proraziti; —nagen etwas prohryzti, prohlodati; ſich se; nahen etw. prošiti; —näſſen, —neßen etw. promočiti, promáčeti, promokřiti něco; mh. promoknouti, promokati, prorážeti; —paß *m.* průchod *m.*, průchodiště *n.*; průsmyk *m.*; —paſſieren mſ. procházeti, přecházeti; přepraviti se; —pauſen, —pauſchen (graph.) sníti, snímati; —peitſchen einen někoho sešlehati, sešvihati, zmrskati, zbičovati, vyšlehati, vymrskati někomu; fig. něco promrskati; —praſſen prohodovati, prohejřiti; —preſſen promačkati, protlačiti; —prügeln jmd. vypráskati, vybíti komu, natlouci někomu, zpráskati, zbíti koho; —puffen vybouchati, vybuchcovati; —ragen mh. pročnívati, vyvstávati; —räuchern prokouřiti, vyk., prokaditi; vyuditi, prouditi (maso); —rechnen etwas přepočítati, propočítati něco; —regnen mh. proprchávati, pršeti naskrz; promoknouti; —reißen protříti, rozetříti; protírati, promnouti; prošoustati, rozšoustati; —reiſe *f.* cestování *n.*, putování skrz; cesta skrz; průchod *m.*, průjezd *m.*, projížďka *f.*; —reiſen mſ. putovati, cestovati skrz; procestovati, přecestovati, proputovati, projíti, prochoditi, projeti, projezditi; —reißen protrhnouti, přetrhnouti, -ati; mſ. protrhnouti se, roztrhnouti se, přetrhnouti se; —reißer *m.* protrhovač, roztrhovač, přetrhovač, rozryvač *m.*; reiten mſ. jeti skrze, projeti, projížděti; ſich d. projezditi se; —rennen proběhnouti, přeběhnouti; zběhati; mſ. hnáti se, páditi skrz; —rinnen protékati, prosáknouti; —riß (-ſſes) *m.* protržení *n.*, průtrž *f.*, protrhlina *f.*; —ritt (-s) *m.* projetí *n.*, projížďka *f.*; —rollen prokuliti, prokutaliti; 2. prorachotiti, přerach.; 3. (die Wäſche) převáleti, převálcovati; mſ. rachotiti, chřestěti skrze; —rühren promíchati, promísiti; —ſäbeln šavlí protíti; —ſäen prosíti, prosívati; —ſägen přeřezati, prořezati (pilou); —ſchallen mh. zvučeti, zníti skrz; proznívati; —ſchauern prostrašiti, proděsiti, hrůzou naplniti; —ſchauen etw. dívati se, hleděti skrze, prokouknouti, prokukovati, prozříti; přehlédnouti; přehlížeti, prohlížeti; —ſchaufeln prohazeti cestu sněhem; —ſcheinen prosvětliti, projasniti; mh. prosvítati, prosvěcovati, problyskovati; —ſcheinend *adj.* prosvítavý; —ſchergen prožertovati; —ſchieben prostrčiti, promknouti, prošoupnouti; —ſchießen etw. prostřeliti; (Buchbind.) proložiti; prokládati (knihu papírem); fig. proběhnouti, proletěti; —ſchlagbar *adj.* průplavný, splavný; —ſchiffen mſ. plouti, plaviti se skrz; proplouti, přeplouti, preplaviti; přeplaviti se, splaviti se; —ſchimmern mh. třpytiti se, kmitati se skrze, probleskovati, prosvítati; —ſchimmernd *adj.* prosvítavý; kmitavý; —ſchlafen prospati.

Durchschlag (-s *et* -es, M. —ſchläge) *m.* prorážení, probíjení *n.*; 2. prorážka *f.*, průraz *m.*, proražénina *f.*; 3. prorážec *m.*, průboj *m.*; 4. cedník *m.*, cedidlo *n.*; 5. síto, řešeto *n.*, řícice *f.*, prosevadlo *n.*; 6. přehrada *f.*; 7. (mont.) průsek *m.*, průlom *m.*, průkop *m.*; —bar *adj.* průrazný, prorazitelný, probijitelný; —eiſen *n.* prorážec *m.*; —en etw. pro-

biti, protlouci, proraziti; 2. procediti, přecediti; 3. prosívati, propadsívati, přepadsívati; 4. fig. ztlouci, zbíti koho; ſich d. probiti se, protlouci se; mh. (v. der Tinte uſw.) prorážeti, pronikati; —hammer *m.* průboj *m.*, průbojník *m.* (perník); —hol; *n.* vořina *f.*

Durchschlägig *adj.* průražný, řízný.

Durchschlag-meißel *m.* prorážec *m.*; —tuch *n.* procezovadlo *n.*, cedítko *n.*, mlíčenec *m.*

Durch-schlängeln ſich kroutiti se, vinouti se, točiti se skrz; proplítati se; —ſchleifen mſ. proklouznouti, vyklouznouti; ſich d. prokrásti se, vykrásti se, promknouti se; —ſchleifen etwas provleci, protáhnouti, prosmyknouti, prosmykovati; 2. prohrousiti, vybrousiti; 3. prokouzati; 4. prošoupati; —ſchleppen provléci, prosmýkati, protáhnouti; 2. fig. vytáhnouti, vytrhnouti koho; ſich d. provleci se, protáhnouti se, prosmýkati se; —ſchliefen, —ſchlüpfen mſ. proklouznouti, prosmeknouti se; promknouti se; —ſchneiden prořízнouti, rozříznouti, přeříznouti; prokrojiti, rozkrojiti, překrojiti; (mit der Schere) přestřihnouti; rozstřihnouti; ſich d. (math.) séci se, sekati se, proseknouti se, přetínati se; —ſchneien mh. prosněžiti.

Durchschnitt (-eš, M. -e) *m.* (math.) průřez *m.*, průsec *f.*, průsek *m.*; 2. průstřih *m.*; 3. průkop *m.*; D. einer Ader přetětí žíly; 5. D. průměr *m.*; im D. v průměru (jedno k druhému); 6. probiják *m.*; —lich *adj.* průměrný; d. *adv.* průměrně, v průměru, průměrem.

Durchschnitts-berechnung *f.* průměrné spočtení, průměrný výpočet; —jahr *n.* průměrný rok; —lehre *f.* průměrosloví *n.*, nauka o průměru; —linie *f.* čára průsečná, průsečka *f.*, průsečnice *f.*; —methode *f.* (geom.) způsob průsečný; —preis *m.* průměrná cena; —punkt *m.* bod průsečný, bod průseku (průsečík *m.*); —rechnung *f.* počet průměrný; —riß *m.* průřez *m.*, průřezný nástin, návrh; —zahl *f.* průsečná přímka; —ſumme *f.* průměrný součet; —wert *m.* průměrná hodnota; —zahl *f.* průměrný počet.

Durch-schossen proložený, prokládaný; —ſchuß (-ſſes, M. —ſchüſſe) *m.* prostřel *m.*; 2. proklad *m.*, prokladek *m.*; proložka *f.*; 3. vetkání *n.*, útek *m.*; —ſchüttеln protřásti, přetřásti; —ſchwären mſ. rozhnojiti se (vřed); —ſchwelgen prohýřiti, promarniti; —ſchwimmen mſ. proplouti, proplaviti se, přeplaviti se; —ſegeln mſ. proplouti lodí; *v.* Durchſchwimmen.

Durchseh-bar *adj.* průhledný, průhleditý; —en etw. mh. hleděti, patřiti, zříti skrz, prohlednouti, prozříti; prominouti, přehlížeti, prohlížeti; promíjeti; —er *m.* prohlédač, prozírač, -atel; přehlížitel *m.*; —ung *f.* prohlednutí *n.*, prohlížení *n.*, prohlídka *f.*, přehlídka *f.*; 2. důmyslnost, důvtipnost *f.*

Durch-seihen etwas přecediti, procediti; —ſeiher *m.* procezovač *m.*; 2. procezovadlo *n.*, cedidlo *n.*; —ſein mſ. býti skrz; d. hotov, d. u konce; dodělati, ukončiti; přestáti, přežiti; —ſetzen mſ. přeskočiti; 2. etw. d. něco provésti, průchod zjednati něčemu, vyvesti něco, dovesti něčeho, proraziti něco; —ſeufzen provzdychati, prolkati.

Durchsicht (oh. M.) *f.* prohlídka *f.*, prohlednutí, přehlednutí *n.*; 2. (M. -en) průhled *m.*, průzor *m.*; —ig *adj.* průhledný, průzračný; prosvilavý; fig. jasný, světlý, zřejmý; —igkeit *f.* průzračnost, průhlednost *f.*; —ſchrift *f.* průzračný nápis *m.*; —bild *n.*, —gemälde *n.* průsvitný n. průzračný obraz, průsvitka *f.*

Durch-sickern mſ. procrkati, procrčeti, prosáknouti, prokapati; —ſieben prosíti, přesíti; prosítovati; —ſingen prozpívati; prozpěvovati; přezpěvovati; —ſinken mſ. propadnouti se, probořiti se; —ſinnen etwas promysliti, přemysliti; —ſintern *v.* Durchſickern; —ſpähen etw. proskoumati, propátrati, prosléditi; —ſpicken slaninou protkati, prostrkati (prošpikovati); —ſprechen přehrati; —ſprießen probodnouti, proklíti; —ſprechen promluviti skrz; 2. rozmlouvati, rozpravěti o čem; —ſprengen etw. proraziti, rozraziti, protrhnouti, roztrhnouti; 2. přepáditi, úprkem přejeti; 3. vykropiti, skropiti; 4. mſ. hnáti se skrz; skočiti skrz; —ſpringen proskakovati, přeskakovati; mſ. protrhnouti se; —ſprung (-es, M. -ſprünge) *m.* proskok *m.*; —ſtänkern prosmraditi; 2. *v.* Durchſtöbern; —ſtäuben proprášiti; 2. upalovati, uháněti, jako by prášil; —ſtauben promrskati; vymrskati komu; —ſtechen etw. propíchnouti, probodnouti, protknouti, prokláti; proraziti; einen Damm d. prokopati, prodělati hráz; das Getreide d. přehazovati obilí; —ſteigen prostrčiti; prondati, protknouti; —ſteigen prolezti, prostoupiti; —ſteuern přeplaviti, převeslovati; mſ. plaviti se, ploúti, veslovati skrze; —ſtich *m.* propíchnutí, probodnutí *n.*, průpich *m.*; (arch.) průkop *m.*; —ſtöbern, —ſtochern, —ſtören prošťárati, prosliditi; pročmuchati; —ſtolpern (einen Berg) proštolovati, prošťárati (horu); —ſtoßen prostrčiti, protknouti, promknouti, proraziti; probodnouti, proklati; prohmožditi, uhmožditi.

Durch-streichen (im Schreiben) přeškrtnouti, vyškrtnouti, přetrhnouti; 2. prošoustati, promnouti; 3. proběhnouti, proběhati, zběhati, zchoditi; 4. mſ. směti skrz, prošuměti; 5. táhnouti se kudy; —ſtreifen proběhati, zběhati; protěkati, proplahočiti, potloukati se kudy; 2. prošoustati, prodrhnouti, protříti; 3. proprouškovati, prožíhati; —ſtrich *m.* (im Schreiben) vyškrtnutí, přetržení *n.*; 2. průtah, přetah *m.*; 3. průlet, přelet (ptactva); —ſtrömen mh. proudíti se, valiti se skrz; protékati; —ſtudieren promysliti, prostudovati.

Durchsuch-en (eine Wohnung) prohledati, přehledati (přibytek); —ung *f.* prohledání *n.*; —ungsrecht *n.* právo prohledací.

Durch-tändeln přetitěrkovati, protitěrkovati; —tanzen protančiti, protancovati, přetancovati; —tun etw. prondati, prodíti, propraviti; —tönen mh. prozníwati, zníti skrz; —tragen etw. pronesti, přenesti; —treiben etwas hnáti skrz, prohnati, prohánětí; přehnati, přehánětí, přepuditi; fig. předováděti, přečtveračiti; mf. prohánětí se, přehánětí se; —treten prošlápnouti; prošlapati, prochoditi; rozšlapati; mf. prostoupiti, proraziti, proniknouti.

Durchtrieb (-es, oh. M.) *m.* průhon *m.*; prohánění, přehánění *n.*, prohánka *f.*, přeháňka *f.*; 2. průhonné právo; —en honěný, prohnaný; vychytralý, vypálený; -er Schelm, Schalk, Vogel vybraná kopa, prohnaný, vychytralý (pěkný) ptáček.

Durch-tritt *m.* prostup *m.*; průšlap *m.*, -ek *m.*; —wachen probdíti, přebdíti; —wachsen prorůsti, prorůstati; d. *adj.* porostlý; prorostlý; —wagen sich odvážiti se, odhodlati se, jíti neb jeti skrz; —walken provalchovati, vyvalchovati, uvalchovati, zvalchovati; fig. einen d. vyčesati, vytřepati komu; —wälzen provaliti, prokutaliti; —wandeln projíti, přejíti; —wandern mf. (ein Land ꝛc.) projíti, prochoditi, přejíti, přechoditi, zchoditi, zběhati (město, zemi); —wärmen etwas prohřáti, vyhřáti, rozehřáti; —waschen etwas proprati promyti; 2. propláknouti; 3. promleti, vymleti; 4. einen derb d. protřepati koho, namydliti komu fig.; —wässern etwas promočiti, promáčeti, provlhčiti něco; —waten přebřísti, probříst, přebroditi; —weben protkati.

Durchweg *adv.* vždy, pokaždé, veskrze, zúplna; D. (-es, M. -e) *m.* průchod; *v.* Durchgang; —sam *adj.* průchodný.

Durch-wehen provětřiti, provětrati něco; mh. vanouti, váti, douti skrz, provívati, profoukovati, profukovati; —weichen proměkčiti, změkčiti; promočiti; mf. proměknouti, změknouti; —weinen proplakati, přeplakati; —werfen prohoditi, proházeti, prometati; provívati, prosívati (obilí); —wesen (das Kleid) prošoupati; —winden provinouti, províjeti; proplesti; protočiti; prosoukati, prokroutiti; provleci; sich d. proplesti se, vyplesti se, prokroutiti se, provinouti se, vykličkovati se; —wintern přezimovati, vyzimovati; —wirken prohnésti, vyhnésti; 2. promísiti, vymísiti; 3. protkati; —wischen mf. proklouznouti, vyklouznouti, uklouznouti, promknouti se, prokrásti se; —wölben vzklenouti něco; —wollen chtíti skrze nějaké místo; —worfeln proházeti, prohazovati (obilí); —wuchs *m.* prorost *m.*, prorostlina *f.* —wühlen etw. proryti, prorývati, zrýti; sich d. proryti se.

Durchwurf (-es, oh. M.) *m.* prohození *m.*, prohazování *n.*, prohoz *m.*, proházka *f.*: 2. prosívání, provětrávání *n.* (obilí); 3. prohazovačka *f.*, prosevadlo *n.*; —gatter *n.*, —sieb *n.* prohazovačka *f.* drátěná.

Durch-zählen přepočísti, přepočítati; —ziehen protáhnouti: provlíknouti; einen d. nabírati, přetřásati koho; d. mf. táhnouti skrz, projíti, projeti; zchoditi; sich d. protáhnouti se; provleci se; —zug (-es, M. -züge) *m.* protažení *n.*, průtah *m.*; provlíknutí *n.*; projití, projetí *n.*; průjezd *m.*; (milit.) průchod *m.*; D. einer Ware průvoz *m.*; (Zimmerl.) průvlač *f.*; —zügler *m.* mimochodec, proběhlec, průchozí *m.*; —zugsbalken *m.* průvlač *f.*, průvlačný trám; —zugsgut *n.* průvozné zboží; —zwängen etw. nutkati, mocí tlačiti skrz něco, protlačiti; sich d. silou se prodrati, protlačiti se.

Dürfen (ich darf, du darfst, er darf, wir dürfen, ihr dürfet, sie dürfen) mh. směti, smíti; moci, povolení míti; potřeba neb potřebí býti, potřebovati; ich darf nicht nesmím; es dürfte wohl so kommen snad tak se stane; es dürfte nicht schwer sein nebylo by snad těžko; ich dürfte es bald selbst glauben skoro bych tomu byl sám uvěřil.

Dürftig *adj.* nuzný, potřebný; —es Leben nuzaření, nuzování *n.*, bídný život; —keit *f.*, nouze *f.*, nedostatek *m.* [*m.*

Dürftling (-es, M. -e)

Dürr *adj.* suchý, vyschlý; uvadlý; vyprahlý, vysmahlý; hubený, vychřadlý; sušený; —er Baum souš *f.*; —es Obst sušené ovoce; —es Holz souš *f.*; roští, chrastí *n.*; —es Feld suchopár *m.*, vyprahlina *f.*

Durra *f. Sorghum vulgare* cirok obecný, jáhly indiánské Mohrenhirse.

Dürrbeinig *adj.* suchonohý, tenkonohý, čapatý.

Dürr-e (oh. M.) *f.* sucho *n.*, suchost, suchota *f.*; suchopárnost *f.*; uvadlost, vyprahlost, vysmahlost *f.*; fig. hubenost, vychřadlost, vyzáblost *f.*; —en sušiti, usušiti; mf. schnouti; prahnouti, vyprahnouti; —hager *adj.* hubený; —hagerer Mensch kostroun *m.*; —kräutler *m.* kořenář, bylinář; —obst *n.* sušené ovoce; —sucht *f.* souchotě, úbytě *pl.*; —warzen *pl.* zájedí.

Durst (-es, ohne M.) *m.* žízeň *f.* (*sl.* smad *m.*); fig. žízeň *f.*, chtivost, dychtivost *f.*, lakota *f.*; —brand *m.* mořicí žízeň, vyprahlost; —en, dürsten mh. žízniti, prahnouti; ich dürste, mich dürstet žízním, mám žízeň; —dürstend, —ig *adj.* žíznivý (*sl.* smadný); fig. prahnoucí po něčem, dychtivý, lakotný. **Dusche** *f.* sprcha *f.* (lázeň).

Dusel *m.*, —ei, Duselei *f.* omámenost, pomatenost, zmatenost *f.*; 2. závratívost *f.*; 3. snění, blouznění *n.*; 4. fig. špička, opička *f.*, podnapití *n.*, podnapilost *f.*; —ig *adj.* omámený, pomatený; 2. závratívý; 3. snivý; 4. podnapilý; —n, duseln, düseln mh. zpitoměti, zlupěti,

zbliděti; 2. motati se, potáceti se, vrávorati; 3. blouzniti.

Dust (-es) *m.* smeť *f.*, pleva *f.*

Düster *adj.* pošmurný, chmurný, temný, tmavý, šerý, mrákotný; zasmušilý, zádumčivý; zamračený, nevrlý; —e Augen potuchlé oči; —blau *adj.* temnomodrý, šeromodrý; —tling (-s, M. -e) *m.* zatemnělec; 2. zasmušilec *m.*

Düstern zachmuřiti, zamračiti, zasmušiti, zatemniti; mh. und ſich d. mračiti se, chmouřiti se, tmíti se, zatemniti se, zamračiti se, zachmuřiti se, zasmušiti se.

Dütchen *n.* kornoutek *m.*; 2. (Münze) dudek *m.* v. Deut; —bréher, —krämer *m.* (ſpött.) kornoutkař *m.* **Düt-e** *f.* v. Tüte.

Dutzend (M. -e) *n.* tucet *m.*, dvanáctka *f.*; —weiſe *adv.* v tuctech; po tuctech, na tucty. [pán *m.*; —at *n.* dvojpanství *n.*

Duumvir (-s, M. -en) *m.* (lt.) dvoj-

Dux *m.* (lt.) vojvoda, vévoda *m.*

Duz-bruder *m.* sbratřenec, bratříček *m.*; wir ſind —brüder my si tykáme; —en (einem) tykati si s kým, tykati komu. [dvouciferná.

Dyadik *f.* (gr.) dyadika *f.*, soustava

Dyarch (-en) *m.* (gr.) *v. Duumvir.*

Dynam-ik *f.* (gr.) dynamika *f.*, hybozpyt *m.*, hyboskum *m.*, siloskum *m.*, silosloví *n.*, silověda *f.*; —iker, —iſt *m.* hyboskumec *m.*, siloskumec, siloslovec, silovědec *m.*; —iſch dynamický, siloslovný; -er Halbmeſſer dynamický poloměr; -es Moment moment dynamický; —it (-es, ohne M.) *n.* (*m.*) dynamit *m.*; —oelektriſch *adj.* dynamoelektrický; —ometer *m.* siloměr *m.*

Dynast (-en, M. -en) *m.* (gr.) vládce *m.*, vladař *m.*, panovník *m.*; —ie *f.* (gr.) dynastie *f.*, panovnický rod, panující rod; —iſch *adj.* dynastický.

Dysämie, Dyshämie *f.* (gr.) vadokrevnost *f.* (med.).

Dysenter-ie *f.* (gr.) červenka *f.*, červená úplavice (med.); —iſch *adj.* červenčitý.

Dyskra-sie *f.* (gr.) kalokrevnost *f.* (med.); —tiſch *adj.* kalokrevný.

Dyslalie *f.* (gr.) koktavost *f.*

Dysmen-ie, —orrhöa *f.* (gr.) nepravidelné měsíčky (med.).

Dyspepsie *f.* (gr.) nezáživnost *f.*

Dysphagie *f.* (gr.) těžké polykání.

Dyspnöa *f.* (gr.) dušnost *f.* (med.).

Dystom *adj.* (gr.) nesnadně dělitelný; —glanz *m.* tetraedriſcher (Min.) krušec čtyrstěný.

Dystychie *f.* (gr.) neštěstí *n.*, nehoda *f.*

Dysurie *f.* (gr.) řezavka *f.* (med.).

E.

Eagle (ïegel) *m.* (engl.) orel severoamerický (zlatá mince).

Earl (erl) *m.* (engl.) hrabě *m.*

Eau (eh) *f.* (fr.) voda *f.*; *Eau de Cologne* kolínská vodička *f.*

Ebauch-e *f.* (fr.) rozvrh *m.*, nástin *m.*; —ieren rozvrhnouti, nastíniti.

Ebb-e (eb. M.) *f.* odliv, odtok *m.* (mořský); (v. und Flut odliv a příliv moře, odtok a přítok; —en *impers.* odtékati; es —t moře odpadá, voda odstupuje, nastal odliv; fig. e. vrtkati se.

Eben *adj.* rovný; plochý, hladký; zu —er Erde v přízemí; *adv.* rovně, zrovna; náležitě; právě, vlastně, jen; ebenſoviel právě tolik, tolikéž.

Ebenbaum *m.* eben *m.* *Diospyrus Ebenum.*

Eben-bild *n.* podoba *f.*, podobenství *n.*, obraz *m.*; daß iſt ſein E. totě pravý jeho obraz, pravá podoba; —bürtig *adj.* stejnorodý, rovnorodý, sourodný; -heit ost; —daſelbſt *adv.* tamže, právě tam; —derſelbe *pron.* týž, tentýž.

Eben-e *f.* rovina, roveň, pláně, planina; 2. (math.) plocha *f.* (plocha rovná, plocha přímá); (v. der Bahn pl. dráhy; —en rovnati, srovnati, vyrovnati, urovnati, zplaniti; —erdig *adj.* přízemní; -es Geſchoß přízemí *n.*, přízemek *m.*; e. *adv.* v přízemí; —falls *adv.* též, taktéž, rovněž; —heit rovnost, rovnota *f.*

Eben-holz *n.* ebenové dřevo, eben *m.*; —ieren ebenem vykládati, ebenovati; —iſt (-en) *m.* ebenář, ebenista *m.*

Eben-maß *n.* rovnost, rovnoměrnost *f.*; rovnoměr, souměr *m.*; —mäßig *adj.* rovnoměrný, souměrný, stejnoměrný.

Ebenso *adv.* rovněž, napodobně, taktéž; ebenſoviel tolikéž, právě tolik, zrovna tolik.

Ebentiſchler *m.* ebenář, ebenista *m.*

Eber (-es, unv. M.) *m.* divoký kanec, vepř *m.*

Eberesch-e *f.* oskeruše *f.* *Sorbus domestica*; —beere *f.* oskerušina, -ině, oskeruška *f.*

Eberhirſch *m.* kanec jelenitý.

Eberraute *f.*, Eberwurz *f.* brotan *m.* (bot.).

Eblouiert (fr.) zaražen, zaslepen a, o, ý.

Ebn *m.* (ar.) Ben, syn *m.*

Ebullition *f.* (lt.) var *m.*; 2. (med.) vyvařenina *f.*, vývar *m.*

Ebur *n.* (lt.) slonová kost.

ecce! (lt.), *ecco!* (it.) ejhle!

Echange *f.* (fr.) měna, směna, výměna *f.* [úřednická šerpa (Schärpe).

Echarpe *f.* (fr.) přepáska důstojnická;

Echauffieren (fr.) rozlobiti, rozlítiti.

Echelon *m.* (fr.) stupeň *m.*; *en echelon* (fr.) po stupních, stupňovitě; —förmig *adj.* stupňovitý.

Echinit *m.* (gr.) ježokam *m.*

Echin-odermata *pl.* (zool.) ostnokožci *pl.*; —*oideae pl.* (gr.) (zool.) ježáci; —*us m.* (gr.-lt.) ježek *m.*; 2. (Bauk.) podhlavnice *f.*, podvalek *m.*

Echo *n.* (gr.) ohlas *m.*, ozvěna *f.*; —meter *n.* ohlasoměr *m.*; —nisch, —blisch *adj.* ohlasný, ozývavý.

Echt *adj.* pravý; přesný, neporušený; samorodý; —er Bruch (math.) zlomek pravý; —farbig *adj.* pravobarevný, přesnobarevný; —heit *f.* pravota, pravost, přesnost *f.*; —lofigkeit *f.* (plt.) mimozákonnost, mimoprávnost *f.*

Eck- úhlový, úhelní; nárožní; —äpfel *pl. m.* řehtáče *pl.*

Ecke *f.* (Ect *n.*) roh *m.*, úhel *m.*, hrana *f.*; um die E. za roh; za rohem; eckeu hraniti.

Ecken-schanze *f.* rohatá hradba; —schliff *m.* (b. Glasern) broušené hrany *pl.*; broušení hranové; —ſteher *m.* fig. čumil, zevloun, civín *m.*

Eck-feile *f.* pilník tříhraný; —fenſter *n.* nárožní okno; —firſte *f.* (b. Dach) hranité slemeno; —flügel *m.* pakřídlo *n.*; —haus *n.* nárožní dům (rohák *m.*); —ig *adj.* hranatý; rohatý; —kammer *f.* nárožní komnata; —loch *n.* (b. Billard) nárožní díra; —pfahl, —pfeiler *m.* nárožní pilíř, nárožník *m.* (krajnice *f.*); —pfoſte *f.* (Mühle) koutnice *f.*; —punkt *m.* úhlový bod; —ſäule *f.* hranol *m.*; —ſtange *f.* nárožnice *f.*; —ſtein *m.* nárožník, patník *m.*, úhelní kámen; —ſtück *n.* deš Grundeš klín *m.*; —tiſch *m.* rohatý stůl; —wandpfeiler *m.* přístranec *m.*; —zahl *m.* kel, špičák *m.*; —zimmer *n.* nárožní pokoj.

Edel *adj.* šlechetný, ušlechtilý, spanilý; statný; edler Menſch šlechetný člověk, poctivec *m.*; e. (adelig) šlechtický; (kostbar) drahocenný, drahý, vzácný, jemný; edleš Metall drahý kov (kov vyšší ceny); edleš Erz (mont.) ruda vzácná, r. bohatá; edler Gang (mont.) pramen bohatý; e. (v. Baum) štěpný.

Edel-bürger *m.* šlechtic, vladyka *m.* *sl.*; —bürtig *adj.* urozený; —dame, —frau *f.* šlechtična, zemanka *f.*, urozená paní; —erz *n.* drahá ruda, ruda bohatá; —fräulein *n.* urozená slečna, šlechtička *f.*; —geboren *adj.* urozený; —geſinnt *adj.* spanilomyslný; —geſtein *n.* drahé kamení (dobré kamení); —herr *m.* v. Edelmann; —hof *m.* šlechtický dvorec; —ing *m.* šlechtic *m.*; —knabe *m.* panic, panoš *m.*, urozený mládenec, páže *m.*; —knecht *m.* panoše *m.*; —leben *n.* manství šlechtické (m. ušlechtilé).

Edel-leute *pl.* panstvo, urozenstvo *n.*; —mann *m.* šlechtic, zeman *m.*; —mannsacker *m.* pole zpupné; —marder *m.* lesní kuna; —metall *n.* drahý kov; vzácný kov; —mut, —ſinn *m.* šlechetnost *f.*, blahoduši *n.*, ušlechtilost, šlechetnomyslnost, spanilomyslnost, velkodušnost *f.*; —mütig, —ſinnig *adj.* spanilomyslný, šlechetnomyslný, šlechetný, ušlechtilý, blahodušný.

Edeln *v.* Adeln.

Edelſtein (-eš, M. -e) *m.* drahý kámen, drahokam *m.*; —händler *m.* klenotník *m.*, obchodník s drahými kameny; —ſchleifer *m.* leštitel drahokamů; —ſchmuck *m.* skvost n. šperk s drahokamy.

Edel-ſtolz *m.* šlechetná hrdost; —tat *f.* šlechetný čin; —weiß *n.* (bot.) hvězdohlý, hvězdoběl *m.*, hvězděnka *f.* (*sl.*), bělolist hvězditý, b. pazourolistý, protež alpská (pazourek alpský) *Leontopodium alpinum* (*Filago* (*Gnaphalium*) *Leontopodium*); —wild *n.* (wdm.) vysoká zvěř.

Eden *n.* (hebr.) ráj *m.*

Edentata *pl.* (lt.) (zool.) bezzubí *pl.*

Edikt (-eš, M. -e) *n.* (lt.) edikt *m.*, provolací list; vyhláška (soudní); ein E. ergehen laſſen vydati edikt, vydati provolací list; 2. E. příkaz *m.*

Ediktal-aufforderung *f.*, —ien *pl.*, —zitation *f.* ediktální vyzvání, vybídnutí provolacím listem; —ladung *f.* obeslání provolacím listem; —verfahren *n.* ediktální řízení, provolací řízení.

Edition *f.* vydání *n.*

Edler šlechtic *v.* Adeliger.

Edukation *f.* (lt.) vychování *n.*, výchova *f.*

Edukt (-eš) *n.* (lt.) vývodek *m.*

Efendi *m.* (turk.) efendi *m.*, učenec; hodnostář turecký (titul).

Efeu (-eš, ob. M.) *m.* břečtan; —artig *adj.* břečtanovitý; —geſträuch *n.* břečtanoví; —kranz *n.* pryskyřice břečtanová; —kranz *m.* věnec z břečtanu; —tinte *f.*, Zitſotde břečtanice *f.*; —ranke břečtanová úponka.

Effekt (-eš, M. -e) *m.* (lt.) efekt *m.*, účinek *m.* (vydatný), působení *n.*; dojem *m.*; E. machen účinek míti; auf E. berechnen hleděti n. prohlédati při něčem k účinku; 2. E. (mech.) výkon *m.*

Effekten *pl.* věci movité, věci nábytečné; 2. E. *pl.* (Staatspapiere) úvěrné listiny, cenné papíry; státní papíry; —handel *m.* obchod s papíry státními; —lotterie *f.* věcná loterie; —konto *n.* účet z listin úvěrných.

Effekt-hascherei *f.* sháňka po účinku; bažení po účinku; —ív *adj.* skutečný; zahlbar in öſterreichiſchen Dukaten e. výplatný v skutečných rakouských dukátech; —ivſtand *m.* skutečný stav; —uell *adj.* skutečně možný; —uieren něco k místu a konci přivésti, splniti, odbyti, vykonati něco, provésti něco, vyplniti něco. [bouření *n.*

Efferveszenz *f.* (lt.) vření, kypění,

Effigies *f.* (lt.) podobizna *f.*

Effilieren (lt.) cupovati, třepiti.

Efflores-enz *f.* (lt.) rozkvět, výkvět *m.*; čas květu; 2. (med.) vyrážka —ieren vykvétati.

Effluvien *pl. n.* výtoky; výpary *pl. m.*

Effusion *f.* (lt.) vylití *n.*; 2. výbuch *m.*

Egal *adj.* (fr.) stejný; rovný; das iſt mir e. to je mně jedno; —ität *f.* stejnost, rovnost *f.*

Egel *m.* pijavka, pijavice *f.*, *Hirudo*; —krankheit *f.*, —leuche *f.*, motolice *f.* *Distomatosis*; —wurm *m.*, —ſchnecke *f.*

motolice *f. Fasciola hepatica* (*Distoma hepaticum*).

Egeran *n.* (Min.) oharkovec *m.*

Eggärten *pl.* role s lukami.

Eggbar *adj.* vlačitelný.

Egge *f.* brány *pl. f.*, vlačidlo *n.*; —haken *m.* papršlek *m.*; —block *m.* zábranek *m.*; —haken *m.* branový hak; —kette *f.* spínka *f.*, řetízek u bran.

Eggen vláčeti, pole branami přiraziti; das E. vláčení *n.*, vlačba *f.*, vlačka *f.*; —geld *n.* vlačebné *n.*; —pflug *m.* branopluh *m.*; —wage *f.* tahadla, váhy u bran *pl.*

Egger *m.* vlačec, vláčník, vlačebník *m.*

Egge-ring *m.* těhlice *f.*; —scheine *f.* mečík branový; —schlitten *m.* vlačuhy *pl. f.*; —stange *f.* bidelec *m.*; —zahn *m.*, —zinke *f.* branový hřebík, kolík *m.*

ego (lt.) já.

Egoismus *m.* (lt.) sobectví, sobství *n.*; samolibost *f.*, sebemilství *n.*

Egoist (-en) *m.* (lt.) sobec, sobek, sobík *m.*, samolibec *m.*, egoista *f.*; —in *f.* sobka, soběna, sobička *f.*; —isch *adj.* sobecký, soběstný.

Egress io *f.*, —*us* *m.* (lt.) (stilliſt.) zachazka *f.*, záběžka *f.*

Ehe (eher, eheſt) *adv.* prvé než, dříve než; eher spíše, raději; před tím, dříve, prvé; am eheſten co nejdříve, nejspíše.

Ehe (M. -en) *f.* manželství *n.*; —aufgebot *n.* ohlášky *pl. f.*; —band *n.* manželský sňatek; —beredung *f.* svatební smlouvy *pl.*; —bett *n.* svatební lože, manželské lože; —brechen cizoložiti; —brecher *m.* cizoložník *m.*; —brecherin *f.* cizoložnice *f.*; —brecheriſch *adj.* cizoložný, cizoložský; —bruch *m.* cizoložství *n.*; —brüchig *adj.* cizoložný.

Ehedem, ehedeſſen *adv.* předešle.

Ehe-dispens *f.*, —bewilligung *f.* prominutí překážek manželských; —erklärung *f.* svolení k manželství; —frau *f.* manželka *f.*, choť *f.*; —gatte *m.* manžel *m.*; —gattin *f.* manželka *f. v.* Ehefrau; —geld *n.* věno *n.*; —genoß *m.* manžel *m.*; —geſetz *n.* zákon o manželství.

Ehegeſtern *adv.* předevčírem; —rig *adj.* předvčerejší.

Ehe-gültigkeit *f.* platnost manželství; —haft *f.* zpupný statek; —hälfte *f.* manželska polovička; —himmelbettaufſtellungsgebühr *f.* (b. d. Juden) snubné *n.*, sňatečné (ložné) *n.*; —hinderniß *n.* překážka manželství; —kind *n.* manželské dítě; —krüppel *m.* manžel mrzák; —leiblich *adj.* manželský, z řádného manželství, vlastní; —leute *pl.* manželé.

Ehelich *adj.* manželský; —e Gemeinſchaft spolek manželský; —e Pflicht manželská povinnost; —en (eine Perſon, ein Weib, jmds. Tochter) za manželku, za ženu pojmouti; ſich e. vstoupiti s někým v manželství; vzíti se, jíti za sebe (v manželství); (v. Mann) oženiti se, (v. Weibsperſonen) vdáti se, —erklärung *f.* (Legitimation) vyhlášení dětí za manželské.

Ehelos *adj.* bezmanželský, bez manželství; svobodný; neženatý; nevdaná; —igkeit *f.* bezmanželství *n.*; (v. Manne) bezženství *n.*

Ehelust *f.* ženivost *f.*, chuť k ženění; 2. vdávavost; chuť k vdávání; —ig *adj.* ženivý; vdávavá.

Ehemal-ig *adj.* někdejší, dřívější, dřevní, bývalý; —s *adv.* jindy, před časy, před tím, někdy.

Ehe-mann *m.* manžel *m.*; —paar *n.* manželé, manželská dvojice; párek *m.*; —pakten *pl.* svatební smlouvy *pl.*; —pflicht *f.* povinnost manželská.

Eher *adv. v.* Ehe.

Ehe-recht *n.* manželské právo; —regiſter *n.* seznam sňatků, s. oddaných; —ring *m.* snubní prsten.

Ehern *adv.* kovový, měděný; fig. zatvrzelý, tvrdošijný.

Eheſchatz *m.* věno *n.*; fig. manžel *m.*, manželka *f.*

Eheſcheidung *f.* rozvod *m.*, rozvedení *n.* (r. manželství); —sklage *f.* (Klage auf Ehescheidung) žaloba na rozvedení manželstva; žaloba rozvodná; —strettigkeit *f.* pře o rozvedení manželsva.

Ehe-ſtand *m.* stav manželský.

Ehe-ſegen *m.* požehnání sňatku; **Eheſtens** *adv.* co nejdříve, nejspíše, co nevidět.

Ehe-steuer *f.* věno *n.*; —ſtifter *m.* namluvčí, snoubce *m.*; —ſtreitſachen *pl.* rozepře v příčině manželství, rozepře manželská; —tare *f.* snubné, sňatečné *n.*

Ehe-trauung *f.* oddavky *pl. f.*; —trennung *f.* rozloučení manželstva.

Ehetunlich *adj. et adv.* co nejdříve možná.

Ehe-ungültigkeit *f.* neplatnost manželství; —ungültigkeitserklärung *f.* prohlášení, že manželství jest neplatné; —verabredung *f. v.* Eheverabredung; —verbindung *f.* manželský svazek, sňatek; —verkündigung *f.* ohlášky (manželské); —verlöbniß *n.* (*f.*), —verſprechen *n.* zasnoubení *n.*; —vertrag *m.* smlouva manželská.

Ehevorgeſtern *adv.* před předevčírem.

Ehe-weib *n.* manželka *f.*; —werber *m.* ženich *m.*; 2. snoubce *m.*, námluvčí, svat *m.*

Ehrabſchneid-en na cti utrhati komu; —er *m.* utrhač na cti; —erei *f.* utrhání na cti.

Ehr-bar *adj.* počestný, poctivý, ctný; —barkeit *f.* počestnost *f.*; —begierde *f.* ctižádost *f.* (dychtění po cti); —begierig *adj.* ctižádostivý; —bezeugend *adj.* uctivý.

Ehre *f.* (ob. M.) čest *f.*; 2. (M. -n) **Ehren** cinen ctíti někoho; poctiti, slaviti koho.

Ehren-abſchneider *m. v.* Ehrabſchneider; —abſeptant *m.* příjemce směnky pro čest; —abſeptation *f.*, —abſept *n.*, —annahme *f.* čestné přijmutí (směnky), přijmutí pro čest podpisu; —amt *n.* čestný úřad; —begleiter *m.* čestný průvodce; —beleidigung *f.* urážka na cti; —belohnung čestná odměna; —bejuch

m. návštěva z úcty, n. ku poctě; —bezahlung *f.* placení pro čest; —bezeigung *f.* prokazování pocty, pocta *f.*; —bürger *m.* čestný měšťan; —bürgerrecht *n.* čestné měšťanství.

Ehrend *adj.* uctivající.

Ehren-dame *f.* čestná dáma; —beforation *f.* čestná ozdoba; —degen *m.* čestný meč; —dieb *m.* lupič cti; —dienſt *m.* čestná služba; pocta *f.*; —erklärung *f.* za poctivého vyhlášení, cti navrácení; —feſt *adj.* ctný, počestný, zachovalý; (Titel) slovutný; *st.* poctivý; —flagge *f.* čestná vlajka; —gedächtnis *n.* čestná památka; —gericht *n.* čestný soud; 2. hostina *f.*; —geſchenk *n.* pocta *f.*, čestný dar; —grad *m.* stupeň hodnosti; —haft *adj.* ctihodný, čestný, počestný; —haftigkeit *f.* čestnost *f.*; —halle *f.* slavín *m.*; —klage *f.* žaloba z urážení na cti; —kleid *n.* slavnostenský oděv; —kränkung *f.* cti dotýkání; —legion *f.* (in Frankreich) čestná legie; —leben *f.* čestné manství; —los *adj.* bezectný; beze cti; —mann *m.* poctivec *m.*, poctivý muž; —mitglied *n.* čestný člen; —münze *f.* čestný peníz; —name *m.* čestné jmeno; —pforte *f.* čestná brána, slavobrána *f.*; —poſten *m.* čestné místo; 2. důstojenství *n.*; 3. čestná stráž; —preis *m.* (bot.) rozrazil *m.*, *st.* tržník *m.* *Veronica*; —räuber *m.* zectilupič *m.*; —rechte *pl. n.* čestná práva (občanská) *pl.*; —rede *f.* chvalořeč *f.*; —retter *m.* ochrance cti; —ruf *m.* čestná pověst; —rührig *adj.* cti se dotýkající; utrhačný; —ſache *f.* čestná záležitost; —ſäule *f.* čestný sloup; —ſchänder *m.* hanobitel (h. cti) *m.*; hánce, utrhač *m.*; —ſitz *m.* čestné místo, čestné sedadlo; —ſold *m.* čestný plat, čestné *n.* (honorář *m.*); —ſtelle *f. v.* Ehrenamt; —ſtrafe *f.* odejmutí cti n. práv občanských; —ſtufe *f.* stupeň hodnosti, st. důstojnosti; —tag *m.* fig. čestný den; —tempel *m.* chrám cti, chrám slávy; slavín *m.*

Ehrenthalben *adv.* pro čest.

Ehren-titel *m.* čestný titul; —tod *m.* čestná smrt; —trunk *m.* přípitek na poctu, pocta *f.*; —verletzung *f.* urážení na cti, urážka *f.*; —voll *adj.* čestný, velectnostný, slavný; —wache *f.* čestná stráž; —wert *adj.* ctihodný; —wort *n.* čestné slovo; —zahlung *f.* činěš Wechſels placení směnky pro čest (podpisu); —zeichen *n.* čestné znamení, čestná známka.

Ehrerbiet-ig *adj.* uctivý, šetrný; —igkeit, —ung *f.* uctivost, šetrnost *f.*

Ehr-furcht *f.* úcta *f.*, uctivost *f.*; —fürchtig, —furchtsvoll *adj.* uctivý; es wird die —furchtsvolle Anzeige erſtattet se vší uctivostí se oznamuje; —gefühl *n.* cit pro čest; —geiz *m.* ctižádost *f.*; —geizig *adj.* ctižádostivý; —lich *adj.* poctivý; e. wahrt am längſten s poctivostí nejdál dojdeš; —liebe *f.* ctimilovnost *f.*; —liebend *adj.* ctimilovný; —los *adj.* bezectný; *adv.* beze cti; —loſigkeit *f.* bezectnost *f.*; —ſam *adj.* ctný, čestný, počestný; —ſucht *f.* ctilakotnost *f.*; —ſüchtig *adj.* ctilakotný, ctižádostivý; —trieb *m.* pud pocty; —vergeſſen *adj.* nečestný, protičestný; —würden *f.* (Titel) ctihodnost *f.*; —würdig *adj.* ctihodný.

Ei *intrj.* aj! ajhle! ejhle! eť was! e,

Ei (-es, M. -er) *n.* vejce *n.*, vajíčko *n.*; Eier legen vejce nesti, snášeti; gerührte Eier míchaná vejce (pokrm).

Eia-popeia! *int.* (Wiegenruf) hajej! dadej! nynej! lulej! luli!

Eibe *f.*, —nbaum *m.* tis *m.* *Taxus*.

Eibecher *m.* vaječníček *m.*

Eiben-beere *f.* tisyně *f.*; —wald *m.* tisový les.

Eibisch (oh. M.) *m.* topolník *m.*, topolka *f.*; ibiš, ajbiš *m.*; vysoký slez *Althaea*; *Hibiscus*; —teig *m.* slezovec *m.*, ajbišové těsto; —tee *m.* slezové n. ajbišové thé; —zelten *pl.* caltický sle-

Eichamt *n.* cejchovní úřad. [zové.

Eich-apfel *m. v.* Gallapfel; —e *f.*, —enbaum *m.* dub *m.* *Quercus*.

Eichel (M. -n) *f.* žalud *m.* (bot.); 2. žalud *m.* *Balanus* (anat.); —aß *n.* (Kart.) žaludové eso; —becher *m. v.* Eichelnäpfchen; —geld *n.* ořechovné *n.* (*st.*); —häher *m.*, žaludnice *f.*, žaludník *m.*, sojka *f.* *Corvus glandarius*; —kaffee *m.* žaludová káva; —kelch *m. v.* Eichelnäpfchen; —leſungsrecht *n.* (*jus glandis legendae*) právo ořešné; —maſt *f.* pastva na žaludech, žír *m.*; —näpfchen *n.* žaludová mistička; —ſchale *f.* žaludová šupina; —ſchwein *n.* žírná svině; —tripper *m.* (med.) kapavka z žaludu.

Eichen *n.* vajíčko *n.* [chování *n.*

Eichen *verb.* cejchovati; das E. cej-

Eichen *adj.* duběný, dubový; —artig dubovitý; —baum *m.* dub *m.* *Quercus*; —blatt *n.* dubový list; —blätterig *adj.* dubolistý; —falter *m.* dubásek *m.* *hecla quercus*; —forſt *m.* doubrava *f.*, doubí *n.*, dubina *f.*; —hart *adj.* tvrdý jako dub; —kranz *m.* věnec z dubového listí; —laub *n.* dubové listí; —mehl *n.* moučka z dubové kůry; —rinde *f.* dubová kůra; —miſtel *f.* ochmet *m.*, jmelí dubové *Lorantus europaeus*; —ſpinner *m.* (zool.) dubináč, dubináček *m.*; —ſtamm *m.* dubový kmen; —wald *m.* dubový les, doubrava *f.*, dubiná *f.*, doubí, dubí *n.*

Eicher *m.* cejchovač *m.*, cejchovník *m.*

Eichgebühr *f.* cejchovné *n.*

Eichholz *n. v.* Eichenholz.

Eichhorn, Eichhörnchen *n.*, Eichkätzchen *n.* veverka *f.*, veveřice *f.* (vever *m.*) *Sciurus*; E.-veveří, veverčí; —fänger *m.* (Hund) veverák, veverník *m.*; —fell *n.* veveřina *f.*

Eichinspektor *m.* cejchovní inspektor, c. dozorce.

Eichland *n.* duboviště *n.*

Eich-maß *n.* míra vzorná, hlavní, základní, matičná; —meiſter *m.* cejchmistr *m.*; —pfahl *m.* znakový n. cejchovní kůl, cejch *m.*; (Mühlb.) vodoměr, vodočet; míra jezu, jezoměr, kámen, cejch *m.*

Eichwald *m. v.* Eichenwald.

Eichzeichen *n.* cejch.

Eid (-es, M. -e) *m.* přísaha *f.*; einen E. zu Gericht ablegen učiniti přísahu k soudu; einen E. dahin ablegen, daß . . přísahati na tom, že . . .

Eidam (-s, M. -e) *m.* zeť *m.*

Eid-bruch *m.* zrušení přísahy; —brüchiger *m.* přísahu rušící, rušitel přísahy.

Eidechse (M. -n) *f.* ještěrka *f. Lacerta*; —n- ještěrčí.

Eider *m.*, —ente *f.*, —gans *f.*, —vogel *m.* kajka *f. Anas mollissima* (*Somateria*); —dunen *pl.* kajčí peří.

Eides-ablegung *f.* vykonání přísahy (přísaha *f.*); —ablehnung *f.* nepřijmutí, odmítnutí přísahy; —anbietung *f.* nabídnutí přísahy; —antretung *f.* přihlášení ku přísaze; —formel *f.* formule, způsoba přísahy; —helfer *m.* spolupřísežník *m.*; —leistung *f. v.* Eides-ablegung; —pflicht *f.* přísežná povinnost; jmd. in E. nehmen někoho pod přísahu vzíti, někoho přísahou zavázati; —statt, —ständig *adv.* na místě přísahy; eine —stattige Aussage seznání na místě přísahy; —stattiges Bekenntniß přiznání na místě přísahy; —urkunde *f.* přísežný list.

Eid-genoß *m.* spřísežence *m.*, spříseženec *m.*, spolupřísežník *m.*; —genossenbund *m.*, —genossenschaft *f.* spřísežnictvo, spřísežnictví *n.*; —getreu *adj.* přísaze věrný; —lich *adj.* přísežný; -e Angabe (Aussage) přísežné vyjevení; (Manifestationseid) přísaha vyjevovací.

Eidotter *m.* (Eierdotter) žloutek *m.*

Eidschwur *m. v.* Eid.

Eier-abgabe *f.* vaječné *n.*, dávka vejcí; —auflauf *m.* vaječný nákyp; —brot *n.* mazanec *m.*; —dotter *m.*, —gelb *n.* žloutek *m.*; —gebackenes *n.* smažené vejce; v. na másle; —handel *m.* obchod s vejci; —flar *n.* bílek *m.*; —kuchen *m.* svitek *m.*, vaječník *m.*; —legend *adj.* vejcenosný; —leiter *m.* (anat.) vejcovod *m. Oviductus*; —leiterentzündung *f.* (*Salpingitis*) zánět vejcovodu; —markt *n.* vaječný trh; —pflaume *f.* papše, žlutka *f.*; —öl *n.* olej žloutkový; —schale *f.* skořapka z vejce; —schwamm *m.* liška *f.* (strečck) *Cantharellus*; —speise *f.* strojené vejce *pl.*, vaječník *m.*; —stab *m.* (arch.) podvalek obvejčitý, podhlavice obvejčitá; —stock *m.* (anat.) vaječník *m. Ovarium*; —torte *f.* vaječný dort; —weiß *n. v.* Eiweiß.

Eifer (-s, ob. M.) *m.* horlivost, píle *f.*; —er *m.* horlitel; horlivec; žehral *m.*; —bitte *f.* rozhorlenost *f.*; —ig *adj. v.* Eifrig.

Eifern (für etw.) horliti; horlivě se starati; (über jmd.) nevíliti, nenáviděti, sočiti, žehrati; —d *adj.* horlivý; sočivý, žehravý. [žehravost, sočivost *f.*

Eifersucht *f.* žárlivost; řevnivost, **Eifersücht-elei** *f.* žárlivůstka, žárlivkování *n.*; —ig *adj.* žárlivý; řevnivý, žehravý; auf jmd. e. sein žárliti, žehrati na koho; —ler *m.* žárlivec, žehravec *m.* [vejčitý.

Eiform *f.* vejčitost *f.*; eiförmig *adj.*

Eifrig *adj.* horlivý; vroucí; řevnivý.

Eigelb *n. v.* Eiergelb.

Eigen *adj.* vlastní, svůj (můj, tvůj, jeho) vlastní; mit —er Hand etw. unterschreiben svou vlastní rukou v něčem se podepsati; —er Wechsel vlastní n. svá vlastní směnka; 2. e. zvláštní.

Eigen-artig *adj.* zvláštní, svérázný; —bau *m.* (ökon.) vlastní těžba; (Weinb.) samosad *m.*, samosadba *f.*, vlastní pěstění; —berechtigt *adj.* soběprávný, soběvolný; —berechtigung *f.* soběprávnost, soběvolnost *f.*; —dünkel *m.* domýšlivost *f.*; —handel *m.* (Vorrechthandel) vlastní obchod *m.*, svůj vlastní prodej; —händig *adj.* vlastnoruční; -e Unterschrift podpis vlastní ruky, p. vlastnoruční; e. etwas unterschreiben vlastní rukou v něčem (na něco) se podepsati; —heit *f.* vlastnost *f.*, zvláštnost *f.*; —hilfe *f.* vlastní pomoc; svépomoc *f.*; —hörig *adj.* vlastní; —liebe *f.* samolibost *f.*, sebelaska, samoláska *f.*; —liebig *adj.* samolibý, sebemilovný; —lob *n.* samochvála, sebechvála, vlastní chvála; —macht *f.* svémoc *f.*, svémocnost *f.*, samomoc *f.*; —mächtig *adj.* svémocný, samomocný; *adv.* o své újmě; der -en Hilfe sich bedienen o své újmě sobě pomoci; —mächtigkeit *f.* samomocnost *f.*; eine E. wider jmd. sich erlauben svou vůli nad někým provesti; —name *m.* vlastní jméno; —nutz *m.* zištnost *f.*, samozištnost *f.*; —nützig *adj.* zištný, samozištný; sobecký; —nutzlos *adj.* nezištný.

Eigens *adv.* zvláště, schválně.

Eigenschaft *f.* (M. -en) *f.* (der Person, der Sache) vlastnost *f.* (osoby, věci); jakost *f.*; povaha *f.*; die E. eines Beamten annehmen hodnost úředníka na se vzíti; —lich *adj.* vlastnostní; —stabelle *f. v.* Qualifikationstabelle; —swort *n.* přídavné jméno, př. slovo *n. Adjectivum*.

Eigensinn *m.* svévole *f.*; svéhlavost *f.*; —ig *adj.* svéhlavý; e. etw. tun svévolně n. o své vůli dělati, činiti.

Eigen-sucht *f.* sobeckost *f.*, samolibost *f.*; —süchtig *adj.* sobecký.

Eigentlich *adj.* vlastní; skutečný; zvláštní; e. *adv.* vlastně, prostě; was der Kläger e. begehre čeho žalobce skutečně (vlastně) žádá; e. přímý.

Eigentum *n.* (ob. M.) vlastnictví *n.*; 2. (M. -tümer) majetek *m.*, majetnost *f.*

Eigentüm-er *m.* vlastník *m.*, majetník *m.* (majitel *m.*); —erin *f.* vlastnice *f.*; —lich *adv.* vlastní, svůj vlastní; 2. e. zvláštní; — lichkeit *f.* zvláštnost *f.*; (E. eines Vertrages zvláštnost smlouvy.

Eigentums-frage *f.* záležitost stran vlastnictví; —herr *m.* vlastník *m.*; —klage *f.* žaloba vlastnická; —recht *n.* právo vlastnické.

Eigenwärme *f.* vlastní teplo (člověka).

Eigenwill-e (ob. M.) *m.* svévole (svá vůle) *f.*, samovůle *f.*, samovolnost, svévolnost *f.*; —ig *adj.* svévolný, samo- [volný.

Eigestalt *f.* vejčitost *f.*

Eign-en odhodlati; sich e. přivlastniti, přivlastňovati si, přisvojiti si; sich zu

etw. e. hoditi se k něčemu, způsobilý býti k čemu; připadati k čemu; die Tat —et ſich zum Verbrechen skutek zjevuje se co zločin, skutek činí n. působí zločin; geeignet způsobilý, k něčemu se hodící; vhodný; —er *m.* vlastník *m.*, vlastnitel *m.*; —ung *f.* způsobilost *f.*, příhodnost *f.*

Eihaut *f.* (bot.) zakrývka zárodková; Eihäute *pl.* plénky plodu.

Eikern *m.* (bot.) zárodkové jadérko.

Eiland (-es, M. -e) *n. v.* Inſel.

Eil-bote *m.* rychlý posel, rychlík *m.*; —e *f.* spěch *m.*, pospěch *m.*, kvap *m.*, chvat *m.*; in der —e rychle, spěšně nakvap, naspěch, nachvat, ve spěchu.

Eilleiter *m.* (anat.) *v.* Eierleiter.

Eil-en mj. spěchati, pospíchati, pospíšiti, spěti, kvapiti, chvatati; es —t nicht není chvatu, není spěchu, není nachvat, není naspěch; —e mit Weiſe lépe krokem nežli skokem; spěš i běž, uvažuj však též; tuze spěšno, lidem směšno; —end *adj.* spěchavý; —ends *adv.* honem, naspěch, nakvap, rychle, spěšně, kvapně; e. kommen přichvatati; —er *m.* kvapil *m.*

Eilf *num. v.* Elf.

Eil-fertig *adj.* kvapný, spěšný, spěchavý, chvatavý; —fuhre *f.* rychlý povoz; —gut *n.* věc poslaná rychlíkem; zboží na rychlou zásilku (furz zboží narychlo); —ig *adj.* kvapný, spěšný; *adv.* naspěch, napospěch, honem, nakvap, ruče, narychlo; —marſch *m.* spěšný, rychlý, kvapný pochod, urychlený pochod; —poſt *f.*, —wagen *m.* poštovský rychlík; —zug *m.* (b. Eiſenb.) rychlovlak *m.*, rychlík *m.*; 2. (Milit.) *v.* Eilmarſch.

Eimer (-s, unv. M.) *m.* okov *m.*, vědro *n.*; E. an Rädern korečky *pl. m.*; E., —ig okovní, věderní; —fette *f.* řetěz k okovu; —kunſt *f.* koreční čerpací přístroj.

Eimund *m.* (bot.) ústí *n.*; äußerer E. (bot.) zevnitroústí *n.*; innerer E. (bot.) vnitroústí *n.*

Ein, eine, ein (als Artikel wird im Böhm. nicht überſetzt); ein harter Winter tuhá zima; das iſt ein Unglück to je neštěstí; es war einmal ein König (in Erzählungen) byl jednou jeden král, byl jednou jistý král; ein Reiſender ging in die Stadt jistý pocestný n. jakýsi pocestný šel do města; 2. Ein *num.* jeden; in —em fort ustavičně, neustále, v jednom, pořád; unter —em zároveň; —er für alle und alle für —en jeden za všecky a všickni za jednobo.

Ein *pron.* (*adv.*) někdo; tentýž, stejný; was für —er? jaký?

Ein *adv.*: Jahr aus, Jahr ein rok co rok každý rok; Berg ein (bergein *adv.*) do vrchu; als Partikel vor den Zeitw.: v, na, za, spolu, do in Zuſammenſetzg.

Einachsig *adj.* jednoosý; -e Geſtalten (Min.) tvary jednoosé.

Einackern zaorati.

Einaddier-en věsti, vpočísti, připočísti, věsliti; in die nächſte Kolonne e. do nejbližšího sloupce věsti; —ung *f.* připočtení, věslení *n.*

Einander *adv.* vespolek, sobě (se); jeden druhého; ane. k sobě, na sobě; aufe. po sobě, na sobě; hintere. za sebou; ine. dohromady; mite. spolu; nache. po sobě; nebene. vedle sebe; e. ehren navzájem se ctiti; e. lieben vespolek se milovati.

Einantwort-en (einem die Verlaſſenſchaft) odevzdati někomu pozůstalost; —ung *f.* odevzdání (pozůstalosti); exekutive E. einer Sache exekuční odevzdání nějaké věci; *st.* zvod *m.*

Einantwortungs - urkunde *f.* odevzdací listina; —verordnung *f.* odevzdací nařízení.

Einarbeiten ſich vpracovati se.

Einarmig *adj.* jednoramený; jednoruký.

Einäſcher-n etw. spáliti, spopeliti něco, obrátiti něco v popel; 2. louhem močiti; 3. popelem posypati; —ung *f.* spálení *n.*

Ein-auge *n.* jednook *m.*; —äugig *adj.* jednooký.

Einaxig *v.* Einachſig.

Einback *m.* zápek *m.*

Einballen zavinouti; zabaliti.

Einballig *adj.* na jednu nohu, nepřezuvný.

Einbalſamier-en balsamovati, nabalsamovati; —ung *f.* balsamování, nabalsamování *n.*

Einband *m.* vazba *f.*

Einbändige Geſchwiſter polourodný bratr a polourodná sestra.

Einbau *m.* náhon *m.*, zděný taras.

Einbeere *f.* vraní oko, vranovec *m.* *Paris* (bot.).

Einbegleit-en ein Geſuch předložiti, předkládati se žádostí; —ung *f.* předložení *n.*, předklad *m.* (něčí žádosti); —ungsbericht *m.* předkladací zpráva.

Ein-begreifen etw. připojiti, zahrnouti, zahrnovati něco v čem, zavírati, pojmouti, pojímati co do čeho; —begriff *m.* přimínka *f.*, pojetí *n.*, přiloučení *n.*; mit E. der Koſten náklady do toho pojímajíc, s připočtením nákladů.

Einbeinig *adj.* jednonohý.

Einbeißen mh. kousnouti do čeho; zakousnouti; fig. do živého přijíti.

Einbeizen do leptavky dáti; promořiti.

Einbekenn-en přiznati se k něčemu; einen Bezug e., eine Giebigkeit e. přiznati se ku příjmu, k dávce; —tnis *n.* přiznání *n.*, přiznávka *f.*

Einbekommen dostati.

Einberichten zprávu zaslati, návěsti dáti, n. předložiti.

Einberuf-en (einen) povolati někoho, zavolati; (mehrere) svolati; —ung *f.* zavolání *n.*; (mehrerer) svolání *n.*; E. der Gläubiger svolání věřitelů; —ungsedikt *n.* (jur.) list svolavací; —ungskarte *f.* (milit.) zavolací list.

Einbetten vestlati, vatýlati.

Einbeugen etwas vehnouti, zahnouti.

Einbeziehen etwas potáhnouti, pojmouti něco do čeho; die Koſten nicht einbezogen náklady do toho (ku př. do počtu) nepojímajíc.

Einbieg-en velnouti, zahnouti, ohnouti; —ung *f.* zahnutí, velnutí *n.*; ohyb, záhyb *m.*

Einbild-en etw. vyobraziti komu co; ſich e. smysliti si, zamanouti si; domnívati se, domýšleti se; mnoho o sobě mysliti; —er *m.* třeštil *m.*; —eriſch *adj.* domýšlivý; —ung *f.* obrazení, zobrazení *n.*; představování *n.*; výtvor obrazności; 2. zdání, domnění *n.*, domněnka *f.*; 3. domýšlivost *f.*; —ungskraft *f.* obraznost, obrazotvornost *f.*

Einbinden etwas svázati, zavázati; vevázati; 2. přisně přikázati.

Einblasen etw. vdýmati, vedmouti, vefouknouti; ſfouknouti.

Ein-blatt *n.* tolije *f.*, jednolist *m.* *Parnassia.*

Einblätterig *adj.* jednolupený.

Ein-bläuen omodřiti; —bläuen vtlouci, bitím do koho vpraviti.

Einbohren zavrtati.

Einbraten napeci čeho; mſ. speci se.

Einbrech-en zlomiti, prolomiti, vybořiti, vyraziti; mſ. prolomiti se, proboříti se; e. (z. B. in eine Kammer) vlámati se, vloupati se kam (do komory); vpadnouti kam; (v. d. Zeit) blížiti se, nastávati; —er *m.* lupič *m.*

Einbrenn-e *f.* jíška, zápražka *f.*; —en etw. vpáliti, vypáliti; připáliti; 2. zapražiti; zasmažiti; —ſuppe *f.* praženka *f.*, pražená n. zapražená polívka.

Einbring-en etw. vpraviti; přinesti někam; vnesti někam něco; das Getreide e. obilí skliditi; eine Klage bei Gericht gegen jmd. e. podati na někoho žalobu k soudu; eingebrachte Fahrniſſe vnešené svrchky; einen Verbrecher e. dostaviti, dodati, přivesti zločince; eine Forderung, Entſchädigung e. dobyti něčeho (pohledávky, náhrady); das Eingebrachte přínos *m.*, přinešené věno; —lich *adj.* dobytný; —e Forderung dobytná pohledávka; —lichkeit *f.* dobytnost *f.*; —ung *f.* podání; dodání *n.*, dostavení *n.*, dobytí *n.*; E. der Klage podání žaloby; E. verborgener Verbrecher dostavení, dodání skrytých zločinců; E. einer Zahlung dobytí platu.

Einbrock-e *f.* nadrobene *n.*, nádrobka *f.*, drobenina *f.*; —en, einbröckeln etw. nadrobiti.

Einbruch *m.* vlom *m.*, vlomení, prolomení *n.*, průlom *m.*, vpadnutí *n.* nepřítele; vlup *m.*, vloupání *n.* (zloděju); (mont.) zálom *m.*, otvor *n.*; E. des Waſſers (mont.) strž vod, nával, zával *m.*

Einbrüderig (bot.) jednobratrý, jednobratrový. **Einbrühen** spařiti; napařiti.

Einbug *m.* prohyb, záhyb *m.*, zakleslina *f.*, vsedlost *f.*; shybka *f.*

Einbürger-n jmd. dáti komu občanství; eingebürgert ſein občanem býti; —ung *f.* přijmutí koho za občana; um die E. erſuchen žádati za občanství.

Ein-buße *f.* ztráta *f.*; škoda, újma *f.*; (im Spiel) prohra *f.*; —büßen škodovati, ztrátu trpěti; das Vermögen, das Leben e. ztratiti majetnost, hrdlo.

Einkassieren vybrati n. vybírati (přijímati) peníze.

Eindachung *f.* krytba *f.*, zakrovení *n.*

Eindämmen, eindeichen hrázi obehnati.

Eindampfen (chem.) odkouřiti; od[kuřovati, odpařiti

Eindeckung *f.* přikrytí *n.*; 2. krytba *f.*

Eindeutig *adj.* jednoznačný, jednotvarý; —e Funktion (math.) *v.* Einförmig.

Eindicken etwas zhustiti, zahustiti, vypařiti do husta.

Eindingen ve smlouvu zavříti.

Eindrang *m.* vtírání *n.*, tlačení *n.*

Eindrängen stlačiti, vtlačiti, vecpati; ſich in ein Amt e. vtírati se, třiti se do úřadu; ſich in einen Beſitz e. vetříti se mocí v držení.

Eindring-en mſ. velnouti, vniknouti; in einen Ort e. vraziti v místo; mit dem Heere in ein Land e. vtrhnouti s vojskem do země; —end *adj.* dojímavý, důtklivý; —lich *adj.* důrazný, důtklivý, pronikavý; —e Vorſtellung důtklivé předložení; —ling (—es, M. —e) *m.* vetřelec *m.*

Eindruck (—s, M. —drücke) *m.* vtlačení, vytlačení *n.*, vtisknutí *n.*; 2. vtisk *m.*, vtlak *m.*; 3. E. důtek, dotek *m.*; 4. fig. dojem *m.*; E. machen účinek míti; dojímati.

Eindrück-en vtisknouti, vtlačiti, natlačiti; vmáčknouti, promáčknouti, protlačiti; —lich *adj.* pronikavý, dojímavý.

Eineggen (ein Feld) zavláčeti.

Einen etw. sjednotiti, spojiti; ſich e. sjednotiti se.

Einengen etw. súžiti, sevříti.

Einer *v.* Ein; E. *m.* jednuška, jednička, jednotka *f.* [hřbiti.

Einerdigen zahrabati do země, po-

Einerlei *adj.* jednostejný, jednaký, totožný; jednoho n. stejného druhu, jeden; das iſt ihm e. to je mu všecko jedno, všecko stejno; das ewige E. věčné stejno, jednotvárnost *f.*; —heit *f.* jednakost, jednostejnost, totožnost *f.*

Einernten skliditi, nakliditi; fig. nabyti, natěžiti.

Einerſeits *adv.* s jedné strany, jednak; e.... anderſeits... s jedné strany... s druhé strany...; jednak... jednak...

Einesteils *adv.* dílem, jednak.

Einfach *adj.* jednoduchý, prostý, prostný; —e Übertretung prostý přestupek; —er Ausdruck výraz jednoduchý; —e Zahl (math.) číslo prvé, prvočíslo *n.*; (grm.) číslo jednotné (jednotka *f.*); e. *adv.* jednoduše, prostě, zprosta, zhola; —heit *f.* jednoduchost *f.*; prostota *f.*; —wirkend (mech.) jednočinný.

Einfädel-maſchine *f.* navlékadlo *n.*; —n navléci, nadíti (nit do jehly); fig. nastrojiti.

Einfahren voziti, dovážeti; mſ. vjeti; in die Grube e. (mont.) sjeti, dolů lezti.

Einfahrt *f.* vjezd *m.*; 2. E. eines Hauſes vjezd *m.*, průjezd *m.*; 3. (mont.) vjezd, sjezd *m.* (do dolu), vlezení *n.*

Einfall (—es, M. Einfälle) *m.* vpadnutí *n.*, zboření *n.*, spadnutí *n.*; 3. vpád *m.*,

vtrhnutí *n.* (mil.); 4. E. (plötzlicher Gedanke) nápad *m.*, případ *m.*; witziger E. vtipný nápad; 5. E. der Lichtſtrahlen dopad *m.*; er hat ſonderbare Einfälle případají mu divné věci (na mysl), tanou mu na mysli divné věci; —en vpadnouti; in die Rede e. do řeči skočiti, v řeč vskakovati, do řeči vpadnouti; e. (mil.) vtrhnouti n. vpadnouti kam; mſ. zbořiti se, rozvaliti se; vpadnouti; připadnouti; napadnouti, na mysl přijíti, vzpomenouti si; (math. u. phyſ.) dopadati; (bdm.) zapadnouti; eingefallen vpadlý, vsedlý; e Augen vpadlé oči; E. *n.* der Augen vpadení oči; —haken *m.* západka *f.*; —klinke *f.* závorka *f.*, západka *f.* u dveří; —ſchnalle *f.* přezka vpadací; —ſlot *n.* (math.) kolmice dopadová; —ſpunkt *m.* bod dopadu, bod dopadový; dopadiště *n.*; —ſwinkel *m.* úhel dopadu, ú. dopadový.

Ein-falt (oh. M.) *f.* prostota, prostoduchost, prostnota *f.*; —fältig *adj.* sprostý, hloupý, přihlouplý; —fältigkeit *f.* sprostost, sprostnota, přihlouplost *f.*; —faltspinſel *m.* sprosťák *m.*, hlupák *m.*, hňup *m.*

Einfalzen zadrážkovati, zadlabati.

Einfarbig *adj.* jednobarevný.

Ein-faßband *n.* lemovačka *f.*; —faſſen etw. zadělati, vpraviti něco do něčeho; obroubiti, zalemovati, olemovati; něco obložiti; vsaditi, zasaditi; —faßtreffe *f.* lemovací porta; —faſſung *f.* ohražení *n.*; 2. olemování, zalemování, obroubení; obložení; vsazení *n.*; 3. lem *m.*, lemovka *f.*; 4. (Bauk. u. Typ.) obruba, obrubka *f.*; —faſſungsquadrat *n.* (geom.) čtyrúhelník obrubný.

Einfechsen skliditi obilí. [hnáti vepře.

Einfehmen na žír hnáti, na žaludy

Einfeuchten navlhčiti, navlažiti, namočiti.

Einfinden ſich (vor Gericht) dostaviti se (k soudu); objeviti se. [ſich se.

Einflechten vplesti, zaplesti; vetkati;

Einfließen vtéci, vplynouti; in eine Kaſſe e. přijíti, přicházeti do pokladnice.

Einflößen vliti; 2. vplaviti; 3. fig. vnuknouti, vštípiti; Mut e. odvahy dodati.

Einflug (-es, oh. M.) *m.* vlet *m.*; —loch *v.* vlet *m.*, díra k vletu.

Einflügelig *adj.* (Tür, Fenſter) jednokřídlý, jednokřídlový.

Einfluß (-ſſes, M. Einflüſſe) *m.* vtok *m.*, vtečení *n.*; 2. fig. vliv *m.*, působení *n.*; E. auf etwas haben působiti na něco, v něčem; vliv míti na něco; 3. E. účinek *m.*; —reich *adj.* působivý, mnohopůsobný; vlivný, vlivuplný; e Sache věc velkých n. rozsáhlých účinků.

Einflüſter-n pošeptati, našeptati, -ávati; —ung *f.* pošeptání, našeptání *n.*; nášept *m.*

Einfordern eine Zahlung upomínati o plat, vyupomínati plat; (gerichtlich) vymáhati plat.

Einförmig *adj.* jednotvárný, jednostejný; (math.) jednohodnotný; e Funktion (math.) úkon o jedné hodnotě, úkon jednohodnotný; —keit *f.* jednotvárnost *f.* [kam.

Einfressen ſich vežrati se, zažrati se

Einfried-en, —igen etwas ohraditi; zahr.; eingefriedete Waldung zahájený les, háj *m.*; —ung *f.* zahražení *n.*; —ungsſtreitigkeit *f.* spor pro zahražení

Einfrieren mſ. zamrznouti. [něčeho.

Einfügen vpraviti, vetknouti, vsaditi, zadělati; vložiti; ſich e. vpraviti se.

Einfuhr *f.* (e. Ware) dovoz *m.* (zboží).

Einführen etw. přivesti, dovesti, vevesti; (zu Wagen) přivezti, vevezti, dovážeti; Waren e. zboží uvesti, zboží zavesti (co obvyklé do jistého místa); Getreide e. obilí skliditi; jmd. in ein Amt e. uvesti někoho v úřad n. na úřad.

Einfuhrgeſchäft *n.* dovozný podnik.

Einfuhrs-gut *n.* dovozné zboží; —handel *m.* dovozný obchod; —paß, —ſchein *m.* dovozný list; —verbot *n.* zápověď dovozu; —zoll *m.* dovozné *n.* (clo).

Einführung *f.* přivážení, dovážení; E. in den Beſitz zvod *m. st.*; E. in ein Amt uvedení v úřad.

Einführungs-beſtimmung *f.* uvozovací ustanovení; —geſetz *n.* uvozovací zákon; —kommiſſion *f.* uvozovací komise; —preis *m.* zaváděcí cena; —rede *f.* uvozovací řeč; —verordnung *f.* uvozovací nařízení.

Einfüßig *adj.* jednonohý. [daný spis.

Eingabe (M. -en) *f.* podání *n.*, po-

Eingang (-s, M. Eingänge) *m.* vchod *m.*, vstup *m.*; příchod *m.*; 2. E. (ſtilliſt.) přístup *m.*, vstup *m.*, úvod *m.*; 3. E. (Anfang) počátek *m.*

Eingangs *adv.* na počátku, v úvodu; —fakturenbuch *n.* (kfm.) kniha faktur obdržených; —geld *n.* vstupné *n.*; přístupné *n.* (zápisné *n.*); —gut *n.* příchozí zboží, příchozí statek; —pforte *f.* vchodní branka; —preis *m.* vchodné *n.*; —ſatz *m.* úvodní věta; počáteční průpověď; —verzollung *f.* přichodné vyclení; vycl. při vchodu; —zoll *m.* příchodné n. dovozné *n.* (clo).

Eingealtet zastaralý, vkořenělý.

Eingeb-en (med.) léky dávati, dáti užívati; 2. (einreichen) podati, zadati; 3. (inſpirieren) vnuknouti, vdechnouti komu něco (v mysl), nadchnouti koho čím; —er *m.* podatel *m.*; 2. vnukatel *m.*

Eingebildet *adj.* (Menſch) domýšlivý (člověk); —es Glück domnělé štěstí.

Eingebinde *n.* vázané *n.*; nadílka *f.*

Eingeboren vrozený, přirozený; ein -er domácí (Landeskind.) zemek, zemec *m.*, tuzemec *m.*, domorodec *m.*; 2. jednorozenec, jedináček *m.* [svrchky *pl.*

Eingebrachte Fahrniſſe vnešené

Eingebung *f.* vnuknutí, vdechnutí *n.*

Eingeburt *f.* zrození (v zemi), vrozenost *f.*

Eingedenk *adv.* (einer Sache) pamětliv; e. ſein v paměti n. na paměti míti, pamatovati něco, zapamatovati si.

Eingedrückt vtisknutý.

Eingefallen vpadlý (oči).

Eingefleischt fig. zarytý (katolík); kovaný (Němec); vtělený (ďábel).

Eingeh-en mf. vjíti, vcházeti, přijíti; (v. Gelde) sejíti se, schazeti se; 2. etw. od. auf etw. e. přijmouti něco; podvoliti se k něčemu; přivoliti, svoliti k čemu; einen Vertrag e. vejíti v smlouvu; ein Geſchäft e. předsevzíti, podniknouti něco (na př. práci); 3. (zu Grunde gehen) zhynouti, přijíti na zmar: zajíti; ein Gewerbe geht ein živnost hyne, schází, jde na zmar; der Hund iſt eingegangen pes pošel; 4. e. (v. Tuche) sraziti se; die —enden Summen přicházející sumy; —end (*adv.*) pruřen zevrubně zkoušeti.

Eingekapselt vsunutý, v měšci, v měšečku; -e Geſchwulſt nádor v měchýřku, v pouzdru.

Eingekauft zakoupený.

Eingepfarrt přifařený; —er *m.* osadník, farník *m.*

Eingerollt zavinutý, nadvinutý.

Eingeſchaltet vsunutý, vložený, vstavený. [rýmy okročné.

Eingeſchloſſen zavřený; -e Reime

Eingeſeſſen *v.* Anſäſſig. [nina *f.*

Eingeſottenes *n.* závara *f.*, zavařo-

Eingeſprengt (Mln.) vtroušený.

Eingeſtändnis *n.* přiznání *n.*

Eingeſtehen etwas znáti se k čemu, přiznati se k čemu: ein Faktum e. přiznati se ke skutku; e. (zugeſtehen) připustiti něco, přivoliti, svoliti k čemu; eine gerichtlich eingeſtandene Schuld dluh před soudem přiznaný; ein die Schuld eingeſtandener Schuldner dlužník ke dluhu se znající.

Eingewebe *n.* vpletek *m.*; přiútek *m.*

Eingeweide (unv. M.) *n.* vnitřnosti *pl.*; střeva *pl.*; —ſkelet *n.* kostra útrobní neb vnitřní; —würmer *pl.* červi (břišní), hlísty *pl. f.*

Eingezogen *adv. adj.* v ústraní; tichý, skromný; -heit -ost.

Eingießen vlíti, naliti kam.

Eingliederig *adj.* jednočlený.

Eingraben etw. zahrabati, zakopati; vyryti, vydlabati, vrýti; vdlabati.

Eingreif-en in etwas vsáhnouti, zasáhnouti, zasahovati do něčeho, v něco; in jmds. Rechte e. sahati, vkračovati, zasahovati, vkládati se někomu v něčí práva; —end *adj.* důrazný; důtklivý; -e Maßregel důrazný prostředek; -e Strafe důtklivý trest.

Eingrenzen omeziti.

Eingriff (-s, M. -e) *m.* vkročení, vsáhnutí, zasáhnutí, zasažení, zasahování (do cizích práv); E. in das Eigentum eines anderen sahání v cizí vlastnictví; E. (mech.) zápora *f.*; —e tun *v.* Eingreifen.

Eingulden-banknote *f.*, —ſchein *m.* jednuška, jednotka, jednička *f.*, zlatka, zlatovka *f.*; —ſtück *n.* zlatník *m.*

Eingurgel-n ein Holzwerk začepiti, zadlabiti, zahrdliti, zhrdliti; —ung *f.* začepení, zadlabení *n.*, zádlab *m.*, zádlaba *f.*, zahrdlení *n.*

Einguß *m.* vlití, nalití *n.*; 2. vlivek, nálivek *m.*; 3. slevadlo, vlevadlo *n.*; —gefäß *n.* nálevka *f.*; —tierchen *n.* nálevník *m. v.* Infuſionstierchen.

Eingut *n. v.* Einhandgut.

Einhalt (ob. M.) *m.* zdržování, zadržování *n.*; stavení, zastavení čeho; E. tun einer Sache něčemu přítrž učiniti, stavíti něco; dem Kriege E. tun přítrž učiniti válce; —en zdržeti, zadržeti, stavíti, zastaviti něco; mit der Arbeit e. přestati pracovati, přerušiti práci; im Leſen e. přestati čísti; ustati ve čtení; halte ein! ustaň! zastav! stůj! zadrž! 2. e. dodržeti (die Friſt e.).

Einhandeln etw. vyměniti, 2. vkoupiti, zakoupiti.

Einhändig *adj.* jednoruký.

Einhändig-en etwas někomu něco dodati, do rukou dáti, k vlastním jeho rukoum odevzdati, doručiti komu něco; —er *m.* doručitel, -ovatel, dodatel *m.*; —ung *f.* dodání, doručení *n.*

Einhandgut *n.* samovlastní majetek (jednoho manžela n. manželky).

Einhangedach *n.* poloviční střecha.

Einhängig *adj.* na jednu stranu, svislý.

Einhau (ob. M.) *m.* zátin *m.*, zatnutí *n.*

Einhauchen vdechnouti; nadchnouti.

Einhau-en rozsekati; 2. vtesati, vtíti; mh. dorážeti; —end *adj.* sečný, fig. řízný.

Einhäusig *adj.* (bot.) jednodomý. [ný.

Einhäutig *adj.* jednokožný; e. (Bauk.) jednolicný.

Einheb-en (eine Gebühr) vybrati, vybírati dávku; (Typ.) nahnouti; —ung *f.* vybrání, vybírání *n.*

Einhegen ohraditi, zahraditi, zahájiti.

Einheimiſch *adj.* domácí.

Einheimſen (das Getreide) skliditi, sklízeti, svážeti (obilí do stodoly).

Einheiraten mf., ſich e. (in einen Beſitz, in eine Familie) přiženiti se (do statku, do rodiny).

Einheit *f.* jednota *f.*; (philoſ.) jednost *f.*; E. (math.) jednička, jednuška, jednotka, jednotina, jednina *f.*; —lich *adj.* jednotný.

Einheits-form *f.* jednotné číslo; —lehre *f.* jednino-uka *f.*; —preis *m.* jednotná cena, základní cena.

Einheizen zatopiti; fig. zasoliti komu.

Einhelfen pomoci do čeho, napomoci, dopomoci.

Einhellig *adj.* jednomyslný, jednosvorný, jednohlasný; —keit *f.* jednomyslnost, jednohlasnost *f.*

Einhemmen zavříti, zavírati kolo.

Einher *adv.* sem; —fahren mf. přijeti, přijížděti; —fliegen přiletěti, přilítnouti; přilétati; —kommen přijíti, přicházeti; —leuten zahnouti; —ſchreiten mf. vykračovati si.

Einhetzen zaštvati, zabarviti psa.

Einhöfner *m.* jednodvorec *m.*

Einholen etw. přinesti, přivesti, přivezti něco odkud; ein Gutachten opatřiti sobě dobré zdání, žádati za dobrozdání; ſich einen Rat e. raditi se, po-

raditi se, radu vziti s někým; einen e. dohoniti, dojiti, dostihnouti, zastihnouti, postihnouti koho.

Einhorn (-es, M. —hörner) *n.* jednorožec *m.*; —fisch *m.* narval nosáč *Monoceros.*

Einhörnig *adj.* jednorohý.

Einhuf *m.* kopyto *n.*; —er *m.* (zool.) jednokopytník *m.*; —ig *adj.* jednokopytný.

Einhüllemittel *n.* obálka *f.*, obklad *m.*

Einhüllen etw. obaliti, zaobaliti, zavinouti, obvinouti; 2. zahaliti, zastříti, zakrýti něco.

Einhuschen sich všustnouti se.

Einig *adj.* jednotný; sjednocený; über etw. e. werden sjednotiti se, shodnouti se oč, usnésti se na čem; e. sein shodovati se, snášeti se v čem; —es Reich sjednocená říše; —e *pl.* několik, někteří; —emal *num.* kolikrát, několikrát.

Einigen *verb.* sjednotiti.

Einigermaßen *adv.* takměř, téměř; jednak, poněkud.

Einigkeit *f.* jednota *f.*; sjednocenost.

Einig-ung *f.* sjednocení *n.*; —ungsamt *n.* smíření úřad; —ungspunkt *m.* sjednotník *m.*

Einimpfen einem etw. vštípiti; zaštípiti.

Einjagen vehnati; Furcht e. strachu nahnati někomu.

Einjährig *adj.* roční, jednoroční, jednoletý; -es Kalb roček *m.*, ročka *f.*; -es Kind ročňátko, jednorůče (, ete) *n.*; —er Freiwilliger jednoroční dobrovolník (*vulgo* jednoročák).

Einkämmen přičesati; (Bauk.) začepovati, začepiti.

Einkammersystem *n.* (polit.) soustava jednokomorní.

Einkantig *adv.* jednohraný; -e Ecke jednohraný roh.

Einkassier-en (eine Steuer) vybírati, vybrati (peníze, daň); einen Wechsel e. přijmouti za směnku peníze; —er *m.* výběrčí *m.*; —ung *f.* přijímání peněz; rozžvýkati.

Einkauen [vybírání peněz.

Einkauf (-es, M. —käufe) *m.* skupování, nakupování *n.*; koupě *f.*, nákup, zákup *m.*; —en (eine Ware) kupovati (zboží); nakupovati; zakoupiti; sich e. (in ein Amt) vkoupiti se v něco (v úřad).

Einkäufer *m.* vkupovatel, zákupce *m.*

Einkaufs-betrag *m.*, —geld *pl. n.* kupná suma, kupný peníz; vkupné *n.*; —buch *n.* kupní kniha, kupník *m.*; —ort *m.* kupní místo (m. kde se kupuje zboží); —preis *m.* kupní cena; —rechnung *f.* kupní účet, účet z koupeného zboží; —tare *f.* kupné, vkupné (, ého) *n.*

Einkehl-e (M. -en) *f.* žlab *m.*; 2. hrdlo *n.*, otvor *m.* (v síti); —en žlábek udělati, vyžlabiti.

Einkehr (oh. M.) *f.* ubytování *n.*; zastávka *f.*; —en mí. zastaviti se kde; zahostiti se kde (v hostinci se ubytovati); —haus *n.* hostinec pro pocestné h. zájezdný (vlt. výsadní hospoda, formanka *f.*); —recht *n.* (Ablager *n.*) hostné právo; —wirt *m.* hostinský ubytovací.

Einkeil-en etw. zaklinovati, zakliniti. —ung *f.* zaklinování *n.*; 2. ustrnutí *n.*

Einkerben vrubovati, zavrubovati.

Einkerkern jmd. někoho dáti do žaláře, uvězniti někoho.

Einkindschaft *f.* přidělení *n.* (připojení dětí jedněch ke druhým).

Einklagen zažalovati; sein Recht wider jmd. e. na někom žalobou vymáhati (dobývati) svého práva; die Schuld, den zugefügten Schaden e. žalovati na někoho z dluhu, z učiněné škody.

Einklammern etw. závorkovati, uzávorkovati, do závorek dáti, závorkami opatřiti.

Einklang (-es, M. —klänge) *m.* souzvuk *m.*, jednozvučnost, stejnozvučnost *f.*; 2. svornost, srovnalost, shodnost *f.*, shoda *f.*; mit E. in einer Sache ve shodě s něčím.

Einklauig *adj.* jednopaznehtný.

Einkleben vlepiti.

Einkleid-en obléci, oditi, přistrojiti; obaliti; —ung *f.* oblékání *n.*

Einklemmen sevříti, skličiti, stisknouti.

Einklinken na kliku zavříti; 2. za-

Einkneten zamísiti.

Einknötig (v. Halme) jednokolénký.

Einkochen svařiti, zavařiti; Eingekochtes zavařenina *f.*, závara *f.*

Einkohl-en propáliti uhlí; —ung *f.* průpalek *m.*

Einkommen mí. (um etw.) žádati za něco; schriftlich e. žádati písemně, podati písemnou žádost; (in einen Ort e.) vjíti, přijíti; (vom Gelde) sbíhati se, přicházeti, scházeti se; E. *n.* žádost *f.*; 2. příjem *m.* (roční); —steuer *f.* daň z příjmů.

Einkömmling (-s, M. -e) *m.* přichozí *m.*

Einkörnig *adj.* jednozrný.

Einkramen sklízeti (krám).

Einkriechen mí. vlezti; (vom Tuche) sraziti se.

Einkünfte *pl. f.* příjmy, důchody *pl. m.*

Einlad-en jmd. pozvati; 2. eine Ware e. naložiti, nakládati, vkl. zboží; —end *adj.* vábný; —er *m.* zváč (kdo zve); —ung *f.* pozvání *n.*; 2. E. der Ware nakládání zboží; —ungsbillett *n.* zvací lístek, pozvánka *f.*

Einlage *f.* vložení *n.*; 2. (z. B. einer Handelsgesellschaft) vklad *m.* (vložené peníze); 3. (im Spiele, in der Lotterie) sázka *f.* (ve hře, v loterii); 4. E. příloha *f.*, vložka *f.*

Einlager *n.* ležení *n.*; přibytek *m.*; —geld *n.* bytovné *n.*; —n z. B. den Stein (arch.) založiti.

Einlags-bogen *m.* vkladní arch, vložka; —buch *n.* vkladní knížka; —schein *m.* vkladní lístek; 2. (b. Spiele) sázkový lístek.

Einlangen mí. přijíti, dojíti; eine Schrift ist eingelangt spis přišel, došel.

Einlaß (-sses, oh. M.) *m.* vpuštění, vpouštění, napouštění *n.*; 2. slevení *n.*; 3. postranní branka, dvírka *pl. f.*; 4. (b. Goldschlager) vpuštátko *n.*

Einlassen vpustiti (někam); 2. natočiti, napustiti do něčeho; 3. (b. Zimmern) zapustiti; sich in eine Sache e. dáti se do něčeho, pustiti se do něčeho; sich

in Geſchäfte e. dáti se n. pustiti se v obchody.

Einlaß-geld *n.* vpustné *n.*, vstupné *n.*; —karte *f.* vpustný lístek, vstupenka *f.*; —klappe *f.* zámyčka vpouštěcí, vpouštěcí klapka.

Einlassung *f.* vpuštění *n.*; 2. výdlab *m.*

Einlauf (-ſ, oh. M.) *m.* vběh *m.*, vběhnutí *n.*; 2. (von amtlichen Eingaben) přínos *m.*; 3. (Schiff.) přistavadlo *n.*; 4. došlé spisy; —en mſ. vběhnouti; (v. Schiffe) vplouti, připlouti, připlaviti se (do přístavu); e. přijíti; das E. eines Schiffes připluti, přistání *n.*; —ender Wechſel směnka přicházející, sm. přišlá.

Einlaugen lužiti, namočiti n. namáčeti do louhu, louhem mořiti.

Einläuten vyzváněti; sezváněti.

Einlauter *m.* jednohláska *f.*

Einlege-geld *n.* vkladné *n.*; —holz *n.* vkladiny *pl. f.*; —kelle *f.*, —löffel *m.* vkladačka *f.*; —meſſer *n.* zavěrák *m.*

Einleg-en etw. vložiti, položiti, umístniti; Urkunden zum Protokoll e. přiložiti listiny ku protokolu; die Quittung bei der Kaſſe e. složiti kvitanci u pokladnice; ein Meſſer e. zavříti; Reben e. rozvody klásti, pohřižovati; Schrift e. (Typ.) nakládati písmo; Soldaten e. vojáky ubytovati (do domu, do vsi atd.); ſich e. (mont.) osaditi se, zasedávati; —epunkt *m.* (mont.) místo založení; —er *m.* vkladatel (v. peněz); 2. (techn.) pokladač *m.*; 3. (ökon.) hříženec, rozvod *m.*; 4. (mech.) základka *f.*, padka *f.*, žabka *f.*; —eſtein *m.* západka *f.*; —etiſch *m.* skladací stůl.

Einleit-en etw. uvesti, zavesti; nastrojiti; zaříditi něco; einen Rechtsſtreit e. při zavesti, při počíti; —er *m.* uvoditel *m.*; —ung *f.* uvedení *n.*; (ſtiliſt.) úvod *m.*; nastrojení *n.*; E. des Strafverfahrens zařízení trestního řízení; —ungsvorrede *f.* úvodní předmluva, úvod *m.*

Einlenken (in einen Weg) obrátiti, zatočiti, zabočiti, zahnouti; auf (in) den rechten Weg e. dáti se n. obrátiti se na pravou cestu; lenk ein! obrať!

Einlernen etw. učením pochopiti; zaučovati se; eingelernt ocvičený, vyučený.

Einlesen sebrati, sbírati; (b. Web.) snovati, osnovati.

Einleſer *m.* sběrač *m.*

Einleuchten mh. zřejmým býti, do očí bíti; vysvítati z čeho.

Einliefer-n etw. dodati; dostaviti koho kam; —ung *f.* dodávka *f.*, dostavení *n.*

Einlieg-en v nájmu býti, bydleti; —er *m.* podruh *m.*; 2. samotář *m.*

Einling *m.* jedinec *m.*

Einlochen zadlabati.

Einlogieren (mil.) ubytovati (vojáky).

Einlös-en etw. vyměniti, zaměniti; vyplatiti, vykoupiti; ein Pfand e. vyplatiti základ; —ung *f.* výměna *f.*; 2. výplata *f.*, výkup *m.*

Einlösungs-amt *n.* měnírna, výplatna *f.*; —recht *n.* právo výplatné, p. k výplatě; —ſchein *m.* výměnný lístek, záměnný list, záměnka *f.*

Einlotgabel *f.* olovnice *f.*, závaží *n.*

Einlullen (Kind) uhejčkati, uspinkati.

Einmach-en etwas zabaliti, zadělati; Obſt e. naložiti ovoce; e. nasoliti; (Teig) mísiti, zadělati; Eingemachtes zadělávané *n.*; podpouštka *f.*; —papier *n.* obálkový papír.

Einmahn-en etw. (eine Schuld) upomínati koho o něco, vyupomínati co od koho; —ung *f.* upomínání, vyupomínání *n.*; —ungsanweiſung *m.* upomínací výkaz (výkaz upomínaných platů, daní atd.).

Einmal *num.* (*adv.*) jednou, jedenkrát; auf e. najednou, pojednou, rázem, *sl.* naráz; ein für allemal jednou pro vždy; mit einemmale najednou, jedním rázem; e. *adv.* někdy, kdysi; nicht e. ani; ich ſehe es nicht e. ani toho nevidím; hören Sie e. poslyšte přec; —eins *n.* násobilka *f.*, množilka *f.* (násobovka *f.*); —ig *adj.* jednou se naskytující.

Einmännig, Einmänniſch *adj.* jednomužný.

Einmarinieren (einen Fiſch) marinovati, naložiti (rybu).

Einmarſch *m.*, —ierung von Truppen in eine Stadt příchod vojska; vtrhnutí n. vtažení (vojska do města); —ieren vtrhnouti, vtáhnouti (vojensky).

Einmaß *f.* proměra *f.*, proměrek *m.*

Einmaſt-er *m.* jednostěžník *m.* (koráb); —ig *adj.* jednostěžení, o jednom stěžni (stožáru).

Einmauern zazditi; obezditi.

Einmeiſchen zapařiti (slad).

Einmeng-en etwas vmíchati, vmísiti něco več, do čeho; ſich in etwas e. vměšovati se, vplítati se več; —ſel *n.* příměs *f.*, přimíchanina, přimíšenina *f.*

Einmeſſen naměřiti (do pytle); 2. proměřiti.

Einmiet-e *f.* nájem (lesa); —en pronajmouti, v nájem dáti; ſich e. nájemně se ubytovati někde, do nájmu jíti.

Einmiſch-en etwas vmíchati, vmísiti; přimísiti něco do čeho; smísiti; ſich in etw. e. vmísiti se več, míchati se, vměšovati se, vplítati se do něčeho; —ung *f.* míchání do čeho, vměšování *n.* (do něčeho).

Einmomentig *adj.* jednodobý; das —e jednodobost *f.*

Einmonatlich *adj.* jednoměsíční.

Einmünd-en zaústiti; mh. vústiti se, vbíhati, vtékati, vpadávati; —ung *f.* vústění *n.*; —ungspunkt *m.* vběžiště *n.*; ústí *n.*; —ungswinkel *m.* vúsťovací kout.

Einmummen zakukliti.

Einmünzen přemincovati, předělati peníze.

Einmuten (mont.) žádati propůjčky.

Einmütig *adj.* jednomyslný; —heit *f.* jednomyslnost *f.*

Einnähen všíti něco več, zašíti do něčeho.

Einnahm-e (M. -en) *f.* (e. Plakes) vzetí, dobytí, obsazení *n.* (mil.); 2. (am Gelde) příjem (v hotovosti, hotový příjem) *m.*; 3. (der Ort) výběrna *f.*, bernice *f.*

Einnahms-amt *n.* výběrčí úřad; —buch *n.* kniha příjmů; —kaſſe *f.* pří-

jímací pokladnice; —kolonne *f.* sloupec příjmů, sl. příjmový; —poſt *f.* položka n. článek příjmů, položka příjmová; —rubrik *f.* rubrika n. oddělení příjmů; —ſumme *f.* suma příjmů.

Einnamig *adj.* jednojmenný; (matɦ.) jednorodý; -e Größen veličiny jednorodé, jednojmené.

Einnehm-bar *adj.* přijetný (přijímatelný); dobytný; —en etw. vzíti, brátí; Gelder e. přijmouti, přijímati peníze, brátí peníze; die Steuer e. vybírati daně; einen Platz e. (mil.) dobyti (města), vzíti, obsaditi (město); zaujmouti místo; eine Arznei e. užívati léku; e., einen Eindruck machen dojmouti; zajímati; für ſich e. zajímati; něčí přízeň si získati; eingenommen (z. B. vom Vorurteil) zaujat, předpojat, a, o, ý; —end *adj.* jímavý, zajímavý, dojímavý.

Einnehmer (-s, unv. M.) *m.* výběrčí *m.* (*st.* bernák *m.*); —dienſt *m.* výběrčí služba; —haus *n.* bernice *f.*, výběrna *f.*

Einnicken (ſchlummernd) zaklímati si, sdřímnouti. [hnízditi; ſich se.

Einnist-eln, —en mſ. vhnízditi, za-

Einnötigen vnutiti (někam).

Einöde *f.* poušť *f.*, pustina, poustka *f.*, samota *f.*

Einölen etw. olejovati, olejem natříti n. potříti; e. pomazati; eingeölter Verband olejovaný obvazek.

Einordn-en etwas vřaditi; —ung *f.* vřadění *n.* [dati; 2. skliditi se.

Einpacken etw. zabaliti, složiti, sklá-

Einpassen vpraviti; mɦ. hoditi se.

Einpfarren k fařе připojiti; přifařiti; wohin eingepfarrt ſein k některé fařе náležeti, farou někam náležeti. [stěsnati.

Einpferchen zahraditi; 2. vtěsnati,

Einpflanzen vsaditi, zasaditi; vštípiti.

Einpfropfen vštípiti, zaštěpiti; 2. nacpati, vtěsnati.

Einpfündig *adj.* jednoliberní.

Einplanken zaplaňkovati.

Einpökeln nasoliti, do soli naložiti (do láku naložiti).

Einprägen vyryti; vtisknouti, vtlačiti; vraziti; einem etwas e. v paměť vštípiti, zaštípiti, do mysli vložiti.

Einpredigen kázaním přemluviti; kázaním vštípiti.

Einpressen (in einen engen Raum) vtěsnati, stěsnati (do úzké místnosti).

Einpunktig *adj.* jednotečkový.

Einpuppen ſich zakukliti se.

Einquartier-en (das Heer) přikázati (vojsko) do příbytků; ubytovati; ſich e. ubytovati se; —ung *f.* (des Heeres) ubytování vojska, přikázání vojska do bytů; ein Soldat in der E. voják na bytu; —ungszettel *m.* ubytovací (vložní) list.

Einrahmen zarámovati, do rámce dáti, za rámec dáti.

Einramm-eln, —en zaberaniti, beranem zatlouci, zarážeti.

Einrangieren vřaditi, zařaditi.

Einraten einem etwas raditi k čemu; auf E. des Miniſterrates na radu ministerstva.

Einräuchern vykaditi, zakaditi; vykouřiti, nakouřiti, podkouřiti; 2. vyuditi.

Einräum-en etwas uklidit, skliditi; dem Richter eine Macht e. propůjčiti, dáti soudci moc; Gut e. postoupiti statku; —end *adj.* připouštěcí, připouštivý; -es Bindewort (grm.) spojka připouštěcí. [našeptávati, napovídati komu.

Einraunen einem etwas namluviti,

Einrechn-en etwas vpočísti, vpočítati něco do čeho; započítati; —ung *f.* vpočtení *n.*

Einred-e *f.* popírání *n.*; obrana *f.*; námitka *f.*; E. (auf die Klage) odpověď *f.*; auf eine Klage die E. erſtatten na žalobu odpověď dáti; k žalobě odpověděti; —en přemluviti (k čemu); namluviti komu čeho; mɦ. mluviti komu do řečí; odmlouvati, odpírati, namítati komu; napomínati.

Einregistrier-en etwas vepsati, zapsati, vtáhnouti do knih; —ung *f.* zapsání *n.*, zápis *m.*; —ungstaxe *f.* *v.* Regiſtertaxe.

Einreib-eholz *n.* (Buchb.) natěrák *m.*; —en etw. vetřiti, vtírati; natříti, potříti, namazati; rozetříti; Farben e. rozetříti barvy; —ung *f.* (med.) vetření, vtírání, potírání, natírání *n.*

Einreich-en etw. (eine Schrift bei Gericht) podati n. zadati (spis k soudu); um etwas e. zadati si o něco; —ungsprotokoll *n.* podací protokol, podatelna *f.*

Einreihen seřaditi, vřaditi, zařaditi.

Einreiß-en natrhnouti; 2. zbořiti; rozbořiti, strhnouti, rozvaliti; 3. (mech.) rejhovati; mſ. roztrhnouti se, probořiti se; —er *m.* bořitel *m.*

Einreiten přijeti; mſ. vjeti (kam).

Einrenken napraviti, do kloubu vpraviti. [vběhnouti kam.

Einrennen v běhu strhnouti; mſ.

Einricht-en etw. zříditi, zaříditi, spořádati něco; einen Bruch e. (matɦ.) spořádati n. zříditi zlomek; (chir.) ein Glied e. srovnati, narovnati, napraviti úd; —ung *f.* zřízení *n.*; zařízení *n.*; 2. E. (chir.) napravení *n.* (kostí); 3. E. eines Hauſes zařízení *n.*, nábytek *m.*; nářadí *n.*; —ungsſtücke *pl.* kusy nábytku, nábytek *m.*

Einriß (-ſſes, M. -ſſe) *m.* strž *f.*

Einritt *m.* vjezd *m.*

Einritzen natrhnouti; vškrábnouti.

Einrollen svinouti, stočiti, sbaliti, za...

Einrosten zarezavěti.

Einrück-en mſ. (v. Soldaten) zur Truppe nastoupiti k vojsku (narukovati); dostaviti se k vojsku; in eine Stadt e. (von Truppen) *v.* Einmarſchieren; 2. in die Zeitung e. dáti, vložiti něco do novin; den Soldaten e. laſſen způsobiti, aby voják nastoupil k vojsku; —ung *f.* (mil.) nastoupení *n.*, nástup *m.*, vstup *m.*, příchod *m.* (narukování *n.*); —ungsgebühr *f.* plat za vložení (do novin); *v.* Inſerat.

Einrühren etw. zamíchati; zavrtěti.

Eins *num. et adv.* jedno; jedna; e. ſein sjednocen (-i) býti; e. werden

shodnouti se, smluviti se; das ist alles e. to je všecko jedno; E. n. jednuška, jednička f.; es hat e. geschlagen uhodila jedna, bila jedna (t. hodina). [osev m.

Einsaat f., výsev m., výsevek m.,

Einsacken žokovati, do pytlů dáti.

Einsäen zasíti.

Einsag-en napověděti; našeptávati; —er m. napovědač; napověda m.

Einsalben etwas mastí pomazati, namazati, namastiti.

Einsalzen posoliti, nasoliti, zasoliti.

Einsam *adj.* samotný, osamělý; *adv.* sam, samoten. [dřevnaté rostliny *pl.*

Einsamenlappige Pflanzen *pl.* jedno-

Einsam-er m. samotář m.; —felt f. samota f., osamělost f., ústraní n.

Einsamm-eln etw. sbírati, shromažďovati něco; die Beiträge e. sbírati příspěvky (pomůcky); —ler m. sběratel m.

Einsargen do rakve položiti (zarakviti).

Einsatz (-es, M. -sätze) m. vsazení n.; vkladek m.; 2. (Spiel) sázka, vsázka f.; 3. zástava f., základ m.; 4. (b. Teich.) sadka f., násada f., vsádka f.; —brett n. (im Teiche) dluže f.; —gewicht n. vsazovací závaží, vkladací závaží.

Einsäuer-n okyseliti; —ungsmittel n. zákvas m.

Einsaug-emittel n. vssavadlo n.; —en vssáti, vtáhnouti do sebe.

Einsäumen etw. zalemovati, olemovati, obroubiti něco. [vraziti.

Einschachteln vsouti, všoupnouti,

Einschalt-en etw. vložiti, vsunouti něco; 2. prokládati; 3. in die Zeitung e. v. Einrücken; 4. (phys.) zapnouti; —er m. zapínač, zařaďovač (el. proudu); —ung f. vložení n.; 2. (grm.) vsouvání n.; vsuvka, přísuvka f.; 3. (math.) vkládání n.; prokládání n.; 4. (phys.) zapnutí n.; —ungsgebühr f. v. Einrückungsgebühr.

Einschärfen einem etwas důrazně, co přísně přikázati; 2. zapovědětí.

Einscharren zahrabati.

Einschenk-en naliti, natočiti piva; klaren Wein e. fig. pravdu komu povědětí; fig. otevřiti komu oči; —zimmer n. nálevna f. (šenkovna f.).

Einschicht f. samota f. (jednota f.); —en uvrstviti; —ig *adj.* jednovrstevný.

Einschieb-en etw. vsunouti, všoupnouti; vstrčiti, zastrčiti; —er m. závora f.; přísuvek m.; —sel n. přímětek m.; (grm.) vložka f., vsuvka f.; —zeichen n. znamka vložení, závorka f.

Einschießen rozstříleti; ostříleti; 2. do peci sázeti; 3. mezi něco vhoditi; 4. vetkati; 5. (mont.) zapadati.

Einschiffen zboží do lodi vpraviti; naložiti; mí. připlouti, připlaviti se; sich e. do lodi vstoupiti; das E. (v. Sachen) naložení na lod.

Einschiftung f. výdlab m., zápustka f.

Einschlafen mí. usnouti; 2. fig. utuchnouti; 3. zesnouti, zemříti; 4. zbrněti; das E. der Glieder zbrnění údů.

Einschläfer-er m. uspavač, -avatel m.; —ig *adj.* uspávavý; —n uspati, ukonejšiti; —nd uspávající, uspávavý; —ung f. uspání n.; —ungsmittel n. uspavadlo n.

Einschlag (-es, M. —schläge) m. vražení, zarážení n.; 2. (b. Bgb.) záhyb m., záložka f.; 3. (b. Web.) útek m., vetkání n.; 4. oprava f. (vína); 5. fig. rada f.; —en etw. vraziti, zatlouci, zaraziti (kůl); 2. rozraziti, roztlouci; 3. zabaliti, zaobaliti, obvinouti; 4. zahrabati; naplniti, natlouci; vetkati; mh. ruku dati (nač); (v. Bltz) uhoditi, udeřiti; es hat eingeschlagen uhodilo! udeřilo! (mům.) dokopati se; patřiti k čemu; mí. vraziti se: podařiti se; —end *adj.* sem připadající n. náležející; náležitý; v. Einschlagig; —geschirr n. útková přízc.

Einschlägig *adj.* vztahující se, jehož se dotýče; příslušný; případný; das -e Ministerium ministerstvo jehož se dotýče, to které ministerstvo, příslušné min., odborné min.; die -en §§ des Gesetzes §§ zákona na se vztahující.

Einschlag-messer n. závěrák m.; —seide f. útkové hedvábí; —spunkt m. (mont.) místo zarážky, místo zaražení; —stuch, —tuch n. obalka f., obaleční šat, šátek na zabalení.

Einschlauchen d. Rauchfang (arch.) vhrdliti, zahrdliti, zapustiti.

Einschleichen sich wohin vlouditi se, vkrásti se, vplížiti se kam.

Einschließ-en etw. zamknouti, zavříti; 2. (mil.) obklíčiti (obstoupiti); 3. připojiti, přiložiti; vložiti; pojmouti do něčeho; zahrnouti co v co; einen Winkel e. (math.) úhel zavírati; e. mh. zamykat: se, zapadati; eingeschlossen zavřený; —lich *adv.* v to pojímajíc, zavírajíc, zahrnujíc; (včetně, souborně); —ungszeichen n. závorka f.

Einschlitzen etw. vystřihnouti.

Einschlummern mí. usnouti, zdřímnouti. [sti se.

Einschlüpfen mí. vklouznouti, vkrá-

Einschlürfen mí. vsrknouti, vlokati.

Einschluß m. zavření n., závěrka f.; mit E. einer Sache spolu s věcí, věc v to pojímajíc, počítajíc.

Einschmeicheln sich přilísati se, připochlebiti se, zalichotiti se komu.

Einschmieden (Hütt.) prokovati.

Einschmieren etw. namazati, pomazati, zamazati.

Einschneid-e f. jednoostří n.; —en etw. zařínouti, vříznouti, vřezati, zakrojiti; 2. (geom.) prořínouti, nakrojiti; das Getreide e. požíti; e. mh. zakrojiti se, zařezati se; —end *adj.* řízný; břitký; význačný; —säge f. nařezovačka f.

Einschneidig *adj.* na jednu stranu ostrý; jednosečný.

Einschnitt (-es, M. -e) m. nařínutí n.; řez, nářez; vřez; zářez m.; vřezání n., vřezanina f.; výřez m.; zástřižek, výstřih, výstřižek; výstruh m., vrub m., žlábek m., zářezek m.; E. der Radarme střih m.; (muš.) přerývka f.; (Straßenb.) zahyb m., zatáčka f.; příkop m.; —ig

adj. jednořezý; jednostřižný; —skeim *m.* rozpukalka *f.*

Einschnür-e *f.* šněrovadlo *n.*; —en etw. zašněrovati.

Einschöpfen etw. načerpati, naváženi, nabrati (vody atd.).

Einschränk-en etwas zahraditi, zahájiti; 2. obmeziti něco čím, odměřiti komu co; ein Recht e. skrátiti právo, ukrátiti práva; 3. (philos.) vyhraniti; ſich e. obmeziti se, uskrovniti se; —end *adj.* obmezující, obmezivý; —ung *f.* vyhranění *n.*; obmezení *n.*; odměření *n.*; skrácení, ukrácení *n.*; E. der perſönlichen Freiheit skracování (obmezování) svobody osobní; —ungsmauer *f.* ohradní zeď, ohrada *f.*

Einschreibe-buch *n.* zápisná kniha, zápisník *m.*; —gebühr *f.* zápisné *n.*

Einschreib-en etwas zapsati, vepsati (do knihy) *etc.*; eingeſchrieben (Poſtw.) zapsáno (*recommandée, chargée*); —er *m.* zapisovač, zapisovatel *m.*; —ung *f.* zapsání, vepsání *n.*; vpis, zápis *m.*, vklad *m.*; —ungstaxe *f.* zápisné, vkladné *n.*

Einschreit-en, vkročiti, zakročiti; in einer Sache e. vložiti se več; um einen Dienſt e. podati žádost, žádati za službu; zadati o něco (o službu); —er *m.* žadatel *m.*

Einschröpfen (dem Verbrecher ein Merkmal) vtisknouti zločinci znamení.

Einschrumpf-en mſ. svrasknouti se, scvrknouti se; vráskovatěti; zakrsati; sraziti se; —ung *f.* svraskání, scvrkání *n.*, zakrsávání *n.*

Einſchub (-s, M. Einſchübe) *m.* vsunutí *n.*, vsuvka *f.*, vstrčení, prostrčení *n.*, zastrčení *n.*; zástrčka *f.*; zapuštění *n.*; fig. zášup *m.*; —leiſte *f.* zapuštěný svlak; příčka u varhan.

Einſchüchter-n jmd. ustrašiti, zastrašiti koho; durch Geſchrei e. zakřiknouti koho, zaraziti koho křikem; —ung *f.* zastrašení, ustrašení *n.*

Einſchürig *adj.* jednostřižný; -e Welle jednostřižka *f.*

Einſchuß *m.* vstřik *m.*, vpád vody; 2. vklad *m.* (peněžný); 3. útek (u tkalce); 4. (med.) ústřel *m.* (na vemeně).

Einſchütt-eln, —en vsypati.

Einſchütz-e *f.* stavidlo *n.*; —en (Mühlb.) zaraziti; hraditi vodu; —erbung *f.* hradicí řád, řád při hražení vody, řád při zarážení.

Einſchwärz-en počerniti; 2. eine Ware e. podluditi přinesti n. přivezti zboží; podluzovati zboží; —er *m.* podloudník *m.*

Einſchwatzen einem etw. namluviti, natlachati komu čeho; ſich e. přilichotiti se komu.

Einſegn-en etw. požehnati, posvětiti; pokropiti; eine Wöchnerin e. šestinedělku uvesti, uváděti; ſich e. laſſen k úvodu jíti; das E., —ung *f.* požehnání *n.*; pokropení *n.*, vykropení *n.*, výkrop *m.* (E. einer Leiche, eines Grabes); E. einer Wöchnerin úvod šestinedělky,

Einſeh-en etw. nahlédnouti do něčeho, dívati se do něčeho; 2. e. seznati něco, pochopiti, něčemu porozuměti; nahlédnouti; —end *adj.* důvtipný, chápavý.

Einſeitig *adj.* jednostranný; 2. jednoboký; 3. stočený, křivý, stranný; eine e. errichtete Urkunde listina od jedné strany učiněná; ein e. verbindlicher Vertrag smlouva zavazující jednu stranu, sml. s jedné strany závazná; -e Geſchwiſter polourodní bratří n. sestry; e. *adv.* jednou stranou; einſeitwendig *adj.* jednostranný.

Einſend-en etw. zaslati; zasílati; eingeſendet zasláno; —er *m.* zasílatel *m.*; —ung *f.* zaslání *n.*; zásilka *f.*

Einſenk-en spustiti dolů, pohroužiti; Reben e. rozvody klásti; —ung *f.* spuštění, pohroužení *n.*; 2. kleslost, zakleslost *f.*, zakleslina *f.*; 3. (b. Buchſenm.) dlab *m.* [ška *f.*

Einſer *m.* jednička, jednotka, jednu-

Einſetz-en etw. vsaditi, zasaditi něco; sázeti; štěpovati; jmd. zum Erben e. ustanoviti n. zříditi někoho za dědice; in ein Amt e. dosaditi někoho na úřad; etwas im Spiele e. vsaditi něco ve hře; in den vorigen Stand e. navrátiti ku předešlému právu; ein Feſt e. ustanoviti, nařídit svátek; —er *m.* ustanovitel *m.*; —ſtück *n.* (beim Reißzeug) nástrčka *f.*; —ung *f.* (eines Beamten) dosazení *n.* (na úřad); E. in den vorigen Stand navrácení ku předešlému právu n. stavu; Erbs-e. ustanovení n. zřízení dědice; —ungsbulle *f.* dosazovací n. ustanovovací bula.

Einſicht *f.* (oh. M.) nahlédnutí *n.* (do čeho); 2. (M. -en) náhled *m.*, obezřelost, rozvaha *f.*; E. nehmen in die Bücher nahlédnouti do knih; zur geeigneten E. (Hdl.) k laskavému nahlédnutí; —ig *adj.* obezřelý; rozvážlivý; —nahme *f.* nahlédnutí *n.* (do něčeho).

Einſickern vsrknouti.

Einſiedelei *f.* poustevna *f.*, poustka *f.*, poustenka *f.*, samota *f.*

Einſiedler (-s, unv. M.) *m.* poustevník (poustenník) *m.*; fig. samotář *m.*; —ei *f. v.* Einſiedelei; —hütte *f.* poustevna *f.*; —iſch *adj.* poustenický, poustevnický; —vogel *m.* (ajtr.) pták poustevník.

Einſiegeln zapečetiti.

Einſilb-er *m.* jednoslabičník *m.*; —ig *adj.* jednoslabičný; fig. nemluvný; -keit [-nost.

Einſinken mſ. probořiti se.

Einſitzen mh. vsednouti (do vozu).

Einſitzig *adj.* jednosedý; —er Wagen vůz na jednu osobu. [zapřáhnouti.

Einſpannen do rámu dáti; (Pferde)

Einſpänn-er (-s, unv. M.) *m.* vůz jednospřežný, vůz jednokonný, jednospřežka *f.*; (Bauer) jednospřežník *m.*; *pl.* jednospřeží; —ig *adj.* jednospřežný; jednokoňský; na jednu osobu.

Einſperren zamknouti, zavříti; fig. obkličiti. [cíliti.

Einſpielen (geom.) cíliti, postaviti aby

Einsprache (ob. M.) *f.* námitka *f.*

Einsprech-en namlouvati komu co; 2. mh. odmlouvati, odpírati; 3. bei einem e. zastaviti se u koho; —er *m.* domlouvatel, odmlouvatel *m.*

Einspritz-en vstříknouti, vstřikovati; —ung *f. Injection* (med.) vstřikování *n.*; (Mittel) vstřik, výstřik *m.*; (Instrum.) vstřikovadlo, vystřikovadlo *n.*; —waſſer *n.* vstřikaná voda.

Einſpruch (-es, M. —ſprüche) *m.* námitka, obrana *f.*, odpor *m.*; einen E. gegen ein Urteil erheben brániti se, obranu n. rozklad podati proti rozsudku.

Einſpünden zátkou zandati, začepovati (zašpuntovati).

Einſt *adv.* jednou; někdy; druhdy; das verfehrte E. převrácená bývalost.

Einſtallen do chléva dáti. [nom pni.

Einſtämmig *adj.* jednokmený, o jed-

Einſtampfen všlapati, ušlap.; udupati.

Einſtand (-es, ob. M.) *m.* nastoupení úřadu; 2. vstup *m.*, vkročení do jednání o prodej, odkup *m.* (*Retract*); —sgeld *n.* vstupné *n.*; —smann *m.* voják náhradník; —srecht *n.* právo vstupné, pr. odkupné, pr. výkupné *Jus retractus.*

Einſtechen etwas zapíchnouti, vetknouti.

Einſtecken etw. vstrčiti, zastrčiti; fig. zavříti, zatknouti; das Schloß e. zapustiti zámek.

Einſtehen mſ. vstoupiti (do služby); vkročiti do jednání o prodej; für einen e. ručiti, státi za někoho; zastati se někoho.

Einſtell-en etw. postaviti, vstaviti; den (Druck, eine Unterſuchung, Verhandlung) zastaviti (tisk, vyšetřování, řízení); die Arbeit e. ustati v práci, zastaviti práci; etw. in die Rechnung e. vložiti, vepsati něco do účtů; ſich e. dostaviti se; —ung *f.* vstavení; 2. zastavení *n.*; E. zastavení, vyšetřování práce atd.

Einſtemm-en zadlabati; 2. opříti; —ung *f.* des Kindes (chir.) záčel *m.* hlavy dětské v pánvici.

Einſtens *adv. v.* Einſt.

Einſtich *m.* zábod *m.*, vbodnutí, vetknutí *n.*

Einſtig *adj.* někdejší, ondejší; *adv.* někdy, budoucně. [vati se, snášeti se.

Einſtimmen mh. souhlasiti, srovná-

Einſtimmig *adj.* jednohlasný; jednosvorný; *adv.* jednohlasně; -heit -ost.

Einſtimmung *f.* shodnutí *n.*

Einſtöckig *adj.* jednopatrový, jednoposchodní (dům). [čeho.

Einſtopfen vecpati, nacpati něco do

Einſtoßen zatlouci, zaraziti; vytlouci (zuby).

Einſtreichen vmazati, zamazati; fig. shrábnouti, namazati.

Einſtreuen vtrousiti, vsypati; 2. nastlati; 3. fig. vměšovati; 4. namítati.

Einſtrich (-es, M. -e) *m.* sříznutí *n.*;

Einſtrömen mj. vtékati, [vrub *m.*

Einſtrömöffnung *f.* vtékací otvor, vpuzovací otvor. [sloce.

Einſtrophig *adj.* jednostrofný, o jed-

Einſtudieren učiti se, naučiti se čemu, nastudovati; vpraviti se, vmysliti se več.

Einſturz (-es, M. —ſtürze) *m.* (von baufälligen Gebäuden) zřícení, sesutí, zboření *n.*; den E. drohen býti na sesutí, na zboření, na spadnutí.

Einſtürzen zbořiti, zbourati; mſ. zbořiti se, sesouti se, zříti se, spadnouti.

Einſtweil-en *adv.* prozatím, načas, dočasu; —ig *adj.* prozatímný, dočasný.

Einſumpfen Kalk oder Lehm (Bauk.) žumpovati, zamáčeti vápno, hlínu.

Eintägig *adj.* jednodenní.

Eintags-fieber *n.* jednodenní zimnice; jednodenka *f.*; —fliege *f.* jepice *f. Ephemera*; —geſchöpf *n.* jednodeňátko *n.*, jednodenní tvor.

Eintauchen ponořiti, potopiti; namočiti, namáčeti.

Eintauſchen (eine Sache gegen eine andere) směniti, vyměniti něco.

Einte ddd. *num.* první; in der -n Stunde když šlo na jednu (hodinu).

Einteil-bar *adj.* rozdělitelný; —en etwas děliti, rozděliti něco, děliti na částky; —er *m.* dělitel, rozdělovatel *m.*; —ig *adj.* jednočlenný, jednočástečný; —ige Größe (math.) jednočlen *m.*; jednočlená veličina; —ung *f.* dělení, rozdělení *n.*

Einteilungs-glied *n.* díl *m.*; —grund *m.* (philoſ.) dělidlo *n.*; —zahlen *pl.* rodové číslovky; —zeichen *n.* znak n. znaménko rozdělovací. [jednozvučnost *f.*

Eintönig *adj.* jednozvučný; —keit *f.*

Eintracht (ob. M.) *f.* svornost *f.*,

Einträchtig *adj.* svorný. [shoda *f.*

Eintrag (-s, ob. M.) *m.* újma *f.*, škoda *f. v.* Nachteil; 2. (Web.) útek *m. v.* Einſchlag; —en etw. vnésti, vložiti do čeho, kam; 2. vepsati, zapsati; etwas in die öffentlichen Bücher e. vložiti, vepsati, zapsati něco do veřejných knih; (math.) eine Gerade in einen Kreis e. vnésti n. vpraviti přímku ve kruh; 3. e. dávati n. přinášeti užitek, vynášeti.

Ein-träglich *adj.* výnosný; —tragung *f.* zapsání, vložení *n.*, vklad *m.*; öffer: zapisování *n.*; 2. důchod *m.*

Eintreffen mſ. an einem Orte (von Perſonen) přijíti na místo, dorazíti na místo; přibyti do místa; 2. e. shodovati se, srovnávati se; 3. e. (in Erfüllung gehen) vyplniti se, naplniti se.

Eintreib-en (einen Pfahl o. Keil) zaraziti, zatlouci, vraziti; (eine Schuld, eine Strafe) vymáhati dluh, pokutu; —ung *f.* vymáhání *n.* něčeho.

Eintreten ušlapati, zadupati; 2. mſ. vstoupiti, vejíti, vkročiti; in die Rechte e. vstoupiti v práva; 3. vzejíti, nastati, přijíti; Bedenken treten ein vzcházejí pochybnosti; die Amtshandlung, das Verfahren hat einzutreten řízení má počíti.

Eintrichtern nálevkou vlíti.

Eintritt (-s, ob. M.) *m.* vchod, vstup *m.*; E. in ein Land příchod do země; E. der Ware dovoz zboží; —sbillett *n.*, —skarte *f.* vstupní lístek, vstupenka *f.*; —sgebühr *f.*, —sgeld *n.* vstupné (, čho)

n., plat za vstup; —szertifikat *n.* (mít.) vstupní certifikát, vstupní lístek.

Eintrocknen mj. vyschnouti.

Eintropf *n.* kapání *n.* (do polévky).

Eintröpfeln vkapati, po kapkách pouštěti kam.

Eintun vendati, vpraviti do čeho.

Eintunken namočiti do něčeho.

Einüb-en vycvičiti; ſich e. vycvičiti se v čem, vyučiti se čemu, naučiti se čemu, vpraviti se več; —ung *f.* vycvičení *n.*, výcvik *m.*; E. einer Rede, Sprache naučení se řeči, vycvičení se v řeči.

Einund-dreißig *num.* třicet jeden, jedenatřicet; —dreißiger *m.* jedenatřicátník *m.*; —fünfzig *num.* padesát jeden (jedenapadesát); —vierzig *num.* čtyřicet jeden (jedenačtyřicet); —zwanzig *num.* dvacet jeden, jedenadvacet, jedenmecítma.

Einung *f.* sjednocení *n.*

Einverleib-en připojiti, vtěliti, přivtěliti; in die öffentlichen Bücher e. vložiti něco do veřejných knih; —ung *f.* připojení, vtělení, přivtělení *n.*; bücherliche E. vložení *n.*, vklad *m.* do knih.

Einverleibungs- vkladní; —fähig *adj.* vkladný; způsobilý ke vložení do knih; —gebühr *f.* vkladné *n.*; —geſuch *n.* žádost za vložení, ž. za vklad do knih; —klauſel vkladní doložka.

Einvernehm-en jmb. slyšeti, vyslechnouti koho; das E. slyšení, vyslechnutí *n.*; 2. shoda, dohoda *f.*, sjednání, srozumění *n.*; mit jdm. im E. ſein zajedno býti, shodovati se s kým oč, v čem; das Miniſterium des Innern im E. mit dem Miniſterium der Juſtiz ministerium záležitostí vnitřních v dohodě s ministerium práv; —ung *f.* einer Perſon vyslechnutí *n.*, výslech *m.*

Einverſtänd-igen sjednati; —nis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* shoda, dohoda, úmluva *f.*; srozumění *n.*; *v.* Einvernehmen.

Einverſtehen ſich mit jmb. s někým se oč dohodnouti, sjednati, s někým se srozuměti; ſich zu etw. e. k něčemu se podvoliti. [jedno čtvrtletí.

Einvierteljährig *adj.* čtvrtletní; za

Einviſieren (geom.) k něčemu zaměřiti.

Einwage *f.* průvažek *m.*, vývažek *m.*

Einwand (M. —wände) *m.* námitka *f.*, odpor *m.*, obrana *f.*

Einwander-er *m.* přistěhovalec *m.*; —n přistěhovati se, vstěhovati se (do země); —ung *f.* přistěhování do země, vstěhování se do země.

Einwärts *adv.* dovnitř; e. gehen bočiti; šmatlati; e. gebogen vehnutý, zahnutý do vnitř; bočitý.

Einwechſeln směniti; vyměniti.

Einweichen máčeti, omočiti, namočiti; rozmočiti; mj. odmoknouti.

Einweih-en posvětiti, zasvětiti, vysvětiti; Eingeweihter zasvěcenec *m.*; —er *m.* světitel *m.*; —ung *f.* posvěcení, zasvěcení, vysvěcení *n.*; —ungsfeier *f.* slavnost posvěcení, slavnost posvěcování.

Einwend-en etw. gegen etw. namítati komu čeho; gegen eine Sache nichts einzuwenden haben proti věci nic nenamítati; —ung *f.* námitka *f.*; obrana *f.*; odpor *m.* (jur.).

Einwerfen *v.* Einwenden.

Einwichſen voskem namazati.

Einwickeln etw. zavinouti, zabaliti.

Einwiegen ukolébati.

Einwillig-en (in etwas) svoliti, přivoliti k čemu; podvoliti se k čemu; —ung *f.* svolení, přivolení *n.*

Einwirk-en etw. vetkati; 2. auf etw. e. působiti na něco, v něčem; auf etw. abträglich e. újmu činiti; —ung *f.* působení *n.*, vliv *m.* (na něco); —ungsmittel *n.* působidlo *n.*

Einwohner (-s, oh. M.) *m.* obyvatel *m.*; —ſchaft *f.* *coll.* obyvatelstvo *n.*; —zahl *f.* počet obyvatelstva.

Einwurf (-s, M. —würfe) *m.* námitka *f.* (proti čemu); vhoz *m.*; vhození *n.*

Einwurzel-n vkořeniti, zakořeniti; mj. zakořeniti se, kořeny pouštěti; —ung *f.* zakořenění *n.*

Einzahl (oh. M.) *f.* (grm.) jednotný počet, jednotné číslo, jednotník *m.*

Einzahlen etw. platiti, zaplatiti něco; vplatiti.

Einzählig *adj.* jednoduchý.

Einzahlung *f.* placení, spl.; splácení *n.*; vplacení, vplacování *n.*; —sbogen *m.* list vplacovací, list (arch) na vklady, list na vplacování. [čepovati.

Einzapfen (Bier) natočiti piva; 2. za-

Einzäunen plotem ohraditi. [menati.

Einzeichnen etw. vkresliti; 2. zazna-

Einzel-bestimmung *f.* jednotlivé ustanovení; —bezirksrichter *m.* okresní samosudí, samosoudce *m.*; —gericht *n.* samosoud, jednosoud *m.*; —haft (—verhaftung) *f.* samovazba *f.*, samovězenství *n.*; E. (—kerker) samotnice *f.*; —ding *n.* *v.* Einzelnweſen; —glied *n.* jednotlivý úd; —hof *m.* samota *f.*, dvůr na samotě; —höfner *m.* samotinář, jednodvorec *m.*; —intereſſen (*pl.*) der Menge snahy jednotlivců z lidu.

Einzeln *adj.* jednotlivý, jeden, sám jeden; samotný; die Vollmacht iſt von jeder —en Partei zu unterſchreiben plnomocenství podepsati se má od každé strany; e. *adv.* jednotlivě, po jednom, podrobně; porůznu; —er *m.* jednotlivec *m.*; —heit *f.* jednotlivost *f.*; —hof *m.* samota *f.*; ins —ſte dopodrobna, zevrubně.

Einzel-richter *m.* samosudí, samosoudce *m.*; —wechſel *m.* *v.* Solawechſel; —weſen *n.* jednotlivectví *n.*

Einzieh-en etw. vtáhnouti, přitáhnouti; 2. svinouti; 3. jmds. Vermögen e. vzíti, pobrati, odejmouti (v pokutě) někomu majetnost; die Kaſſaanweiſungen e. poukazky pokladničné z oběhu vzíti (stáhnouti); Gelder e. vybrati penízo; 4. e. (arch.) úžiti; 5. einen Balken e. trám navléknouti; 6. e. mj. in eine Wohnung e. přistěhovati se do příbytku; —ung *f.* vtažení *n.*; E. der Bruſtwand slehlá

stěna prsní; E. von Geldern vzetí peněz (z oběhu); E. der Güter zabavení, pobrání statků; (Bauk.) E. bei Saulen žlabina *f.*

Einzig *adj.* jediný; e. und allein sám jediný, samojediný; *adv.* jedině; der —e Sohn jediný syn; kein —er nižádný; das ist e., dies ist e. seiner Art jediné svého druhu, to je zcela zvláštní, pravzláštní.

Einzöllig *adj.* coulový, jednocoulový, jednopalcový.

Einzug (-s, M. —züge) *m.* (mil.) vtažení *n.*, příchod, vstup *m.*; feierlicher E. slavný vjezd.

Einzwängen vtěsnati, vtisknouti.

Eirund *adj.* vejčitý, jako vejce okrouhlý.

Eirunde *f.* vaječná okrouhlost.

Eis (-es) *n.* led *m.*; das erste, dünne E. tříšť *f.*, stříš *f.*; das E. brechen led prosekávati, vysekávati; —art *f.* ledovačka *f.*; —bahn *f.* klouzačka *f.*; kluziště *n.*; —bahngeld *n.* kluzné *n.*; —balken *pl. m.* kozy *pl. f.*; —bär *m.* medvěd lední (bílý) *Ursus maritimus*; —baum *m.* lední koza; —beere *f.* ledovka *f. Chiococca*; —berg *m.* ledovec *m.*, ledová hora; —bier *n.* pivo od ledu, ledák *m.*; —blick *m.* ledový pohled; —blume *f.* kosmatec omražený *Mesembryanthemum crystallinum*; —bock *m.*, —brecher *m.* lední koza, kobyla *f.*; —brecher *m.* (Person) ledař *m. v.* Eishauer; (Schiff) ledokol *m.*, loď k drcení ledu; —bruch *m.* lámání, strž, drcnice l.

Eisen led dělati, led sekati, ledovati; 2. zledniti, v led obrátiti; mj. zledovatěti.

Eisen (-s) *n.* železo *n.*; (Zeffelu) železa, okovy *pl.*; das E. schmieden, wann (weil) e. warm ist kouti železo, dokud je horké; einen in E. schmieden ukovati do želez (do okovů), dati do pout; —ader *f.* žíla železné rudy; —alaun *m.* kamenec železitý; —arbeiter *m.* železokujec, železokovec *m.*, železář *m.*; —artig *adj.* železitý, železovitý.

Eisenbahn (M. -en) *f.* železnice *f.*, železná dráha; —betrieb *m.* vozba po železnici; —gesellschaft *f.* společnost železniční; —karte *f.* mapa železnic, m. železných drah; —könig *m.* fig. železniční velmož (král železnic); —polizei *f.* policie železniční; —regiment *n.* (mil.) pluk železniční; —station *f.* stanice železniční; —unternehmung *f.* podnik železniční; —zeit *f.* čas železniční (čas počítaný pro jízdu po železnici); —zug *m.* železniční vlak.

Eisen-baum *m.* železodrv *m. Siderоxylon*; —bereiter *m.* železář *m.*; —bergwerk *n.* železné hory *pl.*, železné báně *pl.*; —beschlag *m.* kování *n.*; —blausäure *f.* kyselina ferocyanovodíková; —blech *n.* železný plech; —brecher *m.* lamželezo *m.*; —chlorid *n.* chlorid železitý; —cyanid *n.* cyanid železitý; —draht *m.* železný drát; —drechsler *m.* soustružník železa; —erz *n.* železná ruda, železovec *m.*; —farbe *f.* železná barva, —farbig *adj.* železové barvy, železobarevný, šerý; —feil, —feilicht *n.*, —feilspäne *pl.* železné odpilky, piliny, okuje železné, okujiny *pl. f.*; —fest *adj.* železný, pevný jako železo; —fleck *m.* skvrna od rezu; —fresser *m.* všeboj, chvastoun *m.*, železomel *m.*; —galle *pl.* (chem.) housky *pl. f.*; —gewerkschaft *f.* těžířstvo železných hor; —gießer *m.* železolijec *m.*, slévač železa; —gießerei *f.* železolijna *f.*, slévárna na železo; —glanz *m.* železovec klencový; —grau *adj.* železosivý; —grube *f. v.* Eisenbergwerk; —guß *m.* železná litina; —hammer *m.* železné kladivo; 2. železárna *f.*; *pl.* hamry *m.*; —handel *m.* obchod s železem; —händler *m.* železník *m.*, obchodník s železem; —holz *n. v.* Eisenbaum; —hut *m.* oměj *m. Aconitum* (bot.); —hütte *f.* železná huť; —hüttenkunde *f.* hutnická nauka; —industrie *f.* průmysl železářský, železářství *n.*; —industriegesellschaft *f.* železářská společnost; —kitt *m.* tmel na železo; —kuchen *m.* oplatek *m.*; —mennig *m.* červený nátěr železový; —mohr *m.* čerň železná; —ofen *m.* železná pec; železná kamna *pl.*; —oxyd *n.* (chem.) kysličník železitý; —oxydsalze *pl.* soli železité; —oxydul *n.* (chem.) kysličník železnatý; —oxydulsalze *pl.* soli železnaté; —präparate *pl.* železité přípravky, ž. rozměsky; —probe *f.* zkouška na železo; 2. boží soud železem; —roh *m.* rez na železe; —sand *m.* železný písek; —saure Salze *pl.* železany *m.*; —säuerling *m.* kyselka železitá; —säure *f.* kyselina železová; —schichte *f.* vrstva železa; —schiene *f.* železná šína; —schimmel *m.* (Pferd) bělosivák *m.*; —schlacke *f.* truska od železa; —schlag *m.* okuje, okujiny, okoviny *pl.*; —schmied *m.* kovář *m.*; —schmiede *f.* kovárna *f.*; —schrot *n.* železné broky; —schwarz *n.* železná barva; —erz Mineral minerál barvy železové; —schwere *f.* tíže železa; fig. nesmírná tíže; —seife *f.* železité mýdlo; —spane *pl.* odpilky *pl. m.*; —stab *m.* železný prut; —stahl *m.* ocilka *f.*; —stange *f.* železná hůl; —stein *m.* železec *m.*

Eisente *f.* lední kachna *Anas glacialis*.

Eisen-tinktur *f.* roztok železitý; —topf *m.* železnák *m.*; —vitriol *m.* skalice železná, zelená, železný vitriol, zmida *f.*; —ware *f.* železné zboží, zb. ze železa; —wasser *n.* voda železitá; —werk *n.* dílo ze železa; 2. železárna *f.*, ž. huť; —zeit *f.* doba železa; fig. ž. n. zlé časy; —zeug *n.* železné nádobí n. nářadí; —zucker *m.* železitý cukr.

Eisern *adj.* železný; fig. tvrdý jako železo; tvrdého srdce; Orden der —en Krone řád železné koruny.

Eis-essig *m.* ocet ledový; —fabrik *f.* ledárna *f.*; —fabrt *f.* bruslení *n.*; *v.* Eisgang; —fänger *m.* (Mühl.) česlice *pl. f.*; —feld *n.* ledové pole, ledoviště *n.*; —fischerei *f.* nalední lovení; —förmig *adj.* leditý, ledovitý, jako led; —fuchs *m.* liška lední, l. severní *n.* Blaufuchs; —gang *m.* dřenice ledu, strž ledová; —gebirge *n.* ledné hory, ledné

pohoří; —grau *adj.* ledošedý; prašedivý; —griff *m.* (b. Hufschm.) ozubec u podkovy; —grube *f.* lednice *f.* (ledovna, ledárna *f.*); —händler *m.* ledař *m.*; —hauer *m.* ledař *m.*, ledosek *m.*

Eisig *adj.* ledový.

Eis-kalt *adj.* studený jako led, ledový; —hammer *f.* lednice *f.*; —kasten *m.* lednička *f.*; —keller *m.* lednice *f.*, sklep na led; —klub *m.* bruslařský spolek; —kluft *f.* rozpuklina *f.*, rozsedlina v ledu; —kraut *n. v.* Eisblume; —lager *n.* ledniště *n.*; —lauf *m.* klouzání *n.*; —laufverein *m.* bruslařský spolek; —loch *n.* prohlubeň v ledu; *v.* Eisgrube; —mann *m.* ledař *m.*; —maschine *f.* mrazidlo *n.*, ledostroj *m.*, lednice *f.*; —meer *n.* ledné moře, ledové moře; (in Alpen) ledoviště *n.* (*mer de glace*); —monat *m.* leden *m.* (1. měsíc); —möwe *f.* racek šedý *Larus glaucus*; —nagel *m.* (b. Hufschm.) podkovák *m.*; —pfahl *m. v.* Eisbock; —punkt *m.* bod mrazový; —reservoir *n.* ledoviště *n.*, —schmetten *m.* smetana od ledu; —scholle *f.* kra *f.*, ledina *f.*; —schuhe *pl.* kluzřky, želízka, brusle *pl.*; —sporn *m.* náledník *m.*; ozubec *m.*; —stichel *m.* bodec na led; —stoß *m.* dřenice ledu; —stube *f.* lednice *f.*; —vogel *m.* lednáček *m.*, rybařiček *m. Alcedo*; —zacken, —zapfen *m.* ropouch, rampouch *m.*; —zeit *f.* (geogr.) doba ledovcová; —zucker *m.* ledový cukr.

Eitel *adj.* marný, marnivý, ješitný; —keit *f.* marnost, marnivost; planost *f.*; —keitsliebe *f.* marnivost; samolibost *f.*

Eiter *m.* dicker hnis *m.*, hnůj *m. Pus*; jauchiger E. talov *m.*, talovina *f.*; eingedickter E. talov ztvrdlý; blutiger E. soukrvice *f.*; —ansammlung *f.* sebrání talovu; —band *n.* (Pferdearzt) žíně *f.*; —beule *f.* vřed *m.*, nežit *m.*; —blatter *f.* hnisavá neštovice; —fluß *m.* hnisotok *m.*; —geschwulst *f.* otok talovitý; —geschwür *n.* hlíza *f.*; —harn *m.* hnisavá moč; —icht *adj.* hnisovitý, talovitý; —jauche *f.* černý talov; —metastase *f.* talovičné obrácení.

Eitern mh. hnisati, hnisovatěti, jitřiti se, hnojiti se; eiternd hnisavý.

Eiter-punkte *pl.* hnojná místa *pl.*; —stock *m.* knot *m.*, dřeň ve vředu; —stoff *m.* hnisovina, vředovina *f.*; —ung *f.* jitření, objitření, hnisání *n.*; —ungsmittel *n.* lék hnojící, jitřidlo *n.*; —wunde *f.* hnisavá rána.

Eitler *m.* marnivec *m. v.* Eitel.

Eiweiß *n.* bílek *m. Albumen n.*; E.- bílkový; —körper *m.* těleso bílkové; —stoff *m.* bílkovina *f. Albumin n.*

Ejakulation *f.* (lt.) vystřikování *n.*

Ejalet *n.* (ar.) náměstnictví, vladařství *n.*

Ejektor *m.* (lt.) vymítač *m.*

ejusdem (lt.) téhož (t. měsíce).

Ekbasis *f.* (gr.) zástopí *n.*

Ekchymose *f.* (gr.) odlitina *f.*, modřina *f.* (od rány) (chir.).

Ekel (-s, oh. M.) *m.* hnus *m.*, ošklivost *f.*, hnusení *n.*; E. machen, erregen zoškliviti; z. E. ohyzda *f.*, ostuda *f.*; e. *adj.*, —haft *adj.* hnusný; e. machen zoškliviti; —krankheit *f.* hnusota *f.*, čemer *m.*; —kur *f.* léčba hnusobou.

Ekeln mh. hnusiti se, zhn. se, oškliviti se, zoškl. se; znechutiti se komu; die Speise ekelt mir to jídlo se mi zošklivuje, hnusí; es ekelt mich deine Torheit tvoje hloupost se mi hnusí; ich ekele mich vor dir, es ekelt mich vor dir hnusíš se mi.

Ekelname *m.* hnusné n. ohavné jméno.

Ekklesiastikus *m.* (bibl.) kazatel *m.*

Ekklisis *f.* (gr.) vymknutí *n.* (kosti).

Eklaireur *m.* harcovník *m.*

Eklatant *adj.* skvělý; okázalý.

Eklamps-ie, —*is f.* (gr.) psotník *m.*, dětské křeče (*sl.* božec *m.*).

Eklekt-iker *m.* (gr.) eklektik *m.*; —izismus *m.* výběrnictví *n.* (philos.).

Eklip-se *f.* (gr.) zatmění *n.*; —sis *f.* (med.) mdloby, mrákoty *pl. f.*; —tik *f.* (astr.) ekliptika *f.*, slunník *m.*

Eklog-e *f.* (gr.) selanka *f.*, ekloga *f.*; výbor básní; —it *m.* (Min.) eklogit *m.*

Ekphonesis *f.* (gr.) zvolání *n.*

Eksarkoma *n.* (gr.) divé maso, vojenské maso (chir.).

Ekstase *f.* (gr.) vytržení *n.*; rozjímání *n.*, rozjímcenost *f.*, ohnivé nadšení.

Ektas-ie *f.* (gr.) rozšíření průdušek; —*is f.* (gr.) *v.* Diastole.

Ekthlipsis *f.* (gr.) výstrk *m.*

Ekthyma *n.* (gr.) podnícení *n.* [(med.).

Ektopie *f.* (gr.) prozkoumanost (srdce)

Ektropium *n.* (gr.) vyvrácené víčko, výklop víčka.

Ekzem *n.* (gr.) opar *m.* (med.).

Elaborat (-es, M. -e) *n.* (lt.) vypracování *n.*, výtvor *m.*, práce *f.* (hotová); —ion *f.* vypracování *n.*

Elaeagnus *f.* (bot.) Oleaster, Ölweide *f.* hlošina *f.*, česká oliva, oliva planá (bílá) *f.*

Elaeis *f.* (bot.) Ölpalme olejnice *f.*

Elaidin *n.* (chem.) eladin *m.*; —säure *f.* kyselina eladinová; —saure Salze eladinany *pl. m.*

Elain *n.* (gr.) *v.* Olein; —spat *m.* mastivec *m.*; pyramidaler E. m. jehlancový; rhomboedrischer E. m. klencový.

Elăopten *n.* (gr.) (chem.) elóopten *m.*

Elastisch *adj.* pružný (vzpružný), smrštný, elastický; —flüssig *adj.* vzdušnotekutý. [(smrštnost) *f.*

Elastizität *f.* (fr.-lt.) pružnost *f.*

Elastizitäts-grenze *f.* meze pružnosti; —größe *f.* velikost *n.* stupeň pružnosti; —messer *m.* pružnoměr *m.*; —modulus *m.* (mech.) měřidlo pružnosti.

Elater *m.* (gr.) mrštník *m.*; kovařík *m.*; —ium *n.* (bot.) praskavka *f.*; —ometer *n.* pružnoměr *m.*

Elatit *m.* (gr.) jedlokam *m.*

Elayl *n.* (chem.) elayl *m.*

Elbeschiffahrt *f.* plavba polabská; —sgesellschaft *f.* společnost plavby polabské.

Elbling *m.* (Elben, Elven, Elbich, Elbricht *m.*) (Wein) labín, bělín *m.*, běloočka *f.* (vino).

Elch *m. v.* Elen. **Elder** *f. v.* Erle.
Eldorado *n.* (ſpan.) zemský ráj.
Elefant (-en, M. -en) *m.* slon *m.*; (im Schachſp.) hroch, slon *m.*
Elefanten-apfelbaum *m.* slizoplod *m. Feronia*; —artig *adj.* slonovitý; —auszſchlag *m.* slonovina arabská; —käfer *m.* klikoroh, roháč *m.*; —laus *f.* (bot.) slonové vši *pl. Anacardium*; —orden *m.* řád slonový; —rüſſel *m.* chobot *m.*, trouba slonová; —zahn *m.* zub slonový.
Elefant-iasis *f.* (gr.) (med.) slonovina *f.*, oblitina *f.*; *E. Graecorum* oblitina řecká; *E. Arabum* slonovina arabská; *E. nodosa*, *E. tuberculosa* slonovina hlivnatá; *E. glabra* slonovina hladká; -itis *f.* slonice *f.*
Eleg-ant *adj.* (fr.-lt.) elegantní, půvabný, lepý, uhlazený; —anz *f.* elegance *f.*, spanilost, půvabnost, uhlazenost *f.*
Eleg-ie *f.* (gr.) elegie *f.*, truchlozpěv *m.* (dumka *f.*); —iſch *adj.* elegický.
eleison! (gr.) smiluj se!
Elektor *m.* (lt.) volitel *m.*, volenec *m.* (kurfirst); —alſchaf *n.* vybraná zešlechtěná ovce.
Elektr-isch *adj.* elektrický (mlunný); -er Funke elektrická jiskra; -es Licht elektrické světlo; -er Stoff elektřina *f.*; —iſieren elektrisovati, elektřiti, elektrovati; —iſiermaſchine *f.* elektrika *f.* (mlunostroj *m.*); —iſiert elektrovaný, elektrický; —iſierung *f.* elektrisování *n.*, elektrování, elektření *n.*; —izität *f.* električnost, elektřina *f.*
Elektro-chemie *f.* (phyſ.) elektrolučba, elektrochemie *f.*; —dynamik *f.* elektrodynamika *f.*; —gen *n.* mlunivo; —lyſe *f.* elektrolučba *f.*; —lyſierung *f.* rozlučování elektřinou; —lyt *n.* (phyſ.) elektrolyt *m.*; —magnet *m.* (phyſ.) elektromagnet *m.*; —magnetiſch elektromagnetický; —magnetismus *m.* elektromagnetičnost *f.*; —meteor *n.* povětroň (meteor) elektrický; —meter *n.* elektroměr *m.* (mlunoměr); —motor *m.* elektropudič *m.*; —motoriſch *adj.* elektropudný; —phor *m.* (phyſ.) elektronoš *m.*; —ſkop *n.* elektrověst, elektrovid *m.*; —technik *f.* elektrotechnika *f.*; —therapie *f.* léčba elektřinou; —typie *f.* elektrotypie *f.*, elektrotisk *m.*
Element (-s, M. -e) *n.* (lt.) prvek *m.*; 2. živel *m.*; (phyſ.) článek *m.*; die vier —e čtyři živly; —e der Bahn (astr.) základy dráhy; beim Element! hrome! u všech všudy!
Elementar *adj.* živelní; 2. počáteční; prvopočáteční; prvotní; základní, přípravný; —analyſe *f.* (chem.) rozbor prvkový; —begriffe *pl. m.* pojmy základní; —ereignis *n.* příhoda živlem spůsobená, př. živelní; —geometrie *f.* měřictví počátečné, počátky měřictví; —iſch *adj.* živelní; —kenntniſſe *pl. f.* vědomosti prvopočáteční, základní; —kraft *f.* fig. síla hromová; —lehre *f.* prvkosloví *n.*, základní n. prvotní učení; —lehrer *m.* učitel prvních počátků; —mathematik *f.* počátkové matematiky *pl.*; —organ *n.* (math.) prvotní ústroj; —ſchaden *m.* škoda živelní; škoda živlem učiněná; —ſchule *f.* prvopočáteční škola, elementárka, přípravka *f.*; —ſchüler *m.* žák začátečník; —unfall *m.* živelní nehoda, živelní pohroma; —unterricht *m.* prvotní n. počátečné učení n. vyučování; *pl.* počátkové vyučování; —werk *n.* základní dílo; —zufall *m.* živelní příhoda.
Elemi *n.* elemi *n.*, olejnatá pryskyřice.
Elen *n.* (*m.*), —tier *n.*, —hirſch *m.* los *m. Cervus alces.*
Elenchus *m.* (gr.) ukazatel *m.*, přehled *m.*, seznam *m.*; 2. (phyſiol.) smítání něčeho, porážení (čeho čím).
Elend (-s, oh. M.) *n.* bída *f.*, nouze *f.*, strast *f.*, svízel *f.*; bídnost, ubohost *f.*; elend *adj.* bídný; nuzný; e. leben bídně se živiti, nuzovati se; —e *f.* bídnice, bídačka *f.*; —er *m.* bídník, bídák *m.*; —iglich *adv.* bídně, psotně; —voll *adj.* přebídný.
Eleusine *f.* (bot.) kalužnice *f.*, indické pšeno.
Eleutherobranchi *pl.* (gr.) (zool.) volnožabré ryby.
Elevation *f.* (phyſ.) výstup *m.*; —s-ſchraube *f.* (math.) zdvihací šroub; —s-winkel *m.* (math.) úhel výstupu.
Elevator *m.* (lt.) zdvihadlo *n.*; zdviž *f.*; —ium *n.* zdvihadlo *n.*, vytahovadlo *n.*; (chir.) rovnadlo, napravovadlo *n.* (přístroj k napravování zlomených kostí).
Eleve (-en, M. -en) *m.* (fr.) elev *m.*, chovanec, odchovanec *m.*
Elf (elfe) *num.* jedenáct; die E. jedenáctka *f.*
Elfe (-en, M. -en) *m. et f.* duch *m.* (skřítek *m.*).
Elfeck *n.* jedenáctihran, -ník *m.*
Elfenbein *n.* slonová kost, sloní kost, slonovice, slonovina, slonokost *f.*, *st.* sloň *f.*; —ern *adj.* slonový, ze slonové kosti; —frebs *m.* rak slonový; —palme *f.* slonovnice *Phytelephas*, *Elephantusia*; —papier *n.* sloní papír; —ſchwamm *m.* bělanka (houba) *Agaricus eburneus*; —ſchwarz *n.* čerň slonová, čerň kostěná.
Elfenkönig *m.* král duchů.
Elf-er *m.* jedenáctka *f.*; —erlei *num.* jedenáctery; —fach *num.* jedenáctero-násobný; —jährig *adj.* jedenáctiletý; —mal *num.* jedenáctkrát; —te dtd. *num.* jedenáctý.
Elimin-ation *f.* (lt.) vyloučení *n.* (odmísení *n.*); —ationsmethode *f.* spůsob vylučovací (odměšovací), vylučování, odměšování *n.*; —ieren vyloučiti (odmísiti).
Elisabethinerin *f.* alžbětinka *f.*
Elision *f.* (lt.) vymítka, výsuvka *f.*, zámlčka *f.*
Elite *f.* (fr.) výbor *m.*, květ *m.*, výkvět *m.*, trest *f.*; —korps *n.* vybraný sbor; fig. jadro *n.*; —kränzchen *n.* souborná zábava; (elitní věneček *m.*).
Elixir *n.* (arab.) samolék *m.*
Ellagsäure *f.* (chem.) kyselina bezoarová.
Ellbogen *m.* loket *m.*; —bein *n.* kost loktová; —gelenk *n.* ohbí pažní, loktík *m.*; —gelenkband *n.* svaz loktový;

—kampf *m.* rohování *n.*; —knorren *m.* okovec *m.* *Olecranum*; —politik *f.* fig. loketní politika, štulcová p.; —winkel *m.* úhel loketní.

Elle (M. -n) *f.* loket *m.*

Ellen-bogen *m. v.* Ellbogen; —handel *m.* obchod s loketním zbožím; —lang *adj.* loketní; —maß *n.* loket *m.*, loketní míra; —ware *f.* loketní zboží.

Eller (M. -n) *f.* olše *f.* v. Erle; *pl.* Ellern (bot.) březovité; —ling *m.* (Fisch) *v.* Bitterling.

Ellips-e *f.* (gr.) výpustka, výsuvka *f.*; 2. (math.) schodnice *f.*, elipsa *f.*; —enähnlich schodničitý; —enfläche *f.* (math.) plocha schodnice, plocha schodnična; —ograph *m.* schodnicepis *m.*; —oid *n.* schodničník *m.*

Ellipt-ik *f.* (gr.) schodné, nedostatečné stupňování; —isch *adj.* výpustný; -er Satz výpustná věta; 2. e. (math.) schodničný.

Eloah *m.*, *pl.* *Elohim* (hebr.) Bůh *m.*

Eloge *f.* (fr.), *Elogium* *n.* (lt.) vychvalování *n.*, chvalořeč *f.*, chvalopis *m.*

Elokution *f.* (lt.) proslovování, pronášení *n.*

Elongation *f.* (lt.) prodloužení *n.*; (phys.) výchylka *f.*; —swinkel *m.* (phys.) úhel výchylky. [—enz *f.* výmluvnost *f.*

Eloqu-ens (lt.), —ent *adj.* výmluvný;

Elozieren (lt.) umístiti; (ein Kapital) uložiti.

Else *f.* (Fisch) *v.* Aloše.

Else-baum, —beere *f.* střemcha *f.* *Prunus padus.*

Elster (M. -n) *f.* straka *f.* *Pica caudata* (*Corvus pica*); die E. schwatzt straka řehotá, repotá; E.-strací.

Elterlich *adj.* rodičovský; -e Gewalt moc rodičů.

Eltermutter *f.* bába (prabába) *f.*

Eltern *pl.* (Ältern) rodiče *pl.* *m.*; —los *adv.* bez rodičů; —paar (-s) *n.* rodiče *pl.* *m.*; —teil *m.* jeden z rodičů; 2. podíl (po rodičích); —vater *m.* praděd (děd) *m.*

Elterschaft *f.* rodičovství *n.*

Elu-dieren (lt.) hravě odvrátiti; ošáliti, obejíti; *v.* Umgehen; —sion *f.* obejití *n.*

Elysium *n.* (gr.) ráj *m.*, elysium *n.*

Email *m. et n.* (fr.) smalt *m.*, emajl, tav *m.*; —arbeiter, —eur *m.* smaltovník *m.*; —malerei *f.* smaltová malba; smaltomalířství *n.*

Emanation *f.* (lt.) výron *m.*, vyřinutí *n.*, vyzařování *n.*; —shypothese *f.* podmínka výronu.

Emanzip-ation *f.* (lt.) emancipace *f.*, vybavení, vyproštění *n.*; —ieren emancipovati, vyprostiti, vybaviti; eine —ierte emancipatka *f.*

Emarginatus (lt.) vykrojený.

Emball-age *f.* (fr.) obal *m.*, obálka *f.*, zabálka *f.*; 2. obalné, zábalné *n.*; —ieren zaobaliti něco.

Embargo *n.* (šp.) zabavení *n.* (korábu).

Emblem *n.* (gr.) význak *m.* (smyslný znak n. obraz); podobenství *n.*; —atisch *adj.* význačný.

Embolie *f.* (med.) zácpa krevnic.

Embryo *n.* (gr.) zárodek *m.*; —*tegium* *n.* (bot.) víčko klové; —logie *f.* zárodkosloví *n.*; —tomie *f.* výřez plodu.

Emend-ation *f.* (fr.) oprava *f.*; -*ator* *m.* (lt.) opravovatel *m.*; —e *f.* pokuta *f.*

Emeritiert, *Emeritus* (lt.) čestně vysloužilý, zasloužilý.

Emersion *f.* (lt.) (astr.) vynoření *n.*, výnor *m.* [vivina *f.*; —isch *adj.* dávivý.

Emet-in (gr.) *n.* (chem.) emetin *m.*, dá-

Emeute *f.* (gr.) vzpoura *f.*

Emigr-ant (-en, M. -en) *m.* emigrant *m.*, vystěhovalec *m.*; —ation *f.* (lt.) emigrace *f.*, vystěhovalstvo *n.*; —ieren vystěhovati se *v.* Auswandern.

Emin-ent *adj.* (lt.) výborný; -e Majorität znamenitá většina; —enz *f.* (Titel der Kardinäle) eminence *f.*, vznešenost, vyznamenání ve škole.

Emir (-s) *m.* (arab.) emir *m.*, kníže *m.*

Emiss-är (-s, M. -e) *m.* (lt.) emisar *m.*; Aussendling; —ion *f.* vyslání *n.*, vydání *n.*; E. der Banknoten vydání, vydávání bankovek; —ionsvermögen *n.* (phys.) zářivost *f.*

Emittieren (lt.) vyslati; vydati (akcie).

Emme *f.* (Imme) včela *f.*

Emmenagogum *n.* (gr.) lék projímavý, lék propravující. [*dicoccum.*

Emmerkorn *n.* samopše *f.* *Triticum*

Emmerling *m. v.* Ammer.

Emmler *m.* včelař *m.*

Emollitio *f.* (lt.) obměk *m.*

Emolumente *pl.* *n.* (lt.) požitky *pl.* *m.* Ergötzlichkeiten.

Emotion *f.* (lt.) pohnutí *n.*

Empetrum *n.* šicha *f.* (bot.).

Empfang (-s od. -es, Empfänge) *m.* obdržení *n.*; přijmutí *n.*, příjem *m.*; in Empfang nehmen (eine Summe) přijmouti (sumu); 2. E. der Gäste bei Hofe &c.) vítání, přijímání *n.*; —en etw. přijmouti, obdržeti něco; 2. e. (einen Gast &c.) někoho přijmouti, přivítati; einen Gesandten e. přijmouti vyslance; 3. (med.) e. počíti (v životě); e. werden počíti se, zaroditi se.

Empfänger (-s, unv. M.) *m.* příjemce *m.*, přijímatel (obdržitel) *m.*

Empfänglich *adj.* vnímavý, jímavý; chápavý, schopný; für Eindrücke e. dojemlivý; —keit *f.* vnímavost *f.* [*n.*

Empfangnahme *f.* přijmutí, přijímání

Empfängnis *f.* (med.) početí *n.* *Conceptio.*

Empfangs-bestätigung *f.* stvrzení příjmu, potvrzení o příjmu; —rezepisse *n.*, —schein, Empfangschein *m.* obdržecí list, přijímací list, stvrzenka *f.*; —gebühr *f.* náležitý příjem; —geld *n.* příjemné, příjetné *n.*; —rubrik *f.* rubrika přijímací, rubrika příjmů; —station *f.* přijímací stanice *f.*; —vorschreibung *f.* zapsání do příjmů, z. ku příjmu.

Empfehl-en einen poručiti, doporučiti, schváliti, schvalovati; sich e. poroučeti se komu; zalíbiti se komu; ich —e mich! poroučím se! —en Sie mich! poroučejte mne! —enswert *adj.* schválení hodný; —er *m.* poručitel, schvalovatel

m.; —ung *f.* poručení, schválení *n.*; —ungsbrief *m.*, —ungsſchreiben *n.* list doporučný, list přímluvný, psaní přímluvné.

Empfind-bar *adj.* čitelný, citelný; —elet *f.* citlivůstka *f.*, *pl.* citlivůstky, (hraní citem); öfters E. citlivkování *n.*; —en čiti; cítiti, ucítiti, pocítiti, učíti; vnímati; zkusiti, okusiti, zakusiti; für jmd. Liebe e. k někomu lásku chovati; —end *adj.* citný; —ler *m.* citlivůstkář *m.*; —lich, —ſam *adj.* citlivý, choulostivý, nedůtklivý; 2. znamenitý, patrný; 3. (phyſ.) citlivý; -er Nachteil citelná škoda; —lichkeit, —ſamkeit *f.* citlivost; nedůtklivost, choulostivost *f.*; —ung *f.* čití *n.*, cítění *n.*, cit, pocit *m.*

Empfindungs-kraft *f.*, —vermögen *n.* citnost, čitnost *f.*, moc čicí; —los *adj.* bezcitný, necitelný; —loſigkeit *f.* bezcitnost *f.*; —nerven *pl.* nervy čicí; —werkzeug *n.* čidlo *n.*; —wort *n.* citoslovce, mezislovce *n.*

Empha-sis *f.* (gr.) důraz *m.*, důraznost *f.*; —tiſch *adj.* důrazný.

Emphysema *n.* (gr.) (med.) rozedma *f.*, nadma *f.* (plic).

Emphyt-eusis *f.* (gr.) zákup *m.*; —eut (-en) *m.* zákupník *m.*; —eutiſch *adj.* zákupní, -ný; -er Vertrag zákupní smlouva *f.*

Empire *n.* (fr.) císařství *n.*

Empir-ema *n.* (gr.) průpověď z přezvědu; —ie *f.* přezvěd *m.*, zkušenost *f.*, zkuška *f.*; —iker *m.* empirik *m.*, zkušebník *m.*; —iſch *adj.* zkušebný, zkusný, přezvědný; —ismus *m.* zkušenství *n.*

Empor *adv.* vzhůru, nahoru; —brauſen zahučeti; —bringen etwas povznesti, zvelebiti něco; den Handel, Bergbau e. zvelebiti obchod, hory.

Empore *f.* pavláčka *f.*; kruchta *f.*

Empör-en pozdvihnouti, zbouřiti; ſich ſe; —er *m.* buřič, odbojník *m.*

Emporhelfen pomoci (na nohy; ſich e. vzchopiti se na nohy.

Emporium *n.* (gr.-lt.) obchodní město, tržiště *n.*

Empor-kommen mſ. vykličiti (se); —kirche *f.* kruchta *f.*, kůr *m.*, předkostelí *n.*; —kommen mſ. vyjíti nahoru, nahoru se dostati; povznesti se; vyniknouti; das E. výnik *m.*, vznik *m.*, vyniknutí *n.*; —kömmling *m.* povýšenec *m.*; *vulgo* výstřelek, výskočeк (, čka); —queller mſ. vypryskovati, vytr.....; —ragen mþ. čníti, strměti, vyvstávati; —rauſchen zašuměti; —ſchnecke *f.* (čkon.) patro *n.*, odry *pl. m.*; —ſchießen vyraziti; —ſtellen vztyčiti, vstaviti; —ſträuben (v. Haar) ježiti se; —treten *v.* Auftreten.

Empörung *f.* vzpoura *f.*, odboj *m.*

Emporwachſen mſ. vzrůsti, vyrůsti.

Empyema *n.* (gr.) vnitřní vřed *m.*

Empyreuma *n.* (gr.) příboudlina *f.*, čad, čmoud *m.*; —tiſch *adj.* příboudlý.

Emſig *adj.* bedlivý, snaživý; usta-

Emtio *f.* (lt.) koupě *f.* [vičný.

Emu *n.* australský kazuár *m.*

Emuls-in *n.* (lt.) (chem.) emulsin *m.*; —ion *f.* mléčnina *f.*; emulse *f.*

Enallage *f.* (gr.) zjinačení *n.*, obměna *f.* [*f.* (v. sliznic).

Enanthema *n.* (gr.) vnitřní vyraženina

Enantiosis *f.* (gr.) protiznačnost *f.*

Enchiridion *n.* (gr.) rukověť *f.*

Encyklopädie *v.* Enzyklopädie.

End- konečný; —abſicht *f.* konečný úmysl, k. záměr.

Ende (-s, ob. M.) *n.* konec *m.*, skončení *n.*, dokončení *n.*, dokonání *n.*, závěrek *m.*; 2. (M. -en) konec *m.*, končina *f.*, kraj *m.*, strana *f.*; aus allen —en der Welt ze všech končin světa; E., Lebensende konec života, skonání *n.*; bis zu Ende do konce, docela; naposled; vom Anfange bis zu Ende z počátku až do konce; ohne E. bez konce, bez přestání; Ende gut alles gut dobrý konec díla věnec; alles nimmt ſein E. všecko má na světě konec (každý den má svůj večer); zu E. bringen ku konci dovesti, dokončiti.

Endel *n.* kraj látky; —n obmitkou končiti; —naht *f.* obmitka *f.*

Endemiſch *adj.* (gr.) domácí, zdomácnělý, udomácnělý; pokrajinský.

Enden končiti, dokončiti, skončiti, ku konci přivesti, dokonati; mþ. skončiti se, dokonati, skonávati.

End-entſcheidung *f.* konečné rozhodnutí *n.*; —er *m.*: Sechs-e. (Hirſch) šesterák *m.*; —ergebnis *n.* konečný výsledek; —erledigung *f.* konečné vyřízení; —esgefertigter podepsaný, níže-psaný *m.*; —fläche *f.* konečná plocha *f.*; —geſchwindigkeit *f.* konečná rychlost *f.*; r. na konci; —gültig *adj.* konečně platný; -er Vergleich konečně platné narovnání; —glied *n.* (math.) poslední člen, konečný člen *m.*

Endig-en končiti (se); skonávati; *v.* Enden; —ung *f.* dokonání, skončení *n.*; (der Wörter) zakončení, východ slov.

Endivie *f.* (lt.) štěrbák *m.* (bot.).

End-klang *m.* dozvuk *m.*; —laut *m.* koncovka *f.*, zakončení *n.*

Endlich *adj.* konečný; skončený, ukončený; *adv.* konečně, posléze, naposled; —e Linien, Größen konečné čáry, veličiny; —e Geſtalten ukončené tvary; —heit *f.* konečnost *f.*

Endlos *adj.* nekonečný, neskončený, neskonalý; *adv.* bez konce.

Endo-karditis *f.* (gr.) (med.) zánět nitroblány srdeční; —*karpium n.* (anat.) nitroblána srdeční; (bot.) vnitřní obplodí *n.*; —*merida pl.* vnitrokloubí (zool.) *pl.*; —metritis *f.* (med.) zánět nitroblány mateční; —ſkop *n.* (chir.) nitrohled *m.*; —*smose f.* (phyſ.) vssávání, vhlcování *n.*

Endoſſieren (fr.) *v.* Indoſſieren.

Endoſtoma *n.* (bot.) vnitroústí *pl.*

End-punkt *m.* krajní bod *m.*, koncový bod, konečný bod *m.*; —rede *f.* doslov *m.*; —reim *m.* koncový rým; —reſultat *n.* *v.* Endergebnis; —ring

m. (an der Nabe) krajinka *f.*, houfník *m.*; —bäume *pl.* krajní mostnice; —ſilbe *f.* koncovka *f.*; —ſtändig *adj.* (bot.) vrcholový.

Endtel *n. v.* Endel.

Endung (M. -en) *f.* (grm.) pád *m.*; sklon *m.*; 2. koncovka *f.*

End-ursache *f.* poslední příčina; —urteil *n.* konečný rozsudek *m.*; —wort *n.* poslední slovo; —ziel *n.* záměr, účel, konec *m.*, konečný záměr, cíl; —zwecklich *adj.* účelný.

Enema *n.* (gr.) vstřikovadlo *n.*

Energ-ie *f.* (gr.) ráznost *f.*, důraznost, působnost; úsilnost *f.*; (phyſ.) energie *f.*, síla *f.*; —iſch *adj.* rázný, důrazný, působný; energický; -es Auftreten rázné vystoupení.

Enfil-ade *f.* (fr.) pořadí *n.*; 2. (mil.) podélná střelba; —tieren navlékati (perly atd.); 2. (mil.) smítati (střelbou),

Eng *adj. n. v.* Enge.

Engag-ement *n.* (fr.) zámluva *f.*, zamluvení k službě, přijmutí služby; 2. služba *f.*; úřad *m.*; 3. závazek *m.*; —tieren einen zamluviti koho ke službě; ſich e. laſſen zamluviti se k službě, přijmouti službu; zavázati se ke službě, vejíti v smlouvu oč; —tiert (milit.) súčastněn.

Engbrüſtig *adj.* úzkoprsý; dušný, dýchavičný; fig. úzkostlivý, stísněný; —keit -ost.

Eng-e *adj.* úzký, těsný, stísněný; tuhý; —er Ort kout *m.*; —er Weg úvoz *m.*; —er Paß úžina, těsnina, úžlabina *f.*; —er Kamm hustý hřeben *m.*; —e Verſchlußung tuhé zamčení *n.*; enger *comp.* užší; tužší; (*adv.*) úžeji; touželi, těsněji.

Eng-e *f.* úzkost *f.*, tíseň *f.*, těsnost, těsnota *f.*

Engel (-s, unv. M.) *m.* anděl, angel *m.*; *dim.* andílek *m.*; —fiſch *m.* žralok *m.*; —geſtalt *f.* podoba anděla, andělská postava *f.*; —kopf *m.* andělská hlava *f.*; —kraut *n.* prha *f. Arnica*; —reinheit *f.* andělská čistota *f.*; —ſüß *n.* (bot.) osladič *m.*; —tranſwurz *f.* prha *f.*; —wurz *f.* angelika *f.*

Engen úžiti, súžiti, stísniti; svírati; **Enger** (*comp.*) *v.* Enge.

Engerling *m.* (Maikäferpuppe *f.*) uhrák, uhřík *m.*, uhrava *f.* (ponrava, kondrava *f.*, kundrát *m.*); (wdm.) uhry *pl.*

Engführung *f.* (Muſ.) přiúžení *n.*, úzkochod *m.* hudební.

Engherzig *adj.* úzkoduchý; úzkostlivý, bázlivý.

Engliſch *adj.* anděl ský; der -e Gruß pozdravení andělské; 2. e. anglický; -e Sprache angličina *f.*, anglický jazyk; -e Fräulein anglické panny; -e Krankheit křivice *f.*; —bitter *n.* anglická hořká, hořčinka *f.*; —pflaſter *n.* anglický přílep, anglická náplast; —rot *n.* anglická červeň *f.*

Eng-mäuler *pl. n.* úzkoústí (t. plazi); —paß *m.* průsmyk *m.*, soutěska *f.*; horská úžina *f.*

en gros (fr.) (kfm.) ve veliku; ve velkých částech; Engrosverkauf *m.* velkoprodej *m.*, pr. ve velkém.

Enharmoniſch *adj.* (gr.) stejnozvučný.

Enjambement *n.* (fr.) přiveršení *n.*, přeskok *m.*

Enjeu *n.* (fr.) sázka *f.*

Enkaust-ik *f.* (gr.) enkaustika *f.*, malířství vpalovací; —iſch *adj.* vpalovací, enkaustický.

Enke (M. -n) *m.* pohůnek *m.*, mladší [pacholek *m.*

Enkel (-s, unv. M.) *m.* vnuk *m.*, vnouče *n.*; —in *f.* vnučka *f.*, vnukyně, vnuka *f.*; —welt *f.* vnukovstvo *n. coll.*, vnuci *pl.*

Enklave *f.* (fr.) enklava *f.*, zákliček *m.* (území cizinou obklíčené).

Enkom-iaſt *m.* (fr.) chvalořečník *m.*; —ium *n.* chvalořeč.

Enorm *adj.* (lt.) ohromný, nesmírný.

en porteur (fr.) zahlbar (kfm.) svědčící ukazateli (na př. směnka).

Enquete *f.* (fr.) šetření, skoumání *n.*; —kommiſſion *f.* skoumací komise (anketa *f.*).

Enragiert (fr.) zuřivý, náruživý.

Ens *n.* (lt.) (Philoſ.) bytost *f.*, něcota, jsoucnost, podstata *f.*

Enſemble *n.* (fr.) pospolnost *f.*; (spolitost); soubor *m.*; celek *m.*; (Theatr.)

Entadeln šlechtictví zbaviti. [souhra *f.*

Entart-en mí. nezdařiti se, nepodařiti se; odrodili se, zvrhnouti se; —eter odrodilec, zvrhlík *m.*; —ung *f.* zrůdnost *f.*, odrodilost *f.*; (med.) zvrhlost *f.*

Entäußern etw. zciziti něco; einen e. (vom Übel) zbaviti, zprostiti koho od zlého; ſich einer Sache e. zprostiti se, zbaviti se čeho, vzdáti se čeho.

Entbehr-en postrádati, neměti, býti bez čeho, obejíti se bez čeho; —lich *adj.* bez čeho kdo býti může, čeho pohřešovati může, pohřešitelný; nadbytečný; unentbehrlich nevyhnutelný; nezbytný.

Entbieten jmd. (zu ſich) někoho k sobě obeslati; přikázati, aby přišel; einen Gruß e. vzkázati pozdravení.

Entbind-en etw. odvázati, rozvázati; jmd. einer Pflicht e. zbaviti, zprostiti koho povinnosti, od povinnosti osvoboditi; entbunden werden (v. Frauen) porodili, slehnouti; povíti; —ung *f.* odvázání; 2. slehnutí *n.*, porod *m.*

Entbindungs-anſtalt *f.* porodnice *f.*; —arzt *m.* porodník, porodní lékař (babič *m.*); —kunſt *f.* porodnictví, babičství *n.*; —ſtuhl *m.* porodní stolice.

Entblättern (eine Pflanze) listí otrhati.

Entblöden ſich ostýchati se; ſich nicht e. neostýchati se, opovážiti se.

Entblößen obnažiti, odhaliti; ſich se; entblößt obnažený; fig. zbaven, a, o, ý; mit entblößtem Haupte s odkrytou hlavou, maje smeknuto.

Entbrennen mí. (vor Zorn, Liebe ꝛc.) zapáliti se, rozpáliti se, zahořeti, roz-

nítiti se; der Kampf entbrannte podnítil se zápas. **Entchen** *n.* kachnička *f.*

Entdeck-en etwas odkryti, odhaliti; najíti, vynajíti; objeviti; jdm. ein Geheimnis e. vyjeviti tajemství; ſich e. zjeviti se objeviti se; ſich einem e. svěřiti se komu; —er *m.* objevitel *m.*, vynálezce *m.*; —ung *f.* odkrytí *n.*, nalezení *n.*, vynalezení, objevení *n.*, objev *m.*; E. von Amerika objevení (odkrytí) Ameriky; —ungsreiſe *f.* objevná cesta.

Ente (M. -n) *f.* kachna *f.* (kačka, kačena, kačice, lička *f.*) *Anas.*

Entehr-en jmd. někoho zneuctiti, cti zbaviti; eine Weibsperſon e. zneuctiti, porušiti, zmrhati osobu ženskou; —endes Vergehen cti zbavující, nectný přečin; —ung *f.* zneuctění *n.*; porušení *n.*

Enteignen vyvlastniti něco.

Enteilen spěšně n. rychle ujíti, uteci, utíkati, odběhnouti, uprchnouti.

Enteis-en ledu zbaviti; náledí vysekati; —ungsanlage *f.* ledoborna *f.*

Enten-braten *m.* pečená kachna; —ei *n.* kachní vejce; —fänger *m.* kachnář *m.*; —fleiſch *n.* kachní maso; —flug *m.* let kachen; 2. houf kachen; —hund *m.* kachňák *m.*; —jagd *f.* honba na kachny; —pfuhl *m.* kachniště *n.*; —ruf *m.* (wdm.) hvizd na kachny; —ſtall *m.* kačinec *m.*

Entente *f.* (fr.) shoda *f.*

Enter *m. v.* Enterich.

Enterbeil *n.* námořnická širočina.

Enterb-en einen vyděditi koho, dědictví zbaviti; —ung *f.* vyděděni *n.*; —ungsurſache *f.* příčina vyděďovací, příčina vydědění.

Enterhaken *m.* hák lodnický, lodní přitahák.

Enterich (-s, M. -e) *m.* kačer *m.*, kačírek *m.*

Enteritis *f.* (gr.) zánět střev.

Entern (ein Schiff) zahákovati loď, zachvátiti koráb.

Entero-cele *f.* (med.) průtrž střev; —zoen *pl.* (zool.) hlísty, škrkavky *pl.*

Entfahren mſ. objeti, ujeti; vypadnouti, vyskočiti, vyklouznouti.

Entfallen mſ. vypadnouti; odpadnouti; 2. vytrhnouti se; 3. z paměti n. z mysli vyjíti, vypadnouti; přestati, minouti; ein Grund entfällt důvod přestává, pomíjí; auf ihn entfällt na něho připadá; die auf jmd. entfallende Summe suma na někoho vycházející, připadající.

Entfalten etw. rozvinouti; die Stirn e. vyjasniti čelo; e. fig. objeviti; ſich e. rozvinouti se, rozviti se.

Entfärb-en etw. barvy zbaviti, barvu vzíti n. setříti; ſich e. změniti barvu; ztratiti b.; vyblednouti; vyrudnouti; —ung *f.* odnětí barvy, odbarvení *n.*

Entfasern etw. vlákna odníti, vl. vyjmouti, vláken zbaviti; 2. e. (einen Mantel &c.) odříti; otříti, ošoupati (plášť atd.).

Entfern-en vzdáliti, oddáliti; odstraniti, odkliditi něco, odloučiti; ſich e. odejíti, vzdáliti se; —t vzdálený; oddálený, daleký; eine Meile weit —t na míli vzdálí; weit —t, von . . . . dalek toho . . .; —ung *f.* vzdálení *n.*, odstranění něčeho; E. odchod *m.*, vzdálení *n.*; (Weite) vzdálenosť *f.*

Entfeſſel-n einen rozpoutati, pout zbaviti; -lte Leidenſchaften *pl.* rozpoutané vášně.

Entflamm-en einen rozplameniti, rozpáliti, roznítiti, rozohniti; mſ. vzplanouti, vzejmouti se, rozplameniti se; —ung *f.* rozplamenění *n.*, roznícení *n.*

Entfliegen mſ. (entflogen) uletěti, odletěti.

Entfliehen mſ. (entflohen) uteci, odběhnouti, prchnouti, uprchnouti.

Entfließen mſ. (entfloſſen) uteci; vyteci; odplynouti, uplynouti; (v. Tränen) vyroniti se.

Entfremden einem etw. odciziti něco.

Entführ-en etw. odvesti; eine Frauensperſon e. unesti osobu ženskou; —er *m.* únosce *m.*; —ung *f.* unošení *n.*, únos *m.*

Entfürsten einen knížecí hodnosti zbaviti.

Entfuſeln zbaviti příboudliny, odsmuditi.

Entgang *m.* (des Gewinnes) ujití, úbytek zisku; (am Erwerbe) újma na výdělku.

Entgegen *prd. c. dat.* proti, naproti; *adv.* vstříc, v ústrety; —gehen vstříc jíti; naproti jíti; —geſetzt *adj.* opačný, protivný, protipoložný, protilehlý, vzporný; *adv.* naopak; im -en Falle jinak, jináče, sice; —haben namítati něco; nichts e. daß . . . ničeho nenamítati, nebýti od toho, aby . . .; —kommen einem naproti přijíti; nadejíti komu; fig. ochotu jeviti; einer Bitte e. vyhověti něčí žádosti; —lächeln einem usmívati se na koho; —nahme *f.* přijmutí *n.*; —nehmen etw. (e. Bericht) přijmouti, vzíti zprávu od koho; —reden einem odmlouvati komu; —reiten einem jeti někomu naproti; —ſchlagen einem etw. někomu něco naproti hoditi; e. (vom Herzen) vstříc bíti n. tlouci; —ſchreiten einem kráčeti komu naproti n. vstříc; —ſehen (der Erledigung einer Sache) očekávati (vyřízení věci); —ſein (einer Sache) na odpor býti, protiviti se čemu; odporovati čemu; —ſetzen (der Klage eine Einwendung) proti žalobě přivesti obranu; namítati; —ſtehen einer Sache odporovati, na odpor býti věci; was der Sache —ſteht co tomu na odpor jest; —ſteigen vystupovati naproti n. vstříc; —ſtellen einem etw. postaviti něco proti komu; ſich e. postaviti se proti čemu n. komu, p. se na odpor.

Entgegn-en (einem) odpověděti, odvětiti; —ung *f.* odpověď *f.*, odveta *f.*

Entgehen mſ. ujíti; minouti; vyhnouti se, uhnouti se, ucházeti; wenn etw. von den Einkünften e. ſollte kdyby co na důchodech ušlo; entgangener Gewinn ušlý zisk.

Entgelt (-s, oh. M.) *m. et n.* odplata *f.*, odplacení *n.*, náhrada *f.*; ohne E. zdarma, zadarmo, bez náhrady, bez platu; —en mh. (einem etw. e.) splácetí,

splatiti, odplatiti, oplatiti; e. müſſen (für etw.) odbývati zač; —lich *adj.* oplatný; -er Vertrag úplatná smlouva.

Entglasen (chem.) rozeskliti.

Entgleiſen, entgleiten mſ. vyklouznouti, odklouznouti; (Eiſenb.) vyšinouti se z kolejí, vyjeti z kolejí.

Entglimmen mſ. (entglommen) roznítiti se, zapáliti se.

Entglühen mſ. rozohniti se, roznítiti se; für etwas e. zahořeti, roznítiti se pro něco. **Entgöttern** božství zbaviti.

Entgürten rozpásati.

Enthalt *m.* (vlt.) *v.* Aufenthalt; 2. *v.* Inhalt; —en etw. obsahovati, zavírati v sobě něco; ſich e. (einer Sache) zdržeti se čeho, od čeho; worin e. ſein zavírati se, obsažen býti v něčem; —ſam *adj.* zdrželivý; —ſamkeit *f.* zdrželivost *f.*

Enthaupt-en einen stíti komu hlavu, stíti koho; (oft) stínati; —ung *f.* stětí *n.*

Entheb-en etw. vyzdvihnouti; einen einer Sache e. zprostiti, zbaviti koho čeho; einer Pflicht, eines Amtes e. zprostiti koho povinnosti, úřadu; —ung *f.* (des Amtes, vom Amte) zprostění úřadu; —ungsurkunde *f.* (vom Militärdienſte) propustný list, výbavný list.

Entheilig-en (einen gottesdienſtlichen Ort ꝛc.) znesvětiti (místo posvátné); —ung *f.* znesvěcení, poskvrnění, porušení *n.*; Sonntagse. rušení neděle.

Enthelminthen *pl.* (gr.) hlísty, škrkavky *pl. f.*

Enthüll-en etw. odhaliti, odkryti; ſich se; —er *m.* odhalovač, objevitel *m.*; —ung *f.* odhalení *n.*, odkrytí *n.*

Enthülsen etw. vyloupnouti; vyluštiti; zbaviti luštiny.

Enthus-iasmieren roznítiti, zanítiti, nadchnouti k něčemu; —iasmus *m.* (gr.) nadšení *n.*, nadšenost *f.*; roznícení, zanícení *n.*, zanícenost *f.*; —iaſt (-en) *m.* nadšenec, zanícenec *m.*; —iaſtiſch *adj.* nadšený, zanícený.

Enthymema *n.* (gr.) zámlka *f.*

Entien *pl.* (Grundbuchs-e.) nemovitosti, věci náležité do knih pozemkových *pl. v. Ens.*

Entität *f.* (lt.) věc *f.*, zboží *n.*

Entjochen jha zprostiti n. zbaviti, z jařma vyprostiti.

Entjungfern o panenství připraviti, zmrhati pannu.

Entkeimen mſ. vypučiti, vzejíti, vyklíčiti.

Entkleid-en odložiti šat, svléci, odstrojiti; ſich se; —ung *f.* svlečení *n.*

Entknospen vypupeněti, vypučeti.

Entkommen vyváznouti; ujíti, uniknouti, uteci, prchnouti; E. *n.* vyváznutí *n.*; útěk *m.*; der an dem E. eines Gefangenen Schuld trägt kdo tím vinen jest, že vězeň prchnul.

Entkörpern těla zbaviti; ſich e. života

Entkräft-en einen vysíliti, síly zbaviti, zemdliti, zmořiti; seslabiti; einen Beweis e. důkaz seslabiti, vyvrátiti; die Verdachtsgründe gegen ſich e. vyvesti se z podezření; ſich e. vysíliti se; —end *adj.* oslabující; —ung *f.* (med.) bezsílí *n.*, vysílení *n.*; (jur.) oslabení *n.* (teilweiſe), vyvrácení *n.* (gänzliche) důvodu; —ungsgrund *m.* vývod *m.*

Entlad-en etw. skládati, složiti (náklad); 2. einen einer Sache e. zprostiti čeho; 3. (phyſ.) vybíjeti; ſich einer Sache e. zbaviti se, zhostiti se, zprostiti se čeho; 2. e. (v. Gewitter) spustiti se (bouře se spustila); dobouřiti; —ung *f.* složení *n.*; (phyſ.) vybíjení *n.*, výboj *m.*

Entlang *adv. cum gen. et acc.* zdéli, podél; e. des Gebirges podél pohoří; vom Morgen bis zur Nacht e. od rána do večera.

Entlarv-en škrabošku strhnouti; odhaliti; —ung *f.* odhalení, vykuklení *n.*

Entlass-en (einen ſeines Dienſtes, ſeiner Verpflichtung) propustiti koho (ze služby, ze závazku); ein —ener propuštěnec *m.*; —ſchein *m. v.* Entlaſſungsſchein; —ung *f.* propuštění *n.*

Entlassungs-gesuch *n.* žádost za propuštění, ž. propustná; —ſchein *m.*, —urkunde *f.* propustný list; 2. výhostný list, výhost *m.*

Entlast-en etwas břemene zbaviti; einen Grund e. vyvaditi pozemek, závady svésti z pozemku; —etes Gut vyvazený statek; —ung *f.* (des Grundbeſitzes) vyvazení pozemku; 2. E. (des Verdachts ꝛc.) vyvedení *n.*, vývod *m.*

Entlastungs-bogen *m.* (arch.) odvratný (podporný) oblouk *m.*; —grund *m.* vývod *m.*; —handlung *f.* vyvazovací řízení *n.*; —kapital *n.* vyvazovací kapitál *m.*; —kommiſſion *f.* vyvazovací komise *f.*; —operat *n.* vyvazovací dílo *n.*, v. práce *f.*; —ſchriften vyvazovací spisy *pl.*; —zeuge *m.* (jur.) vývodný svědek *m.*

Entlauben etw. zbaviti listí, lupení

Entlaufen mſ. odběhnouti, uprchnouti.

Entlauſchen einem etw. vyčíhati při někom něco. **Entlebt** *adv.* bez života.

Entledigen einen einer Sache zprostiti, zbaviti koho čeho; ſich einer Sache e. zhostiti se, zprostiti se čeho; ſich eines Auftrages e. naplniti n. vyplniti rozkaz.

Entleeren etw. vyprázdniti; ſich se.

Entlegen *adj.* vzdálený, ústranní, podálný; odlehlý.

Entlehn-en etw. von einem vypůjčiti si co; vziti n. vyjmouti z čeho; (math. bei der Subtraktion) vypůjčiti, vzíti; —er *m.* příjemce půjčky; —t vyňato.

Entlei-ben života zbaviti, usmrtiti; ſich e. usmrtiti se; —ung *f.* usmrcení *n.*

Entleihen etw. vypůjčiti se (si) něco od koho.

Entlocken einem etw. odlouditi; vy-

Entlohn-en odměniti zač; —ung *f.* odměna *f.*

Entlösen *v.* Ablösen.

Entlüft-en vzduch vypuditi, v. vyhnati, *v.* vytlačiti, vzduchu zbaviti; —ungsvorrichtung *f.* vzduchohon *m.*

Entmann-en vyklestiti, vyskopiti; —ung *f.* vyklestění, vyskopení *n.* [ský.

Entmenscht lidskosti zbavený; nelid-

Entmündigung *f.* odejmutí svéprávnosti.

Entmutigen odvahu komu vzíti.

Entnehmen etw. vzíti od čeho, odejmouti; vypůjčiti se; (fm.) auf jmd. e. poukázky na někoho vydati; den Wechsel auf jmd. e. *v.* Trassieren; etwas e. rozuměti, vyrozuměti čemu z čeho; shledati (pochopiti).

Entnerven vysiliti, vyslabiti; der Entnervte nervuprázdný, čivoprázdný (vyčívený).

Entomo-graph (-en) *m.* (gr.) hmyzopisec *m.*; —log *m.* hmyzozpytec *m.*; —logie *f.* hmyzosloví *n.*, hmyzopis *m.*, hmyzoznalství *n.*; náuka o hmyzu.

Entorrhizae (gr.) (*plantae*) rostliny krytokořenné.

Entquellen mſ. prýštiti se; odtékati.

Entr'act *m.* (fr.) mezidějství *n.*, mezijakt *n.*

Entraffen etw. uchvátiti něco.

Entraten einer Sache srazovati s čeho; 2. pozbyti něčeho.

Enträtseln uhodnouti (hádanku).

Entree *n.* (fr.) vstup *m.*; vchod *m.*; 2. vstupné *n.*; —billett *n.* vstupní lístek, vstupenka *f.*

Entreißen etw. odtrhnouti, vytrhnouti, vyrvati, vychvátiti; ſich se.

Entre-mets *pl. n.* (fr.) příkusky *pl.*, přímětky (při hostině), mezikrmě *f.*; —pas *m.* (fr.) poloklus *m.* (u koní); —pot *n.* (fr.) skladiště *n.*; —preneur *m.* (fr.) podnikatel *m.*; —prise *f.* podnik *m.*, podniknutí *n.*; —sol *n.* (fr.) meziposchodí *n.*, poloposchodí *n.*; —vue *f.* (fr.) setkání *n.*, schůze *f.*; rozmluva *f.*

Entricht-en etw., eine Gebühr e. složiti; zapraviti, zaplatiti; eine Sache e. dáti, odevzdati věc; —ung *f.* dání, odevzdání *n.*; zapravení *n.*; gegen E. einer Gebühr etwas veranlaſſen učiniti něco za jistý plat.

Entringen vykroutiti, vyrvati; ſich se.

Entrinnen mſ. říniouti se, vytékati; ujíti, uchazeti, uteci.

Entrop-ie *f.* (gr.) zvrat *m.*, úvrať *f.* (phys.); —ium *n.* (gr.) vevrácení řas, vevinutí řas, obrácení řas do oka (chir.).

Entrücken einem etwas vyrvati někomu něco.

Entrüst-en einen rozhorliti, rozhněvati, rozzlobiti, rozlítiti; ſich se; —ung *f.* rozhorlení, rozhořčení *f.*

Entsag-en mh. (einer Sache) odříci se, odříkati se čeho, vzdáti se čeho; —ung *f.* odřeknutí *n.*

Entsatz (-es, oh. M.) *m.* osvobození, vyproštění obleženého místa.

Entschädig-en einen nahraditi (někomu škodu), dáti komu náhradu; (*germ.* odškodniti); —ung *f.* náhrada *f.* (*germ.* odškodnění *n.*).

Entschädigungs-anspruch *m.* pohledávání náhrady; —ausmittlung *f.* vyšetření, vyměření náhrady; —betrag *m.* náhradná suma, náhradný peníz; —burge *m.* podpůrce *m.*; —erkenntniß *n.* nález o náhradu —frage *f.* otázka o náhradu, co se týče náhrady; —klage *f.* žaloba o náhradu; —mäßig *m.* měřítko náhrady; —pauſchale *n.* náhrada úhrnková, náhrada úhrnkem; —preis *m.* náhradná cena; —rente *f.* náhradný důchod; —ſumme *f.* náhradná suma; —theilbetrag *m.* jistá částka náhrady; —verhandlung *f.* jednání o náhradu.

Entscheid-en etwas, über etwas rozhodnouti něco (v něčem); —end *adj.* rozhodující, rozhodný; —ung *f.* rozhodnutí *n.*

Entscheidungs-art *f.* způsob rozhodnutí; —grund *m.* příčina rozhodovací, příčina rozhodnutí.

Entschieden *adj.* odhodlaný k čemu; 2. rozhodný, určitý; —heit *f.* rozhodnost, odhodlanost, určitost *f.*; mit E. odhodlaně, rozhodně.

Entschlafen usnouti; im Herrn e. [v Pánu zesnouti.

Entschlagen ſich einer Sache nepodvoliti se k čemu, nepřijmouti čeho; odmítnouti něco; ſich eidlich einer Sache e. odpřisahati se čeho; ſich e. *v.* Entledigen.

Entschleiern odhaliti, roušku sejmouti.

Entschließ-en otevříti; ſich zu etw. e. odhodlati se k čemu; —ung *f.* rozhodnutí *n.*; allerhöchſte E. nejvyšší rozhodnutí.

Entschlossen *adj.* odhodlaný, rozhodnutý; —heit *f.* odhodlanost *f.*

Entschlummern mſ. sdřímnouti.

Entschlüpfen mſ. vymknouti se vyklouznouti, uklouznouti; fig. uprchnouti.

Entschluß (-ſſes, M. —ſchlüſſe) *m.* úmysl *m.*; předsevzetí, odhodlání *n.*; einen E. faſſen *v.* ſich Entſchließen.

Entschuldig-en einen omluviti, omlouvati někoho; ſich se; —ung (M. -en) *f.* omluva *f.*; vývod *m.*

Entschuldigungs-beweis *m.* omluvný důkaz; vyvozovací důkaz; vývod *m.*; —grund *m.* omluvná příčina, omluva *f.*; —karte *f.* omluvenka *f.*; —ſchreiben *n.* omluvný list.

Entseelt bezdušný; mrtvý, umrlý.

Entsetz-bar *adj.* sesaditelný; —en einen eines Amtes sesaditi (složiti) koho (s úřadu); 2. einen Ort e. (mil.) vyprostiti místo od obležení; 3. einen e. poděsiti koho; ſich e. zhroziti se, zděsiti, strnouti; das E. ustrnutí *n.*; zděšení, vyděšení, poděšení *n.*; hrůza *f.*, úžas *m.*; —lich *adj.* hrozný, strašný, strašlivý, úžasný; e. ſchreien křičeti hrozně, až hrůza, až strach; —ung *f.* (v. Amte) sesazení *n.* (s úřadu); 2. E. zděšení *n.* *v.* Entſetzen.

Entsiegeln etwas rozpečetiti něco.

Entsinnen ſich upamatovati se, vzpomenouti si.

Entsprech-en einem, einer Sache srovnávati se s čím, dostičiniti; 2. vyhověti čemu; hoditi se k čemu, stačiti; einem Wunſch, Anſuchen e. vyhověti žádosti; —end *adj.* vhodný, příhodný, přiměřený; im —ung der geehrten Note (Amtšitl) vyhovujíce ctěnému připisu, v souhlasu s váženým připisem.

Entsprießen mſ. povstati, pojíti z čeho, odkud; aus demſelben Blute entſproſſen z téže krve vzešlý.

Entſpringen mſ. uskočiti; prchnouti, utéci odkud; aus dem Gefängniſſe e. prchnouti, utéci z vězení; 2. e. vzniknouti, vzejíti, pocházeti, pojíti odkud n. z čeho; uroditi se; 3. prýštiti se, temeněti.

Entſteh-en mſ. vzniknouti, vzejíti, pojíti; povstati, zaroditi se; entſtanden vzniklý, vzešlý, pošlý; das E. vznik *n.*, vznikání, vzejití *n.*; 2. početí *n.*, počátek *m.*; —end *adj.* vznikající, povstávající; —ung *f. v.* Entſtehen *n.*; —ungsurſache *f.* příčina vzniku, př. že (jak) něco povstalo; E. des Brandes příčina požáru. [2. převrátiti něco.

Entſtellen etw. znetvořiti, zohaviti;

Entſtrömen mſ. vytékati, vylévati se.

Enttäuſch-en z klamu vyvésti, rozklamati (*rus.* rozočarovati); 2. sklamati; —ung *f.* vyvedení z klamu; rozklam *m.*; 2. sklamání *n.* [trůnu zbaviti.

Entthronen einen s trůnu svrhnouti,

Entvölkern vylidniti, lidu zbaviti, lidi vyhladiti, obyvatelstvo vyhubiti.

Entwäſſer-n vodu odváděti, odvodniti; —ung *f.* odvodnění *n.*, odvádění vod.

Entweder . . . oder . . . *conj.* buď . . . buď . . . , buďto . . . anebo . . .

Entweich-en mſ. vyklouznouti; 2. ustraniti se, odstraniti se; utéci, ujíti, prchnouti; 3. (phyſ.) prchati, ucházeti; 4. vyhnouti se, uhnouti se; —ung *f.* prchnutí *n.*, útěk *m.*; ein Entwichener uprchlec, uprchlík *m.* [zneucitli.

Entweihen odsvětiti; znesvětiti; fig.

Entwend-en odciziti, uzmouti (ukrásti) komu něco; —ung *f.* odcizení (ukradení) *n.*

Entwerfen etw. navrhnouti něco; nakresliti něco; einen Plan e. návrh n. nákres n. plán učiniti; rozvrhnouti.

Entwert-en (eine Sache, z. B. die Banknoten) zlehčiti n. snížiti cenu některé věci; znehodnotiti, odceniti; —ung *f.* zbavení ceny, odcenění *n.*; 2. klesání hodnoty.

Entwickel-n etw. rozvinouti, vyvinouti, vyvinovati, rozvinovati, rozvíjeti; 2. rozplésti, rozmotati; eine Reihe e. (math.) řadu rozvinouti; ſich e. rozviti se, rozvinouti se; dospívati; —te Funktion (math.) úkon rozvinutý; —ung *f.* rozpletání *n.*; 2. rozvinutí, vyvinutí *n.*, vývin *m.*, vyvíjení, vyvinování *n.*, vývoj, rozvoj *m.*; 3. zápletek, rozsnova *f.*, rozvod *m.*; 4. skončení *n.*, konec *m.*; E. der Dämpfe tvoření pár.

Entwickelungs-flaſche *f.* (chem.) láhev vyvinovací; —geſchichte *f.* dějiny počátků; 2. (med.) zárodkosloví *n.*; —krankheiten *pl.* nemoci počáteční n. zárodkové. [se.

Entwinden vyvinouti, vykroutiti; ſich

Entwiſchen mſ. uklouznouti, uprchnouti (uplachnouti).

Ent-wöhnen *v.* Abgewöhnen; ein Kind e. odstaviti dítě; —wöhntes Kind odstávče *n.*; —wöhnt sein odvyknouti, ve zvyku už nemíti.

Entwürdigen zneuctiti, snížiti; ſich se

Entwurf (-es, M. Entwürfe) rozvrh *m.*; osnova *f.*; návrh *m.*; nákres *m.*; nástin, náčrtek *m.* [vrátiti.

Entwurzeln vykořeniti, z kořen vy-

Entzaubern z čar vyprostiti, rozčarovati, odčarovati.

Entzäumen oduzditi, uzdu sníti.

Entzieh-en (einem etw.) odníti, odejmouti komu co; Blut e. (med.) ubrati krve; poustiti žilou; ſich ſeiner Pflicht e. vytahovati se z povinnosti; ſich der Strafe e. vyhýbati se trestu; —ung *f.* odnětí, odnímání *n.*; zdržování *n.*; —ungskur *f.* (med.) léčba zdržovací, zadržování, újma potravy.

Entziffer-n etw. rozluštiti, rozřešiti; —ung *f.* rozřešení, vysvětlení *n.*

Entzück-en einen k vytržení, do nadšení přivésti; rozkoší n. radostí naplniti; —t vytržený, u vytržení mysli; uchvácen, a, o, nadšen; —end *adj.* úchvatný, uchvacující, rozkoš plodící; —ung *f.* vytržení *n.* (nadšení *n.*).

Entzünd-en etwas zapáliti, zanítiti, zažíci, rozžíci; Liebe e. roznítiti lásku, zanítiti l.; ſich e. vznítiti se, zapáliti se, rozžíci se; (v. Wunden) zanítiti se, zapáliti se; —et zapálený, zanícený; (v. der Haut) zpruzený; —lich *adj.* zápalný, zánětný; —ung *f.* zapálení, zanícení *n.*; rozžeh *m.*, rozžehnutí *n.*; 2. zapálenost *f.*; 3. (med.) zánět *m.*, zanícení *n.*, zapálení *n. Eflammatio.*

Entzündungs-beule *f.* nežit *m.*; —fieber *n.* náhlice *f.*; —geſchwulſt *f.* zapálenina *f.*; —ſymptome *pl.* známky zánětu; —widrig *adj.* protizánětný.

Entzwei *adv.* nadvé, na dva díly, napoly, vejpůl; —berſten rozpuknouti se; —brechen rozlomiti; —en rozdvojiti; ſich e. rozdvojiti se; nepohodnouti se s kým; —gehen mſ. rozpadnouti se; puknouti; roztlouci se; —hauen přeseknouti; —ſchlagen rozbiti, roztlouci, rozraziti, přeraziti; —ung *f.* rozdvojení *n.*; roztržka *f.*

Enukleation *f.* (lt.) (chir.) vyloupnutí (kloubu), vykloubení *n.*

Enumer-ation *f.* (lt.) výčet *m.*, vyčtení *n.*; —ieren vyčísti, vyčísliti.

Enunzia-tion *f.* (lt.) věta *f.*; —*tiva pronomina* (grm.) výroková místojmena.

Enuresis *f.* (gr.) bezděčné močení.

Enveloppe *f.* (fr.) obálka, zabálka *f.*

Envers (anwar) *m.* (fr.) rub *m.*, druhá

Envoi *m.* (fr.) zásilka *f.* [strana.

Enzian (-s) *m.* (bot.) hořec, hořčec *m. Gentiana*; —kügelchen *n. pl.* hořcová zrnečka.

Enzootie *f.* (gr.) dobytčí nemoc.

Enzyklika *f.* (M. -ken) encyklika *f.*

Enzyklopäd-ie *f.* (M. -en) encyklopedie *f.*, všenauka (sborné všenaučné dílo); —iſter *m.* encyklopedik *m.*; —iſch *adj.* encyklopedický, všenaučný; -es Lexikon slovník naučný; —iſt (-en) *m.* encyklopedista *m.*

eodem die (lt.) téhož dne.
eo ipso (lt.) právě tím, tím samým.
Eos *f.* (gr. Myth.) Jitřenka *f.*
Epag *pl.* (gr.) (astr.) epakty *pl. m.*, přestupné dni.
Epan-adiplosis *f.* (gr.) zdvojení *n.* (v řeči); 2. častější záchvaty zimničné; —*orthosie f.* svéoprava *f.*, napravení *n.*
Eparchie *f.* (gr.) náměstnictví, místodržitelství *n.*, vladařství *n.*; 2. osada zábiskupská, eparchie *f.* [štita *f.*, zákrov *m.*
Epaulement *n.* (fr.) zastírací val, zá-
Epaulette *f.* (gr.) nár...ek *m.* (důstojnický), epoleta *f.*
Ependyma *n.* (gr.) mozková blána.
Epenthe-se, —ſis (M. -ſen) *f.* (gr.) (gramm.) vsutí, vsouvání *n.*, vsuvka *f.*; —tiſch *adj.* vsouvací, vsuvný. [tek.
Epexegese *f.* (gr.) vysvětlující dodá-
Ephelis, *pl.* —*ides f.* (gr.) pihy *pl. f.*
Ephelkystikon *n.* (gram.) přisuvně.
Ephemer *adj.* (gr.) jednodenní; nestálý, případný, pomíjející; —e Einfünfte nestálé, případné příjmy; —e *f.* (zool.) jednodeňátko *n.*, jepice *f.*; 2. (med.) jednodenní zimnice, náhlice *f.*; —iden *pl.* (astr.) efemeridy; 2. denník *m.*, denní časopis; —iſch *adj.* jednodenní; fig. krátkověký; —on *n.* (Inſekt) jepice *f.*; (Gewächs) ocun *m.*; naháč *m.*
Epheu *v.* Efeu.
Ephor-at *n.* (gr.) dozorství církevní; —te *f.* dozorský okrsek; —uš *m.* dozorce *m.* (církevní).
Epi-cherema *n.* (gr.) sousudek sražený.
Epidem-ie *f.* (gr.) (med.) epidemie *f.*, obecná nákaza (*sl.* záraza); —iſch *adj.* epidemický, nákažlivý. [liny pokožkové.
Epidermidalgeschwülste *pl.* narost-
Epidermis *f.* (gr.) pokožka *f.* (anat.); —ſtruktur *f.* sklad *n.* složení pokožky.
Epidot *m.* (gr.) (Min.) skoryl *m.*, epidot *m.*; augit osodělný.
Epigamie *f.* (gr.) druhé manželství.
Epigastrium *n.* (gr.) nadbřišek *m.*
Epiglottis *f.* (anat.) čípek *m.*, hrdelní jazýček; příklop *m.*; nákryvka *f.*
Epigonen *pl.* potomci *pl. m.*; (poet.) nástupci, následovníci, následovatelé, napodobitelé *pl.*
Epigonium *n.* (bot.) obálka *f.*
Epigramm (-s, M. -e) *n.* (gr.) epigram *m.*, nápis *m.*, nápisnice, nápisná báseň; —atiſch *adj.* epigramatický; —atiſt (-en) *m.* epigramatik *m.*, epigramista *m.*
Epigraph *n.* (gr.) nápis *m.*; —ik *f.* nápisnictví *n.*, nauka o nápisech.
Epigynae *pl.* rostliny pestíkokvěté.
Epik *f.* (gr.) epika *f.*, epické básnictví; —er *m.* epik *m.*, epický básník.
Epikarpium *n.* (bot.) vnější obplodí.
Epikrisis *f.* (gr.) (med.) směroskum, směrozpyt *m.* (při nemoci). [ník *m.*
Epikuräer *m.* epikurista *m.*, rozkoš-
Epilemma *n.* (gr.) vlastní námitka.
Epilene *f.* (gr.) vinařská (píseň).
Epilep-sie *f.* padoucí nemoc, padoucnice *f.*; —tiker *m.* padoucník *m.*; —tiſch *adj.* padoucí, epileptický.
Epilobium *n.* (bot.) vrbka *f.*
Epilog *m.* (gr.) doslov *m.*, dozpěv *m.*, závěrek *m.* (Nachwort, Schlußwort, Schlußrede). [sv. tří králů.
Epiphania *f.* (gr.) zjevení Páně; den
Epiphonema *n.* (gr.) zvolání *n.*
Epiphora *f.* (gr.) souvrat *m.*; (med.) slzavost *f.*
Epiphysis *f.* (zool.) přírostek *m.*
Epiſch *adj.* epický, rozpravný.
Epiſcop-al biskupský; —alen *pl.* biskup ici *pl. m.*; —at *n.* biskupství *n.*; *coll.* biskupstvo *n.*, biskupové *pl.*; —uš *m.* (gr.-lt.) biskup *m.*
Episode *f.* (gr.) episoda *f.*, vedlejší příhoda, meziděj *m.*, vstavek *m.*, záběžka *f.*
Epispasticum *n.* (med.) calta *f.*, caletka, placka *f.* (těsto palčivé). [slání *n.*
Epistel (M. -n) *f.* (bibl.) epištola *f.*, po-
Episteme *f.* (gr.) náuka *f.*
Epistomium *n.* (gr.) čep *m.*
Epistroph-e *f.* (gr.) převrácení *n.*, převrat *m.*; —eus *m.* (anat.) čepovec *m.*
Episyllogismus *m.* závěrok *m.*, závírka zadní.
Epitaphium *n.* (gr.) epitaf, náhrobní nápis *m.*, náhrobnice *f.*
Epithalamium *n.* (gr.) svatební píseň.
Epithel, —ium *n.* (gr.) (zool.) poslizka *f.*, poblanka *f.*; —talgeſchwülſte *pl.* narostliny poslizkové; —talkrebs *m.* (med.) rak poslizkový.
Epithesis *f.* (gr.) přisutí *n.*, přísuf *f.*
Epitheton *n.* přímětek *m.*; soujmeno
Epitome *f.* (gr.) výtah, výpis *m.* [*n.*
Epitritus *m.* (Vers) epitrit *m.*
Epizeuxis *f.* (gr.) bezprostředné opakování, zápětnost *f.*
Epizootie *f.* (gr.) dobytčí mor.
Epizykloide *f.* (math.) epicykloida, nákolnice *f.*
Epoche *f.* (gr.) epocha *f.*, doba důležitá, nová doba. [pění *n.*, dopěv *m.*
Epod-os, —e *f.* (gr.) epoda *f.*, do-
Epopöe (Epopee) *f.*, Epos *n.* (gr.) epopea *f.*, epos *m.*, hrdinská báseň, hrdinozpěv, rekozpěv *m.*
Eppich (-es, ohne M.) *m.*, miřík *m.*, celer *m.* *Apium*; 2. *v.* Epheu.
Eprouvette *f.* (fr.) (chem.) skoumavka
Epulis *f.* (gr.) houba na dásních. [*f.*
Epulosis *f.* (gr.) (chir.) zajizvení *n.*
Eques (*g. equitis*) *m.* (lt.) jezdec *m.*; 2. rytíř *m.*
Equip-age *f.* (fr.) ekvipáž *f.*, povoz *m.*, pojezd *m.*; 2. ošacení *n.*; 3. lodní družina; —ieren oditi, ošatiti; vypraviti.
Equiset-um *n.* (lt.) přeslička *f.* (bot.).
Equitation *f.*, —sinſtitut *n.* (mil.) vojenská jízdárna. [*f.* dvojsmyslnost *f.*
Equivoque *adj.* (fr.) dvojsmyslný; E.
Equus *m.* (lt.) kůň *m.*
Er *pron.* on; ſie ona; es ono; ich habe ihn geſehen viděl jsem ho (jej); der E. samec *m.*
Erachten etwas für gut, für notwendig uznávati, míti, pokládati něco za dobré, za potřebné; ich erachte es für notwendig vidí se mi toho potřeba;

E. *n.* zdání *n.*; nach jmds. E. dle něčího zdání. [vypracovati.

Erarbeiten prací dobyti neb nabyti,

Erb-acker *m.* dědičná role; —adel *m.*; dědičné šlechtictví; dědičná šlechta; —amt *n.* dědičný úřad; —anfall *m.* dědičný nápad; —anteil *m.* dědičný podíl; —antretung *f.* ujmutí dědictví, uvázání se v dědictví.

Erbarm-en sich slitovati se, smilovati se, ustrnouti se; unperf. líto, žel býti; Gott —e sich! slituj se Bůh, buď toho Bohu žel! das E. smilování *n.*, slitování *n.*, milosrdenství *n.*; žel *m.*, litost *f.*; —end *adj.* slitovný, milostivý; —er *m.* slitovník *m.*

Erbärmlich *adj.* politování hodný, žalostný, přežalostný; bídný, zbědovaný, zubožený. [los *adj.* nemilosrdný.

Erbarmung *f. n.* Erbarmen *n.*; —s-

Erbau-en etwas postaviti, vystavěti; 2. rolnictvím vytěžiti; 3. vzbuditi, ponoukati; 4. vzdělati; sich e. vzdělati se; fig. —t (im Gemüte) povznešen, potěšen; —er *m.* vystavitel, zakladatel *m.*; —lich *adj.* vzdělavací, povznášející; příkladný; —ung *f.* vzdělání *n.*; 2. pohnutí *n.* (mysli); —ungsschrift *f.* spis vzdělavací.

Erb-beamte *m.* dědičný úředník; —begräbnis *n.* rodinná hrobka, —berechtigt k dědictví oprávněný; kdo má právo k dědictví; —besitz *m.* dědičné držení; —dorf *n.* dědina *f.*

Erbe (-en, M. -en) *m.* dědic *m.*; E. (-es, pl. M.) *n.* dědictví *n.*

Erbeben mí. zachvěti se, zatřásti se.

Erb-eigen *adj.* dědičný a vlastní; —eigentum *n.* dědičné vlastnictví *n.*; —eigentümlich (allod) *adj.* zpupný; —einantwortung *f.* odevzdání dědictví; —einigung *f. v.* Erbvertrag; —en děditi; zdědíti něco; sich —erklären *v.* Erbeserklären; —eserbe *m.* dědic po dědici.

Erbetener Zeuge dožádaný svědek.

Erbetteln etw. vyžebrati něco.

Erbeut-en etwas ukořistiti, v kořist, v plen, plenem vziti něco; —etes Schiff loď vzatá plenem, co kořist.

Erb-fähig *adj.* způsobilý k dědictví; —fähigkeit *f.* způsobilost k dědictví; —fall *m.* případ dědičný; —fehler *m.* dědičná vada, zděděná vada; dědičný neduh; —feind *m.* úhlavní (dědičný) nepřítel; —feindschaft *f.* úhlavní (dědičné) nepřátelství.

Erbfolge *f.* posloupnost dědičná; agnatische po meči; kognatische po přeslici; —krieg *m.* vojna o posloupnost, válka o dědictví; —ordnung *f.* řád posloupnosti, řád dědičnosti; Erbfolger (-s, unv. M.) *m.* dědic *m. v.* Erbe.

Erb-frau *f.* dědička *f.*, dědičná paní; —furt *m.* dědičný knížě; —gelder *pl.* (mont.) dědičné *n.*; —genoß *m.* spolu-dědic *m.*; —genossenschaft *f.* spolu-dědictvo *n.*; —gesessen *v.* Ansässig; —grind *m.* (med.) dědičná strupovatost, ohnipara *f.*; —gruft *f.* rodinná hrobka; —grund *m.*, —gut *n.* dědičný statek; —gutsmann *m.* dědinník *m.*; —herr *m.* dědičný pan; —huldigung *f.* slib dědičné věrnosti.

Erbiet-en sich zu etw. nabídnouti se, nabízeti se k čemu; sich e. zu schwören nabízeti se ku přísaze; —ig *adj.* ochotný; e. sein zu etw. *v.* sich Erbieten.

Erb-in *f.* dědička *f.*; —intereſſent *m.* účastník dědičný, účastník dědictví.

Erbitten etw. vyprositi, uprositi, doprositi se čeho (erbeten).

Erbitter-n roztrpčiti, rozhořčiti; sich se; —ung *f.* roztrpčení, rozhořčení *n.*; hořkost, kyselost, rozhořčenost, roztrpčenost *f.*

Erbitt-lich *adj.* uprositelný, ústupný, povolný; (unerb. neúprosný); —ung *f.* vyprosení; uprosení *n.*; —ungsmittel *n.* prostředek k uprosení.

Erb-jagd *f.* dědičná honitba; —jägermeister *m.* dědičný lovčí; —kämmerer *m.* dědičný komoří; —kauf *m.* dědičný zákup; —königreich *n.* dědičné království; —krankheit *f.* dědičná nemoc; —land (-es, M. —lande od. —länder) *n.* dědičná země; —ländisch *adv.* (*adj.*) co se týče dědičných zemí; v zemích dědičných.

Erblassen mí. zblednouti; fig. umříti.

Erb-lasser *m.* zůstavitel dědictví; —lafferisch *adj.* zůstavitelský; —lehen *n.* dědičné léno, dědičné manství *n.*; —lehre *f.* dědičné naučení; zděděná n. podaná. náuka, tradice *f.*

Erbleichen zblednouti (*v.* Erblaſſen).

Erblich *adj.* dědičný; 2. dědický; *adv.* dědičně; —keit *f.* dědičnost *f.*

Erblicken etw. spatřiti, zočiti, shlednouti.

Erblind-en oslepiti, zraku zbaviti; mí. oslepnouti; zakaliti se; —ung *f.* oslepnutí *n.*

Erblöden sich opovážiti se; nestyděti se.

Erb-los *adj.* dědictví zbavený, bez dědiců; —loses Gut statek bez dědiců, st. odúmrtní, st. odumřený.

Erblühen mí. vzkvésti, rozkvésti.

Erb-mangel *m.* zděděný, dědičný neduh, dědičná vada, d. chyba; —mann *m.* dědičný pachtovník *m.*; *v.* Erbpächter; —marſchall *m.* dědičný maršálek *m.*; —monarchie *f.* dědičné mocnářství *n.*; —nehmer *m.* příjemce dědictví.

Erborg-en vypůjčiti se, vydlužiti se (v. si); —t vypůjčený; fig. líčený, strojený. [rozlíčiti někoho; sich se.

Erbosen einen rozzlobiti, rozhněvati,

Erbot *n.* nabídnutí *n.*; erbötig *adj.* ochotný, volný, hotový k něčemu.

Erb-pacht *m.* dědičný pacht; —pächter *m.* dědičný pachtýř.

Erbpacht-gut *n.* dědičný pachtovní statek; —herr *m.* dědičný propachtovatel; —mann *m. v.* Erbpächter; —vertrag *m.* dědičná pachtovní smlouva; sml. o dědičný pacht; —zins *m.* úrok (činže) z dědičného pachtu.

Erb-pflicht *f.* povinnost neb závazek z dědičnosti; dědičný závazek; —prinz *m.* dědičný princ; následník *m.*

Erbrechen (e. Tür) vylomiti, vylámati, vypáčiti (dvéře); ein Siegel e. odtrhnouti pečeť, odpečetiti něco; ſich e. vrhnouti, biti, dáviti; **E.** *n.* vrhnutí *n.*, biti *n.* *Vomitus*; **E.**, das Erbrochene blivky *pl. m.*, výtratek *m.*

Erbrecht *n.* (objektiv) dědičné právo; (ſubjektiv) právo dědické.

Erbrechung *f.* vylomení *n.*; (gerichtlicher Siegel) odtržení pečeti.

Erb-rente *f.* dědičný důchod; —ſchacht *m.* (mont.) arcišachta *f.*, hlavní šachta; —ſchaden *m.* *v.* Erbfehler; 2. (jur.) dědičná závada.

Erbſchaft (M. -en) *f.* dědictví *n.*

Erbſchafts-antretung *f.* ujmutí dědictví, uvázání-se v dědictví; —auseinanderſetzung *f.* rozvržení dědictví; —benützung *f.* užívání dědictví; —einantwortung *f.* odevzdání dědictví; —gläubiger *m.* věřitel dědictví; —kauf *m.* koupě dědictví; 2. koupě dědičná; —käufer *m.* kupec dědictví; 2. dědičný kupec; —klage *f.* žaloba v příčině dědictví (ž. o děd., ž. z děd.); —maſſe *f.* podstata dědictví; —ſache *f.* věc k dědictví náležitá; —ſchuld *f.* dědičný dluh, zděděný dluh; —ſchuldner *m.* dědičný dlužník, dlužník dědictví; —teilung *f.* *v.* Erbſchaftsauseinanderſetzung.

Erb-ſchatzmeister *m.* dědičný pokladník; —ſchleicher *m.* lstivý dědic; —ſchutzherr *m.* dědičný ochrance.

Erbſe (M. -n) *f.* hrách *m.* *Pisum.*

Erbſen-artig, —förmig *adj.* hrachovitý; —auflauf *m.* hrachový nákyp; —baum *m.* hrachovík, hrachovník *Caragana*; —beet *n.* záhon hrachu; —brei *m.* hrachovka *f.*, hrachová kaše, kaše z hrachu; —feld *n.* hrachoviště *n.*; —freſſer, —käfer *m.* luskokaz *m.* *Bruchus pisi*; —groß *adj.* (*adv.*) veliký jako hrách, zvící hrachu; —hülſe *f.* luska hrachová; —käfer *m.* hrachovák *m.*; —mehl *n.* hrachová mouka; —ſieb *n.* hrachovec *m.*; —ſtein *m.* hrachokam *m.* *Pisolith*; —ſtroh *n.* hrachovina *f.*; —ſuppe *f.* polívka z hrachu, hrachová polívka; —würger *m.* (bot.) záraza *f.* *Orobanche*; —zähler *m.* fig. hryzikrupka *m.*; malichernik *m.*

Erbserklär-en ſich přihlásiti se k dědictví; —ung *f.* přihlášení k dědictví.

Erbſtaat *m.* dědičný stát; die öſterreichiſchen —en *pl.* dědičné země rakouské.

Erbſteuer *f.* daň z dědictví, daň dědická; —äquivalent *n.* ekvivalent dědické daně; —ausweis *m.* výkaz daně dědické.

Erbſtollen *m.* (mont.) dědičná štola, arcištola *f.* (nejhlubší štola); —gebühr *f.* plat k dědičné štole.

Erb - ſtöllner *m.* dědičný štolník; —ſtück *n.* věc dědičná; —ſucht *f.* chtivost dědictví, žádost dědictví; —ſüchtig *adj.* dědictví chtivý; —ſünde *f.* (bibl.) dědičný hřích.

Erbswurſt *f.* hrachovec *m.*, hrachová klobasa.

Erb - teil *m.* (objektiv) dědičný díl (ſubj.) dědický díl, podíl *m.*; —thron *m.* dědičný trůn; —titel *m.* dědičný titul; —tochter *f.* dcera dědička; —tugend *f.* dědičná ctnost, zděděná ctnost; —türhüter *m.* dědičný dveřník; —übel *n.* dědičné zlo; dědičná vada; —untertänigkeit *f.* dědičné poddanství, nevol-

Erbuhlen vymilkovati. [nictví *n.*

Erb-verbrüderung *f.* dědičné sbratření (panovnických rodin); —vereinigung *f.* dědičná jednota, dědičný spolek; —vergleich *m.* dědičné narovnání; —verhandlung *f.* dědické řízení; —vermächtnis *n.* dědičný odkaz; —vertrag *m.* dědičná smlouva; 2. dědická smlouva; —vogt *m.* dědičný ochrance; —vorſchneider *m.* dědičný kraječ.

Erbzins *m.* dědičný úrok; —gut *n.* úročně dědičný statek; —herr *m.* pán dědičného úroku; —mann *m.* dědičný úročník; —vertrag *m.* smlouva o dědičný úrok. **Erdachſe** *f.* osa zemská.

Erdacht vymyšlený, smyšlený.

Erdagamen *pl.* zemolezci t. plazi *pl.*

Erd-apfel (-ä) *m.* brambor *m.*, zemák *m.*, zemče *n.*; *pl.* —äpfel brambory, zemčata (*v.* Kartoffel).

Erdäpfel-brei *m.* bramborová kaše, bramborník *m.*, kaše ze zemčat; —feld *n.* bramboriště *n.*; —gefäß *n.* bandůrka *f.*; —quetſchmaſchine *f.* stoupa na zemčata, hnětadlo *n.*

Erd-arbeit *f.* práce pozemní; práce kopací, odkopávání, výkop.; odkopávka *f.*; —art *f.* zemina *f.*; —artig *adj.* zemitý; —back (-es, M. -e) *n.* hlinice *f.*, truhlík na hlínu; —bahn *f.* dráha země (zeměpráha); —ball (-es, oh. M.) *m.* *v.* Erdkugel; —bau *m.* pozemní budova; p. stavba; —beben *n.* zemětřesení *n.*

Erdbeer-brei *m.* jahodnice *f.*; —e (M. -en) *f.* jahoda (červená) *f.*, jahůdka; (smeklička *f.*) *Fragaria vesca.*

Erdbeeren - kraut *m.* jahodník *m.*, jahodová nať, jahodoví *n.*; —pflücker *m.* jahodník *m.*, jahodář *m.*; —pocken *pl.* jahodnice *f.*; —ſaft *m.* šťáva z jahod, jahodník *m.*; —ſtrauch *m.* *v.* Erdbeerenkraut.

Erdbeer-kraut *n.*, —pflanze *f.* *v.* Erdbeerenkraut; —ſaft *m.* *v.* Erdbeerenſaft.

Erd - beſchreibung *f.* zeměpis *m.*; —bewegung *f.* pohyb země; —bewohner *m.* pozemčan *m.*, pozemšťan *m.* (zeměnín *m.*); —beſchwinger *m.* podmanitel světa; —biene *f.* čmel *m.*; —birne *f.* slunečnice *f.*; 2. *v.* Erdapfel; —boden *m.* povrch země; půda *f.*; země *f.*; dem E. gleich machen z kořene vyvrátiti; se zemí srovnati; —bohrer *m.* zeměvrt *m.*; —brand *m.* podzemní požár; —bruder *m.* spolužitel *m.*; spoluzemšťan *m.*; —buchel *m.* pahrbek zemský; —burger *m.* zeměobčan *m.*, zemšťan *m.*; —dunſt *m.* zemní výpar, výpar země; —durchmeſſer *m.* průměr země.

Erde (M. -n) *f.* země (zem) *f.*, suchá země, pevnina *f.*; Gartenerde prst *f.*; *pl.* —n, Erdarten zeminy *pl.*

Erd-efeu *m.* openec *m. Glechoma hederacea*; —en *adj. v.* Erden; —enge *f.* úžina zemská, okřídlí *n.*

Erden-geschöpf *n.* zemětvor *m.*; —glück *n.* blaho n. štěstí vezdejší, pozemské blaho; —gott (M. —götter) *m.* pozemský bůh (t. člověk), bohovec *m.*; —göttin *f.* pozemská bohyně; —größe *f.* pozemská n. vezdejší velikost; p. veličina; —grund *m.* dno zemské; —gut (M. —güter) *n.* pozemský n. vezdejší statek; —hülle *f.* pozemská n. vezdejší schrána (t. tělo).

Erden-kind *n.* pozemské dítko (poet.); —kloß *m.* brouda *f.*; —leben *n.* život pozemský, ž. vezdejší; —sohn *m.* zeměsyn, zeměšťan, pozemšťan *m.*; —wärts *adv.* k zemi.

Erd-erschütterer *m.* fig. zemětřas *m.*, zeměborce *m.*; —erschütterung *f.* zemětřesení *n.*, (einzeln) otřas země, zachvění země; —fahl *adj.* hlinobarevný; —fall *m.* propadlina, prorva *f.*; —ferkel *n. v.* Erdschwein; —ferne *f.* (astr.) odzemí *n.*, dalekozemí *n.*; —fest *adv.* co v zemi upevněno jest; —feuer *n.* oheň zemní, oh. vnitrozemský; —fichte *f. v.* Erdkiefer; —fläche *f.* zemská plocha, plocha země; —floh *m.* dřepčík *m.*; —galle *f.* zeměžluč *f. Erythrea centaurium*; —geborener *m.* pozemšťan *m.*; —gegend *f.* zemní krajina; —gerste *f.* roupník *m. Ficaria*; —geschoß *n.* přízemí *n.*; —grau *adj.* zeměšerý; —gürtel *m.* pás země, zemský pás; —haltig *adj.* zemnatý; —harz *n.* živice *f.*, z. pryskyřice, z. klí, smolín *m.*; —haje *m.* štěkuška *f.*, hrček *m. Dipus*; —haue *f.* motyka *f.*, kopáč *m.*; —haufen *m.* kopec země; —holz *n.* zeměkeř *m.*, nízký keř; —hügel *m.* pahorek, kopec *m.*; —hummel *f.* čmel *m.*, čmelák *m.*; —icht *adj.* zemitý, zemovitý.

Erdicht-en etwas smysliti, vymysliti něco; —et smyšlený; etwas —etes *v.* Erdichtung; —end *adj.* výmyslný; —er *m.* smyslitel *m.*; —ung *f.* (z. B. falscher Umstände) smyšlení, vymyšlení *n.* (nepravých okolností); 2. E. (etwas —etes) smyslenka *f.*, výmysl *m.*

Erdig *adj.* zemnatý.

Erd-kamm *m.* (öfon.) hrůbek *m.*, kopka *f.*; —kämme machen kopčiti, hrobkovati; —kammformer *m.* hrobčák *m.*, —karte *f. v.* Landkarte; —kern *m.* (geol.) jádro země; —kiefer *f.* (—weihrauch) *m.* borynka *f.*, zběhovec borový *Ajuga (Teucrium) Chamaepitys*; —kloß *m.* brouda *f.*; —kluft *f.* trhlina, rozsedlina *f.*; rokle *f.*; —kohle *f.* hnědouhlí zemité; —körper *m.* tělo země, hmota zemní, —krebs *m.* (zoolt.) rak korový; —kreis *m.* obor země, okruh zemní, obzemí *n.*; —kröte *f.* ropucha *f.*, zemská žába; —kugel *f.* zeměkoule *f.*, koule zemská; —kunde *f.* zeměznalství *n.*, zeměvěda *f.*, zemězpyt *m.*; —lager *n.* vrstva země; 2. lože na zemi; —lawine *f.* strž *f.*; —licht *n.* zeměsvit *m.*; —magnetismus *m.* (phys.) magnetičnost země; —männchen *n.* podzemský mužíček; 2. mandragora *f.*; —maus *f.* hraboš *m.*, polní myš; —meffer *m.* zeměměřič *m.*; —messkunst *f.* zeměměřictví *n.*; —mörser *m.* podkop lomový; —nähe *f.* blízkozemí *n.*, území *n.*; bestimmter Ort der E. územiště *n.*; —nuß *f.* bulvuška *f. Bunium* (bot.); —oberfläche *f* povrch země, povrch zemský, svrchek země; —öl *n.* kamenný olej.

Erdolchen dýkou probodnouti.

Erd-pech *n.* klí zemské; —pol *m.* točna zemní: —punkt *m.* bod zemní; —rauch *m.* (bot.) dýmnivka *f. Corydalis*; routička *f.*, zemědým *m. Fumaria*; —reich *n.* království zemské, kr. pozemské, kr. na zemi; 2. půda *f.*, země *f. v.* Erdkugel.

Erdreisten sich osměliti se, opovážiti se.

Erdrinde *f.* kůra země, k. zemská.

Erdrosseln zardousiti, zaškrtiti, uškrtiti koho.

Erd-rübe *f.* tuřín *m.*; 2. brambořík *m. Cyclamen* (bot.); —rücken *m.* povrch země.

Erdrück-en utlačiti, umačkati, zamačkati, zadusiti; ein Kind im Schlafe e. zalehnouti dítě; —end *adj.* úmorný.

Erd-salz *m.* šťáva zemská; —salz *n. v.* Salpeter; —sänger *pl. m.* přízemníci (zool.) *pl.*; —scheibe *f.* brambořík *m. Cyclamen*; —schichte *f.* vrstva země; —schlüpf *m.* výkluz *m.*; —schnecke *f.* slimák *m.*; —scholle *f.* brouda *f.*; fig. trupel *m.*; —schwamm *m.* pýchavka *f. Lycoperdon*; —schwein *m.* jamoškrab *m. Orycteropus*; —spalte *f.* trhlina, rozpuklina *f.*; —stamm *m.* odzemek *m.*, oddeněk *m.*, pařez *m.*; —stoß *m.* otřas *m.*, zátřes země, záchvěv *z.*; —strauch *m.* nízký keř, zeměkeř *m.*; —strich *m.* pás *m.*, pásmo *n.*, podnebí země; —sturz *m.* sesutí zemé; strž *f.*; —tal *n.* pozemské údolí.

Erdulden snesti, trpěti, strpěti; vy-

Erd-umschiffer, —umsegler *m.* zeměplavec *m.*, zeměoplavatel *m.*; —ursprung *m.* počátek země; —verderbend *adj.* zeměhubný; —vogel *m.* zemní n. běhavý pták; —wahrsager *m.* zeměpravec *m.*; —wall *m.* násyp *m.* (země); val *m.*; —wärme *f.* teplota země; —weite *f.* odzemí *n.*; —wesen *n.* zemnost *f.*, zemskost *f.*; —winde *f.* loutko *n.*; —winkel *m.* kout světa; —zirkel *m.* kruh země; —zone *f.* pás zemský, pás zemní; —zunge *f.* klín *m.*, jazyk zemní, kosa *f.*, výběžek *m.*

Ereifern mf., sich e. rozhorliti se, zanítiti se, rozvroucniti se.

Ereign-en sich státi se, udáti se, přihoditi se, zběhnouti se; —is (—ffes,

M. -ſſe) *n.* udalost *f.*, příběh *m.*, příhoda *f.* |honiti koho.

Ereilen etwas, einen dostihnouti, do-

Erekt-il *adj.* (lt.) naduřující, nabubřující, naduřovací; —ion *f.* (lt.) vzpřímení *n.*, vstání *n.*, naduřování *n.*, nabubření *n.*; 2. zřízení *n.*, založení *n.*, (něčeho); —ionsurkunde *f.* zřizovací listina; —or *m.* (anat.) Aufrichtemuskel *m.* zdvihač *m.*; —us *adj.* (lt.) přímý, vzpřímený.

Eremit (-en, M. -en) *m.* (lt.-gr.) poustevník *m. v.* Einſiedler; —age *f.* (fr.) poustevna *f.*, poustka *f. v.* Einſiedelei.

Ererben etw. zděditi něco.

Ernten nažíti, nakliditi.

Erethesie *f.*, **Erethismus** *m.* (gr.) rozdrážděnost *f.*

Erfahr-en etwas dozvěděti se čeho, uslyšeti něco; die Wahrheit e. zvěděti pravdu, dověděti se pravdy; e. zkusiti něco; dojíti čeho zkušením; e. *adj.* zkušený (zkusilý), zběhlý, vědomý v čem; —ener *m.* znalec *m.*, zkušence (zkusilec); —enheit *f.*, —ung *f.* zkušenost *f.*, zkušení *n.*; (zkusilost *f.*); in E. bringen přezvěděti něco; Übeltäter wo ſie immer in E. gebracht werden können, ſeſtnehmen zatýkati zločince, kdežby koli mohli přezvěděni býti.

Erfahrungs-beweis *m.* důkaz z přezvědu; —los *adj.* nezkušený; —mäßig *adv.* dle zkušenosti, se zkušeností se srovnávající; —reich *adj.* velmi zkušený, velezkušený; —ſeelenkunde *f.* duševěda zkusná; —urteil *n.* úsudek ze zkušenosti; —wiſſenſchaft *f.* náuka zkusná.

Erfaſſen etw. uchopiti, zachytiti; pochopiti, postihnouti, vystihnouti něco.

Erfechten etw. vybojovati; 2. vyžebrati, žebrotou vychoditi.

Erfind-en etw. vynajíti, vynalezti; nalézati, vynalézati; 2. vymysliti, vymýšleti; —er *m.* vynálezce *m.*; —eriſch, —ſam *adj.* vynalezavý, vymýšlivý; —ung *f.* vynalezení *n.*, vynález *m.*, vymyšlení *n.*, výmysl *m.*

Erfindungs-gabe *f.*, —geiſt *m.*, —kraft *f.* vynalezavost *f.*, vymýšlivost *f.*; —patent *n.* patent na vynález; —recht *n.* právo vynálezu.

Erflehen etwas vyprositi, vymodliti.

Erfließen mi. vyjíti, vyteci; ein Beſchluß erfloß snešení vyšlo.

Erfling *m.* (Fiſch) *v.* Rerfling.

Erfolg (-es, M. -e) *m.* výsledek *m.* (východek, výpadek, konec věci); úspěch *m.*; účinek *m.*; ein guter E. prospěch *m.*, úspěch *m.*; E. haben uspěti; —en *v.* Ausfolgen, Ergeben; —laſſung *f.* (e. Entſchädigung) vydání *n.*, vyplacení *n.* (náhrady); —laſſungsverwilligung *f.* povolení k vydání, povol. vydací; —los *adv.* bez výsledku; *adj.* bezvýsledný; —loſigkeit *f.* bezvýslednost *f.* (marnost); —rechnung *f.* účtování výsledku; —reich *adj.* úspěšný; výsledku plný.

Erforderlich *adj.* potřebný, patřící, náležitý; —en Falls potřeba-li, jestli toho třeba, dle potřeby, když toho potřeba jest *n.* bude.

Erforder-n žádati čeho, vyžadovati, vyhledávati; wie es die Sache —t jak věc to s sebou nese, jak věc toho vyhledává, vyžaduje, jak věc tomu chce.

Erfordernis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* potřeba *f.*; nach E. der Umſtände dle potřeby okolnosti; —ſſe der Handlungsbücher náležitosti knih obchodních; eine Friſt nach E. der Arbeit beſtimmen ustanoviti lhůtu, jakož jí práce žádá.

Erforſch-bar *adj.* vyzpytatelný, vystižitelný; —en etw. vyhledávati, skoumati; 2. vyzvěděti něco; —er *m.* skoumatel *m.*, výskumce *m.*, vyhledavatel *m.*; —ung *f.* vyskoumání *n.*, vyzvědění *n.*

Erfragen etw. doptati se čeho, nač.

Erfrechen ſich opovážiti se.

Erfreu-en potěšiti, obveseliti, obradovati koho; ſich se; —lich *adj.* potěšitelný, radostný.

Erfrier-en mi. zmrznouti; ozábnouti; vymrznouti, pom....; —ung *f.* zmrznutí *n.*

Erfriſch-en etw. občerstviti; osvěžiti; ſich se; —ung *f.* občerstvem *n.*, osvě-

Erfroren zmrzlý; oznobený. |žení *n.*

Erfühlen etw. domakati se čeho.

Erfüll-en etw. plniti, splniti, vyplniti něco; ſich e. splniti se, naplniti se, vyplniti se; —er *m.* splnitel *m.*; —ung *f.* plnění, splnění, vyplnění, naplnění *n.*; 2. doplnění *n.*; dovršení, dotvrzení *n.*, dolíčení něčeho; —ungseid *m.* přísaha doplňovací; —ungsſiegel *m.* kolek doplňovací; —ungszeit *f.* čas k plnění.

erga (lt.) proti.

Ergänz-en etw. doplniti; dovršiti něco; eine abgeführte Weiſung e. doplniti skončené provodění; —lich *adj.* doplnitelný; —ung *f.* doplnění *n.*; 2. E. nahražení *n.*; 3. doplněk *m.*; dodatek *m.*

Ergänzungs-band *m.* dodatný díl; dodatek, dodavek, doplněk *m.*; —beſtimmung *f.* doplňovací ustanovení; dodatečné ustan.; —beweis *m.* doplňovací průvod; —bezirk *m.* (mil.) doplňovací okres, odvodní okr.; —bezirkskommando *n.* velitelstvo odvodního okresu; —eid *m.* doplňovací přísaha; —geſchworener *m.* doplňovací porotce; —richter *m.* náhradní soudce; —ſatz *m.* (grm.) věta doplňková, věta doplňovací; —verloſung *f.* doplňovací slosování; —wahl *f.* doplňovací volba; —winkel *m.* (math.) doplněk *m.*, úhel doplňovací.

Ergattern etw. vyslíditi něco.

Ergeben poddati, vzdáti; ſeine Seele Gott e. odevzdati n. poručiti duši svou Bohu; ſich e. vzdáti se (nepříteli); oddati se (umění); (unperſ.) přihoditi se, udáti se, státi se; jeviti se, vysvítati, vycházeti z čeho, následovati, vyplývati, pocházeti; mh. vydávati.

Ergeben *adj.* oddaný, poddaný, příchylný; —heit *f.* oddanost *f.*; —iter Diener! nejoddanější služebník.

Ergeb-nis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* událost *f.*; 2. výsledek *m.*; —ung *f.* odevzdání *n.*; odevzdanost, odhodlanost *f.*

Ergehen dojíti; mť. uměrť. vyjíti, projíti; in dieſer Beziehung iſt ein Dekret ergangen v této příčině prošel (vyšel, vydán byl) dekret; es wird dir ſchlecht e. zle se ti povede; e. laſſen vydati něco; einen Befehl e. laſſen vydati rozkaz; das Recht wider jmd. e. laſſen právu na někoho dáti průchod; eine ergangene Verordnung vyšlé (vydané) nařízení; ſich ergehen procházeti se.

Ergiebig *adj.* vydatný, výnosný.

Ergießen *v.* Ausgießen; ſich e. (v. Fluſſe) vlévati se, vtékati, vpadati; rozliti se, rozvodniti se.

Erglühen rozpáliti, rozžíci, rozžhaviti; mť. rozplameniti se, rozžíci se, **ergo** (lt.) tedy. |rozžhavěti.

Ergötz (=es, oh. M.) *n.*, —en (=s, oh. M.) *n.* potěcha *f.*, rozkoš *f.*; —en einen rozveseliti, obveseliti, potěšiti; ſich e. rozveseliti se, kochati se v čem; —lich *adj.* rozkošný, potěšný; —lichkeit *f.*, zábava, rozkošnost *f.*; výslužka *f.*; —ung *f. v.* Ergötz.

Ergrauen mť. sešedivěti (v. Tage) šeřiti se; rozednívati se, rozbřeskovati; fig. zhroziti se čeho; das E. der Haare sešedivění vlasů.

Ergreif-en etw. uchopiti něco, chopiti se čeho, popadnouti něco; 2. das Gemüt e. dojmouti, dojímati; pronikati; jmd. auf der Tat e. někoho při skutku dopadnouti, postihnouti, přistihnouti, polapiti; einen Recurs e. vzíti n. podati rekurs; eine Gelegenheit e. užiti příležitosti; die Flucht e. na útěk se dáti, prchnouti; ergriffen uchopený, jatý; postižen, a, o, ý; fig. dojat, a, o, ý; —end *adj.* dojímavý; pronikavý; úchvatný; —er (=s, unv. M.) *m.* postižitel *m.* (kdo koho v čem postihl); —ersanteil *m.* postižné *n.*; —ung *f.* (des Verbrechers) dopadení, polapení zločince; postižení *n.*

Ergrimmen rozezliti, rozvztekliti; mť. rozvztekliti, rozzuřiti se.

Ergründ-en etwas vyskoumati, vypátrati, vystihnouti, vyzpytovati co, dopátrati se, dozpytovati se, dobádati se, dohloubati se čeho; —er *m.* skoumatel, vyskoumatel, pátratel, vypátratel *m.*; —lich *adj.* vystižitelný; -keit -ost, —ung *f.* vyskoumání *n.*, vystižení *n.*

Erguß (=ſſes, M. Ergüſſe) *m.* výlev *m.*, výtok *m.*

Erhaben *adj.* povznešený, vznešený, vyvýšený, povýšený, pozdvižený; mh. vypuklý; —e Perſon vznešená osoba; —heit *f.* vznešenost *f.*; vyvýšenost *f.*; 2. vršek *m.*, hrbol *m.*

Erhalt-en etwas obdržeti něco, nabyti něčeho, dosáhnouti něčeho; dostati něco (d. něčeho); ich erhielt nichts já nic nedostal; es erhält von ... das Abkommen upouští se od ..., e., bewahren zachovati (něco n. někoho při čem); im Gebrauche eines Rechtes e. werden při užívání práva zachován býti; e. (unterhalten) chovati, vychovávati někoho; Gott erhält die Welt Bůh drží (udržuje) svět; ſich e. udržeti se, udržovati se; —er *m.* zachovatel *m.*; —ung *f.* obdržení *n.*, dosažení, nabytí něčeho; 2. zachování *n.* čeho n. koho při čem; udržování *n.*, chování; vychování *n.*

Erhaltungs-brille *f.* zachovávací brejle, šetřice *f. pl.*; —koſten *pl.* náklad na zachování; náklad na udržování; —wert *m.* chovací cena (to, co chování něčeho stojí).

Er-handeln vykupčiti; usmlouvati; —härten mť. stvrdnouti; —härten etw. stvrditi, utv., potvrditi; utužiti; —härtet stvrzený, potvrzený; —härter *m.* tvrditel, potvrditel; stvrditel; stvrzovatel *m.*

Erhaſchen etwas lapiti, lapnouti, uchvátiti.

Erheb-en etwas pozdvihnouti, vyzdvihnouti, vznesti, povznesti; fig. jmd. e. vynášeti, vychvalovati, velebiti koho; 2. k hodnosti povýšiti; auf Potenz e. (math.) povýšiti na mocnost, umocniti; die Steuer e. vybrati, vybírati daně; das Geld aus einer Kaſſe e. vybrati peníze z pokladnice; Abſchriften von einer Schrift e. vzíti přepisy; eine Klage gegen jmd. e. vznesti žalobu na koho; eine Rente zum Kapital e. důchod zvosti na kapitál; den Wert einer Sache e. vyšetřiti cenu věci; den Schaden e. vyšetřiti škodu; den Tatbeſtand e. vyšetřiti skutečnou událost; die Stimme e. povznesti hlas, povznášeti hlas, povýšiti hlasu; die Sprache im Stil höher e. povznášeti sloh výše; ſich e. vstáti, povstati, zdvihnouti se; 2. strhnouti se; es erhebt ſich der Wind zdvihá se vítr, dělá se vítr, strhl se vítr; es erhob ſich ein Geſchrei strhl se křik; 3. (ſich über andere e.) vynášeti se, honositi se, vypínati se; es e. ſich Stimmen ozývají se hlasové; der erhobene Schaden vyšetřená škoda; —end *adj.* poznášející; fig. uchvacující; —lich *adj.* značný, znamenitý, důležitý, podstatný; —ung *f.* vybrání, vybírání *n.*; E. von Abſchriften vzetí přepisů, E. einer Klage podání žaloby, 2. šetření *n.*; E. des Wertes vyšetření ceny, E. ſtatiſtiſcher Daten vyšetření zpráv statistických; E. des Tatbeſtandes vyšetření skutečné události, *pl.* —ungen (geol.) zdviženiny, vyzdvižení, vyzdvihnutí *n.*; —ungen pflegen vyšetřovati něco; —ungskrater *m.* (geol.) kráter n. jícen zdvižení, —ungstäler *pl.* (geol.) údolí zdvižením povstalá; —ungstheorie *f.* theorie zdvižnosti, theorie zdvihu.

Erheiſchen vyžadovati *v.* Erfordern.

Erheitern rozveseliti, obveseliti, ſich se; der Mond erheitert die Nächte měsíc rozjasňuje noci; das Erheiternde rozveselující; obveselující, uveselující.

Erhell-en vyjasniti, ojasniti; mh. jasněti, světle se ukázati; daraus —et z toho vysvítá, vychází, patrně se vidí.

Erheuchel-n etwas vylichotiti; —t přetvářený; licoměrný.

Erhitz-en rozpáliti, rozhorčiti; rozohniti; fig. roznítiti; ſich e. rozhořlit

se; das Heu hat sich —t semo se zapařilo; —t uhřátý; rozněcený, rozohněný; —ende Mittel *pl.* prostředky rozněcující.

Erhoben vyvýšený, povznešený; pozdvižený *v.* Erheben.

Erhöh-en etw. zvýšiti, vyvýšiti; eine Steuer e. zvýšiti daň; —ung *f.* povýšení *n.*; 2. zvýšení *n.*; 3. vyvýšenost *f*; E. der Stimme povýšení, povyšování hlasu; —ungsfähig *adj.* povýšitelný, zvýšitelný.

Erhol-en jmd. dohoniti, dostihnouti; sich e. oddechnouti si, odpočinouti si; okřáti, zotaviti se; vzpamatovati se z mrakoty; sich bei jdm. Rats e. raditi se, poraditi se; radu brátí s někým; wider jmd. seinen Schaden e., sich bei jdm. seines Schadens wegen e. postihovati své škody na někom; pohledávati náhradu své škody; sich auf jmd. e. hojiti se na kom; —ung *f.* zotavení *n.*, oddech *m.*; okřání *n.*; 2. náhrada *f.*; —ungsstunde *f.* hodina oddechu; hodina odpočinku, hodina k zotavení.

Erhör-en einen vyslyšeti koho; nicht e. oslyšeti; —lich *adj.* vyslyšitelný; —ung *f.* vyslyšení *n.*

Erhungern etw. hladem dobyti, vyhladoviti; mř. hladem zahynouti.

Erika *f.* (gr.-lt.) vřes *m.* (bot.).

Erinaceus *m.* (zool.) ježek *m. v.* Igel.

Erinner-er *m.* připomínač *m.*; —lich *adv.* k upamatování; v paměti.

Erinner-n jmd. an etw., einer Sache e. připomenouti komu co, upomenouti koho nač, připamatovati komu něco, upamatovati koho nač; jmd. einer Sache e. připomenouti komu něco; sich auf etw. e. (sich dessen e.) pamatovati se, upamatovati se, vzpomenouti (si) na něco; ich —e mich dessen pamatuji se na to; vzpomínám si; das E. upamatování *n.*; seines Wissens und —ns dle svého vědomí a své paměti, pokud kdo čeho vědom a pamětliv jest; —ung *f.* připomenutí *n.*, připomínka *f.*; vzpomenutí, napomenutí; upamatování *n.*; 2. E. vzpomínka, upomínka, rozpomínka, památka *f.*; 3. (Zustand) paměť *f.*, pamětlivost *f.*; etw. in E. bringen připamatovati, přivesti něco ku paměti.

Erinnerungs-buch *n.* památník *m.*, pamětní kniha, pamětnice *f.*; —fähigkeit *f.*, —kraft *f.*, —vermögen *n.* vzpomínavost *f.*, rozpomínavost *f.*; —los *adj.* bez upomínky.

Eriodendron *n.* (bot.) Wollbaum vlnovec *m.*

Eriometer *n.* (gr.) vlnoměr *m.*

Eriophorum *n.* (gr.) (bot.) Wollgras zápeřník, suchopeřník *m.*, suchopeř *m.*

Eris *f.* (gr.) sváda *f.*, svár *m.*; 2. (myth.) Svárynė *f.* (bohynė svaru).

Erjagen etw. uloviti, uhoniti, dohoniti, dopadnouti.

Erkalt-en mř. stydnouti, vystydnouti, vychladnouti; fig. ochabnouti; —ung *f.* stydnutí *n.*, ustydlost *f.*

Erkält-en zastuditi, ustuditi; sich e. zastuditi se, nastuditi se, nastydnouti; —ung *f.* nastuzení *n.*; —ungsbeule *n.* nastuzenina *f.*

Erkargen naskrbiti, vyskrbliti.

Erkaufen etw. koupiti něco; vkoupiti se več; jmd. e., bestechen podkoupiti koho, porušiti koho; erkäuflich *adj.* podkupný, úplatný.

Erkenn-bar *adj.* poznatelný; —en etw. poznati, seznati, rozeznati něco; rozuměti, vyrozuměti čemu; über etw. e. nalezti o čem, rozeznati něco, r. v něčem; auf etw. e. z. B. auf einen Eid e. nalezti někomu přísahu; für ein Recht e. nalezti za právo; jmd. für schuldig e. nalezti někoho za vinného; e. uznati něco; eine Urkunde für richtig e. uznati listinu za pravou; erkannte Notwendigkeit uznaná potřeba; sich e. poznati se; —tlich *adj.* uznalý, vděčný; 2. poznatelný.

Erkenntnis (M. -sse) *f.* (philos.) poznání *n.*, seznání *n.*; poznatek *m.*; E. (-sses, M. -se) *n.* (polit.) nález *m.*; rozeznání *n.*; —kraft *f.*, —vermögen *n.* mohutnost (moc) poznavací.

Erker (-s, unv. M.) *m.* výchylec *m.*; výstupek *m.*; arkýř *m.*; E. am Dache vikýř *m.*; —fenster *n.* okno ve vikýři; —röhre *f.*, —zimmer *n.* světnice s výchylcem; arkýřová sv.

Erkiesen etw. zvoliti, vybrati; erkoren vyvolený.

Erklär-en etw. objasniti, vysvětliti, vyložiti, vykládati něco; seinen Willen e. pronésti, zjeviti, prohlásiti svou vůli; ein Gesetz, eine dunkle Stelle e. vyložiti, vykládati, objasňovati zákon, nejasné místo; einen zu seinem Erben e. vyhlásiti koho za svého dědice; einen für wahnsinnig, für schuldig e. prohlásiti někoho za šílence, za vinného; sich e. (über etw.) pronesti se, prohlásiti se, vyjádřiti se o něčem; sich erbserklären přihlásiti se k dědictví; —ter Feind odpovědný nepřítel; —end *adj.* vykladací; objasňovací; —er *m.* vykladatel *m.*; —ung *f.* (M. -en) prohlášení *n.*, osvědčení, vyjádření *n.*; öffentliche E. veřejné prohlášení; Erbse. přihlášení se k dědictví; E. výklad *m.*, vyložení, objasnění, vysvětlení *n.*; -ování *n.*, vysvětlivka *f.*; —ungskunst *f.* vykladačství *n.*

Erklecklich *adj.* dostatečný, postačující; e. sein postačovati, stačiti, dostač.

Erklettern (den Gipfel eines Baumes) vylezti, vyšplhati se, (na vrchol stromu).

Erklimmen (eine Höhe, einen Fels) vylezti, vyšplhati se, vydrápati se (na výšinu, na skálu).

Erkoren vyvolený, vybraný.

Erkrank-en mř. onemocněti, roznemoci se, rozstonati se; —t jein stonati; im —ungsfalle kdyby se (někdo) rozstonal, roznemohl, a, o.

Erkühlen ochladiti; mř. ochladnouti, ochladiti se.

Erkühn-en sich osmělíti se, opovážiti se.

Erkund-en, —igen (—igung einholen) dotazati se, dotazovati se čeho na kom, vyptati se nač na kom, přezvědčiti co

na kom; —igung *f.* dotazování, vyptávání *n.*; —igungsweiſe (*adv.*) mehre Perſonen vernehmen vyslechnouti některé osoby pro dotázání; při výslechu se dotazovati.

Erkünſtel-n etw. líčiti, tvářiti něco, pitvořiti něco; vymělkovati; —t líčený, strojený, umělě nastrojený; nucený.

Erlaben občerstviti; ſich e. občerstviti se, okříti.

Erlag (-s, ob. M.) *m.* (der Kaution) složení, položení *n.* (jistoty); E. *v.* Depoſitum.

Erlags- složní; —anbringen *n.*, —geſuch *n.* složní žádost, žádost za schování; —gebühr *f.* složné *n.*; —ſchein *m.* složný list; —tag *m.* den složení, den složný.

Erlahmen mſ. ochromnouti, schr.

Erlangen etw. dosáhnouti čeho, obdržeti něco, dojíti čeho, nabyti něčeho.

Er-laß (Erlaſſes, M. Erläſſe) *m.* slevení *n.*; 2. prominutí *n.*; 3. vynesení *n.* (na př. od ministerstva); —laſſen etwas sleviti komu co; 2. dáti, vydati, vynesti (nařízení); eine Norm e. vydati, vynesti pravidlo; —laſſene Verordnung vydané nařízení; —laßjahr *n.* milostivé léto (odpustkové léto); —laßlich *adj.* prominutelný; —laſſung *f.* etneš Geſetzes vydání (vynešení) zákona.

Erlaub-en einem etw. dovoliti komu čeho; 2. e., Urlaub geben odpustiti koho, dovolenou dáti; —t dovolený.

Erlaubnis *f.* dovolení *n.*; mit E. s dovolením, s odpuštěním; —ſchein *m.* dovolovací list.

Erlaucht *f.* (Titel) Osvícenost *f.*, E. |*adj.* Osvícený.

Erlauer (Wein) *m.* jagerské (vino), jagerčák *m.*, jagerčina *f.*

Erläuter-n etw. zčistiti, ein Geſetz e. vysvětliti, objasniti zákon, —ung (M -en) *f.* vysvětlení, objasnění *n.*, 2. rozbírání *n.*, rozjímání *n.*; (im Rechnungsprozeſſe) výklad *m.*, odpověď (na výtky), vysvětlení výtek.

Erle *f.*, Erlenbaum *m* olše *f.* *Alnus.*

Erleb-en etw. dožiti, dočkati se čeho, er wird kaum noch den Morgen e. on sotva rána dočká; —niß (-ſſes, M. -ſſe) *n* dožití *n.*, dočkání *n*, aus den —niſſen des Herrn D. ze života pana O

Erledig-en etwas vyprázdniti, 2. von der Laſt e zprostiti, 3. einen e. vysvoboditi, 4. ein Geſuch e. vyříditi žádost, —t prázdný, uprázdněný; vyřízený, eine —te Sache vyřízená věc; ein —tes Amt uprazdněný úřad, —te Lehrkanzel uprázdněna stolice učitelská, —ung *f.* vyřízení *n*, 2 uprázdnění *n.*; hiermit erhält der Bericht ſeine endliche E. tímto se zpráva konečně vyřizuje.

Erleg-en (eine Kaution, eine Geldſtrafe) složiti (jistotu, pokutu), etwas zu Gerichtshanden e. složiti něco u soudu, 2. (ein Tier e.) zabiti, —er *m.* složce, složitel *m*; —ung *f.* složení *n.*

Erleichter-n etw., einem etw. e. ulehčiti, odlehčiti, polehčiti, usnadniti komu něco, ſich e. ulehčiti sobě, —ung *f.*, ulehčení *n.* odlehčení *n.*, ulevení *n.*, úleva *f.*; —ungsmittel *n.* polehčovací prostředek.

Erleiden etw. utrpěti; einen Schaden e. míti n. vziti škodu na čem; škodovati; erlittener Schaden utrpená škoda.

Erlen-baum *m. v.* Erle; —finf *m.* čížek *m.*, —holz *n.* olšové dříví.

Erlenkönig *m.* (myth.) král duchů.

Erlen-strauch *m.* olšový keř; —wald *m.* olší, olšoví *n.*, olšina *f.*; —zapfen *m.* olšinka *f.*, olšová šiška.

Erlernen etw. naučiti se, vyučiti se čemu.

Erleſen etw. vybrati, vyvoliti.

Erleucht-en osvítiti, osvětliti; fig. *v.* Aufklären; —ung *f.* osvícení, osvětlení *n.* (na př. města); 2. osvěta *f.*

Erlieg-en mh. u. mſ. ležeti; die Urkunden e. beim Gerichte listiny leží u soudu; die beim Gerichte —enden Gelder peníze u soudu složené; 2. e. podlehnouti čemu (nemoci); ulehnouti (pod tíží); N. iſt den Verletzungen erlegen N. podlehl poranění.

Erlkönig *m. v.* Erlenkönig.

Erlös (-ſes, ohne M.) *m.* výtěžek *m.*, stržené peníze (kurz tržba *f.*).

Erlösch-en etw. zhasiti, vyhasiti; uhasiti; mſ. shasnouti, uhasnouti, vyhasnouti; 2. minouti, pominouti, přestati; 3. e. vymříti; 4. projíti; das Recht erliſcht právo pomíjí (přestává); das E. zaniknutí *n.*, shasnutí, uhasnutí *n.*; 2. utuchnutí *n*; erlöſchen uhaslý, shaslý; mrtvý, vymřelý; -es Recht právo uhaslé, mrtvé; ein -es Geſchlecht vymřelý, shaslý rod; -er Heimatſchein prošlý domovský list; —ung *f.* minutí, pominutí *n*, 2. vymření, shasnutí *n.*; 3. projití *n.*; E. der Strafen pominutí trestů, —ungsart *f.* způsob pominutí.

Erlös-en vykoupiti, vysvoboditi, osvoboditi, vybaviti, vyprostiti; spasiti; —e uns von dem Übel! zbav nás (od) zlého! —er *m.* vybavitel *m.*, osvoboditel, vyprostitel *m.*, (Relig.) spasitel, vykupitel *m.*, —ung *f.* vysvobození, vykoupení, spasení *n.*, spása *f.*

Erlügen etw nalhati čeho; vymysliti; erlogen lživý, vylhaný, vymyšlený.

Ermächtig-en jmd. zu etw. zmocniti, zplnomocniti koho k čemu; ſich e. *v.* Bemächtigen; —ung *f.* zmocnění, zplnomocnění *n*

Ermahn-en einen (zu etw.) napomenouti (koho k čemu), jmd. zur Ordnung e. napomenouti koho k pořádku; —end *adj.* napomínavý; —ung *f.* napomenutí *n.*

Ermangel-n mh opominouti něco; das Gericht wird nicht e. soud neopomine toho učiniti, 2. e. scházeti; an mir wird es nicht e. na mně nesejde; já nebudu scházeti; —ung *f.* opominutí *n*; in E. einer Sache když na něčem schází, když něčeho není.

Ermannen ſich vzmužiti se.

Ermäßigen etw. zmírniti, umírniti.

Ermatten zemdliti, umdliti, unodati; mſ. zemdleti, umdlévati, slábnouti.

Ermessen etw. vyměřiti něco, považiti, posouditi něčeho, uznati něco; das E. uvážení, uznání *n.*; nach dem E. des Richters dle uvážení soudcova; eine Sache wird jds. E. anheimgestellt věc zůstavuje se něčímu uznání.

Ermitte-ln etwas vyšetřiti, vyhledati něco; die Entschädigung e. vyšetřiti náhradu; —lung *f.* vyšetření, vyhledání *n.*

Ermöglichen umožniti, možným učiniti.

Ermorden einen zavražditi někoho.

Ermüd-en einen unaviti, uondati, *mf.* unaviti se, uondati se, —et unavený; —end *adj.* unavující, —ung *f.* unavení *n.*

Ermunter-n einen povzbuditi; 2. obveseliti; —ung *f.* povzbuzení *n.*, pobídka *f.*; —ungsmittel *n.* povzbuzovadlo *n.*; fig. podnět *m.*

Ermutigen einen vzmužiti, povzbuditi, srdce, ducha n. mysli komu dodati.

Ernähr-en einen krmiti; živiti (koho); sich e. živiti se něčím; —end *adj.* živný, krmný; —er *m.* živitel *m.*; -in -ka; —ung *f.* výživa *f.*; krmení *n.*, živení *n.*; —ungskanal *m.* (zool.) průžlabek výživný; —ungshaus *n.* výživna *f.*

Ernenn-en einen jmenovati koho čím (úředníkem); —ung *f.* jmenování *n.*

Ernennungs-dekret *n.* jmenovací dekret; —recht *n.* jmenovací n. ustanovovací právo; —urkunde *f.* jmenovací n. ustanovovací listina.

Erneu-en, —ern etw. obnoviti něco; einen Vertrag e. obnoviti smlouvu; —erer *m.* obnovitel *m.*, obnovovatel *m.*; —erung *f.* obnovení *n.*, obnovování *n.*, obnova *f.*; —erungsfähigkeit *f* obnovitost, obnovovací mohutnost.

Erniedrig-en einen snížiti, ponížiti, pokořiti; sich e. snížiti se; —ung *f.* ponížení, pokoření *n.*

Ernst *adj.* vážný, přísnomyslný, opravdový, opravdivý; 2. e. tuhý, přísný; —er Augenblick vážná doba; —er Befehl tuhý, přísný rozkaz; jmd. e. erinnern někoho přísně napomenouti; —er Wille skutečná, opravdová vůle; e. *adv.* vážně, opravdově; E. (-es, oh. M.) *m.* vážnost, přísnomyslnost, opravdovost *f.*, mit E. auf etwas sehen k něčemu přísně hleděti; —haft, —lich *adj. v.* Ernst; —voll *adv.* velmi vážně, velmi přísně; er ist e. on je samá vážnost.

Ernte (M. -n) *f.* žeň (*pl.* žně) *f.*, žetí *n.*, žatva *f.*; sklizeň *f.*, sklizení *n.*; —fest *n.* obžínky *pl. f.*; —gerätschaft *f.* nářadí žnecké; —gewinn *m.* výtěžek žně; —göttin *f.* Živěna *f.*; —hüter *m.* (Sternbild) hlídač *m.*; —kranz *m.* věnec žnecký, věnec při obžínkách; —maschine *f.* žací stroj, samožnec *m.*, požinadlo, kosidlo *n.*; —monat *m.* (August) srpen *m.*

Ernt-en kliditi, sklízeti obilí, žíti; fig. těžiti, nabyti; —er *m.* žnec *m.*

Ernte-wagen *m. v.* Leiterwagen; —zeit *f.* žně *pl. f.*, čas žní.

Erober-er *m.* dobyvatel *m.*, podmanitel *m.*; —n etwas dobyti něčeho, vybojovati, podmaniti něco; —nd dobyvavý, podmaňovací; —ung *f.* dobytí *n.*, vybojování *n.*, výboj *m.*, podmanění *n.*; fig. eine E. machen získati něčí přízeň; *žrt.* vybojovati vítězství.

Eroberungs-begierde *f.*, —sucht *f.* dobývavost, dobývačnost, výbojnost *f.* —gierig, —süchtig *adj.* dobývavý, dobývačný, žádostiv dobývání, výbojný.

Erodium *n.* (bot.) čapinůsek, jeřabí nůsek (pumpava *f.*).

Eröffn-en etwas otevříti; 2. odemknouti; 3. odkryti; einen Brief e. otevříti list; eine Geschwulst e. otok protíti; 4. einem etwas e. oznámiti, na vědomí dáti komu co; den Landtag e. zahájiti sněm; den Konkurs e. oznámiti konkurs; 5. etw. e. počíti, zahájiti něco; Kredit e. úvěr poskytnouti; sich e. otevříti se, odkryti se; —end *adj.* otvíravý; —ung *f.* otevření *n.*; 2. zpráva *f.*, oznámení *n.*; E. des Landtages zahajení sněmu; E. des Konkurses oznámení konkursu.

Eröffnungs-bilanz *f.* počáteční rozvaha (bilance *f.*); —folio *n.* (Hdl.) list začáteční; —rede *f.* zahajovací řeč, vstupní řeč, nástupní řeč, úvodní řeč.

Erörter-n etwas vyložiti, vysvětliti něco; rozebrati něco; —ung *f.* (des Faktums) vyložení *n.*, vysvětlení *n.*; rozbor *m.*; politische E. úvahy politické, rozbírání, uvažování věcí politických.

Eros *m.* (gr. Myth.) Libek *m.* *Amor m.*, Milek *m.*

Erosion *f.* (lt.) vyhlodání, vymílání, vyžraní *n.*; —täler *pl.* (geol.) údolí vymletá, výmoly *pl. m.*

Erosus (lt.) (bot.) vyhlodaný, vykousaný, vyžíraný.

Erotema *n.* (gr.) dotaz *m.*; —tisch *adj.* dotazovatelský, vytazovatelský.

Erot-ik *f.* (gr.) milostné básnictví; —isch *adj.* milostný, erotický; —isches Gedicht milostná báseň.

Erotomanie *f.* šílenost z lásky.

Erpel *m.* kačer *m.*

Erpicht *adj.* žádostivý čeho; zarytý (zakousnutý) do čeho; e. sein auf etw. po něčem náramně bažiti, po něčem prahnouti.

Erpress-en etw. z. B. Geld vydírati peníze; —ung (M. -en) *f.* vydírání *n.*

Erprob-en etw. zkusiti, seznati něco, přesvědčiti se o čem; prokázati; osvědčiti co.

Erprobt *adj.* zkušený; osvědčený; —es Mittel osvědčený prostředek; —heit *f.* zkušení, seznání čeho, přesvědčení o něčem; osvědčenost *f.*

Erquick-en osvěžiti, občerstviti, posíliti; das hat mich —t to mne občerstvilo, to jsem (tím) okřál; sich e. občerstviti se, okřáti; —ung *f.* osvěžení, občerstvení *n.*; okřání *n.*

Errata *pl. n.* (lt.) chyby, omyly *pl. m.*

Erraten etw. uhodnouti něco.

Erratisch *adj.* (lt.) bloudivý, bludný; —e Blöcke (geol.) bludné balvany.

Erreg-bar *adj.* rozčilitelný, rozdrážditelný, popuditelný, popudlivý; —barkeit

f. popudlivost *f.*; —en etwas pohnouti čím, způsobiti co; 2. rozčiliti; —ende Mittel prostředky rozčilující; —e Zeiten pohnuté doby; —ung *f.* rozčilení *n.*

Erreich-bar *adj.* dosažitelný, dostižitelný; keit ost; —en etwas dosáhnouti, dosíci, dojíti, dostihnouti čeho; die Stadt e. doraziti do města, přibyti do města.

Errett-en zachrániti, vysvoboditi; vyprostiti; spasiti; —er *m.* záchrance *m.*, vysvoboditel, vyprostitel *m.*; —ung *f.* záchrana *f.*

Erricht-en etw. zříditi; *st.* vyzdvihnouti; 2. zpřímiti; 3. učiniti, udělati, zdělati, sestaviti; eine Urkunde e. sepsati, udělati listinu; ein Geſchäft e. zříditi obchod; einen Vertrag e. učiniti n. udělati smlouvu, uzavříti smlouvu; eine Anſtalt e. založiti (zaraziti) ústav; zříditi ústav; —ungsinſtrument *n.*; —ungsurkunde *f.* zřizovací listina.

Erringen etwas dobyti něčeho, vymoci něco.

Error *m.* (lt.) omyl *m.*, mýlka *f.*

Erröt-en mſ. rditi se, zarditi se, zapýřiti se, začervenati se; —ung *f.* zardění, začervenání *n.*; zardělost *f.*

Errungenſchaft *f.* vymoženost *f.*

Ersätt-igen nasytiti; —lich *adj.* nasytitelný, nasytný.

Erſatz (-es, oh. M.) *m.* náhrada *f.*, nahražení *n.*; 2. úhrada *f.*; —anſpruch *m.* pohledávání náhrady; —betrag *m.* náhradný obnos, suma náhradná; —geſchworener *m.* náhradný porotce, porotčí náhradník; —leiſtung *f.* nahražení *n.*; —mann *m.* náhradník *m.*; —mittel *n.* náhradní prostředek; —pflichtig *adj.* povinný náhradou, p. k náhradě; —poſt *f.* položka náhradní; —quelle *f.* pramen náhrady; —recht *n.* právo k náhradě; —reſerve *f.* (mil.) náhradná záloha, náhradná rezerva; —truppen *pl.* náhradné vojsko; —weſen *n.* (mil.) soustava náhradní, s. doplňovací, s. zastupovací.

Erſaufen mſ. utopiti se, utonouti.

Erſäufen einen utopiti koho.

Erſchaff-en etwas tvořiti, stvořiti, utvořiti; —er *m.* stvořitel, tvůrce *m.*; —ung *f.* stvoření *n.*, útvor *m.*

Erſchallen zahlaholiti; mſ. hučeti; zníti, zavzníti.

Erſchein-en mſ. jeviti se, zjeviti se, objeviti se, ukázati se; dostaviti se; bei der Tagſatzung e. přijíti ke stání; vor Gericht e. státi k soudu; wenn ein Teil nicht erſcheint nepřijde-li, nestane-li jedna strana; 2. e. (erlaſſen werden) vyjíti, vydán býti; die Zeitung erſcheint täglich noviny vycházejí denně; daß E. přijití, stání *n.*, vyjití *n.*; vom Tage des —ens eines Geſetzes ode dne, kterého zákon vyšel, kterého byl vydán; die —ende Partei stojící strana, přišlá strana; —ung *f.* zjev *m.*, úkaz *m.* (na nebi); 2. zjevení se, objevení se; —ungsort *m.* jeviště *n.*; 2. objeviště *n.* (kde se něco objevilo).

Erſchießen jmd. zastřeliti koho; erſchoſſen zastřelen, a, o, ý.

Erſchlaff-en jmd. ochabiti, seslabiti; mſ. ochabnouti, seslábnouti; —ung *f.* ochabnutí, oslabení, seslábnutí *n.*; ochablost *f.*, skleslost (ducha).

Erſchlagen jmd. ubiti, utlouci koho.

Erſchleichen etw. vylouditi co na kom; vlouditi se v co, do čeho; podluděm dosíci něčeho; eine Erbſchaft e. vylouditi dědictví, vlouditi se do dědictví; erſchlichen vylouzený; odlouzený, podluděný; erſchlichene Erbſchaft vylouzené dědictví.

Erſchließen (aufſchließen) otevříti; 2. fig. uhodnouti, dosouditi se; ſich e. odemknouti se; (uneig.) svěřiti se, projeviti se.

Erſchöpf-en etw. vyčerpati; vybrati; die Unterſuchung e. věc úplně vyšetřiti; die Gemeindekaſſe iſt —t pokladnice obecní jest vyčerpána (vyprázdněna); —t (von Kräften) unaven, umdlen; —end *adj.* úplný; zevrubný; etw. e. behandeln vystihnouti, zevrubně n. úplně projednati; —e Unterſuchung úplné vyšetření; —ung *f.* vyčerpání *n.*; 2. unavení *n.*; 3. (med.) vysílení *n.*, bezsilí *n.*

Erſchreck-en einen polekati, ulekati, poděsiti, zděsiti, postrašiti, ustrašiti; mſ. polekati se, uleknouti se; erſchrocken uleklý, zděšený, poděšený; —end *adj.* lekavý, děsivý; —lich *adj.* strašný, děsný, hrozný.

Erſchütter-n etwas zatřásti, otřásti něčím; fig. pohnouti, zkormoutiti (srdce); den Kredit e. zviklati úvěr, otřásti úvěrem; mſ. zachvěti se, zatřásti se; ſeine Stellung iſt —t postavení jeho se kolísá (jest otřeseno); —nd *adj.* otřasný; děsný, úžasný (příběh); —ung *f.* otřesení *n.*, otřas (otřes); —ungskreis *m.* (geol.) otřasný kruh.

Erſchwer-en ztížiti, přitížiti komu čeho; —ender Umſtand, —ungsumſtand *m.* přitěžovací okolnost.

Erſchwingen vznesti se k čemu, dostoupiti, vyletěti; die Koſten e. útraty zmoci, sehnati.

Erſehen etw. uviděti, shlídnouti, spatřiti, uzříti něco; 2. porozuměti, srozuměti, vyrozuměti čemu.

Erſehnt *adj.* žádoucí, vytoužený.

Erſetz-bar *adj.* nahraditelný; —en (einen auf eine Stelle) posaditi (na místo); 2. etw. e., einen e., einem etw. e. nahraditi, vynahraditi komu co; náhradu dáti; dosaditi (co schází); —ung *f.* (des Schadens) nahražení škody.

Erſichtlich *adj.* patrný, zřejmý, zjevný; etw. e. machen něco vyznačiti, ukázati; —e Schuldigkeit patrná, zjevná povinnost.

Erſinn-en etw. smysliti něco; vymysliti něco; erſonnen smyšlen, a, o, ý; etwas -es smyšlenka *f.*; —lich *adj.* smyslitelný; alle —liche Freude co jen srdce ráčí.

Erſitz-en etw. vydržeti něco časem právním, vydržeti čas, v. právní leta;

erſeſſenes Recht vydržené právo; —ung *f.* vydržení let; —ungszeit *f.* čas vydržení, lhůta vydrženci.

Erspar-en etwas uspořiti, ušetřiti, uchrániti, nastřádati; —nis (M. -ſſe) *f.* uspoření *n.*, úspora *f.*; 2. příchovek *m.*; —ung *f.* ušetření, uspoření *n.*; —ungs-ſyſtem *n.* úsporná soustava.

Erspiegelnde Strafe výstražný trest, příkladný trest.

Ersprieß-en mſ. vypučeti, vyraziti; fig. prospěti; —lich *adj.* prospěšný; zdárný; —lichkeit *f.* prospěšnost *f.*, prospěch *m.*, zdárnost *f.*

Erst *adv.* (zu erſt) nejprv, nejprve, poprvé, zprvu, dříve; 2. teprv, teprva, teprve. [posiliti se.

Erstarken mſ. sesileti, sesílněti,

Erstarr-en ztvrditi; zmrtviti; mſ. ztuhnouti; strnouti, zdřevěněti, zkoprněti; vor Kälte e. zkřehnouti; —t ztuhlý, strnulý; vor Kälte e. zkřehlý; —ung *f.* ztuhnutí, strnutí *n.*, zkřehnutí *n.*; —ungspunkt *m.* bod ztuhnutí; bis zum E. až do ztuhnutí, až ztuhne.

Erstatt-en einem eine Sache vrátiti, navrátiti komu co; die Einrede e. podati odpověď; einen Vortrag e. přednášeti co, přednášku míti o čem; ein Gutachten e. dobré zdání podati; den Bericht e. podati zprávu; eine Anzeige e. oznámiti, oznámení učiniti; —ung *f.* vrácení, navrácení *n.*; 2. podání *n.*

Erstaun-en mſ. užasnouti, strnouti podivem, podiviti se; das E., —ung *f.* odiv, úžas *m.*, užasnutí *n.*, podiv *m.*, podivení *n.*, ustrnutí *n.*; zu ſeinem großen E. k svému největšímu podivení; —lich *adv.* úžasný, podivný.

Erſte ddd. *num.* první, prvý; přední.

Erstechen jmd. zapíchnouti; probodnouti.

Ersteh-en (eine Sache bei der Lizitation) koupiti v dražbě, vydražiti něco mſ. *v.* Aufſtehen; —er *m.* dražební kupec (kdo při dražbě něco koupí), vydražitel *m.*; —ungspreis *m.* dražební cena.

Ersteig-en (einen Berg) vylezti, vystoupiti na vrch, dostoupiti hory, slézti horu; 2. eine Stadt e. ztéci město (dobyti města); (b. e. Lizitation) koupiti (při dražbě), vydražiti *v.* Erſtehen; —er *m. v.* Erſteher. [nejprv, za první.

Erſtens *adv.* předně, nejprve, po-

Ersterben mſ. umříti; odumříti.

Erſt-gebärende *f.* prvorodička *f.*, prvnice, prvnička *f.*; —geboren *adj.* prvorozený, prvorodý; —geborener prvorozenec, prvenec *m.*; —geburt *f.* prvorozenství, prvenství *n.*

Erſtick-en jmd. udusiti, zadusiti, zardousiti koho; ſich e. zadusiti se; —end *adj.* dusivý, dusný; —er *m.* dusitel, zadusitel *m.*; —ung *f.* udušení, zadušení *n.*; —ungsgefahr *f.* nebezpečí, že (někdo) se udusí; —ungstod *m.* smrt udušením; zadušení *n.*

Erſtigkeit *f.* prvenství *n.*, prvota *f.*

Erſtlich *adv.* napřed, předně; dříve, časněji, prve.

Erſtling (-es, M. -e) *m.* prvně, ěte *n.*, prvňátko *n.*, prvníče (ete) *f.*, prvenec *m.*; (Frucht) prvotina *f.*, *pl.* prvotiny.

Erſtlings-blume *f.* prvotinné kvítko *n.*; —flaum *m.* první chmejří (na bradě); —haar *n.* chmejří *n.* (na hlavě); —kuß *m.* první políbení; —liebe *f.* první láska; —ſohn *m.* prvorozený syn, prvorozenec *m.* (*st.* prvenec); —tochter *f.* prvorozená dcera; —verſuch *m.* první pokus, začáteční pokus.

Erſtmals *adv.* ponejprv, poprvé.

Erſtorbensein *n.* zamřelost *f.* (rány).

Erſtreben etw. dodělati se čeho, domoci se čeho, domáhati se čeho.

Erſtreck-en rozestříti něco *v.* Ausſtrecken; eine Friſt e. prodloužiti lhůtu; eine Tagfatzung e. odložiti stání; ſich e. postačiti k něčemu; ſo weit ſich das Vermögen —t pokud majetnost postačuje, stačí; ſich e. vztahovati se na něco n. k něčemu; das Urteil ſoll ſich nicht weiter e., als ... rozsudek nemá se dále vztahovati, leč na ...; —teich *m. v.* Streckteich; —ung *f.* rozestření *n.*; 2. prodloužení *n.*; 3. odročení *n.*

Erſtreckungs-beſcheid *m.* odročovací výměr; —koſten *pl.* odročovací náklady *pl.* [ního soudce, r. první stolice.

Erſtrichterliches Urteil rozsudek prv-

Erſtummen mſ. oněměti.

Erſtumpfen mſ. ztupěti.

Erſtürm-en (eine Stadt ꝛc.) útokem dobyti (města); (*st.* ztéci, zlezti město); —ung *f.* dobytí *n.* (d. města útokem).

Erſuch-en einen (um etwas) žádati, požádati, dožádati, prositi koho; dožadovati se koho k čemu; —ter Zeuge dožádaný svědek; eigens —te Zeugen *pl.* svědkové schválně dožádaní; das E. (-s, ob. M.) požádání, žádost *f.*; —ſchreiben *n.* (an jmd.) žadací list, dožadací list k někomu, písemné dožádání.

Ertappen einen přistihnouti, postihnouti, polapiti koho; jmd. auf der Tat e. přistihnouti koho při skutku.

Ertasten etwas domakati se čeho.

Erteil-en einem etwas dáti, uděliti komu co; der Partei eine Friſt e. uděliti straně lhůtu; Abſchriften e. vydati přepisy; —ung *f.* udělení *n.*, udělování *n.*; —ungsbrief *m.* udělovací list.

Ertönen mſ. zníti, zavzníti, zaznívati, zvučeti, ozývati se, hlas vydati; es ertönten die Saiten zavzněly struny, zazvučely struny.

Ertosen mſ. zaduněti. [usmrcení *n.*

Ertöt-en einen usmrtiti; —ung *f.*

Ertrag (-es, ob. M.) *m.* výnos *m.*; výtěžek *m.*; Verteilung des —es unter die Teilhaber rozdělení výtěžku (užitku) mezi podílníky.

Ertragen etw. unésti, udržeti; fig. 2. snésti, snášeti, přetrpěti. [keit.

Ertragfähigkeit *f. v.* Ertragsfähig-

Erträglich *adj.* snesitelný; (un ... nesnesitelný); e. ſein snesitelným býti.

Erträgnis *n.* výnos *m.*, výtěžek *m.*; —ausweis *m.* výkaz užitku; —quelle *f.* pramen důchodů.

Ertrags-anschlag *m.* rozpočet výtěžku; —bilanz *f.* rozvaha výnosu; —fähig *adj.* výnosný; —fähigkeit *f.* výnosnost *f.*; —rechnung *f.* účtování výnosu, účet užitků; —ſchätzung *f.* vycenění užitků; —zweig druh výnosu.

Ertränken einen utopiti.

Erträumen ſich etw. ve snu si něco představovati.

Ertrink-en mſ. utonouti, utopiti se; das E. utopení, utonutí *n.*; ein Ertrunkener utopený, utopenec, utonulý *m.*; —ungsgefahr *f.* nebezpečí, že (někdo) utone, že se utopí.

Ertrotzen vyvzdorovati. [(těla).

Erüb-en otužiti; —ung *f.* otužení

Erübrigen uchovati, zachovati, ušetřiti, uspořiti, zahospodařiti; 2. zbývati.

Eruier-en (lt.) etwas vyšetřiti, vyskoumati, vypátrati něco; —ung *f.* vypátrání *n.*

Eruption *f.* (lt.) výbuch *m.*, soplění *n.*; —skegel *m.* (geol.) kužel výbuchu.

Eruptiv *adj.* výmětný, výbušný.

Erve *f.* šočovičník *m.* (lecha *f.*); lesní hrách (hrachor) *m. Orobus.*

Ervum *n.* (lt.) (bot.) čočka *f.* (*E. lens.*).

Erwachen mſ. procitnouti, probuditi se; das E. probuzení *n.*, procitnutí *n.*

Erwachsen mſ. vzrůsti, vyrůsti, dospěti; fig. rozmnožiti se, rozmoci se; in Rechtskraft e. vejíti v moc právní; e. (entſtehen) vzejíti; dem Kläger erwächſt ein Recht žalobníkovi vzchází právo, žalobce nabývá práva; erwachſen *adj.* vzrostlý, dorostlý; vzešlý; eine erwachſene Perſon dospělá, vzrostlá osoba; der erwachſene Schaden vzešlá škoda.

Erwäg-en etw. uvážiti něco, považiti čeho; —ung *f.* uvážení, povážení *n.*, rozvážení *n.*, úvaha *f.*; in E. einer Sache uvažujíc něco, prohlédajíc k čemu; etw. in E. ziehen vzíti v úvahu, uvážiti něco.

Erwähl-en einen (zu etw.) zvoliti, vyvoliti (koho k čemu); —ter König volený král.

Erwähn-en etw. zmíniti se o čem, připomenouti co, připomínati něco, podotknouti čeho; —t jmenovaný, dotčený, podotknutý (zmíněný); oben e. (ob-e.) nahoře n. svrchu uvedený, svrchu dotčený, svrchu řečený; —ung *f.* zmínka *f.*

Erwarmen mſ. otepliti se, zahřáti se.

Erwärm-en otepliti, zahřáti, ohřáti; ſich se; das E., —ung *f.* zahřátí, zahřání *n.*, zahřívání *n.*; —ungsfläche *f.* (mech.) povrch výhřevný.

Erwart-en etw. čekati, očekávati něco, nadíti se čeho; das E., —ung *f.* očekávání *n.*; zu den ſchönſten —ungen berechtigen k nejkrásnějším nadějím opravňovati; —ungsvoll *adj.* plný očekávání, plný naděje.

Erweck-en einen zbuditi, probuditi koho; fig. povzbuditi; —ung *f.* zbuzení, probuzení *n.*; fig. vzbuzení *n.* (citu).

Erwehren (einem etw.) brániti, zbraňovati čemu; ſich e. (einer Sache *genit.*) brániti se čemu; ubrániti se čemu.

Erweich-en etw. změkčiti, obměkčiti; (im Waſſer) vymočiti, rozmočiti, odmočiti; fig. obměkčiti, oblomiti; mſ. změknouti, rozměknouti, obměknouti; ſich e. obměkčiti se; —te Laute *pl.* měkké n. změkčené hlásky; —end *adj.* obměkčivý, obměkčující; (=es Mittel); —ung *f.*, měkčení, obměkčení, změkčování *n.*; 2. změknutí *n.*, oběmk *m.*; 3. změklina, obměklina *f.*; —ungsmittel *n.* prostředek obměkčovací, změkčovadlo *n.*

Erweinen etw. vyplakati (si) něco.

Erweis (=es, M. =ſe) *m.* důkaz *m.*, průvod *m.*; *v.* Beweis; —en etw. dokázati, prokázati, provesti něco; ſich gegen jmd. gnädig e. ukázati se milostivě k někomu; Dienſte e. služby prokazovati; —lich *adj.* dokazatelný; průvodný; *adv.* pokud se dokáže; etw. e. machen dokázati, provesti něco.

Erweiter-n etw. šířiti, rozšířiti něco; roztáhnouti, rozprostraniti *v.* (Syſtrecken, Ausdehnen; —ung *f.* šíření, rozšíření, rozprostranění *n.*; —ungsprojekt *n.* návrh na rozšíření.

Erwerb (=s, oh. M.) *m.* nabytí *n.*; 2. vydělání, získání *n.*, těžba *f.*; 3. výdělek *m.*; —en etw. vydělati, vyzískati, vytěžiti něco, nabyti, dobyti čeho; 2. dosáhnouti, dojíti čeho; ein Recht e. nabyti práva; —er *m.* vydělavač, nabyvač, nabyvatel *m.*; —fleiß *m.* přičinlivost, pracovitost *f.*; —lich *adj.* nabytelný; —los bez výdělku, bez výživy; —uns (=ſſes, M. =ſſe) *n.* výdělek *m.*

Erwerbs-fähig *adj.* spůsobilý k výdělku; —fond *m.* fond těžebný; —geſchäft *n.* výživa *f.*; živnost *f.*; obchod *m.*; —geſellſchaft *f.* spolek výdělkový; —kunde *f.* znalost výdělku; —mittel *n.* prostředky k výživě, k výdělku; —quelle *f.* pramen výdělku; —ſinn *m.* těživost *f.*

Erwerbsteuer *f.* daň z výdělku; daň výdělková (daň výdělečná); —ſchein *m.* list na daň z výdělku.

Erwerbs-verhältnis *n.* výdělkový poměr; —zeugnis *n.* výdělkové vysvědčení; —zweig *m.* odvětví výdělkové; spůsob výdělku.

Erwerbung *f.* nabytí *n.*, nabývání *n.*, těžení, vydělávání *n.*; —surkunde *f.* nabývací listina.

Erwider-n (einem) mh. odpověděti; odvětiti; —ung *f.* odpověď *f.*; in E. der geſchätzten Zuſchrift odpovídajíce na vzácný přípis (n. dopis).

Erwiedern etwas (jmds. Liebe) opětovati; einem etwas e. odměniti, odplatiti.

Erwirk-en (einem od. ſich etw.) vymoci něco, vyžádati sobě (komu) něco; —ung *f.* vymožení *n.*

Erwirtschaften uhospodařiti.

Erwiſchen polapiti; fig. etw. e. slízouti si něco.

Erwünſch-lich *adj.* žádostivý; —t žádaný, žádoucí. [uškrtiti někoho.

Erwürgen einen zardousiti, zaškrtiti,

Erysipelas *n.* (gr.) (med.) růže *f.*; bösartiges E. pekelný oheň.

Erythema (gr.) *n.* (med.) červeň *f.*; *E. fagax* červenost prchlá.

Erythr-aea *f.* (gr.) zeměžluč *f.* (bot.); —**taſſ** *f.* (med.) červenice *f.* (novorozených); —**in** *n.* (chem.) erytrin *m.*; —**ina** *f.* Korallenbaum korálovec *m.*, zarděnice *f.*; —**oxylum** *n.* (bot.) rudodrv *m.* (*Coca*).

Erz (-es, M. -e) *n.* ruda *f.*; **měď** *f.*; **E.-** rudný, rudový; 2. arci-, pra-; nejvyšší, největší, hlavní; (v. Erzbiſchof, Erzdieb, Erzfeind uſw.); —**ader** *f.* žíla rudy, rudná žíla.

Erzähl-en einem etw. vypravovati, vyprávěti něco, povídati o čem; —**end** vypravovací, vyprávěcí, vypravující, rozprávěcí; —**er** *m.* vypravovatel, povídatel *m.*; —**ung** *f.* vypravování *n.*; povídka *f.*; —**ungsart** *f.* způsob vypravovací.

Erz-amt *n.* arciúřad *m.*; —**arbeit** *f.* dílo v **měd**i; —**art** *f.* druh rudy; —**bannerherr** *m.* arcikorouhevník *m.*; —**biſchof** *m.* arcibiskup *m.*; —**biſchöflich** *adj.* arcibiskupský; —**biſtum** *n.* arcibiskupství *n.*; —**blech** *n.* plechovina *f.*; —**dieb** *m.* prazloděj *m.*

Erzeigen einem etwas okázati, ukázati; prokázati; ſich **se** *v.* **Erweiſen.**

Erzen *adj.* rudový. [*f.* šlich *m.*

Erz-engel *m.* archanděl *m.*; —**erde**

Erzeug-en etw. ploditi, zploditi; 2. vydávati, vyvoditi; 3. Metalle e. dobývati kovů; eine Ware e. dělati, hotoviti zboží, vyráběti; —**te Metalle** dobyté kovy; —**te Ware** zhotovené zboží; —**ende Gerade** (geom.) tvořící n. tvorná přímka; —**er** *m.* plodič, plodítel, zploditel *m.*; 2. (v. Metall ꝛc.) výrobce *m.*, hotovitel *m.*; —**niš** (-ſſes, M. -ſſe) *n.* plod zemský, plodina *f.*; **landwirtſchaftliche** —**niſſe** plodiny hospodářské; **Boden-e.** plodiny zemské; 2. E. výrobek *m.* (zhotovenina *f.*); —**ung** *f.* výroba *f.*, hotovení; dobývání *n.* (kovů); —**ungslinie** *f.* (geom.) čára tvorná n. tvořící (tvořivka *f.*); —**ungspreis** *m.* (kům.) výrobní cena.

Erz-farben *adj.* rudový, rudobarevný; —**faul** *adj.* pralinový; —**feind** *m.* úhlavní nepřítel, arcinepřítel *m.*; —**gang** *m.* rudná žíla; rudný couk; —**gebirge** *n.* krušné hory; rudné hory *pl.*; (in Böhmen) Rudohoří *n.*; —**gießer** *m.* slévač *m.*, kovolijec *m.*; —**gräber** *m.* rudokop, kovkop *m.*; —**grube** *f.* báně *f.*, rudnice *f.*, rudný n. hornický důl; —**guß** *m.* bronzovina *f.*; —**haltig** *adj.* rudný, rudnatý; —**haus** *n.* (Schmelz-h.) bechyně *f.*; 2. arcidům *m.*

Erzherzog (-es, M. —zöge) *m.* arcivévoda, arcikníže *m.*; —**in** *f.* arcivévodkyně *f.*, arcikněžna *f.*; —**tum** *n.* arcivévodství, arcikníže tství *n.*

Erzieh-en utáhnouti; 2. einen e. vychovati; erzogen vychovaný; **gut e.** zvedený; —**er** *m.* vychovatel, vychovavatel *m.*; pěstoun *m.*; —**eramt** *n.* vychovatelství *n.*; —**erin** *f.* vychovatelka *f.*; —**ung** *f.* vychování, vychovávání *n.*, výchova *f.*

Erziehungs-anstalt *f.*, —**inſtitut** *n.* vychovatelna *f.*; —**haus** *n.* vychovací dům, výchovna *f.*; —**koſten** *pl.* náklad na vychování, vychovací náklad; —**kunde** *f.* vychovatelství, vychovavatelství *n.*, náuka o vychovávání; —**weſen** *n.* vychovatelství *n.*

Erzittern zatřásti se, zachvěti se.

Erz-kammer *f.* bechyně *f.*; —**kämmerer** *m.* arcikomorník *m.*; —**kanzler** *m.* arcikancléř *m.*; —**kaſten** *m.* rudnice *f.*; —**käufer** *m.* rudokupec *m.*; —**kunde** *f.* rudoznalství, kovoznalství *n.*; —**lagerſtätte** *f.* ložisko rudy, rudoviště *n.*; —**liederlich** *adj.* pradarebný; —**lügner** *m.* arcilhář; pralhář, sedmilhář *m.*; —**marſchall** *m.* arcimaršál *m.*, arcimaršálek *m.*; —**metalle** *pl.* rudy *pl. f.*; —**mundſchenk** *m.* arcičišník *m.*; —**mutter** *f.* lože *n.* (rudní); —**ofen** *m. v.* Schmelzofen; —**pinſel** *m.* hňup *m.*; —**prieſter** *m.* arcikněz *m.*; —**ſchatzmeiſter** *m.* arcipokladník *m.*; —**ſchaum** *m.* trusky *pl. f.*; —**ſchelm** *m.* podšívaný čtverák; —**ſchenk** *m.* arcičišník *m.*; —**ſchicht** *m.* arcivrstva *f.*; —**ſchlag** *m.* šupina od rudy; —**ſchuft** *m.* arcilotr *m.*, arcipadouch *m.*; —**truchſeß** *m.* arcistolník *m.*; —**überbleibſel** *pl.* kouty *pl. m.* [rozjitřiti; ſich se.

Erzürnen einen rozhněvati, rozzlobiti,

Erz-vater *m.* arcioteo *m.*; —**wage** *f.* rudováha *f.*; —**wäſcher** *m.*, propírač rudy; —**werk** *n.* rudovna *f.*, rudna *f.*, rudník *m.*

Erzwingen etw. vynutiti, vymoci něco.

Es *pron.* ono *v.* Er. [*n.*, touš *m.*

Es *n.* (Muſ.) es *m.*; (Kartſp.) eso

Esch *m.* (-es, M. -e), —e (M. -en) *f.* (Flur, Felder *pl.*) dědina *f.*

Eschahorn *m.* pajavor *m.* (*Acer Negundo*.

Eschara *f.* (gr.) (med.) ohnipara *f.*

Esch-baum *m.*, —e (M. -en) *f.* jasan *m.*, jesen *m. Fraxinus*.

Eschen jesenový; —**blättrig** *adj.* jesenolistý; —**holz** *n.* jesenové dřevo, jesenové dříví, jesenina *f.*; —**wald** *m.* jesenový les, jeseník *m.*, jesenice *f.*; —**roſe** *f.* oskeruše *f.* [*ascalonicum*.

Eschlauch *m.* ošlejch *m. Allium*

Esel (-s, unv. M.) *m.* osel *m. Asinus*; kleiner E. oslík *m.*; junger E. osle (, ete), oslátko *n.*; jmd. einen E. bohren palcem na koho vrtati, ſik (čípky) komu ukazovati; —**ei** *f.* oslovství *n.*; —**füllen** *n.* oslátko *n.*; —**haft** *adj.* oslovský; —**heit** *f.* oslovství *n.*; —**in** *f.* oslice *f.*; —**mäßig** *adj.* oslovský; *adv.* oslovsky; —**milch** *f.* osličí mléko.

Eseln oslovati, prohloupiti; mezkovati se, mezkovskou práci konati.

Eselrennen *n.* osličí dostihy *pl.*

Esels-brücke *f.* (fig.) oslíčí most; —**fleiſch** *n.* oslovina, osličina *f.*, oslíčí maso; —**füllen** *n. v.* Eſelfüllen; —**gurke** *f.* tykvice stříkavá (stříkavá okurka) *Momordica elaterium*; —**haut** *f.* oslovice *f.*, oslíčí kůže; —**milch** *f.* oslíčí mléko; 2. pryšec *m.*, hadí mlíčí *Euphorbia*; —**mühle** *f.* oslíčí mlýn, o. žernov,

—**ohr** *n.* oslí ucho; (im Buche) psí ucha, varhánky, záhybky *pl.* v knize; —**rücken** *m.* oslíčí hřbet.

Esel-treiber *m.* oslohonec *m.*, oslář, oslák *m.*; —**tum** *n.* oslovství *n.*; —**wagen** *m.* oslácký vozík.

Esito *m.* (lt.) vývoz *m.*; —**zoll** *m.* vývozné clo *v.* Ausgangszoll.

Eskader (Eskadre) *f.* eskádra (škádra), oddřad loďstva.

Eskadron *f.* (fr.) škadrona, švadrona *f.* (setnina jízdy); —**chef** *m.* velitel škadrony (rytmistr).

Eskalade *f.* dobytí, ztečení pevnosti.

Eskamot-age *f.* (fr.) eskamotáž *f.*, zázračnictví, lichostrojství *n.*; —**eur** (-s, M. -e) eskamotér, zazračník, kejklíř *m.*, lichostrůjce, divostrůjce *m.*; —**ieren** eskamotovati, ustírati, kejklovati, podmítati.

Eskarpe *f.* (fr.) škarpa *f.*; (Fort.) [příkop *m.*

Eskompte *m.* (fr.) skonto *n.*, úroková srážka; —**bank** *f.* skontovní (eskomptní) banka, srážková peněžna; —**geschäft** *n.* skontování *n.*; **eskomtieren** skontovati, eskomtovati.

Eskort-e *f.* (fr.) ozbrojený průvod, ochranný pr. (vojenský), eskorta *f.*; —**ieren** zbrojně provázeti.

Esoter-iker *m.* (gr.) zasvěcenec *m.*; —**isch** *adj.* tajný, skrytý.

Esox *m.* (lt.) štika *f.* Hecht (zool.).

Espada *f.* (span.) meč *m.*

Espadon *m.* (fr.-sp.) veliký meč.

Espagnol *m.* (fr.) španělský tabák; —**ade** *f.* chvastounství *n.*, chlouba *f.*; —**e** *f.* španělská *f.* (tanec).

Esparsette *f.* vičenec, vikvenec *m.*, ligrus *m.* *Onobrychis sativa.*

Espe *f.* osyka *f.* (osina *f.*) *Populus tremula.* [*Species.*

Espèce *f.* (fr.) druh *m.*, ráz mince *v.*

Espen-baum *m.* osyka *f.* *v.* Espe; —**blatt** *n.* *v.* osykový list; er zittert wie ein E. on se třese jako osyka, jako osykový list; —**holz** *n.* osykové dříví; —**laub** *n.* listí osykové; er zitterte wie E. třásl se jako osyka; —**wald** *m.* osykoví *n.*, osyčí *n.*, osyčina *f.*

Esperance *f.* (fr.) naděje *f.*

Esplanade *f.* (fr.) pláň *f.*, pláně *f.*, planina *f.*, planiště *n.*; 2. (Fortif.) předhradí *n.* [výrazně, významně.

Espress-ivo, *con* —*ione* (lt.) (muz.)

Esprit *m.* (fr.) duch *m.*; fig. vtip *m.*, ostroumí *n.*; jádro *n.* (spisu), tresť *f.*

Esquire *m.* (angl.) panoše, šlechtic *m.*

Esquisse *f.* (fr.) *v.* Skizze.

Essay *m.* (fr.) pokus *m.*; 2. jednání *n.*

Eß-bar *adj.* jedlý, jedomý; —**bestek** *n.* jídelní nářadí, příbor *m.* [stata *f.*

Esse (lt.) býti; E. *n.* byť *f.*, podsta-

Esse (M. -n) *f.*, výheň *f.*, komín *m.*

Essen etwas jísti (pokrmu požívati); (zur Tafel) stolovati; (Kinderspr.) papati; gierig e. hltati; ohne zu e. und trinken nejeda ani nepije; sich krank e. přejísti se; das E. jedení *n.*; jídlo *n.*

Essen-feger, —**kehrer** *m.* kominík *m.*; —**klinge** *f.* pohrabáček *m.*

Essentia *f.* (lt.) bytnost, bytelnost *f.*, bytnota *f.*; —**tiät** *f.* bytnost *f.*, podstatství *n.*

Essenz (oh. M.) *f.* bytnost *f.*, jestota *f.*; 2. (M. -en) výtah *m.*, výstřelek *m.*, tresť *f.*, silivka *f.*, esence *f.*; —**iell** *adj.* bytelný, jestotný.

Esser *m.* jedlík *m.*

Eß-gabel *f.* vidlička *f.* (stolní); —**gelb** *n.* stravné *n.*; —**geschirr** (-s, unv. M.) *n.* nádoba jídelní; *coll.* nádobí *n.* (stolní); —**gier** *f.* hltavost *f.*

Essig (-s, M. -e) *m.* ocet *m.* *Acetum*; —**artig** *adj.* octovitý; —**äther** *m.* tresť octová, éther octový; —**baum** *m.* skumpina *f.* *Rhus*; —**brauer** *m.* octář *m.*; —**born** *m.* dřišťál *m.*; —**erzeugung** *f.*, —**fabrikation** *f.* octářství *n.*, výroba octa; —**fabrik** *f.* octárna *f.*; —**flasche** *f.* láhev na ocet, octnička *f.*; —**gärung** *f.* kvašení octové, kysání *n.*; —**geist** *m.* tresť octová, líh octový; —**gurke** *f.* okurka na kyselo, nakládaná okurka; —**handel** *m.* octářství *n.*; —**händler** *m.* octář *m.*; —**lämpchen** *n.* octový kahan; —**messer** *m.* octoměr *m.*; —**mutter** *f.* zákvas *m.*; —**salz** *n.*, —**saures Salz** octan *m.*; —**sauer** *adj.* kyselý jako ocet; —**säure** *f.* kyselina octová; —**säurehydrat** *n.* hydrát kyseliny octové; —**sprit** *m.* octový líh (vinacet); —**ständer** *m.* káď na ocet; —**stube** *f.* octárna *f.*; —**zucker** *m.* octový cukr.

Essito *m.* (lt.) *v.* Esito.

Eß-löffel *m.* lžíce stolní; —**lust** *f.* chuť k jídlu; —**saal** *m.*, —**stube** *f.* jídelna *f.*; —**tisch** *m.* jídelní stůl; —**ware** *f.* potravina, poživina *f.*; —**zeit** *f.* čas k jídlu; —**zimmer** *n.* jídelna *f.*

est (lt.) jest. [*f.* štafetné *n.*

Estafette *f.* (fr.) štafeta *f.*; —**ngebühr**

Estakade *f.* (fr.) ostroh *m.* (v řece).

Estampe *f.* (fr.) měditisk *m.*

Estanzia *f.* (span.) stanice *f.* (k chovu dobytka). [sterlink *m.*

Esterlin (-en) *m.* (fr.) Esterling *m.*

Estime *f.* (fr.) vážnost *f.* [těrka *f.*

Estompe *f.* (lt.) (b. Mal.) těrka, roz-

Estrade *f.* (fr.) stupniště *n.*, estráda *f.*, zvýšené místo, výstupek *m.*

Estragade *f.* (fr.) přezmen *m.*

Estragon *m.* (fr.) dragan, štiplavec *m.*

Estrich (-s, M. -e) *m.* dlažba *f.*, podlaha *f.*; 2. **strop** *m.*; lepenice *f.*; —**scheit** *n.* plch *m.*; —**stamm** *m.* stropnice *f.*, poval *m.*

Estropieren (fr.) zchromiti, zmrzačiti.

Etablie-ren (fr.) zříditi, zařídíti; sich e. zařídíti se, usaditi se; (v. Kaufleuten) založiti n. zříditi kupectví, prodej, obchod, krám; —**rt** zařízen, o, ý; —**ssement** *n.* založení *n.*, zřízení *n*; závod (průmyslový) *m.*

Etag-e *f.* (fr.) poschodí *n.*, patro *n.*; —**enbalken** *m.* stropový trám, stropnice, poschodnice *f.*, odr *m.* [ležerka *f.*

Etagere *f.* (fr.) stojánek, stupníček *m.*,

Etalon *m.* (fr.) (math.) základné měřidlo, cejch, cejchovec *m.*; 2. hřebec *m.*, pušťák *m.*

Etang *m.* (fr.) rybník *m.*, *sl.* stav *m.*
Etapp-e *f.* (fr.) sklad *m.*, skladiště *n.*; 2. (mil.) pochodové stanoviště, zástaviště *n.*; vojenská zásobna: —enkommando *n.* (mil.) velitelství zástavišť; —enſtraße *f.* vojenská silnice, průchozí silnice; —ier *m.* správce vojenských stanišť.
Etat *m.* (fr.) stav *m.*; 2. výkaz *m.*, rozvrh *m.* (účetní); rozpočet *m.*; 3. stát *m.*; —sjahr *n.* účetní rok.
Eth-ik *f.* (gr.) mravoučení *n.*, mravouka *f.*, mravověda *f.*; —iker *m.* mravověnec *m.*; —iſch *adj.* mravověrný.
Ethmoideum os (lt.) *v.* Siebbein, Riechbein (anat.).
Ethnarch (-en) *m.* (gr.) náměstník *m.*
Ethn-icismus *m.* (gr.) pohanství *n.*; —iſch *adj.* pohanský.
Ethno-graphie *f.* (gr.) národopis *m.*; —graphiſch *adj.* národopisný; —logie *f.* národověda *f.*, národosloví *n.*
Etho-graph *f.* (gr.) mravopis *m.*; —logie *f.* mravosloví, mravoznalství *n.*; —pöie *f.* (gr.) mravoličnost *f.*
etiam (lt.) také.
Etikette *f.* (fr.) etiketa *f.*; mravoměrnost *f.*, slušnost *f.*, dvornost *f.*; spůsob mravů; 2. nápisný lístek, nápisnice, nápiska *f.*
Etlich, —e *num.* několik, koliko; —ermaßen *adv.* poněkud, jakž takž.
Etoile *f.* (fr.) hvězda *f.*
Etranger *f.* (fr.) cizinec *m.* [kus.
Etude *f.* (fr.) (Mus.) studie *f.*, cvičebný
Etui (M. -s) *n.* (fr.) pouzdro *n.*; —fabrik *f.* pouzdrárna *f.*; —macher *m.* pouzdrář *m.*
Etwa *adv.* někdy; snad; as, asi; aspoň; —ig *adj.* nahodilý, případný; —iger Entſchädigungsanſpruch právo k náhradě, ač jestli jaké.
Etwas *pron.* co, něco; cosi; drobet, trochu, málo; ein E. něcota *f.*
Etwelche *v.* Etliche.
Etymolog (-en, M. -en) *m.* (gr.) slovozpytec *m.*; —ie *f.* slovozpyt *m.*; —iſch *adj.* slovozpytný.
Etymon *n.* (gr.) prvek *m.*
Eubiotik *f.* (gr.) zdravověda *f.*
Eucharistie *f.* (gr.) díkůřečení *n.*; 2. večeře Páně. [euchronová.
Euchronsäure *f.* (chem.) kyselina
Eudiomet-er *n.* (gr.) eudiometr, kyslikoměr, vzduchoměr *m.*; —rie *f.* eudiometrie *f.*
Euer *pron.* váš, vašnosti.
Euklashaloid prismatoidiſches (Min.) sádrovec osedělý. [nost *f.*
Eukrasie *f.* (gr.) (med.) dobrošťav-
Eule (M. -n) *f.* sova *f.* *Strix*; die — n nach Athen tragen fig. nositi dříví do lesa, líti vodu do moře.
Eulen- soví; —artig *adj.* sovitý; —geſchrei *n.* houkání sov; —ſpiegel *m.* šibal, šašek, šprýmař *m.* (enšpigl, a *m.*); —winkel *m.* fig. soví kout; fig. Kocourkov *m.* [miny *pl. f.*
Eulichtwerden *n.* (der Zähne) lasko-
Eulogie *f.* (gr.) lichomluvnost *f.*
Eunuch (-en, M. -en) *m.* (gr.) kleštěnec *m.* (skopec *m.*).
Eupepsie *f.* (gr.) dobrozáživnost *f.*
Euphantasiotos (gr.) *adj.* živé obraznosti.
Euphem-ie *f.* (gr.) krytomluva *f.*, něžnomluva *f.* (mluvení s obalem); —iſch *adj.* lepomluvný, něžnomluvný; s obalem; —ismus *m.* šetrný výraz, výhodný výraz, něžnomluv *m.*, krytomluv *m.*
Euphon-ie *f.* (gr.) blahozvuk, libozvuk, milozvuk *m.*, blahozvučnost *f.*; —iſch *adj.* blahozvučný, libozvučný.
Euphorbia *f.* (lt.-gr.) pryšec *m.*, mlíčí *n.* (bot.); —ceae (bot.) pryšcovité.
Euphotid *n.* (Min.) gabrovec *m.*
Euphrasia *f.* (gr.) veselost, jará mysl; 2. (bot.) světlík *m.* Augentroſt.
Euphyismus *m.* (gr.) sladkovtipnost *f.*
Eupion *n.* (chem.) eupion *m.*
Eurhytmie *f.* (gr.) blahoměrnost *f.*, krasomíra *f.*
Eurig *adj.* váš, vašinský.
Eurit *n.* (geol.) eurit *m.* [plazi.
Eurystoma *pl. n.* (zool.) velkoústí t.
Eusemie *f.* (gr.) blahé předvěsti.
Eustachische Röhre (anat.) trubice Eustachova.
Euter (-s, unv. M.) *n.* výmě *n.*, vemeno *n.*; —einſchuß (Vet.) ústřel vemena; —warze *f.* bradavka *f.*
Eutom *adj.* (gr.) snadně dělitelný.
Eva-ation *f.* vyprázdnění; vyklizení *n.*; —futieren (lt.) vyprázdniti, vykliditi.
Evangel-iarium *n.* evangeliář *m.*; —iſch *adj.* (gr.) evangelický; —iſt (-en, M. -en) *m.* evangelista, blahověst *m.*; —ium *n.* evangelium *n.*, blahověstí *n.*
Evaporation *f.* (lt.) odpařování, vypařování *n.* [vstoupení *n.*
Evektion *f.* (lt.) (astr.) evekce *f.*,
Evenement *n.* (fr.) událost *f.*
Eventu-alität *f.* (lt.) možný případ, možná případnost, možnost; náhodnost *f.*; —ell *adj.* případný, nahodilý; případně možný; *adv.* případně, po případě; v případnosti; na ten případ, jestli . . .
Eversion *f.* (lt.) převrat *m.*
Evident *adj.* (lt.) vidný, patrný, zřejmý; —ſt *m.* (mil.) evidentista *m.*
Evidenz *f.* (lt.) evidence, vidnost, zřejmost *f.*; patrnost *f.*; přehled *m.*; —buch *n.* kniha výkazná, výkazník *m.*; —haltung *f.* vidnost, zachování vidnosti, zachování něčeho v zřejmosti, v patrnosti; Landwehr-E. vykazování zemské obrany. [Gewahr.
Eviktion *f.* (lt.) správa *f.* (záruka) *v.*
Eviva, *evviva viva*! (lt.) ať žije! sláva!
Evoe! (evoë!) *int.* (gr.) hoj! hejsa!
Evok-ation *f.* (lt.) předvolání (k soudu); 2. zaklínání mrtvých; 3. (mil.) výzva; —atorium *n.* obsílka *f.*
Evolu-te *f.* (lt.) (math.) odvinutá (křivka); —tion *f.* vývin *m.*, vyvinutí, vyvinování *n.*; vývoj, rozvoj *m.*; 2. (math.) odvinutí *n.*, odvoj *m.*; 3. (mil.) obrat *m.*, evoluce *f.*; —tionsperiode *f.* doba rozvití, doba rozvoje.
Evolv-ente *f.* (lt.) (math.) odvojná (křivka); — ieren odvinouti.

Evonymus *m.* brslen *m.* (bot.) *v.*
Ewer *m. v.* Eyrer. [Spindelbaum.
Ewig *adj.* věčný; *adv.* věčně, na věky; —beſtehend *adj.* věkověčný; —grün *n.* brčál *m.*; —heit *f.* věčnost *f.*; in alle E. na věky věků.
ex (lt.) z; *ex abrupto* znáhla, bez přípravy, bez úvodu. [někdejší.
Ex- (in Zuſammenſetzung) bývalý;
Exakt *adj.* (lt.) správný, zevrubný; pouhý; —e Wiſſenſchaft přísná věda; *Exactum* (*Futurum*) (lt.) budoucně skonalý čas (gram.).
Exalt-ation *f.* (lt.) povznešení *n.* (mysli), horování *n.*; 2. přepjatost *f.*; —ieren horovati; —ierend horující; —iert přepjatý.
Exam-en *n.* (lt.) zkouška *f.*; —inand *m.* kdo zkoušen býti má; zkušebník *m.*; —inator *m.* zkoušeč, zkoušející *m.*; —inieren zkoušeti.
Exanthem *n.* (gr.) (med.) osutina *f.*, vyraženina *f.*; fieberhafte —e *pl.* osutiny horečné.
Exapostilar *n.* (gr.) světilna (*st.*) *f.*
Exarch (-en, M. -en) *m.* (gr.) načelní arcibiskup, exarcha *m.*
Exartikulation *f.* (lt.) (chir.) vyjmutí kloubu, vykloubení *n.*
Exauguration *f.* znesvěcení *n.*
Excelsior (lt.) vyšší; vznešenější.
Exchange *f.* (fr.) výměna *f.*
Exchequer *n.* (engl.) pokladní komora.
Exdeputierter *m.* bývalý poslanec.
Exeg-ese *f.* (gr.) výklad *m.*, vykládání *n.*; —et (-en) *m.* vykladatel *m.*; —etiſ *f.* vykladatelství *n.*
Exekration (lt.) *v.* Exſekration.
Exekut (M. -en) *m.* exekvovaný *m.*, exekut *m.*; —ion *f.* (lt.) vymáhání *n.*, exekuce *f.*; (von Seite der Partei) vedení práva, dobývání práva; (von Seite des Richters) právní dopomožení, dop. práva; E. einer Strafe vykonání trestu; poprava *f.*
Exekutions-akt *m.* exekuční výkon; —fähig *adj.* dobytný, způsobilý k exekuci, exekučně způsobilý; —geſuch *n.* exekuční žádost, žádost za právní dopomožení; —klage *f.* žaloba exekuční, žaloba dobývací; —körper *m.* vykonavací sbor; —koſten *pl.* exekuční náklady.
Exekut-iv *adj.* (lt.) výkonný, vykonavací; -e Gewalt výkonná moc; -e Feilbietung exekuční prodej; —ivkomitee *n.* výkonný výbor; —or (-s, M. -en) *m.* vymahatel *m.*; (eines Teſtamentes) vykonavatel *m.*
Exemp-el (-s, unv. M.) *n.*; —lum *n.* (lt.) příklad *m.*, úloha *f.*; —lar (-s, M. -e) *n.* exemplář *m.*; výtisk (knihy); jeden kus (rudy, rostliny atd.); —lariſch *adj.* vzorný, příkladný; výstražný; —ifikation *f.* objasnění příkladem. [štění *n.*
Exemtion *f.* (lt.) výjimka *f.*; vypro-
Exequent (-en, M. -en) *m.* (lt.) vymahatel *m.*, exekvent *m.* (berní atd.).
Exequien *pl.* pohřební neb zádušní služby boží.
Exequieren (ein Recht von Seite der Partei) dobývati práva, vesti právo na něco; (von Seite des Richters) dopomáhati komu práva; Steuern e. vymáhati daně; 2. e. vykonati, vykonávati; ein Urteil e. vykonati rozsudek.
Exergasia *f.* (gr.) vypracování *n.*
Exerzier-en (lt.) cvičiti se ve zbrani; exercírovati; E. *n.* exercírka *f.*; —haus *n.* cvičírna *f.*; —knochen *m.* (chir.) zkostlina ramenní (u vojáků); —platz *m.* cvičiště (vojenské).
Exerzitium *n.* (lt.) cvičení *n.*; ſchwere Exerzitien (zu Pferde) *pl.* těžké obraty, těžké představení na koni. [dmuchadlo.
Exhaustor *m.* (Gasbel.) sesadlo *n.*,
Exhibi-eren (lt.) podati něco k úřadu; —tenprotokoll *n.* podací protokol; —tenzahl *f.* (*numerus exhibiti*) podací číslo, jednací č.; —tion *f.* podání *n.*, předložení *n.*; —tionsklage *f.* žaloba na doručení, ž. na předložení věci, ž. předkladací. [jednací spis.
Exhibitum (M. -en) *n.* podaný spis,
Exhort-atorium *n.* napomínací list; —e *f.* (lt.) napomínací řeč, výklad *m.*
Exhum-ation *f.*, —ierung *f.* (lt.) vykopání (mrtvoly), výkop *m.*; —ieren vykopati (mrtvolu).
Exil (-s, oh. M.) *n.* (lt.) vyhnání *n.*, vypovězení (zé země); vyhnanství *n.*; —ieren vyhnati, vypověděti koho (ze země). [od čeho.
Eximieren (lt.) vyjmouti koho n. něco
ex improviso (lt.) bez zámyslu, z patra (z nedojetí), bez přípravy, znáhla.
Existenz *f.* (lt.) existence, jsoucnost, byť *f.*; bytí *n.*, bytnost *f.*; trvání *n.*; —zeugnis *n. v.* Lebenszeugnis.
Exiſtieren (lt.) býti, živu býti, existovati, trvati. [koncovka *f.*
Exitus *m.* (lt.) (gram.) zakončení *n.*,
Exjesuit (-en) *m.* exjesuita *m.*, bývalý n. někdejší jesuita. [císař.
Exkaiser *m.* bývalý císař, někdejší
Exklamation *f.* (lt.) zvolání *n.*
Exklu-dieren (lt.) *v.* Ausſchließen; —ſion *f.* (lt.) výhrada, výluka *f.*
Exklusiv, —*us* (lt.) *adj.* výhradný, výlučný; jmdn. —*am* geben někomu dáti výlučnou, vyloučiti někoho; —e *adv.* vylučujíc, výlučně, v to nepojímajíc, nepočítajíc.
Exklusum *tertium* (lt.) vyloučení třetího, vyloučení třetí.
Exkommuni-kation *f.* (lt.) vyobcování z církve; —zieren vyobcovati koho z církve. [král (rozkrál).
Exkönig (-s) *m.* bývalý král, někdejší
Exkori-ation *f.* (lt.) odření *n.*, odřenina *f.*, zpuzení *n.*, odřerek *m.*, sloupanina *f.*; —ieren odříti (kůži); —iert odřený; -e Füße opryskané nohy.
Exkremente *pl. n.* (lt.) trus, výměty, výměstky tělesné.
Exkreszenz *f.* (lt.) vyrostlina, narostlina *f.*, přírostek *m.*; —en *pl.* vyrostliny.
Exkret *n.* (lt.) odchodek *m.*; —ion *f.* vyměšování, vyčisťování *n.*

Exkulpieren (lt.) jmd. vyvesti koho z viny; ſich e. vyvesti se z viny, očistiti se, omluviti se.
Exkultus *m.* (lt.) sloh vybroušený.
Exkurs *m.* (lt.), **—ion** *f.* vycházka *f.*, výlet *m.*; 2. záběha, vkladek; **—iv** *adv.* zabíhavě, mimochodem.
Exkus-ation *f.* (lt.), **—e** *f.* (fr.) omluva *f. v.* Entſchuldigung; **—ieren** ſich omluviti se, omlouvati se.
exlex *adv.* (lt.) mimo zákon.
Exodus *m.* (lt.) odchod *m.*, východ *f.*
ex officio (lt.) z povinnosti; úředně.
Exomera *pl.* (zool.) zevnitrokloubí.
Exoneration *f.* (lt.) vyvazení (břemen).
Exophthalmia *f.* (gr.) (med.) vysedlé oko, vypoulenost *f.*
Exorbitant *adj.* (lt.) přílišný, přehnaný.
Exordium *n.* (lt.) přístup k řeči, úvod *m.*
Exorrhizae *pl.* (gr.) (bot.) nahokořenné [rostliny.
Exorz-ismus *m.* (gr.-lt.) zaklínačství *n.*, zaklínání ďábla; **—iſt** *m.* zaklínač *m.*
Exosmose *f.* (gr.) exosmosa *f.*
Exostose *f.* (gr.) pakost *f.*, vyrostlina kostní, vykostlina, zkostlina *f.*
Exotiſch *adj.* (gr.) cizokrajný, cizozemský; **—e Pflanzen** *pl.* exotické rostliny, teplokrajné rostliny.
Expans-ibel *adj.* (lt.) rozpínavý, pnutelný, rozprostranitelný; **—ibilität** *f.* pnutelnost, rozprostranitelnost *f.*; **—ivkraft** *f.* rozpínavost *f.*; **—ion** *f.* rozprostranění *n.*, pnutí, napnutí; rozpínání *n.*; **—ionsdampfmaſchine** *f.* parostroj s přetržkou *m.*; **—iv** *adj.* rozpínavý, napínavý, rozprostranivý; **—ivkraft**, **—ionskraft** *f.* síla rozpínavá, rozpínavost, rozprostranlivost *f.*
Expatriieren (lt.) z vlasti vypuditi; ſich e. vlast opustiti.
Exped-ient (-enten, M. -enten) *m.* (lt.) vypravěč *m.*; **—ieren** etwas (ein Geſchäftsſtück, eine Ware) expedovati, vypraviti něco (v. úřední spis, zboží); rozeslati, odbyti, odbývati; die Parteien e. odbyti n. odbývati strany.
Expedit (-e) *n.* výpravna *f.*; **—amt** *n.* úřad výpravčí; **—ion** *f.* expedice, výprava, rozesílka, odsílka *f.*; 2. výpravna *f.*; **—or** (-s, M. -en) *m.* expeditor *m.*, výpravce, výpravní *m.*; odsylatel, rozesylatel *m.*; **—ionslokal** *n.* kancelář výpravčí, výpravna *f.* [Kosten.
Expensen *pl.* (lt.) útraty *pl. f. v.*
Experiment (-s, M. -e) *n.* (lt.) pokus *m.*, zkouška *f.*; **—al** zkušebný, pokusný; **—alchemie** *f.* lučba zkušebná; **—alphyſik** *f.* fysika zkušebná; **—ator** *m.* zkušovatel, zkoušeč *m.*
Expert *adj.* (lt.) znalý, zkušený; ein **—er** znalec; **—iſe** *f.* (fr.) znalecké vyšetřování; výskum znalců; **—o credite!** (lt.) věřte zkušenému!
Expilation *f.* (lt.) vyloupení *n.*
Explan-ativ *adj.* (lt.) objasňovací, vykladací; **—ativa enunciatio** objasňovací n. vykladací věta; **—ation** *f.* rozbírání, objasnění *n.*
Expli-kation *f.* (lt.) vysvětlení *n.*; 2. rozvinutí *n.*, výklad *m.*, rozkládání *n.*; **—kativ** *adj.* vykládavý; **—ieren** rozvinouti; rozkládati; **—ite** *adv.* (lt.) výslovně; rozvinutě, rozloženě.
Explodieren (lt.) vybuchnouti.
Exploitieren (fr.) využitkovati, vykořistiti.
Exploration *f.* (lt.) proskoumání lékařské (med.).
Explosion *f.* výbuch *m.*; **—sgeſchoſſe** *pl.* koule třaskavé, střely výbušné.
Explosiv *adj.* třaskavý, výbušný, výstřelný; **—ae consonae** výstřelné (souhlásky); **—ſtoff** *m.* třaskavá látka; třaskavina *f.*, třaskadlo *n.*
Expoli-tion *f.* (lt.) uhlazení *n.*; **—tus** uhlazený.
Exponent (-en, M. -en) *m.* (lt.) (math.) udavatel, vykladatel *m.*; E. der Potenz mocnitel *m.*; (auf Aufſtellungen) vystavovatel *m.*
Exponential-gleichung *f.* (math.) rovnice s vykladatelem n. mocnitelem stálým; **—größe** *f.* (math.) veličina s vykladatelem n. mocnitelem nestálým; **—rechnung** *f.* počítání v mocnostech.
Exponentienzahl *f.* (math.) číslo s vykladatelem mocnosti, číslo mocněné; číslo s vykladatelem kořene, číslo odmocněné.
Exponier-en (lt.) vystaviti, -ovati; (einen Beamten) ustanoviti úředníka vně místa; ſich e. (für jmd.) zasaditi se o někoho; **—ter** Beamte úředník vně usazovený; úř. nimomístní; **—tes** Vorwerk (Fortifik.) oddělená hradba.
Export (-es) *m.* (lt.) vývoz *m.*, vývozba *f.*); *v.* Ausfuhr; **—bier** *n.* vývozné pivo; **—eur** *m.* vývozce, vývozník *m.*; **—geſchäft** *n.*, **—handel** *m.* vývozný obchod (Ausfuhrhandel); **—ieren** vyvážeti; **—ierter** vyvezenec *m.*
Expos-é *n.* (fr.) rozbor, rozvrh *m.*, vylíčení *n.*; **—it** (-en) *m.* exposita *m.* (samostatný kaplan); **—ition** *f.* vyložení, vyvedení, rozložení *n.*; 2. výstava *f.*; **—itur** *f.* expositura *f.*
Expreß *adv.* (fr.-lt.) výrazně, výslovně; schvalně; **—e** *f.* zvláštní příležitost; **—iv** *adj.* důrazný.
Expromiss-ion *f.* převzetí cizího dluhu; **—or** *m.* přejemce cizího dluhu.
Expropri-ation *f.* (lt.) vyvlastnění *n.*; **—ieren** vyvlastniti.
Expulsion *f.* (lt.) vypuzení *n.*
Exquisit *adj.* (lt.) vybraný, výborný.
Exreligioser *m.* bývalý řeholník.
Exrotulier-en (lt.) (die Akten) rozdělati spisy; **—ung** *f.* rozdělání (spisů).
Exsekration *f.* (lt.) proklínání *n.*
Exsikkator *m.* (lt.) (chem.) sušič *m.*, vysušovač *m.*, sušidlo *n.*
Exspektative *f.* (lt.) čekavost *f.*
Exstase *f.* (gr.) *v.* Ekſtaſe.
Exstinktor *m.* hasidlo *n.*, žarohas *m.*
Exstirp-ation *f.* (lt.) vyhubení, vyhlazení *n.*; (chir.) výřez, výskrab *m.*; **—ator** *m.* (lt.) (chir.) podrývák, kypřák *m.*; **—ieren** vyhubiti, vykořeniti.
Exsudat *n.* (lt.) (med.) výpotek *m.*, výměsek *m.*

Extabulation *f.* (lt.) výmaz z knih; vymazání z knih; —**ōtaxe** *f.* výmazné (, ého *n.*).

Extempor-ale *n.*, —ane Rede řeč bez námyslu, z patra, řeč bez přípravy; *ex tempore* (lt.) bez námyslu, z patra; bez přípravy; —ieren bez námyslu mluviti.

Extens-ion *f.* (lt.) rozsah *m.*, rozsažnost *f.*; —iv *adj.* rozsažitý, rozsažný, rozložitý; —or *m.* (anat.) natahovač *n.*, napínač *m.* (sval, Ausſtreckmuskel).

Extenuation *f.* (lt.) rozředění *n.*; 2. umenšení *n.*, zlehčení *n.*; 3. vysílení *n.*

Exterieur *n.* (fr.) zevnějšek *m.*

Extermin-ation *f.* (lt.) vypovězení *n.*; vyhubení *n.*; —ieren vypověděti, vyhnati; vyhubiti.

Extern *adj.* (lt.) zevnější; —ſt (-en) *m.* externista *m.*, posluchač, vně ústavu bydlící; 2. zevnější nemocí zachvácený.

Exterritorialität *f.* (lt.) mimozemnost *f.*, mimozemství *n.*; jinozemství *n.*; (alš Recht) právo mimozemní, pr. jinozemské, pr. mezinárodní.

Extinkteur *m.* (fr.) hasidlo *n.*, žaro- [has *m.*

Extra (lt.) zvláště; zvláštní; —ausſlagen *pl.* zvláštní vydání.

Extrad-ieren (lt.) vydati, odevzdati; —tion *f.* vydání *n.*; —tionsſchein *m.* vydací list, vydací poukázka.

Extra-fein *adj.* velejemný, nejjemnější, nejpěknější; nejtenčí; —fracht *f.* mimořádný náklad; mimořádné povozné.

Extrahieren vytahovati, vypisovati.

Extrakt (-eš, M. -e) *m.* (lt.) výpis *m.*, výtah *m.* (z knih); (chem.) výtažek *m.*, vytaženina *f.*; —ſtoff *m.* vytaženina *f.*

Extraktion *f.* (lt.) vytažení *n.*; E. des Blaſenſteines (chir.) vyjmutí, vyjímání *n.* kamene z měchýře.

Extraktor *m.* (mech.) vyjímač *m.*

Extra-ordinär *adj.* (lt.) mimořádný; —*ordinarium* *n.* mimořádná berně (přirážka *f.*); —poſt *f.* zvláštní pošta, mimořádná pošta; —ſpeſen *pl.* mimořádné útraty *pl.*; —ſtrom *m.* (galvan.) proud mimoběžný; —vagant *adj.* krajní, zabíhavý; —vaganz *f.* výstřednost *f.*, podivný n. šílený nápad; —vaſat *n.* (med.) výron (krve), krevní podlitina.

Extrem (-š, M. -e) *n.* krajnost, výstřednost, přepjatost *f.*; von einem E. zum andern z krajnosti v krajnost; —*i termini* (philoſ.) pojmové krajní; —itäten *pl.* končiny (končetiny); okončiny *pl. f.*; untere E. údové dolejší.

Exul-ant (-en, M. -en) *m.* (lt.) vypovězenec, vyhnanec *m.*; —ieren žíti ve vyhnanství. [(med.).

Exulzeration *f.* (lt.) rozvředení *n.*

Exuterium *n.* (lt.) (chir.) proděvadlo *n.*

Exzedent (-en) *m.* výtržník *m.*

Exzell-ent *adj.* vynikající, vznešený; —enz *f.* (Titel) Excelence *f.* (Vznešenost); —ieren vynikati, vyznamenávati se.

Exzelsität *f.* vyvýšenost *f.*

Exzentr-ik *n.* (phyſ.) výstředník *m.*, výstřední kotouč, výstředka *f.* (parostroje); —iſch *adj.* výstřední; —izität *f.* výstřednost, odstřednost *f.*; —izitätswinkel *m.* (aſtr.) úhel výstřednosti.

Exzept-ion *f.* (lt.) výjimka; E., —um výjimek, výňatek *m.*; —iv *adj.* výjemný, výjimečný.

Exzernierend (lt.) výjemný.

Exzerp-ieren (lt.) vyjímati, vytahovati, vypisovati, výtah činiti z knihy, z knih čerpati; —t (-eš, M. -e) *n.* výpis, výpisek, výňatek *m.*; —te *pl.* výpisky, výtahy, výňatky.

Exzeß (-ſſeš, M. -ſſe) *m.* (lt.) výstup *m.* výtržnost *f.*; (math.) nadbytek *m.*; —iv *adj.* výtržný.

Exzindierung *f.* oddělení, vyloučení *n.*; E. der Pfarre vyfaření *n.*

Exzipieren (lt.) vyjmouti.

Exzisur *f.* (lt.) výřez, výkroj *m.*

Exzit-abilität *f.* rozčilenost; —atorium *n.* (lt.) napomenutí *n.*; —ieren vzbuditi, povzbuditi; napomenouti; rozčiliti.

Eyrer *m.* (holl.) loď sledařská (rybářská *f.*).

F.

Faba *f.* (lt.) bob *m.* (rstl.).

Fabel (M. -n) *f.* báje, bajka *f.*; —buch *n.* kniha bajek, bajkopis *m.*; —dichter *m.* bajkopisec, bajkář *m.*; —ei (M. -eien) *f.* bajka, smyšlenka *f.*; —froh *adj.* (*adv.*) rád bajkám; —göttin *f.* Bajena *f.*; —haft *adj.* baječný; —hans *m.* bajkář *m.*; —held *m.* baječný hrdina; —land *n.* země bajek; baječná země; —lehre *f.* bajesloví *n.*; —leſe *f.* výbor bajek.

Fabeln bájiti, báječi; 2. blouzniti, třeštiti.

Fabel-name *m.* báječné jméno; —reich *adj.* bajeplný, baječný; R. *n.* baječná říše; —ſammlung *f.* sbírka bajek; —ſchmied *m.* bajkář *m.*; —volk *n.* báječný lid; —weisheit *f.* baječná moudrost; —welt *f.* baječný svět; —werk *n.* bajka *f.*, bajepis, bájkopis *m.*

Fabelwesen *n.* čarotvor *m.*, baječný tvor, baječná bytost; 2. bajkářství, baječnictví *n.*

Fabler (-s, unv. M.) *m.* bajkář, baječ *m.*

Fabrik (M. -en) *f.* fabrika, továrna (veldílna) *f.*; —ant (-en, M. -en) *m.* fabrikant, továrník *m.*; —at (-s, M. -e) *n.* výrobek (tovární), tovar, fabrikát *m.*; —ation *f.* výroba *f.*, vyrábění *f.*, fabrikace *f.*

Fabriks-arbeiter *m.* dělník v továrně, fabriční n. tovární dělník, fabričák *m.*;

—arbeiterin *f.* tovární dělnice, fabrička *f.*; —beſitzer *m.* držitel fabriky, držitel továrny; —buch *n.* kniha továrnická; —buchhaltung *f.* továrnické účetnictví; —gegend *f.* fabriční kraj; —gericht *n.* továrenský soud; —inhaber *m.* majetník továrny; —marke *f. v.* Fabrikszeichen; —mäßig *adv.* (*adj.*) způsobem fabričním, fabričně, po továrnicku; —niederlage *f.* tovární sklad; —preis *m.* fabriční cena; —ſtoff *m.* látka na továry, látka továrnická, fabrikační látka; —unternehmung *f.* podnik *m.* továrenský; —ware *f.* výrobek, zboží fabriční; —weſen *n.* továrnictví *n.*; —zeichen *n.* známka tovární, znak továrny, z. fabriky, fabriční znak.

Fabrizieren vyráběti, zhotovovati, fabrikovati.

Fabul-a *f.* (lt.) *v.* Fabel; —ant (-en) *m. v.* Fabler; —ieren *v.* Fabeln; —iſt (-en) *m. v.* Fabeldichter; —ös *adj. v.* Fabelhaft. **Façade** *f.* (fr.) *v.* Faſſade.

Facchino *m.* (it.) nosič, břemenář *m.*

Face *f.* (fr.) líce *n.*; (Fortific.) průčelí *n.* hradby; *en face* z předu, čelem.

Facett-e *f.* (fr.) líčko *n.* (u drahokamu), hranitka *f.*; —en- hranitkovitý; —ieren hranitkovati.

Fach (-s od. -es, M. Fächе *et* Fächer) *n.* přihrada, přihrádka *f.*; 2. skrýše, komůrka *f.*; 3. (Zweig eines Geſchaftes od. Wiſſens) odbor, oddíl, obor, předmět *m.*, věc *f.*; ein Mann von F. odborník *m.*, muž toho předmětu znalý, znalec *m. v.* Fachmann; —baum *m.* (Waſſermühle) práh, pražec (mlýnský) *m.*

Fächeln váti, provívati, zavívati; ſich f. ovívati se, ohaněti se.

Fachen třídíti, děliti, oddělovati; přihrádkovati; 2. zum Zorn f. podněcovati k hněvu; 3. mrskati vlnu.

Fächer (-s, unv. M.) *m.* vějíř *m.* (vějka *f.*); 2. (bot.) pouzdro *n.*; —förmig *adj.* vějířovitý; —ig *adj.* přihrádečný, přehrádečný; —macher *m.* vějířník *m.*; —n *v.* Fächeln; —palme *f.* vějířnice *f.*, vějířník *m. Latania*; —ſchlag klepnutí vějířem; —ſpiel *n.* pohrávání s vějířem, vějířkování *n.*

Fach-gelehrſamkeit *f.* odborná učenost; —gelehrt, ve svém oboru učený; odborně vzdělaný; —gemäß *adj.* věci přístojný, přiměřený; *adv.* -ně; —genoß *m.* spoluodborník *m.*; soudruh v povolání; —gerten *pl. f.* pruty zátyňkové (přehradné pruty do lepenice); —lehrer *m.* odborný učitel; —lehrinſtitut *n.* odborné vyučování; —mann *m.* odborník, znalec *m.*; —mannergericht *n.* znalecký soud; —mitglied *n.* (einer Kommiſſion) odborný člen (komise); —ordnung *f.* roztřídění, stupňování *n.*; —ſchrift *f.* odborný spis; —ſchule *f.* odborná škola.

Fächser *m. v.* Senker.

Fach-ſpaltend (bot.) pouzdrosečný, chlopnosečný; —ſtudium *n.* studium odborné; —tiſch *m.* stůl k mrskání vlny; —wand *f.* přetynění, přepažení *n.*, zátyňková stěna; —werk *n.* roubenice, zátyň *f.*; přepažování, přetyňování, okenicování *n.*; přehrady *pl. f.*, okenice *f.*; ein Haus von F. mazanka *f.* (*rus.*).

Facil *adj.* (fr.-lt.) lehký, snadný; ochotný; —ität *f.* lehkost, obrathost, ochotnost *f.*

Facit (-s, ob. M.) *n.* (lt.) součet *m.*, úhrn, úhrnek *m.*, suma *f.*

Fackel (M. -n) *f.* pochodně *f.*; fig. podnět, podpal *m.*; die F. des Lebens světlo života; —blume *f.* plamenice *f.*; diſtel *f.* pochodnice *f. Cactus*; —feſt *n.* pochodňová slavnost; —feuer *n.* pochodňový oheň, plápolající o., žíhavý oheň; —kraut *n.* divizna *f. Verbascum*; —muſik *f.* hudba při pochodních.

Fackeln mh. pláti, plápolati, šlehati; fig. meškati, prodlévati, piplati se.

Fackel-ſchein *m.* pochodňové světlo; zář pochodní; —ſtandchen *n.* zastavenička s pochodněmi; —tanz *m.* tanec s pochodněmi; —träger *m.* pochodník, světlonoš *m.*; —zug *m.* průvod s pochodněmi, pochodňový průvod.

Fagon *f.* (fr.) *v.* Faſſon.

Facsimil-e *n.* (lt.) *v.* Faksimile.

Factum *n.* (lt.) *v.* Faktum.

Fadaise *f.* (fr.) nechutnost *f.*, prázdnost, jalovost *f.*; nudnost (fádnost *f.*).

Fad-e *adj.* mělký, jalový, nudný, prázdný; jednotvárný (fádní); fig. -er Patron omrzelý kmotr; kmotr suchopar; -es Getränk mdlý nápoj.

Fädeln navlíknouti (nit do jehly); ſich f. třepiti se.

Faden (-s, unv. M. od. Fäden) *m.* nit *f.*; gedrehter F. dratva *f.*, dratev *f.*; 2. F. pramen *m.*; 3. (Längenmaß: Klafter) sáh *m.*; 4. (am Schermeſſer) jehla (na břitvě); fig. den F. wieder aufnehmen věci se znovu uchopiti; —artig, —förmig *adj.* nitkovitý, vláknovitý; —gold *n.* nitkové zlato; —holz *n.* sahové dříví.

Fäden-icht *adj. v.* Fadenförmig; —ig *adj.* nitkovatý, vláknovitý.

Faden-kreuz *n.* kříž nitkovatý; vláskový n. vlásečný kříž *m.*; —leiter *m.* (Web.) nabírák, naběrák *n.*, naběračka *f.*; vodič *m.*; —mikrometer *n.* (astr.) nitkový mikrometer *m.*; —nadend, —nadt *adj.* čistonitý, prostopasý, zcela nahý; —recht *adv.* po niti; —ſaum *m.* nitkové třepení *n.*; —ſcheinig *adj.* roztřepený; —ſchlag *m.* přistehování *n.*; —ſchleife *f.* niténka *f.*; —ſeide *f.* nitkové hedvábí *n.*; —ſilber *n.* nitkové stříbro *n.*; —ſtamm *m.* (bot.) nif *f.*; —weiſe *adv.* po nitkách; —wurm *m.* vlasovec *m.*, strunenec *m.*, živý vlas *m. Gordius*; —zieher *n.* vláčka *f.*

Fadheit *f.* mělkost *f.*, suchopárnost, nudnost, prázdnost, fádnost *f. v.* Fadaiſe.

Fadler (-s, unv. M.) *m.* švadlíř *m.*, niťař *m.*; —geſchäft *n.* švadlířství, niťařství *n.*

Fagott (-s, M. -e) *n.* fagot *m.*; —ino *n.* (it.) fagotin *m.*; —iſt (-en, M. -en) *m.* fagotista *m.*

Fagus *f.* (lt.) buk *m. v.* Buche.

Fähe *f.* (vdm.) fena *f.*, čubka *f.*

Fähig *adj.* spůsobilý, příhodný, vhodný k něčemu; schopný; nadaný vlohami; wahlfähig volebný; ereſutionsf. dobytný, spůsobilý k dobývání, spůs. k exekuci; ſich f. machen uspůsobiti se k něčemu; —keit *f.* (M. -en) spůsobilost *f.*, schopnost *f.*; 2. vloha *f.*; —keitszeugniß *n.* vysvědčení spůsobilosti.

Fahl *adj.* plavý, žlutavý, bledožlutý; —erz *n.* krušec čtyrstěný; burokrušec *m.*; —leder *n.* nártová ohlávková kůže *f.*, svrchní výrostková kůže *f.*; —rot *adj.* ryzavý, zbleda červený.

Fähnchen *n. v.* Fähnlein.

Fahnden (auf einen, nach einem) pátrati po kom, stíhati koho.

Fahne (M. -en) *f.* prapor *m.*, praporec *m.*, korouhev *f.*; *sl.* zástava *f.*; 2. (wbm.) péro *m.*; 3. (zool.) prapor *m.*, pýří *f.*; 4. (bot.) pavezka *f.*

Fahnen-aussteckgebühr *f.* korouhvičné *n.* (plat za zaražení korouhvičky); —buſch *m.* chochol *m.*, kytka praporeční, k. u praporce; —eid *m.* (mil.) přísaha praporní, přísaha na prapor; —flucht *f.* opuštění praporce; útěk od praporu; —flüchtig *adj.* zběhlý, od praporce uprchlý; —gaſſe *f.* (mil.) ulice praporcová; —hafer *m.* smeták (oves) *m.*; —junker *m.* podpraporečník *m.*; —ſchmied *m.* (mil.) kovář při jízdě; —ſchwingen *n.* máchání (mávání) praporem; zmítání, zatáčení praporem; —ſtange *f.* korouhevní tyč *f.*; —träger *m.* praporečník *m.*; —wache *f.* praporeční stráž *f.*; —weihe *f.* svěcení *n.* praporu. [*f.*, praporec, praporeček *m.*

Fähnlein (-s, unv. M.) *n.* korouhvička

Fähnrich (-s, M. -e) *m.* praporečník *m.*, korouhevník *m.*

Fahr-bahn *f.* jízdná dráha *f.*, vozová cesta *f.*; (mech.) voziště *n.*; —bar *adj.* jízdný, sjízdný; vozný, vozebný, svozný; —betrieb *m.* (auf einer Eiſenbahn) vozba po železnici; —betriebsmittel *n.* prostředek k zavedení vozby, prostředek vozebný; —billette *f. v.* Fahrkarte; —burſche *m.* valoura *m.* (při hře).

Fähre *f.* rozor *m.*, brázda *f.* [*m.*

Fähre *f.* prám *m.*; 2. převoz (přívoz)

Fahr-en *mſ.* jeti, jezditi, vezti se; mit der Hand f. rukou pohybovati, házeti, klátiti; aus dem Bette f. z postele skočiti; aus der Haut f. fig. z kůže vyletěti n. vyskočiti; aus der Hand f. z ruky vypadnouti; etw. f. laſſen ostaviti, zůstaviti něco, upustiti od čeho; f. vezti, voziti; über einen Fluß f. převezti, převážeti, plaviti, přeplaviti přes řeku; f. (mont.) lezti, stoupati (*germ.* farati); das F. jetí *n.*, vezení *n.*; jezdění *n.*, jízda *f.*, pojížďka *f.*; unvorſichtiges F. neprozřetelné jezdění; F. vezení *n.*, vožení *n.*; (zu Waſſer) plavení *n.*, plavba *f.*; přeplavení, převážení *n.*; —end *adj.* jedoucí, jezdící, jízdný; vezoucí, vozící, vozný; -er Ritter dobrodružný rytíř; -es Gut movitý statek, movitá věc, movité zboží; -e Frau světoběžnice *f.*; —er (-s, unv. M.) *m.* jezdec *m.*; —gaſt *m.* kdo se dá vezti, kdo se dá voziti; kdo se chce svezti, host povozný, h. jízdný; —gebühr *f.*, —geld *n.* povozné *n.*; (mont.) lezné *n.* [ího *n.*

Fähr-gebühr *f.*, —geld *n.* přívozné,

Fahrgeleise *n.* kolej *f.*

Fährgerechtigkeit *f.* právo přívozné *n.*, právo ku přívozu.

Fahrgut *n.* movitý statek.

Fährkahn *m.* převozný člun.

Fahr-kanonier *m.* vozový dělostřelec *m.*; —kappe *f.* (mont.) hornická kápě *f.*; —karte *f.* jízdný lístek *m.*; —kunſt *m.* přívoznický pomocník *m.*; —kunſt *f.* (mont.) lezací stroj, lezoun *m.*, leziště, stoupadlo *n.*

Fahrlässig *adj.* nedbalý, nedbanlivý; —keit *f.* nedbalost, nedbanlivost *f.*

Fahrleder *n.* (mont.) podsedek, podřitek *m.* **Fährleute** *pl.* přívoznictvo *n.*

Fahr-linie *f.* čára přejezdu; —mann *m.* vozný (čeho) *m.*

Fährmann *m.* převozník, přívozník *m.*

Fahr-maschine *f.* (mont.) *v.* Fahrkunſt; —nagel *m.* váhový svorník *m.*; —niſſe *pl. f.* svrchky *pl. m.*; —ordnung *f.* jízdný řád *m.* (povozní řád).

Fährpacht *m.* u. *f.* pacht *m.* (nájem) přívozu. [*m.*

Fahrplan *m.* rozvrh jízdy; jízdný řád

Fahrpost *f.* povozná pošta *f.*; —porto *n.* poštovní povozné *n.*; —ſendung *f.* zásylka poštou povozní.

Fahr-preis *m.* cena za jízdu; —ſchacht *m.* (mont.) sestupná báň, s. šachta, sestupnice, temnice *f.*

Fährſchiff *n.* převozná loď.

Fahr-ſeſſel *m.* jezdítko *n.*, sesle n. sedátko na kolečkách; —ſteiger *m.* (mont.) dololezec, dolový lezec; —ſtrahl *m.* (phys.) průvodce *m.* (*radius vector*); —ſtraße *f.* vozová cesta *f.*; —ſtuhl *m.* (mech.) vozítko *n.*, spouštěcí sedliště.

Fahrt (M. -en) *f.* jízda *f.*; pojezd *m.*, pojížďka *f.*; cesta *f.*, silnice *f.*; F. *v.* Fahrte. [jízdy).

Fahrtaxe *f.* jízdná sazba *f.* (sazba na

Fährte *f.* (wbm.) stopa *f.*, sled *m.*

Fahrt-haken *m.* (mont.) závěsnice *f.*; —meſſer *m.* jízdoměr *m.*

Fahr-trense *f.* jízdné stříhlo *n.*; —waſſer *n.* plaviště *n.*, splavná voda *f.*; —weg *m.* vozová cesta *f.*; —wind *m.* plavný, splavný vítr; —zeit *f.* čas jízdy, jízdný čas; —zeug *n.* loď, loďka *f.*, člun *m.*; überh. plavidlo *n.*

Faiseur *m.* (fr.) podnikatel *m.*, původce *m.*

Fait *m.* (*n.*) (fr.) skutek *m. v. Factum*; *F. accompli* (fr.) hotový skutek, dokonaný čin; fig. hotová věc; *au fait* jsem připraven býti.

Fäkalien *pl.* výkaly.

Fakir *m.* (arab.) fakir *m.*, indický poustevník a divostrůjce.

Faksimil-e *n.* (lt.) snímek *m.*; —iren sníti, snímati, snímkovati.

Fakta *pl. n.* (lt.) *v.* Factum.

Faktenkolonne *f.* věcný vypisovací sloupec.

Fakt-ion *f.* strana *f.*, spolek *m.*; rota *f.*; —iös *adj.* stranický, spurný.

Fakt-isch *adj.* skutečný; f. erweichen skutečně dosáhnouti, dokázati skutkem čeho; etw. f. anerkennen uznati něco skutkem; -er Besitz einer Sache skutečné držení věci; das ist f.! to je prokázáno! —ität *adj.* působivý; *Verbum* —*itivum* působivé (časoslovo).

Faktor (-s, M. -en) *m.* (lt.) faktor, správce (knihtiskárny); (math.) činitel *m.*; fig. podnět *m.*; ein unumgänglicher F. nevyhnutelný budič; —ei *f.* faktorství *n.*; skladiště kupecké v cizině; —enfolge *f.* (math.) pořad činitelů; —entafel *f.* (math.) tabulka činitelů (činitelka).

Faktotum *n.* (lt.) všestroj, všehyb, vševědoucí, všeřídící, vševěd (faktotum).

Faktum *n.*, *pl.* Fakta skutek *m.*, skutečnost *f.*, čin *m.*, děj *m.*; (math.) součin *m.*; účinek *m.*; *de facto* skutečně.

Faktur *f.* (lt.) *fattura* (it.) faktura *f.*, účet ze zboží (na zboží); —betrag *m.* (kfm.) suma faktury n. fakturní; —buch *n.*, Fakturenbuch kniha fakturní, účetní kniha na zboží.

Fakturieren účtovati, fakturovati.

Fakultät (M. -en) *f.* fakulta *f.* (na universitě); —ſtudien *pl.* studie fakultní, studie na fakultě.

Fakultativ *adj.* (fr.) volný, nezávazný, fakultativní.

Falb *adj.* plavý, bledožlutý; —e *m.* *et f.* plavý kůň, plávek *m.*, plavka *f.*

Falbel (M. -n) *f.* násběrka *f.*

Fälbel *m. v.* Felbel.

Falbeln násběrkou opatřiti, nasbírati.

Falben mſ. plavěti, blednouti, rudnouti.

Falben uplaviti, blediti, vyruditi.

Falcade *f.* (fr.) obloukový skok koňský.

Falcatus (lt.) srpovitý.

Falcula *f.* (lt.) dráp *m.*, pazour *m.*, spár *m.*

Falkaune *f.* (Geſchütz) sokolnice *f.*, válečná hadice.

Falke (-n, M. -n) *m.* sokol *m.* *Falco*; (Weibchen) sokolice *f.*

Falken-artig *adj.* sokolovitý; —auge *n.* sokolí oko; —beize *f.* honba se sokolem, sokolí honba; —blick *m.* fig. sokolí zrak; —haube *f. v.* Falkenkappe; —hof *m.* sokolna *f.*; —ier (-s, unv. M.), —jäger *m.* sokolník *m.*; —kappe *f.* zástina, kápě *f.*; —ſchlag *m.* snášení se sokola, slet *m.*, kroužení sokola; —wärter *m.* sokolník, sokolář *m.*

Falkner *m. v.* Falkenjäger.

Falkonett *n.* (Geſchütz) jestřáb *m.*, harcovnice *f.*

Fall (-es, od. -es, Fälle) *m.* pád *m.*, padnutí *n.*, upadnutí *n.*, klesnutí *n.*, úpad *m.*; zu —e bringen (eine Jungfrau) svesti, ku pádu přivesti; zu —e kommen ku pádu přijíti; klesnouti; F. des Waſſers padání, ubývání vody; F., Ablauf spád *m.*; F., Umſtand případ *m.*, případnost *f.*; von F. zu F. od případu k případu; v každém případě zvláště; im letzten —e na žádný způsob; nöthigen —s když toho potřebí; für den F., daß... když..., jestliže...; im entgegengeſetzten F., im widrigen F. jinak; F. (grm.) *Casus* pád *m.*, sklon *m.*

Fällbar *adj.* (Forſtw.) rubný, mýtný.

Fall-baum *m.* padák *m.*, spád *m.* (u čihadla); —beil *n.* stinadlo *n.*; —block, —bock *m.* pích *m.*, beran *m.*; —brücke *f.* padací most, visutý most, zdvihací most.

Falle (M. -n) *f.* past *f.*, lapačka *f.*, sklopec *m.*; fig. osidlo *n.*, léčka *f.*; F., Fallklinke (an der Thür) západka *f.*

Falleisen *n.* past *f.* (železná), pádlo *n.*

Fallen mſ. padnouti, upadnouti; padati, upadati; nížiti se, menšiti se; (im Preiſe) padati, klesati; (v. einem Mädchen) klesnouti, padnouti (zmrhati se, podnesti se); f. (in der Schacht) padnouti; (v. Viehe) padnouti; mit der Stimme f. klesnouti hlasem; das fällt mir ſchwer to je mi těžko, to se mi zdá obtížno; ein Wort f. laſſen slovem se zmíniti, zmínku učiniti, slovo prohoditi; es fiel ein heftiger Regen silně sprchlo; hodně namoklo; *act.* einen tot f. pádem n. v pádu zabiti; ſich tot f. pádem se zabiti; das F. padnutí *n.*, padání *n.*; F. der Preiſe klesání (cen); F. der Schichten spád *m.*

Fällen (ein Baum) poraziti; (mehre) káceti, rubati, poráželi, mýtiti; den Anker f. kotev hoditi; f. (wbm.) poráželi, postřílelí zvěř; ein Lot, eine Senkrechte f. spustiti kolmici, svislou; f. (chem.) sraziti, srážeti; einen Ausſpruch, ein Erkenntniß, ein Urtheil f. vynesti výrok, nález, rozsudek, vydati rozsudek.

Fallend *adj.* padající; padoucí; im die Augen f. patrný; jmd. zur Laſt -e Handlungen skutky někomu za vinu kladené; -es Verhältniß (math.) poměr sestupný; die -e Sucht *v.* Fallſucht.

Fall-endung *f.* (gram.) pád *m.*; —fenſter *n.* padací okno; —fertig *adj.* padavý, vrátký; —fleden *m.* nárazek *m.*, naražení *f.*; —friſt *f.* propadná lhůta; —gatter *n.* padák *m.*, padací mřížka; —grube *f.* lapačka *f.*, lovčí (vlčí) jáma; samolovka *f.*; —gut *n.* odúmrť *f.*; —haus *n.* rasovna *f.*; —holz *n.* západka *f.* (v pasti); 2. klesti *n.*, souš *f.*; —hut *m. v.* Fallmütze.

Fallib-el *adj.* (lt.) mylný, omylný, klamný; —ilität *f.* mylnost, klamnost *f.*

Fallieren mſ. přijíti v úpadek (padnouti).

Fällig *adj.* padavý; 2. prošlý; —e Friſt prošlá lhůta; f., zahlbar dospělý (k zaplacení), splatný, výplatný; —es Kapital splatný kapitál, spl. suma; —e Intereſſen splatné úroky; —er Wechſel směnka dospělá (k vyplacení), směnka prošlá, směnka splatná; f. werden dospěti, dospívati k placení; der Wechſel wird f. směnka dospěla; směnka dospívá (ku placení); f. (einhebbar) výběrný; —keit *f.* splatnost; prošlost *f.*; —werdung *f.* dospění *n.*, projití *n.*

Falliment *n.* (It.) úpadek *m.*

Fallinstrument *n.* padák *m.*, padací stroj, spouštědlo *n.* [*m.*

Fallit (-en, M. -en) *m.* úpadce, padlec

Fall-klappe *f.* příklop *m.*, příklopec *m.*, sklopec *m.*; —klinke *f.* západka *f.*, odbička *f.* (u dveří); —knecht *m.* holomek *m.*, pohodňák *m.*; —kraft *f.* pádnost *f.*; —maſchine *f.* padostroj *m.*; —meiſter *m.* pohodný *m.*, ras *m.*; —meſſer zavěrák *m.*; —mütze *f.* ochranná čapka, věneček *m.* (pro děti); —netz *n.* pomeč, podražec *m.*; —obſt *n.* padanky, padalky, padavky *pl. f.*; —raum *m.* (phyſ.) prostor pádu. **Falls** *cnj.* jestliže; kdyby.

Fall-schirm *m.* padák *m.*, padadlo *n.*, pádlo *n.*; —ſchloß *n.* zapadavý n. zapadací zámek; —ſchwert *n.* stínadlo *n.*; —ſtrick *m.* sklonka *f.*; oko *n.*; osidlo *n.*; smečka *f.*; léčka *f.*; fig. úklad *m.*; —ſucht *f.* padoucnice *f.*, padoucí nemoc *Epilepsie*; —ſüchtig *adj.* padoucný; —tram *m.* rákosový trám; —treppe *f.* zdvihací schody; —tür *f.* padací dvéře, zapadací dvéře, padák *m.*, poklop *m.*, příklop, sklopec *m.*

Fällung *f.* (chem.) sražení *n.*, sražénina *f.*; —ſmittel *n.* sražedlo *n.*, prostředek srážecí.

Fall-weise *adv.* po případě, v každém případu; —winkel *m.* úhel spádu.

Falſa *pl.* (It.) padělky; podvrženiny *pl.*; —rius *m.* (It.) porušitel, porušovatel *m.*, padělatel *m.* (spisu); —tion *f.* v. Falſifikation.

Falſch *adj.* falešný, nepravý, nespravedlivý; křivý; lichý; neupřímný; —es Maß oder Gewicht nepravá n. nespravedlivá míra n. váha; —er Eid křivá přísaha; —er Zeuge křivý svědek; —es Zeugnis křivé svědectví; f. podvržený; nevěrný; ošemetný; —e Poſt (kům.) nepravá položka, nepravý článek; —er Begriff lichý n. nepravý pojem; —er Weg bludná cesta; —e Münze nepravé n. padělané peníze; f. hören přeslechnouti se; F. (-es, oh. M.) *n.* (*m.*) lichost, nepravost, lživost *f.*, lež *f.*, podvod *m.*, faleš *f.*; vada *f.*, chyba *f.*, kaz *m.*

Fälſch-en porušiti, falšovati, nepravým činiti; den Wein f. strojiti, připravovati víno; gefälſchter Wein strojené n. padělané víno; —er *m.* porušovatel *m.*, padělatel *m.*

Falſchgläubig etw. křivověrný.

Falſchheit *f.* faleš *m.*, falešnost *f.*, nepravost *f.*, lichost *f.*, ošemetnost *f.*, nepravda *f.*; F. eines Urteils křivost *f.*

Fälſchlich etw. *v.* Falſch; f. etwas vorgeben lživě, křivě něco udávati, křivě předstírati.

Falſch-münzer *m.* penězokaz *m.*; —ei *f.* penězokazectví *n.*; —fehen *n.* (med.) křivohlednost, zahlídavost, lichozračnost *f.*; —ſichtig *adj.* křivohledný, lichozračný. [dělání, falšování *n.*

Fälſchung *f.* porušení, -ování *n.*, pa-

Falſchwerbung *f.* odluzování branců.

Falſett *n.* (It.), —ſtimme *f.* přehlas *m.*, hrdelní hlas *v.* Fiſtelſtimme.

Falſifi-kation *f.* (It.) porušení *n.*, pokažení *n.*, podvržení (spisu); —zieren, falſifieren porušiti, pokaziti, padělati, podvrhnouti (spis).

Falſum (*pl.* Falſa) *n.* (It.) porušení *n.*; porušenina *f.*, podvržek *m.*, padělek *m.*

Falte (M. -en) *f.* (am Kleide) řasa *f.*, záhyb *m.*; gezogene —en náběrky *pl. m.*; F. im Geſichte vráska *f.*

Fältel *n.* záhybek *m.*; —n řáskovati.

Falten (das Kleid) řáskovati, řásniti, nabírati, sbírati; die Stirn f. krčiti, skrčiti, vraštiti, svraštiti čelo; die Hände f. sepnouti ruce; ſich f. krabatiti se; vraštiti se, krčiti se; gefaltet (bot.) řasnatý, vráskatý, záhybnatý; mit gefalteten (od. gefaltenen) Händen sepatýma rukama.

Falten-bruch *m.* přehyb *m.*, zálom *m.* (řas); —förmig *adj.* řasovitý, záhybovitý; —hut *m.* řasnatý klobouk; —kleid *n.* řasnatý šat; —kranz *m.* řasnatý kruh; —los *adj.* bezřasý; *adv.* bez záhybů; bez vrásek; —magen *m.* (bei Wiederkäuern) knihy *pl.*; —rand *m.* podlinka *f.*, náběrka *f.*, řasnatý okrajek; —reich *adj.* řásný, řasnatý; —rock *m.* kabát s varhánky; —weiſe *adv.* řasnatě, na řasy, v řasách; —wurf *m.* náběr záhybů n. řas, řasování *n.*; řásnost *f.*

Falter (s, unv. M.) *m.* motýl *m.*

Faltflügler *pl. m.* (zool.) řasokřídlí t. hmyzi.

Faltig *adj.* řásný, řasnatý, řasnatý, nabíraný; 2. svraštilý, vráskovatý.

Falz (oh. M.) *f.* (v. Vögeln) *v.* Balz; F. (-es, M. -e od. Fälze) *m.* (Buchb.) přehyb, záhyb *m.*; drážka *f.*, žlábek *m.* (paz *m.*); F. an Säulen prutování *n.*; —bank *f.* drážkovice *f.*, stolice k prutování; —bein *n.* (Buchb.) zahybačka *f.*, hladidlo *n.*, hladicí kost; —bock *m.* mízdřicí stolice; —brett *n.* falcovní prkno; —eiſen *n.* postruhací, mízdřicí nůž; —en skládati (archy) falcovati, zahýbati, přehybovati; drážkovati, vydrážkovati; prutovati, žlábkovati; —er *m.* skladač *m.*, zahybač, přehybač *m.*; drážkář *m.*, dražník *m.*; —hammer *m.* drážkové kladivo; —hobel *m.* (Tiſchl.) drážkovník *m.*; —ig *adj.* drážkovatý; —meſſer *n.* zahybák *m.*; —zange *f.* zahybačky *pl. f.*, přehybací kleště *pl.*; —ziegel *m.* falcovka *f.*, falcovní taška, drážková taška, drážkovice *f.*

Fama *f.* (It.) pověst *f.*, hlas *m.*

Famil-iär *adj.* (It.) domácký, důvěrný, tovaryšný, družný; —iarität *f.* důvěrnost *f.*; —ie (M. -ien) *f.* rodina *f.*

Familien-arzt *m.* rodinný lékař; —bogen *m.* rodinný list; —fehler *m.* rodinná vada; —feſt *n.* rodinná slavnost; —gemälde *n.* rodinný obraz; —geſchichte *f.* rodopis *m.*; 2. rodinná událost; —glück *n.* domácí štěstí, dom. blaho; —gruft *f.* rodinná hrobka; —gut *n.* statek rodinný; —haupt *n.* hlava rodu, staršina *m.*, vladař domu (*st.*); —leben *n.* domácí život; —paß, —ſchluß *m.*

rodinná smlouva; —rat *m.* rodinná rada, domácí porada; —ſtiftung *f.* rodinné nadání; —vater *m.* otec rodiny; 2. hospodář *m.*; —verband *m.* rodinný svazek; —vermögen *n.* rodinná majetnost; —vertrag *m.* rodinná smlouva; —verſtand, —vorſteher *m.* přednosta rodiny; —wappen *n.* rodinný erb, rodový znak; —zeitſchrift *f.* rodinný časopis; —zeitung *f.* rodinné noviny *pl. f.*

Famm *m.* (ſchwed.) sáh *m. v.* Faden.

Famös *adj.* rozhlášený, pověstný; znamenitý.

Famulus *m.* (lt.) sluha *m.*

Fanal *m.* (fr.) světlárna *f.*

Fanat-iker (-s, unv. M.) *m.* (lt.) fanatik *m.*; vášnivec; blouznivec; ztřeštěnec *m.*, třeštil *m.*; —iſch *adj.* třeštivý, fanatický, rozvášněný; —iſieren einen vášnivě rozníti, rozvášniti, zfanatisovati; —ismus *m.* vášeň *f.*, rozvášněnost *f.*, třeštivost, blouznivost *f.*

Fancy *n.* (engl.) vrtoch *m.*; 2. moda *f.*

Fanfare *f.* (fr.) fanfára *f.* (zvučný hlahol trub a bubnů).

Fanfaron *m.* (fr.) fanfaron, chvastoun, chvastal *m.*; —nade *f.* chvastounství *n.*

Fang (-s, M. Fänge) *m.* lov *m.*, kořist *f.*; das war ein F.! to byl lov! guter F. dobrý lov; F. (Werkzeug) lapačka *f.*, sklopec *m.*; (bei Raubtieren) tesáky *pl.* zuby, tesáky; pazoury *pl. m.*

Fang-arm *m.* (zool.) chapadlo *n.*; —buhne, —bühne *f* náhon *m.*; jímací srub; —damm *m.* jímka *f.*; —egeld *n.* chytné *n.*; —eiſen *n.* železa *pl. n.*, železná past; —emeſſer *n* lovecký nůž.

Fang-en etw. chytiti, lapnouti, lapiti, polapiti, popadnouti, uloviti; jmd. beim Worte f. za slovo bráti, v řeči koho postihnouti; f. mit (Wurzel faſſen) ujmouti se, přijmouti se; (v. Blutegel) přivěsiti se ke kůži, zachytiti; fig. zapáliti se, rozpáliti se, rozohniti se; ſich f. lapiti se, polapiti se, chytiti se; —end *adj.* chytací, lapací, jímací; chytavý, lapavý, jímavý.

Fänger (-s, unv. M.) *m.* chytač, lapač *m.*; —ei *f.* chytanice, lapanice *f.*, lapačka *f.*

Fang-gier *f.* chytavost *f.*, lapavost *f.*; —horn *n.* lapadlo *n.*; —leine *n.*, —ſtrick *m.* lapák *m.*, jímací lano; (wdm.) smečka *f.*

Fango *m.* (*n.*) (lt.) sopečné bahno, bahnivo *n.*, sopkovina *f.*

Fang-pfahl *m.* (in Flüſſen) lapač *m.*; —reuſe *f.* vrše *f.* (na ryby); —ſchnur *f.* lapačka *f.*, chytací šňůra; —werk *n.* nádržka *f.*; —werkzeug *n.* lapadlo, jímadlo; chapadlo *n.*

Fanon *n.* (fr.) povázka *f.*; ubrusec *m.*; 2. prapořiště *n.*

Fant (-es, M. -e) *m.* (lt.) fučík *m.*, třeštík *m.*, třeštidlo *n.* (*m.*).

Fantasie *f.*, Fantom *n. v.* Phantaſie, Phantom.

Faquin *m.* (fr.) ničema *m.*; (Klnd) Fakan *m.*

Färbbar *adj.* barvitelný.

Farbbrühe *f. v.* Farbebrühe.

Farbe (M. -n) *f.* barva *f.*; natürliche F. barva přirozená; metalliſche F. barva kovová; fig. F. eines Aufſatzes barvitost *f.*, barva *f.*; F. bekommen zabarviti se, zapáliti se.

Färbe-bad *n.* barvicí lázeň; —brühe *f.* barvicí břečka; barvířská břečka, jícha *f.*; —gerät *n.* barvířské náčiní; —ginſter *f.* kručinka barvířská, žlutidlo *n.*; —haus *n. v.* Färberei; —holz *n.* barevné dříví; —kufe *f.* barvířská káď; —kunſt *f.* barvířství *n.* [tenſpitel).

Färbel (Farbſtein) *n.* barvička *f.* (Kar-

Farbemalz *n.* barevný slad.

Färben etw. barviti něco; obarviti něco, barvou napustiti, natříti; die Wangen f. líčiti tváře; ſich f. barviti se, zbarviti se, barvu dostati, barvu chytati; (vom Obſte) zapalovati se; (wdm.) vybarviti se, línati, srst tratiti.

Farben-bild *n.* barevný obraz; 2. (phyſ.) barevné vidmo; —bilderdruckerei *f.* barvotiskárna *f.*; —blindheit *f.* (med.) nerozeznávání barev; —bogen *m.* barevný oblouk; duha *f.*; —brechung *f.* lom, měnění, spojení barev; měňavost barev; —brett *n.* prkénko na barvy; —chemie *f.* lučba barev, barvířská lučba.

Färbend *adj.* barvivý, barvicí; -e Mineralien barvivé n. barvicí nerosty *pl.*

Farben-diſtel *f.* světlice *f. Carthamus*; —druck *m.* barvotisk *m.*; —echt *adj. v.* —haltbar; —eiſen *n.* železko na barvu, roztěrák *m.*; —gebung *f.* barvitost *f.*; —glanz *m.* lesk barev; —haltbar *adj. (adv.)* stálé barvy, pevné barvy, barvou pevný (barvu nepouští, neztrácí, neruduje); —haut *f.* duhovka *f.*; —kaſten *m.* schránka na barvy, barevnice *f.*; —kreiſel *m.* (phyſ.) obratlík barevný; —macher *m.* barvář *m.*; —material *n.* barvivo *n.*; —meſſer *n.* oteradlo *n.*; F. *m.* barvoměr *m.*; —miſchung *f.* směsice barev; promísení barev; —pracht *f.* krása n. skvělost barev; —reiber *m.* roztěrač *m.*, barvotěr *m.*; —ringe *pl. m.* (phyſ.) prstenky Newtonovy; —ſehen *n.*, —ſinn *m.*, Chromopſie *f.* (med.) barvozračnost *f.*, barvovidnost *f.*; —ſpiel *n.* hra barev; měňavost, splývání barev; —voll *adj.* barevnatý; —ware *f.* barvy, barviny *pl. f.*; —wandlung *f.* přechazení barev; splývání barev; —wechſel *m.* střídání, měnění barev; měňavost *f.*; —zerſtreuung *f.* rozptýlení barev; —zeug *m.* barevná n. barvená tkanina.

Färber (-s, unv. M.) *m.* barvíř *m.*; F.- barvířský. [*f.*, zemka *f.*

Farberde *f.* barvířská hlinka, rudka

Färber-diſtel *f.* srpek *m.*; —ei *f.* barvířství *n.*; (Ort) barvírna *f.*; —genoſſenſchaft *f.* společenstvo barvířské; —handwerk *n.* barvířství *n.*; —röte *f.* mořena barvířská, brotec *m.*; —werkſtatt *f.* barvírna *f.*, barevna *f.*

Färbeſtoff *m.* barvivo *n.*; barvina *f.*, barvidlo *n.*; adjektiver F. barvivo přídatné; ſubjektiver F. barvivo samostatné; —fabrik *f.* barvárna *f.*

Farbe-wechſelnd *adj.* barvoměnný, měňavý; —zeug *n.* barvířské náčiní n. nářadí.

Farbig *adj.* barevný; *pl.* —e (geogr.) barevní (lidé).

Farblos *adv.* bez barvy; *adj.* bez-[barevný.

Farbmittel *n.* barvidlo *n.*

Farbstoff *m. v.* Färbeſtoff.

Färbung *f.* barvení *n.*, rozbarvení *n.*, natírání *n.*, nanášení barev; 2. barevnost *f.*, barvitost *f.*; zabarvení *n.*; beigemiſchte F. příbarvek *m.*; F. der Haare barvitost vlasů; F. der Haut zbarvení kůže.

Farbwaren *pl.* barvy, barviny *pl.*; —handlung *f.* obchod s barvami.

Farce *f.* (fr.) fraška *f.*, šibřinky *pl.*; (Kochk.) sekanina *f.*, nádivka *f.*; —ur *m.* fraškář *m.*, šašek *m.*

Farin *m.* cukrová mouka; —a *f.* (It.) mouka *f.*; —öß *adj.* moučný; —zucker *m.* moučný cukr.

Farm (M. -en) *n.* (*f.*, *m.*) (engl.) farma *f.*, dvorec *m.*; —er *m.* farmář, dvořák *m.*

Farn *m.*, —kraut *n.* kapradí *n.*, paprutí *n.*, kapraď, kapradina *f.*

Faro *m.* (It.) světlárna *f.*

Farrago *f.* (It.) směs *f.*

Farr, Farre (-n, M. -n) *m.* býček *m.* (běhoun *m.*, junec *m.*).

Färse *f.* jalovice *f.*, jalovka *f.*, jalůvka *f.*; —ufalb *n.* jalovička *f.*

Farz (-es) *m.* prd *m.*, pšouk *m.*; —en prděti, bzdíti.

Fas *n.* (It.) právo *n.*; *per fas et nefas* právem i neprávem.

Fasan (-s, M. -en) *m.* bažant *m.*

Fasanen- bažantí; auf —art zubereitet přistrojený na způsob bažanta; —beize *f.* bažantí honba, lov na bažanty sokolem; —garten *m.*, —gehäge *n.*, —haus *n.*, —hof *m.* bažantnice *f.*; —jäger *m.*, —meiſter, —wärter *m.* bažantník *m.*; —zwinger *m.* ohrada na bažanty, bažantnice *f.*

Fasan-erei *f.* bažantnice *f.*; 2. bažantnictví *n.*; —feder *f.* bažantí péro; —hahn *m.* bažant *m.* (kohout); —henne *f.* bažantice *f.*, bažantí samice.

Faſchieren (fr. *hacher*) sekati *v.* Fachteren.

Faſchine *f.* prutnice *f.*, hatina *f.*, apruže, hať *f.*, otýpka, fašina *f.*

Faſchinen-bau *m.* stavba s prutnicemi; —meſſer *n.* sekáček *m.*; —werk *n.* hatě *pl. f.*

Faſching (-s, oh. M.) *m.*, —szeit *f.* masopust *f.*; —narr *m.* masopustník *m.*; die letzten —ſtage *pl.* masopustní ostatky.

Faſe *f. v.* Faſen; 2. bei Zimmerl. zápustka *f.* (Face); 3. *v.* Phaſe.

Faſel (-s, oh. M.) *m.* und *f.* mládě *f.*; plod *m.*, plemeno *n.*; zur F. na plemeno; 2. F. býk *m.*; —ei *f.* třeštění, bláznění *n.*; 2. blábolení; —er *m.* ztřeštěnec *m.*, třeštil *m.*; 2. blábolil *m.*; —gebühr *f.* —geld *n.* příplatné *n.*; —haft *adj.* třeštivý; —hengſt *m.* pušťák *m.*

Faſeln mh. roditi, plemeniti se, množiti se; třeštiti, blázniti; 3. blábolíti.

Fäſeln nitky vytrhovati, třepiti; ſich f. třepiti se

Faſel-ochs *m.* plemenný býk; —vieh *n.* plemenný dobytek.

Faſen mh. *v.* Faſeln.

Faſen (-s, unv. M.) *m.* nitka *f.*, vlákno *n.*; vlášení *n.*; *dem.* vláseníčko *n.*; čmýříčko *n.*; —nackend, —nackt *v.* Fadennackend.

Faſer (M. -n) *f.* vlákno *n.*; *coll.* vlášení, chmýří, čmýří, chmýření *n.*; —bündel *n.* vláknový svazek.

Fäſerchen *n.* vlákénko, vláseníčko *n.*

Faſer-förmig, —artig *adj. v.* faſericht; —gewächs *n.* vláknatá rostlina; —gewebe *n.* vláknina, vláknovina *f.*; —icht *adj.* vláknitý, vláknovitý, žilkovitý; —ig *adj.* vláknatý, vláknovatý, žilkovatý, mrcasatý; —kapſel *f.* (zool.) měšnatý svaz; —krebs *m.* (Kkht.) vláknitý rak.

Fäſern, fäſen třepiti, otřepiti; ſich se.

Faſer-ſtein *m.* vláknovec *m.* (Mineralth); —ſtoff *m.* vláknina *f.*; vláknovina *f.*, vláč (i) *f.*; —torf *m.* vlákenná rašelina; —zelle *f.* vlákenná bunice.

Faß (Faſſes, M. Fäſſer, auch Fäſſe) *n.* sud *m.*; ein F. Bier sud piva.

Faſſade *f.* (arch.) fasáda *f.*, průčelí (budovy) *n.*

Faßbar *adj.* chopitelný, jímatelný.

Faßbier *n.* pivo ze sudu, p. čepovní, posudní pivo.

Faßbinder *m.* bednář *m.*; —ei *f.*, —handwerk *n.* bednářství *n.*; —werkſtätte *f.* bednárna *f.*

Faß-boden *m.* dno u sudu; —brücke *f.* splývací most.

Fäßchen *n.* soudek, soudeček *m.*

Faßdaube *f.* duha, dužina *f.*, duhovina, dešťka *f.*

Faſſel, Fäſſel *n. v.* Fäßchen.

Faſſen etw. chopiti, uchopiti; chytiti, uchytiti, zachytiti, pochytiti; jmouti, jímati, ujímati, pojmouti; popadnouti, polapiti; bráti, vzíti; faßt thn! chyťte ho! chopte ho! Korn f. žito do pytlů sypati; Waren f. dostávati, přijímati; den Stein in Gold f. kámen do zlata vsaditi, zasaditi; f. (wbm.) sůžiti hon; einen Beſchluß f. ustanoviti se na něčem, (kollegialiſch) snesti se, usnesti se na čem, snešení učiniti; im Worte f. vysloviti, pronesti; ein Abſchnitt faßt einen Winkel úsek zavírá úhel; f. fig. (begreifen) pochopiti, pojmouti rozumem, vtípiti se; mh. f., in ſich f. obsahovati, zavírati, pojímati, vnímati, bráti n. přijímati v sebe; Wurzel f. ujmouti se, přijmouti se; das Bier f. pivo spílati; ſich f. vzchopiti se, zachytiti se; fig. pamatovati se, vzpamatovati se; er konnte ſich vor Lachen gar nicht f. nemohl se smíchy utajiti; ſich kurz f. krátce povědeti, stručně vyličiti; gefaßt auf etw. odhodlaný k něčemu.

Faſſer *m.* jímatel *m.*

Faß-faul *adj.* sudem zapáchající; —förmig *adj.* sudovitý, bečkovitý; —futter *n.* povlak *m.*; —gebünde *n.* sudové nádobí; —geld *n.* posudné *n.*, bečevné *n.*; —geruch *m.* sudovina *f.*; —hahn *m.* kohoutek u sudu, obrtel

u pípy; —hefen *pl.* posudní kvasnice, sudové droždí; — holz *n.* bednářské dříví, dříví na sudy, sudovina *f.*

Fassion (M. -en) *f.* (lt.) přiznání *n.*, přiznavka, přihlaška *f.* (fase *f.*) (k dani).

Faßkellner *m.* podsudní, -iho *m.*

Faßlich *adj.* chopný, pochopný, pochopitelný; -keit -ost.

Faß-maß *n.* ham, sudoměr *m.*; —ſchaufel *f.* nandavák *m.*; —ſchoppen *m.* sudárna *f.*; —ſpund *m.* čep *m.*, zátka *f.* špunt *m.*

Fasson *f.* (fr.) tvar *m.*, fazona *f.* (*st.* způsoba); —ieren *n.* licované železo; —nerie *f.* květování, vzorkování (látek); licování *n.*; —nieren licovati; utvářiti; vzorkovati; mit —nierter Randeinfaſſung s licovanou (útlou krajní) lemovkou.

Fassung *f.* chopení *n.*, uchopení *n.*, chycení *n.*, popadení *n.*, uchvácení *n.*; fig. umínění *n.*, předsevzetí *n.*; pochopení *n.*, vyrozumění *n.*, pojmutí *n.*; F. vzchopení se, vzpamatování se, upamatování se; F. des Gemütes hotovost *f.*, odhodlanost *f.*; spokojenost *f.*, upokojenost mysli; F. eines Geſetzes znění zákona; in dieſer F. v tomto znění; mit F. ſeinem Schickſale entgegengehen s odhodlaností kráčeti osudu vstříc; aus der F. kommen, die F. verlieren rozvahy pozbyti, ducha pozbyti, zmásti se; F. (Form) spůsob *v.* Faſſon; F. der Brille obruba brejlí.

Fassungs-artikel *m.* věc odběrná; F. für das Militär věci k vojenské potřebě; —kraft *f.*, —vermögen *n.* chapavost *f.*; pochopnost, postižitelnost *f.*; —raum *m.* (mil.) objemnost *f.*, obsažnost, prostornost *f.*; —ſchein *m.* přijímací list, odběrací list.

Faßzieher *m.* líhař *m.*, postěhař *m.*

Fast *adv.* skoro, téměř takměř, bez mála, málem. [ig *n.* postu).

Faste *f.*, Faſten (unv. M půst *m.*

Faſten mh. postiti se půst míti; F.- postní; —gebet *n.* postní modlitba; —halter *m.* postník *m.*; —keit *f.* postní strava; —ſpeiſe *f.* postní jídlo; —ſuppe *f.* postní polévka; —zeit *f.* postní čas, postní doba, půst *m.*

Faſter *m.* postník *m.*

Faſti: *dies fasti* (lt.) dni obřadů (u st. Římanů).

Faſtnacht *f.* předpostní večer, postní svatvečer; die junge F. masopustní úterek; die große oder alte F. masopust *m.*, masopustní neděle.

Faſtnachts-bruder *m.* masopustník *m.*; —luſt *f.* masopustní veselí; —ſpiel *n.* masopustní hry *pl.*

Faſtoſo (lt.) (Muſ.) skvostně, slavně.

Faſttag *m.* postní den.

Faſzikel (-s, unv. M.) *m.* (lt.) svazek (spisů) *m.*; —bezeichnung *f.* známka svazku, značka; faſzikuliert ve svazky

Faſzinieren (lt.) očarovati. [vázati.

Fata *n. pl.* (lt.) osudy, příhody, příběhy *pl. m.*; *v.* Fatum.

Fata Morgana *f.* (lt.) vzdušný přelud, povětrné obrazy, vzduchové obrazy.

Fatal *adj.* (lt.) osudný, nešťastný, zpropadený; protivný; —ismus *m.* osudověrství *n.*; —iſt (-en) *m.* fatalista *m.*, osudověrec *m.*; —ität *f.* nehoda *f.*, neštěstí *n.*

Fatent (-en) *m.* (lt.) přiznavač *m.* (kdo přiznává svůj majetek k dani).

Fatieren (lt.) ſich auf eine Summe přiznati se na sumu, přihlásiti sumu.

Fatigieren (lt.) unaviti; (Mal.) titěrně malovati.

Fatſch-e *f.* povíjadlo *n.*, obvinadlo *n.*, úvazek *m.* (fáč, fáček *m.*); —en poviti, povíjeti, obvinouti, obvazovati (zafačovati).

Fatuität *f.* nechutnost *f.*, pošetilství *n.*

Fatum *n.* (lt.) osud, los *m.*, uložení, dopuštění (osudu, d. boží).

Fatz-en kudrlinkovati, šaškovati; —narr *m.* kudrlinkař, šašek *m.*

Faubourg *m.* (fr.) předměstí *n.*, podměstí *n.*

Faul *adj.* shnilý, zpráchnivělý, zetlelý; 2. líný, lenivý; 3. špinavý, nečistý; f. ſein *v.* Faulenzen; —baum *m.* krušina *f. Rhamnus Frangula*; —brut *f.* (d. Bienen) hniloplod *m.*, hnilina *f.*

Fäule (oh. M.) *f.* hniloba *f.*, hnilina, shnilina *f.*, shnilost *f.*, hnilež *f.*; prachnivina *f.*; zpuchřenina *f.*, zetlelina *f.*; (med.) *d.* Faultraubkeit.

Faulen mh. hníti, shníti.

Faulenz-en mh. lenošiti, leniti, lenovati, zaháleti; —er (-s, unv. M.) *m.* lenoch, lenivec, zahaleč *m.*, pecivalec *m.*; (Schreibunterlage) lenůšek *m.*; —erei *f.* lenošení.

Faul-fieber *n.* hnilavka *f.*, shnilá zimnice *f.*, shnilka, shnilice *f.*; *Febris pudrita*; —fleck *m.* nahnilá skvrna *f.*; hnilokaz *m.*, hnilovatina *f.*; —fleiſch *n.* shnilé, divé maso *n.*; —fräßig *adj.* hniložravý; —heit *f.* hnilost, shnilost *f.*; 2. lenost, lenivost, zahalčivost *f.*; —kan (-s, M. -e) *m.* lenoch *m.*; —kot *adj.* nahnilý, hnilovatý.

Fäulig *adj.* shnilý; zpráchnivělý, zetlelý. [shnilka, spráchnilka *f.*

Faulkrankheit *f.* shnilá nemoc *f.*;

Fäulnis (ob. M.) *f.* (*n.*) hniloba *f.*, hnilota *f.*, shnilota *f.*, hnilina *f.*, shnilina *f.*; —widrig *adj.* protihnilobný.

Faultier *n.* lenochod *m.*, tichochod *m. Bradypus.*

Faum *m.* pěna *f. v.* Schaum.

Fäumen mh. pěniti se.

Faum-kelle *f.*, —löffel *m.* opěnovačka *f.*, sběračka *f.*; —ſchüſſel *f.* sběrací mísa *f.*; —ſtrudel *m.* pěněný strudl *m.*

Faun (-es, M. -e od. -en) *m.* (lt.) faun *m.*, kozonožec *m.*, lesoň *m.*; —a *f.* (myth.) Zvěřena *f.*; 2. zvěřepis *m.*; —enhaft *m.* nestydatý vzhled; —enhaft *adj.* ohyzdný, šeredný; fig. nestoudný.

Faust (M. Fäuſte) *f.* pěst *f.*; auf eigene F. na vlastní vrub, o vlastní újmě; F. (ein Maß) pěst *f.*; —amboß *m.* ruční kovadlina *f.*; —ballen *m.* pěstník *m.*, palce u hobliku; —dick *adv.* s pěst n. na pěst tlustý.

Fäustel *m.* pemrlice *f.*, mlatek *m.*

Faust-groß *adj.* s pěst veliký; —hammer *m.* plocek; —handſchuh *m.* pěstnice, zápěstnice (rukavice bez prstů); —hobel *m.* pěstní hoblík *m.*; —huhn *n.* stepokur kirgizský *Tetrao (Syrrhaptes) paradoxus*; —kampf *m.* pěstní boj *m.*, pěstní bitka *f.*; rvačka, pranice *f.*; —kämpfer *m.* rukobojec *m.*, pěstník *m.*; —knochen *pl.* kosti záruční; —kolben *m.* palcát *m.*; —kröte *f.* útorník *m.*

Fäustling *m.* kyj *m.*; 2. hrstník *m.* (kapr); 3. *v.* Faustrohr; 4. *v.* Faust-handſchuh.

Faust-pfand *n.* základ *m.*; ruční zástava *f.*; —pinſel *m.* ruční štětka *f.*; —recht *n.* právo násilnické, pr. silnějšího; (právo pěstní); —rohr *n.* bambitka *f.*; —ſäge *f.* ruční pila *f.*; —ſatz *m.* (Fiſcherei) hrstní násada *f.*; —ſchlag *m.*, —ſtoß *m.* udeření *n.* (pěstí); (*vulgo*) buchta *f.*

Fauteuil *m.* (fr.) křeslo *n.*, lenoška *f.*

Faux (fr.) *adj. v.* Falſch; *Faux pas* (fr.) chybný krok; fig. poklesek *m.*

Favete linguis! (lt.) šetřte jazyků! (mlčte!)

Faveur *f.* (fr.) *favor m.* (lt.) přízeň *f.*; výhoda *f.*

Favor-isieren přáti, nadržovati někomu, příznivým býti komu; —it (-en) *m.* milostník, miláček *m.*; —ite, —itin *f.* milostnice, milice, oblíbenka, favoritka *f.*

Favus *m.* (lt.) plást *m.* medu; 2. (med.) mol *m.* suchý, strupovina *f.*; *F. confertus* mol slitý; *F. dispersus* mol porůžný.

Fayence, Faience *f.* majolika *f.*

Faxen *pl. f.* šašky, frašky, šibřinky

Fazenda *f.* (portug.) zemský statek *m.*

Fazil *adj.* (fr.-lt.) lehký, snadný; ochotný; —ität *f.* lehkost *f.* ſuma *f.*

Fazit (-s, ob. M.) *n.* (lt.) součet, úhrn *m.*, **Fazzoletto** *n.* (it.) šátek (facalíček) *m.*

Feber *m. v.* Februar.

Febrifuga *f.* (lt.) pudizimnice *f.*

Febris *f. v.* Fieber.

Februar *m.* (lt.) únor *m.* (2. měsíc); —verfaſſung *f.* únorovka *f.*

Fechs-en kliditi; skliditi, sklízeti, těžiti; vzdělati, -ávati; das F., —ung *f.* klizení *v.*, sklizeň *f.*, klidba *f.*

Fecht-art *f.* bojovný spůsob; —boden *m.* šermiště *n.*; —degen *m.* šermovní kord *m.*

Fechten mh. potýkati se, šermovati; zápasiti; 2. fig. hádati se; 3. ohánětí se, rozháněti se; 4. žebrotou jíti, holdem jíti, prositi; (*vulgo*) choditi na prosík.

Fechter (-s, unv. M.) *m.* šermíř *m.*, zápasník *m.*; —ei *f.* šermování *n.*; —ſpiel *n.* šermířská hra, šermování *n.*; —ſprung *m.* šermířský poskok; —ſtreich *m.* šermířský úskok.

Fecht-handſchuh *m.* šermířská rukavice *f.*; —haus *n.* šermírna *f.*; —kunſt *f.* šermířství, šermovnictví *n.*; —lokale *n.*, —platz *m.* šermiště *n.*; —meiſter *m.* mistr šermu *m.*, šermovní mistr; —ſaal *m.*, šermovna *f.*; —ſchule *f.* šermovní škola; —übung *f.* šermířské cvičení, šermovní cvičení.

fecit (lt.) udělal, sdělal.

Feder (M. -n) *f.* pero (péro) *n.*, pírko, pérce *n.*; leicht wie eine F. lehký jako pírko; F. (mech.) pero *n.*, pružina, zpruha, zpružina, zpružka *f.*; F. (vlt.) (Stoßdegen) péro *n.*, (ſcherzh. kosinka *f.*) *estoc*; —n *coll.* peří; —n ſchleißen peří dráti.

Feder-artig *adj.* peřitý, perovitý; —ball *m.* pírník *m.*, peřistý míč, vypeřený míč; —beſen *m.* peroutka *f.*; —bett *n.* peřina *f.*, duchna *f.*, poduška *f.*; —blume *f.* perovka *f.*, květina z peří; perovitá květina; —büchſe *f.* perák *m.*; —buſch *m.* chochol *m.*, peření *v.*, peření *n.*; perovka *f.*; —eiſen *n.* zpruhové železko *n.*; —erz *n.* zamuděnec *m.*; —fächer *m.* vějíř z peří, vějíř peřitý *m.*; —fechter *m.* (vlt.) šermíř od pera (*st.*); fig. *v.* Federheld; —feld *n.* líha per; —flocke *f.* perový prach, peřité čmýří; —fuß *m.* pernatá noha, rousná noha; —füßig *adj.* rousnatý; —futteral *n. v.* Federbüchſe; —gras *n.* vousy sv. Ivana; peřenka *f. Stipa pennata*; —halter *m.* násadka na pera; držátko; —händler *m.* brkař, perař *m.*; —hart *adv.* pružný, zpružný; —härte *f.* zpružnost ocele; zákal zpružovací (při oceli); —harz *n.* prušec *m.* (pryž *f.*); —haus *n.* (Uhrm.) perovnice *f.*, bubínek *m.*; —held *m.* fig. brkoslav, perosek *m.*

Federicht *adj.* peřitý, perovitý.

Federig *adj.* pernatý.

Feder-kampf *m.* písemná hádka, perohádka, peroboj *m.*, brkový boj; —kämpfer *m.* fig. brkobojce, perobojce *m.*; —kiel *m.* brk *m.*, pisk *m.*; —kielbuſch *m.* svazek brků; —kielhändler *m.* brkař *m.*; —kiſſen *n.* peřinka *f.*; —klemmer *m.* (am Gewehr) svěradlo *n.*; —kraft *f.* pružnost, zpružnost *f.*; mrštnost *f.*; —kräftig *adj.* zpružný; —krone *f.* čmýří, pýří, vlašení *n.*; —leicht lehký jako pírko; —leſen *n.* čistění peří, přebírání peří; viel —leſens machen mnoho okolků dělati, okolkovati, párati se s čím; —linge *pl. m.* moli *pl. m.*; —meſſer *n.* perořízek *m.*; —motten *pl. f.* pernatušky (t. motýli).

Federn mh. pelichati.

Federn *pl.* peří *n. coll. v.* Feder.

Feder-nelke *f.* rychlička *f.*, rychlíček *m. Dianthus plumarius*; —poſe *f. v.* Federkiel; —ſchleißen *n.* draní peří; —ſchmücker *m.* chocholář *m.*; —ſchuß *m.* ptáčník *m.*; —ſpule *f. v.* Federkiel; —ſtahl *m.* ocelová pružinka *f.*; —ſtaub *m.* prach z peří; —ſtrauß *m.* kytka z peří; —ſtreit *m.* písemná hádka *v.* Federkampf; —ſtrich *m.* trhnutí *n.* perem; —ſtuß *m. v.* Federbuſch; —trieb *m.* zpruha *f.*; —tulpe *f.* peřitý tulipán; —uhr *f.* hodiny s pery, h. zpruhové; —ventil *n.* zámyčka s perem; —vieh *n.* drůbež *f.*, havěť *f.*; —viehhandler *m.* drůbežník *m.*, krosnář *m.*; —wage *f.* pružná váha; —weiß *n.*

záběl *f.*, běl ševcovská, kamenný len *m.* (osinek ztlučený na prach); —wild, —wildbret *n.* pernatá zvěř *f.*; —wischer *m.* vytěrátko *n.*, otěrátko *n.* na pera; —wolke *f.* (vhyf.) řasa *f.*; —zeichnung *f.* výkres perem, kresba pérová; —zirkel *m.* kružidlo zpružné, kružidlo se zpruhou, k. nulové, k. vláskové; —zug *m.* trhnutí perem.

Fee *f.* víla (víla) *f.*; böſe F. jezinka *f.*

Feen-arm *m.* rámě víly; —haft *adj.* vilovitý; —märchen *n.* pohádka o vilách; —welt *f.* čarovný kraj, čarosvět *m.*

Feerie *f.* čarohra *f.* (divadelní představení se sborem víl).

Fege *f.* třídidlo *n.*, přesívka *f.*; vymetačka *f. v.* **Kornfege**; *v.* **Fegewiſch**; F., —feuer *n.* očistec, (*st.* čistec *m.*); —geld *n.* výmetné, smetičné *n.*; —kraut *n.* přeslička *f.*; —lappen *m. v.* **Fegewiſch**; —mühle *f.* čisticí mlýn, podsívací mlýn, mlýnek *m.*

Fegen číditi, vycíditi, čistiti, vyčistiti; smýčiti, vymetati; (das Getreide) žejbrovati, prosívati; fig. den Beutel f. měšec vyprázdniti; (das Geſchirr) drhnouti, odrhnouti.

Fegeopfer *n.* oběť očistná; fig. povrhel *m.*

Feger (-s, unv. M.) *m.* čistič, čídič, vyklízeč; vymetač *m.*; fig. pometlo *n.*

Fegeruß *m.* saze *pl. f.*; kopt *m.*

Fegewiſch (-es, oh. M.) *m.* věchet *m.*; pometlo *n.*; 2. vytěrák *m.*, hadr *m.*

Fegſel (-s, oh. M.) *n.* smeť *f.*, *pl.* smeti.

Fehde (M. -en) *f.* svár *m.*; spor *m.*, rozepře *f.*; rozbroj *m.*; záboj *m.*; —brief *m.* odpovědný list (*st.*); —handſchuh *m.* vyzývací rukavice, (hozená); fehden mh. v záští s kým býti.

Fehe (M. -en) *f.* (Eichhorn-Pelzwerk) bělka *f.*, popelka (veverka) *f.*; 2. (Dachswerchen) jezevčice *f.*

Fehl *adv.* chybně, mylně, omylně, neprávě, nedobře, klamně; der Schuß war f. rána chybila, šla mimo; F. *m. v.* Fehler; —bar *adj.* chybný, mylný; —bitte *f.* marná prosba *f.*; —bitten prositi marně, nadarmo; —blick *m.* bludný vzhled.

Fehlen mh. chybiti, pochybiti, chybovati, omýliti se, poklesnouti; chybiti, (mimo hoditi); den Weg f. s cesty sjíti, zblouditi; weit gefehlt! chyba lávky! f. chyběti, scházeti, nedostávati se; vaditi; nezdařiti se, nepodařiti se; minouti; fehlend chybící, chybující.

Fehler (-s, unv. M.) *m.* chyba *f.*, omyl *m.*; 2. vady *f.*, nedostatek *m.*; kaz *m.*, úhona *f.*; F. der Teilung ch. v dělení; —frei, —los *adv.* bez chyby, bez vady; *adj.* bezvadný; —haft *adj.* chybný, vadný; —haftigkeit *f.* chybnost *f.*; —voll *adj.* chybný.

Fehl-fahren mſ. chybně jeti, bludně jeti, v jízdě zabloudíti; —führen s cesty svesti, zavesti; —gang *m.* sejití s cesty; zablouzení *n.*, zacházka *f.*; —gebaren potratiti, nedochoditi; (v. Tieren) pometati, zmetati; —geburt *f.* *Abortus* potracení *n.*, potrat *m.*; zmetání *n.*; 2. nedochůdče *n.*; —geben mſ. s cesty sjíti, zablouditi; einen f. minouti koho; unperf. nezdařiti se, nepodařiti se, nepoštěstiti se; —greifen pochybiti v čem, chybně n. mylně chmátnouti n. sáhnouti; —griff *m.* chybný chmat; 2. přechmat *m.*; omyl *m.*, mýlka *f.*; pochybení *n.*; —rippe *f.* krátké žebro *n.*; —ſchießen chybiti (při střelbě); —ſchlag *m.* chybné uderení; 2. pochybení *n.*, nezdar; —ſchlagen mh. chybiti, chybně n. mimo uderiti; mſ. nezdařiti se, nepodařiti se, nepoštěstiti se, nepovesti se; selhati; F. *n.* nezdar *m.*; —ſchuß *m.* lichý n. chybný závěrek (úsudek) *m.*; —ſchuß *m.* chybná rána; —tritt *m.* chybný krok; fig. chyba *f.*, poblouzení *n.*, poklesek *m.*; —wunſch *m.* marné přání.

Fehm (oh. M.) *f.* žír *m.*, žaludová [pastva; 2. žírné právo *n.*

Fehm (-s, M. -en) *m.* stoh *m.*, kupa *f.*; 2. hranice dříví.

Fehm, —e *v.* Feme.

Fehmschwein *n.* žírné prase.

Fehmstange *f.* stožár *m.*

Fehn (-s, M. -e) *m. et n.* slaf *f.*, slatina *f.*, rašeliniště *n.*; —ker *m.* slatinář, rašelinář *m.*

Feh-rücken *m.* veverčí hřbítek *m.*; —wamme *f.* veverčí bříško, bělka (kožišina) *f. v.* Fehe.

Fei *f. v.* Fee; —en očarovati, okouzliti; (*sl.* vajati).

Feier (oh. M.) *f.* odpočinutí *n.*, odpočinek *m.*; slavení *n.*, svěcení *n.*; svátek *m.*, slavnost *f.*; ples *m.*; —abend *m.* svatvečer *m.*; (b. Zimmerl.) vandrovka *f.*; —brauch *m.* slavnostní obřad *m.*; —er *m.* oslavovač, světič *m.*; odpočívälek, světílek *m.*; —gang *m.* slavný průvod; —gelang *m.* slavnostní zpěv; —gewand, —kleid *n.* sváteční n. slavnostní oděv; —glocke *f.* svatvečerní zvonění, vyzvánění *n.*

Feierlich *adj.* slavný; sváteční, slavnostní; *adv.* slavně; f. begehen světiti, slaviti den; —keit (M. -en) *f.* slavnost; oslava *f. pl.* -en hody, hodovánky, radovánky *pl.*

Feier-mahl *n.* slavná hostina *f.*, hody *pl. m.*; —morgen *m.* slavnostní jitro.

Feiern mh. odpočívati, nedělati; (*st.* prázdniti); *act.* slaviti, světiti; gefeiert slavený, oslavený; der Gefeierte oslavenec *m.*

Feier-rede *f.* slavnostní řeč, ř. na oslavu, řeč oslavovací; —ſchmuck *m.* slavnostní ozdoba; skvost *m.*; —ſtelle *f.* slavné místo; —ſtunde *f.* hodina oddechu, h. odpočinku; 2. slavná, vážná hodina *f.*; —tag *m.* svátek *m.*, sváteční den, zasvěcený den; 2. slavný den *m.*; —täglich *adj.* sváteční; —tagskleid *n.* sváteční oděv; —tanz *m.* slavnostní tanec; —tiſch *m.* obětný stůl; —voll *adj.* veleslavný, přeslavný; —zug *m.* slavný průvod.

Feifel (M. -n) *f.* slinné žlázy *pl.*; 2. žlaza *f.*, hříběcí *f.*; —ader *f.* podjazyční žíla.

Feig *adj.* bojácný, bázlivý, zbabělý; fig. zetlelý; ochablý.

Feigblatter *f.* fíková neštovice.

Feigbohne *f.* lupen bílý, vlčí hrách *m. v.* Lupine. [smokva *f.*, fík *m. Ficus.*

Feige (M. -n) *f.* (Baum und Frucht)

Feigen-baum *m.* smokvoň *f.* (*m.*); smokva *f.*, fík *m.*, fíkovník *m.*; —birn *f.* fíkovka *f.*; —blatt *n.* fíkový list *m.*; —förmig *adj.* fíkovitý, smokvovitý; —garten *m.* fíkovna *f.*, fíkovnice, smokevnice *f.*; —haus *n.* fíkovna *f.*, smokevna *f.*; —kaffee *m.* fíkovka *f.*, fíková káva (cikorie); —kraut *n.* krtičník *m.*; —laub *n.* fíkové listí *n.*; —mal *n. v.* Feigmal; —mehl *n.* fíková moučka; —wald *m.* fíkový les, fíkoví *n.*, smokvoví *n.*

Feig-heit *f.* zbabělost, bázlivost, bojácnost *f.*; —herzig *adj.* zbabělý, nestatečný, bázlivý; —ling (-es, M. -e) *m.* zbabělec *m.* (sketa, **bázlivec** *m.*).

Feigmal *n.* (med.) fíček *m.*, fíkovina *f. Sycosis, Mentagra.*

Feigsinn *m.* zbabělá mysl, zbabělost *f.*

Feigwarze *f.* (med.) fíková bradavice *f.*, fík *m. Condyloma*; —nkraut *n.* krtičník menší, roupník *m.*, roupové koření *n. Ficaria verna.*

Feil *adj.* prodajný, zákupný; na prodej; fig. feile Seele lacina duše; —bäcker *m.* pecnář *m.* **Feilbar** *adj.* pilovatelný.

Feilbiet-en prodávati, na prodej vystaviti; öffentlich (im Lizitationswege) f. veřejně prodávati, prod. dražbou; —ung *f.* prodávání, prodej; öffentliche F. (Lizitation) veřejný prodej *m.*, dražba *f.* (licitace).

Feilbietungs-bedingnis *n.* dražební výminka *f.*, výminka dražby; —edikt *n.* provolání dražby; —tagfahrt *f.* dražební stání *n.*, stání v příčině dražby.

Feildirne *f.* popeněžnice, bludnice *f.* (prodajná ženka).

Feil-e (M. -en) *f.* pilník *m.*; fig. ohlazenost, vybroušenost *f.*; das bedarf der F. to potřebuje opravy n. brusu; —en pilovati.

Feilen-fabrik *f.* pilnikárna *f.*; —hauer *m.* pilníkář *m. v.* Feilhauer; —linge *f.* pilníková čepel *f.*

Feilhauer *m.* pilníkář *m.*

Feilheit *f.* prodajnost *f.*

Feilicht *n. v.* Feilstaub.

Feilmaschine *f.* pilovadlo *n.*

Feilschaft *f.* prodajná věc *f.*; Verfall von —en propadení prodajných věcí.

Feilschen smlouvati se o cenu, cenkovati se s kým; smlouvati; tržiti; *v.* Feilbieten.

Feil-sel *n.*, —späne *pl. v.* Feilstaub; —statte *f.* pilovna *f.*; —staub *m.* opilky, odpilky, piliny *pl.*; —stock *m.* svěradlo *n.*

Feim *m.*, —en *m.* stoh *m. v.* Fehm *m.*

Fein *adj.* jemný, tenký, tenounký, drobný; čistý, lepý; útlý, ladný, něžný; fig. bystrý; chytrý, vtipný; (von der Sprache) vybroušený; zjemněný; f. gemahlenes Mehl jemně mletá mouka; —es Pulver mělný prach; —es Silber čisté stříbro; —es Gold čisté n. ryzé zlato *n.*; fig. sehr f. prohnaný, štvaný; —e Sitten jemné, broušené mravy; —er Fuchs chytrá liška; chytrák, ferina *m.*; der ist der —e! to je ten pravý! ten je pěkný! —bildung *f.* ušlechtilé vzdělání *n.*; —brennen *n.* přepalování *n.*, přehánění *n.*; —brenner *m.* přepalovač *m.*, přeháněč *m.* (nějakého lihu na čisto).

Feind (-es, M. -e) *m.* nepřítel *m.*; protivník, odpůrce, odporník (*st.* vrah); der böse Feind zlý duch, zloboh *m.*; f. *adj. v.* feindlich; —esgefahr *f.* nebezpečenství před nepřítelem; —in *f.* nepřítelkyně *f.*; —lich, —selig *adj.* nepřátelský; —seligkeit *f.*, —schaft *f.* nepřátelství *n.*

Fein-e *f. v.* Feinheit; —eisen *n.* bílené železo *n.*; —fühlig *adj.* jemnocitný, útlocitný, něžnocitný; —gefühl *n.* útlocit *m.*, útlý cit, jemný cit, něžný cit *m.*; —gehalt *m.* čistý obsah *m.*; f. edler Metalle co kovu čistého kovy vzácné v sobě drží, obsažnost *f.* (stříbra neb zlata); —gepulvert jehlitý; —gezähnt zoubkovaný; —heit *f.* jemnost *f.*, tenkost *f.*; fig. čistota *f.*, ryzost *f.*, něžnost *f.*; F. (im Vortrage) vybroušenost *f.*, lepota *f.*; —hörig *adj.* bystrosluchý; —förmig *adj.* drobnozrný; —ling (-es, M. -e) *m.* chytroušek, chytráček *m.*; —säge *f.* drobná pilka, drobnilka *f.*; —schmecker *m.* labužník *m.*, choutkář *m.*; —sinnig *adj.* útlomyslný; jemnomyslný, něžnomyslný; jemného citu; —ste ddd. *adj.* nejjemnější *v.* fein; —stimmig *adj.* něžnohlasý.

Feinte *f.* (fr.) *v.* Finte

Feist *adj.* tučný, tlustý, vytylý, tělnatý; f. werden tučněti; —darm *m.* drštka *f.*; —en tučniti, ztučniti; mh. bzdíti.

Feixen úštipkovati.

Felbel *m.* felb *m.* (poloviční aksamit).

Feld (-es, M. -er) *n.* pole *n.*, role *n. et f.*; F. im Schilde pole *n.* (Heraldy); ein goldener Löwe im blauen —e zlatý lev v modrém poli; F. des Fernrohres pole *n.*; (mont.) pole *n.*; (mil.) pole *n.*; ins F. rücken polem se položiti, do pole vytáhnouti neb vytrhnouti; das F. behaupten obdržeti pole, získati pole (zvítěziti); das F. räumen opustiti, ztratiti pole, odtáhnouti; einen aus dem —e schlagen s pole koho sehnati.

Feld-ahorn *m.* babyka *f. Acer campestre*; —altar *m.* polní, vojenský oltář; —anger *m.* draha *pl. f.*; —antell *m.* polní dílec (los); —apotheke *f.* polní lékárna, vojenská l.; —arbeit *f.* polní práce; —arzt *m.* polní lékař, vojenský l.; —aufsicht *f.* dohlídka k polím; —aufsichtsperionale *n.* polní dozorstvo, polní hlídači; —bäcker *f.* polní pekař, vojenský pekař; —backofen *m.* polní pekárna; —batterie *f.* polní baterie; —bau *m.* vzdělávání polí, zemědělství *n.*; rolnictví *n.*; orba *f.*; 2. polnost, role *f.*; —baum *m.* polní strom, planý strom; —beet *n.*

záhon *m.*; breites F. lícha *f.*; —befeſtigung *f.* polní opevnění; —biene *f.*, čmel, čmelák *m.* (zemská včela); —binde *f.* (mil.) polní pás, polní páska; —birne *f.* planá hruška, planička *f.*; —blume *f.* polní květina; —brücke *f.* p. můstek; —chen *n.* der Mutſchelu (zool.) měsíček *m.*; —dienſt *m.* polní služba; —dienſtbarkeit *f.* polní služebnost; —ein *adv.* polem, přes pole; vedle pole; —eiſenbahnweſen *n.* (mil.) polní železničné ústrojí; —equipage *f.* (mil.) polní náčiní; —flagge *f.* polní prapor; —flaſche *f.* (mil.) čutora; —frucht *f.* polní plodina, úroda *f.*; —furche *f.* brázda *f.*; —geflügel *n.* polní ptactvo; —gepäck *n.* polní zavazadla, vojenská z.; —gerät *n.*, —geratſchaft *f.* polní, rolnické nářadí; 2. vojenské náčiní; —gericht *n.* polní, vojenský soud; —geruch *m.* pražmo *n.*; —geſchütz *n.* v. Feldgerät; —geſchrei *n.* válečný pokřik; válečný hluk; 2. (mil.) polní odzyv (Parole heslo; Loſung nášlov); —geſtänge, —geſtängewe *n.* (geom.) mihadla *pl. n.*; —grenze *f.* polní mez; —grenzſtein *m.* polní mezník; —haſe *m.* polní zajíc; —hauptmann *m.* (mil.) polní hejtman; —herr *m.* polní vůdce, vojevůdce *m.*, vojvoda *m.*; —hoſpital *n.* polní nemocnice; —huhn *n.* kuroptev *f.*; —hut *m.* polní klobouk *m.*; F. *f.* polní hlídka; 2. polní pastva; —hüter *m.* polní hlídač; —jagd *f.* polní honba, polní lov; —jäger *m.* (mil.) střelec, myslivec *m.*; —kamille *f.* heřmánek *m.*; —kaplan *m.* polní kaplan, vojenský kaplan; —keſſel *m.* polní, vojenský kotel; —kirſche *f.* ptáčnice *f.*; —krahe *f.* mandelík *m.*; —kraut *n.* polní zelina.

Feldkriegs-kanzlei *f.* polní kancelář, vojenská k.; —kaſſe *f.* polní pokladna; —kommiſſär *m.* polní komisař.

Feld-küche *f.* polní kuchyně, vojenská k.; —kümmel *m.* kmín luční; —lager *n.* ležení *n.*, tábor *m.*; —lazaret *n.* polní nemocnice; —lerche *f.* skřivan obecný; *Alauda arvensis*; —mark *f.* mez, meze *f.*; F. (Flur) trata, traf *f.*; —marſchall *m.* polní maršál, polní maršálek; —marſchalleutnant *m.* polní podmaršál, polní podmaršálek; —maß *n.* polní míra *sl.* polní provazec; —mäßig *adv.* válečně; —maus *f.* polní myš; —meiſter *m.* pohodný *m.*; —meſſe *f.* polní mše; —meſſen *n.* měření polí, měření země; F. *n.*, —meßkunſt *f.* zeměměrství, zeměměřictví *n.*; měřictví polní; —minze *f.* planá máta; —nageleiu *n.*, —nelke *f.* v. Federnelke; —obſt *n.* plané ovoce; —ochſe *m.* pluživý vůl, tažný vůl; —pater, —prieſter *m.* polní kněz; —poſt *f.* (mil.) polní (vojenská) pošta; —rauch *m.*, —raute *f.* routička *f.* *Fumaria* (Erdrauch); —reich *adj.* polnatý; —ritterſporn *m.* (bot.) stračka *f.*, strační nožka, ostrožka *f.*; —roſe *f.* planá růže; 2. větrná růžička, zavilec *m.*; —ruf *m.* v. Feldgeſchrei; —rute *f.* měřický prut; —ſchade *m.* škoda na poli; škoda polní; —ſchanze *f.* (mil.) polní hradba; —ſcherer *m.* polní (vojenský) ranhojič; —ſcheuche *f.* hastroš *m.*; (strašidlo v poli, str. do máku); —ſchlange *f.* (Geſchütz) švihovka, švihavka, hadice *f.*; 2. zmije *f.*; —ſchmiede *f.* polní (vojenská) kovarna; 2. ruční kovárna, přiručná kovárna; —ſchön *adj.* z daleka pěkný; —ſchwamm *m.* pečírka, pečárka *f.*, úhelka *f.* (úlehelka) *Champignon Agaricus campestris*; —ſenf *m.* hořčice rolní; —ſervitut *n.* v. Feldbienſtbarkeit; —ſimſe *f.* bika *f.*, chlupačka *f.* *Luzula*.

Feldſpat *m.* živec *m.*; orthotomer F. ž. přímodělný; empyrodoxer F. ž. sklový; polychromatiſcher F. živec mnohobarevný; tetratopriſmatiſcher F. živec čtvrtihranolový.

Feld-ſperling *m.* úpolník *m.*; vrabec polní *Fringilla montana*; —ſtecher *m.* polní hledítko; —ſtein *m.* mezní kámen, mezník *m.*; —ſtück *n.* kus pole, polní dílec; 2. obraz krajiny; 3. polní dělo; —taube *f.* holub polní, holub skalní *Columba livia*; —telegraph *m.* polní telegraf; —thymian *m.* mateřídouška *f.*; —trompete *f.* polnice *f.*, polní (vojenská) trouba; —ulme *f.* jilm *m.*; —verpflegsamt *n.* polní zásobný úřad; —wache *f.* polní stráž, p. hlídka; —wächter *m.* v. Feldhüter; —wärts *adv.* do pole, k poli; —webel *m.* šikovatel *m.*; —weg *m.* polní cesta; —wegeš (oh. M.) *n.* (vlt.) hon, *pl.* hony (hona) *m.*; —wegwarte *f.* (bot.) čekanka *f.*; —wieſe *f.* louka v poli, louka mezipolní; 2. l. z pole; —werk *n.* polní hradba; —winde *f.* svlačec polní *Convolvulus arvensis*; —wirt *m.* polní hospodář, rolník *m.*; —wirtſchaft *f.* polní hospodářství, rolnictví *n.*; —zeichen *n.* (mil.) polní (vojenské) znamení; —zeug *n.* válečné nářadí, zbroj; —zeugmeiſter *m.* polní zbrojmistr (generál dělostřeliby); —zug *m.* polní výprava válečná, v. polní tažení.

Felg-e *f.* podorané pole; 2. loukoť *f.*; —en podorati, podmítati, krojiti, strlovati, mísiti; —enbohrer *m.* čepovník *m.*; —enhauer *m.* loukotník *m.*

Fell (-es, M. -e) *n.* kůže *f.*, kožina *f.*, spratek *m.*; fig. einem das F. gerben záda komu vyprášiti, kůži (kožíšek) vyklepati; —bereiter *m.* jirchář *m.*, koželuh *m.*; —eiſen *n.* ranec *m.*, filec *m.*, vak *m.*; —gar *adj.* dodělaný (kůže); —händler *m.* obchodník se škarami neb s kožemi; —wamms *n.* kožená kazajka; —werk *n.* kožišina *f.* [věra.

Felonie *f.* poddanská (lenní) prone-

Fels (-es, M. -en) *m.* v. Felſen; —ab *adv.* ze skály dolů; —abhang *m.* svislost, sklonitost skály; —adler *m.* orel skalní; —art *f.* druh skály; hornina *f.*; —arten *pl.* horniny *pl.*; —artig *adj.* sloupooký; —bank *f.* úskalí *n.*; v. Felſenbank; —burg *f.* hrad na skále.

Felſen (-s, unv. M.) *m.* skála *f.*, skalina *f.*; *pl.* Felſen *coll.* skalí *n.*; —abhang *m.* skalní sráz; —ader *f.* (mont.) skalní žíla; —an *adv.* na skálu; —bank *f.* (im Meere) úskalí *n.*; skalina

v moři; —bein *n.* spánková kost; —berg *m.* skalnatý vrch, kamýk *m.*; —bewohner *m.* skalák, skalník *m.*; —block *m.* skalní balvan; —blume *f.* skalní květina; —bucht *f.* skalní chobot; —burg *f.* hrad na skále; —fest *adj.* pevný jako skála, skalopevný; —feste *f.* skalní tvrz; —gebirge *n.* skalnaté pohoří; —gegend *f.* skalnatá krajina, skalnato *n.*, skalice *f.*; —geklüft *n.* skalní rozsedliny, skalní úžlabí, turně (*sl.*); —gestade *n.* skalnaté pobřeží; —gewölbe *n.* skalní klenba; —grund *m.* skalnatá půda, skalnato *n.*; —gruppe *f.* souskalí *n.*; —hang *m.* svislá skála, skalní sráz, *pl.* klapy *m.*; —hart *adj.* tvrdý jako skála, skalotvrdý; —höhle *f.* sluj *f.*, skalní jeskyně; —huhn *n.* jeřabice skalní *Perdix petrosa*; —keller *m.* skalní sklep, sklep ve skále; —kette *f.* souskalí *n.*, řada skal; —klippe *f.* skalí *n.*, skalina *f.*, úskalí *n.*, klapy, klopy *pl. m.*; —kluft *f.* skalní rozsedlina; —klumpen *m. v.* Felsenblock; —mann *m.* skalopevný muž; 2. skalní muž, skalčík, skalník *m.*; —mauer *f.* skalní stěna, útes *m.*; —region *f.* skalní krajina; —reihe *f.* souskalí *n.* (řada skal); —riff *n.* mořské souskalí, úskalí *n.*; —riß *m.*, —ritze *f.* skalní rozsedlina; —rose *f.* skalní růže; —rücken *m.* hřbet skály; —schlund *m.* skalní prohlubeň, propast *f.*; —schwalbe *f.* břehule skalní *Hirundo rupestris*; —sturz *m.* zřícení skály; 2. skalní strž, skalní rozvaliny; —wand *f.* skalní stěna, skalní útes, skalní strmina.

Felsern *adj.* skalní, skalový, ze skály.

Fels-gegend *f. v.* Felsengegend; —gehäng *n.* klapy *pl. m.*; —hang *m.* sklonitost skály; *v.* Felsenhang; —icht *adj.* skalovitý; —ig *adj.* skalný, skalnatý.

Felsit *m.* bělokam *m.*; —porphyr *m.* křemencový porfyr.

Fels-kuppe *f.* vrchol skály; temeno skály; —loch *n.* skalní sluj; —massen *pl.* skaliny *pl. f.*; —stein *m.* skalnina *f.*

Feme *f.* samovolný soud (tajný soud vestfalský).

Femel, Femmel *m. v.* Fimmel; —wirtschaft *f.* probírací, toulavé hospodářství lesní.

Femgericht *n. v.* Feme.

Femin-a *f.* (lt.) *femme f.* (fr.) žena *f.*, ženština *f.*; —*inum n.* (grm.) jmeno n. slovo podstatné rodu ženského.

Femur, *gen. femoris n.* (lt.) stehno *n.*, stehenní kost; *Femoral-* stehenní.

Fench (-es) *m.* bér *m. Panicum Setaria.*

Fenchel (-s, oh. M.) *m.* fenykl *m.* (vlaský kopr) *Foeniculum*; —branntwein *m.* fenyklovka *f.*; —birne *f.* bér *m. v.* Fench.

Fenchgras *n.*, Fennich *m.* bér *m.*

Fenn (-es, M. -e) *n.*, —e *f.* slatina *f.*

Fenster (-s, unv. M.) *n.* okno *n.*; —band *n.* okenní závěsa; —befleidung *f.* pažení okna, vypažení oken; —brett *n.* podoknice *f.*, prkenko podokenní; —brüstung *f.* okenní podprsnice, podprsní zeď u okna; —chen *n.* okénko *n.*; —einfassung *f.* okenní obruba, obrubeň *f.*; —flügel *m.* křídlo okna, okenní křídlo; —fronton *m.* čelo *n.*, průčelí okenní; —futter *n.* podpažení okenní; očepí *n.*; zárubeň okenní; —geld *n.* okenné *n. v.* Fensterſteuer; —gewände *n.* obstění okna n. oken; b. Schafſtall přístěnek *m.*; —laden *m.* okenice *f.*; —maßwerk *n.* (archit.) okenní kružba.

Fenstern okny opatřiti; fig. vypeskovati, vyplísniti; fig. (fenſterln) gehen na zálety choditi.

Fenster-pfosten *m. v.* Fenſterſtock; —rahm, —rahmen *m.* okenní rám; —recht *n.* okenní právo; —reiber *m.* okenní obrtlík; —rinne *f.* podokenní n. přiokenní žlábek; —ſchaft *m.* meziokní *n.*; —ſcheibe *f.* tabule v okně; —ſchirm *m.* okenní záclona; záštita *f.*; —ſchmiege *f.* ústup okenní; —ſohlbank *f.* pásek podokenní; —ſteuer *f.* daň z oken, okenné, pookenné *n.*; —ſtock *m.* okenní sloupec; —ſturz *m.* svržení s okna, vyhození z okna; 2. ramenák *m.*, stropina v okně; —taube *f.* okenář (holub) *m.*; —trieb *m.* pastorek okenní, závlačka okenní; —verdachung *f.* zástřeší n. římsa u okna, ř. okenní; —verfleidung *f.* pažení *n.*, vypažení okna n. oken; —vorhang *m.* opona u okna; —werk *n.* okeniště *n.*

Fenz *f.* ohrada *f.*; —en ohraditi.

Ferch (-s) *m.* (mont.) zlé větry; 2. *v.* Pferch; —en vpraviti někam.

Feria *f.* (lt.) den *m.*; 2. den sváteční, svátek *m.*

Ferial-kolonie *f.* feriální osada (bydliště žáků n. žákyň v čas prázdnin); —tag *m.* prázdný (prázdninový) den, prázdník *m.*

Ferien *pl.* (lt.) prázdniny *pl. f.*

Ferik-pascha *m.* (türk.) ferikpaša *m.* (velitel divise).

Ferkel (-s, unv. M.) *n.* sele, selátko, podsvinče (čuně) *n.*; —kaninchen *n.*, —maus *f.* morče *n.*

Ferkeln mh. oprasiti se.

Ferm *adj.* pevný, vytrvalý, stálý.

Ferman *m.* (pers.) ferman *m.*, nařízení *n.*, úkaz *m.* (tureckého císaře).

Fermate *f.* (Muſ.) dodržovka *f.*, odpočívka *f.*

Ferme *f.* (fr.) *v.* Farm; 2. pacht *m.*

Ferment *n.* (lt.) kvas *m.*, kvasidlo *n.*; —ation *f.* kvašení *n.*; —ieren kvasiti.

Fermier *m.* (fr.) nájemník, pachtýř *m. v.* Farmer.

Fern *adj.* daleký, vzdálený, odlehlý; *adv.* daleko, podál; von f. pozdáleči; das ist f. von mir odstup to ode mne; sich f. halten vzdalovati se čeho; inwief. pokud, jak dalece; insof. jestliže, pokud, tak dalece; in nicht —er Zeit v době nepříliš vzdálené; —ab *adv.* do dáli.

Fernambuk *m.* fernambuk *m.*, pryzila *f.*, červené dřevo.

Fern-ansicht *f.* pohled z dáli, podálný pohled; —berufen z daleka povolaný; —berühmt široko daleko rozhlášený, slovutný; —darſtellung *f.* podálný obraz, dalekozor *m.*

Ferne *f.* dálka *f.*, dalekost *f.*; oddálenost, vzdálenost; podálnost *f.*; weite F. dalečina *f.*, dálina *f.*; in der F. podál, opodal, vzdálí, povzdál; aus der F. z dáli, z daleka; F. fig. budoucnost *f.*; in die F. nadlouze.

Ferner *m. v.* Firner.

Ferner (ddd. -e) *adj.* další; *adv.* dále, budoucně; —hin *adv.* dale, nadále, budoucně, napříšť, příště.

Fern-glas *n.* dalekohled *m.*; —her *adv.* z daleka; —hin *adv.* do dálky.

Fernig *adj.* lonský.

Fern-ländisch *adj.* z dalekých krajů n. vlasti; 2. v daleké zemi; —rohr *n.* dalekohled *m.*; —ſcheln *m.* podálný rozhled, vzdálenovid *m.*; —ſcheinlehre *f. v.* Perſpective; —ſchön *adj.* zdaleka krásný; —ſchreibekunſt *f.* dalekopisectví *n.*; —ſchreiben *n.*, —ſchrift *f.* dalekopis *m.*; —ſehend *adj.* dalekovidný; —ſicht *f.* rozhled *m. v.* Fernanſicht; —ſichtig *adj.* dalekozraký; —ſichtigkeit *f.* (med.) dalekozrakost *f. Hypermetropie*; —ſprecher *m.* telefon *m.* (dalekomluv *m.*); —treffer *m.* dalekostřelec *m.*; —warte *f.* rozhledna *f.*

Feroce *adv.* (It.) divoce, bouřlivě.

Ferolia *f.* (bot.) atlasnice *f.* Atlasholz. [fantenapfelbaum).

Feronia *f.* (bot.) slizoplod *m.* (Ele-

Ferridcyan *n.* (chem.) fericyan *m.*; —ciſen *n.* fericyanid železový; —metalle *pl.* fericyanidy; —waſſerſtoff *m.* fericyanovodík *m.* [vový).

Ferroniere *f.* (fr.) náčelek *m.* (ko-

Ferrum *n.* (It.) železo *n.*

Ferſe (M. -en) *f.* pata *f. Calx*; auf der F. folgen v zápětí, v patách následovati; 2. F. *v.* Farſe.

Ferſen-bein *n.* hlezno *n.*, patní kost, ostrožnice *f. Calcaneum*; —flechſe *f.* šlacha na patě; —geld *n.* geben fig. paty ukázati, poradili se s Vaňkem, prásknouti do bot, zaplatit patami; —leder *n.* opatnice *f.*, opatek *m.*; —meſſer *n.* paták *m.*; —nagel *m.* dlatec *m.*

Fertig *adj.* hotový, připravený, přichystaný, uchystaný, přistrojený; 2. hbitý, obratný, zručný; 3. ochotný, volný; f.! (Avíso und Kommando) hotovo; f. machen hotoviti, zhot., vyhot.; ſich f. machen přichystati se, přistrojiti se k čemu; f. zu etw. hotov k něčemu; (dienſtf. hotov k úsluhám n. službám); —en *v.* Verfertigen; 2. das Protokoll oder eine Urkunde f. podepsati se v protokole n. v listině; —keit *f.* hotovost *f.*; 2. hbitost, zběhlost, obratnost *f.*; —keiten und Kenntniſſe der Sachverſtändigen spůsobilosti a vědomosti znalců.

Fertigung *f.* hotovení *n.*; 2. podpis *m.*

Fertilität *f.* (It.) úrodnost *f.*, plodnost *f.* [tlovka *f.* Steckenkraut.

Ferula *f.* (It.) metla *f.*; 2. (bot.) me-

Feſch *adv.* feš; *adj.* fešný, švarný.

Feſſel (M. -n) *f. et n.* pouto *n.*, pouta, okovy *pl. m.*; (am Pferdefuße) spínka *f.*, spěnačka *f.*; —bein *n.*, —knochen *m.* spěnací kost, spěnačka *f.* (kost nadkopytní), hlezno; —los bez okovů, okovů prost; fig. nevázaný.

Feſſeln einen spoutati, ukovati koho, do okovů n. do želez dáti koho; sepnouti; fig. svírati; fig. poutati, upoutati, jímati koho; gefeſſelt v okovích, spoután; fig. upoután.

Feſſel-riemen *m.* spěnací řemen; —wund *adj.* (Pferd) na spínce odřený (kůň).

Feſt *adj.* pevný, tuhý, silný; *adv.* pevně, tuze, ztuha; —e Geſundheit stálé zdraví, trvalé zdraví; —e Stimme jistý, pevný hlas; —er Körper pevné tělo n. těleso; —er Auftrag (Hdl.) zakázka najisto; —e Preiſe stálé, určité ceny; für —e Rechnung kaufen na jisto koupiti.

Feſt (-eš, M. -e) *n.* svátek *m.*, hod *m.*, slavnost *f.*; das hohe F. hod slavný, hod boží; —abend *m.* svatvečer *m.*; —altar *m.* slavnostní oltář.

Feſte *f.* pevnost *f.*, pevnota *f.*; tvrdost *f.*, tvrď *f.*, pevnina *f.*; (Mil.) tvrz *f.*, pevnůstka *f.*; F. des Himmels *v.* Himmelsfeſte.

Feſt-eſſen *n.* slavnostní hostina, hody *pl. m.*; —gang *m.* slavný průvod; —geläute *n.* slavnostní zvonění, svateční zvonění, vyzvánění *n.*; —geſang *m.* slavnostní zpěv, slavozpěv *m.*

Feſthalten etwas pevně držeti; einen f. zatknouti koho; einen Angeſchuldeten f. ve vazbě něhoho držeti; einen Grundſatz f. zachovávati, držeti pravidlo, zachovati se n. držeti se dle pravidla; an einer Sache f. trvati, setrvati, zůstati, zůstávati při čem.

Feſtig-en opevniti, upevniti, utvrditi, potvrditi; —keit *f.* pevnost, pevnota *f.*; jistota tuhost, silnost *f.*; tvrdost *f.* (kamene); fig. stálost, trvalost *f.*; —keitsmaſchine *f.*, —keitsmodul *m.* (mech.) měřítko pevnosti n. pevnoty, pevnoměr *m.*; —ung *f.* (der Zähne) utvrzení *n.* (zubů).

Feſtin *n.* (fr.) slavnost *f.*; hostina *f.*

Feſtina lente! (It.) spěš s rozvahou!

Feſtival (-s) *n.* (*m.*) (eng.) oslava *f.*

Feſtivität *f.* slavnost *f.*

Feſtkleid *n.* slavnostní oděv.

Feſtland *n.* (Kontinent *n.*) pevnina *f.*

Feſt-lich *adj.* sváteční; slavnostní; fig. slavný; —lied *n.* slavnostní píseň, píseň při slavnosti; —mahl *n.* slavnostní hostina, slavnostní hody *pl. m.*; —nehmen jmb. jmouti, zatknouti někoho.

Feſton *m.* (fr.) květinoví *n.*, kytina *f.*; —n'eren okytiti, kvítím okrášliti.

Feſt-ſetzen etwas určiti, ustanoviti něco; eine Friſt f. položiti, ustanoviti lhůtu; ſich f. usaditi se (pevně); —geſetzter Preis určitá n. stálá cena; —ſitzend im Fleiſche utkvělý v mase; —ſtellen stanoviti, ustanoviti něco; —ſtellung *f.* ustanovení *n.*; —tag *m.* svátek *m.*; —teile *pl.* tužiny, pevniny, tvrdiny *pl. f.*

Feſtum *n.* (It.) slavnost *f.*; *post f.* po všem.

Feſtung (M. -en) *f.* pevnost *f.*

Feſtungs-arreſt *m.*, —bau *m.* stavba pevnosti; —arreſt *m.*,

—haft *f.* vazba na pevnosti; —baukunſt *f.* hradebnictví *n.* (stavitelství na pevnostech); —kommandant *m.* velitel pevnosti; —krieg *m.* válka u pevností; —mauern *pl.* zdi pevnosti; —platz *m.* nátvrží *n.*; —ſtrafe *f.* trest v pevnosti; —werk *n.* hradba *f.* |slavný průvod.

Fest-zeit *f.* slavnostní čas; —zug *m.*

Fetieren slaviti; einen f. častovati koho.

Fetisch *m.* (fr.) modla *f. v.* Abgott.

Fett *adj.* tučný, tlustý, mastný; krmný; f. machen omastiti; vykrmiti; ſich f. machen pomastiti se; f. werden ztloustnouti, ztučněti, roztučněti, roztyti; —e Säuren *pl.* (chem.) kyseliny mastné; fig. —e Stelle tučné místo *n.*; —e Beute tučná (hojná) kořist; F. (-es, M. -e) *n.* tuk *m.*; sádlo *n.*; mastnota *f.*; F. zum Anmachen omastek *m.*; flüchtige —e *pl.* těkavé tuky n. mastnoty.

Fett-ablagerung *f.* obrostení tukem; —ammer *f. v.* Ortolan; —auge *n.* oko (na polévce); —bauch *m.* břicháč, bachráč *m.*; —darm *m.* konečník *m.*; —brüſe *f.* tuková žláza.

Fette *f.* tučnost, tlustost *f.*; 2. tuk *m.*, sádlo *n.*, mastnota *f.*, omastek *m.*; 3. (Bauk.) Pfette krokevnice *f.*

Fetten krmiti; 2. omastiti.

Fett-feder *f.* tučné peří; —fell *n.* tučenka *f.*, tučné zrno na oku *Pinguecula*; —fleck *m.* mastná skvrna; —gans *f.* tučná (vykrmená) husa, tučnice *f.*; —geſchwulſt *f.* tučník *m. Lipoma*; —glanz *m.* mastný lesk; —händler *m.* sádelník, máselník *m.*; —haut *f.* plsť sádelná, buničina podkožní, tučná třetí blána; —henne *f.* rozchodník, tučný mužík *Sedum* (bot.); —icht *adj.* tukovitý; —ig *adj.* tučný, mastný; —igkeit *f.* tučnost *f.*, tuk *m.*, mastnota *f.*; —klumpen *m.* hrouda sádla; fig. břicháč *m.*; —kohle *f.* lesklé uhlí, mastné uhlí; —leibig *adj.* tělnatý, otylý, f. werden ztučněti; —magen *m.* (der vierte Magen der wiederkäuenden Tiere) slez *m. Abomasus*; —markt *m.* máselný trh; —maſſe *f.* tučnina, tukovina *f.*; —ringelchen *n. v.* Fettauge; —ſaure Salze *pl.* smahlo-olejany; —ſäure *f.* kyselina smahlo-olejová n. tuková; —ſchwarte *f.* škvarek *m.*; —ſtein *m.* mastek, tuček *m. Nephelin*; —ſucht *f.* (med.) ztučnění *n.*, přetučnělost, tučnivost, tučnivka *f. Obesitas*; —ton *m. Bolus* smurka *f.*, mastná hlína; —umwachſen *adj.* tukem obrostlý.

Fettung *f.* krmení *n.*; 2. omaštění *n.*; 3. oka v polévce.

Fett-wachs *n.* (Leichenfett) mrtvovosk, mrtvotuk, tukovosk *m.*; —wanſt *m. v.* Fettbauch; —waren *pl.* tukoviny, tuky; —zelle *f.* míšky, skrýšky tukové *pl.*

Fetwa *m.* (arab.) fetva *f.* (právní výnos, právní n. soudní výrok u Turků).

Fetzen (-s, unv. M.) *m.* hadr, cár, kloc *m.*, omuce *f.*; f. (*verb.*), zerf. trhati, hadrovati, dřístati; ins Brot f. chléb žížlati; —zeug *n.* hadrovina *f.*

Fetz-er *m.* trhač, dřístač, dřič *m.*; 2. (ſcherzh. Degen) trhák, škrtoun *m.*, kosinka *f.*; 3. výprask, pardus *m.*, bití *n.*; 4. zadek *m.*, zadnice *f.*; —ig *adj.* hadrovitý.

Feucht *adj.* vlhký; navlhlý, ovlhlý; f. machen navlhčiti; —e *f.* vlhko *n.*, vlhkota, vlhkost, vlhčina *f.*; 2. vláha *f.*; —emeſſer *m.* vlahoměr, vlhkoměr *m.*; —en navlhčiti, provlhčiti; navlažiti; mh. moknouti, mokvati; vlhnouti, navlhnouti, zvlhnouti; —heit *f. vn.*

Feuchtigkeit *f.* vláha, vlhkost *f.*; *v.* Feuchte; —sgrad *m.* (phyſ.) stupeň vlhkosti; —smeſſer *m.* vlahoměr *m.*

Feucht-kalt *adj.* vlhký a zimavý, vlhký a studený, sychravý; —warze *f. v.* Feigwarze.

Feudal- manský, feudální, starošlechtický; —ismus *m.*, —ſyſtem *n.* soustava manská; s. starošlechtická; —iſt (-en) *m.* přívrženec soustavy starošlechtické; —recht *n.* manské právo; —verband *m.* manský závazek.

Feudum *n.* (lt.) manství *n.*; *f. antiquum* m. starožitné; *f. novum* m. nové; *f. datum* m. dané; *f. oblatum* m. poddané; *f. intra curtem* m. v obvodu zemském; *f. extra curtem* m. zahraničné; *f. masculinum* m. mužské, m. po meči; *f. femininum* m. ženské, m. po přeslici, m. po vřetenu.

Feuer (-s, oh. M.) *n.* oheň, požár *m.*; das flammende F. plápol *m.*; F. ſchlagen křesati; F. machen oheň udělati, rozdělati; F.! (der Ruf, wenn es brennt) hoří! oheň! (Kommandowort) pal!; F. geben vystřeliti, vypáliti; F. palba, střelba *f.*; fig. zážeh, zápal *m.*, horoucnost, vroucnost *f.*

Feuer-anbeter *m.* ctitel ohně; —anleger *m.* palič, žhář *m.*; —anzeiger *m.* ukazovač ohně; —arbeiter *m.* pracovník ohněm, p. v ohni; 2. hasič *m.*; —auge *n.* ohnivé, plamenné oko; —äugig *adj.* plamenooký, s ohnivýma očima; —bahn *f.* dráha proti ohni; —bake *f.* pobřežní světlárna; —ball *m.* ohnivý míč; —becken *n.* pánev na oheň; —berg *m.* sopka *f.*; —beſchau *f.* obhlídka požárová; —beſtändig *adj.* nespalný; netěkavý, v ohni stálý; —blase *f.* puchýř po spálenině; —blatter *f.* ohnivá neštovice; —blende *f.* stínítko *n.*; —blick *m.* fig. ohnivý n. plamenný pohled; —blume *f.* vlčí mák; 2. hlaváček červený; —bock *m.* kozlík, podkladek *m.*; —brand *m.* hořící hlaveň; ohnipal *m.*; podpalek, *pl.* podpalky *m.*; *v.* Feuerbrunſt; —brücke *f.* (mech.) sedlo *n.*, zídka *f.*; —büchſe *f.* troudník *m.*, krabička na křesivo, prachnička *f.*; 2. puška *f.*; —diener *m.* ctitel ohně; —dienſt *m.* ohnislužba *f.*, ohněctění *n.*; —drache *m.* ohnivý drak; —elmer *m.* hasicí čber; —eſſe *f.* krb *m.*; výheň *f.*, komín *m.*; —fächer *m.* dýmač, měch, rozdmychovač *m.*; 2. vějka *f.*, dmychadlo *n.* na oheň; —fangend *adj.* zápalný, chytlavý; —färbig *adj.* ohněbarevný, ohnivý; —faß *n.* hasičská voznice; —feſt *adj.* nezápalný, nespalný; (ohnivzdorný), před ohněm bezpečný; —feſtigkeit *f.* ne-

spalnost *f.*; —fläche *f.* topitelný povrch; —flamme *f.* ohňový plamen; —flecke *f.* oharek *m.*; —fuchs *m.* (Pferd) ohniva ryzka, ohnivák *m.*; —funken *m.* ohnivá jiskra; —gasse *f. v.* Brandgasse; —gefahr *f.* nebezpečenství ohně; —gefährlich *adj.* pro oheň nebezpečný; —gerechtigkeit *f.* právo podymné *n.*; —gewehr *n.* ručnice, puška *f.*; —herd *m.* ohniště *n.*, krb *m.*; —holz *n.* dříví k palivu; —kammer *f.* plamenistě *n.*; —kruke *f.* hřeblo *n.*; —kugel *f.* ohnivá koule, zápalna koule, svítící koule; —larm *m.* pokřik o ohni, poplach *m.*; —lauterung *f.* čistění ohněm, č. v ohni; —leiter *f.* hasičský řebřík; —lilie *f.* lilie žlutá; —linie *f.* (mil.) dostřelná čára, č. na dostřel; —lohe *f.* plamen, plápol *m.*

Feuerlösch-dose *f.* hasicí krabice; —gerate *n.* hasičské nářadí; —korb *m.* hasicí koš, koš k hašení; —korps *n.* hasičský sbor; —meister *m.* mistr hasičský, ředitel n. správce hasičstva; —ordnung *f.* hasicí řád; —requisiten *pl.* potřeby k hašení ohně, potřeby hasicí; —unkosten *pl.* náklad na hasičstvo.

Feuer-luft *f.* ohnivý vzduch, kyslíkový vzduch; —mal *n.* spalenina, opálenina *f.*, smah *m.*; *v.* Muttermal; —mann *m.* hasič *m.*; 2. topič *m.*; 3. fig. ohňoš *m.*; —masse *f.* ohnivá spousta; —mauer *f.* zeď n. štít proti ohni; —meer *n.* fig. ohnivé moře; —meteor *m.* povětroň *m.* (meteor) ohnivý; —molch *m.* mlok *m.*, ohnižil *m.*

Feuern oheň rozdělati; zatopiti; páliti; den Wein f. sirkovati; mh. střeliti, vystřeliti, páliti, vypáliti; fig. hřáti; das Gesicht —t tým obličej mu hoří, plane.

Feuer-ofen *m.* žhavá kamna, žhavá pec; fig. peklo *n.*; —opal *m.* ohnivý opál, ohnivec *m.*; —ordnung *f. v.* Feuerlöschordnung; —pfanne *f.* pánev na oheň, na uhlí; —pfeil *m.* (mil.) požárová piketa; —polizei *f.* policie požárová; —probe *f.* zkouška ohněm, z. v ohni; (jur.) očista (horoucím železem) *f.*; —rachen *m.* ohnivý jícen, soptící tlama; —raum *m.* (mech.) plamenistě, ohniště *n.*; —regen *m.* ohnivý déšť; —rettungswesen *n.* záchrana při požárech; —rose *f.* hlaváček *m. Adonis*; —rot *adj.* ohňorudý; červený co oheň, ohnivý; f. werden (im Gesicht) zardíti se, začervenati se; —sbrunst *f.* požár *m.*, oheň *m.*; —schaden *m.* škoda ohněm n. požárem způsobená, škoda od požáru, šk. z požáru; —schadenvergütungsanstalt *f. v.* Feuerversicherungsanstalt; —schau *f. v.* Feuerbeschau; —schaufel *f.* lopatka na uhlí; —schein *m.* ohnivá záře; —schiff *n.* osvětlovací loď; —schirm *m.* (b. Büchse) záštita n. záclonka před ohněm; —schlagen *n.* křes *m.*, křesnutí *n.*, křesaní *n.*; —schloß *n.* střelný zámek; —schlund *m.* ohnivý jícen; —schnaubend *adj.* oheň srsící; —schrift *f.* ohnivé písmo; —schürer *m.* pohrabáč *m.*; —schwamm *m.* hubka *f.*, troudak *m. Polyporus*; —setzarbeit *f.*, —setzen *n.* (ment.) sázení ohně; —sglut *f.* žár ohně; —sicher *adj.* bezpečný před ohněm; —snot *f.* nouze z požáru, bída z požáru; —sonne *f.* ohněm strojené slunce; —speiend *adj.* oheň chrlící, soptící, soptivý; —er Berg (—speier *m.*) sopka *f.*; —spritze *f.* stříkačka *f.* (stříkačka hasičská, stříkačka na oheň); —stahl *m.* křesací ocílka, železko ku křesání, křesadlo *n.*; —stätte *f.* spáleniště *n.*, žároviště, pohořeliště *n.*; *v.* Feuerherd; —steu *m.* křesací kámen, křesavec *m.* (pazourek *m.*); —stoff *m.* ohňovina *f.*; —strafe *f.* odsouzení na oheň, upálení *n.*; —strahl *m.* ohnivý paprsek; —taufe *f.* křest ohněm; fig. upálení *n.*; —telegraph *m.* požárový telegraf; —turm *m.* světlárna *f.*; —tod *m.* upálení *n.*; —topf *m.* hrnec na uhlí; —trank *m.* ohnivý nápoj.

Feuerung *f.* rozdělání ohně, zatopení *n.*; 2. střelení *n.*, vypálení *n.*, střelba *f.*; 3. palivo *n.*; 4. topeniště *n.*, topení *n.*; 5. ohnisko *n.*; F. mit Kohlen topení uhlím; —skosten *pl.* výdaj na palivo; —smittel *n.* palivo *n.*

Feuer-vergoldung *f.* pozlacení v ohni; —versicherung *f.* pojištění před škodou požárem; —versicherungsanstalt *f.* pojišťovna škod požárových, poj. pro pohořelé; —wache *f.* požárová stráž; hasičská stráž; —waffe *f.* palná n. střelná zbraň; —wahrsager *m.* ohňopravec *m.*; —warte *f.* požárová hlídka; —wehr *f.* hasičstvo *n.*; —wehrmann *m.* hasič *m.* (požárník) *m.*; —weiser *m. v.* Feueranzeiger; —werf *n.* ohňostroj *m.*; —werker *m.* ohňostrůjce *m.*; —werkskunst *f.* (Pyrotechnik) ohňostrojství *n.*; —wolke *f.* výbuk plamene z pece; —zange *f.* kleště do ohně; —zeichen *n.* ohnivé znamení, ohnivý úkaz, ohnivá záplava (na nebi); 2. znamení požáru, zn. ohně; 3. *v.* Feuermal; —zeiger *m. n.* Feueranzeiger; —zeug *n.* rozžehadlo *n.*, křesadlo *n.*, křesivo *n.*; —zunder *m.* troud *m.*

Feuilleton (-s, M. -s) *n.* (fr.) fejleton, zábavník, besedník *m.*, besednice *f.* (*sl.*), (zábavná část při novinách); —ist (-en) *m.* fejletonista *m.*; —istisch *m.* sloh fejletonový, zábavný sloh.

Feurig *adj.* ohnivý; fig. plamenný, horoucí, vroucí. [čepice s třapcem).

Fez (Feß) *m.* (*n.*) (türk.) fez *m.* (turecká

Fi! *int.* fi! pfi!

Fiaker (-s, unv. M.) *m.* (*Fiacre*) (fr.) fiakr *m.* (povozce *m.*); —halter *m.* držitel fiakrů; fiakrista *m.*; —nahrung *f.* živnost fiakrská, fiakrovství *n.*; —ordnung *f.* řád fiakrovský; —pulver *n.* prášek fiakrovský.

Fiasko *n.* (It.) nezdar *m.*; F. machen propadnouti, s nezdarem se potkati.

Fiat (It.) budiž!

Fibel *f.* slabikář *m.*, lístek *m.*

Fiber *f.* vlákno *n.*, žilka *f.*, nitka *f.*

Fibrill-a *f.* (It.) (bot.) mrcas *m.*; —*osus* (bot.) mrcasatý.

Fibr-in *n.* vlákenina, nitkovina *f.*; —oin *n.* (chem.) fibroin *m.*; —oma *n.* (med.) fibrom *m.* (vláknitý boubel); —ös

adj. vlákenný, vláknatý; —öſe Haut (zool.) šlachovice *f.*; —öſe Zellen (bot.) bunice vlákenné.

Fibula *f.* (lt.) (zool.) lýtková kost.

Fichte (M. -en) *f.* smrk *m.*, smrčina *f. Abies.*

Fichten-ammer *f.* strnad sibiřský *Emberiza sibirica*; —apfel *m. v.* Fichtenzapfen; —bäume *pl.* smrčí, smrkoví *n.*; —bewachſen *adj.* smrčinami porostlý; —gimpel *m.* hejl ořešník; —harz *n.* smrková pryskyřice; —holz *n.* smrkové dřevo; smrkové dříví; smrčina *f.*; —freuzſchnabel *m.* (Vogel) křivka obecná; —lohe *f.* smrkové tříslo; mit F. gerben smrkovati; —lohmühle *f.* smrkovák *m.*; —nadelbad *n.* lázeň jehličnatá, l. smrková; —nadelöl *n.* olej jehličnatý, olej smrkový; —reiſig *n.* praskačí, pejručí *n.*; —ſpinner *m.* (zool.) *v.* Waldnonne; —wald *m.* smrkový les, smrčí, smrkoví *n.*; —zapfen *m.* smrková šiška, šůta *f.*, smolka *f.*

Fick-e *f.* kapsa v šatech; —en švihati, mrskati; —fack *n.* fig. kličky-smyčky, kliky-háky *pl.*; —mühle *f.* svěrací mlýnek.

Fideikommiß (-ſſes) *n.* (lt.) svěřenství *n.*, svěřenský statek, (důvěrné svěření); fideikomis *m.*; Geldf. svěřenská jistina; —anwärter *m.* svěřenský nápadník.

Fideikommiſſarisch *adj.* svěřenský; fideikomisní.

Fideikommißbehörde *f.* svěřenský úřad.

Fidejuss-io *f.* (lt.) rukojemství *n.*, zá- [ruka *f.*; —*or m.* rukojmě *m.*

Fidel *adj.* (lt.) věrný; 2. bodrý, veselý, jaré mysli; —*itas f.* věrnost *f.*; 2. bodrost *f.*

Fidemieren (lt.) ověřiti.

Fides *f.* (lt.) věrnost *f.*; *sub fide sacerdotali* pod věrou duchovní.

Fidibus *m.* zápalec *m.*, zápalka *f.*; *pl.* zápalky, zažehavky *pl. f.*

Fidieren *v.* Kredittieren.

Fido (lt.) (fam.) *v.* Kredit. [věrně!

Fiduz, —ia *f.* (lt.) důvěra *f.*; —it!

Fieber *n. Febris* (kaltes) zimnice *f.*; (allgemein) třesavka *f.*, třesavice *f.*, třesutka *f.*; (hitziges) horečka *f.*, horučka *f.*, žehavice *f.*; gelbes F. *febris flava* žlutá zimnice, žlutavka *f.*; —anfall *m.*, —anſtoß *m.* záchvat zimnice, zimničný záchvat; —angſt *f.* zimničná úzkost; —bild *n.* horečný přelud; —froſt *m.* zimničný mráz, zimničnost *f.*; —glühend *adj.* horečnatý; —glut *f.* horečný žár; —haft *adj.* zimničný, horečný; —hitze *f.* horečná palčivost, zimničné rozpálení; —kalt *adj.* zimničný; —klee *m.* třílistník *m. Menyanthes*; —krank *adj.* nemocen na zimnici, stížen zimnicí; —kranker *m.* zimničník *m.*; —mittel *n.* prostředek proti zimnici.

Fiebern mh. zimnici míti, na zimnici stonati, horečně n. pomateně mluviti.

Fieber-paroxismus *m.* zimničný záchvat *m.*, lomcování zimničné; —pulver *n.* prášek proti zimnici; —rinde *f.* china *f.*; —rindenbaum *m.* chinovník *m.*; —ſchauer *m.* zimničné mrazení; —traum *m.* zimničné blouznění; —tropfen *pl.* kapky proti zimnici; —wahn *m.* zimničný přelud, horečný přelud; —wurz *f.* hořec *m. Gentiana.*

Fiedel *f.* skřipky, skřipce *pl.*; kejdy *pl.*, kobza *f.*; —mann *m.* šumař *m.*; —n smykati, fidlovati; hudlati, skřípati, vrzati na housle, šumařiti.

Fieder *f.* (bot.) lístek *m.*; —blatt *n.* pernatý list; —kloben *m.* skřipec *m.*

Fiedern peřiti, opeřiti; die Betten f. peřiny vycpati, nacpati; gefiedert pernatý, opeřený; an Füßen rousný, rousnatý.

Fieder-ſchnittig *adj.* (bot.) peřenosečný, vyštěrbený; —ſpaltig *adj.* (bot.) protisečný; —teilig *adj.* (bot.) peřenodělený, peřenodílný; vyštěptaný; —ung *f.* opeření *n.*; *coll.* peří, peření, peroví *n.* [houdek *m.*

Fiedler (-s, unv. M.) *m.* šumař *m.*,

Fief *m.* (fr.) manství *n.*, léno *n. v. Feudum.*

Fiek (-es, M. -e) *m.* vřed *m.*, hlíza *f.*, přímět *f.*, fík *m.*; prstní červ, živý vlas, vidlák *m.*

Fiemen (-s) *m. v.* Fehm.

Fier-a *f.* (lt.) trh *m.*; —ant (-en, M. -en) *m.*, Marktfahrer trhovec *m.*

Figment *n.* (lt.) smyšlenka *f.*, výmysl *m.*

Figur (M. -en) *f.* (lt.) postava *f.*, postata *f.*; podoba *f.*; tvárnost *f.*; způsoba, figura *f.*; (ſtiliſt.) vid *m.*; (philoſ.) obrazec *m.*; grammatiſche F. mluvnická figura, mluvnický vid; ſymmetriſche F. souměrná podoba; (als Zeichnung) souměrný obrazec.

Figural-geſang *m.* figurální zpěv; —muſik *f.* figurální hudba.

Figur-ant (-en) *m.* figurant *m.*, darmostoj *n.*; —ation *f.* podobní, upodobnění *n.*, utváření *n.*, uspůsobení *n.*; 2. ozdobení, oživení *n.*

Figürchen *n.* osůbka *f.*, figurka *f.*

Figurenzeichnung *f.* kreslení figur.

Figurine *f.* figurina *f.*

Figurier-en figurovati, zfigurovati, zobraziti, vyobraziti, vyznačiti; představiti, vypodobiti, vypodobniti, upodobniti, utvářiti, uspůsobiti; 2. oživiti; 3. místo zastupovati, vyplňovati; —te Zahlen (math.) čísla obrazcová; —ſtange *f.* měřický praporeček.

Figürlich *adj.* nevlastní, obrazný; *adv.* nevlastně, obrazně.

Fiktilien *pl.* (lt.) hliněné zboží.

Fiktion *f.* (lt.) výmysl *m.*, smyšlenka *f.*, lež *f.*; 2. (Hypotheſe) podmínka *f.*; fiktiv *adj.* výmyslný, smyšlený.

Fiktiz-ianf (-en) *m.* (lt.) živnostník *m.*; —tum *n.* živnostenská daň doplňková.

Filagramm *n.* vodní znamení průsvitné v papíře.

Filament *n.* (lt.) vlášení *n.*

Filaria *f.* vlasovec *m.* (zool.).

Filet *n.* (fr.) síťová tkanina, síťovina, síťkovina *f.*; 2. (Buchb.) obrubiny, obrubné ozdoby *pl. f.*; 3. (Koch.) poledvice *f.*; —ieren pozlátkem obrubovati.

Filia *f.* (lt.) dcera *f.*
Filial- (lt.) vedlejší, filiální; —**bank** *f.* filiálka bankovní; vedlejší banka; —**handlung** *f.* vedlejší obchod; —**kasse** *f.* vedlejší pokladnice; filiálka *f.*; —**verein** *m.* odvětví spolku; filiálka spolku.
Filiation *f.* (lt.) synovství *n.*
Filieren (fr.) příst; (Muš.) vydržovati ton; (Kartenſp.) podmítati.
Filigran *n.* (fr.) nitkovina *f.*, nitkované dílo (ze zlatého n. ze stříbrného drátu); f. *adj.* křehoučký; —**arbeit** *f.* nitkované dílo; —**arbeiter** *m.* nitinkář *m.*
Filius *m.* (lt.) syn *m.*
Filix *f.* (lt.) kapradí *n.*
Filie *f.* (fr.) *filia* (lt.) dcera *f.*
Filou *m.* (fr.) šelma *f.*, šibal *m.*, taškář *m.*, filuta *m.*; —**terie** *f.* šelmovství, šibalství, taškářství, filutářství *n.*
Filter *n.* (*m.*) cezák *m.* (cedidlo *n.*); filtra *f.* [zenina, scezenina *f.*
Filtrat (-*e*) *n.* průcezek *m.*, proce-
Filtration *f.* procezování *n.*
Filtrier-apparat *m.* cedidlo *n.*; filtra *f.*; —**en** cediti, proceditи, procezovati; —**papier** *n.* cedicí papír; —**sack** *m.*, —**beutel** *n.* procezovací pytlík; —**stelle** *f.* čisticí stanice; —**trichter** *m.* procezovací nálevka. [(bot.) lepká síťka.
Filum *n.* (bot.) nit *f.*; *f. elasticum*
Filz (-*es*, Mz. -*e*) *m.* plst *f.*; fig. grobec F. hrubec, hrubeš *m.*; **karger F.** lakomec, skrblík, stuchlík, houžvička, držgrešle *m.*; fig. výtopek *m.*, kapitola *f.*; —**arbeit** *f.* plstění, zplstění *n.*; —**ballen** *m.* plstěnka *f.*; —**decke** *f.* plstěná pokrývka, podsedlovka *f.*; —**en** plstiti, plsťovati; fig. plísniti, kárati koho; **ſich F. plstiti se**; plesti se, masti se, motati se, modrchati se; F. *n.* plstění *n.*; —**er** *m.* plstič *m.*, plstník *m.*; fig. výtopek *m.*; —**geige** *f.* plstnice *f.*, plstěnka *f.*; plstěný podkladek; —**hund** *m.* fig. skrblík, stuchlík *m.*; —**hut** *m* plstěný klobouk, plstěnec *m.*; —**ig** *adj.* plsťnatý; fig. skrblý, houževný, lakomý; —**kraut** *m.* bělolist *m.*, protěž *f. Filago*; —**lappen** *m.* kloboučina *f.*; —**laus** *f.* muňka *f.*, mrle *f. Pediculus pubis*; —**macher** *m.* plstník *m.*, plstič *m.*; —**mühle** *f.* valcha *f.*; —**ſchuh** *m.* plstěný střevíc, *pl.* plsťky *f.*; —**tafel** *f.* plsticí tabule; 2. plstěná tabulka; —**ware** *f.* plstěné zboží; —**werk** *n.* plstina, plsťovina *f.*
Fimmel *m.* samčí konopě, paskonná n. poskonná konopě, poskůnky, paskonice *pl. f.*; 2. železný klín (fimol, výmol *m.*, palice *f.*; —**holz** *n.* fidlovačka, smýkačka *f.*, hladítko *n.*; —**n** poskonné konopí pleti.
Fin *f.* (fr.) konec *m.*; *adj.* jemný (fein).
Final *adj.* (lt.) konečný; účelný; —**ausweis** *m.* konečný výkaz, závěrečný výkaz; —**buchſtabe** *m.* koncová litera; —**e** *n.* ukončení *n.*; (muš.) závěrka *f.*; —**erledigung** *f.* konečné vyřízení; —*is conjunctio* účelná spojka; —**ieren** etw. něco ukončiti, přivesti něco ku konci, skoncovati; —**nexus** *m.* účelné spojení, souvislost účelná.
Finanz-behörde *f.* finanční úřad; —**bezirk** *m.* finanční okres; —**bezirks-direktion** *f.* finanční ředitelství okresní.
Finanzen *pl. f.* finance *pl. f.* (zemské n. státní důchody); 2. peněžné záležitosti n. poměry.
Finanz-gesetz *n.* finanční zákon.
Finanziell *adj.* finanční.
Finanz-ier *m.* (fr.) finančník *m*; —**ieren finanzovati**, peněžně provesti.
Finanz-landesdirektion *f.* finanční ředitelství zemské; —**miniſter** *m.* finanční ministr, m. financí, m. pokladu; —**miniſterium** *n.* finanční ministerstvo, ministerstvo financí; —**patent** *n.* finanční patent; —**prokuratur** *f.* finanční prokuratura; —**rat** *m.* finanční rada; —**verwaltung** *f.* finanční správa; —**wache** *f.* finanční stráž; —**wachorgan** *n.* zřízenec finanční stráže; —**weſen** *n.* finančnictví *n.*; —**wiſſenſchaft** *f.* finanční věda, finančnictví *n.*; —**zoll** *m.* finanční clo.
Finde-buch *n.* výkazná kniha, výkaznik *m.*, ukazatel *m.*; —**geld** *n.* nálezné *n.*
Findel-anſtalt *f.*, —**haus** *n.* dům nalezenců, nalezinec *m.*; —**kind** *n.* nalezenec *m.*; —**mutter** *f.* pěstounka *f.*
Findelohn *m.* nálezné *n.* [nalezenců.
Findel-pfleger, —**vater** *m.* pěstoun
Find-en etw. nalezti, najíti něco; nacházeti, zastihnouti co; (wdm.) vysléditi, vystopovati; fig. seznati, shledati; etw. für gut, für wahr, für billig f. uznati něco za dobré, za pravé, za slušné; **was der Richter zu beſtimmen —et** co se soudci vidí, by ustanovil; **eine Größe f.** (math.) nalezti, určiti; **ſich- f.** najíti se, nalezti se, shledati se, sejíti se; **ſich in etw. f.** vpraviti se do čeho, hoditi se k čemu; **ich finde mich nicht ſehr wohl** cítím, že mi není příliš dobře; **gefunden** nalezen, a, o, ý. [sto.
Findeort *m.* náleziště *n.*, nálezné mí-
Finder (-*s*, unv. Mz.) *m.* nalezce *m.*; —**geld** *n.*, —**lohn** *m.* nálezné *n.*
Find-lich *adj.* nálezný, nalezatelný; —**ling** (-*s*, Mz. -*e*) *m.* nalezenec *m.*; (Bienenz.) nálezek *m.*; —**linge**, —**lingsblöcke** *pl.* hludné balvany *pl. m.*; —**ungsrecht** *n.* právo nálezce, nálezné právo *n.*
Fine *n.* (it.) konec *m.*
Finesse *f.* (fr.) lest *f.*, obmysl *m.*
Finger (-*s*, unv. Mz.) *m.* prst *m.*; **durch die F. ſehen** skrze prsty hleděti nač, promíjeti co; **breit** od. **fünf F. voll** špeta, špetka *f.*, štipec *m.*; —**breit** *adj. v.* **fingersbreit.**
Finger-entzündung *f.* (med.) zánět prstu, zánehtice *f. Panaritium*; *v.* **Fingergeſchwür**; —**fertig** *adj.* obratných prstů; —**förmig** *adj.* prstovitý (prstený, prstnatý); —**fuß** *m.* (Versfuß) prstečník *m.*; —**gelenk** *n.* prstní článek; —**geſchwür** *n.* vidlák *m.*, pajeď *f.*, přímět *f.*, zánehtice *f.*; —**glieder** *pl.* články prstové, články prstů ručních; —**griff** *m.* špetka, štipka *f.*, štipec *m.*; —**hut** *m.* náprstek *m.*; —**hutblume** *f.*, —**hutkraut** *n.* náprstník *m. Digitalis*; —**knochen** *m.* kost

prstní; —kuppe *f.* břiško u prstu; —ling *m.* paleček *m.*, prsteček, prstečník *m.*; —los bezprstý, bez prstů.

Fingern prsty hráti; 2. prstíčkovati; 3. prsty opatřiti, oprstiti; mh. prsty omakati.

Finger-nagel *m.* nehet u prstu; —rechnen *n.* počítání na prstech; —reif, —ring *m.* prsten *m.*; —satz *m.* (muz.) poloha prstů, kladení prstů, prstoklad *m.*

Fingers-breit *adv.* prst zšíří, na prst široký; —dick *adv.* prst ztlouští, na prst tlustý.

Finger-spiel *n.* hra prstečná; —spitze *f.* vrch n. špička prstu; —sprache *f.* prstomluva *f.*, řeč prstoma; —wurm *m.* *v.* Fingergeschwür; —zeig *m.* ukázání prstem; pokynutí prstem; fig. návěští *n.*, známka *f.*; es ist ein F. Gottes ukazuje se v tom ruka Páně! prst boží!

Fingier-en smysliti, vymysliti něco *v.* Erdichten, Vorgeben; —t smyšlený, vymyšlený; 2. podmínečný, domněly; —te Rechnung vymyšlený účet, smyšlený účet.

Finis *m.* (lt.) konec *m.*; (philos.) účel

Finissimo *adv.* (lt.) co nejjemněji.

Finit-iv *adj.* (lt.) končící; —*o m* (lt.) účetní závěrka; —*us modus* (grm.) určitý způsob.

Fink, —e (M. -en) *m. et f.* (*dim.* —chen *n.*) pěnkava (pinkava) *f.* *Fringilla coelebs.*

Finken- pěnkavčí; —falke, —habicht, —sperber *m.* krahujec, krahulík *m.* *Falco* (*Accipiter*) *nisus*; —fang *m.* chytání pěnkav; —ritter *m.* rytíř mluvka, hejlíkář *m.*; —schlag *m.* pěnkání, pinkání *n.*

Finkler *m.* ptáčník *m.*

Finne (M. -en) *f.* vršek *m.*, špička *f.*; 2. nos *m.* u kladiva; 3. slatina *f.*, rašeliniště *n.*; 4. uher *m.* (svinský); trud *m.* (ve tváři); 5. (b. Fischen) ploutev *f.* [rozklepati.

Finnen plošiti, uplošiti, rozploštiti,

Finnenkrankheit *f.* (der Schweine) uhrovatost *f.*, uhrovatina *f.*

Finn-icht *adj.* trudovitý; —ig *adj.* trudovatý, uhrovatý.

Finster *adj.* tmavý, temný; chmurný, pochmurný, pošmourný; zasmušilý; zamračený; -es Wesen -ost; f. werden tmíti se, zatmíti se, zatemniti se; —blickend *adj.* mračivý; —heit, —keit *f.* temnost *f.*; 2. pochmurnost; zasmušilost *f.*; —ling (-es, M. -e) *m.* zatmělec, zatemnělec *m.*; temnotář *m.*; —lings *adv.* potmě, ve tmě; —nis (M. -sse) *f.* tma *f.*; temno *n.*, temnota *f.*; (Astron.) zatmění *n.*; F. der Sonne, des Mondes zatmění slunce, měsíce; F. fig. zatemnělost *f.*; —ode *adj.* (Nacht) tmavopustý (-á noc).

Finte *f.* (lt. *finta*) finta *f.*, lesť *f.*, chmysl *m.*, úskok *m.*, klam *m.*; (Fechtk.) klamný bod, lstivý obrat.

Fioco *adv.* (lt.) mdle, slabě.

Fiorino *m.* (lt.) zlatý *m.* (mince).

Fioritur *f.* (lt.) (im Gesange) květitost *f.*

Fippern mh. (vibrieren) třásti se, chvíti se; vrtěti sebou.

Fipps *m.* šňupec *m.*, šňupka *f.*; 2. štipka *f.*, štipec *m.*, špetka *f.*

Firlefanz (-es, M. -e) *m.*, —erei *f.* šibřinky, šašky, třesky-plesky, láryfáry *pl.*

Firm *adj.* (lt.) stálý; pevný; cvičený.

Firma (M. Firmen) *f.* (lt.) firma *f.*; (obchodnický podpis; o. nápis; obchodnický dům); —führer *m.* firmuvedoucí *m.*; firmovník *m.* [tvrz, báně *f.*

Firmament *n.* (lt.) obloha *f.*, nebeská

Firman *m.* *v.* Ferman.

Firmant (-en) *m.* podpisovatel *m.*

Firmazeichnung *f.* (der Handelsleute) známka firmy (obchodnické).

Firm-eln, —en biřmovati; —elung *f.* *v.* Firmung. [(na punčoše).

Firmerl *n.* vroubek *m.*, pěšinka *f.*

Firm-haus *n.*, —kapelle *f.* biřmovna *f.*

Firmieren (lt.) podpisovati.

Firmling (-s, M. -e) *m.* biřmovanec

Firmung *f.* biřmování *n.* [*m.*

Firn *adj.* lonský; —er Wein, —ewein *m.* lonské víno, staré víno, lončák *m.*

Firn (-s, oh. M.) *m.* věčný sníh, stvrdlý n. zmrzlý sníh (v Alpách); 2. (M. -en) vrchol sněhovce; —en stárnouti; —er *m.* ledovec, sněhovec *m.*, sněžník *m.*, sněžka *f.* (hora sněhem a ledem pokrytá, v Alpách).

Firnis (-sses, M. -sse) *m.* pokost *m.*, fermež *f.*; mit F. anstreichen, firnissen fermežiti, ofermežiti; —baum *m.* *Rhus vernix* škumpina pokostová; —sieder *m.* fermežník *m.*

First (M. -e) *f.*, —en (M. -en) *m.* (des Berges) hřeben *m.*, témě *n.* hory; F. (am Dache) vaz *m.*, hřeben *m.*, slémě *n.*, slemeno *n.*, kukla *f.*; F. des Schnabels (zool.) slémě zobáku; —balken *m.*, —sparren *m.* trám hřebenový n. kuklový, slemeno *n*

Fisch (-es, M. -e) *m.* ryba *f.*; (Astr.) ryby *pl.*, rybnář *m.*; —aar *m.*, —adler *m.* orel rybolov; —aas *n.* náplava *f.*; —amt *n.* porybný úřad; —angel *f.* udice na ryby; —auge *n.* rybí oko; F., ein —äugiges Pferd kůň jadrooký; —bärn *m.* sak na ryby; —behälter *m.* *v.* Fischhälter.

Fischbein *n.* rybí kost, kostice *f.*; F. im Mieder zápěnka *f.* (planžet); —ern *adj.* kostičný, kosticový; —fabrik *f.* kostična *f.*, továrna na kostici, kostěnice *f.*

Fisch-beschreibung *f.* rybopis *m.*; —blase *f.* rybí měchýř; —brühe *f.* jícha *f.*, omáčka na ryby; jícha z ryb; rosol z ryb; —brut *f.* rybí plod; výmět *f.*, výstřelek *m.*, potěr *m.*; —chen *n.* rybička *f.*

Fischel *n.* rybka, rybička *f.*; —n machen kačery podrážeti, podlišky, mističky dělati; —n *verb.* rybinou páchnouti. [uloviti, uzmouti něco.

Fischen ryby loviti, ryby chytati; fig.

Fischer (-s, unb. M.) *m.* rybář, rybák *m.*; F. Martin (Vogel) ledňáček *m.*:

—barke *f.* rybářská lodice, bárka *f.*; —boot *n.* rybářský člun.

Fischerei *f.* rybářství *n.*; (Hütte) rybarna *f.*; —ausstellung *f.* rybářská výstava; —recht *n.* právo k lovení ryb, pr. k rybolovu, rybolovné právo.

Fischer-garn *n.* síť na ryby, rybářská síť; —gedicht *n.* rybářská báseň; —geld *n.* porybné, výlovné *n.*; —hütte *f.* rybárna *f.*; —in *f.* rybářka *f.*; —korb *m.* košatka, vršovnice *f.*; —lied *n.* rybářská (píseň) *f.*; —mädchen *n.* rybářské děvče; —netz *n.* rybářská síť; —ordnung *f.* rybářský řád; —ring *m.* rybářský prsten (papežský); —sell *n.* houž *f.*, houžev *f.*; —stangchen *n.*, honek *m.*, honěcek *m.*; —stange *f.* rybářské bidlo, žezlo *n.*; —stechen *n.* rybářská kolba, rybářské dostihy, r. závody *pl. m.*

Fisch-falle *f.* slup (na ryby) *m.*; —fang *m.* rybolov *m.*, lov ryb, lovení, chytání ryb; 2. loviště na ryby; —faß *n.* lejta *f.*, voznice na ryby; —fleisch *n.* rybovina *f.*, rybí maso; —flosse *f.* ploutev *f.*, plýtva *f.*; —gabel *f.* vidlice na ryby; —galle *f.* rybí žluč; —gallerte *f.* rybí huspenina; —garn *n. v.* Fischergarn; —geld *n.* porybné *n.*; —geruch, —geschmack *m.* rybina *f.*; —grate *f.* rybí kost, kostice *f.*; —guano *n.* rybí guano, hnojivo z rybiny; —hälfter *m.* sádka *f.*, rybarna *f.*, kaberna *f.*; —hamen *m.* ohlonutka *f.*, keser *m.*; —handel *m.* obchod s rybami, obchod rybářský; —händler *m.* obchodník s rybami, rybař *m.*; —haut *f.* rybí kůže; —kasten *m.* sádek *m.*, *pl.* sádka; —kiefer *m.* žábry *pl. f.*; —knecht *m.* pěšák *m.*; —köder *m.* vnada *f.*, vnadidlo *n.* na ryby; —korb *m.* košatka, koš na ryby; —kunde *f.* rybozpytství *n.*, rybověda *f.*; —laich *m.* potěr *m.*; —laus *f.* zatalec *m.*, rybí klíště. [rybička *f.*

Fischlein (-s, unv. M.) *n.* rybka,

Fisch-loch *n.* loviště *n.*; —markt *m.* trh na ryby, rybí trh, rybný trh; —meister *m.* porybný (, ého) *m.*; sádecký *m.*; —milch *f.* rybí mlíčí; —möve *f.* racek veliký *Larus ichthyaetus*; —netz *n.* síť *f.* na ryby; —ohr *n.* žábry *pl. f.*; —öl *n.* rybí tuk; —ordnung *f. v.* Fischerordnung; —otter *m. et f.* vydra *f. Lutra*; —otterhund *m.* vydrák *m.*; —reich *adj.* rybný, rybnatý; —reiher *m.* volavka šedá, v. obecná *Ardea cinerea*; —reuse *f.* vrše *f.*; —regen *m.* jikry *pl. f.*; —saß *m.* rybí nasada; —saugetiere *pl. n.* (zool.) kytovití; velryby *pl.*; —schmalz *n.* rybí tuk; —schuppe *f.* rybí šupina; —schuppenkrankheit *f.*, Ichthyosis (med.) šupinatost *f.*, rybí kůže; —schwanz *m.* rybí ocas; —stand *m.* sádka *f.*; —suppe *f.* polívka z ryb; —tapper *m.* čeřen *m.*; —teich *m.* rybník *m.*; —tonne *f.* tuna *f.*, kaď na ryby; —tran *m.* rybí tuk, tukovina *f.*, trán *m.*; —tunke *f.* (Kochk.) rybí omáčka, om na rybu; —verleger *m.* nakladník ryb; —verteinerung *f.* rybokam *m.*; —wachter *m.* baštíř *m.*; —wate *f.* nevod *m.*, vatka *f.*, vlak *m.*; —weib *n.* rybářka *f.*; —wirtschaft *f.* rybaření *n.*; —zaun *m.* plůtek na ryby; —zins, —zoll *m.* počerné *n.*; porybné *n.*; —zucht *f.* rybářství *n.*, chov ryb; —zug *m.* zatažení n. zalovení ryb.

Fiskal (-s, M. -e) *m.* (lt.) státní zástupce, fiskál *m.*; —amt *n.* fiskální úřad; —gut *n.* fiskální statek; —isches Interesse prospěch fisku.

Fisetholz *n. v.* Fustikholz.

Fiskus *m.* (lt.) fiskus *m.*, státní zástupce, z. koruny; 2. Staatsschatz komora *f.*, státní pokladnice.

Fisole (M. -en) *f.* fizole, fazol, bob.

Fispern šeptati, šuškati.

Fissil *adj.* (lt.) rozštěpitelný, roz- [štěpný.

Fissi-lingula *pl.* (lt.) (zool.) klanojazyčníci (t. plazi); —*peden pl.* (zool.) Spaltfüße klanonožci (raci); —*rostres pl.* (zool.) klanozobci (ptáci).

Fissur *f.* (lt.) štěrbina *f.*, rozštěpení *n.*, rozštěpina *f.*; F. der Hirnschale proštěp n. rozštípení lebky; F. der äußern Schädeltafel rozstoupení svrchní desky lebeční.

Fistel (M. -n) *f.* (lt.) (med.) píštěl, fistule, střil; 2. (oh. M.) *v.* Fistelstimme; —gegend *f.* místo píštělné; —messer *n.* (chir.) píštělník; —n kozmicí zpívati; —offnung *f.* díra střílová; —schneider *m.* prořezavač píštěle; —stimme *f.* fistule, kozmice, přehlas, hrdelní hlas.

Fisten bzditi *v.* Feisten.

Fistula *f.* (lt.) *v.* Fistel; —*ti pl.* (zool.) píšťalohubé n. lulankovité ryby.

Fitis-laubvogel, —sanger *m.* budníček

Fitschepfeil *m. v.* Armbrust. [větší.

Fittig (-s, M. -e) *m.* křídlo, peruť, perutí; fig. ochrana, záštita *f.*

Fitz *m.* (engl.) syn (nemanželský), potomek (-ovic) *m.*

Fitz (-s, M. -e) *m.* uzlík v přízi; —band *n.* pásemka *f.* (na předeno n. pásmo nití); —eln, —en pásma vázati; etwas f. kublati, zaplesti, zmodrchati, zamotati; fig. švihati, mrskati; —er *m.* modrcha, pletícha, pletichář *m.*; —erei *f.* pletichářství *n.*; —faden *m.* motouz, motovouz *m.*, motka *f.*; —garn *n.* pletky *pl.*; —ung *f.* cuchanina *f.*, motanina *f.*

Fix *adj.* (lt.) pevný, stálý; nehybný; —er Gehalt stálé služné; —e Frist neprodlužná lhůta; —e Idee zarytá představa, utkvělá (nehybná) př., utkvělá myšlenka; —er Punkt (math.) pevný bod; 2. fix hbitý; fix und fertig zcela hotov; —en (Börse) shánětí; —er *m.* (Börse) shánéč *m.*; —färberei *f.* barvení na pevno.

Fixfax *m.* klam *m.*, kejkle *pl. f.* (čárymary); —erei *f.* svévole *f.*

Fix-ieren upevniti; 2. zírati nač, zrak upírati nač, utkvíti zrakem n. myšlí na čem; 3. utvrditi, ustáliti; einen Gegenstand f. zrak upříti na něco; die Gedanken f. utkvěti v myšlenkách; sich f. usaditi se; —tät *f.* pevnost *f.*, stálost *f.*, určitosi *f.*; —stern *m.* stálice *f.*; —um *n.* stálé služné, stálý důchod.

Fjeld *n.* (in Schweden ꝛc.) planina horská, vysočina *f.*

Fjord *m.* (in Norwegen) zátoka mořská, chobot mořský; 2. *v.* Werder (Werd, [Wört).

Flabbe *f.* valipysk *m.*

Flabellum *m.* (lt.) vějíř *m.*

Flach *adj.* plochý, ploský; rozplesklý, placatý; fig. mělký; —es Land venkov *m.*; *v.* Flachland; —e Hand dlaň *f.*; —er Kopf *v.* Flachkopf fig.; —er Winkel přímý úhel; —boot *n.* mělký člun, plochý člun; —bürste *f.* (Wasserbau) plochá jehla.

Fläche (M. -n) *f.* plocha *f.*, plošina (ploština) *f.*; povrch *m.*; 2. rozloha *f.*; 3. rovina *f.*, pláň *f.*

Flächen *verb.* rovnati, srovnati.

Flächen-einheit *f.* plošná jednička; —inhalt *m.* rozloha *f.*, rozsáhlost *f.*; povrch *m.*, obsah plochý; —maß *n.* plošná míra; míra rozlohy, prostorná míra; —meſſer *m.* plochoměr *m.*; —meſſung *f.* plochoměrství *n.*; —zahl *f.* ploché číslo.

Flach-feld *n. v.* Flachfeld; —füßig *adj.* ploskonohý, čapatý; —garn *n.* (vdm.) sopík *m.*; —hand *f.* dlaň *f.*; —huf *m.* plochý roh; —kernig *adj.* (bot.) ploskojaderný; —kopf *m.* ploská hlava, placatá hlava; fig. mělká, jalová, prázdná hlava; obmezenec *m.*; —köpfig *adj.* mělkého ducha; mělký; —land *n.* venkov *m.*, kraj *m.*; 2. rovina *f.*, *pl.* roviny, planina *f.*; —länder *m.* dolnozemec; doliňan, dolňák *m.*; —meißel *m.* rovné dláto; —naſe *f.* ploský nos; 2. ploskonosec *m.*, ploskonoska *f.*

Flachs (-ſes, oh. M.) *m.* len *m. Linum*; neujeelandiſcher F., Waſſerflachs lenovník *Phormium tenax*; —abfälle *pl.* padrť *f.*, padrtina *f.*, otřepky *pl. m.*, pazdeří *n.*; —acker *m.* leniště, lenoviště *n.*; —bau *m.* lnářství, lenařství *n.*; —bauer *m.* lnář, lenař *m.*; —bereiter *m.* pazderník *m.*; —bleuel *m.* palička na len; —breche *f.* mědlice, trdlice *f.*; lamačka, třepačka, klapačka *f.*; —brechen *n.* tření *n.*, mědlení lenu; —brecher *m.* mědlič *m.*, tříč lenu; —bündel *n.* otep lenu; —büſchel *m.* hrst lenu; —darre *f.* pazderna, sušírna *f.*; —dotter *m.* hubilen, tratilen *m. Myagrum* (bot.). **Flachse** *f. v.* Flechte.

Flachseitig *adj.* mělkoboký, ploskoboký; plochostraný.

Flächſen *adj.* lněný, ze lnu.

Flachs-feld *n. v.* Flachsacker; —fink *m.* čečetka *f. Fringilla linaria*; —haar *n.* vlasy jako len; —handel *m.* lenařství *n.*; —händler *n.* hlavička, palička lenová; —hechel *f.* vochle, vochlice na len; —induſtrie *f.* lenařství *n.*; —kopf *m.* lenohlávek, bělohlávek *m.*; —köpfig *adj.* lenohlavý, bělohlavý; —kraut *n. v.* Flachsſeide; —lilie *f. v.* Waſſerflachs; —muhle *f.* stoupa na len; —raufe, —riffel *f.* drhlen *m.*, drhlice *f.*; —reife *f.* žemně *f.*, žemnička *f.*, obláčka *f.*, obláček lenu; —röſte *f.* rosení *n.*, močení lenu; —röſthaus *n.* močírna na len; —ſame *m.* lněné semeno; —ſchwinge *f.* potěračka, potirka *f.*; —ſeide *f.* kokotice *f. Cuscuta* (bot.); —ſpeicher *m.* skladiště lenu; —ſtengel *m.* stonek *m.*, steblo lněné.

Flachsticken *n.* ploché vyšívání.

Flachs-werg *n.* koudel *f.*; —wolle *f.* česanka *f.*

Flach-werk *n.* ploché, mělké dílo; 2. střecha z tašek; —winkel *m.* úhel přímý; —ziegel *m.* plochá cihla, taška *f.*

Flacken čechrati, načechrati (vlnu); f., flackern mh. plápolati, planouti, míhati se.

Fladen (-s, unv. M.) *m.* mazanec *m.*, tykanec *m.*; 2. pokruta *f.*; 3. (v. Rindvieh) kravinec *m.*

Flader (M. -n) *f.* žilina *f.*, žilec *f.*, žilka *f.*; 2. sval *m.* (v dřevě); —holz *n.* dřevo svalovaté n. svalovité, dř. žilovaté n. žilovité, mosor *m.*, žiletina *f.*; —ig *adj.* žilovatý; —n (b. Anſtreich.) žilkovati, žilovati.

Fladrist (-en) *m.* (b. Lak.) žilkář *m.*

Flage *f.* slatina *f.*, bahnitá krajina; 2. liják, lijavec *m.*

Flagell (—*um*) *n.* (lt.) bič *m.*; (bot.) výrostek *m.*; —ant (-en) *m.*, —ator (-s, M. -en) *m.* mrskač *m.*, bičovník *m.*

Flageolett *n.* (fr.) flažolet *m.*, píšťělice *f.*

Flagge *f.* vlajka *f.* (lodní prapor); die F. aufſtecken, —n mh. vytýčiti, vystaviti vlajku; —nſchiff *n.* vlajková loď.

Flagitium *n.* (lt.) hanebnost *f.*

Flagrant *adj.* (lt.) zjevný, patrný; horoucí; prudký; *in* —*i* hned na samém činu n. skutku; (*vulgo* za tepla).

Flakon (-s) *n.* (fr.) lahvička s voňavkou, voněčka *f.* (*mor.*), voňka *f.*

Flamänder *m.* flamendr *m. v.* Vagabund.

Flamant *m.*, Flamingo *m.* plameňák *m. Phoenicopterus roseus* (Vogel).

Flambeau *m.* (fr.) pochodeň *f.*, plápolnice *f. v.* Windlicht; 2. vysoký svícen.

Flamberg (Flammberg) *m.* (poet.) [meč-plamenec *m.*

Fläme (M. -n) *f.* slabina *f.*, slabizna *f.*; (vdm.) šněrovačka *f.*

Flamingo *m. v.* Flamant.

Flamm-e (M. -n) *f.* plamen *m.*; oheň *m.*, plápol *m.*; (vdm.) ohnička *f.*; —en plamenem vypáliti; mh. plápolati, pláti, planouti, plamenem hořeti; die Sonne flammt slunce pálí, praží.

Flämmen (vdm.) vypáliti.

Flammen-auge *n.* plamenné oko, planoucí oko; —blick *m.* plamenný pohled, planoucí pohled, ohnivé vzezření; —blume *f.* plamenka *f.*, plamenovka *f. Phlox.* [planoucí.

Flammend *adj.* plamenný, plápolavý.

Flammen-feuer *n.* plápolavý oheň; —glut *f.* žár *m.*, žhavost plamene; —haar *n.* plamenné vlasy *pl.*; —haß *m.* planoucí n. horoucí zášť; —kuchen *m.* podplamenice, podplamenka *f.*; —liebe *f.* planoucí láska; —meer *n.* fig. plamenné moře; —ofen *m.* pálací pec; —reiger, —reiher *m. v.* Flamant; —ſaule

f. plamenný sloup; —ſchrift *f.* plamenné písmo; —ſchutzmittel *n.* prostředek protiplamenný, prostř. odžíhaný; —ſchwert *n.* plamenný meč, meč-plamenec *m.*; —tod *m.* smrt v ohni, s. v plamenech; —vogel *m. v.* Flamant. **Flammern** *v.* flimmern.

Flammette *f.* (fr.) *v.* Lafeiſen.

Flamm-fieber *n.* spála *f.*; —ſcht *adj.* plamenovitý, plamenitý; —ofen *m.* pálací pec, výpalna *f.*

Flanell *m.* (fr.) flanel *m.*, vlněnka, vlnovka *f.* [potloukati se, plahočiti se.

Flan-eur *m.* (fr.) pobuda *m.*; —ieren

Flanke (M. -n) *f.* bok *m.*, strana *f.*, pobočina *f.*; (mlit.) bok *m.* (křídlo *n.*); (vdm.) slabiny *pl.*, pach, boch *m.*

Flanken *m.* krajíc *m.*, kus *m.* (chleba, masa atd.).

Flankenmarſch *m.* (mil.) pochod z boku, postranní pochod.

Flankieren (mil.) vpadnouti v bok, zaskočiti; mh. potulovati se; lelkovati; harcovati.

Flanqueur *m.* harcovník *m.*; 2. pobuda, obejda *m.*; 3. krajník *m.*

Flansche *f.* (mech.) přitrubek *m.* (ohbí na troubě), kolínko *n.*, spojka *f.*, ná-

Flappe *f. v.* Flabbe. [trubek *m.*

Fläschchen *n.* lahvička *f.*

Flaſche (M. -n) *f.* láhev *f.*, láhvice, lahvice *f.* (flaška *f.*); F. (b. Flaſchenzug) kladka *f.*, skřipec *m.* (kroužek k vytahování tiže); elektriſche F. elektrická lahev.

Flaſchen-baum *m.* lahevník *m.*; —bier *n.* lahvičné pivo, pivo v láhvich; —birn *f.* baňatka *f.*, flaška *f.*; —feller *m.* láhevna *f.*, láhevnice *f.*; —korb *m.* koš na láhve; —kürbis *m.* tykev *f.* láhvovitá; —macher *m.* láhvičkář *m.*, baňkář *m.*; —zug *m.* kladkostroj *m.*; skřipec *m.*

Flaſchner *m.* konvář (klempíř) *m.*

Flaſer *f.* vlákno *n. v.* Faſer.

Flatſche (M. -n) *f.* hadr *m.*, onuce *f.*

Flatter-ding *n.* litavka *f.*; —er, —geiſt, —ling *m.* větroplach *m.*, fučík, fučílek *m.*, třeštidlo *n.*, pudivítr *m.*; —eſche *f.* osyka *f.*; —feuer *n.* plápolavý oheň; —haft *adj.* nestálý, vrtkavý, těkavý, třeštivý.

Flatterie *f.* (fr.) lichocení *n.*

Flatter-ling *m.* motýl *m.*; 2. větroplach *m. v.* Flatterer; —maus *f. v.* Fledermaus.

Flattern mh. třepati, třepetati křídly; třepati se; vláti, chvěti se; plápolati; větřiti, těkati.

Flatter-pappel *f.* osyka *f.*; —ruß *m.* saze *pl.*, kopt *m.*; —ſinn *m.* těkavost, vrtkavost *f.*; —tiere *pl.* blanonožci, netopýři *pl. m.* (zool.).

Flatt-eur *m.* (fr.) pochlebník *m.*, lichotil *m.*; —ieren pochlebovati komu, lichotiti komu.

Flatul-ent *adj.* (lt.) nadýmavý; —enz *f.* (med.) nadýmání *n.*, větry *pl. m.*

Flau *adj.* mdlý, ochablý, chabý; slabý; prázdný; vyvětralý; nechutný; *adv.* mdle; fig. vlažně; ledabylo; f. werden ochabnouti; —en máchati, vymáchati (prádlo); —heit, —igkeit *f.* ochablost, chabost *f.*; fig. vlažnost *f.*

Flaum (-es) *m.* prách *m.*, prachové peří, puch *m.*; pápěří *n.*; F. am Baume pápěří *n.*; —bart *m.* pejří na bradě; chmejří; 2. holobrádek *m.* (holofous, vlnofous *m.*); —enfeder *f. v.* Flaum; —haar *n.* pejří *n.*, pápeří *n.*; (bot.) vlna *f.*; —haarig (bot.) pejřitý; —ig *adj.* pejřitý, pejřím n. prachem obrostlý.

Flauſe *f.* tlach *m.*, jalová výmluva; fig. *pl.* —n fuky, kusy *pl. m.*; —nmacher *m.* fukař, drahorád *m.*

Flauto *m.* (it.) fletna (flautna) *f.*

Flaveszent *adj.* (lt.) zažloutlý.

Flavus *adj.* (lt.) plavý.

Flebile *adv.* (it.) plačtivě.

Flechs-e (M. -n) *n.* šlacha *f.*, svazová n. suchá žíla; —enartig, —icht *adj.* šlachovitý; —ig *adj.* šlachovatý (žilovatý).

Flecht-e (M. -n) *f.* pletina *f.*, pleteň *f.*, úplet *m.*, spletek *m.*, pletenec *m.*; 2. rohož *f.*, rohožka *f.*; 3. (med.) lišej; freſſende F. vlkojed; žravý lišej; freſſende F. krupka, jahlina *f.*; 4. (bot.) F. lišejník *m. Lichen.*

Flechten plesti, zaplesti, uplesti; víti, vinouti; propléstati; splétati; fig. zamotati, splesti.

Flechten-erzeuger *m.* pletinář *m.*, košinář *m.*; —erzeugung *f.* pletinářství *n.*; —frucht *f.* (bot.) plešek *m.*; —geſchwür *n.* plazivý vřed; —geſtell *n.* (bot.) podstava *f.*, nožice *f.*; —grind *m.* (med.) plazivé úročky; —ſtärke *f.* lišejníkový škrob.

Flecht-er (-s, unv. M.) *m.* pletač *m.*; 2. košař *m.*, košinář *m.*, košatník *m.*; —holz *n.* hatě *f.*; —maſchine *f.* splétadlo *n.*, splétací stroj; —ſchuh *m.* opánek *m.*; bačkora, papuče *f.*; —waren *pl.* pletivo *n.*, *pl.* pletiny; —warenhändler *m.* pletinář *m.*; —weide *f.* vrba košařská; —werk *n.* pletenina *f.*, pletivo *n.*, pleteň *f.*; —zaun *m.* pletina *f.*, opleť *f.*

Fleck (-es, M. -e) *m.* kus *m.*, část *f.*, díl země; 2. místo *n.*; 3. F., —en *m.* městec, městys *m.*; 4. lata, plata, záplata *f.*; 5. skvrna, poskvrna *f.*, kaňka *f.*; maz *m.*; 6. (moral.) úhona *f.*, vada *f.*

Flecken *verb.* skvrniti, poskvrniti; špiniti; látati, záplatovati, příštipkovati, spravovati; mh. skvrniti, špiniti; mazati se; pomazati se, špiniti se.

Flecken-los *adj.* neúhonný; —typhus *m.* (med.) skvrnitý tyf, skvrnavka *f.*, peteče *f. Typhus exanthematicus*; —waſſer *n.* vodička na skvrny.

Fleck-fieber *n. v.* Fleckentyphus; —icht *adj.* skvrnovitý; —ig *adj.* skvrnatý; f. werden skvrnatěti; —kehlchen *n.* (Vogel) řehák zahradní; —putzer *m.* čidič, čistitel skvrn.

Fledermaus (M. -mäuſe) *f.* netopýr, nedopýr *m. Vespertilio.*

Flederwiſch *m.* peroutka *f*

Flegel (-s, unv. M.) *m.* cep *m.*; 2. fig. klacek *m.*, hulvát *m.*; —ei *f.* hrub-

stvi *n.*; —haft *adj.* klackovský, hrubý; —jahre *pl. n.* doba n. leta klackovská (*vulgo* bláznivá leta); —kappe *f.* ocepek *m.*, ošití *n.*; —riemen *m.* (Mittelband am Flegel) svor (svůr) *m.*; —ſtiel, —ſtock *m.* držák u cepu; —walze *f.* biják *m.*

Flegler *m.* cepník *m.*; *v.* Flagellant.

Flehen mḥ. snažně (upěnlivé) prositi; upěti, lkáti; zu Gott f. Bohu se upěnlivě modliti; —wort *n.* prosebné slovo; —wunſch *m.* snažné přání; —tlich *adv.* prosebně, snažně, upěnlivě; f. bitten upěnlivě prositi, žadoniti.

Fleiſch (-es, oh. M.) *n.* maso *n. Caro*; F. ohne Fett libovina *f.*; wildes F. (chir.) divé maso, vojenské (vojské) maso (pliny *pl.*) *Caro luxuriens*; F. des Obſtes dužnina *f.*; F. fig. tělo *n.*; pleť *f.*; —bank *f.* masné krámy; 2. jatky *pl. f.*; —baum *m.* uzenářský věšák; —beil *n.* sekera na maso; —beitrag *m.* přídavek na maso; —bergel (in Prag) řeznický vršek; —beſchau *f.* přihlídka k masům; —binde *f.* masovka *f.*; —brühe *f.* jícha *f.*, omáčka z masa; —eiſen *n.* škrabák *m.*; —en mizdřiti.

Fleiſcher (-s, unv. M.) *m.* řezník *m.*, masař *m.*; —beil *n.* řeznická sekyra; —gang *m.* fig. marná chůze; —geſell *m.* řeznický tovaryš; —hund *m.* řeznický pes.

Fleiſchern *adj.* masný, masový.

Fleiſchesluſt *f.* chtič *m.*, chtivost *f.*, tělesnost *f.*

Fleiſch-eſſend *adj.* masojedný; —eſſer *m.* masojed *m.*, masojídek *m.*; —extract výtlaček masový; —farbe *f.* pletní n. masová barva; —farben, —farbig *adj.* masové barvy; —fibrin *n.* vláknina z masa; —fliege *f.* masařka *f.*; —freſſend *adj.* masožravý; —freſſer *m.* masožravec, masožrout *m.*; —gabel *f.* vidlička na maso; —gebackenes *n.* pečité z masa; —geſchwulſt *f.* napuchlost *f.*; —gewächs *n.* maso vzrostlé; narostlina *f.*; —gülle *f.* hnojnice z rozmočených odpadků masových; —hafen *m.* hrnec na maso; —hacker, —hauer *m.* řezník *m.*; —icht *adj.* masovitý; —ig *adj.* masný, masitý; libový, libovatý; dužný, dužnatý, tělnatý; —kammer *f.* komora na maso; —knödel *m.* knedlíček z masa; —korb *m.* koš na maso, masák *m.*; —kreuzer *m.* (Steuerſ.) masovné *n.*; —lich *adj.* tělesný, smyslný; —los *adj.* bezmasý; —markt *m.* masný trh; trh na maso; —mehl *n.* moučka z masových odpadků; —meſſer *n.* kuchynský nůž; —ſchau *f.* přihlídka n. dohlídka k masu; —ſchnitzel *m.* řízek masa; —ſeite *f.* syrovina *f.*, rub kůže; —ſelcher *m.* uzenář *m.*; —ſpeiſe *f.* sazba na maso; —topf *m.* hrnec na maso; —verluſt *m.* (med.) ztráta, úbytek masa; —würzchen *pl. n.* jahůdky; —waſſer *n.* voda z masa; —wucherung *f.* bujení, přirůstání masa; —zwieback *m.* masový suchar.

Fleiß (-es, oh. M.) *m.* pilnost *f.*, píle *f.*; mit F. pilně; 2. naschvál, schválně, úmyslu, úmyslně; —befliſſen *adj.* odměna pilnosti; —billett *n.*, —brief *m.* lístek pilnosti.

Fleißig *adj.* pilný; —en etw. něčeho pilně hleděti; bedliv býti něčeho; —lich *adv.* (vlt.) pilně.

Flennen, flenſen mḥ. plakati, brečeti, ňukati; an vielem Lachen und Flennen, kann man den Narren erkennen smíchu a pláče když mnoho, blázna poznaš dle toho.

Flesche *f.* (fr.) flešna, šípovitá hradba.

Fletſchen zplošiti, na plocho bíti; 2. rozvírati hubu, šklebiti se; die Zähne f. zuby ceniti, vyšklebovati.

Fletſchern mḥ. šplouchati, šplíchati, šplechtati, máchati se.

Fletſchzahn *m.* vyvstalý zub, vysedlý zub.

Fleurett *m.* (fr.) *v.* Floret.

Fleurette *f.* (fr.) *v.* Flirt.

Flex-ibel *adj.* (lt.) ohebný; sklonný; —ion *f.* ohýbání *n.*; (grm.) skloňování *n.*; —or *m.* (anat.) Beugemuskel ohybač, schylovač *m.*; stahovač *m.*; —uös *adj.* okolkovatý; —ur *f.* ohýbání *n.*, ohyb *m.*

Fliboot (M. -e) *n.* rychlice *f.*, rychlá loď.

Flibustier (-s, M. -e) *m.* zábojník, [kořistník *m.*

Flick (-es) *m.* (*n.*) záplata *f.*; —arbeit *f.* správka *f.*, záplatování *n.*; —en etw. zašívati, spravovati, záplatovati; látati; die Schuhe f. přištipkovati; —er *m.* správkář *m.*; (Schneid.) záplatář *m.*; (Schuſt.) přištipkář *m.*; —erei *f.* správka, spravovačka *f.*; —erlohn *m.* mzda za správku; —fleck *m.* záplatka *f.*; —gans *f.* půl uzené husy; —lappen *m.* (Schn.) záplata *f.*; (Schuhm.) přištipek *m.*; fig. přívěsek *m.*; —ſchneider *m.* záplatář *m.*; —ſchuhmacher, —ſchuſter *m.* přištipkář *m.*; —werk *n.* slátanina *f.*; fig. stvůra *f.*; —wort *n.* příslepek *m.*, připlněk, příjmenek *m.*

Flieder (-s, ohne M.) *m.* bez *m. Sambucus*; ſpaniſcher F. šeřík, lilák *m. Syringa*; —muß *n.*, —ſaft *m.* povidla, kaše z bezu, zavařenina bezová; (úryák *m.*); —thee *m.* thé z bezu.

Fliege (M. -n) *f.* moucha, muška *f. Musca*; ſpaniſche F. pryskyrka *f.*; — n *pl.* (zool.) muchovití hmyzi.

Fliegen mſ. letěti, lítati; fig. spěchati, páditi, hnáti se; vláti, plápolati, chvíti se.

Fliegend *adj.* létavý, létací, vzletný; prchavý, spěchavý; padivý; —er Fiſch létací ryba; f. vlající; mit —er Fahne s vlajícím práporem; —es Lazarett přenosná, povozná nemocnice; —e Brücke skládací most, přenosný most, článkový most, živý most; —es Korps těkavý sbor, průletný sbor; —er Sommer babí léto; —er Buchhandel kočující n. stěhovavé knihkupectví; —e Blätter *pl.* těkavé listy, letáky *pl.*; (hum.) letoucí listy; —e Gicht suché lámání.

Fliegen-ei *n.* muší vejce, trusek *m.*; —falle *f.* mucholapka *f. Dionaea*; —fänger *m. v.* Fliegenſchnäpper; —fängerin *f.* mucholapka *f.*; —fenſter *n.* síťkové okno, síť na okno; —garn *n. v.* Fliegennetz; —gift *n.* otrušík *m.*, mu-

chomor; —flappe, —flatſche *f.* plácačka, pleskačka *f.* (na mouchy); —mücken *pl.* muchatkovití hmyzi; —neß *n.* síť na mouchy; —papier, —todpapier *n.* muchomorný papír; —pilz *m.* muchomůrka *f.*; —pulver *n.* prášek muchomorný; —ſchimmel *m.* (Pferd) muškovaná brůna; —ſchnapper *m.* (Vogel) lejsek *m. Muscicapa*; —ſchwamm *m.* muchomůrka *f. Agaricus muscarius*; —ſchwarm *m.* roj much; —ſtein *m.* myšák *m.*, otruch *m.*; —wedel *m.* oháňka, vějička *f.*

Fliegsam *adj.* létavý, vzletný.

Flieh-en mſ. uteci, utíkati, ubíhati, prchati, uháněti; prchnouti, uprchnouti; zu einem f. uteci se k někomu; útočiště brátí; etw. f. varovati se čeho; —kraft *f.* odstředivost *f.*, snaha n. síla odstředivá, síla odběžná, těkavost *f.*; —ort *m.* (mont.) útulek *m.*

Fliese (M. -n) *f.* dlažka, dlažice, [ploška *f.*

Fließ (-es) *n.* potůček *m.*; 2. (mont.) náplav *m.*, kuřavka *f.*

Flies (vlt.) = Vlies (-es, M. -e) *n.* rouno *n.* (ovčí vlna); das goldene F. zlaté rouno; Orden des goldenen —es, Orden vom goldenen —e řád zlatého rouna.

Fließblattern *pl.* splývavé, slité neštovice (neštovice jedna slitina) *pl. f.*

Fließe *f. v.* Floßfeder.

Fließ-en mḥ. teci, plynouti; řinouti se; fig. jíti, vycházeti z čeho; f. mſ. prouditi se, řinouti se; rozplývati se; (v. d. Zeit) míjeti, ubíhati; utíkati; f. machen propraviti tok; —end tekoucí, plynoucí; tekutý; (v. Stil ꝛc.) plynný; —endes Waſſer tekutá voda, živá voda, živý pramen.

Fließ-garn *n.* splývavá síť, veliká síť rybářská; —gold *n.* rýžovní zlato; —harz *n.* tekutá pryskyřice; —papier *n.* pijavý papír, pijůk *m.*, sákavý papír; —waſſer *n.* tekutá voda (voda řiční a z potoka); živá voda; 2. (anat.) míza *f.*

Fliete *f.* (chir.) pušťadlo, pouštědlo *n.*

Flietſche *f.* (Schimpf für Mädchen) žába, žáchora, bečna *f.* [flimmern.

Flimmen mḥ. tlíti, doutnati; 2. *v.*

Flimmer (-s) *m.* blyštidlo, třpytidlo *n.*, blyštinka, třpytinka, míhavka *f. v.* Glimmer; —bewegung *f.* mihání *n.*

Flimmern mḥ. třpytiti se, blyštěti se; míhati se, kmitati se; das F. mihot *m.*; —d *adj.* blyskotný, třpytivý; míhavý, kmitavý.

Flinder *m. v.* Flitter. [flinta *f.*).

Flink *adj.* hbitý, mrštný, čilý, čerstvý, křepký, hybký, obratný; bystrý, čiperný; —heit *f.* hbitost, mrštnost *f.*

Flinkern mḥ. *v.* Flimmern.

Flins, Flint *m.* pazourek *m.* (kámen), křesavec *m.*

Flinte (M. -en) *f.* ručnice, puška *f.*

Flinten- puškový; —bolch *v.* Bajonett; —gelder *pl. n.* flintovné *n.*; —hahn *m.* kohoutek u ručnice; —kolben *m.* úhlaví, hlaviště *n.*; —kratzer *m.* vytahováček, kančík *m.*; —kugel *f.* kulka (do ručnice); —lauf *m.*, —rohr *n.* hlaveň *f.*; —ſchaft *m.* pažba *f.*; —ſchuß *m.* rána z ručnice; —ſtein *m.* pazourek *m.*

Flintglas *n.* ledkové (flintové) sklo, flint *m.*

Flirren mḥ. (von Augen) blýskati se.

Flirt (-s) *m.* (engl.), Fleurette *f.* (fr.) laškování, plání *n.*

Flispern, flistern *v.* Flüſtern.

Flitſch-e (M. -en) *f.* blyštinka *f.*; —gold *n. v.* Flittergold; Fließgold.

Flitter (-s) *m. et* (M. -n) cetka, blyskotka *f.*; —eſche, —eſpe *f.* osyka *f.*; —gelehrſamkeit *f.* povrchní učenost, blýskavá uč.; —glanz *m.* lichý lesk, zdánlivý lesk, povrchní lesk; —gold *n.* dracoun *m.*; fig. pozlátko *n.*; —gras *n.* třeslice *f.*; —haube *f.* čepec vyšitý cetkami; —jahr *n.* líbáček *m.*, líbanky *pl. f.*, medový rok; —mädchen *n.* fintilka *f.*; —monat *m.* fig. medový měsíc, cukrový měsíc; líbáček *m.*; —n *v.* Schimmern; —pappel *f.* osyka; —ſand *m.* blýskavý písek, slídovatý písek; —ſchlager *m.* cetkář *m.*; —ſilber *n.* stříbrné cetky; —ſtaat *m.* prázdná neb planá nádhera; —werk *n.* cetkovina, blýskavka, pozlátkovina *f.*; povrchní ozdoba; —witz *m.* planý vtip; —woche *f.* fig. medový týden, líbánkový týden, líbáček *m.*

Flitzbogen *m.* luk *m.*, kuše *f.*

Flock-asche *f.* pýření *n.*; —e *f.*, —en *m.* kosma *f.*, pýří *n.*, chomáč, kloček, vláček *m.*, vločka *f.* (sněhu); 2. pazdero *n.*, klk, kluk, klok *m.*

Flocken rozkouskovati, rozčechrati; mḥ. es flockt chumelí se, sníh padá v chomáčích; f. kosmy pouštěti; —binſe *f.* suchopeřník *m.*; —gefraujel *n.* kroužky, prstýnky kosmaté, kotoučky *pl. m.*; —gewölke *n.* bílé obláčky, beroušky, beránky *pl. m.*; —leſen *n.* (der Sterbenden) smrtelné mžitky.

Flock-feder *f. v.* Flaum; —ig *adj.* pýrnatý, kosmatý; —ſeide *f.* boura *f.*; zadní hedvábí; —wolle *f.* vlněné ostřižky.

Floh (-es, M. Flöhe) *m.* blecha *f. Pulex*; —biß *m.* bleší štípnutí; —en, flohen (einen, ſich f.) blech hledati.

Flöhig *adj.* blechatý.

Floh-kraut *n.* hnidák, blešník *m.*; —krebſe *pl. Amphipoda* raci skákaví; —ſamen *m.* jitrocel blešník *Plantago Psyllium*; —ſtich *m.* blešina *f.*, štípnutí bleší (štípes *m.*).

Flor (-s, oh. M.) *m.* květ, rozkvět *m.*; 2. květení *n.*, čas květu; 3. květoví *n.*; 4. fig. štěstí, blaho *n.*; 5. (Zeug) flor, pavučník *m.*, rouška *f.*

Flora *f.* flora *f.*; (myth.) Květena *f.*

Florband *n.* stužka z floru.

Floreal *m.* (fr. Monat) květen *m.*

Floren, Florin *m.* (Münze) zlatý, rýnský, zlatník, zlafák *m.*

Flores *pl.* (lt.) květy *pl. m.*; *F. antimonii* (chem.) květ antimonový; *F. zinci* (chem.) květ zinkový; —zeug *f.* květenství *n.* [*f.* zadní hedvábí.

Florett *n.* (-s) končíř *m.*; 2. —ſeide

Flor-leren květsti; zkvétati; prokvétati; —iſt (-en) *m.* květinář, květomil *m.*

Flos (M. *flores*) *m.* (lt.) květ *m.*

Floskel (M. -n) *f.* (lt.) pěkná, líčená slova, líčidla *pl.*; floskule *f.*

Floß (-es, M. Flöße) *m.* vor *m.*, plf *f.*; mehrere Flöße verbunden pramen *m.*; —amt *n.* náplavní úřad, splavnický ú.; —anſtalt *f.* splavnictví *n.*, zařízení pramenové plavby; —band *n.* houž, houžev *f.*; svázka, svírka, sluka *f.*; šlahoun *m.*

Flößbar *adj.* voroplavný, splavný s vory. [z vorů.

Floßbrücke *f.* vorový most, most

Flößbutter *f.* převařené máslo *n.*

Flöße (M. -n) *f.* vorové n. pramenové dříví; 2. pramen *m. v.* Floß; 3. *v.* Floßanſtalt. [*v.* Floßfeder.

Flosse (M. -n) *f.* ploutev, plýtev *f.*;

Flößen vlévati; plaviti, naplaviti; máchati (prádlo); sbírati (mléko); mf. plavati.

Flossen-füße *pl. m.* nohy ploutevné; —füßer *pl. m.* blanýši *pl. m.*; —tiere *pl.* ploutvonozí.

Flößer, Floſſer (-s, unv. M.) *m.* plavec, splavník *m.*; *sl.* plfník, plťař *m.*; —ei *f.* splavnictví *n.*, drvoplavba, voroplavba *f.*

Floßfeder *f.* ploutev, ploutva, plýtva *f.*

Floß-garn *n.* nevod, vlak *m.*; —gebäude *f.*, —geld *n.* prámovné (, ého), poplavné *n.*; splavné *n.*; —gerechtigkeit *f.* právo poplavné, právo plavní, právo ku plavení; splavnické právo; —gericht *n.* (ehem. in Prag) právo poříčné; —holz, Floßholz *n.* dřevo *n.*, haluz *f.*; 2. dříví pramenové, vorové n. plavené dříví.

Flossig *adj.* ploutevnatý.

Floß-junge *m.* vorník, vorňák *m.*; —knecht *m.* vorák, plavec *m.*; —meiſter *m.* vrátný (, ého) *m.*; náplavní *m.*, náplavnický mistr; —ordnung *f.* splavnický řád; —platz *m.* náplavka *f.*; —rechen *m.* zbraň *f.*, hrnení *n.*; —ſcheit *n.* plavené poleno; —ſchleuſe *f.* vorové propusť, v. vrata; —tafel *f.* vor *m.*; —teich *m.* nádržka *f.*; —verwalter *m.* správčí náplavnický; —waſſer *n.* splavná voda; —wehr *n.* jez *m.*

Flöte (M. -n) *f.* flétna, flauta *f.*; 2. cívka *f.*; 3. vláček *m.*, pačísek vlny; F. blaſen *v.* Flöten.

Flöten hráti n. pískati na flétnu; sbírati (mléko); mh. sladce, líbezně se ozvati.

Flöten-gesang *m.* fig. zpěv flétnový, z. flétnozvučný; —macher *m.* flétnář *m.*; —pfeife *f.* flétnová píšťala; —ſpiel *n.* hra na flétnu, pískání na flétnu.

Flott *adj.* spravný, plující, plovoucí; f. machen do proudu přivésti; f. leben hýřiti.

Flotte (M. -n) *f.* loďstvo *n.*, flota *f.*

Flotille *f.* flotila *f.*, sbor lodí, malé loďstvo; —nabteilung *f.* soulodí *n.*

Flottieren vznášeti se.

Flott-milch *f.* nesbírané mléko; —weg *adv.* nevázaně.

Flöz (-es, M. -e) *n.* plocha *f.*; 2. průjezd *m.*; 3. (mont.) sloje, vrstva *f.*; —gebirge *n.* třetihory, hory usazené, h. slojové *pl.*; —gips *m.* sádrovec *m.*; —kluft *f.* sluje *f.*; —ſandſtein *m.* plita *f.*, třetí žernov.

Fluch (-s, M. Flüche) *m.* kletba, klatba *f.*; 2. klení, kletí, prokletí, zakletí *n.*; —beladen kletbou stížený, prokletý; —eid *m.* přísaha se zaklínáním; —en einem, über etw. klíti, klnouti, zlořečiti, láti komu, proklínati koho; láteřiti; —er *m.* proklínač, zlolajce *m.*

Flucht (oh. M.) *f.* útěk *m.*; auf der F. begriffen ſein na útěku býti; 2. F. spěch, pospěch, kvap *m.*; in der F. ve spěchu, naspěch, nakvap; 3. F. (wbm.) veliký skok *m.*; 4. (arch.) řada *f.*, pořadí *n.*; ſechs Fenſter in einer F. šest oken v jedné řadě; 5. F. směr *m.*; in gerader Flucht rovným směrem, přímo; 6. eine F. Tauben hejno holubů; —bau *m.* (wbm.) postranní brloha (liščí).

Fluchte *f.* záhata, soutka, souhrada, přehrada *f.*

Flücht-en mf. utéci, prchnouti, uprchnouti; den Blick f. vyhýbati se něčímu pohledu, nemoci snésti něčího pohledu; ſich wohin f. ujíti, utéci kam, útočiště hledati; —er *m.* motýl *m. v.* Falter.

Flüchtig *adj.* (chem.) těkavý, prchavý; 2. uprchlý; 3. vrtkavý, rychle pomíjející, lehký; 4. zběžný, povrchní; 5. spěšný, létavý, letný; f. *adv.* na útěku; 2. zběžně, povrchně; spěšně, letmo; —er Feind utíkající nepřítel, nepřítel na útěku; —e Öle *pl.* těkavé oleje; —keit *f.* nestálost *f.*; (chem.) těkavost *f.*

Flüchtling (-s, M. -e) *m.* uprchlík, uprchlec, odprchlík *m.*; (mil.) zběh *m.*; 2. vrtkavec, fučík, větroplach *m.*

Flucht-linie *f.* (geom.) přímka *f.*, průčelná čára; in gerader F. přímo; rovným směrem; —ſtab *m.* (geom.) tyč, tyčka *f.*

Fluder (-s, unv. M.) *n.* žlab, splav *m.* (mlýnský); galtes F. jalový žlab (jalová stoka); —boden *m.* dlažba *f.*; —gefälle *n.* střik, spád *m.*; —ſchwelle *f.* práh *m.*

Flug (-s od. -es, M. Flüge) *m.* let *m.*, létání *n.*; (ſtilliſt.) vzlet *m.*; F. Vögel hejno *n.*, houf *m.*, stádo *n.* ptáků; F. Bienen roj *m.* včel; fig. F. let, kvap, spěch *m.*; —bahn *f.* (des Geſchoſſes) průlet *m.*; —blatt *n.* leták *m.*, průletný list; —brettchen *n.* (Bienenſt.) šlapačka, lopatka *f.*; —dach *n.* plášť *m.*, jednostranná střecha, kosina *f.*

Flügel (-s, unv. M.) *m.* křídlo *n.*, perut, peroutka, kosinka *f.*; (archit.) okřídli *n.*, výběžek *m.*; (mech.) křídlo *n.*; (mil.) bok *m. v.* Flanke; (Piano) kosina *f.*; —adjutant *m.* krajní (křídelní) pobočník, příručný p.; —altar *n.* skládací oltář *m.*; —decke *f.* (zool.) krovka *f.*; pokrovka *f.*; —feder *f.* křídelní pero *n.*; —fell *f. Pterygium* (chir.) roh *m.*, pleva *f.* (na oku); —frucht *f.* (bot.) nožnice *f.*; —füßler *pl.* (zool.) křídlonožci *pl. m.*; —hof *m. v.* Geflügelhof; —horn *n.* zpěvoroh *m.* (křídlitý roh, křídlovka *f.*); —ig *adj.* křídlatý; —kleid *n.* batle, batlička *f.*, dětské šatičky *pl.*; —mann *m.*

(mílít.) krajník *m.*; —meiſter *m.* (mdm.) krajmistr, křídelník *m.*; —mütze *f.* čepice s náušky.

Flügeln, beflügeln okřídliti; (mdm.) křídlovati, v křídlo postřeliti; (mít.) zaskočiti; mſ. přiletěti.

Flügel-pfeil *m.* křídlatá šipka n. střela *f.*; —rad *n.* křídelník *m.*, křídelné kolo; —ſchlag *m.* zatřepání křídly; —vieh *n.*, —werk *n.* drůbež *f.*, havěť *f.*

Flug-fertig *adj.* k letu hotový, vzletný; —fiſch *m.* letoun *m. Exocoetus*; —gaſt *m.* noclehář (*vulgo* lufťák) *m.* [slitný).

Flügge *adj.* dopeřený, výletný (zlí-

Flug-geld *n.* výletné, včelné *n.*; —haut *f.* létací blána *f.*; —loch *n.* (Bienenſt.) česno *n.*, leták, letáč, výlet *m.*; elektriſches —rad *n.* eletrické točidlo.

Flugs *adv.* honem, letmo.

Flug-sand *m.* navátý písek, hluchý písek, sypčina *f.* (homok *m.*); —ſchnell *adj.* letorychlý; —ſchrift *f.* leták *m.* (průletný spis); —ſchütze *m.* ptakostřelec *m.*; —werk *n.* létadlo *n.*, létací stroj, lítavka *f.*; —wildpret *n.* pernatá zvěř.

Fluid *adj.* (lt.) tekutý; —um *n.* tekutina *f.*, fluid *m.*

Fluktu-ation *f.* (lt.) vření *n.* (tekutiny v nádobě); 2. kolotání, zmítání *n.*; 3. (v. Gelde) oběh *m.*, proudění, splývání *n.* (peněz); příval, nával *m.* (peněz); —tieren kolotati se, zmítati se; obíhati; —tierend *adj.* kolotavý, zmítavý.

Flunder ob. Flünder *m.* flundra (ryba) *f.*

Flunk (-es) *m.*, —e *f.* křídlo *n.*; 2. moucha *f. v.* Fliege.

Flunker-ei *f.* chvastounství *n.*; —n mþ. kmitati se; 2. chvastati se; fig. prášiti.

Fluor *m.* kazík, fluor *m.*; F. *albus* (med.) bílý tok, bělotok *m.*; —ide *pl.* fluoridy *pl. m.*; —oid *n.* (Min.) fluorid, kazotvar *m.*; —waſſerſtoff *m.* fluorovodík *m.*

Flur (M. -en) *f.* niva, pláň, role *f.*; 2. palouk *m.*; 3. traf, trata *f.*; 4. humno *n.*, mlat *m.*; —en meze vytyčiti; —göttin *f.* Nivěna *f.*; —grenze *f.* meze rolí; —hüter *m.* polní hlídač; —recht *n.* polní (mezní) právo.

Fluß (-ſſes, M. Flüſſe) *m.* řeka *f.*; 2. tok *m.*, tečení, plynutí *n.*; (med.) weißer F. bílý tok; 3. tav *m.*, tavidlo *n.*; 4. liteň, rozpuštěnina *f.*; 5. F. *v.* Pottaſche; 6. fig. plynnost *f.*; fig. F. ob. Gang des Verſes chod *m.* verše; F. (b. Deklam.) tok, proud *m.*; im Fluſſe der Rede mezi řečí; 7. F. (med.) hostec *m. v.* Rheuma.

Fluß-adler *m.* orel říční; —antrieb *m.* nános, náplav *m.*; —anwohner *m.* poříčan *m.*; —arm *m.* rameno řeky; —bad *n.* koupel v řece; —becken *n.* kotlina řeky; —bett *n.* řečiště *n.*, koryto řeky, říčné koryto; —binnenland *n.* meziříčí *n.*; —eiſen *n.* tekuté železo, rozpuštěné ž.; —fahrzeug *n.* loď *f.*, člun *m.*; —fall *m.* spád řeky, práh *m.*; —fieber *n.* hostec *m.*; —fiſch *m.* říční ryba; —fiſcherei *f.* rybářství poříčné, r. na řekách; —galle *f.* (Pferd.) nálevky *pl. f.*, čepoc *m.*; —gebiet *n.* poříčí *n.*; —gefälle *n.* spád řeky; —haloid *n.* kazivec *m.*; oktaedriſches F. kazivec osmistěný; rhomboedriſches F. kazivec klencový.

Flüſſig *adj.* tekutý; plynný; —e Sachen tekuté věci; elaſtiſch f. vzdušný, vzdušnotekutý; tropfbar f. kapalný; f. machen rozpustiti, rozliti, rozplavití; f. (Kaſſaw.) výplatný; einen Gehalt f. machen k výplatě vykázati (služné); —er Laut (grm.) tekutá (souhláska); —es Merkur (Min.) rtuť tekutá; —keit *f.* tekutost, kapalnost *f.*; 2. (M. -en) tekutina, kapalina *f.*; mok *m.*; 3. F. (Rheuma) hostečnost *f.*; —keitsmaß *n.* (Hdl.) míra tekutin, míra tekutinná.

Fluß-kannenkraut *n.* přeslička říční; —mittel *n.* tavidlo *n.*; —netz *n.* síť řek, síť vodstva; —nixe, —nymphe *f.* vodní víla, rusalka *f.*; —ofen *m.* tavní pec; —otter, Fiſchotter *m.* (*f.*) vydra *f.*; —perlmuſchel *f.* velevrub *m.*; —pferd *n.* hroch *m. Hippopotamus*; —recht *n.* právo k řece; —regenpfeifer *m.* kulík říční; —riegel *m.* jesep *m.*; —rohrſänger *m.* rákosník říční; —ſand *m.* říční písek; —ſäure *f.* kyselina kazivcová (fluorovodíková); —ſchiff *n.* loď na řece; —ſchiffahrt *f.* plavba říční; poříčná plavba, plavectví *n.*; —ſee *m.* jezero říčné; —ſiederei *f.* draslařství *n.*; (Ort) draslárna (flusárna) *f.*; —ſpat *m.* kazivec *m.*; —ſtoff *m.* hostcovina *f.*; —ſyſtem *n.* souříčí *n.*; —tal *n.* poříčné údolí; —tier *n.* říčné zvíře; —ufer *n.* břeh poříčný; —waſſer *n.* voda říční, měkká voda.

Flüſtern šeptati, šuškati, šepotati; f. heißt lügen co je šeptáno, to je naláhno (co je šeptem, to je s čertem); —d *adj.* šeptavý, šepotný; *adv.* šeptmo, pošeptmu, šepotavě.

Flut (M. -en) *f.* vystupování vody, přibývání vody; (des Meeres) příliv *m.*, přítok *m.*; 2. povodeň, záplava, zátopa *f.*; potopa *f.*; die —en vlny *pl.*; —bett *n.* splav *m.*, splavidlo *n.* [koráb).

Flüte *f.*, Flütſchiff *n.* pluta *f.* (nákladní

Flut-en mþ. prouditi se, vliti se; valiti se; vystupovati, přibývati; —graben *m.* jalová strouha, stoka *f.*; —zeit *f.* čas přílivku (moře).

Fluxion *f.* (lt.) tečení, proudění *n.*, [tok *m.*

Fluxus *m.* (lt.) tok *m.* (med.).

Focke *f.*, Fockſegel *n.* spodní plachta na předním stěžni; Fockmaſt *m.* přední stěžeň.

Föder-al *adj.* (lt.) spolkový; —alismus *m.* soustava spolková; —aliſt (-en) *m.* federalista *m.*, přívrženec soustavy spolkové; —ation *f.* federace *f.*, spolčení *n.* [—ſyſtem *n.* soustava spolkova.

Föderativ-ſtaat *m.* spolkový stát;

Fodern *v.* Forbern.

Fohlen *n. v.* Füllen.

Föhn *m.* jižní vichr.

Fohre *f. v.* Forelle.

Föhre, Fohre (M. -en) *f.* borovice *f.*, sosna *f. Pinus silvestris v.* Kiefer;

—nwald *m.* borový les, bor *m.*, bořina *f.*, boří *n.* (*st.* borka *pl.*).

Föhrling (-s, M. -e) *m.* pečárek *m.*, pečárka, pečírka (houba).

Fokul *m.* (schwed.) ledovec *m.* (v horách švédských).

Fokus *m.* (lt.) ohnisko *n.*

Folge (M. -n) *f.* postup *m.*, postoupnost, posloupnost *f.*, řad *m.*, řada *f.*, pořadí *n.*; 2. sled *m.*, následí *n.*; postupování, pokračování *n.*; chronologische F. posloupnost neb pořádek letočetný; F. budoucnost *f.*, následek, účinek *m.*; in F. *v.* infolge, zufolge; das ist keine F. z toho nevyplývá; 2. F. poslušnost *f.*, poslušenství *n.*; einem F. leisten poslouchati koho, poslušen býti koho; einer Bitte (einem Gesuche) F. geben vyhověti prosbě (žádosti); keine F. geben nevyhověti, místa nedati.

Folge-brief *m.* zvodný list; —jahr *n.* rok potomní; —leistung *f.* poslušnost *f.*, poslušenství *n.*; —magd *f.* nevolná děvečka, nevolnice *f.*

Folg-en einem mf. následovati koho n. čeho, nastoupiti, postupovati za kým; rasch aufeinander f. stíhati se; auf jmd. f. nastoupiti po někom; auf Regen folgt Sonnenschein po dešti bývá jasno; Fortsetzung folgt pokračování budoucně; f. (woraus) jíti, pocházeti z čeho, vycházeti neb vyplývati z čeho; *v.* Gehören; worauf f. wird z čehož přijde; f. mh. poslouchati, poslechnouti; folge mir! pojď za mnou! následuj mne! —end *adj.* následující, následovný, potomní; —ends *adv.* pak, potom, budoucně, dále, následovně.

Folgen-los *adj. et adv.* bez následků; —reich *adj.* velikých následků, plný následků; —reihe *f. v.* Reihenfolge; —schwer *adj.* důležitých následků, důležitý v následcích.

Folgepunkt *m.* následní bod. [*m.*

Folger *m.* nástupce *m.*, následovník

Folge-recht, —richtig *adj.* důsledný; —richtigkeit *f.* důslednost *f.*

Folger-n etw. (aus etw.) dovozovati něčeho z čeho, vyvoditi, vyvozovati, dovoditi, zavírati; das Gefolgerte závěrka *f.*, důsledek *m.*, následovnost *f.*; —nd *adj.* výsledný; —ung *f.* dovodění, dovozování *n.*; vyvozování *n.*, vývodek *m.*, závěrka *f.*, důsledek *m.*, sousledek *m.*; —ungen machen vyvozovati.

Folge-satz *m.* důsledek, výsledek *m.*; věta výsledná, v. důsledná; závěrečná věta, zavírek *m.*; —weise *adv.* posloupně, postupně, pořadem; —widrig *adj.* nedůsledný.

Folglich *adv.* následovně, tedy; potom, zatím, pak.

Folgsam *adj.* volný, povolný, poslušný, ochotný; sein ost.

Foliant (-en, M. -en) *m.* foliant *m.*

Folie (M. -n) *f.* podlístek *m.* (listek pod drahým kamenem), lupínko (kovové).

Folie-ren, folliieren číslovati něco, číslicemi poznamenati; —rung *f.* číslování **listů** (listování).

Folio *n.* (lt.) folio *n.*, list *m.* (půlarchová velikost); *in F.* v archovém formátě; —format *n.* (Typ.) folium *n.*, archový formát.

Foliolum *n.* (bot.) lístek *m.*

Folioschiff *n.* (Typ.) loďka dvou-

Folium *n.* (lt.) list *m.* [čtvercová.

Folklor-e *f.*, —istik *f.* lidoznalství *n.*, lidověda *f.*, národosloví *n. v.* Volkslehre.

Foll-iculus *m.* (lt.) měchýřek *m.*, míšek *m.*; —is *m.* (lt.) měch, pytel *m.*

Folter (M. -n) *f.* skřipec *m.*, mučidlo *n.*; 2. trápení *n.*, muka *f.*; 3. útrpné právo; tázání útrpným právem; —geräte, —zeug *n.* nářadí k mučení; mučidla *pl. n.*; —kammer, —stube *f.* mučírna *f.*; —n mučiti (natáhnouti na skřipec; (*st.* katem trápiti); útrpným právem tázati); fig. sužovati, trýzniti koho; —pein, —qual *f.* muka *f.*; —seil housličky *pl.* fig.

Foment *n.* (lt.) nápařek *m.*, záhřivka *f.*; —ation *f.*, paření *n.*, napaření *n.*, napařování *n.*; —ieren pařiti, napařovati.

Fonzier *adj.* (fr.) pozemkový; *Credit F.* úvěr pozemkový.

Fond (-es, M. -e) *m.* fond *m.*, základ *m.*; základní jmění (matice *f.*;) 2. nadací (t. jistina); nadání *n.* (fundace); 2. důchod *m.*; *pl.* Fonds úvěrné papíry, důchodné papíry n. úpisy.

Fonderie *f.* (fr.) slévárna, tavírna *f.*

Fondieren *v.* Fundieren.

Fonds-beamte *m.* fondovní úředník; —gut *n.* nadací statek; —kurse *pl.* měny papírů úvěrných; —obligation *f.* fondovní úpis.

Fontän-e *f.* (fr.) fontána *f.*, vodomet *m.*, krasostudna *f.*; —elle *f.* (med.) lupínek *m.* (na lebku novorozenců); 2. pramínek *m.*, temenec *m.* (umělý vřed).

Foot *m.* (engl.) Fuß noha, stopa *f.*; —ball *n. v.* Fußball.

Foppen einen šiditi, škádliti, za blázna míti, špičkovati, nabírati koho.

Foramen *n.* (lt.) otvor *m.*

Force *f.* (fr.) síla, moc *f.*, nucení *n.*; *par force* silou, násilím, násilně.

Forcier-en (fr.), forsieren nutiti, nutkati, vyn.; 2. urychliti; 3. mocí vziti něco, dobyti, dobývati čeho; —te Reflexionsierung násilná obhlídka; —ter Marsch chvatný pochod, urychlený p.

Förder *adv.* dále, budoucně, ještě; —er *m.* pomahatel, napomahatel, zvelebovatel, podporovatel *m.*; —lich *adj.* nápomocný, podporný, prospěšný, platný; *adv.* spěšně, honem, hned, bez odkladu.

Fordern (etwas bei jmd., von jmd.) pohledávati, žádati koho zač, žádati čeho na kom, od koho.

Förder-n etw. dopraviti dále; uspíšiti; 2. Erz zu Tage f. rudy dobývati; 3. f. odstraniti, odkliditi; 4. napomáhati; přispívati; dopomoci k něčemu; das allgemeine Beste f. rozšiřovati, zvyšovati, přivoditi obecné dobro; —nis *f.*, —ung *f.* napomáhání, dopomáhání *n.*, uspíšení, popílení *n.*; F. des allgemeinen Wohls zvelebování obecného dobra, po-

máhání k obecnému dobru; F. (mont.) dobývání rudy.

Forderung (M. -en) *f.* pohledávání *n.*, pohledanost, pohledávka *f.*; požadavek *m.*; 2. vybídnutí *n.*, vyhlídka *f.*, vyzvání *n.*; eine F. ſtellen pohledávati něčeho; *v.* Fordern.

Foreigne-office *n.* (engl.) zahraničný úřad (ministerstvo zahraničných věcí v Londýně).

Forelle (M. -n) *f.* pstruh *m.* *Salmo faria*; (Waldforelle pstruh potoční; Seeforelle pstruh jezerní; Meerforelle pstruh mořský).

Forellen-birne *f.* pstružka *f.*; —ſchimmel *m.* pstruhavý n. pstruhobělý kůň, světlohnědý kůň; —ſtein *m.* pstruhovec *m.*; —teich *m.* pstružník, pstruhovec *m.*

Forfait *n.* (fr.) zločin *m.*

Forficul-a *f.* (lt.) škvor *m.* (zool.); —ina *pl.* (zool.) škvorovití.

Fork-e *f.* vidle, podávky *pl.* *f.*; —el, Forkel, Furkel (M. -n) *f.* razsocha, rozsocha, rozsoška, vidlice *f.*

Form (M. -en) *Forma f.* (lt.) forma *f.*, tvar *m.*, tvárnost, spůsoba *f.*; postava *f.*; údoba *f.*; kadlub *m.*; F. (beim Eleftrophor) mísa *f.*

Formal-grund *m.* formální důvod; —*is adj.* (lt.) formální, —ität (M. -en) *f.* formalita *f.* *v.* Förmlichkeit.

Form-at (-s, M. -e) *n.* formát *m.*; skladka, složka, spůsoba *f.*; —ation *f.* formace *f.*, tváření, utváření, tvarování, tvoření *n.*; (geol.) útvar *m.*; —ativ *adj.* tvořící, tvorný; —*ativa syllaba, vox* tvořící n. tvorná slabika n. hláska.

Formbar *adj.* tvorný, útvarný; —heit *f.* útvarnost, tvořitelnost *f.*

Formbrett *n.* (Metallg.) kadlub *m.*

Formel (M. -n) *f.* spůsob *m.*, vzorec *m.*, formule *f.*; arithmetiſche F. vzorec aritmetický, formule aritmetická; —bücher *pl.* knihy formulí; —kunde *f.* formuloznalství *n.*, kancelářský sloh, diplomatický sloh.

Formell *adj.* formální, nevěcný.

Formen etw. tvořiti, utvarovati; podobiti, upodobiti; (aus weichen Stoffen) lípati, slepky dělati; das F. vytvarovaní, utvarování *n.*

Formen-lehre *f.* tvarosloví (tvarování) *n.*; —ſchneider *m.* forminář *m.*, písmořezec *m.*; dřevoryjec (dřevorytec *m.*), dřevořezec *m.* [formář, vzorkář *m.*

Former *m.* dlabač forem, formíř,

Form-fehler *m.* chyba ve formě; —gebrechen *n.* nedostatek formální.

Formica *f.* (lt.) mravenec *m.*; —*tio* *f.* (med.) hemzání, brnění *n.*, zbrnělost *f.* (údů). [děsný.

Formidabel *adj.* (fr.) hrozný, strašný;

Formier-en tvořiti; (Bbl.) zapisovati do knih, (mit.) raditi; seřaďovati; —ung *f.* tvoření *n.*; řadění, seřaďování *n.*

Förmig *adj.* tvárný, podobný, foremný.

Formkunst *f.* formířství *n.*, lípací umění.

Förmlich *adj.* řádný; —er Wechſelbrief řádná směnka; 2. f. formální; 3. foremný, spůsobný, údobný; das war eine —e Schlacht! to byla hotová bitva! —heit *f.* řádnost, formálnost *f.*; 2. obřad *m.*, slavnost *f.*

Form-los *adj.* neforemný, beztvarý; beztvarný; neúdobný; —loſigkeit *f.* beztvárnost *f.*; —ſand *m.* písek kadlubný; —ſchelbe *f.* kruh hrnčířský; —ſchneidekunſt *f.* dřevořezectví *n.*; —ſtecher *m.* *v.* Former.

Formul-a *f.* (lt.) *v.* Formel; —ar (-s, M. -e) *n.* vzor, vzorec, formulář *m.*; —ieren formulovati, spořádati, slovně vytknouti; —ierung *f.* der Fragen postavení otázek, formulování *n.*

Form-veränderung *f.* změnění tvaru; F. der Nägel nepravidelný tvar nehtů; —wort *n.* formální slovo.

Formyl *n.* (chem.) formyl *m.*; —chlorid *n.* chlorid formylový; —iodid *n.* iodid formylový; —ſäure *f.* kyselina formylová.

Forſch-begier, —begierde *f.* pátravost, skoumavost *f.*; —begierig *adj.* pátravý, skoumavý, hloubavý, zpytovný; —eiſen *n.* *v.* Sonde.

Forſch-en (etw., nach etw., in etw.) pátrati po čem, skoumati něco, zpytovati něco, bádati; píditi se po čem; —end pátravý, skoumavý, zpytovný; f. auf einen blicken skoumavě hleděti na koho; —er (-s, unv. M.) *m.* badatel, skoumač, skoumatel, zpytovatel, pátratel *m.*

Forſch-geiſt, —ungsgeiſt *m.* bádavost *m.*, zpytovnost *f.*, hloubavý duch, bádavý, skoumavý duch; —gierig, —ſüchtig *adj.* hloubavý *v.* Forſchbegierig.

Forſt (-es, M. Förſte und Förſte) *m.* (auch F., M. -en *f.*) les *m.*, lesina *f.*, hvozd *m.*; 2. *v.* Firſte; —abſchätzung *f.* vycenění neb odhad lesa; —adjunkt *m.* lesnický adjunkt; —akademie *f.* lesnická akademie; —amt *n.* lesní úřad; —anſchlag *m.* vycenění lesů; —beamte *m.* lesní úředník; —benützung *f.* užívání lesů; —bereiter *m.* lesní pojezdný; —betrieb *m.* hledění lesů; —bezirk *m.* lesní obvod, ochoz *m.*, hájemství *n.*; —bing *n.* lesní soud (soud ve věcech lesních); —einmiete nájem lesa (s povolením ku braní klestí a stlaní).

Förſter (-s, unv. M.) *m.* lesní, (ſho) *m.*, lesník *m.*; —ei *f.* *v.* Forſtbezirk, Forſthaus.

Forſt-examinator *m.* zkoušeč lesníků; —frevel *m.* lesní pych; lesní škoda; —frevler *m.* lesní škůdce; —gerecht *adj.* zběhlý, zkušený v lesnictví; —gerechtigkeit *f.* právo lesní, právo k lesům; —geſetz *n.* lesní zákon (zákon o lesích, zákon o lesnictví); —haus *n.* myslivna *f.*; —hut *f.* hlídání lesů; —hüter *m.* hajný *m.*; —karte *f.* (geom.) mapa lesů, lesnická mapa; —kultur *f.* vzdělávání lesů, rostba lesů; —kunde *f.* lesoznalství, lesnictví *n.*; —mann *m.* lesník *m.*; —mäßig *adj.* *et adv.* dle řádu lesního; —meiſter *m.* lesmistr, (fořtmistr) *m.*, polesný *m.*; —nutzung *f.*

užitek lesní; —ordnung *f.* lesní řád; —perſonale *n.* lesnictvo *n.*; —recht *n.* lesní právo; —ſchule *f.* lesnická škola; —ſtreitigkeit *f.* rozepře v příčině lesů; —weſen *n.* lesnictví *n.*; —wirt *m.* lesní hospodář; —wirtſchaft *f.* lesní hospodářství; —wirtſchaftsführung *f.* správa lesního hospodářství; —wiſſenſchaft *f.* lesnická věda, lesnictví *n.*; —zeichen *n.* liz *m.*, liha *f.*

Fort (-, M. -s) *n.* (fr.) opevnění *n.*, tvrz, pevnůstka *f.*

Fort *adv.* pryč; dále; honem; skokem; hned; pořád; in einem f., f. u. f. ustavičně, bez přestání.

Fort-an *adv.* budoucně; —arbeiten mł. dále pracovati; —bau *m.* další stavba; —begeben ſich odejíti, odebrati se.

Fortbildung *f.* další vzdělání; —sſchule *f.* pokračovací škola.

Fort-blühen dále kvésti; —bretten etw. rozšiřovati; —bringen etw. odkliditi, odstraniti něco neb někoho; 2. (Pflanzen ꝛc.) pěstovati, chovati; —bauer *f.* trvání, setrvání *n.*; —dauern mł. trvati, setrvati, potrvati; —dauernd *adj.* trvalý. [fortepiano *n.* (vgl. piano).

Forte (it.) (muſ.) silně; —piano *n.*

Fort-fahren mł. odjeti; 2. předsevesti něco; pokračovati v něčem; —fließen plynouti dále n. stále; —führen einen odvesti někoho; 2. etw. f. pokračovati v něčem.

Fortgang (-es, oh. M.) *m.* (einer Verhandlung) pokračování *n.*, další řízení; d. jednání, postup; 2. prospěch v čem; die Sache nimmt einen jehr günſtigen F. věc jde dobře kupředu; —szeugnis *n.* vysvědčení o prospěchu.

Fortgehen mſ. odejíti, odebrati se; 2. postoupiti, pokračovati. [vícekrát.

Forthin *adv.* dále, pak, budoucně,

Fortifikation *f.* (lt.) fortifikace *f.*, opevnění *n.*, hradby *pl.*, hradební stavby; pevnitelství *n.*; —sziegel *m.* kabřinec *m.*

Fortifizieren ohraditi, opevniti (město atd.).

Fortissimo (it.) (muſ.) co nejsilněji.

Fort-jagen einen zahnati, odehnati, zapuditi; —kommen mſ. ujíti, vyváznouti; postupovati; uživiti se, vyživiti se; podařiti se, prospívati; F. *n.* ujití *n.*; 2. zdar, prospěch *m.*; 3. další, budoucí opatření; beſſeres F. lepší opatření; lepší budoucnost.

Fortlauf-en mſ. odběhnouti, uteci; 2. pořád jíti; nach einem Geſetz f. jíti dle zákona; ins Unendliche f. pokračovati do nekonečna; —ende Zahl běžné číslo; -e Zinſen běžné úroky; —ende Reihe nepřetržitá, nepřetržená řada.

Fortpflanz-en etw. přesaditi; 2. plemeniti; rozplemeniti, rozploditi, rozšířiti; ſich f. rozplemeniti se, rozploditi se; —ung *f.* přesazování *n.*; 2. plemenění *n.*; 3. plemenitba *f.*; F. der Wärme, des Lichtes ꝛc. (phyſ.) šíření, rozšiřování *n.*

Fortpflanzungs-geſchwindigkeit *f.* (phyſ.) rychlost rozšíření; —kraft *f.* plemenivost *f.*; —methode *f.* návod rozplemeňovací; plemenění *n.*; —mittel *n.* (des Schalls) (phyſ.) prostředí *n.*; —ſyſtem *n.* soustava rozplemeňovací.

Fort-reiſe *f.* odchod, odjezd *m.*; —reiſen odejíti, odjeti, odputovati; —reißen s sebou n. za sebou strhnouti; —ſatz (-es, M. -ſätze) *m.* prodlouženina *f.*; 2. (anat.) vypuklina *f.*, násadec *m.* *Processus*; 3. *v.* Fortſetzung; —ſchaffen odkliditi, odstraniti, odbyti; —ſchicken odeslati, poslati pryč.

Fortſchreit-en mſ. pokračovati, postupovati, předsejíti; fig. jíti, plynouti; —end *adj.* postupný; —ung *f.* pokračování *n.*, postupnost *f.*; —ungsgeſetz *n.* (math.) zákon pokračování, z. postupnosti.

Fortſchritt (-es, M. -e) *m.* pokrok *m.*, postup *m.*; prospěch *m.*; (eigenſchaftlich) pokročilost *f.*; —ler *m.* (polit.), —smann *m.* pokrokář *m.*; —spartei *f.* (pol.) strana pokroku.

Fortſetz-en přesaditi; 2. postupovati, pokračovati v čem; einen Prozeß f. při dále vesti, ve při postupovati, pokračovati; —ung *f.* pokračování *n.*; F. (e. Gebirges) prodloužení *n.*, odnože *f.*

Fort-ſpinnen rozpřádati; —ſtoßen zapuditi, zahnati; odkopnouti; —tragen odnesti; 2. dále nositi; —treiben zahnati; 2. dále hnáti; —trieb (-es, oh. M.) *m.* zahnání *n.*; 2. (mont.) další těžba.

Fortuna *f.* (lt.) štěstí *n.*; (Göttin) Štěstěna *f.*

Fort-während *adj.* ustavičný; *adv.* ustavičně, pořád; —wälzen odvaliti; 2. dále valiti; —wollen chtíti pryč; —ziehen mſ. odstěhovati se, vystěhovati se; 2. odtáhnouti.

Forum *n.* (lt.) náměstí *n.*; veřejné soudní místo; 2. soud *m.*

Foſſa *f.* (lt.) žlábek *m.*; jamka *f.*

Foſſil *adj.* (lt.) zkamenělý; —e Fauna zkamenělé živočišstvo; —e Flora zkamenělé rostlinstvo; —e Organismen zkamenělíny *pl. f.*; F. *n.*, *pl.* —ien zkamenělíny.

Fötus *m.* (lt.) plod *m.*, záplodek *m.*

Fourag-e *f.* (fr.) píce *f.*; potrava (furáž *f.*); —eur, —ierer (-s, unv. M.) *m.* pieník, picovník *m.*; —ieren picovati.

Fourgon *m.* (fr.) vidlice, hřeblo (topiěské); pohrabač *m.*; 2. vůz na střelivo, mrtvoly a j.

Fourier *m.* (fr.) *v.* Furier.

Fournier *n.* (fr.) *v.* Furnier.

Fovea *f.* (lt.) jáma *f.*; jamka *f.*, hlubinka *f.*; *F. articularis s. glenoidea* (zool.) jamka kloubová; *F. axillaris* podpažní *n.*

Foxterrier *m.* (engl.) lišáček *m.* (pes).

Foyer *m.* (fr.) ohnisko, střediště *n.*; 2. ohřívárna *f.*; 3. (arch.) div. hovorna.

Fra *m.* (it.) bratr (klášterní).

Fracht (M. -en) *f.*, náklad *m.*, *v.* Frachtgut; *v.* Frachtlohn; —anſtalt *f.* rozesílatelství nákladu; —brief *m.* nákladní list.

Frächter (-s, unv. M.) *m.* nákladce (zboží), vozka *m.*; rozvažeč *m.*

Fracht-fahrer, —führer *m.* nákladní povozník; —gebühr *f.* vozné, dovozné *n.*; —geſchäft *n.* rozvážení *n.*; —gut *n.* nákladní zboží; povozní věc; náklad *m.*; —karte *f.* nákladní lístek; —lohn *m.* povozné *n.*; —mäſſer *m.* nákladní dohodce; —note *f.* seznam nákladu; —poſt *f.* nákladová pošta; —preis *m.* povozní cena; —ſchiff *n.* nákladní loď; —ſpeſen *pl.* dovozné útraty; —ſtück *n.* nákladový kus; —train, —zug *m.* nákladní vlak, nákladový vl., vlak s nákladem; —ware *f.* přivážené zboží; —wagen *m.* nákladní vůz.

Frack (M. -s) *m.* (fr.) frak *m.*; —leih-anſtalt *f.* půjčovna fraků, frakovna *f.*

Fragamt *n.* dotazný úřad, dotazovna, poptavárna (popisný úřad).

Fragaria *f.* (lt.) jahodník *m.*; —ceae (bot.) mochnovité (rostliny).

Frage (M. -n) *f.* otázka *f.*; es iſt die F. ob . . . jest otázka zdali . . .; F. an den Zeugen dotaz *m.*; —n ſtellen otázky o něco činiti neb dělati; dotazovati se na někom něčeho; die Sache iſt in F. geſtellt věc jest na pochybnosti postavena; die F. beantworten odpovídati k otázce; auf eine F. antworten odpovídati na otázku; 2. F. (polit.) záležitost *f.* (nevyřízená); —bogen *m.* otazník, dotazník *m.*; —glied *n.* tazací člen, otázka *f.*, otazník *m.*, otazný člen.

Fragen mh. (nach etwas, um etwas) ptáti se nač, po čem, zeptati se, optati se, vyptati se nač, tázati se, otazovati se, dotazovati se; dbáti oč, starati se oč; es fragt ſich jest otázka, nastává otázka; —d tazací, tázavý.

Frage-punkt *m.* otázka *f.*; předmět neb věc otázky; —ſatz *m.* tázací věta; —ſteller *m.* tazatel *m.*; —ſtellung *f.* dávání otázek; otazování, dotazování *n.*; die F. abändern jinak otázky dávati, v otazování učiniti změnu; —ſtück *n.* dotázka *f.*; —wort *n.* tazací slovo; —zeichen *n.* otazovka *f.*, otazník, dotazník *m.*, znamení otázky, znak neb znaménko

Fragilität *f.* (lt.) křehkost *f.* [otázky.

Fraglich *adj.* záhadný, nerozhodnutý, nevyjednaný; pochybný.

Fragment (-es, M. -e) *n.* (lt.) zlomek *m.*; —ariſch *adj.* zlomkový, zlomkovitý; **Fragner** *m.* hokynář *m.* [kusý.

Fragſtück *n.* v. Frageſtück.

Fragum *n.* (lt.) (*fraise*) (bot.) jahoda *f.*

Fraiſe *f.* (fr.) krajkový límec, okruží *n.*, kružinky *pl. f.*; —maſchine *f.* krajkovadlo *n.*

Fraiſen *pl.* psotník *m.*

Fraißam *adj.* strašlivý; F. *f.* (ohne M.) strach *m.*, úzkost *f.*, úžas *m.*; 2. úročky *pl. m.*, vyražennа *f.* [štěpek.

Fraktion *f.* (lt.) frakce, část *f.*, od-

Fraktur *f.* (lt.) polomení, zlomení; zlomenina (chir.); F. —ſchrift *f.* fraktura, frakturové písmo, lomené písmo.

Framboeſie *f.* (fr.) (med.) houba malinová, malinice *f.*

Frank *adj.* svobodný; f. und frei volný a svobodný; zúplna svobodný; es iſt f. und frei je to docela na veřejnosti.

Frank (-en) *m.* (Münze) frank *m.*

Frankatur *f.* posílka (napřed) vyplacená; —zwang *m.* nucené vyplacení dopisů.

Frankenwein *m.* franské víno.

Frankfurter Schwärze frankfurtská čerň. [psaní napřed vyplatiti.

Frankieren (einen Brief) frankovati,

Franklinische Tafel (phyſ.) deska Franklinova.

Franko *adv.* (lt.) volně; prosto, bez poštovného, vyplaceno; eine Ware f. ins Haus zuſtellen zboží až do domu vyplaceně dostaviti; f. Speſen (kfm.) bez útrat.

Frans-e (M. -en) *f.* třásně *f.*, třepení *n.*; —ig *adj.* třásnitý, s třepením, třapcovitý.

Franz-apfel *m.* francouzské jablko; —band *m.* francouzská vazba; polokožní vazba; —baum *m.* krsek *m.*, karle *n.*; —branntwein *m.* vinovka *f.* (vinná kořalka), francovka, hroznovka, matolinka (cognac); —brot *n.* dalamánek *m.*; —gold *n.* pozlátko *n.*

Franz-e *f. v.* Franſe; —ig *adj. v.* Franſig.

Franziskaner (-s, unv. M.) *m.*; —mönch *m.* františkán *m.*; —kloſter *m.* františkánský klášter; —orden *m.* františkánský řád. [Josefa.

Franz-Joſefsorden *m.* řád Františka

Franzobſt *n.* krskové ovoce.

Franzoſen *pl.*, —krankheit *f.* (med.) francouze *pl. m.*; —holz *n.*, Guajakholz kvaják *m.*

Franzöſiſch *adj.* francouzský; -e Sprache jazyk francouzský, francouzština, francina *f.* [—weizen *m.* pohanka *f.*

Franz-wein *m.* francouzské víno;

Frapp-ant *adj.* (fr.) překvapující, zarážlivý; nápadný; —ieren překvapiti, zarážeti; dojmouti.

Fräs-en (fr.) kroužiti, vykružovati; —maſchine *f.* vykružka *f.*, vykružovadlo.

Fraß (-es, M. -e) *m.* žraní, žrádlo *n.*; F., —begier *f.* žravost *f.*, obžerství *n.*

Frater *m.* (lt.) bratr *m.*; (im Kloſter) frater, bratr laik; —niſieren bratříčkovati si s kým, bratřiti se s kým; —nität *f.* bratrství *n.*

Fratſchler, Frätſchler *m.* hokynář *m.*; 2. dohazovač *m.*; 3. překupník *m.*

Fratt *adv.* opařený, zpruzený (kůže); F. (-es, oh. M.) *m.* zpruzenina *f.*

Fratz (-es et -en, M. -en) *m.* škvrně *n.*, mrně; žábě *n.*; F., —e *f.* oškleba *m.*, frašky *pl. f.*, šašky *pl. m.*; —engeſicht *n.* larva *f.*, pitvora *f.*; —engeſtalt *f.* potvora, ohava, ostuda; —engewächs *n.* parůda *f.*; —enhaft *adj.* pitvorný.

Frau (M. -en) *f.* paní *f.*, panička *f.*; unſere liebe Frau Matka boží (Panna Maria); —base *f.* kmotra, klepna *f.*; —baſerei *f.* klepařství *n.*, klevetění *n.*

Frauen-ader *f.* žíla panenská *Vena Saphena*; —arzt *m.* ženský lékař; —birne *f.* krásenka *f.*; —eis *n.* slída *f.*, led Matky boží *m.*, kamenné sklo,

panenské sklo *n.*; —faden *m.* babí léto *n.*; —flachs *m.* květel *m.*, len Matky boží *n.* *Linaria*; —freund *m.* paničkář *m.*; —gemach *n.* ženský pokoj; —glas *n. v.* Fraueneis; —haar *n.* netík *m.*, ženský vlas *Adiantum*; —jäger *m.* fig. paničkář; —käfer *m.* sluníčko *n.* *Coccinella*; —kirche *f.* chrám Matky boží; —kleid *n.* ženský oděv, ženský šat; —kloster *n.* ženský klášter; —knecht *m.* ženkýl *m.*; —krankheiten *pl.* nemoci ženské; —mantel *m.* ženský plášť *m.*; —minze *f.* (bot.) vrátič *m.*; —name *m.* ženské jméno; —person *f.* osoba ženská *f.*; ženština *f.*; —schenkel *m.* (Birne) dívčička *f.*; —schneider *m.* ženský krejčí, paninský krejčí; —stand *m.* ženství *n.*; 2. stav vdané ženy (manželství *n.*); 3. stolice pro ženské (v kostele); —stift *n.* ústav pro ženské; —tag *m.* den n. svátek Matky boží; —verein *m.* spolek paní; —volk *n.* ženské, ženy *pl.*; —wurzel *f.* vrátič *m.*; —zimmer *n.* ženský pokoj; 2. ženská *f.*, ženština *f.*; *coll.* ženské pohlaví; —zwinger *m.* ženštinec *m.*, přibytek žen.

Fräulein (-s, unv. M.) *n.* slečna, slečinka *f.*; —stift *n.* ústav slečen.

Fraus *f.* (lt.) podvod *m.*

Fraxinus *f.* (lt.) jasan *m.* (strom).

Fray *m.* (span.) bratr *m.*

Frech *adj.* smělý, drzý, opovážlivý; nestydatý, nezbedný, svévolný; —heit *f.* drzost, opovážlivost *f.*; —lich *adv.* směle, drze.

Freeholder *m.* (engl.) svobodník, sedlák *m.*

Fregatte (M. -n) *f.* (fr.) fregata *f.* (válečná loď); —nkapitän *m.* kapitán fregaty; —nvogel *m.* fregatka *f.*, korábník *m.* (zool.) *Tachypetes*.

Frei *adj.* svobodný, volný; —er Wille svobodná vůle; —er Abzug (mil.) volný odchod; f. A. des Wassers svobodný odpad vody; —e Beschäftigung svobodný obchod; svobodné zaměstnání; —es Gewerbe svobodná živnost; einen auf —en Fuß setzen někomu dáti svobodu; auf —em Fuße untersuchen vyšetřovati při svobodě (bez vazby); dem Rechte —en Lauf lassen právu průchod pustiti; —er Lehrgegenstand svobodný (nepředepsaný) předmět; f. von einer Verbindlichkeit prost, prázden závazku; —e Sprache führen svobodně n. volně mluviti; aus oder mit —er Hand gezeichnet od ruky kreslený; unter —em Himmel pod širým nebem; in —er Stunde v prázdné chvíli; aus (von) —en Stücken samochtě, ze své vůle; čistá jasna; —e Achse (mech.) osa volná; —e Gase *pl.* plyny volné; —e Wärme teplo volné; —e Künste *pl.* svobodná umění *pl.*; f. geben *v.* Freigeben; f. lassen *v.* Freilassen; f. machen *v.* Freimachen; f. sprechen *v.* Freisprechen; f. stellen *v.* Freistellen; ich werde so f. sein (Höfl.) budu tak smělý, osmělím se, dovolím si.

Frei-amt *n.* (ehem. in der Schweiz) výsadní úřad; —arche *f.* (Wasserb.) jalový žlab; stavidlo *n.*; (b. Uferbau) (roubení) truhlík *m.*; —bataillon *n.* prapor dobrovolníků; —bauer *m.* svobodný sedlák, svobodník *m.*; (im Böhmerwalde) chodové *pl.*; —beuteltig *adj.* (bot.) prostoprašničný; volnoprašničný; —beuter *m.* zábojník, zájezdník, kořistník *m.*, námořský loupežník *m.*; —beuterei *f.* námořské loupežnictví *n.*; —billett *n.* lístek zdarma, lístek volný (*rus.* darový) *m.*; — lätterig *adj.* (bot.) mnoholupený; —bodenmanner *pl.* (polit.) volnozemci; —brief *m.* výsadní list *m.*; —bursch *m.* krajánek *m.*; —corps *n.* sbor dobrovolníků, dobrovolnický sbor *m.*; —denker *m.* volnověrec (svobodný myslitel, myšlenkář *m.*); —ding *n. v.* Freigericht. [prostranství *n.*; pláně *f.*

Freie *f.* šířina, širava *f.*, prostora *f.*,

Freieigen *adj.* vlastní.

Freien mh. (um eine Person) ucházeti se o dívku, choditi za dívkou, namlouvati si, (milkovati); ženiti se; vdávati se.

Freier *m.* nápadník *m.*, záletník *m.*, namlouvač, ženich *m.*; —ei *f.* (Freier, Freite *f.*) zálety *pl. m.*, námluvy *pl. f.*; —emann *m.* námluvčí *m.*, snoubce *m.*, starosvat *m.*

Frei-exemplar *n.* (Typ.) výtisk z darma, darovaný výtisk *m.*; —fahrung *f.* (mont.) ohledání hor, výchoz na hory; —frau *f.* svobodná paní, baronka *f.*; —ganger *m.* dobrovolník *m.*; —geben einen od. etw. propustiti; uvolniti, povoliti; —gebig *adj.* štědrý; —gebigkeit *f.* štědrost, štědrota *f.*; —geist *m.* volnověrec; svobodověrec *m.*; svobodomyslník *m.*; —gelassener propuštěnec *m.*; —geld *n.* úmrtné z pozůstalostí poddanských (v horním Rakousku); —gericht *n.* výsadní právo *n.*; 2. tajný soud (vestfálský); —graf *m.* sudí tajného soudu; —gut *n.* svobodný statek *m.*; (*st.* lhota *f.*); —hafen *m.* svobodný přístav *m.*, volný přístav *m.*; —hafengebiet *n.* zemiště svobodného přístavu; —handel *m.* svobodný obchod, volný obchod *m.*; —handelssystem *n.* soustava volného obchodu; —handzeichnung *f.* kreslení od ruky; 2. výkres od ruky.

Freiheit (oh. M.) *f.* svoboda *f.*; volnost *f.*; 2. svobodenství *n.*, svobodnost *f.*; sich die F. nehmen osměliti se, opovážiti se, odvážiti se; 3. F. (M. -en) svoboda *f.*, výsada *f.*, nadání *n.*, právo *n.*; *v.* Privilegium; poetische F. zvůle n. zvolnost n. volnost básnická *f.*; 4. F. (als Ortsname) lhota (*rus.* sloboda) *f.*

Freiheits-brief *m.* výsadní list *m.*; *v.* Freibrief; —kampf *m.* boj za svobodu; —lied *n.* píseň svobody; —strafe *f.* potrestání vazbou.

Freiheraus *adv.* zrovna, zpříma.

Freiherr *m.* svobodný pán; (baron) *m.*; —in (Freifrau), Freiin *f.* svobodná paní (baronka) *f.*; —nstand *m.* stav baronský.

Frei-hof, Freithof *m.* (alt.) *v.* Friedhof, —karte *f.* lístek bezplatný, lístek

zdarma (*rus.* darový), volný lístek *m.*; —fiemer *pl.* ryby volnožábré; —knecht *m.* kat *m.*; —kunſt *f.* svobodné umění; —lager *n.* svobodné skladiště *n.*; —laßbrief *m.* propustný list; —laſſen einen pustiti n. propustiti někoho (na svobodu); —lebig *adj.* svobodný, panický; panenský; —lehen *n.* svobodné manství, sv. léno *n.* [ano.

Freilich *adv.* ovšem, arci, ba, jistě,

Freimachen einen ob. etwas osvoboditi někoho n. něco od něčeho; někoho zprostiti, zbaviti, prosta n. prázdna učiniti něčeho; eine beanſtändete Ware f. vydati zboží.

Freimädchen *n. v.* Freudenmädchen.

Freimann *m.* kat, popravčí *m.*; 2. pohodný *m.*

Freimaurer *m.* zednář *m.*, svobodný zedník (fraimaur) *m.* (Mazon.); —orden *m.* svobodné zednictvo, řád fraimaurů.

Frei-mut *m.* (ob. M.) upřímnost *f.*; —mütig *adj.* upřímný, otevřený; —reiter *m.* zájezdčík, zájezdník *m.*; 2. strážní posluhovač *m.*; —ſaß (-ſſen, M. -ſſen) *m.* svobodník *m.*; —ſchaar *f.* sbor dobrovolníků; —ſchießen *n.* svobodná střelba *f.*; —ſchlächter *m.* huntýř *m.*; —ſchurfgebühr *f.* (mont.) kutné, kutištné *n.*, poplatek z kutání; —ſchütz *m.* čarostřelec *m.*, střelec kouzelník; —ſchwimmer *m.* samoplavec *m.*; —ſinn *m.*, —ſinnigkeit *f.* svobodomyslnost *f.*; —ſinnig *adj.* svobodomyslný.

Freisprech-en (von einer Beſchuldigung) vyhlásiti za bezvinného, zprostiti, propustiti z obvinění; einen Lehrjungen f. dáti za vyučenou; (propustiti někoho z učení); —ung *f.* vyučená *f.*; —ungsgebühr *f.* výučné *n.*, výprostné *n.*

Frei-staat *m.* svobodná obec *f.*; —ſtadt *f.* svobodné město *n.*; 2. útočištné město *n.*; —ſtatte *f.* bezpečné útočiště *n.*; —ſtehen mi. státi sám; es ſteht den Parteien frei strany mají na vůli, stranám se nebrání.

Freiſtell-e *f.* prázdné místo *n.*; 2. místo zdarma; 3. (im Spitale) brada *f.*; —en einem etwas někomu něco na vůli dáti, zůstaviti něco při něčí vůli; —ung *f.* dání na svobodu; 2. zůstavení na vůli.

Freistunde *f.* prázdná hodina *f.*, volná chvíle *f.*

Freit (M. -en) *f.* Freitě (vlt.) námluvy, zálety *pl.* *m.*; auf die F. gehen na zálety choditi.

Freitag (-s, M. -e) *m.* pátek *m.*; der ſtille F., Karfreitag velký pátek *m.*; —s, freitägig *adj.* páteční.

Frei-tätig *adj.* nezávazný; 2. zvolný; —tiſch (-es, M. -e) *m.* oběd zdarma; —treppe *f.*, —tragende Treppe schody vnější, zavěšené schody *pl.* *m.*; —übung *f.* prostocvik *m.*; —ung *f.* útočiště *n.*; —vererblich *adj.* svobodně děditelný; —waſſer *n.* svobodná voda (k rybaření); —werber *m.* snoubce *m.*, námluvce *m.*, starosvat *m.*; —werden *n.* uvolnění *n.*, uvolněnost *f.*

Freiwillig *adj.* dobrovolný; ein —er dobrovolník *m.*; —enkorps *n.* sbor dobrovolníků, sbor dobrovolnický; —heit *f.* dobrovolnost *f.*, dobrá vůle.

Frei-wohnung *f.* svobodný (neplacený) přibytek, obydlí zdarma; —zügig *adj.* s právem volného sídla; —zügigkeit *f.* stěhovačnost *f.*, odchodnost *f.*; svobodné stěhování, volné přesídlení.

Fremd *adj.* cizí; cizokrajní, -jinozemský; —er Wechſelbrief cizí směnka; f. werden cizeti, scizeti, odciziti se; eine —e Einkunft *f.*; ein —er Einheimiſcher *m.*; —artig *adj.* jinotvárný, cizotvárný; cizo-

Fremde (ob. M.) *f.* cizina *f.* [rodý.

Fremden-beherbergung *f.* přechovávání cizinců; —blatt *n.* seznam cizinců; věstník cizinský; —führer *m.* průvodce cizinců; —legion *f.* (mil.) cizinská legie; —liſte *f.* výkaz cizinců; —polizei *f.* policie nad cizinci, policie cizinská; —recht *n.* právo cizinců; —tum *n.* cizinství *n.*; —weſen *n.* věci cizinské, záležitosti týkající se cizinců, cizinectví *n.*

Fremd-herrſchaft *f.* cizovláda *f.*; —länder (-s), —ling (-es, M. -e) *m.* cizinec, cizozemec *m.*; (*vulgo*) cizák *m.*; —ländiſch *adj.* cizozemský; cizokrajný; —lecker *m.* cizobažník *m.*, cizotář *m.*; —ſucht *f.*, —tümelei *f.* cizolibost *f.*, cizotářství *n.*; —tönend cizozvuký; —wort *n.* cizí slovo, cizojazyčné slovo; cizomluv *m.*; —wörterbuch *n.* cizojazyčný slovník.

Frene-sie *f.* (lt.) šílenství *n.*; —tiſch *adj.* šílenský; 2. (Applaus) bouřlivý.

Frequent (lt.) *adj.* lidnatý, četný, velmi navštěvovaný; —ant (-en) *m.* navštěvovatel *m.*; —ation *f.* navštěvování *n.*; —ationszeugnis *n.* vysvědčení o návštěvě (školní), vysvědčení navštěvovací; —ativ *adj* opakovací; —*ativum* (*verbum*) opakovací časoslovo; —ieren navštěvovati.

Frequenz *f.* (lt.) návštěva *f.*

Freſe *f. n.* Fratze; Fries.

Fresko *n.* (lt.) freska *f.*, stěnná malba, malba na obmítce, malba na vápně, stěnomalba *f.*; —gemälde *n.* obraz na vápně, o. na obmítce; —maler *m.* malíř fresk, freskář *m.*; —malerei *f.* stěnné malířství.

Freß-bauch *m.* žrout *m.*; —begierde *f.* žravost, hltavost *f.*; —begierig *adj.* žravý, hltavý.

Freſſ-e *f.* huba *f.*, tlama *f.*; —en žráti, sežírati, požírati, hltati; fig. pohltiti; ztráviti (v. Feuer *etc.*); um ſich f. rozjídati se, rozžírati se (v. Krebsſchaden); —end *adj.* žravý; um ſich f. rozjídavý; rozžíravý; leptavý, jizlivý; —er (-s, unb. M.) *m.* žrác, žrout, hltoň, hltač *m.*; —erei *f.* žranice *f.*, vyžírka *f.*

Freß-gier *f.*, —gierig *v.* Freßbegierde, freßbegierig; —luſt *f.* žravost *f.*; —ſack (-es, M. -ſäcke) *m.* žrout *m.*; —ſucht *f.* žravost *f.*, obžernost *f.*; —trog *n.* koryto *n.*, žlab na žrádlo; —werkzeug *n.* (zool.) žíradlo *n.*, *pl.* žíradla; beißende

-e žíradla kousací (kusadla); saugende -e žíradla ssací (sosadla); —zange *f.* kousadlo *n.* (zool.). [vozné *n.*

Fret *m.* (fr.) náklad *m.* (lodní); do-

Frett (M. -e) *n.*, —chen *n.*, —e *f.*, —marder *m.*, —wiesel *n.* fretka *f.* (vretka) *Mustela* (*Putorius*) *furo.*

Fretta *f.* (it.) spěch *m.*

Freude (M. -n) *f.* radost *f.*, veselí *n.*; obveselení, potěšení *n.*; in Freud und Leid v slasti i strasti; —berauscht *adj.* radostí opojen, a, o, ý; —blick *m.* radostný pohled, r. vzhled, radostný zrak *m.*; —los *adj.* bez radosti.

Freuden-becher *m.* číše radosti; —bote *m.* blahověst *m.*; —botschaft *f.* radostné poselství, blahověsti *n.*; —feier *f.*, —fest *n.* radostná slavnost, radovánky *pl. f.*; —gefühl *n.* cit radosti; —gesang *m.* zpěv radosti, radostný zpěv; —geschrei *n.* radostný pokřik; —kuchen *m.* radovanec, radostník *m.*; —leben *n.* radostné n. veselé živobytí; —mädchen *n.* rozkošnice *f.* (veřejná holka, nevěstka *f.*); —mal *n.*, —malzeit *f.* hody *pl. m.*, radovánky *pl. f.*; —ruf *m.* radostné volání; —schuß *m.* výstřel radosti; —tag *m.* den radosti; 2. svatební veselí; —träne *f.* slza radosti; —trunk *m.* radostný přípitek.

Freudetrunken radostí opojen, a, o, ý.

Freudig *adj.* radostný, veselý, potěšený; *adv.* radostně.

Freuen sich (über etw.) radovati se čemu (z čeho); zaradovati se, veseliti se, těšiti se (z čeho, čemu, nad čím).

Freund (-es, M. -e) *m.* přítel (*pl.* přátelé) *m.*; 2. příbuzný, spřízněný *m.*

Freundes-bündnis *n.* přátelský svazek; —gruß *m.* přátelský pozdrav; —hand *f.* přátelská ruka; —land *n.* přátelská země.

Freund-in (M. -nen) *f.* přítelkyně *f.*, družka *f.*; 2. příbuzná; —lich *adj.* přátelský, přívětivý, vlídný, laskavý; -lich -ost.

Freundschaft *f.* (oh. M.) přátelství *n*; 2. příbuzenství *n.*; *coll.* přátelstvo; příbuzenstvo *n.*; —lich *adj* přátelský; *v.* freundlich; —sbrief *m.* přátelský list; —sdienst *m.* přátelská služba.

Frevel (-s, unv. M.) *m.* křivda *f.*, bezpráví *n.*; (Gewalttätigkeit) pych *m.*, odboj *m.*, výtržnost *f.*; (Kühnheit) opovážlivost *f.*; —haft *adj.* opovážlivý; bezprávný; výtržný, zpupný; zúmyslný; -er Schleichhandel opovážlivé podloudnictví.

Frevеln mh. bezpráví činiti, křivditi komu; rouhati se komu.

Frevеltat *f.* zlomyslný čin, zúmyslný, rouhavý čin.

Freventlich *adj. v.* Frevelhaft.

Frevler (-s, unv. M.) *m.* škůdce, výtržník *m.*; svévolník *m.* (*vulgo* zloděj); R. gegen die richterliche Gewalt odbůjce proti moci soudcovské.

Friand *m.* (fr.) labužník, choutkář *m.*

Friede, Frieden (-ens, ob M.) *m.* pokoj *m.*, mír *m.*; (Beilegung eines Zwistes) smír *m.*; R. schließen uzavříti n. učiniti pokoj n. mír.

Friedens-abschluß *m.* uzavření míru; —bedingung *f.* výminka míru; —bote *m.* hlasatel míru, zvěstovatel míru; —bruch *m.* porušení míru; —freund *m.* mírumil *m.*, přítel míru; das Heer auf den —fuß setzen uvesti vojsko v mírový stav; —gage *f.* služné n. plat (vojenský) na čas míru; —gericht *n.* smírný n. smírčí soud; —kongreß *m.* sjezd mírový; —kuß *m.* smírný polibek; —partei *f.* strana mirumilovná, strana pokoje; —pfeife *f.* (b. Indianern) dýmka míru; —präliminarien *pl.* předehozí výminky míru; —richter *m.* smírný soudce, smírce *m.*; —richterlich *adj.* smírčí, smírcovský; —schluß *m.* zavření pokoje, uz. míru; —stifter *m.* smírce, smiřitel *m.*; —störer *m.* kazimír *m.*, buřič *m.*, rušitel pokoje; —unterhandlung *f.* smlouvání o mír, jednání o mír; —vertrag *m.* smlouva o mír; —zeit *f.* čas pokoje, doba míru.

Friedfertig *adj.* mirulibý, mirumilovný, pokojný, smírný; -keit -ost.

Friedhof (-es, M. —höfe) *m.* hřbitov *m.* (svaté pole); —serweiterung *f.* rozšíření hřbitova; —sordnung *f.* řád hřbitovní.

Fried-lich *adj.* pokojný, smírný; im —lichen Wege smírným spůsobem; 2. f., —liebend pokojemilovný, mírumilovný, mirulibý; —sam, —selig *adj.* blahomírný; —seligkeit *f.* blahomírnost *f.*

Frieren mh. zábsti (zábnouti), mrznouti; es friert mich an den Händen zebe mne v ruce; mich haben die Füße gefroren záblo (zíblo) mne v nohy; mf. mrznouti, zmrznouti, omrznouti, tubnouti; es friert mirzne, tuhne; gefroren zmrzlý; fig. omražený, oznobený.

Fries (-ses, M. -se) *m.* suknovitá tkanina, houně *f. v.* Boi; 2. (arch.) vrys (vlys) *m.*, obrubnice *f.*; (b. der Tür) vrys *m.*, obroubení náplně.

Friesel (-s, unv. M.) *m. et n.* jáhliny (osutiny) *pl. f.*; —ausschlag *m.* potničky *pl. f.*; —sieber *n.* změtice horečná.

Frigid *adj.* (lt.) chladný; studený; mrazivý; —arium *f.* chladírna *f.*; —ität *f.* chladnost *f.*

Frikandeau *n.* (fr.) dušená teletina.

Frikassee *n.* (fr.) podpoušťka *f.*

Friktion *f.* (lt.) tření *n.*; —sfeuerzeug *n.*, —szündhölzchen *n.* třecí sirka, zažehátko *n.*, zápalka *f.*; —srolle *f.* protiténná kladka. [sic franc. republiky).

Frimaire *m.* (fr.) jinovatník *m.* (mě-

Fringilla *f.* (lt.) pěnkava *f.*

Fripier *m.* (fr.) vetešník *m.*

Fripon (-s) *m.* (fr.) šelma, taškář *m.*

Frisch *adj.* čerstvý, svěží, čilý, jarý; —es Mädchen švarné, svižné děvče; —e Butter nové maslo; —e Blätter zelené listí; etw. —es nowinka *f.*; jmd. auf der —en Tat ertappen postihnouti n. přistihnouti koho při samém skutku, v samém skutku; auf die —e Luft gehen osvěžiti se, provětrati se; —e Wäsche bílé prádlo; —er Mut jara mysl, bystrá

mysl; *adv.* f. zu! f. daran! chutě, s chutí do toho! jen do toho! f. gewagt íť halb gewonnen s chutí do toho půl je hotovo; f. werden osvěžiti se; f. entſtanden nově utvořený, nově učiněný.

Frisch-arbeit *f.* přepouštění *n.*; 2. přečišťování *n.*; —bier *n.* ředina *f.*; *pl.* patoky; —blei *n.* olovo zkujněné; —e *f.* čerstvost, čerstvota *f.*, svěžest *f.*, čilost *f.*; zelenost *f.*; —eiſen *n.* zkujněné, zkuté železo.

Friſchen etw. občerstviti, osvěžiti; ochladiti, zotaviti; obnoviti; 2. přečistiti, přepouštěti; 3. kujné činiti, kujniti, zkujňovati; Eiſen f. zkujňovati železo; mh. f. (wbm.) občerstviti se; napájeti se; (v. Säuen) oprasiti se.

Friſch-eſſe *f.* výheň *f.*, čisticí pec; —feuer *n.* zkujňovací oheň; —hammer *m.* stupy *pl.*, kovaně *f.*; —heit *f.* čerstvost, čerstvota *f.*, svěžest *f.*; —herd *m.* zkujňovací nístěj; zkujňovací ohniště.

Friſch-ling (-s, M. -e) *m.* vepřátko *n.* (divoké sele), divůče (, ete) *n.*, nedoroček *m.*; lončák *m.*; (Lamm) jarče *n.*, jarník *m.*; überlaufener F. druhoročák *m.*; —melk *adj.* novodojný; —ofen *m.* čistírna *f.*; —ſchlacken *pl.* trusky od zkujňování; —ſtahl *m.* ocel zkujněná, o. surová, ocel surový; —ung *f.* občerstvení *n.*; osvěžení *n.*; ochlazení *n.*; F. geben napájeti.

Friſeur (-s, M. -e od. -s) *m.* (fr.) kadeřník *m.*, vlásenkář *m.*; —laden *m.* kadeřna (holírna) *f.*

Friſier-en kadeřiti; —kunſt *f.* kadeřnictví *n.*; —mantel *m.* vlásečník *m.*, podvlasník *m.*, plášť k česání.

Friſoir *n.* (fr.) kadeřidlo *n.*

Friſt (M. -en) *f.* lhůta *f.*, srok *m.*, hojemství *n.*, odklad *m.*; čas *m.*, rok *m.*; den Parteien eine F. auf einen Tag beſtimmen položiti stranám rok, položiti den, sročiti strany; binnen Monatsfriſt v prodlení jednoho měsíce; za měsíc; —befehl *n.* nařízení průtahu; —beſtimmung *f.* sročení *n.*, položení lhůty; —en položiti rok; určiti lhůtu, dáti l., protáhnouti.

Friſtenzahlung *f.* placení po lhůtách.

Friſt - erſtreckung, —erweiterung, —verlängerung *f.* prodloužení lhůty, hojemství *n.*, odročení *n.*; —geſuch *n.* odročovací žádost, žádost za lhůtu.

Friſur *f.* (fr.) účes *m.* [*perialis.*

Fritillaria *f.* (bot.) řebčík *m.* *F. im-*

Fritt-e *f.* (chem.) směs *f.*, frita *f.*; —ofen *m.* (chem.) pec fritovací.

Frivol *adj.* (lt.) lehkovážný; lehký, svévolný; nestoudný; —ität *f.* lehkovážnost; svévolnost *f.*, svévole *f.*

Froh *adj.* veselý; povděčný, radostný; (*adv.*) rád; ich bin f. jsem rád, a, o; jsem vesel, a, o; einer Sache (*gen.*) f. werden radovati se něčemu, z něčeho; —gefühl *n.* radostný pocit; —gejang *m.* radostný zpěv. [*f.* veselí *n.*

Fröhlich *adj.* veselý; radostný; —heit

Froh-locken mh. radovati se; plesati, jásati; —locken plesavý, jásavý; —mut *m.* veselá mysl; —mütig *adj.* veselomyslný, rád na světě.

Frohn, Frohne, Frohnleichnam *v.* Fron.

Frohſinn *m.* veselá mysl, utěšená mysl; —ig *adj.* veselomyslný, veselý.

Fromm *adj.* pobožný, nábožný; zbožný, bohabojný; dobrý, tichý, krotký; dobrotivý, milosrdný, útrpný; f. ſpravedlivý; —e Legate odkazy na skutky milosrdné; —e Schweſter pobožnice *f.*

Frömmel-ei *f.* pobožnůstkářství, nábožnůstkářství *n.*, pobožnůstkování, svatouškování *n.*; —n pobožnůstkařiti, nábožnůstkovati, svatouškovati.

Frommen mh. prospívati, užitek nesti, platen býti.

Frömm-igkeit *f.* nábožnost, pobožnost, zbožnost *f.*; —ler (-s, unv. M.), —ling (-s, M. -e) *m.* svatoušek, pobožnůstkář *m.*

Frommſinn *m.* nábožná mysl, pobožná, zbožná mysl.

Fron *adj.* panský; robotný; F. (-s od. -en, M. -e od. -en) *m.* drab *m.*, biřic *m.*; —arbeit *f.* robotní práce; robota *f.* (*sl.* panština *f.*; na panském); —arbeiter *m.* robotník *m.*; —bauer *m.* robotník *m.*; —dienſt *m.* robota *f.* *v.* Frone.

Frone (Fröne) (M. -en) *f.* robota *f.* (*mor. i sl.* panština *f.*); 2. F. (Bergzehnt) horní desátek.

Frön-en mh. robotiti, robotovati; fig. ſeinen Lüſten f. hověti svým žádostem, sloužiti rozkošem; —er *m.* robotník *m.*; —erei *f.* šatlava *f.* *v.* Fronfeſte.

Fron-faſten *pl.* suché dni *pl.*; —feſte *f.* věznice *f.*, šatlava *f.*; —fuhre *f.* robotní povoz; —geld *n.* robotné (, ého *n.*); —herr *m.* robotní pán; —leichnamsfeſt *n.* slavnost božího těla; —pflicht *f.* robotní povinnost; —pflichtig *adj.* robotný, povinný robotou, povinný k robotě; —pflichtigkeit *f.* robotnost *f.*, robotní povinnost. [listí *n.*

Frons *f.* (lt.) čelo *n.*; (bot.) lupení,

Front *m.* (fr.) čelo *n.*; en *f.* zpředu, v čele; —ale *n.*, —al *m.* náčelek *m.* (u koní); —almarſch *m.*, —marſch *m.* (mil.) průčelní pochod, čelový p.

Front-e *f.* (lt.) čelo *n.*, průčelí *n.*; Front! (Kommando.) čelem! —eniptize *f.*, —ispicium *n.* (Bauk.) přední štít; průčelní štít; —mauer *f.* průčelí *n.*; průčelní zeď, fronta *f.*

Fronton *m.* (arch.) průčelek *m.*, průčelí *n.*, náčelí *n.*, líční štít, čelo *n.*, (kabřinec *m.*).

Frosch (-es, M. Fröſche) *m.* žába *f.*, skokan *m.* *Rana*; (b. Binder) útory *pl.*; der Froſch quakt, unkt, quarrt (röchelt) žába kvaká, kuňka, skřehotá (škvěří, krní); F. am Geigenbogen ořech *m.*; —aber *f.* podjazyčná žila; —brut *f.* pulci *pl.*; —gequak *n.* žabí kvakot, skřehotání, kuňkání; —geſchwulſt *f.* (b. Pferd) žába *f.* (v hubě); —keule *f.* žabí stehénko; —kraut *n.*, —löffel *m.*, —löffelkraut *n.* žabník *m.* *Alisma*; —laich *m.* žabina *f.*, žabí potěr.

Fröschlein *n.* žabka *f.*, žabička *f.*; —geſchwulſt *f.* (med.) žába *f. Ranula.*

Frosch-mäulchen *n.* žabky *pl. f.*; —ſchale *f.* žabí miska; —ſtein *m.* žabí kámen; —wurm *m.* pulec *m.*

Frost (-es, M. Fröſte) *m.* mráz *m.*; 2. umrznutí *n.*, zámraz *m.*; 3. (med.) mrazení *n.*; —anfall *m.* (med.) záchvat mrazivosti, mrazení *n.*; —beule *f.* oznobenina, oznoba, ozáblina *f.*; —brand *m.* střížaha *f.* (na obilí).

Fröſteln mh. zimu cítit; es fröſtelt mich jde po mně mráz, mrazí mě.

Froſt-fleck *m.* oznoba *f.*, omrzlina *f.*; —gefühl *n.* mrazení *n.*; —ig *adj.* mrazivý, zimavý, sychravý; zimomřivý, ozáblý; (ſtilliſt.) chladný (mrazivý).

Froſt-er (-s, unv. M.) *m.*, —ing (-s, M. -e) *m.* zimomřivec *m.*

Froſt-miſchung *f.* smíšení zimotvorné, smíšenina zimotvorná; —pflaſter *n.* přílep, náplast na oznobeniny; —punkt *m.* bod mrazu, bod zámrazu; mraziště *n.*; —rauch *m.* mrazivá mlha; —ſalbe *f.* mast na oznobeniny; —ſchauer *m.* mrazivé třesení, mrazení *n.*, mrazivost *f.*; —ſpanner *m.* (zool.) mrázek *m.*; —wetter *n.* mrazivé počasí; —wind *m.* mrazivý vítr, ledový vítr; —wunde *f.* ozáblina, oznoba *f.*, oznobenina, omrzlina *f.*

Frott-eur *m.* (fr.) roztěrač, natěrač podlahy; —ieren třít, roztírati, protírati, přetírati (čhir.); 2. natírati, voskovati podlahu; —otr *n.* útěrka *f.*; protěrací ručník; 2. třecí kartáč.

Frotzeln mh. žmoliti.

Frucht (M. Früchte) *f.* plod *m.*; ovoce *n.*; (Feldfrucht) úroda *f.*; *pl.* Früchte plody, požitky *pl.*; fig. následek *m.*; —achſe *f.* (bot.) rodicí osa; —alter *n.* plodství *n.*; —äther *m.*, —eſſenz *f.* ovocná tresť; —auge *n.* zárodkové očko; (bot.) nákvětek *m.*

Fruchtbar *adj.* úrodný, plodný; plodivý; (*st.* žirný); f. machen zúrodniti (oplodniti); f. werden zúrodněti (oplodněti); —er Boden úrodná půda; —keit *f.* úrodnost, plodnost *f.*, plodivost *f.*

Frucht-baum *m.* ovocný strom; štěpný strom, štěp *m.*; —baumzucht *f.* štěpařství *n.*; —blaſe *f.* porodní měchýř; —blatt *n.* (bot.) plodolist *m.*, plodový list; —boden *m.* obilnice *f.*, sýpka *f.*; (bot.) lůžko *n.*; —börſe *f.* plodinárna; obilna *f.*, obilná bursa; —brei *m.* (bot.) likovina *f.*, dužnina *f.*; —bringend *adj.* plodný, plodonosný, plodorodný, úrodný; eine Summe f. anlegen uložiti peníze na úroky, pod úroky; —decke *f.* (bot.) oblečka *f.*

Früchten-abſonderung *f.* oddělení úrody; —handlung *f.* ovocnářství *n.*, obchod s ovocem.

Frucht-entwicklung *f.* plodotvoření *n.*; —erde *f.* plodná, úrodná země; —folge *f.* (ökon.) střídání v rostbě; —garten *m.* sad *m.*, štěpnice *f.*; —gehäuſe *n.* (bot.) obplodí *n.*, odění plodu; —genuß *m.* požívání *n.*; (Nutzung) požitek *m.*; —göttin *f.* Živěna, Živa *f.*; —handel *m.* obchod s plodinami; —händler *m.* plodinář *m.*, obchodník s plodinami; —haus *n.* sklad plodin; —haut, —hülle *f.* (bot.) obplodí *n.*; —horn *n.* roh hojnosti; —kapſel *f.* semenice *f.*; —keim *m.* zárod, zárodek *m.*; —knopfdecke *f.* (bot.) obálka *f.*; —knoſpe *f.* zárodkové očko, zárodkový pupen; —knoten *m.* zárodek *m.*; (bot.) vaječník *m.*; —körper *m.* (bot.) plodnice *f.*; —lager *n.* ovocniště *n.*; —leſe *f.* sbírka plodin; —los *adj.* bezplodný, neplodný; fig. neplatný, neúžitečný, marný; *adv.* marně, darmo, nadarmo, zbůhdarma; nach —loſem Verlaufe der Friſt když by lhůta naprázdno n. marně prošla; —malerei *f.* malířství ovoce; —mangel *m.* nedostatek plodu; neúroda *f.*; —monat *m.* (Fruktidor) září *m.* (plodenm.); —nabel *m.* (bot.) pupek oplodný; —narbe *f.* (bot.) šrám n. jizva obplodná; —nießer *m.* požívatel, požitečník *m.*; —nießung *f.* požívání *n.*, braní požitků; (Nutzungen) požitky *pl. m.*; —oberhaut *f.* vnější obplodí; —röhre *f.* strmělka *f.*; —ſaft *m.* šťáva ovocná; závara ovocná; —ſpeicher *m.* sýpka *f.*; —ſtiel *m.* (bot.) stopka plodu, obplodová stopka; —ſtück *n.* obraz ovoce, vyobrazení ovoce; —tötung *f.* utracení n. zahubení plodu; —tragend *adj.* ovocenosný, plodonosný, ovocný; —träger *m.* (bot.) plodonoš *m.*; —waſſer *n. v.* Schafwaſſer; —wechſel *m.* (ökon.) *v.* Fruchtfolge; —wolle *f.* chmýr *m.*; —zeit *f.* čas zrání; —zins *m.* poplatek na plodinách; —zucker *m.* (chem.) ovocný cukr.

Frugal *adj.* (lt.) střídmý; skromný; —ität *f.* střídmost *f.*

Früh *adj.* ranný, časný, brzký; jitřní, ranní; jarní; *adv.* časně, ranně; ráno, zrána, z jitra; jitřním časem; záhy; —aufwartung *f.* ranní obsluha; ranní úcta; —beet *n.* pařeniště *n.*; —birn *f.* ranná hruška, ranečka *f.*; —blume *f.* sedmikrása, chudobka *f.*; —druck *m.* prvotisk *m.*; —e *f.* ráno *n.*, jitro *n.*; —ere ddd. dřívější; —eſtens *adv.* nejranněji, nejdříve; —gebet *n.* ranní modlitba, jitřní modlitba; —geburt *f.* předčasný porod; künſtliche F. urychlený porod; 2. nedošlý plod, nedochůdče *n.*; —hafer *m.* roučák *m.*; —imbiß *n.* snídaní *n.*; —jahr *n.* jaro *n.*; —jahrs- jarní; —ling *n.* ranouš, ranoušek *m.*, rychlík *m.*

Frühling (-s, M. -e) *m.* jaro *n.*, vesna *f.*; 2. *v.* Frühling; —er *m.* jařátko *n.*; *pl.* jary.

Frühlings-flur *f.* jaroskvoucí krajina; —lied *n.* jarní píseň; —luft *f.* jarní povětří; —monat *m.* jarní měsíc, máj *m.* (5. měsíc); —morgen *m.* jarní jitro; —nachtgleiche *f.* (—aquinoctium) rovnodennost jarní; —pflanze *f.* jarní rostlina; —punkt *m.* (aſtr.) jarní bod; —regen *m.* jarní déšť; —ſaat *f.* jarní osení, jař *f.*; —ſaft *m.* jarní míza; —ſchnee *m.* jarní sníh; —ſonne *f.* jarní slunce; —ſturm *m.* jarní bouře; —tag *m.* jarní

den; —tau *m.* jarní rosa; —traum *m.* májový sen.

Frühlings-trunken fig. vesnou n. jarem opojený; —wange *f.* fig. svěží líce; —warme *f.* jarní teplo; —waſſer *n.* voda z roztálého sněhu z jara; —wehen *n.*, —wind *m.* jarní vánek; —wetter *n.* jarní počasí; —zeichen *n.* znamení jara; —zeit *f.* jarní čas, jaro *n.*, vesna *f.*

Früh-mahl (-es, M. -e) *n.* snídaní *n. v.* Frühſtück; —meſſe *f.* ranní mše, ranní služby boží; —mette *f.* jitřní *f.*; —morgens *adv.* zrána; —obſt *n.* rané ovoce, roučí ovoce; —pflanze *f.* raná rostlina, jařinka, roučinka *f.*; —predigt *f.* ranní kázání, ranní výklad; —reif *adj.* raný, časně zralý, brzo zralý; —rot *n. v.* Morgenrot; —ſaat *f.* jarní setba, jař *f.*, jařina *f.*; —ſtück (-es, M. -e) *n.* snídaně *f.*, snídaní *n.*; —ſtücken snídati; —zeitig *adj.* raný, časný; —e Geburt *v.* Frühgeburt; f. *adv.* ráno, zrána, zarána, zavčasu, časně, záhy, brzo.

Frukteszenz *f.* (lt.) **zárodečnost** *f.*, zaplodnění *n.* (bot.).

Frukti-dor *m.* (fr.) (Monat) ploden *m.*; —fi;tieren zužitkovati; (ein Kapital) uložiti peníze pod úroky, na úroky.

Frukt-uarius *m.* (lt.) požitečník *m.*; —uös *adj.* plodný; —uoſität *f.* plodnost *f.*; —us *m.* (lt.) plod *m.*

Fuchs (-ſes, M. Füchſe) *m.* liška *f.*; (das Männchen) lišák *m.*, *st.* lis *m.*; (Pferd) ryzka *f.*, ryzák, ryšlák *m.*, ryška *f.*; (Menſch) zrzoun *m.*, rysan *m.*, rezek *m.*; fig. chytrák chytrá liška, šibal *m.*; (Student) beán *m.*, nováček *m.*; *v.* Fuchsfell; fig. (Goldſtück) žluťák *m.*, červeňák *m.*; (kupfernes Gefäß) měděnec *m.*; (Schmetterling) kopřiváček *m.*; —balg *m. v.* Fuchsfell; —bau *m.* liščí brloh, liščí doupě; —eiſen *n.* železa na lišky.

Füchseln škádliti, dráždíti koho; im Kartenſp. podbírati, podmítati, (šidíti).

Fuchsen *adj.* liščí; f. *verb.* liščinou zapáchati.

Fuchs-fell *n.* liščina *f.*, liščí kůže, liška *f.*; —grube *f.* jáma na lišky, liščí jáma; *v.* Fuchsbau; —haar *n.* liščí srst, chlup *m.*; zrzavý vlas; —hund *m.* jamník *m.*, jezevčík *m.*

Fuchsia *f.* (bot.) fuksinka *f.*, fuksie *f.*

Fuchsicht *adj.* liškovitý; zrzavý; vyrudlý.

Fuchs-jagd *f.* honba na lišky, lov na lišky; —loch *n.* (Bräuh.) liška *f.*; —major *m.* (Burſch.) staršina *m.*; —mütze *f.* čepice z liščiny; —pelz *m.* liščí kožich, kožich z liščiny; —prellen *n.* houpání n. vymrskování lišky; —rot *adj.* ryšavý, zrzavý; —ſchwanz *m.* liščí ocas, oháňka *f.*; fig. pochlebník; lichotník *m.*; den F. ſtreicheln fig. lichotiti, pochlebovati komu; F. (Sage) přířezavačka, oháňka *f.*; F. (Pflanze) ocáskovec *m. Alopecurus*; —ſchwanzeln, —ſchwänzen mb. ocáskovati, pochlebovati, lichotiti komu, lísati se; —ſchwänzer *m.* pochlebník, lichotník, podlezač *m.*; —ſchweif *m. v.* Fuchsſchwanz; —ſucht *f.* plachavost *f.*

Fuchtel *f.* ploský kord, plocha u meče; udeření plochou, rána plochou; —n bíti na plocho; mb. máchati kordem, šermovati.

Fuchtig fein vztekati se, stuchati se.

Fucken *m.* klk *m.*, cucek *m.*, pucek *m.*, babka *f.*

Fucus *m.* (lt.) chaluha *f.*, řasa mořská Tang *m.* (bot.).

Fuder (-s, unv. M.) *n.* náklad *m.*, vůz *m.*; (ein achtelmeriges Faß) polovozí *n.*; F. Wein (d. i. 32 Eimer) náklad vína.

Fug (-es, oh. M.) *m.* právo *n.*; nach F. und Recht právně a správně, vším právem, dle práva i spravedlnosti.

Fuge (M. -n) *f.* spojení *n.*, spára *f.*, drážka *f.*, žlabina *f.*; (bot.) páze *f.*; (in Mauern) spára *f.*; (Tiſchl. u. Zimmerl.) hnízdo *n.*; aus den —en treten rozpojiti se; —en mit Moos verſtopfen (Schiffb.) ucpávati, temovati.

Fuge, *Fuga* *f.* (lt.) (Muſ.) fuga *f.* (*loc.* ve fuze).

Füge-bank *f.* střihovačka *f.*; —block *m.*, —bock, —ſtock *m.* (Wagn.) střihovadlo *n.*, střihovač *m.*; —hobler *m.* skladák, skladáček *m.*; —hobel *m.* výdražník, dražník, drážkový hoblík.

Fugeisen *n.* (Maur.) štěrbátko *n.*

Fügen spojiti, spojovati, připojiti, přidati; říditi, zříditi, spořádati; ſich in od. nach etw. f. vpraviti se, hoditi se k něčemu; ſich dem Geſetze f. poddati se, podrobiti se zákonu.

Fügen-naht *f.* (bot.) poutec *m.*, šev *m.*; —ſchnitt *m.* (Bauk.) spár *m.*, sparování *n.* [*v.* Bindewort.

Fügewort *n.* spojka *f.*, spojovka *f.*

Füg-ig *adj.* ohebný, povolný; —lich *adj.* příhodný, vhodný; pohodlný, příslušný, schopný; *adv.* vhodně, slušně, dobře; aspoň, alespoň; was f. geſchehen kann co se dobře státi může.

Fuglos *adj.* bezprávný.

Fügsam *adj.* povolný, ohebný, poslušný.

Fügung *f.* spojení; řízení, spořádání *n.*, spravování *n.*; (phiſof.) uložení *n.*; F. Gottes boží řízení, boží uložení, *pl.* boží soudy.

Fühlbar *adj.* citelný, cítitelný; dotýkatelný, makavý; citlivý, citný, důtklivý.

Fühl-en makati, omakati, chmatati, ochmatati, dotknouti se čeho, ohledati co; cítiti co, ucítiti, pocítiti, číti, učíti; ſich f. cítiti se; ſie —t ſich Mutter ona se poznává matkou; —end *adj.* cítící, citný, pocitný.

Fühl-faden *m.*, —horn *n.* tykadlo *n.*; (chmatadlo *n.*, makadlo *n.*); —gras *n.*, —kraut *n.* citlivka *f.*; —kraft *f.* cítící moc; —los *adj.* bezcitný, necitný.

Fühlung (M. -en) *f.* cit *m. v.* Gefühl; (mil.) styk *m.*

Fuhrband *n.* vodidlo, vodítko *n.*

Fuhre *f.* vozba *f.*; 2. (M. -n) povoz *m.* (fůra *f.*).

Führen vesti (vésti); (zu Wagen) vezti (vézti), voziti; *v.* Aufführen; zu Gemüte f. na mysl přiváděti, připomínati; f. zastávati, říditi, spravovati; *v.* Verrichten;

das Handlungsbuch f. vesti obchodní knihu; ein Protokoll f. vesti protokol; ein Geschäft f. provozovati živnost; zabývati se něčím; einen Prozeß f. vesti při; einen Krieg f. vesti vojnu n. válku; Zeugen f. vesti svědky; etw. im Schilde f. obmýšleti, zamýšleti něco; eine Benennung, einen Titel f. užívati jmena, titule; das Wort in jmds. Namen f. mluviti za koho; gut f. dobře se chovati.

Führer (-s, unv. M.) *m.* vůdce *m.*, průvodce, průvodčí *m.*; F. (einer Deputation) vůdčí *m.*; (Milit.) vůdčí, předváděč (četař) *m.*; **—schaft** *f.* vůdcovství *n.*

Fuhrfrone *f.* (vlt.) potažní robota.

Führig *adj.* (wdm.) původný.

Fuhr-knecht *m.* pacholek od koní; oráč *m.*; **—lohn** *m.* vozné, povozné (, ého) *n.*; **—mann** *m.* vozka *m.*, vozataj (forman) *m.*; **—mannskittel** *m.* vozatajská halena; **—mannswinde** *f.* zdvihák *m.*, kolozub (hever) *m.*, jeřáb *m.*; **—straße** *f.* silnice formanská.

Führung *f.* vedení *n.*; (mech.) vodidlo *n.*; 3. chování *n.*, zachovalost *f.* (mrav *m.*); **—szeugnis** *n.* vysvědčení zachovalosti; **—slinie** *f.* průchodní linie n. cesta, průchodiště *n.*; **—szeugnis** *n.* vysvědčení zachovalosti.

Fuhr-weg *m.* vozová cesta; **—werk** *n.* povoz *m.* (fůra *f.*).

Fuhrwesen *n.* povoznictví *n.*; (mil.) vozatajstvo *n.*; **—korps** *n.* sbor vozatajský; **—mannschaft** *f.* povoznictvo, vozatajstvo *n.*

Fulg-ent *adj.* (lt.) lesklý; **—enz** *f.* lesk *m.*; **—uration** *f.* blýskání *n.*

Füll-bar *adj.* naplnitelný; **—bier** *n.* dolívka *f.*, spilka *f.*; **—bottich** *m.* spílací káď, slévací káď.

Fülle (oh. M.) *f.* plnost *f.*, plnota *f.*; 2. úplněk *m.*, náplněk *m.*; 3. hojnost *f.*, dostatek *m.*; 4. nádívka *f.*, nadívanina *f.*; 5. dolívka *f.*

Fülleimer *m.* dolévací vědro.

Füllen plniti, naplniti, vyplniti; na biti, nabíjeti, nadívati; das Bier f. spílati pivo.

Füllen mh. hřebiti se, ohřebiti se.

Füllen (-s, unv. M.) *n.* hříbě, hříbátko *n.*; **—garten** *m.* hřebečnice *f.*; **—stutte** *f.* hřebice *f.*

Füll-er *m.* plnitel *m.*, naplňovatel *m.*, naplňovač *m.*; 2. nadívač *m.*; **—erde** *f.* rum *m.*, suť *f.*, sutina *f.*, návoz *m.*, zásyp *m.*

Füllerei *f.* (Völlerei) obžerství *n.*

Füll-faß *n.* nalévací nádoba *f.*, nálevka *f.*, hubatka *f.*; **—flasche** *f.* dolévačka *f.*; **—hals** *m.* střez *m.*; **—hälschen, —halsel** *n.* slučka *f.*; **—haus** *n.* nalévárna *f.* (Bräu.) spilka *f.*; **—horn** *n.* roh hojnosti; **—kammer** *f.* (Bräuh.) spilka *f.*; **—kanne** *f.* hubatka *f.*; **—knecht** *m.* spileční *m.*; **—kraut** *n.* nadívané zelí; **—sel** *n.* nádívka, nadívanina *f.*; **—stimme** *f.* (Mus.) přihlas *m.*; **—strich** *m.* (b. Gefäßen) čára plnoměrná, doměrnice *f.*; **—trog** *m.* slévací koryto; **—tur** *f.* (Wasserb.) stavidlo *n.*

Füllung *f.* plnění, naplnění *n.*; 2. vycpání *n.*, nabíjení *n.*; 3. (Bierbr.) spílání *n.*, spilka *f.*; 4. (b. der Tür) náplň *f.*, vsádka *f.*; **—sort** *m.* naplňovadlo *n.*; 2. (Bräu.) spilka *f.*

Füllwein *m.* dolívka *f.*; *pl.* nálevky.

Fulminan *n.* (chem.) fulminan *m.*; **—säure** *f.* (chem.) kyselina fulminanová.

Fulmin-ant *adj.* (lt.) hřímavý, plamenný, horlicí; skvělý; **—ate** *pl. n.* (chem.) fulminaty, soli třaskavé; **—ation** *f.* hřímání *n.*, hromování, vyhrožování *n.*; **—ieren** hromovati, klíti, soptiti.

Fumade *f.* (Artill.) čadidlo, kouřidlo *n.*

Fumar-ia *f.* (lt.) routička *f.* Erdrauch (bot.); **—iaceae** *pl.* dymnivkové (rostliny); **—ium** *n.* (lt.) udírna *f.*, čadírna *f.*; **—olen** *pl.* (geol.) fumaroly; **—säure** *f.* kyselina fumarová; **—saure Salze** *pl.* fumarany.

Fumet *n.* (fr.) vůně z vína n. z masa.

Fumigieren prokouřiti, prokaditi.

Fumus *m.* (lt.) kouř *m.*, čad *m.*; fig. chlouba *f.* (dým *m.*).

Fund (-es, oh. M.) *m.* nález *m.*; 2. (M. -e) nalezená věc.

Fundament (-s, M. -e) *n.* (lt.) základ *m.*; fundament *m.*; 2. podstavec, podstavník *m.*

Fundamental- základní, základový, fundamentální; **—abstand** *m.* (phys.) základná odlehlost; **—artikel** *m.* fundamentální článek, základní článek; **—formel** *f.* (math.) základní vzorec; **—satz** *m.* základní zásada, základná věta; **—stern** *m.* (astr.) základní hvězda (stěžejní hvězda); **—versuch** *m.* základní pokus.

Fundamentum *n.* (lt.) základ *m.*; *F. divisionis* (phil.) dělidlo *n.*; *F. probationis* (phil.) důvod *m.*

Fundation (M. -en) *f.* (lt.) fundace *f.*, založení *n.*; nadání *n.*; **—sinstrument** list zakladací, nadací list.

Fundator *m.* (lt.) zakladatel *m.*

Fund-diebstahl *m.* odcizení nálezu, krádež nálezu; **—geld** *n.* nálezné *n.*; **—grube** *f.* první důl.

Fundier-en (lt.) založiti něco; zakládati; vykopávati; **—t** založený; **—te Staatsschuld** založený dluh státní; **—ung** *f.* založení; zakládání *n.*; (tech.) kopání; vykopávání *n.* (základů).

Fündig *adj.* rudný, rudonosný.

Fund-ort *m.* naleziště *n.*; **—recht** *n.* právo nálezce, nálezné právo; **—schein** *m.* (med.) popis nálezu.

Fundus *m.* (lt.) půda *f.*, pozemek *m.*; 2. základ *m.*; *F. instructus* hospodářské příslušenství, hospodářský dvůr.

Fünebre (fr.) *adj.* pohřební.

Funeral-anstalt *f.* pohřební ústav; **—ien** *pl.* přípravy n. obřady pohřební; **—verein** *m.* pohřební jednota.

Funer-at (-en) *m.* pohřbenec, pochovanec *m.*; **—ation** *f.* pohřbení *n.*, pochování *n.* (mrtvoly).

Fünf *num.* pět; **—e** *f.* pětka *f.*

Fünf-eck *n.* pětihran *m.*, pětihraník *m.*, pětiúhelník *m.*; **—eckig** *adj.* pětihraný, pětiuhelný; **—eimerig** *adj.* pěti-

vëderný; —er *m.* pětka *f.*; (Münze) pětník *m.*; pěták *m.*; (Banknote) pětka *f.*; —erlei *num.* paterý; —fach, —faltig *num. adj.* pateronásobný, pětinásobný; —fingerkraut *n.* pětiprstka (mochna) *f.*; —flach *n.* pětiplocha *f.*; —füßig *adj.* pětinohý, pětistopý; —gelang *m.* pětizpěv *m.*; —gliederig *adj.* pětičlený, pětiúdý; —hundert *num.* pět set; —hundertel *n.* pětistina *f.*; —jährig *adj.* pětiletý; —kampf *m.* pětiboj *m.*; —kantig *adj.* pětihraný; —kronenſtück *n.* (Münze) pětikoruna *f.*; —mal *num.* pětkrát; —monatig *adj.* pětiměsíční; —perzentig *adj.* pětiprocentní; —pfünder *m.* pětiliberka *f.*, pětiliberník *m.*; —ſatz *m.* (arithm.) počet pětičlený; —ſeitig *adj.* pětistraný; —ſtimmig *adj.* pětihlasný; —tägig *adj.* pětidenní; —tauſend *num.* pět tisíc; —te ddd. *num.* pátý; —teilig *adj.* pětidílný; —tel *n.* pětina *f.*; —tens (*num.*) *adv.* za páté; —zack *m.* pětizub *m.*, pětizubec *m.*, pětiroh *m.*; —zählig *adj.* (bot.) pateřený, pětičetný.

Fünfzehn *num.* patnáct; —eck *n.* patnáctihran *m.*; —er *m.* patnáctník *m.*, patnácterka, patnáctka *f.*; —erlei *num.* patnáctery; —fach *num.* patnácteronásobný; —jährig *adj.* patnáctiletý; —tägig *adj.* patnáctidenní; —te ddd. *num.* patnáctý; —tel *n.* patnáctina *f.*; —tens *adv.* za patnácté.

Fünfzig od. fünfzig *num.* padesát; —ellig *adj.* padesátiloketní; —er *m.* (Perſon) padesátník *m.*; 2. (Banknote) padesátka *f.*; —erlei *num.* padesaterý; —jährig *adj.* padesátiletý; —mal padesátkrát; —ſte ddd. *num.* padesátý; —ſtel *n.* padesátina *f.*; —ſtens *adv.* za padesáté.

Fünfzöllig *adj.* pěticoulový, pětipalcový.

Fungibilien *pl.*, fungible Sachen (lt. *Res fungibiles*) věci záměnné.

Fungin *n.* (lt.) houbovina *f.*

Fungieren (lt.) službu konati, úřad spravovati n. zastávati.

Fung-it *m.* houbokam *m.*; —ös *adv.* houbovatý; —us *m.* (lt.) houba *f.*; *F. haematodes* (med.) rak cévnatinný.

Funiculus *m.* (lt.) provázek *m.*; *f. umbilicalis* šňůra pupeční; *f. seminalis, spermaticus* (anat.) provázek semenný, semennik *m.*

Funis *m.* (lt.) provaz *m.* [skerka *f.*

Fünkchen, Fünflein *n.* jiskřička, jiskérka *f.*

Funke (-ns, M. -en) *m.* jiskra *f.*

Funkeln mþ. jiskřiti se, blýštěti; třpytiti se, blyštiti se (*sl.* ligotati); ſtark f. zářiti; das F. jiskření *n.*; F. der Sterne (fyz.) třpytění hvězd.

Funkel(nagel)neu *adj.* z brusu nový, zcela nový; —rein *adj.* čistý jen se leskne, č. jako sklo.

Funken mþ. jiskry dávati, jiskřiti; F. (-s, unv. M.) *m.* jiskra *f.*; *v.* Funke; —fänger *m.* jiskrojem *m.*; —meſſer *m.* jiskroměr *m.*, bleskoměr *m.*; —ſehen *n.* (med.) jiskření v očích; —ſprühend, —ſtiebend *adj.* sršící jiskry; —ſtein *m.* jiskřivec *m.*

Funktion *f.* (lt.) úkon *m.*, práce *f.*, činnost *f.*; F. eines Lehrers činnost učitelská; richterliche F. řízení, konání soudcovské; F. der Staatsgewalt řízení, konání moci státní; ganze F. (math.) úkon celistvý; gebrochene F. úkon lomený; —är (-s, M. -e) *m.* funkcionář *m.*, konatel *m.*; činovník *m.*; politiſcher F. politický funkcionář, politická úřední osoba.

Funktions-reihe *f.* (math.) řada úkonová; —zulage *f.* (eines Beamten) příplatek úřední, výkonné, příslužné *n.*

Funus *n.* (lt.) pohřeb *m.*

Funze *f. v.* Pfunze. [velmi živě.

Fuocoso, *con fuoco* (*it.*) (muſ.) ohnivě,

Für *praep. c. acc.* místo, namístě, za, pro, o; f. ſich o sobě, sám o sobě; für jmd. arbeiten někomu pracovati n. dělati; für die Schulen ku potřebě škol, do škol; Schritt f. Schritt krok za krokem, krok po kroku; Tag f. Tag den ode dne, den po dni, den ke dni, den jako den, den co den, každý den; Wort f. Wort slovo od slova, slovo za slovem; f. und f. napořád, stále, ustavičně.

Fürbaß *adv.* dále, ku předu. [vičně.

Fürbieter *m.* půhonce *m.* (*st.*).

Fürbitt-e *f.* prosebná přímluva; —en přimluviti se, přimlouvati se za koho, orodovati za koho; —er *m.* přímluvce, přímluvčí *m.*; —erin *f.* přímluvkyně *f.*

Fürbot *n.* (vlt.) půhon *m.*, obsílka *f.*

Furche (M. -en) *f.* (im Felde) brázda *f.*, rozor *m.*; 2. žlábek *m.*; (an der Stirne) vráska *f.*; F. zum Ableiten des Waſſers rýha, strouha, svodnice *f.*

Furchel *f. v.* Forkel. [štiti, krabiti.

Furchen brázditi, rozbrázditi; svra-

Furchen-genoß *m.* spoluláník *m.*; —rain *m.* ostředek *m.*; —zahn *m.* žlábkovaný zub; —zieher *m.* (ořkn.) brázdidlo *n.*

Furcht (oh. M.) *f.* bázeň *f.*, strach *m.*; einem F. einjagen strachu komu nahnati, postrašiti, přestrašiti, zastrašiti koho; —bar *adj.* strašný, strašlivý, hrozný; —barkeit *f.* strašnost *f.*, děs *m.*; —bild *n.* přízrak *m.*, přišera, obluda *f.*

Fürcht-en etw. od. einen, ſich vor etw. f. báti se, strachovati se, hroziti se čeho n. koho, strach míti z čeho, obávati se čeho; —e dich nicht! neboj se! nestrachuj se! [hrozný.

Fürchterlich *adj.* strašlivý, strašný,

Furcht-erscheinung *f.* strašné zjevení, přízrak *m.*, přišera *f.*; —frei *adj. v.* Furchtlos; —gejchrei *n.*, —geſtalt *f.* strašidlo *n.*; —los *adj.* nebojácný, nebázlivý; *adv.* neohroženě; bez bázně, beze strachu; —ſam *adj.* bázlivý, bojácný, lekavý, nesmělý (vlt. strašlivý); ein —ſamer bázlivec *m.*, strašpytel *m.*, baba *m.*; —voll *adj.* strachuplný.

Fürdauern trvati *v.* Fortdauern.

Fürder *adv.* (förder, ferner) dále.

Furfur *m.* (lt.) otruby *pl. f.*; (med.) lupy *pl. m.*; —ation *f.* (med.) strupovina *f.*; —in *n.* furfurin *m.*

Fürgang *m.* (einer Wöchnerin) úvod *m.*

Fürhang *m. v.* Vorhang.
Furiant (-en) *m.* furiant *m.*, hrdouš *m.*
Furie *f.* (lt.) (Myth.) litice; vzteklice, běsice, dračice, furie *f.*; furiös *adj.* vzteklý.
Furier (-s, M. -e) *m.* furýr (vojenský písař ubytovací); —ſchütz *m.* vojín přisluhovací; důstojnický sluha.
Fürkäufer *m.* překupník *m.*
Furke *f. v.* Forkel.
Fürlieb *adv.* zavděk; mit etwas f. nehmen spokojiti se něčím.
Furn-ier *n.* furnýr, -a, dyha; —itur *f.* skladiště *n.* [ruživost *f.*
Furor *m.* (lt.) vztek *m.*, vzteklá ná-
Furore *n.* (lt.) hluk *m.*, rozruch *m.*; F. machen způsobiti hluk.
Fürſchlag *m.* (Fleiſchh.) plát *m.*
Fürſchub *m.* závora *f.*
Fürſorg-e *f.* opatření *n.*, starost *f.*, pečlivost *f.*, péče *f.*; —lich (*adv.*) z příčin opatrnosti; f. über das Daſein eines Verbrechens ſich erklären prohlásiti se na případ, že by tu byl zločin.
Für-ſprache *f.* přímluva *f.*; F. für jmd. einlegen přimlouvati se za koho; ſchriftliche F. přímluvný list; přímluvné psaní; —ſprechen bei jmd. přimlouvati se za koho; orodovati za koho; —ſprecher, —ſprech *m.* přímluvce, přímluvči *m.*; —ſprecherin *f.* přímluvkyně *f.*, orodovnice *f.*; —ſpruch *m. v.* Fürſprache.
Fürſt (-en, M. -en) *m.* kníže *m.*, (*n.*); —abt *m.* kníže-opat; —biſchof *m.* kníže-biskup; —en do knížecího stavu povýšiti; gefürſtet okněžněný; -er Graf knížecí hrabě.
Fürſten-mantel *m.* knížecí plášť; —mäßig *adj.* knížecký; *adv.* knížecky, po knížecku; —meiſter *m.* (vlt.) kníževelmistr *m.*; —rat *m.* rada knížat; —ſchloß *n.* knížecí zámek; —ſohn *m.* kněžic *m.*; —ſtand *m.* stav knížecí; —tag *m.* sjezd (sbor) knížat; —thron *m.* knížecí trůn; —tum *n.* knížectví *n.*; —würde *f.* knížecí hodnost, knížectví *n.*
Fürſterzbiſchof *m.* kníže-arcibiskup.
Fürſtin *f.* (M. -en) kněžna *f.* (*st.* knění *f.*, *rus.* kňaginya *f.*)
Fürſtlich *adj.* knížecí, knížecký.
Furt (M. -en) *f.* brod *m.*
Fürtrag *m.* snáška *f.*, snůška *f.*, „snešeno"; svod *m.* (převod Übertrag).
Fürtuch *n.* zástěra *f.* (fërtuch *m.*).
Furtum *n.* (lt.) krádež *f.* [nežit *m.*
Furunkel (-s, unv. M.) *m.* (lt.) (med.)
Fürwahr *adv.* zajisté, ovšem; jistotně, věru, opravdu; —halten za pravé míti n. pokládati.
Fürwort (-es, M. —wörter *n.* místojmeno *n.*, místojmení *n.*, náměstka *f.* (zájmeno *n.*) *Pronomen.* [*v.* Pfuſchen.
Fuſcheln klamati, šiditi; *v.* Füchſeln;
Fuſel (-s, oh. M.) *m.* smahlina *f.*, čad *m.*, čadina *f.* (čoud, čmoud *m.*); 2. (*vulgo*) pála (= pálenka) *f.*; —geruch, —geſchmack *m.* čadina *f.*, příboudlina *f.*, příčmoudlost *f.*
Fuſeln čmoudem páchnouti.
Fuſelöl *n.* olej příboudlý.
Fuſiformis (lt.) vřetenovitý.
Füſil *m.* (fr.) ručnice *f.*; —ier *m.* střelec *m.*, pěší voják, pěšák *m.*; —ieren jmd. zastřeliti někoho.
Fuſion *f.* (lt.) sloučení *n.*; —iſt (-en) *m.* (pol.) fusionista *m.*, přívrženec sloučení.
Fuß (-es, M. Füße) *m.* noha *f.*; F. eines Berges pata hory, úpatí *n.*, podnoží hory; (Maß) střevíc *m.*, stopa *f.*; (b. Münzen) ráz *m.*; zu F. (zu Fuße) pěšky; ein Soldat zu F. (Infanteriſt) pěší voják (pěšák); den Beſchuldigten auf freiem —e unterſuchen vyšetřovati obviněnce při svobodě; flüchtigen F. ſetzen na útěk se dáti, uteci; mit feſtem —e auftreten pevně nastupovati, p. našlapovati; auf einem großen —e leben po velkopansku žíti.
Fuß-bad *n.* koupel nohou, lázeň na nohy; —ball *m.* kopací míč; —ballſpiel *n.* kopaná *f.*, hra na kopanou; —bank *f.* podnožka *f.*, stolička pod nohy; —bekleidung *f.* obuv *f.* (*m.*); —blatt *m.* chodidlo *n.*; —boden *m.* podlaha *f.*; —breit *adv.* na stopu zšíří; —brett *n.* (Töpf.) podkruží *n.*; 2. šlapačka *f.*
Füßchen *n.* nožka, nožička *f.*
Fuß-decke *f.* pokryvka na nohy; 2. nadstropí *n.*; —dienſt *m.* pěší služba; 2. pěší n. ruční robota; —eiſen *n.* pouta *pl. n.*, okovy na nohy.
Füßeln mh. nohama pohřávati.
Füßen mh. postaviti se, na nohou státi; 2. na něco spolehnouti, spočívati na čem, opříti se o něco.
Fuß-fall *m.* pokorná úklona, padnutí na kolena; —fällig *adj.* klečící; *adv.* padna n. padaje k nohoum; f. bitten na kolenou prositi; —feſen *m.* onuce *f.*; —förmig *adj.* (bot.) znožený; —frone *f.* pěší robota; —galle *f. v.* Flußgalle; —gang *m.* pěšinka *f.*, stezka *f.*, chodník *m.*; —gänger *m.* chodec, pěšec *m.*; —geburt *f.* (med.) porod po nohou, nožní porod; —gelenk *n.* kloub v koleně, chodidelný kloub; —geſchwulſt *f.* otok v nohou; —geſchwür *n.* proval *m.*, provalená noha; 2. opar *m.*, odraženina *f.*; —geſims *n.* (b. Geländer) podslupní římsa; —geſtell *n.* podstavek *m.*; trnož *m.*, podnož *f.*, podnoží *n.*; —gicht *f.* (Podagra) dna v nohou; —hafen *m.* podhřívadlo *n.*; —knöchel *m.* kotník na noze; —knochen *m.* kost nožní; *pl.* kosti chodidlové; —kuß *m.* políbení nohy; —lampe *f.* přínožní lampa, podnožní světloška; —lampenfieber *n. v.* Lampenfieber; —lappen *m.* onuce *f.*
Fußling, Fußling (-s, M. -e) *m.* chodidlo *n.*, příkopytí *v.*
Fuß-maß *n.* míra střevičná; míra stopná, stopomíra *f.*; —mehl *n.* prach mlýnský; —pfad *m* pěšinka, stezinka *f.*; - pfund *n.* (mech.) jednička dynamická, librostopa *f.*; —punkt *m.* nožník *m.*, podnožník *m.*, nožní bod; F. des Perpendikels pata kolmice, p. kolmičná; - puper *m.* otěradlo *n.*, utěrák na nohy; —reiſe *f.* pěší cesta; —rücken *m.* nárt

m.; —ſack *m.* obnožník *m.*; —ſäckel *n.* nohavka, ponožka, obnožka *f.*; —ſchemel *m.* podnožka *f.*, stolička pod nohy; —ſchweiß *m.* zapaření nohou, spary *pl. m.*; —ſohle *f.* podnoží *n.*, spodek nohy; šlapadlo, chodidlo *n.*; chůda *f.*; —ſoldat *m.* pěší voják, pěšák, pěchotník *m.*; —ſtapfe *f.* šlapěje, šlepěje *f.*, šlapa *f.*, stopa *f.*; *pl.* šlapoty; —ſteig *m.* stezka, pěšinka *f.*, chodník *m.*; —ſteigrecht *n.* právo ke stezce, právo k chodníku; —ſtoß *m.* kopnutí *n.*, kop *m.*; —ſtrick *m.* osidlo *n.*, léčka *f.*; —tafel *f.* podnožnice *f.*; —teppich *m.* podnožní koberec; —tritt *m.* krok *m.*, krůček *m.*, šlápnutí *n.*; šlápěj *m.*; stupeň *m.*; stupadlo *n.*; trnož *m.*; podnož *f.*; einem einen F. geben fig. kopnouti koho; —truppen *pl.* pěchota *f.*; —unterlage *f.* podnož *f.*, podkladek *m.*; —volk *n.* pěchota *f.*; —wanderer *m.* poutník, pěšochodec *m.*; —wanne *f.* vana na nohy; —wärmer *m.* podhřívadlo *n.*, prohřívačka *f.*, ohřívadlo na nohy; —waſchen *n.* umývání nohou; —weg *m. v.* Fußſteig; —wiſch *m.* otérka *f.*, onuce *f.*; —wurzel *f.* zanártí *n.*; —wurzelknochen *m.* (zool.) kosti v zanártí; —zehe *f.* prst u nohy (ksuk) *m.*

Fustage *f.* (it.-fr.) zabálka *f.*

Fusti *n.* (it.) úbytek *m.* (na zboží), (t. odečtení odpadků při váze zboží); *Fusti*-Rechnung účet úbytkový.

Fustikholz *n. Rhus cotinus* škumpa žlutivá (ruj).

Fustin *n.* (chem.) fustin *m.*

Futieren ſich um etwas starati se (o něco).

Futil *adj.* (lt.) ničemný, bídný; —ität *f.* ničemnost, bídnost *f.*

Futſch! *int.* fuč! (ſhuš!)

Futter (-s, unv. M.) *n.* krmě *f.*, pokrm *m.*; 2. (Viehf.) píce *f.*, obrok *m.*; krmivo, krmení *n.*; 3. (arch.) podpažení *n.*, záruben *f*; 4. (Schneider) podšívka *f.*

Futteral (-s, M. -e) *n.* pouzdro *n.*; toulec *m.*; (b. Rähtaſten) nákrov *m.*; -macher *m.* pouzdrář *m.*

Futter-amt *n.* obroční úřad; —arm *adj.* chudý na píci; —bank *f.* řezací stolice, řezačka *f.*; —bau *m.* pícnictví *n.*; —beutel *m.* pytlík na píci, na obrok, obroční pytlík; —boden *m.* pícník, senník *m.*; —bohne *f.* bob krmný; —fiſche *pl.* ryby krmné; —gelb *n.* obročné *n.*, peníze za obrok; —gemenge *n.* míšenice, směska *f.*, smíšená píce; —gewächs *n.* pícná rostlina; —grand *m.* žlab *m.*; —gras *n.* tráva na píci; —handler *m.* prodavač ptačího zobu; 2. pr. obroku; —ſichel *f.* kosa řezací; kosa na řezanku; řezačka *f.*; —kraut *n.* pícná zelina; —kräuter *pl.* picniny; —lade *f.* řezačka *f. v.* Futterbank; —leinwand *f.* plátno na podšívku, podšívka *f.*; —macher *m. v.* Futteralmacher; —mauer *f.* podezdívka *f.*, žlab *m.*; —meiſter *m.* (im deutſchen Orden) obročník *m.*

Futtern, füttern krmiti, obrok dáti; povléci, potáhnouti, pošiti; vykládati; podložiti, podkládati; podšíti.

Futter-platz *m.* krmeliště *n.*, krmelec *m.*, místo ke krmení; —rahm *m.* podrámování *n.*; —raufe *f.* jesle *pl. f.*, nástěnka *f.*; —rübe *f.* řípa krmivka; —ſack *m.* obročný pytlík, krmicí pytlík; —ſchneide *f. v.* Futterbank; —ſchwinge *f.* opálka *f.*, opálačka *f.*; —ſtätte *f.* (der Faſanen) zásyp *m.*; —ſtroh *n.* krmná sláma; —torniſter *f.* schránka na potravu; potravnička *f.*; —trog *m.* žlab *m.*, koryto ke krmení, krmelec *m.*; —tuch *n.* podšívka *f.* [Futter.

Fütterung *f.* krmení, obročení *n. v.*

Futterwicke *f.* vika na píci.

Futterzeug *n.* podšívka *f.*, látka na podšívku.

Futterzusatz *m.* (ökon.) příkal *m.*

Futti-kerl *m.* zpropadený chlap; —zeug *n.* zpropadená věc.

Futur-um (lt.) *n.* (gram.) budoucí čas; *F. exactum* budoucně skonalý čas; *pro —o* pro budoucnost, na budoucí čas, napříště.

Fuyard *m.* (fr.) zběh *m.*, uprchlík *m.*

G.

Gäa *f.* (gr.) *v.* Geia.

Gabare *f.* kabárka *f.* (mělká loď).

Gabbro *m.* (Min.) gabrovec *m.*

Gabe (M. -en) *f.* dar *m. v.* Geſchenk; 2. daň *f.*, dávka *f. v.* Abgabe; 3. nadání *n.* (duševní) *v.* Talent, Fähigkeit.

Gäbe *v.* Gang und Gäbe.

Gabel (M. -n) *f.* vidle *f.*, vidlice *f.*; (Fig.) vidlička *f.*; G., —aſt *m.* rozsocha, razsocha *f.*; —baum *m.* (Schiff.) vidličný stožér; —bein *n.* vidličná kost, rozsochatka *f.*, —beichſel *f.* vojnice *f.*; —förmig *adj.* vidlovitý, vidličnatý, rozsochatý; —frühſtück *n.* (Lunch) ranní zákuska; přísnědek *m.*; —geborn *n.* (vdm.) vidlice *f.*; —geier *m. v.* Gabelweihe; —hebel *m.* vidlová páka; —hirſch *m.* vidlák *m.*; —holz *n.* razsocha *f.*; —ig *adj.* vidlatý; rozsochatý.

Gabella *f.* (it.) dávka *f.*, plat *m.*

Gabel-macher *m.* vidlář *m.*; —maß *n.* vidličná míra.

Gabeln vidličkou vzíti, v. napíchnouti; na vidle napíchnouti; (vdm.) na parohy nabodnouti; (im Nähen) šíti zaječím stehem.

Gabel-stange *f.* tyče vidlatá, rozsocha, roháč; —ſtich *m.* (b. Nähen) zaječí steh; —wagen *m.* vůz rohatkový, rohatka *f.*; —weihe *m.* luňák *m. Milvus*;

—werk *n.* rohatka *f.*; —zweig *m.* rozsocha *f.*

Gabion *m.* (fr.) hradební koš.

Gabler *m. v.* Gabelhirsch; *v.* Gabelmacher. **Gack!** *int.* kok! kvok! kdák!

Gackel-ei *f.* kdákot *m.*; —hans *m.* žvanil, tlučhuba *m.*; —lije *f.* klepna, třepna *f.*

Gackeln, gackern, gackſen kdákati, krákorati, kodkodákati; die Henne gackert slepice kdáče; g. fig. žvaniti, koktati.

Gademer (-s, unv. M.) *m.* baráčník, chatrčník *m.*

Gaden (-s, unv. M.) *m.* (altd.) pláň *f*; 2. sklep *m.*, potravna *f.*, špižírna *f.*; 3. kotec *m.*; chata *f.*, chatrč *f.*; 4. patro *n.*, poschodí *n.*; gadig *adj.* poschodní, patrový; zweigadig dvoupatrový.

Gaffel (M. -n) *f.* cech *m.*, pořádek *m.*; 2. *v.* Gabel; 3. dávka *f.*, plat *m.*; 4. G., —baum *m.* (Schiff.) *m. v.* Gabelbaum; —meiſter *m.* cechovní starší.

Gaff-en mh. zevlovati, lelkovati, lelky chytati, čuměti; —er *m.* zevloun, zevel, lelek *m.*; 2. okénko ve střeše.

Gagat *m.* černý jantar.

Gage *f.* (fr.) služné *n.*; plat *m.* (gáže *f.*); G. der Offiziere důstojnický plat.

Gageln *pl.* (bot.) voskovníkovité (rostliny).

Gähn-affe *m. v.* Maulaffe; —en mh. zívati; —ſucht *f.* zívavost, zívačka *f.*

Gähren *v.* Gären.

Gaillard *m.* (fr.) veselý hoch; 2. **Gais** *f. v.* Geiß. [hradba na korábě.

Gala *f.* (span.) oslava *f.*, dvorní slavnost; G., —uniform *f.*, —montour *f.* slavný oblek, slavnostní, skvostný oděv; slavnostní uniforma.

Galaktit *m.* (gr.) mlékokam *m.*, **Galakto-dendron** *n.* (gr.) Milchbaum mlékodrv *m.* (kraví strom); —graph *m.* (gr.) mlékopis *m.*; —meter *n.* mlékoměr *m.*; —poſie *f.* (med.) mléčná léčba *f.*; —pyra *f.*, Milchfieber mléčivka *f.*; —ſchenk *f.* zádor mléčný (v prsech), *pop.* kulky *pl.*, Milchknoten.

Galakturie *f.* (med.) mléčné močení.

Galan (-s, M. -e) *m.* milouš, milošek *m.* [způsobný.

Galant *adj.* (fr.) dvorný, zdvořilý, **Galanterie** (ob. M.) *f.* dvornost, způsobnost, zdvořilost; 2. (M. -en) galanterie; šperk *m.*, ozdoby, zdobotiny; —arbeiter *m.* zdobotinář, zdobeninkář; —drechſler *m.* ozdobnický soustružník; —ware *f.* zboží galanterní, zb. zdobotné; zdobotky, zdobotiny, krasozboží; —warenhandel *m.* obchod se zbožím galanterním (zdobotným, ozdobným); —warenhandler, —händler *m.* obchodník se zbožím galanterním (ozdobným), galanterník, ozdobník *m.*

Galanthomme *m.* (fr.), *Galantuomo* *m.* (it.) zdvořilec *m.*, zdvořák *m.*, zdvořilý člověk *m.*

Galatine *f. v.* Gelatine.

Galauniform *f. v.* Gala.

Galban-kraut *n.*, —pflanze *f.* galbanik *m.* *Galbanum* (bot.).

Galbulus *m.* (bot.) možicha *f.*

Galea *f.* (bot.) lebka *f.*

Gald *adj. v.* Gelt.

Galeere (M. -n) *f.* galeje *f.*, galéra *f.* (veslice *f.*); einen auf die —n ſchicken poslati někoho na galeje.

Galeeren-arbeit *f.* galejní práce, práce na galejích; —ofen *m.* (Hütt.) galejní pec, dvouřadová pec; —ſklave *m.* galejní otrok.

Galenold *n.* leštěnotvar *m.*

Galeona *f.* galeona *f.* (loď).

Galeopsis *f.* (bot.) pitulník *m.* [slař *m.*

Galeot (-en) *m.* galejník *m.*, galejní ve-

Galerie *f.* galerie *f.*, sloupcová síň (krasochodba); 2. galerie *f.*, poslední místo (v divadle), přinebí, přístropí *n.*

Galgantwurzel *f.* galgan *m.* (*Alpinia galanga*).

Galgen (-s, unv. M.) *m.* šibenice *f.*; 2. poprava *f.*; 3. (Typ.) šibenička *f.*; G.-šibeniční; —bieb, —ſchelm, —ſchwengel, —ſtrick, —vogel *m.* šibeničník *m.*, padouch *m.*; —ſäule *f.* šibeniční sloup *m.*; —ſtrafe *f.* trest šibenicí.

Galitzenstein *m.* skalice *f.*

Galium *n.* (bot.) Labkraut svízel *m.*

Gall *adj. v.* Gelt.

Gall-apfel *m.* duběnka *f.*, hálka (káleska) *f.*; —äpfeltinte *f.* inkoust z duběnek; duběnkový inkoust *m.*

Gall-e (oh. M.) *f.* žluč *f.*; 2. fig. zanevřelost, hořkost srdce; zlost *f.*; 3. (wbm.) kelka *f.*; 4. (Brauh.) kal *m.*, *pl.* kaly, zákal *m.*; 5. G. (Naßgalle), Quelle úvar *m.*, temenec *m.*, temeniště *n.*; 6. (bot.) hálka, káleska *f.* (kulička žlabatková) *v.* Gallapfel; —en duběnkovati; žluč vyndati; (wbm.) močiti.

Gällen ožlučiti; fig. zahořčiti.

Gallen-absonderung *f.* vylučování žluče; —blaſe *f.* žlučový měchýřek; žlučník *m.*, žlučnice *f. Vesica fellea*; —farbſtoff *m.* barvivo žlučné; —fett *n.* tuk žluční; —fieber *n.* žlučnice *f.*; žlučná zimnice *f.*; —fluß *m.* žlučetok *m.*, úplavka žlučná; —gang *m.* žlučevod *m.*; —krankheit *f.* nemoc n. choroba žluční; —ſteine *pl. m.* kameny žlučové; —ſteinſäure *f.* kyselina žlučnopatuková; —ſucht *f.* žloutenice, žloutenka *f. Icterus*; —ſüchtig *adj.* žlouteničný; popudlivý; fig. nevrlý; —trank *m.* fig. nápoj žlučí naplněný.

Gallertartig *adj.* huspeninovitý.

Gallerte *f.* huspenina *f.*, rosol *m.*, klihovatina *f.*

Gallert-gewebe *n.* (anat.) huspenčina *f.*, rosolná tkaň; —krebs *m.* (med.) rak rosolný, rak huspenčitý.

Gallig *adj.* žlučný, žlučnatý.

Gallimathias (oh. M.) *m.* hatlanina *f.*, zmatenina *f.*, nesmysl *m.*

Gallismus *m.* lebozbyt *m.*

Gallmücke *f.* (zool.) dubenčice *f.*

Gallomane (-n) *m.* třeštifrancouz, třeštifrank, frankoman, galoman *m.*

Gallon *f.* (engl. Maß) galon *m.*

Gallosche *f.* kaloše *f.*, přezuvky, svrchní střevíce *pl.*

Gall-stoff *m.* žlučovina *f.*; —ſucht *f. v.* Gallenſucht.

Gallus *m. v.* Gallapfel; —ſäure *f.* (chem.) kyselina duběnková; —ſaure Salze *pl.* duběnkany; —tinktur *f.* (chem.) tinktura duběnková.

Gallwasser *n.* kal, *pl.* kaly *m.*

Gallwespe *f.* žlabatka *f. Cynips.*

Galmei (-s, ob. M.) *m.* kalmín *m.*; kalměj *m.*, kadmina *f.*

Galon-en *pl. f.* (fr.) prýmy, lemy, porty (kalouny) *pl.*; —niert premovaný.

Galopp *m.* cval *m.*, trysk *m.*, úprk *m.*; im G. cvalem, tryskem; G. (Tanz) kvapík *m.*; —in (-s, M. -s) *m.* posliček *m.*; (mil.) plukovní pobočník, podřadný pobočník *m.*, galopín *m.*, vskačník *m.*; —ieren cválati, cvalem běžeti, cvalem jeti.

Gälse, Gelſe *f.* komár *m. Culex.*

Gälstern *mſ.* zhořknouti, zperněti.

Gält *adj. v.* Gelt.

Galvan-isch *adj.* galvanický; galvanský; —iſieren galvanisovati; —iſmus *m.* galvanismus *m.*, galvanickost *f.*

Galvano-chirurgie *f.* galvanochirurgie *f.*; —graphie *f.* galvanopis *m.*; —meter *n.* galvanoměr *m.*; —plaſtik *f.* galvanoplastika *f.*, umění galvanoplastické, galvanotvárnictví *n.*, umění galvanotvárnické; —ſtegie *f.* galvanozlatnictví *n.*

Gamander *m.* (bot.) ožanka *f.*

Gamasea *pl.* broučkovití t. hmyzi.

Gamba (*Viola di gamba*), Gambe (M. -en) *f.* gamba *f.* (violončel *m.*).

Gambede *f.* (fr.) kotrmelec *m.*

Gamin *m.* (fr.) hejsek *m.* (pepík *m.*).

Gamma *n.* (gr.) gama *f.*

Gamme *f.* (fr.) *v.* Skala.

Ganerbe *m.* soudědic *m.*

Ganfen (süd.) krásti (chňapati).

Gang (-es, M. Gänge) *m.* chůze *f.*, chod *m.*, chození *n.*, pochůzka *f.*, dochůzka *f.*; G. der Induſtrie chod průmyslu; viele Gänge machen mnoho (dlouho) choditi, nachoditi se; pochůzky činiti; im G. bringen do běhu n. chodu uvesti, pustiti; 2. G. cesta *f.*; 3. (Mühle) složení *n.*; 4. (im Hauſe) chodba *f.*; 5. spád *m.*; 6. (mont.) rudná žila *f.*, rudný couk *m.*; Trummer (G. (deß Steines) čer *m.*; 7. G. (vbm.) ochoz, stopa *f.*; G. und Stand der Uhr (astr.) chod a směr, ch. a ukazování hodin.

Gang, gäng *adj.* běžný; g. und gäbe běžný a obvyklý, obyčejný; g. und gäbe ſein býti v obyčeji; v oběhu; es iſt g. und gäbe je to v obyčeji.

Gangbar *adj.* schůdný, průchodný; ein Artikel odbytné zboží; -e Münze berný peníz; -es Geld berně peníze *pl.*

Gangbeine *pl.* nohy chodicí (u ptáků).

Gänge *adj.* chodicí; běžný, berný, obyčejný *v.* Gang.

Gängel-band *n.* vodítko *n.*; —wagen *m.* dětský vozíček *m.* [kyně *f.*

Gänger *m.* chodec *m.*; —in *f.* chod-

Gang-gebirge *n.* coukové hory; —geſtein *n.* hluché kamení couků.

Gängig *adj.* chodicí; (vbm.) vodivý.

Gangl-ion (M. —ien) *n.* (gr.) uzlina *f.*; navní (navská) kost *f.*; —ienſyſtem *n.* soustava uzlinná *f.*; —iſch *adj.* uzlinný.

Gangrad *n. v.* Tretrad.

Gangräne *f.* (gr.) sněť *f.* (pal *m.*); *G. sicca* suchá sněť *f.*

Gang-ſpille *f.* (auf Schiff.) velká nátoč; —ſteig *m.* pěšina *f.*; —vögel *pl. Ambulatores* chodci, chodáci *pl. m.* (zool.).

Gans (M. Gänſe) *f.* husa *f.*, hus, (i) *f.*

Gänschen, Gänſlein *m.* housátko *n.*; husička *f.*

Gänse-auge *n.* husí oko *n.*; (Typ.) *v.* Gänſefuß; —blume *f.* chudobka *f.*, sedmikráska *f. Bellis*; —braten *m.* pečená husa *f.*; —feder *f.* husí pero *n.*, brk *m.*; —fett *n.* husí sádlo *n.*; —flügel *m.* husí křídlo *n.*, peroutka *f.*, kosinka *f.*; —fuß *m.* husí noha *f.*; 2. (Typ.) husí nožka *f.*, uvazovací n. úvodné znamení *n.*, uvozovka *f. v.* Anführungszeichen; 3. (bot.) merlík *m. Chenopodium*; —gekröſe, —geſchneide *n.* husí drůbky *pl. m.*; —handler *m.* husař *m.*; —haut *f.* husí kůže *f.*, zimomrazky *pl.*; —hirt, —junge *m.* husák *m.*, husopas *m.*; —keule *f.* (Koch.) husí stehno *n.*; —klein *n.* husí drůbky, drobečky *pl. m.* (kaldoun *m.*); —küchlein *n.* housátko, house *n.*; —laus *f.* čmelík, šmelík *m.*, švela *f.*; —leber *f. v.* Gänſeleber; —mädchen *n.* husačka *f.*, husopaska *f.*, pasačka hus; —marſch *m.* husí chod *m.*; —nudel *f.* šiška *f.* (pro husy).

Ganser, Gänſerich *m.* houser *m.*, husák *m.*

Gänse-ſchmalz *m.* husí sádlo *n.*; —ſtall *m.* husinec *m.*; —ſteige *f.* posada na husy; —treiber *m.* husák *m.*; —walger *m.* šiška *f.* (pro husy); —wein *m.* fig. husí víno *n.* (voda).

Gansleber *f.* (Koch.) husí játra *pl. n.*; —paſtete *f.* paštika z husích jater.

Ganssuppe *f.* polívka z husy.

Gant *f.* veřejná dražba *f.*; G., —handlung *v.* Gerichtsverkauf; —haus *n.* dražebna *f.*, dražební dům *m.*; —mann *m. v.* Gerichtsverkäufer; —maſſe *v.* Konkursmaſſe; —meiſter *m.* dražební správce *m.*

Ganz *adj.* celý, celistvý; úplný, neporušený, netknutý; nerozdělený; veškeren; —e Zahl (math.) číslo celistvé, číslo celé; g. *adv.* cele, zcela, docela, úplně, zúplna; g. und gar naprosto, zcela, dokonce, dokonale, zúplna, dočista, načisto, zčista, zhola; g. allein samojediný, sám a sám; g. ſicher zcela jistě, jistojistě; das Ganze celek *m.*; celost *f.*, celota *f.*; úplnost *f.*; im —en verkaufen prodávati na celo; *v. en gros.*

Ganzen zceliti, zaceliti.

Ganz-fabrikat *n.* celotovar *m.*; —heit *f.* celost; veškerost *f.*; —hufner *m.* celoláník *m.*; —jährig *adj.* celoroční.

Gänzlich *adj.* celý, úplný, konečný; *adv.* zcela, docela, celkem, dokonce, zúplna, úplně, naprosto, dočista.

Ganz-metall *n.* celokov *m.*, dobrokov *m.*, lepokov *m.*; —randig *adj.* (bot.)

nejcelejší, celokrajní (-ný); —ſeiden *adj.* celohedvábný; —zeug *n.* hrudovina *f.*

Gar *adj.* (Speiſen) hotový, připravený, dodělaný; (Leder) vydělaný; (Hüttenb.) dokovený, čistokovný; g. machen dodělati; g. *adv.* velmi, tuze, příliš; g. nichts pranic, docela nic; ganz und g. *v.* Ganz; warum nicht g.! ale kdepak! zcela nic.

Garage *f.* (fr.) kůlna *f.* (na vozy), [garáž *f.*

Garant (-en) *m.* (fr.) rukojmě *m.*; —ie *f.* jistota *f.*, bezpečnost *f.*; rukojemství *n.*; G., Evikſion správa *f.*; záruka *f.*; —iepunkt *m.* zaručující článek *m.*; —ieren (Sicherheit leiſten) jistotu dáti za něco, zajistiti, ujistiti něco; g., Bürgſchaft leiſten ručiti za jiného, uručiti se za koho, rukojemství dáti komu; g., Evikſion leiſten správu dáti, záruku dáti za něco, zaručiti něco.

Garaus *m. et n.* veta *f.*, konec *m.*, mizina *f.*; jdm. den (das) G. machen doraziti někoho.

Garbe (M. -en) *f.* snop *m.*, snůpek *m.*; 2. (Schafg.) řebříček *m.* (bot.).

Garben *mb.* (von Getreide) snopovati, vázati snopy.

Gärben *v.* Gerben.

Garben-band *n.* povříslo *n.*; —binde-pflock *m.* roubík *m.*; —binder *m.* vazač *m.* (snopů); —bündel *n.* došek *m.*; —haufen *m.* stoh *m.* (obilí); —zehnt *m.* posnopně, mandelné *m.*

Gärber *m. etc. v.* Gerber.

Garbo *m.* (It.) slušnost *f.*, dvornost *f.*; *con g.* (mus.) dvorně.

Gärbottich *m.* kvasicí káď.

Garce *f.* (fr.) děvka, dívka *f.*

Gargon *m.* (fr.) hoch *m.*, mladík *m.*, chlapík; sklepník *m.*

Garde (M. -n) *f.* (fr.) stráž *f.*, garda *f.*; *G. du Corps* životní n. osobní (tělesná) stráž, královská stráž; *G. des Dames* strážná dáma, strážkyně dám; Nationalgarde národní obrana *f.*, národní stráž *f.*; —regiment *n.* gardový pluk *m.*

Garderobe *f.* (fr.) šatna, šatnice *f.*, oděvna *f.*; 2. šatstvo *n.*, oblek *m.*

Garderoben-genie *n.* chytrý sloužící *m.*; chytrá n. čiperná panská *f.*; —meiſter *m.* šatník, šatnický (, ého) *m.*, strážce šatny; —perſonale *n.* osoby při šatstvu. [*m.*

Garderobier *m.* šatník (, a), šatovník

Gardine *f.* (It. *cortina*) opona *f.*, záclona *f.*, závěsa *f.* [gardista *m.*

Gardiſt (-en, M. -en) *m.* strážník *m.*,

Gar-e (ob. M.) *f.* hotovost *f.*, dodělanost *f.*, ukončenost *f.*; (b. Köhler) prouhlenost; douhlenost *f.*; (ökon.) dospělost *f.*; —eiſen *n.* dodělané železo *n.*

Gär-e (Gare) *f.* kvašení (kysání); —en mb. kvasiti (kysati); 2. fig. vřiti, bouřiti se, jitřiti se; —end *adj.* kvasivý, kvasicí; jitřivý.

Gargar-iſieren kloktati; —iſma *n.* (gr.) (med.) kloktadlo *n.*; —iſmus *m.*, —ſtatio *f.* kloktání *n.*

Gargote *f.* (fr.) krčma, jídelna *f.*

Gar-herd *m.* dodělavací pec *f.*; —koch *m.* stravovník, kuchynník *m.*; —kochen dovařiti, uvařiti; —küche *f.* veřejná neb obecná kuchyně *f.*, hostinská kuchyně *f.*; —küchler *m.* stravovník *m.*; —küchlerei *f.* stravovnictví *n.*; —kupfer *n.* dočištěná měď *f.*; dodělaná měď; —machen dodělati, dodělávati; vydělati (kůži); —machung *f.* (des Leders) vydělání kůže; (des Kupfers) dopravení mědi, domědění *n.* [písma).

Garmend *n.* (typ.) garmond *m.* (druh

Garn (-e, M. -e) *n.* příze; Jägerg. teneto *n.*; Fiſchg. síť *f.*

Garnäle, Garnele *f.*, **Garnate** *f.* (zool.) garnát *m.* (mořský rak) *Crangon.*

Garn-baum *m.* osnovní vratidlo *n.*; —färber *m.* barvíř příze *m.*; —händler *m.* přazák *m.*, přezař *m.*, obchodník se přízí; —haſpel *f.* moták *m.*, motovidlo *n.*

Gär-kammer *f.* kvasna, kvasírna *f.*; —mittel *n.* kvasidlo *n.*, kvas *m.*

Garnichtstun *n.* zahálení *n.*, zahálka *f.*

Garnier-en (fr.) olemovati, obroubiti; —t (Kochk.) obložený; —te Stube pokoj s nábytkem (pokoj nábytkem opatřený).

Garniſon *f.* (fr.) (mílit.) posádka *f.*, garnizona; —ieren posádkou býti, posádkou ležeti.

Garniſons-bataillon *n.* (mil.) posádkový prapor *m.*; —kirche *f.* vojenský neb posadkový kostel *m.*; —ſchule *f.* škola služby posádkové, škola vojenská.

Garnitur *f.* lem *m.*, obruba *f.*; ozdoba *f.*, okrasa *f.*; výprava *f.*, vystrojení *n.*; stejné pořadí *n.*; (v. Gerate) soubor *m.*, souprava *f.*; (am Schießgewehr) kování *n.*

Garn-knäuel *n.* klubko příze; —reule *f.* vrše síťová, ze sítí; —ſack, —ſchlauch *m.* náhonec *m.*; —ſpule *f.* cívka *f.*, vřetenec *m.*; —ſtange *f.* soška *f.*, rozsoška *f.*, rozpora *f.*, rohatina *f.*, tenetní vidlička *f.*; —ſtuck *n.* předeno *n.*; —winde *f.* vijadlo, svijadlo *n.*, svijak *m.*; —zug *m.* zatažení *n.*, zalovení sítí.

Garoſen *m.* vysušovací pec *f.*

Garrot *m.* (fr.), —e *f.* (span.) roubík *m.* (na zaškrcení); škrtidlo *n.*, dusidlo *n.*

Gar-ſalz *n.* vyvařena sůl *f.*; —ſchladen *pl. f.* trusky z dodělání, rozškvarky *pl. m.*

Garſtig *adj.* ohyzdný, škaredý, šeredný, oškliví; špinavý, ušpiněný; nemravný; darebný; —heit *f.* ošklivost *f.*, ohyzdnost *f.*

Garten (-s, M. Gärten) *m.* zahrada *f.*, sad *m.*; —ammer *f.* strnad *m.* zahradní (jola); —anlage *f.* zakládání zahrady; 2. sadba *f.* (zahradní), sad *m.*; —arbeit *f.* práce v zahradě; —bau *m.* zahradnictví *n.*; —baugeſellſchaft *f.* zahradnická společnost *f.*; —baum *m.* štěp *m.*, štěpný strom, zahradní strom *m.*; —bauſchule *f.* zahradnická škola *f.*; —beet *v.* zahradní záhon *m.*, hřádka *f.*; —erde *f.* prsť *f.*, zahradní země *f.*; —freund *m.* sadomil *m.*; —froſch *m.* rosnička *f.*; —gemüſe *n.* zelenina *f.*; —gewächs *n.* zahradní rostlina *f.*; —grasmücke *f.* pěnice slavíková *f.*;

—hacke, —haue *f.* motyčka *f.*; —haus *n.*, —häuschen *n.* zahradní domek *m.*; —kunst *f.* (schöne) krasozahradnictví *n.*; —kürbis *m.* tykev *f.*; —land *n.* zahradní půda *f.*; —laube *f.* zahradní besídka *f.*, loubí *n.*; —laubvogel *m.* pěnice slavíková; —leiter *f.* spirák *m.*; —majoran *f.* voněkras *m.*, majoránka (marjánka) *f.*; —messer *n.* žabka *f.*, kosíř *m.*; —nelke *f.* hvozdík zahradní, karafiát *m.*; —pflanze *f.* zahradní bylina *f.*, z. rostlina *f.*; —produkt *n.* zahradní plodina *f.*; —rebe *f.* ryt *m.* vonný, rezeda *f.*, rezedka *f.*; —rittersporn *m.* kralomoc *f.*, sval nik královský, zahradní stračka *f.*; —rötling *m.*, —rotschwanz *m.*, —rotschwänzchen *n.* řehek zahradní, řehák *m.*; —schaufel *f.* rýč *m.*, lopata *f.*; —tor *n.* zahradní vrata *pl. n.*; —weg *m.* cestička *f.*, stezka *f.*, zahradní pěšina *f.*; —wesen *n.* zahradnictví *n.*; —wirtschaft *f.* sadařství, zahradnictví *n.*; —zaun *m.* zahradní plot *m.*; —zeitung *f.* zahradnické noviny *pl. f.*

Gärtler *m.* baráčník *m.*, domkář *m.*

Gärtner (-s, unv. M.) *m.* zahradník *m.*; —ei *f.* zahradnictví *n.*; —in *f.* zahradnice *f.*; —kitt *m.* zahradnická malta *f.*, zahradnický maz *m.*; —kunst *f.*, —messer *n. v.* Gartenkunst, Gartenmesser.

Gärung *f.* kvašení; kysání, kynutí; fig. (im Volke) jitření; faule G. kvašení hnilé; geistige G. kvašení líhové; saure G. kvašení kyselé, kysání; schleimige G. kvašení sliznaté.

Gärungs-messer *m.* kvasoměr *m.*; —mittel kvasidlo, kvas; —pilze *pl.* houby kvasničné; —prozeß *m.* kvašení, postup kvasný; —stoff *m.* kvas, kvasidlo, kvasivo neb zákvaska; droždí, kvasnice.

Garzette *f.* (fr.) volavka stříbřitá *f.*

Gas (-ses, M. -se) *n.* plyn *m.*; —e im Darm plyny (ve střevích), větry *pl. m.*; —anstalt *f.* plynárna *f.*; —bassin *n.*, —behälter *m.* plynojem *m.*; —beheizung *f.* topení plynem; —beleuchtung *f.* osvětlení plynem; osvětlení plynové; —beleuchtungsgesellschaft *f.* plynárnická společnost *f.*; —brenner *m.* (Apparat) plamenik *m.*, hořák *m.*

Gäschen mh. pěniti se, zpěniti se, šumětí; 2. kvasiti se.

Gäscht (-es) *m.* pěna *f.* (šum *m.*, záběl *m.*); 2. kvašení *n.*; 3. pěnění *n.*; —ig *adj.* pěnivý; —wurm *m.* pěnomil *m.*

Gasel (-s) *n.* (persk.) vítěznice *f.*; (báseň: vítězství lásky).

Gasentwickelung *f.* (chem.) vyvinování plynu; —apparat *m.* (chem.) plynopudný přístroj *m.*; —flasche *f.* (chem.) plynopudná láhev *f.*

Gas-erzeugung. —fabrikation *f.* výroba plynu; —fabrik *f. v.* Gasanstalt; —flamme *f.* plynový plamen *m.*; —förmig *adj.* plynovitý; —installation *f.* zavedení plynu do domu, plynovod *m.*; —kalk *m.* plynové vápno *n.*; —kohle *f.* uhlí plynové; —kraftmaschine *f.* plynostroj *m.* (stroj hnaný plynem); —laterne *f.* plynová svítilna; —leitung *f.* plynovod *m.*; —messer *m.*, —ometer *n.* (*m.*) plynoměr, plynojem *m.*; —ofen *m.* plynová pec; —pfeifenkopf *m.* plynopalna *f.*

Gäspe *f.* přehrátí *n.*

Gas-quelle *f.* plynový pramen, p. plynonosný; —regulator *m.* (chem.) řídič *n.* regulator plynu; plynopud *m.*; —reservoir *n.* plynojem *m.*; —röhre *f.* trouba plynová, plynovod *m.*; —röhrensystem *n.*, —röhrenzug *m.* řad plynovodný, plynovodné potrubí.

Gäßchen *n.* ulička *f.*

Gasse (M. -en) *f.* ulice *f.*; (große) třída, střída *f.* (it. *Strada*).

Gassen-bettler *m.* pouliční žebrák; —bube, —junge *m.* uličník *m.*; —hauer *m.* (—lied) odrhovačka, hudlovačka *f.*, uličnická píseň, píseň pouliční; —kehrer *m.* zametač ulic (metař *m.*); —laufen *n.* (mil.) běhání ulicí; —mädchen *n.* uličnice *f.*; —mensch *n.* veřejná poběhlice; —pöbel *m.* luza, sběř, chátra *f.*; —rinne *f.* strouha, rýha *f.*; —säuberung *f.* čištění ulic; —säuberungsordnung *f.* řád o čištění ulic; —szene *f.* pouliční výjev; —treter *m.* blatošlap *m.*

Gast (-es, M. Gäste) *m.* host *m.*; weiblicher Gast (Gastin) hostice *f.*; als G. auftreten pohostinsku vystoupiti; —bett *n.* hostinská postel.

Gasten hodovati, kvasiti; 2. hospodským býti.

Gasteralgie *f.* (gr.) *v.* Gastralgie.

Gasterei *f. v.* Gastmahl.

Gasteropoden *pl. m.* (gr.) (zool.) břichonožci *pl. m.*

Gast-frau *f.* hostitelka *f.*; —frei *adj.* hostinský, hostinný, pohostný, *adv.* pohostinu; —freund *m.* hostinil, hostirad, hostivít *m.*; —freundlich *v.* Gastfrei; —freundschaft *f.* pohostinnost *f.*, pohostinství *n.*; —gabe *f.*, —geschenk *n.* dar pohostinský; výslužka *f.*; —geber *m.* hostitel *m.*; hostinský *m.*; —gebot *n.* slavné hody *pl.*; —haus *n.* hostinec *m.*, hospoda *f.*; hostinský dvůr; —herr *m.* hostitel *m.*; —hof *m.* hostinec *m.*, hostinský dvůr, hospoda *f.*; —in *f.* host *f.* (přišla co host; hostice, hostka).

Gastieren hostiti, hostinu strojiti; hodovati, kvasiti; 2. auf der Bühne g. pohostinsku hráti, p. vystoupiti, p. vystupovati.

Gast-leute *pl.* hosté; —lich *adj.* hostinský, pohostný; jmd. g. aufnehmen pohostiti koho; —mahl *n.* hostina *f.*, hody *pl. m.*, kvas *m.*; —nahrung *f.* hostinská živnost; —ordnung *f.* hostinský řád (pořádek pro hospodské).

Gastralgie *f.* (gr.) (med.) bolest v žaludku. [povrch dříku a břicha).

Gasträum *n.* (zool.) přída *f.* (přední

Gastrecht *n.* právo pohostinské, p. hostinské, pohostinné.

Gastr-enteritis *f.* (gr.) (med.) zánět žaludku a střev; —epatitis *f.* zánět žaludku a jater; —ilog *m.* (gr.) břichomluvec *m.*; —isch *adj.* břišní; žalud-

kový; —**ſäure** *m.* zácpa žaludku; —**iſis** *f.* zánět žaludku; —**tismus** *m.* žaludeční choroba.

Gast-rolle *f.*, —**ſpiel** *n.* (Theater) hra pohostinsku, pohostinská hra.

Gastro-myzeten *pl.* (bot.) břichatky *pl. f.*; —**nom** *m.* (gr.) labužník, choutkář *m.*; —**nomie** *f.* choutkoznalství, choutkářství *n.*; —*pulmonalis* (zool.) kyškodychatelný; —**ſis** *f.* žaludková choroba *f.*; —**ſophie** *f.* stolověda *f.*, jídloznalství *n.*; —**tomie** *f.* jícnový řez; —*zoa pl.* (zool.) slimýšovití *pl. m.*

Gaſt-ſaal *m.* hostinská síň; hostinská světnice, jídelna *f.*; —**tafel** *f.*, —**tiſch** *m.* hostinský stůl; —**wirt** *m.* hostinský, hospodský *m.*; —**wirtſchaft** *f.* hostinská živnost; —**zimmer** *n.* hostinský pokoj, hostnice *f.*

Gas-vulkane *pl.* (geogr.) mofety *pl. f.*, plynomety *pl. m.*; —**wanne** *f.* vana plynopudná; —**waſſer** *n.* voda plynárnicka; —**werk** *n.* plynárna *f.*

Gäten *v.* Jäten.

Gatien *pl.* gatě *pl.*, spodničky, pod-

Gättlich *adj.* vhodný.

Gatt (-es, M. -en) *n.* otvor *m.*, díra *f.*, kout *m.*; (See-) výliv, průliv *m.*

Gatte (-n, M. -n) *m.* manžel, choť, muž *m.*; —**en** jich pářiti se, pojímati se.

Gatter (-s) *n.* mříže *f.*; brlení *n.*; —**fenſter** *n.* mřížové okno; —**n** mřížovati, zamřežovati; fig. shromážditi; g. auf etw. číhati naň, slídit po čem; —**tür** *n.* mřížová vrata *pl. n.*; —**wand** *f.* zapažení, zabrlení *n.*; —**werk** *n.* mřežování, mřížoví, brlení *n.*

Gattier-en (chem.) míchati; —**ung** *f.* (chem.) míchání *n.*; přísada *f.*

Gattin *f.* manželka, choť, žena *f.*

Gattung (M. -en) *f.* způsob *m.*, jakost *f.*; druh *m.*; eine G. von Sachen věci jistého způsobu; G. rod *m.*; (bot.) pokolení *n.*; —**sbegriff** *m.* rodový pojem; —**sname** *m.* jméno rodové, druhové jméno.

Gau (-s, M. -e) *m. et n.* kraj *m.*, krajina, župa, děd'ina *f.*; venkov *m.*

Gauch (-es, M. Gäuche) *m.* holobrádek *m.*; střeštěnec, pošetilec *m.*; G. (-es od. -en, M. -en) *m.* kukačka *f. v.* Kuckuck; —**bart** *m.* pýří, chmýří *n.* na bradě; 2. (bot.) kozibrada *f.* (rostlina); —**e** *f. v.* Jauche; —**federn** *pl. f.* páperí *n.*; —**heil** *n.* (bot.) drchlička, drchnička *f. Anagallis.*

Gau-cuda *f.*, župní (krajský) soud.

Gau-dieb *m.* prazloděj *m.*; —**ding** *n.*

Gaudium *n.* (lt.) potěšení, veselí.

Gauf *m.* přehrátlí *n.*

Gaufrieren (fr.) rýhovati, vzorcovati.

Gau-gericht *n.* právo župní, pr. krajinské; —**graf** *m.* župan *m. st.* (-richter *m.* župní n. krajský soudí, soudař *st. m.*).

Gaukel *m. v.* Gaufel; —**bild** *n.* mamivý obraz, klamný obraz; —**ei** (M. -en) *f.* kejkle *pl.*, kejklířství, laškování, mamidlo *n.*; klam *m.*, šalba *f.*; —**haft**, —**ig** *adj.* kejklířský, lichotárný; přetvářivý; —**ſpiel** *f.* šalbířství, kejklířství *n.*; —**licht** svíčka blikavka; —**n** kejkloväti, šašky prováděti; šáliti, mámiti; —**nd** šalebný, lichotárný; —**puppe** *f.* tatrmánek *m.*, loutka *f.*; —**ſpiel** *n.* šalba *f.*, klamná hra. [—**ei** *f. v.* Gaufelei.

Gaukler *m.* kejklíř, šalič, šalbíř *m.*;

Gaul (-es, M. -e) *m.* oř, kůň *m.*; ein elender G. herka, mrcha *f.*

Gaum (-es, M. -e) *m. v.* Gaumen; —**elei** *f.* mlsnota, mlsnost, labužnost *f.*, choutkářství *n.*

Gaumen (-s, unv. M.) *m.* patro *n.*, ponebí *n. palatum*; —**buchſtabe** *m. v.* Gaumenlaut; —**fläche** *f.* patrová plocha; —**gerecht** *adj.* chutný; —**geſchwulſt** *f.* (Pferd) žábor *m.*, žába *f.*; —**knochen** *m.* patrová kost (zool.); —**laut** *n.* nební n. ponební (podnební) hláska; hrdelní zvuk; —**lauter** *m.* hrdelní zvučka; —**lüftling** *m.* břichopásek, choutkář *m.*; —**zähne** *pl. m.* patrové zuby *pl.*

Gauner (-s, unv. M.) *m.* šejdíř, šulič, podvodník *m.*, padouch *m.*; —**bande** *f.* rota šejdířů; —**ei** *f.* šejdířství *n.*; —**in** *f.* šejdířka, šulička *f.*; —**iſch** *adj.* šejdířský; —**ſprache** *f.* hantýrka *f.*

Gaunern mh. šidliti, taškařiti. [hudry!

Gauter-gauter! (v. Druthahn) hudry

Gave *m.* (fr.) bystřice *f.*, horský proud.

Gazelle *f.* (zool.) gazela *f.*

Gazetier *m.* (fr.) novinář *m.*

Gazette *f.* (fr.) noviny *pl. f.*

Gea *f.* (gr.) země *f.*

Geachtet vážený.

Geächtet v klatbu daný, psanec *m.*

Geächze *n.* lkání, úpění, stenání *n.*

Geäder (-s, oh. M.) *n.* žilstvo, žiloví *n.*; (im Holze) sloj, žilec *f.*

Geängſt-et, —**igt** v úzkostech postavený. [koliv.

Geartet zřízený; wie immer g. jakýkoliv.

Geäß *n.* (vdm.) pastva *f.*; 2. huba *f.*

Geäſte *n.* větvoví *n.*

Gebäck (-s, M. -e) *n.* pečivo *n.*

Gebalge *n.* pranice, rvačka *f.*

Gebälk *n.* kladí, břevnoví, trámoví *n.*

Gebäranſtalt *f.* porodnice *f.* (porodinec *m.*).

Gebärd-e (M. -en) *f.* posuněk *m.*; *pl.* -en posuňky *m.*, přitvařování *n.*; —**en** ſich tvářiti se, přitvařovati se, stavěti se (veselým, smutným atd.); dělati posuňky; ſich außerſt unruhig g. jeviti veliký nepokoj.

Gebärden-ausdruck *m.* výraz ve tváři; —**kunſt** *f.* mimika *f.*, přitvařování, tvářitelství *n.*; —**macher** *m.* posuňkář *m.*; —**ſpiel** *n.* posuňkování, přitvařování *n.* (němohra *f.*).

Gebaren (mit Geld uſw.) nakládati, zacházeti, hospodařiti s čím (s penězi atd.).

Gebär-en roditi, porodit; (v. Tier) metati, vrhnouti, sázeti; (Vögel) líhnouti, vylíhnouti; fig. vydávati, nesti; geboren rozený, narozený; —**erin** *f.* rodička, roditelka *f.*; —**haus** *n.* porodnice *f.* (porodinec *m.*).

Gebärmutter *f.* (anat.) maternik *m.*, matka, děloha *f. Uterus*; —**höhle** *f.* dutina mateční; —**krankheit** *f.* choroba maternika; —**mündung** *f.* otvor mateční, ústí matky.

Gebär-organe *pl.* rodidla, ústroje rodící; —ſtuhl *m.* porodní stolice *f.*; —zeit *f.* čas porodu.

Gebarung *f.* nakládání, zacházení, hospodaření *n.* s čím; —ſauswеiſ *m.* výkaz o hospodaření (s penězi atd.), výkaz jednací.

Gebäu (-eš, M. -e) *n. v.* Gebäude.

Gebäude (-s, unv. M.) *n.* stavení *n.*, budova *f.*; (Lehr-g. učebná soustava *f.*); —ſteuer *f.* domovní berně, daň ze stavení, daň budovní. [tečka *f.*

Gebauer (-s, unv. M.) *n.* klec, kle-

Gebe *adj.* dajný *v.* Gange; —enbung *f.*, — fall *m. v.* Dativ.

Gebein (-eš, M. -e) *n.* kosti *pl.*; —hauſe *n.* kostnice *f.* [štěkot *m.*

Gebelfer *n.*, **Gebell** *n.* štěkání *n.*,

Geben etw. dáti, podati; darovati, obdarovati; fig. obětovati; von ſich g. od sebe dáti, vydati; g. mb. míti, nesti, davati; roditi; es gibt viel Schnee je mnoho sněhu; was gibts neues co nového; er gab ihm einen Schlüſſel dal

Geber *m.* dárce *m.* [mu klíč.

Geberde *v.* Gebärde.

Geberin *f.* dárkyně *f.*

Gebet (-eš, M. -e) *n.* modlitba *f.*; —buch *n.* modlitební kniha, modlicí kniha (*vulgo* knížky); —lauten *n.* vyzvánění, sezvánění *n.* (k modlitbě); —ſtiftung *f.* modlitební nadání *n.*; —zeit *f.* čas modlení.

Gebiet (-es, M. -e) *n.* území *n.* (Pfarrg., Zollg.) obvod *m.* (farní, celní); G. des Meeres mořská oblast; G. eines Fluſſes poříčí *n.*; G. einer Nationalität pole národnosti; G. der Wiſſenſchaft obor, pole vědy; (Krakauer G. Krakovsko).

Gebiet-en (einem etw.) veleti, přikázati; ſein Alter —et Achtung stáří jeho káže k úctě, nutí k uctivosti; —ende Art (gram.) rozkazovací způsob *Imperativ*; —er (-s, unv. M.) *m.* velitel *m.*; —erin *f.* velitelka *f.*; —eriſch *adj.* velitelský; rozkazující, poroučivý; fig. mocný, nutný.

Gebiets-anſicht *f.* krajevid *m.*; —erweiterung *f.* rozšíření obvodu; —teil *m.* (des Reiches) částka (říše).

Gebild-e (-es, unv. M.) *n.* (geol.) útvar *m.* (Formation); G. výtvor *m.*; (Kunſt-g.) výtvar *m.* (umělecký); —et utvořený; 2. vzdělaný; die —ete Welt vzdělanstvo *n.*

Gebinde (-es, M. -e) *n.* vázání *n.*, svázání *n.*; 2. pásmo *n.*, vazba *f.*, vaz *m.*; 3. nádoba *f.*; *coll.* nádobí *n.* (bednářské).

Gebindel *n.* pleteň *f.*, pletník *m.*

Gebirg-e (-es, M. -e) *n.* pohoří *n.*, horstvo *n.*, *pl.* hory, vrchy; —ler *m. v.* Gebirgsbewohner; —ig *adj.* hornatý.

Gebirgs-abfall *m.* svah *m.*; —art *f.* (M. -en) hornina *f.*; —aſt, —arm *m.* haluze hor; odnoží n. větev hor; —bach *m.* vrchlice *f.*, bystřice *f.*, ručej *m.*; —bau *m.* skladba hor; —beſchreibung *f.* horopis *m.*; —bewoner *m.* horák, horal *m.*; —dorf horská ves, pohorská vesnice; —formation *f.* horní útvar, ú. horský; —gefuge *n.* sloh hornin; —gegend *f.* horská dědina; —geſteine *n. v.* Gebirgsarten; —grat, —kamm *m.* hřbet hory, hrot hory; —karte *f.* mapa hor, horopisná mapa; —keſſel *m.* kotlina horská; —kette *f.* pásmo hor, horské pásmo; —kuoten *m. v.* Gebirgsſtock; —krieg *m.* pohorská válka; —kunde *f.* horoznalství *n.*; —land *n.* hornatina *f.*; —maſſen *pl.* horstvo, souhoří *n.*; —paß *m.* průsmyk *m.*, soutěska *f.*; —region *f.* krajina horská; —ſee *m.* horské jezero (in den Karpaten mořské oko); —ſpitze *f.* hrot, štít hory, štít horský; —ſtock *m.* rozhoří, souhoří *n.*, uzel n. hnízdo hor; —ſyſtem *n.* horstvo *n.*, soustava hor; —tal *n.* horské údolí; —volk *n.* pohorský národ, horané, horci, horalé *pl.*; —wand *f.* horská stěna, skalní stěna; —waſſer *n.* horská voda; —widerlage *f.* protihoří *n.*; —zug *m.* pohoří *n.*

Gebiß (-ſſes, M. -ſſe) *n.* chrup *m.*, zuby *pl.*; 2. udidlo *n.*, uzda *f.*; —macher *m.* udidlář *m.*

Gebläs-e *n.* (mech.) dmychadlo *n.*, měchy *pl. m.*; —kammer *f.* (Hütt.) měchovna *f.*; —ofen *m.* pec dmychadelná, pec dmušná.

Geblöke (-s, oh. M.) *n.* bekot *m.*, mekot *m.*, brekot *m.*; bukot, mukot *m.*

Geblüme (-s, oh. M.) *n.* květinoví *n.*

Geblüt (-es, oh. M.) *n.* krev *f.*; fig. plémě *n.*, rod *m.*, krev *f.*

Gebogen ohnutý. [rozenec *m.*

Geboren narozený; ein Geborener

Geborgen schován, ukryt, a, o, ý; 2. zachráněn; (*v.* Bergen); —heit *f.* schovanost *f.*, skrytost, ukrytost; bezpečnost *f.*

Geborgt půjčen, a, o, ý (*v.* Borgen).

Geborſten puklý (*v.* Berſten).

Gebot (-es, M. -e) *n.* velení *n.*, příkaz *m.*; die zu G. ſtehenden Mittel prostředky ježto jsou po ruce n. pohotově; die zehn —e Gottes desatero božích přikázání; desatero boží přikázání; G. podání ceny *v.* Anbot; *v.* Angebot; —en nařízený; nabídnutý; učiněný; vhodný; —sbrief *m.* písemný rozkaz.

Gebräme (-s, oh. M.) *n.* lem *m.*, lemování n., obklad *m.*, premování *n.*

Gebrannt pálený (*v.* Brennen).

Gebräu (-es, M. -e), —de (-s unv. M.) *n.* várka *f.*, var *m.*

Gebrauch (-es. M. Gebräuche) *m.* užití *n.*, užívání *n.*; upotřebení *n.*; von einer Sache G. machen užívati čeho; 2. G. zvyk *m.*, návyk *m.*, obyčej *m.*; zvyklost *f.*; —en etw. užíti, užívati čeho.

Gebräuchlich *adj.* užívaný, běžný, obyčejný; obvyklý; wie es g. iſt jakož jest obyčej; —keit *f.* užívanost, běžnost, obyčejnost *f.*

Gebrauchs-anweiſung *f.* návod k užívání; —berechtigter oprávněný k užívání; —ordnung *f.* obřad *m.*; 2. požitečný řád; —recht *n.* právo k užívání, pr. požitečné.

Gebrause (-s, unv. M.) *n.* jek *m.*, jekot, hukot, šumot *m.*

Gebrech *adj.* lámavý, drobivý.

Gebreche (-s, oh. M.) *n.* lámání *n.*; 2. lomoz *m.*, lomození *n.*; 3. (vdm.) rypák *m.*; 4. rytina *f.*

Gebrechen (unperf.) nedostávati se, chyběti, scházeti; es gebricht mir Geld, an Geld nedostává se mi peněz; G. (-s, unv. M.) *n.* nedostatek *m.*; Leibesgebrechen tělesná vada.

Gebrechlich *adj.* křehký; lámavý; 2. vadný, závadný, úhonný; -keit -ost.

Gebreite (-s, unv. M.) *n.* výklady *pl. m.*; rozvláčné řeči; 2. role *n.*

Gebresten (-s) *n. v.* Gebrechen.

Gebrochen (phys.) lomený, zlomený, lámaný, zlámaný; -e Linie klikatá čára; -e Strahlen paprsky lomené; -e Zahl lomené číslo, zlomek *m.*; (*v.* Brechen).

Gebröckel *n.* drobenina, rozdrobenina *f.*, drobky *pl. m.*

Gebrüder *pl.* bratří *pl.*, bratrstvo *n.*

Gebrüll (-s, oh. M.) *n.* hukot *m.*; 2. bukot *m.*; řvaní *n.*, řev *m.*

Gebrüt, -e (-es, unv. M.) *n.* mládata *pl.*

Gebschnitzig *adj.* marnotratný, rozhazovačný.

Gebühr (M. -en) *f.* náležitost *f.*; 2. (G. (festgesetzte Abgabe) poplatek *m.*; Rechtsg. právní poplatek; (G. wird häufig durch die Endsilbe -né gegeben): Postg. poštovné *n.*; Einverleibungsg. vkladné *n. etc.*).

Gebühren mh. náležeti, patřiti; slušeti; sich g. (unperf.); es -et sich sluší, (s. se), náleží.

Gebühren-ansatz *m.* položení pohledanosti; výměra poplatku; -bemessung *f.* vyměření poplatku; -emessungsamt *n.* úřad k vyměřování poplatků, ú. poplatkový; -frei *adv.* bez poplatku; *adj.* osvobozený od poplatku, poplatku prostý; -freiheit *f.* osvobození od poplatku; -stufe *f.* stupnice poplatků, st. poplatků.

Gebührlich *adj.* náležitý. [ková.

Gebund (-es, M. -e), Gebünde (-s, unv. M.) *n.* svazek *m.*, otep, otýpka *f.*; snop *m.*

Gebunden vázaný; (phys.) vázaný, utajený; -e Rede vázaná řeč; -e Marschroute příkaz cestovní; *v.* Binden.

Geburt (M. -en) *f.* zrození, narození *n.*; rod *m.*; 2. porod *m. Partus*; leichte G. lehký, snadný porod; schwere G. těžký porod; ein Kind unehelicher G. dítě z rodu nemanželského, dítě nemanželské; von hoher G. vysokého rodu; der G. nach dle rodu (*st.* rozenia dle svého).

Gebürtig *adj. et adv.* (g. aus B. rodilý, rodem z B.).

Geburts-adel *m.* rodová šlechta, rozená š.; šlechtictví rodové; -arbeit *f.* pracování ku porodu; -arzt *m.* porodní lékař; -brief *m.* rodový list; -buch *n.* kniha rodová; kniha narozených; -genoß *m.* sourozenec *m.*; -gegend *f.* rodiště *n.*, rodná dědina; -glied *n.* přirození *n.*; -helfer *m.* porodní pomocník; -helferin *f.* pomocnice ku porodu; -hilfe (fr. Accouchement, lat. Obstetrik) *f.* porodnictví *n.*, babičství *n.*; -hilflich *adj.* porodnický; -jahr *n.* rok narození; -ort *m.* rodiště *n.*; -register *n.* seznam narozených; -schein *m.* rodový list; -schmerzen *pl. m.* bolesti při porodu, bolesti porodní; -stätte, -stelle *f.* rodiště *n.*; -tag *m.* den narození, narozeniny *pl. f.*; -teile *pl.* rodidla *pl.*; -wehen *pl. f.* záchvaty porodní; -zange *f.* porodní kleště *pl.*

Gebüsch (-es, M. -e) *n.* křoví *n.*, křovina *f.*, houští *n.*, houština *f.*

Geck (-en, M. -en) *m.* hejsek, floutek *m.*; zhejralec *m.*; ein alter G. ostarek *m.*, starý hastroš; ein grauer G. plesnivec *m.*; -enhaft, -isch *adj.* hejskovský, zhejralý; -erei *f.* zhejralost *f.* [ken.

Gedacht myšlený; připomenutý *v.* Den-

Gedächtnis (-ses, oh. M.) *n.* paměť *f.*, upamatování *n.*; Beweis zum ewigen G. důkaz pro věčnou paměť; -buch *n.* památník *m.*, pamětní kniha, kniha pamětí; -feier *f.* pamětiny *pl. f.*, výročí *n.*, upomínka *f.*; -mangel *m.* nedostatek paměti, nedostatečná paměť; -münze *f.* pamětný peníz; -rede *f.* řeč na památku, řeč pamětná; -säule *f.* pamětný sloup; -tafel *f.* pamětná deska; -tag *m.* památný den, výroční *n.*; -übung *f.* cvičení paměti.

Gedackt (vlt. = gedeckt) krytý (in

Gedämmer *n.* soumrak *m.* [Orgeln).

Gedämpft dušený, přidušený; *v.* Dämpfen.

Gedanke (-ens, M. -en) *m.* myšlenka *f.* (myšlénka), pomyšlení *n.*; úmysl *m.*; zdání *n.*, domnění *n.*; upamatování *n.*, paměť *f.*

Gedanken-dieb *m.* krádce myšlenek; -ding *n.* myšlenka *f.*; -gang *m.* chod myšlenek; -kreis *m.* kruh myšlenkový; -leere *f.* prázdnota mysli; -lesen *n.* čtení (hádání) myšlenek; -los *adj.* bezmyslný; myšlenek prázdný; fig. bezhlavý; -mitteilung *f.* sdělení n. sdílení myšlenek s někým; -reich *adj.* důmyslný, přemýšlivý; -reihe *f.* řada myšlenek; -reim *m.* rým významný; -stoff *m.* zásoba myšlenek; 2. látka ku přemýšlení; -strich *m.* zábřesk v mysli; -strich *m.* přestávka *f.*, pomlčka (zámlčka) *f.*, pausa *f.*; -voll *adj.* zamyšlený; *v.* Gedankenreich; -welt *f.* obor pojmů.

Gedärme (-s, unv. M.) *n.* střeva *pl. n.*; -katarrh *m.* střevní katar (střevní zádcha); -verschlingung *f.* (med.) zauzlení střev.

Gedeck (-s od. -es, M. -e) *n.* kryt *m.*, krytba *f.*, krov *m.*, krytí *n.*, nakrytí *n.*; 3. (für eine Mahlzeit) příbor *m.*, prostření *n.* [cesta.

Gedeckt krytý; -er Weg (mil.) krytá

Gedeih-en mí. svědčiti, sloužiti, k duhu jíti; dařiti se; podařiti se, povesti se; es -t ihm gut dobře mu to slouží n. svědčí; das G. zdar *m.*; -lich *adj.* zdárný; prospěšný, příhodný; -keit -ost.

Gedenk *adv. c. gen.* pamětliv, a, o; g. des Spruches pamětliv výroku; —brief *m.* pamětný list; —buch *n.* pamětní kniha, kniha pamětí.

Gedenk-en zmíniti se o čem; pamatovati nač; an etw. g., einer Sache g. pamatovati na něco; ich —e já hodlám, míním; sie —t daran pamatuje na to; —feier *f.* pamětiny *pl.*; —mann *m.* pamětník *m.*; —münze *f.* pamětný peníz; —tafel *f.* pamětní tabulka, p. deska.

Gedicht (-es, M. -e) *n.* báseň *f.*; 2. smyšlenka *f.*; —chen *n.* básnička *f.*; —lich *adj.* básnický.

Gediegen *adj.* ryzý (ryzí), čistý, samorodý, samorostlý; celistvý, pouhý; pevný, stálý, dokonalý, zdařilý; —gelb *n.* ryzé zlato; —silber *n.* samorostlé stříbro; —heit *f.* ryzost *f.*, zdařilost *f.*

Gedinge (-s, oh. M.) *n.* výminěk *m.*; 2. úmluva *f.*; (mont.) úkol *m.*; 3. ujednaný plat; —arbeit *f.* úkolová práce, práce na úkol; —geld *n.* ujednaný plat, p. úkol; —häusler *m.* domkářský výminkář. [hřímavice *f.*, hromobití *n.*

Gedonner (-s, oh. M.) *n.* hřímot *m.*,

Gedrang (-es, oh. M.) *n. vn.*

Gedränge (-es, oh. M.) *n.* tlačenice *f.*, tíseň *f.*, mačkanice *f.*; dav *m.*; zácpa *f.*; nával *m.*

Gedrängt *adj.* stěsnaný; směstnaný, sevřený; stísněný; stručný; krátký, sporý; —e Schreibart, —er Stil stručný sloh; —er Vortrag stručná přednáška *f.*; —heit *f.* stručnost *f.*

Gedräu (-es, oh. M.) *n.* hrozba *f.*,

Gedroht kroucený. [pohrůžky *pl.*

Gedritt *adv.* (*num.*) trojitý, troji, trojnásobný; —fach *m.* (astr.) třetice *f.*, třetisvětlí *n.*

Gedüft (-es ob. -s, oh. M.) *n.* vůně *f.*

Geduld (oh. M.) *f.* trpělivost *f.*; snášenlivost *f.*; nur G.! jen strpení! —en sich shovívati, poshověti, strpěti; —ig, —sam *adj.* trpělivý, snášenlivý; —los *adj.* netrpělivý.

Gedungen najat, a, o, ý (*v.* Dingen).

Gedünst (-es, oh. M.) *n.* výpar *m.*; —et dušený. [čemu); vhodný.

Geeignet ku etw. spůsobilý (k

Geest (oh. M.) *f.*, —land *n.* suchopar *m.*, soušina *f.* [*pl.* báje, bájky *f.*

Gefabel (-s, oh. M.) *n.* bájení *n.*,

Gefahr (M. -en) *f.* nebezpečenství *n.*, nebezpečí *n.*; auf deine G. na tvůj vrub; auf Ihre eigene G. o vlastní újmě Vaší; G. am Verzuge nebezpečí v prodlení; auf G. und Unkosten des Ausgebliebenen na škodu a újmu toho, kdo nepřijde.

Gefährd-e *f. v.* Gefahr; 2. lest *f.*, šalba *f.*, úskok *m.*, klam *m.*; ohne G. beze lsti; —en einen někoho v nebezpečí uvrhnouti; —et sein v nebezpečenství býti. [hon *m.*

Gefahrdeich *m.* meziční hráz; na-

Gefahre *n.* jezděnice *f.*, vozenice *f.*

Gefährlich *adj.* nebezpečný.

Gefahrlos *adj.* bezpečný, ubezpečený; —igkeit *f.* —nost *f.*

Gefährt (-s, M. -e) *n.* vůz, povoz *m.*

Gefährt-e (-en, M. -en) *m.* průvodce *m.*, průvodčí *m.*; (mont.) průvodník; druh *m.*, soudruh *m.*, účastník, společník *m.*; G. *f.*, —in *f.* družka, společnice *f.*; —schaft *f.* společnost *f.*

Gefahrvoll *adj.* nebezpečný, pln nebezpečenství.

Gefäll (-es, M. -e) *n.* (eines Flusses) spád (řeky) *m.*; (b. Mühlgerinne) střik *m.*; 2. *pl.* -e (Renten) důchodky *pl. m.*, případné důchody.

Gefallen (einem) mh. líbiti se, zalíbiti se; oblíbiti si, zalibiti si; sich etw. g. lassen dáti n. nechati si něco líbiti, vzíti s čím zavděk, s čím spokojen býti; einem zu g. suchen vděčiti se, hleděti se zachovati komu.

Gefallen (-s, oh. M.) *m.* libost *f.*, zalíbení *n.*, záliba *f.*, obliba *f.*; G. finden oblíbiti, oblibovati, zamilovati něco; 2. G. ochota *f.*; einem etw. zu G. tun udělati někomu něco k libosti; tun Sie mir den G. buďte tak laskav, prokažte mi tu ochotu.

Gefällig *adj.* líbý, milý, příjemný; vhodný; libezný, přívětivý, ochotný, úslužný; —e dienstfertige Worte slibné řeči, slibná slova; —e Schrift úhledné písmo; zur —en Beachtung k laskavému povšimnutí; seien Sie so g.! buďte tak laskav; *adv.* ist g.? je libo? —keit *f.* libost, libeznost *f.*, ochotnost, úslužnost *f.*; jdm. eine G. erweisen učiniti komu co k libosti; aus G. etw. tun učiniti něco z ochoty.

Gefälls-amt *n.* důchodkový úřad; —amtliches Verfahren důchodkové řízení; —angelegenheit *f.* důchodková záležitost; —anstand *m.* důchodková závada; —beamte *m.* důchodkový úředník; —erträgnis *n.* důchodkový výnos; —gericht *n.* důchodkový soud; —gesetz *n.* důchodkový zákon; —kasse *f.* pokladnice důchodková; —obergericht *n.* vrchní soud důchodkový; —pächter *m.* pachtýř důchodků; —strafgesetzbuch *n.* důchodkový zákonník trestní; —übertretung *f.* důchodkový přestupek.

Gefall-sucht *f.* zálibnost *f.*; —süchtig *adj.* zálibný, líbivý.

Gefälls-verkürzung *f.* skrácení důchodků; —verwaltung *f.* správa důchodková, správa důchodků.

Gefaltet řasnatý; vráskatý, záhybnatý, vrapatý; in einander g. (bot.) zvířelý; mit —en Händen sepjatýma rukama.

Gefangen *adj.* jat, a, o, ý, polapený; zatčený, uvězněný; g. nehmen jmd. zajmouti koho; der —e vězeň *m.*; (S. im Kriege zajatý *m.*; die G. zajatá *f.*; —aufseher *m.* strážný vězňů, vězenský dohlížitel; —haus *n.* věznice *f.*; Verschließung im G. zavření ve věznici; —meister *m.* vězenský *m.*; —nehmung, —setzung *f.* zatčení, uvěznění *n.*; (im Kriege) zajetí *n.*; —schaft (oh. M.) *f.* vězenství *n.*, vazba *f.*; (Kriegs-g.) zajetí *n.*; —wärter *m.* hlídač vězňů, vězenský strážce.

Gefänglich (*adv.*) einziehen zatknouti, uvězniti koho, do vazby vzíti.

Gefängnis (-ffes, M. -ffe) *n.* vězení *n.*, žalář *m.*, věznice *f.*; 2. vazba *f.*, uvěznění *n.*; —bauten *pl.* stavby věznicné, vězenské stavby *pl. f.*; —beamte *m.* vězniční n. vězenský úředník; —genoffe *m.* spoluvězeň *m.*; —kundiger *m.* znalec vězenství; —leben *n.* život ve vazbě; —ſtrafe *f.* trest vazby n. vězení; —ſyſtem *n.* vězenská soustava; —verwalter *m.* správce věznice; —verwaltung *f.* správa věznice; —vorſteher *m.* věznicný *m.*, představený věznice; —weſen *n.* vězenství *n.*

Gefärbt barvený; barevný; —e Mineralien barevné mineralie n. nerosty.

Gefasel (-s, oh. M.) *n.* tlachanice *f.*

Gefäß (-es, M. -e) *n.* nádoba *f.*, nádobí *n.*, osudí *n.*; (zool. u. bot.) ceva, céva *f. Vas*; —barometer *n.* tlakoměr nádržkový; —beſchreibung *f.* cevopis *m.*; —bündel *pl.* (bot.) provázky cevnaté; —geſchwülſte *pl.* cévnatiny *pl.*; —haut *f.* cevnatka *f.*, blána žilnatá; —lehre *f.* cevozpyt *m.*; —mal *n.* znamení cevnatinné; —pflanzen *pl.* rostliny cevnaté; —reich, —voll *adj.* cevnatý, žilavý, žilovatý; —ſyſtem *n.* cevstvo *n.*, soustava cev, soustava cevní.

Gefecht (-s od. -es, M. -e) *n.* půtka, bitka *f.*, boj *m.*; —übung *f.* (mil.) bojovné cvičení. **Gefege** *n.* (vbm.) tluč *f.*

Gefels *n.* skalí, úskalí, skaloví *n.*

Gefensterte Schiene děravá dlaha.

Gefieder (-s, unv. M.) *n.* peří *n.*; 2. ptactvo *n.*, havěť *f.*; G. eines Pfeiles nálep *m.*; —t (bot.) peřený, zpeřený.

Gefilde (-s, unv. M.) *n.* niva *f.*, pláň *f.*, pole *pl.*

Geflecht (-s, unv. M. *n.* pleteň *f.*, úplet *m.*, popletka *f.*, pletina *f.*; (zool.) pletež *f.*, pletivo *n.*; *v.* Flechtwerk.

Gefleckt skvrnatý, blamatý, žíhaný.

Geflimmer (-s, oh. M.) *n.* třpyt *m.*, kmit, zákmit *m.*

Gefliſſen pilen, lna, lno, pilný; —tlich *adj.* schvální, úmyslný; *adv.* schválně, naschvál, zúmyslu, úmyslně.

Geflitter und Geflatter *n.* třpyt a kmit.

Gefluder *n.* žlabiny *pl. f.*, vantroky *pl. m.*

Geflügel (-s, oh. M.) *n.* peruť *n.*, křídla *pl.*; 2. ptactvo, pernactvo *n.*, létavci *pl. m.*; drůbež *f.*, havěť *f.*; G.-drůbežní; —behältnis *n.* posada *f.*; —händler *m.* drůbežník *m.*; —händlerin *f.* drůbežnice *f.*; —hof *m.* kuří dvůr, ohrada na drůbež; —ſtall *m.* kurník *m.*, posada *f.*; —t okřídlen (, a, o, ý); —tes Wort fig. vzletné slovo.

Geflüſter (-s, oh. M.) *n.* šepot *m.*

Gefolge (-s, oh. M.) *n.* družina *f.*, komonstvo *n.*, průvod *m.*

Geformt utvářený; —er Stoff (tit.) připravená látka.

Gefragt (Börſe) hledán, a, o, hledaný.

Gefranſt třásnatý, třásnitý.

Gefräß (-es, M. -e), Gefreſſe *n.* žranice *f.*, žrádlo *n.*; 2. llama *f.*; —ig *adj.* žravý, požíravý, obžerný, hltavý; —igkeit -ost.

Gefreiter *m.* (mil.) svobodník *m.*, závodčí *m.*

Gefreund *adj.* spřátelený, spřízněný; G. (-s, M. -e) *m.* přítel *m. v.* Freund; —in *f.* přítelkyně *f. v.* Freundin; —et spřátelený, spřízněný.

Gefrier-en mſ. zmrznouti, umrznouti, mh. mrznouti; gefroren zmrzlý; —punkt *m.* bod mrazu, mrazový bod.

Gefroren zmrzlý, á, é; —es *n.* (Kochk.) zmrzlina, mraženina *f.*, mražené *n.*

Gefüge (-es, oh. M.) *n.* složení *n.*, sklad *m.*, skladba *f.*; (Geol.) sloh *m.*; G. der Sprache, des Satzes sklad n. skladba jazyka, věty.

Gefügig *adj.* ohebný; hybký; povolný; —keit -ost.

Gefühl (-s od. -es, M. -e) *n.* cit *m.*, pocit *m.*; 2. cítění *n.*, cítí *n.*; 3. chmat (hmat) *m.*; —ig *adj.* citný, citlivý; —los *adj.* bezcitný, necitelný; bez citu, cituprázdný; —loſigkeit *f.* bezcitnost, necitelnost *f.*; —finn *m.* čidlo *n.*; čivnost *f.*, chmat (hmat) *m.*

Gefühls-mangel *m.* necitelnost, bezcitnost *f.*, nedostatek citu; —nerven *pl.* nervy cicí; —organ *n.* čidlo chmatu, chmatadlo *n.*; —vermögen *n.* cítící mohutnost *f.*; —voll *aaj.* citlivý, cituplný; *adv.* s citem, cituplně; —werkzeug *n.* čidlo *n.*; gefühlt cítěný; nie g. nikdy nepocítěný.

Gefüllſel *n.* nadívanina *f.*

Gefüllt plněný; (Koch.) nadívaný; g. blühend plnokvětý, plný.

Gefürſtet okněžený; —e Grafſchaft knížecí hrabství.

Gegacker (-s, oh. M.) *n.* kdákot *m.*

Gegeben daný; —e Größe (math.) daná veličina; —e Linie daná čára; —e Zahl dané číslo; 2. g. ustanovený; eine durch zwei Punkte —e Linie dvěma body stanovená čára; das —e dané *n.*, podstať *f.*; (*v.* Geben).

Gegen *prp. c. acc.* k, ke, ku; proti; g. Morgen k východu; k ránu; g. Mittag k poledni; k jihu; g. jmd. k němu; g. jmd. ſich erklären proti někomu se ozvati; g. den Wind proti větru; g. bare Bezahlung za hotové peníze; g. Entgelt za plat, z platu; einem etwas g. bare Sicherheit verwilligen někomu něco povoliti na hotovou jistotu; g. etw. ſich ſicherſtellen před něčím se ohraditi; gegen jmds. Willen proti n. mimo něčí vůli; g. ein Gericht, g. ein Urteil appellieren odvolati se od soudu, odvolati se z rozsudku (na soud vyšší).

Gegen-absicht *f.* protivný úmysl, opačný úmysl; —admiral *m.* podadmirál *m.*; —argnei *f.* protilék *m.*; —ausführung *f.* odvedení, odvození *n.*; Ausführung und G. dovodění i odvodění *n.*; —äußerung *f.* odvratné prohlášení, odvratná prohláška; —befehl *m.* jiný rozkaz, opačný rozkaz; —bemerkung *f.* odvratná připomínka; —bericht *m.* odvratná zpráva; —beſcheinigung *f.* stvrzovací

list, výměnný list; —beſchimpfung *f.* odvetné pohanění; —beſuch *m.* výměnná n. vzájemná návštěva; —bewegung *f.* (muſ.) vstřícné pohybování, protihyb *m.*; —beweis *m.* odvod *m.*; —beweismittel *n.* odvod *m.*; —bild *n. v.* Gegenſtück.

Gegend (M. -en) *f.* krajina *f.*, kraj *m.*, dědina *f.*; okolí *n.*, končina *f.*; místo *n.*; strana *f.*; G. am Meere pomoří *n.*

Gegen-dienſt *m.* odsloužení *n.*, vzájemná služba; G. erweiſen odsloužiti se, na vzájem posloužiti; rechnen Sie auf einen G.! na odslouženou; —druck *m.* (Typ.) protitisk *m.* [vzájemně.

Gegeneinander *adv.* proti sobě;

Gegen-forderung *f.* zpětná pohledávka, vzájemna pohledávka; —füßler *m.*, Antipode (geogr.) protinožec *m.*; —geſchenk *n.* dar na vzájem, vzájemný dar; dar za dar; —gewicht *n.* protivná váha; protiváha *f.*; —gift *n.*, kazijed *m.*, protijed *m.*; G. *f.* obvěnění *n.*; *v.* Morgengabe; —grund *m.* odvod *m.*, důvod opačný, důvod odvratný (důvod proti čemu); —halt *m.* ohlas *m.*; —händler *m.* (vlt.) *v.* Kontrolleur; —kaiſer *m.* vzdorocisař, protiscisař *m.*; —könig *m.* protikrál *m.*; —kraft *f.* (phyſ.) protivná síla, protiběžná s., protisíla *f.*; —leiſtung *f.* plnění n. služba od druhé strany, vzájemné plnění, vzájemná služba; —lenker *m.* (mech.) protivodič *m.*; —mine *f.* protipodkop *m.*; —papſt *m.* protipapež, vzdoropapež *m.*; —part *m.* odpůrce *m.*, protivník *m.*; —partei *f. v.* Gegenteil; —probe *f.* (polit.) opačná zkouška; —rache *f.* odemsta *f.*, odveta *f.*; —rechnung *f.* podružní účet, vzájemný účet; —rede *f.* odvratná řec, řeč proti řeči; odpověď *f.*, odveta *f.*; —reformation *f.* protireformace *f.*; —riß *m.* protitrh *m.*; —rüſtung *f.* vzájemné zbrojení; —ſatz *m.* protiva *f.*, příčnost *f.*; opak *m.*, odlišnost *f.*, protiběžná věta; im G. davon tomu naproti; im G. zu einander navzájem v odporu proti sobě; —ſchattige *pl.* (geogr.), Antiſcii protistinní, protistinci *pl. m.*; —ſchein *m.* stvrzovací list, odevzdací l., návratný list; 2. (astr.) Oppoſition protisvit *m.*, protisluní *n.*, protistání *n.*; —ſchimpf *m.* odvetná hana; —ſchlußrede *f.* řeč na řeč konečnou, odvratná ř. konečná; —ſchlußſchrift *f.* spis na spis konečný, odvratný spis konečný, konečný odpis; —ſchrift *f.* odveta *f.*, obrana *f.*, obranný spis, sporný spis; odpis *m.*; Schrift und G. spis i obrana; —ſeite *f.* (math.) strana protější (vstřícná), protilehlá strana; —ſeitig *adj.* obapolný, vzájemný; —ſeitiges Recht právo odvetné; —ſeitigkeit *f.* vzájemnost, obapolnost *f.*; —ſeits *adv.* vzájemně, navzájem, obapolně; —ſonne *f.* (phyſ.) slunce protisvitné; —ſpalt *m.* protiskula *f.*; —ſperre *f.* spoluzávěra *f.*, společné uzamčení; jmd. mit der G. betrauen svěřiti komu kontrolní klíč; —ſtand (-es, M. —ſtände) *m.* předmět *m.*, věc *f.*; —ſtändig *adj.* (bot.) vstřícný; —ſtändlichkeit *f.* předmětnost *f.*; —ſtandslos *adv.* bez předmětu; 2. bez podstaty; nepodstatný; die Anklage iſt g. geworden žaloba pozbyla své podstaty; —ſtellung *f.* (astr.) vstřícnost *f.*; 2. (jur.) (des Beſchuldigten und der Zeugen) vůčipostavení svědků obviněnému (Konfrontation); —ſtoß *m.* (philoſ.) odraz *m.*; —ſtrom *m.* protiběžný proud; —ſtück *n.* protiběžný (souběžný) kus, vstřícný obraz (protějšek) *m.*; —teil (-s, M -e) *n.* protiva *f.*, opak *m.* něčeho; im G. naopak; das G. für wahr halten opak něčeho za pravé míti; G. *m.* druhá strana, protivná str., odporná str., odpůrce *m.*, protivník *m.*

Gegenüber *adv.* proti, naproti; (*sl.* oproti); dem Kläger g. proti žalobníkovi; g. ſtehen naproti státi; g. ſtellen naproti postaviti; die Zeugen g. ſtellen svědky jedny druhým vůči postaviti; G. *n.* protějšek *m.*; —liegend, —ſtehend *adj.* protější, naprotější, protilehlý; —ſtellung *f.* vůčipostavení *n.*

Gegen-vermächtnis *n.* obvěnění *n.*; —verſicherung *f.* zajištění *n.*; —viſite *f.* vzájemná návštěva; —wart (oh. M.) *f.* přítomnost *f.*, nynější *m.*, nynější čas, naše doba; (grm.) přítomný čas; —wärtig *adj.* přítomný; -e Urkunde tato listina; 2. g. nynější; -e Zeit *v.* Gegenwart; —wehr *f.* odpor *m.*, obrana *f.*; —werk *n.* protihradbí *n.*; —winkel *m.* úhel protilehlý, ú. protější; —wirkung *f.* protičin *m.*, protičinnost *f.*, odvratné působení, opačný účinek; —wohner *m.* (geogr.) protidomci *pl. m.*; —zauber *m.* protikouzlo *n.*; —zeichen *n.* známka kontrolní; —zeichnen spolupodepsati; —zeichnung *f.* spolupodepsání *n.*, vstřícný podpis.

Gegitter *n.* mřížoví *n.* [nitý.

Gegliedert článkovaný, sčleněný, čle-

Gegner (-s, unv. M.) *m.* odpůrce *m.*, protivník *m.*; sok *m.*; —iſch *adj.* protivnický.

Gegründet důvodný, odůvodněný; —e Furcht podstatná bázeň.

Gehaben ſich míti se; gehabt euch wohl! mějte se dobře!

Gehäbig *adj.* zámožný.

Gehäck *n.* řezanka *f. v.* Häckerling.

Gehacke *n.* sekanina *f.*

Gehäck-kammer *f.* řezárna *f.*; —ſtroh *n.* sláma na řezanku, řezná sláma.

Gehäge *n. v.* Gehege.

Gehalt (-es, M. -e) *m.* služné *n.*; 2. obsah *m.*; (einer Münze) zrno *n.*; jádro *n.*, ráz *m.*; —en držený; povinovaný; (b. Mal.) souměrný, srovnalý; spokojený; —ig *adj.* obsahuplný; fig. podstatný, jadrný, důkladný; —leer, —los *adj.* planý, jalový, prázdný; fig. hluchý, nedůkladný.

Gehalts-abſtufung *f.* stupnice n. postupnost služného, postup služného; —abzug *m.* srážka na služném, sr. ze služného; —quittung *f.* kvitance na služné; —ſperre *f.* obstávka služného; —ſtufe *f.* stupeň služného, stupeň služní; höhere G. vyšší řád služní; —verbot *n.* obstávka služného; zápověď na služné;

—vorſchuß *m.* záloha na služné; —zulage *f.* přídavek ke služnému, služní příplatek.

Gehaltvoll *adj.* jadrný, věcnatý.

Gehämmertes Werk kuté dílo.

Gehänge (-s, unv. M.) *n.* stráň *f.*, úboč *f.*; 2. (wdm.) sluchy *pl.*; 3. (Bauk.) věníky *pl. m.*, věncoví *n.*; *v.* Gehenk.

Geharnischt oděný v brnění, obrněný; fig. kovaný, okovaný; ostrý, břitký.

Gehäse *n.*; Vordergehäse zaječí předek; Hintergehäse zaječí zadek.

Gehässig *adj.* nenávistný, nenávistivý, nevraživý; jmb. g. machen někoho dávati v oškliwost, v nenávist; —keit *f.* nenávist *f.*, záští *n.*

Gehau (-es) *n.* mýl *f.*, mýtina *f.*, paseka *f.*; junges Gehau mlází *n.*

Gehäuse (-s, unv. M.) *n.* pouzdro *n.*; hranička *f.*, zavření *n.*; (bot.) jalka

Gehbar *adj.* schůdný. [*f. excipulum.*

Gehe *f.* (Feldſtück) úchoz *m.*

Gehecke *n.* lehniště *n.*

Gehoftet sešitý; -e Füße (zool.) nohy srostloprsté.

Gehege *n.* záseka *f.*; hájnice *f.*, obora *f.*, ohrada *f.*; —oberbereiter *m.* nadpojezdný *m.*

Geheiligt *adj.* posvátný; g. werde dein Name posvěť se jmeno tvé.

Geheim *adj.* tajný; tajemný, skrytý; —e Geſellſchaft tajný spolek; g. *adv.* tajně, podtají, potajmu, skrytě; fig. kradmo, kradí.

Geheim-buch *n.* kniha tajností, kn. tajin; 2. tajná kniha; —bund *m.* tajný spolek; —bündelei *f.* tajné spolkářství; —halten tajiti, zatajiti něco, v tajnosti zachovati; —haltung *f.* zatajení *n.*; —kraft *f.* tajná síla; —kunſt *f.* tajné umění, tajnouma *f.*; —lehre *f.* tajnouka *f.*, náuka o tajných věcech; —mittel *n.* tajný prostředek.

Geheimnis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* tajemství *n.*; G. des Amtes tajnost úřadu, tajnost úřední; —forſcher *m.* tajnozpytec *m.*; —krämer *m.* tajnůstkář *m.*; —lehre *f.* tajnověda *f.*, náuka o tajinách, o tajnostech; —voll *adj.* tajemný, tajeplný.

Geheim-rat *m.* tajný rada; —ſchreiber *m.* tajemník *m.*; —ſchrift *f.* tajnopis *m.*; —ſinnig *adj.* tajnomyslný; —ſucht *f.* tajnůstkářství *n.*; tajechtivost *f.*; —zeichen *n. v.* Chiffre; —zimmer *n.* tajnice *f.*, tajník *m.*

Geheiß (-es, oh. M.) *n.* rozkaz *m.*, příkaz *m.*, nařízení, poručení *n.*; —en připovědětu, slíbiti *v.* Heißen.

Gehen mí. jíti; choditi, kráčeti; in die Schule g. jíti do školy; öfter choditi do školy; geh' auf dein Zimmer! jdi do svého pokoje! fig. einem auf den Leib g. dorážeti na někoho; richtig g. opatrně jednati; müßig g. zahálěti, prázdniti; über die Zeit g. (v. Schwangern) přechoditi; ſich wohl g. uchoditi se; eine Linie geht durch einen Punkt (math.) čára jde n. prochází bodem; g. *impers.* mí. jíti, pohybovati se; dostati se, podíti se; díti se, dařiti se; vesti se; dosahovati; wie geht's? jak se vede? jak se daří? jak se máš? wie geht's Ihnen? jak se máte? G. *n.* chůze *f.*

Gehend *adj.* jdoucí, chodící; -es Werk (mech.) jdoucí stroj.

Gehenk (-es, M. -e) *n.* závěsky, obvěsky *pl. m.*; G. zum Säbel závěsník *m.*; G. věšadlo, věšátko *n.*

Geher *m.* chodec *m.*

Geherrſche *n.* pánovitost *f.*

Geherze *n.* laskání, objímání *n.*

Geheuer *adj.* bezpečný, jistý (*v.* Ungeheuer).

Geheul (-s, oh. M.) *n.* vytí, skučení *n.*

Gehilfe (-en, M. -en) *m.* pomocník *m.*; pomahač *m.*

Gehirn (-s od. -es, M. -e) *n.* mozek *m.* (lat. *Cerebrum*, gr.-lt. *Encephalum*); —abſzeß *m.* vřed v mozku; —druck *m.* stlačenost mozku; —entzündung *f.* zánět mozku, zapálení mozku *Encephalitis*; —erſchütterung *f.* otřesení mozku; —erweichung *f.* oměk mozku, změknutí mozku *Encephalomalacia*; —fehler *m.* vada mozku; organiſche G. *pl.* ústrojné choroby mozku; —geſchwulſt *f.* nádor v mozku; —haut *f.* blána mozková; —höhle *f.* dutina mozková; —kräfte *pl.* moci mozku; —los *adj.* fig. bezhlavý; —loſigkeit *f.* bezmozečnost; fig. bezhlavost *f.*; —ſchale *f.* lebka *f.*; —ſchlag *m.* ochrnutí mozku; mozková mrtvice; —ſchwund *m.* úbytě mozku; —ſubſtanz *f.* mozkovina *f.*; —verhärtung *f.* zatvrdnutí mozku; —waſſerſucht *f.* zvodnatění mozku, vodnatost mozku.

Gehl *adj.* žlutý *v.* Gelb. [m. chůze.

Gehmeister *m.* (Sport) mistr chodu,

Gehoben zdvižen, pozdvižen (a, o, ý); mit —er Stimme povznešeným hlasem; *v.* Heben.

Gehöfte (-s, unv. M.) *n.* dvorec *m.*

Gehölz (-es, M. -e) *n.* lesík *m.*

Gehör (-s, oh. M.) *n.* sluch *m.*, slech *m.*; jdn. G. geben vyslyšeti někoho, slyšení dáti komu.

Gehorch-e *n.* násluch, poslech *m.*; —en (einem) poslechnouti, poslouchati, poslušen býti koho.

Gehören einem náležeti n. patřiti komu; zu etw. g. náležeti n. patřiti n. slušeti k čemu, někam; fig. g. slušeti (se), patřiti (se).

Gehör-fehler *m.* vada sluchu; —gang *m.* zvukovod *m.*; —hammer *m.* kladívko *n.*; —ig *adj.* patřící, (patřičný), náležející, náležící, náležitý; —lehre *f.* sluchosloví *n.*; —los *adj.* hluchý.

Gehörn (-es, M. -e) *n.* rohy, parohy *pl. m.*; —t *adj.* rohatý.

Gehörorgan *n.* ústrojí slyšecí, ústrojí sluchové, slychadlo *n.*

Gehorsam *adj.* poslušný; G. (-s, oh. M.) *m.*, —keit *f.* poslušnost *f.*, poslušenství

Gehr, Gehren *m.* (vlt.) *v.* Ger. [*n.*

Gehr-e *f.*, —ung *f.* příčnost *f.*, šiknost *f. v.* Quere.

Gehrhobel *m.* svlakovník *m.*

Gehrig *adj.* šiký, příčný.

Gehrock *m.* vycházkový kabát (jednoduchý kabát).

Gehrung *f.* klínek (cviklík) v oděvu; 2. klín (sekerka) ve mlýně.

Gehudel (-s, ob. M.) *n.* hudlování.

Gehülfe *m. v.* Gehilfe.

Geh-weg *m.* pěšina *f.*; —werk *n.* hybostroj *m.*, hybný stroj, jdoucí stroj, chodící stroj.

Geien (Schiff.) stáhnouti plachty.

Geier (-s, unv. M.) *m.* sup *m. Vultur*; weißköpfiger G. sup šedohlavý; geh' zum G.! jdi na kolo (na kolník)! was der G.? kého výra, kého draka! der G. hol's! aby to drak! —blick *m.* fig. chtivé dračí oko; —mensch *m.* šlakovec, zpropadenec *m.*; —s- *adj.* supí.

Geifer (-s, ob. M.) *m.* slina *f.*, plivek, výplivek *m.*; —bart *m.*, —maul *n.* slintač, slintal *m.*

Geifern mb. slintati. cintati.

Geifertierchen *n.* pěnomil *m. Cicada spumaria.*

Geig-e (M. -en) *f.* housle *pl. f.*; es hängt ihm der Himmel voll —en celé nebe mu do kola hraje; —en housti, na housle hráti.

Geigen-blatt *n.* podstrunník *m.*, chmatátko *n.*, chmatiště *n.*; —bogen *m.* smyčec (šmytec) *m.*; —futter *n.* pouzdro na housle; —hals *m.* krk u houslí; —harz *n.* smola na struny, kalafuna *f.*; —himmel *m.* fig. veselé podnebesí; —holz *n.* dříví na housle; 2. *Cytharexylon* houselnice *f.* (bot.); —macher *m.* houslař, houslíř, houselník *m.*; —saite *f.* struna na houslích; —sattel, —steg *m.* kobylka *f.*; —schlüssel *m.* (Mus.) klíč houslový; —spieler *m.* hudec, houdek *m.*, houslista *m.*; —strich *m.* smyk *m.*, trhnutí na houslích; —wirbel *m.* kolík u houslí.

Geiger *m.* houdek *m. v.* Geigenspieler.

Geil *adj.* (v. Fleisch) přetučný; (v. Erdboden) mastný; (v. Menschen) bujný; chtivý, chlipný, vilný.

Geile *f.* (ob. M.) bujnost *f.*, tučnota *f.*; 2. (M. -en) nároky *pl.*, moudí *n.*

Geilen mb. bujněti, chlipněti, vilněti; 2. vyklestiti.

Geil-heit *f.* tučnost *f.*; bujnost *f.*, bujenství *n.*; chlipnost, vilnost *f.*; —süß werden zahřesknouti; —wurz *f. v.* Knabenkraut.

Geis *f. v.* Geiß.

Geisel (-s) *m.* rukojmí *n.*

Geiser *m.* (auf Island) sopečné vary *pl.*

Geiß M. -en) *f.* koza *f.*; —baum *m. v.* Eiche; —blatt *n.*, —bohne *f.* zemolez, kozí list *Lonicera Caprifolium*; —bock *m.* kozel *m.*; —bube *m.* kozáček, pasáček *m.*; —bute *f.* (Wein) kozí cecek.

Geißel (M. -n) *f.* bič *m.*, praskač *m.*, důtky *pl. f.*, žíla *f.*; G., —hieb *m.*, —streich *m.* švih *m.*, švihnutí *n.*; —bruder *m.* —er *m. v.* Geißler.

Geißeln bičovati, bičem mrskati, švihati, šlehati

Geisel-stiel *m.* násadka *f.*, bičiště *n.*

Geiß-fuß *m.* kozí noha; —hirt *m.* kozák *m.*; —käse *m.* kozí sýr, k. syreček; —klee *m.* kozí jetel, čilimník *m.*; —leder *n.* kozlovice *f.*

Geißler (-s, unv. M.) *m.* mrskač *m.*

Geiß-milch *f.* kozí mléko; —stall *m.* kozinec *m.*

Geist (-es, M. -er) *m.* duch *m.* (*Genius*); der böse G. zlý duch, zloduch *m.*, zloboh *m.*, běs *m.*; 2. G. (ob. M.) duch *m.* (*Spiritus*); rozum *m.*; fig. jádro, zrno *n.*; 3. G. (M. -e) líh *m.*, silice *f.*, tresť *f.*

Geist-arm *adj.* chudý duchem; —begabt *adj.* duchem nadaný; —brenner *m.* lihovarník, lihopal, vinopal *m.*; —brennerei *f.* lihopalna *f.*, lihovar *m.*

Geister-au *f.* krajina duchů; —banner, —beschwörer *m.* zaklinač duchů; —bild *n.* vidění duchů; —erscheinung *f.* zjevení duchů; —geschichte *f.* příběh s duchy, povídka o duších; —haft *adj.* duchovitý; —herrschaft *f.* vláda duchů; 2. panování n. vláda nad duchy; —insel *f.* ostrov duchů; —kenner *m.* znatel lidí; —könig *m.* král duchů; —leben *n.* život ducha, život duchový; —lehre *f.* duchověda *f.* (Spiritismus); —ling *m.* hloubálek *m.*, myslílek *m.*; —märchen *n.* pohádka o duších; —reich *n.* říše duchů; —schaar *f.* sbor duchů; —seher *m.* duchoslovec, duchovidec *m.*, snovid *m.*; —seherei *f.* duchoslovi *n.*; —welt *f.* říše duchů, svět duchů.

Geistes-abwesenheit *f.* nepřítomnost ducha; —anlage *f.* vloha *f.*; —anstrengung *f.* namahání ducha, n. duchem, n. duševní; —arbeit *f.* práce duchem, práce duševní; —arm *adj.* chudý duchem; —armut *f.* duševní chudoba, nedostatek ducha; —beschäftigung *f.* zaměstnání ducha, duševní z.; —bildung *f.* duševní vzdělání, vzdělanost ducha; —erhabenheit *f.* vznešenost ducha; —flug *m.* vzlet ducha, horování ducha; —gabe *f.* duševní vloha, dar ducha; —gebrechen *n.* vada ducha; —gegenwart *f.* přítomnost ducha; —gesund *adj.* zdravého ducha; —größe *f.* velkodušnost *f.*, velikost ducha; —kraft *f.* síla ducha; —krank *adj.* chorý duchem, choromyslný; —krankheit *f.* choroba duševní, choromyslnost *f.*; —richtung *f.* směr ducha; —schwach *adj.* slabomyslný, slabý na duchu; slaboduchý; —schwäche *f.* slabomyslnost *f.*, slabost ducha; —schwung *m.* vzlet ducha; —stimmung *f. v.* Gemütsstimmung; —störung *f.* duševní porucha; —tätigkeit *f.* duševní činnost; —verwandt *adj.* příbuzný duchem, podobného ducha; —verwirrung *f.* zmatení ducha, pomatení mysli; —waffe *f.* zbraň duchovní, zbraň duševní; —zerrüttung *f.* rozervanost ducha, rozrušenost *f.*

Geist-händler *m.* lihovinář (kořalník) *m.*; —hell *adj.* jasného ducha.

Geistig *adj.* duchaplný; duchovní; jadrný, silný; -es Eigentum vlastnictví ducha; -es Wohl duchovní dobro; —e Getränke *pl.* lihové nápoje; das —e (philos.) duchovitost *f.*

Geïstik *f.* (gr.) popis pevniny (geogr.).

Geistleer *adj.* duchaprázdný.
Geistlich *adj.* duchovní; -es Lied duchovní píseň; —er *m.* duchovní osoba, duchovní *m.*; —keit *f.* duchovenstvo *n.*
Geist-los *adj.* duchaprázdný; bez ducha; —reich *adj.* duchaplný, duchem nadaný *n.* obdařený; důmyslný; vtipný, důvtipný; 2. líhuplný, líhovatý; —tief *adj.* chorého ducha; —verwüſtend, —verzehrend *adj.* duchamorný, duchomorný; —waſſer *n.* líhovka *f.*
Geiz (-es, oh. M.) *m.* lakomost *f.*, lakomství *n.*, lakota *f.*, lakotnost *f.*, skoupost *f.*; 2. G. (-es, M. e) zloděj *m.*, vlk *m.* (na rostlinách); —brache *m.*, —teufel *m.* vydřiduch *m.*, stuchlík *m.*, skrblík *m.*
Geizen mh. lakotiti, lakomiti, skrbliti.
Geiz-hals *m.* lakomec *m.*, skrblík *m.*, houžvička *m.*; —hungriger *m.* hryzikrupka *m.*; —ig *adj.* lakomý, skoupý, skrblý.
Gejammer (-s, oh. M.) *n.* nářek *m.*
Gejauchze (-s, oh. M.) *n.* jásot *m.*, vejskot *m.*, plesání *n.*
Gekerbt (bot.) vroubovaný, zejkovaný.
Gekicher *n.* řehtot, chechtot *m.*
Geklagter žalovaný.
Geklänge *n.* zvukot *m.*
Geklapper *n.* klekot *m.*
Geklatſche *n.* tleskot *m.*, pleskot *m.*
Geklimper, Geklirre *n.* břinkot, drnkot *m.*; G. der Sporen břinkot ostruh; G. der Gläſer cinkot sklenic; G. der Ketten řinkot (řinčení) řetězů.
Geklingel *n.* klinkot, cinkot *m.*
Geknirre *n.* skřípot, vrzot *m.* (houslí).
Gekörnt zrnitý.
Gekrach *n.* třeskot, praskot, hřmot *m.*, [rachot, lomoz *m.*
Gekrächze *n.* krákot *m.*
Gekrähe *n.* kokrhání *n.*
Gekrätz *n.* oškrabky, odstružky, opilky *pl. m.*; (Hütt.) škváry *pl. m.*
Gekreuzt skřížený; -e Reime střídavé rýmy.
Gekritzel *n.* škrábanina *f.*, čmáranina *f.*, klikyháky, čarymáry *pl. m.*
Gekröpftes Geſims (Bauk.) zahýbaná římsa; g. Gerinne (mech.) žlab lomený, žlab střikový.
Gekröſe *n.* ožidlí *n.* (na krk); 2. *Mesenterium* drůbky, drobečky *pl. m.*, okruží *n.*; —baut *f.* okružní mázdra *f.*; —ſtein *m.* (mont.) kámen šibíkový.
Gekünſtelt strojený, líčený; umělý.
Gelächel *n.* úsměch *m.*
Gelächter (-s, oh. M.) smích *m.*, řehtot *m.*; zum G. dienen býti za posměch, sloužiti ku posměchu.
Gelag (-es, M. -e) *n.* hostinka *f.*, pitka *f.* [zemky *pl. m.*, dědina *f.*
Gelände *n.* krajina *f.*, obvod *m.*; po-
Geländer (-s, unv. M.) *n.* zábradlí *n.*; (Weinb.) odry *pl. m.*; —baum *m.* zábradelník *m.*; —bocke, —ſäule *f.* bradáč *m.*, zábradelník *m.*, zábradelní sloupek *m.*; —ſtanz *m.* zábradlí *n.*; —ſchaft *m.* zábradlice *f.*
Gelangen mſ. dojíti, přijíti, dorazíti, dostati se; zur Reife g. dospěti; uzráti, dozrátí; zu einem Amte g. dostati se k úřadu (do úřadu); zu dem Seinigen g. k svému přijíti; die an den obern Richter gelangten Akten spisy k vyššímu soudu došlé.
Gelappt (bot.) lalokatý, laločnatý.
Gelärm (-s, oh. M.) *n.* povyk *m.*, pokřik *n.*
Gelaß (-ſſes, M. -ſſe) *n.* místnost *f.*, prostranství *n.*; 2. pozůstalost *f.*
Gelassen *adj.* mírný, tichý, trpělivý; —heit *f.* mírnost *f.*
Gekräusel *n.* čeření n.
Gelatine *f.* (fr.) rosolina *f.*, klihovina *f.*; 2. (bot.) balatička *f.*
Gelaube (-es, oh. M.) *n.* listí, lupení *n.*
Gelauf *n.* běžiště *n.* (o závod).
Gelaufe *n.* běhanice *f.*
Geläufig *adj.* zběžný, čerstvý, hbitý, spěšný, rychlý; obratný, zběhlý; ihm iſt die Sprache g. jest v jazyku tom zběhlý; -er Ausdruck běžný význam; —keit *f.* čerstvost, hbitost, zběhlost *f.*
Gelaunt rozmarný; übel g. ve zlé míře; gut g. dobré mysli, v dobré míře, v dobré náladě.
Geläute *n.* zvonění *n.*; 2. *pl.* zvony.
Gelb *adj.* žlutý; g. werden žloutnouti, žlutěti; —es Fieber žlutavka *f.*; G. *n.* žluť *f.*
Gelb-beere *f.* řešetlačka *f.*; —bleierz *n.* olovec jehlancový; —braun *adj.* žlutohnědý; —brot *n.* mazanec *m.*; —eiſenſtein *m.* železec žlutý; —en žlutiti, nažlutiti, ožlutiti; mſ. žloutnouti; sežloutnouti, zažloutnouti; —erde *f.* žlutivka *f.*; —erz *n.* kyz *m.*; —gießer *m.* mosazník *m.*; —grau *adj.* žlutošedý; —grün *adj.* žlutozelený; —haarig *adj.* rusovlasý; žlutovlasý; —holz *n.* žluté dřevo; 2. žlutá maruše *Morus tinctorea*; —kupfer *n.* mosaz *f.*; —licht *adj.* zažloutlý, přižloutlý, žlutavý; —ling *m.* (Schwamm) couralka *Agaricus praecox* (*A. cereolus*); —reif *adj.* do žluta zralý; —rot *adj.* žlutočervený, žlutorudý; —ſchecke *f.* (Pferd) plavkostraka *f.*; —ſchnabel *m.* žlutonoska *f.*, žlutozobka *f.*, žlutopysk *m.*; 2. piskle *n.*, mládě *n.* (ptáče *n.*); 3. fig. holobrádek *m.*; —ſchnäbelig *adj.* žlutozobý; —ſucht *f.* žloutenice *f.*, žloutenka *f.* *Icterus*; —ſüchtig *adj.* žlouteničný; —wurz *f.* kurkuma *f.*
Geld (-es, M. -er, gewöhnl. oh. M.) *n.* peníze *pl. m.*; ideales G. účetní (početní) mince; ein Stück Geld peníz *m.*
Geld-abgabe *f.* dávka peněžná n. peněžitá; —aufwand *m.* peněžný náklad; —ausfuhrverbot *n.* zápověď vyvážení peněz; —ausgabe *f.* peněžité vydání; vydání peněz; —bank *f.* peněžna *f.*; —betrag *m.* příspěvek peněžitý; —betrag *m.* peněžitý obnos, peněžitá suma; —betragskolonne, —kolonne *f.* peněžný sloupec; —beutel *m.* měšec *m.*, váček *m.*, sáček na peníze; —büchſe *f.* pokladnička *f.*; —buße *f.* peněžná pokuta, pokuta na penězích; —einlage *f.* peněžný vklad; —einnehmer *m.* výběrčí *m.*; —fideikommiß *n.* peněžné svěřenství;

—gabe *f.* dar na penězích; peněžný dar; —gebarung *f.* hospodaření s penězi, nakládání s penězi; —geber *m.* půjčovatel peněz; —gehalt *m.* zrno *n.*, obsah penízový; —geſchäft *n.* peněžná záležitost; —giebigkeit *f.* peněžná dávka; —gier *f.* chtivost peněz; —gürtel *m.* opasek *m.*; —handler *m.* peněžník *m.*, peněžoměnec *m.*; —jude *m.* žid lichvář; —kaſſe *f.* pokladnice *f.*; —klemme *f.* peněžná tíseň, nouze o peníze, nedostatek peněz; —kurs *m.* kurs peněz, měna peněžná; —leben *n.* peněžné manství; —leiſtung *f.* plnění v penězích, peněžná (peněžitá) dávka; —mann *m.* peněžák *m.*; —markt *m.* trh peněžný; —poſt *f.* peněžná pošta; —poſten *m.* položka peněžná; součet peněžný; —prager *m.* razič, bitec peněz; —preis *m.* cena peněz; 2 peněžitá cena; —rechnung *f.* účet z peněz, účtování peněz; —rente *f.* peněžný důchod; —reit *m.* nedoplatek *m.*; —remeſſe *f.* remesa peněžná; —ſchuld *f.* dluh peněžný (peněžitý); —ſendung *f.* zásilka peněz, zasilka peněžitá; —ſorte *f.* druh peněz; — ſtrafe *f.* peněžitá pokuta; —ſtück *m.* peníz *m.*; —ſumme *f.* suma peněz; —umlauf *m.* oběh peněz, peněžný oběh, obrat p.; —verkehr *m.* obchod peněžný; 2. (Kaſſenw.) průběh peněz, peněžný obrat; —vorſchuß *m.* záloha peněžná; —wahrung *f.* číslo n. měna peněz; *v.* Geldwert; —wechſelrechnung *f.* počet penězoměnný, p. penězoměnecký; —wechſler *m.* penězoměnec *m.*, peněžník *m.*; —wert *m.* hodnota peněz; hodnota peněžná; etwas in G. anſchlagen vyceniti něco dle hodnoty peněžité; —weſen *n.* peněžnictví *n.*; —zahlung *f.* placení v penězích; —ziffer *f.* číslo peněz; —zins *m.* úrok z peněz, úrok peněžitý.

Gelée *n.* (fr.) rosol *m.*, rosolina *f.*, huspenina *f.*

Gelege (-s, unv. M.) *n.* (Weinb.) odvod *m.*; 2. (ökon.) hrsti *pl.* (obilí na hrstech).

Gelegen *adj.* ležící, položený; unter einer Gerichtsbarkeit g. jsem být n. ležeti pod soudní mocí; 2. g. příhodný, příležitý; —e Zeit příhodný, příležitý čas; 3. an etwas g. ſein záležeti na čem; mir iſt ſehr daran g. mně na tom velmi záleží; —heit (M. -en) *f.* příležitost *f.*, případnost *f.*, náhoda *f.*; 2. položení *n.*, poloha *f.*

Gelegenheits-dichter *m.* básník příležitostný; —dieb *m.* zloděj dle příležitosti; —gedicht *n.* příležitá báseň, báseň ke zvláštní příležitosti; —handel *m.* obchod pro zvláštní případ; —macher *m.* svodník, dohazovač *m.*; —macherei *f.* svodnictví *n.*; —macherin *f.* svodnice *f.*, dohazovačka (kuplířka) *f.*; —predigt *f.* příležité kázaní; —rede *f.* příležitá řeč; —ſchrift *f.* příležitý spis.

Gelegentlich *adj.* příležitý; *adv.* příležité, dle příležitosti.

Gelehr-ig, —ſam *adj.* učenlivý, chápavý; —igkeit *f.* učenlivost *f.*; učenost, vědomost *f.*

Gelehrt *adj.* učený; ein —er učenec *m.*; (ſcherz. vědátor *m*).

Gelehrten-bank *f.* učenecká lavice, lavice učených; —feind *m.* nepřítel učenců; —freund *m.* přítel učenců; —tnnung *f.* vědátorský cech; —leben *n.* život učence, život učenecký; —ſtand *m.* stav učenecký; 2. učenci *pl.*; —verein *m.* jednota n. spolek učených; —weſen *n.* učenectví *n.*

Gelehrt-heit *f.* učenost *f.*

Geleiſe (-s, unv. M.) *n.* kolej *f.*; aus dem G. kommen vyšinouti se, vysmeknouti se z koleje.

Geleit (-es, M. -e) *n.* vyprovození *n.*, průvod *m.*; ſicheres G. bezpečný průvod; —en *v.* Begleiten; —fahrzeug *n.* průvodčí loď; —ſchein *m.* průvodný (-ní) list. —ſchaft (M. -en) *f.* družina *f.*, komonstvo *n.*, průvod *m.*; —geld *n.* průvodné *n.*, plat za průvod; —smann *m.* průvodce, průvodčí *m.*

Gelenk (-es, M. -e) *n.* kloub *m.* (tíh *m.*); přehyb *m.*, ohyb *m.*, ohbí *n.*; 2. G. (mech.) oblouk *m.*; 3. (b. Schuſt.) přehnutina *f.*, přehybka *f.*; g. *adj.* obratný, ohebný, hbitý; —amboß *m.* kovadlina se záhbím; —bein *n.* nápěstní kost; —grube *f.* jamka kloubová; —heit *f.* hbitost, obratnost, ohebnost; - ig *adj.* hbitý, ohybný, kloubnatý; g. werden zhybnětí; —knochen *m.*, —kopf, —ſkopf chocholík *m.*, hlávka kloubová; —körper *m.* (anat.) chrustavka kloubová; —ſaft, —ſchmalz *m.*, —ſchmiere *f.*, —waſſer *n.* voda kloubní n. kloubová, mok kloubní, tíhovina *f.*, kloubovina *f.*; —ſam *adj.* obratný, hbitý.

Gelenks-band *n.* vaz *m.*, vazadlo *n.*, svazadlo *n.*; —entzündung *f.* zánět, zapálení kloubu; —geſchwulſt *f.* otok kloubu; —gicht *f.* kloubová dna; —höhle *f.* lože, hnízdo kosti; —ſteifigkeit *f.* strnutí, ztvrdnutí kloubu; —verbindung *f.* spojení kloubové.

Gelenkübung *f.* (mil.) prostocvik *m.*

Geleuchte *n.* (mont.) světlo *n.*

Gelf, Gelfe (-es, M. -e) *m.*, —erz *n.* **Gelfern** jikati. |kyz *m.* (Miu.).

Gelichte *n.* světlost *f.*

Gelichter (-s, oh. M.) *n.* vrstva *f.*; 2. druh *m.*; gleichen —s jednoho razu (na jedno kopyto, z jednoho brdu, z téže čtvrti).

Geliebe *n.* milkování, laškování *n.*; —en mb. hbíti se, libo býti, račiti.

Geliebt milovaný; —e *f.* milenka *f.*, milá *f.* (*st.* zmilitka, *pol.* kochanka *f.*); —er *m.* milovník, miláček, miláneк *m.*, milenec *m.* (kochánek *m.*).

Gelind-e *adj.* jemný, hebký, měkký; mírný, tichý; lahodný; —igkeit *f.* jemnost, hebkost; mírnost; lahodnost *f.*

Gelingen mf. *impers.* zdařiti se, podařiti se, povesti se, poštěstiti se; gelungene Arbeit zdařilé dílo.

Gelispel (-s, oh. M.) *n.* šept, šepot *m.*

Gelle *f.* čulík *m.* (loďka) *v.* Bille, Jölle.

Gell-en (in den Ohren) mb. zníti, zvučeti; brněti; —end *adj.* pronikavý

(blas); —ſchuß *m.* (Artill.) **sražený** výstřel.

Geloben (einem etw.) **slíbiti, přislíbiti, zaslíbiti, připověděti něco; slíbiti se.**

Gelöbnis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* **slib** *m. v.* **Gelübde.**

Gelobt zaslíbený; das —e Land zaslíbená země; —er *m.* **zaslíbenec** *m.*

Gelobung *f.* **přípověď** *f.*, **přislíbení, zaslíbení** *n.*

Gelosen (*c. gen. et acc.*) **pozbyti čeho.**

Gelse (M. -en) *f.* **komár** *m. v.* **Gälſe.**

Gelt *adj.* **jalový, neúrodný; —e Kuh jalovice** *f.*; **—es Fluder jalový žlab** (Mühlb.) *v.* **Galt.**

Gelt! (*int.*) **vyť! veď! viď!**

Gelte (M. -en) *f.* **dížka** *f.*

Gelten (geſtzen) **řezati (nunviti).**

Gelt-en *mh.* **platiti, státi, cenu míti,** vážiti; platnost, průchod míti; vztahovati se k čemu neb na něco; **das gilt für... pokládá se za...; es gilt als Regel béře se za pravidlo; —end** *adj.* **platící, platný; g. machen přivesti ku**

Gelter *m.* **nunvář** *m.* [platnosti.

Gelt-kuh *f.* **jalovice, jalůvka** *f.*; —**ſchaf** *n.* **jalová ovce.**

Geltung (*oh.* M.) *f.* **platnost** *f.*; **průchod** *m.*; **zur G. bringen ku platnosti přivesti; eine Anſicht zur G. bringen dáti zdání platnost, průchod; G. verſchaffen zjednati platnost neb průchod.**

Geltvieh *n.* **jalovina** *f.*, **jalový dobytek.**

Gelübde (-s, unv. M.) *n.* **slib** *m.*; —**tag** *m.* **záslibný den.**

Gelüche *n.* **kaluže** *f.*

Gelüft (-es) *n.* **větřík** *m.*

Gelungen zdařilý (*v.* **Gelingen**).

Gelüſt-e (-es, unv. M.) *n.* **choutka** *f.*, **chtění** *n.*, **chtíč** *m.*; —**en** *mh.* **bažiti po čem, zachtíti se čeho; ſie —et nach Reichthum ona baží po bohatství; es —et mich** (deſſen oder nach dem) **chce mi se toho; laß dich nicht g. deines Nächſten Hauſes** (bibl.) **nepožádáš domu bližního svého; G.** *n.* **zachtění** *n.*, **choutka** *f.*

Gelüſtig *adj.* **chtivý.**

Gelz-e *f.* **nunva, miška, řezanice** *f.*; —**en řezati, miškovati** *v.* **Gelten.**

Gemach *adj.* **volný, povolný; lehký, tichý;** *adv.* **volně, povolně.**

Gemach (-s, M. Gemächer) *n.* **pokoj** *m.*, **jizba, komnata, světnice** *f.*; **G.** (*oh.* M.) *n.* **slátanina** *f.*, **špatné dílo.**

Gemächlich *adj.* **volný, povolný, nenáhlý; pohodlný;** *adv.* **zvolna, volně.**

Gemächt (-es, M. -e) *n.* **plácanina** *f.*, **špatné dílo; 2. moudí** *n.*, **šourek** *m.*

Gemahl (Gemal) (-s, M. -e) *m.* **manžel, muž** *m.*; —**in** *f.* **manželka** *f.*

Gemahn-e *n.* **upomínání, napomínání, upamatování, připamatování** *n.*; —**en einen upomenouti, upamatovati, připamatovati; mh. unperſönl.: es —et mich zda se mi, tuším.**

Gemälde (-s, unv. M.) *n.* **obraz** *m.*, **malba** *f.*, —**handel** *m.* **obchod s obrazy, obrazictví** *n.*; —**händler** *m.* **obrazník** *m.*; —**ſaal** *m.* **obrazárna, obrazovna** *f.*; —**ſammlung** *f.* **sbírka obrazů.**

Gemangfutter *n.* **směska** *f. v.* **Gemenge.**

Gemansche *n.* **machlanice, machlanina** *f.* [hranice (obecní) *pl. f.*

Gemarkung *f.* (der Gemeinde) **meze** *f.*,

Gemäß *adj.* **srovnalý, shodný, přiměřený, shodující-se, srovnávající-se; g. *prp.* (*adv.*) *c. dat.* dle; dem Geſetze g. dle zákona, podle zákona; dem Befehl g. handeln zachovati se dle příkazu; der Wahrheit g. dle pravdy; G.** *n.* **míra** *f.*, **měřidlo** *n.*; —**heit** *f.* **přiměřenost** *f.*; **in G. des Geſetzes dle zákona; —igt** *adj.* **mírný.**

Gemäuer (-s, unv. M.) *n.* **souzdí** *n.*, **sezdění** *n.*, *pl.* **zdi** *f.*, **zdivo** *n.*

Gemein *adj.* **obecný, obyčejný, všední; 2. vespolný, společný; 3. prostý; 4. sprostý, nízký; g. mit jmd. oder mit einander haben míti něco společně s někým, spolu, míti něco vespolek; —es Recht obecné právo; —er Mord prostá vražda; —er Soldat prostý voják, prostý, řadový** *m.*; —**er Menſch sprosták** *m.*; —**es Volk obecný lid, sprostý lid; das Haus der —en (in England) sněmovna poslanců, dolejší sněmovna.**

Gemein-acker *m.* **občina** *f.*, **obecné pole; —anger** *m.* **občiny, obecní draha; —beſte** *n.* **obecné dobro, obecné blaho; —bier** *n.* **obecné pivo; —bild** *n.* **obecný obraz; —braun** *adj.* **šedohnědý; —bürgſchaft** *f.* **souručenství, spoluručenství** *n.*, **společná záruka.**

Gemeinde (M. -en) *f.* **obec** *f.*; —**älteſter** *m.* **obecní starší; (erſter Vorſtand) starosta obce; —amt** *n.* **obecní úřad; —angehöriger** *m.* **příslušník obce; —angehörigkeit** *f.* **příslušnost k obci; —angelegenheit** *f.* **obecní záležitost; —archiv** *n.* **obecní archiv; —auflagen** *pl. f.* **platy obecní; —ausſchuß** *m.* **obecní výbor; —beamte** *m.* **obecní úředník; —beſchluß** *m.* **usnešení obce; —bezirk** *m.* **obecní obvod; —bote** *m. m.* **obecní posel; —brunnen** *m.* **obecní studna; —bürger** *m.* **občan** *m.*; —**dienſt** *m.* **obecní služba; —gerechtſame** *f.* **obecní právo; —geſetz** *n.* **obecní zákon; —glied** *n.* **člen obce; —gut** *n.* **obecní statek; —haus** *n.* **obecní dům; —hof** *m.* **obecní dvůr; —laſt** *f.* **obecní povinnost, obecní břímě; —laſtenumlage** *f.* **rozvržení obecních břemen; —leben** *n.* **žití v obci; —lokalität** *f.* **obecní místnost; —markung** *f.* **obecní meze, ob. hranice; —meiſter** *m.* **obecní starosta; —ordnung** *f.* **obecní řád.**

Gemeinder (-s, unv. M.) *m.* **člen obce; 2. představený o.; 3. společník** *m.*

Gemeinde-rat *m.* **obecní rada; (Perſon) obecní radní; —recht** *n.* **obecní právo; —repräſentant** *m.* **zástupce neb zastupitel obce; —repräſentanz** *f. coll.* **zastupitelstvo obce; —ſchule** *f.* **obecní škola; —ſiegel** *n.* **obecní pečeť; —üblich** *adj.* **v obci obyčejný; —verband** *m.* **obecní svazek; —verfaſſung** *f.* **obecní zřízení; —vermögen** *n.* **obecní majetek**

neb majetnost; —verwalter *m.* obecní správce; správce obce; —vorſtand, —vorſteher *m.* obecní představený; starosta obce; —vorſtand *m. coll.*; —vorſtehung *f.* obecní představenstvo; —wache *f.* obecní stráž; —wappen *n.* obecní znak, erb obce, obecní erb; —weiſe *adv.* po obcích; —weien *n.* záležitosti obecní; —wohl *n.* obecní dobro, obecní blaho, dobré obce; —zuweiſung an die Gerichte přikázání obcí k soudům; —zweck *m.* potřeba obce, p. obecní; účel obecní.

Gemein-e *f. v.* Gemeinde; das G. obecné, všední *n.*; —empfindung *f.* obecné čití; —faßlich *adj.* vůbec pochopitelný; —feld *n.* občina *f.*, obecní pole; —gebrauch *m.* společné n. pospolité užívání; 2. obecní zvyk; —gefühl *n.* všeobecný pocit; —geiſt *m.* duch jednoty, společný duch; duch obecnosti; —gültig *adj.* vůbec platný, obecně platný; —gläubiger *m.* obecný věřitel; —grund *m.* obecní půda, občina *f.*; 2. všeobecný důvod; —gut *n.* obecný (společný) majetek; 2. obecní majetek, obecní statek; —herde *f.* obecní stádo; —heit *f.* sprostota *f.*, sprosťáctví *n.*; ovšednělost *f.*: 2. občina *f.*; 3. *v.* Gemeinde; —herrſchaft *f.* spoluvláda *f.*, spolupanství *n.*; —hin *adv.* obyčejně; —hirt *m.* obecní pastucha, slouha *m.*; —holz *n.*, —holzung *f.* obecní les; —hütung *f.* obecní pastva; o. pastvina.

Gemeiniglich *adv.* vůbec, obyčejně.

Gemein-Intereſſe *n.* obecné dobré, dobro všech; —kundig *adj.* rozhlášený, všeobecně známý; —leben *n.* obecný n. obyčejný život; —nutzen *m.* obecné dobro, obecný užitek; —nützig, —nützlich *adj.* obecně neb vůbec užitečný; obecnosti prospěšný; všeužitečný; —platz *m.* obecné místo; 2. všední průpověď; —ſäckel *m.* obecní pokladnice (ob. sáček).

Gemeinſam *adj.* společný, pospolný, vespolný; obecný; -e Hand ruka společná; -e Sache mit jmd. machen s někým státi; při někom býti; g. *adv.* společně.

Gemeinſchädlich *adj.* vůbec škodný, obecnosti škodný n. škodlivý.

Gemeinſchaft (ob. M.) *f.* pospolnost, pospolitost *f.*; společenství *n.*; ehelíche G. spolek manželský; G. des Eigentums společné vlastnictví; G. der Güter pospolnost statků; —lich *adj.* společný; vespolný, pospolný; pospolitý; -er Exponent (math.) společný udavatel; -er Faktor (math.) společný činitel; g. *adv.* společně, vespolek.

Gemein-ſchatz *m.* obecný poklad; —ſchießen *n.* společná střelba; —ſchreiber *m.* obecní písař; —ſchuldner *m.* úpadce *m.*; —ſinn *m.* jednomyslnost; 2. obecnomyslnost, smysl pro obecné dobro; —ſpruch *m.* obecná průpověď; —ſtaat *m.* spolkový stát.

Gemeint: ich bin g. mám v úmyslu, myslím.

Gemein-trift *f.* občina *f.*, obecní pastvina; —üblich *adj.* obyčejný, obecný; —verſtändlich *adj.* všesrozumitelný; —weſen *n.* obecenství *n.*; obecnost *f.*; —weſenverwalter *m.* obecní správce; —wohl *n.* obecné dobro, obecné blaho; —zeche *f.* obecní pitka; —zeitig *adj.* (Silbe) dvojdobý.

Gemelli *pl.* (It.) blíženci, dvojčata *pl.*

Gemeng-e (-es), —ſel (-s, unv. M.) *n.* směs, směsice, smíšenina *f.*; michanice *f.*; (ökon.) směska *f.*

Gemerke *n.* znamení *n.*; 2. paměť *f.*

Gemeſſen *adj.* vyměřený; odměřený; -er Auftrag přísný rozkaz; určitý rozkaz; —heit *f.* odměřenost *f.*; odměra *f.*

Gemetzel (-s, ob. M.) *n.* seč *f.*, sekanice, řež, řežba *f.*

Gemin-ation *f.* (It.) zdvojení *n.*; —ieren zdvojiti; —iert zdvojený, dvojitý.

Gemind (-es, M. -e) *n.* pid *f.*

Gemiſch (-es) *n.* michanice *f.*; směs, smíšenina *f. v.* Gemenge.

Gemiſcht smíšený; různý, rozličný; —e Kommiſſion smíšená komise; —e Ehe smíšené manželství; —er Zug (Eiſenb.) smíšený vlak; —e Warenhandlung prodej různého zboží, obchod se zbožím různým; —flächig *adj.* různoplochý; —linig *adj.* různočarý, s rozličnými čarami.

Gemm-a *f.* (It.) (bot.) pupenčík *m.*; —ation *f.* pupenění *n.*; —e (M. -en) *f.* hlubený drahokam; výhlubek *m.*; —ula *f.* (bot.) zárodek *m.*

Gems (M. -en) *f. v.* Gemſe; —bock *m.* kamzík (samec). [*rupicapra.*

Gemſe (M. -n) *f.* kamzík *m. Capella*

Gemſen-fuß *m.* kamzičí noha; —geier *m.* sup kamzikář; —geiß *f.*, —tier *n.*, —ziege *f.* kamzice *f.*; —haut *f.* kamzikovice *f.*; —jäger, —ſteiger *m.* kamzikář *m.*, kamzíkolovec *m.*, lovec kamzíků; —wurz *f.* kamzičník *m. Doronicum* (bot.).

Gemſfarbe *f.* kamzičí barva, žlutohnědá barva.

Gemüll (-es, ob. M.) *n.* měl *f.*

Gemurmel (-s), **Gemurr** (-es, ob. M.) *n.* bublání, mumlání, bručení, reptání *n.*, repot *m.*; (vom Waſſer) bublání, hrčení *n.*

Gemüſe (-s, ohne M.) *n.* zelené *n.*, zelenina *f.*, vařivo *n.*; —bau *m.* zelinářství; —garten *m.* zelinárna, zelnice *f.*, zelniště *n.*; —gartner *m.* zelinář *m.* (*žert.* košťálník); —gemächs *n.* zelina *f.*, zelenina *f.*; —land *n.* zelinářská země; —ſamen *m.*, —ſämerei *f.* semeno na zeliny; *pl.* semena zelinná.

Gemüt (-es, M. -en) *n.* mysl *f.*; fig. srdce *n.*, srdečnost, prostocitnost *f.*; —lich *adj.* (Menſch) srdečný, prostomyslný; jemnoduchý; blahomyslný; es iſt mir ſo g. je mi tak volno; g. (Ort) útulný; —lichkeit *f.* srdečnost, prostomyslnost *f.*; 2. útulnost *f.*

Gemüts-art *f.*, —beſchaffenheit *f.* povaha mysli; —bewegung *f.* hnutí mysli, pohnutí mysli; —erſchütterung *f.* rozechvění *n.*; vytržení mysli; —gebrechen *n.* vada mysli; —hinterhaltung *f.* tajení

v mysli; —ſtil *m.* citný sloh; —ſtimmung *f.* míra (mysli); rozpoložení mysli; spořádání mysli, nálada *f.*; rozmar *m.*; in guter G. v dobré míře; —zuſtand *m.* stav v mysli.

Gen *prp.* k, proti; gen Himmel k nebi; gen Oſten k východu; *v.* Gegen.

Genähe *n.* šití *n.* [Nennen).

Genannt jmenovaný, nazvaný (*v.*

Genant *adj.* (fr.) těsný, obtížný.

Genäschig *adj.* mlsný *v.* Näſchig.

Genau *adj.* úplný, dokonalý, důkladný; správný, zevrubný; přesný; těsný; důvěrný; —er Freund důvěrný přítel; —e Rechnung zevrubný počet; —er Ausdruck věrný výraz; —e Antwort místná odpověď; g. *adv.* dokonale, důkladně, zevrubně; navlas; den Gegenſtand g. beſchreiben předmět zevrubně vypsati; etwas g. in Augenſchein nehmen něco bedlivě ohledati; g. erwägen bedlivě vážiti; g. bezeichnen zevrubně naznačiti; ſich an die Friſt g. halten přísně šetřiti lhůty; das Protokoll g. führen protokol správně vesti; g. arbeiten důkladně pracovati; —igkeit *f.* bedlivost, pečlivost, zevrubnost, důkladnost *f.*; G. des Ausdruckes věrnost výrazu. [žandarm *m.*

Gendarm (Genßdarm) *m.* (fr.) četník,

Gendarmerie *f.* četnictvo, žandarmerie *f.*; —geſetz *n.* zákon o četnictvu; —kaſerne *f.* četnické kasárny; —regiment *n.* četnický pluk.

Gene *f.* (fr.) ostych *m.*; nucenost *f.*; *sans gêne* bez ostychu, nenuceně.

Genealog-ie *f* (gr.) rodosloví *n.*, rodopis *m.*; —iſch *adj.* rodopisný.

Genecke (-s, oh. M.) *n.* škádlení *n.*

Genehm *adj.* příjemný r etw. g. halten schváliti něco; ſei es g. oder nicht buď komu libo nebo žel; —haltung *f.* schválení *n.*; —igen etw. schváliti něco, k něčemu svoliti; etwas zur —igenden Kenntnis nehmen něco přijmouti k vědomí a schváliti; —igung *f.* schválení *n.*; zu einer Sache die G. erteilen *v.* Genehmigen.

Geneigt *adj.* náchylný k něčemu; nakloněný k čemu; 2. sklonitý; zur —en Einſicht k laskavému nahlédnutí; —heit *f.* náchylnost *f.*, náklonnost *f.*; sklonitost *f.*

General (-s, M. -e oder Generäle) *m.* (lt.) generál *m.* (velitel vojenský); *en general* (fr.) vůbec; G.- (in Zſmſg.) hlavní; —adjutant *m.* generál-adjutant (nejvyšší pobočník); —agent *m.* hlavní jednatel; —agentur *f.* hlavní jednatelství; —at *n.* generálství *n.*, (obvod) generalát *m.*; —baß *m.* (mus.) generální bas, očíslený bas; —bedarf *m.* (mil.) společný výstřel; —depot *m.* hlavní sklad; —direktion *f.* generální ředitelství; —direktor *m.* generální ředitel; —feldmarſchall *m.* nejvyšší polní maršál; —feldwachtmeiſter *m.* nejvyšší polní strážmistr; —feldzeugmeiſter *m.* nejvyšší polní zbrojmistr; —gewaltiger *m.* (mil.) nejvyšší půhonce; —großmeiſter *m.* nejvyšší (hlavní) velmistr; —inſpektion *f.* nejvyšší dozorství; —inſpektor *m.* nejvyšší dozorce; —intendant nejvyšší intendant (generálintendant) *m.*

Generalis *adj.* (lt.) obecný; —ation *f.* zobecnění, zobecňování *n.*; —ieren zobecniti, zobecňovati; upovšechniti; —ſimus *m.* nejvyšší vojevůdce.

Generalität (oh. M.) *f.* generalita *f.*, generálstvo *n.*

General-karte *f.* obecná (nebo povšechná) mapa; obecný zeměvid; —kommando *n.* generální velitelství; —kriegskommiſſär *m.* nejvyšší komisař vojenský; —landtag *m.* valný sněm, společný sněm; —leutnant *m.* generállajtnant (podmaršál) *m.*; —major *m.* generálmajor, nejv. polní strážmistr; —marſch *m.* (mil.) povšechný pochod, všeobecný pochod, hlavní pochod; —pächter *m.* generální pachtýř; —pardon *m.* všeobecná milost; —pauſe *f.* (Muſ.) všeobecná pomlčka; —probe *f.* hlavní zkouška; —prokurator *m.* vrchm státní zástupce; —quartiermeiſter *m.* (mil.) nejvyšší vojenský bytovník; —rechnungsdirektorium *n.* nejvyšší ředitelství účetní; —redner *m.* hlavní řečník; —ſtaaten *pl.* sbory poslanecké; —ſtaatsanwalt *m. v.* Generalprokurator; —ſtab *m.* generálštáb, nejvyšší náčelnictvo; —ſtabschef *m.* náčelník generálního štábu; —ſtäbler *m.* člen generálního štábu; —ſturm *m.* hlavní útok, všeobecný útok; —uniform *f.* generálská uniforma; —verſammlung *f.* hlavní shromáždění; valné shromáždění, valná hromada; —vikarius *m.* generální vikář; —warenkonto *n.* celkový neb všeobecný účet ze zboží.

Gener-ation *f.* (lt.) plemenění; plození, rozplozování *n.*; 2. generace *f.*, pokolení *n.*, plémě *n.* (koleno *n.*); —ell *adv.* obecně; —iſikation *f. v.* Generaliſation; —iſch *adj.* rodní, rodový; *generös* (žen.) *adj.* velikomyslný; štědrý; —oſität *f.* velikomyslnost *f.*

Genesen mſ. uzdraviti se; pozdraviti se, zhojiti se, vyhojiti se; er genas uzdravil se; ſie genas eines Knäbleins povila (porodila) chlapečka; g. *adj.* uzdravený, pozdravený, zhojený.

Genesis *f.* (gr.) vznik *m.*, vznikosloví *n.*, rodosloví *n.*; (bibl.) kniha o stvoření světa. [—ſmittel *n.* lék uzdravovací.

Genesung *f.* uzdravení, pozdravení *n.*;

Genet-isch *adj.* (gr.) počáteční; rodovy, rodoslovný; vznikový, vznikoslovný; —iv *m. v.* Genitiv.

Genette *f.* (fr.) Genettkatze *f.* genetka, janotka *f. Viverra genetta.*

Genevre *m.* (fr.) borovička *f.*, jalovčinka *f.*, jalovcová kořalka.

Genial *adj.* (fr.) ostroumný, důmyslný, veleumný, duchaplný; —ität *f.* -ost.

Genick (-es, M. -e) *n.* vaz *m.* (hořejší část šíje) *Cervix*; —en (vbm.) zaraziti, zavaziti, zajíci dáti (ránu) za uši; —fang *m.* (vbm.) zášijek *m.*, zavazení (smrtelná rána do vazu); —fänger *m. v.* Hirſchfänger; —ſchmerz *m.* bolest v šíji.

Genie (oh. M.) *n.* (fr.) duch, veleduch, důvtip, ostrovtip *m.*; důvtipná, moudrá hlava.

Genie-amt *n.* vojenský úřad stavitelský; —**direktion** *f.* vojenské ředitelství stavební n. měřické; —**direktor** *m.* ředitel vojenských staveb; —**korps** *n.* vojenský sbor stavitelský; vojenské

Genien *pl.* bůžkové. [stavitelství.

Genieren (fr.) překážeti, vaditi; sich g. ostychati se.

Genieß (-es, ohne M.) *m.* úžitek *m.*, výtěžek *m.*; 2. (vlt.) psí žrádlo; —**bar** *adj.* požívatelný; —**en etwas** požívati čeho; užívati čeho; **genossen** požívaný, užívaný, užitý; —**er** *m.* uživatel, požívatel *m.*; —**jagen** *n.* (wdm.) první honba; —**lich** *adj. v.* **Genießbar**; —**lust** *f.* chuť k jídlu; —**ware** *f.* potraviny (poživiny).

Genie-streich *m.* (žen.) vtipný kousek, důvtipný kousek; —**wesen** *n.* vojenské stavitelství. [opisky *pl.*; roští *n.*

Genist (-es, M. -e) *n.* drobná sláma;

Geniste *f. v.* **Genster**.

Genit-alien *pl.* (lt.) plemenidla *pl. n.*, údy plodicí a rodicí, plodidla, rodidla *pl.*; —**iv**, —*ivus* *m.* (grm.) genitiv (roditel, pád rodový, původník) *m.*

Genius (M. -en) *m.* (lt.) duch, bůžek *m.*; 2. tvůrčí duch.

Genommen vzat (, a, o, ý), odňat (, a, o, ý) *(v.* **Nehmen**).

Genoß; **Genosse** (-ssen, M. -ssen) *m.* účastník, společník, druh, soudruh *m.*

Genossenschaft (M. -en) *f.* spolek *m.*, společenství, tovaryšství *n.*; 2. společenstvo *n.*; tovaryšstvo *n.*, družina *f.*; —**gericht** *n.* soud z téhož spolku; soud sobě rovných; —**glied** *n.* člen společenstva; —**haus** *n.* spolkový dům; —**karte** *f.* poplatek ke společenstvu.

Genossin *f.* společnice, družka *f.*

Genre (žanr) *n.* (fr.) svojevkusí *n.* (svévkus *m.*); 2. druh, způsob písma; 3. G., —**bild**, —**gemälde** *n.* světomalba, výjevomalba, životomalba *f.*, obraz ze života; —**malerei** *f.* malba ze života; malířství dle přírody; —**szenen** *pl. f.* výjevy dle přírody; —**zeichnung** *f.* světokresba *f.*, výjevokres, životokres *m.*

Gensdarm *m.* (fr.) *v.* **Gendarm**.

Genster *m. v.* **Ginster**.

Gentian-a *f.* (lt.) hořec, hořčec *m.* (bot.) *v.* **Enzian**; —**eae** *pl.* hořcovité (rostliny); —**in** *n.* hořcovina *f.*

Gentilia (*nomina*) *pl.* (lt.) rodová (jmena). [kavalír *m.*

Gentleman *m.* (engl.) řádný člověk;

Gentry [dž..] *f.* (engl.) urozenstvo *n.*

Genug *adv.* dost, dosti; g. **tun** dosti n. zadost učiniti komu; G. (oh. M.) *n.* dostatek *m.*

Genüge (-es, ohne M.) *n.* hojnost *f.*, dostatek *m.*; G. **leisten**, **tun** dosti n. zadost učiniti; —**leistung** *f.* dostičinění *n.*

Genüg-en mh. dosti býti, stačiti, dostačiti; vyhověti, zadost učiniti; —**end**, —**lich** *adj.* dostatečný; —**lich**, —**sam** *adj.* soběstačný, spokojivý, kdo přestává na svém; s málem se uspokojující, úměrný; —**lichkeit**, —**samkeit** *f.* soběstačnost, spokojivost *f.*

Genugtuung *f.* dostiučinění, zadostučinění *n.* [(grm.) *etc.*

Genus *n.* (lt.) pokolení *n.*, rod *m.*

Genuß (-sses, M. Genüsse) *m.* požívání *n.*, požitek *m.*, poživa *f.*; Genüsse und Bezüge úžitky a požitky; im G. einer Stiftung sein požívati nějakého nadání; —**durst** *m. v.* **Genußsucht**; —**mensch** *m.* požitkář, rozkošník *m.*; —**reich** *adj.* požívohojný, poživný, rozkošný; —**schein** *m.* list požitečný; —**sucht** *f.* požívačnost *f.*, požitkářství *n.*; dychtivost po požitku; —**süchtig** *adj.* požívání chtivý, požívačný.

Geo-däsie *f.* zeměměrství *n.*; —**datisch** *adj.* zeměměřický; —**dynamik** *f.* dynamika hutných (pevných) těl; —**gnosie** *f.* zeměznalství *n.*; —**gnost** (-en, M. -en) *m.* zeměznalec *m.*; —**gnostisch** *adj* zeměznalecký; —**gonie** *f.* nauka o původu země; zeměplozí *n.*, zemětvorba *f.*

Geograph (-en, M. -en) *m.* (gr.) zeměpisec *m.*; —**ie** *f.* zeměpis *m.*; —**isch** *adj.* zeměpisný, geografický.

Geolog (-en, M. -en) *m.* zemězpytec, geolog *m.*; —**ie** *f.* zemězpyt *m.*, zeměvěda, geologie *f.*; —**isch** *adj.* zemězpytný; geologický; -es **Terrain** zemiště horniny, půda horniny.

Geomet-er (-s, unv. M.) *m.* měřič *m.*, zeměměřič, geometr *m.*; —**rie** *f.* měřictví, zeměměřictví, zeměměrství *n.*, geometrie *f.*; —**risch** *adj.* měřický, zeměměřický, geometrický.

Geordnet spořádaný; -e **Gleichung** (math.) rovnice spořádaná; -es **Polynom** mnohočlen spořádaný.

Georgi- jirský, svatojirský; —**ne** *f.* (bot.) jiřinka *f.*; —**orden** *m.* řád svatojirský; —**termin** *n.* lhůta neb čas o sv. Jiří.

Geo-saurus *m.* (gr.) zeměještěr *m.*; —**skopie** *f.* zeměhledí *n.*; —**statik** *f.* váhosloví *n.*; —**zentrisch** *adj.* středozemský. **Gepaart** sdružený.

Gepäck (-es, oh. M.) *n.* zavazadla *pl.*, balíky *pl.*; —**schein**, —**zettel** *m.* souvozní cedule; zavazadelní list.

Gepanzert obrněný; —es **Schiff** obrněnec *m.*, obrněný koráb, -ná loď, pancéřka *f.* [levhart honebný.

Gepard (M. -en) *m.* (fr.) gepard *m.*,

Gepeitsche (-s, oh. M.) *n.* šlehot *m.*

Gepfeife **Gepfiffe** (-s, ohne M.) *n.* hvízdot *m.*

Gepflogenheit *f.* zvyklost *f.*

Gepiepe (-s, oh. M.) *n.* pipot *m.*

Geplänkel (-s, ohne M.) *n.* potyčka, přestřelka *f.*

Geplärr (-s, oh. M.) *n.* žvanice *f.*

Geplätscher (-s, oh. M.) *n.* žblunkání *n.*, žblunkot *m.*; šplíchot *m.*

Gepoche, **Gepolter** (-s, ohne M.) *n.* buchot, hřmot, rámus *m.*

Gepräge (-s, nnv. M.) *n.* znak *m.*; známka *f.*; G. der Münze ráz mince.

Gepranke (-s, ohne M.) *n.* (wdm.) medvědí tlapy.

Gepränge (-s, oh. M.) *n.* okázalost *f.*, nádhera, skvostnost *f.* [rachot *m.*

Geprassel (-s, unv. M.) *n.* třeskot *m.*, **Gepreßt** smačknutý, stisknutý, stlačený. [(žab).

Gequake (-s, oh. M.) *n.* kuňkání *m.*

Gequetscht smačknutý; —er Ziſchlaut (grm.) hustší sykavka. [hrále).

Ger (Gehren) *m.* (vlt.) oštěp *m.* (*st.*

Gerade *adj.* přímý; rovný; 2. sudý, nelichý; g. Zahl sudý počet, suda; g. Linie (eine Gerade) přímá čára, přímka *f.*; g. *adv.* právě; přímo, zpříma, upřímo, rovně, zrovna; g. oder ungerad (Spiel) sudá nebo lichá; g. aus! zrovna, přímo; —hin *adv.* přímo, zrovna; —macher, —halter *m.* přímidlo *n.*; —weg *adv.* přímo; zjevně; bez okolků; g. wechſeln vydati směnku přímo; G. *n.* přímoduchost; —zu *adv.* přímo; fig. naprosto, zrovna.

Gerad-flügler *pl. m.* přímokřídlí (zool.); —heit *f.* (—igkeit) rovnost, přímost *f.*; —lauf *m.* rovnoběžnost *f.*; —läufig *adj.* rovnoběžný; —linig *adj.* přímočarý, rovnočarý; —ſinnig *adj.* pravomyslný, přímomyslný; —ſtellig *adj.* sudomístný; —winkelig *adj.* přímoúhelný; —zahlig *adj.* (math.) sudý; sudostupnitý.

Geranium *n.* čapínos, čapínůsek *m.*, kakost (bot.).

Gérant *m.* (fr.) odpovědný vydavatel novin. [praskot *m.*

Gerassel (-s, ohne M.) *n.* rachot *m.*,

Gerät, —e (-eš, M. -e) *n.* nářadí *n.*, náčiní, nádobí *n.*, nástroje *pl. m.*

Geraten mſ. (wohin) přijíti, upadnouti, dostati se do čeho, někam; octnouti se kde; podíti se kam; 2. g. zdařiti se, podařiti se, zvesti se, povesti se, poštěstiti; g. *adj.* přišlý; 2. zdařilý; aufs Geratewohl nazdařbůh, nabožezdař.

Gerätkammer *f.* komora na nářadí, nářadnice *f.*

Gerätschaft (M. -en) *f.* nářadí *n.*; náčiní *n.*; —enkonto *m.* (*n.*) (kfm.) účet z nářadí.

Geraum *adj.* (v. d. Zeit) dávný; —e Zeit dlouhý čas (*adv.* dlouho); ſeit —en Jahren ode dávna; po mnoho let; 2. g. *vn.*

Geräumde (= Gereute) *v.* Geräumte.

Geräumig *adj.* prostranný, rozlehlý, obšírný; dávný (-ní); g. werden šířiti se; prostraněti; —heit *f.* prostrannost *f.*

Geräumte (-s, oh. M.) *n.* novina *f.*, kopanina, paseka *f.*, průsek *m.* (*v.* Reb, Reut, Rode, Rotte, Rüttli, Neuland).

Geräusch (-es, oh. M.) *n.* chřest *m.*, chřestot, šust, šustot, šum, šumot, rachot *m.*; G. der Welt hluk, šumot světa; G. (wbm.) osrdí *n.*; —los bez hluku; —voll *adj.* hlučný, hřmotný, šumný, rušný.

Geräusper (-s, oh. M.) *n.* chrkot *m.*

Gerbe-bank *f.* postruh *m.*, mízdřicí stolice *f.*; —baum *m.* oštěp *m.*; —eiſen *n.* smykač mízdřicí; —haus *n.* koželužna *f.*

Gerben (Häute) vydělávati, strojiti kůže; dubiti, lužiti kůže; 2. strojiti ocel; 3. fig. einem das Fell g. vyprášiti komu, spratek komu vydělati.

Gerber (-s, unv. M.) *m.* koželuh *m.*; —baum *m.*, —ſtrauch *m.* *Coriaria* koženka *f.*; 2. *Rhus Coriaria* škumpa koželužská; —et *f.* vydělávání kůží; Lohg. koželužství *n.*, Weißg. jirchářství *n.*; 2. (Ort) koželužna *f.*, jirchárna *f.*; —grube *f.* jáma na kůže; —lohe *f.* tříslo *n.*, dubice *f.*; —lohmühle, —mühle *f.* stupník na tříslo, třísloviná *f.* (*vulgo* dubový mlýn *m.*).

Gerbe-säure *f.* kyselina třísloviná; —ſaure Salze *pl.* třísliany; —ſtahl *m.* ocel vydělaná, ocel kovaná; —ſtoff *m.* třísloviná *f.*; —ſtube *f.* koželužna *f.*

Gergel (-s) *m.* útor *m.* (u sudu).

Gerecht *adj.* spravedlivý; přiměřený, náležitý, slušný; patřičný; znalý, zběhlý; —e Hoffnung jistá naděje; —e *n.* právo *n.*, spravedlnost *f.*; —heit *f.* přiměřenost, vhodnost *f.*; —igkeit *f.* spravedlnost, spravedlivost *f.*; 2. oprávnění *n.*, právo *n.*

Gerechtigkeits-göttin *f.* Pravěna *f.*; —hand *f.* ruka spravedlnosti; —liebe *f.* láska ke spravedlnosti; —pflege *f.* vykonávání spravedlnosti.

Gerechtsam *adj.* právní; —e *f.* právo, moc *f.* (*v. f.* spravedlnost); —heit *f.* právnost *f.*, právní poměr *m.*, právní povaha *f.*

Gerede (-s, oh. M.) *n.* mluvení *n.*, rozprávka *f.*, hovor *m.*, řeč *f.*; pověst *f.*

Gerege (-s, oh. M.) *n.* přepršky *pl. f.*

Gereichen mh. sloužiti, prospěti; zum Schaden g. na škodu býti; zum Nachteil der Geſundheit g. býti k újmě na zdraví.

Gereimtheit (oh. M.) *f.* shodnost *f.*

Gereiß (-es, oh. M.) *n.* trhání *n.*, draní *n.*, trhanice *f.*, dranice *f.*; um dieſe Ware iſt ein G. to zboží jde na dračku; ſie hat ein G. ta má trhání (naháňky, drdy *pl.*). [—heit -ost.

Gereizt podrážděný, rozdrážděný;

Gereuen mh. unperſ. želeti, litovati, pykati, žel n. líto býti čeho; ſich etwas nicht g. laſſen něčeho nelitovati; mich gereut es mně jest toho líto, želím toho.

Gereut, Gerode (-es, M. -e) *n.* (im Walde), kopanina *f.*, novina *f.*; mýl *f.*, paseka *f.*, klučenina krč *f.*; —einnehmer *m.* výběrčí pasečného; —er *m.*, —genoß *m.* klučovník, kopaničář *m.*; —ordnung *f.* řád pasečný, mýtný řád.

Gerhab (-es, M. -en) *m.* poručník *m.*

Gericht (-s, M. -e) *n.* jídlo *n.*, krmě *f.*; ein G. Fiſche misa ryb; —chen, —lein *n.* krmička *f.*

Gericht (-es, M. -e) *n.* soud *m.*, právo *n.*; 2. soudnice *f.*, světnice *f.*; —lich *adj.* soudní, právní; -e Arzneikunde *f.* soudní lékařství; -es Verfahren soudní řízení; g. *adv.* soudně; eine Sache g. vornehmen věc soudem předsevziti.

Gerichts-abgeordneter *m.* soudní zřízenec, s. zástupce; —akten *pl.* soudní

spisy; —arzt *m.* soudní lékař; —ausſchuß *m.* vyšetřovací výbor soudní; —barkeit *f.* soudní moc; soud *m.*, pravomocnost *f.*; —beamte *m.* soudní úředník; —bediente *m.* soudní služebník; —behörde *f.* soud *m.*, soudní úřad; —beiſitzer *m.* soudní přísedící; —bezirk *m.* soudní obvod, s. okres; —chemiker *m.* soudní lučebník *m.*; —diener *m.* soudní sluha; —eid *m.* přísaha u soudu; —einführung *f.* uvedení soudů; —einführungskommiſſion *f.* komise soudy uvozující; —einteilung *f.* soudní rozdělení; —ferien *pl.* soudní prázdniny; —halter *m.* soudce *m.*; etwas zu —handen erlegen složiti něco u soudu; —haus *n.* soudní dům, soudnice *f.*; —herr *m.* pán soudu; —hof *m.* soud *m.*, soudní dvůr; oberſter G. nejvyšší soud; —inhaber *m.* majitel (majetník) soudu; —inhabung *f.* majetnictví soudu; —inſiegel *n.* soudní pečeť; —inſtruktion *f.* soudní naučení; —inventar *n.* soudní popis, s. inventář *m.*; —kanzlei *f.* soudní kancelář; —karte *f.* soudní mapa; —kommiſſion *f.* soudní komise; —kompetenz *f.* soudní příslušnost; —koſten *pl.* soudní útraty, soudní náklady; —obſervanz *f.* soudní zvyklost; —ordnung *f.* soudní řád; —organiſierung *f.* zřízení soudů; —organiſierungskommiſſion *f.* komise soudy zřizující; —ort *m.* soudní místo, sudiště *n.*; —perſon *f.* soudní osoba *f.*; —pflege *f.* soudní správa, soudnictví *n.*; —protokoll *n.* soudní protokol *m.*; —regulierung *f.* upravení *n.*, spořádání soudů; —ſaal *m.* soudní síň; —ſache *f.* soudní záležitost *f.*; vor den —ſchranken ſtehen státi před soudem; —ſchreiber *m.* soudní písař; —ſiegel *n.* soudní pečeť; —ſitzung *f.* soudní sezení, zasedání soudu; —ſprengel *m.* soudní obvod; —ſtand *m.* příslušný soud; —ſtelle *f.* soud *m.*; —ſtil *m.* soudní sloh, právnický sloh; —ſtillſtand *m.* zastavení běhu soudního, soudní klid; —tag *m.* den soudu, den soudního řízení; —üblich *adj.* (*adv.*) při soudu obyčejný, obvyklý; —unkoſten *pl.* soudní náklady; —verfaſſung *f.* soudní zřízení; —vollzieher *m.* soudní vykonavatel; —vorſtand *m.* přednosta soudu; —weſen *n.* soudnictví *n.*; —zugehöriger *m.* příslušný k soudu, soudní příslušník.

Gerieren ſich (lt.) počínati sobě.

Gering *adj.* nepatrný, nedůležitý, malý, drobný, skrovný; chatrný; lehký; špatný, daremný; etwas —eš maličkost *f.*; —achtung *f.* nešetrnost, malovážnost, nevšímavost, pohrdavost *f.*; —fügig *adj.* nepatrný, malicherný; —haltige Münze lehká mince; —ſchätzen lehce vážiti, málo vážiti, zlehčiti; —ſchätzig *adj.* malovážný; nevšímavý, pohrdavý; 2. malocenný; chatrný; -eš Metall kov malé ceny; —ſchätzigkeit *f.* chatrnost, nepatrná hodnota; —ſchätzung *f.* zlehčení *n.*, dání v lehkost.

Gerinne (-eš, ob. M.) *n.* (in d. Mühle) žlab *m.*, rýha *f.*, vantrok *m.*

Gerinnen *mſ.* (Blut, Milch) ssednouti se, sraziti se; geronnenes Blut ssedlá krev, sražená krev.

Gerinnsboden *m.* (mech.) dlažba *f.*

Gerinnsel *n.* (chem.) sraženina *f.*

Geripp-e (-eš, unv. M.) *n.* kostra *f.*, kostlivec *m.*; fig. kostroun *m.*; —t žebernatý, žebírkovaný; 2. rýhovaný.

Gerissen trhán, a, o, trhaný (*v.* Reißen).

Gerittenes Pferd kůň jezdmo předvedený; von H. g. Pferd kůň na němž H. jede.

Germ (-s, M. -e) *m. et f. v.* Hefe.

German-isation *f.* (lt.) zněmčování, poněmčování *n.*, germanisace *f.*; —iſationsſyſtem *n.* soustava poněmčovací; —iſieren zněmčovati, poněmčovati; —ismus *m.* germanismus *m.*, německomluv *m.*, poněmčilé mluvení; —iſt *m.* germanista *m.*

Germen *n.* (bot.) (lt.) vaječník *m.*

Germen *mh. v.* Gähren. [trum.

Germer *m.* kýchavice *f.* (bot.) *Veratrum.*

Germinal *m.* (fr.) (Keimmonat; 21. März—19. April), pučen *m.*, trnopuk *m.*

Gern *adv.* rád, a, o; (*comp.* lieber raději, radší); herzlich g., vom Herzen g. od srdce rád, milerád; g. haben rád míti, milovati; —gaſt *m.* slidikvas (fatkář) *m.*; —nehmer *m.* rádobor *m.*

Geröchel (-s, ob. M.) *n.* chrapot *m.*

Gerohre *n.*, Geröhrich, Geröhricht *n.* (ob. M.) rákosí *n.*

Gerol! *n.* kotalina *f.*; 2. rachocení *n.*

Geröll *n.* valouny *pl. m.*

Gerönne *n.* kořeny vinného kmene.

Gersch (-eš, ob. M.) *m.* (bot.) kozinoha *f. Aegopodium.*

Geröste *n.* pražení, smažení *n.*

Gerſte (ob. M.) *f.* ječmen *m. Hordeum*; gerollte G. kroupy *pl. f.*

Gerſtel *n.* krupovka *f.*

Gerſten (-s, unv. M.) *m.* svítek *m.* (Kochk.); gerſten *adj.* ječný.

Gerſten-absud *m.* krupovka *f.*, odvar z krup; ječný odvar *m. Decoctum hordei*; —acker *m.* ječniště, ječmeniště *n.*; —ähre *f.* ječný klas *m.*; —apfel *m.* ječmenáč *m.*; —bauer *m.* ječmínkář *m.*; —bier *n.* ječné pivo; —birn *f.* (Grübbirn) ječmenka *f.*; —brot *n.* ječný chleb; —feld *n. v.* Gerſtenacker; —förmig *adj.* ječmenovitý; —graupen *pl. f.* ječné kroupy; —grütze *f.* ječná, trhaná krupice; —kaffee *m.* ječná kava; —korn *n.* ječné zrno, jáhla *f.* (na oku) *Hordeolum*; —leder *n.* hebké n. vláčné usní, ječné usní *n.*; —malz *n.* ječný slad; —mehl *n.* ječná mouka; —mutter *f.* ječná sněť; —ſaft *m.* šťáva ječmínková (pivo); —ſchleim *m. v.* Gerſtel; —ſchwelke *f.* valečka *f.*; —ſeim *m.* ječmenec *m.*, —trank *m.*, —waſſer *n.* krupovka *f.*; ječmínkovina *f.* (ptisana řec.).

Gerte (M. -n) *f.* prut *m.*, metla *f.*; —nkraut *n.* metlovka *f.*

Geruch (-eš, M. Gerüche) *m.* čich, čuch, počich *m.*; čichání *n.*, vonění *n.*; 2. (überhaupt) zápach *m.*, výpach *m.*, výdech *m.*; angenehmer G. vůně *f.*; übler

G. odporný zápach (smrad) *m.*; —**los** *adj.* bez čichu; 2. bez zápachu; nevonný; —**empfindung** *f.* čichání *n.*; —**sinn** *m.* čich, čuch *m.*; —**organ**, —**werkzeug** *n.* čichadlo *n.*; —**substanz** *f.* páchnidlo *n.* [hlas *m.*, řeči *pl. f.*

Gerücht (-es, M. -e) *n.* pověst *f.*,

Geruchvoll *adj.* vonný, voňavý, vůněplný, páchnoucí.

Geruhen mh. ráčiti.

Geruhig *adj. v.* Ruhig.

Gerührt (v. Gefühl) pohnut, dojat,

Geruhsam *adj.* pokojný. [a, o, ý.

Gerülle (-s, oh. M.) *n.* měl *f.*, drol *f.*, *pl.* drobky, trolky *m.*

Gerumpel *n.* rachot *m.*, rachocení *n.*

Gerümpel (-s, oh. M.) *n.* hamparáti, haraburdí *n.*

Gerundet okrouhlý, zaokrouhlený.

Gerund-ium *n.* (lt.) (grm.) gerundium *n.*, konavý způsob; -tivſatz *m.* (grm.) věta gerundivní; **-um** (grm.) přídavnokonavé.

Gerüſt (-es, M. -e) *n.* lešení *n.*; G. des Daches krov *m.*, stolice *f.*; G. in der Scheuer odr *m.*, odry, dyje *f.*, patro *n.*; G. auf Dachziegel odr *m.*; G. in der Malzdörre kobylka *f.*; —**balken** *m.* výsuvka *f.*, vytknutý trám, zednická záděra; —**baum** *m.* stěnář *m.*; —**bock** *m.* koza *f.*; —**hammer** *f.* výstrojna *f.*, strojnice *f.*; —**ſtamm** *m.* trám k lešení.

Gerüte (-es, oh. M.) *n.* proutí *n.*

Gesagt řečen, a, o, ý, praven, a, o; (*v.* Sagen); g. getan slovo skutkem učiněno, řečeno a splněno.

Gesägt pilovitý, pilovaný.

Gesäme *n.* semení *n.*; *pl.* semena.

Gesamt *num.* (*adj. et adv.*) veškeren, všecken, všecek, celý, společný, obecný; —e Hand ruka společná; das —e veškerost *f.*, celek *m.*; —betrag *m.* součet *m.*, souhrn, úhrnek *m.*, veškerá suma; —eindruck *m.* celkový dojem, povšechný dojem; —erbe *m.* hlavní dědic; —ergebnis *n.* celkový výsledek; —ertrag *m.* veškerý výnos n. užitek; —gut *n.* veškeren statek n. majetek; —heit *f.* celost, celota, veškerost, povšechnost, veškerenstvo *n.*; G. der Grundbeſitzer všickni držitelé pozemků; —induſtrie *f.* veškerý průmysl; —macht *f.* veškera moc; —miniſterium *n.* veškeré ministerstvo; —monarchie *f.* veškeré mocnářství; —name *m.* společné jmeno; —ſache *f.* hromadná věc, veškerost věci; —ſumme *f. v.* Geſamtbetrag; —urteil *n.* společný úsudek, celkový ú.; —verband *m.* (des Reiches) obecný svazek (veškeré říše); —verbindlichkeit *f.* obecný závazek; —weſen *n.* veškerenství *n.*, úhrnek *m.*; —wirkung *f.* společné působení; —wohl *n.* obecné dobro (n. dobré); —zahl *f.* součet *m.*

Gesandt-er *m.* vyslanec *m.*; —in *f.* vyslankyně *f.*; —ſchaft *f.* vyslanectví, vyslanství *n.*

Gesandtſchafts-hotel *m.* vyslanecký dům, v. palác; —perſonale *n.* vyslanectvo, osoby vyslanecké; —poſten *m.* vyslanecké místo *n.*; —rat *m.* vyslanecký rada *m.*

Gesang (-es, M. Geſänge) *m.* zpěv *m.*; 2. nápěv *m.*; 3. píseň *f.*, zázpěv *m.*; *pl.* Geſänge zpěvy, písně *pl.*; feſtlicher G. slavozpěv *m.*; G.- zpěvní; —artig *adv.* na způsob zpěvu, zpěvupodobný; —buch *n.* zpěvník *m.*; —droſſel *f.* drozd zpěvavý *Turdus musicus*; —kunſt *f.* zpěvnictví *n.*, zpěvné umění *n.*; —liebe *f.* zpěvumilovnost *f.*; —los nezpěvný; —partie *f.* zpěvná část *f.*; —reich *adj.* zpěvný, zpěvohojný; —ſchule *f.* škola zpěvu; —ſchwalbe *f.* zpěvná vlašťovice *f.*; —ſtück *n.* zpěvný kus *m.*

Gesangs-übung *f.* cvičení ve zpěvu; —unterricht *m.* vyučování ve zpěvu, v. zpěvu.

Gesang-verein *m.* zpěváckÝ spolek; —vogel *m.* zpěvný pták, pěvec, zpěvec *m.*, (ptáček zpěváček); —weiſe *f.* nápěv *m.*; *adv.* zpěvně, zpěvavě.

Gesäß (-es, M. -e) *n.* zadnice *f.*, zadek *m.*; 2. sedadlo *n.*, sedánek *m.*; —bein *n. v.* Sitzbein.

Gesättigt nasycen, a, o, ý.

Gesätzel (-s, unv. M.) *n.* odsadek *m.*; článek *m.*, částka *f.*; (am Roſenkranze) desátec růžence.

Geſaufe, Geſäufe (-s, oh. M.) *n.* pitka *f.*, chlastanice *f.* [sloupoví *n.*

Gesäul (-es, M. -e) *n.* sloupení,

Gesause (-s, oh. M.) *n.* šum, šumot *m.*

Gesäusel (-s, oh. M.) *n.* šepot *m.*, šepotání, šuškání *n.*; (des Baches) hrčení *n.*; (des Windes) vání, chvění *n.*, ševel *m.*

Geschabt strouhaný; —e Manier skoblení *n.*, černé ryjectví *n.*, (strouhaný spůsob); (*v.* Schaben).

Geſchäft (-es, M. -e) *n.* zaměstnání, zaneprázdnění *n.*; podnik *m.*; obchod *m.*; dílo *n.*, práce *f.*; jednání *n.*, řízení *n.*, konání *n.*; záležitost *f.*, věc *f.*; gute —e dobré obchody, dobré výdělky! er hat wenig —e mit ſeiner Ware gemacht málo odbyl svého zboží; der hat —e! ten má naháňky!

Geſchäftig *adj.* účinlivý, přičinlivý, shánivý, pracovitý, ochotný; g. tun shánění; fig. ohánění se.

Geſchäftlich *adj.* obchodní, jednací; in —er Beziehung v ohledu obchodním.

Geſchäfts-angelegenheit *f.* obchodní záležitost, o. věc; —aufſätze *pl. m.* jednací spisy *pl.*; —auftrag *m* uložená, svěřená práce; uložené, svěřené jednání *n.*; —ausweis *m.* výkaz prací; —bahn *f.* běh n. chod záležitostí; 2. dráha obchodnická; —behandlung *f.* odbývání prací; —bereich *m.* jednací obor; —bericht *m.* jednací zpráva, zpráva jednatelská; —beſchreibung *f.* jednací popis; —beſorger *m.* náměstek v obchodu; —beſorgung *f.* obstarávání obchodu n. podniku; —betrieb *m.* provozování obchodu; —brief *m.* jednací list; —erfahren *adj.* zkušený v obchodě; —eröffnung *f.* otevření obchodu;

—eröffnungsanzeige *f.* oznámení o otevření obchodu; —fertig *adj.* obratný, hbitý v obchodu, v řízení; —freund *m.* obchodní přítel; —führer *m.* jednatel *m.*; (Handl.) plnomocník *m.*; —führung *f.* vedení práce, řízení věci; jednatelství *n.*; —gang *m.* pracovní chod, pořádek práce n. jednání, postup práce; —gebarung *f.* vedení práce, řízení věci; —gegenſtand *m.* jednací předmět; —geiſt *m.* obchodní duch; —genoß *m.* spoluobchodník *m.*; —haus *n.* obchodní dům; —kreis *m.* obor práce, jednací obor; působnost *f.*; —kundig *adj.* v řízení zběhlý, ve věci zběhlý; —leiter *m.* správce díla; 2. jednatel *m.*; —leitung *f.* vedení obchodu n. práce; jednatelství *n.*; —lokale *n.*, —lokalität *f.* místnost obchodní, m. živnostní; —los *adj. et adv.* bez zaměstnání, bez práce; —mann *m.* obchodník *m.*; —ordnung *f.* jednací řád; —praxis *f.* zkušenost v jednání, zkuš. v obchodu; —protokoll *n.* jednací protokol; —reſſort *m.* působnost *f.*, obor působnosti; —ſache *f.* obchodní n. úřední věc; —ſinn *m.* smysl pro obchod, průmyslnost *f.*; —ſtil *m.* úřední sloh, jednací sloh; —ſtube *f.* pracovna *f.*; —ſtück *n.* podaný spis, jednací spis; —tag *m.* všední den, pracovní den; —träger *m.* jednatel *m.*; (polit.) plnomocník *m.*; öffentlicher G. jednatel vládní; —überbürdung *f.* přetížení prací; —übergabe *f.* odevzdání prací; —umfang *m.* obor práce; —verbindung *f.* obchodní spojení *n.*; —vereinfachung *f.* zjednodušení práce; —verhältnis *n.* pracovní poměr; —vermittler *m.* sprostředkovatel *m.*; —vermittlung *f.* sprostředkovatelství *n.*; —verwaltung *f.* řízení n. správa věcí; —zahl *f.* číslo jednací; číslo spisu podaného; —zug *m.* chod jednací, postup v řízení; —zweig *m.* pracovní odvětví, jednací odbor.

Geſchall (-eß, oh. M.) *n.* hlahol *m.*

Geſchätzt vážený, ctěný; —er Herr! vážený pane! [*pl.* pěny.

Geſchäum (-eß, M. -e) *n.* pěna *f.*,

Geſchehen inf. státi se, díti se; udáti se, přihoditi se, zběhnouti se, strhnouti se; potkati koho, přihoditi se komu; vyplniti se, vykonati se; dein Wille geſchehe buď vůle tvá! es geſchah stalo se; g. *adj.* stálý, událý, zběhlý, učiněný; es iſt um ihn g. je ztracen, je po něm veta; das —e to, co se stalo; událost *f.*; děj *m.*; hiſtoriſch —es dějina *f.*

Geſchehnis *n.* událost *f.* [(Maß).

Geſcheid (-eß, M. -e) *n.* mírka *f.*

Geſcheit *adj.* rozumný, moudrý, chytrý, rozšafný, opatrný; G. iſt ſchon chytrost jako čáry (chytrý se dovtípí); ich kann daraus nicht g. werden to nechápu, to nemohu pochopit, tomu nerozumím; —heit *f.* chytrost, opatrnost.

Geſchenk (-eß, M. -e) *f.* dar *m.*, nadělení *n.*; —annahme *f.* (in Amtsſachen) braní darů (ve věcech úředních); —chen, —lein *n.* dárek, dáreček *m.*; —geber *m.* dárce *m.*; —nehmer *m.* příjemce darů; rádober *m.*, úplatkář *m.*; —ſchreiben *n.* darovací list.

Geſchenkt darován, a, o, darovaný.

Geſcheuche (-s, unv. M.) *n.* strašidlo

Geſcheut *v.* Geſcheit. [*n.*

Geſchicht-e (M. -en) *f.* příběh *m.*, událost *f.*, děj *m.*; běh *m.*, věc *f.*; skutek *m.*; pověst dějepravná, dějina *f.*; *pl.* dějiny; dějepis *m.*; historie *f.*; G. der Menſchheit dějiny člověčenstva; allgemeine G. všeobecný dějepis; G. über den Rechtshandel postup rozepře; unangenehme G. nepříjemná věc; das ſind auch —en! to jsou věci! das G. zvrstvení *n.*; —enbuch *n.* kniha povídek, k. s povídkami.

Geſchichtet (geol.) vrstvitý.

Geſchicht-gelehrter *m.* dějeznalec *m.*; —lich *adj.* dějepravný; —ſchreiber *m.* dějepisec *m.*; —ſchreibung *f.* dějepisectví *n.*

Geſchichts-buch *n.* kniha dějepisná; dějepis *m.*; —erzähler *m.* dějepravec *m.*; —forſcher *m.* dějezpytec *m.*; —forſchung *f.* dějezpyt *m.*; —gemälde *n.* obraz dějepisný; —kalender *m.* dějepisný kalendář; —kenntnis *f.* dějeznalost *f.*; —quellen *pl.* prameny dějin, zřídla dějepisná; —umſtand *m.* okolnost příběhu, okolnost skutku; —werk *n.* dějepisné dílo; —wiſſenſchaft *f.* dějeověda *f.*; —zug *m.* průběh, výjev z dějin.

Geſchick (-eß, oh. M.) *n.* způsobilost *f.*, schopnost *f.*; G. (M. -en) *n.* osud *m.*, dopuštění (boží), uložení (boží) *n.*; —lich *adj. v.* Geſchickt; —lichkeit *f.* způsobilost *f.*; obratnost, zručnost *f.*

Geſchickt *adj.* hbitý, zručný, způsobilý, obratný; —heit *f.* způsobilost *f.*

Geſchiebe (-s, oh. M.) *n.* postrkování *n.*, smýkání *n.*; 2. šoupačka, šoupka *f.*; 3. valoun *m.*; úlom *m.* [vedený.

Geſchieden rozloučený; (Ehe) roz-

Geſchilf (-eß, oh. M.) *n.* rákosí *n.*

Geſchimmer (-s, oh. M.) *n.* třpyt *m.*, bleskot *m.* [přezdívání *n.*, nadávky *pl.*

Geſchimpfe (-s, oh. M.) *n.* hanění *n.*,

Geſchinde (-s, oh. M.) *n.* dřenice *f.*

Geſchirr (-eß, M. -e) *n.* nádoba *f.*; *coll.* nadobí, náčiní *n.*; (Pferde-) postroj *m.*, *pl.* pochvy, řemení *n.*, spřežení *n.*, zápřež *f.*; —brett *n.* police, misník *m.*; —bürſte *f.* kartáč na pochvy; —en postrojem opatřiti; —holz *n.* dříví bednářské; —kammer *f.* postrojna, sedlovna *f.*; —riemen *m.* šle *pl. f.*; řemení *n.*; —ſchreiber *m.* kuchyňský písař. [brý.

Geſchlacht *adj.* (vlt.) stihlý; 2. do-

Geſchlampe, Geſchlapp (-eß) *n.* brynda

Geſchlankheit *f.* štíhlost *f.* [*f.*

Geſchlecht (-s ob. -es, M. -er ob. -e) *n.* rod *m.*, pokolení *n.*, plémě *n.* *genus*; 2. pohlaví *n.* *sexus*; das ſchöne G. krásná pleť; 3. (grm.) rod (pohlaví) *genus*; —lich *adj.* pohlavní; —los *v.* Geſchlechtslos.

Geſchlechts-baum *m.* rodokmen *m.*; —bezeichnung *f.* (grm.) přechýlka *f.*; —endung *f.* (grm.) koncovka rodová; 2. G., —fall *m.* pád rodový *v.* Genitiv;

—folge *f.* rodokmen *m.*, posloupnost rodu, p. rodová; pokolení *n.*; —folger *m.* nástupce z rodu, potomek *m.*; —glied *n.* člen rodinný; 2. rodicí úd, přirození *n.*; —gut *n.* rodový statek; —krankheit *f.* pohlavní nemoc; —kunde *f.*, Genealogie *f.* rodosloví *n.*; —los *adj. et adv.* bez rodu; bez pohlaví; —name *m.* jmeno rodové, příjmení *n.*; —organe *pl. n.* částky pohlavní, plemenidla *pl.*; —regiſter *n.* rodopis *m.*; —reife *f.* dospělost pohlavní; —tafel *f.* rodokmen *m.*; —teile *pl.* pohlavní údy (*vulgo* přirození *n.*); —trieb *m.* pohlavní pud; —unterſchied *m.* rozdílnost pohlaví; —verhältnis *n.* poměr pohlaví; —wandlung *f.* (gram.) přechýlka *f.*; —wappen *n.* rodový znak, erb *m.*; —wort *n.* (gram.) člen *m.*

Geschleck (-es) *n.* mlsota *f.* [nice *f.*

Geschlepp (-es) *n.* vláčení *n.*, vláče-

Geschlinge (-s, oh. M.) *n.* osrdí *n.*; okruží *n.*; 2. pleteň *f.*; pletení *n.*, pletenina *f.*

Geſchlitzt (bot.) dřípnatý. [ben).

Geſchloſſen uzavřen, a, o (*v.* Schlie-

Geſchmack (-es od. -s, M. -e od. Geſchmäcke) *m.* chuť *f.*, chutnání *n.*; pochutnost *f.*; 2. fig. krasochuť *f.*, krasocit *m.*, vkus *m.*, libost *f.*, obliba *f.*; 3. vkus *m.*, okušení *n.*, okoušení *n.*; verdorbener G. porušená chuť, zkažený vkus; —ler, Geſchmäckler (-s, unv. M.) *m.* choutkář *m.*; —los *adj.* nechutný; 2. nevkusný; *adv.* bez chuti; —reich *adj.* vkusný, chutný.

Geſchmacks-ähnlichkeit, —anmahnung *f.* příchuť *f.*; —bildung *f.* vzdělání, vytříbení vkusu; —herr *m.* fig. vkusovládce *m.*; —kunde *f.* vkusoznalství *n.*; —lehre *f.* krasověda *f.*; —organ *n.* ústrojí chutnací, ú. okoušecí, chutnadlo *n.*; —ſinn *m.* smysl okoušecí; —urteil *n.* úsudek krasocitný; —wiſſenſchaft *f.* vkusověda *f.*, náuka o vkusu.

Geſchmack-voll *adj.* chutiplný, chutný, libochutný; 2. vkusný; —würzchen *n.* (zool.) bradavička chutnací; —widrig *adj.* nevkusný, protivkusný; nechutný; -heit -ost. [cení *n.*

Geſchmeichel (-s, oh. M.) *n.* licho-

Geſchmeide *n.* kovotiny *pl.*, kovové šperky *pl.* (*st.* šmejd *m.*); —händler *m.* kovotinář *m.*; —käſtchen *n.* skříňka na skvosty.

Geſchmeidig *adj.* ohebný, hebký; tažný; mrštný, obratný; řízný; —heit *f.* ohebnost (hlasu atd.); obratnost *f.*

Geſchmeiß (-es, oh. M.) *n.* trus *m.* (hmyzu); 2. hmyz *m.*, žížaly; 2. fig. holota, luza, sběř *f.*, vývrhel *m.*

Geſchmetter (-s, oh. M.) *n.* von Trompeten hlahol (vřeskot) trub.

Geſchmiere (-s, oh. M.) *n.* mazanice

Geſchnatter *n.* štěbet, kýhot *m.* [*f.*

Geſchneide *n.* (im Walde) průsek *m.*

Geſchnitz (-es), —el (-s) *n.* řezbina *f.*

Geſchöpf (-es, M. -e) *n.* tvor *m.*, stvoření *n.*, živok *m.*; Inbegriff der —e tvorstvo *n.*

Geſchoß (-ſſes, oh. M.) *m.* poplatek *m.*, daň *f.*; (-ſſes, M. -ſſe) *n.*, střela *f.*; 2. střelba *f.*; 3. luk *m.*, kuše *f.*; 4. letorost *m.*, haluz *f.*; 5. poschodí, patro *n.*; geſchoſſen střelený; fig. potrhlý; —regiſter *n.* rejstřík berničný.

Geſchräge *n.* ohrada *f.*, ostroh *m.*

Geſchraubt *adj.* šroubovaný; (vom Stil) skroucený, nadmutý.

Geſchrei (-es, oh. M.) *n.* křik, pokřik, hluk, povyk *m.*; střek, vřesk *m.*; viel G. und wenig Wolle mnoho hluku málo tuku; G. des Zinns vrzání cínu.

Geſchrieben psán, a, o, psaný (*v.* Schreiben).

Geſchrill (-es) *n.* cvrkot *m.*

Geſchrumpft svráskalý, scvrklý, smrsklý. [minky *pl.*, obnoží *n.*

Geſchuhe (-s) *n.* obuv *f.* (*m.*); 2. ře-

Geſchütze *n.* sypání *n.*; 2. suť *f.*, rum *m.*

Geſchütz (-es, M. -e) *n.* střelba *f.*; 2. děla *pl. n.*; —feuer *n.* dělostřelba *f.*; —gießerei *f.* slévárna děl; —kunſt *f.* umění dělostřelské (*st.* u. puškařské); —rohr *n.* hlaveň *f.* [*f.*, eskádra *f.*

Geſchwader (-s, unv. M.) *n.* škádra

Geſchwär *n. v.* Geſchwür.

Geſchwätz (-es, M. -e) *n.* žvast *m.*, tlach *m.*; tlachy, klepy, klevety *pl.*; 2. štěbet ptačí; —ig *adj.* žvastavý, štěbetavý.

Geſchweig-e *adv.* nemluvě, neřku-li, nerci, natož, tím méně; —en mlčeti; ich —e jetzt der übrigen Tugenden pomlčím o jeho ostatních ctnostech.

Geſchweige *n.* hejření *n.*

Geſchwind *adj.* rychlý, čerstvý, bystrý, spěšný, hbitý, čilý; *adv.* čerstvě, ryehle, hbitě, honem, kvapem; —igkeit *f.* rychlost *f.*, rychlota *f.*, čerstvost *f.*; —igkeitskoeffizient *m.* (mech.) součinitel rychlosti; —igkeitshöhe *f.* (mech.) výška rychlosti; —ſchreiber *m.* rychlopisec *m.*; —ſchritt *m.* zrychlený krok, rychlokrok *m.*; —ſchuß *m.* rychlý výstřel. [holení *n.*

Geſchwirr (-es) *n.* šviřinkání, švě-

Geſchwiſter *n.* bratří a sestry (bratří *st.*); posestřenci; sourozenci (männl.); sourozenky (weibl.); *coll.* sourozenstvo *n.*; —kind *n.* posestřenec *m.* (dítě bratrovo, bratrovec, bratrovka; dítě ze sestry, dítě sestřino, sestřenec, sestřenice).

Geſchwollen oteklý, opuchlý, naběhlý; (v. Waſſer) nadmutý, vzedmutý.

Geſchworener *m.* přisežný *m.*; porotce *m.*

Geſchwornen-bank *f.* lavice porotců; —gericht *n.* soud přisežných, porotní soud, porota *f.*; —liſte *f.* seznam porotců.

Geſchwulſt (M. Geſchwülſte) *f.* (med.) otok *m.*, oteklina, opuchlina, spuchlina *Tumor*; blutige G. nádor *m.*; eiternde G. otok podebraný; —ig *adj.* nadmutý, nabubřelý; —zerteilung *f.* rozcházení otoku.

Geſchwür (-es, M. -e) *n.* vřed *m.*, nežit *m.*, hlíza *f.*, *Ulcus* (med.); —artig *adj.* vředovitý; —chen *n.* vřídek *m.*;

—en mh. podbírati se, vředovatěti; —ig *adj.* vředovatý; g. werden zvředovatěti; —boden *m.* spodek vředu, dno vředu.

Gesechst o šesti, ze šesti částí.

Gesegel (-s, oh. M.) *n.* plachtoví *n.*

Gesegn-en (vlt.) žehnati *v.* Segnen; —et požehnán, a, o, požehnaný.

Gesehen viděl, a, o; 2. viděn, a, o, ý.

Gesell (-en, M. -en) *m.* společník *m.*, druh *m.*; (Handwerksgeſell) tovaryš *m.*; —bier *n.* společná pitka; —en družiti, přitovaryšiti; ſich se.

Geſellen-haft *adj.* tovaryšský; —ſade *f.* tovaryšská pokladnice; —ordnung *f.* tovaryšský pořádek; —verein *m.* tovaryšská jednota.

Geſellſchen *n.* společný lov ryb.

Geſellig *adj.* družný, soudružný, tovaryšný; družebný; —keit *f.* družnost *f.*; —keitstrieb *m.* společenský pud.

Geſellin (M. -en) *f.* družka *f.* (družice), společnice *f.*

Geſellſchaft (M. -en) *f.* společnost *f.*; tovaryšstvo *n.*, družstvo *n.*; 2. společenství, družství, tovaryšství, obecenství *n.*; geheime G. tajný spolek; Handlungs-G. spolek obchodní, kupecký, tržební; —er (s, nnv. M.) *m.* společník *m.*; —erin *f* společnice *f.*; —lich *adj.* společný, společenský *v.* Geſellig.

Geſellſchafts-eigentum *n.* spolkové vlastnictví, vlastnictví spolku; —fräulein *n.* slečna-společnice *f.*; —glied *n.* člen spolku; člen společnosti; —handel *m.*, —handlung *f.* spolkový obchod; —haus *n.* beseda *f.*, spolkový dům; —kapitalkonto *n.* účet ze společných jistin; —kontrakt *m. v.* Geſellſchaftsvertrag *m.*; —kreis *m.* dychánek *m.*, společenský kroužek; —rechnung *f.* (math.) spolkový počet; —recht *n.* spolkové právo; —ſiegel *n.* spolková pečeť; —ſpiel *n.* společenská hra; —tanz *m.* společenský tanec; —ton *m.* společenský ton (mrav); —vertrag *m.* smlouva spolková, smlouva společenská. [Senden).

Geſendet poslán, a, o, poslaný (*v.*

Geſenk (-es, M. -e) *n.* odvod *m.*, rozvod *m.*, hříženice *f.*; 2. (b. Fiſcher) hřížidlo, hroužidlo *n.*; 3. G., —e *n.* (geogr.) stráň *f.*, úbočí *n.*; —amboß *m.* kovadlina se zádlaby, k. s výdlaby; —hammer *m.* zádlabník *m.*

Geſetz (-es, M. -e) *n.* zákon *m.*; bürgerliches G. zákon občanský; —auslegung *f.* vykládání zákonů; —buch *n.* zákonník *m.*; bürgerliches G. zákoník občanský; Straf.-g. zákoník trestní; —entwurf *m.* osnova zákona, návrh zákona; —freund *m.* přítel zákona; —gebend *adj.* zákonodárný; -e Gewalt zákonodárná moc; —geber *m.* zákonodárce *m.*; —gebung *f.* zákonodárství *n.*; —gebungsrat *m.* zákonodárná rada; —göttin *f.* Pravěna *f.*; —kraft *f.* zákonní moc; —kunde *f.* zákonoznalství *n.*; —kundig *adj.* znalý zákonů; ein —kundiger zákonoznalec *m.*; —lich *adj.* zákonní; *adv.* dle zákona, zákonně; —lichkeit *f.* zákonnost *f.*; —los *adj.* bezzákonný, nemajíci zákona; *adv.* bez zákona, bez zákonů; —loſigkeit *f.* bezzákonnost *f.*; —mäßig *adj.* zákonní (zákonitý), *adv.* dle zákona; —mäßigkeit *f.* zákonnost *f.*; —ſache *f.* věc týkající se zákonů; Kommiſſion in —ſachen komise v příčině zákonů; —ſanktion *f.* schválení zákona, stvrzení zákona; —ſtörer *m.*, Antinomiſt *m.* zákonoborce *m.*

Geſetzt sazený, usazený; (*v.* Alter) usedlý; geſetzt, daß ...., geſetzt es geſchehe dejme tomu, že se stane; (*v.* Setzen).

Geſetz-übertretung *f.* přestoupení zákona, přestupek zákona; —unwiſſenheit *f.* neznalost zákonů; —vollſtrecker, —vollzieher *m.* plnitel zákona; —vollſtreckung *f.* splnění zákona; —vorlage *f.*, —vorſchlag *m.* předloha n. návrh zákona, navržený zákon; G. osnova zákona; —werk *n.* zákon, zákoník *m.*; —widrig *adj.* protizákonní; nezákonný; *adv.* proti zákonu; —widrigkeit *f.* protizákonnost *f.* [vzdychání *n.*, vzlykot *m.*

Geſeufze (-es, oh. M.) *n.* vzlykání,

Geſicht (-es, M. -e ob. -er) *n.* zrak *m.*, oči (*dual*); 2. obličej *m.*, tvář *f.*, líce *n.*; 3. G. vidění *n.*, úkaz *m.*; —er machen ošklíbati se, škaredit se; —erſchneider *m.* ošklebla *m.*, šklebilek *m.*; —los *adj.* nevidomý (slepý).

Geſichts-ausdruck *m.* výraz v obličeji; výraz tváře; —ausſchlag *m.* (med.) vyraženina na tváři; —farbe *f.* pleť *f.*, barva na tváři; —feld *n.* zorný prostor, zrakové pole; —grind *m.* (med.) ohnipara *f.*, trudovina *f.*; —krampf *m.* líční křeč; —kreis *m.* obzor *m.*, obzorník *m.*; —nerv *m.* zrakový nerv; —punkt *m.* hledisště *n.*; hledisko *n.*, dohledisště *n.*, bod dohledný; stanovisko *n.*; (math.) bod oční (očník); —röte *f.* ruměnec *m.*; —ſchwäche *f.* slabost zraku, slabozrakost *f.*; —ſinn *m.* zrak *m.*; ſtrahl *m.* (geom.) přímka zraková, př. zorná; —täuſchung *f.* klam zraku; —trübung *f.* zakalení zraku n. očí; —verzerrung *f.* ošklíbání *n.*; —winkel *m.* úhel zorný, ú. zrakový; —zug *m.* ráz *m.*, rys *m.*, tah v obličeji, ve tváři.

Geſiebente *n.* (oh. M.) sedmerka *f.*

Geſims (-es, M. -e) *n.* řims *m.*, římsa *f.*; G. unter dem Fenſter bankál *m.*; G. um den Ofen krancle *f.*; über dem Fenſter nadokní *n.*; —brett *n.* sadma *f.*; —hobel *m.* prutovník, římsovník *m.*; —ſtein *m.* římsák *m.*; —mauerwerk *n.* římsová zídka; —ziegel *m.* římsovice *f.*, římsová cihla.

Geſinde (-es, oh. M.) *n.* čeleď *f.*, čeládka *f.*, chasa *f.*; —halter *m.* pán čelední, držitel čeledi; —koſt *f.* čelední strava. [holota *f.*, luza *f.*, chátra *f.*

Geſindel (-s, oh. M.) *n.* sběř *f.*,

Geſinde-lohn *m.* čelední mzda; —ordnung *f.* čelední řád; —polizei *f.* čelední policie; —ſtube *f.* čelednik *m.*; —verband *m.* čelední svazek.

Geſinnt smýšlející; g. ſein myšliti, smýšleti.

Gesinnung (oh. M.) *f.* smýšlení *n.*, mysl *f.*

Gesinnungs-art *f.* smýšlení *n.*; —genosse *m.* spolusmýšlející *m.*; —tüchtig *adj.* řádně smýšlející, blahomyslný.

Gesippe *n.* čeleď (*st.*).

Gesittet *adj.* mravný, zvedený; cudný; —heit *f.* mravnost, cudnost *f.*

Gesittung *f.* mrav *m.*, umravení *n.*

Gesöff (-es) *n.* chlast *m.*

Gesondert oddělený; -e Größe (math.) veličina přetržitá n. rozpojitá; -e Function (math.) úkon rozvinutý.

Gesonnen ſein míti v úmyslu, za-

Gesorge *n.* starosti *pl.* [mýšleti.

Gesott (-es) *n.* pařenka *f.*

Gespalten klaný, rozštípený.

Gespan (-es, M. -e) *m.* druh *m.*, společník *m.*; 2. župan *m.*, stoličnípán.

Gespann (-s, oh. M.) *n.* spřež *f.*, spřežení *n.*, zápřež *f.*, potah *n.*

Gespannt (phys.) napnutý, napatý (napjatý). [župa *f.*, županství *n.*

Gespanſchaft *f.* (in Ungarn) stolice *f.*,

Gesparr (-es, oh. M.) *n.* krov *m.*, vazba *f.*; volles G. vazba plná; leeres G. vazba střídná.

Gespenst (-es, M. -er) *n.* strašidlo *n.*, přísera *f.*, obluda *f.*

Gespenſter-artig *adj.* příšerný, obludný; —erſcheinung *f.* zjevení strašidel, vidění (noční); —geſchichte *f.* povídka o strašidlech; —glaube *m.* víra v strašidla; —ſtunde *f.* hodina strašidel.

Gespenſtisch *adj.* příšerný, strašidelný, obludný.

Gesperre *n.* zavření *n.*, závěra *f.*; 2. závora *f.*, zavíradlo *n.*, západ u zámku.

Gespiel-e (-en, M. -en) *m.* druh *m.*; —in *f.* družka *f.*, společnice dětských her.

Gespilde (-es, oh. M.) *n.* podíl *m.*, dílec *m.*; 2. právo předkupné.

Gespinst (-es, M. -e) *n.* předivo *n.*, přádlo *n.*, zápředek *m.*; —pflanzen *pl.* přádelniny, předivniny, přástevné rostliny.

Gespitzt zaostřený, špičatý; fig. -e Antwort pichlavá odpověď.

Gespött (-es, oh. M.) *n.* posměch *m.*, výsměšky, úsměšky, úštipky *pl. m.*

Gesprächh (-es, M. -e) *n.* rozmluva *f.*, rozprávka *f.*, hovor *m.*; ſich in ein G. einlaſſen do řeči se dáti; —ig *adj.* mluvný, hovořivý, hovorný; —los *adj.* nemluvný; —form *f.* forma dialogická, f. rozmlouvací, f. rozmluvná; —weiſe *adv.* v rozmluvách, rozpravně.

Gesprengt, geſprenkelt kropenatý.

Gesproß (-ſſes, oh. M.) *n.* haluzí *n. coll.*

Gest (M. -en) (lt. *gestus*) pohyb *m.*, posuněk *m.*; G. *f.* droždí *n.* (*v.* Gäſcht).

Gestade (-s, unv. M.) *n.* břeh mořský.

Gestählt zocelený.

Gestalt (M. -en) *f.* postava *f.*; podoba *f.*; 2. způsoba *f.*; G. tvar *m.*; nach-ahmende -en napodobiny *pl. f.*; unendliche G. nekonečné tvary; nach G. der Dinge dle povahy věcí, dle způsoby věcí; —barkeit *f.* útvarnost *f.*, tvářitelnost *f.*; —en tvořiti, utvořiti, utvářiti, utvarovati; utvářniti, upodobiti, uspůsobiti; ſich se; —enreich *adj.* mnohotvárný, —et uspůsobený; wie immer g. v jakékoli postavě; bei ſo —eten Umſtänden za takových okolností; —ig *adj.* údobný, tvárný; —reich *adj.* mnohotvárný; —ung *f.* utváření, uspůsobení *n.*; —ungskraft *f.* tvářivá síla; útvarnost *f.*; —ungstrieb *m.* tvářivost *f.*, tvářivý pud.

Gestampfe *n.* dupot, cupot *m.*

Geſtänd-ig *adv.* kdo se přiznal; g. ſein einer Sache, —igen etwas přiznati se k čemu, znáti se v čem, vyznati něco; —nis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* přiznání, vyznání *n.*

Gestänge *n.* tyčkoví *n.*; b. Pumpen soubidlí *n.*; (mont.) bidelní stroj; —ſteuer *f.* (mont.) bidelné *n.*

Gestank (-es, oh. M.) *m.* smrad *m.*, puch *m.*, zápach *m.*

Gestapel (-s, oh. M.) *n.* nakupení *n.*

Geſtatt-en etw. (einem) povoliti čemu, v čem; dovoliti, dopustiti, připustiti co; —ung *f.* povolení, dovolení, dopuštění *n.*; ohne G. eines Rechtsſtreites žádné pře právní nedopouštějíce.

Gestäude (-s, unv. M.) *n.* křoví *n.*

Geſte (M. -en) *f. v.* Geſt *m.*

Gesteck (-es) *n. v.* Beſteck.

Gesteh-en etwas přiznati se k čemu, znáti se k čemu; vyznati se z čeho; *v.* Geſtatten; —nſ. sesednouti se, usednouti se; sraziti se; —ungskoſten *pl.* náklady výrobné.

Gestein (-es, oh. M.) *n.* kamení *n.*, skála *f.*, skalka (skalice) *f.*; 2. (M. -e) horniny, kameny *pl.*, phytogene —e kameny rostlinné; zoogene —e kameny živočišné.

Geſtell (-es, M. -e) *n.* podstava *f.*, podstavek, podstavec *m.*; podkladek *m.*; G. des Mühlwerkes hranice *f.*; G. beim Pflug shlaví *n.*; G. im Hochofen podlož *f.*; —ig machen jmd. dostaviti někoho k. p. před soud; ſich g. machen dostaviti se; —macher *m.* podstavkář *m.*

Gestern *adv.* včera; ſeit g. od včerejška, od včíra.

Gestick (-es), —e (-es, oh. M.) *n.* vyšívání *n.*; —t vyšívaný.

Geſtiefelt obutý; v botách; -e Beine (der Vögel) rousné nohy; der —e Kater (im Märchen) kocour chytrák, k. v botách.

Geſtielt visutý (na stopce). [tách.

Geſtiftet založený; -er Häusler usedlý n. usazený domkář; -es Vermögen jmění nadané (*v.* Stiften).

Geſtikul-ation *f.* (lt.) tváření *n.*, posunkování *n.*, posunky *pl. m.*; —ieren posunkovati, posuňky provázeti řeč.

Geſtion *f.* (lt.) eines Amtes činnost *f.*, řízení *n.*, jednání *n.*, konání úřadu, úřadování *n.*; —sprotokoll *n.* jednací protokol.

Geſtirn (-es, M. -e) *n.* shvězdění *n.*, souhvězdí *n.*; —ig *adj.* hvězdnatý; der —te Himmel hvězdnaté nebe.

Geſtöber (-s, oh. M.) *n.* prášenice, chumelenice *f.*

Gestohlen kraden, a, o, ý; ukr...
Gestöhne *n.* lkání, sténání *n.*, ston *m.*
Gestoßen tlučený; (v. Stimmenlaut b. d. Deklam.) vyražený, vyrážený.
Gesträuch (-s od. -es, M. -e) *n.* křoví, chrastí *n.*, křovina, chrastina *f.*
Gestreift pruhovaný, žíhaný.
Gestrenge *adj.* přísný; 2. statečný, urozený; —er Herr! urozený pane! vzácný pane!
Gestrichelt čárkovaný, čerchaný.
Gestrickt pletený; -e Geflechten (Mtn.) tvary pletené. [rejší den, včerejšek *m.*
Gestrig *adj.* včerejší; —er Tag vče-
Geströhe, Geſtröhde *n.* sláma *f.*
Gestrudel (-s, oh. M.) *n.* kloktání *n.*, vření *n.*; 2. vír *m.* [šti *n.*
Gestrüppe (-s) *n.* roští, chrastí, hou-
Gestübe (-s, unv. M.) *n.* prach *m.*, mour *m.*, spraš *f.*
Gestunden einem etw. odročiti, lhůtu povoliti, poshověti.
Gestus *m.* (lt.) *v.* Geſt *m.*
Gestüt-e *n.*, —haus *n.* hřebčinec *m.*; —meiſter *m.* hřebečník *m.*
Gesuch (-s, M. -e) *n.* žádost *f.*; —ſchreiben *n.* (an jmd.) dožadací list k někomu; —steller *m.* žadatel *m.*, prosebník *m.*
Gesucht hledaný; (ſtilliſt.) nucený; —e Zahl (math.) hledané číslo.
Gesumm (-s, oh. M.) *n.* bzučení *n.*, bzukot *m.*
Gesümpfe (-es, oh. M.) *n.* bahniště *n.*
Gesund *adj.* zdravý (zdráv, a, o); fig. spasný, prospěšný; g. machen uzdraviti koho; g. werden uzdraveti, uzdraviti se, pozdraviti se; ich bin g. jsem zdráv, a, o; —brunnen *m.* léčivé zřídlo, léčivý pramen (*vulgo* dobrá voda, boží voda); —en vyhojiti se z něčeho; —heit (oh. M.) *f.* zdraví *n.*, zdravota *f.*; G. iſt der größte Schatz zdraví nejlepší dar boží!
Gesundheits-göttin *f.* Zdravěna *f.*; —halber *adv.* pro zdraví, v příčině zdravoty; —kaffee *m.* zdravotní káva; —kunde *f.* zdravozpalství *n.*; —lehre *f.* zdravověda *f. v.* Diätetik; —paß *m.* zdravotní pas; —pflege *f.* zdravotnictví *n.*, péče o zdravotu; —polizei *f.* zdravotní policie; —rat *m.* zdravotní rada; —regel *f.* zdravotní pravidlo; —rückſichten *pl.* ohledy zdravotní; aus G. z příčin zdravotních; —widrig *adj.* protizdravotní, nezdravý; —zeugnis *n.* zdravotní vysvědčení; —zuſtand *m.* zdravotní stav, zdravota *f.* **Gesunken** kleslý, á, é.
Gesurr (-es, oh. M.) *n.* hrkot *m.* (vozu).
Getäfel (-s, oh. M.) *n.* vykládání *n.*, vypažení *n.*; obložka *f.*
Getan učiněn, a, o, ý (*v.* Tun).
Getast (-es, oh. M.) *n.* chmat *m.* (hmat); chmatání (hmatání) *n.*
Getäusche (-es, oh. M.) *n.* klam *m.*
Geteilt dělený (poltěný) (*v.* Teilen).
Getobe (-s, oh. M.) *n.* zuření *n.*
Getöne (-s, oh. M.) *n.* zvukot *m.*
Getöse (-s, oh. M.) *n.* hukot, hluk *m.*, jek, povyk, hřmot *m.* [capot *m.*
Getrampel (-s, oh. M.) *n.* cupot *m.*,
Getränk (-es, M. -e) *n.* nápoj *m.*; Verfälſchung der —e porušování nápojů; geiſtige —e lihové nápoje; —ebezug *m.* braní *n.* odbírání nápojů.
Getrau-en ſich důvěřovati si, troufati si; ein —ter oddaný, snoubený.
Getreide (-es, oh. M.) *n.* obilí *n.*; —bau *m.* obilnictví *n.*, obilářství *n.*; setí obilí; —boden *m.* obilná půda; (Magazin) obilnice *f.*; —fehmen *m.* stoh *m.*; —handel *m.* obchod s obilím; —händler *m.* obchodník s obilím, obilník *m.*; —hülſe *f.* pleva *f.*; —kammer *f.* obilnice, sýpka *f.*; —land *n.* obilná půda; —magazin *n.* obilnice, sýpka *f.*; —markt *m.* trh na obilí; —maß *n.* míra na obilí, obilná míra; —meſſer *m.* měřič obilí, žitoměr (*st.*); —reinigungsmaſchine *f.* (Trieur) mlýnek *m.*, vějka *f.*; —reuter *m.* (zool.) pilous *m.*; —ſack *m.* pytel na obilí; —ſchneidemaſchine *f.* samožnec *m.*, požínadlo *n.*; žací stroj; —ſchrot *f.* obilná tluč; —ſenſe *f.* kosa na obilí; hrabice *f.*; —ſperre *f.* zápověď na vývoz obilí; —ſtoff *m.* obilina *f.*; —vorrat *m.* zásoba obilí; —zehnt *m.* desátek obilný, osep *f.*; —zins *m.* osep *f.*
Getreu *adj.* věrný; —heit *f.* věrnost *f.*; —lich *adv.* věrně.
Getriebe *n.* hybostroj *m.*, pohybovadlo *n.*, ústrojí *n.*; (mech.) pastorek *m.*
Getrieben hnán, a, o, hnaný; —e Arbeit tepané dílo.
Getriebewelle *f.* hřídelíček *m.*
Getroffen zastižen, trefen, a, o, ý.
Getrost bezpečný; smělý; důvěrný; *adv.* er kann daß g. tun to může směle udělati (učiniti).
Getrösten ſich (einer Sache) naditi se čeho, doufati, nadějí se těšiti.
Getrunken pil, a, o (*v.* Trinken).
Getto (Ghetto) *n.* židovská čtvrť.
Getümmel (-s, oh. M.) *n.* ryk, hluk *m.*, vřava *f.*; 2. tlačenice *f.*
Getürmt věžatý.
Geübt cvičen, a, o, ý; —heit *f.* cvičenost *f.*
Geuden *v.* Vergeuden.
Geuſe (-n, M. -n) *m.* spůrce *m.*, odbojník *m.*
Gevatter (-s, unv. M.) *m.* kmotr *m.*; kmotříček, kmoch *m.*; G. ſtehen kmotrem n. za kmotra býti; einander G. ſagen kmotrovati si; —geld *n.* vázané, dar do vínku; —in *f.* kmotra (kmotřika) *f.*; —kind *n.* kmotřenec *m.*, kmotřenka *f.*; —kuchen *m.* radostník *m.*; —ſchaft *f.* kmotrovství *n.*; *coll.* kmotrovstvo *n.*
Geviere (-es, unv. M.) *n.* čtverhran *m.*
Geviert čtvernatý, čtverný; čtverhraný; —e *n.* čtverhraník *m.*; (Typ.) čtverčík *m.*; —ſchein *m.* (aſtr.), Quadratur *f.* čtvrť *f.*, čtvrtosvětlost *f.*
Gevögel (-s, oh. M.) *n.* ptactvo *n.* (*sl.* ptáč *f.*).
Gewächs (-es, M. -e) *n.* rostlina *f.*; (med.) vyrostlina, narostlina; zrostlina *f.*, nárost *m.* *Excrescentia.*
Gewachsen rostlý, zrostlý; g. ſein (einer Sache) stačiti, dostačiti k čemu, seč býti, vydržeti něco (*v.* Wachſen).

Gewächs-erde *f.* prst *f.*; —haus *n.* rostlinárna *f.*, sklenik *m.* (Glashaus); —kunde, —lehre *f.* rostlinověda *f.*, rostlinoznalství *n.*; —reich *n.* rostlinstvo *n.*; g. *adj.* hojný na rostliny, rostlinohojný.

Gewäff (-es, oh. M.) *n.* zbraň *f.*; (wbm.) tesáky *pl. m.*

Gewagt *adj.* odvážný, odvážlivý; opovážlivý; frisch g. *v.* frisch; —es Geſchäft odvážná věc, odvážná smlouva.

Gewählt volen, a, o, ý (*v.* Wählen).

Gewahr werden (etw., einer Sache), —en (einen, etw.) viděti, uviděti, shlídnouti, spatřiti, spozorovati něco.

Gewähr (oh. M.) *f.* jistota *f.*, zajištění, rukojemství *n.*, záruka *f.* (správa *f.*); G. leiſten správu, záruku dáti komu zač; etwas G. leiſten durch Öffentlichkeit: ujistiti, pojistiti něco veřejností; G. (eine das Eigentum einer nicht landtäflichen Realität bewährende Urkunde) zápis *m.*; an die G. Gebrachter knihovní vlastník *m.*; —abſchreibung *f.* propuštění (zápisu) z knih, odepsání z knih; —brief *m.* správní zápis (vysvědčení o knihovním vlastnictví); —en einem etw. slíbiti, přislíbiti; 2. přáti, dopřáti komu čeho; uděliti komu co; mh. eine Bitte g. povoliti, vyhověti žádosti n. k žádosti.

Gewahren (etw.) *v.* Gewahr werden.

Gewähr-laſſen *n.* hovění *n.*; —leiſten *v.* Gewähr; —leiſtung *f.* ujištění *n.*, záruka *f.*; —leiſtungsurkunde *f.* správní zápis.

Gewahrſam *adj. v.* Aufmerkſam; G. *m. et f.* opatrování *n.*; jmd. in G. bringen někým se ujistiti (vazbou); etwas dem —e eines anderen anvertrauen někomu něco k opatrování dáti, svěřiti.

Gewährſchaft (oh. M.) *f.* ujištěnost, pojištěnost *f.*

Gewährsmann *m.* ručitel *m.*; důvěrník *m.* [vyhovění *n.*

Gewährung *f.* slíbení *n.*; dopřání,

Gewalt (M. -en) *f.* moc *f.*; väterliche, väterliche G. moc soudcovská, otcovská; äußere G. (phyſ.) síla zevnější; aus eigener G. o své újmě; G. u. Vollmacht plnomocenství *n.*; 2. G. násilí *n.*; jmd. G. antun učiniti komu násilí; —anmaßer *m.* násilník *m.*; —brief *m.* mocný list *m.*; —geber *m.* zmocnitel *m.*; —haber *m.* zmocněnec, zmocněný *m.*; 2. mocník, zvolník *m.*; —herrſcher *m. v.* Deſpot; —ig *adj.* násilný; mocný; 2. náramný, ohromný, nerázný; —iger (m.) plnomocník *m.*; (mil.) půhonce (vojenský) *m.*

Gewaltigen etw. přemoci, podmaniti si; ein Inſtrument g. s nástrojem obratně zacházeti, nástroj ve své moci míti.

Gewalt-mißbrauch *m.* zlé užívání moci, zneužití *n.*; —ſam *adj.* násilný; —e Hand anlegen násilí někomu učiniti, ruku na koho mocně vložiti, svou moc nad někým provésti; —ſtreich *m.* násilná rána, násilný skutek; —tat *f.* násilí *n.*; —täter *m.* násilník *m.*; —tätigkeit *f.* násilnost *f.*, násilí *n.*; G. pych *m.*; výtržnost *f.*; —träger *m.* zmocněnec, plnomocník *m.*

Gewand (-es, M. -e u. Gewänder) *n.* tkanina *f.*; 2. oděv *m.*, roucho *n.*, šat *m.*, šatstvo *n.*, oblek *m.*

Gewand (-s, M. Gewänder) *m.*, Gewände *n.* brázda (lícha) viničná; souvrat *v.* Gewende.

Gewand-haus *n.* (in Deutſchland) soukeniště *n.*, (soukenické kotce *v st. Praze*); —ſchneider *m.* střihač; —ſchnitt *m.* střih, kroj *m.*; —ſweiſe *adv.* naoko.

Gewandt *adj.* obratný; zběhlý, ohebný, zručný, mrštný; —heit *f.* obratnost *f.*

Gewärtig *adv.*; g. ſein (einer Sache), —en etw. očekávati něco, nadíti se čeho, oddati se čemu; ohne —ung eines Spruchs nečekajíc výroku, nálezu.

Gewäſch, —e (-es) *n.* tlach *m.*, žvanice *f.*, žvast *m.*, klevety *pl. f.*

Gewässer (-s, unv. M.) *n.* vodstvo *n.*, vody *pl. f.*; fließendes G. vody tekoucí; ſtehendes G. vody stojaté.

Gewebe (-s, oh. M.) *n.* tkaní *n.*; 2. tkanina, tkaň *f.*; pletivo *n.*, pleteň *f.*

Gewehe (-s, oh. M.) *n.* vánice *f.*

Gewehr (-s, M. -e) *n.* zbraň, zbroj *f.*; (Feuerg.) střelná zbraň, ručnice *f.*; —fabrik *f.* továrna na zbraň; zbrojírna *f.*; —fabrikant *m.* zbrojíř *m.*; —feuer *n.* střelba z ručnic; —händler *m.* zbraníř *m.*; —kammer *f.* zbrojnice *f.*; —kolben *m.* hlaviště *n.* (na ručnici); —ſchrank *m.* skříň (almara) na ručnice, puškovnice *f.*

Geweih (-es, M. -e) *n.* parohy *pl. m.*, jelení koruna. **Geweißt** bílený.

Gewellfleiſch *n.* ovar *m.*

Gewend-e (-s, unv. M.) *n.* obracení *n.*; 2. (Feld) úvrať, souvrať *f.*; 3. lán *m.*; 4. potah koní; 5. obruba *f.*; —ig *adj.* obratný, mrštný.

Gewerbe (-s, unv. M.) *n.* živnost *f.*; (řemeslo *n.*; obchod *m.*; průmysl *m.*); freies G. svobodná živnost; konzeſſioniertes G. živnost povolená n. koncesionální; 2. G. těžba *f.*; —freiheit *f.* živnostenská svoboda; —geld *n.* živnostenská dávka.

Gewerber *m.* živnostník *m.*

Gewerb-fleiß *m. v.* Gewerbsfleiß; —los *adj.* bez živnosti.

Gewerbs-ausſtellung *f.* průmyslová výstava, průmyslnická v.; —bank *f.* živnostenská banka; —befugnis *n.* právo živnostenské; —behörde *f.* živnostenský úřad; —betrieb *m.* provozování živnosti; —bücher *pl.* knihy živnostenské.

Gewerb-ſchaft *f.* živnostnictvo *n.*; —ſchein *m.* živnostenský list; —ſchule *f.* průmyslnická škola, průmyslová škola.

Gewerbs-fleiß *m.* průmysl *m.*, průmyslnost *f.*; —freiheit *f.* svoboda živnostní, sv. -stenská; —gericht *n.* živnostenský soud; —geſchäft *n.* živnost *f.*; —geſetz *n.* zákon o živnostech, živnostenský zákon; —inhaber *m.* majetník živnosti; —kammer *f.* živnostenská komora; —leute *pl.* živnostníci; —mann *m.* živnostník, průmyslník *m.*; —mobiliare *n.* náčiní těžebné, řemeslnické;

—ordnung *f.* živnostenský řád; —ſtand *m.* živnostnictví *n.*; 2. živnostnictvo *n. coll.*; —ſteuer *f.* daň z živnosti; —tätigkeit *f. v.* Gewerbefleiß; —unternehmung *f.* podnik živnostenský; —verein *m.* průmyslová jednota; 2. živnostenský spolek; —verfahren *n.* řízení v příčině živnosti; —verhältnis *n.* živnostenský poměr; —verluſt *m.* ztráta živnosti; —verſtändiger *m.* znalec živnosti; —vorrichtung *f.* přípravy k vedení živnosti; —zuſtand *m.* stav živnosti

Gewerf (-es, M. -e) *n. v.* Gewäff.

Gewerk (-es, M. -e) *n.* dílo *n.*, práce *f.*; 2. dílna *f.*; 3. pořádek *m.*, řemeslo *n.*; cech *m.*; 4. (mont.) horní bratrstvo; —e (-en, M. -en) *m.* dělník, pracovník *m.*; 2. (mont.) těžíř, nákladník *m.*; —ſchaft (M. -en) *f.* těžířstvo, nákladnictvo *n.*; —sfahne *f.* cechovní n. pořádkový praporec; —sgenoſſenſchaft *f.* výrobní družstvo; —sherr *m.* pán dílny.

Gewesen býval, a, o *v.* Sein; 2. *adj.* bývalý. **Gewichst** voskovaný (*v.* Wichſen).

Gewicht (-es, M. -e) *n.* váha *f.*; 2. tíže (tíha) *f.*; 3. závaží *n.*; rohes G. váha hrubá; eine Sache von G. věc vážná, důležitá; G. auf etw. legen dodávati čemu váhy, důrazu, přikládati něčemu důležitost; der Schaden fällt gar nicht ins G. na škodu netřeba hleděti, škoda nemá žádné důležitosti; —ausſchlag *m.* výváže *m.*; —gleiche *f.* rovnováha *f.*; —ig *adj.* těžký; fig. vážný, důležitý; —los *adv.* bez váhy; *adj.* neváživý, nezávažný.

Gewichts-abgang *m.* úbytek na váze, provážek *m.*; —einheit *f.* jednička váhová; —größe *f.* velikost váhy; —ſpeſen *pl.* útraty dle váhy.

Gewichts-ſtange *f.* váhová žerď, váhové břídélko; —ſtein *m.* závaží *n.*

Gewichtverluſt *m.* ztráta na váze *v.* Gewichtsabgang. [vážný, váhyplný.

Gewichtvoll *adj.* vážný, zavažný, vele-

Gewiegt zkušený, znalý.

Gewieher (-s, oh. M.) *n.* řehot *m.*, řehtaní *n.*

Gewild (-es, oh. M.) *n.* zvěř *f.*

Gewillt *adj. et adv.* ochoten; g. ſein vůli míti, chtíti.

Gewimmel (-s, oh. M.) *n.* hemžení *n.*, hemženice *f.*, hemzot *m.*; chumel, hroj *m.*

Gewinde (-s, oh. M.) *n.* vinutí, točení *n.*; kotouč *m.*; točenina, stočka *f.*; (in der Schraube) závitek *m.*; —bohrer *m.* závitník *m.*

Gewinn (-s ob. -es, ob. M.) *m.* zisk *m.*; auf G. und Verluſt na zisk i na ztrátu; k zisku a ke ztrátě; 2. G. (M. -e) im Spiel výhra *f.*; —begierig *adj.* ziskuchtivý, zištný; —bringend *adj.* výnosný, prospěšný; —en etw. dosáhnouti čeho; dobyti, nabyti čeho; (durch Arbeit) vydělati; získati něco prací; (im Spiel) vyhrati; eine Schlacht g. boj vyhrati (obdržeti), zvítěziti; —er (-s, unv. M.) *m.* vyhrávající *m.*, vyhrátel, získatel *m.*; 2. výherní los; —konto *m.* (*n.*) účet zisku; —los bez zisku, nezištný; —rechnung *f.* účet ze zisku a ztráty; —reich *adj.* zištný, užitečný, výnosný.

Gewinn-ſucht *f.* zištnost *f.*, ziskuchtivost *f.*; —ſüchtig *adj.* zištný, ziskuchtivý; —teil *m. v.* Dividende.

Gewinnung *f.* získání, dobytí, nabývání *n.*; (chem.) dobývání, vyrábění *n.*; (fm.) těžení *n.*, výtěžek.

Gewinſt (-es, M. -e) *m.* výhra *f.*, zisk *m. v.* Gewinn; —entgang *m.* ušlý zisk; —lotterie *f.* výherní loterie.

Gewirbel (-s, oh. M.) *n.* vír *m.*, víření bubnů.

Gewirk (-es, oh. M.) *n.* tkaní na stávku; 2. tkanina *f.*; 3. (Bienenz.) postav včel.

Gewirre (-es, oh. M.) *n.* matení *n.*, pletení *n.*; 2. pletenice, matenice *f.*, matenina, zmatenina *f.*

Gewiß *adj.* jistý, nepochybný; einer Sache g. ſein jist býti čím, ubezpečen býti o čem; gewiſſer jistý, jakýsi, nějaký, některý; zu gewiſſer Zeit kdysi; um ſo gewiſſer tím spíše; g. *adv.* zajisté, dozajista.

Gewiſſen (-s, oh. M.) *n.* svědomí *n.*; nach ſeinem beſten Wiſſen und G. dle svého nejlepšího vědomí a svědomí; —haft *adj.* svědomitý; —haftigkeit *f.* svědomitost *f.*; —los *adv.* bez svědomí; *adv.* nesvědomitý.

Gewiſſens-angſt *f.* úzkost svědomí; —biß *m.*, —ſkrupel *m.* hryzení svědomí, úštipky svědomí; —freiheit *f.* svoboda svědomí; —vertretung *f.* zastoupení (svého) svědomí.

Gewiſſermaßen *adv.* jakési, poněkud, zčásti, v jistém ohledu, jistou měrou.

Gewißheit (oh. M.) *f.* jistota *f.*, jistotnost *f.*

Gewitter (-s, unv. M.) *n.* bouřka *f.*; —brodend bouřenosný; —guß *m.* bouřka s deštěm; —luft *f.* vichřice *f.*; —n; es —et nastává bouřka; —ſchwer *adj.* dušný; *adv.* dušno před bouřkou; —ſturm *m.* bouřka *f.*; —wind *m.* vichr *m.*; —wolke *f.* mrak *m.*, bouřný oblak; (*st.* tuča *f.*). [zkušený.

Gewitzigt poučen, a, o; zmoudřelý;

Gewoben tkán, a, o, tkaný, utkaný.

Gewoge (-s, oh. M.) *n.* vlnění *n.*

Gewogen *adj.* náchylný, příznivý, nakloněný komu, laskavý, dobrotivý ke komu; (einem g. ſein); —heit *f.* náchylnost *f.*, příznivost *f.*

Gewöhnen (einen an etw., zu etw.) učiti koho zvykat, přivykati, navykati, uvykati; ſich g. (an etw.) zvyknouti, přivyknouti, uvyknouti čemu, v obyčej vzíti. [přivyknouti čemu.

Gewohnen mf. zvyknouti, navyknouti,

Gewohnheit (M. -en) *f.* obyčej *m.*, zvyk, navyk *m.*, zvyklost, navyklost *f.*

Gewohnheits-bettler *m.* žebrák z návyku; —dieb *m.* zloděj z návyku; —recht *n.* právo obyčejové; —ſünde *n.* navyklý hřích; —wegen *adv.* z obyčeje, z návyku.

Gewöhnlich *adj.* obyčejný, obvyklý; —er Bruch (math.) zlomek obyčejný; g. *adv.* obyčejně; das —e obyčejné (*n.*).
Gewohnt (gewönt) *adj.* zvyklý, obvyklý, uvyklý, naučený; —sein *n.* naučenost, zvyklost *f.*, zvyk *m.*
Gewölb-e (-es, unv. M.) *n.* klenba *f.*, klenutí *n.* (klenutina *f.*, sklepení *n.*); 2. krám *m.*; 3. komora *f.*; —rüftung *f.* obloukové lešení; —ſtein *m.* klenák *m.*, sluka *f.*, sklepovice *f.*
Gewölk (-es, M. -e) *n.* oblaka *pl. m.*; mračno *n.*; —chen *n.* obláček *m.*
Gewonnen získán, a, o, získaný (*v.* Gewinnen).
Geworden stal, a, o, ý (*v.* Werden).
Geworfen hozen, vržen, odražen, a, o, ý (*v.* Werfen). [2. hemžení *n.*
Gewühl (-es, oh. M.) *n.* hrabání *n.*;
Gewürz (-es, M. -e) *n.* koření (vonné); —apfel *m.* voňáč, kořenáč *m.*; —büchſe *f.* kořenka, kořenačka *f.*; —haft *adj.* kořenný; —handel *m.* obchod se zbožím kořenným; prodej kořenného zboží; —händler *m.* kořenář *m.*; —kräuter *pl.* kořenivé byliny; —kuchen *m.* mazanec *m.*, kořenec *m.*; —mühle *f.* kořenník *m.*; —nägelein *n.*, —nelke *f.* hřebíček *m.*; —reich *adj.* kořenatý; —torte *f.* kořeněný dort; —ware *f.* kořenné zboží; koření *n. coll.*, kořenivo *n.*; —wein *m.* kořeňák *m.*, kořenité víno.
Geyser, Geyſir *m. v.* Geiſer.
Gezäh (-es, M. -e) *n.* hornické ná-
Gezähnt zubatý. [dobí.
Gezänk (-es, M. -e) *n.* váda *f.*, hádka *f.*, svár *m.* [moře; dmuti *n.*
Gezeiten *pl.* (des Meeres) pohyby
Gezelt (-es, M. -e) *n.* stan *m.*
Gezeug (-es, oh. M.) *n.* nářadí *n.*; nádobí *n.* [plaz *m.*
Gezieſer (-s, oh. M.) *n.* hmyz *m.*,
Geziem-en mh. slušeti, příslušeti, patřiti; ſich g. slušeti (se); —end *adj.* slušný, náležitý; *adv.* slušně.
Geziert zdobený; ozdobný; (ſtil.) kroucený, líčený, nucený.
Gezimmer (-s, oh. M.) *n.* srub *m.*; (der Erde) úloh země; útes *m.*
Gezirpe (-s, oh. M.) *n.* cvrkání *n.*, cvrkot *m.* [sípot *m.*
Gezische (-s, oh. M.) *n.* sikot *m.*,
Gezitter (-s, oh. M.) *n.* třesení *n.*, třesot *m.*
Gezogen tažen, a, o, ý; (*v.* Stimmlaut) táhlý, prodloužený; —er Wechſel směnka vydaná; —e Loſe tažené losy; —e Nummern tažená čísla; —e Obligationen slosovaná upsání *pl.* (*v.* Ziehen).
Gezücht (-es, oh. M.) *n.* plemeno *n.* (hadí atd.).
Gezwitſcher (-s, oh. M.) *n.* švitořkání, švelolení *n.*, švehot, štěbot *m.*, švitoření *n.* (ptactva).
Gezwungen nucen, a, o, ý; —heit *f.* **Ghasel** *n. v.* Gaſel. [nucenost *f.*
Ghetto *m.* (It.) *v.* Getto.
Giaur *m.* (turk.) daur *m.*, nevěrec *m.*, nevěřící *m.* [dlouhoruka).
Gibbon *m.* (zool.) rukáč *m.*, (opice

Gibb-ös (It.) *adj.* hrbatý; —uš *m.* (It.) hrb *m.*, hrbol *m.*
Gicht (oh. M.) *f.* kostec (hostec) *m.*, dna *f.*, pakostnice *f.*, suché lámání; G. der Füße *v.* Podagra; G. (chem.) kychta *f.*; —brüchig *adj.* pakostnicí zachvácený *vulgo* polámaný; —darm *m.* hryzné střevo; —en mučiti; —fieber *n.* dnavá zimnice; —ig *adj.* dnavý, pakostný; —krank *adj.* dnou zlámaný; —kranker *m.* pakostník *m.*; —kraut *n.* konítrud *m. Gratiola*; —lähmung *f.* mrtva, mrtvina *f.*; —leidend *adj.* dnavý; —leinwand *f.* plátno protipakostničné; —rübe *f.* posed *m. Bryonia*; —ſchmerzen *pl.* trolení *n.*, lámání *n.*; —wurz *f.* třevda, třemdala *f. Diptamnus.*
Giebel (-s, unv. M.) *m.* (arch.) štít *m.*; der obere Teil des —s kukla *f.*; G. (grm.) stříška *f.*; —dach *n.* sedlová střecha; —mauer *f.* zeď lomenična; —ſeite *f.* svisla *f.*; —wand *f.* štít *m.*
Giebigkeit (M. -en) *f.* dávka *f.*
Gier (oh. M.) *f.*, —de (oh. M.) *f.* lakota *f.*, lakotnost, lakomost *f.*, hltavost *f.*; chtivosť.
Gierbrücke *f.* (mil.) splavný most.
Gier-en mh. žádati; —ig *adj.* chtivý, dychtivý, lakotný, hltavý; —igkeit *f.* -ost; —ling *m.* lakota *m.*, lakotník *m.*
Gieß-arm *m.* prolívka *f.* (lacha *f.*); —bach *m.* ručej *m.*, ryčina *f.*, bystřice, bystřina *f.*; —bad *n.* polévací lázeň; —becken *n.* nalévadlo *n.*; —bottich *m.* slévací káď; —brett *n.* (Bräuh.) tarásek (karásek) *m.*; —eimer *m.* slévací vědro.
Gießel *n.* (Zinng.) nálevka *f.*
Gießen líti, sliti, naliti, politi, zaliti něco; vlíti; unperſ. es wird ſtark g. (ſtark regnen) bude se líti; ſich g. líti se; rozliti se, vyliti se; gegoſſen litý, ulitý, odlitý, slitý. [várna *f.*, lijárna (litárna) *f.*
Gießer *m.* slévač *m.*; —ei *f.* slé-
Gieß faß *n.* nalevadlo *n.*, polévačka *f.*; —fieber *n.* tavičská horečka (zimnice); —form *f.* kadlub *m.*; —hammer *m.* pemrlice *f.*; —haus *n.*, —hütte *f.* slévárna, tavírna *f.*; —kanne *f.* kropicí konev, kropice *f.*, kropenka *f.*; —kelle *f.* slévací lžíce; —kunſt *f.* slévačství (lijectví, krasolijectví) *n.*; litba *f.*; —meiſter *m.* tavířský mistr; —modell *n.* slevačská forma; —ofen *m.* rozpouštěcí pec; —pucket *f.* (chem.) slevadlo *n.*; —ſchaufel *f.* spilák *m.*; —ſtein *m.* křemen *m.*; 2. vylevadlo *n.*; —ware *f. v.* Gußware; —werk *n.* litina, slitina *f.*; —zettel *m.* (Typ.) litební lístek (licí lístek).
Gift (-es, M. -e) *n.* jed *m.*, otrava *f.*; fig. zlost *f.*, vztek *m.*; —baum (—antſchar-baum) *m.* jedovec (ančar jedovatý, strom upas, ipo) *Antiaris toxicaria*; —becher *m.* kotlík s jedem; —bereiter *m.* jedoděj, travič *m.*; —blase *f.* jedovník *m.*; —blume *f.* jedovatá květina; —en jedovati; ſich g. zlobiti se; —fang *m.* jedojem *m.*; jedovatá rýha; —handel *m.* obchod s jedem; —hauch *m.* jedovatý dech; —hütte *f.* jedovna, utrejchovna *f.*

Giftig *adj.* jedovatý, jedový; otravný; jizlivý.

Gift-mehl *n.* jedová mouka, utrejch *m.*; —milch *f.* pryšec *m.*; hadí mlíčí, vlčí mlíčí *Euphorbia*; —mlicher *pl.* pryšcovité (rostliny); —mischer *m.* travič, otravce *m.*; —mischung *f.* otrávení *n.*; —mittel *n.* lék proti jedu, protijed *m.*, kazijed *m.*; —pflanze *f.* jedovatá rostlina; —ranunkel *f.* pryskyřník lítý; —reizker *m.* huněk (houba) *Agaricus tormentosus*; —schlange *f.* jedovatý had; —spürhund *adj.* jedosrstný; —stein *m.* (mont.) jedový kámen; —stoff *m.* jedovatina *f.*; —sturmhut *m.* šalamounek *m.*; —trank *m.* jedovatý nápoj; —voll *adj.* jedouplný; —waren *pl.* jedoviny *pl. f.*; —zahn *m.* jedovatý zub.

Gig (-s, M. -s) *n.* (engl.) jednospřežný kočárek o dvou kolech; 2. lehký člun.

Gigant (-en, M. -en) *m.* (gr.) obr *m.*, velikán *m.*; —esk, —isch *adj.* obrovský, velikánský (hrozitánský); —olith *m.* velekam, obrokam *m.*

Gigerl *n.* (*m.*) hejsek *m.*, gigrle *n.*

Gigot *m.* (fr.) skopová kýta.

Gilbe (oh. M.) *f.* žluť *f.*, žlutina *f.*; vergilbt zažloutlý.

Gilde (M. -en) *f.* společenstvo *n.*; 2. cech, pořádek *m.*; Innung (vgl. Gilte).

Gilet *n.* (fr.) vesta *f.*, živůtek *m.*, náprsenka *f.*

Gilt-abschreibung *f.* vymazání, odepsání z desk zemských; —anschreibung *f.* vložení, vepsání do desk zemských; —brief *m.* vysvědčení o knihovním vlastnictví; —buch *n. vn.*

Gilte *f.* desky zemské (v arcivojvodství Rakouském); jmb. an die G. bringen vložiti do desk zemských.

Giltig (Gültig) *adj.* platný; —en uplatniti, potvrditi; —keit *f.* platnost *f.*

Giltlöschung *f. v.* Giltabschreibung.

Gimmern šveholiti.

Gimpe *f.* lemovka *f.*

Gimpel (-s, unv. M.) *m.* (Vogel) hejl *m. Pyrrhula*; 2. fig. hňup *m.*

Gin *m.* (engl.) Genevre *m.* (fr.) jalovčinka, borovička *f.*, kořalka jalovcová.

Gine *m.* (fr.-ar.) duch, ďas *m.*

Ginster *m.* krušinka *f. Genista.*

Giocoso *adv.* (it.) žertovně.

Gipfel (-s, unv. M.) *m.* vrch *m.*, vršek, vrchol, vrcholek *m.*; témě *n.*; —bürre *f.* souchovatost *f.*; —holz *n.* dříví vrchové, vršky *pl. m.*

Gipfeln vrcholiti; 2. zašpičatiti.

Gipfel-punkt *m.*, —spitze *f.* vrcholiště *n.*

Gips (-es, M. -e) *m.* sádra *f.*; (Min.) sádrovec *m.*; —abdruck *m.* sádrový otisk; —abguß *m.* sádrový odlivek, s. odlitek; —arbeiter *m.* sádrař *m.*, sádrovník *m.*; —bild *n.* sádrový obraz; —en *verb.* sádrovati; posádřiti; *adj.* sádrový; —er *m.* sádrař *m.*; —erde *f.* sádrovice *f.*, sádrovka, sádrovina *f.*; —figur *f.* sádrová soška; —kraut *n.* šater *m. Gypsophila*; —pfeife *f.* sádrová dýma; —stein *m.* sádrovec *m.*; —verband *m.* (chir.) sádrová vazba; sádrový úvazek; —ware *f.* sádrové zboží, sádroviny *pl. f.*

Giraffe *m.* (M. -n) *f.* (fr.-ar.) žirafa *f.* (kamelopard, velbloudokrécc *m.*).

Girande *f.* (fr.) krouživý vodotrysk.

Girandol-e *f.* (fr.), —leuchter *m.* papírový svícen, žirandol *m.*

Gir-ant (-en) *m.* (it.) převodce *m.* (směnky); —atar *m.* převodník směnečný; —ieren (einen Wechsel an jmb.) převesti směnku; —ierung *f.* převedení *n.* (směnky). **Girlande** *f.* věncoví *n.*

Girlitz *m.* zvonohlík *m. Serinus hortulanus v.* Grünitz.

Giro *n.* (it.) (Hdl.) převod *m.*; G. *in bianco* převod na prázdném; —bank *f.* převodní banka; —fähig *adj.* převodný; —er Wechsel převodná směnka; —valuta *f.* převodní hodnota.

Girren vrkati, cukrovati; fig. lkáti; die Taube girrt holub vrká.

Gischt *v.* Gäscht. [na širém moři.

Gissen skoumati směr lodní plavby

Gitano *m.* (span.) cikán *m.*

Gitarre *f.* kytara *f.*

Gitter (-s, unv. M.) *n.* mříže *f.*; in einer Fischröhre líska *f.*; —fenster *n.* mřížové okno; zamřežované o.; —flügler *pl.* (zool.) sítnokřídlý, mřežokřídlý; —förmig *adj.* mřížkovitý; —ig *adj.* omřežovaný, mřížkovaný.

Gitter-n mřežovati, zamřežovati; mřížkovati; —stab *m.* mřížový prut, prut z mříže; —tür *f.* mřížové dveře *pl. f.*; —werk *n.* mřížoví, mřížování, brlení *n.*

Giusto *adv.* (it.) vhodně, přiměřeně, dle chuti.

Glac-e *f.* (fr.) mražené *n.*, zmrzlina *f.*; —handschuhe (Glanzhandschuhe) hlazené (lesklé) rukavičky; —ieren 1. omraziti; 2. vyleštiti, vyhladiti; 3. políváním opatřiti, polívati.

Glacis *n.* (fr.) koliště *n.*, obhradí, předhradí *n.* [*m.*, zápasník *m.*

Gladiator (-s, M. -en) *m.* (lt.) šermíř

Gladiolus *m.* (bot.) mečík *m.* Schwertel.

Gladius *m.* (lt.) meč *m.*; *gladii jus* právo meče (hrdelní právo).

Glagolitische Schrift hlaholice *f.*, hlaholské písmo.

Glandul-a *f.* (lt.) žláza *f.*; —osus *adj.* žlaznatý.

Glanz (-es, oh. M.) *m.* lesk *m.*; blesk, bleskot *m.*; skvělost, záře *f.*; *pl.* —e (Min.) leštěnec *m.*; —bürste *f.* leštící kartáč.

Glänz-en leštiti, hladiti; mh. skvíti se; blýštěti se, lesknouti se, třpytiti se; —end *adj.* lesklý, blýskavý, skvělý, zářivý; fig. slavný; —endweiß *adj.* běloskvoucí.

Glanz-erz *n.* leštěnec *m. v.* Bleierz; —farbe *f.* lesklá barva; —firnis *m.* lesklý pokost; —gras *n.* lesknice, lesklice *f. Phalaris*; —handschuhe *pl.* (hlazené, leštěné, lesklé) rukavičky; —käfer *m.* blyskáček *m. Nitidula*; —kante *f.* (geom.) lesklá hrana; —kobalt *m.* časec kyzotvarý; —kohle *f.* lesklé uhlí; —leder *n.* blyskavka *f.*, blýskavá kůže, blýště-

nice *f.*; —leinwand *f.* leštěné plátno; —los *adj.* neleskly, leskuprázdný; —mittel *n.* leštidlo *n.*; —nummer *f.* (eines Konzertes, einer Vorstellung) skvělé číslo, skvělá část (koncertu, představení); —punkt *m.* (geom.) lesklý bod, (graph.) jiskra *f.*; fig. G. einer Vorstellung *v.* Glanznummer; —ruß *m.* lesklé saze, mastné saze, čelestno *n.*; —seite *f.* líc *m.*; —stahl *m.* leštidlo; —stärke *f.* leskutý škrob; —süchtig *adj.* leskuchtivý; —taffet *m.* leštěná dykyta; —voll *adj.* lesklý, leskuplný, skvělý; —werkstätte *f.* leštírna *f.*; —wichse *f.* leštidlo *n.*

Glas (-ses, oh. M.) *n.* sklo *n.*; 2. (M. Gläser) skélko, sklíčko *n.*; 3. sklenice, sklenka *f.*; ein G. Bier sklenice piva; 4. (Kopfputz) sklenáček *m.*

Glas-apfel *m.* sklenáč *m.*; —arbeiter *m.* sklářský dělník; —artig *adj.* sklovitý; —ätzen *n.* (chem.) leptání ve skle; —auge *n.* sklené oko, bílé oko; —äugig *adj.* sloupooký, sklenooký; —birne *f.* sklenatka *f.*; —blase *f.* bublinka ve skle; —blasen *n.* (chem.) foukání skla; —boden *m.* sklené dno; —brenner *m.* sklář *m.*

Gläschen *n.* sklenička, sklénka *f.*

Glas-deckel *m.* skleněné víčko; —druckware *f.* sklené mačkané zboží; —elektrizität *f.* elektřina skelná.

Glaser (-s, unv. M.) *m.* sklenář *m.*; —arbeit *f.* práce sklenářská; —blei *n.* sklenářské olovo.

Glas-erde *f.* sklovitá zemina.

Glaser-ei *f.* sklárna *f.*; —gewerbe *n.*, —handwerk *n.* sklenářství *n.*

Gläserkasten *m.* skleničník *m.*

Gläsern *adj.* skleny, skleněný.

Glas-erz *n.* stříbrovec krychelný; —fabrik *f.* skelna, sklárna *f.*; —fabrikant *m.* sklárník *m.*; —fabrikation sklářství, výroba skla; —fluß *m.* litík *m.*, slitina skelná; lité sklo; —fritte *f.* skelná frita; —galle *f.* skelná pěna; —gefäß *n.* skleněná nádoba; —glanz *m.* skelný lesk; —glocke *f.* kapák *m.*, skleněný příklopec; —händler *m.* obchodník se sklem; sklenář *m.*; —haus *n.* skleník *m.*; —haut *f.* (anat.) *v. Hyaloides*; —hell *adj.* průhledný; —horizont *m.* (astr.) skleny horizont; skleny obzor; —hütte *f.* skelná huť, skelna, sklárna *f.*; skláře *pl. m.*, skelné hutě; —icht *adj.* sklovitý; —ig *adj.* skelnatý.

Glasieren *v.* Glazieren, Glasuren.

Glas-kasten *m.* skleničník (skleník) *m.*; —kirsche *f.* skalka, sklenice, sklenovka *f.* (třešně); —kolbe *f.* sklená baňička; —kopf *m.* (mont.) krvavník *m.*; —körper *m.* sklen *f.*, sklivec, sklenec *m.*, sklovatec *m.*; 2. (anat.) mok skleny, sklená mokrost; —kugel *f.* kulička skleněná; —linse *f.* (zu Fernröhren) sklená čočka; —macher *m.* sklář *m.*; —maler *m.* malíř skla; —malerei *f.* malba na skle, malba skelná, sklomalba *f.*; malířství obrazů na skle; —masse *f.* sklenivo *n.*, sklovina *f.*; —meister *m.* skelmistr *m.*, sklářský mistr; —ofen *m.* pec skelná; —papier *n.* leštivý papír; —perle *f.* skleněná perle; —runde *f.* sklené kolečko; —satz *m.* smíšenina skelná; —scheibe *f.* skleněná tabule; tabule skla; skleněná deska; —scherben *pl. f.* střepiny ze skla; —schleifer *m.* brusič, hladič, leštitel skel; —schneider *m.* řezač skel; —schrank *m.* skleničník *m.*, police na sklenice; —seide *f.* skleněné hedvábí; —spinner *m.* přadlec skla; —spinnerei *f.* přádelna na sklo; —splitter *m. pl.* jiskry, střepinky ze skla; —sprengen *n.* trhání skla; —stein *m.* sklenec *m.*; —tafel *f.* sklená tabule; 2. (anat.) lebečná deska; —tränen *pl.* (chem.) slzy n. krůpěje skelné (sklené); —tür *f.* skleněné dvéře *pl.*

Glasur *f.* (chem.) glasura *f.*, poleva *f.*, poliva *f.*, polévání *n.*; mit G. überziehen, —en polévati; —erz *n.* leštěnec *m.*; —topf *m.* ledecký hrnek, polívaný hrnek.

Glas-vergoldung *f.* pozlacování skla; —wagen *m.* zasklený kočár, skleněný kočár; —ware *f.* sklené zboží, skloviny, skleniny *pl. f.*; —warenhändler *m.* sklenář *m.*; —werk n. skleněné věci, skleniny *pl. f.*; —zeug *n.* sklenivo, sklivo *n.*

Glatt *adj.* hladký; kluzký; fig. úlisný, lichotivý; pěkný; *adv.* hladce; zhola, zrovna, docela; g. wegschneiden při samém uříznouti; —ahle *f.* hladké šídlo; —bart *m.* holobrádek *m.*; —bein *n.* hladicí kost, hladička *f.*; —brennen *n.* pálení na hladko.

Glätte (oh. M.) *f.* hladkost *f.*; uhlazenost, vyhlazenost *f.*; 2. (mont.) klejt *m.*

Glatt-eis *n.* (oh. M.) náledí *n.*, holomráz *m.*, holeť *f.*; es —eiset je náledí, je kluzko; —eisen *n.* hladítko *n.*, hladicí železko; cihlička, žehlička *f.*

Glätt-en etw. hladiti, uhladiti; fig. vypilovati, vypraviti; —er *m.* hladič *m.*; příhlazovač *m.*; 2. hladidlo *n.*

Glatterdings *adv.* zhola, naprosto.

Glatt-feile *f.* hladík *m.*, hladicí pilník; —haarig *adj.* hladkovlasý; hladkosrstný, hladkochlupý; —heit *f. v.* Glätte; —hobel *m.* hladík *m.*, hladicí hoblík, šlichtovník *m.*; —hobeln hladiti, na hladko hoblovati.

Glätt-holz *n.* hladidlo, hladítko *n.*; (b. Schuft.) fidlovačka *f.*; —kiesel *m.* křemelka *f.*

Glattköpfig *adj.* plechatý, plešatý.

Glättmaschine *f.* hladicí stroj.

Glatt-platte *f.* hladicí ploška; —scheit *n.* pleskačka *f.*, pleskáč *m.*

Glätt-stahl *m.* hladidlo *n.*; —stube *f.* hladirna *f.*

Glatt-wasser *n.* (Brau.) ředina *f.*, řídké pivo; patoky *pl. m.*; —weg *adv. v.* Glatterdings.

Glättwerkzeug *n.* hladidlo, hladítko *n.*

Glattzüngig *adj.* fig. úlisný.

Glatz-e (M. -en) *f.* lysina, pleš *f.*; plechatost *f.*; —ig *adj.* lysý, plechatý; —kopf *m.* lysáč, lysec *m.*; —köpfig *adj.* lysý, plešatý, holohlavý.

Glau *adj.* světlý, jasný; důvtipný, důmyslný.

Glaube (-ns, ob. M.) *m.* víra *f.*; *v.* Kredit; jdm. —n beimeſſen (více cinen anderen) někomu víru dáti (na jiného), věřiti, uvěřiti někomu něco (na jiného); 2. G. víra *f.*, náboženství *n.*

Glauben etwaš věřiti, uvěřiti čemu, víru dáti čemu, víru přiložiti k čemu (věřiti něco); einem g. věřiti někomu; an etwaš g. věřiti v něco; an Gott g. věřiti v Boha; waš glauben Sie? co myslíte? *v.* Meinen, Dafürhalten; —b *adj.* věřící; dověrný; —feſt *adj.* ve víře pevný, pevné víry.

Glaubens-abfall *m.* odpadnutí od víry; —bekenner *m.* vyznavač víry; —bekenntniš *n.* vyznání víry; —bote *m.* věrozvěst *m.*, zvěstovatel víry; —eifer *m.* horlivost ve víře; —formel *f.* formule víry; —freiheit *f.* svoboda náboženská; —genoſſe *m.* vyznavač téhož náboženství, spoluvěrec *m.*; jednověrec, stejnověrec *m.*; —genoſſiſch *adj.* stejnověrý; —gericht *n.* soud o víře; —hinterlage *f.* sklad víry; —lehre *f.* učení víry, věrouka *f.*; —mangel *m.* bezvěrství *n.*, nedostatek víry; —meinung *f.* smýšlení o víře; —neuerer *m.* novotář ve víře; —ſatz *m. v.* Dogma; —ſchweſter *f.* stejnověrka *f.*; —ſtreit *m.* náboženský spor; —ſtürmer *m.* věroborce *m.*; —verbeſſerer *m.* opravce víry; —verbeſſerung *f.* oprava víry; —verfaſſung *f.* řád náboženský; —wert *adj.* víry hodný; —zank *m.* svára o víru; —zwang *m.* nucení k víře, n. k náboženství, náboženská nucenost.

Glauber-it *n.* glauberovec *m.* (sůl co nerost); —ſalz *n.* glauberovka *f.*, sůl Glauberova, hořká sůl.

Glaubhaft *adj.* věrohodný.

Gläubig *adj.* věřící.

Gläubiger (-s, unv. M.) *m.* věřitel *m.*; —ausſchuß *m.* výbor věřitelů.

Glaub-lich *adj.* k víře podobný, uvěřitelný; —niš *n.* samozřejmá zásada; —würdig *adj.* hodnověrný, věrohodný.

Glauchherd *m.* (mont.) spirka *f.*

Glauko-lith *m.* (gr.) sivelík *m.*; —ma *n.* (med.) bělmo *n.*; —ſiš *f.* bělmovitost *f.*, obělmení *n.*

Glebe *f.* (lt.) hrouda *f.* [Gelenk.

Gleich (-es, M. -e) *n.* kolínko *n. v.*

Gleich *adj.* rovný, stejný; podobný; srovnalý; (v. Zahlen) sudý; týž, tentýž; zu —en Teilen beteilen podělíti někoho rovným dílem; er hat nicht ſeines —en nemá sobě rovného; —es mit —em vergelten rovným za rovné oplatiti; jaká půjčka, taková oplátka, oplátka za půjčku; G. und G. geſellt ſich gern vrána k vráně sedá, rovný rovného si hledá; g. *adv.* stejně; právě, jako; co; zároveň; hned, tu chvíli, v tu chvíli; er iſt g. wieder gut geworden hned (přes tu chvíli) se udobřil; g. an der Ecke na samém rohu; u samého rohu, hned na rohu; g. *conj.* třebas, ač, ačkoli; g. alš ob, alš wenn právě jako by.

Gleich-alt *adj.* stejného stáří, stejnověký; —artig *adj.* stejnorodý, stejného druhu, stejného způsobu, jednostejný; k sobě náležité, co k sobě náleží; —artigkeit *f.* stejnorodnost *f.*; —bedeutend *adj.* stejnoznačný; —berechtigung *f.* stejnoporobnost *f.*; —benannt *adj.* stejnojmenný, stejného jmena; —berechtigt *adj.* rovnoprávný; —berechtigung *f.* rovnoprávnost *f.*, rovné právo; —beſchaffen *adj.* stejný, rovný; —bürtig *adj.* rovnorodý.

Gleiche *f.* rovnost *f.*; 2. hladina *f.*

Gleichen etw. rovnati, srovnati; 2. g. (einer Sache, einem) podobati se, podobu míti, vrovnati se, vyrovnati se čemu. [2. rovník *m.*

Gleicher *m.* rovnač *m.*, rovnatel *m.*;

Gleicher-geſtalt, —maßen, —weiſe *adv.* rovněž; podobně; zároveň.

Gleich-falls *adv.* taktéž, podobně, rovněž; —förmig *adj.* stejný, jednostejný; stejnotvarý; (von der Bewegung) stejnodobý; —e Urkunden listiny v jednostejné (v táž slova) sepsané; g. *adv.* jednostejně, stejnou měrou, rovnou n. touž měrou; týmž způsobem; —förmigkeit *f.* jednostejnost *f.*; —gefühl *n. v.* Sympathie; —geltend *adj.* rovnomocný, rovnoplatný.

Gleichgewicht (ob. M.) *n.* rovnováha *f.*; rovnota *f.*; —ig *adj.* rovnovážný; rovné váhy; —slage *f.* (mech.) poloha rovnovážná; —slehre *f.* (Statik) vahoměrství *n.*; —spunkt *m.* tížník *m.*; —ſtange *f.* vahadlo *n.*

Gleichgültig *adj.* jednostejný, lhostejný, netečný, nevšímavý; -keit -ost.

Gleich-halten za rovného pokládati; na rovni držeti.

Gleichheit *f.* stejnost *f.*, rovnost *f.*; G. der Stimmen rovnost hlasů; —szeichen *n.* znaménko rovnosti, rovnítko, stejnítko *n.*

Gleich-herzig *adj.* stejného srdce, stejnomyslný; —jährig *adj.* stejnoletý, stejnověký; —kantig *adj.* rovnohraný; —klang *m.* souzvučí *n.*; (Mlift.) názvučí, souznění *n.*; —kommen einem vyrovnati se komu; —lang *adj.* stejně dlouhý; —laufend *adj.* rovnoběžný; —laut *m.* stejnozvuk *m.*; stejnozvučnost *f.*, stejnohlasí *n.*, stejnohlasnost *f.*; —lautend *adj. adv.* souhlasně, stejného n. téhož znění; —machen srovnati, sestejniti; —macher *m.* stejnitel, urovnavač *m.*; —maß *n.* rovnoměrnost *f.*, stejnoměrnost *f.*; —mäßig *adj.* soumerný, stejnoměrný; *adv.* stejně; —meſſer *m.* rovnoměřič *m.*; rovnoměr *m.*; —mut *m.* klidnomyslnost *f.*, klid mysli; rovnoduší *n.*, rovnodušnost *f.*; —mütig *adj.* klidnomyslný, rovnodušný; —namig *adj.* stejnojmenný, soujmenný, stejného jmena; —namigkeit *f.* stejnojmenost *f.*

Gleichnis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* podobenství *n.*, připodobení, připodobňování *n.*; spodobnění *n.*; —rede *f.* řeč v podobenství.

Gleichsam *adv.* (*conj.*) jako, téměř, takměř, takořka, skoro; zároveň; g. als jakoby.

Gleich-schenkelig *adj.* rovnostopý, stejnostopý; 2. rovnoramený; -es Dreieck stejnoramenník *m.*; —ſchritt *m.* stejnokrok, stejnochod *m.*; —ſeitig *adj.* rovnostraný; stejnostraný; fig. obapolný; —ſinn *m. v.* Gleichmut; —ſinnig *adj.* jednomyslný, stejnomyslný.

Gleichſtell-en etw. vrovnati, přirovnati, srovnati (s druhými v něčem); ſich jmd. g. stavěti se komu v roveň, rovnati se komu; vyrovnávati se někomu; —ung *adj.* stejnomístný; —ung *f.* srovnání, uvedení v rovnost, vyrovnání *n.*

Gleich-ſtimmig *adj.* stejnohlasný, rovnohlasný; —teilig *adj.* rovnodílný, stejnodílný, stejnočástný, rovnočástný; —tönig *adj.* stejnozvučný.

Gleichung *f.* srovnání *n.*, vyrovnání *n.*; (matḥ.) rovnice *f.*; (stejnina *f.*, souměr *m.*).

Gleich-verhältnis *n. v.* Proportion; —viel *adv.* tolikéž, rovně; —wie *cnj.* jakož; —winkelig, —winklig *adj.* rovnoúhelný; —wohl *cnj.* však, ale, předce, nicméně, jednak; —zeitig *adj.* souvěký, jednověký, současný, rovnočasný, jednočasný, stejnočasný; —zeitigkeit *f.* současnost.

Gleis (-es, M. -e) *n. v.* Geleiſe. [nost *f.*

Gleisnen licoměrniti.

Gleisner (-s, unv. M.) *m.* pokrytec *m.*, licoměrník *m.*, přetvářivec *m.*; —ei *f.* pokrytectví *n.*, licoměrnost *f.*; —iſch *adj.* pokrytecký, licoměrný.

Gleiße *f.* kozipysk *m.*, tetlucha (bot.) *Aethusa.*

Gleißen (glitz, geglitzen) licoměrniti.

Gleit-bahn *f.* splaz *m.*, smykavka *f.*; skluzavka *f.*; —en mſ. lehce běžeti; klouznouti, sklouznouti; mḥ. klouzati se, sklouzati se; fig. lehce přejíti; —end klouzavý, kluzký; -e Reibung kluzké tření; -er Reim houpavý (kolébavý, klouzavý, poskočný), trojpádný, čtyrdobý, trojslabičný rým *m.*

Glen-e *f.* (gr.) zornice *f.* (v oku); 2. kloub *m.*; —oidalgrube, —oidalhöhle *f.* kloubová jamka *f.* [*m.* (ledná hora).

Gletſcher (-s, unv. M.) *m.* ledovec

Gleukometer *n.* (gr.) sladinoměr *m.*

Glied (-es, M. -er) *n.* člen *m.*, článek *m.*; úd *m.*; (matḥ., phſ., ſtſ.) člen *m.*; (archit.) článek *m.*; (Milit.) řada *f.*, šik *m. v.* Gelenk.

Glieder-artig *adj.* článkovitý, údovitý; —artiges Öffnen der Frucht (bot.) rozčlenění *n.*; —band *m.* svaz *m.*; —bau *m.* složení údů; —fleſſer *pl.* měkkoploutvé ryby; —fluß *m.* hostec *m.*; —fügung *f.* článkovitost *f.*; —gicht *f.* pakostnice *f.*, dna údů; —ig *adj.* článečný; —lähmung *f.* ochromení n. ochrnutí kloubů; —mann *m.* článkovec, členák, malířský mužík, panák, kostrounek *m.* [sčlánkovati, učlánkovati.

Gliedern článkovati, rozčlánkovati,

Glieder-pauſe *f.* přestávka mezivětná; vedlejší přestávka; —reihen *m.* suché lámání *n.*; —ring *m.* (bot.) kruh *m.*; —ſatz *m.* obvětí *n.*; —ſchmerz *m.*, —ſucht *f.*, —weh *n.* lámání v údech, suché lámání *n.*, dna *f.*; —tiere *pl.* členovci *pl.* (*Articulata, Arthrozoa*); —ung *f.* členění *n.*, článkování *n.*, rozčlenění *n.*, sčlenění *n.*, článkovitost *f.*, členitost *f.*; —waſſer *n.* voda kloubová, voda tíhová, mezikloubní; —weiſe *adv.* po článcích, článkovitě, člen za členem.

Glied-hülſe *f.* (bot.) struk *m.*, členitý lusk *m.*; —kraut *n.* chlupina *f.* *Sideritis*; —maß *n.* úd *m.*, končina *f.*; —maſſen *pl.* okončiny (končetiny); —ſchwamm *m.* (méd.) zhoubovatělost *f.*; kloubová houba (*Tumor albus*); —waſſer *n. v.* Gliederwaſſer; —weiſe *adv. v.* Gliederweiſe.

Glimm-aſche *f.* jiskrovatý popel; doutnavý p.; —brand *m.* doutnání *n.*; —en mḥ. líti, doutnati; *v.* Glimmern, Funkeln.

Glimmer (-s, unv. M.) *m.* slída *f.*, leštňák *m.*; —erde *f.* slídozemina *f.*

Glimmern mḥ. třpytiti se.

Glimmerſchiefer *m.* svor *m.*

Glimmholz *n.* doutnavka *f.*

Glimpf (-es, oh. M.) *m.* povolnost *f.*, mírnost *f.*; —lich *adj.* povolný, mírný.

Glinſe *f.* skula *f.*, skulina *f.*

Glires *pl.* (lt.) (zool.) hlodavci, hlodaví (ssavci) *pl.*

Glis *m.* (lt.) plch *m.* (zool.).

Gliß-ant *adj.* (fr.) smykavý; choulostivý; —ato *adv.* (lt.) hladce.

Glitſch! *int.* smyk! hrc! —bahn, —e *f.* klouzačka *f.*; skluzavka *f.*; (im Walde) splaz *m.*; —en klouzati, sklouzati; —er *m.* klouzák *m.*; —ig *adj.* klouzavý, sklouzavý, kluzký.

Glitzern mḥ. třpytiti se, svítiti se; das glitzert und glänzt všecko se leskne, to se třpytí a blyští (to se třpytí a svítí).

Glob-osus (lt.) kulovatý, kulovitý; —*uralia f.* kulenka *f.* (bot.); —*ularieae pl.* kulenkovité; —*us* (M. -en) *m.* (lt.) koule *f.*, zeměkoule *f.*

Glöckchen *n.* zvoneček *m.*

Glocke (M. -en) *f.* zvon *m.*; G. an der Uhr cimbál *m.*; was iſt die Glocke? kolik je hodin? 2. G. (bot.) zvonec *m.*, zvonek *m.*, zvoneček *m.* *Campanula.*

Glocken-apfel *m.* zvonáč *m.*; —birn *f.* zvonačka *f.*; —förmig *adj.* zvonkovitý; zvonovitý; —garn *n.* (wdm.) vlček *m.*; —geläute *n.* zvonění *n.*, vyzvánění *n.*; —gerüſte, —geſtell *n.* hranice *f.*, podstavec *m.*; —gießer *m.* zvonař *m.*; —gießerei *f.* zvonařství *n.*; —gut *n.* zvonovina *f.*; —hammer *m.* kladivo *n.*, srdce (u zvonu); —haus *n.* zvonice *f.*; —klöpfel *m.* srdce *n.* (u zvonu); —läuter *m.* zvoník *m. v.* Glöckner; —maß *m.* zvonoměr *m.*; —metall *n.* zvonovina *f.*; —rand *m.* věnec u zvonice; —ſchlag *m.* bití zvonu; —ſchwengel *m.* srdce *n.*, lopatka (u zvonu); —ſpeiſe *f.* zvonovina *f.*; —ſpiel *n.* hra zvonků, hrací

zvonky *pl.*, hrací hodiny *pl.*; —ſtiel *m.* klánice zvonu; —ſtuhl *m. v.* Glockengerüſt; —taufe *f.* svěcení zvonu; —turm *m.* zvonice *f.*; —zug *m.* zatažení na zvon; 2. zvonítko *n.*, rukověť ke

Glöcklein *n.* zvoneček. [zvonku.

Glöckner (-ö, unv. M.) *m.* zvoník *m.*

Glomerulus *m.* (bot.) klubko *n.*

Glor-ia *f.* (lt.) sláva *f.*; oslava *f.*, veleslává *f.*, záře *f.*; —iett *n.* besídka, slavostánek *m.*, slavochrámek *m.*; —ifikation *f.* oslavování, oslava *f.*; —iole *f.* záře *f.*; —iös *adj.* slavný; —iosa *f.* Prachtlilie *f.* krasavka *f.*; —reich *adj.* slavný, veleslavný, přeslavný.

Gloss-arium *n.* (gr.) slovář *m.*, glosář *m.*, výklad slov; —ator *m.* vykladač slov; poznámkář *m.*

Gloss-e (M. -en) *f.* (gr.) glosa *f.*, výklad *m.*, vysvětlení *n.*; připisek *m.*, poznámka *f.*; —ieren vykládati; —itis *f.* (med.) zánět jazyka; —ologie *f.* názvosloví *n.*; —oſkopie *f.* (med.) ohledávání jazyka. [sová, hlasivka *f.*

Glottis *f.* (gr.) (zool.) štěrbina hla-

Glotz-auge *n.* vyvalené, veliké n. výřivé oko; okáč *m.*; —äugig *adj.* okatý; —en mh. oči vyvaliti, bouliti, vybouliti, vypouliti.

Glouton *m.* (fr.) hltoň *m.*, žrout *m.*

Gloxinia *f.* (bot.) zvonkokvět *m.*

Gluchzen mh. kvokati *v.* Glucken.

Gluck *m.* kvok *m.*, kvokání *n.*; *int.* bluňk!

Glück (-es, oh. M.) *n.* štěstí *n.*; G. wunſchen štěstí přáti; Gott gebe G. dazu! pomáhej Pán Bůh, zdař Bůh, mnoho štěstí! dej Pán Bůh štěstí! G. auf! (Ruf der Bergleute) zdarbůh! na zdar!

Gluck-e (M. -en) *f.* kvočna *f.*; —en, —ien mh. kvokati. [se; od ruky jíti.

Glücken mh. und mſ. *impers.* poštěstiti

Glück-end *adv.* kvokavý; —henne *f.* kvočna *f.*; (aſtr.) slepička *f.*, kuřatka *pl.*

Glücklich *adj.* šťastný; blahý; g. preiſen blahoslaviti; g. *adv.* šťastně; —erweiſe *adv.* na štěstí.

Glück-los *adj.* nešťastný; —bote *m.* blahověst, dobrověst *m.*; —ſelig *adj.* blažený, blahý, blahoslavený.

Glücks-fall *m.* šťastná příhoda, šťastná náhoda; —göttin *f.* Štěstěna *f. Fortuna*; —hafen *m. v.* Glückstopf; —hafner *m.* karbaník *m.*; —haube *f.* fig. čepec *m.*, kožka *f.*, dětěcí košilka *f.*; —jäger *m.* dobrodruh *m.*; —kind *n.* šťastnoušek *m.*, šťastlivec *m.*; —rad *n.* kolo štěstěny; —ritter *m.* dobrodruh *m.*; —ſpiel *n.* odvážná hra; —ſtern *m.* fig. hvězda štěstí, dobrá n. šťastná hvězda; —topf *m.* karban *m.*; —verein *m.* výherný spolek *m.*; —vertrag *m.* odvážná smlouva; —wechſel *m.* změna štěstí; —zug *m.* šťastný tah.

Glück-wunsch *m.* přání, blahopřání *n.*; —wunſchſchreiben *n.*, —wunſchungsſchreiben *n.* blahopřejný dopis, bl. list.

Gluf, -e *f.* spendlík *m.*

Gluh *adj. v.* Glühend.

Glüh-eisen *n.* žehadlo *n.*; —en rozpáliti, rozžhaviti; roztopiti; žíci; žehati, žíhati; etw. Wein g. udělati trochu horkého vína; g. mh. žeravěti, žířeti; fig. plápolati, hořeti; der Scham g. pýřiti se; —end *adj.* žhavý, žhoucí; —hitze *f.* žár *m.*, horoucí plápol, znoj *m.*; —lampe *f.* žárovka *f.*, lampa bezplamenná; —ofen *m.* žíhací pec; výheň *f.*; —ſpan (M. -ſpane) *m.* výpalek *m.*

Glüh-ung *f.* (chem.) žíhání *n.*; 2. *v.* Glut; —wachs *n.* vosk pozlacovací; —wein *m.* dušehřejka *f.*, kořenné vino, vařené víno.

Glum-ae *pl.* (lt.) (bot.) plevy *pl. f.*; —ellae (bot.) pluchy *pl. f.*

Glumm *adj.* kalný.

Glunks! *int.* bluňk, žbluňk; G. machen, —en blunkati, žblunkati, žblunknouti.

Glut (M. -en) *f.* plamen *m.*, plápol *m.*; žár *m.*, horko, parno *n.*; žhavost, řeřavost *f.*; fig. rozníceností *f.*

Glut-en *n.* (lt.) klih *m.*, lep *m.*; —inös *adj.* klihovatý.

Glut-kohle *f.* žhavé uhlí; —fuß *m.* žhavé políbení; —pfanne *f.* uhelník *m.*, ohřívadlo *n.*; —vogel *m.* pták ohnivák, ohniváč *m.*; —voll *adj.* rozežhavený, žhoucí. [sochařství *n.*

Glyphik, Glyptik *f.* (gr.) sošnictví *n.*,

Glypto-gnosie *f.* (gr.) řezbznalství *n.*; —graphie *f.* řezbopis *m.*, rytinopis *m.*; —thek *f.* řezbovna *f.*, sošnice *f.*, sochárna *f.*

Glyzerin *n.* glycerin *m.* (tukosladina *f.*, sladotuk *m.*); —phosphorſaure *f.* (chem.) kyselina glycerinokostičná *f.*; —ſchwefelſaure *f.* (chem.) kyselina glycerinosirková; —ſeife *f.* mýdlo glycerinové. [rylitý; —ſalze *pl.* soli berylite.

Glyzin-erde *f.* (chem.) kysličník be-

Glyzium *n.* (chem.) sladík *m.*

Gnade (oh. M.) *f.* milost *f.*, milostivost *f.*; auf G. u. Ungnade ſich ergeben vzdáti se na milost i nemilost; von Gottes —n z boží milosti, boží milostí; einen zu —n aufnehmen přijmouti někoho na milost; (Titel) Euer Gnaden Vaše Milost.

Gnaden-beweis *m.* důkaz milosti; —bewerbung *f.* ucházení se o milost; —bild *n.* zázračný obraz; —brief *m.* milostivý list; výsada z milosti; —brot *n.* fig. výživa z milosti, chléb z milosti; —frift *f.* poshovění *n.*; —gabe *f.* milostivý dar, dar z milosti; —gehalt *m.*, —geld *n.* plat (stálý) z milosti, milostina *f.*; —geſuch *n.* žádost za udělení milosti; —jahr *n.* milostivý rok, milostivé léto; —kraut *n.* konitrud *m.* *Gratiola*; —lohn *m.* mzda z milosti; —tod *m.* dobití n. doražení z milosti; den G. geben někoho z milosti dorazíti; —ſtuhl *m.*, —ſtuhl *m.* (bibl.) slitovnice *f.*; —verleihung *f.* udělení milosti, propůjčení milosti; —voll *adj.* milostivý, milostiplný, milostný.

Gnädig *adj.* milostivý, milostný; Gott ſei dir g.! Bůh ti buď milostiv!

—er Herr! milostivý pane! milostpane! —e Frau! milostiva paní! milostpaní! jemnostpaní! —ig *adj.* rulovatý.

Gneis (-es, M. -e) *m.* rula *f.* (Min.).

Gnom (-es, M. -e) *m.* (gr.) gnom *m.*, zemboh *m.*, zemský bůžek, kutek *m.*; —e *f.* propovídka *f.*; —iker *m.* výrokozpytec, věroskumnec *m.*; —iſch *adj.* gnomický; —onik *f.* umění hodinářské.

Gnosis *f.* (gr.) věroučné poznání (poznatka *f.*).

Gnost-iker *m.* tajnozpytec *m.*, věroskumec *m.*; —izismus *m.* věroskum *m.*, věrozpyt *m.*

Gnu, —tier *n.* (zool.) pakůň *m.*

Goal *m.* (engl.) znamení *n.*; cíl *m.*

Gobelin (M. -s o. -e) (fr.) gobelin *m.* (francouzský koberec).

Göd, Göbel *m. v.* Dheim.

Godlin *f. v.* Muhme.

Gold (-es, oh. M.) *n.* zlato *n.*; gebiegenes Gold ryzí zlato; G. waſchen jilovati, rýžovati, propirati zlato; von G. zlatý, ze zlata.

Goldader *f.* (mont.) zlatonosná žíla; 2. (med.) zlatá žíla, krvavka, krvavnice *f.*; —fluß *m.* tok zlaté žíly; krvavka *f.*; —knoten *m.* nádor krvavičný.

Gold-amalgam *n.* (chem.) amalgam zlata; —ammer *f.* strnad obecný *Emberiza citrinella*; —anſtrich *m.* pozlacení *n.*; —arbeiter *m.* zlatník *m.*; —artig *adj.* zlatitý; —atlas *m.* zlatohlav *m.*; —auflöſung *f.* rozpuštění zlata; —bach *m.* zlatonosný potok; —bedeckt zlatem pokrytý; —behältnis *n.* zlatenice *f.*; —berg *m.* zlatá báně; —bergwerk *n.* zlaté hory, zlaté báně, zlaté doly *pl.*; —birne *f.* žlutanka *f.*; —blatt *n.* pozlátko *n.*; 2. zlatolist *m.*; —blattelektroſkop *n.* pozlátkový elektrověst; —blech *n.* zlatý plech; —blume *f.* zlatokvět *m.*, chrysantema *f.*, nivník *m.* (kopřina *f.*) *Chrysanthemum* (*Ch. japonicum, indicum, sinense*); —borte *f.* zlatý prým; —brokat *m.* zlatohlav *m.*; —diſt *m.* (Hdl.) přísluha zlatem; —draht *m.* zlatý drát; —droſſel *f.* žluva *f.* *Oriolus galbula.*

Golden *adj.* zlatý; —es Kind! zlatoušku! zlaté děťátko!

Golden ſich *verb.* blyštěti se jako zlato.

Gold-erbſe *f.* hrášek zlatý, hrášek zlatožlutý, zlatohrášek *m.*; —erz *n.* zlatá ruda; —erzhaltig *adj.* zlatorudný, zlatonosný; —faden *m.* zlatá niť, zlatá nitka; —farbe *f.* zlatá barva, zlatitá b.; —farben *adj.* zlatobarevný; —faſan *m.* bažant zlatý; —federig *adj.* zlatoperý; —finger *m.* prsteník *m.*, zlatec, mezinec *m.*; —fink *m. v.* Goldammer; —firniß *m.* pokost zlatý; —fiſch *m.* zlatá rybka, zlatý kapr; —fiſcher *m.* zlatolovec *m.*; —fliege *f.* zlatěnka *f.*; —flimmer, —flitter *m.* zlatá cetka; —flügel *m.* zlatokřídlec *m.*; —freund *m.* zlatomil *m.*; zlatař *m.*; —fuchs *m.* (zool.) liškaryška *f.*; 2. (Pferd) ryzka *f.* (kůň); —führig *adj.* zlatonohý; —gang *m.* (mont.) zlatý couk; zlatá žíla, —gefäß *n.* zlatá nádoba; —gefiedert *adj.* zlatoperý; —gelb *adj.* zlatožlutý, zlatý; —gelbe Farbe zlatá barva; —gewicht *n.* zlatnická váha; —gierig *adj.* zlatachtivý; —glänzend *adj.* zlatoskvoucí, zlatoleský; —glätte *f.* zlatý klejt; —gräber *m.* zlatokop *m.*; —gran *m.* dukátové zrno; —grube *f.* zlatý důl; —grund *m.* zlatá půda (b. Mal.); —gulden *m.* zlatý, zlaták *m.*, pravý zlatník; —haar *n.* zlatý vlas; (Perſon) zlatovlásek *m.*; —haarig *adj.* zlatovlasý; —hähnchen *n.* (Vogel) zlatohlávek, králíček *m.* (*Motacilla*) *Regulus*; —haſe *m.* nahoš *m.*, cupol *m.*; —haufen *m.* hromada zlata; —hell *adj.* jasný jako zlato; —hund *m.* šakal *m.*; —ig *adj.* zlatý, zlatnatý; —in *n.* zlatina *f.*; —käfer *m.* zlatohlávek *m.*, zlatý chrobák *m.*; —karpfen *m.* zlatý kapr; —kind *n.* zlatoušek *m.*, zlaté dítě; —klee *m.* žlutý jetel; —korn *n.* zlaté zrno; —lack *m.* zlatolak *m.*; 2. pečetní zlatovosk; 3. fiala žlutá *Cheiranthus cheiri*; —lahn *m.* dracoun *m.*; —leiſte *f.* pozlacená lišta, p. lištva; —lockig *adj.* zlatokadeřavý; —löſung *f.* roztok zlata; —macher *m.* zlatoděj *m.*; —mähnig *adj.* zlatohřívý; —mündig *adj.* zlatoústý; —münze *f.* zlatá mince; —oxyd *n.* (chem.) kysličník zlatový; —oxydul *n.* (chem.) kysličník zlatnatý; —pulver *n.* zlatý prášek; —regen *m.* zlatý déšť (fig.); 2. G., —regenſtrauch, —regenbaum *m.* bobinec, čilimník *m.* *Cytisus Laburnum* (Bohnenbaum, Geißklee); —regenpfeifer *m.* kulík obecný; —reich *adj.* zlatohojný, bohatý zlatem, boh. na zlato; zlatonosný; —reinete *f.* zlatáč *m.*; —ring *m.* zlatý prsten; —rouge *f.* červeň zlatá; —ſand *m.* zlatý písek; G. waſchen rýžovati; vypírati zlato; —ſandig *adj.* zlatopíský; —ſaure Salze *pl.* zlatany *pl. m.*; —ſäure *f.* (chem.) kyselina zlatová; —ſcheidung *f.* odlučování zlata; —ſchlacke *f.* škvár zlata; —ſchläger *m.* zlatotepec *m.*; —ſchlägerhäutchen *n.* zlatotepecká mázdra (kožička) *f.*; —ſchlaglot *m.* spájka zlatnická; —ſchmelzer *m.* zlatotavec *m.*; —ſchmied *m.* zlatník *m.*; —ſchmiedekunſt *f.* zlatnictví *n.*; —ſchneider *m.* zlatořez *m.*; —ſchnitt *m.* (Buchb.) zlatá ořízka; —ſchwefel *m.* sirník antimonový, zlatosíra *f.*; —ſohn *m.* fig. zlatoušek *m.*, mazlíček *m.*; —ſpecht *m.* datel zlatý, zlatel *m.* *Picus auratus*; —ſpinner *m.* zlatopředec *m.*; —ſtab *m.* zlatý prut; —ſtaffierer *m.* pozlacovač *m.*; —ſtange *f.* slitek, prut zlata; —ſtein *m. v.* Chryſolith; —ſtickerei *f.* vyšívání zlatem; —ſtoff *m.* zlatohlav *m.*; —ſtück *n.* zlatý peníz, zlaták *m.*; —ſucher *m.* hledač zlata; —tochter *f.* (fig.) zlatá dceruška, zlatička, zlatuška *f.*; —tragend *adj.* zlatonosný; fig. velmi výnosný; —umzogen *adj.* pozlacený; —verbrämt *adj.* zlatem premovaný; —vogel *m.* zlatáček *m.*; —ware *f.* zlaté zboží; —wage *f.* vážky dukátové, vážky na zlato; —waſche *f.* rýžování *n.*; z. rýžovna *f.*; —waſcher *m.* rýžovník *m.*, vy-

pírač zlata; jílovec *m.*; —wäſcherei *f.* ryžovnictví *n.*; 2. ryžoviště, jiloviště *n.*, ryžovna *f.*; —waſſer *n.* zlatá voda, zlatnička *f.*; —weide *f.* zlatolejčí *n.*, zlatice, zlatina *f. Salix vitellina*; —weipe *f.* zlatěnka *f. Chrysis*; —wirker *m.* zlatokáč *m.*; —wolf *m.* šakal *m.*, vlk žlutosrstný; —wurm *m.* zlatohlávek *m. Cetonia aurata*; —wurz *f.* vlaštovičník *m. Chelidonium*; 2. lilie žlutá *Lilium martagon*; —zahn *m.* fig. zlatý zoubek; —zange *f.* zlatnické kleštky *pl.*

Golf (-es, M. -e) *m.* záliv *m.*; —ſtrom *m.* (geogr.) zálivný proud (v moři).

Gollasch *n.* guláš *m. v.* Gulaſch.

Gölle *f.* hnojnice *f.*

Gonagra *f.* (gr.) dna v kolenou.

Gondel (M. -n) *f.* gondole, kondola, kocábka *f.*; —führer, —ier, —ſchiffer *m.* gondolník *m.*

Gonfaloniere *m.* (it.) náčelník *m.*

Gonio-messer *m.*, —meter *n.* (gr.) hranoměr, úhloměr *m.*; —metrie *f.* úhloměrství *n.*; —metriſch *adj.* úhloměrský.

Gönnen (einem etwas) přáti, popřáti, dopřáti komu čeho.

Gönner *m.* příznivec *m.*; —in *f.* příznivkyně *f.*; —ſchaft *f.* příznivost *f.*, příznivectví *n.*; 2. *pl.* příznivci.

Gonorrhöa *f.* (gr.) kapavka *f.* (med.) *v.* Tripper.

Göpel (-s, unv. M.) *m.* tažení koňské, cev koňský, stroj koňský; žentour *m.*; —berd *m.* šlak, okolek *m.*; —hund *m.* žentourní závaží; —kerb *m.* válec *m.* (u koš) žentourový; —ſtätte, —kaue *f.* žentourov *m.*, žentouřiště *n.*

Gork *m.* korek *m. v.* Kork.

Gosche *f. vulgo* tlama (kušna) *f.*

Gosse (M. -n) *f.* stoka, strouha, rýha *f.*; výliv *m.*, vylevadlo *n.*; (Mühle) koš, hrot *m.*; —nſchuh *m.*, —ntrühe *f.* korýtek *m.*

Gotisch *adj.* gotický.

Gott (-es) *m.* Bůh (Hospodin) *m.*; wir bezeugen vor G. osvědčujeme živým Bohem; ſo wahr mir Gott helfe! tak mi dopomáhej Bůh! hilf Gott! pomáhej (pán) Bůh! grüß Sie Gott! Gott zum Gruß! pozdrav (pán) Bůh! will's Gott bohdá, dá pán Bůh; *pl.* Götter bozi, bohové; —ähnlich, —artig *adj.* bohopodobný.

Götter *pl. v.* Gott; —abend *m.* (fig.) božský večer, překrásný večer; —bild *n.* modla *f.*; —bote *m.* (Myth.) posel bohů; —dienſt *m.* modloslužba *f.*; —fabel *f. v.* Mythologie; —feier *f.*, —feſt *n.* (fig.) posvátná slavnost; —freude *f.* božská radost; —frieden *m.* božský mír, posvátný mír.

Gottergeben *adj.* Bohu oddaný; —heit *f.* oddanost Bohu.

Götter-geburt *f.* bohoplození *n.*; —gedanke *m.* božská (šťastná) myšlenka; —geſchichte *f. v.* Mythologie; —geſtalt *f.* božská postava, vznešená postava; —gleich *adj.* bohorovný; —haus *n.* božnice, modlárna *f.*; —lehre *f. v.* Mythologie; —lohn *m.* bohovec *m.*; —ſpeiſe *f.* pokrm božský, bohokrmě *f.*; —trank *m.* božský nápoj *v.* Nektar.

Gottes *adj.* boží, božský; —acker *m.* svaté pole, hřbitov *m.* (it. *campo santo*); —baum *m.* smrkovoň nábožná; —bild *n.* obraz boha; —bote *m.* boží posel; —diener *m.* sluha boží, sluha páně; —dienſt *m.* bohoslužba *f.*, služby boží *pl.*; —dienſtlich *adj.* bohoslužební (-ný); -e Sachen věci bohoslužebné; —fahrt *f.* pouť (nábožná) *f.*; —feind *m.* bohovrah *m.*; —flamme *f.* božský plamen; —freudig *adj.* v bohu radostný; —furcht *f.* bohabojnost *f.*, bázeň boží; —fürchtig *adj.* bohabojný; nábožný; —gabe *f.* boží dar; —gebärerin *f.* bohorodice *f.*; boží rodička; —gelehrſamkeit *f.* bohosloví *n.*; —gelehrter *m.* bohoslovec *m.*; —gnade *f.* boží milost; —haus *n.* dům Páně; chrám Páně; —jammerlich *adj.* přežalostný, přebídný; —kaſten *m.* chrámová pokladnice; —lamm *n.* beránek boží; —läſterer *m.* rouhač *m.*; —läſterung *f.* rouhaní se Bohu; —leugner *m.* neznaboh, zapřiboh *m.*; —lohn *m.* odplata boží; um G. zdarma, zadarmo; —pfennig *m.* boží peníz, závdavek *m.*; —raub *m.* svatokrádež *f.*; —räuber *m.* svatokrádce, svatokrádežník *m.*; —regierung *f.* bohovláda, svatovláda *f.*; —ſegen *m.* boží požehnání; —ſeher *m.* věštec *m.*; —ſohn *m.* syn boží (božic, bohovec *m.*); —ſtimme *f.* hlas boží; —tiſch *m.* stůl Páně; —urteil *n.* nález boží; očista *f. st.*; —verächter *m.* rouhač *m.*; —vergeſſen *adj.* bezbožný; —vogel *m.* rajka *f.*; —willen *m.* vůle boží; um G. willen pro Boha, pro Bůh, (pro pána krále); fig. zdarma.

Gott-gehorsam *adj.* bohaposlušný; —glaube *m.* víra v Boha.

Gottheit (oh. M.) *f.* božství *n.*; 2. (M. -en) božství *n.* (pohanský bůh).

Gött-in (M. -en) *f.* bohyně *f.*; —lich *adj.* božský; fig. zbožnělý, nebeský.

Gott-lieb *adj.* bohumilý, bohulibý; —los! *int.* bohudík! —los *adj.* bezbožný, bohaprázdný; —loſigkeit *f.* bezbožnost, bohaprázdnost *f.*; —menſch *m.* bohovec *m.*; —mutter *f.* máti boží *f.*; —preiſer *m.* bohochvalec *m.*; —ſelig *adj.* pobožný, nábožný, zbožný, svatý; ein —ſeliger nebožtík *m.*; —ſturmer *m.* bohabor, bohoborec *m.*; —vergeſſen *adj.* bohopustý, bohaprázdný; —vermenſchlichung *f.* zčlověčení *n.*, vtělení.

Götze (-n, M. -n) *m.* bůžek *m.*, modla *f.*

Götzen-bild *n.* modla *f.*; —block *m.* modla *f.*; —diener *m.* modlář *m. v.* Abgötter; —dienſt *m.* modlářství *n.*, modloslužba *f.*; —hain *m.* svatobor *m.*, posvátný háj; —haus *n.* modlárna *f.*; —lehre *f.* modlosloví *n.*; —prieſter *m.* modlářský kněz; —tempel *m.* božnice (pohanská), modlářský chrám, modlárna

Gouachemalerei *f. v.* Guaſch.

Gourgandine *f.* (fr.) poběhlice *f.*

Gourmand (-s, M. -s) *m.* (fr.) labužník, lahůdkář, choutkář *m.*; —iſe *f.* choutkářství *n.*

Gout *m.* (fr.) chuť, obliba *f.*; —e, —er *n.* svačina *f.*; —ieren ochutnávati; libovati si v čem; schvalovati něco.

Gouvern-ante *f.* (fr.) pěstounka, vychovatelka *f.*; —**ement** *n.* vladařství *n.*; vláda zemská; —**ementsbezirk** *m.* obvod vlády zemské; —**eur** (-s, M. -e) *m.* vladař (gubernátor) *m.*; 2. pěstoun, vychovatel *m.*; **Banq.** vrchní ředitel bankovní.

Grab (-es, M. Gräber) *n.* hrob, rov *m.*; jmd. ins G. bringen fig. do hrobu přivesti, utrápiti koho.

Grabbeln šimrati, čmýrati; chmatati; makati.

Grabeisen *n.* rýč *m.*; kopáč *m.*, motyčka *f.*

Grabeland *n.* kopanina, kopanice *f.*

Graben kopati, rýti; rýpati, hrabati, kutiti; rýti, řezati (v kameně atd.).

Graben (-s, M. Graben) *m.* příkop, rov *m.*; výkop *m.*; rokle *f.*; (Weinb.) náplav *m.*; —**hacken** *n.* rýhování *n.*; —**mauer** *f.* protější stěna *f.*; —**schere** *f.* předhradí *n.*

Gräber (-s, unv. M.) *m.* kopač, vykopávač *m.*; příkopník *m.*; hrabač *m.*

Gräber-dieb *m.* hrobokrádce *m.*; —**diebstahl** *m.* vyloupení hrobů; —**geruch** hrobovina, umrlčina *f.*; —**schauer** *m.* hroboděsná hrůza; —**stille** *f. v.* Grabesstille; —**weibe** *f.* truchlovrba *f.*

Grabes-gerüst *n.* přihrobec, ohrobec *m.*; —**rand** *m.* kraj hrobu; —**stille** *f.* hrobové ticho; —**tuch** *n. v.* Grabtuch.

Grab-gedicht *n.* náhrobní báseň; —**gesang** *m.* náhrobní zpěv; —**hügel** *m.* rov *m.*; náhrobek *m.*, mohyla *f.*; —**kreuz** *n.* náhrobní kříž; kříž na hrobě; kříž na hrob; —**legung** *f.* pohřbení *n.*; —**lied** *n.* pohřební píseň; —**mal** (-s, M. —male od. —mäler) *n.* náhrobek, náhrobník *m.*, náhrobní pomník; —**meißel** *m. v.* Grabstichel; —**nacht** *f.* hrobová tma, tma jako v hrobě; fig. noc hrobotemná; —**rede** *f.* pohřební řeč, řeč nad hrobem, náhrobní řeč; —**schaufel** *f.*, —**scheit** *n.* lopata *f.*, rýč *m.*; —**schild** *n.* náhrobní štít, umrlčí znak; —**schrift** *f.* hrobní nápis, náhrobní n.; —**stätte** *f.* hrobka *f.*, hrobiště, pohřebiště *n.*; hrob *m.*; —**stein** *m.* náhrobní kámen; —**stichel** *m.* rydlo, rylce, rydélko, dlabadlo, dlabátko *n.*; —**tuch** *n.* pohřební roucho, rubáš *m.*; —**zeichen** *n.* náhrobní znak.

Gracht *f.* (holl.) jáma *f.*, příkop *m.*, krechta *f.*; průplav *m.*

Grad (-es, M. -e) *m.* stupeň *m.*; G. der Verwandtschaft koleno *n.*, stupeň příbuznosti; 2. G. (Würde) hodnost *f.*; akademischer G. hodnost akademická; —**ation** *f.* (lt.) stoupání, postupování, stupňování *n.*; —**ativ** *adj.* stupňovací, vzestupný; —*ativa conjunctio* (gram.) stupňovací spojka.

Gradbogen *m.* oblouk stupňový; (mech.) kružeň *f.*; stupňohruh *m.*

Gradier-en stupňovati; (Salz) hustiti, zhušťovati (sůl); (Gold) přiměšovati, (přibarviti); —**haus**, —**werk** *n.* hustírna *f.*

Grad-leiter *f. v.* Skala; —**meßer** *m.* stupňoměr *m.*, stupňočet *m.*; —**messung** *f.* měření stupně, m. stupňů.

Gradual-e *n.* (lt.) zpěv na stupních, graduále *n.*; —**erhebung** *f.*, —**system** *n.* stupňová posloupnost (dědičná); —**vorrückung** *f.* řadový postup (ve službě).

Grad-uell *adj.* (lt.) stupňovitý, po stupních; —**ieren** einen povýšiti na (stupeň) hodnost (akademickou); 2. *v.* Graduieren.

Gradus *m.* (lt.) stupeň *m. v.* Grad.

Grad-weise *adv.* postoupně, po stupních.

Graf (-en, M. -en) *m.* hrabě *m.*; —**in** *f.* hraběnka *f.*; —**lich** *adj.* hraběcí, hrabětský.

Grafschaft *f.* hrabství *n.*

Grallae *pl. f.* (lt.) (zool.) štíhláci, bahňáci.

Gram *adj.* nepřízniv, odporný; einem g. sein nevražiti, nevříti na koho; G. (-s, oh. M.) *m.* hoře *n.*, žal *m.*, soužení *n.*

Grämen sich hrýzti se, trápiti se, soužiti se.

Gram-en *n.* (lt.) tráva *f.*; —*ineen* [*pl.* (bot.) trávy *pl. f.*

Gram-erfüllt hořem naplněný; utrápený; —**haft**, **grämisch** *adj. v.* Grämlich.

Grämi-er *m.* mrzout *m.*, morous *m.*; —**lich** *adj.* mrzutý, nevrlý, mrzoutský; —**ling** *m.* mrzout, mrzílek, nevrlec *m.*

Gramm *n.* (fr.) gram *m.* (Gewicht).

Grammat-ik *f.* (gr.) mluvnice *f.*, gramatika *f.*; —**ikalisch**, —**lich** *adj.* mluvnický, mluvničný; gramatický; —**ikmacher**, —**iker** *m.* gramatikář *m.*, mluvničník, mluvopisec *m.*

Grämpeln chroupati, křoupati.

Gram-sucht *f.* hoře *n.*, trápení *n.*, usoužení *f.*; —**voll** *adj.* hořeplný; usoužený, utrápený.

Gran *m.*, **Grän** (-es, M. -e) *n.* (*m.*) grán *m.*, zrno, zrnko *n.* (Gewicht).

Granat (-es, od. -en, M. -en) *m.* granát *m.* (Edelstein); —**apfel** *m.* granátové n. zrnaté n. rajské jablko; **marhan** *m.*; —**baum** *m.* marhaník *m.*; —**birne** *f.* granátka *f.*; —**blende** *f.* přestřek dvanáctistěný.

Granate (M. -en) *f.* granát *m.* (koule), třaskavka *f.*

Granaten-bohrer *m.* vrtač granátů; —**geschütz** *n.* houfnice *f.*; —**sand** *m.* křehoť *f.*

Granatoid *n.* granátotvar *m.*

Grand (-es, M. -e) *m.* štěrk *m.*; 2. koryto *n.*, žlab *m.*

Grand (-es od. -en, M. -en) *m.* (span.) grand *m.* (španělský velmož).

Grand-bier *n.* korytnice *f.*; —**hauer** *m.* korytník *m.*; —**ig** *adj. v.* Grantig.

Grand-ezza *f.* (lt.) vznešenost *f.*; —**os** *adj.* velkolepý, veletvárný; —**osität** *f.* velkolepost, veletvárnost *f.*

Grandmehl *n.* hrubá, zadní mouka.

Grandprior *m.* velkopřevor *m.*

Grandstein *m. v.* Granit.

Grangewicht *n.* zrnové vážky *pl. f.*

Granit (-es, M. -e) *m.* (fr.) žula *f.*; žďár *m.*; G.-, —**isch** *adj.* žulový; —**block** *m.* žulový balvan; —**felsen** *m.* žulová skála; —**ische Struktur** (geol.) žulový sloh.

Granivora *pl.* (lt.) (zool.) zrnožravci *pl.*

Gran-e (M. -en) *f.* osina *f.*, ost *f.*, ostina *f.*; 2. pazdeří *n.*, pazdeří *n.*; —**enlos** *adj.* bezosiný; —**ig** *adj.* osinatý.

Grans (-es) *m.* nos, hrot (u korábu).
Gränsig *adj.* letinkovatý; das Bier ist g. pivo má letinku.
Grantig *adj.* nevrlý, vrňavý.
Granul-ation *f.* (lt.) zrnění *n.*; —ieren zrniti; —iert zrnitý; -e Leber zrnatost jater; —ierung *f.* zrnění *n.*; —lt (-es) *m.* bělokam, bělokámen *m.*; —ös *adj.* zrnatý; g. werden zrnatěti.
Granum *n.* (lt.) zrno *n.*; *Cum grano salis* s trochem vtipu (rozuměj!)
Gränze *f. v.* Grenze.
Graph-ik *f.* (gr.) písectví *n.*, písemné umění; písemnictví *n.*; —isch *adj.* písemnický, grafický.
Graphit *m.* (—glimmer *m.*) tuha *f.*; —tiegel *m.* tuhový tyglík.
Grapho-logie *f.* (gr.), Handschriftendeutung písmoznalství *n.*, písmozpyt *m.*
Grapp *v.* Krapp. [tati, chňapati.
Graps-e *f.* chmatanka *f.*; —en chma-
Gras (-es, M. Gräser) *n.* tráva *f.*; travička, travina *f.*; in das G. beißen fig. za své vziti, bradou zemi rýti; —anger *m.* trávník *m.*, pažiť *f.*, palouk *m.*; —artig *adj.* travovitý; —bau *m.* travařství, travinářství *n.*; —beere *f.* trávnice *f. Fragaria elatior*; —blume *f.* trávnička *f. Statice*; —butter *f.* jarní máslo.
Gräschen *n.* travička (*mor.* travěnka) *f.*
Gras-en mh. trávu žíti; g. gehen na trávu jíti; 2. g. v trávě se pásti; —er *m.* travař *m.*; —erei *f.* chození na trávu, žetí trávy, úžinky, přižinky *pl. m.*
Gras-feld *n.*, —fleck *m.* pažiť *f.*, trávník *m.*; —frosch *m.* rosnice *f.*; —futter *n.* travnatá píce; —garten *m.* trávnice *f.*, trávník *m.*; —grün *adj.* zelený jako tráva; das G. zeleň travná; —halm *m.* stéblo u trávy; mellice *f.*; —hof *m.* pastviště *n.*; —huhn *n.* křástal, chřástal *m.*, krcák *m.*; —hupfer *m.* koníček *m.*, kobylka *f.*; —icht *adj.* travovitý; —ig *adj.* travnatý; —korb *m.* nůše na trávu; —lauch *m.* pažitka *f.*; —lilie *f.* (Zaunlilie) kohatka *f.*, bělozářka *f.*, bílá záře, pavučnice *f. Anthericum*; —magd *f.* travařka, travačka, trávnice *f.*; —mäher *m.* sekáč *m.*; —mücke *f.* pěnice *f. Silvia curruca*; schwarzköpfige G. černohlávek *m.*; —narbe *f.*, Wechselfeld odmlad *m.*, omlaď *f.*; —nelke *f.* trávnička *f. Armeria*; —pferd *n. v.* Grashüpfer; —platz *m.* trávník *m.*, pažiť *f.*; —reich *adj.* travnatý, travohojný; —rupferin *f. v.* Grasmagd; —schnepfe *f.* sluka otavní, otavník *m. Scolopax gallinago*; —sense *f.* kosa *f.*; —sichel *f.* srp na trávu, klepanec *m.*
Grassieren (lt.) (v. Krankheiten) řáditi, zuřiti (nemoc n. nákaza řádila, zuřila).
Gräßlich *adj.* děsný, hrozný; ohyzdný, ošklivý; ukrutný.
Gras-tuch *n.* loktuše *f.*, plachta na travu, trávnice *f.*; —ung *f.* žetí travy; trhání travy; —vogel *m. v.* Grashuhn; —wirtschaft *f.* travařství *n.*; —wuchs *m.* vzrůst trávy; —wuchshörer *m.* fig. puntičkař *m.*; —wurz *f.* pýr *m.*, pýřavka *f.*
Grat (-es, M. -e) *m.* (arch.) hřeben *m.*, hrot, hřbet *m.*, roh *m.*, štít *m.*; nároží *n.*; —balken *m.* trám nárožní.
Grate *f.* (arch.) nároží *n.*; *v.* Grat.
Gräte (M. -en) *f.* hřbetní kost, rybí kost, ost *f.*, kostice *f.*; (am Hause) zápraží, popraží *n.*
Grateisen *f.* nůž na obruče.
Grätenfisch *m.* ostnatá ryba.
Grathobel *m.* svlakovník *m.*
Gratia *f.* (lt.) milost *f. Gratiale n.* dar (z milosti); *Gratias* díky! *v.* Gratiale.
Gratifikation *f.* (lt.) náhrada *f.*; dar *m.*
Grätig *adj.* ostnatý.
Gratis *adv.* (lt.) zdarma; —exemplar *n.* darovaný výtisk, nádavkový v.; —gage *f.* darované služné, sl. co dar.
Gratsäge *f.* svlakovka *f.* [šmařhati.
Grätsch-eln, —en rozkračovati se;
Grat-sparren *m.* krokev nárožní, nárožnice *f.*; —stichbalken *m.* nárožní kráče (krátče).
Gratul-ant (-en, M. -en) *m.* (lt.) gratulant *m.*; blahopřejec *m.*; —ation *f.* přání, blahopřání *n.*, gratulace *f.*; —ationsbrief *m.* blahopřejný list; -ní psaní; —ieren dobrého přáti, štěstí přáti, blahopřáti, gratulovati komu.
Grau *adj.* šedivý, šedý, šerý; —e Haare *pl.* šediny, šedivé vlasy *pl.*; —e Vorzeit šedověkost *f.*; G. *n.* šeř, šeď *f.*, šedo *n.*; —ammer *f.* propáska *f. Emberiza miliaria*; —augig *adj.* sivooký; —bart *m.* šedivec, šedivous *m.*, sivobrádek *m.*; —blau *adj.* sivý, šeromodrý, šedomodrý.
Grauel (-s, oh. M.) *m.* strach *m.*, **Gräuel** *v.* Greuel. [hrůza *f.*
Grau-en mh. šedivěti, ošedivěti; der Himmel —et nebe se šeří; 2. mir —et bavor hrozím se toho; G. *n.* šero *n.*; 2. G. úžas *m.*, hrůza *f.* [strašný.
Grauenhaft *adj.* hrozný, děsný,
Grau-gans *f.* husa šedivá (velika) *Anser cinereus*; —gelb *adj.* šedožlutý; —haarig *adj.* šedovlasý; šedivý; šedosrstý; —kopf *m.* šedivec *m.*; —köpfig *adj.* šedohlavý, šedivý.
Gräulich *adj.* zašedivělý, našedivělý, přišedivělý; 2. *v.* Greulich.
Graumeise *f.* sykora luční, babka, popelářka *f.*, popelníček *m. Parus palustris (borealis).* **Graun** *n. v.* Grauen.
Graupe (M. -n) *f.* kroupa *f.*
Gräupel, Graupel (M. -n) *n.* krupka *f.*; —artig *adj.* krupkovitý; —erz *n.* krupková ruda.
Gräupeln krupice, krupky *pl.*
Gräupel-n krupiti se; es —t krupice padá, krupky padají, krupí se.
Graupen-brei *m.* kaše z krup, krupová kaše; —er *m.* krupník *m.*, krupař *m.*; —hagel *m.* kroupy *pl.*, krupobití *n.*, hrad *m.*, ledovec *m.*; —händler *m.* krupař *m.*; —macher *m.* krupař *m.*; —mühle *f.* krupárna *f.*, krupník *m.*, stoupa *f.*; —müller *m.* krupař *m.*; —regen *m.* padám krup; —stampfe *f.* stoupa na kroupy, krupník.

Graus *adj.* hrozný, strašný, strašlivý; G. (-es) *m.* štěrk *m.*, rum *m.*; 2. hrůza *f.* (hrozivost *f.*).

Grausalz *n.* sůl šedá, šedivka *f.*

Grausam *adj.* ukrutný, kruty; zuřivý; eine —e ukrutnice *f.*; ein —er ukrutník *m.*; —keit *f.* ukrutnost *f.*, ukrutenství *n.*, ukrutnictví *n.*

Grau-schimmel *m.* sivka *f.*, sivý kůň; —ſchimmlich *adj.* nasivělý; —ſchwarz *adj.* šedočerný.

Grausen mh. *v.* Grauen.

Grausig, grauslich *adj. v.* Graus.

Grau-specht *m.* žluna šedivá *Pius canus*; —wacke *f.* (Min.) drob *m.*, droba *f.*; —wackenformation *f.* (géol.) drobový útvar; —werk *n.* popelka *f.*, bělizna.

Grave *adv.* (it.) vážně.

Grav-eur (-ś, M. -e *et* -ś) (fr.) *m.*, —ierer *m.* ryjec (rytec) *m.*, gravér *m.*

Graviditas *f.* (lt.) těhotenství *n.*

Gravier-arbeit *f.* ryjecká práce; —en rýti; —t podezřelý; podezřením stížený; —nadel *f.* ryjecká jehla.

Gravimeter *n.* tíhoměr *m.*

Grav-is *adj.* (lt.) těžký; *g. accentus* (grm.) těžký přízvuk (ton n. zvuk); hluboký, hrubý (ton); —ität *f.* tíha *f.*; fig. vážnost, mocnost; důraznost *f.*; —*itas styli* mocnost n. pronikavost slohu; —itätiſch *adj.* vážný, považný; —itation *f.* (phyſ.) tížení *n.*, tíže *f.*; fig. sklon, příklon *m.*, sklonnost *f.*; —itieren kloniti se, nachylovati se.

Graz-ie (oh. M.) *f.* spanilost, milostnost *f.*, půvab *m.*, lepota *f.*; 2. (M. -ien) (myth.) milostenka *f.*, grácie *f.*; —iös *adj.* spanilý, milostný, vnadný, půvabný, sličný; —*ioso* (it.) milostně, půvabně.

Greif (-eś, M. -e) *m.* gryf *m.*, křidloš *m.*, noh *m.*, křídlatý lev (báječné zvíře).

Greif-bar *adj.* pojemný, úchopný, chopitelný; chmatný, ochmatný; —barkeit -ost; —brett *n. v.* Griffbrett.

Greifen (*praet.* er griff) lapiti, polapiti, chytiti, popadnouti, chopiti, uchopiti; einen Ton g. (muſ.) hlas bráti; mh. nach etw. g. sáhnouti po čem, chopiti se čeho; um ſich g. rozmáhati se, rozšiřovati se; einem unter die Arme g. fig. podporovati koho; Platz g. usaditi se; fig. vztahovati se na něco.

Greifholz *n.* (b. Tuchſcherer) rukověť *f.*, držadlo *n.*

Greifig *adv. v.* Griffig.

Greil (-eś, M. -e) *m.*, Hacke kopáč *m.*

Grein-en mh. šklebiti se; kňourati, fňukati; —er *m.* kňoural *m.*, fňukal *m.*

Greis (-ieś, M. -en, M. -e) *m.* stařec *m.*, kmet *m.*, stařeček, staroušek *m.*; —en šedivěti, ošediviti, sestárnouti; —en *m.* (Min.) chrust *m.* drobný, křemenec; —enalter *n.* staroba *f.*, dědovství, kmetství *n.*, kmetský věk *Senectus*; —grau *adj.* světlošedý; —ig *adj.* kmetský, stařecký.

Greisler *m.* hokynář (*st.* hrstnář, hrstník) *m. v.* Griesler.

Grell *adj.* přesvětlý; ostrý, pronikavý, **Gremial-** sborový. [křiklavý.

Gremium *n.* (lt.) střed *m.*, sbor *m.*; (Apothekergr. sbor lékárnický; Buchhändlergr. sbor knihkupecký; Großhändlergr. sbor velkokupců).

Grempe (-n, M. -n) *m.* hokynář *m.*, kramář *m.*, vetešník *m.*

Grempel *m.* krámec *m.*; —markt *m.* kramářský n. vetešnický trh; —n tar- **Gremsig** *adj.* neústupný. [mařiti.

Grenadier (-ś, M. -e) *m.* granátník *m.*; —bataillon *n.* prapor granátnický, prapor granátníků; —mütze *f.* granátnická čepice; —regiment *n.* granátnický pluk.

Grendel *m.*, —baum *m. v.* Pflug-grendel; —kette, —wiede *f.* houž, houžev *f.*; —ringe *pl. m.* zděře na hřídeli.

Grenz-baum *m.* liz *m.*; —begehung *f.* výchoz na hranice; obchůzka po hranicích; —berichtigung *f.* napravení mezí n. hranic; —beſchreibung *f.* popsání hranic, popis hranic; —beſichtigung *f.* ohledání hranic; —beſtimmung *f.* rozhraničení *n.*, ustanovení hranic; —bezirk *m.* pomezí *n.*; pomezní okres.

Grenz-e (M. -n) *f.* hranice *f.*, meze *f.*; pomezí *n.*; konec *m.*, končina *f.*; die G. überſchreiten překročiti hranice; fig. z mezí vystoupiti; —en mh. mezovati, hraničiti, dotýkati se, stýkati se; *act.* vymeziti, meze vytknouti; —enlos bez meze, bez hranice; —er (-ś, unv. M.) *m.* hraničák, hraničář *m.*; (ehem. in Böhmen) Chodové *pl.*

Grenz-feſtung *f.* hraniční, pomezní pevnost; —gebirge *n.* pomezní hory *pl.*; —jäger *m.* pomezní myslivec, hraničný m.; hraničák *m.*; —ier *m.* hraničák *m.*; —linie *f.* rozmezí *n.* (mezní čára, hraničná čára); —mal *n.*, —marke *f.* mezník *m.*, mezní znamení; —marken ſetzen vyhraniti meze, zasaditi mezníky; —nachbar *m.* vedlejší soused; —pfahl *m.* hraničný kůl; meznice *f.*; —punkt *m.* mezník *m.*; mezní bod, rozhraní *n.*; —recht *n.* hraničné, mezní právo; —regulierung *f.* upravení hranic; —ſcheide *f.* meze *f.*, rozmezí *n.*, rozhraní *n.*; —ſtein *m.* mezník *m.*, hraničník *m.*; —ſtreit *m.* pře o meze, spor mezní; —truppen *pl.* hraničáři, hraničáci *pl.*, pohraničné vojsko; —vergleich *m.* narovnání o meze; —verkehr *m.* pomezní obchod; —verrückung *f.* přestrčení n. přendání n. přesazení mezníků; —wache *f.* pomezní stráž; —wächter *m.* pomezný, hraničný strážník; —winkel *m.* pohraniční kout; —zeichen *n.* mezní n. hraničné znamení; —zoll *m.* pomezní clo; —zollamt *n.* pomezní úřad celní.

Greuel (-ś, unv. M.) *m.* ohavnost *f.*, mrzkost, ošklivost *f.*, ohava, ohyzda *f.*; G. der Verwüſtung ohavnost zpuštění; —n, grauen mh. unverſ. oškliviti si; mir —t mně se oškliví; —tat *f.* zločinství *n.*, ohavný skutek.

Greulich *adj.* hrozný, strašný; šeredný, škaredý, ošklivý, ohyzdný.

Griebe *f.* škvarek *m.* [jablka.

Griebs (M. -e) *m.* obryzek *m.*, střed

Griechisch *adj.* řecký.
Grief-e *f. v.* Grieve; —enwurſt *f.*
Gries (-es) *m. v.* Grieß. [tučnice *f.*
Griesel *m.* výtrol *m.*; —bär *m.* medvěd popelavý (m. sveřepý) *Ursus cinereus* (*U. ferus*).
Gries-eln roztroliti se; rozdrobiti se; es —elt krupky padají; mich —elt, es —elt mir die Haut jde po mně mráz
Griesen krupici mleti. [(husí kůže).
Griesgram (-es, M. -e) *m.* mrzout, mrzuta *m.*, protiva *m.*, omrzelec *m.*; *adj.* mrzutý; *adv.* mrzutě; —en mrzutým býti; mrzeti se, hněvati se; griesgrämig *adj.* mrzoutský.
Grieß (-es) *m.* krupice *f.*; 2. chrust *m.*, štěrk *m.*; 3. (med.) písek, krupice *f.*; 4. (vlt.) kolbiště *n.*; —brei *m.* krupičná kaše; —en krupici mleti; 2. štěrkovati; —grube *f.* štěrkoviště *n.*; štěrkovna *f.*; —handel *m.* krupařství *n.*; —händler *m.* krupař (*st.* hrstník); —ig *adj.* krupičnatý; —knödel *m.* krupičný knedlík; —koch *m.* nákyp z krupice; —ler *m.* krupař *m.*; —mehl *n.* krupičná mouka; —mühle *f.* krupník, krupičník *m.*; —ort *m.* štěrkoviště *n.*; —säule *f.* (b. Pflug) slupice *f.*; —ſuppe *f.* krupičná polívka; —wart *m.* (vlt.) kolbištník *m.*
Griff (-es, M. -e) *m.* chmátnutí, sáhnutí, uchopení *n.*, chmat *m.* (hmat), pojmutí *n.*; mit einem einzigen —e jedním chmátnutím; jedním vztažením ruky; etw. im —e haben něco v prstech míti, znáti z paměti; 2. G. fig. úskok *m.*; 3. hrst *f.*, špetka *f.*, štipka *f.*, štipec *m.*; 4. držadlo *n.*, rukojeť, rukověť *f.*, jilec *m.*; 5. G. der Schrift (Typ.) jem *m.* písma; 6. G. (vrbm.) pařát, pazour *m.*
Griff-blatt *n.* chmatátko *n.*, chmatiště *n.*; —brett *n.* pražec *m.*, prážek *m.*, jho *n.* (u houslí atd.); —bügel *m.* poutko, oblouk u jilce.
Griffel (-s, unv. M.) *m.* pisadlo *n.*, pisátko *n.*; 2. ukazovátko *n.*, rafijo *f.*, rafika *f.*; 3. držátko *n.*, roubíček *m.*; 4. (bot.) čnělka *f.*, strmělka *f.*; —förmig *adj.* strmělkovitý; —fuß *m.*, —polſter *n.* (bot.) podstavec *m.*, čnělky *pl.*, sedlo *n.*; —ſäule *f.* (bot.) sloupec plemeni-
Griffholz *n. v.* Taſte. [delný.
Griffig *adj. et adv.* co se dá rukama obemknout; chmatný.
Grille (M. -en) *f.* cvrček *m.*; die G. zirpt cvrček cvrká; G. fig. vrtoch *m.*, brykule *f.*; —n haben míti vrtochy, brykule.
Grillen mlč. mrzeti se; vrtochy míti.
Grillen-artig *adj.* cvrčkovitý; —fang (ob. M.) vrtošivost, vrtohlavost *f.*; —fänger *m.* vrtohlavec, vrták *m.*; —geſchwirr *n.* cvrkot *m.*; —haft, grillig *adj.* vrtohlavý, vrtošivý; novrlý, trampotný.
Grimass-e (M. -en) *f.* posunek *m.*; pitvoření *n.*; —en machen, —ieren pitvořiti se, šklebiti se, posunkovati; —enmacher *m.* posuňkář *m.*
Grimm (-es, ob. M.) *m.* zloba *f.*, zlost *f.*, zuřivost *f.*, vztek *m.*; —darm *m.* denník, hryzník *m.*, dnavé n. tračí střevo *Intestinum colon*; —en mlč. zuřiti, sápati se; es —t mich mám ujímání, hryzení, hryze mě v břiše; G. *n.* hryzení *n.*, ujímání *n.*; —er *m.* luňák *m.* *Falco milvus* (*Milvus regalis*); —ig *adj.* zlostný, vzteklý, lítý, zuřivý, krutý, prudký, divý; —kalt *adv.* krutě zima.
Grind (-es, M. -e) *m.* strup *m.*, strupy *pl.*, strupovatost *f.*; näſſender G. chrásta *f.*, prašivina *f.*; ein loſer G. (durchtriebener Schalk) štvanec, šibal *m.*
Grindel *m. v.* Grendel.
Grind-fuß *m.* (der Pferde) vlk *m.*, prachy, měsky *pl.*; —ig *adj.* chrastavý, strupatý, prašivý; -es Geſicht strupovitá tvář; -er Kopf *v.* Grindkopf; —igkeit *f.* strupivost, strupatost *f.*; —kopf *m.* strupatá hlava; (Perſon) strupáč *m.*; —kraut *n.* chrastavec *m.* *Scabiosa*.
Grins-el *n.* (= Gerinſel) am Viſier žlebina *f.*, zářez *m.*; —eln, —en šklebiti se, kňourati; —end, —enhaft *adj.* šklebivý, kňouravý; —er *m.* ošklebа *m.*, kňoural *m.*
Grippe (ob. M.) *f.* (fr.) (med.) chřipka *f.* *Influentia* (lt. *Influenza*).
Griſette (M. -n) *f.* (fr.) grisetka *f.* (švadlenka).
Grob *adj.* hrubý; tlustý, veliký, hmotný; nezdvořilý, neotesaný; —e Stimme hluboký, tlustý, nízký hlas; g. geſtoßen zhruba utlučený; g. werden hruběti, zhruběti, hrubnouti, zhrubnouti; —draht *m.* hrubý, tlustý drát; —feile *f.* hrubý pilník; —geſchütz *n.* hrubá střelba, veliká, těžká střelba *f.*; —heit (M. -en) *f.* hrubost *f.*; —ian (-s, M. -e) *m.* hrubeš, hrubec, nezdvořák *m.*; —körnig hrubozrný, velkozrný.
Gröbl-ich *adj.* obhroublý, přihrublý; —ing (-s, M. -e) *m.* hrubos, hrubec *m.*
Gröbs *m. v.* Grieß.
Grob-ſchmied *m.* kovář, tvrdokovář (*mor. i rus.* kuzněc *m.*); —ſinnig *adj.* (*adv.*) hrubých smyslů; —wollig *adj.* hrubovlný. [a cukrem).
Grog *m.* (engl.) grog *m.* (rum s vodou
Grogneur *m.* (fr.) mrzout, brumlal *m.*
Groll (-es, ob. M.) zášť *n.*, nevražení *n.*, nevření *n.* (na koho); mit G. hněvivě; —en mlč. (auf jmd., über etw.) nevřiti, nevražiti na koho.
Grolzen mlč. líhati, krkati. [*m.*
Groom (-s) *m.* (engl.) chlapík; jezdčík
Gros *n.* (fr.) houf *m.*, množství *n.*; G. der Armee hlavní voj; *en g.* verkaufen prodávati ve velkém; *v.* Groß *n.*
Gröſchel (-s, unv. M) *n.* groše *f.*, trojník *m.*
Groſchen (-s, unv. M.) *m.* groš (kroš) *m.*; —brot *n.* grošový chleb; —ſtück *n.* grošák *m.*
Groshandel *m. v.* Großhandel.
Groß (*comp.* größer, *sup.* bdd. größte) *adj.* veliký, velký; sehr g. náramný; ſich g. machen roztahovati se, vypínati se; womit g. tun chlubiti se, honositi se čím; im —en und ganzen v celku

u vůbec; G. *n.* velkotucet *m.*, dvanácte tuctů (144 k.).

Groß-admiral (-s) *m.* velkoadmirál *m.*, nejvyšší admirál; —ährig *adj.* velikoklasý, klasnatý; —artig *adj.* velkotvárný, velikolepý; das —artige velkolepé *n.*, velkolepost *f.*; —äugig *adj.* okatý; —bart *m.* bradáč *m.*; —bauch *m.* břicháč *m.*; —binder *m.* bečvář *m.*; —blätterig *adj.* velikolistý; —botſchaft *f.* velvyslanství *n.*; —botſchafter *m.* velvyslanec *m.*; —brüſtig *adj.* prsatý (*vulgo* kozatý).

Groß-e (—es) *n.* (oh. M.) velikost *f.*; im —en ve velikém; ve veliku.

Größe (oh. M.) *f.* velikost *f.*, ohromnost *f.*, náramnost *f.*; 2. (M. -n) (math.) veličina *f.*; benannte G. veličina jmenovaná; unbenannte G. veličina nejmenovaná.

Großeltern *pl.* rodiče rodičů, rodiče otcovy nebo matčiny, děd a bába.

Größen veličiti, zveličiti.

Großenkel *m.* pravnuk *m.*

Größen-lehre *f.* veličinověda *f.*; —wahn *m.* slavomam *m.*, velemyslnost *f.*

Größer *adj.* větší (*v.* Groß).

Groß-feldherr *m.* (ehem. in Polen) veliký hejtman; —fürſt (-en) *m.* velkokníže, veliký knížo; —fürſtentum *n.* velkoknížectví, veliké knížectví; —fürſtin *f.* velkokněžna *f.*, veliká kněžna; —gewachſen vzrostlý, vyrostlý, odrostlý; —gewerbe *n.* velkoprůmysl *m.*; —gezogen odchovaný; —handel *m.* velkoobchod *m.*; —händler *m.* velkoobchodník *m.*, velkokupec *m.*; —handlung *f.* velkokupectví *n.*, velkoobchod *m.*; —heit *f.* velikost *f.* *v.* Größe; —herr *m.* velevládce *m.*, sultán *m.* (turecký císař); —herriſch *adj.* velkopanský; —herzig *adj.* velkodušný; —herzog *m.* velkovojvoda, velkovévoda *m.* (veliký vojvoda) *m.*; —herzogtum *n.* velkovojvodství, velkovévodství *n.*; —hofmeiſter *m.* nejvyšší hofmistr; —hörnig *adj.* rohatý.

Gross-ier (-s) *m.* (fr.), —iſt (-en) *m.* velkoobchodník *m.*

Groß-induſtrieller *m.* velkoprůmyslník *m.*; —jährig *adj.* zletilý (plnoletý); g. ſein právní léta míti; zletilý býti; —jährigkeit *f.* zletilost *f.*; die G. erreichen dojíti právních let; —kanzler *m.* velkokancléř *m.*; —knecht *m.* nádvorník *m.*; —kommune *f.* veleobec, velkoobec *f.*; —konzept *n.* velkokonceptní papír; —kopf *m.* hlaváč *m.*; —köpfig *adj.* hlavatý, velikohlavý; —kreuz *n.* velkokříž, veliký kříž; G. *m.* (Perſon) velkokřížník *m.*; —macht *f.* velmoc *f.*; —mächtig *adj.* velemocný, velikomocný, přemocný; —marſchall *m.* velkomaršálek *m.*; —maul *n.* hubař *m.*, tlučhuba *m.*; —mäuler *pl.* velkoústí (plazi); —mäulig *adj.* hubatý; —meiſter *m.* velmistr *m.*; —mut (oh. M.) *f.* velkomyslnost *f.*, velikoduší *n.*, velkoduchost *f.*; —mütig *adj.* velikomyslný; velikoduchý; 2. hrdý, vysokomyslný; —mutter *f.* bába, babička *f.*; —naſe *f.* nosáč *m.*; —naſig *adj.* nosatý; —neffe *m.* posvatan *m.*; —nichte *f.* posvatanka *f.*; —offizier *m.* velkodůstojník *m.*; —oheim *m.* prastrýc *m.*; —ohr *n.* ušák, ušatec *m.*; —oktav *n.* velká osmerka; —prior *m.* velkopřevor *m.*; —reich *n.* veleříše *f.*; —ſchatzmeiſter *m.* velkopokladník *m.*; —ſchön *adj.* velekrásný; —ſchultig *adj.* ramenatý; —ſettig *adj.* bokatý; —ſiegelbewahrer *m.* velkopečetník *m.*; —ſinnig *adj.* velikomyslný, velikodušný; —ſprecher *m.* chlubník, vychlubovač, chvastoun, tlučhuba *m.*; —ſprecherei *f.* chlubnost *f.*, chlouba *f.*, honosení *n.*; —ſtadt *f.* velkoměsto, velměsto *n.*; —ſtädtiſch *adj.* velkoměstský; —ſtirnig *adj.* čelatý.

Größt-e (ddd.) *adj.* největší; —enteils *adv.* větším dílem, na větším díle, z většího dílu, z větší části, hlavně.

Groß-tochter *f.* vnučka *f.*; —tuend *adj.* vypínavý, nadýmavý; hrdomyslný; honosný; —tuerei *f.* vypínání, nadýmání *n.*; —tun vypínati se, nadýmati se.

Grossulari-a *f.* (bot.) srstka *f.*; —eae *pl.* (bot.) srstkovité, meruzalkovité.

Groß-uhrmacher *m.* věžní hodinář; —vater *m.* děd *m.*; —väterlich *adj.* dědovský; —vieh *n.* skot *m.*; —waſſer *n.* veliká voda; —werben *n.* vzrůstání, zmáhání *n.*, zvětšování *n.*; —weſir *m.* velvezír *m.*, veliký vezír; —würdenträger *m.* velkohodnosta *m.*

Grotesk *adj.* (fr.) divoobrazný, divotvárný, hrubotvárný; —eſſer *m.* hltoň, žrout *m.*; —ſäufer *m.* chlastoun *m.*; —ſchrift *f.* (Typ.) kamenné písmo; —tänzer *m.* směloskočný tanečník, skokoun *m.*; —tänzerin *f.* směloskočná tanečnice.

Grotte (M. -n) *f.* jeskyně *f.*; —narbeit *f.*, —nwerk *n.* tvary jeskyňové.

Grubber *m.* (Pflug) podryvák *m.*

Grübchen *n.* důlek *m.*, dolíček *m.*, jamka *f.*, dubka *f.*, prohlubinka *f.*; —ſpiel *n.* hra do důlků, hra v koutky, hra na šmejkavou.

Grube (M. -n) *f.* jáma *f.*, dolina *f.*; 2. (mont.) důl *m.*; 3. prohlubeň *f.*

Grübel-ei *f.* dloubání, hloubání, rýpání *n.*, šourání *n.*; —haft *adj.* dloubavý; —kopf *m.* dloubálek, hloubalek *m.*

Grübel-n hloubati, dloubati, rýpati, šourati; rozumcovati; —ſüchtig *adj.* hloubavý, šouravý.

Gruben dolovati, doly dělati; (Weinb.) rozváděti; rozvody dělati.

Gruben-arbeit *f.* dílo dolové; —arbeiter *m.* dělník dolový, d. v dolech; —aufſeher *m.* dozorce nad doly, důlní *m.*; —bau *m.*, —betrieb *m.* (mont.) dolování *n.*, dělání dolu, těžení dolu, dolové dílo; —baum *m.* (mech.) prah *m.*, žlabní špalek; —bedarf *m.* potřeba dolová; —beil *n.* žumberka *f.*; —blende *f.* svítilna *f.*; —brand *m.* požár v dolích; —ende *n.* *v.* Senker; —erz *n.* dolová ruda; —fettmaß *n.* meslo *n.*; —gas *n.* uhelný plyn báňský, lehký uhlovodík; —gebäude *n.* (mont.) báně *f.*, důl horní; —gezäh *n.* dolové nádobí;

hornické nástroje *pl.*; —gräber *m.* jamař *m.*; —grund *m.* (bot.) vnitropupí *n.*; —hauer *m.* jamník *m.*; —klein *m.* (mont.) drobňačka *f.*, drobné (*n.*), drobota *f.*, podrudek *m.*; —kohle *f.* rožďové uhlí; —kompaß *m.* horní kompas; —meister *m.* dolmistr *m.*, správce dolů; —steiger *m.* dololezec *m.*; —verkohlung *f.* zuhlení, pálení uhlí v jamách; —wasser *n.* dolová voda; —werk *n.* báně *f.*, doly *pl.*; —wetter *n.* dolové větry; —zimmerung *f.* roubení u dolu, vyroubení dolu. **Gruber** *m.* rozvod *m.*

Grubig *adj.* jamnatý, dolinovatý, dolovatý; 2. doličkovatý; (zdobaný).

Grübler (-s, unv. M.) *m.* hloubal, hloubatel, hloubálek, skoumálek *m.*

Grude *f.* řeřavé uhlí.

Gruft (M. Grüfte) *f.* hrobka, krypta *f. v.* Grotte; —stein *m.* náhrobní příklop.

Grumeszenz *f.* (lt.) sraženost, chuchlovatost *f.*

Grummet, Grumt (-s, oh. M.) *n.* otava *f.*; zweites G., podrost, podrostek *m.*, podrostlina *f.*; —butter *f.* podzimní máslo; —ernte *f.* sekání otavy; —wiese *f.* otaviště *n.*

Grum-ös *adj.* (lt.) chuchlovatý, sražený; —uš *m.* chuchel *m.*, hromada *f.*

Grün *adj.* zelený; fig. nezralý; —es Holz syrové dříví; er kam auf keinen —en Zweig fig. nemohl se uchytiti, nedostal se na zelenou louku; G. (oh. M.) *n* (chem.) zeleň *f.*, zeleno *n.*, zelenost *f.*

Grün-apfel *m.* zelenáč *m.*; —beere *f.* srstka *f.*, angrešt *m.*; —blau *adj.* zelenomodrý.

Grund (-es, M. Gründe) *m.* dno *n.*; 2. pozemek *m.*, pozemnost *f.* (grunt *m.*); 3. (eine tiefe Gegend) důl, dol *m.*, dolina *f.*, podol *m.*; 4. základ *m.*; 5. důvod *m.*, příčina *f.*; 6. (v. Anstreich.) půda *f.*, spodek *m.*; podklad *m.*; G. und Boden země a půda, pozemek *m.*, pozemnost *f.*; von G. auf bauen stavěti od základů; was einer Sache zu -e liegt na čem se něco zakládá, na čem něco založeno jest; etw. von G. aus verstehen rozuměti něčemu od kořene, od základu; auf G. einer Verfügung na základě nějakého nařízení, za příčinou nějakého nařízení; etw. mit G. besorgen s právem, právě se něčeho obávati; einer Sache auf den G. gehen, auf den G. sehen k původu hleděti, po příčině pátrati; zu -e gehen zhynouti, zahynouti, zajíti, přijíti nazmar, na mizinu; zu -e richten zmařiti, zničiti, zkaziti; ein Schiff in den G. bohren loď n. koráb potopiti.

Grund-angel *f.* řečištní udice; —anstrich *m.* základní n. spodní nátěr; —ausbebung *f.* vykopání základů (stavebních); —bau *m.* základní stavba; základ; —baum, —balken *m.* práh základní, břevno *n.*; —bedingung *f.* základní, hlavní výminka; —begriff *m.* základní n. hlavní pojem; —besitz *m.* držení pozemnosti; 2. pozemnost *f.*; —besitzbogen *m.* arch pozemnostní, list držby pozemkové; —besitzer *m.* držitel pozemnosti, statkář *m.*; —bestandteil *m.* základní částka, první základ; —bestandvertrag *m.* projednací smlouva o pozemek; —birn *f. v.* Erdapfel; —blei *n.* olovnice *f.*; —boden *m.* (an der Trompete) nátrubní kolečko; —bohrer *m. v.* Erdbohrer; —brav *adj.* předobrý; —brett *n.* ředidlo *n.*; —bruch *m.* podemletí *n.*; průval *m.*; strž *f.*; —buch *n.* (M. —bücher) kniha pozemková, kniha gruntovní; —bucherlichter Akt výkon v příčině knih gruntovních n. pozemkových

Grundbuchs-amt *n.* úřad knihovní (ú. knih pozemkových), úřad listovní; —beamte *m.* úředník při knihách pozemkových; knihovní (ího) *m.*, (*pop.* listovní *m.*); —direktionsadjunkt *m.* příručí ředitele knih pozemkových; —direktor *m.* ředitel knih pozemkových; —extrakt *m.* knihovní výtah; —führer *m.* knihovní *m.* (*pop.* listovní *m.*); —führung *f.* vedení knih pozemkových; —gebühr *f.* poplatek ku knihám pozemkovým; —gesetz *n.* zákon o knihách pozemkových; —manipulation *f.* manipulace při knihách pozemkových; —stand *m.* stav pozemkových knih; —taxe *f.* sazba n. taksa ku knihám pozemkovým.

Grund-dienstbarkeit *f.* služebno t pozemková; —ebene *f.* (geom.) plocha průměrná; —ehrlich *adj.* prapoctivý, velepoctivý; —eigen *adj.* vlastnický; —eigentum *n.* pozemkové vlastnictví; —eigentümer *m.* vlastník pozemnosti; —eis *n.* tříšť, střiž *f.*, chřišť *m.*; —eisen *n.* výdlabec *m.*; 2. vodní závaží.

Grundel, Gründel (-s, unv. M.) *m.* (Fisch) mřín, mřínek *m.*; *Cobitis*; 2. *v.* Grendel.

Gründen etw. založiti co, základ položiti n. klásti; eine Anstalt g. zřídili (zaraziti) ústav; den Beweis worauf g. zakládati důkaz na něčem; sich auf Zeugenschaften g. zakládati se na svědectví; gegründete Hoffnung důvodná naděje; gegründete Furcht podstatná bázeň; gegründetes Mitglied zakládající člen, člen zakladatel.

Grundentlastung *f.* vyvazení pozemků, vyvazování pozemností; —fond *m.* vyvazovací fond.

Grundentwurf *m.* základní rozvrh.

Gründer (-s, unv. M.) *m.* zakladatel *m.*

Grund-erträgnis *n.* úžitky pozemkové, úžitky z pozemností, výtěžek z pozemku; (an Früchten) úroda zemská; —ertragsschätzung *f.* vycenění n. odhad úžitků z pozemků; —erz *n.* spodní ruda; —farben *pl.* základní barvy; —feste *f.* základ *m.*; osnova *f.*; —fläche *f.* (math.) základní plocha, spodní pl.; G. des Schubels spodek lebky; —form *f.* hlavní forma; —fuß *m.* náměraz *m.*; —fuß *m. v.* Grundfläche; —gebirge *n.* nákladní hornina; —gebühr *f.* hlavní plat; —gesetz *n.* základní zákon; —größe *f.* (math.) základ *m.*, základní veličina; —grube *f.*, —graben *m.* výkop na základy k stavbě; —heil (Gaudheil) *n.* (bot.) kondrbel, kontryhel *m.*;

—herr *m.* pán n. držitel pozemností (statkář); —herrlich co se týče pána pozemností; —hobel *m.* kocour, šturmalík *m.*; —holb (vlt.) *m.* nevolník *m.*

Grundier-en pokládati půdu (k malbě), základ dělati; půdovati; podbarviti, podmalovati; —ung *f.* podmalba *f.*

Grund-kante *f.* (math.) hrana základní, spodková; —kette *f.* osnova *f.*; —kraft *f.* základní síla; —kreis *m.* základní kruh; —lage *f.* základ *m.*; spodek *m.*; fig. osnova *f.*; —laut *m.* samohláska *f.*; —legung *f.* zakládání *n.*; kladení n. položení základů.

Gründlich *adj.* důkladný; **podstatný**; *adv.* důkladně; —keit *f.* důkladnost *f.*

Gründling (-es, M. -e) *m.* hřízek (řízek) *m. Gobio*; 2. mřínek *m.*, slíž *f.*

Grund-linie *f.* (math.) základnice *f.*, základní čára, spodní čára; —linien eines Geſetzes osnova zákona; —los *adj.* bezedný; 2. nepodstatný, nedůvodný; —lot *n. v.* Senkblei; —mauer *f.* základní zeď, hlavní zeď.

Gründonnerstag *m.* zelený čtvrtek.

Grund-pachtvertrag *m.* pachtovní smlouva o pozemek; —pfahl *m.* základní kůl; —pfahle bei dem Wehre koli (*coll.*) základové, sedlo *n.*; —pfand *n.* zástava pozemková; —pfeiler *m.* základní pilíř; —pflug *m.* kypřák, podryvák *m.*; —prinzip *n.* zásada *f.*; —rechnungsprotokoll *n.* protokol účtů pozemkových; —recht *n.* základní právo; —regel *f.* hlavní pravidlo; —reihe *f.* (math.) prvotní řada; —rente *f.* důchod z pozemností, d. z půdy; —riß *m.* půdorys *m.*; (ſtilliſt.) jádro *n.*, základ *m.*; —ſatz (-es, M. Grundſätze) *m.* zásada *f.*, pravidlo *n.*; —ſätzlich *adj.* zásadní; —ſchnitt *m.* (math.) prvosečˇ *f.*; prvořez *m.*; —ſchwelle *f.* práh *m.*; —ſprache *f.* původní mluva, prvotní jazyk; —ſtändig *adj.* (bot.) spodní; —ſtein *m.* základní kámen.

Grundsteuer *f.* pozemková daň, poz. berně; —regulierungskommiſſion *f.* komise na upravení daně pozemkové.

Grund-stoff *m.* prvek *m.*; 2. prvotní živel; —ſtrich *m.* hlavní čára, základní č., hlavní tah (v písmě); —ſtück *n.* pozemek *m.*, pozemnost *f.*; —ſtütze *f.* hlavní podpora; —ſuppe *f.* usedlina *f.*, kal *m.*; —ton *m.* (Muſ.) základní ton, zákl. zvuk.

Gründung *f.* založení *n.*

Gründungs-ära *f.* zakladací doba, —kapital *n.* zakladací jistina, základní kapitál; —komitee *n.* zakladací výbor; —weſen *n.* zakladatelství *n.*

Grund-ursache *f.* původní příčina, první příčina; —verſchreibung *f.* zápis pozemkový; —wage *f.* krokvice *f.*; —wahrheit *f.* základní pravda; —weſen *n.* zásada *f.*, základ *m.*; —wiſſenſchaft *f.* *n.* Entelogie; —welle *f.* puch *m.*; —wort *n.* základní slovo; —zahl *f.* (gram.) základní číslo; (math.) základ *m.*; —zahlwort *n.* (gram.) základní číslo; základní číslovka; —zeichnung *f.* základní rys; nákres *m.*; —zerſtückelung *f.* rozdělení pozemků; —zerſtückelungstabelle *f.* tabulka o rozdělení pozemků; —zins *m.* pozemné (, ého) *n.*, úrok (činže) z pozemků; činže z půdy; —züge *pl. m.* základy; G. des Geſetzes základy n. osnova zákona.

Grün-e *n.* zeleno; zelení *n.*; G. *f.* zeleň *f.*; —en mh. zelenati se, zeleněti; —erde *f.* zelená hlinka, zelenka *f.*; —fink *m.* zvonek *m.*; —gelb *adj.* zelenožlutý; —igkeit *f.* zelenost *f.*

Grünitz (-en, M. -e) *m.* zvonohlík *m.* (pták *v.* Girlitz). [*cias garrula.*

Grünkräheˇ *f.* mandelík *m.* (pták) *Cora-*

Grünlich *adj.* zelenavý.

Grünling (-s, M. -e) *m.* (Vogel) zvonek *m.*; (Stein) zelenavec *m.* (křemen s helem); (Birn) zelenka *f.*

Grün-sand *m.* zelený písek, zelený pískovec; —ſpan *m.* měděnka *f.*, měďrez *f.*, měděná rez, zelená rez, plíseň měděná, plísta *f.*; —ſpecht *m.* datel zelený; žluna zelená *Picus viridis*; —ſtein *m.* zelenokam *m.*, zelenec *m.*; —ſucht *f.* zelenice *f.*

Grunzen mh. chrochtati, chrochtěti.

Grünzeug *n.* zelenina *f.*, zelené *n.*; —händler *m.* zelinář *m.*; —händlerin *f.* zelinářka, zelenářka *f.*

Grupp-e (M. -en) *f.* skupení *n.*, skupa *f.*, skupina *f.*, skupenina *f.*; G. von Statuen sousoší *n.*; —en, —ieren kupiti, skupiti, nakupiti; —enbild *n.* obraz skupin, skupení *n.*; soušoší *n.*; —enweiſe *adv.* skupeně; v kupách, v skupeních; —ierung *f.* kupení, skupení *n.*; skupenství *n.* [*f.*, štěrk *m. v.* Gries.

Grus (-es, oh. M.) *m.* chrust *m.*, suť

Gruſe *f.* drn *m.*, pažit *m.*

Gruß (-es, M. Grüße) *m.* pozdravení *n.*, pozdrav *m.*

Grüßen einen pozdraviti; g. laſſen vzkázati pozdravení, vzkázati pozdravovat. [*f.* (wdm.) zahájený čas.

Gruß-formel *f.* pozdrav *m.*; —zeit

Grütz-e (oh. M.) *f.* krupice *f.*; gröbere G. lámanka *f.*; fig. G. im Kopfe haben míti v hlavě otruby, řezanku; —händler *m.* krupař *m.*; —kopf *m.* hňup, hlupák *m.*; —mühle *f.* krupičník *m.*, krupičný mlýn; —ſtampfe *f.* krupičná stoupa; —ſuppe *f.* krupičná polévka; —zähler *m.* hryzikrupa, držgrešle *m.*, skrblík *m.*

Guajak *n.*, —baum *m.*, —holz *n.* kvajak *m.*, francouzské dřevo, svaté dřevo; —harz *n.* pryskyřice kvajaková; —ſäure *f.* kyselina kvajaková.

Guanako *n.* huňák *m.* (zool.).

Guano *n.* (ſpan.) guano *n.*; ptačí mrva.

Guardian (-s, M. -e) *m.* (lt.) kvardián *m.*

Guasch (= Waſch-)malerei *f.* malba smývací, stírací, m. vodovými barvami.

Guave *f.*, —nbaum *m.* kujava, (kujavka *f.* ovoce), kujavník *m. Psidium.*

Gubernator *m.* (lt.) vladař *m.*, zeměspravce *m.*, gubernátor *m.*

Gubernial-dekret *n.*, —erlaß *m.*, —verordnung *f.* guberniální dekret;

g. výnos, g. nařízení *n.*; —rat *m.* gubernální rada; —zirkular *n.* gubernální cirkulář, oběžník.

Gubernium *n.* zemská správa (gubernium *n. vulgo* guberna *f.*).

Gückeln pokukovati.

Guck-en koukati; pokukovati; mh. objeviti se, vyskytnouti se; vykukovati; 2. kukati; —er *m.* koukal *m.*; 2. kukátko *n.*; G., —guck *v.* Kuckuck; —fenſter *n.* kukátko *n.*, vyhlídka *f.*; —laſten *m.* kukátko *n.*

Guerre *f.* (fr.) válka, vojna *f.*

Guerilla *f.* (ſpan.), —krieg *m.* těkavá válka, drobná v.; —krieger *m.* bitkář *m.*

Gugel *f.* (Kogel) kukla, kukle *f.*

Gugelhupf *m. v.* Kugelhupf.

Guide *m.* (fr.) strážce, průvodce *m.*

Guilloche *f.* (fr.) průplety *pl.*, splitky *pl.*, kružice *f.*

Guillochier-en (fr.) kroužkovati, splítkovati, splitky dělati; —kunſt *f.* umění průpletné, u. splítkové, splítkování *n.*; —maſchine *f.* gyloš *m.*, stroj gylošovací, kroužkovadlo, splítkovadlo *n.*

Guillotin-e *f.* (fr.) gylotina *f.*, stínadlo *n.*; —ieren gylotinou stíti, popraviti.

Guinée *f.* (fr.) gynea *f.* (peníz).

Guirlande *f.* (fr.) *v.* Girlande.

Guitarre *f.*, Gittarre *f.* kytara *f.*

Gula *f.* (lt.) (zool.) nadhrdlí *n.*, nadhrdlek *m.*, hořejší část hrdla.

Gulasch *n.* guláš *m.*

Gulden (-s, unv. M.) *m.* zlatý *m.* (*mor.* rýnský *m.*, zlaťák, renčák *m.*); —bruch *m.* (math.) zlatový zlomek; —fuß *m.* zlatový ráz; —ſchein *m.* zlatka *f.*, zlatovka *f.*; —ſtück *n.* zlatník, zlaťák *m.*

Guldinische Regel (mech.) pravidlo guldinovo (metoda centrobarická). |*f.*

Gülle *f.* (Golle) hnojnice *f.*, hnojůvka

Gült, —e *f.* (vlt.) úrok (*rus.* obrok) *m.*; —bauer *m.* úročník *m.*; —buch *n. v.* Giltbuch; — herr *m.* pán poplatků.

Gültig *adj. v.* Giltig.

Gummi (ch. M.) *n.* guma *f.*, klí *n.*, klejovina, klejovatina, klovatina *f.*, klovatost *f.*; arabiſches G. (*gummi arabicum*) klí arabské, klejovina arabská, guma arabská, klovatina arabská; *G. elasticum* pružec *m.*, pružeť *f.*, pryž *f.*; —ball *m.* gumový míč; —fluß *m.* výtok klejoviny (ze stromu); —gut *n.* žluť pryskyřičná; —haltig *adj.* klovatý, klejovatý; —harz *n.* gumo-pryskyřice *f.*, pryskyřice klovatá, guma pryskyřičná *n.* smolná; —ſchuhe *pl.* střevíce gumové; —waren *pl.* gumoviny *pl. f.*

Gundelrebe *f.* Gunderlunge *f.*, Gundermann *m.* oponec, openec *m. Glechoma.*

Günſel (ch. M.) *m.* zběhovec *m.*, rannik *m.* (rstl.) *Ajuga.*

Gunſt (ch. M.) *f.* přízeň *f.*; zu —en (fim.) k lepšímu, k dobrému, ku prospěchu, v prospěch; zu —en eines andern v prospěch něčí; —bezeugung *f.* prokazování přízně.

Günſt-ig *adj.* příznivý, nakloněný čemu; —ling (-s, M. -e) *m.* milostník *m.*, milec *m.*, oblíbenec *m.*

Gur (Guhr) *f.* (mont.) kapalina *f.*

Gurgel (M. -n) *f.* hrdlo *n.*, jícen *m.*, chřtán *m.*, hltan *m.*; —abſchneider *m.* hrdlořez *m.*; —ader *f.* hrdelnice *f.*; —n mh. kloktati, kloktati; —ſchlund *m.* uzel *m.*, hltadlo *n.*; —ſchneider *m.* hrdlořez *m.*; —waſſer *n.* kloktadlo *n.*, kloktací voda.

Gurke (M. -n) *f.* okurka *f. Cucumis.*

Gurken-artig, —förmig *adj.* okurkovitý; —beet *n.* okurčiště *n.*, okurkový záhon; —feld *n.* okurkoviště *n.*; —händler *m.* okurkář *m.*; —laſe *f.* okurkový lak; —ſalat *m.* okurkový salát.

Gurre *f.* herka *f.*

Gurren (von Tauben) houkati, bublati; *impers.* (im Bauche) kručeti; es gurrt ihm im Leibe kručí mu v břiše.

Gurrig *adj.* podivný, podivínský.

Gurt (-es, M. -e) *m.* pás *m.*; 2. popruh *m.*, podpěnka *f.*; 3. G. (Bauk.) pás *m.*; —band *n.* (b. Gefims) pás *m.*

Gürtel (-s, unv. M.) *m.* pás *m.*; pásek, opasek *m.*; —bahn *f.* okružní dráha; —los bezpasý; bez pasu; —n upásati, připásati, upnouti, opásati; —pfennig *m.* opasné (, ého) *n.*; —roſe *f.* bederní n. kyčelní vřed, růže bederní (vřed ohnivý, oheň sv. Antonína) *Zona, Zoster*; —ſchließe *f.* sponka na opasku; —ſchnalle *f.*, —ſpange *f.* přezka na opasku; —tier *m.* pasovec *m. Dasypus* Armadill; —tiere *pl.* pásatí ssavci.

Gürten *v.* Gürteln.

Gurtgehenk *n.* přípasek *m.*

Gürtler (-s, unv. M.) *m.* pasíř *m.*; —gewerbe *n.*, —handwerk *n.* pasířství *n.*

Gurtriemen *m.* podpěnka *f.*

Gurt-ſchnalle *f.* přezka u podpěnky; —ſims *m.* pasová římsa.

Guß (-ſſes, M. Güſſe) *m.* lití *n.*, slévání *n.*; 2. (v. Metall) litina, slitina *f.*; 3. výlev *m.*; 4. lijavec *m.*; 5. slitek *m.*; 6. (Brau.) nálev *m.*; —bad *m.* bystřice *f.*, ručej *m.*; —eiſen *n.* litina *f.* (lité železo); —form *f.* slovadlo *n.*, kadlub *m.*; —haus *n.* slévárna *f.*; —loch *n.* nálevka *f.*, náleveň *f.*; —material *n.* livo *n.*; —mauer *f.* litá zeď; —meiſter *m. v.* Gießmeiſter; —modell *n.* slevadlo *n.*; —regen *m.* příval *m.*, lijavec *m.*, lijak *m.*; —reif *m.* okruží *n.*; —rinne *f.* žlábek *m.*; —ſtahl *m.* litá ocel; —ſtein *m.* výlivka *f.*; —ware *f.*, —werk *n.* litina, slitina *f.*

Gusto (lt.) *Gustus m.* (lt.) chuť *f.*, vkus *m. v.* Geſchmack; —ſache *f.* věc vkusu, po něčí libosti, choutka, libůstka *f.*; guſtieren skoumati, pozorovati.

Gut *adj.* dobrý; prospěšný; etw. g. ſein laſſen něco nechati jak jest; kurz und gut zkrátka a dost; g. mittel Ware (kfm.) nadprostřední; g. ordinär nadprostý, dobrý, obyčejný, pořadovní; zu —e kommen ku prospěchu býti, přijíti; einem etw. g. od. zu —e ſchreiben *v.* Gutſchreiben; für etw. g. ſtehen práv býti komu z čeho; für einen g. ſagen ručiti za koho; es iſt nicht g. möglich není to jaksi možno; gut Heil! na zdar! ein gut Ding (= Sache) dobrá věc.

Gut (-es, M. Güter) *n.* dobro *n.*; 2. statek *m.*; 3. věc *f.*, zboží *n.*; Habe u. G. jmění *n.*, majetek, jmění a statek; bewegliches G. statek movitý; unbewegliches G. statek nemovitý; höchstes G. (philos.) svrchované dobro; seine Güter abtreten svých statků komu postoupiti.

Gut-achten *n.* zdání, dobré zdání, dobrozdání *n.*; —ächtlich *adj. et adv.* ve způsobě dobrého zdání; etw. g. einbegleiten o něčem dáti zprávu n. něco předložiti a připojiti své dobré zdání; —artig *adj.* dobré povahy; chvalitebný; neškodný; —befinden *n.* (des Richters) uznání, uvážení soudcovo; (eines Kranken) dobrý stav; (der Kranke befindet sich gut nemocnému se vede dobře); —bünken *n.* dobrá vůle; nach G. jakož se bude zdáti vhodným.

Güte (ob. M.) *f.* dobrota, dobrotivost *f.*; in der G. po dobrém.

Güter-abfertung *f.* postoupení statků; —anweisung *f.* poukázka na zboží; —ausweis *m.* výkaz statků; —bestetter *m. v.* Frachtenmäkler; —eilzug *m.* (Eisenb.) nákladní rychlovlak; —gemeinschaft *f.* společení statků, vespolnost statků; (zwischen Ehegatten mezi manžely); —lehre *f.* statkověda *f.*; —masse *f.* celost jmění; —namhaftmachung *f.* vyjmenování statků; —verwalter *m.* správce statků; —verzeichnis *n.* seznam statků, věcí, zboží; —zug *m.* (Eisenb.) nákladový vlak, nákladní vlak.

Gut-erz *n.* bohatá ruda; —gelaunt v dobré míře n. náladě; —gesinnt *adj.* blahomyslný; —gewicht *n.* vývažek *m.*

Guthab-en etw. něco k dobrému n. ku prospěchu míti, míti něco za někým; —en *n.* (in der Rechnung) pohledávka *f.*, pohledanost *f.*; ein G. bei jmd. haben pohledávati u někoho . . .; —ungsausweis *m.* výkaz pohledávek, pohledávací výkaz; započítavací výkaz.

Gutheißen etw. něco schváliti. [-ost.

Gutherzig *adj.* dobrosrdečný; -keit

Gütig *adj.* dobrotivý, laskavý; *adv.* dobrotivě; -keit *f.* dobrotivost *f.*

Gutlaunig *adj.* v dobré míře, v dobré náladě, blahochvilný.

Gütlich *adj.* přátelský; *adv.* přátelsky, po dobrém, v dobrotě; —er Vergleich přátelské narovnání; g. einbringen po dobrém vyupomínati; sich g. tun hověti sobě.

Gut-machen něco napraviti; einen g. udobřiti koho; —mütig *adj.* dobromyslný; -keit -ost; —rechnen etw. započítati něco, připočítati k dobrému, —rechnung *f.* počet k dobrému; započítání *n.*; —rechnungsausweis *m.* započítavací výkaz; —sagen *n.* ručení, rukojemství *n.* [kář *m.*

Gutsbesitzer *m.* držitel statku, statkář *m.*

Gut-schreiben k dobru připsati n. zúčtovati; v dobro připsati; —schreibung, —schrift *f.* přípis, záznam k dobru.

Guts-herr *m.* pán statku, statkář *m.*; obrigkeitlicher —körper *m.* statek vrchnostenský; —untertan *m.* poddaný statku.

Gutta (lt.) kapka, krápě *f.*; *G. percha* peréovina *f.* *G. rosacea* (med.) trudovina *f.*, pupenina (na tváři); *Guttae pl.* (Bauk.) perly *f.*

Gut-tat *f.* dobrodiní *n.*; —täter *m.* dobrodinec, dobroděj *m.*; —tätig *adj.* dobročinný *v.* Wohltätig; —tun vyrovnati, narovnati.

Guttur *n.* (lt.) hrdlo *n.*; —*alis consonans* (grm.) hrdelnice *f.*, hláska hrdelná.

Gutwillig *adj.* dobrovolný; ochotný; -keit -ost.

Gymnasial- gymnasijní; —lehrer *m.* gymnasiální učitel; —lehrerstelle *f.* gymnasiální učitelství; —plan *m.* návrh o zřízení gymnasií, plán gymnasijní; —professor *m.* gymn. profesor; —schüler *m.* gymnasijní žák; —unterricht *m.* gymnasijní učení, učení na gymnasiích; —wesen *n.* záležitosti gymnasijní.

Gymnasi-ast (-en, M. -en) *m.* žák gymnasijní; —um (-s, M. -sien) *n.* (gr.-lt.) gymnasium *n.* (*m.*).

Gymnast-ik *f.* (gr.) tělocvik, silocvik *m.*, gymnastika *f.*; —isch *adj.* tělocvičný, gymnastický; —ische Anstalt tělocvična *f.*, tělocvičný ústav.

Gymnium *n.* (gr.-lt.) (bot.) holénka *f.*

Gymno-ptera *pl.* (gr. (zool.) nahokřídlí (hmyzi); —tus *m.* hladkan *m.* (Zitteraal).

Gynäko-kratie *f.* (gr.) ženovláda *f.*; —logie *f.* (med.) gynekologie *f.*, ženosloví, ženoznalství *n.*, léčba ženských (lékařská); znalost chorob ženských; —man *m.* ženkýl, ženišek *m.*

Gynandrie *f.* (gr.) (bot.) sourodstvo *n.*

Gyno-phorum *n.* (gr.) (bot.) pestikonoš *m.*; —*stenium* *n.* (bot.) sloupec

Gyps *v.* Gips. [plemenidelný.

Gyro-id *n.* (min.) vratitvar *m.*; —ma *n.* (gr.) mistička, češujka *f.*; —mantie *f.* kruhověštba, kruhoprava *f.*; —phag *m.* fatkář *m.*; —trop *m.* (phys.) obratič *m.*; —vag *m.* tulák, poběhlík *m.*

Gyrus (gr.-lt.) *m.* (bot.) kruh *m.*

H.

Ha! *int.* ha!

Haar (-es, M. -e) *n.* vlas *m.*, *pl.* vlasy; (der Tiere) chlup *m.*, *pl.* chlupy, ersť *f.*; (an den Pflanzen) runina, hunina *f.*, kosmina *f.*; fig. ein H. in etw. finden v něčem najíti chlup; —e lassen müssen fig. pustiti chlup (přinucen platiti), škodu míti; kurze —e sind bald gebürstet s málem je člověk brzo hotov; sich in die —e kommen servati se; sich in den —en

liegen vespolek se rváti; ſich kein graueš Haar wachſen laſſen nebrati si to k srdci; mit Haut und H. v. Haut.

Haar-aufsatz *m.* nače *m.*, nástavek z vlasů; —ausfallen *n.* padání, lezení vlasů; —ball *m.* chomáč z chlupů (v hovězím žaludku); —band *n.* tkanice na vlasy, vázanka *f.*; —beretter *m.* vlásenkář *m.*; —beſen *m.* štětka *f.*; smeták *m.*; —bett *n. v.* Matratze; —beutel *m.* vlasenec *m.*, pytlíček na vlasy; (in einer Kaleſſe) přízadek *m.*; —bildung *f.* vzrůst vlasů; —blume *f.* vlasokvět *m.*; nicht ein —breit ani s vlas; —bürſte *f.* kartáč na vlasy; —büſchel *n.* střapec (na konci ocasu); chomáč, chundel *m.* (svazek chlupů měkkých); (bot.) čupryna *f.*; —decke *f.* žíněnka *f.*; —dünn *adj.* tenký jako vlas; jako vlásek; (bot.) vlasovitý; —eiſen *n.* kadeřidlo *n.*, železko na vlasy, ž. kadeřicí; (Gerb.) kosa omykací; —en ob. mit. linati, pelichati; —erz *n.* vláskovitý leštěnec; —farbungsſtuftur *f.* barvivo na vlasy; —faſer *f.* chloupek *m.*, chmejří *n.*; —feder *f.* pejří, chmejří *n.*; 2. (Uhr) vláskovitá zpruha; —fein *adj.* tenký co vlas, jako vlásek; —flechte *f.* vrkoč, rulík *m.*, pletenec vlasů; 2. zápletka do vlasů; —förmig *adj.* vlasovitý, vláskovitý; —e Geſtalten tvary vláskovité; —fuchſerei *f.* fig. vlasotepství *n.*; —gefäß *n.* vlasečnice *f.*, cева syrovatečná; —geflecht *n.* pleteníčko *n.*; —gewebe *n.* vlasenice *f.*, tkanina z vlašin; —gras *m.* ječmenka *f.*, vousatec *m.* *Elymus*; —handler *m.* vlasař, žinař *m.*; —hemd *n.* žíněná košile. [patý.

Haarig *adj.* vlasatý; srstnatý, chlu-

Haar-kamm *m.* česák *m.*, hřeben na vlasy; (zum Haarſchlichten) rozpravovač, rozpravovák *m.*; —kappe *f.* vlasenka *f.*; —kalm *m.* zárodek vlasů; —klauber *m.* fig. vlasotepec, puntičkář, malicherník *m.*; —klauberei *f.* puntičkařství, malichernictví *n.*; —klein *adj.* vláskový, co vlásek, na vlas; —klumpen *m.* chomáč vlasův; —knorf *m.* pupenec n. kořen vlasů; —krausler *m.*, —künſtler *m.* kadeřník *m.* (Friſeur); —krone *f.* korunka z vlasů; 2. chmejří *n.*; —linie *f.* (geom.) vlasová čára; — locke *f.* kadeř, kučera *f.*; —los *adj.* bezvlasý; —loſe Stelle lysina, pleš *f.*; —mantel *m.* vlasečník *m.*; —moos *n.* pistivka *f.*; —nadel *f.* závlaska, vlasovka *f.*, jehlice do vlasů; —netz *n.* kotouč (drdol) *m.*; —neß *n.* sítka *f.*, korunka z vlasů; 2. (bot.) vlasovi, kosmatičko *n.*; —pigment *n.* barvina vlasů; —pinſel *m.* štětička vlasová; štětec vláskový; —puder *m.* prach na vlasy; —putz *m.* účes *m.*, ústroj hlavy; —ringel *n.* prstenec vlasový, kroužek z vlasů; —rohrchen *n.* (med.) trubice vlasová, trubička vláskovitá; —ſalbe *f.* (geol.) roztoč vlasový; —ſalbe *f.* voňavka (mazadlo) na vlasy; —ſchabel *m.* lebka *f.*; —ſcharf *adj.* ostrý jako břitva, fig. určitý na vlas; — ſcheitel *m.* pouteč *m.*; —ſchere *f.* nůžky na vlasy; —ſchleife *f.* žíněná tkanice; 2. tkanice do vlasů; —ſchlinge *f.* vlasina *f.*; sklonka *f.*; oko *n.*; pletka *f.* (na ptáky); —ſchmuck *m.* šperk do vlasů; —ſchneidekabinet *n.* střižna, střihárna *f.* (vlasů); —ſchopf *m.* chochol *m.*, kštice *f.*; —ſchur *f.* střihání vlasů; —ſchwärze *f.* černě na vlasy; —ſeil *n.* žíňák *m.*, žíněný provázek; (med.) síto *n.*, žíně *f.*, žíňovka *f.*; —ſeite *n.* srstěná strana; —ſieb *n.* žíněné síto; —ſilber *n.* samorostlé stříbro; —ſpalterei *f.* vlasotepství *n.*, malichernost *f.*; —ſpange *f.* zápenka na vlasy; —ſtrich *m.* vlasečná n. vlasová čára, vlásková čára; —teur *f.* vlásenka *f.*; —tuch *n.* žíněnka *f.*, žíněné prosévatko; —wachs *n.* vosk (voňavka) na vlasy; (anat.) lýkovitá žíla; —wickel *m.* podvinek, podložka *f.*; —wild *n.* srstnatá zvěř; —wirtel *m.* chocholka *f.*; —wuchs *m.* vzrůst vlasů; ſpariamer H. vlasy řídké; —wulſt *f.* kotouč vlasů; bubla *f.*; —wurzel *f.* kořen vlasu, kořínek vlasový; 2. čmýří, vlášení *n.*; —zange *f.* kližky na vlasy; —zirkel *m.* drobnoměrné kružítko; —zopf *m.* vrkoč, rulík, pletanek, copánek *m.*; —zotte *f.* kosmina *f.*, chundel *m.*; (b. Pferd) rousy *pl. m.*

Habe (ch. M.) *f.* jmění *n.*; majetek *m.*; H. und Gut jmění a majetek.

Haben míti; držeti; ich habe mám; (fin.) jeti má dáti; h. dal; (als Hilfszeitw. durch jsem); ich —e gehört slyšel jsem; unverr. es hat keine Eile není na spěch; die Sache hat nicht viel an ſich není mnoho na tom; habt Acht! (Kommandow.) pozor!

Habe-nichts: Herr H. pan z Nemanic, z Nuzovic, z Chudobina; Herr —recht pan Takchcimít, pan Neústupa.

Haber *m. v.* Hafer.

Hab-gier *f.* lakota *f.*; —haft *adj.* h. werden (des Beſchuldigten) zatknouti obviněného, zmocniti se koho.

Habicht (-s, M. -e) *m.* jestřáb *m.* *Astur* (*Falco*) *palumbarius*; junger H. jestřábě *n.*, jestřábek *m.*

Habichts-fang *m.* chytání jestřábů; 2. H., —korb *m.* koš, poklop na jestřáby; —kraut *n.* jestřábník *m.* *Hieracium*; —naſe *f.* jestřábí nos, orlí nos, klikonos *m.*; —netz *n.* síť na jestřáby; —ſchnabel *m.* jestřábí zobák; —ſtein *m.* jestřábec *m.*

Habil *adj.* (lt.) mocen čcho; schopný, obratný; —itieren jmd. přispůsobiti koho k čemu; ſich für ein Amt h. habilitovati se; —itierung, —itation *f.* (für Lehranſtalten) přispůsobení *n.*, habilitace *f.*

Habit (-s, M. -e) *m.* (lt.) oděv (řeholní), hábit *m.*; —ue *m.* (fr.) stálý host; —uell *adj.* obvyklý, povahou zobyčejnělý; (med.) vkořenělý; zakořeněný; *adv.* povahou; —uš *m.* držení *n.* (těla); postava *f.*, postavení *n.*; povaha *f.*; uvyklost *f.*, obvyklý způsob.

Habilosigkeit *f.* zdřevěnělost údů.

Habronem-erz *n.* hnědel *m.* (Mtn.); —malachit *m.* hemimatticher (Mtn.) malachit polouhranolový.

Hab-schaft (M. =en), —ſeligkeit (M. =en) *f.* majetek *m.*, jmění *n.*, statek *m.*; —ſucht *f.* obtivost jmění, lakotnost, lakomost *f.*; —ſüchtig *adj.* lakotivý, lakotný, lakomý.

Hach-é *v.* Haſchee.

Hachse *f.* hlezno *n.* [tlice *f.*

Hacht (M. =en) *f.* vochle *f.*; 2. pe-

Hack (=s, oh. M.) *m.* seknutí *n.*; H. *v.* Hacke sekací; —bank *f.* sekačka *f.* (kuchařská lavice k sekání); —beil *n.* sekera *f.*; —block *m.* špalek k sekání; —brett *n.* sekadlo *n.*; (Muſ.) cimbál *m.*, klepanka *f.*

Hacke (M. =en) *f.* motyka *f.*; 2. zápatí *n.*, krace *f.*; 3. sekera *f.*; 4. sekání *n.*; sekanice *f.*; 5. (Hatſe) hlezno *n.*, pateno *n.*, pateň *f.*, fápek *m.*

Hackeisen *n.* sekač *m.*, sekadlo *n.*

Hacken etwas sekati, rozsekati; 2. kopati; 3. klobati (ptáčen).

Hacken-leder *n.* opatek *m.*; —ſtiel *m.* topůrko *n.*, násada *f.*; —ſtück *n.* hlezno *n.*, nadpatí *n.*, pata *f.* *v.* Hatſe.

Hacker *m.* sekáč *m.*

Häckerling (=s, oh. M.) *m.* řezanka, sečka *f.*; —bank *f.* řezačka *f.*, řezací stolice; —meſſen *n.* řezací kosa, kosíř *m.*; —kammer *f.* řezárna *f.*, sečkárna *f.*; —ſchneider *m.* řezankář, sečkář *m.*

Hack-früchte *pl.* okopniny, kopaniny *pl. f.*; —meſſer *n.* sekáček *m.*

Hacksch (=es, M. =e) *m.* kanec, vepř *m.*

Häcksel (=s, oh. M.) *n.* řezanka *f. sl.* sečka *f.*; 2. *v.* Hatſe; —maſchine, —ſchneidemaſchine *f.* stroj na řezanku, řezadlo *n.*, řezačka, sekačka, sečka *f.*; —ſpäne *pl.* skolky *pl. m.*

Hader (=s, M. =n) *m.* hadr, kloc, cár *m.*, onuce *f.*; 2. (oh. M.) hádka, váda *f.*, svár *m.*, nevole, pře, rozepře *f.*; —buch *n.* kniha sporů; —er *m.* hádkář, svárce, škorpil *m.*; —lump *m.* trhan, otrhanec, otrhánek, oškubanec, hadrník, hadrář *m.*; —lumpen *m.* hadr, cár *m.*; —meſſer *n.* hadrák *m.* [se, vaditi se.

Hadern reptati; hádati se, haštěřiti

Hader-sammler *m.* hadrník, hadrář *m.*; —ſucht *f.* svárlivost, hádavost, vadivost, haštěřivost *f.*; —ſüchtig *adj.* svárlivý, vadivý, haštěřivý, škorpivý.

Hafen (=s, M. Häfen) *m.* přístav *m.*; 2. hrnec *m.*; —amt *n.* přístavní úřad; —aufſeher *m.* přístavní dozorce; —barre *f.* přístavní závěra; —bau *m.* stavba přístavu; *pl.* —bauten stavby přístavní; —damm *m.* přístavní hráz; —deckel *m.* poklička *f.*; —geld *n.* přístavné *n.*; —kommandant *m.* velitel přístavu; —leuchte *f.* maják *m.*, přístavní světlárna; —meiſter *m.* mistr (dohlížitel) přístavní; —ordnung *f.* přístavní řád; —polizei *f.* přístavní policie; —ſtadt *f.* město s přístavem; —träger *m.* přístavní nosič; —zeit *f.* přístavní čas; č. přístávací; —zoll *m.* přístavné *n.*

Hafer (=s, oh. M.) *m.* oves *m.* *Avena*; —acker *m.* ovesniště, ovsiště *n.*; —bauer *m.* ovsař, oviskář *m.*; —bier *n.* ovesné pivo; —birne *f.* ovesnička *f.*; —boden *m.* ovesná sýpka; —brei *m.* ovesná kaše; —brot *n.* ovesný chleb, ovesňák *m.*; —grütze *f.* krupky ovesné; roubenina ovesná; —händler ovsař *m.*; —kaſten *m.* ovesnice *f.*, truhla na oves; —korn *n.* ovesné zrno; —mehl *n.* ovesná mouka; —ſack *m.* pytel na oves; —ſchleim *m.*, —ſchleimſuppe *f.*, —ſeim *m.* ovsenka *f.*; —ſchrot *m.* ospa *f.*, ovesná tluč; —ſtoppel *f.* ovesniště *n.*, ovsiště *n.*; —ſtroh *n.* ovesná sláma; —ſtück *n.* kus pole s ovsem; —ſuppe *f.* *v.* Haferſchleim; —trank *m.* nápoj z ovsa; —weihe *f.* svěcení ovsa; —zins *m.* ovesné (, ého) *n.*, poplatek v ovse.

Haff (=es, M. =e) *n.* (vlt.) zátoka *f.* *v.* Hafen.

Hafner (=s, unv. M.) *m.* hrnčíř *m.*

Haft (oh. M.) *f.* vazba *f.*, zatknutí *n.*; zur H. bringen do vazby dáti; in der H. halten držeti ve vazbě; H. (M. =e) *m.* sponka *f.*, spínadlo *n.*; —bar *adj.* závazný; jmd. für etw. h. machen někoho za něco odpovědna učiniti; —befehl *m.* zatýkací rozkaz, rozkaz k zatknutí; —brief *m.* list zatykací, zatykač *m.*

Haftel *f.* *v.* Heftel; —macher *m.* sponkář *v.* Heftelmacher.

Haft-en mh. váznouti, uváznouti, věznti; für etw. h. zavázán býti z čeho n. za něco, práv býti někomu z čeho; auf dem Gute h. Schulden na statku jsou n. váznou dluhy; es —et Gefahr am Verzuge z prodlení nastává nebezpečí; die auf dem Grunde —ende Laſt břemena na pozemku vězící.

Haft-geld *n.* základ *m.*; —fiſcher *pl.* srostločelistné ryby; —flemer *pl.* srostložábré ryby; —pflicht *f.* *v.* Haftungspflicht.

Häftling (=s) *m.* vězeň *m.*

Haftung *f.* závazek *m.*, závaznost *f.*; ručení *n.*; perſönliche H. závazek osobní; ſächliche H. závazek věcný; bücherliche H. závada *f.* (knihovní).

Haftungs-entbindung *f.* zproštění závazku, vyvazení *n.*; —pflicht *f.* zavázanost *f.*; závaznost, povinnost pro závazek; —urkunde *f.* závazný list; —zeugnis *n.* vysvědčení rukojemské, vysv. zaručovací.

Hag (=es, M. =e) *m.* háj *m.*, hajniště *n.*; zahájený n. zapovězený les, zápověď *f.*; 2. živý plot; 3. křoví, houští *n.*; —apfel *m.* plané jablko, pouchně *n.*

Hagebuche *f.* habr, hrab *m.* *Carpinus*; —nholz *n.* habrovina *f.*

Hagebutt-birne *f.* šipovka *f.* (Agarolbirn); —e *f.* šípek *m.* *Rosa canina*; —enwaſſer *n.* šípkovice *f.*

Hagedorn *m.* hloh *m.* *Crataegus*.

Hageiche *f.* zimňák, křemelák *m.*

Hagel (=s, oh. M.) *m.* kroupy *pl. f.*, krupobití *n.*, hrad *m.*; (vbm.) broky *pl. m.*; Blitz und H.! Donner und H.! živé blesky! hrom a blesky! tisíc hromů! hrom a peklo! Sanhagel *m.* lůza, sběř *f.*, chátra *f.*; —dicht *adv.* die Kugeln fielen h. koule se sypaly (padaly) jako krupobití; —guß *m.* krupobití *n.*; —korn *n.* kroupa *f.*, ledovec *m.*; —n, unperſ.:

es —t padají kroupy; —ſchaden *m.* škoda z krupobití, potlučení obilí.

Hagel-schlag *m.*, —ſturm *m.* krupobití *n.*; —ſchnur *f.* (im Vogelei) šňůra bílková (zool.); —voll *adv.* na mol opilý; —wolke *f.* krupobitné mračno.

Hager *adj.* hubený, vyzáblý, vyhublý, vychradlý, vyschlý; -heit -ost.

Hage-rose *f.* šípek *m. Rosa canina*; —ſtolz *m.* bezženec *m.*, starý mládenec; alter H. ostarek *m.*

Häher (-s, unv. M.) *m.* sojka *f.* (Männchen soják *m.*) *Corvus* (*Garrulus*) *glandarius.*

Hahn (-es, ob. -en, M. Hähne) *m.* kohout, kur, kokeš *m.* (samec ptačí); 2. (am Dache) kohoutek *m.*, korouhvička *f.*; (am Gewehr) kohoutek *m.*; 4. (an Fäſſern) kohoutek *m.*

Hähnchen *n.* kohoutek *m.*

Hahnen-balken *m.*, —baum *m.* kokešník, hřady (hambalky *pl.*); —bart *m.* podhrdlek, podbradek, lalok *m.*; —fuß *m.* pryskyřník *m. Ranunculus*; —gekrähe *n.*, —geſchrei *n.* kokrhání, kuropění *n.*; —kamm *m.* kohoutí hřeben; 2. (bot.) kokrhel, kokrháč *m. Rhinanthus crista galli*; —kampf *m.* kohoutí boj; —ſchlag *m.* stínání kohouta; —ſchraube *f.* (Gewehr) kohoutí závitek, šroub *m.*; —ſchrei *m.* kokrhání *n.*; —ſchritt *m.* kuří krok; der Tag hat um einen H. zugenommen dne přibylo o slepičí krok; —tritt *m.* skok na slepici; 2. očko ve vejci; náskok *m.*; 3. (Pferdekrankheit) kolenice *f. v.* Zuckfuß.

Hahnrei (-s, M. -e) *m.* roháč, paroháč, rohoun *m.*; rohatý manžel.

Hahnsteuerring *m.* (mech.) rozdělovatel s kohoutky.

Hai (-es, M. -) *m.* háj *m. v.* Hag; 2. H. (M. -en) *m.*, —fiſch *m.* žralok *m.* (žarlok) *Squalus.*

Haim *f. v.* Am (Ame, Ohm); —ſtock *m.*, —pfahl *m.* (Hamm ...) cejch *m.*, vodočet *m.* (Waſſerb.); cejch *m.*, stupňočet *m.* (Bierbr.); *v.* Hamme.

Hain (-s, ob. -es, M. -e) *m.* háj *m.*; *coll.* hájoví *n.*; Freund H. *v.* Heln; —anemone *f.* větrnice *f.*, větrníček *m.*, zavilec lesní, růžička větrná (sasanka *f.*, pohájenka *f.*); —buche *f. v.* Hagebuche; —ſimſe *f.* chlupačka *f.* (chlupaňa, bika *f.*) *Luzula.*

Häkchen *n.* háček *m.*; udička *f.*; (Kalligr.) proužek *m.*; fig. klička *f.*

Häkel *n.* háček *m.*

Häkel, —ig, häkelig, hekkelig (hakel) *adj.* nedůtklivý, choulostivý.

Häkelarbeit *f.* háčkování *n.*

Häkel-ei *f.*, —igkeit *f.* nedůtklivost, choulostivost *f.*

Häkeln háčkovati; přiháčkovati, zaháčkovati; fig. popichovati, pošťuchovati; kličkovati, skobliti.

Häkel-nadel *f.* háček *m.*, haklice *f.*, háčkovka, skoblivka *f.*; —zeug *n.* háčkovátko, kličkovátko *n.*

Haken (-s, unv. M.) *m.* hák *m.*; 2. udice *f.*; 3. (an der Tür) skoba *f.*; 4. (bei der Glocke) babka *f.*; 5. (am Kleide) spona *f.*; 6. (am Pflughaupt) pata *f.*; hierin liegt der H. tu to vězí, tu je háček; H. ſchlagen (vbm.) kličkovati (o zajíci); h. *verb.* hákovati, zahákovati, přihákovati, hákem chytati; —band *m.* závěsná spona; —brett *n.* násada *f.*; —büchſe *f.* hákovnice *f.*; —eiſen *n.* nahradník *m.*; —harfe *f.* harfa s háčky; —baue *f.* špic *m.*; —nagel *m.* svorník, suk *m.*; —pflug *m.* nákolesník, hák *m.*; —ſchar *f.* náradník *m.*; —ſchlüſſel *m.* hák *m.*; —ſpieß *m.* kyr *m.*; —ſtiel *m.* hákoviště *n.*; —zahn *m.* špičák, kel *m.*; —zapfen *m.* čep s hákem, čep hákový; —zeug *n.* hrabice *f.*; —ziegel *m.* hák *m.*

Hakig *adj.* (bot.) háčkovatý; —er Bruch (Min.) hákovitý lom.

Haksch *v.* Hadſch. [nali! skončeno!

Halali! *int.* (Jägerruf) halali!

Halb *adv.* půl, polo, do polou, odpolu, napolo; polovic; *adj.* poloviční (-ný); h. ſo viel, h. ſo groß polovice toho, polou tolik; —e Differenz (math.) polourozdíl *m.*; —er Diviſor polovice dělitele; —er Reſt polovice zbytku; —er Beweis poloviční důkaz.

Halb- (in Zſmsg.) polo-, polou-, půl-; —achſe *f.* půle osy, polouosa; —affen *pl.* munovití; —ärmel *m.* půlrukáv *m.*

Halbaryt *m.* merotec *m.* (Min.).

Halb-bauer *m.* pololáník (polosedlák) *m.*; —bier *n.* podpivek *m.*, ředina *f.*, poloviční pivo; —blind *adj.* poloslepý; —bogen *m.* poloobloukm.; 2. půlarch; —bruder *m.* nevlastní bratr (polobratr) *m.*; —bürtig *adj.* polourodný; —dunkel *n.* přisvit, polosvit *m.*, polousvětlí *n.*; —durchſichtig *adj.* poloprůhledný, poloprůzračný.

Halbe *f.* polovina *f.*; H. Bier půl pinty, polůvka (holba) *f. v.* Hälfte.

Halbenguldenſtück *n.* půlzlatník *m.*

Halber *prp.* pro, z.; gewinnteshalber pro zisk, ze zisku; vorſichtshalber z opatrnosti; beiſpielshalber pro příklad.

Halber (-s, unv. M.) *m.* polovičák, polovičník *m.*

Halb-erhaben *adj.* polovypuklý; —erſchlagener *m.* nedobitec *m.*; —eſel *m.* (zool.) půlosel *m.*; —fabrikat *n.* polotovar *m.*; —faß *n.* půlsud (půlčík) *m.*; —flach *adj.* poloploský; —fleck *m.* (Schuſt.) podpatčice *f.*; —flügler *m.* poloukřídlí (hmyzi); —franzband *m.* (Buchbind.) polotuhá vazba; —frucht *f. v.* Halbgetreide: —geformt (ſtilliſt.) polopřipravený; —gefroren *adj.* polozmrzlý; polozkřehlý; —gehefftete Füße (zool.) nohy polousrostlé; ein —gelehrter nedouk *m.*; —geſchäft *n.* obchod na polo, obchod poloviční; —geſchoß *n.* (Bauk.) polopatro *n.*; poloposchodí *n.*; —geſicht *n.* bok tváře; —getreide *n.* souržice, směska *f.*; —gott *m.* polobůh *m.*; —gräſer *pl. n.* (bot.) šáchorovité: —hafenbüchſe *f.* půlhák *m.*, polohákovnice *f.*; —harz *n.* polopryskyřice *f.*; —heit *f.* polovičatost *f.*; —holz *f.* štípanice *f.*; —hüfner (—huber) *m.* polou-

lánik *m.*; —hundert *num.* půl sta; —tg *adj.* poloviční.

Halbier-en půliti, rozpůliti, rozpoltiti, na dvé rozděliti; —ung *f.* půlení, rozpůlení *n.*

Halbierungs-linie *f.* (math.) čára rozpolovací; —punkt *m.* bod půlicí, b. rozpolovací, bod rozpolný.

Halb-insel *f.* poloostrov, půlostrov *m.*; —jahr *n.* půlletí, pololetí *n.*; —jährig *adj.* pololetní; —e Aufkündigung výpověď pololetní; —es Kind dítě pololetě; —jährlich *adj.* po půlletí; —jungfer *f.* polopanna *f. Demi vierge*; —kenntnis *f.* nedoumí *n.*; —kreis *m.* polokruh *m.*, poloukruží *n.*, půlkolo *n.*; —kreisförmig *adj.* polokružný; —kreislinie *f.* (math.) polokružnice *f.*; —kugel *f.* polokoule *f.*; —kugelig *adj.* polokulatý; —kutsche *f. v.* Halbchaise; —laut *m.* polohláska; *adv.* polohlasně, půlhlasem; —leinwand *f.* poloplátno *n.*; —leiter *m.* (phys.) polovodič *m.*; —mal *adv.* poloviče; eine Größe h. nehmen (math.) vziti poloviční veličiny; —mensch *m.* poločlověk *m.*; —messer *m.* polouměr, paprsek *m.* (v kruhu); —metall *n.* polokov *m.*; —mond *m.* půlměsíc *m.*; —mondförmig *adj.* půlměsíčný, do půlměsíce; —mondig *adj.* poloměsíčný; —mutter *f.* macecha *f.*; —nackt *adj.* polonahý; —part *f.* polovička *f.*; *adv.* poloviče, napolovic; —perlgrauen *pl.* poloperlovky; —pfeiler *m.* polopilíř *m.*; —pferd *n.* polokůň *m.*; —pfund *n.* (Gewicht) půlliberka *f.*; —pfündig *adj.* půlliberní; —rad *n.* půlkolo *n.*; —rechts! (Kommand.) pravo v bok! —reif *adj.* nedozralý, na polo zralý; —rund *adj.* polokulatý; —schatten *m.* polostín, poloviční stín; —scheid *f. v.* Hälfte; —schlag *m.* pološlak *m.* (polomrtvice); —schlummer *m.* polosnění *n.*, polospánek *m.*; —schreitig *adj.* (Mus.) polostoupavý; —schuh *m.* polostřevíc *m.*; —schürig *adj.* dvakráte střižný; —schwester *f.* nevlastní sestra (polosestra); —seide *f.* polohedvábí *n.*; —sessel *n.* půlžejdlík *m.*; —seite *f.* půl strany; —sohle *f.* podrážka *f.*; —staude *f.* polokeř *m.*; —stiefel *m.* polobotka *f.*, krátké boty, škorně; —taub *adj.* nedoslýchavý, polohluchý; —tinte *f.* střední barva, poloviční tinta; —ton *m.* půlton *m.* poloviční přízvuk; —tönige Silbe polopřízvučná slabika; —tot *adj.* polomrtvý; —trauer *f.* poloviční smutek; —tuch *n.* polosukno *n.*, poloviční sukno; —vergangen *adj.* polouminulý, nedominulý (čas), souminulý; —verrückt *adj.* zbrklý; —vers *m.* poloviční verš, polouverší *n.*; —vokal *m.* polousamohláska *f.*; —wagen *m. v.* Halbchaise; —welt *f.* polosvět, malý svět *Demi-monde*; —wild *adj.* polodivý; —zirkel *m.* polokruh *m.*, půlkolo *n.*

Hald *adj.* příkrý, strmý, srázný.

Halde *f.* stráň *f.*, přívrší, návrší *n.*; 2. halda, hromada *f.*; —n mh. strmě.

Hälfte *f.* půl *m. et f.*, půle *f.*, pola *f.* půlka *f.*, polovice *f.*; zur H. do polou, odpolu, odpoly, z polovice, na polovic, napolo.

Halfter (M. -n) *f.* ohlávka, ohlav (, i) *f.*; —anbindriemen *m.* vazák *m.*; —geld *n.* uzdné *n.*; —kette *f.* ohlávkový řetízek; —n ohlav dáti.

Halhydrat *n.* (gr.) (chem.) halovodan, halhydrat *m.*; —wasser *n.* voda halhydratová, voda halovodní.

Halieutik *f.* (gr.) rybářství *n.*, rybolov *m.*

Hall (-es, M. -e) *m.* hlahol *m.*; hukot *m.*, hluk *m.*; jek, jekot *m.*

Hall-bursche *m.* solák, solařík *m.*

Halle (M. -en) *f.* síň *f.*, kobka *f.*; dvorana *f.*; sinec *m.*, předsíň *f.*; loubí *n.*, podloubí *n.*; 2. solna *f.*, solivar *m.*; Produktenhalle, Markth. tržnice *f.*

Halleluja! (hebr.) aleluja! chvála Hospodinu!

Hallen *v.* Schallen.

Halleute *pl.* solaři. [*ricus melleus.*

Hallimasch *m.* václavka (houba) *Aga-*

Hallo! *intrj.* halo! alou! hou! hoj!

Hallore (-en, M. -en) *m.* solar, solivar *m. v.* Hallbursche. [blouznění *n.*

Halluzination *f.* (lt.) přelud *m.*;

Halm (-es, od. -es, M. -e, od. -en, auch Halme) *m.* stéblo *n.*; —en mh. stebelněti; —endach *n.* došková střecha; —enfrüchte, —früchte *pl. f.* obilniny *pl. f.*; stebliny, stebelniny, stebloviny *pl. f.*; —knoten *m.* kolínko *n.*

Halo-gene, —ide *pl. n.* (gr.) haloidy *pl. m.*, prvky halové; 2. (Min.) halovce *pl. m.*; —idsalze *pl.* (chem.) soli halové; —meter *n.* soliměr *m.*

Hals (-es, M. Hälse) *m.* krk *m.*, hrdlo *n.*, šíje *f.*; der obere H. (b. Pferd) hřeben u koní; 2. (bei der Säule) hrdlo *n.*; 3. (bdm.) hlas *m.*; Ofen-h. hrdlo *n.* (při topení); sich etw. vom —e schaffen zbaviti se něčeho, zbýti něco s krku.

Hals-arbeit *f.* práce nakvap; —band *n.* stužka na krk; (Schmuck) ohrdlík *m.*, náhrdlek *m.*; (Hunde-) obojek *m.*; —bart *m.* podbradní vousy; —bindchen *n.* nákrčka *f.*; —binde *f.* nákrčník *m.*, náhrdlek *m.*; (chir.) obvinky *pl. m.*; —bräune *f.* zhoř *f. v.* Bräune; —brechend, —brecherisch *adj.* nebezpečný, krkolomný; —bruch *m.* zlámání vazu, sražení hlavy; —bund *m.* límec *m.*; —bürge *m.* životní rukojmě.

Hälschen *n.* krček *m.*

Hals-dreher *m.* krutihlav, vijohlav *m.* *Yunx* (Vogel); —drüse *f.* hrdelní žláza.

Halse (M. -n) *f.* obojek *m.* (halže *f.*)

Hals-eigene *m.* nevolník *m.*; —eisen *n.* železný obojek, kruh *m.*, kuna železná; —en einen obejmouti, kolem krku vzíti; —entzündung *f.* zánět v krku, zánět v hrdle; —fell *f.* (b. Pferd.) mysí *pl.*, žláza na koňově krku; —fesseln *pl.* pouta, okovy hrdelní; —flor *m.* kytajka *f.*; —förmig *adj.* hrdlitý; —gegend *f.* ohrdlí *n.*; vordere hrdlo *n.*; hintere H. týl *m.*; —gehänge *n.* nášijec, náhrdlec *m.*; —gericht *n.* hrdelní soud; —gerichtsordnung *f.* řád soudu hrdelního; —geschmeide *n.* ohrdlek *m.*, šperk na krk; —geschwulst *f.* nádor *m.*, otok

hrdelní; —gruße *f.* podhrdlek *m.* (dolejší část hrdla), důlek hrdla; —ig *adj.* hrdlatý; —joch *n.* jarmo, jho *n.*; —kette *f.* pásek *m.*, obojek *m.*, ohrdlík *m.*; —kragen *m.* límec *m.*; —krause *f.* ožidli, okruží *n.*; —kraut *n.* čípek *m.*

Hälslein *n.* krček, krčiček *m.*

Hälsling *m.* opratka *f.* (na věšení).

Hals-loch *n.* otvor na krk; —mandel *f.* mandle *f.* (v krku); —prozeß *m.* hrdelní pře; —pulver *n.* (med.) prášek hrtanový; —reifen *m.* pláň *f.*, pláňová obruč; —riemen *m.* podkrčník *m.*; —schleife *f.* pásek na krk; —schmuck *m.* šperk na krk; —strofeln *pl.* krtice hrdelní, krční.

Halsstarrig *adj.* tvrdošíjný, urputný, zarputilý, zpurný, neústupný; **-keit -ost.**

Hals-strafe *f.* trest na hrdle; —tuch *n.* šátek na krk, nákrčník *m.*; —wamme *f.* lalok *m.*; —weh *n.* bolení v krku; —winder *m. v.* Halsdreher; —wirbel *m.* obratel šíjový; čepovec *m.*; —zäpflein *n.* čípek v hrdle.

Halt; (Fldw.) inu! h.! (Kommando) stat! stůj! (Theat.) zadrž! H. (-es, oh. M.) *m.* držení, zadržení, zastavení *n.*, zastávka *f.*; fester H. pevné držení; 2. H. an Schwefel sirnatost *f.*; 3. H. stálost *f.*; 4. držadlo *n.*; 5. opora *f.*, opírka *f.*

Haltbar *adj.* držebný, držitelný, pevný; obhajný; **-er** Grund platný důvod, podstatný důvod.

Halten etw. (*prt.* er hielt) držeti; kurz h. na uzdě držeti; den Atem an sich h. dech tajiti; mít jmb. Rat h. raditi se s kým, radu s kým brátí; eine Versammlung, eine Rede h. držeti shromáždění, řeč; sein Wort h. držeti slovo, státi slovu, k slovu, v slovu; Wache h. na stráži býti, státi; Vieh h. dobytek chovati; ein Gesetz h. držeti, zachovávati zákon; verdächtige Personen bei sich h. chovati u sebe lidi podezřelé; für etw. h. míti, pokládati, považovati což; worauf h. držeti o něčem; viel von sich h. mnoho na sobě zakládati; jmb. einem andern gleich h. někoho jinému za rovného držeti n. míti; bereit h. potově míti; genehm h. schváliti něco; inne h. přestati v něčem; es mit jdm. h. držeti s kým; h. zastaviti, zastaviti se, státi; sich h. držeti se, chovati se; er kann sich nicht auf den Füßen h. nemůže na nohou státi, na nohou se udržeti; sich an eine Person h. držeti se osoby, hleděti sobě osoby; h. mh. držeti, obsahovati, zavírati v sobě; wie halt's? jak je? H. *n.* beß Wortes stání k slovu, dodržení slova.

Haltend *adj.* drživý, drželivý, držebný.

Halter (-s, unv. M.) *m.* držitel *m.*; 2. (mech.) držadlo *n.*, držák *m.*

Hälter (-s, unv. M.) *m.* (Fischh.) sádka *f.*; 2. (bot.) držadlo *n.*; 3. (Wasserh.) nádržka *f.*

Haltig, hältig *adj.* držebný, obsažný, obsahující.

Hältigkeit *f.* (der Münze) obsažnost *f.*, zrno a přísada (mince); 2. H. (Gewichtigkeit) váhnost čeho.

Halt-ihnfest *m.* (*vulgo*) držho, pochop *m.*; —kette *f.* návojník *m.*, držel *m.*, držení *n.*, nádržník *m.*, násíjek *m.* (našlik); —machen zastaviti, stanouti, zaraziti (v cestě); —nagel *m.* srdeň *f.*; —platz *m.* zastávka *f.*, zástaviště *n.*; —punkt *m.* opora, podpora *f.*; 2. stavíště *n.*, stání *n.*, staniště *n.*; —riemen *m.* držel, držák *m.*; —schaf *n.* ovce čelední, příchovek *m.*; —stange *f.* (mont.) bodec *m.*; —station, —stelle *f.* (Eisenb.) zastávka *f.*; —statte *f.* záloha *f.*; (Wdm.) stanoviště *n.*; —ton *m.* vydržení hlasu.

Haltung *f.* držení *n.*; H. des Körpers držení těla, nesení, nošení *n.*, postava *f.*, (těla); 2. H. chování *n.*; eine drohende H. annehmen hrozivě se k někomu chovati; pohrůžlivě k někomu se míti; 3. H. způsob *m.*, směřování *n.* (kam).

Halunke (-en, M. -en) *m.* halama *m.*, holomek *m.*, padouch *m.*

Halurgie *f.* (gr.) soliznalství *n.*

Hamachromie *f.* (gr.) mnohonásobný barvotisk. [veň krevná.

Hämatin *n.* (chem.) hématin *m.*, čer-

Hämato-metra *f.* krvotok mateřský; —poesis *f.* tvoření krve, zkrevnění *n.*; —urésis *f.* močení krve; —xylon *n. v.* Blutholz, Blauholz, Kampescheholz; —zele *f.* (gr.) průtrž n. kýla krevná.

Hamen (-s, unv. M.) *m.* (Fischh.) ohnoutka *f.*, sak, cejp *m.*; (Wdm.) rukáv-

Hämisch *adj.* polutelný. [ník *m.*

Hamme (-n, M. -n) *m.* hýždě *f.*, zadnička *f.*, kýta *f.*; šunka *f.*; H. *f.* (Sense) kosa *f.*; 2. (an der Sense) pata *f.*; 3. (Bierbr.) skoble *f.*, ham *m. v.* Ahm (Ame), Ohm.

Hammel (-s, unv. M.) *m.* skopec (skop) *m.*; —braten *m.* skopová pečeně *f.*; —fell *n.* skopovice *f.*; —fleisch *n.* skopovina *f.*, skopové maso; —jahrling *m.* roční skopec; —knecht *m.* skopčák *m.*; —n skopiti, vyřezávati; —schlegel *m.* skopová kýta.

Hammer (-s, M. Hämmer) *m.* kladivo *n.*; an der Tür klepadlo *n.*; H. im Ohre kladívko *n.*; (im Hammerw.) kobyla *f.*; Streith. mlat *n.*; H. *v.* Hammerwerk; —arbeiter *m.* hamerník *m.*, samokovník *m.*; —art *f.* kladivice *f.*, kladivo se sekerou; —bar *adj.* kovný, kujný.

Hämmerer *m.* kovač *m.*, buchač *m.*

Hammer-fisch *m.* kladivoun *m. Zygaena*; —gerüste, —gestelle *n.* (Hütt.) stroje *pl. m.*; —haube *f.* (Hütt.) čepec hamru; —haue *f.* kladivo s motyčkou; —herr *m.* hutní pán, hutník *m.*; —hülse *f.* obrtlík *m.*; —hütte *f. v.* Hammerwerk; —knecht *m. v.* Hammerarbeiter; —kopf *m.* buchar *m.*; 2. čepec *m.*, hlava u kladiva; —meister *m.* nadhutník *m.*, kujmistr *m.*

Hämmer-lein *n.* kladívko *n.*; —ling *m.* kovaříček *m.*, skalní duch *v.* Kobold.

Hämmern, hämmern kouti, kovati.

Hammer-ordnung *f.* hamerní řád, samokovní řád; —presser *m.* (Hütt.) odrážka *f.*; —rad *n.* kovařské kolo;

—ſcheibe *f.* terč kladiva, prsa kladiva; —ſchlag *m.* uderení n. klepnutí kladivem; *pl.* okuje, okoviny; —ſchlagsrecht *n.* (vlt. in Deutſchland) právo záklepné; —ſchmied *m.* hamerník *m.*; —ſchweif *m.* ocásek kladiva; —ſpiel *n.* hra s kladívkem; —ſpitze *f.* jazyk, špice u kladiva; —ſtänder *m.* (Hütt.) sloup obrtlíkový; —ſtiel *m.* topůrko u kladiva; topor *m.*, topořiště *n.*; —ſtock *m.* (Hütt.) špalek pod kovadlem; —vogel *m.* kladivouš *m.* *Scorpus umbretta*; —werk *n.* hamry, samokov *m.*; kovaně *f.*; —werksfonzeſſion *f.* povolení na hamry; —werksordnung *f.* řád hamernický, řád samokovní; —zeichen *n.* (im Forſtw.) líha *f.*, liz *m.* [štěnec *m.*

Hämmlig *m.* (Kaſtrat) skopec, kle-

Hämorrhag-ie, Hämmorrhoe *f.* (gr.) krvotok *m.*; —iſch *adj.* krvotočný.

Hämorrhoidal *adj.* krvavičný; —adern *pl.* krvavice *f.*, žíly krvavičné; —beſchwerden *pl.* obtíže krvavičné; —fluß *m.* krvavka *f.*, krvácení zlatých žil; —knoten *pl.* nádorky *pl. m.*; —krankheit, Hämorrhoiden *pl.* zlatá žíla; krvavka *f.*, krvavice *f.*

Hampelmann *m.* panák *m.*

Hämpf-erling, —ling *m. v.* Häufling.

Hamſter (-s, unv. M.) *m.* křeček (skřeček) *m.*; —höhle, —röhre *f.* skřečkový pelech, skřečí doupě, křečkova [díra.

Han *m. v.* Chan.

Hanaper *n.* (engl.) pokladnice (státní).

Hand (M. Hände, auch Hande) *f.* ruka *f.* (*dual* ruce); flache H. dlaň *f.*; geballte H. pěst *f.*; rechte H. pravice *f.*; linke H. levice *f.*; H. an etw. legen dáti se do čeho, začíti co; aus freier H. z ruky, od ruky; jdn. zu Handen někomu k ruce, k ruce někoho; zu eigenen Handen etw. zuſtellen dodati něco do vlastních rukou; etw. zu Gerichtshanden erlegen položiti něco u soudu; jdn. hilfreiche Hand bieten, jdm. an die Hand gehen pomocné ruky někomu podati, pomocen býti, pomáhati komu; es liegt auf der H. jest na bílední, jest patrno; vorderh. nyní, zatím, prozatím; beihanden po ruce; vorhanden pohotově; *v.* abhanden.

Hand-akkord *m.* úmluva n. smlouva ústní; —anlegen *n.* dotýkání *n.*; gewaltthätige —anlegung *f.* násilné vztažení ruky na koho; —arbeit *f.* ruční práce; —arbeiter *m.* nádeník; rukodělník *m.*; —armel *m.* rukáv *m.*; —ballen *m.* břiško (u ruky); —beil *n.* jednoručka *f.*, jednoruční sekera; —bibliothek *f.* příručná knihovna; —billett *n.* vlastnoruční přípis; —bock *m.* ruční palice, beránek *m.*; —bogen *m.* luk *m.*; —bohrer *m.* nebozízek *m.*; —breit *adj.* dlaň široký, na dlaň široký; —brett *n.* (Maur.) spořidlo *n.*; stiradlo (Švarbr.) *n.*; —buch *n.* příručná kniha, příručka, rukověť *f.*; —büchſe *f.* ručnice *f.*; —druck *m. v.* Handdruck.

Hände-auflegung *f.* (zum Segnen) vzkládání rukou; —druck *m.*, —drücken *n.* tisknutí n. stisknutí ruky.

Hand-einkauf *m.* nákup n. kupování z ruky; —eiſen *n.* ruční pouta, okovy na ruce. [tlesk *m.*

Händeklatſchen *n.* tleskání *n.*, po-

Handel (-s, oh. M.) *m.* obchod *m.*, tržba *f.*; auswärtiger H. zahraničný obchod (obchod s cizími zeměmi); inländiſcher H. domácí obchod; H. und Wandel všeliké obchody, žití a bytí (*rus.*); 2. H. (M. Händel) svár *m.*, různice *f.*, pře *f.*; —jude *m.* židák *m.*, handrlák *m.* [*n.*, práč *m.*

Händelmacher *m.* svárce *m.*, rváč

Handeln über etw. jednati o čem; wegen etw. h. jednati o něco; das Amt h. říditi dle úřadu; Notdurften h. líčiti při; 2. h. obchod míti n. vesti v čem; 3. h. (feilſchen) smlouvati.

Handels-agent *m.* obchodní jednatel; —agentie *f.* obchodní jednatelství; —artikel *m.* obchodní věc, zboží *n.*; článek obchodní; —bilanz *f.* rozvaha obchodní; —buch *n.* kniha obchodní.

Handelſchaft *f.* obchodnictvo *n.*

Handels-einig werden shodnouti se, smluviti se v koupi, v trhu; —fond *m. v.* Handelskapital; —freiheit *f.* svoboda obchodu, svobodný obchod; —gärtner *m.* obchodní zahradník; —gärtnerei *f.* obchodní zahradnictví; zahradnický obchod; —gebiet *n.* obvod tržební, obvod obchodní; —gefährte *m.* spoluobchodník, obchodní společník; —gericht *n.* obchodní soud; —gerichtspräſident *m.* president obchodního soudu; —geſchäft *n.* obchodní věc n. záležitost; —geſellſchaft *f.* spolek obchodní, sp. obchodnický, sp. obchodníků; —geſetz *n.* zákon obchodní; —geſetzbuch *n.* obchodní zákoník; —geſetzgebung *f.* obchodní zákonodárství; —gewächſe *pl.* rostliny obchodní; —gewicht *n.* váha obchodní, v. obchodnická; —haus *n.* obchodní dům.

Handelskammer *f.* obchodní komora (tržební komora); Handels- und Gewerbekammer obchodní a průmyslová komora; —geſetz *n.* zákon o komoře obchodní; —präſident *m.* president (předseda) obchodní komory; —ſekretär *m.* sekretář obchodní komory.

Handels-kapital *n.* obchodní kapitál; —konto *n.* účet obchodní; —korreſpondenz *f.* dopisování obchodní; —luſtig *adj.* kupčivý; —mann *m.* (*pl.* —leute) obchodník *m.*; —marine *f.* obchodní námořnictvo; —miniſterium *n.* ministerium obchodu; —papier *v.* Kreditspapier; —platz *m.* tržiště *n.*, tržební n. obchodní místo; —praxis *f.* obchodní obyčej, o. zvyklost; —recht *n.* obchodní právo; —ſchiff *n.* kupecká loď; —ſektion *f.* obchodní odbor; —ſenat *m.* senát obchodního soudu; —ſtadt *f.* obchodní město, m. kupecké; —ſtand *m.* stav obchodnický, obchodnictvo, stav kupecký, kupectvo *n.*; —ſtil *m.* kupecký sloh *v.* Handelspraxis; —ſyſtem *n.* soustava obchodní.

Händel-ſtifterei *f.* svárlivost *f.*; —ſüchtig *adj.* svárlivý.

Handels-verbindung *f.* spojení obchodní; —verein *m.* spolek obchodnický; —verkehr *m.* obchod *m.*, obchodování *n.*; vertrag *m.* obchodní smlouva; —welt *n* obchodnictvo *n.*; —zeitung *f.* obchodní noviny; —zuſtand *m.* stav obchodu.

Hände-ringen *n.* lomení rukama, spínání rukou; —ſchau *f.* prohlížení rukou; Wahl durch H. volba počítáním rukou.

Hand-fahrt *f.* (ment.) lezení po žebříčích; —fauſtel *m.* pemrlice *f.*, kyjan *f.*; —feile *f.* ruční pilník; —fertig *adj.* (z)ručný; -keit *f.* zručnost *f.*; —feſſeln *pl.* ruční pouta; —feſt *adj.* silný, statečný; b. machen uvězniti koho, —feſte *f.* správní list (hamfešt); průkazný list; flache *f.* dlaň *f.*; —fingler *pl.* prstoložci, blanonožci; —fertig *adj.* (bot.) dlanitý; —frone *f.* ruční robota; —getrauch *m.* přirozená potřeba; für den H. k přirozené potřebě —geld *n* závdavek *m*; —gelenk *n.* kloub *m.*, pichyb ruční; —geſchäft, —gelübde *n.* slib rukou daným; gelte *f.* nálevka *f.*; —gemein werden seprati se, servati se; —gemenge *n.* rvačka, pračka *f.*, pramice *f.*, šarvátka *f.*; —geſchmeide *n.* náručky *pl.*; —gewehr *n.* ručnice *f.*, ruční zbraň; -gift *f.* dna *f.*, hostec v rukou; —gepäck *m.* (mech.) složár *m.*; —gretflich *adj.* chmatavý, makavý; patrný, zřejmý; griff (M. -es) *m.* výhoda *f.*, ruční obrat, nástižek, výstižek *m.*; 2 držadlo *n.*; Handhabe; —griffgucker *m.* rukověštec *m.*

Handhab-e *f.* držadlo, držátko *n.*, držiště *n.*, rukověť *f.*; H. (beim Messer) střenka *f.*; H. (b. Pflug) stihel *m.*; H. (b. d. Geſtellſteine) berla *f.*; -en etw. v ruce míti co, vladnouti čím (na p. dlátem); 2. bdíti; ruku držeti nad čím; das Geſetz h. ruku nad zakony držeti; die Überwachung h. dbáti n. pečovati o dohlídku, přihlížeti, dohlížeti k čemu; die Polizei h. vykonávati policii; —ung *f.* der Geſetze péče o to, aby se zákony plnily; H. eines Verbotes přihlížení k tomu, aby se zápověď zachovávala; H. der Baupolizei vykonávání policie stavební.

Hand-hacke *f.* jednorucka *f.*, —hammer *m.* ploček *m*; ruční kladivko; —haue *f.* (Bergb.) kladní sekera; —heber *m.* ruční paka; —hoch *adv.* na ruku zvýší; —ig, händig *adj.* zručný.

Handikap (-s) *n.* (engl.) dostihy (s výhodou pro slabší).

Hand-käse *m.* syreček *m.*, homolka *f.*; —kauf *m.* koupě ruční, k. od ruky; —knochen *pl.* kosti ruční; - knopf *m.* (zu Zimmerthüren) hlavička *f.*; - korb *m.* náruční košík; - kraute *f.*, - kräutlein *n.* kroužinky; — kunſt *f* zručnost *f.*; -kurbel *f.* (b. d. Sagemühle) vytáčecí klika; —kuß *m.* políbení ruky; —lang *adj.* (*adv.*) s ruku dlouhý; —langen mb. podavati; —langer *m.* podavač, přidavač *m.* (nádeník), —langerarbeit *f* práce podavačská; —laterne *f.* svítilnička *f.*, lucerna *f.*

Händlein *n.* ručička *f.*; —ſchwamm *m.* prstíčky, ručičky *pl.* [lettung.

Hand-leitung *f.* rukověť *f.* *v.* An-

Händler (-s, unv. M.) *m.* obchodník *m.*

Hand-leuchter *m.* ruční svícen; —lexikon *n.* příruční slovník.

Händlich, händlich *adj.* příruční; 2. zručný; -keit -ost.

Handlohn *m.* nádenická mzda.

Handlung (M. -en) *f.* konání *n.*, jednání *n.*; 2. čin *m.*, skutek *m.*; děj *m.*; milde H. des Schuldners štědrý skutek dlužníka; 3. H. obchod *m.*, prodej *m.*; obchodnictví, kupectví *f.*

Handlungs-aktiven *pl.* obchodní pohledávky *pl.*; - angeſtellter *m.* příručí *m* přikazník obchodní, auch bloß kupecký *m.*, obchodnický, čho *m.*; - art *f.* způsob jednání; —bilanz *f.* obchodní bilance, kupecká účetní rozvaha; —buch *n.* obchodní, obchodnická kniha; —diener *m.* obchodní sluha; —firma *f.* kupecka firma; —fond *m.* obchodní fond; —freund *m.* přítel obchodu; dopisovatel obchodní; —geſellſchaft-konto *n.* (fin.) účet z nářadí obchodnického; —geſellſchaft *f.* obchodní spolek; obchodní společnost; *v.* Handelsgeſellſchaft; —geſellſchafter *m.* obchodní společník; —haus *n.* *v.* Handelshaus; —kommis *m* kupecký *m.*; —kompagnon *m.* *v.* Handlungsgeſellſchafter; —lokalität *f.* obchodní místnost, —paſſiva *pl.* obchodní n. kupecké dluhy; —perſon *f.* kupecký, čho *m.*; - perſonale *n.* obchodní n. kupecké přikaznictvo; —reiſe *f.* *v.* Handelsreiſe; - reiſender *m.* obchodní n. kupecký cestující; —requiſiten *pl.* obchodní potřeby; - ſpeſen, —unkoſten *pl.* obchodní náklady (útraty); — unkoſtenbuch *n.* kniha obchodnických nákladů; —unkoſtenkonto *n.* účet z obchodních nákladů.

Hand-messer *n.* kudla *f.*; —muff *m.* rukavník (štuch) *m.*; —mühle *f.* mlýn ruční (samotížný, pěší); —pfand *n.* základ (*sl.* záloh) *m.*; - pfandgeber *m.* zástavce *m.*; —pfandnehmer *m.* příjemce základu; —pferd *n.* náručník *m.*, náruční (poboční, brázdní) kůň; —ramme *f.* beran *m.* (beránek, pavouk *m.*), koza *f.*; —reichung *f.* podání ruky; —rohr *n.* ručnice *f.*; —rücken *m.* hřeben dlaně, hřbátek dlaně, svrchní dlaň; —rüſter *m.* náruční socha, kleč *f.*; —ſam *adj* zručný.

Handschar *m.* (türk.) handžar *m.*, sečný nůž.

Hand-ſchelle *f.* pouto na ruku, ruční pouto; —ſchlag (ch. M.) *m.* podání ruky; 2. tlesknutí rukama; durch H. etwas angelobeu něco rukou dáním sliboti; —ſchleuder *f.* prak *m.*; —ſchlitten *m.* ruční sáňky *pl.*, —ſchmuck *m.* náruční šperk; —ſchreiben *n.* vlastnoruční list.

Handschrift *f.* (M. -en) rukopis *m.*; ruka *f.* (písmo něčí ruky); —enbeutung *f.* *v.* Graphologie; —lich *adj.* rukopisný; *adv.* vlastní rukou.

Handschuh (M. -e) *m.* rukavice *f.*; --fabrikant *m.* rukavičkář *m.*, továrník rukavic; —fabrikation *f.* rukavičkářství *n.*, výroba rukavic; —leder *n.* jircha *f.*; —macher *m.* rukavičkář *m.*; —macherei *f.*, —machergewerbe *n.* rukavičkářství *n.*

Hand-sieb *n.* sítko *n.*; —ſiegel *n.* soukromá pečeť (knížecí); —ſkizze *f.* (geom.) běžný n. spěšný nástin; —ſpritze *f.* ruční stříkačka; —ſtock *m.* hůlka *f.*; —ſtreich *m.* podání ruky; 2. pohlavek *m.*; 3. (mil.) *Coup de main* úkvap *m.*, přepadení *n.*; durch H. erobern dobyti útokem, úprkem, d. jedním rozmachem; —ſtuhl *m.* záručka *f.*, zápěstka *f.*, zápěstnice *f.*; —tag *m.* den ruční roboty; --taſche *f.* klapka *f.*, kláves *m.*; —teller

Handtieren *v.* Hantieren. [*m.* dlaň *f.*

Hand-tuch *n.* ručník *m.*; —umdrehen *n.*; im H. obratem ruky; —voll *f.* hrst *f.*; (beide Hände voll) přehrštlí *n.*; eine H. Erde hrst země; eine H. Menſchen hlouček, hrstka lidu; —waffe *f.* ruční zbraň; —wahrſager *m.* rukověštec *m.*; —weiſer *m. v.* Wegweiſer.

Handwerk (-es, M. -e) *n.* řemeslo *n.*; —er *m.* řemeslník *m.*; —erkompagnie *f.* (mil.) řemeslnická setnina; —erverein *m.* řemeslnický spolek.

Handwerks-burſche, —geſell *m.* řemeslnický tovaryš, chasník *m.*; —gewerbe *n.* řemeslnická živnost; —innung *f.* pořádek řemeslnický; —junge *m.* učeník *m.*; —leute *pl.* řemeslníci; —ordnung *f.* řemeslnický řád; —ſchule *f.* řemeslnická škola; —zeug *m.* řemeslnické nářadí.

Hand-werkzeuge *pl.* nástroje ruční; —wörterbuch *n.* příručný slovník; —wurzel *f.* zápěstí *n.*; —wurzelknochen *pl.* (zool.) kosti zápěstní; —zeichen *n.* znamení ruky; vlastnoruční znamení; —zeichnung *f.* kreslení od ruky; výkres od ruky; —zirkel *m.* kružidlo *n.*; —zugramme *f.* (mech.) beranidlo obyčejné.

Hanf (-es, ob. M.) *m.* konopě *f. Cannabis*; männlicher H. konopě samčí, k. poskonná, paskonná, paskůnky, pěnek *m.*; weiblicher H. konopě samičí n. hlavatá, hlavatka, hlavatice *f.*, pěnka *f.*; —acker *m.* konopiště *n.*; —breche *f.* mědlice, trdlice *f.*

Hänfen *adj.* konopný.

Hänferling *m. v.* Hänfling.

Hanf-feld *n.* konopiště *n.*; — gewächſe *pl.* (bot.) chmelovité; —hahn *m.* pěnek *m.*, paskůnky *pl.*; —henne *f.*, Hänfin *f.* hlavatka, pěnka *f.*; —körner *pl.* semenec *m.*; —leinwand *f.* konopné plátno; --liderung *f.* (mech.) ševle konopná, utěrka konopná.

Hänfling (-s, M. -e) *m.* konopka *f.*, jitrice polní.

Hanf-männchen *n. v.* Hanfhahn; —mühle *f.* konopník *m.*; —ſame *m.* semenec *m.*

Hang *m.* stráň *f.*; svah *m.*; 2. H. zu etw., für etw. náchylnost, náklonnost *f.* (k něčemu). [*f.*, hangar *m.*

Hangar *m.* (fr.) přístřešek *m.*, kůlna

Hänge-bauch *m.* svislé břicho (pandero *n.*); —baum *m.* (mont.) výhonek *m.*; —bett *n.* visuté lože; palanda *f.*; —brücke *f.* visutý most; —bügel *m.* závěsný třemen; —garn *n.* síť na ptáky; —gewicht *n.* závěsné závaží; —lampe *f.* visutá svítilna; —matte *f.* visutá rohož.

Hangen (hing, gehangen) mh. viseti; an einer Perſon h. přidržeti se někoho; h. bleiben uváznouti, zůstati viset.

Häng-en svěsiti (uši, hlavu); pověsiti, zavěsiti; oběsiti; ſich an jmd. h. věšeti se na koho; —end oder hangend *adj.* visutý; svislý; -e Angelegenheit věc trvající, nedokonaná; h. (bot.) odvislý; —endes *n.* (geol.) visuté *n.*

Hänge-platte *f.* h. Geſims (Bauk.) kranec *m.*, krancovka *f.*; —rechen *m.* věšák *m.*, rohatina, lestvice *f.*

Hangeriemen *m.* zavěšák *m.*

Hänge-säule *f.* (Bauk.) věšák *m.*; —ſchloß *n.* visací zámek, visutý z.; —ſeil *n.* (wbm.) smyčka *f.*; —ſtock *m.* věšák *m.*, věšadlo *n.*

Hange-wand *f.* visutá stěna; —werk *n.* věšadlo *n.*; (arch.) visutina *f.*

Hangfrucht *f.* (bot.) dvounažka *f.*, visutka *f.*

Häng-gerüſt *n.* (arch.) visuté ležení; —libelle *f.* (astr.) závěsná libela; —nagel *m.* (mech.) svorník *m.*

Hangsel *n.* svěsek, visák *m.*

Hängſtütze *f.* visutá podpora.

Hanguhr *f.* visací hodiny *pl.*

Hansa, Hanſe *f.* (vlt.) hanza *f.*, svazek obchodní.

Hansaffe *m.* tatrmánek, kašpárek *m.*

Hänschen *n.* honzíček *m.*; fig. kašpárek, tatrmánek *m.*

Hanseat-e *m.* hanzeat *m.*, hanzovník *m.*; —iſch *adj.* hanzovní.

Hänſeln fig. nabírati někoho, dobírati si někoho, za blázna míti koho, kašparovati. [obchodního) přijmouti.

Hänſen (vlt.) ve společnost (do svazku

Hanſeſtadt *f.* hanzovní město.

Hans-taps *m.* fulpas *m.*; —wurſt *m.* šašek, harlekýn, tajtrlík *m.*

Hantel (unv. M.) *m.* činka *f.* (Turn.).

Hantier-en rukama dělati; 2. vykonávati; 3. provozovati živnost, vésti obchod; —er *m.* obchodník *m.*; —ung *f.* zaměstnání *n.*; provozování *n.*; obchod *m.*; výkon *m.* [váznouti (hapati).

Hapern unperſ. (es hapert) mh. vázeti,

Happ (-es, M. -e) *m.* chňap *m.*; 2. mlasknutí *n.*, tlasknutí hubou; —en chňapnouti; —en (-s) *m.* sousto *n.*; happig *adj.* chtivý.

Harang-eur *m.* nabádač, pobádač *m.*; —ieren nabádati, podněcovati, ponoukati někoho k něčemu. [—band *n.* haraska *f.*

Haraß (-ſſes) *m.* haras *m.* (látka);

Harcelieren škádliti, znepokojovati.

Harchen *n.* vlásek *m.*

Harde *f.* okresní správa.

Hardieſſe *f.* (fr.) drzost *f.*

Hardt *m.* chlum *m.*

Harem (-s, M. -s u. -e) *m.* (arab.) harem *m.*, ženský dvůr (v Turecku).

Hären *adj.* vlasový, vlasinový, žíněný; ſich h. *verb. v.* Haaren.

Harfe (M. -n) *f.* harfa *f.*; die H. ſpielen na harfu hrati.

Harfen-ist (-en), —ſchläger, —ſpieler, *m.* harfeník *m.*; —ſitin *f.*, —mädchen *n.* harfenice *f.*, harfenistka *f.*; —macher *m.* harfař *m.*

Häring *v.* Hering.

Hark-e *f.*, —en *m.* ramovačka *f.*, radlička *f.*; rýč *m.*; *v.* Rechen; —en hrabati.

Harlekin (-eß, M. -ß u. -e) *m.* harlekýn *m.*, šašek *m.*; —ade *f.* šašky *pl. m.*, šaškovství *n.*, harlekynada *f.* (šaškonáda *f.*).

Harm (-ß, ob. M.) *m.* hoře *n.*, hryzota *f.*, trápení *n.*

Härmen ſich, harmen mh. hoře míti, soužiti se; trápiti se, hrýzti se.

Harm-los, —frei *adv.* bez hoře; *adj.* blahomyslný, tichomyslný, miromyslný.

Harmonie (-ien) *f.* (gr.) harmonie *f.*; souhlasí *n.*; souhlasnost *f.*, skladnost *f.*; fig. shoda *f.*; shodnost *f.*, souhlas *m.*; (phyſ.) libozvuk *m.*; —lehre *f.* náuka o harmonii; —los bez souhlasu; —muſik *f.* zvučná hudba *f.*, hudba foukacích nástrojů.

Harmon-ik (ob. M.) *f. v.* Harmonielehre; —ka *f.* harmonika (souhlasnice) *f.*; —ſieren souhlasiti; —ſiſch *adj.* souhlasný, skladný; souměrný, směrný; —iſieren laditi, zaladiti; v souhlas přivesti; —ium *n.* harmonium *n.* (*m.*).

Harmotom *m.* (gr.) (Min.) puchavec klonodělný.

Harmvoll *adj.* hořeplný, strastiplný.

Harn (-ß, oder -eß, ob. M.) *m.* moč *f.* (*m.*), (scanky, štiny *pl.*) *Urina*; —abfluß *m.*, —abgang *m.* (unwillkürlich) tečení moče (bezděčné); —apparat *m.* přístroj močoplodný; —beſchwerden *pl.* obtíže při močení; —blaſe *f.* močový měchýř *m. Vesica urinaria*; —blaſenfatarrh *m.* katar měchýře; —blaſenſtein *m.* kámen v měchýři; —brennen *n. v.* Harnſtrenge; —dyſkraſie *f.* kalokrevnost močovitá; —fluß *m. v.* Harnruhr; —gefäß *n.* trubičky močové; —glas *n.* sklenice na moč; —gries *m.* písek v moči.

Harnisch (-eß, M. -e) *m.* oblení *n.*, brnění *n.*; fig. jmd. in H. bringen rozdrážditi, rozhněvati, rozzlobiti koho; —en obrniti; geharniſcht obrněný; —haus *n. v.* Zeughaus.

Harn-laſſen *n.* močení *n.*; —leiter *m.* (-kanal *m.*) (anat.) močovod *m. Ureter*; —leiteröffnungen *pl.* pichy močové v měchýři; —loſigkeit *f.* nedostatek moče; —mittel *n.* močopudný prostředek *m.*; —organe *pl.* ústroje močopletnidelné; —organismus *m.* močovodné ústrojí *n.*; —röhre *f.* močovnice *f.*, močová trubice *f.* (cibel *m.*) *Urethra*; —röhrenkanal *m.* průduch močový; —ruhr *f.* úplavice močová *Diabetes*, močivka *f.* (scavka *f.*), močotok *m.*; —ſand *m.* písek v moči; —ſalz *m. v.* Harnſtedſalz; —ſaure Salz močan *m.*; —ſäure *f.* kyselina močová; —ſchneiden *n.* řezavka *f.*, —ſchneller *m.* (anat.) vystřikovač močový *Accelerator urinae*; —ſediment *n.* usedlina v moči; —ſtein *m.* (med.) kámen močový; —ſteinkrankheit *f.* nemoc od kamene močového; —ſtoff *m.* močovina *f.*; —ſtrang *m.* (anat.) provazec měchýřový; —ſtrenge *f.* (med.) strouhavka *f.*; —traufeln *n.* kapavé močení *n.*; —treibend *adj.* močopudný; —verhaltung, —verſtopfung *f.* stavení moče, zastava moče *Dysuria*; —winde *f. v.* Harnzwang; —werkzeuge *pl.* močidla *pl. n.*; —wolke *f.* oblak na moči; —zucker *m.* cukr močový; —zwang *m.* Harnzwang *f. Stranguria*.

Harpun-e (M. -en) *f.* harpun *m.*, nápich *m.*, házecí oštěp (na velryby); —ier *m.* harpunář *m.*, oštěpník *m.*; —ieren harpunovati.

Harpyie *f.* (myth.) harpyje *f.*

Harraß *v.* Haraß. **Harro**! *int.* hej!

Harren mh. (*c. gen.*) čekati (*st.* ždáti).

Harſch *adj.* zatvrdlý, okoralý (chleb); h. werden, —en mj. okorati; zdrsnatěti; zatvrdnouti.

Harſchier *m. v.* Hartſchier.

Hart *adj.* tvrdý; fig. pevný, silný, neohebný, nepohnutelný; drsný; fig. bezcitný, necitelný, zatvrzelý; —es Holz tvrdé dříví; —e Haut bez Auges blána tvrdá; —er Mitlaut (grm.) tvrdá souhláska *f.*; —er Winter tuhá zima *f.*; h. *adv.* tvrdě; těžce, tuze, nesnadno; h. zufrieren na tvrdo zamrznouti; es trat h. auf h. písla kosa na kámen; h. am Rande na samém kraji, při samém kraji.

Hart *m. et f.* chlum *m.* (Hardt).

Hartblei *n.* olovo tvrdé, olovo tuhé.

Härte (ob. M.) *f.* tvrdost, tvrdota *f.*; (H. des Stils) drsnost, drsnatost *f.*; fig. zatvrzelost srdce, necitelnost *f.*; H. des Körpers otužilost *f.*

Härten etw. tvrditi, ztvrditi; das Eiſen h. železo kaliti, tvrditi, zoceliti; fig. otužiti. [ztvrdnouti; fig. otužiti se.

Härten mſ., hart werden tvrdnouti,

Härte-pulver *n.* kal *m.*; —ſkala *f.* (Min.) stupnice tvrdosti; —waſſer *n.* kal *m.*, voda ke kalení.

Hart-flüſſig *adj.* tvrdotoký, tuhotoký; —frucht *f.* (bot.) tvrdka *f.*; —gläubig *adj.* nevěřivý, nedůvěřivý; —guß *m.* tvrdá litina; tuhá litina; —hacken *n.* (Metn) první kopačka; —harz *n.* pryskyřice tvrdá; —häutig *adj.* tvrdokožní, tvrdoblanný; —heit *f.* tvrdost *f.*, tvrdota *f.*; —herzig *adj.* zatvrzelý, tvrdého srdce; —heu *n.* třezalka *f. Hypericum*; —hobel *m.* tvrdý hoblík; —holz *n.* habr *m. Carpinus*; —hörig *adj.* nahluchlý, přihluchlý, nedoslýchavý; -heit -ost; —kopf *m.* tvrdohlavec *m.*; —köpfig *adj.* tvrdohlavý; —leibig *adj.* zacpaného života; —leibigkeit *f.* (med.) zácpa *f.*, tuhavka *f.*, tuha stolice.

Härtl-ich *adj.* natvrdlý, přitvrdlý; —ing *m.* (Apfel) tvrdáč *m.*, kamenáč *m.*

Hart-lot *n.* tuhá spájka *f.* (tuhé letování); —maulig *adj.* (v. Pferd) tvrdohubý; —mauligkeit *f.* tuhohubost *f.*; —metall *n.* tuhokov *m.*; —nackig *adj.* tvrdošíjný, zatvrzelý, zarputilý; -heit

-ost; —riegel m., gelber dřín m.; roter svída f.; (Frucht) dřínka; svídanka f.; —rindig adj. okoralý; —ſchälig adj. tvrdoslupiný.

Hartschier (-s, M. -e) m. (vlt.) střelec, lukostřelec m.; 2. strážce m., strážník m. (it. arciere); —e f. (vlt.) stráž f.

Hart ſchlächtigkeit f. (Pferdefrkht.) dýchavičnost f.; —ſinnig adj. v. Hartnäckig; —ſtein m. tvrdokam m.

Härt-ung f. tvrzení n.; —waſſer n. kalicí, zakalovací voda f.

Hart-werk n. tvrdoť f.; —winde f. v. Hartriegel; —zinn n. tuhý cín m.

Haruspizium n. (lt.) obětné prorokování n.

Harz (-es, M. -e) n. pryskyřice f.; smola, smůla f.; 2. hvozd m., les m.; foſſiles H. pryskyřice kopaninná; —beule f. smolka f., smolák m.; —en mh. pryskyřici škrábati, sbírati; —elektrizität f. elektřina pryskyřičná; električnost pryskyřice; —erde f. pryskyřičná země f.; —firniß m. pokost pryskyřičný; —fluß m. výtok pryskyřice (ze stromů), smolotok m.; —galle f. smolka f.; —ig adj. pryskyřičnatý, smolnatý; —kitt m. pryskyřičný tmel; —klee m. jetelník m. Psoralea; —kuchen m. plást m., pokruta pryskyřičná; —öl n. olej pryskyřičný; —ſcharrer m. smolař m., škrabač smoly; —ſeife f. pryskyřičné mýdlo.

Hasard (-s, oh. M.) n. hazard, náhoda, nahodilost; odvážlivost f.; —ieren hazardovati; —ſpiel n. hazardní hra;

Haſchee n. sekanina f. (z masa).

Haſch-en etw. chytiti, lapiti, lapnouti, uchvátiti, uloviti; nach etw. h. chapati n. lapati po něčem; fig. nach Lob h. bažiti po chvále; —er, Häſcher m. jímač, zajímač m.; H., —falke m. (zool.) pochop m.; Häſcherſpiel, —ſpiel n. lapák m., lapky pl. f.; chytačka f., chapanka f.; —zange f. lapačky pl. f.

Haſe (-n, M. -n) m. zajíc (vřešťák, šarák) m. Lepus; vulgoušák m.; fig. baba, bázlivec m.

Haſel (M. -n) f. líska f.; —buſch m., —gebüſch n., —geſtaude n. lískoví n., líští n., leštno n.; —geflügel n. jeřábkové pl.; —henne f. jeřábice f., jeřábčí samička f.; —huhn n. jeřábek m. Bona-

Haſelieren děckovati, laškovati. ſia.

Haſel-kätzchen n. lísková kočička; —maus f. plch lískový; —nuß f. lískový ořech, lískovec m.; —nußöl n. olej lískový, o. ořechový; —nußſtrauch m., —ſtaude f., —ſtrauch m. Corylus líska f., lískový keř, lískoví, líští n., leština, lískovina f.; —ſtock m. lískovka f., lískovice f.; —wild n. v. Haſelgeflügel; —wurz f. Asarum kopytník m.

Haſen-auge n. zaječí oko; —balg m. zaječina f., zaječí kůže, zaječí spratek; —beize f. vnada na zajíce; —braten m. pečený zajíc; —fährte f. zaječí stopa; —fett n. zaječí sádlo; —fleiſch n. zaječina f.; zaječí maso; —fuß m. zaječí běh m.; fig. bázlivec, straſpytel m.; —füßig adj. fig. lehkonohý, větronohý; —garn n. zaječí tenéto, t. na zajíce; —geier m. zajíčkař m., zaječník m.; —haar n. zaječí srst, z. chlup; —hacke f. (beim Pferd) zaječí noha; —herz n. bázlivé srdce n.; —jagd f. honba na zajíce; —klee m. šťavel m. (kyselý) Oxalis; —kleln n. (wdm.) zaječí drob; —kopf m. loula, hňup m.; —lager n. zaječí lože; —ohr n. zaječí, uši, sluchy pl.; (Schwamm) ucháč m., ušička f., podoubník m.; —panier n.; das H. ergreifen zaječí úmysl míti, s Vaňkem se poradit, na útěk se dáti; —ſcharte f. zaječí pysk; —ſchwelf m. (wdm.) zaječí péro, ocásek.

Häſin f. zaječice, ramlice f.

Haſpe, Haſpe, Häſpe, Heſpe (M. -n) f. petlice f., skoba f., skobla f. (hašpra f.).

Haſpel, Haſpel (-s, M. -n) m. et f. (M. -n) moták m., motovidlo n.; (b. Web.) viják m., vijátko, uvijadlo n.; (b. Seil.) kolovrat m., motadlo n.; (b. Zimmerl.) kolovrátek m., hředlo n., rumpál m.; (Mühlb.) obrtlík m.; (Schimpf) trdlo, nemehlo n. (m.); —baum m. hřídel m., válec m., rumpál m. u vratidla; —eiſen n. (mech.) pánev f., pánvička f.; —gerüſt, —geſtell n. stavec m. [hnouti vratidlem.

Haſpeln motati, naviječi; (mont.) tá-

Haſpel-rad n. hřídelní kolo n.; —welle f. hřídel m., válec m.

Haſpen, Haſpen (-s, unv. M.) m. svorní kroužek m. v. Haſpe.

Haſphaken m. stěžeje pl. f.

Haſpler, Haſpler m. motač m., naviječ m., navalovač, namotavač m.; (mont.) tahoun (hašplíř) m.

Haß (-ſſes, oh. M.) m. nenávist f.; zášť n., zanevření, nevražení n. na koho.

Haſs-en etwen nenáviděti koho, nevražiti, zanevřiti na koho; —er m. nenávistník, nevraživec m.

Häßlich adj. ošklivý; ohyzdný; šeredný, škaredý; -feit -ost. [spěch m.

Haſt (oh. M.) f. chvat m., kvap m.,

Haſta f. (lt.) oštěp m., kopí (zvl. zatknuté při dražbách) n.; sub h. verkaufen v dražbě prodati; —tus adj. (bot.) hrálovitý.

Haſt-en mh. chvátati, spěchati; es —et nicht to nespěchá; —et euch! pospěšte! —ig adj. kvapný, náhlý; fig. prudký, popudlivý.

Häthoſz n. (mont.) popříčka f.

Hätſchel-chen n. mazlíček m.; —n (ein Kind) hejčkati, konejšiti; mazati se, mazliti se s kým.

Hatſchier m. v. Hartſchier.

Hätt'ich m.: er kommt mit ſeinem H. zu ſpät pozdě bycha honí.

Hatz, —e f. v. Hetze; —en v Hetzen.

Hau (-es, M. -e) m. v. Hieb; H. f. myť f., paseka f.; —axt f. tesák m., tesla f.; —bajonett n. sekací bodák; —bank f. sekací lavice; —bar adj. sečný; (Forſtw.) rubný, mýtný.

Haube (M. -n) f. čepec m.; unter die H. kommen fig. pod čepec se do-

stati (t. vdáli se); 2. (b. Vogel) chocholka *f.*, chochol *m.*; 3. (zweiter Magen) čepec *m.* *Reticulum*; 4. (a. Hufeisen) čepička *f.*; 5. (b. Windmühlen) střecha *f.*, čepice *f.*; 6. (chir.) kloboučeк *m.*; 7. H. des Messers hlava *f.*; 8. H. (geom.) vrhlík *m.* [zavíjeti nevěstu.

Hauben (die Braut) čepiti, očepiti,

Hauben-aufsetzen *n.* čepení *n.*, zavíjení *n.*; —band *n.* stužka na čepec; —dach *n.* vlaska střecha *f.*; —dreffel *f.* brkoslav *m.* *Ampelis*; —fasan *m.* bažant chocholatý; —fenig *m.* (Vogel) králiček, zlatohlávek *m.*; —kopf *m.* čepečník *m.*, palice *f.* (na čepce); —kramer *m.* čepčář *m.*; —lerche *f.* chocholouš *m.*; —macherin *f.* čepčářka *f.*; —meise *f.* parukářka *f.* *Parus cristatus*; —schleife *f.* stužka n. mašle na čepec; —starkerin *f.* škroběna *f.*; —stock *m.* palice na čepec, čepečník *m.*; —taube *f.* chocholáč *m.*, holub chocholatý; —taucher *m.* (Vogel) roháč obecný *m.*

Haubitze (M. -n) houfnice *f.*; —patrone *f.* rána houfnicová.

Haublock *m.* *v.* Hackblock.

Hauch (-es, M. -e) *m.* dech *m.*, dych *m.*, oddech *m.*, dechnutí *n.*; (grm.) přídech *m.*; —blatt *n.* čípek *m.*; —buchstabe *m.* přídešné písmeno *n.*

Hauch-en mh. dýchati, dechnouti; —end *adj.* dýchavý; —ender Laut (grm.) vanutá souhláska *f.*

Hauch-laut *m.* přídech *m.*; přídešná hláska, dyšná hláska; —stoff *m.* dyšivo *n.*; —zeichen *n.* přídechová známka.

Haudegen *m.* sečný meč; fig. ein alter H. starý sekáč, sekoun *m.*

Haue (M. -en) *f.* motyka *f.*, kracle *f.*, kopáč *m.*; (in der Mühle) kyprice *f.*

Haueisen *n.* sekáček *m.*; (Salzw.) čekan *m.*

Hauen sekati, seknouti; títi, tnouti; über die Schnur h. fig. přes míru činiti, meze překročiti; Holz h. dříví štípati, kálati; einen Wald h. les mýtiti, vysekati; mit der Zimmeraxt h. tesati, teslíti; in Stein h. do kamene tesati; mit der Rute h. metlou mrskati, šlehati, švihati; Erz h. rudy dobývati; h. rubati.

Hauer *m.* sekáč *m.*; 2. tesák *m.*; 3. divoký kanec *m.*; 4. kel *m.*; Frummer H. kolozub *m.*; H., Hauer (ment.) havíř *m.*, kovkop *m.*; —lohn *m.* kosné *n.*; —schaft *f.* (Weinb.) zakudka *f.*, zakupenství *n.* [houfec *m.*

Häufchen *n.* hromádka *f.*; 2. hlouček,

Haufe (-ns, M. -n) *m.* *v.* Haufen.

Häufel (-s, unv. M.) *n.* hromadka *f.* *v.* Häuflein; —n mh. kopčiti, hromádky *n.* konky dělati; mit Karten h. pod hromádky hráti; —spiel *n.* hra pod kopky, pod hromádky, kupčík *m.*

Haufen (-s, unv. M.) *m.* hromada *f.*, kupa, kupina *f.*; 2. stoh *m.*; 3. tlupa *f.*, zástup *m.*, shluk *m.*, dav *m.*, kupa (lidí) *f.*; houf *m.* [navrstiti.

Haufen kupiti, nakupiti, nahromaditi,

Haufen-verkohlung *f.* zuhelnění v hromadách; —weise *adj* hromadný; *adv.* hromadně, valem, úhrnkem; houfně.; —wolke *f.* hulava *f.* (*sl.*), kupa oblačna.

Haufer *m.* hromaditel *m.*

Häufig *adj.* častý, mnohý, valný, hojný, hromadný; h. *adv.* často; 2. hromadně; —kein *n.* hromádka *f.*; 2. houfec, hlouček *m.*

Haufwolke *f.* *v.* Haufenwolke.

Hau-geld *n.* kopné *n.*, plat od kopání; —hechel *f.* jehlice *f.*, babí hněv *m.* *Ononis*; —klinge *f.* sekáč *m.*, osekáč *m.*; —land *n.* klučenina, kopanina *f.*; —messer *n.* sekáč *m.*, mýtník *m.*, mýtní

Haupel *n.* *v.* Häuptel. [sekerka *f.*

Haupt (-es, M. Häupter) *n.* hlava *f.*; 2. náčelník *m.*, představený *m.* (hlava); 3. (Stud) kus *m.*; 4. (Waffenb.) zajezek, náhon *m.*; zu Häupten des Bettes v hlavách postele.

Haupt-abschnitt *m.* hlavní oddělení; hořejší oddělení; rozdíl *m.*; —agent *m.* hlavní jednatel; —altar *m.* hlavní oltář; veliký, hrubý o.; —amt *n.* hlavní úřad; —ausweis *m.* hlavní výkaz; —balken *m.* hlavní trám, převaz *m.*, spinka *f.*, spárka *f.*; —begriff *m.* hlavní pojem; —binde *f.* obtáčka *f.*, vínek *m.*; —buch *n.* hlavní kniha; —buchstabe *n.* (fin.) účet hlavní knihy; —eid *m.* rozhodná přísaha; př. rozhodovací; —eingang *m.* hlavní vchod *m.*

Hauptel (-s, unv. M.) *n.* hlávka *f.* (zelí, salatu); —kohl *m.*, —kraut *n.* hlávkové zelí *n.*; —salat *m.* hlávkový salát.

Haupt-erbe *m.* hlavní dědic *m.*; —erfindung *n.* hlavní nález; —feind *m.* úhlavní nepřítel; —function *f.* (math.) hlavní úkon; —gebäude *n.* hlavní budova; —gebiet *n.* (des Unterrichtes) hlavní obor (vyučování); —geschäft *n.* hlavní obchod; hl. zaměstnání; —geschworener *m.* hlavní porotce; —geschwulst *f.* otok na hlavě; —gesims *n.* (archit.) hlavní římsa; —gestell *n.* kantárek *m.*; —gewinn *m.* (Lott.) hlavní výhra *f.*; —glaubiger *m.* hlavní věřitel; —grund *m.* ohnipara *f.*, strupy *pl.* *m.*; —grund *m.* hlavní důvod *m.*; —haar *n.* vlasy *pl.* *m.*; kštice *f.*; —handlung *f.* hlavní skutek *m.*; 2. hlavní obchod *m.*; —inhalt *m.* hlavní obsah *m.*; —kuppe *f.* hlavní pokladna; —kissen *n.* podhlavnice *f.*, poduška *f.*; —klasse *f.* hlavní třída; —kohl *m.* hlávkové zelí *n.*; —kraft *f.* fig. jádro *n.*, duše *f.*, trest *f.*; výtah *m.*; —krankheit *f.* hlavní nemoc; —kreis *m.* (math.) největší kruh; —lehrer *m.* hlavní učitel, třídní učitel; —leute *pl.* setníci; hejtmané.

Häuptling (-s, M. -e) *m.* náčelník *m.*; hlava *f.*; —s *adv.* horempádem, střemhlav.

Haupt-losung *f.*, —losungsakt *m.* hlavní losování; —linge *f.* arcilež, pralež *f.*; —mann (-s, M. —männer od. —leute) *m.* setník, hejtman *m.*; Kosakenh. ataman *m.*; —mannschaft *f.* setnictví *n.*; hejtmanství *n.*; Stadth. městské hejtmanství; —meridian *m.* (geom.) obločnice základní, meridian základní.

Haupt-moment *n.* (eines Geſchäftes) hlavní doba, hl. kus, hl. článek; hlavní věc (v něčem); —narr *m.* arciblázen *m.*; —neß *n.* (math.) hlavní síť (trojúhelná n. měřická); —pauſe *f.* hlavní přestávka; —perſon *f.* hlavní osoba; —prozeß *m.* hlavní pře; —produkt *n.* (math.) hlavní součin; —punkt *m.* hlavní bod; H. eines Vertrages hlavní článek, hlavní kus (ve smlouvě); —punkte der Tonarten hlavní tony v tonině; —quartier *n.* (mtl.) hlavní stan; —regel *f.* hlavní pravidlo; —reihe, —progreſſion *f.* (math.) hlavní posloupnost; —ronde hlavní obchůzka; —ſache *f.* hlavní věc; 2. (—prozeß) hlavní pře; —ſächlich *adj.* hlavní, podstatný; *adv.* zvláště; —ſatz *m.* věta (sada) hlavní, zásada *f.*; návěsť hořejší; —ſatzteil *m.* hlavní částka n. člen věty; —ſchlag *m.* (des Auerhahnes) zábrk *m.*; —ſchluß *m.* základní usnesení; —ſchlüſſel *m.* hlavní klíč; —ſchnitt *m.* hlavní řez, hlavní průřez; —ſchuldiger *m.* hlavní dlužník; —ſchule *f.* hlavní škola; —ſchullehrer *m.* učitel na hlavní škole; —ſchwindel *m.* závrať *f.*; —ſeite *f.* lícní strana, líc *m.* (peníze); —ſtadt *f.* hlavní město; stolice *f.*; Haupt- und Reſidenzſtadt hlavní a sídelní město; —ſtamm *m.* hlavní rod; 2. (Kapital) hlavní n. základní suma; —ſteueramt *n.* hlavní berní úřad; —ſtrahl *m.* pramen *m.*, hlavní paprsek; —ſtraße *f.* hlavní silnice; (in der Stadt) hlavní třída; —ſtrich *m.* základní n. hlavní čára; —ſtrom *m.* hlavní proud, prvotní proud; —ſtück *n.* hlava, hlavní věc; —ſummarium *n.* hlavní sumář; —ſumme *f.* (fšm.) hlavní suma, hlavní součet; —täter *m.* hlavní pachatel; —titel *m.* záhlaví *n.*, hlavní titul; —ton *m.* hlavní n. základní ton; 2. přízvuk plný; př. hlavní; —tor *n.* hlavní vrata *pl.*; —treffen *n.* hlavní bitva; —treffer *m.* (in der Lotterie) hlavní výhra; hlavní číslo; hlavní trefa; —tuch *n.* plachetka (na hlavu); —urſache *f.* hlavní příčina; —verhandlung *f.* hlavní řízení; —verrechnung *f.* hlavní účtování; —verſammlung *f.* hlavní shromáždění; —wache *f.* hlavní stráž; (als Lokale) hlavní strážnice; —wall *m.* (Fort.) hlavní val, čelní val; —weh *n.* bolení hlavy; —welle *f.* (mont.) hlavní hřídel; —werk *n.* hlavní dílo; —wort *n.* podstatné jmeno, (jm. statné) *Substantivum*; —wurzel *f.* hlavní kořen, matice *f.*; —zahlen, —zahlwörter *pl.* čísla základní; —zollamt *n.* hlavní celní úřad; 2. hlavní celnice.

Haurevier *n. v.* Hauwald.

Haus (-es, M. Häuſer) *n.* dům *m.* (stavení *n.*); von Haus zu Haus dům od domu; zu —e doma; nach —e domů; 2. H., Familie dům, rod *m.*; kaiſerliches H. dům císařský; Miniſter der auswärtigen Angelegenheiten und des Hauſes ministr záležitostí zahraničných a domu císařského; 3. (Oberhaus, Unterhaus) sněmovna *f.* (horní, dolní).

Haus-altar *m.* domácí oltář; —andacht *f.* domácí pobožnost; —apotheke *f.* domácí lékárna; —armen *pl.* domovní chudí, podom(ov)ní chudí *pl.*; —arreſt *m.* domácí vězení; —arzt *m.* domácí lékař; —backen *adj.* domapečený, domácí (chléb); —bank *f.* (Mühl.) podval *m.*; —baum *m.* (b. Windm.) sloup *m.*; —beſitz *m.* držení domu; —beſitzer *m.* držitel domu, majitel d., majetník d. (domácí pán); —bibliothek *f.* domácí knihovna; —boden *m.* podstřeší *n.*, půda, hůra *f.*; —brauch *m.* domácí zvyk; —büchel *n.* domácí (zápisná) knížka.

Hau-ſchärfe *f.* (Mühl.) křes *m.*; —ſchlag *m.* mýtný les, les na porážení; 2. (Mühlb.) křes *m.*

Häuschen (M. Häuſerchen) *m.* domek, [domeček *m.*

Haus-dieb *m.* domácí zloděj; —diebſtahl *m.* domácí krádež, krádež v domě; —diener *m.* domácí sluha, domácký *m.*; —dienſtbarkeit *f.* domovní služebnost; —durchſuchung *f.* domovní prohlídka; —ehre *f.* čest domu, čest rodiny; 2. fig. domácí paní; —einrichtung *f.* domácí zařízení. [bouřiti, dováděti, řáditi.

Hausen mh. hospodařiti; bydleti; 2.

Hausen (-s, unv. M.) *m.*, —fiſch *m* vyza *f. Acipenser huso*; —blaſen *f.* vyzí měchýř, vyzí klej, vyzina *f.*; —fleiſch *n.* vyzina *f.*; —ſchnitten *pl.* řízky vyzí.

Häuserbeſchau *f.* obledání n. obhlídka domů.

Haus-erziehung *f.* domácí vychování; —flur *f.* předsíň *f.*; průjezd *m.*; přídvorek *m.*; —frau *f.* hospodyně *f.*; domácí paní; —freund *m.* domácí přítel; —friede *m.* domácí klid, domácí mír; —friedensbruch *m.* rušení domácího míru; —gebacken *adj.* doma pečený; domácí (chléb); —geflügel *n.* drůbež *f.*; —geiſt *m.* hospodáříček *m.*, skřítek *m.*, šotek *m.*; —genoſſe *m.* domácí (člověk); —geſind *n.* čeleď *f.*; —gerät *n.* domácí nářadí; —geſetz *n.* domovní zákon; —geſinde *n.* čeleď *f.*; —götter *pl.* (*m.*) domácí bůžkové; —halt (-es, oh. M.) *m.* domácí hospodářství; domácnost *f.*; —halten mh. hospodařiti; —halter *m.* hospodář *m.*; —halterin *f.* hospodyně *f.*; —halteriſch *adj.* hospodařivý, spořivý; —haltung *f. v.* Haushalt.

Haushaltungs-buch *n.* (fšm.) kniha domácích potřeb n. vydání; —konto *n.* účet z domácích potřeb, účet z domácích výdajů; —koſten *pl.* domácí náklady; —kunſt *f.* domostroj *m.*; —vorſtand *m.* přednosta domácnosti.

Haus-herr *m.* pán domu, domácí pán, hospodář *m.*; —hocker *m.* peciválek *m.*; —hofmeiſter *m.* dvorecký *m.*; správce domu; —hund *m.* domácí pes.

Hausier-befugnis *f.* právo k obchodu podomnímu; —bewilligung *f.* povolení k obchodu podomnímu; —büchel *n.* knížka podomnická; —en provozovati obchod podomní; —er *m.* podomník *m.*; —geſchäft *n.*, —handel *m.* obchod podomní; —karte *f.*, —paß *m.* list podomnický, na obchod podomní.

Haus-induſtrie *f.* domácí průmysl; —kalender *m.* domácí kalendář; —kanzlei

f. domovní kancelář; —klaſſenſteuer *f.* třídní daň domovní; —knecht *m.* podomek (im Dorfe), nádvorník *m.*; —kohl *f.* domácí strava; —laub *n. v.* Hauswurz; —lehre *f.* domoprava *f.*

Häusl-ein *n.* domek, domeček *m.*; —er (-s, unv. M.) *m.* domkař *m.*; —ich *adj.* domácí; -e Religionsübung soukromé vykonávání náboženství; 6. ḥ. domácký; *adv.* po domácku.

Haus-mädchen *n.*, —magd *n.* domácka (panská), domácí služka; —meier *m.* (*Major domus*) správce domu (panovnického). [cový.

Hausmandlt *m.* (Mín.) burel jehlan-

Haus-mann *m.* (M. —männer oder —leute) nájemník *m.*, podruh *m.*; —meister *m.* domovník *m.*; —miete *f.* podružství *n.*; nájem *m.*; nájemné *n.*; —mittel *n.* (med.) domácí prostředek; —mutter *f.* hospodyně *f.*; —offizier *m.* domácí obřadník; —ordnung *f.* domácí řád; 2. řád domovní; —pflanze *m.* nádvoří *n.*; —rat *m.* domácí nářadí; —recht *n.* domácí právo; —rotschwänzchen *n.* (Vogel) řehák domácí; —saffe (-en) *m.* obyvatel *m.*; —saſſig *adj.* usedlý; —sarz *m.* závada na domě, závada domovní; —schabe *f.* tarakan *m.*, šváb *m.*; —schatz *m.* poklad domu; fig. domácí poklad; —schild *n.* štít na domě; —schlüſſel *m.* klíč od domu; —schwager *m.* lejsek šedivý; —schwalbe *f.* jiřiček *m.*, jiřička *f.*; —schwamm *m.* mnohoděr *m.*, domácí houba, dřevomorka *f.* *Merulius.*

Hausse *f.* (fr.) (Hdl.) přískok *m.* (na burse), zdražení *n.*; 2. strana výšitelů; H. erleiden výšiti se; Haussier *m.* (fr.) *v.* Hauteur.

Haus-servitut *f.* domovní služebnost; —sperling *m.* vrabec (obecný); —stand *m.* domácí stav; hospodářství *n.*; domácnost *f.*; (Personen) hospodářstvo *n.*; —steuer *f.* podomné, podomové *n.*, daň n. berně domovní, daň z domu; —suchung *f.* prohlídka domovní; —tier *n.* domácí dobytče, domácí zvíře; —tor *n.* vrata domovní.

Haustorium *n.* (bot.) hubka kořenová.

Haus-tür *f.* dvéře do domu; —vater *m.* hospodář *m.*; —verkauf *m.* prodej domu; —vertrag *m.* domácí úmluva; —verwalter, —verweser *m.* správce domu, domovní (, iho) *m.*; —verwaltung *f.* správa domu; —vieh *n.* dobytek *m.*; —wachter *m.* strážce domu; —wäſche *f.* prádlo na domácí potřebu; —weib *n.* hospodyně *f.*; —wesen *n.* hospodářství *n.*, domácnost *f.*; —wirt *m.* hospodář *m.*; —wirtſchaft *f.* domácí hospodářství; —wurz *f.* netřesk *m.* *Sempervivum*; —zins *m.* domovní činže, nájemné *n.*; —zinſteuer *f.* daň z nájemného, daň (berně) činžovní; —zucht *f.* domácí kázeň.

Haut (M. Häute) *f.* kůže, kožka *f.*; (H. des Menſchen auch plet) *f.*; dicke H. kůže tlustá; weiße H. (des Auges) blána bílá, bělina *f.*; (an der Milch) škraloup *m.*; fig. mit H. u. Haar se vším všudy; —ablöſung *f.* slezení (odření) kůže; —artig *adj.* mázdřitý; —auflockerung *f.* odření kůže; —ausdünſtung *f.* výpar n. výzev kožní; —ausſchlag *m.* vyražení *f.*; osutina *f.*; —balge *pl.* míšky

Hautbois *v.* Hoboe. [kožní.

Häut-chen *n.* kožička *f.*; mázdra *f.*; —eln, —en kůži svléci; ſich h. svlikati se; linati, línati se.

Hautentzündung *f.* zánět kůže.

Hautesse *f.* (fr.) Výsost (titul) *f.*

Hauteur *f.* (fr.) výšitel *m.*, dražitel, zdražovatel *m.* (na burse). [nost.

Hautevolee *f.* (fr.) vznešená společ-

Haut-farbe *f.* plet *f.*, pletní barva; —fleck *m.* skvrna na kůži; —flügler *pl.* žilnokřídlí t. motýli; —gewebe *n.* blanovina *f.*; —hörner *pl.* rohové výrostky

Häutig *adj.* kožnatý, blánatý. [kožní.

Haut-jucken *n.* svrbivka *f.*, svrbění kůže; —knoten *m.* hlívy v kůži; —krankheit *f.* kožní choroba, kožní nemoc; —krebs, Hautler *m.* kabatník *m.*; —lappen ausgeſchnittener výřezek n. výkrojek kůže; —melanoſe *f.* (gutartige) černina zvrtlá; —moos *n.* mechovky, mšiny *pl. f.*; —narben *pl.* šlichty, šramy v kůži; —papillen *pl.* bradavky kožní; —pflege *f.* pěstění kůže; —pigment *n.* barvina kožní.

Hautrelief *n.* (fr.) řezba vysokovypuklá n. plnovypuklá, plnovypuklina.

Haut-röte *f.* (med.) červenice, zčervenalost *f.*; —schalung *f.* záděr *m.*, zaděra *f.*; —schmiere *f.* mast pokožní; 2. výpar kožní; —schrunden *pl. f. v.* Hautſprünge; —schwiele *f.* mozolnost *f.*, zmozolení *n.*; H. vom Druck náhnět *m.*; —schwinden *pl.* mechovky, mšiny *pl. f.*; —ſkelet *n.* kostra kožní n. vnější; —ſpalte *f.* rozpuklina *f.* (v kůži), zpr-štění *n.*; —ſprünge *pl. m.* rozpukliny, pukání kůže; —ſyſtem *n.* blanstvo *n.*; —talg *m.* tuk kožní; —veränderung *f.* proměna kůže; —verluſt *m.* ztráta kůže; —waſſerſucht *f.* voda zákožní, vodnatost podkožní.

Hau-waffe *f.* sečná zbraň; —wald *m.* mýť, pasečina *f.*, mýtný les; —wunde *f.* sečná rána; —zahn *m.* řesák, kel *m.*

Havanna-Zigarren *pl.* havanská cigara, havanky *pl. f.*

Havar-ie, Avarie *f.* (fr.) škody námořské; —ieren námořské škody platiti n. hraditi; —ierte Güter zboží trpící námořské škody. **Hazard** *v.* Hajard.

He! *int.* he! hej! he he he! he he he!

Hebamme (M. -n) *f.* bába (porodní), babička *f.*

Hebammen-kandidatin *f.* čekatelka babičství; —kunſt *f.* babičství *n.*; —kurs *m.* učební běh babičský; —ſchule *f.* škola babičská; —unterricht *m.* vyučování v babičství.

Hebarm *m.* hejble, ručička, patka *f.*; prmolec *m.*, housle *f. pl.* (u lehčidla).

Hebdomas *f.* (gr.) týden *m.*

Hebe *f.* (gr. Myth.) Mladana (Mláda) *f.*; (astr.) Čišena *f.*

Hebe (M. -en) *f.* zdvihák *m.*; 2. berně, daň *f.*; 3. výmlatek *m.*; —apparat *m.*

zdvihadlo *n.*; —baum *m.* páka *f.*; ·idlice k tažení; sochor, zdvihák *m.*, ·odvážka *f.*; —bock *m.* (mech.) koza *f.*; —brücke *f.* zdvihací most; —daumen *m.* mech.) *v.* Hebling; —eisen *n.* pačidlo *n.*; –gabel *f.* (wbm.) zdvihačka *f.*; —gerüst *n.* zdvihací lešení, zdvihadlo *n.*; —ge·chirr *n.*, —kamm, —kopf *m.* zdvihák *m.*; —korb *m.* koš s držadly.

Hebel (-s, unv. M.) *m.* páka *f.*; so·hor *m.*; (am Gewehr) zdvihátko *n.*; inarmiger H. páka jednoramená; gleich·rmiger H. páka rovnoramená; krumm·iniger H. p. křivá n. zkřivená; —arm *m.* rameno páky; (am Gewehr) ramínko zdvihátka.

Hebe-latte patka, ručička *f.*; —leiter *f.* hasák *m.* [zdvihadla *pl. n.*

Hebelzeug *n.*, Hebelwerk *n.* pačidla.

Hebe-mahl *n.*, —schmaus *m.* (bei Zimmerleuten) zdvižné *n.*; —maschine *f.* zdvihadlo *n.*; (Mühl *rc.*) lehčidlo, ·ehčení *n.*

Heben (gehoben) zdvihati, zdvihnouti, ·vednouti; zvedati; auf das Pferd H. na koni vsaditi; aus den Angeln H. vypáčiti; ·en Mühlstein H., erheben lehčiti mlýn; ig. in den Himmel H. vychvalovati, vy·našeti (do nebe); Steuern H. (einheben) ·aně vybírati; einen Streit H. při skon·čiti; sich H. zdvihnouti se, vyzdvihnouti ·e; vznesti se, zmoci se; vyniknouti; ·math.) snímati se, rušiti se.

Hebe-nagel *m.* zvedák *m.*, zvedací ·ieb; —punkt *m.* zdvižiště, podpořiště *n.*

Heber (-s, unv. M.) *m.* zdvihač *m.*, ·vedač *m.*; (mech.) zdvihák *m.*; páka *f.*, ·amínko *n.*; (phys.) násoska *f. v.* Hebel.

Heberad *n.* zdvihací kolo.

Heber-barometer *n.* tlakoměr dvou·ramený; —stange *f.* (Klempn.) pákovka *f.*

Hebe-schiene *f.* (Mühlb.) svoreň *f.*, ·ozlik *m.*, lehčidlo *n.*; —schraube *f.* (geom.) zdvihací šroub; lehčidlo *n.*; —stange *f.* drouh, sochor *m.*, páka *f.*; —tatze *f.* (mech.) zdvihák *m.*, pracka zdvihací, rameno v hřídeli; —werk *n.* ·umpa zdvihací; —winde *f.* zvedák *m.*; —zange *f.* zdvihačky, zdvihací kleště *pl.*; —zapfen *m.* (mech.) patka *f.*, palečník *m.*, ·lanička *f.*; —zeug *n.* jeřáb *m.*; (in d. Mühle) lehčidlo, zdvihadlo *n.*

Heb-lade *f.* (mech.) hasák *m.* (hejblata); ·ling *m.* (mech.) zdvihák *m.*, pracka zdvihací, rameno v hřídeli.

Hebräisch *adj.* hebrejský; Hebra·ismus *m.* hebreismus *m.*, hebrejčina *f.*

Hebschüssel *f.* (Wasserk.) pozdviho·vačka, zdvihačka *f.*

Hebung (ob. M.) *f.* zdvihání, zdvi·žení, pozdvižení *n.*; (Stilist.) zdvih *m.*; ·ozvznešení *n.*; 2. H. des Geldes vybí·rání *n.*, příjem *m.*; berně *f.*; —skammer *f.* berní komora, výběrčí komora; —system *n.* (geol.) soustava zdvižení.

Hechel (M. -n) *f.* vochle *f.*, hachle, ochlice, česačka *f.*; fig. durch die H. ziehen přetřepávati, drbati koho; —bank *f.* vochlovačka *f.*; —flachs *m.* výčesek *m.*; —handler *m.* vochlář *m.*; —kamm *m.* vochlice *f.*, hřeben k česání; —kammer *f.* pazderna, vochlárna *f.*; —kraut *n.* jehlice *f.*, bahýněv *m.*; —macher *m.* vochlář *m.*; —n vochlovati, hachlovati; fig. přetřásati, přetřepávati koho; —scheven *pl.* pazdeří *n.*; —stuhl *m. v.* Hechelbank. [vochlovač *m.*

Hechler (-s, unv. M.) *m.* česač (lenu),

Hecht (-s, M. -e) *m.* štika *f. Esox*; fig. pěkný kvítek, ptáček *m.*; —blau, —grau *adj.* modrošedý; šedomodrý, —chen, —lein *n.* štička *f.*; —fleisch, —enfleisch *n.* štikovina *f.*; —sack, —en·sack *m.* štihlata *pl. n.*; —teich, —entenich *m.* štikovec *m.*, štikovna *f.*

Heck (-s, M. -e) *n.* plot *m.*, ohrada *f.*; (Schiffb.) zátylek *m.*

Hecke (M. -en) *f.* líhnutí *n.*, plemenění ptáků, páření ptáků; 2. křoví *n.*, křovina *f.*; 3. plot *m.* [děti; pářiti se.

Hecken mb. hnízditi, na vejcích se-

Hecken-binder *m.* otýpkář *m.*; —braunelle *f.* (Vogel) pěnice modrá; —hopfen *m.* planý n. divoký chmel; —kirsche *f.* zimolez *m. Lonicera*; —rose *f.* šípek *m.*; —schere *f.* postřih *m.*; —sense *f.* planicí kosa; —stock *m.* (Wein) ohradní kmen; —strauch *m.* křoví (ve plotě); —weis·ling *m.* hlohásek *m.*; —zaun *m.* živý plot, samorostlý plot.

Heck-herberge *f.* pokoutní krčma; —ig *adj.* křovinatý; —jagen pytlačiti; —mutter *f.* plemenice *f.*; —zeit *f.* čas hnízdění, plemenění, líhnutí, páření *n.*

Hecto-graph (-en, M. -en) *m.*, —*litre m.*, —*metre n. v.* Hekto....

Heda! *int.* he! hej! slyšte!

Hedera *f.* (lt.) Efeu břečtan *m.*; —*ceae pl.* břečtanovité.

Hederich *m.* trýzel *m. Erysimum n.* (bot.); 2. poponec, openec *m. Glechoma hederacea.*

Heer (-es, M. -e) *n.* vojsko *n.*, voj *m.*; 2. stádo *n.*, množství *n.*; —bann *m.*, svolání do zbroje.

Heeres-ergänzung *f.* doplňování vojska; —folge *f.* povinnost vojenská; —kraft *f.* válečná síla; —macht *f.* válečná moc; —rolle *f.* soupis vojska; výkaz vojska; —zug *m.* tažení vojenské.

Heer-fahne *f.* hlavní korouhev; —fahrt *f.* vojenské tažení; —führer *m.* vojevoda *m.*, vůdce *m.*; —gerät *n.* vojenské potřeby, vojenské nářadí; —haufen *m.* válečný zástup; —meister *m.* vojmistr *m.* (v bývalém německém řádu); —ordnung *f.* vojenský řád (branný zákon); —pauke *f.* vlaský buben; —rauch *m. v.* Höhenrauch; —säule *f.* proud vojska; —schar *f.* vojenský zástup; —schau *f.* přehlídka vojska; —schnepfe *f.* otavník *m.*; —spitze *f.* čelo vojska; —straße *f.* silnice, hlučnice, královka *f.*; —verpflegungsamt *n.* vojenský zásobní (zaopatřovací) úřad; —wesen *n.* (zu Wasser und zu Lande) vojenství *n.* (na zemi a na moři).

Hefe (M. -en) *f.* droždí *n.*, kvasnice *pl. f.*; H. des Volkes luza, laje, sběř, chatra, holota *f.*

Hefen-bottich *m.* káď na kvasnice; —erzeugung *f.* výroba droždí n. kvasnic; —fabrik *f.* droždírna *f.*; —faum *m.* weißer záhél; —handel *m.* obchod s droždím, droždířství *n.*; —händler *m.* droždíř, droždař, kvasničkář *m.*; —teig *m.* těsto s droždím.

Hef-ig *adj.* kvasničný; —ner *m. v.* Hefenhändler.

Heft (-es, M. -e) *n. et m.* rukověť *f.*, jílec *m.*; (b. Messer) střenka *f.*; sponka *f.*, spinadlo *n.*, háček, haklík *m.*; sešit, sešitek *m.*; —blech *n.* sponka *f.*; —elfen *n.* (Glashütt.) lepítko *n.*; (Bauk.) spinadlo *n.*, sponka *f.*

Heftel (M. -n) *f.* (*n.*) spona, sponka, spínka *f.*, spinadlo *n.*, záponka *f.*, haklík *m.*; H. *f. et n. v.* Heft; —macher *m.* sponkář *m.*; —n zaháčkovati, sponkami sepnouti.

Heft-en etwas připnouti něco; (mit Nägeln) přibiti; h. sepnouti; die Reben h. vázati révoví; seine Augen auf etwas h. oči na něco upříti; —end *adj.* spínavý, spojovací; —faden *m.* šicí, vazací nit'.

Heftig *adj.* prudký, prchlý, náhlý; *adv.* prudce, zprudka; —keit *f.* prudkost, náhlost *f.*

Heft-klammer *f.* svorka *f.*; —lade *f.* vazadlo *n.*, svazovačka *f.*; —lein *n.* haklík *m.*, haklice *f.*; —nadel *f.* sešívací jehlice; —pflaster *n.* přílep (plastr přilípavý); —scharte *f.* obtáčka *f.*; —sehen *pl. m.* srostloprstí, svazoprstí (ptáci); —zwirn *f.* nitě na sešívání, nitě na sešitky.

Hege (ob. M.) *f.* ochrana *f.*; 2. (M. -n) hajniště *n.*, hájina *f.*; 3. rozkoš *f.*, ples *m.*; —bereiter *m.* hajný, hajník *m.*; pojezdný *m.*; —holz *n.* háj *m.*, hajniště *n.* zahájený les.

Hegemonie *f.* (gr.) náčelnictví *n.*, nadvláda *f.*

Hegen hájiti, zahájiti, ohraditi; Diebe h. zloděje přechovávati; einen h. und pflegen pěstovati a opatrovati; Hoffnung h. naději míti, chovati; das Gericht h. soud zahájiti; gehegtes Gericht zahájený soud.

Heger (-s, unv. M.) *m.* hajný, hajník *m.*; —haus *n.* hajnovna *f.* (dům hajného). [—misch *m.*, hajka, haječka *f.*

Hege-schlag *m.* zahájená myť; **Hegumenos** *m.* (gr.) klášterní přednosta, igumen *m.*

Heher *m. v.* Häher.

Hehl (ob. M.) *n.* tajnost *f.*; ohne H. otevřeně; etw. h. tragen něco skrývati; —en etw. skrývati, tajiti; —er *m.* přechovavač, ukrývač *m.*; —erei *f.* přechovávání (zločinců); —sucht *f.* tajivost *f.*, tajnůstkářství *n.*

Hehr *adj.* vysoký; fig. vznešený; posvátný; —messe *f.* velká mše.

Heide (M. -n) *f.* vřes *m.* *Calluna* (*Erica*); 2. pusta, pustina, lada *f.*; pláň, step *f.*, vřesoviště *n.*; 3. bor *m.*

Heide (-n, M. -n) *m.* pohan *m.*

Heide-boden *m.* vřesová půda; —erde *f.* vřesovka, vřesovice (vřesovina) *f.*; —feld *n.* vřesoviště *n.*; —korn *n.* pohanka, tatarka, hejduše *f.* *Polygonum Fagopyrum*; —kraut *n.* vřes *m.*, vřasa *f.* (chvojčina *f.*) *Erica*.

Heidelbeer-e *f.* borůvka *f.*, černá jahoda, černice *f.* *Vaccinium Myrtillus*; —staude *f.*, —strauch *m.* borůvčí *n.*

Heidelerche *f.* skřivan lesní.

Heidelstron *n.* pohančina *f.*

Heiden-geld *n. v.* Heidengeld; —geld *n.* pastevné *n.*; fig. das kostet ein H. to jsou hříšné penize; nekřesťanské p.; —haar *n.* (med.) chmerek *m.*; —mäßig pohanský, nekřesťanský; —schaft *f.* pohanství *n.*; —schanze *f.* pohanské hradiště.

Heiden-tum *n.* pohanství *n.*; —vorhof *m.* (b. d. Juden) předchrámí pro pohany.

Heiderauch *m. v.* Höhenrauch.

Heiderling, Heidenschwamm *m.* *Agaricus campestris* pečárka, pečírka *f.* (žampion *m.*)

Heidestein *m.* žula *f.* [*v.* Hídě!

Heidi! *int.* hajdy! hajho! hudě! chutě!

Heidig *adj.* vřesovatý. [pohanský.

Heid-in *f.* pohanka *f.*; —isch *adj.*

Heiduck (-en, M. -en) *m.* hejduk *m.* hajduk *m.*

Hei-e (M. -en) *f.* palice *f.*, tlukadlo *n.*; —en zatloukati palicí.

Heikel, —ig, —ich *adj.* choulostivý.

Heil *adj.* celý, zahojený; h. werden zaceliti se, zhojiti se; H. (-es, ch. M.) *n.* spása *f.*, spasení, blaho *n.*, prospěch *m.*, H.! (Hello! Heiloh!) *int.* sláva! na zdar! Heil dir! blaze tobě! sláva!

Heiland (-es, M. -e) *m.* spasitel *m.*

Heil-anstalt *f.* léčebna, léčebnice *f.*; —armee *f.* armáda spásy fig.; —art *f.* spůsob hojení; —bad *n.* hojicí, léčiva lazeň; —bar *adj.* hojitelný, zhojitelný, léčitelný, vyléčitelný; —bringend *adj.* spasný; spásonosný; —brunnen *m.* hojivá, léčivá voda (*vulgo* dobrá voda).

Heil-en hojiti, zahojiti, vyhojiti; léčiti, vyléčiti, uzdraviti; zaceliti (ránu), zarostiti; mit. zhojiti se, zaceliti se; —er *m.* léčitel, hojitel (lékař) *m.*

Heilgymnastik *f.* zdravotní tělocvik.

Heilig (*comp.* —er, *sup.* ddd. —ste) *adj.* svatý, posvátný; h. machen, —en světiti, posvětiti, zasvětiti.

Heiligen-bild (-es, M. -er) *n.* obraz svatý; —dienst *m.* služby ke cti svatého; —freffer, —lecker *m.* svatoušek, pobožnůstkář *m.*; —geschichte *f.* životy svatých, dějiny svatých; —holz *n.* svaté dřevo *n.*; kvaják *m.* *Guajacum* (*Lignum sanctum*).

Heilig-er *m.* posvětitel *m.*; —gesprochen za svatého vyhlášený; —keit *f.* svatost, posvátnost *f.*; päpstliche H. (Titel) Svatost papežská; —macher *m.* posvětitel *m.*; —sprechen za svatého (za svatou) vyhlásiti; ddd. —ste nejsvětější; das —ste (im Tempel) svatyně *f.*; —tum *n.* svatyně *f.*; *pl.* —tümer posvátnosti, svátosti, svaté věci (ostatky); —tumsfahrt *f.* posvátná pouť; —tumsraub *m.* svatokrádež *f.*; —ung *f.* posvěcení *n.*

Heil-kraft *f.* hojivá moc, léčivá moc, ojivost, léčivost *f.*; —kräftig *adj.* léivý, hojivý; —kraut *n.* hojicí bylina; . bolševník *m.*; —kunde, —lehre *f.* ekařská věda, lékařství *n.*; nauka o ěčení; —kunst *f.* léčitelství *n.*, lékařské mění; —los *adj.* bohaprázdný, bezožný; nezbedný; nenapravitelný; 2. ezhojitelný, nezléčitelný; —mittel *n.* k *m.* (*st.* lékařství *n.*); —mittelverkauf . prodej léků; —quelle *f.* léčivé zřídlo, ěčivý pramen; —salbe *f.* mast léčivá, celivá; —sam *adj.* hojicí, uzdravující, ěčivý; fig. prospěšný, blahodárný; pasonosný, spasitelný; užitečný; spoocný; —samkeit *f.* léčivost *f.*; fig. lahodárnost *f.*

Heilsarmee *f.* armáda spásy.

Heil-stoff *m.* léčivo *n.*; —system *n.* ečebná soustava; —ung *f.* léčení *n.*, ěčba *f.*, hojení, zahojení *n.*; —verinder *m.* blahověst *f.*; —verständiger . zběhlý, zkušený v léčení, znalý ěby; —voll *adj.* spasný, spásyplný; -wirkung *f.* hojivý účinek; —wurz *f.* ěčivý kořen; 2. bolševník *m. Heracleum.*

Heim (-s, M. -e) *n.* dvůr *m.*; 2. děina *f.*; 3. domov *m.*; h. *adv.* domů; ema.

Heimat (oh. M.) *f.* domov *m.*; —land . rodný kraj, domovina *f.*; —lich *adj.* omovský, domácí; —los bez domova; -schein *m.* domovský list.

Heimats-behörde *f.* domovský úřad; -berechtigt domovsky příslušný; —kunde vlastivěda *f.*; —liebe *f.* láska k otčině; -recht *n.* domovské právo; —wesen *n.* omovství *n.*, záležitosti domovské; -zuſtändigkeit *f.* příslušnost *f.* (kam kdo omovem přisluší).

Heim-begeben ſich domů se odebrati, se navrátiti; —buch *n.* kniha dědinská; —bürge *m.* správce dědinský.

Heimchen (-s, unv. M.) *n.* (Heimerein) cvrček *m.*

Heim-e *f. v.* Heimat; —eln *impers.* —elt ihn zdá se mu to jako doma; fahrt *f.* návrat, jízda domů; j. k domovu; —fall (M. —fälle) *m.* spadnost *f.*; heimgefallene Erbſchaft) odúmrť *f.*; -fallen spadnouti, připadnouti zase na koho; —gefallenes Gut statek na někoho ase připadlý; (durch erbloſen Todesfall) dúmrť, statek odumřený; —gefallenes eben odumřené léno; —fällig *adj.* padný, případný zase na koho; —fallsecht *n.* právo spadné, právo k věcem dumřeným, právo odúmrtní; —führung er Braut) uvedení (nevěsty) k domácímu krbu; —lich *adj.* domácí; —fehr (h. M.) *f.* návrat domů.

Heimlich *adj.* domácí; skrytý, tajný, okoutní; -es Gemach záchod; h. *adv.* ajně skrytě, podtají. [peciválek *m.*

Heimling (-s, M. -e) *m.* domavalec, **Heim-sagen** (ein Gewerbe, Privilegium) *v.* Entſagen, Verzichten; —ſiecher . stýskálek, stýskavec *m.*; —ſtellen na ſüli nechati; —ſuchen navštíviti; Gott ucht ihn heim Bůh se ho dotýká, Bůh ho navštěvuje; —ſucht *f. v.* Heimweh; —ſuchung *f.* navštívení *n.*; Mariä H. navštívení panny Marie.

Heimtück-e *f.* (oh. M.) potutelnost, potměšilost, potouchlost *f.*; —iſch *adj.* potutelný, potměšilý, potouchlý.

Heim-wärts *adv.* k domovu; —weg (-es, M. -e) *m.* cesta k domovu, cesta domů, návrat domů; —weh (-s, oh. M.) *n.* stesk *m.*, stýskání *n.*, tesknost, tesknota *f.*; touha po domově (domácí nemoc) *f. Nostalgie.*

Hein *m.* Freund H. (Tod) fig. kmotra s kosou (smrť). [čen.

Heine (M. -n) *f.* cvrček *m. v.* Heim-

Heint *adj. v.* Heute.

Heinze *f.* včela *v.* Biene, Imme.

Heinzelbank *f. v.* Schnitzbank.

Heinzen *m.* (zum Kleetrocknen) kozlík *m.*, rohatiny, stojany, ježky *pl.*

Heirat (oh. M.) *f.* svatba *f.*, sňatek *m.* (manželský); (v. Mannsperſ.) ženitba *f.*; (v. Weibsperſ.) vdavky *pl. f.*; —en vzíti se; pojmouti se, jíti za sebe; (v. Mannsperſ.) ženiti se; oženiti se; (v. Frauenz.) vdáti se, provdati se; verheiratet (Mann) ženatý; (Weibsp.) vdaná.

Heirats-antrag *m.* nabídnutí k sňatku; —erlaubnis *f.* povolení k sňatku; —fähig *adj.* dospělý, spůsobilý k manželství; na vdaní; —gut *n.* věno *n.*; —kaution *f.* svatební jistota; —kontrakt *m. v.* Heiratsvertrag; —luſt *f.* chuť k manželství; *vulgo* (v. Mann) ženidlo *n.*; (v. Weib) vdavadlo *m.*; —luſtig *adj.* ženivý; vdávavá; —vertrag *m.* svatební smlouva.

Heisa! *int.* hejsa! hosa!

Heisch-brief *m.* obsílka *f.*, list obsylací *st.* list půhonný; —en žádati čeho, žádati za něco; —eſatz *m.* (grm.) věta žádací; (philoſ.) požadavek *m.*

Heiser *adj.* chraplavý, chraptivý, sipavý; h. ſein chraptěti, sípati; h. werden ochraptěti; —keit *f.* chrapot *m.*, chraptivost.

Heiß *adj.* horký, vřelý, vroucí, horoucí; —e Quelle vřídlo *n.*, teplice *pl. f.*; —blütig *adj.* horkokrevný.

Heißen nazvati, nazývati, jmenovati; veleti, přikázati; wer heißt dich ſolche Sachen? kdo ti to poroučí? gut h. *v.* Gutheißen; 2. h. mh. nazývati se, jmenovati se, slouti; unperſ. es heißt pravi se (prý); das heißt to jest.

Heiß-geben (mech.) hříti, páliti; —geliebt vroucně milovaný; —gierig *adj.* hltavý; —hunger *m.* hladovitost (veliký, hltavý hlad); —luftmotor *m.* motor teplovzdušný; —ſporn *m.* durdík *m.*; fig. horkokrevný, zhorka nakvašený; —waſſerbehälter *m.*, —waſſerreſervoir *n.* (mech.) nádržka na horkou vodu.

Heister *f.* (Baum) *v.* Rüſter; 2. (Vogel) *v.* Elſter.

Heiter *adj.* jasný (den); veselý, utěšený, bodrý; —keit *f.* jasnost, jasnota *f.*, jasná mysl, veselá mysl.

Heiz-apparat *m.* topidlo *n.*, topicí stroj; - bar *adj.* k topení příhodný, topitelný; výtopný, výhřevný; —en to-

piti, zutopiti, vytopiti; —**er** *m.* topič *m.*; —**fläche** *f.* otopnost, povrch topitelný; —**haus** *u.* (Eisenb.) topírna *f.*; —**holz** *n.* palivo *n.*; —**loch** *n.* (b. Ofen) prsk *m.*; —**mantel** *m.* nahřívka *f.*; —**material** *n.* topivo *n.*; —**ofen** *m.* kamna *pl. n.*, pec *f.*; —**stoff** *m.* palivo, topivo *n.*, otop *m.*; —**stube** *f.* výhřevna, zahřevna *f.*; —**ung** (*M.* -en) *f.* topeniště *n.*; —**ungsvermögen** *n.* topivost *f.*

Hekate *f.* (gr. Myth.) Morana *f.*

Hekatombe *f.* (gr.) hekatomba, stožertva, tryzna *f.* (krvavá oběť při slavnostech starých Řeků).

Hektar *m.* hektar *m.*

Hekt-ik *f.* (gr.) úbytě *pl.*, úbytnost, mze *f.*; —**isch** *adj.* úbytný; souchotivý, souchotinářský.

Hekto-graph (-en) *m.* (gr.) hektograf *m.*; —**liter** *m.* (*n.*) hektolitr *m.* (100 litrů); —**meter** *m.* hektometr *m.* [hatýr *m.*

Held (-en, *M.* -en) *m.* hrdina, rek, bo-

Helden-buch *n.* kniha bohatýrská; rekopis *m.*; —**dichter** *m.* rekopěvec *m.*; —**frau** *f.* rekyně *f.*; —**gedicht** *n.* hrdinská báseň, bohatýrská báseň (epos *m.*, epopea *f.*); —**haft** *adj.* hrdinský, rekovský, rekovný; —**lied** *n.* hrdinská píseň; —**mäßig** *adj.* hrdinský; —**mut** *m.* hrdinství *n.*, hrdinnost *f.*, rekovství *n.*, rekovnost *f.*; —**tat** *n.* hrdinský skutek *n.* čin; —**tum** (*ob. M.*) *n* hrdinství, rekovství *n.*; —**weib** *n.*, **Heldin** *f.* rekyně, hrdinka *f.* [novina *f.*

Helenin *n.* (Chem.) helenin *m.*, oma-

Helf-en *mh.* pomoci, spomoci, pomáhati, napomáhati, přispěti komu čím; **helf Gott!** pomáhej pánbůh; **hilf!** pomoz! **was hilft's** co platno, co naplat, jaká pomoc! —**end** *adj.* pomocný; —**er** (-s, *unv. M.*) *m.* pomocník *m.*, spomocník *m.*; —**ershelfer** *m.* nahonči *m.*; —**ershelfer** *m.* pochop *m.*

Heliakisch *adj.* (gr.) sluneční.

Helianthus *m.* (gr.-*lt.*) slunečnice *f.* (bot.). [(bot.).

Helichrysum *n.* (gr.-*lt.*) slaměnice *f.*

Helio-lith *m.* (gr.) slunikam *m.*; —**meter** *n.* slunoměr *m.*; —**pbilie** *f.* (med.) slunomam *m.*; —**fis** *f.* sluneční úpal, zažeh sluneční; —**skop** *n.* slunihled, sluneční dalekohled; —**stat** (-en) *m.* (astr.) slunostať *f.*; —**trop** *n.* slunivrat *m.*; *Hy.*, —**tropium** *n.* (bot.) otočník *m.*; —**tropismus** *m.* (der Pflanzen) slunivratnost *f.*

Helix *f.* (gr.) závitek *m.*; (Linie) závitnice *f.*; (zool.) slimák, hlemýžď *m.*

Helkos *n.* (gr.) vřed *m.*

Helkosis *f.* (gr.) zjitření *n.*

Hell *adj.* světlý; jasný; **sehr h.** jasně skvoucí; **beim —en Tage** za bílého dne; **—es Wasser** čistá voda; **—e Wahrheit** pouhá, zřejmá, patrná pravda; **—er Ton** zvučný, jasný ton; **—e Stimme** zvučný hlas; *Hy. n.* jasnost, světlost *f.*; (Schiff.) bechyně *f.*, bedněnl *n.*

Hell-äugig *adj.* jasnooký; —**blau** *adj.* jasnomodrý, světlemodrý; —**dunkel** *n.* přisvit *m.*

Helle (*ob. M.*) *f.* jasno *n.*, jasnost, jasnota, světlost *f.*

Hellebard-e (*M.* -en) *f.* bradatice, partyzána, halapartna *f.*; —**ier** (-s, *unv. M.*) *m.* halapartník, halapartčík *m.*

Helleborus *m.* (gr.-*lt.*) čemeřice *f.*

Hellen jasniti, zjasniti, osvětliti.

Hellen-ismus *m.* (grm.) helenismus *m.*, řecký spůsob mluvení; —**ist** (-en) *m.* helenista *m.*, znalec řečtiny, řečtinář *m.*

Heller (-s, *unv. M.*) *m.* halíř *m.*; **das ist keinen H. wert** to nestojí za babku, za vindru; —**farb** *adj. et adv.* drzgrešle; —**magazin** *n.* halířový spis.

Hellleuchtend *adj.* zářící.

Hell-farbig *adj.* jasnobarevný; —**haarig** *adj.* světlovlasý; —**ig** *adj.* jasný, světlý, čistý; —**klingend** *adj.* zvučný; —**leuchtend** *adj.* zářící; —**licht** *adj.* jasně světlý; **beim —lichten Tage** za bílého dne; —**lodernd** *adj.* plapolavý; —**pfeife** *f.* (in der Orgel) výhlasnice *f.*; —**sehen** *n.* jasnovidnost *f.* (Spirit.); —**seher** *m.* jasnovidec, jasnohledec *m.* (bibl. vidoucí *m.*); —**sichtig** *adj.* bystrozraký; 2. jasnovidný, jasnohledý; 3. prozíravý; —**weg** *m.* svahovitá cesta.

Helm (-es, *M.* -e) *m.* přilba *f.*, přilbice, helma, *st.* lebka *f.*; 2. (Stiel) násada *f.*; *Hy.* **des Hammers** (Hütt.) topořisko *n.*; 3. (Chem.) *Hy.* (Blasenhut) klobouk, alembik *m.*; —**biene** *f.* trubec *m.*; —**busch** *m.* chochol na přilbici; —**en** přilbici opatřiti; nasaditi (sekeru); —**fenster** *n.* hledí *n.*

Helminth-es *pl.* (gr.) hlisty; —**iasis** *f.* (med.) hlistivost, hlistnatost, červivka *f.* (červi *pl. m.*); **Wurmfrankheit**; —**isch** *adj.* hlistopudný; červopudný; —**olith** *m.* červokam *m.*; —**ologie** *f.* hlístosloví, červoznalství *n.*

Helm-macher, —**schmied** *m.* přilbičník *m.*; —**rohr** *n.* (Chem.) nos alembiku; —**schieber** *m.*, —**visier** *n.* hledí *n.*; —**stange** *f.* makovičná tyč; —**stutz** *m.* v. **Helmbusch**; —**taube** *f.* chocholač *m.*

Helopyra *f.* (gr.), **Sumpffieber** blatňačka, bahnivka *f.*

Helot (-en, *M.* -en) *m.* (gr.) otrok *m.*, nevolník *m.*; —**ismus** *m.* otroctví *n.*

Helvella *f.* (*lt.*) (bot.) chřapáč *m.*

Helvetisch *adj.* helvetský, švýcarský.

Hemd (-es, *M.* -en) *n.* košile *f.*; **das H. ist mir näher als der Rock** bližší košile než kabát; —**blos** *adj.* čistonitý; —**knopf** *m.* knoflíček u košile; —**nähterin** *f.* košilářka *f.*; —**nackt** *adj.* košilatý; —**ennutz** *m.* košilaček *m.*, košilátko *n.* (dítě v košilce); —**schlitz** *m.* opasné, věnečné *n.* (Schurzenzipfel); —**schlitz** *m.* rozparek u košile.

Hemdlein, Hemdchen *n.* košilka *f.*

Hemeralopie *f.* (gr.) (med.) noční mlha (Nachtblindheit).

Hemi-anorthotyp *n.* (gr.) dvojklonotvar *m.*, —**anorthotypes System** (Min.) soustava dvojsouměrná; —**anthrop** *m.* poločlověk *m.*; —**anthropie** *f.* poločlověctví *n.*; —**edrie** *f.* polouplochost *f.*; —**edrisch** *adj.* poloplochý; —**frania** *f.*, —**fra-**

nium *n.* polohlavní bolest; —opie *f.* (gr.) polozračnost *f.* (med.); —orthotyp *n.* (min.) klonotvar *m.*; —orthotypes System (Min.) soustava jednoklonná; —plexie *f.* (med.) polostranné ochrnutí; —prismatisch *adj.* polohranolový; —ptera *pl.* (zool.) polokřídli *pl.*; —sphäre *f.* polokoule *f.*; 2. polokruží *n.*; —stichium *n.* polouverš *m.*; —tropisch *adj.* polozvratný.

Hemm-balken *m.* záklinek *m.*; —bar *adj.* překazitelný; —e *f.* zarážka, svírka, šupka *f.*; —eisen *n.* (mont.) bodec *m.*

Hemm-en etw. staviti, zastaviti, zdržeti, zadržeti něco; překážeti čemu; unperf. vaditi čemu; das Waſſer h. vodu hraditi, zahraditi; den Wagen h. vůz zavříti; den Lauf einer Maſchine h. krotiti; —end *adj.* závadný; —ende Einwirkung rušivé působení.

Hemm-gabel *f.* haspra *f.* (vozová); —fette *f.* zavíradlo *n.*; zarážka *f.*; —kraft *f.* síla svěrací, zápornost *f.*; —niß (-ſſes) *n. v.* Hemmung; —pfahl *m.* (b. Flößen) lapač *m.*; —ſchuh *m.* šupka (čubka) *f.*, kudla *f.*, zarážka *f.*, valovec *m.*, zavěračka *f.*, kolotěž *f.*, nákolník *m.*; —ſtein *m.* založený kámen; —ung *f.* stavení, zastavení *n.*, zástava *f.*; H. (Windmühle) závada *f.*, překážka *f.*; (b. Uhren) stroj spravovací, pravítko *n.*; —zügel *m.* hemovačka *f.*

Hendeka *num.* (gr.) jedenáct.

Hendiadys *f.* (gr.) (grm.) obdvojení *n.*

Hengſt (-es, M. -e) *m.* hřebec *m.*; —endepot *n.* hřebčinec *m.*; —füllen *n.* hřebeček *m.*, hříbě *n.*; —geld *n.* přípustné, hřebčné *n.*; —mann *m.* hřebčák hřebčeník *m.*

Henkel (-s, unv. M.) *m.* ucho *n.*, držadlo *n.*; —bohrer *m.* uchovrt *m.*, hemerejz *m.*; —dukaten *m.* dukát s úškem; —gefäß *n.* nádoba s úškem; —korb *m.* uchatý koš; —n uchatiti, uchem opatřiti; —taler *m.* tolar s úškem; —topf *m.* úškovice *f.*; —topf *m.* ucháč *m.*, krajáč *m.* [šibeniční.

Henken věšeti, oběsiti; —swert *adj.*

Henker (-s, unv. M.) *m.* popravce *m.*, kat *m.*; was H.! kýho draka! kýho výra! geht zum H.! jděte k rasu (k čertu)! aby tě kat spral; —beil *n.* popravní sekera; —block *m.* popravní špalek; —ei *f.* katovství *n.*; 2. katovna *f.*; —geld *n.* popravné *n.*; —mahl *n.* katovský (poslední) oběd; —mäßig *adj.* katovský; —ſchwert *n.* meč katovský, popravčí meč; —ſtnecht *m.* holomek *m.*, katův pomocník; —ſtube *f.* katovna *f.*

Henne (M. -en) *f.* slepice *f.*, kura *f.*; fette H. (bot.) rozchodník *m.*, tučný mužík *Sedum.* [v. Hahn.

Henning (-s, M. -e) *m.* kohout *m.*

Henosis *f.* (gr.) sjednocení *n.*, smíření *n.*, sloučení *n.*; Henotikon *n.* (gr.) smírný n. jednotlivý spis.

Heortologium *n.* (gr.) svátkopis *m.*, kalendář svátků.

Hepar (*gen. hepatos*) *n.* (gr.) játra *pl. n. v.* Leber.

Hepat-isation *f.* (med.) játrovitost (plic) *f.*; —iſch *adj.* hepatický; jaterní; —it *m.* játrokam *m.*; —itis *f.* zánět jater; —ologie *f.* jatrosloví, jatroznalství *n.*

Hephäſtos *m.* (gr. Myth.) Vulkan *m.*, Žaroboh, Ohněboh *m.*

Hepta *num.* (gr.) sedm; —chord *m.* (gr.) sedmizvuk *m.*, sedmice *f.*; —edron *n.* sedmistěn *m.*; —gon *n.* sedmihran *m.*; —meter *m.* sedmiměr *m.*; —ndrie *f.* (bot.) sedmimužství *n.*; —rchie *f.* sedmivláda *f.*; —ſyllabiſch *adj.* sedmislabičný; —teuch *m.* sedmikniží *n.*

Her *adv.* sem; komm h.! pojď sem! um mich h. okolo mne; alle dieſe Tage h. po všecky ty dni; von fern her zdaleka; hin und h. semtam.

Herab *adv.* dolů; shůry, shora; —beugen, —biegen sehnouti, skloniti; —blaſen sfouknouti; —blicken shlédnouti; —bringen etw. sundati něco; —drücken stlačiti; —fahren mf. svezti se, sjeti; splaviti se; —fallen spadnouti; —fallend *adj.* padající; 2. svislý; —gefallen spadlý; —fliegen sletěti, slítnouti; —fließen mf. steci; splývati; —führen svesti; —geben sundati; —gehen mf. sejíti; —gleiten sliti; —gleiten svezti se, sklouznouti; —hangen mh. chlípěti, ochlípěti, dolů viseti; h. laſſen spustiti, skloniti; —hängen svěsiti; —hängend *adj.* svislý, visutý; schlíplý; —huſchen shrknouti; —kommen mf. sejíti; sestoupiti; 2. schudnouti, na mizinu přijíti; —kunft *f.* sejití *n.*; 2. původ *m. v.* Abkunft; Herkunft; —küſſen slíbati; —langen etw. podati dolů; h. mh. dosáhnouti; —laſſen etw. spustiti; ſich h. snížiti se, skloniti se k čemu; —laſſend *adj.* sklonný, blahosklonný; —laufen mf. seběhnouti; —laufend *adj.* nízoběžný; —mindern zmenšiti; —nehmen sejmouti (sejmul = sňal), sundati; —neigen ſich skloniti se; —reißen strhnouti; —rollen svaliti, skuliti; skutaliti; ſich se; —ſchicken seslati; —ſchlagen sraziti, stlouci; —ſenden seslati; —ſenken spustiti; —ſetzen sesaditi; (math.) dáti dolů; den Preis h. snížiti cenu; die Münze h. zlehčiti minci; den guten Ruf h. zlehčiti dobrou pověst; —ſinken mf. sklesnouti; —ſpringen mf. seskočiti; —ſteigen sestoupiti; —ſteigend *adj.* sestupný; —ſtoßen sbodnouti; sestrčiti; sraziti; —ſturz *m.* skácení *n.*; —ſtürzen svrhnouti, shoditi koho; mf. slítnouti, spadnouti; skáceti se; —tun sundati; —träufeln skanouti, skapati, shůry kapati; —wärts *adv.* dolů; —werfen sraziti, shoditi, svrhnouti; —würdigen snížiti, snižovati, zlehčiti, -čovati; —würdigung *f.* zlehčení, -ování *n.*; —ziehen etw. stáhnouti něco.

Herald-ik *f.* heraldika *f.*, erbovnictví *n.*, náuka o erbích, znakoznalství *n.*, znakosloví *n.*; —iker *m.* heraldik *m.*, znakoznalec *m.*; —iſch *adj.* heraldický, znakoznalecký.

Heran *adv.* sem blíže; při-; —brechen přikvapiti; nastati; —bringen přinesti; —führen přivesti; —gehen přicházeti;

—gewachſen poodrostlý; —kommen přijíti; přicházeti; —kunft *f.* příchod *m.*; —locken přivábiti; —nahen blížiti se k čemu; —reifen mſ. uzrávati, dozr.; - rücken přitáhnouti; —ſchleichen připlížiti se; —ſegeln připlouti; —wachſen mſ. vzrůsti; odrosti, dospívati; —zaubern přičarovati.

Herauf *adv.* nahoru, vzhůru; —fahren jeti vzhůru; —fliegen vyletěti vzhůru; —gehen jíti nahoru; vzejíti; —heben pozdvihnouti; —kommen nahoru přijíti; —kriechen mſ. vylezti; —kunft *m.* vzchod *m.*; —ſpringen vyskočiti na něco; —ſteigen vystoupiti nahoru; —ziehen vytáhnouti něco.

Heraus *adv.* ven; mit jmd. rund h. ſprechen někomu do pravdy povědětí; —arbeiten ſich dobyti se; —bilden vytvořiti něco; —brechen vylomiti; vydáviti; mh. (v. d. Flamme) vyraziti, vypuknouti; —brennen etw. vypáliti něco; —bringen etw. vynesti něco ven; přinesti něco (z pokoje atd.); vypraviti něco, vyčistiti; —fahren mſ. vyjeti; —finden vynajíti, vynalezti; —forderer *m.* vybízeč *m.*, pobadač *m.*; 2. vyvolavatel *m.*; —fordern jmd. vybídnouti, pobídnouti, vyvolati; (zum Kampf) vyzvati někoho (k boji); —fordernd *adj.* vyzývavý; —gabe (ob. M.) *f.* vydání, vydávání *n.*; —geben (e. Schrift) vydávati (spis); zum Fenſter h. oknem vyndati; —geber (-s, unv. M.) *m.* vydavatel *m.*; —geforderter vyzvaný, vybídnutý, pobídnutý; —gehen vyjíti, vycházeti; —hauen vyhíti, vytlouci; vysekati; —heben vyjmouti něco; vypáčiti; vysaditi; vytknouti, vyznačiti; —hebungszeichen *n.* Hervorhebungszeichen; —holen dobyti čeho z něčeho; —klügeln vymudrovati; —kommen mſ. vyjíti; fig. vytočiti se z čeho, odkud; vyjeviti se; —laſſen vypustiti; —leſen etwas vybrati něco; —machen vypraviti, vydobyti; —nahme (ob. M.) *f.* vynětí, vyjmutí, vyndání *n.*; —nehmen vyníti, vyjmouti, vyndati něco; —nehmer *m.* vybírač, vyjímač; —rücken mſ. vytáhnouti; —ſagen mſ. vypovědětí něco; —ſchauen mh. vykukovati; fig. čníti, strmětí, čouhati; —ſchießen vystřeliti; 2. vyraziti; —ſpringen mſ. vyskočiti; —ſtehend *adj.* vystouplý; vystupující; —ſtellen vystaviti; ſich h. ukazovati se; jeviti se; —ſtreichen vytrhnouti, vyhoditi; fig. vychváliti, vynášeti; —ſtrömen mſ. vyvaliti se, vytrysknouti; vyřítiti se; —treiben vyhnati; —treten vystoupiti; —tun vyndati; —ziehen vytáhnouti.

Herb, —e *adj.* trpký.

Herb-a *f.* (lt.) bylina, zelina *f.*; —arſt (-en) *m.* rostlinář, zelinář *m.* (znatel n. sběratel rostlin); —arium *n.* bylinář, rostlinář (kniha), herbář *m.*

Herbe (ob. M.) *f.* trpkost, trpkota *f.*

Herbei *adv.* sem; —bringen přinesti; —eilen mh. po-pichati sem; přispěchati, přikvapiti; —fliegen mſ. přiletěti; —führen přivesti; —kommen přijíti; —laſſen připustiti; ſich zu etw. h. podvoliti se k čemu; —rufen přivolati; —ſchaffen (die Behelfe) opatřiti potřeby; die Zeugen vors Gericht h. připraviti svědky před soud; —ſegeln připlouti, připlaviti se; —treiben přihnati; —ziehen přitáhnouti.

Herben trpknouti, zatrpkávati.

Herberg-e (M. -en) *f.* hospoda *f.* (řemeslnická); noclehárna *f.*; fig. přístřeší *n.*; —en einen hostiti, přechovávati koho; 2. h. mh. uhostiti se někde; —er *m.* hostitel *m.*, přechovavač *m.*

Herbergs-gebühr *f.* hospodné *n.*; —ordnung *f.* řád hospodní; —vater, —wirt *m.* otec hospodní; hospodář *m.*

Herb-heit *f.* trpkost *f.*; —igkeit *f.* zabřesklost, zakyslost *f.*; —lich *adj.* zatrpklý, přitrpklý; —ling *m.* (Wein) trpčák *m.*, kyselak *m.*; (Weintrauben) kyselky *pl. f.* (nedozralý hrozen).

Herbringen přinesti něco; hergebrachte Gewohnheiten starobylé, starozvyklé obyčeje.

Herbſt (-es, ob. M.) *m.* podzim *m.*, podzimek *m.*, jeseň *f.*; —abend *m.* podzimní večer; —abend *m.* hlaváček podzimní; —äquinoktium *n. v.* Herbſtnachtgleiche; —arbeit *f.* podzimní prace; —ausſaat *f.* podzimní osev; —birn *f.* podzimní hruška; —blume *f.* ocun *m.*, nahač *m. Colchicum*; —brief *m.* nařízení o vinobraní; —en vino sbírati; —gerſte *f.* ječmen šestiřádkový, šesterák *m.*; —heu *n.* otava *f.*; —ling *m.* václavka *f.* (houba) *Agaricus melleus*; 2. (Schaf) podzimče *n.*; —luft *f.* podpodzimní vzduch; p. povětří; —monat *m.* podzimní měsíc (září); —nachtgleiche *f.* podzimní rovnodennost; —nebel *m.* podzimní mlha; —obſt *n.* podzimní ovoce; —ordnung *f.* řád viničný; —punkt *m.* (aſtr.) podzimní bod; —roſe *f.* růže podzimní, pozdní růže; —rübe *f.* tuřín *m.*; —ſaat *f.* ozim *f.*, ozimní osení; —ſatz *m. v.* Herbſtordnung; —ſchwamm *m.* václavka *f.*; —ſturze *f.* podzimní podmítka; —tag *m.* podzimní den; —wind *m.* podzimní vítr; —zeit *f.* podzimek *m.*, podzimní čas; —zeitloſe *f.* ocun *m.*, nahač *m. Colchicum autumnale.*

Herd (-es, M. -e) *m.* ohniště, ohnisko *n.*; nístěj *f.*; krb *m.*; fig. domov *m.*, otčina *f.*; (Vogelfang) čihadlo *n.*; eigner H. iſt Goldes wert chaloupka svoje má ceny dvoje; —aſche *f.* popel nístějní. [kn. stádní.

Herdbuch *n.* (ekon.) plemenní kniha,

Herde (M. -en) *f.* stádo *n.*; H. (Vogel) hejno ptáků; fig. hromada *f.*; —hammel *m.* náčelní n. přední beran; —weiſe *adv.* stádně, po celých stádech, houfně.

Herd-fink *m.* (Vogelſt.) humenecní pěnkava; —feuchen *n.* kujnění n. zkujňování v ohništích; —geld *n.*, —ſteuer *f.*, —zins *m.* podymné *n.*; —hafen *m.* pohrabáč *m.*; —pfahle *pl.* koly předpražní; —pfoſte *f.* tesy u jezu; —vogel *m.* humenecník *m.*

Heredität *f.* (lt.) dědictví *n.*

Herein *adv.* sem, dovnitř; H.! dále! H. da! (zum Hund) sem pojď; —brechen mí. vniknouti někam; —lassen vpustiti; —reist *m.* (fím.) zbytek za jinými, zbytek za někým, návratný zbytek; —wärts *adv.* sem dovnitř.

Her-fahren etw. přivezti; 2. H., —gefahren kommen přijeti; —fallen über einen vypadnouti na koho; přepadnouti koho; —fliegen mí. přiletěti; —fließen mí. připlynouti; —führen etw. einem přivesti (-vedu); (zu Wagen) přivezti (-vezu); —gang (oh. M.) *m.* příchod *m.*; 2. obyčej *m.*; —geben dáti, podati, vydati; —gebracht přinešený *v.* Herbringen; —gegen *v.* Dagegen; —gehen mí. sem jíti, přicházeti; 2. dáti se do čeho, začíti co; 3. díti se; es ging lustig her bylo veselo; 4. über einen H. pomlouvati koho; —halten nastaviti, držeti komu; H. müssen za něco odbývati, trpěti; —holen přinesti, přivesti; zu weit hergeholt příliš zdaleka vzato.

Hering (-s, M. -e) *m.* sleď *m.* *Clupea harengus*; eingesalzener H. slaneček *m.*; geräucherter H. uzenáč *m.*

Herings-fang *m.* lov sledí, lov na sledě; —fänger, —fischer *m.* sledilovec, sledař *m.*; —milch *m.* sledí mlíčí; —salzer *m.* nasolovač sledí; —weib *n.* prodavačka slaneček; —wrack *n.* brak slaneček; —zeit *f.* sleďová doba (doba k lovu sledí, červenec—listopad).

Herjagen přihnati.

Her-kommen mí. přijíti; vzejíti, pojíti (odkud); H. *n.* původ, počátek *m.*; 2. zvyklost *f.* (starobylá), starý obyčej; wie es —kommens ist jakož jest obyčej; —kömmlich *adj.* bývalý, obyčejný, zvyklý, uvyklý, obvyklý; starobylý; -e Art starobylý způsob; *adv.* wie es h. ist dle starobylého obyčeje, dle starobylé zvyklosti, jakož jest obyčej; nicht h. nebývalý, proti zvyku n. obyčeji; das —kömmliche obyčejné, bývalé *n.*, bývalost, zvyklost *f.*

Herkulisch *adj.* herkulický; —es Spiel tělocvičná n. silocvičná hra.

Herkunft (oh. M.) *f.* příchod *m.*; 2. rod *m.*, urození *n.*, původ *m.*

Herleihen propůjčiti (komu); die Kinder zum Betteln herleihen půjčovati děti k žebrotě.

Herleiten etw. vesti, vyvozovati, odvozovati (ku př. svůj rod).

Herling *m. v.* Herbling.

Herlitze *f.* (bot.) dřín *m.*

Hermandad *f.* (span.) bratrstvo *n.*

Hermaphrodit (-en, M. -en) *m.* (gr.) (zool.) dvojčlenec, obojčlenec, obojňák, oběnec, obojúdec *m.*, štira *f.* [metlu.

Hermchen (-s, unv. M.) *n. v.* Herm-

Hermelin (-s, M. -e) *n.*, —wiesel *n.* hranostaj, chramostejl *m.* *Mustela erminea*; 2. hermelín *m.* (kožišina); —kragen *m.* límec hermelínový; —mantel *m.* plášť hermelínový.

Hermeneut-ik *f.* (gr.) vykladatelství *n.*, vykladačství *n.*, umění vykladatelské *n.* vykladací, výkladnictví *n.*; —tisch *adj.* výkladný, vykladatelský.

Hermetisch *adj.* (gr.) neprůdušný, neprůzevný, neprůpustný. [termit *m.*

Hermit *m.*, Termite *f.* bílý mravenec,

Hernach *adv.* potom, napotom.

Hernehmen odněkud vziti; jmd. h. dobírati si koho; das hat mich stark hergenommen to mě silně sebralo.

Hernia *f.* (lt.) (chir.) prútrž *f.*, kýla *f. v.* Bruch; —ria *f.* (bot.) průtržník *m.* Bruchkraut.

Hernieder *adv.* dolů; —blicken shlédnouti na něco; —fahren sjeti; —gleiten sklouznouti; —hängen svěsiti; —kommen sejíti; —lassen spustiti; —leiten svesti; —springen skočiti dolů, seskočiti; —ziehen stáhnouti.

Heroenmut (oh. M.) *m.* hrdinská mysl.

Hero-ide *f.* (gr.) heroida *f.*; báseň bohatýrská; —ine *f.* rekyně *f.*, bohatýrka *f.*, heroina *f.*; —isch *adj.* hrdinský, rekovský; bohatýrský; -es Mittel lék násilný; —ismus *m.* hrdinství, rekovství *n.*

Herold (-s, M. -e) *m.* hlasatel *m.*; —sjtab *m.* hlasatelská hůlka.

Herons-ball *m.* (phys.) baňka Heronova; —brunnen *m.* (phys.) zdroj Heronův.

Heros (*gen.* Heros, M. Heroen) *m.* (gr.) hrdina *m.*, rek *m.*, bohatýr *m.*

Herpes *f.* (gr.) (med.) lišej *m.*; jáhlina *f.*, *pl.* jáhly; *H. cingulus*, *H. zoster* jahlina opasní, růže bederní Gürtelrose; *H. iris* jahlina duhová; *H. labialis* jahlina retní.

Herr (-n, M. Herren) *m.* pán *m.*; H. im Hause hospodář *m.* (domácí pán); Gott der H. Hospodin, pán Bůh.

Herrchen *n.* panáček, panoušek *m.*

Herreichen etw. podati; mh. dosahovati.

Herren-, Herrn- panský; páně; —acker *m.* panské pole; —arbeit *f.* robota (panština) *f.*; —bank *f.* (vlt.) panská lavice; —bekleidungsgetäfelsel *n.* oděvna pro pány; —birn *f.* papežka *f.*; —dienst *m.* panská služba, robota *f.*; —gunst *f.* panská přízeň, panská láska; H. ist wie ein Hund panská láska po zajecích běhá (skače); panská láska, velká sázka; panská láska bičem praská; —haus *n.* panská sněmovna; —hof *m.* panský dvůr; —kleid *n.* mužský šat; —los bez pána; —lose Sache věc nemající pána, věc nikomu nenáležitá, věc nepřivlastněná, opuštěná; —meister *m. v.* Heermeister; —pilz, —schwamm *m.* hřib, doubravník, tvrzník *m.* *Boletus regius*, *B. edulus*, *B. bulbosus*; —schlafrock *m.* župan pro mužského; —sitz *m.* panské sídlo; —sonntag *m.* masopustní neděle; —stand *m.* stav panský; —tafel *f.* panská tabule; —tag *m.* neděle *f.*; 2. den soudný.

Herrgott *m.* pán Bůh; H.! pane Bože! —shühnchen *n.*, —skäfer *m.* sluněčko *n.*, pinkalinka *f.*, pelesta *f.* *Coccinella*.

Herrichten etw. zříditi něco.

Herr-ig *adj* panský; —in *f.* paní *f.*, vladkyně *f.*; —lich *adj.* pánovitý, zpan-

stellt; —lich *adj.* veleben, vznešený, velkolepý, skvostný, nádherný; výtečný; výborný; překrasný; —lichkeit *f.* vznešenost, velikolepost *f.*; (Titel) Seine H. Jeho Urozenost, Vznešenost, Slovutnost.

Herrn- *v.* Herren-.

Herrschaft (eh. M.) *f.* panství *n.*; H. (M. -en) panství *n.*, panský statek (Domane); H. (M. -en) panstvo *n. coll.* (páni a paní); hohe —en vysoká panstva; —sbesitzer *m.* držitel panství.

Herrschbegier *f. v.* Herrschgier; —ig *adj. v.* Herrschgierig.

Herrschen (über ein Land, im Lande) mh. panovati, vládnouti.

Herrscher (-s, unv. M.) *m.* panovník *m.*, vládce *m.*; —gewalt *f.* moc panovnická; —haus *n.* dům n. rod panovničí; rod panovnický (panující); —in *f.* panovnice *f.*; —macht *f.* panovnická moc; —milde *f.* milostivost panovnická; —sitz *m.* panovnické sídlo; —stab *m.* žezlo *n.*, berla *f.*; —wille *m.* vůle panovnická; —wort *n.* slovo velitelské, vladařské; —würde *f.* důstojnost panovnická, panovnická.

Herrsch-gebiet *n.* vladomocenství *n.*, obvod vladařský; —gier, —sucht, —sucht *f.* vládychtivost, vládochtivost *f.*, vládobažnost, panovačnost *f.*; —gierig, —süchtig *adj.* vládychtivý, vládobažný, panovačný.

Herrühren mh. pochoditi, pocházeti; **Herrvetterschaft** *f.* strejčkovství *n.*

Herschaffen zjednati, opatřiti.

Herschießen mh. sem střeliti; Geld h. peněz poskytnouti, penězi přispěti; h. mj. přiletěti, rychle přiběhnouti.

Herschleichen připlížiti se.

Hersein odněkud býti; wo ist sie her? (woher ist sie?) odkud pochází?

Hersenden poslati něco sem. [míti.

Herstammen mj. pocházeti, původ

Herstell-en etwas sem postaviti; 2. zříditi, upraviti; k místu přivesti; den Thatbestand h. skutečný průběh najisto postaviti; einen Beweis h. dokázati, dovesti; die Sicherheit h. navrátiti bezpečnost, obnoviti b.; 3. einen Kranken h. uzdraviti, vyléčiti; —ung *f.* zřízení *n.*; obnovení *n.*, úprava *f.*; uzdravení *n.*; —ungskosten *pl.* náklady na zřízení něčeho; n. na úpravu; —ungsweise *f.* způsob úpravy.

Herstrich (eh. M.) *m.* (der Zugvögel) návrat, přílet *m.* (tažného ptactva).

Her-stürmen přivaliti se; —tönen zaznívati; —tragen přinesti.

Herüber *adv.* sem na tu stranu; (Zsmsetzg.) pře-; —bringen přenesti; —führen sem převezti; —kommen přijíti sem; —ragen sem přesahovati, přečnívati, přečuhovati; —steigen přestoupiti; —tragen přenesti; —werfen sem přehoditi.

Herum *adv.* okolo, vůkol, kolem; um die Stadt h. okolo města; weit h. široko daleko; ringsh. kolem dokola, kol-kolem; sich —balgen tahati se s kým; —blättern (im Buche) ve knize se přebírati, listy převraceti; —drehen obrátiti, obraceti, otočiti, otáčeti; sich se; —fahren semotam jezditi, objížděti; —flattern mh., —fliegen mj. poletovati, obletovati, proletovati se; —fragen mh. poptávati se semotam, dotazovati se tu i tam; —führen prováděti, kolem voditi; semotam voditi; —gaffen lelky chytati, zevlovati; —gehen mj. obcházeti, procházeti se; —herumkommen mj. bloudíti, potulovati se; —irren mj. bloudíti, potulovati se; —jagen honiti koho dokola; sich h. honiti se dokola; —kommen in der Welt svět projíti, svět prohlídnouti; —laufen mj. pobíhati; světem běhati, světem choditi, toulati se; —läufer *m.* tulák *m.*, poběhlík *m.*; —läuferei *f.* poběhlictví *n.*, tuláctví *n.*; —läuferin *f.* tulačka *f.*, poběhlice *f.*, běhna *f.*; —liegen vůkol ležeti; —liegend *adj.* vůkol ležící, vůkolní; —reichen (die Speisen) roznášeti, podávati (jídla); —rennen rejdíti, přebíhati; —schwärmen, —schweifen, —streichen mj. toulati se, potulovati se, potloukati se; plahočiti se kde; —schweifer, —streicher *m.* pobuda, obejda, poběhlík, tulák, plahočil *m.*; —sitzen seděti kolem n. vůkol; —springen poskakovati kolem; obskakovati; —stehen státi vůkol něčeho; —tasten ochmatávati; —tragen roznášeti; —trager *m.* roznašeč *m.*; —treiben prohánětí; sich h. prohánětí se; potloukati se; —treiber *m. v.* Herumschweifer; —tummeln (ein Pferd) prohánětí (koně); —vagieren potulovati se; —wandern choditi n. putovati kolem; —wenden obrátiti; —wühlen in etwas mh. rýti, rýpati se, piplati se, nimrati se v čem; —zerren, —ziehen kolem tahati; —ziehen toulati se; —ziehender Lebenswandel život toulavý, potulný.

Herunter *adv.* dolů; —bengen schýliti; —bringen snesti; fig. jmd. h. na mizinu koho přivesti; —fallen spadnouti; —feilschen, —handeln smlouváním sehnati; —hangen mj. dolů viseti; —hängen svěsiti; —hüpfen skopkovati, seskákati; —kanzeln s kazatelny ohlásiti; —klettern slezti; —kommen mj. sjíti; fig. schudnouti, na mizinu přijíti; —lassen spustiti co; vom Preise h. sleviti; —machen einen vypeskovati, vyplísniti komu; —nehmen sejmouti; sundati; (den Hut) smeknouti; —reißen strhnouti; —rufen svolati; —schleudern se-třísti; —sinken sklesnouti; —steigen sestoupiti; —stürzen etw. sraziti něco; h. mj. skáceti se, svaliti se; —tragen snesti; —treiben sehnati; —wälzen svaliti, sváleti něco; —wärts *adv.* dolů; —ziehen stáhnouti.

Hervor *adv.* ven; 2. na jevo; (in Zsmsetzg.) vy-; —blicken mh. vyhlídnouti; vyzříti; —blühen (durch etw.) prokvétati; —brechen mj. vyraziti, vyřítiti se; dobývati se; prosypati se; (v. d. Flamme) vyblknouti, vyšlehnouti; —bringen vynesti, přinesti odtud; —gebracht zplozený; —bringungsfraft *f.* vyvozovačnost, vývodnost *f.*; —dringen mj. vy-

hrnouti se, vytlačiti se; —führen vyvesti, vypustiti; —gehen vyjíti; —heben etw. vytknouti; vyraziti; zaostřiti; —hebung *f.* výtka *f.*, vytčení *n.*; zaostření *n.*; —hebungszeichen *n.* znaménko vytčení, znaménko pamatovací; —holen vyndati; vydobyti; odněkud přinesti; —kommen mž. vycházeti, vznikati; —kommen mž. přijíti, vyjíti odkud; —langen vysahovati; —lassen vypustiti; —locken vylouditi, vyvábiti; —nehmen vyjmouti; —quellen mž. vyprýštiti se; —ragen mž. čníti, strmětí, trčeti, čouhati, vyčnívati; —ragend *adj.* strmící, strmný; 2. vysedlý; 3. vynikající; —reden vystrčiti; die Zunge h. vypláznouti jazyk; —rufen vyvolati; einen Rechtsstreit h. příčinu dáti ku při; počíti n. začíti při; —schießen vystřeliti; fig. vyraziti; —sprießen mž. pučeti; —springen vyskočiti; —sprützen mž. vytrysknouti; vypryskovati; —sprossen mž. proskakovati; odvozovati se; —sprung *f.* výskok *m.*; —stürzen vyraziti; —treiben vyhnati; —treten mž. vystoupiti, vyjíti; vynikati; jeviti se, zračiti se; vykročiti; —tritt *m.* výstup *m.*; —tun sich vyznamenati se čím; —wachsen vyrůsti; —zaubern vykouzliti; —ziehen etw. vyndati, vytáhnouti něco. **Herwärts** *adv.* sem.

Herz (-es od. -en, M. -en od. -e) *n.* srdce *n.* (lat. *Cor*, gr. *Kardia*); (Spielkarten) srdce *n.* (červené); H. fassen srdce nabyti, vzmužiti se; vom —en ze srdce, od srdce, upřímně; es liegt mir am —en záleží mi na tom; es fiel mir wie ein Stein vom —en spadl mi kámen ze srdce, odlehčilo se mi; mein H.! mé srdéčko, můj miláčku, má dušinko!

Herz-abhärtend *adj.* zatvrzující; —ader *f.* srdečnice *f.*, žíla srdeční.

Herzählen vypočítati, vyčísti; fig. vypravovati, vyličiti něco.

Herz-allerliebst *adj.* nejmilejší; roztomilý; —beutel *m.* osrdce, srdečník *m.* *Pericardium*; —beutelentzündung *f.* zánět osrdce; —beutelwassersucht *f.* vodnatost v osrdci; —blatt *n.* (Kartenſp.) list červených; fig. miláček, mazánek, mazlíček *m.*; —brechend *adj.* srdcelomný, pronikavý. [mé srdéčko!

Herzchen *n.* srdéčko *n.*; mein H.

Herzeleid (ob. M.) *n.* zkormoucení srdce, hoře *n.*, lítost *f.*, žal *m.*

Herzen celovati, líbati; objímati; sich h. milovati se, celovati se, objímati se.

Herzen-bändiger *m.* fig. krotitel srdcí; —ergießung *f.* výlev srdce; —fänger, —feßler *m.* lapač srdcí.

Herzens-angst *f.* úzkost, sevření, svírání srdce; —blut *n.* srdeční krev; fig. nejdražší, nejmilejší; —bruder *m.* roztomilý; přemilý bratříček; —einfalt *f.* prostosrdečnost *f.*; —freund *m.* důvěrný přítel; —gut *adj.* od srdce dobrý, ze srdce d.; —kind *n.* zlaté dítě, zlatoušek, miloušek *m.*; —kundiger *m.* znatel srdcí; —luft *f.* srdečná radost, srdečné veselí; —qual *f.* trápení srdce; —schlag *m.* tepot srdce; —schmerz *m.* bolest srdce, žal *m.*; —trieb *m.* pud srdce; —trost *m.* útěcha srdce; potěšení *n.*; —weh *n.* bol srdce; —willig *adv.* ochotně, ze srdce; —wunsch *m.* přání srdce.

Herz-entzündung *f.* zánět srdce; —erfreuend *adj.* srdcetěsný; —ergreifend *adj.* dojemný; —erweiterung *f.* (med.) rozšíření srdce; —fehler *m.* vada srdce; —förmig *adj.* srdčitý; —geflecht *n.* pletivo srdeční; —gefühl *n.* srdečný cit; —gespann, —gespenn *n.* pichání u srdce, svírání srdce; —grube *f.* srdeční důlek, prsní dolíček; —haft *adj.* srdnatý, zmužilý; —haut *f.* srdečnice *f.*; srdeční blána; —höhle *f.* dutina srdeční; —hypertrophie *f.* ztučnění srdce, zbytnělost srdce; —ig *adj.* prostosrdečný, prostomilý; —innig *adj.* srdečný; —kammer *f.* srdeční komora; —kirsche *f.* srdcovka, srdečnice, srdcatka *f.*; —klappe *f.* chlopeň srdeční, klapka srdeční; —klee *m.* šťavel *m.* *Oxalis*; —klopfen *n.* (med.) klepání srdce, tlučení srdce *Palpitatio*; —könig *m.* (Kartenſp.) červený král; —kraut *n.* srdečník *m.*; —lich *adj.* srdečný; —lichkeit *f.* srdečnost *f.*; —liebchen *n.* drahoušek, miloušek *m.*; zlatoušek, cukroušek *m.*; — los bez srdce; —muschel *f.* srdcovka *f.*; —nagel *m.* (b. Wagen) svorník *m.*, svořeň, srdeň *f.*; —nagend *adj.* srdcekrušný.

Herzog (-s od. -es, M. -e) *m.* vévoda (*st.* vojvoda *vulgo* vejvoda) *m.*; —enkirsche *f.* vojvodka *f.*; —in (M. -en) *f.* vojvodkyně *f.*; —lich *adj.* vojvodský; —sohn *m.* vojvodic *m.*; —tum (-s, M. —tümer) *n.* vévodství *n.*, vojvodství *n.*

Herz-ohr *n.* úško srdeční; —pfirsich *f.* broskev-srdcovka *f.*; —pochen *n.* bušení srdce, klepání n. tlučení srdce; —punktlein *n.* fig. mazánek; mazlíček *m.*; —scheibe *f.* (mech.) srdce *n.*; —schlag *m.* tlukot srdce; bití, tepání *n.*, tepot *m.*; 2. srdeční mrtvice; —schraube *f.* (math.) střední šroub; —stärkung *f.* posila srdce; útěcha *f.*; —stoß *m.* tlukot *m.*, tepot srdce; —stück *n.* *v.* Herzscheibe.

Herzu *adv.* sem *v.* Her, Herbei.

Herzug *m.* příjezd *m.*, příchod *m.*

Herz-walze *f.* (b. Kanonengieß.) dřeňový drouh, válek *m.*; —wasser *n.* voda v osrdci; —wassersucht *f.* vodnatost srdeční; —weh *n.* bolení srdce; bol *m.*; —wunde *f.* rána do srdce; fig. srdeční bol; —wurm *m.* srdnice *f.*, škrkavka *f.*; —zerreißend *adj.* srdcervoucí; h., —zerschneidend *adj.* srdcelomný.

Hesper-iden, —*idae* *pl.* (myth.) Hesperidky, -večernice *f.*; (zool.) polodenňátka *pl. n.*, večerničky *pl. f.*; —*is* *f.* (bot.) večernice, -ička *f.*; —os (—us) *m.* (gr.-lt.) večer *m.*; (astr.) večernice *f.*, zvířetnice *f.*

Hetär-e *f.* (gr.) důvěrnice *f.*, družka *f.*, společnice *f.*, milenka *f.*; —ie *f.* (gr.) tovaryšstvo, družstvo *n.*

Hetero-dox *adj.* jinověrý; —gen *adj.* jinorodý, rozdílnorodý, různorodý; —*genea pl.* (grm.) přestupnorodná; —lalie *f.* (med.) zajikání *n.*, koktání *n.*; —klitisch přestupnosklonný; —*mera pl.* rozličnočlení *n.* různočlení (brouci); —morphismus *m.* jinotvarnost *f.*; (Min.) jinohranivost *f.*; —nomie *f.* cizozákonnost, jinozákonnost *f.*; —sis *f.* zjinačení *n.*; —*zetesis f.* lapavá otázka; 2. jinoznačný důkaz. [*m.*

Hetman (-s, M. -e) *m.* (poln.) hetman

Hetzbahn *f.* štvanice *f.*, štvaniště *n.*

Hetze (M. -en) *f.* štvaní *n.*, štvanice *f.*; fig. hon, shon *m.*, štvanda *f.* (hec); H. Hunde smečka n. laje psů.

Hetz-en (den Hund *etc.*) štváti, poštvati; —er *m.* štváč *m.*; fig. poštěvač *m.*

Hetz-garten *m.*, —haus *n.*, —hütte *f.* štvanice *f.*; —hund *m.* štvaný pes; —jagd *f.* štvanice *f.*; —peitsche *f.* býkovec (harapník) *m.*; —platz *m.* štvaniště *n.*; —riemen, —strick *m.* smečka *f.*

Heu (-es, oh. M.) *n.* seno *n.*; gebrühtes H. pařenka *f.*; griechisches H. senénka *f.*, boží travka *Fornum graecum*; —abfälle *pl. m.* mělky *pl. m.*, trusky senné; —bauer *m.* senař *m.*; —baum *m.* pavuza *f.*; —behaltnis *n.*, —boden *m.* sennik *m.*, seniště *n.*; —bund, —bündel *n.* otep sena; —büschel *n.* chomáč sena.

Heuchel-bube *m.* licoměrník *m.*, pokrytec *m.*; —ei (M. -en) *f.* licoměrnost *f.*, pokrytství *n.*, líchocení *n.*

Heucheln líchotiti se; mlv. pokrytcem býti, přetvařovati se, líčiti; geheuchelt líčený, přetvářivý, licoměrný.

Heuchelreue *f.* pokrytecká litost.

Heuchler (-s, unv. M.) *m.* pokrytec, licoměrník, přetvářivec *m.*; —isch *adj.* pokrytecký, přetvářivý, licoměrný.

Heuen mlv. seno dělati; seno roztřásti, sušiti.

Heuer *adv.* letos; H. *f.* nájem *m.*; pacht *m.*; 2. lodnická mzda; —acker *m.*, —feld *n.* nájemné role; —gut *n.* najatý statek; —ig *adj. v.* Heuer; —jahr *n.* nájemný rok; —land *n.* najatá polnost; —leute *pl.* nájemníci; —ling *m.* (Tier) letošník *m.*; 2. H., —mann *m.* nájemník *m.*

Heuern najmouti; najímati (lodníky).

Heu-ernte *f.* sekání sena, sečení sena; senoseč *f.*, sklizeň sena; —ertrag *m.* výtěžek sena; —et *f.* čas k sekání sena, senoseč *f.*; —feim *m.* stoh sena; —gabel *f.* senné vidle, podávky, rohatiny *pl. f.*; —gewinn *m.* výtěžek sena; —handler *m.* senař *m.*; —hauer *m.* sekáč sena; —haufen *m.* kupa sena; —hütte *f.* senotěž *f.*; —krippe *f.* jesle na seno, příkladník *m.*; —kuppe *f.* kupa sena. [*cetes.*

Heulaffe *m.* vřešťan, vřešťoun *m.* *My-*

Heul-en mlv. (Hund) výti; der Hund —t pes vyje; (Uhu) houkati, die Eule —t sova houká; der Uhu —t výr huhlá; der Kauz —t kulich kulichá; h. (weinen) kvíleti, úpěti; (Kinder) vřeštěti.

Heuler *m.* vřešťoun, vřeštil, skučil *m.*

Heu-machen *n.*, —mahd *f. v.* Heuernte: —mäher *m. v.* Heuhauer; —markt *m.* trh na seno, senný trh; —meister *m.* senařský dozorce, nadsenný *m.*; —monat *m.* červenec *m.*, lipen *m.* (7. měsíc).

Heune (-n, M. -n) *m. v.* Hüne.

Heu-pferd *n. v.* Heuschrecke; —presse *f.* senný lis; —raufe *f.* žebřina *f.*; —rechen *m.* sennó hrábě; —recht *n.* právo kosné, pr. pokosné. [nalezeno!

Heureka! (gr.) ejhle! hleďme! vida!

Heurig *adj.* letošní; —er (Wein) letošňák *m.*, letošní víno.

Heurist-ik *f.* (gr.) nalezatelství *n.*, nálezosloví *n.*, dějezpyt *m.*; —isch *adj.* nalezatelský, nalezací, vyhledavací.

Heu-same *m.* senný květ, měl *f.*, *pl.* mělky, trusky senné; —scheibe *f.* kupka sena; —scheuer, —scheune *f.* sennik *m.*; —schober *m.* stoh *m.*, kupa sena; —schrecke *f.*, —springer *m.* kobylka *f.*, koníček (luční) *Locusta viridissima*; 2. kobylka stěhovavá *Acridium migratorium*; —schreckenwolke *f.* mračno *n.*, hejno kobylek; —seil *n.* pavuzník *m.*, vazák, utahák *m.*; —statt *f.* sennik *m.*

Heut, —e *adv.* dnes, dneska; von h. ode dneška; bis h. dodnes, podnes, do dneška; h. mir, morgen dir dnešek můj, zejtřek tvůj; h. rot, morgen tot zdráv jsem dnes, a zejtra kdes; —e *n.* dnešní den, dnešek *m.*, dnes; —ig *adj.* dnešní; der —ige Tag dnešní den, dnešek *m.*; fig. h. nynější; —zutage *adv.* (—iges Tages) dnešního dne; 2. nyní, za našeho času, v nynější době.

Heu-wage *f.* senná váha, váha na seno; —wagen *m.* senný, žebřinový vůz, vůz na seno; —wendemaschine *f.* obracedlo *n.* (na seno); roztřasadlo *n.*; —wiese *f.* kosná louka; —zeit senný čas, čas senosečí.

Hexa-chord *m.* (gr.) šestizvuk *m.*, šestice *f.*; —eder *m.*, —edron *n.* šesterec *m.*, šestistěn *m.*, krychle *f.*; —edrisch *adj.* krychlený; —edrisches System (Min.) soustava krychelná; —gon *n.* šestihran *m.*, šestiúhelník *m.*; —gynia *f.* (bot.) šestiženstvo *n.*; —meter *m.* šestiměr *m.*; —ndrie *f.* (bot.) šestimužstvo *n.*; —ngulär *adj.* šestikoutý; —pla *n. pl. f.* šestijazyčná bible; —poda *pl.* šestinožci (hmyzi); —pode *f.* šestistopí *n.*; —podisch *adj.* šestistopý; —ptera *pl.* šestikřídelci; —rch (-en) *m.* šestipán *m.*; —stichon *n.* šestiřádková báseň; —stylisch *adj.* šestisloupý.

Hexe (M. -en) *f.* čarodejnice *f.*, čarodějnice *f.*, kouzelnice *f.*, černokněžka *f.*

Hexen mlv. čarovati, kouzliti.

Hexen-bad *n.* potopení čarodějnic; —baum *m.* zaklínání čarodějnické; —beten *m.* (in der Baumfrone) metličnatost *f.*; —buch *n.* čarodějnická kniha; —fahrt *f.* jízda čarodějnic, jízda do čar; —formel *f.* zařikací formule; —geschichte *f.* příběh o čarodějnicích; —kraut *n.* čarovník *m.*, černokvět *m. Circaea*; —kreis

m. čarodějnické kolo, kouzelný kruh; —kunſt *f.* umění čarodějnické; —mehl *n.* zasýpátko *n.* (Bärlapp *Lycopodium*); —meiſter *m.* čaroděj *m.* kouzelník *m.*, černokněžník *m.*; —milch *f.* pryšec *m.*, hadí mlíčí *Euphorbia*; —probe *f.* zkouška kouzelnictví; 2. hrdelní zkouška čarodějnic (potopením nebo žhavým železem); —ſchuß *m.* (med.) ústřel, úžer (houser) *m. Lumbago*; —tanz *m.* tanec čarodějnic; —werk *n.* čáry *pl.*; —weſen *n.* čarodějství *n.*

Hexer *m.* čaroděj *m.*; čarodějník *m.*; —ei *f.* čáry *pl. f.*, kouzla *pl. n.*

Hexlein *n.* mladá (hezká) čarodějka.

Hi, hi! *int.* hy, hy!

Hiatus *m.* (gr.) průziv *m.*, mezina *f.* (rozpoj *m.*); mezidech *m.*

Hiazinte *f. v.* Hyazinthe.

Hibernaculum *n.* (bot.) obpupení *n.*

Hibernation *f.* (lt.) zimní spánek.

Hibiscus *m. v.* Eibiſch.

Hibriden *pl. m.* (gr.) zvrhlíci (Hy...).

Hidalgo *m.* (špan.) šlechtic *m.*

Hiddi geigei! *int.* (Ruf auf die Gänſe) hudě hejhej!

Hidrotikon *n.* (gr.) potidlo *n.* (Hy....).

Hie und **da** *adv.* porůznu, zde i onde; hie und dorthin ledakams.

Hieb (-eß, Mz. -e) *m.* sek *m.*, rána *f.*, uderení *n.*, tětí *n.*, šlehnutí *n.*; einem einen Hieb geben seknouti koho, uhoditi koho; H. im Geſichte šrám *m.*, jizva ve tváři; H. (Forſtw.) paseka *f.*, mýť *f.*

Hiebei *adv.* při tom.

Hieb-fechten *n.* šermování sečné; —ig *adj.* (Holz) rubný (-né dříví); —waffe *f.* sečná zbraň; —weiſe *adv.* sečmo; —wunde *f.* sečná rána, řatá rána.

Hiedurch *adv.* tudy *v.* Hierdurch.

Hief (-eß, Mz. -e) *m.* (vdm.) zatroubení *n.*; —horn *n.* lovecká trubka; —ton *m.* zatroubení *n.*

Hie-für, —gegen, —her, —hin, —mit, —nach, —neben *adv. v.* Hierfür *etc.*

Hier *adv.* zde, tu, tady; weit von h. daleko odtud; von h. aus odtud; h. und da tu i tam, zde i onde, porůznu; h.! (Meldung) zde jsem (*pol.* jestem); —amtliche Note přípis zdejšího úřadu; —an *adv.* na tom, při tom.

Hierarch-ie *f.* (gr.) hierarchie *f.*, kněžovláda *f.*; —iſch *adj.* hierarchický, kněžovládný.

Hier-auf *adv.* potom, na to, napotom, po tě; —aus *adv.* z toho; —bei *adv.* při tom; —durch *adv.* tudy, tím; —ein *adv.* sem, do toho místa; —für *adv.* zato; —gegen *adv.* proti tomu; —gerichtlicher Beſcheid rozhodnutí zdejšího soudu; —her *adv.* sem; bis h. až potud, až sem, až dosud; dotud; —hin *adv.* tudy tam; —hinten *adv.* tudy vzadu; —in *adv.* v tom; —ländiſch *adj.* zdejší, tuzemský; —mit *adv.* tím, tímto; —nach *adv.* dle toho, po tom; —nächſt, —neben *adv.* tu vedle; blíže; —nieden *adv.* zde, dole; na tomto světě.

Hieroglyph-en (gr.) *pl.*, —enſchrift *f.* hieroglyfy *pl. m.*, hieroglyfické písmo, svatotajné písmo; obrazopísmo *n.*; —enſprache *f.* tajnoobrazná mluva; —iſch *f.* hieroglyfika *f.*; obrazopisectví *n.*, obrazomluva *f.*; —iſch *adj.* hieroglyfický.

Hiero-mantie, —ſkopie *f.* (gr.) žertvoprava *f.*, žertvověštba *f.*

Hier-ortig *adj.* zdejší; —orts *adv.* zde; —ſein *n.* přítomnost *f.*, zdebytí *n.*; —ſeitig *adj.* zdejší; *adv.* na této straně; —ſelbſt *adv.* tuto, zdeť; —über *adv.* o tom, na to, v tom, nad to; —um *adv.* o to, o tom; v tom okolí; —unten *adv.* zde dole; —unter *adv.* pod tím; mezi tím; —von *adv.* z toho, z těch věcí; o tom; h. geſchieht die Verlautbarung což se ohlašuje; —wegen *adv. v.* Deswegen; —wider *adv.* proti tomu, naproti tomu; —zu *adv.* k tomu; was ſaget Ihr h.; co tomu říkáte? —zulande *adv.* v tomto kraji; —zwiſchen *adv.* mezi to; mezi tím.

Hiesel (-s, oh. Mz.) *m.* strašidlo *n.*

Hieſelbſt *adv.* tu, tuto, tutéž, zdeť.

Hiesig *adj.* zdejší.

Hievon *adv. v.* Hiervon

Hiez (-es, Mz. -e) *m.* kocour *m.*, macek *m.*; —e *f.* kočka *f. v.* Kieze, Katze.

Hiezu *adv. v.* Hierzu.

Hift *m.*, —horn *n. v.* Hief, Hifthorn.

Hilfe (oh. Mz.) *f.* pomoc *f.*; H. leiſten pomoci, pomáhati; pomoci přispěti komu.

Hilf-fertig *adj.* pomocný, ochotný; —leiſtung *f.* pomoc *f.*, přispění, přispívání *n.*; —los *adv.* bez pomoci, pomoci zbavený; —reich *adj.* pomocný, nápomocný; účinný, ochotný.

Hilfs-adreſſe *f.* podpůrná adresa; —amt *n.* pomocný úřad; —amtsdirektor *m.* ředitel úřadů pomocných; —arbeiter *m.* pomocný dělník, pomocník při práci; —bedürftig *adj.* nuzný, potřebný; —buch *n.* kniha pomocná (rukověť *f.*); —ebene *f.* (geom.) pomocná roveň; —funktion *f.* pomocný úkon; —gelder *pl.* penize pomocné, peněžitá pomoc; —gleichung *f.* (math.) rovnice pomocná; —größe *f.* (math.) pomocná veličina; —heer *n.* pomocné vojsko; —komitee *n.* pomocný výbor; —linie *f.* pomocná čára; —mittel *n.* prostředek k něčemu, pomůcka *f.*; —organe *pl.* pomocní zřízenci; —perſonale *n.* pomocné osoby, pomocnictvo *n.*; —quelle *f.* pomůcka *f.*; —truppen *pl.* pomocné vojsko; —wiſſenſchaft *f.* pomocná věda; —zeitwort *n.* časoslovo pomocné; —zollamt *n.* pomocný celní úřad.

Hiloferus *m.* (lt.) (bot.) povlačka

Hilum (*n.*) *carpicum* (bot.) pupek oplodný; *h. spermicum* (bot.) pupek semenný.

Himbeerabguß *m.* malinový odlivek,

Himbeere (Mz. -en) *f.* malina *f.*

Himbeer-eis *n.*, —gefrorenes *n.* malinové mražené, malinová zmrzlina; —ſaft *m.* malinová šťáva; —ſtaude *f.*, —ſtrauch *m.* maliník *m. Rubus Idaeus*; *coll.* maliní, malinoví *n.*; —waſſer *n.* malinovka *f.*; —wein *m.* maliňák *m.*, malinovec *m.*, malinovka *f.*

Himmel (-s, oh. M.) *m.* nebe *n.*, *pl.* nebesa; 2. obloha nebeská; 3. ráj *m.*, život věčný, spasení *n.*; unter freiem H. pod širým nebem; das weiß der H. to sam Bůh ví; beim H.! před živým Bohem, při sám Bůh; H.! nastojte!

Himmel-an, —auf *adv.* k nebi, k nebesům; —angſt *adv.* úzko až běda; —anſtrebend *adj.* nebedychtivý; —atmend *adj.* nebedyšný; —berührend *adj.* nebetyčný, nebesažný; —bett *n.* postel s nebesy; —bettaufſtellungsgebühr *f.* (v. Juden) snubné, sňatečné *n.*, oddavné, ložné *n.*; —blau *adj.* blankytný, lazurový, jasnomodrý; —bläue *f.* blankyt *m.*; —brand *m.* (bot.) divizna *f.*; —fahrt *f.*; H. Chriſti nanebevstoupení, Páně, boží vstoupení *n.*; H. Mariens nanebevzetí panny Marie; —geſandt s nebe poslaný n. seslaný; —haut *f.* (v. d. Kutſche) nadstropí, obnebí *n.*; —hoch *adj.* nebetyčný; —reich *n.* nebeské království; —rot *n.*, —röte *f.* červánky *pl. m.*.

Himmels-achse *f.* osa nebes; —angel *f.* stěžeje nebes; —atlas *m.*, —karten *pl.* mapy nebes; —beſchreibung *f.* popis nebe; —bewohner *m.* nebešan *m.*; —bogen *m.* obloha *f.*; 2. duha *f.*; —bote *m.* posel s nebe, nebeský posel; —bürger *m.* nebešan *m.*

Himmel-schlüssel *m.* nebeklíč *m.*; 2. (bot.) prvosenka *f.*, petrklíč *m.*, bílá bukvice *Primula veris*; —ſchön *adj.* překrásný, velekrásný; krásný jako anděl; —ſchreiend *adj.* do nebe volající; —ſegen *m.* nebeské požehnání.

Himmels-chor *m.* fig. nebeský sbor; —duft *m.* nebeská vůně; —erſcheinung *f.* nebeské zjevení; —erſchütterer *m.* nebeborec, nebesotřasce *m.*; —ferne *f.* dálka nebes; —feſte *f.* obloha *f.*, nebeská tvrz; —freude *f.* radost nebeská; —frucht *f.* nebeský plod; —gabe *f.* dar nebes, nebeský dar; —gegend *f.* strana nebes, strana světa, pás *m.*, pásmo *n.*; —gerſte *f.* ječmen dvouřadkový; —geſchöpf *n.* tvor nebeský; —geſtalt *f.* nebeská postava; —gewölbe *n.* klenutí nebeské, obloha *f.*; —globus *m.* koule nebes, k. nebeská; —göttin *f.* nebešanka *f.*; —jungfrau *f.* nebeská panna; —karte *f.* nebeská *m.*, mapa nebes; —kerze *f.* divizna *f.* *Verbascum* (bot.); —körper *m.* nebeské těleso; —kreis *m.* nebeský kruh; —kugel *f.* koule nebes; —kunde *f.* hvězdoznalství *n.*; —lilie *f.* kosatec *m.* *Iris* (bot.); —luft *f.* nebeská n. rajská rozkoš; —pol *m.* točna *f.*, nebeská stěžeje; —raum *m.* nebeský prostor, prostranství nebes; —rote *f.* červánky *pl. m.*; —ruhe *f.* klid nebeský; —ſtrich *m.* strana světa, pás *m.*, pásmo *n.*; —tau *m.* mana *f.*, rosa medová; —vogel *m.* rajka *f.*; —wagen *m.* (Ajtron) vůz *m.* (na nebi); —wiſſen; um H.; pro pána krále, pro boha, pro všecko na světě! —wonne *f.* nebeská rozkoš; —zeichen *n.* (astr.) znamení nebeské; znak nebeský.

Himmel-steigend *adj.* k nebi vystupující; —tragend *adj.* nebenosný; —trunken *adj.* nebeskou rozkoší opojený; —wärts *adv.* k nebi, k nebesům; —weit *adj.* předaleký; —zerſtörer *m.* nebeborec, nebesoborce *m.*

Himmlisch *adj.* nebeský; —e Freude nebeská radost, radost jako v nebi.

Hin *adv.* tam, tamo; h. und her sem a tam, semotam; zde onde; h. und herwerfen přehazovati; h. und zurück tam a nazpět; obenhin povrchně; ledabylo; vor Freude h. uradovaný; h. iſt h. co tam to tam (tím si hlavy nelam!) hin iſt alle meine Kraft! prvé (ta tam) je všecka moje síla! wo denkſt du hin? co myslíš?

Hinab *adv.* dolů; h. mit ihm! dolů s ním; —beugen sehnouti; —blicken shlednouti dolů; —fahren mf. dolů jeti, sjeti; svezti se; —fallen mf. spadnouti, svaliti se; —gleiten mf. svezti se; —laſſen spustiti; —rufen svolati; —ſehen dolů hleděti; —ſenden dolů poslati, seslati; —ſinken mf. sklesnouti; —ſteigen mf. sestoupiti; —ſtellen sestaviti; —treten sestoupiti; sejíti; 2. sešlapati; —ziehen stáhnouti.

Hinan *adv.* tam; na; den Berg h. na horu, do vrchu; zum Himmel h. k nebi, k nebesům; —führen vesti nahoru, vzhůru. |čemu.

Hinarbeiten auf etw. pracovati k

Hinauf *adv.* nahoru, vzhůru; ſich —begeben ubírati se vzhůru, nahoru; —fliegen mf. vzletěti, vyletěti (vzhůru); —führen vesti nahoru; —gehen jíti nahoru; —klettern mf. vydrapati se, vyšplhati se nahoru; —kommen přijíti nahoru; —ſteigen stoupati nahoru, vystupovati; —tragen vynesti nahoru; —wärts *adv.* nahoru, vzhůru.

Hinaus *adv.* ven; h. mit ihm! ven s ním; wo ſoll das h.? kam to vede? das läuft auf eins h.! to vede k témuž konci; ſich —arbeiten vypracovati se z čeho; —denken do dáli myslíti; wo denkſt du hinaus? kam myslíš? —drängen vytlačiti, vypuditi; —führen vyvesti; —gabe *f.* vydání *n.*; —geben dáti, vydati; —gehen mf. ven jíti, vyjíti; auf eins —kommen shodnouti se; —ſtarren einen vystrnadíti koho; —ſchauen vyhlednouti; ſich —ſchleren vytratiti se, tahnouti po svých; —ſein über etw. povznešen býti nad něco; über die Gefahr iſt er noch nicht hinaus ještě nevyšel z nebezpečí; —ſperren jmd. před někým zavříti; —ſtoßen vyhoditi, vyraziti; —treiben vyhnati, vypuditi; —werfen vyhazovati, vyhoditi; —ziehen vytáhnouti; vystěhovati se.

Hin-bannen upevniti, přimraziti· ſich —begeben odebrati se (někam), vydati se (kam); —blick *m.* pohled *m.* (kam, nač); mit H. auf ... vzhledem k tomu; —blicken mh. pohlednouti, popatřiti (kam, nač); —bringen přinesti, donesti kam; die Zeit h. častraviti; —brüten mh. über etw. tajně něco kouti.

Hind (-es, oh. M.) *n.*, —e *f.* laň *f.*; —beere *f. v.* Himbeere.

Hinder-er *m.* překažeč *m.*; —lich *adj.* překáživý, závadný, překazný; h. ſein einem in (an) etw., —n einen an etw. překážeti čemu, př. komu v čem; —niß (-ffes, M. -ſſe) *n.* (H. *f.*) překážka *f.*

Hindeut-en auf etw. ukázati na něco; —end *adj.* ukazovací; -es Fürwort (grm.) ukazovací náměstka; —ung *f.* ukázání, poukázání *n.*; unter H. auf ... s poukázáním na ...

Hindichten přibásniti.

Hindin (M. -nen), Hinde *f.* laň, laňka

Hindrängen ſich tlačiti se někam.

Hindurch *adv.* skrze něco, onady, onudy; tudy, tamtudy; die Stadt h. skrze město; die ganze Nacht h. po celou noc; zwei Nächte h. po dvé noci; ſich —arbeiten propracovati se; —fliegen prolítnouti, proletěti (skrze něco).

Hineilen spěchati kam.

Hinein *adv.* do něčeho, več, tam; in den Tag h. leben o nic se nestarati; —beißen mh. do něčeho kousati, hrýzti; —biegen vkloniti, vkláněti; —blicken in etw. pohlednouti do něčeho; —bringen vnesti; vměstnati, vpraviti; —drängen mſ. vedrati se, vtlačiti se, vraziti kam; —fallen mſ. spadnouti do něčeho; vpadnouti več; —fügen vpraviti kam; —gehen mſ. vejíti; vměstnati se, směstnati se kam; —geraten mſ. dostati se někam; —kommen mſ. do něčeho n. někam přijíti; —langen vsáhnouti do něčeho; —langung *f.* vsah *m.*, vsažení *n.*; —lenken vříditi; —paſſen hoditi se; —picken vklobati; —preſſen vmačkati; vtěsnati; —ſchlagen vraziti, zaraziti več, bíti do něčeho; —ſehen mh. nahlednouti, vezříti, vhlednouti v něco; —ſicht *f.* nahlednutí *n.*; —ſpringen skočiti do něčeho, vskočiti v něco; —ſtopfen vecpati, nacpati; —tun vendati, někam co strčiti; zadělati; —treiben vehnati kam, več; —warts *adv.* dovnitř; —ziehen vtáhnouti do něčeho, někam; —zwingen vnutiti někam, do něčeho.

Hin-essen (Alles) všecko sníſti; —fahren vezti tam, dovezti; mſ. jeti tam, dojeti; fig. pojíti, sejíti (se světa); —fahrt *f.* dojezd *m.*; 2. fig. smrť *f.*, zahynutí *n.*; 3. (wdm.) vchod s pole do lesa; —fahrte *f.* (wdm.) stopa s pole do lesa; —fall *m.* (oh. M.) pád *m.*, padnutí *n.*; —fallen mſ. padnouti, upadnouti, prašťiti sebou; —fallende Krankheit *v.* Fallſucht; —fällig *adj.* pomíjející; 2., padoucí; 3. vrátký, sypký, úpadný; —fälligkeit *f.* pomíjejícnost *f.*, vrátkost *f.*; —fort *adv.* potom, budoucně; —führen navesti, dovesti někam; —führer *m.* průvodčí *m.*; —gang *m.* odchod *m.*; fig. sejití, úmrtí *n.*; —geben dodati; oddati, odevzdati; ſich h. oddati se; poddati se komu; —gebung *f.* oddanost *f.*, příchylnost ke komu; —gegen naproti tomu *v.* Dagegen; —gehen mſ. tam jíti, dojíti; fig. projíti; etw. h. laſſen něco prominouti; h. fig. ſein sejíti, zajíti (smrtí); —geſtreckt rozestřený; —halten držeti (k. p. od sebe); nastaviti ruku; zdržovati, protahovati něco; einen h. někoho potahovati.

Hink-en mh. kulhati, napadati; das H. (*Cholosis*) kulhání *n.*, kulhavost *f.*; —end *adj.* kulhavý, napadavý (pajdavý); —er *m.* kulhavec (kulhánek) *m.*

Hin-kommen mſ. přijíti, dojíti někam; podíti se, octnouti se kde; —kriechen připlaziti se kam; —kunft (oh. M.) *f.* příchod *m.*, příští *n.*; in H., —künftig *adv.* pro příští, příště, budoucně; —langen mh. podati; vysáhnouti; stačiti, post., dost., dostačitelným býti; —länglich *adj.* dostatečný, postačitelný; postačující; ohne -e Urſache bez hodné příčiny; h. *adv.* dostatečně, dosyta; —läſſig *v.* Nachläſſig; —legen položiti co někam; —lenken zařídíti, zatočiti, obrátiti tam; —liefern dodati, dodávati, dovážeti; —marſch *m.* odchod *m.*; —nehmen přijmouti; —neigen přikloniti.

Hinnen *adv.* = von h. odtud odsud.

Hin-platzen bouchnouti, plesknouti tam; mſ. prašťiti sebou, plesknouti, mýknouti sebou; —reichen podati; mh. stačiti, postačiti, dostačiti; —reichend, —reichlich *adj. v.* Hinlänglich; —reiſe *f.* cesta tam; Hin- und Rückreiſe cesta tam a nazpět; —reiſen někam se vydati, někam jíti; jeti; —reißen strhnouti; zachvátiti, uchvátiti, uchvacovati (jímati); fig. zanítiti; chvatem unášeti; das H. záchvat *m.*, zachvácení *n.*; —reißend *adj.* záchvatný, úchvatný, uchvacující; —richten zařídíti, zaměřiti, obrátiti tam; jmd. h. odpraviti koho; popraviti někoho; ein —gerichteter popravenec, odpravenec *m.*; —richtung *f.* odpravení *n.*, poprava *f.*; —ſchaffen někam připraviti; dovezti, donesti; —ſcheiden (von der Welt) sejíti se světa, umříti, život skonati; zesnouti; —ſchicken poslati, vyslati kam; —ſehen mſ. popatřiti, pohlednouti kam; —ſein; der iſt ſchon hin už je po něm; ich bin ganz hin jsem už všecek schvácen, a, o.

Hinſicht (oh. M.) *f.* zření *n.*, patření *n.*, nahlížení *n.*, pohled *m.*; fig. uvážení *n.*, pozorování *n.*, vzhled *m.*; —lich *adv.* (*c. gen.*) ohledem, vzhledem, zřením na to, hledě k tomu.

Hin-ſinken sklesnouti; —ſpringen doskočiti; —ſtellen nastrčiti, nastražiti, nastaviti; —ſteuern mſ. veslovati tam; fig. worauf h. zaměřiti k čemu, směřovati, čeliti k čemu; —ſtrecken roztahnouti, natáhnouti, rozložiti; o zem hoditi (čím), prašťiti, mýknouti, mrsknouti (kým); —ſtürzen svaliti; mſ. svaliti se; vpadnouti, vraziti tam.

Hintan *adv.* nazad, k zadu, pozadu; —geben pustiti, zadati něco někomu; eine Sache h. vzdáti se čeho; —halten etw. zdržeti, zadržeti; zaraziti; překaziti něco; odvarovati, odvrátiti; —haltung *f.* (von Unruhen) uvarování, zamezení nepokojů; H. der Hinderniſſe

odvrácení, odvarování překážek; --ſetzen etw. obmeškati něco; opovrhati, -ovati něčím; odmítati něco; —ſetzung *f.* odmítání, zavržení *n.*

Hinten *adv.* zadu, pozadu, vzadu, pozad; h. an, h. auf, h. her, von h., von h. zu ze zadu, z pozad; —vorn *n.* (oh. M.) převrácenost *f.*, páté přes deváté.

Hinter *prp. c. dat.* za; h. dem Berge za horou; *c. acc.* h. die Tür ſtellen za dveře postaviti; einen hinters Licht führen fig. ošáliti někoho; h. *adv. v.* Hinunter; h. *adj.* (ddd. —e) zadní.

Hinter-achſe *f.* zadní náprava; —anker *n.* pozadní kotvice; —anſicht *f.* vzhled ze zadu, od zadu; —backe *f.* zadnička *f.*, hýždě *f.*, kýta *f.*, zadní líčko; —beſtung *f.* (h. Wehr) podjezí *n.*; —bein *n.* zadní noha; —bier *n.* ředina *f.*, zadina *f.*, patoky *pl.*; —bleiben mſ. pozůstati; přestati; --bleiben pozůstalý; -e Tochter pozůstalá dcera; —bringen zanesti; fig. einem etwas h. donášeti, tajně oznámiti; —bringer *m.* donašeč *m.*; —bug *m.* příhbí *n.*, ohbí *n.*; —bühne *f.* zájeviště *n.*, zákulisí *n.*; —deck *n.* zadní paluba.

Hinter-drein *adv.* zadem; pak, potom; der —e zadek *m.*, zadnice *f.*; das —e zadina, zádel *f.*; —einander *adv.* po sobě, zasebou; —effen zajídati; —felge *f.* lícnice *f.*; —fleck *m.* opatnice *f.*, kožka na opatku; —führen einen *v.* Hintergehen; —fuß *m.* zadní noha; 2. zánoží *n.*; —gang *m.* (jur.) smír *m.*; (wdm.) výskok, východ *m.* (zvěře); —gebäude *n.* zad *m.*, zadek stavení, zadní stavení; —gehäge *n.* (wdm.) zadek *m.*, zadeček (zajice); —gehen einen oklamati, ošidíti, obelstiti, podvesti koho; das H. klam *m.*, lesť *f.*, podvod *m.*, šalba *f.*; —geſtell *n.* (h. Sattel) zadní luk; —getreide *n.* zadina *f.*; —glied *n.* (math.) člen zadní, člen druhý; —grund *m.* pozadí *n.*; záhumní *n.*; —halb *adv.* zadu, za; —halb *m.* šije *f.*, zadní strana krku; —halt (-es, ohne M.) *m.* záloha *f.*; fig. úklady *pl. m.*, osidla, léčky; nástraha *f.*; —halten zadržeti; fig. zatajiti; —hand *f.* zápěstí *n.*; in der H. ſein (Kartenſp.) za rukou býti.

Hinterhaupt (oh. M.) *n.* týl *m.*, záhlaví *n.*; —bein *n.* kost týlová; kost skřivancová; —leiſte *f.* hřeben týlní.

Hinter-haus *n.* zadní dům, přístavek *m.*; —her *adv.* pozadu; potom, později; pak; —hof *m.* humno *n.*; —keule *f.* kýta *f.*, zadeček *m.*; —korn *n.* zadina *f.*; —lader *m.* (Gewehr) zadovka *f.*; —lage *f.* (Bräuh.) kuše *f.*; —land *n.* pozadí, záhumní *n.*; (mil.) zábojiště *n.*

Hinterlaſſen *m. v.* Nachlaß; —ſſen etwas nechati, zanechati po sobě, zůstaviti, pozůstaviti po sobě; —ſſene Witwe pozůstalá vdova; —ſſenſchaft *f.* (Verlaſſ...) pozůstalost *f.*; —ſſer *m.* pozůstavitel *m.*

Hinterleder *n.* (am Schuhe) opatek *m.*; H. um den Schweif ozba *f.*

Hinterleg-en etw. bei jmd. uložiti, složiti něco u koho, někomu něco (k věrné ruce) schovati dáti; —er *m.* svěřitel *m.*; —ung *f.* svěření *n.*

Hinterleib *m.* zadek těla.

Hinterliſt *f.* lesť *f.*, obmysl *m.*; —en obelstiti koho, úklady klásti komu; —ig *adj.* lstivý, obmyslný.

Hinter-mann *m.* zadák *m.* (následovce *m.*); —naht *f.* zadní šev; —rücks *adv.* zadu, pozadu, odzadu, zezadu, za zády; —ruder *n.* opačina *f.*; —ſaß (-ſſes, M. -ſſen) *m.* chalupník *m.*, podsedek *st.*; —ſatz *m.* závěti *n.*; —ſchemel *m.* (Schneidemühle) pachole *n.*; —ſiedler *m. v.* Hinterſaß.

Hinterſt *adv.* nejzáze; ddd. —e *adj.* nejzazší, nejzadnější, poslední.

Hinter-ſteven *m.* (Schiff.) zadní stavně; —ſtich *m.* zásteh *m.*; zadní steh; —ſtrich *m. v.* Apoſtroph; —teil *n.* zadní částka, zadní díl, zadek *m.*; H. des Thieres zadek zvířete; H. der Fleiſchbrame zadák *m.*; H. des Schuhes zápěti *n.*; —treffen *n.* (mil.) zadní šik, z. řada, z. tlupa; —treiben překaziti, zameziti; zmařiti; —tür *f.* zadní dvířka, zadní vrátka; —wald *m.* zálesák *m.*; —wand *f.* zadní stěna; —wärts *adv.* ze zadu, nazad; —zeug *n.* der Pferde podocasník *m.*

Hintritt *m.* skonání *n.*, vykročení z toho světa.

Hintſch (-es, oh. M.) *m.* dušení *n.*, můra *f.*; 2. potměchuť *f.*, psí víno, lilek sladkohořký (*Dulcamara*).

Hintun postaviti; dáti kam schovati; pohoditi kdes, zandati kam.

Hinüber *adv.* na druhou stranu; über die Brücke h. přes most; —blicken mh. na druhou stranu pohlédnouti; —bringen přepraviti, převesti; —fahren převezti někoho n. něco; 2. převezti se; —fahrt *f.* převoz *m.*, přeprava *f.*, přepravení *n.*; —führen převezti; —ſchaffen přepraviti; —ſchauen mh. na druhou stranu hleděti; —ſchlafen mſ., —ſchlummern mſ. zesnouti v Pánu, na onen svět se odebrati.

Hinunter *adv.* dolů, nadůl; —fahren mſ. sjeti, dolů jeti; —ſchlucken požrati, polknouti; —ſchlüpfen mſ. sklouznouti; —wärts *adv.* dolů, nadůl.

Hinwärts *adv.* tam, tamto.

Hinweg *m.* cesta tam.

Hinweg *adv.* pryč; ſich —begeben odcházeti, ubírati se pryč; —nahme *f.* odejmutí, odnětí *n.*; —raffen uchvátiti; —ſchlagen uraziti; —ſetzen odstaviti, odsaditi; ſich h. odsednouti; ſich über etw. h. nehleděti k čemu, nedbati nač, nevšímati si čeho; —tun odundati; —wehen odvanouti; —ziehen odtáhnouti něco; mſ. odebrati se, odtáhnouti.

Hin-weis *m.* poúkaz *m.*; unter H. auf... s poukázáním na...; —weiſen auf etwas ukazovati nač; —weiſend *adj.* ukazovací; -es Fürwort (grm.) ukazovací náměstka *f.* *Pronomen demonstrativum*; —weiſung *f.* poukázání *n.*; —welken mſ. uvadnouti; —wenden obrátiti, obraceti (na druhou stranu); otočiti; zatočiti něco (na druhou stranu; —werfen po-

hoditi, povrhnouti; —wieder *adv.* opět, znova, zase; —wirken auf etwas působiti k čemu; —wurf *m.* pohoz *m.*; —ziehen táhnouti něco kam; přitáhnouti; mț. přestěhovati se; odebrati se kam; přitáhnouti někam; —zielen mț. měřiti (k tomu, na to); namířiti tam; fig. směřovati tam.

Hinzu *adv.* k tomu; —addieren (math.) přičísti; —bilden přitvořiti; —bitten připrositi; —bringen přitlačiti; mț. k k něčemu se dotírati; —fügen přidati, připojiti; Geld h. doložiti peněz; dosaditi; —fügung *f.* připojení *n.*; H. eines Lautes (gram.) přimísťání *n.*, přimítka *f.*; —gabe *f.* přídavek *m.*; —gekommen přibylý, přišlý; —schreiten přikročiti, přikračovati; —setzen přidati, přisaditi; —tun přičiniti, přidati.

Hiobspost *f.* (fig.) Jobova zvěst, žalostná zpráva, smutné návěští.

Hipparch (-en) *m.* (gr.) velitel jízdy.

Hippe *f.* oplatek *m.*; (Gärtn.) žabka *f.*, kosíř *m.*

Hippen-bäcker, —träger *m.*, Hippmann *m.* oplatkář *m.*; —eisen *n.* oplatnice *f.*

Hippiatrik *f.* (gr.) koňoléčba *f.*

Hippo-drom (-es, M. -en) *m.* (gr.) jízdárna *f.*, jezdiště *n.*; —ras *v.* Hippotras; —log (-en) *m.* koněznalec *m.*; —potamus *m.* (zool.) hroch *m.*, vodní kůň (Nilpferd).

Hippuris *f.* (gr.) (bot.) truskavec *m.*; —saure Salze *pl.* hipurany; —säure *f.* kyselina hipurová.

Hirkulation (lt.) přebujení (révy vinné).

Hirn (-es, M. -e) *n.* mozek *m.*; —absceß *m.* objitření n. nežit v mozku; —balken *m.* jizva mozková; —bewegung *f.* hýbání mozku; —blasenwurm *m.* (b. Schafen) motolice *f.*; —blutader *f.* žíla mozková; —bohrer *m.* mozkovrt *m.*; —brütig *v.* Wahnsinnig; —ende *n.* oddeněk *m.*; —entzündung *f.* zánět mozku, —erschütterung *f.* otřesení mozku, otrucení *n.*; —erweichung *f.* změknutí n. obměknutí mozku; —geburt *f.*, —gespenst. —gespinst *n.*, —gewebe *n.* přízrak, přelud *m.*; —kasten *m.* hlava; —haut *f.* blána mozková; weiche H. (*pia mater*) mozečnice, obmozečnice *f.* (matka milostivá); harte oder dicke H. (*dura mater*) podlebnice *f.* (svrchní mázdra); —häutchen *n. v.* Hirnschalenhaut; —hautentzündung *f.* zánět blány mozkové; —kammer *f.* příbrada n. hlubinka mozková; —kasten *m.* mozkovice *f.*; —krank *adj.* blouznivý; —krankheit *m.*; —kapsel *m.* břiško mozku; —leiste *f.* (Bauk.) svlak čelní neb krajový; —los *adj.* (*adv.*) bez mozku; —mark *n.* střeň mozku; —schädel *m.*, —schale *f.* leb, lebka, mozkovice *f.*; —schädellehre *f.* lebosloví *n.*; —schalenbruch *m.* zlomení lbi; —schalenhaut *f.* olbí *n.*, polebnice *f.*; —schnelle *f.* šňupka *f.*; —schnitte *f.* (Koch.) topinka s mozečkem; —schwiele *f.* mozolovatost *f.*; —spritze *f.* mozeček *m.* (Kochk.); —suppe *f.* (Koch.) mozečková polívka; —toll, —verrückt *adj.* pomatený; —wasserjucht *f.* vodnatost mozeční; —wund *adj.* potřeštěný, šílený.

Hirsch (-es, M. -e; auch H. -en, M. -en) *m.* jelen *m.* *Cervus*; junger H. jelínek, kolouch *m.*; —antilope *f.* sajha jelení; —bezoar *m.* světlomast *f.*; —birsche *f.* porážka jelenů; —bock *m.* jelen *m.*; —brunft, —brunst *f.* říje *f.*, říjení *n.*; —eber *m.* vepř jelenovitý, babirusa *f.*; —fährte *f.* jelení stopa; —fänger *m.* tesáček, zaražec *m.*; —fleisch *n.* jelenina *f.*; —garten *m.* obora na jeleny; —gerecht *adj.* znalý jelenů; —geschrei *n.* říje *f.*; —geweih *n.* jelení parohy; —haut *f.* jelenice *f.*, jelení kůže.

Hirschhorn *n.* paroh *m.*, jelení roh; —geist *m.* (chem.) líh parožný, l. rohový, líh z rohu jeleního; —käfer *m.* roháč *m.*; —öl *n.* olej parožný, olej z rohu jeleního; —salz *n.* sůl parožná, sůl z rohu jeleního; —zinke *f.* pazouch, cink *m.*

Hirschin *f.* laň *f. v.* Hirschkuh.

Hirsch-jagd *f.* honba na jeleny; —käfer *m.* roháč *m.*; —kalb *n.* kalouch *m.*; —kamel *n.* lama *f.*, —krankheit *f. v.* Maulsperre; —kuh *f.* laň, laně, laňka, jelenka *f.*, zvíře *n.*; H.- *adj.* laní, laňčí; —leder *n.* jelení kůže, jelenice *f.*; —leder *adj.* jelení, zvířecí; —ling *m.* čirůvka *f.*, ryzec *m.*; —park *m.* obora na jeleny; —ruf *m.* vábnička na jeleny; —schlegel *m.* jelení kýta; —schwamm *m.*, —trüffel *m.* lanýž zrnatý *Lycoperdon cervinum*; —schweiß *m.* (wdm.) barva jelení; —talg *m.* jelení lůj; —wildbret *n.* jelenina *f.*; —zagel *m.* jelení ocas; —zahn *m.* kousák *m.*; —ziemer *m.* jelení zadek, jelení hřbet.

Hirse *f.* proso *n.* *Panicum*; gemahlene H. jáhly *pl.*, pšeno *n.*; —artig *adj.* jahlitý; —aufkauf *m.* jáhlový nákyp, jahelník *m.*; —feld *n.* prosniště *n.*; —gras *n.* pšeníčko *n.* *Milium*; —händler *m.* jahlář *m.*; —hülse *f.* omelky; —korn *n.* prosné zrno, jáhla *f.*, pšeno *n.*; 2. krupička na oku; —korngroß *adj.* veliký jako prosné zrno.

Hirsen-förmig *adj.* jahlitý; -e Flechte jahlina *f.*; —grau *n.* pšeníčko *n.*; —kuchen *m.* pšenník *m.*; —mühle *f.*, —stampfe *f.* opichač *m.*, jahelna *f.*, prosník *m.*; —same *m.* prosina *f.*; —speise *f.* jahelník *m.*; —strob *n.* prosovina *f.*

Hirsgang *m.* (Mühlw.) jahelka *f.*

Hirsut-ia *f.* (lt.) srstnatost *f.*

Hirt (-en, M. -en) *m.* pastýř *m.*, pastucha *m.*; —en *verb.* pásti.

Hirten-brief *m.* pastýřský list; —gedicht *n.* selanka *f.*, pastýřská báseň; —haus *n.*, —hütte *f.* pastuška *f.*; —horn *n.* trouba n. roh pastuší; —junge *m.* pasák, pastevec *m.*; —lied *n.* pastýřská píseň, (kurz) pastýřská *f.*; —leben *n.* výpasek *m.*, pastevné *n.*; —mädchen n. pasačka *f.*; —mäßig *adj.* pastýřský; —pfeife *f.*, —rohr *n.* pastuší píšťala; (*sl.* sopelina *f.*, trestinka *f.*); —stab *m.* pastýřská hůl; 2. biskupská berla; —tasche

f. **pastuší** mošna, hrašna; (Gewächs) kokoška *f Capsella (Thlaspi) bursa pastoris*; —**volk** *n.* pastýřský národ, kočovný národ; —**wohnung** *f.* pastuška *f.*, salaš *f.*

Hirtin (M. -en) *f.* pastýřka, pasačka *f.*

Hirtus (lt.) (bot.) srstnatý.

Hirudo *f.* (lt.) pijavice *f.* [Schwalbe.

Hirundo *f.* (lt.) vlašťovka *f. v.*

Hispidus (lt.) (bot.) kosmatý, štětinatý.

Hisse *f.*, —**block** *m.* skřipec *m.* (na lodích); zdviž *f.*

Hissen skřipcem zdvihati *v.* Aufhissen.

Hißtau *n.* zdvihací lano, návlečné lano.

Hist! *int.* čehý (vlevo). [tkaněsloví *n.*

Histologie *f.* (gr.) (med.) tkanivosloví,

Histörchen *n.* historka *f.*

Historie *f.* (gr.-lt.) příběh *m.*; 2. dějiny; 3. dějepis, letopis *m.*, historie *f.*

Historien-maler *m.* dějepisný n. historický malíř; —**malerei** *f.* malířství historické; malba historická, dějemalba *f.*; —**schreiber** *m.* dějepisec *m.*

Histor-iker (-s, unv. M.) *m.* historik, dějepravec *m.*; —**iograph** (-en) *m.* dějepisec, historiograf *m.*; —**iographie** *f.* dějepisectví *n.*; —**isch** *adj.* historický, dějepisný, dějepravný, dějinný.

Hitsche (Hütsche, Hutsche, Hotze) *f.* trnož *m.*; 2. podnožka *f.*; 3. houpačka *f.*; 4. loktuše *f.* (cikánská).

Hitz-beule *f.* přípara *f.*; —**blase** *f.* ospice, ospinka *f.*; neštovička *f.*; —**blatter** *f.* opar *m.*, přímět *m.*, palčivá neštovice; —**butter** *f.* přepouštěné máslo.

Hitz-e (oh. M.) *f.* horko *n.*; glühende H. žár, znoj *m.*, parno *n.*; H. des Waſſers vřelost *f.*; H. im Leibe horkost, palčivost *f.*; fig. horlivost, vroucnost, ohnivost *f.*, zápal *m.*; fig. zlost *f.*, hněv *m.*; fig. in der H. des Gefechtes v zápalu bojovném, v záchvatu válečném; H. (med.) oddych *m.*; —**en** uh. hřáti, hřáti; —**end** *adj.* výhřevný.

Hitz-ferien *pl.* vedřiny *pl.*; —**getränke** *pl.* horké či palčivé nápoje.

Hitzig *adj.* horký, palčivý; -e Krankheit horká nemoc, hlavnička; -es Fieber palčivá horečka; -es Eiſen žhavé železo; h. (v. Menſchen) ohnivý, vznětlivý; —**er** Menſch prchlý, prudký, nahlý člověk *vn.*

Hitz-kopf *m.* prchlivec *m.*, náhlík *m.*, prudina *m.*; —**meſſer** *m.* žároměr *m.*; —**ſchlag** *m.* úžeh (mozkový).

Hivernage *f.* (fr.) přezimování (korabů); 2. zimní přístav.

Hm! *int.* hm! **Ho!** *int.* ho! ha!

Hobel (-s, unv. M.) *m.* hoblík *m.*; —**bank** *f.* hoblovací stolice, hoblice, hoblovka *f.*; —**eiſen** *n.* železko do hoblíku; —**fermig** *adj.* hoblovitý; —**maſchine** *f.* hoblovací stroj, hoblovadlo *n.* [koho.

Hobeln hoblovati; jmd. h. cepovati

Hobel-ſpäne *pl.* hobliny, hoblovíny, hoblovačky *pl. f.*; (Gebäck) pečené listy, oplatky; —**ſtatte** *f.* hoblovna, hoblírna *f.*

Hoben *adv.* (hier oben) zde nahoře.

Hobler *m.* hoblíř *m.* [hoboista *m.*

Hoboe (Hoboi) *f.* hoboj; **Hoboiſt** *m.*

Hoch *adj.* vysoký (*comp.* höher vyšší; *sup.* bdb. höchſte nejvyšší); hoher Haupt vznešená osoba; hohe Meſſe *v.* Hochamt; hohe See širé moře; hohes Spiel vysoká hra (sázka); die höchſte Zeit svrchovaný čas; höchſte und hohe Gäſte nejvznešenější a vznešení hosté; hoch und niedrig vznešený i nízký; das hohe Lied (bibl.) píseň písní *Cantum canticorum*; *adv.* es h. aufnehmen za zlé míti; h. und teuer ſchwören svatosvatě přísahati; es wurde auf dem Schloſſe h. getafelt na zámku byla slavná hostina; 6 Mann h. po 6 mužích v řadě, v šestistupu; Hoch! sláva! jmd. ein Hoch ausbringen někomu slávu provolati; Hoch (Titel) Vysoký; hochher *adv.* zvysoka.

Hochacht-bar *adj.* veleváženy, vysoce vážený; —**en** cíti koho, v uctivosti míti koho, velice si vážiti koho; —**ung** *f.* úcta, uctivost, vážnost *f.*; —**ungsvoll** *adj.* uctivý.

Hoch-altar *m.* veliký oltář, hlavní oltář; —**amt** *n.* velká (hruba) mše, zpívaná mše; —**äßkunſt** *f.* hluboké leptání; —**aufgeſchoſſen** vysokorostlý; —**bau** *m.* velestavitelství *n.*; —**bauten** *pl.* vysoké nadzemní stavby; —**beinig** *adj.* nohatý, čapatý; —**bejahrt**, —**betagt** *adj.* letitý, mnoholetý; —**berühmt** *adj.* veleslovutný; —**beſteuerter** *m.* veliký poplatník, kdo mnoho daní platí, —**deutſch** *adj.* vysokoněmecký; (hornoněmecký); —**diſtelben** (Titel) Jeho Výsost; —**druck** *m.* veletlak *m.*, vysoký tlak; —**druckdampfmaſchine** *f.* veletlaký parostroj, parostroj s vysokým tlakem, p. na vysoký tlak; —**ebene** *f.* vysočina, výšina (*srb.* planina) *f.*; —**edel** *adj.* velešlechetný; (Titel) velmožný; —**ehrwürdig** *adj.* velebný, velectihodný; —**erfreut** *adj.* rozradovaný; —**erhaben** *adj.* vznešený; 2. vypouklý; —**fahrend** *adj.* nadutý, hrdopýšný, vypínavý; —**fein** *adj.* velejemný; —**flut** *f.* vystoupení vody; —**fürſtlich** *adj.* knížecí; —**garn** *n.* nahonec *m.*; —**gebirge** *n.* velehorstvo *n.*, velehory *pl. f.*, vysokohoří *n.*; Euer —**geboren** Vaše Vysokorodí; —**geborener Herr Graf!** Vysoce Urozený Pane Hrabě! —**geehrt** vysoce ctěný, velectěný; —**geliebt** velemilovaný; —**geneigt** blahosklonný, —**genuß** *m.* vznešený požitek, blahý požitek; —**geprieſen** veleslavný; —**gericht** *n.* vrchní (hrdelní) právo; 2. popraviště *n.*, stínadlo *n.*; 3. (Vogelſt.) věšák *m.*, věšadlo *n.*; —**geſang** *m.* slavný zpěv, slavozpěv *m.*; —**geſchätzt** vysoce vážený, veleváženy; —**gelegnet** velepožehnaný; —**geſtaltet** vysokonavrstvený; fig. vypínavý, vysokobažný; —**gewild** *n.* vysoká zvěř; —**gradig** *adj.* vysokého stupně, vysokostupňový; —**halten** mnoho (vysoce) sobě vážiti; —**heilig** *adj.* svatosvatý, nejsvětější; —**her** *adv.* zvysoka; —**herzig** *adj.* šlechetný, spanilomyslný, velikodušný; —**holz** *n.* okleslky *pl. m.*; —**jagd** *f.* lov (honba) na vysokou (n. na velikou) zvěř; —**kirche** *f.* státní církev (v Anglii); —**land** *n.* vysočina *f.*; —**länder** *m.* horan, horal *m.*

Höchlich *adv.* velice.

Hoch-löblich *adj.* (Titel) vysoce slavný, velesławný; —meiſter *m.* velmistr *m.*; —mittel *adj.* (Ware) nadprostřední; —mögend *adj.* velikomocný, vysokomocný, velmožný; —mut (oh. M.) *m.* vysokomyslnost *f.*, hrdost *f.*, zpupnost *f.*, pýcha *f.*; H. kommt vor dem Fall pýcha předchází pád; —mütig *adj.* vysokomyslný, hrdý, pyšný; —notpeinlich *adj.* hrdelní.

Hochofen *m.* vysoká (hutní) pec; —gaſe *pl. n.* plyny vysokopecné; —proceß *m.* (chem.) chod vysokopecný.

Hoch-plateau *n.* vysočina *f.*, vysoká planina, vysoká rovina; —preiſen velesławiti; —preiſlichen Andenkens velesławné paměti; —prieſter *m. v.* Hoheprieſter; —quelle *f.* horský pramen; —quellenwaſſerleitung *f.* horský vodovod; —rot *adj.* velečervený; —ruf *m.* volání slávy; —ſchätzen vysoce sobě vážiti; —ſchule *f.* vysoká škola; —ſchwanger *adj.* na slehnutí.

Höchſel *n.* podkladek *m.*

Hoch-ſelig *adj.* slavné paměti, blažené paměti; —ſinn (oh. M.) *m.* šlechetnomyslnost *f.*, velikomyslnost *f.*; —ſommer *m.* střed léta.

Höchſt *adv.* nejvýš; ddd. —e *adj.* nejvyšší, vrchní, svrchní; svrchovaný; —es Gut svrchované dobro; —e *m.* Svrchovaný (Bůh); —e Vollkommenheit svrchovanost *f.*, svrchovaná dokonalost *v.* Hoch.

Hochſtapler *m.* velkopýšek, vypínavec *m.*; —in *f.* vypínalka *f.*

Höchſt-beſteuerter nejvěčší poplatník; —dieſelben Jejich Výsosti, Jich Milosti; —ens *adv.* nejvýš, na nejvýš; leda, jedva; höchſtens mit Moos bewachſen leda mechem porostlý; —es svrchovanost *f.*; fig. vrchol *m.*

Hochſtehend *adj.* vyčnívající.

Hochſteppe *f.* vysoká step, širá step.

Höchſtgnadig *adj.* nejvýš milostivý.

Hoch-ſtift *n.* velechrám *m.*; —ſtimmig *adj.* vysokohlasý.

Höchſt-kommandierender *m.* nejvyšší velitel; —möglich *adv.* pokud možno, co nejvíce možná.

Hoch-ſtraße *f.* horská silnice; —ſtrebend *adj.* vysokotužný; vysokobažný; —tönig *adj.* přízvučný; plnopřízvučný; —tönige Silbe přízvučná slabika; —trabend *adj.* vypínavý, nadutý; vychloubavý; —träger *m.* nadutec *m.*; —verrat *m.* velezrada *f.*; —verräter *m.* velezrádce *m.*; —wald *m.* vysokokmenný les, velelesy *m.*; —waſſer *n.* velká voda, povodeň *f.*, rozvodnění *n.*; —weg *m.* silnice *f.*

Hoch-wichtig *adj.* veledůležitý; Euer —wohlgeboren Vaše Vysokoblahorodí; Euer —würden Vaše Důstojnost; —würdig *adj.* důstojný, veledůstojný, velebný.

Hochzeit (M. -en) *f.* svatba *f.* (oddavky *pl.*), veselka *f.*; —bitter *m.* svat (zváč na svatbu); —er *m.* ženich *m.*; —erin *f.* nevěsta *f.*; —feſt *n.* svatební hody, veselka *f.*; —gaſt *m.* svatebník, svatebčan *m.*; —gedicht *n.* svatební báseň; —gewand *n.*, —kleid *n.* svatební roucho; —gott *m.* Jasoň *m.*; —kuchen *m.* radostník *m.*; —leute *pl.* svatebníci; —lich *adj.* svatební; —lied *n.* svatební píseň; —mahl *n.* svatební oběd, svat. hostina; —meiſter *m.* starosvat *m.*; —mutter *f.* svatbí *f.*; —paar *n.* snoubenci; —ſchied *v.* Hochzeitlied; —ſredner *m.* tlampač *m.*; —ſtifter *m.* snoubce *m.*; —tag *m.* svatební den; —vater *m.* starosvat *m.*; —woche *f.* líbáček *m.*

Hock (-es, M. -e) *n.* stáje *f.*; 2. haldiště *n.*

Hocke (M. -en) *f.* stoh *m.*; mandel *m.*; svazek *m.*; otýpka *f.*; 2. hřbet *m.*; 3. (Turnk.) skrčka *f.*

Hock-en mh. na bobečku seděti; fig. civěti, čuměti; zu Hauſe h. doma dřepěti, doma se koutkovati; —end *adj.* skrčený; schoulený; *adv.* skrčmo; —er *m.* čumil, pobuda *m.*

Höcker (-s, unv. M.) *m.* hrb, hrbol *m.*; pahrbek, pahorek *m.*; —ig *adj.* hrbatý; —naſig *adj.* hrbonosý; —pferdchen *n.* koník-hrbounek *m.*

Hode (M. -n) *f.* moudí *n.* (varle, *pl.* varlata *n.*, nároky) *Orchis* (gr.), *Testiculus* (lt.).

Hode-geſis, —getik *f.* (gr.) návod, rukověť *f.*, vodítko *n.*; —get (-en, M. -en) *m.* průvodce *m.*

Hoden-bruch *m. v.* Hodenſackbruch; —entzündung *f.* zánět moudí *m. Orchitis*; —förmig *adj.* moudítý, moudovitý; kulatý; —geſchwulſt *f.* otok moudí; —haut *f.* moudnice *f.*; —kraut *n.* vstavač *m.*, kukačka *f.* (*rstl.*) *Orchis*; —krebs *m.* (med.) rak v moudí; —markſchwamm *m.* houbovatost moudí; —ſack *m.* šourek *m.*; —ſackbruch *m.* průtrž moudní, kýla šourečná.

Hodometer *n.* (gr.) cestoměr *m.*

Hof (-es, M. Höfe) *m.* dvůr *m.*; allerhöchſter H. nejvyšší dvůr; H. um den Mond, um die Sonne kolo *n.*, okolek *m.*, kruh měsíční, sluneční; H. um die Sterne okolky n. kola hvězd; den H. einem machen dvořiti se komu.

Hof-agent *m.* dvorský jednatel; —amt *n.* dvorský úřad; —anſage *f.* (für Zeremonien) dvorní prohlaška; —bäcker *m.* dvorský pekař; —bauer dvořák; —beamte *m.* dvorský úředník; —beſchwerde *f.* stížnost ke dvoru; —beſitzer *m.* držitel dvora (dvořak *m.*); —beſorger *m.* dvorecký (-, chó) *m.*; —buchbinder *m.* dvorský knihař; —buchdruckerei *f.* dvorní knihtiskárna; Hof- u. Staatsbuchdruckerei dvorská a státní tiskárna; —burgwache *f.* dvorská hradní stráž; —dame *f.* dvorská dáma; —dienſte *pl. m.* služby dvorní; služby ve dvoře (als Unterthansverbindlichkeit); 2. služby u dvora; 3. fig. dvoření *n.*; —fähig *adj.* ke dvoru oprávněný; er iſt h. geworden má přístup ke dvoru.

Hoffart (oh. M.) *f.* pýcha *f.*, vypínavost *f.*; hoffärtig *adj.* pyšný, vypínavý.

Hoffen doufati v něco, nadíti se čeho, očekávati něco; das läßt ſich h. to možno očekávati; to je nadějná (t. věc); —tlich, hoffnungsvoll *adj.* nadějný; *adv.* nepochybně, snad, možná.

Hoffnung (M. -en) *f.* naděje *f.*; in der H. ſein čekati se do kouta, býti s útěžkem, v jiném stavu.

Hoffnungs-grube *f.* (mont.) nadějný důl; —kauf *m.* koupě věci nadějné, koupě nadějná; —los *adv.* bez naděje; *adj.* beznadějný; zoufalý; —ſtrahl *m.* fig. paprsek naděje; —voll *adj.* nadějný, nadějeplný.

Hof-folge *f.* dvorská družina; —frau *f.* dvořanka *f.*; —gebäude *n.* dvorské stavení; —gefolge *n. v.* Hoffolge; —gericht *n.* dvorský soud; —geſinde *n.* dvorská čeleď, dvorština; —haltung *f.* dvorstvo *n.*; —hund *m.* domácí pes.

Hofieren (einem) lichotiti komu; 2. jíti na stranu.

Hofjäger *m.* dvorský myslivec.

Hofjunker *m.* panoš *m.*

Hofkammer *f.* dvorská komora; —dekret *n.* dekret dvorské komory; —obligation *f.* dlužní úpis dvorske komory.

Hof-kanzlei *f.* dvorská kancelář; —kanzleidekret *n.* dekret dvorské kanceláře; —kanzler *m.* dvorský kancléř; —kriegsrat *m.* dvorská vojenská rada; —lager *n.* dvůr (panovnický); —leben *n.* život při dvoře, dvorský život.

Hoflehen *n.* dvorské manství, dvorské léno; —gericht *n.* dvorský manský soud; —richter *m.* dvorský manský soudí; —tafel *f.* dvorské desky manské.

Höfler *m.* dvořák *m.*

Hofleute *pl.* dvořané.

Höflich *adj.* zdvořilý, dvorný; *adv.* zdvořile; —keit *f.* zdvořilost, dvornost; —keitsbrief *m.* dvorný dopis; —keitsformel *f.* dvorná formule, výraz zdvořilosti. [ření *m.*

Höfling (-es, M. -e) *m.* dvořan, dvo-

Hof-livree *n.* dvorská livrej, dvorský oděv služební; —machen *n.* dvoření *n.*; —mann *m.* dvořan, dvořenín *m.*; H. fig. obojetník *m.*; —mäßig *adj.* dvorský; —meier *m.* šafář (dvořák, rataj *m.*); —meiſter *m.* hofmistr *m.*; 2. pěstoun, vychovatel *m.*; —meiſtern pěstounem býti, vychovatelem býti; fig. hofmistrovati, poučovati, kantorovati koho, domlouvati komu; —narr *m.* dvorský šašek.

Höfner (-s, unv. M.) *m.* dvořák *m.* (článek *m.*).

Hof-platz *m.* nádvoří *n.*; —poſtverwaltung *f.* dvorská poštovní správa; —rat *m.* dvorní rada; —recht *n.* (*Jus curiae*) právo dvorské; —reſurs *m.* rekurs ke dvoru; —richter *m.* dvorský soudí; —ſchauſpieler *m.* dvorský divadelní herec; —ſtaat *m.* dvůr (panovnický); —ſtab *m.* dvorský štáb; —ſtelle *f.* dvorský úřad; —ſtil *m.* dvorský sloh; —ſtube *f.* světnice (s vyhlídkou do dvora, s v. ve dvoře) na dvůr; —tafel *f.* dvorské desky; —theater *n.* dvorské divadlo; —vogt *m.* dvorecký *m.* (dvorník, nádvorník); —weſen *n.* dvořanství *n.*; —widrig proti dvorskému zvyku; —wirtſchaft *f.* selská živnost, selské hospodářství; 2. dvorské hospodářství; —zahlamt *n.* dvorský výplatní úřad; —zins *m.* podvorné *n.*; —zuckerbäcker *m.* dvorský cukrář; —zwang *m.* nudnost při dvoře; 2. robotnost dvorská, povinnost ke službě ve dvoře.

Hohe bbd. *adj. v.* Hoch.

Höhe (M. -en) *f.*, výška, výše, povýšenost, vysokost *f.*; výšina *f.*; vrch *m.* (math.) výška *f.*; in die H. ſpringen vyskočiti; in den —en ſchweben horovati; in die H. gehen (v. Preiſen) přiskočiti; přiskakovati, připláceti něčemu.

Hoheit (-en) *f.* (Titel) Výsost *f.*; —apfel *m.* ženské jablko; —srecht *n.* právo veličenské; panovnické právo.

Hohelied *n.* (bibl.) píseň písní, píseň Šalomounova.

Höhen-grad *m.* stupeň výšky; —karte *f.* horopis, výšinovid *m.*; —kreis *m.* kruh výšný; —maß *n.* míra výšky; —meſſer *m.* výškoměr *m.*; —meſſung *f.* výškoměrství *n.*; —parallaxe *f.* (astr.) paralakse výšná; —rauch *m.* střížaha *f.*; *pl.* podýmy; požáry *pl. m.*; —ſchichtenkarte *f.* mapa vrstev výšných; —zug *m.* površí, souvrší, pohoří *n.*

Hohepriester *m.* (bibl.) velekněz *m.*, nejvyšší kněz; kníže kněžské.

Höhepunkt *m.* vrch *m.* [*v.* Hoch.

Höher *adv.* výše; *adj.* bbd. —e vyšší;

Hohl *adj.* dutý; doupnatý; —er Zahn vyhlodaný n. vyžraný, vykotlaný zub; —e Fläche plocha dutá n. vyhloubená; —er Winkel (math.) dutý úhel; —es Brot odpadlý chléb; h. werden doupněti, (v. Zahn) vyžrati se.

Hohl-auge *n.* vpadlé oko; —backe *f.* vpadlý obličej; —bohrer *m.* ušně *f.*; —beichſel *f.* tesla *f.*, teslice, dlubna *f.*

Höhle (M. -n) *f.* dutost, doupnatost *f.*; 2. dutina *f.*; 3. jáma *f.*; 4. jeskyně *f.* (nyra, nora, pecera *f.*); 5. skrýše *f.*; H. im Knochen dutina *f.*; 6. (der Tiere) doupě *n.*, brloh *m.*, peleš *f.*

Hohleiſen *n.* dlabač *m.*, dláto *n.*,

Hohlen *v.* Holen. [dlabátko *n.*

Höhlen hlubiti, dutiti, dloubati, dlabati.

Höhlen-bär *m.* medvěd jeskynský (předpotopní); —bewohner *m.* jamník, jeskyňák *m.*; —förmig *adj.* jamovitý, jeskynitý.

Höhler *m.* dlabač, vydlabovač *m.*

Hohl-feile *f.* dlabací, dloubací pilník; —geſchoß *n.* dutá koule; —geſchwür *n.* píštělní vřed; —glas *n.* sklo duté, laklé, prolaklé, vyhloubené sklo; 2. dutá sklená nádoba; 3. duté sklené zboží; —hand *f.* dlaň *f.*; —heit *f.* doupnatost, dutost *f.*; —hobel *m.* kocourek, macek *m.*; —hörner *pl.* (zool.) dutorozí; —hufig *adj.* dutokopytný, dutonohý.

Höhlig *adj.* doupnatý; jeskyňatý.

Hohl-kehle *f.* podbradka *f.*, lišta *f.*; výžlabek *m.*; —kehlhobel, —keilſtenhobel *m.* výžlabník *m.*; —kernig *adj.* dutojadrý; —klingend *adj.* dutozvučný; —kopf *m.*

prázdná *n.* jalová hlava, tštíhlava *f.*; —kreiſel *m.* (zum Kinderſpiel) vlk *m.*; —kugel *f.* dutá koule, dutice *f.*; —leiſte *f.* výžlabek *m. v.* Hohlkehle; —maß *n.* dutá míra; —meißel *m. v.* Hohleiſen; —raum *m.* dutina *f.*, dutost *f.*; —rund *adj.* vydutý; —ſpiegel *m.* duté zrcadlo, podduté zrcadlo; —ſtraße *f.* úvoz *m.*; —taube *f.* doupnák *m. Columba oenas.*

Höhlung (oh. M.) *f.* dloubaní, dlabání *n.*; 2. (M. -en) dutina, vydutina *f.* (dupa, dupka); H. einer Kanone duše *f.*, vývrt *m.*

Hohl-vene *f.* žíla dutá; —wangig *adj.* vpadlých tváří; —weg *m.* úvoz *m.*, hluboká cesta; —werk *n.* krytba prejzová; —winkel *m.* (math.) úhel dutý; —wurz *f.* dymnivka *f. Corydalis*; —zahn *m.* vyžraný, vykotlený, kotlavý, děravý zub; —ziegel *m.* kůrka *f.*; prejz *m.*; H. mit einem Haken hák *m.*; breiter H. žlabovice *f.*; —ziegelbecker *m.* přejzař *m.*; —zirkel *m.* chmatací kružidlo; vyduté kružidlo.

Höhmaschine *f.* sklonka *f.*, věšák *m.*

Hohn (-es, oh. M.) *m.* hana *f.*, posměch *m.*, výsměch, pošklebek *m.*

Hohnecken (hohnnecken) einen posmívati se, vysmívati se komu.

Höhn-en einen haněti, pohaněti koho; vysmívati se komu; —end *adj.* výsměšný, posměšný; —er *m.* úšklebník *m.*, vysměvač *m.*; rouhač *m.*

Hohn-gelächter *n.* výsměch *m.*, posměch *m.*, výsměšek *m.*; —geſchrei *n.* posměšný křik; —gezüſche *n.* posměšný sykot.

Höhnisch *adj.* posměšný, ušklíbavý.

Hohn-lächeln mh. posmívati se; ušklíbati se; —lacher *m.* ušklíbáček, posměvač, vysměváček *m.*; —rede *f.*, —ſprache *f.* posměch *m.*, rouhání *n.*

Hoho! *int.* hoho!

Hoien (anſtauſchen) vyměniti, hojeti.

Hoike *f.* plena, houně *f.*, pláštík *m.*

Hoist *m.* zdviž *f.*

Höke, Höker *m. v.* Höfler; —in, Hökin *f.* hokyně *f. v.* Höflerin. [*alector.*

Hokko *m.* hokoš, krakoun *m. Crax*

Hökler (-s, unv. M.) *m.* hokynář (potravinář) *m.*; —ei *f.* hokynářství *n.*; —in *f.* hokyně, hokynářka *f.*; —ordnung *f.* řád hokynářský.

Hokuspokus! puka-buka! čáry-máry! H. *m. et n.* mamičství, kejklířství *n.*

Hold *adj.* přívětivý, příznivý; rozmilý, ušlechtilý, milostný, milounký; ich bin der Sache h. já té věci přeju; —es Mädchen švarné děvče; rozmilá dívčinka; *adv.* h. jeti příznivý býti; H. poddaný *m.* **Holder** *m. v.* Holunder.

Hold-in *f.* milenka, miluška, rozmilá *f.*; —ſchaft *f. v.* Liebſchaft; —ſelig *adj.* spanilý, milostný, líbý, líbezný; roztomilý; —ſeligkeit *f.* spanilost *f.*, milostnost *f.*

Holen přinesti něco; Briefe h. psaní jíti; jmd. h. laſſen poslati pro koho; Atem h. dýchati; oddychovati; der Henker hat ihn geholt das ho vzal.

Holſter (M. -n) *f.* pouzdro na pistole, **Holk** *n.* holanka *f.* (loď). [pistolnice *f.*

Holla! *int.* hola! hej! jářku!

Hollander (-s, unv. M.) *m.* (Mühlw.) krupník, holandr *m.*; 2. řezadlo *n.*; —ei *f.* holandská mlékárna, sýrárna *f.*

Hölle (oh. M.) *f.* peklo *n.*; (in der Malzdörre) včelesno *n.*

Höllen-abgrund *m.* pekelná propast; —angſt *f.* smrtelná úzkost; —bewohner *m.* pekelník *m.*; —brand *m.* pekelný oheň; 2. fig. zatracenec, bezbožník *m.*; —brut *f.* pekelná rota; —fahrt *f.* sestoupení do pekel; fig. jízda do pekel; —fürſt *m.* kníže pekla; —geiſt *m.* zmek *m.*, pikulík *m.*, peklouš *m.*; —gott *m.* pán pekla; pekelník *m.*; —hund *m.* pekelný pes; —kind *n.* čertoušek *m.*, horoucník *m.*; zatracenec *m.*; —lärm *m.* pekelný n. ďábelský křik (povyk); —maſchine *f.* pekelný stroj; —pforte *f.* pekelná brána; —reich *n.* pekelná říše; —richter *m.* soudce pekel; —ſchlund *m.* pekelný jícen, pekelná propast; —ſtein *m.* pekelný kámen, p. kamínek; —zwang *m.* zaklínání čerta.

Höllisch *adj.* pekelný.

Holm (-es, M. -e) *m.* chlum *m.*, kopec *m.*; 2. výspa *f.*, ostrov *m.*; 3. (Waſſerb.) pouch *m.*, příčka *f.*, bradlo *n.*

Holo-branchien *pl.* (gr.) (zool.) ryby žabernaté; —thurien *pl.* (zool.) oblenice *f.*; —*thuridea pl.* (zool.) sumýšovití; —tonie *f.* (med.) křečovitost *f.*

Holper (-s, unv. M.) *m.* hruda *f.*; gefrorner H. zmrazek *m.*; 2. H. drknutí vozu; 3. závada *f.*; —ig *adj.* drsný, drsnatý; kostrbatý; hrudnatý, zmrazkovatý.

Holpern mſ. drknouti, klopejtnouti.

Holunder (-s, oh. M.) *m.* bez *m. Sambucus*; —beere *f.* bezinka *f.*, *mor.* kozinka *f.*; —blüte *f.* bezový květ; —feld *n.* bezoviště *n.*; —holz *n.* bezovina *f.*; —mark *n.* dřeň *f.*, duše v bezu; —ſtaude *f.*, —ſtrauch *m.* bezový keř, bezoví *n.*; —ſubſtanz *f.* bezovina *f.*; —tee *m.* bezové thé; —waſſer *n.*, —blätterwaſſer *n.* bezovka *f.*, bezovice *f.*

Holz (-es, oh. M.) *n.* dřevo *n. lignum*; *coll.* dříví *n.*; 2. (M. Hölze = verſchiedener Art, und Hölzer = kleine Stücke) strom *m.*, dřevo *n. arbor*; 3. les *m. silva.*

Holz-abfälle *pl.* otesky; odkolky *pl. m.*; —alkohol *m.* dřevěný líh; —amt *n.* úřad podřevný; ú. porubný; ú. pasečný; —anweiſung *f.* poukázka na dříví; —apfel *m.* pouchle *n.*, pouchně *n.*, plánč *n.*, plané jablko; —apfelbaum *m.* pouchnička *f.*, planá jabloň; —arbeit *f.* dělání (porážení) dříví; —arbeiter *m.* dřevař, dřevosek *m.*; —artig *adj.* dřevitý; —aufſeher *m.* roubný *m.*, dřevař *m.*; —ausweis *m.* výkaz dříví; —art *f.* kladnice, kalačka *f.*, rozštěpačka *f.*, kladní sekera; —band *n.* obruč *m.*, obroučeк *m.*; —bar *adj.* obmýtný; klestitelný; —bau *m.* dřevěná stavba; —bauer *m.* podlesák *m.*; —beamte *m.* pasečný úředník; —bedarf *m.* potřeba

dříví; —beere *f.* střemcha *f.*; —beſtand *m.* (Forſt.) dřevina *f.*, porost *m.*; —birn *f.* planka, planička *f.*, planá hruška; —boden *m.* dřevník *m.*, kůlna na dříví; 2. půda lesní; —bock *m.* koza *f.*, kozel *m.*, kozlík *m.*, krovka *f.*; 2. kliště *n. Ixodes*; —bohrer *m.* (zool.) dřevohryz *m.*; —bund *n.* otýpka dříví.

Hölzchen *n.* dřívko, dřevíčko *n.*

Holz-dieb *m.* dřevokrádce *m.*; —draht *m.* prutinka *f.*, dřevěný drát; —druck *m.* dřevotisk *m.*

Holzen dříviti obložiti; 2. dříví poráželi, planiti, mýtiti; geholzte Graupen holce, svabské kroupy *pl.*

Hölzer *pl.* (v. Holz) drva *pl.* *n.*; Stiefelhölzer desky do bot; lange H. am Wagen stěnhy *pl. f.*

Hölzern *adj.* dřevěný; —er Menſch fig. pařez *m.*, špalek *m.*, dub *m.*

Holz-eſſig *m.* dřevěný ocet; —fäller *m.* dřevorubec *m.*; —fang *m.* jímka (na dříví); —fänger *m.* (Pfahl in der Moldau) lapač *m.*; —faſer *f.* dřevěné vlákno (vlákno dřevité); —flader *f.* mosor *m.*, sval *m.*; —floß *n.* plť *f.*; von 40 Tafeln pramen *m.*, těžina, ztěžina *f.*; —freſſer *m.* (zool.) červotoč *m.*, lýkožrout *m.*, korovec *m.*; —garten *m.* ohrada *f.*; —geiſt *m.* dřevěný líh (líh ze dřeva); —gelder *pl.* (mont.) dřevné *n.*; —gerecht *adj.* lesů znalý; —grund *m.* lesní půda; —hacker *f.* drvoštěp *m.*; —häher *m.* sojka *f.*; —handel *m.* obchod se dřívím; —händler *m.* obchodník se dřívím, dřevař *m.*, dřevárník *m.*; —hau *m.* paseka *f.*, mýť *f.*; —hauer *m.* dřevoštěp *m.*; —hauſen *n.* hranice dříví; —hebel *m.* (zum Waſſerzug) taha *f.*; —hof *m.* dřevnice *f.*, ohrada *f.*; —icht *adj.* dřevovitý; —ig *adj.* dřevnatý; —induſtrie *f.* dřevařství *n.*; dřevařský průmysl; —inſtrument *n.* dřevěný nástroj (hudební); —käfer *m.* lýkožrout, vrtáč *m.*; —kammer *f.* dřevník, komora na dříví; dřevnice, dřevárna *f.*; —keil *m.* dřevěný klín; —keule *f.* dřevěná palice; —kirſche *f.* ptáčnice, sladička *f.*; —kitt *m.* maz *n.* lep na stromy (Baumkitt); —klauben *n.* sbírání dříví; —klotz *m.* kláda *f.*; —knecht *m.* podpasečný *m.*; —kohle *f.* dřevěný uhel; *coll.* dřevěné uhlí; —kohle *f.* datel černý; —krankheit *f.* (der Ziegen) dřevinka *f.*; —lager *n.*, —lege *f.* ohrada *f.* (na dříví), dřevárna, dřevnice *f.*, dřevník *m.*, sklad dříví; —land *n.* dřevitné území; —laus *f.* v. Holzwurm; —leie *f.* sbírání dříví; —malerei *f.* malba na dřevo; —mangel *m.* nedostatek dříví; —markt hranice lesa; —markt *m.* trh na dříví, trh dřevařský; —maſt *f.* žir *m.* (krmení žaludy a bukvicemi); —möbel *n.* červotoč, červotočina *f.*; —niederlage *f.* v. Holzlager; —ordnung *f.* pasečný řád; —pantoffel *m.* dřevěnka *f.*, dřevák *m.*; —paſſierung *f.* povolení na dříví; povolené dříví, výměrek dříví; —pfeife *f.* dřevěnka *f.*, dýmka ze dřeva; 2. dřevěná píšťala; —platz *m.* ohrada, nátoň *f.*, dřevniště, haldiště *n.*; —preis *m.* cena dříví (dřevní cena); —puppe *f.* dřevěná loutka; —rechen *m.* zbraň, zaplava, jímka *f.*; hrábě *pl.*; —reich *adj.* bohatý na dříví; b. an Wäldern lesnatý; —reiber *m.* šindelář, dračkář *m.*; —rieſe *f.*, —rutſche *f.* splaz *m.*; —ringe *pl. m.* leta *pl. n.*; —ſammlung *f.* sbírka dřev; —ſäure *f.* kyselina dřevěná; —ſcheit *n.* poleno, dřevo *n.*; —ſchlag *m.* výrub *m.*, porážení *n.*, kácení dříví; 2. mýť, paseka, seč *f.*; —ſchleife *f.* splaz *m.*, spoušť *f.*; 2. smyk *m.*; —ſchlüſſel *m.* odmykadlo *n.*, odmykač *m.*; —ſchneidekunſt *f.*, —ſchneiderei *f.* dřevorytba *f.*; —ſchneider *m.* dřevorytec *m.*; —ſchnitt *m.* dřevorytina, dřevorytba *f.*, dřevořez *m.*; —ſchnitzkunſt *f.* řezbářství *n.*; —ſchoppen *m.* dřevník *m.*, dřevárna *f.*, kůlna na dříví; —ſchraube *f.* dřevěný šroub, š. kuželitý; —ſchreiber *m.* pasečný písař; —ſchuh (M. —ſchuhe) *m.* dřevák, dřevěnek *m.*, dřevěnka *f.*; —ſchuhmacher *m.* dřevěnkář *m.*; —ſchüſſel *f.* dřevěnka *f.*, dřevěná miska; —ſchwamm *m.* dřevomorka *f.*; —ſchwemme *f.* drvoplavba *f.*, splavnictví *n.*; 2. výtoň *f.*; —ſchwemmer *m.* drvoplavec *m.*; —ſpalter *m.* drvoštěp *m.*; —ſpan *m.* dračka, tříska *f.*; —ſpaß, —ſperling *m.* úpolník *m.*; —ſpiritus *m.* líh dřevěný; —ſtamm *m.* kmen *m.*; —ſtatt *f.* dřeviště *n.*; —ſtaub *m.* dřevotoč, červotoč *f.*; —ſtein *m.* dřevek *m.*; —ſtich *m.* dřevorytba *f.*; —ſtift *m.* dřevěný nejtek; —ſtock *m.* špalek *m.*; —ſtoff *m.* dřevovina *f.*; (—zelluloſe *f.*) buničina *f.*; —ſtoß *m.* halda *f.*, hranice dříví; —ſturz *m.* valení dříví; —tag *m.* den k vydávání dříví; —taube *f.* doupňák *m. Columba oenas*; —teer *m.* dřevěný dehet; —trage *f.* nosidla na dříví; —trager *m.* drvonoš *m.*; —trank *m.* (med.) odvar kořenový; —trift *f.* lesní pastva; —ung *f.* (M. —en) dělání dříví; mýtění lesů; 2. (Waldſtreife) lesina *f.*, les *m.*; —ungsrecht *n.* právo ke dříví; —ungszettel *m.* lístek na dříví; —verſchleißer *m.* dřevnický *m.*, prodavač dříví; —verwalter *m.* správce dříví; —ware *f.* zboží dřevěné; —wand *f.* srub *m.* dřevěná stěna; —wärter *m.* hajný *m.*; —weg *m.* cesta do lesa; *st.* prť; fig. scestí; auf dem —wege ſich befinden na bludné (klamné) cestě choditi, na scestí se nacházeti; —weiden *pl. f.* drvožraví, drvožravci; —wolle *f.* dřevěná vlna; —wurm *m.* červotoč *m.* (umrlčí hodinky); —zehnt *n.* desátek ze dříví; —zeug *n.* dřevnatina *f.*; —zucht *f.* dřevnictví, stromařství *n.*

Homagial-eid *m.* poddanská přísaha, holdovací přísaha; *Homagium n.* (lt.), *Homage n.* (fr.) poddanský slib, manský slib (*st.* člověčenství *n.*); —pflicht *f.* berně holdovací.

Homeriſch *adj.* homerický; —es Gelächter homerický smích.

Homil-et (—en) *m.* (gr.) vykladač, kazatel, homileta *m.*; —etik *f.* kazatelské umění; —etiſch *adj.* vykladací, homile-

tický; —ie (M. -ien) *f.* homilie *f.*, výklad (biblický).

Homo (lt.) *m.*, *Homme* (fr.) člověk *m.*

Homo-gen *adj.* (gr.) jednorodý, stejnorodý; rovnorodý; stejný, jednaký; —gramm *n.* stejnopis *m.*; —graphie *f.* stejnopisba *f.*; —log *adj.* soujmený, stejnojmený; shodný; —logie *f.* shoda *f.*; —nym *adj.* soujmený, rozdílnoznačný, stejnojmený; různoznačný; —nymie *f.* stejnojmenost *f.*; —*nymum* *n.* (grm.) dvojsmyslné slovo (t. slovo jedno, mající však významů více).

Homöopath (-en) *m.* homeopat *m.*; —ie *f.* (gr.) homeopatie, rovnoléčba *f.*; —isch *adj.* homeopatický.

Homo-phon *adj.* (gr.) stejnozvučný, stejně znějící, souhlasící; —jerual *adj.* stejnopohlavní, soupohlavní; —usie *f.* (čheol.) stejnobytnost *f.*

Honestas *f.* (lt.) vážnost, počest *f.*

Honett *adj.* čestný, ctný, počestný; —tät *f.* počestnost *f.*

Hongroise *f.* (fr.) uherský tanec, maděra *f.*

Honig (-s, oh. M.) *m.* med *m.* (strdí).

Honig-apfel *m.* sládě, sladatko *n.*; —bar *m.* medvěd-brtník *m.*; —bau *m.* medařství *n.*; medaření *n.*; —bauer *m.* medař *m.*; —becken *n.* medovnice *f.*; —behältnis *n.* medník *m.*; —biene *f.* včela medonosná, plástnice *f.* *Apis mellifica*; —birne *f.* medovka, meduně *f.*; —blüte *f.* medný květ, medulka *f.*; —brüse *f.* medník *m.*; —esser *m.* medojed, medojídek *m.*; —faß *n.* medovnice *f.*; —faden *m.* plást *m.*; —fleckeu *m.* (vbm.) prašiviny *pl. f.*; —fließend *adj.* medoplynný, medotoký; —gefäß *n.* (bot.) medník *m.*; —gelte *f.* medovnice *f.*; —geschmack *m.* medovina *f.*; —gras *n.* medynek *m.* *Holcus*; —grube *f.* (bot.) medová jamka; —händler *m.* medař *m.*; —hummel *f.* čmel, medák *m.*, medojedka *f.*, zemská včela *Bombus terrestris*; —korb *m.* medovice *f.*; —kuchen *m.* medovec, pernik *m.*; —küchler *m.* pernikář *m.*; —lese *f.* vybírání medu; —lippe *f.* (bot.) pysk medník; —meisch *m.* medová břečka; —mund *m.* medová n. medná ústa; —presse *f.* ráz, *pl.* rázy *m.*; —scheibe *f.* voština *f.*; plást *m.*, plástev *f.*; —schimmel *m.* (Pferd) plávek *m.*; —schneller *m.* (öton.) medomet *m.*; —schnitte *f.* chleb s medem, pomazanka medová; —seim *m.* stred, strdí *n.*; —stein *m.* medek *m.*; —steinsäure *f.* (chem.) kyselina medová; —stock *m.* špalek, úl (medný); —süß *adj.* sladký co med, medový (medosladký); —tau *m.* *Melligo* medovice *f.*, rosa medová; —trank *m.* pití medné; —wabe *f.* v. Honigscheibe; —wein *m.* medovina *f.*; —woche *f.* líbánky *pl. m.*, medový týden; —wort *n.* fig. medové slovo; —zelle *f.* buňka *f.*; —zucker *m.* medový cukr (hroznový cukr).

Honn-eur *m.* (fr.) česť, úcta, uctivost, pocta *f.*; *pl.* *—eurs* pocty (uvítání); einem die *—eurs* machen někomu česť n. úctu prokazovati, klaněti se, poklony prokazovati, vítati.

Honor *m.* (lt.) česť *f.*; *ad honores* pro česť; co hodnost, co důstojenství; —abel *adj.* ctihodný; —ant (-en) *m.* eines Wechsels (fm.) poctitel (směnečný); —ar (-s, M. -arien) *n.* odměna *f.*; honorář *m.*; čestný plat; čestný dar; —at (-s) *m.* poctěnec (směnečný); —ation *f.* *f.* poctění *n.*, počest *f.*; H. eines Wechsels (fm.) čestné přijmutí, přijmutí pro česť podpisu; —ationsgebühr *f.* uctivné (směnečný); —atior *m.* hodnostník *m.*; —atioren *pl.* honorace, vzácnější obyvatelstvo, přední osoby, znamenitější o., čelnější osoby; —ieren honorovati; einen Wechsel H. přijmouti směnku pro česť podpisu.

Honved (-en, M. -en) *m.* honvéd *m.*, maďarský zeměbranec.

Hop! (hopp!) *int.* hop! (hops! hopsa!).

Hope *f.* trudovatina *f.*

Hopfen (-s, oh. M.) *m.* chmel *m.*, *coll.* chmelina *f.*; dem Biere H. geben, das Bier hopfen chmeliti, ochmeliti; —acker *m.*, —anlage *f.* chmelnice *f.*; —bau *m.* chmelařství *n.*; chmelaření *n.*; —bauer *m.* chmelař *m.*; —bier *n.* chmelnička *f.*; —bitter *adj.* chmelný, chmelovitý; —blüte *f.* chmelový květ; —boden *m.* (öton.) chmelná půda; —börse *f.* v. Hopfenhalle; —ernte *f.* česání chmele (sbírka chmele); —eule *f.* v. Hopfenspinner; —extract *m.* chmelina *f.*, chmelový výtažek; —falter *m.* (zool.) chmeláček *m.*; —fechser *m.* česač chmele; 2. chmelová sazenice; —feld *n.* chmelnice *f.*, chmeliště *n.*; —garten *m.* chmelnice *f.*, chmelník *m.*; —gärtner *m.* chmelař *m.*; —halle *f.* chmelárna *f.*, tržnice chmelařská; —handel *m.* chmelařství *n.*; —händler *m.* chmelař *m.* obchodník s chmelem; —hefen *pl. f.* chmelinka *f.*, chmelnička *f.*; záběl *m.*; —kammer *f.*, —kasten *m.* chmelárna *f.*, sousek *m.*, místo na chmel; —keim *m.* chmelíček *m.*; —kletmchen *n.* chmelový pazoušek; —klee *m.* jetel chmelovitý; —männchen *n.* (Raupenpuppe) chmelařík *m.*; —mehl *n.* chmelová moučka; —pflanze *f.* chmelová sazenice; —plantage *f.* chmelnice *f.*, sadba chmelová; —platz *m.* chmeliště *n.*; —raupe *f.* v. Hopfenspinner; —reben *pl. f.* chmelina *f.*; —reis *n.* šlahoun *m.*; —jack *m.* chmelák *m.*; —setzling *m.* chmelová sazenice; —spinner *m.* (zool.) chmelařík *m.*; —stange *f.* chmelka, chmelovka *f.*, chmelová tyč; —stichel *m.* průboj *m.*, průbojník *m.*; —stock *m.* v. Hopfensetzling; alter H. babka *f.*; —zapfen *m.* hlavička n. palička chmelová.

Höpfner *m.* chmelař *m.*

Hopletik *f.* (gr.) zbrojeznalství *n.*

Hoplotheke *f.* (gr.) zbrojnice *f.*

Hoppeln hopkovati, hopcovati.

Hops! **Hopsa!** *int.* hopsa! hopsen hopcovati. **Hopser** *m.* (Tanz) skočná *f.*

Hör (-en) *f.* držebné *n.*; —bar *adj.* slyšný, slyšitelný,

Hora *f.* (lt.) hodina *f.*

Horch-e *f.* (ob. M.): sich auf die H. stellen jíti na poslechy; -en mb. poslouchati něco; přisloucháti, naslouchati čemu; slýchati; -er *m.* naslouchač *m.*, posluchatel *m.*; -winfel *m.* klevetník *m.*

Horde (M. -n) *f.* horda *f.*; 2. stádo *n.*, rota *f.*, sběř *f.*; 3. (Hürde) lísa *f.*

Hordein *n.* (lt.) ječmenovina *f.*

Hordenschlag *m. v.* Pferche.

Hord-eolum *n.* (lt.) (med.) ječné zrno; -eum *n.* (lt.) ječmen *m.*

Hören slyšeti, uslyšeti něco; naslouchati, poslouchali; sich h. laſſen dati se slyšet, ozvati se; laß h.! povídej! vypravuj! běr! slyš! bert! slyšte! -jagen *n.*; vom H. od slyšení, od sluchu, dle doslechu, dle zprav.

Hörer *m.* posluchač *m.*

Hörigkeit *f.* přikázanost *f.*; osobní poddanství; -verband *m.* závazek přikázanosti.

Horizont (-es, ob. M.) *m.* (gr.) obzor *m.*

Horizontal *adj.* obzorný; vodorovný; -e Projektion (math.) vodorovný průmět; sich h. ſtellen vodorovně se položiti; -ebene *f.* roveň vodorovná; -fläche *f.* vodorovná plocha; -lage *f.* vodorovnost *f.*; -freis *m.* kruh obzorný, obzorník *m.*; 2. kruh vodorovný; -linie *f.* (math.) vodorovná čára; -parallaxe *f.* (astr.) paralaksa obzorná; -richtung *f.* obzorný směr; -ſchranben *pl. f.* (geom.) šrouby vodorovně řídicí; -ſonnenuhr *f.* (astr.) vodorovné hodiny sluneční; -wage *f.* rovnováha *f.*

Hör-mäschine *f.* naslouchadlo *n.*, násluška *f.* (růžek náušní, naslouchátek *m.*, sluchovod *m.*) *v.* Hörrohr; -mittel *n.* sluchadlo *n.*

Horn (-es, M. Hörner) *n.* roh *m.*; ins H. blaſen troubiti na roh; H. (bot.) strmka *f.*; (geogr.) hrot *m.*; štít *m.*

Horn-amboß *m.* rohatka *f.*, rohatina *f.*; -arbeit *f.* rohové dílo; -arbeiten *pl.* rohoviny *pl. f.*; -arbeiter *m.* rohovník *m.*; -auswuchs *m.* der Haut rohové výrostky v kůži; -baum *m.* habr *m.* *Carpinus betulus*; -beize *f.* lužení rohu; -blatt *n.* rohový lístek; -blattgewächſe *pl. n.* (bot.) růžkatcovité; -blei *n.* olovo rohové; -blende *f.* jinoraz *m.*; -blendfelš *m.* jinorazovec *m.*; -bock *m.* beran *m.*

Hörnchen *v.* růžek *m. v.* Hörnlein.

Horn-dose *f.* rohová tabatěrka; -drechſler *m.* rohovník *m.*; -erdapfel *pl.* rohlíčky *pl.*

Hörner-klang *m.* hlahol rohů, zvuk rohů; -los *adj.* bezrohý.

Hörnern *adj.* rohový, z rohů.

Hörner-ſchall *m.* hlahol rohů; -träger *m.* rohač, parohač *m.*

Horn-eule *f.* kalous *m.* *Otus vulgaris* (*Strix otus*); -fettel *f.* (vbm.) závěsník k troubě; -fiſch *m.* ostenec *m.* *Balistes*; jehla mořská; -gebilde *n.* (chem.) částky rohové; -geld *n.* parožné, zárožné *n.*; -geſchmetter *n.* hlahol rohů; -gewebe *n.* tkanina rohová; -hart tvrdý jako roh; -haut *f.* (im Auge) rohovka *f.*, mázdra *n.* lupina rohová; rohová blána *Cornea*; -hautfleck *m.* bělmo *n.*, skvrna *f.* (v oku).

Hornig *adj.* rohový (z rohu).

Hornis (M. -ſſe *et* -ſſen) *f.* sršeň *m.* *Vespa crabro.*

Horn-ist (-en) *m.* trubač *m.*, hornista *m.*; -käfer *m.* roháč *m.*; -kluft *f.* rozsedlina, rozpuklina, štěrbina, škulina v kopytě; -kraut *n.* rožec *m.* *Cerastium*; -laterne *f.* rohová svítilna.

Hörnlein (-s, unv. M.) *n.* růžek *m.*; 2. rohlík *m.*

Horn-leiſte *f.* (b. Holzarbeiter) svlak *m.*; -los *adj.* bezrohý; (v. Haustieren) paličatý; -maſſe *f.* rohovina *f.*; -rad *n.* rohovité, čelničné kolo; -riß *m.*, -ſpalte *f.* v. Hornkluft; -ruf *m.* zatroubení na roh; -ſchlange *f.* zmije rohatá *Cerastes cornutus*; -ſchluß *m.* (log.) závěrek dvoustraný; -ſignal *n.* znamení rohem; -ſilber *n.* stříbro rohové; -ſohle *f.* pata kopytní; -ſpitze *f.* (bei einer Tabakspfeife) špička rohová; rohový koneček; -ſtein *m.* křemenec rohový; rohový pazourek (dřevsa *f.*); -ſteinporphyr *m.* (geol.) porfyr křemenný; -ſtrahl *m.* střela *f.*; -ſtrauch *m.* dřín *m.* *Cornus mascula*; -ſubſtanz *f.* rohovina *f.*, látka rohová; -tiere *pl. n.* dutorozí.

Hornung *f.* (vbm.) parohy *pl. m.*; H. *m.* únor *m.* (2. měsíc); -blume *f.* blednivka, bledule *f.* *Leucoium*; 2. sněhovka, sněženka *f.* *Galanthus nivalis.*

Horn-vieh *n.* hovězí dobytek, rohatý dobytek, skot *m.*; -vogel *m.* rohas, zoborožec *m.* *Buceros*; -wand *f.* stěna kopytní; -werk *n.* (Fort.) rohatka *f.*

Horoskop (-es, M. -e) *n.* (gr.) hvězdočet *m.*

Horrend, Horribel *adj.* (lt.) strašný.

Horreur *m.* (fr.) hrůza *f.*, ošklivost *f.*

Hör-rohr *n.*, -trichter *m.* násluška *f.*, sluchovod *m.* (trubka n. trubice ušní, sluchadlo, sluchátko, naslouchátko *n.*); -ſaal *m.* posluchací síň, posluchárna *f.*

Horſt (-es, M. -e, auch -en) *m.* křoví *n.*, houšť *f.*; (vbm.) hnízdo *n.*; -en mb. (vbm.) hnízditi.

Hörſtube *f.* posluchárna *f.*

Hort (-es) *m.*, -e *f.* skála *f.*; 2. fig. sídlo *n.*; 3. fig. útulek *m.*; fig. pevnost *f.*; fig. poklad *m.*

Hortamina *pl. n.* (lt.) léky povzbuzovací, podněcovadla *pl.*

Hortensia *f.* (lt.) hortensie *f.* (bot.).

Hortikultur *f.* (lt.) zahradnictví *n.*

Hortolog *m.* znalec zahrad; sadoznalec *m.*; -ie *f.* nauka zahradnická, sadosloví *n.*

Hortus *m.* (lt.) zahrada *f.*, sad *m.*

Hörvermögen *n.* sluch *m.*

Hoſche *f.* lína *f.* (na spouštění sudů).

Hoſe (M. -en) *f.* spodky *pl. m.*, kalhoty *pl. f.*, nohavice (poctivice) *pl.*; H. mit Franſen (der Mädchen) rousky *pl. f.*; H. des Federviehes rousy, parousy *pl.*; H. des Flachſes vlákna *pl. n.*;

2. smršť *f.* (Wind-, Waſſer-); 3. soudeček *m.* (na máslo). [rousňák *m.*
Hosen okalhotiti; gehoſte Taube
Hosenband *n.* úvazek u kalhot; podvazek *m.*; —orden *m.* řád podvazkový.
Hosen-bein *n.* nohavice *f.* (u kalhot); —butter *f.* soudečkové máslo; —flicker *m.* záplatář *m.*; —flappe *f.*, —latz *m.* pokřopec *m.*; —macher *m.* kalhotář *m.*; —taſche *f.* kapsa u kalhot; —tatzeln *pl.* (der Mädchen) kružinky na rouškách; —träger *m.* (*pl.*), —halter *m.*, —hebe *f.* šle, šlehy, kšandy *pl. f.*
Hosianna! (hebr.) sláva!
Hospital (-s, M. -e) *n.* (lt.) nemocnice *f.*, špitál *m.*; —brand *m.*, —fieber *m.* zimnice nemocničná, z. špitálská; —iſt (-en) *m.* špitálník *m.*; —ital *f.* pohostinství *n.*
Hospit-ant (-en) *m.* hospitant *m.*, pohostinný posluchač; —ieren hospitovati, přislouchati.
Hospiz (-es, M. -e) *n.* (fr.) klášterec *m.*
Hospodar (-s, M. -e) *m.* hospodář (-ář) *m.*; —ſat *n.* hodnost hospodára, hospodářství *n.*
Hoſtie (M. -n) *f.* (lt.) hostie *f.*, oplatek *m.*, beránek boží.
Hoſtil *adj.* nepřátelský.
Hotel (-s, M. -s) *n.* (fr.) hotel *m.*, velkohostinec *m.*; —ier *m.* velkohostinský *m.* **Hott**! *int.* hot! hat! (vpravo!).
Hotze *f.* kolíbka *f.*
Hotzel *f.* houpačka *f.*; —n houpati.
Hoxe *f.* (mech.) beran *m.*
Hu! *int.* hu! uh!
Hub (-s, oh. M.) *m.* zdvihnutí *n.*,
Hube *f. v.* Hufe. [zdviž *f.*
Hübel (-s, unv. M.) *m. v.* Hügel.
Hübner *m. v.* Hüfner.
Hübſch *adj.* hezký, pěkný, čacký, švarný; -es Mädchen hezka holka; —heit *f.* hezkost *f.*
Hucke *f.* krosna *f. v.* Hocke.
Hückeln skákati o jedné noze.
Hückſtein *m.* tkvínec *m.*; 2. hukva *f.*
Hudel (-s, M. -n) *m.* onuce *f.*, hadr *m.*; 2. podval *m.*; —ei *f.* hudlaření, hudlování, hudlařství *n.*; —mann *m.* hudlař, hudrman *m.*; —n mh. hudlovati, břiditi; fig. týrati koho; —volk *n.* luza *f.*
Hudler (-s, unv. M.) *m.* hudlař *m.*, břidil *m.*
Huf (-s, M. -e) *m.* kopyto *n.* *Ungula*; pazneht *m.*; —bein *n.* kopytní kost; —beſchlag *m.* okování *n.*; —beſchlager *m.* okovavač *m.*; —beſchlagbrücke *f.* kovaniště *n.*, kovadliště *n.* (mostění *n.*, mostina, lisa *f.*).
Hufe (M. -n) *f.* (H. Land) lán *m.*; hon *m.* (*pl.* hony, hona); (H. Acker) zor, zvor (zvýr) *m.*
Hufeiſen *n.* podkova, podkovka *f.*; —förmig *adj.* podkovkovitý; —förmiger Bogen, —bogen *m.* (archit.) oblouk podkovitý, maurický, arabský; —nafe *f.* (zool.) podkováček *m.* (netopýr) *Rhinolophus*; —ſpitze *f.* šip *m.*
Hufen mh. potřebovati; 2. kopytem vyhoditi; gehuft kopytnatý.
Hüfener *m. v.* Hufner.
Hufen-geld *n.*, —ſteuer *f.*, —zins *m.* lánové, poradelné *n.*, osep *f.*; —gut *n.* statek celolánský.
Huf-erſchütterung *f.* (Pferdekrankh.) proštěpení kopyta; —förmig *adj.* kopytovitý; —hammer *m.* kovací kladivo; —ig *adj.* kopytný; —lattich *m.* devětsil *m.*, podkovka *f.* (podběl) *Tussilago*; —nagel *m.* podkovník, podkovák *m.*
Hufner, Hüfner *m.* láník, celoláník *m.*
Huf-raspel *f.* rašple na kopyta; —ſchlag *m.* okování; —ſchmied *m.* kovář, podkovář, okovávač *m.*; —ſohle *f.* pata kopyta, pata rohu; —ſtempel *m.* podkovní průboj.
Hüft-ader *f.*, —vene *f.* žíla kyčelní *Vena iliata*; —bein *n.* kost boční, kost boková; kost nejmenovaná *Os coxae*; —darm *m.* (Krummdarm) kyčelník *m.* *Intestinum ileum.* [*Coxa.*
Hüfte (M. -n) *f.* kyčle, kyčel *f.*
Hüften-bausch *m.* unterwundener honzíček, hanzalík *m.* (podšatnice *f.*); —gegend, Hüftgegend *f.* nadkyčlí *n.*
Hüftgelenk *n.* kloub bedrní n. kyčelní.
Huftiere *pl.* kopytnatí, paznehtovití (ssavci) *Ungulata.*
Hüft-knochen *m.* mit der Pfanne kost dolovatá; —pfanne *f.* pánev kosti bederní.
Huftritt *m.* zášlap *m.*
Hüftweh *n.* bolest v kyčlích; kyčelnice *f.*, *Coxalgia Coxagra* (med.).
Huf-zange *f.* kleště na podkováky; —zwang *m.* stěsnění kopyta.
Hügel (-s, unv. M.) *m.* pahrbek, pahorek, kopec *m.*; *coll.* pahrbčí, pahoří *n.*; —ab *adv.* s kopce (dolů); —ameiſe *f.* mravenec rýsavý; —auf *adv.* nahoru, do vrchu; —förmig, —icht *adj.* kopčitý, pahrbčitý; —ig *adj.* pahorkatý, pahrbečnatý; —kamm *m. v.* Hügelrücken; —land *n.* pahorkatina, pahořina *f.*, pahornatý kraj; —n ſich kopcovati se; —reihe *f.* pásmo pahorků, brda *pl. n.*; —rücken *m.* hřbet *m.*, hřeben pahrbku.
Huh! *int.* hu!
Huhn (-s, M. Hühner) *n.* kuře (*pl.* kuřata) *n.*; (ſtatt Henne) slepice *f.*; (ſtatt Rebhuhn) kuroptev, kuroptva *f.*; das wälſche H. ťopka, krůta *f.*
Hühnchen, Hühnel *n.* kuře, kuřátko *n.*
Hühner-aar *m.* luňák *m.* *Milvus*; —auge *n.* kuří oko (mozol); —augen-operateur *m.* mozolník *m.*; —augen-pflaſter *n.* přílep protimozolný; —beize *f.* houba na kuroptve; —biß *m.*, —darm *m.* (bot.) hvězdnice *f.*, kuří střevce *Alsine* (*Stellaria*); —dieb, —falke, —geier, —habicht *m.* jestřáb, slepičník *m.* *Astur palumbarius*; —ei *n.* slepičí vejce; —futter *n.* kuří zob, slepičí zob; sypání *n.*; —hahn *m.* kohout *m.*; —handel *m.* drůbežnictví, krosnářství *n.*; —händler *m.* drůbežník (krosnář, slepičkář) *m.*; —haus *n.* kurník, kuřinec *m.*, posada *f.*; —hof *m.* kuří dvůr; —hund *m.* slepičák, ohař *m.*, stavěcí pes, vyžle *n.*, slídník *m.*; —kerb *m.* kukaně, kokaně *f.*, slepičí koš; —lager *n.* pelech *m.* (kuro-

plviště *n.*); —lauš *f.* čmelík *m.*, čmelka, šmelka *f.* (čmejr, šmejr *m.*); —markt *m.* kuří trh, trh na drůbež; trh drůbežnický, krosnářský trh; —neſt *n.* slepičí hnízdo; —peſt *f.* kuří pád; —ſtall *m.* kurník, kuřinec *m.*; —ſtange *f.* kokošník *m.*; —ſteige *f.* hrad, hřada *f.*, ráhno *n.*; —ſteigen *pl.* kuroštíhláci; —tritt *m.* (bot.) *v.* Hühnerdarm; —vieh *n.* drůbež, havěď *f.*; —vögel *pl.* (zool.) kury *Gallinae*; —wärter *m.* slepičník *m.*; —weh *n.* zaškrt, tipec *m.*; —weibe *f. v.* Hühnerdieb; —zucht *f.* chov slepic, kuřatnictví, drůbežnictví *n.*

Hühnlein *n.* kuřátko *n.*

Hui! *int.* huj! nuže! in einem Hui mžikem, v okamžiku.

Huissier *m.* (fr.) vrátný, dveřník *m.*; soudní sluha.

hujus anni (lt.) tohoto roku.

Huld (oh. M.) *f.* laskavost *f.*; —geſtalt *f.* líbezná postava; —göttin *f.* bohyně milosti, milostka, milostenka *f.*, bohyně věků, krasopaní *f.*

Huldig-en einem přísahu věrnosti komu skládati, holdovati komu; fig. oddán býti čemu; einer gewiſſen Richtung h. jistému směru hověti; —er *m.* holdovník *m.*; —ung *f.* slib poddanosti, slib věrnosti, hold *m.*, holdování, podvolení *n.*; —ungseid *m.* přísaha podvolnosti; přísaha holdovní, přísaha poddanská *v.* Homagialeid.

Huld-in *f. v.* Huldgöttin; —reich *adj.* laskavý, milostivý; —voll *adj.* milo-

Hülfe *f. v.* Hilfe. [stivý, přízněplný.

Hulfter *v.* Halfter, Holfter.

Hüllchen *n.* (bot.) pokryvečka *f.*, obalík *m.*

Hülle (M. -en) *f.* zastření *n.*, obal *m.*, obložka *f.*, přikrov *m.*, pokrývka *f.*; (bot.) pokrývka *f.*, obal *m.*; irdiſche H. fig. tělesná schránka, tělesné ostatky; in Hülle und Fülle v plnosti a hojnosti, přehojně, dost a dost, plno a plno.

Hüllen etwas zakryti, obaliti, zahaliti, zavinouti, zastříti. [*n.* prostěradlo *n.*

Hüll-haut *f.* (bot.) poponka *f.*, —tuch

Hülse (M. -en) *f.* šešulina, šešulka, slupka *f.*; lusk *m.*, luska *f Legumen* (bot.); (chem.) ořech *m.*; —n in der Stampfmühle ometky, opišky *pl.*; H. der Weinbeeren kominy, patěsky, matoliny *pl.*; H. der Getreideforner plevy *pl.*; luštiny *pl.*; H. (mech.) šešulka *f.*

Hülsen loupati, vylupovati.

Hülsen-artig, —förmig *adj.* šešulinovitý, luskovitý; —fachlein *n.* šešulka, šešulina *f.*; —früchte *pl. f* luskoviny (kulovatiny, luskovaté plodiny); *coll.* stručivo *n.*; —gewächs *n.* lusková, luštinová rostlina, luskovatina *f.*; —papier *n.* luštinový papír; —tragend *adj.* luskatý, luskovatý (luštinatý)

Hum! *int.* hm!

Human (lt.), —itiſch *adj.* lidský (vlídný); —ae artes *pl.* humanitní neb pěkná umění; —ora *pl.* humanitní nauky; —ismus *m.* humanismus *m.*; —ift (-en) *m.* humanista *m.*; —ität *f.* humanita, lidskost (vlídnost) *f.*; —ſtätsklaſſe *f.* humanitní třída; —ſtätszweck *m.* účel lidskosti; —*o more* (lt.) po lidsku, lidsky mluvíc.

Humbug (-s, ohne M.) *m.* humbug, šal *m.*, šalba *f.*, balamucení *n.*, klam *m.*

Humerale *n.* (lt.) nárameník *m.*

Humid *adj.* (lt.) vlhký; —ität *f* vlhkost *f.*

Humil *adj.* (lt.) ponížený, pokorný; — ität *f.* (lt.) poníženość *f.*; —iation *f.* ponížení, pokoření *n.*

Humin *n.* (chem.) humin *m.*, prsťovina *f.*; —ſubſtanzen *pl. f.* (chem.) látky huminové (prsťové).

Hummel (M. -n) *f.* čmel, čmelák *m.*, medák *m. Bombus terrestris*; 2. (Sackpfeife) bzikalky; 3. H. (die Maſtdenne) humno *n.*; —ig *adj.* nemotorný.

Hummer (-s, unv. M.) *m.* rak *m.*, humra *f.*

Humor (-s, oh. M.) *m.* (it.-lt.) humor *m.*, dobrá míra, dobrá nálada, dobrá n. jará mysl; 2. (lt.) vlhkost *f.*; *H. aqueus* mok vodnatý, mokrost bělečná (med.).

Humoral-krankheiten *pl.* šťavochoroby; —pathologie *f.* choroboslovi šťav *n.*

Humorist (-en) *m.* humorista *m.*; —iſch *f.* humoristika *f.*; —iſch *adj.* humoristický; -e Blätter *pl.* humoristické listy (*vulgo* humory *pl. m.*).

Humpe *f. v.* Humpen.

Hump-eln, —en mh. kulhati, pokulhávati, belhati se; —ler *m.* břidil.

Humpen (-s, unv. M.) *m.* konvice *f.*, korbel *m.*

Humus *m.* (lt.) prsť *f.*; —ſäure *f.* kyselina prsťová; —ſaures Salz prsťan *m.*

Hund (-es, M. -e) *m.* pes *m. Canis*; junger H. štěně *n.*, psíček *m.*; großer H. (astr.) velký pes; laufender H. (arch.) hunt *m*; roter H. (med.) směť spálová; H. b. Binder kleště *pl*; der Knüppel liegt beim -e kdo chce psa bít, snadno hůl najde. [pejsek *m.*, štěně *n.*

Hündchen (-s, unv. M.) *n.* psíček,

Hunde-hafer *m.* psí obrok; —haus *n.* psinec, psinek *m.*; —haut *f.* psí kůže.

Hündeln mh. oštěniti se. [psovice *f.*

Hundeloch *n.* psinek, psinec *m.*

Hundert *num.* sto; das H. setka (stotka), stovka *f.*; —armig *adj.* storamený; —el *n.* stotina, setina *f.*; —fach, —fältig *num.* stonásobný; —fuß *m.* stonožka *f.*; —guldig *adj.* stozlatový; -e Banknote stovka *f.* (bankovka); —jährig *adj.* století; —kronenſtück *n.* stokoruna *f.*; —mal *num.* stokrát; —meilig *adj.* stomilový, —pfünder *m.* (Kanone) stoliberka *f.*; —ſte (ddd.) *num.* stý; —ſtimmig *adj.* stohlasý; —tauſend *num.* stotisíc; —tauſendſte ddd. *num.* stotisící; —tauſendſtel *n.* stotisícina *f.*; —turmig *adj.* stově žitý (-atý).

Hunde-scheu *adj.* psoplachý; —ſpern *m.* odraz *m.*; —ſtall *m.* psinec *m.*; —ſteuer *f.* psovné (, čho) *n.*; daň ze psů; —wärter *m.* hlídač psů, psovod *m.*, psář *m.*; —wetter *n.* slota *f.*, nečas

m. (že by psa ven nevyhnal), psí nečas, psota *f.*

Hündin (M. -nen) *f.* psice, čubka, kudla,

Hündlein *n. v.* Hündchen. [fena *f.*

Hunds-beere *f.* kalina *f. Viburnum*; —biß *m.* kousnutí ode psa; —bude *f.* psí bouda, psí kotec; —dorn *m.* šípek *m.*; —fänger *m.* ras *m.*, pohodný *m.*; —fell *n.* psí kůže, psovice *f.*; —fett *n.* psí sádlo *n.*; —fleisch *v.* psí maso, psina *f.*; —fott (-s, M. -fötter) *m.* padouch *m.*, holomek *m.*; —führer *m.* psovod *m.*, psovodník *m.*; —geifant *m.* psina *f.*; —haar *n.* psí srst; —halsband *n.* obojek *m.*; —häuschen *n.*, —hütte *f.* psinec *m.*, psí bouda; —haut *f. v.* Hundsfell; —igel *m.* ježek psohlavý; —kamille *f.* psí rmen *Anthemis*; —kopf *m.* psí hlava; 2. psohlavec *m.* (opice); —krankheit *f.* psinka *f.*; —kuppel *f.* smečka na psy; —kürbis *m.* stříkavá okurka *Momordica*; —lager *n.* psí pelech, kotec; —laus *f.* psí klíště *n.*; —leben *n.* psí život, psota *f.*; —loch *n.* psinek *m.*; —milch *f.* pryšec *m.*, psí n. vlčí mléko, mlíčí *n. Euphorbia*; —müde *adj.* unavený jako pes; —petersilie *f.* kocour *m.*; —peterfilie *f.* kozí pysk *m.*, tetlucha *f. Aethusa*; —rose *f.* šipek *m. Rosa canina*; —rübe *f.* posed *m. Bryonia*; —salbei *m.* odraz *m.*; —schnauze *f.* psí nos; —seuche *f.* psinka *f.*, psí nemoc; —stall *m.* psinec *m.*; —stern *m.* psí hvězda *f. Sirius*; —tage *pl. m.* psí dni; —tod *m.* oměj, psímor *m. Aconitum*; —veilchen *n.* psí violka *Viola canina*; —vogt, —wärter *m.* psovod *m.*, psář *m.*; —würger *m.* tolita *f.* (bot.) *Cynanchum* (*Asclepias*); —wut *f.* psí vzteklost, vzteklina *f.*, pominulost *f.*, běsnost *f.*; —zahn *m.* špičák *m.*; —zwinger *m.* psinec *m.*

Hüne (-n, M. -n) *m.* obr, velikán *m.*

Hünengrab *n.* pohanské pohřebiště *n.*, mohyla *f.*

Hunger (-s, oh. M.) *m.* hlad *m.*; lačnost *f.*; H. fühlen lačněti; -s sterben hladem umříti; —blume *f.* hladovénka *f.*, muchoplaška; chudina, osivka *f. Draba*; —grube *f.* boční důlek; —ig, hungrig *adj.* hladový, hladný, lačný; —kraut *n.* maceška *f.*; 2. *v.* Hungerblume; —kur *f.* léčení hladem, hladoléčba *f.*; —leider *m.* hladomřivec *m.*; hladoš *m.*; —leiderisch *adj.* hladomřivý; —mann *m.* fig. hladolet *m.*; —n mh. hladověti, lačněti, hlad míti; hlad trpěti; —pfarre *f.* fig. nuzácká fara; —pforten blasen fig. hlady pištěti; —quelle *f.* fig. hladotok, hladotrysk *m.*, hladomře *f.*, pramen hladonosný; —rechen *m.* (unv. M.) *pl.* tahouny, bejky; —snot *f.* obecný hlad, hladomor *m.*, hladoměra *f.*; —tod *m.* smrt z hladu, smrt hladem; den H. sterben umříti hlady; —tuch *n.*; am -e nagen hlad snášeti, hladověti (nouzi trpěti); —turm *m.* hladomorna *f.*; —typhus *m.* hladomor *m.*, hlavnička hladomorných.

Hungrig *v.* Hungerig.

Hunz-en peskovati *v.* Aushunzen, Verhunzen; —er *m.* peskovatel *m.*; 2. kazisvět *m.*, břidil *m.*

Hupe *f.* zátruba *f.*, hukačka *f.*

Hüpf-en skákati, poskakovati, hupkati, hopkovati; vor Freude h. plesati; gehüpft wie gesprungen pěšky jako za vozem; —end *adj.* skákavý; —er *m.* skokoun, poskakovač *m.*; —ling *m.* výskoček *m.*; —maus *f.* skokuška *f.*; —tanz *m.* (Hopser) skočná *f.*

Huppen hopcovati *v.* Hupfen.

Hürchel (-s, oh. M.) *m.* chropot *m.*, —n chropěti.

Hürde (M. -n) *f.* lísa, líska *f.*; (Darrh.) košatina, košatka *f.*; (Schafh.) ovčí ohrada *f.*, polní stavadlo, košar *m.*

Hürden lísami ohraditi; polní stavadlo vystavěti, st. vytknouti, košarovati

Hürden- lísový; —gerte *f.* prut na lísy; —rennen *n.* dostihy přeskakovací (přes košatiny).

Hure (M. -en) *f.* kurva *f.*, nevěstka *f.*, smilnice *f.*

Huren mh. kurviti se, smilniti; —haus *n.* hampejz *m.*, kurevna *f.*; —meister (im Landsknechtenheere) jamborčík *m.*; —wirt *m.* svodník *m.*

Hurer *m.* kurevník *m.*, kurvář (smilník *m.*); —ei *f.* kurevství *n.*

Hurra! *int.* hurá! ura!

Hurren *v.* Schnurren.

Hurtig *adj.* hbitý, čilý, hybký, bystrý, rychlý; —keit *f.* hbitost *f.*

Husar (Hußar) (-en, M. -en) *m.* husar *m.*; —enregiment *n.* husarský pluk *m.*; —entasche *f.* husarská taška *f.* (visak *m.*).

Husch! *int.* huš! fuk, frnk; šust! (im Sprung) hup! hop! —en šustnouti, fruknouti.

Husit, Hussit (-en) *m.* husita *m.*; —isch *adj.* husitský; —ismus *m.* hu-

Hussa! *int.* hejsa! [sitství *n.*

Hüsteln mh. pokašlávati.

Husten mh. kašlati; chrchlati; H. (-s, oh. M.) *m.* kašel *m. Tussis*; —kraut *n.*, —wurzel *f. v.* Huflattich.

Hut (-s, M. Hüte) *m.* klobouk *m.*; ein breiter H. širák *m.*; H. (Deckfilzkolben) klobouk *m.*; H. Zucker homole cukru.

Hut (oh. M.) *f.* ochrana *f.*, stráž *f.*, hlídka *f.*; auf seiner H. sein na pozoru se míti; 2. H. pastva *f.*, pasení *n.*, pastviště *n.*, pastvina *f.*

Hut-band *n.* stužka na klobouk; —büchse *f.* kartáč na klobouk.

Hüt-en pásti; hlídati, hájiti, chrániti, střici něco; fig. das Bett h. müssen ležeti v posteli; býti upoután na lůžko; nesmětí z postele (stonati); sich vor etwas h. na pozoru se míti, střici se, vystříhati se čeho; (*st.*) chovati se čeho; —e dich! chraň se! střez se toho!

Hüter *m.* hlídač *m.*, ostřehač *m.*; (Wallfisch) pasák *m.* (velký a malý); —geld *n.*, —lohn *m.* pastevné (, -ného) *n.*

Hut-fabrik *f.* továrna na klobouky; —fabrikant *m.* továrník klobouků, kloboučník *m.*; —filz *m.* plsť na klobouky,

klobučina *f.*; —förmig *adj.* klobouko-vitý; —futteral *n.* pouzdro na klobouk; —krampe *f.* střecha u klobouku; —macher *m.* kloboučník *m.*; —nadel *n.* paska, pasačka *f.*; —mandel *m.* krytý hrotek; stojatý hrotek *m.*, panák *m.*; —rechen *m.* věšadlo na klobouky.

Hutsche, Hütſche *f.* (Hotze, Hotzel) *v.* **Hutschen** mſ. klouzati; 2. houpati se; 3. cívěti, čuměti; hůtu býti.

Hutschnalle *f.* přezka na klobouce.

Hutstein *m.* mezník u pastviště.

Hütte (M. -n) *f.* chalupa *f.*, chatrč *f.*, chatka *f.*, chyže *f.*, chyšo *f.*, bouda, budka *f.*; (mont.) huť *f.*

Hütten-amt *n.* hutní úřad *m.*; —arbeiter *m.* hutník *m.*; —bau *m.* hutnictví *n.*; —beamter *m.* hutní úředník *m.*; —bewohner *m.* chatrčník, baráčník *n.*; —deck *n.* (Schiffswesen) svrchní paluba *f.*; —kaße *f.* (med.) hutní záduchа *f.*, dušnost tavířská; —knappſchaft *f.* hutnictvo *n.*, hutníci *pl. m.*; —kunde *f.* hutnictví *n.*, hutní věda; —mann (-s, M. —männer oder —leute) *m.* hutník *m.*; —meiſter *m.* hutmistr *m.*, nadhutník *m.*; —ordnung *f.* hutní řád; —rauch *m.* utrejch *m.*, myšák *m.*; —ſchreiber *m.* hutní písař; —verwalter *m.* správce huti; —werk *n.* hutě *pl. f.*; —werkskonzeſſion *f.* povolení na huť; —weſen *n.* hutnictví *n.*; —wiſſenſchaft *f. v.* Hüttenkunde; —zinſen *pl.* hutné *n.*

Huttresse *f.* lemovka na klobouk.

Hutung (M. -en) *f.*, Hutweide *f.* pastvina *f.*, pastviště *n.*

Hutzel (M. -n) *f.* (gedörrte Apfelſpalte) křižalka *f.*; —backer, —mann *m.* křižalkář *m.*, křižalník *m.*

Hutzeug *n.* klobučina, klobouková *f.*

Hyaden *pl.* (Astron.) Pleiaden Destnice, Hyady *pl.*, slepička *f.*, kuřátka *pl. n.* (Glucken, Siebengeſtirn).

Hyal-in *adj.* (gr.) sklovitý; —ineš Mineral sklovitý nerost; —it *m.* sklovitec *m.*; —itis *f.* (med.) zánět sklené blány (v oku).

Hyalo-graphie *f.* (gr.) sklopis *m.*, sklopisectví *n.*; —*idea membrana* (anat.), mázdřice *n.* lupina světlá, blána sklená; —typie *f.* sklotisk *m.*

Hyalurgie *f.* (gr.) sklářství *n.*

Hyäne (M. -n) *f.* (gr.) (zool.) hyena *f.* (hrobovlk *m.*).

Hyazinth *m.* hyacint, jacint *m.*, jacek *m.* (kámen); —e *f.* hyacint *m.*, jarokrása *f.*, jarkvět *m.* *Hyacinthus* (bot.).

Hybrid-us (lt.) zvrhlý; —*a vox* (grm.). míšenec *m.*

Hydat-is *f.* (gr.), *pl.* —iden (med.) boubele *pl.*, bublinnost *f.*; —it *m.* hvězdný koral *m.*; —ochroë *adj.* vodobarevný.

Hydra *f.* (gr.) hydra *f.*, nezmar *m.*

Hydr-achne, —achnis *f.* vodná nešťovička, vodanka *f.*; —*achneae pl.* (zool.) vodulovití hmyzi; —amia *f.* vodnatost krve, vodnokrevnost *f.*; vodnatá krev; —amtſch *adj.* vodnokrevný; —ant (-en) *m.* hydrant *m.*; —archoë *m.* vodovládce *m.*, panovník vod; —argyriaſis, —argyroſis *f.* (med.) opar po rtuti; —argyrum *n.* rtuť *f.*; —arthron *n.* (med.) vodnatost kloubní.

Hydrat (-s, M. -e) *n.* hydrát *m.*, vodan *m.* (chem.); —waſſer *n.* voda hydrátová.

Hydraul-ik *f.* (gr.) hydraulika *f.*, hydrodynamika *f.*, dynamika kapalin, tokoměrství *n.*; 2. umění vodovodné, vodárnictví *n.*; —iker *m.* vodostrojce *m.*, tokoměrec *m.*; -iſch *adj.* hydraulický, vodařský, tokoměrský; -er Kalk vápno ke stavbám vodním; -er Widder (phyſ.) vodní trkač; -e Preſſe vodní lis.

Hydriodsäure *f.* (chem.) jodovodík *m.*

Hydro-borazit *m.* (gr.) snadnoplavek *m.*; —bromſäure *f.* (chem.) bromovodík *m.*; —chlorſäure *f.* (chem.) chlorovodík *m.*; —dynamik *f. v.* Hydraulik; elektriſch hydroelektrický; -e Saule (phyſ.) sloup hydroelektrický; —gen *n.* vodík *m.*; —genpel *m.* (phyſ.) pol vodíkový; —graph (-en) *m.* vodopisec *m.*; —graphie *f.* vodopis *m.*; —graphiſch *adj.* vodopisný; —lith *m.* vodokam *m.*, hydrolit *m.*; —logie *f.* vodozpyt *m.*; —manie *f.* věčná žízeň, 2. blouznění po studených lázních; —mel *n.* medovina, zředěný med; —meter *n.* tokoměr *m.*, vodoměr *m.*; —metra *f.* (med.) vodnatost matky; —metriſcher Flügel (mech.) mlýnek tokoměrný; —pathie *f.* léčení vodou; —peritonitis *f.* (med.) zapálení a vodnatost pobřišnice; —*philina pl.* (zool.) vodomilci (brouci) *pl. m.*; —phobie *f.* vododěsnost, vodobazeň *f.* (štítivost vody); —piſch *adj.* vodnatý; ein -er vodnatec *m.*; —pš *m.*, —pſie *f.* (med.) vodnatost *f.*; —ſkopie *f.* vodoprava, vodověstba *f.*; —ſtatik *f.* hydrostatika *f.*, tokoměrství *n.*; —ſtatiſch *adj.* hydrostatický, vodovážný; —technik *f.* vodní stavitelství; —techniker *m.* vodostrojce *m.*; —thorax *m.* prsní vodnatost; —zephalus *m.* (med.) vodnatost mozku, vodomřivost *f.*

Hydrurie *f.* (gr.) močotok *m.*, úplavice močová, močivka *f.*

Hygea, Hygiene *f.* (gr. myth.) Zdravěna *f.*; (med.) zdravověda *f.*, zdravosloví *n.*, zdravoskum *m.*; hygieniſch *adj.* zdravověný, zdravoskumný, zdravoslovný.

Hygiastik *f.* (gr.) zdravobytnost *f.*

Hygiostatik *f.* (gr.) zdravouma *f.*

Hygro-ma *n.* (gr.) nádor vodnatý; —meter *n.* vlahoměr *m.*; vlhkoměr *m.*; —ſkop *n.* vlahovid, vlahověst *m.*

Hylognosie *f.* (gr.) prvkoznalství *n.*

Hymen *n.* (gr.) (anat.) bránice panenská; H. *m.* (Ehegott) (myth.) Polel *m.*; —*ium n.* (bot.) rousko *n.*; —*ophorum n.* (bot.) rouškonoš *m.*; —*optera pl.* (zool.) žilnokřídlí (hmyzi).

Hymn-e (M. -en) *f.*, —us *m* (gr.) chvalozpěv *m.*, hymna *f.*; —eleg *m.* zpěvoznalec *m.*

Hyoszyam-in *n.* hyoscyamin *m.*, blín.

Hypallage *f.* (gr.) jinopádnost slov.

Hyper-ämie *f.* (gr.) překrvení *n.*, překrevněnost *f.* (zbytnokrevnost *f.*);

—ästhesie *f.* předrážděnost *f.*; —basis *f.*, —baton *n.* odřadění *n.*, odrad *m.* (přestavení); odklad *n.*; —bel, —bole *f.* (ftilift.) nadsázka *f.*; (math.) nadbytnice *f.*; —bolisch *adj.* přesažitý, přepjatý; nadbytečný; —boloid *n.* (math.) nadbytečník *m.*; —kritik *f.* přepjatá, přemrštěná kritika; —kritiker *m.* přepjatý kritik; —metropie *f.* (med.) dalekozrakost *f.*; —oryd *n.* nadkysličník *m.*; —sarkosis *f.* slonovina arabská; —sthen *m.* (Min.) měnek osodělný; —sthenie *f.* přepnutí sil, přesilení *n.*; —sthenisch *adj.* hyperstenický; nadsilný; —trichosis *f.* vlasatost *f.*; —trophie *f.* (med.) zbytnost *f.*, přetučnění *n.*; —trophisch *adj.* zbytný, přetučnělý.

Hyphen *n.* (gr.) znak n. znaménko spojovací.

Hypno-bat (-en) *m.* (gr.) náměsíčník *m.*; —logie *f.* snověda *f.*, snářství *n.*; —se, —sis *f.* spánkovitost, uspavačnost *f.*; —tisch *adj.* hypnotický; —tisieren hypnotisovati, v umělý spánek přivesti; —tismus *m.* snovovidectví, snářství *n.*, snotvorství *n.*

Hypochond-er (-s, unv. M.), —rist (-en) *m.* (gr.) zádumčivost *m.*; —rie *f.* zádumčivost, těžkomyslnost; hypochondrie *f.*; —risch *adj.* zádumčivý, těžkomyslný; —rium *n.* (zool.) slabina *f.*

Hypo-diastole *f.* znaménko prodlení; —gastrisch *adj.* podbřišní; —gastrium *n.* podbřiší *n.*, podbřišek *m.*; —gynae *pl.* (bot.) rostliny lůžkokvětné; —koristisch *adj.* zlíbezňovací; pěstěný; —kras *m.* kořeněné víno; —krit (-en, M. -en) *m.* pokrytec *m.*, licoměrník *m.*; —kritik *f.* umění přednášecí, přednašečství *n.*; —mnema *n.* vzpomínka *f.*, doložení *n.*; —noema *n.* předsudek *m.*; domnění *n.*; —phora *f.* (med.) pištělný vřed; (rhetor.) námitka *f.*; —physisch (bot.) podlistní; —*physis f.* (*h. cerebri*) Gehirnanhang *m.* (anat.) navěsek *m.*; —plerie *f.* (med.) částečná mrtvice; —stase *f.* zvěcnění *n.*, zpodstatnění myšlenky; —statisch věcný; —stroma *n.*, —*thallus m.* (bot.) podhubí, podplisní *n.*; —taktisch *adj.* podřadný; —taxis *f.* podřadění *n.*; —tenuse *f.* (math.) podpona *f.*; —*thecium n.* (bot.) lehátko *n.* [(nemovitá), hypoteka *f.*

Hypothek (M. -en) *f.* (gr.) zástava

Hypothekar-forderung *f.* zástavní pohledanost; —glaubiger *m.* zástavní věřitel; —gut *n.* zástavní statek; —last *f.* zástavní závada; —urkunde *f.* zástavní listina; —verschreibung *f.* zástavní úpis.

Hypotheken-bank *f.* hypoteční banka (zástavna peněžna); —buch *n.* kniha zástav; —schein *m.* zástavní list.

Hypothe-se *f.* (gr.) domněnka, podpověď *f.*; podložená zásada; —tisch *adj.* domnělý, podmíněný, podmiňovací, (podpovědný), podkladný.

Hypo-typosis *f.* (gr.) živé vyobrazení n. vylíčení; —zykloide *f. v.* Epizykloide.

Hypsometrie *f.* (gr.) výškoměrství *n.*

Hyster-a *f.* (gr.) matka *f.*, maternik *m.*; —algie *f.* bolesti v matce; —ie *f.* (med.) hysterie *f.*, matefivka *f.* (*rus.* matečnice *f.*); —isch *adj.* hysterický; podstřevní; —itis *f.* zánět matky; —ocele *f.* průtrž matky. [*f.* (konecpřed *m.*).

Hysteronproteron *n.* (gr.) zvrácenost

Hystr-izismus *m.* (gr.) (med.) Stachelschweinausschlag *m.* ježovitost, ježatina *f.*, kornatina ježovcovitá; —izit *m.* dikobrazokam *m.*; ježokam *m.*

I.

I *int.* ii nun inu!

Iahen (Jahen) **hykati**; **der Esel jaht** osel hyká. [kařský.

Iatrophysik *f.* (gr.) přírodozpyt lé-

ibidem (lt.) tamtéž.

Ibis (*gen.* Ibisses, M. -sse) *m.* ibis *m.*, volavka egyptská n. nilská.

Ich *pron.* já; das Ich úsoba, našnost.

Ichneumon (-s, M. -s) *m.* (gr.) (zool.) promyka *f.*; 2. lumek *m.* (hmyz); —*ides pl.* (zool.) lumkovití (hmyzi).

Ichsucht *f. v.* Egoismus.

Ichthyo-graphie *f.* (gr.) rybopis *m.*; —lith *m.* rybokam *m.*; —log (-en) *m.* ryboznalec *m.*; —logie *f.* ryboznalství *n.*, rybosloví *n.*; —saurus *m.* ryboještěr *m.*; —sis *f.* šupinovatost *f.*, rybí kůže, Fischschuppenkrankheit (med.).

Ideal (-s, M. -e) *n.* ideál *m.*, vidina *f.*, pravzor *m.*; ideal, —isch *adj.* vidinný, ideální (pouhomyslný); -e Münze (Rechnungsmünze) myšlený n. smyšlený n. počitací peníz; —isieren idealisovati; —ismus *m.* vidinství *n.*; —ist (-en) *m.* idealista *m.*; —istisch *adj.* idealistický; —ität *f.* ideálnost, vidinnost *f.*; —welt *f.* ideální svět, myšlený sv.; —wert *m.* myšlená hodnota. [J.! ani pomyšlení!

Idee (M. -n) *f.* idea *f.*, vida *f.*; keine

ideel *adj. v.* Idealisch.

Ideen-assoziation *f.* sdružení, sdružování *n.*, sdružnost představ, sdr. idei; —los *adj.* bezmyšlenkový, bez-

idem (lt.) totéž; týž. [idejný.

Ident-ifizieren (lt.) ztotožniti; —isch *adj.* identický, totožný, jednostejný; —ität *f.* totožnost *f.*; die J. der Person sicherstellen dokázati, že někdo jest týž; —itätsgleichung *f.* (math.) rovnice totožná n. jednostejná. [trický.

Ideoelektrisch (gr.) *adj.* samoelek-

Ideologie *f.* (gr.) pojmověda *f.*

Idiom (-s, M. -e) *n.* (gr.) podnářečí *n.*, řeč krajinská n. místní.

Idiospasmus *m.* (gr.) křeč *f.*

Idiosynkrasie *f.* (gr.) svécitnost *f.*

Idiot (-en) *m.* (gr.) nedouk *m.*; fig. nevědomec; blbec *m.*; 2. idiot *m.*, slabomyslný *m.*

Idioten-institut *n.* ústav idiotů, ú. slabomyslných (blbinec *m.*); —wesen *n.* blbství *n.*

Idiot-ikon *n.* krajinské mluvení; 2. slovník řeči krajinské; —ismus *m.* krajemluv, vlastnomluv *m.* (zvláštnost mluvy).

Idol (-s, M. -e) *n.* (gr.-lt.) modla *f.*; —olatrie *f.* modlářství *n.*, modloslužba *f.*; —ifieren modlařsky cítiti, zbožňovati.

Idyll-e (M. -en) *f.* (gr.), —endichtung *f.* idyla *f.*, selanka *f.*; —on *n.* idylické drama, pastýřská hra; —isch *adj.* idylický.

Igel (-s, unv. M.) *m.* ježek, (ježˇ) *m.* *Erinaceus*; —artig *adj.* ježovitý; —fisch *m.* ježák *m.* *Diodon*; —haut *f.* ježovina *f.*, ježovice *f.*; —stachel *m.* ježina *f.*; —stein *m.* ježákokam *m.*

Ignis *m.* (lt.) oheň *m.*; *i. sacer* (med.) svatý n. divoký oheň, ohnivý nežit.

Ignobilität *f.* (lt.) špatnost *f.*

Ignominie *f.* (lt.) pohanění *n.*

Ignor-ant (-en) *m.* (lt.) ignorant *m.*, nevědomec *m.*, nedouk *m.*; —anz *f.* nevědomost *f.*; —ieren etw. ignorovati, stavěti se jako nevěděl n. neviděl, neuznávati, zapírati koho.

Ihm *pron. dat.* jemu (mu); mit ihm

Ihn *pron. acc.* jej, jeho (ho). [s ním.

Ihnen *pron. dat. pl.* jim.

Ihr *pron.* vy; *dat. fem.* er hat es ihr gegeben dal to jí; —etwalben, —etwegen pro vás; pro ni; —ig její, svůj; sie fordert das —ige žádá své věci; sie sollen das —ige tun ať dělají svou povinnost; —o vaše, jejich; —zen, —en vykati někomu.

Ikon *f.* (gr.) ikona *f.*, obraz *m.*

Ikono-graphie *f.* (gr.) obrazopis *m.*; —latrie *f.* ctění obrazů; —logie *f.* obrazosloví *n.*

Iko-saeder *n.* (gr.) dvacítistěn *m.*; —jahrig *f.* dvacítimužstvo *n.*; —sitetraeder *n.* čtyřmecítmastěn *m.*

Ikterus *m.* (gr.) žloutenice *f.* (med.).

Ileum, *ilium* *n.* (gr.), *os ilei* (gr.-lt.) (zool.) kost kyčelní.

Ileus *m.* (med.) *v.* Miserere, Kotbrechen.

Ilex *f.* (lt.) česmína *f.*, bodlavá palma.

Iliaca *regio* (zool.) nadkyčlí *n.*

Iliade *f.* iliada *f.*

Iliata *pl.* (lt.) přínos *m.* (nevěstin).

Illaudabel *adj.* (lt.) nechvalný, neslavný. [nemanželský.

Illeg-al, —itim *adj.* (lt.) nezákonní;

Illiberalismus *m.* (lt.) nesvobodomyslnost *f.*

Illiquid *adj.* (lt.) neprokázaný, nejistý; (nicht recht gestellt) nepravý.

Illumin-ation *f.* (lt.) iluminace *f.*, osvětlení *n.*; —ieren osvětliti, osvítiti; 2. vymalovati; 3. fig. opíti, ochmeliti; —ierer *m.* osvětlovatel *m.*

Illus-ion *f.* (lt.) iluse; přelud; mam, klam *m.*; —orisch *adj.* mamný, klamný, přeludný.

Illustr-ation *f.* (lt.) ilustrace *f.*, příkres *m.*; —ieren ilustrovati, kresbami opatřiti; příkresy op.; —ierte Zeitung obrazkové noviny; —issimus (Titel)

Ilme *f.* *v.* Ulme. [Nejjasnější.

Iltis (-fies, M. -fie) *m.* tchoř, schoř *m.* *Mustela putorius*; —balg *m.* tchořovice *f.*; —falle *f.* sklopec *m.*, sochorec na tchoře; —fleisch *n.* tchořina, tchořovina *f.* [v lese.

Im (in dem) *prp.* u, v, ve; im Walde

Imagin-är *adj.* (fr.-lt.) představný; přeludný, domnělý; domněvačný (pomyslný); —ation *f.* představnost *f.*, obraznost *f.*; domnění *n.*; —ieren představovati si, domýšleti se, domnívati se.

Imam (-s, M. -s) *m.* (arab.) imam, načelník (tureckého chrámu).

Imbibition *n.* (lt.) vsáklost *f.*, zapojení *n.*; —srote *f.* vsákla červenost, vsákla krev.

Imbiß (-isses, ob. M.) *m.* snídaní *n.*, příkusek, zákusek *m.*, zákuska *f.* (něco

Imbizill *adj.* slabomyslný. [k snědku).

Imit-ation *f.* (mul.) imitace *f.*, napodoba *f.*, napodobení *n.*; —ativ *adj.* (lt.) napodobivý; —*ativum verbum* (grm.) napodobivé časoslovo; —ator *m.* napodobitel *m.*; —ieren napodobiti.

Imker *m.* včelař *m.*

Immater-ialität *f.* (lt.) (philos.) nehmotnost *f.*; —iell *adj.* bezhmotný, nehmotný.

Immatrikul-ation *f.* (lt.) zápis *m.*; —ationsgebühr *f.* zápisné (, úhoˇ) *n.*; —ieren zapsati. [spělost *f.*

Immaturität *f.* (lt.) nezralost, nedo-

Imme (M. -n) *f.* včela *f.*

Immediate *adv.* (lt.) neprostředně.

Immel *m.* pilous *m.*

Immen-fraß *m.*, —vogel *m.*, —wolf *m.* vlha *f.* (včeložrout *m.*) *Merops apiaster*; —stock *m.* úl *m.*

Immensurab-el *adj.* (lt.) nezměrný, nezměřitelný; —ilität, Immenjität *f.* nezměřitelnost *f.*

Immer *adv.* vždy, vždycky; pokaždé; pořád, jakkoli, ačkoli, byť; —bar, —fort *adv.* stále, neustále, ustavičně, bez přestání; pořád, napořád.

Immer-grün (-s, ob. M.) *n.* břeˇál *m.*; 2. barvínek, zimostráz, zelenec, zimozelen *m.*; 3. břečtan *m.*; — kuh *f.* fig. železná krava.

Immersion *f.* (lt.) (astr.) vnoření *n.*

Immer-während *adj.* ustavičný; vždy trvající, věčněbytný; —zu *adv. v.* Immer-

Immitten *adv. v.* Inmitten. [fort.

Immobil *adj.* (lt.) nemovitý; 2. (grm.) nepřechylný; —ien *pl.* nemovitosti *pl. f.*; —ienbank *f.* banka pro nemovitosti; —ienkonto *n.* účet z nemovitosti.

Immodestie *f.* (lt.) neskromnost *f.*; 2. nemírnost *f.*

Immoralität *f.* (lt.) nemravnost *f.*

Immort-alität *f.* (lt.) nesmrtelnost *f.*; —elle *f.* nesmrtelka, imortelka *f.* (bot.).

Immunität *f.* (lt.) zaručená ochrana, zaručená výsada, nedotknutelnost *f.*, imunita *f.* (poslanců).

Immutation *f.* (lt.) měna, proměna *f.*; *I. numeri* (ftlllft.) představené rozčíslení.
Impartial *adj.* (lt.) nestranný.
Impastieren (it.) nakládati barvy, impastovati.
Impatienz *f.* (lt.) netrpělivost *f.*
Impedimentum *n.* (lt.) překážka *f.*, závada *f.*
Impenetrabilität *f.* (lt.) neprostupnost, nepronikavost, nepromokavost *f.*
Imperat-iv *adj.* (lt.) velící; I. *m.* (grm.) rozkazovací způsob; —or *m.* (lt.) imperátor, císař (velitel) *m.*
Imperfekt (*-um*) *n.* (lt.) (grm.) nedominulý, polominulý, souminulý čas.
Imperial- (lt.) císařský; Z. *m.* (ruſſiſche Goldmünze) imperiál *m.*; —papier *n.* císařský papír (veliký papír).
Imperium *n.* (lt.) říše *f.*, císařství *n.*
Impersonal *adj.* (lt.) bezosobný; —ia (*verba*) *pl.* bezosobná (časoslova).
Impertin-ent *adj.* (lt.) nectný, hanebný; —enz *f.* nectnost, hanebnost *f.*
Imperturbabilität *f.* (lt.) neochvějnost *f.*
Impetigo *f.* (lt.) chrastavost *f.*, suché chrásty *pl. f.* (med.). [(nemoci).
Impetus *m.* (lt.) nával *m.*, záchvat *m.*
Impf-anstalt *f.* očkovací ústav; —arzt *m.* očkující lékař; —en (med.) očkovati; 2. (Baume) štěpovati, roubiti; —ling (-s, M. -e) *m.* očkovanec *m.*; —reis *n.* roub *m.*; —ung *f.* očkování *n.*
Impfungs-arzt *m.* očkující lékař; —methode *f.* očkovací návod, očkovací spůsob; —prämie *f.* odměna za očkování; —ſchein *m. v.* Impfungszeugnis; —ſtoff *m.* očkovací látka, neštovičina *f.*; —zeugnis *n.* vysvědčení n. list očkovací.
Impli-zieren (lt.) zahrnouti; —*zite adv.* (lt.) zavinutě; po smyslu, bytně; (math.) —zite Funktion úkon zavinutý, nevyvinutý, nerozvinutý.
Impolitesse *f.* (fr.) neuhlazenost *f.*
Imponderabilien *pl.* (lt.) netěžiny, nevažitelniny *pl. f.*
Imponier-en (lt.) imponovati, vážnost vzbuzovati; —end *adj.* nadvládný.
Impopulär *adj.* (lt.) u lidu neoblíbený.
Import *m.* (lt.) dovoz *m.* (přívoz); —eur *m.* (fr.) dovozník, dovozce *m.*, dovažeč, přivažeč *m.*; —geſchäft *n.* dovozný obchod; —ieren dovážeti.
Importunität *f.* (lt.) nevhodnost *f.*, obtížnost *f.*
Imposant *adj.* (lt.) velevážný, velejímavý, vladomocný; mohutný; velebný; velikolepý; velitelský; imposantní.
Impost (-es) *m.* (*n.*) (lt.) poplatek *m.*, dávka *f.*
Impost-eur *m.* (fr.) pomluvač *m.*; —ur *f.* podvod *m.*, pokrytectví *n.*, utrhání na cti.
Impot-ent *adj.* (lt.) nemohoucný; —enz *f.* (lt.) nemohoucnost *f.*
Imprägn-ation *f.* (lt.) (chem.) zapojení; zasycení, prosycení *n.*; —ieren zapojiti, prosytiti (chem.); —ierungsart *f.* spůsob prosycovací; —ierungsmethode *f.* návod prosycovací.
Imprekation *f.* (lt.) proklínání, zatracování *n.* [vadla).
Impresario *m.* (it.) podnikatel (di-
Impress-ion *f.* (lt.) tisk *m.*; 2. dojem *m.*; 3. tiskárna *f.* (impresí *f.*); —or *m.* tiskař, knihtiskař *m.*
Imprim-atur (lt.) ať se tiskne, povolení k tisku; —eur *m.* (fr.) knihtiskař *m.*
Impromptu *adv.* (fr.-lt.) bez přípravy, zhotova, naručesť, zpatra, napostoj, bez námyslu; Z. *n.* bezpřípravná skladba.
Impropr-iae *diphthongi pl.* (lt.) nevlastní dvojhlásky; —ietät *f.* nevlastnost, obraznost *f.*
Improvis-ateur (-s) *m.* (fr.), —atore *m.* (it.) improvisátor *m.*, samopěvec, rychlobásník *m.*; —ieren improvisovati, bez přípravy, naručesť skládati.
Imprudenz *f.* (lt.) nemoudrost, nerozvážlivost *f.*
Impubertät *f.* (lt.) nedospělost *f.*
Impudenz *f.* (lt.) nestoudnost *f.*, nestydatost *f.*
Impuls *m.* (lt.) podnět *m.*, pobídka *f.*, popud *m.*, pohnutka *f.*; Z. d. Schuß tlak *m.*, náraz *m.*
Imput-abilis (lt.) přičetný, přičítatelný; —abilität *f.* přičetnost *f.*; —ation *f.* přičtení *n.*, přičet *m.*, přičítka *f.*; —ieren einem etw. přičísti, přičítati někomu něco,
in *prp. cum dat.* v, ve; na, za; po; při; in dem (im) Garten v zahradě; in allem und jedem ve všem vždy; in kurzem za krátko, krátce; in der Tat skutečně; im übrigen ostatně; *cum acc.* do, ve; in den Garten do zahrady, v zahradu; bis in den Tod až do smrti.
Inaktiv *adj.* (lt.) nečinný.
Inadäquatus *adj.* (lt.) nesrovnalý; nepříměrný. **Inangriffnahme** *f.* začetí *n.*
Inani-tät *f.* (lt.) prázdnost, prázdnota *f.*; 2. marnost, marnivost *f.*; —tion *f.* vyprázdnění *n.*, prázdnost *f.*; 2. ochabnutí *n.* [(med.).
Inappetenz *f.* (lt.) bezchutenství *n.*
Inaugur-alrede *f.* zasvěcovací řeč, nástupná řeč; —ation *f.* (lt.) zasvěcení *n.*; —ieren zasvětiti.
Inbegriff (-s, M. -e) *m.* soubor, soujem, úhrn, obsah *m.*; Z. von Sachen věci vespolek n. úhrnkem vzaté; mít Z. v to pojímajíc, v to počítajíc.
Inbrunst *f.*, Inbrünſtigkeit *f.* vroucnost, horoucnost *f.*, zápal *m.*; inbrünſtig *adj.* vroucí, vroucný, horoucný.
Inchoativum (*verbum*) (lt.) (gram.) počínavé časoslovo. [právně.
Indebite *adv.* (lt.) nenáležitě; bez-
Indefinit-us (lt.) neobmezený, bezmezný; *adjectivum* —*um* (lt.) neurčité přídavné.
Indeklinab-el *adj.* (lt.) neohebný; nesklonitelný, nesklonný (grm.); —ilität *f.* nesklonnost *f.* **Indelt** *n. v.* Inſelt.
Indem *conj.* když, poněvadž; ježto.
Indemnität *f.* (lt.) beztrestnost *f.*, nezodpovědnost, bezzaručnost *f.*; —gesetz *n.* zákon o nezodpovědnosti, o bezzáručnosti.

Indenture *f.* (engl.) řezaná cedule *v.* Kerbzettel.

Independenz *f.* (lt.) nezávislost *f.*

Indes, indeſſen *conj.* zatím, prozatím, když mezitím; tím časem; nicméně.

Index *m.* (lt.) obsah *m.*, ukazatel *m.*, ukazovatel *m.*, ukazadlo *n.*

Indian (-s, M. -e) *m. v.* Truthahn; —er *m.* Indián *m.*

Indifferent *adj.* (lt.) nevšímavý, netečný, nejetný; 2. nelišný, nerozlišný; —ismus *m. vn.*

Indifferenz *f.* netečnost, nevšímavost *f.*; —fläche *f.* (phys.) plocha nejetná *n.* netečná; —punkt *m.* (phys.) bod nejetnosti *n.* netečnosti.

Indigenat *n.* (lt.) rodáctví *n.*

Indign-ation *f.* (lt.) nevole *f.*, nelibost *f.*; —ität *f.* neslušnost *f.*

Indigo *m.*, —pflanze *f.* indych *m.*, indigo *n.*, modřil *m.*; —blau *n.* modř indychová; —fabrik *f.* indycharna *f.*; —farmin *m.* indigový karmín, —rot *n.* indychová červeň; —ſolution *f.* (chem.) roztok indychový; —weiß *n.* bílý indych.

Indikat-ion *f.* (lt.) přízrak *m.*; —iv *m.* (lt.) (*Modus —ivus*) oznamovací, ukazovací (způsob) *m.*; —or *m.* (*Musculus*) okazovač *m.* (Zeigermuskel).

Indiktionszyklus *m.* (altr.) indiktový letokruh.

Indirekt *adj.* (lt.) nepřímý; *adv.* nepřímo; i. beweiſen nepřímo n. z nemožnosti dokázati.

Indiskret *adj.* (lt.) nešetrný; neskromný; —ion *f.* nešetrnost *f.*; neskromnost *f.*

Indisposition *f.* odchylnost *f.*; (Theatr.) nevolnost, nepříklonnost *f.*

Individual *adj.* (lt.) individuální; pojedinný; osobní; —e Verteilung rozvržení, rozdělení na každou osobu; —iſieren jednotliviti, zjednotliviti, ojediniti, zosobiti; —ität *f.* osobnost *f.*, osobenství *n.*, osobní povaha, jednotlivost *f.*, jedinectví *n.*, individualita *f.*

Individu-ell *adj. v.* Individual; —um (-s, M. —en) *n.* osoba, osobnost *f.*; jednotlivec *m.*, jedinec *m.*; erwerbloſes I. osoba bez výdělku; die Seele als I. duše co jednotina.

Indiz-ieren (lt.) zaznamenati, zapsati, vyznačovati, zapisovati do ukazatele; učiniti n. sepsati ukazadlo; vložiti, vepsati něco do ukazadla; —ium (M. -ien) *n.* známka *f.*

Indol-ent *adj.* (lt.) bezcitný, netečný, lhostejný; —enz *f.* bezcitnost, netečnost *f.*

in dorso (lt.) na hřbetě, na rubu (žádosti); Indorſat (-s, M. -e) *n.* indorsát *m.*, rubopis *m. v.* Indoſſament.

Indoss-ament *n.* (it.) (eines Wechſels) rubopis *m.*; —ant (-en) *m.* rubopisec *m.*; —at (-s, M. -e) *m.* rubopisník *m.*; I. *n.* rubopis *m.*; —ieren rubopisem přenesti (směnku); —ierung *f.* (b. Wechſel) přenešení směnky rubopisem, rubopisné přenesení směnky; I. (Beleguug einer Beilage mit dem Stempelbogen) přivěšení kolku; —o *n. v.* Indoſſament.

Indruck *m.* (b. Schien) přežívadlo *n.* (*v.* Ingluvies).

Induktion *f.* (lt.) výčet *m.*; (phys.) návod *m.*; —selektrizität *f.* (phys.) električnost návodem; —ſtrom *m.* (phys.) návodný proud, naváděcí proud; induktiv *adj.* (lt.) návodný. [vodič *m.*

Induktor (-s, M. -en) *m.* (phys.) na-

Indulgenz *f.* (lt.) shovívavost *f.*

Indult (-s, M. -e) *m.* (lt.) lhůta *f.*, průtah *m.*, shovění, poshovění *n.*; 2. povolení *n.*

Industrial-betrieb *m.* provozování průmyslu, průmyslnost *f.*; —ismus *m.* průmyslnictví *n.*; —lehrerin *f.* industriální učitelka, uč. ručních prací; —ſchule *f.* škola industriální, industriálka *f. v.* Induſtrieſchule.

Industrie (oh. M.) *f.* (lt.) průmysl *m.*; průmyslnost *f.*; těžba *f.*; —bezirk *m.* průmyslový okres, průmyslná krajina; —erzeugnis *n.* výrobek průmyslu; —etabliſſement *n.* průmyslový závod; —halle *f.* tržnice výrobků průmyslnických. [ſein —teller průmyslník *m.*

Industr-iell, —iös *adj.* průmyslný;

Industrie-palast *m.* průmyslový palác; —privilegium *n.* výsada průmyslová; —ſchule *f.* průmyslová n. průmyslnická škola; —ſyſtem *n.* soustava průmyslová.

Induvia *f.* (lt.) (bot.) oblečka *f.*

Induzieren (lt.) navozovati; dovozovati, vyvozovati.

Ineinander *adv.* dohromady, dosebe; —gefaltet (bot.) zvířelý; daß —greifen der Gegenſtande zasahování věcí jedno do druhé; —ſchiebung *f.* (der Gebärme) zauzlení (střev).

Infallib-el *adj.* (lt.) neomylný; —ilität (-en) *m.* neomylnik *m.*; —ilität *f.* neomylnost (papežská).

Infam *adj.* (lt.) bezectný, zlopověstný, ostudný, hanebný; —ie *f.* bezectnost, zlopověstnost, hanebnost *f.*

Infant (-en, M. -en) *m.* (span.) královic španělský, infant *m.*; —in *f.* infantka *f.*

Infanterie (oh. M.) *f.* pěchota *f.*; General der I. general pěchoty; —regiment *n.* pěší pluk, pluk pěchoty.

Infanterist (-en) *m.* pěší voják, pěšák *m.*, pěšec *m.*, infanterista *m.*

Infarktus (M. -kten) *m.* (med.) záhař *f.*, záhata *f.*

Infektion *f.* (lt.) infekce *f.*, vnikání *n.*; nákaza *f.*; —skrankheit *f.* infekční, vnikavá nemoc, nakažlivá nemoc, záchvatná nemoc.

Infektiös *adj.* vnikavý, nakažlivý.

Infel *f. v.* Inful.

Inferior (lt.) unížený; podřízený; méně cenný; —ität *f.* uníženost, podřízenost *f.*

Infernal, —iſch *adj.* (lt.) pekelný.

Infiltration *f.* (lt.) (med.) nádor *m.*; 2. vsrkání, sáknutí *n.*

Infinitiv (-us) *adj.* (lt.) neurčitý; I. *m.* (grm.) neurčitý (způsob).

Infirmität *f.* (lt.) slabost, křehkost *f.*

Infizieren (lt.) zachvátiti (nemocí).
in flagranti (lt.) při samém skutku, na samem skutku (postihnouti); zahorka, zatepla.
Inflammation *f.* (lt.) zanícení *n.*
Inflex-ibel *adj.* (lt.) neohebný; —ion *f.* (der Stimme ꝛc.) ohýbání *n.*
Infloreszenz *f.* (lt.) květenství *n.*
Influenz (*Influentia* lt., *Influenza* lt.) (med.) chřipka *f.* (Grippe).
Infolge *prp. c. gen.* dle, podle; následkem.
Inform-ation *f.* (lt.) poučení *n.*, zpráva *f.*; informace *f.*; —ationsbuch *n.* (fm.) kniha zpráv; —ator (-s, M. -en) *m.* (lt.) učitel *m.*, vychovatel, informátor *m.*; —atorium *n.* naučení *n.*; návod *m.*; —ieren poučiti, informovati; sich se; —ierung *f.* naučení, poučení *n.*
Infrau (M. -en) *f.* podruhyně *f.*, nájemnice *f.*
Inful (M. -en) *f.* infule *f.*; —iert infulovaný.
Infund-ibuliformis *adj.* (bot.) nálevčitý; —ieren vlíti; vnuknouti.
Infusion *f.* (lt.) (chem.) nálev *m.*; —stierchen *n.*, Infusorium *n.* (zool.) nálevník (polevník) *m.*
Ingann *m.* (lt.) šalba *f.*, podvod, klam *m.*; 2. (mus.) šalebný n. klamný závěrek. **Ingarn** *n.* jádro *n.* (u tenat).
Ingber *v.* Ingwer.
Ingeborener *m.* rodák, tuzemec *m.*
Ingenieur (-s, M. -s) *m.* (fr.) inženýr *m.*, měřič *m.*; —akademie *f.* akademie inženýrská; —korps *n.* inženýrský sbor; —schule *f.* inženýrská škola.
Ingen-iös *adj.* (lt.) důvtipný; —ium *n.* (lt.) (phys.) tvůrčí n. tvořivý duch.
Ingerenz *f.* (lt.) vliv *m.* (na něco), působivost *f.*
Ingleichen *cnj.* též, taktéž, rovněž, nápodobně.
Ingluvies *f.* (lt.) (zool.) bachor *m.* Pansen *m.*, Wanst *m.* (1. Magen der Wiederkäuer); 2. vole (ptačí).
Ingred-iens *f. et n.*, —ienz (M. -ienzien) *f.* přísada *f.*, příměs *f.*
Ingrimm (-s, oh. M.) *m.* vztek *m.*, veliký hněv, rozlícenost *f.*
Ingross-ator (-s, M. -en) *m.* (lt.) knihovní zapisovatel, knihovní; —ieren zapsati v knihu (k. p. v desky zemské); —ist (-en, M. -en) *m.* ingrosista *m.*, účetní zapisovatel.
Ingrün *n. v.* Immergrün.
Inguen *n.* (lt.) tříslo *n.*, pach *m.*
Ingwer (-s, oh. M.) *m.* zázvor *m.*
Inhab-en míti (něco v moci); —er (-s, unv. M.) *m.* majetník *m.*, majitel *m.*; —ung *f.* jmětí (jmění) *n.* něčeho.
Inhaftieren zatknouti, uvězniti.
Inhalation *f.* (lt.) vdouvání, vefukování *n.*, inhalace *f.*
Inhalt (-s, oh. M.) *m.* obsah *m.*; fig. jádro *n.*; dem ganzen —e nach v celém znění; v celém obsahu; —los *adj.* obsahuprázdný; —schwer *adj.* důležitý, mnohojevný; —reich, —voll *adj.* obsahuplný, veleobsažný; —verzeichnis *n.* ukazatel obsahu, obsah *m.*
Inhär-ent *adj.* (lt.) uvízlý; —enz *f.* úvislost, ulnulost *f.*
Inhib-ieren (lt.) zapovědětí; —ition *f.* (lt.) zápověď *f.*, obstávka *f.*
Inhuman *adj.* (lt.) nevlídný; nelidský; —ität *f.* nevlídnost *f.*
Initial-is (lt.) začáteční; —buchstabe *m.* začáteční n. velké písmě, iniciálka *f.*
Initiative *f.* (lt.) podnět k návrhu, navržení něčeho; die I. ergreifen dáti podnět k něčemu.
Initium *n.* (lt.) počátek *m.*
Injektion *f.* (lt.) vpravení do něčeho; (chir.) vstřikování *n.*, vstřik *m.*
Injurie (M. -n) *f.* (lt.) urážka *f.* (cti); pohanění *n.*, pohana *f.*; 2. křivda *f.*; —nklage *f.* žaloba z urážky; —nprozeß *m.* pře pro urážku.
Inkandeszenz *f.* (chem.) pálání *n.*
Inkarnat-ion *f.* (lt.) vtělení *n.*; —klee (Blutklee) *m.* jetel krvavý, j. nachový, j. růžový, růžák *m.*
Inkass-ist (-en) *m.* inkasista *m.*, výběrce peněz (platober *m.*); —o *n.* (it.) přijímání peněz, vybrání peněz; —geschäft *n.* výběrné peněžnictví.
Inklin-ation *f.* (lt.) příklonění, příchýlení *n.*; příklonnost *f.*; magnetische I. sklon, skloněk *m.*, sklonění *n.*; —ationsnadel *f.* (phys.) jehla sklonná; —atorium magnetisches (phys.) klonidlo *n.*; —ieren přikloniti; nachylovati se.
Inklusive *adv.* (lt.) včetně, včítaje, v to n. v tom, v to počítajíc, v to pojímajíc; bis i. den 6. September až do 6. září, ten den v to počítajíc.
Inkoerzibel *adj.* (lt.) (chem.) neztužitelný, neztužný.
Inkognito *adv.* (lt.) nazapřenou.
Inkolat *n.* (lt.) občanské právo, občanství *n.*; —sgebühr *f.* zápisné (za udělené občanství), dávka občanská.
Inkommensurabel *adj.* (lt.) (math.) nezměřitelný, nezměrný, nesmírný.
Inkommod-ieren (lt.) obtěžovati, vyrušovati; —ität *f.* nepohodlnost *f.*; obtížnost *f.*
Inkompatib-el *adj.* (lt.) nevhodný; nesluční; —ilität *f.* nevhodnost, neslučnost (několika úřadů v jedné osobě).
Inkompet-ent *adj.* (lt.) nepříslušný; nenáležitý; —enz *f.* (des Gerichtes) nenáležitost (soudu), nepříslušnost (k soudu n. pod soud).
Inkonsequ-ent *adj.* (lt.) nedůsledný; —enz *f.* (lt.) nedůslednost *f.*
Inkontr-o *m.* (it.) shoda *f.*; —ieren shodovati se; 2. (Rechn.) porovnávati; přepočítati; —ierungsausweis *m.* porovnávací výkaz.
Inkonzinnität *f.* (lt.) neskladnost *f.*
Inkorpor-ation *f.* (lt.) přivtělení *n.*, připojení *n.*; —ationstaxe *f.* taxa za přijmutí do spolku, přístupné, zápisné; —ieren přivtěliti, připojiti; —ierte Länder země přivtělené; —ierung *f. c.* Inkorporation.
Inkorrekt *adj.* (lt.) nesprávný; *adv.* nesprávně.
Inkrement (-s, M. -e) *n.* (lt.) přírostek *m.*, postupování, postup k většímu, stupňování *n.*

Inkrimin-ation *f.* (lt.) obviňování, žalování *n.*; —ieren zažalovati, viniti.
Inkrustier-en (lt.) korou potahnouti *n.* obložiti; —ende Materie (chem.) korovina *f.*
Inkubus *m.* (med.) můra *f.* (noční duch).
Inkulpat *m.* obviněný *m.*
Inkunabeln *pl. n.* (lt.) prvotisky *pl. m.*
Inlage (M. -n) *f.* vložka, vkladka *f.*
Inland (-s, M. Inländer) *n.* tuzemsko *n.*, zdejší země, tato země, domácí kraj; im —e zde v zemi.
Inländ-er (-s, unv. M.) *m.* tuzemec, zdejšinec *m.* (zemek, zemec *m.*); —isch *adj.* tuzemský, zdejší, domací; -e Ware zdejší n. domácí zboží; -e Weine domácí vína *pl.*
Inlaut (-s) *m.* (grm.) slovostředí *n.*; **Inlett**, Inlet (-s, M. -e) *n.* (*m.*) sypek *m.* [*m.* podruh, nájemník *m.*
Inmann (-es, Inmanner, ed. Inleute)
Inmittelst *adv.* zatím, mezitím.
Inmitten *adv.* uprostřed.
Inne *adv.* uprostřed, v prostředku; —behalten u sebe podržeti, zadržeti; —haben míti; —halten zastaviti (z. se); mit der Exekution i. zastaviti exekuci; mit einer Sache i. přestati; ustati v čem.
Innen *adv.* vnitř, uvnitř, uvnitřku; i. gelegen vnitřní; von innen und außen vnitř i zevně; —masse *f.* vnitřní hmota; —welt *f.* vnitřní (duševní) život.
Inner (ddd. —e) *adj.* vnitřní; das —e vnitro *n.*, vnitřek *m.*; Ministerium des —n ministerium vnitra, ministerium záležitostí vnitřních; S. fig. nitro *n.*; srdce *n.*, cit *m.*; das Jchnurt mir das —e fig. to svírá mou útrobu.
Innerhalb *prp. c. gen.* mezi, vnitř, uprostřed; i. zweier Stunden za dvě hodiny; i. eines Jahres do roka.
Innerlich *adj.* vnitřní.
Innerste ddd. nejvnitřnější; S. *n.* vnitřek *m.*, vnitro *n.*; er ist in seinem —sten bewegt pohnut jest v nejhlubších útrobách.
Innewerden (*c. gen.*) dověděti se čeho, zvěděti, poznati, znamenati něco.
Innig *adj.* vnitřní; 2. upřímný, srdečný, vroucí, vroucný; i. geliebt vroucně milovaný; —keit (ob. M.) *f.* upřímnost, srdečnost, vroucnost *f.*; —ung *f.* zvroucnění *n.*
Innung (M. -en) *f.* pořádek *m.*; S. und Zunft pořádek a cech; —svorstand *m.* starší pořádku; starosta pořádku.
Inobedienz, Inobjequenz *f.* (lt.) neposlušnost *f.*
Inobligat *adj.* (lt.) nepovinný.
Inokulation *f.* (lt.) očkování *n.* [*m.*
Inolith *m.* (gr.) vláknovec, paprskovec
Inqui-rent (-en), —sitor (-s, M. -en) *m.* (lt.) vyšetřovatel *m.*; —rieren vyšetřovati něco; dotazovati se koho; —sit (-en, M. -en) *m.* vyšetřovance, inkvisit *m.*; —sition *f.* věrosoud *m.*, inkvisice *f.*; 2. vyšetřování *n.*, dotaz *m.*; —sitorisch *adj.* vyšetřovací, inkviziční.
Inrotulier-en (lt.) (die Akten) složiti spisy v hromadu, srotulovati; —ung *f.* složení spisů, srotulování *n.*; —ungstagfahrt *f.* stání k složení spisů.
Ins (ins Reine) *v.* in.
Insalieren nasoliti.
Insalubrität *f.* nezdravota *f.*
Insan-ia *f.* (lt.) šílenství *n.*, povzteklost *f.*; —itat *f.* nezdravost, nezdravota *f.*
Insasse (-ssen, M. -ssen) *m.* obyvatel *m.*, soused *m.*; —zeugnis *n.* (mil.) sousedské vysvědčení. [stavní žaloba.
Insatz *m.* zastava *f.*; —klage *f.* za-
Insbesondere *adv.* zvláště.
Inschlitt (-s, ob. M.) *n. v.* Unschlitt.
Inschrift (M. -en) *f.* nápis *m.*; —enkunde *f.* nápisnictví *n.*
Insekt (-es, M. -en) *m.* (lt.) hmyz *m.*; *Insecta pl.* hmyzi; —enfressend *adj.* hmyzožravý; —enlehre *f.*, —ologie *f.* hmyzozpyt *m.*; —enpulver *n.* prášek na hmyz, hmyzomor *m.*; —entinktur *f.* tinktura (vodička) na hmyz.
Insel (M. -n) *f.* ostrov *m.*, výspa *f.*; —bewohner *m.* ostrovan *m.*; —gruppe *f.* souostroví *n.*; —land *n.*, —region *f.* ostrovní *n.*, ostrovná končina; —reich *adj.* ostrovnatý; S. *n.* ostrovská říše; —reihe *f.* souostroví *n.*, pořadí ostrovů.
Inselt *n. v.* Unschlitt.
Insel-volk *n.* ostrované *pl.*; —welt *f.* ostrovsko *n.*
Inseparab-el *adj.* (lt.) nerozlučitelný, nerozdílný; neodlučný; neoddělitelný, nedílný; —le *m.* (fletner grüner Papagei) přítulníček *m.*
Inserat (-es, M. -en) *n.* (lt.) inserát *m.*, návěštka *f.* (do novin); —gebühr, Insertionsgebühr *f.*, Insertionspreis *m.* návěstné *n.*, plat za návěští.
Insgeheim *adv.* tajně, potají, potajmu.
Insgemein *adv.* vůbec, obecně, pospolu. [vespolné, úhrnkem.
Insgesamt *adv.* vesměs, vespolek,
Insidiös *adj.* (lt.) obmyslný, lstivý.
Insiegel (-s, unv. M.) *n.* pečeť *f.*
Insign-etten *pl.* (fr.) náznaky; známky; —ien *pl.* (lt.) znaky *pl. m.*
Insimulation *f.* (lt.) obviňování *n.*
Insinu-ation *f.* (lt.) podkládání *n.*, vnuknutí *n.*; —ieren (lt.) podkladati něco někomu; domnívati se čeho o kom; vnuknouti. [*f.*; 2. nápis, nadpis *m.*
Inskription *f.* (lt.) zápis *m.*, zápiska
Insofern *cnj.* pokud, nakolik.
Insolation *f.* (lt.) výsluní, slunění *n.*, sluneční lazeň; (med.) sluneční úpal, úžeh *m.* [*f.* dotěrnost, neslušnost *f.*
Insol-ent *adj.* dotíravý, vtíravý; —enz
in solidum (lt.) společnou rukou (fm.).
Insolv-ent *adj.* (lt.) nespůsobilý ku placení *v.* Zahlungsunfahig; —enz *f. v.* Zahlungsunfahigkeit. [spavost *n.*
Insomnia *f.* (lt.) bezsennost *f.*, ne-
Insonderheit, Insonders *adv.* zvláště.
Insoweit *adv.* potud.
in spe (lt.) v naději, očekávajíc.
Inspektion *f.* (lt.) inspekce *f.*, dohlídka *f.*, dohled, dozor *m.*; (das Aufsichtsperſonale) dozorstvo *n.*; —sreise *f.* dozorčí cesta, dohledací cesta.

Inspektor (-s, M. -en) *m.* (lt.) dozorce, inspektor *m.*; —at *n.*, Inſpektur *f.* dozorství *n.*

Inspir-ation *f.* (lt.) vnuknutí, vdechnutí, vdechování *n.*; —ieren vnuknouti komu něco.

Inspiz-ient (-en) *m.* (lt.) dohlédač, dohlížitel *m.*; —ieren dohlížeti, přihlížeti k čemu.

Install-ation *f.* (lt.) instalace *f.*, uvedení v úřad; nastolení *n.*; 2. kladení trub, kl. potrubí (k plynovodu n. vodovodu); —ationsgewerbe *n.* živnost instalační; —ieren uvesti někoho na úřad, u. v úřad; u. do úřadu, usaditi koho na úřad; nastoliti.

Instandhaltung *f.* (der Straßen, Gebäude udgl.) zachování n. udržování (silnic, budov a j.) v dobrém stavu.

Inständig *adj.* ustavičný; 2. snažný, úsilný; t. bitten snažně prositi.

Instandsetzung *f.* uvedení (v náležitý stav), upravení *n.*; správka *f.*

Instantia *f.* (lt.): *ab instantia* jmd. entlaſſen propustiti někoho pro nedostatek důkazů.

Instanz (M. -en) *f.* (lt.) námitka *f.* (philoſ.); 2. stolice (soudní), instance *f.*; Gerichte erſter, zweiter, dritter J. úřad první, druhé, třetí stolice; —enzug *m.* pořad stolic soudních n. úředních, pořad instancí; odvolávání k vyšším stolicím.

Instauration *f.* (lt.) obnovení *n.*

Inste (-n, M. -n) *m.*, Inſtmann *m.* podruh (nájemník) *m. v.* Inmann.

Inster (-s, unv. M.) *n.* okruží *n.*, *pl.* droby.

Instinkt (-es, oh. M.) *m.* (lt.) pud *m.*; —iv, —mäßig *adv.* bezděčně; přirozeným pudem.

Institut (-s, M. -e) *n.* (lt.) ústav *m.*; 2. J., Inſtitution *f.* zřízení *n.*

Institution (M. -en) *f.* (lt.) instituce *f.*, řád *m.*; freie J. svobodné zřízení; *pl.* —en řády; römiſche —en římská instituce. [datel, zřizovatel *m.*

Institutor (-s, M. -en) *m.* (lt.) zakla-

Instituts-verwaltung *f.* správa ústavu; —vorſtand *m.* přednosta ústavu.

Instradier-en (it.) zatřiditi, vykázati cestu; vykazovati cestu, poslati (listy n. osoby) vykázanou cestou; —ung *f.* zatřídění, vykázání cesty, vykazování *n.*

Instruieren (lt.) jmd.) dáti naučení; d. návod; eine Klage i. žalobu upraviti, žalobu průvody opatřiti.

Instruktion (M. -en) *f.* (lt.) instrukce *f.*, naučení *n.*, návod *m.*; J. des Abgeordneten naučení poslancovi, n. poslanecké; jdm. eine J. ertheilen někomu dáti v čem naučení; eine J. einholen o něčem vziti naučení; 2. J. přípravné vyšetřování.

Instruktions-richter *m.* přípravný soudce; —verfahren *n.* přípravné řízení.

Instrukt-iv *adj.* (lt.) návodný, průvodný; přípravný; *pl.* —ive *n.* Inſtruktion; —or (-s, M. -en) *m.* cvičitel *m.*, návodčí *m.*; vychovatel *m.*

Instrument (-es, M. -e) *n.* (lt.) nástroj *m.*; 2. listina *f.*, doklad *m.* (práv.); optiſches J. nástroj optický; fixe —e (aſtr.) pevné nástroje.

Instrumental (-s, M. -e) *m.*, —endung, —*is casus* (gram.) instrumentál *m.*; nástrojník *m.*, nástrojní pád; —meſſe *f.* mše s hudbou; —muſik *f.* hudba nástrojní.

Instrumentation *f.* (muſ.) instrumentace *f.*, znástrojnění, užívání nástrojů (hudebních).

Instrumenten-buch *n.* kniha listin; —fabrik *f.* továrna na nástroje; —macher *m.* nástrojník *m.*

Insubordination *f.* (lt.) neposlušnost *f.*, neposlušenství *n.*

Insubtil *adj.* (lt.) nejemný.

Insula *f.* (lt.) ostrov *m.*; —ner (-s, unv. M.) *m.* ostrovan *m.*

Insult-e *f.* (fr.), —ation *f.* (lt.) zneuctění *n.*, neúcta, pohana, urážka *f.*; —ieren pohaněti, uraziti koho.

Insumtion *f.* (lt.) náklad (peněžitý) na něco.

Insurg-ent (-en, M. -en) *m.* (lt.) buřič, povstalec *m.*; —ieren povstati.

Insurrektion *f.* pozdvižení, vzbouření, povstání *n.*; *coll.* povstalstvo *n.*

Intabulation *f.* (lt.) vklad *m.* (do knih veřejných), intabulace *f.*

Intabulations-bewilligung *f.* povolení vkladní, povolení ke vkladu (knihovnímu); —buch *n.* kniha vkladní, kniha vkladů; —fähig *adj.* vkladný, způsobilý ke vložení do knih; —geſuch *n.* žádost za vložení do knih, vkladní žádost; —klauſel *f.* vkladní doložka; —taxe *f.*, —gebühr *f.* vkladné *n.*

Intabulieren (lt.) vložiti n. vepsati do knih (do desk zemských atd.).

Intaglio *m.* (it.) zhlubený obraz.

Intakt *adj.* (lt.) netknutý, nedotknutý, neporušený. [—ität *f.* docelitelnost *f.*

Integrab-el *adj.* (lt.) docelitelný;

Integral *n.* (math.) integrál *m.*, cel *m.*; —rechnung *f.* integrál *m.*, počet docelný; počtářství docelovací; —zeichen *n.* znaménko n. poznak celný n. docelování; J. mittels Reihen celení pomocí řad.

Integr-ation *f.* (lt.) integrace *f.*, celení *n.*; —ationsmethode *f.* způsob celení; —ieren integrovati, celiti, doceliti, docelovati; doplniti; —ierend *adj.* doplňující; -er Beſtandtheil díl celkový; doplňující část; —ität *f.* celek *m.*, celost, celkovost, celistvost *f.*, celitost *f.*, celota *f.*; J. des Charakters neúhonnost mravů; —um *n.* celek *m.*

Integumentum *n.* (lt.) pokrývka *f.*; *i. nuclei* (bot.) zakrývka zárodková.

Intelekt-ion *f.* (lt.) rozumění *n.*, náhled *m.*; —*ualis* (philoſ.), —uell *adj.* rozumový; vědoucí; uvědomělý; —ualität (-en) *m.* rozumovec *m.*; —ualität *f.* rozumnost *f.*; —*us m.* (lt.) rozum *m.*

Intelligent *adj.* inteligentní, vzdělaný.

Intelligenz *f.* (lt.) inteligence *f.*, rozumnost *f.*; vzdělanost rozumu; 2.

vzdělanstvo *n.*, vzdělané obyvatelstvo; —blatt *n.* společenský oznamovatel.

Intend-ant (-en) *m.* (fr.) intendant *m.*, správní dozorce (Militär-, Theater-); —atur *f.* dozorstvo *n.*

Intens-ion *f.* (lt.) důsah *m.*, zvýšení *n.*, sesílení *n.*; důsažnost *f.*; —itat *f.* vsažnost *f.*, ráznost *f.*; —itatsaufer *m.* (phys.) kotvice ráznosti; —itatsinduktor *m.* (phys.) návodič raznosti; —iv *adj.* intensivní, důsažný; dostižný; sesilovací, zmocňovací; mocný, trvalý; -e Einwirkung mocné, trvalé působení; *verba* —*iva* (grm.) časoslova sesilovací n. zmocňovací. [zámysl *m.*

Intention (M. -en) *f.* (lt.) intence *f.*,

Inter (lt.) mezi. [zákaz *m.*

Interdikt (-es) *n.* (lt.) zápověď *f.*,

Interessant *adj.* (fr.) zajímavý.

Interesse *n.* (fr.) účastenství *n.*, účasť *f.*; 2. interes *m.*, zájem *m.*, záležitost, důležitost *f.*; dobré *n.*, prospěch *m.*; im J. einer Sache ku prospěchu věci; es liegt im unmittelbaren J. vyhledává toho přímý prospěch; woran J. nehmen účasten býti, účastniti se něčeho n. v něčem; es ist ohne J. für mich nezáleží mi na tom, nic se mne netýká; *pl.* —n (vom Kapital) úroky *pl. m.* (z kapitálu, z jistiny, z peněz).

Interessen-ausstände *pl. m.* zadržalé úroky; —konto *n.* (*m.*) účet z úroků, účet úrokový; —kontobuch *n.* (fin.) kniha účtů úrokových; kniha na účty úrokové; —kontokorrentbuch *n.* účetní kniha jdoucích úroků; —rechnung *f.* počet úrokový; zusammengesetzte J. složitý počet úrokový, úrokování úroků; —tafel *f.* tabulka úroků, t. úroková.

Interess-ent (-en) *m.* (lt.) účastník *m.*; (Partei) strana *f.*; —ieren zajímati; das —iert mich to mě zajímá; i. týkati se koho; sich i. účastniti se v čem; für etwas sich i. účastenství jeviti; —iert účasten něčeho; wobei i. sein *v.* Interessiereu; i. ziskuchtivý; -er Mensch poberta *m.* [žení světla.

Interferenz *f.* (lt.) deš Lichtes kří-

Interieur *n.* (fr.) vnitřek *m.*

Interim *adv.* (lt.) zatím; J. *n.* zatímnost *f.*, mezičasí *n.*; prozatímná správa; -al (-es) *n.* zatímka *f.*; —istisch *adj.* zatímný, mezitímný.

Interims-aktie *f.* zatímná akcie; —ausgabe *f.* zatímné vydání, zatímný výdaj; —empfang *m.* zatímný příjem; —konto *n.* (*m.*), —rechnung *f.* zatímný účet; —quittung *f.* zatímná kvitance; —rekognition *f.* (b. Wechseln) zatímný úpis (při směnkách); —schein *m.* zatímný list, zatímný lístek.

Interior *adj.* (lt.) vnitřní.

Inter-jektion *f.* (lt.) (grm.) mezislovce *n.*, citoslovce *n.*, citovka *f.*; —linearuebersetzung *f.* překlad mezi řádkový; —lokutorisches Urteil rozsudek vedlejší, rozsudek mezimluvní; —ludium *n.* (lt.) (Orgelsp.) mezihra *f.*; —mezzo *n.* (it.) (Theat.) mezihra *f.*; meziděj *m.*; —mittieren povoliti, -lovati; přestati, -ávati; —mittierend (phys.) občasný; -es Fieber *v.* Wechselfieber.

Intern *adj.* (lt.) vnitřní; —at *n.* domácí výchovna.

International *adj.* (lt.) mezinárodní; —recht *n.* mezinárodní právo.

Internier-en zavezti koho do vnitra země; ein —ter zaveženec *m.* [mocní.

Internisten *pl. m.* (lt.) vnitřně no-

Inter-nuntius *m.* (lt.) mimořádný vyslanec (býv. v Cařihradě).

Interpell-ation *f.* (lt.) interpelace *f.*, doptávka *f.* (na sněmě); dotaz *m.*; —ator (-s, M. -en) *m.* dotazovatel *m.*; —ieren dotazovati se na kom čeho, o čem, dotaz. se někoho na něco.

Interpol-ation *f.* (lt.) (der Manuskripte) podplátka *f.*, prokládání *n.*, proklad *m.*, vkládání *n.*; proložka *f.*; —ationsformel *f.* vzorec prokladu; —ieren (Manuskripte) podplátati; (math.) prokládati; —iert proložený.

Interposition *f.* (lt.) prostředkování *n.*, zakročení *n.*

Interpret (-en) *m.* (lt.) vykladač, vykladatel *m.*; —ation *f.* vyložení *n.*, výklad *m.*; 2. souslov *m.*; —ationskunst *f.* vykladačství *n.*, vykladatelské umění; —ieren vyložiti, vykládati něco. [ménky.

Interpunktieren rozděliti větu zna-

Interpunktion *f.* (lt.) interpunkce *f.*, rozčástění, rozznačení, rozdělení, rozdělování *n.* (ve spisech); —szeichen *n.* rozdělka *m.*, rozdělovací znaménko, dělidlo (v písmě).

Inter-regnum *n.* (lt.) mezivládí *n.*; —rogation *f.* otázka *f.*, otazník *m.*; —rogativ *adj.* tazací; —*rogativum* (grm.) tazací slovo; —*rogativa conjunctio* tazací spojka; —ruption *f.* (Stilist.) přetržka *f.*; —skapulium *n.* meziplecí *n.*; —*stitium* *n.* (bot.) brázda *f.*; —*trigo* *f.* (med.) zpruzení *n.*, vlk *m.*; —usurium *n.* úroky z úroků; —vall (-es, M. -e) *n.* mezera *f.*, přestávka *f.*, mezina *f.*; (Mus.) mezera *f.*, mezihlasí *n.*; (jur.) lhůta *f.*

Interven-ient (-en, M. -en) *m.* (lt.) prostředník *m.*; —ieren (in einer Sache) vložiti se, vkládati se, vkročiti v něco; prostředníkem býti, prostředkovati v něčem; sprostředkovati něco; —tion *f.* vložení se, vkročení v něco; prostřednictví *n.*

Interview *m.* poptávka (novinářská); dotaz, rozhovor *m.*

Intestat-erbe *m.* dědic nápadní, nápadník *m.*; *ab* —*o* (lt.) sterben zemříti bez posledního pořízení, bez závěti.

Intestinum *n.* (lt.) střevo *n.*; *i. coecum* střevo slepé (jednooké); *i. crassum* střevo tlusté.

Inthronisation *f.* (gr.-lt.) nastolení, nastoupení *n.*, vstoupení na trůn.

Intim *adj.* (lt.) důvěrný; intimní; *adv.* důvěrně; —*us* *m.* důvěrník *m.*

Intim-at (-s, M. -e) *n.* (lt.) intimát *m.*, úřední návěští; sdělení *n.*; nejvyšší nařízení; —ation *f.* oznámení od úřadu;

-ationsdekret *n.* oznamovací dekret; -ieren úředně oznámiti.
Intoler-ant *adj.* nesnášelivý; —anz *f.* (lt.) nesnášenlivost *f.* (náboženská).
Into-nation *f.* (lt.) intonace *f.*, dání onu, udání, vzetí hlasu; —ieren intonovati; zapěti; zahlaholiti, zazvučeti. [*n.*
Intoxikation *f.* (lt.) otrava *f.*, otrávení
Intrade *f.* (M. -en) (fr.-lt.) předehra ., úvod, vstup *m.*; intráda *f.*, fanfára . (trub); (M. -en) důchody státní n. omorní.
Intransigent *adj.* (fr.) nesmířitelný.
Intransitiv *adj.* (lt.) nepřechodný; *erbum —um* (grm.) nepřechodné ča-oslovo.
Intrigant, intriguant *adj.* (fr.) lstivý, letichavý, úskočný; S. (en, M. -en) . pletkář, pletichář, úskočník *m.*
Intrig-e *f.* (fr.) pleticha *f.*; pletka ., pikle *f.*; verliebte —en milostné letky; —enſtück *n.* žáplotková ko-medie; —enmacher *m.* pletichář *m.*; -ieren pletichati; pletichy dělati.
Introduktion *f.* (lt.) přístup *m.* (k řeči td.); (Muz.) úvod, vstup *m.*
Introitus *m.* (lt.) vchod *m.*, úvod *m.*, počátek *m.* (mše).
Intui-tion *f.* (lt.) názor *m.*, nazírání *n.*; -tiv *adj.* názorný, nazíravý.
Intus *adv.* (lt.) uvnitř.
Inulin *n.* omanovina *f.*
Inundation *f.* (lt.) zátopa *f.*, zaplavení *n.*, povodeň *f.*; —skommiſſion *f.* povodní komise; —strayon *m.* zátopný povodní) obvod.
Inundieren zaplaviti, zatopiti.
Inunktion *f.* (lt.) potírání, mazání *n.*
Invagination *f.* (lt.) vsunutí *n.* (vpo-vení *n.*).
Invalide (-en, M. -en) *m.* (lt.) in-alid, invalida *m.*, vysloužilec *m.*
Invaliden-fond *m.* invalidní fond; -fondsbeitrag *m.* příspěvek k fondu in-alidnímu; —haus *n.* invalidovna *f.* výslužna *f.*); —ſyſtem *n.* invalidní oustava.
Invasion *f.* (lt.) feindliche vpád *m.* nepřátelský); —serſatze *pl.* náhrady za pad nepřátelský. [*pl. m.*
Invektive *f.* (fr.) úštipky, posměšky
Invent-ar (-s, M. -ien) *n.* inventář, opis (nabytku) *m.*; —arifieren, —ieren opsati, popis učiniti; inventovati; —ur . inventura *f.*, popsání *n.*, popis *m.*; -urbuch *n.* popisník *m.*, kniha popisná.
Invention *f.* (lt.) výmysl *m.*, vymy-lení *n.*, nález *m.*, nalezení *n.*
Invers-ion *f.* (lt.) obrat *m.*, obrácené ostavení, přestavení slov, mimořádný lovosled; —us obrácený.
Invest-ieren (lt.) uvésti v úřad; do-aditi (na faru); Kapital i. vložiti ka-itál do zařízení podniku, investovati; -ition *f.* usazování *n.*; —itionsausſagen *l.* zařizovací vydání; —itur *f.* uvedení úřad; —iturzeichen *n.* znaky investi-urní.
Invigilieren (lt.) bdíti nad něčím.
Invitation *f.* (lt.) pozvání *n.*

Invokation *f.* (lt.) volání o pomoc, vzývání na pomoc.
Invokavit (lt.) první neděle postní.
Involukrum *n.* (lt.) pokrývka *f.*, obal *m.*; obálka *f.*
Involutus (lt.) nadvinutý.
Involvieren (lt.) zahrnovati v sobě.
Inwärtig *adj.* vnitřní; inwärts *adv.* uvnitř. [uvnitř.
Inwendig *adj.* vnitřní; *adv.* vnitř,
Inwiefern, inwieweit *conj.* pokud, jak dalece.
Inwohnen přebývati, bydleti; —er (-s, unv. M.) *m.* obývatel (Einwohner) *m.*
Inzicht (M. -en) *f.* půtah *m.*, znamení *n.*; 2. urážka *f.*
Inzidenz *f.* (lt.) vstup *m.*; 2. náhoda *f.*; —fall *m.* vedlejší případ, zvláštní událost, příhoda *f.*; —ſtreitigkeit *f.* vedlejší spor, mezispor *m.*; —urteil *n.* rozsudek mezisporný, r. vedlejší.
Inzis-im *adv.* (lt.) násečně; —io *f.* (lt.) (ſtiliſt.) přestřižka *f.*; —um *n.* (lt.) vkladek, vložená (jednotlivá) slova; —ura *f.* (lt.) násek, nářez *m.*
Inzwischen *conj.* zatím, mezitím.
Ipe (M. -n) *f. v.* Eibe.
Ipekakuanha *f.* davič *m.* Brechwurz.
Iper (M. -n) *f.* jilm korkový, břest *m.*
Ipse (lt.) sám.
Irden *adj.* hliněný.
Irdisch *adj.* ze země, zemský, pozemský; fig. vezdejší, světský; die —en Überreſte tělesné pozůstatky; das —e (—heit *f.*) pozemskost *f.*, tento svět.
Irdwaren *pl. f.* hliněné n. hrnčené zboží. [*m.*; —e *f.* Miřena *f.*
Iren-äen *pl. f.* (gr.) mírozpěvy *pl.*
Irgend *adv.* někde, kdesi; někdy; 2. snad; asi; i. ein, i. einer, i. jemand někdo, nějaký, některý, kterýs, jakýs; —wann *adv.* někdy; —wie *adv.* nějak, některak; —wo *adv.* někde, kdesi; —woher *adv.* odněkud; —wohin *adv.* někam.
Irid-ium *n.* irid *m.*, iridium *n.*; —iumſchwarz *n.* čerň iridiová; —oxyd *n.* (chem.) kysličník iridnatý; —ſalmiak *m.* salmiak iridiový; —ſaure *f.* kyselina iridiová; —ſchwamm *m.* houba iridiová.
Iris *f.* (gr.) duha *f.*; (Göttin) Dužena *f.*; (anat.) duhovka *f.* (v oku); (bot.) kosatec *m.*; —ieren *n.* doužkování *n.*
Iritis *f.* (med.) zánět duhovky (v oku).
Iron-ie *f.* (lt.) úsměška, výsměška *f.*, opačné, úsměsné mluvení; —iſch *adj.* ironický, úsměšný, posměšný, výsměšný.
Irr *adj. v.* Irre.
Irradiation *f.* (lt.) (phyſ.) oslonění *n.*
Irrational, irrationell *adj.* (lt.) nepředložený, nerozumný; (math.) nedoplnitelný, neskončitý; nevýčetný; nezměřitelný.
Irrbeere *f.* rulík *m.* (Tollkirſche).
Irre *adj.* bludný, mylný, zmatený, pomatený, pošetilý, trhlý; i. reden pomateně mluviti; i. werden sešíleti, zblázniti se; S. (M. -n) *f.* blud *m.*, blouznění, sešílení *n.*
Irredent *adj.* (lt.) nevysvobozený.

Irredu-zibel, —ſtibel *adj.* (lt.) nezjednodušitelný; nepřevodný.

Irreführen jmd. zavesti, svesti někoho v omyl n. v blud uvesti koho; zaváděti koho.

Irregul-är *adj.* (lt.) nepravidelný, nestejný; (grm.) *declinatio —aris* sklonění nepravidelné.

Irreligiös *adj.* (lt.) bezbožný.

Irren mýliti, omýliti, svesti, zavesti, klamati; mh. blouditi, zblouditi, zabl., poblouditi; i. ſich menſchlich (es irrt der Menſch, ſo lang er lebt) chyba člověkem vládne; wenn ich nicht i. nemýlím-li se, jestli se nemýlím; ſich i. mýliti se, klamati se, pochybiti; ich habe mich geirrt já se omýlil, zmýlil.

Irren-anstalt *f. n.* Irrenhaus; —arzt *m.* lékař choromyslných.

Irrend *adj.* bloudivý; bludný, scestný.

Irren-haus *n.* blázinec *m.*, ústav choromyslných.

Irr-fahrt *f.* bludná plavba; 2. bludná jízda; —gang *m.* zablouzení *n.* (s cesty); 2. bludiště *n.*; —garten *m.* bludiště *n.* (zahradní), zábludná zahrada; —geiſt *m.* bludník *m.*, bludný duch, nepobuda *m.*; —glaube *m.* bludařství, bludověrství *n.*; —hain *m. v.* Irrgarten; —ig *adj.* mylný, bludný; scestný; nepravý; lichý.

Irrig-ation *f.* (lt.) svlažení, svlažování *n.*, navlažení *n.*; —ator *m.* (med.) svlažovač *m.*, svlažovadlo *n.*; —ieren svlažiti, navlažiti.

Irrit-abilität *f.* (lt.) dráždivost (dráždivost) *f.*; —ieren dráždíti, popouzeti.

Irr-lauf *m.* bludný běh; —lehre *f.* bludné učení, scestné učení; —licht *n.* bludička *f.*, světýlko *n.*; *pl.* —lichter bludičky; —pfad *m.* bludná cesta; —ſinn *m.* choromyslnost, pomatenost, šílenost *f.*, bláznovství *n.*; —ſinnig *adj.* choromyslný, na rozumu pomatený; šílený; ein —ſinniger pomatenec *m.*; šílenec *m.*; —ſtern *m.* bludice *f.*; —tum (-s, M. —tümer) *m.* omyl *m.*, mýlka *f.*, blud *m.*; —tümlich *adj.* mylný; *adv.* mylně, omylem; —ung (M. -en) *f.* omyl *m.*, mýlka *f.*; —ungen und Wirrungen zmatky a hádky; —wahn (ob. M.) *m.* bludné domnění; *v.* Irrſinn; —weg *m.* scestí *n.*, bludná cesta, zábludí *m.*; —wiſch (M. -e) *m. v.* Irrlicht.

Isabellfarbe *f.* hnědožluť *f.*, plavá barva.

Isagon *n.* (gr.) stejnobranník, stejnoúhelník *m*, stejnoúhelník *m*.

Isäthion-säure *f.* kyselina isetionová.

Isat-in *n.* (chem.) isatin *m.*; —is *f.* (gr.) (bot.) boryt *m.*

Ischiagra, Ischias *f.* (gr.) (med.) bolest v kyčlích, kyčelní bolest.

Ischúrie *f.* (gr.) (med.) stavení moče.

Isegrim, Iſegrimm (-es, ob. M.) *m.* mrzout, mrzuta, omrzelec *m.*; fig. vlk, cenizub *m.*

Isenbart, Iſambert *m.* (Birn) *Beurré gris* šedivka *f.*, peregrzka *f.*

Islam (-s, ob. M.) *m.*, —ismus *m.* islam *m.*, víra turecká.

Islandmoos *n.* jaterník *m.*, plicník *m.*, lišejník islandský.

Iso-bare *f.*, —barometriſche Linie čára rovnotlačná, rovnotlačnice *f.*; —chromatiſch rovnobarevný; —chron *adj.* rovnočasný; —dynamiſche Linie čára rovnomocná, rovnomocnice *f.*; —gonen *pl.* čáry rovnoodklonné, rovnoodklonnice *f.*; —klinen, —kliniſche Linie čáry isoklinické n. rovnosklonné, rovnosklonnice *f.*; —kolon *n.* rovnočlennost *f.*, rovnočlen *n.*

Isola *f.* (lt.) ostrov *m.*

Isol-ation *f.* (lt.) osamotnění *n.* (osamocení *n.*); —ationsmauer *f.* rozdělovací zeď, rozlučná zeď; —atiensſchemel *m.* podnožka samotící, samotidlo *n.*; —ator *m.* (neult.) (phys.) isolátor, samotič *m.*; odlučník *m.*; —ieren osamotiti, osamotniti; —iert osamělý, osamotnělý, ojedinělý; —ierung *f. v.* Iſolation; —ierungsmauer *f. v.* Iſolationsmauer.

Isometrisch *adj.* (gr.) rovnoměrný; —e Projektion (geom.) rovnoměrný průmět.

Isomorph-ie *f.* rovnotvárnost *f.*; —ismus *m.* stejnobranivost *f.*

Isop (-s, ob. M.) *m.* (gr.) izop *v.* Aſop

Iso-poda *pl.* (gr.) (zool.) rovnonožky *pl. f.*, raci rovnonozí; —thermen *pl.* stejnoteplíny, rovnoteplice, souteplice.

Israelit (-en) *m.* israelita *m.* (žid); —iſch israelitický.

Ist jest *v.* Sein.

Isthmus *m.* (gr.) okřidlí *n.*, úžina zemská; I. des Rachens (anat.) úžina hltanová.

Itakolumit *m.* (Min.) itakolumec *m.*

Itakon-säure *f.* (chem.) kyselina itakonová; —saure Salze *pl.* itakonany *pl. m.*

Italienisch *adj.* italianský, vlaský.

Item *adv.* (lt.) zase; též, taktéž, rovněž.

Iterativ *adj.* (lt.) opakovací, opětovací; *verbum —um* (grm.) opětovací časoslovo.

Itinerarium *n.* (lt.) cestopis *m.*; 2. cestovní modlitba, poutní modlitba.

Itzig *adj.* itzo, itzt, itzund, itzunder, *adv. v.* Jetzig, Jetzt, Jetzunder.

Ive *f. v.* Eibe; 2. *v.* Efeu.

Ivresse *f.* (fr.) opojení *n.*, zpitost *f.*

Izari *m.* brotec východozemský (*cf.* Alizarin).

J.

Ja *adv.* ano, tak jest; ja auch *v.* jawohl; ja, mich dünkt ba, mně se zdá; Ihr hört es ja vždyť to slyšíte; kommt ja pojďte přece; ſie hat ihr „Ja" gegeben svolila, přivolila, dala své přivolení (řekla ano).

Jabot *m. et n.* (fr.) náprsní kružiny.
Jabruder *m. v.* Jaherr. [podkruží *n.*
Jach *adj. v.* Jäh.
Jachern, jachtern povykovati, hulákati.
Jacht (M. -en) *f.* (holl.), —**ſchiff** *n.* jachta *f.* (lod').
Jacke (M. -n) *f.* (*dim.* Jäckchen, Jäckleín *n.*) kazajka *f.* (kamizola, hazuka *f.*).
Jackern hnáti; hnáti se dále.
Jagd (M. -en) *f.* lov *m.*, honba *f.*, myslivost *f.*; *sl.* polovačka *f.*; auf die J. gehen jíti na lov, jíti na honbu; J., Jagdbarkeit *f.* honitba *f.*; J. und Fiſcherei myslivost (honebnost) a rybářství; fig. J. auf etw. machen honbu na něco udělati; das war eine J.! to byla honba! to byl shon!
Jagd-amt *n.* lovčí úřad; —**angelegenheit** *f.* honební záležitost; —**anzug** *m.* lovecký oděv; —**bahn** *f.* honbiště *n.*, loviště *n.*; —**band** *n.* (archit.) svěrak *m.*; —**bar** *adj.* honebný, honný, příhodný k honbě; —**barkeit** *f.* myslivost; honebnost *f.*; —**befugnis** *n.* povolení k myslivosti; —**beſchränkung** *f.* obmezení lovu; —**beſitzer** *m.* držitel myslivosti; —**beute** *f.* úlov *m.*, kořist z lovu; —**bezirk** *m.* obvod honební, honbiště, loviště *n.*; —**dienſt** *m.* honební služba; —**flinte** *f.* brokovnice *f.*, lovecká ručnice; —**folge** *f.* postižná myslivost *n.* honebnost (právo k stihání postřelené zvěře); —**frevel** *m.* honební pych; —**frone** *f.*, —**folge** *f.* honební robota; —**gebiet** *n. v.* Jagdbezirk; —**gehege** *n.* hájenství *n.*; —**geld** *n.* honebné, honné, lovné *n.*; —**genoß** *m.* spolulovec *m.*; —**gerecht** *adj.* lovu zkušený; 2. dle práva honebního; 3. dle obyčeje loveckého; —**gerechtigkeit** *f.* honební právo, právo k honitbě, právo myslivosti n. k myslivosti; —**geſchrei** *n.* pokřik lovců; —**geſetz** *n.* honební, myslivní zákon, zákon o myslivosti; —**göttin** *f.* bohyně lovu (Lověna, Diana); —**haus** *n.* lovčí dům; —**horn** *n. v.* Waldhorn; —**hund** *m.* lovecký n. myslivecký pes, ohař *m.*, lovčí pes; —**junker** *m.* lovčí panoš; —**karte** *f.* honební list; —**kleid** *n.*, —**koſtüm** *n.* lovčí n. myslivecký šat (n. oděv); —**kunſt** *f.* myslivectví, lovectví *n.*; —**leute** *pl.* honci; —**meſſer** *n. v.* Weidmeſſer; —**netz** *n.* lovčí síť, l. teneto; —**ordnung** *f.* lovčí řád; —**pachtvertrag** *m.* smlouva o pacht myslivosti n. honebnosti; —**partie** *f.* lovecká vycházka *f.*, lov *m.*; (Mal.) výjev z lovu, honební výjev; —**patent** *n.* patent o myslivosti, p. o honebnosti; —**perſonale** *n. coll.* myslivci *pl.*; —**pferd** *n.* lovčí kůň; —**polizei** *f.* policie honební n. myslivní; —**recht** *n.* lovčí právo *v.* Jagdgerechtigkeit; —**rechtsausübung** *f.* vykonávání práva myslivosti, vykonávání práva honebního; —**regal** *n.* honební regál, zeměpanské právo myslivosti n. honebnosti; —**reiter** *m.* jízdný myslivec, jízdný lovec *m.*; —**rennen** *n.* lovecké dostihy *pl.*; —**ſache** *f.* věc honební, záležitost honební; —**ſchaden** *m.* škoda myslivostí učiněná; —**ſchirm** *m.* (vdm.) stání *n.*; —**ſchloß** *n.* lovecký zámek, lovčí hrádek; —**ſpieß** *m.* lovecký oštěp, myslivecký o.; —**ſpinnen** *pl. f.* (zool.) lovcoviti; —**ſtrecke** *f.* loviště, honbiště *n.*; —**ſtrick** *m.* (vlt.) osidlo *n.*; —**ſtück** *n.* (Gemälde) lovecký obraz; (ein Muſikſtück) lovecká *f.*; —**ſucht** *f.* dychtivost po honbě, lovuchtivost *f.*; —**ſüchtig** *adj.* dychtivý honby; —**taſche** *f.* lovecká brašna, myslivecká b.; —**trieb** *m.* léč *f.*; —**verbot** *n.* zákaz honby, z. myslivosti; —**verſtändiger** *m.* zkušený myslivec; znalec lovu; —**weſen** *n.* myslivost *f.*, honebnost *f.*; —**zeit** *f.* čas honby, čas lovu; —**zertifikat** *n.* honební list (povolení k honbě); —**zug** *m.* průvod honební, lovčí průvod; —**zweck** *m.* účel myslivosti, účel honebnosti.
Jagen mj. hnáti se, běžeti, kvapiti, pospíchati; *act.* hnáti za kým, honiti koho; in die Flucht j. zahnati; das Wild j. zvěř honiti, loviti; ein Pferd zu Tode j. uhnati koně; einen aus dem Dienſte j. vyhnati koho ze služby; in den Leib j. (jdm. ein Meſſer) někomu nůž do těla vraziti.
Jäger (-s, unv. M.) *m.* myslivec *m.*, lovec *m.*; —burſche *m.* myslivecký mládenec; —ei (oh. M.) *f.* myslivectví *n.*; 2. (M. -en) myslivna *f.*; —garn *n.* myslivecké teneto; —haus *n.* myslivna *f.*; —in *f.* lovkyně *f.*; myslivcová *f.*; —junge *m.* myslivecký mládenec; —kleid *n. v.* Jagdkleid; —korps *n.* myslivecký sbor; —kunſt *f.* myslivecké umění; —lied *n.* lovecká píseň; —mäßig *adv.* po myslivecku; *adj.* myslivecký; —recht *n.* právo myslivecké; 2. zástřelné *n.*; vnitřnosti zvířecí, droby *pl.*; —ſchnur *f.* tětiva *f.*; —ſpieß *m. v.* Jagdſpieß; —taſche *f.* myslivecká brašna; —zug *m.* lovecký výjezd; 2. *v.* Jagdzug.
Jaguar (-s, M. -e) *m.* (Unze, Unze *f.*) jaguar *m.*, onsa *f. Felis onça.*
Jäh (jäh) *adj.* náhlý, prudký, kvapný; prchlý, prchlivý, popudlivý; —**e** *f.*, —**heit** *f.* náhlost, prudkost, kvapnost *f.*
Jaherr (-n, M. -en) *m.* svědčilec *m.*, kýval *m.* [kvapně, nenadále.
Jähl-ich *adj.* náhlý; —**ings** *adv.* náhle,
Jahn (-es, M. -e) *m.* (Ökon.) řad *m.*, řada *f.*; das Getreide liegt noch auf den —en obilí leží ještě v hrstech (v hrstkách); (Forſtw.) dílec *m.*
Jahr (-es, M. -e) *n.* rok *m.*, leto (léto) *n.*; gemeines J. rok obecný, obyčejný; Schaltjahr rok přestupný; bürgerliches J. rok občanský; anomaliſtiſches J. rok nepravidelný; ſideriſches J. rok hvězdný; Sonnenjahr *n.* rok slunečný; J. der Erſchaffung der Welt leta od stvoření světa; J. aus, J. ein (jahraus, jahrein) co rok, každý rok; po mnoho let; stále; von J. zu J. rok od roku; úbers J. za rok (na přesrok), po roce; es geht ſchon in das vierte J. už na čtvrtý rok; nach vielen —en po mnoha letech; im vorigen —e loni; J. (Alter) věk *m.*; —**e** im Holze leta (léta), kruhy *pl.*; J. d. Fiſcher horko *n.*

Jahr-arbeit *f.* roční práce; —buch (M. —bücher) *n.* letopis *m.*; 2. ročenka, novoročka *f.*; —ding *n.* výroční soud.

Jahrelang *adj.* mnohaletý, po leta n. dlouho leta n. dlouho trvající.

Jahres-abonnement *n.* celoroční předplacení, př. na celý rok; —abſchluß *m.* roční závěrka; —angabe *f.* udání roku; —bericht *m.* výroční zpráva; —betrag *m.* (einer Steuer) výroční suma daně; —feier *f.*, —feſt *n.*, —gedächtnis *n.* výročí *n.* výroční slavnost; ročnice, výročnice *f.*; —folge *f.* časořadí *n.*, pořadí let; —friſt *f.* roční lhůta; —gehalt *m.* roční služné; roční plat; —programm *n.* výroční zpráva; —rate *f.* roční splátka n. suma; —rechnung *f.* roční n. vyroční počet; výroční účet; —reihe *f.* časořadí *n.*; —rente *f.* roční důchod; —ring *m.* rok *m.*, roční kruh; *pl.* —ringe leta *n.*; —ſchluß *m.* konec roku, skloněk roku; —tag *m.* výroční den, výročí *n.*; —wert *m.* (Preis) výroční cena; —zahl *f.* rok *m.*; letopočet, letočet *m.*; —zeit *f.* roční počasí; roční čas; část roku; *pl.* —zeiten roční časové *pl.*

Jahr-feſt *n.* výroční slavnost; —fünf *n.* pětiletí *n.*; —gang *m.* roční běh, rok *m.* (školní); J. einer Zeitſchrift ročník *m.*; —geld *n.* roční (výroční) plat; (Penſion) roční (výroční) výslužné; —gericht *n. v.* Jahrding; —gewächs *n.* roční rostlina, roční bylina; —hundert *n.* století *n.*, věk *m.*

Jahr-ig *adj.* roční; —lich *adj.* roční, výroční; každoroční; *adv.* ročně; —ling (-s, M. -e) *m.* roček, ročák *m.*; ročka *f.*; ročně (, -ňe) *n.*

Jahr-markt *m.* výroční trh *vulgo* jarmark; —pacht *m.* roční pacht (nájem); —tauſend *n.* tisiciletí *n.*; —weiſe *adv.* po rocích, ročně; —wuchs *m.* letorost *m.*; —zahl *f.* rok *m. v.* Jahreszahl; —zehnt *n.* desítiletí *n.*

Jähzorn (-s, ob. M.) *m.* prchlost *f.*, prchlivost, náhlost, prudkost, hněvivost *f.*; —ig *adj.* prchlý, prchlivý, náhlý, prudký, hněvivý. **Jakal** *m. v.* Schakal.

Jakobiner (-s, unv. M.) *m.* jakobín *m.*

Jakobs-apfel *m.* jakoubče *n.*; —birn *f.* jakubka *f.*; —blume *f.* starček *m.*, přímětník *m.*, přímětné koření; —erd-apfel *pl. f.* jakubky *pl. f.* (brambory); —huhner *pl.* jakubky *f.*, jakoubata *n.*

Jalappe *f.*, —nwurzel *f.* jalapa *f.* (povijnice) *Ipomoea Jalapa* (*Purga*); falſche J. nocinka *f. Mirabilis Jalapa*.

Jalousie *f.* (fr.) žárlivost *f.*; 2. příčkovaná n. skládací okenice (lafkované okenice, shrnovací okenice) *pl.*

Jaloux *adj.* žárlivý; —fenſter *n. v.* Jalouſie (2); —tür *f.* clonné dveře.

Jamb-iſch *adj.* (gr.) jambický; —uß *m.* (Vers) jamb *m.*, kratodlužka *f.*

Jammer (-s, ob. M.) *m.* nářek *m.*, naříkání *n.*, kvílení *n.*; 2. bída, strast, psota *f.*; 3. litost *f.*, žal *m.*; —bild *n.* žalostný obraz; —bringend *adj.* žalonosný; —gebeul *n.* žalostné skučení; —geſchrei *n.* naříkání *n.*, bědování *n.*, hořekování *n.*, kvílení *n.*; —geſtalt *f.* žalostná postava.

Jämmerlich *adj.* bídný, žalostný, žalostivý, mizerný; *adv.* bídně, žalostně.

Jammer-lied *n.* žalozpěv *m.*; —menſch, Jammerling *m.* ubožák *m.*, bídák *m.*; —müde *adj.* unavený až běda.

Jammer-n mb. naříkati, bědovati, hořekovati; kvíliti; ſein Unglück — t mich neštěstí jeho mě kormoutí, mě bolí.

Jammer-ruf *m.* žalostné volání; —ſchade! *int.* přeškoda! přeběda! —ſtand *m.* bídný n. žalostný stav; —tal *n.* fig. slzavé n. pláčtivé údolí; —voll *adj.* žalostný, přežalostný, —welt *f.* bídný svět; —zeit *f.* bídný čas.

Jäner *m. v.* Janner.

Janhagel *m.* luza, sběř *f. v.* Hagel.

Janitschar (-s od. -en, M. -en) *m.* (turk.) janičar *m.*; —enflinte *f.* janičarka *f.*; —enmuſik *f.* janičarská n. turecká hudba.

Janken kňučeti; sípěti.

Jänner, Januar *m.* (lt.) leden *m.* (1. měsíc).

Jansenist (-en, M. -en) *m.* jansenista

Jappen (nach Luft j.) chňapati, lapati; (japati) *v.* Schnappen.

Jaquet *n.*, Jaquette *f.* (fr.) kazajka *f.*, kabátec, žaket *m.* (*cfr.* Jaše).

Jardin *m.* (fr.) zahrada *f.*; —fiere *f.* květnice *f.* [nářeční *n.*, krajemluva *f.*

Jargon *m.* (fr.) krajinská mluva;

Jasag-en přisvědčiti, přisvědčovati; —er *m.* kýval, svědčil *m.*

Jäse *f.*, Jäſen (-s) *m.* (Fiſch) jesen *m.*

Jasmin (-s, ob. M.) *m.* jasmín *m.* (šeřík *m.*); —born *m.* trnovec *m.*, kustovnice *f. Lycium*; —eae *pl.* (bot.) jasmínovité; —gut *n.* jasmínina *f.*; —laube *f.* loubí jasmínové, jasmínová besídka; —öl *n.* olej jasmínový; —ſtrauch *m* jasmínový keř. [(drahule *f.*).

Jaspis (-ſſes, M. -ſſe) *m.* (gr.) jaspis *m.*

Jast *v.* Haſt.

Jatagan (-s, M. -e) *m.* jatagan *m.*

Jät-en (Gäten) pleti, vypleti; —er *m.* pleč *m.*; —erin *f.* plečka *f.*; —gras *n.* plevel *m.*; —hacke, —haue *f.* plevelka, plevelnice *f.* (hejdlička *f.*); —maſchine *f.* plečka *f.*; —meſſer *n.* klučovec *m.*

Jauch-e (M. -en) *f.*, jícha, břečka *f.*; 2. (Stall-) močůvka, hnojůvka *f.*, hnojnice *f.*; 3. (med.) hnisovina, materie *f.*, talov *m.*, hnis *m.* (z vředů); —ig *adj.* jichový, břečkový.

Jauchert *v.* Juchert.

Jauchz (-es, M. -e) *m.* výsk *m.*, výsknutí *n.*; —en mb. výskati, jásati, plesati; —er *m.* výsk *m.*, výsknutí *n.*, zavýsknutí *n.*; 2. výskal *m.*, jásal *m.*; —erin *f.* výskalka *f.*

Jauner *m. v.* Gauner. [mb. svačiti.

Jaus-e *f.*, —en *m.* svačina *f.*; —en

Javellische Lauge (chem.) louh javelský.

Jawohl *adv.* ovšem; ovšemže, arci, arciže; vždyť.

Jawort (ob. M.) *n.* svolení *n.*; přivolení *n.*, slovo na to; das J. geben svoliti, přivoliti čemu n. k čemu.

Je *adv.* vždy; von je her vždycky, hned z počátku; (ſ. a. jeher) wer hat ſolches je geſehen? kdo to kdy viděl? je zwei, je drei ꝛc. po dvou, po třech atd.; je ... deſto čím ... tím; je mehr deſto weniger čím více, tím méně; je länger, je ſchlimmer čím dále, tím hůře; je länger, je lieber čím delší, tím milejší; je nachdem ... dle toho jak ...; je! *int.* ej! aj! o je! o je! ach Herr Je! o Jemine! i pro krále, o jemine! jeminánku!

Jecur (*g. jecoris*) *n.* (lt.) (anat.) játra *pl.*

Jedenfalls *adv.* na všecken způsob.

Jedennoch *cnj. v.* Dennoch.

Jeder (-e, -es) *pron.* každý, jedenkaždý, všeliký (*st.* všaký); —einer (ein jeder) *v.* jedermann; —hand, —lei *adj. et adv.* jakýkoli; každého způsobu; —mann (—männiglich) *pron.* (*num.*) jedenkaždý; —zeit *adv.* vždycky, každého času, v každý čas.

Jedesmal *adv.* pokaždé, vždy; —ig *adj.* pokaždé se stávající; každý.

Jedoch *conj.* ale, však, avšak, alebrž, ale přece.

Jedweder, jeglicher *pron. v.* Jeder.

Jeher, von j., ſeit j. *adv.* jakživ, jakživo, od jakživa, ode dávna.

Jehova (-s, oh. M.) *m.* (hebr.) Hospodin, Bůh *m.* (Jehova *m.*).

Jelängerjelieber *n.* (oh. M.) zimolez *m.*, kozilist *m.* (růže z Jericha) *Lonicera caprifolium.*

Jemals *adv.* kdysi, někdy.

Jemand (*indecl.*; *et c. gen.* jemands, *dat.* jemandem, *acc.* jemand u. jemanden) *pron.* někdo, kdosi; iſt j. da? je tu někdo? ein j. kdosi.

Jemine! *int. v.* Jemine! jeminánku!

Jenachdem *adv.* jak, jak totiž; dle toho jak, podle toho jak.

Jener, -e, -es *pron.* onen, ona, ono; j. dort tam ten, onen, ona, ono.

Jenſeits (jenſeit) *adv.* za ...., na druhé straně; j. des Meeres za mořem; fig. J. onen svět, nadsvětí *n.*; in ein beſſeres J. do lepšího světa; jenſeitig *adj.* na druhé straně jsoucí.

Jeremiade *f.* jeremiáda *f.*; Jeremiášův pláč (nářek *m.*).

Jericho *n.*, —roſe *f.* růže z Jericha, kozilist *m.*; 2. křísenka *f.*

Jesu! *int.* Ježíšku!

Jesuit (-en, M. -en) *m.* jezovita *m.*, jezuita *m.*; —enorden *m.* řád jezuitský; —erei *f.* jezuitství *n.*

Jesus Ježíš; —kind *n.* (Jeſulein *n.*), —knabe *m.* ježíšek *m.*, jezulátko *n.*

Jett (-es) *n.* (engl.) černý jantar.

Jetzig *adj.* nynější.

Jetzt *adv.* (jetztunder vlt.) nyní, teď; eben j. právě teď; —zeit *f.* nynější čas *m.*

Jeunesse *f.* (fr.) mládí *n.*; 2. mládež *f.*; *j. dorée* zlatá mládež.

Jeweilig *adj.* jsoucí, počasný, pochvilný; časem, čas po čase; der —e Bürgermeiſter (každý) úřadující purkmistr (starosta).

Jexe *f.* (Mühlb.) koutnice *f.*

Jobbe *f. v.* Juppe.

Jobber *m.* (engl.) lichvář *m.*; —ei *f.* lichvářství *n.*

Joch (-es, M. -e od. Jocher) *n.* jho, jiho *n.*, jarmo *n.*; (Feldmaß) jitro *n.*; (Waſſerb.) bárka *f.*, podjezd *m.*, oblouk *m.*; (Gebirgsj.) sedlo *n.*, proluka *f.*; —acker *m.* jiterní pole; —arbeiter *m.* potažník *m.*; —band *n.* (Brücke) žebro *n.*; krakovec *m.*; —bein *n.* jarmová kost; lícní kost (ve tváři) *Zygom*; —brett *n.* stavidlo *n.*; —brücke *f.* bárkový most; —brückenpfeiler *m.* bárka *f.*; —en ojarmiti; —holm *m.* (archit.) zhlaví *n.*; —käfer *m.* jařmík, jiháček *m. Cyphon* (*Scirtes*); —nagel *m.* svoreň *f.* do jha; —pfahl *m.* (arch.) jehla *f.*; —ſchweller *m.* (Bauk.) podvoj *m.*; —ſtange *f.* těžadlo *n.*; —ſtockel *m.* klanička *f.*; —träger *m.* (arch.) mostina *f.*, příčník *m.*

Jockei *m.* (engl.) pojezdčí, jokaj *m.*

Jod (-es) *n.* (gr.) (chem.) iod *m.*, řasík, chaluzík *m.*; —blei *n.* iodid olovnatý; —eiſen *n.* iodid železnatý; —gold *n.* iodid zlatnatý; (3fach) iodid zlatový; —kalk *m.* iodové vápno; —metalle *pl.* iodity; —oform *n.* iodoform *m.*; —ſäure *f.* kyselina iodičná.

Jodeln (jolen) klokotati, dudlovati, jodlovati (zpěvmo).

Jodler *m.* (Geſang) kloktanka *f.*, dudlačka, jodlačka *f.*

Johannis-apfel *m.* janské jablko, janoušek *m.*; —beere *f.* ryvéz, rybíz *m.*; meruzalka červená *Ribes rubrum*; —birn *f.* janovka *f.*; —blume *f.* koprtina *f.*; —brot *n.* rohovník *m.*, svatojanský chleb *Ceratonia*; —feſt *n.* slavnost svatojanská; —feuer *n.* svatojanský oheň; (*rus.* kupadlo); —fliege *f.* svatojanská muška, pryskyrka *f.*; —käfer *m.* brouček svatojanský, světluška *f.*; —kirſche *f.* janovka *f.*; —korn *n.* námel žitný; —kraut *n.*, —pflanze *f.* třezalka *f.*, děravec *m.*, sv. Jana bylina; —nacht *f.* svatojanska noc; —tag *m.* den sv. Jana; —trunk *m.* svatojanské víno; —weibe *f.* letní pastviště; —wurm *m.* světluška *f.*, svatojanská muška; svatojánek *m.*

Johanniter (-s, unv. M.) *m.* johanita *m.*, janovník *m.*; —orden *m.* řád svatojanský; —ritter *m.* rytíř řádu svatojanského. **Johanns-** ꝛc. *v.* Johannis- ꝛc.

Jokos *adj.* (lt.) žertovný.

Jolen *v.* Jodeln.

Jolle (Jölle) *f.* (kleiner Nachen) jola *f.*, čulík (čolík) *m. v.* Zille.

Jongl-erie *f.* (fr.) kejklířství *n.*; —eur (-s) *m.* kejklíř *m.*; 2. (vlt.) pěvčík *m.*

Jonquille *f.* (fr.) narcis voňavý.

Jot, Jota *n.* (gr.) jota *f.* (*n.*); *J. subscriptum* (gr.) jota podepsané; —ieren jotovati.

Joujou *n.* (fr.) hříčka *f.*; chytačka *f.*

Jour *m.* (fr.) den *m.*; —fix *m.* (*jour fixe*) (fr.) stálý den, společný den.

Journal (-s, M. -e) *n.* (fr.) denník *m.*; žurnál *m.*; —artikel *m.* článek denníkový; položka denníková, článek v denníku; 2. článek v novinách; —folio *n.* denníkový list; —ſieren žurnalisovati, něco denníkem zapsati, v denník vepsati.

Journalist (-en, M. -en) *m.* žurnalista *m.*, časopisec *m.*; 2. (Kaff.) denník vedoucí (kdo vede denník); —entag *m.* sjezd žurnalistů; —enverein *m.* spolek žurnalistů.

Journal-post *f.* položka denníková; —rechnung *f.* účet denníkový, účet denníkem.

Jovial *adj.* (fr.) jovialní, bodrý, bodromyslný, veselomyslný; —ität *f.* bodromyslnost *f.*

Jubel (-s, unv. M.) *m.* jásot *m.*, jásání *n.*, ples *m.*, plesot *m.*, plesání *n.*; —ablaß *m.* odpustky milostivého léta; —bruder *m.* veselý chlapík, veselík *m.*; —chor *m.* plesný sbor; —feier, —feierlichkeit *f.*, —fest *n.* oslava, slavnost *f.*, slavoples *m.*; —gesang *m.* slavozpěv *m.*; —geschrei *n.* jásot *m.*; —hochzeit *f.* druhosvatba *f.*, druhotiny *pl. f.*; —jahr *n.* jubilejní rok; milostivé léto; —klang *m.* plesný zvuk; —lied *n.* plesná píseň.

Jubeln mh. jásati, plesati, radovati se.

Jubel-paar *n.* druhosvatebníci *pl.*; —stimme *f.* plesající hlas; —ton *m.* jásavý zvuk; —trunken *adj.* plesáním opojen; —voll *adj.* plesající; plný jásotu.

Jubil-ant (-en) *m.*, —ar (-s) *m.* (lt.) jubilant *m.*, oslavenec *m.*, druhoslavník, druhotinář *m.*, druhotinník *m.*; —ation *f.* oslavení *n.*, oslava *f.*; —ationsgehalt *m.* jubilační plat (plné výslužné); —äum *n.* jubileum *n.* (*m.*); —ieren oslaviti; slavným způsobem dp výslužby dáti.

Juch! juchhe! juchet! juchhet! juchheisa! *int.* juchu! juchej! hejsa!

Juchart, Juchert *n.* (*m.*) jitro půdy.

Juchen houkati; houknouti.

Jucht *f.* juchet *m.*, měřítko *n.*; —en *m. v.* Juften.

Juchzen (jauchzen) výsknouti, výskati.

Juck! *int.* hop; in einem J. mžikem.

Juck *n. v.* Joch (Maß).

Juck-en mh. svrběti; die Haut juckt mir (mich) svrbí mě kůže; sich j. drbati se, škrabati se; —reiz *m.* svrbivost *f.*, svrbění *n.*

Jucker *m.* juklík (koník) *m.*

Jucks *m. v.* Jux.

Judais-ieren mh. židovštiti, židařiti, židovštinou zatrhovati; —mus *m.* židovština *f.*

Judas-baum *m.* jidášník *m. Cercis*; —born *m.* cicimek trnatý *Zizyphus spina Christi*; —kuchen *m.* jidášek *m.*; —kuß *m.* zrádné, jidášské políbení.

Jude (-n, M. -n) *m.* žid *m.*

Judeln, juden mh. židařiti, lichvařiti; *v.* Judaisieren.

Juden-apfel *m.* židovské, rajské jablko; —beere *f. v.* Judenkirsche; —eid *m.* židovská přísaha; —emanzipation *f.* vyproštění židů (vymanění židů); —festtag *m.* židovský svátek; —friedhof *m.* židovský hřbitov; —glaube *m.* židovská víra; —harz *n.* horní klej, židovská smola; —hut *m.* šábesák *m.*; —kirsche *f.* mechyně, měchuňka, boborolka *f.*, židovská višně, židovské jahody *pl. Physalis*; —mädchen *n.* židovská dívka (*vulgo* židovská holka, žídovinka *f.*); —nuß *f.* klokoč *m. Staphylea*; —pech *n.* židovská smola, horní smola; —pilz, —schwamm *m.* kovář, koloděj *m. Boletus luridus*; —schaft *f.* židovstvo *n.*, židé *pl.*; —schule *f.* židovská škola; —stadt *f.* židovské město; —steuer *f.* židovská daň; —tandelmarkt *m.* židovské kotce *pl.*, tandlmark *m.*; —tempel *m.* židovský chrám, židovská modlitebna, templ *m.*; —tum *n.* židovstvo *n.*; —verfolgung *f.* pronásledování židů; —zins *m.* židovské úroky *pl.*; 2. *n.* Judensteuer.

Judex *m.* (lt.) soudce *m.*

Judikat (-s, -e) *n.* rozsudek, výrok, nález *m.*

Jüd-in *f.* židovka *f.*; —isch *adj.* židovský.

Judiz-ial, —iell (lt.) soudní; —iös *adj.* (log.) soudný, rozsudný, dosudný; —ieren rozsuzovati, rozhodovati.

Judizium *n.*, Judiz *n.* (lt.) rozsudek, nález *m.*

Juften (-s, oh. M.) *m.* juchta *f.*; —gerberei *f.* juchtářství *n.*; —geruch *m.* juchtovina *f.*; —stiefel *m.* juchtová bota.

Juga *f.* věkostáří *n.*, věkověčnost *f.*

Jugend (oh. M.) *f.* mladost *f.*, mladictví *n.*, mládí *n.*; 2. (Person.) mládež *f.* (mladictvo *n.*); —alter *n.* mladictví, mládí *n.*, mladý věk, mladověkost *f.*; —bekannter *m.* známý od mladosti; —blüte *f.* květ mladosti; —buch *n.* kniha pro mládež; —fehler *m.* chyba z mládí; —feuer *n.* bujarost *f.*, oheň n. zápal mladistvosti; —freund *m.* přítel z mládí; 2. přítel mládeže; —frisch *adj.* svěží; —gefährte, —genoß *m.* soudruh mladosti; —kleid *n.* der Vögel opeření pisklat; —kraft *f.* mladická n. mladistvá síla; —lich *adj.* mladý; mladistvý; jinošský; —liebe *f.* první láska, jará láska, mladická láska; —lust *f.* veselí mládeže; —mutig *adj.* junácký; —reife *f.* mladická vyspělost; —schrift *f.* spis pro mládež; —streich *m.*, —stück *n.* mladický kousek; —tum *n.* mladistvost *f.*; —welt *f.* mlaď, mládež *f.*; —zeit *f.* mládí *n.*

Juglandit *m.* ořechokam, ořešákokam *m.*; *Juglans f.* ořešák *m.*

Jugular-es *pl.* (lt.) (zool.) hrdloploutvé ryby; —vene *f.* hrdelnice *f.*

Jugulum *n.* (lt.) (zool.) podhrdlek *m.*, dolejší část hrdla.

Jugum *n.* (lt.) jho (jiho) *n.*, jařmo *n.*

Jujubenbaum *m.* cicimek jujuba *Zizyphus jujuba.* [slunovrat) *m.*

Julfest *n.* (Myth.) slunorod (zimní

Juli, Julius *m.* (lt.) červenec, lipen *m.* (7. měsíc); —revolution *f.* povstání červencové, p. v červenci (ve Francii) r. 1830; —tag *m.* červencový den.

Julus *m.* (gr.-lt.) (bot.) šišvorec *m.*; 2. (zool.) stonožka *f.*

Junctim (junktim) *adv.* (lt.) spojitě; S. *n.* přípojek *m.*

Jung *adj.* (*comp.* jünger, *sup.* jüngste) mladý, mladistvý; j. werden omládnouti; von j. auf z mládí; jung und alt mladí i staří; —er Wald mlázf.; ein —es mládě, mladé *n.*; der —e mládenec *m.*,

mladík, jinoch, učeník *m.*; —e *f.* (eine —e, die —e) mladice *f.*; —emagd *f.* panská, pokojská *f.*; (im Bauernhofe) mladšinka *f.*

Jungen mh. roditi, mladé míti.

Jungen-arbeit *f.* učenická práce; —haft *adj.* chlapčí; chlapecký, klukovský; ein —streich *m.* chlapecký kousek.

Jünger (ß, unv. M.) *m.* (bibl.) učeník *m.*; 2. (vlt.) mladík *m.*; 3. vyučenec *m.*

Jungfer (M. -n) *f.* panna *f.*; —apfel *m.* panenské jablko *v.* Stechapfel; —biene *f.* jarka *f.*, jará včela; —birn *f.* panenka *f.*, panenská hruška; —braten *m.* svíčková pečeně; —chen *n.*, —lein *n.* panenka *f.*; —gold *n.* ryzé zlato; —häutchen *n.* bránice panenská *Hymen* (anat.); —honig *m.* panenský med, porojkový med, parojkový med; —jäger *m.* pannář (děvkář) *m.*; —kind *n.* panenče *n.*

Jungferlich *adj.* panenský.

Jungfern-kloster *n.* panenský n. ženský klášter; —knecht *m.* pannář *m.*; —krankheit *f.* blednice *f.*; —kranz *m.* panenský věnec; —öl *n.* panenský (první) olej; —pflaumen *pl. f.* panenky *pl. f.*; —sohn *m.* nemanželský syn.

Jungfer-raub *m.* děvokrádež *f.*, únos dívek; —rauber *m.* děvokrádce *m.*; —schaft *f.* panenství *n.*; —schänder *m.* děvonásilník *m.*; —schwamm *m.* vřesenka, vřesovka *f.* *Agaricus virgineus*; —schwarm *m.* poroj, paroj, panenský roj; —schwefel *m.* samorostlá síra; —stand *m.* panenství *n.*; —sucht *f.* blednice *f.* *Chlorosis*; —wachs *n.* porojkový vosk, jarý (panenský) vosk.

Jungfrau (M. -en) *f.* panna *f.*, děva *f.*, dívka *f.*, dívčina *f.*; (astr.) panna *f.*; —engürtel *m.* panenský pás; —enhaft *adv.* po panensku; —enhäubchen *n.* rukávníček *m.* [panenskost *f.*

Jungfräulich *adj.* panenský; —keit *f.*

Jungfrauschaft *f.* panenství *n.*

Junggeselt (-en) *m.* mládenec, panic *m.* (*sl.* parobek *m.*); 2. mládek *m.*, mladší tovaryš; —enschaft *f.*, —entand *m.* mládenectví, panictví *n.*; —ig *adj.* panický. [*m.* pohůnek *m.*

Jung-jäger *m.* podlesní *m.*; —knecht

Jüngling (-s, M. -e) *m.* jinoch *m.*, jonák *m.*, mládenec *m.*, mládec *m.*, mladík *m.*; —salter *n.* mládenectví *n.*, jinošství *n.*; —sglut *f.* mladický žár, jinošský oheň. [*m.* letorost *m.*, mláz *f.*

Jung-meister *m.* mladší mistr; —schoß

Jüngst *adv.* nedávno, posledně, onehda; bdd. —e *adj.* nejmladší; das —e Gericht poslední soud.

Jungvieh *n.* jalovina *f.* [(6. měsíc).

Juni *m.* *Junius* *m.* (lt.) červen *m.*

Junior (lt.) mladší; (Sport) junior *m.*, junek *m.*

Junker (-s, unv. M.) *m.* panoše *m.*; zemánek *m.*; (vlt.) panic *m.*, jinoch, jonák *m.*; —haft *adj.* panický.

Junktur *f.* (lt.) spojitost, členitost *f.*

Juno *f.* (astr.) Juno *f.*, Královna *f.*

Junta *f.* (span.) junta *f.*, vladařský výbor.

Jupiter *m.* (myth.) Jupiter, Joviš; (astr.) Jupiter, Kralomoc; —fisch *m.* jupitrák *m.*; —smonde *pl.* (astr.) měsíce n. družice Jupiterovy. [*f.*, jupička *f.*

Juppe, Jupe (M. -n) *f.* jupka (jubka)

Jura-formation *f.* (geol.) útvar Jurský; —sische Gebilde *pl.* (zool.) útvary Jurské; —sisches System (geol.) soustava Jurská.

Jur-at (-en) *m.* (lt.) jurát, právník *m.*; —idisch *adj.* právnický, juridický; -e Fakultät právnická fakulta; -e Person osoba hromadná.

Jurisdiktion *f.* (lt.) jurisdikce *f.*; soudní moc, pravomocnost *f.*, podruží *n.*; 2. soudní správa; 3. příslušnost soudu.

Jurisdiktions-gebühr *f.* plat za soudní správu; —norm *f.* pravidlo o příslušnosti soudů; pravidlo příslušnosti soudní; —obrigkeit *f.* vrchnost vykonávající soudní správu, vrchnost soudní; —recht *n.* právo k vykonávání moci soudní; —verhältnisse *pl.* poměry soudní příslušnosti.

Jurisprudenz *f.* (lt.) právnictví *n.*

Jurist (-en) *m.* (lt.) právník *m.*; 2. posluchač práv, jurista *m.*

Jury *f.* (engl.) porota *f.*, přísežný n. porotní soud; (bei Ausstellungen ꝛc.) znalecký soud; —mann *m.* porotník, porotce *m.*, přísežný *m.*; 2. znalec rozhodčí.

Jus *n.* (lt.) právo *n.*; *jus ad rem* právo k věci; *jus ad vitam v.* Advitalitätsrecht; *jus in re* právo na věci.

Just *adv.* právě, zrovna; 2. navzdor, naschvál; —ament *n.* schválnost *f.* vzdor *m.*

Justier-en (lt.) upravovati, vyrovnávati; odměřovati; cejchovati; —felle *f.* pilník upravovací.

Justifizie-ren (lt.) ospravedlniti; 2. popraviti, odpraviti; —ung *f.* ospravedlnění *n. v.* Rechtfertigung.

Justitiär (-s, M. -e) *m.* justiciár *m.*, právní (, šlo *m.*); —tariat *n.* právní úřad.

Justitium (-s) *n.* soudní prázdniny *pl.*

Justiz *f.* spravedlnost *f.*; 2. soudnictví *n.*, soudní správa; Minister der J. *v.* Justizminister; —beamte *m.* soudní úředník; —dienst *m.* soudní služba; —etat *m.* rozpočet na soudní správu; —fach *n.* soudnictví *n.*, soudní odbor; —gesetzgebung *f.* soudní zákonodárství; —gesetzgebungsfach *n.* odbor soudního zákonodárství; —gesetzsammlung *f.* sbírka zákonů soudních; ——hof *m.* soud (soudní dvůr); oberster J. nejvyšší soud; —hofstelle *f.* dvorský soud; —iar *v.* Justitiar; —kollegium *n.* soudní sbor, soud; —kommissär *m.* soudní komisař; —mann *m.* právník *m.*, znalec práv; —minister *m.* ministr práv, ministr soudnictví; —ministerialdekret *n.* dekret od ministeria práv; —ministerialerlaß *m.* vynešení ministeria práv; —ministerium *n.* ministerstvo práv, soudnictví (falsch: m. spravedlnosti); —mord *m.*

poprava nevinného (soudní vražda); —norm *f.* pravidlo soudní; —palaſt *m.* soudní budova; —pflege *f.* soudní správa, soudnictví *n.*; *v.* Gerichtspflege; —rat *m.* soudní rada; —reform *f.* oprava soudů, o. v soudnictví; —ſenat *m.* soudní senát, s. sbor; —ſtelle *f.* soud *m.*; —tabelle *f.* soudní výkaz.

Juwel (-s, M. -en) *n.* (*m.*) klenot *m.*, skvost *m.*, šperk *m.*

Juwelen-glanz *m.* lesk klenotů; —handel *m.* obchod s klenoty, klenotnictví *n.*; —händler *m.* klenotník *m.*; —kaſtchen *n.* skřínka na klenoty, klenotnice *f.*; —ſchmuck *m.* klenotní ozdoba.

Juwelier (-s, M. -e) *m.* klenotník *m.*

Jux (-es, oh. M.) *m.* švanda, junda, merenda *f.*

Juxta *f.* (lt.) vedlezapsaní *n.*; *per juxtam* jukstou (vedlezapsáním); die —poſition (grm.) přiřadění *n.*

Juxte (M. -n) *f.* ústřižek, výstřižek *m.*, přířadek *m.*, přípojka *f.*

K.

Vgl. C. Srov. C.

Kaag (-s) (holl. Schiff) káka *f.*, stožárka *f.*

Kabake, Kabache *f.* (ruſſ.) kabak *m.*, krčma *f.*

Kabal-e (M. -n) *f.* (fr.) úklad *m. pl.* úklady, pikle; —enſchmieden kouti pikle, strojiti úklady; —iſt (-en) *m.* úkladník, úskočník *m.*

Kabane *f.* (ſpan.) lodní budka; komůrka (kabanka) *f.*

Kabarett (-s) *n.* (fr.) krčma *f.*, hospůdka *f.*; —ier *m.* krčmář, hospodský *m.*

Kabbal-a *f.* (hebr.) kabala *f.* (tajnouma rabinská), tajnověda *f.*; —iſtiſch *adj.* kabalistický, tajnovědný.

Kabbel-ei *f.* stížnosti *pl.*, stesk *m.*; —n stěžovati si, naříkati; 2. metati kostky (pro stejná oka) *v.* Kabeln; 3. die See —t moře se zmítá, vlny se srážejí; —ung *f.* čeření mořských vln.

Kabel *f.* dílec, podíl, účastek *m.*; 2. los *m.* (k metání); K. (-s, unv. M.) *n.* (*m.*) kabel *m.*, lano *n.* (podmořské n. podzemní); —ar *f.* (Schiff.) dvojité lano; —gatt (-es, M. -en) *n.* lanoviště (na korábech).

Kabeljau (-s, M. -e) *m.* (holl.) kabelouš *m.*, treska *f. Gadus morrhua.*

Kabellänge *f.* kabelová délka (mořská míra, franc. 200 *m*).

Kabeln dělíti losem účastky (lesa n. luk); losovati; 2. prodávati dražbou.

Kabine *f.* (ſpan.) kabina *f.* (komůrka v lázních n. na korábech).

Kabinett (-s, M. -e) *n.* kabinet *m.* (malý pokojík; 2. panovníkova pisárna; 3. panovnický dvůr; 4. vláda *f.*; ministerstvo *n.*); phyſikaliſches K. fysikální kabinet; —format *n.* kabinetní formát (papíru); —ſchreiben *n.* kabinetní (panovnický) list; —ſtück *n.* kabinetní (vzácný) kus.

Kabinetts-frage *f.* kabinetní otázka; —juſtiz *f.* panovnický soud; kabinetní soudnictví; —kanzlei *f.* kabinetní kancelář, panovnická k.; —ordre *f.* kabinetní nařízení, panovnický rozkaz; —politik *f.* kabinetní politika, osobní politika panovníkova.

Kabot-age *f.* (fr.) kabotáž *f.*, pobřežní plavba; K.-tizenz *f.* povolení (licence) ku plavbě pobřežní; —ier *m.* pobřežní plavec; —ieren pobřežní plavbu provozovati; —in *m.* kočující herec.

Kabriol-e *f. v.* Kapriole; —ett (-s, M. -n) kabriolet *m.*, kabriolka *f.*, dvoukolka, koleska *f.*

Kabuse *f.* kapusta *f.*; 2. chatrč *f.*, baráček *m.*, barabina *f.*

Kachel (M. -n) *f.* kachel (, chle) *m.*, kachlík *m.*; —ofen *m.* kachlová kamna *pl.*

Kachern řehtati se; kichern und kachern chechtati se i řehtati se.

Kachexie *f.* (gr.) schřadlost *f.* (med.); kacheftiſch *adj.* schřadlý; chřadnoucí.

Kacken mh. (Rinder) kakati.

Kadaver *n.* (*m.*) mrtvola *f.*; zdechlina (zvířat).

Kaddig (-s) *m.* jalovec *m.*, kadík *m.*

Kaddisch *m.* (hebr.) chvalozpěv *m.*

Kadez *f.* (lt. *cadenza*) kadence *f.*, (hudební sklon, zákles, klesohlas *m.*); —ieren zaklesnouti (v hudbě). [pluku.

Kader (-s, unv. M.) *m.* kádr *m.*, kmen

Kadett (-en, M. -en) *m.* (fr.) kadet *m.*; —enhaus *n.* kadetka *f.*; —enkorps *m.* kadetní sbor; —enſchule *f.* kadetní škola, kadetka *f.*

Kadi (-s, M. -s) *m.* kadi, turecký soudí.

Kadmium (-s) *n.* kadmium, kadmík, ladík *m.* (chem.); —gelb *n.* žluť kadmová; —oxyd *n.* kysličník n. okys kademnatý; —oxydſalze *pl.* soli kademnaté.

Kaduk *adj.* (lt.) spadný; odúmrtný; Kaduzität *f.* odúmrť *f.*, odúmrtný (odumřelý) majetek.

Käfer (-s, unv. M.) *m.* brouk *m.*, chroust *m.*, chrobák *m.*; —muſchel *f.* bajdarka *f.*

Kaff (-es) *n.* plevy, odpadky *pl.*

Kaffee (-s, oh. M.) *m.* káva *f.*; —auf-ſatz *m.* kávové nádobí, příbor na kávu; —bau *m.* rostění kávy; —baum *m.* kávovník *m. Caffea arabica*; —becher *m.* kávový košík; —beſuch *m.* návštěva ke kávě; —bohne *f.* zrnko kávy; 2. bob

nejmenší; —braun *adj.* kávobarevný, kávový, barnavý; kávové barvy; —brenneret *f.* pražírna na kávu; —brett *n.* podkávník *m.*; —brot *n.* karásek *m.*; —erbſe *f.* cizrna *f.*; —gerbſäure *f.* kyselina kávotříslová; —geſchirr *n.* nádobí na kávu; —geſellſchaft *f.* společnost při kávě; —haus *n.* kavárna *f.* (kafírna *f.*); —kanne *f.* konvička na kávu; —klappe *f.* fig. kavárnička *f.* (sprostá n. pokoutní kavárnička); —kocher *m.* kávovar *m. v.* Kaffeeſieder; —lager *n.* podvar *m.*, vývar *m.*, vyvařenina z kávy; (sedlina kávová); podkal kávový; —löffel *m.* lžička kávová, lžička na kávu, ke kávě; —maſchine *f.* kávovar *m.*; —mühle *f.* mlýnek na kávu; —nahrung *f.* kavárnictví *n.*; —pflanzung *f.* rostění kávy; —röſter *m.* pražidlo *n.* (na kávu); —ſalon *m.* kavárna *f.*; —ſatz *m. v.* Kaffeelager; —ſäure *f.* (chem.) kyselina kávová; —ſchale *f.* luština n. slupka kávová; 2. šálek *m.*, mistička kávová; —ſchank *m.*, —ſchankwirtſchaft *f.* kavárnictví *n.*; —ſchenk, —ſchenker *m. v.* Kaffeeſieder; —ſchweſter *f.* kafenda, kafíčkářka *f.*; —ſervice *n.* kávové náčiní; —ſieder *m.* kavárník (kafírník) *m.*; —ſud *m.* sedlina kávová, podkal kávový; —ſurrogate *pl.* kávoviny *pl.*; —taſſe *f.* šálek na kávu; —tiegel *m.*, —trommel *f.* pražidlo (na kávu), pánvice n. bubínek na pražení kávy; —tuch *n.* kávový ubrus, ubrousek ke kávě; —wirt *m. v.* Kaffeeſieder; —zeug *n.* kávovní nádobí; —zimmer *n.* kavárna (kafírna) *f.*

Kafferhirſe *f. v.* Mohrenhirſe.

Käfig (-s, M. -e) *m.* klec *f.*; kleiner K. kletečka *f.*, klícka *f.*; großer K. auf dem Vogelherd spěnice *f.*; —macher *m.* *m.* kletkář, kletečník *m.*

Kafiller *m.* pohodný *m.* (ras) kaflar; —chen *n.* komůrka *f.* [*m.*, svrchní kabát.

Kaftan (-s, M. -e) *m.* (türk.) kaftan

Kahl *adj.* lysý, holý; k. werden lysati, olysati, olyseti, holeti; —er Pelz oblezlý, ošumělý kožich; —er Platz, —e Stelle lysina *f.*, holina *f.*, pleš *f.*; —bäuche *pl.* holobřiché ryby; —heit *f.* lysost, holost *f.*, pleš *f.*, oblyseni *n.*; —hieb *m.* (Forſtw.) poruba *f.*; —kopf *m.* holá, lysá hlava; 2. holohlavec *m.*, plešak *m.*, lysoň *m.*; —ſtelle *f.* holeť *f.*, holina *f.*

Kahm (-s, oh. M.) *m.* plíseň *f.*, plesnivina *f.*; kříš *m.*, rosol *m.*; —ig *adj.* plesnivý.

Kahn (-s, M. Kähne) *m.* člun *m.*, kocábka *f.*, lodka *f.*, bárka *f.*; —bein *n.*, —knochen *m.* kost člunková; —fahrt *f.* plavba člunková; —führer *m.* člunovod *m.*, vůdce člunu; —geld *n.* člunové *n.*

Kahr (M. -en) *f.* (ökon.) odůrka *f.*, souvrať *f. v.* Kehr.

Kai, Quai (-s, M. -e od. Quais) (fr.) nábřeží *n.*; —bauten *pl.* stavby nábřežní, stavby břehové; —meiſter *m.* pobřežný *m.*, nábřežník *m.*

Kaik (-s, M. -e) *m.* (türk.) kajka *f.*, čajka *f.* (turecký člun).

Kaimakam (-s, M. -s) *m.* (türk.) kaimakam *m.*, náměstník *m.*, místodržící *m.*

Kaiman (-s, M. -s) *m.* kajman *m.*, krokodil americký *v.* Alligator.

Kainkasäure *f.* (chem.) kyselina kainová. [ková.

Kaiſer (-s, unv. M.) *m.* císař *m.*; —adler *m* or el císařský; orel zlatý, orel veliký; —apfel *m.* císařské jablko; —auszug *m.* (Mehl) císařský výražek; —fleiſch *n.* vařená uzenina; —geld *n.* císařské peníze *pl.*; —haus *n.* císařský dům, c. rod, císařská rodina; —in *f.* císařovna *f.* (císařová *f.*); —krone *f.* císařská koruna; 2. (bot.) řebčík, zvonečník *m.* (*rus.* věnečník) (*vulgo* muzika) *Fritillaria imperialis*; —lich *adj.* císařský; —ling *m.* (Schwamm) císařka *f.*; —pflaume *f.* císařská švestka, císařka *f.*; —reich *n.* císařství *n.*, říše císařská, —ſchnitt *m.* (chir.) císařský řez (vyřezání dítěte); —tee *m.* císařský čaj; —ſtaat *m.*, —tum *n.* císařství *n.*; —torte *f.* císařský dort; —waſſer *n.* (Getränk) císařská vodka; —würde *f.* císařské důstojenství, císařství *m.*

Kajak *m. v.* Kaik. **Kaje** *f. v.* Kai.

Kajeputbaum *m.* černoběl *m.*, kajaput, kajaputník *m.* *Melaleuca.*

Kajik *m.* (bot.) *n.* Kaik. [mu.

Kajolieren lichotiti, pochlebovati ko-

Kajüte (M. -n) *f.* kajuta *f.*; —njunge *m.* lodní pacholík.

Kakadu (-s, M. -s) *m.* papoušek bílý, papoušek chocholatý, kakadu *m.*

Kakao (*indecl.*) *m.* kakao *n.*; —baum *m.* kakaovník *m.* *Theobroma cacao*; —kaffee *m.* kakaová káva; —maſſe *f.* kakaovina *f.*; —trank *m.* nápoj kakaový.

Kake (-s, M. -s) *m.* (engl.) koláček *m.*

Kakerlak (-s od. -en, M. -n) *m.* běhlák, kakrlák *m.*

Kakodämon *m.* (gr.) zlý duch, běs *m.*

Kakodyl *n.* (chem.) kakodyl *m.*; —ſäure *f.* (chem.) kyselina kakodylová.

Kakophonie *f.* (gr.) zlozvuk *m.*

Kakothymie *f.* (gr.) zádumčivost *f.*

Kaktus (-ſſee, M. -ſſe od. Kakteen) *m.* kaktus *m.* (bodlodrv, nopál *m.*).

Kalabasse *f.* (Geſchirr) kalvaska *f.*

Kalamität *f.* nehoda *f.*

Kalander *m.* (Glättmaſchine) kalandra, hladička *f.*; 2. K., —lerche *f.* skřivan mongolský, kalandra *f.* *Alauda calandra.*

Kalasche *f.* výprask *m.*

Kalb (-s od. -es, M. Kälber) *n.* tele *n.*, telátko *n.*; —e (M. -en) *f.* jalovice *f.*; —en mh. oteliti se.

Kälber-bröschen *n.* okruží *n.*; —bruſt *f.* (Speiſe) telecí hrudí; —fang *m.* (wbm.) záraz *m.* (v prsa); —hirt *m.* telák *m.*; —kuh *f.* stelná kráva; —magd *f.* telačka *f.*; —magen *m.* syřiště *n.*, syřidlo *n.*

Kälbern *v.* Kalben; k. *adj.* telecí.

Kälber-ſtall *m.* teletník *m.*; —würſt *m.* telák *m.*; —zunge *f.* (Speiſe) telecí jazyk.

Kalb-fell *n.* telecí kůže, teletina *f.*; —fleiſch *n.* telecí maso, teletina *f.*; —in

f. **jalovice** *f.*; —leder *n.* telecí usně, teletina *f.*; —lederne Stiefel telecí boty.

Kälblein *n.* telátko *n.*; 2. (Käfer) pinkalinka *f. v.* Marienkäfer.

Kalbs-braten *m.* telecí pečeně; —bruſt *f.* telecí hrudí; —keule *f.* telecí kýta; —kopf *m.* telecí hlava; —kotelette *f.* telecí žebérka; —ſchlegel *m.* telecí kýta; —zunge *f.* telecí jazyk.

Kalbzeit *f.* čas k telení.

Kaldaunen *pl.* drůbky, drobečky *pl.*, (kaldoun *m.*).

Kaleidoskop *n.* (gr.) krasohled *m.*

Kalendel *f.* (*v. Calendula*) měsíček *m.*

Kalender (-s, unv. M.) *m.* kalendář *m.*; —jahr *n.* rok kalendářový, rok kalendářský; —macher *m.*, —ſchreiber *m.* kalendářník *m.*

Kalesche, Kaleſſe (M. -n) *f.* koleska *f.*; —wagen *m.* eliášek *m.* (lodní).

Kalfaktor, Kalfakter (lt.) topič *m.*; posluha *m.*; pochlebník; podněcovač *m.*

Kalfater-er *m.* zacpavatel, ucpavatel *m.*; —n (holl.) zacpávati, ucpávati (koráb), konopiti, konopačiti (*rus.*).

Kali (-s, oh. M.) *n.* (arab.) draslo *n.*

Kaliber (-s) *n.* (fr.) průměr *m.* (koule), kuloměr *m.*, světlost (střelné zbraně), duše *f.*

Kalif (-s, M. -e *et* -en, M. -en) *m.* (gr.) kalif *m.*; —at (-s) *n.* kalifat *m.* (hodnost n. říše kalifova).

Kali-hydrat *n.* (chem.) hydrát draslа, hydrát kysličníku draselnatého; —lauge *f.* louh draslový; —pflanze *f.* rostlina draslična; —ſalze *pl. n.* soli draslа, soli draselnaté; —ſeife *f.* mýdlo draslové.

Kalium *n.* draslík (kov) *m.*; —amalgam *n.* amalgam draslíkový; —oxyd *n.* kysličník draselnatý, kali *n.*; —oxydſalze *pl. n.* soli draselnaté.

Kalk (-es, oh. M.; verſchiedene Arten M. -e) *m.* vápno *n.*; Wiener K. mastná hlinka. [šlap *m.*

Kalkant (-en) *m.* (lt.) kalkant, měcho-

Kalk-anwurf *m.* vápená obmítka; —artig *adj.* vápenitý, vápnovitý; —boden *m.* vápenina *f.*; —brenner *m.* vápeník *m.*; —bruch *m.* vápený lom.

Kalken (*verb.*) vápeniti, vápniti.

Kalk-erde *f.* vápno *n.*, vápená země; (chem.) kysličník vápenatý; —farbe *f.* vápená barva, nástěnná b.; —grube *f.*, —hütte *f.* vápenice *f.*; —ig *adj.* vápnatý; —lager *n.* sloje vápené; —löſcher *m.* hasič vápna, karbéř *m.*; —malerei *f. v.* Freskomalerei; —mergel *m.* slín vápený; —milch *f.* vápené mléko, roztok vápený, vápenka *f.*; —miſcher *m.* karbovačka *f.*; —mörtel *m.* vápená malta; —mühle *f.* sádromlýn *m.*; —ofen *m.* vápenice *f.*, vápenická pec; —pflanze *f.* rostlina vápenična; —puz *m.* pačok *m.*; —ſalze *pl.* soli vápenaté, soli vápna; —ſchiefer *m.* břidlice vápená; —ſchwefelleber *f.* sirník vápeničný; —ſpat *m.*, —ſtein *m.* vápenec *m.*

Kalkul (-s) *m.* (fr.-lt.) počet, rozčet, výpočet *m.*; —ant (-en) *m.* kalkulant, rozčítatel *m.*; —ation *f.* kalkulace *f.*, rozčítání *n.*, výpočet *m.*; —atur *f.* rozrozčítárna *f.*; —ieren kalkulovati, rozčítati; —ierend *adj.* rozčítavý.

Kalkuttiſcher Hahn kalkutský kohout (krocan). [vápena voda.

Kalk-vitriol *m.* sádra *f.*; —waſſer *n.*

Kalligraph (-en, M. -en) *m.* (gr.) krasopisec *m.*, kaligraf *m.*; —ie *f.* krasopis *m.*, krasopisectví *n.*, krasopsaní *n.*; —iſch *adj.* krasopisný, kaligrafický.

Kalli-logie *f.* krasomluva *f.*, výmluvnost *f.*; krasověda *f.*, náuka o kráse; —technik *f.* krasouma *f.* [lina *f.* (chir.).

Kali-ös *adj.* mozolitý; —om *n.* mozo-

Kalm *adj.* tichý; K. (M. -en) *m.* tišina *f.*, *pl.* -en tichovětří *n.*, bezvětří *n.* (geogr.).

Kalmäuser (-s, unv. M.) *m.* potměšil, potměšilec *m.*; 2. skrblík *m.*; —ei *f.* potměšilost *f.*; skrblictví *n.*

Kalmäusern mh. skrbliti.

Kalmuck (-s, M. -s) *n.* (*m.*) kalmuk *m.* (Raubtuch, Raubmantel).

Kalmus (*indecl.*) *m.* prsní kořen, puškvorec *m.*; —branntwein *m.* puškvorka *f.*, kořalka puškvorcová; —ſchwertel *m.* kosatec vodní, žlutý kosáč; —zucker *m.* cukrovaný puškvorec.

Kalobiotik *f.* (gr.) krasobyt *m.*, blahobyt *m.*, blahobytnost *f.*, blahoživnost *f.*

Kaloger *m.* mnich (řecký), kaluděr *m.*

Kalologie *f.* (gr.) krasověda *f.*

Kalomel (-s, oh. M.) *n.* (chem.) kalomel *m.* **Kalometrie** *f.* (gr.) krasomíra *f.*

Kalorie *f.* (lt.) teplina *f.*

Kalori-fer *m.* teplovod *m.*; —meter *n.* (*m.*) teploměr *m.*; —ſch *adj.* tepelný, teplotný.

Kalotte *f.* (fr.) čepička, jarmulka *f.*

Kalpak (-s, M. -s) *n.* (magy.) kalpak *m.*

Kalt (kälter, kälteſte) *adj.* studený, chladný; zimný, zimavý; (v. Speiſen) studený, vystydlý; —es Fieber zimnice, studenice, studenka *f.*; k. *adv.* chladno; einen k. behandeln chladně s kým jednati.

Kalt-apparat *m.* zimostroj *m.*; —bad *n.* studená lázeň; —blutig *adj.* chladnokrevný; studenokrevný; fig. studený, chladný, necitlivý; —blutigkeit *f.* chladnokrevnost *f.*

Kälte (oh. M.) *f.* zima *f.*, zimno *n.*; zimnost *f.*, zimavost *f.*, chlad *m.*, chladno *n.*; —erzeugungsmaſchine *f.* zimostroj *m.*; —grad *m.* stupeň zimy; —miſchung *f.* míšenina zimotvorna; —pole *pl.* poly studené.

Kalten mſ. chladnouti; mh. studiti; es kaltet je chladno, studí, je zima.

Kälten chladiti, studiti. [studenější.

Kälter (*comp.*) *adv.* studeněji; *adj.*

Kalt-fühlend *adj.* studenocitný, studený; —gründig *adj.* studenopůdý; —haus *n.* chladírna *f.*, chladnice *f.*, chladník *m.*; —herzig *adj.* chladného srdce.

Kältlich *adj.* chladný. [věk.

Kältling (-s, M. -e) *m.* chladný člo-

Kalt-meißel *m.* ocelové dláto; —ſchale *f.* nádrobka *f.*, drobenina *f.*; —ſchmied

m. mosazotepec *m.*, mosaznik *m.*; —ſinn *m.* chladnost, lhostejnost mysli; —ſinnig *adj.* chladný, studený; netečný; —waſſerpumpe *f.* (mech.) pumpa na studenou vodu.

Kalville *f.* (fr.) hranáč, chřestáč *m.*

Kalvin-er (-s, unv. M.), —iſt (-en, M. -en) *m.* kalvín *m.*; —iſch *adj.* kalvínský; —ismus *m.* kalvínství *n.*

Kamarilla *f.* (ſpan.) kamarila, dvořanina *f.*

Kamasche (M. -en) *f.* kamaše *pl. f.*; podholenky; (Pflaume) václavka *f.*; —nbein *m.* (Mlit.) kamašnictví *n.*

Kambrai *m.* Kambrícke *m. v.* Kammertuch. [kambrická.

Kambrisches Syſtem (geol.) soustava

Kamen *f.* kamej *f.* (*m.*).

Kamel (-s, M. -e) *n.* velbloud *m.*; —blume *f.* kamelka *f.* Kamelie; —bock *m.* sajka *f.*; —führer *m.* velbloudář *m.*; —garn *n.* velbloudí přize; —haar *n.* velbloudí srst; tkanina z velbloudí srsti; —fuh *f.* velbloudice *f.*; —oparb, —parder *m.* žiraſa *f.*; —treiber *m.* velbloudář, velbloudník *m.*; —ziege *f.* láma *f.*

Kamelott (-s) *m.* (fr.) haras *m.*

Kamerad (-en, M. -en) *m.* (fr.-it.) druh *m.*, tovaryš *m.*, společník *m.*, kamarád *m.*; —in *f.* kamarádka, družka *f.*; —ſchaft *f.* kamarádství, družství *n.*

Kameralbezirk *m.* kamerální (komorní) okres; —behörde *f.* okresní úřad komorní (kamerální); —verwaltung *f.* okresní správa komorní. [(finanční).

Kameral-e *n.* (lt.) záležitosti komorní

Kameral-fond *m.* komorní (kamerální) fond; —gefälle *pl.* komorní důchodky; —gefällenverwaltung *f.* správa důchodků komorních; —gericht *n.* soud komorní (kamerální); —gerichtsbarkeit *f.* pravomoc soudu komorního; komorní (kamerální) soudnictví; —gut *n.* komorní statek; —herrſchaft *f.* komorní panství.

Kameralist (-en) *m.* kameralista *m.* (znalec věcí ze správy komorní); —ik *f.* kameralistika *f.*, komorní věda; —iſch *adj.* kameralistický.

Kameral-wesen *n.*, —wiſſenſchaft *f.* *v.* Kameraliſtik; —zahlamt *n.* komorní pokladna, komorní výplatna.

Kamerlengo *m.* (it.) kardinál-komoří *m.* (papežský pokladník).

Kamieren, kammintieren (Fecht.) odskočiti, odbočiti.

Kamille (M. -n) *f.* heřmánek *m.* *Matricaria Chamomilla.*

Kamillen-aufguß *m.* nálev heřmánkový; —tee *m.* heřmánkové té, heřmánkový čaj; —trank *m.* nápitek n. nápoj heřmánkový.

Kamin (-s ob. -es, M. -e) *m.* (*n.*) komín, dymník *m.*; wälſcher K. vlaské ohniště, krb *m.*; —feger *m.* kominík *m.*; —fegerlohn *m.* kominická mzda; —geld *n.* podymné *n.*; —mantel *m.* plášť nad komínem (Bauk.); —pech *n.* spečené saze; —reinigung *f.* čistění, vymetání kominů; —ſteuer *f.* podymné *n.*; —tür *f.* dvířka ke komínu.

Kamisol (-s, M. -jöler) *n.* (fr.) kamizole, kamizolka *f.*

Kamm (-es ob. -s, M. Kämme) *m.* hřeben *m.*; (b. Pferde) koňská šíje; zátylek *m.*; (zool.) hřeben *m.*; (des Gebirges) hřbet (hřeben) hory; (Mühle) palce *pl. m.*; (b. Web.) brdo *n.*, nitěnice *f.*; (b. Zimmerl.) ozub *m.*, kamp *m.*; fig. einen über den K. hauen dáti komu klofec; der Kamm ſchwillt ihm fig. roste mu hřebínek.

Kamm-abfälle *pl.* (*m.*) výčes *m.*, výčesky *pl. m.*; —adler *m.* orel chocholatý.

Kammaro-lith *m.* (gr.) krabokam *m.*; —logie *f.* krabozpyt *m.*, kraboznalství *n.*

Kamm-bank *f. v.* Kammbrett; —baum *m.* (Mühle) rozvora *f.*; —brett *n.* police *f.*; (Kürſchn.) česací prkno; —bürſte *f.* štětka *f.*, kartáč *m.*; —einſatz *m.* (beim Steinrade) náboj *m.*

Kämmeln vlnu česati, mykati.

Kämmen česati; den Flachs f. hachlovati; (b. Zimmerl.) na ozub dáti, ozubem spojiti, kampovati.

Kämmer *m.* česač *m.*

Kammer (M. -n) *f.* komora *f.*; komůrka *f.*; K. im Gehirn (anat.) dutina *f.*; K. (polit.) komora (sněmovna) *f.*; (Schatz.) komora *f.* (finanční, královska); Handelsk. komora obchodní; (phyſ.) lichte K. světlice *f.*; dunkle K. temnice *f.*; *v.* *Camera.*

Kammer-amt *n.* komornictví *n.*; 2. úřad komorní; —anwalt *m.* *v.* Kammerprofurator; —bote *m.* komorní posel; —büchſe *f.* komorní ručnice.

Kämmerchen *n.* komůrka *f.*

Kammer-diener *m.* komorník *m.*; —dienerin *f.* komornice *f.*, komorná *f.*; —einkünfte *pl.* komorní důchody.

Kämmerei *f.* komorní úřad; 2. komorní úřednictvo.

Kämmerer (-s, unv. M.) *m.* komoří (, iho); komorník *m.*; Unterkämmerer *m.* podkomoří *m.*; —amt *n.* komorničí úřad; —ſchlüſſel *m.* komornický klíč.

Kammer-frau *f.* komorská *f.*, komornice *f.*; —fräulein *n.* komorní slečna, komořanka; —gut *n.* komorní statek; —herr (-en) *m.* komoří, iho, komorník *m.*, komorní pán; —jungfer *f.* komornice, komorná, panská *f.*; —junker *m.* komorní panoš; —lakai *m.* komorní lokaj; —lieferant *m.* komorní dodavatel; —mädchen *n.* *v.* Kammerjungfer; —muſik *f.* komorní hudba; —ofen *m.* komorní kamna; 2. komorní pec; —page *f.* komorní panoš; —profurator *m.* komorní prokurátor, zástupce komory; —profuratur *f.* komorní prokuratura; zastupitelství komory; —rat *m.* komorní rada; —regal *n.* komorní regál, komorní právo výhradné, kom. výhrada; —ſänger *m.* komorní pěvec, k. zpěvák; —ſtenograph *m.* komorní stenograf, k. těsnopisec; —ſtil *m.* (Muſ.) komorní sloh; —tiſch *m.* komorní stůl; —ton *m.* (Muſ.) komorní ton; —topf *m.* nočník *m.*; —trauer *f.* komorní (dvorský) smutek; —tuch *n.* kambrejské plátno (*vulgo*

kamrtuch *m.*); —**vorſtand** *m.* přednosta komorní, —**zins** *m.* komorní činže, komorné *n.*; —**zofe** *f. v.* Kammerjungfer.

Kamm-fett *n.* sádlo zatylkové, podhřivní sádlo; —**form** *f.* hřebínek *m.*; —**futter** *n.* pouzdro na hřeben; —**garn** *n.* česanina *f.*, česaná příze; —**haar** *n.* hříva *f.*; —**kiel** *n.* (Mühl.) podkolí *n.*

Kämmlinge *pl. m.* (ob. Einzahl) očesky, vočesky *pl. m.*, výčes *m.*

Kamm-litze *f.* třásně *pl. f.*, nicení *n.*; —**macher** *m.* hřebenář *m.*; —**muſchel** *f.* hřebenovka *f.*; —**rad** *n.* palečník, hřebenáč, licník *m.*, paleční kolo, hřebenové k., cevní k., licní kolo; —**radlöcherbohrer** *m.* hříčník *m.*; —**welle** *f.* (Mühlb.) rozteč *f.*; —**wolle** *f.* česaná vlna. [taras *m.*

Kamp (-s, M. -e) *m.* ohrada *f.*, oplot,

Kampagne *f.* (fr.) polní tažení, výprava válečná; 2. pracovní doba, kampaň *f.* (v cukrovarech *etc.*); 3. letní byt.

Kampanile *m.* (it.) zvonice.

Kämpe (-n, M. -n) *m.* zapasník *m.*, bojovník *m.* (fr. *Champion*, lt. *Cam-*

Kampel *m.* chlapík *m.* [*pione*).

Kampescheholz *n.* kampeška *f.*

Kampf (-es, M. Kämpfe) *m.* zápas *m.*, půtka *f.*, boj *m.*; —**begierde** *f.* potýkavost, bojechtivost *f.*

Kämpf-en mh. (mit einem) zápasiti, potýkati se s kým; —**er** (-s, unv. M.) *m.* zápasník, bojovník, potykač *m.*; (b. Gewölbe) pata *f.*

Kampfer (-s, oh. M.) *m.* kafr *m.*; —**baum** *m.* kafrovník *m.*; —**geiſt** *m.* kafrový líh; —**öl** *n.* kafrový olej; —**ſalbe** *f.* kafrová mast; —**ſäure** *f.* (chem.) kyselina kafrová (kamforová); —**ſaure Salze** *pl.* kafrany, kamforany *pl. m.*

Kampf-fertig *adj.* hotový k boji, připravený k zápasu; —**genoß**, —**geſell** *m.* spolubojovník *m.*; —**gewohnt** boji n. zápasu zvyklý; —**hahn** *m.* bojovný kohout; 2. (zool.) jespák bojovný; —**jagen** *n.* zápas zvířat; —**luſt** *f.* bojovnost, bojechtivost *f.*; —**luſtig** *adj.* bojechtivý, bojovný; —**platz** *m.* bojiště *n.*; —**preis** *m.* cena zápasní; —**richter** *m.* soudce nad zápasem; —**ſchule** *f.* zápasna *f.*; —**ſpiele** *f.* bojovný výjev; výjev ze zápasu; —**verein** *m.* výbojný spolek, bojovný spolek; —**wart** *m.* kolbištník *m.*; —**weſen** *n.* zápasnictví *n.*

Kampher *m. v.* Kampfer.

Kamph-eren *n.* (chem.) kamferen *m.*; —**ilen** *n.* (chem.) kamfilen *m.*

Kamphin (-s, oh. M.) *n.* kamfin *m.*; —**beleuchtung** *f.* kamfinové osvětlení, osvětlení kamfinem.

Kampholsäure *f.* kyselina kamfolová.

Kamphora *f. v. Camphora*, Kampfer.

Kampieren (fr.) polem ležeti, tábořiti (mil.). [(žhavý vítr v poušti).

Kamsin (-s) *m.* (ar.) chamzin *m.*

Kanal (-s, M. Kanäle) *m.* kanál *m.*; (in der Stadt) stoka *f.*; (im Felde) průtok, trativod *m.*; (ſchiffbar) průplav *m.*; (Meerenge) průliv *m.* (*la manche*); (Orgel) průduch, průziv *m.*; (anat.) žlábek, žlabinka *f.*; **Kanälchen** *n.* kanálek *m.*, stružka *f.*; —**deckel** *m.* závěrka stokova; —**einmündungsgebühr**, —**gebühr** *f.* stočné *n.*; —**iſation** *f.* kanalisace *f.*, stavba stok; —**iſieren** kanalisovati, stoky stavěti, stokami opatřiti; —**räumer** *m.* vyklízeč (stok), průtočník *m.*; —**räumergewerbe** *n.* vyklizečství, průtočnictví *n.*; —**rinne** *f.* žlábek stokový; —**ſpund** *m.* záčep ke stoce; z. stokový; —**ſpundgatter** *n.* mříž do stoky; —**wage** *f.* svahoměr dvouramený, sv. spojitý.

Kanapee *n.* kanape *n.*, pohovka *f.*

Kanarien-baum *m.* kanárník *m. Canarium*; —**futter** *n.*, —**ſame** *m.* semenec *m.*; —**gras** *n.* kanárové semínko, lesknice *f. Phalaris canariensis*; —**vogel** *m.* kanárek *m. Fringilla canarina.*

Kanarina *f.* (bot.) kanařina *f.*

Kanaſter *m.* sítinový koš; 2. košový, kroucený tabák, knastr *m.*

Kanavas *m. v.* Kanevas.

Kandelaber *m.* (lt.) kandelábr *m.*

Kandelzucker *v.* Kandiszucker.

Kandidat (-en, M. -en) *m.* kandidát, čekatel, uchazeč *m.*; —**in** *f.* kandidátka, čekatelka *f.*; —**ur** *f.* kandidatura *f.*, čekatelství *n.*; **kandidieren** kandidovati, ucházeti se o místo.

Kandis, —**zucker** *m.* kandys *m.*; **Kanditen** *pl. f.* kandity.

Kaneel (-s) *m.* skořice *f.*

Kaneszenz *f.* bělavost *f.*

Kanevas *n.* (fr.) kanafas *m.*; **Kanevaſſen** *adj.* kanafasový.

Känguru (*indecl.*) *n.* (zool.) klokan *m.*

Kaninchen (-s, unv. M.) *n.* (Kanin *n.*) králík *m.*; —**behaltnis** *n.*, —**gehege** *n.*, —**garten** *m.* králíkárna *f.*; —**fell** *n.* králičí spratek; —**haar** *n.* srst králičí; —**jagd** *f.* honba na králíky.

Kanne (M. -en) *f.* konev, konvice *f.*; —**ngießer** *m.* konvář *m.*; **politiſcher K.** patokář, politikář, tlučhuba *m.*; —**nkraut** přeslička *f. Equisetum.*

Kannel *f.* žlábek *m.*; (chir.) cívka *f.*, trubka *f.*; —**ieren** žlábkovati; —**ierung**, —**üre** *f.* žlábkování *n.* [žrout *m.*

Kannibale (-en, M. -en) *m.* lido-

Kanoë *n.* korábka, kanovka *f.*

Kanon (-s, M. -s) *m.* (gr.) ředidlo *n.*; pravidlo *n.*; vzor *m.*; kanon *m.*, stálý plat; (Muſ.) kanon *m.*

Kanonade *f.* kanonáda, dělostřelba *f.*

Kanone (M. -en) *f.* (it.) dělo *n.*, kus *m.*; kanon *m.*; **K. von zwölf Pfund** dvanáctiliberka *f.*; **K. b. Dampfkeſſel** kanon *m.*

Kanonen-bohrer *m.* nebozez na vrtání děl; —**boot** *n.* dělový člun, dělostřelecká lodice, dělovka *f.*; —**chef** *m.* dělovod; **ſtrelmiſtr** *m.*; —**donner** *m.* hukot děl, hřmění děl; —**feuer** *n.* dělostřelba *f.*, střelba z děl; —**futter** *n.* fig. dělové terče (*pl.*); —**gebrüll** *n.* řev děl, hukot děl; —**gießer** *m.* dělař, dělolijec *m.*; —**gießerei** *f.* dělolijna *f.*, slévárna děl; —**gut** *n.* (Kanonenmetall) dělovina *n.*; —**knall** *m.* rachot děl; —**kreuz** *m.* kříž z děloviny; —**kugel** *f.* dělová koule, koule do

děla; —lauf *m.* hlaveň u děla; —metall *n.* dělovina *f.*; —ofen *m.* kanonky *pl.*; —ſchuß *m.* rána n. výstřel z děla.

Kanonier (-s, M. -e) *m.* dělostřelec (kanonýr) *m.*; —boot *n.* lodice dělostřelecká *v.* Kanonenboot; —en střílet z děl; das K. dělostřelba *f.*

Kanonik *f.* zvukoměrství *n.*

Kanonik-at *n.* kanovnictví *n.*; —er, —us *m.* kanovník *m.*

Kanon-isation *f.* kanonisace *f.*, vyhlášení za svatého; —iſch *adj.* církevní, kanonický; -es Recht kanonické právo; —iſieren za svatého vyhlásiti; —ißin *f.* kanovnice *f.*; —tafel *f.* (liturg.) oltářní tabule. [apfel.

Kantapfel *m.* hranáč *m. v.* Schlotter-

Kantate *f.* (muſ.) kantáta *f.*

Kante (M. -n) *f.* hrana *f.*; kraj *m.*; okrají *n.*; (am Kleide) obruba *f.*; (auch ostří *n.*); *pl.* —n krajky *pl. f.*

Kanten ohraniti, okrajiti; na hranu postaviti (bednu); šmýkati, vláčeti.

Kantentuch *n.* krajkový, vyšívaný šátek.

Kantharid-e (M. -en) *f.* (gr.) kantaridka, pryskýrka *f.*, španělská moucha (zool.); —enpflaſter *n.* přílep zprýštivý, zprýštidlo *n.*; —enſalbe *f.* mast zprýštivá; —in *n.* (chem.) kantaridin *m.*

Kantig *adj.* hranatý; vierkantig čtverhraný. [spoda; —ur *m.* kantinský *m.*

Kantine *f.* kantina *f.*, dočasná ho-

Kantner (-s, unv. M.) *m.* líha *f.*, lížina *f.*, kantnéř *m.*

Kanton (-s, M. -e u. -s) *m.* kanton *m.* (ve Švýcarích = kraj *m.*; ve Francii = okres *m.*); —abe *f.* zákulisí *n.* (v divadle); —al *adj.* kantonální, krajinský; Kantönchen, Kantönlein (Kantönli) *n.* kantonek *m.*; —iere *f.* (archit.) nárožka *f.*; —ieren (mil.) po venkově se ubytovati; —iſt (-en) *m.* branec; dovolenec (odpuštěnec) *m.*; —nement *n.* (mil.) ubytování po venkově (po dědinách).

Kantor (-s, M. -en) *m.* kantor *m.* (zpěvák; 2. venkovský učitel); —at *n.*, —ei *f.* kantorství *n.*

Kantſchu (-s, M. -s) *m.* kančuk (kančík) *m.*, kančuha *f.* (karabáč *m.*).

Kanu *n. v.* Kanoe.

Kanüle *f.* (fr.) trubka, cívka *f.* (chir.).

Kanzel (M. -n) *f.* kazatelna *f.*; —ei *f. v.* Kanzlei; —iſt (-en) *m. v.* Kanzliſt; —lied *n.* píseň před kázáním n. po kázání. [zati; fig. einen k. kárati koho.

Kanzeln s kazatelny ohlašovati; ká-

Kanzel-rede *f.* kázání *n.*; —redner *m.* kazatel *m.*; —ton *m.* kazatelský způsob (k. sloh); K., —vortrag *m.* kazatelská přednáška, př. s kazatelny.

Kanzlei (M. -en) *f.* kancelář *m. et f.*; písárna *f.*; —beamte *m.* kancelářský úředník; —bote *m.* kancelářský posel; —diener *m.* kancelářský sluha, k. služebník; —direktor *m.* ředitel kanceláře; —erfordernisſe *pl.* potřeby kancelářské; —gebühr *f.* kancelářské, kancelárné *n.*; —geſchäft *n.* kancelářské práce *pl.*; —manipulationsgeſchäft *n.* kancelářská manipulační práce; —offizial *m.* kancelářský oficial; —papier *n.* kancelářský papír; —pauſchale *n.* kancelářské úhrnkové; —perſonale *n.* osoby kancelářské *pl.*; —requiſiten *pl. v.* Kanzleierforderniſſe; —ſchreiben *n.* kabinetní list; —ſchreiber *m.* kancelářský písař, kancelářský (, ého) *m.*; —ſchrift *f.* kancelářské písmo; —ſiegel *n.* kancelářská pečeť; —ſtil *m.* kancelářský sloh; —weſen *n.* kancelářství *n.*

Kanzler (-s, unv. M.) *m.* kancléř *m.*

Kanzlist (-en) *m.* kancelista *m.*

Kaolin (-s, M. -e) *n.* kaolin *m.*, čínská n. bílá hlína, porculánovka *f.*

Kap (-s, M. -s) *m.* předhoří *n.*; —abel *adj.* chápavý, pochopitelný.

Kapaun (-es, M. -e) *m.* kapoun *m.*; —en vykapouniti; vyklestiti.

Kapazität *f.* chápavost, chopnost *f.*; (phyſ.) schopnost (fyzch.); *pl.* —en kapacity, vynikající osobnosti.

Kapelle (M. -en) *f.* (it. *Capella*) kaple *f.*, kaplička *f.*; 2. kapela *f.*; hudební sbor; 3. (chem.) test *m.* (it. *testo*), kapela *f.* [pálené n. přepalované stříbro

Kapellensilber *n.* stříbro kapelní, pře-

Kapellieren *v.* Kuppellieren. [mistr

Kapellmeister *m.* kapelník *m.*, kapelní

Kaper (-s) *m.* lapač, zajímač lodí, lodilovec *m.*; 2. K., —ſchiff lodilapka, lapačka *f.*; K. (M. -n) *f.* kaparka *f.*, kaprle (*pl.* kaprlata) *n.* (koření); —brief *m.* lapací list, zajímací list (povolení k zajímání nepřátelských korábů — v čas války); —ei *f.* zajímání korábů; —n zajímati n. lapati koráby; —nſtrauch *m.* (bot.) kaparník *m. Capparis.* [*m.*

Kapetan (-s) *m.* (in Serbien) náčelník

Kapieren chápati (myslí a pamětí).

Kapillar *adj.* (lt.) vlásečný, vláskovitý; —ität *f.* vlásečnost, vláskovitost *f.*; (phyſ.) prolínavost *f.*; —röhrchen, —gefäß *n.* trubička vlásečná *Capillus* (lt.) vlas *m.*

Kapital *adj.* kapitální; K. (-s, M. -e u. -ien) *n.* kapitál *m.*, jistina *f.*

Kapitäl (-s) *n.* hlavice u sloupu, zhlaví *n.*; —chen *n.* (Schrift) kapitálka *f.*

Kapital-e *f.* (fr.) hlavní město, stolice *f.*; —birſch *m.* obrovec *m.* (veliký starý jelen); —iſieren kapitalisovati (peníze za jistinu ustanoviti); —ismus *m.* velkopeněžnost *f.*; —iſt (-en) *m.* kapitalista *m.*; fig. bohač *m.*; —verbrechen *n.* hrdelní zločin.

Kapitän (-s, M. -e) *m.* (fr.) kapitán *m.* (ve vojsku a na loďstvu); —leutnant *m.* místokapitán *m.*

Kapitel (-s, unv. M.) *n.* hlava *f.*; kapitola *f.* (oddělení); 2. kapitola *f.*, kapitula *f.* (kanovnictvo); Domkapitel kapitula hlavního chrámu; 3. K. fig. důtka *f.*, domluva *f.*, kapitola *f.*

Kapitul-ar (-s, M. -e) *m.* kapitulár (kanovník) *m.*; —ation *f.* vojenská smlouva s kapitalisty, vzdání; —ieren (mil.) vzdáti se. [*m.*

Kaplan (-s, M. Kapläne) *m.* kaplan

Kapores (jüd.) zkroušen.
Kapotte *f.* (fr.) kápě *f.*
Kappe (M. -en) *f.* kápě *f.*, kapice *f.*; 2. kukla sedlská; 3. čepice *f.*, čapka *f.*; 4. K. (bot.) kápě, kukla *f.*; 5. (am Dreſchflegel) ošití *n.*, ocepek *m.*; 6. (b. d. Stiefeln) koleno, kolínko *n.*, kopna *f.*, přehybka, přeložka *f.*
Kappelzaum *m. v.* Kappzaum.
Kappen zakukliti; 2. oklestiti (strom); 3. vyklestiti (kohouta), vykapiti, vykapouniti; 4. die Strümpfe f. přidělávati punčochy; 5. (Schiff.) f. utíti, přeseknouti.
Kappen-blume *f.* oměj *m.*, šalamounek *m.*; —gewölbe *n.* klášterské klenutí; —halter *m.* (am Dreſchflegel) zářez *m.*; —macher *m.* čepičník, čepkář *m.*; —ring *m.* ohlavník, obojek *m.*
Kapper *f.* (Gewürz) *v.* Kaper.
Kapp-feder *f.* péro *n.*; —fenſter *n.* vikýř *m.*; —hahn (-s, M. —hähne) *m.* kapoun *m.*; —ig *adj.* čepičatý; —nagel *m.* ohlavec *m.*; —weide *f.* vrba bílá; —zaum *m.* obnosek *m.*, uzda *f.* (kabacoun *m.*).
Kapri-ce *f.* (fr.) vrtoch *m.*, svéhlavost *f.*; —foltum *n.* (*Lonicera Caprifolium*) kozílist *m.* (zimolez *m.*).
Kaprin *n.* (chem.) kaprin *m.*; —ſäure *f.* kyselina kaprinová; —ſaure Salze *pl.* kaprinany *m.*
Kapriole *f.* (it.) kozelec, kotrmelec *m.*
Kapriz-ieren ſich auf etw. svéhlavě si počínati, fig. hlavu si postaviti (na něčem, při něčem); —iös *adj.* svéhlavý, vrtošivý.
Kapronsäure *f.* kyselina kapronová.
Kaprylsäure *f.* kyselina kaprylová.
Kapsel (M. -n) *f.* (lt. *Capsula*) tobolka, mošnička *f.*; (am Gewehre) kapsle, zápalka, zápalnička *f.*, zápalníček, klobouček *m.*; —drücker *m.* (am Schießgewehre) nárazec *m.*; —fabrik *f.* kapslovka *f.*
Kapsen etw. chňapnouti něco, lapiti, uzmouti, štípnouti něco někomu. [*cum*).
Kapsizin *n.* paprikovina *f.* (*v. Capsi-*
Kaptation *f.* (lt.) bažení; lapání *n.*; *Captatio benevolentiae* vyhledávání přízně.
Kaption *f.* (lt.) polapení *n.*; (log.) klamný závěrek; kaptiös *adj.* lapavý, chytlavý.
Kaptiv-ieren zatknouti, uvězniti; —itat *f.* vězení *n.*; vězenství *n.*
Kaptur *f.* (lt.) vazba *f.*, vězení *n.*; —befehl *m.* zatýkací rozkaz.
Kapuze (M. -en) *f.* kápě *f.*, kapuce *f.*, kukla *f.*
Kapuziner (-s, unv. M.) *m.* kapucín *m.*; —balſam *m.* kapucínský balsám; —kloſter *m.* kapucínský klášter; —orden *m.* kapucínský řád; —pulver *n.* kapucínský
Kar (-s, M. -e) *n.* kotlina *f.* [prášek.
Karabin-er (-s) *m.* (fr.) karabina *f.*; —ier *m.* karabinník *m.*
Karaff-e *f.* (fr.-arab.) karafa *f.* (láhev z brouseného skla); —ine *f.* karafinka (láhvička) *f.*
Karagaheenmoos (-es) *n.* puchratka kadeřava, irský mech *Sphaerococcus crispus* (*Fucus crispus*, *Chondrus crispus*) Knopftang, Knorpeltang *m.*, Knorpelmoos *n.* [stinný *Lynx caracal.*
Karakal (-s) *m.* karakal *m.*, rys pu-
Karakolieren harcovati na koni.
Karambol (-s) *m.*, —age *f.* (fr.) karambol *m.*, sráž *f.* (srážka dvou kuli na kulečníku); fig. srážka *f.*; —ieren sraziti se.
Karamel (-s) *m.* (ſpan.) karamel *m.* (sladový cukr); —le *f.* karamelka, sladovka *f.* (cukrátko).
Karat (-s, M. -e) *n.* karat *m.* (zlatnická váha); —ierung *f.* karatování *n.*; karátig karatový.
Karaule *f.* (tuff.) stráž *f.*
Karausche (M. -e) *f.*, —nkarpfen *m.* karas, karásek *m.* *Cyprinus carassius* (*Carassius vulgaris*). *v.* [bela *f.*
Karavelle *f.* (ſpan.) karavela, kora-
Karawane (M. -n) *f.* (perſ.) karavana *f.* (kupecká výprava v poušti); —ntee *m.* karavanský čaj (po suchu vezený).
Karbatsche (-n) *f.* karabáč *m.*
Karbe *f.* (it. *Carvi*) kmín *m.*
Karbol (-s) *n.* karbol *m.*; —ſäure *f.* kyselina karbolová; karbolka *f.*; —watte *f.* karbolovaná vata.
Karbon-ade *f.* (*v.* Karbonadel, Karbonadel *n.*) karbanátek *m.* (*pl.* -tky), smažená sekanina; —ari *pl.* (in Italien) karbonáři (karbonárové); —at *n.* uhličitan *m.* (sůl uhličitá); —ſieren zuhliti; —it *n.* karbonit *m.* (třaskavina).
Karbunkel (-s) *m.* (lt.) karbunkul *m.* (vřed palčivý, ohnivý).
Karburete *pl.* uhličníky.
Karburieren karburovati (přižahovati plamen k zvýšení světlosti).
Kärcher *m.* karkář *m.*
Kardamom (-s) *m.* et *n.* kardamom *m.* *Amomum Cardamomum.*
Kardätsche (M. -n) *f.* kartáč *m.*, štětka (na oděv); —n kartáčovati, očesávati; —nabzug *m.* (Typ.) obtažek *m.*, kartáčový otisk.
Karde *f.*, —nbiſtel *f.* štětka soukenická *Dipsacus fullonum*; —n *v.* Kardieren. [srdce (med.).
Kardialgie *f.* (gr.) srdcebol *m.*, bolest
Kardieren, karden kartáčovati; česati; očišťovati.
Kardinal (-s, M. -äle) *m.* kardinál *m.*; —punkt *m.* hlavní článek; —shut *m.* kardinálský klobouk; —swürde *f.* kardinálství *n.*, kardinálská hodnost.
Kardio-graph (-en) *m.*, —gnoſt *m.* srdcepisec, srdceznalec *m.*; —ide *f.* srdice, srdcovka *f.*, srdčitá čára; —logie *f.* srdcesloví *n.*; —pathie *f.* srdcobolí *n.*, choroba srdce; —ſtenoſis *f.* sevření n. zúžení srdce; —tomie *f.* pytva srdce; Kardititis *f.* (gr.) zánět srdce.
Kardobenediktenkraut *n.* (bot.) chocholník, tatarník, přímětník vlaský *Carduus* (*Cnicus*) *benedictus.*
Karene *f.* (lt. *carena*, fr. *carême* = *quadragesima*) půst (40denní); újma jídla.

Karenz *f.* újma; srážka *f.*; —jahr *n.* srážkový rok, r. platebních srážek (ze služného); —taxe *f.* srážková taxa; —zeit *f.* čas srážek, č. újmy, čekaná *f.*

Karess-e *f.* (fr.) milůstka *f.*; lichocení *n.*; —teren laškovati s kým, lichotiti komu, milkovati, hladiti koho.

Karette *f.* (fr.) želva šupinatá, karetka *f. Chelone imbricata.*

Karfiol (-s) *m.* květák, karfiol *m.* (it. *cavolo-fiore*) *Brassica oleracea botrytis.*

Karfreitag *m.* velký pátek (velkonoční p.).

Karfunkel (-s) *m.* (Edelſtein) karfunkul *m.*, jiskřík *m.* (drahokam *m.*).

Karg *adj.* (*comp.* karger u. färger, *sup.* kargſte u. färgſte) skoupý, skrblý (houževný); skrovný.

Kargadeur (-s, M. -e) *m.* (fr.) kargador *m.* (špan.) obstaravatel nákladu na korábě.

Karg-en mh. skrbliti, skupčiti (lakotiti); —er *m.* skrbec, skupec (houžvička) *m.*; —heit *f.* skoupost *f.*; färglich *adj.* skrovný; *adv.* nuzně.

Kargo (-s) *m.* náklad *m.* (na korábě).

Karieren kostkovati; kariert kostkovaný.

Karies *f.* (lt.) kostižer *m.* (chir.).

Karikatur (M. -en) *f.* (fr.) karikatura, pitvora *f.* (zpitvořený obraz); —ift *m.* pitvořitel, pitvorník *m.*; karikieren pitvořiti, sesměšniti.

Kariös *adj.* kostižerem zachvácený; -er Zahn vykotlený, vyžraný zub.

Karkasse (M. -n) *f.* (fr.) karkasa, kostra *f.*; 2. zápalná koule.

Karkinom (-s) *n. v.* Karzinom.

Karlin (-s) *m.* karlin *m.* (*st.* zlatý peníz).

Karlskirsche *f.* (= Kornelkirſche) dřínka *f.*

Karmeliter (-s, unv. M.) *m.* karmelita, karmelitán *m.* (řeholník); —geiſt *m.* karmelitánský balsám; —nonne *f.* karmelitka, karmelitánka *f.*; —orden *m.* karmelitánský řád.

Karmesin, Karmoiſin (-s) *n.* karmazín *m.* (barva poločervcová); —rot *adj.* karmazinový.

Karmin (-s) *m.* karmin *m.*, červec *m.* (barva červcová); —rot *adv.* karminový.

Karnation *f.* (lt.) pleť *f.*, barvitost pleti (v malbě).

Karneol (-s, M. -e) *m.* karneol *m.* (polodrahokam).

Karner (-s) *m.* (lt. *carnarium*) masna, masárna *f.*; 2. kostnice *f.*

Karnett (-s) *n.* (fr.) kupecký zápisník.

Karneval (-s, M. -e) *m.* masopust *m.* (karneval *m.*). *v.* Kaninchen.

Karnickel (-s, unv. M.) *n.* králík *m.*

Karnies (-es, M. -e) *m.* karnýz *m.*, římsovka *f.*, římsový výkružek; —hobel *m.* karnyzák, výkružník *m.*

Karnivoren *pl.* (lt.) masožraví (t. šelmy) *pl.* (zool.).

Karnöffel, Karnöffel (-s) *m.* pikulík *m.*; 2. fig. průtrž, kýla (chir.); —karten *pl.* pikulkové karty; —n fig. práskati, třískati koho; —ſpiel *n.* pikulková hra.

Karo *m.* (it. *caro*) miloušek (pes); K. *n.* (fr. *carreau*) čtverec *m.*; kostka *f.*; bubny (v kartách).

Karoſis *f.* (gr.) spavost, ospalost *f.*

Karoſſe *f.* (fr.) karosa *f.* (skvostný vůz).

Karotte *f.* mrkev *f. Daucus carotta.*

Karotide *f.*, Karotis *f.* (gr.) Kopfſchlagader krkavice *f.*

Karpaxis *f.* (gr.) (bot.) plodová osa.

Karpfen (-s, unv. M.) *m.* kapr *m. Cyprinus*; —brut *f.* potěr kaprový; —eingeweide *n.* loní *n.*; —fleiſch *n.* kapřina, kaprovina *f.*; —könig *m.* (Spiegelkarpfen) holík, holýš, králík *m.*, tarant *m.*; —laich *m.* (*n.*) kapří potěr; —ſuſze *f.* kapří rosol; —teich *m.* kaprový rybník.

Karpo-lith *m.* (gr.) plodokam *m.*; —log (-en), —logiſt (-en) *m.* ovocník *m.*, znalec ovoce; —logie *f.* ovocnictví *n.*, ovoceznalství, plodoznalství *n.*; —logiſch *adj.* ovocnický; —*phorum n.* (bot.) plodonoš *m.*; —*phyllum n., Carpelum n.* (bot.) list plodivý, plodolist *m.*

Karrarischer Marmor kararský mramor.

Kärrchen *n.* karka *f.* [mor.

Karre (M. -n) *f.* kára *f.*; *v.* Karren.

Karree *n.* (fr. Quarre) čtverec, čtverhran *m.* (mil.).

Karren (-s, unv. M.) *m.* trakař *m.*; kolečko *n.* (radvanec *m.*); farren na káře voziti; s károu n. trakařem n. s kolečkem jezditi; —führer, —ſchieber *m.* kolečník, karkář *m.*, trakařník *m.*; —wagen *m.* táčka *f.* [kočár).

Karrete *f.* (špan.) kareta *f.* (chatrný

Karriere *f.* (fr.) kariera *f.*, dráha životní; fig. skvělý postup (v hodnosti).

Karriol (-s, M. -e) *n.*, —e (M. -en) *f.* kariolka *f.*, koleska *f.*; —poſt *f.* kariolková pošta. [karkář, trakařník *m.*

Kärrner (-s, unv. M.) *m.* kolečník,

Karronade *f.* karonáda *f.* (lodní dělo).

Karru *n.* (geogr.) tarasovina *f.*

Karsamstag *m.* bílá sobota (velko noční s.).

Karst (-es, M. -e) *m.* kratce (krace) *f.* kopáč *m.*, okopavačka *f.*; —en mh. kopati, kratcovati.

Kartätsche (M. -en) *f.* (Kanone) kartáč *m.*; —n házeti kartáče; —nkugel *f.* kartáčová koule, kartáč *m.* [(dělo).

Kartaune *f.* švihavka *f.*, kartoun *m.*

Kartäuser *m.*, —mönch *m.* kartuzián *m.*; —kloſter *n.* klášter kartuziánský; —nelke *f.* slzička panny Marie, kartouzek *m. Dianthus cartusianorum.*

Karte (M. -en) *f.* list *m.*, lístek *m.*, karta *f. pl. m.*; —n (zum Spiel) karty (hránky); K. (geogr.) mapa *f.*; *v.* Landkarte; einem die K. legen karty komu vyložiti; —n ſpielen hráti v karty; —n ſchlagen karty vykládati.

Kartell (-s) *n.* (fr.) úmluva *f.*; 2. vyzvání na souboj.

Karten-auslegerin, —ſchlägerin *f.* vykladačka karet; —blatt *n.* karetní list; —brief *m.* (Poſt) zálepka *f.*; —freund *m.* přítel karet, milovník karet;

—geld *n.* karetné *n.*; —maler *m.* malíř karet, kartář *m.*; —papier *n.* karetní, tuhý papír; —ſchlagen *n.* vykládání karet; —ſpiel *n.* hra v karty; —ſpieler *m.* hráč v karty, karbaník, karetník *m.*; —ſtempel *m.* kolek na karty.

Kartesianischer Teufel (K. Teufel) kartezianský potaněč *m.* (phys.).

Kartoffel (M. -n) *f.* (it. *Tartuffoli*) brambor *m.*, zemák *m.*; M. -n brambory, zemčata *pl.* (v. Erdapfel).

Kartoffel-bau *m.* bramborářství *n.*; —bauer *m.* bramborář *m.*; —brei *m.* kaše bramborová (Erdapfelbrei); —feld *n.* bramboriště *n.*; —käfer *m.* bramborák *m.* (Koloradokäfer); —krankheit *f.* hniloba bramborů; —liebhaber *m.* bramborář (bramborák) *m.*; —mehl *n.* bramborová mouka; —ſtärke *f.* bramborový škrob; —zucker *m.* bramborový cukr.

Karto-graph (-en, M. -en) *m.* kartograf, mapopisec *m.*; —graphie *f.* kartografie *f.*, mapopisectví *n.*

Karton (-s, M. -e) *m.* (fr.) karton *m.*, lepenka *f.*; 2. krabice (lepenková) *f.*; 3. (mal.) výkres na lepence (na papíře); —ieren polotuze podlepiti; —nage *f.* krabičnictví *n.*; —nier *m.* krabičník *m.*

Kartusche *f.* (fr.) nábojka *f.*, náboj *m.*; 2. nábojnice, sumka *f.* (na náboje).

Karube *f.* svatojanský chleb; —nbaum *m.* rohovník svatojanský *ceratonia siliqua* Johannisbrot.

Karunkel *f.* (bot.) šatka *f.*, masíčko *n.* (bot.); 2. (anat.) masitka, masitá braduvka *f.*

Karussell (-s, M. -n u. -s) *n.* karusel *m.*, rytířská korba, kolba *f.*

Karutsche *f.* v. Karauſche.

Karwoche *f.* velikonoční (pašijový, svatý) týden *m.* [*f.* (archit.).

Karyatide *f.* (fr.) karyatida, sloupnice

Karyophyll-in *n.* hřebíčkovina *f.*; —it *m.* hvozdíkokam, karyofylit *m.*; —um *n.* (gr.) karafiát, hřebíček, hvoz-

Karyopse *f.* (bot.) tvrdka *f.* [dík *f.*

Karzer *m.* et *n.* (it.) vězení (školské) *n.*, vazba *f.* [(chir.).

Karzinom (-s, M. -e) *n.* rakovina *f.*

Kasa (it. *Casa*) *f.* chatrč *f.*; domek *m.*; chaloupka *f.*

Kasacke *f.* (fr.) jezdecký kabátec *m.*; 2. cestovnický plášťík *m.*

Kasawalka *f.* kacabajka *f.*

Käschen *n.* syreček *m.*; homolka *f.*

Kaschieren lepiti; podlepovati.

Kaschmir (-s) *m.* kašmír *m.* (látka); —ſchal *m.* kašmírový šál.

Käse (-s, ob. M.) *m.* sýr *m.*; —butter máslo s tvarohem; —fliege *f.* moucha sýrařka *f.* *Musca putris*; —form *f.* tvořidlo *n.*; —frau *f.* sýrařka *f.*; —gift *n.* jed sýrový *m.*; —handel *m.* sýrařství *n.*; —händler *m.* sýrař *m.*; —haus *n.*, —hütte *f.* sýrarna *f.*; —kübe *f.* syrník, komárník *m.* **Kasein** *n.* sýrovina *f.*

Käse-kammer *f.* syrnice *f.*; —käulchen *n.* nuky syrné; —kohl *m.* v. Blumenkohl; —krämer *m.* sýrař *m.*; —kuchen *m.* sýrovník, syrník *m.*

Kasel *f.* (it. *Casula*) mešní roucho *n.* (ornát *m.*).

Käse-lab *n.* syřidlo, syření *n.*, stavidlo *n.*; —made *f.* červ v sýru.

Kasematt-e (M. -en) *f.* kazemata *f.* (hradební sklep); —iert podhražený.

Käse-milbe *f.* červ syrný, č. v sýru; —milch *f.* syrovátka *f.*; —n syřiti; —napf *m.* tvořidlo (stv....) *n.*; —oxyd *n.* sýrovina *f.*; —pappel *f.* slez okrouhlolistý (s. zaječí, syrečky, koláčky, pagáčky) *Malva rotundifolia.*

Käser (-s) *m.* sýrař *m.*

Kaserne (M. -n) *f.* kasárna (chasárna, vojárna) *f.*; —narreſt *m.*, —nhaft *f.* věznění v kasárnách (*vulgo* kasárník *m.*); —nbau *m.* stavba kasáren; —nſuſpektor, *Casernier m.* kasárnický dozorce *m.* [*m.* sýrovina *f.*

Käse-säure *f.* kyselina syrná; —ſtoff

Käsicht *adj.* sýrovitý; käſig *adj.* syrnatý, syrný.

Kasimir (-s) *m.* kasimír *m.* (látka).

Kasino (-s, M. -s) *n.* (it.) kasino *n.*, besídka *f.*; beseda *f.* (společenská místnost).

Kaskade (M. -n) *f.* vodomet (umělý), vodoskok *m.*; —nſprung *m.* (Kunſtreiten) skok skrz oblouk.

Kaskarilla, Kaskarillrinde *f.* kaskarilla *f.* (kůra) *Croton cascarilla*; 2. *China micrantha.*

Kasket (-s, M. -e) *m.* (fr.) kašket *m.*, čepice se stříškou; 2. přilbice *f.*

Kasperle *n.* kašpárek *m.*; —theater *n.* divadlo s kašparkem, tatrmánkové div., loutkové divadlo *n.*

Kassa (M. Kaſſen) *f.* (it.) pokladna *f.*, kasa *f.*; per K. za hotové; v. Kaſſe; —buch *n.* pokladní kniha *f.*; —weſen *n.* pokladnictví, kasovnictví *n.*

Kassation *f.* (lt.) zrušení *n.* (z. rozsudku); 2. sesazení s úřadu; —shof *m.* zrušovací soud, kasační s.; —srefurs *m.* zmateční (zrušovací) rekurs *m.*, zm. odvolání *n.*

Kasse (M. -n) *f.* pokladna, kasa *f.*

Kasselergelb *n.* kaselská žluť *f.*

Kassen-anweisung *f.* pokladní poukázka *f.*; —beamte *m.* pokladní (kasovní) úředník *m.*; —billett *n.* pokladní list *m.*; —fabrikation *f.* výroba pokladen, v. pokladnic; —gebarung *f.* úkony pokladní; —geſchäfte *pl.* práce pokladní; 2. obchody za hotové; —journal *n.* pokladní (kasovní) denník *m.*; —liquidation *f.* likvidace pokladní (kasovní); —lokale *n.* pokladní (kasovní) místnost *f.*; —reviſion, —kontrolierung *f.* přehlídka n. prohlídka pokladny; kasovní (pokladní) skontrování, k. skontro *n.*; —ſtand *m.* stav pokladny, st. pokladnice, st. kasovní; —ſturz *m.* výklop pokladny, v. kasovní (všeobecný přehled obsahu v pokladně); —wart *m.* pokladník *m.*

Kasserolle *f.* (fr.) kastrol *m.*

Kassett-e *f.* (M. -en) kaseta, skřínka *f.*; —ieren kasetovati, vkládati do skřínek (do kaset); 2. (arch.) dělati boubele.

Kassia, Kaſſie (M. Kaſſien) *f.* kasia *f. Cassia = Senna senes*; 2. k., skořice *Cassia cinnomomea = Cinnamomum (Laurus) Cassia (C. aromaticum).*

Kassiber *m.* (jüd.) moták *m.* (tajný trestanecký dopis).

Kassie *f. v.* Kaſſia; —nöl *n.* kasiový [olej *m.*

Kassier (-s, M. -e) *m.* pokladník, kasír *m.*; —en zrušiti (rozsudek); 2. sesaditi (úředníka, důstojníka); 3. (einf....) přijmouti, vybrati (peníze); —ung *f. v.* Kaſſation.

Kassonade *f.* (fr.) moučkový cukr *m.*

Kastagnette (M. -en) *f.* chřestačka (taneční) *f.*

Kastanie (M. -n) *f.* kaštan *n.*

Kastanien-baum *m.* kaštan *m. Castanea vesca (C. sativa, C. vulgaris)*; wilder K., Roßkaſtanie maďal *m.*, divoký n. planý kaštan *m.*, jirovec *m. Aesculus hippocastanum*; —braun *adj.* kaštanový (-ové barvy) *m.* (Pferd) plávek *m.*, kaštánek *m.*; —farbe *f.* kaštanová barva *f.*; —haar *n.* rusé vlasy, kaštanové vlasy *pl.*; —kuchen *m.* koláč s kaštany; —wald *m.* kaštanový les *m.*

Kästchen *n.* skřínka *f.*, schránka *f.*

Kaste (M. -en) *f.* (ſpan.) kasta lidu, třída lidu (odloučená).

Kastei-en umrtvovati (tělo), trýzniti, trápiti, mrskati (sebe); —er *m.* mrskač *m.*

Kastell (-s, M. -e) *n.* (lt.) tvrz *f.*, pevnůstka *f.*; hradiště *n.*; —an (-s, M. -e) *m.* kastelán, hradní, jho *m.* [též *m.*

Kastelwerk *n.* (mech.) korečkový ře-

Kasten (-s, unv. M.) *m.* schránka *f.*, skříně *f.*, truhla *f.*, truhlík *m.*; (im Wagen) korba *f.*; (in der Mühle) korečky *pl. m.*; (in der Schneidemühle) láda *f.* (Labe).

Kasten-amt, Kaſtneramt *n.* úřad obroční; úřad obročenský; úřad obročnický; obročnictví *n.*; —bau *m.* truhlíková stavba *f.*; —gebläſe *n.* truhlíkové

Kastigieren (lt.) kárati. [dmychadlo.

Kastengeist *m.* kastovnictví *n.*; kastářství *n.*; —verhältniſſe *pl.* kastovní poměry; —vogt *m.* obroční správce *m.*; —weſen *n.* kastovnictví *n.*, vrstevná odloučenost stavů.

Kastner (-s, unv. M.) *m.* obroční (, jho *m.*); —amt *n. v.* Kaſtenamt.

Kastor (-s, M. -s) *m.* (gr.-lt.) bobr *m*; —eum *n.* bobrovina *f.*, bobrový stroj *m.*; —hut *m.* kastor *m.*, kastorový n. bobrový klobouk *m.*; —in *n.* bobrovina.

Kastr-at (-s, M. -e) *m.* (lt.) kleštěnec (*rus.* skopec) *m.*; —ation *f.* vykleštění, vyřezání (vyskopení) *n.*; —ieren vykleštiti, vyřezati (vyskopiti); —um *n.* (lt.) *v. Castrum.*

Kasual-ismus *m.* náhodosloví *n.*; —iſt (-en, M. -en) *m.* kazualista, náhodník, náhodověrec *m.*; —rede *f.* příležitá řeč *f.*

Kasuar (-s, M. -e) *m.* kazuár, žar *m. Casuarius (Struthio casuarius)*; —baum *m.*, —ina *f.* přesličník *n.* Streitkolbenbaum *m.*

Kasu-ell *adj.* náhodný; případný; —iſt (-en, M. -en), —iſtiker *m.* kazuista *m.*; vykladač případů; —iſtik *f.* případosloví, případnictví *n.*

Kasus *m.* (lt.) *Casus* případ *m.*; *C. belli* podnět k válce; 2. (gram.) pád, sklon *m.*

Kata-chreſe, —chreſis *f.* (gr.) nesoulad; nevlastnomluv *m.*; —falk (-s) *m.* truchlolešení *n.*, smuteční lešení *n.*, katafalk *m.*; —gma *n.* (gr.) zlomení kosti; —kombe *f.*, —komben *pl.* katakomby *pl. f.*; podzemní pohřební klenby; —lekten *pl.* zlomky básnické; —lektiſch (Vers) *adj.* bezslabičný, nedoměrný, neúplný, kusý (verš) *m.*; —lepſie *f.* strnutí *n.* (med.); —lexe *f.* skoncování n. ukončení verše n. rozměru; —log (-s, M. -e) *m.* katalog *m.*, seznam *m.* (knih), soupis *m.*, výčet *m.*, výkazník *m.*; —logiſieren v katalog uvesti; —lyſis *f.* rozpojení *n.*, katalyse *f.*; —lytiſche Kraft (chem.) síla katalytická *f.*, síla rozpojovací; —menien *pl.* (med.) měsíček *m.*, měsíčné *n.*, květ *m.*, čas (ženský) *m.*; —plasma *n.* (med.) zasýpátko *n.*, sypání na rány; —phora *f.* klesnutí *n.*; ospalost *f.*, spavice *f.*; —phraft *m.* žebrovaz *m.*; —plasma *n.* (chir.) kašičkový obkladek *m.*; —plexie, —plexis *f.* (med.) strnutí *n.*

Katarakt (-s, M. -e) *m.* (gr.) říčné prahy *m.*, slapy, vodospády *pl. m.*; —e (M. -en) *f.* šedý zákal (med.) bělmo *n.*, oblak *m.*; —enſchwelle *f.* práh, slap *m.*

Katarrh (-s, oh. M.) *m.* (gr.) katar *m.*, sliznačka, zádcha, nádcha *f.*; —al. *adj.* katarový, zádchový, horečný; —alfieber *n.* katarová horečka *f.*

Katastase *f.* (gr.) ustálenost *f.*

Kataſter (es, oh. M.) *m.* (lt.-fr.) katastr *m.* (berničná výměra země); soupis *m.*

Katastral-daten *pl.* data, udání katastrální; —gemeinde *f.* obec katastrální; —karte *f.* katastrální mapa *f.*; —organ *n.* osoba ku katastru zřízená, katastrální zřízenec *m.*; —preis *m.* katastrální cena *f.*

Katastrophe (M. -en) *f.* (gr.) katastrofa *f.*, pohroma, osudný, náhlý, násilný obrat, převrat *m.*

Kate *f.* chata *f.*

Katech-eſe, —eſis *f.* (gr.) katechese *f.*, učení výptavné; učení základní; —et (-en, M. -en) *m.* katecheta *m.*, učitel náboženství; —etik *f.* katechetika *f.*, náuka o vyptávání (nábož.); —etiſch *adj.* vyptávací, katechetický; —iſieren katechisovati, vyptávati se; vyučovati v náboženství; —ismus *m.* katechismus *m.*, výptavná kniha; kniha o náboženství.

Katechu (-s) *n.* katechu; kaču *n.*; žvýkavka *f.*; —gerbſäure *f.* (chem.) kyselina katechotřísłová.

Katechumen (-en, M. -en) *m.* (gr.) katechumen *m.*, věrouk, věroučeň *m.*, věroučenník, cvičenec víry.

Kategor-ie *f.* (gr.) kategorie *f.*, odbor *m.*; oddělení *n.*, odřad *m.*; K. des

Grundbesitzes und Grundbesitzers způsob pozemnosti a povaha držitelova; —tisch *adj.* kategorický, výslovný, bezvýmínečný; určitý.

Kätener *m.* chatrčník, baráčník *m.*

Kator (-s, unv. M.) *m.* kocour *m.*, kot *m.*

Katexochen (gr.) po výtce, hlavně, zvláště, především, především. [ky *pl. f.*

Katharinenbirn *f.* kateřinky, kačen-

Katheder *f.* (*m. et n.*) (gr.) katedra *f.*, stolice učitelská *f.*

Kathedral-e *f.*, —kirche *f.* katedrála *f.*, velechrám *m.* (stoliční chrám *m.*).

Kathete *f.* (gr.) (math.) kateta *f.*; odvěsna, odvěsnice *f.*

Katheter *m.* (gr.) (Med.) močevod *m.*, cívka na vedení moče; —isieren moč skrze cívku pouštěti; —ism *m.* cívkování *n.*

Kathetometer *n.* úhloměr *m.*

Katoisma *n.* (gr.) světilna *f.*

Kathode *f.* (gr.) (phys.) katoda *f.*

Katholik (-en, M. -en) *m.* (gr.) katolík *m.*; —isch *adj.* katolický (povšechný); —izismus *m.* katolictví *n.*

Katoptr-ik *f.* (gr.) (phys.) katoptrika *f.*, náuka o zrcadlení; —isch *adj.* katoptrický, zrcadelný.

Kattun (-s, M. -e) *m.* kartoun *m.*; —drucker *m.* tiskař kartounu; —fabrik *f.* kartounka *f.*, fabrika n. továrna na kartoun; —industrie *f.* kartounářství, kartounictví *n.*; —manufaktur *f.* rukodělna na kartoun; —presse *f.* lis na kartoun; —rock *m.* kartounka *f.*; —weber *m.* tkadlec kartounu, kartounář, kartouník *m.*

Katzbalg-en sich kočkovati se, hašteřiti se, rváti se; —er *m.* rváč *m.*; —erei *f.* kočkování *n.*

Kätzchen (-s, unv. M.) *n.* kočička *f.*; (bot.) jehněda *f.*, kočička *f.*; —frucht *f.* (bot.) šišvorec *m.*

Katze (M. -en) kočka *f.*; 2. (Ballsp.) hra na kočku; 3. (astr.) kočka *f.*; 4. (Krankheit der Bergleute) kočka hornická, záducha hornická *f.*; 5. (Strafpeitsche) kočka (devítichvostka) *f.*

Kätzeln mh. okotiti se.

Katzen-auge *n.* kočičí (jiskrné) oko *n.*; —balsam *m.* marulka *f. Nepeta*; —buckel *m.* kočičí hřbet, k. hrb, fig.; —freund *m.* kočkář *m.*; —geruch *m.* kočičina *f.*; —gold *n.* kočičí zlato *n.*; —jammer *m.* kocovina, pochmelina *f.*; (*rus.* pochmelí *n.*); —kraut *n.*, —münze *f.* marulka *f. Nepeta cataria*; —liebe *f.* fig. ošemetná láska *f.*; —musik *f.* kočičina, kocovina *f.*; —schrei *m.* mňoukání *n.*; —silber *n.* kočičí stříbro *n.*, slída *f.*

Kauder-ei *f.* lichvářství *n.*; —er *m.* lichvář *m.*; —n mh. lichvařiti; 2. hudrovati.

Kauderwelsch (Chur-welsch) *adj.* zhatlaný; K. (ob. M.) *n.* tatařina, karna *f.*, hatlanina *f.*, hatmatilka *f.*; —en hatlati, blábolití. [budka *f.*

Kaue (M. -en) *f. v.* Käfig; kotec *m.*,

Kau-en mh. žvýkati, přežívati; 2. žvaniti; —er (-s, unv. M.) *m.* žvanil *m.*

Kauern (kauen, kauchen) mh. dřepěti, na bobku seděti; sich k. krčiti se.

Kauf (-s, M. Käufe) *m.* koupě *f.*, kup *m.*; trh *m.*; ein guter Witz wird dabei gerne in K. genommen dobrý vtip se ochotně přijme; —bar *adj.* kupný; —brief *m.* kupní list *m.* [vati.

Kaufen etw. koupiti; öfter k. kupo-

Käufer (-s, unv. M.) *m.* kupec *m.* (kupující, kupovač, kupovatel) *m.*

Kauf-fahrer *m.* kupecká loď *f.*, kupecký koráb *m.*; 2. velitel kupecké lodi; —fahrtei *f.* kupectví námořské; —fahrteischiff *n.* kupecká loď *f.*; —gegenstand *m.* trhová věc *f.*; —geld *n.* kupní peníz *m. v.* Kaufschilling; —geschäft *n.* koupě *f.*, trh *m.*; —halle *f.* tržnice *f.*, *pl.* kotce; —handel *m.* obchod kupecký, kupectví *n.*; —hof *m.* kupecký dvůr *m.*; —laden *m.* kupecký krám (*st.* sklep) *m.*; —leute *pl.* kupci *pl. m.*, kupectvo *n.*

Käuflich *adj.* kupný; *adv.* kupně, kupem, kupmo, koupí (*st.* trhem *instr.*).

Kauf-lust *f.* koupěchtivost *f.*, žádost koupě; —lustiger *m.* koupěchtivý, kdo zamýšlí koupiti, kdo koupě žádostiv jest, kdo by chtěl koupiti; —mann (-s, M. —leute, selten —manner) *m.* kupec *m.*; —männin *f. v.* Kaufmannsfrau; —männisch *adj.* kupecký; -er Brief kupecký list *m.*; —mannschaft *f.* (oh. M.) (Gesamt) kupectví *n.*; (Kaufleute) kupectvo *n. coll.*

Kaufmanns-buch *n.* kupecká kniha *f.*; —diener *m.* mládenec kupecký *m.*; —frau *f.* kupcová *f.*; —geschäft *n.* kupecký obchod *m.*; -e treiben obchod vesti po kupecku, kupčiti; —gut *n.* kupecké zboží *n.*

Kauf-platz *m.* tržiště *n.* —preis *m.* kupní cena, trhová cena *f.*; rechtsgelder *pl.* kupní, trhové peníze *pl.*; —stube *f.* bouda prodejová (kotec *m.*).

Kaufschilling *m.* kupní suma, trhová suma *f.*, kupní peníz *m.*; —sberechnung *f.* účtování strženě sumy, rozvrh trhové ceny; —sberechnungskommission *f.* komise k účtování strženě sumy; komise účtovací; —schriftengelder *pl.* kupní n. trhové peníze, placené v jistých lhůtách.

Kauf-schlag *m.* (vlt.) podání ruky při koupi (*vulg.* plácnutí *n.*); *st.* trh *m.*; —spiel *n.* kupčík *m.*; —stück *n.* kupní n. trhová věc *f.*; (zum Verkauf bestimmt) věc na prodej; (gekauft) koupená věc *f.*; —summe *f.* kupné (, ého) *n.*; —vertrag *m.* trhová smlouva *f.*; —wert *m.* kupní hodnota *f.* [ček *m.*

Kaul *m.*, —frosch *m.* pulec *m.*, špru-

Kaule (M. -n) *f.* koule *f. v.* Kugel.

Kaum *adv.* sotva, jedva, ledva, ztěžka, stěží.

Kau-mittel *n.* žvýkací prostředek *m.* (med.); —muskel *m.* (anat.) žvýkač (sval) *m.*

Kaupe *f.* kupa *f.*, vrchol *m. v.* Koppe.

Kaupel-ei *f.* kramaření *n.*; **-er** *m.* kupčík, kramář *m.*; **-n** kramařiti, kupčiti; vyměňovati, směňovati.

Kausa *f.* (lt.) *v. Causa.*

Kausal *adj.* příčinný; **-gericht** *n.* soud předmětový (s. odborný, s. zvláštní); **-geſetz** *n.* zákon příčinnosti; **-ität** *f.* příčinnost *f.*; **-nexus** *m.*, **-verband** *m.*, **-verbindung** *f.* příčinná spojitost, příčinná souvislost *f.*; **-ſatz** *m.* příčinná věta *f.*

Kausativ *adj.* příčinný; působivý.

Kausche *f.* (Schiff.) zákrutka *f.*

Kaust-ik *f.* (gr.) umění leptací *v.* Ätzkunſt; **-ikum** *n.* (chem.) žahadlo, žíradlo *n.*, proděvadlo *n.*; **-iſch** *adj.* žahavý, leptavý, mořící; fig. štípavý, uštěpačný; **-iſche Linie** zápalová čára.

Kaute (M. **-n**) *f.* důl *m.*, jáma *f.*; 2. Kaute Flachs zemně *f.*, zavinutka *f.*; 3. směna, výměna.

Kautel *f.* (lt.) opatrnost (právní).

Kauter-isation *f.* (gr.) propálení, propalování, prožžení *n.*; **-iſieren** vypalovati, propalovati, žeháti, vyžehati (železem); **-ium** *n.* propalovadlo *n.*, proděvadlo *n.*, žehadlo *n.*

Kaution (M. **-en**) *f.* jistota (peněžná) *f.*, kauce *f.*

Kautions-betrag *m.* suma kauce; **-erlag** *m.* složení jistoty, sl. kauce; **-fähig** *adj.* způsobilý ke složení jistoty; **-ſchein** *m.* list na jistotu, l. na kauci; **-ſyſtem** *n.* jistotní zařízení *n.*; **-verfall** *m.* propadení jistoty; **-vorſchrift** *f.* předpis o jistotách.

Kautſchuk (**-s**) *m. et n.* (chem.) kaučuk *m.*; **-waren** *pl.* kaučukové zboží *n.*

Kauz (**-es**, M. **-e**) *m.* sýc *m.*, kulich *m. Strix* (*Athene*) *noctua*; fig. divý muž, divous *m.*; **reicher K.** bohatý kubík *m.* fig.

Kauzen krčiti se *v.* Kauern.

Kaval (**-s**) *m.* kaval *m.* (v kartách), jezdec (rytíř) *m.*; **-ier** (**-s**, M. **-e**) *m.* kavalír *m.* (vznešený šlechtic); **-ierparole** *f.* kavalírské (rytířské, čestné) slovo; **-kade** *f.* kavalkáda, jízdná družina *f.*

Kavallerie *f.* jízda *f.*, jezdectvo *n.*, kavalerie *f.*; **-dienſt** *m.* služba u jízdy (u jezdectva); *st.* sl. na kůň; **-regiment** *n.* pluk jízdy, p. jízdný, p. jezdecký; **-ſäbel** *m.* jezdecká šavle *f.* (palaš *m.*); **Kavalleriſt** (**-en**) *m.* kavalerista, jezdec *m.*

Kavate *f.* (arch.) podklenek *m.*

Kavatine *f.* (muſ.) kavatina *f.*

Kaveling (**-s**) *m.* (hol.) vydražené zboží [*n.*

Kavent (**-en**, M. **-en**) *m.* kavent, rukojmí *m.*; **-ſchein** *m.* rukojemský list *m.* [jikra).

Kaviar (**-s**) *m.* kaviár *m.* (nakládaná

Kavieren ručiti.

Kaviller (**-s**) *m.* pohodný *m.*

Kavität *f.* (lt.) dutina *f.*

Kawass (**-en**) *m.* (turk.) kavas *m.*, turecký strážník. [diánský náčelník *m.*

Kazike (**-s**, M. **-s**) *m.* kazik *m.*, in-

Kazine *f.* (perš.) vládní pokladna (*rus.* kazna *f.*).

Kebs-dirne *f.*, **-frau** *f.*, **-weib** *n.*, **-e** *f.* ženina (*st.*), souložnice *f.*, kuběna *f.*; **-ehe** *f.* souložnictví *n.*; **-kind** *n.* boček *m.*, levoboček *m.*, dítě nemanželské; **-mann** *m.* kuběnář *m.*, souložník *m.*

Keck *adj.* (*comp.* **-er**, *sup.* **-eſte**) drzý, smělý; **K.**, **-lich** *adv.* drze, směle; **-heit** *f.* (oh. M.) drzost, smělost *f.*

Kees (**-ſes**, M. **-ſe**) *m.* (eig. Käs) vrchol ledovce, homolka *f.*

Kefir (**-s**) *m.* (tatar.) kobylí podmáslí *n.*

Kegel (**-s**, unv. M.) *m.* kužel *m.*, kuželka *f.*, homole *f.*; **abgeſtutzter K.** kužel zkomolený; kužel komolý; (archit.) **K. bei den Fenſtern und Türen** závěšák *n.* závěsník se skobou, čípek *m.*; kuželka *f.*; **K. v. Kegelſchnecke**; **K. ſchieben, K. ſpielen** hráti v kuželky, kouleti.

Kegel-bahn *f.* kuželna *f.*, kuželník *m.*, valour *m.*; **-berg** *m.* homole *f.*, homolovitá hora *f.*; **-birn** *f.* kuželka *f.*; **-dach** *n.* kuželová střecha *f.*; **-fläche** *f.* (geom.) plocha kuželová; **-förmig** *adj.* kuželovitý, homolovitý; homolitý; **-gelb** *n.* kuželné *n.*; **-linie** *f.* čára kuželovitá; **-mantel** *m.* (math.) křivý povrch kužele (plášť kužele).

Kegeln mh. (kegelſchieben) v kuželky hráti, kouleti.

Kegel-plan, **-platz** *m. v.* Kegelbahn; **-rad** *n.* kuželité, kuželovité, úhlovité kolo; **-ſchnäbler** *pl.* klínozobí ptáci; **-ſchnecke** *f.* kuželín, homolín *m.*; **-ſchnitt** kuželový průseč n. průsek *m.*, kuželový řez *m.*; **-ſchnittslinie** *f.* (math.) čára kuželosečná, kuželosečnice *f.*; **-ſpiel** *n.* hra v kuželky.

Kehl-balken *m.* hambalek *m.* spodní, odřice *f.*; svázka *f.*; **-bohrer** *m.* nebozez žlábkovitý; **-buchſtabe** *m.* hrdelní písmeno *n.*; **-deckel** *m.* (zool.) jazýček *m.*, příklop *m.*, nákryvka *f.*, víčko *n.*; **-furche** *f.* hrdelní žláza *f.*

Kehle (M. **-n**) *f.* (anat.) hrdlo *n.*, chřtán *m.*; (archit.) žlab, žlábek *m.*, úžlabí *n.*; **žlebinna** *f.* [kovadlo *n.*

Kehleiſen *n.* žlábkovité železo; žláb-

Kehlen žlabiti, vyžlabiti, žlábkovati; 2. hrdlo podříznouti, zařezati.

Kehl-floſſer *pl.* hrdloploutvé ryby; **-gang** *m.* podbradek *m.*; **-helmer Platten** (archit.) plotny kehlheimské; **-hobel** *m.* žlábkovec *m.*; **-kopf** *m.* chřtán *m.*, hrtan *m.*, ohryzek *m.*, Adamovo jablko *n.*; **-kopfentzündung** *f.* zánět ohryzku, zapálení ohryzku; **-kraut** *n.* listnatec *m.*, babí jahoda *f.*, čípek *m.*, čípková bylina *f.*; **-laut** *m.* (grm.) hrdelnice *f.*, hrdelní hlas *m.*; **-leiſte** *f.* (archit.) laloška *f.*, požlabek *m.*; **-maſchine** *f.* žlábkovadlo *n.*, výžlabnice *f.*; **-rinne** *f.* výžlabek *m.*; **-ſparren** *pl. m.* (archit.) krokvice žlebinové; **-ſtichbalken** *m.* krátce hambalkové; **-ſtimme** *f.* hlas hrdelní; (grm.) hrtanový přídech *m.*; **-ſucht** *f.* zhoř *f. v.* Braune; **-ung** *f.* (b. Geſimſe) ožlabení, žlábkování *n.*; **-ziegel** *m.* žlabovice *f.*

Kehr (ob. M.) *f.* obracení *n.*; (M. -en) (čes.) *v.* Kehre; —ab, —aus *m.* poslední tanec, doskok *m.*; —beien *m.* koště, chvoště *n.*; K. zum Kehren der Spreu shánečka *f.*; — bürste *f.* smeták.

Kehre *f.* (čes.) úvrať, souvrať *f.* [*m.*

Kehren obratiti; 2. mesti; 3. mí. navrátiti se; den Rücken k. ukázati paty; sich an etw. k. ohlédati se nač, všímati si čeho; obraceti se nač; kehrt! obrať! in sich gekehrt zádumčivý.

Kehrflügel *m.* peroutka *f.*, kosinka *f.*

Kehricht (-s, ob. M.) *n.* (*m.*) smetí *n.*, smetí *pl. f.*, výmetky *pl. m.* (výmetec *sl.*); —gelber *pl.* smetičné *n.*; —käfer *m.* smetařík *m.*; —maschine *f.* zametadlo *n.*; —platz *m.* smetiště *n.*

Kehr-rad *n.* oboustranní kolo; —reim *m. v.* Refrain; —ruder *n.* opačina, opačnice *f.*; —salz *n.* smetivá sůl; —seite *f.* rub *m.*, opak *m.*

Kehrt! (mil.) zpět! obrať; k. machen vrátiti se; rechts umkehrt! napravo zpět!

Kehr-um *adv. m. et n.*; střídavě; im k. obratem ruky, okamžitě; —wieder *m.* (*n.*) slepá cesta *f.*; —wisch *m.* smeták *m.*, smetadlo *n.*,

Keibe (-n, M. -n) *m.* chlap (kuba, kubík *m.*). [basa, báně *f.*).

Keiche *f.* vězení *n.* (fig. špinka,

Keif-en mlb. hubovati na koho; vaditi se s kým; —er *m.* vadil, hubař *m.*; —erin *f.* štěkule *f.*, hubařka *f.*; —isch *adj.* vadivý, štěkavý.

Keil (-s, M. -e) *m.* klín *m.*, klínec *m.*, průboj *m.*; —bein *n.* kost klínová n. klínovitá, kost kolková; —en zaklínovati, uklínovati; kálati, rozkálati; tlouci; mí. klínovitěti; klínovitým býti; —er *m.* (wbm.) kanec *m.*; —eret *f.* pranice *f.*, rvačka *f.*; (Rauferei, Prügelei); —förmig *adj.* klínovitý; —hacke, —haue *f.* špičák *m.*, nosatec *m.*, havířský čakan *m.*; —holz *n.* sukové dříví; —lange *f.* strana klínu; —pflock *m.* klínec *m.*; —presse *f.* klínový lis *m.*; —ruden *m.* hlava klínu; —scharfe *f.* ostří *n.*, břit klínu; —schlegel *m.* klínovka *f.*; —schrift *f.* klínové písmo *n.*; —stein, —ziegel *m.* klín *m.*, kliňak *m.*

Keim (-es, M. -e) *m.* zárodek *m.*; 2. (bot.) kel *m.*, klík *m.*, pouk *m.*, poupě *n.*, výstřelek *m.*; —apparat *m.* (čes.) klíčidlo *n.* (přístroj k rychlému klíčení semena); —bläschen *n.* puchýřek pučivý (puchýřek Purkyňův); —blatt *n.* čepel *m. Lamina* (bot.); —chen *n.* zárodek *m.*; —becher *m.* (bot.) víčko klové.

Keimen mb. pučeti, vzcházeti, klíčiti se; fig. původ brátí, vzniknouti.

Keim-fähig *adj.* klíčivý, zárodný; —federchen *n.* (bot.) pírko *n.*; —fleck *m.* zárodková plasma *f.*; —hautchen *n.* (bot.) kupka *f.*; —haut *f.* blána zárodková *f.*; —hof *m.* (bot.) dubka klová; —korn *m.* jádro plodu; —knöpfchen *n.* pupeneček *m.*; —ling *m.* výpuček *m.*; —loch *n.* dírka klová; —mehl *m. Germinal* pučen *m.*; —pflänzchen *n.* klička *f.*; —schale *f.* (bot.) chranič *m.*; —scheide *f.* (bot.) léhátko *n.*; —stengelchen *n.* pníček *m.* (bot.); —träger *m.* klonoš *m.*; —ung *f.* klíčení *n.*; —warze *f.* víčko klové; —würzelchen *n.* (bot.) kořínek *m.*

Kein, —er, —e, —es *pron.* (*adj.*) žádný, nižádný, ani jeden; nikdo; —enfalls *adv.* nižádným spůsobem, na žádný spůsob; —erlei *pron.* (*adj.*) nijaký; —eswegs *adv.* níkterak, nijak, nižádnou měrou, nižádným spůsobem; —mal *v.* Niemals.

Keich (-s, M. -e) *m.* číše *f.*, kalich *m.*; (am Obste) češulka *f.*; —artig, —förmig *adj.* kalichovitý, číškovitý; —blatt *n.* lupen *m.* (*sepalum*) (bot.); —becher *m.* mistička *f.*; —los *adv.* bez kalicha; —röhre *f.* (bot.) trubka kalichová; —saum *m.* (bot.) kraj n. okraj kalichový; —ständige Pflanzen rostliny kalichokvěté.

Kelle (M. -n) *f.* naběračka *f.*, naběrací lžíce, sběračka *f.*; (Maur.) obmítačka *f.*, zednická lžíce.

Keller (-s, unv. M.) *m.* sklep *m.*; —assel *f. v.* Assel; —bursche *m.* sklepníček *m.*; *vulgo* pikolo *m.*; —ei *f.* veliký sklep *m.*, sklepení *n.*; *pl.* sklepy; 2. *coll.* sklepnictvo *n.*; —fenster *n.* světlík *m.*, sklepní okno; —geruch *m.* sklepovina *f.*; —gelaß *n.* podzemek *m.*, podzemí *n.*; —hals *m.* šíje *f.* (sklepa); 2. (Gewächs) lýkovec *m.*, vlčí lýko *Daphne*; —knecht *m.* sklepák *m.*; —leiter *f.* líha *f.*, námětek *m.*; —magd *f.* sklepnice *f.*; —meister *m.* sklepmistr *m.*, nadsklepní (, ího *m.*); —öffnung *f.* otvor do sklepa; —wechsel *m.* (Hdl.) naličená, lichá, podložená (sklepní) směnka.

Kellner (-s, unv. M.) *m.* sklepník (číšník) *m.*; —in *f.* sklepnice (číšnice) *f.*; —junge *m.* sklepníček, pikolík *m.*

Kelp *n.* (chem.) kelp *m.*, řasový popel.

Kelt (-e) *m.* sekera (starověku).

Kelter (M. -n) *f.* lis, čeřen, pres *m.* (na víno); —baum *m.* lisnice *f.*, presovní kláda *f.*; —er *m.* lisovník, presovník *m.*; —gesang *m.* vinařský zpěv; —haus *n.* lisovna, presovna *f.*, lis *m.*; —kasten *m.* čeřen *m.*; —maschine *f.* lisostroj *m.*; —meister *m.* nadlisovní *m.*

Keltern lisovati, tlačiti, presovati(víno).

Kelter-recht *n.* lisovní právo; —stange *f.* loutka *f.*; —wein *m.* víno z oseče, oseč *f.* [hradová síň.

Kemnate *f.* (it. *Caminate*) komnata *f.*,

Kennbar *adj.* znatný, znatelný, poznatelný, značný. [ka *f.*

Kennel (-s) (-Kanal) žlábek *m.*, struž-

Kennen etw. něco znáti, poznati, (věděti); k. lernen poznávati, seznámiti se.

Kenner (-s, unv. M.) *m.* znatel, znalec *m.*; —blick *m.* znalecký pohled, fig. znalecké oko; —ling *m.* vědílek *m.*; —schaft *f.* znalectví, znalství, znatelství *n.*

Kenntlich *adj.* znatelný.

Kenntnis (M. -sse) *f.* vědomost *f.*; K. der Landessprachen znalost jazyků zemských; K. und Nachachtung vědomost a zachování se dle něčeho; etw. zur K. bringen něco dáti na vědomí,

v známost uvesti; was hiemit zur allgemeinen K. gebracht wird o čemž se dává vůbec věděti; etw. zur K. nehmen vziti n. přijmouti něco na vědomí; wovon K. haben míti o čem vědomost; in K. geſetzt werden zpraven býti o něčem; idm. etw. zur —nahme zuſtellen někomu něco dodati, aby to vzal na vědomí, aby toho vzal vědomost; —quelle *f.* pramen vědomosti; —reich *adj.* znalý, zběhlý, bohatý na vědomosti. [Pferden) jádro *n.*

Kennung *f.* znání, poznání *n.*; (b.

Kennzeich-en *n.* známka *f.*, příznak *m.*, znamení *n.*; K. der Primzahlen znak prvočísel; 2. K. (philoſ.) sudidlo *n.*; —enlehre *f.* znakosloví *n.*; —nen značiti, označiti.

Kennziffer *f.* známka poměročetná, význak *m.*; 2. ukazatel, ukazovatel *m.*, ukazadlo, ukazovadlo *n.*

Kentern překlopiti; gekentertes Schiff překlopený koráb.

Kentner kantnýře (ve sklepě).

Keper *v.* Köper.

Kepi *n.* (*m.*) čapka vojenská.

Kerate *pl.* (Min.) rohovce *pl. m.*

Keram-eutik, —if *f.* (gr.) hrnčířství, hlinotvárnictví *n.*, keramika *f.*; —iſch *adj.* hrnčířský; —ographie, —ographik *f.* hlinomalba, hrnkomalba *f.*

Kerb (-es, M. -e) *m.*, —e *f.*, —en *m.* vrub *m.*, zásečka *f.*; —brief *m. v.* Kerbzettel.

Kerbel *m.*, —kraut *n.* třebule, kerbule *f.*, kerblík *m. Chaerophyllum* (*rstl.*).

Kerben etw. vroubiti, vrubovati, vroubkovati něco. [*n.*

Kerbenfügung *f.* (b. Tiſchl.) vroubení

Kerb-holz *n.* vrub *m.*, vrubovka *f.* (rabuše *f.*, rováš *m.*); du haſt bei mir etwas auf dem K. fig. máš u mne vroubek; —tiere *pl.* (Inſekten) hmyzi; —zahn *m.* (bot.) vrub, vroubek, zejk *m.*; —zettel *m.* (vlt.) řezaná cedule.

Kerker (-s, unv. M.) *m.* žalář *m.*; —fieber *n.* horečka žalářní; —inſpektor *m.* dozorce žalářní, dozorce nad žalářem; —meiſter *m.* žalářní (, iho) *m.*, žalářník *m.*; —ſtrafe *f.* trest žalářní, trest žaláře; —viſitation *f.* prohlídka žalářů.

Kerl (-s, M. -e) *m.* chlap *m.*; chlapík *m.*

Kermes (oh. M.) *m.* červec *m.*; —baum *m.* červcový strom, červec *m.*

Kern (-s, M. -e) *m.* jádro *n.* (bot.); K. (Keimkern) jádro plodu; K. (des Getreides) zrno *n.*; (der Kirſchen, Pflaumen) jádro *n.*, pecka *f.* (Stein); (der Pflanzen) semeno *n.*; (des Stammes) dřeň, střeň *f.*, jádro *n.*; (b. Pferd) jádro *n. v.* Kennung; fig. (das Beſte) výbor, květ *m.*, jádro *n.*

Kern-ansatz *m.* závara *f.*; —apfel *m.* (bot.) jablko *n.*; —beißer *m.* (Vogel) *Coccothraustes* dlesk, dlask *m.*; —brav jak náleží hodný; —en mh. vyjádřiti, jádro vyloupnouti; fig. vybrati; (v. d. Butter) krupičkovatěti; —er *m. v.* Körner; —fäule *f.* hnití jádra; —feſt *adj.* zdravý, jadrný; —fett *n.* plsek *m.*, plsní sádlo *n.* (plesť *f.*); —frucht *f.* jádro *n.*; —früchte *pl. v.* Kernobſt; —gehäuſe *n.* jadernice *f.*, ohryzek *m.*; —geſund *adj.* zdravý jako rys; jako výlupek; —haft *adj.* jadrný; —haut *f.* (bot.) povláčka jádra, povláčka jaderná; —holz *n.* jádro dřeva; —hülle *f.* chranič *m.* (halatička *f.*); —ig *adj.* jadrný, jadrnatý; —igkeit *f.* jadrnost *f.*; —lager *n.* (b. Büchſ.) lůžko jádra; —leinwand *f.* silné, pevné, jadrné plátno *n.*; —mädel *n.* fig. holka (děvče) jako lusk; —mann *m.* silák *m.*; 2. šlechetník *m.*; —mehl *n.* výražek *m.*, výražka *f.*; —obſt *n.* jadrnaté ovoce, jadrové o., *pl.* jádroviny; peckoviny; —reich *adj.* jadrnatý, zrnatý; —ſchatten *m.* stín plný; —ſcheit *n.* dřeňové poleno; —ſchuſe *f.* jadrovnice *f.*, jadroviště *n.*; —ſchuß *m.* rovný výstřel; —ſeife *f.* mýdlo tuhé; mýdlo jadrné; —truppen *pl.* jádro vojska; —wand *f.* (Waſſerb.) štět *m.*; —werk *n.* (Fortif.) vnitrohradbí *n.* [tvárnictví *n.*

Keroplaſtik *f.* voskolepičství, voskoplastika

Kerze (M. -en) *f.* svíce, svíčka *f.*

Kerzen-beere *f.* voskovník *m.*; —gerade *adj.* rovný jako svíčka; —gießer *m.* svíčkář *m.*; —handel *m.* obchod se svíčkami, svíčkářství *n.*; —kraut *n.* divizna *f.*; —weib *n.*, Kerzlerin *f.* svíčnice *f.*, *vulgo* svíčková (baba).

Kescher *m. v.* Keſſer.

Keſſel (-s, unv. M.) *m.* kotel *m.*; (geol.) K. (eine Vertiefung) kotlina *f.*; (wdm.) lože *n.*; —erz *n.* kotlovina *f.*; —farbe *f.* namáčecí barva; —flicker *m.* kotlařík, pánvičkář *m.*; —grube *f.* kotlina *f.*; —haus *n.* kotelna, kotlovna *f.*; —herd *m.* kotliště *n.*; —jagd *f.* (wdm.) obstavená honba; —kreuz *n.* kotelník *m.*; —kippe *f.* (Bauk.) pysk kalichový; —meiſter *m.* nadkotelný *m.*; —ſchmied *m.* kotlář *m.*; —ſchmiede *f.* kotlárna *f.*; —ſtein *m.* příškvara, přívara, zápeka *f.*; —tal *n.* kotlina *f.*; —treiben *n. v.* Keſſeljagd. [keser *m.*

Keſſer (-s, unv. M.) *m.* ohnoutka *f.*,

Keſſler, Keſſeleer (-s, unv. M.) *m.* kotlář *m. v.* Keſſelſchmied.

Kette (M. -n) *f.* řetěz *m.*; galvaniſche K. řetěz galvanický; (geom., Meßk.) řetěz měřický; (b. Web.) osnova *f.*; (wdm.) hejno *n.*, houf *m.*

Kettel (M. -n) *f.* petlice *f.*, řetízek *m.*; —n řetízkovati. [spojiti.

Ketten na řetěz dáti, připnouti; fig.

Ketten-arbeit *f.* řetízkové dílo, řetízkování *n.*; —bogen *m.* (archit.) řetězový oblouk *m.*; —bruch *m.* (math.) řetězový, spojitý (spjatý) zlomek *m.*; —brücke *f.* řetězový most *m.*; —brücken-aktienverein *m.* akciový spolek mostu řetězového; —faden *m.* osnova *f.*; —garn *n.* útek *m.*; —gebirge *n.* pásmové hory *pl.*; —geſang *m.* kanon *m.* (muz.); —glied *n.* článek, kroužek *m.*, oko *n.*; —haken *m.* hák u řetězu; —hund *m.* vězník *m.*; —kugeln *pl.* (artill.) řetěznice *f.*, sepnuté koule; —linie *f.* čára řetězná n. řetězová, řetěznice *f.*; —nagel

m. (geom.) řetězový hřeb; —naht *f.* řetězový šev *m.*; —rechnung *f.* řetězový počet; —regel *f.*, —ſatz *m.* (arith.) pravidlo řetězové, pr. počtu řetězového; —reim *m.* propletený n. propletaný rým; —ring *m.* kroužek *m.*, článek řetězu, čl. řetězový, (ohnivo *n.*); —ſchiffahrt *f.* řetězová plavba (Zonage); —ſchluß *m.* (leg.) řetězec *v.* Sorités; —ſchmied *m.* řetězník *m.*; —ſtab *m.* (geom.) řetězova žerď; —ſteg *m.* řetězova lávka; —ſtich *m.* řetězový steh; —ſtraße *f.* trest řetězy; —tanz *m.* kolo *n.*, pochůvka *f.*, propletaný tanec; —werk *n.* řetězoví *n.*

Ketzer (-s, unv. M.) *m.* kacíř *m.*, bludař *m.*, bludověrec *m.*, křivověrec *m.*; —ei *f.* kacířství *n.*, bludařství *n.*; —gericht *n.* věrosoud *m.*; —in *f.* kacířka *f.*; —iſch *adj.* kacířský, bludařský, křivověrský; —meiſter *m.* věrosoudce *m.*; —ſchrift *f.* kacířský spis.

Keubel (-s, unv. M.) *m.* řešeto *n.*, říčice *f.*

Keuch-e *f. v.* Keiche; —en mb. těžce oddýchati, supěti, sipěti, pychtěti; —end dušný, dýchavičný, udychtěný; —er *m.* dýchavičník *m.*; —huſten *m.* zajika *f.*, zástěk *m.*, záduch *m.*, záducha *f.*, zajikavý kašel, dusivý (štěkavý) kašel (*Pertussis f.* lt., *Coqueluche f.* (fr.); —huſt *f.* dýchavičnost *f.*

Keule (M. -n) *f.* palice *f.*, kyj *m.*; (der vierfüßigen Tiere) kýta *f.*; (der Vögel) stehno *n.*

Keulen palicí tlouci, palicovati.

Keulen-förmig *adj.* kyjovitý; —käfer *m.*, —träger *m.* kyjenoš *m.*; —pilz *m.*, —ſchwamm *m.* kyjanka *f.*, kozí brada, kuřatka *pl. n. Clavaria*; —ſchlag *m.* rána palicí.

Keulhörnige *pl.* kyjerožci (brouci).

Keuper (-s, oh. M.) *m.* (geol.) pestrosliní *m.*

Keusch *adj.* čistý, nepoškvrněný, neporušený; stoudný (cudný); —baum *m.*, —lamm *n.* drmek *m. Vitex agnus castus*; —heit *f.* čistota *f.*, nepoškvrněnost, neporušenost, cudnost *f.*

Keusch-e (M. -n) *f.* chýže *f.*; —ler (-s, unv. M.) *m.* baráčník *m.*, domkář *m.*

Khalif *m. v.* Kalif. |*n.* chanat *m.*

Khan (Chan) *m.* chan *m.* (tatar.); —at

Khazine *f.* (perf.) pokladna *f. v.* Kazine.

Khedive (-n, M. -n) *m.* místokrál egyptský.

Khaya, Kihaja *m.* (turk.) zastupce *m.*, náměstek *m.*, plnomocník *m.*

Kibitke *f.* (tatar.) kibitka *f.*

Kibitz *v.* Kiebitz.

Kicher *f.*, —erbſe *f.* cizrna *f. Cicer.*

Kicherer *m.* chechtal, chechtoun *m.*

Kichern chechtati se, chechtali se.

Kicks! *int.* hrc! (-es, M. -e) *m.* chyba *f.* (ve hře), kocour *m.*; (Billard) skluz *m.*; —en chybovati ve hře.

Kiebitz (-es, M. -e) *m.* čejka *m. Tringa* (Vogel); 2. (im Spiel) čihak *m.*; 3. bukač *m.* (Getränk).

Kiefer (unv. M.) *m.* (anat.) *Maxilla* čelist *f.*, sanice *f.*; K. (b. Fiſche) žábra; (ob. M.) štěrk *m.*; K. (M. -n) *f.* (Baum) borovice *f.*, chvoj *f.*, sosna *f. Pinus silvestris.*

Kiefer-aule *f.* borovnice *f.* (motýl); —fuß *m.* čelistná noha; —gehölz *n.* boroví n., borový lesík, b. háj; —harz *n.* borová pryskyřice; —holz *n.* borové dříví; —knochen *m.* čelistná kost; —kreuzſchnabel *m.* křivka bavorská; —mauler *pl.* volnoplýtevníci.

Kiefern *adj.* borový, chvojový.

Kiefer-nadel *f.* borová jehlice; —nadelbäder *pl.* lázně n. koupele jehličnaté; —nadelextract *m.* sosnovina, jehličina *f.*

Kiefern-pilz *m.*, —ſchwamm *m.* klouzek, maselník *m.*; —ſpinner *m.* borovec, sosnovec *m. Gastropacha pini*; —wald *m.* bor, *m.*, borek *m.*, boří *n.*, borovina *f.*, boroví *n.*; —wolle *f.* (Waldwolle) sosnovka *f.*; —zapfen *m.* korky, krákorky, borové šišky, šuty *pl. f.*

Kieke (M. -n) *f.* kukaně *f.* (na slepice); 2. uhelník *m.* (na ohřívání).

Kiekindiewelt *m.* fig. skočdopole, větroplach, strčhuba *f.*

Kiel (-es, M. -e) *m.* brk *m.*; K. bes Schiffes podsek *m.*, podlodí *n*, spodek lodi; nádní *n.*; (v. Gartn.) cibulka *f.*; (bot.) článek *m.*, loďka *f.*; —bogen *m.* (archit.) cibulovitý oblouk; —brief *m.* (Schiff.) lodnický zápis *v.* Bodmerei.

Kielen mh. (v. Vögeln) opeřiti se, ospencovatěti; *act.* (ein Rebhuhn) zapeřiti, perem zapíchnouti.

Kiel-förmig *adj.* brčitý, brkovitý; —holen (Schiff.) sklopiti (lod); —ig *adj.* brkovatý; —kropf *m.* vole *n.*; —waſſer *n.* peřej *f.* (za plujícím korábem), úplav *m.*

Kieme (M. -n) *f.* (b. Fiſch) žábra *f.*

Kiemen-bogen *m.* žaberný oblouk; —deckel *m.* skřele *f.*, pokryvka žaberná; —fuß(l)er *m. pl.* (zool.) žabronožci *Brachiopoda.*

Kien (-s, oh. M.) *m.* louč, loučka *f.*, smolnice *f.*; —**art** *f.* loučovka *f.*; —baum *m. v.* Kiefer; —fackel *f.*, —span *m.* dračka *f.*; —ofen *m.* kopetnice *f.*, koptova pec; —öl *n.* borový olej; —peit, —pecht *m.* rojovník *m. Ledum* (bot.).

Kienruß *m.* saze *f.*, kopt, kopet *m.*; —brenner, —erzeuger *m.* koptař *m.*; —hütte *f.* koptárna *f.*; —knabe *m.* koptík *m.*

Kienwald *m. v.* Kieferwald.

Kiepe (M. -n) *f.* nůše *f.*; —nfrau, —nträgerin *f.* nosička *f.*

Kies (-es, M. -e) *m.* štěrk *m.*; křemení *n.*; Kiele *pl.* (Münz.) kyzy *pl. m.*

Kiesel (-s, unv. M.) *m.* křemen *m.*, skřemen, křemel, křemelec *m.*, oblázek, oblátek *m.*; (chem.) *Silicium* křemík *m.*, křemýk *m.*; —artig *adj.* křemenitý, křemelitý; —boden *m.* křemenice *f.*; —erde *f.* křemenka *f.*; —feuchtigkeit *f.* (chem.) mok křemencový; —gallerte *f.* (chem.) rosol křemencový; —guhr *f.*, mehl *n.* (geol.) *v.* Kieſelſinter; —maſſe *f.* křemenovina *f.*; —pflanzen *pl. f.*

ostliny křemenozemní; —faure Salze *l.* křemany; —fäure *f.* kyselina křemíková, k. křemencová, křemenka *f.*; -fäurenhydrat *n.* (chem.) hydrát kysemy křemíkové; —ſchiefer *m.* buližník ..; —ſeife *f.* (chem.) mýdlo křemenové; —ſinter *m.* (geol.) pěna křemenová; —ſtein *m. v.* Kieſel.

Kiesen (gefloren) voliti.

Kies-grube *f.* křemeliště *n.*; —hamer *m.* pemrlice, křemelice, křemelice *f.*; —icht *adj.* křemenitý, štěrkoitý; —iger Ort křemeliště *n.*; —ſand .. šotolina *f.*

Kieze (M. -n) *f.* hrašna *f.*; 2. lokše *f.*; 3. kočka *v.* Katze.

Kiff (-s, M. -e) *m.* svár *m.*, sváda *f.*

Kiffe (M. -n) *f.* chatrč *f.*, bouda *f.*

Kikeriki! (Kikri! Kikriki!) *int.* kykyhy! kokoryko! kukuruku! K. *n.* kokrhání *n.*, kokrhy *pl.*; K. *m.* (kohout) okrhoun, kokrháč *m.*

Kilo-gramm *n.* (fr.) kilogram *m.*, 1000 pramů), kilo *n.*; —liter *n.* kilotr *m.* (1000 litrů); —meter *n.* (*m.*) kiometr *m.* (1000 metrů).

Kilt (-s) *m.*, —gang *m.* cesta za zátěrkou (*vn.* štrachanda).

Kimm (-es) *m.* obzor plavecký (z raje korábu viditelný).

Kimm-e (M. -n) *f.* útor *m.*; zářez .; —eiſen *n.* (Böttch.) vtěrák, útorník .; —en pořezávati, vtírati; —hobel *m.* torník *m.*, vtěrák, zatěrák *m.*

Kimmung *f.* vzdušný oblud, přelud *m.*

Kind (-es, M. -er) *n.* dítě *n.*, dítko ., děcko *n.* (robě *n.*); *pl.* —er děti, ítky.

Kindbett *n.* (oh. M.) slehnutí *n.*, estinedělí *n.*, omladky *pl.*, kout *m.*; -erin *f.* šestinedělka *f.*, koutnice *f.*; -fieber *n.* omlaznička *f.*, odmladní horečka *Febris puerperalis*; —fluß *m.* čišťování šestinedělek; —ſchmauß *m.* řtiny *pl. f.*

Kindel-bier *n.* křtiny *pl. f.*; —frau babička *f.*, bába porodní; —n slehouti; 2. dováděti, dětinství prováděti.

Kinder-bewahranstalt *f.* opatrovna ítek) *f.*; —brot *n.* bochánek *m.*; -butte *f.* cucáček *m.*, cumlík *m.*; —ei . dětinství *n.*; —frau *f. v.* Kindsfrau; -freſſer *m.* dětožrout *m.*; —garten *m.* ětská zahrádka; 2. mateřská školka; -gärtnerin *f.* opatrovnice *f.*, pěstounka ; —griez *m.* (feiner) drobná krupička; -haft *adj. v.* Kindiſch; —haube *f.*, -kappchen *n.* karkule *f.*; čepeček *m.*; ěneček *m.*; —kaffee *m.* dětská káva, áva pro děti; —karten *pl.* karty pro ěti; —krankheit *f.* dětská nemoc; -leicht *adj.* lehounký; přesnadný; —lich *dj.* dětský; *adv.* po dětsku; —liebe *f.* áska k dětem; 2. dětská, dětinská láska; -los bez dětí; ein —loſer bezdětek *m.*; -mädchen *n.*, —magd *f.* chůva *f.*; -mahl *n.* křtiny *pl. f.*, křestné hody *pl.*; -mehl *n.* (*farine lactée*) moučka dětská, ioučka mléčná; —poſſe *f.* dětinství *n.*; -rollen *pl.* (Theat.) úlohy malých dítek; —ſpiel *n.* dětská hra, hračka, hříčka *f.*; —ſprache *f.* dětská mluva, dětská řeč; —ſterblichkeit *f.* úmrtnost dětí; —ſtube *f.* dětinec *m.*; —wagen *m.* chodítko, vodítko *n.*; —wärterin *f.* opatrovnice *f.*, hlídačka dětí, dětecká *f.*; —wiege *f.* kolébka *f.*

Kindes-alter *n.* dětinství, mladictví *n.*; —beine *pl.*; von —beinen an od dětinství, z mládí, od maličkosti; —fiefern *pl.* čelistky dítěcí; —lage *f.* poloha dítěte (v matce); —mord *m.* zavraždění dítěte; —not *f.* pracování ku porodu, bolesti porodní; in —nöten liegen pracovati ku porodu; K. porod *m.*, slehnutí *n.*; —ſtatt; an K. annehmen *v.* Adoptieren.

Kind-heit *f.* dětství *n.*; 2. dětinství *n.*, dětinnost, dětskost *f.*; —iſch *adj.* dětinský; dětský; k. werden zdětněti; —iſch *adj.* dětinný; dítěcí, dětecký; k. ſchön dětinně krásný.

Kinds-frau *f.* dětenská *f.*; —pech *n.* výkal novorozenců, smolka *f.*

Kind-mahl *n.* křtiny *pl. f.*; —mutter *f.* kmotra *f.*; —taufe *f.* křest dítěte, dětský křest.

Kinematik, Kinetik *f.* (gr.) hybosloví

Kinematograph, Kinetograph *m.* pohybokres *m.*, promítač obrazů.

Kinkerlitzchen *pl. n.* titěrky.

Kinn (-es, M. -e) *n.* brada *f.*; —backe *f.*, —backen *m.* čelist *f.*, skráně *f.*; —bart *m.* vousy na bradě; —kette *f.*, —reif *m.* podbradek, podbradník *m.*, kantárek *m.*; —lade *f.* čelist *f.*, sanice *f.*

Kiosk (-es, M. -e) *n.* (türk.) kiosk *m.*, besídka *f.*, milostánek *m.*

Kipfe (M. -n) *f.* (am Wagen) klanice *f.*; (am Schiff.) kleč *f.*

Kipfel, Kipflein *n.* rohlík *m.*, -íček *m.* (Gebäck); —mann *m.* rohlíkář *m.*

Kipfenbohrer *m.* klaničník *m.*

Kipf-kette *f.* náklaničník *m.*; —ſtock *m.* (am Wagen) oplín *m.*, šárnice *f.*, šremelice *f.*

Kipp-e *f.* svislost *f.*, svah *m.*; er ſteht auf der K. je na kahanci, na korábě fig.; 2. K. útor *m.*; 3. bahnice (ovce) *f.*

Kippeln mh. proklouznouti.

Kippen nakloniti, naklopiti, postaviti na útory; 2. vybrati, vyměniti; 3. fukati vejce; 4. obřezávati peníze; 5. mh. sklouznouti, svezti se.

Kipper *m.* obřezavač peněz.

Kippkarren *m.* táčky *pl.*, kolimaha *f.*

Kirche (M. -n) *f.* (Gebäude) kostel *m.*, chrám *m.* (*st.* cerekev *f.*): 2. (Gemeinde) církev *f.* (*st.* kostel *m.*).

Kirchen amt *n.* zádušní úřad; kostelní úřad; -amtmann *m.* správce úřadu zádušního; —angelegenheit *f.* záležitosti církevní, věci církevní; —bann *m.* církevní klatba; —buch *m.* zádušní kniha; —buße *f.* církevní trest, pokání *n.*; —dieb *m.* svatokrádce *m.*; —diebſtahl *m.* kostelní, chrámová krádež, svatokrádež *f.*; —diener *m.* kostelník *m.*; —dienſt *m.* kostelní služba; —disziplin *f.* církevní kázeň; —dotation *f.* kostelní nadání; —feind *m.* nepřítel n. protivník

církve; —feindlich *adj.* proticírkevní; —feit *f.* slavnost chrámová, pouť *f.*, posvícení *n.*; —fond *m.* kostelní n. záduší fond; záduší *n.*; —gemeinde *f.* osada *f.*; —gemeinschaft *f.* spolek církevní; —geſchichte *f.* dějiny církve, církevní dějepis; —geſetz *n.* církevní zákon; —gewalt *f.* církevní moc; —gut *n.* kostelní (záduší) statek; —jahr *n.* církevní rok; —kapital *n.* záduší kapitál, záduší jistina; —kongreß *m.* církevní sjezd; —lehre *f.* církevní učení; —lehrer *m.* učitel církve; —muſik *f.* kostelní hudba; —ordnung *f.* církevní řád, obřadnictví *n.*; —patron *m.* patron *m.*, podací pán kostela; —patronat *n.* patronát *m.*, kostelní podací (právo); —rat *m.* církevní rada; —raub *m.* svatokrádež *f.*, vyloupení kostela; —räuber *m.* svatokrádce *m.*; —rechnung *f.* kostelní účty *pl.*; —recht *n.* církevní právo; —ſachen *pl.* věci, záležitosti církevní; —ſitz *m.* stolice v kostele; —ſtaat *m.* církevní stát (papežský stát, papežská země, papežsko *n.*); —ſtrafe *f.* církevní pokuta; —tag *m.* církevní sjezd, c. sněm, c. sbor; —ton *m.* církevní ton (muz.); —vater *m.* otec církevní; 2. starosta záduší; —verfaſſung *f.* církevní zřízení; —vermögen *n. v.* Kirchenfond; —verſammlung *f.* církevní sněm, c. shromáždění; —viſitation *f.* církevní vizitace; —vogt *m.* záduší starosta; —weib *n.* kostelnice; svíčnice *f.*; —weſen *n.* církevnictví *n.*; věci n. záležitosti církevní; —zucht *f.* církevní kázeň.

Kirch-fahrt *f.* pouť *f.*; —gang *m.* (der Wochnerin) úvod *m.*; —hof *m.* hřbitov *m.* Friedhof; —link *n.* osadník *m.*; —lein *n.* kostelík, -íček *m.*; —lich *adj.* církevní; —meſſe *f.* výroční mše; 2. posvícení *n.*; —ſpiel *n.*, —ſprengel *m.* farní osada; 2. biskupská osada, biskupský obvod; —tagsfeuer *n.* slavení pouti, pouť *f.*; —turm *m.* kostelní věž; —weihe *f.*, —weihfeſt *n.* posvěcení chrámu; posvícení *n.*; —weihkuchen *m.* posvícenský koláč.

Kirchlein *n.* kostelíček *m.*, *st.* kostel.

Kirmes (M. Kirmeſſen) *f.* posvícení *n.*; pouť *f. v.* Kirmeſſe; einem eine K. kaufen koupiti někomu pouti; —artige (kirchmeßartige) Gaſterei halten posvícenskou držeti; —kuchen *m.* posvícenský koláč.

Kirr-e *adj.* krotký; K. *f.*, —heit *f.* krotkost *f.*; —en zkrotiti, ochočiti; mh. vrzati, skřípati (quarren); (wbm.) vábiti; —ung *f.* vábení *n.*; (der Ort) vábiště *n.*

Kirſch *m.*, —branntwein *m.* třešňovka, višňovka *f.*; —baum *m.* třešně *f. Cerasus*; —baumholz *n.* třešňové dříví; ſie wurde —braun im Geſicht zarděla se jako pivonka. [*m.* třešňová pecka.

Kirſche (M. -n) *f.* třešně *f.*; —nſtein

Kirſch-farbig *adj.* třešňový, třešňové barvy; —fink *m.* dlask, dlesk *m. Loxia coccothraustes*; —geiſt *m.* třešňovka *f.*; —kern *m.* třešňová jádro; —kuchen *m.* koláč s třešněmi; —lorbeer *m.* bobkova višně *Laurocerasus*; —lorbeerwaſſer *n.* voda bobkovišňe; —met *m.* třešňik *m.*; —rot *n.* třešňová červeň; —ſaft *m.* třešňová šťáva; —vogel *m.* brhel *m. Oriolus galbula*; —waſſer *n.*, —wein *m.* třešňovka *f.*; —wildling *m.* planá třešně.

Kiſſen *n.*, Kopfkiſſen *n.* poduška *f.*, podhlavnice, podhlavnička *f.*; —überzug *m.*, —ziehe *f.* povlek na podušky.

Kiſtchen *n.* bednička *f.*

Kiſte (M. -n) *f.* bedna *f.*, truhla *f.*; skříně *f.*; —nmacher *m.* bedničkář *m.*

Kitt (-es, M. -e) *m.* tmel *m.*, kyt *m.*

Kittel (-s, unv. M.) *m.* halena *f.*, planda (flanda) *f.*; K. der Weiber) kytle, -ice *f.*; —knöpfe *pl.* knoflíky k halenám.

Kitten tmeliti, zatmeliti, zatmelovati.

Kittenapfel *m. v.* Quittenapfel.

Kitt-maſſe *f.* tmelovina *f.*; —mörtel *m.* maltové klí.

Kitz (-es) *n.* srnčátko *n.*

Kitze *f.* kůzle *n.*; 2. *v.* Katze.

Kitzel (-s, oh. M.) *m.* lecht *m.*, lechtání *n.*; K. *n.* kůzle *n.*; —ig *adj.* lechtavý, lektavý, -ivý; fig. choulostivý.

Kitzel-n einen lehtati koho; es —t mich lehtá mě.

Kitzler (-s, unv. M.) *m.* lehtač *m.*, lektač, lektal *m.*; 2. (anat.) *Clitoris* poštěváček, lehtáček *m.*

Kiwi (-s) *m.* kivík *m. Apteryx* (zool.).

Kixkox *m.* rozhuda *f. v.* Toleranz.

Klabastern klapotati (nohama).

Klachel (-s, unv. M.) *m.* klacoun *m.*, klacek *m.*, kolohnát *m.*

Klack! Klacke! *int.* bác! plác!

Klack (-s, M. Klacke) *m.* puklina *f.*; —en, klacken mí. puknouti.

Kladd-e (M. -en) *f.* špína *f.*; 2. mokro *n.*; 3. náčrtek *m.*; 4. (fkm.) první zápisky, první zápisník, kniha příručná; příručka, kladka *f.*; —en čistiti; cíditi; 2. navrhnouti, rozvrhnouti.

Kladderadatſch! *int.* plác! bác! K. (-s) *m.* pukavec *m.* (vlčí mák Klatschrose); 2. měchurka *f.* (pečivo).

Klaffen mh. klapati; 2. odstávati, rozvírati se; 3. šklebiti se; 4. klepati, tlachati, žvaniti; —de Wunde zející rána, roztulená rána, rozstouplá rána.

Kläff-en mh. (v. Hunden) hafati, štěkati, —er *m.* hafák, hafal *m.*

Klafter (M. -n) *f.* sáh *m.*; zehn Klafter Holz deset sahů dříví; —holz *n.* sáhové dříví; —ig *adj.* sáhový (drei Klaft. třísáhový); —lang *adj.* sáhodlouhý; —maß *n.* sáhová míra, sáh *m.*, sáhovka *f.*

Klaftern oběma rukama (ramenoma) obsáhnouti; 2. do sáhů rovnati, sáhovati.

Klafter-ſchlag *m.* porážení (sekání) sáhového dříví; —ſetzer *m.* sáhař *m.* (kdo rovná dříví do sáhů); —ſtab *m.*, —ſtange *f.*, —ſtock *m.* sáhovka, sáhovice *f.*, sáh *m.* [f. auftreten *v.* Klagen.

Klagbar *adj.* žalobný; f. werden,

Klage (M. -n) *f.* žaloba *f.* (*st.* půhon *m.*) *Actio*; K. gegen jmd. erheben žalobu na někoho vznesti; K. fig. stesk *m.*, stížnost *f.*, nářek *m.*

Klage-endung *f.*, —fall *m.* (grm.) *Accusativ* vinitel *m.*; —factum *n.* skutek n. příběh žalobný; —frau *f.* plačna *f.*, plačnice *f.*; —führung *f.* žalování *n.*, vedení žaloby; —lied *n.* žalostná píseň; —los *adv.* bez žaloby; jmd. f. ſtellen vyhověti stížnosti; —mann *m.* plaček *m.*; —melodie *f.* žalostný n. truchlivý nápěv; —mutter *f.* (Klagefrau) plačna *f.*

Klagen gegen jmd. žalovati na někoho z něčeho, o něco (*st.* pohnati koho na soud, před soud); über jmd. f. stěžovati sobě do někoho; na někoho naříkati; (vlt.) ſich f. *v.* Beklagen ſich; klagender Teil strana žalující.

Klage-punkt *m.* žalobný kus, žalobný článek.

Kläger (-s, unv. M.) *m.* žalobník (*st.* původ) *m.*; —ei (M. -en) *f.* ustavičné žaloby *pl. f.*; —iſch *adj.* žalobnický.

Klage-recht *n.* právo k žalobě, žalobné právo; 2. žalobný důvod.

Klagerhebung *f.* vznešení žaloby.

Klage-rückerlag *m.* vrácení žaloby; —ruf *m.* nářek *m.*, naříkání *n.*, žalostné volání; —ſache *f.* spor *m.*, pře *f.*; —ſchrei *m.* úpěnlivý křik, výkřik *m.*; —ſchrift (M. -en) *f.* žalobný spis, písemná žaloba; —ſtimme *f.* žalostný hlas; —ton *m.* žalostný zvuk; —weib *n. v.* Klagefrau; —wort *n.* slovo žalobné, žalostné slovo.

Klag-führer *m.* žalobník *m.* (veřejný); —geheul *n.* žalostné skučení; —geſang *m.* žalozpěv *m.*; —geſchrei *n.* žalostný křik; —gewand *n.* smuteční roucho.

Kläglich *adj.* žalostivý, žalobný, úpěnlivý, naříkavý; *adv.* žalostně.

Klaglos *v.* Klagelos.

Klamm *adj.* (*comp.* —er, *sup.* —ſte) úzký; těsný; teskný, tesklivý; K. (-es, oh. M.) *m.* křeč *f.*; 2. námel *m.*; K. (M. -en) *f.* průsmyk *m.*, soutěska *f.*; —en mh. tísniti se.

Klammer (M. -n) *f.* skoba *f.*; 2. (archit.) skoba *f.*, kleště *pl. f.*; 3. (typ.) závorka *f.*; in —n ſchließen do závorek dáti, závorkami opatřiti, uzávorkovati; —füße *pl. m.* nohy spínací (u ptáků).

Klammern skobou stáhnouti.

Klammersatz *m.* věta v závorkách, vložená věta.

Klampe (M. -n) *f.* skoba *f.*, spona

Klang (-es, M. Klänge) *m.* zvuk *m.*, zvučení, znění *n.*; ein Name von K. zvučné jmeno; unter den Klängen der Hymne při zvucích hymny.

Klang-boden *m.* ozývací, ozvučná půda; —ente *f.* hohol *m.* *Anas clangula*; —farbe *f.* barvitost zvuku; zvučitost, zvučnost *f.*; —figur *f.* obraz zvukový; —lehre *f.* zvukosloví *n. v.* Akuſtik; —los *adj.* nezvučný, temný; —meſſer *m.* zvukoměr *m.*; —reich *adj.* zvučný; -e Stimme zvučný hlas.

Klapp! klapš! *int.* bác! plác! K. (-es, M. -e) *m.* plácnutí, třásknutí *n.*; —büchſe *f.* bouchačka, klapačka *f.*

Klappe (M. -en) *f.* poklop, příklop *m.*; (am Rocke) příklopec *m.*; 2. (bot.) chlopně *f.*; 3. (mech.) klapka *f.*

Klappen mh. klapati, klepati, klepnouti; mit den Füßen f. cupati; das klappt nicht to nesouhlasí, to se nehoduje (to nehraje, to neklape).

Klappen-rock *m.* kabát s příklopci; —ventil *n.* záklopka *f.*, zámyčka klapková.

Klapper (M. -n) *f.* klapačka *f.*, klepačka *f.*; řehtačka, chřestačka *f.*; —apfel *m.* klepáč, řehtáč *m.*; —baum *m.* kokosník *m.*; —bein *n. v.* Klappermann; —blech (M. -e) *n.* talíř *m.* (při hudbě); —dürr *adj.* přeschlý, suchý jako troud; kostroun; —ente *f. v.* Klangente; —jagd *f.* nadháňka *f. v.* Klopfjagd; —mann *m.* (wdm.) klepač, chřestač, honec *m.*; 2. smrťák, smrtonoš *m.* (smrť *f.*); kostlivec, kostroun *m.*

Klapper-n klapati, řehtati, chřestati; klektati, klekotati; der Storch —t čáp klektá, čáp klekoce; mit den Zähnen f. jektati, cvakati zuby (zubama).

Klapper-nuß *f.* klokoč *m.* *Staphylea pinnata*; —ralle *f.* chřástal *m.* *Rallus* (Vogel); —roſe *f.* vlčí mák, planý mák, pukavec *m.* *Papaver rhoeas*; —ſchlange *f.* chřestejš *m.* *Crotalus*; —ſtein *m.* chřestavec *m.*, orličí kámen; —ſtorch *m.* čáp bílý; —werk *n.*, —zeug *n.* řehtadlo *n.*, řehtačka *f.*

Klapp-handſchuh (M. -e) *m.* rukavice sklopovací, shrnovačky *pl.*; —hut *m.* sklopný klobouk, klak *m.*; —mütze *f.* ušatá čepice; —ſeſſel *m.* sklopná židle; —tiſch *m.* skládací stůl.

Klaps! *int.* bác! plác! *v.* Klapp; K. *m.* fig. špička *f.*; —en mh. klapati *v.* Klappen.

Klar *adj.* (*comp.* —er, *sup.* —ſte) světlý, jasný; 2. f. řídký, židký; 3. zřetelný, zřejmý, patrný; f. zum Gefecht (mil.) hotov k boji; f. machen vyjasniti, vysvětliti; —äugig *adj.* jasnooký, svě-

Kläranſtalt *f.* čistírna *f.* [tlooký.

Klare *f.* židká omáčka.

Klär *f.* (oh. M.) jasno *n.*, jasnota *f.*; 2. průčistka *f.* [se.

Klären jasniti; 2. čistiti, učistiti; ſich

Klar-flachsene Leinwand samolněné plátno; —heit (oh. M.) *f.* jasnost *f.*, světlost *f.*; 2. čistost *f.*; 3. židkost *f.*; 4. K. (der Lichtbilder) zřetelnost *f.*

Klarieren procliti.

Klarinett-e (M. -en) *f.* (Klarinett, -s, M. -en) klarinet *m.* (muſ.); —iſt (-en) *m.* klarinetista *m.*

Klariſſin (M. -nnen) *f.* klariska, klarisinka *f.* (Nonne).

Klärkeſſel *m.* (Zuckerſ.) čistec *m.*, kotel průčistný. [niti, vyložiti.

Klar-legen, —machen, —ſtellen vyjas-

Klärlich *adv.* jasně.

Klärſel *n.* (Zuckerſied.) průčistka *f.*

Klärung *f.* čištění *n.*, usazování *n.*

Klaſſe (M. -n) *f.* třída *f.*

Klaſſen-exponent, —getger *m.* (math.) udavatel třídy, udavatel třídní; —hand-

lung *f.* obchod se zbožím třídním; —lehrer *m.* třídní učitel; —lotterie *f.* třídní loterie; —mäßig *adj.* třídní; dle třídy; řádný; -er Stempel řadný, předepsaný n. příslušný kolek, kolek třídní, kolek dle třídy; —steuer *f.* třídní daň; —zeiger *m. v.* Klassenexponent; —zimmer *n.* třídní pokoj, třídní světnice.

Klassierung *f. vn.*

Klassifikation *f.* (lt.) klasifikace *f.*, roztřídění *n.*, roztředa *f.*; —sliste *f.* třídní list; —system *n.* soustava roztřeďovací, způsob třídění.

Klassifizier-en třídit, roztř., klasifikovati; —ung *f.* třídění, roztř. *n.*

Klass-iker (-s, unv. M.) *m.* klasik *m.*, klasický spisovatel; —isch *adj.* klasický; —izismus *m.*, —izität *f.* klasičnost, klasickost *f.*

Klatterig *adj.* spletený; špatný.

Klatsch! *int.* plesk, tlesk, bouch! K. (-es, M. -e) *m.* klep, tlach, žvast *m.*; —bank *f.* klevetárna, klepanda, klepačka *f.*; —büchse *f.* bouchačka *f.*; fig. klepna *f.*

Klatschbase *f. v.* Klatscherin.

Klatsche (M. -n) *f.* placačka *f.* (na mouchy); 2. klepna *f.*

Klatschen pleskati, tleskati, třaskati, práskati; (v. d. Zur) klapati; fig. klevetati, klevetiti, klepati, tlachati, plácati.

Klatscher (-s, unv. M.) *m.* klevetník *m.*, klepař *m.*; —ei (Klatscherei) *f.* klevety; klepy, tlachy *pl. m.*; —in *f.* klevetnice, klepna *f.*

Klatsch-geschichte *f.* klevety *pl.*, klepy, klevetiny *pl.*; klevetopis *m.*; —gesellschaft *f.* klepařská společnost; —haft *adj.* tlachavý, klevetný; —maul *n. v.* Klatscher, Klatscherin; —rohr *n.* pukačka *f.*; —rose *f. v.* Klapperrose; —schrift *f.* tlachačka *f.*; —schwester *f. v.* Klatscherin; —sucht *f.* klevetivost, klepavost *f.*, klepařství *n.*

Klaub-arbeit *f.* (ment.) vybírání, přebírání *n.*; —en přebírati; —er *m.* přebírač *m.*; —erei *f.* přebírání *n.*, přebíračka *f.*; —erich, —erig (-s, ob. M.) *n.* (ment.) klopy, výběrky *pl. m.*; —holz *n.* sběrky *pl.*, suché dříví; —steine *pl.* drobné kameny.

Klaue (M. -n) *f.* (gespaltener Huf) paznehet *m.*; 2. (der Raubtiere) pazour *m.*, spár, dráp, pařát *m.*; 3. (in der Sagemühle) ručička *f.*; —n drapati.

Klauen-förmig *adj.* paznehtovitý, pazourovitý; —krankheit *f. v.* Klauenseuche; —mehl *n.* moučka z paznehtů; —öl *n.* —schmalz *n.* tuk paznehtový; —seuche *f.*, —weh *n.* kulhavka, paznehtice, pochroma *f.*; —tiere (Wiederkauer, Zweihufer) *pl. Bisulca* dvoupaznehtníci *pl.* [*adj.* paznehtnatý.

Klau-hammer *m.* paznožice *f.*; —ig

Klause (M. -n) *f.* průsmyk *m.* (v horách); 2. poustevna *f.*; 3. cela *f.* (klášterní) [klauzule *f.*

Klausel (M. -n) *f.* (*Clausula*) doložka,

Klausner (-s, unv. M.) *m.* poustevník; samotář *m.*

Klaustrum *n.* (lt.) hradba, hraz *f.*

Klausulieren doložiti; doložkou opatřiti; fig. obmeziti.

Klausur *f.* klauzura *f.*, uzavření *n.*; —arbeit *f.* klauzurní práce, závěrná práce (při zkoušce).

Klav-es (—*is*) *f.* kláves *m.*, klapka *f.* (muš.); —iatur *f.* klaviatura, klávesnice *f.* (muš.).

Klavier (-s, M. -e) *n.* klavír *m.* (piano); —auszug *m.* výtah pro klavír (muš.); —spiel *n.* hra na klavíru (na piano); —spieler *m.* pianista *m.*

Klebe-feuer *n.* lípavý oheň; —garn *n.* síť na skřivánky; —kraut *n.* svízel *m. Galium*; —lauf *f.* mušna *f.* (Fliglauf).

Kleben lepiti, klejtovati; mh. lopiti se, přilepiti se, lípnouti, lpěti, lpíti (na něčem); f. blelben uváznouti, uvíznouti.

Kleber (-s, unv. M.) *m.* lepič *m.*; 2. (oh. M.) (chem.) lep *m.* (kližec *m.*); 3. slz *m.*, mazavina *f.*; 4. jmelí *n.*; —ei *f.* lipanice *f.*; —ich *m. v.* Klebefraut; —icht *adj.* klejovitý, lepovitý; —ig *adj.* klejovatý, lepký, lepivý, lepkavý, chytavý, mazlavý.

Klebe-rot *n.* (Wein) brunát *m.*; —werk *n.* mazanka, lepenice *f.*

Kleb-kraut *n. v.* Klebefraut; —nesschen *n.* (bot.) síťka lepká; —stoff *m.* lepivo *n.*

Kleck *vn.* [pivo *n.*

Klecks (-es, M. -e) *m.* kaňka, kaňha *f.*; —enbuch *n. v.* Schmierbuch; —en kaňhati, kaňkati; —er *m.* kaňhal, mazač, mazal *m.*; —erei *f.* kaňhanina *f.*; —ig *adj.* kaňhavý.

Klee (-s, oh. M.) *m.* jetel, dětel *m.* (*f.*), (jetelka, jetelina *f.*, *dim.* jetýlek *m.*) *Trifolium*; —acker *m.* jeteliště *n.*; —blatt *n.* trojlístek jetelový; —blute *f.* květ jetelový; pápa *f.*; —bock *m.* kozlík *m.* (na sušení jetele); —feld *n.* jeteliště *n.*; —fütterung *f.* jetelování *n.*; —gestell *n.* rohatina *f.*; —gras *n.* směska *f.*; —hauptel *n.* medulka *f.*; —salz *n.* sůl šťovíková, sůl šťavelová, šťovan *m.*; —säure *f.* kyselina šťovíková; —saure Salze *pl.* (chem.) šťovany; —seide *f.* kokotice *f. Cuscuta.*

Klei (-s, M. -e) *m.* jíl *m.*; 2. klí *n.*; —acker *m.* jílovité pole.

Kleiben *v.* Kleben.

Kleiber *m.* (Vogel) brhlík *m. Sitta.*

Kleiboden *m.* mastnice, mazanice *f.*

Kleid (-es, M. -er) *n.* oděv *m.*, oblek *m.*, roucho *n.*, šat *m.*; šaty *pl.*, šatstvo *n.*; úbor *m.*; K. der Vögel opeření *n.*; —en šatiti, ošatiti, oditi, odívati; obléci, ustrojiti; mh. slušeti, státi.

Kleider-armer *f.* šatník *m.*, šatna *f.*; —fleck *m.* záplata *f.*; —handel *m.* obchod se šaty, šatnictví *n.*; —händler *m.* šatař, oděvník *m.*, ochodník se šaty, o. s oděvem; —kammer *f.* šatna, šatnice *f.*, oděvna, oblékárna *f.*; —kramer *m.* vetešník *m.*; —laus *f.* veš šatní; —macher *m.* oděvník, krejčí *m.*; —magazin *n.* sklad oděvu; —markt *m.* trh na oděv; —motte *f.* šatní mol; —nagel *m.* strojílek *m.*; —rechen *m.* lestvice *f.*, věšak, věšadlo na šaty (na zdi); —salon

m. šatna, oděvna *f.*; —ſteller, —ſtock *m.* stojan *m.*, rohatina *f.*, věšák *m.*; —tracht *f.* kroj v šatech; —wärter *m.* šatník *m.*; —zimmer *n. v.* Kleiderkammer.

Kleidſam *adj.* řásný; —e Tracht přístojný n. úhledný oděv, úbor *m.*

Kleidung (M. -en) *f.* oblékání *n.*, obláčení *n.*, ošacení *n. v.* Kleid; —ſtück *n.* šat, oblek *m.*

Kleie (M. -en) *f.* otruby *pl. f.*

Kleien-abſchuppung *f.* otruby *pl. f.*; - boden *m.* (Mühl.) prašník *m.*; - händler *m.* otrubář *m.*

Klei-erde *f.* mastnice, mazavice *f.*; —ig *adj.* otrubnatý; —land *m.* mastná země n. půda *f.*

Klein *adj.* malý (*comp.* -er menší; *sup.* -ſte nejmenší); fig. zakrsalý; drobný, nepatrný; k. geſchnitten drobně krájený; k. werden maleti, zmenšiti se; ein —es dítě, malátko *n.*; —s Geld drobné peníze *pl.*; Klein (oh. M.) *n.* drobky, drobty *pl. n.*; drobeť *f.*, drobotina *f.*; (ökon.) úhrabky *pl. m.*

Klein-bänker *m.* kramář *m.*; —bauer *m.* chalupník *m.*; —blätterig *adj.* malolistý, drobnolistý; —brot *n.* houska *f.*; —bürger *m.* maloměšťák *m.*; —er *comp.* menší; *adv.* méně; —ern zmenšiti; —fügig *adj.* nepatrný, malicherný; —fuhrmann *m.* vozejčkář *m.*; —geiſtig *adj.* maloduchý; —geld *n.* drobné peníze *pl.*; —gemälde *n.* drobnomalba *f.*; —geſchetze *n.* (wbm.) střeva *pl. n.*; -gewehrfeuer *n.* drobná n. ručničná střelba; —gewerbe *n.* malý průmysl; —gläubig *adj.* slabé víry, malé víry; —gläubigkeit *f.* malověrnost *f.*; —gut *n.* drobné zboží; —handel *m.* malotržba *f.*; malý n. drobný obchod; —händler *m.* malokupec *m.*, maloobchodník *m.*; —handlung *f.* maloprodej *m.*, prodej n. obchod v malém; —häusler *m.* domkář *m.*; —heit (ob. M.) *f.* malost *f.*, drobnost *f.*; —herzig *adj.* nesmělý, malodušný; —icht, —ig *m.* úhrabky *pl. m.*

Kleinigkeit (M. -en) *f.* maličkost *f.*; drobítek *m.*; *pl.* drobnůstky; —ſgeiſt *m.* titěrnost *f.*, malichernost *f.*; —ſkrämer *m.* drobnůstkář *m.*, malicherník, titěra *m.*

Klein-kanzleipapier *n.* malokancelářský papír *m.*; —kinderbewahranſtalt *f.*, —kindergarten *m.*, —kinderſchule *f.* jesle *pl.*, opatrovna *f.*, škola mateřská; —knecht *m.* pohůnek *m.*; —kohle *f.* drobné uhlí *n.*; —laut *adj.* (*adv.*) málomluvný, nesmělý; —lich *adj.* (*adj.*) maličký malinký, malounký; titěrný; malicherný; —ling *m.* malicherník *m.*; —maler *m.* drobnomalíř *m.*; —meſſer *m.* malicherník *m.*; —meſſer *m.* drobnoměr *m.*; —mut *m.* malomyslnost *f.*; —mütig *adj.* malomyslný, malé mysli; k. werden zmalomyslněti, zmalátněti.

Kleinod (-es, M. -e) *n.* drob *m.*, drobky, drůbky *pl. m.*; 2. (M. -e od. -ien) klenot *m.*, drahý šperk; fig. drahotinka *f.*, drahoušek *m.*; 3. moudí *n.*, nároky *pl. m.*; —lenhändler *m.* klenotník *m.*

Klein-poſtpapier *n.* malý poštovský papír; —ſchmied *m.* zámečník *m.*, závorkář *m.*; das —ſchöne drobnokrásа *f.*, lahodnost *f.*; —ſeite *f.* malá strana; —ſinnig *adj.* malého ducha, slabého ducha; —ſtaaterei *f.* krajinkářství *n.*; —ſtädter *m.* maloměšťák *m.* (kabátník, šosák *m.*); —ſtädtiſch *adj.* maloměstský; —ſte ddd. nejmenší; —teilig *adj.* drobný; —tierzucht *f.* chov drobného dobytka; —uhrmacher *m.* hodinář (pokojový) *m.*; —verkauf *m.*, —verſchleiß *m.* prodej v malém; odbyt v malém; —verſchleißer *m.* prodavač v malém; —vieh *n.* brav *m.*, malý dobytek; —viehzucht *f.* chov drobného dobytka; —ware *f.* drobné zboží *n.*; —weibewerk *n.* (wbm.) honba na nízkou zvěř; —weiſe *adv.* po drobnu, v malém; —weiſer Verkauf *v.* Kleinverkauf; —winzig *adj.* maloulinký; nepatrný; —zeug *n.* maličkosti *pl.*

Kleiſter (-es, unv. M.) *m.* maz (ševcovský) *m.*, lepidlo *n.*, lep *m.*; (Mühl.) kvásek *m.*; —ig *adj.* mazavý; lepkavý; —mehl *n.* mouka na lepidlo; —n etw. mazati, lepiti.

Klemm-e (M. -en) *f.* svěradlo *n.*, sklíčidlo *n.*, proštěp *m.*; (b. Pferde) ztrnutí *n.*; (Verlegenheit) tíseň *f.*, nesnáze *f.*, tesknost *f.*, tesknota *f.*; —en einen přiskřípnouti; ſich se; —haken *m.* (b. Zimmerl.) svěradlo *n.*; —ig *adj.* pevný.

Klempern mh. *v.* Klimpern.

Klempner (-s, unv. M.) *m.* klempíř *m.*, plechař *m.*; —arbeit *f.* práce klempířská; —blech *m.* klempířský plech *m.*; —gewerbe *n.*, —handwerk *n.* klempířství *n.*, živnost klempířská, klempířské řemeslo *n.*; —ware klempířské zboží *n.*

Kleppen ujížděti rychle, klusati.

Klepper *m.* klusák *m.*, mimochodník *m.*; K., —menſch *m.* šukal, šukálek *m.*

Kleptomanie *f.* (gr.) krádežnictví *n.*, kradochtivost *f.*

Kler-ik *f.* (gr.-lt.) klerika *f.*; —ikal *adj.* duchovenský; —ikat *n.* kněžství *n.*; —er *m.* klerik *m.*, bohoslovec *m.*; —iſei *f.*, —us *m.* kněžstvo, duchovenstvo *n.*

Klette (M. -en) *f.* lopuch *m. v.* Klettenkraut.

Kletten vlnu čistiti, přebírati.

Kletten-diſtel *f. v.* Klette; —geſtrüpp *n.* lopoučí, lopouní *n.*; —kraut *n.* lopuch, hořký lupen *m. Arctium lappa*; —ſtange *f.* (b. Vogelſt.) kotrč *f.*, rohatiny *pl.*; —wurz *f. v.* Klette, Klettenkraut.

Kletter (-s, unv. M.) *m.* čistič vlny.

Kletter-baum *m.* oklestek *m.* (oholený, kluzký strom); —eiſen *n.* kotvice *f.*; —er *m.* lezec *m.*; —füße *pl. m.* nohy šplhací u ptáků.

Klettern lézti, drápati se, soukati se kam, šplhati.

Kletter-ſtange *f.* šplhačka *f.*, tyčka k lezení, ke šplhání; —vogel *m.* šplhavec *m.*; lezec *m.*; —zehe *f.* prst zpáteční, vratiprst *m.*

Klibbern mh. klepati se, třásti se zimou.

Klieb-eisen *n.* bednářský rozštěpač; —en rozštípati; mſ. rozštípnouti se; —ig *adj.* štěpinatý, štěrbivý.

Klient (-en, M. -en) *m.* klient *m.*, poručenec, svěřenec, přivěřenec *m.* (lékařův, advokátův atd.); —el *f.* klientela *f.*, poručenstvo, přivěřenstvo, zákaznictvo *n.*

Kliff! *int.* nif, ňaf!

Klima (-s, M. -s ob. -te) *n.* (gr.) podnebí *n.* (klima *f. et n.*); —tiſch *adj.* podnební, klimatický.

Klimax *f.* (gr.) postupování *n.*, postup *m.* (k většímu), stupňování *n.*

Klimm-en mſ. vylezti, vznesti se; —end *adj.* popínavý, pnulý, pnoucí se.

Klimper-ei *f.* břinkání *n.*; —lieb *n.* břinkačka *f.*; —ling *m.* břinkálek *m.*; —n břinkati, drnkati; mḥ. cvrnkati, břinkati; —werk *n.* břinkadlo *n.*

Klinge (M. -en) *f.* čepel *f.*, čepelka *f.*; (an d. Tür) klika *f.*; fig. meč *m.*; einen auf (od. vor) die K. herausfordern někoho na kordy (na souboj) vyzvati; einen über die K. ſpringen laſſen zajatému hlavu sraziti.

Klingel (M. -n) *f.* zvoneček *m.*; —beutel *m.*, —ſack *m.* klinkáček, sběráček *m.*, zvonicí n. sběrací n. almužní pytlíček; —draht *m.* drát ke zvonku; —n mḥ. zvoniti, cinkati, klinkati; —ſchnur *f.*, —zug *m.* zvonítko *n.*

Kling-en mḥ. zníti; —end *adj.* znějící, zvučný; -e Münze bité, ražené peníze; -es Spiel, -ende Muſik zvučná hudba.

Klingen-hieb *m.* tnutí *n.*, rána mečem, sek *m.*; —ſchmied *m.* čepelář *m.*

Kling-klang! *int.* klinklink! klinkylinky! cinkylinky! K. *m.* klinkot *m.*, klinkání *n.*; —ſtein *m.* znělec *m.*

Klin-ik *f.* (gr.) klinika *f.* (náuka lékařská při loži nemocných); —iſch *adj.* klinický; -es Inſtitut, Klinikum *n.* klinikum *m.* (*n.*), klinika *f.*, klinický ústav.

Klink-e (M. -en) *f.* (an der Tür) klika *f.*; —enhaken, —haken *m.* skoba *f.*, petlice *f.*

Klino-meter *n.* (gr.) sklonoměr *m.*; —metriſche Kryſtalle *pl.* klonoosné krystaly.

Klins-e (M. -en) *f.* skulina, štěrbina *f.*; —ig *adj.* štěrbinatý, skulinatý.

Klipp-klapp! *int.* klep-třep! klop-klop!

Klippe (M. -en) *f.* úskalí *n.*, skalina *f.*, útes *m.* (skalní), bradlo *n.*

Klippel (-s, unv. M.) *m. v.* Klöppel.

Klippen bradliti; ſich se.

Klippen-bank *f.* úskalí *n.*, jesep *m.*, výspa *f.*; —paß *m.* skalní průsmyk; —ſpringer *m.* skalolez skákavý *Oreotragus saltatrix* (zool.).

Klipper *m.* (b. Bildh.) palička *f.*; —ſchiff *n.* (engl.) kliperka *f.* loď s rozhrnovacím přístrojem.

Klippfiſch *m.* sušená treska *f.*

Klippig *adj.* skalnatý, bradelnatý.

Klipp-ſchuld *f.* malý dlužek; —ſchule *f.* první školka (*vulgo* kašička *f.*).

Klirr-en mḥ. břinčeti, břinkati, drnkati, cvrnkati; —werkzeug *n.* břinkadlo *n.*

Klitſchee *n.* klišek, odlitek *m.*

Kliſeometer *n.* (gr.) pánvoměr, sklonoměr *m.* (chir.).

Klyſtier, Klyſtier (-s, M. -e) *n.* klystýr, průstřik *m.* (med.); —ſpritze *f.* klystýrka, prostřikovačka *f.*

Klitoris *f.* (gr.) (anat.) *v.* Kitzler; —mus *m.* (med.) otok poštěváčku.

Klitſch! *int.* plesk! —flatſch! plácbác! **Klitter**, klittern *v.* Kleck, Klecken.

Kloake (M. -en) kaliště *n.*, stoka *f.* (kloaka); 2. (zool.) stočiště *n.*, žlábek *m.*; —nfeger, —nräumer *m.* vykližeč stok, —ntiere *pl.* (zool.) jednožlebci, jednožlábeční (ptakořitní) *Monotremata.*

Kloben (-s, unv. M.) *m* skřipec *m.*, rozskřipec *m.* (u ptáčníka), (zum Bügeln) obrtlíček *m.* (k otěži); (b. Böttcher) pachole *n.*, kloub *m.*; (b. d. Egge) branoklik *m.*; K. (Fluchs) svazek lenu, panenka lenu, kloub lenu, kočík *m.*; —arme *pl. n.* (im Mühlbau) příčky u pytlování; —beſchſel *f.* vojnice *f.*; —faden *m.* spěry *pl.*; —ring *m.* zdeř *f.* (v kloubu); —ſäge *f.* rozmítačka, rozmetačka *f.*

Klonisch (gr.) trhavý, třesutý (med.).

Klopf (-es, M. -e) *m.* klepot *m.*; —bank *f.* klepací stolice, klepačka *f.*; —ader *f.* (med.) hnětba *f.*; —damm *m.* drnová hráze *f.*

Klopfe M. (-en) *f.* (b. Natler) klepadlo *n.*; (mont.) *v.* Klopfzeug; fig. (ob. M.) tíseň *f.*

Klopfeiſen *n.* (b. Korbm.) nabiják *m.*

Klöpfel *m.* palička *f. v.* Klöppel.

Klopf-en klepati, fukati; ein Pferd k. koně klestiti; mačkati; k. mḥ. klepnouti, plesknouti, lupnouti; —end *adj.* klepavý; -er Schmerz klubavá bolest; —er (-s, unv. M.) *m.* klepač, klepatel *m.*; 2. (an den Türen) klepadlo *n.*, klepačka *f.*, tlukadlo *n.*

Klopf-fechter *m.* rváč *m.*; —garn *n.* hebká příze *f.*; —geiſt *m.* šotek, stěnotluk, buchoun *m. v.* Poltergeiſt; —hammer *m.* kladivo, kladívko *n.*, klepáč *m.*, klepadlo *n.*; —hengſt *m.* klepec, mačkanec *m.*; —holz *n.*, klepadlo *n.*; palička *f.*; (b. Faßb.) kyjanka *f.*; —jagd *f.* klepací houba *f.*, nadháňka *f.*; —käfer *m. v.* Bohrkäfer (Totenuhr); —keule *f.*, klepačka, palička *f.*; —ſtock *m.* klapačka *f.*; —ſtöckel *m.* (am Joche) bičík *m.*; —werkzeug *n.* třepačka *f.*; —zeug *n.* (mont.) klopačka *f.*, klepačka *f.*

Klöppel (-s, unv. M.) *m.* klepadlo *n.*, palička *f.*, tloušek *m.*; 2. am Dreſchflegel bijak *m.*; 3. (Mühl.) odrážka *f.*; 4. kuželna n. palička krajkářská; čípek *m.* (*sl.*); 5. K. srdce *n.* (u zvonu); 6. klát *m.*, klacek *m.* (na psa); —arbeit *f.* krajkovaná práce, paličkovaná práce *f.*

Klöppeln *adv.* krajky plésti, krajkovati; paličkovati, čípkovati; einen Hund k. psu klát zavěsiti.

Klöppelſchule *f.* škola krajkářská, krajkářská *f.*

Klöppler (-s, unv. M.) *m.* krajkář *m.*; —in *f.* krajkářka *f.*

Klops (-es, M. -e) *m.* balušky, úklepky *pl. m.* (jídlo).

Kloß (-eß, M. Klöße) *m.* chuchel *m.*, chuchlík *m.*· (Mehlſpeiſe) knedlík *m.*; *sl.* haluška *f.*; (Erdkl.) bruda *f.*; —artig *adj.* knedlíkovitý; —en hrudy tlouci; —ig *adj.* knedlíkovatý.

Klößchen *n.* knedlíček *m.*

Kloſter (-ß, M. Klöſter) *n.* klášter *m.*; —acker *m.* klášterské pole; —ähnlich jako klášter; —bild *n.* klášterní obraz *m.*; —brauch *m.* klášterní obyčej *m.*; —bruder *m.* klášterník *m.*; —disziplin *f.* kázeň klášterní, klášterní řád *m.*; —frau *f.* klášternice *f.*; —gang *m.* klášterní chodba *f.*, chodba v klášteře; —garten *m.* klášterní zahrada *f.*; —gebäude *n.* klášter *m.*; —geiſtlicher *m.* klášterník, řeholník *m.*; —gelübde *n.* klášterní slib, řeholní slib; —gewölbe *n.* klášterní klenutí; —gut *n.* klášterní statek; —jungfer *f.* klášternice *f.*, klášterní panna; —leben *n.* klášterní život.

Kloſter-lich *adj.* klášterský; —ling (-eß, M. -e) *m.* klášterníček *m.*, vychovanec klášterní.

Kloſter-mann *m.* klášterník *m.*; —name *m.* klášterní jmeno; —neuburger (Wein) klášterecké (víno); —nonne *f.* klášternice *f.*, mniška *f.*, jeptiška *f.*; —ſchule *f.* klášterní škola; —ſchweſter *f.* klášterní sestra, klášternice *f.*; —turm *m.* klášterní věž; —verwalter *m.* správce kláštera, klášterní správce; —zucht *f.* řeholní kázeň, kázeň klášterská.

Klotz (-eß, M. Klötze) *m.*, (M. Klötzer) *n.* klát *m.*; klacek *m.*; kláda *f.*; pařez *m.*, špalek *m.*; fig. nemehlo, trdlo, dub *n.*; —erbſe *f.* bohatý hrách.

Klötze *f.* sušanka (hruška) *f.*

Klötzerſchneide *f.* pila na pařezy.

Klotz-gerinne *n.* (Mühlb.) žlab *m.*, vantroky *pl. m.*; —ig *adj.* špalkovatý, klackovatý; —köpfig *adj.* hlavatý; —wagen *m.* valník *m.*

Klub (-s, M. -s) *m.* (engl.) klub *m.* spolek); —iſt *m.* klubista (člen klubu) *m.*

Kluft (M. Klüfte) *f.* rozsedlina *f.*; fig. mezera *f.*

Klüft-en mſ., ſich k. rozsedati se; —ig, kluftig *adj.* rozsedlý, rozpuklý; štěrbinatý, slujnatý; —ung *f. v.* Kluft.

Klug (*comp.* klüger, *sup.* klügſte) *adj.* opatrný; chytrý; moudrý, rozumný; rozšafný; das Ei will klüger ſein als die Henne fig. kuře chce moudřejší být než slepice.

Klügel-ei *f.* mudrování *n.*; —n mudrovati; hloubati.

Klugheit *f.* opatrnost *f.*, chytrost *f.*, moudrost *f.*, rozumnost *f.*; rozšafnost *f.*; —slehre *f.* náuka o opatrnosti.

Klügl-er (-s, unv. M.), —ling (-s, M. -e) *m.* mudrák, mudrlant, mudroch *m.*; 2. chytroušek, chytráček *m.*; —ich *adv.* rozšafně, moudře, rozumně.

Klump (-s, M. Klumpe) *m.*, —en (-s, unv. M.) *m.* balvan *m.*, kus *m.*, hruda *f.*; kruch *m.*; kra *f.*; žmol *m.*; chundel *m.*, chumáč *m.*, chuchvalec *m.*, chuchel *m.*

Klümperig *adj.* hrudovatý; chuchvalcovatý.

Klümpern ſich drobiti se; chundeliti se, chuchvaliti se.

Klump-frucht *f. v.* Mondkalb; —fuß *m.* valnoha, kosonoha *f.* (koňská noha *f.*); (Perſon) valnožec, kosonožec *m.*; —füßig *adj.* valnohý, kosonohý; —ig *adj.* chuchlavý; -heit -ost; —kartoffel *m.* kruchač *m.*

Klunker (-s) *m.* od. K. (M. -n) *f.* cucek *m.*, cancour *m.*, kosma *f.*; kaštan *m.* (na šatě); —n mh. v cuckách viseti.

Klunſch (-eß, oh. M.) *m.* brusovitost *f.*, klihovitost chleba; —ig *adj.* brusovitý, klihovatý.

Klunſe (M. -n) *f. v.* Kluft.

Kluppe (M. -n) *f. v.* Kloben.

Klüſe *f.* (Schiff) kluza *f.*

Klutter *f.* ptáčnická píšťalka *f.*

Klyſtier *n. v.* Klyſtier.

Knabbern *v.* Knappern.

Knabe (-n, M. -n) *m.* chlapec *m*, pachole (, ete) *n.*, pacholík *m.*, hoch *m.*

Knaben-alter *n.* chlapectví, pacholetství *n.*; —artig jako chlapec; —haft *adj.* chlapecký; —kleid *n.* chlapecký oděv; —kraut *n.* vstavač *m.*, kukačka *f.*, žežulčiny umrlé ruce *Orchis*; —mäßig *adj.* chlapecký; —ſchande, —ſchändung *f.* samcoložství *n.*; —ſchänder *m.* samcoložník *m.*; —ſchule *f.* chlapecká n. chlapčí škola *f.*; —ſeminar *n.* chlapčí n. chlapecký seminář; —ſpiel *n.* chlapecká hra *f.*; —ſtimme *f.* chlapčí hlas *m.*; —ſtreich *m.* chlapecký kousek *m.*; —tum *n.* chlapectví *n.* [hošíček *m.*

Knäblein (-s, unv. M.) *n.* chlapeček,

Knack knacks! *int.* cvak! lusk! chrup!

Knackbeere *f.* lupavka *f.*, truskavice *f.* (jahodník) *Fragaria collina.*

Knäckebrot *n.* výchopeň *f.*, hnětenka *f.* s mandlemi.

Knacken chrupati, chroupati, chroustati; Nüſſe k. ořechy louskati; mit den Fingern k. (ſchnalzen) prsty luskati; k. mh. prasknouti, puknouti, lusknouti; (v. Gewehrhahn) cvaknouti.

Knäckente *f.* čírka modrá.

Knackerbsen *pl. f.* pučálka *f.*

Knacker-ig *adj.* chruplavý; —n mh. chroupati.

Knack-mandel *f.* chrupka, chrupavá mandle *f.*; —weide *f.* vrba křehká *f.*

Knacks *m.* lusk, chrup *m.*; 2. puklina *f.* (ve skle); fig. alter K. starý chrust, věchour, hrachovec *m.*; *int. v.* Knack.

Knackwurſt *f.* chruplák *m.*

Knagge *f.* suk *m.* (ve dřevě); 2. K. *m.* kus *m.*, krajíc chleba.

Knall (-eß, M. -e) *m.* puk *m.*, buch *m.*, bouchnutí *n.*; třesk *m.*, třeskot *m.*, třasknutí *n.*; rána *f.*; —baumwolle *f.* střelná bavlna *f.*; —büchſe *f.* pukavka *f.*, bouchačka *f.*; —effekt *m.* výbuch *m.*, účhvatný účinek; —en mh. třesknouti; třasknouti, třáskati; bouchnouti, bouchati; mit der Peitſche k. praskati; —er *m.* praskač *m.*· 2. *v.* Knall.

Knall-erbſe *f.* (b. Feuerw.) třaskavá zrnka; —gas *n.* třaskavý plyn *m.* (bu-

chavka *f.*); —gasgebläse *n.* dmychadlo s třaskavým plynem; (dm. s buchavkou); —glyzerin *n.* třaskavý glycerin *m.*; —gold *n.* třaskavé zlato *n.*; —fugel *f.* třaskavá kulička *f.*; —luft *f.* bicí větry *pl. v.* Knallgas; —präparat *m.* přípravek třaskavý; —pulver *n.* prášek třaskavý (bouchavý); —quecksilber *n.* třaskavé stříbro, tř. rtuť; —säure *f.* kyselina třaskavá, třaskavice *f.*

Knapp *adj.* těsný; *adv.* skrovně; na mále; f. an der Wand u samé zdi; er ist mit —er Not davongekommen ušel jen s tíží.

Knappe (-en, M. -en) *m.* panoš *m.*; 2. (Rütt-) zbrojnoš *m.*; 3. tovaryš *m.*; 4. (Berg-) horník, havíř, kovkop *m.*

Knappern chroupati; kousati, hrýzti.

Knappheit *f.* těsnost, skrovnost *f.*

Knappkuchen *m.* chruplavý koláč *m.*

Knappschaft *f.* (mont.) horní tovaryšstvo, horní bratrstvo *n.*; —skasse. —sslade *f.* pokladnice tovaryšstva n. bratrstva horního, bratrská pokladnice, hornická pokladnice.

Knarpeln *v.* Knorpeln.

Knarr-e (M. -en) *f.* vrzadlo, skřípadlo *n.*; —en mb. vrzati, skřípati; der Schnee —t sníh chrupá (chrupe); —ente *f.* kopřivka *f.*; —huhn *n.*, Trompetenvogel vrzák *m.*, (karakar) *Psophia crepitans*; —leder *n.* vrzavka, vrzačka *f.*

Knast *m.* suk *m. v.* Ast.

Knaster (-s, unv. M.) *m.* knastr *m.* (tabák) *v.* Kanaster; —bart, —er *m* brumlák, bubloun, bručan *m.*; —ig *adj.* vrzavý.

Knastern, knattern mb. třaskati, praštěti, praskati, chrustěti.

Knatsch! *int.* chrust, křáp!

Knäuel od. Knauel (-s, unv. M.) *m.* klubko *n.*; K. *m.* chmerek *m. Scleranthus*; —gras *n.* říznačka, kluběnka *f. Dactylis*; —n víti na klubko.

Knauer (-s, unv. M.) *m.* rula *f.*

Knauf (-es, M. Knaufe) *m.* hlavice *f.*, hlava sloupu; chochol *m.*; karhule *f.*; makovice *f.*; (Gejchützk.) hlavina *f.*

Knaupeln mb. hrýzti; chroupati, chrousen mb. *v.* Knausern. [stati.

Knauser (-s, unv. M.) *m.* skrblík, skupec, stuchlík *m.*; grešlička, držgrešle *m.*; —ei *f.* skrblictví, stuchlictví *n.*; —ig *adj.* skrblý, skoupý.

Knausern mb. skrbliti, škudliti.

Knautsch-en kňučeti, kňourati; —ig *adj.* kňouravý.

Knax (-es, M. -e) *m. v.* Knacks.

Knebel (-s, unv. M.) *m.* roub, roubík, roubel, šprejl *m.*; fur die Hunde klát *m.*; (mont.) topořiště. násadiště *n. v.* Knöchel; —bart *m.* valousy, pavousy *pl.* m.; —holz *n.* roubík *m.*

Knebeln roubíkovati (snopy); křížem svazati někoho, (vdm.) kozlikovati; geknebelt svázaný, škrcený.

Knecht (-es, M. -e) *m.* pacholek *m.*; (vlt.) voják, muž *m.* (*st.* chlap *m.*); (in der Mühle) pachole *n.*; (vlt.) K. Gottes sluha Páně; —dienst *m.* pacholkování *n.*; —en pacholsky jednati; 2. zotročiti, porobiti, v porobu vrhati; —eslohn *m.* pacholská (malá) mzda *f.*; —essinn *m.* pacholčí (otrocká) mysl *f.*; —isch *adj.* služebnický; pacholský, rabský; jmd. f. bebandeln někoho za ošlapek míti; —schaft *f.* služebnictví, pacholství *n.*; fig. poroba *f.*; —sinn *m.* fig. otrocká mysl; —volk *n.* přichovek *m.*

Kneif (-s, M. -e) *m.* kudla *f.*; (Schust.) knejp, řezák *m.*; (Gärtn.) žabka *f.*, kosíř *m.*; (Schmied.) struh *m.*; —en *v.* Kneipen; —er *m.* štípák *m.*

Kneip-e (M. -en) *f.* skřipec *m.*, štipadlo *n.*; 2. hryzení *n.* v břiše (K. haben); 3. krčma *f.*; —en štípati, štípnouti; 2. (mich kneipt) hrýzti, ujímati (v břiše); 3. tlačiti, hnésti; die Schuhe f. střevíce tlačí; 4. popíjeti v krčmě; K. *n.* hryzení, ujímání *n.* (v břiše).

Kneipenfeller *m.* hospůdkář *m.*, vytlukač hospod.

Kneipzange *f.* štipce, štípačky, (štípací kleště) *pl. f.*

Kneiß-eisen *n.* (b. Gerb.) škrabačka *f.*; —en oškrabávati kůže. [těle).

Knesma *n.* (gr.) proškrábanina *f.* (na

Knet-en hnésti, uhnésti; —fur *f.* (med.) hnětba *f.* (Maffage); —ling *m.* hnětenka hnětinka *f.*; —maschine *f.* hnětadlo *n.*; —scheit *n.* (Bäck.) kopist *f.*, misidlo *n.*; —trog *m.* díže *f.*

Knick (-es, M. e) *m.* prask, lup; K. *n.* samorostlý plot, živý plot.

Knicken lusknouti; praskati; eine Blume f. ulomiti, podlomiti, uštípnouti; utrhnouti; f. mb. prasknouti; klecati; kulhati; skrbiti, škudliti.

Knicker *m.* skrbec, skrblík, skupec, houževička *m.*; 2. sklopný slunečníček, skl. stinítko *n.*, sklopka *f.*; —ei *f.* skoupost *f.*, skrblictví *n.*; —ig *adj.* skoupý, skrblý.

Knickholz *n.* kleč *f.* [skrblý.

Knicks (-ses, M. -se) *m.* prask, praskot *m.*; 2. záhyb *m.* (v papíře); 3. poklonka *f.*, úklonek *m.*; —en ukloniti se.

Knie (-es, M. Knien, od. Knie, zweijilbig) *n.* koleno *n.*; (zu Rauchröhren) kolínko *n.*; auf die Knie finken, fallen kleknouti, pokl. na kolena; fig. klesnouti na kolena; über das K. brechen fig. přes koleno lámati (ledabylo odbývati).

Knie-band *n.* podvazek *m.*; —bank *f.* klekátko *n.*; (Artill.) kolenice *f.*; —beuge *f.* ohyb v koleně; —beugung *f.* poklona *f.*; —bohrer *m.* fig. šmatlá *m.*; —bug *m.* přehyb kolena; —bugel *m.* (mont.) nákoleník *m.*; —busch *m.* kleč *f.*; —fall *m.* pokleknutí *n.*; —geige *f.* violoncel *m.*; —gelenk *n.* přehbí v koleně; —halter *m.* poutec *m.* (na voly); —holz *n.* kleč, kosodřevina *f.*; parkosí, padrtí *n.*; —kehle *f.* podkolení *n.*

Knien mb. klečeti; mf. kleknouti, padnouti na kolena.

Kniend kleče (*trag.*), na kolenou.

Knie-polster *n.* podkolenka *f.*; —riemen *m.* (Schust.) potěh *m.*; —scheibe *f.* čéčel *m.*, číška *f.*, oko kolena; —schwamm *m.* (b. Pferd.) nálevka *f.*; —steifen *pl.* chodáčky *pl. m.* (k narovnání zakřive-

nych kolen); —watſchig *adv.* šourem; bočitě.

Kniff (-s, M. -e) *m.* štípnutí *n.*; 2. záhyb *m.*; fig. úskok *m.*, klička, vytáčka *f.*; —en štípnouti, štípati; ohnouti, zahnouti; —ig *adj.* kličkovatý.

Knight *m.* (engl.) rytíř, zeman *m.* (*st.* kněz *m.*). [lousknouti.

Knipp (-s, M. -e) *m. v.* Kniff; —en

Knipps, Knips (-ſes, M. -ſe) *m.* frčka *f.*, šňupka *f.*; 2. lusk *m.*, lusknutí *n.*; —en luskati; 2. šňupky dávati.

Knirps (-ſes, M. -ſe) *m. vulgo* skrček, krsek, zakrslík, knotek, capart, (prcek) *m.*; fig. úkropeček *m.*

Knirren mh. vrzati; der Schnee knirrt sníh vrzá, skřípá.

Knirschen mh. skřípati (zuby); *acc. v.* Zerknirſchen.

Knistergold *n.* praskavé pozlátko.

Knistern chroupati; louskati; mh. praskati, třaskati; (v. Feuer) jiskřiti se.

Knittel *m. v.* Knüttel.

Knitteln mh. *v.* Knütteln, Knistern.

Knittern mh. vrzati; chřestiti; muchlati, mačkati (šaty) *v.* Knistern.

Knöbel *m. v.* Knebel.

Knoblauch, Knobloch (-s, oh. M.) *m.* česnek *m. Allium*; —artig *adj.* česnekovitý; —brühe *f.* česneková omáčka; —geruch *m.* zápach z česneku, česnekový zápach; —häuptchen, —köpfchen *n.* palička česneku; —kraut *n.* trejzel česnekový, česnáček *m.*, česnečina *f. Sisymbrium Alliaria, Erysimum*; —mittwoch *f.* česneková středa (středa po letnicích); —zehe *f.* česnekový spárek, pazourek, strouček (stroužek) *m.*

Knöchel (-s, unv. M.) *m.* hlezno *n.*, hlezeň *f.*, kotník; kůtek *m.*, koteň *f.*; (Würfel) kostka *f.*; —bein *n.* kost hlezenová; —chen *n.* kůstka, kostička *f.*; rundes K. des Sylvius (im Ohr) (phys.) kůstka Sylviova; —n v kostky hráti.

Knöchen trýzniti, mučiti koho.

Knochen (-s, unv. M.) *m.* kost *f.*, hnát *m.*; —ähnlich, —artig *adj.* kostitý; —ansatz *m.* přikostek, vrcholek *m. v.* Knochenfortſatz; —aſche *f.* popel kostní; —auswuchs *m.* nádor kostní, výkost, vykostlina *f.*; —beſchreibung *f.* kostipis *m. Osteographie*; —brand *m.* kostižer, prolnil *m. Nekrosis*; —bruch *m.* zlomení n. zlomenina kosti; —brüchigkeit *f.* křehkost kosti; kosti drobivé; —eindruck *m.* vpáčení, vehnutí *n.*, vtlačení kosti; —erde *f.* země kostní; —erweichung *f.* obměk kosti; —fett *n.* morek *m.*, tuk v kostech; —fiſſur *f.* skulky, skuliny *pl. f.*; —fortſatz *m.* (zool.) vypuklina, násadec, výrostek, přírostek *m.*; —fraß *m.* kostižer *m.*, rozjed kosti *Caries* (chir.); —fügung *f.* spojitost kostí; —gallerte *f.* rosol n. huspenina kostní; —haus *n.*, —kammer *f.* kostnice *f.*; —haut *f.* okostice *f.*; —kohle *f.* uhel kostní, u. živočišný; —kunde, —lehre *f.* kostivěda *f.*, kostizpyt *m.*; —leim *m.* klih kostní; —mann *m.* kostlivec *m.*; —mark *n.* dřeň *m.*, morek v kostech; —mehl *n.* moučka z kostí; moučka kostěná; —hammer *m.* kostíř *m.*; —ſäure *f.* kyselina kostíková; —ſchaum *m.* kostěná pena; —ſchwarz *n.* čerň kostní; —ſchwiele *f.* svalek *m. Callus*; —ſplitter *pl.* drobty kosti, kost rozdrobená; —ſubſtanz *f.* des Zahnes zubovina *f.*; —tiere *pl.* obratlovci, nitrokloubí; —verbindung *f.* spojení kostí; —werk *n.* kostra *f.*

Knöchern *adj.* kostěný.

Knöchlein *n.* kůstka *f.*, kostička *f.*

Knock-e (M. -en) *f.*, —en (-s, unv. M.) *m.* klk, cucek *m.*

Knödel (-s, unv. M.) *m.* knedlík *m.*, *sl.* haluška *f.* [Teig uzliti těsto.

Knoll (-s) *m. v.* Knollen *m.*; —en den

Knollen (-s, unv. M.) *m.* (bot.) hlíva, bulva *f.*, (hlíza *f.*), bambol *m.*; bambulina *f.*; (an der Haut ꝛc.) nádor, hrbol *m.*, bakule *f. Tuber*; (in der Wolle) sponka *f.*; K. Brot zával *m.* (chleba); (Salz) krušec *m.*; —gewächs *n.* bambulatina *f.*; —haft *adj.* bambulatý; —krankheit *f.* slonovina arabská; —ſchwamm *m.* bulovka, kulovka *f. Agaricus phalloides*; —zwiebel *f.* bambulatá cibulka.

Knoll-fuß *m. v.* Klumpfuß; —icht *adj.* bambulitý; —ig *adj.* bambulatý bambulinatý, hlíznatý; bakulatý; —ſucht *f.* (med.) *v.* Knollenkrankheit.

Knopf (-es, M. Knöpfe) *m.* hlavice *f.*; pupenec *m.*; K. am Kleide knoflík *m.* (zápěnka); K. am Degen hruška *f.*; (bot.) kokousek *m. Coccus.*

Knöpf-en zapnouti; —er *m.* (auf Handſchuhe) zapínáček *m.*, zapínadlo *n.*

Knopf-fabrik *f.* továrna knoflikářská, knoflikárna *f.*; —form *f.* spůsoba n. podoba knoflíku; —gießer *m.* knoflíkolijec, knoflikář *m.*; —hölzchen *n.* čamrda, šamrda *f.*; —ig *adj.* uzlovatý; —kraut *n.* chrastavec *Scabiosa*; —loch *n.* dírka na knoflík, knoflíková dírka; —macher *m.* knoflikář *m.*; —ſeide *f.* hedvábí na knoflíky.

Knopper (M. -n) *f.* (am Kelche) kotva, kotvice, borka *f.*; K. an Blättern hálka; dubinka *f.*; —eiche *f.* drňák *m.*; —eiſen *n.* uzlovaté železo; —hammer *m.* důlkovací kladivo; —kirſche *f. v.* Knorpelkirſche.

Knoppern *v.* Knorpeln. [kirſche.

Knorpel (-s, unv. M.) *m.* chrupavka, chrupka *f.*; chrustačka *f.*, chrustavka *f.*; K. am Halſe ohryzek *m.*; —fiſche *pl.* chrupavé n. chrupečnaté ryby; —geſchwulſt *f.* nádor chrustavkový; —gewebe *n.* tkanina chrustavková; —haut *f.* ochrupnice *f.*; —ig *adj.* chrustavý, chruplavý; —kirſche *f.* chrupavka, chrupěnka *f.*, chrupavá třešně; —leim *m.* chrupavečný klih. [chroustati.

Knorpeln mh. chroupati, křoupati,

Knorpel-ringe *pl. m.* polokroužky; —tiere *pl. n.* chrustavci.

Knorr (-en, M. -en) ob. —en *m.* (am Holze) suk, sval, svalec *m.*; K. am Halme kolínko; (am Knochen) (anat.) ropík *m.*; (überhaupt) hrbol *m.*; —hahn *m.* drop *m.*; —icht *adj.* sukovitý; uzlovatý; svalovatý.

Knosp-e (M. -en) *f.* poupě *n.*, pupen *m.*; očko *n.*, pouk *m. Gemma*; —en mh. pupeniti se, pučeti.

Knospen-blatt *n.* lupének v pupenu, pupenový lupének; —bețe *f.*, —einfaſſung *f.* obpupení *n.*; —zwiebel *f.* pupen cibulovitý, p. pukový.

Knospig *adj.* pupenatý, pupenovatý.

Knötchen *n.* uzliček *m.*; pupínek *m.*, mozůlek *m.*

Knöteln mh. uzlíčkovati; knoflíčkovati.

Knoten (-s, unv. M.) *m.* uzel *m.* (math., aſtr., phyſ. ꝛc.); K. (in der Logleine) (Schiff.) uzel *m.* (v plavoměru); K. in der Haut pupenec, pucher, strboul *m.*; K. an den Pflanzen hrbol *m.*; K. am Halmen kolínko *n.*; K. am Flachſe hlávka *f.*; den K. ſchürzen und löſen zaviti a rozvázati uzel; (mech.) feſter K. uzel pevný n. stálý.

Knoten mh. uzliti, zauzliti, uzel udělati, na uzel zavázati.

Knöten mh. obraceti oka.

Knoten-artig *adj.* uzlovitý; —geſchwulſt *f.* bakule *f.*, harhule *f.*; —gras *n.* kolenec *m.*; —krankheit *f.* strboulovatost (svalovatost) *f.*; —linie *f.* uzlovka *f.*, uzlovice *f.*; čára uzlová; —los *adj.* bezuzlý; 2. bezsuký; —moos *n.* knotník *m.*; —peitſche *f.* knut *m.*; —punkt *m.* fig. spojiště, uzliště *n.*; —ſchrift *f.* uzlové písmo; —ſeil *n.* (b. Dachd.) uzelník, uzlák *m.*; —ſtock *m.* sukovka *f.*, sukovatá hůl; —wurm *m.* uzelník *m.*; —wurz *f.* krtičník *m.*

Knöterich (-s, M. -e) *m.* kolenec *m.*; 2. rdesen *m.*, rdesno *n.* (bot.) *Polygonum.*

Knot-holz *n.* sukovaté dříví; —icht *adj.* uzlitý, uzlovitý; —ig *adj.* uzlovatý, svalovatý, sukovatý.

Knötlein *n.* souček *m.*, kolénko *n.*

Knotpeitſche *f.* knut *m.*

Knuff (-s, M. Knüffe) *m.* štulec *m.*

Knull-en (knüllen) muchlati, žvaniti; —tabak *m.* žvýkací tabák.

Knupen *m.* přadénko hedvábí.

Knüpf-arbeit *f.* drhanina *f.*, drhaná práce; —en sepnouti, spojiti; die Freundſchaft k. v přátelství vejíti; 2. k. (Handarbeit) drhati.

Knüppel *m.* kyj *m.*; hůl *f.*; der K. liegt beim Hunde kdo chce psa bíti, snadno hůl najde; —damm *m.* hať *f.*; *v.* Knüttel.

Knurr! *int.* vr!

Knurr-en mh. vrčeti, chrčeti; broukati, bručeti, bublati, mumlati; —ig *adj.* vrčivý; bublavý, mumlavý, broukavý; —kater *m.* vrčivý kocour; fig. bručil, mumlal, bublal, nevrlec *m.*

Knuspern chroupati; louskati.

Knute (M. -en) *f.* knut *m.* (důtky).

Knuten knutem bíti n. mrskati.

Knüttel (-s, unv. M.) *m.* kyj, klacek *m.*, stonek, obušek, sochor *m.*; —holz *n.* kyjoví, ramloví *n.*, oklestky *pl. m.*

Knütteln kyjovati, kyjem bíti.

Knüttel-vers *m.* sklepaný verš, usmolený veršík *m. pl.*; —verſe verše cepové, verše usmolené.

Koadjutor (-s, M. -en) *m.* (lt.) koadjutor *m.* (biskupův zástupce a pak nástupce).

Koagul-ieren (lt.) sraziti (chem.); —iert sražený; —um *n.* (chem.) sraženina *f.*

Koalition *f.* (lt.) koalice *f.*, sdružení *n.*; —srecht *n.* (der Arbeiter) právo sdružovací.

Koätan (-en, M. -en) *m.* vrstevník, rovnověký, souvěkovec *m.*

Koax *int.* (Ruf der Fröſche) kvak; kuňk; —en (wie Fröſche) kvakati, kuňkati.

Kobalt (-s) *m.* (n.) kobalt, časík *m.*; —beſchlag *m.* broskvovinka *f.*; —blau *n.* modř kobaltová; m. časíková; —gelb *n.* kobaltová žluť; —glanz *m.* soudasec *m.*; —grün *n.* kobaltová zeleň, časíková zeleň; —kies *m.* časec *m.*; —oxyd *n.* kysličník kobaltitý; časičitec *m.*; —oxydul *n.* kysličník kobaltnatý; —ſpeiſe *f.* mišeň kobaltová; —ultramarin *n.* kobaltový ultramarin; —vitriol *m.* červená skalice.

Kobel (-s, unv. M.) *m.* holubník *m.*, holubí bání.

Koben (-s, unv. M.) *m.* kobka *f.*; 2. chatrč *f.*, bouda *f.*; chlívek *m.*

Kober (-s, unv. M.) *m.* košík *m.*; (b. Wagen) karnéř *m.*; (Tiſch.) plůtek *m.*

Köbler *m.* chatrčník *m.*

Kobold (-s, M. -e) *m.* mužíček (horní), kovařiček, diblík, skřítek, šotek *m.* (*sl.* kovlad *m.*; hoblík; budulínek *m.*); 2. kotrmelec *m.* [udělati.

Kobolz ſchießen kozelec n. kotrmelec

Koch (-es, M. Köche) *m.* kuchař *m.*; vařič *m.*; 2. (Brei) kaše *f.*; aufgelaufener Koch nákyp *m.*; —apfel *m.* jablče, varče *n.*, varčátko *n.*; —apparat *m.* varný přístroj, vařidlo *n.*; —bar *adv.* vařitelný, varný; —birne *f.* vařivka *f.*, pozdní hruška; —buch *f.* kuchařská

Köchel *n.* nákyp *m.* [kniha.

Kochen *etw.* vařiti, uvařiti; kuchařiti, strojiti; mh. vařiti se, vříti; fig. zráti, uzrati.

Köcher (-s, unv. M.) *m.* toul, toulec *m.*

Kocher (-s, unv. M.) *m.* vařič *m.*; 2. vařidlo *n.*; —ei *f.* vaření, kuchaření *n.*; strůjo *f.*; ſchlechte K. kuchtění *n.*

Koch-geſchirr *n.* kuchyňské nádobí; —herd *m.* kuchyňská plotna, ohniště *n.*,

Köchin *f.* kuchařka *f.* [sporák *m.*

Koch-junge *m.* kuchtík, kuchařík *m.*; —kraut *n.* vařivo *n.*; —kunſt *f.* kuchařství *n.*, kuchařské umění; —löffel *m.* vařečka *f.*; —maſchine *f.* rychlovar *m.*, samovar *m.*; —punkt *m.* (chem.) bod varu; —ſalz *n.* kuchyňská sůl; —tiegel *m.* rendlík *m.*; —topf *m.* vařák *m.*; —wein *m.* kuchyňské víno; —zucker *m.* kuchyňský cukr.

Kockel *f.* podložka *f.* (na jhu).

Kockelskörner *pl. n.* chebuliny *pl. f.*

Kockelstrauch *m.* chebule *f. Cocculus.*

Kodde *f.* podsvinče *n.*, sele *n.*

Kodein *n.* (chem.) kodein *m.*

Koder *m.* podbradek *m.*, lalok *m.*

Köder (-s, unv. M.) *m.* vnada *f.*, návnada *f.*, nástraha *f.*; 2. (Abjapfleck

beim Schuhe) patník, patníček *m.*, podpatník *m.* [zasaditi.

Ködern vnaditi, navnaditi, nástrahu

Kodex (-es, M. -e *et Codices*) *m.* (lt.) zákon *m.*; 2. zákoník *m.*; 3. objemná kniha starobylá.

Kodifi-kation *f.* (lt.) uzákonění *n.*; —zieren uzákoniti.

Kodizill (-es, M. -e) *n.* dovětek, kodicil *m.* (dodatek k závěti). [(matb.).

Koeffizient (-en) *m.* (lt.) součinitel *m.*

Koemtion *f.* (lt.) společna koupě, spolukoupi *f.*

Koerzibel *adj.* (lt.) svíravý; ztužitelný.

Koerzitiv-kraft *f.* svíravost *f.*; —maßregel *f.* donucovací prostředek.

Koessentiell *adj.* spolupodstatný.

Koexist-enz *f.* spolubytenství *n.*; soubytnost *f.*; —ieren spolubytovati.

Kofe (M. -n) *f.* nádoba *f. v.* Kobel.

Kofent (-es, M. -e) *m.* patoky *pl. f.*, ředina *f.* [vovna *f.*

Koffee *m. v.* Kaffee; Koffe *n.* (-s) káva

Koffer (-s, unv. M.) *m.* kufr *m.*, truhla *f.*; —deckel *m.* víko od kufru; Köfferlein *n.* kufříček *m.*

Kog (-es, M. Köge) *m.* (b. Böttch.) kyj *m.*, kyjanka *f.*; 2. nadmoří *n.*

Kogel (M. -n) *f.* kukla, kukle *f.*; 2. chochol *m.*; —ig *adj.* chocholatý; 3. kuklovatý.

Kogge *f.* (Schiff) kuk *m.*, kukaň *f.*

Kogil-ation *f.* (lt.) přemýšlení, přemítání, uvažování *n.*; —ieren přemýšleti, přemítati, uvažovati.

Kognak (-s) *m.* (fr.) koňak *m.*, vinovka *f.* (lihovina), matolinka *f.* [slici.

Kognat (-s) *m.* (lt.) příbuzný po pře-

Kognition *f.* (lt.) poznání *n.* (poznavací mohutnost); 2. soudní výrok, rozhodnutí *n.* [příjmení *n.*

Kognomen (-s, *pl.* Kognomina) *n.* (lt.)

Kohabitation *f.* (lt.) spolužití *n.* (společná domácnost); 2. souloh *m.*, *st.* snětí *n.*

Kohä-rent *adj.* (lt.) souvislý; —renz *f.*, —sion *f.* souvislost; spojitost *f.*; —sionskraft *f.* soudržnost *f.*; —siv *adj.* soudržný.

Kohl (-s, oh. M.) *m.* kapusta *f.*, zelí *n. Brassica*; —amsel *f.* kos černý; —birn *f.* kapustnice *f.*

Kohle (M. -n) *f.* uhel (*g.* uhle) *m.*; (Groß-) uhlí kusové, u. v kusech; (Würfel-) n. kostkové (kurz: kostky); *pl.* —n uhlí *coll.*

Kohlen uhlí páliti; uhlí dusiti.

Kohlen-abgang *m.* uhelná měl; —behältnis *n.* uhelnice *f.*; —becken *n.* uhelník *m.*; K., —mulde *f.* koryto (necky) uhelné; —bildung *f.* útvar uhelný; —braun *adj.* uhlohnědý; —brenner *m.* uhlíř *m.*; —brennerei *f.* uhlířství *n.*, pálení uhlí; (Ort) uhlírna *f.*; —chlorid *n.* chlorid uhlitý; —dampf *m.* dým z uhlí; —dunst *m.* uhelný čoud; —feuer *n.* řeřavý uhel; —formation *f.* útvar uhelný; —fuchs *m.* liška uhlířka; —gas *n.* uhelný plyn; —gebirge *n.* pohoří uhelné; —gehau *n.* myť *f.*, pasecka na uhlí; —gewerke *n.* uhelna *f.*; —glut *f.* žhavé uhlí; —haltig *adj.* uhelnatý; —händler *m.* uhlíř *m.*; —hammer *f.* uhelna *f.*; —klein *n.* drobné uhlí; —kruke *f.* pohrabáč *m.*; —lager *n.* uhelná sloj; —markt *m.* uhelný trh; —meiler *m.* hromada uhlířska, milíř *m.*; —metalle *pl.* uhličníky *pl. m.*; —mulde *f. v.* Kohlenbecken; —oxyd *n.* uhličnatec *m.*, kysličník uhelnatý; —pfanne *f.* uhelná pánev, uhelník *m.*; —platz *m.* uhelniště *n.*; —pulver *n.* prach uhelný; —qualm *m.* čmoud uhelný; —saure Salze *pl.* uhličitany *pl. m.*; —säure *f.* kyselina uhličitá, kyselina uhličnatá, k. uhlíková, uhličnatka *f.*; —schiefer *m.* lupek *m.*; —schwarz *adj.* černý jako uhel; —stätte *f.* uhelniště *n.*, stádlo *n.*; —staub *m.* mour *m.*, uhelný prach; —stein *m.* uhlovec *m.*; —stoff *m.* uhlík *m.*; —stoffeisen *n.* uhličník železa; —stoffhaltig uhličnatý; —sulfid *n.* síro-uhlík *m.*, sirník uhličitý; —teer *m.* dehet uhelný; —tiegel *m.* pánvice uhelná, tyglík uhelný; —topf *m.* uhelník *m.*; —verschleiß *m.* prodej uhlí; —verschleißverein *m.* spolek uhlířský; —wagen *m.* vůz na uhlí, uhlák *m.*; —wasserstoff *m.* uhlovodík *m.*; —zeichnung *f.* nákres uhlem; —ziegel *m.* (—stein *m.*, Brikett *n.*) uhlačka, briketa *f.*

Köhler (-s, unv. M.) *m.* uhlíř *m.*; —glaube *m.* slepá víra *f.*; —hütte *f.* uhlířská chatrč; —lohn *m.* uhelné *n.*

Kohl-fuchs *m. v.* Kohlenfuchs; —garten *m.* zelniště *n.*, zelnice *f.*; —gärtner *m.* zelinář, (košťálník) *m.*; —grün *adj.* do žluta zelený; —hacken *m.* pohrabáč *m.*; —ig *adj.* uhelný; —knecht *m.* uhlířík *m.*; —kopf *m.* zelná hlávka *f.*; —markt *m.* uhelný trh *m.*; —meise *f.* sýkora velká, koňadra *f.*; —palme *f.* kapustoň *f.* (*m.*); —rabe *m.* krkavec horní; —rabi *m.*, —rübe *f.* über der Erde brukev *f.*; K. unter der Erde řípa *f.*, dumlík *m.*, tuřín *m.*; —schwarz *v.* Kohlenschwarz; —stätte *f. v.* Kohlenstätte; —stengel *m.* košťál *m.*; —weißling *m.* bělásek *m.*

Kohol (-s) *m.* kohol *m.* (líčidlo).

Kohorte (M. -en) *f.* (lt.) kohorta *f.*, družina *f.* ($^1/_{10}$ starořímské legie).

Köhr (-s) *m.* horská kotlina *f.*; —wasser *n.* horská voda.

Koinzidenz *f.* (lt.) shoda *f.*

Koitus *m.* (lt.) souloh *m.*, *st.* snětí *n.*

Koje (M. -en) *f.* (= kutě) lodnická ložnička.

Koka *f.*, —strauch *m.* koka *f.* (rudodrv koka Rothholz *n. Erythr xylon Coca*); —in *n.* kokain *m.* (med.); —pillen *pl.* kokové pilulky.

Kokarde *f.* (fr.) kokarda, znakovka *f.*

Kokett *adv.* koketně; —e *f.* (fr.) koketka, zálibnice *f.*; —erie *f.* koketnost, zálibnost *f.*; koketování *n.*; —ieren koketovati (s někým), zálibně se chovati.

Kokkus (M. -ffe) *m.* (*Coccus cacti et C. ilicis*) červec *m.* (Kermes, Cochenille).

Kokofen *m.* koksárna, pec na koks.

Kokolin *n.* kokolín *m.*
Kokon (-s, M. -s) *m.* kokon *m.*, zámotek *m.*, zápředek *m.* (housenčí).
Kokos-baum *m.* kokosník *m.*, kokos *m.* *Cocos nucifera*; —faſer *f.*, —haſt *m.* kokosina *f.*; —nuß kokos *m.*, kokosový ořech *m.*; —nußmilch *f.* mléko z kokosových ořechů, mléko kokosové; —nuß-öl, —öl *n.* kokosový olej *m.* (kokolín *m.*); —palme *f.* *v.* Kokosbaum.
Kokotte *f.* (gr.) kokotka *f.* (v Paříži).
Koks *pl.* koks *m.*
Kolben (-s, unv. M.) *m.*, Kolbe (M. -n) *f.* palice *f.*, palcát *m.*, mlat *m.*; (am Feuergewehr) hlaviště *n.*, úhlaví *n.*, úhlava *f.*; (bot.) palice *f.*, palička *f.*, hlávka *f.*; (Koch.) kýta *f.* (telecí); (medch.) bota *f.* *v.* Kolbenröhre; —ente *f.* kachna zrzavá; —flaſche *f.* baňka *f.*; —gras *n.* ocáskovec *m.* *Alopecurus*; —hals *m.* krh úhlaví, krk ručnice; —hirſch *m.* (wdm.) paličák *m.*; —hirſe *f.* bér *m.*; —halle *f.* (bot.) toul palicný; —rad *n.* (medch.) růženec *m.*; —röhre *f.* (b. Druckwerken) bota *f.*; —ſchlüger *m.* paličník *m.*; —ſchuh *m.* botka *f.*, úhlaví *n.*; —ſtange *f.* táhlo *n.*, pich *m.*, pist *m.*; —ſtreiter *m.* paličník *m.*, palcátník *m.*, cepník *m.*; —weizen *m.* pšenice paličkovitá, paličnatka *f.*; —zeit *f.* (wdm.) čas paličkování.
Kolbig *adj.* baňatý; palicovatý.
Kolibri (M. -s) *m.* kolibřík, medosos, medossav *m.* *Trochilus*.
Kolieren caditi plátnem.
Kolik *f.* (gr.) kolika *f.*, řezání *n.*, ujímání *n.*, střevní dna *f.*
Kolitis *f.* (gr.) zánět tračníku (střeva).
Kolk (-es, M. -e u. Kelke) *m.* výmol *m.*, tůně *f.*
Kolkern mh. unperf. (im Bauche) kru-[četi; das K. kručení *n.*
Kolkothar *m.* (chem.) kolkotar *m.*, červeň anglická, červeň zemní, červený vitriol *m.*
Kolkrabe *m.* *v.* Kohlrabe.
Kollaborator (-s, M. -en) *m.* (lt.) spolupracovník *m.*
Kollapsus (M. Kollapſe) *m.* sklesnutí
Kollare *n.* (lt.) kolár, kněžský ná-[vedlejší.
krčník *m.*
Kollateral *adj.* pobocní, postranní,
Kollation *f.* (lt.) porovnání, srovnání *n.*; 2. propůjčení *n.*; 3. svačina, zákuska *f.*; —ieren porovnati, porovnávati, srov.; —ierung *f.* porovnávání *n.*; —ierungsgebühr *f.* plat za porovnání; —srecht *n.* právo udělovací, pr. k propůjčení.
Kollat-or (-s, M. -en) *m.* kolátor, podací pán; —ur *f.* kolatum *f.*, duchovenská osada.
Kollaud-ation *f.*, —ierung *f.* schválení (účtu, stavby); —ieren schváliti (stavbu).
Kolleg *n.* *v.* Kollegium; —e (-en, M. -en) *m.* kolega *m.* (soudruh, společník, spoluúčastník *m.*); —ial, —ialiſch *adj.* družný; 2. sborový; —ialgericht *n.* sborový soud *m.*; —ial (-en) *m.* kolegiat, člen (koleje); —iengeld *n.* kolejné *n.*; —ium *n.* (lt.) sbor *m.*; 2. kolej *f.* (učiliště *n.*); 3. učebná přednáška, čtení *n.*
Kollekt-aneen *pl.* (lt.) sborník *m.* (spisů); —ant (-en) *m.* sběratel (loterní) *m.*; —e *f.* sbírka, snůška (peněz); —ion *f.* sbírka *f.*, soubor *m.* (přírodnin, mincí atd.); —iv *adj.* souborný, hromadný; —ivbegriff *m.* hromadný pojem; —ivglas *n.* sběrné sklo; —ivlinſe *f.* (phyſ.) čočka sběrná, sběrnice *f.*; —ivnote *f.* společný přípis *m.*; —ivum (*nomen collectivum*) jmeno hromadné (gram.); —or *m.* sběratel *m.*; (phyſ.) jímač *m.*; —ur *f.* sběrna (loterní) *f.*
Koller (-s, unv. M.) *m.* janek *m.*, jankovitý kůň *m.*; 2. zavrat *f.*, vrtohlavost ovcí; 3. obvoj *m.*, zásíjník *m.*; 4. kazajka *f.*; —ig *adj.* jankovitý (kůň).
Kollern kotáleti, kuliti (*v.* Rollen); mh. kuliti se, kouleti se; (im Bauche) kručeti v břiše; smyšiti se (o koni); fig. vztekati se; —d *adj.* kručivý.
Kollett (-es, M. -e) *n.* (fr.) živůtek *m.*; kazajka jezdecká.
Kolli *pl.* (it. Colli) *v.* Kollo.
Kollidieren (lt.) neshodovati se, nesrovnávati se, odporovati sobě, býti na odpor.
Kollier *n.* (fr.) náhrdlek, náhrdelník *m.*
Kollim-ation *f.* (aſtr.) kolimace *f.*, odměr *m.*; —ationslinie *f.* čára kolimační; —ator *m.* kolimator, odměřovač *m.* (aſtr.).
Kollision *f.* (lt.) rozpor, spor, vespolný odpor *m.*, neshoda *f.*; in K. geraten přijíti v rozpor, odpor; im —falle vzejde-li jaký odpor.
Kollo (*pl.* Kolli) *n.* (it.) nákladový kus, balík (zboží, bedna, soudek atd.); *pl.* Kolli zboží kusové (v kusech).
Kollodium (-s) *n.* (gr.-lt.) kolodium, klejina, lepkavina, lípavka *f.*
Kolloquium (-s, M. -ien) *n.* (lt.) rozhovor *m.* (učebný a zkušebný r. profesora se žákem).
Kollu-dieren záludně jednati; —ſion *f.* (lt.) záludnost *f.*, obmyslný klam *m.*
Kölniſche Mark *f.* kolínská hřivna; Kölniſchwaſſer *n.* kolínská vodička.
Kololith *m.* (gr.) střevokam *m.*
Kolon (-s, M. s u. -e) *n.* (gr.) člen v periodě; člen strofy; 2. dvojtečka *f.*; 3. Grimmdarm (anat.) hryzník (střevo, tračník) *m.*
Kolon-at (-s) *n.* usedlictví *n.*; —e (-en, M. en) *m.* usedlík (sedlák; osadník *m.*).
Kolonel (-s) *m.* (fr.) plukovník *m.*; K. *f.* sloupcové písmo (drobné).
Kolonial-amt *n.* osadní úřad *m.*; —ausſtellung *f.* osadní výstava *f.*; —rat *m.* osadní rada *f.*; —waren *pl.* osadní zboží *n.*
Kolon-ie (M. -ien) *f.* (lt.) osada *f.*, kolonie *f.*; —iſation *f.* kolonisace, osazování *n.*; —iſieren kolonisovati, osazovati; —iſt (-en) *m.* osadník *m.*
Kolonn-ade *f.* (fr.) kolonáda *f.*, sloupení, sloupoví, sloupořadí *n.*; —e *f.* (Rechn.) sloupec *m.*; 2. (mil.) odřad *m.*,

proud *m.*, **kolona** *f* ; —enweiſe *adv.* ve sloupcích; (mſ.) proudmo.

Kolophon-ium (-s) *n.* (gr.) kolofon *m.*, kalafuna *f.*; —ſäure *f.* kyselina kalafunová.

Koloquinte *f.* kolokvinta *f.* (kopva *f.*) *Citrullus* (*Cucurbita*) *Colocynthis.*

Koloradokäfer *m.* bramborák, bramborník, koloradovec *m.*, mandelinka bramborová *Leptinotarsa decemlineata* (Kartoffelkäfer).

Kolor-ation *f.* (lt.) zbarvení *n.*; —atur *f.* (muſ.) koloratura *f.*, hudební (zpěvní) okrasa *f.*; —aturgeſang *m.* (okrasný, ozdobný) krasozpěv, koloraturní zpěv *m.*; —aturſängerin *f.* krasopěvkyně, koloraturní zpěvačka *f.*; —ieren kolorovati, obarviti, v barvách provesti; —iſt (-en) *m.* kolorista *m.*; —it *n.* barvitost *f.*

Koloß (-ſſes) *m.* (gr.) kolos, velikán, veletvor *m.*; **kolo**ſſal *adj.* kolosální, velikánský, veletvorný, ohromný; **Kolo**ſſeum (-s) *n.* koloseum.

Kolpak (-s, M. -s u. -e) *m.* kolpak, kalpak *m.* (husarská čepice).

Kolpitis *f.* (gr.) zánět pošvy (med.).

Kolport-age *f.* (fr.) kolportáž *f.*, roznášení (obchodní); —eur *m.* kolportér, roznašeč *m.*; —ieren kolportovati, roznášeti (knihy, zboží, zprávy atd.).

Kolter (-s, unv. M.) *m.* přikrývka; opona *f.*; K. *n.* krojidlo, čertadlo *n.* (u pluhu). [(starož. dělo).

Kolubrine *f.* hadice, švihavka *f.*

Kolumbarium *n.* (lt.) hrobiště *n.*, hrobnička *f.*

Kolumne (M. -en) (math.) *f.* sloupec *m.*, (typ.) stránka; —ntitel *m.* (typ.) stránkový titul *m.*; —enweiſe *adv.* v sloupcích; v stránkách.

Kolur (-s, M. -en) *m.* (gr.) krojník (*pl.* krojníci) (aſtr.).

Koma *n.* (gr.) ospalost, spavost, spavice *f.* (Schlafſucht); K., *diabeticum* mdloba úplavičná; k., *Coma f.* (lt.) kštice *f.* [(mſ.).

Kombattant (-en) *m.* (fr.) bojovník *m.*

Kombin-ation *f.* (lt.) kombinace *f.*, rozhodování, srovnávání okolností; sestava *f.*; (Mtn.) spojka *f.*; —ationslehre *f.* náuka o sestavování, n. o sestavách; —ieren kombinovati, sestavovati, seřaďovati (okolnosti), dohadovati; —iertes Bataillon (mſ.) sestrojený prapor. [menová.

Komensäure *f.* (chem.) kyselina ko-

Komestibilien *pl.* poživiny.

Komet (-en, M. -en) *m.* (gr.) kometa *f.*, vlasatice *f.*; —enſucher *m.*, Nachtfernrohr (aſtron.) hledač *m.*

Komfort (-s) *m.* (engl.) pohodlí *n.*; —abel *adj.* pohodlný.

Kom-ik *f.* komika *f.*; —iker (-s, unv. M.) *m.* komik *m.*, veseloherec *m.*; —iſch *adj.* směšný, komický.

Komit-at (-s) *n.* (lt.) stolice, župa *f.* (v Uhrách); —ee (-s, M. -s) *n.* (fr.) výbor *m.*, komité *n.*, komitet *m.*; —atgeſandter *m.* (vlt.) sborový poſlanec (někdy na něm. říšském sněmě v Rezně do r. 1806); —ien *pl.* (*comitia* lt.) sbor *m.*, shromáždění *n.*; rada *f.*

Komma (-s, M. -e u. -ata) *n.* (gr.) čárka *f.*, proužek *m.* (gram.); 2. (phyſ.) přestávka *f.*

Kommand-ant (-en, M. -en) *m.* velitel, komandant *m.*; —antur *f.* velitelství *n.*; —eur (-s, M. -e) *m.* komandér *m.* (v nějakém řádu), komtur *m.*; —ieren velet, komandovati; —ierender General komandující generál *m.*; —ite *f.* komandita *f.* (pobočí obchod).

Kommando (-s) *n.* velení *n.* (komando); velitelství *n.*; —ſprache *f.* velící jazyk; —wort *n.* velící slovo *n.*, povel *m.*

Kommass-ation *f.* (lt.) scelování (pozemků); —ieren sceliti, scelovati (pozemky).

Kommen mſ. (er kam, ſie iſt gekommen) přijíti, přicházeti; wohin k. přibyti; dostati se kam; um etw. k. ztratiti něco, pozbyti čeho, přijíti oč; davon k. utéci, vyváznouti; es muß dazu k. musí na to dojíti; es wird nicht dazu k. však na to nedojde; zu ſich k. (nach der Ohnmacht) k sobě přijíti, vzpamatovati se; komm! pojď! woher kommt es? odkud to přichází? odkud se to vzalo? čím to je?

Kommemorieren připamatovati.

Kommende *f.* komenda *f.* (obročí duchovního řádu).

Kommensurab-el *adj.* (lt.) souměřitelný; —ilität *f.* souměřitelnost *f.*

Komment (-s, M. -s) *m.* (fr.) obyčej, způsob *m.* (studentský); 2. (lt.) poznámka *f.*; —ar (-s, M. -e) *m.* (lt.) výklad *m.*, vysvětlení *n.*, komentář *m.*; —ieren vykládati, vysvětlovati, poznámkami opatřiti; —ierend *adj.* vysvětlující.

Kommers (-es, M. -e) *m.* studentská pitka *f.*, kommers *m.*; —ieren popíjeti.

Kommerz (-es) *m.* (*n.*) (fr. *commerce*, lt. *commercium*) obchod *m.*, tržba *f.*; —albrieftrager *m.* (vlt.) dovozce nákladů (spediter *m.*); —alſtraße *f.* komerciální (obchodní) silnice; —iell *adj.* obchodní; —ienrat *m.* komerční (obchodní) rada.

Kommilitone (-en, M. -en) *m.* (lt.) soudruh *m.* (spolustudující *m.*, vlt. spolubojovník).

Kommis (*indecl.*) *m.* (fr.) kupecký příručí *m.*, pomocník (kupecký mládenec) *m.*

Kommiss-är (-s, M. -e) *m.* komisař *m.*; —ariat (-s) *n.* komisařství *n.*

Kommißbrot (-es) *n.* komisárek (vojenský = komisní chleb) *m.*

Kommission (M. -en) *f.* (lt.) komise (komisí) *f.*; 2. zakázka, objednávka *f.*; Ware in K. zboží svěřené ku prodeji, do komise; —alſter *adv.* (etw. erheben) komisí (*instr.*), komisionálně, skrze komisi; —ar (-s, M. -e) *m.* komisionář, obstaravatel *m.*; —ieren držeti komisi, odbývati komisi.

Kommissions-geſchäft *n.*, —handel *m.* obchod komisionářský, o. obstarava-

telský; —glied *n.* člen (úd) komise; —gut *n.*, —ware *f.* zboží ku prodeji (do komise) svěřené; —kosten *pl.* náklady na komisi; výchozné *n.*; —lager *n.* sklad obstaravatelský; —provision *f.* provize (odměna) obstaravatelská; —rat *m.* (Titel) komisijní rada *m.*; —rechnung *f.* účet obstaravatelský; —tratte *f.* obstarana směnka *f.*; —verkauf *m.* obstaravatelský prodej *m.*; von —wegen z komise.

Kommissur *f.* (lt.) spojina, drážka, spára *f.*, paz *m.*, vaz *m.*

Kommitt-ent (-en) *m.* plnomocnitel *m.*; 2. objednatel, zákazník, zámluvce *m.*; —ieren svěřiti; objednati; zplnomocniti.

Kommlichkeit *f.* pohodlnost *f.*

Kommod *adj.* (lt.) pohodlný; —e *f.* prádelník *m.*; skříň *f.*; —ität *f.* pohodlí *n.*; pohodlnost, pohodlimilovnost *f.*; —kappe *f.* domácí čapka, komodka *f.*

Kommodore (-rs, M. -rs u. -ren) *m.* (engl.) komodor (velitel několika korábů) *m.* [řecký).

Kommos *m.* (gr.) žalozpěv *m.* (staro-

Kommotion *f.* (lt.) pohybování *n.*, pohyb *m.*, komoce *f.*; *Commotio cerebri* (lt.) otřesení mozku. [společný.

Kommun *adj.* (*communis*) (lt.) obecný;

Kommunal *adj.* obecní; —arzt *m.* ob. lékař; —beamte *m.* ob. úředník; —garde, —wache *f.* ob. stráž; —gebäude *n.* ob. budova; —schule *f.* obecní škola; —wesen *n.* obecní záležitosti, ob. věci *pl.*

Kommunard (-en) *m.* komunard *m.* (ve Francii 1871).

Kommun-e *f.* (fr.) obec *f.*; 2. komuna *f.* (v Paříži 1871); —ist (-en, M. -en) *m.* propůjčená věc *f.*; propůjčený spis *m.*; —ation *f.* (lt.) komunikace *f.*, pospoj *m.*, spojba *f.*, spojení *n.* (cesty a dráhy; přechody, vchody a východy); obecenství *n.*; R. der Gefangenen spolu-obcování vězňů.

Kommunikations-brücke *f.* spojovací most *m.*; —linie *f.* čára spojovací; —minister *m.* ministr dopravy; —mittel *pl.* prostředky komunikační, spojovací, pospojné, spojebné.

Kommun-ikee *n.* (fr.) *v.* Communiqué; —ion *f.* (lt.) přijímání *n.* (večeře Páně); 2. Haus-K. (in Serbien) zádruha *f.*; —ismus *m.* komunismus *m.* (obecnost všeho majetku); —ist (-en) *m.* komunista *m.*; —istisch *adj.* komunistický; —ität *f.* spolek *m.*, společenstvo *n.*; —izieren přijímati (večeři Páně); 2. podávati velebnou svátost; —izierend *adj.* spojitý.

Kommut-abel *adj.* (lt.) změnitelny, prom.; —ation *f.* směna, obměna, změna, proměna *f.*; —ator (-s, M. -en) *m.* (mech.) přesmykač *m.*; —ieren směniti, obm.; změniti, proměniti.

Komöd-iant (-en, M. -en) *m.* (gr.) komediant *m.*; —ie (M. -ien) *f.* komedie *f.*, (divadelní hra), veselohra *f.*; —ienDichter *m.* básník n. skladatel veseloher.

Kompagn-ie, Kompanie (M. -en) *f.* spolek *m.* (Hdl.); 2. (mil.) setnina (kompanie) *f.*; —on *m.* společník *m.*

Kompakt *adj.* (lt.) celistvý; srostitý; sražený; shustlý; těsný; —e Schrift tučné písmo; —aten *pl.* kompaktáty (-ta), (úmluva s Čechy o přijímání podobojí 1436).

Kompar-abel *adj.* (lt.) porovnatelný; —ation *f.* srovnávání, porov. *n.*; (gram.) stupňování *n.*; —ationsmethode *f.* (astr.) srovnavací návod *m.*; —ativ (-s, M. -e) *m.* (gram.) *gradus comparativus* srovnavatel, stupeň srovnavací, st. druhý; —ent *adj.* (*m.* -en) přichozí (*adj. m.*); —ieren porovnávati; ukázati se, dostaviti se. [stenci, němocherci *pl.*

Komparse *pl. m.* (Theatr.) součas-

Kompaß (-sses, M. -sse) *m.* (lt.) kompas *m.* (dralkostroj, střelkostroj *m.*); —brief *m.* smírný list; —häuschen *n.* kompasnice, kompasovna *f.*; —nadel *f.* kompaska, kompasová jehla, k. střelka *f.*

Kompatibilität *f.* (lt.) součastenství *n.*

Kompatriot (-en) *m.* spoluvlastenec, krajan *m.*

Kompaziszent (-en) *m.* spolumluvčí *m.*

Kompen-dieren, —sieren (lt.) vyrovnati účtem (vyr. vzájemně, dluhy n. pohledávky); —dium (-s, M. -dien) *n.* soubor, výtah, krátký obsah *m.*; přehled *m.*; skrácení *n.*, skratek *m.*; —sation *f.* vyrovnání účtem (vzájemné vyrovnání pohledávek); —sationspendel *n.* kyvadlo vyrovnavací; —sationsrecht *n.* právo vyrovnavací (při pohledávkách).

Kompetent *adj.* (lt.) náležitý, příslušný; —es Gericht příslušný soud; R. (-en, M. -en) *m.* spoluuchazeč, žadatel, kompetent *m.*; —entabelle *f.* výkaz žadatelů.

Kompetenz *f.* (lt.) kompetence *f.*, příslušnost, oprávněnost *f.* (soudu n. úřadu); 2. ucházení (-se) o službu atd.; 3. uchazeči, žadatelé *pl.*; —gesetz *n.* zákon o příslušnosti soudní; —konflikt *m.* spor o příslušnost, o oprávněnost (soudu atd.); —vorschlag *m.* návrh v příčině žadatelů, n. obsazovací.

Kompetieren ucházeti se (o místo), žádati (za službu).

Kompil-ation *f.* (lt.) snůška, sbírka (z různých spisů); fig. slátanina *f.*; —ator *m.* sběratel *m.*; fig. opisovač *m.*; —ieren snášeti, sbírati (ze spisů).

Komplan-ation *f.* (lt.) zplošení *n.* (mech.); —ieren zplošiti.

Komplement (-s) *n.* (lt.) doplněk *m.*; —är *adj.* doplňovací; —ieren doplniti, -ňovati; —winkel *m.* úhel doplňovací, ú. doplňkový.

Komplett *adj.* (lt.) úplný; —ieren doplniti; —ierung *f.* doplnění *n.*

Komplex (-es, M. -e) *m.* (lt.) soujem, souhrn *m.*; skupa *f.*; celina *f.* (pozemků); —ion *f.* (math.) obsah *m.*; 2. složení těla.

Kompli-ce *m.* (fr.) účastník (zločinu), spoluvinník, souspřežence, spolčenec *m.*; —ation *f.* (lt.) složitost, spletitost

f.; zmnohonásobení *n.*; zápletka *f.*, komplikace *f.*

Kompliment (-s, M. -e) *n.* (fr.) poklona, úklona *f.*; fig. zdvořilost, dvornost *f.*; mein K.! má úctal (má poklona!); —endrechſler, —macher *m.*, —enſchneider *m.* fig. poklonkář, úklonkář *m.*; —teren (be...) klaněti se, ukláněti se, poklony-dělati (*vulgo* poklony sekati).

Kompliziert složitý, spletitý.

Komplott (-s, M. -e) *n.* (fr.) spiknutí *n.*, úklad *m.*; —eur *m.* spiklý, spiklík (spiklenec) *m.*; —teren spiknouti se, spiknutí sosnovati; —ſtifter *m.* původce (strůjce) spiknutí.

Kompon-ente *f.* (lt.) (mech.) síla postranní, součastná; —teren komponovati, skládati (hudební kus); —iſt (-en) *m.* skladatel (hudební), komponista *m.*

Komposit-en *pl.* (bot.) složnokvěté rostliny; —eur *m.* (fr.) *v.* Komponiſt; —ion *f.* (lt.) skladba (hudební); 2. kompozice *f.*, ukázka slohová, tvorba školní; 3. směs kovová, slitina *f.*; —lonſlehre *f.* náuka o skladbě; —um *n.* složené slovo.

Kompost (-es, M. -e) *m.* (fr.), —dünger *m.* měsivo, smíšené hnojivo n. záměs hnojná.

Kompott (-s, M. -e u. -s) *n.* (fr.) zavařenina, závara *f.* (zavařené ovoce).

Komprehension *f.* (lt.) pochopení *n.*; chápavost *f.*

Kompre-ß *adj.* (lt.) stlačený; —ſſe (M. -en) *f.* (chir.) rouška, plena, úvazek *m.*, spínka *f.*; (*st.* obinadlo *n.*); —ſſibel *adj.* stlačitelný; —ſſion *f.* stlučení; zhuštění *n.*; —ſſionspumpe *f.* zhušťovací pumpa *f.*; —ſſiv *adj.* stlačovací.

Komprimiert (-e Luft) stlačený, zhuštěný (vzduch).

Komprom-iß (-iſſes, M. -iſſe) *m. et n.* (lt.) kompromis *m.*, dohoda *f.*, dohodnutí (sporných stran); —ittieren jmb. kompromitovati zostuditi; ſich se.

Kompt-abilität *f.* (fr.) účetnictví *n.*, účtověda *f.*; —ant *adv.* za hotové, v hotovosti, hotovými; —oir *n. v.* Comptoir. [*n.*

Kompulsion *f.* (lt.) vymáhání, nucení

Komst (-es, ob. M.) *m.* sražené mléko *n.*; 2. zelný ovar *m.*; 2. mléčitý (bílý) jantar *m.*

Komtesse (M. -en) *f.* (fr.) hraběnka *f.*

Komtur (-s, M. -e) *m.* komtur *m.* (v řádu); —ei *f.* komturství *n.*

Konak (-s) *m.* (türk.) konak, dvorec, palac (knížecí) *m.*

Konch-a *f.* lastura, skořepina *f.*; —oide *f.* (math.) Muſchellinie konchoida, lasturnice *f.*; —yllen *pl.* (zool.) skořepáci, lasturnatci *pl.*

Kondemnation *f.* (lt.) odsouzení *n.*

Kondens-ation *f.* (lt.) zhušťování *n.* (phys.); —ationsdampfmaſchine *f.* parostroj s hustičem; —ator *m.* (mech.) hustič, kondensátor *m.*; —ieren hustiti, zhušťovati; —ität *f.* hustota *f.*

Kondition *f.* (lt.) výminka, podmínka *f.*; *conditio sine qua non* nezbytná podmínka, n. výminka; 2. kondice *f.*, služba *f.*, zaměstnání *n.*; 3. podomní (studentské) vyučování *n.*, hodiny *pl.*; —al, —ell *adj.* výminečný, vymiňovací, podmínečný, podmiňovací; —al (-s) *m.* (gram.) způsob spojovací, podmiňovací; —atum *n.* (log.) zásudek *m.*; podmínka *f.*; —ieren slonžiti (v obchodě); 2. podmiňovati.

Konditor (-s, M. -en) *m.* (lt.) původce, tvůrce, stvořitel *m.*; 2. cukrář; —ei *f.* cukrářství *n.*

Kondolenz *f.* (lt.) soustrast *f.*; —ſchreiben *n.* soustrastný list, potěšný dopis *m.*; kondolieren soustrast projeviti.

Kondominat (-s) *n.* (lt.) spoluvladařství, spolupanství *n.*

Kondor (-s, M. -e) *m.* (span.) kondor, sup obrovský, velesup *m. Sarcoramphus condor.* [vůdce.

Kondottiere *m.* (it.) náčelník *m.*,

Kondulte *f.* chování *n.*, zachovalost *f.*; —liſte *f.* výkaz zachovalosti.

Kondukt (-es, M. -e) *m.* (lt.) průvod *m.* (pohřební); —eur, —or (-s, M. -en) *m.* konduktor, průvodčí (vlaku atd.) *m.*; (phys.) vodič, mlunovod *m.*; —koſten *pl.* výdaje na pohřeb.

Konduplikation *f.* (lt.) zdvojení *n.*

Kondylom (-s, M. -e) *n.* (gr.) kondylom *m.*; (ſpitzig) fík *m.*; (hämorrhoidal) štětka *f.* (med.).

Konein *n. v.* Koniin.

Konfekt (-es, M. -e) *n.* konfekt, cukrátko *n.*; —ion *f.* (lt.) konfekce *f.*, výroba oděvu; —ionsanſtalt *f.*, —ionsgeſchäft *n.* oděvna *f.*, závod oděvnický, konfekce *f.*

Konferenz (M. -en) *f.* konference *f.* společná n. sborová porada *f.*; —beſchlüſſe *pl.* usnešení konference; —miniſter *m.* konferenční ministr *m.*; —zimmer *n.* sborovna *f.*; konferieren porovnávati (přepisy atd.); 2. raditi se, porady držeti, konferovati.

Konfession *f.* (lt.) konfese *f.* (náboženské) vyznání *n.*; —ell *adj.* konfesionální; —slos *adv.* bez vyznání; ein -er mimověrec, samověrec *m.*; —loſigkeit *f.* mimověrství *n.*, samověrství *n.*

Konfident (-en) *m.* důvěrník *m.* (policejní); —tiell *adj.* důvěrně; —enz *f.* důvěra *f.* [vení *n.* (aftr.).

Konfiguration *f.* (lt.) utváření, sesta-

Konfin-ien *pl.* končiny, hranice *pl.*; —tieren obmeziti (na určité okolí).

Konfirm-and (-en) *m.* (lt.) biřmovanec *m.*; (Proteſt.) přijímající *m.*; —ation *f.* konfirmace *f.*, potvrzení (privilegií atd.); 2. (relig.) biřmování *n.*; —ieren stvrditi, potvrditi; 2. biřmovati.

Konfiſe-rie *f.* (fr.) cukrářství *n.*; —ur *m.* cukrář *m.*

Konfiskation *f.* (lt.) konfiskace *f.*, zabavení (knihy, majetku, zboží atd.); konfiszieren konfiskovati, zabaviti.

Konfiteur (-en) *m.* vyznávající *m.*

Konfitüren *pl. f.* (fr.) cukroviny.

Konfizient (-en) *m.* (lt.) sestavovatel *m.*; Rechnungsk. účtovník *m.*

Konflikt (-es, M. -e) *m.* rozpor, spor *m.*, rozmíška, roztržka *f.*, konflikt *m.*

Konfluenz *f.*, Konflux *m.* stok, sběh *m.*

Konföder-ation *f.* konfederace *f.*, spolčinstvo *n.*; die -ierten spolčenci, konfederovaní *pl.* (Polen; Amerika).

Konform *adj.* souhlasný, shodný; *adv.* souhlasně; -ität (*Conformero*) konformisté (v Anglii 1571); -ität *f.* souhlasnost, shodnost.

Konfrater (*pl.* konfratres) *m.* (lt.) spolubratr *m.*; -nität *f.* bratrstvo *n.*

Konfront-ation *f.* (lt.) postavení tváří v tvář, p. vůči (= v oči), sčelení *n.*; -ieren postaviti tváří v tvář, p. vůči (p. aby si to dosvědčili do očí).

Konfundieren zmásti, splesti, spletichati; fonfuše *adj.* (lt.) zmatený, spletený.

Konfusion *f.* (lt.) zmatek *m.*, zmatení *n.*; -ar *m.* zmatkář *m.*; -ärat *m.* fig. radní pleticha (šmodrcha) *m.*; -ärsekretär *m.* fig. sekretář pletichář *m.*

Konfut-ation *f.* (lt.) vyvrácení (důvodů) *n.*; -ieren vyvrátiti, vyvraceti (důvody).

Kongenial *adj.* (lt.) duševně spřízněný.

Konge-rieren (lt.) nahromaditi, nakupiti, navaliti; -ition *f.* (Med.) nával (krve k hlavě atd.) *m.*; -itionsabszeß *m.* (chir.) hlíza podchnaná; -itiv *adj.* návalný.

Konglomerat (-es, M. -e) *n.* (lt.) skupení *n.*; (mont.) sklubení *n.*, sklubina *f.*, slepenec *m.*, jesep *m.*

Kongregation (M. -en) (lt.) kongregace *f.*, sbor řadový; 2. sjezd *m.*, schůze *f.*, shromáždění *n.*

Kongreß (-sses, M. -sse) (lt.) kongres *m.*, (sjezd panovníků neb diplomatů).

Kongru-a *pl.* (lt.) kongrua *f.* (vyměřený důchod kněžím atd.); -ent *adj.* shodný; -enz *f.* shoda, shodnost *f.*; -ieren shodovati se.

Konidium *n.* (lt.) klíčný prach (bot.).

Koniferen (*Coniferae*) *pl.* jehličnaté (šiškonosné, borkoplodné) rostliny (stromy).

König (-s, M. -e) *m.* král *m.*; -in (M. -innen) *f.* králová, královna *f.*; -lich *adj.* královský; -liche Hoheit (Titel) Královská Výsost; -reich *n.* království *n.*

Königs-adler *m.* orel královský *Aquila imperialis* (*A. heliaca*); -apfel *m.* ananas *m.*, královské jablko; -birn *f.* královna *f.*; -blau *n.* (chem.) modř královská; -gelb *n.* žluť královská; -kerze *f.* divizna *f. Verbascum*; -krone *f.* královská koruna *f.*; -lein *m.* len královský, královec *m.*; -mahl *n.* královská hostina *f.*; -mantel *m.* královský plášť *m.*; -mehl *n.* královská mouka, královský výrazek *m.*; -mord *m.* kralovražda *f.*; -mörder *m.* kralovrah, kralobijce *m.*; -rot *n.* červeň královská, anglická červeň *f.*; -sohn *m.* kralevic *m.*; -straße *f.* královská silnice, hlavní silnice *f.*, královka *f.*; -thron *m.* královský trůn *m.*; -tochter *f.* královská dcera (*st.* královna) *f.*; -wasser *n.* (chem.) lučavka královská; voda královská; -würde *f.* královská důstojnost *f.*; -zepter *n.* královské žezlo *n.*; -zucker *m.* královský cukr *m.*

König-tum (-s, M. -tümer) *n.* království *n.*

Konilin *n.* (chem.) bolehlavovina *f.*; *Conium* (lt.) bolehlav *m.* Schierling *m.* (bot.).

Konisch *adj.* kuželovitý, homolovitý; -e Linie (math.) kuželitá čára, kuželice, kuželovka *f.*

Konjekt-aneen *pl.* (lt.) smíšené n. různé spisy, námětky *pl.*; -ur *f.* domněnka *f.*, dohad *m.* (při čtení starých rukopisů); -ural *adj.* domněnkový, domněvačný.

Konjug-ation *f.* (lt.) časování *n.* (gram.); -ieren (Zeitwörter) časovati (časoslova); -iert (math.) spřežitý.

Konjunkt-ion *f.* (lt.) spojka *f.* Bindewort (gram.); 2. (astr.) soustuní; soulunní *n.*; -iv (-s) *m.* (*modus conjunctivus*) způsob spojovací (gram.); -ive Urteile spojité úsudky *pl.*; -iva *f.* (anat.) spojivka (oční) *f.* Bindehaut; -itis *f.* (med.) zánět spojivky; -ur *f.* sběh okolností, souběh *m.*; 2. (astr.) souluní, sousluní *n.*

Konjuration *f.* (lt.) spiknutí *n.*

Konkav *adj.* (lt.) vdutý, podutý, vpouklý, vyhloubený; -ität *f.* podutost, vpouklost, vyhloubenost *f.*; -spiegel *m.* zrcadlo podduté, vpouklé; -winkel *m.* (math.) uhel dutý.

Konklave (-s, M. -n) (lt.) konklavo *n.* (uzávěra kardinálů k volbě papeže).

Konklus-ion (M. -en) *f.* (lt.) závěrek *m.*, závěrka *f.* (log.); -iv *adj.* závěrný, závěrečný, závíravý; -um *n.* usnešení *n.* (snešení *n.*; „usnešeno, uzavřeno"); R. eines Gerichtes soudní snešení, soudní nález.

Konkord-anz *f.* (lt.) shoda *f.*; 2. ukazatel (k bibli); 3. konkordance *f.* (typ. Mat.); -*antia constructionis* přiměřenost vazby; -at (-es) *n.* (*m.*) konkordát *m.* (dohoda s papežem o věci církevní); -ia *f.* (lt.) svornost *f.*

Konkre-ment (-es, M. -n) *n.* (lt.) srostlina *f.*, srostek *m.*; -szenz *f.* srostlost *f.*

Konkret *adj.* (lt.) konkretní; srostilý; věcný; -er Fall určitý případ; -ätermögen *n.* společné jmění; -ion *f.* srostlost *f.*; 2. slitina *f.*; -um *substantivum* (grm.) jmeno věcné.

Konkubin-at (-es, M. -e) *n.* (*m.*) konkubinát *m.*, souložnictví *n.*, souložba *f.*; -e (M. -en) *f.* (lt.) kuběna *f.*, souložnice *f.*; -enhälter *m.* kuběnář *m.*

Konkurrent (-en) *m.* konkurent, spoluuchazeč, žadatel *m.*; (ffm.) soutěžník *m.*

Konkurrenz *f.* (lt.) konkurence *f.*, soutěž *f.* (souběžná činnost v podniku neb obchodní); (Finanz-) sbírky, sbírky *pl.*; spolupoplatnost *f.*; (Markt-) dovoz; příhon *m.*; (jur.) R. der Verbrechen sběh, souhrn zločinů; -beitrage *pl.* společné příspěvky; -klage *f.* konkurenční po-

kladna; —pflicht *f.* spolupoplatnost *f.*; —pflügen *n.* orba o závod, oraci dostihy *pl.*; —punkt *m.* (math.) jediniště, sběžiště *n.*; —verhandlung *f.* jednání o podaných žádostech; j. o soutěži; —wesen *n.* záležitosti konkurenční; konkurrieren konkurovati, ucházeti se o něco (vedle jiných); závoditi s kým; (Hdl.) soutěžiti.

Konkurs (-es, M. -e) *m.* konkurs *m.* (vybídnutí k soutěži, k podávání žádostí n. návrhů); 2. konkurs, úpadek *m.* (vybídnutí věřitelů); —ausschreibung *f.* vypsání konkursu; —edikt *n.* vyhláška konkursu; —elaborat *n.* práce konkursní; —eröffnung *f.* uvalení konkursu, oznámení konkursu; —fall *m.* případ konkursní, konkurs *m.*; —gläubiger *m.* konkursní věřitel; —masse *f.* konkursní podstata; —massaverwalter *m.* správce konkursní podstaty; —prüfung *f.* konkursní zkouška; —schuldner *m.* konkursní dlužník; —termin *m.* konkursní lhůta; —verhandlung *f.* konkursní řízení.

Können mh. moci; du kannst (ty) můžeš; du konntest (ty jsi =) tys mohl (mohls); du könntest ty bys mohl; ich kann nicht já nemohu; 2. znáti, uměti; er kann von allem etwas umí (zná) ze všeho něco.

Konnetabel (-s, unv. M.) konetábl *m.* (korunní vojvoda, nejvyšší velitel vojska ve Francii do roku 1627).

Konnex (*Connexus*) *m.* (lt.) souvislost *f.*; —ion *f.* spojení *n.* (konnexe *f.*); *pl.* —ionen styky.

Konnivenz *f.* (lt.) shovívavost *f.*

Konnossement, *Connaissement n.* (fr.) námořský nákladní (nákladový) list.

Konnotationstermin *m.* záznamní lhůta. [2. právo snubní.

Konnubium (-s) *n.* (lt.) sňatek *m.*;

Konoid (-s) *n.* kuželovec *m.* (tupý kužel, pakužel *m.*); —isch *adj.* kuželcový.

Konquistador (-s, M. -en) *m.* (span.) dobyvatel *m.* (název prvních Španělů v již. Americe, 1520—1810).

Konrektor (-s, M. -en) *m.* (lt.) konrektor, spoluředitel *m.*

Konseil (-s) *n.* (*m.*) (fr.) rada (ministerská); —sminister *m.* ministr poradný; —spräsident *m.* předseda ministerstva.

Konsekr-ation *f.* (lt.) posvěcení *n.*; —ieren posvětiti; vysvětiti.

Konseku-tion *f.* (lt.) *v.* Konjecutiv; —tiv *adj.* sousledný; —tivsatz *m.* sousledná věta.

Konsens (-es, M. -e) *m.* povolení *n.*, svolení *n.*, konsens *m.*; konsentieren povoliti, povolení uděliti.

Konsequ-ent *adj.* (lt.) důsledný, konsekventní; —*ens* (log.) zásudek *m.*; důsledek *m.*; —enz *f.* důslednost *f.*, konsekvence *f.*; —*entia immediata* rozsudek neprostředný.

Konserv-ation *f.* (lt.) úchrana *f.*; —ationsbrille *f.* ochranné brejle, šetřice *pl.*; —ativ *adj.* konservativní, zachovací, zachovatelský; —ator (-s, M. -en) *m.* (lt.) konservátor, úchrance, chranitel, zachovavatel (starožitností) *m.*; —atorium *n.* konservatoř *f.*, pěstovna hudby, vzdělavací ústav hudební; —e (M. -en) *f.* konserva *f.*, záspora *f.* (potravina); —ieren chrániti, opatřovati; šetřiti, konservovati.

Konsider-ation *f.* (lt.) uvažování *n.*, rozvažování, rozjímání *n.*; 2. vážnost, důležitost *f.*; —ieren uvažovati, rozvažovati, rozjímati.

Konsign-ation *f.* (lt.) seznam, soupis, výkaz *m.*; —ieren seznamenati, sepsati; die Akten f. seznamenati spisy; die Truppen f. svolati, pohotovu míti; soustřediti; in der Kaserne —iert sein (v. Truppen) v kasárnách pohotovu býti.

Konsilium *n.* (lt.) porada *f.* (na př. lékařská). [hustota *f.*; pevnota *f.*

Konsistenz *f.* (lt.) tuhost, tuhota *f.*;

Konsistorial- konsistorní; —rat *m.* konsistorní rada.

Konsistorium *n.* (lt.) konsistoř *f.*

Konskri-bieren (lt.) popsati; militärisch —bierter Bezirk okres n. obvod vojensky popsaný; —ption *f.* popis *m.* (obyvatelstva), soupis *m.*, konskripce *f.*

Konskriptions-amt *n.* popisný úřad; —amtmann *m.* správce popisného úřadu, popisný, ého *m.*; —bogen *m.* popisný list, popisný arch; —listen *pl.* náklady na popsání lidu, náklady popisné; —liste *f.* popisný list; —nummer *f.* popisné číslo; —offizier *m.* popisný důstojník.

Konsole *f.* (arch.) ležina *f.*, krakovec *m.* (vysedlý kámen), záklenek *m.*, konsola *f.*

Konsolidieren (lt.) utvrditi, upevniti, sjednotiti. [Kraftbrühe.

Konsommee *m.* (fr.) zvar *m.*, jícha *f.*

Konson-a *f.*, —ant *m.* (lt.) souhláska, spoluhláska *f.*; —antismus *m.* souhlasenství *n.*, povaha souhlásek, soustava souhlásek; —anz *f.* (Muſ.) libozvuk *m.*, blahozvuk *m.*; (Stilliſt.) srýmování *n.*; *pl.* —anzen, —antgruppen skupení n. spojení souhlásek.

Konsort-en *pl. m.* (lt.) soudruzi, společníci *pl.*; —ium *n.* družstvo *n.*

Konspir-ation *f.* (lt.) spiknutí *n.*; —ieren osnovati spiknutí, spiknouti se.

Konstab-le, —er *m.* ohňostrojce *m.*; 2. policejní strážník.

Konstant *adj.* (lt.) stálý; —e Größe (*et* —e *f.*) stálá veličina; —e Linie stálá čára.

Konstatier-en (lt.) etw. konstatovati, najisto postaviti, zjistiti, co jistě seznati, pevně vytknouti; —ung *f.* konstatování, najistopostavení, zjištění *n.*

Konstellation *f.* (lt.) (astr.) postavení hvězd; 2. shvězdění *n.*, souhvězdí *n.*; 3. (polit.) postavení, položení, seřadění *n.*, konstelace *f.*

Konstern-ation *f.* (lt.) zaražení *n.*, zaraženost *f.*, nesnáze *pl f.*, rozpaky *pl. m.*; —ieren zaraziti, do rozpaků uvesti; —iert zaražen, v nesnázích, v rozpacích.

Konstipation *f.* (lt.) zácpa *f.* (med.).

Konstitu-ante *f.* (fr.) ústavodárný sněm; —ent *m.* (lt.) vyslýchač *m.*;

—ieren (z. B. eine Gesellschaft) sestaviti; k. (ordnen) ustaviti něco; ein Gericht k. osaditi soud; k. (verhören) vyslýchati někoho; —ierender Reichstag ustavující, ústavodárný sněm; —ierung *f.* (der Gemeinde) ustavení *n.* (obce); K. (des Gerichtes) osazení soudu.

Konstitut (-en, M. -en) *m.* vyslýchanec *m.*; K. (-s) *n.* výslech *m.*; —ion *f.* ústava *f.*, konstituce *f.*; K. des Leibes podstata, povaha těla; —ionalismus *m.* ústavnost *f.*; —ionell *adj.* ústavní, konstituční; —*iva nota* znak stanovný.

Konstruieren (lt.) zbudovati; 2. sestrojiti; 3. (grm.) nakresliti, načrtati.

Konstruktion *f.* (lt.) konstrukce *f.*, zbudovanost *f.*, spořádání, složení *n.*; sestrojení, sestavení *n.*; soustrojí *n.*; grm.) vazba *f.*; (geom.) nakreslení *n.*; *Constructio recta* vazba přímá; *C. obliqua* vazba nepřímá; —sart *f.* (eines Gebäudes) spůsob stavební.

Konsul (-s *et* -n, M. -e *et* -n) *m.* (lt.) konsul *m.*; —arwesen *n.* zřízení konsulární; —at *n.* konsulát *m.*, konsulství *n.*; —ent (-en) *m.* rádce *m.*; —ta *f.* (lt.) rada *f.* (sbor poradný); —tation *f.* porada *f.* (lékařská); —tieren radu dávati, raditi.

Konsum *m. v.* Konsumo; —ent (-en) *m.* spotřebovatel, spotřebitel *m.*; (für Märkte) tržný *m.*; —ieren spotřebovati.

Konsumo *n.* (lt.) spotřeba *f.*

Konsum-steuer *f.* daň z potřebin; spotřebné *n.*; —tibilien *pl.* spotřebiny *pl.*; —tion *m. v.* Konsumo; —verein *m.* jednota potravná; —zoll *m.* clo z dovozu, clo dovozové.

Kontag-ion *f.* (lt.) nákaza *f.*; —iös *adj.* nakažlivý; —ium *n.* nakažlivina *f.*, nákaza *f.*

Kontakt *m.* (phys.) dotknutí *n.*, dotýkání *n.*; —elektrizität *f.* električnost *n.* elektřina dotečná (e. dotýkáním vzbuzená); —wirkung *f.* působení dotečné.

Kontant *v.* Komptant.

Konte *m.* (lt.) hrabě *m.*

Kontemplat-ion *f.* (lt.) rozjímání *n.*; —iv *adj.* rozjímavý.

Konter-admiral *m.* (fr.) podadmirál *m.*, kontradmirál *m.*; —bande *f.* (fr.) podloudnictví *n.*; 2. věc pobraná v pokutě; eine Warenkonterbande machen někomu v pokutě pobrati zboží; —mine *f.* (fr.) protipodkop *m.* (Fortif.); 2. (Börse) protihra *f.*; —mineur (fm.) výšitel *m.*, zdražovatel, protihráč, protistrůjce *m.*; —revolution *f.* protipovstání *n.*, protivzbouření *n.*

Kontestier-en (lt.) etw. seznati něco; dosvědčiti; —ung *f.* seznání *n.*

Kontext (-es) *m.* (lt.) souvislost *f.*, spojitost *f.*; spojení *n.* (řeči).

Kont-ieren účtovati, do účtu vpisovati; —ist (-en) *m.* kontista *m.*, účtovatel *m.*, účtovník *m.* —*us adj.* soumezný.

Kontigu-ität *f.* (lt.) soumeznost *f.*; **Kontinent** (-s) *n.* pevnina *f.*; —alsystem *n.*, —alsperre *f.* uzavření pevniny, zahražení pevniny (1806—10).

Konting-ens (lt.) *adj.* náhodný; 2. svobodný, volný; —ent (-es) *n.* kontingent *m.*, část *f.*, díl, příplněk, příspěvek *m.*; K. zur Ergänzung der Armee potřebný počet mužů (k doplnění vojska), příplněk *m.*; —*entia f.*, —enz *f.* náhodnost *f.*; 2. svoboda, volnost *f.*

Kontinu-ation *f.* (lt.) pokračování *n.*; —ator *m.* (eines Schriftwerkes) pokračovatel *m.*; —ierlich *adj.* nepřetržený, nepřetržitý; 2. spojitý, ustavičný; —ität *f.* nepřetržitost, spojitost, ustavičnost *f.*; —*us* spojitý; *in* —*o* nepřetrženě, ustavičně.

Konto *n.* (-s, M. -en u. -s) (**Conto** lt.) (fm.) účet *m.*; *a c.* na účet; *a. c.* Zahlung splátka *f.*; K. nehmen (d. i. borgen) na účet n. na úvěr vzíti; K. laldieren vyrovnati, zapraviti účet; C. *agio* účet lážový, ú. nádavkový; C. *a meta* účet ze spolku s někým; C. *corrente* běžný účet; 2. účetní výpis, výpis z obchodních knih; C. *dubioso* účet o nejisté pohledávky; C. *finto* domnělý n. planý (slepý) účet; C. *mio* účet můj; C. *loro* účet jejich; C. *nostro* účet náš; C. *nuovo* účet nový; C. *per diversi* účet drobnůstek, účet směsi; C. *per errato* účet o mýlky, ú. v příčině chyb; C. *saldo* účet vyrovnaný; C. *sospeso* ú. zatímný; C. *suo* účet jeho; C. *vecchio* účet starý, účet předešlý; —buch *n.* účetní kniha.

Kontor *n.* (engl.) pisárna, účtovna *f.*

Kontour *m.* (*f.*) (fr.) *Contorno m.* (lt.)

Kontra (lt.) proti. |*v.* Kontur.

Kontrabande *f. v.* Konterbande.

Kontra-baß *m.* (Mus.) kontrabas *m.*, základní bas; 2. basa *f.*; —buch *n.* přepočítavací kniha.

Kontradiktion *f.* (fr.-lt.) námitka *f.*, odpor *m.*; 2. rozpor *m.*, nesrovnaiost *f.*

Kontrah-ent (-en) *m.* (lt.) kontrahent *m.*, smluvce *m.*, kdo vešel v smlouvu; —ieren smlouvou ujednati; —iert skrácený, stažený; splynulý; smluvený.

Kontrakt (lt.) *adj.* stažený, sklíčený, stisněný, sevřený; K. (-es, M. -e) *m.* smlouva *f.*; einen K. abschließen učiniti, udělati, sdělati, uzavříti smlouvu; —*ilitas f.* stažnost *f.*; smrštnost *f.*; sražnost *f.* (na př. krve).

Kontraktion *f.* (lt.) kontrakce *f.*, stah *m.*, stažení *n.*, staženost, stažitost *f.*; skrácení, skracování *n.*, skratek *m.*; K. der Vokale splynutí *n.*, stažení *n.*, sražení *n.*; —skoeffizient *m.* (mech.) součinitel staženosti; —svermögen *n.* stažlivost *f.*

Kontrakt-mäßig podle smlouvy; —sbedingniffe *pl.* výminky smluvní; —sbrüchig *adj.* smlouvy neplnící; kdo smlouvu ruší; —ur *f.* skrácení *n.*, skrčení *n.*, sklíčení *n.*; 2. (chir.) skřivenina *f.*

Kontra-mandieren (lt.) etw. odvolati n. zvrátiti (rozkaz); —mandierung des Wechsels odvolání směnky; —orde *f.* odvolání *n.*, zvratný rozkaz; —partie *f.* (Mus.) protihlas *m.*; —ponlert obmě-

něný záporem; —*positio f.* (lt.) protiklad *m.* (philos.); *c. simplex* obměna záporem; *c. per accidens* obměna připadkem; —punkt (-es) *m.* (Mus.) kontrapunkt (protihlas) *m.*

Konträr *adj.* (fr.) příčný; 2. opačný, zvratný; *au contraire* (fr.) naopak, naproti tomu.

Kontrar-ietas *f.* (lt.) příčnost *f.*, příčení *n.*; —*ium n.* (lt.) neshoda *f.*; **příčnost** *f.*, příčení *n.*; 2. protiva *f.*; neshoda, zvratnost, opačnost *f.*, opak *m.*

Kontrasignier-en (lt.) spolu podepsati; —ung *f.* spolupodepsání *n.*, spolupodpis *m.*

Kontrast (-es, M. -e) *m.* (lt.) protiva, protihra *f.*; odpor *m.*, opak, zvrat *m.*; —ieren na odpor býti, odražeti se. [ter.

Kontravenient (-en) *m.* (lt.) *v.* Übertre-

Kontre.... *v.* Konter....

Kontribu-ent (-en) *m.* poplatník *m.*; —ieren platiti daň (z pozemnosti), dávati kontribuci.

Krntribution *f.* (lt.) kontribuce *f.*, daň pozemková, berně *f.*; —sfond *m.* kontribuční fond; —sschüttboden *m.* kontribuční sypka.

Kontroll-e *f.* (fr.) kontrola, přehlídka, přihlídka *f.*; —eur, —or *m.* kontrolor *m.*; —ieren kontrolovati (něco, někoho), přihlížeti k někomu n. k něčemu; přehlížeti, přepočítávati (účty); —pflichtig *adj.* kontrolný, kontrole podrobený; —verfahren *n.* kontrolní řízení; —versammlung *f.* kontrolní shromáždění; —wesen *n.* kontrolství *n.*, kontrola *f.*

Kontrovers *f.* (lt.) učená hádka, spor *m.*

Kontumaz *f.* (lt.) (im Prozesse) nestání k soudu; *ob contumaciam* obsiegen pro nestání strany druhé obdržeti právo, ustáti právo; *in contumaciam* verurteilen pro nestání odsouditi; 2. K. gegen die Pest stavitště *n.*; —bann *m.* rozsudek pro nestání; —erkenntnis *n.* nález pro nestání; —erledigung *f.* vyřízení pro nestání; —ieren jmd. odsouditi pro nestání k soudu; —paß *m.* stavištný průvodní list; —protokoll *n.* stavištný protokol; —recht *n.* stané právo; —urteil *n.* rozsudek pro nestání.

Kontur *f.* (K. -s *m.*) náčrtek, nákres, nástin, obrys *m.*

Kontusion (M. -en) *f.* (lt.) pohmožděni *n.*, zhmožděnina *f.*, náraz *m.*; —ieren pohmožditi, naraziti.

Konus *m.* (gr.-lt.) kužel *m.*

Konven-ientia *f.* (lt.) vhodnost *f.* *c. constructionis* (lt.) přiměřenost vazby; —ienz *f.* umluvitost, dvornost *f.*; —ienzbrief *m.* list umluvitosti, list dvornosti; —ieren vyhovovati.

Konvent (-es) *m.* (lt.) konvent *m.*, shromáždění *n.*, sbor *m.*; —ikel *m.* sněmík *m.*

Konvention *f.* (lt.) úmluva (vojenská, mincovní), dohoda *f.*, konvence *f.*; —al *adj.* ujednaný, umluvený; —alstrafe *f.*, Vergütungsbetrag *m.* smluvená pokuta; —ell *adj.* umluvitý; —silbermünze *f.* konvenční mince (stříbrná); konvenční číslo, konvenční měna.

Konverg-ent (lt.), —ierend *adj.* sbíhavý, sběžný; -e Linien čáry sbíhavé, sběžky; —enz *f.* sbíhavost *f.* (math.) —ieren sbíhati, sbíhati se; sbližovati se.

Konversation *f.* (lt.-fr.) konversace *f.*, rozhovor *m.*, rozmluva *f.*; zábava *f.*

Konversations-buch *n.* kniha rozmluv; —lexikon *n.* slovník konversační. náučný, všenáučný; —sprache *f.* mluva konversační, rozhovorná, ml. obcovací. —stück *n.* kus konversační; —ton *m* ton n. způsob konversační; —zimmer *n* hovorna *f.*

Konvers-ieren (lt.) rozmlouvati; —ion *f.* konverse *f.*, přeměna *f.*, převod *m.* (půjčky atd.); (philos.) obměna kladem; (stilist.) souvrať *f.*; opakování na konci průpovědi. [(dluh státní, půjčku).

Konvertieren (lt.) přeměniti, převesti

Konvex *adj.* (lt.) vydutý, vypouklý; —konkav *adj.* vypuklodutý; —spiegel *m.* zrcadlo vypuklé. [*f.*

Konvikt *m.* (lt.) konvikt *m.*, výchovna

Konvokation *f.* (lt.) (der Gläubiger) svolání věřitelů; —sedikt *n.* list svolavací. [*m.*, svazek *m.*

Konvolut (-s) *n.* (lt.) závitek, svitek

Konvolvul-azeen *pl.* svlačcovité (t. rostliny); —us *m.* (lt.) svlačec *m.* (bot.).

Konvuls-ion *f.* (lt.) křeče *pl. f.*, křečovité svírání údů; —iv *adj.* křečovitý.

Konzedieren (lt.) připustiti, povoliti.

Konzentr-ation *f.* (lt.) koncentrace *f.*, soustředění *n.*; (chem.) shánění, zhuštování *n.*; 3. sehnanost, zhuštěnost *f.*; —ieren soustřediti, koncentrovati; (chem.) sehnati, zhustiti; —iert soustředěný, sestředěný; (chem.) sehnaný, zhuštěný; —isch *adj.* (math.) soustředěný. koncentrický; —izität *f.* soustřednost *f.*

Konzept (-es, M. -e) *n.* (lt.) koncept *m.* (zápis myšlenky; rozvrh spisu, nástin *m.* atd.); —ion *f.* koncipování *n.*, nastínění, rozvržení *n.* (obrazu a j.); 2. (med.) početí *n.*; —papier *n.* konceptní papír.

Konzepts-adjunkt *m.* konceptní adjunkt; —beamte *m.* konceptní úředník; —fach *n.* konceptní obor, koncept *m.*; konceptnictví *n.*

Konzert (-es, M. -e) *n.* koncert *m.* (veřejná hra hudebních umělců); —ant (-en), —ist (-en), —geber *m.* koncertista, koncertník *m.*; —ieren koncertovati, dávati koncert; —meister *m.* koncertní mistr.

Konzession (M. -en) *f.* (lt.) koncese *f.*, povolení *n.*; (polit.) ústupek *m.*; (stilist.) připuštění *n.*; eine K. machen ustoupiti; —ieren povolení uděliti; —iert koncesionovaný, povolením opatřený; připuštěný; —swerber *m.* žadatel koncese; konzessiv *adj.* připouštivý.

Konzil (-s, M. -e u. -ien) *n.* (lt.) koncil *m.*, koncilium *n.*, církevní sněm, c. sbor *m.*; —iant *adj.* smírný, umírněný, snášelivý.

Konzinn *adj.* (lt.) skladný, stručný; —ität *f.* skladnost, stručnost *f.*

Konzip-ient (-en) *m.* (lt.) koncipient, pisec *m.*; —ieren koncipovati, sepisovati, skládati; —ift (-en) *m.* koncipista *m.* (úředně ustanovený právní zápisce).

Konzis *adj.* (lt.) stručný, úsečný.

Kooper-ation *f.* (lt.) spolupůsobnost, spolučinnost, součinnost, společné působení; —ator (-s, M. -en) *m.* kooperátor (spolupracovník) *m.* (titul kaplanů); —ieren spolupůsobiti.

Kooption *f.* požádání *n.*

Kooptation *f.* společná volba.

Koordin-ate (M. -en) *f.* (lt.) (math.) koordináta, souřadnice *f.*, čára souřadná; —atenebene *f.* roveň souřadnic; —atenſyſtem *n.* soustava souřadnic; —ation *f.* souřadnost *f.*; —iert souřadný, přiřaděný, v roveň přiřaděný.

Kopaiva-balsam *m.* kopaivový balsam; —baum *m.* kopajník *m. Copaifera.*

Kopal (-s) *m.* kopal *m.*, kopalová pryskyřice (z Afriky a Ameriky).

Kopeke (M. -en) *f.* (ruſſ. Münze) kopejka *f.* [nivo).

Köper (-s) *m.* (Gewebe) kepr *m.* (tka-

Kopf (-es, M. Köpfe) *m.* hlava *f.*; fig. vtip a paměť; ſich etw. im den Kopf ſetzen umíniti si, smysliti si něco, zmanouti si; den Kopf ſchütteln potřásti hlavou; mit dem Kopfe nicken hlavou kývnouti; etw. aus dem —e wiſſen věděti něco nazpaměť; K., Überſchrift nápis, nadpis *m.*; (ſtm.) čelo *n.*, očelení *n.*, hlava *f.*; der Kopf dieſes Kontos iſt überſchrieben účet tento má za čelo...., účet má v záhlaví; K. des Zirkels hlavička kružidla.

Kopf-ab! hlavu dolů! —abſchneider *m.* hrdlořez, hlavořez *m.*; —abwärts *adv.* hlavou dolů; —arbeit *f.* práce hlavou; práce z hlavy; —aufſatz *m.* ozdoba na hlavu; —ausſchlag *m.* osutina na hlavě; —bedeckung *f.* přikrytí hlavy, náhlavek; —binde *f.* točenka *f.*, otočník, vínek *m.*; —bohrer *m.* lebovrt *m.*; —brechen *n.* lámání hlavy; —brechend, —brecheriſch *adj.* hlavolamný.

Köpfchen (-s, unv. M.) *n.* hlávka, hlavička *f.*; (bot.) strboul *m.*, hlávka *f.*

Köpfen einen hlavu stíti, hl. useknouti, sraziti; 2. osekávati vrcholky stromův; 3. vyřezávati zelí, salát.

Kopfen *impers.*; der Salat kopfet salát žene do hlávek, salát hlavatí.

Kopf-fieber *n.* záchvat hlavy; hlavnička *f.*; —fluß *m.* výtok z hlavy; —form *f.* hlavička *f.*; palice *f.*; —füßler *pl. m.* (zool.) hlavonožci *pl. m.*; —geburt *f.* porod hlavou; —geld *n.* (Kopfſteuer) daň z hlavy, zhlavné; —gentkrampf *m.* (med.) křeč zátylková; —geſchwulſt *f.* otok na hlavě; —geſtell *n.* (für Pferde) náhlavek, kantárek *m.*; —glieder *pl.* okončiny přihlavní; —grind *m.* ohnipara, prašivina hlavy; —hälfte *f.* polovlaví *n.*; der —hänger svatoušek, křivohlávek *m.*; —haut *f.* kůže náhlavní; —holz *n.* vršky, vršková dříví; —hülle *f.* (bot.) okrov *m.*; —kiſſen *n.* podhlavnice, poduška *f.*; —kohl *m.* hlavatice *f.*, hlávkové zelí; —laus *f.* veš *f.*; —los *adj.* bezhlavý.

Köpfmaſchine *f.* stínadlo *n.*

Kopf-mittel *n.* léky pro hlavu; —nicken *n.* pokynutí hlavy; posvědčování; —nicker *m.* kýval *m.*; —platte *f.* ploška; pleš *f.* (na hlavě); —polſter *m.* podhlavnice, poduška *f.*; —putz *m.* účes *m.*; výstroj hlavy; —rad *n.* (Mühlb.) vlk *m.*; —rechnen *n.* počítání z paměti (z hlavy); —roſe *f.* (med.) růže v hlavě; —ſcheu *adj.* náhlý na hlavu, choulostivý na hlavu (kůň); fig. opatrný, zkušený; —ſchlagader *f.* (anat.) krkavice *f.*; —ſchmerz *m.* bolení hlavy; —ſchütteln *n.* třesení hlavou; —ſchmuck *m.* šperk na hlavu; —ſteuer *f.* daň z hlavy, zhlavné *n.*; —ſtimme *f.* kozmice *f.*, hrdelní hlas (přehlas *m.*, fistule *f.*); —ſtück (-s, M. -e) *n.* pohlavek *m.*, zaušek *m.*, zášijek *m.*; —tuch *n.* šátek na hlavu; —über, —wärts *adv.* krkolomně, vratolomno; střemhlav; —über, —unter *adv.* páté přes deváté, nohama vzhůru; —verletzung *f.* urážení v hlavu, úraz hlavy; —waſſerſucht *f.* vodnatost hlavy; v. mozku; —weh *n.* bolení hlavy; —wunde *f.* rána na hlavě; —zeug *n.* obalenka na hlavu.

Kophta, Kofta (M. -s) *m.* (hebr.) kofta, náčelník *m.*

Kopia *f.* (lt.) *v.* Kopie; —lien *pl.* přepisy; —tur *f.* přepisování, přepisnictví *n.*

Kopie (M. -en) *f.* (lt.) přepis, opis *m.*, kopie *f.*; odlika *f.*

Kopier-blatt *n.* list snímkový, list kopírový; —buch *n.* kniha přepisů, kopiář *m.*; —en přepisovati, opisovati; kopírovati, okresliti; snímkovati; fig. napodobiti; —maſchine *f.* přejímací stroj, snímkový stroj; přejímadlo, snímkovadlo *n.*; —methode *f.* snímkový způsob, s. návod; —nadel *f.* snímková jehla; —netz *n.* snímací síťka, přejímací síťka; —papier *n.* snímkový papír; —preſſe *f.* snímkový lis, otiskový pres, otiskovadlo *n.*; —tinte *f.* přejímací inkoust, snímkový inkoust.

Koplös *adj.* (lt.) hojný.

Kopiſt (-en) *m.* přepisovač, opisovač, přepisce *m.*

Koppe (M. -en) *f.* vrcholek *m.*; kupa *f.*; hlava *f.*; chocholka *f.*; (geogr.) vrchol *m.*; Schneekoppe Sněžka.

Koppel (M. -n) *f.* smečka *f.* (ku př. psů); 2. dílec pole; 3. společné pole; 4. ohražené pole; 5. (b. der Orgel) spínadlo *n.*; 6. (Kuppel) závěsník *m.* (řemen); —gerechtigkeit *f.* společné právo; —hund *m.* pes na smečce; —jagd *f.* společný hon, společná honba.

Koppeln svázati ve smečku; f. mit einem Zaune hraditi, ohraditi; (bei der Orgel) spínati.

Koppel-weide *f.* pasení dobytka na provaze (na řetěze); —wirtſchaft *f.* střídavé hospodařství; —zug *m.* (Orgel) spínka *f.*

Koppen klestiti, oklestiti, obsekati (vrcholky ku př. stromů); (b. Getreide) přižínati, špicovati; mh. škytati; (vom Pferd) krkati.

Kopro-lith *m.* (gr.) trusokam, kalokam *m.*; —**phagen** *pl. m.* kaložrouti, kaložraví hmyzi; —**ſtaſie** *f.* (med.) zácpa *f.*

Kopul-a *f.* (lt.) spona *f.*; 2. *v.* **Koppel**; —**ation** *f.* (lt.) sňatek *m.*, oddavky *pl.*; —**ativ** *adj.* slučovací, spojovací; —*ativa* (*conjunctio, enunciatio*) slučovací, spojovací; —**ieren** oddati, oddávati (zasnoubence); 2. (ökon.) štěpovati, roubovati; (Bienen) mísiti, přimísiti.

Koralle (M. -n) *f.* korál (*pl.* -le) *m.*

Korallen arbeit *f.* korálení *n.*; —**bank** *f.* mělčina korálová, koraliště *n.*; —**baum** *m.* koralovník *m.*; —**erz** *n.* koralák *m.*; —**fang** *m.*, —**fiſcherei** *f.* lovení korálů; —**fiſcher** *m.* korálník *m.*; —**inſel** *f.* korálový ostrov; —**kalk** *m.* korálový vápenec; —**kirſche** *f. v.* **Judenkirſche**; —**riff** *m.* útes korálový, zádor korálový; —**ſchnur** *f.* šňůra korálů; —**ſtock** *m.* peň polypový; —**wurz** *f.* koralice *f.*

Korallin *n.* koralin *m.*

Koram-ieren, —**iſieren** osobně stvrditi.

Koran (*indecl.*) *m.* koran *m.* (náboženský zákoník turecký); —**ausleger** *m.* vykladač koranu.

Koranzen (Kuranzen) plísniti koho; [tepati.

Korb (-es, M. Körbe) *m.* koš *m.*, úborek *m.*; (im Bräuh.) ciz *m.*; (archit.) koš *m.*; —**blütler** *pl.* (bot.) složnokvěté n. spoluložné rostliny.

Körbchen *n.* košíček *m.*

Körbel-kraut *n. v.* **Kerbelkraut**.

Korb-flechter, —**macher** *m.* košikář, košinář, košnář, košatník *m.*; —**handler** *m.* košař, košikář *m.*; —**hülle** *f.* (bot.) zákrov *m.*; -**ſitzerin** *f.* (im Markte) košatnice *f.*; —**ſitzſtelle** *f.* stánek košatnický; košatniště *n.*; —**wagen** *m.* košatinový vůz, košinový vůz; —**weide** *f.* vrba ohebná, vrba košařská *Salix viminalis*; —**werk** *n.* košiny, košatiny *pl. f.*

Korde *f.* (fr.) sáh francouzský.

Kordel-ier *m.* (fr.) opásanec (mnich); —**ière** *f.* uzlovec (provaz); pásmovka (na šíji); —**len** *pl. f.* šňůrky (k šatům).

Kordiaka, **Kardiaka** *f.* (med.) mdloba srdeční. [srdečnost *f.*

Kordial *adj.* (lt.) srdečný; —**ität** *f.*

Kordilleren *pl. f.* (span.) pohoří *n.*, pásmo horské.

Kordon (-s) *m.* (fr.) stužka řádová; páska *f.*; 2. kordon (zástraha proti nákaze); 3. článek na římsu; den K. ziehen zástrahu učiniti, kordonem zatáhnouti (hranice); —**geſims** (archit.) kordon *m.*, pás *m.*; —**iſt** *m.* hraničný voják, hraničák, kordonista *m.*

Korduan, **Kordovan** (-s, M. -e) *m.* (fr.-span.) korduán *m.* (zemná kozinka).

Koren (küren) voliti; vybírati; (vlt.) pozorovati. [3. odhadce *m.*

Körherr *m.* volič *m.*; 2. tržní dozorce;

Koriander (-s, unv. M.) *m.* koriandr *m. Coriandrum*; —**waſſer** *n.* koriandrovka *f.*

Korinthe (M. -en) *f.* korintka *f.* (hrozinka).

Kork (-es, M. -e)) *m.* korek *m.*, korkový strom; —**bildnerei** *f.* korkořezba *f.*; —**bohrer** *m.* korkovrt *m.*; —**eiche** *f.* korkodub *m.*, dub korkový (plyt *m.*) *Quercus suber*; —**holz** *n.* korkové dřevo; —**ſäure** *f.* kyselina korková; —**ſaure Salze** *pl.* korkany; —**ſtöpſel** *m.* zátka korková; —**teppich** *m.* korkový koberec *m.*; —**waren** *pl.* korkoviny *pl. f.*; —**warenfabrik** *f.* továrna na korkoviny; **korkovna** *f.*; —**wachs** *n.* vosk korkový, cerin *m.*; —**zieher** *m.* vrtadlo *n.*, vývrtka *f.*, vrtáček *m.*

Kormoran (-s, M. -e) *m.* (fr.) kormoran *m.*, černý pelikán (mořský havran) *Phalacrocorax carbo.*

Korn (-s, M. Körner) *n.* zrno *n.*; K. (oh. M.) žito *n.*, rež *f.*; übehpt. obilí *n.*; K. (am Schießgew.) muška *f.*; jmd. aufs K. nehmen vzíti koho za cíl, na mušku; Schrot und K. der Münze střív a zrno mince; K. (archit.) zrno *n.*

Korn-acker *m.* žitiště *n.*; —**ähre** *f.* žitný klas. [slonovod *m.*

Kornak (-s, M. -s) *m.* (arab.) kornak,

Korn-blume *f.* chrpa *f.*, modrák *m. Centaurea cyanus*; —**boden** *m.* žitná půda; obilnice *f.*, sýpka *f.*; —**brand** *m.* sněť *f.*; 2. námel *m.*; —**branntwein** *m.* samožitná kořalka; žitnovka (*pol.*) *f.*; —**brot** *n.* žitný chleb, samožitný chleb; —**büchſe** *f.* zrnovka *f.*

Körnchen *n.* zrnečko, zrníčko *n.*

Kornel-baum, —**kirſchbaum** *m.* dřín *m. Cornus mascula*; —**kirſchbranntwein** *m.* dřínovka *f.*; —**kirſche**, —**le** *f.* dřínka *f.*

Körnen zrniti, zrnatiti; f. (anlocken) vnadíti; mh. zrnětí, zrnatěti.

Körner *m.* (b. Schloff.) průboj *m.*, průbojník *m.*

Korn-ernte *f.* žitná žeň; —**erträgnis** *n.* výtěžek, úžitek na zrně.

Körner-fresser *pl.* zrnožravci *pl. m.*; —**frucht** *f.* zrní *n.*; —**futter** *n.* zob *m.*; —**ſchlauch** *m.* (bot.) teříšek *m.*, všecko *n.*; —**ſchüttung** *f.* osep *f.*, sypání *n.*

Kornett (-s, M. -e) *m.* kornet, praporečník *m.*

Korn-fege *f.* žejbrovačka, prosevačka *f.*; —**feld** *n.* žitiště *n.*; —**früchte** *pl. f.* obiliny *pl. f.*; —**garbe** *f.* snop žita; —**handel** *m.* obchod s obilím, obilný obchod; —**händler** *m.* obchodník s obilím, obilník *m.*; —**haus** *n.* obilnice *f.*, žitnice *f.*, sýpka *f.*

Körnig *adj.* zrnatý, zrnitý.

Kornist (-en) *m.* kornista, trubač *m.*

Korn-jahr *n.* rok úrodný na žito; —**jude** *m.* lichvář, obilkář *m.*; —**käfer** *m.* pilous *m. v.* **Kornwurm**; —**kammer** *f.* obilnice *f.*; —**kaſten** *m.* sousek *m.*, obilnice *f.*; —**magazin** *n.* sklad obilí, obiliště *n.*; —**mehl** *n.* žitná mouka; —**meſſer** *m.* žitoměr *m.*; —**preis** *m.* cena obilí; cena obilní; —**rade** *m.* koukol *m. Agrostemma githago*; —**reiter** *m.* shánka *f.*; —**rolle** *f.* mlýnek *m.*, opaladlo *n.*; —**ſchaufel** *f.* věječka *f.*, věječí

opata, obilná lopata; —ſchreiber *m.* obroční písař; —ſchwinge *f.* opálka na žito; —ſtaupe *f.* námelka, svrabovitost *f.*; —vorſchußmehl *n.* výražek *m.* (dalamán *m.*); —wage *f.* obilna váha, váha na obilí; —weihe *f.* pilich *m. Falco pygargus* (*F. cyaneus*); —wucher *m.* lichva v obilí; —wucherer *m.* lichvář obilný; —wurm *m.* (zool.) pilous *m. Tinea granella*; —zehnt *m.* desátek obilný; —zins *m.* žitné *n.* (dávka žita); osep *f.*, *m.*

Koroll-a *f.* (lt.) věnec, věneček *m.*; —arium *n.* (lt.) (bibliol.) připojek, sousledek *m.*; —ifiſch *adj.* ověnčený, věnčitý; květovaný.

Koron-a *f.* (lt.) koruna *f.*, věnec *m.*; (mech.) kranec *m.*, kranclovka *f.*, věník *m.*; (bot.) korunka *f.*, věnec *m.*; (mus.) korunka *f.*; —ation *f.*, Krönung korunovace *f.*; —er *m.* (engl.) soudní n. korunní ohledavač mrtvol; —ilia *f.* věnečenka *f.*, kočičí drápky *pl.* (bot.); —ir *f.* (grm.) růžek *m.*; 2. (Bauk.) římsa hlavní (ohlaví), (fr.) *Cornichi.*

Körordnung *f.* výběrný řád, řád přípustný (pro hřebce přípustné).

Körper (-s, unv. M.) *m.* (anat., zool.) tělo *n.*; (math.) tělo, těleso *n.*; (Geſamtſache) tělo *n.*; K. (Geſellſchaft) sbor *m.*; (bürgerliches Gut) pozemnost *f.*, věc *f.*; (phyſ.) organiſcher K. těleso ústrojné, organické.

Körper-abmagerung *f.* vyhubnutí *n.*, hubnutí těla; —bau *m.* ústrojí n. sklad n. složení těla; —berechnung *f.* (math.) počítání tělesného obsahu; —beſchaffenheit *f.* povaha těla, tělesná povaha; —bewegung *f.* pohybování těla; —bildung *f.* postava *f.*, vyvinování (tělesné); —farbe *f.* pleť *f.*; —haare *pl.* chlupy na těle, srst *f.*; —lehre *f.* tělověda *f.*; —lich *adj.* tělesný, hmotný; -er Beſitz hmotné držení věci; -e Sachen tělesné věci; -e Verletzung *v.* Körperverletzung; —maß *n.* míra těles n. tělesná; m. krychelná, kostková; —meſſer *m.* tělesoměr *m.*; —meſſung *f.* (math.) tělesoměrství *n.*; —ſchaden *m.* vada těla, úraz těla; —ſchaft *f.* sbor *m.*, spolek *m.*; —ſchaften *m.* (svůj) vlastní stín; —ſtrafe *f.* tělesný trest; —teil *m.* (phyſ.) částice *f.*; —verletzung *f.* úraz těla, tělesný úraz; —welt *f.* hmotný svět.

Korporal (-s, M. -e) *m.* (mil.) desátník, kaprál *m.*; —ſchaft *f.* desátnictví, kaprálství *n.*; 2. desátnina *f.*, desátnická spolčina (četa); —ſtock *m.* kapralská hůl (lískovka *f.*); —weib *n.* kaprálka *f.*

Korpor-ation (M. -en) *f.* (lt.) korporace *f.*; družstvo *n.*, spolek *m.*; —ativ *adj.* společný, hromadný (*adv.* —ně).

Korps (unv. M.) *n.* (fr.) sbor *m.* (Armeek. armádní sb.), —kommandant *m.* sborový velitel, —kommando *n.* sborové velitelství; —ſtudent *m.* student krajánek.

Korpul-ent *adj.* (lt.) tělnatý, otylý, korpulentní; —enz *f.* tělnatost, otylost *f.*

Korpus (*Corpus*) *n.* (lt.) tělo *n.*; *c. juris* zákoník (římský); *c. delicti* (Korpusdelikti) (jur.) věc doličná, věc důkazná, v. průkazná; *c. radicis* (bot.) kořen srdečný, k. kolový; K. (Schrift) (Typ.) orpus, garmond *m.* (písmo); —kulum *n.* tělísko *n.*

Korrealität *f.* společné ručení (ručení rukou společnou a nerozdílnou).

Korreferent (-en) *m.* spolureferent *m.*

Korregidor *m.* (span.) správní náčelník (*ol.* opravce, *rus.* izpravník) *m.*

Korrekt *adj.* (lt.) správný (korektní); —heit *f.* správnost (korektnost) *f.*

Korrektion *f.* (lt.) napravení, opravení *n.*, oprava; úprava (náprava) *f.*; korekce *f.*; —ell *adj.* kárný; —sanſtalt *f.*, —shaus *n.* polepšovna *f.*; kárný ústav, káznice (kárnice) *f.*; úprava *f.*

Korrektiv *adj.* opravný.

Korrektor (-s, M. -en) *m.* korektor *m.* (opravce, opravovatel *m.* v tiskárně).

Korrektur *f.* (lt.) oprava, korektura (tisku n. sazby) *f.*; —bogen *m.* korekturní arch (Typ.); —zeichen *n.* (Typ.) známka korekturní, zn. opravy.

Korrelat-ion *f.* (lt.) souvztažnost *f.*; —iv *adj.* souvztažný.

Korrepet-ieren opakovati s někým; —itor (-s, M. -en) *m.* (lt.) opakovatel, korepetitor *m.*

Korrespondent (-en) *m.* (lt.) dopisovatel, korespondent *m.* (Zeitungs-, Handels-).

Korrespondenz (M. -en; eigentl. oh. M.) *f.* dopisování *n.*, korespondence *f.*; dopisy *pl.*; K. führen *v.* Korrespondieren; —blatt *n.* (Zeitung) dopisné noviny *pl.*; —bureau *n.* korespondenční kancelář; —karte *f.* dopisnice *f.*, korespondenční lístek.

Korrespondieren mit jmd. dopisovati si s někým, korespondovati; 2. t. shodovati se, srovnávati se s čím; —d *adj.* dopisující; -es Mitglied dopisující člen; 2. t. (astr.) srovnalý, shodný.

Korridor (-s, M. -e) *m.* (fr.) předsíň, mezisíň *f.*, koridor *m.* (uzavřená chodba).

Korrig-end (-en) *m.* (lt.) kárník, káranec *m.*; —enda *pl.* (lt.) opravy chyb tiskových; —enanſtalt *f.* polepšovna *f.*; —ieren opraviti, opravovati. [sti (vodu).

Korripieren (lt.) spojiti, sloučiti, svésti;

Korroborieren (lt.) stvrditi, potvrditi.

Korro-dieren (lt.) vyhlodati, vyžrati, vyleptati; —ſion *f.* vyhlodání, vyleptání *n.*; —ſiv *adj.* hlodavý, leptavý, vyžíravý.

Korrumpiert, korrupt *adj.* porušený, podplacený, úplatný; Korruption *f.* (lt.) korupce, porušenost, úplatnost *f.*

Korsar (-s u. -en, M. -en) *m.* (lt.) korsar, mořský loupežník.

Korsett (-s, M. -e) *n.* živůtek *m.*, šněrovačka *f.*, korset *m.*

Korso *m.* (lt.) běh, oběh *m.* (peněz) fr. *Cours*; 2. jezdiště *n.*; 3. korso *n.*, prostranství *n.*, prostorná ulice k projíždkám a procházkám (okružní ulice); —fahrt *f.* projížďka, zábavná jízda.

Korte *m.* (lt.) dvůr *m.*

Kortege (*Cortège*) *n.* (fr.) družina *f.*, průvod *m.*
Korund (-s, M. -e) *m.* (Miner.) korund *m.* (drahokam).
Körung *f.* výběr *m.* (*v.* Kören, Kur).
Korvette (M. -en) *f.* korveta *f.* (koráb); —kapitän *m.* korvetní kapitán *m.*
Korybanten *pl.* (gr.) korybanti n. korybante (někdy kněží starořecké bohyně Kybely).
Korydalin (-s) *n.* dymnivkovina *f.*
Korymbus *m.* (gr.) chocholík *m.* (bot.).
Koryphäe (-en, M. -en) *m.* výtečník, slovutník, proslavenec, koryfej *m.*
Kosak (-en, M -en) *m.* kozák *m.* (*rus.* vojín jezdec); —enfeldherr *m.* hetman *m.*; —enhauptmann *m.* ataman *m.*; —enpeitsche *f.* nahajka (nogajka) *f.*; —isch *adj.* kozácký.
Koscher (jüd.) košer, košerovaný (žid. obřadně upravený); —jude *m.* košerák *m.*; —n košerovati.
Kosekante *f. co. secans* = *complementi secans*) (math.) sečka doplňková, dosečka dosečná.
Kosel (M. -n) *f.* prasnice *f.*, prasná svině; 2. cuchta, šlundra *f.*; —n mh. prasiti se.
Kosen mh. mazliti se (s kým); lichotiti se, lísati se (k někomu).
Kose-name *m.* mazlivé jmeno; —woche *f.* medový týden, líbánky *pl.*; —wort *n.* lichotné n. lísavé slovo.
Kosig *adj.* mazlivý, lichotný, lísavý.
Kosinus *m.* (*co. sinus* = *complementi sinus*) dostava *f.*, přístava doplňková (přístava doplňku).
Kosmet-ik *f.* (gr.) kosmetika *f.*, okrasnictví *n.*; —isch *adj.* kosmetický, okrasnický, strojivý; -e Mittel *pl.* líčidla, krášlidla *pl. n*, krášlivo *n.*, přikrašlovací prostředky *pl.*
Kosmisch *adj.* (gr.) světový, kosmický.
Kosmo-genie *f.* (gr.) světoplození, světoplodí, světorodství *n.*; —graph *m.* (-en) světopisec *m.*; —graphie *f.* světopis *m.*; —logie *f.* světoslovi *n.*; —polit (-en) *m.* světan, světoobčan *m.*; —politismus *m.* světanství, světoobčanství, všeobčanství *n.*; —rama *n.* světozor *m.*
Kosmos *m.* (gr.) svět *m.*
Kosmosophie *f.* (gr.) světomudrctví *n.*
Kossat (-en) *m. v.* Kothsaß.
Kost (oh. M.) *f.* strava *f.*
Kostbar *adj.* skvostný, nákladný, drahý; —keit *f.* skvost (, u) *m.*, věc drahá; (Eigenschaft) drahocennost *f.*
Kosten mh. státi, přijíti; was —et ein Stück? po čem je, zač je kus? k. *trns.* okusiti, ochutnati.
Kosten *pl. f.* náklady na něco; (výlohy *germ.*); útraty, škody, výdaje *pl.*, vydání na něco; Aufwandk. náklady; Gerichtsk. soudní útraty; Zehrungsk. výdaje, útratne, útraty *pl.*, stravné *n.*
Kosten-anschlag *m.* předchozí rozvrh. rozpočet nákladů, —aufwand *m.* náklady na něco *pl.*; —ersatz *m.* náhrada škod, nákladů, útrat; —frei, —los *adj. et adv.* zdarma, bez útrat, bez nákladů, bez výdajů; (bez výloh); —preis *m.* (fim.) vlastní cena, kupní cena; —überschlag *m. v.* Kostenanschlag; —verurteilung *f.* odsouzení k náhradě útrat; —verzeichnis *n.* seznam útrat, seznam výdajů (seznam výloh).
Kost-frau *f.* stravovačka *f.*; —fräulein *n.* stravnice *f.*; —frei *adv.* strava zdarma, zadarmo; —ganger *m.* stravník *m.*; —geber *m.* stravovač, stravovatel *m.*; —geld *n.* stravné (, ého) *n.*; plat za stravu, plat za stravování; —halle *f.* chutnárna, ochutnavárna *f.*; —haus *n.* stravní dům; —herr *m. v.* Kostgeber.
Köstlich *adj.* skvostný, vkusný; rozkošný; výborný.
Kost-mädchen *n.* stravnice *f.*; —schule *f.* stravna *f.*, škola se stravováním.
Kostspielig *adj.* nákladný, drahý.
Kostüm (-s, M. -e) *m.* (fr.) kostym, úbor, kroj, (oblek) *m.*; —ieren kostymovati, v kroj obléci.
Kost-verächter *m.* vyběrač *m.*; —wein *m.* víno na okus, okusné víno.
Köswoche *f. v.* Kosewoche, Flitterwoche.
Kot (-es, oh. M.) *m.* bláto *n.*, hnůj *m.*; lejno *n.*, trus, kal *m.*; 2. Salzw. kuta *f.* (podíl *m.*); —brechen *n.* kalodav, dávení kalu, dávení lejna *Ileus.*
Kotangente *f.* (math.) dotečka, dotečná, tečná doplňku.
Kote (M. -n) *f.* chata, chatrč *f.*
Kote *f.* (fr.) svah (hory) *m.*; 2. (arch.) odměra, soutka, kota *f.*
Köte (M. -n) *f.* koutek *m.*, jamka *f.*; 2. (b. Pferd) kůtek, kotník *m.*; —gelenk *n.* kotníkový kloub.
Kotelette *f.* (fr.) kotletka, žeberka *f.*, [žeberní řízek.
Kotentleerung *f.* pouštění trusu; kálení *n.*
Koterie *f.* (fr.) koterie *f.*, kmnotřin- [stvo *n.*
Kot-farbig *adj.* blatobarevný; —fliege *f.* moucha blatní, blatňačka *f.*; blátovka *f.*; —grube *f.* kaliště *n.*; —haar *n.* rousy *pl.*
Kothurn *m.* (gr.) truchlohemí obuv.
Kotieren (fr.) odměřiti, vyznačiti; stránkovati. [bláto, blativo.
Kotig *adj.* blativý, blatný; es ist k. je
Kotillon *m.* (fr.) kotilion *m.* (tanec).
Kot-lache *f.* louže, kaluže *f.*; —lachenwasser *n.* lužovina, lužovice *f.*; —lerche *f.* chocholouš *m.*; —meise *f.* blatnička *f.*, sýkora lužní; —nagel *m.* záblatník *m.*
Kot-sack (-sken) *m.*, Kötner *m.* chalupník *m.*; —schaufel *f.* záblatnice *f.*; —schmierer *m.* blatomaz *m.*; —stein *m. v.* Kopralith.
Kottage *f.* (engl.) dvorec *m.*; —system *m.* dvorcová soustava.
Kotte *f.* chata *f. v.* Kote.
Kotter *f. v.* Kutter.
Kotton *v.* Kattun.
Kotze (M. -n) *f.* houně, hunice *f.*; 2. (Kötze) koš *m.*; nůše *f.*; —n *pl.* (ehem. Kaufmannshallen in Prag) kotce *pl. m.* [K. *m. v.* Husten.
Kotzen mh. kuckati se; **Kotzen-fabrik** *f.* hounirna *f.*; —macher *m.* houňař *m.*, hotovitel houní.
Kotziegel *m.* válek *m.*

Koupon *v.* Coupon.
Koxitis *f.* (med.) zánět kosti kyčelní.
Kozinsäure *f.* (chem.) kyselina kocinová.
Krabbe (M. -n) *f.* krab *m.*; 2. fig. [škvrně, mrně *n.*
Krabbeln *mſ.* soukati se (kam); 2. šimrati, lektati, hemzati.
Krabben-artig *adj.* krabovitý; —fang *m.* lov krabů; —freſſer *m.* krabojídek *m.*, krabožravý.
Krach! *int.* krák, kvak! (Rabengeſchrei); 2. prásk! třesk; k., da lag er! bác! tu ležel; ach und Krach! ach až strach! stesk a třesk.
Krach (-eß, oh. M.) *m.* třesk, prask *m.*; chřest, třeskot, praskot *m.*; lomoz, rachot *m.*; der große K. (auf der Börſe) veliký poprask (krach) *m.*; —en *mh.* praskati, praštěti, rachotiti; *act.* rozlouskati; ztroskotati; —ente *f.*, —gans *f.* rachtačka *f.*, kachna strakatá *Anas torquata*; —mandel *f.* chruplavá mandle, chrupka *f.*
Krächzen (v. Raben) krokati; (von Krähen) krákati, kvákati; (v. Menſchen) hekati, brekati, kvíleti, lkáti.
Krack (-eß, M. -e) *m. v.* Rabe; *v.* Kräbe (krkavec); 2. *v.* Krach; 3. jeskyně *f.*, doupě *n.* [(hubený kůň).
Kracke *f.* herka, škapa, mrcha *f.*,
Krackse *f. v.* Kraxe.
Kraft M. (Kräfte) *f.* (körperliche) síla *f.*; abſtoßende K. síla odpudivá, odpuzovací; anziehende K. síla přitažlivá; 2. moc *f.*; in K. treten vejíti v moc, nabyti moci; mit vereinten Kräften spojenými silami; *praep.* k. meines Amtes mocí svého (mého) úřadu; k. eines Befehles mocí příkazu, podle příkazu, z příkazu.
Kraft-abnahme *f.* úbytek sil; —anſtrengung *f.* úsilí, usilování *n.*; —anwendung *f.* snaha *f.*; —arznei *f.* silicí lék; —aufwand *m.* úsilí *n.*; —ausdruck *m.* jadrný výraz, důraz *m.*; 2. rázný význam; —äußerung *f.* silný projev, silojev *m.*; —brühe *f.* jícha *f.*, zvar *m.*, silná omáčka; —bünger *m.* (ök.) silicí hnůj; —einheit (phyſ.) silina *f.*
Kräftenparallelogramm *n.* rovnoběžník sil.
Kraftfülle *f.* plnosilí *n. v.* Energie.
Kräftig *adj.* mocný, silný; důrazný; rázný; fig. jadrný; *adv.* mocně, silně, rázně, důrazně; —en síliti, sesíliti, posílniti; ſich se.
Kraft-lehre *f. v.* Dynamik; —los *adj.* bezsilný; nesilný; 2. neplatný; —loserklärung *f.* prohlášení neplatnosti, vyhláška o neplatnosti; —loſigkeit *f.* bezsilí *n.*; neplatnost *f.*; —mangel *m.* malosilí *n.*, nedostatek síly; —maſchine *f. v.* Motor; —mehl *n.* škrob *m.*; —meſſer *m.* siloměr *m.*; —mittel *n.* silidlo *n.*; —moment *n.* hybnost strojnická; —ſpruch *m.* rázný výrok; —ſuppe *f.* silicí polívka; jícha *f.*; —tour *f.* okázka síly; —voll *adj.* silný, rázný; —waſſer *n.* silivka *f.*, silicí vodička; —wein *m.* silivé víno, krevní v.; —wort *n.* rázné slovo; důrazné slovo; —wurzel *f.* (bot.) devětsil; stosil *m.*
Kragen (-s, unv. M.) *m.* límec *m.*; beim K. faſſen za chřtán popadnouti; den K. ſich anfüllen fig. držtku sobě nacpati, naprati; —borde *f.* prýmek na výložek; —mantel *m.* plášť s úvěškem; —ſtickerei *f.* vyšívání na límci.
Kragſtein eigent. Krackſtein *m.* (arch.) krakorec, krajník, nosič, ramenáč *m.* (fr.)
Krähe (M. -n) *f.* vrána *f.* [*Corbeau.*
Krähen (v. Hahne) kokrhati.
Krähen-auge *n.* (bot.) vraní oko *Strychnos nux vomica*; —beere *f.* šicha černá *Empetrum nigrum*; —fuß *m.* vraní noha *f.*; (bot.) jitrocel vraní (vraní noha) *Plantago Coronopus*; —geſchrei *n.* vraní kvak; —hütte *f.* (bbm.) výrovka, výrovna *f.* (vraní bouda); —ſpecht *m.* datel černý *Picus martius.*
Krahn *m. v.* Kran, Kranich.
Krähwinkel *m.* fig. kocourkov *m.*
Krake (-n) *m.* chobotnice *f.* (krak *m.*) *Octopitis* (zool.).
Krakeel (-s, oh. M.) *m.* svár *m.*, váda *f.*, křik, kraval *m. v.* Zank; —er *m.* svárlivec *m.* [nutí *n.*
Krall (-eß, M. -e) *m.* drápnutí, škráb-
Kralle (M. -n) *f.* (bei Vögeln) dráp, spár, pařát *m.*; (bei Säugetieren) pazour, dráp *m.*
Krallen škrábnouti, drápnouti.
Krallig *adj.* pazouratý.
Kram (-eß, M. Krame) *m.* krám *m.*; K. *v.* Krammare; fig. gelehrter K. učenecké harampáti, haraburdí *n.*
Krambambuli *m.* krampampuli *f.* (třešňová kořalka, višňovka *f.*).
Kram-bude *f.* krám *m.*; —diener *m.* krámský sluha.
Krämchen *n.* krameček *m.*
Kramen *mh.* přebírati se, kutiti se v čem; vykládati (na krám).
Krämer (-s, unv. M.) *m.* kramář *m.*; —ei *f.*, —handel *m.* kramářství *n.*; —ehrfugniß *f.* (*n.*) právo kramářské, —ware *f.* kramářské zboží *n.*; —wage *f.* kupecká váha, obyčejná váha; kramářské váhy, kupecké váhy.
Kramet (-s) *m.*, —baum *m.* jalovec *m. v.* Wacholder; —vogel *m.* kvíčala *f.* *Turdus pilaris.*
Kramladen *m.* krám *m.*
Krampe *f.* (b. Schloſſ.) skoba *f.*; K. am Buche západa *f.*
Krampf (-eß, M. Krämpfe) *m.* křeč *f.*; —ader *f.* městka *f.* *Varix*; —aderbruch *m.* průtrž cevovitá; —artig *adj.* křečovitý; —haft *adj.* křečný, křečovitý; —huſten *m.* křečovitý kašel; —mittel *n.* lék proti křeči; —ſtillend *adj.* protikřečný; —ſucht *f.* křečovitost *f.*
Krampus *m.* bubák *m.*
Kran-sitzerin *f.* krámská *f.* (stoličná); —ſtelle *f.* krámec *m.*, *st.* kotec *m.*; —ware *f.* krámské zboží.
Kran (-eß, M. -e) *m.* jeřáb *m.*, samotiž *f.*; skřipec *m.*; *mor.* cháp *m.* (*pl.* chápy); —leiter *f.* ostrev, ostrva *f.*; —rad *n.* jeřábí kolo.

Krän *m. v.* Kren.

Kranich (-s, M. -e) *m.* jeřáb *m.* (zorav, žerav *m.*) *Grus* (Vogel); 2. *v.* Kran; —beere *f. v.* Preiselbeere; —hals *m.*, —ſchnabel *m.* (bot.) jeřabičník *m. Pelargonium.*

Kranio-logie *f.* (gr.) lebosloví *n.*; —metrie *f.* lebeměrství *n.*; —ſkopie *f.* lebohled, mozkohled *m.*

Krank *adj.* (*comp.* kränker, *sup.* kränkſte) nemocný; nezdravý, neduživý; chorý, churavý; bolavý; k. machen do nemoci připraviti; k. werden rozstonati se, roznemoci se; ochuravěti; k. ſein stonati, nezdráv býti, churavěti, neduživěti; ich bin krank jsem nemocen; k. darniederliegen nemocen ležeti.

Kränkel-ei *f.* churavění, postonávání *n.*; —n mh. churavěti, postonávati, neduživěti, neduživěti; ein —nder churavec, chorý *m.*

Kranken mh. stonati, neduživěti.

Kränken einen ubližovati komu; rmoutiti, kormoutiti, trápiti, soužiti, mořiti koho; jmds. Ehre k. na cti ublížiti, dotýkati se něčí cti; das kränkt mich to mě rmoutí; ſich k. rmoutiti se.

Kranken-anſtalt *f.* nemocnice *f.*; —bericht *m.* zpráva o nemoci (o nemocných); —beſuch *m.* návštěva nemocného; —bett *n.* lože nemocného; —geſchichte *f.* výpis nemoci; chorobopis *m.*; —haus *n.* nemocnice *f.*, léčebnice *f.*; —hausdirektion *f.* ředitelstvo nemocnice; —kaſſa *f.* nemocenská pokladna; —koſt *f.* strava nemocných; —koſten *pl.* léčebné *n.*; —lehre *f. v.* Krankheitslehre; —pflege *f.* ošetřování, opatrování nemocných; —pfleger *m. v.* Krankenwärter; —ſtube *f.*, —zelle *f.* jizba nemocných; —verſicherung *f.* nemocenské pojišťování; —wagen *m.* nemocenský vůz, vůz pro nemocné; —wärter *m.* ošetřovatel, opatrovník nemocných; —wärterin *f.* ošetřovatelka *f.*, opatrovnice nemocných; —weſen *n.* nemocenství *n.*; —zettel *m.* nemocenský lístek.

Krankheit (M. -en) *f.* nemoc *f. Morbus*; endemiſche K. pomístná nemoc; epidemiſche K. nakažlivá nemoc; Infektionsk. vnikavá nemoc.

Krankheits-anlage *f.* náchylnost k nemoci; —aushilfe *f.* podpora v nemoci; —halber *adv.* za příčinou nemoci, pro nemoc; —koſten *pl.* výdaje v nemoci; útraty v nemoci; —lehre *f.* nemocenská náuka (náuka o nemoci); —ſtoff *m.* chorobina *f.*; —ſymptom *n.*, —zeichen *n.* příznak nemoci.

Kränk-lich *adj.* stonavý, churavý, neduživý, chorý; —ling, —ler *m.* churavec, stonavec *m.*; —ung *f.* (einer Perſon) příkoří *n.*, soužení *n.*; K. eines Rechtes dotýkání práva, skrácení *n.* (ku př. svobody, práva); (Verletzung) ublížení *n.* (někomu v čem).

Kranz (-es, M. Kränze) *m.* věnec *m.*, vínek *m.*; K. von Erzählungen soubor, souběr povídek, vínek *m.*; K. (archit.) hlavní římsa; věnec *m.*; (Mühl.) lub *m.*

Kranz-ader *f.* žíla věnčitá; —bein *n.* čelní kost; —brett *n.* příramky *pl. m.*; —bund *n.* (Mühl.) přeslice *f.*

Kränzchen *n.* věneček, vínek *m.*; (Tanz) soudružná taneční zábava.

Kränzel *n. v.* Kränzchen.

Kränzen věnčiti; ověnčiti; das K. (wdm.) tvrdá stopa.

Kranz-förmig *adj.* věnčitý; —jungfer *f.* družička *f.*; —leiſte *f.* (arch.) kranec *m.*, kranclovka *f.*, krancovka *f.*; —tau *n.* (Bauk.) lano *n.*; —vene *f.* žíla věnčitá; —wagen *m.* vůz s věnci; v. na věnce, věncový vůz.

Krapf (-es, M. Kräpfe, ob. *gen.* Krapfen, M. -en) *m.* (b. Schloff.) hák zámeční; K. b. Ziehbrunnen hák studniční; K. hltan, ohryzek *m.*

Krapfen (-s, unv. M.) *m.* kobliha, kobližka (kraplička) *f.*; länglicher K. šiška *f.*; —bäcker *m.* koblihář *m.*; —liebhaber *m.* kobližkář *m.*

Krapp (-es, oh. M.) *m.* mořena *f.*, mařena *f.*, brotec *m. Rubia*; —färberei *f.* barvení mořenou; —flotte *f.* břečka mořenová; —lack *m.* (chem.) lak mořenový; —rot *n.* červeň mořenová, mořenovina *f.*; —ſtampfe *f.* stoupa na mořenu.

Kraß *adj.* tlustý; —e Unwiſſenheit hrozná, strašná nevědomost.

Krater (-s, unv. M.) *m.* (gr.) jícen *m.*, kotlina *f.*, krater *m.* (u sopky); —rand *m.* kraj n. okraj kotliny.

Kratſch-en rýpati, kypřiti; —meſſer *n.* kypřák *m.*, kypřice *f.*

Kratz (-es, oh. M.) *n.* chrást *m.*, naf *f.*, lupení *n.*, zeliny *pl. f.*; —garten *m.* kuchyňská zahrada, zelinárna, zelnice *f.*

Kratz-beere *f.* moroška *f. Rubus chamaemorus*; —bürſte *f.* hřebelce, hřebílko *n.*

Kratze (M. -en) *f.* krace, kracle *f.*; (archit.) karbovačka *f.*; (b. Gärtn.) škrabák *m.*

Krätze (M. -en) *f.* opilky; ostružky *pl. m.*; odřezky; úškrabky *pl. m.*; trusky *pl. m.*; (chem.) výškrabek *m.*; 2. (oh. M.) (med.) svrab *m.*, chrásta *f.*, prašivina *f. Scabies.*

Kratz-eiſen *n.* škrabák *m.*, škrabačka *f.*; —el *n.* drhlička *f.*, drapka *f.*; *pl.* —ein cucky, pačesy *pl. m.*, babky, drhlinky *pl. f.*

Kratzen etw. škrábati, drápati; ſich den Kopf k. škrábati se, drbati se v hlavě; die Wolle k. vlnu česati; mit der Feder k. škrtati, skřípati.

Kratzenkraut *n.* chrastavec *m. Scabiosa.*

Kratzer (-s, unv. M.) *m.* drapač, škrabal, drbal *m.*; 2. škrabadlo *n.*, škrtádlo *n.*; 3. výkrutka *f.*; 4. (ſchlechter Wein) škrabák, trpčák *m.*; (Branntwein) rasovina *f.*; 5. K. (zool.) vrtejš *m. Echinorhynchus.*

Kratz-fuß *m.* fig. šoupavá poklona, šoupanec *m.*; —füße machen poklony šoupati; —haft *adj.* drápavý, draslavý, škrábavý; —holz *n.* (Ziegelſtr.) škrabak *m.*

Krätzig *adj.* svrabivý, prašivý, chra-

Kratzkelle *f.* (Dachd.) škrabačka *f.*
Krätz-messing *m.* (b. Nadl.) škraloup *m.*, mosazný popel; —milbe *f.* svrabový roztoč, zákožka *f. Acarus scabiei*; —pulfel *f.* přimota *f.*; —falbe *f.* mast proti svrabu; —werk *n.* truskovna *f.* [*pl. m.*
Kratz-wolle *f.* vlnové ostřižky, cucky
Kräuel *m.* (ment.) hřeblice *f.*
Krauen šimrati, čmýrati.
Kraus *adj.* kadeřavý, kučeravý, kudrnatý, kružitý; —beere *f.* srstka *f. v.* Stachelbeere.
Krause *f.* kadeřavost, kudrnatost *f.*; 2. ožidli, okruží *n.*; 3. kružinka *f.*; 4. *pl.* kučery, kudrny, kadeře *pl. f.*
Krauelsen *n.* cejn *m.*
Kräusel *m. v.* Kreifel; —beere *f.* srstka *f.*; —eifen *n.* kadeřidlo, kučeradlo *n.*; —er *m. v.* Friſeur; —holen *pl. f.* rousky *pl. f.*, kalhoty s kružinkami; —famm *m.* kadeřicí hřeben; —franfheit *f.* (der Kartoffel) kučeravost *f.*; —werk *n.* (Münze) vroubkovadlo *n.*
Kräuseln kadeřiti, kudrnatiti, kroutiti kadeře, kroužkovati; ſich se.
Kräuselzange *f.* kadeřidlo *n.*, kadeřicí kližtky, kulmy *pl. f.*
Krauseminz-e *f.* máta kadeřavá, kučerka, kučeračka *f. Mentha crispa*; —zelten *pl.* mátovky *pl. f.*, pokroutky mátové. [kudrnatěti.
Krausen mh. kadeřavěti, kadeřiti se,
Kräusen kadeřaviti, kudrnatiti.
Kraus-haar *n.* kadeře *f.*, kadeřavé vlasy; —haarig *adj.* kadeřavý, kudrnatý; —huhn *n.* bažant kadeřavý; —kohl *m.* kapusta kadeřavá, kadeřák *m.*; —kopf *m.* kadeřávek, kudrnáč (kudrna, kučera) *m.*; —locke *f.* kadeře *f.*, kučera *f.*, kudrlinka *f.*; —nadel *f.* kučírka *f.*
Kraut (-es, M. Kräuter) *n.* bylina *f.*; zelina *f.*; *coll.* býlí *n.*; (der Kohl) zelí hlávkové, hlavatice, hlavatka *f.*; gebünſtetes K. dušené zelí; (die Blätter der Gewächſe) nať *f.*; (Obſtbau, in Weſtfalen) rozvárka *f.*; fig. K. und Rübe hatlanina *f.*; Heilkräuter koření *n.*, léčivé byliny; Kräuter ſammeln byliny sbírati.
Kraut-acker *m.* zelniště *n.*; —beet *n.* zelný záhon, záhon zelí; —blatt *n.* zelný lupen, chrást *m.*
Kräutchen, Kräutlein *n.* zelinka, bylinka *f.*; 2. fig. kvítko (pěkné k.).
Kraut-e *f.* (ob. M.) pletí *n.*; —en pleti.
Kräuter *m. v.* Kräutler; K. *pl. v.* Kraut; —abſud *m.* odvar zelinný; —bad *n.* bylinná lázeň; —bettchen *n. v.* Kräuterſäckchen; —blatt *n.* zelený lupen; —buch *n.* zelinář *m.*; —butter *f.* máslo po zelené pastvě; —frau *f. v.* Kräuterweib; —garten *m.* bylinárna *f.*, zelinarna *f.*; —handel *m.* bylinařství *n.*, bylinářský obchod, obchod s bylinami; —handler *m.* bylinář, kořenář, zelinář *m.*; —hütte *f.* drnovka *f.*, drnová bouda (ptáčnická); —ich *n.* nať *f. v.* Kräutich; —in *f. v.* Krautlerin; —kenner *m.* znatel bylin; —kiſſen *n. v.* Kräuterſäckchen; —kunde *f.* bylinářství *n.*, bylinoznalství *n.*, znání bylin; —leſe *f.* sbírka bylin; —markt *m.* zelený trh; —paſta *f.* bylinné těstíčko; —reich *adj.* bylnatý; K. *n.* bylinstvo *n.*; —reinette *f.* (Apfel) zelenáč *m.*; —ſäckchen *n.* bylinný n. kořenářský pytlíček; —ſaft *m.* šťáva z bylin; —ſeife *f.* bylinné mýdlo, rostlinné mýdlo; —ſuppe *f.* polévka z bylin; —weib *n.* zelinářka, bylinářka, kořenářka *f.*; —wein *m.* byliňák, kořeňák *m.*; kořenné víno; —wiſſenſchaft *f.* bylinoznalství *n.*; —zucker *m.* cukrovina zelná.
Kraut-feld *n.* zelniště *n.*; —garten *m.* zelnice, zelinárna *f.*; —hacke, —haue *f.* okopavačka *f.*; krace *f.*, kopáč *m.*, kňovatka *f.*; —haupt *n.* zelná hlávka; —hobel *m.* kruhadlo, kružadlo, řezadlo, řezátko *n.*
Kräutich (-s, oh. M.) *n.* nať *f.*
Krautjunker *m.* košťálník, cibulkář, kobylkář, zemánek *m.*
Kräutler (-s, unv. M.) *m.* zelinář *m.*, bylinář *m.*; —in *f.* zelinářka, bylinářka *f.*
Kraut-mann *m.* hastroš, strašák *m.*, strašidlo *n.*; —markt *m.* zelný trh; —meſſer *n.* cetlovadlo *n.*, cetlík *m.*; —pflanze *f.* hlavatice *f.*, sazenice zelná; —raupe *f.* housenka zelná; —rübe *f.* kolník *m.*; —ſalat *m.* zelný salát; —ſcheibe *f.* kruhadlo *n.*, kruhátko *n.*; —ſtampfe *f.* štuchadlo *n.*; —ſtengel *m.* lodyha *f.*; —ſtößer *m.* krouhač *m.*; —ſtengel, —ſtrunk *m.* košťál *m.*; —ſtrudel *m.* zelný štrudl; —ſuppe *f.* zelná polívka, zelňačka, zelňavka, zelnice *f.* (*sl.* kysel *m.*, kyselo *n.*, parovec *m.*); —talke *f.* zelník *m.*; —waſſer *n.* zelňačka *f.*; —weihe *f.* svátek Matky boží kořenné (15. srpna); —wurm *m.* zelák, lezák *m.*
Krawall (-s, M. -e) *m.* kramola *f.*, kraval, povyk *m.*; —er *m.* povykář *m.*
Krawatte (M. -n) *f.* nákrčník *m.*, kravata *f.*; —nerzeuger *m.* nákrčníkář, hotovitel nákrčníků, kravatník *m.*
Krax-e (M. -en) *f.* krosna *f.*; —ler *m.* krosnář *m.*
Krayon *m.* (fr.) křída (černá); —zeichnung *f.* výkres křídový.
Kreatin *n.* (chem.) kreatin *m.*; —in *n.* (chem.) kreatinin *m.*
Kreatur *f.* (lt.) stvůra *f.*
Krebs (-ſes, M. -ſe) *m.* rak *m. Cancer* (zool.); K. mit großen Scheren klepetáč *m.*; (med.) K. rak *m.*; offener K. podjed *m.*; K. der Haut rak v kůži, rak kožní; (aſtr.) rak *m.*
Krebs-artig *adj.* rakovitý; rozžíravý, rozjídavý; —auge *n.* račí oko; rakůvka *f.*, žernůvka *f.*; —bach *m.* rakovník *m.*; —beule *f.* bucheň *f.*; —blume *f.* kroton *m.*, rakomor *m. Croton*; —brühe *f.* račí jícha n. omáčka; —buchſtein *n.* račinka *f.*; —butter *f.* račí máslo; —diſtel *f.* ostropich *m. Onopordon acanthium*.
Krebseln mh. račiněti, račinou páchnouti; 2. šplhati, lezti.
Krebsen mh. račiti, raky chytati.

Krebsen-strudel *m.* račí strudl; —torte *f.* račí dort.

Krebs-fang *m.* lov raků, lov na raky; —fänger *m.* rakař *m.*; —fäule *f.* rakovina *f.* (rozžíravý hnis); —gang *m.* račí chod; ſeine Sachen gehen den K. jeho věci jdou zpět, nazpátek, sedí na raku, lezou jako rak; —gängig *adj.* vrátký, nazpět jdoucí; —geruch *m.* račina *f.*; —geſchwür *n.* rak *m.*, rakovina *f.*; —händler *m.* rakař *m.*; —knoten *m.* rakovnice *f.*; —kreis *m.* (geogr.) obratník raka; —pfanzel *n.* svitek račí; —ſchaden *m.* (med.) rak *m.*, rakovina *f.*; —ſchale *f.* račí skořepina; gebrannte -en pálené rakoviny; —ſchere *f.* klepeto *n.*; —ſchwanz *m.* račí ocas; —ſuppe *f.* račí polévka; —weibchen *n.* račice *f.*

Kredenz *f.* (lt.) kredence *f.*, stolek *m.*, nápojna, nálevna *f.*; —en nápoji sloužiti, nápoje podávati; —er *m.* nápojník *m.*; —tiſch *m.* nápojní, nálevní stolek; —zimmer *n. v.* Kredenz.

Kredit (-s, oh. M.) *m.* (fr.) úvěr *m.*, úvěrek *m.*; auf K. na úvěr; perſönlicher K. osobní úvěr; —anſtalt *f.*, —bank *f.* úvěrní ústav, úvěrna *f.*; —brief *m.* věřicí list, úvěrný list; —fähigkeit *f.* úvěrnost *f.*; —geſchäft *n.* obchod na úvěr, obchod úvěrný; —ieren etw. an jmd. někomu něco na úvěr dáti; —iv (-s, M. -e) *n.* list pověřovací, list věřicí; —or (-s, M. -en) *m.* věřitel *m. v.* Gläubiger; —orenausſchuß *m.* výbor věřitelů; —papiere *pl.* *n.* (Hdl.) listy věřicí, listiny úvěrné; —ſeite *f.* strana úvěrův, strana úvěrní; —verkauf *m.* prodej na úvěr; —weſen *n.* úvěrnictví *n.*, úvěr *m.*

Kredo (lt.) věřím; 2. vyznání víry.

Kreide (oh. M., von einzelnen Arten M. -en) *f.* křída *f.*; 2. povidla *pl.*; —blaß *adj.* bledý jako křída (jako stěna); —erde *f. v.* Kreidenerde; —felſ *m.* křídová skála; —fleck *m.* lysina *f.*; —formation *f.* útvar křídový; —glas *n.* křídové sklo; —n křiditi; křídovati; —nerde *f.* křídová země; —ſtift *m.* křídovka *f.*; —weiß *adj.* bílý co křída; —zeichnung *f.* výkres křídou.

Kreidig *adj.* křídovatý.

Kreieren (lt.) utvořiti.

Kreinze *f.* krajnice; košina, koša- [tina *f.*

Kreis (-es, M. -e) *m.* kruh *m.*; kolo *n.*; ganzer K. (matem.) celý kruh; 2. K. (Landeseintheilung) kraj *m.*; in allen —en des Lebens ve všech poměrech života.

Kreis-abgeordneter *m.* krajský poslanec; —abſchnitt *m.*, —ſegment *n.* (matem.) úsek n. úsek kruhů, úsek kruhová, úsek kruhový; —abſchnittswinkel *m.* (matem.) úhel úseku, úhel úsekový; —amt *n.* krajský úřad; —amtliches Verfahren řízení u krajského úřadu; —arzt *m.* krajský lékař; —ausſchnitt *m.*, —ſektor *m.* (matem.) výseč n. výsek kruhu, výseč kruhová, výsek kruhový; —ausſchnittswinkel *m.* (matem.) úhel výseku, úhel výsekový; —beamte *m.* krajský úředník; —behörde *f.* krajský úřad; —bereiſung *f.* objížďka po kraji; —bewegung *f.* kruhové pohybování, p. kruhem; —bogen *m.* kruhový oblouk; gefreuzte K. *pl.* oblouky křížové, oblouky skřížené, oblouky křížem; —bote *m.* krajský posel.

Kreiſch-en mh. (v. Fett) škvařiti se; 2. kvičeti, škvíkati; 3. vřeštěti, skuhrati; —er *m.* skuhrač *m.* [kr. hojič.

Kreiſchirurg *m.* krajský chirurg,

Kreiſel (-s, unv. M.) *m.* vlk *m.*, brčadlo *n.*, vrzák *m.*; 2. (phyſ.) obratlík *m.*; 3. *v.* Drehkrankheit.

Kreiſeln mh. vířiti se, vrtěti se; točiti se do kola; (in der Mühle) přičerniti; den Läufer K. popohnati kámen. [*m.*

Kreiſel-rad *n.* řínák *m.*; —wind *m.* vír

Kreiſen obcházeti do kola; kroužiti; kroužkovati; (mont.) drobniti; (wbm.) obcházeti.

Kreis-figur *f.* kruhová postava; —fläche *f.* plocha kruhu, plocha kruhová; —förmig *adj.* kruhovitý; —forſteraminator *m.* krajský zkoušeč ve věcech lesnických; —gang *m.* obchůzka *f.*; —gebiet *n.* krajský obvod, kraj *m.*; —gemeinde *f.* krajská obec.

Kreisgericht *n.* krajský soud; —s-adjunkt *m.* adjunkt u krajského soudu; —präſident *m.* předseda (president) krajského soudu; —rat *m.* radní (rada) krajského soudu.

Kreis-hauptmann *m.* krajský *m.*; —kommiſſär *m.* krajský komisař; —lauf *m.* oběh *m.*; (Turnk.) kolemběh *m.*; K. des Blutes oběh krve; —linie *f.* čára kruhová, kružnice, kruhovka *f.*; —meſſung *f.* kruhoměrství *n.*; —mikrometer *n.* (aſtr.) mikrometr n. drobnoměr kruhový; —nonius *m.* (aſtr.) nonius kruhový; —peripherie *f.*, —perimeter *n.* obvod n. obměr kruhu; —phyſikus *m.* krajský fysik; —präſident *m.* krajský *m.*; —rabbiner *m.* krajský rabín; —rat *m.* (Körperſchaft) krajská rada; (Perſon) krajský radní; —rechnung *f.* výpočet kruhový; —referent *m.* krajský referent; —regierung *f.* krajská vláda; —ring *m.* (matem.) okruh *m.*, okruží; —ringsfläche *f.* (matem.) mezikruží *n.*, plocha okruhová n. okružná; —rund *adj.* okrouhlý; —ſäge *f.* okrouhlá pila, okružnice (cirkulárka) *f.*

Kreiß-en mh. vzdychati (hekati); 2. roditi, ku porodu pracovati; —erin *f.* rodička, roditelka *f.*

Kreis-ſtadt *f.* krajské město; —ſtrich *m.* (phyſ.) tah do okrouhla; —tag *m.* krajský sjezd; —tanz *m.* tanec do kruhu, *srb.* kolo *n.*; 2. vrták *m.*; —vertretung *f.* zastoupení kraje; 2. (—ſtände *pl.*) krajské zastupitelstvo; —vorſteher *m.* krajský *m.* (krajský přednosta); —wundarzt *m.* krajský ranhojič.

Krem-ation *f.* (lt.) spálení *n.*; —atorium *n.* spalovadlo *n.*, žárovna *f.*; —ortartari *m.* (*Cremor tartari*) vinný kámen.

Krempe (M. -n) *f.* střecha n. stříška (u klobouku), okolek *m.*

Krempel *m.* krám *m.*, veteš *f.*

Krempel (M. -n) *f.* omykačka *f.*, krample *f.*; —n omykati, česati (vlnu); —wolle *f.* česaná vlna. [u klobouku).

Krempen (den Hut) podhrnouti (střechu

Kremserweiß *n.* (chem.) kremžská běloba.

Kren (-s, oh. M.) *m.* křen *m.*; —acker *m.*, —anlage *f.*, —feld *n.* křeniště *n.*, křenoviště *n.*, křenovka *f.*; —gefäß *n.* křenka *f.*; —teig *m.* (zum Auflegen auf d. Körper) křenová placka, křenové těsto.

Krenelieren vroubkovati, zoubkovati.

Krengel *m. v.* Kringel.

Kreole (-n, M. -n) *m.* kreol *m.* (v Americe); Kreolin *f.* kreolka *f.*

Kreosot *n.* (gr.) kreosot *m.*, smudina *f.*, smahlina *f.*; —waſſer *n.* (chem.) voda kreosotová.

Krepier-en zcepeněti, zdechnouti; —te Bombe praskla puma.

Krepitation *f.* (lt.) lupání *n.*, luskot *m.* (zlomené kosti).

Krepon *m.* krepon *m.* (látka).

Krepp *m.* (fr.) krep *m.* (závojová látka); —en zakrouziti; —flor *m.* krepový flor (smuteční); —icht, —ig *adj.* kudrnatý, zakroužený; —maſchine *f.* čerchadlo *n.*

Krepuskularien *pl.* (zool.) večerňátka, soumračníci *pl.* (můry).

Kresse (ob. M.) *f.* řeřicha *f. Nasturtium*; 2. K., Kreßling (-s, M. -e) *m.* květoň *m.* (Fisch).

Kretin (-s, M. -s) *m.* kretin, zakrslík (bělák, bleďák) *m.*; —e *f.* květinka *f.*; —enanſtalt *f.* kretinský ústav (útulek); —ismus *m* kretinství *n.*

Kretscham *f.* (-s) *m.* krčma *f.*

Kreuz (-es, M. -e) *n.* kříž *m.*; ins K., über's K. legen křížem, přes kříž, na kříž položiti; K. (Mus.) křížek *m.*; (anat.) kříž *m.*; f. und quer kříž na kříž, skrz na skrz; ins K. legeln (kreuzen) kroužiti, křižovati (po moři).

Kreuz-artig *adj.* křížitý, křížovitý; —art *f.* teslík *m.*, kříž *m.*; —band *n.* (Zimmerl.) útočka *f.*, křížová spona; (Tür) křížová závěsa; (Post) křížová obálka; (anat.) svaz křížový; —beere *f.* řešetlačka *f. v.* Kreuzdorn; —bein *n.* křížova kost, svatá kost; —bild *n.* kříž *m.*; —blume *f.* vítod *m. Polygala*; —bogen *m.* oblouk křížový, skřížený oblouk; —brav *adj.* předobrý, dokonalý; —bruder *m.* křižák *m.*; —brunn *m.* křížovka *f.*, křížový pramen; —bogter *f.* kříž úhloměrný, kříž s průhledy; —dorn *m.* (bot.) řešetlák *m. Rhamnus.*

Kreuzen křižovati, kříž dělati; die Hände f. ruce přeložiti; (chon.) křižovati; f. mh. kroužiti po moři; moře na kříž projížděti.

Kreuz-ente *f.* morčák bílý; —enzian *m.* (bot.) hořec křižatý, prostřelenec *m. Gentiana cruciata.*

Kreuzer (-s, unv. M.) *m.* (Münze) krejcar *m.*; (Schiff) křižník, křižák *m.*; —bruch *m.* krejcarový zlomek.

Kreuzes-laſt *f.* tíže kříže; —tod *m.* smrt na kříži.

Kreuz-fahne *f.* prápor s křížem; —fahrer *m.* křižák *m.*; —fahrt *f.* křížové tažení, křižácká výprava; —feuer *n.* křížový oheň, křížová střelba; —förmig *adj.* křížovitý; —fuchs *m.* křižák *m.* (liška); —gang *m.* průvod s křížem; 2. (archit.) křížová chodba *f.*, ochoz *m.*, křižovatka *f.*, ambit *m.*; —gaſſe *f.* křížová ulička *f.*; —gelpann *n.* (am Tore) podpažďník *m.*; —gewölbe *n.* křížové klenutí; — halpel *m.* křížové motovidlo; —haue *f.* stěnér *m.*; —herr *m.* křižovník *m.*; —herrenkloſter *n.* křižovnický klášter; —herrenorden *m.* křižovnický řád; —holz *n.* křižovnice *f.*

Kreuzig-en křižovati, ukřižovati; ſich f. křižovati se, křížem se žehnati; der Gekreuzigte ukřižovaný; —er *m.* ukřižovatel *m.*; —ung *f.* ukřižování *n.*

Kreuz-kraut *n.* starček *m. Senecio*; —lahm *adj.* strženy, pošinutý v kříži; polámaný v kříži; —leine *f.* křižovačka *f.*, křížová oprať *f.*; —naht *f.* křížový steh *m.*; —otter *f.* zmije *f.* (Viper) *Vipera (Pelias) berus*; —partikeln *pl.* částky kříže; —reim *m.* křižovec *m.*, křížový rým; —riemen *m.* křižovatka *f.*; —riß *m.* (geom.) křížový rys; —ritter *m.* křižák *m.*; —ſcheibe *f. v.* Kreuzbogter; (Forſtw.) křižovina *f.*; —ſchiff *n. v.* Kreuzer; —ſchmerz *m.* křižový kříži, (stržení kříže) *Lumbago*; —ſchnabel *m.* (Vogel) křivka, křivonoska, křivozobka *Loxia curvirostra*; —ſpinne *f.* křižák (pavouk) *m. Aranea (Epeira) diadema*; —ſpitz *m.* špic *m.*; —ſtein *m.* (typ.) kříž *m.*; —ſtich *m.* (b. Nähen) křížový steh; —tag *m.* křížový den; —taler *m.* křížový dolar, křižák *m.*; —träger křižák *m.*; fig. bídák *m.*; —ung *f.* skřížení *n.*; —ungspunkt *m.* křížový bod; —verband *m.* (arch.) vazba křížem, vazba na kříž; —verhör *n.* (jur.) skřížený, dvoustranný výslech; —verkämmung *f.* (arch.) zakampování rybinou; —vogel *m.* křivka *f.*; —wechſel *m.* (wdm.) skřížení *n.*, křižovatka *f.*; —weg *m.* rozcestí *n.*, křižovatka *f.*; —weh *n. v.* Kreuzſchmerz; —weiſe *adv.* křížem, nakříž, přeskříž; —woche *f.* křížový týden; prosebný týden; —wurz *f. v.* Kreuzkraut; 2. *v.* Kreuzenzian; —zeichen *n.* (anſtatt der Unterſchrift) křížky *pl.*; —zug *m. v.* Kreuzfahrt; —zügel *m.* skřížené udidlo.

Kribbel-kopf *m.* drbohlav *m.*; 2. durdík, durdil, durdivec *m.*; —köpfig *adj.* durdivý; —krankheit, —ſucht *f.* námelka, hemzavka *f. Raphanie.*

Kribbeln, Kribeln *impers.* hemžiti se, hemzati se, šimrati; es kribbelt und wibbelt, *v.* Wibbeln, K. *n.* hemžení *n.*

Kribskrabs *v.* Ripskraps.

Krickel *m.* růžek kamzičí; 2. ocásek vepřový; —el (M. -eln) *f.* mrzoutství *n.*; 2. choulostivost *f.*; —kopf *m.*, Krickler *m.* mrzout *m.*; 2. choulostivec *m.*; nedůtklivec *m.*; Krickel *m.* čiryčáry, čárymary *pl.*

Krickeln čmárati; býti mrzutým a nedůtklivým.

Krickente *f. v.* Krickente.
Kricket *n.* (engl.) chytačka *f.* (hra v míč); kriket *m.*, odmítačka *m.*
Kricklich *adj.* mrzutý; nedůtklivý, choulostivý.
Krida *f.* (lt. -lt) úpadek *m.*, Kríba *f.* (prokupčení, bankrot); in K. geraten v úpadek přijíti; —angelegenheit *f.*, —fall *m.* úpadek *m.*; —tar (s, M. -e) kridatář (bankrotář). [krankheit, -eln.
Kriebel-krankheit *f.*, —n *v.* Kribbel-
Kriebs *m. v.* Grieb.
Krieche (M. -en) *f.* prcavka, trnoslíva *f.* (Baum) *Prunus*; 2. (Ente) *v.* Krickente.
Kriech-en mſ. lezti, plaziti se, plížiti se; —end *adj.* plazivý, lezavý; fig. pod-
Kriechente *f. v.* Krickente. [lízavý.
Kriecher (-s, unv. M.) *m.* podlezač, plazil *m.*; —ei *f.* podlízavost *f.*, plazivost *f.*, podlízání *n.*
Kriechrose *f.* růže lesní r. plazivá *Rosa repens (arvensis)*.
Krieg (-es, M. -e) *m.* (K. gegen jmd., Krieg mit jmd.) vojna *f.*, válka *f.*
Kriegen dostati něco, dosáhnouti čeho; brátí, vzíti; jmd. daran k. lapiti koho; napáliti koho; 2. mh. bojovati, vojovati, válčiti s kým.
Krieger (-s unv. M.) *m.* bojovník *m.*, vojín *m.*; —haft *adj.* válečný, vojenský; —isch *adj.* bojovný; —mäßig, —meise *adv.* spůsobem vojenským, po
Krieges- *v.* Kriegs-. [vojensku.
Krieg-fertig *adj.* k boji hotový; —führen *n.*, —führung *f.* válčení *n.*, bojování *n.*; —führende Parteien strany válčicí; —geübt *adj.* v boji cvičený.
Kriegs-akademie *f.* vojenská akademie *f.*; —anſtalten *pl.* přípravy válečné, přípravy k boji; —artikel *pl. m.* (—regeln) články vojenské, pravidla vojenská, vojenský řád *m.*; (Ware) věci válečné; —aufgebot *n.* výzva *f.* (k válce); provolání k válce; —baukunſt *f.* vojenské stavitelství *n.*; —bereitſchaft *f.* vojenská n. valečná hotovost *f.*; —darlehen *n.* válečná půjčka, vojenská půjčka *f.*; —darlehensobligation *f.* dlužní úpis na válečnou půjčku; —dienſt *m.* vojenská služba *f.*; —dienſte nehmen vstoupiti do služby vojenské; —ehren *pl.* vojenské pocty *pl. f.*; —entſchädigung *f.* náhrada válečná *f.*; —erklärung *f.* vyhlášení války, vypovězení války; —fall *m.* případ války; —flotte *f.* válečné loďstvo *n.*; —formation *f.* rozřaďování n. zařaďování vojska; —furie f. fig. vzteklice válečná *f.*; —fuß *m.* spůsob válečný *m.*, míra válečná *f.*; das Militär auf K. fegen uvesti vojsko v míru válečnou, ve spůsob válečný; —gebrauch *m.* válečný obyčej *m.*; —gebühr *f.* válečný plat *m.*; —gefangener *m.* vojenský zajatý *m.*; —genoß *m.* spolubojovník *m.*; —gerät *n.* válečné nástroje *pl.*; —gericht *n.* vojenský soud; —gerichtlich verurteilt soudem vojenským odsouzen; —gesang *m.* válečný zpěv; —geſchichte *f.* dějiny válečné; —geſchrei *n.* křik n. ryk n. povyk válečný; *v.* Selbgeſchrei; —geſetz *n.* vojenský zákon; —getöſe *n.* válečný lomoz; —glück *n.* štěstí válečné; —gott *m.* bůh války *(Mars, Ares)*; —göttin *f.* bohyně války *(Bellona, Enyo)*; —hafen *m.* vojenský přístav, válečný přístav; —held *m.* rek *m.*, hrdina v boji; —jahr *n.* vojenský rok; —kamarad *m.* spoluvojín, spolubojovník *m.*; —kanzlei *f.* vojenská kancelář; —kaſſe *f.* vojenská pokladnice; —kommiſſar *m.* vojenský komisař; —kommiſſariat *n.* vojenské komisařství; —kontrebande *f.* válečné podloudniny; —koſten *pl.* válečné útraty *pl.*; —krankenpflege *f.* válečné nemocnictví; —kunſt *f* vojenství *n.*, vojenské umění, válečné um.; —lager *n.* ležení *n.*, vojenský tábor; —leiſtungen *pl.* válečné příspěvnictví; —lied *n.* válečný (vojenský) zpěv, válečná píseň; (furz: válečná *f.*); —liſt *f.* válečná lest, v. chytrost *f.*; —luſt *f.* bojechtivost *f.*; —luſtig *adj.* bojechtivý, bojovný, válkychtivý; —macht *f.* vojenská (branná) moc, válečná moc; branná moc; —mann *m.* válečník *m.*, bojovník, vojín, voják *m.*; —marine *f.* námořnictvo válečné; —maſchine *f.* (der Alten) válečný přístroj; —miniſter *m.* ministr vojenství; —miniſterium *n.* vojenské ministerium; —muſik *f.* vojenská hudba; —operation *f.* válečný podnik; —pflichtig *adj.* ke službě vojenské povinný; —rat *m.* vojenská rada; —recht *n.* vojenské právo; válečné pr.; (Gericht) vojenský soud; rechtlich jmd. behandeln hleděti k někomu dle vojenského práva, souditi někoho vojenským soudem; —ruhm *m.* sláva válečná; —ſchaden *m.* škoda válečná, škoda válkou spůsobená; —ſchauplatz *m.* bojiště *n.*; —ſchiff *n.* válečná loď *f.*, vojenský koráb; —ſchule *f.* vojenská škola; —ſtaat *m.* válečná mocnost; 2. vojenská n. válečná branná moc; —ſtand *m. v.* Kriegszuſtand; —ſteuer *f.* válečná daň, v. berně; —tagebuch *n.* válečný denník; —trompete *f.* vojenská, válečná trouba; —übung *f.* vojenské cvičení; vojenský cvik; —unfall *m.* válečná nehoda; —unruhen *pl.* válečné nepokoje *pl.*; —verrat *m.* válečná zrada; —verſicherung *f.* pojištění v čas války; —verwaltung *f.* vojenská správa; —volk *n.* vojsko *n.*; —weſen *n.* vojenství *n.*; —wiſſenſchaft *f.* věda válečná; —zahlamt *n.* vojenský výplatní úřad, vojenská výplatna; —zeit *f.* čas vojny, čas války; —zucht *f.* vojenská kázeň; —zuſchlag *m.* válečná přirážka; —zuſtand *m.* válečný stav, válečnost *f.*

Kriekente *f.* čírka *f. Anas crecca.*
Krimer *m.* šedý beránek (z Krimu).
Kriminal- trestní, hrdelní; —angelegenheit *f.* trestní záležitost; —fall *m.* trestní případ; —gebäude *n.*, —haus *n.* kriminál *m.*, trestnice *f.*; —gericht *n.* trestní (hrdelní) soud; —iſt (-en) *m.* kriminalista *m.*, znatel trestního práva; —koſten *pl.* náklady trestního řízení;

—prozeß *m.* trestní řízení; —recht *n.* trestní právo; —richter *m.* hrdelní soudce; —träfling *m.* kriminálník; kriminell *adj.* kriminální, trestní.

Krimmeln hemžiti se; es krimmelt und wimmelt to se hemží a krouží.

Krimmer *m.* (Vogel) v. Grimmer.

Krimp-en (Tuch navlažovati, propařovati (sukno u postřihačů); sich k. srážeti se (o sukno); 2. krouživati se (o větru); —er *m.* v. Krümper valchář.

Kringel (-s) *m.* preclík *m.*

Krinoline *f.* krinolina *f.*

Krinitz *m.* v. Grünitz.

Krippe (M. -n) *f.* (zur Fütterung mit Heu) jesle *pl.*, (Trog) žlab *m.*, koryto *n.*; (ein Flechtwerk) plot *m.*; s. a. *Crèche.*

Krippen beißer *m.* (Pferdekht.) ještěr *m.*; —beißer, —setzer *m.* krkáč *m.*; —reiter *m.* (vulgo) kobylkář *m.*; —spiel *n.* jesličky *pl.*

Krise, Krisis *f.* (gr.) krise *f.*, rozhoda *f.*, rozhodná (doba), rozhodný obrat; 2. K. (Hdl.) bedenklicher Umstand krise *f.*, nesnáze; nesnáze okolnosti, obtíž *f.*

Krispelholz *n.* (Rotgerb.) licovadlo *n.*

Krispen (Rotgerb.) licovati, líčiti, strojiti do třísla.

Krispig *adj* zkroucený.

Krist *m.* v. Christ.

Kristall (-s, M. -e) *m.* (gr.) krystal *m.*; hraň hiaľ *f.*; 2. křišťál *m.*; —fabrik *f.* krystalna; —flächen *pl.* (Min.) plochy krystalové; —förmig *adj.* hranitý; —gestalt *f.* tvar krystalový; —glas *n.* sklo krystalové, sklo křišťálové; —gruppe *f.* (Min.) skupina krystalová; —in *n.* (chem.) anilin *m.*; —inische Gesteine *pl.* horniny krystalené.

Kristallisation *f.* hranění *n.*, krystalisace *f.*; —sart *f.* zhraněnost, zhranění.

Kristallisieren krystaliti, krystalovati; hraniti, zhraniti, jich se.

Kristallinse *f.* im Auge čočka krystalová; —neuchtigkeit *f.* mokrost křišťálná, křišťálová.

Kristall-ographie *f.* krystalopis *m.*; hranipis *m.*; —reihe *f.* (Min.) řada krystalová; —wasser *n.* (Min.) voda krystalová; 2. křišťálová (čistá) voda.

Krit-erium *n.* (gr.) sudidlo *n.*

Kritik *f.* (gr.) úvaha *f.*, kritika *f.*; posouzení *n* (spisu); posudek *m.*, sudba *f.*; (Beurteilungskunst) úsudnost *f.*; —aster, —enmacher *m.* sudilek *m.*; úsudkář *m.*; —er *m.* posuzovatel *m.*, kritik *m.*

Krit-isch *adj.* (gr.) kritický, soudný, rozbíravý, soudebný, úsudný; rozhodný; nesnadný nebezpečný, ovážlivý; —ischer Tag kritický den; —isieren *tr.* posuzovati, soudit; —izismus *m.* criticismus *m.*, soudebné rozumování *n.* (pravosoudství); —izität *f.* kritičnost *f.*, úsudnost *f.*

Krittel-ei *f.* sudilkování *n.*; —ig *adj.* tepavý fig. [tepati.

Kritteln sudilkovati, přetřásati, fig.

Krittler *m.* sudilek *m.*, úsudkář *m.*

Kritz-elei *f.* klikyháky, čmáry, škrábly; —eln škrábati, čmárati; —elig *adj.* škrábavý.

Kritzen *v.* Kratzen. [skrábavý.

Kritzler *m.* škrabák, škrabal *m.*

Kroatisch *adj.* charvátský (chorvátský).

Kröbs *m. v.* Grieb8. [Kroket *m.*, podháňka *f.* (Spiel); trockieren podháněti.

Krokel (-s, M. -s) *n.*, *Croquis* (fr.) nárčtek, nástin, nákres *m.*; krokieren nastíniti, načrtnouti.

Krokodil (-es, M. -e) *m. et n.* (gr.) ostrovid *m.*, krokodil *m.*; —tränen, —thränen *pl. f.* (fig.) krokodilské slze, liché slzy *pl. f.*

Krokon-säure *f.* (chem.) kyselina krokonová; —saure Salze *pl.* krokonany.

Krokus *m.* (gr.-lt.) pochodenka *f.*, kročec *m.*, šafrán *m.* (bot.).

Kroll-en (v. Birkhähnen) klochtati, tokati; *act.* svařiti, sraziti; —erbse *f.* navara *f.*; —kopf *m.* kudrnáč *m.*; —tabak *m* kroucený tabák. **Krollzen** *v.* Krollen.

Kromlech (-es) *m.* (archaol.) kruhule *f.* (násep). [2. kvíčala *f.* (Krametsvogel).

Kronawetter *m.* (Krametsvogel) jalovec *m.*;

Kron-bein *n. v.* Kronenbein; —blume *f.* řepě k *m. Fritillaria*; *v.* Kronenblume, Kaiserkrone; —bohrer *m.* korunkový nebozez; —dach *n.*, —eindeckung *f.* korunovitá krytba, korunovité pokrývání.

Krone (M. -n) *f.* koruna *f.* 2. (Münze) koruna *f*; 3. (am Pferdehufe) kroužek *m.*; 4. (Deich- und Mühlb.) koruna *f.*

Krönen korunovati, okorunovati; mit dem Kranze k. věnčiti, ověnčiti; eine Preisschrift k. spis cenou poctiti, vyznamenati.

Kronen-artig *adj.* korunovitý; —bein *n.* (b. Pferd) kroužková kost; —blume *f.* řebčík *m. Fritillaria*; —gold *n.* korunní zlato; —haupt *n.* korunovaná hlava; —holz *n.* (am Wehre) záplava *f.*; (am Brückenjoch) zhlaví *n.*, —jasmin *m.* pustoryl *m.*, český jasmín *Philadelphus coronarius*; —klee *m.* kopejšník *m.*; —leuchter *m. v.* Kronleuchter; —los (bot.) bez koruny; —loje Pflanzen rostliny bezkorunné, bezplátečné, jednoobalné; —orden *m.* korunní řád; —röhre *f.* (bot.) trubka koruny, trubka korunní; —saum *m.* (bot.) okraj korunní; —schluß *m.* (v. Waldbäumen) zakorunění *n.*; —taler *m.* křižový dolar (tolar) *m.*; —tragende Pflanzen rostliny korunaté, rostliny plátečnaté, rostliny dvojobalné; —tritt *m.* (b. Pferd) zašlap, záskok *m.*; —wicke *f.* věnečenka, čečorka, kočičí dráhky *pl. Coronilla.*

Kron-erbe *m.* následník *m.*, nápadník koruny, dědic koruny; —feldherr *m.* korunní vojevoda, korunní hetman, —gehörn *n.* jelení koruna —glas *n.* korunní sklo; —gut *n.* korunní statek; —land *n.* korunní země; —leuchter *m.* korunník, korunitý svícen; —prinz *m.* (korunní princ) dědičný princ, princ následník; —rad *n.* palečí kolo, ucní kolo, palečník, líčník *m.*, hřebenač *m.*; —schatzmeister *m.* korunní pokladník; —stecht

m. přibramec *m.*; —taler *m. v.* Kronentaler.

Krönung *f.* korunování *n.*, korunovace *f.*

Krönungs-diarium *n.* denník korunovační; —feier *f.*, —feſt *n.* slavnost korunovace, sl. korunovační; —mahl *n.*, —mahlzeit *f.* hody při korunování; —marſch *m.* pochod při korunovací; —ſaal *m.* korunovační síň; —tag *m.* den korunovace, —zeremoniel *n.* obřad při korunování; —zug *m.* korunovační průvod. [*n.* (fortif.) korunovitá hradba.

Kron-vogt *m.* korunní strážce; —werk

Kröpel *m. v.* Krüppel.

Kropf (-es, M. Kröpfe) *m.* nádor *m.*, boule *f.*, hrbol *m.*; (zool., arch., mech.) vole *n. Struma*; —brüſe *f.* hrbol *m.*

Kröpf-en cpáti, krmiti; inh. (wbm.) žráti; —er *m.* holub volatý, voláč *m.*

Kropf-gans *f.* pelikán, nesyt *m.*, nejesyt *m. Pelecanus*; —gerinne *n.* (Mühle) okrouhlý žlab; —gicht *f.* krtice *f.*; —ig *adj.* volatý, volečný; —rab *n.* (mech.) vlk *m.*; —röhre *f.* (Waſſerb.) píšťala *f.*; —taube *f. v.* Kröpfer. [záhyb *m.*

Kröpfung *f.* (b. Geſims) lomení *n.*,

Kropf-vogel *m.* nesyt *m.*; —wurz *f.*

Krös *n. v.* Gekröſe. [krtičník *m.*

Kröschen škvařiti. [ník *m.*

Krös-e *f.* útorní drážka; —el *n.* útor-

Kröte (M. -n) *f.* ropucha *f.*, zemská žába *Bufo*; 2. (b. Pferd) žába *f.*, kurděj *m.*

Kröten-fuß *m.* žabí noha; —gras *n.* rosička *f.*; —kugel *f.* pulec *m.*; —ſtein *m.* žabec *m.*, žabokam *m.*, žabí kámen.

Krück-e (M. -en) *f.* berla, berle *f.*; 2. hřeblo *n.*, pohrabáč *m.*; 3. (im Bräuh.) lehčidlo, chladidlo *n.*; —en hřeblem vyhrabovati; —enſtange *f.* (b. Bäck.) sháňka *f.*; —lein, —chen *n.* berlička *f.*

Krudität *f.* (lt.) nezáživnost *f.*

Krudelität *f.* krutost *f.*

Krug (-es, M. -e) *m.* žbán *m.* (džbán, čbán) *m.*; 2. krčma *f.*, hospoda *f.*

Krügel-chen *n.* žbánek *n.*; —händler *m.* žbánkář *m.*

Krug-er *m.* hospodský, krčmář *m.*; —verlag *v.* Propinationsrecht.

Krülle *f. v.* Locke.

Krume (M. -en) *f.* střída *f.*, střídka *f.*; 2. drobet *m.*, drobek *m.*, drobka *f.*; *pl.* drobty, drobky *pl. m.* (*f.*) [vati.

Krümeln, krümen drobiti, drobečko-

Krümelzucker *m.* cukr sypký, cukr drobtový, hroznový cukr *m.*, cukr nehranitelný.

Krumm *adj.* křivý; zahnutý; fig. nespravedlivý; k. machen zkřiviti; k. werden zkřiveti, zkřivolačeti, zkřiviti se; —e Linie (math.) křivá čára, křivka *f.*; —e Fläche křivá plocha.

Krumm-bein *n. v.* Krummfuß; —beuge *f.* (Binder) ohybač, ohybák *m.*; —darm *m.* hryznik *m.*, kyčelní střevo, kyčelník *m. Intestinum ileum.*

Krümme (ob. M.) *f.* křivost *f.*, křivolakost *f.*, zkřivenost *f.*; 2. (M. -en) křivina *f.*, křivolačina *f.*; 3. (Tierfht.) kulhavka *f.*

Krümmel *m.* šour *m.*; K. des Pfluges podplužník *m.*; —zucker *v.* Krümelzucker.

Krümmen etw. křiviti, zkřiviti, zakřiviti; ſich se.

Krumm-fuß *m.* křivonožec, křivonožka *m.*, chromec *m.*; —füßig *adj.* křivonohý, chromonohý, chromý; bočitý; —gefäß *n.* baňka *f.*; —gehörnt, —hörnig *adj.* křivorohý; —geſchnäbelt *adj.* křivozobý; —hals *m.* křivohlávek *m.*; —haue *f.* tesla *f.*; —holz *n.* kleč, kosodřevina *f. Pinus Pumilio*; 2. skřipec *m.*; 3. (Brauer) rozpůrka *f.*; 4. (ökon.) násijec (krumpolec) *m.*; —kopf *m.* křivohlávek *m.*; —linig *adj* křivočarý, křivočárný; —ofen *m.* křivá pec; jmd. —ſchließen někoho sepnouti křížem; —ſchnabel *m.* (Vogel) křivka, křivozobka *f. v.* Kreuzſchnabel; (Perſon) křivonoska *m.* (*f.*); —ſettig *adj.* křivostěný; —ſtab *m.* biskupská berla; —ſtroh *n.* drchanka, svijanka *f.*

Krümmung (M. -en) *f.* křivení, zkřivení, zakř. *n.*; (Beſchaffenh.) křivost, zkřivenost, zakřivenost, křivota *f.*, křivotina, křivolačina *f.*; ohyb *m.*; —shalbmeſſer *m.* (math.) poloměr zakřivený, zakřivení, pol. zakřivenosti; —sfreis *m.* (math.) kruh zakřivení, kr. zakřivenosti.

Krumm-weg *m.* křivolaká cesta, oklikovatá cesta; —wendig *adj.* křivoběžný; —zapfen *m.* křivočep *m.* [záškrt *m.*

Krupp *m.*, —huſten *Croup* (eng.); krup,

Kruppe *f. Croupe* (fr.) kříž u koní.

Krural *adj.* (lt.) stehenní.

Kruzi-feren, *Cruciatae pl.* křížokvěté, křížaté (řeřichovité) rostliny; —fix (-es) *m.* krucifix *m.*, ukřižovaný *m.* (stojánek s postavou ukřižovaného Ježíše).

Krüppel (-s, unv. M.) *m.* mrzák *m.*; jmd. K. machen zmrzačiti koho; —baum *m.* krsek, zákrsek, zakrslík *m.*; —haft —ig *adj.* mrzácký, zmrzačený.

Krüppeln einen zmrzačiti někoho.

Kruspel *m. et f.* chrupavka *f.*, křupka *f.*, chřupka *f.*; —n chrupati, křupati.

Krust-e (M. -n) *f.* kůra *f.*; K. nach einem Regen auf dem Felde kožich *m.*, škraloup *m.*; K. strup *m.*, strupina *f.*; —entiere Kruſtazeen *pl.* korýšové; —ig *adj.* koravý, kornatý; okoralý; k. werden okorati.

Kryo-lith *m.* (gr.) ledkovec (= ledokam) *m.*; —phor *m.* ledonoš *m.*

Krypt-e (M. -en) *f.* (gr.) krypta *f.*; —iſch *adj.* (gr.) zakrytý.

Kryptogam-en *pl.* (gr.) (bot.) tajnosnubné (rostliny); —ie *f.* tajnosnubstvo *n.*; —iſch *adj.* (bot.) tajnosnubný.

Krypto-gramm *m.* tajenka *f.*; —graphie *f.*, tajné písmo, tajnopis *m.*; —graphiſch *adj.* tajnopisný; —logiſch *adj.* tajnořečný. **Krystall** *v.* Kriſtall.

Krümpen, Krumpen *v.* Krimpen.

Krümper (-s, unv. M.) *m.* (in Preußen nach 1807); —pferd *n.* (mil.) výražný kůň.

Kubatur *f.*, Kubation *f.* krychlení *n.*, **Kübe** *f.* snovadlo *n.* [kubatura *f.*

Kubebe *f.* (arab., lt.) pepř kubeba *Piper cubeba*; (Roſine) kubeba *f.*, hrozinka

veliká; —npulver *n.* prach z kubeb, kubebový prach.

Kübel (-s, unv. M.) *m.* kbel, kbelík, kyblík *m.*; střez (dřez, třez) *m.*; (mont.) okov (kyvle *f.*); —förmig *adj.* kbelovitý; —ſcharre *f.* škrabadlo *n.*

Küben mb. huhlati, houkati.

Kubieren kostkovati.

Kubik- (gr.) kostečný, kostkový, krychlový; —fuß *m.* kostečný střevíc, kostečná (krychelná) stopa; —klafter *f.* kostečný sáh, krychelný sáh; —maß *n.* krychlená, kostková, prostorná míra *f.*; —meile *f.* kostečná míle; —meter *m.* krychlový metr; —wurzel *f.* (math.) kořen třetí n. třetího stupně; —zahl *f.* (math.) mocnost třetí n. třetího stupně; —zoll *m.* palec kostečný n. kostkový (krychelný).

Kubisch *adj.* kostečný, kostkový; -e Gleichung (math.) rovnice stupně třetího.

Kübler (-s, unv. M.) *m.* bednář *m.*

Kubus *m.* (gr.-lt.) kostka, krychle *f.*

Küche (M. -n) *f.* kuchyně *f*; fig. úprava, příprava *f.*

Küchel (-s, unv. M.) *n.* koláček *m.* (zvl. lékárnický); trocišek *m.*; —bäcker *m.* koláčník, koláčkář *m.*; —chen *n. v.* Küchel; —bauſchen *n.* perníková chaloupka.

Kuchelſpeiſe *f.* vařivo *n.*

Kuchen (-s, unv. M.) *m.* koláč *m.*; placka *f.*; pokruta *f.*; flacher Kuchen calta *f.*; geflochtener K. hnětenka *f.*; —bäcker *m.* koláčník *m.*

Küchen-bedienter, —diener *m.* kuchtík *m.*; —brett *n.* kuchyňské prkno.

Kuchen-brett *n.* prkno na koláče; —eiſen *n.* oplatník *m.*

Küchen-fee *f.* fig. kuchyňská víla (kuchařka *f.*); —garten *m.* kuchyňská zahrada, zelnice *f.*; —gemüſe *n.* vařivo *n.*; —geſchirr *n.* kuchyňské nádobí; —gewölbe *n.* (archit.) potravnice, špižírna *f.* (spíž *f.*).

Kuchenhändler *m.* koláčkář, koláčník, [caltář *m.*

Küchen-junge *m.* kuchtík, kuchtič *m.*; —kelle *f.* vařečka, měchačka *f.*; —kräuter *pl.* kuchyňské zeliny *pl.*; —latein *n.* sprostá latina, kuchyňská latina *f.*; —mädchen *n.*, —magd *f.* kuchyňská *f.*; —meiſter *m.* kuchmistr, nadkuchyňský *m.*; —ſalz *n.* sůl obecná, kuchyňská sůl; —ſchelle *f.* (bot.) koniklec, fousek *m.*, svatá koření, černá zelina *Pulsatilla*; —tiſch kuchyňský stůl.

Kuchenweib *n.* koláčnice *f.*

Küchen-weſen *n.* kuchyňství *n.*; —zettel *m.* jídelní list.

Küchlein (-s, unv. M.) *n.* kuchynka *f.*; 2. (Bergm.) koláček *m.*; 3. kuře, kuřátko *n.*

Kuckuck (-s, M. -e) *m.* kukačka, žežhulka *f. Cuculus*; der K. kuckt, guckt, ruft kukačka kuká; geh zum K.! jdi k šipku! (k rasu!)

Kuckuks-blume *f.* vstavač *m.*, kukačka *f.* (žežhulčiny umrlé ruce) *Orchis*; —brot *n.*, —klee *m.*, —kohl *m.*, —ſalat *m.* šťavel *m. Oxalis acetosella*; —ei *n.* kukaččino vejce.

Kuder *m.* kocour *m. v.* Kater.

Kudern hudrovati.

Kufe (M. -n) *f.* sanice, kleč *f.*; 2. kádě *f.*; 3. necky, troky *pl.*; 4. bečka *f.* (na sůl, na pivo atd.); —nbier *n.* ležák *m.*

Küfer, Küfner (-s, unv. M.) *m.* bečvář *m.*

Kufesche Schrift kufinské písmo.

Kuff (-es) *n.*, —e (M. -en) *f.* kufa *f.* (loď v Nizozemsku).

Kugel (M. -n) *f.* koule, kule, kulka *f.*; 2. K., Klumpfrucht *v.* Mondkalb *Mola.*

Kugel-abſchnitt *m.*, —ſegment *n.* (math.) úseč z koule, úseč kulová, úsek kulový; —ähnlich *adj.* kulovitý, kulatý; —ausſchnitt, —ſektor *m.* (math.) výseč z koule, v. kulová, výsek kulový; —bahn *f. v.* Kegelbahn; —blitz *m.* svinutý blesk; —blume *f.* kulenka *f. Globularia*; —blütler *pl.* (bot.) kulenkovité; —büchſe *f.* kulovnice *f.*, ručnice na kule.

Kügelchen *n.* kulička *f.*

Kugel-dreieck *n.* kulovitý trojúhelník; —elektroſkop *n.* (phys.) elektrověst kuličkový; —fang *m.* (milit.) kulojem, kulochyt *m.*; —feſt *adj.* neprostřelitelný; fig. omrazený; —fläche *f.* (math.) povrch kulový; —flaſche *f.* baňka *f.*; -form *f.* kulatost *f.*; —förmig *adj.* kulatý, kulovitý; —geſtell *n.* (zum Rechnen) počítadlo *n.*; —gewölbe *n. v.* Kuppel; —gießer *m.* kulolijec *m.*; —gürtel *m. v.* Kugelzone; —haube *f.* kukla *f.*; —ig *adj.* kulovatý; -e Zuſammenſetzung složení kulovité, sloh kulovitý; —kreis *m.* kruh kulový; —kreiſel *m.* vlk *m.* j. a. Kreiſel; —mühle *f.* (geom.) vrhlík *m.*

Kugeln kuliti, kouleti, kulovati, kotáleti; mí. kuliti se, kotáleti se.

Kugel-regen *m.* kulobití *n.*, dešť kulí; —rund *adj.* kulatý; (v. Mädchen) boubelatý; —ſchnecke *f.* bulka *f.*; —ſchnitt *m.* průřez koule; —ſpritze *f.* (milit.) kulomet *m.*; —zieher *m.* vytahovák, vytahováček *m.*, vytahovátko *n.*; —zone *f.* (math.) pás *m.*

Kuguar (-s) *m.* (zool.) kuguár *m.* (puma) *Felis concolor.*

Kuh (M. Kühe) *f.* kráva (kravice, kravička) *f.*; —antilope *f.* sajha buvolí; —baum *m.* mlékodrv *m.*, kraví strom; —blume *f. v.* Butterblume; —erei *f.* kravařství *n.*; —fladen *m.* kravinec *m.*; —fleiſch *n.* kravina *f.*; —glocke *f.* zvonec *m.*; —haut *f.* kraví srst, kravina *f.*; —halter *m.* kravař *m.*; —halterei *f.* kravařství *n.*; —händler *m.* kravař *m.*; —hirt *m.* kravák, skoták *m.*; —horn *n.* kraví roh *m.*; (zum Blaſen) růžek *m.*, fugara *f.*; —kalb *n.* jalovice *f.*; —käſe *m.* kravský sýr.

Kühl *adj.* chladný; —apparat *m.* chladič *m.*; —bad *n.* chladná lázeň; —bottich *m.* chladicí káď, chladnice *f.*

Kühle (oh. M.) *f.* chlad, chládek *m.*

Kühleder *n.* kravina *f.*

Kühleimer *m.* chladnice *f.*

Kühl-en chladiti, vychladiti, ochl.; prochl.; fig. ſein Mütchen ob. ſein Müthchen k. zlost, laskominy setříti, žáhu si

schladiti, na někom si chuť spraviti; f. mí. chladnouti, ochladnouti, vychladnouti, ochladiti se; —ende Mittel *Temperantia* (med.) chladivé prostředky, chladidla *pl. n.*; —er *m.* chladitel, chladič *m.*; —faß *n.* chladnice *f.*; —geläger *n.* kaly *pl. m.*; —hafen *m.* (Glashütt.) chladník *m.*; —ig *adj.* chladivý; přichladlý.

Kühling *m. v.* Kuhpflz; 2. (Fisch) *v.* Nerfling.

Kühl-kammer *f.* stírka *f.*; —keffel *m.* chladicí kotlík, chladňák, chladič *m.*; —mittel *n.* chladidlo *n.*; —ofen *m.* chladicí pec, chladna *f.*, chladník *m.*; —pfanne *f.* chladicí pánev *f.*; —ſchiff *n.*; —ſtock *m.* (Bräu.) chladnice *f.*, chladicí stok, stok na chlazení; —trank *m.* chladicí nápoj, ochlazovací nápoj; —ung *f.* chlazení, ochlazení *n.*; —wanne *f.* chladnička, chladovka *f.*

Kuh-melkerin *f.* dojačka *f.* (od krav); —milch *f.* kraví mléko, kravské mléko; —miſt *m.* kravinec *m.*, kravský hnůj.

Kühn (-er, -ſte) *adj.* smělý, odvážný, odvážlivý.

Kuhn-e *f.* morka, krůta *f.*; —hahn *m.* krocan, morák *m.*

Kühn-heit *f.* smělost *f.*; —lich *adv.* odvážně; —ling (-s, Mi. -e) *m.* smělec, opovážlivec *m.*; —mut *m.* odvážnost *f.*

Kuh-pilz *m.* kravňák, křemenáč *m.*, kravěna *f. Boletus bovinus*; —pocken *pl.* chraničky, kravské neštovice *pl.*; —reigen *m.* alpský výhon (Švýc.), skotovod *m.*, skotopasný zpěv, skotopasná píseň; —reiher *m.* bukač *m. Ardea stellaris*; —ſchelle *f. v.* Kuhglocke; —ſtall *m.* kravín *m.*, kravárna *f.*; —ſtrick *m.* přítěž, přítěžka *f.*; —weizen *m.* černejš *m.*, kraví pšenice *Nigella.*

Kujave *f. v.* Guave.

Kujon (-s, M. -e) *m.* (fr. *couion*, it. *coglione*) ničema, padouch, kujon *m.*; —ieren padoušsky nakládati s někým.

Kuke *f. v.* Kiefe.

Kukuk *m. v.* Kuckuck.

Kukuruz (-es, oh. M.) *m.* kukuřice *f.* (kokořice); —feld *n.* kukuřiště *n.*

Kulant *adj.* (fr.) ochotný; uhlazený, vlídný, kulantní.

Kulanz *f.* ochota, kulantnost *f.*

Kuli (-s, M. -s) *m.* čínský nádeník, kulín *m.* [bužnický.

Kulinarisch *adj.* (lt.) kuchynský, la-

Kuliſſe (M. -n) *f.* kulisa *f.* (divadelní postranice); —nreißer *m.* fig. zákulisník (divadelní tlachal) *m.*; —nſchieber *m.* kulisák *m*

Kulm (-es, M. -e) *m.* chlum *m. v.* Holm.

Kulmin-ation *f.* (Aſtron.) vrcholení *n.*; —ationspunkt *m.* bod vrcholový, vrcholiště *n.*; —ationszeit *f.* čas vrcholení; —ieren vrcholiti.

Kulpe (M. -n) chochol *m.*

Kulpos *adj.* vinen.

Kulſtern *mſ.* chrkati.

Kult (-s) *m.* věroslužba *f. v.* Kultus.

Kultivator *m.* (lt.) vzdělavatel *m.*; (Pflug) kopčák, kypřák, podryvák *m.* (Grſtirpator).

Kultivier-en (lt.) vzdělávati, obdělávati, rostiti; —ung *f.* rostba (rostitba) *f.*

Kultur *f.* (lt.) kultura, úprava *f.*, upravování *n.*; vzdělanost *f.*, vzdělání *n.*, osvěta *f.*; (Garten-, Wald-) rostba, rostitba *f.*; (Ort) rostebna *f.*; —art *f.* spůsob vzdělavací; —aufwand *m.* vzdělavací náklad, náklad na vzdělání; —boden *m.* půda vzdělavatelná, půda vzdělaná; —gattung *f.* (eines Grundſtückes) spůsob vzdělavací, spůsob rostící; —geſchichte *f.* dějiny vzdělanosti; —ingenieur *m.* zemědělský inženýr; —kampf *m.* (in Preußen) náboženský zápas; —pflug *m. v.* Kultivator; —träger *m.* šiřitel osvěty, *vulgo* kulturák *m.*

Kultus (oh. M.) *m.* (lt.) náboženské vyznání; věroslužba; bohoslužba *f.*; Miniſter des K. *v.* Kultusminiſter; —gegenſtand *m.* věc bohoslužebná; —gemeinde *f.* obec náboženská; —miniſter *m.* ministr věcí duchovních; m. osvěty; —ſteuer *f.* daň náboženská (židovská); —zweck *m.* bohoslužebný, osvětový účel.

Kuminsäure *f.* (chem.) kyselina kuminová. [2. hlubina, kotlina *f.*

Kumme *f.* (b. Türen) pánvička *f.*;

Kümmel (-s, oh. M.) *m.* kmín *m. Carum carvi*; waldſcher, römiſcher K. šabrej kmín *Cuminum*; K. ſpalten fig. pavučiny rozplétati.

Kümmel-birn *f.* kmínovka *f.*; —branntwein *m. v.* Kümmelwaſſer; —käſe *m.* kmínovec *m.*, sýr s kmínem; —mann *m.* kmínař *m.* [nem zadělati.

Kümmeln kmínovati, okmíniti, s kmí-

Kümmel-schabe *f.* (zool.) kmínovec *m.*; —ſpalter *m.* fig. malicherník *m.*; —waſſer *n.* kmínovka, kmínka *f.*

Kummer (-s, oh. M.) *m.* hoře *n.*, soužení *n.*, zármutek *m.*, strast *f.*; nouze *f.*, bída *f.*; 2. (vlt.) obstávka *f.*, zabavení statků.

Kümmerer *m.* (vlt.) obstavník *m.* (obstavený dlužník); (wdm.) churavec churavý jelen.

Kummer-frei, —los *adj.* bezlopotný, bezstarostný; —haft *adj.* zkormoucený, ztrápený; —klage *f.* žaloba na (o) zabavení statku.

Kümmer-lich *adj.* nuzný, lopotný, bídný; ſich k. nähren nuzně se živiti, nuzovati se; —ling *m.* nuzák, bídas *m.*; fig. bolestín, boleslav, mazlík *m.*

Kümmern unperl. kormoutiti, rmoutiti; ſich k. kormoutiti se, trápiti se, truditi se; fig. dbáti, starati se oč.

Kümmernis *f. v.* Kummer.

Kummer-recht *n.* (vlt.) stavné právo; 2. odkupné právo *v.* Einſtandsrecht; —tag *m.* den bídy; —voll *adj.* hořeplný, strastiplný.

Kummet, Kümt (-s, M. -e) *n.* chomout *m.*; —decke *f.* chomoutina *f.*; —geld *n.* chomoutné *n.*; —ſiſſen *n.* podchomoutník *m.* (kocour *m.*); —riemen *m.* chomoutník *m.*; —ſtock *m.* kleště; kleštice, kleština *f.* (v chomoutu).

Kümmig *m. v.* Kümmel.

Kummkarren *m.* kolečko (k vožení).

Kump-an (-s, M. -e), —e (-en) *m.* soudruh, společník, kumpán *m.*

Kump-e *f.*, —en (-s, unv. M.) *m.* homole, hruda *f.*

Kumpf (-es, M. -e) *m.* (Mühle) pastorek *m.*, K., Kumpen *m.* hlubina, tůně *f.*; hluboká mísa; kumpf *adj.* kusý, tupý; —reifen *m.* zděře na pastorek, kruhy k pastorku.

Kumt (-es) *m. v.* Kummet.

Kumul-ation *f.* (lt.) hromadění, nahr.; slučování *n.*; —ativ *adj.* hromadný; —ieren hromaditi; slučovati.

Kumys *m.* kumys *m.* (kořalka z kobylího mléka).

Kund *adj.* rozhlášený, ohlášený, oznámený; *adv.* známo; f. und zu wiſſen tun vůbec známo činiti, vědomost dáti; vlt. f.-tun vyhlásiti, známo činiti; —bar *adj.* vůbec známý; f. bemittelt ſein zámožný býti, jak vůbec známo.

Kunde (ob. M.) *f.* vědomost, známost něčeho; 2. návěští *n.*, oznámení *n.*, zpráva *f.*; K. (-en, M. -en) *m.* známý odkupce, odběratel *m.*; (auf Beſtellung) zákazník *m.*

Künden vypověděti, *v.* Kundmachen.

Kundgeb-en vyjeviti, projeviti; —ung *f.* projevení *n.*, průjev; *v.* Kundmachung.

Kundig (künd'g) *adj.* vědomý čeho, znalý čeho (honěný v čem); f. ſein (einer Sache) uměti něco, znáti se v něčem, znalý býti, povědom býti čeho.

Kündig-en vypověděti *v.* Aufkündigen; —ung *f.* (der Miete) výpověď *f.* (nájmu).

Kundin *f.* zákaznice *f.*

Kundmach-en vyhlásiti, oznámiti; —ung *f.* vyhlášení *n.*, vyhláška *f.*, oznámení *n.*, návěští *n.*

Kundmachungs-art *f.*, —ſyſtem *n.* spůsob vyhlašovací, spůsob vyhlášení; —patent *n.* patent vyhlašovací; —tag *m.* den vyhlášení; vom K. an ode dne vyhlášení.

Kundmann *m. v.* Kunde.

Kundſchaft (ob. M.) *f.* návěští *n.*, oznámení *n.*; 2. K. (von Zunftvorſtehern) list na vysvědčenou, vysvědčení cechovní (kundšaft *m.*); K. *v.* Kunde *m.*; —en vyzvídati; —er (-s, unv. M.) *m.* zvěd *m.*, vyzvědač *m.*; *v.* Kunde *m.*

Kundtun známo činiti (oznámiti), dáti věděti.

Kunft *f.* příští *n.*; in Zſmſg.: Ab-, An-, Dazwiſchen- (Einkünfte *pl.*) Her-, Hin-, Nach-, Übereins, Zu-, Zuſammenkunft.

Künftig *adj.* budoucí; —e Zeit (grm.) budoucí čas; f. *adv.* budoucně, příště; —hin *adv.* budoucně (v budoucnosti).

Kungeln *v.* Kunkel.

Kunkel (M. -n) *f.* kužel *m.*; 2. přástevna *f.*; in die K. gehen jíti na přástvu, na přádky; alte K. babizna *f.*; —adel *m.* šlechtictví po přeslici; —leben *n.* ženské léno; —n pletichati; —ſtube *f.* přástevna *f.*; —verwandtſchaft *f.* příbuzenství po přeslici; —weib *n.* přástevnice, přádka, přadlena *f.*

Kunſt (M. Künſte) *f.* umění *n.* (uma *f.*); umělost *f.*, umělství, umělectví *n.*; die ſchöne K. pěkné umění (pěkná uma), krasouma *f.*; —anlage *f.* vloha *f.*; —ausdruck *m.* název *m.*; (n. umělecký); —ausſtellung *f.* umělecká výstava; —blatt *n.* umělecký list, list s kresbami, list s výkresy; list s obrazy; —blume *f.* strojená, dělaná květina; —bünger *m.* strojená mrva; —eifer *n.* horlivost v umění.

Künſtelei *f.* umělůstka *f.*, umělá n. umělecká hříčka; 2. umělkování *n.*, strojení.

Künſteln mþ. umělkovati; strojiti, líčiti.

Kunſt-erfindung *f.* umělecký vynález; —feuer *n.* ohňostroj *m.*; —feuerwerker *m.* umělecký ohňostrůjce; —freund *m.* přítel umění; —gärtner *m.* krasozahradník; —gebilde *n.* umělecký výtvor; —gegenſtand *m.* umělecká věc; —genoß *m.* spoluumělec *m.*; —genuß *m.* umělecký požitek; —gerecht *adj.* dle uměleckých pravidel; —geſang *m.* krasozpěv *m.*; —geſchichte *f.* dějepis umění, dějiny umění; —geſchmack *m.* krasochuť *f.*; —geſtänge *n.* (mont.) tahadla; mihadla *pl. n.*; —gewerbe *n.* umělecký průmysl; —griff *m.* umělý obrat; —halle *f.* umělecký dům, dvorana *f. v.* Muſeum; —handel *m.* obchod s věcmi uměleckými; —handlung *f.* prodej (obchod) věcí uměleckých; —hefe *f.* strojené droždí; —kenner *m.* znalec n. znatel umění; —körper *m.* hmota strojená, těleso strojené n. dělané; —lehre *f.* umosloví *n.*, teorie umy n. umění, návod k umění, učba umělecká.

Künſtler (-s, unv. M.) *m.* umělec *m.*; —haus *n.* umělecký dům; —in *f.* umělkyně *f.*; —iſch *adj.* umělecký; —lexikon *n.* slovník umělců, sl. s životopisy umělců; —ruhm *m.* umělecká sláva; —ſchaft *f.* umělectví *n.*; (Perſonen) umělectvo *n.*; —verein *m.* spolek umělců.

Künſtlich *adj.* umělý, strojený, strojný, dělaný; -e Wäſſer strojené vody *pl.*; -er Magnet strojený (dělaný) magnet *m.*; —heit *f.* umělost *f.*

Kunſt-los *adj.* neumělý; fig. nestrojený; —loſigkeit *f.* nestrojenost *f.*; —mittel *n.* umělý prostředek; —mühle *f.* strojný mlýn; —philoſophie *f.* krasověda *f.*; —produkt *n.* umělecký výrobek; plod krasoumný, umělecký výtvor; —produktion *f.* výstup umělecký; -ramme *f. v.* Maſchinenramme; —reich *adj.* umělý; —reiſe *f.* cesta umělecká, pouť umělců; —reiter *m.* krasojezdec *m.*, umělý jezdec; —reitergeſellſchaft *f.* společnost krasojezdecká; —reiterin *f.* krasojezdkyně *f.*; —richter *m.* soudce v umění; —ſilber *n.* strojené stříbro; —ſinn *m.* krasomysl *f.* (*m.*), umělecký smysl; —ſprache *f.* názvosloví *n.*; —ſtraße *f.* umělá silnice, ražená cesta; —ſtück *n.* umělecké dílo; —trieb *m.* umělecký pud; —verein *m.* umělecká jednota, krasoumná jednota; —verſtändiger *m.* znalec věcí uměleckých; —voll *adj.* velmi umělý, veleumělý; —werk *n.* umělecký výtvor,

umělecké dílo, krásný výtvor (výtvar); —**wort** *n.* umělecký výraz, význam *m.*, název *m.* [zmateně.

Kunterbunt *adv.* (*adj.*) pomíchaně,

Küpe (M. -n) *f.* (chem.) kypa *f.*; kbelík, čber *m.*, káď (barvířská); 2. modřování, modření *n.*

Kupell-ation *f.* (It.) kapelování *n.*, odhánění (stříbra); hnání na kapelách; —**ierofen** *m.* pec hnací n. odháněcí.

Kuper *m. v.* Keffel. **Küpfe** *v.* Kipfe.

Kupfer (-s, oh. M.) *n.* měď *f.*; oftaebrifches od. gediegenes K. měď osmistěná; 2. fig. K. im Gefichte uhry *pl. m.*, trud *m.*, trudovatina *f.*; —**ähnlich** *adj.* měditý; —**aſche** *f.* popel měděný; —**ausſatz**, —**ausſchlag** *m.* trudovatina, trudovatost *f.* *Acne rosaceae*; —**bergwerk** *n.* hory (doly) měděné; —**blatter** *f.* trudovatina *f.*, trudy *pl. m.*; —**braun** *adj.* médihnědý; —**druck** *m.* měditisk *m.*; —**druckerei** *f.* měditiskárna *f.*; —**ende** *n.* (phyſ.) konec měděný; —**erz** *n.* médivec *m.*, měděná ruda; —**farben** *adj.* měděné barvy, médibarevný; —**führung** *f.* (mont.) médinosnost *f.*; —**gang** *m.* pramen měděný, žíla měděná; —**gefäß** *n.* měděnice *f.*, měděnec *m.*, měděná nádoba; —**geld** *n.* měďáky, měděné peníze *pl.*; —**geſchirr** *n.* měděnice *f.*, měděnec *m.*; —**grube** *f.* měděný důl; —**haltig** *adj.* méďnatý, méďný; médinosný; —**hammer** *m.* kotlárna *f.*, médné hutě *pl.*; —**hammerſchlag** *m.* měděné okuje (*pl.*); —**hütte** *f.* měděná huť; —**ig** *adj.* méďnatý; f. im Geficht trudovatý; -**fett** -ost; —**kies** *m.* mesec *m.*; —**könig** *m.* ryzá méď; —**laſur** *f.* (*m.*) (Mln.) modřec polouhranolový; —**münze** *f.* měděný peníz, méďák *m.*

Kupfern *adj.* měděný; f. *verb.* médí pobíjeti.

Kupfer-nase *f.* měděný (červený) nos; —**oxyd** *n.* kysličník méďnatý; —**oxydſalze** *pl. n.* soli médnaté; —**oxydul** *n.* kysličník médičnatý; —**platte** *f.* měděná deska; —**pol** *m.* (phyſ.) pól měděný; —**roſt** *m.* rez médi; měděnka *f.*; —**rot** *adj.* médičervený, médihnědý; K. *n* měděná barva, médná b.; —**ſäule** *f.* sloup měděný, galvanický; —**ſchiefer** *m.* médná břidlice; —**ſchlag** *m.* okuje z médi; —**ſchmied** *m.* kotlář *m.*; —**ſtecher** *m.* médiryjec *m.*; —**ſtecherei** *f.*, —**ſtecherkunſt** *f.* médiryjectví *n.*, médirytba *f.*; —**ſtein** *m.* měděný kámen; —**ſtich** *m.* médirytina, médirytba *f.*; —**ſtichverlag** *m.* sklad médirytin; —**tafel** *f.* měděná deska; —**vergiftung** *f.* otrávení médnaté; —**vitriol** *m.* skalice modrá, kada *f.*; —**ware** *f.* měděné zboží; —**werk** *n.* kniha s médirytinami; —**zeichner** *m.* médipisec, médirytec *m.*

Kupfrig *adj. v.* Kupferig.

Küpfstock *m. v.* Kipfſtock.

Kuphonspat *m.* puchavec *m.*

Kuppe (M. -n) *f.* kupa *f. v.* Koppe; (zool.) K. des Schnabels hrbol zobákový.

Küppe *f. v.* Küpe.

Kuppel (M. -n) *f.* báně, kuple, kopule *f.*; klenutí báňovité; 2. *v.* Koppel; K. zum Säbel *v.* Kuppelriemen; —**ei** *f* kuplířství *n.*, svodnictví *n.*; —**n** sváděti; —**riemen** *m.* obvěsný řemen, opasný ř.; —**ung** *f.* (mech.) vazba *f.*; K. zweier Balken narážka *f.*, naražené trámy.

Kuppennagel *m.* (zool.) pazour nehtovitý.

Kuppler (-s, unv. M.) *m.* kuplíř *m.*, svodník *m.*; —**in** *f.* kuplířka, svodnice *f.*

Kupresse *f. v.* Zypreſſe.

Kupuliferen *pl.* (bot.) *v.* *Cupuliferae.*

Kur *f.* (Chur) volba *f.* (v. císaře v st. říši Německé do r. 1806); 2. K. léčba *f.*, léčení *n.*; Brunnenk. užívání pramenů, léčba pramenitá; Badek. užívání lázní, koupele *pl.*, léčba lázeňská; 3. K. (*Cour* fr.) dvornost *f.*; einer Dame die K. machen *v.* Cour.

Kür *f.* volba *f.*

Kurabel *adj.* (It.) léčitelný, hojebný.

Kurand (-en) *m.* opatrovanec *m.*

Kuranstalt *f.* léčebna *f.*

Kurant (*courant*) *adj.* (fr.) běžný (o penězích).

Kuranzen einen plísniti, tepati koho.

Küraß (-ſſes, M. -ſſe) *m.* kyrys (pancíř) *m.*; —**ier** (-s, M. -e) *m.* kyrysník, kyrysar *m.*; —**ierregiment** *n.* kyrysnický pluk, pluk kyrysníků.

Kurat (-en, M. -en) *m.* (*Curatus* It.) kurát *m.* (duchovní na osadě, farní kněz).

Kuratel (oh. M.) *f.* (It.) opatrovnictví *n.*; 2. opatrovanství *n.*, kuratela *f.*

Kuratels-aufhebung *f.* zrušení n. zdvižení opatrovnictví; —**dekret** *n.* opatrovnický dekret; —**gegenſtand** *m.* věc n. záležitost opatrovnická; —**rechnung** *f.* účet opatrovnický; —**tabelle** *f.* výkaz opatrovanců; —**verhängung** *f.* zavedení n. zařízení kurately, dání někoho v opatrovnictví.

Kurator (-s, M. -en) (It.) kurátor *m.*, opatrovník *m.*; —**ium** *n.* opatrovnictvo, kuratorium *n.*; —**sbeſtellung** *f.* ustanovení opatrovníka.

Kur-gast *m.* lázeňský host; —**geld** *n.*, —**koſten** *pl.* léčebné *n.*; —**haus** *n.* léčebna *f.*; 2. nápojna *f.*; 3. lázniště *n.*, láznice *f.*, *pl.* lázenky.

Kürhengst *m.* vyloučený hřebec.

Kurial *adj.* (It.) dvorný; —**ien** *pl.* dvornosti, zdvořilosti; poklony *pl. f.*; —**ſtil** *m.* kancelářsky s oh.

Kurie (M. -en) *f.* kurie *f.*, sbor, třída lidu; 2. rada *f.*; 3. radnice *f.*; 4. römiſche K. římský dvůr, papežský dvůr. [*m.* rychlovlak, rychlík *m.*

Kurier (-s, M. -e) *m.* kurýr *m.*; —**zug**

Kurieren (fr.) léčiti, hojiti, kurýrovati.

Kurios *adj.* (It.-fr.) podivný; —**ität** *f.*, —**um** *n.* (-s, M. -oſa) podivnost *f.*, zvláštnost *f.*

Kur-koſten *pl.* léčebné *n.*; —**macher** *m.* ctitel *m.* (dámy); —**methode** *f.* způsob léčení; —**ort** *m.* lázeňské místo, lázniště *n.*, lázně *pl. f.*; —**pfuſcher** *m.* lékokaz, kazilék *m.* (neoprávněný léčitel, fušer *m.*); —**pfuſcherei** *f.* neoprávněné léčení (fušerství *n.*). **Kürre** *v.* Kirre.

Kurr-en kručeti; mručeti; —**ig** *adj.* vrtošivý, vrtkavý; bručivý, prchlý.

Kurrende (M. -n) *f.* kurenda *f.*, oběžník *m.*; 2. podomní sbor zpěváčků.
Kurrent *adj.* běžný; obvyklý; kurentní; —schrift *f.* běžné písmo.
Kurs (-es) *m.* kurs *m.*; běh *m.* (učebný); oběh *m.* (peněz); měna *f.*, oběžnost *f.* (směnek, cenných papírů); —blatt *n.* směnečný list; —buch *n.* jízdný a plavební řád, rozvrh jízdy. [rana.
Kur-saal. —salon *m.* lázeňská dvo-
Kurbel (M. -n) *f.*, Kurbe (M. -n) *f.* klika *f.*; —knie *n.* (mech.) koleno *n.*; —warze *f.* (mech.) čočka *f.*; ručička *f.*
Kurbette *f.* (fr. *courbette*), Bogensprung der Pferde průskok *m.*
Kürbis (-ffes, M. -ffe) *m.* tykev *f.* *Cucurbita*; —artig *adj.* tykovitý; —feld *n.* tykviště *n.*; —flasche *f.* láhev tykvová, tykvice *f.*; —frucht *f.* (bot.) dýně *f.*; — kraut *n.* tykvina *f.*
Küree *f.* (fr.) droby (pro psy).
Küren *verb.* voliti; gekoren, erkoren vyvolený (v. Kören, Kur).
Kurfürst (-en) *m.* kurfirst *m.*, kníže volené (v st. Německé říši).
Kurschmied *m.* kovář-koněznal, podkovář *m.* (*rus.* konoval *m.*).
Kürschner (-s, unv. M.) *m.* kožišník, kožešník *m.*; —ei *f.*, —handwerk *n.* kožišnictví *n.*; —nath *m.* šev (steh) kožiš-
Kursieren obíhati. [nický.
Kursistin *f.* kursistka *f.* (posluchačka učebního kursu).
Kursiv *adj.* běžný; směnný; K. *f.*, —schrift *f.* (*Cursiva*) kursiva *f.*, ležaté písmo, ležatá latinka.
Kursor (-s, M. -en) *m.* kursor *m.* (= běhoun, klusák *m.*, úřední posel); *pl.* *Cursores* (zool.) běžci (ptáci); 2. běhavci (rovnokřídlí hmyzové). [Kurs.
Kursus (*Cursus*) *m.* (lt.) běh *m.* v.
Kurszettel *m.* směnečný list.
Kurtine *f.* (fr.) mezihradbí *n.*, mezinásep *m.*; 2. opona *f.*
Kurtisan (-e) *m.* kurtyzán, záletník *m.*; —e *f.* kurtyzána, záletnice *f.*
Kurtoisie *f.* v. Courtoisie. [cvik).
Kürturnen *n.* volný tělocvik (prosto-
Kurulischer Stuhl kurulské křeslo, hodnostenské křeslo.
Kurve *f.* (*Curva*) (lt.) křivka *f.* (math.).
Kurwürde *f.* hodnost volenecká (v st. říši Něm.).
Kurz (*comp.* kürzer) *adj.* krátký; stručný; jetzt —em od nedávna, po nějaký čas; in —em co nevidět; zakrátko, brzo; im —en Wege v. Weg; —e Haare sind bald gebürstet s málem je člověk brzo hotov; den kürzern ziehen prohrati, zkrátka pochoditi; miti škodu, prodělati; f. und gut! zkrátka a dost!
Kurz-ärmelig s krátkými rukávy; —atmig *adj.* krátkodechý, dýchavičný; —atmigkeit, —atmung *f.* krátkodechost, dýchavičnost *f.* (Asthma).
Kürz-e (ob. M.) *f.* krátkost *f.*; 2. stručnost *f.*; —en skrátiti, ukrátiti.
Kurz-flügler *pl.* kratokřídlí (ptáci); 2. krátkokrovečtí (hmyzi); —füßig *adj.* krátkonohý (kratonohý); —gefaßt *adj.* stručný; ukrácený, skrácený; fig. úsečný; —haltig *adj.* krátkošíjný, krátkokrký; —hin *adv.* zakratko; —lebend *adj.* krátkověký.
Kürzlich *adv.* nedávno, před nedávnem; f. erlassene Verfugung nedávno vydané nařízení.
Kurz-röckchen *n.* (Mädchen) krátkošatka *f.*; —schnäbler *pl.* krátkozobci *pl.* *m.*; —schrift *f.* těsnopis *m.* (kratopis Tachygraphie = Stenegraphie); —sichtig *adj.* krátkozraký; -er Wechsel (obl.) směnka nakrátko, směnka splatná krátce po vidění; —sichtigkeit *f.* (Myopie) krátkozrakost *f.*; —steifhaarig *adj.* (bot.) škohlavý, ježkohlavý.
Kürzung (ob. M.) *f.* skrácení *n.*, skracování *n.*; ostření *n.*, zostření *n.*; —szeichen *n.* skracovka *v.* Abbreviationszeichen.
Kurz-ware *f.* drobné zboží; krátké zboží; —warenhandel *m.* obchod s krátkým zbožím; —während krátkodobý; —weg *adv.* zkrátka; —weil *f.* kratochvíle *f.*; —weilig *adj.* krátkochvilný; —zahlig (Vers) neplný, bezestopý (verš); —züngler *pl.* *m.* krátkojazyčníci (zool.).
Kusch! *int.* (*vulgo*) kuš! (mlč! lež!); —en kušovati (mlčeti).
Kuß (Kusses, M. Küsse) *m.*, *dim.* Küßchen *n.* políbení *n.*; polibek *m.*, hubička *f.*
Küssen (einmal) políbiti, (öfter) líbati, celovati, hubičkovati; sich se.
Kußhand *f.* políbení ruky; Kußhände nachwerfen hubičky rukou posílati.
Küste (M. -n) *f.* pomoří *n.*, přímoří *n.*, pobřeží *n.*, mořský břeh.
Küsten-befestigung *f.* pobřežní opevnění; —bewohner *m.* pomořan *m.*; —bezirk *m.* přímořský okrsek; —fahrer *m.*, —fahrzeug *n.* loď k pobřežní plavbě, břehovka *f.*; —fahrt *f.* pobřežní plavba; —fluß *m.* pomořská řeka; —gebiet *n.* pobřeží *n.*, oblast pobřežní; —handel *m.* pobřežní obchod; —land *n.* přímoří, pomoří *n.*
Küster (-s, unv. M.) *m.* kostelník *m.*
Kustodel (-s) *n.* nálepka *f.*
Kustos u. Kustode (M. Kustoden) *m.* (lt.) kustos, strážce, dozorce *m.*
Kutsch-beschlag (-s, unv. M.) *m.* potahnutí kočáru; kování u kočáru; —bock *m.* kozlík *m.*
Kutsche (M. -n) *f.* kočár *m.*
Kutschen mh. *v.* Kutschieren; —schlag *m.*, —tür *f.* dvířka u kočáru.
Kutscher (-s, unv. M.) *m.* kočí *m.*, vozka *m.*; —sitz *m.* kozlík *m.*
Kutsch-feder *f.* pero u kočáru; —fenster *m.* okno u kočáru; —gehäng *n.* pochvy *pl.* *f.*; —ieren mh. kočovati, povoz říditi, s koňmi jeti; —laiten *m.* korba u kočáru; truhlík v kočáře; —pferd *n.* kočárový kůň.
Kutte (M. -n) *f.* kutna *f.*, planda *f.*, flanda, hazuka *f.*
Kuttel (M. -n) *f.* dršťka *f.* v. Eingeweide; —bank *f.*, —hof *m.* jatka *f.*; —fleck *pl.* *m.* dršťky *pl.* *f.*
Kutten kutiti, hrabati.

Kuttenmönch *m* kutňák, kapičník, planďák *m*.
Kutter (-s, unv. M.) *m*. (Schiff.) kutr *m*., kutra (korveta) *f*.
Kuttler *m*. dršťkář *m*.
Kutz-e *f*. *v*. Katze; —en *v*. Katzen.
Kutzer (-s, unv. M.) *m*. krb, krbec *m*.
Kuvert (-s, M. -e) *m*. obálka *f*. (na psaní); 2. příbor *m*. (při hostině).
Küvette *f*. (fr.) podkvětník *m*.
Kux *m*. (mont.) podíl *m*., kuf *f*. (dílec, [kukus *m*.).
Kuz *m*. *v*. Kauz.
Kyklop *m*. *v*. Zyklop.
Kylistik *f*. (gr.) rukotanec *m*.
Kyproid *n*. (Min.) kruchotvar *m*.
Kyrie-eleison! (gr.) Pane smiluj se! (*star*. Hospodi pomiluj!)
Kyrillizenschrift *f*. kyrilice *f*., kyrilské (n. cyrilské) písmo.
Kyst-e, —(ś boubel *f*. *v*. Cyste.

L.

La la! *int*. la la!
Lab (-s, ob. M.) *n*. syřidlo, syřiště *n*.
Labb-e (M. -en) *f*. valipysk *m*., odvalený pysk; —en, —ern chlemtati (lábati); cucati, ssáti; tlachati, žváti.
Labe (ob. M.) *f*. občerstvení, osvěžení *n*.; —flasche *f*. (mil.) čutora *f*.
Labellum *n*. (lt.) (bot.) pysk, medník *m*.
Laben (Kräfte ertheilen) posilniti, občerstviti; (gerinnen machen) syřiti, podpouštěti; sich an etwas l. pochutnati si na čem; fig. pásti se na čem.
Laberdan (-s, ob. M.) *m*. nasolená treska. [uváznutí *n*.
Labet (fr.) (Kartenspr.) bžunda *f*.,
Labe-trank *m*. občerstvující nápoj; —trunk *m*. občerstvující napití.
Labial- (lt.) retní, pyskový; —*is* (grm.), —buchstabe, —laut *m*. hláska rtová, retnice *f*.
Labiat-en (—*ae*) *pl*. (lt.) (bot.) pyskokvěté (pyskaté) rostliny; —*us* pyskatý.
Labil (lt.) *adj*. (phys.) vrátký.
Labium *n*. (lt.) pysk, ret *m*.
Lab-kammer *f*. syřiště *n*.; —kraut *n*. svízel syřiště *Galium*: —magen *m*. slez *m*. *Abomasus*; syřidlo *n*.
Labor-ant (-en) *m*. (lt.) laborant *m*., lučebnický pracovník; —atorium *n*. pracovna *f*.; chemisches L. lučebnická pracovna, lučebna, laboratoř *f*.; —iren pracovati namahavě; an einer Krankheit l. stonati.
Labrador (-s) *m*., —stein *m*. labradorec *m*., opálovec *m*., živec mnohobarevný. [posilnění *n*.
Labsal (-s, ob. M.) *n*. občerstvení *n*.,
Labung (M. -en) *f*. syření *n*.; 2. občerstvení, posilnění *n*.
Labyrinth (-s, M. -e) *n*. (gr.) bludiště *n*., labyrint *m*.; L. im Ohr bludiště *n*.; fig. zmatek *m*.; —artig, —isch *adj*. bludištný; —förmig zatočitý, záhludný, bludištný.
Lachabend *m*. šibřinky, žertovný večírek. [lizník *m*., lizovaný strom.
Lach-bar *adj*. lizný; —baum *m*.
Lache (M. -en) *f*. louže, kalužina *f*.; 2. (Forst.) liz *m*., líha *f*.; 3. průklest, průsek *m*.; 4. smích, chech *m*.
Lächeln mh. usmívati se; —elnd usmívavý, úsměvný, smavý.
Lach-en mh. smáti se; stark l. chechtati se; 2. einen Baum l. lizovati strom; zum L. bringen rozesmáti koho; —er (-s, unv. M.) *m*. smíšek *m*., chechtoun *m*.
Lächerlich *adj*. směšný; -keit -ost.
Lächern rozesmáti koho.
Lach-falk *m*. [okol chechtavý; —gas *n*. plyn opojný (Luftgas); —hans *m*.
Lachig *adj*. kalužný. [smíšek *m*.
Lach-krampf *m*. křeč ze smíchu; —lust *f*. chuť do smíchu; —möwe *f*. racek chechtavý *Larus ridibundus*; die —nerven retězen k smíchu popouzeti.
Lachs (-ses, M. -se) *m* losos *m*. *Salmo*; —brut *f*. střevlička, strdlička *f*.; —falle *f*. lososnice, slup na lososy; —fang *m*., —fischerei *f*. lovení n. chytání lososů, lov na lososy; —forelle *f*. pstruh *m*., červenuška *f*. (bolen, volen *m*.) *Salmo fario*, *S. lacustris*; —häring *m*. slaneček na spůsob lososa.
Lachstein *m*. mezník *m*.
Lach-sucht *f*. chechtavost *f*.; —taube *f*. smíchotka *f*., hrdlička chechtavá *Columba risoria*.
Lachter (-s, unv. M.) *n*. (M. -n) *f*. látro *n*., hornický sáh.
Lachweihe *f*. poštolka *f*. *Tinnunculus* (zool.).
Lack (-s, M. -e) *m*. lak *m*.; 2. (Gewächs) fiala žlutá *Cheiranthus*; —arbeiter *m*. lakovník, lakýrník *m*.
Lacken *v*. Lackieren.
Lack-farbe *f*. laková barva; —firniß *m*. lakový pokost.
Lackier-en (lackieren) lakem potáhnouti, natříti, lakovati, olakovati, polakovati; —te Schuhe lakýrky *pl*.; —er (-s, unv. M.) *m*. lakýrník, natěrač *m*.
Lackmuspapier *n*. lakmusový papír.
Lack-stiefel *pl*. *m*. lakýrky *pl*. *f*.; —ware *f*. lakované zboží; —wichse *f*. lak *m*. [louže *f*.; (zool.) míšek *m*.
Lacuna *f*. (lt.) příkop *m*., jáma *f*.,
Lacus *m*. (lt.) jezero *n*.; *lacustris* *adj*. jezerní, jezerský; Lakustrzeit *f*. doba jezerská, jezerský věk.
Ladanum *n*. (gr.-lt.), —strauch *m*., —säure *f*. ladan *m*., ledno *n*.
Lädchen (-s, unv. M.) *n*. krámek *m*.; 2. trublík *m*.

Lade (M. -n) *f.* truhla *f.*, skříně *f.*, schranka *f.*, šuple *n.*; 2. cechovní pokladnice; schůzka cechovní.

Lade-brief *m.* zvací list; —maß *n.* míra na prach.

Laden *verb.* (Laften od. Waren) naložiti, nakládati (zboží na vůz); 2. eine Pflicht auf ſich L. uvesti, vztáhnouti, vziti na sebe povinnost; 3. ein Gewehr L. ručnici nabiti; 4. L. (phyſ.) nabíjeti; 5. vor das Gericht L. pohnati, obeslati ku právu, před soud; 6. zváti, pozvati *v.* Einladen.

Laden (-s, unv. M.) *m.* krám *m.* (*sl.* sklep *m.*); 2. okenice *f.* (Fenſterl.); —diener *m.* krámský sluha; —gehilfe *m.* krámský, krámecký (, ého) *m.*; —flügel *m.* okenice *f.*; —mädchen *n.* krámská *f.*; —meiſter *m.* (einer Zunft) mistr pokladnice, pokladník cechovní, p. pořádku; —preis *m.* krámská cena; —ſtrazze *f.* (Hdl.) krámská dlužní kniha.

Ladepfropf *m.* (zum Schießen) zacpávka *f.*

Lader (-s, unv. M.) *m.* nakladač *m.*, skladač *m.*; L. eines Gewehres nabíječ *m.*

Lade-rüſter *f.* (b. Pflug) tíhlo (sochy) *pl.* (u pluhu); —ſchaufel *f.* nabíjecí lopatka *f.*; —ſtecken, —ſtock *m.* nabíják *m.*; —taſche *f.* nábojnice, sumka *f.*; —zeug *n.* nabíjedla *pl. n.*

Lädieren (lt.) porušiti, porouchati, poškoditi.

Ladung (M. -en) *f.* (Hdl.) náklad *m.*; 2. L. eines Geſchützes náboj *m.*, rána *f.*; 3. vor das Gericht obsílka *f.*

Ladungs-fähigkeit *f.* (eines Schiffes) nákladitost, nosnost *f.* (spůsobilost k nákladu); —flaſche *f.* (phyſ.) láhev nabíjecí; —platz *m.* nakládiště, skladiště *n.*; —ſchein *m.* nákladní lístek.

Lady (leḥdi) (M. -s) (engl.) lady, milostpaní, urozená paní.

Lafette (M. -n) *f.* lože *n.*, podstavec, [(u děla).

Laff *adj.* slabý, mdlý; nechutný, zvětralý.

Laffe (-en) *m.* hlupec, hňup *m.*

Lage (oḥ. M.) *f.* poloha *f.*, položení, postavení *n.*; 2. (M. -n) vrstva *f.*; 3. L. (Papier) vrstva *f.*; 4. (auf d. Schiff) řada děl; volle Lage (v. Schuß) plný výstřel; jmd. in eine üble L. verſetzen přivesti koho do nelibého postavení, do bryndy; ich bin nicht in der L. není mně možno, nemohu; (math.) L. der Punkte der Linien poloha, položení bodů, čar; auf einander folgende —n po sobě jdoucí polohy.

Lägel (-s, unv. M.) *n.* baňka *f.*

Lagena *f.* (lt.) láhev *f.* [pisný.

Lageplan *m.* plán polohy, pl. polohopis.

Lager (-s, unv. M.) *n.* lože, lůžko *n.*; (ffm. ꝛc.) sklad *m.*; (geol.) sloj *f.*, ložisko *n.*; L. der Fäſſer klády, ližiny *pl.*; L. eines Tieres lože *n.*, brloh *m.*, doupě *n.*, pelech *m.*; (mlit.) ležení *n.*, tábor *m.*; (einer Flüſſigkeit) usedlina, usedlina *f.*, kal *m.*; (b. Bier) matka pivní; L. vom Kaffee podvar *m.*, vyvařenina *f.*; (bot.) stélka *f.*

Lager-abſtecker *m.* táborník *m.*; —arbeit *f.* tábornická práce; —baum *m.* ližina *f.*; —bier *n.* ležák *m.* (březňák); —buch *n.* kniha skladu, kniha skladová; 2. kniha základní (kniha smluv, práv a povinností); —faß *n.* svídnický sud; —fuge *f.* (Bauk.) spára v loži, spára ložní; —geld *n.* skladné *n.*; 2. přechovné *n.*, ložné *n.*; —geſtell *n.* postel *f.*, lože *n.*; —halter *m.* (Mühl.) zhlaví *n.*; —haus *n.* skladnice (skladna) *f.*; —konto *n.* účet ze skladu, účet skladový; —mütze *f.*, —kappe *f.* polní čapka.

Lagern mḥ. ležeti; *act.* položiti, uložiti; ſich L. položiti se, lehnouti; fig. usaditi se, rozhostiti se někde, utábořiti se.

Lager-obſt *n.* podzimní ovoce; —ort, —platz *m.* ložiště, ložisko *n.*; lehadlo *n.*, postel *f.*; 2. tábořiště *n.*; —plan *m. v.* Lageplan; —punkt *m.* (mech.) čepoviště *n.*; —rebe *f.* réva výhonková; —ſeuche *f.* přímorek táborový; —ſtatt, —ſtelle *f.* lože *n.*, ložisko *n.*; —ſtein *m.* lomový kámen; —ſtock *m.* úl ležatý, ležák *m.*; —ung *f.* (geol.) uložení *n.*; L. der Eingeweide uložení útrob; —ungsverhältniſſe *pl.* (geol.) poměry uložení; —wache *f.* táborová stráž; —wein *m.* víno na matce; —zins *m.* skladné *n.*; skladiště (, ého) *n.*

Lago *m.* (it.) jezero *n. v.* *Lacus*.

Lagopthalmus *m.* (gr.) (med.) zaječí oko.

Lagune (M. -n) *f.* (it.) laguna *f.*, pobřežní bažina; —nſtadt *f.* město v lagunách, m. lagunské (Benátky).

Lahm *adj.* chromý, kulhavý; der —e chromec, kulhavec *m.* [ochromení *n.*

Lähme *f.* chromost, chromota *f.*,

Lahmen mḥ. ochromnouti, ochrometi, okulhavěti; (med.) ochrnouti.

Lähm-en zchromiti, ochromiti někoho; —ung *f.* (med.) ochrnutí *n.*, ochroma *f.*

Lahn (-s, M. -e) *m.* lán *v.* Hufe; 2. lano *n.*, dratina *f.*

Lai (Lais) (fr.) zpěvanka *f. v.* Leis.

Laib (-es, M. -er) *n.* (Brot) bochník *m.* (chleba); —chen *n.* bochníček *m.*; 2. syreček *m.*

Laibe (M. -n) *f.* člun *m.*

Laich (-es, oḥ. M.) *m.* *et* *n.* potěr *m.*, trdlo *n.*; —en mḥ. (v. Fiſch) třiti se, potírati se; —karpfen *m.* potěrák *m.*; —kräuter *pl.* rdestovité; —zeit *f.* tření *n.*, čas tření.

Laie (-en, M. -en) *m.*, *Laicus* (gr.-lt.) nezasvěcenec, laik *m.*; —nbruder *m.* řeholní bratr, b. laik (posluha); —nſchweſter *f.* řeholní sestra.

Lais *f.* (gr.) milostnice *f.*

Lakai (-en, M. -en) *m.* lokaj *m.*, sloužící, služebník *m.*

Lake (M. -n) *f.* lák *m.*, solená voda z naložených okurek.

Laken (-s, unv. M.) *n.* plachetka *f.*, loktuše *f.* (*sl.* loketka *f.*); prostěradlo *n.*

Lakon-isch *adj.* (gr.) lakonický, úsečný; malosloyný; krátký ale jadrný; *adv.* lakonicky, úsečně, zkrátka a jadrně, zkrátka a důrazně; —ismus *m.* úsečnost *f.*, malosloví *n.*, maloslovnost *f.*

Lakt-ation *f.* (lt.) kojení *n.*, krmení mlékem (prsem); —ein *n.* (lt.) mlékovina *f.*; —izin *n.* (lt.) výtěžek mléčný, úžitek z mléka, výdoj; —tſch *adj.* mléčný.

Lakritze *f.* lekořice *f.*, sladké dřevo; —nſaft *m.* sladkořice *f.*

Lall-en žvatlati; —end žvatlavý; —er (-s, unv. M.) *m.* žvatlal *m.*

Lama (M. -s) *n.* láma, lámice *f. Auchenia Lama*; L. *m.* tibetský kněz, lama *m.*; —ismus *m.* lamaismus *m.* (tibetské náboženství).

Lambertsnuß *f.* panenský ořech.

Lambris *m. et n.* (fr.) podstěnek *m.*, zapažení stěny při podlaze.

Lament-ation *f.* (lt.) nářek *m.*, úpění *n.*, lamentace *f.*; —ieren naříkati, bědovati, úpěti; —termichel *m.* bědoválek, plačka, hekal *m.*; —oso (it.) úpěnlivě.

Lamin-a *f.* (lt.) (zool.) nehet *m.*; (bot.) čepel *m.*; *l. proligera* (bot.) lehátko *n.*; —ieren na plocho rozklepávati.

Lamium *n.* (lt.) hluchá kopřiva, hluchavka *f.*

Lamm (-es, M. Lämmer) *n.* jehně *n.*, beránek *m.*, jehněc *m.*, beruška *f.*; —braten *m.* jehněcí pečeně, beránek (pečený); —en mh. bahniti se, obahniti se (jehniti se). [cáček.

Lämmel (-s, unv. M.) *n.* dětský cu-

Lämmer-braten *m. v.* Lammbraten; —fleiſch *n.* jehnětina *f.*; —geier *m.* jehnětník, orlosup, birkut *m. Vultur barbatus*; —hirt *m.* ovčák *m.*

Lämmern *v.* Lammen; *adj.* jehněcí; —es *v.* Lammfleiſch.

Lämmer-stall *m.* jehnětiště *n.*, ovčí chlív, ovčín *m.*; —wolken *pl. f.* beránky, berušky *pl.*

Lamm-fell *n.* jehnětina *f.*, beránek *m.*; —fleiſch *n.* jehnečí (maso); jehnětina *f.*, beránek *m.*; —fromm *adj.* co beránek krotký, trpělivý, mírný.

Lämmlein *n. v.* Lamm.

Lampe (M. -n) *f.* lampa *f.*, kahan *m.*, světloška *f.*; chemiſche L. lampa chemická n. lučebnická. [(zajic) *m.*

Lampe (-n, M. -n) *m.* (vlt.) ušák

Lampen-anzünder *m.* lampář *m.*; —becken *n.* kahan *m.*; —docht *m.* knot do lampy; —fieber *n.* herecká zaraženost, tréma (při prvním vystoupení v divadle); —flimmer *m.* zásvit *m.*; záblesk *m.* od lampy; —glocke *f.* příklop n. koule na lampu; —händler, —macher, —mann *m.* lampář *m.*; —mikrometer *m.* drobnoměr kahanový (lampový); —mikroſkop *n.* drobnohled kahanový; —ofen *m.* kamínka lampová *pl.*, pec lampová; —ſchirm *m.* záslona n. stříška na lampu; —teller *m.* podlampek *m.*; —wärter *m.* lampář *m.*

Lampion *m.* (fr.) lampion *m.*

Lamprete (M. -n) *f.* mihulice, okalice *f. Petromyzon.* [janská muška.

Lampyris *f.* (gr.) světluška *f.*, svato-

Lan *f.*, Lannagel *m.* zákolník, lounek, záblatník *m.* **Län** *n.* (ſchwed.) kraj *m.*

Lana *f.* (lt.) vlna (ovčí) *f.*

Lanc-eatus (lt.) kopinatý; —eolatus (lt.) kopíčkovatý; —ier *m.* kopiník *m.*

Land (-es, M. Länder u. Lande) *n.* země *f.*, pole *n.*, rolo *n.*; das L. bebauen pole vzdělávati; L. půda *f.*; naſſes L. mokřina *f.*; fettes L. tučnice *f.*, jíloviště *n.*; L. (außerhalb der Stadt, flaches L., Platt-Land) venkov *m.*, kraj *m.*; vom —e z venku; auf dem —e na venkově; na venku, v kraji; über Land und Meer zemí i mořem, světem letem; zu —e po souši.

Land-adel *m.* zemanstvo *n.*, venkovská šlechta, statkářská šl.; —ammann *m.* krajinský přednosta; —amt *n.* venkovský úřad; 2. úřad zemský; —arbeiter *m.* rolník *m.*, obdělavatel rolí; dělník rolní; —armee *f.* vojsko pozemní, v. suchozemní; —artige Straße venkovská n. přespolní cesta; —bau *m.* orba *f.*, rolnictví *n.*, zemědělství *n.*; —bauer *m.* rolník, sedlák *m.*; —baukunſt *f.* krajinské n. venkovské stavitelství; 2. stavitelství pozemní; —baumeiſter *m.* venkovský stavitel; —bebe, —bete *f.* (vlt.) berně pozemková, berně rolní; —bevölkerung *f.* selské obyvatelstvo; —bewohner *m.* venkovský obyvatel; *pl.* L. venkovský lid; —bier *n.* venkovské pivo; —bote *m.* zemský posel; —brauch *m.* zvyk země; —brett *n.* topínka *f.*, (tenké truhlářské prkno); —buch *n. v.* Landtafel.

Ländchen *n.* krajinka *f.*

Land-drost *m.* krajský přednosta; —edelmann *m.* zeman (*vulgo* kobylkář) *m.*; —eigentum *n.* vlastnictví země; —eigentümer *m.* vlastník země.

Landeln *v.* Launeln.

Land-en mh. přistáti, přirazíti k zemi, př. ku břehu; Truppen l. vysaditi vojsko na břeh; der Fluß —et řeka přilavuje.

Landenge *f.* úžina zemská, mezimoří, okřidlí *n.*, převlaka *f.* (*Isthmus*).

Länder-bank *f.* banka mezizemská, b. vnitrozemská; —beſchreibung *f.* popis zemí; zeměpis *m.*; —beſtand *m.* souzemí *n.*; —beſtürmer *m.* zeměborce, světoborce *m.*; —ei *f.* (M. -eien) *f.* země *f.*, zemstvo *n.*, krajinstvo *n.*; —kenntnis *f.* zeměznalství *n.*; —los *adj.* (Fürſt, König) bez zemí, bezzemek *m.*

Ländern zvolna se otáčeti; tančiti volnou (sousedskou). [les *atd.*).

Ländern ohraditi, zahraditi (louku,

Länder-tausch *m.* výměna zemí; —umfang *m.* objem (obvod) zemí; —verwüſter *m.* zhoubce země.

Landes-abgaben *pl.* zemské daně a poplatky; —advokat *m.* zemský advokát; —angelegenheit *f.* věc, záležitost zemská; —anſäſſigkeit *f.* usedlost k zemi; —ausgaben *pl.* zemské vydání.

Landesausschuß *m.* zemský výbor; —beſitzer *m.* přísedící zemského výboru; —rat *m.* rada zemského výboru; —ſekretär *m.* sekretář zemského výboru.

Landes-baudirektion *f.* zemské ředitelství staveb, zemské ředitelství stavební; —baudirektor *m.* zemský ředitel staveb; —befugnis *f. v.* Privilegium; —befugt *v.* Privilegiert; —behörde *f.*

zemský úřad; —brauch *m.* zemský obyčej; —buchhaltung *f.* zemská účtárna; —bürger *m.* občan *m.*; —chef *m.* správce země; —deputation *f.* zemské poselstvo; —deputierter *m.* zemský poslanec; —eingeborener *m.* zemek, zemec *m.* (osoba v zemi rodilá); tuzemec *m.*; —einkünfte *pl.* zemské důchody; —einnahme *f.* zemský příjem; —fabrik *f.* zemská továrna; —farbe *f.* zemská barva; —flüchtig *adj.* ze země uprchlý; —fürst (-en) *m.* zeměpán *m.* (panovník *m.*); —fürstlich *adj.* zeměpanský; —gericht *n.* zemský soud.

Landesgerichts-archiv *n.* archiv zemského soudu; —bezirk *m.* obvod zemského soudu; —dienst *m.* služba při zemském soudě; —präsident *m.* **přednosta n.** president zemského soudu; —rat *m.* rada (radní) zemského soudu; —sprengel *m.* obvod zemského soudu.

Landes-gesetz *n.* zemský zákon; —gesetzblatt *n.* zemský zákonník; —gewalt *f.* zemská moc; —grenze *f.* zemské meze, z. hranice; —hauptkasse *f.* zemská hlavní pokladna; —hauptstadt *f.* hlavní město zemské; —herr *m.* zeměpán *m.*; —herrlich *adj.* zeměpanský; —interesse *n.* dobro země, prospěch zemský; —kind *n.* krajan, tuzemec *m.*; —kommission *f.* zemská komise; —kongregation *f.* (in Kroatien) zemský sjezd; —kredit *m.* zemský úvěr; —kultur *f.* zeměvzdělání, zemědělství *n.*; —kulturrat *m.* rada zemědělská; —kulturjachen *pl.* zemědělské záležitosti; —militärkommando *n.* vojenské velitelství zemské; —mittel *n. pl.* zemské prostředky; —münze *f.* zemská mince; —münzprobieramt *n.* úřad zemský minci zkoušející (zemské průbířství); —mutter *f.* matka země (vladařka); —ordnung *f.* řád zemský; zřízení zemské; —produkt *n.* plodina zemská; výrobek zemský; —referent *m.* zemský referent.

Landesregierung *f.* zemská vláda; —blatt *n.* věstník vlády zemské; —sverordnung *f.* nařízení vlády zemské.

Landes-schulbehörde *f.* zemský školní úřad; —schule *f.* zemská škola; —schulinspektor *m.* zemský inspektor škol; —schulrat *m.* zemská školní rada; —schutz *m.* ochrana zemská; —schütze *m.* zemský střelec; —sicherheitswache *f.* zemská stráž bezpečnosti; —sprache *f.* jazyk zemský; der L. kundig jazyka zemského znalý; —statut *n.* statut *m.*, zákon zemský, ústava zemská; —stelle *f.* zemská vláda, řízení zemské; —üblich *adj.* v zemi obyčejný; —vater *m.* otec země *m.*; —verfassung *f.* zřízení zemské, ústava zemská; —verrat *m.* zemězrada, vlastizrada *f.*; —verräter *m.* zrádce země, zemězrádce *m.*; —verteidigung *f.* zemská obrana; —verteidigungsminister *m.* ministr zemědělství; —vertretung *f.* zastoupení země; *coll.* zastupitelstvo zemské; —verwaltung *f.* zeměspráva *f.*; —verweisung *f.* vypovězení ze země; —wahrung *f.* zemská měna; —wappen *n.* zemský znak; —zoll *m.* clo pozemní; —zuschlag, —zuschuß *m.* zemský příplatek, zemská přirážka; —zweck *m.* zemská potřeba, zemský účel.

Land-festung *f.* pozemní pevnost; —fleischhauer *m.* venkovský řezník; —flüchtig *adj.* ze země uprchlý; —fracht *f.* náklad povozní; povozné *n.*; —frau *f.* venkovanka *f.*; —friede *m.* zemský mír, obecný mír, veřejný pokoj; 2. (vlt.) zemská smírčí jednota; —fuhre *f.* venkovský povoz; —gebirge *n.* hory pozemní; —gemeinde *f.* venkovská obec; —gericht *n.* hrdelní soud; —gerichtliches Verbrechen hrdelní zločin; —graf (-en) *m.* lanthrabě, lantkrabě *m.*; —grafschaft *f.* lantkrabství *n.*; —handel *m.* obchod pozemní; —haus *n.* venkovský dům, letní dům; 2. d. zemský; vládní dům; —heer *n.* vojsko pozemní; —hose *f.* smršť pozemní; —junker *m.* zeman *m.*; —karte *f.* mapa *f.*, zeměvid *m.*; —knecht *m.* právní posel; *v.* Landsknecht *m.*; —krieger *pl.* sucholezci (ryby); —kundig *adj.* v zemi vůbec známý; —kutscher *m.* venkovský povozník, zaměstský povozce; —läufer *m.* *v.* Landstreicher; —läufig *adj.* v zemi obvyklý.

Ländlein (-s) *n.* zemička *f.* *v.* Ländchen.

Ländler (-s, unv. M.) *m.* *v.* Laundler.

Ländler *m.* (Tanz) sousedská *f.*

Landleute *pl.* venkované *pl.*, venkovský lid.

Ländlich *adj.* venkovský; I. sittlich jiná země, jiné plémě; jiný stav, jiný mrav; jiný kraj, jinak hraj! jak je kroj, tak se stroj.

Land-macht *f.* branná moc pozemní; —mann *m.* venkovan *m.*; —marschall (Oberst-) maršálek zemský; —meister *m.* (Heermeister) vojmistr *m.* (býv. německého řádu); —messer *m.* měřič, zeměměřič *m.*; —miliz *f.* obrana zemská; —nelke *f.* (bot.) slzička *f.* *Dianthus*; —partie *f.* vycházka na venkov; eine L. machen vyjíti (n. vyjeti) za město; —pfleger *m.* správce země; —plage *f.* pohroma země; —rat *m.* zemská rada; 2. (Person) radní zemský; (in Preußen) okresní přednosta; —recht *n.* zemský soud; zemské právo; —regen *m.* krajinský déšť, táhlý d., všeobecný déšť, celozemský déšť; —richter *m.* zemský soudí, —rücken *m.* úvrší *n.*, hřbet *m.*; —sass (-essen) *m.* dědinník *m.*; —sässig *adj.* v zemi zakoupený, v zemi usedlý.

Landschaft (M. -en) *f.* krajina *f.*, kraj *m.*

Landschafts-beamte *m.* zemský úředník; —buchhaltung *f.* zemská účtárna; —gemälde *n.* krajevid *m.*, krajemalba *f.*; —kasse *f.* zemská pokladna; —maler *m.* malíř krajin; krajinář *m.*; —zeichnung *f.* kreslení krajin; 2. výkres krajiny.

Land-scheide *f.* hranice zemské; —schreiber *m.* zemský písař; —see *m.* jezero, pleso *n.*; —seite *f.* strana vnitrozemní, strana přízemní; —sitz *m.* venkovské sídlo, letní sídlo, letní byt.

Lands-kind *n.* rodák *m.*, zdejšinec, tuzemec *m.*; 2. venkovan *m.*; —knecht *m.* biřič, drab *m.*; 2. pěšák *m. v.* Lanzknecht; —knechtspiel *n.* hra na draba; —leute *pl.* krajané, rodáci; —mann *m.* krajan, spolurodák *m.*; unser L. našinec *m.*; —mannin *f.* krajanka *f.*; —mannschaft *f.* krajanství *n.*; *soll.* krajanstvo *n.*; spolek krajanů.

Land-soldat *m.* voják (pozemní); —spitze *f.* okřídlí *n.*, klín země, výběžek do moře; —stadt *f.* venkovské městečko; —stand *m.* člen (úd) stavů zemských; —stände stavové zemští; —ständisch *adj.* stavovský; —steigung *f.* vystoupení na zem; —stelle *f.* služba *f.*, úřad v kraji; —straße *f.* silnice *f.*, cesta po suchu; 2. krajinská silnice; —straßenbau *m.* silničné stavitelství; —streicher *m.* tulák, poběhlík, pobuda *m.*; —streicherei *f.* potulování, tuláctví *n.*; —sturm (ob. M.) *m.* domobrana *f.* hotovost zemská, *pl.* zemské spolčiny, zem. družiny); 2. (M. —stürme) bouře na zemi; —sturmfarte *f.* domobranský list; —stürmler *m.*, —sturmmann *m.* domobranec *m.*; —sturmrolle *f.* seznam domobranecký.

Landtafel (M. -n) *f.* zemské desky *pl. f.*; —beamte *m.* úředník zemských desk; —fähig *adj.* spůsobilý k držení zemských statků, spůsobilý k deskám; —fähigkeit *f.* spůsobilost k držení zemských statků, spůsobilost k deskám; —patent *n.* patent o deskách zemských.

Landtäfliches Gut statek zapsaný deskami zemskými, statek zemský.

Landtag (-es, M. -e) *m.* sněm zemský; partteller L. sněmík *m.*

Landtags-abgeordneter *m.* sněmovní poslanec; —abschied, —abschluß, —beschluß *m.* sněmovní usnešení; sněmovní nález; —fähig *adj.* spůsobilý do sněmu; —gebäude *n.* sněmovna *f.*; —kanzlei *f.* sněmovní kancelář; —wahlordnung *f.* volební řád do sněmu.

Land-tal *n.* (geogr.) údolí v nížině; —tier *n.* pozemní zvíře; —truppen *pl.* vojsko pozemní; —üblich *adj. v.* Landesüblich.

Landung *f.* přistání ku břehu.

Landungs-gebühr *f.* náplavné *n.*; —platz *m.* přistaviště *n.*; —truppen *pl.* vojsko na břeh vysazené.

Land-verkehr *m.* obchod po zemi; —vogel *pl.* ptáci zemní; —vogt *m.* správce země; —vogtei *f.* okres správní, okres zemský; —volk *n.* vesnický lid, venkovský l., *pl.* vesničané, venkované; —wache *f.* zemská stráž; —wahlbezirk *m.* volební okres venkovský; —wanzen *pl.* (zool.) štěnicovití; —wärts *adv.* k zemi obrácený; —weg *m.* venkovská cesta; sousedská cesta.

Landwehr (ob. M.) *f.* zemská obrana; zemská armáda *f.*; —bataillon *n.* prápor zemské obrany; —evidenthaltung *f.* vykazování zemské obrany; —mann *m.* zeměbranec *m.*, zemský obránce.

Land-wein *m.* domácí víno; —wind *m.* vítr pozemní; vítr odzemní; —wirt *m.* polní hospodář.

Landwirtschaft *f.* hospodářství *n.* (selské, polní); —lich *adj.* hospodářský; —betrieb *m.* provozování polního hospodářství; —gesellschaft *f.* hospodářský spolek.

Land-wolle *f.* domácí vlna; —zoll *m.* zemské clo; —zunge *f.* ostrožna *f.*, výběžek do moře, kosa.

Lang *adj.* (*comp.* länger, *sup.* dds. längste) dlouhý; etwas l. podlouhlý; —es Leben dlouhý život, dl. věk, dlouhověkost; —e Silbe dlouhá slabika; vor —en Jahren před dávnými časy.

Lang-ährig *adj.* dlouhoklasý; —arm *m.* (von Menschen) rukáč *m.*, dlouhoručec *m.*; —armig *adj.* dlouhoruký; —armkäfer *m.* hnaták *m.*; —atmig *adj.* fig. vytrvalý; —bart *m.* bradáč *m.*; —baum *m.* (b. Wagen) *v.* Langwied; —beil *n.* (b. Wagner) střihovačka, licovačka *f.*; —bein *n.* nohač, nohatec *m.*, dlouhonožka *m.*; —beinig *adj.* nohatý, dlouhonohý; —boot *n.* podlouhlý člun; —dauernd *adj.* dlouho trvající; —daumen *n.* (Typ.) obdélná dvanácterka.

Lange *adj. v.* Lang; l. *adv.* dlouho, dávno; wie l.? dokud, pokud, jak dlouho? so l. als pokud, dokud, dokavad; von l. her zdávna, ode dávna, od starodávna; l. arbeiten dlouho pracovati; napracovati se, nadělati se.

Länge (M. -n) *f.* délka *f.*, dél *f.*, dlouhost *f.*; der L. nach naděl, vzdél; in die L. nadel, na délku; die Sache zieht sich in die L. věc se protahuje, prodlužuje; L. eines Vokals, einer Silbe délka n. dlouhost samohlásky; geographische L. délka zeměpisná; —holz *n.* válek *m.* (na těsto).

Langen etw. podati, přinesti; dosáhnouti čeho; nach etwas l. sáhnouti po čem; l. mh. stačiti, dostačovati.

Längen váleti těsto.

Längen-ansicht *f.* (geom.) vzhled do délky; —durchschnitt *m.* průřez podélný, průsek p.; —einheit *f.* jednička délky; —maß *n.* míra délková, míra délky; m. na délku; —meile *f.* míle délky, míle podélná; —nonius *m.* drobnítko délné, nonius délný; —profil *n.* (geom.) průřez n. průrys na délku; —schwingung *f.* chvění strun podélné; —tal *n.* podélné údolí.

Länger *adj.* delší; *adv.* déle; l. machen dloužiti, prodloužiti.

Langeweile *f. v.* Langweile.

Lang-fädig, —faserig *adj.* dlouhovlákný; —finger *m.* dlouhoprsťák *m.*, dlouhoprstka (*m.*), poberta *m.*; —fingerig *adj.* dlouhoprstý; —flügler *m.* dlouhokřídlí (ptáci); —fristig *adj.* protahovaný, odkládavý, zdlouhavý; —fuß *m.* dlouhonožka *m.*; nohač, nohatec *m.*; —fußig *adj.* dlouhonohý, nohatý; —geöhrt ušatý; —gestreckt na délku roztažený, rozestřený; —glied *n.* (am Pferdezaume) závěska *f.*; —haar *n.*

dlouhé vlasy; 3. (Perſon) dlouhovláska *f.*; vlasáč *m.*; 3. (Tier) srstnáč *m.*, chlupáč *m.*; —haarig *adj.* dlouhovlasý, dlouhosrstný, dlouhochlupý; —hals *m.* dlouhý krk; (Perſon) dlouhokrčka, krkáč *m.*; —halſig *adj.* dlouhokrký, dlouhohrdlý, krkatý; (Gefäß) zahrdlitý; —haus *n.* dům podlouhlý n. obdélný; —hin *adv.* do délky; do dálky; do dáli; —holz *n.* dlouhé dříví; (als Maßſtab) měřítko *n.*, pravítko *n.*; —hörnig *adj.* dlouhorohý; *pl.* (zool.) dlouhorozí (t. brouci), roháči; —hose *f.* (Mädchen) dlouhokalhotka *f.*; —jährig *adj.* dlouholetý; —lebend *adj.* dlouhoživý, dlouhověký.

Länglich *adj.* podlouhlý, obdélný; obdloužný; —rund *adj.* oblý, válcovitý, vejcitý.

Lang-mut *f.* shovívání *n.*, shovívavost *f.*; —mütig *adj.* shovívavý, promíjivý; —naſe *f.* dlouhý nos; (Perſon) nosáč *m.*; —naſig *adj.* nosatý; —ohr *n.* dlouhé ucho; *vulgo* ušák, ušatec *m.* (osel); —rock *m.* dlouhý kabát, kaftan *m.*; 2. (Perſon) kabátník, dlouhokabátník *m.*

Längs *prp. c. dat. et gen.* podle, vedle, po, při, u, podél, podélmo; l. dem Fluſſe podél řeky; l. dem Wege, oder l. des Weges podél, podle cesty.

Langsam *adj.* zdlouhavý, váhavý, volný, nenáhlý; *adv.* zdlouhavě, zvolna.

Lang-ſchiene *f.* deštice na dél; —ſchläfer *m.* dlouhospal, ospalec *m.*; —ſchnabel *m.* dlouhozobec *m.*; —ſchnäbelig *adj.* dlouhozobý; —ſchnäbler *pl. m.* (zool.) dlouhozobci; —ſchwelle *f.* (Eiſenbahn) liha, ližina *f.*; —ſichtig *adj.* dalekozraký.

Längsreihe *f.* podélný řad *m.*

Längſt *adv.* dávno, dlouho, před lety; bdd. —e *adj.* nejdelší; —ens *adv.* nejdéle; nejvýše, nejvíce; l. in drei Tagen nejdéle za tři dni; —vergangene Zeit (grm.) dávnominulý čas.

Langſtielhaarig *adj.* (bot.) srstnatý.

Langſtal *n.* podélné údolí.

Langtönig *adj.* táhlozvučný, táhlý.

Langue *f.* (fr.) jazyk *m.*; —tte *f.* (fr.) jazýček *m.*; 2. vroubek *m.* [žebně.

Languente, languido *adv.* (it.) tou-

Langweil-e (oh. M.) *f.* dlouhá chvíle, nuda *f.*; ich habe L. stýská se mi; —en nuditi koho; ſich l. nuditi se, omrzovati se, dlouhou chvíli míti; —end nudivý; —ig *adj.* nudný.

Lang-wiede, —welle *f.* (b. Wagen) rozvora *f.*; —wierig *adj.* dlouhotrvalý, dlouhotrvající; táhlý, zdlouhavý; —zugeſpitzt (bot.) dlouze zaostřelý, zašpičatělý (list).

Lanist (-en) *m.* (lt.) šermovník *m.*

Lanke *f.* slabina *f.*, třísło *n.*

Lannagel *m. v.* Lan.

Lanne *f. v.* Gabelbeichſel.

Lannésche Flaſche (phyſ.) láhev Lannéova, vybíječ elektrický.

Lanthan *n.* (chem.) lantan *m.*; —oxyd *n.* kysličník lantanatý; —oxydſalze *pl.* soli lantanaté *m.*

Lanug-inosus (lt.) vlnatý; —o *f.* (zool.) paper *m.*, pýří *n.*; (bot.) vlna *f.*

Lanzade *Langade* *f.* (fr.) bodnutí oštěpem; 2. fig. výpad *m.*; 3. chlouba *f.*; 4. výskok koně. [oštěp *m.*

Lanze (M. -n) *f.* kopí *n.*, dřevce *n.*,

Länzen, lanzieren kopím koho probodnouti.

Lanzen-blatt *n.* hrot *m.*; ostří u kopí; —brechen *n.* klání, sedání *n.*; —brecher *m.* kolec *m.*; —förmig *adj.* kopinitý, kopinatý; —knecht, —krieger, —mann *m.* kopiník *m.*; —ſchaft *m.* kopiště, oštěpiště, ratiště *n.*; —ſchwinger *m.* oštěpometec, oštěpometač *m.*; —ſpiel *n.*, —ſtechen *n.* klání *n.*, sedání *n.*; —träger *m.* kopiník *m.*; —wurf *m.* hození kopím, hod oštěpem.

Lanzette *f.* lanceta *f.*, kopíčko *n.*, pušťadlo *n.*, nožel *m.*; —nförmig, lanzettlich *adj.* kopíčkovitý.

Lanz-ier (-s) *m.* kopiník *m.*; —ieren metati n. házeti (oštěpy), kopím bodati; eine Nachricht l. dáti zprávu do oběhu; rozhlásiti; ein Schiff l. spustiti koráb na vodu; —ierende Schmerzen bodavé bolesti (med.).

Lanzknecht *m.* kopiník *m.*

Laparotomie *f.* gr.) břichořez *m.* (Bauchſchnitt).

Lapidar-ſchrift *f.* písmo nápisové, písmo lapidární, písmo pomníkové; —ſtil *m.* jadrný, výrazný, lapidární sloh.

Lapilli *pl.* (lt.) (geol.) kaménky sopečné.

Lapis *m.* (lt.) kámen *m.*; *l. encausticus* leptavý n. žíravý kámen *m.*; *l. infernalis* kamének pekelný; *l. divinus* kámen božský (na oči).

Lapp *adj. v.* Laff, Schlaff.

Lappalie (M. -n) *f.* malichernost *f.*, titěrnost *f.*, titěrka *f.*, tretka *f.*; *pl.* trety *f.*

Läppchen *n.* (am Rocke) sklopka *f.*, patka *f.*; (am Schuh) úško *n. v.* Klunker.

Lappe *m. v.* Laffe.

Lappen (-s, unv. M.) *m.* překlopec *m.*, sklopec *m.*, klapka *f.*; L. an der Leber laloky, klapky jater; L. am Rock sklopka *f.*; L. hadr *m.*, onuce *f.*, záplata *f.*; (bot.) lalok *m.*; L. *pl.* psí sluchy; —füße *pl.* nohy laločnatě obroubené; —ſchwänze *pl.* chvostnati (hmyzi); —taucher *m.* (Vogel) roháč *m.*; (potápka *f.*) *Podiceps.*

Lapper *m.* správkář, přištipkář *m.*, vetešník *m.*; —ei *f.* přištipkování *n.*, spravování *n.*; 2. titěrnost *f.*, malichernost *f.* [*v.* Labbern.

Läppern srkati, chlemtati, chleptati

Lapp-icht, —ig *adj.* ochablý, plihý; scarovatý; lalokatý; l. werden nabubřeti.

Läpp-iſch *adj.* titěrný; —ſchen laškovati, šibřinkovati.

Lärche (M. -n) *f.*, —nbaum *m.* modřín *m. Pinus Larix*; —nwild, —ſchwamm *m.*; Lärchling *m.* modřínka, dřínovka (*Boletus laricis, Polyporus officinalis*).

Largo *adv.* (it.) táhle, rozvážně.

Larifari ! *int.* třesky plesky, láry fáry.

Lärm (s, oh. M.) *m.* hluk *m.*, povyk *m.*, hřmot *m.*, lomoz *m.*, ryk *m.*, křik *m.*; L. ſchlagen na poplach bíti; L. blaſen troubiti na poplach; —en mh. povykovati, hulákati, bouřiti; —end *adj.* bouřlivý, hlučný; —er *m. v.* Lärmmacher; —glocke *f.* poplašný zvon, hlásný zvon *m.*; —macher *m.* křikloun, povykář, bouřil *m.*

Larmoyant *adj.* (fr.) kormutlivý.

Lärm-ſchläger *m.* křikloun, povykář *m.*; —ſchuß *m.* hlásný výstřel *m.*, výstřel na poplach; —voll *adj.* hřmotu plný, plný hluku.

Larve (M. -n) *f.* (lt.) larva *f.*, škraboška *f.*, kuklice *f.*, natvářka *f.*; fig. příšera *f.*; L. der Inſekten larva, kuklice, kukelka, škrabulka, ponrava *f.*; —ngeſicht *n.* škaredý obličej; 2. zakuklený obličej; larvirt zakuklený.

Larynx *m.* (gr.) hrtan *m.*; ohryzek *m.*; —knorpel *m.* hrdelní chrustavice *f.*

Lasche *f.* (an Kleidungsſtücken) patka *f.*, klapka *f.*, jazyk *m.*

Laſchen patkami, klapkami opatřiti, (v. Leder) sešiti; (Zimmerl.) sdělati, spojiti; (Bäume) lizovati; fig. spráskati, střískati koho; vypráskati komu.

Laſe (M. -en) *f.* hubatka *f.* (hliněný baňatý džbán s trubkou a uchem).

Laſerkraut *n.* hladýš *m. Laserpitium.*

Laſſier-en lazurovati; lazovati; mit Farben —te Blumen barvami lazované květiny.

Läſion *f.* (lt.) porušení, porouchání.

Laß *adj.* mdlý, slabý; unavený, umdlený.

Laß-bauer *m.* nájemník, nájemný poplužník; —brief *m.* (Losbrief) výhostný list; —bünkel *m.* domýšlivost *f.*

Lage *f.*, Zerklüftung rozsedlina *f.*; prorva *f.*, prorvanina *f.* (úžlabina *f.*); 2. poplatnost, závazek ku placení úroků.

Laßeiſen *n.* (chir.) pušťátko *n.*

Laſſen mh. nechati, nebrániti, pustiti, připustiti, dopustiti; in die Stadt l. do města pustiti; einen von ſich l. propustiti koho; ſich hinunter l. spustiti se; laß mich in Ruhe dej mi pokoj; laßt mich gewähren učiňte mi po vůli, učiňte mi to; er ließ ihn rufen dal ho zavolati; er ließ ſich ein neues Kleid machen dal si dělati nový šat; er hat mich grüßen l. vzkázal mě pozdravovati; l Sie es mich wiſſen vzkažte mi to, dejte mi o tom vědět; ich laſſe dir ſagen dám ti vědět, dám ti vzkázat; ich laſſe dich ſagen nechám tebe mluvit; Ware kommen l. zboží objednati, dáti si zboží přinésti; ich will es um zehn Taler laſſen za deset tolarů to dám; wir wollen es dabei bewenden l. přestaneme na tom; eine Sache liegen l. upustiti od čeho; ich kann ſie nicht l. nemohu jí opustiti; laß mich dieſes Glück genießen přej mi toho štěstí; laß ihn nur kommen jen ať přijde; l. Sie mich auserzählen dovolte, ať dopovím; laß ihn nicht aus dem Hauſe nepouštěj ho z domu; ſein Leben l. život ztratiti; laßt uns auf Gott denken pamatujme na Boha, mějme Boha na paměti; laßt uns gehen pojďme; ſich auf die Knie l. na kolena padnouti, kleknouti; ſich hören l. dáti se slyšet; laß ſehen ukaž; laß hören povídej! vypravuj; pověz; er ließ uns ſeinen Zorn empfinden vylil si na nás žluč, vylil si zlost; davon läßt ſich viel ſagen o tom by bylo co mluviti; das läßt ſich hören to se může poslechnout, to je milé poslechnutí; ſein Betragen läßt es nicht hoffen z jeho chování nelze toho se nadíti; 2. l. (unperſ.) slušeti, hoditi se; wie läßt das? jak to vypadá; das läßt nicht to se nehodí, to dobře nejde; das Kleid läßt gut ten šat dobře

Laſſend příslušný. [sluší.

Laß-gut *n.* nájemný statek (nájemné poplužní *n.*); —heit *f.* ochablost *f.*

Läſſig *adj.* lenivý, nedbalý; liknavý.

Laßkopf *m.* lazebnická baňka.

Läßlich *adj.* prominutelný, odpustitelný; -e Sünde všední hřích.

Laß-pflichtig *adj.* nájemný, poplatný; —reis *n.* babka *f.*, mladý výhonek; zahájené mlází; —ſünde *f.* všední hřích.

Laſt (M. -en) *f.* břímě *n.*, břemeno *n.*; tíže *f.*; (kfm.) náklad *m.*; povinnost *f.*; öffentliche —en břemena veřejná, povinnosti veřejné; L. (bücherliche Haftung) závada *f.*; L. dluh *m.*; was dem Kaufmann zur L. und zu Gute kommt které dluhy a pohledávky kupec má; einem etw. zur L. legen viniti koho z čeho, uvalovati vinu na koho; L. (Gewicht) těha *f.*

Laſtbar *adj.* obřemenitelný, zatěžitelný; -e Tiere nákladová, soumarná hovada *pl.*

Laſten mh. tížiti, tlačiti, tisknouti.

Läſtenſtand *m.* stav závad, závadnost, *pl.* závady, břemena (dluhy).

Laſter (-s, unv. M.) *n.* nepravost *f.*, mrzkost, nepřest, nešlechetnost *f.*; ſich in Laſtern wälzen v nepravostech se bořiti. **Läſterer** *m.* rouhač, utrhač *m.*

Laſter-haft *adj.* nepravý, v nepravostech pohřížený, nepravostem oddaný, mrzký, nešlechetný; —knecht *m.* hříšník, nešlechetník *m.*, otrok hříchu.

Läſter-lich *adj.* rouhavý; —maul *n.* rouhač, utrhač *m.*

Läſtern jmd. rouhati se komu, utrhati komu (na cti); —d zlolajný.

Läſter-rede *f.* rouhavá řeč *f.*; —ſchrift *f.* rouhavý spis *m.*

Laſter-ſinn *m.* náklonnost k nešlechetnostem; —ſklave *m. v.* Laſterknecht. [nost *f.*

Läſterſucht *f.* rouhavost, utrhač-

Laſtertat *f.* nešlechetný skutek *m.*

Läſterung *f.* rouhání *n.*

Läſtig *adj.* obtížný.

Laſt-maſchine *f. v.* Arbeitsmaſchine; —pferd *n.* nákladový n. soumarský kůň *m.*; —recht *n.* břemenné právo *n.*; —ſchiff *n.* nákladová loď n. korab; —tier *n.* soumar *m.* hovado břemenné; —träger

m. nosič břemen, břemenář *m.*; (mont.) droužník *m.*; —train, —zug *m.* (Eisenb.) nákladový vlak *m.*; —voll *adj.* břemenatý.

Lasur *m. v.* Lajurstein; —blau *adj.* lazurový, blankytný; —farbe *f.* barva lazurová n. blankytná; —malachit *m.* bemiprismatischer (Min.) modřec polohranolový; —meise *f.* sýkora ruská, modřinka *f. v.* Blaumeise; —stein *m.* (dodekaedrischer Amphigenipat) lávovec dvanáctistěný *m.*, kámen lazurový, k. blankytný, lazur *m.* [oplzlost *f.*

Lasziv *adj.* (lt.) oplzlý; —tät *f.*

Lätare-Sonntag *m.* (Rosensonntag, der 4te Fastensonntag) neděle družebná (růžová).

Latein (-s, oh. M.) *n.* latina *f.*, řeč latinská; —er (-s, unv. M.) *m.* latinik *m.*, latinář, latinák *m.*; 2. římský katolík *m.*; —isch *adj.* latinský; *adv.* latinsky, latině, po latinsku.

Latent *adj.* (lt.) skrytý, utajený, zavřený; -e Wärme (phys.) teplo vázané, skryté.

Lateral-erben *pl.* dědici postranní, pobočni, vedlejší; —kanal *m.* pobočný průplav.

Laterieren sčítati po stranách (vgl. *Latus*). [lucerna *f.*

Laterne (M. -n) *f.* (lt.) svítilna *f.*,

Laternen-macher *m.* lucernář *m.*; —träger *m.* lucerník *m.*; (v. Elfen) lucernice *f.*; —wächter, —wärter *m.* lampář *m.*

Lath *n.* (engl.) hrabský okres *m.*

Latieren *v.* Lattieren.

Latifundium *n.* (lt.) poplužní *n.*, statek, velkostatek *m.*

Latin-isieren latinisovati, zlatiniti; polatiniti; —ismus *m.* latinomluv *m.*, zlatinělé mluvení, latinářství *n.*

Latitud-e *f.* (fr.) šířka, rozšířenost *f.*; —inär *m.* volnomyslník, volnověrec *m.*; —inarismus *m.* volnověrství *n.*

Latrine *f.* (lt.) záchod *m.*, kaliště *n.*, stočiště *n.*; —nsystem *n.* soustava záchodová, výkalnictví *n.*

Latsche *f.* křap, křám, škrám *m.*; bačkora *f.*; 2. čubka, psice *f.*

Latsch-en mh. vléci nohy, šmahati, pahati; —er *m.*, —fuß *m.* šmahal, šmaha *m.*; —ig *adj.* šmahavý, šmatlavý, pahavý; —kiefer *f.* kleč *v.* Zwergkiefer; —spiel *n.* pahačka *f.*

Latte (M. -n) *f.* lať *f.*, (bidlo *n.*, žerď *f.*, tyčka *f.*).

Latten laťovati, laťkovati, zalaťkovati.

Latten-bohrer *m.* laťový nebozez, laťovník *m.*, —nagel, —spitzer *m.* laťník, laťovník, laťovák, laťovec *m.* (hřebík); —werk *n.* laťí, laťoví *n.*, latina, laťovina *f.*

Lattier-baum *m.* (im Stalle) přívora *f.*; (im Wasserwehr) záplava *f.*; —en zalaťkovati. [tuca.

Lattich (-s, M. -e) *m.* locika *f.* Lac-

Lattkeil *m.* (Bergb.) pašklín *m.*

Latus *m.* (lt.) strana *f.*; (Rechn.) snáška *f.*, svod *m.*; *ad latus adv.* po boku, ku pomoci; na pomoc *v.* Adlatus.

Latwerge (M. -n) *f.* letkvař *f.*

Latz (-es, M. Lätze) *m.* poklopec *m.*; 2. ženský náprsník (laclík) *m.*; 3. (Hüttenw.) přehrada *f.*; Lätzchen *n.* (bei Kindern) cintáček, slintáček *m.*

Lau *adj.* vlažný, vlahý; l. und flau tažně a vlažně; l. (v. Wasser) vlažný, odvlažený, odražený.

Laub (-es, oh. M.) *n. coll.* listí, lupení *n.*; chvojí; špendličí *n.*

Laubad *n.* vlažnice, vlažná lázeň *f.* (*Tepidarium*).

Laub-ast *m.* zelená ratolest; —baum *m.* listnatý strom *m.*; —brechen *n.* (Weinb.) podlom *m.*; —dach *n.* zelené loubí, zelené podstřeší *n.*

Laube (M. -n) *f.* loubí *n.*; podloubí *n.*, (poddomí *n.*, podsíň *f.*); 2. půda *f.*, hůra *f.*, ponebí *n.*; 3. (im Garten) besídka.

Lauben-dach *n.* nadloubní střecha, střecha n. krov u besídky; —gang *m.* loubení, podloubí *n.*; —hus *m.* sedátko v besídce, sedátko pod loubím.

Lauberhütte *f. v.* Laubhütte; —nfest *n. v.* Laubhüttenfest.

Laub-fall *m.* listopad *m.*; trousivost; (im Walde) sypavka *f.*; —fäller *m.* (fig.) podzim *m.* (listopad *m.*); —fleck *m.* piha *f.*; —frosch *m.* rosnice; zelená žabka, jiřice *f.*; —futter *n.* lupenová píce, letina *f.*; —gelb *n.* hrabné *n.*; —gelprosa *n.* vypučelé lupení, mláz *f.*; —gewebe, —gewinde *n.* pletivo z listí n. lupení; —gewölbe *n.* loubí z listí, větevné n. listové obloučí; —gezelt *n.* stánek větvový, zelený n. pod zelenou; —holz *n.* lupenaté, listnaté stromoví; —huhn *n.* tetřívek *m.*; —hütte *f.* besídka *f.*; (b. d. Juden) stánek pod zelenou; —hüttenfest *n.* (jüd.) slavnost stánků, hody stánků, slavnost pod zelenou; —ig *adj.* listnatý, lupenatý; —kammer *f.* listnice, lupenice *f.*; —los *adj.* bezlupený, bezlistý.

Laublütig *adj.* vlažnokrevný.

Laub-mist *m.* mrva *f.*, hnůj z listí; —moose *pl. n.* (bot.) mechy *pl.*; —rauch, —rost *m.* ruda *f.*, rez *f.*; —rechen *m.* hrábě na stelivo; L. *n.* hrabání listí n. stlaní; hr. steliva; —rüst *f. v.* Laubhüttenfest; —säge *f.* lupenka *f.*; —streu *f.* stlaní *n.*, stelivo *n.*, strouhanka *f.*, hrabanka *f.*; —taler *m.* lupenový tolar; —umkränzt, —umwunden listím ověnčený; —vogel *m.* budníček *m.* sykavka *f. Motacilla trochilus* (*Hypolais*); —wald *m.* listnatý les; —werk *n.* listí; lupení *n.*; (architekt. Verzier.) rozvody (*rus.*), květiny *pl.*, kvítí; lupení *n*

Lauch (-es, M. -e) *m.* (*n.*) česnek *m.*; luk *m. Allium*; —distel *f.* mačka *f. Eryngium*; —farbe *f.* barva česneková; —farben, —farbig, —grün *adj.* ošlejchový, lukový; —stein *m.* lukovec *m. Prasem. Praser.* [kovina (opium).

Laudanum *n.* (lt.) uspavadlo *n.*, ma-

Laudemial-entrichtung *f.* placení n. zapravování laudemia.

Laudemium *n.* (lt.) laudemium, vzdajné, převodné *n.* (*st.* poplatek za schválení převedeného vlastnictví).

Laudum *n.* výrok rozsudího.
Laue (obj. M.) *f.* vlažnost *f.*
Lauen mj. táti, jihnouti. [ředina *f.*
Lauer (obj. M.) *m.* patěsky *pl.*, břečka *f.*,
Lauer (obj. M.) *f.* číh *m.*, číhání *n.*, čižba *f.*, číhaná na ptáky; (wdm.) číhanka *v.* Anſtand; auf der L. ſein od. ſtehen číhati, býti na číhané (na poslouchách); (Wache) stráž *f.*; (Kundſchaft ſ. d.); —er (-s, unv. M.) *n.* číhač, číhař, čihák *m.*; vyzvědač *m.*, (čumil *m.*, výr *m.*); —grube *f.* číhanka, jáma na číhání zvěře, jáma na čekanou.
Lauern mj. číhati na koho n. po kom, (nač, po čem); čouhati, čuměti; hinter der Türe l. za dveřmi poslouchati.
Lauer-poſten *m.* (mílit.) číhanka *f.*; —ſam *adj.* číhavý; —wein *m.* zadní víno, zadina *f. v.* Lauer *m.*
Lauf (-s, obj. M.) *m.* běh *m.*; L. einer Sache běh n. průchod věcí; im —e der Verhandlung v průběhu řízení; mezi řízením, mezi jednáním; při jednání; L. des Waſſers tok vody; L. des Fluſſes tok, běh řeky; L. der Tiere *v.* Laufzeit; 2. L. (M. Läufe) (wdm.) běh, běhák *m.*; 3. L. am Gewehre hlaveň *f.* (stvol *m.*); 4. (Mühl.) lub, kadlub *m.*; 5. běhoun *m.*, točicí brus.
Lauf-bahn *f.* běžiště *n.*; 2. fig. běh *m.*, dráha života; stav *m.*; —band *n.* vodítko (dětské); 2. popruh *m.*; —bank *f. v.* Laufwagen; —brett *n.* lávka *f.*; —brief *m.* oběžný list; —brücke *f.* (b. Brückenbau) lávka *f.*; (b. Gerüſt) lávka, chodba na lešení; —burſche *m.* klusák, poslíček, běhounek *m.*; —dohne *f.* (wdm.) plůtek *m.*, pletka *f.*
Läufel *f.* (wdm.) stopa *f.*, sled *m.*; 2. L., (Läufe) *f.* slupka *f.* (zelená).
Laufen mj. běžeti, běhati; těkati, cválati; im Kote l. cachati; Sturm l. útokem hnáti; Gefahr l. v nebezpečí přijíti n. upadnouti; *v.* Flíehen, Entlaufen; l. mj. téci, plynouti, linouti se; (v. Geld) obíhati, platiti; (math.) u vzdálenosti rovně jíti n. běžeti, rovně běžeti; die Friſt, die Zins läuft vom Tage... lhůta, úrok jde ode dne...; ſich krank l., ſich müde l. uchvátiti se, uběhati se.
Läufer (-s, unv. M.) *m.* běhoun *m.*, klusák *m.*; 2. tulák, poběhlík *m.*, pobuda *m.*; 3. (arch.) zaběhač *m.*; 4. (der obere Mühlſtein) běhoun *m.*; 5. (b. der Schnellwage) běhoun *m.*; 6. (Muſ.) běh *m.*, přebížka *f.*; —auge *n.* (im Mühlſteine) díra (běhounová) *f.*
Laufer-ei *f.* běhanice *f.*, běhání *n.*
Läufer-ſpinne *f.* běhák *m.*, pavouk běhavý; —vogel *m.* humenění pták, humenečník *m.*
Lauf-feuer *n.* těkavý oheň, skákavý oheň *m*, 2. táhlá střelba *f.*, —füße *pl.* nohy běhací, —gewicht *n.* běhoun *m.*; —graben *m.* (mílit.) průkop *m.*, oblehací příkop *m.* (Trancheé); —gurt *m.* vodítko n. (pro děti).
Läufig *adj.* (v. Tieren) běhavý, běhlý; honivý; l. ſein běhati se, honiti se.
Lauf-jagen *n.* honba se psy; —käfer *m.* střevlec *m.*; —karren *m.* táčky, kolečko *n.*; —kluge *f.* spár *m.*; —latte *f.*, —rute *f.*, —pfoſten *m.* (am Baugerüſt) loutka *f.*
Läufling *m.* uprchlík, uprchlec *m.*
Lauf-mädchen *n.*, —magd *f.* běhulka, poslička, poselkyně *f.*; —mehl *n.* zálubné *n.*; —paß *m.* list zapuzovací (propuštění s nectí); fig. vyhazov; —platz *m.* běžiště, rejdiště *n.*; —rad *n.* šlapací kolo, jeřábí kolo *n.*; —ring *m.* am Gewehr zděrka *f.*; —rute *f. v.* Laufſtatte; —ſchritt, —tritt *m.* poklus *m.*; im L. běžmo, poklusem; —teppich *n.* podnožní koberec *m.* (koberec na podlahu); —vögel *pl.* běžci, běhavci *Cursores*; —wagen *m.* (für Kinder) chodítko *n.*, chodák *m.*; —zaum *m.* vodidlo *n.*; —zeit *f.* (der Tiere) čas běhání, honění *n.*; —zettel *m.* oběžný lístek.
Lauge (M. -n) *f.* louh *m.*; —n lužiti, do louhu namáčeti, v louhu močiti.
Laugen-aſche *f.* lužiny *pl.*, kalkus *m.*; —haft, —artig *adj.* luhovitý; —ſalz *n.* alkali *n.*, žíravina *f.*; —tuch *n.*, —ſack *m.* luhovka *f.*; —waſſer *n.* louh *m.*
Laughütte *f.* luhovna *f.*, louhárna *f.*
Läugnen (vlt.) *v.* Leugnen *etc.*
Lau-gold *n.* praskavé, šumivé zlato; —igkeit, —lichkeit *f.* vlažnost *f.*; —lich *adj.* vlažný, vlažňounký, odvlazený; —ling *m.* vlažný člověk, nemasta *m.*, váhavec *m.* [dělný, rozsýpavec *m.*
Laumonit *m.* (Min.) puchavec prů-
Laune (M. -en) *f.* nálada, míra (mysli), rozmar *m.*; gute L. dobrá nálada, dobrá míra; bei guter L. v dobré míře (v dobrém rozmaru); üble L. nevrlá mysl, nevrlost *f.*; bei übler L. ve zlé míře; verſtimmter L. rozmrzelý; eigene L. svémrav *m.*, svémraví *n.*; ſich in jmds. —n fügen něčím choutkám n. vrtochům hověti; L. (Mühl.) svor, svorec *m.*
Launeln mj. nimrati se, loudati se
Launen mj. míti vrtochy. [s čím.
Launenhaft *adj.* vrtkavý, vrtošivý, rozmarný.
Launer *m.* vrtkavec, vrtochář, vrták *m.*; 2. nimral *m.*; —ei *f.* vrtkavost *f.*
Laun-ig *adj.* rozmarný; veselý, žertovný, šprýmovný; veselomyslný; —iſch *adj.* vrtkavý, nestálý, rozmarný; svémravný. [nimral, nimra *m.* 2. vrták *m.*
Launler (-s, unv. M.) *m.* loudal,
Laurentiusbirn *f.* vavřínka, vavři-
Laurer *m. v.* Lauerer. [nečka *f.*
Laurin *n.* kafr vavřínový *m.*; —eae *pl.* (bot.) vavřínovité; —ſäure *f.* kyselina laurinová n. laurostearinová; —ſaure Salze (chem.) laurany; laurostearany *pl. m.*
Lauro-cerasus *f.* (lt.) (bot.) višně bobková (Kirſchlorbeer); *Aqua —cerasi* voda bobkovišňová; —ſtearin *n.* (chem.) výstřelek vavřínový; —ſtearinſäure *f. v.* Laurinſäure.
Laurus *f.* (lt.) (Lorbeer) vavřín *m.*
Laus (M. Läuſe) *f.* veš *f. Pediculus*; Läuſe ſuchen viskati někoho, hledati vši; —bube *m.* všivák *m.*

Lausch-e *f.* poslouchání *n.*; číhání *n.*, čekání *n.*, čekaná *f.*; —en mb. poslouchati; číhati, vyzvídati; —er *m.* číhal *m.*, číhák *m.*; naslouchal, vyzvídal *m.*; —ig *adj.* naslouchavý.

Läuschen *n.* veška *f.*

Lausekerl *m.* všivák *m.*

Läuse-krankheit *f.* všivice *f.*, všivá nemoc, všivost *f.* *Phthiriasis* (*Pedicularis morbus*); —kraut *n.* všivec *m.*, hnidoš *m.* *Pedicularis.*

Lausen mb. vši hledati, vyskati.

Lause-rei *f.* všivota *f.*, všiváctví *n.*; —ſucht *f.* *v.* Laufetrankheit.

Lausig *adj.* všivý.

Laut *adj.* hlasitý, hlasný, slyšný; slyšitelný, zvučný; známý, rozhlášený; I. *adv.* nahlas; hlasitě; I. leſen čísti nahlas, č. hlasitě; die Hunde geben I. psi vydávají, ozývají se; I. *prp.* *c. gen.* dle, podle, vedle, jak ukazuje; I. des königlichen Befehles dle příkazu královského; L. (-es, M. -e) *m.* hlas *m.*, zvuk *m.*, znění *n.*; 2. hláska *f.*, zvučka *f.*; —abſtufung *f.* stupňování hlásek; —auflöſung *f.* rozvedení, rozložení hlásek; —ausfall *m.* výsuvka *f.*; —bar *adj.* hlasitelný, hlasný; slyšný, slyšitelný; rozhlášený, známý; —barkeit *f.* (der Konſonanten) hlasitelnost, hlasnost *f.* [(b. Farb.) hřeblo *n.*

Laute (M. -en) *f.* (Muſ.) loutna *f.*; **Lauten** mb. zníti, zvučeti, ozývati se; der Brief, die Zuſchrift lautet auf den Herrn N. list, dopis svědčí panu N.; das Geſetz lautet alſo zákon zní takto.

Läuten zvoniti, vyzváněti.

Lautener (-s, unv. M.) *m.* louteník *m.*

Läutener (-s, unv. M.) *m.* zvoník *m.*

Lauten-iſt (-en), —ſpieler *m.* loutnista *m.*; —macher *m.* loutnář *m.*

Lauter *adj.* přesný, ryzý, pouhý, čistý, čirý; *adv.* I. Streit samá hádka.

Läuterer *m.* čistitel, přečišťovatel *m.*, cídič *m.*

Lauter-keit *f.* přesnost, pouhost, čistost *f.*; L. der Zuſtiz neúhonnost soudů; —maiſche *f.* jalový rmut *m.*

Läutern etw. čistiti, přečistiti, cíditi, tříbiti; den Wald l. proklestiti, probírati les; geläuterter Geſchmack vybraný vkus, vytříbený vkus.

Lauterſtall *m.* (Pferdekrankheit) močivka *f.*, scavka *f.*, úplavice močová.

Läuterung *f.* čistění, přečišťování *n.*; —skunſt *f.* umění přečišťovací.

Lautier-en hláskovati; —methode *f.* hláskovaní *n.*

Laut-lehre *f.* nauka o hláskách; hláskosloví, zvukosloví *n.*; —lich *adj.* zvukový (fonetický); —los *adj.* bezhlasý, nehlasný; *adv.* tichounce; einem I. zuhören poslouchati někoho ani nehlesnouc; —rückung *f.* posloupné přetvořování, přesmyknutí hlásek; —ſteigerung *f.* zmohutnění, zvýšení hlásek; —ſyſtem *n.* soustava hlásek; —veränderung *f.* měna, proměna hlásek; —verbältnis *n.* (metr.) sklad zvuků; —verſchiebung *f.* *v.* Lautrückung; —verſtärkung *f.* sesílení, zmohutnění hlásek; —wandlung *f.*, —wechſel *m.* *v.* Lautverſchiebung.

Lauwarm *adj.* vlažný. [veränderung.

Lava (ob. M.) *f.* láva *f.*, sopkovina *f.*; —ſtrom *m.* proud lávy; —ſubſtanz *f.* lávovina *f.* [*n.* umyvadlo *n.*

Lavatorium *n.* (lt.) Lavematn (fr.)

Lavement *n.* (fr.) umývání, vymývání *n.*; (med.) vystřikování; vyplachování *n.*

Lavendel (-s, ob. M.) *m.* levandule

Lavette *f.* *v.* Lafette. [*f.* (Bot.).

Lavieren (lt.) mb. vyhověti; vyhýbovati se čemu; času čekati; (Schiff.) kroužiti, větru se vyhýbovati.

Lavis *m.* (fr.) (b. Mal.) tušování, smývání *n.*

Lavoid *n.* lavoid *m.* [*n.*

Lavoir (fr.), Lavor *n.* umyvadlo *n.*, 2. prádelna *f.*

Lawine (M. -n) *f.* (lt. *lavigna*) lavina *f.*, svalina *f.*, sněžnina *f.*, strž sněhová (balvan sněhu); —ngeſchäft *n.* hromadný obchod. [(na louce).

Lawn-Tennis *n.* (engl.) hra v míč

Lax *adj.* (lt.) volný, uvolněný; ochablý; —amentum *n.* ulevení, ulehčení *n.*; —anz *f.*, —ativ *n.*, —ermittel *n.* lék počistivý; —ieren počistiti, počišťovati; míti průjem, míti hěhavku; —ismus *m.*, —ität *f.* ochablost *f.*

Lazaret (-s, M. -e) *n.* (fr.) lazaret *m.*, nemocnice polní; —amt *n.* úřad

Lazulith *m.* *v.* Lajurſtein. [lazaretní.

Lazur *v.* Lajur.

Lazzarone (-en, M. -en ob. Lazzaroni) *m* lazaron *m.*

Lebe-hoch *n.* sláva! zdráv buď! ein L. ausbringen slavu (na zdar!) komu provolati; —mann *m.* světák, veselík, rádožil *m.*

Leben mb. žíti, živu býti; přebývati někde; lebe wohl! měj se dobře, buď zdráv!

Leben (-s, ob. M.) *n.* život *m.*, živobytí *n.*, žití *n.*; fig. svět *m.*; světlo *n.*; fig. hrdlo *n.*; jmd. am L. ſtrafen trestati někoho na hrdle; ums Leben kommen hrdlo ztratiti, o život přijíti; ins Leben treten v skutek, v platnost vejíti; L. und Weben životění *n.*; bei meinem L.! jak jsem živ! ať nejsem živ! bei deinem L.! pro všecko na světě! jak ti svět je milý! pro živý svět! (mein, dein, ſein) Leben lang svůj celý život, co živ (, a, o budu).

Lebend *adj.* živý, živoucí; Scheidung unter —en dání (darování) mezi živými.

Lebendig *adj.* živoucí; —e Rede ústní řeč; das —e Wort živé n. mluvené slovo; slovo hlasné; —er Zaun samorostlý plot; —e Kraft (phys.) síla živá; —keit *f.* život *f.*; živobytnost *f.*; —ſchön *adj.* plnokrásný; das —ſchöne plnokrása *f.*, plnokrásné, celokrásné *n.*

Lebens-alter *n.* věk života; —art *f.* způsob života, život *m.*, mrav *m.*; —beſchreibung *f.* životopis *m.*; —bild *n.* obraz ze života; —blüte *f.* květ n. rozkvět života; —dauer *f.* čas života, trvání života; —elixir *n.* samolék životodárný, životvor *m.*; —ende *n.* konec života;

—frage *f.* životní otázka; životní záležitost; —friſch *adj.* jarý, svěží; živoucí; —froh *adj.* rádoživý; fig. světácký; eine =e Světačka *f.*; ein =er Světák *m.*; —gefahr *f.* nebezpečenství života; —gefährlich *adj.* životu nebezpečný; l.-krank *adj.* nemocen na smrt; —gefährte *m.* soudruh *m.*; —geiſter *pl.* duchové životní; —genoß *m.* společník *m.*; —genoſſin *f.* společnice *f.*; —genuß (oh. M.) *m.* požitek života; —größe *f.* přirozená velikost, životní velikost; —hauch *m.* vdechnutí života; —jahr *n.* rok věku; —kraft *f.* životní síla; —kräftigkeit *f.* životnost, pružnost života; —lage *f.* položení života; —lang, —länglich *adj. et adv.* doživota, dosmrti; =er Gebrauch doživotní užívání; =er Kerker doživotní žalář; —lauf *m.* život *m.*, běh života, chod života; —luft *f.* kyslík *m.*; —luft *f.* chuť k životu; —luſtiger Menſch rádožil *m.*; —mittel *n.* věci k živobytí potřebné, věci požívné; poživiny, potraviny *pl. f.*; —müde *adj.* omrzelý, přesycený životem; —ordnung *f.* pořádek života; —regel *f.* pravidlo života; —ſpiegel *m.* zrcadlo života; —ſtoff *m.* fig. tvořík *m.*; —ſtrafe *f.* trest na hrdlo, trest smrti; —tag *m.* den života; mein L.... co živ budu, jakživ....; —trieb *m.* pud životný; —überdrüſſig *v.* Lebensmüde; —unterhalt *m.* výživa, obživa (doživotní); —verſicherung *f.* pojištění doživotního důchodu; —verſicherungsanſtalt *f.* pojišťovna doživotního důchodu; —vorräte *pl.* potravné zásoby; —wandel *m.* život *m.*; —weiſe *f. v.* Lebensart; —wonne *f.* rozkoš života; —zeichen *n.* známka života; ſie gab noch —zeichen von ſich bylo na ní znáti, že ještě žije; —zeit *f.* čas života; auf L. na celý život; —zeugnis *n.* vysvědčení živobytnosti; —ziel *n.* cíl života, účel živobytí; fig. smrt *f.*, skonání života.

Leber (M. =n) *f.* játra *pl. n.*; *Hepar*; —atrophie *f.* úbytě jater; —braten *m.* černá pečeně, pečená játra; —entartung *f.* zvrhlost jater; —erz *n.* červenek *m.*; fig. von der L. wegſprechen mluviti od plic; —farbe *f.* barva hnědožlutá, barva jaterná; —fäule *f.* (Kkht.) motolice *f.*, motoličnost *f.*; —fleck *m.* žlutina *f.*, jatrovice, jatřice *f.* (pupen žlutavý, *vulgo* čočka *f.*) *Chloasma*; —knödeln *pl.* knedlíčky z jater; —kraut *n.* tolije *f. Parnasia*; —krautanemone *f.* podlíška *f. Hepatica triloba*; —lappen *pl.* palečky u jater; —mooſe *f.* jatrovka *f. Fegatella.*

Lebern mh. *v.* Laben, Gerinnen.

Leber-paſtete *f.* paštika z jater; —reim *m.* fig. verš od plic (žertovný verš, zábavný verš).

Lebertran *m.* trán *m.*, jaterní tuk (tuk z rybích jater).

Leberuf *m.* volání na zdraví, nazdar!

Leber-verhärtung *f.* zatvrzení jater; —wurſt *f.* jitrnice, jaternice *f.*

Lebewohl *v.* Leben; L. (oh. M.) *n.* rozloučení *n.*; einem L. ſagen rozloučiti se, rozžehnati se s někým.

Lebhaft *adj.* čilý, živý, jarý; =e Gaſſe hlučná ulice; —igkeit *f.* čilost, živost *f.*

Leb-kuchen *m. v.* Lebzelten; —kuchler *m. v.* Lebzeltner; —lich *adj.* živoucí; —los *adj.* bezživotný; neživý; *adv.* bez života; =er Körper bezduché tělo; alle meine —tage co živ budu; *v.* Lebenstag; bei meinen —zeiten za mého života, pokud jsem živ.

Lebzelten *m.* perník *m.*; —torte *f.*

Lebzeltner (=s, unv. M.) *m.* pernikář *m.*; —gerechtigkeit *f.* právo pernikářské; —genoſſenſchaft *f.* společenstvo pernikářské; —zunft *f.* cech pernikářský.

Lechz-en mh. rozpukati se, rozpraskati se; 2. velmi žízniti, prahnouti; fig. nach etw. l. dychtiti, toužiti po čem; —end *adj.* dychtící, dychtivý.

Leck *adj.* rozsedlý, rozeschlý, rozpuklý, tékavý; l. werden trhlinu dostati; L. (M. =e) *m.* rozsedlina, rozpuklina *f.*; štěrbina *f.*

Lecke *f.*, Leck *m.* (wdm.) liz *m.*

Lecken lízati; 2. mlsati; 3. mokvati, kapati; téci.

Lecker *adj.* chutný, lahodný; mlsný.

Lecker (=s, unv. M.) *m.* lízač, lízal *m.*; 2. hejsek, holobrádek *m.*; 3. L. des Hirſches (Zunge) liz *m.*; —biſſen *m.* pamlsek *m.*, lahůdka, pochoutka *f.*; —ei *f.* mlsání, lízání *n.*; 2. mlsavost, mlsnost *f.*, labužnost *f.*; —haft *adj.* mlsavý, mlsný, labužný, vybíravý; —maul *n.* mlsač, mlsoun, labužník *m.*

Leckern mh. laskominy míti.

Leck-ſaft *m.* liz *m.*, líznice *f.*, šťáva k lízání; —wein *m.* samokap, výkap *m.*; 2. úkapky z vína; —werk *n.* (Salzw.) kapárna *f.*

Leder (=s, unv. M.) *n.* usně *f.*, kůže (vydělaná); —apfel *m.* koženáč *m.*; —artig *adj.* usňovitý, kožovitý; —ausſchnitthandel *m.* vykrajování n. výkroj koží, obchod krojičský; —ausſchnitthändler *m.* krojič, vykrajovač koží; —birne *f.* koženka *f.*; —er *m. v.* Lederhändler; —galanterieartikel *f.* zdobotiny kožené; —handel *m.* usnířství *n.*, obchod s usněmi, obchod s kožinami; —händler *m.* usníř, kožinář, kožiník *m.*; —haus *n.* koženna, koženvnice *f.*; —haut *f.* škára *f.*; —induſtrie *f.* průmysl usnířský, průmysl kožinářský.

Ledern *adj.* kožený, usněný; ein —er Kerl fig. vyzáblý chlap.

Leder-reinette *f.* koženka *f.*; —ſack *m.* usník *m.*, kožený n. usněný měch (žok); —ſchild *m.* kožený štít; —tuch *n.* koženka *f.*; —zeug *n.* usnina *f.*, kožina *f.*, *pl.* koženiny.

Ledig *adj.* prázdný, prostý; einer Sache l. ſein prázden býti něčeho; 2. l. (unverheiratet) svobodný; nevěnatý; nevdaná; —en uprázdniti, zprostiti, zbaviti čeho; —gang *m.* zahálka *f.*, zahálení *n.*; —ſein *f.* svobodenství; bezženství, panictví *n.*; (von Mädchen) panenství, děvictví *n.*; —lich *adv.* jen, jediné, jenom, toliko, pouze.

Lee *n.* (Schiff.) závětří *n.*

Leene *f.* svině, prasnice *f.*

Leer *adj.* prázdný; jalový; fig. planý; l. ausgehen s prázdnem vyjíti; —er Magen lačný žaludek; —er Kopf fig. prázdná hlava; —e Tonnen geben großen Schall fig. prázdné sudy říčí všudy; —darm *m.* střevo lačné, lačník *m.*

Leere *f.* prázdno *n.*, prázdnota *f.*, prázdnina *f.*; prázdnost *f.*; (beim Seil.) hranička *f.*, vlk *m.*

Leeren prázdniti, vyprázdniti.

Leer-gebind, —geſpärre *n.* (Bauk.) střídaná vazba.

Lee-seite *f.* závětrná strana; —wärts *adv.* k zemi; za větrem, po větru.

Lefze (M. -n) *f.* pysk *m.*, ret *m.*; *pl.* —n pysky, rty *pl. m.*

Leg *adj.* mělký, nízký; L. (-s) *n.* (Hütt.) kovová směs.

Lega *f.* (It.) svazek *m.* (*Liga*); 2. příměs *f.* (kovu v minci). [konitý).

Legal *adj.* (It.) zákonní, -ný (za-

Legalisier-en (eine Urkunde) legalisovati listinu; ověřiti, udověřiti, osvědčiti, stvrditi; eine —te Urkunde listina ověřená; —ung *f.* (der Urkunde) legalisace *f.*; ověření (listiny); —ungsklauſel *f.* doložka legalisovací, d. ověřovací.

Legalität *f.* zákonnost, zákonitost *f.*

Legat (-en, M. -en) *m.* (It.) legát *m.*, vyslanec (papežský); L. (-es, M. -e) *n.* odkaz *m.* (v závěti); —ar *m.* odkazník *m.*

Legation *f.* (It.) vyslanství *n.*; —srat *m.* vyslanecký rada.

Legato *adv.* (It.) vázavě.

Legatur (It.) budiž čteno, čte se.

Legbett *n.* (Hütt.) stok *m.*

Lege-büchse *f.* samostřel *m.*; —geld *n. v.* Leggeld.

Legelsen *n.* (mont.) peří *n.*

Legen etw. položiti, uložiti, klásti; etw. in etw. l. vnesti, vložiti něco do něčeho; Nachdruck l. auf etw. důraz dávati na něco; položiti, klásti na něco důraz; (math.) durch die drei Punkte eine Ebene l. třemi body položiti rovnou plochu n. roveň; Rechnung über etw. l. počty z něčeho činiti n. klásti, počet vydati; ſich l. položiti se, lehnouti, ulehnouti; ſich an etw. l. spolehati se na; oddati se něčemu; ſich an die Muſik l. oddati se hudbě; ſich l. (v. Winde) utichnouti, ztichnouti; ulehnouti, uleviti, utišiti se, ztišiti se; ſich in den Weg l. zalehnouti cestu.

Legende (M. -n) *f.* (It.) legenda *f.* (čtení n. pověst o svatém n. o svaté); 2. (auf der Münze) nápis (obpis, kruhopis) *m.*; čtení slova na penízi.

Leger *adv.* (fr.) lehce, nenuceně; těkavě. **Leges** *pl.* (It.) zákony *v. Lex.*

Lege-ſtachel *m.* kladélko (žahadlo) *n.*; —ſtatte *f. v.* Legſtatte. [stupně *n.*

Leggeld *n.* základ *m.*, zápisné *n.*, pří-

Leggiere *adv.* (it.) lehce.

Leghenne *f.* nosná slepice.

Leg-ie (M. -ien) *f.*, —ion (M. -ionen) *f.* (It.) legie *f.*, legion *m.*, zástup *m.*, pluk *m.* (v starořímském vojště); —ionar *m.* legionář, člen legie, vojín *m.*

Legier-en (It.) odkázati někomu něco; 2. (It.) smíšiti, směšovati, legovati kovy; —ung *f.* směs kovová, přísada kovu.

Legislat-iv *adj.* (It.) zákonodárný; —or *m.* zákonodárce *m.*; —ive *f.* zákonodárný sbor; —ur *f.* zákonodárství *n.*

Legist (-en) *m.* (It.) zákonoznalec *m.*

Legitim *adj.* (It.) zákonní (-nný); —a *f.* díl povinný; —ation *f.* průkaz *m.*, legitimace *f.*; L. unehelicher Kinder (durch den Landesfürſten) legitimace, vyhlášení dětí nemanželských za manželské; —ationskarte *f.*, —ationſchein *m.* průkazný list; —ieren prokázati co; ein Kind l. dítě legitimovati, dítě nemanželské vyhlásiti za manželské; ſich l. legitimovati se, prokázati se něčím; —iſt (-en) *m.* legitimista (in Frankreich) *m.*, zákonovec *m.*; —ität *f.* legitimita *f.*, zákonnost *f.*

Leg-kaſten *m.* šatník se šuplaty; prádelník *m.*; —ſtätte *f.* skladiště *n.*

Leguan *m.* leguan, padalec *m.* (Eidechſe); 2. (Schiff.) kotouč konopný na korábech k ochraně rahen atd.

Legum-en *n.* (It.) (bot.) lusk *m.*; —in *n.* luskovina *f.*, syrovina rostlinná; —inoſen *pl.* (bot.) luštiné n. motýlovité (rostliny). [příloh *m.*

Lehde (M. -en) *f.* lado *n.*, úhor *m.*,

Lehen *verb. v.* Belehnen, Leihen; L. (-s, unv. M.) *n.* manství *n.*, léno *n.*; 2. půjčka *f.*; 3. nájem *m.*

Lehens-absonderung *f.* oddělení léna; —abſonderungsurkunde *f.* listina o oddělení léna; —brief *m.* manský n. lenní list, list na léno.

Lehenſchaft *f.* (mont) propůjčka horní, horní nájem, baňský pacht.

Lehens-eid *m.* manská přísaha; —fähigkeit *f.* způsobilost lenní; —fälligkeit *f.* nápad statku manského; —frevel *m. v.* Felonie; —geld *n.* manský plat, plat z léna, lenné (, ého) *n.*; —geſetz *n.* manský zákon; —gut *n.* manský statek; —hauptmannſchaft *f.* lenní hejtmanství; —heimfall *m.* spadnutí léna zase na pána; manská odúmrť; —herr *m.* pán léna, manský pán; —hof *m.* manský soud; —indult *m.* lhůta ku povinnosti manské; —inveſtitur *f.* podání manství; —mann *m.* man *m.*; —pflicht *f.* povinnost manská; —recht *n.* manské právo; —ſchranne *f. v.* Lehenshauptmannſchaft; —ſtück *n.* manská n. lenní věc; —ſucceſſion *f.* postoupnost v manství; —tafel *f.* manské desky *pl.*; —taflich co se týče desk manských, co k deskám manským náleží; —taxe *f.* taksa n. sazba manská; —träger *m.* man *m.*; —verband *m.* svazek manský, léno *n.*; —verfaſſung *f.* zřízení lenní; —verleihung *f.* propůjčení léna; —verluſt *n.* ztracení léna; —vertrag *m.* smlouva manská, smlouva lenní; —verwirkung *f.* propadení léna; —weſen *n.* věci lenní, záležitosti lenní n. manské; —zins *m.* úrok manský.

Lehm (-es, ob. M.) *m.* hlína *f.*, hlacha *f.* (jíl *m.*); —bau *m.* pěchovaná stavba

v. Pfefbau; —boden *m.*, —erde *f.* hlinovatá zem, hlinovatka *f.*, hlinovatina *f.*; 2. hliněná podlaha; —en hlinou vymazati něco, zahlinovati.

Lehmern *adj.* hliněný.

Lehm-gebäude *n.* lepenice *f.*; —grube *f.* hliniště *n.*, hlinice *f.*; *pl.* hlinky; —häuschen *n.*, —hütte *f.* lepený domek, mazanka *f.*; —ig *adj.* hlinovatý, jílový; —ſtätte *f. v.* Lehmgrube; —ſtein *m.* vepřovice *f.*, cihla syrová; —ſtrich *m.* lepenice *f.*; —treter *m.* hlinošlap *m.*; —tretig *adj.* paſhavý; —wand *f.* lepenice *f.*, lepená stěna *f.*

Lehn (-s) *n. v.* Lehen; —bank *f.* půjčovna *f.*; 2. lavice s lenochem.

Lehne (ob. M.) *f.* úbočí *n.*, stráň *f.*; in der L. šikmo; 2. L. lenoch *m.*, opěradlo *n.* (u křesla); 3. lounek *m.*, zákolník *m.*; l. *adj.* kosý, náchylný.

Lehnen mh., ſich l. opříti se, podepříti se; l. *v.* Belehnen; *v.* Leihen.

Lehn-lakai *m.* nájemný služebník; —mauer *f.* opěrací zídka, podezdívka *f.*; —pferd *n.* nájemný kůň; —ſatz *m.* odbor *m.*; —ſchaft *f.* (mont.) *v.* Lehenſchaft nájem horní; —ſeſſel, —ſtuhl *m.* lenoška *f.*; nosítka *pl. n.*; —wort *n.* cizojazyčné slovo.

Lehr (-es, M. -e) *n.* modla *f.*, vzorec *m.*, forma *f.*; —amt *n.* úřad učitelský; učitelství *n.*; —amtskandidat *m.* čekatel učitelský; —amtsprüfung *f.* zkouška na učitelství; —anſtalt *f.* učiliště *n.*, ústav učebný; vyučovací ústav; —art *f.* spůsob učebný; —befähigung *f.* spůsobilost k vyučování; —beſchreibung *f.* náučné vypsání; —bogen *m.* skruží *n.*, skruž *f.*; —brief *m.* výučný list (list o vyučení řemesla); —buch *n.* učebnice *f.*, učebník *m.*, učebná kniha, náučná kniha; —burſche *m.* učeník *m.*

Lehre (M. -n) *f.* učení *n.*, učba *f.*, cvičení *n.*; 2. náuka *f.*; 3. výstraha *f.*; 4. (b. Seil.) *v.* Leere.

Lehreifer *m.* horlivost k učení.

Lehren einen učiti, vyučovati koho.

Lehrer (-s, unv. M.) *m.* učitel *m.*; —beſoldung *f.* služné učitelů; —bildner *m.* cvičný učitel; —in *f.* učitelka *f.*; —konferenz *f.* učitelská porada; —pädagogium *n.*, —bildungsanſtalt *f.* ústav ku vzdělání učitelů; —ſeminar *n.* učitelský seminář; —ſtand *m.* stav učitelský; —ſtelle *f.* učitelství *n.*, místo učitelské.

Lehr-fach *n.* (ein beſtimmtes) věda *f.*; náuka *f.*; (Fachſtudium) náučný odbor; —fähig *adj.* spůsobilý k vyučování; —fähigkeitsbeweis *m.* důkaz spůsobilosti k vyučování, důkaz učitelské spůsobilosti; —form *f.* spůsob učení; —frau *f.* paní mistrová; —freiheit *f.* svoboda u vyučování; svoboda učení; —gang *m.* učební běh *m.*; —gebäude *n.* soustava učební; —gegenſtand *m.* učební předmět; —gehilfe *m.* pomocník učitelský, pomocník školní; —geld *n.* plat za vyučení, výučné, učebné *n.*; —gerüſt *n.* lešení pod skruže; —haft *adj.* poučný; 2. učelivý; —haftigkeit *f.* poučnost *f.*; —herr *m.* výučný pán (mistr, u něhož se učeník vyučil); —jahre *pl.* učebná leta, leta vyučná; —junge *m.*, —jünger *m.* učeník *m.*; —kanzel *f.* stolice učitelská; —körper *m.* učitelstvo *n.*, sbor učitelský; —kurs *m.* učební běh; —ling *m.* učeň, učeník *m.*; —meiſter *m.* učitel *m.*; 2. mistr výučný *v.* Lehrherr; —methode *f.* návod učebný (navedení), spůsob vyučovací; —mittel *n.* *n. pl.* učebné prostředky, pomůcky; učivo; —ordnung *f.* řád učební; —reich *adj.* poučný; —ſaal *m.* učební síň *f.*, učebna *f.*; —ſatz *m.* věta poučná, poučka *f.*, věta náučná; —ſchrift *f.* poučný spis *m.*; —ſtand stav učitelský, učitelství *f.*; 2. učitelstvo *n.*; stav učitelů; —ſtelle *f.* místo učitelské; —ſtil *m.* sloh náučný n. učebný; —ſtuhl *m.* stolice učitelská; —ſtunde *f.* učebná hodina; —vortrag *m.* náučná přednáška; —zeit *f.* čas učení, čas učebný; —zwang *m.* učení nucené, nucenost učební.

Lei (-es, M. -en) *m.* křidlice *f.*; —endecker *m. v.* Schieferdecker.

Leib (-es, Pl. -er) *m.* tělo *n.*, život *m.* (břicho *n.*); 2. živůtek *m.*, kazajka *f.*; einem an den L. gehen dotírati na koho; ſich einen vom —e halten odpuzovati někoho; bei —e *v.* Beileibe; ein L. (*n.*) Brot *v.* Laib; —arzt *m.* osobní (životní) lékař *m.*; —binde *f.* pás, opasek *m.*; 2. nábřišek *m.*, nábřišnice *f.*

Leibeigen *adj.* nevolný; ein —er nevolník (*st.* chlap, parob); —ſchaft *f.* nevolnictví *n.*, tělesná poddanost; (*st.* člověčenství *n.*); —tum *n.* právo vrchnostenské nad nevolníkem.

Leibel *n.* živůtek *m.*; kazajka *f.*

Leiben žíti; wie er leibt und lebt jak stojí a chodí.

Leibes-beſchaffenheit *f.* povaha těla; —bewegung *f.* pohybování těla; —erbe *m.* přirozený dědic; —farbe *f.* pleť *f.*; —frucht *f.* plod (života); —gebrechen *n.* vada těla, vada tělesná; —größe *f.* životní velikost; —herr *m.* pán nevolníkův; —kleid *n.* šatstvo *n.*; (*st.* oděv chodící).

Leibessen *n.* oblíbené jídlo, zamilované j.; vyvolené jídlo *n.*

Leibes-ſtrafe *f.* tělesný trest; —übung *f.* cvičení těla, tělocvik *m.*

Leib-fall *m.* nevolnická odúmrť; —garde *f.* osobní stráž; —gedinge *n.* věno do životné (věno stálé); výměnek *m.* —gedingſtadt *f.* věnné město *n.*; —gurt *m.* opasek *m.*

Leibhaft *adj.* životní, vlastní; živoucí, er iſt der —e Teufel jest to vtělený ďábel.

Leib-herr *m.* pán nevolníkův; —jäger *m.* průvodčí myslivec

Leiblich *adj.* tělesný, tělný; hmotný; vlastní, přirozený; rodný.

Leib-marſchall *m.* průvodčí maršálek *m.*; —pacht *m.* dědičný, životní pacht *m.*; —reglement *n.* životní pluk; —rente *f.* doživotní důchod, doživotné *n.*; —rentenvertrag *m.* smlouva o důchod doživotní; —rock *m.* kaftan, živůtek *m.*;

—ſchaden *m.* průtrž *f.*, kýla *f.*; —ſchüſſel *f.* ložní mísa; —ſpruch *m.* oblíbené pořekadlo; —ſtuhl *m.* noční stolice *f.*; —wache *f.* osobní stráž, životní stráž (tělesná stráž) *f.*; —wärmer *m.* nátělník *m.* (rus. duševřejka); —wäſche *f.* prádlo oblekové; —weh *n.* hryzení *n.*; —zucht *f.* výmínek *m.*; —züchter *m.* výmínkář *m.*; —zwang *m.* zácpa, tuhavka *f.* (med.).

Leich *m.* (vlt.) slavozpěv *v.* Lai.

Leichdorn *m.* kuří oko *n.*, mozol *m.*

Leiche (M. -en) *f.* mrtvola *f.*, mrtvé tělo *n.*

Leichen-acker *m.* hřbitov *m.*; —begängnis *n.* pohřeb *m.*; —beſchau *f.* ohledání mrtvol, obhlídka mrtvol; — bitter *m.* kdo zve na pohřeb; —brandſtätte *f.* žarovište *n.*, žďár *m.*; —bitter *m.* mrtvolař, mrtvolník *m.*; —feier *f.* pohřební slavnost; —fett *n.* (Adipocire) *v.* Fettwachs; —frau *f.* mrtvolnice, mrtvolářka *f.*; —freſſend *adj.* mrtvoložravý, mrtvožravý; —gepränge *n.* pohřební nádhera; —gerüſt *n.* (Katafalk) umrlčí lešení; —glocke *f.* umíráček *m.*; —haus *n.* mrtvolna *f.*, mrtvolnice *f.* (kostnice *f.*); —hügel *m.* homole *f.*, mohyla *f.*; —kammer *f.* umrlčí komora (kostnice); —koſten *pl.* náklady pohřební; —mahl *n.*, —eſſen *n.* pohřební hostina, zádušní h.; —meſſe *f.* zádušní mše; —muſik *f.* pohřební hudba; —öffnung *f.* otevření mrtvého těla; —paß *m.* mrtvolský pas; —predigt *f.* pohřební kázání; —raub *m.* ukradení mrtvoly; —rede *f.* pohřební řeč, eine L. halten řečniti při pohřbu; —ſänger *m.* pohřební zpěvák; —ſchändung *f.* zprznění mrtvoly; —ſchmaus *m. v.* Leichenmahl; —ſtein *m.* náhrobek, náhrobník *m.*; —träger *m.* mrtvolník *m.*, mrtvolář *m.*, nosič mrtvol; —tuch *n.* příkrov *m.*; —überführung *f.* převoz mrtvoly; —verein *m.* pohřební jednota *f.*; —wagen *m.* pohřební vůz *m.*; —wärterin *f.* mrtvolnice *f.*; —verbrennung *f.* spalování mrtvol; —zug *m.* pohřební průvod. [*v.* Leiche.

Leichnam (-es, M. -e) *m.* mrtvola

Leicht *adj.* lehký; fig. nevážný, lehkovážný, lehkomyslný; 1. auszuführen snadný, lehký; —e Arbeit lehká n. snadná práce; —er Schatten slabý stín; —es Gewicht lehká váha; —e Verwundung lehké zranění, lehké poranění; —e Perſon fig. lehká osoba; 1. *adv.* lehko, lehce; snadno, snadně; daß ißt 1. zu ſagen to se snadno (lehce) řekne; —e *f. v.* Leichtigkeit; 2. popruh *m.*; —en lehčiti, snadniti; 2. klestiti jehňata; —er *comp.* lehčí; —erdings *adv.* lehce, snadně; ddd. —eſte nejlehčí; —fertig *adj.* lehký, hbitý, obratný; 2. lehkovážný; —flüſſig *adj.* snadno roztopitelný, s. tavitelný; —fuß *m.* rychlonožec, lehkonožec *m.*; fig. lehkomyslník *m.*; —gläubig *adj.* lehkověrný; -heit -ost; —hin *adv.* ledabylo, povrchně; —igkeit *f.* lehkost; snadnost *f.*; —lich *adv.* lehounce; —ſinn *m.* lehkomyslnost *f.*; —ſinnig *adj.* lehkomyslný; —ſtelle *f.* (im Waſſer) mělčina *f.*; —weg *adv.* povrchně.

Leid (-es, oh. M.) *n.* hoře *n.*, žal *m.*, žalost *f.*; křivda *f.*, bezpráví *n.*; urážka *f.*; vor L. ſterben žalem zemříti; einem ſein L. klagen svůj bol komu žalovati; Niemanden zu Liebe oder zu Leide nehleděti na čí přízeň nebo nepřízeň; *adv.* es iſt mir L., es tut mir l. je mi líto, želím (žal mně).

Leid-bar *adj.* snesitelný; —bitter *m. v.* Leichenbitter.

Leidform *f.* (grm.) trpná forma.

Leid-en trpěti, snášeti; zkoušeti; einen Schaden l. škodu nesti, škodu utrpěti; škodovati; Strafe l. pokutu nesti; l. dopouštěti, dovoliti; trpěti; L. (s, unv. M.) *n.* utrpení *n.*, strast *f.*; —end *adj.* trpný; trpící; l. ſein trpěti, újmu na zdraví miti, churavěti.

Leidenſchaft (M. -en) *f.* náruživost *f.*, vášeň *f.*; —lich *adj.* vášnivý, náruživý.

Leidens-gefährte *m.* spolutrpitel *m.*; —kampf *m.* utrpení *n.*; den L. beenden dotrpěti. **Leidentlich** *adj. v.* Leidlich.

Leidenvoll *adj.* strastiplný.

Leider! *int.* bohužel! pohříchu!

Leidig *adj.* nešťastný, nemilý, neblahý, obtížný.

Leidkleid *n.* smuteční šat *m.*

Leidlich *adj.* levný, nečinný, trpný; snesitelný, mírný; *adv.* obstojně.

Leidner Flaſche (phys.) lahev lejdenská, l. lugdunská.

Leidſam *adj.* trpělivý.

Leid-tragen *n.* truchlení *n.*; der —tragende smutečník, truchlící *m.*; —weſen *n.* hoře *n.*, zármutek *m.*, lítost *f.*

Leie *m.* křidlice *f. v.* Lei; —nbecher *m.* křidličník *m.*

Leier (M. -n.) *f.* lyra *f.*; ewige L. věčné přemílání; es iſt die alte L. to je stará písnička; —er *m.* kolovrátkář *m.*; —förmig *adj.* lyrovitý; —gang *m.* fig. obvyklý chod, starý zvyk; —kaſten *m.* kolovratek (hlasinětl) *m.*; —kaſtenſpieler *m.* kolovratkář (hlasinetlář) *m.*

Leiern hráti na lyru; hrati na kolovrátek; 2. kňourati; 3. loudati se; das alte Lied l. starou píseň housti, hudlovati.

Leierſchwanz *m.* (Vogel) volechvost *m. Menura superba.* [plodi).

Leiſe *f.* (bot.) rubina *f.* (vnější ob-

Leih-amt *n.*, —anſtalt *f.* půjčovna *f.*; —bank *f.* půjčovní banka, půjčovní peněžna, půjčovna *f.*; —bibliothek *f.* zapůjčná knihovna, půjčovna knih.

Leihen einem etw. půjčiti, propůjčiti něco.

Leih-geſchäft *n.* půjčka *f.*, výpůjčka *f.*; —haus *n.* půjčovna *f.*; —vertrag *m.* smlouva o půjčku.

Leikauf *m.* litkup *m.*

Leilaken *m.* prostěradlo *n.*, plachta *f.*

Leim (-es, oh. M.) *m.* klih, klih, klej *m.*, klí *n.*; lep *m.*; —abfalleder *n.* odpadky vydělané kůže; —baum *m.* výstavek *m.*; —boot, —herd *m.* (Vogelſt.)

kačata *pl.*; —**brett** *n.* vějičník *m.*; —**en** klížiti, klihovati; —**er** (-s, unv. M.) *m.* klížitel *m.*; (b. Fischer) jalovník *m.*; —**farbe** *f.* klihová barva; —**gebend** *adj.* klejodárný, klejonosný, klejovatý; —**ig** *adj.* klihovatý; —**rute** *f.* vějička *f.*, lestvice *f.*; —**sieder** *m.* klihař *m.*; —**sie-derei** *f.* klihárna *f.*; —**stange** *f.* rohatina, rohatka *f.*, ostrva *f.*; —**süß** *n.*, —**zucker** *m.* klihový cukr; —**tiegel** *m.* rendlík na klih, klihovec *m.*; —**waffer** *n.* klihová voda; —**zwinge** *f.* (Tischl.) stahovačka *f.*

Lein (-s, oh. M.) *m.* len *m.* *Linum*; —**acker** *m.* leniště, lenoviště *n.*; —**bau** lnářství *n.*, pěstování lenu, rostění lenu; —**blüte** *f.* lněný květ; —**brecherin** *f.* tředlí *n.*, třečka *f.*; —**dotter** *m.* povázka *f.*, lnice *f.*, hubilen *m.* *Myagrum*.

Leine (M. -en) *f.* lano *n.*, provaz *m.*; opratí *f.*; L. des Jägers smečka *f.*

Leinen *adj.* lněný; I. mh. *v.* Netzen fich; I. täti *v.* Tauen; L. *n.* (oh. M.) plátno *n.*, prádlo *n.*; —**garn** *n.* lněná příze; —**kranz** *m.* (b. Schlagwerk) věnec z postraňků (paraple); —**meister** *m.* dozorce nad plachtovinou; —**waren** *pl. f.* plátěné zboží *v.* Leinwaren.

Lein-fink *m.* čečatka *f.* *Fringila linaria*; —**garn** *n.* lněná příze *f.*; —**knoten** *m.*, —**kopf** *m.* palička, hlavička lenu; —**kraut** *n.* květel *m.*, len matky boží; —**kuchen** *m.* bochnice *f.*, pokrutina *f.*; —**öl** *n.* lněný olej; —**same** *m.* lněné semínko; —**tuch** *n.* plachta *f.*, prostěradlo *n.*

Leinwand (oh. M.) *f.* plátno *n.*; —**bleiche** *f.* bělidlo *n.* (na plátno); —**en** *adj.* plátěný; —**handel** *m.* plátenictví *n.*; —**handler** *m.* plátenník *m.*

Lein-waren *pl.* lněné zboží; *v.* Leinzeug; —**wäsche** *f.* plátěné prádlo *n.*; —**weber** *m.* tkadlec *m.*, plátenník *m.*; —**zeug** *n.* lněné zboží, plátěné zboží, plátno *n.* [zpěv, slavozpěv *m.* (fr. Lat).

Leis (-es, M. -e) (Leich) vlt. chvalo-

Leise *adj.* (*comp.* -er, *sup.* -efte) tichý, tichounký; das I. Gehör jemný sluch, tenký sluch (fig. on má tenké uši); —**treter** *m.* tichošlápek; chytrák *m.*

Leishörig *adj.* jemnosluchý, tenkosluchý.

Leistbar *adj.* vykonatelný, vyplnitelný; -es Pferd kůň pěkného rostu (údělku), pěkné postavy.

Leiste (M. -en) *f.* (b. Tischl.) mečík *m.*, lišta *f.*, lištva *f.*; b. Geiims lišta *f.*; (am Wagen) lišeň, lišně *f.*; 2. (Anat.) třísło *n.*

Leisten *verb.* plniti něco, odbývati něco; Abgaben l. dávati daně); Arbeit l. dělati, činiti, konati něco; Dienfte l. sloužiti, konati služby; einen Eid l. přísahati, vykonati přísahu; Folge l. poslušen býti, poslechnouti koho; Robot l. robotovati, roboty obývati; Zahlung l. platiti; Bürgichaft l. ručiti.

Leisten (-s, unv. M.) *m.* kopyto *n.*

Leisten-beule *f.* *Bubo* bubínek, dyměj, výr *m.*; —**binde** *f.* úvazek tříselný; —**bruch** *m.* (med.) průtrž v třískách, v slabině; —**gegend** *f.* třísło *n.*, pach *m.*; slabina *f.*; —**hobel** *m.* lištovník *m.*; —**holz** *n.* tišeň *f.*, lišnice *f.*; —**macher** *m.* kopytář, 2. lištář *m.*; —**nagel** *m.* lištovník *m.*; —**ring** *m.* kruh tříselný; —**ſchneider** *m.* *v.* Leiſtenmacher; —**werk** *n.* lištování *n.*, lištoví *n.*

Leistung (M. -en) *f.* plnění *n.*, odbývání *n.*; práce *f.*; L. výkon *m.*, výtvor *m.*; —**en** und Gegenleiſtungen plnění vzájemné s jedné i druhé strany; jedne —**en** ſind dadurch bezeichnet jeho práce (výkony) jsou vytečné, (v. Muſik) jeho hra jest vytečná.

Leistungs-fähig *adj.* spůsobilý k výkonu, k výrobě, k plnění; —**kraft** *f.* výrobnost, výkonnost *f.*; —**periode** *f.* doba plnění; —**pflicht** *f.* povinnost k plnění; —**pflichtig** *adj.* kdo povinen jest plniti.

Leit-artikel *m.* úvodní článek; —**band** *n.* vodítko (pro děti); —**barkeit** *f.* (der Wärme) voditelnost *f.*

Leite (M. -n) *f.* stráně *f.* úbočí *n.*; 2. voznice *f.* (lejta *f.*).

Leit-en vesti, přivesti, uvesti, voditi; říditi něco; ein Geſchäft, eine Handlung l. vesti jednání, kupectví, obchod; die Verwaltung l. správu vesti; eine Verhandlung, ein Verhör l. říditi líčení pře, říditi výslech; eine Sache an jmd. l. podati věc na koho; das Waſſer l. vodu vésti, shánětí; —**end** *adj.* vedoucí; vodivý, vodící; -er Stern *v.* Leitſtern; -er Artikel *v.* Leitartikel.

Leiter (-s, unv. M.) *m.* (einer Kommiſſion) ředitel *m.* (komise); (eines Amtes) správce *m.*, správčí (, jího *m.*); 2. (Naturl.) vodič *m.*; guter L. dobrý vodič *m.*

Leiter (M. -n) *f.* řebřík, žebřík *m.*; (am Wagen) řebřina *f.*; (im Keller) líha *f.*; (im Stall) jesle *pl. f.*; —**baum** *m.* rohatka *f.*, příčkovaná tyč *f.*; —**in** *f.* ředitelka *f.*; obchodvedoucí *f.*; —**ſprotze** *f.* rozpěrák *m.*, rozvěrka *f.*; —**ſproſſe** *f.* příčel *f.*, příčka *f.*, zpruha *f.*; —**wagen** *m.* řebřinový vůz *m.*; —**werk** *n.* řebřinoví *n.*

Leit-faden *m.* rukověť *f.*; —**fähigkeit** *f.* vodivost *f.*; —**geb** (-en) *m.* hospodář, hospodský, krčmář *m.*; —**graben** *m.* stoka *f.*, svodnice *f.*, rejha *f.*; —**hammel** *m.* přední n. náčelní beran; —**hund** *m.* ohař lovčí, vodič *m.*; —**kauf** (Leibkauf) *m.* *v.* Leikauf; —**linie** *f.* (math.) ředitelka *f.*; —**pferd** *n.* povodník *m.*; —**riemen** *m.* řemenná opratí, otěž *f.*; —**röhre** *f.* vodicí trouba *f.*; —**ſeil** *n.* opratí *f.*; —**ſtange** *f.* vodilka *f.*; —**ſtern** *m.* hvězda průvodní, hvězda vůdčí; hvězda života; —**ſtrahl** *m.* (phyſ.) provaděč, průvodce *m.*; —**tier** *n.* (wbm.) čelní zvíře.

Leituch *n.* *v.* Leilaken, Leintuch.

Leitung *f.* (der Geſchäfte) vedení *n.*, správa *f.* (věci n. práce).

Leitungs-draht *m.* vodicí drát (při dalekopisu); —**rohr** *n.* cívka *f.*; —**wider-ſtand** *m.* (phyſ.) odpor vodivosti.

Leit-zaum *m.* uzda *f.*, udidlo *n.*; —zeichen *n.* ukazující znak, ukazadlo *n.*, ukazovka *f.* [selina lekanorová.
Lekanor-in *n.*, —ſäure *f.* (chem.) ky-
Lektion (M. -en) *f.* (lt.) lekce čtení, přednáška; 2. úloha; úkol; 3. fig. domluva; Vertheilung der —en unter die Lehrer rozdělení přednášek mezi učitele; —plan *m.* rozvrh přednášek.
Lekt-or (-s, M. -en) *m.* (lt.) čtenář; předčitatel; lektor; —ure *f.* (fr.) čtení; četba.
Lemma *n.* (gr.) (philoſ.) odbor *m.*
Lemming (-s, M. -e) *m.* (zool.) pestruška *f.*, lumík *m.* *Mus lemmus.*
Lemna *f.* (gr.) okřehek *m.* (Waſſerlinſe). [genlinie.
Lemniskate *f.* (lt.) (math.) *v.* Schlin-
Lendbraten *m. v.* Lendenbraten.
Lende (M. -n) *f.* ledví *n.*, bedro *n.*
Lenden-braten *m.* ledvinová pečeně, ledvina *f.*; —darre *f.* (med.) *v.* Rückendarre; —gegend *f.* äußere bedra *pl. n.*; —. innere ledví *n.*; —gicht *f.* dna bederní; —lahm *adj.* strženy, namožený (*vulg.* polámaný); —weh *n.* bolest v kříži.
Lenis (*consona*) (lt.) lahodná souhláska *f.*; (*spiritus*) jemný (přídech).
Lenk-bar *adj.* povolný, poslušný; —en etw. říditi, spravovati něco; vládnouti něčím; der Menſch denkt und Gott —t člověk míní a Bůh mění; —er (-s, unv. M.) *m.* (des Geſpannes) řiditel *m.*, řidič *m.*; —ſcheit *m.* (am Wagen) oplín *m.*, obrtlík *m.*; —ſeil *n.* opraf *f.*; —ſtange *f.* vodilka *f.* (vojnice, ojnice) *f.*; —zaum *m.* úzda *f.*
Lenti-kulär *adj.* čočkovitý; —kulität *m.* čočkokam *m.*; —go *f.* čočka *f.*, piha *f.*
Lentiskus *f.* (lt.) lentyšek *m.* (bot.).
Lento *adv.* (lt.) zdlouha.
Lenz (-es, M. -e) *m.* jaro *n.*, vesna *f.*; —en mh. táti, jihnouti, pouštěti; —monat *m.* březen *m.* (3. měsíc); —zeit *f* jaro *n.*
Leo (*g. leonis*) *m.* (lt.) lev *m.*
Leontodon *n.* (gr.) smetanka *f.* (bot.).
Leontopodium *n.* (gr.) (bot.) *v.* Edelweiß.
Leopard (-en, M. -en) *m.* levhart *m.*
Leopoldsorden *m.* řád Leopoldský.
Lepid-os *pl.* (bot.) lupy; —*opteren pl.* (zool.) motýli, šupinokřídlí (t. hmyzi); —*osis f.* (med.) šupinatost *f.* Schuppenausſchlag *m.* [cenství *n.*
Lepra *f.* (med.) malomoc *f.*, malomo-
Leptomeningitis *f.* (gr.) zánět omozečnice. **Lepus** *m.* (lt.) zajíc *m.* (Haſe).
Lerche (M. -en) *f.* skřivan *Alauda.*
Lerchen-baum *m.* (Lärchenbaum).
Lerchen-falke *m.* ostříž *m.*; —neſt *n.* hnízdo skřivánčí; —ſporn *m.* dymnivka *f. Corydalis*; —ſtrich *m.* chytání skřivanů pod síť; 3. tažení *n.*, stěhování skřivanů.
Lerchlin *m. v.* Lärchling.
Lern-begierig *adj.* vědochtivý, žádostivý učení; —eifer *m.* horlivost v učení; —en učiti se čemu; —freiheit *f.* svoboda učení; sv. nauky.
Lesbar *adj.* čitelný(čitatelný, čtitelný).
Lese *f.* sbírání *n.*, sbor *m.*, sbírka *f.*, výbor *m.*; —art *f.* spůsob čtení, četba *f.*; —begier *f.* chtivost ke čtení; —buch *n.* čítanka *f.*; —geſellſchaft *f.* čtenářský spolek; —halle *f.*, —kaſino *n.* čítárna *f.*; —holz *n.* klest *f.*, chrasti *n.*; —kreis *m.* čtenářstvo *n.*
Lesen (er, ſie, es lieſt, *imperf.* las, *imperat.* leſe! *part.* geleſen) čísti, čítati; 2. sbírati, shromážditi; einem den (die) Leviten l., den Text l., das Kapitel l. čísti komu kapitolu, čísti komu pod uši, dělati výklad, dělati kázaní fig.
Leseprobe *f.* čtení na zkoušku.
Leſer (-s, unv. M.) *m.* čtenář, čítatel *m.*; 2. sběrač, sběratel *m.*; —in *f.* čtenářka *f.*; —lich *adj. v.* Leſbar.
Leſe-ſaal *m.*, —ſtube *f.* čítárna *f.*; —ſteine *pl. m.* sebrané kamení; —verein *m.* čtenářský spolek; —welt *f.* čtenářstvo *n.*; —zeichen *n.* znaménko čítací (Interpunktionszeichen); 2. znaménko čtenářské (jak daleko se čtlo); —zeit *f.* čas vinobraní, čas sbírky; 2. čas žní; —zimmer *n.* čítárna *f.* [lost *f.*
Lethargie *f.* (gr.) zmrtvělost, ztupě-
Lethe *m.* (gr.) (myth.) řeka zapomenutí. [—ig *adj.* mdlý; plihý.
Letsch *adj.* křivý, lichý, zlý; levý;
Letten (-s, unv. M.) *m.* jíl *m.*
Lettern *pl.* lité písmo, literky *pl. f.*; —gut *n.*, —metall *n.* literina (slovíčko-
Lettig *adj.* jílovatý. [vina *f.*).
Lettre *f.* (fr.)-písmo *n.*, list, spis *m.*
Letz-e (M. -en) *f.* občerstvení; potěšení *n.*, rozkoš *f.*; rozžehnání *n.*; —en veseliti, občerstviti, potěšiti; ſich mit jmd. l. žehnati se s kým; —geld *n.* zpropitné *n.*
Letzt, bdd. —e *adj.* poslední; —er Wille poslední vůle; L. *et* —e *f.* posledek *m.*; zu guter L. na dobré ukončení; zum —enmal naposled, naposledy, posléze; —ens *adv.* posléze, posledně, konečně.
Letzt-hin *adv.* onehdy, nedávno; —nachgeborener posléze zrozený, poslední zrozenec; —verfallener Termin posléze prošlá lhůta; —willig *adj.* co se týče poslední vůle, závětný; -e Verfügung poslední pořízení o něčem.
Leu (-en, M. -en) *m. v.* Löwe.
Leucht *adj.* svítící; —e *f.* světlo *n.*; svítidlo *n.*; 2. svítilna, svíce *f.*; —en mh. svítiti, zářiti; fig. skvíti se; —er *m.* svítič *m.*; 2. svícen *m.*; fig. vzor *m.*; —feuer *n.* světlární oheň; —gas *n.* svítiplyn *m.*; —käfer *m.* světluška *f.*; —kraft *f.* svítivost *f.*; —kugel *f.* svítící koule, světlanka *f.*; —öl *n.* olej k svícení; —ſpan *m.* louč, dračka *f.*; —ſteine *pl.* kameny světelné; —turm *m.* světlárna *f.* (maják *m.*).
Leuen mh. řváti, bučeti.
Leug-bar *adj.* zapíratelný; —nen etw. zapříti, zapírati něco, popírati čeho; —ner (-s, unv. M.) *m.* zapírač *m.*

Leukämie *f.* (gr.) bělokrevnost *f.*
Leukäthiopie *f.* (gr.) (Kkht.) bělenka vrozená, b. od narození.
Leuko-ma *m.* (gr.) bělmo *n.*; —pathie *f.* (Kkht.) bělenka *f.*; (Fleck) bělina *f.*; —rrhöe *f.* (med.) bělotok, bílý tok.
Leumund (-s, oh. M.) *m.* pověst *f.* (dobrá pověst, zachovalost *f.*); —zeugnis *n.* vysvědčení zachovalosti.
Leute *pl.* lidé; *coll.* lid *m.* (lidstvo *n.*).
Leutnant (-s) *m.* poručík, lajtnant *m.*
Leutselig *adj.* vlídný, lidský; přívětivý, laskavý; -keit -ost.
Leuzin *n.* (chem.) leucin *m.*; —säure *f.* kyselina leucinová.
Leuzit *m.* (Min.) lávovec *m.* (sopečný); —oid *n.* (Min.) leucitotvar *m.*
Leviathan (-s, M. -e) *m.* (hebr.) leviatan *m.*
Levilier-en (fr.) den Protest protest napsati, vzíti směnečné osvědčení, dáti směnku osvědčiti (pro neplacení); —ung *f.* des Protestes osvědčení směnky; unterlassene L. neosvědčení směnky.
Leviratsehe *f.* sešvakřené manželství.
Levit (-en, M. -en) *m.* levita *m.*; einem die Leviten lesen *v.* Leseň.
Levkoje *f.* blednivka *f.*; bledule *f.* (bot.) *Leucojum*; 2. fiala zahradní.
Lex (*gen. legis*) *f.* (lt.) zákon *m.*
Lexik-alisch *adj.* slovnický; —ograph (-en) *m.* slovníkopisec, slovníkář *m.*; —ographie *f.* slovníkopisectví, slovníkářství *n.*; —ologie *f.* slovníkoznalství *n.*; —on (-s, M. Lexika und Lexikone) *n.* (gr.) slovník (slovář) *m.*
Lexis *f.* (gram.) hlesnutí *n.* [karty).
L'hombre *n.* (fr.) lombr *m.* (hra v
Liaison *f.* (fr.) spojení *n.*; poměr (milostný). [rostlina.
Liane *f.* (fr.) lian *m.*, liana *f.*, otáčivá
Lias *m.* (geol.) lias (lijas) *m.*; —kalk *m.* vápno liaské; —mergel *m.* slín liaský.
Libell (-s, M. -e) *n.* hanopis *m.*; —e *f.* (zool.) šídlo vodní, vážka *f. Libellula*; 2. libela, vodováha *f.*; —ist *m.* (-en) hanopisec *m.*
Liber *m.* (lt.) kniha *f.*; 2. (bot.) lýko *n.*
Liberal *adj.* (lt.) svobodomyslný, svobodopřejný, liberální; —ismus *m.*, —ität *f.* svobodomyslnost *f.*
Libertas (lt.) *liberté* (fr.) *f.* svoboda *f.*; Libertin *m.* (fr.) větroplach *m.*; prostopášník *m.*
ab libitum (muz.) dle libosti.
Libration *f.* (des Mondes) kolísání *n.* (měsice). [vohry.
Libretto *n.* (it.) libreto *n.*, text zpě-
Lichen *m.* (lt.) lišejník *m.* (bot.); 2. (med.) lišej *m.*; —in *n.* lišejníkovina *f.*; —tafel *f.* škrob lišejníkový.
Licht *adj.* světlý, jasný, skvělý; —e Augenblicke jasné chvile; —er Schlag paseka, mýť, mýtina *f.*
Licht (-es, oh. M.) *n.* světlo *n.*; jasno *n.*; průměr *m.*, světlost *f.*; L. und Schatten světlo a stín; im —en (Baum). v světlosti; einen hinter das Licht führen někoho zaslepiti, obelstiti; L. (M. -er) *n.* svíce, svíčka *f.*
Lichtader *f.* skráňová žíla *f.*
Licht-bild *n.* světelný obraz; oblesk *m.*, světlorytina *f.*; —blau *adj.* bledomodrý, modrojasný; —blende *f.* stínidlo *n.*; —blick *m.* zásvit, záblesk *m.*; —braten *m.* svíčková pečeně; —braun *m.* (Pferd) světlohnědý kůň; —butzen *m.*, —dieb *m.* zloděj, vlk *m.* (na svíci).
Lichte *f.* světlost *f.*; 2. prázdnost *f.*; 3. průměr *m.*
Lichten prořediti; prorůzniti; den Wald l. prosekati, proklestiti, promýtiti les; 2. (v. Weg) raziti, klestiti dráhu; 3. vyjasniti, osvítiti; 4. odlančiti; 5. den Anker l. vytáhnouti kotvici; 6. den Wechsel l. směnku k náhradě odeslati.
Licht-er *m.*, —fahrzeug *n.*, —schiff *n.* lod skladní; l. odbírací; l. odnímací.
Licht-fänger *m.* světelník *m.*; —feindlich *adj.* světloborný; —fliege *f.* světluška *f.*; —flocken *m.* (aftr.) světlové vláčky; —freund *m.* světlomil *m.*; —fuchs *m.* (Pferd) plavouš, plávek *m.*, plavka, ryzka *f.*; —funken *m.* jiskra *f.*; —gießer *m.* svíčkář *m.*; —glanz *m.* lesk, blesk *m.*; —glieder *pl.* (an der Säule) články ubývající; —halter *m. v.* Lichtsparer; —hof *m.* světliště *n.*, světlík *m.*; —hut *m.* zhasináček *m.*, zhasinadlo, zhasinátko *n.*; —kerze *f.* svíčka *f.*; —knecht *m. v.* Lichtsparer; —kraft *f.* světlost, svítivost *f.*; —kunstwerk *n.* světlostroj *m.*; —lehre *f.* náuka o světle; světloznalství *n.*; —loch *n.* des Auges zřetelnice *f.*; —löscher *m. v.* Lichthut; —meßhromničný; die —messe hromnice *pl.* očišťování panny Marie; —messer *m.* světloměr *m.*; —meßkerze *f.* hromnice, hromnička *f.*, hromničná svíce; —meteor *n.* povětroň světelný; —nelke *f.* knotovka *f. Lychnis*; —punkt *m.* opor světla, světlina *f.*; fig. jasná doba; světlá doba; —putz *m.*, —putze *f.* štipce *pl. m.* (kratiknot, utěrák *m.*); —putzer *m.* utěrač *m.*; —recht *n.* právo světelní, pr. ke světlu; —rot *adj.* světle červený, jasnočervený; —schein *m.* svit *m.*, záře *f.*; —schere *f.* štipce *pl. m.* (kratiknot, utěrák *m.*); —schertasse *f.* podštipečník, tácek pod štipce; —scheu *adj.* temnolibý, světla se štítící; fig. zasmušilý, ukryvačný; —schimmel *m.* jasnosivec *m.* (kůň); —schirm *m.* stínidlo, stínítko *n.*, zástonka *f.*, stříška n. štítek na oči; L. zum Umnehmen nadočník *m.*; —schlag *m.* paseka *f.*; —schnuppe *f.* oharek *m.*; —seite *f.* světlá strana; —spalter *m.* hranol *m.*; —span *m.* louč *f. v.* Leuchtspan; —sparer *m.* hospodářiček *m.*, nástrčka na svícen; —stärke *f.* síla n. důraz světla, světlost *f.*; —stock *m.* dřevěný svícen; —stoff *m.* světlivo *n.*, světlovina *f.*; —strahl *m.* paprsek (světla); —tasse *f.* podsvícník *m.*; —träger *m.* světlonoš *m.*; —ung *f.* (im Walde) světlina; paseka *f.*; průsek *m.*; —weite *f.* světlost *f.* (oblouku); —wolke *f.* světlý oblak; —wurm *m. v.* Leuchtkäfer; —zieher *m.* svíčkář *m.* [(na očích).
Lid *n.* víko *n.* (Augenlid) klapka, víčko

Liderung *f.* (mech.) ucpávka *f.* (ševle).
Lieb *adj.* milý, příjemný, líbezný, líbý, lahodný; jmb. lieb haben milovati koho, míti rád; den ganzen —en Tag celý boží den; du —er Gott! můj ty bože! božínku! —er Freund! milý příteli! —augeln mb. očkem házeti po někom, zamilovaně pokukovati na koho, po kom.
Liebblümchen *n.* sedmikrása *f.*
Liebchen *n.* milá, milenka *f.* (*st.* milítka, zmilítka *f.*).
Liebden Ew. (Euer) Vaše lásky *pl.*
Liebe (ob. M.) *f.* láska, *st.* milosť *f.*; L. zu jmd. láska k někomu; brennende L. (bot.) *Lychnis chalcedonica* plamenice (plamenčice) *f.*, laskavičník *m.*
Liebe-atmend *adj.* láskodechý, láskou dýchající; —anglisch, —bang, —banglich, —beflommen *adj.* láskotesknÝ; —diener *m.* otrok lásky; 2. smyslník, chlípník *m.*; —dienerei *f.* ochotenství *n.*; úslužnosť *f.*; 2. vilnosť, chlípnosť *f.*; —glühend, —heiß *adj.* láskou vřelý, horoucí, rozníceny; —krank *adj.* láskochorý; —lei *f.* milkování, laškování *n.*, milůstka *f.*
Liebeln milkovati; es liebelt mir zachtělo se, zalíbilo se mi. [lásky.
Liebelos *adj.* lásky prázdný, bez
Lieben (jmd.) milovati (kochati) koho; —d milující; —swert, —swürdig *adj.* láskyhodný, milování hodný, milostný.
Lieber *adv. comp.* raději *v.* Lieb.
Liebesänger *m.* pěvec lásky, milopěvec *m.*
Liebes-abenteuer *n.* milostné dobrodružství; —band *n.* svazek lásky; —blick *m.* pohled milostný; —brief *m.* milostný list, milostné psaníčko (gewöhnlich zamilované psaní); —dienst *m.* posloužení z lásky; —eifer *m.*, —feuer *n.* oheň lásky; —erklärung *f.* vyznání lásky; —flamme *f.* plamen lásky; —geschichte *f.* příběh zamilovaný (milovánka *f.*); —glück *n.* štěstí lásky; —gluht *f.* lásky žár; —gott *m.* milek *m.*, bůžek lásky; —göttin *f.* bohyně lásky, lada *f.*; —gram *m.* milostné toužení; —handel *m.*, —intrigue *f.* milostná pletka; *pl.* -né pletky; —kind *n.* dítě lásky (dítě panenské; dítě nemanželské); boček *m.*; —kranker *m.* vzdychálek *m.*; —lust *f.* rozkoš lásky, milostná rozkoš; —paar *n.* zamilovaný pár, milenci *pl.*; —talisman *m.* laskavec *m.*; —verhältnis *n.* milostný poměr; —wahnsinn *m. v.* Erotomanie; —wort *n.* slovo lásky; —zeit *f.* lásky čas. [lostný.
Liebevoll *adj.* láskyplný, laskavý, mi-
Liebfrauen-eis *n.* slida *f.*; —kirche *f.* chrám matky boží; —milch *f.* (Wein) milopanka *f.*
Liebgewinnen jmb. oblíbiti si koho.
Liebhaber (-s, unv. M.) *m.* milovník; ochotník *m.*; —ei *f.* milovnictví; libůstkářství *n.*; —in *f.* milovnice *f.*; —theater *n.* ochotnické divadlo.
Liebkos-en mb. laskati, lahoditi, lichotiti komu, umíleti se ke komu; —er *m.* úlisník, lichotník, lichotil *m.*; —ung *f.* lichocení, miliskování *n.*; —ungswort *n.* lichotné slovo.
Lieblich *adj.* líbezný, líbý, libostný, lahodný; l. tun milikovati; —keit *f.* líbeznosť, libosť *f.*; vděk *m.*
Liebling (-s, M. -e) *m.* miláček, oblíbenec *m.*
Lieblings-arbeit *f.* oblíbená práce; —essen *n.* oblíbené jídlo; —kind *n.* mazánek, mazlík *m.*; —sache *f.* libůstka; obliba *f.*
Lieb-los *adj.* lásky prázdný; —losigkeit *f.* neláska *f.*; —reich *adj.* líbezný, milostný, laskavý; —reiz *m.* vděk *m.*, milostnosť *f.*, půvab *m.*; —reizend milostný; roztomilý, prostomilý; —schaft (M. -en) *f.* milůstka; láska; dbd. —ste *adj.* nejmilejší; —stöckel *n.* libeček *m.* *Ligusticum Levisticum.*
Lied (-es, M. -er) *n.* píseň *f.*; das hohe L. *v.* Hohelied; —chen (M. —erchen) *n.* písnička *f.*; —ein pozpěvovati, písničkovati.
Lieder-buch *n.* zpěvník *m.*; —dichter *m.* skladatel písní; —gruß *m.* zpěvné zastaveníčko; —kramer *m.* písničkař *m.*
Liederlich *adj.* darebný, lehký, nedbalý, nepořádný, -keit -ost.
Lieder-sammlung *f.* sbírka písní, zpěvník *m.*; —sänger *m.* zpěvák, písničkař *m.*; —spiel *n.* (Theat.) hra se zpěvy; —tafel *f.* zpěvácký kruh (spolek); *st.*
Liedlein *n.* písnička *f.* [zpěvokol *m.*
Liedlohn (-es, ob. M.) *m.* mzda *f.*; —streitigkeit *f.* spor, rozepře o mzdu, rozepře stran mzdy.
Liefer-ant (-en, M. -en) *m.*, —er (-s, unv. M.) *m.* dodavatel *m.*; —geld *n.* peníze za dodávání, dodavné *n.*
Liefern etw. dodati, dodávati čeho; (abgeben) odevzdati (práci); odvesti práci; eine Schlacht l. svésti bitvu.
Liefer-schein *m.* dodavací list; —ung *f.* dodání, dodávání *n.*, dodávka *f.*, odvedení, odvádění (práce); L. (Buchh.) částka *f.*, sešit *m.*
Lieferungs-bedingung *f.* výminka dodavací; —geschäft *n.* obchod dodavací; —kontrakt *m.* dodavací smlouva, smlouva o dodání, o dodávku; —ort *m.* místo kam má věc býti dodána, místo dodavací; —rekuition *f.* záměna dodavací n. za dodávání; —zeit, Lieferzeit *f.* lhůta dodací.
Liegen mh. und mf. ležeti; oft l. líhati, lehati; unbeweglich l. ležeti ani se nehýbaje, l. nehybně, nepohnutě; das liegt nur am Glück to je (to závisí n. záleží) na štěstí; —d ležící, ležatý; in —der Haltung leže (*tregr.*), ležatě, ležmo; —des *n.* (geol.) ležaté *n.*; strana ležatá; ležatina, lehlina *f.*; —schaft (M. -en) *f.* nemovitosť *f.*
Lieger *m.* povalovač, lenoch *m.*
Lieschgras *n.* bojínek *m.* *Phleum.*
Lieue *f.* (fr.) *st.* francouzská míle (liga, leuka *f.*).
Lieutenant *m.* (fr.) *v.* Leutnant.
Liga *f.* (lt.) liga, jednota *f.*, spolek *m.*
Ligamentum *n.* (lt.) (anat.) svaz *m.*

Ligatur *f.* (lt.) (gram.) dvojnice *f.*, dvojna písmena *pl.*; (Muſ.) oblouček; spojka *f.*; (chir.) úvazek, obvazek *m.*

Ligne *f.* (fr.) čára *f. v.* Linie.

Lign-in *n.* (lt.) vláknina dřevná, lignin *m.*; dřevina *f.*; —it *m.* dřevek *m.*; —on *n* (chem.) lignon *m.*; —*osus* dřevnatý; —um *n.* (lt.) dřevo *n.*

Ligue *f.* (fr.) *v.* Liga.

Ligustr *m.* ptačí zob (bot.).

Lilieren (fr.) spojiti, sloučiti; ſich se.

Likör (-s, M. -e) *m.* (fr. *Liqueur*, likér *m.* (slazená pálenka, rosolka *f.*); —fabrik *f.* likérna *f.*, továrna na likéry; —fabrikant *m.* likérník *m.*, továrník (výrobce) likérů; —glas *n.* likérka *f.*, sklenka na likéry.

Lila *m.* (ſpan.) *v.* Lilak; —farbig *adj.* bledě fialový, barvy šeříkové, lilákový.

Lilak *m.* (ſpan.) lilák, šeřík *m.*; 2. šeříková barva.

Lilie (M. -n) *f.* lilie, lilije *f. Lilium* (bot.).

Lilien-armig *adj.* lilioramený; —artig, —förmig *adj.* liliovitý *Amaryllis*; —narziſſe *f.* zdoběnka, zdobnice *f.*; —weiß *n.* bělost liliová.

Lima *f.* (lt.) brus; pilník *m.*

Liman *m.* (türk.) liman *m.*, pobřežní jezero; rozliv *m.*

Limatura *f.* (chem.) piliny, opilky *pl.*

Limax *m.* (*f.*) (lt.-gr.) slimák *m.* (zool.).

Limbus *m.* (lt.) kraj, lem *m.*; (geom.) okraj *m.*; (bot.) kraj *m.*, okraj kalichový n. korunní; (kirchl.) předpeklí *n.*

Limen, *inis n.* (lt.) práh, vstup *m.*; *à limine* abweiſen bez průtahu zamítnouti, při vstupu z.

Limit-ation *f.* (lt.) rozhranění *n.*, určení mezí n. hranic; vymezení *n.*; 2. obmezivost *f.*; —ativ *adj.* vyhraňovací; —ieren vyhraniti, vymeziti, stanoviti; —ierter Preis, —um *n.* (hdl.) obmezená n. stanovená cena.

Limon-ade *f.* limonáda *f.*; —adenpulver *n.* limonádový prášek; —e (M. -en), —te *f.* (lt.) limon (limoun), citron *m.*; —tetorte *f.* dort limonový.

Limpf (-es, M. -e) *m.* vrchol stromu.

Lind *adj. v.* Gelinde.

Linde (M. -n) *f.* lípa *f. Tilia.*

Linden-holz *n.* lipové dřevo, lipovina *f.*; L., —wald *m.* lipí, lipoví *n.*, lipník *m.*

Linderer *m.* lahoditel, kojitel, krotitel *m.*

Lindern lehčiti, ulehčiti, umírniti, uleviti, obleviti; ukrotiti.

Linderung *f.* úleva *f.*

Lindigkeit *f.* jemnost, levnost, lahodnost; povolnost *f.*

Lindwurm (M. —würmer) *m.* saň (zlá saň) *f.*, drak, ještěr *m.*

Linea *f.* (lt.) čára *f. v.* Linie.

Lineal (-s, M. -e) *n.* pravítko *n.*, lineál *m.*; —iſch *adj.* (bot.) čárkovitý; —zeichnung *f. v.* Zirkelzeichnung.

Lineamente *pl.* tahy (čárty, náčrtky)

Linear *adj.* čarovitý; —e Ausdehnung délka, —e Gleichung (math.) rovnice prvního stupně, rovnice prvostupňová, rovnice přímky; —erbfolge *f.* posloupnost dědičná v pokolení.

Lingu-a *f.* (lt.) jazyk *m.*; —*alis* jazyčný; jazyčná hláska; —iſt (-en) *m.* jazykoznalec *m.*; —iſtik *f.* jazykoznalství *n.*, linkvistika *f.*; —iſtiſch *adj.* jazykový, jazykoznalský.

Linie (M. -n) *f.* (math.) čára *f.*; linie *f.*; gerade L. č. přímá, přímka *f.*; krumme L. č. křivá, křivka *f.*; ſchiefe L. č. šikmá; punktierte L. č. tečkovaná; L. (milit.) linie *f.*, řada *f.*; (Maß) čárka *f.*; (Zoll.) rozmezí *n.*; Verwandtſchaftsl. pokolení *n.*; Blutsverwandte in auf- und abſteigender L. pokrevní v pokolení vzhůru vstupujícím i dolů sestupujícím; Seitenl. pokolení pobočné; in gerader L. von jmd. abſtammen v pokolení přímém od někoho pocházeti.

Linien-amt *n.* úřad (celní) na čáře, na rozmezí; —dienſt *m.* služba ve vojsku řadovém, služba řadová; 2. (Steuer-) služba na rozmezí; —förmig *adj.* linkovitý; čarovitý; —infanterie *f.* řadová pěchota; —paſſierſchein *m.* průchodní list, záměstský list; —ſchiff *n.* radová loď, řadový koráb; —ſyſtem *n.* (Muſ.) součáří; liniová sousfava; —truppen *pl.* vojsko řadové; —zieher *m.* čaradlo *n.*, čárkovadlo *n.*

Linieren mh. linovati, linkovati, čárkovati, čáry dělati (čářiti, čárati).

Linimentum *n.* (lt.) mazadlo *n.*, nátěr *m.*; mast *f.*

Link *adj.* levý, krchlý; —e Hand (—e *f.*) levice *f.*; —iſch *adj.* nemotorný, bloupý.

Links *adv.* levo, v levo, na levo; (b. Fuhrl.) tihy, čehy; —ſeitig *adj.* levostraný.

Linnen *n.* (ob. M.) *v.* Leinen; —manufaktur *f.* rukodělství lnářské.

Linſe (M. -n) *f.* čočka *f.*, čečka, šocovice *f. Lens*; (phyſ.) čočka *f.*

Linſen-bein *n.*, —knochen *m.* (anat.) kůstka čočkovitá; —erz, —eiſenerz *n.* semenka *f.*; —feld *n.* čočkoviště *n.*; —fleck *m.* čočka (na těle); —förmig *adj.* čočkovitý; —ſtein *m.* čočkokam, šočovičník *m.*

Linteum *n.* (lt.) lněnice *f.*, rouško *n.*

Lipinsäure *f.* (chem.) kyselina lipinová.

Lipoma *n.* (gr.) tučník *m.* (med.).

Lippe (M. -n) *f.* pysk, ret *m.*; (bot.) medník *m.*; *pl.* —n pysky, rty (ústa).

Lippen-geſchwulſt *f.* otok n. nádor retu; —laut, —lauter *m.* retní hláska.

retnice *f.* [pyskatý.

Lipp-fiſch *m.* pyskoun *m.*; —ig *adj.*

Lipyl *n.* (chem.) lipyl *m.*; —oxyd *n.* kysličník lipylnatý; —verbindungen (chem.) sloučeniny lipylové.

Liqueur *m.* (fr.) likér *m. v.* Likör.

Liquid *adj.* (lt.) prokázaný, čistý, jistý, pravý, upravený; —e Summe prokázaná, najisto postavená, pravá suma; l. (grm.) tekutý; —ation *f.* (Rechn.) vyúčtování, prokazování *n.*; prokázka *f.*, likvidace *f.*; —ator (-s, M. -en) *m.* průkazce, likvidátor *m.*; —atur *f.* likvidatura, průkazna *f.*

Liquidier-en vyúčtovati, prokázati, prokazovati něco, likvidovati; mit den

Gläubigern I. s věřiteli účtovati; **eine Kasse l.** vyšetřovati pokladnici; —**ung** *f.* (im Konkurse) prokazování *n.*, likvidování *n.*

Liquidierungs-akten *pl.* spisy prokazovací, likvidační; —**erkenntnis** *n.* nález v příčině likvidování, nález likvidační; —**klage** *f.* žaloba prokazovací, žaloba likvidační; —**protokoll** *n.* protokol likvidační.

Liquid-ität *f.* (einer Forderung) prokázanost *f.*, pravost *f.* (pohledanosti); pravost pohledávky; —**stellung** *f.* der Rückstände průkaz zádržků (nedoplatků).

Lis (*g. litis*) *f.* (lt.) spor *m.*, rozepře *f.*

Lispel (-s) *m.* šepot *m.*; —**n** mh. šeptati, šeplati.

Lispler *m.* šeptač, šeptal, šeptoun *m.*

List (M. -en) *f.* lesť *f.*, obmysl *m.*; L. und Betrug lesť a klam.

Liste (M. -en) *f.* list *m.* (lista *f.*); výkaz, výčet, seznam, soupis *m.*

Listig *adj.* lestný, lstivý; chytrácký, —**keit** *f.* lstivost *f.*

Litanei (M. -en) *f.* litanie *f.*

Liter *m.* (*n.*) (Maß) litr *m.*

Liter-a *f.* (lt.) písmě *n.*, písmeno *n.*, litera *f.*; —**ar.** —**arisch** *adj.* literární, literní; písemnický; —**at** (-en, M. -en), —**ator** (-s, M. -en) *m.* literát *m.*, spisovatel *m.*; —**atur** *f.* literatura *f.*, písemnictví (knižnictví) *n.*; **schöne L.** krásná n. slovesná literatura; —**aturgeschichte** *f.* dějepis literatury.

Lithiasis *f.* (gr.) (med.) kámen *m.* (v ledvině, v měchýři).

Litho-chromie *f.* (gr.) barvotisk *m.*; —**fettsäure** *f.* (chem.) kyselina litofelinová.

Lithograph (-en) *m.* (gr.) litograf *m.*, kamenopisec, kamenoryjec *m.*; —**ie** *f.* litografie *f.*, kamenotisk, kamenopis *m.*, kamenopisectví *n.*; kamenoryjectví *n.*; —**isch** *adj.* kamenopisný, litografický.

Litho-logie *f.* (gr.) kamenoznalství *n.*, kamenověda *f.*; —**mantie** *f.* kamenověštba *f.*; —**phag** *m.* kamenožrout *m.*; —**phan** *m.* kamenostěn *m.*; —**phyten** *pl.* kamobýli *n.*, koraliny; zkamenělé rostliny; —**tomie** *f.* (chir.) kamenořez *m.*, výřez kamene; —**tripsika** *pl.* (med.) kamenopudné prostředky.

Litorale *n.* (lt.) přímoří *n.*

Litotes *f.* (gr.) (Stilk.) zdrobnění *n.*

Liturg-ie *f.* (gr.) liturgie *f.*, bohoslužba *f.*; řád kostelní, církevní, obřadnictví *n.*; —**ik** *f.* liturgika, obřadověda *f.*; —**isch** *adj.* bohoslužebný, liturgický.

Litze *f.* prýmek, pásek *m.*, šňůrka *f.*

Livid *adj.* (lt.) sivý; **ssinalý**; fig. zá-

Livor *m.* (lt.) ssinalost *f.* [vistivý.

Livre *f.* (alt) (fr. Münze) livra *f.*; *L. Sterling* libra šterlinků (engl. Rechnungsmünze).

Livree *f.* (fr.), **Livrei** *f.* livereje, liveraj *f.* (služebnický oděv); —**hut** *m.* klobouk livrejní.

Lizenz *f.* (*Licentia*) (lt.) licence *f.*, dovolení, povolení *n.*; poetische L. básnická libůstka, zvolnost n. volnost *f.* (svoboda); —**gebühr von Monopolgegenständen** plat za povolení; —**tat**, Lizentiat (-en) *m.* licenciat *m.*

Lizit-ando (lt.) veřejnou dražbou; —**ation** (M. -en) *f.* dražba, licitace *f.*

Lizitations-bedingung *f. pl.* výminky dražební; —**erlös** *m.* dražební výtěžek; —**ordnung** *f.* řád dražební; —**perzent** *n.* procento dražební; —**protokoll** *n.* protokol licitační, protokol dražební; —**tagfahrt** *f.* stání dražební; —**weg** *m.* spůsob dražební, spůsob dražby; **im -e etw. verkaufen od. an sich bringen** spůsobem dražebním, v dražbě prodati n. koupiti.

Lizitieren licitovati; (von Seite des Amtes) prodávati v dražbě, dražbou; (von Seite des Käufers) kupovati v dražbě, dražbou.

Liane *m.* (ivan.) pláň, rovina *f.*

Lob (-es, oh. M.) *n.* chvála *f.*, pochvala *f.*; mit L. chvalně. [žádostivý.

Lobbegierig *adj.* chvalochtivý, chvály

Loben chváliti, pochváliti koho, co; sich I. chváliti se, vychvalovati se, vynášeti se. [litebný, chvályhodný.

Lobens-wert, —**würdig** *adj.* chva-

Lob-er *m.* chvalitel, vychvalovatel *m.*; —**gesang** *m.* chvalozpěv *m.*; —**hudelei** *f.* pochvalkování *n.*

Löblich *adj.* slovutný, slavný (Titel).

Lob-posauner *m.* vychvalovač; vytrubovač *m.*; —**preisen** veleb ti, slaviti, veleslaviti; —**preiser** *m.* veleslavitel *m.*; —**rede** *f.* chvalořeč *f.*, pochvalná řeč; —**redner** *m.* chvalořečník, vychvalovač *m.*; —**sänger** *m.* chvalozpěvec *m.*

Lobus *m.* (lt.) lalok, laloch *m.*

Loch (-es, M. Löcher) *n.* díra *f.*; fig. hnízdo *n.*; (b. Mal.) temniny; L. *m.*, —**baum** *m. v.* Lachbaum; —**bohrer** *m.* průbojník, proděvák *m.* (nebozez kolařský); —**eisen** *n.* probíječka *f.*, probiják, prorazec *m.*; —**en** díru udělati, probiti, protlouci; (b. Zimmerl.) vydlabati. [ský).

Locher *m.* proděvák (nebozez kolář-

Löcherig *adj.* děravý, dírkovaný.

Lochien *pl.* (gr.) čistění po porodu.

Loch-maschine *f.* probíjedlo *n.*, průboj *m.*; —**säge** *f.* zlodějka *f.*; —**taube** *f.* doupnák *m. Columba oenas*; —**werk** *n. v.* Lochmaschine.

Lockbild *n.* vábný obraz.

Locke *adj.* krotký.

Locke (M. -n) *f.* kadeř *f.*, kučera *f.*, kudrna *f.*; geringelte L. prstenec *m.*; 2. L. vábení; loudění *n.*; 3. volavec *m.* (pták); 4. vábidlo *n.*

Lock-en lákati, vábiti, loudili; 2. kadeřiti; sich I. kudrnatěti, kadeřavěti; kadeřiti se, kroužiti se; —**end** *adj.* lákavý, luzný, loudivý; vábný, vábivý.

Lockenkopf *m.* kudrnáč *m.*, kudrna *m.*, kučera *m.*, kadeřávek *m.*

Locker *m.* vábitel, vabič, lákač *m.*

Locker *adj.* volný, viklavý; kyprý, sypký; řídký; fig. lehkomyslný; eine -e Stelle kyprina *f.*; —**ling** *m.* lehkomyslník *m.*

Lockern *verb.* zviklati, rozviklati, uvolniti; zkypřiti; l. mſ. oslabnouti, zviklati se; zkypřeti.

Lockig *adj.* kadeřavý.

Lock-mittel *n.* vábidlo *n.*, lákadlo *n.*; vnada *f.*, vnadidlo *n.*; —pfeife *f.* píšťalka ptáčnická; vábnice, vábnička *f.*; —ſpeiſe *f.* vnada, nástraha *f.*; —ung *f.* lákání, loudění *n.*; vábení *n.*; —vogel *m.* volavec, vábník *m.*

loco (lt.) místo; *in loco* (lt.) v místě.

Lode (M. -n) *f.* letorost, mláz, prut *m.*; 2. hadr *m.*; 3. vlasy nečesané.

Loden mſ. vyrážeti, pučeti, rašiti.

Loder-asche *f.* pýř, pýřina *f.*, chmýr *m.*; —n mſ. plápolati, pláti, planouti; —nd plápolavý, planoucí.

Löffel (-s, unv. M.) lžíce *f.*, lžička *f.*; (Ohren des Haſen) sluchy *pl. m.*; —behältnis *n.*, —blech *n.* lžičník *m.*; —ente *f.* ploskozobka *f. Anas clypeata*; —kraut *n.* lžičník *m. Cochlearia.*

Löffeln lžicí nabrati, jísti; fig. šmourati se, milkovati se; záletně zahrávati.

Löffler *m.* čmuchálek *m.*; 2. (Vogel) kolpík *m. Platalea.* [Logleine.

Log (-es, M. -e) *m.* plavboměr *m.* (*v.*

Logarithm-isch *adj.* (gr.) logaritmický, poměročetný; —us *m.*, —e *f.* logaritm *m.*, poměročet *m.*

Logbrett *n.* (Schiff.) *v.* Logtafel.

Loge (M. -n) *f.* (fr.) lože *f.*; —ment *n.* (fr.) byt *m.*, obydlí *n.*, příbytek *m.*

Logen-billett *n.* lístek k loži, l. do lože; —meiſterin *f.* kličnice u lože, nadložná *f.*

Loggen plavboměrem měřiti.

Loggia *f.* (lt.) krytá pavlač.

Logieren (lož...) mſ. bydleti, bytovati.

Logik (oh. M.) *f.* (gr.) logika *f.*, (umnice *f.*, umověda *f.*); —er *m.* logik, umověděc *m.*

Logis *n.* (fr.) byt, příbytek *m.*

Logiſch *adj.* logický (umnický).

Logiſtik *f.* (matH.) poměročetnice *f.*, logistika *f.* [(na korábě).

Logleine *f.* (Schiff.) uzlák *m.*, uzlovka

Logo-graph (-en) *m.* (gr.) letopisec *m.*; —gryph (-en) *m.* literní, slovní hádanka, záměnka, přesmykačka *f.*; —mach *m.* slovotepec *m.*; —machie *f.* slovotepství *n.*

Logos *m.* (gr.) slovo *n.* [(-en) *m.* (gr.) písař, pisec; kancléř *m.*

Logothet

Logotypie *f.* (gr.) slovotisk *m.*

Logtafel *f.* (Schiff.) plavebnice *f.*, plavbopis *m.*

Loh *adj.* plamenný, plápolavý, planoucí, plápolný; —er Brand živý požár, živý oheň. [výstřelek *m.*

Loh *n.* bažina, rašelina *f.*; 2. mláz,

Loh-beize *f.* pruzení *n.*, moření tříslem, máčení v tříselné vodě; tříselná jáma; —boden *m.* rašeliniště *n.*, slatina *f.*, půda slatinná; —brühe *f.* zápar třísla, břečka tříselná.

Loh-e *f.* třísla *n.*; 2. plamen *m.*, plápol *m.*, žeh *m.*, žár *m.*; —en tříslem vydělávati, pruditi, dubiti; 2. mſ. plápolati, pláti.

Loh-extrakt *n.* výtažek tříselný; —farbig *adj.* dubený; —feuer *n.* planoucí oheň, plápolavý oheň; —gar *adj.* tříslem vydělaný, vydubený; —gerber *m.* koželuh *m.*; —gerberei *f.* koželužství *n.*; (Ort) koželužna *f.*; —grube *f.* tříselnice, špilka *f.*; —mühle *f.* stoupa na třísla, dubník *m.* (dubový mlýn).

Lohme *f. v.* Lumme.

Lohn (-es, oh. M.) *m.* mzda *f.*; —arbeit *f.* práce ze mzdy, práce námezdní; —arbeiter *m.* námezdník, splatník *m.*

Lohnen einem odplatiti, odměniti, odsloužiti se; der Herr —e dir! zaplať ti to Bůh! einem l. (*dat.*), einen l. (*acc.*) (einem Diener, das Geſinde) vyplatiti, dáti mzdu; ſich l. vyplatiti se; das lohnt ſich nicht to se nevyplácí.

Löhner (-s, unv. M.) *m.* dělník *m.*, mezdník *m.*

Lohn-herr (-n) *m.* platebník; zákazník, objednavač *m.*; —kutſcher *m.* povozný, nájemný kočí; —ſtreitigkeit *f.* rozepře n. spor o mzdu; —tag *m.* den mzdy, den platu; 2. den výplaty.

Löhnung *f.* (oh. M.) (L. des Soldaten) plat *m. v.* Lohn.

Lohn-vertrag *m.* smlouva námezdní; —wagen *m.* nájemný vůz.

Lohrinde *f.* třísla *n.*

Loi (loa) *f.* (fr.) zákon *m.*

Lokal *adj.* (lt.) místní; —e Behandlung (med.) léčení místné; —e Krankheit místní nemoc; *m.* (grm.) *v.* Lokalendung; —armenfond *m.* místní fond chudinský; —bahn *f.* místní dráha, lokálka *f.*; —bedürfniſſe *pl.* místní potřeby; —beſchäftigungsanſtalt *f.* místní pracovna; —chronik *f.* místní dějiny; (in Zeitſchr.) domácí zprávy; místní zprávy; —durchſchnittspreis *m.* místní průměrná cena; —e *n.* místo *n.*, místnost *f.*; —endung *f.* lokál, místník *m.*; —iſieren umístiti; 2. obmeziti; —iſierungskommiſſion *f.* komise k vyhledání n. opatření míst; —iſt (-en) *m.* lokalista *m.*, místní duchovní správce; —ität (M. —itäten) *f.* místnost *f.*; —mietzins *m.* místní nájemné; —nachricht *f.* místní zpráva, lokálka *f.*; —polizei *f.* místní policie; —polizeifond *m.* místní fond policejní; —preis *m.* místní cena; —umſtand *m.* místní poměr; —zug *m.* (Eiſenb.) místní vlak; —zuſchuß *m.* místní přídavek n. příplatek.

Lokanda *f.* (lt.) hospoda, krčma *f.*

Loka-tion *f.* (lt.) pronájem *m.*, pronajmutí *n.*; —*tivus* *m. v.* Lokalendung; —tor *m.* pronájemce *m.*; —*torium*, —*rium* *n.* nájemné, pachtovné *n.*

Loko *v.* Loco. [parohyb *m.*

Lokomobile *f.* lokomobila *f.*, samohyb,

Lokomotiv *n.*, —e *f.* parovoz, parostroj *m.*, lokomotiva *f.*; —bahn *f.* železnice parovozová, ž. parostrojná; —führer *m.* vůdce parovozu, strojvedoucí.

Lokumtenent *m.* (lt.) místodržící *m.*

Lokus *m.* (lt.) místo *n.*; *l. communis* (ſtiliſt.) všední propověď, obecné rčení.

Loich (-s) *m.* jílek *m.*, opilka *f. Lolium.*

Lombard (-s, M. -e) *n.* půjčovna *f.*, zastavárna *f.* [lombr *m. v.* L'hombre.
Lomber (-s, ob. M.) *n.*, —spiel *n.*
Longimetrie *f.* (lt.-gr.) délkoměrství *n.*
Longitudinal *adj.* (lt.) podélný, ob-
Lonizere *f.* (fr.) zimolez *m.* [délný.
Lootse *v.* Lotšie.
Loquazität *f.* (lt.) žvatlavost *f.*
Lorbeer (-s, M. -en) *m.*, —baum *m.* vavřín, bobek *m. Laurus*; —blätterig *adj.* bobkolistý, vavřínolistý; —hain *m.* vavřínový háj (vavřiniště); —kranz *m.* vavřínový věnec, bobkový věnec; —seidelbast *m.* lýkovec bobkolistý; —wald *m.* vavřínový les.
Lorch (-es, M. -e) *m.* potápka *f.*
Lorchbaum *m. v.* Lärchenbaum.
Lorche (M. -n) *f.* černý hřib.
Lord (-s, M. -e) *m.* (angl.) lord *m.* (anglický pán z vyšší šlechty); —mayor *m.* purkmistr (Londýnský); —schip *f.* (angl.), —schaft *f.* lordství *n.*
Lorgnette *f.* (fr.) kukadlo, kukátko, skélko *n.*, lorněta *f.*
Lorgnon (-s) *m.* (fr.) lorňon *m.*, skličko (na 1 oko). [účet.
loro (it.) jejich; *conto loro* jejich
Los (-es, M. -e) *n.* los *m.*; (*st.* hřeb *m.*); 2. osud *m.*; 3. heslo *n.*; das L. werfen *v.* Losen.
Los *adv.* prosto, volno: nur l.! jen do toho; der Teufel ist l.! čert se mele! l. von Rom! pryč od Říma! *adj.* volný, nepevný, rozvázaný; viklavý; puštěný; Zimtz. zahnitý bezzubý etc.; —es Maul nectná huba; fig. hubařka *f.*, štěkna *f.*, štěkule *f.*
Loshacken odpeci se, odpadnouti.
Losbäcker *m.* žemličkář, houskář *m.*
Los-binden odvázati, rozvázati; —blasen zatroubiti; —brechen odlomiti, ulomiti, utrhnouti, odervati; vypuknouti, propuknouti, vypuchnouti; (wdm.) vylomiti; —brennen vypáliti, vystřeliti, spustiti; —brief *m.* (plt.) list propustný, list výhostný, výhost *m.*; —brot *n.* bílý chléb; —bruch *m.* vypuknutí, propuknutí *n.*, výbuch *m.*; 2. odlom, úlom, výlom, průlom *m.*; 3. strž *f.*
Lösch-anstalten *pl.* hasicí přípravy; —apparat *m.* hasidlo *n.*; hasicí přístroj; —bank *f.* karbovna, hasirna *f.*; —brand *m.* opalek, oharek *m.*; —bütte *f.* zhasinátko *n.*; —kommando *n.* oddíl hasičský.
Lösche (M. -n) *f.* škopek hasicí; 2. spraš *f.*, mour *m.*, prach z uhlí; 3. troska na prach stlučená; 4. okuje *pl.*
Lösch-en (das Feuer) hasiti, zhasiti, uhasiti, zhasnouti; aus den Grundbüchern, aus einem Verzeichnisse l. vymazati, vypustiti z knih pozemních, ze seznamu; (Schiffsp.) skládati z lodi; l. mſ. zhasnouti, vyhasnouti, dohořeti; —er (-s, unv. M.) *m.* hasič *m.*; (Werkz.) hasidlo *n.*, zhasínák *m.*
Lösch-geräte *n.* hasicí nářadí; —grube *f.* hasirna *f.*; —mannschaft *f.* hasičstvo *n.*; —mittel *n.* hasidlo *n.*, hasivo *n.*
Lösch-ordnung *f.* hasicí řád; —papier *n.* pijavý papír, piják *m.*, prožíravý papír; —platz *m.* místo skladní; —ung *f.* hašení, zhasínání *n.*; 2. bücherliche L. výmaz z knih; 3. L. der Ladung skládání lodního nákladu.
Löschungs-bewilligung *f.* povolení k vymazání (z knih), povolení výmazné; —fähig *adj.* výmazný, způsobilý k vymazání z knih; —e Quittung výmazná kvitance; —gebühr *f.* výmazné *n.*; —gesuch *n.* žádost za vymazání, žádost výmazná. [ručnici.
Losdrücken das Gewehr spustiti
Lose *adj.* kyprý; lehkomyslný; čtveračivý, dovádivý *v.* Los.
Löse-geld *n.* výkupný peníz, výkupné (, éhо) *n.* výkup *m.*; —keil *m.* (arch.) rozběrací klín. [n. táhnouti losy.
Losen mh. losovati o něco; metati
Lösen etwas popustiti, uvolniti, povoliti; l. zrušiti něco; (math.) die Klammern l. závorky otevříti (rozklenouti); die Zunge l. podřezati jazyk; von einem den Zauberfluch l. sníti klatbu, rozčarovati; eine Frage l. rozhodnouti otázku, odpověděti k otázce; die Aufgabe l. rozřešiti úlohu; ein Rätsel l. uhodnouti n. rozluštiti hádanku; Geld l. tržiti peníze, těžiti; gelöste Summe stržená suma; etw. an sich l. něco výplatou na se převesti, vyplatiti n. splatiti něco k své ruce.
Löser-dörre *f.*, —feuche *f.* sprášnilka *f.* (spálené knihy; nemoc).
Los-fahren mſ. pustiti, povoliti; vyjeti, obořiti se na koho; —gehen mſ. (v. Gewehr) spustiti; —helfen pomoci od čeho, z čeho.
Loskauf *m.* výkup *m.*, vykoupení *n.*; —en vykoupiti; —preis *m.* výkupná cena; —summe *f.* výkup *m.*, výkupné (, éhо) *n.*, odkup *m.* [volnosemený.
Loskernig *adj.* (bot.) prostosemený,
Loskommen mſ. vyváznouti z čeho, zniknouti čeho, uniknouti čemu.
Loslassen propustiti. [2. roztopný.
Löslich *adj.* rozvazatelný, rozpojitelný;
Losmachen oddělati, odundati; odvázati, rozvázati; vyprostiti, vyhaviti.
Losnummer *f.* losové číslo; gezogene L. číslo slosované. [*f.* odtržení *n.*
Losreiß-en odtrhnouti; sich se; —ung
Lossagen jmd. von etwas propustiti koho (ze slibu atd.); sich von etwas l. odříci se koho, čeho.
Losschlag *m.* udeření *n.*; —en udeřiti.
Losschnellen vymrštiti; mſ. v. se.
Lossprech-en von der Strafe osvoboditi koho od trestu; von der Haftung l. propustiti ze závazku; —ung des Beschuldigten prohlášení někoho za nevinného, osvobození *n.*
Lostausch *m.* výměna losů.
Lostrenn-en odloučiti od čeho; —ung *f.* odloučení *n.*; L. vom Staate odtržení, odštěpení od státu.
Lösung *f.* tržení *n.*; výtěžek *m.*, stržený peníz, stržená suma, stržené (, éhо) *n.*; 2. L. rozvázání, rozuzlení;

rozřešení (rozluštění) *n.*; L. beš Untertanverbandes zrušení závazku poddanského; 3. L. einer Frage rozhodnutí otázky; 4. L. (chem.) roztok *m.*

Losung *f* losování *n*; 2. (mil.) násloví, úsloví (heslo) *n.*

Lösungsbuch *n.* kniha výtěžná.

Lösungsgeld *n.* špendličné, jehelné (, -ého) *n.*

Losungs-operat *n.* spis losovní, sp. o losování; —pflicht *f.* povinnost k losování; ein —pflichtiger kdo losovati má, losovník *m.*; —protokoll *n.* protokol losovní, protokol o losování; —wort *n.* heslo *n.*, úsloví *n.*; —zettel *m.* losovní lístek.

Loswerden etw. (*c. gen. et acc.*) mť. zbýti, pozbyti něčeho, zhostiti se, zprostiti se čeho, zniknouti čeho.

Loszählen jmd. von etwas zprostiti koho čeho.

Loszettel *m.* lístek losovní, losovací.

Lot (-es, M. -e) *n.* váha *f.*, závaží *n.*, olovnice *f.*, závažnice *f.*; 2. (als bestimmtes Gewicht) lot *m.*; 3. (chem.) pájka, spájka *f.*, letování *n.*; 4. (math.) svislá (čára), svislice *f.*, kolmice *f.*; 5. (engl.) Feldantell los polní, dílec *m.*

Löte (oh. M.) *f.* spájka *f.*

Loten mh. lotovati, olovnicí měřiti.

Löten spojiti, spájeti, letovati, sletovati, přiletovati.

Lotgabel *f.* (geom.) vidlice olovičná.

Löt-ig *adj.* lotový, lot těžký; 2. ryzý; pouhý, samočistý (zlato, stříbro); —kolben *m.* (chem.) pojidlo, spájedlo *n.*; —lampe *f.* lampa n. kahan spájecí.

Lot-leine *f.* závažničné lano; —nagel *m.* letovnice *f.*, letovní želízko.

Lotos *v.* Lotus.

Lot-recht *adj.* prostopádný, přímý; —rechte *f.* (math.) svislá (čára), kolmice, svislice *f.*

Lötrohr *n.* dmuchavka *f.*; —apparat *m.* (chem.) přístroj dmuchavečný; —blasen *n.* foukání dmuchavkou; —flamme *f.* plamen dmuchavečný; —lampe *f.* lampa dmuchavečná, kahan dmuchavečný; —probierkunst *f.* výskum *m.*, zkoumání dmuchavkou.

Lots-e (-en, M. -en) *m.*, Lotsmann *m.* lodivod, lodivodce *m.* (na moři), pilota *m.*; —en vésti n. voditi loď; —engebühr *f.* lodivodné *n.*; —enzeichen *n.* plavěcí znak.

Lotter *adj.* darebný, nedbalý; 2. *v.* Lotse; —bett *n.* pohovka *f.*; —bube (-n) *m.* lotr *m.*; zlotřilec, padouch *m.*

Lotterie (M. -en) *f.* loterie *f.*; —anlehen *n.* loterní půjčka; —los *n.* los

Lotterweib *n.* lotryně *f.* [loterní.

Lotto *n.* (lt.) loterie *f.*; —amt *n.* loterní úřad; —anlehen *n.* loterní výpůjčka; —kollektur *f.* loterní sběrna; —direktion *f.* ředitelství loterie; —einlagichein *m.* loterní lístek sázecí; —gefälle *n.* loterní důchodky; —gewinnst *m.* loterní výhra; —hofbuchhaltung *f.* loterní dvorská účtárna; —spiel *n.* hra v loterii.

Lotus *m.* (lt.) *Lotos m.* (gr.) lotus, lotos *m.* (bot.); L., —baum *m.* karakas *m.*; lotus, břestovec *m. Celtis australis*; 2. L., —birne *f.*, —pflaume *f.* lotus *m.*, datlovka *f.* (datloslíva *f.*, tomel *m.*) *Diospyros lotus*; 3. L. (—wegdorn *m.*) cicimek jedlý (řešetlák datlový) *Zizyphus lotus*; 4. L., —blume *f.* lotus, leknín posvátný *Nymphaea lotus*; 2. ořešinec krásný *Nelumbium speciosum*; 5. L., —klee, Hornklee *m.* štírovník, ledenec *m.* (panny Marie pantoflíčky) *Lotus corniculatus.*

Louisdor *m.* (fr. Münze) luidor *m.*

Lovelass *m.* (engl.) milošek *m.*, milenkář *m.*; záletník *m.*

Löwe (-n, M. -n) *m.* lev *m.*

Löwen-anteil *m.* fig. lví podíl; —fuß *m.* lví noha; 2. kontryhel *m. Alchemilla*; 3. plavuň *f. Lycopodium*; 4. *Leontopodium v.* Edelweiß; —haft *adj.* lví, lvovský; —haus *n.* lvárna *f.*, lvinec *m.*; —herz *n.* lví srdce; —hund *m.* lvíček, podpaždník *m.*; —junge *n.* lvíče *n.*; —maul *n.* lví tlama; 2. (bot.) hledík *m. Antirrhinum*; —taler *m.* dolar se lvem; —zahn *m.* lví zub; 2. (bot.) smetanka, pampeliška *f. Leontodon*; —zwinger *m.* lví dvůr, lví ohrada, lvinec *m.*

Löwin *f.* lvice *f.*

Loyal *adj.* (fr.) oddaný, lojální; pravozákonní; —ität *f.* lojálnost *f.*, oddanost *f.*; —itätsadresse *f.* adresa oddanosti.

Luchs (-ses, M. -se) *m.* rys *m.*, ostrovid *m.*; —auge *n.* rysí oko; fig. ostrý zrak; —balg *m.*, —fell *n.*, —haut *f.* rysina *f.*; —er *m.* (wdm.) zvířecí sluchy.

Lucke *f. v.* Luke.

Lücke (M. -en) *f.* skula *f.*; skulina, štěrbina *f.*; rozsedlina *f.*; 2. mezera *f.*; (bot.) —en des Zellgewebes hlubiny.

Lücken-büßer *m.* výplněk, nástavek, nástrček *m.*; —haft *adj.* mezerovatý; —zeichen *n.* znak n. znaménko výpustky.

Lückig *adj.* skulinatý, štěrbinatý.

Ludel (M. -n) cucáček *m.*, cucátko *n.*; 2. (verächtlich) lulka *f.*; 3. *v.* Lache.

Ludeln mh. ssáti, cucati; 2. hlaholiti.

Luder (-s, oh. M.) *n.* mrcha *f.*, zdechlina *f.*; 2. (e. Schimpf.) slota *f.*, mrcha *f.*; 3. *v.* Lockspeise; 4. (vlt.) hra *f.* (Lotterie).

Ludern mh. hejřiti, mrhati; 2. (wdm.) přivnaditi, navnaditi.

Luderplatz *m.* (wdm.) krmeliště, újediště, vnadiště *n.* [přijice *f.*

Lues *f.* (lt.) nákaza *f.*; *L. venerea*

Luft (M. Lüfte) *f.* povětří *n.*, vzduch *m.*; einem L. machen uvolniti, odlehčiti komu; L. vítr *m.*; —ader *f.* tepna *f.*; —bad *n.* vzduchová lázeň; —ballon *m.* balon větroplavecký; —behälter *m.* vzduchojem *m.*; —bild *n.* obraz vzduchový, úkaz povětrný; vidění *n.*, přelud, přízrak *m.*; —blase *f.* bublina *f.*; —kanal *m.* průduch *m.* (u stoky; p. ke stoce); průlez *m.*; —dicht *adj.* neprůdušný, neprůzevný; —druck *m.* tlak vzduchu; tlak vzduchový; —eintritt *m.* vniknutí

vzduchu; —elektrizität *f.* elektřina vzduchu n. vzduchová.

Lüften provětrati, vyvětrati; -ávati; (den Schleier l.) pozdvihnouti, nazdv....; odkryti, odestříti (závoj).

Luft-erscheinung *f.* úkaz povětrný; vzdušný zjev *m.*, vzduchovid *m.*; —fahrer *m.* vzduchoplavec; 2. fig. letochodec, letošlap (luftiák Sommergaft); —fahrt *f.* vzduchoplavba *f.*; —fenſter *n.* okno průvětrné (špehýrka *f.*); větrák *m.*; —gürtel *m.* pás, pásmo, podnebí; —hahn *m.* větrný kohoutek; —heizung *f.* topení vzduchem, topení vzdušné; —höhle *f.* vzdušnice *f.*

Luftig *adj.* vzdušný, větrný; lehký, lehkomyslný, vrtkavý, nestálý; -e Höhe větrná výška *f.*

Luft-kreis *m.* vzduchový, vzdušný obor *m.*; —leere *f.* vzduchoprázdnina, vzduchoprázdnost *f.*; —loch *n.* větrák *m.*; —meſſer *m.* vzduchoměr, větroměr *m.*; —mörtel *m.* malta vzdušná; —pumpe *f.* vývěva *f.*; —reich *n.* povětrná říše; —röhre *f.* průdušnice *f.* *Trachea*; vzdušná trubice *f.*; —röhrenentzündung *f.* zánět průdušnice; —ſchauer *m.* větérek, vánek *m.*; —ſchiff *n.* větroloď, vzducholoď *f.*, balon *m.*; —ſchiffer *m.* vzduchoplavec, větroplavec *m.*; —ſchiffahrt *f.* vzduchoplavba *f.*; větroplavba *f.* (povětrná plavba); —ſchloß *n.* větrný zámek, povětrný hrad; —ſeite *f. v.* Luvſeite, —ſpiegelung *f.* vzdušný přelud, vzdušné vidmo; —ſpringer *m.* větroskočec, vzduchoskočec *m.*, metelec *m.*; —ſprung *m.* metelec, kotrmelec; —ſtein *m.* povětroň *m.*; —ſtrömung *f.* proudění vzduchu, pr. vzdušné, vítr *m.*; —thermometer *n.* teploměr vzdušný; —trocken *adj.* vysušený na vzduchu, vyschlý.

Lüftung *f.* provětrání, vyvětrání *n.*

Luft-vögel *pl.* ptáci vzdušní, létaví; —wahrſager *m.* vzduchopravec; —wandler *m.* větrochodec *m.*; —wärts *v.* luvwärts; —wurzel *f.* kořen větrný, k. nadzemní (bot.); —zellen *v.* Lungenzellen; —ziegel *m.* cihla egyptská, vepřovice (nepálená na slunci sušená cihla) *f.*; —zug *m.* průvan *m.*, úvětří *n.*, čišení *n.*

Luſwärts *adv. v.* Luvwärts.

Lug (-es, ob. M.) *m.* lež *f.*, klam *m.*; L. und Trug klam a mam; mit L. und Trug lživě a lstivě.

Lüg-e (M. -en) *f.* lež *f.*; —en mh. lháti.

Lugen číhati; pátrati po čem.

Lügen-fürſt *m.* arcilhář *m.*; —haft *adj.* lživý, lhavý; —maul *n.* lživá huba; fig. lhář *m.*; —prophet *m.* lžiprorok *m.*; —vogel *m.* fig. prášil, šidilek *m.*

Lügner (-s, unv. M.) *m.* lhář *m.*

Luke *f.* lukno *n.*, průduch *m.*, díra *f.*, otvor (pro světlo).

Lukr-ativ *adj.* (lt.) výnosný, ziskonosný; —um *n.* (lt.) zisk, výhoda.

Lukubration *f.* noční bdění, noční práce.

Lukulenz *f.* (lt.) zřetelnost, jasnost [tiskového (písma).

Lull-en ukonejšiti, uspati, uchlácholiti; 2. ssáti, cucati; —er *m.* cucák, kojenec *m.*

Lumbus *m.* (lt.) bedro *n.*; *Lumbago* *f.* (Mth.) bolest v bedrách, bederní bol, úsad, ústřel *m.* (Hexenſchuß).

Lumen *n.* (lt.) světlo *n.*; *l. philosophicum* (chem.) světélko filosofické; *L. mundi* fig. (světlo světa) veleduch.

Lume *f.* (Vogel) alkoun *m.* *Uria.*

Lümmel (-s, unv. M.) *m.* mařas, hulvát *m.*, klacek *m.* [loktem.

Lümmeln mh. klackovati, podpírati se

Lump (-es, M. -e; es -en, M. -en) *m.* otrhanec, trhan *m.*, ošuma *m.*; 2. darebák, ničema, lump *m.*; 3. L., —fiſch *m.* pilík, hranač *m.* (mořský zajíc) *Cyclopterus lumpus.*

Lumpen (-s, unv. M.) *m.* hadr *m.*, kloc *m.*, onuce *f.*, cour *m.*; —ball *m.* fig. ples ničemů, p. lumpů; —ding *n.* bídná věc, onuce *f.*; —geld *n.* hadrpeníz; špína-peníz *m.*; —geſindel *n.* holota, luza, sběř *f.*; —ſammler *m.* hadrník, hadrář *m.*; —zeug *n.* hadrovina *f.*

Lumperei *f.* darebáctví *n.*, ničemnost.

Lumpig *adj.* otrhaný, hadrovitý.

Lun-a *f.* (lt.) měsíc *m.*, luna *f.*; —ambulismus *m.* náměsíčnictví *n.*; —arium *n.* (astr.) lunostroj *m.*; —ation *f.* (astr.) lunace *f.*, obměsíci *n.*

Lunch *m.* (engl.) *n.* Gabelfrühſtück.

Lunette *f.* (arch.) štítek *m.*; (Fortif.) lunetka (v půlměsíc postavená hradba).

Lunge (M. -n) *f.* plíce *pl.*; (lt. *Pulmo*, gr. *Pneumon*); angegriffene L. porušené plíce (*vulgo* chycené pl.).

Lungen-arterie *f.* topna plicní; —bläschen *n. v.* Lungenzellen; —blutung *f.* krvácení plic, krvotok plicní; —braten *m.* svíčková pečeně *f.*; —dampf *m.* dušnost *f.*; —emphyſema *n.* (med.) rozedma plic; —entzündung *f.* zánět plic *Pneumonia*; —erweiterung *f.* (med.) zbubření plic; —fäule *f.* (med.) sprachnilka *f.*; —flechte *f. v.* Lungenmoos; —flügel *m.* plíce (*n. sing.*), křídlo plic; —katarrh *m.* katar plicní; —kompreſſion *f.* stěsnění plic; —krankheit *f.* plicní nemoc, pl. choroba, pl. neduh; —kraut *n.* plicnice *f.*, plicník *m.* *Pulmonaria*; —lähmung *f.* ochrnutí plic, ochroma plicní; —moos *n.* plicník *m.* *Lichen pulmonarius*; —probe *f.* zkoušení plic; —ſack *m.* měchaté plice; —ſucht *f.* souchotě, souchotiny *pl.*; 2. (b. Vieh) sprachnilka *f.*; ein —ſüchtiger souchotinář *m.*; —tuberkuloſe *f.* tuberkule plic; —waſſerſucht *f.* vodnatost plic; —wunde *f.* poranění plic; —zellen *pl.* bunice n. sklípky plicní.

Lunger-er *m.* zahaleč, povaleč, lenoch *m.*; —n mh. povalovati se, lenošiti, zaháleti.

Lünſe (M. -n) *f.* zákolník, lounek.

Lunte *f.* doutnák, lunt; (mbm.) oheň; —nſtock *m.* hůl zapalovací, *rus.* palník.

Lupe (M. -en) *f.* (phyſ.) lupa *f.*

Lupfe (M. -en) *f.* palička, hlavička.

Lüpfen pozvednouti *v.* Lüften.

Lupia *f.* (med.) vlček, vlk *m.* (Wolfsgeſchwulſt).

Lupine *f.* (bot.) *Lupinus* lupín *m.*, škrkavičník *m.*, škrkavičný hrách, vlčí bob *m.* (Wolfsbohne, Feigbohne).

Lupös *adj.* vlčkovatý; l. werden vlčkovatěti.

Luppe (M. -en) *f.* kruh železa; 2. (chem.) dejl *m.*; 3. fena, psice *f.*

Luppen klestiti.

Lupulin *n.* (lt.) chmelovina *f.*

Lupus *m.* (lt.) vlk *m.* Wolf; 2. (med.) Narbenflechte vlkovina *f.* (*vulgo* žravý lišej).

Lurid *adj.* (lt.) zmrzlý.

Lurtsch *m.* (eng.) lurč *m.* (hra); —bret *n.* lurč, lurčovka *f.*

Lusche *f. v.* Lauſche.

Luscinia *f.* (lt.) slavík *m.*

Luſt (M. Lüſte) *f.* rozkoš *f.*, libost *f.*, potěšení *n.*, pochuť *f.*, vyražení *n.*; 2. chuť *f.*, laskominy; chtíč *m.*; mit L. chutě; er hat keine L. nechce se mu, nezdá se mu; ich hatte L. zachtělo se mi.

Luſt-anlage *f.* libosad, rozkošné sady *pl.*; —bahn *f.* procházka *f.*; —bar *adj.* příjemný, zábavný; —barkeit *f.* veselost *f.*, veselí *n.*, veselka *f.*; *pl.* hody.

Lüſtchen *n.* choutka *f.*; auf einen ein L. haben míti na někoho pivku, s kopce, spadeno.

Luſtdirne *f.* rozkošnice, necudnice, bludnice, nevěstka *f.*, veřejná holka *f.* (*sl.* obecná děvka, prázdná ženka *f.*).

Lüſt-elei *f.* choutka *f.*, laskomina, přichuť *f.*; —eln, —en mþ. bažiti, dychtiti po čem, laskominy nač míti.

Luſter *m.* (fr.) (*Lustre m.*) lesk *m.*, záře *f.*; 2. lustr *m.*, korunný svícen, (visutý mnohoramenný svícen).

Lüſterer *m.* choutkář, labužník *m.*

Lüſtern mþ. prahnouti, dychtiti, bažiti po čem; l. *adj.* chtivý, dychtivý, žádostivý čeho, baživý.

Luſt-fahrt *f.* projížďka *f.*; —garten *m.* libosad, krasosad, milosad; —gas *n.* plyn opojný; —gelage *n.* hody *pl.*, veselí *n.*; —haus *n.* letohrádek, milohrádek *m.*

Luſtig *adj.* veselý; ſich über jmd. l. machen dělati si z někoho šašky, posmívati se někomu; dobírati si někoho; —keit *f.* veselost *f.*; —macher *m.* čtverák, šprýmař, šprýmovník *m.*

Luſt-kugel *f.* (Feuerw.) šprýmovka; —mädchen *n. v.* Luſtdirne; —ort *m.* zábavné místo; —reich *adj.* utěšený, rozkošný.

Luſtr-ation *f.* (lt.) prohlídka *f.*; —ieren (lt.) objasniti; 2. prohlednouti co; —um *n.* (lt.) prohlídka knihovní; výkaz knihovní (pozem.).

Luſt-ritt *m.* projížďka *f.*; —ſchloß *n* milohrad, rajhrad *m.*; —ſeuche *f.* venerická nemoc, francouzská n.; —ſpiel *n.* veselohra *f.*; —wandeln mſ. (—wallen) procházeti se; —weg *m.* rozkošná cesta *f.*; fig. dráha rozkoše.

Lusus *m.* (lt.) hra *f.*

Luteolin *n.* (lt.) rytovina *f.*

Lutheran-er (-s, unv. M.) *m.* luterán *m.*; —iſch *adj.* luteránský. [zatmeliti.

Lutieren (lt.) tmelovati, zatmelovati,

Lutſch-beutel *m.* cumel, cumlík *m.*; —en (nutſchen) mþ. cumlati, cucati.

Lutte *f.* přízlabek *m.* (mont.). [*m.*

Lutum *n.* (lt.) bláto *n.*; (chem.) tmel

Luvſeite *f.* (Schiff) návětrná strana, povětrná strana *f.* (*opp.* Leeſeite závětrná strana); luvwärts *adv.* na větře.

Lux (*g. lucis*) *f.* (lt.) světlo *n.*

Lux-ation *f.* (lt.) vyvrtnutí, vymknutí kosti; —ieren vyvrtnouti, vymknouti kost.

Luxuriös *adj.* (lt.) nákladný, skvostný, nádherný.

Luxus (þ. M.) *m.* (lt.) nádhera *f.*, přepych *m.*, rozkošnost *f.*; (*sl.* ozrač *f.*); —artikel *m.* skvostiny *pl.*, nádherné zboží n. nádherné věci; —bäcker *m.* pekař lahodného pečiva, p. pochutin; —biere *pl.* choutková piva; —fabrikant *m.* fabrikant skvostin; —gebäck *n.* lahodné pečivo, pochoutkové p.; —ſteuer *f.* daň z nádhery (daň na přepych).

Luzern-e *f*, —ſee *m.* vojtěška, lucinka *f.* [(bika *f.*).

Luzula *f.* (lt.) Hainbinſe chlupačka *f.*,

Lychnis *f.* (gr.) knotovka *f.*, smolnička *f.*

Lykopodium *n.* (bot.) *v.* Bärlapp.

Lymphatiſch *adj.* mízovitý.

Lymphdrüſenentzündung *f.* zánět n. zapálení žláz mízních.

Lymphe *f.* (lt.) (med.) míza *f.*; lymfa *f.*

Lymphgefäße *pl.* mízní cévy *f.*

Lynch *m.*, —juſtiz *f.* samosoud *m.*, samomsta *f.*, lynč *m.*; —en lynčovati, rozsápati, hromadně a veřejně mstíti.

Lypothymie *f.* (gr.) těžkomyslnost *f.*

Lyr-a (M. -en) *f.* (gr.) lýra *f.*; —ant (-en) *m.* šumař; loutník *m.*; —ik *f.* lyrika *f.*; —iſch *adj.* lyrický; l.-dramatiſch lyricko-dramatický; l.-didaktiſch lyricko-didaktický; l.-epiſch lyricko-epický.

Lyssa, Lyſſa *f.* (gr.) vzteklina *f.*

Lyzeal-klaſſe *f.* třída lycejní; —ſchüler *m.* lycejní žák, lyceista *m.*; —ſchülerin *f.* lycejní žačka, lyceistka *f.*

Lyzeum (M. -een) *n.* (gr.) lyceum *n.*, lycej (*f.*) *m.*

M.

Maat (-es, M. -e) *m.* (bot.) lodní pomocník, soudruh *m.*

Maatjesherring *m.* mladoslaneček *m.* (*vulgo* matýsek).

Maat-ſchaft, —ſchopei *f.* družstvo *n.* (obchodní); 2. družina *f.* (lodní).

Mäcen (-s, M. -e) *m.*, Mäcenas (*indecl.*) *m.* mecenaš *m.* (štědrý příznivec).

Machbar *adj.* zhotovitelný; vyrobitelný.

Mache (ob. M.) *f.* dílo *n.*, práce *f.*

Maché *f.* (fr.) hnětenice, kašovina *f.*

Machen etwas dělati, udělati, činiti něco, konati, robiti; zhotovovati; was m. Sie? co děláte? drei und drei macht sechs tři a tři je šest; das macht sich recht gut to je hezké.

Macher *m.* dělatel, hotovitel *m.*; fig. průpravce *m.*; —lohn *m.* zhotovné *n.*, mzda za dílo, mzda za práci; (b. Schneidern) plat od šití.

Machin-ation (M. -en) *f.* (lt.) pletichy *pl. f.*; —ieren pletichati, strojiti pletichy.

Macht (M. Mächte) *f.* moc *m.*; eigene M. vlastní moc; etwas in seine Macht bekommen něco sobě v moc uvésti, do své moci dostati; 2. (polit.) M. mocnost *f.*; die europäischen Mächte mocnosti evropské; 3. M. mohutnost *f.*; —brief *m.* list mocný, list zmocňovací; —geber *m.* zmocnitel *m.*; —haber *m.* mocnář, panovník *m.*; 2. zmocněnec, zmocněný; —handlung *f.* mocný skutek, mocný čin, mocné jednání.

Mächtig *adj.* mocný, mohutný; einer Sache m. mocen něčeho; beider Landessprachen m. mocen obou jazyků zemských; m. werden zmohutněti; —keit *f.* mocnost, mohutnost *f.*

Macht-los *adv.* bez moci; *adj.* bezmocný; —spruch *m.* mocný výrok; —vollkommenheit *f.* úplná mocnost; aus eigener M. z vlastní své moci; —wort *n.* mocné slovo.

Machwerk *n.* stvůra, slátanina *f.*

Magon *m.* (fr.) zednik *m.*; svobodný zednář.

Madame *f.* (fr.) paní *f.*; M.! milostpaní!

Mädchen (-s, unv. M.) *n.* děvče *n.*; děva, dívka, dívčina; holka *f.*; —anstalt *f.*, —heim *n.* ústav pro dívky, dívčí ústav; —fänger *m.* záletník *m.*; —haft *adj.* dívčinský; —hosen *pl.* rousky *pl.*; —jager *m.* děvkař, holkář *m.*; —raub *m.* únos dívky; —schule *f.* dívčí škola.

Made (M. -n) *f.* červ (mol) *m.*

Madeira (port.), **Madera** (span.) *m.* (Wein) madera *f.*, maderské víno.

Mademoiselle *f.* (fr.) slečna, panna *f.*

Madenwurm *m.* hlista, škrkavka *f.*; madig *adj.* červivý.

Madonna *f.* (it.) madona, bohorodice [*f.*, Matka boží.

Madrigal (-s, M. -e) *n.* (fr.-it.) (ftlitt.) madrigal *m.*

Maeia, Maia, Maeutik *f.* (gr.) babičství, porodnictví *n.*

Maëstro *m.* (it.) mistr *m.*

Magasin-age *f.* (fr.) přechovné *n.*; skladistné (ého) *n.*; —ier *m.* zásobárník, skladník *m.*

Magazin (-es, M. -e) *n.* sklad *m.*, skladiště *n.*; magacin *m.*, zásobna *f.*, zásobárna, zásobnice *f.*, zásobný sklad; (bayr.) magnetisches M. sklad magnetický; —ent *m. v.* Magazinier; —gewehr *n.* magacinka *f.*

Magd (M. Mägde) *f.* dívka, dívčina *f.*; (dienende) děvečka *f.*, služka (děvka) *f.*; 2. (Maid) děva *f.*

Mägde-baum *m.* chvojka klášterská *Juniperus Sabina*; —krieg *m.* dívčí boj; —markt *m.* dívčí trh, trh na dívky.

Mägdlein *n.* mladice, dívka, dívčina *f.*

Mage (-en, M. -en) *m.* (vlt.) příbuzný, pokrevný *m.*

Mage, Magus (Magen, M. Magen) *m.* mag *m.* (hvězdopravec, čaroděj *m.*).

Magen (-s, unv. M., auch Mägen) *m.* žaludek *m. Stomachos*; (b. d. Wiederkäuern: 1. Panse, Wanst *Rumen*, *Ingluvies* bachor *m.*; 2. Haube, Netzmagen, Zipfelmagen, Magenzipfel *Reticulum* čepec *m.*; 3. Blättermagen, Psalter *Omasus*, *Liber* knihy *pl. f.*; 4. Labmagen, Fettmagen *Abomasus* slez *m.*).

Magen-brei *m.* strávenina *f.*; —brennen *n.* žáha *f.*, palčivost v žaludku; —drücken *n.* tlačení v žaludku; —entzündung *f.* zánět žaludku, zapálení žaludku; —erschlaffung *f.* oslabení žaludku; —erweichung *f.* obměk žaludku; —essenz *f.* silivka žaludková; —geschwür *n.* vřed v žaludku; —grube *f.* důlek prsní; —grund *m.* dno žaludku; —husten *m.* kašel žaludkový; kašel sviravý, k. štěkavý, zájika *f.*; —katarrh *m.* katar žaludku; —krankheit *f.* nemoc žaludeční, choroba ž.; —kraser *m.* zabiják *m.* (špatné víno); —krebs *m.* (med.) rak v žaludku); —likör *m.* likér pro žaludek; —mittel *n.* lék žaludkový; —mund *n.* ćeslo *n.*; —saft *m.* šťáva žaludková; —schmerzen *pl.* bolesti v žaludku; —schwäche *f.* nezáživnost *f.*, slabost žaludku; —stärkung *f.* sílení žaludku; 2. sílidlo žaludku; —tropfen *pl.* kapky do žaludku; —überladung *f.* přeplnění n. přecpaní žaludku; —verhärtung *f.* zatvrdnutí žaludku; —wurst *f.* bachor *m.*; —zipfel *m.* (zweiter Magen der Wiederkäuer) čepec *m.*; —zufälle *pl.* případnosti žaludku.

Mager *adj.* hubený; vyhublý, vyzáblý, vychřadlý, vychrtlý; fig. chatrný, skrovný; —keit *f.* hubenost *f.*

Magern zhubeněti, zchřadnouti.

Magersucht *f.* hubeniny *pl.*, soucho- [tiny *pl. f.*

Magie *f.* magie *f.*, čarověda *f.*; čarodějství, kouzelnictví *n.*; —ier, —ker *m. v.* Magc; —isch *adj.* kouzelný, čarodějný; magický; -e Lampe kouzelná svítilna.

Magist-er (-s, unv. M.) *m.* (lt.) magistr, mistr *m.*; —rand (-en, M. -en) *m.* magistrant (zkušebník) *m.*

Magistrat (-es, M. -e) *m.* (lt.) magistrát *m.*

Magistrats-beamte *m.* magistrátní úředník; —rat *m.* magistrátní rada; m. radní; —sekretär *m.* magistrátní sekretář.

Magnat (-en) *m.* (lt.) velmož (magnát) *m.*; —enwürde *f.* velmožství *n.*

Magnesia *f.* (gr.-lt.) magnesie *f.* (hořkel *m.*); *M. alba* magnesie bílá; *M. usta* magnesie pálená; —hydrat *n.* (chem.) hydrát kysličníku hořečnatého,

hydrát magnesie; —ſalze *pl.* soli hořečnaté, soli magnesie.

Magnes-it *m.* magnesit *m.*, hořčíkovec *m.*; —ium *n.* hořčík *m.*; —iumoxyd *n.* kysličník hořečnatý.

Magnet (-es, M. -e) *m.* (gr.-lt.) magnet *m.* (dralo *n.*); —eiſenſtein *m.* magnetovec (dralovec *m.*, železovec osmistěný); —iſch *adj.* magnetický (dralný); -es Fluidum, -e Materie magnetina *f.*; —iſieren magnetovati, -isovati; —ismus *m.* magnetina *f.*; 2. (—iſcher Zuſtand) magnetičnost *f.*, magnetismus *m.*; —ſtein *m.* (Min.) kyz klencový; —meſſer *m.* draloměr *m.*, magnetoměr *m.*; —nadel *f.* jehla n. jehlice magnetická, magnetická střelka, magnetka (dralka) *f.*

Magneto - elektrisiermaschine *f.* (phyſ.) magneto-elektrika *f.*; —elektrizität *f.* magneto-električnost, magneto-elektřina *f.*; —meter *n.* magnetoměr *m.*

Magnet-pol *m.* (phyſ.) pól magnetický; —ſtein *m.* magnetovec *m.*

Magni-fizenz *f.* (lt.) (Titel) Magnificence *f.* (Velevzácnost *f.*); —fik *adj.* výborný, převzácný; velevzácný; velkolepý.

Magnium *n.* (chem.) hořčík *m. v.* Magneſium; —oxyd *n. v.* Magneſiumoxyd.

Magnolie *f.* šacholan *m.* (bot.).

Magnus (lt.) veliký; *Magnum bonum* (Erdapfel) dobráčky *pl.*

Mahagoniholz *n.* mahagonové dřevo.

Mahalebkirsche *f.* trnkovišně, černosliva *f.*, mahalebka *f.*

Maharadscha *m.* (ind.) maharadža, velevládce *m.* (Východ. Indie).

Mahd (M. -en) *f.* sečení, kosení *n.*, řad *m.*, pokos *m.*, úžinek *m.*, úseč *f.*; —er, Mäher *m. v.* Mäher.

Mähd-erei *f.* sekáčství *n.*; —ig *adj.* sečný, kosný.

Mähen (mit der Senſe) síci, sekati, kositi; (mit der Sichel) žíti.

Mäher *m.* sekáč, kosič, sečec, žnec *m.*; —in *f.* žnečka *f.* [kvas *m.*

Mahl (-es, M. Mähler) *n.* hostina *f.*,

Mahlbaum *m.* (Mühlb.) moučník *m.*, moučnice *f.*; (Brau.) otěrák *m.*

Mahlen mh. mlíti, mleti.

Mahl-gang *m.* mlýnské složení; —gaſt *m.* mleč *m.*; —geld *n.* plat od mletí, melné *n.*, výmelné *n.*; (an Getreide) měřičné *n.*; —gertnne *n.* vantroky *pl. m.*; —gerüſt *n.* hranice *f.*; —gut *n.* melivo *n.*

Mählich *adj. v.* Allmählich.

Mahl-metze *f.* měřičné *n.*, výměrek *m.*; —not *f.* nouze o mletí; —platz *m. v.* Mahlſtatt; —produkte *pl.* mlýnské výrobky, výrobky obilné, melivo *n.*; —ſchatz *m.* věno *n.*; —ſtatt *f.* soudní shromaždiště; 2. popraviště *n.*; —ſteuer *f.* melivné *n.*; —werk *n.* mlecí stroj; mlýnské ústrojí, mlýn; —zahn *m.* zub třenovní, stolička *f.*; —zeit *f.* jídlo *n.*, oběd *m.*; večeře *f.* [nadlo, kosidlo *n.*

Mähmaschine *f.* žací stroj, požínadlo

Mahnbrief *m.* upomínací list.

Mähne *f.* hříva *f.*

Mahn-en napomenouti; wegen einer Schuld m. upomínati z dluhu, o dluh; an etw. m. připomínati na něco; —er *m.* upomínač, upomínatel *m.*

Mähnig *adj.* hřivnatý.

Mahn-wort *n.* napomenutí *n.*, upomínka *f.*; —zettel *m.* upomínací lístek.

Mahr *m.* můra (noční).

Mährchen *n.* Märchen. [*v.* Märe.

Mähre (M. -n) *f.* herka *f.* (kůň); 2.

Mahrte *f.* plást, plástev, plástva *f.*

Mährte *f.* drobenina, drobenka *f.*

Mähzeit *f.* čas sečby; senoseč *f.*

Mai (-s, M. -e) *m.* květen, máj *m.* (5. měsíc); 2. M. ratolest *f.*; —baum *m.* májek *m.*; —blume *f.*, —glöckchen *n.*, —lilie *f.* konvalinka *f.*

Maid *f.* (poet.) děva *f.*

Maie (M. -en) *f.* máje, májoví *coll.*

Mai-fest *n.* májová pouť, májová slavnost, *pl.* májoviny *f.*; —fiſch *m.* májnice *f. Thymallus*; —hanf *m.* majovky *pl. f.*; —käfer *m.* babka *f.*, chroust *m. Melolontha*; —ling *m.* lipan *m.*

Maire *m.* (fr.) starosta *m.* (měr *m.*).

Mais (fr.-ſpan.) *m.* (*indecl.*) kukuřice *f.*

Maisch *m.*, —e *f.* (Brau.) zápara *f.*, rmut *m.*; —bottich *m.* vystírací káď.

Maischwamm *m.* májovka *f.* (Weißling *Agaricus albellus, Ag. pallidus, Russula Prunulus*). [*m.*

Maitrank *m.* májový nápoj, májovec

Maitre *m.* (fr.) mistr *m.*; 2. velitel *m.*

Maitresse *f.* (fr.) mistryně *f.*; 2. učitelka *f.*; 3. velitelka *f.*; 4. hospodyně *f.*, společnice *f.* (metreska *f.*).

Maiwurm *m.* majka *f. Meloe.*

Majestät (oh. M.) (lt.) *f.* velebnost (božská); (M. -en) (Titel) Veličenstvo *n.*, Milost *f.* (královská, císařská), majestát *m.*; —iſch *adj.* velebný, velkolepý, majestátný; panovničí; daß —iſche velebné, velkolepé; velebnost, velkolepost *f.*; majestátnost *f.*

Majestäts-beleidigung *f.* urážka panovníka, u. Veličenstva; —brief *m.* majestát *m.*, panovnický list (milostivý); —geſuch *n.* prosba k zeměpánu, k panovníkovi, pr. k Jeho Veličenstvu; —rechte *pl.* práva panovnická; —verbrechen *n.* zločin urážky Jeho Veličenstva, zločin urážky panovníka.

Majolik *m.* (it.) majolik *m.*, majolika *f.*

Major (-s, M. -e) *m.* (lt.-fr.) (mil.) major *m.*, praporník *m.*

Majoran (-s, oh. M.) *m.* (it.) majoránka (marjánka) *f.*, voněkras *m. Origanum majorana.*

Majorat (-s, M. -e) *n.* majorát *m.*

Majorenn *adj.* (lt.) zletilý *v.* Großjährig; —ität *f.* zletilost *f.*

Major-isieren majorisovati, většiny nadužívati; —ität *f.* (lt.) (der Stimmen) většina, větší počet (hlasů), majorita *f.*

Majuskel *f.*, —ſchrift *f.* písmě nápisné n. nápisové; písmo nápisové.

Makadam *m.* makadam *m.* (štěrkovaná a uválcovaná dlažba); —iſieren makadamovati.

Makako *m.* makako *n.* (*f.*) (opice).
Makame *f.* (arab.) (metr.) makama *f.*
Makarone *v.* Makrone.
Makel (-s, unv. M.) *m.* skvrna *f.*, poskvrna *f.* (lt. *macula f.*).
Mäkelei *f.* přetřepávání *n.*
Makel-ig *adj.* skvrnitý; —los *adj.* neposkvrněný; bezvadný; *adv.* bez poskvrny, bez vady.
Mackeln skvrniti, mazati.
Mäckeln přetřepávati; 2. dohazovati.
Maki *m.* maki *n.* (*m.*, *f.*) (opice).
Makkarone (M. -oni) *f.* makarony *pl.* (kroužené nudle).
Makkaronische Verse *pl.* makaronské (dvojmojazyčně proplétané verše, na př. „O staročeská země — *fueramus Pergama quondam*).
Mäkler *m.* dohodce, dohazovač, prostředník *m.*; —gebühr, —eigebühr *f.* dohodné *n.*; —notiz *f.* dohodčí lístek.
Makrele *f.* makrela *f.* (ryba) *Scomber.*
Makrokosmos *m.* velesvět *m.*
Makrone *f.* makronka, mandlovinka *f.* (sladké pečivo).
Makulatur *f.* makulatura *f.* (pokažený [papír, obyč. potištěný].
-mal -krát, ráz; einmal jednou; (*st.* ráz); zweimal dvakráte (dva rázy); nur ein einziges Mal jen jednou; kein einziges Mal ani jednou; mit einem Male najednou; ein für allemal jednou pro vždy; zum andern Mal podruhé; ein anderes Mal někdy jindy; podruhé; sehen Sie mal! tak se podívejte! hleďte!
Mal (-es, M. -e u. Mäler) *n.* znamení *n.*; šrám (na stromě); jizva *f.*; skvrna *f.*
Malachit (-en, M. -en) *m.* (Min.) malachit *m.*
Malako-pterygii *pl.* (zool.) měkkoploutvé ryby; —*straca* (zool.) skořepáci, raci skořápkoví.
Malaga *m.* (Wein) malaga *f.* (*n.*)
Malaria *f.* (lt.) (med.) bahnipara *f.*
Mal-axt *f.*, —barte *f.* lizovačka *f.*, cejchovačka *f.*; —baum *m.* lizovaný strom.
Malazia *f.* (lt.) (med.) choutečnost *f.*
Male-deien zlořečiti; —fikant (-en, M. -en) *m.* (lt.) zločinec *m.*
Maleinsäure *f.* (chem.) kyselina maleinová.
Malen malovati; fig. líčiti.
Maler (-s, unv. M.) *m.* malíř *m.*; —akademie *f.* malířská akademie; —atelier *n.* malírna *f.*; —ei *f.* malířství *n.*; 2. malba *f.*, malování *n.*; —in *f.* malířka *f.*; —isch *adj.* malířský; malebný; —kunst *f.* malířství *n.*; —schule *f.* malířská škola; —staffelei *f.* malířský podstavec, malířské lešení; —stock *m.* podložek malířský; —stube *f.* malírna *f.*
Malheur *n.* (fr.) nehoda *f.*
Mali-ce *f.* (fr.) (—*tia* lt.) zloba *f.*, zlost *f.*; —tiös *adj.* zlomyslný.
Malkontent (-en) *m.* (fr.) nespokojenec *m.*
Mallepost *f.* smíšená pošta.
Malleus *m.* (lt.) (anat.) kladívko *n.* (v uchu).
Mallophaga *pl.* (gr.) (zool.) čmelovití.
Malm (-s, oh. M.) *m.* prsť *f.*, měl *f.*, prach *m.*
Malpighische Schleimhaut (anat.) blána Malpighova.
Mal-säule *f.*, —stein *m.* mezník *m.*
Malter (-s, unv. M.) *n.* malta *f.*, karb *m.*; 2. (unbestimmtes Maß) maltra *f.*, látro *n.*; madel *m.* (čtvrt kopy); —ei *f.* (Bauk.) karbovna *f.*; —stange *f.* (Bauk.) hřeblo *n.*; —n mh. latrovati; —trube *f.* karbovna *f.*, truhlík na maltu.
Malteserorden *m.* řád maltezský; —ritter *m.* rytíř řádu melitského n. maltezského (maltezák *m.*).
Malträtieren (fr.) einen týrati, trýzniti, trápiti koho.
Malum *n.* (lt.) jablko *n.*; (med.) *M. mortuum* mrtvé jablko.
Malus *f.* (lt.) jabloň *f.*
Malva *f.* (lt.), Malve (M. -en) *f.* (bot.) sléz *m.* (s. nízký); —*ceae pl.* slezovité (rostliny).
Malvasier *m.*, —wein *m.* malvaz *m.*; malvazí *n.*; —apfel *m.* malvazka *f.*; —birn *f.* malvazinka *f.*
Malve *f. v. Malva.*
Malversation *f.* (fr.-lt.) zpronevěření *n.*, pronevěra *f.*
Malz (-es, oh. M.) *n.* slad *m.*; —bohen *m.* valečka *f.*; —darre, —dörre *f.* hvozd *m.*, hvozdnice *f.*, sladovna *f.*; —dörren *n.* hvozdění *n.*; —dörrer *m.* hvozda *m.*
Malzeichen *n.* liz *m.*, cejch *m.*
Malz-en slad dělati, hvozditi; —er Mälzer (-s, unv. M.) *m.* hvozda *m.*, sladař *m.*; —extrakt *m.* sladová tresť, sladovina *f.*; —geld *n.* hvozdné *n.*; —haus *n.* vářečný dům; sladovna *f.*; meister *m.* nadhvozdný, hvozdmistr *m.*; —müller, —schröter *m.* sladomel *m.*; —probukte *pl.* sladové výrobky; —quetschmaschine *f.* sladohnět *m.*; —steuer *f.* daň ze sladu; —zeltein *pl.* sladová cukrátka, sladovky *pl.*
Mama, Mämme (oh. M.) *f.* (Kinderspr.) máma (matka) *f.*
Mameluk (-en) *m.* mameluk *m.*; —enregime *n.* fig. vláda n. správa mamelucká.
Mamma *f.* (lt.) prs *m.*; —*lia pl.* [(zool.) ssavci.
Mammon (-s, oh. M.) *m.* (chald.) mamon *m.*, mamona *f.*; —sknecht *m.* mamoník, mamonič, mamonil *m.*
Mammut (-s) *n.* mamut *m.* (zool.); —runkelrübe *f.* mamutka *f.*; —knochen *m.* mamutí n. mamutova kost.
Mamsell *f.* mamzelka *f.*
Man *pron.* kdo, kdos, někdo; člověk; lidé; my; man sagt povídá se; prý; m. kann nicht gehen nemůže se choditi, člověk nemůže jíti.
Manch-er (-e, -es) *pron.* (*num.*) některý, mnohý; —erlei *pron.* mnohý, rozličný, rozdílný, všeliký; —es *n.* ledacos, ledcos. [manšestr *m.* (látka).
Manchester (-s, unv. M.) *m.* (engl.)
Manchette *f.* (fr.) *v.* Manschette.
Manchmal *adv.* někdy, časem, leckdy, mnohdy.
Manco (lt.) *n. v.* Manko.
Mandant (-en) *m.* (lt.) plnomocnitel *m*

Mandarin (-s od. -en, M. -en) *m.* mandarin *m.* (čínský úředník); —e *f.* mandarinka *f.*

Mandat (-es, M. -e) *n.* (lt.) rozkaz *m.*; plnomocenství *n.*, mandát *m.*; —ar (-s, M. -e) *m.* plnomocník, zmocněnec *m.*; —ar (-s, M. -en) *m.* plnomocnitel *m.*

Mandel (M. -n) *f.* mandel *m.* (15 kusů); 2. mandle *f.*; —baum *m.* mandlovník, mandloň *m. Amygdalus*; —brot *n.* mandlový chleb (chleb z mandlí, cukru atd.); —brüse *f.* mandle *f.* (žláza v hrdle); —fräße *f.* mandelík *m. Coracias garrula*; —kren *m.* křen s mandlemi; —milch *f.* mandlovina *f.*, mléko mandlové (šťáva mandlová); —nuß *f.* mandle *f.*; —öl *n.* mandlový olej; —säure *f.* kyselina mandlová; —saure Salze *pl.* mandlany; —semmel *f.* mandlovka *f.*; —stein *m.* mandlovec *m.*; —strudel *m.* mandlový závin (strudl *m.*); —torte *f.* mandlový dort; —weide *f.* mandlovka (vrba) *f. Salix amygdalina.* [lina *f.*

Mandoline (M. -n) *f.* (fr.) mando-

Mandragora *f.* (gr.-lt.) mandragora *f.*, černoplach *m.*, divý mužík, mužíček

Manege *f.* (fr.) jízdárna *f.* [*m.* (bot.).

Manen *pl.* (lt. *manes*) duše zemřelých, stíny *pl.* (duchové).

Mangan *n.* mangan, buřík *m.*, jermík *m.*; —blende *f.* jinorypek *m.*; —erz *n.* burel *m.*; —hyperoxyd *n.* (chem.) kysličník manganičitý; —oxydhydrat *n.* hydrát kysličníku manganitého; —oxydsalze *pl.* soli manganité; —oxydul *n.* (chem.) kysličník manganatý; —oxydulsalze *pl.* soli manganaté; —säure *f.* kyselina manganová; —saure Salze *pl.* manganany.

Mange (M. -n) *f.* mandl *m.*, valník *m.*; —brett *n.* mandlovadlo *n.*

Mangel (-s, M. Mängel) *m.* nedostatek *m.*; M. an Lebensmitteln nedostatek potravin; 2. M. vada *f.*; M. in der Rechnung výtka *f.*, nedostatek v účtech; M. der Akzeption nepřijmutí směnky; M. der Beweise nedostatek důkazů; M. der Zahlung neplacení, nezaplacení *n.*; M. leiden strádati, nedostatkem trpěti. [vytýkání *n.*

Mängelaufnahme *f.* učinění výtek,

Mangelbrett *n. v.* Mangebrett.

Mängel-erläuterung *f.* odpověď na výtky. [závadný.

Mangelhaft *adj.* nedostatečný, vadný,

Mangelkammer *f.* mandlovna *f.*

Mangeln mh. nedostávati se, chyběti, scházeti; 2. m., mangen váleti, mandlovati (prádlo atd.). [*v.* Mengfutter.

Mang-futter *n.*, —korn *n.* směska *f.*

Mangold (-es, M. -e) *m.* cvikla, cvikla *f. Beta.* [šílenost *f.* (pominutí *n.*).

Manie (oh. M.) *f.* (gr.) šílenství *n.*,

Manier (M. -en) *f.* (fr.-lt.) manýra *f.*, spůsob *m.*; obyčej, návyk *m.*; eigentümliche M. zvláštní spůsob, zvláštnost *f.*, přívyčka *f.*, přívkus *m.*, svévkus *m.*, svémrav *m.*; —iert z přívyčky, pitvorný, nucený; svémravný; —lich *adj.* spůsobový.

Manifest (-es, M. -e) *n.* (lt.) manifest *m.* (panovnická vyhláška); —ation *f.* vyjevení *n.*; projevení *n.*, průjev *m.*; —ationseid *m.* přísaha vyjevovací; —ieren jeviti; —ierung der Dokumente vyjevení listin.

Manipul-ant (-en) *m.* manipulant *m.*; —ation (M. -en) *f.* (lt.) manipulace *f.*; zacházení *n.*, nakládání s něčím; —ationsbeamte *m.* manipulační úředník; —ieren manipulovati, zacházeti n. nakládati s čím; —us *m.* (lt.) hrsť, rukovět *f.*; (zwei Handvoll) přehrstí *n.*

Mank *adj.* (it.-lt.) neúplný *v.* Manco.

Mann (-es, M. Männer) *m.* muž *m.*; člověk *m.*; manžel *m.*; etw. an M. bringen odbyti, prodati něco.

Manna (oh. M.) *f. et n.* (hebr.) mana *f.*; —birne *f.* manovka *f.*; —gras *n.* prosnice *f. Glyceria*; —zucker *m.*, Mannit *m.* cukr manový, manit *m.*

Mannbar *adj.* dospělý; (zletilý); -e Tochter dcera na vdaní; —keit *f.* dospělost (zletilost) *f.* [chtivost *f.*

Mannbegierde *f.* vdávavost, mužo-

Männchen (-s, unv. M.) *n.* mužík *m.*; 2. samec; sameček *m.*

Mannequin *m.* (fr.) panák (malířský).

Männer-gesangverein *m.* mužský zpěvácký spolek; —leben *n.* manství mužské; —mörder, —töter *m.* mužebijec *m.*, mužebojec *m.*

Mannes- *v.* Manns-.

Mann-fest, —haft *adj.* zmužilý, statečný; —heit *f.* mužství *n.*, zmužilost *f.*

Mannig-fach (Mannichfach), —faltig *adj.* rozmanitý, všelijaký, rozličný; —faltigkeit *f.* rozmanitost *f.*

Männiglich *pron.* (*adj.*) každý.

Männin *f.* (vlt.) mužatka, žena *f.*

Mannit *m.* (chem.) *v.* Mannazucker; —gärung *f.* kvašení manitové.

Männlich *adj.* mužský; —e Linie pokolení po meči; m. (bot.) samčí.

Manns-alter *n.* věk mužský; —bild *n. v.* Mannsperson.

Mannschaft (oh. M.) *f.* mužstvo *n.*; (Truppen) vojsko *n.*, vojáci *pl.*; —ausbildung *f.* výcvik n. cvičení mužstva; —buch *n.* zápisná kniha mužstva, seznam vojáků; —sstand *m.* stav mužstva, mužstvo *n.*

Manns-fahrt *f.* (mont.) lezení *n.*; —loch *n.* (mech.) (b. Dampfkesseln) hrdlo *n.*, hrdlovina *f.*, otvor *m.*; —name *m.* jmeno mužské; —person *f.* osoba mužská; —schneider *m.* mužský krejčí, hotovitel mužského oděvu; —schwäche *f.* nemohoucnost mužská, slabota mužská; —stamm *m.* mužský kmen, rod po meči; —süchtig *adj.* vdávavá, vdávalka *f.*; —treu *f.* mužská víra; (bot.) mačka *f. Eryngium*; —zucht *f.* vojenská kázeň.

Mannweib *n.* štira *f.*, obojúdec *m.*; 2. mužatka *f.*

Mano-meter *n.*, —skop *n.* (gr.) varoměr, hustoměr *m.*; vzduchoměr *m.*

Manöv-er (-s, unv. M.) *n.* (fr.) polní cvičení, manévr *m.*; fig. obrat *m.*; —rieren manevrovati.

Mansard-e *f.* (fr.) manzarda *f.*, podkrovní světnička; —endach *n.* (Bauk.) st echa lomená, stř. Manzardská.

Mansch, Mantſch (-es, oh. M.) *m.* mačkanina *f.*, machanina *f.*; —en mh. máchati se, šplíchati se v čem.

Manschester *m.* manšestr *m. v.* Manchester.

Manschette (M. -n) *f.* (fr.) manžeta *f.*, kružinka, manšetka *f.*; —nfieber *n. vulgo* strach *m.*, úzkost *f.*

Mantel (-s, M. Mäntel) *m.* plášť *m.*; M. flache (*f.*) bes Zylinders, bes Kegels (math.) oblina válcová, kuželová, plášť válcový, kuželový; M. fig. pláštík *n.*, zástěra k zakrytí, zámysl *m.*; (arch.) klobouk *m.*, plášť *m.*; —flache *f.* (math.) *v.* Mantel; —infekt *n.* kudlanka *f.*; —kind *n.* boček, levoboček *m.*; —mauer *f.*

Mänteln *verb.* opláštiti. [okolnice *f.*

Mantel-sack *m.* tlumok *m.*, vak *m.*; —tiere *pl.* pláštěnci *Tunicata.*

Mantille *f.* (span.) mantila *f.*, pláštík *m.* (ženský), plaštinka *f.*

Mantisse *f.* (lt.) přívěsek *m.*; M. bes Logarithmen (math.) závěska *f.*

Manual (-s, M. -e) *n.* (lt.) manuál *m.*, kniha příručná; příručka *f.*; M. bei d. Orgel manuál *m.*, klávesiště *n.*

Manufakt (-es, M. -e) *n.* (lt.) tovar *m.*

Manufaktur (M. -en) *f.* (lt.) rukodílna *f.*, 2. rukodělství, rukodělnictví *n.*; —tift, —arbeiter *m.* rukodělník *m.*; —wesen *f.* rukodělnictví *n.*; —ware *f.* zboží rukodělné, zb. rukodělničí, rukodělnické zboží, r. tovar *m.*, ruční dílo *n.*

Manuped (-s, M. -e) *n.* rukonožka *f.* (velocipéd *m.*). **Manus** *f.* (lt.) ruka *f.*

Manuskript (-es, M. -e) *n.* (lt.) rukopis *m.*,

Mapp-e (M. -en) *f.* mapa *f.* (pouzdro na spisy); 2. *v.* Landkarte; —enarchiv *n.* archiv na mapy, mapovní archiv, mapovna *f.*; —eur *m.* (geom.) mapopisec, mapař *m.*; —ieren mh. mapovati; —ierungskunde *f.* (geom.) mapopisectví *n.* **Mär** (M. -en) *f. v.* Mare.

Marasmus *m.* (lt.) (med.) sešlost (věkem) *f.*, přestárlost marasmus *m.*

Marasquin *m.* (fr.), **Maraschino** *m.* (lt.) maraskin *m.*, jadrovice, jádrovka *f.*

Marbel, Märbel *m.* kramolka *f.*

Marka *f.* (fim.) *v.* Mark.

Markato *adv.* (lt.) význačně.

Marchande de Mode *f.* (fr.) modistka *f.* (výstrojnice, modnice *f.*).

Märchen (-s, unv. M.) *n.* pohádka, báchorka *f.*; —buch *n.* kniha pohádek; —erzähler, -ſchreiber *m.* pohádkář, báchorkář *m.*; —haft *adj.* pohádkovitý, báječný, bachorkovitý; *adv.* jako pohádka.

Marder (-s, unv. M.) *m.* kuna *f.*; M.-e kuní; —wamme *f.* podbřišky kuní.

Mär-e (M. -en) *f.* (vlt.) zvěst; pověst *f.*; 2. pohádka *f.*; —en mh. žvaniti; tlachati; 2. kutiti, hrabati v něčem.

Margarin *n.* margarin *m.* (umělé máslo); —faure *f.* (chem.) kyselina margarinová; —faure Salze *pl.* margaranty.

Margaron *m.* (chem.) margaron *m.*

Marginalien *pl.* (lt.) krajniny *f.*, pokrajní přípisky, pokrajní poznámky.

Mariage *f.* (fr.) (Kartenſp.) mariáž *m.*

Marien-bad *n.* (chem.) lázeň vodní, lázeň Marie; —blume *f.* chudobka *f.*, sedmikrása *f. Bellis*; —blitel *f.* ostropich *m.*; —eis *n.*, —glas *n.* led matky boží, (slída); —flachs *m.* len matky boží, květel *m. Linaria*; —fafer *m.*, —fäblein *n.*, —fuh *f.* pinkalinka *f.*, slunečko *n.*, pelesta *f. Coccinella.*

Marille *f.* merunka *f.*

Marin *adj.* (lt.) mořský; —e Gebilde (geol.) mořské útvary.

Marine *f.* (fr.) námořnictvo *n.*, námořské loďstvo *n.*; —oberkommando *n.* vrchní velitelství námořské; —offizier *m.* námořský důstojník.

Marineur *m.* (fr.) námořník *m.*

Marin-ieren Fische nakládati, nasolovati ryby; —iert naložený, marinovaný.

Marionette (M. -en) *f.* (fr.) loutka *f.*, tatrmánek *m.*; —nſpiel *n.* hra s loutkami, s tatrmánky; —nteater *n.* loutkové divadlo, d. s tatrmánky, d. s kašpárkem. [Mariotská.

Mariotesche Flasche (phy.) lahev

Mark (-s, oh. M.) *n.* (im Knochen) morek *m.*, čiš *m.*; (in Pflanzen) dřeň, střeň *f.*; duše *f.*; (im Geſchwür) ostrůžeň *m.*

Mark *f.* hranice, mezo *f.*; končina *f.*; 2. (Land) krajiště *n.*, ukrajina *f.*, marka *f.*; 3. (Gewicht) hřívna *f.*; M. Gold hřívna zlata; 4. (Münze) marka *f.*; —ant *adj.* význačný.

Mark-baum *m.* hraničný strom; —e (M. -en) *f.* známka *f.*; —en známkovati; —er *m.* marčan *m.*

Marketender (-s, unv. M.) *m.* markytán *m.*; —in *f.* markytánka *f.*

Markgewicht *n.* hřívnová váha *f.*

Markgraf (-en, M. -en) *m.* markrabě *m.*; —ſchaft *f.* markrabství *n.*; Markgräfin *f.* markrabina *f.*

Mark-höhle *f.* dutina číšová; —ig *adj.* morkovatý, dřenitý; fig. jadrný.

Markier-en značiti, označiti, vyznačiti, známkovati; fig. zostřiti; —t znamenán; —pflock *m.* kolík, roubík *m.*

Mark-los *adj.* nejistý; —manner *pl. m.* chodové. [(číšník).

Markör (*Marqueur m.* (fr.) markér

Mark-ordnung *f.* řád mezní, —pfahl *m.* mezní kůl, cejch *m.*; —rain *m.* mezní trávník *m.*; —röhre *f.* (bot.) střenice, dřeňovice *f.*

Markscheid-e *f.* hranice *f.*, rozhraní *n.*; —eſunſt *f.* horní měřictví n. hraničství *n.*; —en mezovati; stáhnouti, odtáhnouti; —er *m.* (mont.) horní hranič, horní měřič; —erei *f.* horní n. baňské měřictví.

Mark-schicht *f.* (bot.) vrstva střeňová, v. dřeňová; —ſchwamm *m.* (Med.) rak morkový; —ſtein *m.* hraničný kámen, mezník *m.*

Markt (-es, M. Märkte) *m.* trh *m.*; 2. tržiště *n.*, náměstí *n.*; 3. *v.* Marktflecken; —amt *n.* tržní úřad; —amtmann

m. správce trhu, tržní (, iho) *m.*; —aufſeher *m.* tržní dozorce, tržní *m.*; —aufſicht *f.* dohlídka tržní; *coll.* tržní dozorstvo; —bericht *m.* zpráva o trhu, tržní zpráva; —beſucher *m.*, —fahrer *m.* trhovec *m.*; —fleckeu *m.* městec *m.*, městys *m.*; —gaſt *m.* trhovník *m.*; —geld *n.* tržné (, ého) *n.*; —gericht *n.* (eines Marktfleckens) městecký soud *m.*; —halle *f.* tržnice *f.*; —händler *m.* trhovec *m.*; —knecht *m.* bičic *m.*; —leute *pl.* tržníci; —meiſter *m.* tržní *m.*; —ordnung *f.* tržní řád.

Marktorte *f.* dort morkový.

Markt-platz *m.* tržiště *n.*; —polizei *f.* policie tržní; —preis *m.* tržní cena; —protokoll *n.* tržní protokol; (Ort) tržní kancelář; —reviſor *m.* tržní dohlížitel, tržní dozorce; —rufer *m.* tržní provolavač, t. vyvolavač; —ſänger *m.* písničkář *m.*; —ſchreiber *m.* tržní písař; městecký písař; —ſchreier *m.* mastičkář, dryačník *m.*; —ſchreierei *f.* dryačnictví *n.*; —ſtadt *f.* tržní město; —ſtand *m.* tržní stavadlo, t. stánek; —ſtandgeld *n.* tržné (, ého) *n.*; —tag *m.* tržní den; den trhu, trh *m.*; —verkehr *m.* tržba *f.*; —ware *f.* zboží; —warenkonto *n.* (*m.*) (kfm.) účet ze zboží trhového; —warenkontro *n.* zásobník skladů trhových; —zettel *m.* tržní lístek *m.*

Markung *f.* meze, hranice *f.*; (geom.) rozhraní *n.*, rozmezí *n.*

Markvoll *adj.* morkovatý; fig. jadrný.

Marmelade *f.* (span.) marmeláda *f.*, (utvrdlá závara).

Marmor, Marmer (-s, unv. M.) *m.* mramor (marvan) *m.*; —arbeiter *m.* mramorář *m.*; —bruch *m.* mramorový lom; —ieren mramorovati; —papier *n.* mramorovaný papír; —ſäule *f.* mramorový sloup; —ſchleifer *m.* mramorník *m.*

Marod-eur —ör (-s, M. -s) *m.* (fr.) neduživec, churavec, mrzák *m.*; 2. drancovník (*st.* ztracenec, záškodník *m.*); —ieren neduživti.

Marone (M. *Maroni*) *f.* (it.) kaštan jedlý (vlaský), maronky *pl.*; —pilz *m.* hnědoška, maronka *f. Boletus badius.*

Maroquin (-s) *m.* marokin *m.* (barvená kozinka).

Marotte *f.* (fr.) vrtoch *m.*, pošetilá [libůstka; marnůstka *f.*

Marqu-e *f. v.* Marke; —eur *m. v.* Markör. [markýza *f.*

Marquis *m.* (fr.) markýz *m.*; —e *f.*

Mars *m.* (lt. myth.) Mars (Ladoň) *m.*; 2. (astr.) Mars, Smrtonoš *m.*; 3. (chem.) železo *n.*; 4. M. (Maſtkorb) *m.* koš na stožáru.

Marſch (-es, M. Märſche) *m.* pochod *m.*, marš *m.*; M! marš! pochod! kroč! fig. táhni!

Marſch (M. -en) *f.* bařina *f.*

Marſchall (-s, M. Marſchälle) *m.* maršálek, maršál *m.*; —ſtab *m.* berla maršálská, žezlo maršálské (*pol.* bulava *f.*); —würde *f.* maršálství *n.*

Marſch-fertig *adj.* k pochodu hotov; —ieren mí. pochodem jíti; táhnouti (vojensky), mašírovati.

Marſchland *n.* bařina *f. pl.* bažiny, bažinisté *pl.*; (*vulgo*) blata.

Marſch-lied *n.* píseň na pochod, píseň k pochodu, píseň při pochodu; —linie *f.* běh n. směr cesty; —route *f.* rozpis cesty, výkaz pochodu; gebundene M. nuceně vykázaná cesta, příkaz cestovní; —ſtation *f.* stanice cestovní.

Marſtall (-es, M. Marſtälle) *m.* konírna *f.* (maštal *f.*) stáje *f.*

Marſupialia *pl.* (gr.-lt.) (zool.) vačnatí (ssavci). [mučitel *m.*

Marter (M. -n) *f.* muka *f.*; —er *m.*

Märterer *m. v.* Märtyrer.

Marter-kammer *f.* mučírna *f.*; —n mučiti, trápiti; —ſäule *f.*, —ſtöcklein boží muka *pl.*; —ſtube *f.* mučírna *f.*; —tum *n.* mučenictví *n.*; —werkzeug *n.* mučidlo *n.*; —woche *f.* veliký týden, svatý (velkonoční) týden, pašijový týden.

Martialiſch *adj.* vojenský.

Martinigans *f.* martinská husa,

Martins-ferien *pl.* martinky; —gebäck *n.* podkovky, roháče *pl.*

Märtyrer (-s, unv. M.) *m.* (gr.) mučeník *m.*; —in, Märtyrin *f.* mučenice *f.*

Marunke *f.* (Aprikoſenpflaume) marunka, meruňačka, maroslíva *f.*

März (-es) *m.* březen *m.* (3. měsíc); —becher *m.* (bot.) *v.* Narziſſe; —bier *n.* ležák, březňák *m.*; —blume *f.* blednivka *f.*, bledule *f. Leucoium.*

März-gans *f.* březnovka *f.*; —haſe *m.* březňak, mladík *m.*

Marzipan (es, M. -e) *m.* (*n.*) marcipán *m.*; —torte *f.* dort marcipánový.

März-kuh *f.* březnovka *f.*

Masch *f.* louka, lučina *f.*

Masche (M. -n) *f.* mašle *f.*; pletka *f.*, klička *f.*; smyčka *f.*, oko *n.* [*m.*

Maſchine (M. -n) *f.* mašina *f.*, stroj

Maſchinen-arbeiter *m.* strojnický dělník, strojník *m.*; —bauanſtalt, —fabrik *f.* strojnická továrna, mašinárna *f.*, strojírna *f.*, strojovna *f.*; —betrieb *m.* hnaní stroje; —führer *m.* strojevod *m.*; —händler *m.* strojař, mašiník *m.*; —lehre strojnictví *n.*, strojevěda *f.*; —macher *m.* mašinář (strojíř) *m.*; —meiſter *m.* strojmistr *m.*; —rumme *f.* beranidlo s kleštěmi, beranidlo strojové; —ſchneidemeſſer *n.* řezadlo strojné; —ſetzer *m.* (Typ.) strojař *m.*, strojový sazeč; —zeichnung *f.* výkres stroje; rejsování (kreslení) strojů.

Maſchin-erie *f.* strojivo *n.*, soustrojí *n.* (mašinerie *f.*); (im Gebichte) strojnost *f.*; —iſt (-en) *m.* mašinista *m.*, strojevod *m.*; 2. *v.* Maſchinenmacher.

Maſer (M. -n) *f.* (im Holze) svál, svalec *m.*; (im Fleiſche) brza *f.*, žilina *f.*; 2. *pl.* —n osypky (výsypky), spalničky *Morbilli*; —holz *n.* dříví svalové, dř. svalcové, dř. uzlovaté, dř. sukovaté.

Maſerie *f.*, Maſholder *m. v.* Maßholder. [oškleba *m.* (*f.*)

Maskaron *m.* (fr.) pitvora, škába,

Maske (M. -n) *f.* škraboška *f.*, larva *f.*, kukle *f.*; přestroj *m.*, maska *f.*, maskara *f.* (osoba přikuklená). Der

Maske traue nicht, und ſchau nur ins Geſicht ſtrihni larvu, poznáš barvu.

Masken-ball *m.* maškarní bál, m. ples; —feſt *n.* maškarní zábava; —hanſ *m.* tatrman *m.*; —zug *m.* maškarní průvod *m.*

Mask-erade *f.* (fr. - lt.) maškaráda *f.*; —ieren do maškar oblikati; zakukliti; (Fortif.) obestříti; fig. zakryti, zakrývati; —iert *adj.* zakuklený; (Fortif.) obestřený; -e Tür skryté dvéře; m. (bot.) šklebivý.

Maskopei (M. -en) *f.* družstvo obchodní (pro společný zisk a ztrátu).

Maskulinum *n.* (lt.) (grm.) mužský rod.

Masliebe *f. v.* Maßliebe

Maß (-eß, M. -e) *n.* míra *f.*; (Ordnung) pořádek *m.*; M. für M. veta za vetu, odplata; in dem —e als die Gläubiger ſich anmelden v témž pořádku jakož se věřitelé opovídají; nach M. podle; das größte gemeinſchaftliche M. největší míra společná; M. *f.* máz *m.*, pinta *f.*; M. Bier (ehem.) máz piva.

Massa *f. v.* Maſſe.

Maßabgang *m.* schodek míry; proměření *n.*

Massage *f.* (fr.) (med.) masáž, hnětba *f.*, těrba *f.*, tření *n.*, masáž *f.*

Massakr-e *f.* (*n.*) (fr.) řež *f.*, soč *f.*, úboj *m.*, hromadné vraždění; —ieren (fr.) ubíjeti, rozsekati, hromadně vraždit, vyvražditi.

Maßamt *n.* úřad nad měrami, úřad měrodárný.

Massa-vertreter *m.* zástupce podstaty; —verwalter *m.* správce podstaty.

Masse (M. -en) *f.* (fr. - lt.) hmota *f.*; (Konkursm.) podstata *f.*; (Volksm.) množství lidu; (Menge) spousta *f.*; síla *f.*; (mech. geol.) masa *f.*; (aſtr.) M. der Planeten masa n. hmotnost oběžnic.

Maßeinheit *f.* jednička (míry) *f.*

Maßel (-s, unv. M.) *n.* mírka *f.*, čtvrtce *f.*

Maß-en gewiſſermaßen jaksi; erwieſenermaßen dokázaným způsobem; über die Maßen přes míru.

Massen-anhäufung *f.* shluknutí *n.*, shlukování *n.* lidu; —einheit *f.* (phyſ.) jednička masy; —gebirge *n. pl.* slehlé hory, horospousty *pl. f.*

Maßen-gebühr *f.*, —geld *n.* (mont.) odměrné *n.*, plat z míry.

Massen-haft *adj.* hromadný, houfný; *adv.* houfně; —moment *n.* (mech.) moment lenivosti; —mord *m.* hromadné vraždění, ubíjení *n.*; —wanderung *f. f.* houfné stěhování; —weiſe *adv.* úhrnkem; hromadně; houfně.

Massenpfleger *m. v.* Maſſaverwalter.

Maßerle *f.* babyka *f. Acer campestre.*

Maß-flasche *f.* (phyſ.) vybíječ elektrický, láhev Lanneova; —gabe *f.* pravidlo *n.*; nach M. dle, podle, v té míře; —gebend *adj.* měrodárný; směrodatný; rozhodující, řídící; —e Anſicht rozhodující smýšlení; -es Beiſpiel předchozí příklad; der Ausſpruch iſt nur für jmd. od. für eine Sache m. výrok rozhoduje n. dává pravidlo, jest pravidlem někomu n. nějaké věci; —gleich *adj.* předpisný; —halten *n.* mírnění *n.*; —haltig *adj.* (Geſchirr) plnoměrný, plnou míru držící.

Maßholder *m.* babyka *f.*

Massieren (med.) hnésti, třiti, přetírati, rozstírati.

Mässig *adj.* nevrstvitý; balvanovitý.

Mäßig *adj.* mírný; 2. pinetní, mazový; *adv.* mírně; —en etw. zmírniti, zmenšiti něco; umenšiti, uskrovniti něčeho; m. einen zkrotiti koho; ſich m. zmírniti se; ſich im Eſſen m. skrovniti se v jídle; —heit *f.* mírnost, míra *f.*

Massikot *n.* (fr.) (chem.) klejt *m.*

Massiv (fr.-lt.) *adj.* hmotný, masivní; celý, celistvý; fig. hrubý.

Maß-kanne *f.* mázovka *f.*, pinetní konvice *f.*; —latte *f.* (Bauk.) sáhovka *f.*

Maßliebe *f.* sedmikrása, chudobka *f. Bellis.*

Maß-los *adj.* nemírný; *adv.* bez míry; —loſigkeit *f.*, bezmérnost *f.*; —nahme *f.*, —nehmung *f.* opatření *n.*, prostředek *m.*

Maßregel (M. -n) *f.* pravidlo *n.*; prostředek *m.*, opatření *n.*, zařízení *n.*; in einer Sache zweckmäßige —n treffen věc náležitě opatřiti; durchgreifende —n důrazné prostředky, důrazná opatření; —n *verb.* (etwen, etwaš) nakázati koho, vpravovati, vpraviti (do něčeho), do pravidel vtěsnati; —ung *f.* nakázání *n.*, vpravování *n.*

Maß-stab (M. —ſtäbe) *m.* míra *f.*, měřidlo *n.*, měřítko *n.*; —voll *adj.* mírný, v míře držený, úměrný; —werk *n.* (arch.) kružba *f.*

Mast (oh. M.) *f.* žír *m.*, píce *f.*, krmení *n.*; 2. krmník *m.*; M. (-eß, M. -e od. -en) *m.*, —baum *m.*, stěžeň, stožár *m.*

Mastdarm (M. -därme) *m.* konečník *m.* (*postelino*); —austritt *m. v.* Maſtdarmvorfall; —bruch *m.* průtrž konečníku; —fiſtur *f.* rozsedlina v konečníku; —fiſtel *f.* píštěl v zadku; —krebs *m.* rak v konečníku; —venen *pl.* žíly zadkové; —vorfall *m.* výhřez konečníku.

Masten ostěžniti; 2. dobrou krmi býti.

Mäst-en krmiti; vykrmiti; —er *m.* krmič *m.*; —erei *f.* krmírna *f.*

Master *m.* (engl.) mistr *m.*

Mast-fähigkeit *f.* (des Viehes) výkrmnost; —gans *f.* krmná husa *f.*; —geld *n.* krmné *n.*

Mastitis *f.* (gr.) (med.) zánět prsů.

Mastix (-es), —baum *m.* lentyšek *m.*, tryšle *f.*; —blätterig *adj.* tryšlolistý.

Mast-jahr *n.* krmný rok; —korb *m.* košina, košatka *f.* (u stěžně); —ochſe (M. -en) krmný vůl.

Mastodon *n.* (gr.) zubozvěr *m.*

Mastozoon *n.* (gr.) ssavec *m.*

Mast-recht *n.* krmní právo *n.*, žírné právo *n.*; —rübe *f.* řípa krmivka; —ſchwein *n.* krmnice *f.*, krmník *m.* (pícek *m.*, krmný vepř); —ſtall *m.* krmník *m.*; —ung *f.* žír *m.*, vykrmení *n.*; —vieh *n.* krmný dobytek; —werk *n.* stěžňoví, stožároví *n.*

Matador (-s, M. -en) *m.* (span.) výtečník *m.*; 2. (in Spanien) býkobojce *m.*

Match *m.* (engl.) závod, zápas *m.* (ve hře).

Matelot *m.* (fr.) námořník *m.*, plavec *m.*; *pl.* -s plavecké spodky; -e *f.* námořský tanec; 2. lodnická krmě.

Mater *f.* (lt.) matka *f.*; (anat.) *dura m.* podlebnice *f.*; *pia m.* obmozečnice *f.*

Materia *f.* (lt.) *v.* Materie.

Material (M. -ien) *n.* materiál *m.*, hmota *f.*, látka *f.*; zásoba *f.*; Baum. stavivo *n.*; Brennm. palivo *n.*; Spinnmat. předivo *n.*; —gebarung *f.* (kfm.) nakládání n. hospodaření se hmotami, se zásobami.

Materialien-buch *n.* (kfm. kniha (hrubých n. syrových) látek; —handlung *f.* *v.* Materialwarenhandlung; —konto *n.* (*m.*) účet z přípravné zásoby; —rechnung *f.* počet z hmot, z látek; účtování hmot, látek.

Material-isation *f.* zhmotnění *n.*, —isch *adj.* hmotný; —ismus *m.* hmotenství; všehmotenství *n.*; —ist (en) *m.* materialista *m.*; —istisch *adj.* materialistický; —rechnung *f.* *v.* Materialienkonto; —schoppen *m.* kůlna na zásoby; —vorrath *m.* zásoba hmot; material *m.*; —warenhändler *m.* materialista *m.*; materiálník *m.*; —warenhandlung *f.* obchod se zbožím materiálním.

Mater-ie (M. -ien) *f.* (lt.) hmota, látka *f.*; M. und Form věc a způsoba; M. (med.) materie *f.*; hnis, talov *m.*; —iell *adj.* hmotný, tělesný; věcný, materiální; -e Vortheile prospěchy hmotné; geistiges und -es Wohl duchovní a tělesné dobré; -er Punkt hmotný bod *m.*

Maternität *f.* (lt.) mateřství *n.*

Mathema *n.* (gr.) učebná věta.

Mathemat-ik *f.* (gr.) matematika, veličinověda *f.*; —iker (-s, unv. M.) *m.* matematik, počtář *m.*; —isch *adj.* matematický; m. schön velekrásný; das m. Schöne velekrása *f.*

Mathesis *f.* (gr.) *v.* Mathematik.

Matinée *n.* (fr.) ranní zábava; předpolední koncert (ranní nedbalky).

Matjeshering *m.* *v.* Maatjes . . .

Matratze (M. -en) *f.* žíňovka, žíněnka, matrace *f.* [kniha mateční.

Matrik (M. -en) *f.*, —el *f.* matrika *f.*; **Matriken-auszug** *m.* výtah z matriky, výtah matriční; —führer *m.* matrikář *m.*, zapisovatel matriční; —führung *f.* vedení matričních knih, v. matrik; zapisování do matrik.

Matrimonium *n.* (lt.) manželství *n.*

Matrize (M. -en) *f.* (fr.) matrice, matice *f.*

Matrone (M. -n) *f.* (lt., matrona *f.* (důstojná stará paní); —nalter *n.* stáření (babství) *n.* *Anilitas.*

Matrose (-n, M. -n) *m.* (holl.) námořník, lodník, plavec *m.*

Matrosen-fleisch *n.* (Koch.) maso po lodnicku, maso námořské; —fleisch *n.*, —fleischung *f.* lodnický oděv, námořský šat; —leinen *pl.* plavecké plátno.

Matsch *adv.* mač, veta; M. (-es, ob. M.) *m.* povidla *pl.*, omáčka ovocná; 2. (im Spiele) souš, zásucha *f.*; m. sein býti v konci (v bryndě); einen m. machen zamotati koho; M. *m.* brynda *f.*; fig. nesnáz *f.*; aus dem —e ziehen z bryndy vytrhnouti n. vytáhnouti.

Matsch-en mísiti, hnésti, mačkati; 2. vytlačovati ovoce; —ig *adj.* kašovitý.

Matt *adj.* mdlý, unavený; slabý; ploský; mdle, bez lesku (matovaný); M. ! (Schachspiel) mat! Schach matt! šach mat!

Matte (M. -n) *f.* rohož, rohožka *f.*; 2. dolík *m.*; 3. horská louka, palouk *m.*, brsina *f.*; 4. syřenina, sraženina *f.*, sražené mléko; 5. mdlivo *n.*; 6. *v.* Motte.

Matten zemdliti koho; mſ. uchvátiti se, umdleti se.

Mattenflechter *m.* rohožník *m.*

Matt-gold *n.* temné n. tmavé zlato; —heit *f.* unavenost, zemdlenost *f.*; tmavost *f.* [modrá).

Matthiola *f.* fiala *f.* (bílá, červená,

Mattigkeit *f.* mdlota, mdloba *f.*

Mattieren přikaliti, matovati.

Maturität *f.* (lt.) dospělost *f.*; —sprüfung *f.* zkouška dospělosti; zkoušky maturitní (maturitka, maturka *f.*); —szeugnis *n.* vysvědčení dospělosti.

Matutine *f.* (lt.) jitřní (mše) *f.*

Matz (-es, M. -e) *m.* syřenina *f.* (Matte); 2. hňup, hlupák *m.*; 3. macek *m.*

Matz-e *f.*, —en *m.* *v.* Mazze.

Mätzhamelei *f.* (fig.) podvod *m.*

Mauer (M. -n) *f.* zeď *f.*; M. unter dem Dachstuhl podkrovní zeď, podkrovnice *f.*

Mauer-anker *m.* hák *m.*, skoba *f.*; —anschlag *m.* vývěšek na zdi, nálepek na zdi; —arbeit *f.* zednická práce; zdívka *f.*; —band *n.* (Bauk.) kleště *pl.* *f.*, lem, pás *m.*; —bank *f.* pozednice, půzednice *f.*; —befleidung *f.* vykládání, obložení *n.*, —brecher *m.* beran, taran *m.*; —durchspitzung *f.* špicování zdi; —fest *adj.* (*adv.*) vezděný, ve zdi zadělán; co vezděno n. ve zdi upevněno jest; —fraß *m.* (archit.) kaz (ve zdi); —fronte *f.* průčelí zdi; —giebel *m.* štít *m.*; —kreis *m.* kruh zední; —latten *pl.* *v.* Mauerbank; —läufer, —kletter *m.* (Vogel) šoupálek, stěnolez (, a) *Certhia*; —n mh. zdíti; —quadrant *m.* (astr.) kvadrant zední, —riß *m.* trhlina (ve zdi); —schaft *m.* (Bauk.) meziokní *n.*; —schließe *f.* kleště *pl.* *v.* Mauerband; —schwamm *m.* *v.* Hausschwamm; —specht *m.* šoupálek *m.* *Certhia*; —speise *f.* malta *f.*; —stein *m.* zední kámen; zdicí kámen, cihla *f.*; —stütze *f.* podezdívka, podpora *f.*; —werk *n.* zdi *pl.*; zdivo *n.*; —ziegel *m.* cihla zední; cihla zdicí; —zinnen *pl.* *f.* cimbuří *n.*

Mauke *f.* (Pferdekrankheit) *pl.* mušky *f.*, prohnilý *pl.* *m.*; 2. (schlechte Speise) laňkvara *f.*, kucmoch *m.*

Maul (-es, M. Mäuler) *n.* mul, mulák, mezek *m.* *Mulo* (zool.).

Maul (-s, M. Mäuler) *n.* huba *f.*

Maulaff-e *m.* zevel, otevřhuba, moula *m.*; —en mh. lelkovati, zevlovati.

Maulbeer-baum *m.* moruše *f.*, moruší *m.*, moruše *f. Morus*; —e *f.* moruše *f.*; —enjaft *m.* šťáva morušová; —pflanzung *f.* morušový sad.

Mäulchen *n.* hubička, hubinka *f.*

Mauldresch-en mh. tlachati, hubou tlouci; —er (-s, unv. M.) *m.* tlučhuba, marnotlach, mlachuba, melhuba, hubomel

Maulen mh. hubovati. [*m.*

Maulesel (-s, unv. M.) *m.* mezek *m.*; —treiber *m.* mezkář *m.*

Maul-faul *adj.* nemluvný; nemluva *m.*; —fletſcher *m.* šklebilek, ošklibálek *m.*; —gatter, —gitter *n.*, —korb *m.* náhubek *m.*; —held *m.* fig. rytíř mluvka, rytíř z hubovic, doktor mnohosloví; —pferd *n.* mezek *m.*; —recht *adj.* příhodný do huby (k snědení); einem etw. m. machen někomu něco do huby (pod hubu) připraviti; —ſchelle (M. -en) *f.* poliček *m.*, facka *f.*; —ſchellen poličkovati, fackovati; —ſeuche *f.* slintavka *f.*; hrdelnice, pojed, žába *f.*; —ſperre *f.* (Pferdekrank.) ztuhnutí, ztrnutí (strnutí) úst; —taſche *f. v.* Maulſchelle; 2. fig. vyřídilka *f.*; 3. (Speiſe) hubička, hubinka *f.*

Maultier (M. -e) *n.* mul (mezek) *m.*; —treiber *m.* muláč (mezkář) *m.*

Maul-trommel *f.* brnkačka, brumle *f.*; —voll *n.* (oh. M.) sousto *n. v.* Mundvoll; —werk *n.* fig. vyřídilka, odříkačka *f.*

Maulwurf (-es, M. —würfe) *m.* krt, krtek *m. Talpa*; —s- krtkový, krtí; —grille *f.* krtonožka *f. Gryllotalpa*; —haufen, —hügel *m.* krtinec *m.*, krtiště *n.*

Maur (-en, M. -en) *m.* maur *m.*

Maurache *f. v.* Morchel.

Maurer (-s, unv. M.) *m.* zedník *m.*, —gewerbe *n.*, —handwerk *n.* zednictví *n.*, řemeslo zednické, živnost zednická; —kelle *f.* obmítačka *f.*, zednická lžíce; —kitt *m.* malta *f.*; —meiſter *m.* zednický mistr.

Maus (M. Mäuſe) *f.* myš *f. Mus.*

Mauſchel (-s, unv. M.) *m.* mousl, a, mouslík *m.* (židák); —n *verb.* brebencovati, brebentiti.

Mäuschen (-s, unv. M.) *n.* myška *f.*; —ſtill *adj.* tichoučký, tichounký, tichý jako pěna, jako myška.

Mauſe (oh. M.) *f.* pelichání, línání *n.*

Mäuſe-dreck *m.* myšinec *m.*; —falle *m.*, —geier *m.*, —habicht *m.* káně *f.*; —falle *f.* past na myši; —fletſch *n.* myšina *f.*; —fraß *m.* výhryz *m.*; —gerſte *f.* myší ječmen, žitnavka *f. Hordeum murinum*; —loch *n.* myší díra.

Mauſen mh. myši chytati; fig. etwas m. uzmouti, štípnouti; ſich m. (mauſen, mauſern) pelichati, línati, peří n. chlupy pouštěti, tratiti.

Mäuſe-ohr *n.* myší úško; (bot.) pomněnka, nezabudka *f. Myosotis*; —pfeffer *m.* čistec *m.*; —pulver *n.* otruch *m.*

Mauſ-er *m.* (Vogel) pelichač *m.*; (Krebs) kabátník *m.*; fig. zloděj, poberta *m.*; —ern, ſich m. pelichati; *v.* Mauſen.

Mäuſe-ſtill *adj. v.* Mäuschenſtill; —tot *adj.* zcela mrtvý.

Mauſig; ſich m. machen roztahovati se; vzdorovati. [slavný náhrobek.

Mauſoleum *n.* (gr.-lt.) mausoleum,

Mauße *f. v.* Mauſe.

Mäußeln, mauſeln mh. loudati se, párati se s čím.

Maut (M. -en) *f.* mýto (mejto) *n.*; —beamte *m.* mýtní úředník; —einhebung *f.* vybírání mýta; —einnehmer *m.* mýtný *m.*; —gefälle *n.* mýtní důchodky *pl.*; —haus *n.*, —ſtation *f.* mýtnice *f.*; —ner *m* mýtný *m.*; —ſchranke *f.* mýtní zápora; —umgehung *f.* obejití, objetí mýta; projetí mýta; —verſteigerung *f.* dražba na mýto, dražba mýta; —verſteigerungskundmachung *f.* vyhláška o dražbě mýta.

Maxelei *f.* mlsná krádež.

Maxilla *f.* (lt.) čelisť, sanice *f.*

Maximal-preis *m.* nejvyšší cena; —tarif *m.* nejvyšší sazba.

Maxime (M. -en) *f.* (fr.-lt.) pravidlo *n.*

Maximum *n.* (lt.) nejvyšší číslo, nejvýše (co nemůže převýšiti); (math.) největší hodnota, největšina *f.*; —thermometer *n.* vysokostupňový teploměr.

Mayonnaise *f.* majonéza *f.*

Mayor *m.* (engl.) starosta *m.*

Mazer-ation *f.* (lt.) máčení *n.*; —ieren máčeti, močiti. [zurka *f.*).

Mazurka *f.* (Tanz) mazur *m.* (ma-

Mazze, Mazeſſe *f.*, Mazos, Mazen *m.* (jüd.), Oſterbrot přesník *m.*, přesnice *f.*, maces *m.* (= mazanec *m.*).

Meatus *m.* (lt.) (bot.) chod *m.*; *acusticus, auditorius* zvukovod *m.*; *intercellulares pl.* (bot.) průchody mezibuničné; *m. pneumatici pl.* (bot.) vdušnice *f.*

Mechan-ik (oh. M.) *f.* (gr.) mechanika *f.*, hybozpyt *m.*, strojnictví *n.*; —iker (-s, unv. M.), —ikus *m.* mechanik, strojník, strojeznalec *m.*; —iſch *adj.* mechanický, strojovitý, strojnický; —iſches Krippenſpiel pohyblivé jesličky *pl.*; —ismus *m.* mechanismus *m.*, soustroj *m.*; fig. slepočinnost *f.*

Mechant *adj.* (fr.) ošklivý, šeredný, hanebný.

Mekkern mh. mečeti; mekati.

Medail-e (M. -en) *f.* (fr.) medalie *f.*, památní (-ný) n. pamětný n. čestný peníz; —enkabinett *n.* kabinet medalií, sbírka medalií; —enkunde *f.* znalství medalií, medalioznalství *n.*; —eur *m.* medalíř *m.*, rytec medalií; —enkunſt *f.* medalířství *n.*, rytectví na duto, na vyduto, rytectví medalií; hlubitelství *n.*

Medaillon (-s, M. -s) *n.* medalion *m.* (velký památný peníz).

Median (lt.) (—papier *n. etc.*) median *m.* (papír prostřední velikosti).

Mediante *f.* (lt.) (Muſ.) střednice *f.*

Mediastinum *n.* (lt.) (anat.) mezipličnice, přepona *f.*

Mediat-eur *m.* (fr.) prostředník *m.*; —ion *f.* prostřednictví *n.*; —iſieren mediatisovati (zbaviti svrchované moci, podříditi jiné vládě).

Medikament (-es, M. -e) *n.* (lt.) lék *m.*; —emregie *f.* (mil.) vojenské ředitelství léků.

Medikaster *m.* mastičkář, olejkář *m.*

medio mense (lt.) (Mitte Monats) zahlbare Wechsel *pl.* směnky výplatné v polovici měsíce.

Medio- poloviční; —garn *n.* polovičná osnova příze.

Medis-ance *f.* (fr.) pomluva *f.*; —ant *adj.* pomluvačný, utrhačný; —ieren pomlouvati koho.

Medit-ation *f.* (lt.) rozjímání, přemýšlení, přemítání *n.*; —ieren rozjímati, přemýšleti, přemýtati.

Meditrina *f.* (lat. Myth.) Zdravěna *f.*

Medium *n.* (lt.) prostředí *n.*; (grm.) střední, zvratnočinný; (Spirit.) duchomluvec, prostředník *m.*, medium *n.*

Medizin (oh. M.) *f.* (lt.) (Arzneiwissenschaft) lékařství *n.*; 2. (Arznei) lék *m.* medicina *f.*

Medizinal-anstalten *pl. f.* ústavy léčebné; —auslagen *pl.* náklady léčebné; —kollegium *n.* lékařský sbor; —kommission *f.* lékařská komise; —personen *pl.* osoby lékařské (léčitelstvo *n.*); —polizei *f.* policie léčebná; —rat *m.* lékařská rada; (Person) lékařský rada; —wein *m.* léčebné víno; —wesen *n.* léčebnictví *n.*

Medizin-er (-s, unv. M.) *m.* medik *m.*; —ieren léku užívati; —isch *adj.* medicinský, lékařský, léčebný; -e Praxis medicinská praksa, provozování léčby, léčení *n.*

Medull-a *f.* (lt.) (bot.) střeň, dřeň *f.*; (zool.) číš, morek *m.*; *m. spinalis* mícha *f.*; —ös *n.* bezovina *f.*

Medusa *f.* (zool.) medusa *f.*

Meer (-es, M. -e) *n.* moře *n.*, —aal *m.* mořský úhoř *Muraena*; —adler *m.* orel mořský; —anwohner *m.* pomořan, přimořan *m.*; —äsche *f.* (Fisch) jesen mořský; —beherrscher *m.* mořevládce *m.*; —beschreibung *f.* mořepis *m.*, popis moře; —bewohner *m.* obyvatel mořský, námořan *m.*; —bucht *f.* mořský chobot, zátoka *f.*; —busen *m.* mořský záliv; —eiland *n.* mořský ostrov; —enge *f.* úžina mořská (hrdlo mořské), mezizemí *n.*

Meeres-becken *n.* kotlina mořská; —bracken *pl.* mořský podplav (voda mořská s vodou říčnou); —fläche *f. v.* Meerfläche; —gebiet *n.* obmoří, přímoří *n.*; —gott *m.* (Myth.) Mořebůh (Neptun) *m.*; —grund *m.* mořské dno; —horizont *m.* mořský obzor; —länge *f.* mořská délka (geogr.); —öde *f.* (fig.) pustina mořská; —spiegel *m.* hladina mořská, —stille *f.* ticho na moři, tichost moře, mořská tišina; —strömung *f.* proud mořský.

Meer-ferkel *n.* morče *v.* Meerschwein; —fisch *m.* mořské ryby; —fläche *f.* hladina mořská; —forelle *f.* pstruh mořský; —frau *f.* mořská panna, ochechule *f.*; —gebiet *n.* mořská oblast; obmoří *n.*; —gegend *f.* pomoří, přimoří *n.*; —getöse *n.* hučení moře, hukot moře; —gras *n.* řasa *f.*, mořská tráva, chaluha *f. Alga, Ulva, Fungus*; —grün *adj.* zelený jako moře; M. *n.* (Farbe) mořská zeleň; —herrschaft *f.* vláda na moři; —hose *f.* mořská smršť; —jungfer *f. v.* Meerfrau; —kalb *n.* tuleň *m. Phoca vitulina*; —karte *f.* mapa mořská, mapa plavecká, mořevid *m.*; —katze *f.* kočkodan *m.*; du M.! (Schimpf) ty obludo! ty potvoro! —kohl *m.* katrán *m. Crambe*; —küste *f.* pomoří *n.*; —lilie *f.* křín mořský; —nixe *f.* ochechule *f.*; —rettich *m.* křen *m.*; —schaum *m.* pěnek *m.*, pěna mořská; —schäumer *m.* námořský loupežník; —schaumkopf *m.*, —schaumpfeife *f.* pěnovka, pěnkovka *f.*; —schwein *n.* vizka *f.*, morče *n. Cavia*; 2. plískavice *f. Delphinus*; —stern *m.* hvězdýš *m.*; —stille *f. v.* Meeresstille; —straße *f.* průliv *m.*; —strudel *m.*, —wirbel *m.* vír v moři; —taufe *f.* námořnický křest; —umfassung *f.* obmoří *n.*; —ungeheuer *n.*, —wunder *n.* mořská potvora, nestvůra mořská; —weib *n. v.* Meerfrau; —zeisig *m. v.* Flachsfink; —zunge *f.* (geogr.) okřídlí *n.*, kosa *f.*; 2. (zool.) kosoret *m.*, mořský jazyk (ryba) *Pleuronectes solea*; —zwiebel *f.* ladonka, skyla *f.*, mořská cibule (*Scilla*).

Meeting *n.* (engl.) veřejná schůze; veřejné shromáždění, tábor *m.* (t. lidu).

Mefitisch *adj.* dusný, smrdutý.

Megalith *m.* (gr.) velekam *m.*

Megalo-graphie *f.* (gr.) velkomalba *f.*; —laurus *m.* (gr.) veleještěr *m.*

Megäre *f.* fig. dračice (megéra) *f.*

Megaskop *n.* (gr.) velehled *m.*

Megatherion *n.* (gr.) předpotopní enochod.

Mehl (-s, oh. M.) *n.* mouka *f.*

Mehl-absatz *m.* prodej mouky, odbyt mouky; —bahn *f.* zálubně *f.*; —beerbaum, —beerstrauch *m.*, —beerstaude *f.* muk *m. Sorbus Aria*; —beere *f.* mukyně *f.*; —beutel *m.* moučný pytlík, p. na mouku; —birn *f.* moučnice *f.*; —blume *f.* petrklíč pomoučený *Primula farinosa*; —brei *m.* kaše z mouky; —born *m.* muk *m. Sorbus Aria.*

Mehlen pomoučiti, namoučiti.

Mehl-faß *n.* bečka na mouku; das —fäßchen *v.* Mehlbeere; —flecke *pl.* flíčky (z těsta); —früchte *pl.* plodiny moučné; —halle *f.* moučnice *f.*, moučná tržnice; —handel *m.* obchod s moukou, mukařství *n.*, krupařství *n.*; —ig *adj.* moučný, moučnatý; —käfer *m.* moučník *m.*, mlynařík *m. Tenebrio Molitor*; —kammer *f.* moučnice *f.*, komora na mouku; —kasten *m.* moučnice *f.*, truhla na mouku; —kleister *m.* lep *m.*, moučný maz; —motte *f.* mlynaříček *m. Parus caudatus*; —milbe *f.*, —schabe *f.* pilous *Tinea Granella* (Kornwurm); —sack *m.* pytel na mouku; —sieb *n.* síto na mouku, prosevačka *f.*; —speise *f.* jídlo z mouky; moučná krmě, moučník *m.*; —staub *m.* prach moučný; —steuer *f.* moučné *n.*; —suppe *f.* polívka z mouky; —tau *m.* mana *f.*, medovka *f.*, padlí (*n.*); —trank *m.* kal, okal *m.*; —verfälschung *f.* porušování mouky; —weiße *m.* (Wein)

běloočka *f.*; —wurm *m. v.* Mehlkäfer; 2. *v.* Kornwurm; —zucker *m.* tlučený cukr.

Mehr *adv.* více; m. bieten (b. d. Lizitation) více podávati, výše podávati, nad to podávati (při dražbě); er braucht nur m. zu kommen netřeba leč aby přišel; (Komparativ mit als od. denn) er hat mehr als (denn) nötig jíst má více než je potřebí; er ist m. gewachsen als ich on je větší než já; *adj.* —er, —e, —es (auch —erer, —ere, —eres) více; větší počet; je gehts mit —ern anderm Dingen tak se děje i s mnohými jinými věcmi; —ermal *adv.* (mehrmal) častěji.

Mehr (-s, ob. M.) *n.* většina *f.*; —abnahme *f.* větší odkup, větší odbyt, větší odbírání; —ausgabe *f.* vyšší n. větší vydání, předání *n.*; —betrag *m.* přebytek, nadbytek *m.*; —deutig *adj.* vícevýznamný, víceznačný; -heit -ost.

Mehren množiti; rozmnožiti, rozhojniti; sich se; —teils *adv.* větším dílem.

Mehr-er (-s, unv. M.) *m.* množitel *m.*, rozmnožovatel *m.*; 2. násobitel *m.*; M. des Reiches (Titel der ehemaligen deutschen Kaiser) rozmnožitel říše (*semper augustus*); —erlei *adj.* několikerý, víceré; —es (—eres) *v.* Mehr *adj.*; —fach *adj.* násobný, víceronásobný; —gliedrig, —gliedig *adj.* několikočlený; —heit *f.* (ch. M.) mnohost *f.*; většina *f.*, větší počet; větší strana; (grm.) množný počet, množník *m.* (*Plural*); —heitsform *f.* (grm.) množné číslo (množník); —linge *pl.* množňata, spolčata *pl. n.*, blíženci *pl. m.*; —lingsgeburt *f.* porod několikadětný; —macher *m.* množitel *m.*; —malig *adj.* častější; —mals (—mal) *adv.* (*num.*) častěji; —momentig *adj.* vícedobý; -e Handlung vícedobost *f.*; —silbig *adj.* víceslabičný; —silbigkeit *f.* několikaslabičnost; víceslabičnost *f.*; —stimmig *adj.* vícehlasý; —ung *f.* množení *n.*; přímnožek *m.*, rozhojnění *n.*; M. der Wurzeln přispořování *n.*, přispora *f.*; —zahl *f.* větší počet, většina *f.*; (grm.) množný počet, množník *m.* *Plural*; —zifferige Zahlen čísla několikociferná, č. vícecifernà, č. o několika cifrách.

Meid-e (-en, M. -en) *m.* valach (kůň) *m.*; —en valašiti, vyklestiti.

Meiden etw. vzdalovati se čeho, vyhýbati se čemu; jmd. m. vystříhati se, straniti se koho.

Meier (-s, unv. M.) *m.* dvořák *m.*, dvorník *m.*, ratajník *m.*, dědinník *m.*; šafář *m.*; (bot.) *v.* Miere; —ei *f.* dvůr *m.*, rataje; —er *m. v.* Meier; —gut *n.* poplužní statek; —hof *m.* dvorec *m.*, poplužní dvůr; —in *f.* dvořačka, dvořka *f.*; šafářka *f.*

Meile (M. -n) *f.* míle *f.*; fünf —n pět mil.

Meilen-geld *n.* milové *n.* (plat za každou míli); —maß *n.* měření dle mil; —recht *n.* právo na míli cesty; právo obvodové; —säule *f.*, —stein *m.*, —zeiger *m.* milník *m.*, milový sloup, milový kámen; —stiefel *m.* (im Märchen) boty mílové (= 7mílové); —zertifikat *n.* vysvědčení mil, vysv. mílové.

Meiler (-s, unv. M.) *m.* milíř *m.* (kupa uhlířská); —holz *n.* dříví milířové; —platz *m.*, —stätte, —stelle *f.* uhliště *n.*, stádlo *n.*; —verkohlung *f* milíření *n.*, zuhlení v milířích.

Mein (*m. n.*, meine *f.*) *pron.* můj *m.*, moje *n.*, *f.*; svůj *m.*, svoje *n.*, *f.*; m. und dein moje a tvoje; wo es sich um das M. und Dein handelt kdež o to jde, co čího jest; ich erfülle —e Pflicht plním svou povinnost; m.! medle, mnedle.

Meineid (-es, M. -e) *m.* křivá přísaha; zrušení přísahy; —ig *adj.* křivopřísežný; ein -er křivopřísežník *m.*; —serinnerung *f.* výstraha před křivou přísahou; —sklage *f.* žaloba z křivé přísahy.

Meinen mih. mníti, domnívati se; mysliti; wen meinen Sie? koho myslíte?

Meinet-halben, —wegen, —willen *prp.* (*adv.*) promne, promne a zamne, mnedle, třebas.

Meinig (ddd. -e) *adj.* můj *m.*, moje *f. n.*

Mein-kauf *m.* podvodná koupě; —schwörer *m.* křivopřísežník *m.*; —tat *f.* zločin *m.*

Meinung (M. -en) *f.* mnění, mínění, domnění, zdání, smýšlení *n.*; einer M. sein za něco pokládati; von seiner M. abgehen upustiti, ustoupiti od svého mínění; seine M. abgeben dáti své zdání o něčem; einer M. beistimmen *v.* Beistimmen; die öffentliche M. veřejné mínění; —sdifferenz *f.*, —sverschiedenheit *f.* rozdílnost v mínění.

Meisch *m.*, —e *f. v.* Maische.

Meise (M. -n) *f.* sykora (sýkora, síkora) *f.* *Parus.*

Meisen-hütte *f.* číhanka na sykory, —kasten *m.*, —schlag *m.* poklopec, padak na sykory; —kloben *m.* skřipec na sykory; —pfeife *f.* píšťala na sykory, sykorka *f.*

Meißel (-s, unv. M.) *m.* dláto *n.*, dlabadlo *n.*; —n etw. dlabati, dlátem rýti.

Meist *adv.* nejvíce; *adj.* ddd. —e největší; —anbot *n.*, —bot (-es) *n.* největší podání, n. nabídka; —bietender nejvíce n. nejvýše podávající; —ens, —enteils *adv.* nejvíce, z větší části.

Meister (-s, unv. M.) *m.* mistr *m.*; —brief *m.* list na mistrovství, list mistrovský; —gebühr *f.* (Taxe) poplatek za mistrovství, mistrovné *n.*; —gesang *m.* mistrný zpěv; —geselle *m.* starší tovaryš; podmistří *m.*; podstarší (u sladovníků); starek (u mlynářů); palír (u zedníků); —haft *adj.* mistrovský, mistrný; —in *f.* mistryně; mistrová *f.*; —recht *m.* (vlt.) mejstřík *m.*; —kollegium *n.* sbor mistrů; —lade *f.* pokladnice mistrů; —lied *n.* mistrovská píseň.

Meistern mistrovati koho; 2. výtečně provesti.

Meister-probe *f.* prokázka řemesla; —recht *n.* mistrovské právo; —sänger *m.* (chem. in Deutschland) pěvčí mistr, mistrný pěvec; —schaft (ob. M.) *f.*

mistrovství *n.*; 2. mistrnost, výtečnost *f.*; 3. *coll.* mistrovstvo, mistři; —ſtreich *m.* mistrovský kousek; —ſtück *n.*, —werk *n.* mistrovský kus; mistrná věc, mistrné dílo; —zug *m.* mistrný tah (ve hře

Mekern *v.* Meckern. [šachovní).

Mekon *n.* (gr.) mák *m.*; —at *n.* mekonan *m.*, sůl makokyslá; —in *n.* makovina *f.*; —ton, —tum *n.* šťáva maková, opium; —it *m.* makovec *m.*, —ſäure *f.* kyselina maková; -ſaure Salze *pl.* mekonany.

Mel *n.* (lt.) med *m.*

Melaleuca *f.* (gr.) *v.* Kajaputbaum.

Melam *n.* (chem.) melam *m.*; —in *n.* melamin *m.* [černice *f.*

Meläna *f.* (med.) černá úplavice,

Melanämie *f.* (gr.) (med.) černokrevnost *f.*

Melancholie *f.* (gr.) melancholie *f.*; těžkomyslnost, zádumčivost *f.*; —iker *m.* těžkomyslník *m.*, člověk těžkomyslný; —iſch *adj.* zádumčivý, těžkomyslný, melancholický, kalokrevný.

Melange *f.* (fr.) směsice, míchanice *f.*

Melan-glanz *m.* rhomboedriſcher tmavostříbřec klencový; —graphit *m.* rhomboedriſcher tuha klencová; —orrhagie *f.* (gr.) (med.) *v.* Meläna; —orrhoa *f.* (bot.) černotok *m.*

Melanos-e, —is *f.* (Rhbt.) černice *f.*; (Fleckе černice) *f.*; (Stoff) černeť *f.*

Melaphyr *m.* (fr.-gr.) (Miner.) porfyr jinorazový, melafyr *m.*, černojisp *m.*

Melas *m.* (gr.) černá vyraženina, černina *f.* [nemoc

Melasikterus *m.* (gr.) (med.) černá

Melasma *n.* (gr.) (med.) černina *f.*

Melasse *f.* (fr.) (Zuckerw.) melasa *f.* (kal cukrový); —nbrennerei *f.* melasovna *f.*; —nſpiritus *m.* melasový líh.

Meld-e (M. -en) *f.* lebeda *f.* *Atriplex* (bot.); —engewächſe *pl.* merlíkovité (rostliny).

Meld-en opověděti (opovědíti), hlásiti, ohlásiti; ſich zu etw. m. hlásiti se, přihlásiti se k čemu; —ung *f.* (ankommender Fremden) opověď *f.*, opovídání *n.* (příchozích cizinců), hlášení *n.*; von einer Sache M. tun ohlásiti něco; —ungszettel *n.* hlášení *n.*; —zettel *m.* lístek opovědní, lístek opovídací, lístek přihlašovací. [hádka *f.*, váda *f.*

Melée *f.* (fr.) mela *f.*, pranice *f.*;

Meles *m.* (lt.) jezvec *m.*

Meliert (gr.) (vom Tuche) žíhaný, míšené barvy.

Melilotenklee, Melilotus *m.* (bot.) komonice, komonka *f.*, vojtěška *f.*

Melior-ation *f.* (lt.) zlepšení, polepšení, ulepšení *n.*; zvelebení, -ování *n.*; meliorace *f.*; —ationsfond *m.* fond meliorační; —ationsſpeſen *pl.* náklad na zlepšení; —ieren zlepšovati, ulepšovati, zvelebovati. **Melis** *m. v.* Melisszucker.

Melisch *adj.* (gr.) zpěvný.

Melismatisch *adj.* (mus.) zpěvodobný.

Meliss-e *f.* (gr.) (bot.) melisa *f.*; medunka *f.*; —enliſor *m.* likér melisový; —inſäure *f.* kyselina melisinová.

Meliszucker *m.* melis *m.* [nami.

Melitismus *m.* (gr.) léčba medovi-

Melk *adj.* dojný, dojivý; —e *f.* výdoj *m.*; —en dojiti; —er *m.* dojič *m.*; —erei *f.* mlékařství *n.*; (Ort) mlékárna *f.*; —erin *f.* dojička *f.*; —faß, —gefäß *n.*, —gelte *f.*, —kübel *m.* dojačka *f.*, dížka *f.*; —kuh *f.* dojnice *f.*; —ſchaf *n.* bahnice *f.*, dojná ovce; —topf *m.* dojáč; dojták *m.*; —tuch *n.* mlíčen *m.*

Mellan *n.* (chem.) melan *m.*

Mellit *m.* (Mellithſäure *m.*) **medek** *m.*; —ſaure Salze *pl.* medkany; —ſäure *f.* (chem.) kyselina medková.

Mellon *n.* (chem.) melan *m. v.* Mellan; —a *f.* (lt. Myth.) Meduna *f.*; —kalium *n.* melanid draselnatý; —metalle *pl.* melanidy. [*n.*; mělničina *f.*

Melniker *m.* (Wein) mělnické (víno)

Melo *m.* (lt.) *v.* Melone.

Melod-ie (Zſilbig, M. -ien, 4ſilbig) *f.* (gr.) nápěv *m.*, zpěv *m.*; —iös, —iſch *adj.* zpěvný, libopěvný; libozvučný, libohlasný, melodický.

Melo-drama *n.* (gr., melodrama *f.* (*n.*), činohra s průvodem hudby; —manie *f.* (gr.) hudební šílenství, náruživá láska k hudbě.

Melon-e (M. -en) *f.* meloun *m.* *Cucumis melo*; —enbaum *m.* tykevník *m.* *Carica Papaya*, —enbeet *n.* záhon melounů; -erie, —enpflanzung *f.* melouniště *n.*; —ida *f*, —idium *n.* (bot.) jablko *n*, malvice *f.* [nápěv *m.*

Melos *n.* (gr.) úd, člen *m.*; 2. zpěv,

Melosis *f.* (gr.) ohledávání ranhojičské. **Melotypie** *f.* (gr.) notový tisk.

Membrana *f.* (lt.) blána, blanka *f.*, kožka *f.*

Membrum *n.* (lt.) člen *m.*; (ſtiliſt.) člen věty; (philoſ.) díl, dílec *m.*

memento! (lt.) pamatuj! *m. mori!* pamatuj na smrt! [bázlivec *m.*

Memme (M. -en, *f.* baba *m.*, zbabělec,

Memoire (M. -en) *n.* (fr.) památník *m.*, pamětní spis *m.*, *pl.* paměti.

Memor-abilia *pl.* (lt.) pamětnosti, věci památné; —abilienbuch *n.* kniha paměti; —anduum *n.* spis pamětný; připamatování *n.*; připomínka *f.*; —ia *f.* (lt.) paměť *f.*, památka *f.*; —tal (-s) *n.* kniha příručná, kniha kladní; pamětnice *f.*, pamětník *m.*; —ieren nazpaměť se učiti, v paměť sobě vštěpovati.

Menage *f.* (fr.) chování skrovné; 2. strava *f.*; —geld *n.* stravní peníz, stravné *n.*; -rie *f.* zvěřinec *m.*

Mendikant (-en) *m.* (lt.) žebravý mnich.

Ménestrel, Menetrier *m.* (fr.) ministrel *m.* (sluha putujícího pěvce).

Menge (M. -en) *f.* množství *n.*; hojnost *f.*, síla *f.*; M., Troß des Feindes množství; tlupa nepřátel, in M. mnoho, množství; Lob der M. fig. chvála (pochvala) zástupů.

Mengelmuß *n.* míchanina *f.*

Mengen míchati, smíchati, pomíchati; poplesti; ſich in alles m. do všeho se plesti, míchati; gemengt smíšený.

Mengeneinheit *f.* jednička hromadná.
Menger *m.* hokynář *m.*
Meng-futter, —korn *n.* směska *f.*; —sel (-s, unv. M.) *n.* míšenice *f.*, směsice *f.*; —teil *m.* příměsek *m.*, příměska *f.*
Meningitis *f.* (gr.) (med.) zánět [blány mozkové.
Meninx *f.* (gr.) blána mozková; *dura m.* (= *dura mater*) podlebnice *f.*; *m. vasculosa* (= *pia mater*) obmozečnice *f.*; *m. serosa* pavučnice *f.*
Mennig (-s) *m.*, —e *f.* (oh. M.) suřík *m.*
Mennonist, Mennonit (-en) *m.* novokřtenník, novokřtěnec *m.*
meno (lt.) méně.
Menorrhöa *f.* (gr.) *v.* Menstruation.
Mens (*g. mentis*) *f.* (lt.) mysl *f.*; um, rozum *m.*
Mensa *f.* (lt.) stůl *m.*; fig. stravna *f.*
Mensch (-en) *m.* člověk *m.*; *pl.* die —en (Leute) lidé; M. (-es, M. -er) *n.* děvka *f.*
Menschen-alter *n.* lidský věk; —antlitz *n.* člověcký obličej, lidský o.; —art *f.* druh lidí; —beschreibung *f.* člověkopis *m.*; —brauger *m.* lidohromce *m.*; —feind *m.* nevlídník *m.*; nepřítel lidský; nelida (*m.*); —feindlich *adj.* protilidský; —fleisch *n.* člověčina *f.*; —fresser *m.* lidožrout, lidojed *m.*; —freund *m.* lidomil *m.*; —freundlich *adj.* vlídný, lidský; —gedenken *n.* paměť lidská; seit M. od paměti lidské, pokud paměť lidská dosahuje; —geruch *m.* člověčina *f.*; —geschichte *f.* dějepis lidstva; —geschlecht *n.* pokolení lidské, člověctvo *n.*; —gierig *adj.* lidolačný; —handel *m.* lidokupectví *n.*; —händler *m.* lidokupec *m.*; —haß *m.* nevlídnost *f.*, nenávisť *f.*; —kenner *m.* lidoznalec *m.*; —kind *n.* človíče *n.* syn lidský; —leben *n.* lidský život; —leer *adj.* lidopustý, lidoprázdný; —liebe *f.* láska k lidem, vlídnost *f.*; —list *f.* lidská lesť; —los *adj.* lidoprázdný; —menge *f.* množství *n.*, dav lidu; —möglich *adj.* člověku možný; —mörder *m.* lidobijce, lidotepec *m.*; —paar *n.* dva lidé; dva manželé; —pack *n.* rota *f.*, luza *f.*; —raub *m.* krádež lidí, únos; —räuber *m.* lidokrádce *m.*; —rechte *pl. n.* práva člověcká, pr. lidská; —scheu *adj.* ostýchavý, štítivý; —schinder *m.* dříč lidu, lidoder *m.*; —sohn *m.* syn člověka; —stimme *f.* lidský hlas; —tum *n.* člověctví, lidství *n.*
Mensch-gott *m.* Bůh člověk *m.*; —heit *f.* člověctví, člověčenství *n.*; 2. člověčenstvo *n.*; —lich *adj.* člověcký, člověčí, lidský; -keit -bst; —werdung *f.* vtělení *n.*
Mensis *m.* (lt.) měsíc *m.*; *pl. menses* měsíčky *v.* Menstruen.
Menstru-ation *f.*, —um *n.*, —en *pl.* měsíček *m.*, měsíčné *n.*, čmýrka *f.*; čas ženský; —um *n.* (chem.) rozpouštědlo *n.*
Mensula *f.* (lt.) měřický stolek.
Mensur *f.* (lt.) (Tonk.) výměra *f.*; (Tanz und Fechtk.) rozměr *m.*; —abel *adj.* odměrný; —almusik *f.* hudba doboměrná; —ieren odměřovati.
Menta, Mentha *f.* (lt.) máta *f.* (bot.)
Mentagra *f.* (med.) pihva, fíkovina.
Mentor (-s) *m.* (gr.) rádce *m.*, napomínatel *m.*
Menu *n.* (fr.) jídelní list.
Menuett (-es, M. -e) *f. et m.* (fr.) menuet, minet (tanec) *m.*
Menyanthes *f.* (bot.) třílistník *m.*
Mephistopheles, Mephisto, *m.* mefisto *m.*, ďábel *m.*
Mephitisch *adj. v.* Mefitisch.
Mergel *m.* slín; —boden *m.* slínovina *f.*, slínová půda.
Meridian *m.* (lt.) poledník *m.*, polední kruh; M. bei Umdrehungsflächen (geom.) obtočnice *f.*; —differenz *f.* odlehlost poledníků; —ebene *f.* plocha polední, plocha poledníková; (geom.) rovoň *n.* plocha obtáčení *n.* obtáčecí; —kreis *m.* polední kruh; —linie *f.* čára polední, čára poledníková, polednice *f.*; —marke *f.*, —zeichen *n.* polední znak; polední známka.
Meridional *adj.* (lt.) polední, jižní.
Merino *m.* (span.) merino *n.* (Zeug); -schaf *n.* ovce španělská, merinka *f.*
in merito (lt.) v podstatě, ve věci samé, v jádru.
Meritorisch *adj.* záslužný; 2. věcný, podstatný; -e Entscheidung rozhodnutí stran věci samé, rozhodnutí věcné, rozhodnutí zásadná. [znamení *n.*
Merk (-es, M. -e) *n.* známka *f.*,
Merkantil (fr. -lt.), —isch *adj.* tržební, obchodní; —beisitzer *m.* přisedící soudu tržebního; —buchführung *f.*, —buchhaltung *f.* vedení knih obchodních, v. knih kupeckých; —gericht *n.* tržební soud, obchodní s.; Merkantil- und Wechselgericht soud tržební a směnečný; —ist (en) *m.* merkantilista *m.*, obchodař *m.*; —stil *m. v.* Handelsstil; —system *n.* soustava obchodopřejná.
Merk-bar *adj. v.* Merklich; —en znamenati, poznamenati; zaznamenati; porozuměti, vyrozuměti; auf etw. m. dávati pozor na něco; sich etw. m. pamatovati si co; —lich *adj.* znamenitý, značný; —mal (-s, M. -e) *n.* znak *m.*, příznak *m.*; známka *f.*; —pfahl *m.* pamětný kůl; —sam *adj.* pozorný; —stein *m. v.* Markstein.
Merkur *m.* (lt.) (myth.) Radhost; (Astr.) Dobropán, Merkur *m*; (Min.), rtuť; *v.* Quecksilber; —ten *pl.*, —ialmittel *pl.* (n.) prostředky rtuťnaté, rtuťoviny; —ismus *m.* (med.) rtuťičnost.
Merk-wort *n.* heslo *n.*; —würdig *adj.* znamenitý, pamětihodný, památný; —würdigkeit *f.* památnost, znamenitost *f.*; —zeichen *n.* pamětné znamení *n.*, známka *f.*
Merle (M. -en) *f.* kos *m. Turdus Merula*; 2. M., Merlinfalke *m.* dřemlík *m.*
Merula *f.* (lt.) kos *m.*
Merz-en brakovati, vybrakovati; —schaf *n.* brakyně *f.*; —vieh *n.* vybrakovaný dobytek.

Mes-alliance *f.* (fr.) nerovné manželství, křivé manželství.
Mese *n.* (lt.) měsíc *m.*
Mesembryanthemum *n.* (bot.) kosmatec *m.* Zaserblume.
Mesenterium *n.* (gr.) (zool.) *v.* Gekröse.
Mesit, —yl, —ol, —en, *n.* (chem.) mesit *m.* Mešner *m.* kostelník *m.*
Meso-gastrium *n.* (zool.) obpupí *n.*, středobřiší *n.*; **Karpium** *n.* (bot.) střední oplodí; **—labium** *n.* (math.) středozor *m.*; **—phyllum** *n.* (bot.) mezilistí *n.*; **—salsäure** *f.* (chem.) kyselina mesoxalová; **—salsaure Salze** *pl.* mesoxalany.
Mespilus *f.* (lt.) mišpule *f. v.* Mispel.
Mess *f.* (engl.) (= *Mensa*) jídelna důstojnická (na korábích).
Messagerie *f.* (fr.) společná doprava.
Meß-amt *n.* veliká mše; **—apparate** *pl. m.* (geom.) měřické nástroje, měřické náčiní; **—band** *n. v.* Meßkette; **—bar** *adj.* měřitelný, vyměřitelný; **—brief** *m.* list na míru, měřicí list, list výměrný (na korábě); **—buch** *n.* mešní kniha; **—diener** *m.* kostelník *m.*
Messe (M. -en) *f.* mše *f.*; služby boží; M. lesen mši sloužiti; 2. veletrh *m.*, velkotrh *m.*, valný výroční trh.
Meßeisen *n.* železné měřítko.
Messen měřiti; fig. odměřovati; vážiti, uvažovati; math. obsahovati.
Messen-gelder *pl.* mešní peníze, mešné *n.*; **—stiftsbrief** *m.* list na mešní nadací, mešní nadační list; **—stiftung** *f.* mešní nadání *n.*, nadací na mše; **—stiftungsausweis** *m.* výkaz mešních nadání.
Messer (-s, unv. M.) *m.* měřič *m.*
Messer (-s, unv. M.) *n.* nůž *m.*; **—fisch** *m.* (Schneppenfisch) čepelice *f.* *Centriscus* (*Amphisile*); **—gurt** *m.* nožnice *f.*; **—handler** *m.* nožíř *m.*; **—heft** *n.* střenka u nože; **—klinge** *f.* čepel *f.* (*m.*); **—leger** *m.*, **—röstchen** *n.* kozlíček pod nůž; **—schale** *f.* střenka *f.*; **—scheide** *f.* nožny *pl.*, nožnice; **—schmied** *m.* nožíř *m.*; **—schmiedhandwerk** *n.* nožířství *n.*, řemeslo nožířské; **—schnäbler** *pl. m.* nožezobí ptáci; **—stich** *m.* bodnutí *n.*, píchnutí nožem, rána nožem.
Meß-fahne *f.* měřický praporeček *m.*; **—freiheit** *f.* svoboda tržní; **—geld** *n.* mešné; měrné; tržné *n.*; **—glöckchen** *n.* mešní zvonek *m.*; **—glocke** *f.* zvon na sezvánění ke mši; **—gut** *n.* tržní zboží *n.*; **—hemd** *n.* komže *f.*
Messias *m.* (hebr.) mesiáš *m.*, spasitel *m.*
Messing (-s, oh. M.) *n.* mosaz (, i *et* u) *f.* (*m.*); **—arbeiter** *m.* mosazník *m.*; **—brenner** *m.* mosazář *m.*; **—draht** *m.* mosazný drát *m.*; **—en** *adj.* mosazný; **—fabrik** *f.* mosazárna *f.*; **—gelb** *adj.* žlutý jako mosaz; **-e Farbe** mosazná barva *f.*; **—röhre** *f.* mosazná trubka *f.*; **—schmied** *m.* mosazník *m.*; **—stück** *n.*, **—geldstück** *n.*, **—münze** *f.* mosazák *m.*; **—werk** *n.* mosazárna *f.*
Meß-kanne *f.* měřicí konev *f.*; 2. mešní konvička *f.*; **—keil** *m.* měřický kolík *m.*; **—kette** *f.* měřický řetěz *m.*; **—kettenring** *m.* řetězový kroužek *m.*; **—kunde, —kunst** *f.* měřictví *n.*; **—leute** *pl.* tržní lid; **—markt** *m.* tržiště *n.*
Meßner *m. v.* Mesner.
Meß-opfer *n.* mešní oběť (oběť mše svaté); **—priester** *m.* mešník *m.*; **—rad** *n.* měřické kolo, výměrné kolo *n.*; **—schnur** *f.* měřická šňůra *f.*; **—stange, —rute** *f.*, **—stab** *m.* měřická tyčka *f.*; **—tisch** *m.* měřický stolek *m.*
Messung (M. -en) *f.* měření *n.*
Meß-ware *f.* tržní zboží *n.*; **—wechsel** *m.* veltržní směnka *f.*; **—zeit** *f.* veltržní čas *m.*; **—zettel** *m.* list na míru; list měřicí *m.*
Meste *f.* slánka *f.*; solnice *f.*
Mestize (-en) *m.* (span.) mestic *m.* (míšenec bělocha a indiánky).
Mesulan (Meffolan = Mezzolana *f.*, (ital.) *m.* mezulán *m.*; (polovlna *f.*); **—weber** *m.* mezulánik *m.*
Met (-es, M. -e) *m.* medovina *f.*
Meta-basis *f.* (gr.) přechod *m.*; 2. úchylka *f.*; **—bole** *f.* (gr.) proměna, změna *f.*; přesmyčka *f.*; **—chlorcyan** *n.* (chem.) metachlorcyan *m.*; **—chromatypie** *f.* snímky malebné, odsnímkování, snímkotisk *m.*; **—chronismus** *m.* časoblud *m.*; **—fritit** *f.* úvaha o posudku; posudek úvahy; **—lepsis** *f.* (filist.) přejmutí *n.*
Metall (-es, M. -e) *n.* kov *m.*; edle —e kovy vyšší (drahé); unedle —e kovy nižší (sprosté); leichte lehké; schwere těžké.
Metall-arbeiter *m.* kovodělník, kovodělec, kovokujec *m.*; **—druck** *m.* kovotisk *m.*; **—geld** *n. v.* Metallmünze; **—geräte** *n.* nářadí kovové; **—gießer** *m.* slévač, kovolijec *m.*; **—glanz** *m.* lesk kovový; **—gold** *n.* pozlátko *n.*; **—händler** *m.* obchodník s kovem.
Metallique-Obligation *f.* metalika *f.*, metaliční úpis.
Metall-isch *adj.* kovový; **-e Arzneien** léky z kovů; **—fieren** zkoviti; **—folie** *f. v.* Hüttenkatze; **—legierung** *f.* příměs *f.*, smíšenina kovová, slitina *f.*; **—münze** *f.* peníze ražené, p. bité, kovová mince *f.*, mince ražená, m. bitá *f.*
Metallograph-ie *f.* kovopis *m.*; **—isch** *adj.* kovopisný.
Metall-oxyd *n.* kysličník kovový; **—säure** *f.* kyselina kovová; **—schlager** *m.* kovotepec *m.*; **—schlägerei** *f.* kovotepectví *n.*; **—schrift** *f.* kovopis *m.*; **—stoff** *m.* kovovina *f.*; **—thermometer** *n.* kovový teploměr *m.*; **—urg** (-en) kovoznalec *m.*; **—urgie** *f.* metalurgie *f.*, kovoznalství *n.*, kovověda *f.*; **—ware** *f.* kovové zboží.
Metamer *adj.* (gr.) (chem.) metamerický; **—ie** *f.* (chem.) metamerie *f.*
Metamorph-isch *adj.* přeměněný, metamorfický; **—ismus** *m.* přeměněnství *n.*; **—ose** *f.* přeměna, proměna *f.*
Meta-pher *f.* přenos *m.*; podobenství *n.* (nevlastomluv *m.*); **—phorisch** *adj.* přenosný; *adv.* přenesené, pře-

nosně; —**phrase** *f.* (*rhetor.*) převod *m.*, převedení *n.*; —**physik** *f.* metafysika *f.*, prvověda *f.*, prostověda *f.*, podstatozpyt *m.*; —**plasmus** *m.* přetvar *m.*, přetvarování *n.*, přetváření *n.*; —*plasta pl.* (*grm.*) přetvarky; —**stase** *f.* (*med.*) přeskáčka, přecházka *f.*; obrácení *n.*; —**statisch** *adj.* přebíhavý; —**thesis** *f.* přesmyk *m.*, přesmyknutí *n.*, přesmyčka *f.*; —**zentrum** *n.* nadstředí, mimostředí *n.*; —**zeton** *n.* (*chem.*) metaceton *m.*; —**zetonsäure** *f.* (*chem.*) kyselina propionová *f.*

Meteor (-s, M. -e) *n.* (*m.*) (*gr.*) (*phys.*) meteor *m.*, povětroň *m.*, vzduchovid *m.*, úkaz na oblaze; (*poet.*) meteor *m.*; —**eisen** *n.* železo povětroňové; —*ina f.* (*bot.*) větruška, počasnice *f.*; —**ismus** *m.* (*med.*) větrnost *f.* v. Tympanitis; —**ognosie** *f.* úkazozpyt *m.*; —**ologie** *f.* meteorologie *f.*, časoznalství *n.*, časoprava *f.*, nauka o povětrnosti; —**ologisches Häuschen**, —**olith** *n.* časoměr *m.*; —**stein** *m.* povětrný kámen *m.*

Meter *n. et m.* (*fr. mètre*) metr *m.*

Method-e (M. -en) *f.* (*gr.-lt.*) návod *m.*, způsob učení, metoda *f.*; —**ik** *f.* metodika *f.*, návodství *n.*, návodnictví *n.*, návodosloví *n.*; —**isch** *adj.* metodický, návodný.

Methyl *n.* (*chem.*) methyl *m.* [nání *n.*

Metier *n.* (*fr.*) živnost *f.*, zaměst-

Metonymie *f.* (*gr.*) přejmenování *n.*

Metopon *m.* (*Bauk.*) čelo *n.*

Metra *f.* (*gr.*) matka *f.*, mateřník *m.* (*Gebärmutter*). [*m.*

Mètre *n. et m.* (*fr. Längenmaß*) metr

Metr-ik *f.* (*gr.*) metrika *f.*, skladomění *n.*, skladoměrství *n.*, měrověda *f.*, měrosloví *n.*; —**isch** *adj.* metrický; měrosloný; měrný, skladoměrný, časoměrný.

Metritis *f.* (*gr.*) (*med.*) zánět mateřníku.

Metro-logie *f.* (*gr.*) měrosloví *n.*; —**meter** *n.*, —**nom** *m.* doboměr *m.*; —**nomisch** *adj.* doboměrný; —*nymica pl.* (*grm.*) rodová jména *pl. n.*

Metropol-e *f.* metropole *f.*; *fig.* hlava *f.* (země), stolice *f.*, stoličné město *n.*; —**it** (-en) *m.* metropolita *m.*; —**itankirche** *f.* chrám metropolitní, velechrám *m.*

Metro-polypus *m.* polyp v mateřníku; —**ptosis** *f.* výklop matky; —**rrhagie** *f.* krvotok mateční; —**rrhöe** *f.* výtok z mateřníku; —**skop** *n.* zrcátko mateční; —**tomie** *f.* (*chir.*) břichořez *m.*, řez mateřníku.

Metrum (-s, M. Metra) *n.* (*lt.*) rozměr *m.*, metrum *n.* (*m.*). [maso.

Mett (-es, *oh.* M.) *n.* libovina; libové

Mette (M. -en) *f.* (*lt. matutina*) jitřní (mše) *f.*; 2. babí léto *n.*

Metteur en pages *m.* (*fr.*) rovnač stránek (*Typ.*) v. Umbrecher.

Metze *f.* měřice *f.*, míra *f.* (čtvrtce *f.*); 2. (*Schimpf*) čubka *f.* v. Hure.

Metzel-bank *f.* jatky *pl.*; —**ei** *f.* řež *f.*, řežba *f.*, seč *f.*, úboj *m.*, porážka *f.*, sekanice, rubanice *f.*

Metzeln porážeti (dobytek); pobíjeti, ubíjeti; sekati, rubati.

Metzen (-s, unv. M.) *m.* měřice *f.*; v. Metze; —**geld** *n.* měřičné *n.*

Metzg-e (M. -en) *f.* jatky *pl.*, porážka *f.*; —**er**, **Metzler** *m.* řezník *m.*, **Metzkasten** *m.* odměrka *f.* [masař.

Meubel (M. Meubles) *n.* (*fr.*) nábytek *n.* Möbel.

Meuchel-mord *m.* úkladná vražda *f.*; —**mörder** *m.* úkladný vražedník *m.*; —**mörderisch** *adj.* úkladně vražedný; gegen jmd. m. Handeln ukládati někomu **Meucheln** úkladně zabíti. [životu.

Meuchl-er (-s, unv. M.) *m.* zákeřník, úkladník *m.*; —**erisch**, —**lings** *adv.* zákeřnicky, úkladně.

Meum *n.* (*bot.*) kopřník *m.* Bärwurz.

Meute *f.* smečka *f.* (psů).

Meuten rotiti.

Meuter-ei *f.* vzpoura *f.* (vojenská); —**er** *m.* vzpurník, buřič, odbojník *m.*; —**isch** *adj.* odbojný.

Mezzanine *f.* (*Bauk.*) poloupatro *n.*; 2. poloupatrové okno *n.*

Mezza voce (*it.*) (*Muz.*) přitajeným hlasem, polohlasem.

Mezzo-forte *adv.* (*it.*) polosilně; —*rilievo m.* (*Bildh.*) polovypuklá práce, polovypuklina *f.*; —**sopran** *m.* polosopran *m.*; —*tinto v.* Halbtinte.

Miasma *n.* (*gr.*) nakažlivina *f.*; smrdutý výpar, morový výpar, zlopar *m.*

Miau! *int.* mňouk! (*Katzenruf*); —**en** mňoukati. **Mich** *acc. pron.* mě, mne.

Midder *f.* žláza telecí. [kadet.

Midshipmann *m.* (*engl.*) námořský

Mieder (-s, unv. M.) *n.* šněrovačka *f.*, živůtek *m.*

Miene (M. -en) *f.* vzhled, pohled *m.*, tvář *f.*; M. machen strojiti se, chystati se; —**nspiel** *n.* tváření *n.*, němohra *f.*

Miere *f.* hvězdnice *f.*, ptačinec *m.* *Stellaria*; drchnička *Anagallis* (*rstl.*); 2. M. mravenec *m.* Ameise.

Mies *n. v.* Moos; —**muschel** *f.* mušle jedlá *Mytilus edulis*.

Miet-e (M. -en) *f.* nájem *m.*; —**en** etw. najmouti něco; jmd. m. zjednati koho; —**er** *m.* nájemník, nájemce *m.*

Miet-frau *f.* pronajímatelka *f.*; —**geld** *n.* nájemné *n.*, nájemní peníz *m.*; —**herr** *m.* pronajímatel *m.*; —**kontrakt** *m.* nájemní smlouva *f.*; —**kutscher** *m.* nájemný vozka *m.*; —**leute** *pl.* nájemníci; —**lohn** *m.* mzda *f.*, nájemné *n.*; —**mann** *m.* nájemník *m.*, podruh *m.*; —**meister** *m.* (*im deutschen Orden*) výpravce *m.*; —**preis** *m. v.* Mietgeld; —**steuer** *f.* daň z nájemného; —**stück** *n.* nájemná věc *f.*; —**ung** *f.* najmutí *n.*, nájem *m.*; —**vertrag** *m.* nájemní smlouva *f.*; —**wagen** *m.* nájemný vůz *m.*; —**wohnung** *f.* nájemný byt *m.*; —**zeit** *f.* čas nájmu, nájemní čas; —**zins** *m.* nájemné (, ého) *n.*, plat z nájmu.

Miez (-es, M. -e) *m.*, **Miezchen** (**Miezerlein**) kocour *m.*, macek, (macourek, micínek) *m.*; —**e** *f.* kočka *f.* (micinka) *f.*

Miglio *m.* (*n.*) (It.) míle vlaská.
Mignon *m.* (fr.) miláček, miloušek, milostníček *m.*; —*ne f.* miluška, milítka (rozmilá) *f.* [hlavy, migréna *f.*
Migräne *f.* (fr.) polostranní bolení
Migration *f.* (lt.) stěhování *n.*
Mikro-kosmus *m.* (gr.) malosvět *m.*, svět menší; —*lepidoptera pl.* (zool.) motýlové malí; —log *m.* malicherník *m.*; —logie *f.* drobnohlednost *f.*; malichernost *f.*; —logiſch *adj.* malicherný; —meter *m.* drobnoměr *m.*; —meterſchraube *f.* (phyſ.) šroub drobnoměrný; —*pyle f.* (bot.) dírka klová; —ſkop *n.* drobnohled *m.*; —ſkopie *f.* drobnohledství *n.*; —typie *f.* drobnotisk *m.*
Milan (-s, M. -e) *m.* (fr.) luňák *m.* *Milvus Falco m.*
Milbe (M. -en) *f.* roztoč *m.*, zákožka *f.* *Acarus* (zool.).
Milch (oh. M.) *f.* mléko *n.*; M. der Fiſche mléčí *n.*; —ader *f.* mléčnice *f.*; —anſtalt *f.* mlékárna *f.*; —artig mlékovitý; —aſch *m.* ucháč, krajáč, čepák *m.*; slevák *m.*; —bad *n.* mléčná lázeň *f.*; —bart *m.* pejří *n.*, mech *m.*, prvorostlé vousy; 2. holobrádek *m.*; —baum *m.* mlékodrv *m.* (kraví strom) *Galaktodendron*; giftiger M. *v.* Giftbaum; —behälter *m.* mléčník *m.*; 2. mlékárna *f.*; 3. mlékovod *m.*; —bruder *m.* soukojenec, spolukojenec *m.*; —bruſtgang *m.* mízovod prsníkový.
Milchen *adj.* mlékový, mléčný.
Milch-er, —ner *m.* mléčník *m.*, mléčná ryba *f.*
Milch-fähigkeit *f.* (der Kuh) mléčnost *f.*; —fieber *n.* horečka k mléku; —fleiſch *n.* brzlík *m.*; —fluß *m.* mlékotok *m.*; —frau *f.* mlékařka *f.*; —gährung *f.* kysání (kvašení) mléka; —gefäß *n.* mléčnice *f.*; —gelb *n.* mléčné *n.*; —geſchirr *n.* mléčník *m.*; —gewinnung *f.* mlékaření *n.*; —glas *n.* (chem.) mléčné sklo *n.*; —haltig *adj.* mléčnatý; —händler *m.* mlékař *m.*; -in -ka; —harn *m.* (med.) bílá moč *f.*; —ig *adj.* mléčný, mléčnatý; —kaffee *m.* bílá káva *f.*; —kammer *f.* mlékárna *f.*; —kanne *f.* konev na mléko; bandaska *f.*; —karpfen *m. v.* Milcher; —keller *m.* mléčnice *f.*; —knoten *m.* (med.) zádor mléčný; sražené mléko, *vulgo* kulky (v prsech) (Galaktoſchefis); Spargoſis *f.* —kuh *f.* dojná kráva *f.*; —kur *f.* léčení mlékem; —löffel *m.* sběračka *f.*; —mater *m.* mlékárník *m.*; -in -ice; —mann *m.* mlékař *m.*; —meſſer *m.* mlékoměr *m.*; —ner *m. v.* Milcher; —nudeln *pl.* mléčné nudle; —nutzung *f.* užitek mléčný; užitek z mléka, výdoj *m.*; —pacht *m.* propachtování mléka, pronajmutí dojiva; —pumpe *f.* mlékojem *m.*; —rahm *m.* smetana *f.*; —reich *adj.* mléčnatý; —röhre *f.* (bot.) mléčnice *f.*; —ruhr *f.* úplavice bělavá; —ſaft *m.* mléč *f.*, mléčnost *f.*, zažitina *f.*; míza, šťáva mléčná; —ſauger *m.*, (für Wöchnerinnen) mlékovod, mlékosos *m.*; —ſaures Salz mlékan *m.*; —ſäurengärung *f.* kvašení mléčnokyselé; kysání mléka; —ſchaum *m.*, —ſchnee *m.* pěna mléčná, paráda *f.*; —ſchorf *m.* úročky *pl.*, ohnipara *f.*; —ſchüſſel *f.* krajáč *m.*; —ſchwamm *m.* syrovinka, syrůvka *f.* *Agaricus lactarius*; —ſchweſter *f.* spolukojenka, soukojenka *f.*; —ſpeiſe *f.* mléčný pokrm *m.*; —ſtand *m.* mlékařské stanistě *n.*; —ſtein *m.* mlékokam, mléčník *m.*; —ſteuer *f.* mléčné *n.*; —ſtockung *f.* (med.) zadržení n. ssednutí mléka; ssedlé mléko; —ſtraße *f.* (aſtr.) mléčná dráha *f.*; (mléčná n. bílá n. boží cesta na nebi, cesta do Říma); —ſuppe *f.* polívka z mléka; —topf *m.* hrnec na mléko, doják *m.*; großer M. krajáč, ucháč *m.*; —tuch *n.* mlíčen *m.*; —verdünnung *f.* zřeďování mléka; —verfälſchung *f.* porušování mléka; —verhaltung *f.* zástava mléka (med.); —verkaufsanſtalt *f.* mlékárna *f.*; —waſſer *n.* syrovátka *f.*; —weib *n.* mlékařka *f.*; —wein *m.* kumys *m.*, líhovina mléčná; —weiße *f.* mléčná bělost; —werk *n.* dojivo *n.*, dojení *n.*; —wirtſchaft *f.* mlékařství *n.*; —zahn *m.* cucák, mléčný zub; der erſte M. vlček; —zins *m.* mléčné *n.*; —zucker *m.* mléčný cukr.
Mild *adj.* jemný; fig. lahodný, líbezný; líbý, tichý; nábožný, pobožný; laskavý, dobrý, dobrotivý; m. ſtimmen zjemniti; —e Stiftungen nadání dobročinná; —er Winter povolná zima.
Milde (oh. M.) *f.* láhodnost, laskavost, dobrota *f.* [lahoditel *m.*
Milderer *m.* obměkčitel, dobřitel;
Milder-n etwas zjemniti, zlahodniti; utišiti, ukrotiti; uleviti; ein Erkenntnis m. oblevniti nález; eine Strafe m. oblehčiti, polehčiti trestu; zmírniti trest; —ung *f.* ulevení; utišení; ulehčení *n.*
Milderungs-grund *m.* příčina polehčovací; —mittel *n.* mírnidlo *n.*; —umſtand *m.* okolnost polehčovací.
Mild-herzig *adj.* dobrosrdečný; —tätig *adj.* dobročinný.
Millaria *f.* (lt.) (med.) *pl.* potničky.
Militär (-s, oh. M.) *n.* (fr.) vojsko *n.*; M. (M. -s) *m.* vojín, voják *m.*
Militär-akademie *f.* vojenská akademie *f.*; —appellationsgericht *n.* vojenský odvolací soud; —arzt *m.* vojenský lékař; —ausreißer *m.* vojenský zběh; —baudirektion *f.* vojenské stavební ředitelství; —beitrag *m.* příspěvek na vojsko; —bequartierung *f.* ubytování vojska; —beurlaubter *m.* vojenský odpuštěnec *m.*; —dienſtleiſtung *f.* vojenská služba; —erſatzmann *m.* vojenský náhradník; —exekution *f.* vojenská exekuce; —flüchtiger *m.* zběh, vojenský uprchlík; —gericht *n.* vojenský soud; oberſter —gerichtshof *m.* nejvyšší soud vojenský; —grenze *f.* vojenské pomezí; vojenská hranice; —individuum *n.* vojenská osoba; —intendant *m.* vojenský intendant (správce vojenského hospodářství); —intendantur *f.* vojenská správa hospodářská; —iſch *adj.* vojenský; —e Haltung

vojenské držení, v. chování; m. *adv.* vojensky, po vojensku; —jahr *n.* vojenský rok (ehemalš); —juſtizbeamte *m.* vojenský soudní úředník *m.*; —juſtizweſen *f.* vojenský řád soudní; —kabinett *n.* vojenský kabinet (panovníkův); —kommandant *m.* vojenský velitel *m.*; —kommando *n.* vojenské velitelství *n.*; —konvention *f.* vojenská smlouva *f.*; —körper *m.* (ein Korps) vojenský sbor; (die Armee) vojsko *n.*; —lehranſtalt *f.* vojenské učiliště *n.*; —macht *f.* vojenská moc, válečná moc, branná moc; —manuſchaft *f.* prosté vojsko *n.*; mužstvo *n.*; —muſik *f.* vojenská hudba; —oberkommandant *m.* vrchní velitel vojenský; —paß vojenský pas; —pflicht *f.* branná povinnost, povinnost k vojenské službě; —pflichtig *adj.* povinný ke službě vojenské; ein •er osoba ke službě vojenské povinná; —polizeiwache *f.* policejní stráž vojenská; —ſchießſchule *f.* střelnice vojenská; —ſchule *f.* škola vojenská; —ſtand *m.* stav vojenský; —ſtellungspflichtig povinen stavěti se k odvodu; •es Alter věk, ve kterémž někdo jest povinen k odvodu se stavěti; —ſpital *n.* vojenská nemocnice; —ſtiftung *f.* vojenské nadání *n.*; —ſtiftungsplatz *m.* vojenské místo nadací; —ſtil *m.* vojenský sloh; —taxe *f.* vojenská taksa; —übung *f.* vojenské cvičení *n.*; —verein *m.* vojenský spolek; —widmung *f.* určení ke stavu vojenskému. [pička *f.*

Milium *n.* (lt.) proso *n.*; (med.) kru-

Miliz (M. •en) *f.* milice *f.*, vojsko domovské (zemská obrana).

Mille (lt.) tisíc; *pro m.* z tisíce, na tisíc; *—folium n.* (bot.) řebříček *m.*; —nium *n.*; Milliade *f.* (fr.) tisíciletí *n.*

Milliard-e *f.* (fr.) miliarda *f.* (tisíc milionů); —är *m.* miliardář *m.*

Milligramm *n.* miligram *m.* [cinka *f.*

Millimeter *n.* (fr.) milimeter *m.*, tisi-

Million (M. •en) *f.* milion *m.*; —är (•s, M. •e) *m.* milionář *m.*; —tel *n.* (matb.) miliontina *f.*

Millykerzen *pl.* miliovky *pl. f.*

Milz (M. •en) *f.* slezina *f.* (auch slezen *m.*, slezeno *n.*); *Splen*; M.• slezinný; —anſchwellung *f.* oduření n. otok sleziny; —ausſchnitt *m.* (chir.) výřez sleziny; —brand *m.* sněť *f. Anthrax*; —brandfarbunkel *m.* ohnivý nežit; černá neštovice; —entzündung *f.* zánět sleziny *Splenitis*; —ig *adj.* slezinatý; —krank *adj.* nedužívý na slezinu; —kraut *n.* slezinník *m. Asplenium*; —kuchen *m.* kra sleziny; —ſchmerz *m. v.* Milzweh; —ſtechen *n.* pichání v slezině; —ſtockung *f.* zácpa sleziny; —ſucht *f.* slezinnost *f.*, vrtošivost *f. Spleen*; —tumor *m.* kra sleziny; —verhartung *f.* zatvrzení sleziny; —weh *n.* bolest sleziny.

Mim-e (•en, M. •en) *m.* (gr.) tvářitel *m.*; —eſis *f.* posměšné opakování, přetvařování *n.*; —ik *f.* mimika *f.*, přitvařování, tvářitelství *n.*; —iker *m.* tvářitel, mimik *m.*; —iſch *adj.* mimický.

Mimose *f.* (lt.-ſpan.) (bot.) citlivka *f.*

Minarett (•s, M. •e) *n.* (arab.) minaret *m.*, modlitební věž (u Turků).

Mination *f.* (lt.) hrozba, vyhrůžka *f.*

Minder *adv.* méně; *adj.* menší; sprostější; mladší; —grabig *adj.* menšstupňový; —heit *f.* menšina *f.*, menší počet, menší strana.

Minderjährig *adj.* nezletilý; let nedošlý, nemající let (právních); —keit *f.* nezletilost *f.*; —keitsnachſicht *f.* doplnění let, dání let, prominutí nezletilosti.

Minder-n menšiti, umenšiti, ztenčiti; ſich se; —ung *f.* umenšení *n.*; M. der Wörter zdrobnění *n.*; —zahl *f.* menšina *f.*

Mindest. *adj.* (ddd. —e) nejmenší; —ens *adv.* nejméně, při nejmenším.

Mine (M. •n) *f.* (fr.) podkop *m.*; fig. pletichy, úklady *pl.*; —n, minieren podkopy dělati.

Minen-auge *n.* otvor (oko) podkopu; —führer *m.* vůdce podkopů; —gang *m.* chodba v podkopu; —kammer *f.* komora v podkopu; —ladung *f.* nabití podkopu; —zünder *m.* zapalovadlo podkopu.

Mineral (•s, M. •e od. •ien) *n.* (fr.-lt.) minerál *m.*, nerost *m.*; —alkali *n.* žíravina minerální, alkali minerální; —bäder *pl. n.* minerální lázně; —blau *n.* minerální modř; —braun *n.* minerální hněď; —chemie *f.* lučba neorganická, neústrojná; —dünger *m.* hnůj minerální; —farben *pl. f.* barvy nerostové, b. minerální; —gelb *n.* minerální (nerostová) žluť; —grün *n.* minerální (nerostová) zeleň.

Mineralien *pl.* nerosty *v.* Mineral; —beſchreibung *f.* nerostopis *m.*; —kunde *f.* nerostoznalství *n.*; —ſammlung *f.* sbírka nerostů.

Mineral-isch *adj.* nerostový; —kermes *m.* červec minerální.

Mineralog *m.* nerostoznalec, nerostopisec *m.*; —ie *f.* nerostopis *m.*; —iſch *adj.* nerostopisný.

Mineral-quelle *f.* minerální pramen, minerální zřídlo; —reich *n.* říše nerostů, říše minerálií, nerostectvo *n.*; —teer *m.* dehet nerostový; —waſſer *n.* voda minerální (v. nerostová).

Minerva *f.* (lt. Myth.) Minerva, Mu-

Mineur *m.* (fr.) podkopník *m.* [drena *f.*

Miniatur *f.* (lt.) miniatura *f.*, miniaturní malba (drobnomalba) *f.*; —gemälde *n.* obraz miniaturní; (drobnoobraz) *m.*

Minier-en (fr.) podkopy dělati; —kunde *f.* podkopnictví *n.*

Minimalbetrag *m.* nejmenší částka.

Minimum (lt.) nejméně; das M. (matb.) nejmenšina *f.*, nejmenší hodnota, nejmenší část *n.* stupeň; —thermometer *n.* mrazokrajný teploměr.

Minister (•s, unv. M.) *m.* ministr *m.*; M. des Innern ministr vnitra; M. ohne Portefeuille ministr poradný; —bank *f.* ministerská lavice.

Ministerial- ministerský; —erlaß *m.* ministerské vynešení; —rat *m.* ministerský rada; —verordnung *f.* ministerské nařízení; —weg *m.*, etw. im •e ver-

anlaſſen učiniti něco prostředkem ministerstva.

Minister-iell *adj.* ministerský; —ium (-s, M. -ien) *n.* (einzelnes) ministerium *n.*; ministerstvo *n.*; M. des Äußern ministerstvo zevnějška, m. zahraničných záležitostí; M. der äußern Angelegenheiten u. des Hauſes ministerstvo záležitostí zahraničných a rodu císařského; M. des Kultus und des Unterrichtes ministerstvo záležitostí duchovních a vyučování, min. osvěty; M. der Finanzen ministerstvo financí, min. finanční; M. für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten ministerstvo obchodu (tržby), průmyslu a veřejných staveb; M. des Innern ministerstvo vnitra; M. der inneren Angelegenheiten ministerstvo vnitřních záležitostí; M. der Juſtiz ministerstvo práv, min. soudnictví; M. des Krieges, M. des Kriegsweſens min. vojenství (min. války); M. für Landeskultur und Bergweſen ministerstvo zeměvzdělání a hornictví; M. für Landesverteidigung m. zemské obrany, m. zemèbrany.

Minister-präsident *m.* ministerský předseda; př. ministerstva; —rat *m.* ministerská rada.

Ministr-ant (-en) *m.* (lt.) ministrant *m.*; —ieren ministrovati, ke mši sloužiti.

Minium *n.* suřík *m. v.* Mennig.

Minne (oh. M.) *f.* láska *f.*, milost *f.*; —dichter, —ſänger *m.* (vlt.) libopěvec, milopěvec *m.*; —lied *n.* milostná píseň; —ſang *m.*, —geſang *m.* milostný zpěv; —ſpiel *n.* milkování *n.*; —wonne *f.* rozkoš lásky.

Minnig-hold, —lich *adj.* militký, zmilitký, rozmilý, milounký.

Minor (lt.) menší; —enn *adj.* nezletilý *v.* Minderjährig; —es *pl.* (Prieſterweihe) nižší posvěcení; —it (-en) *m.* minorita *m.*; —itenkloſter *n.* minoritský klášter; —ität *f.* menšina *f.*

Minotaur *m.* (gr. Myth.) lidobýk, polobýk *m.*

Minuend (-en) *m.* (lt.) (math.) menšenec *m.*

Minstrel (engl.) *v.* Ménéſtrel.

Minus (lt.) méně; *m.* (math.) weniger bez (—); das M. nedostatek, schodek *m.*

Minuskel, —ſchrift *f.* řádkové písmo.

Minus-wärme *f.* neteplota *f.*; —zeichen *n.* menšítko *n.* (—).

Minuta *f.* (lt.) nástin *m.*, rozvrh *m.*; *alla minuta* (lt.) (Handel) podrobně, v malém.

Minute (M. -en) *f.* minuta *f.* (menšina *f.*); —nfleiſch *n.* maso rychle vařené n. pečené, maso narychlo; —nring *m.* kruh minutový; —nzeiger *m.* (an einer Uhr) minutníček *m.*

Minut-ien *pl.* (lt.) maličkosti; —ös *f.* zmenšení *n.*; —ös *adj.* malicherný, titěrný.

Minze *Mentha f.* (bot.) máta *f.*; **mio conto** (lt.) můj účet.

Miosis *f.* (gr.) zmalení, zmenšení *n.*

Mir *pron.* mně, mi.

Mirabelle (M. -n) *f.* mirabelka, slíva *f.*

Mirabil-ia, —ien *pl.* (lt.) podivnosti; věci podivuhodné; —is *f.* (bot.) nocinka *f.*

Mirakel (-s, unv. M.) *n.* (lt. *Miraculum*, it. *Miracolo*) zázrak *m.*; mirakulös *adj.* (lt.) zázračný.

Mirza *m.* (perſ.) mirza *m.*, kníže *m.*

Misanthrop (-en) *m.* (gr.) omrzelec *m.*, nevlídník *m.*, mrzout *m.*; —ie *f.* nevlídnost *f.*; mrzoutství *n.*; —iſch *adj.* nevlídný.

Mischbar *adj.* mísitelný, směšitelný.

Mischeln promichovati.

Misch-en etw. míchati, mísiti; gemiſchte Waren *pl.* různé zboží; —er *m.* míchač, měsič *m.*

Misch-form *f.*, Medium (gr.) zvratnočinné; —futter *n.* míšenice *f.*; směska *f.*; —geſchirr *n.* měsečka *f.*, měsidlo *n.*; —getreide *n.*, —korn *n.* směska *f.*; —laute *pl.* smíšené hlásky; —ling *m.* míšenec, sm. *m.* (geogr.); 2. směska *f.*, směsice *f.*, míchanina *f.*; —lingsform *f.* zrůdná n. míšená forma, -ný tvar; —lingswort *n.* zrůdné slovo; míšenec *m.*; —maſch *m.* míchanice, matlanina *f.*; *adv.* hatla-patla; —maſchine *f.* mísidlo *n.*; —teil *m.* souměsek *m.*; —ung *f.* míchání *n.*, mísení *n.*; směs *f.*, smíšenina *f.*, míchanina *f.*, směsice *f.*; M. der Wörter zdrobnění *n.*; —ungsgewicht rovnomocnina *f.*; —werkzeug *n.* mísidlo

Mise *f.* (fr.) sázka *f.* (ve hře).

Misekätzchen *n.* mícinka *f.*

Miserabel *adj.* (lt.) mizerný, bídný.

Misère *f.* (fr.) bída *f.*

Miserere! (lt.) smiluj se Pane! 2. M. *n.* (med.) dávení kalu, kalomet *m.*

Misoneismus *m.* (gr.) protinovotářství *n.*

Mispel (M. -n) *f.* mišpule, nyšpule *f.*

Mispickel *pl. v.* Miſpickels.

Miß *f.* (engl.) šlečna *f.*

Miß-achten einen, etw. nevážiti si čeho; —achtung *f.* nevážnost *f.*

Missal (-s, M. -e) *n.* (lt.) misál *m.*, mešní kniha.

Miß-behagen mh. nelíbiti se; —beliebig *adj.* nelibý, nemilý; —bildung *f.* zrůdnost *f.*; —billigen neschváliti; —billigung *f.* nelibost *f.*; —billigungsausſchuß *m.* (im Parlament) kárný výbor; —brauch *m.* zlé užívání, nadužití, zneužití, zneužívání *n.*; M. der Amtsgewalt nadužití moci úřední; —brauchen zle užiti; zle užívati; zneužiti; zneužívati; nadužívati; —deuten etwas chybně (nesprávně) vyložiti, chybně vykládati; eine —deutete Stelle místo chybně vyložené; —deutung *f.* chybný výklad.

Missen mh. nebyti zde, scházeti; 2. pohřešiti *v.* Vermiſſen.

Miß-erfolg *m.* nezdar *m.*; —ernte *f.* [*f.* neúroda *f.*

Misse-tat (M. -en) *f.* zločin *m.*; —täter *m.* zločinec *m.*

Miß-fall (-s, M. —fälle) *m.* potrácení, zmetání *n.*; —fallen einem mh. nelíbiti se, omrzeti; M. *n.* nelibost *f.* (k němu n. k někomu); —fällig *adj.* nelibý, nemilý; *adv.* nelibě, nemile; —form (M. -en) *f.* patvar *m.*; zrůda *f.*; —gängig *adj.* zvrácený; —gebären nedochoditi, potratiti; (v. Tieren) zmetati; —gebilde

n. nestvůra *f.*; —geboren křivorodý, zrůdný, obludný; —geburt *f.* zrůda *f.*, nestvůra *f.*, zmetek *m.*; —geſchick *n.* zlý osud, nehoda, pohroma *f.*; —geſchöpf *n.* potvora, pitvora *f.*; unzeitiges M. nedochůdče *n.*! —geſtalt *f.* zrůda, nestvůra, potvora *f.*; —geſtalten etwas znetvořiti, zpotvořiti; —geſtaltet potvorný, zpotvořený; —glücken nezdařiti se, nepoštěstiti se; —gönnen einem etwas nepřáti komu něčeho; —gönner *m.* ne přiznivec *m.*; —griff (-eſs, M. -en) *m.* přechmat, omyl *m.*; —gunſt *f.* nepřízeň, nepřejnost *f.*; —günſtig *adj.* nepříznivý; —handeln einen zle nakládati s kým; —handlung *f.* zlé nakládání s někým; —heirat *f.* nerovné manželství; —heilig *adj.* nesouhlasný; -heit -ost; neshoda *f.*

Miſſion (M. -en) *f.* mise (misí) *f.*, poslaní *n.*; 2. vyslanství *n.*; innere M. misionářství doma; M. (Perſonale) vyslanectvo *n.*; —ar (-s, M. -e) *m.* misionář *m.*

Miſſiv *n.* (It.), —e *f.* (fr.) poselství

Miß-jahr *n.* neúrodný rok; 2. zlá úroda; —kennen mylně znáti; —klang *m.* zlozvuk, lichozvuk, drsnozvuk *m.*; —laune *f.* omrzelost *f.*; —launig *adj.* omrzelý; —laut *m.* zlozvuk *m.*; —leiten zle voditi; —lich *adj.* nepříjemný; nemilý, zlý; —liebig *adj.* neoblíbený; nemilý; —lingen mi. nezdařiti se, nepodařiti se, nepovésti se; —lungen nezdařilý; —lungenheit *f.* nezdařilost *f.*, nezdar *m.*; nepovedenost *f.*; —mut (-es, oh. M.) *m.* nevrlost *f.*; —mutig *adj.* nevrlý; —ſtand (-es, oh. M.) *m.* zlý stav, nepřístojnost *f.*, nesnáz *f.*; —ſtimmung *f.* nevrlost, rozmrzelost *f.*; —ton *m.* zlozvuk *m.*; —tönen mh. zlozvuk vydávati; —trauen nedůvěřovati komu; daß M. nedůvěra *f.*; —trauensvotum *n.* osvědčení nedůvěry, projevení nedůvěry, hlas nedůvěry; —trauiſch *adj.* nedůvěřivý, nedověrný; —vergnügen *n.* nelibost, nespokojenost *f.*; —verhältnis *n.* nepoměrnost, nesrovnalost *f.*; —verſtanden nepochopený; nesrozumělý, nedorozumělý; —verſtandnis *n.* nedorozumění *n.*; —verſtehen (einen, etw.) nesrozuměti, neporozuměti čemu; nepochopiti; —wachs *m.* neúroda *f.*; —wollend *adj.* neblahovolný, zlovolný; nepříznivý.

Miſt (-es, oh. M.) *m.* hnůj *m.*, mrva *f.*, mrvina *f.*; trus *m.*; —beet *n.* pařeniště *n.*, mrviště *n.*, hřiženiště *n.*

Miſtel (M. -n) *f.* jmelí *n. Viscum*; —droſſel *f.* bravník *m. Turdus viscivorus.*

Miſten neřáditi, trousiti, káleti, trus pouštěti; 2. hnůj kydati; hnojiti, mrviti.

Miſt-flechte *f.* košina na hnůj; —fuhre *f.* vůz hnoje (fůra hnoje); —grube *f.*, —jauche *f.* jáma na hnůj, hnojiště *n.*; hnojnice *f.*, hnojůvka *f.*; —haufen *m.* hnojiště *n.*; —haken *m.* kopáč *m.*; —käfer *m.* brumbal *m.*, kalovál *m.* (chrobak).

Miſtler *m. v.* Miſtelbroſſel.

Miſt-pfütze *f.*, —pfuhl *m.* hnojnice *f.*, kaliště *n.*; —ſtätte *f.* hnojiště *n.*; —ung *f.* pohnojení *n.*; —wagen *m.* hnoják *m.*, hnojník *m.*, vůz na hnůj, hnojný vůz.

Miſtreſſe *f.* (engl.) paní, volitelka *f.*;

Miſzelle (M. -n) *f.* (It.) drobnůstka *f.*, drobotina *f.*; *pl.* Miſzellaneen, Miſzellen rozličnosti; směs *f.*; —nzeichnungen *pl.* smíšené kresby.

Mit *prp. c. dat.* s, se; při, na; o; po, podle; pod; m. mir so mnou; m. Fleiß pilně; (bezeichnet m. ein Werkzeug od. Mittel, durch welches etwas geſchieht, ſo wird es im Böhm. ohne Vorwort durch den Inſtrum. übersetzt) m. dem Meſſer ſchneiden nožem řezati n. krájeti; m. der Axt hauen sekerou sekati; m. den Augen winken očima mrkati; m. einem Wort slovem; m. *adv.* daß geht noch mit to ještě ujde n. projde; warſt du auch m. dabei? byl jsi také při tom?

Mit- (in Zuſammenſetzungen) spolu-

Mit-abgeſandter *m.* spoluposel *m.*; —angeklagter *m.* spoluobžalovaný *m.*; —arbeiter *m.* spolupracovník *m.*; —arbeiterkreis *m.* kruh spolupracovníků; —aufſeher *m.* spoludozorce *m.*; —belehnter *m.* společný man, spoluman *m.*; —belehnung *f.* podání společného manství; —berechtigter *m.* spoluoprávněnec *m.*; —berechtigung *f.* spoluoprávnění *n.*, společné oprávnění; —beſchuldigter *m.* spoluobviněný *m.*; —beſitz *m.* společné držení; —beſitzer *m.* spoludržitel *m.*; —bevollmächtigter *m.* spolupInomocník, spoluzmocněnec *m.*; —bevollmächtigung *f.* společné plnomocenství; —bewerben spolu se ucházeti o něco; —bewerber *m.* spoluuchazeč *m.*; —bewohner *m.* spoluobyvatel *m.*; —bieten spolu podávati (při dražbě); —bringen něco s sebou přinesti; —bruder *m.* spolubratr *m.*; —bürge *m.* spolurukojmě *m.*; —bürger *m.* spoluměšťan, spoluměštěnín *m.*; (Staats-) spoluobčan *m.*; —burgſchaft *f.* souručenství, spolurukojemství *n.*, společné rukojemství; —diener *m.* spolusluhebník *m.*; —eigentum *n.* společné vlastnictví; —eigentümer *m.* spoluvlastník *m.*; —einander *adv.* spolu, společně, dohromady; —erbe *m.* spoludědic *m.*; —eſſer *m.* (Ichth.) újedí *n. Comedo*; —finder *m.* spolunálezce *m.*; ſich —freuen radovati se s kým; —gabe *f.* věno *n.*, přínos *m.*; —gefangener *m.* (im Gefängniſſe) spoluvězeň *m.*; (im Kriege) spoluzajatý *m.*; —gefühl *n.* soucit *m.*, soustrast *f.*; —genoſſe *m.* einer Sache společník ve věci; —geſell *m.* spolutovaryš *m.*; —gift *f.* věno *n.*; —gläubiger *m.* spoluvěřitel *m.*; —glied *n.* (einer Geſellſchaft) člen spolku (úd); —gliederſtand *m.* počet členů; —haftung *f.* společné ručení; spoluručení *n.*; —handelnd *adj.* spolujednající; —helfer *m.* pomocník *m.*; —herausgeber *m.* spoluvydavatel *m.*; —herrſcher *m.* spolupanovník, spoluvládce *m.*

Mithin *cnj.* proccž, tudy.

Mit-interessent *m.* spoluúčastník *m.*; —fläger *m.* spolužalobník (spolužalobce) *m.*; —laut, —lauter *m.* (*Konsonant*) souhláska, spoluhláska *f.*

Mitleid *n.* soustrast *f.*, útrpnost s někým; soucit *m.*; —enheit, —enſchaft (oh. M.) *f.* účastenství *n.*; —ig *adj.* útrpný; soucitný; —los bez útrpnosti; bez soucitu.

Mit-mann *m.* spolák *m.*; —menſch *m.* bližní *m.*; —name *m.* v. Beiname; —nehmen s sebou vzíti; —nichten *adv.* nikterak.

Mitra *f.* mitra *f.* (biskupská čepice).

Mitrailleuse *f.* (fr.) kulomet *m.*, *rus.* kartáčnice *f.*

Mit-regent *m.* spoluvladař *m.*, spoluvládce *m.*; —regentſchaft *f.* spoluvláda *f.*, spoluvladařství *n.*; —ſammen *adv.* spolu v. Beiſammen, Zuſammen; —ſchuld *f.* spoluvina *f.*; —ſchuldiger *m.* spoluvinník *m.*; —ſchuldner *m.* spoludlužník *m.*; —ſchüler *m.* spolužák *m.*; -in *f.* spolužačka *f.*; —ſperre *f.* spoluzávěra *f.*, společné zavírání; —ſtimmen spolu hlasovati.

Mittag (-es, M. -e) *m.* poledne *n.* *Meridies* (lt.); um M., zu M. o poledni; v poledne; mittägig *adj.* polední; jižní.

Mittags *adv.* v poledne; —brot *n.*, —eſſen *n.* v. Mittagsmahl; —fernrohr *n.* stroj pasážní, průchodní trouba polední; —fläche *f.* plocha polední; —gebet *n.* modlitba v poledne; —gegend *f.* strana jižní, strana polední; —geſpenſt *n.*, —hexe *f.* polednice *f.*; —höhe *f.* výška polední; —kreis *m.* poledník *m.*, kruh polední; —land *n.* jižní země; —länder *m.* jihozemec, poledňan *m.*; —läuten *n.* polední zvonění, poledne *n.*; 2. vyzvánění hran; —licht *n.* polední světlo; —linie *f.* čára polední, polednice *f.*; —mahl *n.* oběd *m.*; —punkt *m.* bod jižní, jih *m.*; —ruhe *f.* poledníčko, polední odpočinek; —ſchuß *m.* polední výstřel; —ſeite *f.* polední n. jižní strana; —ſtrahl *m.* paprsek polední; —uhr *f.* hodiny polední; —wind *m.* jih *m.*, polední vítr, jižní vítr; —zeichen *n.* znak n. známka polední; —zeit *f.* polední čas *m.*

Mittagwärts *adv.* k jihu, k poledni.

Mittät-er *m.* spolupachatel *m.* (účastník činu); —ig *adj.* součinný, spolučinný; -eit -ost.

Mitte (oh. M.) *f.* střed *m.*; prostřed, prostředek *m.*, (středina *f.*); aus der M. z prostřed, z prostředka; Ort in der M. prostředí *n.*, prostředek *m.*, —faſten *f.* středopostí *n.*

Mitteil *m.* soudíl *m.*

Mitteil-bar *adj.* sdílný; —en etwas etw. sděliti, oznámiti, věděti dáti, na vědomí dáti, vyjeviti někomu něco; (übergeben gegen Rückſtellung) propůjčiti; (ohne Rückſtellung) dáti, odevzdati něco; podati, dodati; (ausfolgen) vydati; sděleti co s kým; —ung *f.* sdělení; M. von etw. machen *v.* Mitteilen; —ungsgabe *f.* sdílivost.

Mittel (-s, unv. M.) *n.* prostředek *m.*; Arzneim. lék *m.*; Geldm. prostředky peněžné n. peněžité; Landesm. důchody zemské; Zahlungsm. prostředky platební; majetnost *f.*; M. (Gremium, Zunft) pořádek, sbor *m.*; (math.) průměr *m.*; (phyſ.) prostředí *n.*; m. *adj.* (fům.) střední, poloviční; gut M., fein M. nadprostřední; *v.* Mittler.

Mittel-alter *n.* (hiſtor.) střední věk; středověk *m.*; —alterlich *adj.* středověký; —altrig v prostředních letech, prostředního stáří; —bahn *f.* střední dráha; —band *n.* svorník *m.*, svůra *f.*

Mittelbar *adj.* prostředečný, nepřímý; *adv.* prostředně, prostředečně, prostředkem; m. durch jmd. einwirken prostředkem někoho působiti; —e Einwirkung prostředečné působení; —er Vorteil nepřímý užitek.

Mittel-baß *m.* (Muſ.) střední bas; —bauch *m.* (anat.) středobřišek *m.*, středobřiší, obpupí *n.*; —begriff *m.* článek n. pojem střední; —behörde *f.* úřad střední; —biet *n.* ředina *f.*; —bruſtring *m.* (anat.) článek středoprsní; —ding *n.* prostředina *f.*; —druckmaſchine *f.* parostroj středotlačný, parostroj s prostředním tlakem; —ente *f.* kopřivka *f.* *Anas strepera*; —fell *n.* meziplicnice, přepona *f.*; —finger *m.* středník *m.*, prostřední prst, střední prst; —fleiſch *n.* *Perinaeum* (anat.) hráz *f.*, mezinoží *n.*; —freier *m.* (ehemals in Deutſchland) poddaný šlechtic (svobodník *m.*); —fuß *m.* nárt *m.*; —fußknochen *pl. m.* kosti přednártní; —gebirge *n.* středohoří *n.*; —grund *m.* prostředí *n.*; —gut *adj.* nadprostřední; —hand *f.* podprstí *n.*; —handknochen *pl. m.* kosti podprstní (záprstní); —hochdeutſch *adj.* středohornoněmecký; —ländiſch *adj.* středozemní (moře); —landsgebirge *pl. n.* vnitrozemní n. vnitrozemské hory; —lateiniſch *adj.* středolatinský, licholatinský; —linie *f.* středková čára; obojstředná čára; střednice *f.*; (bei Magnet) meznice *f.*; —los *adj.* nezámožný, nemajetný; —loſigkeit *f.* nemajetnost *f.*, nedostatek prostředků; —loſigkeitszeugnis *n.* vysvědčení nemajetnosti; —mann *m.* prostředník *m.*; 2. prostřední muž; —maß (oh. M.) *n.* prostřední míra; —mäßig *adj.* prostřední; *adv.* prostředně; —mäßigkeit *f.* prostřednost *f.*; —maſt *m.* prostřední stěžeň; —mauer *f.* přízeď *f.*, střední zeď; —meer *n.* středomoří *n.*; 2. středozemní moře; —partei *f.* strana střední, strana prostřední; —punkt *m.* střední bod, středisko *n.* (středník *m.*).

Mittelpunkts-gleichung *f.* rovnice středová; —linie *f.* *v.* Mittellinie; —winkel *m.* úhel středový, kruhostředový.

Mittels (Mittelſt) *prp. c. gen.* skrze, prostředkem, po . . .

Mittel-satz *m.* věta vložená; —ſäulchen *n.* (bot.) sloupeček, sloupek plodový; —ſchaft *m.* (v. Büchſenlauf) středo-

pažbí *n.*; —schatten *m.* poloustín *m.*; —schule *f.* škola střední (prostřední); —schritt *m.* prostřední krokev.

Mittels-mann *m.*, —person *f.* prostředník *m.*; 2. dohazovač *m.*; —rat *m.* sbo-

Mittelst *v.* Mittels. [rový radní.

Mittel-stand *m.* prostřední stav; —stimme *f.* (Muz.) hlas střední; —straße *f.* střední cesta; —stück *n.* díl střední; kus z prostředka; M. zweier Terzflügel klapačka *f.*; —ton *m.* (Muz.) střednice *f.* *v.* Mediante; —tonig *adj.* polopřízvučný; —wall *m.* mezibradní *n.*; —weg *m.* středocestí *n.*, střední cesta; —werg *n.* pačes *m.*, *pl.* pačesy; *coll.* pačesí *n.*; —wort *n.* (gram.) příčestí *n.* *Participium*; M. im Slawischen přechodník *m.*; —zeit *f.* střední čas; 2. střední věk *v.* Mittelalter; —zeitig *adj.* obojetný, středočasný.

Mitten *adv.* uprostřed, v prostředku, v půli; m. in der Nacht okolo půlnoci; v půlnoci; m. entzweibrechen v půli přelomiti.

Mitternacht *f.* půlnoc *f.*; 2. sever *m.*; mitternachtig, mitternachtlich *adj.* půlnoční.

Mitternachts *adv.* v půlnoci, okolo půlnoci; —gegend *f.* strana severní, str. půlnoční; —punkt *m.* bod severní, bod půlnoční; —uhr *f.* hodiny půlnoční.

Mittfasten *pl. f.* středoposti *n.*

Mittler (-s, unv. M.) *m.* prostředník; smírce *m.*; ddc. —e *adj.* střední, prostřední; —e Temperatur des Tages průměr tepla denního; —e Zeit (astr.) střední čas; —weile *adv.* zatím, mezitím; —wellig *adj.* zatímný.

Mitt-woch, —woche (M. -en) *f.* středa *f.*; —wöchentlich *adj.* středový; *adv.* každou středu; —wochs *adv.* ve středu.

Mit-unter *adv.* semtam, někdy; —urheber *m.* spolupůvodce *m.*; —verbrecher *m.* spoluzločinec *m.* (souspřeženec, souspřežník *m.*); —vergangenheit *f.* (gram.) souminulý (polominulý) čas *Imperfectum*; —verweser *m.* spolusprávce *m.*; —vormund *m.* spoluporučník *m.*; —wähler *m.* spoluvolič *m.*; —weide *f.* společná pastva, spolupastva *f.*; —welt *f.* souvěk *m.*, nynější věk.

Mitwirk-en spolupůsobiti; —er *m.* spolupůsobce *m.*; —ung *f.* společné působení, spolupůsobení *n.*, součinnost *f.*

Mit-wissen věděti spolu s jinými o něčem; ohne mein M. bez mého vědomí; —wissenschaft *f.* spoluvědomí *n.*, spoluvědomost *f.*; —zeit *f.* přítomný čas; —zeuge *m.* spolusvědek *m.*; —ziehen táhnouti s někým; spolu s něčím jiným táhnouti.

Mixpickles (= *mixed pickles*) *pl.* (engl.) octeniny, octenky *pl.*

Mixtum *n.* (lt.) směs, směsice *f.*

Mixtur (M. -en) *f.* (lt.) (chem.) míchanina, smíšenina *f.*; míchanice, míšenice, mixtura *f.*

Mnemo-nik *f.*, —neutik *f.*, —technik *f.* (gr.) pamětiuma, mnemonika *f.*

Mob *n.* (engl.) chátra, luza *f.*

Möbel (-s, M. -n) *n.* nábytek *m.*; —handler *m.* obchodník s nábytkem; —wagen nábytkový vůz.

Mobil *adj.* (lt.) pohybný, movitý; (mil.) mobilní, pohotový; —ar, —iar *n.*, —arvermögen, —iarvermögen *n.* majetnost movitá, věci movité, movitost *f.*; —garde *f.* mobilní garda; —ien *pl.* věci movité, nábytek *m.*; (—ienstücke) nábytky *pl. m.*, věci nábytečné; —is *adj.* (lt.) pohybný; (gram.) přechylný; —isation *f.*, —isierung *f.* mobilisace *f.*, mobilisování *n.*; —isieren mobilisovati, v hotovost uvesti (vojsko); —ität *f.* přechylnost *f.*; (mil.) pohotovost *f.*; —machung *f.* připravení *n.*; —zustand *m.* pochodnost *f.*, pohotový stav; hotovost, připravnost *f.*

Mocca *v.* Mokka.

Modalität (M. -en) *f.* (lt.) spůsob *m.*, spůsobovost *f.*; M. der Ablösung spůsob výkupu; unter diesen —en tímto spůsobem; —urteile *pl.* úsudky podle spůsobovosti.

Mode (M. -en) *f.* (fr.) moda *f.*, kroj *m.*, (stroj); 2. spůsob, obyčej, zvyk *m.*; —artikel *m.* modní článek; —bild *n.* obraz modní; —händler *m.* obchodník s modními věcmi; —laden *m.* sklad modního zboží.

Model *m.* (arch.) *v.* Modul.

Modell (-s, M. -e) *m.* vzorec, vzorek, model, obrazec *m.*; —eur, —ierer *m.* vzorkář *m.*; —ieren vzorce dělati, vzorkovati, vzorky strojiti; —ierkunst *f.* vzorkovnictví *n.*; —macher, —schneider, —stecher *m.* vzorkář *m.*; —mädchen *n.*, —stiererin *f.* modelka *f.*; —zeichnung *f.* výkres dle vzorku (dle modelu).

Modeln obdělati, obdělávati.

Moden-bild *n.*, —salon *m.*, —zeitung *f.* *v.* Modebild, Modesalon, Modezeitung.

Moder (-s, oh. M.) *m.* zprachnivělost, zetlelost, zetlelina, trouchnivina *f.*, prachno *n.*

Moderato *adv.* (lt.) mírně.

Moder-erz *n.* bahňák *m.*; —grund *m.* bažina *f.*, bahno, bahniště *n.*; —ig *adj.* trouchnivý.

Moderier-en (lt.) (Gerichtskosten) zmenšiti, uskrovniti, zmírniti (soudní náklady) sich m. mírniti se; —ung *f.* der (Gerichtskosten) zmenšení, uskrovnění, zmírnění soudních útrat.

Modern mh. tliti, trouchnčti, trouchnivěti, prachnivěti.

Modern *adj.* (fr.) novověký, novodobý, novokrojní; moderní; —e Literatur novověké písemnictví; —isieren nové době přizpůsobiti, zmoditi. jnost *f.*

Modest *adj.* (lt.) mírný; —ie *f.* mír-

Mode salon *m.* modní salon; —sucht *f.* modařství *n.*; —waren *pl.* modní zboží, modniny *pl.*; —warenhändler *m.* obchodník se zbožím modním, —warenhandlerin *f.* modistka *f.*; —warenhandlung *f.* obchod s modními zbožími; —zeitung *f.* modní časopis *m.*

Modifikation *f.* (lt.) změna *f.*, pozměnění *n.*, přispůsobení, uspůsobení *n.*; —zieren etw. pozměniti (přeměniti,

proměniti), částečně změniti, zjinačiti něco; přispůsobiti, uspůsobiti.

Modisch *adj.* modní *adv.* modně.

Modistin modistka *f.*

Modul, —us *m.* (lt.) (math.) měřítko *n.*; sloupomíra *f.*, sloupoměr *m.*, sloupová míra; —ation *f.* (mus.) přecházka *f.*, modulace *f.*; —ieren (mus.) přecházeti, modulovati.

Modus *m.* (lt.) způsob *m.*

Mofette *f.* Moufette *f.* (fr.) *pl.* —n plyny škodlivé, větry škodlivé (v dolech), dusné větry *pl.*, (dušák *m.*); 2. mofeta *f.*; **plynomet** *m.*; sopka plynová, sopka plynometná.

Mögen moci; weiter m. meine Füße nicht dále moje nohy nemohou; wenn er nicht bleiben will, so mag er gehen nechce-li zůstati, ať jde; es mag sein wie es will buď jak buď; mag er doch tun was er will nechť (nechaf, ať) dělá co chce; wo mag er so lange bleiben? kdež asi zůstal, kde pak asi je? ich mag deiner nicht nestojím o tě; mag's! budiž! ať! ich möchte gern zu ihm gehen rád bych k němu šel; ich bat ihn, daß er kommen möchte prosil jsem ho, aby přišel.

Möglich *adj.* možný; so viel als m. dle možnosti; pokud možno; pokud možné; —keit *f.* možnost *f.*; —st podle nejvyšší možnosti; —st bald se vší možnou rychlostí, co nejrychleji.

Mogul (-s) *m.*, Groß-Mogul veliký mogul (velevládce v Indii).

Mohammedan-er *m.* mohamedán, mahomedán; —isch mohamedánský.

Mohär *m.* mohér (látka).

Mohn (-s, oh. M.) *m.* mák *m. Papaver*; —blüte *f.* makový květ; —feld *n.* makoviště *n.*; —haupt *n.*, —kopf *m.* makovice *f.*; —kuchen *m.* makovec *m.*, makovník *m.*; —stoff mákan *m.*, makovina *f.*; —semmel *f.* makovka *f.*; —strudel *m.* mákový strudl.

Mohr (-en M. -en) *m.* mouřenín *m.*, černoch *m.*; (chem.) černá platinová.

Mohraffe *m.* mouřenínka (opice) *f.*

Möhre *f.* mrkev *f. Daucus Carota.*

Möhren *adv.* mrkvový; —feld *n.* mrkvoviště; —fliege *f.* moucha mrkvařka.

Mohren-grau *adj.* mourový; —hirse medýnek *m.*, cirok *m. Sorghum* (indické proso Dari, Durra); —kopf *m.* mouřenín *m.*; mouřenínská hlava; (Pferd) mourek *m.*; (Vogel) černohlávek *m.*; —land *n.* Mouřenínsko *n.*; —weizen *m.* černýš *m. Melampyrum.*

Mohrin *f.* mouřenínka *f.*

Mohrrübe *f. v.* Möhre.

Mokant *adj.* (fr.) uštěpačný.

Mokka *m.* Kaffe *m.* moka *f.* (káva arabská).

Mola *f.* (lt.) (med.) *v.* Mondkalb.

Molasse *f.* (engl.) (geol.) molasa *f.*, (křehký pískovec); —nformation útvar molasový.

Molch (-es, M. -e) *m.* mlok *m.* (ohnižil, ohniživ *m.*) salamandr *m. Salamandra.*

Mole *f.*, Molo *m.* molo *n.* (přístavní hráz).

Molekul *n.* (fr.) molekul *m.*, částečka *f.*

Molest *adj.* (lt.) obtížný; —ie *f.* obtížnost *f.*; —ieren obtěžovati.

Molke *f.* syrovátka *f.*

Molken-brühe *f.* žinčice *f.*; —kirsche *f.* syrnice *f.*; —kur *f.* léčení syrovátkou; —wesen *n.* syrovátčnost *f.*

Molkerei *f.* mlékařství *n.*, mlékárna, **Molkig** *adj.* syrovátečný. [sýrárna *f.*

Moll (lt. *mollis*) *m.* (Mus.) měkký zvuk, mol; —dreiklang *m.* měkký trojzvuk *m.*; —is (lt.) měkký; —tonart *f.* měkká tonina; —usken *pl.* (zool.) měkkýši.

Molo *m.* (lt.) Hafendamm *v.* Mole.

Molossus *m.* (gr.) (Versm.) molosus *m.*, trojdlužka *f.*

Molterbeere *f.* moroška, moruška *f.*, horská n. švédská ostružina *Rubus chamaemorus.*

Molto *adv.* (lt.) velmi.

Molton *m.* (fr.) moldoun (látka) *m.*

Molybdän *n.* (gr.) žestík *m.*, molybdén *m.*, olovec *m.*; —oxyd *n.* kysličník molybdeničitý; —säure *f.* (gr.) kyselina molybdenová; —saure Salze *pl.* molybdénany.

Moment (-es, M. -e) *m.* (lt.) doba *f.* okamžení *n.*; M. *n.* stránka věci; článek *m.*, příčina *f.*; pohnutka *f.*; einige —e hervorheben některé okolnosti vytknouti; —an *adj.* okamžitý; mžikový, chvilkový; —anphotographie *f.* mžiková fotografie, momentka *f.*; —achse *f.* momentová osa.

Monach-a *f.* (gr.) mniška, řeholnice *f.*; —us *m.* mnich, řeholník *m.*

Mon-ade *f.* (gr.) malitka *f.*, jednotice; jednice *f.*; —adelphie *f.* (gr.) (bot.) jednobratrstvo *n.*; —andrie *f.* (bot.) jednomužstvo.

Monarch (-en, M. -en) *m.* (gr.) mocnář *m.*, samovládce *m.*; —ie *f.* mocnářství *n.*; —in *f.* mocnářka *f.*; —isch *adj.* mocnářský, monarchický.

Monas *f.* (gr.) jednice *f.*

Monasterium *n.* (gr.-lt.) klášter *m.*

Monat (-es, M. -e) *m.* měsíc *m.*; Mitte —s *v. medio mense*; —lich *adj.* měsíční; *adv.* měsíčně; —liches *n. v.* Monatsfluß; —mittel *n.* (der Temperatur) měsíční průměr (tepla); —rose *f.* růže měsíční.

Monats-bericht *m.* měsíční zpráva *f.*; —fluß *m.* měsíček *m.*, měsíčné *n.*, čmýra *f.*; čas ženský (Menstruation) —frist *f.* měsíční lhůta; měsíční hojemství, měsíční odklad; —geld *n.* měsíčné *n.*, plat za měsíc; —name *m.* jmeno měsíce; —rate *f.* měsíční splátka; —schrift *f.* měsíční spis; měsíčník *m.*; —uhr *f.* měsíční hodiny *pl.*; —weiser, —zeiger *m.* (an Uhren) měsíčníček *m.* —zimmer *n.* měsíční světnice; světnice, na měsíční lhůty; —zins *m.* měsíčn úrok, měsíční nájemné, měsíční pachtovné.

Monatweise *adv.* měsíčně, po měsících, každý měsíc, za měsíc.

Mönch (-es, M. -e) *m.* mnich, řeholník *m.*; —erei *f.* mnišství, mnichovství *n.*; —isch *adj.* mnišský.

Mönchs-habit *m.* mnišská hazuka; hábit; —kappe *f.* mnišská kápě; —kloster *n.* mnišský klášter; —kutte *f.* mnišská kutna; —orden *m.* mnišský řád; —platte *f.* mnišská pleš *n.* lysina; —schrift *f.* mnišské písmo; —stand *m.* mnišský stav; —wesen *n.*, Mönchtum *n.* mniství *n.*

Mond (-es, M -e, auch -en) *m.* měsíc *m.*, luna *f.*; *pl.* —e družice, souputníci *pl.*; —alter *n.* (astr.) stáří luny; —ängig *adj. v.* mondblind; —beglänzt, —beschienen, —beschimmert, —bestrahlt měsícem ozářený, lunou n. měsícem osvěcovaný, oluněný; —beschreibung *f.* lunopis *m.*; —bewohner *m.* měsíčan *m.*; —blind *adj.* (v. Pferden) lunozraký, lunooký; —blindheit *f. v.* Nachtblindheit.

Monde *m.* (fr.) svět *m.*

Monden-glanz *m. v.* Mondesglanz; —jahr *n. v.* Mondjahr; —lang *adj.* (*adv.*) co trvá měsíc n. více měsíců; —schein *m. v.* Mondschein.

Mondes-glanz *m.* lesk měsíce; —hell *adj.* lunojasný, jasný co měsíc; —wandel *m.* chod n. oběh měsíce.

Mond-farn *m.* netík *m.*; —finsternis *f.* zatmění měsíce, zatmění luny; —fleck *pl.* skvrny na lunĕ; —förmig *adj.* měsíčitý; —gebirge *n.* hory na měsíci n. na lunĕ, hory měsícové; —hof *m.* kruh okolo měsíce; —jahr *n.* rok měsícový; —kalb *n.* (med.) zásnĕt, koule, kra; —karte *f.* mapa luny, mapa měsíce; —knoten *pl.* (astr.) uzly měsícové; —koller *m.* měsíčník *m.*; —lauf *m.* oběh měsíce; —lich *adj.* (*adv.*) měsíčkovitý; půlměsícovatý, jako půlměsíc; —licht *n.* světlo od měsíce, měsíčné světlo; —los bez svitu měsíce; —nacht *f.* měsíčná noc, noc při svitu měsíce; —ringe *pl.* mlhavé luny; —ring *m.* kruh přímĕsíční; —samen *m.*, —samenkraut *n.* chebule *f.* *Menispermum*; —schein *m.* světlo měsíčné, záře měsíce; beim M. při měsíčku; —schnecke *f.* donka; bezpupka *f.*; —stanzen *pl.* odlehlosti luny; —stein *m.* kámen měsíční; —sterne *pl.* hvězdy záměsíční; —sucht *f.* náměsíčnost *f.*; náměsíčnictví *n.*; —süchtig *adj.* měsíčný, náměsíčný; —e náměsíčnice *f.*; —er náměsíčník *m.*; —tafeln *pl.* tabule luny, t. měsíce, t. měsícové; —topographie *f.* místopis luny, lunopis *m.*; —uhr *f.* hodiny měsícové; —wechsel *m.* proměna měsíce; —zeiger *m.* (astr.) epakty *p. m.*; —zirkel *m.* okruh měsíce, okruh luny, kruh měsícový.

Monedula *f.* (lt.) kavka *f.* Dohle.

Moneta *f.* (lt.) mince *f.*

Monismus *m.* (gr.); jedinověda *f.*

Monit-eur *m.* (fr.), —or *m.* (lt.) oznamovatel *m.*, upominatel *m.*; —or *m.* monitor (spodovodní železná loď válečná); —orium *n.* (lt.) upomínka *f.*, napomenutí *n.*; napomínací list (papežský).

Mono-akt *n.* (gr.) aktovka *f.*, dramolet *m.*; —chord *n.* samostrun *m.*; —cycle *n.* (gr.-fr.) jednokolka *f.* (velocipéd); —drama *n.* monodrama *f.* (*n.*); —gamie *f.* (gr.) jednoženství *n.*; —gramm *n.* monogram *m.*; jmenoslov *m.*; —graphie *f.* monografie *f.*, spis o sobě, spis n. pojednání zvláštní; —gynie *f.* jednoženství *n.*; —kel *n.* skýlko *n.*, monokl *m.*; —log (-es et -en, M. -e) *m.* samomluva *f.*; —logisch *adj.* samomluvný; —meter *n.* jednoměr *m.*, jednoměří *n.*; —morphie *f.* jednotvárnost *f.*; —nom, —nomium *n.* (math.) jednočlen *m.*, jeden člen; —*phyllus* (bot.) srostlolupený, jednolupený; —podie *f.* jednostopí *n.*

Monopol (-s) *n.* (gr.) monopol *m.*, samotržba *f.*, samoobchod *m.*; samokup *m.*, samoprodej *m.*; —ist (-en) *m.* monopolista *m.*, samoobchodník; samotržebník; samokupec, samoprodavce *m.*; —ordnung *f.* řád samotržební.

Mono-stichon *n.* jednoverší *n.*; —strophon *n.* stejnostrofná (stejnosložná) báseň; —*syllabus* (grm.) jednoslabičný; —theismus *m.* jednobožství *n.*; —ton *adj.* jednodělný; —ton *adj.* jednozvučný; stejnozvučný; jednotvárný; —tonie *f.* jednozvučnost *f.*, stejnozvučnost *f.*; jednotvárnost *f.*; —*tropeae* *pl.* (bot.) samovratcovité; —zeros *m.* jednorožec *m.*

Mons *m.* (lt.) hora *f.*

Monsieur (fr.) pane!

Monster *n.* (engl.) *v.* Monstrum; —prozeß *m.* rozsáhlá pře (právní).

Monstr-anz *f.* (lt.) monstrance *f.*; —ativ *adj.* okazovací, okazatelný.

Monstr-ös *adj.* zrůdný, potvorný, pitvorný, obludný; —osität *f.* zrůdnost, potvornost, pitvornost, obludnost *f.*; —um *n.* (lt.) zrůda, potvora, obluda *f.*

Monsun (-suhn) (M. -s) *m.* (engl.) *v.* Mousson.

Mont (fr.) hora *f. v. Mons.*

Montag (-s, M. -e) *m.* pondělí *n.* (*m.*), pondělek *m.*

Montage *f.* (fr.) seřízení stroje, soustrojí; prava stroje.

Montäg-ig, —lich *adj.* pondělní.

Montagnard *m.* (in der frz. Nationalversammlung) člen hory (horan, -al, -ák *m.*).

Montagne *f.* (fr.) hora *f.*, pohoří *n.*

Montags *adv.* v pondělí; —blatt *n.*, —zeitung *f.* noviny pondělní, pondělník *m.*

Montan-betrieb *m.* dělání hor; —gesellschaft *f.* báňská společnost, báňské družstvo; —ist (-en) *m.* znalec hor, horoznalec *m.*, horník *m.*; —istik *f.*, —*isticum* *n.* hornictví *n.*; —istisch *adj.* hornický, báňský; -es Museum museum hornické; —*us* (lt.) horní; —werk *n.* báně *pl. f.* montánka *v.* Bergwerk.

Monte *n.* (lt.) hora *f.*; kupa *f.*, hromada *f.*; *M. di pietà* půjčovna *f.*

Monteur *m.* (Maschinen) montér *m.*, strůjce, výstrojčí (v továrně).

Montier-en oditi (vojsko); vypraviti (dělo); vystrojiti; 2. seřídíti (stroj); —ung *f.* výstroj *m.*, strojba *f.*; —ungsstücke *pl.* části výstrojné; vojenské oděvy.

Montour *f.* (fr.) vojenský oděv (mundur *m.*); —kommiſſion *f.* vojenská oděvní komise; —ökonomie *f.* vojenská oděvárna; —ſtücke *pl. n.* části vojenského oděvu.

Monument (-s, M. -e) *n.* (lt.) památník, pomník *m.*; —al *adj.* pomníkový; pamětný; —alkerze *f.* příhrobní svíčka, zádušní svíce.

Moor (-es, M. -e) *n.* slať *f.*, slatina *f.*; bažina *f.*, bahniště *n.*; —bäder *pl.* slatinné lázně, sl. koupele; —birke *f.* bříza nízká; —boden *m.*, —grund *m.* třesaviště *n.*, třesavisko *n.*, slatina *f.*; —heide *f.* bahnitka *f. Andromeda*; 2. vřes bařinový; —hirſe *f. v.* Mohrenhirſe; —kohle *f.* uhlí slatinné, bahenné hnědouhlí; —land *n.* slatina *f.*, bahniště *n.*, krajina bahnitá; —pflanze *f.* rostlina bahništná, slatinná; —ſalz *n.* sůl slatinná, slatinová sůl; —vogel *m.* lyska *f.*; —waſſer *n.* voda ze slatiny.

Moos (-es, M. -e) *n.* mech *m. Muscus*; 2. *v.* Moor; 3. (*vulgo*) prachy, cvoky (peníze) *pl.*; —beere *f.* klikva *f.*, mechynka *f.*; —gelb *n.* hrabné *n.*; —geſtein *n.* omšelé kamení; —gewächs *n.* mechatina, mešina *f.*; —ig *adj.* mechatý, mechovatý; omšený; —lager *n.* lože z mechu, mechové lože; —pflanzenzeitein *pl.* pokrutky n. caltičky z mešin; —pilz, —ſchwamm *m.* mechovka *f. Agaricus mousseron* (*prunulus*); —roſe *f.* mechovka *f.*, růže mechokvětá, r. mechová; —ſtein *m.* kámen mechem obrostlý; omšený kámen.

Mops (-es, M. -e) *m.* mopslík *m.*

Mora *f.* (lt.) doba *f.*; 2. odklad *m.*, odložení něčeho; *periculum in m.* nebezpečí v prodlení; 3. M. (lt.) prstohra *f.*

Moral *f.* (lt.) mravověda *f.*, mravouka (morálka) *f.*; —*is*, —liſch *adj.* mravoučný, mravní; 2. hromadný; —liſche Perſon (z. B. ein Verein) osoba hromadná, osoba sborová; —iſche Weltordnung vyšší ústrojí světa; —iſt (-en, M. -en) *m.* mravoučník *m.*, moralista *m.*; —ität *f.* mravnost *f.*; (dramat. Spiel.) mravoděj *m.*; —itätszeugnis *n.* vysvědčení o mravích, v. mravů; v. zachovalosti; —philoſophie *f.* mravoučné mudrosloví.

Morando *adv.* (lt.) liknavě.

Moräne *f.* (fr.) (geol.) moréna *f.*, strž ledovcová (Muräne, Murre).

Morast (-es, M. Moräste) *m.* močál *m.*, bahno *n.*; —birke *f.* bříza nízká *Betula nana*; —ig *adj.* bahnatý, bažinatý, bažinný.

Moratorium *n.* (lt.) přiročí *n.*

Morbilität *f.* (lt.) nemocenství *n.*

Morbilli *pl.* (lt.) (med.) osypky, spalničky *pl. f.*

morbleu ! (fr.) zpropadeně!

Morbus *m.* (lt.) nemoc *f.*

Morchel (M. -n) *f.* smrž *f.* (*m.*) *Morchella esculenta.*

Mord (-es, oh. M.) *m.* (—tat) vražda *f.*; —anſchlag *m.* vražedný úklad; —anſtifter *m.* úkladník *m.*

Mordant *m.* (fr.) (chem.) mořidlo *n.*; 2. (muſ.) rozrážka *f.*

Mord-begier, —begierde *f.* vraždychtivost *f.*; —begierig *adj.* vraždychtivý; —brand *m.* úkladný požár, požár a vražda.

Mordbrenner *m.* žhář, palič *m.*; —ei *f.* žhářství, paličství *n.*

Morden vražditi.

Mörder (-s, unv. M.) *m.* vražedník, vrah *m.*; —grube, —höhle *f.* vražednická skrýše, vražednická peleš (mordovna *f.*); —iſch, —liſch *adj.* vražedný; -er Angriff vražedný útok; -e Waffe vražedná zbraň.

Mord-geſchichte *f.* příběh vražedný, vražednický kousek; —geſchrei *n.* děsný křik; (křičí jakoby ho na nožo brali); —gier *f.* vraždivost, vraždychtivost *f.*; —höhle *f. v.* Mörderhöhle.

Mordjo ! *int.* mordiánský!

Mord-pilz, —ſchwamm *m.* zabiják *m.* (houba) *Agaricus necator*; —ſchlag *m.*, —tat *f.* vražda *f.*; —ſucht *f.* vraždivost *f.*; —verſuch *m.* pokus vražedný, pokus vraždy.

Morelle *f.* srdcovka (třešně) *f.*

morendo *adv.* (lt.) umíravě.

Morene *f. v.* Moräne, Muräne.

Mores *pl.* (lt.) mravy *pl. m.*

Morganatiſche Heirat manželství nerovné, manželství vedlejší, manželství levostranné (m. na levou ruku).

Morgen (-s, oh. M.) *m.* jitro *n.*, ráno *n.*; dieſen M. dnes ráno; 2. M. zejtřek *m.*, zejtří *n.*; 3. východ (*st.* vzchod) *m.*; 4. (ein Feldmaß) jitro *n.*; m. *adv.* zejtra, nazejtří; —anzug *m.* ranní oblek; —blatt *n.* ranní list; —brot *n.* snídaní *n.*, snídaně *f.*

Morgend *adj.* zejtřejší; der —e Tag zejtřejší den, zejtřek *m.*

Morgen-dämmerung *f.* ranní šero, r. soumrak, svítání *n.*, úsvit *m.*, rozednění *n.*; —gabe *f.* (d. neuen Eheleuten) obvěnění *n.*, dar nazejtří, dar jitřní, zejtří; —gegend *f.* východní strana; —glocke *f.* ranní klekání; —göttin *f.* (gr. *Eos*, lt. *Aurora*) Jitřena, Jitřenka *f.*; —grauen *n.* zábřesk *m.*, ranní šero; —imbiß *m.* ranní zákuska; —land (M. —länder *et* —lande) *n.* východ *m.*, východní země; —länder *m.* východčan, východozemec *m.*; —licht *n.* ranní záře, úsvit *m.*; —poſt *f.* ranní pošta; —punkt *m.* bod východu; —reif *m.* jiní *n.*, jinovatka *f.*; —rot *n.*, —röte *f.* ranní červánky *pl.*; zoře (zora) *f.*

Morgens *adv.* rano, zrána, zjitra.

Morgen-ſchein *m.* zábřesk *m.*, záplava *f.*, úsvit *m.*; —ſonne *f.* ranní slunce; —ſtern *m.* hvězda jitřní, jitřenka *f.*; dennice *f.*; (Waffe) řemdih *m.*, čakan *m.*; —ſtrahl *m.* zábřesk *m.*; —ſtunde *f.* ranní hodina; die M. hat Gold im Munde kdo ráno vstává, tomu Bůh dává; ranně ptáče dál doskáče; —tau *m.* ranní rosa; —wärts *adv.* k východu.

Morgig *adj.* zejtřejší; jitřní.

Morinell *m.*, —e *f.* (span.), —enregenpfeifer *m.* kulík hnědý *Charadrius morinellus.*

Mormon-e (-en) *m.* mormon *m.*; —tum *m.* mormonství *n.*

Morning *n.* (engl.) jitro *n.* v. Morgen.

Morosität *f.* (lt.) nevlídnost *f.*; moroustvi *n.*; *Moroso m.* (it.) morous *m.*

Morph-ea *f.* (gr.) (med.) oblitina *f.*; —ium, —in *n.* morfium *n.* (*m.*), morfin *m.*, uspanlivina *f.*; —elegie *f.* tvarozpyt *m.*, tvarověda *f.*; —ologie lehre *f.* nauka o tvarování.

Mors *f.* (lt.) smrť *f.*

Morsch *adj.* zpukřelý, zetlelý, zprachnivělý; uležený, uhniličelý; -heit -ost; —en zpukřeti, zprachnivěti.

Morselle *f.* cukrovec *m.*, cukrovanka *f.*, (zázvorka, oranžka, puškvorka *f.*).

Mörser (-s, unv. M.) *m.* moždíř (hmoždíř) *m.*; —beet *n.* člun s moždíři; —keule *f.* palička do moždíře.

Mortadella *f.* (lt.) mortadela *f.* (uzenka z vepřoviny a hověziny).

Mortalität *f.* (lt.) úmrtnost, smrtelnost *f.*; —sausweis *m.*, —stabelle *f.* výkaz úmrtnosti.

Mörtel (-s, pl. M.) *m.* malta *f.*, karb *m.*; hydraulischer M. malta hydraulická n. vodní; —bewurf *m.* nához malty; —kasten *m.* maltovna, karbovna *f.*; —kelle *f.* zednická lžíce *f.*; —pflaster *n.* dlažba maltová.

Mortier *m.* (fr.) moždíř *m.*

Mortifi-kation *f.* (lt.) usmrcení, umrtvení *n.*; —zieren usmrtiti; umrtviti.

Mortuar, —inm *n.* (lt.) odúmrtné *n.*

Mortuus *adj.* (lt.) mrtvý.

Morus *f.* (gr.-lt.) moruše *f.* Maulbeere.

Mosaik *f.* (fr.), —arbeit *f.* mosaika, kaménkomalba *f.*, práce musivní (dílo vysazované); —wurst *f.* míchanka *f.*

Mosaisch *adj.* (fr.) mosaický; 2. starozákonní (mojžíšovský), židovský; Mosaismus *m.* víra starozákonní, židovství *n.*

Mosche (M. -n) *f.* kráva *f.*; 2. mošna, kabele *f.*

Moschee (M. -n) *f.* (arab.) mešita *f.* (mečet *f.*, modlitebnice turecká).

Moschen-geld *n.* ocasné *n.*; —kalb *n.* jalovička *f.*; —macher, —mann *m.* kabelář *m.*

Moschus *m.* (arab.-lt.) pížmo *n.*; —ratte *f.* v. Bisamratte; —tier *n.* v. Bisamtier; —rose *f.* růže pižmová, pižmovka *f.* *Rosa moschata*; —säure *f.* kyselina pižmová.

Moscovade *f.* moskováda, cukrovatka

Moselblümchen *n.* (Wein) moselský květ *m.*

Moslem (M. -s) *m.* moslemín, musulman *m.* (vyznavač turecké víry).

Mosquito *m.* (span.) moskit *m.*, moskitka *f.* (muška).

Most (-es, M. -e) *m.* mest *m.* (břečka vinná, mladé víno).

Mosteln, mosten, mösten mh. mest dělati; 2. mestem chutnati.

Most-geschmack *m.* mostovina *f.*; —messer *m.* mestoměr *m.*; —trank *m.* mestník *m.*

Motette *n.* (it.) zpěv textový (na text biblický).

Motilität *f.* (fr.) čilost, hybnost *f.*

Motio *f.*, Motion *f.* (lt.) hnutí, pohnutí *n.*, pohyb *m.*; povzbuzení *n.*, podnět, návrh *m.*; (grm.) přechýlka *f.*

Motiv (M. -e) *n.* hybadlo *n.*; 2. důvod *m.*; 3. podnět *m.*, pobídka, pohnutka, pobudka *f.*; 4. (mus.) motiv *m.*, základní nápěv; —ieren etw. něco odůvodniti, dovozovati, opatřiti něco důvody; —ierte Schrift odůvodněný spis; —ierter Antrag důvodný návrh; —ierung *f.* odůvodnění *n.*

Motocycle *n.* (fr.) motorové kolo, motorka *f.*, motocykl *m.*

Motor (-s, M. -en) *m.* (lt.) motor *m.*, hybio, hybadlo *n.*; fig. podnět *m.*; —rad *n.* v. Motocycle; —wagen *m.* motorový, samohybný vůz, motorák *m.*

Motsche *f.* (Motsche) kráva *f.*; Motschel *n.* tele *n.*

Motte (M. -n) *f.* mol (, e) *m.* *Tinea*; —nfräßig *adj.* prožraný od molův; —nkraut *n.* rojovník *m.*

Motto *n.* (it.) moto *n.*, heslo úvodné, nadpověď *f.*, úsloví *n.*

Motus *m.* (lt.) pohyb *m.*; *motu proprio* (lt.) z vlastního popudu; *con moto* (it.) pohyblivě, živě.

Moufette *f.* (fr.) v. Mofette.

Moull-etismus *m.* změkčení *n.*, měkkost *f.*; —iert změkčený, měkky.

Mouss-ieren (fr.) mh. pěniti se, sněti, perliti se; —eux *adj.* pěnivý.

Mousson *m.* (fr.), *pl.* —ons větry střídavé.

Moutarde *f.* (fr.) hořčice *f.* s octem.

Möwe (M. -en) *f.* racek *m.* *Larus.*

Moxa *f.* (med.) nápal *m.*

Much-eln mh. zatuchnouti; —lig *adj.* v. Muffelig.

Muck, —s *m.* muknuti *n.* [*pl.* *m.*

Mucke (M. -n) *f.* brykule *f.*, vrtochy

Mücke (M. -n) *f.* komár *m.* *Culex.*

Mucken mh. muknouti, ceknouti.

Mücken-sehen *n.* (med.) pýr *m.* krupičky *pl.*, komáří *pl.*, mušky (před očima); —jeiger *m.* malicherník *m.*; —iederei *f.* malichernictví *n.*; —stich *m.* píchnutí n. bodnutí od komára.

Muck-er *m.* mukal, skuhral, mrzout *m.*; 2. tichošlápek *m.*; 3. svatoušek, šmoural, mumlák, mukavec *m.*; —ern mh. koktati; mumlati.

Muckisch *adj.* pošmourný, mračivý.

Mucksen *v.* Mucken.

Mud *n.* (Maß) *v.* Mut.

Müde *adj.* unavený, umdlený, uondaný, zondaný; 2. sytý, omrzelý; m. werden unaviti se, upachtiti se; m. machen *v.* Müden; M. *f.* *v.* Müdigkeit.

Müden (erm. . . .) unaviti, upachtiti.

Müdigkeit *f.* unavenost, únava, umdlenost, uondanost *f.* [přednosta).

Mudir (-s) *m.* (türk.) mudir *m.* (okresní

Muezzin *m.* (arab.) vyvolavač *m.* (hlasatel modliteb).

Muff (-es, M. Müffe) *m.* plíseň, plesnivina *f.*; 2. rukávník *m.*; 3. (mech.)

mufle *f.*, nákružek *m.*; M. bei einer Röhre hrdlo *n.*, nátrubek *m.*

Muffel (-s, unv. M.) *m.* (Hund) muflík *m.*; M. (M. -n) *f.* (chem.) mufle *f.*; —ig *adj.* natuchlý; plesnivý.

Muffeln mh. moulati, mouliti, žmouliti (hubou); 2. špouliti hubu; 3. hafati 4. stuchnouti.

Muffelofen *m.* (chem.) muflová pec.

Muffeltier *n.*, Mufflon (-s) *m.* mufloň *m.* *Ovis musimon.*

Muff-en, müffen mh. hafati; —ig, mufflig *adj.* stuchlý.

Mufti (-s, M. -s) *m.* (arab.) mufti *m.*, církevní sudí turecký.

Mufzen *v.* Müffen.

Muhamedan-er *m.*, —isch *adj.* *v.* Mohamedaner, —isch.

Müh-e (M. -en) *f.* úsilí *n.*, snaha *f.*, namahání *n.*; —en zaměstnávati, zaneprázdňovati; sich m. usilovati oč.

Muhen mh. mučeti, bučeti.

Mühe-voll *adj.* *v.* Mühsam; —waltung *f.* namahání, úsilí *n.*

Mühl-bach m. mlýnský potok; —bauer *m.* sekerník *m.*; —baum *m.*, —bank *f.* moučnice *f.*; —bursche *m.* mlynářský (chasník) *m.*; der erste M. stárek *m.*; der zweite mládek *m.*; der Müllerjunge (Lehrling) prášek *m.*; der wandernde M. krajánek *m.*

Mühle (M. -n) *f.* mlýn *m.*

Mühl-eisen *n.* železí *n.*, vřeteno *n.*; —enbau *m.* mlýnská stavba, st. mlýna; —engang, —gang *m.* mlýnské složení; —enspiel *n.* hra v mlýnek; —gaft *m.* mleč *m.*; mlečka *f.*; —gerechtigkeit *f.* právo mlecí; —gerüft *n.* hranice *f.*; —graben *m.* mlýnská strouha (žlab mlýnský); —haus *n.* mlýnice *f.*; —knappe *m.* *v.* Mühlbursche; —ner *m.* *v.* Müllner (Müller); —ordnung *f.* mlecí řád, mlýnský řád; —pfanne *f.* (mech.) pánvice *f.*, náraz *m.*; —rad *n.* mlýnské kolo; —rechen *m.* česlo *n.*, česlice *f.*; zbranidlo *n.*; —roß *n.* šlapák *m.*; —sandstein *m.* žernovec *m.*; —stein *m.* mlýnský kámen, žernov *m.*; —teich *m.* nadymač *m.*, nádržka *f.*; —trichter *m.* korčák *m.*; —zwang *m.* nucené mletí, služebnost mlýnská.

Muhme (M. -n) *f.* teta, strýna *f.*; *dim.* Mühmchen, Mühmlein *n.* tetička *f.*

Müh-sal *n.* trampoty, klopoty *pl. f.*; —sam, —selig *adj.* trudný, pracný, klopotný; —waltung *f.* *v.* Mühewaltung.

Mulatt-e (-en) *m.* mulat *m.*; —in *f.* mulatka *f.*

Mulde (M. -n) *f.* necky *pl. f.*; 2. (geol.) [koryto *n.*; proláklina *f.*

Mulden-förmig *adj.* neckovitý; —gewölbe *n.* neckovité klenutí; —macher *m.* neckář *m.*

Mule *f.* (holl.) *v.* Molo.

Mull, Müll (-s, oh. M.) *m.* měl *f.*, sypká země.

Müller (-s, unv. M.) *m.* mlynář *m.*; —bursche *m.*, —geselle *m.* *v.* Mühlbursche; —gewerbe *m.* mlynářská živnost; —in *f.* mlynářová, mlynářka *f.*; —junge *m.* prášek *m.*; —leinwand *f.*, —tuch *n.* žínka *f.*

Müllner *m.* *v.* Müller; 2. *v.* Mühlbursche.

Mulm (-es, M. -e) *m.* prť, měl *f.*; prachno *n.*, červotočina *f.*; —en změlniti; 2. zprachnivěti; prstnatěti; —ig *adj.* sypký, kyprý, mělný; prachnivý.

Multer (M. -n) *f.* necky *pl. f.* (troky) *v.* Mulde; —ig *adj.* *v.* Mulmig.

Multiplik-ant (-en) *m.* (lt.) (math.) násobenec *m.* (násobitelné); —ation *f.* násobení *n.*; množení *n.*; —ationskreis *m.* kruh množicí, opakovací kruh; —ationstabelle *f.* množilka *f.*, násobilka *f.*, tabulka násobicí; —ationszeichen *n.* násobítko *n.*; množitko *n.*; —ativ *adj.* násobný, násobicí; —ator *m.* (math.) násobitel *m.*; 2. (techn.) množitel *m.*

Multiplizieren násobiti; množiti.

Mulus *m.* (lt.), *Mulo* *m.* (lt.) mul (, a) *m.* (zool.).

Mumie (M. -n) *f.* mumie *f.*

Mumme (M. -en) *f.* nunvice (miška) *f.*; 2. samec *m.* (pivo); 3. natvářka, škraboška *f.*

Mummeln mh. mumlati, bublati.

Mummen zakukliti. [hra.

Mummen-spiel *n.*, —schanz *f.* maškarní

Mummerei *f.* zakrytí tváře, natvářka *f.* (maškara *f.*, mumraj *f.*).

Mumpfeln žmouliti, žvýkati bez zubů.

Mumps *m.* (engl.) (Kkht.) záušnice *f.* *Parotitis.*

Mund (-es, ungew. M. Munde oder Munder) *m.* ústa *pl.*; (das Maul) huba *f.* [čisto).

Mundant (-en) *m.* přepisovač *m.* (na

Mund-art *f.* nářeči *n.*; —artischer Ausdruck výraz z nářeči, výraz krajinský; —bäcker *m.* panský pekař; —becher *m.* oblíbená číše; —bedarf *m.* potrava *f.*; —biſſen *m.* sousto *n.*

Mündel (s, unv. M.) *m.* (*n.*) poručenec *m.*; —geld *n.* penize poručencovy, peníze poručenecké.

Munden etnem mh. chutnati.

Münden (v. Flüſſen) ústiti se, vylévati se, vtékati do...

Mund-faul *adj.* kurdějový, rozjedový; fig. nemluvný; —fäule *f.* rozjedlina, rozjeť *f.*, kurděje; —fehler *m.* fig. chyba pysku; das Wort ſich —gerecht machen slovo si přispůsobiti; —geruch *m.* zápach z úst; —höhle *f.* dutina úst, dutina ústní. [čisto, mundovati.

Mundieren (Amtsſprache) přepsati na

Mündig *adj.* dospělý; zletilý; -keit -ost; —keitserklärung *f.* prohlášení zletilosti.

Mund-klemme *f.* sevření n. uzamknutí úst; 2. skřipec na ústa; —kuß *m.* hubička *f.*, polibek *m.*; —lack *m.* oplatek *m.*; —leim *m.* vyzí klíh.

Mündlich *adj.* ústní; *adv.* ústně; -es Verfahren (b. Gericht) ústní řízení; —keit *f.* ústnost *f.*; ústní spůsob.

Mund-mehl *n.* bílá mouka, bělka *f.*, vyražená mouka; —nagel *m.* šindelák *m.*; —närbchen *n.* (bot.) ústní šrámek; —orgel *f.* moldánky *pl. f.*; —saum *m.* (zool.) obruba *f.*; —schale *f.* hnětenka

f.; —ſchenk *m.* číšník *m.*; —ſemmel *f.* žemle, žemlička *f.*, bělka (bulka) *f.*; —ſpalte *f.* mezírti *n.*; —ſperre *f.* sklíčení úst; —ſpülung *f.* vyplachování úst; —ſtück *n.* nadústí *n.*; M. am Pferdezaum udidlo *n.*; M. am Muſikinſtrumente strojek, obůstek *m.*; M. am Dudelſack piskoř *m.*; M. an der Kanone duše *f.*; M. an der Tabakspfeife troubel (čibuk) *m.*, M. der Scheibe okolek, náhubek *m.*, ústí pošvy; fig. *v.* Mundwerk; —taſſe *f.* mistička *f.*

Mundum *n.* (lt.) čistopis *m.*, přepis načisto; *in mundo* čistopisem.

Mündung *f.* beſ Fluſſes ústí *n.*, vtok *m.*; M. von Kanälen otvor *m.*; M. der Moosfrucht (bot.) ústo *n.*; —sland *n* obústí *n.*; —spunkt *m.* vyústění *n.*, ústí *n.*; —sſtab *m.* vnitroměr, dělоměr *m.*

Mundus *m.* (lt.) svět *m.*

Mund-voll (oh. M.) *m.* sousto *n.*; —vorrat *m.* špíže, zásoba, potrava *f.*; —waſſer *n.* vodička vyplachovací; —wed *m.* dalamánek *m.*; —wein *m.* oblíbené víno; —werk *n.* fig. vyřídilka *f.*, odříkačka, klapačka *f.*; —winkel *m.* retní koutek.

Mungo *m.* (zool.) *v.* Ichneumon.

Munieren (lt.) opatřiti (střelivem).

Munifizenz *f.* (lt.) štědrost, štědrota *f.*

Muniment *n.* (lt.) ochrana *f.*; 2. důvod *m.*

Munition (oh. M.) *f.* střelivo *n.*, munice *f.*; —swagen *m.* vozík na střelivo.

Munizipal-rat *m.* městská rada; —rechte *pl.* práva městská (obdařená); —verfaſſung *f.* zřízení městské.

Munizipium *n.* (lt.) krajinské město římské s vlastním zřízením obecním.

Munk-elig *adj.* pošmourný; —eln mlv. šeptati; muňkati; im Dunkeln iſt gut m. noc má svoji moc; es —t lidé si šeptají, pošeptávají; 2. es —t je pošmourno; —ler *m.* šeptálek *m.*; 2. vyzvědač, udavač *m.*

Münſter (-s, unv. M.) *n.* *cf m.* velechrám, kanovnický chrám, hlavní chrám.

Munter *adj.* bodrý, čilý, bystrý; bdlicí; m. ſein bdíti.

Münz-amt *n.* mincovna *f.*; —ausfuhr *f.* vývoz mince; —kabinett *n.* sbírka minci, mincírna *f.*; —konferenz *f.* mincovní porada.

Münze (M. -en) *f.* mince *f.*; (Geldſtück) peníz *m.* (ražený); 2. M., Münze (bot.) máta *f.* *Mentha.*

Münz-einheit *f.* (Handelsw.) mincovní (peněžná) jednička; —en mincovati, peníze bíti, raziti; —fälſcher *m.* penězokaz *m.*, falšovník mince; —fuß *m.* mincovní ráz, *m.* číslo, stříž a zrno mince; —gewrage *n.* ráz peněz; —gerechtigkeit *f.* *v.* Münzrecht; —gewicht *n.* mincovní *n.* peněžná váha; —haus *n.*, —kammer *f.* mincovna *f.*; —kraut *n.* vrbina *f.* *Lysimachia nummularia*; —kunde *f.* penězoznalství, mincířství *n.* *v.* Numismatik; —liſte *f.* mincovní lista, seznam minci; —meiſter *m.* mincmistr *m.*, mincovní *m.*; —probe *f.* mincovní zkouška, mincovní průba; —probieramt *n.* mincovní průbirna; —rechnung *f.* mincovní počet; —recht *n.* mincovní právo; —regal *n.* panovnické mincovní právo; —ſchein *m.* mincovní lístek; —ſchlag *m.* ražení mince; —ſorte *f.* druh mince; —ſortenfonto *n.* zásobná kniha mincovní, zásobník mincovní; —verfälſchung *f.* falšování mince; —währung *f.* číslo mincovní; —wardein *m.* zkoušeč minci; —wart *m.* mincovní *m.*; —weſen *n.* mincovnictví *n.*; —zettel *m.* mincovní lístek.

Mur *m.* strž *v.* Morane. [lístek.

Muräne *f.* (Fiſch) mořanka *f.*, úhoř mořský *Gymnothorax* (*Muraena Helena*); 2. *v.* Morane, Murre.

Mürb-e *adj.* křehký; uleželý, uhniličelý; M. (oh. M.) *f.* křehkost *f.*; —en etw. zkřehčiti; zkypřiti; mh. zkřehnouti, zkypřeti; —lich *adj.* přikřehlý; nakypřelý; —teig *m.* křehké těsto. [*m.*

Murks (-es, M. -e) *m.* trpaslík, skrček

Murksen žižlati (nožem); pižlati, nemotorně zvíře zabíjeti; mh. mrzeti se.

Murmel-bach *m.* bublavý potok; —getöſe *n.* ropot, mrukot *m.*

Murmeln mumlati, mručeti, broukati, bublati; (v. Bach) bublati, kloktati, klokotati, zurčeti; —d mručivý; —der Laut mručivá hláska.

Murmeltier *n.* svišť *m.*, popelice *f.* *Arctomys alpina* (*A. marmota*).

Murr-bach *m.* ot. naſſe —e *f.* mura mokrá (příval mokrého písku a kamení); trockene —e mura suchá, strž (příval suchého písku a kamení) *v.* Morane.

Murr-en mh. reptati, broukati, mrukati; —er *m.* reptač, reptal, repták, broukal *m.*; —ig *adj* reptavý, broukavý.

Mürriſch *adj.* nevrlý, mrzutý; *v.* Murrig.

Murr-kopf *m.* broukal, reptal, morous *m.* *v.* Murrer; —ſinn *m.* nevrlost, broukavost, reptavost *f.*

Mus (-es, M. -e u. Müſer) *n.* povidla *pl.*, odvářka, břečka *f.*

Muſche *f.* *v.* Moſche.

Muſchel (M. -n) *f.* mušle *f.* *Mytilus* Conchylien *n.* (zool.); 2. skořepa, skořepina *f.*, rakovice *f.*, žabinec *m.*, lastura *f.* *Concha*; —artig, —förmig *adj.* skořepovitý, skořápkovitý; —bank *f.* lasturí mělčina; —tiefen *pl.* (zool.) raci článkovití; —kalk *m.* vápenec lasturí; —kalkformation *f.* (geol.) útvar vápna lasturího; —ſchale *f.* lastura *f.*, lasturí skořepina n. skořepka, ulita; číška slimáčí; —ſilber *n.* stříbro třené n. malířské; —tiere *pl. n.* lasturníci, lasturovití *Conchifera*. [*m.*

Muſchir (-s) *m.* (türk.) mušir, maršál

Muſe *f.* (Myth.) musa (muza) *f.*, umění, umka *f.*; 2. banan *m.* *v.* Piſang.

Muſelmann (-s, M. Muſelmänner) *m.* moslemín, muzulman (turek) *m.*

Muſen-günſtling *m.* miláček mus; —kunſt *f.* *v.* Dichtkunſt; —ſitz *m.* sídlo mus; —ſohn *m.* fig. odchovance mus; —tempel *m.* chrám mus.

Muſeum (-s, M. Muſeen) *n.* museum *n.*, musoj *m.*

Musik *f.* (gr.) hudba (muzika) *f.*

Musikalien *pl.* hudebniny, věci hudební; —händler *m.* obchodník s hudebninami; —handlung *f.* obchod s hudebninami; —impoſt *m.* (*n.*) hudebné *n.*, poplatek z hudby; —leihanſtalt *f.* půjčovna hudebnin; —verlag *m.* sklad hudebnin.

Musik-aliſch *adj.* hudební; hudebný; —ant (-en) *m.* hudebník; hudec, houdek *m.*, muzikant *m.*; —direktor *m.* ředitel hudby.

Muſiker (-s, unv. M.) *m.* hudebník *m.*

Muſik-feſt *n.* hudební slavnost; —impoſt *m.* (*n.*) *v.* Muſikalienimpoſt; —inſtrument *n.* hudební nástroj; —kompoſition *f.* hudební skladba *f.*; —meiſter *m.* mistr hudby, m. hudební; —ſinn *m.* hudebnost *f.*; —verein *m.* spolek hudební, hudebnický spolek.

Muſiv-arbeit *f.*, —ſche Arbeit *v.* Mosaik; —gold *n.* (chem.) musivní zlato, malířské zlato.

Muſizier-en mh. housti, hudbu provozovati; —end hudbu provozující.

Muskat *m.* (Wein) muškát *m.*; —baum *m.* muškátový strom, macizeň, macizník *m.* *Myristica*; —e *f.* muškátový ořech; —eller (Wein) *m.* běl, muškatel *m.*; —ellerbirn *f.* muškatelka *f.*, makovnice *f.*; —ennuß, —nuß *f.* *v.* Muskate; —kraut *n.* muškát *m.*, čapinos muškátový *Pelargonium balsameum* (*P. odoratissimum*); —wein *m.* muškát *m.*, muškátové víno.

Muskel (-s, M. -n) *m.* (*f.*) sval *m.*; (*st.* myška *f.*); *Musculus m.* (anat.); —entzündung *f.* zánět svalů, zapálení svalů; —fibrin *n.* vláknina z masa, vláknina masová; —ig *adj.* svalnatý, svalovitý; —kraft *f.* síla svalů; —lehre *f.* učení o svalech, svalozpyt *m.*

Musket-e (M. -en) *f.* (fr.) puška *f.*, mušketa *f.*; —ier (-s, M. -e) *m.* mušketýr *m.*

Muskul-atur *f.* svalstvo *n.*, muskulatura *f.*; —ös *adj.* svalnatý, svalovatý, svalovitý (-á pěst); —us *m.* (lt.) sval *m.* *v.* Muskel.

Muß (oh. M.) *n.* mušenost *f.*; das M. iſt eine harte Nuß mus je tvrdý kus; co se musí, to se hnusí.

Mußapfel *m.* *v.* Kochapfel.

Muße (oh. M.) *f.* prázdnost, prázdeň *f.*, bezdělí *n.*, pochvílí *n.*, chvíle *f.*, prázdný čas; M. haben pochvíli míti, kdy míti, pokdy míti.

Muſſelin (-es, M. -e) *m.* muselín (mosulín) *m.*

Müſſen mh. museti; man muß... potřebí jest, třeba jest, sluší, náleží se, dlužno, musí se.

Muſſeron *m.* *v.* Moosſchwamm.

Mußeſtunde *f.* volná chvíle.

Mußig *adj.* břečkovatý.

Müßig *adj.* zahálčivý, lenošivý; prázdnivý, prázdnící; neužitečný; m. gehen zaháleti; —es Kapital mrtvý, neplodný, ladem ležící (nevýnosný) kapitál; —e (Vorſtellung *f.* jalová smyslenka; —en přimutiti; 2. uprázdniti; —gang (-es, oh. M.) *m.* zahálka *f.*, zahálení, prázdnění *n.*, zahálčivost *f.*; —gänger *m.* zahaleč *m.*; —gehen *n.* zahálení *n.*; —heit *f.* *v.* Müßiggang; —liegen *n.* lenošení *n.*, povalování *n.*

Muſtang (-s) *m.* mustang *m.* (stepní kůň v j. Americe).

Muſter (-s, unv. M.) *n.* vzor *m.*, vzorec, vzorek *m.*

Muſter-arbeiter *m.* vzorný dělník; —band *m.* díl vzorcový; —blatt *m.* vzor, vzorec *m.*, list na vzor; předloha *f.*, předložka *f.*; —form *f.* vzorný tvar; —haft *adj.* vzorný, příkladný; —hauptſchule *f.* vzornice *f.*, vzorná hlavní škola; —karte *f.* vzorník *m.*; —lehrer *m.* vzorný učitel.

Muſtern (die Truppen) přehlížeti (vojsko); 2. vzorkovati; 3. fig. prohlížeti, přetřásati koho (mustrovati); 4. šuškati, šeptati; 5. nastrojiti, vystrojiti (oděvem).

Muſter-ſchule *f.* vzorná škola; vzornice *f.*; —ſchutz *m.* ochrana vzorců; —ſprache *f.* vzorný jazyk; —ſtück *m.* vzorný kus, vzor, vzorec *m.*; —ung *f.* přehlídka *f.*; —ware *f.* zboží na vzor, vzorkové zboží; —wirtſchaft *f.* vzorné hospodářství, příkladné hospodářství.

Mut (Mutt) *n.* (ein Maß) met *m.*

Mut (-es, oh. M.) *m.* mysl *f.*; zmužilost, srdnatost, smělost, statečnost *f.*; den M. verlieren ducha pozbyti, srdcem klesnouti.

Mut-abilis *adj.* (lt.) měnivý, proměnlivý; proměnný, proměnitelný; —*atis* —*andis* změnic, což se má změniti (což má změněno býti); —ation *f.* měna, změna, proměna *f.*; M. der Stimme změna hlasu; *Mutatio numeri* měna n. proměna míry n. rozměrnosti.

Mutarm *adj.* nesmělý.

Mutbeſeelt *adj.* *v* Mutig.

Mütchen *n.* choutka *f.*; ſein Mütchen kühlen fig. chuť si spraviti, žáhu si schladiti.

Mutbewilligung *f.* povolení k rázce horní.

Mut-e *f.* žádost (za právo baňské); —en žádati; zamýšleti, (mont.) zaraziti hory, zajeviti.

Mutgeber *m.* posilovatel ducha.

Mutieren (lt.) měniti.

Mutig *adj.* srdnatý, zmužilý, statečný; bujný, bodrý, živý.

Mutlos *adj.* bojácný, nesmělý; kleslého ducha, bez ducha,; —igkeit *f.* kleslost ducha.

Mutmaß-en mníti, domnívati se, domýšleti se, tušiti; —lich *adj.* dohadný; domnělý; jak se zdá; —ung *f.* domnění *n.*, domněnka *f.*

Mutſchein *m.* list na zarážku horní, list na zaražení hor.

Mutſchierung *f.* (lt.) dělení držby.

Mutter (M. Mütter) *f.* matka, máti, máteř *f.*; 2. (b. Bienen) královna matka; 3. (anat.) *Uterus* *v.* Gebärmutter; 4. (mont.) ložo *n.*; 5. (Wein-, Bier-, Eſſig-) baba *f.*

Mutter-allein *adj.* samotinký; —beſchwerden *pl.* *f.* *v.* Hyſterie; —biene *f.*

matka, královna *f.*; —bier *n.* bába *f.*; —blatt *n.* (bot.) list podvětevný; —bruder *m.* ujec *m.*; —bruſt *f.*, —buſen *m.* mateřský prs.

Mütterchen *n.* maminka, matinka; matička, matuška *f.*; altes M. stařenka, staruška, babuška *f.*

Mutter-drüse *f.* děložky *pl.*; —fleck *m. v.* Muttermal; —fluß *m.* výtok z materníku; bělotok *m. Metrorrhöe*; —füllen *n.* klisátko *n.*; —gewächs *n.* babka *f.*, matka *f.* (rostlinná); —gottesbild *n.* obraz Matky boží; —halb *adv.* od matky; —haſe *m.* zaječice, ramlice *f.*; —kalb *n.* jalovice *f.*; —korn *n.* námel *m.*; —krankheit *f.* mateřivka *f.*, mateřnost *f.*; —kranz *m.* (chir.) západka *f.*, věneček materní; —kraut *n.* heřmánek *m. Matricaria*; —krebs *m.* (med.) rak materní, rakovina v matce *Carcinoma uteri*; —kuchen *m.* lůžko *n.*, mateční koláč *placenta*; 2. (Vet.) čistidlo *n.*; 3. (bot.) zárodečnice, semenice *f.*; —lamm *n.* jehnice *f.*; —land *n.* mateřská země; —lauge *f.* (chem.) mateřný louh; —leib *m.* mateřský život, matka *f.*

Mütterlich *adj.* mateřský; matčin.

Mutter-haus *n.* (Kloſter) mateřinec *m.*; —liebe *f.* láska mateřská, láska matčina; 2. láska k matce; —los *adj. et adv.* bez matky, osiřelý; —lösigkeit der Bienen osiřelost včel; —mal *n.*, —malzeichen *n.* žlutina, malinka *f. pop.* čočka *f.*, mamčinka *f.*, vrozené znamení) *Chloasma*; —milch *f.* mateřské mléko; —nackend, —nackt *adj.* čiřenahý, čistonahý, čistonitý; —pferd *n.* klisna *f.*, kobyla *f.*; —polyp *m.* polyp v matce; —sau *f.* prasnice, souprasnice *f.*, plemenice *f.*; —schaf *n.* bahnice (jehnice) *f.*; —scheide *f.* (anat.) pošva *f.* (vateň *f.*) *vagina*; —schraube *f.* šroub nastrkovací; š. zevnější; —schwein *n. v.* Mutterſau; —schwester *f.* teta *f.*; —seelenallein, —seelig allein *adj. (adv.)* samotinký; —söhnchen *n.* mazánek, mazlíček *m.*; —sprache *f.* jazyk mateřský; mateřština *f.*; —sprize *f.* (ch r.) matečnice *f.*; —stadt *f.* rodné město; —stimme *f.* matčin hlas, mateřský hlas; —stock *m.* babka *f.*; —windsucht *f.* nádma matečná; —witz *m.* vrozený vtip *m.* důvtip; —wut *f.* matečnost, rozmatečenost *f.*, Nymphomanie *f.*; —zapflein *m.* čípek materní. [rážka.

Mutung *f.* zaražení hor, horní za-

Mutwill-e (-ens, ob. M.) *m.* svévolo *f.*; —en treiben, —en *verb.* dovádětí, dokazovati, rozpustile si počínati, taškařiti (o dětech); —ig *adj.* svévolný; nezbedný; —e Beſchadigung der Bäume svévolné poškození stromů; etw —iger svévolník; nezbedník; nezboda *m.*; —igkeit *f.* svévolnost *f.*, svévole *f.*, nezbednost *f.*

Mutz (-es, M. -e) *m.* kusák, šváb *m.*; 2. hlupec *m.*; —e *f.* kusá ovce.

Mütze (M. -n) *f.* čepice, čapka *f.*; (bot.) čepička *f.*, čepec *m.*

Mutzen zkomoliti, kusým udělati; 2. šňořiti, strojiti.

Mützen-macher *m.* čepičník, čepičář *m.*; —ſack *m.* pytlík na svršek u čepice; —ſchirm *m.* stříška u čepice.

Mutzettel *m. v.* Mutſchein.

Mycelium *n.* (gr.-lt.) (bot.) podhubí, podplisní *n.*

Myel-algie *f.* (gr.) bolení míchy; —itis *f.* zánět míchy; —omalacie *f.* změknutí míchy, obměk míchy; —ophthysis *f.* úbytě míchy (Rückenmarkdarre, Rückendarre *f.*); —os *m.* mícha *f.* (Rückenmark).

Mygalidae *pl.* (zool.) čalounikoviti.

Mylady! (engl.) milostpaní!

Mylord! (engl.) milostpane! milorde;

Myo-graphie *f.* (gr.) svalopis *m.*; —logie *f.* svaloznalství *n.*, svalověda *f.*, svalozpyt *m.*; —ma *n.* myom *m.*, nádor *m.*, zával *m.*, boubel *m.* (med.).

Myopie *f.* (gr.) krátkozrakost *f.*

Myops *adj.* (gr.) krátkozraký.

Myosotis *f.* (gr.) (bot.) pomněnka *f.*, nezabudka *f.* (myší úško).

Myria-de *f.* (gr.) myriada *f.*, deset tisíc; — meter *n.* myriametr *m.* (10 km.).

Myrik-a *f.* voskovník *m.*, voskovec *m.* Wachsſtrauch *m.*

Myrio-phylleae *pl.* (bot.) kroceňovité; —*poda pl.* (zool.) stonožky *pl. f.*

Myrizin *n.* voskovina *f.*

Myrmezismus *m.*, *Myrmekiasis* *f.* (gr.) (med.) hemzání *n.*, hemzavost *f.* (Ameiſenkriechen *n. Formicatio f.*).

Myrospermum *n.*, *Myrozylon* *n. v.* Balſamholz.

Myrrhe *f.* (gr.) myrha *f.*

Myrte (M. -n) *f.* myrta *f.*

Myrten-baum, —ſtrauch *m.* myrta *f.*, myrtovník *m. Myrtus*; —beere *f.* myrtinka (myrtyně) *f.*; gemeine M. borůvka *f.*; —blüte *f.* myrtový květ; —hain *m.* myrtový háj, myrtoví *n.*, myrtoviště *n.*; —kranz *m.* myrtový věnec; —zweig *m.* myrtová větev, myrtová větvička.

Mystagog (-en, M. -en) *m.* (gr.) tajnůstkář *m.*

Myster-ie *f.* (gr.) (Schauſpiel) mysterie *f.*, duchovní hra; —ien *pl.* tajiny, tajnosti; (als Lehre) tajnoučení *n.*; —iös *adj.* tajemný; tajeplný; tajemilovný; svatotajný, svatotajemný; —ium *n.* tajnost *f.*, tajemství *n.*, tajnice *f.*; svatotajemství *n.*

Mystifi-kation *f.* (gr.-lt.) obelstění *n.*, klam *m.*; —gieren ošáliti, obelstiti, oklamati.

Myst-ik *f.* (gr.) mystika *f.*; tajnouka *f.*; —iker *m.* mystik, tajinář *m.*; —iſch *adj.* mystický, tajemný; svatotajemný; tajinný; skrytý; tajný; —izismus *m.* mysticismus *m.*; tajemnost *f.*, tajnomyslnost *f.*

Myth-e (M. -n) *f.* (gr.) bájo *f.*; —enlehre, —ologie *f.* bajesloví *n.*, bajověda *f.*; —enſchilderung, —ographie *f.* bajepis *m.*; —iſch *adj.* baječný; —ologiſch *adj.* bajeslovný; —us *m. v.* Mythe.

Mytilus *v.* Muſchel.

Myxo-rrhöe *f.* (gr.) slizotok *m.*; —ſarkoma *n.* slizná vyrostlina.

N.

Na! *int.* ná. *v.* Nun.

Nabe (M. -n) *f.* náboj *m.*, píst.

Nabel (-s, M. Nabel) *m.* pupek *m.* *Umbilicus*; —anhängſel *n.* (bot.) šatka *f.*, masíčko *n.*; —band *n.*, —binde *f.* povijadlo *n.*, úvazek *m.*, fáček *m.*; —bruch *m.* (chir.) výhřez pupku; —fleck *m.* (bot.) tytlíček *m.*; —förmig *adj.* pupkovitý; —gegend *f.* obpupí, opupí *n.*, středobřišek *m.* *Mesogastrium*; —geſchwulſt *f.* pupkatost *f.*; —grund *m.* (bot.) vnitropupí *n.*; —kraut *n.*, —pflanze *f.* pupkovník *m.*; —ring *m.* (bot.) obpupí *n.*; —ſchnitt *m.* pupkořez *m.*; —ſchnur *f.*, —ſtrang *m.* pupečník *m.*, pupeční šňůra, pupeční provázek *Funiculus umbilicalis*; —ſtreifen *m.* (bot.) poutec *m.*; —warze *f.* *v.* Nabelanhängſel.

Naben onábojiti, nábojem opatřiti.

Naben-bohrer *m.* plužňák *m.*; —loch *n.* pístová díra; —reif, —ring *m.* zděř n. kruh na pístě, nábojní zděř.

Näber (-s, unv. M.) *m.* nebozez *m.*

Nabob (-s, M. -e) *m.* nabob *m.*, velmož (boháč) indický.

Nach *prp. c. dat.* do, k, po; pro, na; o; n. Prag do Prahy; n. Rußland do Rus; n. Hofe ke dvoru; n. Hauſe domů; n. Weſten k západu; n. dem Stocke greifen po holi sahati; n. dem Arzte ſchicken pro lékaře poslati; n. jdm. fragen po někom se ptáti; einem nach dem Leben trachten na život komu jíti, o život komu státi, něčího bezhrdlí hledati; er geht n. mir jde za mnou; n. Gottes Geboten handeln dle božích přikázání jednati; vor wie nach předtím jako potom; jako dříve, tak dál; zas jako dříve; n. und n. pomalu, ponenáhlu, znenáhla, zvolna; der Länge n. nadél *v.* Länge.

Nachacht-en einer Sache říditi se čím; —ung *f.* šetření (vyplnění) příkazu; zur N. aby se tak zachoval.

Nachäffen opičiti se po kom.

Nachahm-en etw. nápodobiti, nápodobniti; následovati koho; —end *adj.* nápodobivý; -e Geſtalten *pl.* nápodobiny *pl. f.*; —er *m.* nápodobitel *m.*, nápodobovatel *m.*; následovník *m.*; *vulgo* nášlapník *m.*; —erei *f.* nášlapnictví *n.*; —ung *f.* nápodobení *n.*, nápodoba *f.*, následování *n.*; (Sache) nápodobenina *f.*; —ungstrieb *m.* nápodobivost *f.*, pud k nápodobování; —ungswort *n.* nápodobovací slovo; —ungswürdig *adj.* následování hodný.

Nachähren paběrkovati, klasy sbírati (po někom).

Nacharbeit *f.* dodatná práce, dodělávka.

Nacharten einem mš. zdařiti se po kom.

Nachbar (-s u. -n, M. -n) *m.* soused *m.*; —beſitzer *m.* soused *m.*, (vedlejší) sousední držitel; —dorf *n.* sousední vesnice; —feld *n.* sousední pole; —glieder *pl.* (math.) vedlejší členy; —haus *n.* sousední dům; —in *f.* sousedka *f.*; —land *n.* sousední země; —lich *adj.* sousední, sousedský; —ſchaft *f.* sousedství *n.*; —ſtaat *m.* sousední stát; —ſtadt *f.* sousední město.

Nachbenannt následující, následně jmenovaný, dále jmenovaný.

Nachberufen povolati koho po kom; —er Erbe dědic po někom povolaný.

Nachbet-en modliti se po kom; 2. modlitby své za někým posílati; 3. fig. papouškovati po kom; —er *m.* nášlapník *m.*; potakovač *m.*

Nachbier *n.* patoky *pl.*, ředina *f.*

Nachbild *n.* obraz *m.*, nápodoba *f.*, nápodobení *n.*; —en etw. nápodobiti, padělati; —ung *f.* nápodobení *n.*, padělání *n.*; nápodobenina *f.*

Nachblicken einem hleděti za někým.

Nachbürg-e *m.* podrukojmě *m.*; —ſchaft *f.* podrukojemství *n.*

Nachdem *adv.* potom, zatím; *cnj.* jak, jakož, když.

Nachdenk-en rozjímati, přemýšleti, přemítati (na mysli); n. machen upamatovati; —end, —lich *adj.* přemýšlivý; rozmyslný; —lichkeit *f.* přemýšlivost *f.*

Nachdruck (-s, oh. M.) *m.* důraz *m.*, (Würde) vážnost *f.*; mit N. handeln důrazně jednati; N. (M. —drücke) der Bücher patisk *m.*; —en (ein Buch) patisknouti knihu; —er *m.* patiskař *m.*

Nachdrücklich *adj.* důrazný; *adv.* důrazně.

Nachdruckszeichen *n.* znak n. znaménko důrazu.

Nachdurſt *m.* žáha po pití, ranní žáha.

Nacheifer *m.* horlivost *f.*, řevnivost *f.*; —n einem mh. po někom horliti, řevniti; horlivě následovati n. nápodobiti; —nd *adj.* horlivý, řevnivý; —ung *f.* horlení *n.*, horlivé následování.

Nacheil-e *f.* (öffentliche) honění (veřejné) *n.*; jmd. mittels N. verfolgen stíhati někoho honěním; —en einem někoho honiti, po někom jíti; spěchati za někým.

Nacheinander *adv.* posobě, zasebou; —ſetn *n.* posloupnost *f.*

Nachen (-s, unv. M.) *m.* kocábka *f.*, člun *m.*, člunek *m.*

Nacherbe *m.* poddědic *m.*

Nacherinnerung *f.* připomenutí *n.*, doložení *n.*

Nachernte *f.* paběrkování *n.*

Nachessen *n.* zájedky, zákusky *pl.*

Nachfahren einem mš. jeti za někým; následovati koho *v.* Nachfolgen.

Nachfeier *f.* doslavování *n.*, dodatečná slavnost.

Nachfolg-e (oh. M.) *f.* posloupnost *f.*; N. in der Regierung posloupnost n. nastoupení po někom ve vládě; N. in

der Erbschaft *v.* Erbfolge; —en einem (nachahmen) následovati někoho v něčem; následovati za někým n. po někom; im Amte n. nastoupiti po někom na úřad; —end *adj.* následující, nastupný; —er (-s, unv. M.) *m.* nástupce *m.*, následník *m.*; —erecht *n.* právo k posloupnosti.

Nachforsch-en mþ. (einer Sache) přezvídati, vyzvídati něco; pátrati po čem; sledovati, stopovati; zpytovati; vyhledávati; —ung *f.* vyhledávání, pátrání *n.*

Nachfrag-e (M. -en) *f.* poptávka *f.*, dotaz *m.*; —eburcau *n.*, —ekanzlei *f.* poptávárna *f.*; —en mþ. ptáti se, doptávati se; —eschreiben *n.* (Postw.) poptávací list, poptávka *f.*, dotazník *m.*

Nachfülle *f.* doměrek *m.*, dolívka *f.*; —en doplniti, doliti.

Nachgärung *f.* dokysání, dokvašení *n.*

Nachgeben dodati; mþ. povoliti, popustiti; einem nicht n. *v.* Nachstehen.

Nach-geborene Kinder děti později (po něčem) zrozené; (nach dem Tode des Vaters) děti na sirobu zrozené; (nach der Geburt) děti po sobě zrozené; —geburt *f.* (med.) lůžko *n.* (postélka *f.*, koláč *m.*); (Veter.) čistidlo *n.*

Nachgeding *n. v.* Vetding.

Nachgeh-en mſ. za někým jíti, stopovati koho; dem Rechte n. po právu jíti, právem jíti; seinen Geschäften n. po svých obchodech n. potřebách obcházeti; seinem Hange n. dáti sobě vůli; —end *adv.* následovně, napotom.

Nachgenuß *m.* další požitek.

Nachgerade *adv.* zrovna pak, potom, už konečně, přece už.

Nachgeraten mſ. vydařiti se, podařiti se, povésti se (po kom).

Nachgeschmack *m.* příchuť, záchuť *f.*, zachutka *f.*

Nachgiebig *adj.* povolný, ústupný, shovívavý; -keit ost. [se čeho.

Nachgraben einer Sache dokopávati

Nachgrummet *n.* druhá otava.

Nachhall (-es) *m.* ohlas *m.*, ozvuk, dozvuk *m.*; —en mþ. rozléhati se, ozývati se; —end *adj.* ozvučný; —er Mitlaut ozvučná souhláska.

Nachhaltig *adj.* trvalý, trvanlivý; platný; -keit -ost.

Nachhang *m.* dodatek *m.*; im R. zu einem Erlasse jako dodatek k vynešení; dodatkem; —e- dodatkový, dodatečný.

Nachhelfen připomáhati, dopomoci

Nachher *adv.* potom, napotom; —ig *adj.* potomní.

Nachholen dohánětí, dodati, doložiti něčeho; něco později přinésti n. přivésti.

Nachhut *f.* zadní n. potomní pastva; 2. (mil.) dostraha *f.*, zadní voj, zadní hlídka. **Nachirdisch** *adj.* nadpozemský.

Nachjagen mþ. (einem) hnáti se, honiti se za kým.

Nachjahr *n.* posmrtní rok.

Nachklang *m.* dozvuk *m.*; nasaler R. (gram.) ozvuk nosový, ozvučnost nosová.

Nach-komme (-n, M. -n) *m.*, —kömmling (-s, M. -e) *m.* potomek *m.*; —kommenschaft *f.* potomstvo *n.*

Nachkur *f.* (med.) doléčení *n.*, dodatečná léčba.

Nachlaß (-sses, oþ. M.) *m.* pozůstalost *f.*; 2. slevení *n.*, sleva *f.*; gänzlicher R. odpuštění (na př. dluhu, viny); 3. R. in der Krankheit polehčení, úleva v nemoci.

Nachlassen etw. pozůstaviti; popustiti, povoliti, oslabiti; poleviti; eine Summe, an einer Summe n. sleviti; eine Schuld n. odpustiti dluh, vinu; im Fleiße n. obleviti, ochabnouti v pilnosti; —schaft *f.* pozůstalost *f.*

Nachlässig *adj.* nedbalý; —keit *f.* nedbalost *f.*

Nachlaß-masse *f. v.* Nachlaffenschaft; —vertrag *m.* smlouva o slevení.

Nachlauf (-s, M. -laufe) *m.* (Brnt.-wbr.) zadky *pl.* (lutr); —en einem mſ. za někým běhati.

Nachlies-e *f.* paběrkování *n.*, paběrky *pl. m.*; —en paběrkovati.

Nachlos-en dodatkem losovati; —ung *f.* dodatečné losování.

Nachmach-en nápodobiti, padělati; einem etw. n. dělati co po kom; öffentliche Kreditpapiere, Urkunden n. nápodobiti, -ovati veřejné úvěrné papíry, listiny; padělati; —er *m.* nápodobce *m.*, napodobitel, nápodobovatel *m.*; —ung *f.* nápodobení, nápodobování *n.*

Nach-malig *adj.* potomní; —mals *adv.* potom; —mann *m.* následovník, následovatel *m.*; (mil.) zadák *m.*; —manerung *f.* (ard.) vyzdívka, nadezdívka *f.*; —mittag *m.* odpoledne *n.*, odpolední, popolední (*n.*); —mittägig *adj.* odpolední (*n.*); —mittags *adv.* odpoledne; —musterung *f.* nová přehlídka; —nahme *f.* (Post) dobírka *f.*; —pfand *n.* podzáklad *m.*; —pfanden podzákladem n. v podzáklad něco vzíti; —pfändung *f.* vzetí něčeho v podzáklad n. podzákladem; —raum (-s, oþ. M.) *m.* paběrky; sklizky; shrabky, úhrabky *pl. m.*; —rechnen einem etw. přepočítávati něco po někom.

Nachred-e *f.* pomluva *f.*, klevety *pl. f.*; —en einem etw. pomlouvati koho; —erisch, —ig *adj.* pomlouvavý, pomlouvačný.

Nach-reisen einem jíti n. cestovati za kým; —reiten einem jeti za někým; —rennen einem páditi, hnáti se za kým.

Nachricht (M. -en) *f.* zpráva *f.*, návěsti *n.*; schriftliche N. písemná zpráva; (Warnung) výstraha *f.*; bring mir N. dej mi vědět.

Nachrichter *m.* popravce *m.*, kat *m.*

Nachrücken einem mþ. u. mſ. následovati koho; (mil.) táhnouti za kým.

Nachruf (-s, oþ. M.) *m.* volání za někým; öffentlicher R. veřejná výzva; R. fig. doslov *m.*, pohrobní ohlas; slova n. řeč nad hrobem; —en einem volati za někým, v na někoho.

Nachruhm *m.* posmrtní sláva.

Nachsagen einem etw. říkati n. mluviti o někom; 2. pomlouvati někoho.

Nachsammeln paběrkovati, sbírati po někom.

Nachsatz *m.* zadní položení; závětí *n.*; zásudek *m.*; podpovídka *f.*; N. eines Verhältniſſes následující člen poměru, sled *m.*

Nachschau *f.* prohlídka *f.*; —en prohlédnouti.

Nachschießen (einem) střeliti po někom.

Nachschlag *m.* (Muſ.) dorážka *f.*; —ebuch *n.* kniha hledací, nahlédací; ukazatel *m.*; —en einem býti po kom (podoben); die Münze n. minci ražením nápodobiti; ein Buch n. hledati v knize, vyhledávati v knize; —sprotokoll *n.* hledací protokol; —sregiſter *n.* ukazadlo *n.*, ukazatel (registřík) *m.*

Nachschleichen einem plaziti se, plížiti se za kým.

Nachschlüssel *m.* paklíč, odmykač *m.*

Nachschreiben mh. einem psáti za někým, psáti někomu; einem etw. n. přepisovati něco po někom.

Nachschrift *f.* dodatek *m.* (ku psaní), přípisek *m.*, douška *f.*

Nachschub (-s, M. -ſchübe) *m.* doplněk *m.*; (der Truppen) doplňující zástup; N. von Blattern druhé vysutí, další vyražení neštovic.

Nachschuld *f.* pozdější dluh; —ner *m.* podlužník *m.*

Nachschur *f.* druhá stříž (ovcí).

Nachschuß *m.* (M. -ſchüſſe) (am Gelde) doplatek *m.*

Nachschwarm *m.* druhý roj, paroj *m.*

Nachsehen einem hleděti, pohlížeti za někým; 2. einem etw. n. prominouti komu něco.

Nachsetzen mh. einem stíhati, honiti koho, hnáti se za někým.

Nachsicht (oh. M.) *f.* prominutí *n.* (něčeho); N. des Alters prominutí let; N. der Strafe prominutí trestu n. pokuty; 2. N. pozdější prohlídka; —ig *adj.* shovívavý, prohlídavý, promíjivý; n. ſein promíjeti, shovívati komu.

Nachsilbe *f.* (grm.) přípona *f.*, koncovka (přívěska) *f.*

Nachsinnen (über etwas) *v.* Nachdenken.

Nachsommer *m.* přílení, nadletí *n.* (babí léto, babské léto); *v.* Spätſommer.

Nachspähen einem mh. *v.* Nachſpüren.

Nachspeise *f.* zákusky *pl. m.*; zur N. na pospasy.

Nachspiel *n.* dohra *f.*

Nachsproß *m.* nový mláz.

Nachspür-en mh. (einem *etc.*) slíditi po kom n. po čem; pátrati po něčem; hledati někoho; —ung *f.* slídění *n.*

Nächst *prp. c. dat.* vedle, podle, vnehdá; po; n.dem po tom, mimo to; bbd. —e *adj.* nejbližší; příští; der —e (d. i. Menſch) bližní *m.*; —en Tages druhý den, druhého dne (na zejtří); am —en nejblíže.

Nachstech-en (d. Graveur) rytím nápodobovati, rýti (dle čeho); —ung *f.* nápodobení rytiny.

Nachstehen mſ. einem za někým jíti n. státi, posledněјším býti v něčem; einem nicht n. nezadati si oproti komu, státi s kým na stejném stupni (býti někomu roveň); die Rechte der Gemeingläubiger ſtehen jenen der verbücherten nach práva věřitelů prostých jdou za právem věřitelů knihovních.

Nachstell-en mh. (Netze, Fallen) líčiti na zvěř, na ptáky; einem n. klásti komu nástrahy; dem Leben n. ukládati někomu o život; (mil.) dodatně stavěti (k odvodu); —er *m.* úkladník *m.*; —eriſch *adj.* úkladný; —ung *f.* (dem Leben) ukládání, úklad o život; 2. (mil.) dodatečný odvod.

Nachstemp-eln dokolkovati, kolkovati dodatkem; kolek doplniti; 2. nápodobiti kolek; —lung *f.* dokolkování *n.*, kolkování doplňovací; 2. nápodobení kolku.

Nächstenliebe *f.* láska k bližnímu; —vereín *m.* spolek lásky k bližnímu.

Nachsteuer *f.* dodatná daň, dodatečná berně.

Nachstoß *m.* dostrk *m.*, doražení *n.*; —en einem bodnouti po někom.

Nachsuchen mh. vyhledávati něco; 2. žádati něčeho.

Nacht (M. Nächte) *f.* noc *f.* (lt. *Nox*, gr. *Nyx*); in (bei) der N. v noci; über N. přes noc; zu N. eſſen večeřeti; gute N.! dobrou noc! N.- noční.

Nach-tanzen tancovati za kým, t. po kom; —tänzer *m.* druhotanečník *m.*

Nacht-arbeiter *m.* noční dělník *vulgo* zloděj *m.*; —becken *n.* nočník *m.*; —blindheit *f.* noční mlha, slepičí mlha, vlčí mlha (nevidky *pl.*, mžutka *f.*) *Hemera lopia*; —blume *f.* nockvět *m. Nyctantes*; —bogen *m.* (aſtr.) noční oblouk.

Nachteil (-s, M. -e) *m.* újma, škoda *f.*; zum N. der Gemeindeeinkünfte důchodům obecním k újmě, ke škodě; N. ublížení *n.*; ohne N. der Geſundheit bez ublížení zdraví; —ig *adj.* nepříznivý, škodlivý; n. ſein újmu, na škodu býti někomu.

Nachtelang *adv.* po mnoho nocí.

Nacht-en mh. smrkati se, tmíti se; es —et smrká se, tmí se, dělá se šero.

Nächt-en, —ens *adv.* včera večer.

Nacht-essen *n.* večeře *f.*; —eule *f.* sova noční; —falter *m.* nočňátko *n.* (nočátko *n.*); —feger *m.* vyklizeč (stok); —froſt *m.* noční mráz.

Nacht-geist *m.*, —geſpenſt *n.* příšera *f.*, obluda *f.*, strašidlo *n.*; —gemälde *n.* noční výjev; —geſchirr *n.* nočník *m.*; —gleiche *f.* rovnodennost *f.*, rovnočasí *n.*; —haube *f.* noční čepec; —haus *n.* (Schiff.) *v.* Kompaßhäuschen.

Nacht-hemde *n.* čechel *m.*, noční košile; —herberge *f.* nocleh *m.*; —hut *f.* noční hlídka.

Nächtig *adj.* noční.

Nachtigall (M. -en) *f.* slavík *m. Luscinia Philomela*; die N. ſchlägt, flötet slavík tluče, štěhotá; —en- slavičí; —engeſang *m.*, —ſang *m.*, —enſchlagen *n.* slavičí zpěv, štěhot *m.*, tlukot slavíka, klokot slavíka.

Nachtisch (oh. M.) *m.* pochoutky, pamlsky *pl.*

Nacht-kerze *f.* pupalka *f. Oenothera*; —feuig *m.* vyklízeč *m.* (průtočník, stokočistec *m.*); pohodný *m.*; —lager *n.* nocleh *m.*; R. halten nocovati, přenocovati; —lang *adv.* přes noc; —leuchter *m.* svítilna *f.*

Nächtlich *adj.* noční.

Nacht-licht *n.* světlo v noci; *pl.* —lichter světýlka; —lied *n.* noční píseň; —luft *f.* noční vzduch; —mahl *n.* večeře *f.*; —mahlen mh. večeřeti; —marſch *m.* (mil.) noční pochod; —mütze *f.* noční čepice; —nebel *m.* noční mlha (Kfht.) *v.* Nachtblindheit.

Nachton *m.* dozvuk, pozvuk *m.*

Nacht-patrouille *f.* noční hlídka, ponůcka *f.*; —quartier *n.* nocleh *m.*

Nach-trab *m.* (mil.) dostraha *f.*, zadní houf, zadní sbor (zadní voj *st.* zadek vojska) *v.* Troß. [*Caprimulgus.*

Nacht-rabe *m.* lelek *m.* (kozodoj *m.*)

Nach-traben einem klusati, poklusávati za kým; —trachten (einer Sache) číhati na něco, pásti po něčem.

Nachtrag (-s, M. —träge) *m.* doložení *n.*, doložání *n.*, doplnění *n.*; dodatek *m.*, doplněk *m.*; im —e zu etw. doplňujíc něco, dodatkem k něčemu; —en etw. dodati něčeho k něčemu, doplniti čeho; dostaviti; eine Prüfung n. podrobiti se dodatně zkoušce.

Nachträglich *adj.* potomní, dodatný, pozdější; *adv.* dodatně, dodatkem, dodatečně.

Nachtrags-band *m.* svazek dodatečný, dodatek *m.*, doplněk *m.*; —gebühr *f.* doplatek *m.*; 2. dodatečný poplatek; —prüfung *f.* zkouška doplňovací, dodatečná zk.; —ſteuer *f.* daň dodatná; doplatek k dani; —zahlung *f* doplatek *m. v.* Nachzahlung.

Nacht-reiher *m. v.* Nachtrabe.

Nachtret-en einem kráčeti za někým, následovati koho; —er (-s, unv. M.) *m.* přívrženec *m.*, nohsleda, následník *m. v.* Nachahmer. [výstřelek *m.*

Nachtrieb *m.* odnož *f.* výhonek *m.*,

Nacht-ronde *f.*, —runde *f.* (mil.) noční obchůzka; —ruhe *f.* noční klid, noční pokoj.

Nachtrunk *m.* dopitek *m.*

Nachtruppe *f. v.* Nachtrab.

Nachts *adv.* v noci (s noci, nočně).

Nacht-sänger *m.* noční pěvec (fig. slavík); —ſchatten (-s, unv. M.) *m.* potměchuť *f.*, lilek sladkohořký, psí víno, psinky *pl. f. Solanum dulcamara*; —ſchwalbe *f. v.* Nachtrabe; —ſchwärmer *m.* noční hejřil, noční tulák, fig. noční sova; 2. (zool.) můra *f. Sphinx*; —ſchwärmerin *f.* noční tulačka; fig. nočňátko; —ſtändchen *n.* noční zastavenícko *Nocturne* (fr.), *Notturno* (it.); —ſtück *n.* (Mal.) noční obraz; 2. (Mus.) noční zastavenícko (hudební) *Notturno*; —ſtuhl (M. —ſtühle) *m.* noční stolice; —topf *m.* nočník *m.* [někom, napodobiti.

Nachtun einem etw. dělati něco po

Nacht-viole *f.* večernička *f. Hesperis*; —wache *f.* ponůcka *f.*, hláska *f.*, noční stráž; R. im Arbeiten práce do noci, noční práce; R. halten ponocovati.

Nachtwächter *m.* ponocný *m.*; —horn *n.* roh ponocného; —lied *n.* píseň ponocného; ponocenská *f.*; —ſtube *f.* ponocárna *f.*; —uhr *f.* hodiny ponocenské.

Nacht-wandeln náměsičníkovati; —wandler *m.* náměsičník *m.*; -in -ice *f.*; —wein *m.* víno po večeři; —zeit *f.* noc *f.*; noční doba; (Eiſenb.) čas noční; zur R. v noci, noční dobou; —zeug *n.* noční šatstvo; —zug *m.* (Eiſenb.) noční vlak; (mil.) noční tažení; (mdm.) noční obstavení tenaty. [*f.* dodatečné cvičení.

Nachüb-en dodatečně cvičiti; —ung

Nachverhalt *m. v.* Darnachachtung.

Nachvogt *m.* podsprávce *m.*

Nachwachsen obnovovati se, podrůstati; přirůstati.

Nach-wahl *f.* dodatná volba, užší volba; —waſſe *m.* pohrobek *m.*; —warts *adv.* potom; —wehen *pl. n.* poslední bolesti; bolesti po porodu; b. lůžkové; —wein *m.* zadní víno, zadina *f.*

Nachweise-amt *n.*, —bureau *n.* poptávarna *f.*; průkazna *f.*

Nachweis-en etw. prokázati, prokazovati něco; dokázati čeho; —ung *f.* průkaz *m.*; R. liefern průkazy dáti, prokázati; —ungszeichen *n.* (bei Anmeldungen) znak n. znaménko odkazo-

Nachwelt *f.* potomstvo *n.* [vací.

Nachwerfen einem etw. po někom hoditi; Holz n. dříví přiložiti (do kamen).

Nachwinter *m.* přízimí *n.*, odzimí *n.*, přízimek *m.*, druhá zima, obnovená zima

Nachwort *n.* doslov *m.* (Epilog).

Nachwuchs *m.* přírostek *m.*, podrost *m.*; fig. dorost *m.*

Nach-zahlen doplatiti; —zählen přepočítati; —zahlung *f.* doplacení, doplácení *n.*; doplatek *m.*; —zeit *f.* pozdější čas, potomní čas; —ziehen etw. za sebou vlečí; einem n. tálmouti za kým; das Los n. dodatkem losovati; nachgezogenes Los los dodatečně vytažený.

Nachzucht *f.* příplodek *m.*

Nachzug *m.* (mil.) zadní vojsko, zadovina *f.* [zadovec *m.*

Nachzügler *m.* (mil.) opozdilec *m.*,

Nacken (-s, unv. M.) *m.* týl *m.*, šíje *f.*; vaz *m.*, znak *m.*, záda *pl.*, hřbet *m.*; R. an der Arbeit týlec *m.*, čepec *m.*, obušek *m.*; einem um den R. fallen obejmouti koho (padnouti komu okolo krku).

Nackend *adj. v.* Nackt.

Nacken-grübchen *n.* důlek šíjový; —ſtarre *f.* (med.) strnulost šíje; —ſtreich *m.* zášíjek, pohlavek *m.*

Nackt (nackter, nackend, nackig) *adj.* nahý; holý; fig. čistý, pouhý; —er Sack věta holá; —hauter *pl. m.* (Reptilien) naháči *pl.*; —heit *f.* nahost *f.*, nahota *f.*

Nadel (M. -n) *f.* jehla *f.*; jehlice *f.*; elektriſche R. jehla elektrická; Magnet-

jehla magnetická; *pl.* —n (von Tannen- und Fichtenholze) jehličí, špendličí *n.*; N. am Strumpfe cestička *f.*

Nadel-ähnlich, —artig *adj.* jehlovitý; —blatt *n.* list jehličnatý, jehličný; —büchſe *f.* jehelník, jehelníček *m.*

Nädelchen (-s, unv. M.) *n.* jehlička *f.*

Nadel-erz *n.* hrotkovec *m.*; —fall *m.* (im Walde) sypavka *f.*; —geld *n.* jehelné *n.*; —holz *n.* jehličnaté dříví, jehličnaté stromoví, jehličí *n.*; —kiſſen *n. v.* Nähekiſſen; —macher *m.* jehlář *m.*

Nadeln mh. přijehliti, jehlou připnouti.

Nadel-öhr *n.* jehelní úško; —reifig *n.* jehličí *n.*; —ſpitze *f.* špička u jehly; —ſtich *m.* pichnutí n. bodnutí jehlou; (chir.) vbodení jehly; —ſtreu *f.* napadané jehličí, hrabanina *f.*, hrabanka *f.*; chrastí *n.*; —wald *m.* jehličnatý les, černý les; —wicklер *m.* (zool.) martináč chvojový, smoláček *m.*

Nadir *m.* (arab.) (astr. u. geom.) pod- [nožník *m.*

Nadler (-s, unv. M.) *m.* jehlář *m.*; —gewerbe, —handwerk *n.* jehlářství *n.*

Nagel (-s, M. Nägel) *m.* (von Eiſen *etc.*) hřeb *m.*, hřebík *m.*; 2. (von Holz) klínek, kolík *m.*; 3. (an Fingern u. Zehen) nehet *m.*; 4. (b. Tieren) pazneht *m.*; —blüte *f.* květ na nehtech; —bohrer *m.* nebozízek, hřebovec *m.*

Nägelchen *n.* nehtek *m.*

Nägelein *n.* hřebíček *m.*; *v.* Gewürznägelein.

Nagel-eiſen *n.* železo na hřeby; 2. cvokovka *f.*; —er *m. v.* Nagelſchmied; —fell *m.* nehetník *m.*; —feſt co hřebem přibito jest; —fleck *m.* (—blümchen *n.*, —wölkchen *n.*) květ na nehtech; —förmig *adj.* hřebovitý; —garbe *f.* (Bäck.) kolík *m.*; —geſchwür *n.* (chir.) vidlák *m.*, zánehtice *f.*; přímět *m.*; —glied *n.* článek; podnehtí *n.*; —hautfalte *f.* koruna nehtová; —holz *n.* (Bauk.) hřebovice *f.*

Nageln hřebem přibiti; die Stiefel n. nýtovati boty, podbíjeti boty.

Nagel-neu *adj.* z brusu nový, novičký; —ſchmied *m.* cvočkář *m.*, hřebikář *m.*; —ſchmiede *f.* cvočkárna, hřebikárna *f.*; —ſchneider *m.* kolikář *m.*; —ſchwamm *m.* špička (*pl.* špičky), palička, trusinka *f. Agaricus esculentus* (*A. clavus*); —tritt *m.* (v. Pferde) zášlap *m.*

Nagemaul *n.* (*m.*) hryzák, hlodec *m.*

Nag-en (etw. od. an etw.) hrýzti, hlodati; —end *adj.* hlodavý, hryzavý; hryzlivý, užíravý; —e Magenſchmerzen hryzení žaludku; —er (-s, unv. M.) *m.* hryzák, hlodač, hlodec *m.*; (zool.) *pl.* hlodatkovití (hmyzi). [*Rosores*).

Nagetier *n.* hlodavec *m.* (*pl. Glires*,

Nahe *adj.* (*comp.* näher, *sup.* nächſte od. nächſte) blízký; *adv.* blízko, blízce; etw. näher beſtimmen něco šíře, obšírněji, zevrubněji vyložiti, určitěji ustanoviti. [*f.*; im der N. nablízku.

Nähe (oh. M.) *f.* blízko *n.*, blízkost

Nahebei, Nahehin *adv.* (beinahe) skoro, skorem.

Nahen mſ. od. ſich n. (einem) blížiti se; die Zeit nahet blíží se čas, nadchází doba.

Nähen (etw.) šíti. [Nahe.

Näher *adj. comp.* bližší; *adv.* blíže *v.*

Näherin *f. v.* Nähterin.

Näher-n blížiti, přiblížiti; ſich se; —ung *f.* blížení *n.*

Näherungs-bruch *m.* (math.) zlomek přibližný; —formel *f.* vzorec přibližnosti; —methode *f.* spůsob přibližování, spůsob přibližný; —weiſe *adv.* přibližně, přibližmo, sbliženě; —wert *m.* přibližná hodnota (cena).

Nahezu *adv. v.* Nahebei. [turecký.

Nahia *f.* (türk.) nahia *f.*, okres *m.*

Näh-kiſſen *n.*, —polſter *m.* šicí n. jehelní polštář, podjehelník *m.*, jehláček *m.*; —mädchen *n.* švadlena, šička *f.*; —maſchine *f.* šicí stroj.

Nahpunkt *m.* blížný bod, bližník *m.*

Nähr-bar *adj.* živitelný, krmitelný; —en mh. živiti, krmiti; fig. chovati; —end *adj.* živný, potravný; —er *m.* živitel, krmitel *m.*; —gehalt *m.* obživnost, potravnost *f.*; —geſchäft *n.* obživa *f.*

Nahrhaft *adj.* živný, výživný, zážívný, krmný; potravný, stravný, silný; —igkeit *f.* -ost.

Nähr-kraft *f.* potravnost, výživnost *f.*, krmnost *f.*; —mittel *n.* obživa *f.*, žividlo *n.*; —ſtand *m.* obživný stav, stav živitelů.

Nahrung (M. -en) *f.* potrava *f.*; pokrm *m.*, krmě *f.*, krmivo *n.*; výživa *f.*; 2. živnost *f.*; 3. N. des Feuers podpal *m.*

Nahrungs-erwerb *m.* výživa *f.*, výdělek *m.*; —mittel *n.* potravina *f.*, potrava *f.*, pokrm *m.*; *pl.* obživiny, poživiny *f.*; —quelle *f.* výživa *f.*, obživa *f.*, pramen výživy; —ſaft *m.* míza pokrmná; šťáva potravná; —ſorgen *pl.* starosti o výživu; —ſtoff *m.* potravná látka, látka krmná, l. výživná; N. der Lebensſäfte látka dužebná; —zweig *m.* spůsob výživy; odvětví živnosti.

Nährvater *m.* pěstoun, živitel *m.*

Näh-ſchule *f.* švadlenská škola; —ſtunde *f.* hodina k šití.

Naht (oh. M.) *f.* šití *n.*; N. (M. Nähte) *f.* šev *m.*, steh *m.*, zásteh *m.*; (zool.) šev *m.*; umſchlungene N. (chir.) šev obvázaný; —anlegung *f.* (chir.) šití *n.*, šev *m.*

Nähter *m.* švadlíř *m.* (šijec); —ei *f.* švadlířství *n.*; —in *f.* švadlena, šička *f.*; —n švadliti.

Nahtſtrich *m.* pruh *m.*

Naide *f.* (gr.) vláskovka *f.*

Naiv *adj.* (fr.) prostomyslný, naivní; —etät, —tät *f.* -ost.

Naja *f. v.* Brillenſchlange.

Najade *f.* (gr. myth.) rusalka *f.*; *pl.* (bot.) řečankovité (rostliny).

Nam-e (-ens, M. -en) *m.* jmeno (jméno) *n.*; im —en Gottes ve jmeno Páně (ve jmenu Páně), ve jmeno boží; im —en des Gerichtes jmenem soudu; im —en eines Dritten Prozeß führen

při vésti za (od) jiného; ein Mann —enš A muž jmenem A, muž nazvaný A.

Namen-buch *n.*, —büchlein *v.* slabikář *m.*; —chríst *m.* lichý křesťan; —liste *f.* seznam jmen; —los *adv.* beze jmena; *adj.* bezejmený; -e Anzeige bezejmené udání, udání od osoby nejmenované; -er Schade nesmírná škoda; -er Schmerz nevýslovná bolest; -eš Unglück neslýchané neštěstí; —register *n.* seznam jmen.

Namens *adv.* jmenem *v.* Namen; —bruder, —genoß *m.* jmenovec, spolujmenovec *m.*; —fertigung *f.* podpis *m.*; —feſt *n.*, —tag *m.* jmeniny *pl. f.*; —träger *m.* soujmenec, soujmenovec *m.* (kdo téhož jmena jest); N. und Gesinnungsträger téhož jmena i smýšlení; —unterfertiger, —unterſchreiber *m.* podpisatel jmena; —unterſchrift *f.* podpis jmena; —veränderung *f.* změnění jmena; —verwandte *m.* jmenovec *m.*; *f.* jmenovkyně *f.*; —vetter *m. v.* Namensbruder.

Namentlich *adj.* jmenovitý; *adv.* zejmena, jmenovitě, *sl.* najmě; n. aufrufen volati někoho zejmena.

Namen-tuch *n.* tabulka s abecedou (k vyšívání); —verzeichnis *n.* seznam jmen; —zeichnung *f.*, —zug *m.* podpis jmena; den —zug beiſetzen doložiti podpis jmena.

Namhaft *adj.* jmenovitý; výslovný; eine —e Summe Geldes značná suma peněz; n. machen jmenovati, zejmena uvésti n. položiti; —machung *f.* jmenování, položení zejmena; vyjmenování *n.*

Nämlich *adv.* zejmena, jmenovitě; totiž; der —e týž, tentýž.

Nänie *f.* (lt.) žalozpěv *m.*

Nanking *m.* (Zeug) nankin *m.*

Napf (-es, M. Näpfe) *m.* okřín *m.*; —kuchen *m.* bába, bábovka *f.*

Naphtha *f.* et *n.* (gr.) nafta *f.* (kamenný olej); —lidin *m.* (chem.) naftalidin *m.*; —lin *n.* (chem.) naftalín *m.*

Napoleon-dor (-en) *m.* napoleondor *m.*; —kirſche *f.* napoleonka *f.* (třešně).

Narbe (M. -en) *f.* jizva *f.*; längliche N. šlichta *f.*, srám *m.*; N. im Vogelei očko *n.*; N. (bot.) blizna *f.*

Narben (Gerb.) holiti, srážeti kůži; šrámkovati; genarbt šrámkovaný; —fell *n.* lícovka *f.*; —flechte *f.* žravý lišej *Lupus*; —naß *n.* (bot.) mok bliznový.

Narbig *adj.* zjizvený, jizvatý, šrámovatý.

Narde *f.*, —nwurz *f.* nard *m.*, smilka [*f. Nardus.*

Nargileh *n.* (pers.) nargila *f.* (troubelcova dýmka s vlažidlem).

Narkose *f.* (gr.) obmrak *m.*, uspání *n.*, uvedení v bezcitnost.

Narkot-ika *pl.* (gr.) léky n. prostředky omamující; omaminy; —in *n.* mámivina *f.*; —iſch *adj.* omamný, omamující; narkotický; —ismus *m.* omamenost *f.*

Narr (-en, M. -en) *m.* blázen *m.*; pošetilec; šašek *m.*; ein guter N. bláznínek, bláhovec *m.*; jmd. zum —en haben, den —en mit einem treiben za blázna koho míti, blázny si z koho dělati.

Närrchen *n.* bláznínek, bláhoviček *m.*

Närren škádliti koho.

Narren (einen Mann ꝛc.) za blázna míti; mh. blázniti; —haus *n.* bláznínec *m.*; —kappe *f.* bláznovská čepice; —ſpiel *n.*, —poſſen *pl.* šašky, šibřinky *pl.*; —zen mh. blázniti, zbl. se.

Narr-etei, —heit *f.* bláznovství *n.*, bláznivost *f.*; einem —heiten vorbringen před někým šašky dělati, nesmysly vyprávěti; —teren *v.* Narren

Närr-in *f.* bláznivá *f.*, pošetilka *f.*; —iſch *adj.* bláznovský, bláznivý; -er Kauz směšný podivín.

Narwal (-s, M. -e) *m.* jednozubec, jednorožec mořský; narval *m.* (zool.).

Narziss-e (M. -en) narcis *m.*, narcisek *m.*, narciska *f.*, jaroko *n. Narcissus*; —enlilie *f.* zdoběnka, zdobnice (zovnice) *f. Amaryllis.*

Nasal *adj.* nosový; —ierung *f.* nosování *n.*; —is (grm.) nosová hláska.

Nasch (M. -en) *f.* krabice *f.*

Naschen mh. mlsati. [(nosejček) *m.*

Näschen (-s, unv. M.) *n.* nosíček

Näscher *m.* mlsač, mlsoun *m.*; —ei *f.* mlsání *n.*, mls *m.*, pamlsky *pl. m.*; —in *f.* mlsačka *f.*

Naschhaft, näſchig *adj.* mlsný, mlsavý.

Nasch-lust *f.* mlsavost, mlsnost *f.*; —markt *m.* trh pamlsečný; —werk *n.* mls *m.*, mlska *f.*, mlsota, mlsnota *f.*; pamlsky *pl. m.*

Nase (M. -en) *f.* nos *m.*; bei der N. herumführen voditi za nos někoho; seine N. hoch tragen nos vysoko vypínati; fig. einem eine N. geben dáti komu přes nos, dáti šňupku; mit langer N. abziehen s dlouhým nosem odejíti; seine N. in allem haben nos do všeho strkati.

Näseln huhňati; (vbm.) čenichati.

Nasen-bluten *n.* krvácení nosu; —buchſtabe *m. v.* Naſenlaut; —depreſſion *f.* sražení nosu; sražený nos; —haare *pl.* chloupky v nose; —höhle *f.* dutinka nosová; —horn *v.* Nashorn; —knochen *m.* nosová kost; —knorpel *m.* chrustačka, chrupavka v nose; —krebs *m.* (med.) rak n. rakovina v chřípích; —laut *m.* nosová hláska, nosovka *f.*; —loch (M. —löcher) *n.* chřípě *f.*; tieriſche N. nozdry *pl. f.*; —muſchel *f.* skořepka nosová; —polyp *m.* polyp *m.*, vyrostlina v nose; —pöpel *m.* šušně *f.*, pipa *f.*; —ring *m.* kroužek do nosu; —röte *f.* zardělost nosu; zarudlý nos; —ſchleim *m.* sliz nosový, *sl.* sopel *m.*; ozhr *m.*; smrky *pl.*; —ſchleimfluß *m.* soplivka *f.*, smrkavka *f.* (rýma *f.*); —ſchnalzer, —ſtüber *m.* šňupka, frčka *f.*; —ſpitze *f.* špička nosu; —ton *m.* nesový ton; nosový zvuk; —winkel *m.* koutek nosový; —wurzel *f.* kořen nosový; —zäpfchen *n.* čípek do nosu (pro kýchání).

Nase-rümpfen *n.* krčení nosem; —weis *adj.* všetečný; doskočný; ein

—weiſer všetečka *m.*; —weisheit *f.* všetečnost *f.*

Nashorn (-s, M. —hörner) *n.* nosorožec *m. Rhinoceros*; —käfer *m.* nosorožčík *m. Orycles nasicornis*; —vogel *m.* zoborožec *m. Buceros rhinoceros.*

Nasig *adj.* nosatý; (in Zſmſ.) -nosý.

Nasling *m.* (Fiſch) podoustev *f.*

Naß *adj.* (*comp.* näſſer, *sup.* näſſeſte) mokrý; naſſes Holz syrové dříví; N. (-ſſes, oh. M.) *n.* mok *m.*, mokřina *f.*

Näss-e (oh. M.) *f.* mokro *n.*, mokrota *f.*, mokrost *f.*; fruchtbare N. vláha *f.*; —eln mh. namočiti, namokřiti.

Nassen mh. zmoknouti, namoknouti.

Näss-end *adj.* mokvavý; —er *m.* (zum Kleben von Marken) mokřidlo, mokřítko *n.*

Naß-galle *f.* temenec *m.*, temeniště *n.* (v poli), úvar *m.*, mokřina *f.*; —kalt *adj.* sychravý.

Näßlich *adj.* navlhlý.

Naßwarm *adj.* vlhký, vlažný.

Nast (-es, M. -e) *m. v.* Aſt; —holz *n.* (beim Pflug) přínos *m.*, přínosní dřevo.

Nasturtium *n.* (lt.) řeřicha *f.* (bot).

Natatores *pl.* (lt.) (zool.) ptáci vodní n. plavací, plavci *pl. m.*

Nates *f.* (lt.) (anat.) hýždě *f.*

Näther (-s, unv. M.) *m.* opleť *f.*, plotina *f.*

Nation (M. -en) *f.* (fr.-lt.) národ *m.*

National- národní; —bank *f.* národní banka; národní banka; —e *n.* (bes Unterſuchten) osobitost vyšetřovaného; (ſchriftliche Angabe der perſönlichen Eigenſchaft) list osobitosti; rodopis *m.*; —er, —iſt (-en, M. -en) *m.* národovec *m.*; —feſt *n.* národní slavnost; —garde *f.* národní obrana (národní garda, stráž); —gardiſt *m.* národní obrance; —haß *m.* národní nenávist, národní záští; —inſtitut *n.* národní ústav.

National-isieren (einen) znárodniti; dáti někomu občanství; ſich n. znárodněti, —ität (M. -en) *f.* národnost *f.*

National-lied *n.* národní píseň; —literatur *f.* národní literatura; —ökonomie *f.* národní hospodářství, ekonomie *f.*; —ökonomiſch *adj.* národohospodářský; —reichtum *m.* národní bohatství; —ſtolz *m.* národní hrdost; —tanz *m.* národní tanec; —theater *n.* národní divadlo; —verein *m.* národní jednota; —verſammlung *f.* národní shromáždění, národní sbor (sněm *m.*).

Nationell *adj. v.* National.

Nativ *adj.* (lt.) přirozený; —teren domorodým prohlásiti; —ismus *m.* přirozenost *f.*

Nativität *f.* (lt.) osud *m.* (od narození); 2. rodnost *f.*; —ſteller *m.* osudozvěstec *m.*

Natrium *n.* (chem.) sodík *m.*; —oxyd *n.* kysličník sodnatý; —oxydſalze *pl.* soli sodnaté.

Natrolith *m.* (Min.) puchavec hranolový.

Natron *n.* soda *f.*, natron *m.*; —alaun *m.* kamenec sodový; —glas *n.* sklo sodové; —lauge *f.* louh sodový; —ſalpeter *m.* ledek sodový; —ſalz *n.* salajka *f.*; —ſeife *f.* sodové mýdlo.

Natſchen mlaskati; 2. ňukati, vzlykati.

Natter (M. -n) *f.* užovka *f. Coluber* (Otter zmije *f.*); überh. had *m.*; —adler *m.* orel krátkoprstý; —biß *m.* hadí uštknutí; —kopf *m.*, —kraut *n.* haděnec *m. Echium*; —milch *m.* hadímord *m. Scorzonera* (bot.).

Natur (oh. M.) *f.* příroda *f.*; (natürliche Beſchaffenheit) přirozenost *f.*; N. eines Geſchäftes povaha věci; die N. der Sache bringt dies mit ſich podstata věci to přináší; etwas *in* —*a* leiſten plniti něco nahotově n. v hotovosti (dodávati plodiny n. přípřež); eine Arbeit *in* —*a* verrichten odbývati práci nahotově; (M. -en) povaha, fig. osoba *f.*

Natural *adj.* hotový, naturální; *adv.* nahotově, v hotovosti; —arbeitsleiſtung *f.* hotové vykonávání práce, práce v hotovosti; —*e genus* (grm.) přirozený rod,

Naturalien *pl.* plody přírodní, přírodniny *pl*; obživiny *pl. f.*; —hauptbuch *n.* hlavní kniha přírodnin; —journal *n.* deník přírodnin; —kabinett *n.* přírodovna *f.*, přírodnická komnata; —rechnung *f.* účet přírodnin; Naturalien- und Materialienrechnung účtování přírodnin a hmot; —ſammlung *f.* sbírka přírodnin.

Natural-isieren naturalisovati; —ismus *m.* naturalismus *m.*, přírodnost *f.*; přirozenství *n.*; —iſt (-en) *m.* naturalista *m.*, přírodovec *m.*; —jahresertrag *m.* hotový roční užitek; —leiſtung *f.* hotové plnění, hotová práce n. dávka; —lieferung *f.* dodávka hotových výrobků n. potravin; —tribut *m.* poplatek plodinami; —verpflegsſtation *f.* stravovna *f.*; —verpflichtung *f.* povinnost naturální, povinnost k hotovému plnění; —wohnung *f.* přibytek naturální, služební přibytek, byt souvislý se službou.

Natur-anlage *f.* přirozená vloha, nadání; —begebenheit *f.* přirozený běh; —beobachtung *f.* pozorování přírody; —beſchreibung *f.* přírodopis *m.*; —dichter *m.* přirozený básník; —dienſt *m.* služba přírodě. lzenost *f.*

Naturell *n.* přirozená povaha, přiro-

Natur-ereignis *n.* živelní událost; —erſcheinung *f.* úkaz n. výjev v přírodě, přírodní úkaz; —erzeugniſſe *pl.* přírodní plodiny *pl. f.*; —forſcher *m.* přírodozpytec, přírodoskumec *m.*; —forſchung *f.* přírodozpyt *m.*, přírodoskum *m.*; —gang *m.* přirozený chod; —gemäß *adj.* přirozený; *adv.* dle přírody; —geſchichte *f.* přírodopis *m.*; —geſchichtlich *adj.* přírodopisný; —geſetz *n.* zákon přírody, zákon přirozený; —heilkraft *f.* léčivost přírody; —kenner *m.* přírodoznalec, přírodoznatel *m.*, znalec přírody; —kenntnis *f.* přírodoznalství *n.*; —kind *n.* fig. dítko přírody; —körper *m.* přírodní hmota; —kraft *f.* přirozená síla; síla přírody; —kunde *f.* přírodověda *f.*, přírodnictví, přírodoznalství *n.*: —laut

m. přirozená hláska; —lehre *f.* přírodoskum *m.*, přírodozpyt (silozpyt) *m.*

Natürlich *adj.* přirozený, vrozený; —er Wirkungskreis přirozená n. vlastní působnost; -er Tod přirozená smrt; -er Gang der Dinge přirozený běh věcí; -es Kind nemanželské dítě, boček, levoboček *m.*; n. *adv.* přirozeně; n.! ovšem! arci! —keit *f.* přirozenost *f.*

Natur-mensch *m.* fig. samorostlý člověk, samorostlík *m.*; —unterwürdigkeit *f.* pamětihodnost přírodní; —ordnung *f.* přirozený řád; —papier *n.* přírodní papír; polobarevný p.; —philosophie *f.* přírodomudrctví *n.*, světověda *f.*; —poesie *f.* přirozené básnictví; —produkte *pl.* plodiny, přírodniny *pl. v.* Naturerzeugnisse; —recht *n.* přirozené právo; —reich (ob. M.) *n.* říše přírody; —schwimmer *m.* samoplavec *m.*; —selbstdruck *m.* přirozený samotisk; —sohn *m.* samorost *m.*, samorostlík *m.*; —spiel *n.* hra n. hříčka přírody; —sprache *f.* přirozená řeč, př. mluva; —stahl *m.* ocel zkujněný, ocel surový (-vá); —system *n.* soustava přirozená, soustava přírodopisná; —trieb *m.* přirozený pud; —wahrheit *f.* přirozená pravda, př. pravdivost *f.*; —wein *m.* samorodé víno; —werk *n.* dílo přírody, plod přírody; —widrig *adj.* nepřirozený; *adv.* proti přírodě; —wissenschaft *f.* věda přírodní, přírodověda *f.*; —wüchsig *adj.* samorostlý; —wunder *n.* div přírody; —zustand *m.* přirozený stav; —zweck *m.* přirozený účel.

Naue *f.* loďka, navka *f.*, člunek *m.*

Nausea *f.* (lt.) (med.) nechutenství, bezchutenství *n.*; mořská nemoc.

Naut-ik *f.* (lt.) plavectví *n.*; plavboznalství *n.*; —*ilus* *m.* (zool.) loděnka *f.*; —isch *adj.* plavecký.

Navigation *f.* (lt.) plavba; navigace *f.*

Navigations-akte *f.* plavební úmluva, plavební usnesení; —edikt *n.* plavební edikt; —schule *f.* plavecká škola; —vertrag *m.* plavební smlouva.

Neapelgelb *n.* žluť neapolská.

Nebel (-s, unv. M.) *m.* mlha (mha) *f.*; —bad *n.* koupel mlživá; —bank *f.* pruh mlhavý; —bild *n.* mlhavý obraz, rozplývavý obraz; (phant.) mlhavé vidmo; —bogen *m.* mlhová duha; —ferne *f.* mlhavá vzdálenost; —fleck *m.* (astr.) mlhovina *f.*; —grau *adj.* mlhošedý; —horn *n.* (Schiff.) dunidlo *n.*, výtruba (siréna) *f.*; —ig *adj.* mlhavý, mlživý; —kappe *f.* kápě plísňová; 2. fig. kápě mlhotvorná; —kleid *n.* oděv do mlhy; —krähe *f.* vrána obecná *Corvus cornix*; —küste *f.* mlhavé pobřeží.

Nebeln mh. mlholiti, mžíti; es nebelt mží, mlholí (mrholí).

Nebel-pilz *m.* mlženka *f.*; —regen *m.* mžení, mrholení *n.*; —signal *n.* (Schiff.) zvučné n. hlasné návěští; —stern *m.* mlhavá hvězda.

Neben *prp. c. dat.* u, při, vedle; podle; —er sitzt n. ihm sedí u něho, vedle něho; *c. acc.* stelle dich u. mich postav se ke mně, vedle.

Neben-absicht *f.* vedlejší ohled; vedlejší úmysl; —achse *f.* (math.) osice *f.*, menší osa; —aktionen *pl.* případky, vedlejší důchodky *pl.*; —an *adv.* vedle; hned vedle; —arbeit *f.* vedlejší práce; 2. (mont.) přístavka *f.*; —augen *pl.* (der Insekten) očka; —ausgaben *pl.* vedlejší výdaje *pl.*, vedl. vydání; —bedeutung *f.* vedlejší význam; —bedingung *f.* vedlejší výminka; —begriff *m.* vedlejší pojem; —bei *adv. v.* Nebenan; 2. při tom, mimo to, vedle toho; n. gesagt mimochodem řečeno; —beschäftigung *f.* vedlejší zaměstnání; —bestimmung *f.* vedlejší určení; —blatt *n.* (bot.) palist *m.*; —bruder *m.* bližní, spolubližní *m.*; —buch *n.* (tkm.) kniha pobočná, kn. pomocná; —buhler *m.* sok *m.*, soupeř *m.*; —bulletin *f.* sokyně *f.*; —burge *m.* vedlejší rukojmě, podrukojmí *m.*, podpůrce *m.*; —dach *n.* přikroví *n.*, přístřeší *n.*; —diaresc *f.* vedlejší, postranní přerývka (cesura) *f.*; —ein *adv.* k tomu.

Nebeneinander *adv.* vedle sebe; —sein vedle sebe býti; —setzen, —stellen vedle sebe položiti n. posaditi n. postaviti; —stellung *f.* postavení *n.*

Neben einkünfte *pl. f.* vedlejší důchody, příjmy *pl.*; —einteilung *f.* pobočné rozdělení; —erzeugnis *n.* vedlejší výrobek; —fluß *m.* přítok *m.*; —frage *f.* vedlejší otázka; —gang *m.* vedlejší chodba; (mont.) průvodník žíly; —gebirge *n.* odhoří *n.*; —gebühr *f.* příplatek *m.*; —gebühren *pl.* vedlejší důchodky; vedlejší náklady (výdaje); příslušenství *n.*; —gegenden *pl.* strany nebes vedlejší; —gemach *n.* vedlejší jizba; —genüsse *pl.* vedlejší požitky; —geschäft *n.* vedlejší zaměstnání; —geschmack *m.* příchuť *f.*; —gesell (-en) *m.* spolutovaryš *m.*; —gestein *n.* (mont.) celá skála; —gründe *pl. m.* důvody vedlejší, odvozené (příčiny); —her *adv.*, —hin *adv.* mimochodem, vedle; —klasse *f.* vedlejší třída, pobočka *f.*; —kreis *m.* kruh menší, vedlejší; —krone *f.* (bot.) korunka *f.*, věnec *m.*; —last *f.* (Beilast) přítěž *f. v.* Ballast; —laut *m.* vedlejší hláska; —lehrer *m.* vedlejší n. pobočni učitel; —leistung *f.* vedlejší plnění, v. práce, v. dávka; 2. (mech.) jalový výkon; —linie *f.* vedlejší čára; (geneal.) vedlejší větev; vedlejší pokolení; —mensch *m.* bližní *m.*; —mond *m.* podružný měsíc; —nieren *pl.* nadledviny *pl.*; —person *f.* (bei einem Wechsel) vedlejší osoba (při směnce); —pfeiler *m.* postranní pilíř, vedlejší pilíř; —planet *m.* družice *f.*, souputník *m.*; —rechnung *f.* vedlejší účet; —recht *n.* (vlt.) postranní právo; vedlejší pravo; vedlejší právomocnost; —regel *f.* vedlejší pravidlo; —reihe *f.* vedlejší řada; —rolle *f.* vedlejší úloha; —sache *f.* vedlejší věc; —satz *m.* věta vedlejší (pobočná, postranní); věta podřízená n. podřadná; —saiteil *m.* vedlejší n. podřízená částka věty; —schiff *n.* (arch.) vedlejší loď; —schlaghammer *m.* soukov *m.*; —schoß *m.*, —schößling *m.* odnož *f.*;

—ſonne *f.* příslunce *n.*, liché slunce, (tvárné slunce); —ſporteln *pl. v.* Neben-abſidenzien; —ſtiege, —treppe *f.* vedlejší, postranní schody *pl.*; —ſtreit *m.* vedlejší spor, v. rozepře; —ſtrom *m.* (phys.) proud navedený, podružný; —ſtube *f.* přístěnek *m.*, výstupek *m.*, alkovna *f.*; —tal *n.* přídolí *n.*; —ton *m.* vedlejší přízvuk; poloviční přízvuk, polopřízvuk *m.*; —tonig *adj.* polopřízvučný; —verbindlichkeit *f.* vedlejší povinnost; ſamt -en s příslušenstvím; —winkel *m.* (math.) vedlejší úhel; —wohner *pl. m.* (geogr.) vedledomci *pl. m.*; - wort *n.* příslovce *n.*, příslovka *f.*, (gram.) *Adverbium.*

Nebst *prp. c. dat.* vedle, při; —dem mimo to, při tom, nad to, též.

Nebul-a *f.* (lt.) mlha *f. v.* Nebel; —iſt (-en, M. -en) *m.* (lt.) mlhovidec, mlhotinař *m.*; —ös *adj.* mlhavý.

Necess-aire *n.* (fr.) skříňka, kabelka *f.*

Necessitas *f.* (lt.) nutnost, potřeba.

Neck-en škádliti; pokoušeti; —er *m.* škádlitel *m.*; —erei *f.* škádlení *n.*; —eriſch, —iſch *adj.* škádlivý, čtveračivý.

Neer (M. -en) *f.* vír (v řece); —ung (Nehrung) předmoří *n.*, nížava *f.* (moře

Nefas *n.* (lt.): *per n.* neprávem. [*n.*).

Neffe (-n, M. -n) *m.* svatan *m.*, synovec *m.*; (Bruder-ſohn) bratrovec *m.*; (Schweſter-ſohn) sestřenec *m.*

Neg-ation *f.* (lt.) negace *f.*, zápor *m.*, zápornost *f.*; —ativ *adj.* popírací, zapírací, záporný; negativní; ſich n. äußern pronesti se, prohlásiti se záporně; (neshodovati se s něčím); -er Beſcheid záporná zpráva; n. *v.* Paſſiv.

Neger (-s, unv. M.) *m.* (fr.) černoch *m.*, mouřenín, negr *m.*; —haut *f.* kůže negrův, kůže černoší; —in *f.* černoška, negerka *f.*

Negieren etw. popříti, popírati, zapírati něčeho.

Negligé *n.* (fr.) nedbalky *pl. f.*, šat po domácku.

Nego-tium (lt.), —zio *n.* (it.) obchod *m.*, tržba *f.*; —ziant (-en) *m.* obchodník *m.*, kupec *m.*; —zieren vyjednávati; [kupčiti.

Nehmbar *adj.* berný.

Nehmen (etw.) mb. etumal vzíti, jmouti (jíti), (öfter) bráti; das Vermögen in die Sperre n. majetnost pod pečeť vzíti; jdn. das Wort n. přejmouti někomu řeč, slovo; odejmouti někomu slovo; das Waſſer n. (Mühl.) ujmouti vody; etw. in Augenſchein n. ohledati něco; einen Dienſt n. vstoupiti do služby; teilnehmen an etw. účastenství, podíl míti v něčem; účastniti se čeho; voraus n. napřed vzíti; Arznei n. *v.* Einnehmen: ich habe heute noch nichts zu mir genommen ještě jsem dnes nic nepožíval (nepojedl); etw. auf ſich oder über ſich n. převzíti něco, vzíti něco na sebe; ſich in acht n. míti se na pozoru; nimm dich in acht! měj se na pozoru! einen in die Lehre n. přijmouti do učení; zur Frau n. pojmouti n. vzíti za manželku;

Nehm-endung *f. v.* Ablativ.

Nehmer *m.* bráč *m.*, berce *m.*; krádce *m.* (*v.* Abnehmer, Einnehmer).

Nehrung (M. -en) *f. v.* Neerung.

Neid (es, oh. M.) *m.* závisť *f.*; —en *v.* Benehmen; —enswert *adj.* záviděnídhodný; —er *m.* závistník *m.*; (b. d. Nageln) záděry *pl. f.*; —esblick *m.* závistivý pohled; —hammel *m.* (gem.) závistník *m.*; —iſch *adj.* závistný, závistivý; —los *adj.* nezávistivý; —nagel *m.* záděra *f.*; —ſucht *f.* závistivost *f.*

Neige *f.* (oh. M.) sklon, -ěk *m.*, svah *m.*; 2. schodek, úbytek *m.*, újma *f.*; N. des Lebens sklonek života; es geht mit ihm in die Neige je na kahánku, dodělává; auf die N. gelangen o. kommen ostrouhati kolečka; N. des Bieres stočky; das Bier iſt ſchon an der N. piva je namále, pivo dochází; N. des Berges sklonitost hory, svah *m.*

Neigen etw. kloniti, chýliti, nahnouti; ſich so; ſich n. chýliti se, nachylovati se.

Neigung (M. -en) *f.* naklonění, sklonění, schýlení *n.*; (geogr. *etc.*) sklon *m.*, skloněk *m.*, sklonění *n.*, sklonitost *f.*; magnetiſche N. sklonek magnetický; N. durch Schwere návah, svah *m.*; N. (zu etw., für etw., N. zu einem) náklonnost, náchylnost *f.*; N. chuť k čemu; chtění *n.*, choutka *f.*, žádost *f.*; —swinkel *m.* úhel sklonu n. sklonitosti.

Nein *adv.* ne, nikoli, nikoliv.

Nein-herr (M. -en) *m.* fig. odpíravec *m.*, zamítálek, odmítal *m.*, pan odpora, pan nikoliv; —wort *n.* odmítnutí, zamítnutí, odepření *n.*

Nekrolog (-es, M. -e) *m.* (gr.) nekrolog *m.*; zpráva životopisná o zemřelém. [mrtvých,

Nekromantie *f.* zaklínání duchů, *v.*

Nekros-e, —is *f.* (gr.) mrť, mrtvina *f.*, mrlina *f.*, mrtvé maso; —iert zmrtvělý.

Nektar (-s, oh. M.) *m.* (gr.-lt.) nektar *m.* (nápoj bohů, n. nesmrtelnosti); —ine *f.* nektarka, mednice *f.*; —ium *n.* (bot.) medník *m.*

Nelke (M. -n) *f.* karafiát, hvozdík *m.*; hřebíček *m.*; wilde N., Kartäuſer-N. slzička *f.*, kartouzek *m.*

Nelken-braun *adj.* hřebíčkobarevný, hřebíčkový; —nuß *f.* ořech (oříšek) hřebíčkový; —öl *n.* silice hřebíčková; hřebíčkový olej; —pfeffer *m. v.* Piment; —pilz, —ſchwamm *m.* lužanka *f. Agaricus oreades*; —ſaure Salze *pl.* hřebíčkany; —rinde *f.*, —zimmt *m.* skořice hřebíčková. [(bohyně pomsty).

Nemesis *f.* (gr. Mythologie) Šudice *f.*

Nemo (lt.) nikdo.

Nenn-art *f.* (gram.) neurčitý spůsob; —bar *adj.* jmenovatelný.

Nennen jmenovati, nazývati; ſich n. nazývati se, slouti.

Nennendung *f. v.* Nominativ.

Nennenswert *adj.* zmínky hodný.

Nenner *m.* deš Bruches (math.) jmenovatel *m.*

Nennwert *m.* jmenovitá cena.

Nennwort *n.* jmeno (podstatné) *n.*; jmenovka *f.*

Neolog (-en) *m.* (gr.) novotář *m.*; —ſiſch, —iſtiſch *adj.* novotářský, novomluvný; —iſmus *m.* novomluv *m.*

Neo-myſt (-en) *m.* (gr.) novosvěcenec *m.*; —phyt (-en) *m.* novoobrácenec *m.*, novověrec *m.*; —plaſma *n.* novotvar *m.* v. Neubildung; —teriſmus *m.* v. Neologismus.

Nephel-in *m.* (Min.) mastivec klencový; —lum *n.* (gr.) mlžina *f.*, oblak oka, zakalení rohovky.

Nephr-algie *f.* (gr.) (med.) bolest v ledvinách; choroba ledvin; —atonie *f.* ochrnutí ledvin; —it *m.* ledvinec (kámen); —itis *f.* zánět ledvin; —itiſch *adj.* ledvinový, ledvinný; —er Kranker chorý na ledviny; —odiſch *adj.* ledvinovitý; —ologie *f.* znalost ledvin; —ophthiſis *f.* úbytě ledvin; —orrhagie *f.* krvácení ledvin; —otomie *f.* výřez kamene z ledvin.

Nepotismus *m.* (It.) strejčkování *n.*, kmotrovství *n.* [rulka *f.*

Nept (-eß, ob. M.) *m.* *Nepeta* mia-

Neptun (-s) *m.* (myth., aſtr. ꝛc.) Neptun *m.*; —iſch *adj.* neptunický; -e Gebilde *pl.* útvary neptunické; —iſmus *m.* neptunismus *m.* (vodorodství); —iſt (-en) *m.* neptunista *m.*

Nequam *m.* (It.) ničema *m.*

Nereide (M. -n) *f.* (gr. Myth.) Nereida, Mořanka *f.*

Nerfling *m.* (Fiſch) podoustev *f.*

Nergel-ei *f.* škadlení *n.*; —n bručeti na něco, přetřepávati; 2. pokoušeti, škádliti.

Nerve (-en, M. -en) *m.* *et f.* nerv *m.*, čiva *f.*, čiv *m.*, žilna *f.*; M. der Blätter (bot.) žebro *n.*; žíla, žilka *f.*

Nerven-beſchreibung *f.* nervopis *m.*; —fieber *n.* hlavnička *f.*, žehavička *f.*, horečka nervová; —gebäude *n.* (anat.) nervstvo *n.*; —knoten *m.* uzlina nervová; —krankheit *f.* nemoc nervovní; —lehre *f.* živosloví *n.*, čivoznalství *n.*, nervoznalství *n.*; —ſalbe *f.* mast nervovní; —ſchelde *f.* ponervnice *f.*; —ſchlag *m.* nervová mrtvice; —ſchlinge *f.* smyčka čivová; —ſchmerz *m.* bolest čivní; —ſchwach *adj.* slabonervý, slabých nervů; —ſchwäche *f.* slabost nervů; —ſtrang *m.* proužek nervový; —ſubſtanz *f.* nervovina *f.*; —ſyſtem *n.* soustava nervovní.

Nerv-icht *adj.* nervovitý, čivovitý; —ig *adj.* nervnatý, čivnatý; —ös *adj.* nervosní, slabonervý; rozčilený; —us

Nerz *m.* v. Nörz. [*m.* v. Nerv.

Neſſel (M. -n) *f.* kopřiva *f.* *Urtica*; —ausſchlag *m.*, —ſucht *f.*, —fieber *n.* kopřivka *f.*, pupenčina *f.* *Urticaria*; —pflanze *f.* kopřivník *m.*; —ſchmetterling *m.* kopřivásek, kopřivačka *m.* *Vanessa urticae*; —tuch *n.* žihlavník *m.*, kopřivina *f.*

Neſt (-eß, M. -er) *n.* hnízdo *n.*; chumáč *m.*; vrkoč *m.*; —el *n.* podkladek *m.*; leereß N. pouch *m.*

Neſtel *f.* vrkoč *m.*; 2. stuha *f.*; 3. ženkle *f.*; —n ovrkočiti, omašlovati.

Neſt-flüchter *m.* (zool.) cipuška *f.*; —halken *n.* (letztgeborenes Kind) výškrabek *m.*; —hocker *m.* (zool.) hnízdoš *m.*; —küchel *n.* posledňátko *n.*, [dosedek *m.*

Neſtler *m.* stuhař *m.*

Neſtling *m.* hnízdoš, hnízdovec *m.*

Nett *adj.* (fr.) švarný, čacký, kloudný; čistounký; něžný; —heit, —igkeit (—etē) *f.* švarnost, čistota, něžnost *f.*

Netto *adj.* (It.) čistý; *adv.* načisto, zčista; —betrag *m.* čistá suma; —ertrag *m.* čistý výnos, č. užitek; výnos načisto; —gewicht *n.* čistá váha; —gewinn *m.* čistý zisk; —tara *f.* srážka z čistého.

Netz (-eß, M. -e) *n.* síť *f.*, síťka *f.*; (anat.) tenetce *n.*, opona *f.*; —augen *pl.* oči složené, oči složité; —becken *n.* namačedlo *n.*; —chen *n.* síťka *f.*; —en močiti, máčeti, mokřiti, vtažiti; 2. síťkovati, mřížkovati; 3. (geom.) rozestříti; das Getreide n. kropiti; —flügler *pl.* síťokřídlí hmyzi; —förmig *adj.* síťovitý; —gewebe *n.* síťovina, síťnina *f.*; —haut *f.* (im Auge) blána síťková; síťnice *f.*, síťovka *f.* *Retina*; 2. (der Gedärme) *Omentum* opona *f.*, plstní mázdra, plsť *f.*; —macher vazač, vazbář, vazebník, síťař *m.*; —magen *m.* čepec *m.* *Reticulum*; —quadrat *n.* (geom.) síť čtverečná; —ſtange *f.* rozpora *f.*, žehle *f.*; soška *f.*; —ſtricker *m.* síťař *m.*; —tenie *f.* (Brauhaus) kropírna *f.*; —werk *n.* síťovina *f.*; —zeichen *n.* síťková kresba.

Neu *adj.* nový; *adv.* nově, znově; von —em znova; aufs —e nanovo; —backen *adj.* novopečený; —bau *m.* nová stavba, novostavba *f.*; —bekehrter *m.* novověrec *m.*; —bildend *adj.* novotvorný; —bildung *f.*, —gebilde *n.* (med.) novotvar *m.* *Neoplasma*; —blau *n.* nova modř, šmolka *f.*; —bruch *m.* novina *f.*, klučenina *f.*; —deutſch *adj.* novoněmecký.

Neuer-dings *adv.* nanovo, znova, znovu; —er *m.* novotář *m.*; —lich *adj.* onehdejší, nedávní; *adv.* onehda, nedávno; —n mh. novotiti; —ung (M. -en) *f.* novota, novotina *f.*

Neuerungs-ſucht *f.* novotářství *n.*; —vertrag *m.* smlouva novotná; smlouva obnovena.

Neu-es *n.* novina *f.*; 2. obnovení *n.*; —gebacken *adj.* novopečený, čerstvě pečený (z nového těsta); —gebildet *adj.* nově tvořený; —geboren novorozený; —geburt *f.* znovuzrození *n.*, obrození *n.*; fig. obnova *f.*; —geſtaltung *f.* nové utváření; novotvar *m.*; —gewürz *n.* nové koření, všeho koření chuť *v.* Piment; —gierde *f.* zvědavost *f.*; —gierig *adj.* zvědavý; ein —gieriger zvědavec, všezvěd *m.*; —gierigkeit *f.* zvědavost *f.*; —groſchen *m.* nový groš.

Neuheit *f.* novost, novota *f.*

Neuigkeit (M. -en) *f.* novina *f.*, novinka *f.*; —krämer *m.* novinkář *m.*

Neujahr *n.* nový rok.

Neujahrs-artikel *m.* (fim.) dárky k novému roku; —buch *n.* novoročka *f.*,

novoročník *m.*; —geſchenk *n.* novoroční dar (koleda *f.*); —lied *n.* novoroční píseň, koleda *f.*; —wunſch *m.* přání k novému roku, přání novorocní.

Neu-kreuzer *m.* nový krejcar, novák *m.*; —land *n.* novina (niva) *f.*; klučenina, kopanina *f.*

Neulich *adv.* ondy, onehdy; nedávno; *adj.* onehdejší. [novouk *m.*

Neuling (-es, M. -e) *m.* nováček *m.*,

Neu-modisch *adj.* novomodní, novokrojní; —mond *m.* novoluní *n.*, nový měsíc.

Neun *num.* devět; um neun Uhr v devět hodin; —auge *n.* (Fiſch) mihule *f.*, okatice *f. Petromyzon*; —e *f.*, —er *m.* devítka *f.*; —erprobe *f.* (math.) devítková zkouška; —erlei, —fach, —fältig *num.* devaterý, devateronásobný; —hundert *num.* devět set; —hundertel *n.* devítisetina *f.*; —jährig *adj.* devítiletý; —kraft *f.*, —kraftwurzel *f.*, —kraut *n.* devětsil *m.*; —tauſend *num.* devět tisíc; ddd. —te *num.* devátý; —tehalb *num.* půl deváté, půl deváta; —tel *n.* devětina *f.*, devítina *f.*; devátek *m.*, díl devátý; —tens *adv.* za deváté; —ter *m.* devátý; —töter *m.* fuhýk *m.*, masák, masojídek *Lanius*; —undzwanzig *num.* dvacet devět; —undzwanzigſter *num.* dvacátý devátý.

Neunzehn *num.* devatenáct; —jährig *adj.* devatenáctiletý; —mal *num.* (*adv.*) devatenáckrát; ddd. —te *num.* devatenáctý; —tel *n.* devatenáctina *f.*

Neunzig *num.* devadesát; —er (-s) *m.* devadesátka *f.*; 2. devadesátník (devadesátiletý stařec) *m.*; —erin *f.* devadesátnice *f.*; —jährig *adj.* devadesátiletý; —mal *num.* (*adv.*) devadesátkrát; ddd. —ſte *num.* devadesátý; —ſtel *n.* devadesátina *f.* [nově spořádati.

Neu-organisieren něco znovu zříditi,

Neur-algie *f.* (gr.) bol nervový, bolest nervů; —aſthenie *f.* slabost (ochablost) nervů; —lymа *n.* (zool.) ponervnice *f.*; —ſtiß *f.* zánět čiv, zánět nervu.

Neu-rer *m.* novotář *m.*; —reut *n.*, —riß *m.*, —rode *f. v.* Neubruch.

Neuro-logie *f.* (gr.) *v.* Nervenlehre; —ptera *pl.* (zool.) síťokřídlí hmyzi; —tomie *f.* pytvání nervů.

Neu-rung *v.* Neuerung; —ſilber *n.* nové stříbro; pastříbro *n.*; —ſtadt *f.* nové město; —ſtädter, ſtädtiſch *adj.* novoměstský; —ſucht *f.* novotářství *n.*; —teſtamentariſch, – teſtamentiſch *adj.* novozákonní.

Neutral *adj.* (lt.) obojetný, neutrální; nijakový; střední; nestranný; —iſieren neutralisovati, zobojetniti; fig. vyrovnávati; —ität *f.* nestrannost *f.*, neutralita *f.*

Neutro-aktivum *n.* (grm.) středočinné; —*passivum* *n.* (grm.) středotrpné.

Neutrum *n.* (lt.) (grm.) střední rod.

Neu-vermählte *pl.* novomanželé, novosnoubenci *pl.*; —zeit *f.* nová doba, nový věk, novověk *m.*

Nevado *m.* (ſpan.) sněžná hora, sněhovec *m.*, sněžka *f.*, sněžník *m.*; ledovec *m.*

Nexus *m.* (lt.) spojitost *f.*, spojení *n.*; *n. subditelae* závazek poddanský.

Nicht *adv.* ne; nikoli; ich ſtehe n. auf! nevstanu! zu —e werden zvrátiti se, zvrhnouti se; vniveč se rozpadnouti; zu —e machen zničiti, vniveč obrátiti; mit —en nikterakž.

Nicht (-es, M. -e) *m.* (Hütt.) nic *n.*, nickamínek *m.*; Augennicht nic na oči.

Nicht-achtung *f.* (des Geſetzes) nevážnost k zákonu; —chriſt *m.* nekřesťan *m.*

Nichte (M. -en) *f.* neť *f.* (*gen.* neteře); von Bruder bratrovna *f.*; von der Schweſter sestřenice, sestřenka *f.*

Nicht-einbringung *f.* (der Klage) nepodání (žaloby); —erfüllung *f.* neplnění něčeho; —erſcheinen *n.* (vor Gericht) nestání k soudu; —gebrauch *m.* neužívání *n.*

Nichtig *adj.* nicotný, ničemný; null und n. neplatný a ničímž; n. werden ničímž býti, v nic přijíti, pominouti; etw. für n. erklären prohlásiti n. nalézti, že něco jest neplatné a ničímž; —erklärung *f.* vyhlášení něčeho za neplatné.

Nichtigkeit *f.* nicota *f.*, nicotnost *f.*; 2. neplatnost *f.*; bei ſonſtiger N. pod neplatností; bei ſonſtiger N. der Unterſuchungshandlung jinak vyšetřování bude neplatné a ničímž; N. (jur.) zmatek *m.*

Nichtigkeits-beſchwerde *f.* zmatečná n. zrušovací stížnost; —grund *m.* zmatečný n. zrušovací důvod.

Nicht-leiſtung *f.* neplnění, nekonání, neodbývání *n.*; —leiter *m.* (phyſ.) *pl.* nevodiči, špatní elektrovodiči.

Nichts *adv.* nic; weiter n. nic více; n. Neues nic nového; n. Gutes nic dobrého; mir n. dir n. pro nic za nic, jako by nic; zčista jasna; N. *n.* nic *n.*, nicota *f.*; mein N. (ſcherzh.) moje maličkost, moje nepatrnost, má treta.

Nichtſchuld *f.* nedlužnost *f.*; eine N. zahlen platiti, čeho kdo není dlužen.

Nichtsdeſtoweniger *conj.* nicméně.

Nichtsein *n.* nebytí *n.*, nebytnost *f.*

Nichts-nutz, —nutzig, —wert, —würdig *adj.* nicotný, darebný, ničemný; n. werden zničemněti.

Nichtübereinſtimm-en nesouhlasiti; neshodovati se; —ung *f.* nelad *m.*, nesouhlas *m.*, nesouhlasnost *f.*, neshoda *f.*

Nicht-zahlung *f.* neplacení *n.*; nezaplacení *n.*

Nick (-es, M. -e) *m.*; pokyn *m.*, kynutí *n.*, pokynutí hlavou.

Nickel *m.*, —erz *n.* nykl, nikl *m.*, broník *m.*; —kies *m.* (Min.) bronec klencový; —münze *f.* nyklová mince, nyklový peníz, nykláček *m.*; —oxyd *n.* (chem.) kysličník niklitý; —oxydulſalze *pl.* (chem.) soli nikelnaté.

Nicken mb. kývati, kývnouti, kynouti; mit den Augen n. mrknouti, mžiknouti; ſchlummernd n. klemžeti.

Nick-haut *f.* (Vögel) mžurka *f.*; —ſtunde *f.* hodina k dřímání. [(rostlina).
Nicotiana *f.* (*herba n.*) tabák *m.*
Nie, —mals *adv.* nikdy, nikdá.
Nièce *f.* (fr.) neť *f.* (*gen.* neteře).
Nieder *adj.* nízký, nižní, dolní; —e Metalle kovy malé ceny, kovy nižší; *n. adv.* dolů, k dolu; n.! klekni; klekněte! (mil.) padnout! n. mit dir; zhyň! n. mit ihn! pryč s ním!
Nieder-beugen, —biegen etw. sehnouti; —brennen spáliti, vypáliti; mſ. shořeti; —bruch *m.* sklesnutí *n.*; —dämpfen udusiti, utlumiti; —deutſch *adj.* dolnoněmecký; —druck *m.* (mech.) nízký tlak, útlak, přítlak; —druckdampfmaſchine *f.* parostroj malotlačný, parostroj s nízkým tlakem, parostroj o nízkém tlaku; —drücken etw. přitlačiti, přitisknouti; fig. utlačovati, utiskovati koho; —drückend *adj.* tíživý.
Nieder-e *f.* nížina *f.*; —er *v.* Nieder.
Nieder-fahren mſ. sestoupiti; sjeti; —fahrt *f.* sestoupení *n.*, sjetí *n.*, svežení *n.*; —fallen mſ. padnouti, upadnouti; —gang *m.* klesání; fig. úpadek; N. der Sonne zapadání, západ slunce; —gebeugt nachýlený; —gebogen sehnutý; —geſchlagen zkormoucený, zarmoucený; skličený; —grund *m.* podol *m.*, podolí *n.*; nízoví *n.*, nížina *f.*, nížava *f.*; poniklí (poniklé) *n.*; —hauen sesekati; —jagd *f.* lov (honba) na malou zvěř; —knien mſ. kleknouti, poklekknouti; —kommen sejíti; 2. slehnouti, poroditi; —kunft *f.* slehnutí *n.*, porod *m.*
Niederlage (M. -n) *f.* (einer Ware) sklad *m.*, skladiště *n.*; 2. N. eines Heeres porážka *f.*
Niederlags-gebühr *f.* skladné *n.*; skladištné *n.*; —rechnung *f* účet ze skladu; —verwalter *m.* skladník *m.*
Nieder-laſſen etw. spustiti něco; ſich n. spustiti se; ſich n. (zu den Füßen) klesnouti, padnouti; 2. snížiti se; 3. posaditi se, usaditi se, sednouti; 4. osaditi se kde; —laſſung *f.* osada *f.*; —legen etw. položiti, složiti, skládati; ein Amt n. vzdáti úřad, vzdáti se úřadu; (složiti úřad); —liegend *adj.* (bot.) položený, lehavý; —machen, —metzeln, sesekati, porubati, pobíti; —reißen strhnouti; ein Haus n. zbořiti, zbourati, strhnouti dům; —retten přejeti, zajeti; —säbeln šavlí pobíti n. sesekati; —ſchießen zastřeliti; mſ. sletěti; —ſchlag *m.* srážka *f.*, sraženina *f.*, usedlina *f.*; —ſchlagen poraziti; fig. zarmoutiti, skličiti; die Augen n. oči sklopiti; n. mſ. padnouti, praštiti sebou; —ſchlagmittel *n.* sražedlo *n.*; —ſchreiben sepsati; —ſenken spustiti, pohřížiti; —ſetzen postaviti; posaditi; ſich n. posaditi se, usednouti; —ſinken mſ. sklesnouti; im Waſſer utonouti; —ſtämmig *adj.* (Baum) nízký; —ſtechen probodnouti; —ſteigend sestoupiti; —ſteigend *adj.* sestupující, sestupný; —ſtoßen sbodnouti, srazíti; —trächtig *adj.* nešlechetný, hanebný, podlý; -tracht -ost.
Niedertreten pošlapati. [sklon *m.*
Niederung *f.* nížina *f.*, dolina *f.*;
Nieder-wald *m.* pařezina *f.*, pařezový les *m.*; —waldwirtſchaft *f.* pařezné hospodářství *n.*; —wärts *adv.* dolů, —werfen poraziti, srazíti koho; —ziehen stáhnouti.
Niedlich *adj.* čacký, ladný, švarný; das —e milokrása *f.*, krásničké, pěknické, miloúnké *n.*; —heit *f.* ladnost *f.*
Niedrig *adj.* nízký; (moral.) nízký, podlý; —en nížiti, ponížiti; ſich se; —heit *f.* nízkost *f.*
Niemals *adv.* nikdy *v.* Nie.
Niemand *pron. indeclin.* (*et gen.* niemands, *dat.* niemandem, *acc.* niemand n. niemanden) nikdo; (vlt.) n. Fremdes nic cizího. [nic nedělati.
Niente *adv.* (It.) ničtó nic: *far n.*
Niere (M. -n) *f.* ledvina *f.*, *pl.* ledviny *Renes pl.*; fig. ledví *n*; (Min.) pecka *f.*; ořech *m.*
Nieren-becken *n.* močojem *m.*; —braten *m.* ledvinová pečeně, ledvina *f.*; —entartung *f.* zvrhlost ledvin; —entzündung *f.* zánět ledvin, zapálení ledvin; —fehler *m.* vada ledvin; —fett *n.* pistní sádlo, plzek *m.*, tuk ledvin; —förmig *adj.* ledvinovitý; —kartoffel *pl.* ledvinky; (längliche) rohlíčky; —ſchnitte *f.* ledvinovky *pl. f.*; —ſtein *m.* kámen v ledvině, ledvinec *m.*; —ſtück *n.* (Speiſe) ledvina *f.*
Niesekraut *n.* kýchavice *f. Veratrum.*
Nieseln (näſeln) huhňati, huhňati.
Niesemittel *n.* kýchadlo *n.*
Niesen mþ. kýchati. [čemerka *f.*
Niesepulver *n.* kýchací prášek *m.*,
Nieser *m.* kýchač *m.*; (einmaliges Nieſen) kych *m.*, kýchnutí n.
Niesewurz *f.* čemeřice *f. Hellebórus.*
Nieß-bar *adj.* užívatelný; —brauch *m.* požívání *v.* Nutznießung; —en užívati, požívati čeho; —ling *m.* požívalec *m.*; —wurz *v. f.* Nieſewurz.
Niet (-eß, M. -e) *n.* nýt *m.*, nýtek.
Niete *f.* nic, nicka *f.* [(nehýtek) *m.*
Nieten nýtovati, nýtky přibíti.
Niet-feſt *adj. et adv.* co přikuto, přinýtováno jest; —nagel *m.* nýt *m.*, nýtek, nejtek *m.*, klínek *m.*; N. am Finger *v.* Neider
Nigelle *f.* (It.) černucha *f.* (bot.).
Nigrit-ies *f.* (med.) černěnka *f.*; —ine *f.* černilka *f.*
Nigrum *n.* (It.) čerň *f.*, černo *n.*
nihil *adv.* (It.) nic
Nihil-ismus *m.* nicotářství *n.*; —iſt (-en) *m.* nihilista *m.*, nicotář, nicotník *m.*
Nikotin *n.* nikotin *m.*, tabákovina *f.* (jed tabákový).
Nil-pferd *n.* hroch, (kůň říční) *m. Hippopotamus*; —reiher *m. v.* Ibis.
Nimbus *m.* (It.) oblak *m.*; fig. svatozáře, posvátná záře, slavosvit *m.*
Nimmer *adv.* nikdy; —mehr *adv.* nikdy více, jak živ ne, přenikdy; ich will's nimmer und —mehr nechci a nechci; —müde *adj.* neunavený, neunavný; —ſatt *m.* nenasyt, nesyta *m.*

(im Trinken nedopita *m.*); —ſtag *m.*; am N. za uherský měsíc, na svatého Dyndy, co nebude nikdy.

Niobium *n.* (chem.) niobium *n.* (*m.*).

Nipp *m.* srk *m.*, srknutí *n.*, liz *m.*, líznutí *n.*, okus *m.*; —en mh. srknouti, líznouti čeho. **Nippern** *adj. v.* Niedlich.

Nipp-es *pl. f.* (fr.), —ſachen *pl.* drobnůstky, drobotiny, trety *pl. f.*; —tiſch *m.* stolek přístrojný.

Nipp-flut *f.*, —zeit *f.* nízký příliv.

Nirgend, —s *adv.* nikde, nikdež; —her *adv.* odnikud; —wo *adv.* nikde.

Nische (M. -en) *f.* (arch.) výklenek *m.*

Niß (M. Niſſe) *f.* hnida, *pl.* hnidy *f.*; —kamm *m.* hnidák *m.*; —ſtecher *m.* (Schimpfw.) hnidopich *m.*

Nisten, niſteln hnízditi; hn. se; niſtend *adj.* hnízdivý.

Nitr-at *n.* (chem.) dusičník, nitrat *m.*; —et *n.* (chem.) dusičník, nitret *m.*

Nitro-benzid *n.* (chem.) nitrobenzid *m.*; —benzoeſäure *f.* kyselina nitrobenzová; —butterſäure *f.* kyselina nitromáslová; —butterſaure Salze *pl.* nitromáslany; —gen *n.* dusík *m. v.* Stickſtoff; —glyzerin *n.* nitroglycerin *m.*; —mannit *m.* (chem.) nitromanit *m.*; —ſchwefelſäure *f.* (chem.) kyselina nitrosírková. [ledek *m.*

Nitrum *n.* (lt.) sanytr *m.*; —ſalz *n.*

Niveau *n.* (fr.) úroveň *f.*, vodorovnost *f.*, hladina *f.*; —differenz *f.* odlehlost hladin; —plan *m.* plán svahoměrný; —ſchichte *f.* vrstva vodorovná.

Nivellement *n.* (fr.) (math.) nivelování, znivelování *n.*, svahoměrství *n.*

Nivellier-diopter *n.* (*f.*) (geom.) svahoměrné prohledítko *n.*, svahoměrný diopter *m.*; —en měřiti svah n. spád n. spádnost, nivelovati; —inſtrument *n.* nástroj nivelovací, svahoměr *m.*; spadoměr *m.*; —kunſt *f.* svahoměrství *n.*; —latte *f.* svahoměrná tyčka; —wage *f.* svahovážky, váha vodorovnosti.

Nix (*g. nivis*) *f.* (lt.) sníh *m.*

Nix (-es, M. -e) *m.* vodník *m.*, vodní mužík; —blume *f.* vodňanka *f.*, stulík *m.*; —e (M. -en) *f.* vodní žínka *v.* víla, rusalka *f.*; —enkräuter *pl.* (bot.) řezanovité.

Nobel *adj.* (*nobilis* lt., *noble* fr.) urozený, vznešený, ušlechtilý *v.* Edel, *r.* Köſtlich; —garde *f.* šlechtická garda

Nobile *m.* (lt.) šlechtic *m.* [(stráž).

Nobilit-ät *f.* (lt.) vznešenost, ušlechtilost *f.*; 2. šlechtictví *n.*; —ieren povýšiti v stav urozený, propůjčiti šlechtictví.

Noblesse *f.* (fr.) urozenství *n.*; 2. vznešenost *f.*; 3. *coll.* urozenstvo *n.*, šlechta *f.*

Noch *cnj.* ani, ni; weder reich; n. arm ani bohatý, ani chudý; n. *adv.* ještě; wenn er n. ſo reich wäre kdyby byl sebe bohatší; —geſchäft *n.*, Geſchäft auf Noch (fauſm.) na volno, kup a prodej s volným dodavkem, obchod přídatkový; —malig *adj.* opětovaný; —mals *adv.* ještě jednou, zase, opět.

Nock (-es, M. -e) *n.* (auf Schiffen) kraj ráhna.

Nocke (M. -n) *f.* nočka, nučka *f.*, knedlíček, chuchlík *m.* (do polívky).

Noir *n.* (fr.) černě *f.*, černota *f.*

Nokturn-e *f.* (fr.) —*us* *m.* (lt.) noční zpěv. [najmutí n. naložení lodi.

Noleggio (lt.), Nolliſſement (fr.) *n.*

Nölen otáleti, loudati se.

Noma *f.* (gr.) vodní rak *m.*, sněť ve

Nomad-e (-en) *m.* (gr.) kočovník *m.*; —iſch *adj.* kočovný, kočovnický; —iſieren mh. kočovati.

Nomarchie *f.* (gr.) kraj *m.*

Nomen *n.* (lt.) jmeno *n.*; —klatur *f.* seznam jmen, jmenosloví.

Nominal *adj.* (lt.) jmenovitý; —betrag *m.* suma jmenovitá; —frage *f.* předmětná otázka; —wert *m.* cena n. hodnota jmenovitá.

Nomin-ativ *m.* (lt.) (grm.) nominativ *m.*, jmenovatel *m.*; —ell *adj.* jmenovitý.

Non *adv.* (lt., fr.) ne, nikoli.

Nonchalance *f.* (fr.) nevšímavost, netečnost *f.*

None (M. -en) *f.* (lt.) (muſ.) nona *f.*, devátý stupeň; 2. (med.) nona *f.*, devátnice, devítnice *f.* (nemoc — strnulost šíje).

Nonius *m.* (math. u. phyſ.) nonius *m.*, drobnítko *n.*; der N. trägt vor nonius nadděluje; vortragender N. nonius naddělovací; der N. trägt nach nonius podděluje; nachtragender N. nonius poddělovací. [jeptiška *f.*

Nonne (M. -en) *f.* řeholnice, mniška,

Nonnen-abtei *f.* abatyšství *n.*; —kleid *n.* oděv řeholnický, o. jeptišek; —kloſter *n.* ženský klášter; —zelle *f.* cela jeptišek.

Nonpareille *f.* (Schrift) neporovnatelné *n.* (t. malý druh písma).

non-plus-ultra (lt.) nic nad to, nepřekonatelno.

Nonsens *m.* (lt.) nesmysl *m.*

Nopp-e (M. -en) *f.* uzlíček *m.* (v sukně); —en mh. čistiti sukno.

Nord (-es, oh. M.) *m.* sever *m.*, půlnoc *f.*; —bahn *f.* severní dráha, severní železnice *f.*; —bahnaktie *f.* akcie severní dráhy; —bewohner *m.* (—länder *m.*) severan *m.*; —deutſch *adj.* severoněmecký; —en (-s) *m. v.* Nord; —gegend *f.* strana severní, půlnoční.

Nordisch *adj.* severský; norský.

Nord-kap *n.* severní mys, s. předhoří; —kreis *m.* kruh severotočnový; —länder *m.* severan (severan) *m.* —ländiſch, nördlich *adj.* severní, půlnoční; —licht *n.*, —ſchein *m.* severní záře; —meer *n.* severní moře; —nordoſt *m.* severní severovýchod; —nordweſt *m.* severní severozápad; —oſt *m.* severovýchod *m.*; —öſtlich *adj.* severovýchodní; —pol *m.* severní pol; severní točna; —polerpedition *f.* výprava k severní točně; —punkt *m.* bod severu; —ſee *f.* severní moře; —ſeite *f.* severní strana; —ſtern *m. v.* Polarſtern; —wärts *adv.* k severu.

Nord-west *m.* severozápad *m.*; —weſtlich *adj.* severozápadní; —wind *m.* sever, severák *m.*, severice *f.*, severní v. půlnoční vítr.

Norm (M. -en) *f.* (lt. *Norma*) pravidlo *n.*; 2. norma *f.*, výhrada *f.*

Normal *adj.* řádný, pořádný, pravidelný; přijatý, normální; —e Linie *f.* pravidelná (čára), pravidelnice *f.*; —druck *m.* (mech.) tlak kolmý.

Normale (M. -lien) *n.* pravidlo *n.*, předpis *m.*, normál *m.*

Normal-ebene *f.* (geom.) roveň pravidelnic; —idee *f.* vzorná idea; —lenbuch *n.* kniha pravidel; —lenſammlung *f.* sbírka předpisů; —jahr *n.* rok normální, rok pravidelný; —maß *n.* (geom.) pravidelná v. normální míra; —papier *n.* papír normální; —pfahl *m.* cejch *m.*, normál *m.*, vodoměr, vodočet *m.*; —preis *m.* cena normální.

Normalſchul-e *f.* škola normální, normálka *f.*; —fond *m.* fond škol normálních; —fondsbeitrag *m.* příspěvek k fondu škol normálních.

Norma-tag *m.* den normální; den vyhražený.

Normativ *adj.* upravující, rozhodující.

Normieren etwaš pořádati něco; upraviti.

Nörz (Nerz) *m.* norec, norek *m.*, norka *f.* *Mustela lutreola*, *Putreola* (Sumpfotter).

Nössel (M. -n) *f.* žejdlík *m.*

Nostalgie *f.* (gr.) *v.* Heimweh.

noſter *pron.* (lt.) náš.

Nostrat (-en, M. -en) *m.* (lt.) našinec *m.*

Nostrifi-kation *f.* (lt.) udomácnění (nápis domovinský); —zieren udomácniti, zapsati domovské právo.

Not (obl. M.) *f.* nouze, potřeba *f.*; 2. (M. Nöte) *f.* těžkost, nesnáz, svízel; N. kennt kein Gebot, N. bricht Eiſen nouze železo láme, nouze vede žízeň k strouze; wenn die N. am größten, da iſt Gott am nächſten když nám nejtíže, bývá Bůh nejblíže; mit ſchwerer N., mit genauer (knapper) N. stěží; N. leiden nouzi trpěti, nouzi tříti; es hat keine N. není třeba; to nespěchá; ſchwere N.! hrome! in bangen Nöten v úzkostech; *n. adv.* třeba, potřeba; es tut n., es iſt vonnöten jest třeba, j. potřebí, zapotřebí jest.

Nota (M. Notas od. Noten) *f.* (lt.) znak, příznak; 2. poznámka, poznamenání; 3. (kfm.) seznam; N. über gekaufte Waren seznam nakoupeného zboží; 4. N. (Konto) účet (běžný); nehmt euch dies *ad* —*m* vezměte si to k poučení, pamatujte si to; *N. admirationis*, *N. exclamationis* (grm.) znak n. znaménko podivení, zn. zvolání; *N. interpunctionis* dělidlo věty n. písma, znak n. znaménko rozpunktování; *N. interrogationis* znak n. znamení otázky; *v.* Note; *nota bene!* (lt.) pamatuj dobře! pozoruj (znamenej) dobře!

Notabeln *pl.* Notabilitäten notáblové, značnější (přednější) osobnosti, hodnostové.

Notabene (NB.) *n.* poznámka, upozornění.

Not-adreſſat *m.* podpůrný adresát; —adreſſe *f.* podpůrná adresa; —anker *m.* pomocná kotev; —apparat *m.* výpomocný přístroj.

Notar (-s, M. -e) *m.* notář.

Notariats-akt *m.* notářský spis (výkon); —archiv *n.* notářský archiv; —gebühr *f.* notářský plat, notárné; —geſchäft *n.* notářské jednání; notářský úkon; 2. notářství; —inſtitut *n.* notářský ústav; notářství; —inſtrument *n.* listina notářská, spis notářský; —kammer *f.* komora notářská; —kanzlei *f.* kancelář notářská; —ordnung *f.* řád notářský; —prüfung *f.* zkouška notářská; —ſpeſen *pl. f.* útraty notářské; —ſtelle, Notariatelle *f.* místo notářské, notářství; —zeichen *n.* známka notářská.

Notaten *pl.* (lt.) poznámky; —buch *n.* kniha poznámek, kniha zaznamenávací.

Notation *f.* (lt.) záznam.

Not-beleuchtung *f.* (im Theater) případné (náhradné) osvětlení; —brücke *f.* jalový (prozatimný) most; —dach *n.* jalová střecha; —damm *m.* jalová hráz; 2. jímka; 3. zájezek; —durft *f.* (potřeba); 2. (jur.) pře (právní); —durften verhandeln (vlt.) líčiti při; 3. ſeine —durft verrichten jíti na svou potřebu (tělesnou), jíti na stranu; —dürftig *adj.* potřebný, nuzný; —durftverhandlung *f.* přelíčení.

Note (M. -n) *f.* (lt.) známka; 2. poznámka, poznamenání; 3. seznam; 4. N. (Rechnung) účet; 5. dopis; služební list; —n wechſeln vzájemně si dopisovati; 6. N. (Banknote) bankovka; 7. (Muſik.) nota *v.* Nota.

Noteimer *m.* hasicí žber.

Noten-druck *m.* tisk not; —emiſſion *f.* vydání, vydávání bankovek; —kopf *m.* hlavička noty; —papier *n.* papír na noty; —ſchreiber *m.* písař not; —ſchrift *f.* notopis, notové písmo; —umlauf *m.* oběh bankovek; —wechſel *m.* vzájemné dopisování.

Noterbe *m.* přirozený dědic.

Notes *pl. f.* (fr.) zápisky, poznámky *v.* Note.

Not-fall *m.* nutná (naléhavá) potřeba; im —e v čas potřeby; —feuer *n.* poplašný oheň; —folglich *adj.* nevyhnutelný; —gebäude *n.* zatímná budova; —gedrungen *adj.* nucený, donuc., vynuc.; *adv.* —ně, z donucení; —geſchrei *n.* volání (výkřik) o pomoc; —helfer *m.* (14) pomocník *m.*; —herd *m.* krb, ohniště v komíně (Kamin); —hilfe *f.* pomoc v nouzi; —hufeiſen *n.* náhradná (výražná) podkova.

Notier-en zaznamenati, zapsati; —ung *f.* záznam *m.*, zapsání zápis *m.*

Notifi-kation *f.* —zierung *f.* uvědomění (úřední); —zieren uvědomiti (úředně).

Nötig *adj.* potřebný; es iſt n. je třeba, potřeba; etwaš für n. finden shledati (uznati) něco za potřebné; das —e

veranlaſſen zaříditi čeho potřeba (zapotřebí); —en (einen zu etw.) nutiti, přin..., don..., (donucovati) koho k čemu; —enfalls *adv.* v čas potřeby, bude-li potřeba; —ung *f.* nucení *n.*

Notion *f.* (lt.) (philoſ.) pojem; 2. seznání; 3. gefällſämtliche N. postih důchodkový, nález úřadu n. soudu důchodkového, nález důchodkový; —ieren jmd. postihnouti závadu kolkovou (důchodkovou), důchodkový přestupek udati (nález vynesti na někoho pro přestupek důchodkový); —iert postižen, a, o, ý.

Notiz (M. -en) *f.* (lt.) zápiska, zprávička; zpráva (krátká); návěští; wovon N. nehmen na paměť, na vědomí vzíti, povšimnouti si čeho; —buch *n.* zápisnice, zápisník, zápiska.

Not-lage *f.* nesnáz *f.*; nouze *f.*; —leidend *adj.* nouzi trpící, ubídněný, nuzný; —lüge *f.* lež z nouze, výpomocná lež; —nagel *m.* fig. okamžitá pomoc z nesnáze.

Notoriſch *adj.* vůbec známý.

Not-peinlich *adj.* (vlt.) -es Gericht hrdelní soud; —pfennig *m.* nastrádaný uschráněný peníz; peníz; —recht *n.* právo nutnosti, pr. nezbytnosti. [Maria).

Notre-Dame *f.* (fr.) matka boží (panna

Not-sache *f.* nutná věc *f.*, věc nevyhnutelně potřebná; —ſchuß *m.* žalný, výstřel; —ſignal *n.* žalné n. prosebné znamení, útrapne znamení; —ſtand *m.* nouze *f.*, nuzoba, nuzota *f.*, nuzný stav; —ſtandsarbeiten *f.* pomoc v nouzi; —taufe *f.* neodkladný křest, křest z potřeby; —wahlgeſetz *n.* zákon o nucené volbě; —wehr *f.* nucená obrana *f.*, vynucená obrana *f.*

Notwendig *adj.* potřebný, nutný; ſchlechterdings n. nevyhnutelně potřebný; —keit *f.* potřebnost, nutnost *f.*

Notzeichen žalné znamení.

Not-zucht *f.* násilné smilství; —züchtigen eine Weibsperſon násilí učiniti osobě ženské; násilně porušiti osobu ženskou; —züchtiger, —züchtler *m.* násilník *m.*

Not-zwang *m.* násilné donucení, nutnost *f.*; 2. *v.* Notzucht; —zwingen (—zwangen) násilně přinutiti.

Nouveauté *f.* (fr.) novost *f.*, novotina *f.*, novinka *f.*

Nouvelle *f.* (fr.) novina *f.*

Novation *f.* (lt.) obnovení *n.*, obnova *f.*; N., —vertrag *m.* smlouva novotná.

Novator (-s, M. -en) *m.* novotář *m.*; 2. obnovitel *m.*

Novelle (M. -en) *f.* novela *f.*, povídka *f.*; 2. novela *f.*, dodatek k zákonu.

November (-s, unv. M.) *m.* (lt.) listopad *m.* (11. měsíc); —ſtiftung *f.* nadání listopadové; —tag *m.* den listopadový; den v měsíci listopadu. [pobožnost).

Novena *f.* (lt.) devítník *m.* (devítidenní

Novenola (Novenole) *f.* (muſ.) devaterice.

Novitäten *pl. f.* (lt.) novinky.

Noviz (-en, M. -en) *m.* (lt.) novic *m.*

Novum *n.* (lt.) novota *f.*, novina *f.* (něco nového, nová věc, nový spis).

Noyade *f.* (fr.) útopa *f.* (ve franc. revoluci 1793).

Nu! *int.* nu! Nu *n.* (*m.*) okamžik *m.*; in einem Nu v okamžení, v okamžiku, mžiknutím, mžikem.

Nuance *f.* (fr.) odstín *m.*, odlika *f.*, odličnost *f.*; —ieren odstiniti, odstinovati, odlíčiti, odličovati.

Nubil *adj.* (lt.) *v.* Mannbar; —ität *f.* dospělost, zásnubnost.

Nüchtern *adj.* střízlivý; lačný; n. einnehmen (e. Arznei) na tšitrobu n. na lačný žaludek vzíti n. užívati; —heit *f.* střízlivost *f.*

Nuddern; das Schiff nuddert loď [pluje nalicho.

Nudel (M. -n) *f.* nudle *f.* (řezance), šlejšky *pl.*; —kuchen *m.* placka na nudle; —macher *m.* nudlář *m.*

Nudeln krmiti nudlemi n. šlejškami.

Nudel-pfanzel *n.* svítek nudlový; —ſuppe *f.* polívka s nudlemi, polívka nudlová; —teig *m.* nudlové těsto, těsto na nudle.

Nudität *f.* (lt.) nahota *f.*; oplzlost *f.*

Nulken, nülken, nullen, nulpen (zulpen) dumlati *v.* Saugen.

Null *adv.*; n. und nichtig jsem neplatným a ničímž býti; *v.* Nichtig; N. (M. -en) *f.* (math.) nula *f.*, nicka *f.*

Nullifizieren (lt.) prohlásiti za neplatné (nicotné).

Nullität *f.* nicota *f.*; 2. (jur.) zmatek *m.*, neplatnost *f.*; —sbeſchwerde *f.* zmatečná stížnost, zrušovací stížnost.

Nullpunkt *m.* bod nulový; nula *f.*, nulka *f.*

Numer-ale *n.* (lt.) (grm.) číselné slovo, číslovka *f.*; —ation *f.* číslení *n.*, čtení a psaní čísel; —ator *m.* (math.) čitatel zlomku; 2. číslovatel, číslák *m.*; —ieren číslovati, čísly znamenati; čísla čísti a psáti; —ierungskolonne *f.* číselný n. číslovací sloupec; —iſch *adj.* číselný (písemný); —ität *f.* (lt.) plnomocnost *f.*; —us *m.*, —o *n.* číslo *n.*, počet *m.*; (ſtiliſt.) rozčíslení *n.*; úměr *m.*, úměrnost (slohová) *f.*

Numismat-ik *f.* (lt.) numismatika *f.*, penězoznalství, penězosloví *n.*; —iker *m.* numismatik, penězoznalec *m.*; —iſch *adj.* numismatický, penězoznalecký.

Nummer (M. -n) *f.* číslo *n.*; —ieren *v.* Numerieren; —iſch *v.* Numeriſch; —n *v.* Numerieren; —o *n. v.* Nummer.

Nummulith *m.* (Min.) penízkokam *m.*; —enkalk *m.* vápenec numulitový.

Nun *adv.* nyní; *cnj.* tedy; *int.* nuže, no; tož; er las n. četl pak; als wir n. ernommen porozuměvše pak; n. und nimmer nyní a nikdy. [za dědice.

Nunkupation *f.* (lt.) slavné přijmutí

Nunmehr *adv.* nyní konečně, —ig *adj.* nynější.

Nunnation *n. v.* Naſalierung.

Nunquam (*numquam*) *adv.* (lt.) nikdy.

Nunt-ium *n.* poslání *n.*, poselství *n.*; —ius *m.* (lt.) papežský nuncius, velvyslanec papežský.

Nuptiae *pl. f.* (lt.) sňatek *m.*, svatba *f.*
Nur *conj.* jen, jenom, toliko; pouze; nicht n. nejen; n. ſo weit jen dotud; höre n. einmal! slyš přece!
Nürgeln *v.* Nergela.
Nürig *adj.* čacký, hezký.
Nürnbergerwaren *pl.* (vlt. Nürnberger Tand) norimberské zboží; —handlung *f.* obchod se zbožím norimberským.
Nüscheln mh. huňnati.
Nuß (M. Nüſſe) *f.* ořech *m.*; M. am Gewehr ořech *m.*, zálupec, -ek *m.*; —baum *m.* ořešák, ořech *m.*, ořechový strom *Juglans*; —bogen *m.* (b. Büchſenm.) ořechový oblouk; —braun *adj.* ořechový, tisavý; —brecher *m.* louskáček *m.*, louskátko *n.*, ořešník *m.*, dědek *m.*, klíšťky na ořechy.
Nüßchen *n.* oříšek *m.*; (bot.) holénka *f.*
Nuß-farbig *adj.* ořechové barvy, ořechový; —gelenk *n.* ořešec *m.*; —hacker, —häher *m.* (zool.) ořešník *m. Nucifraga* (*Corvus*) *caryocatactes*; —händler *m.* ořechář *m.*; —holz *n.* ořešina *f.*; —knacker *m. v.* Nußbrecher; —krappe *f.* (b. Büchſenm.) ořechový n. zálupový čípek, zálupná kladka; —kuchen *m.* ořechový koláč; —öl *n.* ořechový olej; —pfirſche *f.* smržovka *f.* (druh broskví); —ſattel *m.* krž, kržek *m.*; —ſchale *f.* skořápka *f.*, skořepina na ořechu; —ſtaude *f.*, —ſtrauch *m.* líska *f.*, *coll.* liskoví, lišti *n. Corylus*; —welbaum *m.* (b. Büchſenmacher) ořechový hřídelík. [nozdry *pl.*
Nüster, Nuſter (M. -n) *f.* chřípě *f.*,
Nut, Nute (M. -en) *f.* drážka *f.*, žlábek *m.*, žlabinka *f.*
Nutation *f.* (lt.) chvění osy zemské.
Nut-hobel *m.* výdražník, drážkář *m.*; —leiſte *f.* lišta vydražená.
Nutriment *n.* (lt.) potravina *f.*
Nutrition *f.* (lt.) krmení *n.*, —skraft *f.* moc krmitelná; výkrmnost *f.*; —sorgane *pl.* údy krmitelné.
Nutritiv *adj.* (lt.) krmný, výživný.
Nutſch (-es, M. -e) *m.* cumlátko *n.*; —apparat *m.* vyssavadlo *n.*; —eln, —en mh. cucati, ccati, sesati (Lutſchen); —läppchen *n.*, —beutel *m.* cumlík *m.*, cumlíček *m.*, dumlík *m.*
Nutz *m. v.* Nutzen; ſich zu —e (zunutze) machen využitkovati něco; n., nütz *adj.* užitečný.
Nutz-anwendung *f.* užití, zužitkování, využ., upotřebení *n.*; —bar *adj.* požitečný, požívný, užitelný, užitebný; -keit -ost; —bringend *adj.* úžitečný; etw. n. verwenden něčeho úžitečně upotřebiti; —effekt *m.* úžitečný výkon, prospěšnost *f.*; —eigentum *n.* požitečné vlastnictví.
Nutzen etw. užívati, potřebovati čeho.
Nutzen (-s, oh. M.) úžitek (užitek) *m.*, prospěch *m.* [k užitku býti.
Nützen, nutzen mh. (einem) prospěti,
Nutz-genuß *m.* braní požitků, požívání *n.*; —holz *n.* dříví úžitkové n. řemeslné; —jahr *n.* požitečný rok.
Nützlich *adj.* úžitečný, prospěšný; *adv.* úžitečně; -keit -ost.
Nutzlos *adj.* neúžitečný; bez úžitku.
Nutznieß-end *adj.* požívačný; —er *m.* požívatel *m.*; —ung *f.* požívání *n.*, braní požitků; —ungskonto *n.* požitečný n. požitkový účet, účet z požitků; —ungsrecht *n. v.* Nutzungsrecht.
Nutzpflanze *f.* úžitečná rostlina.
Nutzung (oh. M.) *f.* užívání *n.*, požívání *n.*; 2. (M. -en) (Einkünfte) důchody, požitky *pl. m.*
Nutzungs-anschlag *m.* vyceněnní požitků; —eigentum *n.* vlastnictví požitků, vlastnictví požitečné; —pflanze *f.* úžitečná bylina; —recht *n.* právo k požívání, právo požitečné; —ſache *f.* požitečná věc.
Nutzvieh *n.* dobytek úžitkový.
Nux *f.* (lt.) ořech *m. v.* Nuß.
Nyktalopie *f.* (gr.) *v.* Nachtblindheit.
Nymphaea *f.* (gr.-lt.) (bot.) leknín *m.*
Nymph-e (M. -en) *f.* (gr.) nymfa *f.* víla, rusalka *f.*; *pl.* —en (anat.) břebínky; —enfalter *m.* kuklanka *f.*, babočka *f.*; —omanie *f.* matečnost, rozmatčenost *f.*
Nystaxis *f.* (gr.) mžikání *n.*, mžikavost *f.*
Nyx *f.* (gr.) Noc *f.* (Myth.).

O.

O *int.* o! o weh! běda! (ouve!)
Oase (M. -en) *f.* (gr.) oasa *f.*
Ob *prp. c. dat.* nad; při; pro; ob der Enš nad Enží! *conj.* zdali, jestli; ob es wahr iſt zdaž to pravda, je-li to pravda; als ob jakoby.
Obacht (oh. M.) *f.* pozor *m.*, bedlivost *f.*; O. geben dáti pozor.
Ob-angeführt, —angezeigt, —angezogen, —bemeldet, —benannt, —berührt, —bezagt svrchu n. výše n. napřed jmenovaný řečený, dotčený, nadřečený, předřečený.
Obdach (-es, M. Obdächer) *n.* přístřeší *n.*, přístřešek *m.*; einem O. geben, O. gewähren přístřeší komu dáti; —los bez přístřeší; ein —loſer bezpřístřešník *m.*
Obduktion *f.* (lt.) (einer Leiche) ohledání mrtvoly, obhlídka *f.*, obdukce *f.*; —sbefund, —sbericht *m.* ohledací zpráva, o. nález. [tvrzení *n.*
Obduration *f.* (lt.) zatvrzelost *f.*, za-
Obduzieren (lt.) ohledati mrtvolu.
Obedienz *f.* (lt.) kázeň (klášterní).
Obelisk (-en, M. -en) *m.* (gr.) obelisk *m.*, pamětný sloup.

Oben *adv.* nahoře, svrchu, navrchu; —an *adv.* nahoře; v předu; —auf *adv.* vzhůru; fig. vysoko; —aus *adv.* zběžně; 2. fig. vysoko; —drein *adv.* nádavkem, nad to; —ein, —hin *adv.* povrchně, zběžně, ledabylo; nur o. jen povrchně; von —her *adv.* shůry.

Obenwerk *n.* (Schiffb.) hořejšek *m.*

Ober *adj.* (ddd. —e) vrchní, svrchní, hořejší, vyšší; D. *m.* (Kart.) svršek, shorek *m.*

Ober-abteilung *f.* hořejší oddělení; —ältester (einer Zunft) přední starší, starosta *m.*; —amt *n.* vrchní úřad; —amtmann *m.* vrchní (-iho) *m.*; —arm *m.* rámě, páže *n.*, záloktí, nadloktí *n.*; —armbein *n.*, —armknochen *m.* kost ramenná; kost pažní; —ärmel *m.* svrchní rukáv; —arzt *m.* vrchní lékař (vojenský); —aufsicht *f.* vrchní dohlídka, v. dohled, vrchní dozor; —bau *m.* vrchní stavba; —bauch *m.* nadbřišek *m.*; —bauer *m.* (Kartenſp.) svršek, shorek (žaludský) *m.*; —befehl *m.* vrchní velitelství; —befehlshaber *m.* vrchní velitel; —begriff *m.* článek vyšší, věčší (krajní); —behörde *f.* (politiſche) vrchní úřad (politický); —bein *n.* navní (— zevní) kost; —bett *n.* vrchnice *f.*, duchna *f.*, svrchní peřina; —boden *m.* strop *m.*; —deutſch *adj.* hornoněmecký; —direktion *f.* vrchní ředitelství; —direktor *m.* vrchní ředitel; —breſcher *m.* poklasný *m.*

Obere *m. v.* Ober *m.*; D. *n.* vrch *m.*

Ober-eigentum *n.* vrchní vlastnictví; —eigentümer *m.* vrchní vlastník; —eiſen *n.* (Mühle) kypřice *f.*; —feuermann *m.* vrchní hasič; —feuerwerker *m.* vrchní ohnéstrojce; —finanzrat *m.* vrchní rada finanční.

Oberfläch-e *f.* povrch *m.*, vrchní plocha; D. der Erde povrch země, povrch zemský; D. rozsáhlost povrchu; —lich *adj.* povrchní (nedůkladný); *adv.* povrchně; —lichkeit *f.* povrchnost *f.*

Ober-förſter *m.* nadlesní, nadlesník *m.*; —fuß *m.* nárt *m.*, nártí *n.*; —gärung *f.* svrchní kvašení.

Ober-gerhab *m.* vrchní poručník; —gericht *n.* vrchní soud; —gerichtliches Urteil rozsudek vrchního soudu; —geſchoß *n.* hořejší poschodí, —gewehr *n.* ručnice *f.*

Oberhalb *prp. c. gen.* nad, výše, svrchu; o. der Stadt nad městem.

Ober-hand *f.* zápěstí *n.*; (oh. M.) fig. přednost, převaha *f.*; —haupt *n.* hlava náčelník *m.*; —haus *n.* hořejší sněmovna; —haut *f.* pokožka *f.*; —hefe *f.* droždí *n.*; —hefenbier *n.* pivo nadkvasné, —herr *m* vrchní pán; —herrſchaft *f.* vrchní panství; —hirt *m.* vrchní pastýř; —hirtlich *adj.* vrchnopastýřský; —hoheit *f.* svrchovanost *f.*, nadvládí *n.*, nadvýšenost *f.*

Ober n *f.* (ein ö Stiftes) představená *f.*

Ober-ingenieur *m.* vrchní inženýr; —inſpizient *m.* vrchní dohlížitel; —irdiſch *adj.* nadzemský; —jäger *m.* vrchní myslivec, nadmyslivec *m.*; —jägermeiſter *m.* nadlovčí *m.*; —kellner *m.* vrchní číšník; nadsklepní (-, ího) *m.*; —kiefer *m.* čelist svrchní, hořejší čelist; —kirchenrat *m.* vrchní rada církevní; —klaſſe *f.* vrchní třída; —kleid *n.* svrchní oděv; —knecht *m.* nádvorník *m.*; —kommiſſär *m.* vrchní komisař; —land *n.* vysočina *f.*, nadhoří *n.*, hornozemí *n.*; —länder *m.* horan *m.*, horal *m.*; —landesgericht *n.* vrchní soud zemský; —landesgerichtsrat *m.* radní (rada) vrchního soudu zemského; —länge *f.* (der Buchſtaben) hořejší délka; —lästig *adj.* přetížený, příliš naložený (o lodi); —lauf *m.* svrchní paluba (lodi); horní tok (řeky); —leder *m.* nárt *m.*, nártovice *f.*; svršek (*pl.* svršky) *m.*; —lehenherr *m.* vrchní pán léna; —lehrer *m.* vrchní učitel (vyšší učitel); —leutnant *m.* nadporučík *m.*; —lippe *f.* hořejší pysk, hořejší ret; —mann *m.* přednosta *m.*; rozsudí *m. v.* Obmann; —meiſter *m.* přední mistr; —offizier *m.* vyšší důstojník; —pelz *m.* krzno *n.* (*st.*); kožich *m.*; —pfarre *f.* arcifara *f.*, hlavní fara; —pfarrer *m.* arcifarář *m.*; —poſtamt *m.* vrchní poštovský úřad; —poſtverwaltung *f.* vrchní poštovská správa; —präſident *m.* vrchní president; —prieſter *m.* nejvyšší kněz; —rang *m.* přednost *f.*; —rechnungskammer *f.* vrchní účetní komora; —richter *m.* vrchní soudce; —rift *m. v.* Oberfuß; —rock *m.* svrchník *m.*, svrchní kabát.

Obers (*indeclin.*) *m.* smetana *f.*

Ober-ſatz *m.* (phil.) návěsť hořejší; hořejšek *m.*; —ſchenkel *m.* stehno *n.*; —ſchenkelknochen *m.* kost stehenní; —ſchlächtig *adj.* korečný, vrchní vodou hnaný; -e Mühle korečník *m.*; —ſchluß-ſatz *m. v.* Oberſatz; —ſchreiber *m.* kancelářský (, ého) *m.*, první písař; —ſchule *f.* vrchní škola; —ſchwelle *f.* podvoj *f.*, nadedveří, nadpraží *n.*

Oberſt *adj.* (ddd. —e) nejvyšší; svrchovaný; —er Grundſatz svrchovaná zásada; zu oberſt *adv.* nejvýše.

Oberſt (-en, M. -en) *m.*, —er *m.* (mil.) plukovník *m.*

Oberſtaatsanwalt *m.* vrchní zástupce státní; —ſchaft *f.* vrchní zastupitelství státní.

Oberſtburggraf (-en) *m.* nejvyšší purkrabě; —enamt *m.* nejvyšší purkrabství, úřad nejvyššího purkrabí.

Oberſtelle *f.* svrchek, hořejšek *m.*, vyšší místo; D. des Schildes svrchek n. hlava štítu.

Oberſtes *n.* vrch, vršek, svršek *m.*

Oberſthof-kämmerer *m.* nejvyšší dvorský komorník; —kämmereramt *n.* nejvyšší dvorské komornictví; —marſchall *m.* nejvyšší dvorský maršálek; —marſchallamt *n.* nejvyšší dvorské maršálství; —meiſter *m.* nejvyšší hofmistr; —meiſteramt *n.* nejvyšší hofmistrovství; —richter *m.* nejvyšší dvorský sudí; —richteramt *m.* nejvyšší dvorské soudcovství.

Oberſtimme *f.* (Muſ.) vrchní hlas.

Oberst-jägermeister *m.* nejvyšší lovčí; —küchenmeiſter *m.* nejvyšší kuchmistr; —lehenrichter *m.* nejvyšší manský sudí; —leutnant *m.* podplukovník *m.*; —ſtallmeiſter *m.* nejvyšší podkoní; —wachtmeiſter *m.* praporník *m.* (u jezdectva).

Oberteil *m.* (*n.*) svrchek, svršek, po-

Obervormund *m.* vrchní poručník; —ſchaft *f.* vrchní poručenství; vrchní poručnictví; —ſchaftlich *adj.* vrchnoporučenský.

Oberwähnt dotčený; výšedotčený, svrchudotčený; jmenovaný, výšejmenovaný, svrchujmenovaný, nadepsaný, výše psaný, nahoře psaný, svrchupsaný, předjmenovaný, předoznámený, předřečený, nadřečený.

Ober-wärts *adv.* nahoru; horem, vrchem; —waſſer *n.* svrchní, hořejší voda; —welt *f.* nadsvětí *n.*, nebesa *pl.*; —wind *m.* jižní vítr; —wuchs *m.* kmenový les; —wundarzt *m.* vrchní ranhojič.

Obesität *f.* (lt.) tučnost, tučnota *f.*

Ob-gedacht, —genannt *v.* Oberwähnt.

Obgleich *conj.* ač, ačkoli, nechť, jakž; jakžkoli.

Obhaben (auf ſich haben) na sobě míti; držeti; wegen meines obhabenden wichtigen Amtes jakož mám na sobě důležitý úřad; in Folge ihres obhabenden Eides (vlt.) jakož mají na to přísahy.

Obhanden *adj. et adv. v.* Vorhanden.

Obhut (ob. M.) *f.* ostraha *f.*, dozor, dohlídka *m.*

Obig *adj.* hořejší, předešlý.

Obituarium *n.* (lt.) kniha mší záduších.

Objekt, Objeſt (-eš, M. -e) *n.* (lt.) věc *f.*, předmět *m.*

Objektion *f.* (lt.) námitka *f.*

Objektiv *adj.* (lt.) objektivní, věcný, předmětný; das O. předmětnice *f.*; —diopter *n.* (geom.) průzor, pruhled *m.*; diopter předmětový; —glas *n.* sklo předmětové; —ieren předmětniti, zpředmětniti; —ität *f.* předmětnost, objektivnost *f.*; —linſe *f.* čočka předmětová, předmětnice *f.*

Objektsatz *m.* předmětná věta.

Oblate (M. -n) *f.* (lt.) oplatek *m.*; —nbäcker, —nmann *m.* oplatečník *m.*, oplatkář *m.*

Oblatio *f.* (lt.) podání *n.*, nabídka *f.*

Oblatorium *n.* (lt.) (kfm.) list návěstný, list nabízecí, nabídka obchodnická.

Oblei (M. -en) *f.* naležitost *f.*, náležita dávka.

Obliegen (einem, mir, dir) mh. příslušeti, náležeti; hleděti čeho; —heit *f.* povinnost *f.*

Oblig-at *adj.* (lt.) povinný; -er Gegenſtand přikázaný, povinný předmět; -eš Lehrfach povinný, nařízený odbor vědy; —ation (M. -en) *f.* dlužní list, dl. úpis, dl. upsání; —ationsbuch *n.* kniha státních úpisů; —ationskonto *n.* účet z úpisů; —atoriſch *adj.* povinný, závazný; —ieren (fr.) zavázati; ſich o. z. se.

Obligo *n.* (it.) (Wechſelſ.) závaznost *f.*; ohne mein O. bez mé závaznosti, bez mého závazku.

Obliquus *adj.* (lt.) šikmý; (grm.) nepřímý; *casus o.* pád nepřímý.

Obliter-ation *f.* (lt.) výmaz *m.*; (anat.) zarostení *n.*; —ieren (lt.) překolkovati (listinu kolkem úředním), přeznačiti; 2. zahrdliti.

Oblong *n.* (lt.) (math.) obdélník *m.*; o. *adj.*, —us (lt.) obdélný, podlouhlý.

Obmann (-eš, M. Obmänner) *m.* přednosta *m.* (vrchní představený); starosta *m.*; O. beim Schiedsgericht vrchní rozsudí, vrchní rozhodčí.

Obo-e *m.* hoboje *f.*; —iſt *m.* hobojista

Obolus (altgr. Münze) *m.* obol *m.*

Obovatus (lt.) opakvejčitý (bot.).

Obrigkeit (M. -en) *f.* vrchnost *f.*; —lich *adj.*, —s- vrchnostenský.

Obrist *v.* Oberſt.

Obschon *cnj.* ač, ačkoli.

Obschweben mh. vznášeti se nad čím; fig. nastávati, vznikati.

Obsekration *f.* (lt.) uprošování *n.*; zapřisahání *n.*

Obsequenz *f.* (lt.) povolnost, poslušnost.

Observ-anz *f.* (lt.) zachování, zachovávání *n.*, uvyklost *f.*, obyčej *m.*; nach der bisherigen O. dle dosavadní zvyklosti; —ation *f.* pozorování *n.*; —ationsarmee *f.* vojsko pozorovací; —ationsferps *n.* pozorovací sbor; —atorium *n.* pozorovna *f.*; hvězdárna *f.*

Obsidian *m.* (geol.) obsidian *m.*

Obsieg-en (z. B. im Prozeß) obdržeti při; zvítěziti, zůstati práv ve při; ende Partei strana vítězná; —er *m.* vítěz *m.*

Obskur *adj.* (lt.) temný; fig. neznámý; —ant (-en) *m.* temnotař *m.*; —antismus *m.* temnotářství *n.*; —ation *f.* zatemnování *n.*

Obsol-enz *f.* (lt.) zakrsávání, zakrnívání *n.*; —eszieren zakrsati, zakrněti; —et *adj.* (lt.) zastaralý; 2. zakrsalý, zakrnělý.

Obsorg-e (ob. M.) *f.* péče *f.* (starost o něco); opatrování něčeho; —er *m.* pečovatel, opatrovatel *m.*

Obst (-es, ob. M.) *n.* ovoce *n.*; —bau *m.* ovocnictví *n.*; —baum *m.* ovocný strom, štěp *m.*; —baumzucht *f.* štěpařství *n.*; —brecher (—brocker) *m.* česák *m.*; —darre *f.* sušírna, sušárna *f.*

Obstehend *adj.* předcházející.

Obstetrik *f.* (fr., lt.) porodnictví *n.*, babičství *n.*

Obst-frau *f.* ovocnářka, ovocnice *f.*; —garten *m.* štěpnice *f.*, ovocný sad; —handel *m.* ovocnářství *n.*, obchod s ovocem, ovocný obchod; —händler *m.* ovocnář *m.*; -in -ka; —honig *m.* (in Weſtfalen) rozvárka *f.*

Obstinat *adj.* (lt.) svéhlavý.

Obstipation *f.* (lt.) zácpa (med.) *f.*

Obstipität *f.* (lt.) křivokrkost *f.* (chir.).

Obst-kern *m.* pecka *f.*; —knöpfchen, —knötchen *n.* (nach der Blüte) holiška, haluška *f.*; —korb *m.* koš na ovoce, košatka na ovoce; k. s ovocem; (im

Markte) trhovka *f.*; —kultur *f.* ovocnictví *n.*

Obstler (-s, unv. M.) *m.* ovocnář *m.*

Obst-leser *m.* česač, sběrač ovoce; —mus *n.* povidla *pl. n.*; —pflücker *m.* (Gartenb.) oběradlo *n.*, česáček *m.*; —reich *adj.* ovocnatý.

Obstruktion *f.* (lt.) obstrukce *f.*, překážka, závada *f.*; (polit.) průtahy *pl.*; (med.) zácpa *f.*

Obst-speise *f.* ovocná krmě; —ständ *m.* stopka *f.*; —wein *m.* ovocňák *m.*; ovocné víno; —zucker *m.* hroznový cukr.

Obszön *adj.* (lt.) oplzlý, kluzký.

Obturator *m.* (lt.) zavěrač (sval) *m.*

Obtusus *adj.* (lt.) tupý.

Obumbration *f.* (lt.) zastínění *n.*

Obwalten nacházeti se, nalezati se kde; panovati nad čím; —end *adj.* panující.

Obwohl, obzwar *cnj.* ač, ačkoliv.

Ocean *v.* Ozean.

Ochlokratie *f.* (gr.) luzovláda *f.*

Ochs (-sen, M. -sen) *m.* vůl *m.*; *dim.* Öchschen, Öchslein *n.* volík, volíček *m.*

Ochsen mh. (von den Kühen) běhati se, honiti se.

Ochsen-auge *n.* volské oko; (Speise) vsazené vejce; O. (Bauk., rundes Dachfenster) oblouk *m.*; —bauer *m.* volař *m.*; —dumm *adj.* hloupý jako vůl; —fell *n.* *v.* Ochsenhaut; —fleisch *n.* volovina *f.*; hovězina *f.*; —gaumen *m.* volské patro; —geblök, —geschrei *n.* bučení *n.*; —geruch *m.* volina *f.*; —haft *adj.* volovský; —händler *m.* volař, volák, honák *m.*; —haut *f.* volovice, volovina *f.*; —hirt *m.* volák, skoták *m.*; —horn *m.* (Bauk.) kobylí hlava; —kalb *n.* buliček, býček *m.*; —kraut *n.* jehlice *f.*, babí hněv *Ononis*; —stall *m.* volárna, volovna *f.*, volín *m.*; —treiber *m.* honák, volař, volák *m.*; —ziemer *m.* býkovec *m.*, žíla *f.*; —zunge *f.* volský jazyk.

Ochsner *m.* volák *m.*

Ochthiasis *f.* (med.) prostý měkkýš.

Ocker *m.* ochr *m.*, ochra *f.*

Odaliske (M. -n) *f.* odaliska *f.*, turecká milostenka.

Ode (M. -n) *f.* (gr.) oda *f.*, zpěv *m.*

öd-e *adj.* pustý; —er Grund pustý pozemek, úlehlé *n.*; lado *n.*; ö. liegend ležící ladem; —e (M. -en) *f.* poušť *f.*, pustina *f.*

Ödem *n.* (gr.) (med.) nabubřelost *f.* (plic); —atisch *adj.* spuchlý, nabubřelý.

Odem *m.* *v.* Atem; —zug *m.* *v.* Atemzug.

Odeon (M. Odeen) *n.* (gr.) hudebniště, zpěvnice *f.*, pěvčí dvorana, odeon *m.*

Oder *cnj.* nebo, anebo, či, čili; entweder dieser oder jener buď ten, neb onen.

Odermennig *m.* *et f.* řepík *m.*

Odeur (-s) *m.* (fr.) *v.* Odor.

Odiös *adj.* (lt.) nenáviděný, nelibý, Odiosität *f.* nenávistnost, nevraživost *f.*; *Odium n.* (lt.) nenávist, nepřízeň *f.*

Odont-algie *f.* (gr.) bolení zubů; —ine *f.* vodička na zuby; —olith *m.* zubokam *m.*; —ologie *f.* zuboznalství *n.*

Odor *m.* (lt.) vůně *f.*, zápach *m.*; —ament *n.* vykuřovadlo, kadidlo *n.*

Ofen (-s, M. Öfen) *m.* kamna *pl. n.*, pec *f.*; —auge *n.* (Hütt.) výtok pecní; —bank *f.* lavice u kamen; —bauer *m.* kamnář *m.*; —blende *f.* štít ke kamnům; —bruch *m.* (Hütt.) saziny *pl. f.* (v tavírně), příškvara *f.*, škraloup hutnický; —bürste *f.* štětka kamnářská, kocour *m.*; —decke *f.* svrchnice *f.*; —dunst *m.* čad *m.* (čmoud) z kamen; —geflecht *n.* záprava *f.*; —glut, —hitze *f.* žár z kamen; —heizer *m.* topič *m.*; —hocker, —hüter *m.* peciválek *m.*; —kranz *m.*, —krone *f.* krancle *f.*, krovec *m.*; —krücke *f.* pohrabáč *m.*, hřeblo *n.*; —loch *n.* čelesten *m.*, čelestno *n.*, prsk *m.*, sopouch *m.*; —lochstöpfel *n.* babka *f.*; —mauer *f.* pekelec *m.*; —mäuerchen *n.* pecánek *m.* (u kamen); —röhre *f.* trouba u kamen; —schaufel *f.*, —schießer *m.* *v.* Backschaufel; —setzer *m.* kamnář *m.*; —tür *f.* dvířka u kamen; —topf *m.* kamnovec *m.*; —verkohlung *f.* zuhlení *n.*, zuhlování v pecech; —wisch *m.* pometlo *n.*; —wolle *f.* hutnický zámotek (škvára).

Offen *adj.* otevřený; veřejný; fig. o. upřímný; weit o. (z. B. Weste) velmi rozevřený, dokořán; —e Rechnung otevřený n. počatý účet; auf —er Straße na veřejné cestě; —e Stelle volné místo (služební); —e See širé moře; die Einsicht steht jedermann o. každý může v to nahlédnouti, každému volno nahlédnouti; der Partei steht der weitere Rechtzug o. straně další právo se nezavírá, nezamezuje; má toho vůli; —e Frage nerozhodnutá, neukončená záležitost, otázka; —er Leib (med.) otevřený n. měkký život, stolice.

Offenbar *adj.* zjevný, patrný; —en jeviti, zjeviti; sich worin o. jeviti se; —er *m.* vyjevovatel *m.*; —ung *f.* zjevení *n.*, objevení, vyjevení *n.*; die O. Johannis zjevení sv. Jana.

Offen-haltung *f.* nezavření *n.*; —heit *f.* otevřenost *f.*, upřímnost *f.*; O. der Rede přímomluvnost *f.*; —herzig *adj.* prostosrdečný, upřímný; -heit -ost.

Offensiv *adj.* (lt.) výbojný, útočný, dorážlivý; zur —e greifen přejíti k útoku; —krieg *m.* válka útočná.

Öffentlich *adj.* veřejný; 2. zjevný; —e Blätter časopisy *pl.*; —e Bücher veřejné knihy; —e Rücksichten veřejné ohledy; —es Mädchen obecná holka; ö. oder geheim zjevně nebo skrytě; —heit *f.* (oh. M.) veřejnost *f.*; —heitsrecht *n.* právo veřejnosti.

Offer-ieren (lt.) nabídnouti, nabízeti *v.*

Offert-e (M. -en) *f.* nabídka, oferta *f.*, podání *n.*; *v.* Anbot; —enverhandlung *f.* řízení n. jednání ofertami; —orium *n.* (třídl.) obětování *n.*

Offiz-ial (-s, M. -e) *m.* oficiál *m.*; —ant (-en) *m.* oficiant, služebník, zřízenec *m.*; úředník, obřadník *m.*; —ell *adj.* úřední (*v.* Offiziös).

Offizier (-s, M. -e) *m.* (mil.) důstojník *m.*, oficír *m.*; *v.* Hausoffizier.

Offiziers-gage *f.* důstojnický plat; **-rang** *m.* řád důstojnický; hodnost důstojnická; **-stellvertreter** *m.* zástupce důstojnický; zastupník *m.*; **-tisch** *m.* (in Herrschaftshäusern) komorní stůl.

Offizin (M. -en) *f.* officina *f.* v. Apotheke, Barbierstube, Buchladen; **-al, -ell** *adj.* lékárnický (lékařský).

Offiziös *adj.* úřední; poloúřední; im -en Wege spůsobem úředním.

Offizium *n.* (lt.) Office *n.* služba *f.*, povinnost *f.*, úřad *m.*

Öffn-en etw. otevříti něco; (phys.) otevříti, odemknouti; sich ö. ot. se; das Ö. otvírání *n.*; **-ung** (M. -en) *f.* otevření *n.*; 2. otvor *m.*; **-ungsrecht** *n.* (vlt.) pohostinský závazek.

Ofner *m.* kamnář *m.*

Oft *adj.* (*comp.* öfter, *sup.* am öftesten) častý; *adv.* často, začasté, mnohokrát; öfter *adj.* častější; *adv.* častěji, vícekrát; oftmalig častokrátný, častý; oftmals *adv.* často (častokrát).

Ogive *f.* (fr.) osten gotického (lomeného) oblouku.

Oh! *int.* oh! oj! ó! [ného) oblouku.

Oheim (-s, M. -e) *m.* (väterlicherseits) strýc *m.*; (mütterlicherseits) ujec *m.*

Ohm, Ohm (-s) *m.* kmotr *m.* v. Oheim.

Ohm *f.*, Ahm bečka *f.*, vědro *n.* (míra na tekutiny 140—150 litrů); 2. pleva *f.*; **-engeld, -geld** *n.* nápojné *n.*

Ohne *prp. c. acc.* bez; kromě; mimo; leč, než; o. Zweifel bez pochyby; es ist nicht o. to není jen tak; **-das, -daß** *conj.* aniž; **-dem, -dieß, -hin** *adv.* bez toho; **-gleichen** *adv.* nemaje sobě rovného; **-hose** (M. -n) *m.* bezkalhotka *m.*; **-kopf** *m.* bezhlavec *m.*; **-sorge** *indecl. m.* bezstarostný člověk; **-weiters** *adv. v.* Weitere. [mylný.

Ohnfehlbar *adj.* nepochybný, neo-

Ohnfern *adv.* unfern, unweit nedaleko. [proto přece.

Ohngeachtet *cnj.* ač, třeba, nicméně,

Ohngefähr *adv.* asi; Ö. *n.* náhoda *f.*

Ohnmacht (o. M.) *f.* bezmocnost *f.*; 2. (med.) mdloba *f.*, omdlení *n.*; *pl.* mdloby, mrákoty *Defectio animi*; *Lipopsychie, Lipothymie, Eklipsis*; in O. fallen omdleti, padnouti do mdlob.

Ohnmachtig *adj.* mdlý; 2. omdlelý; ve mdlobách; o. werden omdleti.

Ohnvogel *m.* nesyt *m.* **Oho!** *int.* oho!

Ohr (-es, M. -e) *n.* ucho *n. Auris* (*dual* uši, *pl.* ucha); (arch.) *v.* Lunette, Schild; (wdm.) sluchy *pl. m.*

Öhr (-es, M. -e) *n.* úško, ucho *n.*

Ohr-band *n.* (am Säbel) úvěsek na jílci; **-drüse** *f.* příušní žláza, příušnice

Öhrchen *n dim.* úško *n.* [*f.*

Öhren úško přidělati.

Ohren-bammel, **-bommel** *f.* dyndička v uchu dndička do uší; **-beichte** *f.* zpověď soukromná, zpověď do ucha; **-blasen** *n.* pošeptávání *n*; **-bläser** *m.* poštěvač, poštěvacek, našeptavač *m.*; **-brausen, -sausen** *n.* hučení v uších; **-entzündung** *f.* zánět uší, zapálení v uších; **-fluß** *m.* výtok z uší, tečení z uší; **-klingen** *n.* znění n. zvonění v uších; **-krankheit** *f.* nemoc ušní, nemoc sluchová; **-robbe** *f.* lachták *m. Otaria*; **-schmalz** *n.* vosk *m.*, hnůj v uchu (maz ušní); **-speicheldrüse** *f.* žláza příušna; **-tönen** *n. v.* Ohrenklingen; **-trommel** *f.* bubínek *m.*; **-trompete** *f.* Eustachijské (phys.) trouba Eustachova; **-wurm** *m. v.* Ohrwurm; **-zeuge** *m.* svědek ušní (poušní), svědek, který něco byl slyšel, svědek doslechový; **-zwang** *m.* (med.) bolest v uchu (*Otalgie*).

Ohr-eule *f.* sova ušatá, kalous *m.*; **-feige** *f.* facka *f.*, políček *m.*; **-feigen** jmd. políčkovati, fackovati; **-finger** *m.* malík, maliček *m.*; **-ig, öhrig** *adj.* úskovatý; **-kissen** *n.* poduška *f.*; **-knorpel** *m.* chrustavka n. křídlek ušní; **-lappen** *m.*, **-läppchen** *n.* lalůček (laloušek) ušní.

Öhrlein *n. dim.* úško, ouško *n.*

Öhrlinge *pl.* škvorovití (zool.).

Ohr-löffel *m.* lžička do ucha, lžička, lopatka na čistění uší; **-muschel** *f.* úško otevřené, žlebinka ušní, boltec *m.*; **-öffnung** *f.* otvor ušní; **-pfeife** *m. v.* Ohrlöffel; **-ring** (M. -e) *m.*, **-gehänge** *n.* náušnice *f.*; **-schwamm** *m.* prašatěnka, ušatka *f.*; **-speicheldrüse** *f.* žláza příušní *Parotis*; **-trompete** *f. v.* Ohren...; **-wachs** *n.* vosk v uších *v.* Ohrenschmalz; **-widrig** *adj.* protimyslný; **-wurm** *m.* škvor *m.*, uchavec *m.*; **-zange** *f.* ušatka

Öhse *f. v.* Öse. [*f.*

Oidem *m. v.* Odem.

Oje *f.* (nor.) ostrůvek *m.* [nástroj).

Okarina *f.* okarina, švcholina *f.* (hud.

Okean *m. v.* Ozean.

Okka *f.* (türk. Gewicht) oka *f.* (1·280 *g*).

Okkasion *f.* (lt.) příležitost; náhoda *f.*; **-alismus** *m.* případnictví, případosloví *n.*

Okkult-a *pl. n.* (lt.) skrytosti, tajnosti; **-ation** *f.* (astr.) zakrytí *n.*; **-ismus** *m.* tajnosloví *n.*

Okkupation *f.* (lt.) (mil.) okupace *f.*, obsazení; zabrání; přivlastnění, přisobení; předejití; **-armee** *f.* vojsko okupační, záběrné, vojsko obsadné; **-korps** *n.* sbor okupační, zaběrný. [vlastniti.

Okkupieren obsaditi; zabrati, při-

Okkurrenz *f.* (lt.) příhoda, událost *f.*

Ökonom (-en, M. -en) *m.* (gr.) hospodář, ekonom *m.*

Ökonomie *f.* (gr.) hospodářství (polní); politische Ö. politické hospodářství, politická statkověda; **-amt** *n.* hospodářský úřad; **-director** *m.* ředitel hospodářství, hospodářský ředitel; **-verwalter** *m.* správce hospodářství, správce hospodářský.

Ökonom-ik *f.* nauka hospodářská; **-isch** *adj.* hospodářský; ekonomický.

Okta-chord *n.* (gr.) osmistrun *m.* (nástroj hudební); **-eder** *n.* (gr.) osmistěn *m.*; **-edrie** *f.* (bot.) osmimužstvo *n.*

Oktant (-en) *m.* (astr.) oktant *m.*

Oktav *n.* (lt.) osmerec *m.*, osmerka *f.*; **-e** *f.* (Muz.) osmice, oktáva *f.*; **-ichtff** *n.* (Typ.) loďka n. sazebnice

okto *num.* (lt.) osm. [osmercová.

Oktober (-s, unv. M.) *m.* (lt.) říjen *m.* (10. měsíc); —kirſche *f.* hořavka *f.*; —revolution *f.* říjnové povstání (1848).

Oktogon *n.* (gr.) osmiúhelník.

Oktonarium *n.* (lt.) osmiměr *m.*

Oktroyier-en (fr.) z vlastní vůle dáti, libovolně uděliti, oktrojovati; —te Konſtitution darovaná ústava; udělená ústava, oktrojírka *f.*

Okular *n.* (phyſ. u. aſtr.) očnice *f.*; —biopter *m.* (geom.) průhled n. průzor oční; —linſe *f.* oční čočka, očnice *f.*; —riß *m.* nákres n. nárys od oka udělaný; —rohr *n.* (aſtr.) trouba okulární.

Okuli-Sonntag *m.* neděle kýchavná (3. postní).

Okulier-en očkovati, štěpovati, roubovati, vroubiti; —meſſer *n.* očkovací nůž.

Okulist (-en) *m.* (lt.) oční lékař.

Ökumeniſch *adj.* (gr.) povšechný, všeobecný, celosvětský, ekumenický; -es Konzil, -e Kirchenverſammlung všeobecný sbor (církevní).

Okzident (-s, oh. M.) *m.* (lt.) západ *m.*; —al, —aliſch *adj.* západní, západozemský.

Öl (-es, M. -e) *n.* olej *m.*; ätheriſches Ö. silice *f.*; flüchtiges Ö. olej těkavý; brenzliches Ö. olej přismáhlý, přiboudlina, přismoudlina *f.*

Olb (-es, M. -e) *m.* labuť *f.* Schwan.

Öl-baum *m.* oliva *f.*, olejový strom *Olea*; —beere *f.* oliva, olívka *f.* [Elefant.

Olbent, Olfent, Olifant *m.* slon *m. v.*

Öl-berg *m.* hora olivetská, h. olivová; —bild *n.* obraz olejný; —bildend *adj.* olejotvorný; —blatt *n.* list olivový.

Öldrüſe *f.* záboj *m.*; patěsky *pl. m.*

Oleander (-s, unv. M.) *m.* růže bobková, bobkovnice *f.*, oleandr *m.*; —ſchwärmer *m.* (zool.) oleandrásek *m.*

Oleaſter (-s) *m.* hlošina *f.*, planá oliva *v.* Ölweide.

Olein *n.* (chem.) olein *m.*; —eae *pl.* (bot.) olivovité; —ſäure *f.* kyselina olejová. [kost, l. roh.

Olekranon *n.* (gr.) brňavka *f.*, loketní

Ölen olejovati, olejem natříti, pomazati.

Oleum *n.* (lt.) olej *m.* [zati.

Öl-farbe *f.* barva olejová; —farbendruck *m.* barvotisk olejový; —firniß *m.* pokost olejový n. olejný; —flaſche *f.* baňka olejná, olejnička *f.*; —gas *n.* plyn olejový n. olejný; —gemälde *n.* olejomalba *f.*, olejobarevný n. olejový obraz; — händler *m.* olejkář, olejník *m.*; —horizont *m.* horizont olejový.

Olibanum *m.* (lt.-lt.) kadidlo *n.*

Olifant (-en) *m.* (fr.) slon *m.*

Ölig *adj.* olejný. [likovláda *f.*

Oligarchie *f.* (gr.) vícevláda, něko-

Oligo-blennie *f.* (gr.) bezslizност *f.*; —galie, —galaktie *f.* bezmléčnost, chudomléčnost *f.*; —trichia *f.* řídkost vlasů,

Olim *adv.* (lt.) někdy. [řídkovlasost *f.*

Olitäten *pl.* olejky (voňavé); —krämer *m.* olejkář *m.*

Olium *n.* kyselina sirková, olium *n.*

Olive (M. -n) *f.* oliva *f.* (bot.); (b. Türen und Fenſtern) oliva *f.*

Oliven-baum *m. v.* Ölbaum; —farbe *f.* barva olivová; —farben, —grün *adj.* olivové barvy, olivový; —garten *m.* olivnice *f.*; —öl *n.* olej olivový.

Olivetten *pl. f.* olivinky, olivečky *pl.*

Olivin *n.* olejek *m.* [*f.*

Öl-käfer *m.* majka *f. Meloe*; —kitt *m.* tmel olejný; —krämer *m.* olejkář *m.*; —kuchen *m.* pokrutina, olejnice *f.*, bochnice *f.* [*f.* (Hirnſchale).

Olla *f.* (lt.) hrnec *m.*; *O. capitis* lebka

Öllig *f.*, Ölk (M. -e) *f.* cibule *f.*

Olm (-es) *m.* mlok *m. v.* Molch; 2. červotoč *f.*, červotočina *f.*, prachno *n. v.* Mulm.

Öl-malerei *f.* olejová malba, malba olejovými barvami; —mann *m.* olejník, olejkář *m.*; —mühle *f.* olejna *f.*; —müller *m.* olejník *m.*; —palme *f.* olejnice *f. Elais*; —pflanzung *f.* sad olivový; —preſſe *f.* lis, stupník olejný, vybijáky *pl.*; —purifizierfabrik *f.* čistírna oleje; —reich *adj.* olejnatý; —rettich *m.* řetkev olejná, olejka *f. Raphanus olei ferus*; —rübſen *m.* olejka, řepka *f. Brassica rapa oleifera v.* Raps; —ſaaten *pl. f.* semena olejová; —ſame *m.* kolník lesní; 2. hubilen, tratilen *m.*, povázka *f.*; —ſäure *f.* kyselina olejová; —ſaure Salze *pl.* olejany *pl. m.*; —ſchale *f.* šálek n. mistička na olej; —ſtampfe *f.* stoupa na olej; —treſter *pl. v.* Ölhrüſe; —trotte *f.* olejnice *f.*; —ung *f.* olejování *n.*; letzte Ö. poslední pomazání; —wald *m.* les olivový; —weide *f.* hlošina *f. Elaeagnus v.* Oleaſter.

Olymp (-s) *m.* (gr.) Olymp *m.* (hora v Řecku); —iade *f.* olympiada *f.*, olympické časořadí; —iſch *adj.* olympický.

Öl-zucker *m. v.* Glyzerin; —zweig *m.* větev olivová. [(med.).

Omalgie *f.* (gr.) bolesti v lopatce

Ombrometer *n.* (gr.) dešťoměr *m.*

O-mega *n.* (gr.) dlouhé o (ó-mega); Alfa und Omega počátek a konec.

Omelette *f.* (fr.) svítek *m.* (omeletka, amuletka); *vulgo* amoletka; Ö. *soufflée* pěnovka *f.* (sníh z vajec).

Omen *n.* (lt.) věštebný osud, věštba osudu (osudověstí *n.*).

Omentum (lt.) opona *f.* (zool.).

Omin-ieren (lt.) tušiti; —ös *adj.* předjevný, osudojevný, osudověstný, osudný. [nutí, vynechání *n.*

Omiſſion *f.* (lt.) vypuštění, opomi-

Omne (lt.) všecko.

Omnibus (M. -ſſe) *m.* omnibus *m.*, vůz společenský.

Omnipotenz (lt.) *f.* všemohoucnost *f.*

Omphal-itis *f.* (gr.) zánět pupku; —*odium* *n.* (bot.) vnitropupí *n.*; —ös *m.* pupek *m.*; —otom *m.* pupkořez *m.*

Onager *m.* (gr.-lt.) divoký osel, oslák *m.*

Onan-ie (oh. M.) *f.* onanie *f.*, samohana *f.*, samosmilství *n.*; —iſt (-en) *m.* onanista *m.*, samosmilník *m.*

Önanth-äther *m.* (chem.) trest vinná; —ſäure *f.* (chem.) kyselina enantová; —ylſäure *f.* kyselina enantylová.

On-dit (fr.) *n.* (= praví se, prý), pověst *f.*
Oneiromantie *f.* (gr.) snářství *n.*,
Onera *pl.* (lt.) břemena; onerieren zatížiti, obtížiti.
Onkel (-s, unv. M.) *m.* strýc, ujec *m.*
Önologie *f.* (gr.) vínoznalství *n.*, vinařství *n.*
Onomato-logie *f.* (gr.) jmenoslov *m.*; —poetisch *adj.*; —poetikum (*Nomen*) (gr.) zvukoslovce *n.*, napodobovací slovo (Lautwort, Schallwort); —poie *f.* rovnozvučí *n.*, rovnozvučnost *f.*, zvukopodobí *n.*, zvukopodobnost; zvukoznačnost *f.*; —pöisch *adv.* rovnozvučně, zvukopodobně.
Ontologie *f.* (gr.) bytosloví *n.*, byto-
Onus (*pl. onera*) *n.* (lt.) břímě, břemeno *n.*
Onych-atrophia *f.* (gr.) úbyť nehtů; —ia *f.* nehtojed *m.*, pojedť *f.*, zánehtice *f.* (vidlák, živý vlas).
Onyx (-es, M. -e) *m.* (gr.) onyx, nehetec *m.*, ryval, ohňáč *m.* (Mtn.).
Onze (M. -n) *f.* onsa *f.* *Felis onça v.* Jaguar.
Oolith *m.* (gr.) oolit *m.*, jikerec, jikrovec *m.*, vápenec jikernatý; —formation *f.* (geol.) oolitový útvar.
Opak *adj.* (lt.) tmavý.
Opal (-s, M. -e) *m.* opál (oslepovec) *m.*; —ïsieren *n.* opalisování *n.*
Oper (M. -n) *f.* (lt.) zpěvohra *f.*, opera *f.*
Oper-a *f.* (lt.) práce *f.*; —at (-es, M. -e) *n.* (lt.) dílo *n.*, práce *f.*, spis *m.*, operát *m.*; —ateur *m.* (fr.) operator *m.*
Operation *f.* podniknutí *f.*; výkon *m.*, operace *f.*; chirurgische O. operace ranhojičská; militarische O. vojenská operace, vojenský podnik; finanzcp. podnik finanční; —slinie *f.* (mil.) operační čára; —splan *m.* (mil.) operační plan.
Operette *f.* malá zpěvohra, operka, operetka *f.*
Operieren jednati; (chir.) řezati, ope-
Operist (-en) *m.* člen zpěvohry.
Operment *n.* kamenka *f.*
Opern-gucker *m.* kukátko *n.*; —haus *n.* zpěvoherna *f.*, dům operní; —musik *f.* hudba operní n. zpěvoherní; —sänger *m.* zpěvohercc *m.*, operní pěvec; —sangerin *f.* operní pěvkyně, o. zpěvačka; —schule *f.* operní, zpěvoherní škola; —stil *m.* sloh operní, sloh zpěvoherní; —text *m.* text operní, text zpěvoherní.
Opfer (-s, unv. M.) *n.* oběť *f.*, žertva *f.*
Opfer-altar *m.* obětnice *f.*; —bereit *v.* Opferwillig; —er *m.* obětník *m.*; *st.* žrec; —flamme *f.* obětní plamen; —gang *m.* oběra *f.*, obětní průvod; —geld *n.*, —pfennig *m.*, obětní peníz; —haus *n.* obětnice *f.*; —herd *m.* obětniště *n.*; —lamm *n.* obětní beránek; —messer *n.* nůž žertevný, nůž obětní.
Opfern etw. obětovati.
Opfer-platz *m.*, —stätte *f.* obětniště, žertviště *n.*; —priester *m.* obětující kněz; —tier *n.* obětní dobytče, —tisch *m.* obětní stůl; —tod *m.* smrt obětní, —wein *m.* obětní víno; —willig *adj.* obětovný; -feit -ost.
Ophiocephalus *m.* (gr.) (zool.) hadíhlava *f.* (Schlangenkopf).
Ophiuchus *m.* (gr.) (astr.) Hadonoš *m.*
Ophthalm-iatrik *f.* (gr.) léčba očí; —ie *f.* (gr.) nemoc očí, zevnější zánět očí; —isch *adj.* oční; —itis *f.* vniřní zánět očí.
Ophthalmo-biotik *f.* (gr.) ošetřování oka; —logie *f.* okosloví, zrakosloví *n.*, nauka oční; —skop *n.* zrcadlo oční.
Opian *n.* (chem.) opian *m.*; —säure *f.* kyselina opianová; —salze *pl.* opia-
Opilionia *pl.* (zool.) nepředací. [nany.
Opinion *f.* (fr.-lt.) mínění *n.*
Opium (-s, ob. M.) *n.* (lt.) opium *n.*, opij *m.*, makovina *f.*, makové mléko.
Opodeldok *n.* (gr.) opodeldok *m.* (lék).
Opok *m.* (Stein) opuka *f.*
Opossum *n.* (zool.) vačice *f.*
Oppon-ent (-en) *m.* (lt.) odpůrce, odpěratel, oponent *m.*; —ieren mh. odpírati, odporovati, oponovati (komu).
Opportun *adj.* (lt.) výhodný; —ist (-en) *m.* prospěchář, výhodař *m.*; —ität *f.* výhoda, výhodnost *f.*; —itätspolitik *f.* politika prospěchařská.
Opposition *f.* (lt.) odpor *m.*; 2. strana odporující; strana protivládní; oposice *f.*; 3. (phil.) protisměrnost *f.*; 4. (astr.) protisluní, protistání *n.*, protisvit *m. v.* Gegenschein; in O. mit jmd. sein s někým v odporu býti, státi; —ell *adj.* opoziční, protisměrný.
Oppositions-klage *f.* žaloba odporovací, odpor *m.*; —mann *m.* oposičník *m.*; —partei *f.* strana opoziční, strana odporná, odporující, strana protivládní; strana protisměrná.
Opposit-us (lt.) (bot.) vstřičný, protilehlý; —um *n.* opak; protisměr *m.*
Opt-ation *f.* (lt.) požádání *n.*; —ativ *m.* (grm.) žádací způsob.
Opt-ik *f.* (gr.) optika *f.*, světlozpyt *m.*, světlověda *f.*, světloznalství, světloměrství *n.*; —iker *m.* optik *m.*, světlozpytec *m.*
Optim-ist (-en) *m.* (lt.) zdarovidec *m.*, optimista *m.*; —us (lt.) nejlepší.
Option *f.* (lt.) přání, požádání *n.*, žádost *f.*; volba *f.* [telský
Optisch *adj.* (gr.) optický; světlozna
Optometer *n.* (gr.) zrakoměr *m.*
Opulenz *f.* (lt.) hojnost *f.*, nadbytek *m.*
Opuntia *f.* (bot.) opuncie *f.*, bodlořík.
Opus *n.* (lt.) dílo *n.*, spis *m.*, skladba *f.*
Ora! (lt.) pros! *ora pro nobis!* pros za nás!
Orakel (-s, unv. M.) *n.* (lt.) věštba (věštebnice, odpovědnice) *f.*, chram prorocký; O., -spruch *m.* orakul *m.*, věštba *f.*, výrok božský (bohozpravaj.
Orange *f.* (fr.) pomoranč *m.*; —blutenessenz *f.* esence z pomorančových květů; —ntunke *f.* pomorančova omáčka, oranžová om.; —rie *f.* pomorančovna *f.*; —wasser *n.* pomorančovka, oranzovka *f.*
Orangutang *m.* orangutan *m.* (zool.) *Pithecus Satyrus.*

Oratio *f.* (lt.) řeč *f.*, orace *f.*

Orator (-s, M. -en) *m.* (lt.) *v.* Redner; —**ił** *f.* řečnictví *n.*; —**isch** *adj.* řečnický; —**ium** (M. -ien) *n.* oratorium *n.* (duchovní skladba zpěvní); 2. řečniště *n.*

Orbis *m.* (lt.) kruh *m.*; *o. terrae* zeměkruh, světokruh *m.*; *o. pictus* svět v obrazích, obrazy života.

Orbita *f.* (lt.) dráha *f.* kolejiště *n.*; (astr.) oběžniště *n.*, dráha oběžnic (dr. planet).

Orchester (-s, unv. M.) *n.* (gr.) orchestr *m.*, hudební sbor; 2. hudebniště *n.*; —**meiſter** *m.* mistr orchestru.

Orchestik *f.* (gr.) krasotanečnictví *n.*; tanečnické umění.

Orch-ideen *pl.* vstavačovité (rostliny); —**is** *m.* (gr.) moudí *n.*; 2. (bot.) vstavač *m.*; —**itis** *f.* (med.) zánět moudí.

Ordalien *pl.* (lt.) boží soud (svatosoud *m.*).

Orden (-s, unv. M.) *m.* řád *m.*; **geiſtlicher O.** řád duchovní, řehole *f.*; zákon *m.*; **deutſcher O.** *v.* Deutſch.

Ordens-band *n.* řádová stužka; —**brauch** *m.* obyčej řeholní; —**bruder, —geiſtlicher** *m.* řeholník *m.*; —**frau** *f.* řeholnice *f.*; —**gelübde** *n.* řeholní slib; —**gericht** *n.* řádový soud; —**geſetz** *n.* řádový zákon; —**inſignien** *pl. v.* Ordenszeichen; —**kanzler** *m.* kancléř řádu; —**kapitel** *n.* kapitula *f.*, shromáždění řádu; —**kleid** *n.* oděv řádový; —**kreuz** *n.* řádový kříž, kříž řádu (sv. Štěpána atd.); —**leute** *pl.* řeholníci; —**mann** *m.* řeholník *m.*; —**meiſter** *m.* mistr řádu; —**mitglied** *n.* člen řádu, úd řádový; —**perſon** *f.* řeholní osoba; řeholník *m.*, řeholnice *f.*; —**pflicht** *f.* povinnost řádová; —**pfründe** *f.* prebenda řádová; —**regel** *f.* řehole *f.*; —**ritter** *m.* rytíř řádu; —**ſchweſter** *f.* řeholnice *f.*; —**ſtatuten** *pl.* pravidla řeholní; pravidla řádová; —**ſtern** *m.* řádová hvězda; —**ſtifter** *m.* zakladatel řádu; —**verleihung** *f.* propůjčení n. udělení řádu; —**zeichen** *n.* znamení řádové, řád *m.*

Ordentlich *adj.* řádný; pořádný; správný; —**er Profeſſor** řádný profesor; **o.** *adv.* řádně; pořádně.

Ordin-alia *pl.* (lt.) řadová čísla, řadové číslovky; —**anz** *f. v.* Ordonnanz; —**är** *adj.* obyčejný, pořadovní; sprostý, zadní, hrubý; **gut o.** (fm.) nadsprostě; —**ariat** *n.* ordinariát *m.*; —**arium** *n.* řádná berně; —**arius** *m.* řádný učitel, třídní učitel; 2. řídící lékař; 3. přednosta církve; —**ate** *f.* (math.) pořadnice *f.*; —**atenachſe** *f.* (math.) čára pořadnic, osa pořadnic; —**ation** *f.* (prieſterliche) posvěcení kněžské; (ärztliche) ordinace *f.*; předpisování léků; přijímání nemocných; porada léčebná; —**ieren** (einen Geiſtlichen) posvětiti, vysvětiti na kněžství; **o.** (v. Ärzte) ordinovati, přijímati (nemocné), radu uděliti; nařídit způsob léčení.

Ordn-en pořádati, spořádati, uspořádati; **fallend geordnet** (math.) sestupně spořádaný; —**er** *m.* pořadatel *m.*

Ordnung (M. -en) *f.* řád *m.*, pořádek *m.*, pořad *m.*; (Reihe) řada *f.*; Ruhe und O. pokoj a řád; **in guter O.** v dobrém pořádku; **der O. nach** po pořádku; **zur O. rufen** volati k pořádku; **zur Tagesordnung übergehen** přejíti k dennímu pořádku; **O.** (math.) řád *m.*; (archit.) řád, sloh *m.* (Säulenordnung); **Römiſche O.** sloh římský.

Ordnungs-exponent *m.* (math.) udavatel pořadu, udavatel pořadový; —**gemäß** *adv.* podle řádu; —**liebe** *f.* pořádkumilovnost, láska k pořádku; —**liebend** *adj.* pořádný, správný, pořádkumilovný; —**los** *adv.* bez pořádku; —**mäßig** *adj.* řádný; pořádný; **-e Kundmachung** řádné vyhlášení; —**ruf** *m.* volání k pořádku; —**ſinn** *m.* smysl pro pořádek; —**ſtrafe** *f.* pokuta řádová; —**widrig** *adj.* (*adv.*) proti řádu, proti pořádku, nepořádný; **-e Handlungen** nepořádné skutky; —**widrigkeit** *f.* protiřádnost *f.*; —**zahlen** *pl. f.* (grm.) *v.* Ordinalia.

Ordo *m.* (lt.) pořádek *m. v.* Ordnung.

Ordonnanz *f.* (fr.) nařízení *n.*, ordonance *f.*; 2. příkazný vojín n. důstojník, návěstný (*rus.* věstový); —**offizier** *m.* ordonanční důstojník, příslužný n. posílkový důstojník.

Ordre *f.* (fr.) (bei Wechſeln) řad *m.*; **auf O. lautender Wechſel** směnka svědčící na něčí řad; **auf meine eigene O.** na můj vlastní řad; **O.** (mlit.) rozkaz, příkaz *m.*; *O. de bataille* válečný řád; **O.** (fm.) příkaz *m.*, nařízení *n.*; **O. geben** nařiditi, přikázati.

Oreaden *pl.* (gr.) (myth.) oready, nymfy (víly) horní.

Orf (-es, M. -e) *m.*, —**e** (M. -en) *f.* ryšánek (kapr) *m.*

Organ (-s, M. -e) *n.* (gr.) orgán *m.*, ústrojí *n.*, prostředek *m.*; **die Zeitung N. iſt ein O. der Regierung** noviny N. jsou tlumočníkem vlády; **O.** (von Perſonen) zřízenec *m.*; **amtliche -e** zřízenci úřední; **O.** prostředník, jednatel *m.*; orgán *m.*

Organdin *m.* (fr.) organtin *m.* (látka).

Organenlehre *f. v.* Organologie.

Organisation *f.* organisace *f.*, soustřednost, ústrojnost *f.*

Organisch *adj.* ústrojný, ústrojitý, organický; **-es Weſen** ústrojná bytost; **-es Geſetz** organický zákon.

Organisier-en etw. organisovati, zříditi, v pořádek přivésti; —**ung** *f.* organisování *n.*, zřízení, soustředění *n.*

Organisierungs-kommiſſion *f.* organisační komise, zřizovací komise; —**grundzüge** *pl. m.* zřizovací základy, zákl. zřízení; —**operat** *n.* zřizovací práce; —**plan** *m.* osnova *f.*, zřízení *n.*, organisační plán; —**werk** *n.* dílo zřizovací.

Organismus *m.* ústrojí *n.*, ústrojnost *f.*; organismus *m.*; **ſtaatlicher O.** ústroj státní; **O. der Behörden** zřízenost úřadů.

Organiſt (-en) *m.* varhaník *m.*; —**enſchule** *f.* varhanická škola.

Organo-graphie *f.* ústrojepis *m.*, vypsání ústrojů; —logie *f.* (bot.) ústrojeslovi, údosloví *n.*

Organon *n.* (gr.) strojivo *n.*

Orgel (M. -n) *f.* varhany *pl.*; die O. ſpielen, auf der O. ſpielen na varhany hráti; —balg *m.* měch u varhan; —bank *f.* lavice u varhan; —bau *m.* varhanářství *n.*; —bauer *m.* varhanař *m.*; —er *m.* varhaníček *m.*; —faſten *m.* varhaniště *n.*; —kunſt *f.* umění varhanické; —labe *f.* vzdušnice varhanní; —metall varhanina *f.*; —n mh. na varhany hráti; —pfeife *f.* píšťala u varhan; —punkt *m.* (muj.) závěrečný průchod, prostup varhanický; —regiſter *n.* rejstřík u varhan; —ſchule *f.* varhanická škola; —ſpiel *n.* hra na varhany; —ſpieler *m.* varhaník *m.*; —ſtück *n.* skladba pro varhany; —taſte *f.* klapka (kláves) u varhan; —treter *m.* měchošlap *m.*; —werk *n.* ústrojí varhanové.

Orgien *pl.* (gr.) orgie *pl.*, hejřivé hody, prostopášné hody.

Orient (-es, ob. M.) *m.* (lt.) východ *m.* (*st.* vzchod); východní země; —ale (-en, M. -en) *m.* východčan, východozemec *m.*; —aliſch *adj.* východní; východozemský; —aliſt (-en) *m.* orientalista *m.*, znatel východních jazyků.

Orientier-bousolle *f.* (geom.) busola orientovací; —en (den Weg ſuchen) seřiditi, do směru stavěti, postaviti, ſich o. seznámiti se s čím, obezříti se v čem, rozhlednouti se; vpraviti se věc; orientovati se; —ung *f.* vpravení se do něčeho, rozhled *m.*; —ungstabelle *f.* přehled, rozhled *m.*, přehledný výkaz, přehledná tabulka.

Orificium *n.* (lt.) ústí *n.*

Oriflamme *f.* (vlt.) válečný prapor.

Origanum *n.* (bot.) voněkras *m.*, majoránka *f.*

Original (-s, M. -e ob. -ien) *n.* prvopočátek *m.*, původ *m.*; O. einer Urkunde originál *m.*, prvopis listiny, listina prvotní; *in* —i v prvopisu, prvopisně; mit dem O. gleichlautend v souhlasu s prvopisem, stejného znění s prvopisem.

Original *adj.* (lt.) prvotní, původní; originální; —ausgabe *f.* původní vydání; —ballen *m.* původní balení; —bild *n.* prvotní obraz; —charakter *m.* původní ráz; —dichter *m.* původní básník; —ität *f.* původnost *f.*; originalnost *f.*; —ſchuldſchein *m.* prvopis dlužního listu, —text *m.* prvotní text; —vertellung *f.* původní rozdělení n. rozvržení; —wechſel *m.* směnka prvopisná; —werk *n.* původní dílo, —zeichnung *f.* výkres prvotní, původní. [ginální.

Originell *adj.* původní, prvotní, ori-

Orion *m.* (gr.) (astr.) orion *m.*, kosy, *st.* proluky *pl.*

Orkan (-es, M. -e) *m.* (*it. oragano*) orkán *m.*, vichr (buran) *m.*

Orkus *m.* (lt.) podsvětí *n.* (Myth.)

Orlean *m.* (chem.) orlean *m.*, žluť (n. červeň) orleanská.

Orlog (-es, M. -e) *m.* (vlt., *Oorlog* holl.) válka (na moři) *f.*; —ſchiff *n.* válečný koráb.

Ornament (-es, M. -e) *n.* (lt.) ozdoba *f.*, příkrasa *f.*; —enzeichnung *f.* kreslení ozdob; kreslení příkras; —ik *f.* ornamentika *f.*, příkrasnictví *n.*; —iren krášliti, ozdobiti; —iſt (-en) *m.* zdobitel, ornamentista *m.*

Ornat (-es, M. -e) *m.* (*n.*) (lt.) ornát *m.*, obřadní roucho (kostelní).

Ornitho-log *m.* (gr.) ptakoznalec *m.*; —logie *f.* ptakoznalství *n.*; —*pus m.* (bot.) ptačí noha; —rhynchus *m.* (zool.) ptakopysk *m.*

Orobanche *f.* (bot.) záraza *f.* (rostl.).

Orobus *m.* (bot.) šočovičník *m. v.* Erve, Walderbſe.

Oro-gnosie *f.* (gr.) horoznalství *n.*; —graphie *f.* horopis *m.*; —logie *f.* horozpyt *m.*, horoznalství, horosloví *n.*

Orphanie *f.* (gr.) sirotenství *n.*

Orrhos *m.* (gr.) syrovátka *f.*, syrovatčina *f.*

Ors (-es, M. -e) *n.* (vlt.) oř *m.*, kůň *m.*

Orſeille *f.* (fr.) orsela *f.*

Ort (-es, M. -e u. Örter) *m.* místo *n.*; an Ort und Stelle v určitém místě, na místě samém; O. *n.* (*m.*) částka zvl. čtvrtina (míry, peněz, váhy); (Münze) ort (= quart) *m.* (peníz); (mont.) čtvrť *f.*, výkuť *f.*; O. *m.* šídlo *n.*; —beſchreibung *f.* místopis *m.*

Örtchen *n.* místečko *n.*

Örte *f.* cech *m.* [pilou třiti.

Örtern mh. šlichtovati, kraje u prken

Ort-gemäß *adj.* místu přiměřený; místní; —haus *n.* nárožní dům (roháč *m.*).

Ortho-dox *adj.* (gr.) pravověrný; pravoslavný; —doxie *f.* pravoslaví *n.*; —epie *f.* pravořečnost *f.*, nauka pravého vyslovování n. pravořečnosti; —epiſch *adj.* pravořečný; —gon *n.* pravoúhelník *m.*; —gonal *adj.* pravoúhelný; —graphie *f.* pravopis *m.*; —graphiſch *adj.* pravopisný, ortografický; —klaſhaloid prismatiſches (Min.) bezvodec *m.*; —logie *f.* správnost řeči, správnost jazyka; —metriſch *adj.* přímoosý; —pädie *f.* (chir.) napravování n. narovnání těla; —pädiſch *adj.* napravovací, ortopédický; —pnoe *f.* dýchavičnost *f.*; —*ptera pl.* přímokřídlí (zool.); -*spermus* (bot.) ploskojaderný; —typ *m.* (mtn.) přímotvar *m.*

Örtlich *adj.* místní; *adv.* místem; —keit *f.* (Ort) místo *n.*; *v.* Örtbeſchaffenheit.

Ortolan *m.* (*it. Ortolano m.*), Gartenammer, Fettammer *f.* jola *f.*, strnad zahradní *Emberiza hortulana.*

Ortpflock *m.* (geom.) roubík, kolík *m.*

Orts-angabe *f.* udání místa; —behörde *f.* místní úřad; —beſchaffenheit *f.* povaha místní, povaha místa; —beſchreibung *f.* místopis *m.*

Ortſchaft (M. -en) *f.* místo *n.*; —sregiſter *n.* rejstřík místopisný.

Ortſcheit *n.* (b. Wagen) rozpora *f.*

Orts-geistlicher *m.* místní správce duchovní; —gemeinde *f.* místní obec; —gemeindeverfaſſung *f.* zřízení obce místní; —gericht *n.* místní soud; —nummer *f.* číslo místa, číslo místní; —obrigkeit *f.* místní vrchnost; —parallaxe *f.* (aſtr.) paralakso místní; —pfarrer *m.* místní farář; —polizei *f.* místní policie; —repertorium *n.* ukazatel míst; místopisný ukazatel; —ried *n.* (geog.) humenice *f.*; —ſeelſorger *m.* místní správce duchovní.

Ortstein *m.* nárožník *m.*

Orts-taler *m.* půlzlatník *m.*; —üblich *adj.* obvyklý (v místě); —veränderung *f.* (zool.) přemístění, přeměšťování *n.*, změna místa; —zeit *f.* (aſtr., Eiſenb.) čas místní (čas počítaný dle některého místa).

Oryktognosie *f.* (gr.) nerostoznalství *n.*

Oryza *f.* (gr.-lt.) rejže *f.*

Orzin *n.* (chem.) orcin *m.*

Os *n.* (lt.) kosť *f.* [(u střechy).

Öse (M. -en) *f.* úško *n.*; 2. okap *m.*

Oskulation *f.* (lt.) líbání *n.*; 2. (matem.) dotýkání se křivek. [(turek).

Osman (-en, M. -en) *m.* osman *m.*

Osmigsaure Salze *pl.* (chem.) osmiany.

Osmium *n.* (chem.) osmium (voník).

Ossa *pl.* (lt.) kosti.

Ossarium *n.* (lt.) kostnice *f.*

Ossifikation *f.* (lt.) zkostnění *n.*

Oſt *m. v.* Oſten.

Oſten (-s, oh. M.) *m.* východ *m.* (*st.* vzchod); nach O. k východu; von O., aus O. z východu.

Oſten-siv *adj.* (lt.) okázalý; vychloubavý; —tation *f.* výchluba *f.*, na odiv stavení, okázalost *f.*

Osteo-graphie *f.* (gr.) kostipis *m.*; —lith *m.* kostikam *m.*; —log *m.* kostiznalec *m.*; —logie *f.* kostiznalství *n.*; —malazie *f.* obměk kosti; —phyma *n.* nádor kostní; —ſarkoſis *f.* zmasení kostí; —tomie *f.* kostipytva *f.*

Oſter *m.* (vlt.) *v.* Oſten; 2. O. *f. v.* Oſtern; —abend *m.* velkonoční svatvečer; —beichte *f.* velikonoční zpověď; —blume *f.* koniklec *m.*; —brot *n.* (der Juden) přesnice *f.* (Mazzen *m.*, Mazeſſe *f.*); (der Chriſten) mazanec *m.*; —ei *n.* kraslice *f.*, pomlázkové veice, velikonoční vajíčko. —feier *f.* —feſt *n.*, —feſttag *m.* velikonoční hod boží, velikonoc *f.*; —gerte *f.* (mit Bandern) pomlázka *f.*; —geſchenk *n.* pomlázka *f.*; —grenze *f.* (aſtr.) meze velikonoční.

Oſteria *f.* (lt.) hostinec *m.*

Oſter-kerze *f.* velikonoční svíce (paškál *m.*); 2. O. (Königskerze) divizna *f.* (*rost.*); —kuchen *m.*, —fladen *m.* mazanec *m.*; —lamm *n.* velikonoční beránek.

Oſter-lied (M. -er) *n.* velikonoční píseň; —luzei *f.* podražec *m.*; —markt *m.*, —meſſe *f.* velikonoční trh. —monat *m.* duben *m.* (4. měsíc); —montag *m.* pondělí velikonoční [noc, *pl.* velikonoce.

Oſtern *pl. f.* (*n.*) velikonoce *f.*, veliká

Oſter-palme *f.* kočičky *pl.*, —peitſche *f. v.* Oſtergerte, —predigt *f.* kázení velikonoční; —ſemmel *f.* jidáš, jidášek *m.*; —ſonntag *m.* hod boží velikonoční; —tag *m.* den velikonoční; —zeit *f.* velikonoce, přesnice *pl. f.*; —zirkel *m.* (aſtr.) letokruh velikonoční.

Oſt-gegend *f.* východní strana; —grenze *f.* východní hranice; —her *adv.* od východu.

Oſtinado *adv.* (lt.) vytrvale.

Oſtium *n.* (lt.) ústí *n.*, ústa *pl. n.*

Oſtländer *m.* východňan, východo-

Oſtlich *adj.* východní. [zemec *m.*

Oſt-nordoſt *m.* východní severovýchod; —punkt *m.* (aſtr.) bod východu, bod východní, východ.

Oſtrazismus *m.* (gr.-lt.) *v.* Scherben-

Oſtrazit *m.* ústřicokam *m.* [gericht.

Oſtrea *f.* (lt.) ústřice *f.* Auſter.

Oſt-see *f.* Baltické moře; —ſüdoſt *m.* (aſtr.) východní jihovýchod; —wärts *adv.* k východu, na východ; —wind *m.* východní vítr. [chvěti se.

Oszill-ation *f.* chvění *n.*; —ieren

Otalgie *f.* (gr.) bolest v uchu.

Otiatr-ie, —ik *f* (gr.) ucholéčba *f.*,

Otitis *f.* (gr.) zánět uší. [léčení uší.

Otorrhöe *f.* (gr.) tečení n. výtok z uší.

Ottava *f.* (it.) osmice *f. v.* Oktav.

Otte *f. v.* Erle.

Otter (M. -n) *f.* zmije *f.* (Kreuzotter, Viper *f.*); 2. *v.* Fiſchotter; —fleiſch *n.* vydřina, vydrovina *f.*; —jagd *f.* honba na vydry, lov na vydry; —müze *f.* vydrovka *f.*; —ngezücht *n.* ještěří plemeno. [(turecká pohovka).

Ottomane *f.* osmanka, otomanka *f.*;

Ouvertüre (M. -en) *f.* (fr.) uvertura *f.*, úvod *m.* (hudební).

Oval *adj.* (lt.) vejčitý; —linie *f.* (math.) čára vejčitá, čára ovální.

Ovarium (-s, M. -ien) *n.* (lt.) vaječník *m.* [ovace *f.*

Ovation (M. -en) *f.* (lt.) pocta *f.*,

Ovum *n.* (lt.) vejce *n.*

O weh! *int.* běda! (ouve!).

Oxal-ideae *pl.* (bot.) šťavelovité (rostliny) *n.*; —is *f.* (gr.) štavel *m.*; —ſäure *f. v.* Kleeſäure.

Oxhoft (-es, M. -e) *n.* půldruhovědrák *m.*

Oxyd (-es, M. -e) *n.* (gr.) kysličník *m.*, okys *m.*; —ation *f.* okysličení *n.*; —ationsſtufe *f.* (chem.) stupeň okysličení; —hydrat *n.* hydrát kysličníku, kysličník vodnatý; —ieren okysličiti; —ierte Schrift rezavé písmo.

Oxygen *n.* (gr.) kyslík *m.*

Oxygon *n.* (gr.) ostroúhelník *m.*

Oxy-iodid *n.* (chem.) oxyiodid (kyselosiřičník) *m.*; —mel *n.* kvašený med, medovina *f.*; —meter *n.* kysloměr *m.*; —moron *n.* (ſtiliſt.) svézapření *n.*, výrok sám sobě odporující (n. př. veřejné tajemství); —tonon *n.* (grm.) ostropřízvučné v poslední slabice.

Ozäna *f.* (gr.) smrdutý vřed v nose.

Ozean *m.* (gr.) oceán *m.*, velmoře *n.*; —ograph *m.* mořepis *m.*

Ozelot *m.* ocelot *m.*, tigr mexický.

Ozon *n.* (gr.) (chem.) ozon *m.*, parovzduch (vonépar) *m.*, elektrovzduch *m.*, elektřitý vzduch.

P.

Päan (-s, M. -e) *m.* (gr.) péan *m.*, vítězný zpěv.

Paar (-es, M. -e) *n.* pár *m.*, párek *m.*, dvé *n.*, dvojice *f.*; (math.) ein P. Seiten dvé stran; (bot.) P. Blätter jařmo *n.*; p. *adj.* sudý; paar oder unpaar suda nebo licha (Kinderip.); zu —en treiben před sebou hnáti; fig. pokořiti; p. *adv.* (*num.*) několik (pár); mit ein paar Worten několika slovy (*instr.*); —en paaren spářiti, družiti; sich se; —ig *adv.* po páru; p. gefiedert (bot.) sudospeřený; —ling (M. -e) *m.* (chem.) sdružence *m.*, spářence *m.*; —mal *adv.* (*num.*) několikrát (párkrát); —ung *f.* páření *n.*; —weise *adv.* po páru, po dvou, v párech; —zeher *pl. m.* (Vögel) sudoprsí (ptáci).

Pabst *m. v.* Papst.

Pace *f.* (*n.*) (engl.) výkrok; běh *m.*

Pachometer *n.* (*m.*) tloušťkoměr *m.* (k zrcadlu).

Pachyämie *f.* (gr.) hustokrevnost *f.*

Pacht (-es, M. -e) *m.* (od P., M. -en *f.*) pacht *m.* (nájem *m.*); —abgabe *f.* pachtovné (nájemné) *n.*; —bedingnisse *pl.* výminky pachtovní.

Pachten etw. pachtovati (najmouti).

Pächter (Pachter) (-s, unv. M.) *m.* pachtýř *m.*, pachtovník *m.* (nájemník *m.*).

Pacht-geld *n.* pachtovné, nájemné *n.*; —gesellschaft *n.* pachtovní (nájemní) věc; pacht (nájem) *m.*; —gesellschaft *f.* pachtovní společnost *f.*; —grund *m.* pachtovní (nájemný) pozemek; —gut *n.* pachtovní (nájemný) statek *m.*; —hof *m.* pachtovní (nájemný) dvůr *m.*; —jahr *n.* pachtovní (nájemní) rok; —kontrakt *m.* pachtovní (nájemná) smlouva; —lustig *adj.* chtivý n. žádostivý pachtu; kdo by chtěl něco pachtovati; —schilling *m.* pachtovní (nájemný) peníz *m.*, pachtovné (nájemné) *n.*; —stück *n.* pachtovní (nájemní) kus *m.*; —vertrag *m. v.* Pachtkontrakt; —weise *adv.* způsobem pachtovním, pachtem, nájmem; —zins *m.* nájemné, pachtovné (, ého) *n.*, pachtovní (n. nájemní) urok *m.*

Pachyderm-en *pl.* (zool.) tlustokožci; —ie *f.* slonovina arabská.

Pacific (engl.) (*pacifique* fr.) tichý (zvl. Tichý čili Veliký ocean).

Pack (-es, M. -e) *m. et n.* balík *m.*, pak *m.*, paklík *m.*, svazek *m.*, batoh *m.*; P. (oh. M.) holota, sběř *f.*

Pack-an! (Hundename) chytan *m.*, chyťho!

Päckchen *n.* balíček, paklíček *m.*

Pack-en popadnouti, chytnouti koho; 2. baliti, zabaliti, skládati, pakovati; zabedniti; sich p. kliditi se, táhnouti (pryč); —e dich! klid se, táhni; —er *m.* nakladač, pakovač, balič *m.*; 2. (vbm.) chytan *m.*, chyťho, chňapho (Hund).

Packet *v.* Paket.

Pack-haus *n.*, —hof *m.* nákladiště (skladiště) *n.*; dopravna *f.*; —knecht *m.* nakladač *m.*; 2. záškodník, ztracenec *m.*; —leinwand *f.* režné n. obalné plátno *n.*, pytlovina *f.*, loktuše *f.*; —papier *n.* obalový n. balicí papír; —pferd *n.* soumar *m.*, soumarský kůň, nákladový kůň *m.*; —riemen *m.* přitužný řemínek *m.*; —sattel *m.* nakladní sedlo *n.*; —träger *m.* nosič, roznašeč *m.*; —wagen *m.* nákladový vůz; —weise *adv.* zavazadla *pl. n.*; —zug *m.* vlak nákladní, nákladový vlak *m.*

Pädagog (-en) *m.* (gr.) vychovatel *m.*, pedagog *m.*; —ik *f.* vychovatelství *n.*; —isch *adj.* vychovatelský, pedagogický; —ium (M. -ien) *n.* vzdělavací ústav učitelský, cvičebna *f.*, pedagogium *n.* (*m.*).

Pädiatrik *f.* (gr.) léčba dětí.

Padischah (-s) *m.* (perš.) padišach *m.*, velevládce *m.*, král králů (sultan turecký).

Paff! *int.* baf; —en bafati.

Pagament *n.* (It.) úlomky *pl.* (zlomkové stříbro do mincovny).

Paganismus *m.* pohanství *n.*

Page (-en) *m.* (fr.) panoš *m.*, páže *m.* (*n.*).

Pagin-a *f.* (It.) strana *f.*; —ieren stránkovati, strany číslovati; —ierung *f.*, —ation *f.* stránkování *n.*

Pagode (M. -en) *f.* (ind.) pagoda *f.*

Pagus *m.* (It.) župa *f.*

Pah! *int.* e což!

Paille *adj.* (fr.) plavý, bledožlutý.

Pair (-s, M. -s) *m.* (fr.) pér *m.*, člen panské n. vyšší sněmovny; pán sněmovní.

Pakt (-es) *m. et n.*, *pl.* —a, —en (It.) smlouva, úmluva *f.*; —ieren úmluvu činiti, úmluvu učiniti, umlouvati se; vyjednávati.

Paket *m.* paklík, balík *m.*; —boot *n.* dopravní paroloď; —schiff *n.* (typ.) paketnice *f.*, paketní sazebnice; —jeger *m.* paketář *m.*

Pakfong *m.* pakfon (stříbran) *m.* [*m.*

Paladin (-s) *m.* paladin *m.*; fig. hrdina

Palais *n.* (fr.) *v.* Palast.

Paläograph-ie *f.* (gr.) paleografie *f.*, znalost starého písma, staropisemství *n.*; —isch *adj.* staropisný, paleografický.

Paläontologie *f.* paleontologie *f.*, nauka o zkamenělinách.

Palast (-es, M. Paläste) *m.* palác *m.*; —dame *f.* (b. Hofe) palácova dáma.

Paläster (M. -n) Palästra *f.* palka *f.*, palestra *f.*, liskačka, cukačka, pleskačka *f.* (na mič).

Palast-mäßig *adj.* palácový, k palácu náležitý; —revolution *f.* dvorní revoluce.

Palatallaut *m.* podnební hláska.

Palatin (-s, M. -e) *m.* palatin *m.* (někdy náměstník v Uhrách); P. *m.*,

—e *f.* (fr.) palatinka *f.* (límeček nákrční); —al *adj.* palatinský; —at (-es) *n.* palatinát *m.*, palatinství *n.*

Palazzo *m.* (it.) palác *m. v.* Palaſt.

Paletot *m.* (*n.*) (fr.) (Kleid) paleto *n.*, převlečník, návlečník *m.*

Palette *f.* (fr.) paleta *f.*, barevnička malířská.

Palimpsest (-es, M. -en) *m.* (gr.) palimpsest *m.* (rukopis povteřený, spodopis, druhopis *m.*).

Palindrom *n.* (gr.) zpětoverší *n.*

Palisade (M. -en) *f.* (fr.) kolí *n.*; týniště *n.*, ohrada *f.*; —nzaun *m.* ostroh *m.*, týnka *f.*, parkan *m.*

Palisanderholz *n.* palisandrové dřevo (*Jacaranda brasiliana*).

Palladium (-s, M. -dien) *n.* (gr.) (myth.) paladium *n.*, zázračný, ochranný obraz; 2. (chem.) palad, paladik *m.*

Pallas *f.* (gr.) (Myth., Aſtr.) Mudřena.

Pallasch (-es, M. -e) *m.* palaš *m.*

Palliativ (-s, M. -e) *n.* (lt.); —mittel *n.* (Arzn.) prostředek polehčující.

Pallium (-s, M. Pallien) *n.* (lt.) palium *n.* (*m.*), plášť biskupský.

Palmar-e, —ium *n.* (lt.) palmár *m.*, odměna advokátovi.

Palm-baum *m.* palmovník *m.*, palma *f.*, palmový strom; —butter *f.* tuk palmový.

Palme (M. -en) *f.* palma *f. Palma*; um die P. ringen zápasiti o věnec, o palmu. [*Sciurus palmarum.*

Palmeichhörnchen *n.* palemník *m.*

Palmen-holz *n.* palmové dříví *n.*; —honig *m.* palmový med *m.*; 2. jarý med *m.*; —kohl *m.* pazoušky palmové; —mehl *n.* palmová mouka *f.* (sago *n.*); —papier *n.* palmový papír; —wald *m.* palmový les, p. háj.

Palmhonig *m. v.* Palmenhonig.

Palmitinsäure *f.* kyselina palmitinová.

Palm-kätzchen *pl.* kočičky, kořátka; —öl *n.* palmový olej; —sonntag *m.* květná neděle; —weide *f.* vrba lesní, lužní (jiva, rokyta *f.*, rokytenka *f.*) *Salix caprea*; —wein *m.* palmové víno; —zucker palmový cukr; —zweig *m.* větev n. ratolest palmová (kočičky *pl.*).

Palpation *f.* (lt.) dotýkání *n.*

Palpebra *f.* (lt.) víčko *n.* (oční), mihavice *f.* [klepot *m.*, tepot *m.*

Palpitation *f.* (lt.) klepání *n.* (srdce),

Pampa *f.* (M. *Pampas*) pláně *f.* (rovina) v jižní Americe.

Pampashase *m.* viskače *f.*

Pamphili *m.* (Kartenſpiel) shorek, svršek (filek) *m.*

Pamphlet (-s, M. -e) *n.* (fr.) pamflet *m.*, leták *m.*, hanopis *m.*

Panach-e *m.* (fr.) chochol *m.*; —é *n.* pestrotina *f.*

Panade *f.* (fr.) chlebovka, chlebňačka *f.* (*vulgo* žebračka *f.*); masová polívka s chlebem.

Panamahut *m.* panamský klobouk *m.*

Panaritium *n.* (lt.) *v.* Fingergeſchwür.

Panax *m.* (*n.*) (bot.) všehoj *m.*, stosil *m.*

Panazea *f.* (gr.-lt.) všeobecný prostředek, všeobecný lék, všehoj *m.*

Pandekten *pl.* (gr.) pandekty, sborník práva římského. [dolina) *f.*

Pandore, Pandure *f.* bandurka (man-

Pandur (-en, M. -en) *m.* pandur *m.* (v Uhrách).

Panegyrik-er *m.* (gr.) chvalořečník *m.*, chvalopisec *m.*; —us *m.* chvalořeč *f.*, chvalopis *m.*

Pangerman-isch *adj.* všeněmecký, velkoněmecký; —ismus *m.* všeněmectví *n.*

Panier (-s, M. -e) *m. et n.* korouhev *f.*, praporec *m.*

Pan-ik *f.* (fr.) zděšení *n.*, úděs *m.*; —iſcher Schrecken všeobecný postrach, děsný strach, náhlý strach *m.*

Panis *m.* (lt.) chleb *m.*

Pankreas *n.* (gr.) (anat.) slinice *f.*

Panner *n. v.* Panier und Banner.

Panoptikon (um) *n.* všehovid, všehled.

Panorama *n.* (gr.) světozor, všehozor, všezor *m.*

Panpfeife *f.* varhánky *pl.*

Pansch *etc. v.* Pantſch.

Panse *f. v.* Banſe. [Banſen.

Pansen *m.* (1. Magen) bachor *m. v.*

Panslav-entum *n.*, —ismus *m.* všeslovanství *n.*; —iſtiſch *adj.* všeslovanský.

Pansoph-ia *f.* (gr.) povšechné mudrctví *n.*, všemudrctví *n.*, velevěda *f.*; —iſtiſch *adj.* všemudrcký.

Panster (-s, unv. M.) *m.*, —rad *n.* hřebenáč, hubenáč *m.*, dvéstrojník; (výstrojník) *m.*; —mühle *f.* hřebenáčník, hubenáčný mlýn *m.*

Pantalon *m.* (fr.) šašek *m.*; *pl.* —s pantalony, široké kalhoty.

Panthe-ismus *m.* (gr.) světobožství *n.*, všebožnictví *n.*; —on (-s, M. -s) *n.* všebožiště *n.*, slavín *m.*

Panther (-s, unv. M.) *m.* pardál *m.*, pantr *m. Felis pardus*, —ſchwamm *m.* skvrnovka *Agaricus pantherinus.*

Pantoffel (-s, unv. M., auch M. -n) *m.* pantofel *m.*, trepka *f.*; —baum *m.*, —holz *n.* korek *m.*, korkodub *m.*, korkový strom; —blume *f.* pantoflíček *m.*; —held, —mann *m.* (fig. v. Gatten) pantoflář *m.*, pantofelník *m.* (muž pod pantoflem) *vulgo* bačkora *m.*; —leder *n.* trepkovina *f.*, trepkovice *f.*

Panto-graph (-en, M. -en) *m.* (gr.) jeřábek, všepis *m.*; —mime *f.* pantomima *f.*, němohra *f.*; —mimik *f.* pantomimika *f.*; vytvařování, posunkování *n.*, němohra *f.*; —phobie *f.* (med.) lekavost, děsivost *f.*

Pantsch *m.*, —e *f.* brynda *f.*, bryndanice, břizďalice *f.*; —en bryndati, cmirati, šplichati; ſich bryndati se, plískati se; —er *m.* bryndač, bryndal, cmiral *m.*; —maſchine *f.*, —tafel *f.* polevadlo, machadlo *n.*

Panzer (-s, unv. M.) *m.* brnění *n.*, pancíř (-éř) *m.*; (zool.) krunéř *m.*, skořapka *f.*; —fiſch *m.* oděnák *m.*; —hemd *n.* osnář *m.*; železná n. drátěná košile *f.*; —kette *f.* (mil.) kantarkový řetěz *m.*; —macher *m.* brnář, pancířník *m.*

Panzern brniti, obrniti (pancéřovati, opancéřovati).

Panzer-schiff *n.* loď obrněná, loď pancéřová, koráb pancéřový; obrněnec *m.*; —tier *n.* pasovec *m. Dasypus*; —turm *m.* pancéřova věž *f.*; —waren *pl. f.* pancéřiny, zboží brnířské; —wangen *pl.* kostilcné ryby.

Päon-ie *f. Paeonia* (gr.) pivoňka *f.*; —isch *adj.* péonický.

Papa *m.* papa *m.*, papínek *m.*, táta *m.*, tatínek *m.*, otec; 2. (lt.) papež *m. v.* Papst.

Papagei (-es od. -en, M. -en) *m.* papoušek *m.*, papuch *m. Psittacus*; —artig *adj.* papouškovitý; —grün *adj.* zelený jako papoušek; —schnabel *m.* papuší zobák, papouščí nos.

Papaver *n.* (lt.) mák *m.* (Mohn).

Papeln, **pappeln** *v.* Plaudern.

Papeln *pl. f. v.* Pappeln.

Papier (-es, M. -e) *n.* papír *m.*; etw. zu P. bringen něco sepsati, ve spis uvesti; —beschwerer *m.* těžítko *n.*; —effekten *pl.* úvěrní papíry; —en (—n) *adj.* papírový (z papíru); —fabrik *f.* papírna *f.*; —fabrikant *m.* papírník *m.*; —fabrikation *f.* papírnictví, výroba papíru; —geld *n.* papírové peníze *pl.*; —handel *m.* obchod s papírem, papírnictví *n.*; 2. obchod s úvěrními papíry; —händler *m.* papírník *m.*; —korb *m.* koš na papír; —maché *n.*, —masse *f.* papírovina *f.*; —macher *m.* papírník *m.*; —mühle *f.* papírna *f.*; —schere *f.* nůžky na papír; —staude *f.* papírovník *m. Papyrus antiquorum* (*Cyperus Papyrus*); —stempel *m.* kolek na papíře.

Papilio *m.* (lt.) motýl (batolec) *m.*

Papillen *pl.* (lt.) Papeln *pl. f.* bradavky.

Papillon *m.* (fr.) *v. Papilio.*

Papillotte *f.* (fr.) kudrlinka *f.* (ze vlasů).

Papinischer Topf papinský hrnec, rychlovar *m.*

Papismus *m.* papežství, papeženství *n.*

Papist (-en) *m.* papeženec, papežník *m.*; —erie *f.* papeženství, papežnictví *n.*; —isch *adj.* papežensky.

Papp *m. v.* Pappe; —arbeit *f.* lepenice *f.*; —arbeiter *m.* lepenkář *m.*; —bogen *m.* lepenka *f.*; —e *f.* kaše *f.*, maz *m.*, klej *m.*, lepenka *f.*

Pappel (M. -n) *f.*, —baum *m. Populus* topol *m.*; P., —blume *f.*, —rose *f.* slez (vysoký) *m.*, topolník *m.*, topolka *f. Althea*; —garten *m.* topoliště *n.*; —n *adj.* topolový.

Pappen papati (jísti); 2. lepiti, lípati.

Pappen-deckel *m.* lepenka *f.*; —leim *m.* klej *m.*, maz *m.*; —macher *m.* lepenkář *m.*; —stiel *m.* pakatýlek *m.*, balatička *f.*; um einen P. za babku, za bukvici; —weide *f.* ovokora *f.* (Saarbaum).

Papper *m.* papáček, papálek *m.*

Pappus *m.* (bot.) chmýr *m*

Paprika *m.* (*f.*, *n.*) paprika *f.*, (turecký pepř) *Capsicum*; —fleisch *n.* paprikované maso (paprika *f.*); —huhn *n.* (Kochk.) paprikované kuře.

Papst (-es, M. Päpste) *m.* papež *m.*; —et *n.* papše *n.*; —krone *f.* papežská koruna (tiara) *f.* [—isch *adj.* papežský.

Päpstl-er *m.* papežník, papeženec *m.*; **Papst-tum** *n.* papežství *n.*; —würde *f.* hodnost papežská, důstojenství papežské, papežství *n.*

Papulös *adj.* (lt.) pupencovitý.

Paputsche (M. -en) *f.* papuče, opuče *f.*, bačkora *f.*

Paquet *n.* balíček *v.* Paket.

Parabansäure *f.* kyselina parabanová.

Parabel (M. -n) *f.*, Parabole *f.* (gr.) (matk.) parabola *f.*, (stejnice *f.*); 2. podobenství *n.*; parabolisch *adj.* parabolický. [stejničník *m.*

Paraboloid *n.* (matk.) paraboloid,

Parachronismus *m.* sčasí *n.*, časoblud *m.*

Parade (M. -n) *f.* (fr.) paráda *f.*; —bett *n.* parádní lože *n.*; —pferd *n.* fig. parádní koník *m.*; —platz *m.* místo na parádu (vojenské).

Paradiastole *f.* (gr.) rozličování *n.*

Paradieren mk. na odiv se stavěti; chlubně se ukazovati; blýskati se.

Paradies (-es, M. -e) *n.* (gr.-lt.) ráj *m.*; —apfel *m.* rajské jablko *n.*, rajovka *f. Lycopersicum*; —apfelsauce *f.* omáčka z rajských jablek; —baum *m.*, —feige *f.* banan *m. Musa paradisiaca*; —finf *m.* rajáček *m.*; —holz *n.* rajské dřevo; —isch *adj.* rajský; —vogel *m.* rajka *f.*, rajský pták *m. Paradisea.*

Paradigma *n.* (gr.) obrazec *m.*, vzorec *m.*, příklad *m.*

Paradox *adj.* (gr.) odchylný, zvrácený, obecnému mínění odporný; —ie odchylnost; —on *n.* (mech.) paradoxon *m.*

Paraffin *n.* (chem.) paralin *m.*; —kerze *f.* paralinová svíčka, paralinka.

Parafieren sešiti, prošiti (úředně).

Paragoge *f.* (gr.) přísutí *n.*, přísuvka *f.*

Paragraph (-en, M. -en) *m.* paragraf *m.*, postupec *m.*, odstavec *m.*; —ieren v paragrafy n. odstavce rozděliti.

Paraklet (-en) *m.* (gr.) těšitel *m.*, pomocník *m.*; fig. útočiště *n.*

Paralipomena *pl. n.* (gr.) dodatky, doplňky *pl.* (bibl.).

Parallaxe *f.* (gr.) mimohled *m.*

Parallel *adj.* (gr.) rovnoběžný (soub...); —e *f.* paralela, rovnoběžka, rovnoběžnice *f.*; rovnoběžnost, souběžnost *f.*; P., —graben *m.*, P., —flasche *f.* (Schule) pobočka; (Fortif.) spojovací příkop *m.*; —epiped *n.* (matk.) rovnoběžnostěn *m.*; —ismus *m.* (matk.) rovnoběžnost *f.* (souběžnost *f.*); —kreis *m.* kruh rovnoběžný; —lineal *n.* pravítko rovnoběžné (pravítko k linování n. rejsování čar rovnoběžných); —ogramm *n.* (matk.) rovnoběžník *m.*; —perspektive *f.* (geom.) dálnotvárnost rovnoběžná; —stelle *f.* přídoba *f.*, přídobnost *f.*

Paralog-isieren (gr.) klamně zavírati; —ismus *m.* klamný závěrek *m.*

Paralys-e, —is *f.* (Lähmung) ochroma *f.* ochrnutí *n.* (med.); —ieren přerušiti, zrušiti, odvrátiti; fig. oslabiti, vyrovnati.

Parament (-ẽs, M. -e) *n.* (It.) paramento *m.*, oltářní roucho *n.*

Para-meter *n.*, *m.* (gr.) (math.) přímě, doměr *m.*; —mythie *f.* napodobená báje, přebájení *n.*

Paránese *f.* (gr.) povzbuzení *n.*

Para-pett *n.* (fr.) (arch.) brlení *n.*; zábradlí *n.*; předbrseň *f.*; —phimoſe *f.* (med.) palice (*rus.* neodlupa) *f.*; —phraſe *f.* (gr.) obtlumačení, rozvedení *n.*, parafrase *f.*; —plegie (med.) příčné ochrnutí.

Parapluie (-ẽs) *n.* (fr.) deštník *m.*

Parasit (-en, M. -en) *m.* (gr.) příživník *m.*, cizopasník *m.*, cizopásek *m.*; *pl.* —en raci příživní; —iſch *adj.* cizopasný; -e Pflanze rostlina příživná, r. cizopasná.

Parasol (-ẽs, M. -e) *m. et n.* (fr.) sluník *m.*, slunečník *m.*; stínítko *n.*; záslona *f.*; —ſchwamm *m.* štítovka *f.*, bidlovka *Agaricus praecox.* [složená.

Parasyntheta *pl.* (gr.) (grm.) druho-

Parat *adj.* hotov, připraven, a, o, ý.

Para-taktisch *adj.* souřadný; —taxis *f.* souřadnost *f.*; —tom *adj.* klonodělný; —*uchenium n.* (zool.) pošijek *m.*; —weinſäure *f.* kyselina hroznová (paravinná). [*f.*, sudička *f.*

Parce (M. -n) *f.* (It.) (myth.) sudice

Pardauz! *int.* (*per dess! par deux!*) brdouc!

Pardon (-ẽs, ob. M.) *m.* (fr.) milost *f.*, pardon *m.*; p., odpuſſte! (odpuštění!); P. geben, —nteren dáti milost, milost uděliti, odpustiti, pardonovati, *st.* živiti.

Pare (M. Parien) *n.* (It.) einer Urkunde stejnopis *m.*, spis jiný v táž slova sepsaný. [rážka *f.*

Parelcon *n.* (grm.) přívor *m.*, při-

Parenchym *n.* (gr.) nácpa *f.*; 2. dužina *f.* [řeč pohřební.

Parentation *f.* (It.) řeč náhrobní,

Parenthes-e, —is *f.* (gr.) vložka *f.*, vstavka *f.*, vsutá věta *f.*; *per —im* mimochodem; 2. P., —ezeichen *n.* závorka *f.* [dobrozdání *n.*

Parere *n.* (it.) (ärztliches) lékařské

Pares curiae (lt.) soud sobě rovných (t. kde strany souzeny bývají od soudce sobě rovného).

Paresis *f.* (gr.) bezvládí údů.

Parforce *adv.* (fr.) mermomocí, silou; **—jagd** *f.* štvanice *f.* (v honbě).

Parfüm (Parufin) *m. et n.* (fr.) vůně *f.*; —erie *f.* voňavka *f.*, vonidlo *n.*; 2. výroba voňavek; —eriewaren *pl.* voňaviny; —eur *m.* voňavkař *m.*

al pari (lt.) na rovni, v rovné ceně, v rovné míře; die Staatspapiere ſtehen *al pari* papíry státní jsou na rovni.

Parier-en mh. (Fechtkunſt) vyhnouti se, ráně vyhověti; zastaviti, zadržeti; 2. poslouchati; —ſtange *f.* am Säbel křížova příčka, odrážka *f*

Pariser-blau *n.* pařížská modř *f.*

Parisyllabum *n.* stejnoslabičné.

Parität *f.* (lt.) rovnost *f.*, rovnoprávnost *f.*; P. der Kurſe rovnoměna *f.*; —iſch *adj.* rovnoprávný.

Park (-eẽs, M. -e) *m.* (engl.) park *m.*, sad *m.* (anglický); 2. *v.* Artillerieparк.

Parkett (-ẽs) *n.* parket *n.* (přízemní hliediště v divadle); 2. vykládaná podlaha v síni; 3. parketa *f.*, podlažnice (deska k vykládání podlahy); —boden, —ſterter Boden parketovaná podlaha; —fabrik *f.* parketárna; —ieren parketovati; —tafel *f.* parketa, podlažnice *f.*

Parlament (-ẽs, M. -e) *n.* (engl.) parlament *m.*, sněm *m.* (zvl. anglický), sněmovna *f.*; —är (-ẽs, M. -e) *m.* vyjednavatel *m.*; —ärismus *m.* sněmovnictví *n.*; —ieren vyjednávati; —ſarke *f.* nález n. usnešení sněmovní, nález parlamentu; —smitglied *n.* sněmovník *m.*, člen sněmovny, člen parlamentu.

Parme (M. -n) *f.* (Fiſch) plíhavice *f.*, parma *f.* [mezán *m.*

Parmesankäse *m.* parmský sýr, par-

Parnassi-a *f.* (bot.) tolije *f.*; —eae *pl.* (bot.) tolijovité.

Paroch-ialkirche *f.* farní kostel *m.*; —ie *f.* (gr.) farní obvod *m.*, fara *f.*

Parodie (M. -n) *f.* (gr.) parodie *f.*, podpodobení *n.*, posměšné napodobení *n.*, násměšek *m.*; protizpěv, žertovný dozpěv *m.*

Parole *f.* (fr.) heslo *n.*

Paro-nomasie *f.* (gr.) hra ve slovích, hra slovní; —nychia *f.* zánět vaziva vedle nehtu *v.* Nagelgeſchwür; —*nychieae pl.* (bot.) průtržníkovité; —nymum *n.* odvozené slovo *n.*

Parot-is *f.* (gr.) záušní žláza *f.*, ž. příušní, příušnice *f.*; —itis *f.* záušnice *f.* zánět příušnice (boule za uchem).

Paroxysmus *m.* (gr.) záchvat (zuřivost), třeštivost *f.*, zimničné lomcování.

Pars *f.* (lt.) část *f.*

Part (-eẽs, M. -e) *m.* částka *f.*, díl *m.*, podíl *m.*; —e *n. v.* Partezettel.

Partei (M. -en) *f.* strana *f.*; jbs. P. nehmen dáti se k něčí straně, státi s někým, státi při někom; —anſicht *f.* strannické smýšlení *n.*; —führer *m.* vůdce strany; (b. Arbeitern) vůdce party, partnik, houfník *m.*; —gänger *m.* stranník *m.*, rotník *m.*; —geiſt *m.*, —hang *m.* strannictví *n.*; —haß *m.* strannická nenávist *f.*; —iſch, —lich *adj.* stranný, -ický; —lichkeit *f.* strannost *f.*, (přijímání osob); —los *adj.* nestranný; —loſigkeit *f.* nestrannost *f.*; —mann *m.* stranník *m.*; —nahme *f.* přistoupení ke straně, spolčení se stranou; —ſache *f.* věc stran se týkající; —ſucht *f.* strannictví *n.*; —tag *m.* sněmík *m.* (schůze svéstranná; schůze jisté strany); —wut *f.* strannické záští *n.*, záští jedné strany na druhou.

Parterre (-ẽs, M. -ẽs) *n.* (fr.) parter *m.*, přízemí *n.*, přízemek *m.*, pozemí *n.*; p. *adj* přízemní. [úmrtní list.

Partezettel *m.* parte *n.*, pohřební list,

Partial- částečný; —bruch *m.* (math.) částečný zlomek *m.*; —darlehen *n.* podílná půjčka *f.*; —gefälle *n.* (geom.) částečný spád *m.*; —hypothekaranweiſung *f.* částečná poukázka zástavná;

—ität *f.* částečnost *f.*; —los *n.* částečný los *m.*; —obligation *f.* částečný (dlužní) úpis *m.*; —product *n.* (math.) částečný součin *m.*; —quotient *m.* (math.) částečný podíl *m.*; —summe *f.* částečný součet *m.*; —zahlung *f.* částečné placení *n.*, placení po částkách.

Partie (-ien) *f.* část *f.*, částka *f.*, díl *m.*, podíl *m.*; kus *m.*, partie *f.*; spolek *m.*; úkol *m.*; *v.* Luftfahrt; *v.* Heirat.

Partiell *adj.* částečný.

Partikel (-n) *f.* (grm.) částice *f.*; dílec, kousek *m.*

Partikul-a *f.* (lt.) částka *f.*; —är *adj.* částečný, částkový, částkovaný; soukromý; zvláštní, podrobný; —are *n.* soupis *m.*, seznam *m.*, výkaz *m.*

Partikular-extrakt *m.* částečný výtah, částečný výpis; —geſchichte *f.* částečný dějepis *m.*; —intereſſe *n.* soukromý prospěch, soukromé dobré, soukr. potřeby; —ismus *n.* částkovitost *f.*; (polit.) krajinkařství *m.*; —kapitalkonto *n.* (fm.) účet ze vkladů; —konto *n.* (*m.*) částečný účet, účty jednotlivých osob; —rechnung *f.* částečný účet.

Partikulier *m.* (fr.) soukromník *m.*

Partisan (-es, M. -e) *m.* (fr.) partyzán *m.*, stranník *m.*, přívrženec *m.*

Partisane (M. -n) *f.* (fr.) partyzána, halapartna *f.*, sudlice *f.*

Partit-e (M. -n) *f.* (lt.) klam *m.*, šalba *f.*, pletícha, partyka *f.*; —enmacher *m.* pletichář; partykář *m.*

Partition *f.* (lt.) rozčustění *n.*, rozvrh *m.* [dělicí.

Partitiv *adj.* oddělovací, rozdělovací,

Partitur (M. -en) *f.* (muz.) partitura *f.*

Partizip (-es, M. -ien) *n.* *v.* Participium.

Partizipation *f.* účastnění *m.*; —sgeſchäft *n.* obchod na podíl, společný obchod *m.*; —skonto *n.* účet na podíl, účet podílový.

Partizipial-konſtruktion *f.* (grm.) vazba pomocí příčestí, vazba s příčestím; (im Slawiſchen) vazba pomocí přechodníků, vazba s přechodníkem.

Partizipieren (an etw.) míti díl n. podíl, míti účastenství, účastniti se čeho, při čem, v čem.

Partizipium (-s, M. -ien) *n.* (grm.) příčestí *n.*; ſlawiſches P. přechodník, přestupník *m.*

Partner (-s, unv. M.) *m.* strannik *m.*, podílník, soudruh *m.*; spoluhráč *m.*

Partus *m.* (lt.) porod *m.*

Parüre *f.* (fr.) šperk *m.*, šperkoví *n.*

Parvenü *m.* (fr.) Emporkömmling *m.* povznešenec *m.*, povýšenec *m.*; (*vulgo*) výstřelek, výskoček, výpuček *m.*

Parze *f.* (myth.) sudice, sudička *f.*

Parzell-e *f.* (lt.) část *f.*, částka *f.*, dílec *m.*, oddělek *m.*; P. eines Grundſtückes parcela *f.*, částka (*mor.* padělek *m.*, *rus.* údělek); —ieren parcelovati, rozčástkovati pozemky; —ierung *f.* parcelování *n.*, rozčástění *n.*

Parzen ſich) vypínati se; 2. čepýřiti se.

Pas *m.* (fr.) krok *m.*; 2. tanec *m.*

Pasch (-es, M. -e) *m.* (Würfelſp.) shoda, suda *f.*; 2. paš *m.*

Pascha (-s, M. -s) *m.* (turk.) paša *m.*, baša, bašc *m.*

Pasch-en kostkovati; 2. pašovati, podluzovati (zboží); —er (-s, unv. M.) *m.* podloudník, pašer, pašerák *m.*; —erei *f.* podloudnictví *n.*; —erin *f.* podloudnice *f.*, pašerka, pašeračka *f.*

Pasquill (-es, M. -e) *n.* (it.) hanopis, paskvil *m.*, potupný spis (*st.* zrádná cedule) *f.*; potupná malba *f.*; —ant (-en) *m.* hanopisec *m.*, paskvilant *m.*

Pasquinade *f.* (it.) úštipkování *n.*

Paß *adj.* příhodný; volný; P. (-ſſes, M. Päſſe) *m.* mimochod, jinochod *m.*; 2. průsmyk *m.*, úžina *f.*, úžlabí *n.* (v horách); 3. pas *m.*, průvodní list *m.*

Passabel *adj.* (fr.) snesitelný.

Passag-e *f.* (fr.) průchod, průjezd *m.*; (Muſ.) přebížka *f.*, zvukořad *m.*, pasáže *f.*; —eninſtrument *n.* (ajtr.) stroj průchodný; dalekohled poledník; —ier (-s, M. -e) *m.* pocestný *m.* (pasažír); —iergut *n.* věci n. zboží pocestných.

Paſſah *n.* (hebr.) *Pasqua* (ital.) velikonoce (židovské) *pl.*

Paßamt *n.* pasovní úřad *m.*

Paſſant (-en) *m.* (fr.) průchozí *m.*, průchodce *m.*, pasant *m.*; *en passant* mimochodem; příležitě; —enprotokoll *n.* průchodčí protokol *m.*; —enrapport *m.* zpráva o průchodcích, o pasantech; —engelle *f.* průchodčí jistbice *f.*

Paſſatwind (-es, M. -e) *m.* (geogr.) vítr pasátní, obratníkový. [pustka *f.*

Paſſavant *m.* (fr.) propustný list, propustka

Paß-brief *m.* průchodní (průvodní) list; —bureau *n.* pasovní úřadovna, úř. listů průvodních; *v.* Paßamt.

Paſſeln *v.* Paſtelu.

Paſs-en pásti, nehrati; čekati; hlídati koho; *impers.* příležeti, padati; náležeti, patřiti; hoditi se, slušeti; —end *adj.* vhodný, příhodný; případný.

Paſſe-parole *f.* (fr.) běžný rozkaz *m.*; —partout *m.* povšechný rámec; —poll *m.* lemovina (paspulka) *f.*; —port *m.* pas *m.*, průvodní list.

Paß-gang *m.* mimochod, jinochod *m.*; —ganger *m* mimochodník *m.*

Paſſier-en (fr.) (bewilligen) povoliti čemu, k čemu; (durchgehen, durchfahren) projíti, projeti; (geſchehen) státi se, přihoditi se, udati se; —ſchein *m.* průchodní n. průvozní lístek, průchodka (pasírka) *f.*; —ung *f.* (b. Militär z. B. Gutter auf zwei Pferde) povolený n. svolený výměrek (obroku na dva koně), 2. průchod, průjezd *m.*

Paſſig *adj.* vypuklý.

Paſſion (M. -en) *f.* (lt.) vášeň *f.*; náruživost *f.*; fig. náruživá záliba, libůstka, zálibnost *f.*; 2. umučení *n.* (u. Páně, utrpení, pašije *pl. f.*, velikonoční zpěvy) *v.* Paßah; —al *n.* pasionál *m.*; životy mučeníků; ſich auf etw. —ieren v něčem si náruživě libovati; —iert náruživý; —sblume *f.* mučenka, pašijovka *f.*; —ſpiel *n.* pašije *pl. f.*; —swoche *f.*

veliký týden, svatý týden; —zeichen *n.* pašije *pl. f.*

Passiv *adj.* (lt.) trpný; pasivní; 2. dlužný; 3. (phys.) nejetný, netečný, nerušný; sich p. verhalten zdrženlivě se chovati; —es Wechselkonto kniha směnek splatných; —*a pl.* dluhy, dlužnost *f.*, stav dluhů; —forderung *f.* dluh *m.*, povinnost *f.*; —form *f.* (grm.) trpná forma; handel *m.* nevýnosný obchod; —interessen *pl.* dlužné n. povinné úroky; —tät *f.* nevýhodnost *f.*; 2. (phys.) nejetnost, neteènost *f.*; —kapital *n.* dlužný kapitál, dlužná jistina; —stand *m.* dluhy *pl.*, stav dluhů, dlužnost *f.*; —um *n.* (grm.) trpný (způsob); —vermögen *n.* dluh *m.*; wechselkontro *n.* kniha směnek dlužných n. splatných.

Paß-karte *f.* pasovní lístek, cestovní lístek; —los *adv.* bez pasu; —losigkeit *f.* neopatřenost pasem, bezvýkaznost *f.*; —zeichen *n.* (b. Lithogr.) dopadací čárka.

Passus (oh. M.) *m.* (lt.) krok *m.*; 2. věta (ve spisu) *f.* [mazadlo *n.*

Pasta, Paste (M. -en) *f.* (it.) pasta *f.*,

Pastell (-s, M. -e) *m. et n.* (fr.-it.) pastel *m.*, tužka barevná, suchá barva *f.*; —gemälde *n.* obraz pastelový, o. suchobarevný, o. tužkobarevný; —malerei *f.* malba pastelová, malba tužková, malba suchými barvami, malba suchobarevná, m. tužkobarevná, suchomalba.

Pastete (-n) *f.* paštika *f.*; —bäcker *m.* paštikář *m.* [*f.*, cukrátko *n.*

Pastille (M. -en) *f.* pastila, pastilka

Pastinake (M. -n) *f.* (lt.) paštinák, paštrnák *m.*

Pastor (-s, M. -en) *m.* (lt.) pastor *m.*, protestantský duchovní; —ale *n.*, —elle *f.* (muz.) pastýřská *f.*; —altheologie *f.* pastýřské bohosloví; —at (-s) *n.* pastorát *m.*, pastorství *n.*, hodnost pastora; 2. pastorna *f.*, příbytek pastorův.

Pate (-en, M. -en) *m.* kmotr, (kmoch) *m.*; P. *f.* kmotra *f.* [*v.* Gutesscheine.

Patella *f.* (lt.) (zool.) miskovka *f.*; 2.

Patenbrief *m.* list kmotrovský.

Patene (M. -en) *f.* (lt.) patena *f.*, obětní miska.

Paten-geld *n.*, —geschenk *n.* dar kmotrovský, dar do vínku; vázané *n.*

Patent (-es, M. -e) *n.* (lt.) patent *m.*, otevřený list; 2. výsada *f.*; list výsadní.

Patental-gehalt *m.* plat patentální; —invalide *m.* patentální invalida.

Patent-ieren patentovati; výsadu uděliti, výsadou opatřiti; —iert patentovaný; výsadou opatřený; —mäßig *adv.* dle patentu; *adj.* patentní; —widrig *adv.* proti patentu.

Pater (-s, M. *Patres*) *m.* (lt.) otec *m.*, pater, duchovní *m.*; —ität *f.* otcovství *n.*; —noster *n.* otčenáš *m.*; —nosterwerk *n.* (Bauk.) páteř *f.* [živý.

Pathetisch *adj.* (gr.) vášnivý, náru-

Patholog-ie *f.* (gr.) chorobozkum, chorobozpyt *m.*, chorobověda *f.*, chorobosloví *n.*; —isch *adj.* chorobozkumný.

Pathos *n.* (gr.) vážnost *f.*; 2. vášeň, vášnivost *f.*

Patient *m.* (lt.) nemocný, pacient *m.*; —in *f.* nemocná, pacientka *f.*

Patin *f.* kmotra (kmochna) *f.*

Patria *f.* (lt.) vlasť *f.*

Patriarch (-en, M. -en) *m.* (gr.) arciotec; (kirchl.) patriarcha *m.*; —alisch *adj.* patriarchální; —at *n.* patriarchát *m.*

Patrimonial-beamte *m.* patrimoniální úředník, vrchnostenský úředník; —gericht *n.* patrimoniální soud; —gerichtsbarkeit *f.* soudní moc patrimoniální.

Patrimonium *n.* (lt.) dědictví *n.*; 2. dědičné panství, patrimonium *n.*

Patriot (-en, M. -en) *m.* (gr.) vlastenec *m.*; —isch *adj.* vlastenecký; —ismus *m.* vlastenectví *n.* [otcích.

Patristik *f.* (gr.) náuka o církevních

Patrize *f.* (b. Schriftg.) razidlo *n.*, patrice *f.*

Patriz-iat (-es, oh. M.) *n.* měšťanská šlechta; —ier (-s, unv. M.) *m.* (lt.) patric *m.* (*pl.* patriciové), měšťanský šlechtic, vladyka *m.* **Patrolle** *f. v.* Patrouille.

Patron (-s, M. -e) *m.* (lt.) patron *m.* (einer Kirche oder Schule); fig. trockener P. kmotr suchopar *m.*; —anz *f.* ochrana *f.*, ochranství *n.*, záštita *f.*; —at *n.*, —atsrecht *n.* patronát *m.*, podací právo.

Patrone (M. -en) *f.* patrona, rána *f.*; (b. Mal.) vzornice, patrona *f.*

Patronen-hülsenstock *m.* (mlit.) pouzderník na náboje, *rus.* patronník *m.*; —tasche *f.* nábojnice, kulovnice, prachovnice, sumka *f.*; —zieher *m.* výkrutka *f.*, kančík *m.*

Patronesse *f.* chránkyně, opatrovka, dozorkyně *f.* [dová, jm. otecká.

Patronymika *pl.* (grm.) jmena ro-

Patrouill-e (fr.) patrola, hlídka (vojenská) *f.*; P. zu Pferde objizdka *f.*; Nachtp. noční hlídka (ponůcka *f.*); —enführer *m.* stráževod *m.*; —ieren hlídkovati, obchůzku konati, obcházeti.

Patsch! *int.* bác! plác, plesk!

Patsch-e (M. -en) *f. v.* Pfütze; (Kinderspr.) pac *m.*, pacinka *f.*; —en mh. plesknouti, plácnouti; plácati; pleskati, cvaňhati se, cachati, šplechtati.

Patschfüßig *adj.* ploskonohý.

Patschok *m.* pačok *m.*; —ieren pačokovati.

Patschuli *n.* pačuli, pačulka *f.*

Patt! (Schachsp.) pat!

Patte (M. -en) *f.* výložek *m.*, klapka (na kapsu), patka *f.*

Patzen mh. *v.* Patschen; *v.* Pfuschen.

Patzhammer *m.* pacák *m.*

Patzig (bayrg) *adj.* vypínavý, pánovitý.

Pauke (M. -n) *f.* pouka *f.*, kotel *m.*, vlaský n. vypouklý buben; 2. (med.) dyměj *f.* [vati.

Pauken mh. na kotle tlouci, bubno-

Pauken-fell *n.* (im Ohre) bubínková blána, b. mázdra; —höhle *f.* bubínek *m.*, bubínková dutina *f.*; —schall *m.* hlahol kotlů (bubnů); —schläger *m.* bubeník *m.*; —treppe *f.* (anat.) bubínkové schodiště.

Pauk-er, —ner *m.* bubeník *m*

Paulaner (-s, unv. M.) *m.* (Mönch) pavlan *m.*; —orden *m.* pavlanský řád *m.*

Pauper-ismus *m.* (lt.) chudinství *n.*; —listät *f.*, —tas *f.* (lt.) chudoba *f.*

Pausback *v.* Bauſback.

Pausch *v.* Bauſch.

Pauschal- úhrnkový; —ausgleichung *f.* vyrovnání úhrnkové, v. úhrnkem; —e *n.* úhrnek *m.*, úhrnkový plat; úhrnkový výměrek, paušál, u *m.*; —einlaß *m.* slevení úhrnkové, sl. úhrnkem; —gelder *pl. n.* peníze úhrnkové; —teren vyměřiti úhrnkem, vziti něco úhrnkem, paušalovati.

Pauschen tlouci; 2. mh. puchnouti, bobtěti, bubřeti, nabíhati. [najaté.

Pauschgeding *n.* dílo úhrnem pro-

Pause (M. -en) *f.* (lt.) přestávka *f.*; pomlčka, pauza *f.*

Paus-e *f.* (durch Strohpapier gezeichnet) snímek *m.*, snímání *n.*, průkres *m.*; —en (durch Pauspapier) snímati, prokresliti.

Pausieren přestati, vyčkávati; (Muſ.) pausovati, dočítati přestávky.

Pauspapier *n.* papír snímací, snímkový papír. [nouti.

Pausten mh. duřmatěti, bubřeti, puch-

Pautz; *int.* bác!

Pauvre (fr.) chudý; —té *f.* (fr.) chudoba *f.* [vážná chůze.

Pavano *f.* (ſpan.) paví chod; fig.

Paves-ade *f.* (fr.) (auf Kriegsſchiffen) pavezina *f.*; —e *f.* paveza *f.*

Pavian (-s, M. -e) *m.* (Affe) pavián, druh *m. Cynocephalus.*

Pavillon (-s, M. -s) *m.* (fr.) pavilon *m.*, besídka *f.*; —bau *m.* pavilonová stavba. [(it.) sivomodrý (paví).

Pavo *m.* (lt.) páv *m.*; —nazzo *adj.*

Pax *f.* (lt.) pokoj *m.*

Pays *n.* (fr.) kraj *m.*, země *f.*; (lt. *Pagus*).

Paysage *f.* (fr.) krajina *f.*

Pazifik *adj.* tichý, klidný; —ation *f.* uklidnění *n.*; —ator *m.* tišitel, smírce *m.*

Pazifizieren utišiti, uklidniti, upokojiti, usmířiti.

Pazisz-enten *pl.* strany smlouvající, smluvcové, úmluvcové; —teren umlouvati se, dohodovati se.

Pech (-es, oh. M.) *n.* smola, smůla *f.*; fig. nemilá věc, nehoda *f.*; er hat P. stihaji ho nehody, je smolař.

Pech-birne *f.* smolnička *f.*; —brenner *m.* smolař *m.*; —brennerei *f.* smolárna *f.*; —erde *f.* smolovice *f.*; —erz *n.* smolinec *m.*; —fackel *f.* smolnice *f.*, smolná pochoden; —handel *m.* smolařství *n.*; —haube *f.* smolná kápě; —hauer *m.* smolař *m.*; —holz *n.* smolničí *n.*, smolina *f.*; —hütte *f.* smolarna *f.*; —ig *adj.* smolný, posmolený, smolnatý; —kerze *f.* smolnice *f.*; —kohle *f* smolka *f.*, smolák *m.*, smolné uhlí; —kranz *m.* smolník *m.*, smolnice *f.*, smolný věnec; —meister *m.* fig. smolopich *m.*; —meise *f.* kolomazníce *f.*; —nelke *f.* smolnička *f. Lychnis viscaria*; —öl smolný olej; —reich *adj.* smolnatý; —schwarz *adj.* černý jako uhel (jako smola, jako havran); —sieder *m.* smolař *m.*; —stein *m.* smolek *m.*, smolák *m.*; —tanne *f.* smrk *m.*; —torf *m.* smolná rašelina; —vogel *m.* fig. smolař *m.*, nehodář *m.*, nešťastný kulich; —wams *n.* smolnice *f.*, smolník *m.* [podnožce *f.*, podnožina *f.*

Pedal (-s, M. -e) *n.* (lt.) pedál *m.*,

Pedant (-en) *m.* (lt.) pedant *m.*, školomet *m.*, školometka *f.*, puntičkář *m.*, vrták *m.*; —erie *f.* pedantství, školometství *n.*, malichernost *f.*, malichernictví *n.*, puntičkařství *n.*; —isch *adj.* pedantský, školometský; malicherný.

Pedell (-s, M. -e) *m.* pedel *m.*, školní

Pedes *pl.* (lt.) nohy. [sluha.

Pedo-logie *f.* (gr.) půdoznalství *n.*; —meter *m.* cestoměr *m.*

Pegasus (*indecl.*) *m.* Pegas(us) *m.*; Šemík *m.* (básnický oř).

Pegel (-s, unv. M.) *m.*, Peil (-es, M. -s) *n.* (chem.) vodočet *m.*, vodoměr *m.*; pegeln, peilen měřiti hloubku vody.

Pein (oh. M.) *f.* muka *f.*, trápení *n.*, trýzeň *f.*; —gericht *n.* trestní soud (hrdelní soud); —igen mučiti, trýzniti, trapiti; —iger *m.* trýznitel *m.*; —lich *adj.* trapný, mučivý; -es Gericht trestní soud, hrdelní s. *v.* Peingericht; -e Halsgerichtsordnung řád práva hrdelního; -es Recht trestní právo, hrdelní právo; —voll *adj.* trapný.

Peißker (-s) *m. v.* Beißker.

Peitsche (M. -en) *f.* bič, praskač *m.*

Peitschen bičovati, šlehati, mrskati.

Peitschen-hieb *m.*, —ſtreich *m.* švih *m.*, švihnutí, šlehnutí *n.*; —knecht *m.* praskač *m.*; —ſtab *m.*, —ſtiel, —ſtock *m.* bičiště *n.*, —trieb *m.* (bot.) odrostek *m.*

Peitscher *m.* šlehač, mrskač *m.*

Pekari *n.*, Bisamſchwein pekár *m.*, pekarčík *m.*, kanec pižmový.

Pekkotee *m.* čaj čínský Pekko.

Pektin *n.* (chem.) pektin *m.*

Pektose *f.* (chem.) pektose *f.*

Pekuniär *adj.* (lt.) peněžný.

Pelagoskop *n.* (gr.) mořevid *m.*

Pelargon-ium *n.* (gr.) jeřabičník *m.*, jeřabí nůsek Kranichſchnabel . (bot.); —ſäure *f.* (chem.) kyselina pelargonová; —ſaure Salze *pl.* pelargonany.

pêle-mêle (pelmell) *adv.* (fr.) halmaf, halapatla, halabala, bez ladu a skladu.

Pelerine *f.* (fr.) pelerina *f.* (dámský převěsek), pláštěnka *f.*, pelhřimka *f.*, cestnice *f.*

Pelikan (-s, M. -e) *m.* pelikán *m.*, (nesyt *m.*) *Pelecanus* (zool.); 2. pelikán *m.*, zubotěž (klíštky na zuby). [ská.

Pellagra *n.* (gr.) (med.) růže milán-

Pelleterie *f.* (fr.) kožišiny *pl. f.*

Pelote *f.* (fr.) (chir.) poduštice *f.*

Peloton *n.* (fr.) četa *f.*, oddělek *m.*

Peluche *m.* (fr.) *v.* Pluche. [(vojáků).

Pelvimeter *n.* (chir.) pánvoměr *m.*

Pelvis *f.* (lt.) pánev *v.* Becken.

Pelz (-es, M. -e) *m.* kožich *m.*; kožišina *f.*; einem den P. waſchen, ausklopfen fig. vyprati komu spratek; vyprášiti komu kožich; waſch mir den P. und mach mich nicht naß leda pán Bůh za zlé neměl, leda bylo; —bräme *f.* obruba z kožišiny.

Pelzen spratek sedříti; fig. einen p. vyprášiti komu; p. roubovati, vrubovati, štěpovati.

Pelz-faustling *m.* zápěstnice z kožišiny; —fell *n.* spratek *m.*; —freffer *pl.* švelovití; —handel *m.* kožišnictví *n.*; —firſche *f.* chrupavka *f.*; —kragen *m.* sobolka *f.* (boa); —mantel *m.* plášť s kožišinou; kožich *m.*; —motte *f.* kožišníček *m.*, kožichovec *m.*, mol kožišní; —mütze *f.* spratovka *f.*; —reif *n.* vrub *m.*; —rock *m.* kožich *m.*; —ſchuhe *pl.* bufy, čuchy; —verbrämt *adj.* kožišinou lemovaný; —ware *f.* kožišiny *pl. f.*; —werk *n.* kožišina *f.*; —werkhändler *m.* kožišinář, kožišník *m.*; —wolle *f.* rouno *n.* [(med.) puchýřina *f.*

Pemphigus *m.*, Pemphix *f.* (gr.)

Pendant (-s) *m.* (fr.) poboční kus.

Pendel (-s, unv. M.) *n.* kyvadlo *n.*; P.- kyvadelní; —beobachtungen *pl.* pozorování kyvadla; —ſchlag *m.* kyv *m.*, kyvot *m.*, cvakot *m.*; —uhr *f.* hodiny kyvadelné; hodiny s kyvadlem, pondlovky *pl. f.*

Pendul *n.* (lt.) *v.* Pendel; —inmetiſe *f.* moudivláček, moudníček *m.*; —linſe *f.* měšíček *m.*, knoflík u kyvadla.

Penetr-ant, —ierend *adj.* (lt.) prostupující, pronikavý; —ieren prostoupiti, proniknouti; prohloubati.

Penibel *adj.* (fr.) obtížný, namáhavý.

Peniche *n.* (fr.) (Schiff.) peniška *f.*

Penis *m.* (lt.) (anat.) úd mužský, pyj *m.*

Pennal (-s, M. -e) *n.* (lt.) perák *m.*

Penny *m.* (engl.) penízek *m. v.* Pfennig.

Pension (M. -en) *f.* (fr.) pense *f.*, výslužba *f.*, odstávka *f.*; 2. výslužné *n.*; 3. stravné *n.*; in P. ve výslužbě; —är (-s), —iſt (-en) *m.* pensista *m.*, výslužník *m.*; 2. chovanec *m.*; —at (-s, M. -e) *n.* vychovací dům n. ústav; vychovárna *f.*, pensionát *m.*; —ieren dáti do výslužby, pensionovati; —iert ve výslužbě; —ierung *f.* dání do výslužby.

Pensions-anſtalt *f. v.* Penſionat; —etat *m.* stav výslužný; rozvrh výslužného; —fond *m.* fond výslužný, fond pensijní; —gehalt *m.* výslužné *n.*; —ſtand *m.* výslužba *f.*, výslužnost, vysloužilost *f.*; —verbot *n.* obstávka výslužného; —verſicherung *f.* pojištění výslužného. [myslný.

Pensiv *adj.* (fr.) rozmýšlivý; těžko-

Pensum *n.* (lt.) úloha *f.*, úkol *m.*; denní výkon (pracovní).

Pentadik *f.* (gr.) pětičná soustava.

Penta-glotte *f.* (gr.) pětijazyčná kniha; —gon *n.* pětiúhelník *m.*; —gonaldodekaeder *n.* (Mín.) kyzotvar *m.*; —*mera pl.* (zool.) pětičlení (brouci); —meter *m.* pětiměr *m.*, pětiměří *n.*; —phthong *m.* pětihláska *f.*; —podie *n.* pětistop *m.*, pětistopí *n.*; —rch *m.* pětivládce *m.*; —teuch *m.* pětikniží *n.* (pět knih Mojžíšových); —thlon *n.* (gr.) pětiboj *m.* [slední.

Penultima *f.* (lt.) (grm.) předpo-

Pepo *m.* (gr.-lt.) (bot.) dýně *f.*

Pepsin *n.* (chem.) pepsin *m.*

per (lt.) (kfm.) na, v; (auch oh. Präp. mit dem Ablativ) *per Saldo* zůstatkem; *p.* Komptant za hotové; Summe *p.* 200 K suma dvou set korun. [měr *m.*

Perambulator *m.* (lt.) (geom.) cesto-

Peranthodium *n.* (bot.) zákrov *m.*

Pereat (lt.) fort! nieder! Abzug! nazmar! (pryč s ním!).

Peremptoriſch *adj.* (lt.) umrtvující; 2. zavěrečný, rozhodný; -e Friſt lhůta neprodlužná; lhůta zavitá, lhůta nepřestupná.

Perennier-en přezimovati; —end *adj.* (lt.) (bot.) ozimý, druhozimní; víceletý, mnoholetý.

Perfekt *adj.* (lt.) dokonalý, obratný; úplný; minulý; *Perfectum* (grm.) minulý (dokonaný) čas; —ibel *adj.* zdokonalitelný; —ibilität *f.* zdokonalovatelnost *f.*; dokonalitelnost *f.*; spůsobilost ke zdokonalování; —ionieren zdokonaliti, -ovati.

Perfid *adj.* (fr.) úskočný, podskočný; zrádný, proněvěřilý, perfidní; —ie *f.* úskok *m.*, úskočnost *f.*, proněvěra *f.*

Perforation *f.* (lt.) proděravení *n.*; protržení žíly; —ieren proděraviti; —iert dirkovaný.

Pergament (-s, M. -e) *n.* (gr.) pergamen *m.* (bělpuch *m.*, blána *f.*); —band *m.* vazba pergamenová; —birne *f.* pergamentka *f.*; —en *adj.* pergamenový; —macher *m.* pergamentník *m.*, *st.* blanař *m.* [loubí.

Pergola *f.* (it.) besídka *f.*, vinné

Perhorresz-enz *f.* (des Gerichtes, des Richters) zavržení *n.* (soudu, soudce); odmítnutí *n.*; —ieren zavrhovati něco; odmítnouti, odmítati, zamítati něco; lekati se čeho.

Peri-anthium *n.* (gr.) (bot.) *v.* Perigonium; —gaum *n.* (astr.) přízemí *n.*; —gonium *n.* (bot.) okvětí *n.*, obal květový; —*gynae pl.* (bot.) rostliny kalichokvěté; —helidſtanz *f.* odlehlost přísluní, odlehlost přísluní; —helium *n.* (astr.) přísluní *n.*; —kardium *n. v.* Herzbeutel; —karpium *n. v.* Fruchthülle; —kranium *n.* olbí *n.*; —meter *n.*, *m.* (math.) obměr *m.*, objem *m.*; —*naeum n.* (anat.), Mittelfleiſch hráz *f.*, mezinoží *n.*

Periode (M. -n) *f.* (gr.) perioda *f.* (jistý objem času), doba *f.*, období *n.*, občasí *n.*; 2 (grm.) perioda *f.*, obvětí *n.*; (math.) obcíslí *n.*, obvod *m.*; (med.) měsíček *m. v.* Menſtruen.

Perioden-bau *m.* sečlenění period; —glied *n.* člen v periodě; —lehre *f.* nauka o periodách; —weiſe *adj.* obvětný; *adv.* obvětím, obvětami; spůsobem obvětí n. obvět.

Period-ieren *n.*, —ierung *f.* skládání n. tvoření obvětí; —iſch *adj.* periodický, občasný; obvětný; (math.) obcíselný; —iſche Preſſe periodický tisk; p. *adv.* občas; —izität *f.* občasnost *f.*

Perkuſſion *f.* (lt.) náraz *m.*, narážení *n.*; (med.) poklep *m.*

Perkuſſions-gewehr *n.* nárazovka *f.*; —kraft *f.* nárazność *f.*; —maſchine *f.*

rázoměr (čerstvoměr) *m.*; —pulver *n.* prach nárazný; —vorrichtung *f.* narážka *f.*, naraždlo *n.*

Peri-öci *pl.* (gr.) (astr.) vedledomci *pl.*; —*osteum n.* (zool.) *v.* Beinhaut; —vetie *f.* (jtil.) obrat *m.*; (o. štěstí).

Peripher-ialmethode *f.* způsob měření obvodového, způsob obvodový; —le *f.* (gr.) obvod *m.*; okruh *m.*; okoloměr, okolek *m.*; an der P. der Stadt na okraji města; —lewinkel *m.* (math.) úhel v obvodu, úhel obvodový; —lisch *adj.* periferický, obvodový, okruhový, okružní.

Peri-phrasis *f.* (gr.) obhovor *m.*, opis *m.*; —phrastisch *adj.* opisný; opsaný; —pneumonie *f.* zánět plic (med.); —skopisch *adj.* obhledný; —*spermium n.* (bot.) obsemení *n.*, objádří *n.*; —*spomenon n.* (grm.) slovo s průtažným přízvukem.

Perissologie *f.* zbytnomluv *m.*

Peri-stoma *n.* (zool.) obruba *f.*; —*stomium n.* (bot.) obústí *n.*; —stil *n.*, —stylle *f.* sloupení *n.*; —*thecium n.* (bot.) chranič *m.*

Periton-äum *n.* (gr.) (anat.) pobřišnice *f.* (Bauchfell); —itis *f.* (med.) zánět pobřišnice.

Perjurium *n.* (lt.) křivá přísaha.

Perkal, Perkan *m.* (Stoff) *v.* Berkan.

Perl-birn *f.* medovka *f.*; —druck *m.* (Typ.) perlový tisk (drobňounký tisk).

Perle (M. -n) *f.* perla, perle *f.* (*st.* **Perlen** mh. perliti se. [biser).

Perlen-arbeiten *n.* vyšívání s perlovim; —branntwein *m.* perlovka *f.*; —fischer *m.* perelník, perlář *m.*; —fischerei *f.*, —fang *m.* lov n. lovení perel; —halsband *m.* perlový náhrdelník; —muschel *f.* perlanka *f.*, mušle perlová; —mutter *f. v.* Perlmutter; —reich *adj.* perelnatý; —schmuck *m.* šperk perlový; —schnur *f.* šňůra perel; —schwamm *m.* šeradka *f.* (muchomůrka, šedivka *f.*) *Agaricus rubescens* (*A. myodes*); —sucher, —taucher *m.* perelník *m.*; —tierchen *n.* perličátko *n.*

Perl-gras *n.* strdivka *f.* *Melica*; —graupen *pl.* perlovky, perličky; —hirse *f.* kamejka *f.* *Lithospermum*; —huhn *n.* perlička, perlinka *f.* *Numida meleagris*; —it *m.* (Min.) perlovec *m.*; —kirsche *f.* perlovka *f.*; —krankheit *f.* perličnost *f.* (nemoc domácího dobytka).

Perlmutter *f.* perlina *f.*, perlovina *f.*, perleť *f.*; —arbeiter *m.* perleťář *m.*; —falter *m.* perlásek *m.* *Argynnis*; —glanz *m.* lesk perlový; lesk perlinový; —schale *f.* skořepina perlinová.

Perl-pflanze *f.* perelnice *f.* *Margaritaria*; —schrift *f.* perlové (drobňounké) písmo; —stab *m.* (Bauk.) perlovec *m.*; —stein *m.* perlák *m.*, perlec *m.*; —sucht *f. v.* Perlkrankheit; —tee *m.* perlový čaj; —weiß *adj.* perlobílý; —es Blättchen perlička *f.*, bílá neštovička.

Perlustrieren (lt.) přehlednouti.

Perman-ent *adj.* (lt.) nepřetržitý, stalý, trvalý, ustavičný; —enz *f.* nepřetržitost *f.*, stálá trvalost; trvalé shromáždění, permanence *f.*; —enzkommission *f.* (polit.) stálá komise.

Permisches System (geol.) soustava permská permský útvar.

Permiss-ion *f.*, Permiß *m.* (lt.) dávání vůle (soudcům); mit Permiß s dovolením; —iv *adj.* připouštivý, přípustný.

Permut-ation *f.* (lt.) obměna *f.*; (math.) přestavení, přemístění *n.*; —ationsform *f.* (math.) přestava *f.*, přeměstka *f.*; —ieren přestaviti.

Pero-nospora *f.* (zool.) vřetenuška *f.*; —poda *pl.* (fr.) (zool.) pahýlonozí (plazi); —*pterygii pl.* (zool.) holobřiché ryby.

Peror-ation *f.* (lt.) závěrka *f.*, závěrečná řeč; —ieren blahořečiti.

Perpendikel (-s, unv. M.) *m.* (*n.*) (lt.) (Uhr) kyvadlo *n.*; 2. (Geom.) kolmice *f.*, kolmá n. svislá přímka; —schlag *m.* cvakot hodin.

Perpendikul-är *adj.* svislý, kolmý; —arität *f.* svislost *f.*, kolmost *f.*

Perpetu-ell *adj.* stálý ustavičný; —ität *f.* stálost, ustavičnost *f.*; —*um mobile n.* (lt.) nepostoj *m.*, samohyb *m.*, ustavičné hybadlo.

Perplex *adj.* (lt.) zaražený, zmatený.

Perron *m.* (fr.) stupniště *n.* (před stavením); výstupiště *n.* (v nádraží).

Perserveranz *f.* (lt.) stálost *f.*, vytrvalost.

Persianer *m.* peršanka *f.* (kožišinka **Persica** *f. v.* Pfirsich. [z beránka).

Persifl-age *f.* (fr.) úštěpačná chvála; posměškování *n.*, posměšek *m.*, úštipka *f.*; —eur *m.* rubochvalec *m.*, posměškář *m.*; —ieren uštěpačně chváliti, posměšky z koho míti n. si strojiti.

Persiko (-s, oh. M.) *m.* (lt.) broskvinka *f.*, broskvovice, broskvovka *f.* (kořalka). [v. mši odsloužiti.

Persolvieren (lt.) vyplatiti; eine Meſſe

Person (M. -en) *f.* (lt. *persona*) osoba *f.*; in P. erscheinen osobně přijíti; P. postava *f.*; *ad —am* pro osobu.

Personal-arrest *m.* osobní vazba; uvěznění osoby; —befugnis *f.* osobní povolení, osobní oprávnění; —bezeichnung *f.* naznačení osoby; —e *n.* personál *m.*, lidé, osoby *pl.*; —einkommensteuer *f.* osobní daň z příjmu; —exekution *f.* exekuce *n.* vedení práva na osobu; —gewerbe *n.* osobní živnost, řemeslo osobní; —haftung *f.* osobní závazek; Personal- und Realhaftung závaznost osobní, reální; —ia (*pronomina*) osobní; —ien *pl.* osobní záležitosti; —ität *f.* osobnost *f.*; —konto *n.* osobní účet; —nachrichten *pl.* zprávy osobní; —recht *n.* osobní právo; —richter *m.* osobní soudce; —stand, —status *m.* (z. B. eines Amtes) stav osob úředních, stav osobní; —union *f.* osobní unie; —zulage *f.* osobní přídavek.

Personen-beschreibung *f.* popis osoby, popis osobní; —beziehung *f.* vztah k osobě, vztah osobní; —fahrt

f. jízda osob; —recht *n.* právo osob; —ſtand *m.* osoby *pl. v.* Perſonalſtand; —tranſport *m.* doprava osob; —verhältniß *n.* poměr osobní; —verkehr *m.* styky osob; (Eiſenbahn.) doprava osob, vozba osob; —zug *m.* (Eiſenbahn.) osobní vlak.

Personifi-kation *f.* (lt.) zosobnění *n.*; zosobněnost *f.*; —zieren zosobniti, zosobňovati.

Persönlich *adj.* osobní; -es Sachenrecht osobní právo k věci; —keit *f.* osobnost *f.*

Perspektiv (-es, M. -e) *n.* (lt.) dalekohled *m.*; —e *f.* perspektiva *f.*, pohlídka *f.*; průhlednictví *n.*, dozračnost *f.*; (b. Mal.) opodálnost *f.*, opodálná barevnost; —iſch *adj.* dozračný, dálnotvárný.

Perte *f.* (fr.) (Fin.) *v.* Verluſt.

Pertinentien *pl.* (lt.), Pertinenzſtücke věci příslušné, příslušnosti, příslušenství *n.*

Perturbation *f.* (lt.) rušení, přerušení *n.*; (aſtr.) porucha *f.*, poruch *m.*

Pertussis *f.* (lt.) Keuchhuſten zájika, záducha *f.*, ...k *m.*, štěkavý kašel.

Perücke (M. -n) *f.* vlásenka *f.*, paruka *f.*

Perücken-futter *n.*, —haube *f.* podšívka pod vlasenku; —kopf *m.*, —ſtock *m.* palice vlasenkářská; —macher *m.* vlasenkář, parukář *m.*

Pervers *adj.* (lt.) zvrácený; zvrhlý; —ion *f.* zvrácení *n.*; zvrhnutí *n.*; —ität *f.* zvrácenost *f.*, zvrhlost *f.*

Pervigil-ium *n.* (lt.) malost spaní; *pl.* —*ia* noční slavnosti (bajeslovné).

Perzent (M. -e) *n.* procento *n.*; co se béře a dává ze sta úroků, užitků; etw. mit 3, 4, 5 P. verzinſen (zinſen zahlen) úročiti 3, 4, 5 korunami ze sta; (zinſen nehmen) 3, 4, 5 K ze sta úroků brátí; —al-, —ual- procentní, procentový; —alzidentien *pl.* procentní případky, případky ze sta.

Perzeption *f.* (lt.) (einer Steuer) vybírání daně, přijímání *n.*; (philoſ.) vnímání *n.*, postřeh *m.*, chápání *n.*

Perzipi-ent (-en) *m.* (der Steuern) příjemce daní, výběrčí *m.*; —ieren přijímati, vybírati.

Pes (*pl. pedes*) *m.* (lt.) noha *f.*; 2. [stopa *f.* (verše).

Pessarium, *Pessulum*, *Pessum n.* (*Pessulus*, *Pessus m.*) věneček *m.* Mutterkranz *m.* (chir.).

Peſſimiſt (-en) *m.* (lt.) pesimista *m.*, nehodověrec, nehodověštec (kdo očekává jenom vždy nehody).

Peſt (M. -en) *f.* mor *m.*; 2. pád dobytka; dobytčí mor; —ähnlich, —artig *adj.* morovitý; —beule *f.* hliza *f.*; —blaſe *f.* pryskýř morový; —ilenz *f.* (lt.) *v.* Peſt; —infektion *f.* nakažení morové; —kordon *m.* zástraha *f.*, kordon *m.* (proti moru); —krank *adj.* morem nakažený; —vorſchrift *f.* předpis v příčině moru; —zeit *f.* čas moru, mor *m.*

Petarde (M. -en) *f.* (fr.) petarda *f.*, buchavka, bořivka *f.*

Petent (-en) *m.* (lt.) žadatel *m.*

Peterschierling *m.*, Peterſilie (oh. M.) *f.* petržel, petružel *f.*

Peters-pfennig *m.* peníz svato-petrský; —ſchlüſſel *m.* petrklíč *m.* *Primula veris* (Himmelsſchlüſſel, Schlüſſelblume); —ſtab *m.* berla svato-petrská; —ſtrauch *m.* pámelník *m.* *Symphoricarpus vulgaris*; —tag *m.* den sv. Petra; —vogel *m. v.* Sturmvogel. [skvrnavka *f.*

Peteschen *pl.* (fr.) (Kbt.) peteče *pl.*, skvrnavka *f.*

Petieren (lt.) žádati za něco, žádati čeho, prositi.

Petit *n.* (*m.*) (lt.) petit *m.*, drobné [písmo.

Petition (-en) *f.* (lt.) žádost *f.*, petice *f.*; *petitio principii* předjatý důvod; —ieren *v.* Petieren; —srecht *n.* právo petiční, právo k podávání žádostí.

Petitum *n.* (lt.) obsah žádosti, předmět prosby.

Petrefakt (M. -en) *n.* (lt.) zkamenělina *f.*; —enkunde *f.* nauka o zkamenělinách, zkamenělinozpyt *m.*

Petroleum *n.* (lt.) petrolej *m.*, skalní (kamenný) olej, nafta *f.*; —lampe *f.* lampa na petrolej; —mann *m.* petrolejník *m.* [*f.*, pečeť *f.*

Petſchaft (-es, M. -e) *n.*, (M. -en)

Petſchier-en zapečetiti, zapečetiti; fig. einen Schuler p. přiskřípnouti, přismoliti žáka; —ſtecher *m.* ryjec pečetí, pečetič *m.*; —ſtöckel *n.* pečetidlo, pečetitko *n.*

Petto *m.* (lt.) prsa *pl. n.*, hruď *f.*; vnitřek *m.*; *in petto* v srdci; potajmu.

Petunia *f.* (bot.) petunka *f.*

Petz (-es, M. -e) *m.* medvěd, macek *m.*, huňáč *m.*; —e (M. -en) *f.* medvědice *f.*; 2. čubka (psina, fena) *f.*; fig. poběhlice *f.* (*v.* Metze); —el *n.* jehně *n.*

Peuple *m.* (fr.) lid *m.*

Pfad (-es, M. -e) *m.* pěšina *f.*, stezka *f.*, chodník *m.*; —los *adj.* neschodný; Pfädchen, Pfädlein *n.* stezička *f.* pěšinka *f.*; chodníček *m.*

Pfaffe (-n, M. -n) *m.* pop *m.*

Pfaffen-baum *m.* brslen *m.* *Evonymus* (Spindelbaum); —bißchen *n.* (*vulgo*) nejchutnější kousek (jídla); —hut *m.* (Schwamm) smrž *f.* (*m.*); —hütchen *n.*, —kappe *f.*, —mutzholz *n.*, —pfötchen, —röhrchen, —röschen *n.* brslenky (plod); —ſchnitt *m.* libový řízek; —ſohn *m.* popovic *m.*; —tum *n.* popství *n.*

Pfafferei *f.* popství *n.*

Pfaffiſch *adj.* popský, popovský.

Pfahl (-s, M. Pfähle) *m.* kůl *m.*; eingerammter P. jehla *f.*; —bauten *pl.* stavby jehlové; —brücke *f.* most zajehlený; —bürger *m. v.* Spießbürger.

Pfählchen *n.* malý kůl, kůlec *m.*

Pfählen koliti; vyštětovati, vykolovati, okoliti, kolím zapažiti; einen Verbrecher pf. (ſpießen) naraziti n. strčiti na kůl.

Pfahl-haus *n.* dům na jehlách; —mühle *f.* šejdovna *f.*; —ramme *f.* beranidlo *n.*, beran *m.* (bába *f.*); —roſt *m.* (Bauk.) rošt jehlovaný; —rübe *f.* kolník *m.*; —ſchuh *m.* (Bauk.) kování *n.*, střevíc *m.*, bota *f.* (na kolu); —werk

n., kolí *n.*, týnec *m.*, týniště *n.*; —wurzel *f.* (bot.) kořen srdeční, kolový; kolec *m.*; —zaun *m.* kůlový plot, zátyně *f.*

Pfaidler *m. v.* Fadler.

Pfalz (M. -en) *f.* palác *m.*; 2. falce *f.*, krajina *f.* (v st. Německu císaři nepřímo poddaná); —gericht *n.* soud dvorský; soud falcký; —graf (-en) *m.* falchrabě, falckrabě *m.*; —ſtadt *f.* falcké město.

Pfämmet (-s, M. -e) *n.* úkol *m.* (dělnický); 2. odměrek *m.* (jídla) *v.* Portion (it. *famato*).

Pfand (-es, M. -e ob. Pfände und Pfänder) *n.* zástava *f.*, základ *m.*; (*sl.* záloh *m.*); ein P. nehmen základ vzíti, v zástavu vzíti něco; ein P. auslöſen vyplatiti zástavu; das P. iſt verfallen základ propadl, zástava propadla; P. geben v základ dáti, v zástavu něco dáti, v základ zastaviti; auf Pfänder leihen půjčovati na zástavy, pod základ půjčovati.

Pfandbar *adj.* zájemný, zástavný.

Pfand-besitz *m.* zástavní držení, držení něčeho v zástavě; —beſitzer *m.* zástavní držitel; —beſtellung *f.* dání základu, zastavení základu; —brief *m.* zástavní list; —buch *n.* kniha zástavní, kniha zástav; —bürge *m.* zástavčí *m. v.* Geißel.

Pfändegeld *n.* zájemné (óho) *n.*

Pfänd-en (ein fahrendes Gut) vzíti v zástavu n. v základ n. základem (věc movitou); das Vieh p. zajmouti dobytek, vzíti v zájem n. zájmem; zabaviti; —er *m.* zajímač *m.*

Pfänderſpiel *n.* hra na zástavy, výkup *m.* (na fanty).

Pfand-geber *m.* zastavitel základu; —geld *n.* peníze na vyplacení zástavy; —gläubiger *m.* zástavní věřitel; —haus *n.* zastavárna *f.*; —inhaber *m.* majetník základu, majetník zástavy; —leihgeſchäft *n.* obchod zástavnický; —nahme *f.* vzetí do zástavy; —nehmer *m.* přijemce zástavy; zástavník *m.*; —recht *n.* zástavní právo; —ſchaft (M. -en) *f.* zástava *f.*, základ *m.*; zástavnost *f.*; —ſchein *m.* zástavní list; —ſchilling *m.* peníze za věc zastavenou; —ſtück *n.* základ *m.*, věc zastavená, zástava *f.*

Pfändung *f.* zájem *m.*, vzetí n. braní zástavy, vzetí něčeho v základ; zabavení *n.*; P. des Viehes zajem dobytka.

Pfändungs-bewilligung *f.* povolení k zájmu; —inventar *n.* zajemný inventář; —protokoll *n.* zájemný protokol; —taxe *f.* taxa n. sazba za vykonávání zájmu, zájemné *n.*; —unkoſten *pl.* náklady, výdaje na zájem.

Pfand-verſchreibung *f.* zástavní zápis; —vertrag *m.* zástavní smlouva; —weiſe *adv.* spůsobem zástav, co zástava; na zástavy; —weiſer Inhaber einer Sache kdo má něco v základě n. základem.

Pfännchen *n.* pánvička *f.*

Pfanne (M. -en) *f.* pánev, pánvice *f.*; Bachf. pekač *m.*

Pfannen-arm *m.* rámě pánvičné; —kuchen, Pfannkuchen *m.* svítek *m.*; —ſchmied *m.* pánevník, pánvičník *m.*; —ſtein *m.* (Salzſtein) zapeka *f.*, přivara *f. v.* Keſſelſtein; —werk *n.* solivarství *n.*

Pfänner *m.* (in Halle) solivarník *m.* (solník *m.*); majetník solných dolů; —ſchaft *f. coll.* solivarnictvo *n.*

Pfannkuchen *m.*, Pfanzel *n.* svítek *m. v.* Pfannenkuchen.

Pfarr-acker *m.* farská role; —beneficiat *m.* farář *m.*; —beneficium *n.* farní obročí; fara *f.*; —bezirk *m.* farní osada.

Pfarre *f.*, Pfarrei (M. -en) *f.* fara *f.*

Pfarrer (-s, unv. M.) *m.* farář *m.*; —in *f.*, Pfarrfrau *f.* farářka *f.*

Pfarr-gemeinde *f.* farní osada, farnost *f.*; —genoß *m.*, —kind *n.* farník, osadník *m.*; —herr *m. v.* Pfarrer; —kirche *f.* farní chrám, f. kostel; —ſprengel *m.* farní obvod, f. osada; farnost *f.*; —temporalien *pl.* farní požitky; —verleihung *f.* propůjčení fary; —wohngebäude *n.* fara *f.*, farní budova; —wohnung *f.* farní příbytek, farářský příbytek, fara *f.*

Pfau (-s, M. -e; ob. -en, M. -en) *m.* [páv *m. Pavo.*

Pfauen-auge *n.* paví oko, pavík *m.* (motýl); —blau *adj.* pavomodrý; sivomodrý; —ei *n.* paví vejce; —feder *f.* paví péro; —rad *n.* paví kruh; —ſchwanz, —ſchweif *m.* paví ocas, p. chvost.

Pfau-hahn *m.* páv (samec) *m.*; —henne *f.* pávice (samice) *f.*; —taube *f.* pávek *m.*, pávička *f.*

Pfauch-en, —zen, pfuchzen fučeti (jako křeček, jako kočka). [*f.* (*Pepo*).

Pfebe (M. -en) *f.* plucar *m.*, dýně

Pfeffer (-s, ob. M.) *m.* pepř *m. Piper capsicum*; türkiſcher, ſpaniſcher P. paprika *f.*; wenn er doch wäre, wo der P. wächſt kdyby šel k šípku (kde pepř roste).

Pfeffer-büchſe *f.* pepřovka, pepřenka *f.*; —korn *n.* zrnko pepře; —kuchen *m.* perník *m.*; —kuchler *m.* pernikář *m.*; —ling *m. v.* Pfifferling, Pfefferſchwamm; —minze *f.* máta peprná, peprník *m. Mentho piperata*; —minzöl *n.* olej z máty peprné.

Pfeffern *act.* pepřiti, opepřiti (něco); mb. paliti jako pepř.

Pfeffer-pflanze *f.* pepřovník *m.*; —ſchwamm *m.* peprník *m.*; liška *f.*; —ſtoff *m.* pepřovina *f.*; —ſtrauch *m.*, —ſtaude *f. Piper*; —vogel *m.* tukan, pepřovec, popřák *m.* [ževrčala *f.*

Pfeif-chen *n.* píšťalka *f.*; —broſſel *f.*

Pfeife (M. -en) *f.* trubka *f.*; 2. cívka *f.*; 3. (zum Rauchen) dýmka *f.* (fajfka, trubka *f.*); 4. (zum Pfeifen) píšťala, píšťalka *f.*; 5. (phyſ.) píšťala *f.*; 6. (Bachs-) buňka *f.*

Pfeifen mb. pískati; hvízdati; fičeti; **Pfeifen-beſchlag** *m.* kování na dýmco; —blume *f.* podražec velkolistý, truhkovec *m. Aristolochia sipho*; —bohrer *m.* píšťalník *m.*; —brenner *m.* vypalovač dýmek; —deckel *m.* víčko u dýmky; —erde *f.* dýmkovina *f.*; —fabrik *f.* dýmkarna *f.*; —kopf *m.* lulka *f.*; —macher

m. dýmkář *m.*; —mauler *pl.* píšťalohubé *n.* lulankovité ryby; —räumer *m.* čistitel dýmek; 2. šťárátko, prošťuchovátko *n.*, šparák *m.*; —rohr *n.* trubka u dýmky; troubel *m.*; —ſaft *m.* výmoček *m.*; —ſpitze *f.* nátrubek u dýmky; —ſtock *m.* (b. d. Orgel) píšťaliště *n.*; —ſtopfer *m.* nacpavač *m.*; nacpavačka *f.*; —ſtrauch *m.* píštělín, čibučník (pustoryl) *m.*, český jasmín *Philadelphus coronarius.*

Pfeifente *f.* hvízdák *m. Anas penelope* (*A. fistularis*).

Pfeifenwerk *n.* píšťalí, píšťalstvo *n.*

Pfeif-er *m.* pištěc, pískač *m.*; hvízdač *m.*; —haſe *m.* pišťucha *f.*

Pfeil (-es, M. -e) *m.* šíp *m.*, šipka *f.*; (ein Sternb.) šíp *m.*, střela *f.*; —bogen *m.* luk *m.*, lučiště *n.*, kuše *f.*; —chen *n.* šipka *f.*

Pfeiler (-s, unv. M.) *m.* pilíř *m.*, sloup *m.*; hölzerner P. jehla *f.*; P. bei einer Jochbrücke várka *f.* (pilíř *m.*); —ſpiegel *m.* zrcadlo mezisloupní, z. mezipilířní; —weite *f.* mezislupí, rozslupí *n.*

Pfeil-fisch *m.*, —hecht *m.* štika jehlohubá (jehla mořská); —förmig *adj.* střelovitý, šípovitý; —macher *m.* šipař *m.*; —ſchnell *adj.* střelhbitý, rychlý jako střela, rychlý jako šipka; —ſchuß *m.* šipnář *m.*; —ſtein *m.* tkvínec *m.*; —ſtiel *m.* šipiště *n.*; —wunde *f.* rána šípem, rána od šípu.

Pfennig, Pfenning (-es, M. -e) *m.* peníz *m.*, penízek *m.*; vídeňský; halíř *m.*; —fuchſer *m.* stuchlík, skrblík *m.*, držgrešle *m.*; —gras, —kraut *n.* penízek *m. Thlaspi*; —rechner *m.* počítálek *m.*

Pferch *m.* mrva *f.*; Pf. (-es, M. -e) *m. et* —e (M. -en) *f.* ohrada *f.*, ovčí stavadlo, mrviště *n.*; —en mrvití, košarovati; fig. stěsnati, stlačiti; nacpati; mh. trus pouštěti; gepfercht nabitý, nacpaný; —hütte *f.* ovčácká budka, košár *m.*; —lager *m.* rouh *m.*; die Herde im P. halten rouhovati; —voll *adj.* hnojný.

Pferd (-es, M. -e) *n.* kůň *m.*; komoň *m.*, oř *m.*; zu —e koňmo, jezdecky; Militärdienſt zu Pferd vojenská služba v jezdectvu (na kůň); —chen *n.* koník, koníček *m.*

Pferde-arbeit *f.* práce s koňmi; —arzt *m.* koňský lékař; —bahn *f.* koňská dráha (koněspřežná železnice, koňka *f.*); —bohne *f.* bob koňský (*Vicia*) *Faba minor*; —bremſe *f.* střeček koňský *Oestrus* (*Gastrus*) *equi*; —decke *f.* čabraka *f.*, houně na koně; —dieb *m.* zloděj koní; —fleiſch *n.* koňské maso, konina *f.*; —fliege *f. v.* Pferdebremſe; —frohne *f.* robota s koňmi, koní robota; —futter *n.* obrok *m.*; —geſchirr *n.* postroj na koně; pochvy *pl. f.*; —göpel *m.* (mont.) žentour n. stroj koňský; —gurt *m.* popruh *m.*, podpěnka *f.*; —haar *n.* žíně *f.*, vlašina *f.*, hříva *f.*; —halter *m.* držitel koní; povozník *m.*; —handel *m.* koňařství, konířství *n.*; —händler *m.* koníř *m.*; —junge *m.* pasák koní; —karbatſche *f. v.* Pferdepeitſche; —kaſtanie *f. v.* Roßkaſtanie; —knecht *m.* koňák *m.*, pacholek od koní; —koppen *pl.* houně na koně; —kraft *f.* koňská síla; —krankheit *f.* koňský neduh; —leder *f.* konina *f.*, kůže koňská; —mähne *f.* koňská hříva; —markt *m.* koňský trh; —miſt *m.* kobylinec, koninec *m.*; —mundſtück *n.* koňský náhubek; —rennen *n.* závody koní, dostihy koňské; —roß *m.* ozhřivost *f.*; —ſcheue *f.* koněděsnost *f.*; —ſchwemme *f.* koňské brodiště; —ſtall *m.* konírna *f.*; —ſteuer *f.* koničné *n.*; —ſtriegel *m.* hřbelec na koně; —treiber *m.* koňák, koňař *m.*; —tummler *m.* harcovník *m.*, tumlíř *m.*; —wärter *m.* koníř *m.*; —wechſel *m.* měna n. měnění koní, střídání koní; přepřahování *n.*; —widerhalt *m.* držení koňské; —zeug *n. v.* Pferdegeſchirr; —zucht *f.* chov koní; —zugtag *m.* den roboty s koněm.

Pferdlein *n.* koník, koníček *m.*

Pfersche *f. v.* Pfirſich.

Pfette *f.* (arch.) krokevnice *f.*

Pfiff (-es, M. -e) *m.* hvizd *m.*, hvízdnutí *n.*, pisk *m.*, písknutí *n.*

Pfifferling *m.* (Schwamm) *Agaricus piperatus*; gelber P. liška *f.*; giftiger P. prašivka *f.*; das iſt nicht einen P. wert to nestojí ani za babku, za špetku; einen P. wirſt du bekommen dostaneš čočku, sojku; dostaneš bukvici, houby.

Pfiff-ig *m.* vychytralý, chytrácký; úskočný; —kus *m.* fig. chytrák *m.*

Pfingst-en *pl.* letnice *pl.*, svatodušní svátky; —feſt *n.* svatodušní hod boží, letniční hod boží; —nelke *f.* rychlíček *m. v.* Federnelke; —roſe *f.* pivoňka *f. Paeonia*; —tag *m.* (erſter) boží hod svatodušní; (zweiter) pondělí svatodušní; —woche *f.* týden svatodušní.

Pfirsich (-s, M. -e) *m.*, Pf., —e, Pfirſche (M. -en) *f.* broskev *f. Persica*; —baum *m.* broskvoň *f.*, broskevník *m.*; —branntwein *m.* broskevka, broskvinka, broskvovka, broskvovice *f.*; —kuchen *m.* broskevný koláč. **Pfiſter** *m.* pekař *m.*

Pflanzbar *adj.* saditelný, štípitelný, štěpný.

Pflanze (M. -en) *f.* rostlina, bylina *f.*

Pflanzen sázeti, vysazovati; osaditi; die Fahne auf den Wall p. prapor na val zaraziti; ſich an einen Ort p. usaditi se kde.

Pflanzen-albumin *n.* bílkovina rostlinná; —alkali *n.* žíravina rostlinná; —anatomie *f.* pytva rostlinná; —baſen *pl. f.* zásady rostlinné; —beſchreibung *f.* rostlinopis *m.*; —buch *n.* rostlinář *m.*; bylinář *m.*; —chemie *f.* prvkosloví rostlinné; lučba rostlinná; —faſer *f.* vlákno rostlinné; —fibrin *n.* vláknina *f.*; —freſſer *pl.* (zool.) býložravci; —gallerte *f.* huspenina rostlinná; —geographie *f.* obytosloví rostlin; —haus *n.* bylinárna *f.*; —kenntnis *f.*, —kunde *f.* rostlinoznalství, rostlinictví *n.*; bylinářství *n.*; —laus *f.* mšice *f.*; —lehre *f. v.* Botanik; —leim *m.* klih rostlinný; —milben *f. pl.* (zool.) sviluškovití; —milch *f.* mléčí

v rostlinách; —physiologie *f.* v. Phytobiologie; —reich *adj.* bylinatý, rostlinatý; P. (oh. M.) *n.* bylinstvo *n.*, rostlinstvo *n.* (říše rostlinná); —ſaft *m.* šťáva n. míza rostlin; —ſchleim *m.* sliz rostlinná; —ſtein *m.* bylokam *m.*, rostlinokam *m.*; —ſtengel *m.* lodyha *f.*; —tier *n.* býložilec *m.*; —welt *f.* rostlinstvo *n.*, —weſen *pl.* pilatkovití; —zelliſtoff *m.* buničina *f.*

Pflanz-er (-s, unv. M.) *m.* sadař *m.*, štěpař *m.*; 2. osadník *m.*; P., —holz *n.*, —ſtock *m.* roubíček štěpařský; —garten *m.* semeniště *n.*, štěpnice *f.*; —lich *adj.* rostlinný; 2. rostivý, rostitý.

Pflänzling (-es, M. -e) *m.* sazenice *f.*

Pflanz-ort *m.* osada *f.*; —ſchule *f.* semeniště *n.*, školka *f.*; —ung (M. -en) *f.* sad *m.*

Pflaſter (-s, unv. M.) *n.* (chir.) přílep, nálep *m.*, náplasť *f.*, flastr *m.*; 2. (Gaſſen-) dlažba *f.*, dláždění *n.*; —er *m.* dlaždič *m.*; —gelb *n.* dlažebné *n.*; —käfer *m.* puchýřovec *m.*, pryskyrka *f.* *Cantharis* (*Lytta*) *vesicatoria*; —material *n.* dlaživo *n.*; —maut *f.* dlažebné *n.*; —meiſter *m.* dlaždičský mistr.

Pflaſtern dlážditi, dlažiti; 2. přilepiti.

Pflaſter-ramme *f.*, —ſchlägel *m.* beran *m.*, pěchovadlo *n.*, pěchovačka *f.*; —ſtein *m.* dlažební kámen; —treter *m.* dlažbošlap *m.*, hlatošlap *m.*, zahaleč *m.*, pobuda *m.*; —zeug *n.* dlaždičské nádobí; —ziegel *m.* dlažice, dlažička, podlazice *f.*

Pflaume (M. -n) *f.* slíva, švestka *f.*

Pflaumen-baum *m.* švestka *f.*, švestkový strom, slivoň *f.* *Prunus domestica*; —garten *m.* slivnice *f.*; —geiſt *m.* slivovice *f.*; —händler *m.* švestkář *f.*; —kern *m.* jádro ze švestky; —kuchen, Pflaumkuchen *m.* koláč se švestkami, slivník *m.*; —liför *m.* blumovka *f.*; —mus *n.* povidla (švestková); —ſtein *m.* pecka (ve švestce).

Pflege (oh. M.) *f.* chování, opatrování *n.*; (des Körpers) ošetřování *n.*; pěstění, pěstování *n.*, hledění něčeho; P. der Sprache zvelebování jazyka; P. der Kranken obsluha *f.*, opatrování *n.*; P. *f.* opatrovnictví, poručenství *n.*

Pflege-befohlener *m.* schovanec *m.*; —befohlene *f.* schovanka *f.*; —eltern *pl.* chovatelé, pěstounové; —gericht *n.* opatrovní soud; —kind *n.* schovanče *n.*, schovánek *m.*, —koſten *pl.* náklad na výchovu; —mutter *f.* chovatelka, pěstounka *f.*

Pflegen etw. oder einen chovati, opatrovati někoho n. něco; ošetřovati koho; ſeines Amtes, ſeines Berufes p. hleděti svého úřadu, svého povolání; Gerechtigkeit p. konati spravedlnost; Unterhandlungen p. vyjednávati; eine Unterſuchung p. vyšetřovati něco, vyšetřování konati; eine Verhandlung p. jednati, jednání prováděti; p. mit. obyčej míti, zvyknouti; (wird ſehr oft im Böhmiſchen durch die frequentative Form -ávati, -ívati ausgedrückt; er pflegte zu ſagen říkával, říkával).

Pfleger (-s, unv. M.) *m.* chovatel, pěstoun *m.*; (Kurator) opatrovník *m.*

Pflege-ſohn *m.* schovanec *m.*; —ſtatte *f.* místo n. sídlo pěstování; —tochter *f.* schovanka *f.*; —vater *m.* chovatel, pě-

Pflegling *m.* v. Pflegekind. [stoun *m.*

Pflegſchaft *f.* opatrovnictví *n.*; chovatelství, opatrovatelství *n.*; 2. opatrovanství *n.*; —lich *adj.* opatrovnický; 2. opatrovanský; —angelegenheit *f.* věc n. záležitost opatrovnická.

Pflicht (M. -en) *f.* povinnost *f.*; —aufgabe *f.* povinnost na někoho vložená; —brüchig *adj.* zpronevěřilý své povinnosti; —exemplar *n.* povinný výtisk; —gefühl *n.* vědomí své povinnosti; —ig *adj.* povinný něčím někomu; —iger *m.* povinník *m.*; —igkeit *f.* povinnost *f.*; —leiſtung *f.* konání své povinnosti; —mäßig, ſchuldig *adj.* povinný; -keit -ost; —teil *m.* povinný díl (dědický); —vergeſſen *adj.* své povinnosti nepamětlivý; —verletzung *f.* porušení své povinnosti; —widrig *adj.* s povinností se nesrovnávající; proti své povinnosti.

Pflock (-es, M. Pflöcke) *m.* kolík *m.*, roubík *m.*; dřevěný nejtek.

Pflöcken kolíkem přibíti, přikoliti.

Pfloghammer *m.* perlík *m.*

Pflück-en (Blumen) trhati, utrhnouti; (eine Gans) škubati, šklubati; (Obſt) česati (ovoce); —er *m.* trhatel, škubatel, česatel *m.*

Pflug (-es, M. Pflüge) *m.* pluh *m.*; —abgabe *f.* plužné *n.*; —achſe *f.* plužní náprava; —arm *m.* osnice *f.* (snice *f.*); —bar *adj.* orný; —brett *n.* deska, sháněčka, odháňka *f.*; —deichſel *f.* drábec *m.*, drábice *f.*

Pflüg-en orati; —er *m.* oráč *m.*

Pflug-grendel, —grundel *m.* hřídel *m.* (u pluhu); —hafen *m.* nákolesník *m.*, náradlník *m.*, nosatec *m.*; —fehre *f.* úvrať *f.*; souvrať *f.*; —land *n.* oranina *f.*; —recht *n.* právo plužné; —ſäge *f.* krojidlo, čertadlo *n.*; —ſäule *f.* slupice *f.*; —ſchar *f.* rádlo *n.*, radlice *f.*, leměz *m.*; —ſcharbein *n.* kosť radličná; —ſcheite *f.* vláče *f.*, vlačuhy *pl.* *f.*; —ſterze *f.* tíhle, kleč *f.*; —ſtöckchen *n.* zhlavník *n.*; —ſturze *f.* otka (bodka, botka) *f.*; —treiber *m.* pohůnek *m.*; —wende *f.* souvrať, úvrať *f.* [*Vena portae.*

Pfortader *f.* vrátnice, tepišnice *f.*

Pforte (M. -en) *f.* brána; branka *f.*; *pl.* dvířka, vrátka *pl.*; Hohe Pf., Ottomaniſche Pf. vysoká porta (in der Türkei).

Pförtner *m.* vrátný *m.*, vrátník *m.*; (anat.) vrátník *m.*

Pfoſte (M. -en) *f.*, Pfoſten *m.* fošna *f.*; (Thür-) veřeje, dveřeje *f.*

Pfötchen *n.* drápek *m.*, pazourek *m.*

Pfot-e (M. -en) *m.* tlapa *f.* (noha bez palce), pracka, fapa *f.*; —ig *adj.* tlapatý.

Pfriem (-es, M. -e) *m.* *vn.*

Pfriemen *m.* šídlo *n.*; 2. klín *m.* (země); 3. P., —kraut *n.* *Genista* kručinka *f.*; —gras *n.* vousy sv. Ivana *Stipa pennata* *v.* Federgras; —ſchnäbler *pl.* *m.* šídlozobí (zpěvaví ptáci) *pl.*

Pfriemförmig *adj.* šídlovitý.

Pfropf (-es, M. Pfröpfe) *m.* vrub *m.*, roub *m.*, štěp *m.*; P. im Furunkel střeň ve vředě; P., —en *m.* zátka *f.* (špunt *m.*).

Pfropf-en etw. pěchovati, opáti; zandati; štěpovati, roubiti; (v. Zimmerl.) vštípiti, čepovati, začepovati; —er *m.* štěpovník, štěpovač, štěpař *m.*

Pfropf-messer *n.* štěpařský nůž, žabka *f.*; —reis *n.* roub, vrub *m.*, štěp *m.*; —säge *f.* štěpařská pilka *f.*; —schule *f.* školka (štěpných stromů); —zieher *m.* vývrtka, výkrutka *f.*, vrtáček *m.*

Pfründ-e (M. -en) *f.* prebenda *f.*; geistliche P. duchovní obročí; —ler, —ner *m.* obročník *m.*; (Spitalpf.) špitálník *m.*; —lerportion *f.* špitálská porce *f.*, špitálnické (, ého) *n.*, špitálnický údělek.

Pfuchzen fučeti *v.* Pfauchzen.

Pfühl (-es, M. -e) *m.* podhlavnice, poduška *f.* (duchna *f.*); 2. (artill.) podklad *m.*

Pfuhl (-s, M. Pfuhle) *m.* močál *m.*, bažina *f.*, bahniště *n.*; 2. (bibl.) ohnivé jezero; 3. (arch.) obloun *m.*; Pf. (-e) *n.* smeti *pl.*; —en mh. močálem zapáchati; —ig *adj.* močálovatý, bahnitý.

Pfui! *int.* fi, fuj! pfuj euch! jdětež vy! hanba vám! stydte se!

Pfund (-es, M. -e; nach einem Zahlw. unveränd.) *n.* libra *f.*; zwei Pfund dvě libry; sein P. vergraben svou hřivnu zakopati; —apfel *m.* libernáč *m.*; —birne *f.* libernice *f.*; —en mh. libru vážiti.

Pfünd-en na libry vážiti; —er *m.* libernáč, libráč *m.*

Pfundgewicht *n.* liberka *f.*

Pfündig *adj.* liberní.

Pfundleder *n.* podešvice *f.*

Pfunze *f.* kahan, kahánek *m.*

Pfusch! *int.* psuk! —en mh. prsknouti, psuknouti (v. Schießpulver); 2. bříditi, hudlařiti; —er *m.* břidil *m.*, hudlař *m.* (fušer *m.*); 2. psuk *m.*; —erei *f.* hudlařství *n.*, hudlaření *n.*; —makler *m.* šantročník *m.*; —werk *n.* hudlanina *f.*, fuška *f.*

Pfütz-e (M. -n) *f.* louže, kaluže *f.*, kaliště *n.*; —enwasser *n.* lužovina, luzovice *f.*; —ig *adj.* loužovatý.

Phaethon (-s, M. -s) *m.* faeton *m.*, letňák *m.* (kočár); 2. (zool.) faeton, nebec *m. Phaeton aethereus* (Tropikvogel).

Phagedäne *f.* (gr.) (med.) rozjed *m.*, pajeď (, di, *f.*

Phakopsis *f.* (gr.) pihovatost *f.*

Phakosis *f.* (gr.) čočka *f.* (v oku).

Phalän-e *f.* (gr.) (zool.) martináč *m.*, nočňátko *n.*; —iden *pl.* nočňátka (zool.); —oiden *pl.* (zool.) spěnuškovití (motýli).

Phalanx (M. -angen) *f.* (gr.) falanx *f.*, klín *m.* (vojska).

Phanerogamen (gr.) (bot.) jevnosnubné rostliny.

Phänomen (-s, M. -e) *n.* (gr.) vzácný úkaz, zjev; —al *adj.* fenomenální, nadobyčejný (vzácný).

Phantasie *f.* (gr.) obraznost *f.*, obrazotvornost, fantasie *f.*; —gebilde *n.* výtvor obraznosti; —reich *adj.* (*adv.*) živé n. veliké obraznosti, obrazotvorný.

Phantas-ieren blouzniti, třeštiti; 2. vyobraziti, vyobrazovati si něco; —ma *n.* (gr.) přelud *m.*; —magorie *f.* (phys.) fantasmagorie *f.*

Phantast (-en) *m.* blouznivec, třeštílek, fantast *m.*; —erei *f.* blouznivost *f.* (snářství *n.*); —isch *adj.* blouznivý; fantastický, záludný.

Phantom (-s, M. -e) *n.* (gr.) přelud, zálud *m.*, přízrak *m.*; —sehen *f.* přízračné vidění.

Pharao (oh. M.) *n.*, —spiel (Kartenspiel) *n.* farao *m.* (*n.*) naše-vaše (hra); —bank *f.* bank ve hře farao.

Pharisäer (-s, unv. M.) *m.* farizej *m.*, zákonník *m.*; fig. licoměrník *m.*; —isch *adj.* farizejský, licoměrný; —ismus *m.* farizejství *n.*, licoměrnost *f.*

Pharmako-dynamik *f.* náuka o silách léčebných; —gnosie *f.* lékoznalství *n.*; —pöe *f.* lékopis *m.*, kniha předpisů lékárnických.

Pharmazeut (-en) *m.* lekárník *m.*; —ik Pharmazie *f.* (gr.) lékárnictví *n.*; 2. lékárna *f.*

Pharyngitis *f.* (gr.) zánět požeráku; *Pharynx m.* (gr.) požerák, hltan *m. v.* Schlundkopf.

Phase (M. -en) *f.* (gr.) údobí *n.*; (astr.) měna *f.*, proměna *f.*; diese Angelegenheit ist in eine neue P. getreten věc ta vstoupila do nového období.

Phaseole (M. -n.) *f.* (gr.) bob *m.*, fizole *f.*, fazol *m.*

Phelloplastik *f.* (gr.) korkořezba *f.*, korkářství *n.*

Phenyl *n.* (chem.) fenyl *m.*; —säure *f.* kyselina fenylová; **Philantrop** (-en) *m.* (gr.) lidumil *m.*; —ie *f.* lidumilství *n.*; —isch *adj.* lidumilný, filantropický.

Philharmon-ie *f.* (gr.) filharmonie *f.*; —isch *adj.* hudbymilovný, filharmonický.

Philister (-s, unv. M.) *m.* šosák *m.*

Phillipsit *m.* (Miner.) puchavec křížový.

Philolog (-en) *m.* (gr.) mluvozpytec *m.*; jazykozpytec *m.*, filolog *m.*; —ie *f.* filologie *f.*, mluvozpyt, jazykozpyt *m.*; (Etymologie slovozpyt); —isch *adj.* mluvozpytný, jazykozpytný; filologický.

Philomele *f.* slavík *m. v.* Nachtigall.

Philosoph (-en) *m.* (gr.) filosof *m.*, mudrc *m.*; —ie *f.* filosofie *f.*; mudrctví *n.*; —ieren mh. mudrovati, pravdu zpytovati; —isch *adj.* filosofický, mudrcký.

Phimosis *f.* (gr.) (med.) kukla *f.*, sklíčení žaludu přední, *rus.* nezálupka.

Phiole (M. -en) *f.* láhvice *f.*, sklenice *f.*, baňička *f.* (fiala, hola *f.*).

Phlegma (-s, oh. M.) *n.* (gr.) netečnost *f.*; —tie *f.* zanícení *n.*; —tiker *m.* flegmatik *m.*, člověk chladnokrevný, netečník *m.*; —tisch *adj.* flegmatický, netečný, chladnokrevný.

Phlegmone *f.* (gr.) horký otok.

Phlogistisch *adj.* (gr.) zápalčivý.

Phlyktäne *f.* (gr.) puchýřek *m.*
Phlyzatium *n.* flyzacie (neštovice) *f.*
Phöbus *m.* (gr.) (Myth.) Jasoň, Slu-
Phoka *f.* (gr.) tuleň *m.* [nečník *m.*
Phokänsäure *f.* kyselina fuleňová.
Phonet-ik *f.* (gr.) fonetika *f.*, zvukověda *f.*; **-tiſch** *n.* (Inſtrum.) zvukoroh *m.*; **—iſch** *adj.* zvukový, zvučný, hláskový. [indigový.
Phönicin *n.* (chem.) purpur *v.* nach
Phönix (**-es**, M. **-e**) *m.* (gr.) samolet *m.*; fénix *m.*; ohniváč *m.* (báječný pták).
Phono-lith *m.* (gr.) znělec *m.*; **—meter** *n.* zvukoměr *m.* [fosfát *m.*
Phosphat *n.* (chem.) kosfan *m.*,
Phosphor (**-s**, ob. M.) *m.* (gr.) kostík *m.*, fosfor *m.*; **-e** *pl.* světlonoši, fosfory; **—eszenz** *f.* světélkování *n.*; **—eszieren** světélkovati; **—et** *n.* kostičník *m.*; **—feuerzeug** *n.* rozžehadlo fosforové; **—ige Salze** *pl.* fosforany; **—ige Säure** kyselina fosforová; **—kupfer** *n.* mnohozelen *m.*; **—metalle** *pl.* kostičníky; **—nekroſe** *f.* kostíková mrlina *f.*; **—ſäure** *f.* kyselina fosforečná, k. kostičná; **—ſaure Salze** *pl.* kostičnany; fosforečnany; **—ſchimmern** *n. v.* **Phosphoreszenz**; **—vergiftung** *f.* otrava kostíkem.
Photogen *n.* (gr.) světlík *m.*
Photograph (**-en**) *m.* fotograf (světloobrazník) *m.*; **—ie** *f.* fotografie *f.* (světlopis *m.*); **—ieren** fotografovati **—iſch** *adj.* fotografický.
Photo-meter *n.* světloměr *m.*; **—phobia** *f.* štítění světla; **—phare** *f.* světlokruh *m.*; **—typie** *f.* světlotisk *m.*
Phraſe (M. **-n**) *f.* (gr.) fráse *f.*, řečení *n.*, způsob mluvení, přípověď *f.*; (*vulgo*) prázdná slova; **—ologie** *f.* mluvosloví *n.*, výrazosloví *n.*
Phrastik *f.* (gr.) frastika *f.*, proslovnictví *n.*, náuka o proslovení, proslovování. [(smích) potlesk.
Phrenetiſch *adj.* (gr.) šílený; hlučný
Phronolog (**-en**) *m.* (gr.) leboslovec, leboznalec *m.*; **—ie** *f.* lebosloví *n.*, leboznalství *n.*, lebozpyt *m.*
Phryne *f.* (gr.) fig. záletnice *f.*
Phthiriasis *f.* (gr.) (Rht.) všivice *f.*
Phthisis *f.* (gr.) (Rht.) mze, úbytě *pl.*
Phthor (**-s**) *n.* (chem.) kazík *m.*
Phylax *m.* (gr.) strážce *m.* (Hundename).
Phyllo-dium *n.* (gr.) (bot.) licholist *m.*; **—peden** *pl.* raci lupenonozí; **—podium** *n.* (bot.) listové podnoží *n.*; **—pera** *f.* (zool.) révokaz *m.*, révnice *f.* *v.* Rebenlaus.
Physiatrie *f.* (gr.) přírodoléčba *f.*
Physik *f.* (gr.) silozpyt *m.*, fysika (fyzika) *f.*; **—aliſch** *adj.* silozpytný, fysikální; **-es Kabinett** kabinet fysikální; **—at** *n.* fysikat *m.*, služba zdravotního úřadu; **—er** *m.* silozpytec *m.*; **—us** (**Phyſikus**) *m.* fysik *m.*, zdravotní rádce (krajský n. městský).
Physiognom-ie *f.* (gr.) fysiognomie *f.*, tvar obličeje, tvářnost *f.*; **Ph.**, **—ik** *f.* tvářezpyt *m.*, tvářeznalství *m.*; **—iker** *m.* tvářeznalec, tvářezpytec *m.*; **—iſch** *adj.* fysiognomický.
Physiographie *f.* (gr.) přírodopis *m.*
Physiokrat (**-en**) *m.* (gr.) fysiokrat *m.*; **—ie** *f.* fysiokracie *f.*, přírodovláda *f.*; **—iſch** *adj.* fysiokratický, **-e Geſellſchaft** fysiokratická společnost.
Physiolog (**-en**) *m.* fysiolog *m.*; **—ie** *f.* fysiologie *f.*, životozpyt *m.*, životověda *f.*, siloskum *m.*, silověda *f.*; **—iſch** *adj.* fysiologický.
Physiſch *adj.* fysický, přirozený; **ph. großjährig** jsem přirozená léta svá miti, dospělý; **-e Großjährigkeit** přirozená zletilost; **—es Jahr** *v.* Sonnenjahr; **—e Perſon** osoba fysická, o. jednotná; **—er Tag** přirozený den; **—e Kraft** síla fysická, tělesná, hmotná.
Physopoden *pl.* (gr.) měchonozí
Phytiſch *adj.* rostlinný. [(hmyzi).
Phyto-biologie *f.* (gr.) (bot.) činosloví *n.*, rostlinné životosloví *n.*; **—chemie** *f.* *v.* **Pflanzenchemie**; **—gene Geſteine** (Min.) kameny rostlinné; **—geographie** *f.* obytosloví rostlin; **—gnoſie**, **—graphie** *f.* rostlinopis *m.*, rostlinosloví *n.*; **—laceae** *pl.* (bot.) ličidlovité (rostliny); **—logie** *f.* rostlinozpyt *m.*; **—nomie** *f.* rostlinoskum *m.*; **—phyſiologie** *f.* *v.* **Phytobiologie**; **—spheces** *pl.* (zool.) pilatkovití (motýli); **—tomie** *f.* pytva rostlinná.
a placere (it.) dle libosti; **Wechſel a p.** směnka dle libosti (výplatná).
Pianist (**-en**) *m.* pianista *m.*
Piano (it.) *adv.* (muz.) jemně, tiše; **P.**, **—forte** *n.* piano (klavír) *m.*, fortepiano *n.*, *v.* **Fortepiano**.
Piarist (**-en**, M. **-en**) *m.* piarista *m.*; **—enorden** *m.* piaristský řád *m.*
Piaster (**-s**, unv. M.) *m.* piastr *m.* (turecký peníz). **Piazza** *f.* (it.) *v.* **Platz**.
Pich-en smoliti; (**Fäſſer**) požahovati sudy; **—er** *m.* smolič *m.*; **—ſtatt** *f.* požahovárna *f.*
Pick (**-es**, M. **-e**) *m.* klob, klof, klofec *m.*; **p!** *int.* pik! pich! *v.* **Pfiff**.
Pickel-beere *f.* borůvka *f.*; **—flöte** *f.* pikolo *n.* *v.* **Pikkolo**; **—hering** *m.* (Bückling) uzenáč *m*; fig. šašek, kašpárek *m.*; **—haube** *f.* helm *m.*, helmice *f.*, přilbice *f.*, šišák *m.*
Picken zobati, ťobati, klobati.
Picket *n.* *v.* **Pikett**.
Pickling (**-s**, M. **-e**) *v.* **Bückling**.
Picknick (**-s**, M. **-e**) *m.* merenda *f.*, piknik *m.*
Pièce *f.* (fr.) kus *m.*, díl *m.*, oddělení
Piedestal *n.* (fr.) podstavek *m.* [*n.*
Pieke *f.* *v.* **Pike**.
Piepen, **piepien** mh. pištěti, tipati.
Piét-a *f.* (it.) (mal.) Matka boží bolestná; **—ät** *f.* uctivá oddanost, posvátná úcta, zbožnost *f.*; **—ismus** *m.* svatenství *n.*; **—ſt** (**-en**) *m.* svatoš (svatáček) *m.*; **- oso** (it.) *adv.* (muz.) uctivě
Piff paff - puff! *int.* pif - paf - puf!
Pigment (**-s**, M. **-e**) *n.* (lt.) barvivo *n.*; (zool.) barvina *f.* (v oku); **—bildung**

abnorme nepravidelné barviny; —mäler *pl.* znamení barevná; —mangel *m.* nedostatek barviny.

Pignola *f.* (it.) pinelka.

Pik *m.* zášti *n.* (na někoho); P. auf jmd. haben, míti na někoho dopal, pivku, s kopce, skřesano.

Pikant *adj.* pikantní, dráždivý, ostrý, řízný; —erie *f.* pikantnost, říznost *f.*

Pike *f.* pika *f.*, kopí *n.*, oštěp *m.*; fig. von P. auf dienen od sprostého (t. vojína) začíti, od piky; 2. P. (im Kartenſp.) piky, lopaty; 3. (vlt.) dva sáhy; —nier *m.* kopiník, oštěpník, sudličník *m.*; —nſchaft *m.* ratiště, oštěpiště *n.*

Pikee *n.* pik *m.* (látka, piková vesta).

Piket (-s, M. -n) *n.* piketa *f.* (polní stráž); 2. piket *m.* (hra v karty).

Pikier-en píchati, propichovati; ſich auf etwas P. svéhlavě usilovati o něco; —nadel *f.* propichovačka *f.*; —t dopálený, popuzený; —zange *f.* propichovací kližtky *pl.*

Pikkolo *m.* (it.) malý, maličký; zvl. sklepnický učeník, sklepníček, pikolík *m.*; 2. P., —flöte *f.* pikolo *n.* (it. *Flauto piccolo*).

Pikrinsäure *f.* kyselina pikrinová.

Pila *f* (lt.) míč *m.* [povy.

Pilaster (-s, unv. M.) *m.* pilíř slou-

Pilger (-s, unv. M.) *m.* poutník *m.*; —fahrt *f.* pouť *f.*, putování *n.*; —gewand *n.*, —kleid *n.* poutnický oděv *m.*; —mädchen *n.*, —in *f.* poutnice *f.*; —n mh. putovati; —ſtab *m.* poutnická hůl.

Pilgrim (-eš, M. -e) *m.* (vlt. Pilgram) poutník *m. v.* Pilger; 2. podruh *m.*

Pille (M. -n) *f.* pilule, pilulka *f.*; —nbreher, —nmacher *m.* pilulkář *m.*

Pilon *m.* (fr.) palička *f.* (z moždíře); 2. stoupa *f.*; 3. sloup *m.* [v. Lotſe.

Pilot (-en, M. -en) *m.* (fr.) lodivod *m.*

Pilot-e (M. -n) *f.* (Waſſerb.) jehla *f.*, jehlice *f*, vodní kůl, pilota *f.*; —enbrücke *f.* pilotový most, piloťák *m.*; —enſchuh *m.* kování, okovec, střevíc (na jehly, na jehle); —ieren jehlovati, beraniti; —ſche Röhre (mech.) trubice Pilotova.

Pilz (-eš, M. -e) *m.* hřib *m.*; *pl.* houby *Fungi, Mycetes*; —ling *m.* hřib *m.*, doubravník *m. Boletus edulis*; —ſtamm *m.* střeň *f.*

Piment *m.* (fr.) chuť *f.* (koření), všeho koření chuť *f.*, anglické koření *n.*, nové koření *n.* Nelkenpfeffer; —baum *m.* myrta všechutná *Pimenta officinalis, Myrtus Pimenta.*

Pimpel-ig *adj.* rozmazlený; —n kňourati, knikati, piplati; mazliti so.

Pimpernelle *f. v.* Pimpinelle.

Pimpernuß (M. —nüſſe) *f.* klokoč *m.* (*f.*), klokočka *f. Staphylea pinnata.*

Pimpinelle *f.* (bot.) bedrník *m. Pimpinella.*

Pinguekula *f.* (lt.), Fettfleck tučné zrnko na oku, tučenka *f.* (med.).

Pinguin (-s, M. -e) *m.* (zool.) tučnice *f.*, tučňák *m.*, Fettgans *Aptenodytes.*

Pin-ie (M. -en) *f.* (Baum) pinie, pinela *f. Pinus Pinea*; —ienzapfen *m.* pinelka, pineola *f.* (šiška *f.*, šách *m.*); —inſäure *f.* kyselina pininová (sosnová) *f.*

Pinke *f.* (Schiff) pinka *f.*

Pinken křesati (na ocílce); 2. kovati.

Pinna *f.* (lt.) (bot.) *v.* Fieder; (zool.) *v.* Floſſen; —*tus adj.* (bot.) peřený, speřený.

Pinne (M. -en) *f.* cvok, cvek *m.*; kolík *m.*; —baum *m.* (Web.) prsní vratidlo *n.*, prsník *m.*

Pinnen (Schiffb.) dřeva spojovati, sčepovati, začepovati. [skonozí).

Pinnipeden *pl.* (lt.) ploutvonozi (plo-

Pinsel (-s, unv. M.) *m.* štětec *m.*, štětička *f.*; 2. fig. hňup, troup, hlupák *m.*; —ei *f.* malovanina *f.*; 2. hlupáctví *n.*; —macher *m.* štětkář *m.*; —n zacházeti se štětcem; mazati; p. (winſeln) kňourati, skuhrati; —ſaft *m.* mok k natírání. [*f.* (míra).

Pinta *f.* (it.), Pinte (M. -n) *f.* pinta

Pinzette *f.* (fr.) proštipec *m.*

Pion *m.* (fr.) pěšák, sedlák *m.* (ve hře šachovní).

Pionnier (-s, M. -e) *m.* pionýr, zákopník *m.* (hradebník *m.*); —korps *n.* sbor zákopnický. [pipka *f.*

Pipe (M. -n) *f.* čípek *m.*, pipa *f.*,

Piper *m.* (lt.) pepř *m.*; —in *n.* piperin *m.*, pepřina *f.* [čepka *f.*

Pipette *f.* (chem.) pipeta, pipka, vý-

Pippel *n.* (zool.) cipuška (ptáče mající po vylíhnutí puch) *f.*, vylitalec *m. v.* Neſtflüchter.

Pipplerei *f.* páračka, piplačka *f.*

Pips (oh. M.) *m.* (Hühnerkht.) tipec, pipec *m.* [típavý; tiptavý.

Pips-en mh. típati; t. se; —ig *adj.*

Piquant *adj.* (fr.) perný; ostrý, štiplavý; fig. půvabný, zajímavý, překvapující; pikantní.

Piquet *v.* Pikett.

Pirat (-en, M. -en) *m.* (lt.) mořský loupežník, pirat *m.*

Pirol (-eš, M. -e) *m.* (Vogel) žluva *f. Oriolus galbula.*

Pisang (-s, M. -e) *m.* banan, bananík *m.*; —apfel *m.* banan *m.*

Pisée *m.* (fr.) lepenice, lípanice *f.*, pěchovačka *f.*, pěchovaná hlína; —bau *m.* stavba lepenična, pěchovaná stavba.

Piss-e *f.* moč *f.* (*m.*); —en mh. močiti, scáti; —oir *n.* (fr.), Pißwinkel *m.* záchodek *m.*

Pistazie (M. -en) *f.* (gr.) pistácie *f.*; (Frucht) pistáčky *pl.*; wilde P. klokoč *m.*; —ntorte *f.* dort s pistáciemi.

Pistill (-s, M. -e) *n.*, —e (M. -en) *f.* (lt.) sloupek, tlouček *m.*, palička *f.*, pist *m.*; (bot.) čnělka *f.*

Pistol (-s, M. -en) *n.*, Piſtole (M. -en) *f.* (fr.) pistol *f.*; —enhalfter *f.* bambitnice *f.* [piston, pístek *m.*

Piston (-s, M. -e) *m.* (beim Gewehr)

Pitoyable *adj.* (fr.) bídný.

Pittoresque *adj.* (fr.) malebný.

Pityriasis *f.* (gr.) (med.) otrus *m.*, otruby *pl. f.*, prachnivost na hlavě.

più (it.) více; *p. forte* silněji.
Pivot *m.* (fr.) (mil.) opora *f.*
pizzicato *adv.* (it.) drnkavě.
Placement *n.* (fr.) (fin.) umístění *n.*; —ur *f.* nálepnictví *n.*
Placenta *f.* (lt.) koláč *m.*
Placetum regium *n.* (lt.) svolení *n.*, panovnické schválení.
Plache (M. -en) *f.* plocha, rovina *f.*; 2. P., Plachte plachta, plachetka, loktuše *f.* [diti se.
Placieren (fr.) umístiti; ſich p. usa-
Plack (-s, M. -e) *n.*, —en *m. v.* Plagerei; —en plošiti, placatiti; 2. třísniti, skvrniti; 3. *v.* Plagen; —er *m. v.* Plager; 2. bouchnutí *n.*; 3. kaňka *f.*; —erei *f. v.* Plagerei.
Plafond (s, M. -e) *m.* (fr.) strop *m.*; —tribune *f.* podstropí *n.*
Plage (M. -en) *f.* soužení, trápení *n.*; —geiſt *m.* trapič, sužitel *m.*
Plagen mořiti, soužiti, sužovati, trápiti; ſich se.
Plager *m. v.* Plagegeiſt; —ei *f.* trápení, soužení *n.*, trampota *f.*
Plagiat (-s, M. -e) *n.* (lt.) plagiát *m.*, písemnická n. literární krádež; —or (-s, M. -en) *m.* písemnický krádce.
Plagieder *n.* (gr.) kosotvar *m.*
Plagium *n.* (lt.) spisovní n. písemnická krádež. [stovní šátek přes oděv).
Plaid (plád) *m.* (engl.) pléd *m.* (ce-
Plaid-ieren, —oyieren (fr.) líčiti při, zastávati před soudem; —oyer *n.* obhajná řeč, obrana před soudem.
Plaisir *n.* (fr.) *v.* Plaſier.
Plakage *f.* (fr.) vykládaná práce truhlářská. [návěští, vývěska.
Plakat (-s, M. -e) *n.* plakát, nárožní
Plakette *f.* plaketa, tepanka *f.*
Plan (-s, M. -e od. Pläne) *m.* prostranina, rovina, planina, pláň *f.*; 2. plán, nákres, rys *m.*; půdorys *m.*; P. und Riß plán a výkres; 3. P. fig. úmysl, zámysl, záměr *m.*; *p. adj.* rovný, plochý.
Planchette (n.) *f.* (fr.) planžet *m.*; (geom.) destičky *pl.*
Plane *f.* plachta *f. v.* Plachte; 2. P., Pläne (M. -n) *f.* pláň, pláně, rovina *f.*
Planen etw. něco zamýšleti, obmýšleti, připravovati, chystati; fig. osnovati.
Planer *m.*, —kalk *m.* (Min.) vápenec opukový; opuka *f.*
Planet (-en, M. -en) *m.* (gr.) oběžnice, planeta *f.*; —arium *n.* planetostroj, planetář *m.*
Planeten-bahn *f. v.* Orbita; —jahr *n.* oběh (rok) planetní; —leſer *m.* hvězdočet, planetář *m.*; —tafeln *pl.* (aſtr.) tabule planet.
Planetoiden *pl.* drobné planety.
Planieren (fr.) planiti, rovnati, plošiti; (ein Buch) klížiti, protahovati papír.
Plani-globium *n.*, —ſphäre *f.* (lt.) (aſtr.) plochokoule *f.*; —metrie *f.* plochoměrství *n.* [fošna *f.*
Planke (M. -n) *f.* plaňka *f.*; hont *m.*,
Plänkelei *f.* různostřelba, šarvátka *f.*
Plänkeln, planken různo stříleti, předPlanken plankovati. [střelovati.
Plänkler *m.* předstřelovač, různostřelec, šarvátkář *m.*
Plan-konkav *adj.* (lt.) (phyſ.) ploskoduhý; —konvex *adj.* (phyſ.) ploskovy-
Plankwerk *n.* plaňkoví *n.* [puklý.
Planmäßig *adv.* dle záměru, dle zámyslu, dle plánu.
Planschen cmírati, šplíchati se v čem.
Plant-a *f.* (lt.) (Pflanze) bylina, rostlina *f.*; —age *f.* (fr.) sady *pl. m.*; (Kolonie) osada *f.*; —agenbeſitzer *m.* sadař, osadník, plantážník *m.*
Plantag-ineae *pl.* (bot.) jitrocelovité; —o *f.* jitrocel *m.* (bot.).
Planum *n.* (lt.) *v.* Fläche.
Plapper-ei, —er, —haft, —maul, —n *v.* Plauderei *ꝛc.*
Plärr-auge *n.* krhavé oko, plačtivé oko; —äugig *adj.* brlooký, krhavý, plačtioký.
Plärr-e *f.* tlama, tlampa *f.*; —en mh. ječeti, vřískati, vřeštěti; —maul *n.* vřešťoun *m.*
Plaſier *n.* (fr.) vyražení, zábava, rozkoš *f.*; —lich *adj.* zábavný.
Plasma *n.* (gr.) tvar, útvar *m.*
Plast-ik *f.* (gr.) sošnictví, výtvarnictví *n.*; plastika *f.*; —iker *m.*, —iſcher Künſtler výtvarný umělec; —iſch *adj.* plastický, výtvarný; -e Künſte sošnická, výtvarná umění; -es Leben tvořivý život; —er Stoff tvorebná látka.
Platan-e *f.*, —*us m.* (gr.-lt.) platan *m.* (strom), vodoklen *m.*
Plateau *n.* (fr.) vysočina *f.*, horská
Platengras *n.* pýr *m.* [planina.
Platin *n.*, —a (ob. M.) *f.* (span.) (Min.) platina *f.*; —draht *m.* platinový drát *m.*; —feuerzeug *n.* rozžehadlo platinové; —glühlampe *f.* (chem.) kahan bezplamenný; —löſung *f.* roztok platinový; —mohr *m.*, —ſchwarz *n.* platinová čerň; —ſalmiak *m.* platinový salmiak; —ſchwamm *m.* platinová houba.
Platon-iker *m.* platonik *m.*; —iſch *adj.* (philoſ.) platonický; -e Liebe láska platonická. [šplíchati.
Platſchen, plätſchern mh. plískati,
Plätſcher *m.* plácnutí, plesknutí *n.*
Plätſchnase *f.* splesklý nos.
Platt *adj.* plochý, ploský; čapatý, placatý; pokrajní; fig. sprostý, jalový; všední, nízký, mělký, prázdný; das —e (flache) Land venkov *m.*; ein —er Witz planý vtip; *p. adv.* rovnou cestou, naprosto, zprosta, zhola; —baum *m.* (b. Vogelſt.) výstavek *m.*; —brett *n.* žehlicí prkno.
Plättchen *n.* (der Pilze) řasa *f.*, čepel *m.*; (Bauk.) pásek *m.*, páska *f.*
Plattdeutſch *adj.* dolnoněmecký; sprostě německý; P. *n.* dolnoněmčina *f.*
Platte (M. -en) *f.* žehlička, cihlička *f.*; 2. lysina *f.*, pleš *f.*; 3. (b. Geſtein) plát *m.*, plátce *n.*, deska *f.*; 4. (v. Eiſen) plotna *f.*; 5. (phyſ.) deska *f.*; 6. (b. Schneid.) pletka *f.* [prám *m.*; 2. plť *f.*
Platte *f.* (platteš Waſſerfahrzeug)
Plättcisen *n.* žehlička *f.*, cihlička *f.*, železko *n.* (do cihličky).

Platteiße (M. -n) *f.* ploskuše *f.* (*rus.*), platýs *m.* (ryba) *Platessa.*

Platten zploštěti, zplacatěti.

Plätten zploštiti, placatiti; 2. žehliti, hladiti prádlo. [placák *m.*

Plattennagel *m.* zploštěný hřeb,

Plätter (-s, unv. M.) *m.* žehlíř *m.*, žehlič *m.*; —in *f.* žehlířka *f.*

Platterbse *f.* cizrna *f. Cicer.*

Platter-dings *adv.* zhola, doprosta, naprosto, načisto.

Platt-fisch *m. v.* Platteiße; —flügler *pl.* hladkokřídlí hmyzi; —form *f.* beš Daches placatina, plošina *f.*, taras *m.*; —fuß *m.* ploská noha; zploštěnost chodidla, ploština *f.*; (Person) ploskonožec *m.*; —fußgänger *m.* (zool.) *v. Blantigrada*; —füßig *adj.* ploskonohý; —heit *f.* ploština *f.*; fig. mělkost, prázdnota *f.*

Plattier-en platovati, potáhnouti kov kovem; —er *m.* platnéř *m.*

Platt-karten *pl.* mapy ploské (n. merkatorské); —köpfig *adj.* ploskohlavý; —laus *f.* muňka (ploštice) *f. v.* Filzlaus; —nagel *m.* (zool.) nehet *m.*

Plattner (-s, unv. M.) *m.* (*st.*) platnéř, platnýř, brnîř *m*; —gasse *f.* (in Prag) ulice platnéřská; —handwerk *n.* řemeslo platnéřské, platnéřství *n.*

Platt-ofen *n.* kamna s plotnou, plotnová kamna *pl.*; —schlagen zploštiti; rozklepati; —topf, Plattopf *m.* nahřevač *m.*

Platz (-e, M. Plätze, auch Platze) *m.* místo *n.*; prostora *f.*, prostraniště *n.*, prostranství *n.*, plac *m.*; öffentlicher P. veřejné místo; Handels-Pl. místo obchodní; auf einen ausländischen P. ausgestellter Wechsel směnka vydaná v místo zahraničné; am hiesigen —e (Hdl.) zde (v místě); die Anordnung greift hinsichtlich einer Sache P. (hat Geltung) nařízení platí, nařízení se vztahuje na ...; den P. behaupten pole obdržeti; zvítěziti; auf dem —e bleiben padnouti (na bojišti); das Gefühl hat P. gegriffen cit se rozmohl; ich bitte P. zu nehmen! račte se posadit! P. machen odstoupiti, ustoupiti; P. *m.* náměstí *n.*; 2. cejch, liz *m.*, liha *f.*; P.! *int.* plesk, plác! [—büchse *f.* bouchačka *f.*

Platz-bäcker *m.* plachetník *m.*; **Plätzchen** *n.* místečko (plácek) *n.*

Platz-diener *m.* náměstní sluha, místní posluha.

Platze *f.* (am Baume) liz, náraz *m.*

Platzelgewölbe *n.* české klenutí, plecka *f.*

Platzen mh. pleskati; bouchnouti, vybuchnouti; puknouti, pukati, praskati; rozplasknouti se.

Plätzen (die Bäume) lizovati, narážeti.

Platz-gewerbe *n.* náměstní živnost; —greifen *v.* Platz; —kenntniße *pl.* místní známosti; —knecht *m.* přední tanečník; —kommandant *m.* místní velitel; —kommando *n.* místní velitelství; —major *m.* místní major; —meister *m.* nádvorník, placmistr *m.*; —rakete *f.* prskavka *f.*; —regen *m.* příval *m.*; —tonnengeld *n.* (*m.*) účet ze směnek místních; —tratte *f.*, —wechsel *m.* místní směnka. [*n.*

Plätzung *f.* líha *f.*, liz *m.*; 2. lizování

Plauder-ei (M. -eien) *f.* plácanice *f.*, pleskanice *f.*, tlachání *n.*, tlachy *pl.*; —er *m.* pleskal, tlachal, žvastal, žvanil *m.*; —haft *adj.* tlachavý, plácavý; —maul *n.* tlučhuba *m.* (Plauderer).

Plaudern mh. žvatlati, žvastati; žvaniti, tlachati, plácati, pleskati.

Plauder-stube *f.* tlachárna *f.*, žvastárna *f.*; —stunde *f.* klepavá hodinka; —tasche *f.* tlachalka *f.*; —werk, —zeug *n.* žvast, tlach *m.*

Plausch-en mh. prášiti fig., šáliti, naváděti; —er, —hans *m.* navaděč *m.*, šaloun *m.* [pravdě podobný.

Plausibel *adj.* (lt.) chvály hodný;

Plebejer (-s, unv. M.) *m.* (lt.) plebejec, plebejčík *m.* (nešlechtic *m.*).

Plebiszit (-es) *n.* (lt.) usnešení lidu.

Plebs *m.* (lt.) obecný lid, fig. chátra, luza *f.*

Plejaden *pl.* (gr.), Hyaden (astr.) slepička *f.*, kuřátka *pl.* (Glucken, Siebengestirn).

Plektrum *n.* (gr.-lt.) smykačka *f.* (ke hře na citeru a lyru).

Plempe *f.* sekačka *f.* (palaš); 2. břečka, brynda *f.*

Plenar-sitzung *f.* obecné (plné) sezení; —versammlung *f.*, Plenum *n.* (lt.) plné n. valné n. všeobecné shromáždění, plná n. obecná schůze.

Pleo-chroismus *m.* (gr.) mnohobarevnost *f.*; —logie *f.* fig. mnohosloví *n.*; —nasmus *m.* nadbytečnost *f.* (přeplněk *m.*).

Plethora *f.* (gr.) (med.) překrvení *n.*

Pleur-a *f.* (gr.) (anat.) pohrudnice *f.* (Brustfell); —itis *f.* (med.) zánět pohrudnice (Brustfellentzündung).

Plexus *m.* (lt.) (anat.) pletivo *n.* (Geflechte). [(blin *rus.*).

Plinse, Plinze *f.* lívanec (pečivo)

Plissen, Plissieren (fr.) řáskovati, skládati.

Plitz-platz! *intr.* plesk-třesk!

Ploderhosen *v.* Pluderhosen.

Plomb-e *f.* (fr.) plomba *f.*, olověná pečeť, olověná známka; Zahn-Plombe plomba zubní; —ieren plombovati, zaplniti (zub). [mh. bouchati.

Plotz! *int.* bác, plác! bouch! —en

Plötze *f.* (Fisch) plotice *f.*, červenoperice *f.* (Rotauge, Rötling) *Leuciscus rutilus.*

Plötzlich *adj.* náhlý, nenadálý, kvapný; *adv.* náhle, znáhla, najednou, zčistajasna, z nenadání, rázem.

Pluche, Peluche (fr.) *v.* Plüsch.

Pluderhosen *pl.* plundry, nabrané nohavice; 2. boží milosti, pečené pla-

Plumae *pl. v.* Flaumfeder. [čičky *pl.*

Plumb-agineae *pl.* (med.) mlékosedovité; —um *n.* (lt.) olovo *n.*

Plum-e *f.* (fr.) (lt. *pluma*) pero *n.*; —osus *v.* Federig.

Plump! *int.* bluňk, žblunk! p. *adj.* nejapný, nemotorný, neohrabaný; —en

mh. žblunknouti; —heit *f.* nejapnost, nemotornost, neohrabanost *f.*

Plumps! *int. v.* Plump!

Plumpsack *m.* (zum Schlagen) placák *m.*, placucha *f.*, pešek *m.*; fig. placka, hňup *m.*, nemehlo *n.* (*m.*).

Plumpsen mh. plácnouti, žblunknouti.

Plunder (-s, oh. M.) *m.*, —fram *m.* plundr *m.*, haraburdí, harampádí *n.*; —kammer *f.* hadrovna *f.*

Plünder-er *m.* drancovník, plenitel *m.*; —n etw. (eine Stadt) drancovati, pleniti (plundrovati); —ung *f.* drancování *n.*, plen *m.*; die Stadt der P. preisgeben vydati město v plen.

Plural *m.*, —*is* (*numerus*) (lt.) (grm.) množné číslo, množný počet, množník *m.*; —ismus *m.*, —ität *f.* (bei Wahlen) množstvina *f.* [přebytek *m.*

Plus (lt.) (math.) více, a (+); P. *n.*

Plüsch (-es, M. -e) *m.* plyš *m.* (poloaksamit).

Plüsen, Plusieren *v.* Plíšíeren.

Plusmacher *m.* množitel *m.* (financí).

Plusquamperfektum (*tempus*) (lt.) (grm.) dávnominulý (čas).

Pluton *m.* (gr. myth.) Pluto *m.*; —isch *adj.* (geol.) plutonický, vodozvratný; —ismus *m.* (geol.) plutonismus *m.*; —ist (-en) *m.* plutonista *m.*

Plutz! *int.* plesk! prác! žblunk!

Plutzer (-s) *m.* plucar *m.* *Cucurbita pipa*; (Gefäß) baně, baňka *f.*, čepák *m.*, čepáček *m.*, plocek, plucek *m.*; —bier *n.* pivo v baňkách; —birne *f.* čáslavka, václavka *f.* **Plutzig** *adj.* baňatý; opuchlý.

Pluviale *n.* (lt.) pluviál *m.* (dlouhý šat kněžský).

Pneum-a *n.* (gr.) plíce *pl.* *n.*; 2. dech *m.*; 3. vzduch *m.*; —atik *f.* (gr.) pneumatika *f.*, dynamika plynů, dynamika vzdušných těl; —atisch *adj.* dechový; vzdušný; —atosis *f.* bubenitost *f.*, větrnost *f.*, nadmutí *n.*; —onie *f.*, —onitis *f.* zánět n. zapálení plic; —othorax *f.* větrnost prsní. [lipnice *f.*

Poa *f.* (gr.) (tráva) *f.*; (Rispengras)

Pöbel (-s, oh. M.) *m.* luza *f.*, chátra *f.*; —anführer *m.* náčelník luzy; —haft *adj.* sprostácký, sprostý; uličnický; —herrschaft *f.* luzovláda *f.*; —weisheit *f.* sprostácká moudrost.

Poch-arbeiter *m.* rudotluk *m.*, puchárník *m.*; —en mh. tlouci, klepati, bušiti, buchati; (Erz p. tlouci rudu; p. (auf etwas) fig. vypínati se čím, honositi se; —er *m.* buchal, buchač *m.*; fig. hrdopýšek *m.*, chlubník *m.*; —käfer *m.* červotoč *m.*, umrlčí hodinky *Anobium pertinax*; —klotz *m.* tlukadlo *n.*; —mühle *f.*, —werk *n.* tlukárna, puchárna *f.*; —werksgenossen *f.* povolení k založení puchárny; —werksschaffer *m.* správce puchárny; —werkszinsen *pl.* dávky z tlukáren, z puchárен; tlukárné, puchárné *n.*

Pocke (M. -n) *f.* neštovice *f.* *Variola.*

Pocken-gift *n.* jed neštovičný; —grube *f.* důlek n. dubka neštovični; —impfung *f.* sázení neštovic, očkování *n.*; —narbig *adj.* dolíčkovatý, zdobaný (od neštovic), zdrápaný.

poco *adv.* (lt.) trochu.

Podagr-a *n.* (gr.) podagra *f.*, pakostnice *f.*, dna *f.* (v nohách); —ist (-en) *m.* podagrista *m.*

Podest *n.* (arch.) přestávka *f.*, odpočívadlo *n.* (na schodech).

Podesta *m.* (it.) starosta *m.* (obecní n. městský), purkmistr *m.*

Podex *m.* (lt.) zadnice *f.*, řiť *f.*

Podische Žáfur přerývka stopní.

Podium *n.* (lt.) stupniště *n.*, zvýšené místo; (im Theater) předjeviště *n.*

Podometer *n.* (gr.) krokoměr *m.*

Poema *n.* (gr.) báseň *f.*

Poesie *f.* (gr.) básnictví *n.*, básnířství *n.*; poesie *f.*; die —en *pl.* básně.

Poet (-en, M. -en) *m.* básník *m.*, —erei *f.* básnilkování *n.*; —ik *f.* básnictví *n.*, nauka o básnictví; —isch *adj.* básnický, poetický.

Pohl (-es, M. -e) *m.* pol *m.*, plst aksamitu; náplstník *m.*; —damm *m.*, —schaft *m.* brdo *n.* (u aksamitníkův); —mehl *v.* Polmehl.

Point *m.* (*n.*) (fr.) bod *m.*; (im Spiele) oko *n.*; *P. de vue* (geom.) bod dohledný; *P. d'honneur* věc cti; 2. (Kart.) protivklad *m.*; —e *f.* ostří *n.*; fig. hlavní myšlenka *f.*; —eur *m.* (Artil.) zaměřovač *m.*; 2. (Kart.) protihráč *m.*; —ieren (geom.) naměřiti, zaměřiti k čemu.

Pokal (-s, M. -e) *m.* číše *f.*, kalich *m.*

Pökel (-s, oh. M.) *m.* lák *m.*, rosol *m.*; —fleisch *n.* zásol *m.*, solenice *f.*, solenina *f.*; —hering *m.* uzenáč *m.*; —n soliti, zasoliti, maso nakládati.

Pokulieren číše vyprazdňovati, popíjeti. [fig. prof, náprotí *f.*

Pol (-es, M. -e) *m.* pol *m.*, točna *f.*; **Polar-bär** *m.* medvěd lední; —beere *f.* chocholanka, kněženka, mamura *f.* (malina severní) *Rubus arcticus*; —distanz *f.* (astr.) odlehlost od polu; odlehlost polární, odpólnost *f.*; —draht *m.* (phys.) polární drát *m.*; —dreieck *n.* polární trojúhelník *m.*; —durchmesser *m.* polární průměr *m.*; —isation *f.* (phys.) polarisace *f.*; —isieren polarisovati.

Polariskop *n.* (phys.) polariskop *m.*

Polar-krankheit *f.* polární nemoc, severská nemoc, točnová nemoc; —kreis *m.* polární kruh, obtočnový kruh, obtočník *m.*; —licht *n.* severní záře; —meer *n.* moře polární, moře obtočnové; nördliches P. moře severopolární; südliches P. moře jihopolární; —projektion *f.* (math.) promítka polární; —stern *m.* severka, polárka *f.*, severní hvězda; —zirkel *m.* *v.* Polarkreis.

Polder (-s, unv. M.) *m.* úhrazí *n.*, nížina hrázemi chráněná.

Poldistanz *f.* *v.* Polardistanz.

Polei (-s, oh. M.) *m.* polej (bot.).

Polem-ik *f.* (gr.) polemika *f.*, písemný spor *m.*; —isch *adj.* polemický, hádavý, sporný; —isieren (mit jmd., gegen etw.) přiti se, hádati se, spor míti, polemisovati s někým.

Polhöhe *f.* (aſtr.) výška pólu.
Policinell *m.* (it.) šašek *m.*
Polier-eisen *n.* hladítko *n.*; —en hladiti, leštiti; —er *m.* (b. Maur.) polír (palír) *m.*; —feile *f.* hladíček, hladicí pilník *m.*; —mühle *f.* hladírna *f.*; —ſchiefer *m.* lešticí břidlice; —ſtahl *m.* hladicí ocílka, hladička *f.*
Politieren leštiti.
Polit-ik *f.* (gr.) politika *f.*, světoprava *f.*, (zeměſprávní umění); —iker (-s), —ikus *m.* politik *m.*; —iſch *adj.* politický; 2. fig. chytrý, lstivý; —iſieren politisovati, politikou se obírati.
Politur *f.* uhlazenost, vyhlazenost *f.*; lesk *m.*
Polizei (oh. M.) *f.* (gr.-lt.) policie *f.*; —amt *n.* policejní úřad; —anſtalt *f.* policejní zřízení; policejní ústav; —aufſicht *f.* policejní dohlídka; —beamte *m.* policejní úředník; —direktion *f.* policejní ředitelství; —direktor *m.* ředitel policie; —haft *f.* policejní vazba *f.*; —kommiſſär *m.* policejní komisař *m.*; —kommiſſariat *n.* policejní komisařství; —ordnung *f.* policejní řád; —rat *m.* policejní rada *m.*; —rayon *m.* policejní obvod *m.*; —rückſicht *f.* příčina policejní; —ſtunde *f.* policejní hodina; —übertretung *f.* policejní přestupek *m.*; —vorſchrift *f.* policejní předpis *m.*; —wache *f.* policejní stráž *f.*; —wachmann *m.* policejní strážník *m.*; —weſen *n.* věci n. záležitosti policejní; —widrig *adj.* protipolicejní.
Polizist (-en) *m.* policista *m.*
Polizze *f.* (it.) pojistka *f.*, pojišťovací lístek, pojistný list.
Poll *m.* (engl.) jmenovité hlasování, hlasování dle jmen, hlasování vyvoláváním.
Pollen *m.* (lt.) (bot.) pel *m. v.* Blumenſtaub; —ſtielchen *n.* (bot.) nožka pelová, ocásek *m.*
Pöller (-s, unv. M.) *m.* moždíř *m.*; —ſchuß *m.* rána n. výstřel z moždíře.
Pollmehl *n.* kruchová, režná mouka.
Pollplatz *m.* hlasovací místo, volbiště *n.*
Pollution (M. -en) *f.* (lt.) vykalování (noční), poluce *f.*
Pollwecke *f.* kruchovka, krušinka *f.*
Polon-äse *f.* (fr.) polonéza *f.*, polská *f.* (tanec); —ismus *m.* polskomluv *m.*, popolštěné mluvení.
Polſter (-s, unv. M.) *m. et n.* polštář *m.*, poduška *f.*; (b. Fußboden) podkladek, polštář *m.*; (im Wagen) kožník *m.*; (b. Tragkorbe) pachole *n.*; P. mit Riechwerk voníček *m.*; —apfel *m.* poduštička *f.*; —n vycpávati, podkládati; vyplňovati; —ſeſſel *m.* vycpaná sesle.
Polter-abend *m.* předsvatbí *n.*, rachotka *f.*; *rus.* děvičné; přípravný večer *m.*; —er *m.* hřmotil, rachotil *m.* (burda, buchal *m.*); —geiſt *m.* buchoun *m.*; strašidlo *n.*; —haft *adj.* bouřivý; —kammer *f.*, —kaſten *m.* charouzna, haraburdna *f.*
Poltern mh. burácetí, bouřiti, hřmotiti, rachotiti.
Polter-nonne *f.* bekyně *f.*; —nuß *f.* křapáč *m.*; —ſtock *m.* bušmanda, ručvanda *f.*
Poltrake *f.* (Münze) polturák *m.*
Poltron (-s, M. -s) *m.* (fr.) bouřil *m.*, hromotluk *m.*, boucharon *m.*
Poly-adelphus *adj.* (gr.) (bot.) mnohobratrý; —baſit *m.* (Mtn.) tmavostříbřec klencový.
Polychotom-ie *f.* (gr.) několikadílnost, mnohodílnost, několikačástečnost, mnohočástečnost *f.*; —iſch *adj.* několikodílný, mnohodílný; několikačástečný, mnohočástečný.
Polychrom-ie *f.* polychromie *f.*; —iſch *adj.* polychromický; mnohobarevný; —iſieren, —ieren polychromovati.
Poly-eder *n.* několikostěn, mnohostěn *m.*; —gala *f.* (bot.) křížovec *m.*, křížový květ, vitod *m.*, mléčnice *f.* Kreuzblume; —gamie *f.* mnohomanželství *n.*, mnohoženství, mnohomužství *n.*; —glotte *f.* polyglota, spis v mnohých jazycích; —gon *n.* několikoúhelník, mnohoúhelník *m.*; —genalzahlen *pl.* čísla polygonální, mnohoúhelníková; —gonometrie *f.* měřictví mnohoúhelníkův; —hiſtor (-s, M. -e) *m.* polyhistor *m.* (učenec mnohostranně vzdělaný); mnohověd *m.*; —mer *adj.* (chem.) polymerický; —merie *f.* polymerie *f.*; —neſien *n.* Ostrovsko *n.*
Polynom *n.* (gr.) (matk.) několikočlen, mnohočlen *m.*; —tal, —iſch *adj.* mnohočlený; —talformel *f.* (matk.) vzorec mnohočlenový; —talkoeffizient *m.* (matk.) součinitel mnohočlený; —talkehrſatz *m.* věta mnohočlenová.
Polyonychia *f.* (med.) mnohonehtí, mnohonehetnost *f.*
Polyp (-en, M. -en) *m.* (gr.) (zool.) polyp *m.*, krákalka *f.*; (med.) polyp *m.*, houba *f.*, výrostek *m.*; —enſtock *m.* polypový peň.
Poly-phyllus (gr.) (bot.) mnoholupený; —proton *n.* mnohopádnost *f.*; —ſyndetiſch mnohospoječný; —ſyndeton, —*syntheton* *n.* mnohospolečnost *f.*; —technik *f.* polytechnika *f.*, ústav polytechnický; —techniſch *adj.* polytechnický; —theismus *m.* mnohobožství *n.*
Polzirkel *m.* točnový kruh.
Pomade (M. -en) *f.* (fr.) pomáda *f.* (mazadlo na vlasy); und das iſt P.? a to je vosk?
Pomeranze (M. -en) *f.* (it.) pomeranč, pomoranč *m. Pomum aurantium.*
Pomeranzen-baum *m.* pomorančník *m.*; —haus *n.* pomorančovna *f.*; —liför *m.* pomerančovka *f.*; —mann, —händler *m.* pomorančník *m.*; —ſaft *m.* šťáva pomorančová; —ſauce *f.* omáčka z pomorančův; —torte *f.* dort pomorančový; —waſſer *n.* pomorančovka *f.*
Pomesine (M. -n) *f.* pomoranč *m.*, pomezina *f.*
Pomolog (-en, M. -en) *m.* (lt.-gr.) ovocník *m.*; —ie *n.* ovocnictví *n.*; —iſch *adj.* ovocnický, pomologický.
Pomona *f.* (lt.) (myth.) Ovocněna *f.*

Pomp (-es, oh. M.) *m.* (*f.*) (fr.-lt.) skvostnost, okazalost *f.*, přepych *m.*; —haft, —ös *adj.* okázalý, skvostný.

Pompholix *f.* (gr.) puchýřina *f.*

Pompier (-s, M. -s) *m.* (fr.) hasič *m.*, požárník *m.*; —korps *n.*, —wache *f.* hasičská stráž *f.*

Pomum *n.* (lt.) jablko *n.*

Pönale *n.* (lt.) pokuta *f.* [letovo.

Poncelet-rad *n.* (mech.) kolo Ponce-

Ponderabilien *pl.* (lt.) těžiny, vážitelniny *pl. f.*

Ponieren (lt.) (philos.) klásti.

Pönit-entia *f.* (lt.), —enz *f.* pokání *n.*; —*entiarius* *m.* zpovědník *m.*

Ponte *m.* (*f.*) (fr.) protihra *f.* (Kart.).

Pontifex *m.* (lt.) nejvyšší kněz; *P. maximus* papež *m.*

Pontifika-le *n.* (lt.) kněžská štola *f.*; —meſſe *f.* pontifikální (slavná) mše.

Ponton *m.* (fr.) ponton *m.*, mostník *m.*; —ier *m.* mostař *m.*; —ierkorps *n.* mostařský sbor. [malý koník (pony).

Pony (-s, M. -s) *n.* (eng.) poník *m.*,

Popanz (-es, M. -e) *m.* strašák *m.*, bubák *m.*, hastroš *m.*

Pope (-n, M. -n) *m.* pop *m.*

Pöpel (-s, unv. M.) *m.* skrček *m.*, cvalík *m.*; 2. pípa *f.* (v nose), šušně *f.*; 3. střenina *f.*, zákvětek *m.*, pípa *f.* (v jablku *etc.*).

Popul-är *adj.* (lt.) prostonárodní, populární, lidový, u lidu oblíbený; —arisieren zprostonárodniti; —ation *f.* obyvatelstvo, populace *f.*; —ieren zalidniti; —iſt (-en) *m.* lidovec *m.*; —us *m.* (lt.) lid, národ *m.*

Por-e (M. -en) *f.* et *m.* (gr.) por *m.*, potnice *f.*; P. der Haut pichy, rupice; —odineš Mineral minerál (nerost) buspeninovitý; —ös *adj.* porovatý, dírkovatý, pichovatý; —oſität *f.* porovatost *f.*

Porphyr (-s, M. -e) *m.* (gr.) (Min.) porfyr *m.*, jisp *m.*

Porre (-es, oh. M.) *m.* por *m.* (česnek).

Porrigo *f.* (lt.) (med.) *v.* Pityriaſis.

Porst (-es) *m.* bahnitka *f.*, rojovník *m.* (*rstl.*).

Port (-es, M. -e) *m.* (lt.) přístav *m.*

Portal (-s, M. -e) *n.* (span.) průčelná brána, průčeliště *n.*, průčelí *n.*, portál *m.*

Portechaise *f.* (fr.) nosítka *pl.*

Portefeuille *n.* (fr.) tobolka *f.*; P. (eines Miniſters) obor záležitostí; Miniſter ohne P. ministr poradný.

Portemonnaie *n.* (fr.) tobolka (na peníze) *f.*, peněženka (portmonka) *f.*

Portepee *n.* (fr.) důstojnický třapec, důstojnický návěs, portepé *n.*

Porter *m.* (engl.) porter *m.* (silné pivo anglické).

Porteur (fr.) *m. v.* Überbringer.

Portier *m.* (fr.) vrátný, (-, ého) *m.*; vrátník, portýr *m.*; —e *f.* portiera *f.*, přídveřek *m.*

Portikus *m.* (lt.) (arch.) loubiště *n.*

Portion (M. -en) *f.* (fr.-lt.) porce *f.*, díl, podíl *m.*; odměrek, údělek *m.*; —iſt (-en) *m.* porcionista *m.*, údělník *m.*

Porto *n.* (lt.), —gebühr *f.* poštovné *n.*, porto *n.*; —frei *adv.* prosto (pr. poštovného), bez poštovného, bezplatně; *adj.* poštovného prostý.

Porträt (-s, M. -e) *n.* (fr.) podobizna *f.*, portrét *m.*; —maler *m.* portrétník, podobizník, podobizňár *m.*, malíř podobizen; —malerei *f.* malba portrétů, portrétnictví, malířství podobizen.

Portulak (-s, oh. M.) *m.* (lt.) kuří noha (*rstl.*).

Porzellan (-s, M. -e) *n.* (lt.) porcelán, porculán *m.*; —brennerei *f.*, —fabrik *f.* porcelánka, porcelánovka *f.*; —erde *f.* porcelánka; —gut *n.*, —maſſe *f.* porcelánovina, porcelánina *f.*; —maler *m.* malíř porcelánu; —malerei *f.* malba na porceláně; —ofen *m.* pec na porcelán; —pfeife *f.* porculánka *f.*

Posament (-s, M. -e) *n.* prýmky *pl. m.*, premování *n.*

Posamentier (-s, M. -e) *m.* prýmkář, pozamentýr, zlatopředec *m.*; —waren *pl.* zboží prýmkářské.

Posaun-e (M. -en) *f.* pozoun *m.*; —en mh. troubiti na pozoun; fig. ausp. vytrubovati, rozhlašovati; —enbläſer, —er (-s), —iſt (-en) *m.* pozounik, pozounista *m.* [2. kytka lenu.

Pose (M. -n) *f.* brk *v.* Federkiel;

Pose *f.* (fr.) poza *f.*, postoj *m.*, postava *f.*, klad *m.*, držení těla.

Position *f.* (lt.) (philos.) klad *m.*, tvrdivost *f.*; (astr., milit. *etc.*) poloha *f.*, pozice, posice *f.*, postavení *n.*

Positions-geſchütz *n.* vsazené (hrubé) dělo (kus); —mikrometer *n.* mikrometr n. drobnoměr polohy; —winkel *m.* (astr.) úhel polohy.

Positiv *adj.* (lt.) určitý; kladný daný, prostodaný, positivní; P. *m.* (gram.) položitel *m.*; první stupeň *m.*; P. *n.* positiv *m.* (malé varhany); —ismus *m.* skutkovitost.

posito (lt.) dejme tomu, že.....

Posse (M. -n) *f.* fraška *f.*; *v.* Poſſen.

Posseln piplati.

Possen *n.* čtveráctví *n.*, šibalství *n.*; P. treiben, P. reißen šašky tropiti, šaškovati, laškovati, dováděti, šprýmovati, čtveračiti; —dichter *m.* skladatel n. spisovatel frašek; —haft *adj.* čtverácký, fraškovitý; —macher, —reißer *m.* šašek, čtverák *m.*; —ſchreiber *m.* fraškopisec *m.*; —ſpiel *n.*, —ſtück *n.* fraška *f.*; —treiber *m. v.* Poſſenmacher.

Poſſeſs-ion *f.* (lt.) držba *f. v.* Beſitz; —iv *adj.* přisvojovací; —*ivum* (*pronomen*) (grm.) místojmeno (zájmeno), náměstka přisvojovací; —or (-s, M. -en) *m.* (lt.) držitel *m.* [šprýmovný.

Poſſierlich *adj.* směšný, žertovný,

Poſt (M. -en) *f.* (Artikel) položka *f.*, článek *m.*; 2. P. pošta *f.*; 3. kulka do ručnice; dlouhý brok; —ablauf *m.* odchod pošty; vor dem P. dříve než odjede pošta.

post festum (lt.) po všem.

Poſtalisch *adj.* poštovský.

Postament *n.* (It.) podstavec *m.*

Post-amt *n.* poštovní úřad *m.*; —arbeit *f.* pospěšná práce, pilná práce *f.*; —auftrag *m.* poštovský příkaz; —beamte *m.* poštovní úředník; —bedienſteter *m.* poštovní zřízenec; —begleitadreſſe *f.* poštovská průvodní adresa; —begleitſchein *m.* poštovský průvodní list; —bote *m.* poštovský posel *m.*; —datieren datovati později; —debit *n.* poštovní zásilka; povolení k rozesílání poštou; —direktion *f.* poštovské ředitelství; —direktor *m.* ředitel pošt.

Posten (-s, unv. M.) *m.* místo *n.*, stanoviště *n.*; (mil.) stráž *f.*; (Amt) úřad *m.*; der P. eines Lehrers místo učitelské; Geldp. suma peněz; —lauf *m.* poštovský běh; der P. iſt offen pošty jdou; —weiſe Eintragung článkovité zapisování, z. položek. [(t. psaní).

poste restante (It.) zadrží se na poště

a posteriori *v. a p.....*

Posteriorität *f.* (It.) potomnost *f.*

Posterius *m.* (It.) (philoſ.) shodnost *f.*, následek *m.*; 2. *v.* Theſis.

Post-expedient *m.* poštovní expedient *m.*, poštovní výpravčí *m.*; —expedition *f.* poštovní expedice; —frei *v.* Porto-frei; —gefälle *n.* poštovní důchodky *pl.*; —geld *n.* poštovné *n.*; —gerechtigkeit *f.* poštovní právo (pr. k poště); —halter *m.* poštovní *m.*; —haus *n.* poštovna *f.*, pošta *f.*; —horn *n.* poštovská trubka.

Posthumus *m.* (It.) pohrobek *m.*

Postille (M. -n) *f.* (It.) postila *f.*

Postillon (-s, M. -e) *m.* (fr.) postilion *m.*, poštovský pacholík *m.*; poštovský *m.*

Post-inspektor *m.* poštovský dozorce *m.*; —inſpektorat *n.* poštovské dozorství *n.*; —journal *n.* poštovský denník *m.*; —karte *f.* (Korreſpondenz-) dopisnice *f.*, dopisný lístek; 2. (geogr.) poštovní n. poštovská mapa; —kontrolor *m.* poštovní kontrolor.

Postliminium *n.* (It.) návrat *m.*

Postludium *n.* (It.) dohrávka, dohra *f.*

Post-meister *m.* poštmistr *m.*, poštovní *m.*; —nummer *f. v.* Poſtzahl.

Posto *m.* (It.) *v.* Poſten; P. faſſen usaditi se; místo obsaditi (vojskem).

Post-papier *n.* poštovský (tenký) papír; —porto *n.* poštovné *n.*; —poſitto *f.* (grm.) záložka *f.*; —rezeptſſe *n.* poštovní lístek; (Aufgabs-) poštovní obdržecí lístek; (Retour-) poštovský návratný lístek; —rittgeld *n.* plat za jízdu po poště, pojezdné (, ého) *n.* [douška *f.*

Postskriptum *n.* (It.) přípisek *m.*,

Postsparkasse *f.* poštovní spořitelna; —ſtempel *n.* spořitelní úřad poštovní; —ſtübchel *n.* knížka poštovní spořitelny; —verkehr *m.* obchod poštovních spořitelen.

Post-ſtallhalter *m.* držitel stáje poštovské; —ſtation *f.* poštovská (poštovní) stanice, pošta *f.*; —ſtraße *f.* poštovská silnice; —ſtube *f.* poštovna *f.*; —ſzenium *n.* (It.) zájeviští *n.*; —tag *m.* poštovní den; 2. poštovský sjezd.

Postul-ant (-en) *m.* (It.) žadatel *m.*; —at (-s, M. -e) *n.* žadost *f.*, požadavek *m.*; Landtagsp. žádost sněmovní; —atslandtag *m.* rozpočtový sněm; —ieren žádati.

Post-verbindung *f.* spojení poštovské; —verein *m.* poštovská jednota, poštovský spolek; —vereinsſtaaten *pl.* státy (země) poštovské jednoty; —vergehen *n.* poštovní přečin; —verſendung *f.* rozesílání poštou, posílka poštou; —verwaltung *f.* poštovská správa; —wagen *m.* poštovský vůz; —wagensgut *n.* zboží vozu poštovského; —wechſel *m.* střídání pošt; —wertzeichen *n.* poštovská cenná známka; —weſen *n.* záležitosti poštovní, poštovnictví *n.*; —zahl *f.* číslo položky, číslo článku; položka *f.*, číslo řadové; —zettel *m.* poštovní lístek; —zug *m.* poštovská připřež; 2. poštovský vlak.

Pot *m.* (fr.) hrnec *m.*

Potage *f.* (fr.) jícha *f.* (silná polévka); —löffel *m.* (fr.) polévková lžíce, nabírací lžíce, naběračka *f.*

Potam-iden *pl. f.* vodní víly, rusalky *pl.*; —ographie *f.* vodopis *m.*, řekopis *m.*

Potentat (-en, M. -en) *m.* (It.) potentát *m.*, mocnář *m.*; —or (-s, M. -en) *m.* mocnitel *m.*

Potentille *f.* (It.) mochna *f.* (bot.).

Potenz (M. -en) *f.* (It.) mocnost *f.*, moc *f.*, stupeň *f.*; (math.) mocnota *f.*, mocnost *f.*; —tand (-en) *m.* (math.) mocněnec *m.*, základní číslo mocnosti; —tator *m.*, —exponent *m.* (math.) udavatel n. vykladatel mocnosti, udavatel stupně mocnosti, mocnitel *m.*; —ieren, —tieren (math.) mocniti, zmocniti, povýšiti n. uvesti na mocnost; —reihe *f.* řada mocností; —tafel *f.* tabulka mocností, mocnilka *f.*

Poterie *f.* (fr.) hrnčířství *n.*

Poterne *f.* (fr.) poterna *f.*, výpadní branka (*rus.* výlaz *m.*).

Potichomanie *f.* nálepnictví *n.*

Potomanie *f.* (gr.) opilství *n.*

Potpourri *n.* (fr.) směs *f.*, míchanina *f.*; 2. vonidlo *n.*

Potſche *f. v.* Patutſche.

Pottasch-e (M. -en) *f.* draslo *n.*, salajka *f.*, sůl louhová (potaš *m.*); —macher, —ſieder *m.* draslář, salajkář *m.*; —ſiederei *f.* draslárna, draslovna *f.*

Potte *f.* baňka *f.* (hliněná).

Pott-fiſch *m.*, —wal *m.*, —walfiſch *m.* vorvaň *f.* [vlaská *Salix alba.*

Pottweide *f.* bělice *f.*, vrba bílá n.

Potzmännchen *n. v.* Popanz.

Potztauſend! *int.* tisíc láter! tisíc hromů! basa má kolíky! poť element! u všech všudy!

Poudr-e *f.* (fr.) *v.* Puder; —ette *f.* pudret *m.*, hnojicí moučka; —ier *m.* pudrovka *f.* (krabička).

Poularde *f.* (fr.) kapounek *m.*

pour (fr.) pro, na; *p. acquit* (fm.) obdržel (na zaplacené směnce); *pour le merite* za zásluhy; *p.-parler* hádka *f.*

Poussieren (fr.) hnáti, poháněti; strkati *v.* Boffieren.
Pouvoir *n.* (fr.) moc; síla *f.*
Povel *n.* (ſſm.) brak, výhaz *m.* (Bafel).
Poverino *m.* (it.) chuďas, chuďák *m.*
Prä haben míti pré.
Präambul-ieren (lt.) přípravy činiti; okolkem začínati, okolkovati; předehrávky činiti; —um *n.* úvod *m.*, příprava *f.*; okolkování *n.*; předehrávka *f.*
Präbend-e *f.* (lt.) prebenda *f.*, obročí duchovní; —iſt (-en) *m.* obročník, prebendář *m.*
Pracher *m.* žadonil, škemral *m.*; —ei *f.* žadonění, škemrání *n.*; —n žadoniti, škemrati.
Pracht (ob. M.) *f.* skvělost *f.*, nádhera *f.*, okázalost, skvostnost *f.*; —ausgabe *f.* skvostné vydání; —bau *m.* velkolepá stavba; —einband *m.* skvostná vazba; —exemplar *n.* skvostný výtisk; —gebäude velikolepé stavení; —gemach *n.* hlavní patro.
Prächtig *adj.* skvostný, skvělý, velikolepý, okázalý; das iſt p.; to je krása! to je skvostné, velikolepé!
Pracht-käfer *m.* krasec *m.*, kněžík *m. Buprestis*; —liebe *f.* nádherymilovnost; —lilie *f.* krasavka *f. Gloriosa*; —ſtück *n.* skvostný kus; —wagen *m.* skvostný vůz; —werk *n.* skvostné dílo.
Prädestination *f.*, Prädetermination *f.* (lt.) předurčení *n.*
Prädik-abel *adj.* (lt.) přisuditelný; —ament *n.* (philoſ.) přisudek *m.*, výrok *m.*; —ant (-en) *m.* kazatel *m.*; —at (-s) *n.* přídavný (šlechtický) titul; predikát *m.*; (grm.) výrok *m.*, přisudek *m.*; —ativ *adj.* výrokový; —atfrage *f.* výroková otázka.
Prädisposition *f.* (lt.) příprava *f.*; příhodnost, vhodnost *f.*
Prädizieren přisouditi, přiřknouti.
Präfekt (-en, M. -en) *m.* (fr.-lt.) prefekt *m.*, přednosta, starosta *m.*; (einer Schule) ředitel *m.*; —ur *f.* ředitelna *f.*
Präfixum *n.* (lt.) (grm.) předpona *f.*
Prägel-erbsen *pl.* pálenec *m.*, pučálka *f.* pražený hrách); —n pražiti.
Präg-en raziti, bíti (minci n. peníze); ins Gedächtnis p. do paměti vtisknouti, vštípiti; —er *m.* razič *m.*
Pragmatisch *adj.* (gr.) pragmatický; —e Sanktion pragmatická sankce.
Prägn-ant *adj.* (lt.) výrazný, smysluplný, plnoznačný; velejadrný; —anz *f.* velejadrnost *f.* [přehmat *m.*
Prägravation *f.* (lt.) přetížení *n.*;
Präg-tiegel *m.* razičská pánvice; —ung *f.* beš Geldes ražení peněz, ražba *f.*; 2. P., —ſtück *n.* (Typ.) tisk ražený; —ungskoſten *pl.* náklad na ražení peněz, ražebný náklad. [historický.
Prähistorisch *adj.* předvěký, před-
Prahl-en mh. chlubiti se, honositi se, vychloubati se, vynášeti se, vypínati se čím; —er (-s, unv. M.) chvastoun *m.*, vychloubač *m.*, honositel, chlubič *m.*; —erei *f.* chlouba *f.*, honosnost, chvastavost *f.*; —haft, —eriſch *adj.* chlubný, chlubivý, honosivý, chvastavý; —hans *m.* darmochlub, chvastoun *m.*; —ſucht *f.* chlubnost, chlubivost, honosivost *f.*; —ſüchtig *adj.* chlubný, chlubivý, honosivý. [*f.* prám *m.*
Prahm (-es, M. -e) *m.*, —e (M. -en)
Präjud-ikat *n.* (lt.) předstižný, předchozí soudní výrok; —izieren předchodně rozsouditi něco; 2. předstihnouti, na újmu, na škodu býti komu; 3. promeškati směnku; —izierlich *adj.* nepříznivý, škodlivý, na újmu jsoucí; —izierung *f.*, —izium, —iz *n.* (lt.) předchozí výrok, předstižný rozsudek; újma *f.*
Präkluſiv *adj.* (lt.) výlučný; —friſt *f.* lhůta zavitá; lh. neprodlužná, nepřestupná.
Präkonisieren vyhlásiti; 2. odporučiti n. navrhnouti na biskupství.
Präkordialſchmerz *m.* bolest okolo srdce.
Prakt-ik *f.* (ob. M.) (gr.-lt.) praktika, cvičnost *f.*; —iſabel *adv.* pohyblivý; —iſant (-en) *m.* praktikant *m.*; —iker, —iſus *m.* praktik, zkušenec *m*; —iſch *adj.* praktický; výhodný; prospěšný; -er Arzt praktický lékař; —izieren praktikovati; (als Arzt) léčiti; (als Advokat) provozovati advokátství.
Prälat (-en, M. -en) *m.* (lt.) prelát *m.*; —ur *f.* prelátství *n.*, prelatura *f.*
Prälegat (-s) *n.* (lt.) předchozí odkaz.
Prälimin-arе *n.* (lt.) (einer Rechnung) rozpočet *m.*, předchozí počet, preliminář *m.*; *pl.* -rien (Friedenspräl.) předchozí výminky míru; —ieren rozpočítávati, navrhovati.
Praline *f.* (fr.) prahlínka, prazenka *f.*, pražená cukrovinka.
Prall (-s, M. -e) *m.* odraz *m.*, odražení *n.*; p. *adj.* pružný; —en mh. odraziti se, odskočiti, obrážeti se; —triller *m.* trylek úsečný, krátký trylek.
Prälud-ieren předehrávati; —ium (M. -ien) *n.* (lt.) předehra *f.*, předehrávka *f.*, předehří *n.* [jímati.
Prämeditieren (lt.) rozvažovati, roz-
Prämiant (-en) *m.* premiant *m.*
Prämie (M. -en) *f.* (lt.) *praemium*) odměna *f.*; (Erſatz) náhrada *f.*; Aſſekuranzp. pojistné *n.*
Prämien-geſchäft *n.* volný kup a prodej, koupě a prodej s odstupným (při státních papírech); —ſchein *m.* list na prémie.
Prämi-sse (M. -en) *f.* (lt.) (philoſ.) předpoklad *m.* (návěst *f.*), co předpoloženo; —ttieren předpokládati.
Prämonstratenser *m.* premonstrát, premonstrák *m.*; —orden *m.* řád premonstrátský. [chlouba *f.*
Prang *m.* honosení *n.*, vypínání *n.*,
Prang-e *f.*, —el *m.* klacek *m.*, kyj *m.*
Prang-en mh. skvíti se, honositi se, vypínati se; —er (-s, unv. M.) *m.* pranýř *m.*, přestupkové lešení.
Pranke (M. -n) *f.* tlapa *f.*, pazour *m.*, pracka, pracna *f.*
Pränot-ant (-en) *m.* (lt.) zaznamenatel *m.*; —at (-en) *m.* zaznamník *m.*; P. (-s)

n. záznam *m.*, zaznamenání *n.*; —ation *f.* záznam *m.*, zaznamenání *n.*, prenotace *f.*; (*st.* přípověď ke statku); —ationsrechtfertigung *f.* spravení záznamu; —ationsrechtfertigungsklage *f.* žaloba ke spravení záznamu; —ieren zaznamenati (pohledávku).

Pränumer-ando *adv.* (lt.) v předplacení, způsobem předplatním; —ant (-en) *m.* předplatitel *m.*; —ation *f.* předplacení *n.*

Pränumerations-bedingung *f.* výminka předplacení; —betrag *m.* předplatné *n.*; —einladung *f.* pozvání ku předplacení; —karte *f.*, —schein *m.* předplatní list; —preis *m.* cena předplatní, předplatné *n.*

Pränumerieren předplatiti.

Präpar-ande *f.* (lt.) průpravna, přípravna *f.*; —at (-es, M. -e) *n.* (chem.) preparát *m.*, přípravek *m.*; anatomisches P. pytevnina *f.*; chemisches P. lučebnina, připravenina *f.*; —ation *f.* příprava *f.*; —ieren připraviti, preparovati.

Präponderanz *f.* (lt.) převaha *f.*

Präposition (M. -en) *f.* (lt.) (grm.) předložka *f.*; —alendung *f.* místník *m.*

Präpotenz *f.* (lt.) přemoc *f.*, přesila *f.*

Präputium *n.* (lt.) Vorhaut (anat.) [předpona *f.*

Prärie *f.* (fr.) prérie *f.*, travnatá rovina, lužný kraj (v Americe).

Prärogative *f.* (lt.) přednost *f.*, výhoda, výsada *f.*

Präsens *n.* (lt.) (grm.) přítomný čas.

Präsent (-es, M. -e) *n.* dar *m.*; *adj.* přítomný; —ant (-en) *m.* podavací pán; 2. (kaufm.) předkladatel *m.*; —ation *f.* (zu einer Stelle) presentace *f.*, podání *n.* (na úřad, na faru); P. eines Wechsels zur Zahlung předložení směnky ku placení; —ationsfrist *f.* lhůta ku předložení (směnky), lhůta předkladná; —ationsrecht *n.* právo podací; —*atum* podáno; P. *n.* den podání; —ieren (jmd. zu einem Amte) navrhnouti koho na úřad; eine Eingabe p. podati spis; einen Wechsel zur Zahlung p. předložiti směnku ku placení; —iert! (Kommandow.) vzdejte čest! —ierteller *m.* předkládací talíř.

Präsenz-bogen *m.*, —liste *f.*, výkaz n. seznam přítomných; —dienst *m.* (mil.) služba výkonná, sl. skutečná; sl. zosobněná; —marke *f.* úřadná poukázka.

Präserv-ativ (-es, M. -e) *n.* (lt.), —ativmittel (Verhütungsmittel) *n.* chránidlo *n.*, prostředek vyvarovací, p. chránivý; —ieren *v.* Verhüten.

Präses *m.* předsedící *m.* *v.* Folg.

Präsid-ent (-en) *m.* (lt.-fr.) president, předseda (předsední, předsedatel) *m.*; —entin *f.* presidentka *f.*; —ialbefehl *m.* nařízení presidiální; —ieren presidovati, předsedati; —ium *n.* (Würde) presidium, předsednictví *n.*; (Kolleg.) předsednictvo, předsednictvo *n.*

Präskribieren (lt.) předpisovati.

Prassen mh. praskati, prašteti.

Prass-en mh. hodovati, hejřiti; —er *m.* hodovník; hejřil *m.*

Präst-andum *n.* (lt.), —ation *f.* povinná dávka; *v.* Leistung; —ieren *v* Leisten.

Prästig-iator (-es, M. -en) *m.* (lt.) kejklíř *m.*; —ien *pl.* kejkle.

Präsum-ieren domnívati se; —tion *f.* (lt.) domnění *n.*; —tiv *adj.* domnělý.

Präten-dent (-en, M. -en) *m.* (lt.) pretendent, domáhatel, nápadník (trůnu) *m.*; —dieren domáhati se čeho, osobovati si něco; —sion *f.* půtah *m.* (právo) k něčemu, pohledávání, osobování si čeho; osobivost *f.*; přivlastňování *n.*; —sionslinie *f.* (bei Abgrenzungen) čára přivlastňovací; —tiös *adj.* domáhavý, osobovačný, domýšlivý.

Präter-ieren (lt.) minouti, pominouti; —itum *n.* (grm.) minulý čas; —ition, —mission *f.* (stilist.) pomíjení, pominuti *n.*

Prätext (-es, M. -e) *m.* záminka *f.*

Pratze (M. -n) *f.* pazour *m.*, tlapa, pracka, pracna *f.*

Präventiv *adj.* (lt.) předstižný; předchozí; —haft *f.* zajišťovací vazba, předchozí v.; —maßregel *f.* předstižné opatření; —zensur *f.* předchozí censura (censura rukopisů).

Praxis (oh. M.) *f.* (gr.) prakse (praxe) *f.*, cvik *m.*, průprava *f.*; die P. bei einem Gerichte nehmen vstoupiti do praxe; 2. výcvik, výkon *m.*; die P. ausüben *v.* Praktizieren; 3. P. obyčej *m.*; 4. P. zkušenost *f.*; P. der Gerichtsbehörden obyčej při soudech.

Präzedenz *f.* (lt.) přednost *f.*, předstih *m.*; —fall *m.* předchozí případ.

Präzept-or (-es, M. -en) *m.* (lt.) učitel *m.*; —um *n.* (lt.) předpis *m.*; pravidlo *n.*; příkaz *m.*

Präzip-itat *n.* (lt.) (chem.) sraženina *f.*, precipitát *m.*; —itieren im Reden v řeči se překvapovati; —uum *n.* přednost *f.*; 2. plat napřed odváděný.

Präzis *adj.* (lt.) určitý, odměřený; přesný; precizní; —ewechsel *m.* směnka s určitým dnem, směnka odměřená; —ieren pevně určiti, přesně naznačiti; —ion *f.* úsečnost *f.*; —ität *f.* urcitost, přesnost *f.*

Predig-en mh. kázati, hlásati; Aufruhr p. vyzývati ke vzbouření; Unglauben p. rozhlašovati nevěru; —er (-s, unv. M.) *m.* kazatel *m.*

Predigt (M. -ten) *f.* kázání *n.*; —buch *n.*, —sammlung *f.* sbírka kázání.

Preis (-es, M. -e) *m.* cena *f.*; laufender P. cena běžná; nomineller P. cena jmenovitá; den P. angeben cenu udati; 2. P. odměna *f.*, pocta *f.*; slava *f.*, chvála *f.*; 3. etwas (eine Sache) p.-geben něco opustiti; jmd. p.-geben (z. B. dem Spotte, der Gefahr) vystaviti koho v posměch, v nebezpečenství; 4. P. lem *m.*, obruba *f.*; —anfatz *m.* vysazení ceny; vysazená cena, vycenění *n.*; —aufgabe *f.* úloha o ceny; —ausschreibung *f.* vyhlášení ceny, rozepsání ceny; —bewerbung *f.* snažení o cenu.

Preiselbeere *f.* brusnice, brusinka *f.*

Preisen slaviti, oslavovati, veleslaviti, velebiti; 2. oceniti.

Preis-frage *f.* otázka cenná; —geben *v.* Preis; —kurant *n.* ceník *m.*; seznam cen; —nachlaß *m.* slevení *n.*, sleva *f.*; einen P. gewähren sleviti (s ceny); —nehmer *m.* cenou obdařený; —richter *m.* soudce nad cenami; přisuzovatel ceny; —ſchießen *n.* závodní střelba, stř. o cenu; —ſchrift *f.* spis cenou poctěný; —tarif *m.* sazba cen; —verzeichniß *n.* seznam cen, ceník *m.*; —wert, —würdig *adj.* cenný, ceně přiměřený; 2. velechvalný; —würdigkeit *f.* cennost *f.*; —zuerkennung *f.* přisouzení ceny.

Prek-är *adj.* (lt.) náhodný nejistý, pochybný, prozatimný; *adv.* prosmo; nejistě, pochybně; prozatím; —ärhandel *m.* trpený obchod (s válčící zemí); —arium *n.* výprosa *f.*, propůjčka výprosná.

Prell-e *f.* mrsk *m.*, mrsknutí, mrštění *n.*; 2. (bbm.) odbíječka *f.* (na lišku); —en mrštiti; den Fuchs p. houpati lišku, odbíjeti l.; p. fig. ošáliti, obelstiti, ošidit koho; —er *m.* udeření, uhození *n.* (na napnutou věc); odraz *m.*; (muſ.) odmach *m.*; —erei *f.* šalba *f.*, šizení *n.*; —ring *m.* (im Hammerwerk) odrazný kroužek *m.*; —ſtein *m.* (am Hauſe) patník *m.*, nárazník, nárožník *m.*; —ſtock *m.* (in Hammerw.) odrážka *f.*, zarážka *f.*

Premier- (fr.) první; —e *f.* prvotina, první představení (divadelní); —leutnant *m.* první poručík; —miniſter *m.* první ministr (ministr-president), předseda ministerstva.

Presbyops *adj.* (gr.) dalekozraký.

Presbyter (-s, unv. M.) *m.* (gr.) starší církevní *m.*, kněz *m.*; —ium *n.* presbyterium *n.* (v kostele).

Press *adj.* úzký, těsný. [pilný.

Pressant *adj.* (fr.) naléhavý, nutný,

Preß-bar *adj.* stlačitelný; —baum *m.* lisovací vampule; —bengel *m.* klika *f.*, rukověť *f.* (u lisu).

Presse (M. -n) *f.* lis, pres *m.*; (Wein-) čeřen *m.*; 2. tisk (knihtisk) *m.*; freie P. svobodný tisk; 3. tiskadlo *n.*; 4. tiskárna *f.*

Pressen stlačiti, zmáčknouti; lisovati, presovati; čeřenovati; fig. tisknouti, utiskovati; Matroſen p. násilím vybírati n. shánětí plavce; gepreßte Kugel stlačená koule.

Preß-freiheit *f.* drzost, nevázanost tisku; —freiheit *f.* svoboda tisku, svoboda tisková; —gericht *n.* soud tiskový; —geſetz *n.* zákon o tisku, zákon tiskový; —hefe *f.* lisované droždí.

Pression *f.* nátlak *m.*

Pressieren um etw. žádati čeho na kvap, naléhati na koho.

Preß-keil *m.* (b. Keilpreſſen) stahovací n. přitužovací klín; —linge *pl. m.* výtlačky *pl. m.*; —mehl *n.* tlačenka *f.*; —meiſter *m.* strojmistr *m.*; —ſchraube *f.* šroub přitužovací, —ſchwamm *m.* tlačená houba; —übertretung *f.* přestupek tisku, tiskový přestupek; —verordnung *f.* nařízení o tisku; —wurſt *f.* tlačenka *f.*, bachořice *f.*

Prestidigitateur *m.* (fr.) rychloprstý umělec, rychloprsťák (kejklíř) *m.*

Prestige *n.* (fr.) mámení *n.*, šalba *f.*

presto *adv.* (lt.) kvapně, rychle; *prestissimo* co nejrychleji.

Pretium *n.* (lt.) cena, odměna *f.*

Preußisch-blau *n.* pruská modř; —kurant (plt.) pruská měna, pruské peníze, pruský kurant.

Prezel *v.* Brezel.

Preziosen *pl.* skvosty.

Priapismus *m.* (med.) vstavačnost *f.*, ztopoření *n.*, topornost *f.*

Prick (M. -e) *m.* bod *m.*; —e *f.* bodlo, bodadlo *n.*, bodec *m.*; (Fiſch) *v.* Brícke; —erei štiplavost; —eln, —en mb. bodati, píchati, štípati; svědětí; die Hände —elten mír ruce mne svědí.

Prieſter (-s, unv. M.) *m.* kněz *m.*; —amt *n.* úřad kněžský, kněžství *n.*; —ehe *f.* manželství kněží; —in *f.* kněžka *f.*; —kleid *n.* kněžský oděv; —lich *adj.* kněžský; —rock *m.* gewöhnlicher klerika *f.*; P. mit kurzen Ärmeln dalmatika *f.*; langer P. talár *m.*; —tum (ob. M.) *n.* kněžství *n.*; —weihe *f.* svěcení kněžstva.

Prima *f.* (lt.) prima, první, přední; (Muſ.) prvnice *f.*; (Schule) první třída; —bonna *f.* první pěvkyně, primadona; P.-Nota (kfm.) denník *m.*, první zápisky *pl.*; P.-Sorte (kfm.) přední druh (zboží); P.-Wechſel *m.* směnka první, prima *f.*

Primage *f.* (fr.) primáže *f.*, pojistné (, ého *n.*).

Prim-är *adj.* prvotní; —ärarzt, —ariuš *m.* primář *m.* (na oddělení v nemocnici); —as (M. -aten) *m.* primas *m.*; —at (-es) *n.* přednost *f.*, přednostenství *n.*; —e *f.* *v.* Prima; —el *f.* *v* Primula; —faktor *m.* (math.) činitel prvý, prvočinitel *m.*; —itiv *adj.* prvobytný, prvotní, primitivní (jednoduchý); —iz *f.* primize *f.*; prvotiny *pl.*; —ogenitur *f.* prvorozenství *n.*; —ula *f.* (lt.), —el (M. -eln) *f.* (bot.) petrklíč *m.*, prvosenka *f.*; —zahl *f.* základní číslo, prvé číslo, prvočíslo; —zahlſyſtem *n.* prvočetnost *f.*

Prinsenkäse *m.* brynza *f.*

Prinz (-en, M. -en) *m.* (fr.) princ *m.*, (kněžic, královic, císařovic *m.*); —enkrönche *f.* kněžatka *f.*; —eſſin *f.* princezna, princezka *f.*

Prinzip (-s, M. -e u. -ien) *n.* zásada *f.*, první pravidlo *n.*, základní pravidlo; základ *m.*; (philoſ.) zákon *m.*; —iell *adv.* zpravidla, zásadně, ze zásady; —ienfrage *f.* zásadná otázka.

Prinzipal (-es, M. -e) *m.* (einer Handlung) principál *m.*, pán *m.* (obchodu); P. (-s, M. -e) *n.* principál *m.*, první píšťala (ve varhanách); —ſchuldner *m.* první dlužník, hlavní dlužník *m.*

Prinzipium (M. -ien) *n.* (lt.) počátek *m.* [vina *f.*

Prinzmetall *n.* žlutá měď, princo-

Prior (-s, M. -en) *m.* (lt.) převor *m.*; —a *pl.* předchozí spisy; a —i *v.* a

p....; —in (M. -en) *f.* převorka *f.*; —ität *f.* přednost, prvenství *n.*, prvota *f.*, prvost *f.*; —itätsaktien *pl.* akcie prioritní, a. prvokupné; —itätsobligation *f.* obligace prioritní, dlužní úpis prvocenný.

Prise (M. -n) *f.* šňupec *m.*, šňupka *f.*, štipec *m.* (tabáku); 2. kořist *f.*, zajatá loď; gute P. pravá n. řádná kořist.

Prisen-gericht *n.* (Schiff.) soud kořistný, s. nad kořistí; —meister *m.* soudce nad kořistí; —recht *n.* právo kořistné, právo ke kořisti.

Prisma (M. Prismen) *n.* (gr.) hranol *m.*; —tisch hranolový; —toidisch tetíbar (Mtn.) osodělný.

Prison *m.* (fr.) vězení vojenské, věznice *f.*; —nier *m.* zajatý *m.*

Pritsche (M. -n) *f.* plácačka *f.*, pleskačka *f.*; 2. pryčka *f.* (povoz); 3. palanda, pryčna *f.*, lehací lavice (vojáků).

Pritschen prašťiti, plácnouti (rukou).

Pritschelwetter *n.* pliskanice *f.*

Pritschwagen *m.* pryčka *f.*

Pritstabel *m.* poříčný *m.*

Prius (lt.) přední; 2. předchozí spis *m.*; 3. (philos.) prvost *f.*, přednost *f.*, předek *m.*

Privat *adj.* (lt.) soukromý, soukromný; —angelegenheit *f.* soukromá záležitost; —beamte *m.* soukromý úředník; —beteiligter *m.* soukromý účastník; —diener *m.* soukromý služebník; —dozent *m.* soukromý docent; —ehre *f.* soukromá čest; —eigentum *n.* soukromé vlastnictví; —fleiß *m.* domácí pilnost; —gelehrter *m.* soukromý učenec; —geschäftskanzlei *f.* soukromá jednatelna; —ier (-s, M. -s) *m.* soukromník *m.*; privátník *m.*; —institut *m.* soukromý ústav; —interesse *n.* soukromý prospěch, prospěch osob soukromých; —isieren vésti soukromý život, žíti v soukromí, privatisovati.

Privatist (-en) *m.* soukromý žák, privatista *m.*; —enprüfung *f.* zkouška privatistů.

Privativ *adj.* výhradný, výmezný; 2. obludný; 3. záporný; *a —um* (grm.) záporné a.

Privat-kläger *m.* soukromý žalobník (s. žalobce); —leben *n.* soukromý život; —mann *m.*, —person *f.* osoba soukromá, soukromník *m.*; —recht *n.* soukromé právo; —rechtstitel *m.* soukromý právní důvod; —sache *f.* soukromá věc; —schule *f.* soukromá škola; —übereinkommen *n.* soukromá úmluva, s. dohoda; —verbrechen *n.* soukromý zločin; —verein *m.* soukromý spolek; —vermögen *n.* soukromý majetek; —zeugnis *n.* soukromé vysvědčení.

Privet (-s, M. -e) *n.* (fr.) záchod *m.*

Privilegien-angelegenheit *f.* věc n. záležitost výsadní; —beschreibung *f.* popis výsady; —eingriff *m.* zasahování v (cizí) výsady; —erlöschung *f.* pominutí výsady; —erweiterung *f.* rozšíření výsady; —taxe *f.* výsadné (, ého) *n.*; —übertragung *f.* přenesení výsady; —urkunde *f.* výsadní list; —verlängerung *f.* prodloužení výsady; —verleihung *f.* propůjčení výsady.

Privileg-ieren privilegovati, výsadou opatřiti, výsadu dáti; —iert výsadní; —ium (M. -ien) *n.* (lt.) výsada *f.*, výsadní právo, privilej *f.*

Prix *m.* (fr.) *v.* Preis; *P. courant v.* Preiskurant; *P. fixe* pevná cena, *grand p.* velká cena (při soutěži).

pro et contra (lt.) pro i proti, v prospěch i na odpor, na obě strany, obapolně.

Prob-abilis *adj.* (lt.) průvodný, dokazatelný; —abilität *f.* pravděpodobnost *f.*; —at *adj.* osvědčený, zkušený; —ation *f.* (lt.) důkaz; průvod *m.*

Probe (M. -n) *f.* zkouška *f.*; auf P. na zkoušku; 2. P. (Beweis) důkaz *m.*; die Beweismittel machen eine halbe P. aus průvodové činí poloviční důkaz; 3. P. (Muster) okázka, ukázka *f.*; 4. P. (Stempelinstrument) průba *f.*

Probe-bändchen *n.* svazeček na ukázku; —blatt *n.* list na ukázku, ukázka *f.*; —blei *n.* olovo průbné, o. zkušebné; —bogen *m.* arch na zkoušku, na ukázku; —druck *m.* ukázka tisku, tisk na zkoušku; —fahrt *f.* jízda na zkoušku, jízda zkušební; —haltig *adj.* co ve zkoušce obstojí, pevný; -er Wechsel popořádná směnka; —heft *n.* sešit na ukázku; —jahr *n.* zkušební rok, rok zkoušky; —kandidat *m.* zkušební čekatel; —lektion *f.* čtení n. přednáška na zkoušku; —nummer *f.* číslo na ukázku; —prar *f.* zkušená *f.*; —scheibe *f.* (phys.) kotouček zkušebný; —schrift *f.* krasopis *m.*, předloha krasopisná; —stück *n.* věc na zkoušku, na ukázku; —vorlesung *f. v.* Probelektion; —werkzeug *n.* zkoumadlo *n.*; —zeit *f.* zkušební čas, čas na zkoušku.

Probier-en okusiti, okoušeti; zkoušeti; —er *m.* průbíř, kovozkumec *m.*; —kunst *f.* průbířství *n.*; zkušebnictví *n.*; —ofen *m.* pec průbířská; —stein *m.* zlatnický kámen, průbířský kámen.

Problem (-s, M. -e) *n.* (gr.) záhada *f.*, úloha *f.*; —atisch *adj.* záhadný; -es Urteil úsudek možný, nejistý.

Pröbling (-s, M. -e) *m.* zkoušenec *m.*

Probst *v.* Propst.

Produkt (-es, M. -e) *n.* (lt.) plod *m.*, vývod *m.*; Naturp. plodina *f.*; Industriep. výrobek *m.*; (Resultat) výsledek *m.*; (math.) součin *m.*, znásobenina *f.*; P. der Phantasie výmyslek *m.*, myšlenka *f.*; Geistesp. plod ducha; P. *m.* (dem eine Urkunde vorgewiesen wird) úkazník *m.*

Produkten-börse *f.* plodinová bursa; —halle *f.* tržnice *f.*, plodinárna *f.*; —handel *m.* obchod s plodinami; —händler *m.* obchodník s plodinami, plodinář *m.*; —preis *m.* cena plodin; cena výrobků.

Produktion *f.* (lt.) produkce *f.*, dobývání plodin; 2. (Kunst- ob. Industriep.) výroba *f.*; vyrábění *n.*; 3. P. *Productio* (grm.) dloužení, prodlužování *n.*;

protažení *n.*; 4. P. (theatr.) představení *n.*, produkce *f.*

Produktions-kapital *n.* výrobný kapitál; —kosten *pl.* náklad na dobývání plodin; 2. náklad výrobný; n. na vyrábění něčeho; —preis *m.* cena výrobná.

Produktiv *adj.* plodný, úrodný; 2. výrobný, produktivní; —fähigkeit, —ität *f.* výrobnost *f.*

Produz-ent (-en, M. -en) *m.* (lt.) výrobce *m.*; P. einer Urkunde ukazatel listiny; —ieren (b. Naturerzeugnissen) dělati, robiti, vyráběti; eine Urkunde p. (vorzeigen) ukázati listinu, prokázati něco listem; sich p. objeviti se, ukazovati se, dávati se viděť; dávati se slyšeť.

Profan *adj.* (lt.) světský; 2. svatorušný, svatoborný; zapustlý; —ieren zevšedněti; 2. znesvětiti.

Profeß (-esses, pl. M.) *m.* řeholní slib; P. tun slib učiniti, slib vykonati; P. (M. -essen) *m.* kdo učiní řeholní slib, řeholník *m.*, profes *m.*

Profession *f.* (lt.) zaměstnání *n.*, řemeslo *n.*; —ist (-en) *m.* řemeslník *m.*; —istenarbeit *f.* prace řemeslnická.

Professor (-s, M. -en) *m.* (lt.) profesor *m.* (vyšší učitel); —enkollegium *n.* sbor profesorský.

Profil (-s, M. -e) *n.* (fr.), —plan *m.* profil *m.*, průrys *m.*, postranní nákres n. vzhled, profil *m.*

Profit (-s, pl. M.) *m.* zisk *m.*, výdělek, prospěch *m.*, užitek, výtěžek *m.*; profit *m.*; —jäger, —macher *m.* prospěchář *m.*; —macherei *f.* prospěchářství, užitkářství *n.*

Profoß (-en) *m.* profos (profous) *m.*

Progno-se, —sis *f.* (gr.) předpověď *f.*, předvěstí *n.*; —stikon *n.* hvězdoskum *m.*, předvěstí *n.*, proroctví *n.*; einem das P. stellen, —stizieren předpovídati komu; prorokovati, věštiti; 2. tušiti.

Programm (-es, M. -e) *n.* (gr.) program *m.*; rozvrh *m.*; rozpis *m.*; —spunkt *m.* článek programu.

Progredieren (lt.) postupovati, vzestupovati. [*m.*, pokrok *m.*

Progreß (M. -esse) *m.* (lt.) postup

Progress-ion *f.* postupnost, postupování *n.*; (math.) progrese *f.*, postoupnost *f.*; —if (-en) *m.* přívrženec pokroku, pokrokář *m.*; —iv *adj.* postupovací stoupavý; —ive Methode způsob postupovací; p. *adv.* postupmo, postupně; —ivsteuer *f.* stoupavá daň.

Prohibitiv *adj.* (lt.) zápovědný, zbraňovací; —system *n.* zřízení n. soustava zápovědná, zapovědací, zbraňovací; —zoll *m.* clo zbraňovací.

Projekt (-es, M. -e) *n.* (lt.; návrh *m.*; rozvrh *m.*; předloha *f.*; —ant (-en) *m.* navrhovatel *m.*

Projektil (-s, M. -e) *n.* střela *f.*

Projektion *f.* (math.) průmět *m.*, namítka *f.*, projekce *f.*

Projektions-achse *f.* (geom.) osa průmětna; —apparat *m.* promítací přístroj; —ebene *f.* (geom.) plocha průmětna; —lehre *f.* (math.) průmětnictví, průmětosloví *n.*; —methode *f.* (geom.) způsob promítací, způsob průmětný. [vati.

Projektieren navrhovati; záměr cho-

Projizieren (lt.) (geom.) promítnouti.

Proklam-ation *f.* (lt.) provolání *n.*, proklamace *f.*; —ationsschreiben *n.* provolací list; —ieren provolati provolávati něco; alte Satzposten p. staré knihovní dluhy n. závady provolati.

Prokura *n.* (lt.) plnomocenství *n.*; *per procuram* einer Person v plnomocenství některé osoby; —führer *m.* prokurista *m.*, obchodní plnomocník; —nt *m.* zástupce, zmocněný, zplnomocněný *m.*; —tor *m.* prokurátor *m.*, plnomocník *m.*; Staatsprokurator *m.* státní zástupce.

Prolapsus *m.* (lt.) výklop *m.* v. Vorfall (med.). [nutí *n.*, úvod *m.*

Prolegomena *pl. n.* (gr.) připome-

Prolepsis *f.* (gr.) uprednění *n.*, řečí předchvácení, samonamítání *n.* (sobě samému namítání).

Proletar-iat *n.* chudinectví *n.*; dělný lid, proletářstvo *n.*; —ier *m.* proletář, chudas *m.*

Prolog (-s, M. -e) *m.* proslov *m.*

Prolong-ation *f.* (lt.) prodloužení *n.*; P. eines Wechsels odročení směnky (t. směnečného placení); —ieren prodloužiti (lhůtu ku placení).

Promemoria (M. -ien) *n.* (*f.*) pamětný spis, pamětný připis, připomínka *f.*

Promenade *f.* (fr.) procházka *f.* —fächer *m.* vějíř na procházku.

Promenieren procházeti se.

Promesse (M. -en) *f.* (fr.) promesa *f.*, připovědný list.

pro mille (lt.) (fm.) z tisíce.

Promontorium *n.* (lt.) předhoří *n.*; 2. (anat.) předkostí *n.*

Promo-tion *f.* (lt.) zur Doktorswürde promoce *f.*, povýšení na doktorství; —vieren povýšiti (na hodnost doktora), promovovati.

Prompt *adj.* (lt.) bystrý, ochotný, hbitý, hybný; -e Bedienung rychlé obsloužení; p. *adv.* ochotně; hbitě.

Promulgieren (lt.) ohlásiti, prohlásiti; ein Gesetz p. vůbec vyhlásiti zákon.

Pronomen *n.* (*pl. Pronomina*) *v.* Fürwort. [rozhodný.

Prononziert (fr.) prohlášený, známý,

Pronunz-iamento *n.* (span.) prohlášení výpovury; —iation *f.* pronášení *n.*, přednášení *n.* [předzpěv *m.*

Prooemium *n. v.* Eingang, Vorrede

Propädeut-ik *f.* (gr.) průprava *f.*; —isch *adj.* průpravný.

Propag-anda *f.* (lt.) propaganda *f.*, (rozšiřovací ústav); —ieren rozšiřovati.

Proparoxyton *n.* (grm.) slovo s přízvukem ostrým v slabice třetí od konce.

Propeller *m.* (engl.) poháněč *m.*; vrtule *f.*; 2. otočný parník.

Properispomenon *m.* (grm.) slovo s průtažným přízvukem slabiky předposlední.

Prophet (-en, M. -en) *m.* (gr.) prorok (věstec) *m.*; —in *f.* prorokyně *f.*; —isch *adj.* prorocký, proročí.

Prophezeien prorokovati, věštiti.

Prophylakt-ikum *n.* (gr.-lt.) ochranný prostředek; —isch *adj.* ochranný, předstižný, varovný.

Propination *f.* (lt.) (eines Getränkes) výstav *m.*, vystavování *n.* (nápoje), propinace *f.*; —sberechtigter *m.* oprávněný k vystavování; —srecht *n.* právo vystavovací; právo propinační.

Propion-säure *f.* (chem.) kyselina propionová; —saure Salze *pl.* propionany.

Proponieren (lt.) navrhnouti, navrhovati (něco).

Proportion (M. -en) *f.* (lt.) proporce, průměrnost *f.*, poměr *m.*, srovnalost *f.*

Proportional *adj.* úměrný, poměrný; srovnalý; —ität *f.* úměrnost, srovnalost *f.*; —maßstab *n.* měřítko úměrné; —winkel *m.* úhel úměrný, úhel úměrnosti n. srovnalosti; —zirkel *m.* kružidlo úměrné.

Proportion-ieren sestejniti, souměrniti; —iert úměrný, souměrný, srovnalý.

à propos (fr.) mezi jiným.

Proposition (M. -en) *f.* (lt.) návrh *m.*, navržení *n.*; předloha *f.*; proposice *f.*; 2. položka *f.*

Propre *adj.* (fr.) zvláštní, vlastní; —handlung *f.* svůj vlastní obchod; —wechsel *m.* svá vlastní směnka.

Propr-ietär (-s) *m.* vlastník *m.* (usedlosti); —ität *f.* (lt.) vlastnost *f.*; —ius *adj.* (lt.) vlastní; *nomen —ium* jmeno vlastní; *manu —ia* vlastní rukou.

Propst (-es, M. -e) *m.* probošt *m.*; —ei *f.* probošství *f.*

Propulsor *m.* (lt.) (phys.) pudič *m.*, pudidlo *n.*

Prorog-ation *f.* (lt.) odročení *n.*; —ieren odročiti.

Prosa, Prose (oh. M.) *f.* (lt.) próza, prosa *f.*, prostomluva *f.*; —iker *m.* prosaik *m.*, spisovatel prostomluvou; —isch *adj.* prosaický, prostomluvný; fig. nebásnický; fig. jednotvárný.

Prosektor *m.* (lt.) vrchní pytevník.

Proselyt (-en) *m.* (gr.) novověrec *m.*, získanec *m.*, přívrženec *m.*; —enmacherei *f.* hledání přívrženců.

Prosimia *pl.* (zool.) munovití.

Prosit! (lt.) na zdar! na zdraví!

Proskri-bieren v psanství dáti; —bierter *m.* (lt.) psanec *m.*; —ption *f.* psanství *n.*

Prosod-ie *f.* (gr.) prosodie *f.*, časomíra, zvukomíra *f.*; přízvukomíra *f.*; —ik *f.* prosodika *f.*, časoměrnost *f.*; přízvukoměrství *n.*; —isch *adj.* prosodický, časoměrný, přízvukoměrný.

Prosopopöia *f.* (gr.) zosobení, zosobování *n.*

Prospekt (-es, M. -e) *m.* (lt.) prospekt, rozhled, přehled *m.*; ukázka *f.*; (arch.) náčrtek, nákres *m.*; —maleret *f.* malba prospektová; m. rozhledů (krajin).

Prosper-ieren prospívati; —ität *f.* (lt.) zdárnost *f.*, prospěch *m.*, prospěšnost *f.*

Prossimo (lt.) nejbliže příští.

Prostata *glandula f.* (lt.) předstojná žláza, předstojnice *f.* (anat.).

Prostitu-ieren (lt.) *v.* Beschimpfen; eine —ierte prostitutka, nevěstka *f.*, obecná ženština; —tion *f.* prostituce *f.*, necudenství, necudnictví *n.*

Prosyllogismus *m.* (gr.) závěrek n. zavírka přední.

Proszenium *n.* (Theater) předjeviště *n.*

Protasis *f.* (gr.) (grm.) předvětí *n.*, předvěta *f.*

Protegé *m.* (fr.) chráněnec *m.*

Protegieren (lt.) jmb. protegovati, chrániti, přichraňovati koho, ochr. koho.

Protek-tion *f.* protekce *f.*, ochrana, záštita, přízeň *f.*; —tor *m.* (lt.) protektor, ochrance, záštitník; příznivec *m.*; —torat *n.* protektorát *m.*, ochranství *n.*

Protest (-es, M. -e) *m.* (lt.) protest, *m.*, odpor *m.*, ohražení *n.*; (Wechselp.) směnečné osvědčení (osvědčení pro neplacení směnky).

Protestant (-en, M. -en) *m.* protestant *m.* (odpůrce protikatolický); —isch *adj.* protestantský.

Protestation *f.* protestace *f.*, odpor *m.*; P. (bei Wechseln) směnečné osvědčení, sm. protest.

Protest-aufnahme *f.* vzaté n. učiněné osvědčení (směnky); —gebühr *f.* plat za osvědčení směnky.

Protestier-en (widersprechen) protestovati proti čemu, ozvati se, ohraditi se proti čemu, odporovati čemu, odpor proti čemu položiti; (in Wechselsachen) směnečně osvědčiti; protestovati.

Protest-kosten, —spesen *pl.* náklady na osvědčení směnky; —ler *m.* (polit.) odpěratel, zápornik *m.*; —protokoll *n.* protokol směnečného osvědčení.

Prothese *f.* předsuvka *f.*

Protokoll (-es, M. -e) *n.* (gr.-lt.) protokol *m.* (*chrv.* zápisník *m.*); etw. zu P. geben něco do protokolu dáti n. vložiti; —arische Aufnahme zápis do protokolu, sepsání protokolu; -sche Vernehmung vyslechnutí koho protokolem; —ieren protokolovati, vložiti do protokolu; zapsati, zapisovati protokolem; —ist (-en) *m.* protokolista, zapisovatel *m.*; —führer *f.* zapisovatel *m.*; —führung *f.* zapisování protokolem, vedení protokolu; —s-nummer *f.* číslo protokolu podacího (*Nr. exh.*).

Protomedikus *m.* (gr.-lt.) protomedik, archilékař *m.*

Proto-typ (-en, M. -en) *n.* (gr.) pravzor *m.*; —zoon *n.* (gr.) prvok *m.*

Protuberantia *f.* (lt.) (zool.) Höcker hrbol *m.*; (astr.) zvýšenina *f.*; —en *pl.* výrony sluneční.

Protz-e *f.*, —wagen *m.*, valník *m.*, koleska *f.*; vozík dělový; —en vypínati se; durditi se; hněvati se; 2. ab- skolesiti, svaliti (dělo); auf- nakolesiti, navaliti (dělo); —ig *adj.* vypínavý, durdivý.

Provenienz *f.* (lt.) původ *m.*; přišlost *f.* (přišlá věc).

Proventrikulus *m.* (lt.) (zool.) přední žaludek.

Proverbium *n.* (lt.) přísloví *n. v.* Sprichwort.

Proviant (-es, M. -e) *m.* (It.) potrava *f.*; špíže *f.*; —haus *n.*, —magazin *n.* potravna; zásobna *f.*; —meister *m.* potravný (, ého) *m.* zásobník *m.*; —wagen *m.* potravný vůz.

Providentia *f.* (lt.) prozřetelnost boží.

Provinz (M. -en) *f.* (lt.) provincie *f.*, země, krajina *f.*

Provinzial- zemský, provinciální, krajinský; —chronik *f.* krajinský letopis; události krajinské; —einnahmekasse *f.* zemská přijímací pokladnice; —gesetzsammlung *f.* sbírka zákonů zemských, zemský zákonník; —hauptstadt *f.* provinciální hlavní město; —interesse *n.* zemský prospěch; —temus *m.* krajinské mluvení n. slovo krajemluv *m.*; —zahlamt *n.* zemská výplatna; —zeitung *f.* krajinské noviny *pl.*

Provinz-iell *adj.* provinciální, krajinský; —ler *m.* krajištník *m.*

Provision *f.* (lt.) provise *f.*; odměna *f.*; zisk *m.*; —sfonto *n.* (*m.*) (kfm.) účet z odměn obchodních.

Provisor (-s, M. -en) *m.* (lt.) (einer Apotheke) provisor, zástupce *m.*; —tisch *adj.* zatímný, prozatímný; —tum *n.* zatímné opatření.

Provokat-ion *f.* (lt.) podnět *m.*; 2. vyzvání *n.*; —eur *m.* podněcovatel *m.*; —orisch *adj.* vyzývavý.

Provozier-en podněcovati, vyzývati; —ung *f.* vyzývání *n.* v. Provotation.

Proximus *adj.* (lt.) nejbližší.

Prozed-ieren (lt.) postupovati, jednati; —ur *f.* procedura *f.*, postup *m.*, jednání *n.*; (gerichtliche gegen jmd.) soudní řízení.

Prozent (M. -e) *n.* (lt.) procento *n.*; *pl.* procenta, úroky (ze sta); —chen *n.* lichvička *f.*

Prozenten-abzug *m.* srážka ze sta, srážka procentní; —araometer *n.* (phys.) hustoměr (areoměr) procentový n. setinný; —rechnung *f.* (kfm.) počet procentový; —zuschüsse *pl.* příplatky, přídavky procentní.

Prozent-zahl *f.* číslo setinné, procentové; —zeichen *n.* znaménko setinné, procentové.

Prozeß (-sses, M. -sse) *m.* (lt.) proces *m.*; (chem.) chod, postup *m.*; (jur.) pře, rozepře *f.*, spor *m.* (*sl.* pravota); —akten *pl.* sporné spisy; —handlung *f.* soudní řízení; líčení pře.

Prozessieren mh. souditi se (úřadovati se, *sl.* pravotiti se).

Prozession *f.* (lt.) průvod *m.*, procesí *n.*; —straupe *f.* tažná housenka.

Prozeß-kosten *pl.* soudní útraty, soudní náklady (ze sporu); —ordnung *f.* soudní řád; —sache *f.* pře *f.*, spor *m.*, sporná věc; —verhandlung *f.* líčení pře.

Prüde *adj.* (fr.) upejpavý v. Spröde.

Prudel (-s) *m.* proud páry; výduchy *pl.*; v. Sprudel; —n mh. v. Dampfen; kypěti, vřiti; prouditi.

Prudentia *f.* (lt.) opatrnost *f.*

Prüderie *f.* (fr.) upejpání *n.*, upejpavost *f.*

Prüfen (jmd. über etwas) zkoušeti; geprüft zkoušený; eine Urkunde p. zkoušeti n. skoumati listinu.

Prüfstein *m.* v. Probierstein.

Prüfung (M. -en) *f.* zkouška *f.*

Prüfungs-form *f.* způsob zkoušení; —gegenstand *m.* zkušební předmět; —kandidat *m.* čekatel zkoušky; —kommission *f.* zkušební komise; —taxe *f.* zkušebné *n.*; —vorschrift *f.* zkušební předpis, předpis o zkoušce; —zeit *f.*, Prüfzeit *f.* čas zkušební; —zeugnis *n.* zkušební vysvědčení.

Prügel (-s, unv. M.) *m.* kyj, klacek *m.*, sochor *m.*; 2. sprask, výprask *m.*; —bank *f.* práskačka *f.*, mrskací lavice; —ei *f.* pranice *f.*; —holz *n.* hůlkové n. ramlové dříví; —knabe *m.*, —junker *m.* bucháček *m.*; (ehemals beim englischen Hofe *whipping boy*, fr. *boucemissaire* vgl. Sühnbock, Sündenbock): —knecht *m.* (v. Turnier) bitec *m.*; —meister *m.* klackář *m.*

Prügeln biti, práti, mlátiti, praskati [koho.

Prügel-stuhl *m.* drholec *m.*; —suppe fig. výprask *m.*, březová polívka.

Prügler *m.* práč *m.*

Prunelle *f.* hlavuška *f.*, hlavěnka *f.*, černohlávek *m.* (bot.); 2. slivěnka *f.*

Prunin *n.* slivovina *f.*

Prunk (-es, oh. M.) *m.* skvostnost *f.*, skvělost; okázalost *f.*; oslava *f.*; —en mh. skvíti se; upejpati se, zdrahati se; —end, —haft *adj.* okázalý, skvělý, skvostný, lesklý; —saal *m.* skvostna, ozdobná síň; —voll *adj.* skvostný, samý lesk; —wagen *m.* skvostný vůz.

Prunus *f.* (lt.) sliva *f.*

Prurigo *f.*, *Prurītus* *m.* (lt.) (med.) svědivost *f.*, svědění *n.*

Psalm (-es, M. -e *et* -en) *m.* (gr.) žalm *m.*; —ist (-en) *m.* žalmista *m.*

Psalter (-s, unv. M.) *m.* žaltář *m.*; 2. (dritter Magen d. Wiederkäuer) knihy *pl. f.*

Pseudo- (gr.) přezděný, lživý, lichý, klamný, pa-; —*cephala pl.* (zool.) raci bezhlaví; —kristalle *pl.* liché krystaly, pakrystaly; —morphose *f.* klamná proměna; patvar *m.*; —*mutulus* *m.* (archit.) podlažnice *f.*; —nym *adj.* přejmenovaný, lichojmený; skrytojmený; —*scorpiones pl.* (zool.) štíři nepravi.

Psilloma *n.* (gr.) lysina *f.*

Psilomelan *m.* (Min.) burel bezvárný.

Psittig (-es, M. -e) *m.* *Psittacus* papoušek *m. v.* Papagei.

Psoa *f.* (gr.) ledví *n.*, bedra *pl.*; Psoas *m.* bederní sval; Psoitis *f.* zánět svalu bederního.

Psora *f.* (gr.) svrab *m.*, chrásta *f.*

Psoralea *f.* Hasseklee *m.* jetelník *m.*

Psoriasis *f.* (gr.) (med.) loupavka *f.*, lupovina *f.*, svrabivost *f.*

Psorophthalmie *f.* (gr.) svrbění očí.

Psychiat-er (-s) *m.* (gr.) psychatr *m.*, lékař chorob duševních; —rie *f.* léčba ducha, léčení choromyslnosti; —risch *adj.* psychiatrický, ducholéčebný.

Psychisch *adj.* duševní.

Psycholog (-en) *m.* dušezpytec, psycholog *m.*; —ie *f.* dušezpyt *m.*, duševěda *f.*, dušesloví *n.*, psychologie *f.*; —iſch *adj.* dušeslovný, duševědný, psychologický.
Psychometer *m.* dušeměr *m*
Psychrometer *m.* (gr.) (φψχ.) sychroměr, vlahoměr, vlhkoměr *m.*
Psydracium *n.* (gr.) (med.) psydracie *f.* (neštovice s tenkým světlým strupem).
Pteridium *n.* (gr.) (bot.) nožnice *f.*, nožička *f.*
Ptero-carpus *m.* (bot.) nožnice *f.*; —*phoriles pl.* (zool.) pernatušky (molí); —*poda pl.* (zool.) blanýši.
Pterygium *n.* (med.) roh *m.*, pleva *f.* Flügelfell. řada per.
Pteryla *f.* (bot.) pořadí per, líha per,
Ptisane *f.* (gr.) krupovka, odvar z krup.
Ptychopleurae *pl.* (zool.) řasoboci (plazi).
Pubertät *f.* (lt.) dospělost *f.* (pohlavní).
Publi-k *adj.* (fr.) veřejný; —kation (lt.) uveřejnění *n.*; P. (eines Geſetzes) vyhlášení (zákona); 2. P. publikace *f.*, vydaný spis; —zieren vyhlásiti; —ziſt (-en) *m.* publicista *m.*, politický spisovatel; —zität *f.* veřejnost *f.*; —tum *n.* obecenstvo *n.* |40 Pfund) pud *m.*
Pud (M. -e) *n.* (ruſſ. Gewicht von
Puddeln (chem.) pudlovati.
Puddelofen *m.* pec pudlovací.
Pudding *m.* (eng.) pudding *m.*, ježek *m.*, svazovec *m.* (Sveſie).
Puddlingsprozeß *m.* pudlování *n.*
Pudel (-s, unv. M.) *m.* (im Spiele) závada *f.*, chyba *f.*; 2. (Hund) pudl(a), pudlík, pudláč *m.*; 3. *v.* Pfuhl; *v.* Pult; —närriſch *adj.* zbrklý, rozblázněný.
Puder (-s, unv. M.) *m.* (fr. *poudre*) pudr *m.*, prášek *m.*; —faſten *m.* pudrovka *f.*; —n pudrovati, pudřiti.
Puerper-a *f.* (lt.) šestinedělka *f.*; —alfieber *n.* omlaznice, odmlaznička *f.*, koutnička *f.*, horečka šestinedělek; —*ium n.* šestinedělí *n.*
Puff (-es, M. Püffe) *m.* buch *m.*, (buchta), rána *f.*, udeření *n.*; 2. směšná anekdota, časopisný žert, puf *m.*; 3. náběra *f.* (pufna *f.*); p.! *int.* puf! buch, plesk! fuk!
Puff-birne *f.* buchtička *f.*; —bohne *f.* bob veliký (*vulgo* kubák *m.*) *Faba maior.*
Puffen mh. buchati, buchcovati; bouchnouti, uhoditi, lupnouti, praštiti.
Puffenwams *m.* nabíraná kazajka.
Puffer *m* bucharka *f.* (pistolka *f.*); 2. (Eiſenb., Dampfſchiff.) náraznik *m.*, odrážka *f.*; puklice *f.*; —el *f.* bouchanice *f.*
Puffig (-er Menſch) zavalitý (člověk).
Puffin (-s, M. -e) *m.* burňák severní *Puffinus* (*Procellaria arctica*).
Pulmo *m.* (lt.) plíce; —*naria f.* (bot.) plicník *m.* |*f.*; —ös *adj.* libový, dužný.
Pulp-a *f.* (lt.) (bot.) libovina, dužnina
Puls (-es, M. -e) *m.* puls *m.*, žilobití *n.*; —ader *f.* tepna *f.*; —adergeſchwulſt *f.* nádul tepny; —ant (-en) *m.* zvoník *m.*; —en, —teren biti, tlouci, tepati; —ometer *n.* pulsoměr *m.*, tepoměr *m.*; —ſchlag *m.* žilobití *n.*, tepot žil; (einmal) tepnutí *n.*; —wärmer *m.* nátepnice, zápěstnice *f.* (žilohřejka *f.*).
Pult (-es, M. -e) *n.* pult *m.*, podstavec *m.*, stolek *m.*; —dach *n.* (arch.) plášť *m.*, jednostranná střecha, kosina *f.*
Pulver (-s, oh. M.) *n.* (lt. *pulvis*) prach *m.* (pr. střelný); er iſt keinen Schuß Pulver wert nestojí za špetku (štipec) tabáku; 2. P. (unv. M.) prášek *m.* (med.); —beutel *m.* prašník *m.*; —büchſe *f.* prachovka *f.*; —faß *n.* soudek na prach; —flaſche *f.* krabička na prach; prachovnice *f.*; —horn *n.* prachovka *f.*; —iſieren *v.* Pulvern; —kammer *f.* prašná komora, prachovna, prachárna *f.*; —karren *m.* vozík (kárka) na prach; —korn *n.* zrno prachu; —macher *m.* prachař, prachovník *m.*; —magazin *n.* prachárna *f.*; —maß *n.* prachoměr *m.*; —maſſe *f.* prachovina *f.*; —mühle *f.* prachovna, prachárna *f.*; —müller *m.* prachař, prachárník, prachovník *m.*
Pulvern změlniti, na prach roztlouci, rozetříti; 2. prášku užívati.
Pulver-probe *f.* zkouška prachu; 2. prachoměr *m.*; —ſack *m.* pytel na prach; 2. (b. Gewehr) prachovnice *f.*; —ſchwamm *m.* hubka *f.*; —ſtampfmühle *f.* stoupa na prach; —tor *n.* prašná brána; —turm *m.* prachovna, prachárna *f.*, prašná věž; —wagen *m.* vozík na prach; —weſen *n.* prachovnictví *n.*
Puma *m.* kuguár *m.*, americký lev *Felis concolor.*
Pump! *int.* pum! bum!
Pumpe (M. -en) *f.* pumpa *f.*, čerpadlo *n.*, násos *m.*; Luftp. vývěva *f.*
Pump-eln, —en mh. dunětí, temný hlas vydávati; —en čerpati, pumpovati; fig. dlužiti se.
Pumpen-macher *m.* pumpař *m.*; —rohr *n.*, —röhre *f.* roura, trouba *f.*; —ſauger, —ſchuh *m.* bota *f.*, cedník *m.*, střevíc u pumpy; —ſtange *f.* (mech.) táhlo *n.*; —ſtempel *m.* píst *m.*; —ſtiefel *m.* bota, botka, konvice *f.*
Pumper *m.* pumpovač; pumpovník *m.*, čerpač *m.*
Pumpernickel (-s, oh. M.) *m.* režný chléb, komisárek *m.*; 2. hrubý pernik, caltík *m.*; 3. fig. tajtrlík *m.*
Pumphosen *f.* šaryvary *pl.*
Pump-station *f.* čerpací stanice; —werk *n.* pumpovadlo *n.*
Punkt (-es, M. -e) *m.* (math.) bod *m.*; (grm.) tečka *f.*; bodec *m.*, puntík *m.*; (Artikel) článek *m.*, kus *m.*, položka *f.*, číslo *n.*; dem Erkenntniſſe in allen —en nachkommen dosti učiniti nálezu ve všech kusích; P. für P. beantworten kus od kusu, číslo od čísla k něčemu odpovídati; in dieſem —e v té věci; die höchſten —e des Gebirges nejvyšší vrcholy hor.
Punktation *f.* (lt.) (eines Vertrages) punktace *f.*, návrh smlouvy, rozvrh n. nástin smlouvy; vytknutý článek.
Punkteln *v.* Punkten.
Punkt-en, —ieren tečkovati; punktovati, puntikovati, vytečkovati; —iert

kropenatý, tečkovaný; —ierfeder *f.* tečkovací pero; —ierkunſt *f.* tečkovatelství *n.*; —iermanier *f.* tečkování *n.*, tečkovací způsob; —ierverfahren *n.* článkovací řízení.

Pünktlich *adj.* tečkovitý; 2. správný, náležitý; 2. dochvilný; přesný; *adv.* včas, navlas; —keit *f.* spravnost *f.*, přesnost *f.*; 2. dochvilnost *f.*

Punktschießen *n.* střelba v tečku.

Punkt-um *n.*, —*us m.* (lt.) bod *m. v.* Punkt; und damit iſt —um! a na tom dost! —ur *f.* (chir.) bodení *n.*

Punsch (-es, M. -e) *m.* (engl. *punch*) punš, punč *m.*; —apfel *m.* punšátko *n.*; —gelee *m.* punšový lih; —lied *n.* píseň k punši; —maſſa *f.*, —eſſenz *f.* punšovina, punčovina *f.*

Punz *m.*, —e *f.*, —en *m.* punc *m.*, čekan *m.*, punz *m.*; —ieren puncovati; —ierung *f.* puncování *n.*, punc *m.*; —ierungspatent *n.* patent o puncování.

Pupillar-gelder *pl.* sirotčí peníze; —maſſe Sicherheit sirotenská (sirotčí) jistota; —ſubſtitution *f.* sirotenské náměstenství (zřízení dětem nezletilým); —tabelle *f* sirotčí výkaz, seznam sirotků, seznam sirotčí.

Pupille (M. n) *f.* (lt.) sirotek *m.*, nezletilý; 2. P. im Auge zenice *f.*, zornice, zřítelnice *f.*, panenka *f.*

Puppe (M. -n) *f.* loutka *f.*, panna *f.*, děcko *n.*, dítě *n.*; fig. poupátko *n.*; (zool.) pupa *f.*, kukle *f.*, ponrava *f.*; (öfen.) = 5 Garben hrotek *m.*; —n s loutkami si hráti; (zool.) zaviti se, zakukliti se.

Puppen-krämer, —macher *m.* loutkář *m.*; —ſpiel *n.* hra s tatrmánkem; —ſpieler *m.* tatrmánkář *m.*; —ſtand *m.* (b. Infekt.) doba kuklení.

Pur *adj.* (lt.) pouhý, čirý, čistý, ryzý; —e Wahrheit živá pravda.

Purg-anz *f.* (lt.), —ativ *n.* počišťovadlo *n.*; —atorium *n.* očistná přísaha; —ieren počistiti, počišťovati, vyčistiti, projímati; —iermittel *n. v.* Purgans.

Purifi-kation *f.* (lt.) čištění *n.*; —zieren čistiti, vyčistiti; —zierfabrik *f.* čistírna *f.*

Purim (hebr.), —feſt *n.* purim *m.*, slavnost osudu (slavnost Mardocheiova).

Purismus *m.* čistomluvnost, přesnomluvnost *f.*

Purist (-en) *m.* purista *m.*, čistomluvec *m.*; —erei *f.* čistomluvectví *n.*; —iſch *adj* puristický, přesnomluvný, čistomluvný.

Puritaner *m.* puritán *m.*, přesnověrec *m.*; —at *f.* přesnost, čistota *f.*

Purpeln *pl. f.* ospice *f.*

Purper *m. v.* Purpur; —n *adj.* nachový, červcový, purpurový.

Purpur (-s, ohn. M.) *m.* purpur *m.*, nach *m.*, červec *m.*; P. der Freude rumenec radosti.

Purpura *f.* (med.) purpura *f.*, purpurina *f.* [podkožní sraženiny krevní).

Purpur-farbe *f.* červec, nach *m.*; —farben, —rot *adj.* červcový, nachorůžový; —hut *m.* klobouk purpurový kardinálský; —in *n.* (chem.) purpurin *m.*; —kleid *n.* purpurový oděv; —mantel *m.* purpurový plášť; —reiher *m.* volavka červená; —röte *f.* nachočervenost *f.*; —ſchnecke *f.* nachovec *m.*; —ſchwefelſäure *f.* (chem.) kyselina nachosirková n. purpurosirková; —ſtoff *m.* nachovina *f.*

Purren rýpati; hrabati.

Purzel *v.* Burzel; —n *v.* Burzeln.

Puseln *v.* Liebkoſen.

Pusserl *n.* (Kinderſpr.) pusinka, hubinka *f.*

Pußta *f.* (in Ungarn) pusta *f.*

Pustel (M. -n) *f.* (lt. *pustula*) neštovička *f.*, nežítek *m.*

Pusten mh. nadýmati, nafukovati; funěti, oddychovati.

Püster *m.* měch *m.*; 2. fukač *m.*; —n, puſtern mh. praskati, prskati; fučeti.

Pustulös *adj.* (lt.) neštovičný.

Put! (Ruf auf die Hühner) put! —e *f.*, —el *n.*, —er *m.* puta, putka, putička; —ern mh. blaboliti, drmoliti; prskati; láti, hubovati; —hahn *m.* čopan, krocan *m.*; —henne *f.* krůta, čopka, putka *f.*; —huhn *n.* krutě *n.*, putička *f.*

Putreszenz *f.* (lt.) hnilina, hnilota *f.*; prachnivost *f.* [*f.*

Putsch *m.* třask, výbuch *m.*; 2. šrůtka

Pütte *f.* (b. Deichb.) důl *m.*; 2. P., Putz *m.* vědro *n.* v. Butte.

Putz (-es, oh. M.) *m.* šperk *m.*; úbor *m.*; výstroj *m.*; ozdoba, okrasa *f.*; 2. účes hlavy; —arbeit *f.* šperkovnictví *n.*; —birne, —bocke *f.* fintilka, strojilka *f.*, fiſſelna: strojenda *f.*

Putzen etw. čistiti, cíditi; das Licht p. utříti svíčku; den Bart p. holiti bradu; fig. jmd. p. vyčmíti někomu; den Feind p. nepřítele zahnati; p. fig. šperkovati, strojiti. [Putz.

Putzen (-s, unv. M.) *m.* pucek *m.*; *v.*

Putzer *m.* čistitel; utěrač *m.*; 2. P. auf die Füße útěrka *f.* 3. fig. výtopek *m.*; —in *f.* čistitelka *f.*; 2. *v.* Putzmacherin.

Putz-gemach *n.* šatna, oblékárna *f.* (dám); —handel *m.*, —handlung *f.* šperkovní obchod —händler *m.* šperkovník *m.*; —holz *n.* cídicí dřívko, cidítko *n.*

Putzig *adj.* nepatrný, neúhledný; 2. žertovný.

Putz-jungfer *f.* strojilka, fintilka *f.*; —kopf *m.* čepečník *m.*, palice *f.*; —laden *m.* šperkovní krám; —macherin *f.* modistka (ehemals čepčářka), pucerka *f.*; —mühle *f.* mlýnek (čisticí), páladlo *n.*; —narr *m.* fintil, švihlík *m.*; —pfötchen *n.* cídinožka *f.*; —ſchere *f.* štipce *pl.*; —ſtube *f.* šatna, oblékárna *f.*; —ſucht *f.* strojivost, fintivost *f.*; —ſüchtig *adj.* strojivý, fintivý; —tiſch *m.* úborný stolek; —ware *f.* zboží šperkovní: šperkoviny, modní zboží; —warenhändler *m.* obchodník s modním zbožím.

Pyämie *f.* (gr.) (med.) hnisokrevnost *f.*, talovitost krve, pyemie *f.*

Pygmäisch *adj.* (gr.) zakrsalý, trpasličký, trpaslíkovitý. [(žaludku).

Pylorus *m.* (gr.) (anat.) vrátník *m.*

Pyothorax *n.* (gr.) hnis prsní.

Pyramidal *adj.* jehlancový; fig. obrovský, ohromný; —es Syſtem soustava jehlancova; —iſch jehlančitý; —projektion *f.* (math.) průmět jehlancový, promítka jehlancová; —ſchnitt *m.* (math.) sek n. průsek jehlancový, průseč jehlancová; —ſtutz *m.* zkomolený n. komolý jehlanec; —zahlen *pl.* (math.) čísla jehlancová.

Pyramide (M. -n) *f.* (gr.) pyramida *f.*, jehlan, jehlanec *m.*

Pyren *n.* (bot.) pecka *f.*; —*idium* *n.* (bot.) jádro plodu.

Pyrit *m.* (Min.) kyz krychlený.

Pyritoid *n.* (Min.) kyzotvar *m.*

Pyro-gallussäure *f.* (chem.) kyselina smahloduběnková; —gene Gebilde ohněrodné útvary; —latrie *f.* (gr.) ctění ohně, klanění ohni, ohňoslužba; —luſit *m.* (Min.) burel hranolový; —manie *f.* žhářské šílenství, bažení po žhářství; —mantie *f.* ohňoprava *f.*; —meter *m.*, —ſkop *n.* ohňoměr *m.*, žaroměr *m.*; —morphit *m.* (Min.) olovec klencový.

Pyrop (-s, M. -e) *m.* (gr.) pyrop *m.*, (ohnioko *n.*, kruchlík *m.*), český granát.

Pyro-phor *m.* (gr.) (chem.) ohňonoš, pyrofor *m.*; —phorſäure *f.* (chem.) kyselina smahlokostičná, pyroforečná; —ſäure *f.* v. Brenzſäure; —ſie, —ſis *f.* (med.) pálení žáby; —technie, —technik *f.* ohňostrojství *n.*; —techniker *m.* ohňostrůjce *m.*; —traubenſäure *f.* (chem.) kyselina smahlohroznová; —weinſäure *f.* kyselina smahlovinná; —xylin *n.* střelná bavlna. [kratka *f.*

Pyrrhichius *m.* (gr.) (metr.) dvoj-

Pythagoräiſche Rechentafel *f.* (math.) násobilka *f.*, násobící tabulka, množilka *f.* v. Einmaleins.

Pythia *f.* (gr.) kněžka *f.*, věštkyně *f.*

Python *m.* (myth.) zlá saň; (zool.) hroznejš indický. [skřínka *f.*

Pyxis *f.* Büchſe (gr.) schránka *f.*,

Q.

Quabbe, —el *f.* lalok *m.* (u skotu).

Quabb-e, Quäbbe *f.* houpavisko *n.*, třasavisko *n.*, slatina *f.*; —elig *adj.* houpavý; —eln mh. houpati se, třásti se (jako bahno).

Quackel, —ei *f.* viklání *n.*, vrtkání *n.*; —n mh. batoliti se; vrtkým, viklavým býti.

Quackler *m.* vrták *m.*, vrtohlavec *m.*

Quacksalber *m.* mastičkář, dryáčník

Quadäel *f.* pupen *m.* [*m.*

Quader (-s, unv. M.) *m.* (M. -n) *f.* (lt. *quadro*) čtvercovec (kvádrovec) *m.*, čtvercový kámen, kusový k., tesaný k., (kvádr *m.*); —mauer *f.* zeď z tesaného kamene, zeď z kvádrů (štuková zeď); —ſandſtein *m.*, —ſtein *m.* v. Quader; —werk *n.* (archit.) čtverhranění *n.*

Quadrangel *n.* (lt.) čtverec *m.*

Quadrant (-en, M. -en) *m.* (lt.) kvadrant *m.*, kruhočtvrť *f.*, čtvrtikruh *m.*, čtvernik *m.*

Quadrat (-es, M. -e) *n.* (lt.) čtverec *m.*; čtverhran kvadrát *m.*; 2 (arithm.) mocnost *f.*, mocnota stupně druhého, mocnost druhá (čtverec); 3. kněžský klobouček, kněžská čepička, —faß *m.* stopa čtverečná (čtvercová), čtverečný střevíc, —iſch *adj.* čtverečný; —flächer *f.* čtverečný sáh; —maß *n.* čtverečná míra; —meile *f.* čtverečná míle; —meter *m.* (*n.*) čtverečný metr, —netz *n.* (math.) čtvercová síť; —ſtein *m.* v. Quaderſtein; —ur *f.* čtverhrannost *f.*; (math. čtvercování *n.*, čtveroměrnost *f.*; (astr. čtvrť *f.*; —wurzel *f.* kořen stupně druhého, kořen druhý, k. čtvercový, odmocnina; —zahl *f.* číslo dvojmocněné, č. čtvercové.

Quadr-ieren čtverhraniti, čtvercovati; 2. (math.) na stupeň druhý povýšiti n. uvesti, zdvojmocniti; —iga *f.* (lt.) čtverospřež *f.*; —linguis *adj.* čtyrjazyký; —ille *f.* (fr.) kadrila *f.*, čtverylka *f.*; —liert mřížkovaný; čtverečkovaný; —nom *n.* čtyrčlen *m.*

Quadru-mane *pl.* (lt.) (zool.) čtveroruci (ssavci); —peden *pl.* čtvernožci; —pelallianz *f.* čtyrspolek *m.*; —plieren, —plizieren čtvernásobiti.

Quagga *n.* (Tier) kvaga *f.*

Quai *m.* (fr.) nábřeží *n.* v. Kai.

Quak (Laut der Frösche) kvak, kuňk!

Quakel *f.* (Wachtel) křepelka *f.*

Quaken kvakati; die Frösche qu. žáby kvakají.

Quäk-en kvěkati, kňoukati; kňourati; vřeštěti; —er *m.* vřískač, vřešťák *m.*; 2. (Relig.) kvěkavec, kvekr *m.*; 3. Q., —ſinf *m.* jikavec *m.*

Quäkler *m.* žvatla *m.*, žvatlal *m.*

Qual (M. -en) *f.* muka *f.*, trápení *n.*, trýzeň *f.* [Bezug jaký jest příjem.

Quale *n.* (lt.) jakost *f.*; das Q. eines

Quäl-en mučiti, trápiti, trýzniti, soužiti; —er *m.*, —geiſt *m.* trapič, soužitel, trýznitel *m.* [kvalifikace *f.*

Qualifikation *f.* (lt.) způsobilost *f.*,

Qualifikations-ausweis *m.*, —tabelle *f.* výkaz způsobilosti; kvalifikační tabulka, —gutachten *n.* dobrozdání o způsobilosti.

Qualifizier-en ſich přispůsobiti se k něčemu; v. Eignen ſich; —t ſein způsobilý býti, způsobilost míti k něčemu.

Qualität *f.* (lt.) kvalita *f.*, jakost *f.*; povaha *f.*, dobrota *f.*; —ativ *adj.* (*adv.*) dle jakosti; —ätszeichen *n.* (math.) znaménko n. znak jakosti.

Quall (-es, pl. M.) *m.* trysk, tryskot *m.*, výtrysk *m.* (vody atd.) v. Quelle.

Qualle *f.* (zool.) slimejš *m.*
Qualm (-eš, M. -e) *m.* čad, čoud *m.*; —en mb. čaditi; —ig *adj.* čoudnatý.
Qualster *m.* chrchel *m.* (v krku).
Quandel *m.*, —pfahl, —rute, —ſtange *f.* král *m.*, ostředí milíře.
Quantität-ät *f.* (lt.) kolikost *f.*, velikost a malost *f.*, míra *f.*, jisté množství, mnohota *f.*, kvantita *f.*; 2. Q. časomíra *f.*, časoměrnost *f.*; —ativ *adj.* (*adv.*) dle množství.
Quantitäts-anker *m.* (phyſ.) kotvice hojnosti; —induktor *m.* (phyſ.) navaděč hojnosti; —verſe *pl.* verše časoměrné.
Quantitier-en časoměrný, č tvořiti (verše); —teš Silbenmaß časomíra *f.*, časoměrnost *f.*
Quantum *n.* (lt.) (einer Sache) míra *f.*, množství *n.* (věcí); 2. (math.) veličina *f.*
Quapp (-š, M. -e) *m.* měch, pytel *m.*
Quappe (M. -n) *f. v.* Aalquappe.
Quarantän-e, —anſtalt *f.* staviště *n.*, prostávka *f.* (ústav stavovací v příčině zdravoty), karanténa *f.*
Quark (-eš, oh. M.) *m.* tvaroh *m.*; 2. fig. einen Q. bekommſt du! dostaneš čočku (houby!); —fliege *f.* sýrařka *f.*; —käſe *m.* homolka *f.*; —kloß *m.* tvarohový knedlík, 2. homolka *f.*; —kuchen *m.* tvarožník *m.*; —ſchragen *m* kozlík *m.*
Quarree *n.* (fr.) (milit.) čtverhran. *m.*, čtverec *m.*
Quarren mh. kňourati; im Bauche kručeti (Frôſche) skřehotati.
Quart (-es M. -e) *n* čtvrtina, čtvrtka *f.*; (Typ.) čtvrtec *m.*, ctvrtka *f.*; (Format.) čtverec *m.*; —a *f.* (lt.) čtvrtá třída; (Muſ.) kvarta *f. v.* Quarte.
Quartal (-š, M. -e) *n.* (lt.) čtvrtletí *n.*; 2 *v.* Quartiergeld; —ausweiš *m.*, —tabelle *f* čtvrtletní výkaz; —geld *n.* čtvrtletné (, ého) *n.*, čtvrtletní plat; —iter *adv* čtvrtletně; —ſchrift *f.* čtvrtletník *m.*
Quart-ana *f.* (lt.) (med.) čtvrtenice *f.*, čtvrtodenka *f.*, čtvrtodenní zimnice; —aner *m.* kvartán *m.* (žák 4. třídy); —e (M. -en, *f.* (Muſ.) čtvrtice, kvarta *f.*; —eron (-š) *m.* kvarteron *m*, čtvrtak, čtvrtorodec *m.* (potomek bělocha a tercerona); —ett *n.* čtverozpěv *m.*, kvarteto *n.*; —format *n.* čtverec *m.*
Quartier (-š. M. -e) *n.* (fr.) byt *m.*, obydlí *n.*, přibytek *m*, Nachtquartier nocleh *m.*; Q. geben fig. milost dáti (*st.* živiti koho); 2. Q. fr. čtvrť (města); 3. Q. opatek *m.*; —beitrag *m.* příbytečne, ého *n.*; —geber *m.* přechovavatel *m.*; hostitel *m.*; bytný (, ého) *m.*; —geld *n.* příbytečné *n.*; —macher *m.*, —meiſter *m.* ubytovatel (*st.* vložný), bytovník *m.*; —meiſteramt *n* ubytovací úřad; —träger *m.* ubytovník *m.*, hospodář přibytku; —zettel *m.* lístek přibytecní.
Quartſchiff *n.* (Typ.) čtvercová lodka, čtv. sazebnice.
Quarz (-es, M. -e) *m.* křemen *m.*; —artig, —icht *adj.* křemenitý; —fels *m.* křemenec *m.*; —führend (Min.) křemenný; —ig *adj.* křemenatý; —it *m.* křemenec *m.*; —olb *n.* křemotvar *m.*
quasi (lt.) skoro, asi, jaksi.
Quassia *f.* (bot.) hořkoň, kvasie *f.*
Quast (-es, M. -e) *m.*, —e *f.* třapec, střapec *m.*; —enmacher *m.* třapečník (prýmkář) *m.*
Quästion *f.* (lt.) dotaz *m.*, poptávka *f.*; —ieren dotazovati se, otázkami dotírati na někoho; —ſchreiben *n.* (amtliches) dotazný list (úřední), poptávka úřední n. poštovská.
Quäſt-or (-s, M. -en) *m.* (lt.) pokladník *m.*; —ur *f.* účetna, pokladna *f.*
Quatember (-s, unv. M.) *m.* (lt.) čtvrtletí *n.*; čtveropostí *n.*; 2. čtvrtletní půst, suché dni *pl.* kvatember *m.*; —gelder *pl. n.* (mont.) čtvrtletné *n.*; —tag *m.* suchý den.
Quatern-ion *n.*, —e *f.* (lt.) (math.) čtvernina *f.* (kvaterno *n.*); 2. kvatern *m.* (kniha); —on *m. v* Quarteron.
Quatrillion *f.* (math.) kvatrilion *m.*
Quatuor *n. v.* Quartett.
Quecke *f.* pýr *m.*, pýř *m.*, pýřina *f.*, pýřavka *f. Triticum repens.*
Quecken mh. *v.* Quäken, quaſen.
Quecken-exſtirpator *m.* (ökon.) pýrovka *f.*; —gras, Quedgras *n. v.* Quecke *f.*
Quecksilber *n.* rtuť *f. Hydrargyrum, Mercurius*; —erz *n.* radek rumělec *m.*; —horizont *m.* (aſtr.) horizont rtuťový; —hornerz *n.* (Min.) rohovec jehlancový; —oxyd *n.* (chem.) kysličník rtuťnatý; —oxydul *n.* (chem.) kysličník rtuťičnatý; —pendel *n.* kyvadlo rtuťné; —thermometer *n.* teploměr rtuťný; —n *adj.* rtuťový, rtuťný, rtuťený.
Quehle (M. -n) *f.* ručník *m.*, utěrák *m.*; 2. žlab *m. v.* Kehle.
Quell *m. v.* Quelle.
Quellbottich *m.* (Bierbr.) pučírna *f.*
Quellbrunnen *m.* klokočka *f.* (studánka *f.*). **Quellchen** *n.* pramének *m.*
Quelle (M. -n) *f.* pramen *m.*, zřídlo *n.* (žídlo, vřídlo *n.*); zdroj *m.*, strumen *m.*; prameniště, temeniště *n.*; fig. die —n der Geſchichte prameny dějepisné.
Quellen mſ. u. mh. prameniti se, prýštiti se, temeniti se; fig. plynouti, vyplývati; dmouti se; bobtěti; pučeti *act.* močiti, máčeti namáčeti.
Quellen-abſtand *m.* odlehlost pramenů; —land *n.* vrchoviště *n.*, —lehre *f.* nauka o pramenech, zřídlosloví (dějepisné) *n.*; —reich *adj.* pramenitý, pramenatý; —ſee *m.* pramenité n. pramenové jezero.
Quell-grund *m.* temeniště *n.*; —meſſer *m.* —viſier *n.* zdrojoměr *m.*, —reich *v.* Quellenreich; —ſalz *n* pramenitá sůl; —ſand *m.* nánosný písek; —ſprung *m.* výtrysk pramene; —waſſer *n.* pramenitá voda, živá voda.
Quendel (-s) *m.* mateřídouška *f. Thymus Serpyllum*; —öl *n.* olej dou-
Quene *f.* jalovice *f.* [škový.
Quengel-ei *f.* kníkání *n.*; —n kníkati, plačtivě naříkati.

Quent (-es, M. -e) *n.*, —chen, —lein *n.* kvintl *m.*, kvintlík, kventik *m.*

Quer *adj.* příčný, popříčný, kosý; *adv.* napříč, popříč, přespříč; —achse *f.* osa příčná; —art *f.* kříž *m.*; —balken *m.* příčka *f.*, příčnice *f.*, příčný trám; hontina *f.*; —band *n.* (Bauk.) pás *m.*, vazba *f.*, svaz příčný.

Querduodez *n.* příčný dvanácterec, příčná dvanácterka.

Quere *f.* příčnost *f.*, příčka *f.*, šika *f.*; in die Q., der Q. nach napříč, příčně.

Quereisen *n.* kypřice *f.* [váda *f.*

Querel *f.* (lt.) žaloba *f.*, rozepře *f.*,

Quer-en mþ. kositi, na koso vláčeti; sich q. zpříčiti se; —faltig *adj.* (bot.) příčně řasný; —feld, —feldein *adv.* mani-nemani; maninou; fig. nenadále; —folio *n.* příčné folio; —format *n.* příčný formát; —furche *f.* příčník *m.*, příčná brázda; —gasse *f.* příčná ulice; —geist *m.* zpurná hlava, zarputilec *m.*; —heit *f.* příčnost *f.*; —holz *n.* příčka *f.*; příčné dřevo; (b. Eggen) průvlačka *f.*; (b. Pflug) vořina *f.*; —kopf *m.* zarputilec *m.*; vrtochář *m.*

Queri *v.* Quiri.

Querlag-e *f.* příčnost *f.*, příčná poloha (med.); —ern sich zpříčiti se.

Querlen *v.* Quirlen.

Quer-linie *f.* příčnice *f.*, příčná čára; —pfeife *f.* fletna *f.*; —profil *n.* (geom.) příčný průřys, průřys napříč; —quart *n.* příčný čtverec; —riß *m.* (geom.) příčný rys; —sack *m.* přesýpací pytel, ranec; —satz (typ.) příčník *m.*; —schlag *m.* (med.) *Paraplegia* příčná ochroma; —schnitt *m.* příčný řez, příčný průřez; —schwelle *f.* (archit.) příčník *m.*; —schwingung *f.* kývání n. chvění příčné; —sinus *m.* (matþ.) přístava obrácená; —sprosse *f.* (b. Fenster) příčka *f.*; —stand *m.* (Mus.) příkrost *f.*, příčnost *f.*; —strafe *f.* příčnice *f.*; —strich *m.* příčná čára, příčnice *f.*; —tal *n* údolí příčné, údolí popříčné; —wand *f.* příčka *f.*, příčná zeď; přepažení.

Quetsch-birne *f.* pukavka *f.*; —e *f.* tíseň *f.*; 2. (Zwetsche) švestka *f.*; 3. *v.* Quetschmaichtne; —en mačkati, máčknouti; 2. skřípnouti koho; —fleck *m.*, —ung *f.*, —wunde *f.* zhmožděnina *f.*, skřípnutina *f.*; —laut *m.* smáčknutá hláska; —maschine *f.* mačkadlo *n.*, hnětadlo *n.*; Qu. für Trockenmalz sladohnět *m.*; —zange *f.* (b. Haarkräusler) kadeřidlo.

Queue *f.* (mil.) výřad *m.*

Queue (föh) *n.* (kyj) trčka *f.* šťuchadlo *n.*, tago *n.* (ke kulečníku) Billardstock.

Quick *adj.* čerstvý, svěží; Q. *m.* rtuť *f.*; —arbeit *f.* rtuťování *n.*; —en portuthi; —er *m.* v. Knicker; —ern mþ. v. Kichern.

Quidproquo *n.* nač a zač? nedorozumění *n.*; matenice, pletenice; změtená záměna (tak? místo ryby rak).

Quiek! kvik! —en, —ſen mþ. kvičeti, kvikati.

Quieren vláčeti, orati na příč (queren).

Quiesz-ent (-en) *m.* (lt.) kviescent *m.*, na odpočinku; —entengehalt *m.* odpočivné *n.*; —enz *f.* odpočívání *n.*, (dočasný) odpočinek *m.*; —ieren odpočívati; einen qu. dáti na dočasný odpo-

Quietschen kvičeti. [činek.

Quillen *v.* Quellen.

Quincaillerie *f.* (fr.) krátké zboží.

Quinion *f.*, Quinterne *f.* (matþ.) pateřina *f.*, kvinterno *n.*

Quinquenn-alzulage *f.* pětiletní přídavek, kvinkvenálka; —tum *n.* (lt.) pětiletí *n.* [pětiboj *m.*

Quinquartium *n.* (lt.) Fünfkampf *m.*

Quint-a, —e *f.* (lt.) (Mus.) kvinta *f.*, pětice *f.*; 2. pátá třída (školní); —aner *m.* kvintán *m.*, žák páté třídy; —eron *m.* kvinteron, pětak *m.*; —essenz *f.* pátá tresť *f.*; fig. květ *m.*, jádro *n.*, výstřelek *m.*; kvítek *m.*; —ett *n.* pětizpěv *m.*, pětihra *f.*, kvinteto *n.*; —illion *f.* (matþ.) kvintilion *m.*; —ole *f.* (Mus.) paternice *f.*

Quirl *m.* vrtička, kvedlačka, měchačka; —en vrtěti, kvedlati.

Quisquilien *pl.* (lt.) odpadky *pl. m.*

Quitsch-en, —en mþ. skřípěti, skřípati; —ern *v.* Zwitschern.

Quitt (fr.) *adj.* (*adv.*) prost, prázden čeho; einen q. ſein býti bez závazku; wir ſind q. jsme spraveni, jsme vyrovnáni.

Quitte (M. -n) *f.* kdoule *f* *Cydonia.*

Quitten-apfel *m.* kdulyně *f.*, kdoulové jablko *n.*; —baum *m.* kdoule *f.*, kdoulový strom; kdoulovník *m.*; —birne *f.* kdoulová hruška; kdoulovka *f.*; —brot *n.* kdoulovec *m.*; —gelb *adj.* kdouložlutý, žlutý jako kdoule; —mus *n.* kdoulovka *f.*; —ſaft *m.* šťáva z kdoulí, šťáva kdoulová, kdoulovice *f.*; —wein *m.* kdoulové víno.

Quittier-en (jmb. über etwas Summe Geldes) kvitovati; den Dienſt q. vzdáti se služby; —ungsrevers *m.* úpis na vzdání služby n. důstojnosti.

Quittung (M. -en) *f.* (über etw.) kvitance *f.* (na něco), stvrzení výplaty.

Quoad-formalia (lt.) co se týče formálnosti.

Quodlibet (-s, M. -e) *n.* (lt.) směs *f.*, míchanice, míšenice *f.*, všeličehochuť *f.*

Quondam *adv.* (lt.) někdy, kdys.

Quos *ego*! (lt.) já vás!

Quot-e *f.* podíl *m.*; díl *m.*, částka *f.*; —er Teil tolikátý díl, několikátý díl; —enkommiſſion *f.*, —endeputation *f.* komise k vyměření podílů, k. podílová.

Quotidianfieber *n.* zimnice každodenní *n.*, horečka *f.*

Quotient (-en) *m.*, —us *m.* (lt.) (matþ.) podíl *m.* [podílů.

Quotisation, Quotiſierung *f.* rozvrh

Quousque tandem! dlouholi!

R.

Raa (M. -n) *f.* ráhno *n.*; *v.* Ruhe *n.*
Rabatt (-es, ob. M.) *m.* srážka *f.*; (výhoda) *f.*, rabat *m.*
Rabatte (M. -n) *f.* (fr.) obložek *m.*; (Beet) záhonec *m.* (hrabátko *n.*).
Rabbeln breptati, žvatlati.
Rabbi *m.* (hebr.) mistr, učitel; rabi *m.*; —nat *n.* rabínství *n.*; —ner (-s, unv. M.) *m.* rabín *m.*; —nisch rabínský.
Rabe (-n, M. -n) *m.* havran *m.* krkavec *m. Corvus*; ſchwarz wie ein R. černý jako havran; die Raben ſteigen nieder krkavci se sletují; er ſtiehlt wie ein R. krade jako straka.
Raben-aas *n.* mrcha *f.*; —bein *m.* (anat.) vraní kost *os coracoides*; —berg *m.* kavčí hora *f.*; —geſchrei *n.* krákání *n.*; —haar *n.* havraní (černé) vlasy *pl. n.*; —heller, —pfennig *m.* vránek *m.* (Rappe *f.*); —kind *n.* krkavče *n.*; —mutter *f.* zkrkavčelá matka; krkavčice *f.*; —ſchnabel *m.* (chir.) krkavčí nos *m.*; —ſchwarz *adj.* vraný, černý jako havran; —ſtein *m.* fig. popraviště
Rabi *m. v.* Kohlrabi. [*n.*, stínadlo *n.*
Rabiat *adj.* rabiátský, surový; —er Menſch surovec, rabiák *m.*
Rabies *f.* (lt.) vzteklina *f.*
Rabiner *m. v.* Rabbiner. [hornický.
Rabiſch (-es) *m.* rubáše *f.*, vrub *m.*
Rabulist (-en) *m.* rabulista *m.*, hubař *m.*, tlachoun, tlučhuba *m.*; pravokrut *m.*
Racaille *f.* (fr.) sběř *f.*, brak *m.*
Race (M. -n) *f.* (fr.) *v.* Raſſe.
Rach-begierig *adj.* mstyžádostivý *v.* Rachgierig; —burſt *m.* mstivost *f.*
Rache (ob. M.) *f.* msta *f.*, pomsta *f.*; R. an einem nehmen pomstiti se, vymstiti se někomu n. na někom; —blick *m.* mstivý pohled *m.*; —engel *m.* anděl pomsty; mstící anděl *m.*; —geiſt *m.* mstivost *f.*; mstivý duch *m.*; duch pomsty; —göttin *f.* bohyně pomsty; lítice *f.*
Rachel (M. -n) *f.* rokle *f.*, roklina *f.*
Rachen (-s, unv. M.) *m.* tlama *f.*, hltan, hrtan *m.*
Räch-en (etw.) mstíti, pomstiti čeho pro něco; ſich an einem r. mstíti se komu, pomstiti se na kom; —end *adj.* mstící, mstivý.
Rachen-förmig *adj.* (bot.) tlamavý; —höhle *f.* hrdlo *n.*; —katarrh *m.* ka- [tar hrdla.
Rächer *m.* mstitel *m.*
Rach-geist *m.*, —gier *f.* mstivost, mstyžádost *f.*; —gierig *adj.* mstivý, mstyžádostivý, mstyláčný.
Rack (-es, M. -e) *n.* poličká *f.*; misník *m.*; věšák *m. v.* Reck.
Rackel-hahn *m.* tetřev prostřední, t. vrzavý *Tetrao hybridus*; —n mb. (v. Vögeln) vrzati.
Racker *m.* dříč *m.*; —ei *f.* mozolování *n.*, lopotění *n.*, dřenice *f.*, dřina *f.* (mezkování *n.*); ſich —n lopotiti se, pachtiti se, dříti se (mezkovati se).
Rad (-es, M. Räder) *n.* kolo *n.*; 2. kozelec, kotrmelec *m.*; eine Sprache übers R. brechen řeč lámati; —achſe *f.* náprava *f.*; —arm *m.* rameno *n.*
Radau (-s) *m.* randál, výtržnost *f.* kraval *m.*; —bruder *m.* výtržník *m.*
Rad-bahre, —berge, —eberge (M. -n) *f.*, —ber (M. -n) *f.* kolečko *n.*, radvanec *m.*, samokol *m.* (*germ.* trakař *m.*); —brechen, —ebrechen kolem lámati (zločince); 2. (eine Sprache) lámati řeč; —brunnen *m.* tažná studně, studně s kolem. [*f.*
Radehaue *f.* (Rode-) motyka, kopačka
Rädeln mb. do kola se točiti.
Rädelsführer *m.* původce, strůjce *m.*
Rademacher *m.* koloděj *m.*
Raden (-s, ob. M.) *m.*, Rade *f.* koukol *m. Agrostemma* (bot.); —ſieb *n.* koukolka *f.*, koukolnice *f.*
Rader (-s, unv. M.) *m.* říčice *f.*; vyseovač *m.*; —geſtell *n.* nákolečník, nakolesník *m.*; —macher *m.* přesličkář *m.*, kolovratník *m.*
Rädern vozem zajeti, přejeti; 2. kolem lámati; fig. geradertes Deutſch lámaná němčina.
Räder-ſchiff *n.* kolový parník *m.*; —ſchorpen *m.* kolna, kůlna *f.*; —ſtuhl *m.* jezdítko *n.*; —werk *n.* kolostroj *m.*; *pl.* kola; 2. trakař *m.*; *v.* Radbärge.
Radesperre *f.* kolotěž *f.*, šupka *f.*, závirka *f.*
Rad-fahren jezditi na kole; —fahrer *m.* jezdec na kole, velocipedista *m.*; —felge *f.* loukoť *f.*; —förmig *adj.* kolovitý, okrouhlý, kulatý; —grube *f.* podkolí *n.*; —haue *f.* motyka *f.*; —hemmung *f.* závěrka *f.*
Radialsystem *n.* (arch.) soustava paprsková. [z účtu.
Radiation *f.* zavření; 2. vyškrtnutí
Radium *n.* (chem.) radium *n.* (*m.*) (paprsník *m.*, zářík *m.*).
Radiata *pl.* (zool.) hvězdýši.
Radie *f.* (math.) poloúměrnice *f.*; 2. (archit.) podezdívka *f.*
Radier-en vyškrábati, vyhladiti; 2. leptati; —te [illegible] leptací; —gummi *n.* [illegible] stěrací, stěračka *f.*; —meſſer *n.* stěráček *m*; —nadel *f.* rycí jehla *f.*; —ung *f.* lept *m.*
Radies, **Radieß** (-es, M. -e) *m.* ředkev *f.*; —chen *n.* ředvička, řetkvička *f.*
Radikal *adj.* (lt.) základní, kořenný; (polit.) radikální; R. *n.* (chem.) radikál *m.*; (math.) *v.* Radikalgröße; —exponent *m.* (math.) udavatel kořene, dobyvatel *m.*; —größe *f.* radikal *m.*, veličina odmocněná, veličina kořenová, v. kořene; —ismus *m.* radikalismus *m.*; —iſt (-en) *m* radikalista *m.*; —iſch *f.* důkladná

léčba *f.*, —theorie *f.* (math.) teorie radikálů.

Radik-and (-en) *m.* (lt.) (math.) odmocněnec *m.*; —ator (-s, M. -en) *m.* udavatel kořene, dobyvatel *m.*; —ation *f.* odmocňování *n.*, dobývání kořene.

Radius *m.* (lt.) paprsek *m.*; (math.) poloměr *m.*; *radius vector* (phys.) provodič, průvodce, provaděč *m.*

Radix *f.* (lt.) *pl. Radies* kořen *m.*

Radizier-en (lt.) (math.) odmocniti, kořene dobývati, kořene hledati, vyhledávati; —tes Gewerbe živnost vsazená (živnost s nemovitostí vlastnicky spojená).

Rad-kranz *m.* kruh kola; —linie *f.* kružnice *f.*, kolobežnice *f.*; *v.* Zykloide; —macher *m. v.* Rademacher; —nagel *m.* zákolník *m.* [—ieren žvaniti, tlachati.

Radot-age *f.* (fr.) žvanění, tlachání *n.*;

Radreif *m.* nákolec *m.*, ráf *m.*

Radscha *m.* (ind.) radža, vládce *m.* (Východ. Indie).

Rad-schuh *m.* šupka *f. v.* Radeiserre; —schuhkette *f.* šupkový řetěz *m.*; —speerre *f. v.* Radeiserre; —stube *f.* (Mühl.) lednice *f.*; kolnice *f.*; —ver *f. v.* Radberge; —welle *f.* hřídelík *m.*; —werk *n.* koloví *n.*

Raff *m.* lemež *m.*; R. *n. v.* Raffholz.

Raffel *f.* vochlička *f.*; —n mh. vochlovati.

Raff-en etw. shrábnouti, uchvátiti; schvatiti; an sich r. urvati; —er (-s, unv. M.) *m.* hrabák *m.*, poberta *m.*; —holz *n.* klesť *f.*, klesti *n.*, sbíranky *pl.* (nasbírané dříví, chrastí).

Raffin-ade *f.* (fr.) rafináda *f.*, čistěný cukr *f.*; 2. R., —erie *f.* cukrovarstna; čistírna *f.*; —eur *m.* cukrovarčistec *m.*; —ieren čistiti, přečistiti; přečišťovati; (in der Metallurgie) bíliti; r. hloubati (myslí); -ter Mensch fig. zchytralec *m.*; —terfeuer *n.* (chem.) pec bílicí. [*m.*

Raffzahn *m.* kusací zub, kusák, špičák

Rage (ráž) *f.* (fr.) zlost *f.*, vztek *m.*

Ragen mh. čněti, činiti, strměti.

Ragewurzel, Ragwurz *f.* vstavač *m.* *Orchis.*

Ragout (-s, M. -s) *n.* (fr.) směska *f.*; (Speise) podpouštka, příměska.

Rahe (M. -n) *f.* ráhno *n.* (Naa).

Rahm (-es, M. -e *et* Rähme) *m.* smetana *f.*; 2. saze *pl.*; 3. plesnivina *f.*; 4. *v.* Rahmen; R., —baum *m.* věšadlo *n.*; —beere *f.* ostružina *f.*

Rähmel *m.* škraloup *m.*; 2. klacek *m.*; 3. prouh lanu.

Rähmeln čmoudem páchnouti.

Rahmen (-s, unv. M.) *m.* rám, rámec *m.*; 2. obložení *n.*; 3. postav, postavec *m.* (ku tkaní den řešetnich); —macher *m.* rámkář *m.*

Rahm hobel *m.* rámovník *m.*; —ig *adj.* štíhlý *v.* Rahmig; *v.* Schmutzig; —löffel *m.* sběračka *f.*, lžíce *f.* smetanu; —sack *m.* cedítko *n.*, cedník *m.*; —säge *f.* rámovka *f.*; —stück *n.* díl n. kus rámce.

Rahn *adj.*, —ig *adj.* štíhlý.

Rahne (M. -en) *f.* zálom *m.*, vývrat *m.*; 2. stíhlost *f.*; 3. peří po obou stranách brku, páperí *n.*

Rai (-es, M. -e) *m.* (Fisch) plošák *m.*; rejnok *m.* *Raja* (Roche).

Raigras *n.* jilek *Lolium.*

Rail (rel) *n.* (engl.) příčka *f.*, práh *m.*; 2. (M. Rails) kolejnice *f.*, šína *f.* (na železnici), krokev *f.*

Raillieren (fr.) žertovati.

Rain (-es, M. -e) *m.* pažit, trávník *m.*; 2. meze *f.*; —balken *m.* kaz *m.* (v roli); podmezek *m.*, podmezí *n.*; —en mh. mezovati; —farn *m.* vratič *m.*; —stein *m.* mezník *m.*; —wart *m.* pomezný *m.*; —weide *f.* ptačízob *m.* *Ligustrum*; —weiden *n.* pasení po mezích.

Raiten (vlt.) *v.* Rechnen; 2. *v.* Stieben.

Raiter (-s, unv. M.) *m.* (Reuter) říčice *f.*, řešeto *n.*

Rait-offizier *m.* (vlt.) počtní úředník *m.*; —tare *f.* početné *n.*; —ung *f.* počet *m.* [scha; 3. *v.* Rai.

Raja *f.* turečtí křesťané; 2. *v.* Rad-

Raket-e (M. -en) *f.* raketa *f.*; prskavka *f.*, praskavka *f.*; fig. blyskavka *f.*; —enfaß *m.* sádka n. nácpa raketní; —eur *m.* raketník *m.* [*lus*; křástal *m.*

Ralle (M. -n) *f.* (Vogel) chřástal *Ral-*

Rallentando (it.) (Muz.) prodlévavě.

Rallieren (fr.) (mil.) sebrati; sich seřaditi se, spojiti se. [Rammel.

Ram (-es, M. -e) *m.* samec *m. v.*

Ramm-bär, —block, —bock *m.*, —e *f.* beran *m.*, pích *m.*, palice *f.*, (tlouk *m.*); —el *m.* beran *m.* (*v.* Ram); —eln mh. hmožditi se; (v. Hasen) honcovati se, ramlovati se; *act.* hmožditi; r., —en beraniti, jehlovati, zatloukati; —klotz *m. v.* Rammbär.

Rammler *m.* ramlík *m.*, zajíc samec.

Ramm-maschine *f.* beranidlo *n.*, stroj beranicí, jehlovadlo *n.*, beran *m.*; —pfahl *m.* jehla *f.*; —seil *n.*, —tau *n.* lano k beranu, lano beranové; —werk *n. v.* Rammmaschine.

Rampe *f.* (fr.) sjezd, příjezd *m.*, přijížďka *f.*, souvoz *m.*, vchod *m.*, náchod *m.*; (Reitbahn.) přejížďka *f.*; (Theat.) předjeviště, podjeviště *n.* [úhrnkem.

Rampen mh. koupiti n. prodati něco

Rand (-es, M. Ränder) *m.* kraj *m.*, okraj *m.*, okrajek *m.*, okrají *n.*; R. der Hutkrempe okolek *m.*; R. der Tüchel obruba *f.*, lem *m.*; am —e des Abgrundes na kraji propasti; —bewurftung *f.* ošlahounování břehu.

Ränd-eln okrajkovati, obníčkovati; vroubkovati; —en, —ern obrubovati.

Rand-gebirge *n.* pokrajní hory *pl.*; —gloss *f* pokrajní připisek *m.*; —schicht *f.* krajní vrstva *f.*; —stellig *adj.* (bot.) lopatovitý; —wurst *f.* (b. Fleischerei) krajní šlahoun *m.*

Ranft (-es, M. -e *et* Ränfte) *m. v.* Rand; R., Ranftel krajíc *m.*, skrojek *m.*; R. am Felde škraloup *m.*

Rang (-es, oh. M.) *m.* řád *m.*; (Theatr. Logen) pořadí *n.*, řad *m.*, řada

f.; 2. důstojnost *f.*, důstojenství *n.*; 3. přednost *f.*; Stand und R. stav a hodnost; Staaten zweiten —es státové druhého řádu; —älter v řádu starší; důstojenstvím n. stupněm starší; —ältester v řádu nejstarší; —beſtimmung *f.* vyměření, ustanovení řádu n. hodnosti.

Range (M. -n) *f.* svině *f.*; 2. *v.* Ratn; R. (-n, M. -n) *m.* harant *m.*; výrostek *m.* [*m.*

Ranger *m.* (engl.) hajný *m.*; 2. slídník

Rangfolge *f. v.* Rangordnung.

Rangie-ren (fr.) řaditi, pořádati; rozřaditi; ſich untereinander r. řaditi se vespolek; —tert fig. spořádaný; —bahnhof *m.* nádraží rozřadovací.

Rang-liſte *f.* hodnostní list; —ordnung *f.* pořadí *n.*, pořad *m.*, pořádek dle hodnosti; —ſtreit *m.* spor o přednost; —ſtufe *f.* hodnostní stupeň *m.*; —ſucht *f.* předčivost *f.*, dychtivost po přednosti.

Rank *adj.* štíhlý; das Schiff iſt r. koráb se kloní k jedné straně; R. (M. Ränke) *m.* pletichy, úskoky *pl.*; Ränke ſchmieden pletichati; durch Ränke den Krebit verlangern pletichami prodloužiti úvěr n. víru.

Rank-e (M. -en) *f.*, —en *m.* úponka *f.*, popínka *f.*, ručička *f.*; réva *f.*; ſich —en pnouti se, popínati se; plaziti se; rozkládati se.

Ranken-füße *pl.* (zool.) rozviliny *pl.*; —füßer, —füßler *pl. m.* vilejši *m.*; —gewächs *n.* úponková rostlina.

Ränke-ſchmied *m.* pletichář, úskočník; —ſüchtig, —voll *adj.* pletichářský, pletichavý, obmyslný, úskočný.

Ranküne *f.* (fr.) záští *n.* (hněv *m.*).

Ranunkel *m. et f.* pryskyřník *m. Ranunculus.*

Ranzen (-s, unv. M.) *m.* uzlík *m.*, filec *m.*, ranec *m.*; fig. pandero *n.*, bachor *m.*

Ranzen *vrb.* hmožditi; mh. začichnouti, smahlinou páchnouti; (v. Tieren) běhati se, honiti se.

Ranzig *adj.* (v. Öle und der Butter) zaráživý, zažluklý; zamřelý; 2. (v. Tieren) běhlý; r. werden (v. der Butter) začichnouti, zažluknouti; die Butter iſt r. máslo zarází, m. začichlo.

Ranzion *f.* (fr. *rançon*) výkup *m.*, výkupné; odkrancování (drancovné *n.*); —ieren vykoupiti. [tabák *m.*

Rapee (-s) *m.* (fr.) rapé *n.*, strouhaný

Rapfen *m.* (Fiſch) bolen *m. Aspius rapax.* [zavka *f.* (Kriebelkrankheit).

Raphanie *f.* (gr.) námelka, hem-

Rapid *adj.* (lt.) rychlý, chvatný, záchvatný, —ität *f.* rychlost *f.* [končíř *m.*

Rapier *m.* rapír, rapich, bodoun,

Rapp *adv.* rychle; R. (-en) *m. v. n.*

Rappe (-en, M. -en) *m.* vranik *m.*, vraný kůň; 2. vranka (Groppe) *f.* (Fiſch) *Cottus gobio*; *v.* Rapfen; 3. (ehem. Scheidemünze) vránek *m.*, *pl.* havranky; R. *f.* (Pferdekrht.) mušky, prchly (*rus.* mokřec *m.*).

Rappel (M. -n) *f.* chřestačka *f.*; 2. trdlice, mědlice *f.*; R. (-s, oh. M.) *m.* vrtohlavost, ztřeštěnost *f.*; —kopf *m.* třeštík *m.*, střelenec *m.*; —ig, —köpfig *adj.* vrtohlavý; třeštivý, střelený.

Rappell *m.* (fr.) výzva k návratu.

Rappeln mh. chřestěti; fig. třeštiti.

Rappen hrabati, sbírati.

Rapport (-es, M. -e) *m.* (fr.) zvěst *f.*, oznámení *n.*, zpráva *f.*; raport *m.*; přednešení *n.*, přednáška *f.*; R. mit jmd. sdílnost; sblíženost *f.* s kým; —eur *m. v.* Reporter; —ieren (einem etw.) zvěst n. zprávu komu podati.

Raps! *int.* chap, chňap! R. (-es, oh. M.) *m.* (b. Müll.) zálubné *n.*; 2. vrtohlavost *f. v.* Rappel; 3. řepka, olejka *f. Brassica oleifera.* [dračku.

Rapuse *f.*; in der r. geben dáti na

Raps-en chňapati, hrabati; —er *m.* chňapač *m.*, pětiprstka *f.*, poberto *m.*

Raps-feld *n.* řepkovisté *n.*; —kuchen *m.* pokrutina *f.*; —winterſaat *f.* řepka ozimá, ozimka *f.*, bivice *f.*

Rapulare *n.* (lt.) rapulář *m.*, výkazník *m.*, výmazník *m.*

Rapunzel *m. et f.* zvonec řepkovitý, planý kolník, rozponka *f. Campanula rapunculus.*

Rar (-er, -ſte) *adj.* (lt.) vzácný, řídký; —efizieren zřediti; —ität *f.* vzácnost, řídkost *f.*

Rasch (-er, -eſte) *adj.* rychlý, čerstvý, čilý, hbitý; fig. náhlý, prchlý.

Rasch (-es, M. -e) *m.* haras *m.*

Rasch-el *f.* lehkomyslnice *f.*, střelená *f.*; —eln mh. chrastiti, lomoziti.

Raſchheit *f.* rychlost, čerstvost, hbitost *f.* [*m.*

Rasch-macher, —weber *m.* harasník

Rasen *verb.* mh. vztekati se; fig. zuřiti, řáditi.

Rasen (-s unv. M.) *m.* drn *m.*, trávník *m.*, pažit *f.*; —bank *f.* drnové sedátko.

Rasend *adj.* vzteklý, zuřivý, zběsilý.

Rasen-eiſenſtein *m.*, —erz *n.* železná bahenná ruda *f.*, železovec bahenní, bahňák *m.*; —meiſter *m.* pohodný *m.*; ras *m.* (*germ.* drnomistr *m.*); —platz *m.* drniště *n.*; —ſitz *m.* sedátko z drnu; —ziegel *m.* drnovka *f.*

Raſer *m.* šílenec, zuřivec *m.*; —ei *f.* zběsilost, vzteklost, zuřivost.

Raſier-büchſe *f.* mýdlovka *f.*; —en (fr.) holiti břitvou, břiti; ein Haus r. dům strhnouti, zbořiti, rozbořiti; ſich zemí srovnati; —er *m.* holič *m.*; —geſchäft, —gewerbe *n.* holičství *n.*; —meſſer *n.* břitva *f.* **Raſig** *adj.* drnatý.

Räſon *f.* (fr.) rozum *m.*, rozumnost *f.*; 2. uznání *n.*, uznalost *f.*; —nabel *adj.* rozumný, slušný; uznalý; r. ſein fig. dáti se viděti, uhoditi se přes kapsu, —nement *n.* rozumování *n.*; —nementsgabe *f.* přemitavost *f.*; —neur *m.* rozumkář, rozumec *m.*; —nieren mh. rozkládati, rozumovati; reptati.

Raſpel (M. -n) *f.* (*m.*) rašple *f.*; třelce *n.*, hrubý pilník *m.*; —n rašplovati, třelčiti, třelcem ohladiti.

Räß *adj.* škrablavý, perný, trpký.

Rasse *f.* (Race fr.) plémě, plemeno *n.*, ráz *m.*, odrůda *f.*

Rassel (M. -n) *f.* chřestačka, řehtačka *f.*; —er *m.* chrastil *m.*; —n mh. chřestěti, chrastiti, rachotiti, šramotiti; drnčeti, řinčeti; —n *adj.* chřestivý; —wächter *m.* ponocný *m.*

Rast (oh. M.) *f.* odpočinek *m.*, oddech *m.*; R. (im Gewehrſchloſſe) západ *m.*

Rastel-binder *m.* dráteník *m.*

Rasten mh. odpočinouti, odpočívati, oddechnouti si.

Rastlos *adj.* neunavný, neustálý.

Rastr-al (-s, M. -e) *n.*, —um *n.* čárkovadlo, čářidlo *n.*; —teren čárkovati, čáry, táhnouti; —terer *m.* čárkovatel, rastrirník *m.*; —termaſchine *f.* čárkovačka *f.*

Rast-tag *m.* den odpočinutí, den odpočinku; —zimmer *n.* odpočívárna *f.*

Rasur (M. -en) *f.* (lt.) (in Aufſätzen) zhlazení (strouhání) písma nožíkem; 2. škrabek *m.*, škrábané n. vyškrábané místo *n.*; 3. otěrky *pl. m.*

Rat (-es, oh. M.) *m.* rada *f.*; (Kollegium) rada *f.*; 2. (M. Räte) (Perſon) radní *m.*, rada *m.*, rádce *m.*; mit R. und Tat pokynem i činem, radou i skutkem; kommt Zeit, kommt R. v pravý čas zraje klas (dočkej času, jako husa klasu); nach der Tat ſchwerer Rat milý synku, těžká rada po účinku.

Rate (M. -n) *f.* (lt.) lhůta *f.*; splatná částka *f.*, splátka *f.*

Raten hádati; 2. einem r. raditi, poraditi, radu dáti.

Raten-bank *f.* splátková banka; —geſchäft *n.* splátkový obchod; —ſchein *m.* splatkový list; —weiſe *adv.* po částkách, lhůtách; ve splatkách; —zahlung *f.* placení po částkách, splátkářství ve lhůtách, splácení, uplacení *n.*, splátka *f.*

Rat-forſchen, —fragen ptáti se n. tázati se o radu; —fragender Brief list o radu; —gebender Brief list poradný; —geber *m.* rádce *m.*

Rathaus *n.* radnice *f.*; —diener *m.* sluha v radnici; —keller *m.* sklep (hostinský) v radnici; —meiſter *m.* domovník v radnici.

Ratifikation *f.* (lt.) schválení, potvrzení *n.*; —surkunde *f.* listina potvrzovací, schvalovací.

Ratifizieren (lt.) (einen Vertrag) něco schváliti, stvrditi, něčeho potvrditi.

Ratio *f.* (lt.) rozum *m.*; —*cinium n.* (philoſ.) prostředečný závěrek *m.*; *v. conversionis* závěrek obrácený; *r. subalternationis* závěrek podřaděný.

Ration *f.* (fr.) odměrek, výměrek *m.*; —al, —ell *adj.* (lt.) rozumový; (math.) souměřitelný, změřitelný; -e Wurzel kořen celý, úplný; —*alia pl.* (grm.) oživena; —*alis* rozumový; (math.) souměřitelny; —*alismus m.* rozumovnost *f.*

Rätlich *adj. v.* Ratſam.

Rat-los *adj. et adv.* bez rady; —loſigkeit *f.* bezradnost *f.*; —mann *m. v.* Ratsherr.

Ratsam *adj.* radný; 2. šetrný, prospěšný, úspěšný *adv.* radno.

Rats-beiſitzer *m.* přisedící rady; —bote *m.* radní posel *m.*

Ratſch-e, Rätſche (M. -n) *f.* řehtačka, chřestačka *f.*; —en chřestiti, rachotiti; (das r ſchlecht ausſprechen) rejkati (mluviti na ř).

Rat-ſchlag *m.* rada *f.*; 2. —ſchluß *m.* usnešení *n.*, nález rady.

Ratsdiener *m.* radní sluha.

Rätſel (-s, unv. M.) *n.* hádanka *f.*, hadačka *f.* (pohádka = Märchen); —beuter *m.*, —dichter *m.* hádankář *m.*; —haft *adj.* záhadný, hádankový; —n mh. hádati; 2. záhadně mluviti.

Rats-enge *f.* užší rada *f.*; —fähig *adj.* způsobilý do rady, sp. pro radu; —herr *m.* radní pán *m.*; —kammer *f.* radní komora *f.*; —keller *m.* městský sklep *m.*; sklep v radnici; —kollegium *n.* rada *f.*; —mann *m. v.* Ratsherr; —meiſter *m.* starosta *m.* (rady); purkmistr *m.*; —perſon *f.* radní osoba; —perſonale *n. coll.* radní osoby *pl.*; —protokoll *n.* radní protokol; —protokolliſt *m.* radní protokolista *m.*; —ſchluß *m. v.* Ratſchluß; —ſchreiber *m.* radní písař; —ſekretär *m.* radní sekretář; —ſitzung *f.* sezení rady, zasedání rady; schůze rady; —ſtelle *f.* místo radního, radnictví *n.*; —ſtube *f.* radní světnice; —ſubſtitut *m.* náměstek radního; —tag *m.* den schůze, den rady; —verſammlung *f.* rada *f.*; —verwandter *m.* radní (, ího *m.*), člen rady; —wahl *f.* volba rady; —wechſel *m.* střídání radních; —zimmer *n. v.* Ratsſtube.

Ratte (M. -n) *f.* krysa *f.*, německá myš *Mus rattus.*

Ratten-fänger *m.* krysař *m.*; 2. (Hund) krysák, krysáček (ratlík) *m.*; —gift *n.* jed na krysy; —könig *m.* krysonoš, kotouč krys; —pulver *n.* prášek pro krysy; —ſchwanz, —ſchweif *m.* krysí ocas; 2. (Pferdekrht.) ocasní mol; 3. (b. Tuche) cvora, svora *f.* [*v.* Ratte.

Ratz (-es) *m.* plch *m.*; 2. tchoř *m.*; **Ratze** *f. v.* Ratte; 2. racek *m.* (Möwe).

Ratzen mh. chrastiti; 2. krásti.

Rätzen (v. Haſen) mh. vřeštěti.

Raub (-es, oh. M.) *m.* loupež *f.*; lup *m.*; auf den R. ausgehen vychazeti na loupež, na lup; —aal *m. v.* Aalraupe; —anfall *m.* loupežný útok, přepadení; —begierde *f.* loupeživost *f.*; —begierig *adj. v.* Raubgierig; —biene *f.* zlodějka *f.*

Raub-en (einem etw.) uloupiti, odejmouti, odníti, uchvátiti; 2. loupiti, loupežiti; dráti; —end *adj.* loupící, loupežný.

Räuber (-s, unv. M.) *m.* loupežník, lupič *m.*, R. am Finger záděr *m.*; R. am Lichte zloděj, vlk, tratiloj *m.*; —bande *f.* loupežnická rota *f.*; —ei *f.* loupežnictví, lupičství *n.*; —höhle *f.* loupežnická peleš, l. skrýše; —iſch *adj.* loupežnický, lupičský; -er Anfall *v.* Raubanfall; —unweſen *n.* loupežnické rejdy, l. neplechy *pl.*; —volk *n.* loupežný národ.

Raub-fisch *m.* dravá ryba; —**fliege** *f.* roup *m.*, *pl.* —**fliegen roupcovití** hmyzi; —**fuß** *m.* chápací noha; —**geflügel** *n.* dravci *pl. m.*; —**genosse** *m.* spoluloupežník *m.*; —**gesindel** *n.* loupežnická rota, loupežná sběř; —**gierig** *adj.* loupeživý; —**mord** *m.* loupežná vražda; —**schiff** *n.* loupežnická loď; —**schloß** *n.* loupežnický zámek; —**schütz** *m.* pytlák *m.*; —**staat** *m.* loupežný stát; **-sucht** *f.* loupeživost *f.*; —**tier** *n.* šelma *f.*; **-vec** *m.*, **dravé zvíře**; —**vogel** *m.* dravec *m.*, dravý pták; —**wesen** *pl.* dravouši; —**wild** *n.* dravectvo *n.*, drava zvěř; **dravci** *pl. m.*; (wdm.) škodná (t. zvěř); —**zug** *m.* nálup *m.*; —**zügler** *m.* loupežný poběhlík. [čoud, čmoud, čad *m.*

Rauch (**-es**, *oh.* M.) *m.* dým, kouř *m.*;

Rauch (rauh) *adj.* kosmatý, chlupatý, huňatý; srstnatý.

Rauchaltar *m.* oltář zápalu.

Rauch-apfel *m.* durman *m.*; —**beere** *f.* srstka *f.*; —**buche** *f.* habr, hrab *m.*; —**fanal** *m.* dymník *m.*

Rauchdampf *m.* pára *f.*

Rauchen kouřiti; čaditi, čmuditi; mh. kouřiti se; **Tabak r.** tabák kouřiti, dýmati, pokuřovati si.

Raucher *m.* kuřák *m.*; —**abteil** *m.*, —**coupé** *n.* kuřácké oddělení vozu.

Räucher-apparat *m.* vykuřovadlo, vykuřovátko *n.*; —**er** *m.* kadič, kaditel *m.*; —**faß** *n.* kaditelnice *f.*; —**ig** *adj.* dymný, začazený; —**kammer** *f.* udírna *f.*; —**ferge** *f.* frant. sek kominíček *m.*

Räuchern zakouřiti, vykouřiti, vykuřovati, kaditi; (Fleisch r.) uditi.

Räucher-pfännchen *n.* vykuřovátko *n.*, kouřidelnice *f.*, —**stätte** *f.* udírna *f.*; —**ungsapparat** *m. v.* Räucherapparat; —**ungsmittel** *n.* kuřidlo *n.*; —**wurst** *f.* uzené jelítko, uzenka *f.*

Rauchfang (**-es**, M. —**fänge**) *m.* komín, dymník *m.*; —**geld** *n.* podymné *n.*; —**kehrer** *m.* kominík *m*; —**mantel** *m.* plášť u komína, podymník *m.*, —**steuer** *f.* podymné (, ého) *n.*

Rauch-färber *m. v.* Rauhfärber; —**faß** *n.* kadidelnice *f*; —**frost** *m. v.* Rauhfrost; —**fuß**, —**füßig**, —**gar**, —**haarig**, —**hafer** *v.* Rauhfuß, rauhfüßig, rc.; —**händler** *m. v* Rauhwarenhändler, —**ig** *adj.* čadný, čadivý, dýmnatý; —**kammer** *f.* udírna *f.*; 2. kuřna *f.*; —**kalken** *m.* dymnice *f.*; —**loch** *n.* sopouch copouch, capouch *m.*; fig. čadírna, čudírna *f.*; —**opfer** *n.* zápalná oběť; —**pfanne** *f.* pánvička na vykuřování, kuřidlo *n.*, —**falen** *m.* kuřna *f.*; —**säule** *f.* dymný sloup; —**schwalbe** *m.* učazenost *f.*; —**stock** *m.* kuřácká hůlka; —**stube** *f. v.* Rauchkammer; —**tabak** *m.* kuřivý tabák; —**tonne** *m.* zahněda *f.*; topť *m.* (der Pfeifen) kuřník *m.*; —**verzehrer** *m.* (techn.) spalovač, dýmotrav *m.*; —**waren** *pl. v.* Rauhwaren; —**wehr** *f.* (Schimmenb.) haf *f.*; —**werk** *n.* vonidlo, kadidlo, kuřidlo *n.*; 2. (wdm. und Forstw.) v. Rauhwerk; —**zimmer** *n.* kuřna, kuřnice, kuřírna *f.*;

Raude *f.* strup *m.* [kuřácký pokoj.

Räud-e (*oh.* M.) *f.* svrab *m.*, prašivina, chrásta *f. Scabies*; —**ig** *adj.* prašivý, chrastavý, svrablavý; —**igkeit** -ost.

Rauf-bold (**-es**, M. **-e**) *m.* práč, rvač *m.*; —**degen** *m.* bodoun, rapír, končíř *m.*; fig. škrtoun *m.*; (Person) sekáč, práč, rvač *m.*

Rauf-e (M. **-en**) *f.* (im Stalle) přížlabek, řebřík *m.*, řebřina, párna *f.* (Barn *m.*) ve stáji; 2. *v.* Raufdegen; —**el** *f. v.* Riffel.

Räufeln *v.* Riffeln.

Rauf-en mh. rváti, tahati, trhati; **bei den Haaren r.** za vlasy (za pačesy) vzíti n. táhati; **Federn r.** dráti peří; **sich r.** rváti se, práti se; —**er** *m.* rvač, práč *m.*; —**erei** *f.*, —**handel** *m.* rvačka, pračka, pranice *f.*; —**holz** *n.* obmykadlo *n.*; —**süchtig** *adj.* svárlivý.

Raugraf *m.* (vlt.) rajkrabí *m.*

Rauh *adj.* drsný, drsnatý, draslavý, kostrbatý; kosmatý *v.* Rauch; (von der Stimme) chraptivý, chraplavý; —**e** Stimme drslavý hlas; **r.** (moral.) surový; fig. (Luft) sychravý, ostrý, krutý; **r. werden** drsnatěti; **der sauerliche Apfel macht ihm —e Zähne** z nakyslého jablka přišly mu laskominy.

Rauh-bank *f.* (Hobel) srážák *m.*; —**blätterig** *adj.* ostrolistý.

Rauhe (*ch.* M.) *f.*, **Rauhheit** *f.* drsnost; 2. kosmatost; 3. chraplavost; 4. krutost, ostrost; 5. surovost *f.*

Rauhen zdrsniti, zdrsnatiti.

Rauh-färber *m.* barvíř kožišin; barvíř srsti; —**frost** *m.* jiní *n.*, jinovatka *f.*; —**fuß** *m.* rous *m.*, rousina *f.*; (Balge) rousňák *m.*; —**fußhuhn** *m.* (Vogel) louče *n.*; —**füßig** *adj.* rousnatý, rousný, kosmonohý; —**gar** *adj.* po kožišnicku vydělaný; —**haarig** *adj.* srstnatý; huňatý, ruňatý, kosmatý, ježatý; **-heit** -ost; —**hafer** *m.*, **Wildhafer** smeták *m.*; ovsíř, svěrepec *m.*; —**handler** *m. v.* Rauhwarenhändler; —**hobel** *m.* sběrák *m.*; —**holz** *n. pl.* oklesky *pl. m.*; —**honig** *m.* nepřepouštěný med; —**igkeit** *f. v.* Rauheit; —**maschine** *f.* (b. Tuchscherer) česací stroj; —**tier** *m.* jiní *n.*, jinovatka *f.*

Rauhwaren *pl.* kožišiny, zboží srstnaté; —**händler** *m.* kožišinář, kožišník *m.*; —**handlung** *f.* obchod s kožišinami.

Rauh weizen *m.* vousatka, vousačka, kosmatka (pšenice) *f.*; —**werk** *n.* (wdm.) kožišina *f.*; 2. (Forstw.) klest *f.*, oklesky *pl.*; —**zeit** *f.* čas pelichání.

Rauke *f.* (bot.) soupepice *f.* (ruf.), hulevník *m.* (rukev *f.*) *Sisymbrium.*

Raum (**-es**, M. Räume) *m.* prostor *m.*, prostora *f.*, prostranství, místo *n.*; **zu wenig R.** příliš málo místa; **leerer Raum** prázdnina *f.*; **r.** *adj.* prostranný, volný; **die —e See** širé moře; —**er Wind** plavný vítr; —**inhalt** *f.* jednička prostorna.

Räumeisen *n.* prohlížátko, vytěrátko *n.*, výkrutka *f.* (kančík *m.*).

Räum-en etw. uklidit, odklidit, uprázdnit; 2. cíditi; **einen Brunnen r.** vyklízeti n. cíditi studni; jmd. etw. r. (ab-

treten) někomu něco přepustiti, postoupiti něčeho; ein Gebäude r. vystěhovati se ze stavení, vykliditi věci ze stavení; die Stadt r. (milit.) vytáhnouti z města, opustiti město, vyjíti z města; das Feld r. (im Kriege) pole opustiti; ein Grundstück r. opustiti pozemek; der Wind räumt vítr povoluje, ulevuje; —er *m.* cídič, vyklízeč, uklízeč *m.*; 2. šouchátko, prošťuchovadlo, proděvátko *n.*

Raumgröße *f.* veličina prostorná; prostornost *f.*

Raumhacke *f.* kopačka *f.*

Räumig *adj.* prostranný, prostorný.

Rauminhalt *m.* (des Gefäßes) objem *m.*, obsah prostorný; prostorná velikost (nádoby), obsažnost *f.*

Räumlich *adj. v.* Räumig; -es Fürwort místojmeno místné; -e Größe *v* Raumgröße; —keit *f.* prostornost *f.*

Raummessung *f.* prostoroměrství *n.*

Raumnadel *f.* jehla vrtací, vrtačka *f.*, šparák *m.*, šparátko *n.*

Räumung *f.* cídění *n.*; 2. uklízení *n.*; 3. vyklizení *n.*; R. des Landes vyjití ze země.

Raunen řezati, klestiti (dobytek); 2. čarovati, věstiti, zaříkávati; einem in die Ohren r. napovídati; šeptati, šuškati.

Raunz-en mh. ňukati, kuňkati, kňourati; —er *m.* kuňka, kuňkal, kňoural *m.*

Raupe (M. -n) *f.* housenka *f.*; fig. Raupen im Kopfe *pl.* vrtochy (roupy).

Raupen mh. housenky sbírati.

Raupen-gabel *f.* rohatinky *pl. f.*; —haus *n.*, —zwinger *m.* housenik *m.*; —leser *m.*, Rauper *m.* housenkář *m.*, sběrač housenek.

Raupfüßig *adj.* (vom Pferde) kosmonohý, rousnatý.

Rausch (-es, M. Räusche) *m.* podnapilost *f.*, podnapití, opití *n.*; fig. opice *f.*; einen R. haben míti opičku; im —e der Freude v záchvatu radosti, opojen radosti.

Rauschbühne *f.* (Wasserb.) přímovodní [srub.

Rausch-en mh. šustěti, šuměti, hrčeti; hlučeti; rachotiti, šramotiti; chrastiti; r., ranzen (v. Schweinen) chrouti se, boukati se; —end *adj.* chřestivý, šumný, šustivý, hrčivý; —ender Beifall hlučná pochvala, hlučný potlesk.

Rausch-gelb *n.* kamenka *f.*, sirník otrušičný; —gold *n.* cetvina *f.*, praskavé pozlátko, šumicha *f.*; —metall *n.* šustice *f.*; —rot *n. v.* Rauschgelb; —silber *n.* praskavé stříbro.

Räuspeln pochrkávati.

Räusper-er *m.* chrchloun *m.*, chrkač *m.*; —ig *adj.* chrchlavý, chrkavý, chrčivý; —laut *m.* chrčivá hláska.

Räuspern sich chrchlati, odkašlati.

Räute *f.* kroužek u klíče, věnec *m.*

Raute (M. -n) *f.* routa *f.* (bot.); (in Karten) bubny *pl. m.*; (Rhombus) kosočtverec *m.*; (b. Zuwelier) routa *f.*

Rauten-förmig *adj.* routovitý; kosočtverečný, kosočtvercový; —könig *m.* bubnový (kulový) král; —kranz *m.* routový věnec; —netz *n.* (Sternbild) síť romboidická; —schlange *f.* chřestejš jihoamerický; —stein *m.* routa *f.*, routový kámen.

Ravelin (-s, M. -e) *n.* (*m.*) (fr.) předhradí *n.*

Raveling (-en) *f.* zatáčka v řece, záhyb *m.*

Rayon (-s, M. -s) *m.* (fr.) (einer Festung) obvod *m.*

Razion *v.* Ration.

Razzia *f.* (türk.) loupežné tažení, lup, nálup *m.*

Reagenz (Reagens) *f.* (M. Reagentien) (lt.) skoumadla *pl. n.*; —papier *n.* papír skoumací, papír reagovací.

Reagieren (chem.) skoumati; 2. protipůsobiti.

Reaktion *f.* (lt.) zpátečnictví *n.*; zpětná činnost, reakce *f.*; (chem.) úkaz *m.*, působivost *f.*; —är (-s, M. -e) *m.* zpátečník *m.*; —srat *n.* (mech.) zpátečné kolo.

Reaktivier-en obnoviti; opět v činnost uvesti; —ung *f.* obnova *f.*, opětné dosazení do úřadu.

Real *adj.* (lt.) jsoucný, věcný, reální; —akt *m.* řízení ve věcech nemovitých; —behörde *f. v.* Realgericht; —exekution *f.* exekuce n. vedení práva na nemovitost. [realgar *m.*, síra polouhranolová.

Realgar (-s, oh. M.) *n.* (*m.*) (arab.)

Real-gericht *n.* soud nemovitostní, soud realitní; —gewerbe *n.* živnost s nemovitostí spojená; —grund *m.* (phil.) důvod věcný, počinek *m.*; —gymnasium *n.* reálné gymnasium; —index *m.* věcný obsah.

Realisier-en etw. vykonati, něco v skutek uvésti, uskutečniti *v.* Verwirklichen; —ung *f.* vykonání, uskutečnění, provedení *n.*; —ungsausweis *m.* výkonný výkaz, v. výkonů.

Realist (-en) *m.* realista *m.*

Realität (oh. M.) *f.* jsoucnost, možnost *f.*; 2. (M. -en) nemovitost, realita *f.*; —enverkauf *m.* prodej nemovitostí.

Real-kredit *m.* úvěr nemovitostní; —leben *n.* manství nemovité, m. věcné; —lexikon *n.* slovník věcný; —methode *f.* navod pragmatický; —prinzip *n. v.* Realgrund; —richter *m.* soudce nemovitostní, soudce reální; —schule *f.* škola reální; reálka *f.*; —schüler *m.* žák na reálce, žák z reálky, realista *m.*; —steuer *f.* daň n. berně z nemovitostí; —union *f.* reální unie, spojení věcné; —wert *m.* skutečná hodnota.

Reambul-ation *f.* (lt.) der Grenzen (Grenzbegehung) obchůzka hranic; —ieren znova obejíti (hranice).

Reassum-ieren (lt.) obnoviti; —tion *f.* obnovení *n.*

Reb-acker *m.* vinice *f.*; —artig *adj.* révovitý; —auge *n.* oko, očko na révě.

Rebben mh. (v. Tieren) honiti se, běhati se.

Reb-binde *f. v.* Rebwinde; —bogel *m.* vinný šlahoun.

Rebe (M. -n) *f.* réva *f.* (vinná), les *m.*

Rebell (-en, M. -en) *m.* (lt.) odbojník *m.*, odbůjce *m.*; —ieren mh. odboj vésti, povstati, zbouřiti se; —in *f.* odbojnice *f.*; —ion *f.* odboj *m.*; —isch *adj.* odbojný.

Reben-blatt *n.* vinný list, révový l.; —gelander *n.* ohrady *pl. m.*; —laub *n.*

révové listí; —laus *f.* v. Reblaus; —meſſer *n.* kosík *m.*; —ſaft *m.* révová šťáva (víno); —ſtand *m.* réví *n.*; —traue *f.* révový pláč.

Reb-huhn *n.* kuroptev, kuroptva (korotev) *f. Perdix*; —hühnerjagd *f.* honba na kuroptve; —huhngarten *m.* kuroptevnice *f.*

Reb-laus *f.* révokaz *m.*, révnice *f.* (mšice révová) *Phylloxera*; —rechter Wein samorodé víno; —ſchneider *m.* řezač vinice; —ſchnur *f.* šňůra *f.*, provázek *m.*; —ſchoß, —ſchößling *m.* vinná ratolest, prut révový; —ſenkung *f.* pohřižování rév, kladení rév; —ſtock *m.* babka vinná.

Rebus *n.* rebus *m.*, známková hádanka *f.*

Rebwinde *f.* (bot.) barvínek *m.*

Rechaud *m.* (fr.) uhelníček *m.*

Rechauffoir *m.* (Zuckerſ.) zahřívač *m.*

Rechen (-s, unv. M.) *m.* hrábě (hrable) *pl. f.*; R. am Teiche brlení *n.*; (b. Durchlaß) česle *f.*; (b. Teichzapfen) klec *m.*, česlice *f.*; (zum Holzfangen) záplava *f.*, jímka *f.*; (b. d. Mühle) zbraň *f.*, zbranidla *pl.*; (b. d. Senſe) hrabice *f.*, hrabka *f.*; (in der Uhr) hrabice, hrabička *f.*

Rechen *verb.* hrabati.

Rechen-amt *n.* účtárna *f.*; —bank *f.* početnice *f.*; (b. Teichrechen) římsa *f.*; (b. Mühlrechen) půboj *m.*; —bogen *m.*, —bohrer *m.* hrabník, hrabovník *m.*; —brett *n.* početnice *f.*; —buch *n.* početnice *f.*, početní kniha; —fehler *m.* chyba v počtu; —gang *m.* (Mühl.) lavička *f.*; —heft *n.* početník *m.*; —kunſt *f.* počtářství *n.*, početní umění; —pfennig *m.* početní groš, p. penízek.

Rechenſchaft *f.* počet *m.*, účet *m.*; R. ablegen počet klásti, počet vydati; —bericht *m.* účetní zpráva.

Rechen-sense *f.* hrabice *f.*; —ſpindel *f.* (b. Teich) soška *f.*; —ſtand *m.* počítadlo *n.*; —ſtange *f.* česlo (šprle) *pl.*; —ſtiel *m.* hrabiště *n.*; —ſtift *n.* ralička, roubelec *m.*; —tafel *f.* početnice, početní tabulka; —unterricht *m.* vyučování počtům; —ziffer *f.* číslice *f.*

Recher *m.* hrabač, nahrabovač *m.* (sena).

Recherch-e (M. -en) *f.* (fr.) pátrání *n.*; —ieren pátrati.

Rechling (M. -e) *m.* pohrabky *pl.*; 2. (Fiſch) okoun *m.*

Rechnen počítati (čítati; ceniti; auf etw. r. spolehati (se) nač; R. *n.* počítání *n.*; *pl.* počty.

Rechnung (M. -en) *f.* počet; účet *m.*; R. über etw. legen z něčeho počet vydati; in die R. einbeziehen, ſtellen do počtu n. do účtu vložiti, položiti; auf jds. R. etw. einheben na něčí řad něco vybírati; auf R. und Gefahr des A. na účet a újmu A.; auf eigene R. na svůj vlastní účet, na svůj řad, sobě samému na zisk a ztrátu; R. tragen einer Sache náležitý zřetel k něčemu míti, k němu hleděti; fig. ſich R. machen dělati si naději.

Rechnungs-abſchluß *m.* účetní závěrka; —abſolutorium *n.* absolutorium účetní; —akten *pl.* spisy početní, spisy účetní; —agnoszierung *f.* uznání účtů za pravé; —anſtand *m.* nedostatek, vada v účtech; —art *f.* způsob početní; —aufgabe *f.* početní úkol; p. úloha; —ausgang *m.* účetní výpisek; —beamte *m.* účetní úředník; —beleg *m.* doklad k účtům, účetní doklad; —bemängelung *f.* výtky účetní; —betrag *m.* obnos účetní; —departement *n.* účetní odbor; —differenz *f.* rozdíl v účtech; —direktorium *n.* účetní ředitelství; —erläuterungen *pl.* odpověď na výtky; —erledigung *f.* vyřízení účtů, účetní vyřízení; —erſatz *m.* náhrada účetní; —fach *n.* účetnictví *n.*; —fehler *m.* chyba v počtech; —führer *m.* počtvedoucí (účetní, iho *m.* Buchhalter), účtovatel, účtovník *m.*; —führung *f.* vedení účtů; —gegenſtand *m.* předmět účetní, věc účtová; —hof *m.* účtárna *f.*; oberſter R. nejvyšší účtárna; —jahr *n.* správní rok, účetní rok; —kolonne *f.* účetní sloupec; —kunſt *f.* účetnictví *n.*; —leger *m.* účtovatel účtující *m.*; —legung *f.* kladení účtů; —mangel *m.* nedostatek v účtech, nedostatek účetní; n. v počtech, v účtech; účetní výtka; —münze *f.* početní peníz, p. groš; —poſt *f* položka účetní; —prax *f.* zběhlost účetní; 2. účetní (n. účetnická) zvyklost, ú. obyčej; —prozeß *m.* účetní spor; —prüfung *f.* přehlídka n. zkouška účtů; př. účtovní; —rat *m.* účetní rada; —reſt *m.* účetní zbytek; —revident *m.* účetní revident (přehlédač účtů); —ſyſtem *n.* účetní soustava; —tatſache *f.* (—faktum) početní skutek; —taxe *f.* účetné *n.*; —verſtändiger *m.* účetní znalec; —verſtoß *m.* omyl v počtech; —währung *f.* početní číslo; —weſen *n.* účetnictví *n.*; —wiſſenſchaft *f.* účtověda *f.*; —zweig *m.* účetní odvětví.

Recht *adj.* pravý; zu —er Zeit v pravý čas, včasný; —er Winkel pravý úhel; přímý úhel; r. *adv.* dobře, právě; vhod, vděk; r. ſein býti vhod; r. haben míti pravdu; du haſt r. máš dobře; einem r. geben přisvědčiti, za pravdu dáti komu.

Recht (-s, M. -e) *n.* právo *n.*; R. auf etw. právo k něčemu; zu R. beſtehend právně platný, právní platnost mající; v právu založený; was —ens iſt co za právo jest; im Wege —ens pořadem práva.

Rechte *f.* (= rechte Hand, rechte Seite) pravice *f.*

Rechteck *n.* obdélník *m.*, přímohran, pravokout *m.*

Rechten (mit einem) mb. hádati se, souditi se přiti se (s někým).

Rechtfertig-en (etw., einen) ospravedlniti někoho; 2. r. etw. něco učiniti právně, spraviti něco; die Pränotation r. spraviti záznam; ſich über etw. r. ospravedlniti se; ſich über eine Anſchuldigung r. vyvesti se z obvinění; očistiti se z čeho; ſich mit etw. r. prokázati se čím; —ung *f.* ospravedlnění *n.*; (der Pränotation) spravení záznamu.

Rechtfertigungs-klage *f.* žaloba ke spravení něčeho, žaloba spravovací; —rede *f.* omluvná řeč; —ſchreiben *n.* omluvný list; —ſchrift *f.* spis omluvný.

Recht-gläubig *adj.* pravověřící, pravověrný; —haber *m.* svéhlavec *m.*, neústupa *m.*; —haberei *f.* svéhlavost *f.*; —läufig *adj.* pravoběžný.

Rechtlich *adj.* právní; ſe Behelfe *pl.* právní doklady; r. řádný; ſes Verfahren řádné řízení; —keit *f.* právnost *f.*

Recht-los *adj.* bezprávný; *adv.* bezprávně; —loſigkeit *f.* bezprávnost *f.*; —mäßig *adv.* dle práva, právně; *adj.* právní, správný; řádný; ſer Erbe řádný dědic; ſer Beſitzer řádný držitel; ſe Ehe řádné manželství; —mäßigkeit *f.* řádnost *f.*

Rechts *adv.* napravo, vpravo, na pravou stranu.

Rechts-abtretung *f.* postoupení práva; —angelegenheit *f.* právní věc, pr. záležitost; —anhängig *adj.* ku právu zadaný; —anſicht *f.* právnický názor; —anſpruch *m.* pohledávání právní; půtah právní; —anſprüche machen pohledávati pořadem práva; —anwalt *m.* právní zástupce; —befeſtigung *f.* upevnění, utvrzení práva; —behelf *m.* právní doklad, právní průvod; —beſtand *m.* právnost, právobytnost *f.*; —beſtändig *adj.* podle práva, právný; etw. r. erwetſen něčeho podle práva dokázati; —bildung *f.* právní vzdělání.

Rechtſchaffen *adj.* počestný, poctivý; rozsafný; —heit -ost.

Rechtſchreibung *f.* pravopis *m.*

Rechtsdreher *m.* pravokrut *m.*

Rechtseitig *adj.* pravostraný.

Rechts-fall *m.* právní případ; právní pře; —folge *f.* právní následek; —frage *f.* právní záležitost; —freund *m.* právní zástupce (právní přítel); —führung *f.* vedení pře; —gang *m.* právní běh; —gebrauch *m.* užívání práva, právní obyčej; —gefühl *n.* právní cit, —gelehrter učený v právích; právník *m.*; —geſchäft *n.* právní věc, právní záležitost, právní jednání; —geſchichte *f.* dějepis práva, právní dějepis; —geſchichtlich co se týče právního dějepisu; k pravnímu dějepisu se vztahující; —grund *m.* právní důvod, právní příčina; —grundſatz *m.* právní zásada, právní pravidlo; —gültig *adj.* právně platný; pravoplatný; —gültigkeit *f.* právní platnost, právoplatnost, právnost *f.*; —handel *m.* právní pře; —her *adv.* s pravé strany, z prava; —hiſtoriſch *v.* Rechtsgeſchichtlich; —inſtitut *n.* právní ústav; —kraft *f.* právní moc; in R. erwachſen (die R. beſchreiten) v moc právní, v moc práva vejíti, nabyti právní moci; —kräftig *adj.* právní moc mající, právně utvrzený; právoplatný; ſes Urteil v moc právní vešlý rozsudek; *adv.* r. entſcheiden s právní mocí rozhodnouti; právoplatně r.; —kunde *f.* znalost práv; právnictví *n.*; —kundig *adj.* znalý práv, v právech zběhlý; —leben *n.* právní život; —lehrer *m.* učitel práv; —mittel *n.* právní prostředek; (Schutzmittel gegen richterliche Amtshandlungen) opravný prostředek; —objekt *n.* právní předmět, právní věc; —pflege *f.* soudní správa, soudnictví *n.*; —praktikant *m.* právní praktikant.

Rechtsprechungslehre *f.* pravořečnost *f.*; náuka o pravořečnosti.

Rechts-prinzip *n.* první pravidlo právní, právní zásada; —ſache *f.* právní pře, právní rozepře; —ſchutz *m.* právní ochrana; —ſinn *m.* pravomyslí *n.* (*rus.*); —ſpruch *m.* právní výrok; —ſtaat *m.* právní stát; —ſtand *m.* soud *m.*; 2. právnost *f.*; —ſtelle *f.* slova zákona, znění zákona; —ſtreit *m.*, —ſtreitigkeit *f.* právní pře, právní rozepře; soudní spor; —ſtudium *n.* studium práv; —titel *m.* právní důvod; —urkunde *f.* právní listina; —verbindlich *adj.* právně n. dle práva závazný; —verbindlichkeit *f.* právní závaznost *f.*; —verdrehung *f.* překrucování práv; —verfahren *n.* právní řízení; —verfaſſung *f.* zřízení právní; —verhältnis *n.* právní poměr; —verhandlung *f.* právní jednání; líčení pře; —verletzer *m.* rušitel práv; —verletzung *f.* rušení práva, porušení práva; —vermutung *f.* právní domněnka; —verſtändiger *m.* znalý práv, právní znalec; —verwahrung *f.* právní ohražení (proti něčemu); —verwirkung *f.* propadení práva; —vorſicht *f.* právní opatrnost; —weg *m.* pořad práva, pořad soudní; von R. wegen z práva, dle práva; —widrig *adv.* proti právu; *adj.* neprávní, protiprávní, protizákonní; —wirkſam *adj. v* Rechtskräftig; —wirkung *f.* právní účinek; právní následek; —wiſſenſchaft *f.* právní věda, právověda *f.*; —wiſſenſchaftliche Fakultät právovědná fakulta; ſes Studium studium vědy právní, studium právovědné; —wohltat *f.* dobrodiní práva, d. právní; weiterer —zug další odvolávání (k vyššímu soudu); —zuſtand *m.* právní stav, právnost *f.*

Recht-winkelig *adj.* pravoúhelný; —zeitig *adj.* včasný; *adv.* v pravý čas, v náležitý čas, včas, včasně.

Reck (ſes, M. ſe) *n.* (Turnk.) hrazda, hrazda *f.*

Recke (ſen, M. ſen) *m.* velikán *m.*; hrdina, rek *m.*; R. *f.* natahovadlo *n.*

Recken táhnouti, natahovati, protahovati, roztahovati; ſich se; die Hand r. ruku vztáhnouti.

Reckſcheit *n.* (b. Sattl.) protahovačka *f.*

Redakt-eur (ſs, M. ſe) (fr.), —or (M. ſen) (lt.) *m.* redaktor *m.* (pořadatel časopisu a j.); *R. en chef* hlavní n. vrchní redaktor.

Redaktion (M. ſen) *f.* redakce *f.*; —sbureau *n.* redakční kancelář.

Rede (M. ſen) *f.* řeč *f.*; einen zur R. ſetzen od. ſtellen někoho k odpovídání pohnati; zur R. ſtehen odpovídati z čeho, odpovídati za něco; R. und Antwort slovo i odpověď; Rede und Antwort über etw. geben odpověděti k čemu; (vor Gericht) vypovídati z čeho (před soudem).

Rede-art *f.* mluva *f.*; —figur *f.* figura řeči; —freiheit *f.* svoboda řeči;

svoboda slova; —führer *m.* mluvčí *m.*; —kunst *f.* řečnictví *n.*, slovesnost *f.*; *pl.* —künste slovesná umění; —lehre *f.* *f.* náuka řečnická.

Redemptor *m.* (lt.) vykupitel *m.*; —ĭst (-en) *m.* redemptorista *m.*

Reden mh. mluviti, hovořiti; rozprávěti, rozmlouvati; (längere Zeit sprechen) řečniti (řečiti), řeč činiti; redende Künste slovesná umění *pl.*

Redensart *f.* spůsob mluvení, promluva *f.*; rčení *n.*

Reder (-s, unv. M.) *m.* mluvílek *m.*, mluvka *m.*, hovořílek, hovorka *m.*

Rede-teil *m.* část řeči; —ton *m.* přízvuk významový; důraz v řeči; —weise *f.* spůsob mluvení; spůsob promluvy; —wendung *f.* obrat řeči; —zeichen *n.* znamení mluvy; známka mluvnická; —zeichenkunst *f.* těsnopis (značkopis) *m.*; —zimmer *n.* mluvírna, hovorna *f.*

Redigieren (lt.) redigovati (spis n. časopis); upravovati.

Redivivus *adj.* (lt.) znovu obživlý.

Redlich *adj.* poctivý, bezelstný; spravedlivý; *adv.* poctivě; —keit *f.* poctivost, bezelstnost; spravedlivost *f.*

Redner (-s, unv. M.) *m.* řečník *m.*; (b. einer Deputation) mluvčí *m.*; als R. auftreten vyvstati, vystoupiti jako řečník, řečniti; —bühne *f.*, —stuhl *m.*, —ort *m.* řečniště *n.*; —isch *adj.* řečnický; —kunst *f.* řečnictví *n.*, umění řečnické; —stil *m.* řečnický sloh.

Redoute, Redutte *f.* (fr.) reduta *f.*; maškarní zábava; 2. (mil.) reduta *f.* (samohrad).

Redselig *adj.* hovorný, povídavý.

Reduktion *f.* (lt.) (math.) redukce *f.*, převedení *n.*, převod *m.*, proměňování *n.*; zjednodušení *n.*; umenšení *n.*; omezení *n.*; (chem.) zkovení; okysličení *n.*

Reduktions-lineal *n.* (geom.) pravítko převozovací; —mittel *n.* prostředek ke zkovení, pr. k odkysličení; —rechnung *f.* počet penězoměnný n. penězoměnecký, počet převodný; —tabelle *f.* tabulka převodní; —zahl *f.* (math.) měnitel *m.*; —zirkel *m.* (geom.) kružidlo převozovací.

Reduplikation *f.* (lt.) zdvojnění *n.*

Reduzierbel *adj.* (lt.) (math.) zjednodušitelný; převodný.

Reduzier-en (lt.) zjednodušiti; zmenšiti; omeziti; 2. ein Heer r. rozpustiti, propustiti vojsko; zmenšiti vojsko; 3. r. (math.) převesti n. uvesti něco nač (na jinou měnu n. minci; 4. (chem.) redukovati, zkoviti, odkysličiti; 5. (astr.) auf den Horizont r. svesti n. uvesti na obzor; —t (math.) převedený; (mech.) přenešený; —ung *f.* zvedení, převedení *n.*; redukování; zmenšení; omezování *n.*; —ungstabelle *f.* tabulka převodní, tabulka převáděcí.

Reede *f.* rejda *f.*, stavadlo lodí před přístavem; —r *m.* rejdař, vlastník korábu; —rei *f.* plavebnictví *n.*, oprávněnost ke korábu a ku plavbě.

Reell *adj.* (fr.) skutečný; věcný; (math.) možný.

Reep (-s) *m.* (hol.) provazec lodní (menší lano).

Refaktien *pl.* (hdl.) srážka, náhradná sleva (odečtení příměsi při váze zboží, na př. stopek při rozinkách), *v.* Fuſti.

Refektorium *n.* (lt.) jídelna *f.* (refektař *m.*).

Refer-at (-s, M. -e) (lt.) referát *m.*, zpráva *f.*; in einem Fache das R. haben v jistém odboru přednášeti; —ent (-en, M. -en) referent *m.*, zpravoděj, zpravodaj *m.*; —enz (M. -en) *f.* zpráva *f.*; doporučení, odporučení *n.*; —ieren referovati, zprávu dávati; přednášeti.

Reff (-es, M. -e) *n.* krosna *f.*; 2. (an der Sense) hrabice *f.*; 3. výspa *f.*, násep *m.*, mělčina *f.* *v.* Riff; 4. spratek *m.*; —band *n.* popruh *m.*; (am Kopfe) náhlavek *m.*; —krämer, —träger *m.* krosnář *m.*

Refigieren (lt.) sejmouti vyhlášku.

Reflekt-ieren (lt.) (phys.) odrážeti; mh. odráželi se; 2. přemítati; rozmýšleti; 3. auf etw. r. pomýšleti na něco, ucházeti se, snažiti se oč; státi o něco; —ierend přemítavý; die hierauf —ierenden kteří by se chtěli ucházeti, kdoby chtěli; —iert odražený; —or (-s, M. -en) *m.* (phys.) reflektor *m.*, odražeč, odrazník, světlomet *m.*

Reflex (-es, M. -e) *m.* (lt.) odlesk *m.*, odražené světlo (Widerschein *m.*); —bildität *f.* odrážívost *f.*; —ion *f.* reflexe *f.*, přemítání (na mysli); rozpomínka *f.* 2. (phys.) odraz *m.*, odrazení *n.*

Reflexions-begriff *m.* pojem předmítkový, p. předmětný; —goniometer *n.* úhloměr optický, ú. odrazový; —instrumente *pl.* nástroje zrcadelné; —kreis *m.* kruh zrcadelný; —licht *n.* světlo odražené; —vermögen *n.* rozjímavost *f.*; (phys.) odraznost *f.*; —winkel *m.* úhel odrazu. [(*pronom.*) zvratné (místojm.).

Reflexiv *adj.* (lt.) zvratný; —um

Reform (M. -en) *f.* (lt.) oprava *f.*, reforme *f.*; R. des Gerichts-, Schul-, Steuerwesens oprava v soudnictví, v školství, v bernictví; —ation *f.* reformace *f.*, oprava *f.* (víry); —ator (-s, M. -en) *m.* reformátor *m.*, opravce, opravovatel *m.*; —er (-s, unv. M.) *m.* opravář *m.* (přítel oprav); —ieren opraviti něco; —ierte Kirche reformované náboženství (evangelické); ein —ierter reformát, reformovanec *m.*; —ĭst (-en) *m.* *v.* Reformer.

Refrain *m.* (fr.) refrén, přípěvek *m.*, vratizpěv, vrativerš *m.*, zvratka *f.*

Refraktion *f.* (lt.) (phys.) lámání *n.*, lom *m.* (paprsků). —stafeln *pl.* (astr.) tabule lomů paprskových. [lomič *m.*

Refraktor *m.* (lt.) (phys.) refraktor,

Refugié (-s, M. -s) *m.* (fr.) uprchlík *m.* (náboženský).

Refundier-en (lt.) vrátiti, splatiti; —ung *f.* splacení *n.*, náhrada *f.*

Refüsieren (fr.) odmítnouti, odmítati, odepříti, odpírati.

Regal (-s, M. -e) *n.* police *f.*; skříňka *f.*; R., —e (M. —ien) *n.* regál

m.; korunní právo, korunní výsada; zemépanské právo; —bogen *m.* regálový arch.

Regatta *f.* (it.) plavba o závod; plavecké dostihy *pl.*

Rege *f.* hnutí, pohnutí *n.*; (b. Vogelſt.) [spíra, spára *f.*

Rege (-r, -ſte) *adj.* čilý, obratný, živý.

Regel (M. -n) *f.* (lt. *regula*) pravidlo *n.*; in der R. vůbec, obyčejně, zpravidla, pravidelně; Regel *de tri* pravidlo trojčlenové, počet trojčlenový, trojčlenka *f.*; 2. R. (med.) měsíček *m.*; —buch *n.* kniha pravidel.

Regeling *f.* zábradlí *n.* (na lodích).

Regellos *adj.* nepravidelný.

Regelmäßig *adj.* pravidelný; řádný; *adv.* pravidelně; —keit *f.* pravidelnost *f.*

Regeln etw. pořádati, spořádati něco; upraviti.

Regel-recht *adj.* pravidelný; správný; —ſchweſter *f.* řeholnice (terciárka) *f.*

Regelung *f.* upravení *n.*, spořádání, uspořádání *n.*

Regelwidrig *adv.* proti pravidlům; *adj.* protipravidelný, mimopravidelný; —keit *f.* mimopravidelnost *f.*

Regen hnouti, hýbati; (b. Vogelſt.) pářiti; ſich r. hnouti se, hýbati se.

Regen (-s, unv. M.) *m.* dešť (déšť) *m.*; tropiſcher R. dešť návratný n. tropický; aus dem R. in die Traufe kommen přijíti z deště pod okap; —bach *m.* dešťový potok, bystřice, bystřina *f.*, ručej *m.*; —bad *n.* kropicí n. dešťová lázeň, sprcha *f.*

Regenbogen *m.* duha *f.*; —farben *pl.* barvy duhové; —haut *f.* duhovka *f.* *Iris* (anat.). [těm).

Regendicht *adj.* nepromokavý (dešRegener-ation *f.* (lt.) obrození *n.*, znovuzrození *n.*; —ator *m.* (lt.) obnovovatel *m.*; 2. (mech.) obnovovadlo *n.*

Regen-feuer *n.* ohňostrojný dešť; -ná prška; —frei *adv.* bez deště; *adj.* deštěprázdný; —galle *f.* část duhy, duha necelá, d. kusá; —geſtirn *n.* dešťnice *f.* v. Stebengeſtirn; —gewölk *n.* mrak *m.*, mráka, mrákava *f.*; —guß *m.* liják, lijavec *m.*; —kappe *f.* kápě n. kukla pro dešť; —kleid *n.* oděv do deště, šat pro dešť; —mantel *m.* dešťák *m.*, plášť pro dešť; —maſchine *f.* sprcha, sprchovačka *f.*; —maß *n.*, —meſſer *m.* dešťoměr *m.*; —menge *f.* množství deště; —monat *m.* měsíc dešťů, m. deštivý, m. pliští (deštěn *m.* *Pluviose m.*); —nacht *f.* deštivá noc; —naß *adj.* deštěm promoklý; deštěm rozmočený; —näſſe *f.* mokro dešťové; —pfeifer *m.* (Vogel) kulík *m.* *Charadrius*; —rinne *f.* žlábek *m.*, strouha *f.*; —rock *m.* kabát pro dešť, dešťák *m.*; —ſchauer *m.* přeháňka *f.*; R. *m. et n.* přístřešek (u domu) *m.*, odkapnice *f.*; —ſchirm *m.* deštník *m.*; —ſchlag *m.* (archit.) odžlabek *m.*, odkap *m.*, odkapný říms mezi poschodím; —ſchwamm *m.* dešťovnice *f.*; —ſtein *m.* dešťovec *m.*; —ſtrom *m.* příval *m.*; —ſturm *m.* bouřka s deštěm; —tag *m.* deštivý den.

Regent (-en, M. -en) *m.* (lt.) vladař *m.*; (Monarch) mocnář *m.*; —in *f.* vladařka *f.*; —ſchaft *f.* vladařství *n.*

Regen-tuch *n.* (für Frauenzimmer) nádeštnice *f.*; —vogel *m.* koliha *f.*; —waſſer *n.* dešťová voda (dešťovice *f.*, dešťovina *f.*); —waſſerrecht *n.* právo k dešťové vodě; —wetter *n.* deštivé počasí; —wind *m.* dešťový vítr, mokrý vítr; —wolke *f.* mráka *f.*, mrákava *f.*, chmura *f.*; —wurm *m.* dešťovka *f.*, hlista *Lumbricus*; —wurmmuskel *m.* (anat.) sval hlístovitý; —zeit *f.* deštivé počasí, plišť *f.*, pliskanice.

Regesta oder Regeſten *pl.* (lt.) výtahy z listin; výpisy, zápisy *pl.*

Regestange *f.* (b. Vogelſt.) spíradlo *n.*

Regheit *f.* čilost *f.*

Regie *f.* (fr.) správa *f.*, režie *f.*; in eigener R. ve své správě, ve vlastní správě; —aufwand *m.*, —koſten *pl.* náklad na správu, náklad správní.

Regier-en vládnouti něčím, nad čím; panovati; správu vesti; (gram.) říditi něco, říditi se něčím; die —ten poddaní; —er *m.* vládce *m.*, panovník *m.*, vladař *m.*; —ſucht *f.* vládychtivost *f.*; panovačnost *f.*; —ung *f.* vláda *f.*; R. des Landes vláda zemská.

Regierungs-antritt *m.* nastoupení vlády; —art *f.* spůsob vlády; —behörde *f.* úřad vládní; —blatt *n.* vládní věstník, vládní list; —erlaß *m.* vládní vynešení; —feindlich *adj.* protivládní; —folgetafeln *pl.* tabule posloupnosti vladařské; —form *f.* spůsob vlády, vládní forma; —gewalt *f.* vládní moc; —grundſatz *m.* vládní zásada; —kammer *f.* vládní komora; —kanzlei *f.* vládní kancelář; —kunde *f.* vládoznalství *n.*; —kunſt *f.* umění vladařské; —los *adv.* bez vlády; —nachfolger *m.* nástupce ve vládě; —organ *n.* osoba od vlády zřízená; 2. úřad n. časopis od vlády zřízený; vládní orgán; —rat *m.* vládní rada; —recht *n.* vládní právo, vladařské právo; —ſorge *f.* vladařská péče; —vorlage *f.* (eines Geſetzes) vládní předloha; —zeitung *f.* vládní noviny *pl.*

Regime *n.* (fr.), *Regimen* *n.* (lt.) řízení *n.*; vláda *f.*; správa *f.*; režim *m.*; (Abhängigkeit) závislost *f.*

Regiment (-s, M. -er) *n.* (mil.) pluk *m.*; 2. (ob. M.) (polit.) správa *f.*, řízení *n.*

Regiments-arzt *m.* plukovní lékař; —auditeur *m.* plukovní soudce; —chirurg *m.* plukovní ranhojič; —gelder *pl.* peníze plukové; —inhaber *m.* majetník pluku; —kaſſe *f.* plukovní kasa; —kommandant *m.* velitel pluku; —muſik *f.* plukovní hudba; —prieſter, —ſeelſorger *m.* plukovní kněz; —quartiermeiſter *m.* *m.* plukovní ubytovatel; —tambour *m.* plukovní bubeník.

Regio (lt.), Region (M. -en) *f.* (fr.) krajina, končina, oblast *f.*; pásmo *n.*; in den höheren —nen v hořejších vrstvách, ve vyšších polohách, ve vyšším pásmu; —nalausſtellung *f.* výstava krajinská, v. okresní, v. místní.

Regisseur (-ſ) *m.* (fr.) režisér *m.*, pořadatel hry, p. her (divadelní).

Register (-ſ, nnv. M.) *n.* ukazadlo *n.*, ukazatel *m.*; 2. (Verzeichniß) rejstřík *m.*; seznam *m.*; (Handels-R., Gewerbe-R.); 3. (b. d. Orgel) registr *m.*; —**auf-ſtand** *m.* (mont.) průkaz práce dolové; —**papier** *n.* registr *m.*, účetní papír; —**ſack** *m.*, —**taſche** *f.* kabela listovní; —**taxe** *f.* vkladné (, ého) *n.*; plat za vložení do knih.

Registrant (-en, M. -en) *m.* registrant, záznamce *m.*

Registrat-or (-s, M. -en) *m.* (lt.) registrator *m.*; spisovní (, ího) *m.*; —**ur** (M. -en) *f.* registratura, spisovna *f.*

Registraturs-akten *pl.* registraturní spisy; —**beamte** *m.* úředník ve spisovně; —**vorſtand** *m.* přednosta spisovny.

Registrieren registrovati, zapsati, zapisovati, zaznamenati, -ávati.

Regkraft *f.* hybnost; čilost, živost *f.*

Reglement *n.* (fr.) pravidla *pl.*, řád *m.*; R. für den Kriegsdienſt předpis služby vojenské; —**ieren** pravidla dáti, pravidly opatřiti. [(Lakritze).

Reglisse *f.* (fr.) lekořice, sladkořice *f.*

Regn-en mh. pršeti (dštíti); es —et prší; —**eriſch** *adj.* deštivý, pršlavý; *adv.* deštivo.

Regnikol-a *m.* (lt.) říšský občan; —**ardeputation** *f.* (polit.) kralevinská deputace (v Charvatsku).

Regnum *n.* (lt.) říše *f.*, království *n.*

Regratterie *f.* (fr.) vetešnictví, překupnictví *n.* [náhradný.

Regredienterbe *m.* dědic podmíněný,

Regreß (-ſſes, M. -ſſe) *m.* (lt.) postih *m.*, postihování něčeho na někom; 2. R. (Erſatz) náhrada *f.*; R. gegen jmd. nehmen postihati něčeho na někom, hojiti se na čem; der R. (das —recht) gegen jmd. geht verloren právo postihovací pomíjí; —**anſprüche** (gegen jmd.) postihovací právo, pr. postižné.

Regress-ieren ſich *v.* Regreß nehmen; —**iv** *adj.* sestupný, sestupovací; zpětný; 2. postižný.

Regreß-nahme *f.* postihování čeho na kom, hojení se na čem; —**nehmer** *m.* postihovatel (postižce) *m.*; —**pflichtiger** *m.* postižník *m.*; —**recht** *n.* právo postihací, pr. postižné.

Regsam *adj.* čilý, hbitý; -**keit** -ost.

Regul-a *f.* (lt.) pravidlo *n. v.* Regel; *R. de tribus* (math.) *v.* Regel *de tri*; —**är** *adj* pravidelný, řádný; —**äre Infanterie** řadová pěchota; —**ativ** *n.* pravidlo *n.*; —**ator** *m.* rovnatel, upravitel, upravovatel *m.*; (mech.) rovnadlo *n.*, rovnoměr *m.*; —**ieren** etwas spořádati, uspořádati, upraviti; v pravidla uvesti, zpravidelniti; —**ierung** *f.* úprava *f.*; upravení, spořádání *n.*; —**ierungslinie** *f.* upravovací čára. [králíček *m.* (pták).

Regulus *m.* (chem.) král *m.*; 2. (zool.)

Regung *f.* ruch, pohyb *m.*; —**los** *adj.* nehybný; *adv.* nepohnutě, bez hnutí; —**loſigkeit** *f.* nehybnost, nehnutost *f.*

Reh *adj. v.* Rehe.

Reh (-eß, M. -e) *n.* srna *f.*, **srnka** *f.*; srnec *m. Cervus Capreolus.*

Rehabilit-ation *f.* (lt.) rehabilitace *f.*, navrácení v předešlý stav, n. dobrého jména; —**ieren** navrátiti n. uvesti v předešlý stav, navrátiti dobré jméno, rehabilitovati.

Reh-bock *m.* srnec *m.*; —**braun** *m.* (Pferd) srnouš, srnáč *m.*; —**brunſt** *f.* říje *f.*, říjení *n.*

Rehe *adj.* schvácený, uchvácený; r. machen, r. reiten (ein Pferd) schvátiti koně; Rehe *f.*, —**krankheit** *f.* ochvat *f.*, ochvácenost, schvácenost *f.*

Reh-farbig *adj.* srnobarevný; —**fell** *n.* srnčina, srnina, srnice *f.*; —**fleiſch** *n.* srnčí (t. maso), srní maso, srnina, srnčina *f.*; —**füße** *pl. m.* (Pferdekrankheit) plnorohost *f.*; —**geiß** *f.* srna, srnka *f.*; 2. (Schwamm) liška *f.*; —**haut** *f. v.* Rehfell; —**jäger** *m.* srnař *m.*; —**kalb** *n.* srně, srnče (ete), srnčátko *n*; —**kuh** *f. v.* Rehgeiß; —**leder** *n.* vydělaná srnice; —**rücken** *m.* srnčí hřbet; —**ſchlegel** *m.* srnčí kýta; —**ſtand** *m.* stav srnčí zvěře; —**ziege** *f. v.* Rehgeiß; —**zicklein** *n. v.* Rehkalb.

Reib-ahle *f.* šídlo výstružné; —**brett** *n.* dýnko *n.*, zednické hladítko (Handbrett); —**e** *f.* struhadlo *n.*; 2. obrtlík *m.*; —**eiſen** *n.* struhadlo *n.*, drhlen *m.*

Reiben tříti, mnouti, šoustati; drhnouti; gerieben fig. drbaný (pálený, vykutálený).

Reibenapf *m.* pernice *f.*

Reiber *m.* třič, šoustač; drbač *m.*; 2. obrtlík *m.*; R. b. d. Elektriſiermaſchine natěrák *m.*; 3. (arch.) partáč *m.*; závrtka

Reibesand *m.* písek na drhnutí. [*f.*

Reib-faß *n.* střez *m.*; —**holz** *n. v.* Reibbrett; —**hölzchen** *n.*, —**hölzel** *n.* třecí sirky *pl.*; —**iſch** (-wiſch) *m.* přeslička *f.*; —**keule** *m.* homolka *f.* (syreček); —**nagel** *m.* svornik *m.*; —**ſchale** *f.* třecí miska, roztěračka *f.*; —**ſcheit** *n.*, —**ſcheiter** (am Pflug) podjížď, podjížďka *f.*; —**ſtein** *m.* patník *m.*

Reibung *f.* tření *n.*; R. (M. -en) zwiſchen Parteien tření *n.*, třenice *f.* (mezi stranami); R. an der Uhr šoupátko *n.*

Reibungs-elektrizität *f.* elektřina nátěrná, el. třením vzbuzená; —**exponent** *m.* poměr tření; —**fläche** *f.* plocha tření; plocha třecí; —**meſſer** *m.* tribometr, těroměr *m.*; —**winkel** *m.* úhel tření; —**zündhölzel** *pl. v.* Reibhölzchen.

Reich (-eß, M. -e) *n.* říše *f.*; dein R. komme! (zukomme uns dein Reich!) přijď nám království tvé!

Reich *adj.* bohatý; možný, zámožný, mohovitý; hojný; ein —er boháč, bohatec *m.*; —**begabt** bohatě nadaný n. obdařený.

Reichen mh. (bis an etw. r.) sahati, dosahovati, dosáhnouti; (zu etw. r.) stačiti, dostačiti, postačiti; (mit etw. r.) vystačiti; (einem die Hand r.) podati, podávati komu ruky.

Reichgabel *f.* podávky *pl.*

Reichhaltig *adj.* bohatý; vydatný.

Reichlich *adj.* bohatý.

Reichs-abschied *m.* (dějt.) nález říšského sněmu; —acht *f.* říšská klatba (acht *m.*); —adel *m.* říšská šlechta; —adler *m.* říšský orel (ve znaku); —amt *n.* říšský úřad; —angelegenheit *n.* věc n. záležitost říšská; —anstalt *f.* říšský ústav; —anwalt *m.* říšský zástupce; —apfel *m.* říšské jablko, —archiv *n.* říšský archiv; —armee *f.* říšské vojsko; —bank *f.* říšská banka; —bauten *pl.* říšské stavby *pl.*; —behörde *f.* říšský úřad; —bergwerk *n.* říšské báně, ř. hory *pl.*; —bürger *m.* říšský občan; —bürgerrecht *n.* právo říšského občanství; —deputation *f.* říšský výbor; —deputationshauptschluß *m.* základní usnešení říšského výboru; —ding *n. v.* Reichstag; —domänen *pl.* říšské korunní statky *pl.*; —dorf *n.* říšská ves; —eisenbahnamt *n.* říšský dozorčí úřad železniční (ř. d. ú. nad železnicemi); —erbamt *n.* dědičný úřad říšský; —erzamt *n.* říšský arciúřad; —fahne *f.* říšská korouhev, říšský prapor; —folge *f.* posloupnost říšská; —freie Stadt říšské svobodné město; —freiheit *f.* bezprostřední svoboda říšská; —fürst *m.* říšský kníže; —gericht *n.* říšský soud; —gesetz *n.* říšský zákon; —gesetzblatt *n.* říšský zákonník; —gesetzsammlung *f.* sbírka zákonů říšských; —gesundheitsamt *n.* říšský zdravotní úřad; —gewalt *f.* říšská moc; —graf *m.* říšský hrabě; —grenze *f.* říšská hranice; —haushalt *m.* říšské hospodářství; —heer *n.* říšské vojsko; —hofrat *m.* říšská dvorní rada; —indigenat *n.* říšská příslušnost; —insignien *pl.* říšské klenoty; —institut *n.* říšský ústav; —invalidenfond *m.* říšský fond invalidní; —justizamt *n.* říšský soud; —kammer *f.* říšská komora; —kammergericht *n.* říšský komorní soud; —kanzler *m.* říšský kancléř; —kleinodien *pl.* říšské klenoty; —kriegsministerium *n.* říšské ministerstvo vojenství; —kriegsschatz *m.* říšský poklad vojenský; —land *n.* říšská země; —lehen *n.* říšské manství; —matrikel *f.* říšská matrika; —minister *m.* říšský ministr; —ministerium *n.* říšské ministerstvo; —post *f.* říšská pošta; —rat *m.* říšská rada; (Person) říšský radní; —ritterschaft *f.* říšské rytířstvo; —schatz *m.* říšský poklad; —schatzschein *m.* říšský pokladní list, poukázka na říšskou pokladnu; —siegel *n.* říšská pečeť; —stadt *f.* říšské město; —stände *pl.* stavové říšští; —tag *m.* říšský sněm.

Reichstags-angelegenheit *f.* věc, záležitost říšského sněmu; —auflösung *f.* rozpuštění říšského sněmu; —eröffnung *f.* zahájení říšského sněmu; —mitglied *n.* člen říšského sněmu; —präsident *m.* předseda (president) říšského sněmu; —sitzung *f.* sezení říšského sněmu.

Reichs-taler *m.* říšský tolar; —truppen *pl.* říšské vojsko; —unmittelbar *adj.* říšský; -e Stadt říšské město (město přímo podřízené vládě říšské); —verband *m.* říšský svaz; —verfassung *f.* říšská ústava; —verräter *m.* zrádce říše; —versammlung *f.* říšské shromáždění; —vertretung *f. coll.* říšské zastupitelstvo; —verweser *m.* (—vikar *m.*) správce říše; —vogt *m.* náměstník v říši; —währung *f.* říšská měna, říšské číslo; —wappen *n.* říšský erb, říšský znak; —zweck *m.* říšská potřeba.

Reichtum (-s, M. —tümer) *m.* bohatství *n.*, hojnost *f.*

Reich-ung *f.* podání, podávání *n.*; —werkzeug *n.* podavák *m.*, podavátko *n.*

Reif *adj.* zralý; dospělý; r. werden uzrati, dozrati; dospěti; —es Kind vyspělé dítě, dochůdče (, ete) *n.*, —es Urteil zralý úsudek, vytříbený úsudek.

Reif (-s, M. -e) *m.* provaz *m.*, lano *n.*; 2. obruč *m.*; 3. proužek, vroubek *m.*; 4. krub *m.*, kolo *n.*; 5. (arch.) obroučeк *m.*; R. (oh. M.) jíní *n.*, jinovatka *f.* (šedivý mráz, padlý mráz); —beuge *f.* ohybadlo *n.*

Reife *f.* zralost *f.*, dospělost *f.*, vy-

Reifen mh. zráti, dozrati, uzrati, uzrávati; dospěti, dospívati; unperf. es reift padá jíní; t. *act.* obručiti, zakružiti.

Reifen (-s) *m. v.* Reif.

Reifer *m. v.* Seiler.

Reifheit *f. v.* Reife.

Reifig *adj.* jinovatý.

Reiflich *adj.* zralý; r. *adv.* zrale; s rozmyslem.

Reifling (-es, M. -e) *m.* (am Baume) vlček, vlk *m.*, zloděj *m.*

Reif-messer *n.* pořiz *m.*; —ring *m.* kroužek *m.*; —rock *m.* obroučková, tuhá sukně; —schläger *m.* lanař *m.*

Reigen (-s, unv. M.) *m.* kolo *n.*, tanec do kola, kolovod, chorovod (u *m.*); rej *m.*; den R. eröffnen řadu n. kolo počíti; —führer *m.* kolovod, chorovod *m.*

Reiger *m. v.* Reiher.

Reigras *n. v.* Raigras.

Reihe (M. -n) *f.* řada *f.*, řad *m.*; pořadí *n.*; auf die R. kommen přijíti na řad; R. posloupnost *f.*

Reihen *verb.* řaditi, seřaditi, zřaditi; přistehovati; mh. (wie ein Fuchs schreien) skoliti.

Reihen (-s, unv. M.) *v.* Reigen.

Reihen-folge *f.* pořádek *m.*, pořad *m.*, pořadí *n.*; posloupnost *f.*; R. der Geschlechter posloupnost pokolení; an die R. der Indossamente gebunden jsou vázán býti pořadem rubopisů; —führer *m. v.* Reigenführer; —glied *n.* člen řadový; —tanz *m. v.* Reigen; —vorstellung *f.* řada představ; —vulkane *pl.* sopky řadové; —weise *adv.* řadou; řadami, v řadách; eine Arbeit r. verrichten konati práci po třídě, t. jeden po druhém.

Reiher (-s, unv. M.) *m.* volavka *f.* *Ardea*; 2. (als Schmuckfeder) rajka *f.*; —ente *f.* kachna chocholatá; —schnabel *m.* (bot.) čapínůsek *m.*, pumpava *f.* *Erodium*.

Reih-nadel *f.* přistehovací jehla; —nagel *m.* svorník *m.*; —stich *m.* přísteh *m.*; —weise *adv. v.* Reihenweise.

Reim (-es, M. -e) *m.* rým *m.*; —buch *n.* rýmovník *m.*; —en mh. rýmovati (něco s něčím); rovnati; srovnávati se, snášeti se s čím; —er *m.* rýmař *m.*; —silbe *f.* podrymek *m.*; —vokal *m.* samohláska v rýmu.

Rein *adj.* čistý; fig. holý, prostý, pouhý; —es Gewicht čistá váha; —e Mathematik matematika čistá *n.* pouhá *n.* prostá; die —e Wahrheit aussagen, einem —en Wein einschenken fig. pouhou pravdu pověděti; r. *adv.* čistě; načisto; zhola; r. gewaschen čistě umytý; r. nichts dočista nic, zhola nic.

Reindel, Reinel (-s, unv. M.) *m.* (*n.*) rendlík (krcálek) *m.*

Reine *f.* (fr.) královna *f.*; —Claude *f.* (fr.) (Pflaume) (*vulgo* Ringlob) zelenka, žlutinka, králka *f.* (ringle *f.*).

Reineke (-ns, M. -n) *m.* liška *f.* (lišák, kuliferda, ferina *m.*); 2. čáp *m.*

Reinertrag *m.* čistý užitek, čistý výnos; —sberechnung *f.* vypočtení čistého užitku.

Reinette *f.* (fr.) (Apfel) renetka *f.*, [královka *f.*

Reinfädig *adj.* čistonitý. [přesnost *f.*

Reinheit *f.* čistota *f.*; R. des Stils

Reinig-en čistiti, očistiti; sich se; sich vom Verdachte r. vyvesti se z podezření; —ung *f.* čistota *f.*; —ung *f.* čištění *n.*; vyčištění; oč., očišťování *n.*; monatliche R. (med.) měsíčky; 2. vyvedení se z čeho, vývod *m.*, očištění se *n.*

Reinigungs-anlage *f.* čistírna *f.*; —eid *m.* přísaha očišťovací; —kammer *f.* očistná komora; —ort *m.* čistírna *f.*, očistnice *f.*; —tee *m.* thé průčistné, počišťovací.

Reinkarnation *f.* (lt.) (spirit.) převtělení *n.*, druhotělnost *f.*

Reinlich *adj.* čistotný; —keit *f.* čistota *f.*; čistotnost *f.*; —keitspolizei *f.* policie čistoty *n.* čistotní.

Rein-schreiben přepsati načisto; —schrift *f.* přepis načisto, čistopis *m.*, čistý přepis; —stellung *f.* (einer Frage) vyjasnění *n.* (otázky).

Reis (-es, M. -er, auch -se) *n.* mláz *f.* (*m.*), prut *m.*; *coll.* proutí, mlázi *n.*; 2. (-es, oh. M.) *m.* rýže, rejže *f.* *Oryza*; —auflauf *m.* rýžový nákyp; —bau *m.* setba rýže; —brei *m.* rýžová kaše; —baum *m.* (b. Vogelst.) vějiště *n.*; —bund *n.*, —bündel *n.* otýpka proutí, otýpka roští, haf *f.*

Reise (M. -n) *f.* cesta *f.*; pouť *f.*; —anzug *m.* oblek cestovní; —apotheke *f.* pocestná lékárna; —beschreibung *f.* cestopis *m.*; —bündel *n.* tlumok *m.*; —diäten *pl.*, —gebühr *f.* cestovné *n.*; —effekten *pl.* cestovní nábytek; cestovní potřeby *pl.*; —fertig *adj.* na cestu připraven *n.* přichystán (, a, o); —flasche *f.* čutora *f.*; —gefährte *m.* spolupocestný *m.*; —geld *n.* cestovné *n.* (peníze na cestu); —gepäcke *n.* cestovní zavazadla *n.* věci; —hut *m.* cestovní klobouk; —karte *f.* mapa cestovnická, cestovní mapa; —kleid *n.* cestovní šat; —koffer *m.* cestovní kufřík; —korb *m.* cestovní koš; —kosten *pl.* cestovní útraty; —mantel *m.* cestovní plášť; —memoiren *pl.* vzpomínky z cest; —müde *adj.* cestou unavený.

Reisen mſ. u. mh. cestovati, putovati; —der pocestný, cestovatel *m.*; —der (Kommis) cestující *m.* (kupecký).

Reise-paß *m.* cestovní, průvodní list, pas *m.*; —requisiten *pl.* cestovní potřeby; —skizze *f.* cestopisný náčrtek; —spesen *pl. v.* Reisekosten; —tasche *f.* cestovní kabelka; c. brašna; —urkunde *f.* cestovní průkaz; —vorschuß *m.* záloha na cestu.

Reis-feld *n.* rýžoviště *n.*; —holz *n.*, —ig *n.*, —iges *n.*, —igholz *n.* klest *f.*, klestí *n.*, oklesky *pl. m.*, chrastí, proutí, roští *n.*

Reisig *adj.* klestový, chrastový; (plt.) na cestu přicbystaný; jízdný; mit seinen —en se svými průvodci.

Reis-läufer *m.* (mil.) záběhlík *m.*

Reismehl *n.* rýžová mouka

Reiß *m. v.* Reis.

Reißaus *n.* (oh. M.) fig. útěk *m.*; R. nehmen uprchnouti; fig. vzíti do zaječích, ukazati paty, zaplatiti patami; R. *m.* uprchlec, uprchlík *m.*

Reiß-bein *n.* trhavka, trhačka *f.*, kobylka *f.*; —besteck *n.* v. Reißzeug; —blei *n.* tužka *f.*; (Min.) tuha klencová; —brett *n.* deska rýsovací, deska rýsovní, rýsovka *f.*

Reiß-en trhati, dráti, škubati; mſ. trhati se, přetrhnouti se, prasknouti; pukati se; R. *n.* trhání, draní *n.*; R. im Kopfe loupání, trhání *n.* (v hlavě); —end *adj.* trhavý, dravý; fig. úchvatný; -er Schmerz trhavá bolest; -e Fortschritte machen náramné pokroky dělati; die Ware findet —en Absatz zboží jde na dračku; —er *m.* trhač, dráč *m.*; fig. dřic *m.*

Reiß-feder *f.* rýsovní péro, rýsovací péro; —haber *m.* (in der Mühle) obojek *m.*; —haken *m.* (b. Schloſſer) trhák *m.*

Reißker *m.* (Schwamm) ryzec *m.*

Reiß-kette *f.* závorný řetěz; —krempel *f.* rozmykačka *f.*; —maß *n.* vyměřovadlo *n.*; —meſſer *n.* trháček *m.*; —schiene *f.* pravítko **rýsovací** n. přiložné (přikládací).

Reis-schmoren *m.* rýžovec *m.*; —stärke *f.* rýžový škrob; —stroh *m.* rýžovina *f.*, rýžova sláma; —strudel *m.* rýžový závin; —suppe *f.* rýžová polévka.

Reiß-teufel *m.* fig. trhan *m.*; —zahn *m.* trhák *m.*; —zange *f.* trhací kleště *pl.*; —zeug *n.* rýsovadlo *n.*

Reiste (M. -n) *f.* obláček *m.*, pověsmo *n.*, zemnička lenu.

Reiswerk *n.* klestí, chrastí; roští *n.*

Reit-bahn *f.* jezdiště *n.*; —bar *adj.* jízdný; —burſche *m. v.* Jockey.

Reitel (-s, unv. M.) *m.* úvin *m.*, houž, houžev *f.*; 2. kláda *f.*; —kette *f.* podvazník *m.*, podvazovačka *f.*, podvazovák *m.*; —n ovinovati.

Reiten mſ. jeti, jezditi (na koni); 2. r. *v.* Raiten; geritteues Pferd jezdec-

cký kůň; R. *n.* jezdění (na koni); **reitend** *adj.* jízdný; jezdící; jezdivý; *adv.* koňmo, jezdmo.

Reiter (-s, unv. M.) *m.* jezdec *m.*; 2. (Schaffer) šafář, dvořák *m.*; 3. ſpaniſcher R. válečná rohatina, rohatka *f.*, rozsocháč *m.*; 4. R. zum Kleetrocknen kozlík *m.*; 5. R. (ein Steb) řičice *f.*; —bienſt *m.* služba na koni; —ei (oh. M.) *f.* jízda *f.*, jezdectvo *n.*; 2. rejdiště, jezdiště *n.*; jízdárna *f.*; —lieb *n.* jezdecká (píseň) *f.*

Reitern řičící podsívati.

Reit-gerte *f.* bičík *m.*; —haus *n.* jízdárna, jezdírna *f.*; —kleid *n.* jezdecký šat, jezdecký oděv, jezdecké šaty *pl.*; —knecht *m.* objezdčík *m.*, jízdný sluha; —kunſt *f.* jezdectví *n.*, jezdecké umění; —lings *adv.* okročmo; —platz *m.* jezdiště *n.*; —ſchule *f.* jezdecká škola, jízdárna *f.*, jezdiště *n.*; —ſtange *f.* uzda *f.*; —taſche *f.* jezdecká brašna; fig. běhna, randa *f.*, rundidlo *n.*; —zeug *n.* jezdecký postroj.

Reiz (-es, M. -e) *m.* půvab *m.*, vnada *f.*; 2. popud, podnět, pud *m.*; —bar *adj.* popudlivý, dráždlivý; 2. vábitelný; —barkeit *f.* popudlivost *f.*; —en dráždíti, podráždíti, rozdráždíti; poškádliti; 2. popuditi; 3. vábiti, lákati; die Tiere r. dráždíti zvířata; 4. die Haut r. pruditi kůži; —end *adj.* dráždící, dráždivý; 2. vábivý, vábný, půvabný, rozkošný, vnadný; lákavý, luzný; 3. prudivý; r. ſchön luzně krásný; —fähig *adj. v.* Reizbar; —mittel *n.* dráždidlo; vábidlo *n.*; äußeres R. (Arzn.) prudidlo *n.*; —voll *adj.* vnadný, půvabný.

Rekapitul-ation *f.* (lt.) opakování *n.*; —ieren opakovati něco v krátkosti.

Rekel (-s, unv. M.) *m.* hafan *m.*; 2. hulvát *m.*, nemehlo *n.*; —ei *f.* hulvátství *n.*; —n hulvátsky si počínati.

Reklamant (-en) *m.* (lt.) reklamant, ozev dovolavatel *m.*

Reklamation *f.* (lt.) reklamace, ozva, odezva *f.*, odzyv *m.*, dovolávání (práva volebního atd.); —sfrift *f.* lhůta k ozvání, lhůta reklamační; —sverhandlung *f.* reklamační řízení.

Reklam-e *f.* (fr.) reklama *f.*, rozhlašování *n.*; —ieren (lt.) ozvati se proti čemu, reklamovati něco, dovolávati se něčeho.

Reklination *f.* (lt.) vpáčení, ohnutí, přehnutí *n.*; (med.) stlačení bělma.

Rekognition *f.* (lt.) (der Urkunden) ohledání, seznání listin; —ſchein *m.* zatímný list; —szeichen *n.* seznavací znak.

Rekognoszier-en (lt.) ohledati; vyzvídati; —ung *f.* (jur.) ohledání *n.*; (mtl.) obhlídka *f.*

Rekollektion *f.* (lt.) nábožné rozjímání.

Rekommand-ation *f.* (fr.) doporučení *n.*; —ationsſchreiben *n. v.* Empfehlungsſchreiben; —ieren jmd. doporučiti komu koho; einen Brief r. rekomandovati, zapsati do výkazu; —iert („eingeſchrieben") zapsáno.

Rekonstruktion *f.* (lt.) obnova, přeměna, rekonstrukce *f.* (v ústrojí).

Rekonvalesz-ent (-en) *m.* (lt.) uzdravělý, uzdravený; —enz *f.* uzdravění, uzdravení *n.*

Rekord *m.* (engl.) úspěch, předstih *m.* (při závodech); výhra *f.*

Rekreation *f.* (lt.) zotavení *n.*; zábava (legrace) *f.*

Rekreditiv *n.* (lt.) odvolací list.

Rekrimination *f.* (lt.) obvinění žalobníka.

Rekrudeszenz *f.* (lt.) zhoršení neboli.

Rekrut (-en, M. -en) *m.* (fr.) branec, rekruta, nováček *m.*; —enſtellung *f.* odvod *m.*; —ieren bráti, odváděti (na vojnu); —ierung *f.* braní, odvádění (na vojnu) (rekrutýrka).

Rekrutierungs-flüchtig *adj.* kdo před braním n. před odvodem ubíhá, odvodní uprchlík; —flüchtigkeit *f.* útěk před odvodem; —geſetz *n.* odvodní zákon; —koſten *pl.* odvodní náklady, o. útraty; —patent *n.* odvodní patent; —pflichtiger *m.* odvodník, povinný k odvodu (kdo povinen jest k odvodu se dostaviti); —vorſchrift *f.* předpis o braní na vojnu, odvodní předpis.

Rektaszension *f.* (lt.) (aſtr.) přímý výstup.

rekte *adv.* (lt.) právě, vlastně.

Rektifikabel *adj.* (math.) zpřímitelný.

Rektifikation *f.* (lt.) rektifikace *f.*, upravení (daně); 2. oprava (katastru); 3. (math.) zpřímení (křivky); 4. (geom. u. aſtr.) napravení *n.*; 5. (chem.) přečištění *n.*; —sausweis *m.* rektifikační výkaz; —surbarium *n.* rektifikační urbář.

Rektifikatorium *n.* (lt.) rektifikatorium, úpravna (berní) (úřad pro úpravu berní).

Rektifizier-anstalt *f.* (Spiritus-) čistírna, přečišťovna *f.*; —brett *n.* (geom.) deska napravovací; —en upraviti, rektifikovati; (math.) zpřímiti; ein Inſtrument r. napraviti; (chem.) přečistiti; —ſchraube *f.* napravovací šroub.

Rektion *f.* (lt.) spojování *n.*, vazba *f.* (grm.).

Rektor (-s, M. -en) *m.* (lt.) rektor, ředitel (university atd.); —at *n.* rektorát *m.*, rektorství *n.*, úřad rektorský.

Rektus *adj.* (lt.) přímý; *recta constructio* (grm.) přímá vazba.

Rekurr-ent *adj.* (lt.) návratný; R. (-en) *m.* rekurent *m.*, stížnost vedoucí, stěžovatel *m.*; —ieren rekurovati k soudu n. k úřadu, odvolati se k vyššímu úřadu, stěžovati si, stížnost podati.

Rekurs (-s, M. -e) *m.* (lt.) rekurs *m.*, stížnost *f.*, odpor *m.*; —anmeldung *f.* ohlášení rekursu; im —wege spůsobem rekursu, v rekursu, rekursem.

Rekusation *f.* (lt.) zavržení, zamítnutí, odmítnutí *n.* [oddech *m.*

Relais *n.* (*m.*) (fr.) přípřež *f.*; fig.

Relation (-en) *f.* (lt.) relace *f.*, oznámení *n.*; zpráva *f.*; 2. vztah jedné věci ke druhé; vztažnost; poměrnost *f.*; poměr *m.*; —ieren zprávu podati, oznámení učiniti; —sbegriff *m. v.* Beziehungsbegriff.

Relativ *adj.* (lt.) vztažný, vztažitý; 2. poměrný, přirovnalý, relativní; **-e Stimmenmehrheit** poměrná většina, pouhá většina hlasů; —**ſatz** *pl.* vztažné věty n. průpovědi; —**um** (*pronomen*) vztažné (místojmeno).

Relator (-s, M. -en) *m.* (lt.) zpravoděj, zpravodaj *m.*

Relaxation *f.* (lt.) ochabení *n.*; 2. |zřídnutí *n.*

Releg-ation *f.* (lt.) vyloučení *n.* (z učiliště); —**ieren** vyloučiti.

Relev-anz, —**ation** *f.* (lt.) úleva *f.*, ulehčení *n.*; 2. vyproštění, zproštění *n.*; —**ieren** uleviti, ulehčiti; 2. zprostiti; 3. vyznamenati koho.

Relief (-s, M. -e) *m.* (fr.) *rilievo* (it.) vypuklá práce; *bas-relief* povypuklá n. ploskovypuklá práce, povypuklina *f.*; *demi-relief* polovypuklá práce, polovypuklina *f.*; *haut-relief* plnovypuklá prace, plnovypuklina *f.*

Religion (M. -en) *f.* (lt.) náboženství *n.*; (Glaube) víra *f.*

Religions-akt *m.* náboženský výkon; —**bedrückung** *f.* utlačování náboženství; —**bekenntnis** *n.* vyznání náboženské, vyznání víry; —**dienſt** *m.* služba náboženská; —**edikt** *n.* edikt náboženský; —**eifer** *m.* horlivost náboženská; —**eiferer** *m.* horlitel náboženský; —**fond** *m.* náboženský fond (-ská matice); —**freiheit** *f.* svoboda náboženství, sv. náboženská; —**genoß** *m.* vyznavač (téhož) náboženství, stejnověrec *m.*; —**geſchichte** *f.* dějiny náboženství, dějiny náboženské, dějepis náboženství; —**geſellſchaft** *f.* spolek náboženský; —**krieg** *m.* válka náboženská; —**lehrer** *m.* učitel náboženství; —**meinung** *f.* mnění náboženské; —**partei** *f.* strana náboženská; —**ſekte** *f.* sekta náboženská; —**ſpaltung** *f.* roztržka v náboženství; —**ſtörung** *f.* rušení náboženství; —**ſtreit** *m.* spor náboženský; —**übung** *f.* provozování náboženství; obřad náboženský; náboženský mrav; —**unterricht** *m.* vyučování víře; —**veränderung** *f.* změna víry; —**verſchiedenheit** *f.* rozdílnost náboženství; —**verwandter** *m. v.* Religionsgenoß; —**wahnſinn** *m.* náboženské šílenství; —**weiſer** *m.* (Jīr.) vykladač náboženství; —**zwang** *m.* nátisk v náboženství.

Religi-ös *adj.* (lt.) náboženský, náboženský; —**oſität** *f.* náboženost *f.*

Reliqui-arium (-s, M. -ien) *n.* (lt.) relikviář *m.*, schránka na ostatky; —**e** (M. -en) *f.* ostatky svatých *pl.*, relikvie *pl. f.* |citace *f.*

Relizitation *f.* obnovení dražby, reli-

Relu-ieren (etw. im Gelde) vyměnit něco penězi; —**ition** *f.* (lt.) vyměnění *n.*, výměna *f.*

Reluitions-preis *m.* cena výměnná, cena vyměňovací; —**vertrag** *m.* smlouva vyměňovací.

Relutum *n.* (lt.) výměna *f.*, výměnek *m.*

Remarkieren (fr.) spozorovati.

Rembours (ob. M.) *m.* (fr.) (fīm.) náhrada, úhrada *f.*; —**ieren** nahraditi, uhraditi; ſich r. vynahraditi si něco.

Remedium (-s, M. -ien) *n.* (lt.) prostředek, lék *m.* (med.).

Reminiszenz (M. -en) *f.* (lt.) vzpomínky, rozpomínky *pl.*

Remis *adv.* (fr.) (im Spiel) roveň, na rovni (když nikdo neprohrál).

Remiſe (M. -n) *f.* (fr.) kolna, kůlna *f.* 2. mlází *n.*

Remiſſion *f.* (lt.) vrácení *n.*; 2. prominutí čeho; (med.) úleva *f.*, ulehčení v nemoci.

Remitt-enda *pl.* (lt.) zboží vrácené, zboží nazpět zaslané; —**ent** (-en) *m.* (eines Wechſels) odsílatel, odeslatel *m.* (směnky), remitent *m.* (kdo má směnku přímo od vydavatele a jemuž náleží, aby ji ku přijetí odeslal), první vlastník směnky; —**ieren** vrátiti; (e. Wechſel) odeslati směnku; —**ierend** (med.) ulevující; —**ierung** *f.* odsílka *f.*

Remitz (-es, M. -e) *m.* moudivláček *m.*, remyš *m.*

Remonstr-ation (M. -en) *f.* (lt.) námitka *f.*; —**ieren** namítati, námitky činiti.

Remont-e (M. -en) *f.* (fr.) obnova *f.*; 2. R., —**pferd** *n.* vojenský náhradní kůň; (*vulgo* remunda *f.*); —**brandzeichen** *n.* přížaha vojenských koní.

Remontier-en upraviti; —**ungskommiſſion** *f.* komise koně nahražovací n. dostavovací.

Remontoir *m.* natahovadlo, natahovátko *n.* (u hodinek); —**uhr** *f.* remontorky *pl.*, hodinky s natahovátkem.

Remork-ieren vleci, táhnouti; —**ör** *m.* (fr.) vlečná loď.

Rempart *m.* (fr.) násep *m.*

Rempelei *f.* strkanice *f.*

Remplazieren (fr.) ustanoviti; 2. zastupovati. |do služby přijmouti.

Remploy ieren (fr.) ustanoviti; znovu

Remuner-ation *f.* (lt.) odměna *f.*, remunerace *f.*; —**ieren** odměnu dáti komu, odměniti koho za něco.

Renaiſſance *f.* (fr.) renésance *f.*, obrození *n.*, znovuzrození *n.*, obnova *f.* (umění); doba novorodá; umění novorodé; —**ſtil** *m.* (Bauk.) sloh renesanční, sloh novorodý.

Renale *n.* (lt.) průtržní pás.

Rencontre (-s, M. -s) *n.* (fr.) potyčka *f.* |*vulgo* rande *n.*

Rendezvous *n.* (fr.) dostaveníčko *n.*

Renegat (-en) *m.* (lt.) odpadlík (od víry) *m.*; odrodilec *m.*

Renes *pl.* (lt.) *v.* Nieren.

Renette *f.* reneta, -etka *f.*

Renit-ent *adj.* (lt.) odpíravý; zdráhavý; R. (-en) *m.* zdráhal, odpěrač *m.*; —**enz** *f.* (lt.) odpírání, zpěčování, zdráhání *n.* |*m.* blána *f.*

Renk-e (M. -en) *f.*, —**en** (s, unv. M.)

Renken spraviti, spravovati; (nasr., einrenken, verrenken); ſich r. roztahovati se.

Renn (-s, M. -e) *n. v.* Rennthier.

Rennbahn *f.* závodiště, jezdiště, rejdiště, hřiště *n.*

Renne (M. -n) *f.* rýha *f.*, rýna *f.*; 2. syřiště *n*; *v.* Rinne.

Renn-en mſ. hnáti se, páditi, kvapiti, uháněti; R. *n.* dostihy, závody *pl.*; —er *m.* (Perſon) závodník *m.*; 2. (Pferd) běhoun, rychlík *m.*; klusák (kůň) *m.*; —fahne *f.* jezdecký praporec; —hirſch *m. v.* Rennthier; —käfer *m.* střevlík *m.*; —pferd *n.* klusák, běhoun *m.*, závodní kůň; —ſpiel *n.* dostihy *pl.*, hra o závod, závodní hra; *st.* sedání *n.*, kolba *f.*, klání *n.*; —ſpieß *m.* hrot *m.*, sudlice *f.*, oštěp *m.*

Renntier *n.* sob *m.*, ren, renec *m.* *Tarandus*; —fleiſch *n.* sobí maso; —haut *f.*, —leder *n.* sobovice *f.*; —herde *f.* stádo sobů; —kalb *n.* sobátko *n.*; —kuh *f.* sobice *f.*; —zucht *f.* chov sobů.

Rennwolf *m.* lyže (do sněhu).

Renomm-ee *f. et n.* (It.) pověst *f.*, slovutnost *f.*; —iert slovutný; —iſt (-en) *m.* rváč, zlopověstník *m.*

Renov-ation *f.* (It.) (z. B. der Zunft-vorſteher, eines Hauſes) obnovení *n.* (na př. starších, cechovních, domu), obnova, renovace *f.*; —ieren obnoviti.

Rentabel *adj.* výnosný.

Rent-amt *n.* důchodní úřad, důchodenský uřad; —ämtliche Bücher knihy úřadu důchodního; —amtſchreiber *m.* důchodní písař, důchodenský písař.

Rente (M. -en) *f.* důchod (stálý) *m.*; renta *f.*; Geld-R. důchod peněžný; Leibrente důchod doživotní; Grundrente důchod pozemkový, R. (Börſ.) důchodový papír, renta *f.* (úpis státního dluhu).

Renten-anſtalt *f.* důchodní ústav; —kapital *n.* důchodný kapitál; —ſteuer *f.* daň důchodová; —urkunde *f.* důchodní listina; —verſicherungsanſtalt *f.* pojišťovna důchodů.

Rentforderung *f.* důchodní pohledávka.

Rentier (-s, M. -s) *m.* (fr.) důchodník *m.* (kdo má své důchody).

Rentier-en úročiti; ſich r. vydávati úroky, nesti úroky; fig. vyplatiti se, vypláceti se; —er *m. v.* Rentier.

Rent-meiſter *m.* důchodní *m.*; —uer *m. v.* Rentier; —ſchreiber *m. v.* Rent-amtſchreiber; —rechnung *f.* důchodní účet.

Renunz-iation *f.* (It.) odřeknutí, zřeknutí, vzdaní se čeho (práva); —ium *n.* odvětění *n.*, odvět *m.*

Reolen *v.* Rigolen.

Reorganis-ation *f.* (It.) nové zřízení, znovuzřízení, upravení *n.*, reorganisace *f.*; —ationsplan *m.* návrh nového zřízení; —ieren něco znovu zříditi; —ierung *f. v.* Reorganiſation.

Reparatur *f.* (It.) správa, oprava *f.*; správka, vysprávka *f.*; reparatura *f.*; —aufwand *m.* náklady na správ(k)u; —laſt *f.* povinnost k opravám.

Reparieren (It.) spraviti, opraviti; (-ovati) něco, vyspraviti.

Repart-ieren rozvrhnouti něco na díly, rozděliti něco; —ition *f.* rozvrh *m.*; rozvržení *n.*, repartice *f.*; rozčástění *n.*

Repartitions-ausweis *m.* výkaz rozvrhový, v. rozvrhovací, rozvrh *m.*; —ſchlüſſel *m.* klíč rozvrhový, ukazadlo rozvrhové.

Repatrieren (It.) navrátiti do vlasti.

Repeal *n.* (engl.) odvolání *n.*, odloučení *n.*, odpor *m.*

Repert-oire *n.* (fr.) rozvrh, seznam, přehled (divadelních her), repertoar *m.*; —orium (-s, M. -orien) *n.* ukazatel *m.*, ukazadlo *n.*, nalezadlo *n.*, výkazník *m.*, rejstřík *m.* (repertorium *n.*).

Repetent (-en, M. -en) *m.* (It.) opakující (učitel n. žák).

Repetier-en opakovati, opětovati; —end opakující, opakovací; —gewehr *n.* opakovačka *f.*; —uhr *f.* opakovací hodinky, opakovačky, repetýrky *pl.*

Repetition *f.* (It.) opakování, opětování *n.*, repetice *f.*

Repetitions-kreis *m.* opakovací kruh; —zeichen *n.* opakovací znamení.

Repetitorium *n.* (It.) opakovací přednáška.

Replik (M. -en) *f.* (It.) replika *f.*

Replizieren (It.) odpovídati, namítati, námitky dělati.

Reponieren (It.) etw. uložiti, ukládati (spisy), přendati, přestaviti, reponovati.

Report *m.* (engl.) *v.* Rapport; —er *m.* (engl.) zpravodej (novinářský) *m.*; —ieren (It.) zpět odnesti, donášeti.

Repos *m.* (fr.) odpočinek *m.*, odpočívárna *f.*, odpočívadlo *n.*

Reposi-tion *f.* (It.) uložení (na své místo): —torium *n.* (It.) přihrádka *f.*; skladiště *n.*

Repouss-ieren (fr.) odraziti; —oir *n.*

Repphuhn *n. v.* Rebhuhn.

Repräſent-ant (-en, M. -en) *m.* (It.) zástupce, zastupitel, představitel *m.*; —anz *f.* zastupitelství *n.*; (Körperſchaft) zastupitelstvo *n.*; —ation *f.* zastoupení, zastupování *n.*; 2. zastupitelstvo *n.*, representace *f.*; 3. (ſtillſt.) živé vyobrazení, vylíčení *n.*; —ativ Verfaſſung zastupitelské zřízení; —ieren zastoupiti, zastupovati koho, representovati.

Repreſs-alien *pl.* (It.) odveta, odplata *f.*, nátlak *m.*; R. ausüben užívati práva odvetného; —iv *adj.* postižný, stavovací; odvetný; —ivgeſetz *n.* postižný zákon.

Reprimande *f.* (fr.) pokárání *n.*

Reprise *f.* znovudobytí *n.*; 2. (Theat.) znovuuvedení na scénu, opětné sehrání (po delší době).

Reprobieren (It.) odmítnouti něco.

Reproche *f.* (fr.) důtka, výčitka, výtka *f.*

Reproduktion *f.* (It.) reprodukce, obnova *f.*, obnovování, rozpodobení *n.*; —svermögen *n.* obnovivost *f.*, mohutnost obnovovací.

Reproduktiv *adj.* (It.) obnovovací; **Reproduzieren** (It.) obnovovati; Akten r. předložiti opět spisy.

Reptil (M. -ien) (It.) plaz *m.*, plazi *pl.*, zeměplazi; —ienfond *m.* fig. patolizalský fond (tajný fond pol.).

Republik (M. -en) *f.* (fr.) republika *f.* (svobodná obec); —aner (-s, unv. M.)

m. republikán *m.*; —anisch *adj.* republikánský.

Repuls *m.* (lt.) odbytí, oslyšení *n.*; —ion *f.* odražení, odpuzování, odstrkování *n.*; —ivkraft *f.* síla odpuzovací, síla odrážlivá, odpudivá, síla odstrkovací, odpudivost, odrážlivost *f.*

Reputation *f.* (lt.) vážnost, úcta *f.*

Requête *f.* (fr.) prosba, žádost *f.*

Requiem (-s, unv. M.) *n.* mše zádušní, mše smuteční (mše černá), rekvie *pl.*; *requiescat in pace!* (lt.) ať odpočívá v pokoji!

Requirieren (lt.) požádati zač.

Requisiten *pl.* potřeby; potřebnosti *pl.*; —wagen *m.* vůz přístrojový; —verwalter, —meister, Requisiteur *m.* správce potřeb, rekvisitář *m.*

Requisition *f.* (lt.) rekvisice *f.*, dožádání *n.*; 2. vymáhání *n.*; —schreiben *n.* dopis dožádací dožádání *n.*

Res *f.* (lt.) věc *f.* **Resch** *v.* Rösch.

Reseda *f.* reseda, rezedka *f.*, ryt *m.*

Reservage *f.* (fr.) chránidlo *n.*

Reservat *n.* (lt.) výhrada *f.*; —jagd *f.* honba výhradní, výhrada honební; —punkt *m.* (in der Rechnung) výhradní položka, výhradní článek. [invalida *m.*

Reservationsinvalide *m.* reservační

Reserve *f.* (milit.) vojenská záloha *f.*, záložní voj *m.*; reserva *f.*; R. sich auferlegen (poř.) zdržovati se, zdrženlivě, zdrželivě se chovati; mit R. s výhradou. —beleuchtung *f.* (im Theater) podpůrné osvětlení; —fond *m.* záloha *f.*; fond reservní, fond záložní; —gelder *pl.* záložní peníze; —karte *f.* list záložnický; —mann *m.* záložník *m.*; —mannschaft *f.* záložní mužstvo *n.*; —paß *m.* pas záložnický; —stand *m.* záloha *f.*; —truppen *pl.* záložní vojsko.

Reserv-ieren (lt.) zachovati, vyhraditi; —iert *adv.* zdrželivě; s výhradou.

Reservist (-en) *m.* záložník *m.* (reservník *m.*).

Reservoir *n.* (fr.) nádržka *f.*

Resid-ent (-en) *m.* (lt.) resident, sídelník, sídlitel *m.*; —enz *f.* rezidence (residence), sídlo (panovnické), stolice *f.*; —enzstadt *f.* sídelní město, stoličné město; —ieren mít. sídlem býti, sídliti (v Praze, ve Vídni); —uum *m.* zůstatek *m.*

Resign-ation *f.* (lt.) vzdání se úřadu; 2. zřeknutí se; odř., odříkání se; resignace *f.*; —ieren (auf ein Amt) vzdáti se úřadu, složiti úřad, resignovati.

Resin-a *f.* (lt.) pryskyřice *f.*; —ąthalt *m.*; —it *m. v.* Retin . . .

Resistenz *f.* (lt.) vzpírání, odpírání *n.*, odpor *m.*

Reskript (-es, M. -e) *n.* (lt.) reskript *m.*, panovnický odpis, odpověď (na adresu).

Resol-ut *adj.* (lt.) odhodlaný, hotový, resolutní; —ution *f.* odhodlání *n.*; 2. rozhodnutí *n.*, rozhodné usnešení, resolice *f.*; —vieren rozhodnouti něco, rozhodnouti v příčině čeho; (mat.) proměniti (vyšší oddělení v nižší); zvésti nač.

Resonanz *f.* (lt.) odzvuk *m.*, resonance *f.*; —boden *m.* (muz.) odzvučná půda; R., —brett *n.* odzvučná deska; —figuren *pl.* obrazce odzvukové.

Resor-bieren (lt.) pohlíti; —ption *f.* pohlcení, pohlcování *n.*; —ptionsgeschwür *n.* der Kornea kaz v rohovce.

Respekt (-es, ob. M.) *m.* (lt.) šetrnost, vážnost, uctivost *f.*, respekt *m.*; mit R. zu sagen s dovolením, s odpuštěním; —abel *adj.* vážný; ctihodný; —ieren respektovati, šetřiti čeho; —ive *adv.* pokud se dotýče, z ohledu toho; —tage *pl.* výhodní dnové.

Respir-ation *f.* (lt.) dýchání, oddychování *n.*, respirace *f.*; —ationsapparat *m.* dýchadlo *n.*; —ationsorgane *pl.* ústroje dýchací; —ator *m.* (lt.) vdechovadlo *n.*; —ieren dýchati, oddychovati; —o *n.* (*m.*) (lt.) (Hdl.) prodloužení platební lhůty.

Respit *n.* (fr.) shovění, poshovění *n.*

Respizient (-en) *m.* přihlédač, přihlédatel (u finanční stráže), respicient *m.*

Respon-dens (lt.) odpovídající; (phil.) obhájce *m.*; —sion *f.* odpověď *f.*; —sabel *adj.* odpovědný; —sorium *n.* odpěv *m.*, zpěv odpovídací (v kostele).

Ressort (-s, M. -s) *m.* (fr.) obor působnosti, působnost *f.*; —ieren slušeti pod koho.

Ressource *f.* (fr.) pomoc *f.*; 2. útočiště *n.*; 3. beseda (měšťanská, kupecká, šlechtická atd.) *f.*

Rest (-es, M. -e) *m.* zbytek, ostatek *m.*; 2. zadrzalost *f.*, zádržek *m.*, zádržka *f.*, Zahlungsr. nedoplatek *m.*; Schüttungsr. nedoměrek *m.*; (Geschäftsr.) zádržek *m.*, zádržka *f.*; noch nicht eingehobener R., zu erhebender R. nedoběrek *m.*; zum R. bleiben zbýti; jmd. den R. geben fig. doraziti, dobiti koho; dodati komu. [*m.*

Restant (-en) *m.* restant *m.*; dlužník

Restaur-ant *m.*, —ateur *m.* (fr.) hostinský (, čeho) *m.*; —ation *f.* restaurace *f.*; obnovení starého řádu; 2. (M. -en) hostinec *m.* [býti.

Resten, reftieren mh. neplatiti, dlužen

Restenausweis *m.* výkaz zádržků, výkaz nedostatků. [platiti.

Restieren zůstávati v zadrželosti; ne-

Restitu-ieren (lt.) navrátiti (ku předešlému stavu); —tion *f.* navrácení *n.* (ku př. přeplacené dani); restituce *f.*; —tionsedikt *n.* edikt restituční (1629).

Restrikt-ion *f.* (lt.) obmezení *n.*; výhrada *f.*; —*iva enunciatio* (lt.) věta obmezovací; restringieren obmeziti.

Restzettel *m.* list na dobírku, restovní list.

Result-at (-es, M. -e) *n.* (fr.) výsledek, (východek, výpadek *m.*), konec *m.*; (math.) výsledek *m.*; (Produkt) vývod *m.*; resultát *m.*; —ieren vycházeti z čeho; —ierend *adj.* výsledný.

Resumé *n.* (fr.) rozbor *m.*, přehledný soubor; prehled *m.* [výchvstání *n.*

Resurrektion *f.* (lt.) vzkříšení, zmrt-

Retard-ation *f.* (Mus.) průtah *m.*; R. einer Uhr opozdování hodin, opozdění hodin; —ieren protahovati, zadržovati; opozdívati se.

Retention *f.* (lt.) zadržení *n.*, zástava *f.*; —srecht *n.* právo zadržovací, pr. zá-
Retikulum *n.* (lt.) síťka *f.* [držné.
Retina *f.* (anat.) sítnice *f. v.* Netzhaut.
Retin-asphalt *m.*, —it *m.* (gr.) pryskyřec *m.*
Retinitis *f.* (lt.-gr.) (med.) zánět sítnice.
Retirade *f.* (fr.) couvání, ustupování *n.*, ústup *m.*; 2. záchod *m.*; —ieren ustupovati. [*n.*, zarážka *f.*
Retirenz *f.* (lt.) mlčení *n.*; zamlčení
Retorsion *f.* (lt.) odvrat *m.*
Retorte (M. -en) *f.* (fr.) (chem.) křivule, retorta *f.*
Retour *adv.* (fr.) zpátky; R. *f.* obrat, návrat *m.*, zpáteční cesta; —billet *n.* zpáteční lístek; —en *pl.* náhrada *f.* (za směnky zaslané).
Retour-nieren vrátiti; zpět zaslati; —rechnung *f.* návratný účet; —rezepisse *n.* návratný n. zpáteční obdržecí list; —wechsel *m.* navratná směnka.
Retrahieren (lt.) ustoupiti; 2. odvolati (svůj výrok).
Retraite *f.* (fr.) návrat, ústup *m.*, odtažení *n.*, zpáteční pochod; (mil.) večerní návrat, v. zoře (večerka *f.*).
Retrakt *m.* (lt.) návratná koupě, odkup *m.* (Rückkauf); —ion *f.* stažení, skrácení *n.* [*f.* zpáteční běh (oběžnic).
Retrograd *adj.* (lt.) zpětběžný; – ation
Retrospektiv *adj.* (lt.) ohlédavý, zpětlhledný; (Aufstellung) starosvětský.
Retrozession *f.* (lt.) návratný postup.
Rettelkette *f.* utahováček *m.*
Retten einen od. etwas zachrániti, ochrániti; vysvoboditi, osvoboditi; fig. spasiti; sich se.
Retter (-s, unv. M.) *m.* záchrance, vysvoboditel, osvoboditel, vyprostitel *m.*
Rettich, Rettig (-s, M. -e) *m.* řetkev, ředkev *f. Raphanus*; —feld *n.* ředkviště *n.*; —förmig *adj.* (bot.) řepovitý; —weib *n.* ředkvářka, ředvičkářka *f.*
Rettung *f.* záchrana *f.*, zachránění *n.*; 2. osvobození, vysvobození *n.*
Rettungs-anstalt *f.* záchranný ústav *m.*, chraniště *n.*; —apparat *m.* záchranný přístroj; —boot *n.* záchranný člun; —gürtel *m.* záchranný pás; —haus *n.* chraniště *n.*; 2. (für Scheintote) křísírna *f.*; —korps *n.* záchranný sbor; —los bez pomoci, zcela ztracen; —mittel *n.* záchranný prostředek, chranidlo *n.*, úchrana *f.*; —station *f.* záchranná stanice; —taglia *f.*, —gebühr *f.*, —prämie *f.* záchranné *n.*; —verfahren *n.* zachraňování *n.*; —wesen *n.* záchranná soustava.
Retusch-ieren (fr.) retušovati, opraviti (malbu, fotografii); —ierer *m.* retušér *m.*
Reue (ob. M.) *f.* lítost *f.*, žel *m.*; von einer Tat aus R. abstehen od skutku, želeje toho, upustiti.
Reuen unperf. žel býti, líto býti, litovati, želeti, pykati; es reut mich je mi líto, želím.
Reu-geld *n.*, —kauf *m.* litkup *m.*, boží peníz; úpustné *n.* (*st.* opyčné, spy-
čené *n.*); —ig *adj.* litostný, želící; —mut *m.* zkroušenost, lítost *f.*; —mütig *adj.* zkroušený. [bava *f.*
Reunion *f.* (fr.) jednota; beseda; zá-
Reuse (M. -n) *f.* vrše *f.*
Reussieren (fr.) uspěti, prospívati; provésti; zdařiti se. [*f. v.* Neuland.
Reut (-es, M. -e) *n.* kopanina *f.*, krč
Reute *f.* motyka, kopačka *f.*; R. am Pfluge *v.* Pflugjtürze; R. in der Sägemühle podavačka, otka (bodka, botka) *f.*
Reut-en mýtiti, planiti, vykopávati, klučiti; —er *m.* klučovník *m.*; —hacke, —haue *f. v.* Reute. [sml. litkupná.
Reuvertrag *m.* smlouva úpustná,
Revakzin-ation *f.* (med.) opětné očkování, přeočkování *n.*; —ieren přeočkovati.
Revanch-e *f.* (fr.) odplata, oplátka, odveta *f.* (pomsta); —ieren odplatiti, oplatiti.
Reveil *m.*, **Reveille** *f.* (fr.) (mil.) budivoj, budíček *m.*, úsvita *f.* (bubnování na úsvitě), zoře ranní (Weckruf *m.*).
Revenue *f.* (fr.) požitky, důchody *pl.*
Reverber-e *f.* odrazné zrcadlo; —ieren odrážeti (paprsky); —ierofen *m.* (chem.) pernice *f.*, pec reverberovací.
Reverendissimus (Titel) Nejdůstojnější. [stojný.
Reverendus *adj.* (lt.) ctihodný, dů-
Reverenz *f.* (lt.) úcta, poklona *f.*
Reverie *f.* (muf.) snění *n.*
Revers (-es, M. -e) *m.* (lt.) úpis, zápis; revers *m.*; R. (bei Münzen) rub *m.*, rubová n. rubní strana (peníze).
Revers-alien *pl.* (lt.) odveta *f.* (co se děje právem odvetným); —ion *f.* (eines Verwiesenen) zvrat, návrat *m.* (vypovězence); —ieren sich upsati se, dáti od sebe úpis. [*m.*
Revertent (-en) *m.* návratník, vrácenec
Revid-ent (-en) *m.* (lt.) revident *m.*, přehlédač počtů; —ieren přehlédnouti něco, přehlížeti; revidovati; gegen ein Urteil r. dovolávati se z rozsudku (na soud nejvyšší).
Revier (-s, M. -e) *n.* revír, okršlek, okres *m.*; (Forstbezirk) lesní okršlek, hájemství *n.*, revír *m.*; —förster *m.* hájemský revírník.
Revision *f.* (lt.) (Durchsicht, z. B. der Rechnungen) revise, přehlídka, prohlídka *f.*; 2. R. (Berufung zur dritten Instanz) dovolání *n.*, revise *f.*
Revisions-amt *n.* úřad přehlížecí; —instanz *f.* soud dovolací, s. dovolávací; —sache *f.* věc, záležitost dovolací; —schrift *f.* spis dovolací; spis přehlédací; —zug *m.* dovolávání *n.*
Revisor (-s, M. -en) *m.* (lt.) přehlížeč, přehlížitel, revisor *m.*
Revolt-e *f. v.* Revolution; —ieren mh. vzbouřiti se proti komu.
Revolution *f.* vzbouření, povstání, pozdvižení *n.*, revoluce *f.*; (astr.) oběh *m.*; —är (-s, M. -e) *m.* revolucionář, revolučník *m.*
Revolutions-krieg *m.* válka revoluční; —tribunal *n.* (in Frankreich) revoluční tribunál.

Revolver (-s, unv. M.) *m.* (engl.) revolver, mnohostřel, rychlopal *m.*; —journal *n.*, —zeitſchrift *f* fig. útočný časopis; —ſchießgewehr *n.* rychlopalná ručnice. [změniti usnešení.

Revotieren, revozieren (lt.) odvolati,

Revûe *f.* (fr.) *Review n.* (engl.) přehled *m.*; (mil.) přehlídka *f.*; (Zeitſchrift) rozhled *m.*, rozhledy *pl.*, obzor, světozor *m.*, hledka *f.*

Revulsion *f.* (lt.) obdržení *n.*; 2. odvedení *n.* 3. odmísení *n.* šťav (v těle).

Rezens-ent (-en) *m.* (lt.) posuzovatel, recensent *m.*; —ion *f.* posudek *m.*, posouzení *n.*, úvaha *f.*; —ieren posuzovati. [jímací list, recepis *m.*

Rezepisse *n.* (lt.) obdržecí list, při-

Rezept (-eß, M. -e) *n.* (lt.) předpiska lékařská, recept *m.*; —ierkunde *f.* předpisnictví *n.*; —tivität *f.* vnímavost *f.*

Rezeß (-ſſeß, M. -ſſe) *m.* (lt.) reces *m.*, postoupení smlouvy (práv).

Rezidiv (-s, M. -e) *n.* zpětnost *f.*, návrat nemoci, návratná nemoc (Rückfall).

Rezipient (-en) *m.* der Luftpumpe (phys.) nádržka vývěvy.

Reziprok *adj.* (lt.) (*reciprocus*) vzájemný, vespolný, obapolný; *pronomen reciprocum* vespolné zájmeno (místojmeno); *jus reciprocum* právo odvetné.

Reziprozität *f.* (lt.) vzájemnost; in —ſtellen v případech odvetných.

Rezit-ativ *n.*, *rezitativo n.* (it.) recitativ *m.*, zpěv vypravovací; —ator (-s, M. -en) *m.* předčitatel *m.*; —ieren odříkávati; předčítati; přednášeti; Gebete r. odříkávati modlitby. [*f. Rheum.*

Rhabarber *m. et f.* reveň, rebarbora

Rhach-is *f.* (bot.) vřeteno *n.*; 2. (anat.) páteř *f.*; —itis *f.* (med.) křivice *f.*

Rhadagen *pl.* (med.) rozsedliny, štěrbiny *pl.*

Rhamn-eae *pl.* řešetlákovité (rostliny); —us *f.* (bot.) řešetlák *m.* (Weg-

Rhaphanie *v.* Raphanie. [dorn).

Rhapsod-ie *f.* (gr.) zlomek, úryvek *m.*, —iſch *adj.* úryvkový. **Rhede** *v.* Reede.

Rhein-bund *m.* (ehem. in Deutſchland) rýnský (porýnský) spolek (1806—1813); —burg *f.* porýnský hrad, hrad v Porýní; —land *n.* Porýnsko, Porýní *n.*; —ländiſch *adj.* rýnský, porýnský; —reiſe *f.* cesta na Rýn, c. porýnská, —wein *m.* rýnské víno.

Rhetor (-s, M. -en) *m.* (gr.) řečník, krasořečník, krasomluvec *m.*; —ik (oh. M.) *f.* řečnictví *n.*, umění řečnické, retorika *f.*; —iſch *adj.* řečnický.

Rheum *n. v.* Rhabarber.

Rheuma (-s, oh. M.) *n.* (gr.) hostec *m.*, revma *f.* (*n.*).

Rheumat-isch *adj.* hostečný (revmatický); —ismus *m.* hostec *m.*, hostečnost *f.*, revmatism *m.*; —oſelle *f.* purpura revmatická. [sovka *f.*

Rhinesmus *m.* (gr.) nosohlas *m.*; no-

Rhino-lithen *pl.* kamínky v nose; —lophus *m.* (zool.) *v.* Hufeiſennaſe; —zeros (-ſſes, M. -ſſe) *n.* (gr.) nosorožec *m.*

Rhizo-graph (-en) *m.* (gr.) kořenopisec *m.*; —graphie *f.* kořenopis *m.*; —log *m.* kořenopytec *m.*; —logie *f.* kořenozpyt *m.*; —ma *n.* (bot.) oddeněk *m.*; —podium *n.* (bot.) podhubí, podplisní *n.* (u hub); —trichia *f.* (bot.) vlášenička *f.*

Rhodan *n.* (chem.) rhodan, sírocyan *m.*; —verbindungen *pl.* rhodanidy; —waſſerſtoff *m.* rhodanovodík, sírocyanovodík *m.*

Rhodium *n.* ruměník *m.*, rhodium *n.* (*m.*); —oryd *n.* (chem.) kysličník rhoditý; —ſalmiak *m.* salmiak rhodiový.

Rhodizin-säure *f.* kyselina rhodicinová; —ſaure Salze rhodicinany *pl.*

Rhododendron (-s, M. -bren) *n.* (gr.) (bot.) růžodrv *m.*, růže alpská.

Rhodonee *f.* růžice *f.*

Rhomb-eus *adj.* (bot.) kosočtverečný; —eder *m.* klenec *m.* (čtvrtáček, kosočtverečník *m.*); —oidiſch *adj.* klencový; —us (M. -en) *m.* (gr.) kosočtverec, kosník (čtvrták) *m.*; kosohran *m.*

Rhotazismus *m.* (gr.) rejkání (v řečtině: ῥ). [*v.* Sumach.

Rhus *m.* (bot.) škumpa, škumpina *f.*

Rhyas *f.* (gr.) (med.) slzotok *m.*, slzivost, krhavost *f.* (slzení očí).

Rhyth-misch *adj.* úměrný, rytmický; —mus (M. -en) *m.* (gr.) úměr, rozměr *m.*, měrnost *f.*, rytm *m.*

Ribes, Ribſel (Riebes) *m.* rybíz *m.* (Johannisbeere). [Rückwechſel.

Ricambio *m.* (it.) návratná směnka *v.*

Richt-baum *m.* (arch.) vampule *f.*; —beil *n.* stínací sekera, popravní s.; —blei *n.* závaží *n.* (zednické); —buhne *f.* popravní (-né) lešení.

Richte *f.* přímost *f.*; pořadí *n.*, řada *f.*

Richten etw. říditi, zříditi; 2. zaměřiti kam, obrátiti kam, nač; 3. r. souditi; gerichtet ſein gegen etw. směřovati k čemu; eine Klage gegen jmd. r. podati na koho žalobu; das Geſuch iſt an den Vorſteher zu r. žádost má svědčiti představenému; ſich an etw. (barnach) spravovati se něčím, říditi se něčím.

Richter (-s, unv. M.) *m.* soudce *m.*, sudí *m.*; —amt *n.* úřad soudcovský, soudcovství (sudství) *n.*

Richteramts-dekret *n.* soudcovský dekret; —dienſt *m.* soudcovská služba; —kandidat *m.* čekatel soudní (č. úřadu soudcovského); —perſonale *n.* osoby soudcovské, osoby soudní; —poſten *m.* místo soudcovské; —prüfung, —praxis *f.* zkouška soudcovská.

Richter-kollegium *n.* sbor soudců; —lich *adj.* soudcovský; —n posuzovati; hanění; —perſonale *n.* osoby soudcovské; —ſpruch *m.* soudcův výrok; —ſtelle *f.* soudcovství (sudství) *n.*; —ſtellvertreter *m.* soudcův náměstek; —ſtuhl *m.* soudní (-ná) stolice; soudcovská stolice.

Richt eſſen *n.* (b. Zimmerl.) zdvižné *n.*; —haus *n.* soudní dům, soudnice *f.* (rychta *f.*); —holz *n.* (b. Nabler) ředidlo *n.*; (b. Stiefelp.) deska *f.*

Richtig *adj.* pravý; správný; ~e Abſchrift správný přepis; (math.) ~e Auflöſung pravé rozřešení; r. *adv.* správně, řádně; právě; —befund *m.* shledání pravosti; —befundklauſel *f.* (kfm.) osvědčení pravosti; —keit *f.* pravost; správnost *f.*; —ſtellen upraviti; (begleichen) spraviti, vyrovnati; —ſtellung *f.* upravení *n.*

Richt-linie *f. v.* Abſziſſe; —maß *n.* pravidlo *n.*; —pfennig *m.* správní cena; —pfennigteilchen *n.* (kfm.) dílce správní ceny; —platz *m.* popraviště *n.*, popravní místo; —punkt *m.* směr *m.*, směřiště *n.*; —ſcheit *n.* pravidlo *n.*, pravítko *n.*; opolna *f.*; krokvice *f.*; —ſchnur *f.* pravidlo *n.*; jmd. etw. zur R. bekannt geben někomu něco oznámiti, aby se tím spravoval; zur R. dienen za pravidlo býti; R. (b. Zimmerl.) šňůra tesařská; —ſchwert *n.* katovský meč, popravčí meč; —ſeil *n.* tětiva *f.*; —ſtatt, —ſtätte *f. v.* Richtplatz; —ſtuhl *m.* soudní stolice.

Richtung *f.* směr *m.*; měření, obrácení *n.*; spravení *n.*, spravování *n.*; —slinie *f.* přímka zraková, ředitelka *f.*; —swinkel *m.* úhel směru.

Richtweg *m.* průklest *m.*, průsek *m.*

Rick (~es, M. ~e) *n.* polička; tyčka *f.*, ohražení *n.*; —bohne *f.* tyčný bob.

Ricke *f.* (M. ~n) srna (koza) *f.*

Riebes, Riebs, Riebſel *m.*, —beere *f. Ribes v.* Ribſel.

Riech-bar *adj.* vonný; —bein *n.* (anat.) *v.* Siebbein; —büchſe *f.* voněčka *f.*, krabička s voňavkou.

Riechen mh. voněti, páchnouti; *act.* čichati (ňuchati), cítiti (vůni atd.); zu etw. r. přivoněti, přičichnouti k čemu.

Riecher *m. vulgo* (= Naſe) ňuchač *m.*

Riech-eſſenz *f.* voňadlo *n.*, voňavka *f.*; —flaſchchen *n.* voněčka *f.*; —kraft *f.* voňavost; 2. citnost, čitnost, čivnost *f.*; —mittel *n.* vonidlo *n.*; —ſtoff *m.* voňavá látka, voňavina *f.*; —waſſer *n.* voňavka *f.*

Ried (~es, M. ~e) *n.* trata *f.*, traf *f.*; 2. močál *m.*, bařina *f.*; 3. rákos *m.*; 4. *v.* Reut, Rode, —binder *m.* rákosník *m.*; —gras *n.* ostřice *f. Carex*; kleines R. lesknice *f. Phalaris arundinacea*; —hahn *m.* tetřev *m. Tetras urogallus*; —kamm *m.* brdo *n.*; —nagel *m.* rozvorník *m.*; —rohr *n.* rákos *m.*; —ſchelt *n.* podjížď *f.*

Rief-e (M. ~n) *f.* žlábek *m.*; (bot.) žebro *n.*; —eln, —en žlábkovati.

Riege (M. ~n) *f.* (Turn.) řada *f.*; 2. vráska, rýha *f.* (na čele); 3. sušírna *f.*

Riegel (~s, unv. M.) *m.* závora *f.*, zástrčka *f.*; fig. einem einen R. vorſchieben někomu kámen (klacek) v cestu položiti; 2. R. (wbm.) příčina *f.*; 3. (mech.) příčka *f.*; 4. lopata příčná; 5. (Zimmerl.) zatykačka *f.*, zatykač *m.*; 6. (im Zimmer) police *f.*; 7. (Holz) drouh *m.*, sochor *m.*; 8. (im Schloſſe) zásuva *f.*, šoupka *f.*; 9. (b. Tor an Scheunen) ramenáč *m.*; 10. (b. Selfenſied.) brus *m.*

Riegel-bau *m.* zátynková stavba; hrazděná st.; —feſt *adj.* pod závoru daný; —mauer, —wand *f.* zátynka *f.*; zatykačka *f.*; lištování *n.*, hrázděná zeď; —nagel *m.* nicohlav *m.*; —ſchloß *n.* zámek se závorou.

Riem *m.* (Schiff.) veslo *n.*; 2. po-

Riemchen *n.* řemínek *m.*

Riemen (~s, unv. M.) *m.* řemen *m.*; leinener R. popruh plátěný; fig. aus Anderer Haut iſt gut R. zu ſchneiden z cizího krev neteče; r. *verb.* ořemeniti, řemeny ovázati.

Riemen-blume *f.* řemenice *f.*; ochmet *m. Loranthus*; —gehänge *n.* řemení *n.*; —händler *m.* řemenář *m.*; —leder *n.* řemenice *f.*; —maß *n.* (geom.) míra popruhová; —pferd *n.* opratní kůň, *m.*, opratník *m.*; —ſtecher *m.* kejklíř *m.*; —werk *n.*, —zeug *n.* řemení *coll.*; pochvy *pl.*, postroj *m.*

Riemer (~s, unv. M.) *m.* řemenář *m.*; —gewerbe, —handwerk *n.* řemenářství *n.*

Riem-fiſch *m.* hřebenejš *m. Trichiurus*; —leín *n.* (arch.) pásek *m.*; —zeug *n. v.* Riemerzeug.

Riepel *m.* macek *m.*, kocour *m.*; 2. tulák *m.*, plahočil *m.*, švingulant *m.*

Ries (~es, M. ~e) *n.* (R. Papier) rys *m.* (u papíru); —hänge *f.* kříž, věšák *m.* (v papírně, v tiskárně).

Riese (~n, M. ~n) *m.* obr, velikán *m.*

Riese, Rieſel (M. ~n) *f.* (Forſt.) splaz *m.*; 2. *v.* Sommerſproſſe; —lig *adj.* prhovatý.

Rieſeln mh. (v. Bach) hrčeti; es —elt (v. Regen) mhlí, mlží; (v. Schnee) krupice padá, sype.

Rieſen-ameiſe *f.* mravenec obrovský *Formica herculanea*; —bau *m.* obrovská stavba; —beherrſcher *m.* obrovládce *m.*; —bett *n.* obrovské pohřebiště, obrovský náhrobek; —blume *f.* velebýl *m.*, patma *f. Rafflesia*; —dämme *pl.* obrovské hráze; —erdbeere *f.* bujnice *sl. Fragaria grandiflora*; —gebirge *n.* velehory; R. (in Böhmen) Krkonoše *pl.*; —größe *f.* velikánství *n.*, obrovská velikost; —haft *adj.* obrovský; —kraft *f.* obrovská síla; —kraxer *m.* vrtejš veliký *Echinorrhynchus gigas* (zool.); —muſchel *f.* zeva *f.*; —rübe *f.* řipa obrovská; —ſchlange *f.* hroznejš *m. Boa*; —ſpargel *m.* chřest obrovská; —topf *m.* obrovská popelnice.

Rieſin *f.* obryně, obřice, obrová *f.*

Rieſling *m.* (Wein) rychlínek, sířínek (ryzlink) *m.*

Rieß *n.* rys *m.* (papíru); *v.* Ries.

Rieſter *v.* Rüſter.

Riet *v.* Ried.

Riff (~es, M. ~e) *n.* (geogr.) zásep *m.*, výspa *f.*; hřbet, zádor *m.*; přískalí *n.*,

Riffe *f. v.* Riſpe. [jezbina *f.*

Riffel *f.* drhlen *m.*, drhlačka *f.*, vochle *f.*, vochlice *f.*; —abfälle *pl. m.* mědlinky *pl.*; —baum *m.* vochlen *m.*

Riffeln drhnouti, drhliti (len); 2. mykati, čechrati (vlnu); 3. třiti, šoustati.

Riffler *m.* čechrač, čechral, drhač *m.*

Rigid *adj.* (lt.) tuhý, ztuhlý; —ität *f.* tuhost, ztuhlost *f.*

Rigolartig *adj.* rýhovitý, stružkovitý.

Rigol-e (M. -n) *f.* rýhule, rygole *f.*, stružka *f.*; —en rýhovati, rýhule dělati, přerývati hlubočc, přerývati na hluboko; —pflug *m.* rýhovadlo *n.*

Rigor-ist, —ciſt (-en) *m.* rigorista *m.*, přísnomyslník *m.*, přísnomravec *m.*; —ismus *m.* přísnost mravů; —ös *adj.* (lt.) přísný; —ojum *n.* přísná zkouška.

Rigsdaler *m.* (dän.) říšský tolar *v.* Reichstaler. [brázda *f.*

Rille (M. -n) *f.* strouha *f.*; 2. (bot.)

Rimesse (M. -n) *f.* (lt.) rimesa *f.*, směnečná zásilka; zaslaná směnka.

Rimpeln zuby na hřebeně naznamenati. [vězí dobytek, skot *m.*

Rind (-es, M. -er) *n.* hovado *n.*, ho-

Rinde (M. -n) *f.* kůra *f.* *Corta* R. an der Wunde strup *m.*; an der Milch škraloup *m.*

Rinden-gefäß *n.* kornice *f.*; —häckerchen *n.* (bot.) šipel *m.*, čočolka, čečulka *f.*; —käfer *m.* zákorník, korovec *m.*; —körper *m.* korovina *f.*; —ſchäler *m.* korábník *m.* korolup *m.*; —ſchicht *f.* (bot.) korná vrstva; —zelle *f.* (bot.) kornice *f.*

Rinder-au *f.* skotoviště *n.*, pastviště hovězího dobytka; —braten *m.* hovězí pečeně. [so, běhati se.

Rindern *adj.* hovězí; *vrb.* mp. honiti

Rinder-pest *f.* hovězí pád; dobytčí mor; —ſtall *m.* chlév *m.*, kravín *m.*, volín *m.*

Rind-fällig *adj.* odkorálý, odpadlý (chléb); —fiſch *m.* treska *f.*; —fleiſch *n.* hovězina *f.*; hovězí maso; —fleiſchhauer *m.* hovězák *m.*; —fliege *f.* ovad *m.*; —ig *adj.* korovatý, okoralý.

Rinds-auge *n.* (bot.) volovec *m.*, volské oko (*vulgo* hublinky *pl.*) *Buphthalmum*; —braten *m.* *v.* Rinderbraten.

Rind-schmalz *m.* hovězí lůj; —ſuppe *f.* hovězí polívka; —vieh *n.* hovězí dobytek, skot *m.*; —viehzucht *f.* chov skotu, chov hovězího dobytka (*rus.* skotovodstvo *n.*); —weide *f.* skotoviště *n.*; —zucht *f.* *v.* Rindviehzucht; —zunge *f.* hovězí jazyk.

Ring (-es, M. -e) *m.* kolo *n.*, okolek *m.*; 2. kruh, kroužek *m.*; 3. obruč *f.*; 4. prsten *m.*; 5. (astr.) R. des Saturn kruh Saturnův; 6. R. am Baume leto *n.*; 7. R. an der Nabe zděř *f.*; im Mühllaufer zděř *f.*; 8. (arch.) podhrdlek *m.*, prsten *m.*, oslupka *f.*; 9. R. bei Gliedertieren článek *m.*; —e *pl.* des Flußpferdes pasy; 10. R. der Pilze prsten *m.*; 11. R. in der Stadt náměstí *n.*; tržiště *n.*, rynk *m.*, okruží *n.*

Ring-bahn *f.* zápasiště, kolbiště *n.*, turnajiště *n.*; —bein *n.* (b. Pferde) pouzko *n.*, rohlík *m.*; obruči *n.*, průboj *m.*; —droſſel *f.* kos turecký *Turdus torquatus*.

Ringel *m.* *et* *n.* *v.* Ring; —blume *f.* měsíček *m.* *Calendula*; —brot *n.* preclík *m.*; —ente *f.* kachna kroužkovaná; —finf *m.* (Vogel) kruháček *m.*; —gans *f.* brněžka *f.*; —haar *n.* prstenec *m.*; kučera *f.*; —kraut *n.* měsíček *m.* [se.

Ringeln prstýnkovati; skrouživati; říci

Ringel-natter *f.* užovka *f.* *Coluber natrix*; —raupe *f.* prstenice *f.*, prstenák *m.*; —reihen, —reigen *m.* kolo *n.*; tanec dokola; —reim *m.* zvratka *f.*; —rennen *n.* prstenní kolba; —ſchmied *m.* kroužkář *m.*, přezkář *m.*; —ſpiel *n.* jízda na koníčkách, kolotoč *m.*; 2. hra s kroužkem; —ſtechbahn *f.* kolbiště *n.*; —ſtechen *m.* prstenní kolba; —tanz *m.* kolo *n.*, tanec dokola; —taube *f.* hřivnáč *m.*, hřivnák *m.* *Columba palumbus*; —weizen *m.* černejš *m.* *Melampyrum*.

Ring-en mp. mít einem v zápas jíti, zápasiti, zápoliti s kým, vzíti koho do křížku, křížkovati se, poráželi se; nach etw. r. dobývati si něčeho, klopotiti se po něčem; die Wäſche r. prádlo žďímati; die Hände r. ruce spínati, rukama lomiti; —er *m.* zápasník *m.*; —fertig *adj.* k zápasu hotov n. připraven, a, o, ý; 2. *v.* Leichtfertig.

Ring-finger *m.* prstenní prst; prstenník *m.*; —förmig *adj.* kruhovitý; prstenkovitý; —kampf *m.* zápas *m.*, zápasení *n.*; —kämpfer *m.* zápasník *m.*; —kragen *m.* okruží *n.*; —kugel *f.* (astr.) koule kruhová; —lein *n.* kroužek *m.*; —macher *m.* prstenař *m.*; —mauer *f.* ohradná zeď, zeď hradební, zeď okolní, zeď kolem dokola; mit einer R. umgeben obezditi; —mikrometer *n.* drobnoměr kruhový; —ofen *m.* (Ziegelbr.) kruhovka *f.*, kruhová pec; —platz *m.* náměstí *n.*; —rennen *n.* prstenní kolba.

Rings *adv.* vůkol, okolo, kolem, dokola; —her, —herum, —um, —umher *adv.* kolem dokola, kolem okolo.

Ring-schule *f.* zápasna (šermírna) *f.*; —ſonnenuhr *f.* sluneční hodiny kruhové; —ſpiel, —ſtechen *n.* prstenní kolba; —ſtraße *f.* okružná třída, okružnice *f.*; —theater *n.* divadlo, okruží *n.*; —uhr *f.* hodinky v prsteně; —wechſel *m.* prstenkování *n.*, výměna prstenů.

Rink, **Rinken** *m.* přezka *f.*, kruh *m.* zděř *f.* *v.* Ring.

Rinn-äugig *adj.* krhavý, bolooký, plačtivý; —bett *n.* vodoteč *f.*

Rinne (M. -en) *f.* žlab *m.*, žlábek *m.*; 2. strouha *f.*, rýha *f.*; R. am Knochen žlábek *m.*

Rinneln vyžlabiti, vyžlábkovati.

Rinnen nf. téci, kanouti, plynouti, roniti se, řinouti se; das Blut rinnt (aus der Wunde) krev se řine (z rány); das Licht rinnt svíčka teče.

Rinnen-artig, —förmig *adj.* žlabovitý; —graber *m.* struhař *m.*; —zirkel *m.* (b. Böttch.) útorník *m.*

Rinnleiste *f.* žlábkovice (voletka) *f.*

Rinnsal (-s, M. -e) *m.* Rinſel (-s, M. -n) *m.* strouha *f.*, řečiště *n.*; (geogr.) nurt *m.*, nýřina *f.*, úžlabí *n.*

Rinnstein *m.* žlábek *m.*, výlivka *f.*

Rinsel (-s, unv. M.) *n.*, Gerinſel *n.*

Rio *m.* (span.) řeka *f.* [syřidlo *n.*

Riol-e *f.*, —en, —vflug *v.* Rigole uſw.
Ripa *f.* (lt.) břeh *m.*
Ripieno *m.* (lt.) výplněk *m.*
Rippe (M. -n) *f.* žebro *n.*, řebro *n.*; (mech.) pero *n.*; (b. Gewölbe) žebro *n.*; (b. Schiff) kleč *f.*
Rippeln ſich hýbati se, vrtěti sebou.
Rippen mh. žeberkovati.
Rippen-fell *n.*, —haut *f.* požebernice, pohrudnice *f. Pleura v.* Bruſtfell; —fellentzündung *f. Pleuritis v.* Bruſtfellentzündung; —fleiſch *n.* žebřovina *f.*; —gegend *f.* obžebří, nážebří *n.*; —ſtoß rána do žeber; —weh *n.* bolest v žebrách; —weichgegend *f.* slabina *f.*
Rippig *adj.* žebernatý.
Rippsucht *f.* slezinnost *f.*
Rips *m. v.* Raps; 2. (Stoff.) rips *m.*
Ripsraps *int.* chňap lap; *adv.* halabala, ledabylo, na pospěch; 2. dranice *f.*; es geht r. zu jde to jako na dračku.
Ripuar-ier *m.* (lt.) pobřežní obyvatel; —iſch *adj.* pobřežní.
Risalit *m.*, *Risalto m.* (lt.) (Bauk.) výčnělek *m.*, výběžek (výstupek) *m.*
Risch *adj.* rázný, rychlý; R. -es, M. -e) *m.* sběh (vody) *m.*
Rischt *n.* (b. Wagen) *v.* Rieſcheit.
Risiko (-s, oh. M.) *n. et m.* (lt.) odvaha *f.*, odvážlivost *f.*; nebezpečí *n.*, újma *f.*; auf jds. R. někomu k zisku i ke ztrátě; auf ſein R. o jeho újmě; na jeho vrub; das Geſchäft iſt mit vielem R. verbunden při tom obchodu jest mnoho nejistoty, může býti újma.
Risk-ant, riſquant *adj.* (fr.) odvážlivý, nebezpečný; —ieren, riſquieren etw. odvážiti se na něco, k něčemu; míti při něčem nebezpečí.
Riskonto *n.* (it.) poúkazná platba.
risoluto *adv.* (lt.) odhodlaně.
Risp-e *f.*, —en *m.* laf *f.*; (bot.) lata *f.*; *v.* Wildhafer; —engras *n.* lipnice *f.*
Riß (-ſſes, M. -ſſe) *m.* trh *m.*, trhnutí *n.*, roztržení *n.*; trhlina, roztrhlina *f.*, roztrženina *f.*; rozděrek *m.*, rozedření *n.*; skulina *f.*, rozsedlina *f.*, rozpuklina *f.*; roztržka *f.* (v přátelství); 2. fig. výprask *m.*; 3. rys *m.*, nákres *m.*, náčrtek *m.*, nástin *m.*; vor den R. treten nehodu předejíti.
Rissig *adj.* trhlý, natrhlý; rozpuklý.
Rißwunde *f.* tržná rána (tržená).
Rist (-es, M. -e) *m.* zvýšenina *f.* (b. Pferde) *v.* Widerriſt; R. am Menſchenfuße nárt *m.*
Rist-e (M. -en) *f.* mačka *f.*, pověsmo *n.*, pověseň *m.*; —en mh. mačky strojiti.
Ristornieren zpět vopsati (Buchführ.).
ritardando *adv.* (it.) prodlévavě.
ritenuto *adv.* (it.) zdrželivě.
Ritornell (-s, M. -e) *n.* (ittlſt.) ritornel *m.*, vratisloh *m.*, návratný verš ve skladbě.
Ritorno, *Ristorno n.* (*m.*) (it.) zpětné odepsání (v účtu).
Ritratta *f.* (it.) návratná směnka.
Ritscher (-s) *m.* svarba *f.* (hrách a kroupy), kočičí svatba.
Ritt (-es, M. -e) *m.* výjezd *m.*, jetí *n.*, jízda *f.*, vyjížďka *f.*
Ritten *m.* zimnice *f. v.* Rütten.
Ritter (-s, unv. M.) *m.* rytíř *m.*; zum R. ſchlagen na rytíře pasovati; —akademie *f.* rytířská akademie; - bürtig *adj.* (*adv.*) rytířského rodu; —bach *n. v.* Kronenbach; —dienſt *m.* rytířská služba; —feſt *n.* sedání *n.*, kolba *f.*, turnaj *m.*; —gut *n.* rytířský statek; —lehen *n.* rytířské manství; —lich, —mäßig *adj.* rytířský; fig. bohatýrský; —pferd *n.* rytířský kůň; —roman *m.* román o rytířích; —ſchaft *f.* rytířstvo *n.*; 2. rytířství *n.*; —ſchlag *m.* pasování na rytíře; —ſchwert *n.* rytířský meč; —ſitz *m.* rytířské sídlo, tvrz *f.*; —ſpiel *n.* rytířská hra; —ſporn *m.* rytířská ostruha; (bot.) ostrožka, stračka *f. Delphinium*; —ſtand *m.* rytířský stav, rytířství *n.*; —ſtreich *m.* dobrodružství *n.*; —tum *n.* rytířství *n.*
Ritt-geld *n.* jízdné, pojezdné (, ého) *n.*; —lings, —weiſe *adv.* jízdně, jízdmo, koňmo, po jezdecku; okročmo.
Rittmeiſter (-s, unv. M.) *m.* rytmistr *m.*, setník u jízdy [řadní.
Ritual (-s, M. -e) *n.* (lt.) kniha obřadní.
Rituell *adj.* obřadní.
Ritus *m.* (lt.) obřad *m.*
Ritz (-es, M. -e) *m.*, —e (M. -en) *f.* trhlina, trženina, natrženina, roztrženina *f.*; 2. štěrbina, skula, skulina *f.*; r.! *int.* hrc! —en škrábati, škrábnouti; škrtati; drbnouti; —meſſer *n.* kopíčko *n.*, trhátko *n.*; —ung *f.* trhlina, rozpuklina *f.*
Riva *f.* (it.) břeh *m.* (lt. *ripa*).
Rival (-s, M. -e) *m.* (fr.) soupeř *m.*; sok *m.*; r. *adj.* soupeřský, sokovský; —in *f.* sokyně *f.*; —iſieren soupeřiti, vedle jiných se ucházeti; —ität *f.* soupeřství, sokovství *n.*; 2. sočivost *f.*
Rivière *f.* (it.) pobřeží *n.*, poříčí *n.*; 2. náhrdelník diamantový, riviera *f.*
Rivole *f.* (Weinſorte) ryvola *f.*
Roast-beef *n.* (engl.) smažená hovězina.
Robb *n.* odvar *m.*; povidla *pl. n.*
Robbe (-en, M. -en) *m. et f.* tuleň *m.* (mořský pes, mořské tele *Phoca*; —nfang *m.* lov tulení, lov tuleňů; —nfell *n.* tulenice *f.*, tulenina *f.*; —nſchlag *m.* úboj tuleňů.
Robe (M. -n) *f.* (fr.) (Kleid) roucho *n.*; úbor *m.*; (Damen-) vlečné šaty *pl.*
Robinie *f.* (bot.) trnovník *m.*
Robot (M. -en) *f.* (*m.*) robota *f.* (*sl.* panština *f.*); —ablöſung, —abolition *f.* vykoupení *n.*, výkup roboty; —bauer, —er *m.* robotník *m.*; —dienſt *m.* robota *f.*; —en mh. robotovati; —gelder *pl.* plat za robotu, robotné (, ého) *n.*; —lehen *n.* robotné manství; —tag *m.* robotní den, den roboty; —verzeichnis *n.* robotní seznam.
Robust *adj.* silný, zavalitý.
Rocambole *f.* (fr.) Rockenbolle *f.* česnek-ořešec *m. Allium ampeloprasum.*
Rocella *f.* (lt.) orsela *f. v.* Orſeille.

Roch, Roch *m.* (myth. Vogel) rok *m.* (baj. pták).

Roche (M. -en) *m.* plošák *m. Raja* (rejnok *m.*); 2. (Schachſpiel) hroch *m.*

Rochel *f.* houžev *f.*

Röcheln mh. chroptěti; 2. r., röchzen (v. Frolchen) rachati; —d chroptivý, chropotný, 2. rachavý.

Rock (-es, M. Röcke) *m.* kabát *m.*; 2. (Frauen-) sukně *f.*; thm paſſen alle Röcke umí mlít na každý mlýn; 3. (myth.) *v.* Roch; —band *n.* závěska *f.*

Rocken (-s, unv. M.) *m.* (Spinnr.) přeslice *f.*; (der obere Teil desſelben) kužel *m.*; —blume *f.* chrpa *f.*, modrák *m. Centaureus cyanus*; —bolle *f.* ořešec (česnek) *m. Allium ampeloprasum*; —macher *m.* přesličník *m.*; —ſtock *m. v.* Rocken; —weisheit *f.* fig. babská moudrost.

Rock-kragen *m.* límec u kabátu; zahrnutí *n.*; —macher, —ſchneider *m.* kabátník *m.*; —ſchoß *m.* šos u kabátu.

Rode *f.*, —acker *m. v.* Neubruch; —art, —hacke, —haue *f.* klučnice *f.*, pařeznice *f.* **Rödel** *m.* úvin *m.*

Rodel *m.* (*f.*) rohačky *pl. f.* (horské sáňky); R. *m. v.* Rotulus.

Rodeland *n.* klučenina, novina, kopanina *f. v.* Neubruch. [úroční.

Rodelbücher (in Vorarlberg) knihy

Rodeln jezditi na rohačkách.

Roden mýtiti, klučiti.

Rodeplatz *m.* klučoviště *n.*

Roder *m.* klučovník, klučák *m.*

Rodomontade *f.* (fr.) chvast *m.*, chlubné řeči, vychlubování *n.*

Rogel *adj.* doupnatý; vyšeptalý; viklavý; —n mh. viklati se.

Rogen (-s, oh. M.) *m.* jikra *f.*, *pl.* jikry; —er, —fiſch, Rögling, Rögner *m.* jikrnáč *m.*, jikrnatá ryba, —ſtein *m.* jikerec *m.*, váponec jikrnatý.

Roggen *m.* žito *n.*, rež *f. Secale*; —blume *f* chrpa *f.*, modrák *m.*; —feld *n.* žitiště *n.*; —mutter *f.* námel *m.*, svatojanský chleb · —treſpe *f.* stoklasa *f.*

Roh *adj.* drsný; surový; syrový; nevydělaný; režný; hrubý, nevzdělaný; —e Haut kůže syrová n. nevydělaná; —e Leinwand režné plátno; —es Gewicht váha hrubá, váha z hruba; —einnahme *f.* příjem z hruba, hrubý příjem; —eiſen *n.* surovina *f.*, surové železo.

Roheit *f.* (Rohigkeit) surovost *f.*, hrubost *f.* [zig *adj.* surového srdce.

Roh-ertrag *m.* hrubý výtěžek; —her-

Rohm *m.* veltrus, ventrus *m.*

Rohr (-s, M. -e) *n.* ceva *f.*, cívka *f.*; trubka *f.*; troubel *m.*; roura *f.*; (b. Gewehr) hlaveň *f.*; stvol *m.*; (bot.) třtina *f.*, rákos *m. Arunda*; ſpaniſches R. španělka *f.*; —ammer *f.* strnad rákosní *Emberiza Schoeniclus* (*E. arundinacea*); —bein *n.* hnát *m.*, píšťalové kolínko; —buſch *m.* rákosí, třtinoviště *n.*

Röhrchen *n.* trubka, trubice *f.*, trubička (rourka), cívka *f.*

Rohr-dach *n.* rákosová střecha; —decke *f.* rohož, rohožka *f.*; 2. strop rákosový, strop na rákos; —dommel *f.* bukač *m. Ardea Stellaria* (*Botaurus*).

Röhre (M. -n) *f.* trouba (roura) *f.*; trubka *f.*; (phys.) trubice (roura) *f.*; trubina *f.*; R. am Stiefel holénka *f.*

Röhren mh. hrčeti, chlípěti (krev); řinouti se; 2. (wdm.) říti, řiti.

Röhren-artig *adj.* trubkovitý; —beutelige Pflanzen *pl.* souprašničné n. srostloprašničné rostliny *pl.*; —bohrer, —macher *m.* trubař, pumpař *m.*; —büchſe *f.* zděř *f.*; —gang *m.* řad trub (při vodovodu), potrubí *n.*; —keſſel *m.* kotel trubnatý; —knochen *pl.* hnátové kosti; —leitung *f.* potrubí *n.*; —libelle *f.* libela trubniční; —mann *m.* vodák *m.*; —mäuler *pl.* rurákovité ryby; —meiſter *m.* potrubný, nadtrubný (, ého), poustecký (v Praze) *m.*; —reihe *f.*, —ſtrang *m.* řad *m.* (trub), potrubí *n.*; —ſyſtem *n.* soutrubí *n.*

Rohr-fisch *m.* lulanka *f. Fistularia*; —flechte *f.*, —geflecht *n.* rohožka *f.*; —gebüſch *n.* třtinoví *n.*, rákosí *n.*; —geſchwür *n.* píštěl, střil *f.*; —glanz *m.* (bot.) lesknice *f. Phalaris arundinacea*; —gras *n.* ostřice *f.*, třtina *f.*, rákos *m.*; —huhn *n.* slípka vodní *Gallinula*.

Röhricht *adj.* trubkovitý, rourkovitý; trubčitý; R. *n.* rákosiště *n.*

Rohrig *adj.* rákosnatý; třtinatý.

Rohrkäfer *m.* rákosníček *m. Donacia*.

Röhrkasten *m.* kašna *f.*; 2. koryto u studnice; —futteral *n.* obložení u kašny, příkrov na kašnu.

Rohr-kolbe *f.* trubinec (orobinec) *m. Typha*; —matte *f.* rohož, rohožka *f.*; —nagel *m.* hřeb na rákos, hřeb rákosový, rákosník *m.*; —pfeife *f.* píšťalka *f.*, trestinka *f.*; —reiher *m. v.* Rohrdommel; —ſänger *m.* (Vogel) rákosník *m. Calamodyta* (*Sylvia*) *arundinacea*; —ſchilf *n.* rákos *m.*; —ſchlag *m.* třtěnisko, trstěnisko *n.*, —ſtab, —ſtock *m.* rákoska *f.*; —wand *f.* stěna rákosová.

Röhrwasser *n.* voda trubní.

Rohr-weihe *f.* (Vogel) pochop *m. Falco* (*Circus*) *aeruginosus*; —werkpfeife *f.* (phys.) píšťala s jazýčkem; —zucker *m.* třtinový cukr.

Roh-schwefel *m.* síra surová; —ſtahl *m.* ocel zkujněný, surový *v.* Friſchſtahl; —ſtoff *m.* látka surová, surovina *f.*

Rokoko *n.* rokoko *n.* (mušlový sloh r. 1720—1770).

Roland (-s) *m.* silák, velikán *m.*

Roll-a *f.* (lt.) oběh *m.*; 2. *v.* Rolle; Beſchluß *per* —*am*, —arbeſchluß *m.* snešení oběžmo, s. oběžné.

Rollapfel *m.* chřestáč *m.*

Rollate *f.* (Zuckergebäck) zavinutka *f.*, kornout, kotouč *m.*

Roll-bar *adj.* svinutelný; —brett *n. v.* Mangebrett.

Rolle (M. -en) *f.* stočka *f.*, kotouč *m.*; 2. kroužek *m.*, kolečko *n.*; 3. R. (mech.) kladka *f.*; 4. zavitek *m.*, chumáč *m.*; 5. (Backwerk) kotouč, závin *m.*; 6. (okon.) říčice *f.*, žejbrovačka *f.*; 7. (anat.) oko-

vec předloketní kosti; 8. R. výpis *m.*, výpisek *m.*; 9. výkaz *m.*, oběžník *m.*; 10. (v. Theatr.) role *f.*, úkol *m.*; úloha, osoba *f.*; seine R. einstudieren učiti se, naučiti se roli své.

Rollen mſ. kouleti se; mh. rachotiti, chřestěti, hrčeti; *act.* kouleti; kotáleti; žejbrovati, váleti, vinouti; die Augen r. očima kouleti, oči v kolo točiti; ſich r. vinouti se; —d kulivý, běžný.

Rollen-fach *n.* odbor, druh rolí; —-tabak *m.* točený tabák, kroucený tabák; —zug *m.* kladkostroj (Archimedův) *m.*

Roller *m.* valeč *m.*; 2. kocour *m.*; 3. chrust *m.*

Roll-fleiſch *n.* zátoček *m.*; —gerſte *f.* ječmen šestiřadý; šesterák *m.*; 2. kroupy *pl.*; —hering *m.* zavináč *m.*; —holz *n.* válec *m.*; —hügel *m.* vrcholek *m.*; —kammer *f. v.* Mangelkammer; —kuchen *m.* smrštěnec, závin, zákrutek *m.*; —rüffel *m.* (der Inſekten) sesák svinutý; —ſchnalle *f.* přezka na svinutí; —ſeſſel *f.* sesle na kolečkách; —ſtein *m.* valoun *m.*; —vorhang *m. v.* Rouleau; —wagen *m.* dětský vozejček, lehký vozík, koleska *f.*; valník *m.*; —werk *n.* rachtáč *m.*

Roman (-s, M. -e) *m.* román *m.*; —bibliothek *f.* biblioteka románů; —dichter, —ſchreiber, —enſchreiber *m.* románopisec *m.* (spisovatel románů).

Romanen-haft *adj.* románovitý; —held *m.* románový hrdina; hrdina románu.

Roman-isch *adj.* románský; —iſt (-en) *m.* romanista *m.* [romantický.

Romant-ik *f.* romantika *f.*; —iſch *adj.*

Romanze (M. -en) *f.* romance *f.*

Römerzinszahl *m.* letokruh indiktový.

Römiſch *adj.* římský.

Ronde *f.* (mil.) důstojnická obchůzka.

Rondeau *n.* (fr.) okružna báseň n. píseň; —ritt *m.* jizda dokola.

Rondell (-s, M. -e) *n.* kulatý pokojík, okrouhlice *f.*, okrouhlík *m.*

Rondſchrift *f.* písmo kroužené.

Rorate *coeli* (lt.) rosu dejte nebesa! (Andacht) roráte, roráty *pl.*

Rören *v.* Röhren.

Rosa *f.* (lt.) růže *f.*; *sub r.* fig. pod pokličkou, t. důvěrně; —*ceae pl.* (bot.) [růžovité.

Rösche *adj.* křehký.

Rösche *f.* (Mühlbau) spád *m.*

Röschen *n.* růžička *f.*

Roſe (M. -n) *f. Rosa* růže *f.* (bot.); 2. (Rhet.) *f. v.* Rotlauf.

Roſen-antlitz *n.* růžový obličej; —baum *m.* pěnišník *m.*, růžodrv *m.*, bobkovník *m.*, bobkovnice *f. Rhododendron*; —birn *f.* růžovka *f.*; —buſch *m.* růžoví *n.*, růžový keř *Rhododendron*; —dorn *m.* šípek *m. Rosa canina*; —droſſel *f.* špacek růžový *Turdus roseus*; —eſſenz *f.* růžovina *f.*; —farbe *f.* růžová barva; —farben, —farbig *adj.* růžobarevný, růžový; —feſt *n.* růžová slavnost, růžoviny *pl. f.*; —gebüſch *n.*, —gehäude *n.*, —hecke *f.* růžoviště *n.*; —honig *m.* růžový med; —knoſpe *f.* růžové poupě; —kranz *m.* růženec *m.*, růžový věnec; —kranzfeſt *n.* růžencová slavnost; —kranzförmig *adj.* růžencovitý; —kränzler *m.* růženečkář *m.*; —kranzmacher *m.* paterník *m.*; —kranzritter *m.* růženečník *m.*; —kraut *n.* růžovec *m.*; jeřabečník růžový *Pelargonium roseum*; —kreuzer *m.* (Bruderſchaft) bratr růžového kříže; —mädchen *n.* růženka *f.*; —monat *m.* růžen *m.*, červen *m.* (6. měsíc); —öl *n.* růžový olej; —quarz *m.* růženín *m.*; —rot *n.*, —röte *f.* růžovost *f.*; —ſaft *m.* růžová šťáva; —ſonntag (Lätareſonntag) *m.* neděle družebná, n. růžová; —ſtock, —ſtrauch *m.* růžový trs, růžový keř; —wangen *pl. f.* růžové líce; —waſſer *n.* růžová vodička.

Roseola *f.* (lt.) (med.) růžovky *pl.* Röteln.

Roſett-e (M. -n) *f.* růžice *f.*; R. bei Rädern hvězda *f.*; —enförmig *adj.* růžicovitý, růžičkovitý; —enkupfer *n.* měď čištěná.

Roſig *adj.* růžový, růžený.

Roſine (M. -n) *f.* hrozinka, rozinka *f.*; —nmann *m.* hrozinkář *m.*

Roſmarin (-es, oh. M.) *m.* rozmarina *f.*; —apfel *m.* jablko rozmarinové, rozmarináč *m.*; —kranz *m.* věnec rozmarinový, věnec rozmariny. [*f.*

Roſoglio (M. -ien) *m.* (*n.*) (lt.) rosolka

Roſomak *m.* (zool.) rosomák *m.* (hltoň *m.*) *Gulo.* [daví.

Roſores *pl.* (lt.) (zool.) hlodavci, hlo-

Roß (-ſſes, M. -ſſe) *n.* kůň *m.*, komoň *m.*, oř *m.*; —arzt *m.* lékař koní; —bauch *m.* (Pflaume) římbuch *m.*; —beere *f.* borůvka *f.*; —bereiter *m.* koníř *m.*, projížděč *m.*; —bube *m.* pohůnek *m.*; —egel *m.* koňská pijavice.

Röſſel *n.* (Schachſp.) koník, koníček *m.*; —ſprung *m.* (Schachſp.) koníčkův skok. [hřínati se.

Roſſen mh. (v. Stuten) hřebiti se,

Roß-geld *n.* chomoutné *n.*; —haar *n.* vlášení *n.*, vlasina *f.*, žíně *f.* (koňský vlas); —haarbuſch *m.* žíněný chochol; —handel *m.* koniřství *n.*; —händler *m.* koníř *m.*; —hären *adj.* žíněný.

Roſſig *adj.* hřebivý, konivý; r. ſein *v.* Roſſen

Roß-käfer *m.* brumbál *m.*; —kamm *m.* hřbílce *n.*; —kaſtanie *f.* maďal *m.*, jirovec *m. Aesculus hippocastanum*; —kopf *m.* (arch.) kobylí hlava; —mähne *f.* hříva *f.*; —markt *m.* koňský trh; —neſſel *f.* čistec *m. Stachys*; —pflaume *f.* hlušice *f.*, bluma *f.* (veliká slíva); —ſchwanz, —ſchweif *m.* koňský ocas; türkiſcher R. bunčuh *m.*; 2. (bot.) přeslička *f. Equisetum*, —ſtall *m.* konírna *f.*; —ſteuer *f.* koničné *n.*; —wärter *m.* koňák *m.*; —wedel *m.* oháňka z vlašin; *v.* Roßſchwanz; —zucht *f.* chov koní, koniřství *n.* [*f.*; 2. rez *f.*; 3. sněť *f.*

Roſt (-es, M. Röſte) *m.* rošt *m.*; mříže

Röſtanſtalt *f.* pražírna *f.*; (Flachs) močirna *f.*

Roſt-balken *m.* (arch.) rošt *m.*; —boden *m.* (arch.) křižovaná (kapucínská)

podlaha; —braten *m.* dušená n. pečená hovězina, roštěná pečeně, roštěnka *f.*; —braun *adj.* rezavý.

Röste *f.* (čes.) močidlo *n.* [věti.

Rosten mh. rezivěti, rezavěti, zrezavěti.

Rösten močiti, rositi (len); 2. smažiti, škvířiti, pražiti; sušiti, žáriti.

Rost-farben, —farbig *adj.* snědobarevný, rezavý.

Rösthaus *n.* pražírna *f.*

Rostig *adj.* rezivý, rezavý, rezovatý.

Rostopschin *n.* roztopšinka *f.*

Rost-pendel *n.* roštovné kyvadlo; —pfahl *m.* (arch.) jehla *f.*, rošt *m.*

Rostrum *n.* (lt.) *v.* Schnabel.

Roststätte *f.* pražiště *n.*; 2. rosiště *n.*

Röstung *f.* pražení *n.*, upražení *n.*, usmažení *n.*; —arbeit *f.* (chem.) pražení *n.*

Rot *adj.* červený; ruměný; zardělý; rudý; (v. Haar) ryšavý, zrzavý; r. werden začervenati se, zarděti se; R. *n.* červeň *f.*, červenost *f.*

Rota *f.* (lt.) komorní soud papežský.

Rotang *n.* španělský rákos *Calamus rotang.*

Rotation *f.* (lt.) otáčení, kroužení *n.*

Rotations-achse *f.* osa otáčení, osa otočná; —fläche *f.* plocha otočná, otočeň *f.*; —geſchwindigkeit *f.* rychlost otáčení; —körper *m.* otočník *m.*; —magnetismus *m.* magnetičnost otočná; —maſchine *f.* kruhostroj *m.*, otočný stroj; rotačka *f.*, kruhačka *f.*; —zeit *f.* čas otočení, kolot *m.* [vířivé.

Rotatorische Erſchütterung otřesení

Rot-auge *n.* (Fiſch) *v.* Plötze (Rotling); —baum *m.* modřín *m.*; —binder *m.* bečvář *m.*; —birn *f.* červenice *f.*; —bleierz *n.* olovec polouhranolový; —blutig *adj.* červenokvětý; —braun *adj.* hnědočervený; —buche *f.* buk *m.*; —broſſel *f.* cvrčala *f.*

Röte (oh. M.) *f.* červenost; rudost; zardělost *f.*; R. der Wangen ruměnec *m.*

Roteisenstein *m.* krevel *m.*

Rötel (-s, unv. M.) *m.* rudka *f.*, hlinka tosařská; 2. *pl.* —n (med.) růžovky *Roseolae, Rubeolae.*

Röten *act.* červeniti, zruměniti; mh. červenati se, zapalovati se; červeněti, ſich r. červenati se, začervenati se, rděti se, rumèniti se.

Rot-falke *m.* poštolka *f. Falco Tinnunculus*; —farbig *adj.* červenobarevný; —fichte *f.* smrk *m.*; —fink *m.* hejl *m.*; —fleckig s červenými skvrnami; —forelle *f. v* Sämling; —fuchs *m.* liška pálená; 2. (Pferd) ryzka *f.*; 3. (Schimpf.) zrzoun *m.*; —fußfalke *m.* poštolka rudonoha; —gerber *m.* koželuh *m.*; —gießer *m.* měďař, měditljec *m.*; —giltigerz *n.* rudek klencový; —glühend *adj.* rudožhavý, do ruda rozpálený; —guß *m.* měděná litina; —haarig *adj.* ryšavý, zrzavý, rudovlasý, červenovlasý; —hanfling *m.* jiřice *f.*; —holz *n.* červené dřevo, sandálové dřevo; —huhn *n.* jeřabice rudá *Perdix rubra.*

Rotieren otáčeti se, kroužiti.

Rot-käppchen *n.* (im Märchen) červená karkulka; —kehlchen *n.* (Vogel) červenka *f.*, čermák *m. Motacilla (Lusciola) rubecula*; —kopf *m.* zrzoun *m.*, ryšan *m.*, rezek *m.*; —kupfer *n.* červená měď; —kupfererz *n. v.* Kupfererz; —lauf *m.* (Rhk.) růže *f. Erysipelas.*

Rötlich *adj.* přičervenalý, načervenalý, zarudlý, přirudlý.

Rotliegendes *n.* (geol.) jesepový n. červený pískovec.

Rötling (-es, M. -e) *m.* (Vogel) řehek, řehák *m. v.* Rotſchwänzchen; 2. (Fiſch) plotice *f.*, ruměnice *f.* (Plötze) *Leuciscus rutilus*; 3. (Schwamm) ryzec *m.*; 4. (Apfel) červenka, krvavka *f.*

Rotonde *f.* (fr.) *v.* Rotunde.

Rot-pflaume *f.* červenice *f.*; —ſchimmel *m.* tisek *m.*, tiska *f.*; —ſchmied *m.* kotlář *m.*, měďař *m.*; —ſchwanz *m.*, —ſchwänzchen *n.* řehák domácí *Motacilla (Lusciola) Phoenicurus*; —ſtoff *m.* červenina *f.*; —ſucht *f.* červenice *f.*; —tanne *f.* smrk *m. v.* Fichte.

Rotte (M. -en) *f.* rota *f.*, spolek *m.*; 2. sběř *f.*; spřež *f.* [*v.* Roden.

Rott-e *f.* kopanina *f.*, krč *f.*; —en

Rott-en ſich, —teren ſich rotiti se, srocovati se; —engeſell, —enmacher, —enſtifter *m.* rotitel *m.*

Rottierung *f.* rocení *n.*

Rottmeister *m.* rotmistr *m.*

Rotul-a *f.* (lt.) (med.) pokrutka *f.*, —teren skládati spisy; —us *m.* (lt.) der Akten skladek spisů.

Rotunde (M. -en) *f.* (lt.) rotunda *f.*, okrouhlice *f.*, okrouhlé stavení.

Rot-welsch *n.* hantýrka *f.*; —wild, —wildbret *n.* červená zvěř; —wurſt *f.* jelito *n.*

Rotz (-es, oh. M.) *m.* ozhr (vondr) *m.*, sopel *m.*; 2. *v.* Rotzkrankheit; —ausſchlag *m.* (med.) nádorky v kůži ozhřivých; —beule *m.* usmrkanec, uvozhřenec *m.*; —en mh. smrkati; —ig *adj.* ozhřivý; uvozhřený; —kind *n.* frně *n.*; —krank *adj.* (Pferd) ozhřivý, vozhřivý; —krankheit *f.* ozhřivka (vozhřivka, nozdřivka *f.*), ozhřivice *f.*

Roué (-, M. -s) *m.* (fr.) zhejralec, hejsek, prostopášník *m.*; padouch *m.*

Rouge *adj.* (fr.) červený; R. *n.* červeň *f.*, červená barva; (Zeug) červenina *f.*

Roul-eau *m. et n.* (fr.) válec *m.*; kotouč *m.*; —ette *f.* stačecí, svinovací n. spouštěcí záclona (v okně); (Spiel) ruleta *f.*; —teren v oběhu býti, obíhati.

Rout *m.* (engl.) vznešená n. čestná společnost; dýchanek *m.*

Route s. (fr.) cesta, dráha *f.*; směr cesty (Seefahrt) výkaz (plavby); *v.* Marſchroute.

Routin-e *f.* (fr.) rutina *f.*, zběhlost *f.*, obratnost *f.*, zručnost *f.*; zkušenost herecká; fig. prohnanost *f.*; —iert zběhlý, obratný, zručný; vycvičený; fig. prohnaný.

Royal-ist (-en) *m.* (fr.) royalista *m.*; královec *m.*; —papier *n.* královský papír, roál *m.*

Rübe (M. -n) *f.* řipa *f. Rapa.*
Rubel (-s, unv. M.) *m.* (ruff. Münze) rubl (, e) *m.*
Rüben-acker *m.*; —feld *n.* řepiště, řepniště, řepoviště *n.*; —boden *m.* řepová půda; —meſſer *n.* cetlík *m.*; —zucker *m.* řepový cukr (cukr z řepy, z cvikly).
Rubeolae *pl.* (med.) růžovky Roteln.
Rübesamen *m. v.* Rübs.
Rübezahl *m.* (myth.) Krakonoš *m.*
Rubia *f.* (lt.) (bot.) mařena, mořena *f.*
Rubin (-s, M. -e) *m.* rubín (rdín) *m.*; —blende *f.* rudek *m.*, rumělka *f.*; —glas *n.* sklo rubínové, nachové; —ſchwefel *m.* síra polouhranolová.
Rüböl *n.* řepkový olej.
Rubrik (M. -en) *f.* rubrika *f.*, sloupec *m.*, oddělení *n.*, oddíl *m.*; R. einer Schrift záhlaví *n.*, rubrika *f.*; —enrechnung *f.* účet sloupcový, ú. rubriční.
Rubrizier-en rubrikovati, článkovati; čerchati; —maſchine *f.* čerchadlo, rubrikovadlo *n.*, přístroj na rubrikování.
Rubrum *n.* (lt.) záhlaví *n.*, nadpis *m.*
Rübs, Rübſen *m.*, Rübſamen *m.* řepice *f.*, řepák *m. Brassica napus.*
Rübsenfeld *n.* řepkoviště *n.*
Ruch (-s) *m. v.* Geruch.
Ruch-bar *adj.* rozhlášený; r. werden rozhlásiti se; r. machen rozhlásiti něco, hlas o někom n. o něčem pustiti; —los bohaprázdný, bezbožný, neslechetný.
Ruck (-es, M. -e) *m.* smyk *m.*, strk *m.*, trhnutí, škubnutí *n.*; mit einem R. jedním machem.
Rück-anfall *m.* (der Erbſchaft an den Erblaſſer) navrácení dědického nápadu, vrácené dědictví.
Rück-antwort *f.* zpáteční (zpětná) odpověď; —bezüglich (grm.) zvratný; —bleibſel *n.* zbytek, ostatek *m.*; —blick *m.* ohled *m.*, ohlednutí *n.*; —bürge *m.* podpůrný rukojmě, jistec *m.*; —deutend *adj.* (grm.) vztažný; —empfang *m.* zpětobdržení *n.*
Rucken (v. Tauben) vrkati.
Rücken pomknouti, posunouti, sesouvati; mil. postupovati; die Uhr rücke hodiny hrkly; ins Feld r. do pole vytrhnouti, vyláhnouti; in ein Land r. do země vtrhnouti.
Rücken (-s, unv. M.) *m.* hřbet *m.*, záda *pl.*; einem in den Rücken fallen v týl komu vpadnouti; R. der Hand vršek ruky; R. der Art čepec *m.*, obuch *m.*; —blatt *n.* (anat.) lopatka *f.*; —darre *f. Tabes dorsalis, Myelophthisis* úbytě míchy, vysychání míchy; —floſſen *pl.* plýtvy n. ploutve hřbetové, hřebínky *pl.*; —gebirge *n.* (geol.) hřbetnaté hory *pl.*; —gegend *f.* záda *pl.*; náhřbetí *n.*; —halt (-es) *m.* záloha *f. v.* Hinterhalt; —kiſſen *n.* náplecník, podplecník *m.*; —krümmung *f.* shrbení *n.*
Rückenmark (-es) *n.* micha, mícha *f. Medulla spinalis.*
Rückenmark-darre *f.*, —ſchwindſucht *f. v.* Rückendarre; —entzündung *f.* zánět *m.*, zapálení míchy; —erſchutterung *f.* otřesení míchy; —höhle *f.* páteřnice *f.*
Rücken-naht *f.* (bot.) šev zadní, hřbetový; —riemen *m.* náhřbetník, pohřbetník *m.*; —ſchlägiges Rad (mech.) kolo se zadním nápadem; —ſeite *f.* rub *m.*; (bot.) záda *pl.*, hřbet *m.*; —teil *m.* zadek *m.*; —wirbel *m.* páteřnice *f.*; —wunde *f.* rána hřbetní.
Rücker *m.* hýbač *m.*, hýbatel *m.*; (in der Taſchenuhr) postrkovátko *n.*
Rück-erinnerung *f.* rozpomínka *f.*; rozpomenutí, rozpomínání *n.*; —erlag *m.* (der Klage) navrácení žaloby; —erſatz *m.* (eines Betruges) navrácení, nahražení *n.* (sumy); —erſatzrecht *n.* právo k navrácení; pr. k náhradě; —fahrt *f.* jízda nazpátek, zpáteční jízda; —fall (-es, M. -fälle) *m.* (med.) zpětnost *f.*, návrat nemoci (Rezidiv); 2. R. (zum Verbrechen) návrat k zločinu, opětování n. opakování zločinu, opětný zločin; —frage *f.* otázka na otázku; 2. *v.* Nachfrage; —fuß *m.* (Deichb.) podhrází *n.*; —gabe *f.* vrácení, navrácení *n.*; —gang (-es, M. -gänge) *m.* návrat *m.*, navrácení *n.*; (Börſ.) ústup *m.*, klesnutí, klesání *n.*, pokles *m.*; —gängig *adj.* couvající, zpětný; klesající; na zmar přišlý; der Kauf wurde r. trh se rozešel, s koupě sešlo; r. machen (einen Kauf usw.) zvrátiti, zrušiti (koupi atd.); (Kkht.) nemoc zase přivésti (opětovati nemoc).
Rückgrat (-es) *m.* (*n.*) páteř *f.*, hřbetnice *f. Spina dorsi.*
Rückgrats-höhle *f.* páteřnice *f.*; —tiere *pl.* obratlovci, nitrokloubí; —wirbel *m.* článek hřbetnice.
Rück-haken *m.* zavěšák, zadák *m.*; —halt (-es, oh. M.) *m.* zadržení, tajení, utajování, zatajování *n.*; zadrželost *f.*; —haltlos *adj.* netajený; nezatajený; *adv.* bez obalu; —kauf *m.* návratná koupě, odkup *m.*; —kaufen etw. něco nazpět koupiti, odkoupiti; —kaufsrecht *n.* právo odkupné; —kehr (oh. M.) *f.* návrat *m.*, navrácení *n.*; —lager *n.* (b. Faſchinenb.) zadní lože, zpáteční hon; —läufig *adj.* zpětběžný; —ling (-s, M. -e) *m.* kozelec, kotrmelec *m.*; —lings *adv.* zpět, zpátkem, pozpátku; zadu, odzadu; —marſch *m.* zpáteční tažení, zpáteční pochod; —rechnung *f.* návratný účet; (Gegenr.) odčet *m.*; —reiſe *f.* návratná cesta, návrat *m.*; für die Hin- und Rückreiſe za cestu tam a nazpět; —ſchlag *m.* zpětnost *f.*, odraz *m.*; (des Donners) zpáteční udeření; (Börſ.) klesnutí *n.*; —ſchluß *m.* zpět odeslání; unter R. des Kommunikats vraceje propůjčený spis; 2. R. zpětný závěrek; —ſchritt *m.* zpáteční krok, couvnutí *n.*; ústup *m.*; —ſchrittspartei *f.* zpátečnická strana; —ſeite *f.* rub *m.*, obrácená strana, spodní strana, rubní strana.
Rücksicht (M. -en) *f.* ohled *m.*, vzhled *m.*, zření *n.*, zřetel *m.*; R. auf etw. nehmen vzhled, ohled míti na něco n. k čemu, hleděti n. prohlédati k čemu; zřetel k něčemu obrátiti; aus R. auf etw., gegen einen, in R. deſſen z ohledu na...., vzhledem k...., hledíc

k....; ohne R. auf Personen bez ohledu na osoby; —lich *adv.* (r. dessen) vzhledem, z ohledu na....., hledíc na....., hledíc k....

Rücksichts-los *adj.* bezohledný; *adv.* bez ohledu; —nahme *f.* ohled *m.* (na něco); mit R. hledíc k...; —voll *adj.* ohleduplný; —würdig *adj.* pozoruhodný; ohledu hodný.

Rücksitz *m.* (im Wagen) zpáteční sedadlo (s. po konich).

Rücksprache *f.* rozmluva *f.*, rozhovor *m.*, rozprávka *f.*; R. nehmen ob. pflegen mit jmd. mluviti, rozmlouvati s kým.

Rück-stand (-es, M. —stände) *m.* zadržalost *f.*, zádržek *m.*, zádržka *f.*; R. eines Restes nedoplatek *m.*; —stände von Amtsgeschäften nevyřízené úřední práce, zádržky; —ständig *adj.* zadržený, zadržalý; 2. nezaplacený, nedoplacený; nevyřízený; -e Zinsen zadržené úroky; —standsausweis *m.* výkaz zadržalosti; výkaz zádržků.

Rück-stauen *n.* (des Blutes) zpáteční oběh krve; R. des Wassers zpáteční voda; —stellen nazpět dáti; vrátiti, navrátiti; —stellig *adj. v.* Rückständig, Rückgängig; —stoß *m.* zpátečné trhnutí; odraz *m.*; —tritt *m.* odstoupení *n.*, odstup *m.*; zpáčení *n.*; (Börs.) klesnutí *n.*; —umlaut *m.* návratné přehlasování.

Rückung (M. -en) *f.* posunutí, pošinutí *n.*; pomyk *m.*; —sfähigkeit *f.* pomykavost *f.*; —skraft *f.* pomykavá síla.

Rück-vergüten nahraditi; —verkauf *m.* návratný prodej; —verrechnung *f.* návratné účtování; —versicherung *f.* zajištění *n.*, zaručovací n. podpůrné n. náhradné pojištění, záruka při pojištění; —versicherungsvertrag *m.* smlouva zajišťovací, smlouva zaručovací (při pojištění); —verwandlung *f.* (der Laute) navratná proměna; —wand *f.* zadní stěna; —wartig *adj.* zadní.

Rückwärts *adv.* zpět, zpátky, zpátkem, nazpátek; zadem; (bot.) —beugung *f.* zpáčení *n.*; —einschneiden (math.) nazpět prořínouti.

Rück-wechsel *m.* (fin.) návratná směnka; —wirken zpět působiti; —wirkend *adj.* zvratný; —wirkung *f.* zpětné působení; zpětnost *f.*; R. ausüben *v.* Rückwirken; —zahlen splatiti, splácetí něco; —zahlung *f.* (einmal) splacení *n.*, (länger) splácení *n.*; —zug *m.* (-es, M. —züge) *m.* ústup *m.*, odtažení *n.*, návratné n. zpátečné tažení, zpáteční pochod; —zugslinie *f.* (mil.) čára ústupná, ústupiště *n.*

Rüde (-n, M. -n) *m.* samec *m.* (pes, ohař *m.*, lišák *m.*, vlk *m.*).

Rüde *adj.* (fr.) hrubý, drsný; Rüdeſſe, Rudität *f.* hrubost, drsnost *f.*

Rudel (-s, unv. M.) *n.* hejno, stádo *n.*, houf *m.*; 2. kopist, měchačka *f.*

Rudeln hýbati, míchati čím.

Ruder (-s, unv. M.) *n.* veslo *n.*; —bank *f.* veslařská lavice; —er *m.* veslař, veslář *m.*; *pl.* (zool.) vesláři; —feder *f.* (zool.) letka *f.*, kosinka *f.*, peruť *f. v.* Schwungfeder; —füße *pl.* nohy veslovité; —füßer, —füßler *m. pl.* (zool.) ploutvonozí; —knecht *m.* veslář *m.*; —loch *n.* veselný otvor; —meister *m.* veslářský mistr.

Rudern mh. veslovati; (b. Vogelst.) párití, sparovati.

Ruder-rad *n.* bei Dampfbooten veslovací kolo; —schiff *n.* veselní loď; —werk *n.* veslení *n.*

Rudimente *pl.* (lt.) počátky *pl. m.*, základ *m.*

Ruf (-es, M. -e) *m.* volání, zavolání *n.*; (oh. M.) povolání *n.*; hlas *m.*, pověst *f.*, pozvání *n.*; dem —e Folge leisten vyhověti nabídnutému povolání; podle povolání se zachovati; den R. zu einer Stelle annehmen pozvání na úřad přijmouti.

Rufe (M. -n) *f.* škraloup *m.*, strup *m.*

Rufen mh. volati, křičeti, vyvolávati, hlásiti; die Namen r. volati někoho ze jmena, vyvolávati jmena; er rief (= er rufte) on volal.

Ruf-endung *f.*, —fall *m.* (grm.) volatel *m.*, vyzyvatel *m. Vocativ*; —er *m.* volač, volatel *m.*

Rufig *adj.* korovatý, okoralý.

Rufzeichen *n.* (grm.) rozkazník *m.*, výkřičník *m.*, výzevník *m.*

Rüge (M. -n) *f.* domluva *f.*; důtka *f.*; 2. trest *m.*, pokuta *f.*; 3. donáška *f.*; —gericht *n.* karací soud.

Rüg-en dotknouti, podotknouti čeho; v lehkosť uvésti; vytýkati, předhazovati komu; pokutovati; —er *m.* vytýkač *m.*; 2. donašeč *m.*

Ruhe (oh. M.) *f.* pokoj *m.*, mír *m.*; klid *m.*; poklid *m.*; 2. odpočinutí *n.*, odpočinek *m.*; R.! ticho! laß mich in R. dej mi pokoj! nech mne na pokoji! R. seiner Asche! pokoj popelu jeho! nechť odpočívá v pokoji! —bank *f* stolice n. lavice k odpočinutí; —bett *n.* pohovka *f.*, lehátko *n.*; —gehalt *m.* odpočivné (, ého) *n.*; —kissen *n.* podhlavnička *f.*; —lager *n.* spočívadlo *n.*; —los *adj.* nepokojný, neklidný; *adv.* bez pokoje.

Ruhen mh. odpočinouti, odpočívati; spočinouti; spočívati; pokoj dáti; (ök.) úhořiti, úhorem ležeti; auf etw. r. spočívati, ležeti na čem, v čem; padati, připadati na něco; fig. spáti, ležeti (odpočívati); er möge die Sache r. lassen ať toho nechá, ať od toho upustí; (phys.) ein Körper ruht těleso je v klidu, jest klidné.

Ruhe-ort, —platz *m.* odpočívadlo *n.*; místo k odpočinutí; —punkt *m.* přestávka, odpočívka *f.*; (mech.) podpora *f.*, podporný bod; —sitz *m.* pohovka *f.*, odpočívadlo *n.*; —stand *m.* odpočinek *m.*; einen Beamten in den R. versetzen úředníka dáti na odpočinek; —stätte, —stelle *f.* místo (k) odpočinku; fig. hrob *m.*; —störer *m.* rušitel pokoje, kazimír *m.*; —stunde *f.* hodina (k) odpočinku; —tag *m.* den odpočinku; —zeichen *n.* (mus.) odpočívka *f.*; (grm.) *v.* Interpunktionszeichen; —zimmer *n.* odpočívárna *f.*, světnice n. pokoj k odpočinku.

Ruhig *adj.* pokojný, tichý, klidný; r.! ticho!

Ruhm (-es, oh. M.) *m.* sláva *f.*, oslava *f.*; ohne R. zu melden nechlubě se, bez chlouby mluvě; —begierde *f.* slávychtivost *f.*

Rühmen etw. jmd. slaviti, oslavovati, vychvalovati, vynášeti; ſich r. (eines Rechtes) chlubiti se, vychloubati se čím.

Ruhmes-glanz *m.* veleslávа *f.*; slavolesk *m.*; —glänzend *adj.* slavoleský; —halle *f.* slavín *m.*, slavostánek *m.*

Ruhmgier *f.* slavobažnost *f.*; —ig *adj.* slavobažný.

Rühmlich *adj.* slavný, chvalitebný; **Ruhm-los** *adj.* neslavný, nechvalný; —redig *adj.* chlubný, vychloubavý; honosivý; —ſucht *f.* lakota po slávě; —würdig *adj.* slávy hodný.

Ruhr (oh. M.) *f.* (med.) úplavice *f.*; běhavka *f.*; rote R. červenka *f.*; 2. R. (ökon.) náměška *f.*, namíšení polí.

Rühr-bar *adj.* pohnutelný; —ei (-es, M. -er) *n.* míchané vejce *pl.*

Rühr-en mh. (haben r.) pocházeti, přicházeti; II. *act.* hnouti; pohnouti, hýbati, pohybovati něčím; 2. tknouti; dotknouti; 3. das Gemüt r. dojmouti; 4. r. míchati; 5. (b. Vogelſt.) páriti, sparovati; ſich r. hýbati se; vládnouti sebou; —end *adj.* tklivý, pohnutlivý; dojemný; dojímavý.

Rühr-faß *n.* máselnice *f.*, moutevník *m.*, kbelík na máslo, díže *f.*; —haken *m.* rádlo *n.*; —holz *n.* vrtidlo *n.*, moutvice *f.*, kopisť *f.*; —ig *adj.* pohyblivý; čilý, čiperný; přičinlivý; —kelle *f.* vařečka *f.*, měchačka *f.*

Ruhrkraut *n.* protěž *f.* *Gnaphalium.*

Rühr-löffel *m. v.* Rührkelle; —milch *f.*, kyška *f.*; —nagel *m.* rojholec *m.*, nicohlav *m.*

Ruhrpflanze *f. v.* Ruhrkraut.

Rühr-ſam *adj.* pohyblivý; —ſchaft *m.*, —ſcheit *n.* kopisť *f.*; R. in der Mühle pružinka *f.*; —ſchnur *f.* spár *m.*, spara, spěra, spíra *f.*; —ſtange *f.* vrtidlo *n.*, moutidlo *n.*; —ſtecken, —ſtock *m. v.* Rührſchaft; —ung *f.* pohnutí, tknutí *n.*; (intenſivere) vzrušení *n.*, dojmutí *n.*, rozčilení *n.*; pohnutost *f.*, tklivost *f.*

Ruhrvogel *m.* sparník *m.*

Ruin (-es) *m.* (lt.) zkáza *f.*, záhuba *f.*; —e (M. -en) *f.* rozvaliny, zříceniny, ssutiny *pl.*, zboření *pl.*, zbořeniště *n.*, troska *f.*; —ieren rozrušiti; jmd. r. zničiti koho.

Rülps (-es, M. -e) *m.* říhnutí, krknutí *n.*; —en mh. říhati, krkati, škytati.

Rum (-s, oh. M.) *m.* (engl.) rum *m.*

Rumen *n.* (lt.) *v.* Wanſen.

Rumex *m.* (*f.*) (lt.) šťovík *m.*

Rumforder Suppe polívka rumfordská, rumfordka *f.*

Ruminieren (lt.) přežívati, přežvykovati.

Rumizin *n.* šťovíkovina, šťavelina *f.*

Rummel (-s, oh. M.) *m.* drouh *m.*; fig. povyk *m.*, ruch *m.*; —ei *f.* haraburdí, harampádí *n.*

Rummeln *v.* Rumpeln.

Rumor (-s) *m.* (lt.) hluk, povyk *m.*; hřmot (rámus) *m.*; —en *v.* Rumpeln.

Rumpel-er (-s, unv. M.) *m.* bouřil *m.*, hřmotil *m.*; —kammer *f.* charouzna *f.*; —kaften *m.* skříň na veteš; —n mh. rachotiti, bouřiti; buráceti; hřmotiti; 2. kručeti, škvrčeti v břiše; —werk *n.*, —zeug *n.* haraburdí, harampádí, chamradí *n.*, starý chrust.

Rumpf (-es, M. Rümpfe) *m.* tělo *n.*, kmen těla bez hlavy, trup *m.* (dřík); 2. (Bien.) úl *m.*, špalek včel; 3. (Schiff.) vrak *m.*; 4. moučnice *f.*; 5. korčák *m.*; 6. (Baum) peň *m.*; 7. (b. Schuſter) holénka *f.*

Rümpfen (die Naſe) kroutiti nosem, krčiti nosem, k. nos; r. den Mund křiviti, špouliti hubu.

Rumpf-glieder *pl.* okončiny dříkové; —gliederknochen *pl.* kosti končin dříkových; —leder *n.* ostarek *m.*, kůže z ostarka; —letter *f.* (in der Mühle) lihy, ližiny, kačata *pl.*; —parlament *n.* fig. kusý sněm; —ſchuh *m.* korčák *m.*

Run *m.* (engl.) shon *m.* (o peníze u spořitelny).

Rund *adj.* (*comp.* runder u. ründer, *sup.* rundeſte u. ründeſte) okrouhlý, kroužlý; kulatý; —es Mädchen boubelaté děvče; —e Summe rovná suma; okrouhlá s.; —e Zahl rovné n. okrouhlé číslo; r. heraus ſagen zhola, bez obalu, zrovna, zpříma říci; die Sache wird nicht ſo r. ablaufen věc se tak hladce neskončí; R. (-s, M. -e) *n.* koleso *n.*, okrouhlík *m.*

Runda *f.* okolná (dokola) *f.* (píseň).

Rund-backig *adj.* boubelatý, buclatý; —birn *f.* kulatka *f.*, okrouhlice *f.*, bakoně *f.*; —blume *f.* koulenka *f.* *Globularia*; —bogen *m.* okrouhlý oblouk.

Runde (oh. M.) *f.* kolo *n.*, okrouhlost *f.*, okrouhlice *f.*; in die R. dokola; R. obchůzka *f. v.* Ronde.

Rundeiſen *n.* ušaté dláto.

Rundell (Rundeel) *v.* Rondell.

Rund-fahrt *f.* objížďka *f.*; —fläche *f.* okolnice *f.*; —gang *m.* obchůzka *f.*; —gemälde *n.* kruhomalba *f.*; —geſang *m.* píseň do kola (kolozpěv *m.*); —heit *f.* okrouhlost *f.*; —hobel *m.* kruhlák *m.*; —holz *n.* kruhlák *m.*, kuláč *m.*; —länglich *adj.* oblý, zakulacený; —lich *adj.* zakrouhlený; —mäuler *pl.* kruhoústé n. mihulovité ryby; —reiſe *f.* okružní cesta, objížďka *f.*; —ſchau *f.* (oh. M.) *f.* rozhled, obhled *m.*, obhlídka *f.*; —ſchreiben *n.* oběžný list; oběžník *m.*; —ſchrift *f.* (ringeum) kruhopis *m.*, obpis *m.*; 2. písmo kroužené; —ſtab *m.* (arch.) obloun *m.*; —ſtempel *m.* kolek *m.*; —um *adv.* kolem dokola; —ung (oh. M.) *f.* okrouhlost, zakulacenost *f.*, kulatost, zaokrouhlenost, okrouhlina *f.*

Ründung (oh. M.) *f.* kulacení, okrouhlení *n.*

Rund-wache *f.* obchozí stráž, obchůzka *f.*; —wangig *adj.* boubelatý; —weg *adv.* zhola, zkrátka, naprosto; —wurm *m.* měchovec *m.* *Strongylus*

Rune (M. -n) *f.* runa *f.*, řez *m.* (*zl.* starobylé řezané písmo); R. (-en) *m.* řezanec, valach *m.* (kůň).

Runen klestiti (koně), valašiti; 2. *v.*

Runenschrift *f.* runské písmo.

Rung-e (M. -en) *f.* klanice *f.*; —-ette *f.* klaníček *m.*; —nagel *m.* srdečník *m.*; svorník *m.*; —schale *f.*, —schemel *m.*, —stock *m.*, —stuhl *m.* oplín *m.*, obrtlík *m.*

Runkel (M. -n) *f.*, —rübe *f.* burák *m.*, buryna, burgundka *f.* *v.* Mangold.

Runken (-s) *m.* (v. Brot) zával chleba, kus chleba. **Runks** *m.* klacek, hulvát *m.*

Runse *f.* rucej *m.*, bystřice *f.* (ve Švýcarích); 2. podmol, výmol *m.*, rokliště *n.* **Runstein** *m.* runský kámen.

Runzel (M. -n) *f.* řasa *f.*, záhyb *m.*; 2. vráp *m.*, vrásek *m.*, vráska *f.*; —ig *adj.* svrasklý, vráskatý, vrásčitý.

Runzeln (die Stirne) krčiti, skrčiti, krabatiti, svraštiti; mh. svrásknouti, vráskovatěti, svraštěti; sich r. zaškarediti se. **Runzelstirn** *f.* svrasklé čelo.

Rupf (-es, M. -e) *m.* trhnutí, škubnutí *n.*; —en trhati, šklubati; eine Gans r. husu škubati; —er *m.* šklubač *m.*; 2. přísloby, úštipky, posličky, návěstné bolesti *pl.* (porodní); —leinwand *f.* cupanina *f.*; —werkzeug *n.*, —zeug *n.* škubadlo *n.*

Rupie (M. -n) *f.* (ostind. Münze) rupie

Ruppig *adj.* ošklubaný, otrhaný; chudý.

Ruprecht: der Knecht R. bubák *m.*, strašidlo *n.*

Ruptur *f.* (lt.) trhlina; roztržka *f.*

Rural *adj.* (lt.) venkovský, vesnický; —post *f.* přespolní pošta, poselská pošta; —postbote *m.* poštovní posel (venkovský), poslíček *m.*

Rusch (-es, ob. M.) *m.* rákosí *n.*; über R. und Busch pies hory a bory.

Ruscheln mh. chrastiti; ledabylo dělati.

Ruse (ob. M.) *f.* hluk *m.*, hřmot *m.*; **Rusig** *adj.* nestálý, nepokojný.

Ruß (-es, ob. M.) *m.* saze *f.*, kopt *m.*, mour *m.*; —braun *adj.* sazohnědý; —bütte *f.* putnička na saze.

Russe (-n, M. -n) *m.* Rus *m.*

Rüssel (-s, unv. M.) *m.* rypák *m.*; R. des Elephanten chobot *m.*, trouba *f.*; R. bei Insekten sosák *m.*; R. der Schweine rypák *m.*; R. am Pfluge slupice *f.*; —käfer *m.* nosatec *m.*, klikoroh *m.*; R. *pl.* *Rhynchophora* sosavci (broučí); —kranz *m.* (b. d. Holzfloße) haluze *f.*; —maus *f.* rypuška *f.* *Mus coricinus*; —tier *n.* chobotuška *f.* *Viverra nasalis*; —tiere *pl.*, *Proboscidea* chobotnatí.

Ruß-fabrig *adj.* sazobarevný, sázavý; —hütte *f.*, —kammer *f.* koptárna *f.*; —ig *adj.* ukoptěný, umouněný, učazený.

Russisch *adj.* ruský.

Rußschwarz *adj.* sazočerný.

Rüst-baum *m.* sloup u lešení; stěnič *m.*; —bock *m.* koza *f.* (pod lešení).

Rüste (ob. M.) *f.* odpočinek *m.* *v.* Rast; 2. (M. -en) pařez *m.*, špalek *m.*

Rüstel *m.* kychta *f.*

Rüsten strojiti, připravovati; chystati, přichystati; r. lešení stavěti; sich r. strojiti se, připravovati se, chystati se k čemu; rüstet euch! ozbrojte se!

Rüster (-s, unv. M.) *m.* (ebot.) kleč *f.*, tíhle *f.*; 2. (b. Schuft) přištipek *m.*; 3. (M. -n) *f.* (Baum) jilm *m.*, vaz *m.*; břest *m.* *Ulmus effusa*; —holz *n.*, —wald *m.* břestina, břestovina, jilmina *f.*

Rüsthaus *n.* zbrojnice *f.*

Rüstig *adj.* statný; hbitý; obratný, čilý, bodrý; —keit *f.* statnost *f.*

Rustik *f.* (archit.) rustika *f.*

Rustikal *adj.* (lt.) vesnický; —e *n.* rustikále *n.* (poplatek selský); —tät (-en) *m.* svobodník *m.*; —robot *f.* robota rustikální.

Rüst-kammer *f.* zbrojnice *f.*; —knappe *m.* zbrojnoš *m.*; —meister *m.* výzbrojce *m.*; mistr zbrojířský; —tag *m.* (kirchl.) přípravný den; —ung *f.* chystání, strojení *n.*, příprava *f.*; 2. zbrojení *n.*, ozbrojování *n.*; 3. zbroj, vyzbroj *f.*, úprava vojenská; výstroj, ubor *m.*; —ungsstücke *pl.* zbroje; výstroj *m.*; —wagen *m.* vůz se zbraní; 2. vůz přístrojový; —zeug *n.* zbroj *f.*, zbrojná úprava *f.*

Ruta *f.* (lt.) routa *f.* (bot.) —ceae routovité.

Rütchen *n.* proutek *m.*, metlička *f.*

Rute (M. -n) *f.* prut *m.*, proutek *m.*, metla *f.*; 2. (Meß-) prut měřický; 3. (zool.) žila *f.*, ohaňka *f.*, ocas *m.*

Ruten-bündel *n.* otýpka *f.*, —fischer *m.* rybář na udici, na prut, udičkář *m.*; —gänger *m.* fig. kouzelník s proutkem; —geflecht *n.* pomlázka *f.*

Ruten-kraut *n.* metlovka *f.*; —maß *n.* (geom.) měřický prut; —streich *m.* šleh *m.*, šlehnutí, šupnutí *n.* (metlou); -e *pl.* rány metlou; mrskání *n.*; jmd. mit —en züchtigen trestati koho metlou.

Ruthenisch *adj.* maloruský (rusínský).

Ruthenium *n.* (chem.) ruthenium *n.*; —säure *f.* kyselina rutenová.

Rütli (-s, ob. M.) *n.* (Schweiz) paseka *f.*, mýť *f.* (rytina, kopanina) *v.* Reut.

Rutsch (-es) *m.* smyk *m.*, smyka *f.*; —bahn *f.* skluzavka *f.*, klouzavka *f.*; 2. (im Walde) splaz *m.*; —brettchen *n.* (fig. v. Kindern) neposeda *m.*; —e *f.* (im Walde) splaz *m.*; (arch.) nával *m.* (v pile), návalec *m.*; —en dříví s vrchu váleti, šoupati; mj. klouznouti; —er *m.* šoupal *m.*; (Tanz) skočná *f.*; klouzák *m.*; (fleine Fahrt) výlet *m.*, výkluzek *m.*; —ig *adj.* kluzký, klouzavý; —lawine *f.* lavina posuvná, strž *f.*; —peter *m.* obrtlík *m.*; —ung *f.* (geol.) smyk *m.*, posuv *m.* (půdy).

Rüttel-geier, —weiher *m.* poštolka *f.*; —holz *n.* hladítko *n.*

Rütteln etw., an etw. třásti něčím; viklati něčím; fig. rozviklávati něco, rušiti něco.

Rütt-en etw. třásti; (b. Handschuhm.) hladiti; —en *n.*, auch Rütt *m.* zimnice *f.*; třesavka *f.*; —trog *n.* drchanka *f.*, cuchanina *f.*

Ryakolith *m.* (Min.) živec sklový.

S.

Sa! *int.* hejsa, chutě, nuže!
Saal (-es, M. Säle) *m.* síň *f.*, sál *m.*
Saalband *n. v.* Salband.
Saal-gut *n.* svobodný statek; —mann *m.* dvořák *m.*
Saame *m. v.* Same.
Saarbaum *m.* osokora *f.*, osokoř *f.* *Populus nigra (Populus canescens)* *v.* Schwarzpappel.
Saar-grund *m.* žďár *m.*
Saat (M. -en) *f.* setí *n.*, setba *f.*, síje *f.*; osení *n.*, osev, zásev *m.*; —beſtellung *f.* upravení setby n. síje; zur Zeit der S. *v.* Saatzeit; —bohne *f.* bob setý, bob osevný.
Saaten-markt *m.* trh obilný; trh semenářský; —ſtand *m.* stav osení.
Saat-feld *n.* zaseté pole, oseté pole *n.*; —fläche *f.* *v.* Saatplatz; —frucht *f.* obilí *n.*; – furchen orati pod setbu; —gans *f.* husa polní *Anser segetum*; —gut *n.* semena *pl.*, semení *n.*; —gutausſtellung *f.* výstava semenářská; —korn *n.* osev *m.*; —krähe *f.* havran *m.* *Corvus frugilegus*; —platz *m.*, —ſtelle *f.* setbiště, výseviště, oseniště *n.*; —weide *f.* pastva na osení; —zeit *f.* čas setí, setba *f.*, síje; zur S. v čas síje; v čas setí; v čas setby.
Sabadill-a *f.* kýchavka všiveo *Veratrum S.*: —in *n.* kýchavkovina *f.* *Veratrin.* [vání hvězd).
Sabäismus *m.* hvězdoslužba *f.* (vzý-
Sä-bar *adj.* osevný, zásevný; výsevný; —en mn. síti; —mann *m.* rozsevač *m.*; —maſchine *f.* secí stroj *m.*, rozsevadlo *n.*; —tuch *n.* rozsívka *f.*; —zeit *f.* čas setby, setba *f.*, síje *f.*
Sabbat (-s, M. -e) *m.* sobota *f.*; —brot *n.*, —kuchen *m.* barches *m.*; —taner *m.* sobotník *m.*; —jahr *n.* rok odpočinku (u Židů); —tag *m.* den sobotní.
Sabb-e *f.*, —er *m.* slina *f.*; —eln, —ern slintati. [opička *f.*, špička *f.*
Säbel (-s, unv. M.) *m.* šavle *f.*; fig.
Säbel-bein *n.* bočitá noha *f.*, křivý hnát *m.*; 2. křivonožec, křivonožka *m.*, bočitec *m.*; —beinig *adj.* křivonohý, bočitý; —fiſch *m.* mečoun *m.* *Xiphias gladius*; —förmig *adj.* šavlovitý; —fuß *m.* *v.* Säbelbein; —gefäß *n.* objilčí *n.*; obrukovětí *n.*; —griff *m.* jilec *m.*, rukověť *f.* (u šavle); —krumm *adj.* šavlovitý, zakřivený jako šavle.
Säbeln mn. šavlovati, šavlí sekati; šavlemi se bíti.
Säbel-schnäbler *m.* (Vogel) křivozobka *f.*; —taſche *f.* visák *m.* (u husarů).
Säben-baum *m.* chvojka *f.* (rajská, klášterská) *Sabina f.* [šavlovati.
Sabrieren (fr.) šavlí rozsekati, roz-
Saccharometer *n.* cukroměr *m.*
Sach-beweis *m.* věcný důkaz; —beziehung *f.* vztah k věci, vztah věcný; (grm.) doplněk věcný; —dienlich *adj.* věci prospěšný, užitečný.
Sache (M. -en) *f.* věc *f.*, záležitost *f.*, řízení *n.*, jednání *n.*; (Streitſache) sporná věc *f.*, spor *m.*, pře *f.*, rozepře *f.*; zur S.! k věci! gute S. braucht Weile dobrá práce potřebuje času; (práce chvatná málo platná); Niemand kann in ſeiner eignen S. Richter ſein nikdo nemůže svým vlastním soudcem býti; unverrichteter S. abziehen s nepořízenou odejíti. [drobnůstka, titěrka *f.*
Sächelchen *n.* věcička *f.*; hříčka *f.*,
Sachen-konto *n.* (*m.*) účet věcný; —recht *n.* právo k věci; dingliches S. věcné právo k věci.
Sach-erfahren *adj.* věci zkušený, věci znalý; —erklärung *f.* vysvětlení věcné, vysvětlení n. vyložení věci.
Sachfällig *adj.* padlý, propadlý; ſ. werden im Prozeß ztratiti při, padnouti n. propadnouti ve při, křív zůstati ve sporu; —e Partei strana přemožená, padlá strana, která ztratila při.
Sach-gemäß *adj.* (*adv.*) přiměřený, podle povahy věci; —genoß *m.* účastník věci; —kenner *m.* znalec *m.*; *v.* Sachverſtändiger; —lage *f.* stav věci.
Sächlich (ſachlich) *adj.* věcný; (grm.) střední; (nijaký, neobojí); —es Geſchlecht střední rod.
Sach-rätsel *n.* hádanka věcná (rebus); —recht *n.* *v.* Sachenrecht; —regiſter *n.* ukazadlo věci, ukazadlo věcné, ukazatel věcný; —reich *adj.* věcnatý.
Sachs, Sachſe (-ſen, M. -ſen) *m.* Sas, Sasík *m.*
Sachsenspiegel *m.* (jur.) saský řád *m.*, saský zákoník *m.*, práva saská *pl.*
Sächs'n *f.* Saska *f.*
Sächsischblau *n.* modř saská.
Sacht, ſachte *adj.* tichý, povolný, nenáhlý; *adv.* pomalu, zpovolna, zlehka.
Sach-verhalt *m.* sběh věcí; —verſtändiger *m.* znalec *m.*; —walter *m.* zástupce, plnomocník *m.*; —wort *n.* jmeno podstatné (jm. statné), jmeno věcné.
Sack (-es, M. Säcke) *m.* pytel *m.* (žok); 2. kapsa *f.*, vak *m.*, tlumok *m.*, měšec *m.*; *v.* Taſche; 3. (Bauk.) klenutí svěšené; —boden *m.* (Mühl.) zanáška *f.*; —dieb *m.*, kapsář (taškář, měšečník; dolinář) *m.*
Säckchen (-s) *n.* pytlíček *m.*
Säckel (-s, unv. M.) *m.* (*n.*) sáček, váček, měšeček *m.*; —meiſter *m.* *v.* Sackmeiſter.
Sacken do pytlů sypati; epáti; ſich ſ. (*v.* Hauſe) sedati se, sázeti se, slehati se; (*v.* Waſſer) padati, opadávati, ubývati.

Säcken do pytle dáti; v pytli do vody hoditi.

Sackerment! *int.* kakramente! sakulente! satiente! safraporte! —ieren sakrovati.

Sack-gans *f.* nesyt *m.*; —garn *n.* náhonec *m.*; —gaſſe *f.* záulek *m.*, slepá ulička; —geige *f.* kapesní housle *pl.*; —leinwand *f.* plátno režné, pl. pytlove, pytlovina *f.* [pytlíkář *m.*

Säckler (-s, unv. M.) *m.* měšečník,

Sack-meister *m.* pokladník *m.*; —nabel *f.* jehla na pytle; —neß *n.* náhonec *m.*; —paletot *m.* volný palet *m.*; —pfeife *f.* dudy *pl.*, kajdy; —pfeifer *m.* dudák, dudač *m.*; —piſtole *f.* kapesní pistolka *f.*; —ſchaufel *f.* (mech.) svorec *m.*; —träger *m.* nosič pytlů; břemenář *m.*; fig. osel *m.*

Sadduzäer *m.* (bibl.) saducej *m.*

Sadebaum *v.* Säbenbaum. [zvrhlost.

Sadismus *m.* (perf.) přechlípnost,

Sadistisch *adj.* oplzlý.

Sadrach (-es, M. -e) *m.* zuřivec *m.*

Saffian (-s, M. -e) *m.* safian *m.*

Saflor (-s, oh. M.) *m.* světlice *f.* *Carthamus.*

Safran (-s, oh. M.) *m.* šafrán *m.* *Crocus*; —bau *m.* šafranictví *n.*; —baum *m.* šafranovec *m.*; —farben, —färbig *adj.* šafranový; —feld *n.* šafraniště *n.*; —handel *m.* šafranictví *n.*

Saft (-es, M. Säfte) *m.* šťáva *f.*, šťavina *f.*; Fruchtſaft šťáva ovocná; 2. (Baumſaft) míza *f.*; 3. Erdſaft *m.* prýštěnina *f.*; —abfluß *m.* mízotok *m.*; —bälgchen *n.* míznice *f.*; —behälter *m.* (bot.) zádržka *f.*; —behältnis *n.* *v.* Saftgefäß; —braten *m.* (Kochk.) šťavnatá pečeně *f.*; pečeně jíchová, p. na šťávě.

Säftebereitung *f.* (zool.) odmíšení *n.*, odměšování *n.*

Saften mb. dostávati mízu.

Saft-faden *m.* (bot.) vlákno šťavnaté; —farben *pl.* barvy štavné; b. rostlinné; —gang *m.* mízovod *m.*; S. —gefäß *n.* sočnice *f.*; míznice, šťavnice *f.*; —grün *n.* (chem.) zeleň šťavná (řešetláková); —ig *adj.* šťavnatý; šťavný, míznatý; fig. kluzký, oplzlý, nemravný; —leer, —los *adj.* bez mízy, bez šťávy; —meſſer *m.* mízoměr, šťavoměr *m.*; —röhre *f.* *v.* Saftgang; —ſuppe *f.* šťavnatá polévka, hustá polévka.

Saga *f.* (nord.) pověst *f.*

Sagbar *adj.* povědítelný.

Sage *f.* řeč *f.* výpověď *f.*; 2. (M. -en) pověst *f.* (*rus.* skazka *f.*).

Säge (M. -n) *f.* pila *f.*; —blatt *n.* plech pily; —block *m.* kláda *f.*; 2. rejl *m.*; —bock *m.* kozlík na řezání dříví; 2. rejl *m.*; —feile *f.* pilovačka *f.*; —fiſch *m.* piloun *m.* *Pristis Xylota*; —ſtege *f.* pilucha *f.*, pilatka *f.*; —gatter *n.*, —geſtell *n.* rám n. rámec u pily; —grube *f.* drtník *m.*; —hornig *adj.* pilorohý; —hörnige *pl.* (zool.) pilorozí (bronci) *Serricornia*; —mehl *n.* piliny, drtiny *pl. f.*; —mühle *f.* pila *f.*; —müller *m.* pilař *m.*

Sagen (einem ob. zu einem etw.) říci, praviti, pověděti, díti; er hat geſagt řekl, pravil; ſ. laſſen vzkázati; ſ. poručiti, přikázati, veleti; ſo zu ſ. takořka, čemu říkajíc; ſage! rozuměj!

Sägen pilou řezati.

Sagengeſchichte *f.* *v.* Mythologie.

Säger *m.* řezač *m.* (pilou); 2. (Vogel) morčak *m.* *Mergus (serrator).*

Säge-rad *n.* (mech.) pilové kolo *n.*; —ſchmied *m.* pilař *m.*; —ſpäne *pl.* piliny, drtiny, řeziny *pl. f.*; —wagen *m.* (mech.) vůz *m.*; —werk *n.* pilnice *f.*

Sagewort *n.* *v.* Zeitwort.

Sagitta *f.* (lt.) šíp *m.*; —ria *f.* (lt.) šipenka, střelovka *f.* Pfeilkraut.

Säglich *adj.* vyslovitelný.

Sago *m.* (oh. M.) sago *n.*; —baum *m.*, —palme *f.* sagovnice *f.*, sagovník *m.* *Sagus* (*Cycas Metroxylon*).

Saher *m.* požinka *f.*, požinek *m.*; 2. pýření *n.*

Sahlband *v.* Salband.

Sahn-e (oh. M.) *f.* smetana *f.*; —käſe *m.* smetanový sýr *m.*, maldřík *m.*; —kelle *f.* sběračka *f.*

Saibling *m.* *v.* Salmling.

Saigern *v.* Seigern.

Saint (fr.) svatý.

Saisieren (ſä . . .) (fr.) obstaviti, zadrženi, zabaviti, zabrati.

Saiſon *f.* (fr.) sezona *f.*, doba *f.*, občasí *n.*; Badeſ. lázenská doba; Theaterſ. divadelní doba; —arbeiter *m.* dočasný dělník.

Saite (M. -n) *f.* struna *f.*

Saiten-inſtrument *n.* strunný nástroj; —macher *m.* strunař *m.*; —ſpiel *n.* hra na strunné nástroje; —ſteg *m.* *m.* kobylka *f.*, mostek *m.*; —wurm *m.* struněnec *m.* *Gordius.*

Saitig *adj.* ostruněný.

Sakchar-iſizieren zcukřiti; —in *n.* sacharin, cukřina, cukrovina; —ing *f.* cukrnice (bot.); —ometer *m.* (*n.*) cukroměr; —um *n.* (lt.) cukr [kabátec).

Sakko *m.* (it.) pytel; 2. sako (lehký

Sakra *pl. n.* (lt.) věci posvátné, věci bohoslužebné.

Sakrament (-es, M. -e) *n.* (lt.) svátost; S. des Altars svátost oltářní; —e ſpenden svátosti podávati; svátosti rozdávati; 2. S. (Fluchwort) *v.* ſackerment! ſackerlot! sakrament (zakrámem); —alе *n.* posvátnost; *pl.* —alien posvátné výkony; —aliſch *adj.* svátostný; —eid *m.* (in England) přísaha protisvátostní, přísaha průkazná (o odříkání se jistých svátostí); —ieren mb. kliti, sakrovati, sakramentovati; —ierer (*pl.*) (kirchl.) svátostníci.

Sakraments-häuschen *n.* (kirchl.) svátostnice; —tag *m.* den n. slavnost svátosti, božího těla; —ſtreit *m.* spor o svátosti.

Sakramentum *n.* (lt.) svátost, *v.* Sakrament; 2. podrobení; 3. pokuta.

Sakrarium *n.* (lt.) svátostnice, schránka na svátosti.

Sakrilegium *n.* (lt.) svatokrádež.

Sakrist-an (-eš, M. -e) *m.* kostelník; —ei (M. -en) *f.* (lt.) sakristie.

Säkular- stoletní, storoční, věkový; 2. světský; —ísation *f.* (eines Geistlichen) propuštění (osoby duchovní) z řádu, vrácení do světského stavu; —isieren vysvětiti, v řád světský uvesti n. navrátiti; —jahr *n.* rok stoletní, rok sekulární; —störungen *pl.* rušení stoletní; poruchy stoleté; —veränderungen *pl.* (astr.) proměny stoletní.

Säkulum *n.* (lt.) věk, století; *in saecula saeculorum* na věky věkův.

Sal *n.* (m.) (lt.) sůl *f.*

Salamander (-s, unv. M.) *m.* salamandr *m.*, mlok *m.*, ohnižil *m.*; fig. den S. reiben mazati šišku.

Salami *m.* (*f.*) salám *m.*; —mann *m.*; salámník *m.*; —messer *n.* salamák *m.*

Salangane *f.* salangana *f.*, indická vlašťovka.

Salar (Salär) —ium *n.* (lt.) služné (, ého) *n.*, plat *m.*; —ieren služné vykázati, platiti.

Salasch *m.* salaš *f.*, bačovka *f.*

Salat (-eš, M. -e) *m.* (lt.) salát *m.*; locika *f.*; —haupt *n.*, —kopf *m.* hlávka salátu; —tere *f.*, —schüssel *f.* miska na salát, salátnice *f.*

Salbader (-s, unv. M.) *m.* olejkář *m.*, mastičkář *m.*, dryáčník *m.*, tlachal *m.*, tlučhuba *m.*; —ei *f.* olejkářství *n.*, mastičkářství *n.*; tlachání *n.*, žvanění *n.*, hatlanina *f.*; —n mh. olejkařiti; tlachati, žvaniti.

Salband *n.* krajna *f.*, okraj u sukna.

Salbe (M. -n) *f.* mast *f.* [*Salvia.*

Salbei (oh. M.) *f.* (m.) šalvěj *f.*

Salben mazati, pomazati, namazati, mastiti; sich se; —behältnis *n.*, —büchse *f.* mastnice *f.*; —kramer *m.* mastičkář *m.*

Salber *m.* mastil, mastitel *m.*

Salbling *m. v.* Salmling.

Salböl *n.* olej na pomazání.

Salbung *f.* mazání, pomazání *n.*, olejování *n.*; fig. blahodať *f.*; —reich, —voll *adj.* blahodějný, blahostný.

Saldier-en (lt.) vyrovnati, zaplatiti, zapraviti; —t vyrovnáno, zaplaceno; —ung *f.* vyrovnání účtu.

Saldo *m.* (lt.) zůstatek *m.*; nedoplatek *m.* (zbývající dluh) im S. bleiben v dluhu zůstati; die Rechnung ist S. účet jest vyrovnán, zapraven; *pro S., per S.* pro vyrovnání; *per S.* auf neue Rechnung zůstatkem na nový účet; —ausgleich *m.* vyrovnání zůstatků; —kontist *m.* saldokontista *m.*, úvěrník *m.*; —konto *n.*; —buch *n.* kniha úvěrná; —zahlung *f.* placení na vyrovnanou, placení zbývajícího dluhu.

Salep (-s, oh. M.) *m.* (arab.) salep *m.*

Saliere *f.* (fr.) solnice *f.*, solná bečka.

Saligenin *n.* (chem.) saligenin *m.*

Saline (M. -n) *f.* solna *f.*, solina *f.*, solivárna *f.*

Salinen-kunde *f.* solivárství *n.*, nauka solivárská; —schein *m.* solivárný list (salinka *f.*); —submeister *m.* solivárný (, ého), solmistr *m.*, solař *m.*

Saliretin *n.* (chem.) saliretin *m.*

Salisches Gesetz salický zákon *m.*

Salix *f.* (lt.) vrba *f.*

Salizyl *n.* salicyl *m.*

Salleiste *f. v.* Salband.

Salm (-s, M. -e) *m.* losos *m.* *Salmo*; —falle *f.* lososnice *f.*, slup na lososy; —fleisch *n.* lososina *f.*; —forelle *f.* pstruh lososový *Salmo trutta.*

Salmiak (-eš, oh. M.) *m.* salmiak *m.*, čpavek *m.*; —geist *m.* čpavá vodka.

Sälmling *m.* (junger Lachs) strdlice, strdlička *f.*; 2. (Rotforelle) červeňák *m.*, červenuška (*slov.* zlatovčice), siven alpský, siben (, bna) *m.* *Salmo salvelinus.*

Salniter *etc. v.* Salpeter. [*lygonatum.*

Salomonssiegel *n.* (bot.) kokořík *m.* *Po-*

Salon (-s) *m.* (fr.) salon *m.* (síň vítací); —wagen *m.* salonní vůz.

Saloppe *f.* (fr.) salup *m.*, plášť ženský.

Salpeter (-s, oh. M.) *m.* (lt. *sal petrae*) sanytr *m.*; salitr *m.*, ledek *m.*; —äther *m.* (chem.) tresť dusíková; —erde *f.* země ledkovatá; —erzeugung *f.* dělání sanytru; —grube *f.* sanytřiště *n.*, ledkoviště *n.*; —monopol *n.* samoprodej sanytru; —plantagen *pl.* úsady, zahrady ledkové; —salzsäure *f.* (chem.) voda královská; —saure Salze *pl.* dusičnany; —säure *f.* kyselina dusičná (lučavka *f.*), kysolina sanytrová, ledkovka *f.*; —siederei *f.*, —werk *n.* Salpetrière *f.* (fr.) sanytrárna *f.*, ledkárna *f.*, ledkovar *m.*; —weiden *n.* sanytrářství *n.* [—saure Salze *pl.* dusany.

Salpetrig e Säure kyselina dusíková;

Salp-ingitis *f.* (gr.) zánět vejcovodu (Eileiterentzündung); —*inx* *f.* (Eileiter) vejcovod *m.*

Salsamenterie *f.* uzenárna *f.*

Salse (M. -n) *f.* (lt.) omáčka, jícha *f.*; 2. salsa *f.*, sopka bahnitá.

Saltatorien *pl.* (lt.) (zool.) kobylkovití. [knihy *pl. v.* Psalter.

Salter (-s) *m.* (dritter Magen)

Salto *m.* (lt.) skok *m.*; *s. mortale* smrtí skok, odvážný kotrmelec.

Salubrität *f.* (lt.) zdravota *f.* (vzduchu); —spolizei *f.* policie čistotní, p. v příčině čistoty vzduchu.

Salus *f.* (lt.) zdraví *n.*; blaho *n.*, blahobyt *m.*

Salutier-en (lt.) (v. Soldaten und Schiffen) salutovati, vzdáti čest, zdraviti, pozdraviti koho; (durch Schüsse) střílati ku poctě; —ung *f.* čestný pozdrav *m.*, vzdání cti; 2. uctivací střelba *f.*

Salvaguardia *f.* (lt.) ochranná stráž; 2. ochranný list *v.* Sauvegarde.

Salvator (-s, oh. M.) *m.* (lt.) spasitel *m.*; —ium *n.* ochranný list.

Salve (M. -n) *f.* (fr.), —schuß *m.* salva *f.*, hromadný výstřel *m.*, v. pozdravný; *salve!* (lt.) nazdar! zdravo!

Salvei *v.* Salbei (*Salvia*).

Salvieren ochrániti.

Salvo errore et omissione (lt.) vyhradě (n. vyhradíc) omyly a propustky. [rokyta) *Salix caprea.*

Salweide *f.* vrba lesní, lužní (jiva,

Salz (-es, M. -e) *n.* sůl (*gen.* soli) *f.*; (chem.) basický S. s. zásaditá; neutrales S. sůl obojetná, s. neutrální.

Salz-ader *f.* pramen solný, žíla solná, —amt *n.* úřad nad solí, úřad solný; —ather *m.* tresť solná; —band *n.* klapet *m.*; —bank *f.* lávka *f.*; —beamte *m.* úředník nad solí; —bergwerk *n.* solné hory *pl.*, solné báně, solné doly *pl.*; —brühe *f.* rosol *m.*, solenka *f.*, lák *m.*; —brunnen *m.* slaný pramen; studnice solná; —büchse, —buje *f.* slánka *f.*, solenka *f.*

Salzen saliti, osoliti; gesalzen so-[lený, slaný.

Salz-faß *n.* solnice *f.*, solnička *f.*, bečka soli; —fleisch *n.* nasolené maso *n.*; —fluß *m.* slaný pramen *m.*; 2. S. (med.) slaný vřed *m.*; —formation *f.*, —gebirge *n.* útvar solný; —führend *adj.* solinosný; —gefälle *n.* solné důchodky *pl.*; —gras *n.* bařička, solanka, solnička *f. Triglochin*; —großverschleiß *m.* velkoprodej soli; —grube *f.* solna *f.*, solárna *f.*, solný důl *m.*, solná báně *f.*; —grund *m.* solniště *n.*; —händler *m.* solař *m.*; —haus *n.* solnice *f.*; —hecht *m.* solená štika; —kammer *f.* solna *f.*, solná komora; —kammergut *n.* solniště *n.*; —kloß *m.*, —klumpen *m.* krušec soli; —korn *n.* solné zrnko; —kraut *n.* slaněnka *f. Salsola*; —krüge *f.* hřeblo *n.*; —kufe *f.* bečka solná, solnice *f.* (*st.* prostice); —lager *n.* sloj *n.* ložisko soli; plást solní; —magazin *n.*, —niederlage *f.* solnice *f.*; —monopol *n.* solná samotržba, solný samoprodej, s. monopol; —morast *m.* solenčák *m.*; solniště *n.*; —nacker *m.* bečkový *m.*; —pfanne *f.* solná pánev, čeřen *m.*; —quelle *f.* pramen solný *n.* slaný, slané zřídlo *n.*; —sauer *adj.* slaněkyselý; —säure *f.* solná kyselina *f.*; solovka *f.*; —schreiber *m.* solný písař *m.*; —see *m.* jezero slané, j. samosádečné; —sieder *m.* solivar *m.*, solivárník *m.*, solař, solnář *m.*, solník *m.*; —siederei *f.* solivárství, solivárnictví *n.*, solařství *n.*; (Ort) solivar *m.* solivárna *f.*, solná huť; —soole *f.* solanka *f.*, syrovice *f.*, ropa *f.*, rapa *f.*, slané zřídlo; —stein *m.* zápeka *f.*, přivara *f.*, nasazenina solná (v pánvi); —sudwerk *n.* solivar *m.*, solivárna *f.*; —sumpf *m.* solenčák *m.*; —ton *m.* slaný jíl; —tonne *f.* solná bečka; —verkauf *m.* prodej soli; —wand *f.* stěna solná; —waffer *n.* slaná voda, solná voda; —werk *n.* solna, solina *f.* v. Salzsiederei; —wirker *m.* solivar *m.*, solivárník *m.*

Samara *f.* (It.) (bot.) nožnice *f.*, [nožnička *f.*

Same *et* Samen (-ns, M. -n) *m.* semeno *n.*, sémě, símě *n.*; (It. *semen*, gr. *sperma*); (anat.) semeno *n.*, chamr (zool.) výkal *m.*; (b. Früchten) potěr *m.*

Samen-ader *f.* semenice *f.*; —abertropf *m.* (med.) nádor semenice; —ausführend *adj.* semenovodný; —baum *m.* semenáč *m.*, semenák *m.*, výstavek *m.*; —behälter *m.*, —behaltniß *n.* semeník *m.*, semenice *f.*; —bläschen *n.* puchýřek semenitý; —büchse *f.* semenka *f.*; —brüje *f.* (bot.) šatka *f.*, masíčko *n.*; —entleerung *f.*, —ergießung *f.* (med.) vykalování (semena); —faden *m. pl.* (anat.) nitky semenné; —fisch *m.* potěrák *m.*, trdelník *m.*; —fluß *m.* výkalotok, chamotok *m.*, kapavka *f.*; —freffer *pl.* (zool.) semenožravci *pl.*; —gang *m.* semeník *m.*, chamovod *m. Ductus deferens* (anat.); —gefäße *pl.* cévy semenné; —gerste *f.* ječmen na setí; —handel *m.*, —handlung *f.* obchod se semenim, o. semenářský, semenářství *n.*; —händler *m.* semenář *m.*, obchodník se semenim; —hülle *f.* (bot.) obsemení *n.*, objádří *n.*; —kern *m.* (bot.) jádro *n.*; —korn (M. —körner) *n.* semínko *n.*, zrnko *n.*; (oh. M.) žito na setí; —kraut *n.* řdest *m. Potamogeton*; —krone *f.* (bot.) chmýr *m.*; —lappen *m.* (bot.) děloha *f.*; —lappenlos *adj.* bezděložný; —leiter *m.* semenáček *m.*; —mantel *m.* (bot.) míšek *m.*; —markt *m.* semenářský trh *m.*; —oberhaut *f.* (bot.) pokožka semenná; —organe *pl.* (anat.) ústrojí semenné; —reich *adj.* mnohosemený; —röhrchen semenice *f.*; —schale *f.* slupka *f.*; —schule *f.* semeniště *n.*, semenice *f.*; —schwammwulst *f.* (bot.) šatka *f.*, masíčko *n.*; —schwiele *f.* (bot.) puchřec semenný; —strang *m.* semenice *f.* (semeník *m.*) provazec (provázek) chamový *Funiculus spermaticus*; —tierchen *n.* semenožilec *m.*, semenáček *m.*; —träger *m.* (bot.) zárodečnice *f.*; semenice *f.*

Sämerei (oh. M.) *f.* semení *n.*, semena *pl.*; —markt *m.* semenářský trh.

Samiel (-s) *m.* (hebr.) samiel, ďábel *m.*

Sämisch *adj.* jirchový, zámišový; —gerber *m.* jirchař, zámišník *m.*; —gerberei *f.* zámišnictví *n.*; —leder *n.* jircha *f.*, zámiš *f.*

Sämling (-s) *m.* (Hanf) semenec *m.*

Sammel-bar *adj.* sběratelný, shromážditelný; —buch *n.* sběrací kniha *f.*, sborník *m.*; —falten *m.* (mont.) nádržka *f.*; (Post-) sbírka *f.*; —linse *f.* čočka sběrací (spojná, spojovací).

Sammeln sebrati, sbírati; shromážditi, nashromážditi; Getreide s. obilí sklízeti; das Waffer s. nadržeti (vodu); sich s. shromažďovati se, scházeti se.

Sammel-name *m.* hromadné jmeno podstatné *v. Collectivum*; —platz *m.* shromáždiště *n.*; —stelle *f.* sběrna *f.*, sběratelna *f.*; —teich *m.* nádržka *f.* (*st.* nadymač *m.*); —werk *n.* sbírka *f.*, sborník *m.*; —wort *n.* hromadné slovo n. jmeno *v. Collectivum*.

Sammet, Samt (-es, M. -e) *m.* aksamit *m.*, samet *m.*; —band *n.* aksamitka *f.*, sametka *f.*, aksamitová stužka *f.*; —blume *f.* aksamitník *m. Tagetes*; —bürste *f.* štětička na aksamit; —einband *m.* vazba v aksamitu; —ente *f.* kachna hnědá; —gans *f.* aksamitnice *f.*; —haar *n.* (bot.) aksamit *m.*; —haarig *adj.* (bot.) aksamitnatý; —kappe, —mütze

f. aksamitka *f.*; —macher, —weber *m.* aksamitník *m.*, aksamitář *m.*; —ſtoff *m.* mochev *f.*; —ſtuhl *m.* aksamitářský stav.

Sammler *m.* sběrač *m.*, sběratel *m.*, shromažďovatel *m.*; ·in *f.* sběratelka *f.*

Sammlung *f.* (oh. M.) sbírání, shromažďování *n.*; 2. (M. ·en) sbírka *f.*; Geſetz·S sbírka zákonů.

Sammlungs-kaſſe *f.* sběrací pokladnice *f.*; —ort *m.* shromáždiště *n.*; —ſkontro *n.* (fkm.) snáška *f.*, snůška *f.*

Samstag (·es, M. ·e) *m.* sobota *f.*,

Samstägig *adj.* sobotní. [šístek *m.*

Samt *prp. c. dat.* s, se, i s; ſ. ſeiner Gemahlin i s manželkou; ſ. und ſonders (plt.) všickni vesměs, všickni vespolek a každý zvláště.

Samt *m. v.* Sammet.

Sämtlich *adj.* (*adv. num.*) všichni, vesměs, veškero; ·e Schriften sebrané n. veškeré spisy.

Sanation *f.* (lt.) vyléčení, vyzdravění, ozdravění *n.*; fig. upravení (financí), zlepšení, povznešení.

Sanatorium *n.* (lt.) léčebna, ošetrovna, zdravotnice *f.*

Sand (·es, oh. M.) *m.* písek *m.*; fig. einem S. in die Augen ſtreuen prach někomu do očí sypati; fig. *pl.* ·e písčina *f.*, poušť *f.*

Sandaal *m.* piskoř *m.*, smaček písečný *Ammodytes lanceolatus.*

Sandale (M. ·n) (gr.) sandál *m.*

Sandarach, Sandarak (·s) *m.* (gr.) sandarach *m.*, kamenka *f.*

Sandart *m. v.* Sander.

Sand-bad *n.* písečná lázeň, písková lázeň *f.*; —bank *f.* jesep *m.*, písčina *f.*; výspa *f.*; mělčina *f.*; auf eine S. gerathen uváznouti na písčině, u. na mělčině; —barſch, —bärs *m.* candát *m. v.* Sander; —beere *f.* medvědice *f.*; —berg *m.* návěj písku; písečný vrch *m.*; —boden *m.* písčitá půda, písečná p. *f.*, písky *pl. m.*; —büchſe *f.* sypačka *f.*, schránka na posýpátko.

Sandel, Santel *m.*, —holz *n.* sandál *m.*, sandálové dřevo *n.*

Sanden pískem posypati.

Sander (·s, unv. M.) *m.* candát *m.*, (sandát), morák *m.*, lupice *f. Lucioperca sandra* (Fiſch).

Sand-erde *f.* pískovice *f.*; —feder *f.* vousy sv. Ivana *Stipa pennata*; —fege *f.* prohazovačka *f.* (zednická); —flughuhn *n.* stepokur *Pterocles*; —gebirge *n.* písečné hory *pl. f.*; —griés *m.* štěrk *m.*; —grube *f.* pískovna *f.*; —hafer *m.* svěřepec *m.*; —hoſe *f.* písková smršť *f.*; —ig *adj.* písečný, písečnatý; —korb *m.* písečný koš *m.*; —korn *n.* pískové zrnko *n.*; —kraut *n.* písečenka *f. Arenaria*; —läufer *m.* hvízdák, broďák *m.* (úhorlík *m.*), *Glareola*; —mann *m.* pískař *m.*, prodavač písku; —nelke *f.* travnička *f. Armeria*; —regenpfeifer *m.* (Vogel) kulík písečný *Charadrius Hiaticula*; —ſtein *m.* pískovec *m.*; —torte *f.* sypký dort *m.*, drobivec *m.*; —uhr *f.* písečné n. sypací hodinky, sutky *pl.*; —weſpe *f.* kutilka *f. Sphex*; —wüſte *f.* písčina *f.*, písečná poušť *f.*

Sanft (·er, ·eſte) *adj.* jemný, lahodný; útlý, něžný *v.* Sanftmüthig. [*n.*

Sänfte *f.* pohovka *f.*; *pl.* nosítka *pl.*

Sänfteln mh. hladiti, laskati, lahoditi.

Sänftenträger *m.* nosídlář, nosítkář *m.*

Sanft-heit *f.* jemnost *f.*; —mut *m.* tichá mysl; útulnost *f.*; —müthig *adj.* spanilomyslný, jemnocitný; ·e Antwort mírná odpověď.

Sang (·es, M. Sänge) *m.* zpívání *n.*, zpěv *m.*; mit Sing und Sang, mit Sang und Klang zvučně a hlučně, zpěvmo a řevmo; —bar *adj.* zpěvný; —droſſel *f.* drozd obecný.

Sange (M. ·n) *f.* otýpka *f.*, svazeček *m.*; 2. (geröſtete Ähren) pražmo *n.* (bibl.).

Sänger (·s, unv. M.) *m.* zpěvák, zpěvec, pěvec *m.*; —gradmücke *f.* pěnice mistrná; —in *f.* zpěvačka *f.*, zpěvkyně *f.*, pěvkyně *f.*; —krieg *m.* zpěv o zavod, pěvčí boj *m.*

Sang-kunſt *f.* zpěvectví *n.*; —los *adj.* nezpěvný; *adv.* bez zpěvu.

Sanguin-iker *m.* (lt.) sankvinik *m.*; —iſch *adj.* prudkokrevný, sankvinický; ·es Temperament -á letora.

Sanguiſorba *f.* (lt.) (bot.) toten *m.*

Sang-vogel *m. v.* Singvogel; —weiſe *adv.* zpěvmo, zpěvně.

Sanieren vyléčiti, vyzdraviti; fig. upraviti, povznésti (finance).

Saniès *f.* (lt.) (med.) soukrvice *f.*

Sanikel (·s, oh. M.) *m.* *Sanicula* zindava, žindava *f.* (žanikul *m.*).

Sanität (oh. M.) *f.* (lt.) zdraví *n.*, zdravota *f.*

Sanitäts-anſtalt *f.* ústav zdravotní; —bericht *m.* zdravotní zpráva *f.*; —beſchau *f.* ohledání v příčině zdravoty; —geſetz *n.* zdravotní zákon; —kollegium *n.* zdravotní sbor; —kommiſſion *f.* zdravotní komise; —kordon *m.* kordon proti nákaze, před nákazou; zástraha *f.*; —perſonale *n.* osoby zdravotnické *pl.*; —polizei *f.* zdravotní policie; —protokoll *n.* zdravotní protokol; —rath *m.* zdravotní rada; aus —rücksichten v příčině zdravoty, z ohledů zdravotních; —weſen *n.* záležitosti zdravotní *pl.*, zdravotnictví *n.*

Sankt *adj.* (lt. *sanctus*) svatý.

Sanktifizieren (lt.) posvětiti; za svatého vyhlásiti.

Sanktion *f.* (lt.) (Genehmigung) schválení, potvrzení; pragmatiſche S. prakmatická sankce; —ieren stvrditi, schváliti.

Sanskülotte *m.* (fr.) bezkalhotka *m.*, bezkalhotník *m.*, holobřišec *m.*

Sanskrit (·s, oh. M.) *m.* sanskrit *m.*

Santolina *f.* červobýl *m.* Wurmkraut *m.* (*Artemisia Santolina*).

Santonin *n.* santonín *m.*, červomor *m.*

Saphir (·s, M. ·e) *m.* (arab.) safír *m.*

Sapindus *m.* (bot.) mydelník *m.* (Seifenbaum).

Sapon-aria *f.* (lt.) mydlice *f.* Seifenkraut; —in *n.* mýdlovina *f.*

Saponit *m.* mydlák *m.* Seifenſtein.
Sapp-e, Sape (M. -en) *f.* (fr.) zákop, průkop *m.*; —en mh. průkopy dělati; —eur *m.* zákopník, průkopník *m.*
Sarazene (-n) *m.* saracen *m.*
Sardelle (M. -en) *f.* sardele *f.*, sardelka *f.*; —nſauce *f.* sardelová omáčka *f.*
Sardine (M. -n) *f.* sardinka *f.*, sleď sardinská; ruſſiſche S. bělorybka *f.*, ruská sardinka.
Sardoniſches Lachen sardonický n. trpký smích, křečovitý sm., potupný sm.
Sardonyx *m.* (gr.) sardonyx *m.* (Edelſtein). [—ſtein *m.* kamená rakev.
Sarg (-eš, M. Särge) *m.* rakev *f.*;
Sark-asmus *m.* (gr.) jízlivomluv *m.*, jízlivý vtip *m.*, úštipek *m.*; sarkasmus *m.*, úsklebek *m.*; —aſtiſch *adj.* jízlivý, úštipný, sarkastický, úsklebný.
Sarko-ma *n.* (gr.) sarkom *m.*, přímasek *m.*; —phag *m.* kamenná rakev *f.*
Sarkosin *n.* (chem.) sarkosin *m.*
Sarmentum *n.* (lt.) (bot.) odrostek *m.*
Sarraß (-ſſeš, M. -ſſe) *m.* záraz *m.*, tesák *m.*
Sarter (-s) *m.* vzorec korábu.
Sässig *adj.* usedlý *v.* Seßhaft.
Sassaparille *f.* révucha *f.* (přestup *m.*), sasaparila *f.* *Smilax sassaporilla.*
Satan (-s, M. -e) *m.* (hebr.) satan *m.*, satanáš *m.*; —iſch *adj.* satanský; —ſpilz *m.* (bot.) satanka, satančík, krvák *Boletus satanas* (*B. sanguineus*) *v.* Blutſchwamm.
Satellit (-en, M. -en) *m.* (lt.) (aſtr.) družice *f.*, souputník *m*
Satin *m.* (fr.) satin *m.* (Stoff).
Satiniren (fr.) satinovati, uhlazovati.
Satisfaktion *f.* (lt.) zadostučinění *n.*
Satrap (-en, M. -en) *m.* (gr.) satrap *m.* (náměstník v staré Persii).
Satt *adj.* syt, -ý; einer (eine) Sache ſatt ſein, ſ. werden, eine Sache ſatt haben nabažiti se čeho; ich bin deſſen ſ. mám toho dost; —e Farbe hustá n. sytá barva.
Sattel (-s, unv. M.) *m.* sedlo *n.*; S. des Berges proluka *f.*, sedlo *n.*; —baum *m.* luk *m.*, hlava sedla; S. bei der Braupfanne strom *m.*, kozičky *pl.*; S. an der Windmühle sedlisko *n.*; —bein *n.* kobylka *f.*; —bügel *m.* skoba *f.*; —dach *n.* sedlová střecha *f.*; —decke *f.* pokrovec *m.*, postlání sedla; —druck *m.* sadmo, sadno *n.*, sedliště *n.*, útlak *m.*, ohnětenina *f.*; —einfaſſung *f.* sedlové příslušenství; —fertig *adj.* hotov k jízdě, h. k odjezdu; —feſt *adj.* pevný v sedle, lbitý v jízdě; fig. dobře okovaný; —frei *adj.* (-es Gut) svobodnický (statek); —gurt *m.* podpěnka *f.*, popruh *m.*; —knopf *m.* knoflík *m.*, hruška u sedla.
Satteln (ein Pferd) sedlati, osedlati.
Sattel-ochs *m.* sedlový (podsední vůl; —pferd *n.* sedlový n. podsední kůň, podsedelník *m.*; —riemen *m.* sedelník *m.*; —zeug *n.* sedloví *n.*, sedloviny *pl.*
Sättig *adj.* sytý; —en einen sytiti, nasytiti (auch chem.); ſich ſ. nasytiti se; fig. nabažiti se čeho; —ung *f.* sycení *n.*, nasycení *n.*; —ungskapazität *f.* sytnost *f.*, násytnost *f.*
Sattler (-s, unv. M.) *m.* sedlář *m.*; —gewerbe *n.*, —handwerk *n.* sedlářství *n.*
Sattſam *adj.* dostatečný; *adv.* dosyta.
Saturel *f.* (bot.) čibr *m.*, saturie *f.*
Satur-ation *f.* saturace *f.*; nasycení *n.*; —ieren (lt.) nasytiti; naplniti.
Saturn (-s) *m.* (lt.) (myth., aſtr.) Hladolet, Saturn *m.*; —monde *pl.* družice n. souputníci Saturna; —ring *m.* kruh Saturnův.
Satyr (-s, M. -n) *m.* (gr.) satyr *m.*; kozonožec *m.*; —e (M. -en) *f.* satyra *f.*, mravokárná báseň, úštěpačná báseň *f.*; —enſchreiber, —iker *m.* satyrik *m.*; —iſch *adj.* satyrický, mravokárný.
Satz (-es, M. Sätze) *m.* sadba *f.*; 2. (typogr.) sazba *f.*; 3. zástava *f.*; 4. (*enunciato*) věta *f.*, průpověď *f.*, vyrčení *n.* (sada *f.*); einfacher S. věta jednoduchá; zuſammengeſetzter S. věta složená; 5. (muſ.) skladba *f.*; 6. (wbm.) skok *m.*; 7. zatroubení *n.*; 8. kal *m.*, usedlina *f.*; 9. S. d. Pumpen složení *n.*; 10. S. der Häfin (wbm.) výmět, výmětek *m.*, kladení *n.*
Satz-aussage *f.* výrok *m.*; —band *n.* spona *f.*; —bildung *f.* složení, skládání, tvoření věty; útvar věty; rozvinování věty; —brett *n.* (typ.) sazebnice; —brief *m.* zástavní list; —buch *n.* kniha zástav, zástavní kniha; —figur *f.* figura větná, propovědná; —folge *f.* větosled *m.*; —form *f.* způsob n. tvar věty; —frage *f.* otázka větná, o. výroková; —gauzes *n.*, —gefüge *n.* souvětí *n.*, souvěta *f.*; ústrojí *n.*, ústrojnost věty; (Periode) obvětí *n.*; —gläubiger *m.* zástavní věřitel; —glied *n.*, —teil *m.* člen, část, částka věty; —haſe *m.* zaječice *f.*, ramlice *f.*; —hauptwort *n.* hlavní slovo ve větě; —lehre *f.* nauka o větě n. o větách, větosloví *n.*
Sätzler *m.* zástavní věřitel *m.*
Satz-post *f.* zástavní vklad *m.*; knihovní pohledávka *f.*; —ſchrift *f.* sporný spis *m.*; —ſtock *m.* sazenice *f.*; —teich *m.* násadní rybník; násadník *m.*; —teile *pl.* členy, články, části, částky věty; —teilzeichen *n.* *v.* Satzzeichen; —tonzeichen *n.* znak hlasoměnný, znaménko hlasoměnné.
Satzung *f.* (M. -en) ustavení, ustanovení *n.*; S. (Taxe) sazení *n.*, sazba *f.*; Brot-S., Fleiſch-S. sazba na chléb n. na maso; —en *pl.* stanovy *pl. f.*
Satzungs-gebäck *n.* sazené pečivo *n.*, pečivo sazbě podrobené; —übertretung *f.* přestoupení sazby, přestupek proti sazbě.
Satz-verbindung *f.* spojení n. spojování vět n. průpovědí; věta složitá n. složená; —verbindungslehre *f.* nauka o spojení vět; —weiſe *adj.* (*adv.*) členitý; *adv.* článkovitě; po částech; —zeichen *pl.* *n.* dělidla vět n. písma, znaky n. znaménka punktování n. rozdělovací.

Sau (M. Säue od. Sauen) *f.* svině *f.*; —aß *n.* sviní žrádlo *n.*; —beere *f.* psí víno *n.*

Sauber (-er, -ſte) *adj.* čistý; švarný, čacký; —er Vogel fig. pěkný ptáček; dobrá kopa. [žejbrování *n.*, čistidlo *n.*

Säuberer *m.* čistitel *m.*; S. im Mühl. žejbrovati. [brovadlo *n.*

Säubersich *n.* žejbrovačka *f.*, žej-

Sau-bohne *f.* bob veliký *Faba major* (Pferdebohne b. koňský [malý]; Puffbohne b. veliký); —borg *m.* nunvice *f.*, řezanice *f.*, miška *f.*; —brot *n.* (bot.) slunečnice *f. Helianthus*; 2. brambořík *m. Cyclamen.* [(sos *m.*).

Sauce *f.* (fr.) omáčka *f.*, jícha *f.*

Saucisre *f.*, **Saucette** *f.* omáčník *m.* (sosetka). [*Sonchus.*

Saudistel *f.* mléč *m.*, bodlák sviňský.

Sauen mh. kaňhati.

Sauer *adj.* (*comp.* ſaurer [ſäurer], *sup.* ſauerſte [ſäurerſte]) kyselý; fig. krušný, peprný, trpký; zasmušilý, škaredý; S. *m.* kvas *m. v.* Sauertetg.

Sauer-ampfer *m.* šťovík (šťavík) *m. Rumex*; —braten *m.* svíčková (pečeně) *f.*; —brunnen *m.* kyselka *f.*; —dorn *m.* dřišťál *m. Berberis.* [2. kaňhání *n.*

Sauerei *f.* sviňáctví *n.*, sviňstvo *n.*;

Sauer-frei *adj.* (chem.) prostý kyseliny; neokysličený; —kirſche *f.* kyselka *f.*, kyselice *f.*, kyselá višně; —klee *m.* kyselý šťavel *m. Oxalis acetosella*; —kraut *n.* (—kohl *m.*) kyselé zelí, nakládané zelí.

Säuer-lich *adj.* nakyslý, zakyslý, přikyslý, zabřesklý, návinný; -keit -ost; —ling *m.* (Ampfer) šťovík *m.*; 2. (Mineralwaſſer) kyselka (voda) *f.*; 3. (Apfel) kyseláč *m.*, kyselák *m.*, kyslice *f.* (jablko).

Sauer-luft *f.* uhličnatka *f.*; —milch *f.* kyselé mléko, sražené mléko *n.*

Sauern zkysati.

Säuern zkyseliti, okys., zakvasiti; den Teig ſ. těsto zadělati (s kvasem).

Sauer-ort *m.* zátěstek *m.*; —ſalz *n.* podsolan *m.*; —ſehend, —ſichtig *adj.* zasmušilý; —ſtoff *m.* kyslík *m.* (Oxyd); —ſtoffſol *m.* pol kyslíkový; —ſtoffſalze *pl.* soli kyslíkové; —ſtoffſäuren *pl.* kyseliny kyslíkové; —ſuppe *f.* kyselo *n.*; —teig *m.* kvas, nákvas *m.*, nákvasa *f.*, zákvas *m.*, zákvaska *f.*, rozkvasek *m.*; —topf *m.* fig. zasmušilec, škarohlíd *m.*; —töpfig, —töpfiſch *adj.* zasmušilý, zachmuřený, zakaboněný, škaredý; —waſſer *n.* kyselka *f.* [Säufer *m.*

Sauf-aus, —bold, —bruder *m. v.*

Saufen mh. u. *act.* píti, chlastati.

Saufer, Säufer *m.* piják, pijan, chlastoun, pitka (mazavka) *m.*; —et *f.* chlast *m.*, chlastanice *f.*, pijanství *n.*; —wahnſinn *m.* třeštivka *f.*, třesavka opilců, třesavost *f. Delirium tremens, D. potatorum.*

Sauf-gelag *n.* řad *m.*, řadování *n.*; chlastanice *f.*; —gurgel, —hals, —hans *m. v.* Saufer.

Sau-finne *f.* uher *m.*; —fleiſch *n.* vepřovina *f.*, vepřové maso *n.*; —fraß *m.* sviní žrádlo *n.*

Sauf-lust, —ſucht *f.* chlastavost *f.*

Saugader *f.* střebavka *f.*, miznice *f.*

Säugamme *f.* kojná *f.*

Saugbar *adj.* sesatelný; sběratelný.

Saugdütchen *n.* cucáček (šidítko).

Sauge *f.* (in b. Malzdörre) včelesno *n.*; —egel *m.* pijavice *f.*; —ferkel *v.* Spanferkel; —glas *n.*, —horn *n.*, —kännchen *n.* cucáček *m.*

Säuge-milch *f.* mlezivo *n.*; —mutter *f.* (ökon.) mlznice *f.* [bati; píti (dítě).

Saugen mh. ssáti, cucati, sosati; sře-

Säugen (ein Kind) kojiti.

Sauger *m.* ssáč *m.*, cucák *m.*; fig. dráč, pijavice, lupič *m.*

Säugerin *f. v.* Säugamme.

Saugerohr *n. v.* Saugröhre.

Saugerüssel *m.* cucadlo *n.*, sosáček *m.*; (zool.) přissavadlo *n.*

Säugetier *n.* ssavec *m.* [sosák *m.*

Saugewerkzeug *n.* sesadlo, cucadlo *n.*,

Saug-follen *n.* ssavé hřbě *n.*; —gefäß *n. v.* Saugader; —glas *n. v.* Säugeglas; —lappen *m.* der Inſekten lepidlo *n.*

Säugling (-s, M. -e) *m.* kojenec *m.*, kojenče (-, -ete) *n.*, kojeňátko *n.*; —spflegeanſtalt *f.* jesle, jesličky *pl. f.*, kojnice *f.*, opatrovna kojenců.

Sauglocke *f.* fig. prasečení *n.*, prasečina *f.* (*vulgo* sviňologie *f.*); mit der S. läuten prasečiti.

Saug-napf *m.* kojník *m.*; —papier *n.* pijavý papír *m.*, piják *m.* (Löſchpapier); —pumpe *f.* pumpa na zdvíž, pumpa ssací (čerpadlo *n.*); —röhre *f.* ssací trouba, ssavice *f.*, srkáč *m.*; —ventil *n.* ssací klapka; —warze *f.* sosec *m.*, cecek, cecík *m.*, bradavička *f.* (prsní); (zool.) přissavadlo *n.*; (bot.) hubka kořenová; —werk *n.* ssací stroj, ssavý stroj; —würmer *pl.* červi střeva.

Sauhaar *n.* štětina *f.* [baví.

Sauigel *m.* ježek sviňohlavý; fig. sviňák, prasák *m.*, (prase-člověk).

Säulsch *adj.* sviňský, sviňácký.

Säule (M. -en) *f.* sloup *m.*; (phyſ.) Voltaiſche S. sloup Voltův; (mech.) S. am Kranich návojna *f.*

Säulen osloupiti.

Säulen-deckel *m.* poklop, příklop *m.* (římsa *f.*); —förmig *adj.* sloupovitý; —fuß *m.* podslupí *n.*, pata *f.* (sloupu); —gang *m.* sloupořadí *n.*, chodba sloupová, sloupoví, sloupení *n.*; —gebälke *n.* břevnoví sloupů; —geländer *n.* sloupcové zábradlí; —geſimſe *n.* římsa u sloupu; —glied *n.* článek sloupu; —halle *f.* sloupová síň, sloupení *n.*; —haupt *n.*, —knauf, —kopf *m.* makovice *f.*, zhlaví *n.*, hlava, hlavice u sloupu; —kranz *m.* hlavní římsa; —kuppelung *f.* sesloupení, seslupení *n.*; —ordnung *f.* řád sloupů, sloh *m.*; —reihe *f.* sloupení, sloupořadí *n.*; —ſchaft *m.* dřík (stvol) sloupu, kmen

sloupový; —ſtellung *f.* poslupí *n.*; —ſtuhl *m.* podslupí *n.*; —weite *f.* mezislupí *n.*

Säulige Zuſammenſetzung sloh slou-

Saum (-es, M. Säume) *m.* lem *m.*, obruba *f.*, kraj, okraj, pokraj *m.*; S. an Frauenkleidern nátle (*f.*), nátlí (*n.*); —band *n.* lemovka, lemovačka *f.*

Saumen na mezka naložiti.

Säumen obroubiti, obrubovati, lemovati; mh. dlíti, prodlévati, meškati, váhati; mit etw. ſ. (ſich ſ.) obmeškávati něco, o. s čím, zanedbavati něco, mit der Bezahlung der Steuern ſ. meškati s placením daní; ſäume nicht! (ſäume dich nicht!) du ſollſt nicht ſäumen! neměškej! neváhej!

Saumer *m.* (Säumeſel *m.*) soumar, soumarník *m.*

Säumer *m.* meškatel *m.*

Saumhaft, Säumig *adj. v.* Saumſelig.

Saumnaht *f.* obrubný šev.

Säumnis *f.*, S. (-ſſes, M. -ſſe) *n.* meškání, obmeškání *n.*

Saum-pferd, —roß *n.* soumar, břemenář *m.*

Saumſal (-s, oh. M.) *n.* obmeškání, prodlení *n.*; —ſzinſen *pl.* úroky z prodlení.

Saumſchicht *f.* (archit.) krajní vrstva.

Saumſelig *adj.* váhavý, liknavý, otálivý, meškavý, obmeškalý.

Saumtier *n.* soumar *m.*

Sau-mutter *f.* prasnice, oprasnice *f.*; —nickel *m.*, —pelz *m.* fig. necuda *m.*, sviňák *m.*

Saurach (-s, oh. M.) *m.* dřišťál *m.*

Säure (oh. M.) *f.* kyselost *f.*; 2. (M. -n) (chem.) kyselina *f.*: —bildner *m.*, —radikal *n.* prvek kyselinný n. kyslotvorný.

Saus (-ſes, oh. M.) *m.* šum *m.*; in S. und Braus v hluku a zvuku.

Sauſchneider *m.* mlýkář, nunvář *m.*

Sauſekopf *m.* třeštidlo *n.*, šumileb, fučík *m.*

Säuſeln mh. líbě váti, povívati, zavívati; žužliti, susliti; —d *adj.* suslivý; -der Mitlaut (grm.) suslivá souhláska.

Sauſen mh. šuměti (šustěti, fučeti, zučeti); in den Ohren ſ. zníti v ušich.

Sauſewind *m.* vichřice, metelice *f.*; 2. (Perſon) větroplach *m.*, pudivítr *m.*, třeštidlo *n.*

Sau-ſtall *m.* svinec *m.*, svinský chlév; —trog *m.* koryto pro svině.

Sauvegarde *f.* (fr.) ostraha *f.*, ochranná stráž (*Salvaguardia*).

Sau-wetter *n.* slota nečas; —wurz *f.* krtičník *m.*, kořen sviňský, sviní kořen *Scrophularia.*

Savanne (M. -n) *f.* savana *f.*, lesní luh, záluží *n.* (v Americe).

Savoyenkraut *n.*, Savoyerkohl *m.* kapusta mačinková *Brassica sabauda* (Wirting).

Saxifraga *f.* (lt.) lomikamen *m.* (bot.).

Sbirre (-n, M. -n) *m.* (it.) drab *m.*, biřic *m.*

Schabas, Schabbes (*indecl.*) *m.* (jüd.) šábes *m.*

Schabe (M. -n) *f.* struhadlo *n.*; 2. (b. Faßb.) skobka *f.*; 3. (zool.) mol *m.*; 4. šváb *m.*, tarakan *m. Blatta*; 5. (med.) svrab *m.*, chrásta *f.*

Schab-ebaum *m.* (Gerb.) postruh *m.*, mízdřicí stolice; —eiſen *n.* struháč *m.*, škrabačka *f.*, škrabadlo *n.*; mízdřící skoblice.

Schaben (etw. mit etw.) škrábati; strouhati; skobliti; mízdřiti.

Schabenkraut *n.* divizna červíková *Verbascum blattaria.*

Schäben *pl.* pazdeří *n.* Scheve.

Schabenfalle *f.* švabolapka *f.*

Schäbenſeuche *f.* nakažlivá prašivina.

Schaber *m.* struhač *m.*; 2. fig. držgrešle *m.*, skrblík, houžvíčka *m.*; 3. *v.* Schabeiſen.

Schabernack (-s, M. -e) *m.* čtveráctví *n.*; šibřinky *pl. f.*; 2. podvod *m.*; 3. přikoří *n.*; —en čtveračiti; —er *m.* čtverák, filuta *m.*

Schaberübchen *n.* fig. mrkvička [(strouhaná).

Schäbig *adj.* prašivý, svrablavý, chrastavý; fig. ničemný, daremný, chatrný, ošumělý.

Schabkäfer *m.* kožejed *m. Dermestes.*

Schablone *f.* šablona *f.* (sajma *f.*, sajmo *n.*); skruž, výkruž *f.*; —nfeile *f.* (mech.) loukoměr *m.*

Schabmeſſer *n.* struhák *m.*, škrabáček *m.*, skobla, skoblice *f.*

Schabracke (M. -n) *f.* pokryvka *f.*, čabraka, šabraka *f.*; —nmacher *m.* čabračník, čabrakář *m.*

Schabſel (-s, unv. M.) *n.* škrabky, oškrabky, oškrabliny *pl.*

Schach (-es) *m.* šach *m.*; Schach ſpielen hráti v šach, hrati v šachy; fig. einem Sch. bieten v cestu se komu postaviti, na odpor se postaviti; —blume *f.* řebčík šachovitý (strakatý) *Fritillaria meleagris*; šachovka *f.*; —brett *n.* šachovnice *f.*

Schachen čtverhraniti; 2. v šach hráti.

Schacher, Schacher (-s, unv. M.) *m.* šachr *m.* (zištný obchod); —er *m.* šachrář *m.*, šantročil *m.*; —jude *m.* žid šachrák.

Schächern šachrovati, šantročiti.

Schach-matt! šachmat! fig. zondaný a zajat (= konec hry); —ſpiel *n.* šach *m.*, *pl.* šachy, šachovní hra; —ſtein *m.* kámen ve hře šachovní; —tafel *f.* šachovnice *f.*

Schacht (-es, M. -e od. Schächte) *m.* šachta *f.*; důl *m.*, rudník *m.*, rudnická n. uhlířská n. hřbitovní jama; Sch. treiben dolovati.

Schachtel (M. -n) *f.* krabice *f.*, škatule *f.*, alte Sch. fig. babizna *f.*, babice, stará krabice, fig. starožitnost *f.*

Schachtelei *f.* šatlava *f.*

Schachtelhalm *m.* (—heu) přeslička *f. Equisetum.*

Schachtel-händler, —krämer, —macher, —mann *m.* škatulář, krabičník *m.*

Schächt-en (jüd.) porážeti dohytek; košerovati; —er *m.* košerář, košerák *m.*

Schacht-fenſter *n.* (mont.) okenice *f.*; —förderung *f.* hnání na den, h. na horu; —geſtänge *n.* tahadla *pl. n.*;

—geſtelle *n.* klec *f.*; —gevier *n.* věnec šachtovní; —holz *n.* dříví (les) k šachtě; —meiſter *m.* šachtmistr, šachtecký *m.*; —mündung *f.* ústí n. zhlaví šachty; —ofen *m.* (chem.) pec šachetná; —ſcheibe *f.* (mont.) skřipec *m.*; —ſteuer *f.* šachetné (, ého) *n.*; —ſtoß *m.* stěna, bok šachty; —tür *f.* příklop *m.*; —winde *f. v.* Pferdegöpel.

Schade, Schaden (-ns, M. Schäden) *m.* škoda *f.*, ztráta *f.*; újma *f.*; auf Schaden und Gewinn na zisk i na ztrátu, k zisku i k ztratě; Sch. nehmen, leiden, zu Sch kommen škodu vzíti; škodu míti, škodu utrpěti; Sch. tun, zufügen škodu komu učiniti, škoditi, uškoditi komu; čemu, na čem; Sch. tragen škodu nésti; Sch. (Fehler) an der Ware kaz *m.*; ſch.! *intrj.* škoda! ſchade um die Sache! škoda toho! škoda té věci! ſchade, daß . . .! škoda, že . . .;

Schädel (-s unv. M.) *m.* leb, lebka *f.*; (*vulgo* mozkovice, makovice *f.*, kotrba *f.*); —bohrer *m.* lebovrt *m.*; —bruch *m.* leb proražená, leb vražená, vlomena; proražení lbi; —dach *n.*, —gewölbe *n.* klenutí lbové; —decke, —haut *f.* olbí *n.*; —eindruck *m.* vpáčení n. vehnutí lebky; —grund *m.* spodina lbová; —haut *f.* olbí *n.*; —höhle *f.* dutina lebečná, dutina lbová, mozkovice (mozkovna) *f.*; —knochen *m.* kosti lebečné, kosti lbové; —lehre *f.* lebosloví *n.*, lebozpyt *m.*; —quetſchung *f.* leb zhmožděná; zhmoždění lebky; —ſtätte *f.* popraviště *n.*; —verletzung *f.* leb porušená, porušení lbi.

Schaden mh. (einem) škoditi, uškoditi, ublížiti komu na čem; ſich ſch. škoditi si; Sch. *m. v.* Schade.

Schaden-ersatz *m.* nahražení škody, náhrada *f.*; —feuer *n.* požár *m.*; —froh *adj.* škodolibý (rád cizí škodě); ein —froher škodolibec, zlorád *m.*; —ſtifter *m.* škůdce *m.*; —vergütung *f. v.* Schadenerſatz.

Schadhaft *adj.* chybný, závadný; úhonný, chatrný; porouchaný; kazovitý; -e Ware kazovité zboží; —igkeit *f.* kazovitost *f.*

Schädigen etw. *v.* Beſchädigen.

Schädlich *adj.* škodlivý, škodný; -e Dünſte škodlivé výpary; —er Raum (phyſ.) jalový prostor; —keit *f.* škodlivost *f.*; —keiten škodné věci *pl.*

Schadling *m.* vlček *m.* (u révy); 2. (mont.) záškodník *m.*

Schadlos *adv.* beze škody; *adj.* neškodný; jmd. ſch. halten někomu škodu nahraditi; fig. pohostiti, častovati n. vyčastovati koho; —haltung *f.* náhrada škody; —haltungsrevers *m.* úpis n. list nápravní, úpis o náhradě škod.

Schaf (-es, M. -e) *n.* ovce *f.*; fig. hlupec *m.*; Sch. am Baume kočičky *pl.*; —blattern *pl.* ovčí neštovice; plané n., drobnice *pl. f.*; —bock *m.* beran *m.*

Schäfchen *n.* ovčička, ovečka *f.*

Schafegel *m.* motolice *f. Hirudo.*

Schafen mh. jchniti se, bahniti se.

Schäfer (-s, unv. M.) *m.* ovčák *m.*; —art *f.* valaška *f.*; —dichter *m.* selankář *m.*; —ei *f.* ovčáctví *n.*; 2. ovčárna *f.*, salaš *f.*; —gedicht *n.* selanka *f.*, pastýřská báseň, —haus *n.*, —hütte *f.* ovčárna, pastuška, pastýrna *f.*; —hund *m.* ovčácký pes; —in *f.* pastýřka, ovčačka *f.*; —könig *m.* báča *m.* (*sl.*); —leben *n.* pastýřský život; —lich *adj.* ovčácký; —lied *n.* pastýřská (píseň); —madchen *n.* pastýřka *f.*; —ſpiel *n.* pastýřská hra; —ſtunde *f.* sladká hodinka (šťastná hodinka zamilovaných).

Schaff (-es M. -e ob. Schäffer) *n.* (*m.*) škopek *m.*, (Mühl.) násypka *f.*

Schaffell *n.* skopovice *f.*

Schaff-en (die Welt) tvořiti; stvořiti; 2. dělati, jednati, pohledávati; 3. říditi, spravovati; 4. poroučeti, rozkazovati; 5. (mont.) vydělati pec; aus dem Wege ſch. odkliditi, odstraniti; aus dem Leben ſch., aus der Welt ſch. se světa sprovoditi; viel zu ſch. haben míti mnoho na práci; ſich etw. ſch. *v.* Anſchaffen; —end *adj.* tvořivý, tvořící.

Schaffer *m. v.* Schaffner,

Schaffleisch *n.* skopovina *f.*, skopové (ovčí) maso.

Schäffler (-s) *m.* bečvář *m.*

Schaffner (-s) *m.* šafář *m.*, ratejník; —in *f.* šafářka *f.*

Schaf-garbe *f.* řebříček *m. Achillea millefolium*; —haut *f.* ovčina *f.*; —hirt *m. v.* Schäfer; —hürde *f.* stavadlo *n.*, lísa *f.* (pro ovce), ohrada *f.*; košar *m.*; —kamel *n.* láma, lamice *f.*; —käſe *m.* ovčí sýr, brynza *f.*; —kot *m.* ovčí bobky *pl.*; —kraut *n.* husenik *m.*

Schäfler, Schafmeiſter *m.* ovčák *m.*, mistr ovčácký (*sl.* báča *m.*).

Schafmutter *f.* bahnice *f.*

Schafott (-es, M. -e) *n.* popravní lešení, popraviště *n.*

Schaf-pocke *f.* ovčí neštovice, ospice, drobnice *f.*, vodňanka *f. Varicella*; —ſchere *f.* nůžky ovčácké; 2. —ſchere, —ſchur *f.* stříž ovcí; —ſkopf *m.* ovčí hlava; fig. hňup *m.*; troup, tulpas *m.*; —ſtall *m.* ovčín, ovčinec *m.*, ovčárna *f.*; —ſtreu *n.* přeslička *f. Equisetum.*

Schaft (-es, M. Schäfte) *m.* paženi *n.*; Sch. am Gewehr pažba *f.*; Sch. einer Lanze ratiště, kopiště *n.*; Sch. am Pfeil střeliště, šipiště *n.*; Sch. am Stiefel holínka *f.*; Sch. einer Säule hlaveň *f.*; (bot.) stvol *m.*; Sch. eines Baumes peň *m.*; (zool.) Sch. der Feder ostenka *f.*; Sch. zwiſchen den Fenſtern meziokní *n.*; Sch. zwiſchen den Türen mezidveří *n.*

Schäft-en opažiti, nasaditi (ručnici); —er *m.* pažebník (lůžkář) *m.*

Schaf-vieh *n.* brav *m.*; —waſſer *n.* ovčí voda, porodní vláha; —wolle *f.* ovčí vlna; —zucht *f.* ovčářství, ovčáctví *n.*

Schakal *m.* (peri.) šakal *m.*, pes žlutý.

Schake *f.* noha *f.*, stehno *n.* [kouný.

Schäker (-s) *m.* čtverák, žertéř *m.*; —ei *f.* čtveráctví *n.*; —haft, —ig *adj.* čtveračivý, dovádivý.

Schäkern mh. čtveračiti, dováděti (s kým). [Bier zvětralé pivo.
Schal *adj.* jalový, nechutný; —eš
Schälbar *adj.* odlupný, loupavý.
Schalbrett *n.* (Bauk.) šalovačka *f.*; krajina *f.*
Schälchen *n.* (an der Eichel) čepička *f.*, číška *f.*, češule *f.*, žaludová misti-čka *Cupula.*
Schale (M. -en) *f.* číška *f.*; miska *f.*, šálek *m.*; 2. šupina, slupina *f.*; 3. skořepina *f.*, skořápka *f.*; 4. Sch. des Löffels řápek *m.*; 5. (bot.) okrovka *f.*; češule *f.*; 6. (Pferdebefrht.) oblitina kloubů. [lati.
Schalen (ein Messer) střenky přidě-
Schälen (Bäume *etc.*) loupati, oloupati; 2. luštiti, vyluštiti; sich se.
Schalen-gehäuse *n.* skořápka *f.*; —frebse *pl.* skořepáci, raci skořepkoví; —obst *n.* skořepně ovoce, ovoce se skořepinou; —wage *f.* misková váha.
Schäler *m.* loupač *m.*
Schälhengst *m.* pušťák, svečepec *m.*
Schalk (-es, M. Schalke) *m.* šibal *m.*, chytrák, čtverák; —haft *adj.* šibalský, potutelný, čtverácký; —haftigkeit, —heit *f.* šibalství *n.*, potutelnost *f.*, čtverá-ctví *n.*; —sinn *m.* čteráctví, šelmovství *n.*
Schall (-es, M. Schälle) *m.* hlahol *m.*; —apparat *m.* dunidlo *n.*; —becken *n.* talíře, puklice, misky *pl.*; —bild *n.* zvukový obraz.
Schallen mh. hlaholiti, hlučeti.
Schall-ente *f.* hohol *m. Anas clangula*; —gelächter *n.* hlučný smích; —leitend *adj.* zvukovodný; —loch *n.* (Muf.) průzevnice *f.*; —nachahmung *f.* napodobení hlaholů; —rohr *n.* zvukovodná trouba, zvukovrat *m.*; —signal *n.* hlučivé návěští, zvučné n.; výtruba *f.*; —welle *f.* vlna hlaholu; —wort *n.* zvukoslovce *n.*
Schalm (-es, M. -e) *m.* oddělení *n.*; 2. dílec lesa n. pozemku; 3. liz *m.*, liha *f.*
Schalmei (M. -en) *f.* šalměj, šalmaj *f.*; —bläser *m.*, —er, —pfeifer *m.* šalmajník *m.*
Schalmuschel *f.* miskovka *f. Patella.*
Schalotte *f.* ošlejch *m.* (šalotka *f.*) *Allium ascalonicum* (Schnittling).
Schälstück *n.* krajina, krajinka *f.* (u dřeva). **Schaltbuchstabe** *m.* vsuvka *f.*
Schalten *act.* u. mh. (mit etw.) vládnouti; sich. und walten mocně vládnouti čím, vládnouti a mocně říditi něco; *v.* Einschalten.
Schaltier *n.* korejš *m.*, skořepinák *m.*
Schalt-jahr *n.* přestupný rok; —monat *m.* přestupný měsíc (hruden *m. st.*); —rad *n.* (mech.) hřeben *m.*; —tag *m.* vložka, vkladka *f.*, vsutá n. vložena věta; —tag *m.* přestupný den.
Schalung, Schalwand *f.* pažení, zapažení *n.*
Schaluppe *f.* šalupa *f.*, mořský člun.
Scham (oh. M.) *f.* stud *m.*, styd *m.*; 2. (—glied) přirození *n.*, hanba *f.*
Schamade *f.* (mil.) šamáda *f.*, zabubnování k vyjednávání s nepřítelem.
Scham-bein *n.* kost stydká; kost tříselní; —berg *m.* podpupí *n.* (chlumek); —beule *f.* dýmě je *f.*; —bogen *m.* hřeben *m.* [*f.* (šamlička, šemlice *f.*).
Schämel (-s, unv. M.) *m.* podnožka
Schämen sich (vor jdn., über etw., sich einer Sache sch.) styděti se (někoho, za něco); schäme dich! styď se!
Scham-gegend *f.* ohanbí *n.*, rozkrok *m.*; —glied *n.* stydký úd, hanba *f.*, přirození *n.*; —haft *adj.* stoudný, stydlivý, stydlavý; fig. das —hütlein abziehen studu se odříci; —lefzen *pl.* (anat.) klapky, lalousky, křižalky *pl.*; —los *adj.* nestoudný, nestydatý, necudný; bez studu; —losigkeit *f.* nestoudnost, nestydatost *f.*
Schamotte *f.*, —ziegel *m.* šamotka *f.*; —warenfabrik *f.* šamotárna, šamotka *f.*
Scham-pflanze *f.* citlivka, stydlivka *f. Mimosa*; —rot *adj.* uzardělý, zapýřený; sich. werden zapýřiti se, zardíti se, začervenati se; —rot *n.*, —röte *f.* zardělost, uzardělost *f.*, zardění *n.*; —teile *pl.* stydké údy; přirození *n.*
Schand-baig *m.* necuda, ostuda *m. et f.*; —bar *adj.* hanebný, mrzký; —bild *n.* hanebný obraz; —blatt *n.* nectný list, hanopis *m.*; —bube *m.* ohavník *m.*; —bühne *f.* lešení hanby, pranýř *m.*
Schande (oh. M.) *f.* hanba *f.*; nečest *f.*; 2. Sch. šanda, kšanda, šle *f.*
Schänden etw. hanobiti; zohaviti; znectiti, zhanbiti; (eine Person sch.) zprzniti, porušiti, zhanobiti.
Schandenhalber *adv.* pro ostudu.
Schänder (-s, unv. M.) *m.* hanobič *m.*; 2. zohavitel *m.*; 3. prznitel *m.*
Schand-fleck *m.* úhona *f.*, skvrna *f.*, poskvrna (poškvrna) *f.*; —gedicht *n.* hanebná báseň; —gewerbe *n.* hanebná živnost; —haus *n.* hampejz *m.*, polešinec *m.* [mrzký.
Schändlich *adj.* hanebný; ohavný,
Schand-pfahl *m.* pranýř *m.*; —schrift *f.* hanopis *m.*; —tat *f.* hanebný čin, hanebný skutek, hanebnost *f.*
Schändung *f.* zohavení; 2. sprznění *n.*; porušení *n.*
Schank (-es, oh. M.) *m.* výčep *m.* (nápojů); —befugnis *n.*, —recht *n.* právo výčepnické; —bewilligung *f.* povolení k výčepu. [rický.
Schanker *n.* (fr.) šankr, vřed vene-
Schänker *m. v.* Schenker 2).
Schank-gerechtigkeit *f.* právo výčepnické; —gewerbe *n. v.* Schanknahrung; —haus *n.* krčma *f.*; —lokal *n.*, —lokalität *f.* výčepnická místnost; —nahrung *f.* živnost výčepnická; —stube *f.* nálevna, šenkovna *f.*; —wirt *m.* výčepník, krčmař *m.*; —zeichen *n.* vích *m.*, věník, věnec *m.* (krčemní).
Schanz-apparat *m.* hradební přístroj; —arbeit *f.* hradební práce.
Schanze (M. -en) *f.* hradba *f.*; *pl.* -en hradby. [namáhati se, pachtiti se.
Schanzen mh. kopati (hradby); 2.

Schanzengräber *m.* hradebník *m.*, zákopník; násepník *m.*

Schanz-kleid *n.* přistěrací plátno (na lodi); —**korb** *m.* hradební koš; —**zeug** *n.* hradivo *n.*, kopací n. hradicí náčiní.

Schapel (-s) *m.* křivina, křivotina *f.*

Schar (M. -en) *f.* zástup *m.*, tlupa *f.*, hejno *n.*; 2. Sch. am Pfluge radlice *f.*

Scharbe (M. -en) *f.* nesyt černý, baklan *m.* [bák *m.*

Scharbemesser *n.* struháč *m.*, škra-

Scharben, ſcharben krájeti.

Scharbock (-es, oh. M.) *m.* (med.) kurděje *pl. f.* (*Scorbut*). [shluknouti se.

Scharen shlučiti, hromaditi; ſich ſch. se

Scharenweise *adv.* hromadně, houfně.

Scharf (*comp.* ſchärfer, *sup.* dbd. ſchärfſte) *adj.* ostrý, břitký; perný; peprný; čpavý, štiplavý; —er Befehl přísný rozkaz; —e Strafe těžký trest; —er Verſtand bystrý rozum; —er Witz ostrý (řízný) vtip; —es Geſicht bystrý zrak; ſch. laden na ostro nabíjeti; Sch. (-es, oh. M.) *n.* ostří *n.*; 2. ostrý spodek korábu; 3. ostré nabití děla.

Schärfapparat *m.* brusidlo *n.* [*m.*

Scharfblick *m.* bystrý zrak, bystrozrak

Schärfe (ob. M.) *f.* ostrost, ostrota *f.*, ostří *n.*, břitkost *f.*; fig. přísnost *f.*; (zool.) šerpovina *f.*

Scharf-eckig *adj.* ostrorohý, ostrohraný; —eiſen *n.* oškrt *m.*

Schärfen (etw.) ostřiti, brousiti; (grm.) skracovati; den Mühlſtein ſch. mlýnský kámen křesati; vykřesati.

Scharfkantig *adj.* ostrohraný.

Schärflein *n. v.* Scherflein.

Schärflich *adj.* (bot.) šerpivý.

Scharf-richter *m.* mistr popravní, kat *m.* (*st.* mistr ostrého meče); —ſchütze *m.* ostrostřelec *m.*; —ſchützenkorps *n.* sbor ostrostřelců, ostrostřelecký sbor; —ſichtig *adj.* ostrozraký, bystrozraký; bystrooký; —ſinn *m.* vtip *m.*, ostrovtip *m.*, ostrovtipnost, důvtipnost *f.*; —ſinnig *adj.* vtipný, ostrovtipný, důvtipný; ostroumný; —ſinnigkeit *f.* ostrovtipnost

Schärfſtein *m.* brousek *m.* [*f.*

Schärf-ung *f.* ostření *n.*; (grm.) skrácení *n.*; —zeichen *n.* známka přízvuku.

Scharlach (-es, M. -e) *m.* červec *m.*, šarlat *m.*; 2. (med.) Sch., —ausſchlag *m.* spála *f.*, šarlach, šarlat *m.* *Scarlatina*; —en, —farben *adj.* červcový, šarlatový; —fieber *n.* spálová horečka; —korn *n.* zrnko červcové; —laus *f.* červec *m.* *Coccus*.

Scharlatan (-s, M. -e) *m.* šarlatán, dryáčník, tlučhuba (strčhuba) *m.*; —erie *f.* šarlatánství *n.*

Scharlenzen plahočiti se, toulati se.

Scharmant *adj.* (fr.) líbezný, roztomilý, šarmantní.

Scharmützel (-s, und. M.) *n.* půtka, šarvátka, šrůtka, potržka, bitka, srážka *f.*; —eln, —ieren mh. šarvátkovati, harcovati; —ierer, —ier *m.* harcovník *m.*

Scharnier (-s, M. -e) *n.* šarnýra, stěžejka *f.*, kloub, kuželka *f.*

Scharpe (M. -n) *f.* šerpa, rouška, přepáska *f.* (Scharpe).

Scharpie *f.* cupanina, třepenka *f.*

Scharboden *m.* (in der Mühle) prachárna *f.* [škrabačka *f.*, (šorna *f.*).

Scharr-e (M. -en) *f.*, —eiſen *n.*

Scharren škrábati; škrtati; hrabati.

Scharricht (-s, oh. M.) *n.* oškrabky, výškrabky *pl. m.*

Scharr-maus *f.* hraboš *m.* *Hypudaeus*; —riegel *m.* plazník *m.*; —werkzeug *n.* hrabadlo, škrabadlo *n.*

Schart-e (M. -en) *f.* štěrbina *f.*, úštěrb *m.*, zub *m.*; —ig *adj.* štěrbavý, štěrbivý; zubatý; zubovitý; ſch. machen štěrbiti, naštěrbiti.

Scharteke *f. v.* Skarteke.

Schar-wache *f.* ponůcka *f.*, hlídka *f.*; —weiſe *adv.* po hromadách, hromadně, po zástupích; —wenzel *m.* (Kartenſp.) spodek, kluk, filek *m.*; 2. vrkosil *m.*, šukálek *m.*; —wenzeln ocáskovati, šukati, vrkositi; —werk *n.* robota *f.*

Schärzel *m.* skrojek *m.*, náčinek *m.* (ku př. chleba).

Schatten (-s) *m.* stín *m.*; ſch. (*verb.*) mh. stíniti; —bild *m.* přelud *m. v.* Schattenriß; —dach *n.* přístřešek *m.*; —farbe *f.* stínící barva; —gang *m.* stinné loubí; —glieder *pl.* der Säule (Bauk.) články přibývající; —käfer *m.* potemník *m.*; —linie *f.* (geom.) stínová čára; —los *adv.* bez stínu; *adj.* bezestinný; —malerei *f.* stínová malba, stinomalba *f.*; —partie *f.* stinná strana; —projektion *f.* (geom.) průmět stínový, promítka stínová; —punkt *m.* (astr.) konec stínu; —reich *adj.* stinný; Sch. *n.* říše duchů; —riß *m.* nástin *m.*, nastínění *n.*, výkres n. obraz stínový, promítka stínová; —ſeite *f.* strana tmavá n. stinná; strana ve stínu (zápačí *n.*); fig. temná stránka (nějaké věci); —ſpiel *n.* stínová hra, stínohra *f.*; —ſtrich *m.* čára n. čárka stínová; —theater *n.* stínohra *f.*; —werfend *adj.* stínící, stinný; —zeichnung *f. v.* Schattenriß; —zeiger *m.* (astr.) stinná ručka; stínící tyč; —zug *m.* stinný rys.

Schatt-ig *adj*, stinný, stínatý; —ieren stíniti, vystíniti, stínovati, nastínovati, ostinovati; —ierung, —ung *f.* stínění, ostínění, stinování *n.*

Schattule (Chatouille) *f. v.* Schachtel.

Schatz (-es, M. Schätze) *m.* poklad *m.*; ade, mein Sch.! s bohem, moje zlato! —amt *n.* pokladní úřad; —anweiſung *f.* pokladní poukázka.

Schätzbar *adj.* cenný, cenitelný; ſch. vážný, vzácný; -e Sache (koſtbare Sache) drahá věc, drahocenná věc; 2. věc cenitelná.

Schätzchen *n.* drahoušek, zlatoušek, miloušek, miláček *m.*; 2. milenka *f.*, srdínko *n.*

Schätzen (ſeine eigene Sache) oceniti, vyceniti; (eine fremde Sache) odhadnouti, odhadovati; jmb. ſch. vážiti si koho; ſich etw. für eine Ehre ſch. pokládati si něco za čest.

Schätzer (-s, unv. M.) *m.* odhadce *m.*, odhadovač; cenitel *m.*; —gebühr *f.*, —lohn *m.* odhadné (, čího) *n.*

Schatz-gräber *m.* dobývač n. hledač pokladů; —kammer *f.* pokladna *f.*; —kaſten *m.* klenotnice *f.*

Schätzmann *m. v.* Schätzer.

Schatz-meiſter *m.* pokladník *m.*; —ſchein *m.* pokladní list, pokladní úpis; pokl. poukázka; —ung *f.* poplatek *m.*

Schätzung *f.* cenění, vycenění *n.*, 2. (einer fremden Sache) odhad *m.*; 3. Sch. vážení *n.*, váženost *f.*

Schätzungs-betrag *m.* suma vyceněná; výcena *f.*; suma odhadná; —eid *m.* přísaha vyceňovací; —kommiſſion *f.* odhadní komise, —patent *n.* patent odhadný; —preis *m.*, —wert *m.* výcena *f.*, odhadní cena; —protokoll *n.* protokol dražební; protokol odhadný.

Schau (oh. M.) *f.* odiv *m.*; prohlídka *f.*; zur Sch. ausſtellen vystaviti na odiv; zur Sch. tragen na odiv nositi; —amt *n.* ohledávací úřad.

Schaub (-es, M. -e) *m.* otep *f.*, oklep *m.*, došek *m. v.* Schob.

Schaube (M. -n) *f.* šuba (čuba) *f.*

Schauben-bund *n.* vázanice *f.*; —lage *f.* řada n. šár došků.

Schau-brot *n.* chléb posvátný; *pl.* chleby předložení; —bude *f.* divadelní bouda; —bühne *f.* jeviště, divadliště *n.*

Schauder (-s, unv. M.) *m.* mráz *m.*, zimomráz *m.*, zimomra *f.*, hrůza *f.*; —haft, —lich, —voll *adj.* děsný, hrozný, úžasný. [žasnouti.

Schaudern mh. hroziti se, děsiti se,

Schauen mh. (etw., einen, nach etw., auf etw.) dívati se, hleděti, patřiti (koukati, koukati se) nač, kam; ſchau! podívej se! hleď!

Schauer (-s, unv. M.) *m.* divák *m.*; 2. prorok *m.*, vidoucí *m.* (bibl.).

Schauer (s, unv. M.) *m.* přeháňka *f.* (deště, krupobití atd.) *v.* Schauder: Sch. *n.* zákampí *n.*; —blickſam *adj.* hrůzozračný; —haft *adj. v.* Schauderhaft; —ig *adj.* děsný, hrozný; (vom Wetter) sychravý; —lich *adj.* strašný, strašlivý, hrozný. [—t mir hrůza mě obchází.

Schauern: es —t kroupy padají; es

Schauervoll *adj.* děsný, přehrozný, hrůzohrozný (hrůzoucí hrůza, strach a hrůza).

Schaufel (M. -n) *f.* lopata *f.*; —boden *m.* (mech.) svorec *m.*; —bitſch *m.* lopatkář *m.*; —hütte *f.* lopatárna *f.*; —ig *adj.* lopatkový; lopatnatý; —kranz *m.* kruh kola; —macher *m.*, —ſchmied, —verfäufer *m.* lopatář, lopatník *m.*

Schaufeln (ein Rad) napeřiti, vypeřiti, lopatkovati.

Schaufel-rad *n.* lopatkové kolo; —raddampfer *m.*, —radſchiff *n.* parník lopatkový (lopatkokolý); —riegel *m.* (b. Waſſerrad) rozporka *f.*; —teilung *f.*, —weite *f.* (mech.) rozteč *f.*; —ung *f.* (mech.) pořeni *n.*; —zahn *m.* lopatka *f.*

Schaufenſter *n.* (b. Laden) vyhlídka *f.*; výkladec *m.*; výkladní skříň.

Schaufler (-s, unv. M.) *m.* daněk lopatař, daněk špičák.

Schau-gebühr *f.*, —geld *n.* plat za podívání, obzírné *n.*, —gepränge *n.* nádherná okázalost; —gerüſt *n.* lešení k dívání. [kolébka *f.*

Schaukel (M. -n) *f.* houpačka *f.*,

Schaukeln mh. houpati; kolébati; ſich se. [houpal, kolisač *m.*

Schaukler (-s, unv. M.) *m.* houpač,

Schau-kreis *m.* obzor *m.*; —luſt *f* dívavost, zvědavost *f.*; —luſtig *adj.* dívavý, zvědavý.

Schaum (-es, oh. M.) *m.* pěna *f.* (šum *m.*); grüner Sch. (am Teiche) žabinec *m.* [opěniti.

Schäumen mh. pěniti se; *act.* pěniti,

Schaum-fliege *f. v.* Schaumwurm; —gold *n.* pěnné zlato; —ig *adj.* pěnivý; —kelle *f.*, —löffel *m.* opěnovačka (šumovačka) *f.*; —kraut *n.* pěnénka *f. Cardamine.*

Schaumünze *f.* pamětný peníz.

Schaum-tierchen *n.*, —wurm *m.* pěnodějka *f.*, pěnomil *m. Aphrophora (Cicada) spumaria*; —wein *m.* pěnivé víno.

Schau-platz *m.* hlediště *n.*; dějiště *n.*, jeviště *n.*; der Sch. (des Dramas) iſt eine Seeſtadt hra se děje ve městě pomořském; —ſpeiſe *f.* výkladní pokrm (*slc.* obzerance *pl.*).

Schauſpiel (-s, oh. M.) *n.* divadlo *n.*, činohra *f.*; überhaupt divadelní hra; fig. odiv *m.*, podívaná *m.*

Schauſpieler (-s, unv. M.) *m.* herec, činoherec *m.*; —geſellſchaft *f.* divadelní společnost (herecká); —in *f.* herečka *f.*; —iſch *adj.* herecký; —perſonale *n.*, —truppe *f.* divadelní (herecký) sbor.

Schauſpiel-haus *n.* divadlo *n.*, divadelna *f.*, divadelní dům; —kunſt *f.* herecké umění, divadelní umění; —weſen *n.* divadelnictví *n.*

Schau-ſtellung *f.* vystavení na odiv; fig. podívaná *f.*; —ſtück *n.* kus na odiv, kus na podívanou; —tragen (zur Schau tragen) na odiv nositi; —turnen *n.* veřejný tělocvik, veřejné cvičení.

Schebe *f.* (M. -n) *v.* Schere (-n).

Schech *m. v.* Scheck. [(peněžní).

Scheck (-s) *m.* šek *m.*, poukázka *f.*

Schechſeln, ſchechjen mh. smatlati, šmatlati, paťhati.

Scheck-e (M. -n) *f.* (Kuh) straka *f.*; (Bohne) straka *f.*, strakáček *m.*; (Pferd) Sch. (-en, M. -en) *m.* straka *f.*, strakoš *m.*; —en *verb.* strakatiti; —ig *adj.* strakatý, pestrý.

Schedel *m. v.* Schädel.

Scheel *adj.* šilhavý, zehlídavý; ſch. anſehen úkosem hleděti.

Scheel *n.* (chem.) šél *m.*, volfrám *m.*; —baryt *m.* (Mtn.) těžek jehlancový; —erz *n.* chvorec *m.*; —ſaure *f.* kyselina šélová; —ſaure Salze *pl.* šélany.

Scheel-ſucht (oh. M.) *f.* žárlivost *f.*, podhlídavost *f.*; —ſüchtig *adj.* žárlivý, podhlídavý, zahlídavý.

Schefel (-s, unv. M.) *m.* došek *m. n.* Schaub, Schob.

Scheffel (-s, unv. M.) *m.* (Maß) korec *m.*, strych *m.*; měřice *f.*; —n mh. (v. Getreide) sypati; das Getreide —t gut obilí dobře sype; —steuer *f.* měřičné (, ého) *n.*; osep *f.*

Scheibe (M. -n) *f.* kruh *m.*, kolo *n.*; terč *m.*; (mech.) kotouč *m.*; talíř *m.*; (mont.) kroužek *m.*; (ševle *f.*); Sch. im Fenſter tabule *f.*; runde Sch. kolečko *n.*; (v. Apfel) kružalka, křížalka *f.*

Scheiben-boden *m.* (bot.) lehátko *n.*; —büchſe *f.* puška k střelbě do terče; —glas *n.* tabulové sklo; —kupfer *n.* čistěná měď; —ſchießen *n.* střelba do terče; —ſtand *m.* terčiště *n.*; —wachs *n.* plástevný vosk; —zug *m.* rumpál *m.*

Scheibig *adj.* kružalečný.

Scheich, Scheik (-s) *m.* (arab.) starosta *m.*; přednosta, šejk *m.*

Scheidbar *adj.* rozlučný.

Scheidchen *n.* pošvička, pochvička *f.*

Scheide (M. -n) *f.* pošva *f.*; 2. rozhraní *n.*; 3. (anat.) pošva *f.* (vateň *f.*) *Vagina.*

Scheide-brief *m.* rozvodný list; (b. Juden) list propustný, lístek zapuzení (bibl.); —fahrt *f.* odmezí, rozmezí *n.*; —gebirge *n.* rozhoří *n.*, hory rozhranné; —gold *n.* černé zlato; —hammer *m.* pemrlice *f.*; —häuer *m.* (mont.) prejtýř *m.*, přeběrač rudy; —haus *n.* prejtovna *f.*; —junge *m.* prejtýř *m.*; —kunſt *f.*, —lehre *f.* lučba *f.* (Chemie); —kuß *n.* políbení na rozloučenou; —latte *f.* (Mühl.) příčka *f.*; —münze *f.* drobná mince, drobný peníz.

Scheiden odděliti, rozděliti; (Ehegatten) rozvesti; (mont.) rozděliti, vyprati, prejtovati; ſich ſch. odděliti se; rozloučiti se; geſchieden leben rozveden žíti.

Scheiden-bruch *m.* (med.) průtrž pošvy; —eingang *m.* (anat.) otvor do pošvy; —entzündung *f.* zánět pošvy *Elytritis*; —würmer *pl.* (zool.) pláštěnci.

Scheide-punkt *m.* rozhraniště *n.*; 2. rozchodiště *n.*; Scheider *m.* dělič *m.*, dělitel *m.*; —ſtunde *f.* hodina rozchodu; —wand *f.* přehrada, přehrádka *f.*, přehražení *n.*, přepážka *f.*, přepažení *n.*; —waſſer *n.* lučavka *f.*; —weg *m.* rozcestí *n.*; fig. rozhraní *n.*

Scheidrecht *v.* Scheitrecht.

Scheidung *f.* dělení *n.*, oddělení *n.*, rozloučení *n.*; Eheſch. rozvedení *n.*, rozvod manželů; —sklage *f.* žaloba o rozvod manželů, rozvodná žaloba.

Scheik *m.* (arab.) *v.* Scheich.

Schein (-es, oh. M.) *m.* záře *f.*, svit *m.*; (Äſthet.) der gebrochte třihraník *m.*; der gebrochte čtverhraník *m.*; der gebrochte šestihraník *m.*; 2. Sch. nový měsíc, světlost *f.*; 3. (Anſchein) zdání *n.*; podoba *f.*, tvárnost *f.*; der Sch. täuſcht zdání klame; 4. Sch. mam *m.*; 5. zámínka *f.*; etwas zum Sch. tun dělati, činiti něco naoko; einer Sache den Sch. von .... geben tvárnost, podobu, zdání něčeho něčemu dávati; 6. Sch. (M. -e) (Urkunde) list *m.*

Scheinbar *adj.* zdánlivý; *adv.* zdánlivě, napohled.

Schein-bild *n.* přelud *m.*; —dienſt *m.* služba líčená, zdánlivá (naoko).

Schein-en mh. svítiti; 2. zdáti se, podobati se, viděti se; mir —t zdá se mi.

Schein-haken *m.* (b. Fenſter) rohovník *m.*; —handlung *f.* jednaní naoko, napohled; eine S. unternehmen naoko jednati; —heilig *adj.* licoměrný; ein —heiliger svatoušek *m.*; —käfer *m.* světluška *f.*; —kauf *m.* zdánlivá koupě; —krankheit *f.* zdanlivý neduh; —ſame *m.* (bot.) holénka *f.*; —tod *m.* zdánlivé úmrtí, zdánlivá smrť; —tot *adj.* zdánlivě mrtvý, polomrtvý; ein —toter domněle mrtvý; —übel *n.* zdánlivé zlé; —verabredung *f.* líčená úmluva, úmluva naoko (učiněná); —werfer *m.* (phyſ.) světlomet *m.*; —zorn *m.* zdánlivý hněv, líčený hněv, hněv naoko.

Scheiß-en mh. sráti; —haus *n.* záchod *m.* (*vulgo* srač *m.*).

Scheit (-es, M. -e, auch -er) *n.* poleno *n.*, štěpina *f.*

Scheitel *m. et f.* témě *n.*; vrch hlavy; fig. vrchol *m.*; Sch. des Berges témě *n.*; Sch. des Winkels, des Dreiſeits vrchol úhlu, v. trojúhelníku, vrchol úhlový, trojúhelnikový; (Haar.) pěšinka, cestička *f.*; —bein *n.* temenní kost; —dreieck *n.* vrcholový trojúhelník; —gleichung *f.* (math.) rovnice vrcholu.

Scheiteln rozděliti (vlasy), pěšinku

Scheitel-punkt *m.* vrcholový bod, vrcholík *m.*; nadhlaví *n.*, nadhlavník *m.*; —recht *adj.* rovnovislý, závažitý; —winkel *m.* (math.) vrcholový úhel, křížový úhel.

Scheiter *f.* (mech.) skruž, čtveř *f.*; —haufen *m.* hranice *f.*

Scheitern rozbiti; ztroskotati; mſ. rozbiti se, ztroskotati se, roztříštiti se; fig. nezdařiti se, zmařiti se.

Scheit-flöße *f.* plavení polen; —hauer *m.* drvoštěp *m.*; —holz *n.* polenové dříví *n.*; —recht *adj.* přímočarý *v.* Scheitel-recht.

Schel *n. v.* Scheel.

Schelf-e (M. -en) *f.* luština *f.*; šupina *f.*; —er (M. -ern) *m.* (am Kopfe) lupy *pl. m.*; —en loupati; ſich —en, —ern loupati se.

Schelk *m.* jelen obrovský; *Megaricos hibernicus.*

Schellak (Schellack) *m.* lupkový lak.

Schellbeere *f.* moroška *f.*, horská ostružina, maliník nízký.

Schelle (M. -n) *f.* rolnička, rondlička *f.*; zvonec, zvoneček *m.*; *pl.* -n (Karten) bubny, kule *pl.*; 2. pouta, železa.

Schellen mh. břinkati, břinčeti; cinkati, zvoniti.

Schellen-griff *m.* rukojeť *f.*, zvonítko *n.*; —kappe *f.* čapka s rolničkami.

Schell-ente *f.* hohol *m.*; —fiſch *m.* bachně, vachně *f. Gadus aeglefinus*; —kraut groſſes vlašťovičník *m. Chelidonium*; kleines krtičník menší, roupník *m. Ficaria.*

Schelm (-es, M. -e, ob. -en) *m.* šelma, čtverák *m.*; šibal, taškář, chytrák *m.*; —chen *n.* šelmička *f.*, —en mh. čtverákem býti; čtveračiti; —erei *f.* šelmovství, čtveractví, čtveračení *n.*; ši-

balstvi *n.*; Sch. treiben čtveračiti; —in *f.* šelma, šelmička *f.*; —iſch *adj.* šelmovský, čtverácký, šibalský; —ſtreich *m.*, —ſtück *n.* šelmovství, čtveráctví *n.*, šelmovský kousek (*vulgo* taškařice).

Schel-sucht *v.* Scheelſucht.

Schelt-en (einen) klíti, klnouti, proklínati koho; zlořečiti komu; hubovati na koho; nadávati komu; přezdívati komu; —wort *n.* nadávka *f.*; jmb. mit -en behandeln *v.* Schelten.

Schem-a (-s, M. -ata) *n.* (gr.) rozvrh *m.*; obrazec *m.*; —atiſmus *m.* výkaznik, schematismus *m.*

Schemel *m. v.* Schämel.

Schemen (-s, unv. M.) *m.* (*n.* vlt.) stín (zemřelého), duch, přelud, přízrak *m.*; 2. škraboška *f.*

Schenk (-en, M. -en) *m.* krčmář, hospodský *m.*; Sch. (-es, M. e) *n. v.* Geſchenk. [*f.* (šenk *m.*).

Schenke (M. -en) *f.* krčma, hospoda

Schenkel (-s, unv. M.) *m.* (*femur*) stehno *n.*; Sch. des Zirkels rameno *n.*; —bein *n.* stehenní kost; —blatt *n.* pobočnice *f.*; —bruch *m.* (chir.) zlomení kosti stehenní; 2. nadstehní průtrž; —wurzel *f.* kyčel *f.* (*m.*).

Schenken (einem etw.) darovati, dáti; fig. prominouti, odpustiti; Getränke ſch. vytáčeti, čepovati, vyčepovati; naliti, nalévati nápoje (vína n. piva), šenkovati.

Schenker (-s, unv. M.) *m.* dárce, darovatel *m.*; 2. krčmář, šenkýř, výčepník *m.*; —konfraternität *f.* bratrstvo výčepnické. [lovací, výčepný stůl.

Schenktiſch *m.* nálevný stůl, stůl na-

Schenkung *f.* dání, darování *n.*; Sch. auf den Todesfall dání pro případ smrti, darování posmrtné.

Schenkungs-urkunde *f.*, —brief *m.* darovací list; —vertrag *m.* smlouva o darování. [krčmář *m.* (šenkýř *m.*).

Schenkwirt *m.* výčepník, hospodský,

Scheppern křapěti, chřestiti, chrastiti. [*f.*

Scherbe (M. -en) *f.* střep *m.*; střepina

Scherben *m.* hrnec, kořenáč *m.*; —gericht *n.* (*Ostracismus*) střepinový soud *m.*; —kuchen *m.* bába *f.*, vaječník *m.*; bábovka *f.*

Scherbett (-s) *m. v.* Sorbet.

Schere (M. -en) *f.* nůžky *pl. f.*; 2. (Krebs-) klepeta *n.*; 3. skalina *f.*, úskalí *n.* (u moře); 4. střih *m.*; 5. b. d. Wage křížka *f.*.

Scheren (Haare, Wolle) stříhati (vlasy); den Bart ſch. holiti, břiti; die Schafe ſch. stříhati ovce; fig. einen ſch. dříti, týrati; ſich ſch. kliditi se; ſchere dich! kliď se! táhni!; 2. znepokojovati se čím.

Scheren-flotte *f.* loďstvo zátoková, l. pobřežní; —fiſcher *m.* (zool.) čeleď růžkovitá; —ſchleifer *m.* brusič *m.*

Scherer *m.* (des Bartes) holič, bradýř *m.*; (der Schafe) střihač, střižec *m.*; (des Tuches) postřihač *m.*; (vlt.) krtek *m. v.* Maulwurf; —ei *f.* střihačství *n.*; 2. fig. nesnáz *f.*, oplétání, tahání, potahování *n.* (u soudu atd.).

Scherf (-es, M. -e) *m. et n.*, —lein *n.* penízek, šart *m.*; špetka, babka *f.*; 2. fig. hřivna *f.*, dárek, příspěvek *m.*

Schergarn *n.* osnova *f.*

Scherg-diener, —e (-en, M. -en) *m.* pochop *m.*, biřic, dráb (šerha) *m.*; holomek *m.*

Schergen (den Tiſch an die Wand ſch.) strčiti, strkati.

Schergenamt *n.* biřictví *n.*

Scher-maus *f.* hraboš *m.* (zemní) *Hypudaeus terrestris*; —meſſer *n.* b'itva *f.*; —mühle *f.* snovadlo *n.*; —ſtock *m.* cívečnice *f.*; 2. stožárový špalek; —ſtube *f.* holírna, bradýrna *f.*

Scherwenzel *m.* červené v strašáku *v.* Scharwenzel; —n ocáskovati.

Scherz (-es, M. -e) *m.* žert, šprým *m.*; etw. für Sch. nehmen za žert klásti n. pokládati. [tovně.

Scherzando *adv.* (it.) (muſ.) žer-

Scherz-en mh. žertovati, šprýmovati; —haft *adj.* žertovný, šprýmovný; —macher *m.*, —treiber *m.* žertýř, šprýmař *m.*

Scherzo *n.* (it.) žert *m.*

Scherzweiſe *adv.* žertem.

Scheu *adj.* plachý, ostýchavý, splašený; ſch. werden splašiti se; Sch. (oh. M.) *f.* plachost, ostýchavost, ošklivost *f.*; ohne Sch. bez ostychu.

Scheuch-e (M. -en) *f.* strašák *m.*, strašidlo *n.*; —en plašiti; strašiti, děsiti.

Scheuen mh. báti se, lekati se, děsiti se čeho; štítiti se čeho; ostýchati se; das Pferd ſcheute kůň se splašil.

Scheuer (M. -n) *f.* stodola *f.*; *v.* Scheune; Sch. *m.* číše *f.*, kotlík *m.*; —acker *m.* záhumní *n.*; —er *m.* hrabač *m.*; —faß *n.* střez *m.*; —frau, —magd *f.* oplachovačka, myčka *f.*; —gerüſt *n.* patro *n.*; *v.* Scheungerüſt; —kraut *n.* přeslička *f.* *Equisetum*; —meiſter *m.* poklasný *m.*

Scheuern drhnouti, dříti; fig. domlouvati komu; ſich ſch. drbati se.

Scheuer-platz *m.* humno *n.*; —wiſch *m.* vích, věchet *m.*

Scheu-geſtalt *f.* obluda *f.*; —heit *f.* plachost *f.*; —leder *n.* (b. Pferd) klapka na oči, náočka *f.*

Scheun-e (M. -en) *f.* stodola *f.*; —enplatz *m.* humno *n.*; —gerüſt *n.* odr *m.*, odry *pl.*; —tenne *f.* mlat *m.*

Scheuſal (-s, M. -e) *n.* obluda, ohava, ohyzda *f.*; 2. strašák *m.*, strašidlo *n.*

Scheußlich *adj.* šeredný, ohyzdný, ohavný; ošklivý.

Scheutag *m.* popelec *m.*

Scheute *f.* stříkačka *f.*

Scheve (M. -n) *f. v.* Schäve.

Schibbe (M. -n) *f.* ovce, bahnice, jehnice *f.* [znak *m.*

Schibboleth *n.* (hebr.) znamení *n.*, pří-

Schicht (M. -en) *f.* vrstva, sloj *f.*; (Arbeitszeit) třída, šichta (čas ku práci, doba pracovní), směna *f.*; —arbeit *f.* práce šichtovní.

Schichtel *n.* zřízek *m.* (u rukavičky).

Schichten děliti, rozděliti; třídíti, vrstviti.

Schichten-ende *n.*, **—kopf** *m.* (geol.) konec n. hlava vrstvy; (mont.) výchoz *m.* (*f.*)

Schichter *m.* vrstvitel, rovnač *m.*

Schicht-holz *n.* dříví k rovnání; **—lohn** *m.* mzda šichtovní; **—maß** *n.* míra vrstevná; **—meiſter** *m.* šichtovní mistr, šichtmistr *m.*; písař dolový; **—ſemmel** *f.* věnec, věneček, pletenec *m.*; **—ung** *f.* vrstevnatost *f.*, svrstvení *n.*; **—ungsklüfte** *pl.* rozsedliny vrstev, mezivrství *n.*; **—weiſe** *adv.* vrstevně, po vrstvách; **—wolke** *f.* chmura *f.*

Schick (-es, oh. M.) *m.* vhodnost *f.*, obratnost *f.* (šik *m.*).

Schicken (einen wohin) poslati, posílati, vysílati; usouditi; ſich ſch. strojiti se, chystati se; 2. státi se, přihoditi se; 3. hoditi se, slušeti.

Schicklich *adj.* vhodný, příhodný; *adv.* příhodně; **—keit** *f.* vhodnost, příhodnost *f.*

Schicksal (-s, oh. M.) *n.* osud, los *m.*; **—göttin** *f.* sudice *f.*; **—stragödie** *f.* smutná hra osudu; **—stücke** *f.* zloba osudu; zlý osud.

Schicksam *adj. v.* Schicklich.

Schickung *f.* poslání *n.*; 2. osud *m.*; Sch. Gottes boží dopuštění, uložení boží.

Schiebbar *adj.* posuvný, postrkovací.

Schiebe *f.* postruhovačka *f.*; 2. *v.* Schibbe; **—bock** *m.* kolečko *n.*; samokol (trakař) *m.*

Schieb-en strčiti, strkati, postrkovati, posunovati, šoupati; in den Ofen ſch. do peci sázeti; bei Seite ſch. odložiti; die Schuld auf jmd. ſch. vinu na koho skládati, svalovati, strkati; von ſich ſch. od sebe odmítnouti; Kegel ſch. v kuželky hráti; ſich ſch. šoupati se, strkati se; —e dich! strkej se, hejbej; fig. der —et! ten plave, ten upaluje! ten to sype! ten se strká!

Schieber *m.* postrkovač, strkač, šoupal *m.*; 2. (mech.) šoupátko, strkátko, postrkovadlo *n.*; 3. závlačka, zásuvka *f.*; 4. chlební lopata, sazečka *f.*; **—ſteuerung** *f.* (mech.) rozdělovatel se šoupátkem.

Schieb-haken *m.* (Mühl.) bodka, votka *f.*; **—karren** *m.* trakař *m.*, kolečko *n.* (půra *f.*); kolimaha *f.*, radvanec *m.*; **—klaue** *f.* (mech.) hřeben *m.*; **—ling** (-s, M. -e) *m. v.* Schübling; **—ſack** *m.* kapsář *m.*; **—ſtange** *f.* (mech.) ojnice *f.*; podavač *m.*, podavačka *f.*; **—truhe** *f.* kolečko *n.*; **—ungsleiſte** *f.* (geom.) posuvná lišta, posouvátko *n.*

Schied (-s) *m.* (Fiſch.) bolen *m. Cyprinus aspius* (Rappe *m.*).

Schieds-amt *n.*, **—gericht** *n.* rozhodčí soud; **—mann**, **—richter** *m.* rozhodce, rozsudí *m.*; **—richterlich** *adj.* rozhodčí; **—richterſpruch**, **—ſpruch** *m.* rozhodčí výrok, výrok rozsudího, rozhodnutí *n.*

Schief *adj.* (*comp.* **—er**, *sup.* **—ſte**) křivý, kosý; šiký; šikmý, nakloněný; položitý; *adv.* šikmo, šikem, pošikmu, na pokos; einen ſch. anſehen fig. křivě na někoho pohlížeti, úkosem, kosmo (*st.* kosmicí) hleděti; einer Sache eine **—e** Deutung geben věc křivě vykládati; (math.) eine **—e** Linie šikmá čára; **—er** Winkel kosý úhel; **—e** Ebene plocha nakloněná, plocha položitá; plocha nachýlená.

Schiefauge *n.* křivoočka *m.*

Schiefe *f.* sklon *m.*, křivina *f.*

Schiefeben *adj.* polohý.

Schiefer (-s, unv. M.) *m.* lupina, tříska, dřizha *f.*; 2. (oh. M.) (geol.) břidla, břidlice, křidlice *f.*; **—blau** *n.* modř břidličná; **—braun** *n.* hnědř břidlicová, barva břidlicová; **—bruch** *m.* lom na křidlici; **—dach** *n.* břidličná n. křidličná střecha; **—decker** *m.* křidličník *m.*; **—formation** *f.* břidlový útvar; **—gebirge** *n.* křidlicové hory *pl.*; **—hauer** *m.* břidličník *m.*; **—ig** *adj.* břidličný, křidličný; **—ige Struktur** (geol.) břidličnatý sloh; **—nagel** *m.* břidlovec *m.*; **—öl** *n.* olej břidličný, olej lupkový; **—papier** *n.* křidlicovaný papír; **—ſchicht** *f.* vrstva břidličná; **—ſchneider** *m.* břidličník *m.*; **—ſtein** *m.* břidlice *f.*, břidlicový kámen; **—ſtift** *m.* roubík n. roubelec břidlicový; pisátko *n.*; **—tafel** *f.* břidlicová tabulka; **—ton** *m.* lupek *m.*; **—ung** *f.* břidličnatost *f.*; **—zahn** (= ſchiefer Zahn), **Wolfszahn** *m.* vlčí zub, vlček, podzub *m.*

Schief-halsig *adj.* křivokrký; **—heit** *f.* křivost *f.*; **—kopf** *m.* křivohlávek *m.*; **—lage** *f.* beš Kindes příčné položení dítěte (plodu); Sch. der Gebärmutter zpříčení *n.*, náklon materniku; **—mäulig** *adj.* křivoústý, křivohubý; **—mund** *m.* zkřivená ústa *pl.*; křivohoubek *m.*

Schiefrig *adj. v.* Schieferig.

Schief-sehen *n.* šilhání *n.*; **—ſehend** *adj.* šilhavý, hrlooký; **—winkelig** *adj.* kosoúhelný; **—zahn** *m. v.* Schieferzahn; **—zähnig** *adj.* křivozubý.

Schiel *adj. v.* Scheel; **—en** mh. šilhati; Sch. *n.* šilhání *n.*; šilhavost *f.*; **—end** *adj.* šilhavý; **—er** (-s, unv. M.) *m.* šilhoun, šilhan *m.*

Schiemann (-es, M. —männer) *m.* lanovský *m.*; **—en** lana upravovati.

Schienbein *n.* holeň *f.*; kost píšťalí n. holení *Tibia*; **—geſchwulſt** *f.* otok na holení.

Schiene (M. -en) *f.* šín *m.*, šína *f.*, železná kolej, kolejnice *f.*; (chir.) dlaha, dlažka, dešťka *f.*; Sch. an der Rüſtung plát *m.*, plátev *f.*; **—en anlegen** *vn.*

Schienen dáti do dešek n. do dlaží-ček (zlomeninu).

Schienen-bahn *f.* dráha kolejová, železnice *f.*; **—eiſen** *n.* šínové železo; **—nagel** *m.* šínovec *m.*; **—netz** *n.* síť kolejná, síť železničná; **—ute** *f.* (Web.) činek *m.*; **—wechſel** *m.*, přendavání šín n. kolejí; 2. výhybka *f.*; **—weg** *m.* kolejná dráha, železnice *f.*

Schier *adj.* čirý; samý, čistý, pouhý; *adv.* skoro, málem, bezmála, téměř.

Schieren (die Eier) prohlížeti vejce; 2. *v.* Schüren.

Schierling *m.* der große od. gemeine od. gefleckte bolehlav *m. Conium maculatum*; der kleine Sch. (Gartenſch.)

kozí pysk *m. Aethusa*; (Waſſerſch.) rozpuk *m. Cicuta.* [kroupy).

Schiermeisel *n.* svarba *f* (hrach a

Schier-schauen, —ſchoten *fig. v.* Durchmuſtern; —teufel *m.* poštěvač *m.*

Schieß-bahn *f.* střelnice *f.*, střelná dráha; —baumwolle *f.* střelná bavlna (blkavka *f.*); —bedarf *m.* střelivo *n.*; —bock *m.* špičák, kolouch *m.*; —bolzen *m.* střelčí klínek; —brett *n.* terč *m.*

Schieße (M. -en) *f.* sazečka *f.*, chlební lopata.

Schießen mh. střeliti, (öfters) stříleti; (Geld) složiti, skládati; (b. Bäck., das Brot in den Ofen ſch.) sázeti (chléb); (b. Web.) tkáti, protkávati; nf. letěti, kvapiti; stříkati; prýštiti se; pučeti, vyrážeti; geſchoſſen fig. střelený, ztřeštěný.

Schieß-er *m.* (mech.) vrchol, vrcholek *m.*, vrcholka *f.*; 2. stoupa *f.*; —gewehr *n.* střelná zbraň, ručnice *f.*; —haus *n.* střelnice *f.*; —hütte *f.* (wbm.) zástřelka *f.*, lovčí bouda; vlkovka *f.* (*rus.*); —ling *m.* výrostek *m.*; —nadel *f.* (mont.) nabíjecí jehla *f.*; —platz *m. v.* Schießſtatt; —pulver *n.* střelný prach; —ſcharte *f.* střelní skulina, střelná díra (v hradbě), střílna *f.*, průstřel *m.*; —ſcheibe *f.* terč *m.*; —ſchlange *f.* skočec *m.*; —ſtand *m.* střelčiště *n.*; —ſtandeweſen *n.* střelectví *n.*, —ſtatt, —ſtätte *f.* střelnice *f.*; —waffe *f.* střelná zbraň; —werkzeug *n.* střelka *f.*; —wolle *f. v.* Schießbaumwolle.

Schiff (-es, M. -e) *n.* loď *f.*, koráb *m.*; Sch. der Kirche (archit.) loď *f.*; (b. Web.) člunek *m.*, (Typ.) sazebnice, lodka *f.*; zu —e gehen do lodi n. do korabu vstoupiti.

Schiffahrer *m.* plavec *m.*

Schiffahrt *f.* plavba *f.*, plavectví *n.*

Schiffahrts-geſellſchaft *f.* společnost plavební; —geſetz *n.* plavební zákon; —vertrag *m.* smlouva plavební.

Schiffbar *adj.* splavný, plavebný; -er Fluß splavná řeka.

Schiff-bau *m.* lodařství, loděstrojství *n.*; —bauer *m.* lodař *m.*; —baum *m.* stěžeň *f.* stožár *m.*; —bruch *m.* rozbití n. rozkotání lodi, ztroskotání korábu; ein —brüchiger trosečník *m.*; —brüchiger Sturm lodilomná bouře; —brücke *f.* lodní most.

Schiffchen *n.* loďka, lodička *f.*

Schiffen mſ. plouti, plaviti.

Schiffer (-s, unv. M.) *m.* plavec, lodník *m.*; 2. správce lodi; —geld *n.*, —lohn *m.* plavecká mzda; plavebné, přeplavné, převozné (, eho) *n.*; —lied *n.* lodnická (lodnická píseň) *f.*; —ſprache *f.* lodnická mluva.

Schiff-fahrt *f. v.* Schiffahrt; —helm *m.* loďiště *n.* lodnice *f*, —kiel *m.* podlodí, nádní *n.*, spodek *m.*; —kunſt *f.* plavectví *n.*; —lände *f.* (Hafen in Fluſſen) přístaniště *n.*, náplavka *f.*; —lein *n.* lodička *f.*; —meiſter *m.* loďmistr *m.*; —mühle *f.* lodní mlýn loďka *pl.* loďnák *m.*, *st.* škrtnice *f.*; —mühlenrad *n.* kolo loďňácké, —müller *m.* lodnice *f m* — räuber *v.* Seeräuber, —ratte *f.* větrnice *f.*

Schiffs-amt *n.* lodní úřad; —bau *m. v.* Schiffbau; —beſchädigung *f.* porouchání lodi; —boden *m.* lodní dno, lodní podlaha; —boot *n.* přikorábní člun; —flagge *f.* vlajka *f.*; —fracht *f.* lodní náklad; —freund *m.* spoluvlastník lodi; —geld *n. v.* Sch.ffergeld; —herr *m.* pán lodi; —junge *m.* lodnický hoch; plavčík *m.*; —kapitän *m.* lodní kapitán, k. korábu; —kommandant *m.* lodní velitel, velitel korábu; —leute *pl.* plavci; —makler *m.* obstaravatel plavební; —mann *m.* plavec *m.*; —mannſchaft *f.* lodní mužstvo, plavci *pl.*, plavecký n. lodnický lid, —offizier *m.* lodní důstojník; —patron *m. v.* Schiffsherr; —raum *m.* (podlubí) *n.*, —reder *m.* rejdař *m.*, majetník lodí; —rederei *f.* spolek majetníků lodí; —rolle *f.* seznam lodníků.

Schiff-stapel *m.* lodnice, lodenice *f.*; —ſtation *f.*, —ſtationsplatz *m.* stanice *f.*, stanoviště lodí.

Schiffs-tau *n.* lodní lano; ſchwediſche —wage *f.* švédská váha; —werfte *f.* loděnice *f.*; *v.* Schiffſtapel.

Schiff-zimmermann *m.* sekerník *m.*; —zoll *m.* lodní clo.

Schifft (-eß, M. -e) *m.* pažba *f.*, pažení *n.*; —en opažiti, pažbu dati; einen Sparren ſch. namětkovati krokev; —er *m.* pažič *m.*, —nagel *m.* nárožník *m.*; —ſparren *m.* im Dachwerk námětek *m.*

Schikan-e *f.* —erie *f.* pletichy, výkruty *pl*; 2. malicherné (zlomyslné) týrání, sužování; —eur *m.* pletichář, pravokrut *m.*; 2. sužovatel, týral *m.*; —ieren pletichati, vykrucovati, překrucovati; 2. malicherně (zlomyslně) týrati, sužovati, trápiti.

Schild (-es, M. -e) *m.* štít *m.*, paveza *f.*; (Wappen) erb *m.*, znak *m.*; Sch. der Mütze stříška *f.*, štítek *m.*; (zool.) háv *m.*; (als Blende) clonidlo *n.*; etw. im —e führen zamýšleti něco, míti něco za lubem; Sch. (-es, M. -e od. -er) *n.* vývěska *f.*, vývěsný štít (na domě); Sch. (über dem Fenſter) krovec *m.*, luneta *f.*; Sch. (Giebel) deš hauſes štít *m.*, lomenice *f.*

Schild-blume *f.* želvice *f. Chelone*; —bürger *m.* vladyka *st.*; fig. šosák *m.*; —chen *n.* štítek *m.*; —drüſe *f.* (zool.) brzlík *m.* [psání *n.*

Schilderei *f.* líčení, popisování, po-

Schilderhaus *n.* strážnice *f.*

Schilderhebung *f.* povstání, pozdvižení, zbouření *n.*

Schilder-n etw. líčiti, popisovati; —ung *f.* líčení, vyličení, popisování *n.*

Schildes-fuß *m.* spodek štítu; —haupt *n.* svrchek, hlava štítu.

Schild-förmig *adj.* štítovitý; —führer *m.* erbovní pán, paveznik *m.*; —halter štítonoš *m.*; —käfer *m.* štítnička *f. Cassida.* [*f. Testudo.*

Schildkröte (M. -n) *f.* želva, želvice

Schildkröten-ſchale *f.*, —ſchild *m.* želvina, želvovina *f.*, želvinec *m.*; —ſauce *f.* želví omáčka; —ſuppe *f.* želví polévka.

Schild-laus *f.* červec *m. Coccus*; —**patt** (—krot) *n.* želvina, želvovina *f.* (kůra želví); —**polype** *m.*, —**tierchen** *n.* šálovka *f.*; —**träger** *m.* štítonoš *m.*, pavezník *m.*; —**wache** *f.* stráž (místní) (vlt.) stráž u zbroje; S. halten, S. stehen státi n. býti na stráži; —**wächter** *m.* strážník *m.*; —**zapfen** *m.* an der Kanone očepí *n.*

Schilf (-es, M. -e) *m. et n.* rákos *m.*, rákosí *n. Arundo* (třtinoví *n.*).

Schilferung *f.* loupání kůže.

Schilf-gras *n.* skřípina *f.*; —**matte** *f.* rohožka *f.*

Schill (-es, M. -e) *m.* (Fisch) candát *m.*, šíl *m.*

Schillebold (-es, M. -e) *m.* šídlo *n.*, vážka *f.* (zool.).

Schiller (-s, oh. M.) *m.* měňavá barva; —**glanz** *m.* lesk měňavý; —**ig** *adj.* měňavý.

Schillern mh. měniti se (v barvě).

Schiller-spat *m.* měnek *m.*; —**stein** *m.* měnek průdělný; —**stoff** *m.* eskulin *m.*; —**tier** *n.* barvoměnec *m.*, —**weiu** *m.* měňavec, bleďák, růžák, tarant *m.*

Schilling (-es, M. -e) *m.* šilink *m.*, penízek *m.*; (Bahlw.) půlkopa *f.*; fig. výprask *m.*, výplata *f.*

Schillings-bauer *m.*, —**mann** *m.* zákupný sedlák, činžovní sedlák; zákupník *m.*; —**gut** *n.* zákupný statek; —**hof** *m.* zákupný dvůr.

Schimmel (-s, oh. M.) *m.* plíseň *f.*, plesnivina *f.*; 2. Sch. (Pferd) brůna *f.*, bělouš *m.* (kůň); fig. Sch. (Geld) prachy, plechy, floky *pl. m.*; —**ig** *adj.* plesnivý; —**kraut** *n.* bělolist *m.*, protěž *f.* (alpská) *Leontopodium*.

Schimmeln mh. u. mj. plesnivěti.

Schimmer (-s, oh. M.) *m.* třpyt, lesk *m.*, bleskot *m.*; —**käfer** *m.* světluška *f.*

Schimmern mh. blyštěti se, třpytiti se, lesknouti se; mihati se; —**d** *adj.* třpytivý, blýskavý, lesklý.

Schimpanse *m.* šimpanz *m.* (opice) *Anthropopithecus troglodytes*.

Schimpf (-es, oh. M.) *m.* pohanění *n.*, hana, potupa, nadávka *f.*; Sch. antun pohaněti koho; 2. hanba; jmb. wegen des —es Genugtuung verſchaffen někomu za hanbu zjednati zadostučinění; Sch. und Unglimpf hana a potupa.

Schimpfen (einen) haněti, pohaněti, potupiti koho, nadávati komu.

Schimpf-lich *adj.* hanlivý, potupný; hanebný; —**name** *m.* nadávka *f.*; přezdívka *f.*; jdn. mit -n belegen někomu nadávati; —**rede** *f.* hanlivá řeč; —**wort** *n.* hanlivé slovo; nadávka *f.*

Schind-aas *n.* mrcha *f.*, zdechlina *f.*, —**anger** *m.* mrchoviště *n.*

Schindel (M. -n) *f.* šindel *m.*; (Chir.) dlaha *f.*, dlažička *f.*, deska *f.*; —**dach** *n.* šindelová střecha; —**fuge** *f.* drážka *f.*; —**macher** *m.* šindelář *m.*; —**nagel** *m.* šindelák *m.*; —**ſchneidemaſchine** *f.* šindelka *f.*

Schinden (etw.) dříti; fig. utiskovati.

Schinder (-s, unv. M.) *m.* ras *m.*, pohodný *m.*; fig. dříč *m.*; vydřiduch *m.*; —**haus** *n.* rasovna, pohodnice *f.*; —**knecht** *m.* holomek, pohodňák, rasík *m.*

Schind-fleisch *n.* mrchovina *f.*, mršina *f.*; —**grube** *f.* mrchoviště *n.*; —**luder** *n.*, —**mähre** *f.* mrcha *f.*, škapa *f.*, herka *f.*

Schinken (-s, unv. M.) *m.* kýta *f.*, šunka *f.*; —**fleckeln** *pl.* uzeňovky, flíčky s uzeninou; —**händler** *m.* uzenář *m.*; —**torte** *f.* šunkový dort *m.*; —**wurſt** *f.* šunkovice *f.*

Schippe (M. -n) *f.* lopota *f.*

Schirk-e *f.* cvrček *m. v.* Grille; —**en** mh. cvrkati (ſchirpen).

Schirm (-es, M. -e) *m.* záclona *f.*, stínidlo *n.*; fig. ochrana *f.*, záštita *f.*; (bot.) okolík prostý; —**dach** *n.* přístřešek *m.*; —**en** ochraňovati, zaštititi; —**gott** *m.* ochranný bůžek; —**herr** *m.* ochranný pán; —**lampe** *f.* lampa se stříškou; —**palme** *f.* saryb *m.*; —**raps** *m.* košatá řepka; —**traube** *f.* (bot.) chocholík *m.*; —**vogt** *m. st.* opravce, ochránce *m.*; —**wand** *f.* zástěnek *m.*, zástěna, přístěna *f.*, zastěrací stěna.

Schirpen mh. cvrkati, cvrčeti *v.*

Schirr *n. v.* Geſchirr.

Schirren (Pferde) ostrojiti (koně).

Schirr-kammer *f.* sedlovna *f.*, postrojna *f.* —**meiſter** *m.* pouzdný *m.*; sedelník, (mil.) nářadník *m.*

Schisma *n.* (gr.) rozkol *m.*, roztržka *f.*, rozdvojení *n.*; —**tiker** *m.* rozkolník *m.*, odštěpenec *m.*; —**tiſch** *adj.* rozkolnický.

Schlabb-e *f.* (gem.) tlama *f.*; —**en**, —**ern** chlemtati, chlemstati; —**erer** *m.*, —**ermaul** *n.* (*m.*) chlemtal, chlastoun, hltač *m.*

Schlacht (M. -en) *f.* bitva *f.*, boj *m.*; 2. hráz *f.*; —**bank** *f.* porážka *f.*, jatka *f.*, *pl.* jatky; —**beil** *n.* masačka (se-

Schlachte *f.* srub *m.* kera *f.*).

Schlachten zabíjeti, poráželi (dobytek); zařezati.

Schlachten-maler *m.* malíř bitev, m. bojů; —**malerei** *f.* bojomalba *f.*, malířství bitev.

Schlächter (-s, unv. M.) *m.* řezník, masař *m.*; —**ei** *f.* zabíjení *n.*; ubíjení *n.*, seč *f.*, sekanice *f.*, řezba *f.*

Schlacht-feld *n.* bojiště *n.*; —**geld** *n.*, —**ſteuer** *f.* jatečné (, ého) *n.*; —**getöſe** *n.* bitevní hluk; —**haus** *n.*, —**hof** *m.* jatky *pl.*, porážka *f.*; —**lied** *n.* píseň bojovní; —**linie** *f.* bitevní pásmo; —**opfer** *n.* oběť (k zabití ustanovená); —**ordnung** *f.* řád válečný, bitevní šik, sešikování *n.*, seřadění bitevní; —**plan** *m.* bitevní plán; —**ſchwert** *n.* válečný meč; —**ſchwertbohne** *f.* bob mečíkový; —**ſtatt** *f.*, —**ſtätte** *f.* bojiště *n.*; 2. jatky *pl.*, porážka *f.*; —**vieh** *n.* jatečný dobytek (dobytek na porážku).

Schlack (-es, M. -e) *m.* kál louhový; —**darm** (M. —därme) *m.* konečník *m.*

Schlack-e (M. -en) *f.* truska *f.*, struska *f.*, hutnický škvár; —**en** mh. (v. Erzen) pěnu dávati.

Schlacker-n mh. plískati se; es —t venku je plískanice, slota, čas, nečas; —regen *m.* plískotice, plískanice, plišť *f.*; —wetter *n.* psota čas, plískanice.

Schlack-ig *adj.* škvárovitý; 2. plískavý; —wurſt *f.* bachor *m.*, bachořice *f.*

Schlaf (-es, oh. M.) *m.* spaní *n.*, spánek, sen *m.*; Sch. des Gliedes zdřevěnění, zbrnění údu; erſter Sch. první usnutí *n.*, prvospí *n.*; leiſer Sch. lehký spánek; tiefer Sch. tvrdé spaní; 2. Sch. (M. Schläfe) skráně *f. v.* Schläfe *f.*; —ader *f.* skráňová n. spánková žíla (tepna); —arznei *f.* uspávací prostředek; —bank *f.* lehátko *n.*; —bein *n. v.* Schläfenbein; —bett *n.* lože *n.*, postel *f.*; —bringend *adj.* snodárný; uspávací; —burſche *m.* nocležář *m.* [*n.*, dřímotinka *f.*

Schläfchen *n.* spánek *m.*, spaníčko

Schläfe (M. -n) *f.* skráně *f.*, spánky *pl. m.*, (židoviny *pl. f.*); —nbein *n.* skráňová kost.

Schlafen mh. spáti; (Kinderſp.) spinkati, hajati; (v. Gliedern) brněti, zbrněti; er ſchlaft tief on spí tvrdě.

Schläfen *verb.* uspati.

Schlafend *adj.* spicí; *adv.* ve spaní, spěčky. [Schlafrig; —in *f.* spačka *f.*

Schläfer *m.* spač *m.*; —ig *adj. v.*

Schläfer-n dřímati; podřimovati; es —t mich chce se mi spat.

Schlaff *adj.* ochablý, mdlý, malátný; ſch. werden ochábnouti; —heit *f.* ochablost, skleslost, malátnost *f.*

Schlaf-fieber *n.* spanlivka *f.*; —geld *n.*, —kreuzer *m.* nocležné *n.*, nocovné (, ého) *n.*; —gemach *n.* ložnice, lehárna *f.*; —genoß *m.* spolunocležář *m.*; —gewand *n.* noční roucho, n. oděv; —gott *m.* Spánek *m.*; —haube *f.* noční čepec; —hemd *n.* noční košile; —kammer *f.* ložnice *f.*, komůrka ke spaní; —lied *n.* ukolébavka *f.*; —los *adj.* bezesný, bezsený; —loſigkeit *f.* nespaní *n.*, bezesnost *f.* Agrypnie, Insomnie *f.*; —mittel *n.* uspavací prostředek, uspavadlo *n.*; —mütze *f.* noční čepice; fig. ospalec *m.* [-ost.

Schläfrig *adj.* ospalý; dřímavý; -heit

Schlaf-rock *m.* župan *m.*; —ſtätte, —ſtelle *f.* nocleháma *f.*; —ſucht *f.* ospalost, spavost, spavice *f.* *Koma n.*; —trunk *m.* doušek na spaní; —trunken *adj.* rozespalý; —wandeln *n.* náměsíčnost *f.*; —wandler *m.* náměsíčník *m.*; —zimmer *n.* ložnice *f.*

Schlag (-es, M. Schläge) *m.* ráz *m.*, rána *f.*, udeření *n.*, uhození *n.*, bouchnutí *n.*; 2. cvakot (hodin); elektriſcher Sch. elektrická rána; 3. (M. Schläge) bití *n.*, výprask *m.*; du wirſt Schläge bekommen budeš bit, dostaneš bití, dostaneš výprask; 4. Holzſchlag poražení dříví; seč. paseka *f.*; Münzſch. ražení peněz; 5. Sch. rod *m.*, plémě *n.*, ráz *m.* (Viehſch.); 6. (med.) mrtvice *f.*; 7. (im Walde) paseka *f.*; den Wald in Schläge teilen les na paseky děliti; Schlag auf Schlag ráz na ráz; Sch. zwölf Uhr rázem dvanácté hodiny; er iſt auch von dieſem Sch. on je také toho rázu (z té čtvrti).

Schlag-ader *f.* (anat.) tepna *f.* *Arteria*; —anfall *m.* (med.) záchvat (nástup) mrtvice; er hat einen Sch. gehabt pokusila se o něho mrtvice; —bar *adj.* (Wald) mýtný; —baum *m.* zápora *f.*; zarážka *f.*; Mautſch. zápara mýtní; Sch. am Stalle brlení, přepažení *n.*, přívora *f.*; —bereit *adj. v.* Schlagfertig; —bamenſpiel *n.* vytloukaná *f.*, hra na vytloukanou; —eiſen *f.* lizovačka *f.*

Schlägel *v.* Schlegel.

Schlag-en mh. bíti; práti, tlouci; einmel ſch. udeřiti, uhoditi; Holz ſchl. poráželi dříví; den Harzkuchen ſchl. mrskati plást; Münze ſchl. raziti, biti peníze; die Intereſſen zum Kapital ſch. připočítati úroky ke kapitálu; den Feind ſch. nepřítele poraziti; die Flamme ſchlägt in die Höhe plamen šlehá do výšky; die Tinte ſchlägt durch inkoust prorážíl; das ſchlägt nicht in mein Fach to nesahá (nespadá) do mého odboru; die Nachtigall ſchlägt slavík tluče (klokotá, štěhotá); aus der Art ſch. odrodili se; ſich ſch. tlouci se, bíti se; práti se; ſich zu einer Partei ſch. přidati se k některé straně; er ſitzt, das Auge auf den Tiſch geſchlagen sedí, maje oko na stůl upřené; —end *adj.* bijící, rázný; -er Beweis pádný důkaz; -er Grund podstatná, hodná příčina; pádný důvod.

Schläger (-s, unv. M.) *m.* práč *m.*, rváč *m.*; 2. zabiják *m.*; 3. tlukladlo *n.*; 4. tesák *m.*; —ei *f.* pračka, pranice *f.*, rvačka *f.*

Schlag-falle *f.* slupice *f.*, pádlo *n.*, stlučka *f.*; —feder *f.* (am Gewehr) odrážka *f.* odrážné pero; —fertig *adj.* hotov k útoku; fig. řízný; —flegel *m.* tlukadlo, bijadlo *n.*, biják *m.*; —fluß *m.* (med.) mrtvice *f.* *Apoplexia*; —holz *n.* palička *f.*; 2. mýtné dříví, dříví na poražení; —inſtrument *n.* (Muſik) bicí nástroj (hudební); —licht *n.* vržené světlo, plné světlo; —linea *n.* příložné pravítko, dopadné pravítko; —lot *n.* letovadlo *n.*; —maſchine *f.* bicí stroj, razicí s., razidlo *n.*; —netz *n.* pomeč *f.*, podražec *m.*; —regen *m.* liják, lijavec, příval *m.*; —reim *m.* opětovaný rým; —ſchatten *m.* stín vržený, celý, plný; —uhr *f.* bicí hodiny; —wald *m.* paseka *f.*; —wärter *m.* (Eiſenb.) návěstný (*m.*) u zarážky; —weite *f.* (phyſ.) záraznost, dálka udeření, d. jiskry; —werk *n.* beranový stroj, beranidlo *n.*, beran *m.*, jehlovadlo *n.*; Sch. an einer Uhr bicí stroj; —wetter *n.* krupobití *n.*; —wirtſchaft *f.* pasečné n. mýtné hospodářství; —wort *n.* výřadné slovo, řadové slovo; fig. heslo *n.*; —wunde *f.* stlučenina *f.*, náraz *m.* [svěsiti pl.

Schlaken (die Segel) spáſtiti plachty,

Schlaks (-es, M. -e) *m.* manas *m.*, halama *m.*

Schlamm (-es, oh. M.) *m.* bahno *n.*, kal *m.*, naplav *m.*; fig. nečistota *f.*;

—bad *n.* kalužná lázeň; bahnitá lázeň; —bank *f.* bahnitá mělčina; bahnina *f.*, bahnitý náplav; —beißer *m.*, —fiſch *m.* piskoř obecný *Cobitis.*

Schlämmen (Erz.) propírati; (Gold) ryžovati, jílovati; (chem.) plaviti, vyplaviti; (techn.) práti; odkalovati, odbahniti.

Schlamm-grube *f.* odkaliště *n.*, splašnice *f.*, nápustek *m.*; —ig *adj.* bahnitý, kalný; —pfütze *f.* bahniště *n.*; —vulkan *m.* salsa *f.*; bahnitá sopka.

Schlamp *adj. v.* Schlampig; —amp, —amper *m.* hejsek *m.*

Schlampe (M. -en) *f.* (unreines Weib) coura; cára, cuchta, šlundra *f.*

Schlämpe *f. v.* Schlempe.

Schlampen mh. hejskovati.

Schlampenleder *n.* slabiznová kůže.

Schlampern mh. chlemtati, chlastati.

Schlampig *adj.* plískavý, blativý, plíhavý; ucouraný, rozcuchaný; (Koch.) ovařený; -e Schnecken *pl.* ovařené hlemýždě.

Schlange (M. -n) *f.* had *m.*; (Chem.) točitý hrnec, točitá trouba, hadice *f.*

Schlangel-gang *m.* točitá chodba, křivolaká chodba; —n ſich krouti se, vinouti se.

Schlangen-ähnlich, —artig *adj.* hadovitý; —biß *m.* hadí uštknutí; —brut *f.* hadí plemeno, *pl.* háďata; —draht *m.* hádečkový drát; —fiſch *m.* vijoun *m.*; —gezifch *n.* hadí sykot; —gift *n.* hadí jed; —haut *f.* odlinek *m.*; —könig *m.* hadí král, bazilišek *m.*; —kopf *m.* hadí hlava *Ophiocephalus* (zool.); —mann *m.* hadař, hadonoš *m.* (v Indii); —mord *m.* hadí mord, hadomor *m. Scorzonera*; —ſtein *m.* hadec *m.*; —ſtich *m.* hadí uštknutí; —töter *m.* hadohubce, hadomor *m.*; —träger *m.* (ein Sternbild) had, hadonoš *m.* [hádeček *m.*; hádě, ěte *n.*

Schlänglein, Schlängelchen *n.* hádek,

Schlank *adj.* štíhlý, ztepilý.

Schlankel *m. v.* Schlingel.

Schlankheit *f.* štíhlost *f.*

Schlapp *adj.* ochlípělý, svadlý, svislý (*v.* Schlaff); Sch. *m.* chlamst *m.*

Schlappe *f.* škoda, ztráta *f.*; (ſcherzh.) brynda *f.*, nesnáz *f.*; fafka *f.*; eine Sch. bekommen dostati ránu *v.* Schlabbe.

Schlappig *adj. v.* Schlapp.

Schlaraffe (-n, M. -n) *m.* lenivál *m.*, lenochod, lenorád *m.*; —nland *n.* země lenochodů, lenoráj *m.*

Schlart-e (M. -en) *f.* trepka *f.*, křám *m.*; —en *pl.* křampetle *f.*

Schlau *adj.* chytrý, schytralý; *adv.* chytře. [ština *f.*

Schlaube (M. -n) *f.* lusk *m.*, lu-

Schlauch (-es, M. Schläuche) *m.* dutina *f.*; sypok *m.*; 3. Sch. (mit Wein) měch *m.*, žok, usník *m.*, kožený pytel; 4. (Röhre von Leder od. Leinwand) hadice *f.* (zu Feuerſpritzen); troubel *m.* (*f.*) trubka, trubina *f.* (zu Kochapparaten ꝛc.); 5. (arch.) průtok *m.*, hrdlo *n.*, trouba *f.*; 6. (bot.) láčka *f.*; 7. (anat.) mošna *f.* (Pferd.); —behälter *m.* (bot.) chranič *m.*; —boden *m.* (bot.) lehátko *n.*; —frucht *f.* (bot.) mošnička *f.*; —geſchwulſt *f.* (Pferd.) žluna *f.*, žluva *f.*; —ig *adj.* láčkovitý; —ſchicht *f.* (der Pilze) rouška *f.*; —ſchichtenträger *m.* (bot.) rouškonoš *m.*: —zins *m.* potrubné, průtočné (, ého) *n.*

Schlauder-haft *adv.* zběžně, povrchně, lecjaks, ledabylo; —ig *adj.* zběžný, povrchní.

Schlaudern mh. kloktati.

Schlauhe *f.* (bot.) rubina *f.*

Schlau-heit *f.* chytrost, schytralost *f.*; —kopf, —meier *m.* fig. chytrák *m.*, chytroušek *m.*; lišák *m.*; —ſinnig *adj.* schytralý, (chytromyslný).

Schlecht *adj.* (-er, -eſte) zlý, špatný; prostý, sprostý; *adv.* zle, špatně; mit einem ſich ſtehen s někým za zlé býti, s někým na hněvu býti; -e Handlung zlý skutek; špatné jednání.

Schlechterdings, ſchlechthin *adv.* zhola, naprosto *v.* Schlechtweg.

Schlechtigkeit, Schlechtheit *f.* špatnost *f.* [naprosto, zrovna; obecně.

Schlechtweg (ſchlichtweg) *adv.* zhola,

Schlecken mh. mlsati; 2. mleskati, mlasknouti.

Schlecker (-s, unv. M.) *m.* lahůdkář *m.*; mlsoun, mlsač, mlsák *m.*; —biſſen *m.* lahůdka, mlska *f.*, pamlsek *m.*; —haft *adj.* mlsný, mlsavý; —maul *n. v.* Schlecker. [bleptati, blebtati, blekotati.

Schleckern mlsati *v.* Schlecken; 2.

Schleckſpeiſe *f.* lahůdka, mlska *f.*

Schlegel (-s, unv. M.) *m.* palička *f.*; biják, pích, beran, tlouk *m.*; b. Winzer nabíječka *f.*; b. Böttcher pobíječka, kyjanka *f.*; im Fiſchteiche čep *m.*; b. Thiere kýta *f.*; —fiſch *m.* kladivoun *m. Zygaena*; —milch *f.* podmáslí *n.*

Schleh-dorn *m.* trnka *f.*, trní, trnoví *n. Prunus spinosa*; —e *f.* trnka *f.*; —enſtock *m.* trnovka *f.*

Schleich-en mſ. plaziti se, plížiti se; šoulati se, prosmykovati se; krásti se; —end *adj.* plazivý, plíživý; —er *m.* loudal, plazič *m.*; 2. bzdina *f.*, pšouk *m.*; —handel *m.* podloudný obchod, podloudnictví *n.*; —handelgeſellſchaft *f.* podloudnický spolek; —händler *m.* podloudník *m.*; —patrouille *f.* (mil.) plíživá hlídka (*vulgo* šoulačka *f.*); —ware *f.* podloudné zboží; —weg *m.* oklika *f.*; *pl.* —wege fig. spády.

Schleie *f.* (Fiſch) lín *m.*, línek *m. Tinca vulgaris.*

Schleier (-s, unv. M.) *m.* závoj *m.*, rouška *f.*; Sch. der Pilze (bot.) závoj *m.*; —chen *n.* (bot.) ostěra *f.*; —eule *f.* sova pálená *Strix flammea*; —geld *n. v.* Schleiertape; —lehen *n.* léno ženské, léno po přeslici; —tape *f.* závojné *n.*

Schleif *m.* (am Brote) *v.* Schlief; —bahn *f.* skluzavka *f.*, smýkavka *f.*; (Forſt-) splaz *m.*; (am Eiſe) klouzačka *f.*; —band *f.* brusnice *f.*

Schleife (M. -en) *f.* oko *n.*, pletka, smyčka *f.*; 2. mašle *f.*; 3. sponka *f.*, slučka *f.*; 4. brusírna *f.*; 5. klouzačka *f.*; 6. smyk *m.*, splaz *m.* (na dříví).

Schleif-en smýkati; vléci, vláčeti; táhnouti; durch die Straßen aus der Stadt ſch. skrze ulice vyvláčeti z města; eine Feſtung ſch. pevnost rozbořiti, se zemí srovnati, z kořene vyvrátiti; ſch. brousiti; fig. uhladiti, ušlechtiti; mſ. ob. mh. klouzati se; das S. vláčení *n.*, smýkání *n.*; 2. klouzání *n.*, kluzba *f.*, —er *m.* brusič, brusíř *m.*; 2. bruslič *m.*, klouzač *m.*; 3. (muſ.) překluzek *m.*; 4. (Tanz) šoupák *m.*, šoupačka, šoupaná, šoupavá *f.*, sousedská *f.* (Ländler); —ereí *f. v. n.*

Schleif-haus *n.*, —mühle *f.* brusírna *f.*; —nadel *f.* ženkle *f.*, ženklička *f.*, ozubec *m.*; —platz *m.* kluziště *n.*; —ſchiefer *m.* osla *f.*; —ſchuh *m. v.* Schlittſchuh; —ſeil *n.*, —ſpäne *pl. m.*, —ſtaub *m.* brusiny *pl.*; —ſtein *m.* brus *m.*; —trog *m.* brusidlo *n.*, brusník *m.*

Schleih *m.*, —e *f.* (Fiſch) *v.* Schleie.

Schleim (-es, M. -e) *m.* sliz (, i) *f.*; šlem *m.*, hlen *m.*; —beutel *m.* (anat.) slizník *m.*, —drüſe *f.* slizovka *f.*; —en odšlemovati; mh. šlemovati se, zašlemovati se; šlemovatěti; —fieber *n.* slizavka *f.*, zimnice slizná, pitomice *f.*; —fiſch *m.* slizoun *m.*, slimule *f.* (slimoch *m.*) *Blennius*; —fluß *m.* slizotok *m. Blennorrhoea*; —haut *f.* sliznice *f.*, slizná blána *Membrana mucosa*; —ig *adj.* slizovatý, sliznatý; šlemovatý; —ige Gärung (chem.) kvšeení sliznaté; —klumpen *m.* chuchel šlemu; —ſäure *f.* kyselina slizová; —ſaure Salze *pl.* (chem.) slizany; —ſtoff *m.* slizovina *f.*; —tier *n.* slimýš *m. Medusa.*

Schleiß-e *f.* dračka *f.*; dřezha *f.*; šlejška *f.*, sliz; cupanina *f.*; —en štípati, kálati; Federn ſch. dráti peří; mſ. *v.* Reißen mſ.; —er *m.* dráč *m.*; —ig *adj.* (v. Kleidern) odřený, otrhaný.

Schlemm-en mh. hejřiti, hodovati; —er *m.* hejřil *m.*; žrout *m.*; —ereí *f.* žranice *f.*, žroutství *n.*; —ig *adv.* šikmo.

Schlempe *f.* břečka *f.*, brynda *f.*; (Branntw.) výpalky *pl. m.*

Schlender *m. v.* Schlendrian.

Schlendern mh. cárati, courati.

Schlendrian (-s, ob. M.) *m.* lajdači *f.*, zastaraly návyk (šlendrián *m.*).

Schlenge (M. -en) *f.* zájezek *m.*, jímka *f.*; náhon *m.*, hať *f.*

Schlengel (-s, unv. M.) *m.* vázanice *f.*; poutko *n.*

Schlenkern mh. klátiti se, kývati se, pajdati se; plahočiti se, potloukati se; házeti klátiti rukama.

Schlenz (-es, ob. M.) *m. v.* Roß.

Schlepp *m.*, —e *f.* (am Kleide) vlok *m.*, vleč (, i), vlečka *f.*; (Kopfbed.) sklopka *f.*

Schlepp-bahn *f.* vlečná dráha; —bauch (-es) *m.* pandero *n.*; —dampfſchiff *n.* vlečná paroloď.

Schleppe (M. -en) *f.* vlečka *f.* (u šatů)

Schlepp-en etw. vléci, vláčeti, smýkati; wohin ſch. zavleci; mh. vléci se, smýkati se, plížiti se; —end *adj.* plíživý; plouživý, plouhavý, plazivý; vleklý; smýkavý; fig. rozvláčný.

Schleppenträger *m.* vlečkář *m.*; fig. [nášlapník *m.*

Schlepper *m.* smykač, smykal *m.*; 2. pohrabačky *pl. f.*

Schlepp-fuß *m.* pařhoun, šmařhoun *m.*; klecavec *m.*, klecanda *m.*; fig. vlačidlo *n.*; —holz *n.* vláčenice *f.*; —kleid *n.* oděv s vlečkou; —netz *n* nevod *m.*, vatka *f.*, vlečná síť; —riegel *m.* závlačka *f.*; —ſack *m.* keser *m.*; fig. cára, šlundra *f.*; —ſchiff *n.* vlečná loď; —ſeil *n.*, —ſtrang *m.* vlačák *m.*; —tau *n.* vlečné lano; ein Schiff in das Sch. nehmen vzíti loď do vleku; —wagen *m.* vlečný vůz, vlečňák *m.*

Schleuder (M. -n) *f.* prak *m.*, hazečka *f.*; an der Senſe šoupák *m.*; —er *m.* prakovník, prakéř *m.*; —maſchine *f.* prakostroj *m.*, prakovnice *f.*

Schleuder-n mh. na zdařbůh, lodabylo dělati; 2. hoditi, mrštiti; metati, z praku hazeti; —ſtein *m.* kámen do praku.

Schleunig *adj.* (-er, -ſte) spěšný, kvapný; *adv.* spěšně; —ſt *adv.* co nejrychleji, nejspěšněji.

Schleuse (Schleuße) (M. -n) *f.* (an dem Wehre) splav *m.*, jemčina *f.*; hřebeny *pl. m.*; závěra *f.*; vrátka *pl.*; S. am Teiche splav *m.*, svodnice *f.*, splavidlo *n.*; (in Bächen und Flüſſen) stavidlo *n.*, splavidlo *n.*; Sch. an der Mühle stavidlo *n.*, stoka *f.* (mech.) zápornice *f.*, záběra *f.*

Schleusen-brett *n.* stavidlo *n.*; —kammer *f.* (mech.) jemčina *f.*; —meiſter *m.* jezný, pojezný *m.*; —räumer *m.* vyklízeč *m.*; —tor *n.* (Waſſerb.) vrata *pl.*; —wehr *n.* jez se vraty.

Schleuserin *f.* klíčnice *f.* (panská *f.*).

Schlich (-es, M. -e) *m.* kradení se, úkrad *m.*; 2. skrýše *f.*, kout *m.*, spád *m.*; 3. fig. úskok *m.*, obmysl *m.*; 4. (chem.) šlich *m.*; —er, —macher *m.* (mont.) šlichýř *m.*

Schlicht *adj.* prostý, prostodušný, prostomyslný; —er Tiſchlaut (grm.) prostá n. řidší sykavka; —art *f.*, —beil *n.* oštěpačka *f.*, širočina *f.*

Schlichte (M. -n) *f.* (Web.) šlichta *f.*

Schlicht-en rovnati, srovnati, vrstviti; tesati, otesati (dříví); (b. Web.) šlichtovati, kašovati osnovu; das Fell ſch. kůži hladiti; ſch. rozčesati; fig. porovnati, říditi; einen Streit ſch. urovnati při; *v.* Beilegen; —ereí *f.* šlichtovna *f.*; —hobel *m.* hladík *m.*; —ſtahl *m.* hladicí ocel; —weg *adv.* zhola *v.* Schlechtweg.

Schlick *m.* odkal *m.*, náplav (mořský); náklí *n.*; 2. jíl *m.*, hlína hrnčířská; —boden *m.* jílovice *f.*

Schlickentaler *m.* šlikovský tolar.

Schlickgrund *m.* jíloviště *n.*, jílovatka *f.* [lička *f.*

Schlickkrapfen *m.* raviolka *f.*, krap-

Schlickzaun *m.* plestvina *f.*

Schlief (-es, oh. M.) *m.* (im Brote) brus *m.*

Schliefen mh. lezti, soukati se; líhnouti se; (v. Waſſer) vsákati, vsáknouti.

Schliefig *adj.* (v. Brote) brusovitý, klihovitý.

Schliefloch *n.* (mech.) hrdlovina *f.*

Schließanker *m.* (Hütt.) kleště *pl. f.*

Schließe (M. -en) *f.* západka *f.*, přezka *f.*; (Mauer) kleště *pl. f.*

Schließ-en etw. zamknouti, zamykati; 2. sch. (endigen) skončiti, zavříti (smlouvu, řízení); ein Wort womit sch. končiti, skončiti slovy; den Reichstag sch. zavříti sněm; jmd. in die Ketten sch. někoho spoutati, pouty okovati, dáti do pout; 3. aus etw., über etw. sch. souditi z čeho, dle čeho, po čem, o něčem; mh. (v. Schlüssel) otvírati; (v. d. Tür) přilehati; die Tür schließt gut dveře dobře přilehají; fig. in sich sch. obsahovati, zavírati (v sobě); sich sch. zavříti se, zavírati se, končiti se; —end *adj.* končící, zavírací; —er *m.* zavěrač, zamykač *m.*, klíčník *m.*, žalářník *m.*; —ere *f.* žalář *m.*, vězení *n.*

Schließ-frucht *f.* (bot.) nažka *f.*; —lich *adj.* závěrečný; *adv.* naposled, k závěrce, konečně; —muskel *m.* svěrák, držák *m. Sphincter*; —nagel *m.* svěrák *m.*; —werkzeug *n.* svěradlo *n.*, svěračka *f.*

Schliff (-es, oh. M.) *m.* brousnutí *n.*, broušení *n.*; fig. vybroušenost *f.*, uhlazenost *f.*; Reinheit des —es čistota broušenosti, čistota brusu; —fläche *f.* leštěná plocha.

Schlimm (-er, -ste) *adj.* zlý, nedobrý; —ern zlým učiniti, zhoršiti.

Schlinge (M. -en) *f.* oko *n.*, léčka *f.*, pletka *f.*, skloněk *m.*, osidlo *n.*; Sch. d. Buchstaben klička *f.*; (chir.) úvazek *m.*, klička *f.*; den Arm in der Sch. tragen nositi ruku uvázanou (na kličce).

Schlingel (-s, unv. M.) *m.* klacek, hulvát, mamlas *m.*, halama *m.*; —ei *f.* hulvátství *n.*; —haft *adj.* hulvátský.

Schling-eln sich *v.* Schlangeln sich; —elnd *adj.* křivolaký; křivotoký.

Schlingen mh. hltati, pohltiti, polknouti; požříti; 2. zadrhnouti, zavázati, otočiti, obvinouti; sich sch. víti se, vinouti se, točiti se.

Schlingen-linie *f.*, Lemniskate *f.* čára kličkovatá, klička *f.*; —steller *m.* (wdm.) okař *m.* [žrout *m.*

Schlinger *m.* hltač *m.*, hltoun *m.*,

Schlingern mh. házeti sebou.

Schling-gewächs *n.*, —kraut *n.*, —pflanze *f.* otáčivá n. úponkovitá n. popínavá rostlina n. bylina.

Schlipp *m.* cípek *m.*, svěsek u šatu.

Schlitteisen *n.* železka ke klouzání, brusle *pl. f. v.* Schlittschuh.

Schlitten (-s, unv. M.) *m.* sáně *pl.*; —bahn *f.* sanice *f.*; gerüstartig skluzavka *f.*; —balken *m.* smyk *m.*; —baum *m.* sanice *f.*; —fahrer *m.* saňkář *m.*, saničník *m.*; —fahrt *f.* sanice *f.*; —gestell *n.*, —kufe *f.* sanice *f.*

Schlittern mh. na sanice jezditi.

Schlittschuh *m.* kluzky, brusle, železka *pl.*; Sch. fahren od. laufen klouzati se (po ledě n. na ledě), brusliti, po železkách jezditi.

Schlitz (-es, M. -e) *m.* (am Kleide) rozparek *m.*, výstřižek *m.*; Sch. an der Feder skřipec *m.*, rozštěp *m.*; Sch. am Leibe roztržen.na *f.*; Sch. an der Säule výřezek *m.*

Schlitzen roztrhnouti, rozedříti; rozpárati; rozříznouti. [*adj.* natržený.

Schlitz-graben *m.* splávek *m.*; —ig

Schlodde *m. et f.* onuce *f.*, hadr *m.*

Schloß (-sses, M. Schlösser) *n.* zámek *m.* (u dveří atd.); 2. zámek *m.* (hrad); Sch. an der Muschel oříšek *m.*

Schloß-band *n.* bei Muscheln svaz *m.*; —berg *m.* zámecký vrch; —blatt *n.* am Gewehre zálupec *m.*, lupen *m.* (u zámku).

Schlößchen *n.* zámeček *m.*

Schloße (M. -ßen od. Schlossen) *f.* kroupy *pl. f.*; —nwetter *n.* krupobití *n.* (Hagelschlag).

Schlosser (-s, unv. M.) *m.* zámečník *m.*; —arbeit *f.* práce zámečnická; —ei *f.*, —gewerbe *n.*, —handwerk *n.* zámečnictví *n.*; —werkstätte *f.* zámečnická dílna.

Schloß-hauptmann *m.* zámecký hejtman, hradní *m.*, hradník *m.*; —nagel *m.* cvok, cvoček *m.*; 2. svěrák *m.*, svorník *m.*, nicohlav *m.*; —platz *m.* náhradí *n.*; —rad *n.* zavěrací kolo; —turm *m.* zámecká věž; —verwalter *m.*, —vogt *m.* hradní *m.*

Schlot (-es, M. Schlöte) *m.*, Schlotte *f* dymník, komín *m.*; 2. rejha *f.*, stoka *f.*; —feger *m.* kominík *m.*

Schlotter (M. -n) *f.* řehtačka *f.*, chrestacka *f.*; Sch. (-s, unv. M.) *m.* bahno *n.*; —apfel *m.* chřestáč *m.*; —faß *n.* toulec, krbec *m.*; —gang *m.* závrativá n. plouhavá (plouživá) chůze; —ig *adj.* couravý; plouhavý, kolísavý; —kopf *m.* nedbalec *m.*, —milch *f.* kyselé mléko.

Schlotter-n jmd. třepati koho; sch. mh. chvěti se; courati se; —ohr *n.* schlíplé ucho; (ein Tier) klepoušec *m.*

Schlotz-en, —ern mh. cumlati; —er *m.* cumel *m.*, cumlík *m.*

Schucht (M. -en) *f.* úžlabí *n.*, úžlabina *f.*; 2. výmol *m.*, rokle *f.*; 3. sluj *f.*; 4. (geogr.) debř *f.*, debra *f.*

Schluchz-e *f.*, —en *m.* škytavka *f.*, štikavka *f. Singultus*; —en mh. škytati, štkáti, vzlykati, lkáti; —er *m.* vzlyknutí *n.*, škytnutí *n.*, škyt *m.*

Schluck (-es, M. -e) *m.* polknutí *n.*, požření *n.*, doušek *m.*, lyk *m.*, lok *m.*,

Schlucke *f. v.* Schluchze. [žuňk *m.*

Schluck-en lokati, polykati, hltati; —er *m.* polykač, hltač *m.*; armer Sch. chuďas, chudák, ubožák *m.* [berig.

Schluderig *adv.* ledabylo *v.* Schlau-

Schlüffel (-s) *m.* hulvát, halama *m.*

Schluft *f.*, —loch *n. v.* Schlucht.

Schlummer (-s, oh. M.) *m.* dřímota *f.*; —er *m.* dřímal *m.*; —ig *adj.* dřímavý; —lied *n.* ukolébavka *f.*; —los *adj.* (-e Nacht) bezesnný, bezesný.

Schlummer-n mh. dřímati; —nd dřímající; dřímavý; —ſucht *f.* dřímavost *f.*

Schlump-e *f.* coura, šlundra *f.*; —en mh. courati, ploužiti se; —er *m.* coural *m.*; —ern mh. žbluňkati (v břiše); —ig *adj.* cáravý, couravý; ošumělý.

Schlund (-es, M. Schlünde) *m.* jícen *m.*, hltan *m.*, požerák *m.*; 2. fig. propast *f.*, prohlubeň *f.*, rokle *f.*; Sch. der Krone (bot.) hrdlo *n.*; —kopf *m.* (zool.) požerák *m.* *Pharynx*; —kopfeiterung *f.* hnisání v požeráku; —röhre *f.* jícník *m.*; —vorfall *m.* zakleslost požeráku *Pharyngocele.*

Schlung (-es, M. Schlünge) *m.* polknutí *n.*, lyk *m.*, lok *m.*; 2. (techn.) zákliček *m.*

Schlupf (-es, M. Schlüpfe) *m.* úžlabí *n.*, klouza *f.*, rokle *f.*; —en, ſchlüpfen mf. (mh.) klouzati, klouznouti.

Schlüpferling *m.* (Schwamm) klouzek *m.* v. Schmalzpilz.

Schlüpfrig *adj.* kluzký, skluzký, slizký; fig. plzký; oplzlý; —er Mitlaut (grm.) kluzká souhláska.

Schlupf-wespe *f.* lumčík, lumek *m.* *Ichneumon*; —winkel *m.* skrýše *f.*, úkryt *m.*, zákoutí *n.*

Schluppe *f.* v. Schaluppe.

Schlurf *m.* chlist, srk *m.*, srknutí *n.*

Schlürf-en *f.* střebání *n.*, střebačka *f.*; —en srkati, střebati.

Schlurig, ſchlürig *adj.* nedbalý, couravý, ošumělý.

Schluß (-ſſes, M. Schlüſſe) *m.* konec *m.*, posledek *m.*, závěrek *m.*, závěrka *f.*; 2. soud (o čem), úsudek *m.*; (philoſ.) rozsudek, úsudek *m.*; rozhodnutí *n.*; Sch. der Rechnung závěrka účetní; 3. Sch. am Kleide zapnutí *n.*, závěra *f.*, závěrek *m.*

Schluß-absatz *m.* závěrečný odstavec; —akt *m.* poslední dějství *n.* jednání; —akte *f.* závěrečný n. konečný spis n. list; —art *f.* závěrečný spůsob; —band *m.* pasovka, přívěska *f.*; —bericht *m.* konečná zpráva; —bilanz *f.* konečná rozvaha, závěrečná r., závěrečná bilance; —blatt *n.* (am Gewehr) lupen *m.*; —brief *m.* (Hdl.) závěrný list, závěrečný list, závěrka *f.* v. Schlußzettel.

Schlüſſel (-s, unv. M.) *m.* klíč *m.*; —bein *n.* klíček *m.*, klíční kost, osí kost, nápravná kost, vidličná kost, vidlice *f.*, věnec *m.*, ostružka *f.* *Clavicula*; —blume *f.* petrklíč *m.* (bílá bukvice, kalhotky *pl.*) *Primula*; —blumenwein *m.* petrklíčové víno; —bund *n.* svazek klíčů; —loch *n.* klíční díra; —ring *m.* rejdna *f.*; —verwahrer *m.* klíčník *m.*

Schluß-erkenntnis *n.* závěrečný nález; —fall *m.* dopad *m.*, závěrečné padání; —faſſung *f.* rozhodnutí *n.*; —folge *f.* rozsudek *m.*, závěrka *f.*; —folio *n.* list konečný n. závěrečný; —geſang *m.* dozpěv *m.*

Schlüſſig *adj.* závěrečný; konečný; 2. odhodlaný; nie können nicht ſch. werden nemohou se odhodlati; fig. nemohou se dohodnouti; —heit *f.* závěrečnost *f.*

Schluß-kehle *f.* v. Schoßkehle; —konſonant *m.* koncová souhláska; —kraft, —kunſt *f.* rozsudnost *f.*; —nagel *m.* svěrák *m.*; —parentheſe *f.* závorka *f.*; —prüfung *f.* konečná zkouška, závěrečná zk.; —punkt *m.* závěrečná točka; —rechnung *f.* konečný účet; —rede *f.* závěrek řeči; konečná řeč; závěrečná řeč; doslov *m.*; —richtig *adj.* pravosudný, správný v úsudku; —ſatz *m.* závěrná n. závěrečná věta, závěrek *m.*; —ſchrift *f.* konečný spis; —ſtein *m.* zavěrací n. závěrečný kámen, závěrník *m.*, svorník *m.*; —verhandlung *f.* závěrečné řízení, závěrečné líčení přе; —vermögen *n.* rozsudnost *f.*; 2. (ffm.) konečná majetnost, konečné jmění; —verteidigung *f.* (bes Beſchuldigten) konečná obrana (obviněného); —vokal *m.* koncová samohláska; —vorhaltung *f.* (im Verhör) konečné předložení (ve výslechu); —wort *n.* doslov *m.*; —zettel *m.* závěrecný lístek (smluvný, dohodčí); v. Schlußbrief; —ziehung *f.* (log.) usuzování *n.*; 2. (Lott.) závěrečný tah; —zuſatz *m.* konečné doložení, doplněk *m.*

Schlüfer *m.* pobřežný (, ého) *m.*

Schmach (oh. M.) *f.* pohanění *n.*, potupa *f.*, hana *f.*; —bedeckt, —beladen, —belaſtet *adj.* hanbou obtížený n. skličený.

Schmacht-en mh. (vor Hunger, vor Durſt, vor Hitze, vor einem Trunk Waſſer) prahnouti (žízní), mříti; (fig. nach einer Perſon) nýti; —end *adj.* prahnoucí; nyjící, nyvý.

Schmächtig *adj.* štíhlý, ztepilý; 2. hubený; —keit *f.* štíhlost *f.* [člověk.

Schmächtling (-s, M. -e) *m.* štíhlý

Schmachtung *f.* unylost *f.* [pený.

Schmachvoll *adj.* zhanobený, potu-

Schmack (-s, oh. M.) *m.* v. Geſchmack; —haft *adj.* chutný, vkusný; —los *adj.* nechutný; *adv.* bez chuti.

Schmaddern v. Schmieren.

Schmäh-en (einen, auf etw.) haněti, tupiti (někoho, něco); —lich *adj.* potupný; —lied *n.* hanlivá, potupná píseň; —ſchrift *f.* hanlivý spis *m.*; potupný spis, hanopis *m.*; —ung *f.* hanění *n.*; —wort *n.* hanlivé slovo, potupné slovo.

Schmal *adj.* (comp. ſchmäler oder ſchmaler) úzký, těsný; skrovný.

Schmäle *f.* úzkost, těsnost *f.*

Schmäl-en mh. láti, hubovati; 2. ſch., —ern úžiti; uskrovniti, ztenčiti, skrátiti (v čem); —lich *adj.* skrovný.

Schmalhans *m.* fig. hladolet *m.*

Schmalleder *n.* výrostková kůže.

Schmalte (oh. M.) *f.* šmolka *f.*; —ufabrik *f.* šmolkárna *f.*; ſchmaltblau *adj.* modrý jako šmolka.

Schmal-tier *n.* kolouch *m.*, šmolka *f.*; —vieh *n.* brav *m.*

Schmalz (-es, M. -e) *n.* omastek *m.*, rozvar *m.* (přepouštěné máslo n. sádlo); Sch. im Ohre vosk *m.*, hnůj *m.* v uších; —birn *f.* máslenka, máslovka *f.*; —butter *f.* přepouštěné n. převařované máslo; —en, ſchmälzen mastiti, oma-

stiti; —händler *m.* máselník *m.*; —ling, —pilz *m.* klouzek, sklouzek, máselník, podmáselník *m.* *Boletus viscidus*; —torte *f.* máselný dort.

Schmant (-es, M. -e) *m.* smetana *f.*; 2. Sch. (M. -e) (mont.) bláto *n.*, maz *m.*

Schmarotzen mh. přiživovati se; na fatku živ býti, fig. ocáskovati, pochlebovati.

Schmarotzer (-s) *m.* cizopásek *m.*, fatkář *m.*, přiživník *m.*, pochlebník *m.*; —milben *pl.* droužkovité žížaly *pl.*; —pflanze *f.* přiživná rostlina, cizopasná, cizopaska *f.*; —tier *n.* přiživník *m.*, cizopasník *m.*

Schmarr-e (M. -en) *f.* jizva *f.*, šrám *m.*; —en ojizviti; —ig *adj.* ojizvený.

Schmatz (-es, M. Schmätze) *m.* mlask *m.*, lusk *m.*, mlaskavá hubička.

Schmatze (M. -n) *f.* pařez *m.*

Schmatzen mh. mlaskati.

Schmätzer *m.* (Vogel) lejsek *m.* *Muscicapa*.

Schmauch (-es, oh. M.) *m.* dým *m.*, čad *m.*, čoud *m.*; —aal *m.* uzený úhoř *m.*; —en mh. kouřiti se, čaditi, čmouditi; Tabak sch. tabák bafati, kouřiti, dýmati.

Schmäuchen vykuřovati; (Fleisch) uditi (maso). [*n.* sopouch *m.*

Schmauch-ig *adj.* čmoudnatý; —loch

Schmaus (-es, M. Schmäuse) *m.* hostina *f.*; *pl.* hody *m.*; —bruder, —er *m.* hodovník *m.*; —en mh. hodovati.

Schmecke *f. v.* Geschmack.

Schmeck-en etw. chutnati, ochutnati, okusiti: er —t's (spürts) on to čuje; sch. mh. páchnouti, chutnati; voněti; nach etw. sch. páchnouti n. zapáchati čím; die Speise —t mir jídlo mi chutná; —er *m.* okoušeč, ochutnavač; 2. frňák, čenich *m.*; (vom.) větrník *m.* (nos); —oftern *pl.*, —osterrute *f.* po-

Schmeer *v.* Schmer. [mlázka *f.*

Schmeichel-ei (M. -eleien) *f.* lichocení *n.*, lísání *n.*; —haft *adj.* lichotivý, fig. úlisný, lísavý.

Schmeicheln (einem mh.) lahoditi, někomu lichotiti, lísati se ke komu, pochlebovati komu.

Schmeichler (-s, unv. M.) *m.* lichotník, úlisník, pochlebník *m.*; —in *f.* lichotilka *f.*, pochlebnice *f.*; —isch *adj.* lichotný, lichotivý, úlisný, pochlebný.

Schmeidehändler *m.*, schmeidig *v.* Geschmeidehändler, geschmeidig.

Schmeiß-en hoditi, praštiti, mrštiti, mýknouti něčím; (v. Insekt) vejce klásti, trousiti; —fliege *f.* trusnice *f.*, strusná moucha *Musca vomitoria*.

Schmelz (-es) *m.* sklen (, i) *f.* (tav *m.*, smalt *m.*); fig. Sch. der Stimme svěžest hlasu; —arbeiter *m.* tavič *m.*; —bar *adj.* tavitelný, tavný, roztopitelný, roztopný; -keit, -ost.

Schmelz-en etw. taviti, roztaviti, roztopiti; rozpustiti, rozpouštěti (kovy); přepouštěti (máslo); mf. rozpustiti se, rozplynouti se; (v. Schnee) táti, roztáti, jihnouti; es schmilzt pouští, jihne, taje; —er *m.* tavič, tavíř *m.*, roztápěč *m.*; —erei *f. vn.*

Schmelz-haus *n.* tavírna (*st.* šmelcovna); —herd *m.* taviště *n.*; —hütte *f.* tavírna *f.*; —kunst *f.* tavířství *n.*; —löffel *m.* lžíce tavířská; —malerei *f.* malba smaltová; —mittel *n.* tavidlo *n.*; —ofen *m.* pec roztápěcí, tavna, tavnice *f.*, tavírna *f.*; —punkt *m.* bod tání; —stickerei *f.* vyšívání s korálky; —tiegel *m.*, tavidlo *n.*, kelímek, tyglík *m.*; —werk *n.* tavírna *f.*

Schmer (es, unv. M.) *m.* (*n.*) sádlo *n.*, tuk *m.*; plsek *m.*, plsní sádlo; —apfel *m.* mastnáč *m.*; —bauch *m.* tlačich *m.*, podbřišek *m.*; (Person) bachrač, břicháč *m.*; —birn *f.* mastnice, máselnice *f.*

Schmergel *m.* smurek *m.*, hladivec *m.*, hladicí kámen; 2. mazlavá usedlina v dýmkách, maz *m.*; *pl.* močky *f.*

Schmerhändler *m.* sádlař, sádelník *m.*

Schmerl *m.* (Falke) dřemlík *m.*; 2. Sch. *m.* —e *f.*, —ing *m.* (Fisch) mřínek *m.* *Cobitis barbatula*; —ing (Schwamm) plzák *Boletus granulatus* (*B. ferrugineus*, *B cireinans*).

Schmerz (-es, ob. -ens, M. -en) *m.* bolest *f.*, bol *m.*; stechender Sch. bolest bodavá, pichlavá; reißender Sch. bolest trhavá; trolení *n.*; schießender Sch. střílení *n.*, střile *pl. f.*; Sch. stillen bolest krotiti n. tišiti; —anfang *m.* rozbolení *n.*; —bar *adj. v.* Schmerzlich.

Schmerzen mh. boleti; trápiti.

Schmerzen-geld *n.* bolestné (, ého) *n.*; —los, —frei *adj.* bezbolestný, bez bolu; —schrei, —ruf *m.* žalostné volání *n.*, výkřik *m.*; —stillend *adj.* bolekrotný, bolesti tišící. [lestín *m.*

Schmerzens-kind *n.*, —sohn *m.* bo-

Schmerz-geld *n. v.* Schmerzengeld; —haft, —lich *adj.* bolný, bolavý, bolestný, bolestivý; —los *v.* Schmerzenlos; —stillend *v.* Schmerzenstillend; —verursachend *adj.* boleplodný.

Schmetten (-s, ob. M.) *m.* smetana *f.*; (Sahne); —baum *m.* (Speise) smetanec *m.*; —käse *m.* smetanový sýr; —kren *m.* smetanový křen (Koch.); —löffel, —schöpfer *m.* sběračka *f.*; —sauce *f.* smetanová omáčka.

Schmetterling (-es, M. -e) *m.* motýl *m.* (batolec *m.*, *rus.* babočka *f.*) *Papilio*; fig. větroplach *m.*; —artig *adj.* motýlovitý.

Schmettern mh. praskati, praštěti, třaskati; (v. der Trompete) drčeti, vřeštěti; zersch. roztlouci, roztřískati; —d *adj.* hlučný, hřmotný.

Schmied (-es, M. -e) *m.* kovář (kováč, koval) *m.*; —bar *adj.* kujný.

Schmiede (M. -en) *f.* kovárna *f.*; —amboß *m.* kovadlina *f.*; —handwerk *n.* kovářství *n.*; —eisen *n.* kujné železo, kovářské ž.

Schmieden kouti, kovati; Verse sch. klepati *n.* smoliti verše; etw. Böses sch. něco zlého kouti n. snovati; Verrat sch. zradu kouti.

Schmiedesinter *m.* okuje *pl. f.*

Schmied-feile *f.* kovařský pilník *m.*; —ig *adj.* strupovitý; —ſchurzfell *n.* kovářská zástěra; —ſwerkmeſſer *n.* struh *m.*

Schmiege *f.* šmiha *f.*; (Bauk.) ústupek *m.*; Sch. am Fenſter špaleta *f.*; ústup okenní.

Schmiegeln šňořiti, fintiti.

Schmieg-en ohýbati, ohnouti; ſich ſch. (vor einem) ohýbati se, kloniti se; fig. tuliti se, vinouti se; —ſam *adj.* ohybný; 2. přitulný.

Schmiele *f.* (bot.) metlice *f. Aira.*

Schmier (M. -e) *n.* mazadlo *n.*; —alien *pl.* mazanice *f.*; 2. vzatky, úplatky *pl. m.*, pomazanka *f.*; —blatt *n* (Zeitſchrift) hanopis *m.*; (gemein plátek); —buch *n.* první zápisník, první zápisky *pl. f.*; 2. výmazník *m. v.* Strazza; —büchſe *f.* kolomaznice *f.*

Schmiere *f.* fig. kočující divadelní společnost; *v.* Schmier.

Schmier-en mazati; mastiti, natírati; die Gurgel Sch. hrdlo prolívati, proplakovati, fig. kaňhoti, čmárati: podmazávati; ſich mit jmd. ſch. mazliti se s kým; —erei *f.* mazanice *f.*, mazanina *f.*, mazba *f.*

Schmier-faß *n.* maznice *f.*, nádoba na maz; —gelb *n.* mazné (, ého) *n.*; kolomazné (, ého) *n.*; —händler *m.* kolomazník *m.*; —ig *adj.* mazavý; —käſe *m.* mazavý sýr; —kur *f.* (med.) mazba, léčba mazáním, natíraním; —meſſer *f.* kolomaznice *f.*; —mittel *n.* mazivo, mazadlo *n.*; —ſchaf *n.* prašivá ovce; —ſeife *f.* mazavé mýdlo; —ſieber *m.* kolomazník *m.*

Schmink-beere *f.* žminda *f.*; —bohne *f.* fizole *f.*, ledvinkový hrách.

Schmink-e *f.* líčidlo *n.*; —en líčiti, naličiti; —pflanzen *pl.* líčidlovité; —pflaſterchen *n.* líčicí nálepek (na tváři) fig. muška *f.*; —weiß *n.* bílé líčidlo;

Schmirgel *v* Schmergel; —papier *n.* smurkový papír, stírací papír *m.*

Schmiß (-ſſes, M. -ſſe) *m.* mrsk *m.*, mrsknutí *n.*, švih *m.*, švihnutí, mýknutí *n.*

Schmitz-e (M. -en) *f.* (an der Peitſche) *v.* Schwippe; —en mrskati, švihati; 2. barviti na černo; 3. ukoptiti, umouniti; 4. čmuditi.

Schmock (-s) *m.* kutek *m.*, kutil (zmek) *m.*; šmok *m.* (kaňhal *m.*).

Schmollbruder *m.* fig. durdík, durdílek *m.*

Schmoll-en mh. durditi se, hněvati se; Sch. *m.* žmolek *m.*; —geiſt *m.* durdivost *f.*; —ig *adj.* durdivý.

Schmollis *n.* připitek *m.* (studentský); ſch.! nazdar.

Schmoll-kammer, —ſtube *f.*, —winkel *m.* fig. hněvínské zákoutí *n.*, zákutek *m.*; —tag *m.* rozdurděný den *m.*

Schmorbraten *m.* dušenice *f.*, dušená n. svíčková pečeně *f.*

Schmor-en smažiti; osmažiti; škvařiti, oškvařiti; mh. usmažiti se; mf. dusiti se; Sch. (-s) *m.* osmážka *f.*, smaženka *f.*, smažený řízek *m.*; —ig *adj.* smažívý; dusivý; —ſtück *n.* kus masa dušeného. [pšoures *m.*

Schmu (oh. M.) *m.* zisk (neslušný),

Schmuck *adj* ozdobný, hezký, pěkný, lepý, slušný, švarný; Sch. (-es M. -e) *m.* ozdoba *f.*, šperk *m.*, skvost *m.*; —bewort *n.* přímětek krášlivý, okrašlovací.

Schmücken zdobiti, ozdobiti, okrášliti, vylíčiti, šperkovati.

Schmuck-feder *f.* krásné pero *n.*, chochol *m.*; rajka *f.*; —händler *m.* šperkovník *m.*; —käſtchen *n.* šperkovníček *m.*, šperkovnička *f.*; —ſachen *pl.* šperkoviny; —ware *f.* šperkoví *n.*

Schmudel (M. -n) *f.* cára, coura, šmudla ošusta, necuda *f.*; —ei *f.* ucouranost *f.*; —ig *adj.* špinavý, nešvarný.

Schmudeln špiniti, ušpiniti.

Schmuggel (-s, oh. M.) *m.*, —ei *f.* podloudný obchod *m.*, podloudnictví *n.*

Schmuggeln podloudný obchod n. podloudnou živnost vésti, provozovati podloudnictví. [Schleichhandler.

Schmuggler *m.* podloudník *m. v.*

Schmustern, ſchmunzeln, ſchmuzeln mh. švitořiti; usmívati se, zubiti se.

Schmußen raziti (do hlíny).

Schmutz (-es, oh. M.) *m.* špína *f.*, nečistota *f.*; —ärmel *m.* rukávec *m.*; —en *act.* u. mh. špiniti; —er *m.* špinič, špinitel *m.*; —finke *m.* fig. špindíra *f.*, šmudla *f.*; —hammel *m.*, —ian *m.* špinavec *m.*; —ig *adj.* špinavý; —igkeit *f.* špinavost *f.*; —koch *m.* cvaňhal *m.*; —köchin *f.* cvaňha *f.*; —papier *n.* obálkový papír *m.*; —titel *m.* (Typ.) jalový n. slepý titul; —waſſer *n.* špinavá voda, *pl.* špinavé vody, splašky *pl. m.*; —zeichnung *f.* náčrtek, prozatímný náčrtek *m.*

Schnabel (-s, M. Schnäbel) *m.* zobák *m.*, kloſáč *m.*; zob *m.*, zobec *m.*; ſprechen wie der Sch. gewachſen iſt fig. mluviti od plic, ml. jak se huba naučila (jak zobák narostl); —artig *adj.* zobáčitý; —eifen *n.* prostěpec *m.*

Schnabel-ei *f.* libánkování *n.*; —haut *f.* ozobí *n.*; —ig *adj.* zobatý; —kraut *n.* čapínůsek *m. Geranium.*

Schnabeln, Schnabelieren (*vulgo*) zobati mlsati. [hubičkovati se).

Schnäbeln ſich zobati se (líbati se,

Schnabel-tier *n.*, —vieh *n.* ptakopysk, ptakotuleň *m.*; —weide *f.* fig. pochoutka *f.*, zob *m.*, nazobání *n.*; (*vulgo* žabinec *m.*).

Schnack *m.* tlach, žvast *m.*

Schnadahüpfer *n.* popěvek pouliční.

Schnak-e (M. -n) *f.* komár *m.*; 2. vodní had *m.*; 3. bahnice, jehnice *f.*; 4. kudrlinky, šibřinky, šašky, šprýmy *pl.*; —en kudrlinkovati, kudrlinky prováděti; —enmacher, —er *m.* kudrlinkář, šaškař *m.*; —iſch *adj.* směšný.

Schnällchen *n.* přeztička *f.*

Schnalle (M. -en) *f.* přezka, přazka *f.*, sponka *f.*; 2. klika *f.*; 3. obrtlík *m.*; 4. (wbm.) sklopka *f.*

Schnallen mh. (mit der Schnalle) apnouti přezkou; sepnouti háčky; -händler, —macher *m.* přezkář *m.*
Schnaller *m. v.* Schnalzer.
Schnalz-en mh. (mit den Fingern) ıskati (prsty); mit der Peitsche praskati; mit der Zunge tlaskati, mlaskati; -er *m.* mlask *m.*, tlask *m.*, tlaskač, ılaskač, luskač *m.*; —laut *m.* mlaskavá láska *f.*; —peitsche *f.* praskač *m.*
Schnapp; *int.* haf, chňap, chlamst! ch. *m.* chňapnutí, chlamstnutí *n.*; -bein *n.* kratší noha *f.*
Schnappe *f.* chytačka *f.*
Schnapp-en mh. zapadati; *act.* chňapouti, chlamstnouti; —er *m.* chytač, hytal *m.*; 2. sklopka *f.*
Schnäpper *m.* (chir.) pušťadlo *n.*, ušťátko *n.*; 2. západka; záklopka, klopka *f.* [drkovati.
Schnäppern mh. švandročiti, švan-
Schnapp-feder *f.* zapadací pružina *f.*; -hahn *m.* chňapoun, chňap *m.*
Schnäppisch, Schnippisch *adj.* protřeký
Schnappmesser *n.* závěrák, klesák *m.*
Schnappsack *m.* (v. Leder) tobolka vak *m*, tlumok *m.*
Schnaps (oh. M.) *m.* (*vulgo*) pála , kořalička *f.*, breberka *f.*; sch.! *v.* chnapp!
Schnapsen mh. breberkovati, píti álu, piti breberku (kořalku).
Schnarch-eln, —en mh. chrápati, nroptěti; —er, —hans *m.* chrapoun *m.*
Schnarr-baß *m.* bručivý n. hrčivý as *m.*, bručina *f.*, bručadlo *n.*; —drossel , —er *m.* prskavec, sekavec *m.*, bravík *m. Turdus viscivorus.*
Schnarre (M. -en) *f.* chřestačka, ehtačka *f.*; 2. svijadlo, svijátko *n.*
Schnarren mh. skřípati, vrzati.
Schnarrmaulen fig. zuby sušiti.
Schnarr-posten *m.* (mil.) volací stráž ; —wachtel *f.* chřástal *m. Crex pratensis*; —werk *n.* hrkadlo, vrčidlo *n.*
Schnat, —e (M. -en) *f.* snětev, větev ; 2. meze *f.*, hranice *f.*
Schnatte *f. v.* Schnitt.
Schnatter-el *f.* štěbet *m.*, žvast *m.*; -haft *adj. v.* Plauderhaft.
Schnattern mh. štěbetati (v. Gänsen); náchati (v. Enten); 2. žvaniti, brentiti.
Schnaubelaut *m.* supavá hláska *f.*
Schnauben, schnaufen mh. funěti, sutati, supěti, fučeti; dusati; prýskati, rýštěti; soptiti; sápati se; sršeti; Rache sch. sršeti pomstou; Wut sch. ztekem sršeti; vor Zorn sch. zlostí šeti, (soptiti, soptati); nach Gold sch. o zlatě dychtiti.
Schnaupe *f. v.* Schnauze.
Schnauzbart *m.* kníry *pl. m.*
Schnauze (M. -n) *f.* (zool.) tlama *f.*; os *m.* (psí, liščí); čenich *m.*, rypák *m.*, umák *m.*, morda, ňuchna *f.*; 2 (b. ruge) hubička *f* (u žbánu, konve atd.).
Schnauzen vaditi se, obořiti se na
Schnäuz-en *v.* Schneuzen. [koho.

Schnecke (M. -n) *f.* hlemejžď, plž *m.*, slimák (šnek) *m. Helix*; 2. Sch. im Ohre závitek *m.*, zátočka *f.* v uchu *Volute*; 3. (Stiege) okrouhlé, točité schody *pl.*; 4. Sch. an der Säule kotouček *m.*; 5. (mech.) šnek *m.*, krutina *f.*
Schnecken mh. plaziti se.
Schnecken-auge *n.* an der Säule oko kotoučkové; —band *n.* pásek kotoučkový; —behältnis *n.* slimáčnice *f.*; —berg *m.* pahorek s točitou cestičkou; 2. *v.* Schneckengrube; —förmig *adj.* točitý (kružitý), závitkovitý, kotoučovitý, hlemejžďovitý; —gang *m.* (im Garten) točitá stezka, kotyšovitá stezka; fig. račí chod *m.*; —grube *f.* hlemejžďovna *f.*; —händler *m.* hlemejžďník *m.*; —haus *n.* hlemejžďí skořepina, hl. chaloupka *f.*, ulita *f.*; —kelch *m.* kalich závitkový; —klee *m.* vojtěška *f.*, tolice *f.*; —linie *f.* závitnice *f.*, závitka *f. v.* Spirale; —post *f.* račí pošta *f.*; —schale *f.* ulita, skořepina *f.*; —schlich *m.* vláčení se, plížení *n.*; —stein *m.* slimákokam *m.*; —stiege, —treppe *f.* točité schody *pl.*; —zug *m.* račí chod *m.*
Schnee (-s, 2-silbig, oh. M.) *m.* sníh *m.*; —ammer *f.* sněhule *f.*; —bahn *f.* sanice *f.*; —ball (M. —bälle) *m.* koule n. hruda ze sněhu n. sněhová; 2. (Gewächs) kalina *f. Viburnum opulus*; 3. (Speise) sněhovka *f.*, měchuřinka *f.*; —bedeckt sněhem pokrytý; —berg *m.* —sněhovec *m.*, sněžník *m.*; sněžka *f.*; 2. návěj *f.*; —bleiche *f.* (des Flachses) sněžení lenu; —blume *f.* sněhovka *f.*, sněženka *f. Galanthus nivalis*; —bruch *m.* průlom sněhu (se stromů); —eule *f.* sova bílá; —fall *m.*, —fallen *n.* padání sněhu, napadání, napadnutí *n.*, úpad *m.* sněhu; —fink *m.* pěnkava podhorní; —flocke *f.* kloček sněhu, chumáček sněhů; sněžinka, páperka sněhu (vločka) *f.*; —gestöber *n.* chumelenice *f.*, metelice *f.*, vánice *f.*; —gestürze *n.* strž *f.*, průval sněhu *v.* Lavine; —glöckchen *n. v.* Schneeblume; —grenze *f.* hranice n. čára sněžná n. sněhová; —hase *m.* bělák *m. Lepus variabilis*; —haufen *m.* návěj *f.*, závěj *f.*; —holder *m. Symphoricarpus racemosus* (*Symphoria racemosa*) pábělník.
Schnee-huhn *n.* křemenáč *m.*, sněžník *m.*, sněhule *f.*; —ig *adj.* posněžený, sněživý; —klumpen *m.* sněžina *f.*, hruda sněhu; —könig *m.* střízlík *m.*; —koppe, —kuppe *f.* sněžka *f.*; —lage *f.* násněží *n.*; —lerche *f.* sněhule *f.*; —mädchen *n.* sněhulka, sněhurka *f.*; —mann *m.* sněhulák *m.*; —milch *f.* (Kochk.) sníh *m.*; —pflug *m.* rozhrnovačka (na sníh), sněhomet *m.*; —reich *adj.* sněžný, sněhnatý; —schuhe *pl. m.* chůdy, kůsle, sněžnice *f.* lyze *pl. f.*; —sperrnammer *f.* sněhule *f.*; —sturm *m.* metelice *f.*; —sturz *m.* průval sněhu, —wasser *n.* sněhovka *f.*, voda ze sněhu; —wehe *f.* vánice *f.*; návěj *f.*, závěj *f*; —weiß *adj.* sněhobílý, sněžný; —wetter *n.*, —witterung *f.* sněživo *n. et adv.* (je sněživo);

—wind *m.* vítr se sněhem, sněhový vítr *m.*; —wittchen. Schneewittchen *n.* Sněhurka *f.* (im Märchen); —wolke *f.* sněžný oblak *m.*

Schneidbar *adj.* řezatelný.

Schneide (ob. M.) *f.* ostří *n.*, ostrost *f.*, ostrota *f.*, břitkost *f.*; fig. říznost *f.*; Sch. der Feder ostří *n.*; —bank *f.* řezací stolice *f.* [nost *f.*

Schneidel *m.* (bes Bieres) říz *m.*, říz-

Schneide-lade *f.* řezačka *f.*, stolice řezací, stolice na řezanku.

Schneideln klestiti.

Schneide-maschine *f.* krajedlo *n.*; (zum Ernten) samožnec *m.*, kosidlo *n.*, žací stroj *m.*; —meſſer *n.* pořiz *m.*; struh *m.*, struháč *m.*, řezák, kraják *m.*; —mühle *f.* pila *f.*

Schneiden mh. řezati; (einmal) říznouti; (Brot, Fleiſch, Leder ſch.) krájeti; mit der Schere ſch. stříhati; eine Feder ſch. pero udělati, pero přiříznouti; Wein ſch. klestiti; ſch. žíti (trávu, obilí); ſch. (math.) séci, títi (přetínati, roztínati, protínati); ein Thier ſch. vyklestiti zvíře; Mienen, Geſichter ſch. podivně se tvářiti, ošklíbati se.

Schneider (-s, unv. M.) *m.* krejčí *m.* (krejčíř); —burſche *m.*, —lehrling *m.* učenik krejčovský; krejčík *m.*; —ei *f.*, —handwerk *n.*, —gewerbe *n.* krejčovství *n.*, krejčovina *f.*, —frau *f.* krejčová *f.*; —geſell *m.* tovaryš krejčovský; —in *f.* krejčířka *f.*; —genoſſenſchaft *f.* společenstvo krejčovské; —krankheit *f.* (*vulgo*) svrab *m.*, chrásta *f.*; —n mh. krejčovati; —naht *f.* šev krejčovský; —zunft *f.* cech krejčovský.

Schneide-werkzeug *n.* řezadlo, krajedlo, krojidlo *n.*; stříhadlo *n.*, stříhatko *n.*; —zahn *m.* řezák *m.*, kusák *m.*, prodavač *m.*, kusací zub, řezací zub.

Schneid-ig *adj.* řezavý, břitký, ostrý, fig. řízný; —kluppe *f.* řezačka *f.*; —ung *f.* zářez *m.*

Schneien mh. *imp.* sněžiti, sněžiti se; es ſchneit sněží, padá sníh.

Schneiſe, Schneiße (M. -en) *f.* pletka *f.*, oko *n.*; spruhle *f.*

Schneiteln *v.* Schneideln.

Schnekke *f. v.* Schnecke.

Schnell *adj.* (-er, -ſte) rychlý, bystrý, spěšný, čerstvý, brzký; *adv.* rychle, spěšně. [*f.*

Schnellader *m.* (Gewehr) rychlopalka

Schnelläufer *m.* běhoun, rychlík *m.*, rychloběžec.

Schnell-bach *m.* ručej *m.*, bystřina *f.*; —bank *f.* samostříl *m.*, tarasnice *f.*; —blick *m.* fig. bystrý zrak; bystrozrak *m.*; —bote *m.* rychlík *m.*

Schnellen vymrštiti; spustiti; mit den Fingern ſch. luskati; an die Naſe ſch. šňupkati; einen ſch. fig. ošiditi; napáliti; mh. u. mf. mrštiti se, vymrštiti se; odskočiti; ſich ſch. vymrštiti se.

Schneller (-s, unv. M.) *m.* šňupka *f.*; štilec *m.*, lusknutí *n.*; spoušť *f.*, pružinka *f.*; (b. Erdäpfeln) pušťadlo *n.*; (muſ.) *v.* Mordant.

Schnell-eſſigfabrikation *f.* rychlooctářství *n.*; —fahrer *m.* rychlík *m.*; —falle *f.* tlučka *f.*, samolapka *f.*

Schnellfeuergeſchütz *n.* rychlostřelné n. rychlopalné dělo.

Schnell-fließend *adj.* bystrotoký, rychlotoký; —fluß *m.* (chem.) rychlé tavidlo *n.*; —füßig *adj.* rychlonohý, bystronohý; —gläubig *adj.* lehkověrný; —igkeit *f.* rychlost *f.*; bystrost *f.*, spěšnost *f.*, čerstvost *f.*; —käfer *m.* zpružník, kovařík *m.*; —kocher *m.* rychlovar; —lot *n.* (chem.) rychlá spájka.

Schnell-post *f.* rychlá pošta *f.*; —preſſe *f.* rychlolis *m.*; —preſſendruck *m.* rychlotisk *m.*; —reiter *m.* rychlojezdec *m.*; —ring *m.* (bot.) zpružný kroužek *m.*; —ſchreibekunſt *f.* rychlopisectví, těsnopisectví *n.*; —ſchrift *f.* rychlopis *m.*; —ſieder *m.* rychlovar; —ſchritt *m.* urychlený krok *m.*; Sch.! rychle!; —wage *f.* přezmen *m.*; rychlováha, krokevnice *f.*; —wagen *m.* rychlovoz *m.*; —zug *m.* (b. d. Eiſenbahn) rychlovlak *m.* [luskati, šňupkati.

Schneizen mh. (mit den Fingern)

Schnepfe (M. -n) *f.* sluka *f. Scolopax.*

Schnepfen-dreck *m.* slučí trus *m.*, slučí mázka *f.*; —fiſch *m.* čepelice *f.*, sluka mořská *v.* Meſſerfiſch; —jagd *f.* honba na sluky; —ſtrich *m.*, —zug *m.* houf n. hejno sluk.

Schneppe (M. -en) *f.* an der Kanne hubička *f.*, pysk *m.*; Sch. am Leibchen der Frauensperſon cíp *m.*, slučinka *f.*, poplítka *f.* [vůtek *m.*

Schneppenleibchen *n.* cípkový ži-

Schnepper *m. v.* Schnäpper.

Schnepp-huhn *n. v.* Schnepfe; —kanne *f.* hubatka *f.* konev s hubičkou.

Schnerf (-es, M. -e) *m.* (Vogel) chřástal *m. Rallus*; 2. *v.* Schnarrdroſſel.

Schnerkeln na pánvi smažiti.

Schneuzen (die Naſe), ſich ſch. utříti nos, smrkati, vysmrknouti se; einen ſch. někoho ošidili; die Sterne ſch. ſich hvězdy se čistí; —tuch *n.* smrkací šátek, smrkáček *m.*

Schnick (-es, M. -e) *m.* štipka, šňupka *f.*; —en rozpraskati; —er *adj.* hezký; —ern potajmu se smáti; šeptati; —ſchnack *m.* třesky-plesky.

Schnieben mh. (vor Zorn) sípěti, supěti, soptati (ſchnauben).

Schniegeln fintiti, šňořiti.

Schnipfen etw. lapnouti, chňapnouti, čapnouti, pejznouti *v.* Schnipfen.

Schnipp-chen *n.* šňupka, frčka *f.*; Sch., —el *n.* drobet, ždibec *m.*; —eln žižlati, ciclati; —en šňupkovati. [kavý.

Schnippiſch *adj.* prostořeký, odse-

Schnippſchnapp! *int.* šup-lup!

Schnips! *int.* lusk! (prstem o palec); —eln, —en spejznouti, upejznouti, chňapnouti něco.

Schnirkel *m.* čiry-čáry *v.* Schnörkel.

Schnirrbacken na křehko upeci.

Schnitt (-es, M. -e) *m.* řez *m.*, říz *m.*, říznutí *n.*; (math. u. min.) sek *m.*; průsek *m.*, průseč *f.*; fig. zisk *m.*;

(Typ.) goldener Sch. zlatý sok; Sch. mit der Schere střih *m.*, stříhání *n.*; Sch. (des Kleides) střih *m.*; Sch. střez, úřez *m.*, skrojek *m.*, úkrojek *m.*; ein Sch. Brot skyva n. kus chleba.; Sch. am Buche ořízka *f.*; Sch. in der Ernte žeň *f.*, žetí *n.*, žatva *f.*; der Sache den Sch. geben přikrojiti n. přistřihnouti věc; fig. seinen Sch. bei etw. machen svůj díl si uloviti.

Schnitt-arbeit *f.* práce ve žni; —**bank** *f.* osní n. řezací stolice, pořeznice *f.*

Schnitte (M. -n) *f.* skyva *f.*; verwandte Sch. (Mehlspeise) pavezy *pl. f.*

Schnitter *m.* žnec *m.*; —**fest** *n.* obžinky, dožinky *pl. f.*; —**in** *f.* žnečka *f.*

Schnitt-fläche *f.* (math.) plocha sečná; —**geld** *n.* výžin *m.*; —**handel** *m.* střižný obchod; o. se zbožím střižným *st.* o. s loketním zbožím; —**hobel** *m.* obřezák *m.*; —**lauch**, —**ling** *m.* ošlejch *m.*, pažitka *Allium arsalonicum*; —**messer** *n.* krajecí nůž, řezák *m.*; —**öffnung** *f.* průřez, rozřez *m.*, rozřezanina *f.*; —**vergoldung** *f.* pozlacení kraje, zlatá ořízka *f.*; —**ware** *f.* střižné zboží *n.* (*st.* loketní zboží); —**warenhändler** *m.* obchodník se zbožím střižným; —**warenhandlung** *f. v.* Schnitthandel; —**wunde** *f.* rána pořezáním, r. sečná; říznutí *n.*, řez *m.*; —**zeit** *f.* čas žní.

Schnitz (-es, M. -e) *m.* křížala *f.*, kružala *f.*; —**arbeit** *f.* řezba *f.*; —**bank** *f.* struhací stolice *f.*; —**eisen** *n.* pořiz *m.*

Schnitz-el *m.* odkrojek *m.*; (Speise) řízek *m.*; —**eln** řízkati.

Schnitzen vyřezávati, řezbovati.

Schnitzer (-s, unv. M.) *m.* řezbář *m.*; 2. (ein Werkzeug d. Tischler) řezáč, struháč *m.*; (d. Bind.) pořiz *m.*; 3. fig. (Fehler) chyba *f.*, omyl *m.*; fig. babka *f.*; einen Sch. machen, —n babku udělati, chybiti, pochybiti, fig. zbouchnouti něco.

Schnitz-kunst *f.* řezbářství *n.*, řezbářské umění *n.*; —**künstler** *m.* řezbář *m.*; —**ling** *m.* odřezek *m.*, odstřižek *m.*; —**messer** *n.* pořiz *m.*, pořezák *m.*, osník *m.*, struháč *m.*, řezák *m.*; —**werk** *n.* řezba *f.*, dřevořezba *f.*, řezbářské dílo *n.*; řezbina, dlabanina *f.*; —**wunde** *f.* řez, zářez *m.*, rána nožem.

Schnöd-e *adj.* (-er, -este) mrzký, ohavný; hanebný; —**igkeit** *f.* mrzkost *f.*, hanebnost *f.*

Schnöller (-s, unv. M.) *m.* cumel, cumlík *m.*

Schnoper (-s, unv. M.) *m.* mlsoun *m.*; 2. ňuchač *m.*; —**n**, schnoppern ňuchati, čenichati.

Schnörkel (-s, unv. M.) *m.* propletenina *f.*, průpletek *m.*; (archit.) zátočka *f.*; závitina *f.*; —**ei** *f.* ozdůbkování, okrašlování, šňoření *n.*

Schnörkeln ozdůbkovati, okrašlovati, šňořiti.

Schnorr-e *f. v.* Schnauze; —**en** *v.* schnurren.

Schnuck *m.* vzlyk *m.*, poslední vzdech umírajícího; —**en** vzlykati, vzdychati.

Schnud-el, —**er** *m.* ozhr *m.*; šišně *f.*; —**eln** mh. huňati, ňuňati.

Schnüff-eln schnuffen mh. čuchati, čmuchati, čenichati; 2. huňati; ňuňati; —**ler** *m.* čmuchal, čmuchálek *m.*; 2. huňal *m.*

Schnupf-en mh. šňupati (tabák); 2. ňuchati, čenichati; Sch. *n.* šňupání *n.*; Sch. (-s, oh. M.) *m.* kýchavka *f.*, smrkavka *f.*, nádcha *f.*, rýma *f.*; —**er** *m.* šňupák *m.*

Schnupf-tabak *m.* šňupací n. šňupavý tabák; —**tabaksbüchse**, —**tabaksdose** tabatěrka *f.*, pyksla na tabák; —**tuch** *n.* šátek smrkací, šátek na nos (smrkáček, smrkáč *m.*, kapesník *m.*).

Schnupp-e (M. -en) *f.* (am Licht) oharek *m.*; —**en** utírati svíčku; mh.

Schnuppen *m. v.* Schnupfen.

Schnuppern *v.* Schnoppern.

Schnur (M. Schnüre) *f.* šňůra *f.*; eine Schnur Perlen šňůra perlí; 2. Sch. beim Spinnrade tětiva *f.*; 3. fig. pravidlo *n.*; 4. Sch. (M. Schnüren, auch Schnüre) snacha *f.*

Schnür-band *n.* šněrovadlo *n.*; —**boden** *m.* (im Theater) provaziště *n.*, spouštěcí strop; —**bruft** *f.* šněrovačka *f.*

Schnürchen *n.* šňůrka *f.*; Sch. an der Peitsche poplítka *f.*, mrsk *m.*, šňorlík, šrondlík *m.*

Schnür-en šněrovati; sich se; sch. natáhnouti, navlíknouti (na šňůru); —**fädchen** *n.* rudník *m.*

Schnurgerade *adv.* přímo, zrovna, (jako by bičem šlehl).

Schnür-haken *m.* zápona u šněrovačky; —**leib** *m.* šněrovačka *f.*, živůtek.

Schnürlein *n.* šňůrka, sponka, svorka *f.*; Sch. an der Peitsche *v.* Schnürchen.

Schnurmacher *m.* šňůrkář *m.*

Schnür-mieder *n.* šněrovačka *f.*; —**nadel** *f.* šněrovka *f.*, návlečka *f.*, ozubec *m.*; —**nestel** *f.* šněrovadlo *n.*

Schnurr-bart *m.* valousy *m.*, kníry *pl. m.*; —**bas** *m. v.* Schnarrbas.

Schnurre (M. -n) *f.* hrkačka *f.*, chřestačka *f.*; 2. bukál, bručál *m.*, bandaska *f.*, kobza *f.*; 3. haraburdí; harampádí, hamparátí *n.*; 4. šibřinky *pl. f.*, fraška *f.*; 5. ňuchna *f.*

Schnurre (-n, M. -n) *m.* ponocný *m.*,

Schnurr-en mh. broukati, bručeti; bzučeti; řičeti, vrčeti; hrčeti; fig. durditi se, obořiti se, osopiti se na koho; fig. žebrati (syčeti); —**e**, Räbchen, —**el** vrč; kolovrátku, vrč! die Katzen —**en** kočky předou; —**ig** *adj.* směšný; posunkový; —**pfeife** *f.* bručna *f.*; —**pfeiferei** *f.* haraburdí, harampádí *n.*; —**teufel** *m.* (Spielzeug) vlk *m.*

Schnür-schnur *f.* šněrovadlo *n.*; —**schuh** *m.* šněrovací střevíc.

Schnur-stock *m.* podložka *f.*, podkládací tyčinka, naviják *m.*; —**stracks** *adv.* přímo, zrovna, zhola.

Schnürtrog *m.* rudník *m.*

Schob (-es, M. Schöbe) *m.*, —**e** *f.* otep *f.* slámy; došek *m.* (na střechu) *v.* Schaub.

Schober (-s, unv. M.) *m.* kopa *f.*, kupa *f.*; stoh *m.*, brh *m.*, brah *m.*; —**baum** *m.* stožár *m.*; —**fleck** *m.* ko-

piště n., okopiště n., okoliště, červiště, stožiště n.

Schoberl, Schöberl n. (Kochk.) závitek m., knedlíček m. [dělati.

Schobern kopiti, stohovati; okoliště

Schock (-es, M. -e) n. kopa f.; zwei Schock dvě kopy; —en kopiti, kopovati; —holz n. kopové dříví, kopovka f.; —weise adv. na kopy.

Schofel, —ig adj. bídný, chatrný, ošumělý; —ware f., —zeug n. cham-

Schöffe m. v. Schöppe. [radí n.

Schokolade f. čokoláda f. (vulgo čekuláda); —nerzeuger m., —nfabrikant m. vyraběč čokolády, čokoládník; —nfabrik f. továrna na čokoládu f.; —nauflauf m. čokoládový nákyp; —ngebäck n. čokoládové pečivo; —nlikör m. čokoládový likér; —mehl n. čokoládová moučka; —ntorte f. čokoládový dort.

Scholasticus adj. (lt.) scholastický; S. m. (Domherr-Sch.) scholastikus m., kanovník a dozorce škol.

Scholion n., Scholie (M. -en) f. (gr.) přímětek m., poznámka f.

Scholle (M. -n) f. hruda f.; heimische Sch. fig. domácí půda; Sch. (Fisch) v. Platteiße.

Schollen-brecher m. hrudokol m. (přístroj na rozdrobení hrud), drolič, drtič m., drtidlo n.; —schläger, zerschläger m. hrudař m.

Schollern mh. rozpadati se na kusy.

Schon adv. už (juž, již); wir wollen schon sehen uvidíme; so ist's sch. gut je dobře; wenn sch. byť i; habe ich schon wenig, so habe ich doch genug třeba já měl málo, mám přece dost.

Schön adj. (-er, ste) krásný (pěkný, hezký); adv. krásně; er läßt dich sch. grüßen! vzkazuje tě pěkně pozdravovat! fig. sch. tun (gegen jmd.) lichotiti se k někomu, lahoditi někomu.

Schön-äugig adj. krásnooký; —baum m. modřín m.; —blatt n. pěknolist, krasolístek *Calophyllum*; —blind v. Mondblind; —brot n. dalamánek m.; —dank m. poděkování n.; —druck (Typ.) líc m., lícný tisk.

Schöne n. (bh. M.) krásné, krásno n., krása f., krasota f.

Schöne (ob. M.) krása f.; 2. (Person) krasotinka, kraska krasenka, krasavice f.

Schönen krášliti; okr.; mh. kr. se, krásou se označovati.

Schon en, (c. acc. et gen.) (sch. etw., einen, das Geld; der Zeit, des Feindes sch.; der Schwachen sch.; schone ihrer) ušetřiti něčeho ošetřiti něco, sich sch. šetřiti se, střeci se; —end šetrný, šetřivý.

Schoner, Schooner, Schuner (-s) m. škonar, škuner m. (loď), škuna f.

Schön färber m. krasobarvíř m.; —gefühl n. krasocit m.; —geist m. krasoduch m.; (Person) krásník, krasomil m., krásníček m.; —geisterei f. krasoumna f., krasomilství n. krasolibost f.

Schönheit f. krása f., krasota f., pěknost f., pěknota f., lepost f., lepota f.; hezkost, sličnost f.

Schönheits-gefühl n., —sinn m. smysl n. cit krásy, krasocit m., krasochuť f., vkus m.; —linie f. čára n. linie krasotná; —milch f., —wasser n. krášlicí vodička, krašlivka f.; —mittel n. krášlidlo n.; —pflege f. krasolibnost f.; —sinn m. krasochuť f.

Schön-schreibebuch n. knížka krasopisná; —schreibekunst f. krasopisectví n.; —schreiben n., —schreibung f., —schrift f. krasopis m.; —schreiber m. krasopisec m.; —seite f. líc m.; —ste bbd. nejkrásnější, nejpěknější; —stens adv. co nejkrásněji, nejhezčeji; —tuer m. lichotil, lichotílek, lichotník, úlisník m.; —tuerei f. lichocení n.

Schonung f. šetření n.; shovění n.; —slos adj. bezohledný, neúprosný; nešetrný; adv. -ně.

Schönwissenschaft f. krasověda f.; —lich adj. krasovědecký.

Schonzeit f. (wbm.) zahájený čas (na zvěř, ryby), hájení n.

Schooß m. v. Schoß.

Schopf (-es, M. -e) m. vrchol m., vrcholek m.; Sch. am Dach kukla f., kobka f., střechy, malá valba; fig. pačesy pl.; (bot. zool.) chochol m., chocholka f. [hon) n. srub jímací.

Schöpfbuhne f. (Bauk.) výhon (ná-

Schöpf-e f. náběrka f.; 2. Sch., —el m. šoufek m., nabíračka f. [vědérce n.

Schöpfeimer m. okov m., vědro m.,

Schöpfen etw. čerpati, nabírati (vody); Atem sch. oddychnouti sobě; Hoffnung sch. naděje nabyti; Mut sch. mysli nabyti; 2. sch., schaffen tvořiti; ein Urteil, einen Spruch sch. vynésti rozsudek, výrok; Verdacht gegen jmd. sch. někoho v podezření vzíti; podezření míti; die Sonne —t Wasser slunce pije n. váží vodu.

Schöpfer m. tvůrce m., stvořitel m.; 2. čerpač, čerpatel náběrač, vážič m.; 3. (Gefäß) v. Schöpfgefäß; —geist m. tvůrčí duch; —isch adj. tvořivý, tvůrčí; 2. plodivý (plodistvý); —kraft f. tvornost, tvořivost f., tvůrčí síla, tvořivá síla.

Schöpf-gefäß, —geschirr n. čerpačka f., naběrák m., naběráček m., naběradlo n.; —gelte f. nálevka f., korčák m., sypeň f.

Schopf-haar n. čupryna f., kakada f., chocholka f.; —haube f. kokrhel m.; —henne f. chocholka, chocholenka, chocholatka f.; —ig adj. chocholatý, čubatý.

Schöpf-kelle f., —löffel m. sběračka f., naběračka f., naběrák m., naběrací lžíce.

Schopf-lerche f. chocholouš m. *Alauda cristata*; —meise f. parukářka, chocholatka f. *Parus cristatus*; —nagel m. nárožn k m. hlavizna f.

Schöpf-quelle f studánka f.; —rad n. jeřabí n. samotížné kolo n., korčák m.; —rüssel m. der Insekten sosák čerpací čerpák m.

Schopftaube f. chocholáč m.

Schöpfung *f.* stvoření *n.*; Sch. eines Spruches vynešení výroku; (Dichterisch.) výtvor *m.* (básnický).

Schöpfwerk *n.* čerpadlo *n.*, naběradlo *n.*

Schöppe (-n, M. -n) *m.* přísedící *m.* (*st.* kmet *m.*, *st.* konšel *m.*); starší obecní; starší cechovní, cechmistr *m.*

Schoppen cpáti; Gänſe ſch. krmiti husy; Sch. (-s, unv. M.) *m.* kolna, kůlna *f.*; 2. žejdlík *m.*, čtvrtka *f.*

Schöppen-gericht *n.* konšelský soud; —meiſter *m.* sepmistr *m.*, horní (baňský) starší *m.*; —ſtube *f.* zasedací síň, soudní síň *f.*; radnice *f.*

Schöps (-ſes, M. -ſen, od. -ſen, M. -ſen) *m.* skopec (skop) *m.*; (Schimpf.) mařas, loula, trulant *m.*

Schöpsen-braten *m.* skopová pečeně; —fett *n.*, —talg *n.* skopový lůj; —fleiſch *n.* skopovina *f.*, skopové maso *n.*; —keule *f.*, —ſchlegel *m.* skopová kýta.

Schore (M. -n) *f.* sochory, lodní podpory, podepěry *pl.*

Schoren ostříhati; 2. žíti (b. Ernten); 3. drhnouti; 4. zavlažovati pole.

Schorf (-es, M. -e) *m.* strup *m.*; 2. svrab *m.*, chrásta *f.*; 3. příškvara *f.*

Schorkopf *m.* holohlavec *m.* (kdo má ostříhanou hlavu).

Schörl (-es, M. -e) *m.* (Min.) smolák, skoryl *m.*; —quarz *m.* křemenec turmalinový.

Schornſtein, Schorſtein *m.* komín *m.*, dymník *m.*; —feger *m.* kominík *m.*; —fegerkrebs *m.* (chir.) rak kominický.

Schoß (-ſſes, M. -ſſe) *m.* výstřelek *m.*, výpustek *m.*, odnož *f.*, letorost *m.*; 2. Sch. (Geſchoß) poschodí *n.*; 3. (Geldabgabe) dávka *f.*, plat *m.*, snůška *f.*, sebrané peníze (vlk. šos *m.*); Sch. dem der Sch. gebührt komu daň, tomu daň; —bar *adj.* poplatný.

Schoß (-es, M. Schöße) *m.* lůno *n.*, klín *m.*; Sch. an Kleidern šos *m.*

Schossen mh. (v. Getreide) metati se; (v. Malz) střelčiti, klíčiti; 2. platiti; das Getreide hat geſchoſſet obilí vymetalo.

Schösser (-s, unv. M.) *m.* chlební lopata *f.*, sazečka *f.*; 2. výběrčí *m.*

Schoß-gabel *f.* podávky *pl.*; —geld *n.* dávka *f.*, *st.* šos *m.*, šosovné *n.*, plat šosovní; —gerinne *n.* vantroky *pl.*; —haus *n.* dům šosovní, poplatný dům.

Schoßhund *m.* podpražďník *m.*

Schossig *adj.* střelčí.

Schoß-kehle, —kelle *f.* šejtrok *m.*, přední vozu; —kehlenkette *f.* sejtrokový řetěz; —kind *n.* mazlíček, mazánek, miláček *m.*

Schößling (-es, M. -e) *m.* v. Schoß; 2. mazánek, mazlíček *m.*

Schoß-reis *n.* odnož *f.*; —rock *m.* kabát se šosy; —ſünde *f.* oblíbený n. zamilovaný hřích; —tuch *n.* zástěra *f.*

Schötchen *n.* (bot.) šešulka, šešulinka *f.*; lustička *f.*

Schote (M. -n) *f.* lusk *m.*, luska *f.*, luština *f.*, struk *m.*; šešule, šešulka, šešulina *f.*; junge Sch. klestice *f.*

Schotten-baum *m.*, —dorn *m.* trnovník *m.*, luštník *m.* *Robinia pseudoacacia*; —blume *f.* koniklec *m.* *Pulsatilla*; —früchte *pl.* luskoviny *v.* Hülſenfrüchte; —gewächſe *pl.* luskové n. šešulinaté rostliny; —klee *m.* štírovník *m.*, ledenec *m.*, kočičí pazourek (panny Marie pantoflíček) *Lotus corniculatus*; —pfeffer *m.* paprika *f.* *Capsicum*.

Schotig *adj.* luskovatý, luštinatý.

Schott (-es, M. -e) *n.* přepážka *f.*, pažení *n.* (na korábech).

Schotten (-s) *m.* sýr *m.*; 2. syrovátka *f.*

Schotter (s, unv. M.) *m.* štěrk *m.*; —ſuf *f.*; —feld *n.* rumiště, štěrkoviště *n.*; —führer *m.* rumař *m.*; —führergewerbe *n.* rumařství *n.*; —grube *f.* štěrkovna *f.*; —grund *m.* (Strßb.) štěrkoviště *n.*, štěrečné pole; —lage *f.* vrstva štěrku.

Schottern (v. Straße) štěrkem posýpati n. pokládati, štěrkovati silnici.

Schotterwagen *m.* rumařský vůz, rumák *m.*, šutrovka *f.*, šutrák *m.*

Schräfen, ſchräfern krouhati, cetlovati zelí.

Schraffieren (ſgraffieren) proužkovati, čárkovati.

Schräg, —e *adj.* kosý, šiký, šikmý, křivý, křivolaký; *adv.* kosmo; napříč; —e *f.* (oh. M.) křivina, křivolakost *f.*, křivolačina *f.*, úkos *m.*

Schragen (-s) *m.* šrák *m.*, věšák *m.*, lestvice *f.*; 2. kozlík *m.* (na tvaroh).

Schrägwinkelig *adj.* kosoúhelný.

Schramm-e (M. -en) *f.* pruh *m.*, prouha *f.*, jizva *f.*, šrám *m.*; —en pružiti, zpružiti; pruhovati; proužkovati; jizviti.

Schrank (-es M. Schränke) *m.* skříně *f.*, schrána *f.*; (b. Brunnen) ohlubeň *f.*, ohlubnice *f.*, roubení *n.*, obruba *f.* (Typ.) zásobník *m.* (Web.) sbírání *n.*

Schranke (M. -en) *f.* přehrada *f.*; 2. zábradlí *n.* (šraňk *m.*); 3. Sch. (Grenze) hranice *f.*; Amtlich. úřední zábradlí *n.*; Zollſch. celní přehrada; ſich in ſeinen Schranken halten, in den Schranken bleiben udržovati se v mezích; in den Schranken erſcheinen (vlk.) k zápasu se dostaviti.

Schränken mh. křížmo n. šejdrem jíti; rozkročeně choditi.

Schranken-baum *m.* zahrážka *f.*; —los *adj.* neobmezený.

Schranne (M. -en) *f.* ohražení *n.*, ohrada *f.*, šraňk *m.*; tržiště *n.*

Schrannenſchreiberei *f.* tržní kancelář *f.* (*m.*).

Schranz (-es), (-en, M. -en) *m.* dvořan *m.*

Schrap-e *f.* hřebelce *n.*; —en škrábati, skřípati.

Schrapnell (-s, M. -s) *m.* (*n.*) šrapnel *m.*

Schrat (-es) *m.* (myth.) skřítek *m.*

Schraub-e (M. -en) *f.* šroub *m.*, svor *m.*, točenice *f.*, závit *f.*, vrtule *f.*; Sch. an der Geige kolík *m.*; fig. auf —en ſtehen kolísati se.

Schrauben šroubovati (vrtuliti); fig. svírati, natáhnouti, ohnouti koho.

Schrauben-bohrer *m.* ladiška *f.*; —bolzen *m.* (mech.) klínec šroubový;

—dampfer *m.* (Schiff.) šroubový parník *m.*, paroloď se šroubem (šroubok); —dreher *m.* šroubák *m.*; —gang *m.* (mech.) otočka *f.*; —gewinde *n.* (mech.) závit *f.*; —kopf *m.* hlava šroubu; —linie *f.* čára n. křivka šroubová, šroubovice *f.*; —mikrometer *n.* drobnoměr šroubový; —mutter *f.* matice *f.*, matka *f.*, hnízdo šroubu; —preſſe *f.* lis šroubový; —regiſter *n.* šroubový *n.*; —ſchiff *n.* šroubová loď, loď se šroubem; —ſchlüſſel *m.* rozvěrák *m.*, klíč *m.*, klika *f.*; —ſpindel *f.* (mech.) vřeteno šroubové; —ſtecken *m.* loutka *f.*; —ſtock *m.* svěrák *m.*, svírák *m.*, svěradlo *n.*, šroubovna *f.*; —winde *f.* (mech.) lehčidlo *n.*; —zieher *m.* vrtáček *m.*, vývrtka *f.*, vytahovadlo na šrouby; (b. Gewehr) šroubovák *m.*, rozvěrák *m.*; —zirkel *m.* kružidlo se šroubem; —zwinger *m.* stužidlo *n.*

Schraub-er *m. v.* Schraubenſchiff; —ſchlüſſel *m. v.* Schraubenſchlüſſel; —ſtock *m. v.* Schraubenſtock.

Schraz (M. -en) *m.* skřítek *m.*

Schreck *m.* puklina *f.*, rozpuklina *f.*; 2. *v.* Schrecken *m.*; —bild *n.* strašák *m.*, strašidlo *n.*, přízrak *m.*, příšera *f.*

Schrecken postrašiti koho, zaleknouti; Vögel ſch. splašiti; eine Speiſe ſch. okaliti, osmažiti; ſch. mſ. puknouti, prasknouti; leknouti se, poděsiti se.

Schrecken (-s, unv. M.) *m.* leknutí *n.*, uleknutí *n.*, zaleknutí *n.*; bázeň *f.*, strach *m.*, hrůza *f.*; zum Sch. na postrach; —berger *m.* strašák, bubák *m.*

Schreckens-herrſchaft *f.* hrůzovláda *f.*; —nachricht *f.* strašna zpráva, děsná zpráva *f.*; —nacht *f.* strašlivá noc, hrozná noc *f.*, noc hrůzy; —ſchlucht *f.* strachomorna *f.*; —regierung *f.* hrůzovláda *f.*

Schreckenvoll *adj.* hrůzyplný, hrůzný.

Schreck-gebilde *n.* děsný přízrak *m.*; —haft *adj.* bojácný, lekavý; —haftigkeit *f.* lekavost *f.*; —lich *adj.* hrozný, strašný, strašlivý, děsný, úžasný; —ling *m.* strašpytel *m.*; —nis (-ſſes, M. -ſſe) *n. et f.*, —ſal (-s) *n.* hrůza *f.*, strach *m.*, zděšení *n.*; —ſam *adj.* lekavý; 2. strašlivý, děsivý; -keit -ost; —ſchuß *m.* rána na poplach; výstřel na poplach; výstražný výstřel, odstrašovací výstřel fig. lekavá zpráva.

Schrei (-es, M. -e) *m.* výkřik *m.*, zkřiknutí, vykřiknutí *n.*, křesk *m.*; —adler *m.* mohylník *m.*, orel křiklavý.

Schreib-art *f.* sloh *m.*, způsob psaní; —buch *n. v.* Schreibebuch.

Schreibe-bedarf *m.*, —behör *n.* psací potřeby *pl. f.*, písivo *n.*; —brief *m.* dopis *m.*, psaní *n.*; —buch *n.* kniha n. sešitek psací, písanka *f.*, psací knížka *f.*, zápisná kn., zápiska *f.*, zápisník *m.*

Schreiben etw. psáti (písati).

Schreiben *n.* psaní *n.*; des —s kundig jein uměti psáti; 2. (Brief) psaní *n.*; (Zuſchrift) list *m.*, dopis *m.*

Schreiber (-s, unv. M.) *m.* písař *m.*; Sch. deſſen pisatel toho, písec toho; —el *f.* psanice *f.*, pisba *f.*; unnütze Sch. marné psaní, mnohopisectví; ſchlechte Sch. škrabanina *f.*, mazanice *f.*

Schreib-fehler *m.* chyba v psaní, písařský omyl; —gebühr *f.* písné *n.*, plat od psaní; přepisné *n.*; —geſchäft *n.* písařská práce; —griffel *m.* pisadlo *n.*; —kunſt *f.* umění psací, umění psáti; umění písařské; pisectví *n.*; krasopisectví *n.*; —kürzung *f.* kratipis *m.* (krátkopsaní *n.*); —maſchine *f.* psací stroj; —material *n.*, —requiſiten *pl.* potřeby ku psaní, potřeby psací *pl.*, písivo *n.*; —papier *n.* psací papír; —ſchrift *f.* psací písmo; —ſtein *m.* mastnek *m.*, mastek *m.*; —ſtift *m.* pisadlo; pisátko *n.*; —ſtube *f.* písárna *f.*; —tafel *f.* tabulka ku psaní; 2. zápisná tobolka; —tiſch *m.* psací stůl; —ung *f.* psaní (způsob psaní); —zeug *n.* nářadí ku psaní, nářadí psací, písivo *n.*

Schreien mþ. křičeti; hulákati; vřeštěti, vříkati.

Schreier *m.* křikloun *m.*, vřešťoun *m.*; —ei *f.* křik *m.*, křičenice *f.*, pokřikování *n.*, hulákání *n*

Schrei-hals *m.*, —maul *n.* křikloun *m.*

Schrein (-es, M. -e) *m.* skříně, police *f.*; —er *m.*, —macher *m.* truhlář, skřínař *m. v.* Tiſchler.

Schreit-en mſ. kročiti, kráčeti, stoupati; zu einer Handlung ſch. přikročiti, přistoupiti k čemu (k dílu, k řízení); —füße *pl.* nohy kráčecí (u ptáků).

Schreivögel *pl.* křikavci *Clamatores.*

Schrell *adj.* ostrý, drsný *v.* Schrill.

Schrembspapier *n.*, Schrenzpapier *n.* hrubý pijavý papír.

Schrenkfüßig *adj.* klocavý.

Schrift (M. -en) *f.* písmo *n.*; 2. spis *m.*; —abſatz *m.* odstavec, postupec *m.*; —anzeige *f.* návěští o spisu; —bewahrer *m.* listovní (, ſho) *m.*; —entum *n.* písemnictví *n.*, literatura *f.*; —führer *m.* zapisovatel *m.* (zápisčík *m.*); —gebrauch *m.* písecký obyčej (zvyklost ve psaní; písařský způsob); —gebräuchlich *adj.* v písmě užívaný; —gießer *m.* slévač písma, písmolijec *m.*; —gießerei *f.* písmolijectví *n.*; (Ort) písmolijna *f.*, slévárna písma; —grad *m.* stupeň písma; —halter *m.* (des Setzers) sázítko *n.*; —kaſten *m.* (Typ.) kasa na písmo, písmovka *f.*; —kegel *m.* kuželka písma; —kürzung *f.* kratipis *m.*, krátké písmo; —lich *adj.* písemní, listovní; psaný, sepsaný; -es Verfahren písemné řízení; -e Vollmacht písemné plnomocenství; *adv.* etw. ſch. aufſetzen něco ve spis uvésti, sepsati; ſch. klagen písemně žalovati; etw. ſch. überreichen podati něco písemně; —mäßig *adv.* dle písma; —metall *n.* kov na litery, litěrina, písmovina *f.*; —mutter *f.* matice *f. v.* Matrize; —ſatz *m.* (vlt.) listovní man; —ſäſſig *adj.* vládě zemské přímo podřízený; —ſatz *m.* sazba písma; —ſchneider *m.* písmořezec *m.*; —ſetzer *m.* sazeč *m.*; —ſprache *f.* písemní n. spisovní (-ný) jazyk.

Schriftſteller (-s, unv. M.) *m.* spisovatel *m.*; —ei *f.*, —ſchaft *f.* spisova-

leistvi *n.*; —in *f.* spisovatelka *f.*; —isch *adj.* spisovatelský; —n spisovati.

Schrift-stempel *m.* patrice *f.*; —stück *n.* písemnost *f.*, spis *m.*; —wechsel *m.* dopisování *n.*; Sch. mit dem Auslande dopisování s cizí zemí; 2. Sch. vyměňování písma; —wesen *n.* písemnictví *n.*; —zeichner *m.* kreslič písma; —züge *pl.* tahy písma, tahy písemné.

Schrill *adj.* (Ton) ostrý, pronikavý; —en mh. cvrčeti (Grille); 2. skřečeti

Schringen řinčeti. [(Frosch).

Schrippe *f.* dalamánek *m.*; (längliches Weißbrot) karásek *m.*

Schritt (-es, M. -e) *m.* krok, kročej *m.*; Sch. für Sch. krok za krokem; Sch. an den Beinkleidern rozkrok *m.*; Exekutionssch. *m.* exekuční výkon; Sch. (Maß) krok, kročej *m.*

Schritt-lings, —mäßig *adv.* krokem; —messer *m.*, —zähler *m.* (geom.) cestoměr, krokoměr, krokočet *m.*; —stein *m.* kámen v brodišti; —wechsel *m.* (mil.) změna kroku; —weise *adv.* krokem, kroč-

Schröder *m. v.* Schröter. [mo.

Schroff *adj.* (-er, -este) příkrý; strmý; —e *f.* sráz, příkřina *f.*; —heit *f.* příkrost *f.*

Schroll (-en, M. -en) *m.* (Kaulbarsch *m.*) ježdík *m.*, švec *m. Acerina cernua*; Sch., —e (M. -en) *f.* hruda, hrouda *f. v.* Scholle; —enbrecher *m.* (Apparat) drolič *m. v.* Schollenbrecher.

Schröpfe *f.* požínání, přižínání *n.*, přížinky *pl. f.*

Schröpfen (das Getreide) přižínati, ožínati; (chir.) baňky sázeti, baňkovati; fig. dříti, natahovati kolo; Sch. *n.* pouštění baňkami, sázení baněk.

Schröpf-glas *n.*, —kopf *m.* baňka *f.*

Schrot (-es, M. -e) *m. et n.* odpadky, odpilky *pl.*; 2. tluč *f.*, šrot *m.*; 3. špalek, odkolek *m.*; 4. cvista *f.*, okrajek *m.*; 5. Sch. und Korn der Münze střiž a zrno mince; Sch. (oh. M.) *m. et n.* broky *pl. m.*

Schrot-axt *f.* kálačka, rubačka, kladnice *f.*; —brot *n.* hrubý n. černý chléb *m.*; —büchse *f.* brokovnice *f.*

Schrote *f.* útinka *f.*

Schroteisen *n.* rypátko *n.*; 2. knejp *m.*

Schroten trolti, drobiti, šrotovati; 2. obili obžínati, přižínati, přižínovati; 3. váleti sud.

Schröter (-s, unv. M.) *m.* šrotýř, líhař *m.*, skladač piva; (Käfer) roháč *m.*

Schrot-gießstatt *f.* brokárna *f.*; —hammer *m.* perlík *m.*; —hobel *m.* ubírák *m.*; —korb *m.* (Mühlb.) šrotovník *m.*; —korn *n.* brok *m.*; —leiter *f.* nakladačky *pl. f.*; —mehl *n.* šrotová mouka *f.*; —mühle *f.* šrotovna, šrotýrna *f.*, mlýn na šrot; —säge *f.* kladnice *f.*; —wage *f.* krokvice *f.*; —wand *f.* (Bank.) srub *m.* [*m.*; —enhaft *adj.* vrtošný.

Schrull-e, Schrolle (M. -en) *f.* vrtoch

Schrumm (-es, oh. M.) *m.* hřmot, hluk, šum *m.*

Schrumpf (-es, M. -e) *m.* scvrknutí *n.*; (b. Getreide) sprašné *n.*; —en mj. krčiti se, scvrkati se; krnětí, krsati; —ig *adj.* scvrklý.

Schrund-e *f.* rozpuklina, rozsedlina *f.*; —en mj. pukati *et* pukati se; rozpukati se, rozsedati se; Sch. *n.* pukání, rozpukání *n.*; —ig *adj.* rozpukaný; zpřištilý.

Schub (-es, M. Schübe) *m.* hod, myk, vrh *m.*, hození *n.*; ein Sch. des Brotes vsazení chleba; 2. (poltz.) Sch. hnaní *n.*, strk, postrk *m.*

Schüber (-s, unv. M.) *m.* šoupadlo *n.*, šoupák *m.*; 2. pouzdro *n.*

Schub-fach *n.* šuple *n.*; —fenster *n.* zásuvné okno; odstrkovací okno; —kasten *m.*, —lade *f.* šuple *n.*, šuplík *m.*, zásuvka *f.*; —leiste *f.* (Zimmerm.) svlak *m.*

Schübling (-s, M. -e) *m.* výpuk, výstřelek *m.*; 2. hnanec *m.*; —konsignation *f.* seznam hnanců; —konvoy *m.* hnací průvod; —konvoyant *m.* průvodce hnanců; —kosten *pl.* hnací náklady, náklad na hnance.

Schub-rad *n.* (b. Sägemühl.) hřeben *m.*; —rechen *m.* (mech.) postrkovadlo *n.*; —sack *m.* kapsář *m.*; —span *m.* hnací list, hnanecký list, hnanecký pas; —stange *f.* (mech.) podavač *m.*, podavačka *f.*; 2. ojnice *f.*; —station *f.* hnací stanice, hnanecká stanice; —ventil *n.* šoupátko *n.*; —weise *adv.* šoupavě.

Schüchtern *adj.* (-er, -ste) ostýchavý, plachý, nesmělý; —heit *f.* ostýchavost, plachost, nesmělost *f.*

Schudel *m.* lehkomyslník, nedbalec *m.*; Sch. *f.* nedbalkyně (nedbalá ženská) *f.*

Schuffe *f.* (Schöpfe) nalevák *m.*, nálevka *f.* (šouf *m.*), nandavák, pak *m.* (paka *f.*).

Schuft (-es, M. -e) *m.* padouch, podlec, taškář *m.*; —ig *adj.* mizerný.

Schufut (-es, M. -e) *m.* výr *m. Bubo.*

Schuh (-es, M. -e) *m.* střevíc *m.*; Sch. am Pfahle bota *f.*; Sch. am Mühlrumpfe korčák *m.*; (Maß) stopa *f.*, střevíc *m.*

Schuh-bank *f.* lávka n. stolice n. stolička ševcovská; —banfgerechtigkeit *f.* právo na lávku ševcovskou, právo stoličné, pr. ševcovské; —blatt *n.* nárt *m.*; —bürste *f.* kartáč na střevíce; —draht *m.* dratev *f.*; —en; geschuht obutý do střevíců; —fleck *m.* přístipek *m.*; —flicken přištipkovati; —flicker *m.* přištipkář *m.*

Schuhmacher *m.* obuvník, švec *m.*; —gewerbe, —handwerk *n.* ševcovské řemeslo; ševcovství, obuvnictví *n.*; —lehrling *m.* obuvnický n. ševcovský učeník; (ševčík) *m.*; —witwe *f.* vdova po ševci.

Schuh-nestel *f.* šněrovadlo *n.*; —sohle *f.* podešev *m.*; —stöckel *m.* podpatek, špalíček *m.*; —werk *n.* obuv (*m. et f.*); —wichse *f.* mazadlo n. leštidlo na boty; —wichser *m.* cídič bot; —zieher *m.* obouvatko *n.*, obouváček *m.*

Schul-amt *n.* školní úřad; 2. úřad učitelský, učitelství *n.*; —angelegenheit *f.* věc n. záležitost školní; —anstalt *f.* škola *f.*; —aufseher *m.* školní dozorce, školní dohlížitel; školdozorce *m.*; —aufsicht *f.* školní dozor; 2. školní dozorstvo;

—bank *f.* školní lavice (škamna *f.*); —behörde *f.* školní úřad; —bildung *f.* školní vzdělání; —buch *n.* školní kniha; —buchdruckerei *f.* školní knihtiskárna; —bücherverlag sklad školních knih (školní knihosklad); —buchhandlung *f.* školní knihkupectví.

Schuld (M. -en) *f.* (moral.) vina *f.*, zavinění *n.*; idn. etw. zur Sch. legen dávati někomu něco za vinu, viniti někoho z něčeho; sich etw. zu —en kommen lassen proviniti se v čem; an wem liegt die Schuld? kdo je tím vinen? an etw. Sch. sein býti vinen něčím; 2. Sch. (schuldige Zahlung) dluh *m.*; *pl.* —en dluhy *Passiva*; 3. (Pflicht) povinnost *f.*; Versprechen macht Schuld dobrovolná přípověď spravedlivý dluh.

Schuld-bar *adj.* vinný, provinilý; -e Unwissenheit zaviněná nevědomost; —barkeit *f.* vinnost *f.*; —belastet *adj.* vinou stížený; —betrag *m.* dlužná suma, suma dluhu, dluh *m.*; —brief *m.* dlužní list; —buch *n.* kniha dluhů.

Schulden mh. (einem etw.) povinen býti, povinovati; dlužen býti (dluhovati).

Schulden-arrest *m.* vězení pro dluhy; —belastet *adj.* dluhy stížený, zadlužený; —frei *adj.* (*adv.*) bez dluhů, dl. prostý n. prázdný; —klage *f.* žaloba z dluhu, ž. o dluh; —last *f.* zadluženo st *f.*, břímě dluhů, dlužba *f.*; Furz: dluhy *pl.*; —macher *m.* dluhař *m.*; —masse *f.* úhrn dluhů; —reich *adj.* prodlužený; —rest *m.* zbytek dlunů; nedoplacený n. zbývající dluh; nedoplatek *m.*; —stand *m.* stav dluhů, dlužnost *f.*; —tilgung *f.* zapravování, splácení dluhů; —tilgungsfond *m.* fond ke splácení dluhů; —tilgungskasse *f.* pokladna ke splácení dluhů; —wesen *n.* dlužství *n.* (vše co se týče dluhů), záležitosti dlužní, *pl.* dluhy.

Schuld-erlaß *m.* prominutí viny; —forderung *f.* pohledávání dluhů, pohledanost *f.*; pohledavka *f.*; —frei *adj.* bez viny; —haftigkeit *f.* provinilost *f.*

Schuldiener *m.* školník *m.*, školní sluha.

Schuldheiß *m. v.* Schultheiß.

Schuldig *adj.* povinný; (von Geldschulden) dlužný (dlužen, žna, žno); (moral.) vinen, vinný; etwas sch. sein povinen býti něčím; einem etw. sch. sein dlužen býti někomu; eines Verbrechens vinen býti zločinem; jmd. für sch. erklären někoho vyhlásiti za vinného; sich einer Tat sch. machen dopustiti se skutku; proviniti se; —er *m.* vinník *m. v.* Schuldner; —erklärung *f.* vyhlášení někoho za vinného; —keit *f.* povinnost *f.*

Schuldistrikt *m.* školní okres; —aufseher *m.* okresní dozorce školní, dozorce školního okresu.

Schuldlos *adv.* bez viny; *adj.* nevinný; bezvinný, nezaviněný.

Schuldlosigkeit *f.* nevina *f.*; bezvinnost *f.*, nezaviněnost *f.*; —erklärung *f.* vyhlášení koho za bezvinného n. nevinného; —szeugnis *n.* vysvědčení nezaviněnosti.

Schuldner (-s, unv. M.) *m.* dlužník *m.*; —in *f.* dlužnice *f.*

Schuld-post *f.* dlužný článek, dlužná položka; —schein *m.* dlužní list; —turm *m.* žalář na dlužníky; —urkunde *f.* dlužní listina; —verschreibung *f.* dlužní úpis.

Schule (M. -en) *f.* škola *f.*; die Sch. besuchen, in die Sch. gehen choditi do školy; hinter die Sch. gehen, die Sch. schwänzen choditi za školu; aus der Sch. schwatzen od. plaudern pronesti n. vytlachati něco *v.* Schwatzen.

Schulen do školy choditi; 2. cvičiti.

Schüler (-s, unv. M.) *m.* školák *m.*, žák *m.*; —haft, —mäßig *adj.* školácký; —haftigkeit, —mäßigkeit *f.* školáctví *n.*; —in *f.* žačka *f.*, žákyně, školačka *f.*; —streiche *pl. m.* školácké kousky *pl. m.*

Schulfach *n.* školství *n.*

Schülfer-ig *adj.* (bot.) luptitý; —n *pl.* lupty; lupy *pl.*

Schul-fest *adj.* vyškolený; —fond *m.* školní matice, školní fond; —freund *m.* přítel školy; —fuchs *m.* školomet *m.*; —gebäude *n.* školní budova, škola *f.*; —gehilfe *m.* školní pomocník; —geld *n.* školné (, ého) *n.*, školní plat; —gerecht *adj.* školský; —gesetz *n.* školní zákon; —haus *n. v.* Schulgebäude; —inspektor *m.* školní dozorce; —jahr *n.* školní rok; —kind *n.* žáček *m.*, školáček *m.*; —knabe *m. v.* Schüler; —lehrer *m.* učitel *m.*; —mädchen *n. v.* Schülerin; —mann *m.* školský odborník, znalec školství; —mäßig *adj.* školský; —meister *m.* učitel *m.*; —ordnung *f.* školní řád; —patron *m.* patron školy; —prüfung *f.* školní zkouška; —rat *m.* školní rada; (Person) školní rada; —rede *f.* školská n. školní řeč; —sachen *pl.* věci, záležitosti školní; —strafe *f.* školní trest.

Schulter (M. -n) *f.* plece *n.*; —blatt *n.* lopatka *f.*; —blattgräte *f.* hřeben lopatky; —blech *n.* náramek, náramenik *m.*, nápleční *m.*; —federn *pl.* péra ramenní; —fleck *m.* oplec *m.*, podsádka *f.*, náramek *m.*; —gegend *f.* nadpaží *n.*, obpaží *n.*; —ig *adj.* plecitý; —riemen *m. v.* Bandelier.

Schultern mh. na rameno vziti; schultert! na rámě zbraň.

Schultheiß (-en, M. -en), Schulze (-en, M. -en) *m.* rychtář *m.*

Schul-verein *m.* školský spolek; —versäumnis *f.* (*n.*) promeškání školy (promeškaná škola); —visitation *f.* školní visitace; školní přehlídka; —weg *m.* cesta do školy; —wesen *n.* školství *n.*; —zeit *f.* školní čas.

Schummel *f.* ošmrda, šišma, šmudla

Schummer *m.* soumrak *m.*

Schund (-es, oh. M.) *m.* mršina *f.*, mrchovina *f.*; fig. škvár *m.*, šmejd *m.*

Schunder *m.* šišně *f.*, ožhor *m.*

Schund-feger, —fink *m.* vyklízeč, průtočník *m.*, stokočist *m.*; —grube *f.* kaliště *n.*; mrchoviště *n.*

Schunken *v.* Schinken.

Schupfe *f. v.* Schoppen.

Schüppe *f.* lopata *f. v.* Schaufel.

Schupp-e (M. -en) *f.* šupina, lupina, šlupka *f.*; fig. bělmo *n.*; Schuppen am

Kopfe lupy *pl.*; —en strčiti; strouhati; ostrouhati; ſich ſch. loupati se.

Schuppen *m. v.* Schoppen; —ausſchlag *m.*, —krankheit *f.* (med.) Lepidosis šupinatost *f.*, šupinatá vyraženina; —decke *f.* zástřeška *f.*; —floſſer *pl. m.* šupinoploutvé (ryby); —los *adj.* bezšupiný, bezluský; —öl *n.* olej proti lupům; —ſchlange *f.* slepejš *m.*; —tier *n.* luskoun, šupináč *m. Mannis.*

Schuppig *adj.* šupinatý, lupinatý.

Schur (ob. M.) *f.* (der Schafe) stříž *f.*, střih *m.*, střihání *n.*; zur Sch. navzdor, na příkoř.

Schür-baum *m.*, —eiſen *n.* pohrabáč *m.*

Schüren, Schteren (das Feuer uſw.) kutiti, rozkutiti, rozhrabati, rozhrabovati (oheň).

Schurf (-es, M. Schürfe) *m.* otvor *m.*, díra *f.*, skulina *f.*; (mont.) šachtice kutací; —arbeit *f.* kutání *n.*, práce kutéřská; —bau *m.* kutání *n.*, hledání *n.*; —bewilligung *f.* povolení ke kutání.

Schürf-en (mont.) hledati, kopati, kutiti, kutati; —er *m.* kutéř *m.*, kopač, hledač *m.*

Schurf-feld *n.* (mont.) pole kutné; —gebiet *n.* okršlek kutný; kutiště *n.*; —gebühr *f.* kutištné, kutné *n.*; —geſuch *n.* žádost za povolení ke kutání; —kreis *m.* kutný okres, okres kutiště výhradního; —lizenz *f.* povolení ke kutání, povolení kutací n. hledací; —recht *n.* právo kutéřské; —ſchacht *m.* hledací šachta; —ſtollen *m.* hledací štola.

Schürfung *f.* kutání *n.*

Schürhaken *m.* pohrabáč *m.*

Schurlegeln týrati.

Schurk (-es, M. -e) *m.* šiška jedlová, smolka *f.*, šůtka *f.*

Schurk-e (-en, M. -en) *m.* padouch *m.*, zlosyn, lotr *m.*; —enſchaft *f.* zlosynstvo *n.*; —enſtreich *m.*, —erei *f.* padoušství *n.*, zlosynství *n.*; —iſch *adj.* padoušský, zlosynský.

Schürloch *n.* zápraviště *n.*; záhrab, záhřeb *m.*; rozhrábka *f.*, psinek *m.*

Schurren (ſchnurren) mh. (v. d. Katze) příti.

Schür-schaufel *f.* vyhazovačka *f.*; —ſtab *m.*, —ſtange *f.*, —ſtock *m.* hřeblo *n.*, ohřeblo *n.*, pohrabáč *m.*, šarovník *m.*; —ung *f.* rozhrabování (ohně) *f.*

Schurwolle *f.* střižná vlna.

Schurz (-es, M. Schürze) *m.* zástěra *f.*; fig. pás *m. v.* Schürze.

Schürzband *n.* podvázka *f.*

Schürze (M. -en) *f.* zástěra *f.*, zástěrka *f.*, pasna *f.*, pasnice *f.*

Schürzen zavázati; einen Knoten ſch. zauzliti, zadrhnouti, na uzel zavázati; (in die Höhe binden) kasati, zahnouti; — zinn *m.* opasné *n.*, věnečné *n.*

Schurz-fell *n.* kožená zástěra; —gürtel *m.* podpáska *f.*; —tuch *n.* zástěra *f.*

Schürzung *f.* vykasání *n.*; Sch. des Knotens zavázání n. zadrhnutí uzlu.

Schuß (-ſſes, M. Schüſſe) *m.* výstřel *m.*, vystřelení *n.*, rána *f.*; 2. nabití *n.*; 2. (Sch. des Waſſers) sběh *m.* (vodní); střik *m.*; 4. výrost *m.*, výstřelek *m.*; 5. fig. ztřeštěnec, střelenec *m.*; 6. (d. Web.) útek *m.*; —bartel, —beutel *m.* fig. třeštidlo, třeštibidlo, třeštík, třeštil *m.* (střelený do paty); —bereich *m.* střelný obvod; dostřel *m.*; —blei *n.* der Maurer závaží *n.*; —brücke *f.* (Waſſerb.) žlab *m.*; —bühne *f.* (mont.) záštita *f.*

Schüssel (M. -n) *f.* mísa, miska *f.*; hölzerne Sch. okřín *m.*; —brett *n.* police (na mísy), misník *m.*; —er *m.* miskář *m.*; 2. misolis, vylizovač *m.*; —förmig *adj.* miskovitý; —muſchel *f.* miskovka *f.*; —ſchrank *m.* misník *m.*; —torte *f.* dort miskový.

Schuß-fertig *adj.* ke střelbě hotov; —feſt *adj.* nestřelný, neprůstřelný; neprostřelitelný; neranitelný; —garn *n.* útková příze; —geld *n.* zástřelné (, ého); výstřelné *n.*; —gerecht *adj.* (Pferd) ostřílený; (wdm.) *v.* Schußmäßig; —linie *f.* dostřelná čára; —mäßig *adv.* na dostřel, na ránu; —weite *f.* (wdm.) dostřelná dálka; donosnost, dostřelnost *f.* (na dostřel); —wunde *f.* střelná rána, prostřelná rána, postřelení *n.*, postřelenina *f.*, zástřel *m.*

Schuster (-s, unv. M.) *m.* švec *m.*, obuvník *m.*; —ahle *f.* šídlo ševcovské; —arbeit *f.* ševcovina *f.*; —birn *f.* smolnička (hruška) *f.*; —braten *m.* dušená hovězina, dušenice *f.*, svíčková pečeně; —draht *m.* dratev *f.*; —ei *f.* ševcovina *f.*; —glätttholz *n.* fidlovačka *f.*; —gewerbe *n.*, —handwerk *n.* řemeslo ševcovské, ševcovství *n.*, obuvnictví *n.*; —junge *m.* ševčík *m.*, učeník ševcovský; —karpfen *m.* lín, línek *m.*; —kneiſter *m.* maz ševcovský; —kneif *m.* knejp *m.*, kraják *m.*, kosíř ševcovský; —leiſten *m.* ševcovské kopyto; —n ševčiti, ševcovati; —pflz *m.* koloděj *m.*; —riemen *m.* potěh *m.*; —ſpäne *pl.* třískty ševcovské.

Schute (M. -n) *f.* motyka *f.*; (Schimpf) necuda, šmudla *f.*

Schüte *f.* (Fahrzeug) škuta *f.*

Schutt (-es, ob. M.) *m.* suť *f.*; výsypka *f.*; 2. ssutina, zbořeniny *pl. f.*

Schütt *adj.* židký, řídký *v.* Schütter, Dünn; Sch. (M. -en) *f.* výspa *f.* (ostrov).

Schüttboden *m.* sýpka *f.*, obilnice *f.*; —regiſter *n.* výkaz sypaného obilí; výkaz sýpečný.

Schütte (M. -en) *f.* hromada *f.*, zásep *m.*; syp *m.*; 2. sýpka *f. v.* Schüttboden; eine Sch. Stroh otep slámy.

Schüttel-froſt *m.* třesení zimničné, třesavice *f.*; —kaften *m.* násypka *f.*

Schütteln klátiti, potřásati; viklati (něčím); den Kopf ſch. hlavou vrtěti n. kroutiti; einem die Hand ſch. někomu rukou potřásti.

Schütten etw. sypati, souti; (v. Flüſſigkeit) líti, naliti; (wdm.) metati, klásti (mladé); mh. sypati; ſich ſch. (v. Milch) sraziti se.

Schütter *adj.* řídký, sypký; 2. vetchý, zetlelý.

Schutter *m. v.* Schotter.

Schütterde *f.* rumovina *f.*; suť *f.*

Schüttern mh. třásti se, chvěti se.

Schütt-futter *n.* zásyp *m.*, zob *m.*; —gabel *f.* výtřasky *pl. m.*; —geld *n.* zájemné (, ého); —getreide *n.* osep *f.*, *pl.* osepky; obilí suté; 2. luskovatiny *pl.*
Schutt-halde *f.* rumovisko *n.*; —haufen *m.* sutina, zrutina *f.*, rumiště *n.*
Schütt-haus *n.*, —kasten *m. v.* Schuttboden.
Schuttkegel *m.* (geol.) rumový kužel.
Schüttung *f.* sypání *n.*; Sch. des Getreides sypaní, podsýpání *n.*; —srest *m.* nedoměrek *m.*; —sresultat *n.* výsledek sypání.
Schuttwall *m.* rumový násep.
Schütz *m. v.* Schütze.
Schutz (-es, oh. M.) *m.* ochrana *f.*; 2. fig. skrýše *f.*, útočiště *n.*, útulek *m.*; 3. Sch. (M. Schütze) *m.* in der Mühle stavidlo *n.*, stavnice *f.*, zástava *f.*; okenice *f.*; obrigkeitlicher Sch. vrchnostenská ochrana.
Schutz-befohlener *m.* svěřenec *m.*, chráněnec *m.*; —blatt *n.* (bot.) záštitka *f.*; —blattern *pl.* chraničky *pl.*; —brett *n.* okenice, stavnice *f.*, poklop *m.*, stavidlo *n.*; —brief *m.* ochranný list; —brille *f.* ochranné brejle; —brücke *f.* (mech.) lávka *f.*; —bündnis *n.* ochranný spolek; Schutz- und Trutzbündnis spolek branný i chranný, sp. obranný i útočný; —dach *n.* přístřeší *n.*, podstřeší *n.*, podsíní *n.*
Schütze (-en, M. -en) *m.* střelec *m.*; 2. (b. Web.) člunek *m.*; 3. (Wasserb.) stavidlo *n.*; 4. Sch. (astr.) střelec *m.*; Sch. *f. v.* Schuß.
Schutzempfohlener *m. v.* Schutzbefohlener.
Schützen (einen, od. etwas vor etwas, gegen etwas) chrániti, ochraňovati koho, zachovati koho v čem; die Tratten sch. přijímati směnky.
Schutzengel *m.* anděl strážce.
Schützen-haus *n.* střelnice *f.*; —kunst *f.* střelectví *n.*; —meister *m.* střelmistr *m.*
Schützer *m.* ohhájce, ochránce *m.*
Schutz-gatter *n.* hřebeny; hrení *n.*; —geist *m.* strážný duch; —geld *n.* ochranné (, ého) *n.*; plat za ochranu; —gerechtigkeit *f.* právo ochranné; der —heilige svatý ochránce, patron *m.*; —herr *m.* ochranný pán; —herrschaft *f.* ochranné panství, ochranství *n.*; —hoheit *f.* ochranství *n.*; —jude *m.* ochranný žid; —leder *n.* (des Pompiers) obchránka *f.* [spatrovanec *m.*
Schützling (-es, M. -e) *m.* chráněnec,
Schutz-los *adj.* bez obrany, bez ochrany; —mann *m.* ochránce *m.*; 2. strážník *m.*; —marke *f.* ochranná známka; —mittel *n.* chranidlo *n.*, ochranný prostředek; —ochrana *f.*, záchrana *f. v.* Präservativ; —obrigkeit *f.* ochranná vrchnost; —pocken *pl.* chraničky, ochr. *pl. f.*; —rechen *m.* (Mühl.) česlice *f.*; —rede *f.* obrana *f.*, obranná n. obhajná řeč; —schrift *f.* obranný spis, písemná obrana; 2. ochranný spis; —stadt *f.* ochranné město; —system *n.* ochranná soustava; —verein *m.* ochranná jednota; —verhältnis *n.* obrannost, ochrannost *f.*; —verwandter *m.* ochranný obyvatel (obyvatel pod ochranou panskou); —vorrichtung *f.* chranidlo *n.*; —waffe *f.* obranná zbraň; —wehr, Schützwehr *n.* jez *m.*; —wehre *f.* obrana, záštita *f.*; —zoll *m.* ochranné clo; —zöllner *m.* přítel ochranného cla (ochranář *m.*); —zollsystem *n.* ochranná soustava celní.
Schwabach *n.*, —er *f.* (Schrift) švabach *m.*, švabašina *f.*
Schwabbeln mh. plácati se, šplouchati, žbluňkati (jako voda v láhvi atd.).
Schwabe (M. -n) *f. v.* Schabe.
Schwaben-spiegel *m.* švábský řád, švábský zákoník; —streich *m.* švábský (t. hloupý) kousek.
Schwach *adj.* (*comp.* schwächer) slabý; (moral.) křehký, mdlý; nedostatečný; chatrný; —e Gesundheit chatrné zdraví.
Schwäch-e *f.* slabost *f.*; fig. křehkost *f.*, malátnost *f.*; —en seslabiti, oslabiti, zemdliti; ztenčiti, umenšiti; eine Jungfrau sch. *v.* Schwängern.
Schwach-herzig *adv.* slabého srdce; —kopf *m.* slaboch, slaboušek *m.*
Schwäch-lich *adj.* chorý, churavý, neduživý; slaboučký; —ling *m.* slaboch, slaboušek; churavec, neduživec *m.*
Schwachsinn *m.* mdlý smysl; —ig *adj.* mdlých smyslů, slabomyslný.
Schwächung *f.* (des Stimmenschalls) seslabení *n.*, oslabení *n.*; —smittel *n.* slabidlo *n.*
Schwade *f.* kosa *f. v.* Sense.
Schwaden (-s, oh. M.) *m.* (der Schwanz des Hirsches) pero *n.*, kelka *f.*; 2. (mont.) třaskavý vzduch; záduch uhlíkový, šmoud, švub *m.*; 3. (Getreide) řad *m.*; pokos *m.*; hrst obilí; das Getreide liegt noch in Sch. obilí leží ještě v hrstech; das Gras liegt noch in Sch. tráva leží ještě v řadách; 4. (bot.) pšeníčko *n. v.* Hirse; —brei *m.* jahelník *m.*; —grütze *f.* jáhly *pl.* [*v.* Geschwader.
Schwadrone *f.* švadrona, škadrona *f.*
Schwadron-eur *m.* tlachal *m.*; —ieren mh. tlachati, tlampati, chvastati.
Schwager (-s, M. Schwäger) *m.* švakr, svakr *m.*, svat *m.*
Schwäger-in *f.* švakrová *f.*; —schaft *f.* švakrovství *n.*; fig. příbuznost *f.*
Schwäher (-s, unv. M.) *m.* (vlt.) tchán *m.* [náplavka *f.*
Schwal (-es, M. -e) *m.* přistaviště *n.*,
Schwalb-e (M. -en) *f.* vlastovka *f.* (vlaštovka *vulgo* lašťovka), vlastovice *f.* *Hirundo*; —en schießen (Wurf von Steinen auf der Oberfläche des Wassers) kačírky podrážeti, mističky n. podlišky házeti; —eln mh. prášiti, lháti.
Schwalben-blau *adj.* sivý, sivomodrý, vlastovčí barvy; —fisch *m.* štítník *m.*, bezpich *m.* *Trigla hirundo*; —kraut *n.* vlastovičník *m.* *Chelidonium*; —nest *n.* vlastovčí hnízdo; —schwanz, —schweif *m.* vlastovčí ocas; 2. (arch.) rybina *f.*; —stecher *m.* fig. špičatý frak; —stein *m.* vlaštovčík *m.* (zkamenělina *f.*, *rus.* kostík *m.*).

Schwalch (-es, M. -e), Schwalg *m.* jícen *m.* (u živočichů); 2. hrdlo *n.*, díra n. otvor ve zvonařské peci; 3. zběhnutí plamene, úslon *m.*

Schwall (-es, oh. M.) *m.* peřej *f.*; proud *m.*, příval *m.*, nával *m.*, dav *m.*, shluk *m.* [houba *f. Fungus* (*v.* Pilz).

Schwamm (-es, M. Schwämme) *m.*

Schwämmchen *n.* malá houba (hubka, houbička); 2. (Kfht.) Aphthen *pl.* houbovky, moučnice (bedly *pl. vulgo* žabry).

Schwamm-geschwulst *f.* houbovina *f.*; —gewebe *n.* (bot.) podhubí, podplisní *n.*; —icht *adj.* houbovitý; —ig *adj.* houbovatý; —pilz *m.* hubkový hřib; —stein *m.* houbovec *m.*, houbokam *m.*; —stoff *m.* houbovina *f.* *Fungin*; —wülstchen *n.* (bot.) hubka kořenová.

Schwan (-es, M. Schwäne, auch -en, M. Schwanen) *m.* labuť (labuď) *f. Cygnus olor*; 2. *v.* Schwanenpelz.

Schwanen mh. tušiti, zdáti se; es schwanet mir tuším, zdá mi se.

Schwanen-arm *m.* fig. labutí (bělostné) rámě; —bot *m.* (Stoff) švanapaj *m.*; —brust *f.*, —busen *m.* fig. bělostná labutí ňadra *pl.*; —gans *f.* suchonoska, husa čínská *Anser cygnoides*; —gefieder *n.* labutí peří; —gesang *m.* labutí zpěv; —hals *m.* labutí krk; (Bauk.) kobylí hlava; *v.* Schwanenpelz; —horn *m.* (Bladinstr.) labutí roh; —pelz *m.* labutinka *f.*, labutový nášijník; —weiß *adj.* bílý jako labuť; —weiße *f.* labutí bělost.

Schwang *m. v.* Schwung.

Schwanger *adj.* těhotný; (v. d. Luft) obtížený, těžký; fig. mit etw. sch. gehen obcházeti naplněn (žalem atd.); sch. werden; —n mh. otěhotněti.

Schwängern obtěžkati; (chem.) napájeti. [hotenství *n. Graviditas.*

Schwangerschaft *f.* těhotnost *f.*, tě-

Schwank (-es, M. Schwänke) *m.* švanda *f.*, šprým *m.*; 2. veselohra, fraška *f.*; 3. pletichy *pl. f.*; Schwänke machen šprýmovati, šprýmy prováděti; sch. *adj.* hebký, ohebný, štíhlý.

Schwank-en mf. klátiti sebou, klátiti se, kolísati se, vrtkati se, váhati; —end *adj.* vrtkavý (vrtlavý), kolísavý; —fußig *adj.* klesavý (klecavý). [mladá labuť.

Schwänling (-es, M. -e) *m.* labutka *f.*,

Schwanz (-es, M. Schwänze) *m.* ocas, ohon, chvost *m.*; Sch. des Fuchses prut *m.*, ohářka *f.*; Sch. des Hirsches kla, kelka *f.*; Sch. des Hundes ohářka *f.*,

Schwänzchen *n.* ocásek *m.* [pero *n.*

Schwänzel *n.* zvonek *m.* (Vogel).

Schwänzeln mh. (v. Hunden) vrtěti ocasem; fig. lichotiti se, ocáskovati (kolem někoho).

Schwänzen mh. vrtěti ocasem; 2. pyšně si vykračovati; 3. ocas přidělati; 4. něco si přiškrábnouti, pod palec schovati; 5. die Schule sch. proplahočiti školu (*vulgo* choditi za školu); geschwänzte Noten (Mus.) vázané noty.

Schwanz-federn *pl.* péra rýdovací; —los *adj.* bezocasý, kusý; —meise *f.* mlynařík *m. Parus caudatus*; —riemen *m.* podocasník *m.*; —schraube *f.* (am Gewehr) čepovní vrtule; —stern *m.* vlasatice *f.* (kometa *f.*); —weise *f.* střihavka *f.*

Schwapp, schnaps! *int.* plesk, plác.

Schwappen *n.* pliskání, šplíchání *n.*

Schwär (M. -e) *m.*, —en *m.*, —e *f.* vřed *m.*, nežit *m.*; —en mh. u. mf. hnojiti se, jitřiti se, podebrati se; —end *adj.* jitřivý; den Nagel sch. machen zpřímětiti nehet; —ig *adj.* vřednatý.

Schwark (-es, M. Schwärke) *m.* mračno *n.*; 2. *v.* Schwarm.

Schwark-en mh. mračiti se; zatahovati se; es —et mračí se, nebo se kalí n. zatahuje.

Schwarm (-es, M. Schwärme) *m.* roj *m.* (včel); hejno *n.*, chumel *m.*, chumáč *m.*

Schwärmen mh. rojiti se; 2. toulati se, plahočiti se; 3. hejřiti; 4. blouzniti, třeštiti.

Schwärmer (-s, unv. M.) *m.* tulák *m.*, pobuda *m.*, plabočil *m.*; 2. hejsek, zhejralec *m.*; 3. blouznivec *m.*, blouznil *m.*; (Religionsſch.) třeštivec, přepjatec *m.* (náboženský); 4. (Insekt) lišej *m.*; 5. (Feuerw.) praskavka *f.*, fučík *m.*; —ei *f.* hejření *n.*; 2. přepjatost, třeštivost *f.*; 3. blouznění *n.*; —isch *adj.* toulavý, hejřivý; třeštivý, blouznivý.

Schwärm-geist *m.* blouznivost *f.*; 2. (Person) blouznivec *m.*; —zeit *f.* (der Bienen) čas rojení.

Schwarmweise *adv.* rojmo.

Schwarte (M. -en) *f.* odkorek *m.*; škvarek *m.*, škvára *f.*; (Brot) topinka *f.*; (Brett) krajina *f.*; —nwurft *f.* bachořice *f.*

Schwarz *adj.* (*comp.* schwärzer) černý; (v. Pferde) vraný; Fisch in —er Suppe ryba na černo; die —e Kunst *v.* Schwarzkunst; Sch. *n.* černě *f*, černina *f.*; ein —er Tschernoch *m.*; fig. der —e černý (t. čert); das —e im Auge zřítelnice *f.* (panenka *f.*).

Schwarz-amsel, —drossel *f.* kos *m.* obecný *Turdus Merula*; —äugig *adj.* černooký; —bäcker *m.* chlebař, pecnář *m.*; —bart *m.* černobrádek *m.*; černovous *m.*; —beere *f.* borůvka *f.*, černé jahody *pl. Vaccinium myrtillus*; —binder *m.* bečvář *m.*; —blau *adj.* černomodrý, tmavomodrý, modročerný; —brot *n.* černý chléb, režný ch.; —dorn *m.* trnka *f. Prunus spinosa*; —dornspinner *m.* trnovníček (housenka a motýl); —drossel *f.* kos *m. Turdus Merula.*

Schwärze *f.* černost, černota *f.*; 2. černě *f.*, černina *f.*; černidlo *n.*, černivo *n.* (černeť *f.*).

Schwärzen etw., jmd. černiti, počerniti, začerniti, učerniti; fig. ušpiniti; 2. provozovati podloudnictví, zboží podloudně donášeti n. dovážeti (pašovati); sich sch. kaboniti se, mračiti se; der Himmel schwärzt sich nebo se kaboní, mračí se.

Schwärzer *m.* podloudník (pašerák) *m.*; —bande *f.* rota podloudnická.

Schwarz-färber *m.* barvíř na černo; —fiſch *m.* ryba na černo; —fleckig *adj.* s černými skvrnami; —fuchs *m.* liška černuška; —gelb *adj.* černožlutý (prapor); —grün *adj.* temnozelený; —hafer *m.* oves hluchý, ovsíř, svešepec *m.*; —hell *adj.* černoleský; —holz *n.* dříví sosnové (jedlové, smrkové, borové); —kohle *f.* černé uhlí; —kopf *m.* černohlávek *m.*; —kümmel *m.* černucha *f. Nigella*; —kunſt *f.* černokněžnictví *n.*; 2. skoblení, černé ryjectví (strouhaný způsob); skoblená mědirytina; —künſtler *m.* černokněžník *m.*; —kupfer *n.* černá měď. [nalý, černavý.

Schwärzlich *adj.* začernalý, přičer-

Schwarz-meise *f.* koňadra *f. Parus ater*; —pappel *f.* osokora, osokoř *f. Populus nigra* (*P. canescens*); —plättchen *n.* (Vogel) černohlávek *m. Sylvia* (*Motacilla*) *atricapilla*; —ſchimmel *m.* popeláč, popelouš *m.*; —ſeher *m.* černovidec (škarohlíd) *m.*; —ſpecht *m.* datel černý, žluna černá *Picus martius*; —ſtirnig *adj.* černočelý; -er Schwan labuť malá; —ſucht *f.* černice (černá žloutenice).

Schwärzung *f.* podloudnictví *n.*

Schwarz-wald *m.* černý (t. jehličný) les (černolesí *n.*); —weiß *adj.* černobílý (prápor); —weizen *m.* černejš *m. Melampyrum*; —wild *n.* černá zvěř; —wurzel *f.* kostival, svalník *m. Symphytum officinale.* [tlach *m.*

Schwatz (-es, oh. M.) *m.* žvast *m.*,

Schwätzbase *f.* klevetnice, klepna *f.*

Schwatzen, ſchwätzen mh. žvatlati, tlachati, plácati, pleskati; vertraulich ſch. švitořiti; aus der Schule ſch. fig. vyžvastati, vytlachati něco.

Schwätzer *m.* žvasta, zvastal, tlachal, tlachač, povídálek, štěbetálek *m.*

Schwatzhaft, ſchwätzig *adj.* žvastavý, žvatlavý, žvavý, tlachavý.

Schwebe *f.* vznášení se; 2. věšadlo *n.*, věšák *m.*; 3. spád *m.*; in der Sch. ſein na váze býti; —eln mh. kmitati se, kolísati se; nebeln und ſchwebeln v polosnění se míhati a stíhati.

Schweben mh. vznášeti se; míhati se, kmitati se; es —t mir auf der Zunge mám to na jazyku; es —t mir vor den Augen míhá se mi to před očima; das Sch. in die Tiefe spád *m.*; —end *adj.* vznášející se, vznášivý, vznosný; visutý; míhavý; -e Gelder peníze nedošlé, nesplacené; -e Schuld (nicht fundierte) nezaložený dluh; -e Verhandlung trvající, nedokonané řízení, neskončené jednání; -es Gerüſt lešení zavěšené, visuté; —e Brücke visutý most.

Schwefel (-s, oh. M.) *m.* síra *f. Sulfur*; —alkohol *m. v.* Schwefelkohlenſtoff; —antimon *n.* sirník antimonový; —ather *m.* sirař *m.*; —äther *m.* tresť (sirková); —bajen *pl.* (chem.) zásady sirné; —blauſäure *f.* siropsotnina *f.*, sirocyanovodík, rodanovodík *m.*; —blei *n.* sirník olovnatý; —blumen *pl.* květ sirkový; —cyan *n.* sírocyan *m.*, rodan *m.*; —eiſen *n.* sirník železitý; —faden *m.* sirka *f.*; —gelb *adj.* sirkový, žlutý jako síra; —geruch, —geſtank *m.* sířina *f.*, sirkovina *f.*; —gold *n.* sirník zlatnatý; (3fach) sirník zlatový; —haltig *adj.* sirný, sirnatý; —hölzchen *n.* sirka *f.*; —hütte *f.* sirná huť; sirkovna *f.*; —ig *adj.* sirný; -e Säure kyselina siřičitá; —igſaure Salze *pl.* siřičitany; —kies *m.* krychlený kyz; —kohlenſtoff *m.* sirník uhličitý, sírouhlík *m.*; —kupfer *n.* (halb) sirník mědnatý; —läuterofen *m.* pec k čištění síry; —leber *f.* játra sirková; —metalle *pl.* sirníky; —milch *f.* mléko sirkové.

Schwefeln sířiti, sirkovati, osiřčiti.

Schwefel-natrium *n.* (1fach) sirník sodnatý; (5fach) sirník platinatý; —ſalbe *f.* sirková mast; —ſalz *n.* sůl sirná, *pl.* sírosoli; —ſaures Salz síran *m.*; —ſaure Tonerde síran hliničný; —ſäure *f.* kyselina sirková, k. sirná; —ſilber *n.* sirník stříbrnatý; —treibofen *m.* pec na hnaní síry; —waſſer *n.* voda sirnatá; —waſſerſtoff *m.* sírovodík *m.*; —werk *n.* huť sirná; —zink *m.* sirník zinečnatý; —zinn *n.* (1fach) sirník cínatý; (2fach) sirník cíničitý.

Schweif (-es, M. -e) *m.* ocas *m.*, ohon *m.*, chvost *m.*; (wdm.) metla *f.*; —affe *m.* chvostan *m.*

Schweifen mſ. plahočiti se, toulati se; 2. ocas přidělati; 3. máchati (ve vodě prádlo); 4. zakrouživati, vykrouživati.

Schweif-haar *n.* vlašina *f.*; —riemen *m.* podocasník *m.*; —ſage *f.* vykruhovačka *f.*; —ſtern *m.* vlasatice *f.*; —ung *f.* výkružek, kroužek *m.* (v šití).

Schweig *adj.* vlhký, navlhlý.

Schweig-en mh. (von etw., über etw.) mlčeti, pomlčeti (o něčem); odmlčeti se; umlknouti; Sch. *n.* mlčení *n.*; —geld *n.* zamlčné *n.*; —hart, —ſam, —ſelig *adj.* mlčelivý; —ſamkeit *f.* mlčelivost *f.*

Schweimel (-s, unv. M.) *m.* závrať *f. v.* Schwindel; —ig *adj.* závrativý; —n, ſchwelmen mh. potáceti se, vrávorati; závrať dostávati; 2. mizeti.

Schwein (-es, M. -e) *n.* prase *n.*; (svině *f.*); vepř *m.*; 2. (Aleckš) kaňha, kaňka *f.*; —aß *n.* osýpka *f.*, zálubné *n. v.* Sauaß; —brot *n. v.* Saubrot; —erei *f.* prasetství, -stvo, sviňstvo *n.*; —eſtall *m.* svinec *m.*; —fett *n.* vepřovačky *pl.*; —finne *f.* uher *m.*; —fleiſch *n.* vepřovina *f.*, vepřové maso; —frau *m.* svini žrádlo; —furter Grün (chem.) zeleň svinobrodská; —haft *adj.* sviňský; —händler *m.* sviňař *m.*, honák sviň; —haut *f.* vepřovice *f.*, svinská kůže; —hirt *m.* svinopas, svinař (sviňáček) *m.*; —hund, —igel *m.* sviňák *m. v.* Saulgel; —igeln sviňačiti; —iſch *adj.* sviňský; —mutter *f.*, —ſau *f. v.* Saumutter; —pilz *m.* klouzek, máselník *m.*; —ſborſte *f.* štětina *f.*; —ſbraten *m.* vepřová pečeně (vepřovina *f.*); —ſchlächter *m.* vepřovák *m.*; —ſchlegel *m.* vepřová kýta; —ſchneider *m.* nuňvář; miskář *m.*

Schweins-jagd *f.* honba na divoké svině; —kopf *m.* vepřová hlava; —leder *n.* svinská kůže; —magen *m.* zděnek *m.*, bachor, bachoř *m.*; —rüſſel *m.* rypák (čumák) *m.*

Schwein-ſtall *m.* svinec, prasinec *m.*; —ſtein *m.* sviník *m.*, kámen sviňský; —ſtube *f.* fig. sviňárna *f.*; —s-wildbret *n.* divoká vepřovina, černá zvěřina; —zunge *f.* vepřový jazyk; —treiber *m.* vepřák, sviňař *m.*

Schweiß (-es, M. -e) *m.* pot *m.*; (wbm.) barva *f.*; im Sch. kommen zpotiti se; kalter Sch. studený pot; im —e deines Angeſichtes v potu tváři.

Schweiß-bad *n.* potnice *f.*, potná lázeň; —bar *adj.* (Eiſen) svarný; —bläschen *n.* potničky *pl. f. Sudamina*; —becke *f.* houně pro pocení; —dicht *adj.* nepropotný; —drüſen *pl.* potní žlázy.

Schweißen mh. potiti se; (wbm.) barviti (krváceti); (chem.) svařiti, svářeti; (von Eiſen) svařiti.

Schweiß-fuge, —naht *f.* svar *m.*; —geruch *m.* spara *f.*, prk *m.*, zápach z potu; —hund *m.* (wbm.) pes na barvu; barvíř *m.*; —lappen *m.* potěnka *f.*; —loch *n.*, —pore *f.* potnice, potní dírka, pích *m.*; —ofen *m.* svářecí pec, pec svařovací; —ſtube *f*, potírna *f.*; —treibend *adj.* pot vzbuzující, pot přivádějící; —tuch *n.* utěrák *m.*; —ung *f.* svařování, přivařování (železa) *n.*; —wurſt *f.* jelito *n.*; —wurz *f.* podkovka *f. Tussilago.*

Schweizer *m.*, —bäcker *m.* švejcarek (pekař) *m.*; —bäckerei *f.* švejcarské pekařství; —degen *m.* (Typ.) sazeč-tiskař *m.*; —ei *f.*, —hütte *f.* švejcarna *f.*; —hut *m.* švejcarský klobouk; —wurſt *f.* švejcarka *f.*

Schwele *f. v.* Schwiele.

Schwelen mh. tliti, doutnati.

Schwelg-en mh. hejřiti; im Überfluſſe ſch. plýtvati; oplývati čím; —er (-s, unv. M.) *m.* hejřil *m.*; —erei *f.* hejření *n.*; —erin *f.* hejřilka *f.*; —eriſch *adj.* hejřivý, plýtvavý.

Schwelkboden *m.*, Schwelke *f.* sušírna *f.*, hvozd *m.* (na slad).

Schwelken (Obſt) sušiti (ovoce).

Schwelle (M. -n) *f.* práh *m.*; 2. (Waſſerbau) pražec *m.*; er ſoll meine Sch. nicht wieder betreten on mně nesmí přes práh; an der Sch. na prahu.

Schwell-en etw. (den Leib) bubřiti; bobtěti; nadýmati; rozdouvati; Seufzer ſchwellten ihren Buſen vzdechy dmuly ňadra její; 2. ſch. mſ. *et* ſich ſch. bubřeti, zpuchnouti, nadmouti se; das Meer ſchwillt moře se dme; geſchwollene Backen nadmuté tváře; —end *adj.* kypící; -e Haare vlající vlasy.

Schweller *m.* (Bauk.) práh *m.*, příčník *m.*; Sch. an der Eiſenbahn pražec *m.*, krokev *f.*

Schwell-kraft *f.* (des Tones) vlnivost *f.*; —leiſte *f.* (mont.) záložka, základka *f.*; —ung *f.* (des Stimmthalles) dmutí hlasu; (des Meeres) dmutí moře; —waſſer *n.* zpáteční voda.

Schwemme *f.* plavení *n.*, brodění *n.*; 2. brod *m.*, brodiště, plaviště *n.*, náplavka *f.*

Schwemmen (Holz) plaviti (dříví); (Pferde) brodit (koně); (Gold) proprati, propírati, ryžovati, jílovati (zlato); (viel Erde an das Ufer) nanesti; naplaviti.

Schwemm-erde *f.* nános *m.*, náplav *m.*; —ort *m.* brod *m.*, brodiště *n.*; —teich *m.* brodiště *n.*

Schwend-en zapuditi; vytratiti; (verſchwenden utratiti); —ung *f.* (bei der Manipulation, beim Kaſſen- und Kaſtendienſt) výtrata *f.*

Schwengel (-s, unv. M.) *m.* in der Glocke srdce *n.*; Sch. b. Brunnen váha *f.*; Sch. b. Göpel voj *f.*; Sch. kyvadlo *n.*

Schwenk-en točiti; obrátiti; die Fahne ſch. praporcem máchati; ſich ſch. obrátiti se, otočiti se; —ung *f.* zatáčka *f.*, obrat *m.*

Schwer (-er, -ſte) *adj.* těžký; —e Arbeit těžká n. hmotná práce; —er Fall nesnadný případ; —e Not padoucí nemoc; —e Polizeiübertretung těžký policejní přestupek; —e Verantwortung těžká odpovědnost.

Schweratmig *adj.* dušný, dýchavičný; —keit *f.* dušnost, dušnota *f.*

Schwere (oh. M.) *f.* tíže *f.*; tíha, těžkost *f.*

Schwer-ebene *f.* (mech.) plocha tíže, plocha tížná; —fällig *adj.* těžký, neohebný, nemotorný, nejapný; (těžkopádný); lapavý; šantavý; -keit -ost; —hörig *adj.* nedoslýchavý; přihluchlý; nahluchlý; ſch. ſein nedoslýchati; —hörigkeit *f.* nedoslýchavost *f.*; —kraft *f.* tížnost, tíha *f.*, tížení *n.*; síla tížná, tíže *f.*; —lich *adv.* těžce, ztěžka, stěží, stěžkem, sotva; —linie *f.*, —durchmeſſer *m.* průměr tížný, tížnice *f.*; —meſſer *m.* tížeměr *m.*; —mut *m.* těžkomyslnost, zádumčivost *f.*; —mütig *adj.* těžkomyslný, trudomyslný, zádumčivý; -keit -ost; —punkt *m.* těžiště *n.*; střed tíže; tížník *m.*; —ſpat *m.* merotec hranolový; —ſtein *m.* těžek jehlancový.

Schwert (-es, M. -er) *n.* meč *m.*; ein Land mit Feuer und Sch. verwüſten ohněm a mečem zemi zpustošiti; —bohne *f.* bob mečíkovitý; —bruder *m.* spolubojovník *m.* [(bot.).

Schwertel *m.* mečík *m. Gladiolus*

Schwerter-klang *m.* zvuk mečů, třesk mečů; —tanz *m.* tanec s meči.

Schwertfeger *m.* mečíř *m.*; —handwerk *n.* mečířství *n.*; mečířské řemeslo.

Schwert-fiſch *m.* mečoun *m. Xiphias gladius*; —förmig *adj.* mečitý, mečovitý; —genoß *m.* mečník *m. v.* Schwertbruder; —hieb *m.* rána mečem, sek mečem; —liље *f.* kosatec *m. Iris*; —mage *m.* příbuzný po meči; —ritter *m.* rytíř mečový; mečník *m.*; (*pol.* mečovec *m.*, *rus.* mečenosec *m.*); —ſchlag *m.* udeření mečem; pasování *n.* (na rytíře); —ſtreich *m.* rána n. sek n. máchnutí mečem.

Schwester (M. -n) *f.* sestra *f.*; —chen *n.* sestřička *f.*; —haft, —lich *adj.* sesterský; —liebe *f.* sesterská láska; —mann *m.* švakr *m.*; —schaft *f.* sesterství *n.*; —sohn *m.* sestřenec *m.*; —stimme *f.* hlas sesterský; —tochter *f.* sestřenice *f.* [mezi *n. v.* Grenze.

Schwette (M. -n) *f.* hranice *f.*, po-

Schwi! *int.* čehy! čihy!

Schwibbogen, Schwiebbogen *m.* oblouk *m.* (průjezdný); podjezd *m.*, průchod, průjezd *m.* [liti, konejšiti.

Schwicht-en, —igen einen chlacho-

Schwieger *m. v.* Schwager; —eltern *pl.* tchan a tchyně; —in *f. v.* Schwägerin; —kind *n. v.* Schwiegersohn, Schwiegertochter; —mutter *f.* tchyně *f.* (testa, testice *f.*); —sohn *m.* zeť *m.*; —tochter *f.* snacha *f.*; —vater *m.* tchán *m.*

Schwiel-e (M. -en) *f.* mozol *m.*; 2. otlačenina *f.*; 3. (Pferdekrkht.) oblitina kloubu.

Schwiel-ensohler *pl.* (zool.) mozoloprstí; —ig *adj.* mozolný, mozolovatý; —igkeit *f.* mozolovatost *f.*

Schwiemel (-s, unv. M.) *m.* pobuda *m.*

Schwier *f. v.* Wendung; Schwung.

Schwierig *adj.* těžký, nesnadný; —keit *f.* těžkost; nesnadnost *f.*, nesnáze *f.*; einer Sch. unterliegen nesnadné býti; —keiten im den Weg legen někomu v něčem činiti nesnáze, překážky, závady.

Schwimm-achse *f.* (mech.) osa plování; —anstalt *f.* plovárna, plavárna *f.*; —blase *f.* měchýř plovací; —ebene *f.* (mech.) plocha plování.

Schwimm-en mh. u. mf. plouti, plovati, plavati; plynouti; auf oder in dem Waſſer sch. na vodě, ve vodě plovati; in Tranen sch. v slzách se rozplývati; im Blute sch. v krvi se brodíti; in Freuden sch. radostí oplývati; —end *adj.* plující, plovoucí; (bot.) splývavý; —er *m.* plavec, plovač, plavač *m.*; (zool.) ostříž *m.*; (mech.) (zum Meſſen der Geſchwindigkeit des Stromſtriches) proudoměr *m.*, plavák, plávek *m.*

Schwimm-feder *f.* ploutev *f.*; —fuß *m.* noha plavací; čapatá noha; —füßer, —füßler *pl.* ploutvonozí, ploskonozí; —füßig *adj.* ploskonohý; —haut *f.* blanka *f.*; *pl.* lístky; —hosen *pl.* plovací spodky, plavky *pl. f.*; —käfer *m.* vodomil, vírník *m.*; —kunſt *f.* plavectví *n.*; —meiſter *m.* plavimistr, plavčí mistr, plavecký (, čho) *m.*; —ort *m.* plaviště *n.*, plavadlo *n.*, koupeliště *n.*; —ſchnecke *f.* plavnice *f.*; —ſchule *f.* plovárna, plavarna *f.*; —vögel *pl.* ptáci vodní, čapatí, plavací, plováci *pl.*

Schwind *adj. v.* Geſchwind; Sch. *m.* chřadnutí, schudnutí *n.* [trud *m.*

Schwinde (M. -n) (med.) *f.* lišej *m.*,

Schwindel (-s, oh. M.) *m.* závrať *f.*; 2. šal *m.*, šalba *f.*; —ei *f.* mámilství, lilutství, lilutářství *n.*; —er, —geiſt *m.* vrtohlavec, pomatenec *m.*; 2. švihák, švihlík *m. v.* Schwindler; —ig *adj.* závrativý, vrátký, vrtohlavý.

Schwindel-n mh. mir —t (auch: der Kopf —t mir) hlava mi (se mnou) jde kolem; bere mne závrať.

Schwindelsucht *f.* závrativost *f.*

Schwinden mſ. mizeti; míjeti; minouti; schnouti; chřadnouti; ſch. laſſen upustiti, odstoupiti od čeho.

Schwind-liechte *f. v.* Schwinde; —grube *f.* trativod *m.*; —ig *adj.* lišejovatý.

Schwindl-er (-s, unv. M.) *m.* šalič, šulič, šalbíř (švindléř, -ář) *m.*, šiluta *m.*; —ig *adj. v.* Schwindelig.

Schwindsucht *f.* Atrophie úbytě *pl. f.*

Schwinge *f.* potírka, potěračka *f.*, opálka *f.*, vějice, věječka *f.*; (große geflochtene) košatka *f.*; 2. houpačka *f.*; 3. peroutka *f. v.* Schwungfeder.

Schwingel *m.* mrvka *m.*, kostřava *f.* *Festuca* (Gras-); 2. (Turn.) kolovadlo *n.*

Schwingen etw. (die Fahne) točiti, zatáčeti, machati čím; den Flachs sch. len potírati; das Getreide sch. pálati, povívati obilí; sch. mh. klatiti se, viklati se; houpati se; (phyſ.) drhati; mh. (v. Pendel) kývati se; (von d. Luft) chvěti se; ſich sch. vyskočiti, vymrštiti se nač; vznesti se, vznášeti se, vyšinouli se.

Schwingestock *m.* třepanice *f.*

Schwing-kölbchen *n.* (b. Fliegen) pahýlky *pl. m.*; —ſeil *m.* opraf *f.*

Schwingung *f.* kývání *n.*; 2. chvění *n.*; 3. machnutí *n.*; 4. eine Sch. (phyſ.) kmit *m.*, mach *m.*, kyv *m.*, zachvění *n.*, záchvěj *m.*; 5. otočení, otačení *n.*; 6. opálání; 7. švihání *n.*; 8. vznášení se *n.*

Schwingungs-bogen *m.* oblouk kyvu; oblouk zachvění, oblouk záchvěje; —dauer *f.* trvání kyvu, trvání záchvěje; —ebene *f.* kyvadliště *n. v.* Schwingungsweite; —knoten *pl.* uzly kyvu, uzly záchvěje; —punkt *m.* bod (střed) kyvu, bod kývání, bod záchvěje: —weite *f.* rozkyv *m.*, šířka (dálka) kyvu n. záchvěje, rozchvěj *m.*; kyvadliště *n.*; —zeit *f. v.* Schwingungsdauer.

Schwipp *adj.* švižný, mrštný; ſchwipp-ſchwapp! *in.*! plác-bác!

Schwippe (M. -n) (bei d. Peitſche) mrštík, smrštěk *m.*; šibák *m.*; poplítka *f.*, svora *f.*, žhorlík *m.*; 2. (b. Angeln) nástavek *m.*; 3. (Zimmerl.) dužina *f.*

Schwippen šibati, švihati, šupati.

Schwips! *int.* šup! —en mf. uklouznouti.

Schwirr-en mh. (v. Grillen) cvrkati, cvrčeti, svršeti; (v. Lerchen ꝛc.) cvrkoliti, crnkoliti; —end *adj.* cvrčivý, cvrkavý.

Schwitz (-es) *m. v.* Schweiß; —bad *n.* potnice *f.*, potná lázeň; —bank *f.* lavice potní.

Schwitze *f.* pot *m.*, pocení *n.*

Schwitzen mh. potiti se; Blut ſch. krví se potiti; ſch. machen, zur Schwitze bringen rozpotiti; das Leder ſch. pařiti.

Schwitzig *adj.* upocen, a, o, ý.

Schwitz-mittel *n.* potidlo *n.*, prostředek pro pocení; —pulver *n.* prášek pro pocení; —ſtube *f.* potnice *f.*

Schwög-en mh. bědovati; naříkati; kléti; **-erei** *f.* nářek *m.*

Schwören mh. (auf etw., einen Eid ſch. bei Gott ꝛc.) přísahati, zapřísahati se; auf die Verfaſſung ſch. přísahati na ústavu; zur Fahne ſch. přísahati na prapor; ein geſchworener Soldat voják, jenž přísahal. [den přísahy.

Schwör-haus *n.* radnice *f.*; —tag *m.*

Schwude! *int.* čehy, čihy, tihy; *v.* Schwi! [*adv.* dusmo.

Schwül *adj.* (-er, -ſte) parný, dušný;

Schwüle (oh. M.) *f.* (*vulgo* Schwulität) parno, dušno, vedro *n.*

Schwülen mh. dusiti parnem.

Schwulſt (M. -en) *f.*, Sch. (M. Schwülſte) *m.* nabubřelost *f.*; 2. opuchlina, oteklina *f.*, otok *m.*

Schwülſtig *adj.* opuchlý, oteklý, nabèhlý, nabubřelý. [*n.* údu.

Schwund *m.* úbyť *f.*, chřadnutí

Schwung (-eš, M. Schwünge) *m.* máchnutí *n.*, rozmach *m.*, rozhoupnutí *n.*, mach *m.*; skok *m.*; mrsk *m.*, mrsknutí *n.*; (ſtiliſt.) vzlet *m.*; Sch. der Rede pružnost řeči; Sch. der Phantaſie vzlet obraznosti; in Sch. kommen fig. povznesti se, rozprouditi se.

Schwung-baum *m.* pružina *f.*; —feder *f.* letka *f.*, křídelní pero; Sch. der erſten Ordnung kosinka *f.*; Sch. der zweiten Ordnung peruť *f.*; (mech.) zpružina *f.*; —gewicht *n.* kyvadelní závaží; —haft (vom Stil *etc.*) horující, vzletný; (phyſ.) pružný; —kraft *f.* mrštnost *f.*, pružnost *f.*, přemítavost *f.*; —kräftig *adj.* mrštný, pružný; —rad *n.* přemítací kolo, přeměták *m.*; —rede *f.* horující řeč; —riemen *m.* převěsný řemen; —ſeil *n.* (Turn.) míhavka *f.*; —voll *adj.* pružný; fig. vzletný.

Schwuppe *f.* prut *m.*, pružina *f.*

Schwur (-eš, M. Schwüre) *m.* přísaha *f.*; —brüchig *adj.* křivopřísežný; —gericht *n.* soud přísežných, porota *f.*

Schwurgerichts-hof *n.* porotní soud; —ſitzung *f.* porotní sezení, sezení poroty; —ſprengel *m.* obvod soudu porotního; porotní obvod; —verhandlung *f.* soudní líčení před porotou.

Schwürig *adj.* zjitřený, podebraný.

Schwur-ſtrafgericht *n.* trestní porota *f.* (trestní soud přísežných); —vergeſſen *adj.* kdo se zapomenul nad svou přísahou, kdo přísahy nedbá.

Scientia *f.* (lt.) věda *f.*, náuka *f.*; ſzientifiſch, ſzientiv *adj.* vědecký.

Scilla *f.* (bot.) Meerzwiebel ladonka *f.*, skyla (morská cibule *f.*).

Scirocco *m.* (lt.) palčivý vítr, parný vichr (v Italii).

Scirrhus *m. v.* Skirrhus.

Scissura *f.* (lt.) trhlina, rozštěpina *f.*

Sciurus *m.* (lt.) veverka *f.*

Seal (-s) *n.* (ſiel) (engl.) tuleň *m.*; —ſkin(g) *m.* tulenčina *f.* (kožišina tulení).

Séance (ſeanß) *f.* (fr.) sezení, zasedání *n.* (schůze spiritistů) *v.* Sitzung.

Sebaptiſten *pl. m.* (lt.) samokřtěnci, samokřestníci.

Sebaſtos (gr.) ctihodný; posvátný (titul řeckých císařů).

Sebazinsäure *f.* (chem.) *v.* Fettſäure.

Sebeſtenbaum *m. v.* Bruſtbeere.

Seborrh-agia *f.*, —öa *f.* (gr.) (med.) přetučnělost *f.*, přílišnost podkožního tuku.

Sech (-eš, M. -e) *n.* krojidlo *n.*; certadlo *n.*; —en čertadlem krájeti.

Sechs *num.* šest; S. *f.* šestka, šístka *f.*; —armig *adj.* šestiramený; —blätterig *adj.* šestilistý; —eck *n.* šestihran *m.*, šestikout *m.*; —en rozšestiti; —ender *m.* (Hirſch) šesterák *m.*; —er *m.* (Ziffer) šestka *f.*; (Münze) šesták *m.*, šestáček *m.*; —erlei, —fach, —fältig *adj.* (*num.*) šesterý, šesteronásobný; —farbig *adj.* šestibarevný; —fingerig *adj.* šestiprstý; —flach *n.* šestistěn *m.*; —flächig *adj.* šestiplochý; —füßig *adj.* šestinohý; —hundert *num.* šest set; —hundertſter šestistý; —jährig *adj.* šestiletý; —kantig *adj.* šestihraný; —kreuzerſtück *n.*, —ling *m.* šesták *m.* (šestník *m.*); —mal *num.* šestkrát; —maſtig *num.* po šestkrát; —tauſend *num.* šest tisíc.

Sechst-el (-s) šestina *f.*; —ens *adv.* za šesté; —er (ddd. —e) *num.* šestý; —halb *num.* půl šesta.

Sechsundzwanzig *num.* dvacet šest, šestadvacet, šestmecítma; —ſter ddd. *num.* dvacátý šestý, šestadvacátý.

Sechs-wochen *pl. f.* šestinedělí *n.*, kout *m.*, poloh *m.*; in die S. kommen přijíti do kouta, slehnouti; —wöchnerin *f.* šestinedělka, koutnice *f.*; —zeilig *adj.* šestiřádkový; -e Gerſte ječmen šestiřádkový.

Sechtel-n pařiti, vyvařovati (prádlo); běchovati; —ſchaff *n.* prádelní škop.

Sechzehn *num.* šestnáct; S. *f.* šestnáctka *f.*; —ender *m.* (Hirſch) šestnácterák *m.*; —erlei, —fach, —fältig *num.* šestnáctery; —jährig *adj.* šestnáctiletý; —mal *num.* šestnáckrát; —te (ddd.) *num.* šestnáctý; —tel *n.* šestnáctina *f.*

Sechzig (ſechßig) *num.* šedesát; —er (-s) *m.* šedesátka *f.*; 2. šedesátník *m.*; in den —erjahren v letech šedesátých; —erlei, —fach, —fältig *num.* šedesatery; —jährig *adj.* šedesátiletý; —mal *num.* šedesátkrát; —ſte ddd. *num.* šedesátý; —ſtel *n.* šedesátina *f.*

Sedativ *adj.* (lt.) tišivý, krotivý; —*a pl.* prostředky tišivé, pr. konejšivé

Sedes *f.* (lt.) stolice *f.* [(med.).

Sedez (*indecl.*) *n.* (lt.) šestnácterka *f.*, šestnácterec *m.*

Sediment *n.* (lt.) usedlina *f.*, usedlina *f.*, kal *m.*; *pl.* odkaly *m.*; —geſteine *pl.* horniny n. kameny vrstvité n. usazené; —teich *m.* odkaliště *n.*

Sedition *f.* (lt.) povstání, vzbouření *n.*

Seduktion *f.* (lt.) svádění *n.*

Sedum *n.* (lt.) tučný mužík, rozchodník *m.* (bot.).

Seduzieren sváděti, svésti.

See (-s, 2ſilbig, M. -n) *m.* jezero *n.* (pleso *n.*); S. (M. -n) *f.* moře *n.*; die

offenbare S., die hohe S. širé moře; —aal *m.* úhoř mořský; —arsenal *m.* námořská zbrojnice, námořská zásobárna; —bär *m.* bílý medvěd, lachtan mořský; —behörde *f.* námořský úřad; —bett *n.* jezeřiště *n.*; —blume *f. v.* Seerose; —boden *m.* dno jezera; —börse *m.* candát *m.*, lupice *f.*; —brief *m.* námořský list; —dienst *m.* námořská služba; —elephant *m.* rypouš *m.*; —fahrer *m.* mořeplavec *m.*; —fahrt *f.* námořská plavba, plavba po moři; —fahrtsjournal *n.* výkaz plaveb mořských; —fischerei *f.* mořské rybářství; —forelle *f.* pstruh jezerní; —fracht *f.* námořský náklad; —frachtbrief *m.* nákladní list námořský; —frachtvertrag *m.* smlouva o dopravování po moři; —fräulein *n.* ochechule *f.*; —fuchs *m.* mořská liška; —gat *n.* mořský výliv; průliv *m.*; —gebirge *n.* hory podmořské *pl.*; —gefecht *n.* námořská bitva; —gericht *n.* námořský soud; —gesetz *n.* námořský zákon; —gesicht *n.* přízrak mořský; —gras *n.* řasa *f.*, mořská tráva, pásemnice *f. Alga, Ulva*; chaluha *f. Funga Zostera*; —hafen *m.* mořský přístav; —handel *m.* námořský obchod; —hase *m.* (Říš.) blomec *m.*; —heer *n.* námořské vojsko; —herrschaft *f.* námořské panství, panství n. vláda na moři; —hund *m.*, —kalb *n.* tuleň *m. Phoca vitulina*; —jungfer *f.* ochechule *f.*; —karte *f.* mořská mapa; mapa mořepisná, mořevid *m.*; —krankheit *f.* mořská nemoc; —kreis *m.* kraj jezerský; pojezeří *n.*; —krieg *m.* válka námořská; —kuh *f.* kapustňák *m. Manatus*; —kunde *f.* mořeověda *f.*, znalost moře; —kundig *adj.* mořeznalský; —küste *f.* mořský břeh; —küstenbezirk *m.* přímoří *n.*; —land *n.* pomoří *n.*

Seelamt *n.* zádušní mše.

Seele (M. -n) *f.* duše *f.*; fig. ich habe keine S. gesehen neviděl jsem ani živé duše, ani živého ducha, ani človíčka.

Seelen-angst *f.* duševní úzkost; —arm *adj.* chudičký; —erquickung *f.* potěcha duševní; —erschütterung *f.* rozruch duševní, rozrušení duše; —forscher *m.* dušezpytec *m.*; —frieden *m.* mír duševní; —führer *m.* (myth.) průvodce duší; —groß *adj.* velkodušný; —größe *f.* velikoduší *n.*; —güte *f.* dobroduší *n.*; —handel *m.* lidokupectví *n.*; —heil *n.* spása duševní; —krank *adj.* choromyslný; —krankheit *f.* choromyslnost *f.*, choroba duševní; —lehre *f.* dušesloví *n.*, duševěda *f.*; —messe *f.* zádušní mše; —mörder *m.* dušebijce *m.*; —register *n.* seznam živých (t. obyvatelů); —ruhe *f.* klid duše, duševní klid; —stärke *f.* duševní síla; —tag *m.* den dušiček; —verkäufer *m.* lidokupec *m.*; —voll *adj.* duchaplný; —wanderung *f.* přechod duší; stěhování duší; —wärmer *m.* (Kleid) dušehřejka *f.* (*rus.*); —weck *m.* dušička *f.* (bílý chléb na den dušiček); —weiber *m.* budiček duchovní; —weh *n.* duševní bol; —wohl *n.* duševní blaho; —wonne *f.* duševní rozkoš.

See-leuchte *f.* světlárna *f.*; —leute *pl.* námořníci, *coll.* námořnictvo *n.*

Seelfrau *f.* umyvačka mrtvol, mrtvolnice, mrtvolářka *f.*

Seelhaus *n.* zádušní špitál.

Seelig *v.* Selig.

Seelinse *f.* okřehek *m.*

Seelöwe *m.* lvoun *m. Phoca leonina.*

Seelsorg-e (oh. M.) *f.* duchovní správa; —er (-es unv. M.) *m.* duchovní správce; duchovní pastýř; —eftation *f.* stanice duchovní správy, duchovenské stanoviště.

See-macht *f.* námořská moc n. mocnost, branná moc námořská; Land- und Seemacht vojsko na zemi i na moři, vojsko na suchu i na vodě; —malerei *f.* mořemalba *f.*, malba mořevidná, malířství mořevidné; —mann *m.* námořník *m.*; —mannschaft *f. coll.* námořnictvo *n.*; —mannskunst *f.* námořnická věda; —meile *f.* mořská míle; —moos *n.* mořský mech; —möwe mořský racek; —not *f.* námořské útrapy *pl.*, mořské nebezpečí; —nuß *f.* kotvice *f. Trapa natans* (bot.); —paß *m.* námořský pas, průvodní list; —pferd *n.* mrž, mrož *m.*; —raub *m.* námořská loupež, —rauber *m.* mořský loupežník; —recht *n.* námořské právo; —regenpfeifer *m.* (Vogel) kulik pomořský; —region *f.* námoří *n.*, nadmoří *n.*; —reise *f.* cesta po moři; —rose *f.* weiße leknín *m.*; gelbe stulík *m.*; —salz *n.* mořská sůl; —sanitätsbehörde *f.* námořský zdravotní úřad; —schiff *n.* námořská loď, koráb *m.*; —schiffahrt *f.* plavba mořská, pomořská, námořská; —schlacht *f.* bitva na moři, b. námořská; —schlange *f.* fig. mořský had; —schwalbe *f.* mořská vlašťovka, rybák *m.*; *Sterna* (*Hidrochelidon*); —soldat *m.* voják námořský, námořník *m.*; —stadt *f.* přímořské město; 2. jezerní město; —strandläufer *m.* jespák pomořský; —tang *m.* chalucha mořská; —tiefe *f.* mořská n. jezerní hlubina, hloubka; —tonne *f.* námořská bedna; —treffen *n.* bitva na moři, námořská bitva; —tüchtig *adj.* mořeznalý, v plavbě (na moři) zběhlý; k pl. způsobilý; —untüchtig *adj.* moře neznalý; ku plavbě neschopný; —versicherung *f.* námořské pojištění; —wand *f.* mořská stěna; —warte *f.* námořská rozhledna; —wärts *adv.* k moři; —wehr *f.* mořebrana; námořská obrana n. hotovost; —wesen *n.* námořnictví; námořstvo; —winde *pl. m.* větry mořské; —wurf *m.* výhoz něčeho (k. př. zboží) do moře, výhoz námořský, v. korábní, v. lodní; —zunge (Říš.) mořský jazyk, kosoret *m. v.* Meerzunge.

Segel (-s, unv. M.) *n.* plachta *f.*; die Segel spannen, ausspannen plachty rozestříti, rozepnouti, plachty napnouti; unter S. gehen vyplouti; mit vollen —n fahren napnutými plachtami plouti; die S. einziehen plachty stáhnouti n. svinouti; die S. streichen plachty spustiti n. svěsiti; fig. vzdáti se.

Segel-arbeiter *m.* plachtář *m.*, plachetník *m.* (tkadlec plachtoviny); —bar *adj.* (Schiff.) výplavný (koráb); —berühmt *adj.* v plavbě proslulý; —er, Segler *m.* plavec *m.*; 2. vrtohlavá ovce; —garn *n.* plachtovka *f.*; —leinwand *f.* plachtovina *f.*; —los *adj.* bez plachet; —macher *m.* plachtář *m.*; —meister *m.* dohlížitel na plachty.

Segeln mh. u. mf. plaviti se, plouti; mit Händen f. rukama rozháněti; ein Schiff in den Grund f. na loď vraziti a ji potopiti.

Segel-schiff *n.* plachetní loď, plachtová loď; —stange *f.* rahno *n.*; —tuch *n.* plachtovina *f.*; —werk *n.* plachoví *n.*

Segen (-s, oh. M.) *m.* žehnání *n.*, požehnání *n.*; an Gottes Segen ist alles gelegen komu Pán Bůh požehnává, nikdy se mu nedostává; bez božího požehnání marné lidské počínání; S. (unv. M.) *m.* modlitba *f.* (požehnání *n.*); —reich, —sreich, —voll *adj.* požehnaný; —sprechen *n.* žehnání *n.*; —verkündiger *m.* blahověst *m.*

Segge *f. v.* Riedgras; —rohrsänger *m.* (Vogel) rákosník pruhovaný *Calamodyta.*

Segment (-es, M. -e) *n.* (lt.) kus *m.*; 2. odkrojek *m.*; 3. (mech.) průkol *m.*; 4. (math.) úsek *f.*, úsek *m.*

Segn-en žehnati, požehnati; fig. die Welt f., das Zeitliche f. rozžehnati se s tímto světem (skonati); sich f. žehnati se; gesegneten Leibes sein v jiném stavu býti; —ung *f.* žehnání, požehnání *n.*

Segno *m.* (it.) znamení *n.*; *dal. s.* od znamení.

Seh-achse *f.* osa zraková, osa zraku; —bar *adj.* viditelný, spatřitelný.

Sehe *f.* zrak *m.*; —kraft, Sehkraft *f.* síla zřecí, síla zraková.

Sehen mh. viděti, zříti; vyhlížeti; die Fenster sehen auf die Gasse okna jdou na ulici; f. lassen okázati, ukázati; siehe da! hle, hleď, viz, vida! S. *n.* vidění *n.*, zrak *m.*

Sehenswürdig *adj.* pozoruhodný; das ist f. to stojí za podívání.

Seher (-s, unv. M.) *m.* divák *m.*; 2. (bibl.) prorok *m.*, vidoucí *m.*, věštec *m.*; —in *f.* věštkyně, vidma *f.*

Sehne (M. -en) *f.* vaz *m.*, svaz *m.*; (zool.) šlacha *f. Tendo*; (math.) tětiva *f.*; Chorde *f.* (gr.) *Corda* (it.).

Sehn-en sich (nach etw.) bažiti, dychtiti, toužiti po čem; —end *adj.* toužívý. —stab *m.* měřítko tětivné.

Sehnen-hauf *f.* šlachovice *f.*; —maß-

Sehnerv *m.* nerv zrakový, nerv zřecí.

Sehnig *adj.* šlachovatý.

Sehn-lich *adj.* dychtivý, toužebný; —sucht *f.* touha *f.*, toužení *n.*, tužba *f.*; —süchtig *adj.* toužebný.

Sehr *adv.* velmi, velice, náramně, tuze, pře-; sehr gut *adv.* velmi dobře; *adj.* velmi dobrý, předobrý; S. *n.* bolest *f.*

Seh-rohr *n.* průzorník *m.*; —störung *f.* (med.) chabozrakost *f. v.* Amblyopie; —strahl *m.* (geom.) zrakový paprsek; —weite *f.* dálka zraku, dohled *m.*, dozračnost *f.*, dozírnost *f.*; —winkel *m.* (geom.) úhel zřecí.

Seich-e *f. v.* Urin; —en mh. močí páchnouti; —en mh. močiti, scáti.

Seicht *adj.* mělký, nízký; f. werden změlčeti, změlknouti; —e *f.* mělko *n.*, mělčina *f.*; —heit, —igkeit *f.* mělkost *f.*

Seichwund *adj.* (v. Kindern) očpělý.

Seide (oh. M.) *f.* hedbáví, hedvábí *n.*, hedváb *m.*; mit S. sticken hedbávím vyšívati.

Seidel (-s, unv. M.) *n.* žejdlík *m.*; halb S. půlka *f.*; —bast *m.* lýkovec *m.*, vlčí lýko *Daphne.*

Seideln sepnouti (koně).

Seiden *adj.* hedbávný, hedvábný.

Seiden-band *n.* hedvábná stužka (pentle *f.*); —bau *m.* hedvábnictví *n.*; —bauverein *m.* hedvábnická jednota; —birn *f.* hedvábnice *f.*; —fabrik *f.* hedvábovna *f.*; —falter *m.* hedvábníček, hedvábník *m. Bombyx mori*; —färber *m.* barvíř hedvábí; —haar *n.* (bot.) hedváb *m.*; —haarig *adj.* hedvábitý; —händler *m.* hedvábník *m.*; —hut *m.* hedvábný klobouk; —kultur *f.* hedvábnictví *n.*; —manufaktur *f.* rukodělství hedvábnické; 2. rukodílna hedvábnická; —motte *f. v.* Seidenraupe; —papier *n.* průsvitný papír, hedvábný p.; —pflanze *f.* hedvábnivka *f.*; —raupe *f.* hedvábníček (bourec) *m.*; —schmetterling *m.* hedvábníček *m.*, bourec morušový; —schwanz *m.* (Vogel) brkoslav *m. Ampelis*; —stickerei *f.* vyšívání hedvábím; krumplířství; —stoff *m.* hedvábná látka *f.*, hedvábnina *f.*; —streif *m.* (Kleid) hedvábný pruh; —watte *f.* hedvábná vata; —weber *m.* tkadlec hedvábniny, hedvábník; —zeug *n.* hedvábnina *f.*; —zeugmacher *m.* hedvábník *m.*; —zucht *f.* hedvábnictví *n.*

Seiend *adj.* jsoucí, jsoucný; —es *n.* jestota, jsoucnost, jsoucnina *f.*

Seife (M. -en) *f.* mýdlo *n. Sapo*; Schmier- mazavé; Kern- jadrné; 2. S. syp, rozsyp, sejpa *f.*, ryžoviště *n.*; ryžování zlata.

Seifen mydliti; 2. ryžovati zlato.

Seifen-baum *m.* mydelník *m. Sapindus* (*S. Saponaria*); —bildung *f.* tvoření mýdla, zmydlení; —birn *f.* mydlinka *f.*; —blase *f.* bublina *f.*; —büchse *f.* mýdlovka *f.*; —fabrik *f.* mydlárna *f.*, továrna na mýdlo; —geist *f.* líh mýdlový; —händler *m.* mydlář *m.*; —hügel *m.* ryžovnický kopec, rozsyp; —kraut *n.* mydlice *f. Saponaria*; —kugel *f.* kulaté mýdlo; —leim *m.* klih mydelný.

Seifensieder *m.* mydlář *m.*; —ei *f.* mydlářství *n.*; (Ort) mydlárna *f.*; —lauge *f.* mydlářský louh *m.*

Seifen-stein *m.* mydlák *m. Saponit m.*; —stoff *m.* mýdlovina *f. Saponin*; —wasser *n.* mydliny, mydlinky *pl. f.*; —werk *n.* ryžovnictví *n.*; 2. ryžovna *f.*, ryžoviště *n.*

Seifer *m.* šlichtýř, ryžovník *m.*

Seifig *adj.* namydlený.

Seigen *v.* Seihen.

Seiger *adj.* pádný; *adv.* pádmo; S. *m. v.* Seiher; S., Zeiger hodiny *pl.*; —arbeit *f.* scezování *n.*; —gewicht *n.* závaží *n.*; —herd *m.* (chem.) pec vycezovací; —hütte *f.* scezovna *f.*

Seigern cediti, scezovati; vycezovati; mh. kolmo kopati.

Seigerwand *f.* prostopadná stěna *f.*

Seihapparat *m.* cedidlo *n.* [mláto *n.*

Seihe *f. v.* Seiher; 2. krojidlo *n.*; 3.

Seih-en cediti; —er *m.* cedník *m.*, cezák *m.*, ceďák *m.*, cedidlo, cedítko *n.*; —tuch *n.* procezovací plátno, cedítko *n.*; Milch-S. mlíčen *n.*, sítko *n.*

Seil (-s, M. -e) *n.* provaz *m.*, lano *n.*; —bahn *f.* lanovka *f.*

Seiler (-s, unv. M.) *m.* provazník *m.*; —bahn *f.* kroutilna *f.*, provazniště *n.*; —handwerk, —gewerbe *n.* provaznictví *n.*; —rad *n.* běhoun *m.*; —waren *pl.* zboží provaznické; —warenfabrik *f.* dílna na zboží provaznické, provazárna *f.*

Seil-fischer *m.* udičkář *m.*, rybář na udici; —ganger *m. v.* Seiltanzer; —maschine *f.* provazný stroj; —tanzer *m.* provazochodec *m.*, provazolezec *m.*

Seim (-s, M. -e) *m.* střed *f.*, střdí *n.*; 2. odvar *m.*; Gerstenseim ječmenec *m.*; Graupenseim krupovka *f.*; —en mh. na husto vařiti; odvar udělati; —honig *m.* střed *f.*; —ig *adj.* střdný, mednatý.

Sein (seyn) *verb.* býti; trvati; ich bin jsem, du bist jsi, er (sie, es) jest; wir sind jsme, ihr seid jste, sie sind jsou.

Sein *pron.* svůj (svá, své); jeho; es ist ?. je to jeho; jedem das —e svoji k svému; každému co mu patří; er kehrte zu den —en zurück navrátil se ke svým n. k domácím; —erzeit *adj.* svým časem, po čase; —erzeitig *adj.* svéčasný; —ethalben, —etwegen pro něho; —ig *adj.* (*pron.*) jeho; svůj.

Seismo-graphie, —logie *f.* (gr.) třesozpyt *m.*; —meter *n.* třesoměr; třesoměr *m.* (zemětřes).

Seit *prp. c. dat.* od, za, co, po, jak; s. dem, daß od toho času, co....; s. dem Tage od toho dne; —ab *adv.* stranou.

Seite (M. -n) *f.* strana *f.*; 2. bok *m.*; 3. S. (v. Tuche) líc *m.*; 4. *pl.* Seiten (zool.) fláchotiny (strany na břiše); bei Tieren zábočí *n.*; (b. Menschen) podbočí *n.* (slabiny); von jener S. odonud; von allen —n se všech stran; von Seite des Amtes schriftlich vorgeladen werden od úřadu listem obeslán býti; von S. des Gerichtes od soudu; bei S. legen odložiti, poodložiti; Scherz bei S.! žert stranou! nechme žertu! auf die S. gehen jíti na stranu.

Seiten-abteilung *f.* postranní oddělení *n.*; —ader *f.* postranní žíla; poboční žíla *f.*; —after *m.* přířitek *m.*; —angriff *m.* útok se strany, s boku; —ansicht *f.* (geom.) vzhled pobočný; 2. pohled se strany; 3. kosý pohled *m.*; —balken *m.* (b. hölzernen Stiegen) schodnice *f.*; —blatt *n.* postranní list *m.*, pobočnice *f.*; stojánek *m.*; —blick *m.* pohled stranou; —brett *n.* postranice *f.*; zástava *f.*; pelest *f.*; —druck *m.* (phys. u. mech.) tlak na stěny; —erbe *m.* postranní dědic *m.*; —falter *m. pl.* řasobocí; —fleck *m.* přístipek *m.*; —fries-stück *n.* (b. Türen) postranní vlys; —gasse *f.* postranní ulice *f.*; —gewehr *n.* poboční zbraň *f.*; —giebel *m.* kabřinec *m.*; —hieb *m.* rána se strany; rána do boku; —kopfweh *n.* polostranní bolení hlavy; —kraft *f.* postranní síla, součastná síla *f.*; —lähmung *f.* ochrnutí jedné strany těla; —linie *f.* poboční pokolení *n.*; —oberfläche *f.* (math.) postranní povrch *m.*, postrannost *f.*; —öffnung *f.* otvor postranní, poboční, —ort *m.* úboč *f.*; —profil *n.* průrys po

Seitens *adv.* se strany. [straně.

Seiten-sprung *m.* úskok *m.*, odskok; fig. odbočení *n.*; fig. úchylka *f.*; —ständig *adj.* (bot.) stranný; —stechen *n.* bodání v boku, pichání *n.* v bocích *Pleurodynie*, *Pleurorthopnoe*, *Pleuritis*; *Splenitis*; —stich *n.* (b. Mäh.) ústeh *m.*; —stoß *m.* bodnutí v bok; —stück *n.* poboční kus *m.*; p. obraz; —tal *n.* postranní dolina *f.*; —teil *m.* poboční díl *m.*; —tür *f.* postranní dvéře *pl.*; —verwandter *m.* poboční příbuzný; poboční pokrevný; —verwandtschaft *f.* poboční příbuzenstvo *n.*; —wand *f.* pažení *n.*; srub *m.*; —wandbeine *pl.* kosti podlební; —weg *m.* postranní cesta *f.*, úboč *n.*, úchod *m.* —weh *n.* bolest v boku.

Seit-her *adv.* od toho času, od té chvíle, od té doby; —herig *adj.* dosavadní; nynější; —lings, —warts *adv.* pobočně, stranně, postraně.

Seits *adv.*: einerseits se strany jedné anderseits se strany druhé.

Sejour *m.* (fr.) bydliště *n.*

Sekante *f.* (math.) sečka, přímka n. čára, sečná n. průsečná.

Sekkatur *f.* soužení, sužování, týrání; sekkieren týrati; fig. soužiti, sužovati, prohánětí někoho. [sucho malovati.

Sekko (it.) suše; *al secco* malen na-

Sekond (fr.) druhý; —leutnant *m.* druhý poručík.

Sekret (-s, M. -e) *n.* pečeť; 2. záchod; —är (-s, M. -e) *m.* sekretář, tajemník; (Tisch) podružný stůl; —ariat *n.* sekretářství, tajemnictví.

Sekretion *f.* (lt.) (med.) odmísení, odměšování. [kové.

Sekt (-s) *m.* (engl.) sekt, víno rozin-

Sekte (M. -en) *f.* sekta, odštěpek, rozkol *m.*, rozkolnictvo *n.*

Sektion (M. -en) *f.* (lt.) sekce *f.*, odbor *m.* (soudu); S. (geom.) oddělení; 2. anatomische S. pytva, sekce *f.*

Sektions-befund *m.* pytevní nález; —chef *m.* odborní přednosta, ředitel odboru; —linie *f.* (geom.) čára oddělovací, oddělnice; —netz *n. v.* Sefundärnetz; —rat *m.* odborní, sekční rada.

Sektier-er *m.* odštěpenec; —ung *f.* odštěpení, sektářství *n.*

Sektor *m.* (lt.) (math.) výsek, výseč.
Sekund-a *f.* (lt.) druhá (třída); *v.* Sekunde; —ant (-en) *m.* sekundant, soubojní svědek, příbojník.
Sekundär *adj.* vedlejší, podružný; odvozený; —arzt *m.* sekundář, lékař druhý; —bahn *f.* dráha podružná; —netz *n.* (math.) podružná síť n. síťka (měřická, trojhranoměřská).
Sekundawechsel *m. v.* Sekundowechsel.
Sekund-e (M. -en) *f.* sekunda, vteřina; —enpendel *n.* (mech.) kyvadlo sekundové (vteřinové); —enzähler *m.* (astr.) čítatel sekund; —teren přizvukovati, sekundovati; fig. einem j. přisvědčovati; —tät *f.* druhotenství, druhota; —tz *f.* druhotiny *pl.*
Sekundo (lt.) za druhé; —genitur *f.* druhorozenství; —wechsel *m.* směnka druhá.
Seladon (-s, M. -s) *m.* seladon *m.*, sladoušek *m.* (unylý milovník).
Selam *m.* (türk.) pozdravení *n.*, pozdrav *m.*; —lik *n.* (*m.*) poklona u sultána.
Selb *v.* Selbst; —anber *pron.* (*num.*) sám druhý, samodruhý; er kam j. přišel sám druhý; —er, —e, —es *pron.* sám, onen; sama, ona; —iger, -e, -es *pron.* sám, onen, tentýž.
Selbst *pron.* sám; sie ist die Güte j. jest pouhá n. samá dobrota; j. *adv.* i, ba; S. *n.* jáství *n.*, sobství *n.*; samost *f.*
Selbstachtung *f.* samovážnost, sebevážnost *f.* [-ost.
Selbständig *adj.* samostatný; -keit
Selbst-anschaffung *f.* (z. B. der Requisiten) zjednání sobě čeho (ku př. potřeb) ze svých peněz; —anſchauung *f.* názor na sebe sama; —beflectung *f.* *Onanie* samosmilství *n.*, samoprznění *n.*; —beherrſchung *f.* vláda nad sebou samým; —bekenntnis *n.* vlastní vyznání *n.*; —berechtigt soběprávný; —bereitung *f.* im Hauſe domácí (vlastní) příprava *f.*; —beſtimmung *f.* sebeurčení *n.*, samourčení *n.*; —beſtimmungsrecht *n.* (der Gemeinden) samosprávnost *f.* (v obci); —betrug *m.* sebeklam *m.*; —bewegung *f.* samohybnost *f.*; —bewußt *adj.* uvědomělý; —bewußtſein *n.* sebevědomí *n.*; uvědomělost *f.*; svědomost sebe sama; zum S. bringen osvědomiti sobě něco; —druck *m.* samotisk *m.*; —eigen *adj.* svůj vlastní, samovlastní; —einwurf *m. v.* Prolepſis.
Selbstelei *f.* samolibectví, sobectví *n.*
Selbst-entleibung *f.* samovražda, sebevražda *f.*; —entzündung *f.* samozánět *m.*, samožár *m.*; —erhaltung *f.* zachování sebe (samého); —erkenntnis *f.* sebeznání *n.*; —gefällig *adj.* samolibý, sobělibý; —gefälligkeit *f.* sobělibost *f.*; —gefühl *n.* sebecit *m.*, samocit *m.*; —genügſam *adj.* sám v sobě spokojen; —geſetzgebung *f.* samospráva *f.*; —geſpräch *n.* samomluva *f. v.* Monolog; —getriebe *n.* samohyb *m.*; —gewachſen *adj.* samorostlý; —heit *f.* sobectví *n.*; —herrſcher *m.* samovládce *m.*; —hilfe *f.* svépomoc, svá pomoc *f.*, pomoc sobě samému; vlastní pomoc *f.*; —käufer *m.* samokupec *m.*; —laut *m.* samohlas *m.*, samozvuk *m.*; —lauter *m.* samohláska *f.* (samozvučka *f.*); —leuchtend *adj.* samosvitný; samozřejmý; —liebe *f.* samolibost *f.*, sebemilství *n.*; —los *adj.* nezištný; —loſigkeit *f.* nezištnost *f.*; —mord *m.* samovražda, sebevražda *f.*; —mörder *m.* samovrah *m.*, sebevrah *m.*; —mordverſuch *m.* pokus samovraždy; samovražedný pokus *m.*; —regierung *f.* samovláda *f.*; —ſchaffend *adj.* samoplodný; —ſchau *f.* samovid, samozor *m.*, samohled *m.*, pohled na sebe samého; —ſchließer *m.* samosvor *m.*; —ſchuß *m.* samostřel *m.*, samospoušť *f.*; —ſpanner *m.* (mech.) samotěž *f.*; —ſucht *f.* sobectví *n.*; svojství *n.*, samochtivost *f.*; —ſüchtig *adj.* sobecký, svojný; samochtivý; —tätig *adj.* samočinný; -keit -ost; —täuſchung *f.* sebeklam *m.*; —überhebung *f.* preceňování sebe; —unterricht *m.* samoučba *f.*; —verbeſſerung *f.* svéoprava *f.*; —verderber *m.* samozhoubce *m.*; —vergeſſen *adj.* kdo se zapomněl nad sebou samým; —verkrüppelung *f.* zmrzačení sebe (samého); —verlag *m.* vlastní náklad *m.*; im -e nákladem vlastním; —verletzung *f.* vlastní úraz *m.*; —verleugnung *f.* zapření sebe (samého); —verſchluß *m.* samosvor *m.*; —verſtändlich *adv.* rozumí se samo sebou, že....., jak se samo sebou rozumí; —verſtümmelung *f.* zmrzačení sebe; —verteidigung *f.* hájení sebe, obhájení sebe; obhajování sebe; —vertrauen *n.* důvěra k sebe samého; —verwaltung *f.* samospráva *f.*; —willig *adv.* samovolně; —wert *n.* podstatné slovo *n.*; —züchter *m.* samopěstitel *m.*; —zweck *m.* samosměr *m.*; svůj vlastní záměr *m.*; vlastní účel, sobecký účel *m.*
Selch-en uditi maso; —er (-s, unv. M.) *m.*, —fleiſchhändler *m.* uzenář *m.*; —erei *f.* uzenářství *n.*; —fleiſch *n.* uzenina *f.*, uzené maso *n.*; —kammer *f.* udírna *f.*
Selektion *f.* (lt.) výběr *m.*; výběrnost *f.*; —stheorie *f.* náuka o výběru, o výběrnosti.
Selen *n.* (chem.) selén *m.*, luník *m.*
Selene *f.* (gr.) luna *f.*, měsíc *m.*
Selenig-e Säure (chem.) kyselina seleničitá; —ſaure Salze *pl.* seleničitany *pl. m.*
Selen-it (-en) *m.* měsíčan *m.*, obyvatel měsíce; —metalle *pl.* selenidy; —ographie *f.* lunopis *m.*; —ſäure *f.* (chem.) kyselina selenová; —ſchwefel *m.* sirník seleničitý; —waſſerſtoff *m.* selenovodík *m.*
Selig *adj.* blažený; blahoslavený; spasený; oslavený; mein —er Vater můj nebožtík otec; ſeine —e Schweſter jeho nebožka sestra; —keit *f.* blaženost *f.*, blahoslavenství *n.*; spása *f.*, spasení *n.*; —macher *m.* spasitel *m.*; —preiſen blahoslaviti.
Seller (-s, unv. M.) *m.* vetešník *m.*

Selleri *m.* Sellerie (oh. M.) *f.* celer *m.*; —ſalat *m.* celerový salát *m.*; —ſuppe *f.* celerová polívka *f.*, polívka s celerem.

Selten (-er, -ſte) *adj.* vzácný, řídký; *adv.* zřídka; —heit *f.* vzácnost *f.*

Seltſam *adj.* neobyčejný; divný, podivný; zvláštní; -keit -nost.

Semaphor (-s, M. -e) *n.* (*m.*) úkazoměr, úkazověst *m.* (u moře).

Semen *n.* (lt.) *v.* Same.

Semeſt-er *n.* (lt.) pololetí *n.*; —ral-prüfung *f.* pololetní zkouška *f.*

Semi-kolon *n.* (grm.) středník *m.*, čárka s tečkou (příbodec *m.*); —konſonant *m.* (lt.) polohláska *f.*

Seminar (-s), —ium (-s, M. -ien) *n.* (lt.) seminář *m.*, semeniště *n.*

Seminivora *pl.* (lt.) (zool.) semenožravci (ptáci). [kouka *f.*

Semiotik *f.* (gr.) znakosloví *n.*, zna-

Semitiſch *adj.* semitický; (antiſemitiſch protižidovský). [hláska *f.*

Semivocalis (lt.) (grm.) polousamo-

Semmel (M. -n) *f.* houska *f.*, žemle *f.*, žemlička *f.*, bělka *f.*; —auflauf *m.* žemlový nákyp *m.*; —baba *f.*, —koch *m.* (Speiſe) žemlovka *f.*, žemlová bába *f.*; —mehl *n.* krupičná mouka *f.*

Semmeln mh. *v.* Plaudern; 2. váhati.

Semper *adv.* (lt.) vždycky.

Sempervivum *n.* (lt.) netřesk *m.* (bot.).

Semſe *f. v.* Binſe.

Senarius *m.* (lt.) (ſtiliſt.) šestiměr *m.*

Senat (-es, M. -e) *m.* (lt.) senát *m.*, rada *f.*; 2. odbor rady; in abgeſonderten —en etw. beraten raditi se o něco v rozdílných senátech. [ráční pán *m.*).

Senator (-s, M. -en) *m.* senátor *m.*

Senats-beſchluß *m.* usnešení senátu; —präſident *m.* president (předseda) senátu.

Send (-es, M. -en) *m.*, —e *f.* (vlt.) sbor *m.*, církevní soud *m.* (Zent = cuda).

Send-bote *m.* poslanec, vyslanec *m.*; posel *m.*; —brief *m. v.* Sendſchreiben.

Send-en (einem etw.) poslati, posílati; —er *m.* posílač, zasílač, posílatel, odsílatel *m.*; —graf *m. v.* Zentgraf; —ling *m.* odeslanec *m.*

Send-mann *m.* člen soudu církevního; —recht *n.* dozorčí právo *n.*; —ſchreiben *n.* posílací list *m.*, poslání, poselství *n.*

Sendung *f.* poslání *n.*, posílka *f.*; S. des heiligen Geiſtes seslání ducha svatého. [baum *m.*

Sene *f.*, —sbaum *m. v.* Sennes-

Senecio *f.* (lt.) (bot.) starček *m.*

Senectus (*g.* —*utis*) *f.* staroba *f.* (Greiſenalter *n.*).

Seneſchall *m.* dvorský správce *m.*, pořadatel *m.*; 2. *v.* Senſal.

Senf (-s, oh. M.) *m.* hořčice *f.*; —brühe, —tunke *f.* hořčičná omáčka *f.*; —büchſe *f.*, —glas *n.* hořčičnice *f.*; —öl *n.* (fettes) olej hořčičný! (ätheriſches) **Senfte** *f. v.* Sänfte. [silice hořčičná.

Sengen etw. žíci; páliti; (eine gerupfte Gans) opáliti, ožahnouti; die Sonne ſengt das Gras slunce vypaluje trávu; ſ. mſ. páliti se; zpražiti se.

Sénilité *f.* (fr.) staroba *f.*

Senior (lt.) starší; —at (-s) *n.* (Würde) staršinství *n.*; (Perſonale) staršinstvo *n. coll.* [*f.*, nořidlo *n.*

Senkblei *n.* vodní závaží *n.*, olovnice

Senke *f.* nížina *f.*; 2. nevod *m.*; 3. pohřižování rozvodu.

Senkel (-s, unv. M.) *m.* stuha *f.*; šňůrka *f. v.* Senkblei; —nabel *f.*, —ſtift *m.* ozubec *m.*, ženkle *f.*

Senk-en ponořiti; pohroužiti, pohřížiti, spustiti; 2. zmenšiti, snížiti; die Stimme ſ. nížiti hlas; —er *m.* hříženice *f.*, rozvod *m.*; —faſchine *f.* potápěcí haf; —garn *n.* čeřen *m.*; —grube *f.* kaliště *n.*, žumpa *f.*; —linie *f.* čára svislá, svislice *f.*, kolmice *f.*; ⌒ —recht *adj.* kolmý, svislý, prostopádný, rovnopádný; *adv.* kolmo; ſ. ſtehen přímo státi; eine —rechte (math.) kolmá (čára), kolmice *f.*, svislice *f.*; —ung *f.* svah *m.*, návah *m.*, nahnutí *n.*; úleh *m.*, sklesnutí *n.*; (geol.) prohlubeň *f.*, ponoření *n.*; S. der Stimme níženi, snížení (hlasu); —wurfſ *f.* (Bauk.) potápěcí šlahoun *m.* [*v.* Senne.

Senn (-en) *m.* salašník *m.* (báča *m.*)

Senna, Senne *f. v.* Sennesbaum.

Senn-e (M. -en) *f.* salaš *f.*; 2. alpské stádo, salašnické stádo *n.*; (S. -en, M. -en) *m.* salašník *m.*; —enhütte, —hütte *f.* salaš *f.*, koliba, kolyba *f.*; —er *m.* hřebišťák *m.*, kůň ze hřebiště; 2. salašník *m.*; —erin *f.* salašnice *f.*

Sennes-baum *m.*, —kaſſie *f.*, —blätterſtrauch *m.* senes *f.* (*m.*) *Senna*; —blätter *pl. n.* senesové listí *n.*

Señora *f.* (span.) *v.* Signora.

Senſal (-s, M. -e *et* -en) *m.* (lt.) sensál *m.*, dohodce *m.*, dohazovač *m.*, prostředkovatel *m.*; —gremium *n.* výbor (sbor) sensálský, v. dohodců, dohodčí výbor *m.* [*n.*, sensálné (, eho) *n.*

Senſarie *f.* dohodné *n.*, dohazovné

Senſation *f.* (lt.) cit *m.*; 2. vzrušení *n.*, rozruch *m.*, pohnutí *n.*, hluk *m.*,

Senſe (M. -n) *f.* kosa *f.* [šum *m.*

Senſen-gerüſt *n.* stroj *m.* (na hrabici); —hammer *f.* kosárna *f.*; —mann, —träger *m.* kosiník *m.*; —ring *m.* kosiřík *m.*; —ſchmied *m.* kosař *m.*; —ſtiel *m.* kosiště *n.*; —tag *m.* den pokosný, den robotný v čas žní; —wagen *m.* (Sichelwagen) kosatý (kosní) vůz (vlt.).

Senſib-el *adj.* (lt.) *v.* Sinnlich; tklivý; —ilität *f.* citelnost *f.*

Senſual-is *adj.* (lt.) *v.* Sinnlich; —*ismus* *m.* smyslouma *f.*; —*itas* *f. v.* Sinnlichkeit.

Senſus *m.* (lt.) smysl *m.*

Senteng (M. -en) *f.* (lt.) rčení *n.*, průpověď *f.*, propovídka *f.*; 2. rozsudek *m.*, výrok *m.*

Sentimental *adj.* sentimentální, tklivý, zcitlivělý; —ität *f.* sentimentálnost, zcitlivělost *f.* [rábu).

Sentina *f.* (lt.) kaliště *n.* (na dně ko-

Sentinelle *f.* (fr.) pěší hlídka *f.*

senza (it.) bez..... [dělený, dílný.

Separabel *adj.* (lt.) oddělitelný, od-

Separat *adj.* (lt.) odloučený, oddělený; —**abdruck** *m.* zvláštní otisk; —**friede** *m.* zvláštní mír *m.*

Separation *f.* (lt.) oddělení, oddělování *n.*, odštěpení *n.*; 2. zvláštní vězení *n.*, separace *f.*

Separat-ismus *m.* odštěpenství *n.*; —**ift** (-en) *m.* odštěpenec *m.*, odštěpník *m.*; —**or** *m.* odlučovatel *m.*; —**vertrag** *m.* zvláštní smlouva *f.*; —**votum** *n.* rozdílný hlas; zvláštní zdání *n.*; —**zug** *m.* zvláštní vlak (Eiſenb.).

Separieren etw. odděliti, odloučiti.

Sepia *f.* (gr.) plotice *f.* (ryba); 2. plotičina *f.*, sepie *f.* (barva). [lina *f.*

Sepsis *f.* (gr.) (med.) snětivost; hni-

September (-s, unv. M.) *m.* (lt.) září *m.* (9. měsíc); in den erſten —tagen v prvních dnech měsíce září.

Septembrist (-en) *m.* septembrista *m.*

Septemvir (-s, M. -en) *m.* (lt.) sedmipán *m.*; —**atstafel** *f.* tabule sedmipanská (v Uhrách). [měr *m.*, sedmistop *m.*

Septenarius *m.* (lt.) (ſtiliſt.) sedmi-

Septennium *n.* (lt.) sedmiletí *n.*

Septentrio *m.* (lt.) sever *m.*, půlnoc *f.* (t. sedm hvězd v souhvězdí medvěda čili vozu); —*nalis adj.* půlnoční, severní.

Septim-a *f.* (lt.) sedmá třída; (Muſ.) sedmice *f.*, septima *f.*; —**enakkord** *m.* sedmový n. sedmičný souzvuk *m.*

Septuagesima *f.* (lt.) devátá neděle před velikonocí, neděle devítník.

Sequest-er (-s) (lt.) *m.* sekvestor *m.*, od soudu vnucený správce majetku; —**ration** *f.* sekvestrace *f.*; —**rieren** sekvestrovati.

Serail (-s, M. -s) *n.* (fr.-türk.) serail *m.*, palác tureckého sultána.

Seraph, —**in** (-es, M. -e) *m.* (hebr.) serafín *m.*

Seraskier (-s, M. -s) *m.* (türk.) seraskier *m.*, náčelník n. velitel armádního

Serbet *m. v.* Sorbet. [sboru.

Serdar (-s) *m.* (türk.) náměstek *m.*

Serenade *f.* (fr.) serenáda *f.*, zastaveníčko *n.*

Serenissimus (lt.) Nejjasnější (titul).

Sergeant (-en) *m.* (fr.) seržant *m.*

Serie *f.* (lt.) serie *f.*, řada *f.*; —**nnummer** *f.* číslo řady, číslo řadovní.

Seriös *adj.* (fr.) vážný; *serioso* (lt.) vážně.

Sermocinatio *f.* (lt.) jinomluv *m.*

Sermon *m.* (fr.-lt.) přednáška *f.*, kázání *n.*

Serös *adj.* (lt.) syrovátečný.

Serosität *f.* syrovátečnost *f.*

Serpentin (-es) *m.* (lt.), —**ſtein** *m.* hadec *m.*; —**e** *f.* křivolačina *f.*, serpentina *f.*; —**ſteatit** *m.* prismatický (Min.) hadec hranolový.

Serpigo *f.* (lt.) (med.) žabák *m.*

Serr-atus *adj.* (bot.) pilovitý; —*icornia pl.* (zool.) pilorozí (t. brouci).

Sertulum *n.* (bot.) okolík prostý.

Serum *n.* (lt.) serum, syrno *n.* (med.).

Serv-ice *n.* (fr.) stolový příbor *m.*, stolní nářadí n. nádobí; —**ieren** (einem) posluhovati, přisluhovati (komu); —**iette** *f.* ubrousek *m.*

Servil *adj.* (lt.) podlízavý; zotročilý; servilní; —**ismus** *m.*, —**ität** *f.* podlízavost *f.*, patolízalství *n.*

Servis (M. -ſe) *m.* příbytečné *n.*

Serv-itenorden *m.* řád servitů; —**iteur** *m.* (fr.), —*itore* *m.* (lt.) služebník *m.*

Servitut *f.* (lt.) služebnost *f.*; —**sinhaber** *m.* majetník služebnosti; —**srecht** *n.* právo služební, právo k služebnosti.

Servus *m.* (lt.), *Servo* *m.* (it.) služebník, sluha *m.* [*m.* (bot.).

Sesam (-s, oh. M.) *m.* sazam, sesam

Sessel (-s, unv. M.) *m.* sesle, stolice *f.*; —**meiſter** *m.* stoličný mistr; —**träger** *m.* nosítkář *m.*

Seßhaft *adj.* osedlý, usedlý.

Session (-en) *f.* (lt.) sezení *n.*; (Reihe von Sitzungen) zasedání *n.*; 2. (Anſäſſigkeit) statek, usedlost *f.*

Sestine *f.* (it.) (ſtiliſt.) sestina *f.*

Set-a *f.* (lt.) štětina *f.*; —*igera pl.* štětinatci (zool.)

Setz (-es, M. -e) *m.* sadiště *n.*; —**bohle** *f.*, —**brett** *n.* (b. Treppen) přischodek *m.*; —**e** *f.* vinohrad *m.*; —**ei** *n.* sazené vejce.

Setzen (einen, etw.) saditi, posaditi; umístiti, položiti; ustanoviti; eine Friſt ſ. položiti, ustanoviti lhůtu; in Aktivität ſ., (mech.) in Tätigkeit ſ. v činnost uvesti; etw. ins Licht, ins Klare ſ. vysvětliti, objasniti; jmd. ins Gefängnis ſ. dáti do vězení, uvězniti někoho; in die Freiheit ſ. propustiti na svobodu; etw. in Umlauf ſ. něco dáti v oběh; außer Umlauf, Verkehr ſ. něco z oběhu, z obchodu vzíti; (math.) A an die Stelle von B ſ. A místo B (n. za B.) položiti; flüchtigen Fuß ſ. dáti se na útěk, utéci, uprchnouti; auf die Probe ſ. zkoušeti; zum Pfande ſ. zastaviti; in die Lotterie ſ. vsaditi do loterie; außer Kraft ſ., außer Wirkſamkeit ſ. odejmouti moc, platnost; ſ. (Typ.) sázeti; geſetzt, es wäre dem ſo dejme tomu, že by tak bylo; ſich ſ. posaditi se, sednouti; ſich in Bewegung ſ. dáti se v pohyb; ſich in Bewerbung ſ. ucházeti se o; ſich über andere ſ. nad jiné se vynášeti.

Setzer (-s, unv. M.) (Typograph) sazeč *m.*; (Komponiſt) skladatel *m.*; (Bäckergehilfe) sázeč *m.*; (am Gewehr) usazovač *m.*; —**ei** *f.* (Typ.) sazárna, sazebna, sázírna *f.*

Setz-hase *m.* ramlice *f.*, zaječice *f.*; —**latte** *f.* (geom.) laf *f.*; —**ling** (-s, M. -e) *m.* sazenice *f.*, sazenička *f.*; —**linie** *f.* (Typ.) řádková linka; —**kaſten** *m.* (Typ.) kasa *f.*; —**maſchine** *f.* sázecí stroj, sázedlo *n.*, sázečka *f.*; —**rebe** *f.* sazenice *f.*; —**ſchaufel** *f.* spodní lopatka; —**teich** *m.* násadní rybník; —**ung** *f. v.* Poſition; Theſis; —**winkelhaken** *m.* (Typ.) sázítko *n.*; —**wage** *f. v.* Schrotwage.

Seuche (M. -en) *f.* pád *m.*, úmor *m.*, přímorek *m.*; Peſtſeuche *f.* morová rána, mor *m.*

Seuchen-lehre *f.* morověda *f.*; —ſtoff *m.* morovina *f.*; —verſchleppung *f.* zavlečení moru.

Seufz-en mḥ. lkáti, vzdychati, sténati; vzdychnouti; —er *m.* vzdech *m.*, povzdech *m.*, vzdechnutí *n.*; 2. vzdycháček, sténač *m.*

Sexagesimalbruch *m.* zlomek šedesátinný. [šestiúhelník *m.*

Sexangulum *n.* (lt.) šestihran *m.*,

Sext-a *f.* (lt.) šestá třída; *S.*, —e (M. -en) *f.* (Muſ.) šestice *f.*; —ant (-en) *m.* kruhošestina *f.* (šesterník *m.*); —ole *f.* (Muſ.) šestinka, šesteřice *f.*

Sexual. feruell *adj.* (lt.) pohlavní; —eš Syſtem, —ſyſtem *n.* (bot.) soustava pohlavní; —ſtät *f.* pohlavnost *f.*; —verhältnis *n.* poměr pohlaví. [oddělití.

Sezernieren (lt.) odloučiti, odštěpiti,

Sezeß (-ſſes) *m.* odloučení, odštěpení *n.*; 2. ústraní *n.*; záchod *m.*; —ſchlauch *m.* záchodový odpad (roura).

Sezession *f.* odloučení, odštěpení *n.*; 2. (arch.) secese *f.*; —iſt *m.* odštěpenec *m.*, secesionista *m.*; —skrieg *m.* válka odštěpenců (v Sev. Americe 1861—65).

Sforz-ando, —*ato* (lt.) (muſ.) důrazně.

Shawl, Schal *m.* (engl.) šál *m.*, šála *f.* (velký šátek kolem krku). [šejk *m.*

Sheik (-s, M. -e) *m.* (engl.-arab.)

Sherif *m.* (engl.) šerif *m.*, krajský soudí. [xerské víno (španělské).

Sherry *m.* (engl.) xeres *m.*, šery *n.*,

Shilling *m.* (engl.) *v.* Schilling.

Shire *f.* (*m.*) (engl.) hrabství *n.*, kraj *m.* (v Anglii). [*m.*, košilina *f.*

Shirting (-s, M. -e) *m.* (engl.) širtink

Shrapnel *m.* (engl.) šrapnel *m.*, trhavka *f.* (výbušná střela). [nivka *f.*

Sialismus *m.* (gr.) slintavost *f.*, sli-

Sibilanten *pl.* (lt.) (grm.) sykavky.

Sibylle *f.* (gr.) Sibyla; fig. věštkyně

sic! (lt.) tak! [*f.*

Sich *pron.* se sebe; sobě, si.

Sichel (M. -n) *f.* srp *m.*; —förmig *adj.* srpovitý; —ling (-s, M. -e) *m.* posrpí *n.*, pokos *m.*, hrsť *f.* (co se najednou srpem užne).

Sicheln srpiti, zkřiviti.

Sichel-schmied *m.* srpař *m.*, srpník *m.*; —wagen *m. v.* Senſenwagen; —zinš *m.* srpné *n.*

Sicher *adj.* jistý, bezpečný (něčím, před kým *n.* před čím); *adv.* jistě, určitě.

Sicherheit *f.* bezpečnost *f.*, jistota *f.*; pojištění *n.*; perſönliche S. am Leben, an der Geſundheit, am Körper bezpečnost osoby životem, zdravím, tělem, bezpečnost osobní, bezpečnost života, zdraví, těla; S. leiſten dáti jistotu.

Sicherheits-behörde *f.* úřad bezpečnosti a jistoty; úřad bezpečenský; —betrag *m.* pojistná suma; —burge *m.* podpůrce *m.*; —dienſt *m.* služba bezpečnostní; —fonds *m.* fond bezpečenský; —karte *f.* lístek bezpečnosti, lístek zabezpečovací; —lampe *f.* pojistný kahan; —leiſtung *f.* dání jistoty; záruka *f.*; —maßregeln *pl. f.* opatření v příčině bezpečnosti; —polizei *f.* policie v příčině bezpečnosti a jistoty, policie bezpečnostní; —röhre *f.* trubice (roura) pojišťovací; aus —rückſichten pro bezpečnost, za příčinou n. v zájmu bezpečnosti, z ohledu na bezpečnost, z příčin bezpečnostních; —ventil *n.* zámyčka n. záklopka pojišťovací; —verſchluß *m.* (b. Brief) zavírka n. podložka zabezpečovací; 2. (Schloß) ochranna závora, bezpečný zámek; —wache *f.* stráž bezpečnosti, stráž bezpečnostní.

Sicherlich *adv.* jistě, zajisté, dojista.

Sichern bezpečiti, ubezpečiti; zabezpečiti; (mont.) rudy propírati.

Sicherſtell-en etw. zjistiti, zajistiti něco, dáti jistotu nač; ubezpečiti, -ovati; —er *m.* jistec *m.*; —ung *f.* zjištění, zajištění *n.*; S. leiſten *v.* Sicherſtellen; —ungsmittel *n.* prostředek zjišťovací.

Sicherung *f.* (mont.) propírání rudy; (elektrotech.) pojistka *f.*

Sicherungsanſtalt *f.* pojišťovna *f.*

Sicht (oh. M.) *f.* hled *m.*, zor *m.*, vidění *n.*; Wechſel auf kurze oder lange S. směnka na krátkou n. na dlouhou lhůtu; in S. na obzoru; die Flotte iſt noch nicht in S. loďstvo se ještě neukazuje. [viditelný; -keit -ost.

Sichtbar *adj.* patrný, zřejmý, vidný,

Sicht-en etw. cíditi, čistiti; podsívati, přesívati; třibiti; pořádati; das Getreide ſ. váti, opálati; Mehl ſ. pytlovati; —end *adj.* třibivý.

Sicht-lich *adj.* shledný, zřejmý; *adv.* patrně; —los *adj.* nevidomý.

Sichtung *f.* přehlížení *n.*; 2. čistění *n.*; 3. pořádání *n.*, prohlídka *f.*

Sicht-wechsel *m.* směnka na viděnou; —werk *n.*, —zeug *n.* (Mühl.) pytlování *n.*

Sicilienne *f.* (fr.) sicilská (t. píseň a tanec). [kanouti.

Sickern mſ. sáknouti; crkati; kapati;

Sider-al, ſideriſch *adj.* (lt.) hvězdný; —ation *f.* ztrnutí *n.*, ztrnulost *f.* (údů); —ismus *m.* (lt.) hvězdoslužba *f.*; 2. (gr.) železoléčba *f.*

Sider-it *m.* (gr.) (Min.) siderit *m.*; —ographie *f.* ocelorytba *f.*, ocelorytectví *n.*

Sie *pron.* ona; *acc.* ji; *pl.* oni, ony, ona; *acc.* je; (als Anrede) vy, vás.

Sieb (-es, M. -e) *n.* síto *n.*, podsévátko, prosévátko *n.*, řešeto *n.*, řítice *f.*, říčice *f.*; (b. Pumpen) cedidlo *n.*; —bein *n.* kost řešetná (kost čichová) *Os esthmoideum*; —beutel *m.* podsévací pytel *m.*; —en prosívati, podsívati, sítovati, třibiti.

Sieben *num.* sedm; —blume *f.* sedmikvět *m.*; —eck *n.* sedmihran *m.*, sedmihraník *m.*; —er *m.* sedmice, sedmička *f.*; (Münze) sedmík *m.*; —erlei *num.* sedmerý; —fach, —fältig *num.* sedmeronásobný; —fingerkraut *n.* nátržník *m.*; —gebirge *n.* sedmihoří *n.*; —geſtirn *n.* (Plejaden, Hyaden) kuřátka *pl.*, slepička *f.* (s kuřaty, prasátka, dešťovnice, báby *pl.*); —hügelig *adj.* sedmichlumý, sedmipahorkový; —hügelſtadt *f.*

(Rom und Prag) sedmipahorkové město; —hundert *num.* sedm set; —hundertel *n.* sedmistina; —jährig *adj.* sedmiletý; —mal *num.* sedmkrát; —meilenſtiefel *m.* sedmimílová bota; —ſchläfer *m.* plch *m.*; fig. ospalec *m.*, chrounil *m.*; —ſtimmer *m.* (Vogel) sedmihlásek *m.*; ddd. —te *num.* sedmý (, á, é); —tel *n.* sedmina *f.*; —tens *num.* za sedmé; —undzwanzig *num.* sedmmecítma; sedm a dvacet, dvacetsedm; —undzwanzigſte ddd. *num.* dvacátýsedmý (sedmadvacátý); —zahl *f.* sedmička *f.*; —zeiten *pl.* senénka *f.*, řecké seno *Trigonella foenum graecum*; —zehn, —zig *num. v.* Siebzehn, Siebzig.

Sieber *m.* prosévač, podsévač *m.*

Sieb-fabrik *f.* sítárna *f.*; —händler, —macher *m.* řešetář, sítař *m.*

Siebner *m. v.* Siebener.

Sieb-tuch *n.* síťkovina, řešetina *f.*, pytlina *f.* [(v mlýně.

Siebwerk *n.* žejbrovadlo *n.*, latina *f.*

Siebzehn *num.* sedmnáct; —er *m.* (Zahl) sedmnáctka *f.*; (Münze) sedmnáctník (sedmnáčník) *m.*; —jährig *adj.* sedmnáctiletý; ddd.—te *num.* sedmnáctý; —tel *n.* sedmnáctina *f.*; —tens *num.* (*adv.*) za sedmnácté.

Siebzig *num.* sedmdesát; —er *m.* sedmdesátník *m.*; —jährig *adj.* sedmdesátiletý; ddd. —ſte *num.* sedmdesátý, á, é; —ſtel *n.* sedmdesátina *f.*; —ſtens *num.* (*adv.*) za sedmdesáté.

Siech *adj.* chorý; churavý, neduživý; ſ. werden zneduživěti, ochuravěti; —bett *n.* nemocenské lože; fig. choroba *f.*; —en mh. churavěti, neduživěti.

Siechenhaus *n.* chorobnice *f.*; —direktion *f.* ředitelství chorobnice; —koſten *pl.* náklady na chorobnici; —verwalter *m.* správce chorobnice.

Siech-er, —ling *m.* neduživec *m.*, churavec *m.*; chorý *m.*; —haus *n. v.* Siechenhaus; —tum *n.* chorobenství *n.*

Siede *f.* řezanka *f.*; 2. paření *n.*; vaření *n.*; 3. spařenina, zapařenina *f.*; —bank *f.* řezací stolice; —kammer *f.* řezárna *f.*, sousek *m.*; —kaſten *m.* řezačka *f.*

Siedel *m.* (*f. et n.*) židle, lavice *f.*; zavěrací postel; (vlt.) sídlo *n.*

Sieden mh. sídliti. [var *m.*, vaření *n.*

Sieden mh. vříti; vařiti se; das S.

Siede-pfanne *f.* (chem.) pánev zavařovací; —punkt *m.* bod varu, bod varový.

Sieder *m.* vařič *m.*, vařil *m.*; 2. S. (Siederohr *n.*) (chem.) varník *m.*; —ei *f.* vařičství *n.*; 2. S. *vn.*

Sied-haus *n.* varna *f.*; —heiß *adj.* vřelý; —hitze *f.* horkost varu, horkost varová; varnost *f.*

Siefern mh. mžíti, mhleti, mrholiti (mlholiti); es ſiefert mží.

Sieg (-es, M. -e) *m.* vítězství *n.*

Siegel (-s, unv. M.) *n.* pečeť *f.*; hängendes S. visutá pečeť; das S. beidrücken přitisknouti pečeť; etw. unter S. geben něco pod pečeť dáti, zapečetiti.

Siegel-bewahrer *m.* pečetník *m.*; —erbrechung *f.* odtržení pečeti; —erde *f.* pečetina *f.*; —geld *n.* plat od pečetění, pečetné (, čho) *n.*; —kunde *f.* pečetisloví *n.*, nauka o pečetech; —lack *m.* pečetní vosk; —lackfabrik *f.* továrna na pečetní vosk. **Siegeln** etw. pečetiti.

Siegel-preſſe *f.* pečetidlo *n.*, pečetnice *f.*; —ring *m.* pečetní prsten; —ſtempiſſe *f.*, —ſtock *m.* pečetidlo *n.*; —ſtecher *m.* pečetíř *m.*, pečetiryjec *m.*; —wachs *n.* pečetní vosk.

Sieg-en mh. (über ſeinen Gegner ꝛc.) vítěziti, zvítěziti; —er *m.* vítěz *m.*

Siegern mh. *v.* Sickern.

Sieges-aufzug *m.* vítězný průvod; —bogen *m.* vítězný oblouk; —feſt *n.* slavnost vítězná; —gepränge *n.* vítězosláva *f.*; —kranz *m.* vítězný věnec, slávověnec *m.*; —lauf *m.* průběh vítězství; —lied *n.* vítězný zpěv; —marſch *m.* vítězný pochod; —voll, ſiegreich *adj.* vítězný, vítězoslavný; —zeichen *n.* vítězné znamení.

Siegmannswurz *f.*, Siegwurz *f.* česnek oděný, devatero odění *Allium victoriale.* [(*v.* Sehen).

Sieh! ſiehe da! hle, hleď, pohleď, viz!

Sieke *f.* samice, samička *f.*

Siekern *v.* Sickern.

Siel (-es, M. -e) *n.* splav *m.*, svodnice *f.* (u rybníka).

Siele *f.* chomout *m.*; —n *pl.* pochvy.

Sielen vodu spustiti.

Siemann *m.* ženkýl *m.*, ženíšek *m.*

Sienit *m.* (Mineral.) *v.* Syenit.

Sierra *f.* (span.) pohoří *n.*

Siesta *f.* (it.) odpočinek *m.*

Siezen (mit „Sie" anreden) onikati (říkati někomu „oni").

Sigill (-s, M. -e) *n.* (lt. *Sigillum*) pečeť *f. v.* Siegel; —ieren pečetiti *v.* Stegeln.

Signal (-s, M. -e) *n.* (fr.) znamení, návěstí *n.*; S., —ſtange (geom.) výtka *f.*; signál *m.*; —ement *n.* znamení *n.*; (Beſchreibung) popis *m.*; —feuer *n.* návěstný oheň; —horn *n.* návěstný roh, návěstná trouba; —iſieren dáti znamení; dáti návěstí, znamením zvěstovati; —ſchiff *n.* návěstná loď; —ſchuß *m.* návěstný výstřel; —ſtange *f.* návěstná tyč, n. žerď *v.* Signal.

Signatar (-s) *m.* podpisce, podpisatel *m.* (kdo se podepsal); —mächte *pl.* (pol.) podepsané mocnosti (na smlouvách mezi státy uzavřených), mocn. zápisné.

Signatur *f.* znamení *n.*, známka *f.*, značka, signatura *f.*; (Unterſchrift) podpis *m.*; S. am Buchſtaben vřezek litery.

Signet *n.* pečeť *f.*

Sign-ieren etwas znamenati co; 2. podepsati se v čem; ein Allerhöchſt —iertes Geſuch žádost znamenaná od Jeho Veličenstva.

Signifikation *f.* (lt.) význam, smysl *m.*

Signor-a *f.* (lt.) paní *f.*, velitelka *f.*; —e *m.* pán, velitel *m.*; —ia *f.* vláda *f.*, vrchnost *f.*; —ina *f.* slečna *f.*

Signum *n.* (lt.) znak *m.*, znamení *n.*; *s. admirationis*, *s. exclamationis* znak n. znaménko podivení, z. zvolání; *s. cohaerentiae* znaménko spojovací.

Sigrist (-en, M. -en) *m.* (Sakristan) kostelník *m.*

Silbe (M. -n) *f.* slabika *f.*, sylaba *f.*

Silben-klauber, —ſchnapper, —ſtecher *m.* (fig.) slovíčkář, puntičkář *m.*; —maß *n.* časomíra *f.*; —rätſel *n.* slabičná hádanka; —ton *m.* slabičný přízvuk; —tonfuchs *m.* (fig.) přízvukotepec *m.*

Silber (-s, oh. M.) *n.* stříbro *n.* *Argentum*; —agio *n.* nádavek na stříbro; —amalgam *n.* amalgam stříbrný; —arbeiter *m.* stříbrník *m.*; —baum *m.* stříbrnec *m.* *Protea*; —bergwerk *n.* hory n. doly stříbrné; —blatt *n.* (bot.) stříbrník *m.*; —fabler, *n.* běloleštěnec *m.*; —fiſch *m.* stříbřejš *m.*; —fuchs *m.* běloduška *f.*, liška stříbřitá *Canis argentatus*; —gehalt *m.* obsažnost stříbra; stříbrovitost *f.*; —geld *n.* stříbrné peníze *pl.*; kurz: stříbro *n.*; —gerate, —geſchirr *n.* stříbrné nádobí; —glanz *m.* (min.) stříbrovec *m.*; —glätte *f.* klejt stříbrný; —haſe *m.* zajíc stříbřitý; —kammer *f.* stříbrovna *f.*, komora se stříbrem; —kämmerer *m.* komorník nad stříbrem; —lachs *m.* (Fiſch) bolen *m.* *Aspius rapax*; —ling *m.* stříbrňák *m.*; —löffel *m.* stříbrná lžíce; —löſung *f.* roztok stříbra; —möve *f.* racek stříbřitý; —münze *f.* stříbrná mince, stříbro *n.*; (einzeln) stříbrňák *m.*

Silbern *adj.* stříbrný; *vrb.* postříbřiti.

Silber-oxyd *n.* kysličník stříbrnatý; —papier *n.* stříbrný papír; —pappel *f.* topol stříbřitý *Populus nivea*; —reiher *m.* volavka stříbřitá; —rubel *m.* stříbrný rubl; —ſalpeter *m.* dusičnan stříbrnatý; —ſchaum *m.* stříbrná pěna; —ſchmied *m.* stříbrník *m.*; —ſchrank *m.* stříbrník *m.*, schrána na stříbro; —ſpinner *m.* stříbropředec *m.*; —ſtickerei *f.* vyšívání stříbrem; —ſtoff *m.* stříbrovina *f.*; —trippel *m.* trupel na stříbro; —verzierung *f.* stříbrná okrasa, ozdoba ze stříbra; —weiß *adj.* stříbrné barvy, stříbrobělý; —weiße Farbe stříbrná barva.

Silen-e *f.* (bot.) smolenka *f.*, silenka *f.* Leimkraut *n.*; —eae *pl.* (bot.) koukolovité (hvozdíkovité).

Silentium *n.* (lt.) mlčení *n.*; *S.!* ticho!

Silex *m.* (lt.) křemen *m.*

Silhouett-e *f.* (fr.), —enbild *n.* nástin *m.*, nastínění *n.*, stínorys *m.*; —ieren nastíniti.

Silikat *n.* křeman *m.*

Siliqua *f.* (lt.) lusk *m.* *v.* Schote.

Silizium *n.* (lt.) křemík *m.*

Sill-e (M. -en) *f.* (Vogelſt.) spíra, švihle *f.*; —en spírati, spírovati; —er *m.* (Vogel) humenečník *m.*

Sillometer *m.* plavební rychloměr.

Silphe (M. -n) *f.* silfa *f.*

Silphide *f.* větrní vila, větruška *f.*

Silphium *n.* (chem.) silfium *n.*

Silurisch *adj.* (geol.) silurický.

Simil-e *adv.* (lt.) podobně; *S. n.* (ſtiliſt.) podobenství *n.*; —iter cadens stejnopádnost *f.*; *s. desinens* stejnoskladnost *f.*; —itudo *f.* podobenství *n.* *v.* Gleichnis.

Simp-el, —ler *adj.* (lt.) prostý, sprostný; —liziät *f.* prostota *f.*

Sims *n.* *v.* Geſims.

Simse *f.* (bot.) *v.* Binſe.

Simul-ant (-en) *m.* přetvářivec, přetvařovač *m.*; —ation *f.* (lt.) předstírání *n.*; —ieren předstírati (n. př. nemoc), přetvařovati se.

Simultan *adj.* (lt.) společný; vespolný; —eität *f.* současnost *f.*; —eus *adj.* současný, zároveň jsoucí; —hypothek *f.* zástava společná n. nerozdílná, vespolná zástava; —ſchuldner *m.* dlužník rukou společnou a nerozdílnou. [milla.

Sinau *m.* kontryhel *m.* (bot.) Alche-

Sinekure *f.* (lt.) sinekura *f.*, bezstarostné pohodlné místo.

Sing *m.* *v.* Sang; —bar *adj.* zpěvný; —droſſel *f.* drozd obecný; —ekunſt *f.* pěvecké umění, zpěváctví, zpěvectví *n.*; —en mh. pěti, zpívati.

Singluſt *f.* zpívavost, zpěvnost *f.*

Singrün *n.* brčál *m.*, zimozelen *m.*, zimostráž *m.* (Immergrün).

Sing-ſchwan *m.* labuť divoká, labuť zpěvná; —ſpiel *n.* hra se zpěvy; —ſtunde *f.* hodina zpěvu.

Singul-är *adj.* (lt.) jednotlivý, zvláštní; —aris numerus jednotné číslo, jednotník *m.*, jednotný počet (grm.).

Sing-vogel *m.* zpěvavý n. zpěvný pták; *pl.* —vögel pěvci *Oscines*; —weiſe *adv.* zpěvmo, zpívavě.

Sink-en mſ. topiti se, potopiti se, tonouti, utonouti, pohroužiti se (do vody); propadnouti se; padnouti; klesati, klesnouti; (mont.) hloubiti, sejmouti; —end *adj.* padající, klesající.

Sinn (-es, M. -e) *m.* smysl *m.*, čidlo *n.*; 2. význam, rozum *m.*; fünf —e pět smyslů; S. beš Geſetzes smysl n. rozum zákona; im —e des Geſetzes wird verordnet dle zákona (po rozumu zákona) se nařizuje; im engeren —e v užším smyslu; es fiel in ſeinem —e aus dopadlo (skončilo) to po jeho chuti (po jeho přání); bei —en ſein sebe mocen býti; biſt du bei —en? máš rozum? aus den Augen, aus dem Sinn sejde s očí, sejde s mysli; von —en kommen smyslů pozbyti. [v. Symboliſch.

Sinnbild *n.* *v.* Symbol; —lich *adj.*

Sinnen mh. mysliti, přemýšleti; obmýšleti; vymýšleti.

Sinnen-all *n.* pomyslnost *f.*; —fällig *adj.* ziejmý, zračitý, patrný; —luſt *f.* smyslnost, tělesnost *f.*; —reiz *m.* popud smyslů, půvab smyslný; —verwirrung *f.* pomatení smyslů.

Sinnes-art *f.* smysl *m.*; —liebe *f.* smyslná láska; —organ *n.*, —werkzeug *n.* čidlo *n.*, smysl *m.*; —täuſchung *f.*, —verirrtegelung *f.* mam smyslů, přelud smyslů, blud smyslů.

Sinn-gedicht *n.* vtipenka *f.*; —gefällig *adj.* smyslný, zálibný, lahodný smyslům; —grün *n.* *v.* Singrün; —ig *adj.* myslivý, domyslný; —lich *adj.* smyslný,

čitelný; S. (mor.) smyslný, tělesný; —lichkeit *f.* smyslnost *f.*; —los *adj.* rozumu zbavený, smyslem pominulý, bez smyslů; —pflanze *f.* citlivka *f. Mimosa*; —reich *adj.* důmyslný, vtipný, důvtipný; —ſpruch připovídka; průpověď, propovídka *f.*; rčení, říkadlo *n.*; podobenství *n.*; —verwandt *adj.* souznačný.

Sintemal *conj.* (vlt.) poněvadž.

Sinter *m.* pěna *f.*, pěnitec *m.*; *pl.* okuje, okoviny *pl. f.*; —ſche *f.* červotočina *f.* [—waſſer *n.* prosakující voda.

Sinter-n mſ. kapati, krápěti; crčeti;

Sin-uatus *adj.* (lt.) chobotnatý; —nös *adj.* oklikatý. [(geogr.) záliv *m.*

Sinus *m.* (lt.) (math.) přístava *f.*;

Siphon *m.* (gr.) trubka *f.*, trubkostroj *m.*, přístroj trubkový; sifon *m.*, srkavka *f.*; —*ophora pl.* slimýši trubkovití.

Sipp-e *f.*, —ſchaft *f.* příbuzenstvo *n.*; *st.* župa *f.*; (zool.) čeleď *f.*; chasa,

Sir *m.* (engl.) pán *m.* [cháska *f.*

Sire! (fr.) nejjasnější pane!

Sirene *f.* (gr.-lt) ochechule *f.*; fig. svůdnice, siréna *f.*; (phyſ.) dunidlo *n.*, siréna *f.*, zvukovrat *m.*! výtruba *f.* (Nebelhorn); —geſang *m.* fig. svůdný zpěv.

Sirius *m.* (gr.-lt.) (aſtr.) psí hvězda.

Sirocco *v.* Scirocco.

Sirup (-es, M. -e) *m.* sirob (sirop) *n.*; —zucker *m.* cukr sirobový.

Sismo..... *v.* Setismo.....

Sistier-en (lt.) etw. staviti, zastáviti něco; —ung *f.* stavení, zastavení *n.*; —ungsperiode *f.* doba stavovací, doba zadržovací; —ungsrecht *n.* právo stavovací, p. stavné. [—en *pl.* mravy.

Sitte (M. -n) *f.* zvyk, obyčej *m.*;

Sitten-gesetz *n.* mravní zákon; —lehre *f.* mravoučení *n.*, mravouka *f.*, mravnictví *n.*; 2. zvykosloví *n.*; —los *adj.* nemravný; —ſpruch *m.* mravní průpověď; —verderbnis *f.* porušení, nákaza mravů.

Sittich ob. Sittig (-es, M. -e) *m.* papuch, papoušek *m. v.* Papagei.

Sittig *adj.* mravný, mravopočestný; —en zvesti, umravniti.

Sittlich *adj.* mravný, obyčejný; länd-liche f. kolik krajů tolik obyčejů; es iſt io f. je to tak obyčejné; —keit *f.* mravnost *f.*

Sittlichkeits-polizei *f.* policie mravnosti; aus —rückſichten z ohledů mravních, prohlédajíc k mravnosti.

Sittſam *adj.* mravný, mravopočestný, umravněný.

Situation *f.* (lt.) poloha *f.*, položení *n.*, situace *f.*; (polit.) stav *m.*; —splan *m.* plán polohopisný, pl. polohy, polohorys *m.*; —szeichnung *f.* kreslení situací, výkres situační, kreslení polohy; ſituieren postaviti, polohu dáti, umístniti; ſituiert: položen, a, o, ý; gut ſituiert v dobrých poměrech, okolnostech, v dobrém stavu, dobře zařízen.

Sitz (-es, M. -e) *m.* sídlo *n.*; 2. sedadlo *n.*; 3. sedátko *n.*; 4. sedění, sezení *n.*; 5. místo *n.*; S. und Stimme haben hlas i místo míti; den S. einnehmen sednouti, usednouti, zasednouti.

Sitz-aufſperrer *m.* (Theat.) klíčník sedadel, odmykač sedadel; —bank *f.* lavice *f.*; —fein *n.* sedací kost, kyčelní kost *f. Os ischii.*

Sitz-en mh. u. mſ. seděti; bydleti; —end *adj.* (bot.) přisedlý, sedavý.

Sitz-fleiſch *n.* zasedlost *f.*; er hat kein Sitzfleiſch není ze sedliště (je neposeda; der hat S. je z posadova (ten posedí); —füße *pl.* (der Vögel) nohy sedací; —geſell *m.* usedlý n. samosedlý tovaryš, samodělec *m.*; —geld *n.* (in Kirchen) stoličné *n.*; —knochen *m.* sedací kost; —kranz *m.* podsedek *m.*, podsedková kůže; —ling (-es) *m.* usedlík, sedálek, posedálek *m.*; —ort *m.* sedací místo, sedátko, sedliště *n.*, sedárna *f.*; —polſter *m.* (*n.*) podsedek *m.*; —ſtatt, —ſtätte *f.* sedadlo *n.*

Sitzung (M. -en) *f.* sezení *n.* (k. př. rady), schůze *f.*, zasedání *n.*

Sitzungs-bericht *m.* zpráva o schůzi; —lokale *n.* místnost zasedací; —protokoll *n.* protokol o schůzi; —ſaal *m.* síň zasedací, síň rokovací, síň ke schůzím; —verhandlung *f.* jednání v sezení.

Sitz-verkauf *m.* prodej sedě, prodej sedíc, pr., při němž se sedí; —zimmer *n.* sednice, sedárna *f.* [v karty).

Sizettespiel *n.* (fr.) šístka *f.* (hra

Skab-ies *f.* (lt.) svrab, chrásta *v.* Räude; —iös *adj.* chrastavý, prašivý; —iole *f.* (bot.) chrastavec, hlíznik.

Skala *f.* (lt.-it.) Skale (M. -en) *f.* (Muſ. *etc.*) stupnice, skála *f.*

Skalde (-en) *m.* (nor.) pěvec (u *st.* Norů). [*m.*

Skalenoeder *n.* (*m.*) (gr.) vápnotvar

Skalp *m.* (engl.) olbí *n.*, polebnice *f.*, kůže na lebce; —ieren (lt.) kůži s lebky sedříti, skalpovati.

Skamnum *n.* (lt.) lavice *f.* (školní).

Skandal (-s, M. -e) *m. et n.* (fr.) pohoršení *n.*, ostuda *f.*, skandál *m.*; —ös *adj.* pohoršlivý; —e Schriften und Bilder pohoršlivé spisy a obrazy.

Skan-dieren (lt.) skandovati, počítati slabiky; —ſion *f.* rozměr, rozměřování.

Skansoren *pl. m.* (lt.) (zool.) šplhavci.

Skapito *m.* (it.) ztráta *f.*

Skapulier (-s, M. -e) *n.* (lt.) škapulíř.

Skarifizieren (chir.) natrhnouti, roztrhnouti, naseknouti tělo.

Skarlatina *f.* (lt.) (med.) šarlach, šarlat *m.*, spála *f.*

Skarpe *f.* škarpa *f.* (Eskarpe).

Skart-eke *f.* čtvrtka, škartka *f.* (papíru); —ieren (Akten) vylučovati (nepotřebné spisy úřední), skartovati.

Skat (-es) *m.* (*n.*) skat (škart) *m.*, odkladačka (hra v karty).

Skelett (-s, M. -e) *n.* (fr.-gr.) kostra *f.*, skolivec, kostěnec *m.*; —tiere *pl.* obratlovci.

Skept-izismus *m.* (gr.) pochybovačnost *f.*, pochybovatelství *n.*; —iker *m.* pochybovatel, pochybovač *m.*; —iſch *adj.* pochybovačný, skeptický.

Ski *m.* lyže, sněžnice *f.*

Skirrhus *m.* (gr.) zkornatělá rakovina, koravina *f.* (med.).

Skizz-e (M. -en) *m.* (it.) nákres, náčrtek, nástin, nárys *m.*, črta *f.*; —enbuch *n.* nákresník (*vulgo* skicák); —ieren nakresliti, načrtnouti, nastíniti.

Sklave (-n, M. -n) *m.* otrok *m.*

Sklaven-halter *m.* otrokář, otročník *m.*; —handel *m.* otrokářství, otročnictví, lidokupectví *n.*, obchod s otroky; —händler *m.* otročník, otrokář, lidokupec *m.*; —joch *n.* otrocké jařmo, otroctví *n.*; —markt *m.* otročí trh; —platz *m.* tržiště na otroky; —ſchiff *n.* loď s otroky; loď otročnická; —ſtaat *m.* stát otročnický; —ſtand, —tum *n.* otroctví *n.*; —unterjocher *m.* otročitel, otrokář *m.*

Sklav-erei *f.* otroctví *n.*; —in *f.* otrokyně *f.*; —iſch *adj.* otrocký.

Sklero-ma *n.* (gr.) zatvrdlina *f.*; —ſis *f.* (gr.) zkornatění cev n. tepen (med.).

Skolie (M. -ien) *f.* (gr.) hodovní píseň *f.* [nožka *f.*

Skolopend-er *m.*, —*ra f.* (gr.) stonožka (it.) *v.* Diskonto *v.* Eskonto.

Skontrier-en (die Kaffe) skontrovati, pokladnici přehlížeti, pokladnici prohlížeti; —ung *f.* (der Kaffe) přehlížení, skontrování pokladnice, prohlídka pokladnice; —ungsprotokoll *n.* přehlížecí protokol, skontrovací protokol, protokol o přehlídce pokladny.

Skontro *n.* (it.) skontro *n.*, prohlídka, přehlídka *f.* (pokladnic, skladišť); St., —buch *n.* zásobná kniha; (im Kameralſtil) snáška *f.* [*adj.* kurdějovitý.

Skorbut *m.* (fr.) kurděje *pl.*; —iſch

Skorpion (-s, M. -e) *m.* štír *m.*

Skorso *m.* (it.) prošlý měsíc.

Skorzonera *f.* (it.) hadí mord (bot.).

Skrib-a *m.* (lt.) písař; —ifar *m.* peromet, peroškrab *m.*; —ler *m.* škrabák, škrabal *m.*

Skript-or *m.* (lt.) písař, spisovatel, letopisec *m.*; *Scriptum*, *pl. Scripta* spis *m.*, spisy, písemnosti *pl.*; —ur *f.* písmo, psaní *n.*, rukopis *m.*

Skrof-el (M. -n) *f.*, *Scrophulae pl.* krtice (med.); *Scrophularia f.* krtičník *m.* (bot.); —uliſmus *m.*, —uloſis *f.* (med.) krtičnatost; —uloſ *adj.* krtičnatý.

Skrupel (M. -n) vrtoch *m.*; —haft vrtošivý, vrtohlavý.

Skrupul-ant (M. -en) *m.* vrtošivec, vrták *m.*; —oſ *adj. v.* Skrupelhaft; —um *n.* (lt.) skrupul *m.* (váha).

Skrut-ator *m.* (lt.) sčítatel *m.*; —inieren (lt.) sčítati hlasy, počítati hlasy (při volbě), skrutinovati; —inium *n.* sčítání hlasů.

Skudo *m.* (it.) skudo (římský tolar).

Skulptur *f.* (lt.) rytba, rytina *f.*; sochařství *n.* [*Mephitis.*

Skunk *m.* smradoch *m.* (Stinkthier)

Slaw-e (-en, M. -en) *m.* Slovan *m.*; —enfeind *m.* protislovan, slavobor *m.*; —enfreſſer *m.* slavožrout, slovanožrout *m.*; —enfreund *m.* slavomil *m.*; —ismus *m.* slovanství *n.*; —iſch *adj.* slovanský.

Slawophag (-en) *m. v.* Slawenfreſſer.

Sliwowitz *f.* (Sliwowitz *m.*) slivovice *f.*

Smalte *f. v.* Schmalte.

Smaragd (-es, M. -e) *m.* (gr.) smaragd *m.* (zemrud, zemrud *m.*).

Smegma *n.* (gr.) maz *m.*

Snob *m.* (engl.) hrdopýšek, chudopýšek *m.*; —ismus *m.* chudopyšenství *n.*

So *pron.* který, jenž, co; *adv.* tak; so gegeben jakož dáno; so wahr mir Gott helfe! tak k tomu mi dopomáhej Bůh! wie ſo? jak to? *conj.* tedy; ſobald, ſobald als jakmile, jen co; hned jak.

Socke (M. -n) *f.* příkopytí *n.*; 2. obnožka *f.*; 3. S. *v.* Sockel.

Sockel (-s, unv. M.) *m.* am Säulenſtuhl přínož (podnož) *f.*; (b. Maur.) schodec; —geſims *n.* římsa přínožná; —raum *m.* přízemí *n.*

Socken příkopyťí přidělati; 2. ponožky vzíti; ſich ſ. usaditi se ke dnu.

Sod (-es, M. -e od. Söde) *m.*, —e, Sode (M. -n) *f.* var, svar *m.*, svaření *n.*; 2. omáčka, jíška *f.*; 3. nečistota *f.*; 4. S. (oh. M.) žáha *f. v.* Sodbrennen.

Soda *f.* soda, salajka *f.*; —fabrik *f.* sodovna *f.*

Sodalis *m.* (lt.) soudruh, společník *m.*

Sodann *adv.* pak, potom. [voda.

Sodawasser *n.* sodovka *f.*, sodová

Sodbrennen *n.* žáha *f.*, pálení žáby *Pyrosis.* **Sode** *f. v.* Sod; 2. *v.* Soda.

Sodomit (-en, M. -en) *m.* sodomník, sodomita *m.*

Soeben *adv.* právě, právě teď.

Sofa *n.* sofa *f.*, lehátko *n.*, pohovka *f.*

Sofern *conj.* pokud, pokavad.

Soff (-es, oh. M.) *m.* chlast *m.*, ožralství, opilství *n.*; auf einen S. jedním douškem. [delní stěna, předstěnek *m.*

Soffite *f.* (lt.) (arch.) sofita *f.*, divá-

Söffling (-es, M. -e) *m.* chlastoun, ochlasta, opilec *m.*

Sofort *adv.* potom; tak dále, tudíž; ihned; *v.* Sogleich. [n. stopa po lodi.

Sog (-s) *m.* cucnutí *n.*; sos *m.*; brázda

Sogar *adv.* ano i, ba i, anobrž.

Sogenannt tak zvaný, tak nazvaný, tak řečený.

Sogleich *adv.* hned, ihned, hnedle.

Sohlbank *f.* podokenní pásek.

Sohle (M. -en) *f.* podešev *m.*; 2. chodidlo *n.*; 3. ploska, příplata *f.* (u pluhu); 4. práh *m.*; 5. dlaha, dlažka, dlaždička *f.*; 6. S. im Flußbett dno *n.*; 7. *v.* Sole.

Sohlen *n.* podražení *n.*, podrážka *f.*; —gänger *pl. m.* (zool.) ploskochodci; —leder *n.* podešvice, podešvina *f.*; —platte *f.* spodní plotna.

Sohl-leder *n. v.* Sohlenleder, —ſchiene *f.* (Oekon.) příplata *f.*; —ſtein *m.* (Hütt.) půda *f.*; kámen podkladný.

Sohn (-es, M. Söhne) *m.* syn *m.*

Söhnchen, Söhnlein *n.* synáček *m.*

Söhn-bar *adj.* smiřitelný; —e *f.* smíření *n.*; —en mířiti, smířiti; ſich ſo; —opfer *n.* oběť za hřích, oběť na smíření, smírná oběť.

Sohns-kind *n.* vnouče, synovče *n.*; —ſohn *m.* vnuk *m.*; —tochter *f.* vnučka *f.*

Soirée *f.* (fr.) večerní zábava, večírek *m.*

Sojabohne *f.* soja *f. Soia hispida*, (*S. japonica*, *Dolichos soia*).

Sokrat-isch *adj.* (gr.) sokratický; rozmluvný; —ifieren sokratisovati.
Sol *v.* Sonne.
Solange *adv.* potud, pokud, až; za.
Solan-eae *pl.* (bot.) lilkovité (rostliny); —in *n.* lilkovina *f.*; —*um n.* (lt.) lilek *m.*
Solarjahr *n. v.* Sonnenjahr. [(rstl.).
Solawechsel *m.* směnka jediná.
Solch, —er, —e, —es *pron. adj.* taký, takový, ten; —emnach dle toho; —enfalls v takové případnosti; —ergeſtalt, —ermaßen *adv.* na takový způsob, na ten způsob; —heit *f.* takovost, takost *f.*
Sold (*-es, oh. M.*) *m.* plat *m.*, služné (, ého) *n.*; (žold *m.*); Truppen in S. nehmen najmouti vojsko.
Soldat (*-en, M. -en*) *m.* voják, vojín *m.*
Soldaten-geist *m.* vojenský duch; —leben *n.* vojenský život; —preſſung *f.* nucení k vojně; —ſtand *m.* vojenský stav, vojenství *n.*; —weib *n.* vojačka *f.*, *sl.* vojenka *f.*
Söldisch *adj.* vojenský, vojácký.
Söld-ling *m.* najatec *m.*; —ner *m.* placenec, námezdník; žoldnéř *m.*
Soldo *m.* (it. Münze) žold *m.*
Sole *f.* slať; solina; solice *f.*; samosol *m.*; ropa, rapa *f.* (solná).
Solen-salz *n.* vařenka *f.*; —tränke *f.* nápustka, nápouštka *f.*; —wage *f.* solimér *m.* [slavnost *f.*
Solenn *adj.* (lt.) slavný; —ität *f.*
Solfatar-a *f.* (it.) sirný důl, sirná sopka, solfatara *f.* (geol.). [listvý.
Solid *adj.* (lt.) správný, řádný; 2. ce-
Solidar-haftung, —verbindlichkeit, —ität *f.* spoluzávaznost, vespolnost, nerozdílnost *f.*; závazek *m.*, závaznost rukou společnou a nerozdílnou; —iſch, *in solidum* spoluzávazně, vespolně, společně a nerozdílně, společnou a nerozdílnou rukou.
Solidität *f.* (lt.) správnost, řádnost *f.*
Solid-ungula *pl.* (zool.) kopytní n. jednopazneční ssavci; —*us v.* Dicht, Solid; *in —um v.* Solidariſch.
Solifugae *pl.* (zool.) válcovití (hmyzi).
Soliloquium *n.* (lt.) samomluva *f.*
Solitär *m.* (fr.) samotář *m.*; (Edelſtein) samotník, samokam, sirotek *m.*
Sollen mh. míti, slušeti, dlužen býti; es ſ. viele außerordentliche Dinge geſchehen ſein šla pověst, že se událo mnoho věcí neobyčejných, stalo se prý mnoho věcí neobyčejných; er ſoll warten nechť čeká, ať čeká, ať počká; wozu ſoll das? k čemu to? ſie ſollen auch noch ſo reich ſein byť byli sebe bohatší; Soll (fm.) má dáti, přijal.
Söller *m.* pavlač *f.*; 2. sýpka *f.*
Soll-Etat *m.* einer Anzahl početný stav, jak býti má.
Sollinhalt *m.* předepsaný obsah.
Sollizit-ation *f.* (lt.) obstarávání něčeho; —ieren povzbuzovati; vymáhati něco, naléhati na koho; —or *m.* solicitátor, zástupce (právní) *m.* [dozorce.
Solmeister *m.* solmistr *m.*, solivární
Solmisieren (Muſ.) škálu odzpívati, solmisovati.
Solo *n.* (it.) solo *n.*; samozpěv *m.*; samotanec *m.* [mluv *m.*
Solözismus *m.* (gr.) (grm.) chybno-
Solstitial-koluren *pl.* (aſtr.) krojníci slunovratní; —punkte *pl.* (aſtr.) body slunovratné. [stoj *m.*, stání slunce).
Solstitium *n.* (lt.) slunovrat *m.* (slunо-
Solution *f.* (lt.) rozřešení *n.*; 2. rozvod, rozklad *m.*; 3. (chem.) roztok *m.* (Auflöſung).
in solutum (lt.) místo placení n. zaplacení; jdn. *in sol.* ſeiner Auslagen eine Sache einantworten někomu odevzdati něco místo zaplacení.
Solv-ent *adj.*, —enz *f.* (lt.) *v.* Zahlungsfähig, keit.
Solweide *f. v.* Salweide.
Somato-logie *f.* (gr.) tělosloví *n.*, tělověda *f.*; —sa *f.* výživina *f.*
Sommation *f.* (fr.) poslední vybídnutí.
Sommer (*-s, unv. M.*) *m.* leto (léto) *n.*
Sommer-abend *m.* letní večer; —acker *m.* měkkota *f.*; —anzug *m.* letní oblek; —aufenthalt *m.* letní přibytek, letní byt; —bau *m.* jař *f.*; —bier *n.* ležák *m.*; —birn *f.* letní hruška; —bocke *f.* kralka, králice *f.*, léto *n.*; —eiche *f.* letňák, křemelák *m.*; —faden *m.* babí (babské) léto; —feld *n.* měkkota *f.*; —fleck, —fleckig *v.* Sommerſproſſen, Sommerſproſſig; —friſche *f.* letiny, letniny *pl.* (letní byt); —frucht *f.*, —getreide *n.* jařina, jař *f.*; —gewächs *n.* letní rostlina; —haft *adj.* (*adv.*) jako leto, jako v létě; —haus *n.* letník, letohrad *m.*; —holder *m.* chebdí *n.*; —hoſe *f.* (b. Mädchen) letní rousky, letničky *pl.*; —jacket *n.* letní kazajka; —käfer *m.*, —fälbchen *n. v.* Sonnenkäfer; —kleid *n.* letní šat n. oděv; S. der Vögel letní opeření; —korn *n.* jaré žito; —laube *f.* besídka *f.*; —lich *adj.* letní; —mal *n.* piha *f. v.* Sommerſproſſe; —mäßig *adj.* letní; —monat *m.* srpen *m.* (8. měsíc). [žuje.
Sommern mh.; es —t leto se přibli-
Sömmern mh. stíniti, cloniti; 2. sluniti, vystaviti na výsluní; 3. úhor jaří zasíti; 4. Gewächſe od. Tiere ſ. přes leto chovati, letňovati.
Sommer-nacht *f.* letní noc; —nachtstraum *m.* sen v noci letní (svatojanské); —obſt *n.* letní ovoce; —punkt *m.* (aſtr.) letní bod; —raps *m.* olejka *f.*; —rock *m.* letní kabát; 2. letnička *f.*, letní sukně; —ſaat *f.* jař, jařina *f.*, jarní setba; —ſolſtitium *n.*, —ſonnenwende *f.* letní slunovrat; —ſproſſe *f.* piha *f.*; *pl.* (*-n*) pihy, pihovatost, pihavost *f.*; —ſproſſig *adj.* pihavý, pihovatý; —zeit *f.* leto *n.*, letní čas, letní doba; zur S. v létě; —überzieher *m.* letní převlečník; —urlaub *m.* letní dovolená, letní prázdniny; —vogel *m.* motýl *m.*; —weizen *m.* jarka *f.*, jará pšenice; —wetter *n.*, —witterung *f.* letní počasí, letní pohoda; —wurz *f.* záraza *f. Orobanche.*
Somnambul-e (*-en*) *m.*, —iſt (*-en*) (lt.) *m.* náměsičník *m.*; —ismus *m.* náměsíčnost *f.* [ospalství *n.*, spavice *f.*
Somnolenz *f.* (lt.) spavost, spanlivka,

Sonach *adv.* pak, potom.
Sonate (M. -n) *f.* (it.) sonáta *f.*
Sonde *f.* (fr.) (chirurg.) sonda *f.*, ohlédací želízko, ranhojičské skoumadlo, badátko *n.*; 2. nořidlo *n.*
Sonder *prp. c. acc.* (vlt.) bez; ſ. Furcht und Grauen bez strachu a bázně; ſ. Zweifel bezo vší pochybnosti (bez pochyby); ſ. Gleichen nemaje rovného (podobného), že nenajde rovného.
Sonderbar *adj.* zvláštní, divný, podivný; *adv.* ku podivu; —keit *f.* zvláštnost, podivnost *f.*
Sonder-bund *m.* odlučný spolek, odštěpný spolek; zvláštní spolek; —gelüfte *n.* odlučná choutka.
Sonderlich *adv.* zvláště. [divín *m.*
Sonderling *m.* zvláštnůstkář *m.*, po-
Sondern *cnj.* nébrž, nýbrž, anobrž, alebrž; (vlt.) kromě; nicht nur... ſondern auch.... nejen.... ale i....
Sondern (abſ....) odděliti; odloučiti.
Sonders *adv.* (vlt.) zvláště *v.* Beſonders; ſamt und ſ. všickni vesměs, všickni vespolek.
Sonderſtellung *f.* osamotnělé n. odlučné postavení, zvláštní postavení.
Sonderung *f.* oddělení, odloučení *n.*
Sondier-en (fr.) zkoušeti, skoumati, zpytovati; ohledávati (ránu); 2. olovnici spustiti; —pfahl *m.* bidlo skoumací, skoumadlo, pátradlo *n.*
Sonett (-s, M. -e) *n.* (it.) sonet *m.*, znělka *f.* **Sonnabend** *m.* sobota *f.*
Sonnberg *m.* (geogr.) žárovina *f.*; 2. slunibor *m.*
Sonne (M. -n) *f.* slunce *n.* (*Sol* lt., *Helios* gr.); etw. an die Sonne legen *vn.*
Sonnen *vrb.* sluniti, na slunce vystaviti, na výsluní položiti, na slunci hřáti; —bad *n.* (med.) slunění, sluneční lázeň.
Sonnen-aufgang *m.* východ slunce; —bahn *f.* dráha slunce, sluneční dráha; —bezirk *m.* obsluní *n.*; —blume *f.* slunečnice *f. Helianthus*; —brand *m.* žár sluneční, sluneční úpal; —fäckeln *pl.* pochodně sluneční; —ferne *f.* daleko-slunní, odsluní *n.*; —finſterniß *f.* zatmění slunce; —fleck *m.* skvrna na slunci, sluneční skvrna; —gebiet *n.* osluní *n.*, —geflecht *n.* (zool.) pletež břišní; —glas *n.* (astr.) sklo sluneční; —glut *f.*, —hitze *f.* sluneční žár, sluneční vedro; —gott *m.* Jason, Slunečník *m.*; —hof *m.* slunečník *m.*, kolo n. kruh okolo slunce; —jahr *n.* sluneční rok, obyčejný rok; —jungfrau *f.* panna sluneční; —käfer *m.*, —kälbchen *n.* slunečko *n.*, pinkalinka, pelesta *f. Coccinella*; —klar *adj.* zjevný, patrný, zřejmý; —koller *m.* sluneční janek; —kreiß *m.* osluní *n.*; —krone *f. v.* Sonnenblume; —lauf *m.* běh n. oběh slunce; —licht *n.* sluneční světlo; 2. výsluní *n.*, slunečnost *f.*; —mikroſkop *n.* sluneční drobnohled; —nähe *f.* blízkosluní, přísluní, úsluní *n.*; —niedergang *m.* západ slunce; —rauch *m.* střížaha *f.*; *pl.* požáry; —regen *m.* déšť při září sluneční (žrt. na staré panny rez); —ſchein *m.* sluneční zář, slunečnost *f.*, výsluní *n.*; —ſchirm *m.* slunečník, slunník *m.*; —ſchuß *m.* (Pferdefehl.) slunečnice *f.*, myš *f.*; —ſchwäche *f.* (der Augen) slunečnost *f.*; —ſtaubchen *n.* prášek sluneční; prvek *m.*; —ſtich *m.* zažeh, úžeh sluneční, sluneční úpal; er hat einen S. bekommen slunce ho žáhlo, zahořel na hlavu; —ſtillſtand *m.*, —ſtandpunkt *m.* slunovrat *m.*; —ſtrahl *m.* paprsek sluneční; —ſtraße *f. v.* Sonnenbahn; —tag *m.* sluneční den; —tau *m.* (bot.) rosnatka, rosička *f. Drosera*, sluneční rosa; —uhr *f.* sluneční hodiny *pl.*; —vogel *m.* ohnivák *m. Leiothrix luteus*; —warme *f.* sluneční teplo; —weg *m. v.* Sonnenbahn; —weite *f.* vzdálenost slunce; —wende *f.* slunovrat *m. Solstitium*; 2. (bot.) otočník *m. Heliotropium*; —wurz *f.* záraza *f. Orobanche*; —zeiger *m.* jazýček, ručička (na slunečních hodinách); —zeit *f.* sluneční čas; —zirkel *m.* kruh n. dráha sluneční; —zyklus *m.* letokruh sluneční.
Sonnig *adj.* slunný. [*Domínica.*
Sonntag (-s, M. -e) *m.* neděle *f.*
Sontags-buchſtabe *m.* (astr.) litera nedělní; —entheiligung *f.* rušení neděle; —jäger *m.* svátební lovec; sv. střelec; —kind *n.* nedělníček *m.*, nedělňátko *n.*, košilátko *n.*, šťastnoušek *m.*; —kleid *n.* sváteční oděv n. šat; —reiter *m.* sváteční jezdec; fig. nedělkář *m.*; —ruhe *f.* nedělní klid; —ſchule *f.* nedělní škola; —ſtaat *m.* nedělní výstroj.
Sonor, —iſch *adj.* (lt.) zvučný, hřmotný (hlas).
Sonſt *adv.* mimo to, kromě toho; jinak; jindy; sice; nebo, ostatně; —ig *adj.* ostatní; někdejší.
Sonus *m.* (lt.) hlaska *f.*, zvuk *m.*
Soole *f. v.* Sole.
Soor *m.* (med.) zážer, rozjed *m.*
Sopha *f. v.* Sofa.
Soph-isma *n.* (gr.) klamný závěrek; —iſt (-en) *m.* sofista *m.*, mudroch *m.*, chytromluvec *vulgo* mudrlant *m.*; —iſterei *f.*, —iſtik *f.* chytromluvnost *vulgo* chytristika *f.*; —iſtiſch *adj.* mudrácký.
Sophta (M. -s) *m.* softa *m.*, turecký student.
Sopp! *int.* zpátky! zpět!
Sopran (-s) *m.*, *Soprano* *m.* (lt.) sopran *m.*, vysoký hlas ženský (diskant *m.*).
Sora *f.* (gr.-fr.) (med.) změtice *f.*
Sorb-apfel *m.*, —birn *f.* oškeruše *f.*
Sorbet *m. et n.* (arab.-fr.) (orient. Getrank) šerbet *m.*, chladivka *f.*
Sorbil *adj.* (lt.) střebný.
Sordine *f.* (it.) (Mus.) příduska *f.*; *con sordino* (it.) s příduskou.
Soredium *n.* (gr.-lt.) (bot.) kupka *f. v.* Bruthäufchen.
Sorgbefreit *adj.* bezstarostný.
Sorge (M. -n) *f.* starost *f.*, péče *f.*; S. für etw. tragen péči míti o, dbáti o, dbáti čeho, pečovati.
Sorgen (für etw.) pečovati, starati se o; etw. ſ. obávati se čeho; —frei *adj.*

bezstarostný; —voll *adj.* starosti plný; trampotný, ustaraný.

Sorg-falt (ob. M.) *f.* bedlivost *f.*, péče *f.*; —fältig *adj.* bedlivý, pečlivý.

Sorghum *n.* (bot.) cirok, surok *m.*, indiánské proso.

Sorg-lich *adj.* pečlivý; —los *adj.* bezstarostný, nepečlivý; *adv.* bez péče; —losigkeit *f.* bezstarostnost *f.*, bezstarostí (*n.*); nepečlivost *f.*; —sam *adj.* pečlivý, dbalý; -keit -ost.

Sorgsamen *m. v.* Sorghum.

Sorites *m. v.* Sorytes.

Sorte (M. -en) *f.* (fr.) druh *m.*

Sorten *v.* Sortieren. [vati).

Sortieren rozvrhovati, tříditi (druho-

Sortiment (-es, M. -e) *n.* (fr.) výběr *m.*, sklad rozmanitého druhu (zboží); (S.-Buchhandel knihkupectví skladnické; Verlags-Buchhandel knihkupectví nákladnické); —handel *m.* obchod věcmi svěřenými.

Sorus *m.* (gr.) (bot.) hromádka *f.*

Sorytes *m.* (gr.) hromadný závěrek; hromadný rozsudek.

Sottise *f.* (fr.) pošetilost, hloupost *f.*, bláznovství *n.*; 2. urážka *f.*, nesluš-nost *f.* [tajeným hlasem.

sotto voce (it.) přidušeným n. při-

Soubrette *f.* (fr.) subreta *f.* (v divadle); chytračka *f.*

Souffl-eur *m.* (fr.) napověda *m.*; —ieren napovídati. [čeřeti.

Soup-er *n.* (fr.) večeře *f.*; —ieren ve-

Sous-lieutenant *m.* (fr.) podporučík *m.*

Soutenieren (fr.) podporovati; 2. hájiti něčeho. [podzemek *m.*

Souterrain (-s) *m.* (fr.) podzemí *n.*,

Souvenir *n.* (fr.) upomínka *f.*

Souverän *adj.* (fr.) svrchovaný; S. (-s) *m.* svrchovaný panovník; suverén *m.*; —b'or *m.* (Münze) suvrén, suvrýn *m.*; —ität *f.* svrchovanost *f.*, vrchmocí *n.*; —itätsrechte *pl. n.* práva svrchovaná. [*m.* (anglický).

Sovereign *m.* (engl. Münze) suvrýn

Soviel *num.* tolik, tolikéž; *adv.* [ov. ich weiß pokud vím; [ov. wie tolik jako by; —erlei *num.* tolikerý; —fach *adj.* (*num.*) tolikeronásobný.

Soweit als . . . (insoweit) *adv.* pokud, dokavad.

Sowie *adv.* (*conj.*) jakož.

Sowohl . . . als auch *conj.* jak . . . tak, netoliko . . . nýbrž i, nejen . . . ale i, i . . . i.

Sozialbel *adj.* družný, společenský; *Sociable m.* (fr.) soudruh (povoz na společné n. zábavné vyjížďky).

Sozial *adj.* společenský, sociální; —demokratie *f.* sociální demokracie; (snaha obecného lidu po účastnosti v hospodářství jiných stavů); —ismus *m.* socialismus *m.* (náuka o společenských poměrech); —ist (-en) *m.* socialista *m. vulgo* socan; —verhältnisse *pl.* poměry společenské (sociální).

Sozialiv (-s) *m.* (grm.) sociativ, společník *m.* (7. pád s předložkou).

Sozietät *f.* společnost *f.*; spolek *m.*

Soziologie *f.* spolkověda *f.*; lidosloví *n.* [druh, soudruh *m.*

Sozius (*pl.* Sozii) *m.* (lt.) společník,

Sozusagen *adv.* takořka, takměř.

Spachtel *m.* (*f.*) (Typ.) náběrka, roztěrka *f.* (barvy). [záblý.

Spächtig *adj.* hubený, přepadlý, vy-

Spada *f.* (lt.) meč *m.*

Spadix *f.* (gr.) (bot.) palice *f.*

Spagat (-es, M. -e) *m.* (it.) špagát *m.*, motouz *m.*; —büchse *f.* špagátnice *f.*; —spule *f.* cívka na špagát.

Späh, —e *f.* vyzvídka *f.*, zvěd *m.*, *pl.* zvědy, špehy; —auge *n.* slídivé oko; —biene *f.* vyzvědačka *f.* [po kom.

Spähen vyzvídati, číhati, slíditi, pásti

Späher *m.* vyzvědač, slídič; slídil, špehoun *m.*; —gabe *f.* slídivost *f.*

Spahi (M. -s) *m.* (türk.) jezdec *m.*; 2. rytíř *m.*, zeman *m.* (turecký).

Spalet (v. Fenster) špaleta *f.*; —laden *m.* okenice špaletná.

Spalier (-s, M. -e) *n.* (im Zimmer) čaloun, koberec *m.*; (im Garten *etc.*) dvojřadí *n.*; (mil.) špalír *m.*, dvouřadí *n.*

Spalt (-es, M. -e) *m. v.* Spalte; S. bei der Feder rozštípení *n.*, skřipec *m.*; —bar *adj.* štípatelný, rozštěpný; —bruch *m.* štěpina *f.*, rozštěp *m.*, porušení rozštípením.

Spalte (M. -n) *f.* štěrbina, skulina, rozpuklina, rozsedlina *f.*; 2. rozštěp, proštěp *m.*; 3. (arch.) spára *f.*; 4. S. am Knochen skula *f.*; 5. (Rubrik) sloupec *m.*; 6. (Typ.) sloupec *m.* [*f.*

Spalt-el, —chen *n.* (v. Obst) křížalka

Spalten štípati, rozštípati; klátí, kálati (dříví); inf. pukati, rozpukati se, štípati se, rozštípati se; gespaltet o. gespalten rozštípený.

Spalt-füße *pl.* nohy klanoprsté; nohy obroubené (u ptáků); —futter *n.* (v. Drechsler) kličidlo, svěradlo *n.*; —ig *adj.* škulinatý, štěrbinatý; štípatelný; —säge *f.* pila rozvrhovací, rozvrhovačka *f.*; rozmítačka *f.*; —schnäbler *pl.* klanozobci (ptáci); —schnitt *m.* rozštěp *m.*; —ung *f.* rozštípení *n.*, rozštěp *m.*; rozdělení *n.*; nesvornost *f.*; roztržka *f.*; S. des Flusses roztoky *pl. m.*; —wunde *f.* rozštěp *m.*; —zeug *n.* (v. Zimmerm.) rozvrhovačka *f.*; —züngler *pl. m.* klanojazyčníci (plazi).

Spalze *f.* otřepky, opišky *pl. m.*

Span (-es, M. Späne) *m.* blána *f.*; 2. tříska, třískа, dřizha *f.*, odkolek *m.*, odštěpek *m.*, štěpinka *f.*; Leuchtsp. dračka *f.*, louč *f.* (špán *m.*); 3. podlipka *f.*

Spänekalb *n.* odstávče *n.*

Spänen dávati cucat; (ab-) odstaviti.

Spanferkel (-s, unv. M.) *n.* podsvinče *n.*, sele *n.* (čunče *n.*).

Spange (M. -n) *f.* spona, sponka *f.*,

Spängler *v.* Spengler. [spinadlo *n.*

Spanisch *adj.* španělský; —e Fliege pryskyrka *f.*; —er Flieder šeřík *m.*; —e Reiter rozsochy, rohatky, rohatiny *pl.*; —es Rohr španělka *f.*; das sind ihm —e Dörfer to je mu podivné.

Spänlage *f.* výtoň *f.*
Spanmacher *m.* dračkář *m.*
Spann (-es, M. Spänne) *n.* spřež *f.*; 2. nárt *m.*; 3. S. d. Sattler rožník *m.*; —ader *f.* svazová n. suchá žíla; —brett *n.* postranice *f.* (ložní); —dienſt *m.* potažní robota, robota s potahem.
Spanne (M. -en) *f.* píď *f.*; —lang *adj.* na píď zdělí, na píď dlouhý; -er Menſch pidimužík *m.*
Spanneisen *n.* napínák *m.*
Spannen etw. táhnouti, natáhnouti, pnouti, napnouti, napínati; ſeine Ohren f. napnouti sluch, nastavovati uši; die Pferde i. zapřáhnouti koně; (math.) eine Sehne —t einen Bogen tětiva přepíná oblouk.
Spanner, Spänner *m.* skladčí *m.*; 2. spřežník *m.*; 3. klika *f.*, napínač *m.*; 4. přička *f.*; 4. S. (zool.) spěnuška *f.* *v.* Spannraupe.
Spann-feder *f.* zpruha *f.*, zpružinka *f.*; —ferkel *n.* *v.* Spanferkel; —hoch *adv.* na píď vysoko; —kette *f.* šupka, závirka *f.*, podvazovák *m.*, podvazovačka *f.*, stahovací řetěz; —kraft *f.* pružnost *f.*, rozpínavost *f.*; —leiſte *f.* náponka *f.*; —nagel *m.* zástražník *m.*, svorník, svěrák, nicohlav *m.*; —rahmen *m.* (Bauk.) pouch *m.*; —raupe *f.* spěnuška *f.*, pídalka *f.*, zavináč *m.*; —riegel *m.* (Bauk.) rozpěrák *m.*; —riemen *m.* spěnák *m.*, spírka *f.*; —ſäge *f.* zatěračka *f.*; —ung *f.* natažení, napnutí, napětí *n.*, napnutost *f.*; S. (arch.), —weite *f.* světlost (oblouku); rozepnutí *n.*, rozpona *f.*; —zettel *m.* list n. cedule služ.
Spansau *f.* prasnice *f.* [žební.
Spar-brett *n.* (Maur.) spořidlo *n.*; škrabka *f.*; —büchſe *f.* střádanka *f.*; —butter *f.* úsporné máslo.
Sparen spořiti, šetřiti, schraňovati; střádati; střápati; mh. hniti; plesnivěti; der Keller ſparet sklep páchne hnilobou.
Sparer *m.* střádal, spořič, spořil, spořitel, šetřil *m.*; 2. hospodářík (na svíčku).
Spargel (-s, ob. M.) *m.* chřest *m.*; (hromostřel *m.*, hromové koření, hromek *m.*) *Asparagus*; —beet *n.* chřestový záhon; —kuchen *m.* chřestový koláč; —pflanze *f.* chřestová sazenička; —plantage *f.* chřestovna (šparglovna) *f.*; —ſuppe *f.* chřestová polívka.
Spar-herd *m.* sporák *m.* (sporokrb *m.*); —kaffee *m.* úsporná káva; —karte *f.* úsporný lístek; —kaſſe *f.* spořitelna (spořitelnice *f.*); —kaſſenbüchel *n* spořitelní knížka.
Spärlich *adj.* sporý, skrovný; *adv.* spoře, skrovně, poskrovnu.
Spar-meiſter *m.* spořil, spořílek; střádal *m.*; —mittel *n.* spořidlo *n.*
Sparren (-s, unv. M.) *m.* (archit.) krokev, krokva *f.*; —feld *n.* mezikrokví *n.*; —kopf *m.* krokvina, krokevnice *f.*, hlava krokevní; —latte *f.* (Bauk.) krokvní lať; —nagel *m.* nárožník *m.*; —träger *m.* podkrokevnice *f.*; —werk, Sparrwerk *n.* krokevní vazba, krokví *n.*, krov *m.*

Sparſam *adj.* spořivý, šetřivý, šetrný; řídký; *adv.* šetrně; spoře, řídce; —keit *f.* spořivost, šetřivost *f.*
Spar-ſucht *f.* lakotná spořivost, šetřivost, úspornost *f.*; —topf *m.* střapák *m.*; —verein *m.* spolek úsporný.
Spasm-a *n.*, —us *m.* (gr.) křeč *f.*; —atiſch *adj.* křečnatý, kdo trpí na křeče; —odiſch, —tiſch *adj.* křečovitý.
Spasmologie *f.* křečoznalství *n.*; křečozpyt *m.*
Spaß (-es, M. -e u. Späße) *m.* žert *m.*, šprým (špás) *m.*; —en mh. šprýmovati, špásovati, žertovati; —haft, —ig *adj.* šprýmovný, špásovitý, žertovný, laškovný.
Späßling *vn.* [laškovný.
Spaß-macher, —vogel *m.* šprýmař, šprýmovník *m.*, žertýř, žertovník *m.*; —macherei *f.* šprýmovnost, špásovitost, laškovnost *f.*, šaškovnictví *n.*
Spät *adj.* (-er, -eſte) pozdní; *adv.* pozdě; —eres Recht pozdější právo.
Spat (-es, M. -e) *m.* kolenice, nákolenice *f.*, špát, špánek *m.* (Pferde-krkht.); 2. (Min.) živec *m.*; *pl.* —e (Min.) štěpovce. [nost *f.*
Späte (ob. M.) *f.* dávnost, pozd-
Spateiſenſtein *m.* (Min.) měnivec železný.
Spatel (-s, unv. M.) *m.* lopatka *f.*, lžička *f.*, kopist *f.*; —ig *adj.* (bot.) kopistitý.
Spaten mh. rýti, rýpati; rýčem pracovati; S. *m.* rýč, rýček *m.*; —ſtich *m.* rýpnutí *n.*; erſter S. první zarýpnutí *n.* první výkop (základu).
Spätgeburt *f.* pozdní porod, opozdilý porod. **Späthafer** *m.* zelenák *m.*
Spätheu *n.* podrostek *m.*
Spat-ie *f.* (Typ.) drobný výplněk; —ſonteren proložiti, prostrkati.
Spatium (M. -tien) *n.* (lt.) prostora *f.*; 2. lhůta *f.*; 3. *v.* Spatie.
Spät-jahr *n.* podzim, podzimek *m.*; —ling *m.* pozdníče, podzimče, ete *n.*; —obſt *n.* pozdní ovoce; —regen *m.* pozdní déšť; —roſe *f.* pozdní růže; —rot *n.* pozdní červánky *pl.*; —ſommer *m.* přílety *n.*, pozdní léto, skloněk léta.
Spatz (-es ob. -en, M. -en) *m.* vrabec *m.* *Passer*; —enfalk *m.* krahulík *m.*, vrabčák *m.*
Spazie (M. -n) *f.* (Muš.) prázdnina *f.*
Spazier-en mš. procházeti se; fv. gehen jíti, vyjíti na procházku; —fahrt *f.* projížďka *f.*; —gang *m.* procházka *f.*; —ritt *m.* projížďka *f.*
Specerei *v.* Spezerei.
Specht (-es, ob. M. -e) *m.* datel *m.*, žluna *f.* *Picus*; —meiſe *f.* brhlík *m.* *Sitta.*
Species *f.* (lt.) *v.* Spezies.
Speck (-es, ob. M.) *m.* slanina *f.*, tuk *m.*, sádlo *n.*; —bauch *m.* podbřišek *m.*; —birn *f.* baňatka, sladnice *f.*; —fleck *pl.* *m.* slaninovky *f.*; —griebe, —ſchwarte *f.* škvarek *m.*; —händler *m.* slaninář *m.*; —ig *adj.* tlustý, tučný; slaninovitý; —käfer *m.* kožejed *m.*; —knödel *m.* tukový (špekový) knedlík; —ſeite *f.* polta *f.*; bocheň slaniny;

—ſtein *m.* tuček *m.* (mastnec, mastnek, tučnec *m.*); —torte *f.* tukový dort; —wurſt *f.* tukovice, tučnice *f.*

Sped-iteren (lt.) (eine Ware) zaslati, odeslati, poslati, dopraviti, vypraviti (zboží); —iterer, —iteur (-ſ) *m.* zasílatel, odsílatel, dopravník, výpravčí *m.*; —ition *f.* zásilka, posilka, doprava *f.*; zasílatelství *n.*

Seditions-buch *n.* kniha zasílatelská; kniha zásilek; —bureau *n.*, —kontor *n.* zasílatelna *f.*; —gebühr *f.* záselné *n.*; plat za odeslání; —geſchäft *n.* zasílatelství *n.*; obchod zasílatelský; —konto *n.* (*m.*) účet zasílatelský; —platz *m.* místo zasílatelské; —proviſion *f.* odměna zasílatelská.

Speer (-es, M. -e) *m.* kopí *n.*, oštěp *m.*; hrot *m.*; —kampf *m.* boj kopím n. oštěpem; —knappe *m.* kopiník *m.*; —ſchaft *m.* kopiště, hrotiště *n.*

Speibecken *n.* plivátko *n.*

Speiche (M. -n) *f.* špice u písty; pramen, špice u kola, paprsek u kola; (anat.) vřetenní kost *Radius*.

Speichel (-s, unv. M.) *m.* slina *f.*; ausgeworfener S. plivek, výplivek *m.*; —artig *adj.* slinovitý; —drüſe *f.* slinice *f.*, žláza slinná; —fluß *m.* slinotok *m.*, slinavost, slintavost, slinovatost *f.*; —lecker *m.* patolízal *m.*; podlezač *m.*; —n mh. plíti, plivnouti, plivati; sliniti, slintati, posliniti; —ſtoff *m.* slinovina *f.*; —tierchen *n.* pěnomil, křís *m.*

Speicher (-s, unv. M.) *m.* obilnice, sýpka *f.* (špejchar *m.*); —n nasýpčiti, nahromaditi (obilí) na sýpku.

Speien mh. plíti, plivati; dáviti (se); Feuer und Flammen ſ. soptiti, sršeti.

Speier *m.* plivač, slintal, blivoň *m.*; fig. nach Sp. appellieren honiti davida; —baum *m. v.* Sperberbaum; es iſt mir ſo —lich *adv.* chce se mi blít.

Speierling *m.* oškeruše *f.* (bot.).

Speikasten *m.* plivátko *n.*

Speil (-es, M. -e), —er *m.* špejl *m.*, šprejl *m.*; —ern špejlovati.

Speis *f. v.* Speiſekammer.

Speiſe (M. -n) *f.* jídlo *n.*, krmě *f.*, pokrm *m.*; (Hütt.) rudovina *f.*; (Glockenſpeiſe zvonovina *f.*); —anſtalt *f.* jídelna *f.*; —bier *n.* pivo stolní; —brei *m.* strávenina *f. v.* Chymus; —gaſt *m.* stravník *m.*; —gewölbe *n.* spižírna *f.*; —haus *n.* jídelna *f.*; —kammer *f.* spižírna *f.*, potravna *f.*; —karte *f.* jídelní list; —kelch *m.* (kirchl.) kalich na podávání; —kunde *f.* stolověda *f.*; —meiſter *m.* potravník *m.*

Speiſen mh. jísti; stolovati; špižovati, zásobiti potravou; den Keſſel ſp. (mech.) napájeti (kotel); einen Graben ſp. příkop vodou naplniti; ich wünſche wohl zu ſp. přeju dobrého chutnání; ich wünſche wohl geſpeiſt zu haben přeju dobrého zažití.

Speiſe-pumpe *f.* (mech.) pumpa napájecí; —reſte *pl.* zbytky jídla; nedojedky *pl.*; S. zwiſchen den Zähnen zájedí *f.*; —rohr *n.* (mech.) napájecí trubice; —röhre *f.* jícen, chřtán, hltan *m.*; —ſaal *m.*, —ſalon *m.*, —ſtube *f.*, —zimmer *n.* jídelna *f.*; —ſchrank *m.* špižník *m.*; —waſſer *n.* (mech.) napájecí voda; —wein *m.* stolní víno; —wirt *m.* stravovník *m.*; —zettel *m.* jídelní list.

Speis-gelbe Farbe zvonová barva; —ig *adj.* rudnatý; —kobalt *m.* dasec osmistěný; —ung *f.* (mech.) napájení *n.*

Spei-taubling *m.* vrhavka, prašivka *f. Agaricus emeticus*; —teufel *m.* sršák *m.*, sršidlo *n.* [lyse, rozbor vidma.

Spektralanalyse *f.* spektrální ana-

Spektakel *n.* (fr.), —ſtück *n.* podívání *n.*, podívaná *f.*, křiklavý výjev; fig. rámus *m.*

Spektrum *n.* (lt.) vidmo *n.*, zjev *m.*; 2. klam zrakový; 3. jeviště.

Spekul-ant (-en) *m.* (lt.) spekulant, podnikář; ziskomil *m.*; —ation *f.* spekulace; rozhlídka *f.*; pátrání *n.*; 2. hloubání *n.*; auf S. na zisk; —ationsgeiſt *m.* podnikavost *f.*; podnikářství *n.*; —ationskauf *m.* koupě na zisk, koupě na výdělek; —ativ *adj.* pozorovací, pátravý; spekulativní; hloubavý; (fm.) podnikavý; —ieren spekulovati.

Spelt, Spelz (-es, oh. M.) *m.* špalda *f.*, samopše *f. Triticum Spelta*; —acker *m.* špaldiště *n.*; —mehl *n.* mouka ze špaldy, špaldová mouka.

Spelunke (*Spelunca*) *f.* (lt.) skrýše *f.*; fig. brloh *m.*, díra *f.*, peleš *f.*

Spelze (M. -n) *f.* (bot.) plucha *f.*; pleva *f.*; kožka; *pl.* -n otlučky, opišky, plevy *pl. f.*

Spencer (Spenſer) *m.* (engl.) živůtek (ženský), kabátek *m.*, špensr *m.*

Spend-abel *adj.* štědrý; —age *f.* dar *m.* (fig. pomazanka *f.*).

Spende *f.* dar *m.*; rozdávka *f.*; udílení *n.*; —brot *n.* darovaný chleb.

Spend-el (M. -n) *f.* špendlík *m.*; Spennadel; —eln špendliti.

Spenden (einem etw.) darovati, věnovati, rozdávati, vydávati komu co; uštědřiti komu čeho; das hl. Abendmahl ſp. podávati večeři Páně.

Spendieren hojně, štědře uděliti, uštědřiti, -ovati.

Spendſam, ſpendſelig *adj.* štědrý.

Spengler (unv. M.) *m.* klempíř *m.*; —arbeit *f.* práce klempířská; —gewerbe, —handwerk *n.* klempířství *n.*

Spenling (-es, M. -e) *m.* špendlík *m.* (žlutá slivka) *f. v.* Spilling.

Spennadel *f.* špendlík *m.*, spinadlo *n.*

Spenzer *m. v.* Spencer.

Speranza *f.* (lt.) naděje *f.*

Sperber (-s, unv. M.) *m.* krahuj *m.*, krahulík *m.*; —baum *m.*, —beere *f.* oškeruše *f.*; —eule *f.* sova krahující; —grasmücke *f.* pěnice vlaská.

Spergel *m.*, —gras, —kraut *n.* kolenec *m. Spergula*.

Sperling (-es M. -e) *m.* vrabec *m.*; —eule *f.* sova nejmenší; —neſt *n.* vrabčí hnízdo.

Sperma *n.* (gr.) semeno *n.*; —cet *n.* (chem.) vorvaň *f.*; —tine *f.* semenina,

semenovina *f.*; —tiſch *adj.* semenný; —rejoen *n.* semenozlec *m.*

Spermo-dermis *f.* (bot.) obsemení jednoduché, plénka *f.*; —leg (-en) *m.* tlachal, pochlebník *m.*; —trophium *n.* (bot.) zárodečnice, semenice *f.*; —tylium *n.* puchřec semenný.

Sperr *adj.* krušný, perný, peprný, trpký; vyschlý, zatvrdlý, trupelnatý.

Sperr-abnahme *f.* otevření pečeti (soudní); —anlegung *f.* zapečetění čeho; dání, vzetí něčeho pod pečeť; —bank *f.* (im Hafen) přístavní závory *pl.*; —baum *m.* zápora *f.*, zarážka *f.*; —bericht *m.* pečetní zpráva; —bühne *f.* (Waſſerb.) výhon hradicí.

Sperre *f.* zavření, zamčení *n.*; 2. (Verſieglung) *f.* zapečetění *n.*; 3. (Siſtierung) stavení, zastavení; obstavení *n.*; in die gerichtliche S. nehmen dáti (n. vzíti) pod soudní pečeť; Gehalts-Sp. zastavení služného (platu); 4. (b. Wagen) závěra *f.*, zarážka *f.*, šupka *f.*

Sperreisen *n.* základka *f.*; padka *f.*; ošker *m.*

Sperren (etw. in etwas ſp.) zavřiti, zamknouti; zahraditi, zastaviti; 2. (Typ.) prostrkati, proložiti; einem das Handwerk ſp. (vlt.) složiti komu řemeslo (*st.*); ſich ſp. vzpírati se.

Sperr-geld *n.* závěrné *n.*; —glas *n.* slída *f.*; —gut *n.* neskladné zboží; —haken *m.* rozpěrák *m.*; paklíč *m.* (zlodějský klíč); rohatina *f.*; zadržák *m.*; —holz *n.* rozporka *f.*; —ig *adj.* rozkladitý, rozložitý; —kegel *m.* (mech.) základka, rohatka *f.*; —kette *f.* závěrák *m.*, závěrka, závěračka *f.*, závěrací řetěz, závěrcový řetěz; —kies *m.* (Min.) kyz hranolový; —klappe *f.* záklopka, zámyčka *f.*; —kommiſſär *m.* pečetní komisař; —leiſte *f.* rozpěnák, rozpěrák *m.*; —rad *n.* (mech.) hřeben *m.*; —relation *f. v.* Sperrbericht; —ſtange *f.* zapěradlo *n.*; —ſtunde *f.* závěrná hodina; —ung *f.* zavření, zamčení *n.*; —weit *adv.* dokořán; —werk *n.* zaměradlo *n.*, zavěrací přístroj.

Spesen *pl.* (It.) útraty *pl.*, vydání *n.*, náklady *pl. m.*; —buch *m.* kniha nákladů n. útrat; —nota *f.* seznam nákladů n. útrat; —rechnung *f.* účet z nákladů, účet z útrat.

Spezerei (M. -en) *f.* (It.) koření *n.*, kořenivo *n.*, 2. různosti *pl.*; —händler *m.* obchodník s kořením, o. se zbožím různým; —ware *f.* zboží kořenné, koření kuchyňské; —warenhandlung *f.*, —warengeſchäft *n.*, —handlung *f.*, —geſchäft *n.* obchod s kořením, obchod se zbožím různým.

Spezial *adj.* (It.) zvláštní, zevrubný, podrobný; —e Angabe jednotlivé n. podrobné udání; ſp. zvláštní; jednotlivý; —ausweis *m.* zevrubný výkaz; —debatte *f.* debata podrobná; —geſchichte *f.* zvláštní dějepis; —ift (-en) *m.* zvláštní znatel; odborník; —ität *f.* zvláštnost, specialita *f.*; —karte *f.* (geom.) podrobná (zvláštní) mapa, podrobný zeměvid; —kommiſſion *f.* zvláštní komise; —korreſpondent *m.* zvláštní dopisovatel; —tarif *m.* zvláštní sazba n. sazení; —vollmacht *f.* zvláštní plnomocenství.

Speziell *adj. v.* Spezial; —e Beſtimmung zvláštní ustanovení; ſp. *adv.* zvláště; jednotlivě, podrobně.

Spezies *f.* (It.) tvar *m.*, věc určitá; věc každá zvláště; věc jednotlivá; (Apoth.) příměsek *m.*; zvláštnost *f.*; *species facti* vyličení děje; —bukaten *m.* zvláštní dukát; —taler *m.* dolar tvrdý; dolar zvláštní.

Spezifikation *f.* (It.) rozdružení *n.*, rozčlánkování *n.*; rozvrh *m.*; seznam *m.*; výkaz zevrubný; soupis *m.*; —zieren zevrubně vyčísti; popsati, jmenovati jednukaždou věc, jm. každou věc zvláště; jmenovati kus po kusu; rozvrhovati; rozváděti na druhy; —ſch *adj.* tvarový; —ſches Gewicht specifická n. souvztažná váha.

Sphacetus *m.* (gr.-lt.) sněť *f.* (med.) *v.* Brand.

Sphär-e *f.* (gr.) sféra *f.*, okres *m.*, obor *m.*, rozsah *m.*; (math.) koule *f.*; —enball *m.* světokoule *f.*; —iſch *adj.* kulový, sférický; —oid *n.* kulovník *m.*

Sphenoid *n.* (gr.) klínotvar *m.*; —alknochen *m.* kost kolková.

Sphingoidea *pl.* (zool.) lišejovití (motýli).

Sphinkter *m.* (gr.) (anat.) svěrák *m.*, šňůrník *m.*

Sphinx (M. -e) *f.* (*m.*) (gr.) (myth.) sfinx, sfinga *f.* (lvoš *m.*); 2. (zool.) můra *f.*, soumračník *m.*; lišaj *m.*; —geſtaltig *adj.* sfingotvárný.

Sphragiſtik *f.* (gr.) pečetisloví *n.*, náuka o pečetech; —iſch *adj.* sfragistický, pečetislovný.

Spica *f.* (lt.) klas *m.*

Spick *m.*, —e *f.* špik *m.*, protyčky *pl.*; —braten *m.* špikovaná pečeně, protýkaná pečeně *v.* Spieke.

Spicken prostrkati, protýkati slaninou, špikovati; den Beutel ſp. fig. měšec si nacpati, kapsu si mastiti, peněz si nadělati.

Spick-feder *f.* peroutka *f.*, špikovadlo *n.*, mašlovadlo *n.*; —gans *m.* špikovaná n. protýkaná husa; —nadel *f.* špikovačka *f.*, špikovnice *f.*, protýkačka *f.*, protykací jehla; —pfahl *m.* (Bauk.) kolik ke šlahounům; —ſpeck *m.* protykací tuk.

Spiegel (-s, unv. M.) *m.* zrcadlo *n.*; S. des Waſſers hladina *f.*; in den S. ſehen od. ſchauen, ſich im S. beſehen do zacadla hleděti, do zrcadla se dívati, v zrcadle se vzhlížeti; S. im Auge oko *n.*, očko *n.*; *dim.* —chen, —lein *n.* zrcadélko, zrcátko *n.*

Spiegel-belag *m.* přítěr zrcadlový; —birn *f.* skleňačka *f.*, kluzačka *f.*; —blank *adj.* čistý jako zrcadlo; —decke *f.* zrcadlový strop; —einfaſſung *f.* obruba zrcadelní; —eiſen *n.* železo zrcadelné; —fabrik *f.* zrcadelna *f.*, zrcadlárna *f.*; —faſan *m.* bažant leskutý; —fechten (mit erdichteten Worten) blýskati se (naučenými slovy); —fechter *m.* blyskotkář;

darmotlach *m.*; —fechterei *f.* prázdné šermování, šavličkářství *n.*; fig. blyskotkářství, mamidlo *n.*; —garn *n.* mřížkované tenceto; —gewölbe *n.* klášterské klenutí ploché; —glas *n.* sklo zrcadelné; —glatt *adj.* hladký jako zrcadlo; —händler *m.* zrcadlář, zrcadelník *m.*; —hell *adj.* jasný jako zrcadlo; —hütte *f.* zrcadelna, zrcadlárna *f.*; —karpfen *m.* blyskavka *f.*, holík, holýš, králik *m.*, tarant *m.* (kapr lysý); —kreis *m.* kruh zrcadelný; —metall *n.* zrcadlovina *f.*, zrcadelný kov; —mikroskop *n.* drobnohled zrcadelný; —mühle *f.* brusírna zrcadel.

Spiegeln mh. blyštěti se, třpytiti se, lesknouti se, zrcadliti se; odrážeti se; sich s. vzhlídati se, vzhlížeti se.

Spiegel-netz *n.* obuzek *m.*; —rein *adj.* čistý jako sklo, jako zrcadlo; —saal *m.* zrcadlová síň; —sextant *m.* (phys.) sextant n. šesterník zrcadelný; —teleskop *n.* dalekohled zrcadelný; —vogel *m.* modráček *m.*; —zimmer *n.* pokoj zrcadelný.

Spiegler *m.* zrcadelník, zrcadlář *m.*

Spieke *f.* levandule *f. Lavandula*

Spieker *m.* hřeb *m.* špica (*L. vera*).

Spiel (-es, M. -e) *n.* hra *f.*; etw. aufs S. setzen něčeho se odvážiti, na vážky vsaditi; etw. auf dem S. haben na vážkách míti; er hat dabei die Hand im —e gehabt on v tom měl ruce; zum Böjen —e gute Miene machen fig. k hořké pilulce sladce se usmívati; fig. ein S. der Winde hříčka větrů; das S. der Maschine pohyb stroje.

Spiel-art *f.* odrůda *f.*; —ball *m.* hrací míč; —bank *f.* herna *f.*; —betrug *m.* podvod ve hře; —brett *n.* výhernice; šachovnice *f.*; —buch *n.* kniha her; —einlage *f.* sázka herní.

Spielen hráti; dovádětí; (mil.) sp. (v. Kanonen) pracovati; mh. měniti se; die Farbe —t ins Rote barva jde (hraje) do červena.

Spieler *m.* hráč *m.*, herec *m.*; —ei *f.* hra *f.*, hračka, hříčka *f.*; —in *f.* herečka, herkyně *f.*

Spiel-geld *n.* herné *n.*; —gesell, —gefährte *m.* spoluhráč *m.*; —haus *n* herna *f.*; —hölle *f.* herna *f.*, karbanický pelech; —honorar *n.* herné *n.*; —karte *f.* hrací karta; *pl.* karty *f.*; —leute *pl.* hráči; 2. hudci; —lust *f.* hravost *f.*; —mage *m. v.* Spillmage; —mann *m.* hráč, hudec *m.*; —marke *f.* hrací známka; —ordnung *f.* herní řád; —platz *m.* hřiště *n.*; —raum *m.* prostora *f.*; prostranství *n.*; pole *n.*; průduch *m.*; —schuld *f.* herní dluh; —stätte *f.* hřiště *n.*; —sucht *f.* karbanivost *f.*; —tisch *m.* hrací stůl, h. stolek; —uhr *f.* hrací hodinky *pl.*; —verein *m.* výherní spolek; —ware *f.* hračka *f.*; —weise *adv.* hravě; —werk *n.* hrací stroj; 2. hříčka *f.*; —zeug *n.* hračky *pl.*, hříčka *f.*

Spier (-es, M. -e) *n.* osť *f.*, osina *f.*; —gras *n.* ostřice *f. Carex*; —pflanze *f.* tavolník *m. Spiraea.*

Spieß (-es, M. -e) *m.* kopí *n.*, dřevce *n.*, dřevec *m.*, oštěp *m.*; třiska *f.*; parohy *pl.*; (Typ.) hrotek *m.*, výskoček *m.*; er schreit, als ob er am S. stecke křičí, jakoby ho na nože brali.

Spieß-bock *m.* špičák *m.*, vidlák *m.*; kolouch *m.*; —braten *m.* pečeně na rožni; —bürger *m.* měšťák, šosák *m.*; —bürgerlich *adj.* šosácký.

Spießen etw. napíchnouti, nabodnouti; vlt. naraziti na kůl (zločince).

Spieß-ente *f.* ostralka *f. Anas acuta*; —förmig *adj.* kopinitý, hrotitý; —gerte *f.* proutek ke švihání; prače *n.*; —gesell *m.* tovaryš *m.*, druh *m.*, soudruh *m.*, společník *m.*; fig. souspřežník *m.*; —glanz *m.*, —glas *n.* surma *f.*, straba *f.*, sklenec *m.*, střibřec *m.*; —gras *n.* ostřice *f. Carex*; —hirsch *m. v.* Spießbock; —knecht *m.* kopiník *m.*; —kraphen, —kuchen *m.* vaječník *m.*; —rennen *n.* kolba *f.*, sedání *n.*; —rute *f. v.* Spießgerte; —ruten laufen (mil.) ulicí běhati; —schaft *m.*, —stange *f.* kopiště, oštěpiště, hrotiště *n.*; —träger *m.* kopiník, oštěpník *m.*

Spiker *v.* Spicker.

Spill, —e (M. -en) *f.* vřeteno *n.*; 2. přeslice *f.*; 3. kolíček *m.*, šprle *n.*; 4. cívka *f.*; 5. (Schiff.) nátoč *f.*; —en točiti, motáti; —eurab *n.* kolo *n.*; —geld *n. v.* Nadelgeld; —hahn *m. v.* Birkhahn.

Spilling (M. -e) *m.* špendlíky *pl.*, [žluté slivky.

Spill-mage *m.* příbuzný *m.* (po přeslici); —seite *f.* ženská strana, příbuzenstvo po přeslici.

Spina *f.* (It.) trn *m.*, bodec *m.*; 2. (anat.) hřbet *m.*, záda *pl.*, páteř *f.*; (b. Knochen) *v.* Stachelfortsatz.

Spinalirritation *f.* citlivost páteřní.

Spinat (-es, oh. M.) *m.* špenát *m.*; —strudel *m.* špenátový strudl.

Spind *v.* Spint.

Spindel (M. -n) *f.* vřeteno *n.*; S. im Ohre vřeteno *n.*; Sp. an der Presse šroub *m.*; Sp. am Kammrade cevy, vějice *f.*; —baum *m.* brslen *m.* (kněžské čepičky, kvadrátky) *Evonymus*; —förmig *adj.* vřetenovitý; —kraut *n.* vřetenice *f.*; —macher *m.* vřetenář *m.*; —presse *f.* lis vřetenový; —schnecke *f.* ostranka *f.*; —wirtel *m.* přeslen, brslen *m.*

Spinell (-s, M. -e) *n.* (Min.) spinel *m.*

Spinelle *f. v.* Stachelbeere.

Spinett (-es, M. -e) *n.* (It.) spinet *m.*, špinetka *f.* (Mus.).

Spinnchen *n.* pavouček *m.*

Spinne (M. -en) *f.* pavouk *m. Aranea* (lt.) *Arachne* (gr.); die S. spinnt pavouk přede; —feindschaft *f.* úhlavní nepřátelství.

Spinnen mh. příst (předu); es ist nichts so fein gesponnen, es kommt endlich an die Sonnen nic není tak tajně spředeno, by to zas nebylo zjeveno.

Spinnen-gewebe *n.*, —netz *n.*, —webe *f. v.* Spinnwebe.

Spinnenstecher *m.* lumek *m.*

Spinner *m.* přádelník *m.*, přadlec *m.*; 2. přadák (motýl) *m.*; —ei *f.* předení

n., přádlo *n.*, přástva *f.*; (Gewerbe) přádelnictví *n.*; S. (Ort) přádelna *f.* *v.* Spinnfabrik; —in *f.* přadlena (přadlí), přádelnice, přástevnice *f.*

Spinnewebe *f.* *v.* Spinnwebe.

Spinn-fabrik *f.*, —haus *n.* přádelna *f.*, přástevna *f.*, předárna *f.*

Spinn-förmig *adj.* vřetenitý, vřetenovitý; —lein *n.* pavouček *m.*; —lokale *n.* předliště *n.*; —mühle *f.* mlýn přádelný; —rad *n.* kolovrat *m.*; —rocken *m.* přeslice *f.*; (der obere Teil) kužel *m.*; —schuldigkeit *f.* povinnost přádelní, povinnost k předení; —seide *f.* předené hedvábí; —stube *f.* přástevna *f.*; —stuhl *m.* popředačka *f.*

Spinnweb-e (M. -en) *f.* pavučina *f.*; —enhaar *n.* (bot.) pavučina *f.*; —enhaut *f.* (zool.) pavučnice *f.*; mázdřice n. lupina pavučinná; —ig *adj.* pavučinitý.

Spinn-wirbel, —wirtel *m.* přeslen, **Spinos** *adj.* (lt.) bodavý. [brslen *m.*

Spint (-es, M. -e) *n.* skříně, police *f.*; S. (-s, M. -e) *m.* (des Brotes) brousek *m.*, klihovatina *f.*, tkanička, cestička *f.*; S. des Holzes blána *f.*

Spintis-ieren mh. hloubati, přemýšleti.

Spion (-es, M. -e) *m.* (lt.) vyzvědač, zvěd, zvědoun, špehoun *m.*; —age *f.* vyzvědačství, špehounství *n.*; —ieren vyzvídati, špehovati.

Spira *f.* (lt.) (zool.) *v.* Gewinde.

Spiraea *f.* (bot.) tavola *f.* (rstl.).

Spiral *adj.* (lt.) kroužkovitý, závitkovitý; nadvitý; —drüsen *pl.* der Haut závitkovité (potní) žlázy kožní; —e *f.*, —linie *f.*, Schneckenlinie spirálka *f.*, závitnice (kotoučnice) *f.*, čára závitková; —feder *f.* péro závitkové n. obtočné; —gefäße *pl.* (bot.) závitky *pl. f.*; —ig *adj.* (bot.) závitkovitý; —isch *adj.* *v.* Spiral; —linie *f.* *v.* Spirale.

Spirans (lt.) (grm.) vanutá souhláska.

Spiranzel *m.* *v.* Spürhanfel.

Spirit *m.* (lt.) *v.* Spiritus; —ismus *m.* duchověrství, duchosloví *n.*; —ist (-en) *m.* duchověrec, duchoslovec *m.*; —ual (-s, M. -e) *m.* spirituál *m.*, mravostrážce *m.* (v semináři); —ualismus *m.* spiritualismus *m.*, duchosloví *n.*; —uell *adj.* duchaplný; —uös *adj.* siličný, líhový; —uosen *pl.* líhoviny *pl. f.*

Spiritus *m.* (lt.) duch *m.*; 2. (grm.) přídech *m.*; 3. (chem.) líh *m.*; —brennerei *f.* (Gewerbe) líhovarství *n.*; (Ort) líhopalna, líhovarna *f.*, líhovar *m.*; —erzeugung *f.* výroba lihu; —kocher *m.* (Apparat) líhovar *m.*; —lampe *f.* líhová svítilna; —licht n. líhové světlo; —messapparat *m.* líhoměr *m.*

Spirium *n.* (bot.) puštička *f.*

Spirol *n.* (chem.) kyselina karbolová.

Spirre *f.* (bot., Art von Trugdolde) kružel *m.*

Spital (-es, M. Spitäler) *n.* nemocnice *f.*, špitál *m.*; 2. dům chudých, chudobnice *f.*; —arzt *m.* lékař v nemocnici; —chirurg *m.* ranhojič v nemocnici; —mann. Spitäler *m.* špitálník *m.*; —welb *n.* špitálnice *f.*

Spittel (-s, unv. M.) *m.* *et* *n.* hospoda *f.*, hostinec *m.*; 2. špitál *m.* *v.* Spital; —feld *n.* špitálsko *n.*; —kirche *f.* špitální kostel; —tor *m.* (ehem. in Prag) špitálská brána; —verwalter *m.* —meister *m.* správce špitálu, špitálský *m.*

Spittler *m.* (im ehem. deutschen Orden) špitalník, nadšpitálský *m.*

Spitz *adj.* špičatý, ostrý; etw. nicht sp. kriegen können nemoci přijíti čemu na stopu; S. *m.* špicl'ák (pes) *m.*; fig. opička, špička *f.*; —ambos *m.* rohatina *f.*; —apfel *m.* pyskaně *f.*; —art *f.* *v.* Spitzhacke; —balken *m.* *v.* Hahnenbalken; —berg *m.* špičák *m.*, štít *m.*, hrot *m.*, ostrý *m.*; —birn *f.* hrotovka *f.*; —bogen *m.* (Bauk.) oblouk gotický, oblouk ostrý, lomený; —bube (-en) *m.* taškář, mamič, šibal, ošust *m.*; —büberei *f.* taškářství, šibalství *n.*; —bübisch *adj.* šibalský, taškářský.

Spitze (M. -en) *f.* špic *f.*, špice *f.*, osť *f.*; hrot *m.*, bodec *m.*; konec *m.*; S. des Berges vrch *m.*, témě *n.*; (math.) S. eines Dreieckes, einer Pyramide vrchol *m.*; S. der Aufsatzstange beim Blitzableiter hrot *m.*; das Dach läuft in die S. střecha ostře vybíhá; etw. bis auf die S. treiben věc vésti až do nejhoršího, až na kraj, až do krajnosti; *pl.* —n krajky; —n der Behörden *pl.* náčelníci úřadů, přednostové úřadů.

Spitzeisen *n.* oškrt *m.*

Spitzel *m.* (Hund) špicl'ík *m.*; fig. zvědoun, vyzvědač, slídič *m.*; (Spiel *m.*); —n slídit, vyzvídati; 2. popichovati.

Spitzen ostřiti, špičatiti; přišpičatiti, zašpičatiti, končiti, zakončiti; die Ohren sp. nastavovati uši, ušima stříhati; den Mund sp. špouliti hubu; sich auf etw. sp. těšiti se nač, očekávati něco.

Spitzen *pl.* krajky *v.* Spitze; —arbeiterin *f.* krajkářka *f.*; —grund *m.* krajková půda; —handel *m.* krajkářství *n.*; —händler, —macher, —wirker *m.* krajkář *m.*; —industrie *f.* krajkářství *n.* krajkářský průmysl; —kleid *n.* krajkovaný oděv, krajkový šat; —klöppel *m.* palička krajkářská; —schleier *m.* krajkový závoj; —wirker *m.* krajkář *m.* —tragend *adj.* (bot.) špicl'atý.

Spitz-ente *f.* *v.* Spießente; —feder *f.* (b. Federvieh) špička *f.*, ospenka *f.*

Spitzfind-eln vtipečkovati; —ig *adj.* nadvtipečný; zchytralý; ein -er zchytralec, chytrák, chytráček, vtipáček *m.*; —igkeit *f.* nadvtipečnost *f.*

Spitz-gewölbe *n.* ostré klenutí; —glas *n.* číška *f.*, kalíšek *m.*; —hacke *f.* střihovačka, postřihovačka *f.*, nosatec *m.*, nosák *m.*; —hammer *m.* oškrt *m.*; —hanf *m.* špičák *m.*; —haue *f.* nosatec, nosák, špičák *m.*; —ig *adj.* ostrý; špičatý, končitý; hrotnatý; fig. důtklivý, pichlavý; —klette *f.* řepeň *f.*, lupen menší *Xanthium strumarium*; —kopf *m.* špičatá hlava; 2. fig. chytrák *m.*; —kugel *f.* zašpičatěná kulka; —maus *f.* rejsek *m.*; —meißel *m.* oškrdlík *m.*; —name *m.*

přezdívka *f.*; —pocken *pl.* homolitky; —ſäule *f.* jehlanec *m.*, homole *f. v.* Obelisk; —ſchwamm *m.* (Nagelſchwamm) špička *f.*; —weck *m.* osetka *f.*; —winkelig *adj.* ostroúhelný; —zahn *m.* špičák *m.*; kel *m.*

Spleen *m.* (engl.) vrtošivost *f.*, nevrhlost *f.*, nemoc sleziny *v.* Milzſucht.

Spleiß-e *f.* okuje; otřepky *pl.*, —en mh. rozštípnouti; Holz ſp. dříví štípati; Kupfer ſp. měd dodělávati dovařovati; —ig *adj.* štěpný, kolný.

Splen (gr.) *v.* Milz; —algie *f.* (gr.) bolesť sleziny.

Splend-eur (fr.), —or *m.* (lt.) lesk *m.*; —id *adj.* (lt.) skvělý, okázalý.

Splenitis *f.* (gr.) zánět sleziny.

Splint (-es, M. -e) *m.* blána, bělina *f.*; bělost dřeva (pod korou); 2. třiska *f.*

Splitter (-s, unv. M.) *m.* tříska *f.*, třiska *f.*, dřízha *f.*, odštěpek *m.*; (bibl.) mrva *f.*; ſich einen S. in den Finger ſtoßen třísku si zadříti; (chir.) S. herausziehen roztříštěné kosti vybírati, odjímati; was ſiehſt du den S. in deines Bruders Auge und wirſt nicht gewahr des Balkens in deinem Auge? což pak vidíš mrvu v oku bratra svého a v oku svém břevna nevidíš? —bruch *m.* rozdrobení kosti, zlomenina roztříštěná; —ig *adj.* drobivý.

Splittern roztřepiti, roztříštiti; mh. und mf. třištiti se, třepiti se; zadírati se.

Splitter-nackend, —nackt *adj.* čistonitý; čistonahý, nahatý; —richter *m.* přetřepavač, sudílek *m.*

Spodium *n.* (gr.-lt.) (chem.) spodium *n.* (*m.*); čerň kostní; —fabrik *f.* továrna na spodium. [dvojdélka, dvojdlužka *f.*

Spondeus *m.* (gr.-lt.) spondej *m.*,

Spongi-a *f.* (lt.) spuha *f.*, houba lázeňská; —*iola radicalis v.* Saugwarze; *sp. seminalis v.* Nabelanhängſel.

Sponsa *f.* (lt.) nevěsta *f.*; —*lia pl.* zasnoubení, smlouvy svatební *v.* Eheverlöbnis.

Spontan *adj.* (lt.) samovolný, dobrovolný; —ität *f.* samovolnost *f.*

Sponton (-s, M. -s) *m.* (fr.) bradatice *f.*, hrotek *m.* (Waffe).

Sporadisch *adj.* (gr.) porůzný; —e Inſeln rozptýlené ostrovy *pl.*; různoostroví *n.*; —e Krankheiten nemoci porůzné; ſp. *adv.* porůznu, rozptýleně.

Sporang-ienhülle *f.* (bot.) obvýtrusí *n.*; —ium *n.* (gr.) (bot.) výtrusnice *f.*, brašnička *f.*

Sporco *adj.* (lt.) nečistý, hrubý; *v.* Brutto; —gewicht *n.* váha zhruba, váha

Spore *f. v.* Sporn. [hrubá.

Spore (M. -n) *f.* (bot.) výtrusy *pl.*

Sporel *n.* zápřtek *m.*, zákrtek *m.*,

Sporen mh. hníti. [postřepek *m.*

Sporen-ast *m.* (bot.) snítka výtrusnata; —blaſe *f.* (bot.) váček výtrusový; —blatt *n.* (bot.) lupen výtrusnatý; —fleckchen *n.* (bot.) skvrny výtrusné; —haut *f.* obvýtrusí *n.*; —ſchlauch *m.* (bot.) teříšek *m.*, vřecko *n.*; —ſchleuder *f.* (bot.) mrštník *m.*

Sporer (-s, unv. M.) *m.* ostrožník, ostrohář *m.*

Spork (-es, oh. M.) *m.* bláto *n.*

Sporn (-es, M. -en) *m.* ostroha *f.*; ostruha *f.*; fig. podnět *m.*; —ader *f.* žíla třemenní; —blume *f.* ostrožka *f.*, stračka *f.*, strači nožka *Delphinium*; —en bodati ostruhou; ſich ſp. zpěčovati se; —geld *n.* ostrožné (, ého) *n.*; —leder *n.* nadostrožka *f.*; —macher *m.* ostrožník *m.*, ostrohář *m.*; —rad *n.* ostrožní kolečko; *zl.* tarajka *f.*; —ſtätig *adj.* (Pferd) stavní na ostruhu (kůň); —ſtreichs *adv.* cvalem, úprkem, tryskem; —träger *m.* podostrožka *f.*

Sporo-cladium *n.* (gr.) *v.* Sporenaſt; —*cysta v.* Sporenblaſe; —*discus m. v.* Schetbenbogen; —*phyllum n. v.* Sporenblatt.

Sport *m.* (*n.*) (engl.) (Bewegungsſpiel) sport *m.*, otuha *f.* (hybohra *f.*, hybocvik *m.*); výhon *m.* zábava *f.*; —smann *m.* sportovník *m.*, silomil *m.*

Sporteln *pl.* vzatky, úplatky (*vulgo* pomazanka *f.*; *st.* koláč *m.*).

Spott (-es, oh. M.) *m.* posměch *m.*; Sp. mit etw. treiben posměch z něčeho si dělati.

Spötterei *f.* úsměšky, úšklebky *pl.*

Spott-en mh. posmívati se komu n. čemu; geſpottet v posměch uvedený; —end *adj.* posměšný.

Spötter (-s, unv. M.) *m.* posměvač, -áček *m.*; —ei *f.* výsměch, posmívání se čemu; —n *v.* Spotten.

Spott-gedicht *n.* posměšná básoň; —geld *n.* hadr-peníz, špína-peníz *m.*; um ein Sp. za babku, za fatku, za bukvici.

Spöttiſch *adj.* posměšný; uštěpačný.

Spott-lied *n.* posměšná n. hanlivá píseň; —name *m.* přezdívka *f.*; —preis *m.* cena směšně nízká; —ſchrift *f.* posměšný spis; —ſucht *f.* posměvačnost *f.*; —vogel *m.* posměváček, sedmihlásek *m.*; —wohlfeil *adj.* pralaciný; za babku, za bukvici.

Sprach-ähnlichkeit *f.* podobnost jazyka; —alter *n.* stáří jazyka; —anmerkung *f.* poznámka jazyková; —arm *adj.* chudý jazykem; —armut *f.* chudoba jazyka; jazyková chudoba; —bau *m.* jazykové ústrojí.

Sprache (M. -n) *f.* jazyk *m.*, řeč *f.*; hovor *m.*; mluva *f.*; böhmiſche S. jazyk český; etw. zur S. bringen něco k řeči přivésti.

Sprachen-miſchung *f.* promísení jazyků; směsice jazyků; —verwirrung *f.* zmatení jazyků, zmatek jazyků.

Sprach-feger *m.* fig. brusič jazyka; —fehler *m.* omyl n. chyba v řeči; —fenſter *n.* okno k rozmluvě (v kláštoře); —form *f.* forma jazyková; —forſcher *m.* jazykozpytec *m.*, mluvozpytec *m.*; —forſchung *f.* jazykozpyt *m.*; —gebrauch *m.* užívání jazyka n. řeči; allgemeiner —gebrauch *m.* obecný způsob mluvení, obecné užívání; —grenze *f.* rozhraní n. meze jazykové; —karte *f.* národopisná mapa; —kenntnis *f.* znalosť, vědo-

most jazyka; —kunde. —kunſt *f.* jazykoznalství, jazykoznatelství *n.*, znalost jazyka, zn. jazyků; 2. mluvnictví *n.*; —kundig *adj.* znalý jazyků; —laut *m.* hlaska *f.*; —lehre *f.* mluvnice *f.*; —leidend *adj.* chybný na řeč; —lich *adj.* jazykový; —los *adj.* nehovorný, nemluvný; —er Menſch nemluva *m.*; —meiſter *m.* učitel jazyka n. řeči; 2. (Vogel) posměváček, sedmihlásek *m.* *Motacilla hypolais* (*Hypolais salicaria*, *Hyp. polyglotta*); —organ, —werkzeug *n.* mluvidlo *n.*, ústroj mluvicí; —richtig *adj.* správný co do jazyka; —rohr *n.* dalekomluv *m.*, hlásná trouba; mluvidlo, hlásadlo *n.*; —ſchall *m.* jazykový hlahol; —ſchnitzer *m.* chybnomluvka *m.*; —ſtamm *m.* jazyk *m.*; —ſtoff *m.* látka jazyka; —ſtudium *n.* studium jazyka; —teil *m.* část řeči; —verderber *m.* kazimluv *m.*; —vermögen *n.* mohutnost mluvicí; —wart *m.* mluvčí *m.*; —werkzeug *n. v.* Sprachorgan; —widrig *adj.* proti jazyku (protijazyčný); —wiſſenſchaft *f.* jazykověda, mluvověda *f.*; —zwang *m.* nucení k jinému jazyku.

Sprang (-es, čh. M.) *m.* (Regen) přeháňka *f.*

Spratzen *n.* (chem.) *v.* Spritzen.

Sprechart *f.* spůsob mluvy n. řeči.

Sprechen (einen od. mit einem) mh. mluviti, rozprávěti (s kým); er iſt nicht zu ſp. nelze s ním mluviti; ſp. *aor.* vyříknouti; svědčiti komu; nalezti o čem; das Urteil ſp. vyříknouti rozsudek; Recht ſp. vykonávati, konati právo; aus dem Schlafe ſp. mluviti ze sna, mluviti ze spaní; ſelig ſp. za blahoslaveného vyhlásiti n. prohlásiti; die für den Angeklagten —enden Beweiſe důkazy ku prospěchu obviněnému n. obviněného svědčící.

Sprecher (-s, unv. M.) *m.* mluvčí *m.*, řečník *m.*

Sprech-organ *n. v.* Sprachorgan; —ſaal *m.*, —halle *f.*, —zimmer *n.* hovorna *f.*; —ſtunde *f.* hodina rozmluvná; —wart *m.* mluvčí *m.*

Sprege *f.* (Flachs) *v.* Stauche (Flachs).

Spreiß-e *f.* rozperka *f.*; —en, ſpreiten rozepříti, rozepnouti.

Spreiz-balken *m.*, —baum *m.*, —e (M. -en) *f.* (Bauk.) podpora *f.*, opěrák *m.*, rozpěrák *m.*, rozpínka *f.*; —en, —en etwas roztahovati, rozprostírati; rozetknouti; die Füße ſp. rozkročiti se; fig. rozčepejřiti se; ſp. mh. praskati, prskati; ſich ſp. zdráhati se, zpěčovati se, durditi se; vypínati se; chlubiti se čím; —ſtange *f.* rozpra *f.*

Spreng-boden *m.* kropírna *f.*; —büchel *n.* kropáček *m.*; —e *f.* kropení *n.*, skrápění *n.*; —eiſen *n.* páka *f.*, trhátko *n.*, železo k trhání skla.

Sprengel (-s, unv. M.) *m.* obvod *m.* (soudní, farní, biskupský); 2. *v.* Sprenkel.

Sprengen sypati, posypati; 2. kropiti, pokropiti; 3. vymrštiti, vyraziti; 4. rozraziti; rozehnati, rozptýliti; 5. vypačiti; in die Luft ſp. do povětří vyhoditi; die Felſen mit Pulver ſp. skály prachem trhati; Glas ſp. trhati sklo; den Bogen ſp. (Bauk.) vésti, rozvesti, rozložiti oblouk; die Saiten ſp. ztrhati struny; ſp. mf. skočiti, skok učiniti; klusati; daher ſp. přiklusati.

Spreng-graben *m.*, —grube *f. v.* Mine; —gurtkette *f.* podpasník *m.*; —kanne *f.* kropicí konev, kropenka *f.*, žehnáček *m.*; —kohle *f.* uhel k trhání skla; —mittel *n.* trhadlo *n.*, třaskadlo *n.*, třaskavina *f.*; —pulver *n.* prach na trhání skal; —ſtoff *m.* třaskavina *f.*; —tonne *f.* (milit.) bořice *f.*; —ung *f.* rozstřel *m.*; —wedel *m.* kropáč *m.*; —wedelig *adj.* (bot.) kropáčovitý; —weite *f. v.* Bogenweite; —werk *n.* (einer Brücke) zpěradlo *n.*, mřížovina *f.*; —werkbrücke *f.* zpěradelný most.

Sprenkel (-s) *m.* věšák *m.*; sklonka *f.*, oko *n.*, spruhla *f.*, smečka *f.*; —ig *adj.* kropenatý.

Sprenkeln pokropiti, kropenatiti; cákati.

Spreu (čh. M.) *f.* pleva *f.*; *pl.* plevy, otlučky; verworfene S. výplevek *m.*; —beſen *m.* shánéčka *f.*; —blättchen *n.* (bot.) plevy *pl.*; —boden, —kaſten *m.* plevnice *f.*, plevník *m.*; —kammer *f.* plevárna *f.*; —ſieb *n.* úhrabečnice *f.*

Sprich-wort *n.* přísloví *n.*, pořekadlo *n.*; —wörterweſen *n.* příslovnictví *n.*; —wörtlich *adj.* přísloveční; ſp. geworden v přísloví vešlý.

Sprickel *m. et n.* souš, výsuška *f.*

Spriegel (-s) *m.* obruč, oblouk *m.*

Spriegeln obroučkovati, obloučiti.

Sprießel (-s) *m.* přeslík, příčel, přičlík *m.*; zpruha, spruhla *f.* (šprysel *m.*).

Sprießen mh. *v.* Sproſſen.

Sprlet (-es, M. -e) *n.* socha *f.*, rozsocha *f.*; Sp. am Pfluge drábec *m.*

Spring (-es, M. -e) *m. et n.* pramen *m.*, zřídlo *n.*, výtrysk vody; —brett *n.* (in der Schwimmſchule) skákací lávka, skákačka *f.*, odskáčka *f.*; —brunnen *m.* vodomet, vodotrysk *m.*

Springen mf. puknouti, rozpuknouti se; skočiti, skákati; prýštiti se, vytékati; ſp. laſſen (v. Eleven) připouštěti.

Springer (-s, unv. M.) *m.* skokan, skočec, skakač, skokan *m.*; 2. fig. fučík, větroplach *m.*; 3. (Schachſp.) jezdec, rytíř, kůň, koník, koníček *m.*; 4. (zool.) *pl.* kobylkovití.

Spring-feder *f.* zpruha *f.*; —flachs, —lein *m.* hlídlík, prahlec *m.*; —flut *f.* mořský příval, prudký n. valný n. náhlý příliv; —frucht *f.* (bot.) praskavka *f.*; —glas *n.* praskavé sklo; —haſe *m.*, —maus *f.* skokuška, štěkuška *f.*, frček *m.* *Dipus*; —hengſt *m.* pušťák, svěřepec *m.*; —infeld (-es, M. -e *et* -er) *m.* hejsek, větroplach, fučík (skočdopole) *m.*; —käfer *m.* zpružník, kovařík *m.* *Elater*; —korn *n.* skočec *m.*; —kraft *f.* pružnost *f.*; —kraut *n.* pryšec, pryštěc *m.*, mlíčí *n.* *Euphorbia lathyris*; 2. netykálek *m.*; —kreſſel *f.* pěněnka (řeřicha) pukavá, prskavka *f.* *Cardamine impatiens*; —mehn *m.* prchlík, hlídlík *m.*; —quelle *f.* vřídlo *n.*, klokočka *f.*; —ſchwanz *m.* skokulík *m.*; mit —ſtand meſſen (geom.)

na přeskáčku měřiti; —ſtock *m.* skákací tyč; —tanz *m.* skočná *f.*; —uhr *f.* zpružné hodiny *pl.*; —zeit *f.* čas k pouštění, čas přípustný (hřebců); 2. čas přítoku, č. přílivu (v moři).

Sprinz (-es, M. -e) *m.* krahuj *m.*, krahulík *m.* [rítus.

Sprit (-es, M. -e) *m.* líh *m. v.* Spi-

Spritz *m.* střik, chrst *m.*; —anwurf *m.* (arch.) obmítka ostrá; —buchſe *f.* **Spritze** *f.* stříkačka *f.* [stříkačka *f.*

Spritzen mſ. stříkati, stříknouti, chrstnouti; S. *n.* (des Silbers) (chem.) praskání stříbra.

Spritzen-haus *n.* stříkačna *f.*; —macher *m.* stříkačkář *m.*; —mann *m.* stříkačník *m.*, hasič *m.*; —meiſter *m.* stříkacký (, ího) *m.*

Spritz-er (-s) *m.* stříkač *m.*; —fiſch *m.* prskavec *m.*; —gurke *f.* tykvice stříkavá (okurka planá) (Eſelsgurke); —krapfen *m.* stříkanec *m.*, stříkanka *f.*, kotouč *m.*; —kuchen *m.* měchurka *f.*, měchuřinka *f.*; —leder *n.* (an der Kutſche) odkrápka *f.*; —wedel *m.* (Sprengwedel) kropáč *m.* [Mürbe.

Sprock *adj. v.* Spröde, Zerbrechlich,

Spröde *adj.* suchý; tvrdý; křehký, drobivý; lámavý; (v. der Sprache) neohebný; (Perſon) upejpavý, zdráhavý; ſp. tun upejpati se; eine S. upejpalka *f.*; S. *f.* suchost, tvrdost, křehkost *f.*, drobivost *f.*; (einer Perſon) upejpavost, zdráhavost *f.*; —tun *n.* upejpání *n.*

Sproſs-e (M. -en) *m. et f.* (*et* Sproß *m.*) prut *m.*, ratolesť, mláz *f.*; 2. (bot.) výběžky *pl.*; (Fiſch) výměnek *m.*; Sp. an der Leiter *v.* Sprieſel; —en mſ. vyrážeti, vyháněti, pučeti; —enkohl *m.* paličková kapusta, pupenáč *m. Brassica prolifera.* [uherský.

Sprosser (-s, unv. M.) *m.* slavík

Sprößling (-es, M. -e) *m.* výstřelek *m.*, odnož *f.*, letorost *m.*, mláz *f.*; fig. potomek *m.*

Sprotte *f.* sprotka, sprotle, sprotule, sprotlice, salakuška *f.*, sleď říční.

Spruch (-es, M. Sprüche) *m.* průpověď *f.*, propovídka *f.*; 2. výrok, nález *m.* (soudní); —buch *n.* kniha propovědí.

Sprüchlich *adj.* průpovědný; 2. výrokový.

Spruch-praxis *f.* (jur.) obyčejo při vydávání nálezů; —rede *f.* říkadlo; pořekadlo *n.*; —reif *adj.* dospělý k výroku, dospělý k vydání nálezu.

Sprudel (-s, unv. M.) *m.* výtrysk *m.*, výstřik, klokot *m.*, klokočka *f.*; (in Karlsbad) vřídlo *n.* (horký pramen), var *m.*; —kopf *m.* durdík *m.*

Sprudeln mſ. prýštiti se; prameniti se; aus dem Munde ſp. kloktati, vychrstnouti z huby.

Sprudel-quelle *f.* vřídlo *n.*; —ſchale *f.* (Karlsbad) vřídlovina *f.*; —ſtein *m.* vřídlovec *m.*; —waſſer *n.* vařicí voda; vřídelní voda.

Sprudler *m.* fig. popudlivec, durdík *m.*

Sprüh-en házeti, sršeti, jiskry dávati; soptiti; mſ. prýskati, sršeti; klokotati, kloktati; Funken ſp. jiskry sršı́, lítají; —er *m.* soptič *m.*; —feuer *n.* soptivý n. sršivý oheň, —regen *m.* mžení, mrholení *n.*

Sprung (-es, M. Sprünge) *m.* skok *m.*, poskok *m.*; 2. puklina, rozpuklina *f.*, rozsedlina *f.*; 3. kůže rozpukaná; —artig *adj.* skočný; —bein *n.* hlezno *n.*, hleznová kost, patní kost *Os calcaneum*; —bock, —tár, —widder *m.* připouštěcí beran; —brett *n. v.* Springbrett; —ſpringer Hengſt přípustný hřebec, pušťák *m.*; —riemen *m.* popružný řemen; —weiſe *adv.* skokem, skočmo, hupky, na přeskáčku.

Spuck-e (ob. M.) *f.* plivek, výplivek *m.*; —en mſ. plivati, plvati; —gefäß *n.*, —kaſten *m.*, —napf *m.*, —ſchale *f.* plivadlo, plivátko *n.*

Spuden ſich *v.* Sputen ſich.

Spuk (-es, ob. M.) *m.* hluk, rachot *m.*; 2. brykule *f.*, vrtochy *pl.*; 3. strašidlo *n.*; —en mſ. strašiti; —haft, —haftig *adj.* strašivý.

Spuk-märchen *n.* pohádka o strašidlech; —teufel *m.* bubák, rarášek *m.*

Spule (M. -en) *f.* cívka *f.*, vřetence *n.*, potáč *m.*; (b. Web.) člun *m.*; píšťalka *f.*; Sp. der Feder písk *m.*

Spulen soukati, svíjeti, navíjeti.

Spülen vypláknouti, vymyti; die Gläſer ſp. vyplachovati sklenice; (die Wäſche) máchati prádlo; mſ. (v. Waſſer) narážeti.

Spulenmacher *m.* cívkář *m.*

Spuler *m.* soukač *m.*

Spül-er *m.* vymyvač, vyplachovač *m.*; -in -čka; —faß *n.* vymyvadlo *n.*, vyplachovadlo *n.*; střez *m.*

Spulförmig *adj.* cívkovitý.

Spül-icht, —ig (-s, ob. M.) *n.* pomeje, pomyje *pl. f.*, splašky *pl. m.*

Spulmaschine *f.* soukadlo, svijadlo *n.*, svijačky *pl. f.*

Spül-ſchaff *n.* dřez, střez *m.*; —waſſer *n.* pomyje *pl. f.* [*Ascaris.*

Spulwurm *m.* hlísta *f.*, škrkavka *f.*

Spund (-es, M. Spünde) *m.* zátka *f.*, čep *m.*, špunt *m.*; zacpavadlo *n.*, zácep *m.*; —band *m.* pláň *f.*; —baum *m.* práh hlavní; pražec *m.*, záplava *f.*; —bohle *f.* špuntovnice *f.*; —brett *n.*, —diele *f.* špuntovnice *f.*

Spünden, ſpunden spojiti, skládati; ein Faß ſp. hedniti, zabed.., začepovati.

Spund-hacke *f.* špuntovačka *f.*, špuntovnice *f.*; —hefen *pl.* svrchní kvasnice n. droždí; —loch *n.* ozředlo *n.*, špuntovní *n.* zátková díra, špuntovnice *f.*; —nagel *m.* špuntovák *m.*; —pfahl *m.* (Waſſerb.) špuntová jehla; —jage *f.* zlodějka *f.*; —wand *f.* (Waſſerb.) štět *m.* (stěna špuntovná); —zapfen *m.* čep *m.*, zátka *f.*

Spur (M. -en) *f.* známka *f.*, znamení *n.*, znamínko *n.*; památka *f.*; (vdm.) stopa *f.*; Spur eines Fußes šlapěje, stopa *f.*; Sp. eines Wagens kolej *f.*; Sp. in der Mühle náraz *m.*, hlavišťka *f.*; Sp. einer Ebene *v.* Grundſchnitt;

er hat davon keine Sp. on nemá o tom ani ponětí; —en mh. v koleji se držeti.

Spüren nach etw. slídíti, šlakovati; etwas ip. čenichati; čuchati, čouti.

Spur-enlos, —los *adv.* bez stopy; **Spürer** *m.* slídil *m.* [bez známky.

Spür-hansel *m.* (Spiranzel), —naſe *f.* čmuchálek, slídil, slídič, slídikout *m.*; —hund *m.* slídník *m.*, vyžle *n.*, vyžlenec *m.*; —ſchnee *m.* (Wdm.) novina *f.*; —ſuchtig *adj.* slídivý. [kolejnost, rozteč *f.*

Spurweite *f.* vzdálenost kol, roz-

Sput-e *f.* spěch *m.*; ſich —en pospíchati; —e dich! pospěš! hýbej! kliď se!

Sputum *n.* (lt.) plivek, odplivek, výplivek, chrchel *m.*

Squam-a *f.* (lt.) (bot. u. zool.) šupina *f.*; —*ipennes pl.* šupinoploutvé ryby; —ös *adj.* šupinatý.

Squinancia *f.* (med.) slinohoř *f.* v. Cynanche, Cynanche.

Staar *m.* v. Star.

Staat (-eš, M. -en) *m.* stát *m.*; 2. stav *m.*; 3. stroj *m.*

Staaten-bund *m.*, —verband *m.*, —verein *m.* soustátí *n.*, spojené obce; spojení států; —geſchichte *f.* dějepis státu, státní dějepis; —kunde *f.* v. Statiſtik; —recht *n.* právo mezistátní, pr. mezinárodní; —ſyſtem *n.* soustava států; —verein *m.* v. Staatenbund.

Staatlich *adj.* státní.

Staats-amt *n.* státní úřad; —angelegenheit *f.* státní záležitost; —anleihen *n.* státní půjčka; —anwalt *m.* státní zástupce; —anwaltſchaft *f.* státní zastupitelstvo; —anwaltſchaftsbeamte *m.* úředník státního zastupitelstva; —aufwand *m.* státní náklady *pl.*; —ausgabe *f.* státní vydání; —baubeamte *m.* úředník při státních stavbách; —bauten *pl.* státní stavby *pl.*; —beamte *f.* státní úředník; —behörde *f.* státní úřad; —buchhalter *m.* státní účetní; —buchhaltung *f.* státní účtárna; —bürger *m.* státní občan (gewöhnlich bloß občan); —bürgerlich *adj.* občanský; —bürgerrecht *n.* státní občanství; —diener *m.* státní služebník; —dienſt *m.* státní služba; —eigentum *n.* státní vlastnictví; —einheit *f.* jednota státu, státní jednota; —einkünfte *pl.* státní příjmy, státní důchody *pl.*; —erforderniß *n.* potřeba státní; —form *f.* způsoba státu; —forſtbeamte *m.* státní úředník lesní; —forſtdienſt *m.* státní služba lesní; —forſtprüfung *f.* státní zkouška lesnická; —gebäude *n.* státní stavení, státní budova; —gebiet *n.* obvod státu, území státní; —gefährlich *adj.* nebezpečný státu; —gefälle *n.* státní důchodky; —gefängniß *m.* státní vězeň; —geheimniß *n.* státní tajemství; —geſchäft *n.* státní záležitost; —geſetz *n.* státní zákon; —gewalt *f.* státní moc; —gläubiger *m.* státní věřitel; —gut *n.* státní statek; —güteradminiſtration *f.* správa státních statků; —haushalt *m.* státní hospodářství; —kanzlei *f.* státní kancelář; —kanzler *m.* státní kancléř; —kaſſe *f.* státní pokladna; —kleid *n.* slavnostenský oděv; —klugheit *f.* státní moudrost; st. politika; —kontrolle *f.* státní kontrola; —körper *m.* država *f.*, tělo státu; —kredit *m.* státní úvěr; —kunde *f.* v. Statiſtik; —kunſt *f.* státnictví *n.*; —lehre *f.* nauka o správě státu; —mann *m.* státník *m.*; —medaille *f.* (Ausſtell.) státní medaile; —merkwürdigkeit *f.* státní znamenitost; —miniſter *m.* státní ministr; —miniſterium *n.* státní ministerstvo, st. ministerium; —mittel *n.* státní důchody, příjmy, st. prostředky; —monopol *n.* státní samotržba; —note *f.* státovka *f.*; —oberhaupt *n.* hlava státu; —obligation *f.* státní dlužní úpis; —ökonomie *f.* v. Staatswirtſchaft; —papiere *pl.* státní papíry; —papierrechnung *f.* účty ze státních papírů; —prokurator *m.* státní zástupce; —rat *m.* (Verſammlung) státní rada; (Perſon) státní rada; —rechnung *f.* státní účet; —rechnungsweſen *n.* státní účetnictví; —rechnungswiſſenſchaft *f.* státní účetnictví, st. účtověda; —recht *n.* státní právo; —rechtlich *adj.* dle práva státního; státoprávní; —rechtslehre *f.* nauka o právu státním; —regierung *f.* státní vláda; —religion *f.* státní náboženství; —rückſichten *pl.* státní příčiny, státní důvody; —ſache *f.* státní věc, státní záležitost; —ſchatz *m.* státní poklad; —ſchein *m.* státní list (dlužní), státovka *f.*; —ſchriften *pl.* spisy státní; —ſchuld *f.* státní dluh; —ſchuldentilgung *f.* splácení dluhů státních; —ſchuldentilgungsfond *m.* fond ke splácení dluhů státních; —ſekretär *m.* státní sekretář; —ſiegel *n.* státní pečeť; —ſprache *f.* státní řeč, státní jazyk; —ſtreich *m.* státní převrat; —telegraph *m.* státní telegraf; —umwälzung *f.* státní převrat, převrat státu; —verbrecher *m.* velezrádce *m.*; —verfaſſung *f.* státní zřízení, státní ústava; —vermögen *n.* státní majetnost; —verwaltung *f.* státní správa; —viſite *f.* uctivací návštěva; —voranſchlag *m.* státní rozpočet; von —wegen jménem státu, z příčin státních; —wirtſchaft *f.* státní hospodářství; —wiſſenſchaft *f.* státověda *f.*; —wiſſenſchaftlich státovědní; —zimmer *n.* přijímací síň; slavnostenská síň; —zweck *m.* státní účel.

Stab (-es, M. Stäbe) *m.* hůl *f.*, berla *f.*; den St. über einen brechen odsouditi někoho na smrt, vynesti na koho výrok smrti (zlomením hole); fig. někoho za ztracena prohlásiti; St. an der Säule prut *m.*, obruč *f.*; (phys.) prut *m.*; (Meßit.) prut *m.*; (mech.) ceva *f.*; (milit.) štáb *m.*, náčelnictvo *n.*, bulava *f.*

Stabalprüfung *f.* štábní zkouška.

Stäbchen (-s, unv. M.) *n.* hůlčička *f.*; St. an der Säule obroučeк *m.*

Stabeiſen *n.* železo v holech, ž. holové, ž. prutové, holovka *f.*

Stäbeln tyčiti, podepříti.

Staberrad *n.* (mech.) dvojkružník *m.*

Stab-gold *n.* zlato v holech; zlato v prutech; —holz *n.* dříví na duby bednářské.

Stabil *adj.* (lt.) stálý; *pl.* —ien (Politiker) starochvalci; —erklärung *f.* ustanovení *n.*; —imento *n.* (lt.) zařízení, podnik, závod; strojírna; —*is militia* vojsko stálé; —ität *f.* stálost *f.*

Stabreim *m.* rým písemný (dle písmen počátečních: slovo, sláva, sláma).

Stabs-arzt *m.* štábní lékař *m.*; —auditor *m.* štábní vojenský sudí; —kapitän *m.* (mil.) účetní kapitán (setník). [prutové, stříbro v holech.

Stabsilber *n.* stříbro v prutech, stř.

Stabsoffizier *m.* štábní důstojník *m.*, náčelní důstojník, vyšší důstojník *m.*

Stabträger *m.* berlonoš *m.*

Stabwurz *f.* pelyněk *m.*, pelunka *f.*, dřevinka *f.*, boží dřevce *Artemisia f.*

staccato (it.) (mus.) trhaně (trhmo).

Stachel (-s, M. -n) *m.* (*et f.*) bodec *m.*; (zool.) žíhadlo *n.*; (bot.) bodlina *f.*, osten *m.*, ostenec *m.*; fig. slova úštipná, úštipky *pl. m.*

Stachel-beere *f.* srstka *f.*, angrešt *m. Ribes grossularia*; —born *m.* osten *m.*; —fisch *m.* ježanec *m.*; —flosser *pl.* ostnoploutvé ryby; —fortsatz *m.* (b. Knochen) vypuklina trnovitá, násadec trnovitý; —haut *f.* (Tier) sumejš, ostňák *m.*; —ig *adj.* bodlavý, bodný, pichlavý, ostnatý; -keit -ost; —käfer *m.* bodlanka *f.* [pohánění (voly).

Stacheln pobodati, popíchati; bodcem

Stachel-nuß *f.* kotvice *f.*; —schnecke *f.* ostranka *f.*; —schwein *n.* dikobraz *m.*, ježovec *m.*, ježatá svině *f. Hystrix*; —schweinaußatz *m.*, Hystrizismus *m.* (med.) kornatost, hrotivost *f.*; —schweinmensch *m.* (med.) kornavec *m.*; —spitze *f.* (bot.) hrot *m.*; —spitzig *adj.* hrotnatý; hrotitý.

Stad (-es, M. -e) *m.*, —e, —en *m.* (vlt.) břeh *m. v.* Gestade. [stádlo *n.*

Stadel (M. -n) *f.* stodola *f.*; (mont.)

Stadium (-s, M. -ien) *n.* (lt.) hon *m.*, běh *m.* (125 Schritt); 2. doba *f.*, čas *m.*; im ersten St. na prvním stupni.

Stadt (M. Städte) *f.* město *n.*; —amt *n.* městský úřad *m.*; —anwalt *m.* zástupce města, zástupce městský; —archiv *n.* městský archiv; —archivar *m.* městský archivář *m.*; —arzt *m.* městský lékař; —bank *f.* městský bank *m.*; —banklotterie *f.* loterie městského banku; —baukunst *f.* městské stavitelství; —bewohner *m.* městský obyvatel, měšťák *m.*; —bezirk *m.* městský obvod; —buch *n.* městská kniha *f.*; (Grundbuch) kniha městských pozemností; —buchhalter *m.* městský účetní *m.* (m. účtárník *m.*); —buchhaltung *f.* městská účtárna.

Städtchen *n.* městečko *n.*

Städter (-s, unv. M.) *m.* měšťák *m.*

Stadt-erweiterung *f.* rozšíření města; —fremd *adj.* k městu nepříslušný; —gebiet *n.* městské zemiště; —gefängnis *n.* městská věznice; —gemeinde *f.* městská obec; —gemeindebürger *m.* městský občan, měšťan *m.*; —gemeindebürgerrecht *n.* právo městského občanství, měšťanské právo; —gericht *n.* městský soud; —graben *m.* městský příkop; —gut *n.* městský statek; —hauptmann *m.* městský hejtman; —hauptmannschaft *f.* městské hejtmanství *n.*; —haus *n.* městský dům (radnice *f.*).

Städtisch *adj.* městský.

Stadt-kind *n.* (männl.) městský synek; (weibl.) městská dcerka; —knecht *m.* biřic, dráb, pochop *m.*

Städtlein *n.* městečko *n.*

Städtler, Städtling *m.* měšťák *m.*

Stadt-lohnwagen *m.* hostinský nájemný vůz *m.*; —magistrat *m.* městský magistrát *m.*; —markt *m.* městský trh; —miliz *f.* městské vojsko; —ordnung *f.* městský řád; —physikus *m.* městský fysik; —platz *m.* náměstí *n.*; —rat *m.* městská rada; (Person) městský radní *m.*; —ratsbeschluß *m.* usnešení městské rady; —ratssitzung *f.* schůze n. sezení (zasedání) rady městské; —recht *n.* městské právo *n.*; —richter *m.* městský soudí, městský soudce; —schreiber *m.* městský písař *m.*; —schreier *m.* (vlt.) městský vyvolavač; —schule *f.* městská škola *f.*; —schwalbe *f.* jiřiček *m.*, jiřička *f.*; —siegel *n.* městská pečeť *f.*; —soldat *f.* městský voják; —teil *m.* část města; —verordnetenkollegium *n.* sbor obecních starších (městských); —verordneter *m.* obecní starší (městský); —vogt *m.* městský správce; —volk *n.* městský lid *m.*; —wache *f.* městská stráž *f.*; —wappen *n.*, —zeichen *n.* městsky erb *m.*, městský znak.

Stafette *f.* (it.) štafeta *f. v.* Estafette.

Staffage *f.* (fr.) stafáže *f.*, oživa *f.* (na obraze).

Staffel (M. -n) *f.* stupeň *m.*; St., —ei *f.* podstavek (malířský) *m.*, stupnice *f.*; —gebet *n.* modlitba na stupních *Graduale*; —land *n. v.* Stufenland; —messung *f.* (geom.) měření stupňové; —rechnung *f.* (b. Zinsen) posloupný úrokočet *m.*; —ring *m.* (mech.) zděř pupková; —weise *adv.* po stupních.

Staffette *f. v.* Estafette.

Staffier-en vykrášliti, vyšňořiti; —er *m.* okrašlovač *m.*; Goldst. pozlacovač *m.*

Stag (-es, M. -e) *n.* (starkes Schiffstau) stěhlo *n.*

Stagn-ation *f.* (lt.) stání *n.*, přestávka *f.*; uváznutí *n.*; fig. hnilobnost *f.*; —ieren státi; 2. uváznouti.

Stahl (-es, M. Stähle) *m.* ocel *f.* (*m.*); ocilka *f.*; —arbeit *f.* práce v oceli; —arbeiter *m.* ocelář *m.*; —blau *adj.* ocelomodrý, sivý; —brenner *m.* ocelník *m.*, ocelář *m.*; —brunnen *m.* ocelka *f.*, kyselka *f.*; —druck *m.* ocelotisk *m.*; —druckerei *f.* ocelotiskárna *f.*; —einfassung *f.* ocelová obruba.

Stähl-en etw. oceliti, zoceliti, ocelovati; fig. otužiti, obrniti (*rus.* zakaliti); —ern *adj.* ocelový.

Stahl-erz *n.* ocelová ruda *f.*; —fabrik *f.* továrna na zboží ocelové; ocelna

f.; —feder *f.* ocelové péro; —feilicht *n.* piliny z oceli, opilky ocelové; —graue Farbe barva ocelová n. ocelošedá, b. sivá; —grün *adj.* kalený do zelena; —hammer *m.* ocelnice *f.*; —härte *f.* ocelovost, ocelnost, ocelovatost *f.*; —hütte *f.* ocelna, ocelnice *f.*; —kette *f.* ocelový řetízek *m.*; —perlen *pl.* perličky z oceli; —quelle *f.* ocelitý pramen; —rahm *m.* ocelový rám; —schließe *f.* ocelová sponka; —schmied *m.* ocelník *m.*, ocelář *m.*; —schneider, —stecher *m.* oceloryjec *m.*; —stecherkunst *f.* ocelorytba *f.*, ocelo-ryjectví *n.*; —stein *m.* ocelák, ocelivec *m.*; —stich *n.* ocelorytina *f.*, ocelo-ryt *m.*; —waſſer *n.* voda železnatá; ocelová n. ocelnatá kyselka, ocelka *f.*

Stähr (-es, M. -e) *m. v.* Stär.

Stake *n.* (engl.) sázka *f.* (ve hře).

Stak-e *f.*, —en (-s) *m.* tyč *f.*; —en stýčí strkati, podávati; 2. tyčiti, tyčemi opatřiti; —enzaun *m.*, Staket (-s, M. -e) *m.* (it. *steccata f.*, *steccato m.*, fr. *estacade f.*) ostroh *m.* (štachetle *f.*), zátyně *f.*, tyniště *n.*, tyčkový plot, plot z tyček, plot latový.

Stalagm-a *n.* (gr.) kapka *f.*, slza *f.*; —it (M. -en) *m.* (geol.) stalagmit *m.*, krapník *m.* (odzemní).

Stalaktit (M. -en) *m.* krapník (nástropní), stalaktit *m.*

Stall (-es, M. Ställe) *m.* chlév (chlív) *m.*, stáje *f.*; (Pferdeſtall *m.* konirna *f.*); —baum *m.* pažení v chlévě; *v.* Schlagbaum.

Stallen mh. srovnati se, shodnouti se; 2. postaviti koně do konírny; 3. (v. Pferden) močiti.

Stall-geld *n.* koničné *n.*, stájové *n.*, chlévné *n.*; —knecht *m.* koňák, stajní pacholek, stajník *m.*; —meiſter *m.* podkoní (, ſho) *m.*, štolba *m.*; —roß *n.* kůň stájní; —ung (M. -en) *f.* stání *n.*, stáj *f.*

Stamen *n.* (lt.) (bot.) tyčinka *f. v.* Staubgefäß.

Stamm (-es, M. Stämme) *m.* kmen *m.* (überhaupt); St. eines Baumes kmen *m.*; peň *m.*, stonek *m.*; St. des Körpers *v.* Rumpf; (Geſchlecht) rod *m.*; (Linie) pokolení *n.*; (Haus, Familie) rod, dům *m.*; (geſtiftetes Kapital) základ *m.*, matice *f.*

Stamm-baum *m.* (einer Familie) rodový strom *m.*; rodokmen *m.*; —blatt *n.* pamětní list *m.*; —buch *n.* rodopis *m.*, kniha rodu; 2. pamětní kniha *f.*, památník *m.*; —burg *f.* rodový hrad, rodinný hrad *m.*; —kapital *n. v.* Stammgeld.

Stämmchen *n.* kmínek *m.*, pníček *m.*

Stammeln mh. koktati, bleptati, brebtati, blblati; zajíkati se; —d zajíkavý, koktavý.

Stammeltern *pl.* první rodiče, prarodiče, předkové *pl.*

Stammen mh. (von etw., aus Amerika) pocházeti, přicházeti (z čeho, odkud, z Ameriky); rodem býti (z A.), původ míti.

Stamm-ende *n.* oddeněk *m.*, odzemek *m.*; —erbe *m.* dědic rodu; —formen *pl.* kmenové formy *pl. f.*; —gaſt *m.* stálý host; —geld *n.* základ *m.*, základní jistina, základní kapitál, matice *f.*; —genoſſe *m.* rodovec, kmenovec *m.*; —geſchichte *f. v.* Familiengeſchichte; —gut *n.* rodový statek; původní statek; —haft *adj.* zavalitý; —haus *n.* rodový dům; —holz *n.* kmenové dříví.

Stämmig *adj.* kmenatý; 2. zavalitý.

Stamm-land *n.* rodná země, pravlast *f.*, prvopočáteční vlast; —laut *m.* kmenová hláska; —lehen *n.* (urſprüngliches Lehen) prvopočáteční léno n. manství; (Familienlehen) léno n. manství rodové.

Stammler (-s) *m.* kokta *m.*, koktal, koktoun, brepta, breptač, breptoun *m.*

Stamm-mutter *f.* pramáti *f.*; —ochſe *m.* plemenný býk (vůl); —ort *m.* původiště *n.*; —realität *f.* původní nemovitost; —regiſter *n.* rodové zápisky *pl.*; —ſchloß *n.* původní zámek, rodový zámek; —ſchule *f.* sadbiště *n.*, štěpnice *f.*; —ſilbe *f.* (grm.) kmenová slabika; —ſitz *m.* rodové sídlo, sídlo rodu; (prvosídlo *n.*); —tafel *f.* tabule rodopisná; —teil *m.* kmenový díl; —vater *m.* praotec *m.*, první otec; —vermögen *n.* rodová majetnost; 2. základní (kmenové) jmění; —verſchiedenheit *f.* rozdílnost kmenů; —verwandt *adj.* soukmenný, sourodný; —veſte *f.* rodová tvrz; —wirtſchaft *f.* rodové hospodářství; h. kmenové; —wort *n.* kmenové slovo.

Stämpel *m. v.* Stempel.

Stampf (-es, M. -e) *m.*, —e (M. -en) *f.* stoupa *f.*, stupice *f.*, pěchovačka *f.*; —bau *m.* stavba pěchovaná *v.* Piſébau; —eiſen *n.*, —el *m.* palice *f.*, moutvice (motvice) *f.*, pích *m.*, tlouk *m.*, beran *m.*

Stampf-en mh. dupati, cupati; hmožditi; tlouci, opíchati, pěchovati; —er *m.* tlukač, pěchař, opichač *m.*; (mech.) stupník, biják *m.*, tlukadlo *n.*, tlouk *m.*, stoupa *f.*; (Pferd) dupák *m.*

Stampf-hammer *m.* biják *m.*; —mühle *f.* krupník, stupník *m.*, stoupa *f.*, opichárna *f.*; —rolle *f.* žejbrovačka *f.*; —ſchlägel *m.* palička *f.*, tlukadlo *n.*, pích *m.*; —ſpreu *f.* otlučky *pl.*; —trog *m.* žlab na tluč; —werk *n.* stoupa *f.*

Stampille *f.* (lt.) razidlo *n.*, razítko *n.*, stampilka *f.*

Stand (-es, M. Stände) *m.* stav *m.*; Auflageſtand obžalovanost *f.*; Belagerungsſt. obleženost *f.*; Schuldenſt. dlužnost *f.*; Nähr-, Lehr-, Wehrſt. stav živitelů, učitelů, hajitelů; ledíger St. stav svobodný; der St. der Ehe stav manželský; weſſen —es der Zeuge ſei jakého stavu svědek jest; Einſetzung in den vorigen St. navrácení ku předešlému právu n. stavu; St. (Gattung) třída *f.*; St. (geom.) stání *n.*; místo *n.*; St. auf dem Markte stavadlo *n.*, stůl *m.*, stánek *m.*, krámec *m.*; St. halten (ſtandhalten) vydržeti, odolati; etw. zu —e bringen něco ujednati, k místu přivesti, dovesti, postaviti; zu —e kommen zvesti se, k místu přijíti; kommt kein Vergleich zu —e když se narovnání no-

zdaří; wenn der Kauf zu —e kommt když se trh zvede, zdaří; im —e sein s to býti, seč býti; moci; außer —e sein (etw. zu tun) s to nebyti; *pl.* die Herren Stände páni stavové.

Standarte (M. -n) *f.* (it.) stěženka, standára *f.*, praporec *m.* (jezdecký).

Stand-baum *m.* výstavek, semenáč *m.*; mateřný strom; —bild *n.* socha *f.*; —bude *f.* tržní budka.

Ständchen (-s, unv. M.) *n.* (im Markte) stavadlo *f.*, stůl *m.*, kotec *m.*; 2. (muſ.) zastaveníčko (hudební); einem ein St. ſpielen někomu vyhrávati; —befugnis *n.* právo stavadelní, právo stolové, právo stoličné (právo ku prodeji na stavadle).

Stande *f.* sádek, stávek *m.* (na ryby).

Standeis *n.* stojící led.

Ständer (-s, unv. M.) *m.* štoudev *f.*, štandlík *m.*; St. d. Gerüſt stěnič *m.*; St. im Teich stojan *m.*; St. im Holzwerk sloupek *m.*

Standes-amt *n.* (in Deutſchland) občanský úřad; —beamte *m.* občanský úředník; —erhöhung *f.* povýšení stavu; —gebiet *n.* panský n. stavovský okršlek; —herr *m.* pán od stavu vyššího; —mäßig *adv.* podle stavu; —perſon *f.* osoba vyššího stavu; osoba od stavu; —recht *n.* právo stavovské; —regiſter *n.* (in Deutſchland) občanský výkaz, občanský rejstřík; (matrika *f.*); —ſtufe *f.* stupeň stavu; 2. stupeň věku; —wahl *f.* volení stavu; —wappen *n.* stavovský erb.

Stände-unterſchied *m.* rozdílnost stavů; —verſammlung *f.* shromáždění stavů zemských, sněm stavovský.

Stand-geld *n.* tržné *n.*, místné *n.*, plat z místa, stánečné stavadelné, stoličné (, ého), stanovištné *n.*; —gericht *n.* chvatný soud, náhlý soud.

Standhaft *adj.* statečný; 2. (bleibend) stálý (vytrvalý); 3. dostatečný; etw. ſt. dartun něco dostatečně prokázati (provesti); -er Geldzins stálý úrok peněžný.

Standhandel *m.* obchod stavadelní, obchod stolový, stánečný obchod.

Ständig *adj.* stálý; -er Aufenthalt stálý pobyt; —ausſtellung *f.* stálá výstava.

Ständiſch *adj.* stavovský; -er Ausſchuß st. výbor; -er Körper stavovský sbor, *pl.* stavové.

Standlager *n.* staniště *n.*

Ständler (-s, unv. M.) *m.* (im Markte) stánkář, stavadelník *m.*; —kataſter *m.* výkaz stánkářů.

Stand-linie *f.* (geom.) základní čára, základnice *f.*; —muſik *f.* hudební zastaveníčko; —ort *m.* stanoviště *n.*; stojiště, staniště *n.*; —punkt *m.* stanoviště, stanovisko *n.*; hledisště *n.*; überwundener St. *v.* Überwinden; —quartier *n.* stálý byt.

Standrecht (oh. M.) *n.* chvatné právo (stanné právo); —lich *adj.* dle chvatného práva; -liches Gericht chvatný soud; —liches Verbrechen zločin k náhlému soudu patřící; —liches Verfahren řízení chvatného (náhlého) soudu; —mäßig (*adv.*) behandelt werden propadnouti chvatnému (náhlému) soudu, souzen býti od chvatného (náhlého) soudu; —ſtrafe *f.* trest od chvatného (náhlého) soudu (vyměřený n. vyřčený).

Stand-rede *f.* řeč napostoj, řeč stoje mluvená; 2. ř. bezpřípravná, řeč zpatra; 3. řeč nadhrobní; —vogel *m.* usedlý (stálý) pták.

Stange (M. -en) *f.* tyč *f.*, tyčka *f.*; (mech. *etc.*) bidlo *n.*; prut *m.*, žerď *f.*; stěžina *f.*; (Gold-, Eiſen-, Silberſt.) prut *m.*, hůl *f.*, šín *m.*; (b. Blitzableiter) tyč *f.*; (Hühnerſt.) hřada *f.*; St. am Gewehre podstávka *f.*; fig. einem die St. halten nadržovati komu; nicht bei der St. bleiben od věci se uchylovati.

Stängelchen *n.* tyčinka *f.*

Stangelkreide *f.* křída tyčitá, křída tyčinková, řezaná křída, roubíková křída.

Stängeln *v.* Stengeln.

Stangen-eiſen *n.* železo holové, prutové ž., holovka *f.*; —feder *f.* (am Gewehr) podstavkové pero; —holz *n.* tyčkové dříví; —reiter *m.* povojný *m.*; —ſchwefel *m.* síra roubíková; —ſilber *n.* prutové stříbro; —zapfen *m.* (b. Gewehr) podstávkový čep; —zirkel *m.* kružidlo n. kružítko tyčové.

Stänglein *n.* tyčinka, tyčička *f.* [*m.*

Stank (-es, oh. M.) *m.* (vlt.) zápach

Stänker (-s, unv. M.) *m.* bzdoch *m.*, smraďoch *m.*; 2. tchoř *m.*; 3. šťáral *m.*; 4. hašteřil *m.*; —ei (oh. M.) *f.* smrady *pl.*; 2. šťárání *n.*; 3. hašteření *n.*, svár *m.*; —ig *adj.* hašteřivý; —in *f.* smraděna *f.* [šťárati; smraditi.

Stänkern mh. čmuchati, čenichati;

Stanniol (-s, oh. M.) *n.* staniol *m.*, cínol *m.* (lupínkový cín).

Stante pede (lt.) na místě, ihned.

Stanz *f.*, —e (M. -en) *f.* (it.) stálý roční plat, stálá služba; 2. stance *f.*; —fond *m.* stálý důchod; výslužný fond,

Stapel (-s, unv. M.) *m.* kůl *m.*, tyčka *f.*; 2. hromada *f.*; 3. sklad *m.*, skladiště *n.*; 4. lednice *f.*; vom St. laſſen spustiti koráb (do vody, do moře); St. laufen spustiti se (o lodi); —geld *n.* skladné *n.*, skladištné *n.*; —lauf *m.* spuštění *n.* (korábu). [šápati.

Stapeln skládati zboží; 2. mh. capali,

Stapel-ort, —platz *m.* skladiště *n.*, místo skladní, skladové místo; —ſtadt *f.* skladové město; —ware *f.* zboží skladné, složené zboží.

Stapfe (M. -n) *m. et f.* stopa *f.*, šlepěj *m.* (*f.*).

Staphylea *f.* (gr.) (bot.) klokoč *m.*; —ceae *pl.* (bot.) klokočovité.

Stappel *v.* Stapel.

Star (-es, M. -e) *m.* (Vogel) špaček *m. Sturnus*; 2. St. am Auge oblak *m.*, zákal *m.* (v oku); grüner St. bělmo *n. Glaucoma*; grauer St. zášer *m. Cataracta*; ſchwarzer St. černý oblak *m.*, záčerň *f. Amaurosis*; 3. (Gewicht) cent *m.*; 4. (Maß) osmina *f.*, tyrolská čtvrtce.

Stär (-s, M. -n) beran *m.*

Staramsel *f.* špaček růžový.

Stark (ſtärker, ſtärkſte) *adj.* silný; mocný, tuhý; valný; —er Menſch silák *m.*; ſtärkere Beweiſe, ſtärkere Gründe mocnější důkazy, m. důvody; —brüſtig *adj.* prsatý.

Stärke (M.-n) *f.* jalovice (kráva) *f.*

Stärke (ob. M.) *f.* síla *f.*; mocnost *f.*; 2. tlustost *f.*, tloušťka *f.*; 3. St. (zur Wäſche) škrob *m.*; blaue St. šmolka *f.*; —bereitungsanſtalt, —fabrik *f.* škrobárna *f.*; —gummi *n.* škrobové klí *n.*

Stärken (einen) síliti, silniti, posilniti, sesilniti; 2. die Wäſche ſt. škrobiti; den Auftrag ſt. osnovu šlichtovati; —end *adj.* posilňující, silící; silivý; —fabrik *f. v.* Stärkefabrik. [sklý.

Starkglänzend *adj.* blýskavý, le-

Stärk-händler *m.* škrobař *m.*; -kraut *n.* hledík *m.*; —macher *m.* škrobař *m.*; —mehl *n.* škrob *m.*, mouka n. moučka škrobová, škrobovina *f.*

Stärk-ung *f.* posila *f.*, posilnění *n.*; 2. škrobení *n.*

Stärk-wasser *n.* škrobová voda; —zucker *m.* škrobový cukr *m.*

Stärlamm *n.* beránek.

Starr (-er -eſte) *adj.* tuhý, ztuhlý, ztrnulý; ſtarr werden *v.* Starren; ſub. ſt. anſehen upříti n. vypouliti oči na koho, upřeně na koho hleděti; —e *f.*, —heit *f.* ztuhlost, ztrnulost *f.*

Starren mh. tuhnouti, ztuhnouti; trnouti, ztrnouti; dřeveněti, zdřeveněti; auf etwas ſt. *v.* Starr anſehen.

Starr-hals —kopf *m.* svéhlavec, tvrdohlavec *m.*, zarputilec *m.*, urputník *m.*; —ig, —köpfig, —ſinnig *adj.* urputný, zarputilý, tvrdohlavý, tvrdošíjný; —krampf *m.* strnulost, ztrnutí *n.* (křečovité s. šíje); *Tetanus*; —ſehend *adj.* tupozraký; —ſinn (ohne M.) *m.* svéhlavost, tvrdošíjnost *f.*; —ſucht *f.* strnulost, znrtvělost *f.* *Katalepsis.*

Start *m.* (engl.) rozjezd; rozjíždka *f.*, meta *f.* (při dostihách), staň *f.*; —er *m.* metoměr, staněměr *m.*

Stase, Staſis *f.* (gr.) postavení *n.*

Stät *adj. v.* Stet. [(med. zástava *f.*

Statarisch *adj.* (lt.) liknavý.

Stätig *adj. v.* Stetig. [měrství *n.*

Statik *f.* (gr.) statika *f.*, vaho-

Station (M.-en) *f.* (lt.) (Poſt-, Eiſenbahn-) stanice *f.*, staniště *n.*, (štace); 2. (Anſtellung) místo *n.*, úřad *m.*, stanoviště *n.*; freie St. byt se zaopatřením; —är *adj.* (phys.) stálý, nehybný; —ieren stanoviti; —iert ſein státi kde.

Stations-chef *m.* ředitel stanice, staničník *m.*; —ort *m.*, —punkt *m.* (geom.) zastávka, postávka *f.*; —platz *m.* stanoviště *n.*; —verhältniſſe *pl.* poměry stanovištné, p. místní; —zeit *f.* (Eiſenb.) čas staniční (čas počítaný dle některé stanice).

Statisch *adj.* statický; -er Moment moment statický (důraz sil).

Statist (-en M. -en) *m.* (lt.) (im Theater) statista *m.*

Statiſt-ik *f.* statistika *f.* (statopis *m.*); —iker *m.* statistik *m.* (statopisec *m.*); —iſch *adj.* statistický (statopisný); -e Kommiſſion statistická komise.

Stativ *n.* (lt.) (mech.) stojan *m.*; —kopf *m.* zhlaví stojanu.

Stäts *adv. v.* Stets.

Statt *prp. c. gen.* (anſtatt) místo, namístě; er wird es ſt. meiner tun učiní to místo mne; einen Stein ſt. Brotes (auch ſt. Brot) geben dáti kamen místo chleba; ſt. eines andern Prozeß führen při vésti za jiného.

Statt (ob. M.) *f.* místo *n.*

Stätte (M. -en) *f.* místo *n.*; —geld *n. v.* Standgeld.

Stattfinden, ſtatthaben průchod najíti; das kann hier nicht ſt. to nemá zde místa, to nelze tu připustiti; die ſtattgehabten Auslagen skutečné výdaje.

Stattgeben připustiti; dem Rekurſe wird ſtattgegeben odvolání se vyhovuje.

Statthaft *adj.* místný, přípustný; vhodný; —igkeit *f.* vhodnost *f.*

Statthalter (-s, unv. M.) *m.* místodržící, místodržitel *m.*, náměstník *m.*

Statthalterei *f.* místodržitelství *n.*, náměstnictví *n.*; —druckerei *f.* knihtiskárna místodržitelská; —rat *m.* rada místodržitelská; (Perſon) rada u místodržitelství; místodržitelský rada *m.*; —ſekretär *m.* místodržitelský sekretář *m.*

Statthalterſchaft *f. v.* Statthalterei.

Stattlich *adj.* statný; 2. skvostný, úpravný; 3. *v.* Statthaft.

Statue (M. -en) *f.* (lt.) socha *f.*; —gruppe *f.* sousoší *n.*

Statuieren etw. něco ustanoviti.

Statur (M -en) *f.* postava *f.*

Status (*indecl.*) *m.* stav *m.*; St. einer Behörde stav *m.*, počet úředníků; *Status quo* stav, jakýž (jest), stav posavadní; etw. *in —u quo* belaſſen zůstaviti ve své míře, ve stavu dosavadním.

Statut (-es, M. -en) *n.* ustavení, ustanovení *n.*; pravidlo *n.*, statut *m.*, *pl.* statuta, stanovy *pl. f.*

Staub (-es, ob. M.) *m.* prach *m.*; prášek *m.*; drť *f.*; pyl *m.*; St. (Mehl-ſtaub, Staubmehl) prach mlýnský; ſich aus dem —e machen fig. upláchnouti, s Vaňkem se poraditi.

Staub-abwiſcher *m.* smeták *m.*, smetáček *m.*, sprašovadlo *n.*, sprašovačka *f.*; —bach mlhavka, mrholka *f.* (prchavka); —beutel *m.* pytlíček prašníkový; —beutelfach *n.* (bot.) pouzdro *n.*

Stäubchen *n.* prášek *m.*, prášeček *m.*

Stauben mh. prášiti se; es ſtaubt prší se.

Stäuben prášiti, poprášiti, zaprášiti, prachem posypati, prach setříti.

Stäuber *m.* peroutka *f.*; (in der Mühle) prášek *m.*; (wdm.) vyže *n.* vyžlenec *m.*

Stäubern vyprášiti; vyslídíti; vyhnati; mh. es —ert (v. Schnee) prší se; (v. Regen) mrholí.

Staub-faden *m.* (bot.) nitka *f.*; prašnice *f.*; —ferien *pl.* splašky, poprašky, oprašky *pl. m.*; —gefäß *n.* (bot.) tyčinka *f.*; —geld *n.* prašné, sprašné, poprašné *n.*; —ig *adj.* prašný, prášivý;

—junge *m.* prášek *m.*; —käfer *m.* prachokut *m.*, prachoš *m.*; —kamm *m.* hnidák, hnidáček *m.*; —kammer *f.* prašník *m.*; =kolben *m.* (bot.) prašník *m.*; —lecker *m.* patolízal, úlisník *m.*; —mehl *n.* prach mlýnský; —regen *m.* přepršká *f.*, mrholení *n.*, mžení *n.*; —sand *m.* drobounký písek *m.*; —schwamm *m.* pýchavka *f.*, kuřavka *f.*; —sieb *n.* prachovka *f.*; —weg *m.* (bot.) čnělka *f.*; —wind *m.* prašivec, prachovec *m.*

Staub-e (M. =en) *f.* keř *m.*, křovina *f.*, křoví *n.*; —en mh. keřnatěti; —en=förmig *adj.* křovitý; —engewächs *n.* rostlina keřnatá n. křovitá; —ig *adj.* keřnatý, křovnatý.

Stauen (das Waſſer) staviti, hraditi (vodu); (ein Schiff, Ware) dobře složiti, urovnati zboží (na lodi). [pinct).

Stauf (=eß) *m.* čtverec *m.* (míra čtyř

Stauhöhe *f.* (mech.) výška výtoku, výška nadržení.

Staunen (über etw.) mh. diviti se (čemu). žasnouti nad čím.

Staupbesen *m.* prut *m.*, metla *f.*, praskač *m.*; 2. výprask *m.*

Staup-e *f.* mor *m.*, pád *m.* (nakažlivá nemoc); St. (M. =en) *v.* Staupbeſen; —enſchlag *m.* výprask *m.*

Stäupen mrskati (metlou), práskati.

Stauung *f.* (mech.) nadržení, stavení, zastavení, hražení *n.* (vody).

Stau-waſſer *n.* nadržená voda; =weite *f.* délka (dálka) nádrže; — werk *n.* (Bauk.)

Stazion *f. v.* Station. [zdýmadlo *n.*

Stearin *n.* (gr.) stearin *m.*, lojovina *f.*; —ferze *f.* svíčka lojovinná, lojanka *f.*, stearinka *f.*; —ſäure *f.* kyselina stearinová, kyselina lojová; —ſaures Salz lojan, stearinan *m.*

Stearophan-säure *f.* (chem.) kyselina stearafanová; —ſaure Salze *pl.* stearofanany.

Stearopten *n.* (chem.) stearopten.

Stearrhöa *f.* (gr.) (med.) *v.* Seborrhöa.

Steatit *m.* (gr.) (Min.) tučkovec *m.*, mydlík *m.* **Steatom** *n.* (med.) hatva *f.*

Stech-apfel *m.* durman, kravák *m.*, panenské jablko, bodlavé j., vojenský mák *Datura*; —bahn *f.* kolbiště *n.*; —becken *m.* (med.) ložní mísa; —dorn *m.* číšník *m. Paliurus*; —eiſen *n.* rýdlo, rýpadlo *n.*; 2. bodec *m.*

Stechen mh. píchati, píchnouti; bodati, bodnouti; (von Mücken) štípati; die Biene ſticht včela žihá; in Kupfer ſt. do mědi rýti, vrýti, vyrýti; (Karteniv.) bíti, přebíti; in die See ſt. odplaviti se, na moře se spustiti; jmd. aus dem Felde ſt. vypíchnouti koho; einem den Star ſt. bělmo komu sejmouti; fig. das ſticht ihm in die Augen to ho bodá n. píchá v oči; to jej vábí; St. *n.* bodání; píchání *n.*; —end *adj.* píchavý, píchlavý; =er Schmerz pichlavá bolest.

Stecher (=s, unv. M.) *m.* píchač, bodač *m.*; 2. rycc *m.*; 3. rypač *m.*; 4. (Werkz.) bodec *m.*, končíř *m.*; 5. kolík *m.*, spoušť *f.*; 6. St. am Kollar tabulky *pl.*; 7. (Augenglas) nástrčka *f.*

Stech-fliege *f.* moucha bodalka *f.*; —heber *m.* (phys.) násoska přímá; —kraut *m.* ostropich *m.* (bot.); —meſſer *n.* zabiják, bodák, proražeč *m.*; —mücke *f* tiplík *m.*; —palme *f.* česmina *f.*, bodlavá palma *Ilex*; —ſpiel *n.* kolba *f.*; —vieh *n.* drobný dobytek, brav *m.*; —viehhändler *m.* malořezník *m.*, huntýř *m.*; —waffe *f.* bodná zbraň! —winde *f.* revucha *f.* (přestup) *Smilax* (*Sassaparilla*).

Steck-birn *f.* hedbávnice *f.* (hruška); —brief *m.* zatykač *m.*, zatykací list —brieflich einen verfolgen stíhati koho zatykačem, vydati na koho zatykací list.

Stecken (=s, unv. M.) *m.* hůl, hůlka *f.*

Stecken *verb.* (etw. in die Taſche, den Degen in die Scheide *etc.*) strčiti, zastrčiti; nastrčiti; er hat ihn in die Taſche geſteckt (er verſteht es beſſer) smetl ho pod lavici; eine Pflanze ſt. do země zasaditi, (mehre) sázeti; in Brand ſt. zapáliti; ſt. mh. u. mſ. tkvíti kde, vězeti, lpěti; váznouti; ſt. bleiben uváznouti; wo ſteckt er? kde vězí? das —bleiben uváznutí *n.*

Stecken-händler, —macher, —mann *m.* hůlkář; tyčkář *m.*; —pferd *n.* koníček *m.* (na hůlce).

Stecker *m.* zatykač *m.*

Steck-huſten *m. v.* Stickhuſten; —nadel *f.* špendlík *m.*, spinadlo *n.*; —nagel *m.* svorník *m.*; —netz *n.* tenátko *n.*; —reis *n.* odprutec, odnož *m.*; —rübe *f.* kolník *m.*; —zettel *m. v.* Steckbrief.

Steeple Chase (engl.) dostihy s překážkami, jízda přes překážky.

Steg (=eß, M. =e) *m.* stezka *f.*, lavička *f.*, lávka *f.*, můstek *m.*; chodba *f.*; (am Mühlgerüſt) kobilice *f.*; St. auf der Violine kobylka *f.*, podstavek *m.*; (Typ.) vložka (lavička, záložka) *f.*

Stegnosis *f.* (gr.) zacpání *n.* (potnic).

Stegreif *m.* třemen, střemen *m.*; aus dem —e napostoj, zpatra, zničehož, čistajasna, znáhla, bez přípravy; —dichter *m.* básník bezpřípravný, improvisátor *m.*

Steh-bier *n.* pivo pité stojmo, napostoj; S. trinken píti stojmo, p. napostoj; —brücke *f.* stojatý most.

Steh-en mſ. státi; unter Kuratel ſt. býti pod opatrovnictvím; unter der Gerichtsbarkeit ſt. slušeti pod moc soudní; entgegen ſt. býti na překážku, vaditi; offen ſt. *v.* Offen; für etw. ſt. (den und den Wert haben) státi zač; hoden býti čeho; für etw. ſt. (haften) ručiti za něco; (math.) Winkel ſt. auf Bogen úhlové opírají se na obloucích; wie ſtehts? jak se vede? jak jest? wie ſtehts mit ihm? jak je mu, jak se mu vede?

die Sache ſteht ſo věc má se takto; —end *adj.* stojící, stojatý; -er Ausdruck stálý výraz, stálé vyjádření; -es Kapital jistina nemovitá; -es Waſſer stojatá voda; -en Fußes v tu chvíli, ihned, bez odkladu. [*f.* stojatá svítilna.

Steh-kragen *m.* stojatý límec; —lampe

Stehlen (du ſtiehlſt, er ſtiehlt, ſie ſtahl, er hat geſtohlen) krásti, ukrásti něco; er ſtiehlt wie ein Rabe fig. krade

Stehler *m.* krádce *m.* [jako straka.

Steh-männchen *n.* vstaváček *m.*, stojáček *m.*, skokounek *m.*; —pult *n.* (zum Schreiben) stojací pult; —ſchiff *n.* stojná loď, stanièná loď *f.*

Steif *adj.* tuhý; ztuhlý; fig. nucený, dřevěný, škrobený; ſt. grüßen škrobeně pozdraviti; ſt. tun upnutě si počínati; ſt. und feſt pevně a určitě; —aufrecht *adj.* (bot.) tuhý. [ztuhlost *f.*

Steif-e *f.*, —heit *f.* tuhost, tuhota *f.*;

Steifen etw. ztužiti; 2. die Wäſche ſt. škrobiti; 3. podepříti; 4. utvrzovati koho v čem; ſich auf etw. ſt. spoléhati nač; ſich wider etw. ſt. zpěčovati se, vzpírati se, odpírati čemu.

Steif-hals, —kopf *m.* tvrdohlavec *m.*, zarputilec *m.*; —igkeit *f.* tuhost, ztuhlost, neohebnost *f.*; *v.* Steifheit; —leinen *adj.* fig. škrobený, naškrobený, vyškrobený; —mehl *n.* škrob *m.*; —reck *m.* škrobená sukně, tuhá sukně, škrobenka *f.*; —ſinn *m. v.* Starrſinn.

Steig (-es, M. -e) *m*, chodník *m.*, pěšinka, stezka *f.*; —bar *adj.* přístupný, postupný, schůdný; —baum *m.* (mont.) schody *pl.*; —bügel *m.* třmen, střemen *m.*; —bügelriemen *m. v.* Steigriemen.

Steige *f.* posada *f.*; 2. schody *pl. m.*; Stiege.

Steig-eiſen *n.* (Wdm., Forſtw.) střemenec *m.*, kotvička *f.*; —en mſ. choditi; lezti; stoupati, vstupovati, vzestupovati (do výše); auf das Pferd ſt. na koně vsednouti; vom Pferde ſt. s koně slezti, sestoupiti; ſt. fig. pokročiti, postoupiti; (von Pferden) přiskočiti, přiskakovati; die Preiſe des Getreides ſt. přiskakuje cenám obilí, přiskakuje na obilí; ſt. mh. vystupovati, vzestupovati; zdvihati se, zmáhati se; —end *adj.* stoupavý; stoupající, vzestupující, vzestupný, rostoucí; -er Bogen (Bauk.) kobylí hlava.

Steiger (-s) *m.* (mont.) lezec *m.*; fig. skokan *m.*; —fauſt *m.* dražba *f.*

Steigern dražiti, zdražiti; dražiti se; jmb. ſt. přeplácetí koho; přirazíti na někom; výšiti, vyvyšovati, zvyšovati; (grm.) stupňovati; die Preiſe ſt. zvyšovati ceny, přiráželi k cenám; ſteigernd *adj.* stupňovací.

Steigerung *f.* dražení *n.*, zdražování *n.*; připlácení *n.*, vyvyšování *n.*; (grm. u. mul.) stupňování *n.*; —sform *f.* (grm.) stupeň *m.*

Steig-gerüſt *n.* (Mühl.) zanáška *f.*; —kraft *f.* stoupavost *f.*, stoupavá moc; —rad *n.* (mech.) kolo stoupací; —riemen *m.* řemen k střemenu; střemeniště *n.*, střemenový řemen; —röhre *f.* (bei der Pumpe) (mech.) odvodicí trouba, hrubá trouba, konev *f.*; stojánek *m.*; —werk *n.* (in der Mühle) zanáška *f.*

Steil *adj.* příkrý, strmý, kolmý; —e *f.*, —heit *f.* příkrost, strmost; kolmost *f.*; strmina *f.*; —en příkřiti; zpříkřiti; ſich ſt. (v. Pferden) vzepnouti se, vzpínati se; —ſchrift *f.* stojaté písmo; —weg *m.* příkrá cesta.

Stein (-es, M. -e) *m.* kámen *m.* (lat. *Lapis*, gr. *Lithos*); *coll.* kamení *n.*; (im Steinobſte) pecka *f.*; (Akht.) kámen *m. Lithiasis*; —adler *m.* orel skalní; —alt *adj.* prastarý; —amſel *v.* Steindroſſel; —anwurf *m.* kamenný zához, k. nához (archit.) —apfel *m.* kamenáč *m.*; (bot.) mišpule, mišpulyně *f.*; —arbeit *f.* práce v kameně, pr. z kamene; —arbeiter *m.* kameník *m.*; —beere *f.* brusnice; *v.* Steinbrombeere; —beißer *m.* (Fiſch) sykavka, sekavec *m. Cobitis taenia*; —bock *m.* kozorožec *m. Capra Ibex* (zool. u. astr.); —boden *m.* (Mühl.) podlaha hraniční, hranice na kámen; —bohrer *m.* nebozez na kámen; skalovrt *m.*; —brand *m.* pecičkovitá sněť, pecička; —brech *m.* (bot.) lomikamen, lupkamen *m. Saxifraga*; —brecher *m.* skalník *m.* (*st.*), lamač kamene; —brechmaſchine *f.* štěrkovadlo *n.*; —brombeere *f.* kamenice *f.*, kostěnka *f. Rubus saxatilis*; —bruch *m.* lom kamene, kameniště *n.*; —buhne *f.* (Bauk.) kamenný výhon, k. náhon; —butter *f.* kamenné máslo, kamenný vosk; —chen *n.* kamének, kamínek *m.*; —dachpappe *f.* kamenitá lepenka, kamenice *f.*; —droſſel *f.* drozd skalní, skalní vrabec, skalník *m. Turdus* (*Monticola*) *saxatilis*.

Steindruck *m.* kamenotisk *m.*; —er *m.* kamenotiskař *m.*; —erei *f.* kamenotiskárna *f.*

Stein-eiche *f.* křemelák, kameňák *m.*; —ern *adj.* kamený, kamenný; —flachs *m.* kamenný len (osinek) *m.*; —frucht *f.* peckovice *f.*, slivka *f.*; peckovité ovoce; —futter *n.* (arch.) kamená zaruba; —galle *f.* der Pferde náraz *m.*, nárazy *f.*, podzubek *m.*, odražence *f.*; —gerölle *n.* drolina *f.*; —gewölbe *n.* klenutí kamenné; —grundel *m.* sykavka *f.*, sekavec *m.*; —gut *n.* kamenina *f.*; —hacke, —haue *f.* špičák *m.*; —hammer *m.* pucka *f.*; —hart *adj.* tvrdý jako kámen; —hauer *m.* kameník *m.*; —haufen *m.* kameniště *n.*; —haus *n.* kamenice *f.*; kamenný dům; —hirſe *f.* kamejka *f.*, vrabí símě *Lithospermum*; —holz *n.* drvokam *m.*; —icht *adj.* kamenovitý, kamenu podobný; —ig *adj.* kamenatý, kamenný.

Steinig-en (einen) kamenovati; —ung *f.* kamenování *n.*

Stein-karren *m.* hřebenáč *m.*; —kauz *m.* sýc, kulich *m.*; —kenntnis *f.* kamenoznalství *n.*; —kern *m.* pecka *f.*; —kerne *pl.* jádra zkamenělin; —kirſche *f.* skalka *f.*; 2. *v.* Judenkirſche; —kitt *m.* tmel *m.*; —klee *m.* komonice, komonka *f. Melilotus*;

—klippe *f.* skalina *f.*; —klopfer *m.* štěrkář *m* [St. uhlovec *m.*

Steinkohle *f.* uhlí kamenné; harzlose

Steinkohlen-bassin *n.* (geol.) kotlina kamenouhelná; —bergwerk *n.* uhelné doly (hory) *pl.*; —bruch *m.* uhelna *f.*; —formation *f.* útvar uhelný; —gas *n.* plyn kamenouhelný; —gebirge *n.* horniště uhlí kamenného; —geſellſchaft *f.* spolek kamenouhelnický, jednota kamenouhelnická; —grube *f.* uhelniště *n.*; —öl *n.* olej kamenouhelný; —teer *m.* dehet kamenouhelný; —zeche *f.* důl kamenouhelný.

Steinkonkrement *n.* (med.) speklost, speklina *f.*

Stein-koralle *f.* kamenožilec *m.*; —körper *m.* zkamenělina *f.*; —krankheit *f.* kámen *m. Lithiasis*; —kraut tořice *f. Alyssum*; —lein *n. dim.* kamének, kamínek *m.*; —leiter *f.* (Mühl.) lihy, ližiny *pl. f.*; —linde *f.* lípa křemelačka; —malerei *f.* kaménkomalba *f.*; —marder *m.* kuna skalní; —maſſe *f.* kamenina, kamenovina *f.*; —mehl *n.* zálubné *n.*; —meißel *m.* dláto kamenické; (Mühl.) dláto půdní.

Steinmetz (-en, M. -en) *m.* kameník *m.*; —erei *f.* kamenictví *n.*; —hof *m.* tesárna kamenická, ohrada kamenická, budovnice kamenická.

Stein-nuß *f.* kostlák, kamenáč *m.*, —obſt *n.* peckovaté ovoce; —öl *n.* kamenný olej, petrolej *m.*, nafta *f.*; —pappe *f.* kamenitá lepenka, kamenice *f.*; —pilz *m.* hřib křemenáč, doubravník, tvrzník *m. Boletus edulis, B. esculentus* (*B. bulbosus*); —platte *f.* (Bauk.) kamenná deska (plotna); —pocke *f.* tvrdka *f.*; —rabe *m.* krkavec skalní, samotář *m.*; —raub *m.* (Mühlb.) lub, kadlub *m.*; —reich *adj.* hojný na kamení; fig. přebohatý, náramně bohatý; St. *n.* kamenstvo *n.*; —ſäge *f.* pila na kámen, pila kamenická, pila sochařská; —ſalz *n.* kamenná sůl, sůl kruščová, sůl skalní; —ſame *m. v.* Steinhirſe; —ſatz *m.* (Straßenb.) štět *m.*; —ſchale *f.* (bot.) pecka *f.*; —ſchärfer *m.* křesač *m.*; —ſcheide *f.* (mont.) spoj *m.*; —ſchleifer *m.* kamenář *m.*, brusič kamenů; —ſchleuder *f.* prak *m.* (na kameny); —ſchmätzer *m.* bělohřib, skalník *m.* (pták); —ſchmerzen *pl.* bolesti od kamene; —ſchnalle *f.* přezka kamením (drahým) vykládaná; —ſchneidekunſt *f.* kamenořezba *f.*, kamenořezbářství *n.*; —ſchneiden *n.* vyřezávání (drahých) kamenů; —ſchneider *m.* kamenář, kamenořezec *m.*; —ſchnitt *m.*, —operation *f.* (med.) výřez kamene; —ſchnitt *m.* (arch.) střih kamenický; —ſchwalbe *f.* rorýs *m.*; —ſetzer *m.* vysazovatel mezníků; 2. dlaždič *m.*; —ſperling *m.* březovka *f.*; —tier *n.* kamenožilec *m.*; —vogel *m. v.* Hokko; —wächter *m.* (Mühl.) mládek *m.*; —wein *m.* křemeňák, kamenáč *m.*; —werfmaſchine *f.* kamenometnice *f.*; —wurf *m.* hození kamenem; —würfelpflaſter *n.* (Bauk.) dlažba z kamenných kostek; —wurzel *f.* osladič *m. Polypodium*; -zange *f.* klíšťky na kámen; —zeug *n.*, —zeugmaſſa *f. v.* Steingut; —ziege *f.* kozorožec *m. v.* Steinbock.

Steirisch (Tanz) štýrská *f.*, štyrčák *m.*

Steiß (-eß, M. -e) *m.* řiť *f.*, (huzo *m.*); b. d. Vögeln kostřec, trtač *m.*; (*vulgo*) biskup *m.*; —bein *n.* kostřec *m.*; kosť kostřečná; řitní kosť, hák *m. Os coccygis*; —floſſen *pl.* ploutve zadní n. zadničné. [Geſtell; *v.* Garnitur.

Stell (-eß, M. -e) *n.* souprava *f. v.*

Stella *f.* (lt.) hvězda *f.*; —*ria* *f.* hvězdnice *f.* **Stellage** *f.* (fr.) podstavec *m.*

Stellbrett *n.* police *f.*

Stelldichein (*indecl.*) *n.* dostaveníčko, zastaveníčko *n.* (*vulgo* rande *n. Rendezvous*).

Stelle (M. -n) *f.* (überhaupt) místo *n.*; (Gerichtsſtelle) soud *m.*; vorgeſetzte St. představený úřad; St. aus einem Buche místo z knihy; an ſeiner und ſeiner Brüder St. na svém místě i na místě svých bratří, za sebe i za své bratry.

Stellen (einen oder etwas wohin) postaviti, staviti; stanoviti; dáti, vydati, učiniti; hraditi (vodu); jmd. vor das Gericht ſt. postaviti, pohnati někoho před soud; einen Bürgen ſt. dáti rukojmí; ein Wechſel auf Ordre ſt. dáti směnku na řad; Fragſtücke ſt. činiti na koho dotázky, dotazovati se na kom čeho n. o čem; eine Forderung gegen jmd ſt. pohledávati čeho na kom; etwas richtig ſt. něco upraviti; etw. in Ausgabe, in Empfang ſt. položiti něco do příjmu, do výdeje; billig ſt. levně stanoviti; Schlingen ſt. osidla klásti; Vögel ſt. (nach Vögeln ſt.) činati na ptáky; ſich ſt. dostaviti se; (mil.) stavěti se (k odvodu); ſicherſtellen zjistiti; ſich gegen jmd. ſicher ſt. ohraditi se před kým; ſich höflich ſt. dvorným se dělati; ſtellt euch nicht ſo, als ob ihr . . . nedělejte se tak, jako byste . . .; falls ſich einer nicht ſtellt nestane-li někdo, nedostaví-li se kdo.

Stellen-jäger *m.* fig. lovec míst; —produkt *n.* (math.) součin místný; —ſucher *m.* uchazeč o místo n. o úřad; žadatel *m.*; —ſumme *f.* součet místný; —weiſe *adv.* místy (na různých místech).

Steller *m.* (kfm.) dostavitel *m.*

Stell-fahrt *f.* dostavná jízda; —geſchäft *n.* (kfm.) dostavný obchod (smlouva o kup a prodej); —holz *n.* (mont.) panenka *f.*; —hölzchen *n.* (in der Falle) jazýček *m.*; —ig *adj.* stavný, postavný; —ing *m.* postávka *f.* [plazi).

Stellionen *pl.* (lt.) zemělezci (země-

Stell-macher *m.* (b. Wagner) podstavkář *m.*; —platz *m.* zápraviště *n.*; —ring *m.* (geom.) kruh řídicí n. stavěcí; —ſchraube *f.* přitužný šroub.

Stellung *f.* postavení *n.*; St. einer Perſon zum Gericht postavení n. dostavení osoby k soudu n. před soud; St. zum Militär stavění (k odvodu, k vojsku); St. einer Ware dodání zboží; St. der Wörter kladení slov; St. (geom.) postavení *n.*; (Min.) postava *f.*; eine St. nehmen postaviti se.

Stellungs-amt *n.*, —behörde *f.* dostavovací úřad; —bezirk *m.* dostavovací okres; (mil.) odvodní okres; —liste *f.* odvodní list; —pflichtig *adj.* kdo povinen jest se dostaviti, povinen se stavěti, povinen k odvodu.

Stellvertret-er (-s, unv. M.) *m.* náměstek, náhradník, zástupce *m.*; —erfond *m.* (mil.) náhradnický fond; —ung *f.* náměstenství *n.*; in St. eines andern zastupujíc někoho jiného.

Stell-wagen *m.* dostavník *m.*; —zirkel *m.* (geom.) kružidlo přitužné.

Stelzbeine *pl.* nohy štíhlaté n. chůdovité u ptáků).

Stelze (M. -n) *f.* chůda *f.* (štihla *f.*); auf —n gehen o chůdách choditi; fig. vypínati se.

Stelz-fuß, —ner *m.* chodák, štihlák *m.*; (Pferdekrankheit) přeskotník, štihlák *m.*; —füßig *adj.* berlonohý; štíhlatý; —vögel *pl. v.* Sumpfvögel.

Stema *n.* (gr.) rodopis, rodokmen *m.*

Stemmaxt *f.* porážecí sekyra.

Stemme (M. -n) *f.* zápora *f.*

Stemmeisen *n.* dláto, dlabadlo *n.*

Stemm-en etwas poráželi (stromy); 2. dlabati, vydlabati díru; 3. nadržovati (vodu); 4. opříti; sich ft. opříti se; zpěčovati se; odpírati; —holz *n.* zápornik *m.*; —leiste *f.* úvin *m.*; —ung *f.* opření *n.*

Stempel (-s, unv. M.) *m.* palička *f.*, tlukadlo *n.*; moutev *f.*; biják, pist *m.*, pista *f.*; (zur Prägung *etc.*) stampilie, stampilka *f.*, razítko *n.*; (bot.) pestík *m.*; (auf Urkunden *etc.*) kolek *m.*; den St. anbringen, aufdrücken kolkovati, kolek přilepiti.

Stempel-amt *n.* kolkový úřad, kolkovna *f.*; —anstand *m.* kolková závada; —befreiung *f.* osvobození od kolku; —behandlung *f.* co v příčině kolku činiti jest; —bogen *m.* kolkový arch; —frei *adj.* osvobozený od kolku, prostý kolku, kolku nepodrobený; —freiheit *f.* osvobození od kolku; —gebrechen *n.* kolková závada; —gebühr *f.*, —geld *n.* kolkové *n.*, kolkovné *n.*, kolkový plat; —gefall *n.* kolkové důchodky *pl.*; —gesetz *n.* kolkový zákon; —marke *f.* kolková známka; —markenjournal *n.* deník na známky kolkové.

Stempeln kolkovati, okolkovati.

Stempel-papier *n.* kolkový n. kolkovaný papír; —patent *n.* kolkový patent, patent o kolku; —pflicht *f.* povinnost kolku; —pflichtig *adj.* (Schrift) kolku podrobený; —skale *f.* škála kolková, stupnice kolková; —schneidekunst *f.* vyjectví stampilií; —ständig *adj.* (bot.) pestíkokvětý; —strafe *f.* kolková pokuta; —träger *m.* (bot.) pestíkonoš *m.*; —übertretung *f.* kolkový přestupek; —verkürzung *f.* skrácení kolku; —vermerkung *f.* zaznamenání kolku, kolkový záznam.

Stendel *m.*, —wurz *f.* vstavač *m.*, kukačka *f.*, žežhuličníky umrlé ruce *Orchis* (rstl.).

Stenelytra *pl.* (gr.) (zool.) úzkokroveční n. úzkokřídli (brouci).

Stengel (-s, unv. M.) *m.* der Pflanzen lodyha *f.*, stonek, sloupek, prut, trs *m.*; —blatt *n.* (bot.) list pochvový, lodyžný; —glas *n.* číška s podstavkem. [chmel.

Stengeln (den Hopfen) tyčiti, vytyčiti

Stengen sich naprati se, nacpati se.

Stenograph (-en) *m.* (gr.) těsnopisec, stenograf *m.*; —enverein *m.* spolek těsnopiscův; —ie *f.* těsnopis *m.*, stenografie *f.*; —ieren stenografovati; —isch *adj.* těsnopisný, stenografický.

Steno-se, —sis *f.* (gr.) stěsnění, zúžení *n.*, těsnost, těsnota *f.*; —sieren zúžiti; —*stomata pl.* úzkoústí (plazi); —stomie *f.* sevřenost úst; —tisch *adj.* tisnivý, svíravý. [loun, tvoun *m.*

Stentor *m.* (gr.) hlasatel *m.*; fig. křik-

Stenzel (-s, unv. M.) *m.* (b. Tuchisch.) postřihovací násadka.

Stephansorden *m.* ungarischer uherský řád sv. Štěpána, uherský řád Štěpánský.

Steppdecke *f.* prošívaná přikrývka, koltra *f.* [plaň *f.*, suchopar *m.*

Steppe (M. -n) *f.* step (*gen.* stepi) *f.*;

Steppen štepovati, prošívati.

Steppen-fluß *m.* ponor *m.*, ponorná řeka; 2. (ein durch Steppen fließender Fluß) stepní řeka; —see *m.* vnitrozemské jezero; —vieh *n.* stepní dobytek; —weg *m.* (geogr.) sloupnice *f.*, šlak *m.*

Stepper *m.* prošívač, obšívač *m.*; —in *f.* prošívačka, obšívačka (štěperka) *f.*

Stepp-garn *n.* vláčka *f.*, příze bílá; —naht *f.* prošev *m.*, prošívací šev; —ort *m.* špice *f.*, tlusté sídlo; —rock weiblicher prošívaná sukně; —saum *m.* obruba štepovaná; —stich štepovní steh, průstek, průšev *m.* [ný metr).

Ster *m.* (fr. Maß) ster, star *m.* (kostec-

Sterbe *f.* mor, úmor *m.*; —bett *n.* úmrtní lože, smrtelná postel; —buch *n.* kniha úmrtní, kniha zemřelých; —brüse morová hlíza; —fall *m.* úmrť *f.*, úmrtí *n.*; případ smrti; —gelder *pl. n.*, —lehen *n.* odúmrtné (, ého) *n.*; —glocke *f.* umíráček *m.*; —haus *n.* dům úmrtní, dům, v němž někdo umřel; —hemde *n.*, —kleid *n.* rubáš *m.*, umrlčí košile; —kraut *v.* Sterbkraut; —lied *n.* píseň pohřební; —liste *f.* seznam zemřelých.

Sterben mí. umříti, skonati; fig. přestati; —d *adj.* umírající, mroucí; —skraut *adj. v.* Sterbkraut.

Sterbe-quartal *n.* úmrtní čtvrtletné; —register *n. v.* Sterbebuch; —stunde *f.* hodina smrti; fig. poslední hodinka; —tag *m.* den úmrtí; —taxe *f.* odúmrtné (, ého) *n.* [umření.

Sterbkrank *adj.* na smrť nemocný, na

Sterblich *adj.* smrtelný; ft. verliebt na smrť zamilovaný, zamilovaný až po uši; der —e smrtelník *m.*; —keit *f.* smrtelnost, úmrtnost *f.*

Sterbling *m.* smrtelník *m.*; (v. Schafen) padlina, padlinka, zdechlina *f.*; —swolle *f.* vlna z padlinek.

Stereo-chromie *f.* (gr.) tuhomalba *f.*; —graphie *f.* tělesopis *m.*; —graphisch *adj.* tělesopisný; —metrie *f.* (math.) tě-

ɛsoměrství, tělověrství *n.*; stereometrie ; —skop *n.* stereoskop *m.*; —tomie *f.* ereotomie *f.*, náuka o průřezu těles, ělesořez *m.*

Stereotyp *adj.* (gr.) stálý, nezměněný, ereotypní; S. *n.* stereotyp *m.*; —ausabe *f.* (Typ.) vydání stereotypní; —enruck *m.* stereotypní tisk, celotisk *m.*

Steril *adj.* (lt.) jalový, neplodný, suhopárný; =es Land suchopár *m.*; =es Weib bezdětkyně, neplodná žena; —iſieren (Milch) přepuditi, sterilisovati; —ität bezdětství *n.*

Sterium *n.* (gr.-lt.) (bot.) tvrdka *f.*

Sterl (=es, M. =e) *m.* moutev, moutice *f.*, tlukadlo *n.*

Sterling (=s, M. =s) *m.* (engl.) sterlink ..; ein Pfund St. libra sterlinků.

Stern (=es, M. =e) *m.* hvězda *f.*; (lt. *stella*, gr. *Aster*); einen bis zu den —en erheben někoho do nebes vynášeti; St. (Pferd) lysina, plošina *f.*; St. im Auge zřítelnice *f.*; St. am Nagel květ

Sternader *f.* ocasní žíla. [*m.*

Sternalis *regio* (gr.-lt.) (zool.) středorudí *n.*

Stern-anis *m.* badián *m.* *Illicium anisatum*; —bedeckung *f.* zakrytí hvězdy.

Sternbergia *f.* (bot.) ložanka *f.*

Stern-bild *n.* shvězdění, souhvězdí ..: —blind *adj.* zcela slepý; —blume *Aster* hvězdník *m.*; —chen *n.* hvězdička *f.*; —deutekunſt, —deuterei *f.* hvězdoprava *f.*; —deuten mh. hádati z hvězd; -deuter *m.* hvězdopravec *m.*; —en ohvěditi; hvězdami obložiti, hvězdami pokryti; —enhöhne *f.* fig. hvězdiště *n.*; -fiſch *m.* hvězdejš *m.*; —grube *f.* v. ſternbild; —hagelvoll *adj.* opilý na mol, opilý na žmoch; —haufen *m.* hvězdokupa *f.*; skupení hvězd; —hell *adj.* hvězdný, hvězdnatý; es iſt ſt. je hvězdno, hvězdnato; —himmel *m.* nebe hvězdné; -ig *adj.* hvězdnatý; —jahr *n.* rok hvězdní; —karte *f.* mapa hvězd; —katalog *m.* ezeichnis hvězd; —koralle *f.* hvězdice *f.*; -kraut *n.* hvězdník *m.* *Aster*; —kreuzerden *m.* řád kříže hvězdného, řád hvězdokřížový; —kreuzordensdame *f.* dáma řádu hvězdného kříže; —kunde *f.* hvězdářství *n.*; —lein *n.* hvězdička *f.*; -los *adj.* et *adv.* bez hvězd; —nacht *f.* hvězdnatá noc.

Sterno-pterygii *pl.* (gr.) (zool.) prsoploutvé ryby; —*ptyx* (zool.) řasohrudník *m.* (ryba).

Stern-pflanze *f.* hvězdník *m.* *Aster*; . hvězdnice *f.* *Stellaria*; —puke *f.* v. ſternſchnuppe; —rad *n.* (mech.) čelník ..., čelní kolo *v.* Stirnrad; —ſchanze hvězdová hradba (hradba ve způsobě hvězdy); —ſchnuppe *f.* světlice *f.* létavice, míhavice, jasice *f.*; *vulgo* ištění, padání hvězd); —ſeher *m.* hvědář, hvězdohled *m.*; (Fiſch) nebohled ..; —ſtein *m.* hvězdovec *m.*; —ſyſtem soustava hvězd, soustava hvězdná; -tag *m.* den hvězdný; —uhr *f.* hodiny vězdné. [můstek *m.*

Sternum *n.* (gr.) (zool.) kost hrudní,

Stern-verzeichnis *n.* *v.* Sternkatalog; —warte *f.* hvězdárna *f.*; —werk hvězdítá hradba; —wiſſenſchaft *f.* hvězdářství, hvězdoznalství *n.*, hvězdověda *f.*; —zeichen *n.* hvězdička *f.*, hvězdné znamení; 2. souhvězdí *n.*; —zeit *f.* hvězdný čas.

Sterz (=es, M. =e) *m.*, —e (M. =en) *f.* (b. Pflug) kleč, tíhle *f.*; 2. (b. Tieren) **ocas**, chvost *m.*; 3. (b. Menſchen) říť *f.*, zadek *m.*; 4. (am Wagen) opačina, puklina *f.*; 5. (eine Speiſe) škubánky *pl.*, kucmoch *m.*, šustky *pl.*

Sterzen mť. potloukati se, plahočiti se.

Stet *adj.* stálý, neustálý, ustavičný.

Stethiaeum *n.* (gr.) (zool.) předek *m.* (dřík u zvířat). [hrudihled *m.*

Stethoskop *n.* (gr.) (med.) prsozor,

Stetig *adj.* stálý, neustálý, ustavičný, nepřetržitý, nepřetržený; spojený; =es Pferd stavní kůň; das —e spojenina *f.*

Stets *adv.* stále, neustále, ustavičně.

Steuer (M. =n) *f.* (bezüglich des Empfangers) berně *f.*; (bezüglich des Gebers) daň *f.*; (Zahlung *etc.*) poplatek, plat *m.*; direkte přímá daň; indirekte nepřímá daň; —n und Abgaben platy a dávky; St. *n.* *v.* Steuerruder.

Steuer-abſchreibung *f.* odepsání berně n. daně; —adminiſtration *f.* berní správa; —adminiſtrator *m.* správce berní; —amt *n.* berní úřad, berničný úřad; —amtmann *m.* berní (, ího *m.*), berník *m.*, berničný (, ého) *m.*, správce berního úřadu; —anlage *f.* ustanovení daně; —anſage *f.* přiznání daně; —anſchlag *m.* uložení daně; —ausſchreibung *f.* rozepsání n. rozpis daně, vypsání daně; —bar *adj.* poplatný; —beamte *m.* berničný úředník; —berichtigungsübertſicht *f.* přehled zapravených daní; —bezirk *m.* berničný okres; —bezirksobrigkeit *f.* berničná okresní vrchnost; —bogen *m.* berničný arch; —buch *n.* berničná kniha; —büchel *n.* berničná knížka, poplatní knížka; —defraudation *f.* zpronevěření daní; —direktion *f.* ředitelství berničné; —direktor *m.* ředitel berní; —einnahme *f.* vybírání daně; —einnehmer *m.* berník, berní, výběrčí *m.*; —fähigkeit *f.* způsobilost ku placení daně; —federn *pl.* *v.* Schwanzfedern; —frei *adj.* svobodný od daně, osvobozený od daně, nepoplatný; —freiheit *f.* osvobození od daně; —gebühr *f.* povinná daň, berní náležitost; —gemeinde *f.* berničná obec; —geſchäft *n.* bernictví *n.*, záležitosti berničné; —gulden *m.* berničný zlatý; —jahr *n.* berničný rok, poplatní rok; —jahresrechnung *f.* roční účet berničný; —journal *n.* berničný deník; —kaſſe *f.* berničná pokladna; —linie *f.* berničná čára, rozmezí berničné; —mann *m.* (Schiffsw.) veslovod, vrátný (, ého), kormidelník, kotrčník *m.*

Steuern mh. platiti daň; ſt. einer Sache (*dat.*), oft. auch eine Sache (*acc.*) ſt. (Einhalt tun) přítrž učiniti čemu, přetrhnouti co, vstříc vkročiti čemu, zameziti něco; dem Mißbrauch ſt. zlému uží-

vání přítrž učiniti, zlé užívání předejíti, zameziti; ſt. (Schiffew.) rejdovati, zatáčeti, říditi, spravovati (loď).

Steuer-nachsicht *f.* prominutí daně; —nachſichtſchein *m.* list na prominutí daně, list na prominutou daň; —nagel *m.* zákolník, zákolesník *m.*; —patent *n.* berniční patent; —pflicht *f.* poplatnost *f.*; —pflichtig *adj.* poplatný, berniční; -es Gewerbe poplatná živnost, poplatný obchod; —pflichtiger *m.* poplatník *m.*; —referent *m.* berniční referent *n.* zpravoděj; —regiſter *n.* seznam daně; —repartition *f.* rozvrh daně; —rückſtand *m.* berní nedoplatek, zadržená daň; —ruder (-s, unv. M.) *n.* vratidlo *n.* (kormidlo *n.*, hlavní veslo), kotvě *f.*; —ſatz *m.* výměra daně; —ſchein *m.* berniční list, poplatní list; —ſegment *n.* (Dampfſchiff.) průkol k vratidlu; —ſyſtem *n.* berniční zřízení; —termin *m.* berničná n. poplatní lhůta; —überſchüſſe *pl.* přeplatky berniční; —umlegung *f. v.* Steuerrepartition.

Steuerung *f.* zamezení n. předejití něčeho; innere St. (b. Dampfmaſchine) rozdělovatel parní.

Steuer-wesen *n.* bernictví *n.*, záležitosti berniční; —zahlung *f.* placení daně; —zuſtrirung *f.* sečkání daně, poskytnutí lhůt (k placení daně); —zuſchuß *m.* přirážka k dani.

Steven *m.* (Schiff.) stavně *f.*; —en

Sthen-ie *f.* (gr.) plnosilí, mnohosilí *n.*; —iſch *adj.* plnosilný; —iſches Fieber zánětná horečka.

Stibitz *m.* vrabec *m.*; —en etw. fig. (mauſen) štípnouti, škrábnouti (uzmouti) něco.

Stich (-es, M. -e) *m.* bod *m.*, bodení, bodnutí *n.*, pích *m.*, píchnutí *n.*; 2. ušťknutí (hadí) *n.*; 3. (b. Näh.) steh *m.*; 4. (b. Gravieren) rytí *n.*, zarypek *m.*; 5. (Kartenſp.) vzatek, běrek, přebitek *m.*; 6. důtka *f.* (slovy); St. um St. z ručky do ručky; St. halten vytrvati, vydržeti; im —e laſſen opustiti koho, nechati koho v nesnázi (v bryndě, na holičkách).

Stich-axt *f.* čepovačka *f.*; —balken *m.* (Bauk.) tramlík *m.*, kratče *n.*; —bogen *m.* (Bauk.) skružičko *n.*, skružec *m.*; —dunkel *adj.* (*adv.*) zcela tmavý; tma jako v pytli, v ranci, čirá tma.

Stichel (-s, unv. M.) *m.* rydlo, rydélko *n.*; —ei *f.* úštipky, špičky *pl. f.*; —haar *n.* štěť, ježina, pesika *f.*; —härig *adj.* ježovlasý, drsnochlupý, ježatý; -es Pferd derešak *m.*

Sticheln (auf einen) špičkovati, popichovati, narážeti, uštěpačně dorážeti na koho; 2. (b. Graveur) rýti, vypichovati.

Stichel-rede, —ſprache *f.* uštěpačná řeč *f.*; —wort *n.* úštipek *m.*

Stich-geſchäft *n.* obchod výměnný, obchod prostrkem (zboží za zboží); —haltig *adj.* obstojný, vytrvalý.

Stichling *m.* (Fiſch) *v.* Steinbeißer.

Stichos *m.* (gr.) řada *f.*; verš *m.*

Stich-probe *f.* zkouška náměrná; zk. namátkou; —rechnung *f.* směnný počet; —ſäge *f. v.* Spaltſäge; —wahl *f.* (pol.) užší volba; —wort *n.* heslo *n.*; 2. slovo řadové, ukazovací slovo (počátečné n. vřadné slovo); 3. (Theater) náměrné slovo *n.*, nápověď *f. v.* Stichelwort; —wunde *f.* rána bodná, rána bodená.

Stickelhärig *adj. v.* Stichelhärig.

Stick-en mh. vyšívati, protkávati; 2. dusiti, rdousiti; —erei *f.* vyšívání *n.*, krumplování *n.*; kunſtvolle St. umělé vyšívání; erhabene St. vypuklé vyšívání.

Stick-fluß *m.* záducha *f.*; —gas *n.* dusičník *m.*; —huſten *m. v.* Keuchhuſten; —luft *f.* dusík *m.*; zádušlivé povětří, záduch *m.*; —nadel *f.* vyšívací jehla.

Stickſtoff *m.* (chem.) dusík *m.*; —benzid *n.* azobenzid *m.*; —beſtimmung *f.* určení dusíku; —kalium *n.* dusikodraslík *m.*; —kupfer *n.* dusikoměď *f.*; —metalle *pl.* dusíkokovy *pl.*; —queckſilber *n.* dusíkortuť *f.*

Stickung *f.* dušení *n.*; rdoušení, zardoušení *n.*; zádav *m.*, zádava *f.*

Stickwerk *n.* vyšívání *n.*, vyšívka *f.*

Stieben mh. prášiti se; (v. Regen) mrholiti, mžíti; mſ. prchati, prchnouti; *act.* rozprášiti, rozptýliti.

Stieber *m.* pýchavka *f.*; 2. šňupka *f.*; 3. špetka, štipka *f.*; 4. (wdm.) *v.* Stäuber.

Stief-ältern *pl. v.* Stiefeltern; —bruder *m.* nevlastní bratr.

Stiefel (-s, unv. M., auch M. -n) *m.* bota *f.*; St. b. Pumpen botka *f.*, konev *f.*; —brett *n.* deska do bot; —erbſe *f.* otyčený hrách; —ette *f.* botka, polobotka *f.*; —geſtell, —holz *n.* desky do bot; —haken *m.* obouváček, obouvák *m.*; —knecht *m.* zuvák *m.*; —kolben *m.* (mech.) píst *m.*; —leiſten *m.* kopyto *n.*; —macher *m.* švec, obuvník *m.*

Stiefeln (die Bohnen) tyčiti (boby); ſich ſt. boty obouti; geſtiefelt und geſpornt v botách a ostruhách; der geſtiefelte Kater kocour chytrák (k. v botách, k. obutý).

Stiefel-putzer *m.* botař *m.*, čidič n. leštič bot; —röhre *f.*, —ſchaft *m.* holínka *f.*; —ſohle *f.* podešev *f.*; —ſtülpe *f.* okolka, kopna *f.*

Stiefeltern *pl.* nevlastní rodiče (otčím a macecha).

Stiefel-wichſe *f.* vosk (viks) na boty, mazadlo n. leštidlo *n.* (na boty); —zieher *m.* zuvák *m. v.* Stiefelhaken.

Stief-geſchwiſter *n.* nevlastní bratří a sestry; —kind *n.* pastorní dítě, pastorek *m.*, pastorkyně *f.*; —mutter *f.* macecha (macocha) *f.*; —mütterchen *n.* maceška *f.*, violka trojbarevná *Viola tricolor* (srdečný květ, srdečné koření); —ſchweſter *f.* nevlastní sestra; ——ſohn *m.* pastorek (pasynek) *m.*; —tochter *f.* pastorkyně *f.*; —vater *m.* otčím *m.*

Stieg *m. n.* Steig.

Stiege (M. -n) *f.* schod *m.*; schody *pl.*; gerade schody přímé; Arm- ramenné; zweiarmige dvouramenné; dreiarmige tříramenné; gebrochene lomené, článkovité, článkované; zweimal gebrochene

vojlomné; vermiſchte míšené; freie verení; nekryté; fliegende visuté; geeime tajné.

Stiegen-absatz *m.* odstávka schodů; -gehäuſe, —haus *n.* schodiště *n.*, obchodí *n.*, schodová síň; —ſpindel *f.* oup schodový, schodnice *f.*; —ſpitzufe *f.* stupeň špičatý, špičák *m.*; —wan-en *pl. f.* schodnice *f.*

Stieglitz (-es, M. -e) *m.* stehlík *m.*

Stieglitze *f.* přelízka (přes plot) *f.*

Stiel (-es, M. -e) *m.* rukověť, rukojeť; držák *m.*, držadlo *n.*; St. bei der iehfeder držátko *n.*; násada *f.*; St. am eil topůrko *n.*; St. am Blatte und bíte stopka *f.*; St. der Schwämme ch *f.*, hloub *m.*

Stielen (eine Art) nasaditi.

Stiel-kappe *f.* ošití *n.*, očepek *m.* a cepovce), ocepek *m.*; —macher *m.* délkář *m.*; —rund *adj.* (bot.) oblý.

Stier (-es, M. -e) *m.* býk (tur) *m.*; im Sternbild) býk *m.*; ſt. *adj. v.* Starr.

Stieren mh. běhati se, honiti se; 2. uf etw. ſt. oči poučiti, pouliti, bouliti.

Stier-feld *n.* býkovka *f.*; —fleiſch *n.* ýčina *f.*; —gefecht *n.*, —kampf *m.* zás n. potýkání s býky; —haut *f.*, -leder *n.* býkovice *f.*

Stierler *m. v.* Stirler.

Stiersinn *m. v.* Starrſinn.

Stift (-es, M. -e) *m.* ozubec *m.*; 2. olíček *m.*, nýt, nýtek *m.*; 3. špička *f.*; špilka *f.*; 5. tužka *f.*, olůvko *n.*; St. b. d. Magnetnadel třeble *f.*; St. es, M. -e u. -er) *n.* (Inſtitut) nadací stav; (Kloſter) klášter *m.*; (Hoſpital) emocnice *f.*

Stiften (eine Kirche, Schule) založiti (araziti); zříditi; 2. (bottieren) nadati chrám, školu); den Frieden oder einen ergleich ſt. učiniti pokoj n. narovnání; iel Unheil ſt. mnoho zla natropiti, naělati; ein Vermächtnis ſt. učiniti odaz; geſtifteter Häusler osazený domkář.

Stift-er (-s, unv. M.) *m.* zakladatel .., původce *m.*; St. eines Komplotts ůvodce spiknutí; —ling *m.* nadanec *m.*

Stifts-brief *m.* nadací list; —dame šlechtična z nadacího ústavu; —fräulein *n.* slečna z nadacího ústavu; —herr . člen nadacího ústavu; —hütte *f.* ibl.) stánek úmluvy; —kirche *f.* klášterní chrám.

Stiftstange *f.* spojné bidlo.

Stiftung (M. -en) *f.* založení *n.*; tiftbe St. nadání na skutky dobročinné. hilosrdné; St. (Dotation) nadání *n.*, adaný plat, nadace *f.*; St. eines gütchen Vergleiches učinění přátelského arovnání.

Stiftungs-bezüge *pl.* nadační příjmy; -brief *m. v.* Stiftsbrief; —fonds *m.* adací fond; weltlicher St. *m.* fond světských nadání; —fondskaſſe weltliche pokladna fondu světských nadání; —platz n. nadační místo; —vermögen *n.* nadací jmění.

Stigma *n.* (gr.) jizva *f.*; (bot.) blizna .; —tiſieren znamenati (jizvami).

Stil (-s, -es, M. -e) *m.* (gr.-lt.) sloh *m.*, spůsob psaní (Schreibart); 2. (Bau-) sloh (stavební); alten -s dle starého počtu n. kalendáře.

Stilart *f.* útvar n. spůsob slohu.

Stilett (-s, M. -e) *n.* (it.) stilet *m.*, krátká dýka. [n. smysl n. cit slovesný.

Stil-figur *f.* figura slohová; —gefühl

Stilisieren stilisovati, skládati, sepsati, napsati něco; ein Geſetz ſt. slovy naznačiti, vysloviti (zákon).

Stilist (-en) *m.* stilista *m.*, slohoznalec *m.*; —ik *f.* (Stillehre) stilistika *f.*, nauka o slohu, slohověda *f.*; —iſch *adj.* stilistický, slohový; -e Eigenſchaften vlastnosti slohové, vl. slohu.

Stilit (-en) *m.* sloupník, sloupolezec *m.*

Still *adj.* tichý, umlklý; —er Ort zátiší *n.*, tiché místo; die —e Woche velikonoční týden; der —e Freitag velký pátek; das —e Gericht tajný soud; —er Geſellſchafter tichý (nejmenovaný) společník (při obchodu); *adv.* ſt. l tiše; ſt. ſchweigen mlčeti.

Stille *f.* ticho *n.*, tichost *f.*, tišina *f.*

Stilleben *n.* zátiší *n.*; klid *m.*

Stillen einen, etw. tišiti, utišiti, ztišiti; das Blut ſt. staviti, zastaviti krev; den Durſt ſt. uhasiti žízeň; ſeinen Hunger ſt. hlad zahnati; ein Kind ſt. kojiti (dítě); den Zorn ſt. ukrotiti hněv; einen Zornigen ſt. uchlácholiti, udobřiti; die Unruhe ſt. utišiti nepokoj, uspokojiti.

Stillſchweig-en mlčeti; das St. mlčení *n.*; jmd. das ewige St. auferlegen uložiti někomu věčné mlčení; etwas mit St. übergehen mlčením něco pominouti; —ende Einwilligung svolení mlčky (dané).

Stillſtand (-es, oh. M.) *m.* klid *m.*, stání *n.*; zastavení *n.*; zastávka *f.*; příročí *n.*; St. der Rechtspflege mlčení práv; St. der Waffen příměří *n.*; St. eines Planeten stání oběžnice (planety); —spunkt *m.* zástaviště *n.*, stanoviště *n.*, zastávka *f.*

Stillung *f.* (der Unruhe) utišení *n.*, uklidnění (nepokoje, vzpoury).

Stilo-meter *n.* sloupoměr *m.*; —*podium n.* (bot.) podstavec čnělky.

Stil-ſtück *n.* spis *m.*, sepsání *n.*; —übung *f.* cvičení slohové.

Stilus *m.* (lt.) *v.* Stil.

Stimmberechtigter oprávněný k hlasování. [hláska *f*

Stimme (M. -en) *f.* hlas *m.*; (grm.)

Stimmen *adj.* laditi; zur Freude ſt. rozradovati; einen für eine Sache ſt. získati n. přivésti koho k čemu; ſt. mh. zníti; shodovati se, srovnávati se, snášeti se; für etw. ſt. hlasovati (pro něco, za něco), dáti svůj hlas.

Stimmen-buch *n.* soupis hlasů; —einheit *f.* jednohlasnost *f.*; —gleichheit *f.* rovnost hlasů; —mehrheit *f.* většina hlasů; —verhältnis *n.* poměr hlasů.

Stimmer (-s) *m.* ladič *m.*; 2. ladítko *n.*; 3. hlasovatel *m.*

Stimm-fähig *adj.* spůsobilý k hlasování; —führer *m.* hlasovatel *m.*; fig. vůdce *m.*; —gabel *f.* ladička *f.*, vidlice

ladicí; —gebung *f.* hlasování *n.*; —hammer *m.* kladívko ladicí; —lage *f.* poloha hlasu; —laut *m.* samohlaska *f.*; —liste *f.* hlasovací list; —lyra *f.* ladicí lyra; —organ *n.* ústroj hlasový, ústrojí hlasové; —recht *n.* právo k hlasování, pr. hlasovací; —ritze *f.* hlasivka *f.*, štěrbina hlasová; —ritzenkrampf *m.* křeč hlasivky, křeč v hlasivce; —sammlung *f.* sbírání hlasů; —umfang *m.* (muj.) objem hlasu.

Stimmung *f.* ladění *n.*; 2. srovnání *n.*; 3. (Gemütsst.) míra, nálada *f.*, rozpoložení mysli; gute St. dobrá míra n. nálada; üble, böſe St. zlá míra; 4. St. (polit.) smýšlení *n.*; —übericht *m.* zpráva o smýšlení.

Stimm-zählung *f.* sčítání n. počítání hlasů; —zettel *m.* hlasovací lístek.

Stimul-ieren (lt.) popouzeti koho; —*osus* (bot.) žehadlitý; —*us m.* (bot.) žehadlo *n.*, podnět *m.*

Stinkbock *m.* smraďoch *m.*

Stink-en (nach etw.) mþ. smrděti; páchnouti něčím; —end, —ig *adj.* smrdutý, smradlavý; —fliege *f.* smraducha, pošvatka, denivka *f. Hemerobius Perla*; —käfer *m.* kaloval *m.*, smradlák *m. v.* Prachtkäfer; —kalk *m.* vápenec živičný; —lich *adj.* nasmrádlý; —stein *m.* smrdlík *m.*, smrďak *m.*; —tier *n.* smraďoch, puchoł *m. Mephitis* (Stunk, Skunk); 2. tchoř *m. v.* Iltis.

Stint (-es, M. -en) *m.* koruška *f.*, řepacha *f.* (losos) *Osmerus* (*Salmo*) *eperlanus*.

Stipend-ist (-en) *m.* stipendista *m.*; —ium (M. -ien) *n.* stipendium, nadání *n.*, nadace *f.*

Stipes *m.* (lt.) (bot.) střeň *f.* (u hub).

Stipp (-es, M. -e) *m.*, —e *f.* štípnutí, píchnutí *n.*; 2. omáčka *f.*; —elig *adj.* pihovatý; —en, —ern lehce píchati, bodati.

Stipula *f.* (bot.) palist *m.*

Stipul-ation *f.* (lt.) úmluva *f.*; ujednání *n.*; —ieren etw. umluviti, vymíniti něco; ujednati něco; Bedingungen ſt. vytknouti výminky.

Stirl (-es, M. -e) *m.* štárka *f.*, tyčka na štourání; —en mþ. štourati, štárati; —er *m.* štoural, štáral *m.*; hloubálek, dloubálek *m.*

Stirn ob. —e (M. -en) *f.* celo *n.*; die St. bieten opříti se, vzepříti se, postaviti se; čeliti (směle); —band *n.* čelenka *f.*, načelek *m.*; náčelní úponka; —bein *n.* kost čelní, koruna *f.*; —binde *f.* náčelek *m.*; —blatt *n.* náčelník *m.*; —dreiſtigkeit *f.* nestydata smělost, drzost *f.*

Stirnen mþ. čeliti, čelem se obratiti.

Stirn-gefurcht vráskočelý; —gegend *f.* ocelí *n.*; —gewinde *n.* čelenka *f.*; —hammer *m.* perlík *m.*; široké kladivo; —haut *f.* náčelek *m.*; —los fig. bez studu; —mauer *f.* průčelná zeď; —nickel *m.* štilec *m.*; —rad *n.* čelník *m.*, vulcovité kolo; —riemen *m.* náčelek *m.*; —seite, —wand *f.* průčelí *n.*; —winde *f.* očelí *n.*, náčelek *m.*; —zierde *f.* čelník, náčelek *m.*

Stirps *f.* (lt.) (bot.) stonek *m. v.* Stamm.

Stöber *m. v.* Stäuber; —ig *adj.* chumeličný, chumelivý, meteličný; —es Wetter *n.* Stöberwetter.

Stöbern *act.* vyhnati, vyprášiti; 2. šťárati, šťourati, šmejditi; mþ. prášiti se; chumeliti se, metelit se.

Stöberwetter *n.* chumelice, metelice; prášenice *f.*

Stocher (-s, unv. M.) *m.* dloubátko *n.*, párátko *n.*

Stochern bodnouti, šťouchnouti, píchnouti kam; párati; die Zähne ſt. šťárati, párati se, dloubati se v zubech; im Eſſen ſt. přebírati se, piplati se v jídle.

Stöchio-logie *f.* (gr.) živlověda *f.*; —metrie *f.* (gr.) živloměrství, podiloměrství, prvkoměrství *n.*

Stock (-es, M. Stöcke) *m.* kmen *m.*, peň *m.*; pařez *m.*, špalek *m.*; 2. hůl *f.*, hůlka *f.*; 3. loket *m.*; 4. kláda *f.*, břevno *n.*; 5. keř *m.*, trs *m.*; 6. poschodí *n.*, patro *n.*; im zweiten St. v druhém poschodí; 7. St. základu jmění; matice *f.*; Verkauf von Holz am St. prodej dříví stojatého, na stojato; fig. über St. und Block planinou i maninou; rühret euch ihr Stöcke; (v. Unbeholfenen) hněte se, pařezové!

Stock (M. -s) *n.* (engl.) oběžné státní papíry, důchodné listy.

Stockade *f.* kůlovina *f.*

Stock-alt *adj.* prastarý, —beſchlag *m.* kování *n.* (na hole); —bein *m.* kosti s násadkou; —blind *adj.* zcela slepý; —böhmiſch *adj.* pouze český; —degen *m.* dýka v holi; —deutſch *adj.* čiře německý; ein —er pouhý Němec (Němec jako poleno); —dumm *adj.* hloupý jako pařez, vrtané dřevo! (trouba; fig. dubový; —dunkel *adv.* tma jako v pytli; —eiſ *n.* zácpa ledu; zacpaný led.

Stöckel *m.* an Schuhen špalíček *m.*, podpatek *m.*; St. am Pfluge náhonka *f.*, podjížďka *f.*; St. an Wagenleitern oplony; St. an der Krempete natrubní nástavek, natrubek *m.*; —pflaſter *n.* špalíčková dlažba; —ſchneider *m.* špalíkář *m.*

Stöcken do klády dáti.

Stocken (den Weg) tyčiti vůz, odrovnati; mþ. zastaviti se, zarazíti se; vaznouti; in der Rede ſt. zajíkati se; der Handel —t obchod váznu; das Blut —t krev se zaráží, krev se staví; ins St. geraten uváznouti.

Stock-ente *f.* kachna divoká; —feder *f.* nejsilnější pero (brk *m.*); —finſter *adv.* čirá tma, tma jako v pytli; —fiſch *m.* treska (treska, treska) *f. Gadus*; fig. hňup *m.*; —fleck, —fleckn *m.* proleželina *f.*, skvrna z vlhkosti; —fremd *adj.* pracizí; —geige *f.* skřipky *pl.*; —getriebe *n.* (mech.) čevník *m.*; —haue *f.* klučovnice *f.*; —haus *n.* vojenská trestnice, vojenská věznice, vojenský žalář; —hausarreſt *m.* vězení ve vojenské trestnici; —heiß *n.* pařezové dříví; —ig *adj.* proleželý; 2. pňový.

Stöckisch *adj.* urputný, zarputilý, zavilý, zarytý.

Stock-knopf *m.* bambule *f.*, knoflík na holi; —knoſpe *f.* (bot.) odnoha *f.*, pazouch *m.*; —laterne *f.* svítilna na tyči.

Stock-ling *m.* vězeň, trestanec *m.*; —meiſter *m.* věžničný (, ého) *m.*; —narr *m.* prablázen *m.*; —roden *n.* dobývání pařezů, krčování *n.*; —ſchilling *m.* výprask holí; —ſchirm *m.* záslonka s hůlkou; —ſchlag *m.* rána, udeření holí; —ſchläge *pl.*; —ſtreiche *pl.* vyprask *m.*, výlupek *m.* (holí); trest holí (*sl.* palice, palky); —ſchnupfen *m.* cpavá rýma; —ſchwamm *m.* pařezovka *f.*, opeňka *f.* *Agaricus mutabilis*; —ſproſſe *f.* (bot.) odnož *f.*, poběh *m.*, odprysk *m.*; —ſteuer *f.* pařezné *n.*; —uhr *f.* stojací hodiny *pl.*

Stockung *f.* (in einer Sache) váznutí, zastavení čeho; in St. geraten váznouti; aller Erwerb und Handel iſt in St. geraten veliké živnosti a obchod váznou, uvázly; St. der Milch ssedání mléka.

Stock-urbarium *n.* základní urbář; —wache *f.* žalářní stráž; —werk *n.* poschodí *n.*, patro *n.*, ponebí *n.*; —zahn *m.* třenovní zub, stolička *f.*; —zirkel *m.* kružidlo nástrčné; nástavné kr., nasaditelné kružidlo.

Stoff (es, M. -en) *m.* látka *f.*, hmota *f.*; wägbarer St. těžina *f.*; unwägbarer St. netěžina *f.*; gewebter St. tkanina *f.*; —arbeiter *m.* látkostrůjce *m.*

Stöffel *m.* hňup *m.*

Stoff-ig, —lich *adj.* hmotný; —lichkeit *f.* hmotnost *f.*; —name *m.* jmeno věcné (hmotné).

Stöhnen mh. sténati, stonati.

Stola *f.* (lt.) štola *f.*; —gebühr *f.* štolné *n.*, štolový plat; štolovné *n.*; —patent *n.* patent o štole; —taxe *f.* štolová sazba. [—beule *f.* mozůlek *m.*

Stoll-baum *m.* stěna *f.*; podpěra *f.*; **Stolle** *f.* stěna; tesanina *f.*; (Striezel) vánočka, houska *f.*, pletence *m.*

Stollen *verb.* podstávkami opatřiti; rozpracovati; mf. hustnouti.

Stollen (-s, unv. M.) *m.* podpěra *f.*; noha *f.*; ozub *m.* v. Stolle; (ment.) štola *f.*; einen St. treiben hnáti, vésti štolu.

Stollen-arbeit *f.* štolovné dílo; —arbeiter *m.* štolník *m.*, štolovník *m.*; —bau *m.* (ment.) štolování *n.*, vedení štoly; —befahrung *f.* obledání štoly; —firſte *f.* štolovní slemeno; —gerinne *n.* štolový žlab; —gerüſte *n.* štolovní latka; —hieb *m.* štolní právo; —faue *f.* štolní bouda (kavna *f.*); —ſohle *f.* štolová půda; —ſteuer *f.* štolovné (, ého) *n.*; —trieb *m.* vedení, dělání štoly, —waſſer *n.* štolová voda (voda ze štoly tekoucí).

Stöllner *m.* štolník *m.*

Stolo *m.* (lt.) (bot.) výběžka *f.*

Stolper (-s, unv. M.) *m.* brk *m.*, brknutí *n.*; einen St. machen v. Stolpern; —ig, —ich *adj.* brkavý, klesavý, klopýtavý.

Stolpern mf. u. mh. brknouti, klopýtnouti, zakopnouti, poklesnouti, potknouti se, pochop vziti.

Stolprian (-s, M. -e) *m.* pochop *m.* v. Stolper; einen St. nehmen pochop vziti v. Stolpern.

Stolz *adj.* (-er, -eſte) (ſt. auf etwas) hrdý, pyšný; St. (-es, oh. M.) *m.* hrdost *f.*, pýcha *f.*, pyšnost *f.*; —bürſtig *adj.* chudopyšný; —en, —ieren mh. pyšniti se, pýchati něčím; vypínati se; vyšlapovati si (hrdě); —ſeitig *adj.* hrdopyšný, vypínavý.

Stoma *n.* (gr.) ústa *pl.* *n.*, ústí *n.*

Stomach-ale *n.*, —ikon *n.* (gr.) žaludeční sílidlo, lék ku posile žaludku; —algie *f.* bolest žaludka; —altropfen *pl.* kapky žaludkové (kapky ku posile žaludka); —os *m.* (gr.) žaludek *m.*

Stoma-kace *f.*, —lgie *f.* (gr.) vřed v hrdle; —titis *f.* zánět dásní; —topoda *pl.* (zool.) raci ústonozí.

Stopfbüchse *f.* (med.) zacpavačka *f.*

Stopfel *m.* v. Stöpſel.

Stopf-en cpáti, nadívati; Gänſe, Kapaunen ſt. krmiti husy, kapouny; den Mund voll ſt. nacpati si plnou hubu; —er *m.* cpáč *m.*; nacpávadlo *n.*; —füchslein *n.* šiška *f.*; —nadel *f.* zastehovací jehla; —werk *n.* zacpávka, ucpávka *f.*

Stopine *f.* (Artill.) v. Stoppine.

Stoppel (M. -n) *f.* strn *m.*, strniště *n.*; (b. Federvieh) špička *f.*, ostenek *m.*; v. Stöpſel; —acker *m.* strniště *n.*; —ei *f.* stloukání *n.*, hudlařina, látanina *f.*; —feder *f.* ospenec *m.*; —feld *n.* strniště *n.*, strnisko *n.*

Stoppeln paběrkovati; slátati, splácati; strniště orati, podmítati.

Stoppel-rübe *f.* podzimní vodnice; —weide *f.* pastva na strništi; —werk *n.* slátanina, lepenice, plácanina *f.*

Stoppen vytkati, správkovati.

Stopper *m.* (Schiffsw.) podvazovací lano, stopor *m.* (*rus.*).

Stöpperin *pl.* šlejšky. [strojské.

Stoppine *f.* (lt.) zapalovadlo ohňo-

Stöpſel (-s, unv. M.) *m.* zátka *f.*; zacpávka *f.*, zacpavák *m.*, zandavadlo *n.*; 2. pucek, skrček, cvalík *m.*

Stöpſeln zacpati, uzátkovati.

Stöpſelzieher *m.* výkrutka *f.*, vývrtka *f.*, vrtáček *m.*

Stör (-es, M. -e) *m.* jesetr *m.* (ryba) *Acipenser Sturio*; 2. v. Stähr; 3. auf die St. gehen choditi na šťár (na práci po domích).

Storax *m.* sturač *m.*; —baum *m.* sturač *m.*, styrač *m.* *Styrax*.

Storch (-es, M. Störche) *m.* čáp *m.*, bočan *m.* *Ciconia*; weißer od. gemeiner St. čáp bílý; ſchwarzer St. čáp černý; (Störchin *f.* čapice *f.*); —bein *n.* čapí noha; —en hlati; —neſt *n.* čapí hnízdo; —ſchnabel *m.* čapí zobák; 2. (Gewächs) čapí nůsek, čapí nos *Geranium*; 3. (Pantograph) jeřábek *m.*, všepis *m.*

Store *m.* (fr.) clonka, stora *f.* (stahovací záclonka Fenſtervorhang); 2. (engl.) skladiště *n.*

Stör-enfried, —fried *m.* kazimír *m.*, rušitel pokoje; neposeda *m.*; —eſſen *n.* kutítko, šťárátko *n.*

Stör-en mh. šířati, šířiti, dloubati, rýpati; ft. etw. rušiti; vyrušovati; die Ruhe u. Ordnung ft. rušiti pokoj a řád; —end *adj.* rušivý, vyrušující; překážlivý, vadný; in eine Sache ft. zasahovati do něčeho; překážeti čemu n. v čem; rušiti něco; —er *m.* rušitel *m.*, šířal, šířoural *m.*

Störfleisch *n.* jesetřina *f.*

Störlen mh. šířati, kutiti.

Stornier-en (lt.) (kaufm.) vraceti na účet (opravou); —ung *f.* vracení na účet (opravou). [účtu, opravný účet.

Storno *m.* (lt.) (fm.) návratná oprava

Störrig, störrisch *adj. v.* Stärrig.

Störstock *m.* šířadlo *n.* [vězsku.

Storthing *n.* (norw.) sněm v Nor-

Störung (M. -en) *f.* šířání *n.*; 2. vytřžnost *f.*, rušení *n.*, přerušení *n.*; St. der öffentlichen Ruhe rušení veřejného pokoje; St. im Handel rušení *n.*; přerušení *n.*; St. (astr.) rušení *n.*, porucha *f.*

Stoß (-es, M. Stöße) *m.* rána *f.*, uderení *n.*; 2. náraz *m.*, ústrk *m.*, strčení *n.*, šťouchnutí *n.*; 3. (phys. und mech.) ráz *m.*, strk *m.*; 4. St. (Holz) hranice *f.* (štos *m.*), halda *f.* (dříví); 5. kýta *f.* (telecí); 6. St. des Herzens tlukot *n.* tepot srdce; St. u. Gegenstoß ráz a odraz; einem den letzten St. geben doraziti někoho, fig. dodati někomu.

Stoß-axt *f.* hlavatka *f.*; —ballen *m.* základek *m.*; —ballen *m.* (am Eisenbahnwagen u. Dampfschiffe) nárazník *m.*, odrážka *f.*; —bank *f.* přiražečka *f.*; —beule *f.* nárazek *m.*, nárazka *f.*; —brett *n.* zástrčka *f.*; —degen *m.* končíř *m.*; —eisen *n.* odrazník *m.*

Stößel (-s, unv. M.) *m.* moutev *f.*, moutvice *f.*; palička *f.*; tlukadlo *n.*; tlouk *m.*, pich *m.*; tvrdelce *n.*; St. d. Pflüge přetykač, zatykač *m.*

Stoßen strčiti, strkati; sich se; in die Erde ft. zaraziti do země; Pfeffer ft. tlouci pepř; klein ft. na drobno tlouci, roztlouci, utlouci; mit dem Fuße ft. kopnouti, kopati (nohou); in das Horn ft. zatroubiti; vom Lande ft. odstrčiti, odraziti od břehu; der Hirsch stößt jelen trká; der Garten stößt an den Wald zahrada dosahuje k lesu.

Stößer *m.* tlukač, drobič *m.*; 2. *v. n.*

Stoß-falke *m.* ostříž *m.*; —fuge *f.* (Bauk.) styčná spára; —gebet *n.* vroucí n. vřelá modlitba; —haken *m.* (b. Sägemühlen) bodka *f.*; —heber *m.* (mech.) vodní trkač.

Stößig *adj.* trkavý, bodavý.

Stoß-kraft *f.* síla odpudivá, odpuzovací, odráživá síla, odrážlivost, odpudivost *f.*; —maschine *f.* rázostroj, tlukostroj *m.*; —platte *f. v.* Stoßballen; —reitel *m.* (Hammerw.) zpruha *f.*; —schaufel *f.* (mech.) vrchní lopatka; —seufzer *m.* vzdych *m.*, vzdychnutí *n.*; —werk *n.* razicí lis, razicí stroj; tlukostroj *m.*; —werkzeug *n.* strkadlo *n.*; —winkel *m.* úhel srazu; —wunde *f.* rána klaná, bodnutí *n.*; 2. ústrk *m.*, uderení *n.*; 3. *v.* Stoßbeule; —zahn *m.* kel *m.*

Stotter-bock, —er *m.* kokta, koktoun *m.*; —n koktati *v.* Stammeln.

Stotz (-es, M. -e) *m.*, —en *m.* kolík *m.*, stonek *m.*; 2. sráz *m.*, příkrost *f.*

Stracchino *m.* (lt.) tučný sýr vlašský.

Strack *adj.* táhlý, rovný; natažený.

Stracks *adv.* hned, ihned; přímo, upřímo; tudíž. [ulice *f.*

Strada *f.* (lt.) silnice *f.*, třída *f.*,

Straf-androhung *f.* hrození, pohrožení trestem; —anstalt *f.* trestní ústav *m.*, trestnice *f.*; —antrag *m.* navržení trestu, trestní návrh; —anwendung *f.* trestání *n.*, ukládání trestu; —ausmaß *f.* vyměření trestu, výměra trestní; —ausmessungsgrund *m.* příčina k vyměření trestu; —bar *adj.* trestný, trestuhodný; —barkeit *f.* trestnost, trestuhodnost *f.*; —dauer *f.* trvání trestu; während der St. v čas trestu.

Strafe (M. -n) *f.* trest *m.*, pokuta *f.*, kárání *n.*; (Geldst.) pokuta (peněžitá); jmd. zur St. ziehen někoho v trestání vzíti, trestati; St. leiden pokutu nesti.

Strafen trestati; 2. pokutovati koho.

Straf-erkenntnis *n.* trestní nález; —erlassung *f.* prominutí trestu; —extract *m.* soupis trestů. [tažený.

Straff *adj.* ztuha napnutý, napjatý, na-

Straf-fall *m.* trestní skutek; trestní případ; —fällig *adj.* trestný; —fälligkeit *f.* trestnost *f.*; —gelder *pl.* pokutné peníze, peníze z pokut; —genosse *m.* spolutrestník *m.*; —gericht *n.* trestní soud; —gerichtsbarkeit *f.* trestní moc soudní; —gerichtsbezirk *m.* obvod soudu trestního; —gerüst *n.* trestní lešení; —gesetz *n.* trestní zákon; —gesetzbuch *n.* trestní zákonník; —gewalt *f.* trestní moc; —grad *m.* stupeň trestu; —größe *f.* velikost trestu; —haus *n.* trestnice *f.*; —kolonie *f.* trestnická osada.

Sträflich *adj. v.* Strafbar. [trestník *m.*

Sträfling (-s, M. -e) *m.* trestanec *m.*

Straf-los *adv.* bez trestu; *adj.* beztrestný, netrestaný; —losigkeit *f.* beztrestnost *f.*; —maß *n.* mira n. výměra trestu; —milderung *f.* polehčení trestu; —milderungsgrund *m.* příčina k polehčení trestu, polehčovací příčina trestu; —mittel *n.* prostředek trestní, trestání; —order *f.* trestní příkaz; —ort *m.* místo trestní, trestnice *f.*; —protokoll *n.* trestní protokol; —prozeß *m.* trestní řízení; —prozeßordnung *f.* řád trestní, řád práva trestního; —recht *n.* trestní právo; —rechtlich *adj.* dle trestního práva; —rechtspflege *f.* vykonávání práva trestního; —rechtsverhandlung *f.* trestní řízení; —register *n.* trestní seznam, trestní rejstřík; —richter *m.* trestní soudce; —sachen *pl.* věci n. záležitosti trestní; —sanction *f.* uložení trestu n. pokuty; —satz *m.* míra trestu; —urteil *n.* trestní rozsudek; —verfahren *n.* trestní řízení; —verschärfung *f.* zostření trestu; —verzeichnis *n. v.* Strafregister; —vollstreckung *f.*, —vollziehung *f.* vykonání trestu;

—würdig *adj.* trestný, trestuhodný; —würdigkeit *f.* trestnost, trestuhodnost *f.*; —zelle *f.* trestní jistbice, cela *f.*; —zumeſſung *f.* vyměření trestu.

Strahl (-es, M. -en) *m.* paprsek *m.*, paprslek (světla); 2. pramen *m.*; 3. střela *f.*, šíp *m.*; (am Pferdeh.) střela *f.*; St. Waſſer trysk vody; střik *m.*; —auge *n.* zářící oko; —en mh. paprskovati; třpytiti se, záříti; (v. Pferden) [moč pustiti.

Strählen česati.

Strahlenbrechung *f.* lom *m.*, lomení *n.*, lámání paprskův.

Strahl-end *adj.* zářící, zářivý; —ende Wärme zářící teplo; —muſchel *f.* hřebenka *f.*; —ung *f.* záření *n.*; —wetter *n.* blýskavice *f.*

Strähn od. —en (M. -en) *m.*, —e (M. -en) *f.* přadeno *n.*

Stralzio, *Stralcio* *m.* (it.) obchodnické vyrovnání. [*f.* vyšívání v stramíně.

Stramin (-s) *m.* stramín *m.*; —ſtickerei

Stramm *adj.* napnutý; tuhý; ſt. anziehen ztuha napnouti; —es Regiment tuhá vláda; —bulſtrig (Haar) zježený.

Stramm-en mh. napínati se; die Wunde —t mir rána se stahuje (hojí se); ſich —en vypínati se, napínati se.

Strampeln cupati; hmožditi; das Bett zu Schanden ſt. postel zváleti.

Strämpfel *m.* trdlo *n.*

Strand (-es, oh. M.) *m.* mořský břeh, mořské pobřeží; —batterie *f.* pobřežní baterie.

Stranden mſ. uváznouti na břehu; naraziti n. vraziti na břeh n. na skálu n. na mělčinu; rozbiti se, rozkotati se, ztroskotati se (o lodi).

Strand-gerechtigkeit *f.* v. Strandrecht; —gut *n.* zboží z moře na břeh vyvržené, zb. ke břehu přihnané, zb. ztroskotané, zb. pobřežní; —läufer *m.* jespák *m.*; —mauer *f.* zeď pobřežní, břehová zeď; —raum *m.* nábřeží, pobřeží *n.*; —recht *n.* pobřežní právo; —reiter, —wächter *m.* (in Preußen) pobřežný (, ého) *m.*; —ſee *m.* liman *m.*, přímořské jezero; —vogel *m.* brodák *m.* *Glareola*; —vogt *m.* pobřežný starosta; —wache *f.* pobřežní stráž; —werk *n.* pobřežní hradba.

Strang (-s, M. Stränge) *m.* postraněk *m.*; 2. opratˇ *f.*, opratka *f.*

Strängeln, ſtrangulieren (lt.) zardousiti; zaškrtiti; oběsiti.

Stranguria (oh. M.) *f.* (gr.) (med.) řezavka *f.*, řezání *n.*, jchla *f.*, bolestné kapání moče.

Strapaz-e (M. -en) *f.* (it.) trmácení *n.*, nesnáz *f.*; —ieren trmáceti, ztrmáceti, uondati, zondati; —ierfleib *n.* šat na šmýkání, šat do práce. [*m.*

Straß (-es, oh. M.) *m. et f.* (fr.) stras

Straße (M. -n) *f.* (allgemein) cesta *f.*; (Gaſſe) ulice, třída *f.*; (*Chaussée*) silnice *f.*; Kaiſerl. ſt. silnice královská, s. zemská; Bezirks-ſt. silnice okresní; Waſſerſt. cesta po vodě, dráha vodní.

Straßen-anlegung *f.* zakládání silnic; —bahn *f.* pouliční dráha (městská); —bau *m.* stavba silnic, —beleuchtung *f.* osvětlení ulic; —bereiter *m.* pojezdný nad silnicemi, silničný, posilničný *m.*; —bettelei *f.* pouliční žebrota; žebrání po ulicích; —einräumer *m.* cestář *m.*; —erzeß *m.* výtržnost pouliční, výtržnost na ulici; —fonds *m.* fond silniční; —maut *f.* mýto *n.*, silničné (, ého) *n.*; —mord *m.* vražda na silnici; —netz *n.* sít silnic; —pflaſter *n.* dlažba uliční; 2. dlažba silniční; —polizei *f.* silniční policie; —raub *m.* loupež na cestách, loupež na silnicích, pocestní loupež; —räuber *m.* loupežník pocestní, zákeřník *m.*; —räuberei *f.* loupežnictví pocestní, loupežnictví na silnicích, zákeřnictví *n.*; —räumer *m.* cestář *m.*; —tumult *m.* pouliční sběh, p. povyk; —verkehr *m.* vozba (průchod po ulicích); —zoll *m.* silniční clo.

Strateg-e (-en) *m.* (gr.) vojvoda *m.*, strateg *m.*; —ie *f.* strategie, vojeměda *f.*; —iſch *adj.* strategický, vojeznalský.

Stratzen *pl. v.* Strazzen.

Straub-e (M. -en) *f.* kotouč *m.*, kosmatice *f.*, kosmatina *f.*; —en mh. ježiti se.

Sträuben ježiti, zježiti; ſich ſt. ježiti se, čepejřiti se, čepeřiti se; ſich wider od. gegen etw. ſt. zpěčovati se, vzpírati se, odporovati čemu.

Straub-haarig *adj.* ježovlasý, rozježený; —ig *adj.* rousný, rousnatý, kosmatý; —rad *n.* hřebonáč *m.*, jednokružník *m.*

Strauch (-es, M. Sträuche) *m.* keř *m.*; *coll.* křoví; rosti, chrasti *n.*; —bieb *m.* zákeřník; rošťák *m.*

Strauche *f. v.* Strauchen *m.*

Straucheln mh. u. mſ. zakopnouti, klopejtnouti, poklesnouti, potknouti se.

Strauchen mh. pokulhávati; kýchavku míti; St. *m.* kýchavka, smrkavka *f.*, rýma *f.*

Strauch-förmig, —icht *adj.* keřitý, křovitý; —gebüſch *n.* křovina *f.*; —ritter *m.* zákeřný rytíř; —werk *n.* křoví *n.*

Strauß (-es, M. Sträuße) *m.* pštros *m.* (pták) *Struthio*; 2. St. (-es, M. Sträuße) *m.* kytka, kytice *f.*; 3. lata *f.*, chocholka *f.*; 4. pranice *f.*, rvačka *f.*; —blume *f.* (—feder) uzlatka *f.* *Iresine* (bot.); —farn *m.* peropušník *m.* *Struthiopteris* (bot.); —feder *f.* pštrosí pero; —gras *n.* psineček *m.* *Agrostis*; —mädchen *n.* květinářka, kytkářka *f.*

Strazza *f.*, Strazze (it.) (fin.) první zápisky, první zápisník; kniha příručná, příručka *f.*

Strazzen *pl.* hadry, odstřižky; —buch *n. v.* Strazza; —handel *m.* obchod s hadry, obchod hadrářský; —händler, —ſammler *m.* hadrář, hadrník *m.*

Strebe (M. -n) *f.* zápora *f.*, záporník *m.*, opora *f.*; podpěra *f.*; —band *n.* mečík *m.*, záporník *m.*, podpěrka *f.*; —bogen *m.* oblouk podporný; —kraft *f.* středivá síla, podpěrná síla; —mauer *f.* podstěnek *m.* (*rus.*), zeď podpěrací, podpěrná zeď.

Streben mh. (nach etw.) snažiti se; usilovati oč; bažiti po čem; wider etw. ſt. odpírati něčemu.

Strebe-pfahl *m.* (b. Jochbrücken) záporník *m.*, záporný kůl; —pfeiler *m.* záporný pilíř, pilíř podpěrný.

Streber *m.* snažilec, snaživec *m.*; 2. šplhavec, šplhoun *m.*

Strebsam *adj.* přičinlivý, snaživý; —keit *f.* -ost *f.*

Streck-bar *adj.* průtažný, vytažitelný; —bein *n.* fig. natahovačka *f.*; —bett *n.* průtažné lože.

Strecke (M. -en) *f.* poloha, rozloha *f.*, prostor *m.*, vzdálenost *f.*, dálka *f.*; 2. *st.* úchoz, hon *m.*; 3. (mont.) střída *f.*, chodbiště *n.*; 4. (wbm.) loviště *n.*; výlov *m.*; 5. (Eiſenbahn-) trať, plasa *f.* (štreka); (mech.) protahovačka, rozpínačka *f.*

Strackeisen *n.* protahovačka *f.*

Strecken etw. vytáhnouti; napnouti; die Hand ſt. vztáhnouti n. natáhnouti ruku; die Waffen ſt. zbraň složiti; einen zu Boden ſt. skláti, poraziti koho; zabiti koho; Fiſche ſt. nasazovati, chovati ryby; ſich ſt. protáhnouti se; man muß ſich ſt. nach der Decken kdo chce dobře žiti, má též na to míti (má se moudře krýti).

Streckenchef *m.* (Eiſenb.) správce trati.

Strecker (-s, unv. M.) *m.* (Muskel) natahovač *m.*

Streck-ofen *m.* pec rovnací, pec rozpínací; —ſcheit *n.* (b. Sattl.) protahovačka *f.*; —teich *m.* rybník na výchov, výtažník *m.*; —ung *f.* vytažení, natažení, natahování *n.*

Streich (-es, M. -e) *m.* rána *f.*, uderení *n.*, seknutí *n.*; fig. šibalství *n.*, šelmovský kousek, š. kus, švanda *f.*; einem einen tollen St. ſpielen vyvesti někomu pošetilý kousek.

Streich-baum *m.* mizdřicí štěp; (im Stalle) přívora *f.*, záplava *f.*; —brett *n.* shánka, shaněčka *f.*, shanědlo *n.*, odháňka *f.*, shrnovačka *f.*, hřeblo *n.*; dýnko (zedn.); —bube *m.* natěráček *m.*; —bürſte *f.* (b. Weber) namáčečka *f.*

Streich-e *f.* roztěračka *f.*, štětka *f.*, protahovačka *f.*; —eiſen *n.* mizdřicí nůž, protahovačka *f.*

Streicheln hladiti, pohladiti; mit der Hand ſt. hladiti rukou.

Streichen mh. šoustati; hladiti; třiti; smýkati; (durchſtreichen) smazati, vymazati, přetrhnouti (pérem), vyškrtnouti; (math.) odmazati, vymazati co, vynechati něco; mit Ruten ſt. mrskati; die Flagge ſt. sejmouti n. spustiti prapor; die Segel ſt. stáhnouti plachty; fig. vzdáti se; ſt. mſ. padati, letěti; čišeti; sjíti, projíti; (v. Tieren) běhati se; (v. Fiſchen) třiti se; das —en der Schichte směr *m.*

Streich-er *m.* stěrač, natěrač *m.*, mazač *m.*; natěrák *m.*, natěrátko *n.*; —fahre *f.* podmítka *f.*; —fiſch *m.* potěrná ryba, tridelní ryba; —garn *n.* povlak *m.*; —holz *n.* shanědlo *n.*, shánka *f.*, shaněčka, shrnovačka *f.*; —hölzchen *n.* sirka *f.*; —inſtrument *n.* smyčcový nástroj, smykací nástroj; —karpfen *m.* potěrník, trdelník *m.*; —käſe *m.* mazavý sýr; —nadel *f.* zkoušecí jehla; —orcheſter *n.* smyčcový orchestr; —ungslinie *f.* čára směru, směrnice *f.*; —vogel *m.* přeletavý pták; —wiſch *m.* utěrák *m.*; —zeit *f.* čas tření (ryb); 2. čas tažení (ptačího).

Streif (-es, M. -e) *m.*, —en *m.* pruh *m.*, prouha *f.*, proužek *m.*; (von Geſimſe) prouha *f.*; pásmo *n.*; pramen *m.*; —band *n.* papírová páska.

Streife *f.* v. Streif; 2. v. Streiferei.

Streifein proužečky dělati, proužkovati.

Streifen *m.* v. Streif; ſt. vrb. stáhnouti (kůži); zdrhnouti, odrhnouti; odříti; pruhovati, proužkovati; svlíci se; mſ. zasáhnouti, dotknouti se čeho; plahočiti se; zabíhati; (mil.) zajížděti, obhlížeti, procházeti; ſich die Hand ſt. ruku si odříti; geſtreift pruhovaný, žíhaný.

Streifer *m.* tulák *m.*; 2. zájezdník *m.*; 3. noční hlídač, ponocný *m.*; —ei *f.* obhlídka *f.*; 2. vyjížďka *f.*; 3. nájezd (nepřátelský).

Streif-farn *m.* slezinník *m.*; —hieb *m.* zasáhnutí *n.*; —ig *adj.* pruhovatý, pruhovaný, žíhaný; —jagd *f.* nadháňka *f.*; —kavallerieſt *m.* nájezdník *m.*; —korps *n.* těkavý sbor, létací sb., obletný sb.; —lein *n.* proužek, pásek *m.*; —licht *n.* paprsek *m.*; světelný pruh; —patrouille *f.* hlídka, zvídka *f.*; —regen *m.* prška *f.*, přeháňka *f.*; —reiter *m.* harcovník *m.*; —ſchuß *m.* postřelení *n.*; —ſtein *m.* patník *m.*, odrazník, nárožník *m.*; —truppen *pl.* honci; —ung *f.*, —zug *m.* výběh *m.*, vybížka, vyjížďka *f.*; obchůzka *f.*; obhlídka *f.*, feindlicher St. nájezd, zájezd *m.*, záboj *m.*; —wagen *m.* valník *m.*; —wunde *f.* rána od postřelení; škrábnutí *n.*

Streik *m.* stávka *f.* (dělnická); —brecher *m.* stávkokaz *m.*; —en stávkovati.

Streim-e, —en *m.* v. Strieme.

Strein-en mh. u. mſ. plahočiti se, potloukati se; —er *m.* plahočil *m.*

Streit (-es, M. -e) *m.* spor *m.*, pře *f.*, rozepře *f.*; 2. boj *m.*, půtka *f.*, potyčka *f.*; —axt *f.* burdýr *m.*; —bar *adj.* bojovný, válečný, potýkavý, svárlivý; —bold *m.* svárlivec *m.*

Streit-en mh. při vesti, spor vesti, odpírati čemu; čeliti proti čemu; bojovati, potýkati se, válčiti s kým; —ende Teile sporné strany; —er (-s, unv. M.) *m.* bojovník *m.*; 2. odpůrce, soupeř *m.*

Streit-fall *m.* spor *m.*, sporný případ; —frage *f.* sporná věc, pře *f.*, spor *m.*; —führende Partei strana sporná; —genoſſe *m.* soupeř *m.*; —genoſſenſchaft *f.* soupeřství *n.*; —hammer *m.* mlat *m.* (bojovný); —handel *m.* pře *f.*, spor *m.*

Streitig *adj.* sporný; jdn. etwas ſt. machen právu něčímu odporovati, něčí věc n. pravo v odpor bráti; popírati,

odpírati; wenn eine Sache ſt. gemacht wird když o něco vzejde spor, jest-li o něco spor; —er Beſitzſtand sporné držení; —keit (M. -en) *f.* rozepře *f.*

Streit-keule *f.* kyjanice *f.*; —kolben *m.* palcát *m.* (buzdykan *m.*), čakan *m.*, parkamečice *f.*; —kraft, —macht *f.* válečná moc; —punkt *m.* sporný kus, sporný článek; —ſache *f.* sporná věc, sporná záležitost, pře, rozepře *f.*; —ſchrift *f.* sporný spis; —ſucht *f.* hašteřivost, svárlivost *f.*; —teil *m.* strana *f.*; —verfahren *n.* řízení ve věcech sporných; —verkündigung *f.* prohlášení sporu; sepření-se stran; —waffe *f.* zbraň *f.*; —wagen *m. at.* bojový vůz.

Stremel, Striemel *m.* ostřižek, prou-

Strempfel *v.* Strämpfel. [žek *m.*

Streng, —e *adj.* přísný, krutý, tuhý; —er Herr! urozený pane! vzácný pane! —e *f.* přísnost *f.*, tuhost, krutost *f.*

Strengel *m.* ozhřivka *f.*, hříběcí *f.*

Strengflüssig *adj.* těžko n. nesnadno roztopitelný, tuhotopný. [nost *f.*

Strenuität *f.* (lt.) hbitost *f.*, zevrub-

Strepiteso (it.) hřmotně, hlučně.

Strepitus *m.* (lt.) chřest *m.*

Stretto (it.) (muz.) sevřeně (urychleně).

Streu (ob. M.) *f.* stlaní *n.*, stelivo *n.*, podstélka *f.*; —büchſe *f.* (z. B. auf Pfeffer, Streuſand *etc.*) sypačka *f.*, sypátko *n.* [trousiti; stláti.

Streuen etw. sypati; trousiti, roz-

Streu-futter *n.* zob, zásep *m.*; —gabel *f.* výtřasky *pl.*; —holz *n.* (Brückenb.) mostina, mostnice *f.*; —kugel *f.* (med.) pilulka *f.*; —ling *m. v.* Streu; —maſchine *f.* vytřásadlo *n.*; —pulver *n.* zasypátko *n.*; —ſand *m.* posypátko *n.*; —ſandbüchſe *f. v.* Streubüchſe; —ſtroh *n.* stelivná sláma, podstýlací sláma.

Strich (-es, M. -e) *m.* tah *m.*, tažení (ptactva); 2. tření (ryb); 3. proběhnutí (krajiny); 4. trhnutí, škrtnutí (perem), tah *m.*; čercha *f.*, čára *f.*; pruh *m.*, pruha *f.*; 5. strana *f.*, cesta *f.*, tažení *n.*, směr *m.*; 6. vlas *m.* (na sukně); 7. hejno *n.* (ptactva); 8. potěr *m.*, plod *m.* (rybí); 9. (Mün.) vryp *m.*; 10. prut *m.*, kus země; 11. (Hohlmaß) korec *m.*;

Strichel *n.* čárka *f.* strych *m.*

Stricheln čárkovati, čárky dělati.

Strichling *m.* tulák *m.*; 2. přeletavec *m.*

Strich-methode *f.* (math.) počítání vedle čáry, počet ob čáru, počet čárový (t. násobení, dělení vedle čáry); —punkt *m.* středník *m.*, čárka s tečkou, čárka s puntíkem (přídobec *m.*); podtečník *m.*; —rechnung *f. v.* Strichmethode; —regen *m.* přeháňka *f. v.* Streifregen; —vogel *m.* přeletavý pták, přeletavec *m.*; —volk *n.* kočovný národ, stěhovavý národ; —zeit *f.* (der Vögel) čas k stěhování; 2. (der Fiſche) čas ku potírání. čas ku tření, potěrnost *f.*

Strick (-es, M. -e) *m.* provaz *m.*; St. zum Hangen osidlo *n.*; St. am Netze obrev *f.*; St. fig. padouch, šibeničník *m.*; wenn alle —e reißen fig. když se všecky plachty (n. struny) strhají.

Strickbeutel *m.* kabelka na pletení (drátění), štrykováček *m.*

Stricken plesti, zatahovati, vázati; Strümpfe ſt. punčochy plesti, roubiti, roubkovati (drátiti, jehliti, štrykovati).

Strick-garn *n.* příze k roubkování, k pletení; —gürtel *m.* šňůrkový pásek; —korb *m.* košík roubicí, košík k pletení (štrykováček); —kraut *n.* konopník *m. Datisca*; —letter *f.* provazový řebřík, střemenka *f.*; —maſchine *f.* roubidlo *n.*, roubkovadlo *n.*; pletací stroj; —nadel *f.* roubicí jehla, roubice, roubkovačka *f.*; —werk *n.* provazoví *n.*; 2. roubená práce, roubkování *n.*; —zeug *n.* vázání, roubení; roubkování, pletení *n.*

Striegel (M. -n) *m. et f.* hřebelec *m.*, hřebílce *n.*; —haarig *adj.* (bot.) rozježený, strboulatý.

Striegeln hřebelcovati, česati n. čísiti hřebelcem; fig. šidíti, natahovati; týrati; drbati koho, vyčesati komu, zmalovati koho.

Striem-e (M. -en) *f.*, —en *m.* pruh *m.*, pruha *f.*, proužek *m.*, proužka *f.*; jizva *f.*; (bot.) proužka *f.*; St. im Brote klihovatina *f.*, cestička *f.*, brousek *m.*; —ig *adj.* pruhovatý; klihovatý; —ling *m.* (Apfel) pruháč, pružináč *m.*

Striez (-es, M. -e) *m.*, —el (-s, M. -eln) *m. et f.* houska *f.*, pletenec *m.*; bochánek *m.* (vánočka *f.*, mazanec *m.*).

Strigosus (lt.) (bot.) hřebelečnatý.

Strike *m.* (engl.) stávka *f. v.* Streik.

Strikt *adj.* (lt.) těsný; zevrubný; přísný; *adv.* navlas, zevrub, přesně.

Striktur *f.* (lt.) (med.) sevření *n.*, zaúžení *n.*, sevřenina *f.*; —enbrenner *m.* žehadlo na sevřeniny; —iert sevřený.

String-endo (it.) svíravě; pospíchavě; —ent *adj.* (lt.) stahovavý, svíravý; —enz *f.* důkladnost, úsečnost *f.* (rozkazu atd.); —ieren stahovati, svírati.

Strippe (M. -n) *f.*, petlice *f.*, klička *f.*

Stritt (-es, M. -e) *m. v.* Streit; —ig *adj.* sporný; -es Recht sporné právo, pr. v odpor pojaté; -e Sache věc sporná.

Stritz-e *f.*, —el *m.* pokruta *f.*, šiška *f.*; *v.* Striezel.

Strobel (-s, unv. M.) *m.* spletenina *f.*, zmatenina *f.*; fig. zmatenec, spletenec *m.*; S. strbol, strboul *m.*, šiška stromová, šách *m.* (šuta, krůtka, krákorka *f.*); —kopf *m.* kostrbáč, chlupáč, kosmáč, šišatec *m.*

Strobeln rozcuchati; splesti.

Strobilus *m.* (gr.-lt.) (bot.) šiška *f.*, šách *m. v.* Strobel.

Strofe (M. -n) *f.* (gr.) *v.* Strophe.

Stroh (-es, M. -e) *n.* sláma *f.*; leeres St. brejchen prázdnou (hluchou) slámu mlátiti; —arbeit *f.* dílo ze slámy; —arbeiter *m.* slaměnář *m.*; —band *n.* povříslo *n.*; —bedeckt slamou pokrytý; —bett *n. v.* Strohſack; —binde *f.* slaměná obtáčka, povříslo; —blume *f.* slaměnice *f.*; —boden *m.* půda na slámu; —bund *n.* otep slámy; —büſchel *n.* doch,

došek *m.*; —butter *f.* máslo zimní (když se dobytek krmí slamou); —dach *n.* došková střecha; —decke *f.* slamovka, slaměnice *f.* [došková.

Strohen, ſtröhern *adj.* slaměný,

Stroh-farben, —färbig *adj.* barvy slaměné (*gen.*) *v.* Strohgelb; —flechte *f.* stéblovka *f.*; —flaſche *f.* slaměnice *f.*; —gelb *adj.* plavý; —gewächſe *pl.* steblovatiny, stébloviny *pl. f.*

Strohhalm *m.* steblo n. stéblo (stýblo) slámy; —elektrometer *n.* (phyſ.) elektroměr stéblový; —elektroſkop *n.* (phyſ.) elektrověst stéblový.

Strohhut *m.* slaměný klobouk, slamák, slaměnec *m.*; —fabrik *f.* továrna (fabrika) na slaměné klobouky; —fabrikant *m.* továrník slaměných klobouků.

Stroh-hütte *f.* slaměná chata, chatrč *f.*; —junker *m.* kobylkář *m.*; —kopf *m.* fig. slamotrus *m.*; —kopfpolſter *m. v.* Strohpolſter; —kranz *m.* slaměný věnik, vích *m.*; —labe *f.* (chir.) vyslamená dlaha, deška *f.*; —mann *m.* fig. stojan, stojánek *m.*, darmostoj, nástrček *m.*; prkený panák; ledabyl *m.*; —markt *m.* trh na slámu; —meſſer *n.* řezací nůž; —polſter *m.* (*n.*) slamnička *f.*; —ſack *m.* slamník *m.*; du St.! ty slamotruse! —ſchaube *f.* došek *m.*; —ſcheuche *f.* slaměný strašák, hastroš.

Strohſchneide-kammer *f.* řezárna *f.*; —laſten *m.* řezačka *f.*; —meſſer *n.* řezací nůž, řezák *m.*

Stroh-ſchneider *m.* řezač, řezankář, sečkář *m.*; —ſchöbel *m.* došek *m.*; —ſchuh *m.* slaměnáč *m.*; *pl.* —ſchuhe slaměnky; —ſchüſſel *f.* ošatka, ošitka *f.*; —ſeil *n.* povříslo *n.*; —ſenſe *f.* kosíř *m.*; —teller *m.* talíř ze slámy; —tuch *n.* poslamka *f.*; —wein *m.* slamňák *m.* (víno uležélé na slámě); —werk *n.* dílo ze slámy; 2. sláma *coll.*; —wiſch *m.* věchet, vích *m.*; —witwe *f.* fig. polovdova *f.*; —witwer *m.* polovdovec, vdovec-hrachovec *m.*, letní n. slaměný vdovec.

Strolch (-es, M. -e), —er *m.* pobuda, poběhlík, povaleč *m.*; —en mh. plahočiti se; —in *f.* poběhlice *f.*

Strollen mh. líti se (o dešti); 2. *v.* Strolchen.

Strom (-es, M. Ströme) *m.* proud *m.*, tok *m.*; (großer Fluß) řeka *f.*, veletok *m.*, veleřeka *f.*; (phyſ.) proud *m.*; gegen (wider) den St. ſchwimmen proti proudu plouti; fig. im —e der Rede v proudu řeči.

Strom-ab, —abwärts *adv.* po vodě; —an, —auf, —aufwärts *adv.* proti vodě; —aufſeher *m.* poříční *m.*; —bett *n.* řečiště *n.*; —breite *f. v.* Stromweite.

Strömen mh. prouditi se, proudem téci, plynouti; der Regen ſtrömte déšť se lil; das Blut ſtrömte aus den Adern krev řinula se z žil; eine Menge Menſchen ſtrömte aus der Stadt množství lidí hrnulo se (valilo se) z města.

Strom-enge *f.* úžina řeky; úžina toku; —fiſch *m.* proudník *m.*; —gebiet

Strömig *adj.* proudný. [*n.* poříčí *n.*

Strom-inſpektor *m.* vrchní poříční; —karte *f.* mapa řek, mapa vodopisná; —korb *m.* košatka *f.*; 2. hal *f.*; —lundig *adj.* znalý řeky; —länge *f.* délka řeky. [*m. Squalius leuciscus.*

Strömling *m.* (Fiſch) proudník, jelec

Strom-meiſter *m.* nadříčný *m.*; —polizei *f.* policie poříční; —quadrant *m.* (mech.) čtverník proudoměrný, č. tokoměrný, kyvadlo tokoměrné; —riegel *m.* jesep *m.*; —rinne *f.* nurt *m.*; —ſchnell *adv.* hbitě, proudem; —ſchnelle *f.* proud *m.*; ručej *m.*; peřej *m.*; —ſchnellen *pl.* peřeje, slapy, prahy; —ſtrich *m.* proud v řece; —ſyſtem *n.* souřečí *n.*; —tal *n.* údolí říčné, ú. poříčné. [proud *m.*

Strömung (M. -en) *f.* proudění *n.*;

Strom-weiſe *adv.* proudem, proudně; —weite (—breite) *f.* šířka n. šířina řeky.

Strönen mh. plahočiti se, toulati se.

Strontian, —it *m.* (chem.) strontian *m.*; —waſſer *n.* voda strontianová.

Strontium *n.* strontík *m.*; —oxyd *n.* kysličník strontnatý, strontian *m.*

Stroph-e *f.* (gr.) sloha (sloka), strofa *f.*; —englied *n.* člen slohy; —iſch *adj.* strofový.

Strophulus *m.* (med.) dětský lišej, (výpar *m.*); mlezivky *pl. f.*

Stropp (-es, M. -e) *m.* (Schiff.) lanový svor; —tette *f.* svorový řetěz.

Strotz *adj.* (*adv.*) *v.* Starr, Steif; —bauch *m.* břicháč *m.*; —en mh. bobtěti, bubřeti; vor Zorn ft. zlostí kypěti; durditi se; mit etw. ft. nadýmati se, vypínati se čím; —end *adj.* bubřivý; fig. kypící; -e Frucht plné ovoce, plný plod.

Strubelkopf *m. v.* Strobelkopf.

Strudel (-s, unv. M.) *m.* vír *m.*; vom St. ergriffen vírem zachvácen (uchvácen); 2. požeradlo *n.*, prohlubeň *f.*; 3. (Spelſe) závin *m.*, závinec, závitek, kotýš, štrudl *m.*; —kopf *m.* durdík, durdil, nakvašenec *m.*, prudká n. horká hlava.

Strudeln mh. vříti, klokotem se vařiti; z pramene se valiti, prýštěti.

Struktur *f.* (lt.) (min.) sloh *m.*; St. des Körpers složení těla.

Strullen mh. hrčeti.

Strumpf (-es, M. Strümpfe) *m.* punčocha *f.* (ponožka, nánožka *f.*); 2. *v.* Stumpf; 3. (Querfeld) sokyra *f.*; —band (M. —bänder) *n.* podvazek *m.*

Strümpfchen, Strümpfleln, Strümpfel *n.* punčoška *f.*

Strümpfen (das Feld) rozorati, rozděliti (na příč) pole; 2. do punčoch n. do nohaviček obouti.

Strumpf-gewende *n.* rozvor *m.* (na příč pole); —hoſe *f.* tkaná nohavice; —ſtricker, —weber, —wirker *m.* punčochář *m.*, stávkář, roubkář *m.*; —waren *pl.* roubeniny; stávkoviny, stávkové zboží.

Strunk (-es, M. Strünke) *m.* (bot.) třeň *f.*; sloupek *m.*; trs *m.*; hloub *m.*; kosťál *m.*; —ig *adj.* hloubnatý, hloubovatý; —ſchwamm *m.* kotrč *m.* (*f.*) *Sparassis.*

Strunze (M. -n) *f.* manda, lochna *f.*
Strup-fe *f. v.* Struppe; —**en** *verb. v.* Streifen.
Strupp-e (M. -en) *f.* podlomy; podpinka *f.* (struple *f.*) *v.* Strippe; —**ein** *pl.* podšlapky, podpěnky.
Struppieren ſich zchvátiti se, namoci se; -ierter Zuſtand der Gliedmaſſen (b. Pferden) zehnanost na nohy. [ježený.
Struppig *adj.* rousný; kostrbatý, na-
Struthio *m.* (lt.) pštros *m. v.* Strauß; —*pteris f. v.* Straußfeder.
Struwelpeter *m. v.* Strobelkopf.
Strychnin *n.* (gr.) (chem.) strychnin *m.*
Stubbe (-en) *m.* pařez *m.*
Stübchen *n.* světnička, sednička *f.*
Stube (M. -n) *f.* světnice, sednice *f.*, jizba *f.*
Stuben-arrest *m.* vězení světničné (domácí vězení); —gelehrter *m.* stolový učenec; —hocker, —ſitzer *m.* peciválek, světnička *m.*; —kammer *f.* přístěnek *m.*, výstupek *m.*; —mädchen *n.* panská *f.*; pokojská *f.*; —politiker *m.* stolový politik; —wärme *f.* teplo světničné; —zins *m.* plat ze světnice, světničné (, ého) *n.*
Stüber *m.* (vlt.) (Münze) stupka *f.*, štibrák *m.*
Stüblein *n.* světnička, sednička *f.*
Stübler, Stübner (-s, unv. M.) *m.* výminkář *m.* [sádrová.
Stuck *m.* (lt. *Stucco*) sádřina *f.*, malta
Stück (-es, M. -e) *n.* kus, kousek; část *f.*, částka *f.*; ein St. Salz krušec soli; ein St. Tuch postav sukna; St. Leinwand stůčka plátna; 2. St. (mil.) dělo *n.*, kus *m.*; in dieſem —e v této věci; aus freien —en samochtě, z vlastního popudu, o své vůli.
Stuckarbeit *f. v.* Stuckatur.
Stück-chen *n.*, —el, —lein *n.* kousíček *m.*, drobítek *m.*
Stückeln kouskovati, na kousíčky rozděliti, nastaviti. [přidělati, přišiti.
Stücken na kusy rozsekati; rozděliti;
Stückerlöhner *m.* lodní připřežník *m.*
Stuck-faß *n.* bočák, svídnický (8věderní) sud na víno; —gießer *m.* dělař, dělo lijec *m.*, slevač děl; —gut *n.* (fm.) zboží kusové (zb. dle kusů počítané); 2. (mil.) *v.* Stückmetall; —hof *m.* dělo viště *n.*; —hölzer *pl. n.* (b. Web.) stavivo *n.*; —knecht *m.* povozník *m.*, vozataj *m.*, vozka dělostřelecký; —kohle *f.* uhlí v kusech; uhlí kusové; —metall *n.* dělovina *f.*; —ofen *m.* (chem.) pec kusová, pec vlková; —ſalz *n.* rozpadky *pl.*; —ſchütz *m.* dělostřelec *m.*; —verkauf *m.* prodej po kusích, pr. kusový; —weiſe *adv.* po kusu; po kusích; (math.) navzájem; —werk *n.* kusovina *f.*; —werker *m.* usedlý tovaryš; —wiſcher *m.* (artil.) vytěrák *m.* [stolička *f.*
Studel *f.* (am Gewehr) podstavek *m.*,
Student (-en, M. -en) *m.* (lt.) student *m.*
Studenten-korps *n.* sbor studentský; —ſtiftung *f.* studentské nadání *n.*; —ſtiftungsplatz *m.* nadání založené pro studenty.

Studien *pl.*, *Studia pl.* (lt.) studie, učení *n.*; (als Zeichnungsblätter) předlohy; —abteilung *f.* studijní oddělení; höhere St. oddělení vyšších. studií; —fach *n.* studie, studijní věda *f.*; —fonds *m.* studijní fond *m.*; —kommiſſion *f.* dvorská komise studijní; dvorská komise nad studiemi; —jahr *n.* rok studií, školní rok; —kreis *m.* obor studií; —plan *m.* studijní plán, st. osnova *f.*; St., —ſyſtem *n.* soustava učební, s. studijní; —reiſe *f.* cesta studijní; —weſen *n.* věci studijní, záležitosti studijní, studie *pl. f.*
Studier-en studovati, učiti se; zkoumati, zpytovati; —ender *m.* studující, student *m.*; —ſtube *f.*, —zimmer *n.*, učebna, studovna *f.*
Studium (M. -en, od. *Studia*) (lt.) *n.* studium *n.*; 2. studie *f.* [stupníček *m.*
Stüf-chen *n.* Stüflein *n.* stupínek,
Stufe (M. -en) *f.* stupeň *m.*; 2. schod *m.*; Erzſt. kus rudy, rudovka *f.*
Stufen (mont.) tlouci, biti, hmožditi; 2. stupně klásti.
Stufen-folge *f.* postoupnost *f.*, postup; —förmig *adj.* stupňovitý; —gang *m.* postupování *n.*; —jahr *n.* rok řadový, rok sedmičný, (každý sedmý rok věku lidského); —land *n.* stupňovina *f.*; —leiter *f.* schůdky, stupník *m.*; stupnice *f.*; pořad *m.*; —weiſe *adv.* postoupně, nepřetržitě.
Stuferz *n.* čistá ruda *f.*
Stuhl (es, M. Stühle) *m.* stolice *f.*; der heilige St., der päpſtliche St. svatá stolice, papežská st.; fig. ſich zwiſchen zwei Stühle ſetzen sednouti mezi dvě stolice; 2. (Komitat, in Ungarn) stolice *f.*, župa *f.*, županství *n.*; 3. St., Dachſt. krov *m.*; 4. (med.) stolice *f.*; zu —e gehen jíti na stranu, na stolici.
Stuhl-befördernd (med.) otěravý, projímavý; —behörde *f.* stoliční úřad; —entleerung *f.*, —gang *m.* (med.) stolice *f.*; —geld *n.* stoličné *n.*; —gericht *n.* (in Ungarn) stoliční soud; —lehne *f.* zábradlí *n.*; —richter (in Ungarn) služný (, ého) *m.*, stoličný sudí; —ſäule *f.* stoličný sloup; —ſchlitten *m.* saně se sedátkem; —ſchwelle *f.* stoliční práh; —ſucht *f.*, —verſtopfung *f.* (med.) *v.* Stuhlzwang; —wand *f.* stoličná mříže; —zäpfchen *n.* (med.) čípek počistivý, čípek otěrací (spěrek z mýdla); —zwang *m.* (med.) *Tenesmus* zátuha *f.*, tuhavka, tuhá stolice (zácpa *f.*); nucení *n. v.* Stuhlſucht.
Stuke *f.* pařez *m.*; 2. hromádka *f.*
Stukkatur *f.* Stuckarbeit *f.* stukatura *f.*, práce ze sádřiny; *Stukkateur m.* sádrovník *m.*
Stülpe (M. -en) *f.* (des Topfes) poklička *f.*; (des Hutes) střecha *f.*, ohyb *m.* (klobouku). [(klobouk).
Stülpen klopiti, poklopiti; založiti
Stülp-hut *m.* sklopený klobouk, klobouk založený (kl. na facku); —naſe *f. f.* piknos *m.*; —ſtiefel *m.* ohrnutá bota *f.*, sklopená bota.

Stumm *adj.* němý (nemluvný); fig. —e Bewunderung němý obdiv; —e Buchſtaben němé hlásky; St. *n.* němota *f.*, mlčení *n.*; —e *m.* němý *m.*; —e *f.* němá *f.*

Stümmel (Stummel) (-s, unv. M.) *m. et n.* pahejl *m.*; posledek, konec *m.*; —füßer *pl.* pahejlonohé (žížaly).

Stümmeln *v.* Verſtümmeln.

Stumm-en *act.* oněmiti; mț. oněměti; —heit *f.* němost, němota.

Stümpel (-s) *m. v.* Stummel.

Stümper (-s, unv. M.) *m.* hudlař, břidil, packal *m.*; —haft *adj.* hudlařský.

Stümpern mț. hudlovati, hudlařiti, břídíti.

Stumpf *adj.* tupý; kusý; komolý; rozpleský, připlesklý (nos); ein ſtumpfer Winkel tupý úhel; ein —es Meſſer tupý nůž; —e Zähne *pl.* zuby vysedlé, z. vyvstalé; die Augen werden ſt. oči se kalí.

Stumpf, Stumpfen *m.* okusek *m.*, pahejl *m.*; mit Stumpf und Stiel z kořene.

Stumpfen (an etwas) m. h. otupiti se.

Stümpfen tupiti, otupiti; 2. klestiti (stromy).

Stumpf-gläubig *adj.* tupověrec *m.*; —heit *f.* tupost *f.*; —kantig tupohraný; —kegel *m.* sražená kuželka; —naſe *f.* plesknatý nos, rozplesklý nos *m.*; —näſig *adj.* piknosý, pleskonosý; —ſchwanz *m.* kusý ocas; (Pferd) švab *m.*; —ſinn *m.* tupost *f.*, tvrdohlavost *f.*, tupá mysl *f.*; otupělost *f.*; —ſinnig *adj.* tupý, otupělý; —winkelig *adj.* tupoúhelný.

Stümpler *m. v.* Stümper.

Stündchen *n.* hodinka *f.*

Stunde (M. -en) *f.* hodina *f.*; von St. zu St. každou hodinu; fig. zur guten St. právě včas; v příhodnou chvíli; in der zwölften St. v poslední chvíli, v posledním okamžiku; helle —n (eines Irrſinnigen) jasné chvíle; —n geben hodiny dávati (vyučovati).

Stunden lhůty dávati n. povolovati.

Stunden-bote *m.* (vlt.) časozvěst *m.*; —brett *n.* (Schiff.) časohled *m.*; —einteilung *f.* rozdělení, rozvrh hodin; —gebet *n.* duchovní hodiny, hodinky *pl.*; —kreis *m.* (aſtr.) kruh hodinný; —paß *m.* (Poſt) hodinový rozvrh, pas *m.*; —rad *n.* hodinové kolečko; —plan *m.* rozvrh hodin; —rufer *m.* hlásný *m.*; —ſchlag *m.* bití hodin; —ſtaffel *f.* (chem.) stupníčkové kolo *n.*; —winkel *m.* (aſtr.) úhel hodinný.

Stündlein *n.* hodinka *f.*

Stündlich *adj.* hodinný; *adv.* každou hodinu.

Stunk, Stunt (-s) *m.* puchol *m.*, smrad *m. Mephitis* (*Viverra*) *putorius*.

Stupf (-es, M. -e), —el *m.* bodec *m.*, osten *m.*; —en bodati, píchati, šťouchati; —er *m.* šťuchač *m.*; 2. bodnutí, šťouchnutí *n.*

Stupid *adj.* (lt.) hloupý; —ität *f.* hloupost *f.*

Stupor *m.* (lt.) zmrtvělost *f.*, strnutí *n.* (med.).

Sturm (-es, M. Stürme) *m.* bouře *f.*, bouřka *f.*; (des Windes) vichr *m.*; (mehrerer Menſchen) hluk *m.*, povyk *m.*; (des Feindes) útok *m.*; St. laufen útokem hnáti; St. blaſen k útoku troubiti; St. ſchlagen laſſen dáti k útoku bubnovati; eine Stadt mit St. einnehmen město útokem dobyti; St. (Tumult) vzbouření *n.*; St. läuten zvoniti na poplach; —bock *m.* bořící beran, taran.

Stürmen (ſturmen) tlouci, třískati; (v. Winde) bouřiti, vichřiti; valiti se; hrnouti se; *act.* rušiti, bořiti; eine Stadt ſt., erſtürmen město ztéci, útokem vziti, dobyti.

Sturm-glocke *f.* poplašný zvon, zvon na poplach; —haube *f.* přilba, přilbice *f.*, helm *m.*, šišák *m.*; —hut *m.*, šišatý klobouk; 2. (Gewächs) oměj *m. Aconitum*.

Stürmiſch *adj.* bouřlivý, bouřný; —es Wetter bouřlivé počasí, bouřlivo; —e Sitzung bouřlivé sezení.

Sturm-latte *f.* (Bauk.) větrnice *f.*, větrník *m.*; —lauf *m.* útok *m.*, náběh *m.*; —nacht *f.* bouřlivá noc; —petition *f.* útočná žádost, bouřlivá prosba; —regen *m.* příval *m.*; —roſe *f.* (Landſt.) soznam domobranecký; —ſchritt *m.* útočný krok; mit St. útočmo; —vogel *m.* bouřňák, bouřliváček *m. Procellaria*; —wetter *n.* bouře *f.*; —wind *m.* vichr *m.*

Sturz (-es, M. Stürze) *m.* pád *m.*, skácení *n.*, překot *m.*; (des Baumes) pařez *m.*; (des Rotwildes) pero *n.*; (des Berges) strž, sráz *m.*, strmina *f.*; (eines Gebäudes) zboření *n.*, spadnutí *n.*, sesutina *f.*; (beim Pfluge) kleč *f.*, sochy *pl.*; St. (Gefäß) příklopek *m.*; St. d. Fenſter *v.* Fenſterſturz; —acker *m.* podmítka *f.*; —bach *m.* bruska *f.*, ručej *m.*, strumnice *f.*, (ryčej *m.*, ryčina, vrhlice, bystřice, livina *f.*); —bad *n.* sprcha *f.*; —boden *m.* mezipatrový podlažný strop.

Stürze (M. -en) *f.* poklička *f.*; am

Sturzel, Sturzel (-s, unv. M.) *m. et n.* (am Felde) strniště *n.*; (am Weinſtocke) podpustka *f.*, zřízek *m.*, odřezek *m.*

Stürzen převrátiti, převrhnouti, svrhnouti, skáceti, překotiti; jmd. ſt. (einen Miniſter etc.) svrhnouti koho (ministra atd.); einen aus dem Hauſe ſt. někoho z domu vyhoditi; Gläſer ſt. vyprazdňovati sklenice; Acker ſt. podorati, podmítati pole; das Getreide ſt. přehazovati, obraceti obilí; den Zehnt ſt. (Bergwerk) vyklopiti desátek; einen ins Unglück ſt. v neštěstí uvrhnouti; ſt. mț. překotiti se; vom Pferde ſt. spadnouti (s koně); (v. Regen) valiti se, řítiti se, hrnouti se; ſich auf den Feind ſt. na nepřítele

Stürzfeld *n.* podmítka *f.* [se vrhnouti.

Sturzglas *n.* skleněný příklop *m.*

Stürz-karren *m.* kolečko *n.*

Sturzpflaſterung *f.* štět *m.*

Stürzſchaufel *f.* věječka *f.*

Sturztram *m.* stropní trám *m.*, stropnice *f.*

Stute (M. -en) *f.* kobyla *f.*, klisna *f.*; —umeiſter *m.* správce hřebčince *m*;

—rei *f.* hřebčinec *m.*, kobylna *f.*, kobyliště *n.* (*st.* kobylí pole). [hříbě *n.*
Stutfüllen *n.* kobylče *n.*, klisňátko *n.*,
Stutz (-es, M. -e) *m.* (Gewehr) taženka *f.*, tažení *f.*, tažená ručnice, štuc *m.*; (Piano) přikrácené piano; (Glas) pohár skleněný; auf den St. na místě, hned; aus St. na vzdor, naschvál; ft., —e *adj.* kusý; ft. tun zaraziti se, pozastaviti se.
Stutz-ärmel *m.*, —el (-s, unv. M.) *m.* rukávník *m.*, rukávec *m.*, náruček *m.*; 2. zápěstek *m.*, zápěstnice, záručka *f.*
Stützbalken *m.* (arch.) podpěra *f.*, podporné břevno.
Stutz-bart *m.* vousy přistřižené; valousy, (mrňata) *pl.*; —blatt *n.* (bot.) palist *m.*
Stütze (M. -n) *f.* podpora *f.*; podpěra *f.*; 2. příčka *f.* (Bauk.); 3. St. des Steges penka *f.* (*sl.*), podpěra *f.*
Stutzen etw. uřezati, přistřihati; (eine Pyramide) komoliti, zkomoliti; (den Schweif, die Ohren des Hundes *etc.*) švábiti, ušvábiti, zastřihnouti; das Haar ft. vlasy přikrátiti, přistřihati; Bäume ft. oklestiti; ft. mh. trkati se; mit den Gläsern ft. sklenice sraziti, přifuknouti; über etw. ft. zaraziti se, užasnouti, pozastaviti se (nad čím); vyváděti n. foukati sobě, houkati si; gestutzt kusý, komolý.
Stutzen *m. v.* Stutz.
Stützen etw. podepříti, podpírati; fig. spolehati nač; den Weinstock ft. vinný keř stanoviti, nabíjeti; —kegel *m.* (b. Türen und Fenstern) skoba *f.*, závěsník *m.*
Stutzer *m.* švihák, švihlík *m.*; 2. *v.* Stutzglas; —fleid *n.* švihácký oděv, švihácký šat *m.*
Stutzglas *n.* baňatá číška *f.*, pohár *m.*
Stützholz *n.* podstavec *m.*, podpěra *f.*
Stützig *adj.* tvrdošíjný, tvrdohlavý, vzdorný.
Stütz-ig *adj.* zaražený; das machte mich ft. to mě zarazilo; —käfer *m.* komolec *m.*
Stutz-kopf *m.* tvrdohlavec, zarputilec *m.*; —mauer *f.* podezdívka *f.*
Stutz-messer *n.* klešťák *m.*; —ohr *n.* (Pferd) švaboušec *m.* [pořiště *n.*
Stützpunkt *m.* opora, opěra *f.*, pod-
Stutzschwanz *m.* kůň s kusým ocasem, šváb *m.* [pěrák *m.*
Stützstein *m.* podporný kámen, pod-
Stutzuhr *f.* římsové, skříňové hodiny
Stygisch (gr.) z podsvětí. [*pl.*
Styl *m.* (gr.-lt.) *v.* Stil.
Styptisch *adj.* (gr.) svíravý (med.).
Styrax *m. v.* Storax.
Styron *n.* (med.) styron *m.* [světí).
Styx *m.* (gr. myth.) Styx (řeka v Pod-
Suade (ob. M.) *f.* (lt.) výmluvnost *f.*; (*vulgo* šváda *f.*). [kost *f.*
Suavität *f.* (lt.) lahodnost *f.*, slad-
sub (lt.) pod; *sub rosa* (lt.) skrytě, zatajeně; pod rouškou.
Subaltern *adj.* (lt.) podřízený, nižší, podřadný; —beamte *m.* nižší úředník, podřízený úředník; —er podřízenec *m.*; —ism podružný; —ität *f.* podřízenost; —offizier *m.* nižší důstojník, podřadný důst. *m.*; (poddůstojník); —ſtelle *f.* podřízené místo *n.*, podřízený úřad *m.*
Sub-arendator (-s) *m.* (lt.) podarendář, podnájemník, podpachtovník *m.*; —diakon *m.* podjáhen *m.*; —*diminutiva* *pl.* (grm.) zdrobnělá (slova) druhého stupně; —division *f.* poddělení, podřadění *n.*
Suber *n.* (lt.) korek *m.* (*Quercus suber*); —in *n.* (chem.) buničina *f.*
Sub-familia *f.* (bot.) podřadí *n.*, podčeledí *n.*; —haſtation *f.* veřejná dražba *f.*
Subikulum *n.* (bot.) podhubí, podplisní *n.*
Subito *adv.* (lt.) rychle.
Subjekt (-es, M. -e) *n.* (lt.) (philos. u. grm.) podmět *m.*; úsoba *f.*, osoba *f.*; 2. tovaryš; kupecký *m.*; —ion *f.* (lt.) vznášení *n.*; —iv *adj.* podmětný, subjektivní; osobní; úsobní; —ivität *f.* podmětnost; osobnost *f.*; úsobnost *f.*; —ivſatz, —ſatz *m.* věta podmětová; —sbezeichnung *f.* značení, naznačení podmětu. [boční denník *m*,
Subjournal *n.* (fin.) vedlejší *n.* po-
Subjunktiv *adj.* domněnlivý; (grm.) spojovací způsob *m.*
Subkonträr *adj.* podpříčný.
Sublev-ation *f.* (lt.) ulehčení *n.*; —ieren ulehčiti, uleviti.
Sublim *adj.* vznešený; —at (-es, M. -e) *n.* (chem.) přepuzenina *f.*; —ieren přepuditi, přepuzovati; přehnati, přepáliti.
Sub-marin *adj.* (lt.) podmořský; —miſſion *f.* poddání-se *n.*, —mittieren poddati se komu v čem; —normale *f.* (math.) podpravidelná (čára) *f.*; —ordination *f.* podřízenost *f.*; poslušenství *n.*; podřadění *n.*; —ordiniert, —*ordinatus* *adj.* podřaděný, podřadný; —oxyd *n.* (chem.) podkysličník *m.*; —prior *m.* podpřevor *m.*; —repartition *f.* podrobné rozvržení (daně); —rubrik *f.* (kaufm.) vedlejší oddíl, podružný oddíl *m.*; vedlejší n. podružná rubrika *f.*, pobočná rubrika *f.*; rubrika podřadná n. podřaděná.
Subsidiar-isch *adj.* (lt.) podpůrný pomocný; -e Haftung podporná závaznost; —recht *n.* právo podporné, právo pomocné. [pomocné peníze *pl*
Subsidien *pl.* pomoc *f.*; —gelder *pl.*
Subsistenz *f.* (lt.) výživa *f.*, subsistence *f. v.* Lebensunterhalt; —los *adv.* bez výživy.
Subskri-bent *m.* podpisce *m.*; —bieren podepsati se, subskribovati; —ption *f.*, podpiska *f.*, subskripce *f.*
Subspezies *f.* (bot. u. zool.) podrod *m.*, podtvar *m.*
Substantiv *adj.* (lt.) podstatný; S. *n.*, *Substantivum* (*nomen*) (gram.) podstatné jmeno *n.*
Substanz (M. -en) *f.* podstata *f.*; —ialität *f.* podstatnost *f.*; —verluſt *m.* ztracení n. ztráta podstaty n. hmoty.
Substit-uieren jmd. (lt.) někoho na něčím místě postaviti; místo něčí za-

stávati; (math.) dosaditi na místo; —uierter Kaffier náměstný pokladník, nařízený pokladník, náhradný pokladník; —ut (-es, M. -en) *m.* náměstek *m.*, zástupce *m.*; —ution *f.* nahražení *n.*, substituce *f.*; náměstenství *n.*; (Perſonen) náměstectvo *n.*

Subſtitutions-gehalt *m.* plat za zastupování, za substituci; —methode *f.* (math.) návod n. způsob nahražovací, substituovací, substituční; —theorie *f.* (chem.) theorie substituční.

Sub-ſtrat (-es, M. -e) *n.* (lt.) (výz.) podloha *f.*; podklad *m.*, podstava *f.*; —ſumieren podnímati, pojímati pod co; —ſumtion *f.* podjem *m.*, podjetí *n.*; návěst dolejší, dolejšek *m.*; —ſumtionsbeſchluß *m.* sousudek podjímací; —tangente *f.* (math.) podtečná *f.* [—ſtät ost.

Subtil *adj.* tenký, táhlý; jemný; **Subtrah-end**, —ent (-en) *m.* (lt.) menšitel *m.*; —ieren odčítati, odjímati, srážeti, odrážeti, odtahovati.

Subtraktion *f.* (lt.) odčítání, odjímání *n.*; —ſtafel *f.* (math.) tabulka odčítací (menšilka *f.*); —ſzeichen *n.* poznak n. znaménko odjímání n. odčítání, menšítko *n.* [četný.

Sub-traktiv *adj.* (lt.) odčítavý; od-

Subuli-formis *adj.* (lt.) šidlovitý; —*rostres pl.* (zool.) šidlozobí (zpěvaví) ptáci. **Suburbium** *n.* lt. podhradí.

Subvention *f.* (lt.) podpora *f.*, subvence *f.*; —ieren podporu udeliti.

Subverſion *f.* (lt.) převrat *m.*

Suche (ob. M.) *f.* hledání *n.*, hledanice, hledačka *f.*; (vědm.) čich *m.*

Sucheiſen *n. v.* Sonde.

Such-en etw. (z. B. eine unbekannte Größe) hledati něčeho (neznámého), i. (belangen) hleděti k někomu oč, postihati čeho na kom, na čem; Abhilfe f. hledati pomoci; Such! (Ruf auf Hunde) hledej! pojď! —er *m.* (aſtr.) hledač *m.*

Such-hund *m.* vyžel *m.*; —nadel *f. v.* Sonde; —ſtollen *m.* (mont.) hledací štola *f.*

Sucht (ob. M.) *f.* nemoc *f.*, nákaza *f.*; fallende S. padoucnice, padoucí nemoc; S. žádost *f.*, touha *f.*, chtíč *m.*; vášeň *f.*, strast *f.*; —en mh. trpěti, toužiti.

Suchtel, Suđel *f.* svině *f. v.* Sau.

Süchtig *adj.* jedovatý; nezhojitelný.

Süchtling (-es, M. -e) *m.* churavec *m.*; padoucník *m.* **Suckel** (-s) *n.* sele *n.*

Sud (-es, M. -e u. Süde) *m.* var *m.*, klokot *m.*; 2. várka *f.* (piva); ein S. (ein S. Bier ꝛc.) jedno vaření, jedna várka.

Süd (-es, ob. M.) *m.* jih *m.*, poledne *n.*; strana jižní, st. polední.

Sudamina *pl. n.* (lt.) potničky *pl. f.*

Süd-bahn *f.* jižní dráha *f.*; —deutſch *adj.* jihoněmecký (jižnoněmecký).

Sudel *m.* kaluže, kalužina *f.*, kaliště *n.*; —buch *n. v.* Schmierbuch, Klabbe, Strazze; —ei (M. -eien) *f.* kaňhanina *f.*, mazanice, hatlanina *f.*; —haft, —ig *adj.* nečistý, zamazaný, zaneřáděný; —koch *n.* mouně *n.*; —koch *m.* kuchtík *m.*, koptič *m.*; —köchin *f.* kuchta (šmudla) *f.*; —maler *m.* malíř-kaňhal, mazal *m.*

Sudeln mazati, kaňhati; nešvařiti, neřáditi, nečistiti, káleti; břiditi; (in der Küche) kuchtiti.

Sudelwerk *n.* mazanice, mazanina *f.*

Süd-en *m. v.* Süd; —früchte *pl.* jižní ovoce *n.*; —früchtenhändler *m.* obchodník s jižním ovocem; —gegend *f.* jižní krajina, j. strana *f.*

Sudhaus *n.* varna *f.*

Süd-küſte *f.* jižní pobřeží *n.*; —länder *m.* jihozemec *m.*; —ländiſch *adj.* jižní; jihozemský. [kaňhal *m.*

Sudler (-s, unv. M.) *m.* mazač,

Süd-lich *adj.* polední, jižní; —licht *n.*, jižní záře *f.*; —meer *n.* jižní moře *n.*

Sudmeiſter *m.* varný *m.*, varmistr *m.*, varčí (, iho) *m.*

Süd-oſt *m.* jihovýchod *m.*; —öſtlich *adj.* jihovýchodní; —pol *m.* jižní pol, j. točna *f.*; —punkt *m.* jižní bod, jih *m.*, poledník *m.*

Sudſalz *n.* vařená sůl, vařenka *f.*

Süd-ſeite *f.* jižní strana *f.*; —ſlaviſch *adj.* jihoslovanský; —ſudoſt *m.* jižní jihovýchod *m.*; —ſudweſt *m.* jižní jihozápad *m.*

Sudtopf *m.* varník *m.*, samovar *m.*

Süd-wärts *adv.* k poledni, k jihu; —weſt *m.* jihozápad *m.*; —wind *m.* jižní vítr *m.*

Suffitte *f. v.* Soffite. [(přirážka) *f.*

Suffix *n.* (lt.) přítvorek *m.*, přípona

Suffizient *adj.* (lt.) *v.* Hinlänglich.

Süffling (-s, M. -e) *m.* pijan *m.*, *v.* mazavka, chlastoun, ochlasta Söffling.

Suffokation *f.* (lt.) rdoušení *n.* (v plicích).

Suffragan (-s, M. -e) *m.* (lt.) —biſchof *m.* sufragán *m.*, světící biskup (podbiskup) *m.*

Suffrag-e *f.* (fr.) hlasování při volbách; —ette *f.* volbářka *f.*, sufražetka *f.*

Suffuſion *f.* (lt.) (med.) podlitina *f.*

Suggeſtion *f.* (lt.) našeptávání *n.*; 2. vnuknutí *n.*

Sühn-altar *m.* oltář smíření; —bock *m.* (vlt.) odpustkový kozel *m.*; vgl. Sündenbock; Brügelknabe.

Sühne (ob. M.) *f.* smíření *n.*, smír *m.*

Sühnen smířiti.

Sühnhandlung *f.* rovnání *n.*, smír *m.*; —ſtagfahrt *f.* stání rovnací, smírčí stání *n.* [oběť *f.*

Sühnopfer *n.* litostivá oběť, smírná

Sui juris (lt.) soběvolný, soběprávný; nicht *s. j.* sobě nevolný.

Suite *f.* (fr.) řada *f.*, pořadí *n.*; 2. družina, průvod; 3. čtverácký kousek; *à la suite* v družině. [vražda) *f.*

Suicidium *n.* (lt.) samovražda, (sebe-

Sujet *n.* (fr.) námět, předmět *m.*, látka *f.*; 2. osoba *f. v.* Subjekt.

Sukkade *f.* (it.) závara (ovocná).

Sukkubus *m.* lt. můra *f.*

Sukkumbenz *f.* (lt.) podrobení; propadnutí (ve sporu), prohra; —gelder *pl. n.* podstupné *n.*

Sukkumbieren propadnouti (ve sporu), při prohráti.

Sukkurs *m.* (lt.) posila, přísila *f.*

Sukkus *m.* (lt.) šťáva *f.*; fig. jádro *n.*

Sukkussorische (lt.) Erſchütterung (zool.) otřesení skákavé.

Sukzeß *m.* (lt.) úspěch *v.* Erfolg.

Sukzeß-ion *f.* (lt.) (philoſ.) posloupnost (in der Metrik) postup časový; *v.* Erbfolge; —ionsbeſitzer *m.* nástupný držitel; —ionskrieg *m.* válka o posloupnost, v. dědická; —iv *adv.* postupně, posloupně, posobě; *adj.* postupný; —or *m.* nástupce, dědic.

Sulache *f. v.* Sudel, Pfütze.

Sulamith *f.* (bibl.) Sulamitská, Sulamitka (Sulamka = Miroliba).

Sulf-antimoniate *pl.* (chem.) síroantimoničnany; —antimonite *pl.* (chem.) síroantimonany; —hydrat, —hydrur *n.* vodíkosirník *m.*; —id, —it *m.* sirník *m.*

Sulfo-basen *pl.* (chem.) zásady sirné; —karbonate *pl.* (chem.) síroubličitany; —kohlenſäure *f.* (chem.) kyselina síroubličitá; —kohlenſaure Salze síroubličitany; —mellan *n.* sulfomelan *m.*; —mellanmetalle *pl.* sulfomelanidy; —ſalze *pl.* sírosoli, soli sirné; —ſäure *f.* kyselina sirná.

Sulfur *n.* (lt.) síra *f.*; —ation *f.* sesíření *n.*; —et *n.* (chem.) sirník *m.*

Sultan (es, M. -e) *m.* (turk.) sultán *m.* (*st.* žoldán) *m.*; —e, —in (M. -en) *f.* sultánka *f.*; —enwurſt *f.* sultánka *f.*

Sulz-e (M. -en) *f.* liz *m.*, lízání *n.*; 2. huspenina *f.*, rosol *m.*; 3. S., Sülze soliváma *f.*; —en liz dáti; 2. rosoliti, zrosolovati. [—ig *adj.* rosolovatý.

Sulz-er (-s, unv. M.) *m.* solivarník *m.*; **Sülzmilch** *f.* sražené mléko.

Sumach (-s) *m.* (bot.) škumpa, škumpina *f. Rhus.*

Summand (-en) *m.* (math.) sčítanec *m.*

Summar-isch *adj.* úhrnný, součetný, sumovní; krátký, stručný; *adv.* úhrnem, sumárně, sumou, součetně; -e Abhörung des Beſchuldigten úhrnné č. sumovní vyslýchání obviněného; -es Verfahren *n.* úhrnné, sumovní řízení, stručné ř. (sumárka); —ium (M. -ien) *n.* součet *m.*; 2. sumovní obsažení, krátký obsah, sumář *m.*; náčrtek, nástin *m.*

Summ-ation *f.* (lt.) sečtení, sečítání *n.*; —ationsbuch *n.* součetná, sčítací kniha; —atoriſches Glied (math.) *v.* Summenformel.

Summe (M. -n) *f.* (lt. *Summa*) suma *f.*, úhrn *m.*, součet *m.*; eine große Summe Geld (vlt. S. Geldes) veliká suma (obnos) peněz.

Summen mh. nahrnouti se, nahromaditi se; 2. šuměti, sršeti; 3. bzučeti; in den Ohren ſ. zníti v uších.

Summen-formel *f.* (math.) vzorec součtový, vzorec součetný; —reihe *f.* (math.) řada součtová, řada součtů.

Summier-bar *adj.* sčítatelný, sčetný; —en shrnouti (v celek, v hromadu); sčítati, sumovati.

Sumper (-s) *m.* ošatka *f.*

Sumpf (es, M. Sümpfe) *m.* bahno *n.*, bažina *f.*, močál *m.*; *st.* bláto *n.*; (Ziegelh.) tůně *f.*, (žumpa) *f.*; —beere *f.* klikva *f.*; —binſe *f.* blatnice *f.*; —blume *f.*, —botterblume *f.*, —botter *m.* blatouch *m.*; voloočko *n. Caltha*; —boden *m.* blatnice *f.* (*pl.* blata), bařinisko *n.*, bažina *f.*, bahniště *n.*

Sumpfen mſ. zbahněti.

Sümpfen do bahna dáti, zabahniti.

Sumpf-fieber *n.* bahnivka *f.*, bahenka *f.*, zimnice bažinná, z. bahništná; —gas *n.* plyn bařinný, bahenný; —gras *n.* bahenka *f.*; —grund *m.* bahniště *n.*, —heide *f.* bahnitka *f.*; —huhn *n.* chřástal malý; —ig *adj.* bahnatý, bažinatý, kalužnatý; blatný, blatnatý; —kraut *n.* blatěnka *f.*, blatnice *f.*; —land *n.* bahnitá krajina, bahniště *n.* (*pl.* bahna, blata).

Sümpfler *m.* bahňoch *m.*

Sumpf-luft *f.* bažinný vzduch, bahnipara *f.*; —meiſe *f.* sykora lužní; —moor *m.* slatina *f.*; —ohreule *f.* pustovka *f.*; —otter *f.* norka *f.* (norek, norec *m.*) *Mustela* (*Putorius*) *lutreola* (Nörz); —ſänger *m.* rákosník bažinný; —ſchnepfe *f.* groſe lužák *m.*; S. kleine kozlík *m.*; gemeine S. sluka otavní; —vögel *pl. Grallae* štíhláci, bahňáci; —werk *n.* (Hüttenbau) zdělanina *f.*; —wieſe *f.* bahnitá louka *f.*, slatina *f.*

Sumsen mh. *v.* Summen.

Sund (-es, M. -e) *m.* (dán.) průliv (mořský), sund *m.*

Sünde (M. -n) *f.* hřích *m.*; eine S. begehen, ſich einer S. ſchuldig machen hříchu se dopustiti.

Sünden-balg *m.*, —bock *m.* (bibl.) kozel za hříchy; 2. hříšník *m.*, hříchotvor *m.*; —bekenntnis *n.* vyznání hříchů (*confessio*); —fall *m.* pád *m.*; —geld *n.* fig. hříšný peníz *n.*, *pl.* hříšné peníze; —los *adv.* bez hříchu; —regiſter *n.*; —verzeichnis *n.* seznam hříchů; —vergebung *f.* odpuštění hříchů.

Sünder (-s, unv. M.) *m.* hříšník *m.*; armer S. chuďas, chudák; ubožák *m.*; —in *f.* hříšnice *f.*

Sünd-flut *f.* (Sintflut) potopa *f.* (p. světa); —haft, —ig, —lich *adj.* hříšný, hřešivý; —igen mh. hřešiti, prohřešiti se; —opfer *n.* oběť za hřích.

Super *prp.* (lt.) nad-; —anmerkungen, —anſtände *pl.* výtky na výtky *v.* Supermángel.

Superarbitrie-ren přezkoušeti, přeskoumati; další zdání o čem dáti, něco dále posouditi, zdání na zdání, posudek na posudek dáti; —ung *f.* přeskoumání *n.*; (mil.) další přehlídka; další zdání, další posouzení; —ungskommiſſion *f.* přezkušebná komise, přeskoumavací komise (vyšší posuzovací komise).

Superarrestierung *f.* uvěznění na uvěznění, vazba na vazbu. [nádherný.

Superbus *adj.* (lt.) hrdý; skvostný,

Super-einverleibung *f.*, —intabulation *f.* vklad na vklad; —fein *adj.* velejemný, nejpěknější; —ficies *f.* (lt.

plocha *f.*, zevnější strana; *S. commissuralis* (bot.) břišní *n.*; *S. dorsalis* hřbetní; —*fluens* nadbytný, nadbytečný; —fluenz *f.* nadbytek *m.*; —intendent (-en, M. -en) *m.* superintendent *m.*, nadzíratel (církevní); —intendentenſtelle *f.* superintendentství *n.*

Superior *adj.* (lt.) vyšší; hořejší; S. *m.* představený; —ität *f.* přednost *f.*, převaha *f.*

Super-lativ (-s, M. -e) *m.* (grm.) svrchovatel *m.*; —mängel *pl.* další výtky; výtky na výtky; další nedostatky; —naturalismus *m.* nadpřirozenost, nadsmyslnost *f.*; —numerär *adj.* nadpočetní, přespočetní; —pfändung *f.* zástava na zástavu; —pränotation *f.* záznam na záznam; —revidieren opět přehlížeti (účet); —reviſion *f.* opětná n. druhá přehlídka (účtů); —ſatz *m.* vklad na vklad; —ſtition *f.* pověra *f.*; —*volutivus* (bot.) svinutý; —zillum *n.* (lt.) v. Augenbraue. [stižný.

Supinum *n.* (lt.) (grm.) způsob do-

Suppe (M. -en) *f.* polévka, polívka *f.*; Karpfen in ſchwarzer S. kapr v černé omáčce, kapr na černo.

Suppen-anſtalt *f.* polívkárna *f.*, ústav polívkový; —eſſer, —freund *m.* polívkář *m.*; —koch *m.* polívkář *m.*; —kraut *n.* zelenina (do polívky); —weib *n.* polívkářka *f.*

Supplement (-es, M. -e) *n.* (lt.) doplněk, dodatek, dodavek *m.*; (math.) výplněk *m.*; —arbreieck *n.* (math.) trojúhelník vyplňovací; —arſehnen *pl.* (math.) náhradnice osy; —band *m.* díl dodatný, díl doplňovací; dodatek *m.*; —winkel *m.* (math.) úhel výplňku, úhel výplňkový.

Suppleut (-en) *m.* (lt.) suplent *m.*, náměstek *m.*, náměstný profesor; militäriſcher S. náhradník *m.*

Suppli-ieren (lt.) jiného místo vyplňovati, doplniti, zastupovati, suplovati; —k *f.* (lt.) suplika *f.*, prosebná žádost, prosba *f.*; —kant (-en) *m.* žadatel *m.*, prosebník *m.*; —zieren prositi, žádati.

Suppo - nieren (lt.) podmiňovati; —ſition *f.* podmínka *f.* [sáně *f.*

Support *m.* (lt.) podpírka *f.*; (mech.)

Suppreſſiv *adj.* (lt.) potlačovací; potlačný; -e Zenſur potlačná censura.

supra (lt.) svrchu; *ut s.* jako svrchu.

Supremat (-s) *m. et n.* (lt.), —te (oh. M.) *f.* (fr.) vrchní vláda, nadvláda *f.*; nadvládí *n.*; *supremus* (lt.) nejvyšší.

Surrogat (-es, M. -e) *n.* (lt.) náhražek *m.*, surogát *m.*

Surtout *m.* (fr.) (Rock) lehký kabát návlečný, návlečník *m.* (lehký svrchník).

Suspendieren (lt.) odložiti, odročiti něco; jmd. vom Amte ſ. s úřadu koho (na čas) sesaditi; suspendovati; jdn. ein Recht ſ. staviti komu nějaké právo; Zahlungen ſ. zastaviti placení.

Suspenſion *f.* (lt.) napětí, napnutí *n.*; S. im Epigramm očekávání *n.*; 2. S. vom Amte sesazení s úřadu (dočasné); S. eines Rechtes zastavení práva.

Suspenſiv *adj.* odkladný; *v.* Aufſchiebend.

Suspenso, *in s.* nerozhodnuto, v odkladu; etw. *in suspenso* laſſen něco na své míře zůstaviti; die Sache iſt *in suspenso* věc stojí ve své míře, věc zůstává na odkladech; —poſt *f.* (fm.) článek zůstavený, položka zůstavená; —rium *n.* (chir.) podvěsadlo, podpinadlo *n.*, podvázka *f.* (*rus.*).

Süß (-er, -eſte) *adj.* sladký; 2. přesný, nekvašený; fig. líbezný, lahodný; —e Butter čerstvé, nové, (neslané) máslo; —apfel *m.* sladťatko *n.*; —chen *n.* cukrátko *n.*; fig. sladoušek *m.*

Süße (oh. M.) *f.* sladkost *f.*

Süß-eiel *f.* sladkost *f.*, sladkó řeči; —eln mh. sládnouti.

Süßen etw. sladiti, osladiti.

Süß-erde *f.* sladice *f.*; —farn *m.* osladič *m. Polypodium*; —fett *n.* sladkotuk *m.*; —gras *n. v.* Mannagras; —herb *adj.* sladkoperný, sladkotrpký; —herr *m.* sladoušek *m.*; —holz *n.* sladkořice *f.*, sladké dřevo *Glycirrhiza*; —igkeit *f.* sladkost *f.*, sladkota *f.*, sladin *f.*, slad *f.*; —kirſche *f.* sladička *f.* (ptačnice *f.*); —kraut *n.* sladké zelí; —lich *adj.* zasládlý, nasládlý, přisládlý, sladkavý; —ling *m.* 'syrovinka *f.* (Schwamm); 2. fig. sladoušek *m.*; —mittel *n.* sladidlo *f.*; —ſtoff *m.* sladivo *n.*; —teig *m.* přesné, nekvašené těsto; —waſſerformation *f.*, —waſſergebilde *n.* útvary sladkovodné; —wurz *f.* osladič *m. Polypodium*.

Süst, **sust** *adv.* teď *v.* ještě.

Sustentation *f.* (lt.) výchovné *n.*, úživa *f.*; sustentace *f.*; (ſtiftſt.) napínání *n.*; —srevers *m. v.* Unterhaltungsrevers.

Sustentieren *v.* Unterhalten.

Suszep-tibel *adj.* (lt.) přijatelný; 2. citlivý; —tion *f.* přijmutí (přijetí) *n.*

Suszipieren přijmouti; 2. podniknouti. [šev *m.*

Sutor *m.* (lt.) švec *m. Sutura f.* (lt.)

Suttern crkati, kapati.

suum cuique (lt.) každý ke svému, svoji k svému.

Suzerän (-s) *m.* (fr.) vrchní pán lenní; —ität *f.* (fr.) vrchní panství lenní.

Swift (-es, M. -e) *m.* kostroun *m.*

Sybarit (-en, M. -en) *m.* zženštilec *m.*, rozkošník, sybarita *m.* [strakud *m.*

Syenit (-s) *m.* (min.) syenec, syenit,

Syko-ma *n.* (gr.) fik *m.* (med.); —more *f.* (*Ficus Sycomorus*) fik egyptský, fikomorva *f.*; —ſis *f.* (med.) pihva, fikovina *f.*

Sylbe *v.* Silbe.

Syllab-a *f.* (gr.-lt.) slabika *f. v.* Silbe; —icus *adj.* slabičný; —us *m.* seznam *m.* (zvl. soupis nauk od papeže odsouzených).

Syllepsis *f.* (gr.) přílišnost *f.*

Syllogismus (M. -men) *m.* (gr.) souběr, rozsudek *m.* [bytenství *n.*

Symbiose *f.* (gr.) společenství, sou-

Symbol (-s, M. -e) *n.* (gr.) symbol *m.*, příznak, význak *m.*; —ik *f.* příznakosloví *n.*; symbolika *f.*; —iſch *adj.* symbolický, smyšlený; —iſche Übergabe

odevzdání něčeho prostředkem znamení; —um *n. v.* Symbol.

Symbranchii *pl. v. Pectobranchii.*

Symmetr-ie *f.* (gr.) souměr *m.*, souměrnost *f.*; —lecbene *f.* (med.) souměrná plocha; —iſch *adj.* souměrný, symetrický.

Sympath-etisch, —iſch *adj.* (gr.) soucitný, sympatický; soulibý, citolibý; -er Nerve (zool.) nerv soucitný; —ie (M. -ien) *f.* soucit *m.*, soustrast *f.*; —iſieren sympatisovati, soucíti s kým.

Symphonie, Sinfonie (M. -ien) *f.* (gr.) symfonie *f.*

Symphoricarpus *m.* (*Symphoria*) pámelník *m.*; Schneebeere *m.* [svaz *m.*

Symphysis *f.* (gr.) (zool.) svázání *n.*,

Symphytum *n.* (gr.-lt.) (bot.) kostival, svalník *m.* [*plexio.*

Symploce *f.* (gr.) (ſtiliſt.) *v. Com-*

Symposion *n.* (gr.) pitka *f.*

Symptom (-es, M. -e) *n.* (gr.) symptom *m.*; (med.) příznak *m.*; úkaz *m.*; známka *f.*, znamení *n.*; —atiſch *adj.* symptomatický; příznačný.

Synagoge (M. -en) *f.* (gr.) synagoga *f.*, modlitebnice (židovská) *f.*

Synaloiphe *f.* (grm.) slitka *f.*

Synanche *f.* (gr.) (med.) zhoř, záškrt *m.*, mázdřivka *f. v.* Cynanche, Squinancie.

Synantheraae *pl.* (bot.) složné, spoluložné (rostliny).

Synaptas *m.* (chem.) emulsin *m.*, synaptas *m.* [vláda.

Synarchie *f.* spoluvláda *f.*, společná

Synäresis *f.* (gr.) (grm.) stažení *n.*, srážka *f.*

Synathreismus *m.* (gr.) *v.* Congeries.

Synchodrosis *f.* (gr.) (zool.) svázání chrustavé. [štění *n.*, připustka *f.*

Synchoresis *f.* (gr.) puštění *n.*, pou-

Synchron-ismus *m.* (gr.) současnost *f.*, jednočasí *n.*, souvěk *m.*; —iſtiſch *adj.* současný (současový). [motka *f.*

Synchysis *f.* (gr.) zmotání *n.*, zá-

Syndactyli *pl.* (zool.) srostloprstí, svazoprstí (ptáci).

Syndesmologie *f.* (gr.) spojosloví *n.*

Syndesm-us *m.* (anat.) svaz *m.*; —oſis *f.* spojení svazové. [ječnost *f.*

Syndetische (gr.) Satzverbindung spo-

Syndikat *n.* syndikát *m.*, soudcovství *n.*, úřad soudcovský; 2. zakladatelské družstvo (akcionářských podniků); —ſbeſchwerde *f.* stížnost na soudce, stíž. syndikátní. [dik *m.*

Syndikus *m.* (gr.-lt.) soudce *m.*, syn-

Synedrium *n.* (gr.) rada kněžská (u st. židů). [znamek (spojení) *m.*

Synekdoche *f.* (gr.) přiminka *f.*, ná-

Synekphonesis *f.* (grm.) srážka *f.*; spoluvyslovení *n.* [sled *m.*

Synesis *f.* (gr.) významosled, smyslo-

Synkope (M. -en) *f.* (gr.) (grm.) vysutí *n.*, výsuvka *f.*; (mus.) rozpojení *n.*; (med.) omdlení *n.*

Synod, —us *m.*, —e *f.* (gr.) synoda *f.*, církevní sjezd, sbor *m.*

Synodal *adj.* synodální; —beſchluß *m.* snešení na církevním sjezdu učiněné, snešení církevního sjezdu; —ſitzung *f.* sezení synodální, zasedání sjezdu církevního; —verſammlung *f.* shromáždění sjezdu církevního.

Synodisch *adj.* synodický.

Synonym (-es, M. -e) *n.* (gr.) souznačné slovo; souslovce, sousloví *n.*, stejnojmení *n.*; ſ. *adj.*, —iſch *adj.* souznačný, stejnojmený; —if *f.* synonymika *f.* sbírka slov souznačných; náuka o slovích souznačných.

Synop-sis *f.* (gr.) soupis, souhled, přehled *m.*; —tiſch *adj.* soupisný; -e Evangelien souhlasná evangelia.

Synovia *f.* (gr.-lt.) *v.* Gelenkſchaft.

Syntaktisch *adj.* skladebný, syntaktický. [*f.*, slovosklad *m.*, syntax *f.*

Syntax *f.* (*m.*), —is *f.* (gr.-lt.) skladba

Synthe-sis, —ſe *f.* (gr.) soubor *m.*; (chem.) souborná zkouška; —tiſch *adj.* souborný.

Syphil-is *f.* (gr.) syfilis *f.*, nákaza pohlavní *v.* Luſtſeuche; —itiſch *adj.* sy-

Syphon *v.* Sipho. [filitický.

Syringa *f.* (gr.-lt.) (bot.) šeřík, lilák *m. v.* Flieder, Lilak.

Syrinx *f.* (gr.) píšťala *f.*; (med.) píštěl

Syrup *v.* Sirup. [*m.* (*f.*) *v.* Fiſtel.

System (-es, M. -e) *n.* (gr.) soustava *f.*, systém *m.*

Systemal-kommission *f.* pořádací komise; —unterſuchung *f.* systemální vyšetřování; pořádací ohledávání.

System-atik, —atologie *f.* systematika *f.*, soustavosloví *n.*; soustavopis *m.*, náuka o soustavách; —atiſch *adj.* soustavný, systematický; —atiſieren v soustavu uvesti něco; —iſieren systemisovati, spořádati; —iſiert řádný; -er Gehalt řádný plat služební; -e Stelle místo řádné; —kunde *f. v.* Syſtematik.

Systole *f.* (gr.) zrychlení *n.*, skrácení (dlouhé slabiky).

Syzygie *f.* (gr.) (metr.) soustopí *n.*; (grm.) *v.* Konjugation, *pl.* -ien (astr.) lunotvary *pl. m.* (novoluní a úplněk).

Szene (M. -en) *f.* (gr.-lt.) dějiště *n.*, jeviště *n.*, scéna *f.*; (Unterabteilung des Aktes) výjev, výstup *m.*; S. (überhaupt) výjev *m.*; —rie *f.* úprava *f.*, spořádání divadelní, rozvrh divadelní hry; fig. rozhled *m.*

Szenisch *adj.* scenický, divadelní.

Szepter, Zepter (-s, unv. M.) *m.* žezlo *n.*, berla *f.*

Szient-isch, —iſtiſch *adj.* (lt.) vědecký.

T.

Tabagie *f.* (fr.) dýmnice *f.*, kuřna *f.*, kuřnice *f.*, kuřárna *f.*

Tabak (-s, M. -e, von verſchiedenen Arten) *m.* tabák *m.*; —bau *m.* rostění n. sazení tabáku, tabáčnictví *n.*; —buchſe *f.*, —doſe *f.* tabatěrka *f.*, pyksla na tabák; —erzeugung *f.* výroba n. dělání tabáku; —fabrik *f.* fabrika na tabák; —feld *n.* tabakoviště *n.*; —gefall *n.* důchodky z tabáku, důchodky tabáční; —handel *m.* obchod s tabákem, tabáčnictví *n.*; —händler *m.* tabáčník *m.*; —monopol *n.* samotržba tabáční, samotržba s tabákem; —pfeife *f.* dýmka *f.*; (fajfka, pipka *f.*); —raucher *m.* kuřák *m.* (tabáku); —ſaft *m.* šťáva tabáková; (T., der ſich unten in der Tabakpfeife anſammelt) močky *pl. f.*; —ſchnupfen *n.* šňupání *n.*; —ſchnupfer *m.* šňupák *m.*; —ſtoff *m.* tabákovina *f.*; —ſtopfer *m.* nacpavátko *n.*; —ſtube *f. v.* Tabagie; —trafik *f.* (—verſchleiß) trafika *f.*, prodej tabáku; —trafikant *m.* prodavač tabáku, tabáčník *m.*; —verlag *m.* sklad tabáku; —verleger *m.* držitel tabáčního skladu.

Tabarro *m.* (it.) plášť *m.*

Tabatiere *f.* (fr.) *v.* Tabakdoſe.

Tabellarisch *adj.* tabelární; tabulkový; spůsobem tabulky; -e Überſicht tabelární přehled.

Tabelle (M. -n) *f.* (lt.) tabulka *f.*, výkaz *m.*; obrazec *m.*

Tabernakel (-s) *n.* (lt.) stánek *m.*; svátostnice *f.*

Taberne *f.* (lt.) krčma *f.*

Tabes *f.* (lt.) úbytě, souchotě *pl.*; *T. dorsalis* Rückendarre *f.* úbytě-míchy.

Tableau (M. -x) *n.* (fr.) obraz *m.* (živý), skupina *f.*; T.! skupení! 2. přehled *m.*

Table d'hôte *f.* (fr.) společný stůl, společná tabule (v hostinci).

Taborit (-en, M. -en) *m.* taborita *m.*

Tabula *f.* (lt.) tabule *f.*; *T. rasa* (lt.) bílá n. holá deska; fig. vyhlazená minulost; čistý list.

Tabular-behörde *f.* úřad veřejných knih, knihovní úřad; —forderung *f.* knihovní pohledanost, pohledávka knihami zjištěná; —gläubiger *m.* knihovní věřitel; —mäßig *adj.* vkladný, což do knih vloženo býti může; -e Urkunde vkladná listina; —verhältniſſe *pl.* poměry knih veřejných.

Tabulett (-s, M. -e) *n.*, —fram *m.* krosna *f.*; —främer *m.* krosnář *m.*

Taburett (-s) *n.* (fr.) stolička *f.*

Tachy-drom *m.* (gr.) běhoun *m.*, rychloběžec *m.*; —graph (-en) *m.* rychlopisec *m.*; —graphie *f.* rychlopis *m.*; —meter *m.* rychloměr *m.*

Tadel (-s, oh. M.) *m.* hana *f.*, hanění *n.*; výtka *f.*; —frei, —los *adj.* bezvadný; neúhonný.

Tadeln (einen, etwas an einem) vytýkati, haněti, kárati.

Tadelnswürdig *adj.* vytýkavý; hanlivý, pomlouvačný.

Tadelsüchtig *adj.* vytýkavý; hanlivý.

Tadler (-s) *m.* hanič, hánce *m.*

Tafel (M. -n) *f.* tabule *f.*; deska *f.*; stůl *m.*; —apfel *m.* stolní jablko; —aufſatz *m.* úbor stolní; —berg *m.* stolová hora, stoličná hora; —bier *n.* stolní pivo; —birne *f.* stolní hruška; —brot *n.* stolní chléb.

Täfelchen *n.* tabulka *f.*, destička *f.*

Tafel-decker *m.* (Hof-) stolník *m.*; —druck *m.* tisk tabulový; —ei *f.* stolování, hodování *n.*

Täfelei *f.* pažení *n.*, vypažení *n.*, pažba *f.*

Tafel-ente *f.* polák velký; —farben (chem.) barvy tabulové; —felgen *pl. f.* líky stolní; —gedeck *n.* stolový příbor; —gelder *pl.* stolné (, ého) *n.*; stolové *n.*; —gries *m.* grobr hrubá krupice; —gut *n.* stolní statek; —ig *adj.* deskovitý; —lied *n.* píseň stolní, píseň hodovní; —meiſter *m.* nadstolní (, iho) *m.*, stolník *m.*

Tafeln mh. stolovati, hodovati.

Täfeln opažiti, vypažiti.

Tafel-obſt *n.* ovoce stolní, o. tabulové; —runde *f.* okrouhlost stolní, okrouhlost tabulová; 2. tabule *f.*, stolování *n.*; hody *pl.*; 3. hodovnictvo *n.*, stolní *n.* tabulní společnost, stolokruh *m.*, stolokol *m.*; —ſaal *m.* jídelna *f.*, stolovna *f.*, hodovna *f.*; —wein *m.* stolní víno.

Täfelwerk *n.* deskovina, tabulina *f.*; tabulování, deskování, vykládání *n.*; vypažení, opažení, obložení *n.*

Tafelzeug *n.* stolní nářadí; přístroj hodovní.

Taffet, Taft (-es, M. -e, von verſchiedenen Arten) *m.* (lt.) dykyta *f.*, taft *m.*; —apfel *m.* blyšťák *m.*; —band *n.* dykytka *f.*; —en (taften) *adj.* dykytový; —kleid *n.* dykytový oděv; —mantel *m.* dykytový plášť; —weber *m.* dykytník *m.*

Tag (-es, M. -e) *m.* den *m.* (deň); der Tag bricht an rozednívá se; svítá; T. für T. co den; jeden T. každý den, každodenně; einen Tag um den anderen ob den; in den T. hinein nazdařbůh; an den T. bringen, zu —e führen něco na světlo, na jevo přivésti; an den T. kommen (treten) na jevo vyjíti, na světlo přijíti; es liegt am —e jest to na bílédni, leží to na jevě; einen T. beſtimmen položiti, určiti den; binnen Jahr und T. do dne do roka; bei Tag und Nacht ve dne v noci, dnem i nocí; meine —e nicht nikdy, jakživo ne; heutzutage za našeho času; auf die alten —e na stará kolena; T. (Verſammlung) shromáždění *n.*, sbor *m.*

Tag-amt *n.* mše denní (mše za dne sloužená); —arbeit *f. v.* Tagearbeit;

—bedarf *m.* denní spotřeba; —blatt *n.* denní list, deník *m.*; —blind *adj.* nevidoucí za dne; —bogen *m.* deník *m.*; (aftr.) oblouk denní; —dieb *m. v.* Tagedieb.

Tage-arbeit *f.* denní práce, denní úkol; —arbeiter *m.* nádeník *m.*; —buch *n.* deník *m.*; —dieb *m.* zahaleč, darmochleb (krado Pánu Bohu čas), pobuda *m.*; —fahrt *m. v.* Tagfahrt; —geld *n. v.* Taggeld; —lang *adv.* po celé dni.

Tagen *mh.* den n. rok položiti; shromážditi se, rokovati; t. *mh.* dníti se, rozednívati se; es tagt svítá, rozednívá se.

Tages-anbruch *m.* svítání *n*, úsvit *m.*, zábřesk *m.*, dnění *n.*, rozednívání se; —befehl denní rozkaz (vojenský); —geſchichte *f.* denní události *pl.*; —grauen *n.* svítání *n.*, úsvit *m.*; —kurs *m.* denní kurs, denní měna; —licht *n.* denní světlo, sluneční světlo; —ordnung *f.* denní pořádek; fig. běh obyčejný; zur T. übergehen přejíti k dennímu pořádku; —preſſe *f.* denní tisk, denní listy; —ſterblichkeit *f.* denní úmrtnost, denní počet úmrtí; —zeit *f.* denní čas.

Tagewerk *n.* denní úkol.

Tag-fahrt *f.* stání *n.*, rok *m.*; —falter *m.* denňátko, motýl denní, deňásek *m.*; —geld *n.* denní plat, nádenická mzda; —gelder *pl. v.* Diäten; —hell *adj.* bělodenný; —hemd *n.* košile pro den.

Taglia *f.* (it.) odplata *f.*, podíl *m.*; T. für die Einbringung der Verbrecher odměna za dostavení zločinců, dostavné *n.*; Rettungst. záchranné *n.*

Täglich *adj.* denní, každodenní, všední; *adv.* denně, každého dne; unſer —es Brot chleb náš vezdejší.

Tag-lohn *m.* nádenné (, ého) *n.*, denní plat, mzda *f.*; mzda nádenická; —löhner *m.* nádeník (nádenník) *m.*

Tago *n.* (it.) tágo *n.*, trčka *f.* (na kulečníku) Billardſtock fr. *Queue.*

Tag-reiſe *f.* denní cesta; 2. den cesty; —ronde *f.* denní obchůzka; —ſatzung *f.* stání *n.*, sročení stran, srok *m.*; 2. sněm švýcarský; —ſatzungsprotokoll *n.* protokol o stání, protokol v příčině stání; —ſchacht *m.* (mont.) povrchní šachta; —ſchichte *f.* denní směna; —ſchreiber *m.* denní písař.

Tagsüber *adv.* (untertags) mezi dnem.

Tag-täglich *adv.* den co den; Tag- und Nachtgleiche rovnodennost *f.*; —ung *f.* sezení *n.*; rokování *n.*; —waſſer *n.* (mont.) drnová, povrchní voda; — weiſe *f.* (Dichtungsart) svitáníčko *n.*; —werk *n. v.* Tagewerk; —zettel *m.* denní cedule, denní list; —zimmer *n.* světnice denní.

Taille *f.* (fr.) tělo *n.*, vzrůst *m.*, postava *f.*, úměra údů; život *m.* (prostředek těla). [*m.*; 2. lanoví *n.*, táhlo *n.*

Takel (-s, unv. M.) *n.* (Schiff.) jeřáb

Takeln olaniti loď. [noví *n.*

Takel-werk, —zeug *n.*, —age *f.* la-

Takt (-es, M. -e) *m.* (lt.) takt *m.*; fig. rozmyslnost *f.*; —art *f.* spůsob n. druh taktu; —cäſur *f.* přerývka stopová, přerývka taktovní.

Takt-ik *f.* (gr.) taktika *f.*; —ieren dávati takt; —iſch *adj.* taktický.

Takt-los *adv.* bez taktu; *adj.* nerozvážlivý; nerozmyslný (beztaktní); —meſſer *m.* taktoměr *m.*; —ſtab *m.* taktovka *f.*; —voll *adj.* úměrný.

Tal (-s u. -es, M. Täler) *n.* údolí *n.*, dolina *f.*, dol *m.*; zu T. fahren plouti (jeti) po vodě; —abhang *m.* svah *m.*, úboč.

Talar (-s, M. -e) *m.* (lt.) talár *m.*

Tal-bewohner *m.* doliňák, dolák *m.*, dolan, podhorák; —bildung *f.* útvar dolinský, ú. údolenský.

Tälchen *n.* údolíčko *n.*, dolinka *f.* dolínek *m.* [*f.* úžina *f.*, úval *m*

Tal-einſchnitt *m.* úžlabek *m.*; —enge

Talent (-s u. -es, M. -e) *n.* (gr.-lt.) talent *m.*, hřivna *f.* (starobylý peníz); 2. nadání (duševní), dar (ducha), vloha *f.*, vtip, důvtip *m.*, schopnost *f.*; —los *adj.* neschopný; duchaprázdný; —voll *adj.* nadaný, duchaplný.

Taler (-s, unv. M.) *m.* tolar (dolar) *m.*; —fuß *m.* tolarový ráz; —ſtück *n.*

Täler *m. v.* Talbewohner. [tola- *m.*

Tal-fahrt *f.* plavba po vodě, po proudu; —gebiet *n.*, —gegend *f.* dolina *f.*, dolensko *n.*; —gehänge *n.* svah údolí, stráň *f.*

Talg (-es, oh. M.) *m. et n.* loj, lůj *m.*; —drüſe *f.* žláza tuková; —en lůj dáti, zalojiti; —follikel *m.* ausgebehnter tukový nežit (prasečí nežit); —ig *adj.* lojný.

Talg-licht *n.* lojová svíčka; —ſäure *f.* kyselina lojová, kyselina stearinová; —ſiederei *f.* lojárna *f.*, lojovna *f.*

Talisman (-es, M. -e) *m.* (fr.) talisman *m.* čarovec, kouzlovec *m.*; fig. kouzlo *n.*

Talje *f.* (Schiffw.) táhlo *n.*, jeřáb *m.*

Talk (-es, M. -e) *m.* mastnek *m.*, lojník *m.*; 2. *v.* Talg; 3. fig. hlupák *m.*, tulpa *f.*, hňup, trojka (trouba) *m.*

Talk, —en *m. et f.* dolek, vdolek *m.*; gegoſſener T. livanec *m.*; —pfanne *f.* dolečník, lívanečník *m.*

Talken *vrb.* mazati.

Talk-erde *f.* hořká země; magnesio *f.*; —erdeſalze *pl.* soli magnesité; —ig *adj. v.* Talgig; —ſchiefer *m.* břidlice mastková; —ſtein *m. v.* Talk.

Talm-en žadoniti; 2. loudati se, piplati se, párati se s čím; —haftig *adj.*

Talmigold *n.* talmovina *f.* [loudavý.

Talmud (-s, oh. M.) *m.* (hebr.) talmud *m.*; —iſt (-en) *m.* talmudista *m.*

Talon (-s, M. -e) *m.* (fr.) (Hdl.) talon *m.*, poukázka na nový arch s ústřižkami n. kupony.

Tal-ſperre *f.* zátora *f.*, údolní přehrada; —wand *f.* stráň *f.*, úboč *f.*; —weg *m.* cesta údolím, c. dolinou; nurt *m.*, úvoz *m.*

Tamariske *f.* (lt.) tamaryšek *m.*, hřebeňák *m. Tamariscus.*

Tambour (-s, M. -s) *m.* (fr.) bubeník, tambor *m.*; (zum Nähen) bubínek *m.*

Tambur-in *n.* tamburinka *f.*, bubínek ruční (muſ.); 2. bubínek švadlenský, nápěnka *f.*; —ieren šíti na bubínku, vyšívati.

Tämisch *adj.* omámený; *v.* Dämiſch.
Tampon *m.* (fr.) čep *m.*, čípek *m.*; úcpa *f.*; —ieren (neb.) ucpávati.
Tand (-es, obj. M.) *m.* ceta *f.*, cetka *f.*; 2. titěrka, tretka, hříčka *f.*; 3. kleveta *f.*, tlach *m.*
Tändel-ei *f.* laškování, zahrávání *n.*; pletky hračky *pl.*; meškání *n.*, loudání, piplání *n.*; —er, Tändler (-s) *m.* louda *m.*, loudač, piplač *m.*; 2. titěrkář *m.*; hračkář *m.*; 3. vetešník, tandlíř *m.*; —haft *adj.* titěrný, piplavý; —markt, Tandelmarkt *m.* vetešní trh, tandlmark, tarmark *m.*
Tändeln mj. laškovati, zahrávati; 2. loudati se, piplati se; 3. tarmarčiti, šantročiti; —d laškovný.
Tändel-werk *n.* hříčky *pl.*; —woche *f.* líbáček *m.*, *pl.* líbánky.
Tang (-es, obj. M.) *m.* (bot.) chaluha, řasa mořská *Fucus*.
Tangel (M. -n) *f.* jehličí *n.*, špendličí *n.*, chvojoví *n.*; —holz *n.* jehličné dříví; —streu *f.* stlaní z jehličí.
Tang-ente (*Tangens*) *f.* (lt.) tečná *f.*, styčná čára, tečná přímka; —entialkraft *f.* snaha odstředivá, odstředivost *f.*; —ieren dotýkati se; —ierende Fläche plochy tečné.
Tanger (-s) *m.* jehličnatý les.
Taenia *f.* (lt.) náčelek *m.*, čelní páska; 2. (zool.) tasemnice *f.* [*Abies*.
Tanne (M. -n) *f.* jedle *f.* *Abies* (*Pinus*
Tannen-baum *m.* jedle *f.*; —hof *m.* jikavec *m.*; —holz *n.* jedlové dříví, jedlovina, jedlina *f.*; —meise *f.* uhelníček *m.*; —wald *m.* jedlový les, jedlina *f.*, jedli *n.*, jedloví; jedličí *n.*, —wedel *m.* truskavec *m.* *Hippuris*; —zapfen, Tannzapfen *m.* jedlová šiška, šach *m.*, šišta *f.* [hličná, jedlina *f.*
Tannicht (-s, obj. M.) *n.* houšť je-
Tannin *n.* (chem.) třeslovina *f.*, tanin *m.*
Tantal (-s) *n.* (chem.) tantal *m.*; —oxyd *n.* kysličník tantaličitý; —säure *f.* kyselina tantalová; —saure Salze *pl.* tantalany.
Tante (M. -n) *f.* teta *f.*; (väterlicher Seite) strýna *f.*; (mütterlicher Seite) ujka, ujkyně (ujčina) *f.*
Tantes *m.* ceta, cetka *f.* *v.* Tand.
Tantieme *f.* (fr.) podíl na výnosu.
Tanystomata *pl.* (gr.) (zool.) roupcovití hmyzi,
Tanz (-es, M. Tänze) *m.* tanec *m.*; —bewilligung *f.* povolení k tanečnímu veselí, povolení taneční; —boden *m.* tančírna *f.* [skakovati (křepčiti).
Tänz-chen *n.* tanečok *m.*; —eln po-
Tanzen mj. tančiti, tancovati (*sl.* křepčiti, *rus.* plesati).
Tänzer (-s, unv. M.) *m.* tanečník *m.* (tančíř *m.*); —in *f.* tanečnice *f.*
Tanz-haus *n.*, —lokale *n.* tančírna *f.*; —kunst *f.* tanečnictví *n.*, taneční umění; —lust *f.* tančivost *f.*; —mädchen *n.* tanečnice *f.*; —meister *m.* taneční mistr, tančíř *m.*, tancmistr *m.*; —musik *f.* hudba taneční; —plan, —platz *m.* tančírna *f.*; —reunion *f.*, —unterhaltung *f.* taneční zábava; —saal *m.*, —salon *m.* tančírna *f.*, taneční síň; —weise *f.* taneční skladba.
Tapet (-es, M. -en) *n.*, —e *f.* čaloun *m.*, koberec *m.*; etw. auf das Tapet bringen něco k řeči přivesti; —um *nigrum* (zool.) čaloun černý; —enfabrik *f.* čalounárna *f.*, tapetovna *f.*; továrna čalounů.
Tapezier, —ierer (-s, unv. M.) *m.* čalounník *m.*; —en čalouniti, očalouniti, vyčalouniti; —spinne *f.* čalounník *m.*
Tapfe *f.* stopa *f.*; 2. *v.* Tappe.
Tapfer *adj.* chrabrý, udatný, statečný, zmužilý; —keit *f.* chrabrost, udatnost *f.*; —keitsmedaille *f.* peníz udatnosti, peníz za udatnost, peníz za chrabrost.
Tapino-ma, —*sis* *f.* (gr.) nizomluv *m.*; nízký (sprostý) výraz, nízké slovo.
Tapir (-s, M. -e) *m.* tapír *m.*, mořské prase.
Tappe (M. -en) *f.* pracna, pracka *f.*, tlapa *f.* ťáp *m.*; cáp *m.*; 2. plácnutí, udeření *n.* (rukou).
Tappen mj. chmatati, šmatati; im Dunkeln od. im Finstern t. tápati po tmě, ve tmách; 2. tápati, capati (no-
Täppisch *adj.* nemotorný. [hama).
Tara *f.* (lt.) tara *f.*, srážka na váze (t. j. srážka toho, co váží nádoba a obal na zboží).
Tarantel *f.* tarantule *f.*
Tardigrada *pl.* (zool.) lenochodci.
Tarif (-es, M. -e) *m.* *et* *n.* (fr.) sazba *f.*, tarif *m.*; —änderung *f.* změna sazby; —ieren saditi, vysaditi; gleich —ierte Gemeinden obce, které mají stejnou sazbu; —mäßig *adv.* dle sazby; -e Zeugengebühr plat svědkům vysazený, svědečné dle sazby; —nachtrag *m.* dodatek k sazbě; —spost *f.* položka sazební; —satz *m.* výměra sazební.
Tarok-karten *pl.* taroky *pl.* *m.*
Tarsus *m.* (gr.) (zool.) chrustavka víčková; 2. zánarti *n.*
Tartane *f.* tartána *f.* (loď).
Tartar-oid *n.* (min.) poloviční přímotvar; —us *m.* vinný kámen.
Tartersäure *f.* kyselina vinná.
Tartrate *pl.* *m.* vínany.
Tartsche *f.* terč *m.*
Tasche (M. -n) *f.* kapsa *f.*, tobolka *f.*, vak, váček *m.*; taška, mošna *f.*; 2. tlama *f.*; 3. bachora, bouchor, puchrovatá švestka; angebundene T. kapsář *m.*
Taschen-buch *n.* kapesní knížka; —chronometer *n.* chronometr (doboměr) kapesní; —dieb *m.* kapsář *m.*; taškář *m.*; —dieberei *f.* kapsářství, taškářství *n.*; —diebin *f.* kapsářka *f.*; —fraut, Täschelkraut *n.* kokoška *f.*, penízek *m.* *Thlaspi* (*Capsella*); —macher *m.* *v.* Täſchner; —messer *n.* zavěrák *m.*, klesák *m.*; ein ordinäres T. kudla *f.*
Taschenspieler *m.* kejklíř *m.*; —ei *f.* kejklířství *n.*; —isch *adj.* kejklířský.
Taschen-tuch *n.* kapesník *m.*, kapesní šátek; š. do kapsy; —uhr *f.* hodinky *pl.* (kapesní); —wörterbuch *n.* kapesní slovník.
Täschlein *n.* *v.* Täſchc.

Taschner (-s, unv. M.) *m.* tobolář, tobolečník, vačkář, brašnář *m.*

Täseln *mſ.* po prstech n. po špičkách choditi; *v.* Schmeicheln.

Taß (-ſſes, M. -ſſe) *m.* kupa *f.*, mandel *m.* (sena, slámy); 2. zátyň v stodole.

Tasse (M. -en) *f.* (Ober-T.) šálek (koflík) *m.*; eine T. Schokolade šálek čokolády; 2. (Unter-T.) tác, tácek *m.* (podnos *rus.*).

Tast-atur *f.* klávesnice *f.*; —bar *adj.* makavý, hmatavý; -keit -ost.

Taste (M. -en) *f.* klapka *f.*, kláves *m.*

Tasten mh. hmatati; chmatati, makati.

Tasten-brett *n.* klávesnice *f.*; —in-ſtrument *n.* nástroj s klávesy.

Taſter *m.* chmatal, hmataák *m.*; (elektrot.) tlačítko *n.*; (b. Inſekten) chmatadlo *n.*, čidlo hmatu.

Taſt-finger *m.* (med.) prst k makání; —methode *f.* (med.) hmatba *f.*, návod n. obyčej hmatací; —organ *n.* čidlo hmatu, hmatadlo *n.*; —ſinn *m.* hmat, chmat *m.*, hmatání *n.*; —zirkel *m.* hmatací kružidlo.

Tat (M. -en) *f.* skutek, čin *m.*; vollendete T. dovršený n. dokonaný skutek; T. (Begebenheit) příběh *m.*, událost *f.*; in der T. vlastně, skutečně, vskutku; nach der T. ſchwerer Rat milý synku, těžka rada po účinku.

Tat-beſchreibung *f.* vypsání, popsání skutku n. příběhu; činopis *m.*; —beſtand *m.* povaha skutku; skutečný příběh, skutečná událost; den T. eines Verbrechens erheben skutečnou povahu zločinného skutku vyšetřiti, skutečný příběh zločinu vyhledati.

Tate (-n, M. -n) *m.* táta, tatínek, ta-

Täteln žvatlati. [ťíček *m.*

Tatenreich *adj.* účinný, velečinný, činotvorný.

Tat-erhebung *f.* vyšetření (povahy) skutku; —form *f.* (grm.) forma činná; —frage *f.* otázka skutková, co se dotýče skutku; —geſchichte *f.* děj, příběh *m.*

Täter (-s, unv. M.) *m.* původce *m.*; T. (im nachteiligen Sinne) pachatel *m.*; T. (Schuldiger) vinník *m.*

Tätig *adj.* činný, účinný; -es Mitglied činný člen; -es Zeitwort činné časoslovo (dějeslovo); —keit *f.* činnost *f.*, účinlivost; (philoſ.) úkon *m.*; (mech.) výkon *m.*; —keitsform *f.* (grm.) rod činný *Activum.*

Tat-kraft *f.* působivost, účinnost, ráznost, důraznost *f.* (Energie); —kräftig *adj.* rázný, důrazný, účinný.

Tätlich *adj.* skutkový, skutečný; -e Beleidigung ubližení skutkem; ſich t. vergehen proviniti se skutkem; —keit *f.* násilnost *f.*

Tätowieren tetovovati.

Tat-ſache *f.* skutek *m.*; skutečnost *f.*; děj, příběh *m.*; es iſt Tatſache! je tomu tak; —ſächlich *adj.* skutečný; *adv.* vskutku, skutečně; —umſtand *m.* okolnost skutku, o. děje.

Tatſche (M. -n) *f.* plácnutí rukou; poliček *m.*, facka *f.*

Tatz-e (M. -n) *f.* tlapa, pracna, pracka, packa *f.*; pazour *m.*; —eln *pl. f.* kružinky, rousky; —ig tlapatý.

Tau (-es, oh. M.) *m.* rosa *f.*; gefrorener T. (Reif) jiní *n.*, jinovatka *f.*; bílý mráz *m.*; der T. fällt rosa padá; (auf den Weinbeeren) rosa, moučka *f.*

Tau (-es, M. -e) *n.* lano (na korábě).

Taub *adj.* hluchý; fig. prázdný (klas); 2. bez citu; t. werden ohluchnouti; fig. t. bleiben (jdm. gegenüber) oslyšeti (koho).

Taube (M. -n) *f.* holub *m. Columba*; (Weibchen) holubice *f.*; (Sternbild) holubice *f.*

Taubenetzt *adj.* porosený, zarosený.

Tauben-geld *n.* poklopné *n.*; —händler *m.* holubář *m.*; —haus *n.* holubník *m.*; —poſt pošta holubí; —ſchlag *m.* holubník *m.*, holubí budník; truhla na holuby; korčák *m.* [(samec) *m.*

Tauber, Täuber, Täuberich *m.* holub

Taub-geboren hluchý od narození; —gerſte *f. v.* Mäuſegerſte; —hafer *m.* sveřepec *m.*; —heit *f.* hluchost, hluchota *f.*

Täub-in *f.* holubice *f.*; —ling *m.* (Schwamm) ryzec *m.*, holubinka *f.*

Taub-neſſel *f.* hluchavka *f.*, hluchá kopřiva *Lamium*; —ſtumm *adj.* hluchoněmý. [*n.* ústav hluchoněmých.

Taubſtummen-anſtalt *f.*, —inſtitut

Tauchen (einen od. etw. ins Waſſer) potopiti, potápěti, pohřížiti, ponořiti, omočiti; t. mh. (in einen Teich), ſich t. potopiti se, ponořiti se, pohřížiti se.

Taucher, Täucher (-s, unv. M.) *m.* potápěč *m.*; karteſiſcher T. karteský norec; T., Tauchvogel potápka *f.*, potáplice *f.*, morčák *m. Colymbus*; —glocke *f.* potápěčský zvon; —ſchiff *n.* potápěčská loď. [*f.*

Tauchkäfer *m.* potápník *m.*, potápka

Täueln; es täuelt mlholí. mrholí, mží.

Tauen (Gerb.) vydělávati kůži, lužiti.

Tauen *impers.*; es tauet rosa padá, rosí; 2. es tauet taje, jihne, pouští; der tauende Morgen fig. rosné jitro.

Tauer *m.* koželuh, *v.* Gerber. [půda.

Tauerde *f.* ornice, prsť *f.*, průvlažná

Tauf-band *n.* vínek *m.*, povijan *m.*; —buch *n.* křestní kniha, kniha křtěných.

Taufe (oh. M.) *f.* křest *m.*; die Taufe erteilen pokřtiti; T. (M. -n) křtiny *pl. f.*

Taufen (ein Kind *etc.*) křtíti, pokřtíti.

Täufer *m.* křtitel, křestitel *m.*

Taufkeſſel *m.* křtitelnice *f.*

Täufling *m.* křtěnec, křestěnec, pokřtěnec *m.*

Tauf-mahl *n.* křtiny, omladky *pl. f.*; —muſchel *f.* křestní lasturice; —name *m.* křestní jmeno (křticí jmeno); —pate *m.* kmotr *m.*; —patin *f.* kmotra *f.*; —ſchein *m.* křestní list, křticí list; —ſtein *m.* křtitelnice, křtitelna *f.*; —tag *m.* křestní den, křtiny *pl. f.*; —tuch *n.*, —windel *f.* křestní plena, křticí plena; —ung *f.* pokřtění *n.*; —zeug *n.* křestní příprava, úbor; —zeuge *m.* kmotr *m.* (svědek křtu).

Taugen mh. (zu etw.) hoditi se (k čemu), schopen býti (čeho), býti k čemu.

Taugenichts (M. -e) *m.* ničema *m.*, **Tauglich** *adj.* způsobilý, schopný, vhodný příhodný k čemu; -er Zeuge způsobilý svědek; -es Mittel příhodný prostředek; —keit *f.* způsobilost, příhodnost, vhodnost, schopnost *f.*

Tauig *adj.* rosný, zarosený.

Taum (-es, M. -e) *m.* dým *m.*, pára *f.*

Taumel (-s, oh. M.) *m.* závrať *f.*, vrávorání, motání *n.*; fig. vytržení *n.*, záchvat *m.*; —ig *adj.* závratný, vrávoravý; —käfer *m.* vírník, potápník *m.*, potápka *f. Gyrinus*; —lolch *m.* jílek *m.*, pominulka *f. Lolium.*

Taumeln mh. u. mf. motati se, potáceti se, vrávorati; —d *adj.* vrávoravý.

Taumeltaube *f. v.* Purzeltaube.

Taumesser *m.* rosoměr *m.*

Taumler *m.* moták *m.*

Taurus *m.* (gr.-lt.) tur *m.*, býk *m.*

Tausch (-es, M. -e) *m.* směna *f.*, směnění *n.*, výměna *f.*; einen T. machen, einen T. eingehen směnu učiniti.

Tauschen (eine Sache mit einem t., etw. gegen etw.) směniti, směňovati, vyměňovati.

Täusch-en einen šáliti, mámiti, omámiti, klamati, oklamati, zklamati, ošiditi; sich t. (in einem, in etw.) mýliti se, klamati se (v čem); —er *m.* šalebník, šalič, mamič, klamatel *m.*; —erei *f.* klam *m.*, šalba *f.*

Tausch-geschäft *n.* směnný obchod, směnné jednání, směňovací j., směňování *n.*; —handel *m.* směnný obchod; —mittel *n.* směnný prostředek, směňovadlo *n.*, prostředek výměnný; —rechnung *f. v.* Stichrechnung.

Täuschung (M. -en) *f.* mámení *n.*, šálení, oklamání, zklamání *n.*, klam *m.*, šalba *f.*, mam *m.*; optische T. klam optický, klam zraku, přelud.

Tauschvertrag *m.* směnná smlouva.

Tausend *num.* tisíc; et der T.! u všech všudy! —er *m.* tisícka *f.*; —erlei *num.* tisícerý; —fach, —fältig *num.* tisíceronásobný; —fuß *m.* (zool.) stonožka *f.*, tisícenoh *m.*; —guldenkraut *n.* zeměžluč *f.*; —guldenschein *m.* tisícka *f.*, tisícovka *f.*; —jährig *adj.* tisíceletý; —künstler *m.* všeuměl *m.*; —mal *num.* tisíckrát; —sänger *m.* (Vogel) sedmihlásek, posměváček *m.*; —saffa *m.* kasafírek *m.*, ferina *m.*; —schön *n.* laskavec *m. Amaranthus* (rstl.); ddd. —ste *num.* tisící; —stel *n.* tisícina *f.*; —teilig *adj.* tisícinný; -er Maßstab (math.) měřítko tisícinné.

Tauto-gramm *n.* (gr.) stejnopis *m.*; —log *adj.* tožemluvný; —logie *f.* týžmluv, totožmluv *m.*, tožemluvnost *f.*, stejnosloví *n.*

Tauwerk, Tauzeug *n.* lanoví *n.*

Tavern-e *f.* (lt.) *v.* Taberne; —ius *m.* zemský pokladník.

Tax (-es, M. -e) *m. v.* Taxus.

Taxameter *n.* taksoměr *m.*

Tax-abschreibung *f.* odepsání taks *n.* sazeb; —amt *n.* úřad taksovní, taksovna *f.*; —ativ *adv.* výčetně; —ator *m.* taksátor *m.*; —bar *adj.* sazebný; —bezug *m.* braní, vybírání sazeb (taks).

Taxbaum *m.* tis *m.* (strom) *Taxus.*

Taxe (M. -n) *f.* sazba *f.*, taksa, taxa *f.*; Brot-t. sazba na chleb; Einverleibungs-t. vkladné (, ého) *n.*; Schleier-t. závojné (, ého) *n.*; Militär-t. vojenská taxa.

Tax-einhebung *f.* vybírání taks; —eintreibung *f.* vymáhání taks; —entrichtung *f.* zapravení, zaplacení taks; —frei *adv.* bez taksy, zdarma; —freiheit *f.* osvobození, zproštění od taks, od sazeb; —gesetz *n.* zákon sazební, zákon taksovní.

Taxicornia *pl.* (zool.) krátkorozí (brouci).

Taxier-en etw. saditi, vysaditi; das Fleisch t. maso saditi; 2. t. ceniti, vyceniti, odhadnouti něco; —ung *f.* sazení *n.*; 2. T. etner Sache cenění, vycenění věci; odhad *m.*

Tax-nachsicht *f.* prominutí taks; —note *f.* sazební list, taksovní list; —onomie *f.* soustavosloví; —ordnung *f.* řád taksovní, řád sazební; —schuldigkeit *f.* povinnost taksovní, p. sazební.

Taxus *m.* (*f.*) (gr.-lt.) tis *m.*; —beere *f.* tisyně, tisenka *f.*

Tax-vormerkung *f.* zaznamenání taks *n.* sazeb, záznam; —zettel *m. v.* Taxnote.

Taz *f.* sazení *n.*; *v.* Taxe; 2. T., —geld *n.* posudné *n.*; Viertaz posudné z piva; Weintaz posudné z vína; —entschädigungsobligation *f.* dlužní list z náhrady posudného.

Techn-ik *f.* (gr.) technika *f.*, průmyslnické učení; 2. výcvik umělecký; obratnost cvičebná; —iker *m.* technik *m.*; —isch *adj.* technický; umělecký; -e Akademie technická akademie; -es Institut technický ústav.

Technolog-ie *f.* technologie *f.*, řemeslozpyt *m*; —isch *adj.* technologický.

Tectum *n.* (lt.) střecha *f.*

Te Deum (*laudamus*) (lt.) tě Boha (chválíme).

Tee (einfältig, -s zweifältig, M. -e, zweifältig, von mehr. Arten) *m.*; (fr. *Thé*, lt. *Thea*) čaj *m.*; (med.) thé *n.*; —baum *m.* čajovník *m. Thea*; —haus *n.* čajovna *f.*, obchod s čajem; —kessel *m.* čajník *m.*; —löffel *m.* lžička na čaj; —maschine *f.* samovar na čaj.

Teer (-s) *m.* dehet *m.*; Bruder T. (Schiff.) kolomazník *m.*; —behältnis *n.*, —büchse *f.* dehtnice *f.*; —brenner *m.* dehtář, kolomaznik *m.*; —en dehtiti, dehtem napustiti, kolomazí pomazati; —hütte, —brennerei *f.* dehtárna, dehtovna *f.*

Tee-rose *f.* růže čínská, čajovka *f. Rosa thea*; —service *n.* nádobí na čaj, příbor čajový; —serviette *f.* ubrousek k čaji; —staude *f.*, —strauch *m.* čajovník *m. Thea*; —zimmer *n.* čajovna *f.*

Tegillum *n.* (lt.) (bot.) záštitka *f.*

Tegmen *n.* (lt.) (bot.) povláčka jádra.

Teich (-es, M. -e) *m.* rybník *m.*; —damm *m.* hráz rybniční; —fenſter *n.* svodnice *f.*; —gatter *n.* brlení *n.*; —graben *m.* rybniště *n.*; —gräber *m.* rybníkář *m.*; —heger *m.* baštíř *m.*; —knecht *m.* pěšák *m.* (holomek *m. st.*); —lilie *f.* kosatec žlutý *Iris pseudoacorus*; —linſe *f.* okřehek *m. Lemna*; —meiſter *m.* sádecký *m.*; —jünger *m.* (Vogel) rákosník obecný *Salicaria arundinacea*; —ufer *m.* podmok *m.*; —wärter *m.* baštíř, baštýř *m.*; —wirtſchaft *f.* rybníkářství *n.*

Teid-igen (vlt.) srovnati se, domluviti se; *v.* Verteidigen; —ung, —ung (M. -en) *f.* lhůta *f.*; 2. smlouva *f.*; 3. tlachy, klepy *pl.*, žvast *m.* (= hejta,

Teig *adj.* hniličný, uhniličelý. [hůta).

Teig (-es, M. -e) *m.* těsto *n.*

Teig-birne *f.* hnilička *f.*; —en uhniličeti; —icht *adj.* hniličkovitý; —ig *adj.* těstnatý; —reſte, —knoppern *pl.* (b. Militärbäckern) odhnětky; —ſtücke *pl.* kloňky; —werk *n.* těstové věci, těstoviny.

Teil (-es, -es, M. -e) *m.* (*et n.*) díl *m.*, část, částka *f.*; T. einer Zahlung část, částka platu; (math.) článek rovnice; T. podíl *m.*, účastenství *n.*; T. an einer Sache haben díl n. podíl n. účastenství míti v něčem, účasten býti něčeho; T. nehmen an etwas účastniti se čeho, v čem; zut. werden dostati se čeho; T. strana *f.*; ſtreitende —e sporné strany; Gegenteil strana druhá, odpůrce *m.*; ich an meinem —e, meines —s co se mně týče.

Teilbar *adj.* dílný, dělitelný; —keit *f.* dílnost, dělitelnost *f.*; T. der Zahlen dělitelnost čísel.

Teil-betrag *m.* částka, díl sumy, částečná suma; —brief *m.* (vlt.) řezaná cedule *v.* Kerbbrief; —bruch *m.* (math.) zlomek částečný; —dividend *m.* dělenec částečný; —eigentümer *m.* vlastník dílu, vlastník části, vlastník z části, vlastník částečný.

Teil-en etw. děliti, rozděliti; in zwei Teile t. děliti na dvé, rozděliti na dvé, ve dví; —er *m.* dělič, dělitel *m.*; rozdělovač *m.*; (math.) dělitel *m.*

Teil-genosse *m. v.* Teilhaber; —haben *v.* Teilen; —haber *m.* podílník, účastník *m. v.* Teilnehmer; —haftig *adj.* (einer Sache) účastný, účasten, tna, tno (něčeho); t. machen zúčastniti, účastna učiniti koho; t. ſein účasten býti něčeho; —haus *n.* dílčí dům; —kreis *m.* (mech.) prvotní kruh; —lich *n.* dílčí list, dílčí spis; —maſchine, —ſcheibe *f.* (geom.) nástroj k dělení, nástroj dělicí; —nahme *f.* (an etwas) účastenství *n.* (v čem n. čeho); soucit *m.*; bezeigte T. über weſſen Verluſt prokázané účastenství při úmrtí koho; nehmen *v.* Teilnehmen; —nehmender, —nehmer *m.* účastník, součastník *m.*; (bei einer Gemeinſchaft) společník *m.*; —produkt *n.* (math.) součin částečný; zweites T. druhociferní součin; —punkt *m.* (math.) bod *n.* tečka dělicí.

Teils *adv.* dílem, jednak, z části; t..... t.... dílem.... dílem..., buď.... buď...., buď.... aneb....

Teil-ſchuldverſchreibung *f.* dílčí úpis dlužní; —ſumme *f.* (math.) součet částečný; s. počástný, součet svémístný (místný); —ung *f.* dělení *n.*; (dělba *f.*); (mech.) hrot, hrotec, kroček *m.*

Teilungs-artikel *m.* podělovka *f.*; —begriff *m.* dělivo *n.*; —fläche *f.* (min.) plocha štěpná; —grund *m.* (philoſ.) dělidlo *n.*; —inſtrument *n.* dílčí listina, dílčí list; —punkt *m.* dělitelné *n.*; —zeichen *n.* dělítko *n.*, rozdělovka *f.*

Teil-weiſe *adj.* částečný; počástečný; t. Erfüllung částečné plnění, plnění po částkách; t. *adv.* po částech; zčásti, částečně; —zahlung *f.* částečné placení, pl. po částkách; —zahlungsgeſchäft *n.* splátkový n. splátkářský obchod, obchod na splátky; —zettel *m.* list n. cedule dílčí.

Teint *m.* (fr.) barva těla; pleť *f.*

Tela *f.* (lt.) (zool.) tkanina *f.*; *t. cellulosa* buničina podkožní; *t. cornea* tkanina rohová.

Telangiektaſie *f.* (med.) cévnatina *f.*

Telegramm (-es, M. -e) *n.* (gr.) telegram *m.*, zpráva dalekopisem.

Telegraph (-en) *m.* telegraf *m.*, dalekopis *m.*, dalekozvěst *m.*

Telegraphen-amt *n.* telegrafní úřad (dalekopisný úřad); —beſchädigung *f.* poškození telegrafu (dalekopisu); —bote *m.* posel telegrafní; —direktion *f.* ředitelstvo telegrafu (dalekopisné ředitelstvo); —korreſpondenz *f.* telegrafické dopisování (dalekopisné dop.); —linie *f.* čára dalekopisná; —ſtation *f.* telegrafická stanice (dalekopisná stanice); —ſtationspunkt *m.* telegrafní stanoviště; —tau *n.* lano telegrafní.

Telegraphiſch *adj.* telegrafický (dalekopisný); —e Depeſche *v.* Telegramm.

Teleologie *f.* (gr.) účelosloví *n.*, náuka o cíli, náuka o účelu.

Telepathie *f.* (gr.) dalekocitnost *f.*; —iſch *adj.* dalekocitný.

Telephon (-s) *n.* (*m.*) telefon *m.*, dalekomluv *m.* [*m.*

Teleskop (-en, M. -en) *n.* dalekohled

Telle (M. -n) *f.* důlek *m.*; tůně *f.*

Teller (-s, unv. M.) *m.* talíř *m.*, mistička *f.*; —brett, —geſtell *n.* misník *m.*; —fleiſch *n.* vařená hovězina; —förmig *adj.* talířovitý; (bot.) řepicovitý; —lecker *m.* olizovač, obliza *m.*; —ſchrank *m.*, —ſpind *m.* misník *m.*

Tellur *m.* (Min.) telur *m.*, zemník *m.*; —ium *n.* (astr.) zeměstroj *m.*; —metalle *pl.* (chem.) teluridy; —ſäure *f.* kyselina telurová; —ſaure Salze *pl.* (chem.) telurany; —ſilber *n.* telurid stříbrnatý.

Tellus (*gen. telluris*) *f.* (lt.) země *f.*

Temenna *m.* (arab.) pozdrav *m.*

Tempel (-s, unv. M.) *m.* (lt.) chrám *m.*, kostel *m.* (modlitebna *f.*); —halle *f.* předchrámí *n.*; —herr *m.* templář *m.*; —orden *m.* templářský řád; —raub *m.*

svatokrádež *f.*; —ſtürmer *m.* chrámoborce *m.* [*secco*) malba na sucho.

Temperа-Malerei *f.* (lt. *tempera al*

Temperament (-ẽs, M. -e) *n.* (lt.) letore *f.*; fig. citlivost, citovost, plnocitnost *f.*; choleriſcheš horkokrevná; melancholiſcheš kalokrevná n. těžkokrevná; phlegmatiſcheš chladnokrevná; ſanguiniſcheš lehkokrevná. [mota *f.*

Temperantia *f.* (lt.) střídmost, střídmost.

Temperatur *f.* teplota *f.*, úměrnost tepla; —wechſel *m.* proměna teploty, střídání teploty. [motář *m.*

Temperenzler *m.* střídmožilec, střídmost.

Tempestiv *adj.* (lt.) časový.

Templer *m. v.* Tempelherr.

Tempo (M. *Tempi*) *n.* (it.) tempo *n.*, účas *m.*, účasí *n.*; časomíra *f.*, ruch *m.*; *a tempo* pravým pohybem, poměrným ruchem, stejným ruchem, v tempu; fig. včas; —rar *adj.* počasný; —riſieren mh. hověti času; vyčkávati; —ſprung *m.* (b. Kunſtreit.) odměřený skok.

Tempus *n.* (lt.) (grm.) čas *m.*

Tenaille *f.* (fr.) kleště; kleština *f.*

Tenakel *n.* (lt.) *v.* Schriftthalter; (chem.) tenakul *m.*; rámec cedicí.

Tendenz *f.* (lt.) směr *m.*; —iöš *adj.* tendenční, úmyslný; —poeſie *f.* básnictví směrové; —proženš *m.* úmyslná rozepře, pře směrová, pře n. spor tendenční.

Tender *m.* (engl.) tendr *m.*; průvodčí loď, obslužná loď; 2. topičský vozík při parostroji.

Tend-inös *adj.* (lt.) žilnatý; —ieren napnouti; —o *f.* (anat.) šlacha *v.* Sehne.

Tendre *adj.* (fr.) něžný, jemný; T. *m.*, —ſſe *f.* něžnost *f.*, něžná náklonnost *f.*; —té *f.* lahodnost *f.*, křehkost jídla. [*f.* (med.).

Tenesmus *m.* (gr.) zácpa *f.*, tuhavka

Tenne (M. -e) *f.* mlat *m.*, mlatoň *f.*, mlatnice *f.*, humno *n.*; (Vogelfl.) humence *n.*; —balken *m.* podmlatnice *f.*; —meiſter, —nmeiſter *m.* poklasný *m.*; —wand *f.* zátyně *f.*, oploteň *f.*, přepažení v stodole.

Tenor *m.* (it.) (ſtilliſt.) znění a položení; T. (lt.), —ſtimme *f.* tenor *m.*; —iſt (-en) *m.* tenorista *m.* [Spannung.

Tension *f.* (lt.) napnutí, natažení *n. v.*

Tentaculum *n.* (lt.) (zool.) hmatadlo, makadlo *n.*; *tentando* (math.) pokusem.

Tenthredonidae *pl.* (zool.) pilatky.

Tenuirostres *pl.* (lt.) (zool.) tenkozobci; *tenuis* (lt.) tenký.

Tenzone *f.* (lt.) (ſtilliſt.) tenzona *f.*

Teppich (-eẽs, M. -e) *m.* koberec (čaloun) *m.*; —er, —handler, —krämer, —macher, —wirker *m.* koberečník *m.*; čalouník *m.*; —motte *f.* čalouníček *m.*; —werk *n.* koberce *pl.*

Terasse *f. v.* Terraſſe.

Terbium *n.* (chem.) terbium *n.*

Tercetto *n.* (it.) trojzpěv *m.*, trojhra *f. v.* Terzett. [Terpentinbaum.

Terebinthe *f.* (gr.) terebinta *f. v.*

Tergum *n.* (lt.) (anat.) záda *pl. n.*, hřbet *m.*; *a tergo* svrchu, zevně.

Termin (-eẽs, M. -e) *m.* (lt.) lhůta *f.*, čas *m.*, *st.* rok *m.*; 2. splátka *f.*; 3. název *m.*; 4. (philoſ.) článek *m.*; —ation *f.* koncovka *f.*, zakončení *n.*; —geſchäft *n.* splátkový obchod; —iren lhůtu položiti; —iſt (-en) *m.* splátkář *m.*; —markt *m.* dolhůtní trh; —ologie *f.* terminologie *f.*, názvosloví *n.*; —ologiſch *adj.* názvoslovný; —us *m.* (lt.) název *m. v.* Termin; —verlängerung *f.* prodloužení lhůty; —zahlung *f.* placení ve lhůtách, na splátky. [mit *m.*, bílý mravenec *m.*

Termite (M. -en) *f. Termes m.* ter-

Tern-e (M. -en) *f.* (fr.) terno *n.*, tré *n.*, trojina *f.*, tři čísla; tré osob; eine T. vorlegen od. vorſchlagen předložiti tré osob; T., —ion *n.* (Buch) zápisnice *f.*; —o *n.* (lt.) *v.* Terne; —o-vorſchlag *m.* předložení tří osob.

Terpentin (-eẽs, M. -e, von mehreren Arten) *m.* terpentin *m.*, pryskyřice modřínová; *sl.* šuškar *m.*; —baum *m.* terebinta *f.*, terpentinový strom *Pistacia terebinthus*; —öl *n.* olej terpentinový.

Terra *f.* (lt.) země *f.*

Terrain (M. -s) *n.* (fr.) území *n.*; poloha *f.*; půda *f.*, země *f.*; T. gewinnen půdy nabyti; —verhältniš *n.* povaha půdy.

Terrakotta (it.) žarohlína *f.*

Terrass-e (M. -en) *f.* taras *m.*; terasa *f.*; (geom.) plasa *f.*, plasiště *n.*, teras *m.*; —enland *n.* stupňovina *f.*; plasiště *n.*; —enweiſe *adv.* tarasovitě, stupňovitě; —iren tarasiti, utarasiti; —irerwerkzeug *n.* tarasidlo *n.*

Terribel *adj.* (fr.) strašný, hrozný.

Terrine *f.* (lt.) hluboká mísa hliněná.

Territorial-hoheit *f.* teritoriální výsost; —miliz *f.* krajinské vojsko; místní vojsko; —recht *n.* teritoriální právo; —ſtreitigkeit *f.* spor o území. [*n.*

Territorium *n.* (lt.) zeměště, území

Terror *m.* (lt.) hrůza *f.*, děs, strach *m.*; fig. hrubý nátlak; —iſieren terorisovati, uhrožovati někoho, hrůzou strašiti, ustrašovati, zastrašovati koho; —iſmuš *m.* terorismus *m.*; hrůzovláda *f.*; —iſt (-en) *m.* terorista, zastrašovatel, strachoplod *m.*; —iſtiſch *adj.* strachodějný

Tertia *f.* (lt.) *v.* Terz; 2. třetí třída.

Tert-iär *adj.* třetí; —tarier *pl.* bratří n. sestry třetího řádu, třetiřádovci; —tarformation *f.* (geol.) třetihory, jezeřiny

Tertiawechsel *m.* směnka třetí. [*pl.*

Tertienuhr *f.* hodiny tercijní.

Terz *f.* (muſ.) třeť, třetice, tercie *f.*

Terzerol (-s, M. -e) *m. et n.* terzerol *m.*, malá bambitka. [třeťák *m.*

Terzeron (-s, M. -s) *m.* třetík,

Terzett *n.* trojzpěv *m.*, trojhra *f.*

Terziana *f.* (lt.), Terzianfieber *n.* třetidenní zimnice, třetinice, střídavice *f.*

Terzine *f.* (ital. Dichtungsart) terzina *f.*

Tesching, Teſchine *f.* (Buchie) těšinka *f.*

Test (-eẽs, oh. M.) *m.* kal *m.*, špína *f.*; 2. (lt.), lt. *Testo* kapalka, kapelka *f.*, okřín *m.*

Testa *f.* (lt.) (bot.) slupka *f.*

Testament (-es, M. -e) *n.* (lt.) závět *m.*, závěť (ti) *f.*, poslední vůle, dědičné pořízení (o statku); ein T. machen závět n. dědičné pořízení dělati, udělati, učiniti; 2. T. (bibl.) zákon *m.*; das alte T. starý zákon; das neue T. nový zákon; —artich *adj.* závětní; —macher *m. v.* Teftator.

Testaments-erbe *m.* závětný dědic, závětník *m.*; —exekutor *m.* vykonavatel závěti; —publikation *f.* vyhlášení závěti; —ſchreiber *m.* písař závěti; —zeuge *m.* svědek závětný.

Testator *m.* (lt.) závětce, zavětitel *m.*

Testeid *m.* (in England) přísaha zkušebná, př. průkazná (o pravosti náboženství).

Testicul-atus (lt.) *adj.* (bot.) moudovitý; kulatý; —*us m.* (lt.) moudí *n.*

Testier-en závět učiniti, pořídíti (poslední) pořízení učiniti o dědictví; einem etw. t. odkázati někomu něco; —er *m. v.* Teftator; —ungsfähigkeit *f.* způsobilost k učinění závěti n. dědičného pořízení.

Testimonium *n.* (lt.) vysvědčení *n.*, svědectví *n. v.* Zeugnis; *t. paupertatis* vysvědčení chudoby.

Testis *m.* (lt.) svědek *m.*

Testudo *f.* (lt.) želva *f.*

Tetanus *m.* (gr.-lt.) (med.) ztuhlost, strnulost *f.*

Tête *f.* (fr.) hlava *f.*; (b. Münzen) líc *m.*, líční strana; T. der Armee čelo vojska; *tête à tête* mezi čtyřma očima (rozmluva).

Tetrachotom-ie *f.* (gr.) čtyrdílnost *f.*, čtverdílnost *f.*, čtveročástečnost *f.*; —iſch *adj.* čtyrdílný, čtverodílný, čtveročástečný.

Tetra-dik *f.* (math.) soustava čtyrciferná; —eder *n.* čtyrstěn *m.*

Tetragon *n.* čtverhran, čtyrúhelník *m.*; —altoktotetraeder zweifantiges (Min.) leucitoid *m.*; —alzahlen *pl.* čísla čtyrúhelničná, čísla tetragonální, čísla čtyrúhelníkem nabytá; —ometrie *f.* (math.) čtyrúhelněrství *n.*; náuka o čtyrúhelnících.

Tetra-gynie *f.* (gr.) čtveroženstvo *n.* (bot.); —tiſch (M. -en) *m.* (bot.) čtyřkokosný; —kolon *n.* čtveroverší, čtveročlení *n.*; —kontaeder *n.* (Min.) démantotvar *m.*; —lemma *n.* tetralema *f.* (*n.*); —meter *n.* čtyrměr *m.*, čtyrměří *n.*, čtveroměří *n.* (bot.).

Tetrandrie *f.* (gr.) čtveromužstvo *n.*

Tetrao *m.* (lt.) tetřev *m.*

Tetra-phthong *m.* (gr.) čtverohláska *f.*; —rja *f.* bas čtverjazyčná; —pode *f.* čtyrstop *m.*, čtyrstopí *n.*; —rcha *m.* tetrarcha *m.*, čtvrtovládce *m.*; —ſtichon *n.* čtyřadí, čtyrverší *n.*, čtveroverší *n.*; —ſyllabus čtveroslabičný, čtyrslabičný; —thionſäure *f.* kyselina tetrathionična.

Teuer (-er, bib. -ſte) *adj.* drahý; wie t. iſt die Ware? zač je to zboží, mein —ſter můj drahý, můj drahoušku; hoch und t. ſchwören v. hoch; —ung *f.* drahota *f.*; —ungsbeitrag *m.*, —ungszulage *f.* příspěvek n. přídavek pro drahotu, drahotní př., drahotné *n.*

Teufe (M. -n) *f.* hlubina *f. v.* Tiefe.

Teufel (-s, unv. M.) *m.* čert, ďábel *m.*; ein armer T. chudák, chuďas *m.*, chudinka, chuděra, ubožák *m.*; es iſt keinen T. wert za čerta to nestojí; daß dich der T.! aby tě čas! was T.! u čerta! —ei *f.* ďábelství *n.*, čertovina, čertovinka *f.*; —haft, —iſch, teufliſch *adj.* ďábelský, čertovský.

Teufeln mh. klíti, čertovati; ďáblovati.

Teufels-abbiß *m.* (bot.) čertkus *m.*, chrastavec *m.*; sv. Petra koření *Scabiosa*; —banner, —beſchwörer *m.* zaklínač čerta; —beſeſſener *m.* ďábelník *m.*, čertem posedlý; —brut *f.* čertovina *f.*, rota ďábelská; —dreck *m.* čertkal *m.*, čertovo lejno *Asa foetida*; —weib *n.* čertice *f.*, čertovka, ďáblice *f.*; —werk, —zeug *n.* čertovina, čertovinka *f.*, čer-

Teufen hloubiti. [tovství *n.*

Teufliſch *adj. v.* Teufeliſch.

Teuker, Teurel (-s) *m.* luciáš, lucifer, ďas *m.*

Teutſch *v.* Deutſch.

Text (-es, M. -e) *m.* (lt.) text *m.*, tekst, slova *pl.*, znění *n.*; T. des Geſetzes slova zákona, tekst zákona; —kolonne *f.* (Typ.) věcný n. vypisovací sloupec.

Textier-en (ein Geſetz) tekstovati (zákon); —ung *f.* znění *n.*; vytknutí *n.*, tekstování, vypsání, vypisování *n.*

Textil-industrie *f.* průmysl tkaninářský, tkaninářství *n.*

Textuell *adj.* slovní; -er Teil slovesná část.

Textur *f.* tkanivo *n.*; 2. soustrojnost, skladnost *f.*

Textus *m.* (lt.) tkanina *f. v.* Gewebe.

Thalia *f.* (gr.) Thalie *f.* (musa veselohry).

Thauma-throp *m.* (gr.) (Phyſ.) divo krut *m.*, —turg (-en) *m.* divotvorce *m.*

Thé *m.* (fr.) čaj *m.* *Thea v.* Tee.; *T. dansant* ples při čaji.

Theater (-s, unv. M.) *n.* (gr.) divadlo *n.*; —coup *n.* divadelní úžas, d. zjev, div. překvapení; —maſchiniſt *m.* divadelní strojmistr; —repertoir *n.* repertoár *m.*, rozvrh divadelních her, r. představení; —truppe *f.* herectvo *n.*, herecká tlupa; —weſen *n.* divadelnictví *n.*

Theïn *n.* thein *m.*, čajovina *f.*

Theïſt (-en) *m.* (gr.) bohověrec *m.*

Theka, Thefe (M. -en) *f.* (gr.) schránka *f.*; obálka *f.*, knížka *f.*

Thema (-s, M. -s od. Themen od. Themata) *n.* (gr.) thema *f.* (*n.*); základ *m.*, úkol *m.*; věc, předmět *m.*, látka *f.*, obsah *m.*; T. eines Wortes kmen *m.*

Theo-bromin *n.* (gr.) (chem.) teobromin *m.*; —bolit *m.* (geom.) teodolit *m.*; —gonie *f.* bohorodí *n.*; —graphie *f.* bohopis *m.*; —kratie *f.* bohovláda *f.*, kněžovláda *f.*; —kratiſch *adj.* bohovládný.

Theolog (-en) *m.* teolog *m.*, bohoslovec *m.*; —ie *f.* teologie *f.*, bohosloví *n.*; —iſch *adj.* teologický, bohoslovný, bohoslovecký.

Theophanie *f.* zjevení Páně, zj. boží.

Theor-ema *n.* (gr.) teoréma *f.*, věta poučná, poučka *f.*; —etiker *m.* teoretik *m.*, návodník *m.*; —etiſch *adj.* teoretický, skumný, návodný; —ie *f.* teorie, theorie *f.*, skum *m.*, vědecká zásada.

Theosoph (-en) *m.* (gr.) bohoznalec, **Ther** *v.* Teer. [bohomudrc *m.*

Therap-eutik *f.* léčebnictví *n.*; —ie *f.* (gr.) léčba *f.*; —eutiſch *adj.* léčebný.

Theresianische Halsgerichtsordnung Terezinský řád práva hrdelního; Theresienorden militäriſcher vojenský řád Terezinský. [—krämer *m.* dryáčník *m.*

Theriak (-s, ob. M.) *m.* (gr.) dryák *m.*;

Therm-en *pl.* (gr.) vary, vřídla, teplice *pl.*; —iſch *adj.* termický, tepelný, teplotný.

Thermo-elektrisch *adj.* (gr.) termoelektrický, teploelektrický; —elektrizität *f.* teploelektřičnost *f.*; —hygrometer *n.* sychroměr *m.*; *v.* Pſychrometer; —meter (-s) *m. et n.* teploměr *m.*; —meterſäule *f.* stupnice teploměru; —multiplikator *m.* (phyſ.) množitel *n.* násobitel termoelektrický; —ſäule *f.* teplosloup, sloup termoelektrický; —ſkop *n.* Wärmezeiger *m.* teplohled *m.*

Thesaurus *m.* (gr.) poklad *m.*

These, Theſis (M. Theſen) *f.* (gr.) these *f.*, předpoklad *m.*, věta *f.*, položka *f.*; (mus.) svaz *m.*

Thing *n.* (nor.) sněm *m. v.* Ding.

Thon *v.* Ton. **Thor** *v.* Tor.

Thora *f.* (hebr.) židovský zákonník, thora *f.*

Thor-akopathie *f.* prsní choroba; —ax *m.* (gr.) hrudník *m.*, prsník *m. v.* Bruſtkaſten.

Thorium *n.* (chem.) **Thorerde** *f.* thorium *n.*, —oxyd *n.* kysličník thornatý.

Thran *v.* Tran. **Thräne** *v.* Träne.

Threnodie *f. Threnos m. (pl. Threni)* (gr.) trenodie (*st.* pláč *m.*); píseň žalostná, žalozpěv *m.* (Jeremiášův nářek).

Thrombus *m.* (gr.) krevní otok, shustlina krevná.

Thron (-es, M. -e ob. -en) *m.* trůn *m.* stolec (prestol) *m.*; —beſteigung *f* vstoupení na trůn, dosednutí na trůn.

Thronen mb. trůniti, vládnouti, seděti n. panovati na trůně.

Thron-entsagung *f.* odřeknutí se trůnu; —erbe *m.* dědic trůnu; —folge *f.* posloupnost v trůnu; nápad ke trůnu *m.*; —folger *m.* nastupce trůnu *m.*, následník *m.*; —himmel *m.* nebesa nad trůnem; —prätendent *m.* nápadník trůnu; —rede *f.* trůnní řeč (řeč panovníkova s trůnu).

Thulich *v.* Tunlichkeit. **Thun** *v.* Tun.

Thun-fiſch *m.* bachník *m.*, blatník *m.*, tuňák, tuník *m. Thynnus.*

Thür *v.* Tür. **Thurm** *v.* Turm.

Thylacium *n.* (gr.) (bot.) Kernhülle chramů *m.* [rostliny).

Thymeleae *pl.* (bot.) lýkovcovité

Thymian (-es, ob. M.) *m.* (bot.) douška (římská) *f.*, dymián *m. Thymus.* [lík *m.*

Thymus *m.* (gr.) hrudní žláza *f.*, brz-

Thyreoidea *f. v.* Schilddrüſe.

Thyrsus *m.* (gr.) (bot.) kytka *f.*; (myth.) révová tyč.

Thysanura *pl.* (gr.) (zool.) chvostnatky (hmyzi). [pežská koruna *f.*

Tiara (M. -ren) *f.* (gr.) tiara *f.*, pa-

Tibet (-s) *m.* tibet *m.* (látka vlněná); —ziege *f.* tibetka *f.*, koza tibetská.

Ticken tukati; einen t. škádliti koho.

Tick-tack! *int.* (v. d. Uhr) tik-tuk! —en tikati.

Tief (-er, -ſte) *adj.* hluboký; (v. Farben) temný; —er Schlaf pevné n. tvrdé spaní); **T.** *n. v.* Tiefe; —äugig *adj.* vpadlých očí.

Tiefe (ob. M.) *f.* hloubka *f.*, hlubokost *f.*; 2. (M. -en) hlubina, hlubočina *f.*, prohlubeň *f.* [země, nízozemí *n.*).

Tiefebene *f.* nížina, nížava *f.*, (nízká

Tiefen hlouběti, prohlubiti.

Tiefen-messer *m.* hloubkoměr, noroměr, samonor, (Bathometer); (Perſon) hlubověrec *m.*; —winkel *m.* (geom.) úhel hloubky, úhel sníženosti.

Tief-gang *m.* (eines Schiffes) ponor *n.*, dohlubnost *f.*; —innig *adj.* hluboce projatý; hl. procítěný; hl. prodchnutý; —lagegeſetz *n.* zákon o ponoru; —linie *f.* čára ponoru, čára dohlubná; —linienmarke *f.* známka ponoru; —land *n.*, nížina, nížava *f.*; —ſinn *m.* hlubokomyslnost *f.*, hluboká mysl, důmysl *m.*; —ſchwarz *adj.* velečerný; —ſee *f.* hlubina mořská; —ſinn *m.* hlubokomysl nost *f.*, hluboká mysl *f.*, důmysl *m.*; 2. těžkomyslnost, zádumčivost *f.*; —ſinnig *adj.* hlubokomyslný, důmyslný; 2. zádumčivý, těžkomyslný; —ſtand *m.* (des Waſſers) skleslost, změlklost (vody v řece).

Tiegel (-s, unv. M.) *m.* kebelec *m.*, kebílek *m.*, kelímek, tyglík *m.*; pánvice *f.*; rendlík *m.*; (b. d. Buchdruckerpreſſe) poklop *m.*, —ofen *m.* tyglová pec *f.*

Tieger *m. v.* Tiger. [nička *f.*

Tiene *f.* stoudev *f.*; kbelík *m.*, va-

Tier (-es, M. -e) *n.* zvíře, živočich, živok, tvor (němý); (wdm.) laň, laňka (zvíře); —albumin *n.* (chem.) bílkovina živočišná; —arznei *f.* lék pro dobytek, lék dobytčí; —arzneikunde *f.* léčení zvířat, zvěrolékba; lečení dobytka; skotoléčitelství; —arzt *m.* zvěrolékař, zvířecí lékař; dobytčí lékař; —baſen *pl.* (chem.) zásady živočišné; —chen *n.* zvířátko; —fett *n.* tuk živočišný, t. zvířecí; —fibrin *n.* vláknina živočišná; —garten *m.* obora; —gefecht *n.*, —hetze *f.*, —kampf *m.* štvanice; —gemälde *n.* obraz zvířete, obraz zvířat; —geſchichte *f.* zvěropis; —haar *n.* srst, *pl.* chlupy; —iſch *adj.* živočišný, zvířecí, zvířecký; —iſche Elektrizität elektřina živočišná; —kohle *f.* úhel živočišný; —kreis *m.* (astr.) zvířetník, zvěrokruh, svor nebeský; —kunde, —lehre *f.* živočichozpyt, živočichosloví; —leben *n.* život zvířat, život živočišný; —lein *n.* zvířátko *v.* Tierchen; —maler *m.* malíř zvířat; —malerei *f.* zvěromalba; —öl *n.* olej smahloživočišný; —pflanze *f.* býložilec;

quäler *m.* trapič, trýznič zvířat; —**quä-rei** *f.* trýznění zvířat; —**reich** *n.* živo-ſtvo, zvířetstvo; —**ſchaden** *m.* škoda řetem učiněná; —**ſcheuche** *f.* lapy; **ſchleim** *m.* sliz živočišná.

Tiers-état *m.* (fr.), der dritte Stand stav městský na starých sněmích vovských).

Tier-seuche *f.* dobytčí pád, dobytčí or; —**ſeuchengeſetz** *n.* zákon o zvíře-n moru; —**ſtück** *n.* obraz zvířete, raz zvířat; kus (k. dobytka); —**zeichen** zvěroznámka. [strana *f.*

Tiers-parti *f.* (fr.) třetí n. střední

Tiger (-s, unv. M.) *m.* tigr, tygr *m.*; **etzchen**) tygřice *f.*; —**haut** *f.* tigro-e *f.*; —**herz** *n.* fig. tygří (ukrutné) ce; —**hund** *m.* tygrák *m.*, tigrovec ; —**ſchlange** *f.* hrozný indický *Python*; **wolf** *m.* hyena *f.*, hrobovlk *m.*

Tik-tak ! *int. v.* Tick-tack!

Tilde *f.* (ſpan.) tilda (titla) = ñ.

Til-gen etw. zahladiti, vyhladiti, vy-niti, vyhubiti; 2. eine Schuld t. za-viti, zaplatiti, splatiti dluh; spláceti.

Tilgung *f.* (einer Schuld) zaplacení, acení, zapravení *n.* (dluhu); (nach und ch) splácení dluhu.

Tilgungs-fonds *m.* fond splacovací; **plan** *m.* splacovací plán, splacovací vrh *m.*; —**quote** *f.* splatný díl; atná částka, splacovací díl.

Tilia *f.* (lt.) lípa *f.*; —*ceae pl.* lipovité

Tille *f. v.* Dille. [(rostliny).

Timidität *f.* (lt.) bázlivost *f.*

Timokratie *f.* (gr.) vláda bohatých.

Timotheusgras *n.* bojínek *m.* (luční); *leum pratense.*

Tine-a *f.* (lt.) mol *m.*; (med.) chrásta —*oidea pl.* (zool.) moli.

Tinkal *m.* (chem.) tinkal *m.*

Tinktur *f.* (lt.) (chem.) tinktura *f.*, nok *m.* (*mok m.*), vodička *f.*

Tinte (M. -n, von mehreren Arten) nkoust *m. v.* Dinte; (artiſt.) černidlo rněť *f.*); 2. (Mal.) tinta *f.*; fig. jetzt er in der T. teď je v bryndě.

Tinten-faß *n.* kalamář *m.*; —**fiſch** *m.* ie obecná *Sepia officinalis*; —**flaſche** áhvička na inkoust; —**fleck**, —**fleckš** kaňka *f.*; —**freſſer** *m.* fig. škrabal, hal *m.*; —**wein** *m.* černé víno (lt. *o tinto, Vino nero*). **Tipp** *m.* fuk *m.*

Tippelhaber *m. Lolium* jílek *m.* (bot.).

Tippen fukati; 2. dotýkati, dotknouti 3. (Kartenſp.) lípati.

Tipula *f.* (lt.) tiplice *f.*; —*ria pl.* l.) komárovití (hmyzí).

Tirade *f.* (fr.) (Muſ.) přebížka *f.*; tiráda *f.*, chvast *m.*, nadutá prů-ěh *n.*

Tirail-eur *m.* (fr.) různostřelec *m.*; covník *m.*; —**ieren** různo střílеti.

Tiro (lt.) nováček *m.* (vojenský, hodní atd.).

Tiſch (-eš, M. -e) *m.* stůl *m.*; 2. d *m.*, hostina *f.*; zu —e laden k o-u pozvati; —**blatt** *n.* (geom.) deska tna) stolu, d. stolová; —**decke** *f.* us *m.*, prostírka na stůl.

Tiſchen mh. prostříti; stolovati, ho-dovati.

Tiſch-gänger *m.* stravník *m.*; —**geld** *n.* stravné *n.*; s' 'né, stolové *n.*; —**ge-rät**, —**geſchirr** *n.* stolní nářadí n. náčiní, stolový příbor *m.*; —**geſtell** *n.* podstolí *n.*, trnož *m.*; —**lampe** *f.* stolní lampa.

Tiſchler (-s, unv. M.) *m.* truhlář, stolař *m.*; —**ei** *f.*, —**gewerbe**, —**handwerk** *n.* truhlářství *n.*; —**meiſter** *m.* mistr truhlářský; —**werkſtätte** *f.* truhlárna *f.*, dílna truhlářská.

Tiſch-lied *n.* hodovní píseň; —**rede** *f.* řeč při hostině; —**rücken** *n.* stolohyb *m.*, stolochod *m.*, pomykání stolu; —**titel** *m.* právo stolní, právo ke stolu; —**tuch** *n. v.* Tiſchdecke; —**wein** *n.* stolní víno; —**zeug** *n.* stolní nářadí n. náčiní *n.*

Titan *m.* (myth.) titan *m.*; T., —**ium** *n.* (chem.) titan *m.*; —**ſäure** *f.* kyselina titaničitá.

Titel (-s, unv. M.) *m.* (lt. *titulus*) (überhaupt) titul *m.*, název *m.*; (eines Buches) titul, název *m.*; záhlaví *n.*, nadpis *m.*; (Ehrentitel) titul *m.*; (Rechtst.) právní důvod *m.*, oprávněnost *f.*; —**blatt** titulní list, názevní list; —**buch** *n.* titulář *m.*, náslovník, názevník *m.*; —**los** *adv.* bez názvu.

Titre *m.* (fr.) titul *m. v.* Titel; 2. list, listina *f.*; 3. dlužní úpis *m.*

Titſchkerl *n.* (Rinderſp.) špaček *m.*

Titular *adj.* titulární; čestný, pro čest; —**buch** *n.* titulář *m.*; —**feldwebel** *m.* titulární šikovatel; —**rat** *m.* titulární rada *m.* [titulovati

Titul-atur *f.* titulatura *f.*; —**ieren**

Tituskopf *m.* (Friſur) palceřík *m.*

Tivoli *n.* (lt.) zahradní beseda *f.*; společenský sad *m.*; (tivoli *n.*).

Tmesis *f.* (gr.) (gram.) průseč *f.*, rozpůlení *n.*

Toast (tohſt) (M. -e) *m.* (engl.) připitek *m.* (zdravice *f.*, nádravek *m.*); —**ieren** připiti, připíjeti (někomu na zdraví).

Tob-en mh. vztekati se, sápati se, zuřiti; T. *n.* vztek *m.*; —**ſucht** *f.* vzte-kavost *f.*; vzteklost, zuřivost *f.*

Toccata *v.* Tokkata.

Tochter (M. Töchter) *f.* dcera *f.*

Töchterchen, **Töchterlein** *n.* dceruška *f.*, dcerka *f.*

Tochter-kind *n.* vnouče *n.*; —**kirche** *f.* kostel filiální, kostel k jinému při-kázaný.

Töchterlich *adj.* dceřinský.

Tochter-mann *m.* zeť *m.*; —**ſchaft** *f.* dceřinství *n.*

Töchterſchule *f.* dívčí škola *f.*

Tockieren fukati; dotknouti, dotýkati.

Tod (-es, oh. M.) *m.* smrť *f.*, úmrtí *n.*; einen zum —e verurteilen odsouditi koho na smrt, odsouditi koho hrdla; auf Leben und Tod sitzen seděti odsouzen jsa na smrt; mit dem —e abgehen sejíti smrtí, vykročiti ze života, zemříti.

Tod-bett *n. v.* Sterbebett; Todesbett; —**blaß** *adj. v.* Totenblaß; —**bringend** *adj.* smrtonosný, smrtící.

Todes-angst *f.* smrtelná úzkost; —anzeige *f.* oznámení úmrtí, úmrtní oznámení; —art *f.* způsob smrti, smrt *f.*; —bett *n.* úmrtní lože; smrtelné lože; smrtelná postel; —erklarung *f.* vyhlášení za mrtvého, vyhláška úmrtní; —fall *m.* úmrť *f.*, úmrtí *n.*; jmb. auf den T. etw. vermachen odkázati pro případ smrti; —fallanzeige *f.* zpráva n. oznámení o úmrtí; —gefahr *f.* nebezpečenství života; —müde *adj.* na smrt unaven; —mut *m.* neohroženost, smrtivzdornost *f.*; —mütig *adj.* neohrožený, smrtivzdorný; —röcheln *n.* smrtelný chrapot; —strafe *f.* trest smrti, trest na hrdle; unter T. pod ztracením hrdla; —tag *m.* den úmrtí, den smrti; —ursache *f.* příčina smrti; —urteil *n.* rozsudek smrti, odsouzení na smrt.

Todfall *m. v.* Todesfall; —freigeld *n.*, —pfundgelder *pl.* odúmrtné (, óho) *n.*; —saufnahme *f.* úmrtní zapsání, ú. zápis.

Tod-feind *m.* úhlavní nepřítel; —feindschaft *f.* úhlavní nepřátelství, hněv do smrti; —haß *m.* smrtelné záští; —krank *adj.* na smrt nemocen.

Tödtlich *adj. v.* Tötlich.

Tod-müde *adj.* na smrt unavený; —sünde *f.* úhlavní hřích, smrtelný hř.

Todt *adj. v.* Tot.

Tof *m.*, —stein *m.* opuka *f.*

Toilette *f.* (fr.) úbor *m.*, oblek *m.*; toaleta *f.*; —nstube *f.* toaletní, úborná komnata, oblekárna *f.*, šatna, oděvna *f.*

Toise *f.* (fr.) pařížský sáh.

Tokayer (Wein) *m.* tokajské víno *n.*, tokajčina *f.*

Tokkata *f.* (it.) (Muz.) křížovaná skladba (když pravá ruka s levou nápěv střídavě opakují).

Tokographie *f.* (gr.) popis nemocí [porodních.

Tokologie *f.* (gr.) porodnictví *n.*, porodozpyt *m.*

Toler-ant *adj.* (lt.) snášenlivý; —anz *f.* snášenlivost *f.*; religiöse T. snášenlivost náboženská; T. (Käse und Butter) rozhuda *f.*, hudanina *f.*; —anzedikt, —anzpatent *n.* toleranční patent; —ieren snášeti, trpěti; jmb. im Orte t. někoho v místě trpěti; —ierte Religion trpené náboženství.

Toll *adj.* potrhlý, šílený, střeštěný, nepovážlivý; smyslem pominulý, pomatený; rozzlobený, rozvztekleny, rozkacený, vzteklý, běsný; na žmoch opilý; podivný, bláznovský; —apfel *m.* psinky, psí víno *n. Solanum dulcamara*; —beere *f.*, —blatt *n.*, —kirsche *f.* rulík zlomocný *Atropa belladonna*.

Tollen mh. rejditi, dováděti, čtveračiti; (*vulgo* vztekati se).

Tollere (lt.) rušiti, zrušiti, zdvihnouti; (math.) sejmouti, zdvihnouti, rušiti.

Toll-gerste *f.* jilek *m.*, pominulka *f.*, opilka *f. Lolium*; —hauê *n.* bláznivec *m.*; —heit *f.* bláznivost, třeštivost, šílenost; vzteklost *f.*, vztek *m.*; —kirsche *f.* rulík *m. Atropa Belladonna*; —kopf *m.* fučík *m.*, střelenec, ztřeštěnec (šumileb) *m.*; —kraut *n.* blín *m. Hyoscyamus*; —kühn *adj.* šíleně smělý n. odvážný; gem. drzý, zoufalý.

Toll-kühnheit *f.* šílená odvážnost; —patsch *m.* bůta *f.*; bačkora *f.*; 2. (*vulgo*) fulpa, fulpas *m.*; —rübe *f.* posed *m. Bryonia*; —sinn *m.*, —sucht *f.*, zběsilost, třeštivost, vztekavost *f.*; —wurm *m.* fig. den T. haben vztekati se, třeštiti.

Tölpel (-s, unv. M.) *m.* fulpa *m.*, fulpas, blb, hňup, troup *m.*; —ei *f.* fulpasství, hňupství *n.*; —haft, tölpisch *adj.* fulpaský, hňupovský, troupovský.

Tomba *f.* (it.) *v.* Tumbea *f.*

Tombak (-es, M. -e) *m.* (it.) (ein Mischmetall) tumpach (tompach, tombak) *m.*; —en *adj.* tumpachový.

Tombeau *m.* (fr.) náhrobek *m. v.* Tumba.

Tombola *f.* (it.) tombola *f.*, věcná loterie.

Ton (-s, -es, M. -e) *m.* hlína.

Ton (-es, M. Töne) *m.* ton *m.*, zvuk *m.* (grm.) přízvuk; fig. mrav *m.*; směr; T. der Farbe souměr barvy; T. (b. Mal.) barvitost *f.*; (b. Litbegr.) barevná půda; —angebend směrodatný; —art tonina; 2. druh hlíny, jíloviny *f.*

Tonbild, —gemälde *n.* fig. hudební obraz, h. výtvor.

Ton-bildnerei *f.* hlinolepectví, hlinotvárnictví; —boden *m.* hlinitá půda, hlinovatka, jílovatina.

Tondichter *m.* fig. hudební básník (hud. skladatel). [kroky duní.

Tönen zníti, zvučeti; Schritte t. **Tönern** *adj.* hliněný.

Ton-farbe *f.* hlinka, hrudka *f.*; —gefäß, —geschirr *n.* hliněné n. hrnčené nádobí.

Tonge-pränge *n.* fig. okázalost n. skvělost hudební skladby; —folge *f.* postup tonů.

Ton-grube *f.* hliniště *n.*; —hütte *f.* hliněný domek; 2. hlinárna *f.*

Tonhöhe *f.* výška tonu.

Tonig *adj.* hlinovatý.

Tonika *f.* (muz.) tonika *f.* (základní ton).

Tonisch *adj.* tonický; zvukovitý; 2. (med.) prudivý, vzpruzující, pudivý, napínací, palčivý.

Tonkammer *f.* hlinárna *f.*

Ton-kunde *f.* náuka hudební; —kunst *f.* hudební umění; hudba *f.*; —künstler *m.* hudební umělec, hudebník.

Tonlager *f.* hliniště *n.*

Ton-lehre *f.* zvukověda *f.*; náuka o tonech; n. hudební; —leiter *f.* stupnice (tonů), škála *f.* (it. *Scala*, fr. *Gamme*); —los *adj.* nezvučný; fig. jednotvárný, suchopárný. [malba.

Tonmalerei *f.* malba na hlíně, hlino-

Ton-maß *n.*, —meßer *m.* zvukoměr, tonoměr *n.*; 2. míra přízvučná; —meister *m.* mistr hudby (m. zvuků, m. tónů).

Tonnage *f.* (fr.) řetězová plavba, lanovlečná plavba *f.* [káď *f.*

Tonne (M. -n) *f.* tuna *f.*; bečka *f.*,

Tonnen-band *n.* obruč *m.*; —gehalt *m.* co se tun vejde; das Schiff hat einen starken T. tato loď unese mnoho

tun; —geld *n.* potunné *n.*; —gewölbe *n.* (Bauk.) valené klenutí *n.*; —mühle *f.* vodárna *f.*

Tonometer *n.* (gr.) *v.* Tonmeſſer.

Tonpfeife *f.* hliněná dýmka, hliněnka.

Ton-reich *adj.* zvučný, hudebný; **T.** *n.* říše n. obor hudby; —ſatz *m.* hudební sadba *f.*; —ſchwellung *f.* vlnění

Tonſchiefer *m.* břidlice *f.* [tonu.

Tonſillitis *f.* (gr.-lt.) zánět mandlí.

Ton-ſinn *m.* hudební sluch, hudební smysl; —ſtellung *f.* kladení přízvuku; spočívání přízvuku; —ſtück *n.* hudební skladba, hudební kus *m.*

Tonſtein *m.* hlinec, hlinovec *m.*

Tonſur *f.* (lt.) postřížka *f.*, tonsura *f.*

Tontine *f.* (fr.-it.) doživotní důchod *m.*, doživotí *n.*, doživotné (, ého) *n.*

Tonus *m.* (lt.) *v.* Ton.

Ton-ware *f.* hrnčířské zboží.

Ton-wiſſenſchaft *f.* věda hudební, —wort *n.* zvukoslovce *n.* *Onomatopoeticum*; —zauberer *m.* fig. kouzelník zvuků (hudební čaroděj); —zeichen *n.* známka přízvuku, přízvučná známka.

Top *v.* Topp.

Topas (-es, M. -e) *m.* (gr.) topas *m.*, blcštivec *m.*; —fluß *m.* liteň n. slitina topasová, sklo topasové.

Topf (-es, M. Töpfe) *m.* hrnec *m.*, hrnek *m.*; —baum *m.* hrnečník *m.*; —brett *n.* police *f.*, misník *m.*; —deckel *m.* poklička *f.*; Töpfchen *n.* hrneček *m.*

Topfen (-s, oh. M.) *m.* tvaroh *m.* *v.* Quark; —nudeln *f.* tvarožné nudle; —ſtrudel *m.* tvarožný závin, tvarožník *m.*

Töpfer (-s, unv. M.) *m.* hrnčíř *m.*; —arbeit *f.* práce hrnčířská; —ei *f.* hrnčířství *n.*; (Ort) hrnčírna *f.*; —glätte *f.* hrnčířská poleva; —gut *n.* hrncovina *f.*; —handwerk *n.* hrnčířství *n.*

Töpfern *adj.* hrnčený, hliněný.

Töpfer-ofen *m.* hrnčířská pec; —ſcheibe *f.* hrnčířský kruh; —ton *m.* jíl *m.*, hlína hrnčířská; —ware *f.* hrnčířské zboží; —werkſtatt *f.* hrnčírna, hrnčířská dílna.

Topf-glaſur *f.* poleva, poliva *f.*; —gucker *m.* čmuchálek *m.*; —frater *m.* hrnkoškrab *m.*; —lecker, —näſcher *m.* mlsoun, mlska, obliza *f.*; Töpflein *n.* hrneček *m.*

Topf-ſchrank *m.* police *f.*, misník *m.*; —ſtein *m.* jílovec *m.*

Tophus *m.* (lt.) (med.) zátvrď (, di) *f.* (na kosti), tof (, u) *m.*

Topik *f.* (gr.) topika *f.*; rhetoriſche T. oramenosloví, zdrojeslovi, dokazovatelství *n.*; grammatiſche T. náuka o kladení, o pořádání slov a vět.

Topograph *m.* (gr.) místopisec *m.*; —ie místopis *m.*; —iſch *adj.* místopisný.

Toposkop *n.* krajevid, krajezor *m.*

Topp! *int.* plesk! plác (rukou); **1. es** gilt! plácněme si! to platí! **T.** (-s, M. -e) *m.* vrchol stěžně.

Töppel *n.* vrchol *m.*; 2. chocholka *f*

Toppen *m. v.* Topfen.

Tor (-e, M. -e) *n.* vrata *pl.*; (Haust.); brána *f.* (Stadt.). [šetilec, šílenec *m.*).

Tor (-en, M. -en) *m.* blázen *m.* (po-

Tor-band *n.* závěs *m.*; —einnehmer *m.*, výběrčí ve bráně, mezibranný *m.*, podbranský *m.* [činati, bláznovství dělati.

Toren mh. blázniti, bláznovsky si po-

Tören za blázna míti někoho, blázny n. šašky si z někoho tropiti.

Torf (-s, M. -e) *m.* rašelina, raholina *f.* (zib, i *f.*), slať *f.*; —boden *m.*, —grund *m.* slatina *f.*; rašelinná půda, slatinná půda, rašeliniště, zibiště *n.*; —erde *f.* rašelina, rašelinová země.

Torfflügel *m.* vrateň *f.*, vrátnice *f.*

Torf-harz *n.* pryskyřice z rašeliny; —ig *adj.* rašelinný; —lager *n.*, —ſtelle *f.*, —land *n.* rašeliniště *n.*; luh *m.*; —moor *n.* rašelina, slatina *f.*

Torgrendel *m.* obrtlík, hřídelík, kuželka (točna).

Torheit *f.* bláznovství *n.*, pošetilost *f.*

Töricht *adj.* bláznivý, bláznovský, pošetilý. [pošetilka (nemoudrá osoba).

Törin *f.* bláznice *f.* (blázen ženská),

Torkel (M. -n) *f.* závrať *f.*

Torkeln mh. vrávorati, potáceti se, motati se.

Tormentille *f.* (lt.) (bot.) nátržník *m.*

Tornado *m.* (span.) smršť větrná.

Tornister (-s), *m. et n.* (*f.*) tobole *f.*; torba *f.*; —händler, —macher *m.* tobolář *m.*, torbář *m.* [čidlo *n.*

Torno *m.* (it.) obrat *m.*, oběh; otá-

Torpedo *m.* (mlit.) torpedo *n.*, třaskavice *f.* (podmořská); —boot *n.* torpedka, torpedovka, torpednice, podryvnice *f.*; —jäger *m.* torpedolovec (torpedoborec) *m.* [tilost, malátnost *f.*

Torpor *m.* (lt.) strnulost *f.*; 2. rozma-

Torquieren (lt.) mučiti, trápiti; Tabak t. tabák kroutiti.

Torricelli'ſche Leere (vhyf.) prázdnina Toričelova; T.-Röhre trubice Toričelova.

Torſche (M. -n) *f.* tuřín *m.* (bot.).

Tor-ſchließer, —ſteher *m.* vrátný *m.*; branný *m.*; —ſchlüſſel *m.* klíč od vrat; od brány; —ſchreiber *m.* mezibranský písař; —ſchütz *m.* (vlt.) mezibranský střelec (m. strážník); —ſchützenkorps *n.* mezibranská stráž.

Torſion *f.* (lt.) zakroucení, zakřivení *n.*

Torſo *m.* (lt.) komolec *m.*

Torte (M. -n) *f.* (it.) dort, tykanec *m.*

Torten-bäcker *m.* dortář *m.*; —mehl *n.* dortová mouka.

Tortricina *pl.* (zool.) obaleči (motýli). [zdrchaný.

Tortuös *adj.* (lt.) svíjivý; zmotaný,

Tortur *f.* (lt.) muka, mučení; mučidlo; skřipec; —inſtrument *n.* mučidlo *n.*; —kammer *f.* mučírna *f.*

Tortus (lt.) (bot.) kroucený.

Torus *m.* (lt.) lože *n.*; (bot.) podplodný terč *m.*

Tor-wache *f.* mezibranská stráž; —wächter *m.* mezibranský strážník; —weg *m.* průjezd *m.*; —weit *adj.* dokořán otevřený.

Toskaniſch *adj.* toskánský; —e Ordnung řád toskánský; —e Säule *f.* sloup toskánský.

Tosen mž. dusati, dusot působiti; **Tot** *v.* Tod. [hučeti, hlučeti.

Tot *adj.* mrtvý (umrlý) zemřelý jmb. für t. halten míti, pokládati koho za mrtvého; —e Farben *pl.* mdlé n. slabé barvy; —e Augen ztrhané, potrhané oči; —eš Konto účet věcný; —eš *n.* (mont.) mrt, mrlina, mrtvina.

Total *adj.* (fr.-lt.) celkový; veškerý; t. *adv.* úplně, zcela; —abſtattungsſumme *f.* (fin.) suma všeho odvodu, suma všeho placení; —aufwand *m.* veškerý náklad; —ausweis *m.* celkový výkaz; —differenz *f.* konečný rozdíl, konečná rozdílnost; —effekt *m.* účinek zcelka, účinek celkový; —eindruck *m.* dojem celkový, dojem zcelka; —extract *m.* výtah n. výpis úhrnečný n. celkový; —finſterniß n. úplné zatmění; —gefälle *n.* (geom.) spád úplný; —iſator (-s, M. -en) *m.* totalisátor, sázkář (při dostizích); —ität (—*ité*) *f.* (fr.) veškerost, celost *f.*; T. der Grundbeſitzer všichni n. veškerí držitelé pozemností; —leiſtung *f.* (mech.) výkon celkový; —ſumme *f.* veškerá suma, celková suma *f.*; —überſicht *f.* celkový přehled *m.*; —vermögen *n.* veškerá majetnost; veškeren majetek *m.*; —wirkung *f. v.* Totaleffekt.

Töten usmrtiti koho; (chem.) umrtviti (rtuť atd.)

Toten-acker *m.* (Gottesacker, Kirchhof, Friedhof) hřbitov *m.*; —amt *n.* mše zádušní, mše černá, mše za mrtvé; —anzeige *f.* oznámení úmrtní; —bahre *f.* mary *pl.*; —begängniß *n.* pohřeb; —beſchau *f.* ohledání mrtvoly; —beſchauzettel *n.* lístek na ohledání mrtvoly, lístek umrlčí; —beſchreibung *f.* popis zemřelého, popis mrtvoly; —beſchreibungsamt *n.* úřad k zapisování zemřelých, úřad úmrtní; —beſichtigung *f.* ohledání mrtvoly; —blaß *adj.* zsinalý, zámorný; —buch *n.* kniha úmrtí, kn. zemřelých; —fahl *adj.* moroutný *v.* Totenblaß; —farbe *f.* zsinalost, moroutnost, zámornost, umrlčí barva; —feier *f.* slavnost úmrtní; —fleđe *pl.* pihy smrtelné; —frau *f. v.* Totenwäſcherin; —friedel *m.* potničky umírajících; —geläute *n.* vyzvánění mrtvému, hrana; —gerippe *n.* kostlivec, kostra; —geruch, geſtank *m.* umrlčina; —glocke *f.* umírácek; —gräber *m.* hrobník, hrobař; —gruft *f.* hrobka, krypta; —hemd *n.* rubáš; —hügel *m.* náhrobek; —huſar *m.* (in Preußen) smrťák; —käfer *m.* hrobařík; —kammer *f.* umrlčí komora, márnice *f.*; —kampf *m.* poslední zápas, z. smrtelný, z. se smrtí; —kleid *n.* rubáš; —kopf *m.* umrlčí hlava; smrtihlava *f.*; (Nachtfalter) smrtihlav, smrtonoš; —liſte *f.* soznam zemřelých; —mahl *n.* pohřební hody; hody umrlčí; —marſch *m.* pohřební pochod; —ſchau *f.* přihlídka k zemřelým; —ſchein *m.* umrlčí list; —ſchlaf *m.* smrtelný spánek; —ſonntag *m.* smrtelná neděle (*Judica*); —ſtarre *f.* ztuhlost těla, tělo ztuhlé; —ſtille *f.* ticho jako v hrobě, jako po vymření; t. Zeit mrtvá doba; —tag *m.* den dušiček; —tanz *m.* tanec mrtvých, tanec umrlčí; —träger *m.* mrtvolář, mrtvolník *m.*; —uhr *f.* červotoč, umrlčí hodiny *Anobium pertinax*; —urne *f.* popelnice; —vogel *m.* sýc, kulich *Strix* (*Athene*) *noctua* (Rauz); —wäſcherin *f.* mrtvolářka; umývačka mrtvol; —zettel *m.* umrlčí lístek, úmrtní lístek. [tík *m.*

Toter *m.* mrtvec, umrlec, nebož-

Töter *m.* zabiják *m.* vrah *m.*

Tot-geborenes Kind dítě mrtvě narozené, mrtvorozeně (ěte *n.*); —geburt *f.* mrtvý plod; —krank *adj. v.* Todkrank.

Tötlich *adj.* smrtelný, smrtonosný, smrtný, usmrcující; —e Verletzung smrtelný úraz; —e Wunde smrtelná rána; t. verwunden raniti na smrt, smrtelně poraniti.

Tot-ſchlag *m.* zabití; —ſchlagen zabiti koho; —ſchläger *m.* zabijce, *vulgo* zabiják.

Totum *n.* (lt.) celek, úhrn *m.*

Tötung *f.* (eines Menſchen) zabití, usmrcení; (einer Urkunde) umrtvení, umoření; *v.* Amortiſation.

Touch-e *f.* (fr.) podnět *m.*, škádlení *n.*; 2. zatroubení *n.* (při přípitku); —ieren dotknouti se.

Toup-et *n.* (fr.) kštice, kadeř *f.*; bubla *f.* (z vlasů); —ieren kadeřiti.

Tour (M. -en) *f.* (fr.) řada *f.*; obrat *m.* (b. Tanz) kolo *n.*, obcházka *f.*; (b. der Reiſe) cesta *f.*, objití *n.*, obcházka *f.*; objetí *n.*; (b. Friſeur) zákružek *m.*, náčeřek *m.*; fig. kousek *m.*; T. und Retour (-Reiſe) cesta do místa a nazpět (tam a zpět). [stovatel *m.*, cestovník *m.*

Tourist (-en) *m.* (fr.) turista *m.*, ce-

Tournee *n.* okružní cesta, objížďka *f.*

Tournier *n. v.* Turnier *n.*

Tourniquet *m.* (*n.*) (fr.) otáčka *f.*, kruhotoč, kruhočet, kruhoměr *m.*; 2. (chir.) svěradlo *n.*, žilotěž *f.*

Tournüre *f.* (fr.) obrat *m.*; 2. obratnost *f.*; 3. (Kleid) podšatnice *f.* (*vulgo*)

Tout (tuh) *n.* (fr.) celek *m.* [artur *m.*

Toxiko-dendron *n.* (gr.) jedodrv *m.*; —logie *f.* jedoznalství *n.*

Trab (-es, oh. M.) *m.* běh *m.*, klus, poklus (trop); im T. klusem, poklusem, běžmo; 2. (Kkht. der Schafe) vrtohlavost *f.* (ovcí).

Trabant (-en, M. -en) *m.* (lt.) trabant *m.*, životní n. osobní strážník, průvodčí *m.*; 2. (Aſtron.) družice *f.*, souputník *m.*

Trab-en mſ. klusati; dem Heere nachtr. za vojskem jíti; hoch traben nadýmati se, vypínati se; —er *m.* klusák *m.* (Pferd); 2. vrtohlavá ovce.

Träber *pl. m. v.* Treber.

Trac.... *v.* Traf....

Trachea *f.* (gr.) *v.* Luftröhre.

Trachelophora *pl.* (gr.) (zool.) majkovití (brouci). [průdušnice.

Tracheotomie *f.* (gr.) krční řez, řez

Trachoma *n.* (gr.) trachom *m.* (zánět oční).

Tracht (M. -en) *f.* kroj *m.*, oděv *m.*; 2. (bot.) stav *m.*, stať *f.*; 3. krokevnice

f.; 4. břímě, břemeno *n.*; 5. eine T. Junge vrh, pomet *m.* (na př. štěňat); 6. eine T. Schläge výprask *m.* (naložili mu).

Trachten mh. obmýšleti, zamýšleti; t. nach etw. snažiti se, usilovati oč, vyhledávati, hledati něčeho; bažiti, toužiti, dychtiti po čem, státi oč; einem nach dem Leben t. o bezhrdlí něčí státi.

Trächtig *adj.* (von Tieren) březí; (v. Schiffen) nosný, sn., nesoucí; —keit *f.* (der Tiere) březí stav; (der Schiffe) únosnost *f.* [drsnek *m.*

Trachyt *m.* (gr.) (Mineral) trachyt *m.*,

Trademark *f.* (engl.) obchodní známka (ochranná).

Tradition *f.* (lt.) tradice *f.*, ústní podání, ústní učení; —ell *adj.* posloupný, dochovaný.

Traduktion *f.* (lt.) převedení *n.*

Trafik, Traffik *f.* (it.) obchod *m.*, prodej *m.*, trafika *f.* (na tabák); —ant (-en) *m.* trafikant, tabáčník *m.*

Tragant (-es, oh. M.) *m.* (*n.*) (gr.) (chem.) tragant *m.*; —gummi *n.* klí tragantové; —ſchleim *m.* sliz tragantový.

Trag-arm *m.* náruč *f.* (na př. dříví); —bahre *f.* nosidla, nosítka *pl.*; —balken *m.* (Bauk.) trám *m.*, břevno *n.*; pozednice *f.*; —band *n.* mečík; popruh *m.*; T. zu Hoſen šlehy, šle, kšandy *pl. f.*; —bank *f.* (Mühle) příčka *f.*; —bar *adj.* nositelný; přenosný; výnosný, úrodný; (v. Tieren) březí; —barer Backofen přenášecí pec. [Trägheit.

Träge *adj.* líný, lenivý; T. *f. v.*

Trage-balken *m. v.* Tragbalken; —baum *m.* sochor, drouh *m.*; —brett *n.* lísa *f.* (u pekaře); 2. nosidla (v horách); —hebel *m.* sochor *m.*, drouh *m.*; —himmel *m.* nebesa *pl. n.*; —korb *m.* nůše, nůška *f.*

Tragen etwas nesti, nositi; držeti; (v. Tieren) březí býti n. choditi; einen Schaden t. škodu nesti, podstoupiti, podniknouti; die Koſten t. náklady nesti, podniknouti, zapraviti; einen Nutzen t. přinášeti, vydávati užitek; Bedenken t. rozpakovati se v čem; Rückſicht t. zření n. zřetel míti k čemu; Rechnung t. einer Sache v. Rechnung; Sorge t. péči míti, pečovati oč; einen zu Grabe t. fig. někomu do hrobu posvítiti; daß T. nešení; nošení *n.*; T. der Arme držení rukou.

Träger (-s, unv. M.) *m.* nosič, nositel; T. *Atlas* (Halswirbelbein) nosič; T. der Gewalt držitel moci; T. trám *m.*, břevno *n.* [podklad *m.*

Tragereif *n.* nosítka *pl.*; krosna *f.*;

Träger-lohn *m.* plat od nešení, plat od nošení; mzda nosičská; —ſtange *f.* pověrek *m.*, pověřeň *f.*

Trageseil *n.* popruh *m.*

Trag-esel *m.* soumar *m.*; břemenný osel; —fähig *adj.* snosný; —fähigkeit *f.* (mech.) snosnost, únosnost *f.*

Trägheit *f.* lenost, lenivost *f.*; —shalbmeſſer *m.* (mech.) poloměr přenešené masy; —smoment *n.* (chem.) moment lenivosti.

Trag-iker *m.* (gr.) tragik *m.*; —iſch komiſch truchlosměšný, tragikomický; —iſch *adj.* smutný, truchlivý; tragický.

Trag-kette *f.* (b. Fuhrw.) zavěšovací řetěz; —korb *m.* nůše, nůška *f.*; —kraft *f.* síla nosná, nosivost *f.*; —kranz *m.* vích podkladací; —land *n.* (geogr.) převlaka *f.*; —modul *m.* (mech.) modul únosnosti, m. nosivosti.

Tragöd-e (-en) *m.* (gr.) truchloherec *m.*, —ie *f.* smutnohra, truchlohra *f.*, tragedie *f.*; —ienbichter *m.* básník tragedií, básník truhloher, b. smutnohor.

Trag-pferd *n.* kůň ku přenášení, kůň břemenář; —ſtein *m. v.* Tragſtein; —weite *f.* donášlivost *f.*, donosnost *f.*; dosah *m.*, dalekosáhlost *f.*; (b. Schieß.) dostřelnost *f.*; T. dieſer Frage dosah této záležitosti; die Sache hat eine große T. věc daleko hledí, daleko sahá.

Train *m.* (fr.) souvozí *n.*; (mil.) oboz *m.*, vozatajstvo *n.*; (Eiſenb.) vlak *m.*; —truppe *f.* (mil.) vozatajstvo *n.*, povoz-

Traité *n.* (fr.) *v.* Traktat. [nictvo *n.*

Traiteur *m.* (fr.) stravovník *m.*

Trakt (-es) *m.* (lt.) oddíl *m.*, okres *m.*; T. des Hauſes oddíl *m.*, pořadí *n.*; (arch.) hloubka domovní.

Traktament *n.* hostina *f.*, traktace *f.* (*vulgo* trachta *f.*).

Trakt-and *n.* věc na pojednanou; —at (-es, M. -e) *m.* jednání *n.*, pojednání *n.*, spis *m.*; —ement *n. v.* Traktament; —ieren častovati, hostiti koho; —uren *pl.* tahadla u varhan; —*us intestinalis* (lt.) anat.) kyška *f.*

Tralla! *int.* trala!

Trällern mh. drmoliti; ein Lied t. prozpěvovati, vyzpěvovati, trylkovati.

Tram (-es, M. -e) *m.*, —baum *m.* trám *m.*, břevno *n.*; —bahn *f.* uliční dráha.

Traminer *m.* (Wein) drumín, tramín *m.*

Tramontane *f.* (it.) sever *m.*; severní (= záhorský) vítr; fig. die T. verlieren rozvahu ztratiti.

Tramp *m.* dup *m.*; —e *f.* tlouk *m.*

Trampel *m.* nemehlo, nemotora *m.*; 2. T., —tier velbloud indický, drabař, dromedář *m. v.* Dromedar; —bude *f.* harcovna *f.* [pati, cupati, dupati.

Trampeln, trampen mh. capati, hňa-

Tramway *f.* (engl.) koňská dráha, koňka, tramway *f.*

Tran (-s od. -es, M. -e) trán *m.*, rybí tuk, rybina *f.*; —brennerei *f.* tukovárna *f.*

Trance *f.* (fr.) vytržení *n.*, záchvat *m.*, vidění *n.* [kopy *pl.*

Tranchée *f.* (fr.) (milit.) průkopy, zá-

Tranchier-en rozebrati, rozkrájeti; —meſſer *n.* kraječ, kraják, rozkrajovák *m.*; —teller *m.* talíř krajecí, talíř rozkrajovací.

Träne (M. -n) *f.* slza, slze *f.* (*lacrima*); —en mh. slzeti, slziti, slzy prolévati; —krug *m.*, —urne *f.* slzník *m.*

Tränen-behälter *m.* slznička *f.*, slzojem *m.* (*lacrimatorium*) (u st. Římanů); —bein *n.*, —knochen *m.* kost slzná; —blümchen *n.* slzička *f.* *Dianthus car-*

tusianorum; —drüſe *f.* žláza slzná; —erzeugend *adj.* slzorodný; —fluß *m.* slzotok *m.*; —gras *n.* slzivka *f.* *Coix lacrimae*; —kanal *m.* (anat.) slzovod *m.*; —karunkel *m.*, —warze *f.* (anat.) jahôdka slzná; —organe *pl.* slzidla, ústroje slzné; —punkt *m.* pora slzná; —ſack *m.* slzník *m.*; —ſchlauch *m.* (anat.) slzovod *m.*; —ſee *m.* slziště *n.*; —voll *adj.* slzavý; fig. plačtivý; —weide *f.* *v.* Trauerweide; —winkel *m.* koutek slzivý.

Trank (-es, M. Tränke) *m.* nápoj *m.*

Tränke *f.* napajedlo, napájiště *n.*

Tränken dáti komu píti; napojiti, nápájeti; kojiti dítě; navlažiti, zavlažiti, svlažiti; napouštěti (na př. papír olejem).

Trankſteuer *f.* nápojné *n.*; —amt *n.* úřad nad nápojným; výběrna nápojného; —einnehmer *m.* výběrčí nápojného.

Trans- za- (zá-), přes-, nad-; T. *n.* (Spiritf.) nadchnutí, vidění *n.*, vidoucnost *f.*, přelud *m.*

Transaktion *f.* (lt.) ujednání *n.*, úmluva *f.*; smír *m.* *v.* Vergleich.

Transatlantiſch *adj.* záatlantský, zámořský.

Transen *adj.* průchozí; —e Bequartierung, —al-Bequartierung (militär.) ubytování vojska na průchodu, průchozí ubytování.

Transept *m.* (Bauk.) pobočné křídlo.

Transferier-en (gepfändete Güter) přenesti (věci zabavené); eine Verſammlung in einen anderen Ort t. přeložiti shromáždění v jiné místo n. do jiného místa; —ung *f.* přenešení, přeložení *n.*

Transform-abel *adj.* přetvořitelný, přetvorný; —ation *f.* (math.) přetvoření; (mech.) proměnění *n.*; —ieren přetvořiti.

Transfuſion *f.* (med.) přelití krve.

Transgreſſiv *m.* (gram.) přestupný způsob, přechodník *m.*

Tranſi-ent, tranſeunt *adj.* (lt.) (phyſ.) přechozí; —*tivum verbum* (grm.) přechodné časoslovo.

Tranſito *n.* (lt.) průvoz *m.*; —gebühr *f.* průvozné *n.*; —handel *m.* průvozný obchod; —magazin *n.* skladiště průvozného zboží; —riſch *adj.* zatímný; pomíjející; -e Verfügung zatímné opatření, opatření na čas toliko; —waren *pl.* průvozné zboží; —zoll *n.* průvozné clo.

Tranſlator (-s, M. -en) *m.* (lt.) překladatel *m.*; —sgebühr *f.* překladné (, ého) *n.* plat překladateli.

Tranſlokation *f.* (lt.) přemístění; přen-

Tranſmigration *f.* (lt.) přestěhování *n.*

Tranſmiſſion *f.* (lt.) přenešení *n.*, přenáška *f.*; (mech.) přeláčka *f.*, transmise *f.*

Tranſmutation *f.* přestavení *n.*, pře-

Tranſnomin-ation *f.* přejmenování *n.*; —ativ *m.* přejmenovatelka *f.*

Tranſparent *adj.* průsvitný; T. (-es, M. -e) *n.* průsvitnice *f.*, průsvitka *f.*, průsvitný obraz n. nápis, transparent *m.*

Tranſplantation *f.* (lt.) (chir.) přišití cizí kůže (na tělo); připlátování *n.*

Tranſponieren přenesti; přepraviti.

Tranſport (-es, M. -e) *m.* (lt.) přeprava *f.*, doprava *f.*, převoz, dovoz *m.*; posílka *f.*, transport *m.*; T. (Rechnung) přenáška *f.*, převod *m.*; —abel *adj.* přenosný; —anſtalt *f.* dopravovací ústav; —eur *m.* (phyſ.) úhlopřenášeč, úhlopřevodič *m.*; —haus *n.* (mil.) dům transportní, přepravný dům, přeprava *f.* (vojenská); —ieren přepraviti, přepravovati; převezti, převážeti; přenáseti; —koſten *pl.* dopravné *n.*; —mittel *n.* dovozný n. posilací prostředek; —ſchiff *n.* přepravná loď; —ware *f.* přepravné zboží; přepravené zboží.

Trans-poſition *f.* (lt.) přenešení *n.*, přestavení *n.*; (grm.) přesmyknutí *n.*, přesmyčka *f.*; —ſpiration *f.* (lt.) vypařování *n.*; —ſpirieren vydechovati; —ſubſtantiation *f.* (trchl.) proměnění *n.* (v tělo Kristovo); —ſubation *f.* (med.) vypocování *n.*, vypařování *n.*; —*sumtio* *f.* (ftil.) přejmutí *n.*

Transzendent-al *adj.* (lt.) nadpomyslný, přesažitý (přesahující lidské pomyšlení).

Transverſal *adj.* (lt.) příčný, popříčný; —bahn *f.* příčná dráha (transversálka) *f.*; —e *f.* (math.) příčka *f.*; —einteilung *f.* (geom.) rozdělení popříčné; —magnet *m.* magnet příčný; —maßſtab *m.* (geom.) měřítko popříčné; —ſchwingung *f.* (phyſ.) kyv příčný, kývání příčné n. popříčné.

Trapa *f.* (lt.) kotvice *f.* (bot.); —ceae *pl.* kotvicovité (rostliny).

Trapez (-es) *n.* (gr.) lichoběžník, soukosník, různokout, různobok *m.*; —oid *n.* (math.) různoběžník *m.*; —oidiſch *adj.* lichoběžníčný, lichoběžníkový.

Trapp! *int.* cup! t.-trapp! cupy-dupy! T. *m.* cupot *m.*, *v.* Trab; (geol.) trap; t. *adj.* *v.* Trappfarbig.

Trappe (-en, M. -en) *m.* (*f.*) (Vogel) drop, drof *m.* *Otis tarda*. [*v.* Trampeln.

Trappeln, —en mb. cupati, dupati

Trapper *m.* (in Nordamerika) zálesák *m.*

Trappfarbig *adj.* dropobarevný, drapové, tetřeví n. kávové barvy.

Trappgeſtein *n.* trapové kamení, trap *m.* [meckého řádu).

Trappier *m.* zbrojmistr *m.* (býv. ně-

Traß *m.* (Min.) tras *m.* (Tufitein).

Traſs-ant (-en) *m.* (lt.) vydavce (směnky); —at (-en) *m.* směnečník *m.*

Traſſe *f.* (fr. *Trace*) (geom.) prvoseč *f.*, prvořez *m.*; T. (einer Eiſenbahn) trať *f.*, plasa *f.*; (arch.) náčrtek *m.*; —n *pl.* (prakt. geom.) sledy, čáry *pl.*

Traſs-ieren jmb. dáti, vydati směnku na koho; 2. (fr.) (geom.) načrtnouti; (die Straße) vytknouti, vyměřiti, vytýčiti (silnici); —lerter Wechſel směnka na někoho vydaná.

Tratſch (-es) *m.*, Tratſcherei *f.*, Getratſch *n.* tlach *m.*, klep *m.*, klepy *pl.*

Tratſchen tlachati.

Tratte *f.* (lt.) směnka *f.* (dlužná vy-

Tratten-buch *n.* kniha směnek dlužných; —konto *n.* (*m.*) účet ze směnek [daná).

dlužných n. splatných; —ſkontro *n.* kniha směnek dlužných n. splatných.

Trau *f.* oddavky *pl.*, sňatek *m. v.* Trauung; —altar *m.* oltář snubní.

Traube (M. -n) *f.* hrozen *m.*

Trauben-artig *adj.* hroznovitý; —auge *n.* bělmo *n.*; —farn *m.* hroznatěnka *f.*; —fäule, —krankheit *f.* hniloba hroznů; —förmig *adj.* hroznovitý; —haut *f.* lupina n. slupka hroznová; hroznovka *f. Uvea*; —kraut *n.* merlík hroznatý, hrozníček *m.*, hroznava *f.*; —kur *f.* (med.) léčba hroznová, užívání hroznů; —ſaft *m.* hroznová šťáva, víno; —ſäure *f.* kyselina hroznová; —ſaure Salze hroznany; —weizen *m.* křibice *f.*, orudka *f.*; —zucker *m.* cukr hroznový.

Traubig *adj.* hroznovatý.

Traubrief *m. v.* Trauungsſchein.

Trauen einen oddati, oddávati koho; ſich t. laſſen dáti se oddati; 2. einem t. věřiti, důvěřovati komu, d. v koho; ich traue mich nicht nedůvěřuju si, neosměluju se (netroufám si); trau, ſchau wem! věř, ale komu, měř!

Trauer (ob. M.) *f.* smutek *m.*; —anzug *m.*, —gewand *n.*, —kleid *n.* smutek, smuteční oblek n. oděv; —ente *f.* kachna černá; —falter *m.* smutníček *m.*; —flor *m.* smuteční rouška; —geſang *m.* žalozpěv, truchlozpěv *m.*; —haus *n.* smuteční dům; —jahr *n.* smuteční rok; —klage *f.* úpění *n.*; —koſten *pl.* náklady na smutek; —lied *n.* žalozpěv *m.*; —marſch *m.* smuteční pochod, žalostný pochod.

Trauern mh. truchliti po kom n. po čem, smutniti, smutek míti; für wen —ſt du? za koho máš smutek?

Trauer-nachricht *f.* truchlivá zpráva; —rede *f.* řeč smuteční, řeč pohřební; —ſchleier *m.* smuteční závoj; —ſpiel *n.* truchlohra, smutnohra *f.*; —wagen *m.* smutkový vůz; —weide *f.* vrba smuteční, v. svislá *Salix babylonica.*

Trauf-bier *n.* úkapky, výkapky *pl.*; —dach *n.* odkapová střecha.

Traufe *f.* okap, odkap *m.*, podkap *m.*, kapalice *f.*; aus dem Regen in die T. kommen přijíti z bláta do louže, z deště pod okap.

Träufeln mh. kapati, kanouti; krápati, poprchávati; *act.* rositi; t., träufen kapati, nakapati nač.

Trauf-naß *adj.* mokrý až z toho kape; —recht *n. v.* Dachtraufenrecht; —rinne *f.* žlab okapový; —ſtein *m.* kámen odkapový.

Trau-gebühr *f.*, —geld *n.* oddavné (, ého); sňatečné *n.*, plat od oddavků; —lich *adj.* důvěřivý.

Traum (-es, M. Träume) *m.* sen *m.*; im —e reden mluviti ze sna, ze spaní; ein T. geht aus sen se vyjevil, vyplnil; Träume ſind Schäume co se zdá, je sen, snění hned se mění.

Traum-ausleger, —deuter *m.* vykladač snů, snář, snověšlec, snopravec *m.*; -in *f.* snářka *f.*; —buch *n.* snář *m.* (kniha); —deutekunſt *f.* vykládání snů, snářství *n.*

Träum-en mh. zdáti se, sníti se; sen míti; sníti; ich träumte, ich habe geträumt, es träumte mir zdálo se-mi; mně se zdálo; —end *adj.* snivý.

Träumer *m.* snář, snitel, snílek *m.*; —ei *f.* snění *n.*, snilkování *n.*; —in *f.* snílka *f.*; —iſch *adj.* snivý.

Traum-geſicht *n.* snovidění *n.*; —gott *m.* Spánek, Snílek, Krásníček, Krášlík *m.*; —leben *n.* život ve snách; —wachen *n.* snobdění *n.* [ba, ba právě.

Traun *int.* (*adv.*) věru, věřte, zajisté;

Trau-rede *f.* snubní řeč, řeč při oddavkách, řeč oddavací; —ring *m.* snubní prsten. [smutný.

Traurig *adj.* truchlý, truchlivý,

Träuschen mh. plískati, plíštěti, stří-

Traut *adj.* rozmilý, útulný. [kati.

Trauung *f.* sňatek *m.*, oddavky *pl.*

Trauungs-buch *n.* kniha sňatků, kniha oddaných, kniha oddavek; —ſchein *m.* oddací list, oddavací list, snubní list.

Travers-e *f.* (fr.) traversa *f.*, příčník *m.*, příčný trám; 2. příčná rýha, příčná stoka; —ine *f.* (auf der Eiſenbahn) příčník *m.*

Travest-ie *f.* (it.) travestie *f.*, jinoznačná báseň (přebalenka *f.*); —ieren na ruby obrátiti, travestovati; —iert na ruby obrácený, jinoznačný.

Treber *pl. m.* (Malz) mláto *n.*; (Wein-) výhnětky, matoliny *pl.*; —bier *n.* patoky *pl.*; —hülſen *pl. f.* matoliny; —kuchen *m.* záboj *m.*; —ſchaufel *f.* mrhačka *f.*, veslo *n.* [plácnutí rukou.

Treff (-eß, ob. M.) *m.* uhození *n.*,

Treff (-eß, M. -e) *n.* (fr. *trèfle*, it. *trifoglio*, lt. *trifolium*) křížová karta, *pl.* křížky.

Treffen (das Ziel tr.) trefiti, uhoditi (do cíle); dosáhnouti; 2. dostihnouti, napadnouti, dopadnouti; mich hat ein Unglück getroffen stihlo mne neštěstí, potkala mne nehoda; vom Blitze getroffen bleskem poražen; vom Schlage getroffen mrtvicí raněn; mein Brief hat ihn nicht mehr getroffen list můj ho už nezastihl; 3. uhodnouti; 4. dovesti, dokázati, s něco býti; 5. dobře vypodobniti; Anſtalten tr. přípravy činiti *v.* Anſtalt; eine Unterſuchung tr. vyšetřování zavesti; der Fuß trifft den Boden noha dopadá země; (matem.) t. (v. Linien) dostihnouti, dopadnouti, setkati se; stýkati se; ſich t. přihoditi se, nahoditi se, zběhnouti se, udáti se; hoditi se; týkati se koho; das T. uhození *n.*; 2. dotknutí *n.*; 3. (mílit.) šik *m.*, řad *m.*, proud *m.*; 4. srážka *f.*

Treffend *adj.* případný, k věci přiměřený, přihodný, vhodný, trefný; mrštný, řízný; *adv.* včasně, včas.

Treffer *m.* trefný, trefník *m.*; 2. vytažené n. výherné číslo (v loterii), výherný los, výhra, trefa *f.*

Trefflich *adj.* výborný; skvostný; výtečný; —keit *f.* -ost.

Treffle (fr.) *v.* Treff.

Treib-boot *n.* pařiště, pařeniště *n.*; —buhne *f.* (Waſſerb.) náhon *m.*; —eis

n. stříž, tříšť *f.*; —eiſen *n.* (b. Hutmacher) shaněčka *f.*; —eißfänger *m.* (b. Mühlb.) česlice *f.*

Treiben hnáti, honiti; puditi; nalehati, nastupovati nač; provozovati něco; Handel, Gewerbe t. vésti, provozovati obchod, živnost; (chem.) přehánětí, odháněti, ohněm puditi, hnáti; Pflanzen t. rychliti; t. mh. plahočiti se, potloukati se; wie man's treibt, ſo geht's co zasiješ, to sklidíš; getriebene Arbeit tepaná práce; (tepané zlato, stříbro atd.); das T. in den Gaſſen pouliční ruch; das T. der Welt těkot světa, světový ruch.

Treiber *m.* honec, nadháněč *m.*

Treib-garn *n.* rukávník *m.*; —haus *n.* (Hüttenb.) rozhřevárna *f.*; (b. Gärtn.) hřevník *m.*, výhřevna, záhřevna (rostlinárna) *f.*; 3. (mont.) žentouriště *n.*; —herd *m.* pec *n.* nístěj hnací; —jagd *f.* nadháňka *f.*; *pl.* shony; T. ausüben honiti, loviti na shony; —kegel *m.*, —kugel *f.* káča *f.*; —kolbenſtange *f.* (mech.) táhlo *n.*; —mittel *n.* pudidlo, pohanědlo, pohybovadlo *n.*; —netz *n.* tenátka *pl. n.*; —rad *n.* (mech.) hnací kolo; —ſand *m.* *v.* Triebſand; —welle *f.* (in der Mühle) pastorek *m.*; —zeug *n.* (wbm.) rukávník *m.*; 2. pobřežní výplavky, náklí *n.*

Trema *n.* (gr.) (gram.) dvoutečkové dělidlo (nad samohláskou ï); T. *f.* (lt.) třas (strach) *m.*

Trematoda *pl.* (zool.) červi střebaví.

Trembleur *m.* (fr.) třesavec *m.*

Tremel (-s) *m.* (Dremel) drouh *m.*, sochor *m.*

Tremol-ando, —*o adv.* (it.) (muſ.) třesavě; —ante *n.* (it.) třesuté pozlátko.

Tremplin *m.* (fr.) (in der Schwimmſchule) skakací lávka, skakačka *f.*, odskáčka *f.*

Tremse *f.* chrpa *f.* (bot.) (Kornblume).

Tremul-ant (-en) *m.* (lt.) třesavec *m.*; —ieren (b. Deklam.) chviti se, třásti se hlasem; —ierend *adj.* třesavý.

Trennbar *adj.* rozlučitelný, odlučitelný, oddělitelný, rozdělitelný, oddělný.

Trenn-en etw. odděliti, rozděliti, odloučiti, rozloučiti; Eheleute t. rozvesti manžely; t. (Kleid) párati, rozpárati; ſich t. rozloučiti se; fig. rozkmotřiti se, rozdvojiti se; —end rozlučný, rozlučovací. [váček *m.*

Trennmesser *n.* paráček, rozpáro-

Trennung *f.* odloučení *n.*, odluka *f.*; T. der Ehe rozloučení manželství, rozvedení *n.*, rozvod *m.*; T. eines Bandes rozvázání *n.*

Trennungs-flächen bei Schichten plochy vrstev, plochy vrstevné; —linie *f.* (geom.) čára dělicí; —punkt *m.* rozluka *f.*, rozvod, rozbod *m.*; —zeichen *n.* (gram.) znak n. znaménko spojovací, rozdělovka *f.*

Trense (M. -n) *f.* šňůra *f.*; am Pferdezaum stihlo *n.*; kantárek *m.*; měkka otěž.

Trepan (-s, M. -e) *m.* (fr.), —e *f.* trepan *m.*, lebovrt, nebozez *m.*; —ieren vrtati lebku.

Trephine *f.* (fr.) trefinka *f.*, vrtáček *m.*

Treppe (M. -n) *f.* schody *pl. v.* Stiege; treppauf *adv.* na schody; treppab *adv.* se schodů.

Treppen-absatz *m.* schodiště *n. v.* Stiegenabſatz; —flur *f.* příschodí *n.*; —haus *n.* *v.* Stiegenhaus; —platz *m.* náschodí *n.*; —ſpindel *f.* sloup schodový, schodnice *f.*; —ſtufe *f.* schod *m.*; —vorbau *m.* předschodí, obschodí *n.*; —wange *f.* schodnice *f.* [strašák *m.*

Treschak (-s, oh. M.) *m.* (Kartenjp.)

Tresier *m.* pokladník *m.*, mistr pokladu (býv. německého řádu).

Tresor *m.* (fr.) pokladna *f.*; 2. zákrovec *m.* (v pokladně); —ier *m.* pokladník *m.*; —ſchein *m.* tresorový list, poukázka na pokladnu, lístek pokladničný.

Trespe (oh. M.) *f.* sveřepec *m.* (bot.).

Tresse (M. -n) *f.* (fr.) prým, prýmek

Trester *pl. v.* Treber. [*m.*, třásně.

Tretbank *f.* svůrek *m.*; 2. šlapačka *f.*

Trete *f.* šlapátko *n.*

Tret-en (auf etw., in etw., an etw.) mh. šlapati, stoupati, šlápnouti, stoupnouti; einem zu nahe t. ublížiti někomu; zu einem t. přistoupiti k někomu; an Jmds. Stelle t. na něčí místo nastoupiti; in Dienſte t. do služby vstoupiti; bei Seite t. odstoupiti; das Gejetz tritt in Wirkſamkeit zákon vejde v moc, v platnost; der Hahn tritt die Henne kohout skočil na slepici; —er *m.* šlapač *m.*

Tret-kreis *m.* šlapací kruh; —rad *n.* šlapací n. jeřábí kolo; samotížné kolo, jeřáb *m.*; —ſcheibe *f.* (mech.) položité n. šlapací kolo; —ſtock *m.*, —zuber *m.* šlapací káď.

Treu *adj.* (-er, -eſte) (einem) věrný; věren; *adv.* věrně; t. dienen věrně sloužiti; T. *f.* *v.* Treue; meiner T., bei meiner T. na mou věru; Jmd. auf T. und Glauben verpflichten cti a věrou, pod cti a věrou někoho k něčemu zavázati; —bruch *m.* věrolomnost *f.*; —brüchig *adj.* věrolomný, zpronevěřilý.

Treue (oh. M.) *f.* věrnost (víra) *f.*; einem T. geloben, ſchwören někomu věrnost slíbiti, přísahati; die T. verletzen, brechen věrnost porušiti.

Treuergeben *adj.* věrně oddaný.

Treufeln žvdoniti, škemrati.

Treuge *adj.* oschlý.

Treu-gehorſamſt *adj.* věrně nejposlušnější; —gemeint upřímně míněný.

Treugen sušiti.

Treu-herzig *adj.* upřímný, prostosrdečný, upřímného srdce; —lich *adv.* věrně; —los *adj.* nevěrný, zpronevěřilý; eine -e nevěrnice *f.*; ein -er nevěrník *m.*; —loſigkeit *f.* nevěra, zpronevěra, zpronevěřilost *f.*; —mut *m.* věrnost *f.*; —mütig *adj.* věrný. [chati *v.* Kreißen.

Treußen prodlévati někde; 2. vzdy-

Triadik *f.* (gr.) (math.) soustava trojčíselná, s. tříciferná.

Triangel (-s, unv. M.) *m.* (lt. *triangulus*) třínožka *f.*; trojhran *m.*

Triangular-methode *f.* (geom.) způsob měření trojúhelničného; —zahlen *pl. v.* Trigonalzahlen.

Trianguliren triangulovati, trojúhelničiti; trojhraniti, trojhranovati; —ung *f.* vyměřování spůsobem trojhranů, trojhranování *n.*

Triankern vidličnou kotvici vyhoditi.

Trianon *m.* (fr.) besidka *f.*

Trias *f.* (gr.) trojice *f.*; (geol.) trias *f.*; —gruppe *f.* (geol.) skupení triasové, skupení pestrého pískovce.

Tribometer *n.* (gr.) *v.* Reibungsmeſſer.

Tribrachys *m.* (gr.) (Verskm.) tribrach *m.*, trojkratka *f.*, běžec *m.*

Tribulieren (lt.) soužiti, týrati.

Tribun (-s, M. -en) *m.* (lt.) tribun *m.*, obhájce, zástupce lidu; —al (-s, M. -e) *n.* tribunál *m.*, soudní dvůr, soud *m.*; —e, Tribüne (M. -en) *f.* tribuna *f.*,

Tribus *m.* (lt.) třída *f.* [řečniště *n.*

Tribut (s, M. -e) *m.* (lt.) daň *f.*, poplatek *m.*; —är, —pflichtig *adj.* poplatný; —pflichtigkeit *f.* poplatnost *f.*

Trichin-e (M. -en) *f.* (gr.) trichin *m.*, vlasitka *f.*, svalovec *m.* (zool.); —enkrankheit, —oſis *f.* nemoc trichinová.

Trich-itis *f.* (gr.) zánět vlasinový; —oma *m. v.* Weichſelzopf.

Trichotom-ie *f.* (gr.) třídílnost, trojdílnost, trojčástečnost *f.*; —iſch *adj.* třídílný, trojdílný, trojčástečný.

Trichten (an etw., an einen) mysliti na něco, na koho.

Trichter (-s, unv. M.) *m.* nálevka *f.*, nalévák *m.*, vlevadlo *n.*, vlevák *m.*, trychtýř *m.*; T. in der Mühle. násypka *f.*, koš *m.*; —fiſch *m.* (Groppe) pulec *m.*, vranka *f.* *Cottus gobio*; —förmig *adj.* (bot.) nálevčitý; nálevkovitý; —kaſten *m.* korčák *m.*

Trick (-s, M. -e) *m.* (engl.) lesť, klička *f.*; úskok *m.*; 2. trik *m.* (výhra šestková, ve whistu). [(hra kostečná).

Tricktrack (-s, oh. M.) *m.* triktrak

Tricolor *adj.* (lt.) trojbarevný; *Viola t.* (bot.) maceška *f.* [cipéd *m.*).

Tricycle *n.* (fr.-gr.) tříkolka *f.* (velo-

Tridentisches Glaubensbekenntnis Tridentské vyznání víry.

Triduum *n.* (lt.) třídenní lhůta.

Trieb (-es, M. -e) *m.* pud *m.*, puzení *n.*; ein unwiderſtehlicher T. zu etw. neodolatelný pud k něčemu; ſeinem T. fröhnen svému pudu hověti; 2. hon *m.*, výhon *m.*; chod *m.*; 3. průhon *m.*; 4. stádo *n.*; 5. pastviště *n.*; 6. prut *m.*, odnož *m.*, odrost *m.*; 7. (wbm.) náhon *m.*; den T. blaſen k honu troubiti; 8. léč *f.*

Triebel (-s, unv. M.) *m.* (b. Böttch.) kyjanka *f.*; 2. koreček *m.* (u kola mlýnského); 3. směska *f.* (pro dobytek); —gericht *n.* (vlt.) soud brtní (včelařský); —meiſter *m.* brtník (včelař) *m.*

Trieb-feder *f.* pružina *f.*; (am Gewehr) pudidlové pero; —feberfuß *m.* pudidlová pata; —grund *m.* podnět *m.*, pobídka *f.*, pohnutka *f.*; —kraft *f.* hybná síla; —mäßig *adv.* z pudu; —rad *n.* hnací kolo; —ſam *adj.* (Boden) plodný; —ſand *m.* sypký písek, sypčina *f.*; —ſtachel *m.* ponaněč *m.*, osten *m.*; —ſtock *m.* srážka *f.*, kladnice *f.*; *pl.* —ſtöcke cevy; —voll *adj.* hybný, živý; —werk *n.* hybostroj *m.*

Trief-augen *pl.* krhavé oči; —äugig *adj.* krhavý, bolooký, tekooký, plačtioký; —äugigkeit *f.* krhavost *f.*; —ein *v.* Triefen.

Triefen mh. kapati, krápati; (v. Augen) krhati, téci; das Blut trieft aus der Wunde krev crčí z rány; es trieft von den Bäumen kape se stromů.

Triefnaß *adj.* naskrz promoklý.

Triel (-es, M. -e) *m.* lalok *m.* (u hovězího dobytka); 2. (Vogel) dytík *m.*

Triennium *n.* (lt.) tříletí *n.*, doba tříletá. [Drieſchfeld.

Trieſch (-es, M. -e) *n.*, —feld *n. v.*

Trieselbeere *f.* střemcha *f.*

Trieur *m.* (fr.) vějka *f.*, mlýnek *m.* (na čištění obilí), samočisť *m.*

Trieze *f.* kláda *f.*; páka *f.*; skřipec *m.*

Trifolium *n.* (lt.) (bot.) trojlístek *m.*, jetel *m.* (*f.*).

Trift (M. -en) *f.* stádo *n.*; 2. pasení *n.*, pastva *f.*; 3. pastviště *n.*; —geld *n.* pastevné (, ého) *n.*; —gerechtigkeit *f.* právo k pasení, pr. pastevné.

Triftig *adj.* důkladný, dostatečný; -keit -ost.

Triftzeit *f.* čas pasení, čas pastvy.

Triga *f.* (lt.) trojspřež *f.* [*pl.*

Trigloidei *pl.* (zool.) kostolícné ryby

Triglyph *m.* (gr.) (Bauk.) trojřízka *f.*

Trigonal-ikositetraeder hexaedriſches (Min.) kazotvar *m.*; oktaedriſches leštěnotvar *m.*; —zahlen *pl.* čísla trigonální, trojúhelničná.

Trigonometr-ie *f.* (gr.) trojúhloměrství *n.*; trojhranoměrství *n.*; —iſch *adj.* trojúhloměrský, trigonometrický.

Trikolon *n.* (gr.) (ſtilſt.) trojverší *n.*, trojčlení *n.* [páska.

Trikolore *f.* trojbarevná stužka n.

Trikot *n.* (*m.*) (fr.) trikot, třítek *m.* (soutkaň *f.*); —ware *f.* pletené zboží.

Trilemma *n.* trilema *f.* (*n.*), trojbor *m.*, trojborný rozsudek.

Trill *m. v.* Drilling.

Triller (-s, unv. M.) *m.* (muſ.) (lt. *trillo*) tryl *m.*, trylek *m.*, drobohlásek, klokot *m.*

Trillern mh. trylovati, trylkovati, hlasem klokotati, hlas drobiti.

Trilling *m.* (mech.) kladnice *f.*, kruhy *pl. m.*; cevy *pl. f.*; *v.* Drehling; 2. (Münze) trojník *m.*

Trillion (M. -en) *f.* trilion *m.*

Trilogie *f.* (gr.) trojhra *f.*

Trimester *n.* (lt.) tříměsíční doba, tříměsíčí *n.* [měr *m.*, tříměří *n.*

Trimet-er *m.*, —rum *n.* (gr.-lt.) tří-

Trinit-as *f.* (lt.) trojice *f.*; —arier (-s) *m.* trojičník, trinitář *m.*

Trink-anſtalt *f.* nápojna *f.*; —bar *adj.* pitný; —bruder *m.* piják *m.*; fig. sklenička, kmotr sklenička, bumbal *m.*

Trink-en mh. píti; (b. Kindern bumbati); střebati, cecati; Waſſer, Milch, Bier, Wein t. píti vodu, mléko, pivo, víno; er trank ein Glas Bier vypil

sklenici piva; auf jmds. Wohlſein ob. Geſundheit t. píti za něčí zdraví; —er *m.* pijce, pijec *m.*; piják *m.*

Trink-feſt *n.*, —gelage *n.* pitka *f.*, pijácká schůzka; —geld *n.* zpropitné (, ého) *n.*; —geſchirr *n.* nádoba picí; —halle *f.* nápojna *f.*; —lied *n.* přípitná (pijácká) *f.*; —luſt *f.* chuť k pití; —ſaal, —ſalon *m.* nápojna *f.*; —ſchale *f.* řápek *m.*, mistička *f.*; —ſpruch *m.* přípitek *m.*, zdravice *f.*; —ſtube *f.* pivna *f.*; —ſucht *f.* pijáctví *n.*; —waſſer *n.* pitná voda, studničná voda.

Trinomium *n.* (gr.) (math.) tříčlen *m.*

Trio (-s) *n.* (it.) trio *n.*, trojhlasná skladba.

Triol-e (M. -en) *f.* (it.) (Muſ.) trojina, triola *f.*; —ett *n.* (Dichtungsform) triolet *m.*

Tripartit *adj.* (lt.) trojdělený; troj-

Tripel-allianz *f.* (lt.) trojspolek *m.*; —ſalz *n.* (chem.) sůl potrojná.

Triphthong *m.* (gr.) trojhláska *f.*

Triplik *f.* (lt.) triplika *f.*, otrojení *n.*

Tripodie *f.* (gr.) třístopí *n.*

Tripp! *int.* cup! dup!

Trippel *m.* trypel, trupel *m.* (hlinka).

Trippeln mh. zdrobna kráčeti, tropkati, cupkati.

Tripper (-s) *m.* (med.) kapavka *f. v.* [Gonorrhoa.

Tripp-trapp! *int.* cupy-dupy!

Tripp-trapp-trull *n.* (Spiel) zavaděčka *f.* (hra s 9 nulami).

Triſektion *f.* (lt.) etnes Winkels (math.) roztrojení *n.*

Triſeln, trieſeln vrávorati.

Triſte *adj.* (lt.) smutný, truchlý.

Tri-ſtichon *n.* (gr.) tříverší *n.*; trojverší *n.*; třiřadí, trojřadí *n.*; —ſtrophon *n.* (gr.) trojsložná báseň; —*syllabus adj.* (grm.) tříslabičný.

Trithionſäure *f.* kyselina trithioničná.

Tritikum *n.* (lt.) *n.* pšenice *f.*

Tritt (-es, M. -e) *m.* krok, kročej *m.*, šlapěje, šlapěj, stopa *f.*; 2. stupátko *n.*, trnož *m.*; —bewegung *f.* nastupování *n.*, šlapání *n.*; šlapot *m.*; pohyb šlapotný; —brett *n.* podnožka *f.*, prkénko *n.*; šlapačka *f.*; —chen *n.* (an einer Kutſche) stupátko *n.*; —hebel, —lich, —ling *m.*, —ſchemel *m.* podnožka *f.*; —welle *f.* (b. Velozipeb) šlapačka; podnožka *f.*

Triumph (-es, M. -e) *m.* (lt.) vítězoſláva, velesláva *f.*, vítězný tah, vítězný průvod, triumf *m.*; T. der Wiſſenſchaft vítěznost vědy; einen T. feiern slaviti skvělé vítězství; —aliſch *adj.* vítězoslavný; —ator (-s, M. -en) *m.* vítěz *m.*, vítězoslav *m.*; —bogen *m.* slavobrána *f.*, vítězná brána, vítězný oblouk; —einzug *m.* vítězoslavný vjezd; —en, —ieren (über etw.) mh. plesati, jásati; vítězosláviti; —feſt *n.* vítězoslava *f.*; —geſänge *n.* vítězoslavná okázalost; —geſang *m.* vítězozpěv *m.*, zpěv vítězoslavný, slavozpěv *m.*; —pforte *f.* slavobrána *f.*; —wagen *m.* vítězský vůz; —zug *m.* průvod vítězoslavný.

Triumvir (-s, M. -e u. -n) *m.* (lt.) triumvir, trojpán *m.*

Trivial *adj.* (lt.) obecný; zobecnělý, zevšednělý, všední, oklepaný; otřelý, uliční; —ſchule *f.* škola triviální, škola obecná, triviálka *f.*; —ſchullehrer *m.* učitel na škole triviální.

Troch-äiſch *adj.* (gr.) trochaický; —äus *m.* trochej *m.* (verš).

Trochiſk-e *f.*, —uſ *m.* (gr.) pokrutka *f.*, trociček, koláček *m.*, caltička *f.*

Trocken *adj.* suchý; uschlý, vyschlý; —e Wäſche suché (uschlé) prádlo; —eſ Holz suché dříví; —er Wechſel (eigener unförmlicher) směnka suchá (svá vlastní mimořádná); —er Patron *v.* Patron; —es Vieh jalový dobytek (který nedává mléka); —e (ob. M.) *f.* suchota, suchost, suchopárnost *f.*; —e *n.* souš, sušina *f.*; —haus *n.*, —kammer *f.* sušírna *f.*; —hautig *adj.* (bot.) mázdrovitý; mázdřitý; —heit *f.* suchost *f.*, suchota *f.*; suché počasí; fig. hubenost *f.*; T. des Mundes (med.) vypráhlost úst; —malerei *f.* suchomalba, tužkomalba *f.*; —platz *m.* sušiště *n.*; —ſaal *m.*, —ſtube *f.* sušírna *f.*

Trockn-en etw. sušiti; mſ. schnouti; —is *f.* sucho *n. v.* Trockenheit; —ung *f.* sušení *n.*

Troddel *m.* třepenka, třásně *f.*

Trödel (-s, ob. M.) *m.* veteš *f.*; vetešnictví *n.*; —bude *f.* vetešnická bouda (kotce); —ei *f.* loudání *n.*, piplání *n.*; vetešnictví *n.*; —gewerbe *n.*, —handel *m.* vetešnická živnost, vetešnický obchod, vetešnictví *n.*; —mann *m.* vetešník *m.*; —markt *m.* vetešní trh.

Trödeln mh. loudati se, piplati se; 2. vetešničiti, veteš prodávati.

Trödel-ordnung *f.* řád vetešní; vetešnický řád; —ware *f.* veteš *f.*; —weib *n.* vetešnice *f.*

Trödler (-s, uno. M.) *m.* vetešník *m.*; 2. louda, loudal *m.*; —handel *m. v.* Trödelhandel.

Trögchen, Trögelchen, Tröglein *n.* necičky *pl.*

Troglodyt (-en) *m.* jamník, jeskyník, houštník, troglodyt *m.*

Trog (-es, M. -e) *m.* stirko *f.*, troky, necky *pl.*; koryto *n.*, žlab *m.*; (med.) žlabový špalek; —apparat *m.* korýtko *n.*

Trogmacher *m.* korytář *m.*

Trokar (-s, M. -e) *m.* (chir.) trokar, trojčep *m.* (fr. *troicart*); —ieren trokarovati. [*f.*, válec *m.*; —en váleti.

Tröl (-es, M. -e) *n.* kotouč *m.*, kladka

Trollblume *f.* (bot.) upolin *m. Trollius.*

Trollen mh. hasteřiti se; *act.* kotáleti; ſich t. kývati se; šmahati se; táhnouti, kliditi se; —e dich! kliď se! hýbej, táhni!

Tromba *f.* (it.) trouba *f.*

Trombe *f.* (fr.-it.) smršť *f.*

Trombone *m.* (it.) pozoun *m.*

Trommel (M. -n) *f.* buben *m.*; die T. ſchlagen ob. rühren na buben tlouci, bubnovati; T. im Ohre bubínek *m.*; Kaffeetr. pražidlo *n.* (na kávu); —baß *m.* bubenní bas; —bauch *m.* břicho jako buben; —fell *n.*, —haut *f.* blána *n.* mázdra bubínková; bubínek v uchu;

—höhle *f.* (im Ohre) bubínková dutina v uchu, bubínek *m.*; —klöppel *m.* palička k bubnování. [bublati, broukati.

Trommeln mh. bubnovati; (v. Tauben)

Trommel-schlägel *m.* palička *f.*; —ſchläger *m.* bubeník *m.*; —ſchnur *f.* napínačka *f.* (na bubnu); —ſieb *n.* síto n. řešeto dvojité; buben *m.*; —ſtock *m. v.* Trommelſchlägel; —ſucht *f. Tympanitis* (med.) nádma *f.* (bubnačka *f.*, bubeník *m.*, větrnost *f.*); —taube *f.* bubláč *m.*, bublák *m.*; —wirbel *m.* víření bubnu.

Trommler (-s) *m.* bubeník *m.*

Trompete (M. -en) *f.* (Trommete, Drommete) trouba, trubka, polnice *f.*; die T. blaſen troubiti; in die T. ſtoßen zatroubiti.

Trompeten mh. troubiti; —baum *m.* trubač *m. Cecropia*; —blume *f.* trubokvět, trubovník *m. Bignonia*; —macher *m.* trubkář *m.*; —ſchall *m.* hlahol trub; —ſchnecke *f.* surmovka *f.*; —ſtoß *m.* zatroubení *n.*; —vogel *m.* trubač *m.*

Trompeter *m.* trubač *m.* [*Psophia.*

Trona *f.* (chem.) trona *f.*

Tropen *pl. v.* Tropus; —länder *pl.* země meziobratníkové, země tropické; —pflanzen *pl.* rostliny podobratníkové, rostliny tropické.

Tropf (-es, M. Tröpfe) *m.* hlupák *m.*, fulpas *m.*; armer Tropf chuďas, chudák, chudinka, ubožák *m.*; 2. *v.* Tropfen.

Tropfbar *adj.* kapalný, kapavý; -er Körper kapalina, kapanina *f.*; —flüſſig *adj.* kapalný. [*pl.*

Tropfbier *n.* slevky, stočky, odkapky

Tröpf-chen *n.* krapet *m.*, kapička *f.* —eln, tropfen mh. kapati, krapati, krápěti; *act.* kropiti, nakapati; es —elt kape, krápe; —elfluppe *f.* kapaná polívka, kapanka *f.*

Tropfen (-s, unv. M.) *m.* kapka *f.*, krůpěj *f.*, krapet *m.*; (architekt. Verzierung) perla *f.*; —mixtur *f.* kapkovina *f.*; —weiſe *adv.* po kapkách.

Tropf-faß *n.* odkapný sud; —glas *n.* (chem.) sklenka kapací; —hübel *m.*, —kufe *f.* odkapný kbelík.

Tröpflein *n.* kapka, kapička *f.*

Tropf-regen *m.* přeháňka *f.* („kape, krápe"); —ſtein *m.* krapník, kapalec *m.*; —ſteinartige Geſtalten tvary krapníkovité n. kapalcovité; —teig *m.* kapanka *f.*, kapání *n.*; —wein *m.* úkapky; počepky *pl.* [mení.

Trophäen *pl. f.* (gr.-lt.) vítězná zna-

Trop-icus *m.* (lt.) (astr.) obratník *m.*; —ſvogel *m.* faeton, nebeř *m. Phaeton aethereus* (zool.); —iſch *adj.* (astr. u. geogr.) tropický, podzvratní, podobratníkový, meziobratníkový; (ſtiliſt.) zástupný, jinoznačný, obrazný (přeroušený), přenešený, odnešený, nevlastní; —us (M. -en) *m.* (gr.-lt.) zástupka *f.*, jinoznačné slovce, jinoznačné rčení.

Troß! *int.* (t.-t.!) cup-cup!

Troß (-ſſes, oh. M.) *m.* zavazadla *pl.*; 2. záskodníci, ztracenci *pl. m.*; T. des Feindes tlupa nepřátel; T. (M. -e) *n.* příhybka, zahybka *f.*; —bube, —junge, —knecht *m.* záškodník, pakostník *m.*, zájezdník *m.*; —pferd *n.* soumar *m.*

Troſt (-es, oh. M.) *m.* potěch, útěcha, odtucha *f.*; —arm *adj.* bezútěšný; —bedürftig *adj.* kdo potřebuje útěchy; —begierig *adj.* útěchy žádostivý; —brief *m.* list těšicí, l. potěšný; —bringend *adj.* potěšný, útěšný, potěšující; —bringer *m.* utěšitel *m.*

Tröſten (einen) těšiti, potěšiti, utěšiti; *st.* odtušiti; tröſte dich! těš se! tröſte ihn Gott! potěš ho Bůh.

Troſt-engel *m.* anděl těšitel.

Tröſter *m.* těšitel *m.* [Troſtlos.

Troſtleer *adj.* útěchyprázdný; *v.*

Tröſt-er, —ing *m.* těšilek *m.*; —ich *adj.* potěšný, těšivý, útěšný.

Troſt-lied *n.* píseň útěchy; —los *adv.* bez útěchy; *adj.* neutěšený, neútěšný; —rede *f.* útěchyplná řeč; —reich *adj.* útěchyplný; útěchohojný, potěšitelný; —wort *n.* slovo útěchy, slovo potěšné.

Tröſtung *f.* potěšení *n.*, potěcha *f.*, útěcha *f.*; -en der heiligen Religion útěcha svatého náboženství.

Tröſtungsvoll, troſtvoll *adj.* útěchyplný.

Troſtwort *n.* slovo útěchy. [plný.

Trott *m. v.* Trab; 2. lis *m. v.* Preſſe; —baum *m.* lisnice, presová kláda.

Trotte *f.* čeřen *m.*, lis *m.*

Trottel *m.* trdlo *n.*, blbec, fulpa *m.*

Trott-eln, —en šlapati, presovati (víno); mh. und mſ. drmoliti se; pařhati; —ganger *m.* šlapač *m.*; —kelter *f.* lisovna *f.*

Trottoir *n.* (fr.) chodník *m.*; —platte *f.* dlaždice chodníková, dlaždička *f.*

Trotz (-es, oh. M.) *m.* vzdor *m.*; drzost *f.*, pych *m.*, pýcha, zpupnost *f.*, zpurnost *f.*; zum T. (einem) navzdor; t. *prp.* (*c. dat.*), t. dem nehledě k tomu, nedbaje na to, vzdor, navzdor (tomu), tomu navzdory; t. alle dem mimo to všechno; *c. gen.* t. aller Einwendungen nehledě na námitky, nedbaje námitek; t. aller Gefahren neohlížeje se na nebezpečí; —bieten vzdorovati.

Trotzen mh. zpěčovati se; einem t. vzdorovati; auf ſeine Macht t. na svou moc spoléhati; mit einem t. hněvati se s kým.

Trotz-ig *adj.* vzdorný, vzdorovitý; —kopf *m.* zpurník *m.*, tvrdohlavec *m.*; —ſinn *m.* zpurnost, vzdornost, vzdorovitost *f.*; —wort *n.* vzdorné slovo.

Troubadour (-s, M. -e) *m.* (fr.), *Trovatore m.* (lt.) trubadur *m.*, milopěvec *m.* (rytířský zpěvec v středověku).

Troublieren (fr.) kaliti. [ská váha.

Troy-Gewicht *n.* (in England) troy-

Trüb, —e *adj.* kalný, mutný, rmutný; pošmourný, mračný, mrakavý, zakabonění; nevrlý, zakalený; —e Augen *pl.* oči kalné, zakalené; —e *f.* pošmournost, zakalenost *f.*; —e *n.* kal, zákal *m.*, zkalenina *f.*, rmut *m.*

Trüben etw. kaliti, zkaliti, zakaliti, pokaliti; kaboniti, zakaboniti; pošmouřiti, zachmuřiti; zkormoutiti; ſich t. ka-

boniti se, mračiti se; es trübt ſich mračí se. [nost, smutnost, truchlost *f.*
Trübnis (oh. M.) *f. et n.* zkormouce-
Trübsal *f. et n.* strast, klopota, lopota, svízel, nehoda *f.*; T. blafen sušiti zuby, v pláči hvízdati, bídou piskati.
Trüb-ſehen *n.* pošlost očí, pošlé oči; —ſelig *adj.* strastný; lopotný; —ſinn *m.* trudnomyslnost *f.*, zkormoucenost mysli; —ſinnig *adj.* zkormoucený, trudnomyslný; —ung *f.* kalení, zkalení *n.*; T. der Bocale smíšení samohlásek.
Truchſeß (-ſſen) *m.* stolník, postolí (, ího) *m.* (truksa *m. st.*); —amt *n.* úřad stolničí. [brav *m.*
Trucht (-eß, oh. M.) *n.* chasa *f.*; 2.
Trudel (-s, oh. M.) *m. v.* Tródel.
Trüffel (M. -n) *f.* homolitka *f.*, lanýž vlaský (francouzský) *Tuber*; —hund *m.* lanýžák *m.*; —jagd *f.* lov lanýžů; —jäger, —ſucher *m.* sběrač lanýžů, lanýžník *m.*; —paſtete *f.* paštika lanýžová, paštika s lanýži; —wurſt *f.* lanýžovec *m.*, lanýžice *f.*; —zucht *f.* pěstění lanýžů, chov l.
Trug (-eß, oh. M.) *m.* klam, podvod *m.*; Lug und Trug klam a mam; —bild *n.* klamný, mámivý obraz; —bolde *f. v.* Afterdolde.
Trüg-en mýliti, klamati; einen t. šiditi, podváděti; —erei *f.* klam, podvod *m.*; šalba *f.*; —eriſch, —liſch *adj.* klamavý, klamný, mylný; šalebný, záludný.
Truglos *adj.* neklamný, klamuprázdný, neošemetný.
Trügſam *adj.* klamavý, šalebný.
Trug-ſatz *m.* klamná věta; šalebná věta; —ſchluß *m.* (pbiloſ. u. muſ.) klamný závěrek; —werk *n.* klam *m*
Truhe (M. -n) *f.* truhla *f.*
Trulle *m. et f.* (Schimpf.) trulant *m.*, trulda *m.*, hňup *m.*
Trumeau (M. -s) *m. et n.* (fr.) pilíř zrcadelný; veliké zrcadlo mezi dvěma okny.
Trumm (-eß, M. Trümmer) *m. et n.* okusek; oharek *m.*; 2. (Web.) třísně, třásně *f.*, přírostek *m.*; *pl.* Trümmer rozvaliny, ssutiny, zříceniny, zbořeniny, trosky *pl.*; zu Trummern gehen rozvaliti se; zříditi se, zkázu vzíti. [*m.*
Trümmergeſtein *n.* svalina *f.*, jesep
Trümpeln *v.* Trippeln.
Trumpette *f. v.* Trompete.
Trumpf (-eß, M. Trümpfe) *m.* (im Kartenſpiele) trumf *m.*; einen T. ausſpielen trumf(a) vynášeti, tr. vyhoditi; T. fig. štilec *m.*, šňupka *f.*; výprask, výřezek, výlupek *m.*; —en trumfem přebiti.
Trumſelig *adj.* závrativý.
Trunc-atus (lt.) *adj.* (bot.) uťatý, tupý; —us *m.* (lt.) (zool.) dřík *m.* (těla); (bot.) kmen *m.*
Trunk (-eß, oh. M.) *m.* pití *n.*, jedno napití, zuňk, doušek *m.*; nápitek *m.*; einen guten T. tun hodný doušek udělati; einen guten T. bekommen dobrý nápoj dostati; dem —e ergeben pití oddaný; —bold, —enbold *m.* pijan *m.*, ochlasta *m.*
Trunken *adj.* opilý, podnapilý; fig. (vor Freude) opojený (k. př. radosti); —heit *f.* opilství *n.*; eingealtete T. zastaralé n. vkořeněné opilství; —heits-geſetz *n.* zákon proti opilství. [*n.*
Trupp (-eß, M. -e) *m.* tlupa *f.*; hejno
Truppe *f.* zástup *m.*, tlupa *f.*
Truppen *pl.* (oh. Einzahl) vojsko *n.*; *pl.* vojska; —abteilung *f.* díl vojska, oddělení vojenské; —körper *m.* sbor vojska; —weiſe *adv.* po zástupích, v tlupách. [n. výlučné).
Trust *m.* (engl.) družstvo *n.* (závodní
Trut-hahn *m.* čopan, krocan, krůťák, indian, morák *m.*; —henne *f.* čopka *f.*, krůta, trůta, morka *f.*; —huhn *n.* čopče, krůtě (ěte) *n.*
Trutz (-eß) *m.* vzdor *m.*; *v.* Trotz; Schutz- u. —bündnis spolek chranný i branný, spolek k obraně i k útoku *v.* Schutzbündnis. [*m.* čákař *m.*
Tſchako *m.* čáka *f.*, čako *n.*; —macher
Tſchäppen třepati dlaní [nellen.
Tſchinellen *pl.* (muſ.) talíře *v.* Cí-
Tſchuber *m.* čupryna *f.*
Tuba *f.* (lt.) tuba, trouba *f.* [Trüffel.
Tuber *n.* (lt.) hlíva, bulva *f.*; hlíza *f. v.*
Tuberk-el *f.* (am Knochen) hrbolinka, uzlinka *f.*; —eln *pl.* tuberkule *f.*, krupičkovina *f.*; —ulin *n.* tuberkulin *m.*; —uloſe *adj.* tuberkulosní; —uloſe *f Tuberculosis* (med.) tuberkule plic.
Tuberos-e *f.* bambule *f.*, cibule rostlinná; —itas *f.* (lt.) hrbol *m.*; —us *adj.* bambulinatý, hlíznatý.
Tubul-atretorte *f.* (mech.) křivule zahrdlitá; —iert zahrdlitý; —us *m.* (chem.) hrdlo *n.* [dalekohled *m.*
Tubus *m.* (lt.) (phyſ.) trouba *f.*; 2.
Tuch (-eß, M. Tücher) *n.* sukno *n.*; 2. šat *m.*, roucho *n.*; 3. šátek *m.*; fig. liederliches T. dareba *m.*, nedbalec *m.*; —ballen *m.* balík sukna; —bereiter *m.* připravovač sukna.
Tüch-el *n.* šátek *m.*; —en sukno dě-
Tuchen *adj.* soukený. [lati.
Tuch-ende n. okraj, okrajek *m.*, krajina *f.*, šlak *m.*; —fabrik *f.* suknárna *f.*, továrna na sukno; —fabrikant *m.* továrník suken; —händler *m.* suknář, soukeník *m.*; —farbe *f.* šátka soukenická; —lauben, —laſar *m.* soukenice *pl. f.*; kotce soukenické; —macher *m.* soukeník *m.*; —motte *f.* soukeníček *m.*; —ſchere *f.* postřihačské nůžky *pl.*; —ſcherer *m.* postřihač *m.*
Tüchtig (zu etw.) *adj.* hodný, vhodný, řádný, spůsobný k čemu; statečný, důkladný; zdatný; —er Beamte důkladný úředník; t. *adv.* hodně, řádně; důkladně; —heit *f.* vhodnost, zdatnost *f.*, řádnost *f.*
Tuchweber *m. v.* Tuchmacher.
Tück (-eß, M. -e) *m.* lesť *f.*; —e *f.* potutelnost, potměšilost *f.*; —iſch *adj.* potutelný, potměšilý.
Tuckmäuſer *m. v.* Duckmäuſer.
Tuff *m.* (geol.) tuf *m.*, trol (i) *f.*; —bildung *f.* tvoření tufu; —ſtein *m.* trolivec *m.*

Tugend (M. -en) *f.* ctnost *f.*; —bild *n.* obraz ctnosti; —haft, —ſam *adj.* ctnostný, ctnostlivý; —krämer *m.* fig. licoměrník *m.*; —leben *n.* ctnostný život; —lehre *f.* náuka o ctnosti; —finn *m.* ctnostnost *f.* [*m.* (Pfeffervogel).

Tukan (-s, M. -e) *m.* tukan, pepřovec

Tulich *v.* Tunlich.

Tüll *m.* tyl *m.*, síťkovina *f.* (síťková [tkanina).

Tülle *f. v.* Dille (Düle).

Tulpe (M. -n) *f.* tulipán *m. Tulipa.*

Tulpen-baum *m.* liliovník obecný *Lyriodendron tulipifera*; —birn *f.* tulipánka *f.*; —blume *f.* trubovník *m.*; —zwiebel *f.* cibulka tulipánová.

Tumba *f.* (lt.) náhrobek *m.*, hrobka *f.*

Tummel (-s, oh. M.) *m.* závrať *f.*; *v.* Taumel; 2. napilost *f.*, opice *f.*; 3. shon; chvat *m.*; —bahn *f.*, —platz *m.* rejdiště, harciště *n.*

Tummel-n uh. rejditi, harcovati; prohánětí koho; ſich t. rejditi, honcovati se; pospíšiti si (tumlovati se); —platz *m.* rejdiště, hřiště *n.*

Tummler, Tümmler *m.* rejdič, rejdil *m.*, harcovník *m.* (tumlíř *m.*).

Tümpel, Tümpfel (-s, unv. M.) *m.* tůně *f.*, prohlubeň *f.* [(ženských).

Tumpf (-es, M. -e) *m.* úklonek *m.*

Tumult (-es, M. -e) *m.* (lt.) povyk *m.*, hluk *m.*; zbouření, pobouření *n.*; výtržnost *f.*, shluk *m.*; —uant (-en) *m.* povykář, povykovač; křikloun; buřič *m.*; výtržník *m.*; —uariſch *adj.* povyčný; bouřlivý; výtržný.

Tun (ich tue, du tuſt, er tut, wir, ſie tun; er tat; getan; tu (tue)! dělati, činiti, konati, robiti (*st.* díti = dicti, dějati); mit jmd. zu t. haben míti s někým jednání (řízení); es iſt mir darum zu t. jedná se mi o to; was iſt da zu t.? co tu počíti? co tu dělati? es tut mir leid je(st) mi líto; es tut mir weh to mě (mne) bolí; das tut nichts to nic nedělá (to nic neškodí); geſagt getan jak se řeklo, tak se stalo; es iſt darum getan je po tom veta! tue, wie du geſagt haſt! učiň, jak jsi pravil! [pačok *m.*

Tünche *f.* obmítka *f.*, bílení *n.*,

Tünch-en obmítati, obvrhovati; bíliti; —er *m.* bělič *m.*

Tünch-kalk *m.* obmítkové vápno; —pinſel *m.* natěrací štětka; —werk *n.* obmítka *f.*

Tungstein *m.* těžík, chvořík *m.*

Tunika *f.* (lt.) podvěška *f.* (bot.); suknice *f.*; T. *conjunctiva* (im Auge) *v.* Bindehaut; —ta *pl.* (zool.) pláštěnci (červi). [zdárník *m.*

Tunichtgut *m.* ničema, nezbeda, ne-

Tunk-e (M. -en) *f.* omáčka *f.*, jícha *f.*; —en (etw., in etw.) omočiti, namočiti, smočiti, namáčeti, smáčeti do něčeho; —form *f.* b. Lichtziehen putýnka, putnice *f.*; —maſſe *f.* máčivo *n.*

Tunlich *adj.* možný (co lze dělati n. učiniti); —it dle nejvyšší možnosti, co nejvíce možno; nach —keit dle možnosti.

Tunnel (M. -s) *n.* (engl.) tunel *m.*, cestovod *m.* (podzemní).

Tüpf, Tup, Tupf (-es, M. -e) *m.*, —chen *n.*, Tüpfel *n.* tuk *m.*, tečka *f.*, kropinka *f.*; —eln tečkovati, kropinkovati; —eln, tupfen tukati, šťouchati; —lein *n.* an der Bohne tečky, krapinky *pl.*

Tür (M. -en) *f.* dvéře *pl.* (*gen.* dveří); in der T., zwiſchen der T. ve dveřích; hinter der T. za dveřmi; kehre vor deiner eigenen T.! zametej na vlastním prahu! (před vlastními dveřmi); —angel *f.* stěže *pl.*; —angelweit *adv.* dokořán (otevřeno); —band *n.* závěsa *f.*

Turban (-es, M. -e) *m.* (türk.) turban *m.*

Turbellaria *pl.* (zool.) červi vířeční.

Turbieren (lt.) znepokojovati; rušiti.

Turbine *f.* (fr.) (mech.) řinák *m.*, turbina *f.*

Tür-drücker *m.* klika u dveří; péro (pružina) otvírací; —einfaſſung *f.* obruba u dveří.

Turf *m.* (engl.) závody, dostihy *pl.*

Tür-flügel *m.* křídlo (polovina) dveří; —füllung *f.* výplň dveří; —futter *n.* podpažení dveří; —gerüſt *n.* podvoj *f.*; podboj *f.*; —geſims *n.* římsa nade dveřmi; —griff *m.* klika *f.*; —huter *m.* dveřník *m.*

Türk-e (-en, M. -en) *m.* turek *m.*; —enbund *m.* turban *m.*; —enfopf *m* dýně *f.*, plucar, turek *m.*; —iſch *adj.* turecký; —iſche Bohne fazol *m.*, fizole *f.*

Türkis (-ſſes, M. -ſſe) *m.* tyrkys *m.* (drahý kámen).

Tür-klinge *f.* klika u dveří; —klopfer *m.* klepátko (u dveří). [(věže) *f.*

Turm (-s u. -es, M. Türme) *m.* věž

Turmalin (-s, M. -e) *m.* turmalín *m.* (kámen). [střecha na věži.

Turm-bau *m.* stavba věže; —dach *n.*

Türm-chen, —lein *n.* věžička *f.*; —en věžiti fig. pnouti se, vypínati se, strměti; —er *m.* věžný, hlásný *m.*

Turm-falke *m.* poštolka *f. Falco tinunculus*; —fenſter *n.* okno věžové, okno ve věži; —hoch *adj.* vysoký jako věž, věžitý; —ig *adj.* věžnatý, mnohověžný; —knopf *m.* báně na věži, makovice *f.*; —mühle *f. v.* Windmühle; —ſchiff *n.* koráb věžitý; —ſchwalbe *f.* rorýs *m. Hirundo* (*Cypselus*) *apus*; —uhr *f.* hodiny na věži; —verließ *n.* vězení *n.*, hladomorna *f.*; —wächter *m.*, —wärter *m. v.* Türmer; —warte *f.* hláska *f.* (*st.*); —zinne *f.* cimbuří *n.*

Turnanstalt *f.* tělocvična *f.*

Turnen tělocvik provozovati, cvičiti, turnovati; das T. tělocvik, silocvik *m.*

Turner (-s, unv. M.) *m.* turnér *m.*; (*sl.* borec *m.*), turnérství *n.*

Turnier (-s, M. -e) *n.* turnaj *m.*, kolba *f.*, sedání *n.*; zápas *m.*; —brief *m.* povolení k turnaji; —en uh. kláti, turnajiti; v turnaji zápasiti, sedati s kým; fig. buráceti, hřmotiti; —er *m.* turnajník, turnajec *m.*, kolec *m.*; —knecht *m.* ohradník *m.*; —platz *m.* turnajiště *n.*, kolbiště *n.*; —vogt (—fönig) *m.* starosta turnajský.

Turn-kreis *m.*, —gau *m.* župa turnérská; —kunſt *f.* umění tělocvičné, u.

silotužné; —lehrer *m.* učitel, cvičitel tělocviku; —platz *m.*, —ſchule *f.* tělocvična *f.*; —übung *f.* cvičení silotužné.

Turnus *m.* (lt.) oběh *m.* (turnus *m.*).

Turn-verein *m.* spolek tělocvičný; —wart *m.* náčelník tělocvičný.

Tür-pfeiler *m.* pilíře průčelní, leziny *pl.*; —pfoſte *f.* veřeje, dveřeje *pl. f.*; —riegel *m.* závora *f.*; —ſchwelle *f.* prah u dveří; —ſteher *m.* dveřník *m.*, přídveřník *m.*; —ſtock *m. v.* Türpfoſte; —ſturz *m.* podvoje *f.*

Turtel-n cukrovati, vrkati; —taube *f.* hrdlička *f. Columba turtur.*

Tür-verkleidung, —bekleidung *f.* obložka n. obložení dveří, obdveří *n.*; —verſchalung *f.* zabednění dveří; —zarge *f. v.* Türgerüſt.

Tusch! *int.* vzhůru, na zdraví, na slávu; T. *m.* tuš *m.*, zdravice *f.*, slavné zatroubení.

Tusch *m.*, —e *f.* tuš *f.*, čerň *f.*; —en, —ieren tušovati, tuší n. tušem rejsovati; —fäſtchen *n.* tušovníček *m.*; —manier *f.* spůsob tušování, tušovací rytectví, tušová manýra; —ſchale *f.* mistička na tuš.

Tusculanum *n.* fig. zátiší *n.*

Tussis *f.* (lt.) kašel *m.*; *T. convulsiva v.* Pertussis.

Tute ob. Tüte, Düte (M. -n) *f.* kornout, schnoutek, svinoutek *m.*; (bot.) botka *f.* [—frau *f.* kmotra *f.*

Tuter (-s, unv. M.) *m.* kmotr *m.*; **Tutor** *m.* (lt.) poručník *m.*; —ium *n.* poručenství *n.* [*v.* Zitze (Titte, Dutte).

Tuttel (M. -n) *f.* cecek *m.* (koza *f.*)

tutti (lt.) všickni; *tutti frutti* fig. směs *f.*, všelicos; sebranka *f.*

Twiete *f.* (Zwiſchengäßchen) souhrada *f.*

Tylo-ma *n.*, —ſis *f.* (gr.) mozolnost *f.*; —*poda pl.* (zool.) mozoloprstí; —tiſch *adj.* mozolný. [Windſucht.

Tympanitis *f.* (Kkht.) *v.* Trommelſucht,

Typ-e *f.* (z. B. des Zuckers) druh *m.*; —en *pl.* písmenka, literky tiskařské; *v.* Typus; —enapparat *m.* stroj písmenkový.

Typhineae *pl.* (bot.) orobincovité.

Typhlina *pl.* (gr.) (zool.) blbooci (plazi). [tyfosní.

Typhös *adj.* hlavničný, hlavničkový,

Typhus *m.* (gr.) (med.) tyf *m.*, tyfus *m.*, hlavnička *f.*

Typisch *adj.* rázojovný, rázovitý, svérázný, výrazný, určitý; významný; (theol.) předznamenaný.

Typograph (-en) *m.* (gr.) typograf *m.*, knihtiskař *m.*; —ie *f.* knihtiskařství (knihtlačitelství) *n.*; —iſch *adj.* typografický, knihtiskařský (knihtlačitelský); -e Ausſtattung knihtiskařska úprava.

Typus (M. Typen) *m.* (gr.) typ *m.*, ráz *m.*; (theol.) předznam *m.*, předznámka *f.*

Tyrann (-en, M. -en) *m.* (gr.) tyran, *m.*, ukrutník *m.*; —ei *f.* tyranství *n.*; —iſch *adj.* tyranský, krutý, ukrutný; —iſieren tyranisovati, krutě s někým nakládati; krutě vládnouti.

Tyro *m. v.* Tiro.

Tyrolienne *f.* (fr.) tyrolská (píseň).

U.

Übel *adj.* (übler, übelſte) zlý; odporný, nepřijemný, nemilý; *adv.* zle, těžko, mdlo; mir iſt ü. mně je těžko, špatně, nanic, mně je mdlo; mně není dobře; ich werde ü. chce se mi zvracet, vrhnout; etw. ü. nehmen, für ü. halten za zlé pokládati; Ü. (-s, unv. M.) *n.* zlo *n.*, zlé *n.*, nehoda *f.*, vada *f.*

Übel-berüchtigt *adj.* zlopověstný, zle pověstný; —geſinnt zlomyslný; —keit *f.* zlota *f.*, těžkost *f.*; ich habe —keiten mně je špatně, těžko (chce se mi vrhnout); —klang *m.* (muz.), —laut *m.* (ſtil.) zlozvuk *m.*; —launig *adv.* ve zlé míře, ve špatném rozmaru; —ſtand (-es, M. —ſtände) *m.* nesnáz *f.*, těžkost *f.*; vada *f.*, nedostatek *m.*; překážka *f.*, neslušnost *f.*; zlořád *m.*; —tat (M. -en) *f.* zlý skutek, zlý čin; —täter *m.* pachatel (zlých skutků); vinník *m.*; zločinec *m.*; —wollend *adj.* zlomyslný; -er *m.* zlomyslník *m.*

Üben jmd. (in einer Sache) cvičiti koho v čem; in den Waffen ü. cvičiti ve zbrani; ein Verfugnis ü. konati, vykonávati právo; užívati práva; Rache ü. pomstu konati; mstiti se; Recht u. Gerechtigkeit ü. právo a spravedlnost vykonavati; ſich ü. (im Tanzen, Reiten, Fechten uſw.) cvičiti se.

Über *prp. c. acc.* nad; na; přes; o; s strany, v příčině něčeho; ü. alle Berge, über Berg und Tal přes hory a doly; ü. Land und Meer zemí a mořem, po zemi i po moři; světem letem; ü. die Beſchwerde eine Tagfahrt anordnen na stížnost n. k stížnosti stání nařiditi; ü. den Schätzungspreis bieten podávati nad cenu odhadní; Quittung ü. 10 Kronen kvitance na 10 korun; ein Verzeichnis ü. die Schriften seznam spisů; über etw. nachdenken o něčem rozmýšleti; etw. ü. die vorläufige Einvernahme des Gegenteils entſcheiden rozhodnouti něco po vyslechnutí strany druhé; Vorſchriften ü. das mündliche Verfahren předpisy v příčině ústního líčení pře, předpisy o ústním přeličení; etw. ü. ſich nehmen vzíti něco na sebe; ü. ein Jahr im Arreſte ſitzen seděti ve vězení déle jednoho roku, přes rok; heut ü. ſechs Tage ode dneška za šest dní; über's Jahr za rok, přes rok, napřesrok; ü. die Mahlzeit přes oběd; ü. die Nacht, die

Nacht ü. přes noc; ü. Maß nad míru, přes příliš; ü. alle Erwartung nade n. mimo všecko očekávání; Schuld ü. Schuld dluh na dluh; II. *c. dat.* ü. der Stadt nade městem; ü. der Tafel, ü. Tische mezi obědem, mezi hostinou; ü. dem Flusse wohnen bydleti za řekou; sie vergessen mich ü. ihm pro něho zapomínají na mne; III. *adv.* ü. und ü. na překot; es geht alles bunt ü. chodí to všecko zmateně.

Über-ackern přeorati; —all *adv.* všude, všady, veskrz; ü. hin na vše strany; všelikam; fig. Vetter Ü., der alte Ü. všudybyl; —antworten einem etw. odevzdati komu co (dědictví); —antwortung *f.* (der Verlassenschaft) odevzdání *n.* (pozůstalosti); —arbeiten přepracovati *v.* Umarbeiten; —ärmel *m.* svrchní rukáv; —aus *adv.* převelmi; příliš; náramně, nesmírně, pře-; ü. schön překrásný; velekrásný; —bau *m.* vrchní stavba; 2. přečnívající stavba; nadstavek *m.*; —bauen stavěti nad něčím; —bein (-es, M. -e) *n.* navní kost; —bieten jmd. durch etw. někoho v něčem předstihnouti; překonati, převýšiti; ü. (mehr bieten) více podávati, výše podávati; (den Preis überjannen) přepínati, přetahovati; —binden převázati; —blättern eine Stelle přehlídnouti něco v knize; 2. ein Buch ü. probírati listy; —blattung *f.* (b. Zimmerm.) přeplatování *n.*; —bein (-es, unv. M.) *n.* zbytek, ostatek, pozůstatek *m.*; —blick *m.* přehled, rozhled *m.*; —bot *n.* vyšší nabídka; 2. přílišná nabídka; —braue *f.* obočí *n.*

Überbring-en einem etw. někomu něco přinesti; podati, dodati; —er *m.* (einer Sache) přinosce, dodatel, dodavatel; doručitel *m.*; ü. eines Wechsels ukazatel *m.*; ein auf den Ü. lautender Wechsel směnka svědčící doručiteli; —ung *f.* přinesení *n.*

Überbrücken (einen Fluß) mostem překlenouti (řeku), most postaviti (přes řeku).

Überbürd-en (jmd. mit Arbeiten, Steuern) přetížiti, přetěžovati (pracemi, daněmi); —et přetížen, a, o, ý; —ung *f.* přetížení *n.*

Überbürsten štětkou (n. kartáčem) očistiti, přečistiti.

Über-chlorsäure *f.* kyselina chlořistá; —chlorsaure Salze *pl.* chlořistany; —dach *n.* předstřeší *n.*, předstřešek *m.*; —dauern přetrvati; —denken přemysliti; rozvážiti co; rozvažovati o něčem, přemítati na mysli; —dienen přesloužiti, přesluhovati (o úřednících); —dies *adv.* nad to, nadtof, mimo to; —drehen přetočiti; —druck *m.* (Typ.) přetisk *m.*; 2. příčník *m.*; —drucken přetisknouti; —druß (-sses, oh. M.) *m.* nechuť, nelibost *f.*, znechutění *n.*, omrzení *n.*, omrzelost *f.*; —drüssig *adj.* omrzelý, promrzelý.

Übereck (überecks) *adv.* napokos; napříč; fig. bez ladu a skladu.

Übereil-en eine Sache s něčím n. na něco kvapiti, ukvapiti s čím; sich ü. ukvapiti se s něčím; překvapiti se, přenáhliti se s něčím; ein —tes Verfahren ukvapené n. přenáhlené jednání; —ung *f.* ukvapení *n.*; aus Ü. etw. tun v ukvapenosti n. přenáhlenosti jednati.

Übereinander *adv.* stejně; —ander *adv.* nad sebou, jedno na druhém, jedno přes druhé, horempádem; —kommen (mit einem in etwas) snesti se, smluviti se oč, shodnouti se, zůstati na čem; Ü. *n.*, —kunft *f.* snešení *n.*, úmluva *f.*, shoda *f.*, doh odnutí *n.*, srozumění *n.*

Übereinstimm-en srovnati neco s čím; mh. (in etw., mit etw.) shodovati se, srovnávati se s čím; *v.* Übereinkommen; —end *adj.* souhlasný, shodný; —ung *f.* srovnání *n.*, srovnalost, shoda *f.*

Übereintreffen mh. shodnouti se; das trifft darin ob. damit überein to se s tím shoduje.

Über-fahren (einen Fluß ob. über einen Fluß) převážeti, přeplavovati (přes řeku); jmd. ü. zajeti, přejeti koho; —fahrt *f* převoz, přívoz *m*; —fahrtsgebühr *f.* převozné (, ého) *n.*; —fall *m.* přepadení, přepadnutí *n.*, přepad *m.*, nájezd *m.*; —fallen jmd. (den Feind) přepadnouti, napadnouti koho; von Räubern ü. werden přepaden býti od loupežníků (loupežníky); von einer Krankheit ü. werden zachvácen býti nemocí; vom Schlafe ü. werden přemožen býti spaním; —fangglas *n.* (chem.) sklo podjímané n. podejmuté; —färben přebarviti; —fein *adj.* nesmírně jemný, velejemný, veletenký; —fließen *act.* politi, zaliti; mf. u. mh. přetékati; —flügeln (den Feind) obejíti n. zaskočiti (*germ.* překřídliti, okřídliti) nepřítele; jmd. ü. předstihnouti koho

Über-fluß (-sses, oh. M.) *m.* (an etw.) nadbytek *m.*; *st.* obilí *m.*); —flüssig *adj.* zbytečný, nadbytečný.

Überflut *f.* zaplavení *n.*, záplava *f.*,

Überfracht *f.* přebraný náklad; —gebühr *f.* plat z přebraného nákladu.

Überfressen sich přežrati se, příliš se nažrati.

Über-fuhr (M. -en) *f.* převoz, přívoz *m.*; —führen etw., einen převesti; převezti; fig. jmd. ü. přemoci koho důkazy; překonati koho; ü. durch Zeugenschaften usvědčiti koho v čem.

Überfuhrs-gebühr *f.* plat za převoz, převozné, přívozné (, ého) *n.*; —ordnung *f.* přívozní řád; —stange *f.* bidlo *n.*, sochor *m.*

Überführung *f.* převedení *n.*; 2. převození *n.*; 3. usvědčení *n.*; —sstück *n.* kus n. článek provoděcí n. usvědčovací.

Überfüll-e *f.* přeplněk, nadbytek *m.*; —en etw. přeplniti; —ung *f.* přeplnění *n.*

Überfüttern (d. Vieh) příliš nakrmiti, překrmiti.

Übergabe *f.* odevzdání *n.* (vzdání čeho); Ü. einer Festung vzdání pevnosti.

Übergabs-akt *m.*, —geschäft *n.* odevzdání *n.*; —protokoll *n.* odevzdací protokol; —tag *m.* den odevzdání.

Übergang (-es, M. -gänge) *m.* přechod *m.* (přes něco, přes řeku; k něčemu, k myšlence; z něčeho do něčeho); přecházka *f.*

Übergangs-gebilde *n.* útvary přechodné; —gebirge *n.* horninstvo přechodně; druhohoří *n.*; —granit *m.* druhožula *f.*; —kalkſtein *m.* druhovápno *n.*; —laut *m.* hláska přechodná; —periode *f.* doba přechodu, d. přechodná; —punkt *m.* přechodiště *n.*; —ſtadium *m.*, —zuſtand *m.* přechodný stav; —ſtempel *m.* (Pošt-) přechodní kolek; —zeit *f.* čas přechodu, čas přechodný.

Übergären překypěti, vykypěti.

Übergeb-en einem etw. odevzdati, dodati komu co; ü. (einreichen) podati; dem Feinde die Stadt ü. vzdáti město nepříteli; ſich ü. dáviti, vrhnouti; —er *m.* odevzdávající *m.*, dodávající *m.*, odevzdavatel, dodatel, doručitel *m.*

Über-gebogen přehnutý; (bot.) nicí; —gebühr *f.* (co jest nad naležitost, nad míru), přeplatek *m.*, nadměrek *m.*

Übergeh-en etw. pominouti čeho n. koho, opominouti něco; etw. mit Stillſchweigen ü. pominouti něčeho mlčením; auf jmd. ü. přejíti na koho, přecházeti; der Schaden und Nutzen geht auf den Käufer über užitek i škoda jde na kupujícího; zum Feinde ü. přejíti k nepříteli; zu einer anderen Religion ü. přestoupiti, dáti se na jinou víru; in etw. anderes ü. přejíti, přecházeti k něčemu jinému; eine Rechnung ü. prohlédnouti; die Augen gehen ihm über oči se mu zalévají (slzami); —end *adj.*, přechodný; -es Zeitwort přechodné časoslovo; —ung *f.* pominutí *n.*, opominutí *n.*; mit Ü. der Obrigkeit opominouc vrchnost.

Über-geld *n.* příplatek *m.*; —gelehrt přeučený; —genug *adv.* více než dost; přespříliš; —genuß *m.* nadpožitek *m.*; (Rechn.) přeběrek *m.*; —geordnet nadřízený, představený; —gerollt svinutý; —gewächs *n.* (chir.) vyrostlina *f.*, přírostek *m.*; —gewicht *n.* vývažek *m.*; převažek *m.*; (Überlegenheit) větší moc; větší platnost; převaha *f.*; —gewinn *m.* nadbytný zisk n. výtěžek; —gießen etw. politi; 2. přeliti; —glaube *m.* přílišná víra; —glücklich *adj.* přešťastný; —greifen přehmátnouti, přechvátnouti; 2. nadhmátnouti. [—en přechvácený.

Übergriff *m.* přechvat, přehmat *m.*; **Über-groß** *adj.* nárámný, nesmírný; převeličený, příliš veliký; —gut *adj.* předobrý; —halten einen (b. Hdl.) někoho předražiti; —handnehmen zmoci se, zmáhati se, rozmáhati se; —hang (-es, M. -hänge) *m.* převěsa *f.*, převislina *f.*; opona *f.*; pavlač *f.*; —hangen viseti přes něco; —hängen etw. pověsiti nad něco, p. nad něčím; —hangend *adj.* převislý; —hau *m.* stařina *f.*; —haufen (einen mit Arbeiten) zanesti, zahrnouti, zahrnovati koho pracemi; —haupt *adv.* vůbec; —heben etw. přendati, přenesti; einer Sache ü. zbaviti koho čeho; ſich ü. přeceňovati se; 2. strhati se, namoci se; (überhoben strženo, namožen, a, o, ý); —helfen einem pomáhati komu; —himmliſch *adj.* rajský; —hin *adv.* mimo; 2. povrchně; —hoch *adv.* náramně vysoko; převysoko; —holen einen předhoniti, předstihnouti koho; die Segel ü. plachty nadržovati; —hören etw. přeslechnouti; einen ü., einem etw. ü. vyslýchati koho (umí-li úlohu atd.); —hupfen etw. přeskočiti; —irdiſch *adj.* nadzemský, nadpozemský; —jagen (die Pferde) uhnati strhati (koně); —jährig, —jährt *adj.* [stárlý; —kehr *f.* úhrabky, hrabky *pl.*; —klappen etw. překlopiti.

Überkleid *n.* svrchní oděv, sv. šat; —et (eine Wand mit Tapeten) potažený.

Über-klug *adj.* přemoudřelý; —kochen převařiti; 2. ü. mh. kypěti (vařiti se a přetékati); —kommen mh. dostati, dosáhnouti čeho, obdržeti něco; wir konnen über den Fluß nicht ü. nemůžeme přejíti řeku, nemůžeme se dostati přes řeku; —kraft *f.* plnosilí *n.*; přebytečná síla.

Überkrag-en eine Mauer zeď vypustiti; —ung *f.* vypuštění *n.*, výpustek *m.*

Über-kriechen přelezti; —kunft (oh. M.) *f.* přijetí, přijmutí *n.*; smlouva *f.*, úmluva *f.*, ujednání *n.*, dohoda *f.*

Überlad-en etw. přeložiti kam; (einen Wagen) přeplniti, přetížiti, přílišným nákladem zatížiti, příliš mnoho naložiti; den Magen ü. přeplniti žaludek; ü. *adj.* přeplněný; —ung *f.* přeplnění *n.*, přetížení *n.*

Überlagboden *m.* (Bauk.) strop *m.*

Überland *n.* ostrov *m.*; —gründe *pl.* sedlské nadbytečné pozemnosti; —poſt *f.* zámořská pošta.

Über-lang *adj.* příliš dlouhý; —laſſen einem etw. pustiti, propustiti, zůstaviti komu co; přepustiti co; postoupiti komu čeho. [—en přetížiti.

Überlast (oh. M.) *f.* přílišná tíže;

Über-läſtig *adj.* příliš obtížný; —latten přelatovati.

Überlauf *m.* svrchní paluba (na lodi); —en jmd. wegen etw. nabíhati na koho o něco; zum Feinde ü. přeběhnouti, přebíhati k nepříteli; es überläuft mich ein Schauer běží po mně mráz.

Über-läufer (-s, unv. M.) *m.* přeběhlec *m.*, přeběhlík; zběh *m.*; —laut *adv.* velmi nahlas; co hrdlo stačí.

Überleb-en jmd. přetrvati, přečkati koho; der andere —ende Ehegatte druhý na živě zůstalý choť; —engröße *f.* nadživotní velikost.

Überleg-en etwas přeložiti; 2. považiti čeho, uvážiti něco u sebe n. při sobě, přemítati; rozvážiti, rozmysliti si něco, rozmysliti se na něco; ü. (-er, -ſte) *adj.* (in einer Sache) mocnější, silnější; einem ü. ſein předčiti koho čím; —enheit *f.* převaha *f.*; —laut *adj.* rozvážlivý; —t rozmyšlený, rozvážený; —ung *f.* rozmysl *m.*, rozvaha *f.*, rozvažování, uvážení *n.*; genaue Ü. aller Umſtände bedlivé uvážení všech okolností;

mit reifer Ü. handeln s dobrým rozmyslem něco činiti; eine Frist zur Ü. begehren žádati za lhůtu na rozmyšlenou; —ungsfrist *f.* čas n. lhůta na rozmy-

Überlei *adj.* (vlt.) zbytečně. [šlenou.

Über-leiten převesti; —leſen etw. zběžně pročisti.

Überliefer-n jmb. dostaviti, postaviti, dodati koho, odevzdati k.; etw. einem ü. dodati, podati něčeho (něco), odeslati něco někomu; —ung *f.* (Tradition) podání *n.* (ústní), tradice *f.*; —ungslehre *f.* náuka ústně podávaná.

Über-listen einen přelstiti koho; —machen etw. předělati; 2. einem etw. ü. odevzdati, odkázati někomu něco; —macht (oh. M.) *f.* přemoc *f.*, přesila *f.*; —mächtig *adj.* příliš mocný; přemocný; *adv.* příliš, nad míru; —mahlen přemleti; —malen přemalovati.

Übermangan-säure *f.* kyselina nadmanganová; —ſaure Salze *pl.* nadmanganany.

Übermann *m.* (Übermann, Übmann) rozsudí *m.*; 2. starosta, předseda *m.*; —en einen přemoci koho.

Über-maß (-es, oh. M.) *n.* přílišnost *f.*, co jest nad míru, nad náležitost, nadměrek *m.*, nadbytek *m.*; alles Ü. iſt ſchädlich všeho moc škodí; —mäßig *adj.* přílišný; nesmírný; náramný; (Muſ.) zvětšený; —mäſten překrmiti; —meeriſch *adj.* zámořský; —meiſtern překonati koho; —menge *f.* přílišnost *f.*, přílišné množství.

Übermensch *m.* fig. nadčlověk *m.*; —lich *adj.* nadlidský.

Über-messen přeměřiti; —mitteln einem etw. dáti, doručiti, odeslati komu

Übermorgen *adv.* pozejtří. [něco.

Über-mut (-es, oh. M.) *m.* zpupnost *f.*; —mütig *adj.* zpupný; —mutter *f.* (mech.) spojka *f.* (u trubek).

Über-nachten mh. nocovati, přenocovati, noclehovati; —nächtig, —nächtig (*adv.*) přes noc odstálý n. uleželý; —nahme *f.* převzetí *n.*, přijmutí *n.*, ujmutí čeho (prací, závazku atd.).

Übernahms-auftrag *m.* rozkaz ku přijmutí, r. ku přejmutí čeho, rozkaz přejímací; —kommiſſion *f.* komise přejímací; —protokoll *n.* protokol přejímací.

Übernatürlich *adj.* nadpřirozený; -e Größe nadživotní velikost.

Übernehm-en etw. přijmouti n. ujmouti něco; (über ſich nehmen) přijmouti n. přejmouti něco na sebe, podstoupiti něco; převzíti něco; eine Arbeit ü. přijmouti práci, uvázati se v práci; eine Sache (ein Gut) im Schätzungsbetrage ü. ujmouti věc (statek) v odhadné ceně; ſich ü. (zu viel nehmen) v něčem se přebrati; strhnouti se, namoci se; ſich vom Zorn ü. laſſen nechati se hněvem uchvátiti; —er *m.* přijemce *m.*, přijímač, přejímač *m.*; der Übergeber u. Ü. odevzdávající a přijímající; Ü. des geſtohlenen Gutes přijímač kradeného zboží. [—quer *adv.* napříč.

Über-plattung *f. v.* Überblattung;

Überrasch-en jmb. překvapiti koho; —end *adj.* překvapující; —ung *f.* překvapení *n.*; (Zuſtand) překvapenost *f.*

Überrechnen přepočítati; ſich se.

Überred-en einen přemluviti koho; —end *adj.* přemlouvavý, přemluvný.

Überredung *f.* přemluva *f.*; —sgabe *f.*, —skraft *f.* přemluvnost *f.*, přemlouvačnost *f.*; —sgründe *pl.* důvody přemlouvací, důvody přemluvné.

Überreiben přihladiti.

Überreich-en einem etw. podati; (eine Schrift an das Gericht) podati spis k soudu; —er *m.* podavatel, podatel *m.*; —ung *f.* podání *n.* [zráti.

Überreif *adj.* přezralý; —en předer

Über-reiten einen přejeti (zajeti) koho; 2. předejeti koho; —reizen předrážditi; —reſt (-eſ, M. -e) *m.* zůstatek *m.*, pozůstatek, zbytek *m.*; —reſtlich *adj.* přebytečný, zbývající, zůstatečný.

Über-rieseln (eine Wieſe) zavlažiti (louku); —rock (-eſ, M. —röcke) *m.* svrchník *m.*, svrchní kabát; —rücks *adv.* naznak.

Überrumpel-n einen náhle přepadnouti, překvapiti, přechvátiti koho, připadnouti n. přikvapiti na koho; —ung *f.* náhlé přepadení.

Übers (über das) *prp.* (*adv.*) přes.

Über-säen osíti, zasíti; —ſatt *adj.* přesycen, a, o, ý; —ſatz *m.* přílišný zisk, lichva *f.*; 2. nástavek *m.*; —ſchatten zastíniti.

Überschätz-en etw. přeceniti, cenu nadsaditi; —ung *f.* přecenění, přeceňování *n.*; (zweite revidierende Schätzung) přehad *m.*, druhý odhad. [Überſehen.

Überschau *f.* přehlídka *f.*; —en *v.*

Überschick-en einem etw. poslati něco; —ung *f.* poslání *n.*; —ungsart *f.* posílací spůsob, spůsob poslání.

Über-schieben přesunouti, přešoupnouti; —ſchießen přestřeliti, přestřelovati; ſich ü. přenáhliti se; —ſchiffen (Perſonen) přeplaviti; (ein Waſſer) přeplouti.

Überschlag (-es) *m.* vývažek *m.*; (Rechnungsw.) rozpočet *m.*, rozvrh *m.*; Ü. an Kleidern výložek *m.*; —en etw. obložiti; otlouci; převrhnouti, překotiti; založiti; přehrnouti, ohrnouti; vypočítati, rozpočítati; mſ. zvážiti se; převážiti se, převrhnouti se, přehoupnouti se; přeskočiti; odvlažiti se, odraziti se; ſich ü. převážiti se.

Über-schmieren etw. svrchu namazati; —ſchnappen mſ. přeskočiti; přeskakovati, přemrškovati; fig. třeštiti; —ſchneien; es iſt —ſchneit je zaváto sněhem; —ſchreiben svrchu napsati; nadepsati; —ſchreien einen překřičeti koho.

Überschreit-bar *adj.* překročitelný; —bare Friſt přestupná lhůta; —en etw. překročiti hranice; fig. vystoupiti, vykročiti z mezí; ein Geſetz, Verordnung ü. přestoupiti zákon, nařízení; ein gewiſſes Lebensalter ü. překročiti, přečkati jistý věk života; —ung *f.* vystoupení, vykro-

čení z čeho, překročení z čeho; Ü. des Voranſchlags překročení předchozího rozvrhu; Ü. des 40. Lebensjahres překročení 40. roku života.

Ober-schrift *f.* nadpis, nápis *m.*; —ſchuhe *pl. m.* kaloše (svrchní střevice, přezuvky); —ſchuldet předlužený; der —e prodlužence *m.*; —ſchuß (-ſſes, M. —ſchüſſe) *m.* přebytek; nadbytek; zbytek *m.*; Ü. einer Vergütung zbytek, přebytek náhrady; (Jahresüb. roční přebytek; Rechnungsüb. přebytek, ostatek *m.*); —ſchutt *m.* přelivka *f.*; —ſchütten přeliti, politi, rozliti; 2. přesypati; obsypati, zasypati; —ſchwall *m.*, —ſchwang (-es) *m.* (vlt.) *v.* Überfluß.

Oberschwänger-n přetěhotniti, nadbytně obtěžkati; (chem.) přesytiti; —ung *f.* přetěhotnění *n.*; (Zuſtand) přetěhotněnost, přeobtěžkanost *f.*

Oberschwemm-en etw. zatopiti, zaplaviti; rozvodniti se; eine —te Gegend zatopená dědina; ein —ter zaplavenec *m.*; —ung *f.* povodeň, zátopa *f.*, rozvodnění *n.*

Ober-schwenglich *adj.* zámezný, přesažitý; přepínavý; nadmírný, nadbytečný (nadbylý); —ſchwungriemen *m.* závěsný nebo převěsný řemen (Bandelier).

Ober-seeisch *adj.* zámořský; —ſegeln (ein Meer) přeplouti; přeplaviti se; —ſehen etw. (z. B. in der Rechnung) přezříti něco, nedopatřiti čeho, přehlednouti něco; —ſenden einem etw. poslati, zaslati něco někomu.

Obersetz-en mh. přeskočiti; 2. přejeti; 3. přeplaviti se; 4. etw. in eine andere Sprache ü. přeložiti, převesti něco na jiný jazyk; länger oder öfter ü. překládati; 5. einen Beamten ü. přesaditi úředníka v jiné místo, přeložiti; 6. ü. přeplniti; přeceniti; —er *m.* překladatel *m.*; —erkunſt *f.* umění překladatelské, překladatelství *n.*; —ung *f.* překlad *m.*, převod *m.*; překládání *n.*; —ungsrecht *n.* právo k překladu.

Obersicht (ob. M.) *f.* přehled *m.*; —tig, —tlich *adj.* přehledný; 2. (v. Augen) přehlídavý, nadhlídavý, zahlížitý.

Obersied-eln jmb. přestěhovati koho; přeložiti někoho; ſich ü. přestěhovati se; —lung *f.* přeložení; přestěhování *n.*

Obersiedlungs-beitrag *m.* příspěvek na přestěhování, stěhovné *n.*; —bewilligung *f.* povolení ku přestěhování; —koſten *pl.* náklady na přestěhování, náklady přestěhovací; —vorſchriften *pl.* předpisy v příčině přestěhování.

Ober-sinnlich *adj.* nadsmyslný; —ſommern přes leto přechovati.

Oberspann-en etw. přepnouti, přepínati; —t přepjatý; —theit *f.* přepjatost *f.*; —ung *f.* přepínání *n.*

Ober-springen etw. přeskočiti; přemrštiti; ſich ü. podskočiti se; —ſprung *m.* přeskok *m.*, přeskočení *n.*; —ſtamm *m.* (b. Schuſt.) obsádka *f.*, obložka *f.*; —ſtändig *adj.* (Obſt, Holz) přestárlý, přestálý, přezralý; 2. -es Erz přeležela ruda; —ſtehen etw. přestati (přetrpěti n. přečkati) něco.

Oberſteig-en etw. přelezti něco n. přes něco; fig. přemoci; Hinderniſſe ü. překážky přemoci; ü. vztahovati se výše nad něco, převyšovati, přesahati něco; vystupovati, vykračovati z něčeho (z jisté míry, z počtu).

Ober-stempeln překolkovati; nadkolkovati; —ſtimmen přehlasovati; —ſtopfen přecpati; —ſtreuen etw. posypati; ſich ſtürzen přenáhliti se; —ſüß *adj.* přesladký; přesládlý.

Obertas *f.* (lt.) nadbytek, přebytek *m.*

Ober-täuben přehlušiti, ohlušiti (hlukem); —teuer *adj.* předražený; —teuern etw. předražiti něco; —tölpeln (einen) obalamutiti (někoho); —tönte Silbe nepřízvučná slabika.

Übertrag (-s, M. —träge) *m.* (in der Rechnung) převod *m.*; převedená suma; přenáška *f.*; —en etw. přenesti, přenášeti, převesti něco; (umſchreiben) přejmouti, přejímati; einem etw. ü. (anvertrauen) svěřiti; ein Recht auf einen ü. přenesti právo na jiného; vom Papier aufs Pergament ü. přejímati z papíru na pergamen; jdn. ein Amt ü. svěřiti, propůjčiti komu úřad; —ener Wirkungskreis přenešená působnost; im —enen Sinne v přeneseném smyslu.

Ober-träger *m.* (eines Rechtes) převodce, převadějící, převaděč *m.*; —tragung *f.* přenesení *n.*; ü. eines Rechtes převedení n. převod práva; přejímání, přejmutí *n.*; (Anvertrauung) svěření *n.*; —tragungsgebühr *f.* převodné, cho *n.*; —treffen einen převýšiti, předčiti, překonati koho.

Übertreib-en přepínati, upřílišniti; přehánětí; nadsazovati; ein Tier ü. přiliš uhnati; —ung *f.* přepínání, přehánění *n.*; přílišnost, přepjatost *f.*; nadsazování *n.*

Übertret-en mſ. překročiti (hranice); ein Geſetz, eine Verordnung ü. přestoupiti zákon, nařízení; zu einer andern Religion ü. přejíti na jinou víru (k jinému náboženství); —er *m.* přestupce, přestupitel, přestupník *m.*; (Religions-) odpadlík *m.*; —ung *f.* (eines Geſetzes) přestoupení *n.*, přestupek *m.*; —ungsfall *m.* přestupek *m.*, provinění *n.*; im Ü. jestliže kdo to přestoupil, v tom se provinil.

Ober-trieben *adj.* přílišný, přehnaný; -heit -ost; —tritt (-es) *m.* (Religionsü.) přestoupení k jinému náboženství, na jinou víru); —verdienſt *m.* (—verdienſtgelder *pl.*) přebytek výdělku, přebytný výdělek; nadvýdělek *m.*; —verfeinern přebrousiti; přeteniti; —voll *adj.* přeplněný, přeplný, přiliš plný.

Übervorteil-en einen šidíti, ošidíti koho; —ung *f.* ošizení *n.*, šidba *f.*

Ober-wachen jmb. přihlížeti, dohlížeti ke komu; etw. ü. dohlédati k čemu, bedliv býti čeho; ostříhati čeho; —wachſen mſ. přerosti; einen ü. vzrostí nad někoho; —wachung *f.* ostříhání *n.*,

dozor *m.*, přihlídka *f.*; —wallen mſ. překypěti; —wältigen einen přemoci, překonati; —wälzen převaliti; (Rechn.) přenesti, převesti; —weben přetkati; —weiſe *adj.* přemoudřelý; všetečný.

Überweis-en jmd. eines Verbrechens dokázati někomu zločin; (durch Zeugenſchaften) usvědčiti koho v zločinu; jmd. eine Amtshandlung ü. přikázati někomu nějaké úřední řízení; einer Kommiſſion ü. odkázati komisi; jmd. an einen Ort ü. odkázati někoho k jistému místu; jmd. dem Gerichte ü. odevzdati někoho (k) soudu; einen Wechſel ü. *v.* Girieren; überwieſene Gebühren odevzdané poplatky; —ungskraft *f.* důkaznost *f.*; překonanost *f.*

Über-werfen etw. přehoditi; ſich mit einem ü. nepohodnouti se s kým, neshodnouti se, rozejíti se s kým; —wichtig předůležitý; —wickeln natočiti na něco.

Überwiegen převažovati, přesahovati; —d *adj.* převládavý, převládající; —er Vorteil znamenitě větší prospěch.

Überwind-en etw. ovinouti, obvinouti; jmd. ü. přemoci koho, překonati koho, zvítěziti nad kým; überwundener Standpunkt fig. odbytá věc n. záležitost, překonaná záležitost; —er *m.* přemožitel, přemahatel *m.*, vítěz *m.*; —lich přemožitelný.

Überwintern etw. přezimovati; přes zimu chovati; mh. (an einem andern Orte ü.) přes zimu zůstati.

Überwölb-en překlenouti, vzklenouti, klenutím zaopatřiti; —ung *f.* překlenutí *n.*

Überwölken zachmuřiti.

Überwurf *m.* (Kleid) přehoz *m.*, přehozený pláštík, námětek *m.*

Überzahl-en přeplatiti něco; —ung *f.* přeplatek *m.*

Überzählig *adj.* nadpočetný, nadčetný, přebývající; výražný; —er Kommiſſär nadpočetný komisař.

Überzahn *m.* kolozub, přízub, vlčí zub *m.*

Überzeug-en (einen) přesvědčiti, usvědčiti koho; ſich se; *v.* Überweiſen; ich bin —t jsem přesvědčen; —ung *f.* přesvědčení *n.*; —ungskraft *f.* přesvědčivost *f.*

Überzieh-en etw. přetáhnouti; potáhnouti; das Bett ü. povléci, povlékati peřinu; ein Land mit Truppen ü. zahrnouti zemi vojskem; ein Land mit Krieg ü. válku do země zanesti, uvesti; ü. mſ. přestěhovati se; táhnouti, přecházeti; —er *m.* převlečník, návlečník *m.*, návlečný kabát; —hoſen *pl.* svrchní kalhoty.

Über-zogen potažený; —zuckern etw. pocukrovati; —zug (-es) *m.* povlek *m.*; 2. pokrov *m.*; ü. von Salzen potah *m.*; —zwerch *adv.* napříč, přespříč.

Übikation *f.* (lt.) místnost (obytná); bydliště *n.*

Üblich *adj.* obyčejný; obvyklý; —e Zinſen obyčejné úroky; wie es im Lande ü. iſt jakož v zemi zvykem, jakož má země za obyčej; —keit *f.* obvyklost *f.*, obyčej *m.*, zvyk *m.*

Übrig *adj.* ostatní; zbylý, pozůstalý; ü. bleiben ostati, zůstati, zbýti, zbývati, vyhývati; es bleibt nichts anders ü. nic jiného nezbývá, není jiného zbyti; ü. laſſen zůstaviti, zanechati; im —en, —ens *adv.* ostatně, jinak.

Übung (M. -en) *f.* cvičení *n.*, cvik *m.*, cvičba *f.*; (Praxis) skutečné zachování, zkušení *n.*; nach der beſtehenden Ü. dle dosavadní zvyklosti.

Übungs-buch *n.* cvičebnice *f.*; —fahrt *f.* cvičebná jízda, cvičebná plavba; —flotte *f.* cvičebné loďstvo; —gebühr *f.* (mil.) cvičebné *n.*; —lager *m.* cvičebný tábor; —marſch *m.* cvičebný pochod; —meiſter *m.* cvičitel *m.*; —ſtück *n.* kus cvičebný, kus ke cvičení (od. bloß cvičení *n.*).

Ufer (s, unv. M.) *n.* břeh *m.*; rechtes pravý; linkes levý; —bau *m.* pobřežní stavba; —befeſtigung *f.* upevnění břehu; (Fortif.) pobřežní opevnění; —flechtwerk *n.* oplotně *f.*, pobřežní plůtky *pl.*, lísy *pl. f.*; —gegend *f.*, —land *n.*, —ſtrich *m.* pobřeží *n.*; —mauer *f.* zeď pobřežní; —recht *n.* pobřežní právo; —ſchnepfe *f.* břehouš *m. Scolopax limosa*; —ſchwalbe *f.* břehule *f. Hirundo riparia*; —wächter *m.*, —meiſter *m.* pobřežný (, ého) *m.*, pobřežník *m.*; —weide *f.* vrba pobřežní

Uhlane *m. v.* Ulan. [*Salix litoralis.*

Uhle (M. -n) *f.* smeták *m.* (s násadou) na pavučiny; 2. *v.* Eule.

Uhr (M. -en) *f.* hodiny *pl. f.*; (Sonnen- h. sluneční; Sand- h. sypací; Taſchen- h. kapesní; Wand- h. visuté; Stock- h. stojaté; Repetier- h. opakovací; Pendel- h. kyvadlové [*vulgo* pendlovky]; Schlag- h. bicí); 2. hodina *f.*; es iſt gerade ſechs U. je právě šest hodin; —feder *f.* pružinka *f.*, pero v hodinách; —fläche *f.* plocha hodin (slunečních); —futter *n.*, —futteral *n.* pouzdro *n.*, schrána na hodiny; —gehäuſe *n.* jalka *f.*, hodiník *m.*; —gehäuſemacher *m.* jalkář *m.*; —gewicht *n.* závaží *n.* (u hodin); —macher *m.* hodinář *m.*; —ſchlüſſel *m.* klíček od hodinek, klíček k hodinkám; —trommel *f.* bubínek v hodinách; —weiſer, —zeiger *m.* ručička (u hodin); —werk *n.* hodinkový stroj; —zeit *f.* (aſtr.) čas hodin.

Uhu (-s, unv. M.) *m.* výr *m. Bubo.*

Ukas (M. -e) *m.* (ruff.) úkaz *m.*

Ukelei *f.* (Fiſch) úklej, úklejka *f.*, bělice *f. Alburnus lucidus.*

Ulan (-en, M. -en) *m.* hulán (ulán) *m.*, —enregiment *n.* hulánský pluk; **Ule** *f. v.* Eule. [—ka *f.* hulánka *f.*

Ulema *pl.* (türk.) ulemové, turečtí právníci a spolu duchovní.

Ulitis *f.* (gr.) zánět dásní.

Ulk (-es, M. -e) *m.* kulich *m.* (noční pitka), junda, švanda, šaškonáda *f.*, žunkalov *m.*; —ig *adj.* žertovný.

Ulkus *m.* (lt.) vřed; nežit *m.*

Ulm-baum *m.*, —e (M. -en) *f.* jilm *m.*, jilma *f.*, břest *m. Ulmus*; —eae *pl.* (bot.) jilmovité; —enwald *m.* jilmoví *n.*; —in *m.* (chem.) ulmin *m.*, jilmina *f.*

Ulna *f.* (lt.) loketní kost; 2. loket *m.*

Ultimatum *n.* (lt.) (polit.) ultimatum *n.* (*m.*), poslední návrh (poslední slovo).

Ultimo (lt.) posledního (dne); —wechſel *m.* směnka posledního dne v měsíci splatná.

Ultra (M. -s) *m.* přepjatec, přemrštěnec *m.*; —marin *n.* (Farbe) ultramarin *m.*, holubec *m.*; —montan *adj.* (*m.*) (lt.) záhorský, zápalpský; 2. ultramontanský, papeženský (kněžourský).

Ulzeration *n.* zjitření, zvředovatění *n.*

Um *prp. c. acc.* okolo, kol, vůkol; um die Stadt okolo města, kolem města; rechts um! v pravo bok! obraťv pravo! um acht Uhr v osm, okolo osmi (hodin); um Oſtern o velkonoci; um den andern Tag ob den; wie ſteht es um unſere Sache? jak je s naší věcí? um das Leben bringen o život připraviti; es iſt um ihn geſchehen on jest ztracen; um Lohn ze mzdy, za mzdu; um zehn Kronen za deset korun; um etw. pro něco; um das Bier ſchicken pro pivo poslati; er iſt um zehn Jahre älter als ſie on jest o deset let starší než ona; um ſo mehr tím spíše; u proto; das Jahr iſt um rok minul; um Gottes Willen pro Boha, pro bůh; *cnj.* um zu by, aby; ich eſſe um zu leben jím, abych

Umackern přeorati. [živ byl.

Umänder-n etw. změniti, přeměniti, zjinačiti, přejinačiti; —ung *f.* přeměna *f.*, přeměnění *n.*

Umarbeit-en etw. předělati něco, přepracovati; —ung *f.* předělání *n.*, předělávka *f.*

Umarm-en (einen) obejmouti; fig. obcovati (tělesně); —ende Reime rýmy okročné (na přeskáčku); —ung *f.* obejmuti, objetí *n.*; fig. tělesné sloučení.

Umband *m.* obvazek *m.*

Umbau *m.* přestavění *n.*, přestavba *f.*; —en přestavěti; —ten *pl.* přestavby *pl.*

Umbeli-a *f.* (lt.) okolík *m.* (bot.); 2. (kirchl.) umbela *f.*; —*atae*, —*iferae* *pl.* (bot.) okoličnaté rostliny.

Umber *m. v.* Umbra; —fiſch *m.* smuha, umbra, umbřice *f. Sciaena.* [něco.

Um-beugen, —biegen etw. ohnouti

Umbilicus *m.* (lt.) pupek *m.* [vázati.

Umbinden (die Schürze) ovázati, ob-

Umblick *m.* obhled, rozhled *m.*

Umbo *m.* (lt.) (anat.) *v.* Wirbel.

Umbra *f.* (lt.) stín *m.*; 2. U., —erde *f.* umbra *f.*, horská hněď.

Umbrech-en (Typ.) lámati, přelamovati (sazbu); —er *m.* přelamovač, urovnavač, metér *m.* (*Metteur en pages*).

Umbringen einen zabiti, usmrtiti, zahubiti koho; sprovoditi koho se světa.

Umbug *m.* ohyb *m.*

Umdreh-en etw. otočiti, obrátiti; den Hals u. krk někomu zakroutiti; —ung *f.* otáčení; kolotání *n.*; (mech.) otočení *n.*, otáčka *f.*; oběh; závit *m.*

Umdrehungs-achſe *f.* osa otáčecí (točna *f.*); —fläche *f.* (geom.) plocha otáčecí; 2. plocha z otáčení pošlá; —geſchwindigkeit *f.* rychlost otáčení; rychlost otáčecí; —winkel *m.* úhel otočení; —zeit *f.* čas otočení.

Umdruck *m.* (Lithogr.) přetisk *m.*

Umfahren, die Stadt u. objeti město; 2. (ein Kind) zajeti (dítě).

Umfahrt *f.* objezd *m.*, objížďka *f.*; 2. zájezd *m.*, zajížďka *f.*

Umfall *m.* pád, úpad *m.*; —en uſ. padnouti, upadnouti.

Umfang (-es, ch. M.) *m.* objem *m.*, rozsah *m.*, rozsáhlost *f.*; (math.) obměr *m.*; U. einer Stadt obvod města; U. einer Pflicht obsah povinnosti; im vollen —e v plné míře; —reich *adj.* obsáhlý, velepbsáhlý, objemný; —ſeiten *pl.* (math.) strany obměru, strany obměrové.

Umfaſs-en etw. obsáhnouti, objímati, pojímati; obsahovati, zahrnovati, zavírati (v sobě něco); 2. obroubiti, obložiti; —end *adj.* objímavý, objemný; objetný; obšírný; —ung *f.* obložení *n.*; obruba *f.*; pojmutí *n.* (v sebe); —ungsmauer *f.* ohrada, ohradná zeď.

Umflechten oplesti, oplétati.

Umfließen obtékati, téci kolem něčeho. [přetvoření *n.*

Umform-en etw. přetvořiti; —ung *f.*

Umfrage *f.* dotaz *m.*, poptávka *f.*

Umfried-en, —igen etw. ohraditi; —igung, —ung *f.* ohrada *f.*

Umgang (-es, M. —gänge) *m.* oběh *m.*; 2. U. obcházka *f.*; 3. zacházka *f.*; zajížďka *f.*; 4. (ch. M.) U. mit Menſchen obcování (s lidmi); mit jmd. U. haben obcovati s kým; U. von einer Sache nehmen obejíti něco, opominouti něco, od něčeho upustiti; věc mimo sebe pustiti; 5. U. am Hauſe pavlač *f.*; U. im Kloſter ochoz *m.*; U. der Schraube (mech.) *v.* Umdrehung.

Umgänglich *adj.* vlídný, přívětivý, tovaryšný; —keit *f.* vlídnost *f.*

Umgangsſprache *f.* jazyk obcovací (j. rozmluvný); jazyk rozpravný.

Umgarnen tenaty obstaviti.

Umgeb-en znovu dáti (karty); (einem den Mantel) dáti (plášť) na koho; (mit einer Mauer) obehnati, ohraditi (zdí); (den Feind, ein Heer, eine Stadt u.) obklíčiti, obstoupiti, oblehnouti; u. *partic.* obklíčený; obstavený; obložený; —ung *f.*, Umgegend *f.* okolí *n.*

Umgehänge *n.* ovčsky *pl.*, návěs *m.*, závěs *m.*

Umgeh-en uſ. točiti se, otáčeti se; obejíti, obcházeti; der Kopf geht mir um hlava se se mnou točí, hlava mi jde kolem; u. zajíti si; minouti; (milit.) obejíti; mit jmd. u. obcovati s kým; mit etw. u. něco zamýšleti, zanášeti se myšlenkami o...; —ung *f.* (des Geſetzes) obejití, obcházení *n.* (zákona).

Umgekehrt převrácený, obrácený; zpáteční, opačný; *adv.* naopak, opačně.

Umgeld *n.* poplatek *m.*; (Taz.) posudné *n.* [přetvoření *n.*

Umgeſtalt-en etw. přetvořiti; —ung *f.*

Umgießen oblíti, oblévati, kolem líti; přelíti. **Umgraben** překopati, zkopati.

Umgrenzen ohraničiti, vymeziti.

Umgürten opásati.
Umguß *m.* přelití *n.*
Umhaben na sobě míti, kolem sobe míti. [armen.
Umhalsen okolo krku vzíti; *v.* Um-
Um-hang *m.* opona *f.*, závěsa *f.*, zastření *n.*; —hängen obvěsiti; —hängtuch *n.* převěsný šátek.
Umhauen etwas podetnouti, podseknouti, poraziti; osekati, obsekati, obtínati.
Umher *adv.* okolo, vůkol, kolem; *v.* Herum; —irren kolem blouditi; —laufen kolem běžeti; —ſchauen mh. ohlédati se; —ſitzen mh. vůkol seděti; —toſen šuměti kolem; —treiben přemítati se, zmítati se kolem; der Schnee treibt umher sníh poletuje, zahání; —ziehen přetáhnouti; 2. vláčeti; 3. im Lande u. potloukati, plahočiti se po zemi.
Umhin *adv.* mimo, vedle; nicht u. können nemoci pominouti; ſo können wir nicht u. unſern Dank auszudrücken nemůžeme opominouti našich díků vysloviti; ich kann nicht u. dem Herrn N. meinen herzlichſten Dank auszuſprechen nemohu nevysloviti svých nejsrdečnějších díků panu N.
Umhüll-en etw. obaliti, obestříti, zahaliti; —t obalený, obestřený; —te Fläche plocha obalená; —ung *f.* obalení *n.*, rouška *f.*; —ungsfläche *f.* (geom.) plocha obalová.
Umkehr (oh. M.) *f.* obrat *m.*, obrácení *n.*; —en etw. obrátiti, převrátiti; mſ. obrátiti se; —ung *f.* převrácení *n.*, obrácení *n.*, převrat *m.*
Umkippen (den Topf) převrhnouti; překlopiti; překotiti.
Umkleiden převléci.
Umkommen mſ. zahynouti; pojíti.
Umkränzen ověnčiti.
Umkreis (-ſes, M. -ſe) *m.* obvod *m.*, okruh, okolek, okrsek *m.*; U. der Bezirksgerichte obvod soudů okresních; U. eines Ortes obvod místa; okolí *n.*; eine Meile im -e jednu míli v okolí.
Umladen etw. jinam složiti, přeložiti.
Umlage *f.* (der Steuer) rozvržení daně; ſtädtiſche Umlagen *pl.* městské poplatky, městské platy.
Umlauf (-es, oh. M.) *m.* oběh *m.* (o. peněz); 2. (mech.) *v.* Umdrehung; —en mſ. obíhati; v oběhu býti; auf den Gaſſen u. plahočiti se, potloukati se po ulicích; —end *adj.* oběžný; —riemen *m.* řemen na přepnutí; —ſchreiben *n.* oběžný list, oběžník *m.*
Umlaufs-geſchwindigkeit *f.* rychlost oběhu, r. oběhová; —mittel *n.* prostředek oběhu peněžného; —periode *f.* oběžná doba; —zeit *f.* čas oběhu, č. oběhový.
Umlaut (-s, M. -e) *m.* přehláska *f.*; —en *n.* přehlasování *n.*; —end *adj.* přehlasný; —ung *f.* přehlasování *n.*, přezvuk *m.*
Umleg-en etw. položiti; založiti, obložiti; eine Steuer u. rozvrhnouti daň na koho; eine Fläche um eine Linie u. (geom.) plochu ob čáru položiti; u. mh. točiti se; —ung *f.* rozvržení daně.
Umlenken obrátiti.
Umliegend *adj.* okolní. [ducha.
Umnachtung *f.* (geiſtige) zatemnění
Umnagen etw. ohryzti, ohlodati.
Umnähen etw. ošiti, obšiti; přešiti.
Umnebeln mlhou pokryti; umnebelt mlhou pokryt, a, o, ý. [sebe.
Umnehmen etwas vzíti něco kolem
Umnetzen ovlažiti; 2. sítí obestříti.
Umpfählen kolím ohraditi.
Umpflanzen přesaditi (rostlinu).
Umprägen přemincovati, jinak raziti.
Umranken opínati.
Umreis-e *f.* objížďka *f.*; —en objeti.
Umreißen zbořiti, rozbořiti; ein Feld u. rozorati.
Umreiten objeti; přejeti, zajeti.
Umringen obklíčiti, obklopiti; obstoupiti; mit einer Mauer u. ohraditi, obehnati zdí. [kres, obrys *m.*
Umriß (-ſſes, M. -ſſe) *m.* nástin, náčrt
Umritt *m.* objížďka *f.*
Umrühren míchati něčím.
Ums = um das...; um es...
Umsatteln přesedlati; fig. obrátiti; přejinačiti.
Umsatz (-es, oh. M.) *m.* obrat *m.* (peněz); (einer Ware) odbyt *m.*
Umsäumen etw. obroubiti.
Umſchalt-en (phyſ.) přepnouti; —er *m.* přepínač *m.*
Umſchau (oh. M.) *f.* obhlídka *f.*, rozhled *m.*; ſich —en ohlídnouti se.
Umſchiff-en oplouti; —ung *f.* obeplutí, oplutí *n.*
Umſchlag (-s, M. Umſchläge) *m.* proměna *f.*; obrácení *n.*; výložek *m.* (u kabátu); U. beim Tuche pokrajek *m.*; U. eines Buches ꝛc. obálka *f.*; (med.) obkladek, obložek *m.*; warmer U. teplý o.; kalter U. studený o.; —en etwas ohnouti; otlouci; založiti; obrátiti list; obložiti, obkládati, obaliti, obvinouti; (Hdl.) přeložiti, překládati (zboží); die Ärmel u. ohrnouti rukávy; u. mſ. zvrátiti se, převrhnouti se; zvrhnouti se, odroditi se; (v. Wind) obrátiti se; —etuch *n.* přemětný šátek; —bogen *m.* obálkový arch, obálka *f.*; —ſmehl *n.* (med.) obkladová mouka, mouka na obkladky; —ſplatz *n.*, Umſchlagſtätte *f.* překladiště *n.*; —srecht *n.* právo skladní.
Umſchleiern etwas zahaliti, zastříti; -erte Stimme zakalený n. přik. hlas.
Umſchlingen etwas ovinouti něco; mit den Armen u. obejmouti.
Umſchmeißen převrhnouti. [opásati.
Umſchnallen (den Degen) kolem sebe
Umſchneiden ořínouti, obříznouti; umſchnitten (bot.) obříznutý.
Umſchränken (etyſchr.) ohraditi, zahraditi; fig. obmeziti.
Umſchreib-en etwas přepsati; umgeſchrieben přepsaný; 2. u. (einen Kreis) opsati, obepsati; umſchrieben opsaný; 3. převesti něco na koho (knihovně); —end *adj.* opisný; —ende Wandlung

(grm.) opisné časování; —ung *f.* opis, přepis *m.*; přenos *m.*

Umschrift *f.* opis *m.*, obpis *m.*; (au Münzen) nápis, kruhopis *m.*

Umschritt *m.* okročka *f.*, okráčení *n.*

Umschrot (-es, M. -e) *m.* obruba *f.*; roubení *n.*

Umschwelf (-es, M. -e) *m.* zacházka *f.*, zajížďka *f.*; scesti *n.*; fig. oklika *f.*, okolek *m.*; *pl.* —e okolky, okolkování *n.*; -e machen okolkovati; —en okolkovati; 2. potloukati se, potulovati se.

Umschwung *m.* obrat, převrat *m.*

Umsehen ſich ohlídnóuti se.

Umsende *f.* obsílka *f.*; 2. oběžník *m.*

Umsetz-en (Geld) obrátiti peníze (na př. obchodem); (Typ.) přesaditi; —ung *f.* obměna *f.*

Umsichgreifen *n.* rozmáhání se.

Umsicht (ob. M.) *f.* prozřetelnost *f.*, obezřelost *f.*, prozíravost *f.*, rozhled *m.*; —ig *adj.* obezřelý, prozíravý.

Umsonst *adv.* darmo, zadarmo, zdarma; 2. nadarmo, marně.

Umspähen obslídíti, obzírati.

Umspann-en přepřáhnouti; obemknouti, obsáhnouti; —t obepnutý, objatý; — ter Bogen (mech.) oblouk objatý; —ung *f.* opětí, opnutí *n.*

Umspinnen opřísti, opřádati.

Umspringen *n.* (der Laute) přesmyknutí *n.*, přesmyčka *f.* (grm.).

Umspülen etwas omývati, oplakovati.

Umstalt-en etw. přetvořiti; —ung *f.* přetvoření *n.*

Umstand (-es, M. Umſtände) *m.* okolnost *f.*; *pl.* okolky; ohne —ſtände bez okolků; ſie ſitt in anderen Umſtänden ona je v jiném stavu.

Umſtändlich *adj.* obšírný, zevrubný; podrobný; *adv.* zevrubně, podrobně, obšírně; místně; etw. -er darlegen něco šíře vyložiti; —keit *f.* zevrubnost, obšírnost; fig. rozvláčnost *f.*

Umſtands-ſatz *m.* věta příslovečná; —wort *n.* příslovce *n.*, příslovka *f.* *Adverbium v.* Nebenwort.

Umſtechen (den Rajen) přeryti pažit.

Umſtehen státi kolem; 2. ferner ſind drei Ziegen umgeſtanden mimo to pošly tři kozy; —d (*pl.* -en) okolostojící, vůkolní; 2. *adv.* na druhé straně.

Umſteig-en přestoupiti (na jiný vůz atd.); —eſtation *f.* přestupní stanice.

Umſtell-en etw. přestaviti, něco jinak postaviti; —ung *f.* přestavení *n.*; U. der Laute přesmyknutí *n.*, přesmyčka *f.*

Umſtimm-en hlasovati, hlasy dávati pořadem; jmd. u. převesti, přemluviti koho na jiné mínění; u. (ein muſikal. Inſtrument) přeladiti; —ung *f.* změna ve smýšlení.

Umſtoßen převrhnouti, poraziti; ſeinen Willen u. zvrhnouti poslední vůli.

Umſtricken oplesti; v osidlo koho zaplesti.

Umſtülpen ohrnouti; ochlípiti (klobouk); poklopiti; umſtülpt ochlipený.

Umſturz (-es, ob. M.) *m.* převrat *m.*, podvrat *m.*

Umſtürzen převrátiti, převaliti, převrhnouti, zvrhnouti; podvrátiti, překotiti; ein Gefäß u. poklopiti; u. mſ. zvrátiti se; převrhnouti se; zbořiti se.

Umſturz-mann *m.* převratník, podvratník *m.*; —partei *f.* strana podvratná, strana převratu.

Umtauſch (-es) *m.* směna *f.*, výměna *f.*; —en etw. směniti, vyměniti.

Umtragen etw. kolem nositi, roznášeti.

Umtrieb (M. —triebe) *m.* oklika *f.*; pletichy, pikle *pl.*; rejdy, šmejdy *pl.*; 2. (Forſt.) pasečení, mýcení *n.*; —zeit *f.* čas pasečný, č. obmýtný.

Umwachſen obrůstí, obrůstati.

Umwälz-en etw. obrátiti; (mit Gewalt) převrátiti, podvrátiti; —ung *f.* *v.* Umſturz.

Umwand-eln etw. přeměniti; ein Zeitwort u. časovati; —lung *f.* proměna *f.*, přeměna *f.*

Umwechs-eln etwas vyměniti, vyměňovati; Geld, Staatspapiere u. vyměniti peníze, státní papíry; —lung *f.* výměna *f.*

Umweg (-s) *m.* zacházka, zajížďka *f.*; [*pl.* —e okolky, okliky.

Umwehen ováti, ovivati.

Umwenden etw. obrátiti, otočiti; ſich se.

Umwerf-en obhoditi; zvrátiti, zkáceti, zvrhnouti, převrhnouti.

Um-wickeln, —winden, —winden etw. převiti; převinouti; obvinouti, obaliti.

Umwohnen mb. kolem něčeho bydleti; *pl.* die —den kolembydlící.

Umwölken (*partic.* umwölkt) zachmuřiti, zamračiti, zakaboniti.

Umzäunen plotem ohraditi, opletiti.

Umziehig ſein střídati se.

Umziehen obtáhnouti; zat., obstaviti; Kleider u. převleci se; u. mſ. plahočiti se; přestěhovati se.

Umziehtag *m.* den stěhování.

Umzingeln obklíčiti, obklopiti; mit Schanzen u. ohraditi, obehnati hradbou.

Umzirk *m.* okres *m.*

Umzug *m.* oblečení *n.*, převlečení *n.*; obtažení; přestěhování *n.*; (Kirchl.) průvod

Un- (nur in Zſmſg.) ne-, bez-. [*m.*

Una *f.* (lt.) jedna.

Unabänderlich *adj.* nezměnitelný, nezměnný; 2. (grm.) nesklonný.

Unabhängig *adj.* nezávislý, neodvislý; —keit *f.* nezávislost, neodvislost *f.*

Unab-läſſig *adj.* neustálý, ustavičný; -keit -ost; —ſetzbar *adj.* nedohledný, nedozírný; -keit -ost; —ſetzbar *adj.* nesesaditelný, neodsaditelný; -keit -nost; —weisbar, —weislich *adj.* nevyhnutelný, neodbytný; -e Notwendigkeit nevyhnutelná potřeba.

Unabwendbar *adj.* neodvratný; -e Verhinderung neodvratná překážka; —keit *f.* neodvratnost *f.*; nevyhnutel-

Unächt *adj.* *v.* Unecht. [nost *f.*

Unachtſam *adj.* nepozorný.

Unadelig *adj.* neušlechtický.

Unähnlich *adj.* nepodobný.

Unanbringlich *adj.* (-e Güter) nedopravitelný, nedopravný, nedodatelný (-é zboží); -keit -ost.

Unangefochten *adv.* bez odporu; *adj.* bezodporný, nárokem nestíhaný; nepopíraný; ‑er Gebrauch užívání žádným odporem n. nárokem nestíhané, nepopírané.
Unangemeldet neopovězený; neohlášený.
Unangenehm *adj.* nepříjemný. [šený.
Unanim *adj.* (lt.) jednomyslný, jednosvorný, jednohlasný; —ität *f.* -ost.
Unannehmlich *adj.* nepříjetný; nepřijatelný; ‑keit -ost.
Unansehnlich *adj.* neúhledný; nevzhledný; ‑keit -ost. [neslušnost *f.*
Unanständig *adj.* neslušný; —keit *f.*
Unantastbar *adj.* nedotknutelný.
Unappetitlich *adj.* nechutný.
Unart (M. ‑en) *f.* nemrav *m.*, nespůsob *m.*; —ig *adj.* nespůsobný, nemravný; ‑keit -ost. (vaný.
Unartikuliert nečlenitý, nečlánko-
Unaufhörlich *adj.* ustavičný, neustálý; ‑keit -ost.
Unauflös-bar, —lich *adj.* nerozlučný, nerozvazný, nezrušitelný; nerozpustný; ‑keit -ost.
Unaufschiebbar *adj.* neodkladný.
Unaus-forschlich *adj.* nevyzpytatelný; —führbar čeho nelze vykonati; —geschlafenſein *n.* nevyspání *n.*, nevyspalost *f.*; —gesetzt *adv.* bez ustání, bez přetržení; —getragene Frucht nedošlý plod, nedochůdče *n.*; —löſchlich *adj.* nezhasitelný; nesmazatelný; fig. (Verdienſt) nehynoucí; —ſprechlich *adj.* nevyslovitelný, nevýslovný; —ſtehlich *adj.* nesnesitelný; *adv.* k nevystání.
Unbändig *adj.* nevázaný, neskrocený, nezbedný; ‑keit -ost. [‑keit -ost.
Unbarmherzig *adj.* nemilosrdný;
Unbe-dacht, —bächtig, —bachtſam *adj.* nerozvážlivý, nepovážlivý, nerozmyslný; —bacht, —bachtſamkeit *f.* nerozvážnost, nerozmyslnost *f.*
Unbedeckt nepokrytý; (Finanz.) neuhražený.
Unbedenklich *adj.* nezávadný; ‑er Zeuge bezvadný svědek; die Ausbändigung eines Briefes u. finden uznati, že nic nevadí, aby se listina dala z rukou; u. nepodezřelý; ‑es Individuum nepodezřelá osoba; —keit *f.* bezvadnost; nepodezřelost *f.* [heit *f.* nepatrnost *f.*
Unbedeut-end *adj.* nepatrný; —en‑
Unbedingt *adj.* bezvýminečný, nepodmíněný, naprostý; *adv.* bez výminky, naprosto; ‑e Befreiung osvobození bez všeliké výminky; ‑e Erbserklärung přihlášení k dědictví bez výminky; ‑e Verzichtleiſtung vzdání bezvýmínečné, vzdání beze vší výminky. [přísahou.
Unbeeidigt nepřísežný, kdo není pod
Unbefangen *adj.* nepodjatý; nepředpojatý; —heit *f.* (bez Richters) nepodjatost (soudcova), nepředpojatost *f.*
Unbefeldert kdo nemá polí, bez polí; ‑er Häusler domkář bez polí.
Unbefleckt nepoškvrněný.
Unbefug-nis *f.* neoprávněnost *f.*; —t neoprávněný. [‑keit -ost.
Unbegreiflich *adj.* nepochopitelný;
Unbegrenzt neohraničený; neobmezený. [vodný, bezpodstatný.
Unbegründet neodůvodněný, nedů-
Unbehaart *adj.* lysý. [-ost.
Unbehaglich *adj.* nepohodlný; ‑keit
Unbe-holfen, —hilflich *adj.* neohrabaný; nemotorný.
Unbehutsam *adj.* neopatrný.
Unbekannt *adj.* neznámý; neznaný; (math.) ‑e Zahl neznámé číslo.
Unbekleidet bez roucha; neoděný.
Unbekümmert bezstarostný.
Unbelebt bezživotný, neživotný.
Unbeliebe (‑n) *n.* nechuť *f.*
Unbeliebt neoblíbený.
Unbemerkt nepozorovaný.
Unbenannt nepojmenovaný, bezejmený; (math.) ‑e Zahl číslo nepojmenované; číslo bezejmené.
Unbenommen nevzato; es iſt ihm u. má toho vůli, zůstavuje se na jeho vůli, nebrání se mu, nezhajuje se mu.
Unbequem, —lich *adj.* nepohodlný; —lichkeit *f.* nepohodlí *n.*, nepohodlnost *f.*
Unberaten *adj.* bez rady; nevěda sobě rady; (vít.) eine ‑e Tochter nezaopatřená, neprovdaná dcera.
Unberechenbar *adj.* nesčetný, nevýčetný; nevypočitatelný; nesmírný; von ‑er Tragweite nesmírného dosahu; ‑er Nutzen nesmírný užitek.
Unberechtigt neoprávněný; kdo nemá práva k něčemu; 2. (nicht *sui juris*) sobě nevolný, kdo není sám svůj, kdo není svéprávný. [beſchrieen neuřknutý.
Unberufen *adj.* nepovolaný; 2. u., un‑
Unberühmt *adj.* neslavný, bez slávy.
Unbeschadet (*c. gen.*) bez újmy; u. des Rechts eines Dritten bez újmy práv jiného.
Unbescheiden neskromný; ‑heit -ost.
Unbescholten na cti zachovalý, bez úhony (na cti), neúhonný, bezúhonný; —heit *f.* bezúhonnost *f.*
Unbeſchränkt *adj.* neobmezený; ‑e Vollmacht neobmezené plnomocenství; —heit neobmezenost *f.*
Unbeſchreiblich *adj. et adv.* k nepopsání, co se nedá popsati, nevypsatelný.
Unbeſchwerdet bez stížnosti.
Unbesonnen nerozmyslný, nesmyslný, nerozvážlivý; ‑heit -ost.
Unbe-ſtand (‑es, oh. M.) *m.* vrtkavost *f.*; —ſtändig *adj.* vrtkavý, nestálý.
Unbestechlich *adj.* nepodkupný, nepodplatný dary.
Unbestimmt *adj.* neurčitý; ‑e Art (grm.) neurčitý způsob; ‑e Zahl (math.) neurčitý počet; es iſt noch u. není ještě určeno; —heit *f.* neurčitost *f.*
Unbe-ſtreitbar *adj.* bez odporu, nepopíratelný; —ſtritten *v.* Unangefochten.
Unbetont *adj.* nepřízvučný.
Unbetunlich *adj.* neohrabaný; nemotorný. [né.
Unbewaffnet neozbrojený; beze zbra-
Unbeweglich *adj.* nehybný, nepohybný; nemovitý; ‑es Gut nemovitý statek, nemovité jmění; —keit *f.* nehybnost *f.*

Unbewohnbar *adj.* neobytný.
Unbewußt nevědomý.
Unbe-ziehlich, —züglich *adj.* nevztažitý; (grm.) ·eš Zeitwort nepřechodné časoslovo. **Unbezweifelt** nepochybný.
Unbezwinglich *adj.* neskrotitelný; nepřemožitelný.
Unbiegsam *adj.* neohebný, neohbitý; (grm.) nesklonný, nesklonitelný.
Unbild (·eš, M. ·er) *n.* příšera *f.*, obluda *f.*
Unbill, Unbilde (M. ·en) *f.* křivda *f.*; unbillig *adj.* nespravedlivý; nepravý, neslušný; nevhodný.
Unbrauchbar *adj.* nepotřebný; nevhodný; —keit *f.* nepotřebnost, nevhodnost *f.*
Uncia *f.* (lt.) *v.* Unze.
Und *cnj.* a, i; Himmel und Erde nebe a země, nebe i země.
Unda *f.* (lt.) vlna *f.* (vodní).
Undank (·eš, oh. M.) *m.* nevděk *m.*; U. ist der Welt Lohn nevděk světem vládne, nevděkem svět odplacuje.
Undankbar *adj.* nevděčný; der —e nevděčník *m.*; die —e nevděčnice *f.*; —keit *f.* nevděčnost *f.*
Undenklich *adj.* nepamětný; nad paměť lidskou; seit ·en Zeiten od časův, jichž není paměti, od nepaměti, od nepamětných dob.
Undeutlich *adj.* nejasný; nesrozumitelný, nezřetelný.
Undine *f.* (lt.) rusalka *f.*
Unding (·es) *n.* nic nicoucí, ničina, nicota *f.*, nicotnost *f.*
Undul-ation *f.* (lt.) (phys.) vlnění *n.*; —ationstheorie *f.* (phys.) nauka o vlnění; —atorisch *adj.* vlnivý; —ieren vlniti se.
Undurch-dringlich *adj.* nepronikutelný, nepropustný; ·keit -ost; —sichtig *adj.* neprůhledný, neprůzračný.
Uneben *adj.* nerovný; —heit *f.* nerovina, nerovnost, nerovnota *f.*
Unecht *adj.* nepravý; ·er Besitz nepravé držení; —es Gewicht váha nepravá; —heit *f.* nepravota *f.*; —heitszertifikat *n.* vysvědčení o nepravotě něčeho.
Unedel *adj.* nešlechtický; neušlechtilý; 3. nesličný, nelepý; unedle Metalle kovy obecné, kovy ceny nižší.
Unehelich *adj.* nemanželský; ein Kind ·er Geburt dítě z lože nemanželského, dítě pobočné, boček, levoboček *m.*
Unehrbar *adj.* nepočestný.
Unehre (oh. M.) *f.* nečest *f.*
Unehrlich *adj.* nepoctivý.
Uneigennützig *adj.* nezištný; ·keit -ost.
Uneinbringlich *adj.* nedobytný; ·e Forderung, Steuer nedobytná pohledávka, daň; —keit *f.* nedobytnost *f.*
Uneingedenk *adj.* (einer Sache) nepamětliv něčeho.
Uneingekauft nezakoupený.
Uneingeschränkt neobmezený.
Uneingeteilt neroztříděný.
Uneinig *adj.* nesjednocený, neshodný, nesvorný; in etw. u. sein neshodovati se, nesrovnávati se v čem; —keit *f.* nesjednocenost, nesvornost *f.*
Uneins *v.* Uneinig.
Uneinträglich *adj.* nevýnosný.
Unempfänglich *adj.* nechápavý.
Unempfindlich necitelný, bezcitný.
Unendlich *adj.* nekonečný, neukončený; neskončený, neskonalý; ·keit -ost.
Unentbehrlich *adj.* nevyhnutelný; nevyhnutelně potřebný; —keit *f.* nevyhnutelná potřeba něčeho, nevyhnutelnost *f.*
Unentgeltlich *adv.* bez platu, bezplatně, darmo; ·er Vertrag smlouva bezúplatná.
Unenthaltsam *adj.* nezdrželivý.
Unentschieden *adj.* nerozhodnutý, nejistý; —heit *f.* nerozhodnutost; nerozhodnost, nejistota *f.*
Unentschlossen *adj.* neodhodlaný, na rozpacích; u. sein rozpakovati se.
Unentwickelt (math.) zavinutý, nevyvinutý, nerozvinutý.
Unerbittlich *adj.* neúprosný; ·keit -ost.
Unerbrochen (v. Briefen) neotevřený.
Unerfahren *adj.* nezkušený; ·heit.
Unerfreulich *adj.* neutěšený.
Unerheblich *adj.* nepatrný, nedůležitý; nepodstatný; ·er Schaden nepatrná škoda.
Unerhört neslýchaný.
Unerklärlich *adj.* nevysvětlitelný.
Unerläßlich *adj.* nezbytný; ·keit -ost.
Unerledigt nevyřízený, neodbytý.
Unermeßlich *adj.* nezměrný, nesmírný; ·keit -ost.
Unermüdlich *adj.* neunavný; ·keit
Unerquick-end, —lich *adj.* neutěšený; neveselý.
Unersättlich *adj.* nenasytný.
Unerschrocken neohrožený; ·heit -ost.
Unerschütterliche Treue nezvratná věrnost, nerozborná v.
Unersetz-bar, —lich *adj.* nenahraditelný.
Unersteiglich *adj.* nedostupný, nepřístupný.
Unerstreckliche Frist neprodlužná lhůta.
Unerträglich *adj.* nesnesitelný; (v. Menschen) k nevystání.
Unerwartet neočekávaný; *adv.* neočekávaně; das —e neočekávané, nenadálé *n.*
Unerweislich *adj.* čeho nelze dokázati, neprůkazný; —wiesen nedokázaný, neprokázaný.
Unerwogen bez uvážení; nichts u. lassen uvážiti vše.
Unerzogen (v. Kindern) neodchovaný; 2. *v.* Ungezogen.
Uneßbar *adj.* nejedlý.
Unfähig *adj.* (zu etw.) neschopný, nespůsobilý; ·keit -ost.
Unfahrbar *adj.* nesjízdný; ·er Zustand der Straßen nesjízdnost silnic.
Unfall (·es, M. —fälle) *m.* úraz *m.*, pohroma *f.*, nehoda *f.*; —gesetz *n.* zákon o úrazu, o nehodách; —versicherung *f.* pojištění proti úrazu; —versicherungsanstalt *f.* úrazovna *f.*
Unfehlbar *adj.* neomylný, nepochybný; —keit *f.* neomylnost *f.*
Unfern *adv.* nedaleko, opodál.
Unfertig *adj.* nehotový, nedokončený.
Un-flat (·es, oh. M.) *m.* nešad *m.*; neplecha *f.*, nešvara *f.*; 2. necuda *f.*,

Unflätterei *f.*; —flätterei *f.* prasetství *n.*; **-heit** *f.* plzlost *f.*; —flätig *adj.* neřádný, ne-švarný; svinský, oplzlý. nestvůra *f.*

Unform (oh. M.) *f.* nespůsob *m.*; 2. **Unförmlich** *adj.* (neforemný), po-vorný, nestvůrný; 2. (jur.) nepořádný; e Anmeldung nepořádná opověď; -es Teſtament nepořádná závěť; -er Wechſel-brief nepořádná směnka; —heit *f.* ne-várnost *f.*; (einer Urkunde) nepořádnost listiny). [frankovaný.

Unfrankiert (Brief) nevyplacený, ne-

Unfrei *adj.* nevolný.

Unfreund *adj.* nepříznivý; U. (-es, M. -e) *m.* nedruh *m.*; —lich *adj.* nepří-větivý, nevlídný.

Unfried-e (-ens, oh. M.) *m.* nepokoj *m.*; neklid, nesvár *m.*; —fertig, —lich, —ſam *adj.* nepokojný; svárlivý; —lich-keit *f.* svárlivost *f.*

Unfruchtbar *adj.* neúrodný, neplod-ný, jalový; -keit -ost.

Unfug (-es, oh. M.) *m.* (Unordnung) nepořádek (*st.* neřád), nespůsob *m.*; ne-lecha *f.*; (Ausgelaſſenheit) nezbednost *f.*; (Ungebührlichkeit) nenáležitost *f.*; Widerrechtlichkeit) bezprávnost *f.*, bez-práví *n.*; U. treiben neplechy tropiti.

Ungangbar *adj.* (v. Wege) neschůdný; v. Gelde) neberný; —e Ware neod-

Unganz *adj.* necelý. [bytné zboží.

Ungar (-s, M. -n) *m.* Uher *m.*; —iſch *adj.* uherský; -e Praktik počty uherské.

Ungaſtlich *adj.* nehostinný.

Ungeachtet *adj.* neváženy, málo-ážený; *adv.* (u. deſſen) bez ohledu, ehledě, neohlédaje se na to.

Ungeahndet bez trestu; etw. u. laſſen ěčeho netrestati, nekárati.

Ungeahnt netušený.

Ungebärdig *adj.* neslušný.

Ungebildet nevzdělaný.

Ungebräuchlich *adj.* neužívaný.

Ungebühr *f.* neslušnost, nenáležitost ; —lich *adj.* neslušný, mimo náležitost, enáležitý, nepatřičný.

Ungebunden *adj.* nevázaný; -e Rede evázaná řeč; 2. u. nezbedný, nekáz-aný, rozpustilý; —heit *f.* (der Rede) evázanost *f.*

Ungeduld (oh. M.) *f.* netrpělivost *f.*; -ig *adj.* netrpělivý; *adv.* netrpělivě.

Ungefähr *adj.* nenadálý, náhlý; ná-odný, nahodilý; *adv.* z nenadání, ná-odou; bez mála, málem, skoro, asi, akměř; der —e Inhalt deſſen iſt při-ližný obsah, obsah toho asi jest; U. *n.* áhoda *f.*; fig. strýček příhoda.

Ungefährdet nebezpečný.

Ungefeſſelt bez okovů, nespoutaný.

Ungeformt nevytvářený; netvárný; er Stoff látka nepřipravená.

Ungegründet bez důvodu, nedůvodný; e Klage nedůvodná žaloba.

Ungehalten (auf einen über etw.) po-rušený, rozmrzelý.

Ungeheuer *adj.* náramný, ohromný, chorázný, hrozitánský, velikánský; U. -s) *n.* potvora *f.*, netvor *m.*, obluda *f.*, estvůra *f.*; das —e ohromné (nehorázné) *n.*; —lich *adj.* obludný, nestvůrný; -keit -ost.

Ungehindert bez překážky.

Ungehobelt neotesaný; neuhlazený, neokopaný, nemotorný.

Ungehorſam *adj.* neposlušný; U. (-s, oh. M.) *m.* neposlušnost *f.*; ne-poslušenství *n.*; —sverfahren *n.* řízení pro nestání.

Ungeld (-es, M. -er) *n.* mýto *n.*, clo *n.*; 2. váha *f.*, vážnice *f.*; celnice, mýt-nice *f. v.* Ungeld; 3. náramné peníze *pl.*

Ungelegen *adj.* nepříležitý, nepří-hodný; *adv.* nevhod; —heit *f.* nepříle-žitost *f.*; zaneprázdnění *n.*; nesnáz *f.*; dem Gerichte U. machen zaneprazdňovati soud, nesnáze činiti soudu.

Ungelehr-ig *adj.* neučelivý; —t neu-čený; —theit *f.* neučenost *f.*

Ungelenk, —ſam *adj.* neohebný, ne-obratný; nemotorný; neohrabaný.

Ungelt *n. v.* Ungeld.

Ungemach *adj.* obtížný, namáhavý; U. (-es, oh. M.) *n.* nesnáze *f.*, namá-hání *n.*, obtíž *f.*

Ungemein *adj.* neobyčejný, krom-obyčejný, nevšední, nad obyčej.

Ungemeſſen nevyměřený; -e Arbeits-leiſtung, Robot práce n. robota nevy-

Ungenannt nejmenovaný. [měřená.

Ungenießbar *adj.* nejedlý, nezáživný.

Ungeniert *adv.* nenuceně, bez ostychu.

Ungenügend *adj.* nedostatečný.

Ungerad *adj.* nerovný, lichý; -e Zahl lichý počet, liché číslo, licha *f.*; —ſtellig *adj.* (math.) lichomístný; —zahligen Exponenten habend licho-stupňový. [(syn).

Ungeraten *adj.* (Sohn) nezdárný

Ungerecht *adj.* nespravedlivý; —ig-keit *f.* nespravedlivost, nespravedlnost *f.*

Ungeregelt nezřízený, neupravený.

Ungereimt nerýmovaný; 2. nemo-torný; 3. nesmyslný; nesrovnalý.

Ungern *adj.* nerad, a, o.

Ungeſäumt neobroubený; 2. neod-kladný; bez prodlení, bez průtahu, bez meškání; *adv.* bezodkladně.

Ungeſchehen jako by se bylo nestalo.

Ungeſcheut bez ostýchání.

Ungeſchichtet nevrstvitý.

Unge-ſchicklich, —ſchickt, —ſchlacht *adj.* neobratný; neohrabaný, neokopaný.

Ungeſchliffen nevybroušený; neo-křesaný. [čený, bez ublížení.

Ungeſchmälert bez umenšení, neznet-

Ungeſchminkt nelíčený, prostý.

Ungeſchoren laſſen einen nechati koho na pokoji. [*f.* nezákonnost *f.*

Ungeſetzlich *adj.* nezákonní; —heit

Ungeſittet nemravný.

Ungeſondert *v.* Unentwickelt.

Ungeſtalt, —et *adj.* nesličný, pi-tvorný, netvárný, neúdobný.

Ungeſtraft bez trestání, bez trestu.

Ungeſtüm *adj.* neurvalý; bouřlivý; prchlý, náhlý; *adv.* zhurta; U. (-s, oh. M.) *n. et m.* neurvalost; bouřlivost; prchlivost *f.*

Ungeſund *adj.* nezdravý.

Ungeteilt nedělený; nedílný; -e Hand ruka nerozdílná; zur -en Hand rukou společnou a nerozdílnou.
Ungetrennt nepřetržitý, nedílný.
Ungetüm (-es, M. -e) *n.* strašidlo *n.*, příšera, obluda *f.*, netvor *m.*, nestvůra *f.*
Ungewiß *adj.* nejistý; ungewiſſe Stimme nejistý n. nepevný hlas; —heit *f.* nejistota *f.*
Ungewitter (-s unv. M.) *n.* bouře, bouřka *f.*
Ungewohnheit *f.* nezvyklost, neob-
Ungewöhnlich *adj.* neobyčejný; -keit [-ost.
Ungewöhnt nezvyklý.
Ungeziefer (-s, oh. M.) *n.* hmyz *m.*
Ungezlemend *adj.* neslušný; -es Benehmen neslušné chování.
Ungezogen (Kinder) nezvedený, nezbedný, nevázaný; -heit -ost.
Ungezügelt bezuzdný.
Ungezwungen nenucený.
Unglltig *v.* Ungültig. [*f.*
Unglaub-e (-ens, oh. M.) *m.* nevěra
Unglaubig *adj.* nevěřivý, nevěřicí, nevěrecký; —keit *f.* nevěřivost *f.*
Unglaublich *adj.* nevěrutný, neuvěřitelný; k neuvěření, k víře nepodobný.
Ungleich *adj.* nerovný; rozdílný; rozličný; -e Größen (math.) nerovné veličiny *pl.*; u. *adv.* nerovně; u. höher als.... mnohem vyšší než...; —artig *adj.* jinorodý, rozdílnorodý; jiného způsobu; jinotvárný; -e Forderungen pohledávky každá jiného způsobu; —benannt *adj.* nestejnojmenný, rozličnojmenný, rozdílnojmenný, různojmenný; —förmig *adj.* nestejný, proměnný; —gliederige *pl.* rozličnočlení, různočlení (brouci); —heit *f.* nerovnost *f.*; nestejnost, rozličnost, rozdílnost *f.*; —fantig *adj.* nerovnohraný; —mäßig *adj.* nestejný, nestejnoměrný; —namig *adj.* rozdílnojmenný, nestejnojmenný, různojmenný; —seitig *adj.* nerovnostraný; —winkelig *adj.* nerovnoúhlý; —zeitig *adj.* rozličnočasý, různočasý, nestejnočasý, nerovnočasý.
Unglimpf (-es, oh. M.) *m.* nevlídnost, nešetrnost *f.*; —lich *adj.* nešetrný.
Unglück (-es, oh. M.) *n.* neštěstí *n.*, nehoda *f.*; —lich *adj.* nešťastný; —selig *adj.* neblahý; —fall *m.* nehoda *f.*; —vogel, —ritter *m.* nehodář *m.*; fig. nešťastný kulich (smolař *m.*).
Ungnade (oh. M.) *f.* nemilost *f.*
Unguentum *n.* (lt.) mast *f.*
Unguis *m.* (lt.) nehet *m.*, pazour *m.*
Ungula *f.* (lt.) kopyto *n.*; —ta *pl.* paznehtovití (ssavci).
Ungültig *adj.* neplatný, bez platnosti; der Vertrag iſt u. smlouva je neplatná; etw. u. machen něco zbaviti platnosti, zrušiti něco; für u. erklären vyhlásiti něco za neplatné; —keit *f.* neplatnost *f.*; —keitserklärung *f.* (einer Ehe) vyhlášení manželství za neplatné.
Un-gunst (oh. M.) *f.* nepřízeň *f.*; -günſtig *adj.* nepříznivý; *adv.* nepříznivě; —gut *adj.* nedobrý; nichts für u. nehmen nemíti, nepokládati za zlé; —haltbar *adj.* čeho nelze udržeti, nezádržný; nemožný; nenáchranný, neudržitelný.
Unheil (-s, oh. M.) *n. v.* Unglück; —bar *adj.* nezhojitelný; -keit -ost.
Unheim lsch *adj.* cizí; —lich *adj.* trapný; příšerný; *adv.* nevolno.
Unhöflich *adj.* nezdvořilý.
Unhold *adj.* nelaskavý, nepříznivý; U. (-es, M. -e) *m.* nevlídník, protiva *m.*, morous *m.*; —in *f.* obluda *f.*, příšera *f.* (vizuna).
Unier-en sjednotiti; —t sjednocen, a, o; nicht —t nesjednocený.
Unifizieren sjednotiti; -rte Staatsſchuld jednotný státní dluh.
Uniform (M. -en) *f.* (lt.) uniforma *f.*, stejnokroj *m.*; Gala-U. uniforma slavnostní; Kampagne-U. uniforma všední; u. *adj.* jednotvárný; stejnotvárný; —ieren uniformovati; —iert uniformovaný (v uniformě); —ierung *f.* uniformování *n.*; —ierungsvorſchrift *f.* předpis o uniformování; —ität *f.* jednotvárnost *f.* [boží).
Unigenitus *m.* (lt.) jednorozený (syn
Unikat *n.* prvopis *m.*, první vyhotovení.
Unikum *n.* (*adj.*) (z. B. ein Werk) jediné *n.*, jediný kus něčeho (spisu atd.), jedinec, jedinik *m.*
Unilateralis (lt.) (bot.) jednostranný.
Union *f.* (lt.) jednota *f.*; unie *f.*; (math.) jednina *f.*; —iſt (-en) *m.* jednotník, unionista *m.* [pólový.
Unipolar *adj.* (lt.) (vhyf.) jedno-
Unitär, Unitarier (-s) *m.* unitář *m.*, jednověrec *m.*; kdo věří v jednici božskou; *Unitas f.* (lt.) jednota, jednice *f.*
Universal *adj.* (lt.) obecný; všeobecný, povšechný; všeobsáhlý; —erbe *m.* hlavní dědic, dědic veškeré pozůstalosti; —gelenk *n.* (mech.) kloub obecný; —geſchichte *f.* (vše)obecný dějepis; —heilmittel *n.* všehoj *m.*, všeobecný lék; —inſtrument *n.* (math.) universal *m.*, nástroj universální.
Universaliter *adv.* (lt.) (vše)obecně.
Universal-kameralzahlamt *n.* všeobecná komorní výplatna; —kaſſa *f.* všeobecná pokladnice; —kriegszahlamt *n.* všeobecná vojenská výplatna; —lexikon *n* slovník všeobecný, sl. náučný; —monarchie *f.*, —ſtaat *m.* všeobsáhlé mocnářství; Univerſal-Staats- u. Bank-Schuldenkaſſa *f.* všeobecná pokladnice dluhů státních i bankovních.
Universell *adj.* (fr.) obecný; všeobecný; všeobsáhlý; *adv.* obecně.
Universität (M. -en) *f.* universita *f.*, vysoké školy *pl.*, vysoké učení.
Universitäts-bildung *f.* universitní vzdělání, vzdělání na vysokých školách; —kanzlei *f.* universitní kancelář; —konſiſtorium *n.* universitní konsistoř; —matrikel *f.* universitní matrika; —organiſierung *f.* zřízení universit; —profeſſor *m.* universitní profesor, profesor na universitě; —reform *f.* oprava universit; —rektor *m.* rektor university; —ſtudium *n.* universitní studium, studium na universitě, st. na vysokých školách.

Universum *n.* (lt.) vesmír (*gen.* všehomíra, *dat.* všehomíru) *m.*

Unke (M. -n) *f.* kuňka *f.*, žába kuňkavá, kuňkačka *f.*; 2. užovka *f.*; —n kuňkati.

Unkennt-lich *adj.* neznatelný; neznalý; —niß *f.* neznámost něčeho; neznalost *f.* [(žab).

Unkenruf *m.* kuňkání *n.*, kuňkot *m.*

Unklug *adj.* nemoudrý.

Unkörperlich *adj.* netělesný; -e Sache věc netělesná.

Unkosten *pl.* útraty *v.* Kosten.

Unkräftig *adv.* bez moci a platnosti; *adj.* neplatný.

Unkraut (-es, oh. M.) *n.* plevel *m.*, býlí *n.*, zuna *f.*; bureň *f.*; fig. koukol *m.*; U. verdirbt nicht fig. kopřivu mráz nespálí.

Unkritisch *adj.* nesoudný, nekritický.

Unkultiviert nepěstovaný, nešlechtěný, nezdělávaný.

Unkund-e *f.* neznání *n.*, neznalost *f.*, nepovědomost *f.*; U. der Gesetze neznalost zákonů; —ig *adj.* (der Rechte) neznalý, nezběhlý (v právech); des Schreibens u. kdo neumí psáti; neznalý písma.

Unlängst *adj.* nedávný; *adv.* onehdy, onehdá; nedávno, před nedávnem.

Unlauter *adj.* nekalý; —keit *f.* nekalost *f.* **Unleidlich** *adj.* k nevystání.

Unlesbar, unleserlich *adj.* nečitelný, nečitatelný (nečtitelný).

Unleugbar *adj.* nepopíratelný, nezapřitelný, zjevný, patrný.

Unlust *f.* nechuť *f.*; nechutenství *n.*, nevole *f.*, nelibost *f.* [slná síla.

Unmasse *f.* nesčíslné množství, nesčí-

Unmaßgeblich *adv.* ničeho nepředpisujíc; *adj.* nepředpisný; nepředstižný.

Unmäßig *adj.* nemírný, nesmírný; nestřídmý; u. *adv.* nemírně; —keit *f.* nemírnost, nesmírnost *f.*; U. im Essen nestřídmost *f.* [zvučný.

Unmelodisch *adj.* nezpěvný, ne-

Unmensch (-en) *m.* nelida *m.*, (nečlověk *m.*), ukrutník, netvor *m.*; —lich *adj.* nelidský; -keit -ost. [-ně.

Unmerklich *adj.* nepozorovaný; *adv.*

Unmeßbar *adj.* nevyměřitelný, nezměřitelný; nezměrný.

Unmittelbar *adj.* bezprostřední; přímý; u. unter jdn. stehen přímo pod někým býti; u. von einer Person od osoby samé.

Unmöglich *adj.* nemožný; etw. für u. halten pokládati něco nemožným, p. za nemožné; u.! nemožné! to není možná! **Unmoralisch** *adj.* nemravný.

Unmündig *adj.* nedospělý (věkem); —keit *f.* nedospělost (věku) *f.*

Unmustern *adv.*; mir ist u. mně je nevolně. [—ig *adj.* rozmrzelý.

Unmut (-es, oh. M.) *m.* nevole *f.*;

Unmutter *f.* matka-dračice *f.*; unmütterlich *adj.* nemateřský.

Unnach-ahmlich *adj.* čeho nelze nápodobiti; —giebig *adj.* neústupný; —sichtig *adj.* neshovívavý, nepromíjivý; —sichtlich *adj.* neprominutelný, bez prominutí; unter -er Strafe pod neprominutelným trestem.

Unnahbar *adj.* nepřístupný.

Unnatürlich *adj.* nepřirozený.

Unnennbar *adj.* nevýslovný.

Unnötig *adj.* nepotřebný; *adv.* zbytečně, marně.

Unnütz *adj.* marný, daremný, zbytečný; neužitečný, neplatný; *adv.* marně, nadarmo, neužitečně.

Unobligat *adj.* nepřikázaný; nepovinný; -es Lehrfach věda nepřikázaná.

Unordentlich *adj.* nepořádný; *adv.* nepořádně.

Unordnung *f.* nepořad, nepořádek *m.*, nepořádnost *f.*; nelad *m.*

Unpaar *adj.* lichý (počet); Paar oder Unpaar (Spiel) suda nebo licha (hra) —ig gefiedert (bot.) lichosperený.

Unparteiisch *adj.* nestranný (bez přijímání osob); der —e rozhodčí *m.* (soudce).

Unpaß, unpäßlich *adj.* churav, a, o, ý.

Unpassend, unpaßlich *adj.* nevhodný, nenáležitý, nepříhodný. [sjízdný.

Unpassierbar *adj.* neschůdný; ne-

Unpersönlich *adj.* (grm.) neosobní.

Unpoetisch *adj.* nebásnický.

Unpolitisch *adj.* nepolitický.

Unpopulär *adj.* u lidu neoblíbený.

Unrat (-es, oh. M.) *m.* neřád *m.*, smeti *pl.*, nečest *f.*; (vlt.) nepořádek *m.*

Unrätlich *adv.* nepořádně; nehospodárně.

Unrecht *adj.* nepravý; *adv.* neprávě, nedobře; u. gehen blouditi; u. handeln neprávě jednati; u. haben nemíti pravdu, (býti krív); U. *n.* bezpráví, bezpraví *n.*; křivda *f.*; einem u. tun křiviti, ukřiviti komu; —lich *adj.* nespravný; *adv.* nespravně, nepravě; —mäßig *adj.* bezprávný; nespravedlivý; -keit -ost.

Unredlich *adj.* nepoctivý; obmyslný; *adv.* nepoctivě; —keit *f.* obmysl *m.*, obmyslnost *f.*, nepoctivost *f.*

Unregelmäßig *adj.* nepravidelný; -keit -ost.

Unreif *adj.* nezralý, nedospělý, nevyspělý; -es Kind nedochůdče (, ete) *n.*

Unrein *adj.* nečistý; —e quadratische Gleichung (math.) smíšená rovnice stupně druhého; —heit, —igkeit *f.* nečistota *f.*

Unrichtig *adj.* nepravý, nesprávný; —keit *f.* nepravost, nesprávnost *f.*, nepravota *f.*; U. der Angabe nepravé udání.

Unruh-e (oh. M.) *f.* nepokoj, neklid *m.*; 2. (M. -en) nepokoj, rozbroj *m.*, různice *f.*; 3. (mech.) nepokoj, nepostoj *m.*; kyvadlo *n.*; —estifter *m.* buřič, znepokojovatel *m.*; —ig *adj.* nepokojný, neklidný.

Unrühmlich *adj.* neslavný.

Uns *pron.* (*dat.*) nám; (*acc.*) náš.

Unsäglich *adj.* nevyslovitelný, nevýslovný. [nekalý.

Unsauber *adj.* nečistý, nesvarný;

Unschädlich *adj.* neškodný.

Unschätzbar *adj.* neocenitelný; neocenitelný; -keit -ost

Unschicklich *adj.* nevhodný, nepřiměřený; neslušný.

Unschiffbar *adj.* nesplavný; -keit -ost.
Unschlitt (-es, ob. M.) *n.* loj, lůj *m.*
Unschlüssig *adj.* nerozhodný, rozpačný, rozpačlivý, rozpačitý; jmd. u. machen rozpakovati koho v čem; v rozpaky uvesti; u. sein na rozpacích, na vahách býti, rozpakovati se v čem.
Unschmackhaft *adj.* nechutný, nevkusný.
Unschuld (ob. M.) *f.* nevina *f.*, nevinnost *f.*; —ig *adj.* nevinný; -es Kind nevinňátko *n.*; -e Kinder *pl.* mlaďátka; —igerklärung *f.* vyhlášení někoho za nevinného, za bezvinného, za viny prostého.
Unselbständig *adj.* nesamostatný; za-
Unselig *adj.* neblahý.
Unser *pron.* nás; náš, naše; (—einer, unsereins našinec, náš člověk); —ig *adj.* (*pron.*) náš, naše; die —igen *pl.* naši, našinci; —thalben, —twegen, —twillen *prp.* (*adv.*) pro nás.
Unsicher *adj.* nejistý; -e Forderungen nejisté pohledávky.
Unsichtbar *adj.* neviditelný.
Unsinn (-es, ob. M.) *m.* nesmysl *m.*, nerozum *m.*; es ist wahrer U., was er schreibt jest to pouhý (učiněný) nesmysl, co píše; —ig *adj.* nesmyslný; *adv.* nesmyslně.
Unsitt-e *f.* nemrav *m.*; —lich *adj.* nemravný; -keit -ost.
Unsorgsam *adj.* nestarostlivý; bez-
Unstatthaft *adj.* nemístný; —igkeit *f.* nemístnost *f.*
Unsterblich *adj.* nesmrtelný; —keit *f.* nesmrtelnost *f.*
Unstern (-es, ob. M.) *m.* nešťastná hvězda; zlá bvězda; fig. nehoda *f.*, neštěstí *n.*, pohroma *f.*
Unstet *adj.* nestálý; těkavý; —ig *adj.* přetržitý, nespojitý; -e Größe veličina přetržitá, nespojitá.
Unsträflich *adj.* trestem nestižený; 2. bezúhonný; bez úhony; —keit *f.* bezúhonnost, neúhonnost *f.*
Unstreitig *adv.* bez odporu; *adj.* bezesporný, nesporný; -er Besitz nesporné držení.
Untat (M. -en) *f.* hanebnost *f.*, hanebný skutek; nešlechetnost *f.*
Untätig *adj.* nečinný; *adv.* nečinně; —keit *f.* nečinnost *f.*
Untauglich *adj.* nespůsobilý.
Unteilbar *adj.* nedílný, nedělitelný; -keit -ost.
Unten *adv.* dole; vespod, pospod; nach u. dolů; u., von u. an, von u auf zdola, zezdola, odezdola, od spodu, zespodu.
Unter *prp. c. dat.* pod (něčím); u. dem Tische *ic.* pod stolem atd.; etw. u. der Schätzung verkaufen věc pod odhadní cenu prodati; u. Strafe pod pokutou, pod trestem; unter sonstiger Ungültigkeit pod neplatností; u. Haftung für etw. pod závaznosti za něco; eine Person u. 14 Jahren osoba čtrnácti let nedosla; eine Eingabe u. seiner Fertigung úředně podati spis se svým podpisem; u. einem zároveň; u. anderem mezi jiným; u. der Arbeit při práci; u. der Regierung... za panování; *c. acc.* etw. u. den Tisch legen položiti něco pod stůl; eine u. seine Freunde rechnen počítati někoho mezi své přátele; u. sich teilen mezi sebe rozděliti; u. einander *v.* Untereinander; *c. gen.* (vlt.) u. Tages ve dne, za dne; u. Nachts v noci; u. Weges *v.* Unterwegs; u. *adv.* mezi tím; *adj.* bdd. —e spodní; dolní, dolejší; U. *m.* (Kartenip.) spodek, kluk *m.*
Unter-abteilung *f.* další oddělení, nižší oddělení; pododdělení *n.*, vodlejší n. podružný oddíl; podřadí *n.*; U. einer Schule nižší třída; —ackern podmítati; —amt *n.* nižší úřad, podřízený úřad; —arm *m. v.* Vorderarm; —armknochen *pl.* kosti podramenné; —art *f.* podtvar, podrod *m.*; odrůda *f.*; —arzt *m.* podlékař *m.*; —aufseher *m.* poddozorce *m.*; —augengegend *f.* podočí *n.*; —balken *n.* nadhlavník *m.*, ležina *f.*; podtrámnice *f.*; —band *n.* podvaz *m.*; —bau *m.* stavění základu; spodní n. základní stavba; podstavek *m.*; —bauch *m.* podbřišek *m.*; —bauchgegend *f.* podbřišek *m.*; podbřiší *n.*; —bauen podstaviti; podepříti; 2. dolní n. spodní stavbu provesti; —begriff *m.* menší, první pojem; —bett (-es) *n.* spodnice *f.*, spodní peřina; —binden podvázati; —bindung *f.* (chir.) *Ligatura* podvázání, podvazování *n.*; —bleiben mf. vynechati; minouti, zůstati; nepřijíti.
Unterbrech-en etw. podlomiti; 2. přetrhnouti; přerušiti něco; eine Verhandlung u. přerušiti řízení, jednání; im Reden u. přetrhnouti, přerušiti někomu řeč, vskočiti někomu do řeči; —ung *f.* přetržení *n.*, přetržka *f.*; přerušení *n.*
Unterbreiten (etw. zur höheren Entscheidung) předložiti (něco k vyššímu rozhodnutí).
Unterbring-en einen pod střechu přivésti; někoho zaopatřiti; ein Kapital u. uložiti jistinu; —ung *f.* zaopatření *n.*
Unterbrochen přetržitý, přetrhovaný, přerušený; im —en Tagen ve dnech přetržkou po sobě jdoucích.
Unterbrustgegend *f.* podprsí *n.*, místo podprsní.
Unterchirurg *m.* podhojič *m.*, pod-
Unterchlorige Säure kyselina chlornatá.
Unter-dach *n.* podkroví *n.*; —deck *n.* (Schiff.) podpalubí *n.*
Unterdessen (unterdes) *adv.* mezi tím, zatím.
Unterdialekt *n.* podřečí, různořečí *n.*
Unterdrück-en (ein Feuer) udusiti (oheň); fig. etw. u. potlačiti něco; die Armen u. utiskovati, utlačovati chudé; das Lachen u. smích tajiti; —er *m.* utiskovatel, utlačovatel *m.*; —ung *f.* potlačení, potlačování *n.*, utlačování *n.*
Untere bdd. *v.* Unter (*adj.*).
Untereinander *adv.* mezi sebou, společně, vespolek; 2. mezi sebe; fig. nahromadě, vesměs.
Unter-einteilung *f.* nižší rozdělení; —essen *n.* svačina *f.*; —familie *f.* (bot.) podřadí, podčeledí *n.*

Unterfangen etw. podchytiti; sich u. c. acc. et gen. opovážiti se; sich einer großen Tat u. odvážiti se k velikému činu (skutku). [podvojvoda *m.*).
Unterfeldherr *m.* podvelitel *m.* (*st.*
Unterfertig-en podepsati, p. se v čem; —ung *f.* podepsání *n.*, podpis *m.*
Unter-fläche *f.* (des Grundes) podzemnost *f.*, dno *n.* (pozemnosti); —futter *n.* podšívka *f.*; (b. Zimmerm.) podvoj, podboj *m.*; —gärung *f.* (chem.) spodní kvašení, kvašení pod sebe.
Untergang (-s) *m.* (der Sonne) západ *m.*; zapadání *n.* (slunce); 2. (Verfall) záhuba *f.*, zkáza *f.*; 3. U. der Welt zánik n. konec světa; etw. vom —e retten zachrániti, zachovati něco od zkázy, od záhuby.
Untergeben poddati (pod moc); u. *partic.* poddaný; u. sein (einem) poddán, podřízen býti komu, přikázán býti ke komu, slušeti pod koho.
Untergehen mſ. utonouti, potopiti se; zhynouti, zahynouti; zaniknouti; (von der Sonne) zajíti, zapadnouti.
Unter-geordnet podřaděný, podřízený; -e Behörde podřízený úřad; -er Satz (gram.) věta podřaděná n. podřadní; —gespan *m.* podžupan *m.*; —gestell *n.* podstava *f.*, podstavek *m.*, podloha *f.*; stojan *m.*; —gewehr *n.* zbraň poboční; —graben podkopati; u. (das öffentliche Zutrauen) podrývati (veřejnou důvěru).
Untergrund *m.* půda *f.*; (Boden.) podroli *n.*, spodina *f.*; (Typ.) podtisk *m.*; —pflug *m.* podmítač, podryvač, podrývák, kypřák *m.* [mužstvo.
Unterhabende Mannſchaft podřízené
Unterhalb *prp. c. gen.* pod něčím; níže něčeho; u. der Stadt pod městem.
Unterhals *m.* podhrdlek *m.*; podhrdlí *n.*
Unterhalt (es, oh. M.) *m.* (der Güter) zachování věcí; (der Person) (Lebens-U.) vychování (osoby); vydržování *n.*; U. (Nahrung) výživa *f.*; der nötige U. der Gefangenen potřebná výživa vězňů; Güter, deren U. viel kostet věci, jichž zachování mnoho stojí.
Unterhalt-en etw. podpírati; podstaviti; einen u. chovati koho, vychovávati, výživu dávati komu; vydržovati koho; ein Feuer u. udržovati oheň; einen u. (mit etw.) vyrážeti, baviti koho; sich u. (mit einem über etw.) baviti se, vyrážeti se; —end *adj.* zábavný, pro zábavu, pro vyražení.
Unterhalts-gelder *pl.* plat na vychování, na vydržování; —kosten *pl.* náklady na vychovávání (osoby), na zachování (věcí); n. na vydržování; —quelle *f.* pramen výživy; —revers *m.* úpis na výživu, úpis výživní.
Unterhaltung *f.* vydržování, udržování (něčeho); 2. zábava *f.*
Unterhand-eln (einen Vergleich, mit einem etc.) jednati, vyjednávati s kým (oč); Unterhändler *m.* vyjednavatel *m.*, jednatel *m.*, prostředník *m.*; —lung *f.* jednání, vyjednávání *n.* (o něco).
Unterharz *n.* poloupryskyřice *f.*
Unterhaus *n.* spodek domu; 2. (in England) dolní (nižší) sněmovna; —mitglied *n.* člen dolní sněmovny.
Unterhaut-bindegewebe *n.*, —zellgewebe *n. v.* Fetthaut.
Unterhefen *pl.* spodní kvasnice *pl.*, spodní droždí; —bier *n.* podkvasné pivo.
Unterhemd *n.* spodní košile; —chen *n.* podkošilka *f.*
Unter-höhlen etw. podkopati n. podryti něco; —holz *n.* roští *n.*; —hose *f.* podvlékačky, spodničky *pl.*; —irdiſch *adj.* podzemní, podzemský; —jäger *m.* (Milit.) prvostřelec (desátník u myslivců) *m.* podmyslivec *m.*; —jochen einen podmaniti, podrobiti; —kammeramt *n.* úřad podkomořský; —kämmerer *m.* podkomoří (, iho) *m.*; —käufer *m.* překupník *m.*; —kehle *f.* podbradí *n.*, podbradek *m.*, podhrdlek, lalok *m.*; —kellner *m.* podsklepník *m.*; —kiefer *m.* dolejší čelist, sanice *f.*; —kinngegend *f.* podbradí *n.*; —klaſſe *f.* nižší třída; (math.) třída vedlejší, podtředí *n.*; —kleid *n.* spodní roucho, spodní šat; (der Weiber) spodnička, suknice *f.*; (Männ.) *pl.* spodky kalhoty; —knöchelader *f.* podkotní žíla.
Unterkommen mſ. přístřešek najíti; služby dosáhnouti; das U. zaopatření *n.*; služba *f.*; U. haben (im Dienſte) službou opatřen býti; U. finden najíti službu, zaopatření dojíti.
Unterkunft (oh. M.) *f.* přístřeší *n.*; 2. zaopatření *n.*; U. jdn. geben poskytnouti někomu přístřeší, někoho přechovávati u sebe, někoho přijímati k sobě.
Unter-lage (M. -n) *f.* podklad *m.*; podkladek *m.*, podložka *f.*, podstavec, podval *m.*; —lager *n.* (der Bilze) podhubí *n.*, podplisní *n.*; —lagsſchemel *m.* (geom.) podstavek *m.*, stupátko *n.*; —land *n.* nížina *f.*, nížava *f.*, dolnozemí, podhoří *n.*; —länge *f.* (der Buchſtaben) spodní n. dolejší délka.
Unterlaß *n.*; ohne U. bez přestání, bez ustání, bez přítrže.
Unterlass-en (eine Handlung) nechati čeho, přestati od čeho; 2. opominouti něco; —ung *f.* nechání *n.*, opominutí *n.*; U. des Anbaues nevzdělávání země; —ungshandlung *f.* opominutý skutek, opominutí *n.*
Unterlauf *m.* (geogr.) dolní tok (řeky); 2. (Schiff.) podpalubí *n.*; —en mſ. podběhnouti, proběhnouti; einem den Degen u. podskočiti komu pod meč; mit Blut u. zaliti se, podliti se, zatékati (krví); wenn ein Saumſal u. würde kdyby se co obmeškalo; wenn ein Irrtum im Namen u. würde kdyby pochybeno bylo ve jmeně; u. *adj.* (Mittelwort) naběhlý; mit Blut u. zalitý krví.
Unterleiſe *f. v.* Unterlippe.
Unterlegen etw. podložiti, podsunouti, podsouti, podsouvati, dospod vložiti; die Schriften u. (Typ.) podložiti písmo; einen Sinn, eine Bedeutung u. podložiti, podkládati něčemu smysl; dem Gesetze eine andere Deutung u. dávati zákonu jiný smysl, převraceti zákon v jiný smysl.

Unterlehrer *m.* podučitel *m.*; —in *f.* podučitelka *f.*

Unterleib (-es) *m.* život *m.*, břicho *n.*, podbřišek *m.*, podbříší *n.*; —schmerzen *pl.* nemoci podbřišní, nemoci v podbříší.

Unterliegen mſ. padnouti, prohrati, podlehnouti; einem (einer Laſt *etc.*) u. něčemu poddán n. podroben býti; Waren, die dem Zolle u. věci clu podrobené, věci, z nichž se má clo platiti; der Strafe u. pokutě n. trestu podroben býti, pokutou n. trestem stížen býti; im Prozeſſe u. v. Sachfällig werden.

Unterlippe *f.* dolejší pysk.

Untermauer *f.* podezdívka *f.*; —n podezditi; —ung *f.* podezdění *n.*, podezdívka *f.*

Unter-mengen, —miſchen smísiti s jiným; —minieren podkopati.

Unternehm-en etw. podniknouti, předsevzíti, podníti něco; das U. *v.* Unternehmung; —end *adj.* podnikavý; —er *m.* podnikatel *m.*; —ung *f.* podnik *m.*, podniknutí *n.* (podnětí); —ungsgeiſt *m.* podnikavost *f.*

Unteroffizier *m.* poddůstojník *m.*

Unterordn-en (einem etw. *etc.*) podříditi, podřaditi, řaditi pod něco; —ung *f.* podřízení *n.*, podřízenost *f.*; podřadění *n.*

Unterpfand *n.* základ *m. v.* Pfand.

Unterred-en ſich (mit einem) rozmlouvati, rozpravěti s kým; —ung *f.* rozmluva *f.*

Unterricht (-es, ob. M.) *m.* vyučování *n.*, učba *f.*; (Bericht) zpráva *f.*; (Inſtruktion) naučení *n.*; —en jmd. in einer Sache učiti, vyučovati koho čemu; jmd. von einer Sache u. zpraviti koho o čem; (inſtruieren) naučení někomu dáti o čem n. v čem; ſich u. poučiti se, poučení n. naučení vzíti.

Unterrichter *m.* podsudí *m.*, podrych-tář *m.*

Unterrichts-anſtalt *f.* ústav vyučovací, učebný ústav; —gebiet *n.* vyučovací obor; —gegenſtand *m.* učebný předmět; —geld *n.* učebné *n.*; —miniſter *m.* ministr vyučování; —miniſterium *n.* ministerium vyučování, m. osvěty; —ſprache *f.* učebný, vyučovací jazyk; —weſen *n.* vyučování *n.*, učba *f.*; zaležitosti učebné; —zweck *m.* účel vyučování, účel učební.

Unterrinde *f.* spodní kůra.

Unterrock *m.* spodní sukně, spodnička *f.*; spodní kabát.

Unters = unter das.

Unterſag-en (einem etw.) zapověděti, zakázati komu co; —ung *f.* zápověď *f.*, zákaz *m.*; —ungsrecht *n.* právo zapovídací.

Unterſaß (-ſſes) *m.* (vlk.) *m.* podsedek *m.*, podsedník *m.*

Unterſatz (-es, M. -ſätze) *m.* podstava *f.*, podstavek, podstavec *m.*; podloha *f.*, podložka *f.*; podklad, podkladek *m.*; (vhlof.) dolejší návěsť, dolejšek *m.*, podpropovídka *f.*

Unterſchätzen etw. podceniti, podceňovati.

Unterſcheid-en etw. děliti, rozděliti; (ein Ding von dem andern) rozeznati, rozeznávati něco od čeho; ſich u. lišiti se, různiti se, děliti se; —end *adj.* rozeznávací; rozlišovací; —ung *f.* rozdělení, -ování, rozeznávání *n.*

Unterſcheidungs-jahr *n.* rozeznavací rok; —kraft *f.* rozeznávavost *f.*; —zeichen *n.* známka rozeznavací; rozdělovka *f.*, rozeznávka *f.*

Unterſchenkel *m.* holeň *f.*, bérce *n.*

Unterſchieb-en podstrčiti; (einem etw.) podložiti, podvrhnouti, podmetnouti co; ein Teſtament u. podvrhnouti závěť; —ung *f.* (eines Kindes) podvržení n. podložení dítěte.

Unterſchied (-es, M. -e) *m.* rozdíl *m.*, rozdílnost *f.*; rozeznání *n.*; oddělení *n.*; ohne U. bez rozdílu; —lich *adj.* rozdílný, rozličný, rozmanitý, různý; *adv.* rozdílně, rozličně.

Unterſchlächtig *adj.* (-e Mühle) spodovodní (mlýn).

Unterſchlag (-es) *m.* přehrada, přihrada *f.*, přepažení *n.*, zátyně *f.*; (Typ.) podrážka *f.*; —en etw. přepažiti, přehraditi, přetyniti; fig. (z. B. Briefe, Ware) podmítati něco, zadržovati něco za sebou; einem ein Bein u. nohy komu podraziti; ein Kleid mit Rauchwerk u. oděv kožišinou podložiti; —ung *f.* zadržení, zpronevěření *n.*

Unterſchlief (-es, M. -e) *m.* přechovávání *n.*; den Verbrechern U. geben přechovávati zločince; 2. U. obmysl *m.*; podvod *m.*; U. machen mit Waren *v.* Schwärzen; —en podluzovati.

Unterſchlußſatz *m. v.* Unterſatz.

Unter-ſchneiden podřezati, -závati; —ſchreiben podepsati; eine Urkunde u. podepsati se v listině; ſich als Zeuge u. podepsati se co svědek; —ſchrift (M. -en) *f.* podpis *m.*

Unterſchule *f.* nižší škola.

Unterſchwefel-ige Säure kyselina sirnatá; —igſaure Salze sirnatany *pl.*; —ſaure *f.* kyselina podsiřičná; —ſaure Salze *pl.* podsiřičnany.

Unterſee-boot *n.* podmořský člun; —iſch *adj.* podmořský.

Unterſenken pohroužiti, potopiti, po-nořiti.

Unterſetz-en etw. podložiti, postaviti; —teller *m.* podstavek *m.*; —t (Geſtalt) zavalitý, složitý.

Unterſinken mſ. utonouti, potopiti se.

Unterſippſchaft *f.* podčeleď *f.*

Unterſohlen *pl. f.* podešvy.

Unterſtaatsſekretär *m.* státní podsekretář, státní podtajemník.

Unterſtand (-es, ob. M.) *m.* stanoviště *n.*; jdn. U. geben přechovávati koho u sebe; *v.* Unterkunft; —geber *m.* přijímatel *m.*, přechovavatel *m.*; —los *adv.* bez bytu, bez přístřešku.

Unterſte ddd. *adj.* nejnižší, nejspod-nější.

Unterſteh-en einem poddán, podřízen býti komu; (einer Gerichtsbarkeit) slušeti pod soudní moc, přikázán býti k soudní moci, býti pod soudní mocí; ſich u. opovážiti se čeho; —end *adj.* podřízený, poddaný.

Unterstelle *f.* nižší místo n. úřad.

Unterstell-en podstaviti; podvrhovati co čemu; —ung *f.* podvrhování *n.*, podmítání *n.*; 2. podceňování *n.*; 3. podřadění *n.*

Unter-stirngegend *f.* podčelí *n.*; —ſtock *m.* (Bauk.) přízemí *n.*; —ſtreichen podtrhnouti; —ſtreuen podestlati (dobytku); podsypati (drůbeži); —ſtübchen *n.* podsínka *f.*; —ſtube *f.* dolejší světnice, přístěnek *m.*; —ſtück *n.* (beim Schneider) podloha *f.*

Unterſtütz-en etw. podepříti, podpírati; 2. einen u. podporovati koho, pomocen býti komu; 3. u. potvrditi; —end *adj.* podporný, podpůrný; —er *m.* podpůrce *m.*, podporovatel *m.*; —ung *f.* podpora *f.*; U. leiſten den Gefällsorganen na pomoc býti, pomoc činiti zřízeným osobám důchodkovým.

Unterſtützungs-anſtalt *f.* podpůrný ústav, pomocný ú.; —betrag *m.* pomůcka *f.*, podpora *f.*; —kaſſe *f.* podpůrná pokladna, pomocná p.; —komitee *n.* podporovací výbor; —punkt *m.* (mech.) podporný bod, podpora *f.*

Unterſuch-en etw. vyšetřiti, vyšetřovati něco; zkoušeti; ohledati něco; einen u. vyšetřovati koho; einen Beſchuldigten u. vyšetřovati obviněnce; die Verteilung des Vermögens u. zkoušeti rozdělení majetnosti; —ung *f.* vyšetřování *n.*; 2. ohledání *n.*; in U. ziehen do vyšetřování vzíti.

Unterſuchungs-akten *pl.* vyšetřovací spisy; —bureau *n.* vyšetřovna *f.*, vyšetřovací úřadovna; —gefangener *m.* uvězněný vyšetřovance; —gefängnis *n.* vyšetřovací vězení; —gericht *n.* vyšetřovací soud; —haft *f.* vyšetřovací vazba; —handlung *f.* vyšetřování *n.*, -vací výkon; —kommiſſär *m.* vyšetřující komisař; —kommiſſion *f.* vyšetřovací komise; —koſten *pl.* vyšetřovací náklady *pl.*; —prozeß *m.* vyšetřovací řízení; —richter *m.* vyšetřující soudce; —ſache *f.* vyšetřování *n.*; —ſchritt *m.* krok n. čin vyšetřovací; —verfahren *n.* vyšetřovací řízení.

Untertags *adv.* mezi dnem.

Untertan (einem) *adj.* poddaný; U. (-s, M. -en) *m.* poddaný *m.*; —eneid *m. v.* Untertaneid.

Untertänig *adj.* poddaný; ponížený; —er Diener! ponížený služebník! u. *adv.* ponížene.

Untertänigkeit *f.* poddanost *f.*, poddanství *n.*; 2. ponížení *n.*; —sverband *m.* poddanský závazek, poddanství *n.*

Untertans-band *n.* poddanský závazek, poddanství *n.*; —bedrückung *f.* utiskování poddaných; —beſchwerde *f.* stížnost poddaných, stížnost poddanská; —brandkaſſe *f.* pokladnice (ku prospěchu) pohořelých poddaných; —eid *m.* poddanská přísaha; —kaſſe *f.* pokladnice poddanská; —laſt *f.* závada poddanská; —ſtrafpatent *n.* poddanský patent trestní; —verhältnis *n.* poddanství *n.*, poměr poddanský.

Untertasse *f.* podnos *m.* (*rus.*); lác, tácek *m.*

Untertauchen (einen) potopiti, pohřížiti; ponořiti; mſ. potopiti se, pohřížiti se, ponořiti se.

Unterteil (-s) *m.* (*n.*) spodní díl, spod, spodek *m.*; dno *n.*; půda *f.*

Unterteilen etw. dále děliti n. rozděliti něco; ein Land wird in Kreiſe geteilt u. dieſe in Bezirkshauptmannſchaften —t země dělí se na kraje a tyto se dále rozdělují na hejtmanství (na podkraje).

Untertreten postoupiti níže.

Unterwachſen *adj.* podrostlý; mit etw. u. prorostlý.

Unter-walden *n.* podlesí *n.*; —wärts *adv.* dolů; dolem; —waſſer *n.* dolejší voda; spodní voda.

Unterwegs *adv.* na cestě, po cestě, cestou.

Unterweiſen einen (in der Muſik) [učiti, cvičiti.

Unterwelt *f.* podsvětí *n.* (onen svět).

Urterwerf-en etw. podhoditi, podvrhnouti; 2. einen u. podrobiti, podmaniti; ſich einem u. poddati se někomu; podrobiti se; —ung *f.* podrobení *n.*; unterworfen einem poddaný, podrobený; u. ſein poddán n. podroben býti (někomu n. něčemu).

Unterwühl-en etw. podryti, podrývati; —ung *f.* podrytí *n.*, podrývání *n.*

Unterwürfig *adj.* podrobený, poddaný; ponížený; -keit -ost.

Unterzeichn-en etw. podepsati něco; p. se; *v.* Unterſchreiben; —er *m.* podpisatel *m.*; —eter *m.* nížepsaný; podepsaný; —ung *f.* podpis *m.*, podpiska *f.*

Unterzeugbier *n.* podkvasné pivo.

Unterzieh-en etw. podvleci; etw. der Schlußfaſſung u. předložiti, podati, předsevzíti něco k rozhodnutí; ſich etw. u. podvoliti se, poddati se čemu, podejmouti n. podniknouti něco, podstoupiti (zkoušku); ſich einer Arbeit u. vziti na se práci, podvoliti se ku práci, podniknouti práci; ſich einer Strafe u. podstoupiti trest, podniknouti trest; ſich einer neuen Wahl u. dáti se znovu voliti; —hoſen *pl.* podvlíkačky, podvláčky *pl. v.* Unterhoſen.

Unterzug *m.* (Bauk.) podvlečení *n.*, podvlek *m.*, podvlaka *f.*; podpěra *f.*, podstávka *f.*; —balken *m.* (Bauk.) průvlač *f.*, trám průvlačný; —ſtänder *m.* (Bauk.) podpora *f.*

Unterzungengegend *f.* podjazyčí *n.*

Untief *adj.* mělký; —e *f.* mělkost *f.*; 2. (M. -n) mělčina *f.*

Untier (-s) *n.* potvora *f.*, netvor *m.*

Untragbar *adj.* neplodný.

Untrennbar *adj.* nerozlučný.

Untreu *adj.* nevěrný; *adv.* nevěrně; —e *f.* nevěrnost, nevěra *f.*

Untrüglich *adj.* neklamný.

Untunlich *adj.* co se činiti nedá, čeho nelze učiniti (nemožný).

Unüber-legt nepředložený, nerozvážlivý; —ſehbar *adj.* nepřehledný; —windlich *adj.* nepřemožitelný.

Unum-gänglich *adj.* nevyhnutelný; u. notwendig nevyhnutelné potřebný; —ſchränkt *adj.* neobmezený; —wunden *adj.* neobalený; *adv.* bez obalu; nepokrytě.

Ununterbrochen *adj.* nepřetržitý, nepřetržený; *adv.* bez přestání, bez přerušení, bez přetržení; bez přítrže; nepřetržitě, nepřetrženě; in ‹en Tagen ve dnech pořád posobě jdoucích.

Unver-änderlich *adj.* nezměnitelný, nezměnný (stálý); —antwortlich *adj.* neodpovědný; ‹keit -ost; —äußerlich *adj.* neprodajný; ‹es Recht nezadatelné právo; —beſſerlich *adj.* nenapravitelný, nepolepšitelný; —bindlich *adv.* (ſfm.) bez závazku; —blümt *adj.* netajený; *adv.* bez obalu; —brüchlich *adj.* nezlomný, nezrušitelný; ‹e Treue nezrušitelná věrnost, nezlomná v.; *adv.* bez přerušení; —dächtig *adj.* nepodezřelý; ‹keit -ost; —daulich *adj.* nezáživný; ‹keit -ost; —dient *adj.* nezasloužený; *adv.* nezaslouženě; —dienterweiſe *adv.* nezaslouženě; —droſſen *adj.* neomrzelý; *adv.* bez omrzení; —ehelicht *adj.* svobodný; (v. Mann) neženatý; (v. Frauenz.) nevdaná; —einbar *adj.* neslučný; co se nedá spojiti; —fälſcht *adj.* neporušený; nepadělaný; nezlehčený; bezelstný; ‹gänglich *adj.* nepomíjející; —geſſlich *adj.* nezapomenutelný; —gleichlich *adj.* nevyrovnatelný; —halten (redlich) *adj.* bezelstný; *adv.* bez obalu, bez zakrytí, bez ukrytí, bezo lsti, bez obmyslu; —haltnismäßig *adj.* nepoměrný; přílišný; *adv.* příliš; —heiratet *adj.* svobodný; —hofft *adj.* nenadálý; *adv.* nenadále, z nenadání; —hohlen netajený, zřejmý; *adv.* netajeně; —jährbar *adj.* nepromíněný; —jüngter Saulenſchaft nezúžený styl; —kennbar *adj.* patrný, zjevný; ‹e Abneigung patrné, zjevnú nechuť; ‹es Unrecht patrné, zjevné bezpráví; —läßlich *adj.* nespolehlivý; —letzbar, —letzlich *adj.* neporušený, neporušitelný; ‹keit -ost; —letzt *adj.* neporušený; *adv.* bez porušení; —meidlich nevyhnutelný; —merkt *adv.* nevědomky.

Unvermögen (‹s, oh. M.) *n.*, —heit *f.* nemožnost *f.*; (med.) nemohoucnost *f.*; Zahlungsunvermögenheit nemožnost placení; —d *adj.* nemožný; nezámožný; (med.) nemohoucný.

Unvermutet *adj.* nenadálý, neočekávaný; *adv.* nenadále, z nenadání.

Unver-nunft *f.* nerozum *m.*; —nünftig *adj.* nerozumný; *adv.* nerozumně.

Unver-richteter Sache s nepořízenou; —ſchämt *adj.* nestydatý, nestoudný; eine ‹e nestyda, necuda *f.*; —ſchuldet (ohne Schuld) bez viny, nevinný; (ohne Schulden) bez dluhů, dluhů prostý; nezadlužilý; nezadlužený, nezavazený; —ſehens *adv.* nenadále, náhle, mane, mani; —ſehrt neporušený; —ſehrtheit *f.* neporušenost *f.*; —ſichert nepojištěný, nezjištěný; —ſöhnlich *adj.* nesmiřitelný; —ſorgt nezaopatřený; —traglich *adj.* nesnášenlivý.

Unverſtänd-ig *adj.* nerozumný; neprozřetelný; —lich *adj.* nesrozumitelný; ‹keit -ost.

Unver-weslich *adj.* neporušitelný; —zeihlich *adj.* neodpustitelný, neprominutelný; —zinslich *adj.* neúročný, neúročitelný, bez úroků; ‹es Kapital neúročná jistina; —züglich *adj.* bezodkladný; *adv.* bez průtahů, bez odkladů, bez prodlení.

Unvollbürtig *adj. v.* Minderjährig.

Unvollendet *adj.* neukončený, nedokončený. [—heit *f.* nedokonalost *f.*

Unvollkommen *adj.* nedokonalý; **Unvollſtändig** *adj.* neúplný; ‹keit -ost.

Unvor-bereitet nepřipraven, a, o, ý; —denklich *adj.* nepamětný; —geſehen nenadálý, nepředvídaný; —greiflich *adj.* ničeho nepředpisující; nepředpisný; nepředstižný, nepředchodný; ‹e Meinung nepředpisující zdání; —hergeſehen nepředvídaný; —ſetzlich *adj.* neúmyslný; —ſichtig *adj.* neopatrný, neprozřetelný; —teilhaft *adj.* neprospěšný, nevýhodný.

Unwahr *adj.* nepravdivý; —heit *f.* nepravda *f.*

Unwahrſcheinlich *adj.* k pravdě nepodobný; k víře nepodobný; nevěrutný; —keit *f.* k pravdě nepodobnost.

Unwandelbar *adj.* nepromenný; (grm.) nesklonný; *adv.* bez proměny.

Unweg (‹es, M. ‹e) *m.* necesta *f.*, bezcestí *n.*; —ſam *adj.* neschůdný, nepřístupný; nescestný.

Unweigerlich *adv.* (etw. erfüllen) bez odporu, bez odmluvy, nezpěčujíc se, nezdráhajíc se (něco vyplniti). [moudře.

Unweiſe *adj.* nemoudrý; *adv.* ne-

Unweit *adv.* (*c. gen. et dat.*) nedaleko; opodál; blíž; u. der Stadt, u. von der Stadt nedaleko města, blíže města.

Unwert *m.* necena *f.*; einer Sache u. *adj.* nehoden něčeho.

Unweſen (‹s, oh. M.) *n.* neplecha *f.*

Unwider-leglich *adj.* nezvratný, nevývratný (důkaz); —ruflich *adj.* neodvolatelný; —ſtehlich *adj.* neodolatelný; ‹er Zwang nucení jemuž nelze odolati.

Unwill-e (‹ens, oh. M.) *m.* nevole *f.*, nelibost; nevrlost *f.*; —ig *adj.* zlostný, hněvivý; bezděčný; nevrlý; nerád.

Unwillkürlich *adj.* bezděčný, mimovolný, bezvolný; *adv.* bezděky.

Unwirkſam *adj.* neplatný; neúčinný; ‹keit -ost.

Unwirſch *adj.* mrzutý, nevrlý.

Unwirtbar, unwirtlich *adj.* nehostinný.

Unwiſſ-end *adj.* nevědoucí; u. ſündigen nevědomky hřešiti; u. ſündigt nicht nevědomost hříchu nečiní; —enheit *f.* nevědomost *f.*; nevědoucnost *f.*; —enſchaftlich *adj.* nevědecký; —entlich *adv.* nevědomky.

Unwohl *adv.* nedobře; 2. nezdráv; churav; mir iſt u., ich bin u., ich fühle mich u. mně je nevolno, mně není dobře; mně je špatně; jsem churav; —ſein *n.* churavost *f.*

Unwürdig *adj.* nedůstojný; einer Sache u. nehoden, -dný.

Un-zahl *f.* nesčíslný počet; —zählbar, —zählig *adj.* nesčíslný; -e Menge nesčíslné množství; unzähligemal *adv.* (*num.*) nesčíslněkrát, bezpočtukrát.

Unzart *adj.* nevhodný; nešetrný.

Unze (M. -n) *f.* unce *f.*, uncie *f.*, dvanáctina *f.*; 2. (zool.) onsa *f.* v. Onze, Jaguar.

Unzeit *f.* nečas *m.*; zur Unzeit v nečas, nevčas, nevhod; —ig *adj.* nevčasný, nevhodný, nezralý; nedošlý; *adv.* vnečas.

Unzerbrechlich *adj.* nezlomný, nerozlomný, nerozbitný.

Unzerstörbar *adj.* nezrušitelný, nerozborný.

Unzertrenn-bar, —lich *adj.* nerozlučný.

Unziefer *n.* v. Ungeziefer.

Unziemlich *adj.* neslušný; sich auf —e Art betragen neslušně se chovati.

Unzierlich *adj.* neozdobný.

Unzinsbar *adj.* neúročný.

Unzivilisiert nevzdělaný.

Unzucht (oh. M.) *f.* smilství, smilstvo *n.*; U. treiben smilstvo provozovati; sm. páchati, smilniti.

Unzücht-ig *adj.* smilný, necudný; —ler *m.* necudník, necuda, nestyda *m.*

Unzufrieden *adj.* nespokojen, a, o, ý; —heit *f.* nespokojenost *f.*

Unzugänglich *adj.* nepřístupný, nedostupný.

Unzukömmlich *adj.* nepřístušný, nepřístojný, nenáležitý; nesnadný, obtížný; —keit *f.* nepřístušnost, nenáležitost *f.*; nepřístojnost *f.*; 2. nesnáz, těžkost *f.*

Unzulänglich *adj.* nedostatečný; -keit -nost.

Unzulässig *adj.* čeho nelze dopustiti; nedovolený; nevhodný; —keit *f.* nevhodnost *f.*

Unzünftig *adj.* (-es Gewerbe) necechovní (živnost, ježto nenáleží k žádnému cechu).

Unzureichend *adj.* nedostatečný.

Unzuständig *adj.* nepřístušný; nenáležitý; —keit *f.* nepřístušnost *f.*

Unzuverläss-ig, -läßlich *adj.* nespolehlivý; -keit -ost.

Unzweckmäßig *adj.* nevhodný, nepřiměřený, bezúčelný.

Unzweifelhaft *adj.* nepochybný.

Üppig *adj.* bujný; —keit *f.* bujnost *f.*, bujnota *f.*; das —schöne celokrása *f.*, bujná krása, plnokrásné, bujnokrásné *n.*

Ur (-es, M. -e) *m.* tur *m.* (v. Auer).

Ur- původní, počáteční, prvopočáteční, prvotní, pravěký; in Zssg. pra-, prvo-.

Urachus *m.* (gr.) (zool.) provazec měchýřový.

Uraeum *n.* (gr.-lt.) (zool.) zadek *m.*

Urahn (-en) *m.* předek, praotec *m.*, praděd *m.*; U. her od pradávna.

Uralt *adj.* prastarý; —erš *adv.*; von Uräitern *pl.* v. Ureltern.

Uraltmutter *f.* pramáti *f.*

Urämie *f.* (gr.) (med.) močokrevnost *f.*

Uran *n.* (chem.) uran *m.*; —ie *f.* nebešťanka *f.*

Uranfang *m.* prvopočátek *m.*

Uran-ographie *f.* nebepis *m.*; —oxyd *n.* kysličník uranitý; —us *m.* (Planet)

Urat *n.* močovina *f.* [Nebešťanka *f.*

Urauführung *f.* (Theat.) prvohra *f.*, první sehrání (nového div. kusu).

Urban *adj.* dvorný, uhlazený; —ität *f.* -ost.

Urbar *adj.* orný, těžný; -er Boden orná půda, ornice *f.*; u. machen zorati, zorniti; U. *n.* urbář *m.*; —gelder *pl.* urburné, urbárné (, óho) *n.*

Urbarial-gelder *pl.* urbární poníze; —giebigkeit *f.* urbární dávka; —itäten *pl.* rolní dávky; —steuer *f.* urbariální daň, u. berně.

Urbarium *n.* urbář *m.*, poplužní výkaz.

Urbarmachung *f.* (bes Bodens) orněni, zornění půdy.

Urbau *m.* prvostavba, prastavba *f.*

Urbede *f.* (vlt.) berně *f.* (pozemková).

Ur-bedeutung *f.* prvotní, prvopočáteční význam; —begriff *m.* prazačátek *m.*; —begriff *m.* prvotní pojem; —bestandteil *m.* prvek *m.*, prvočástka *f.*; —bewohner *m.* původní obyvatel, praobyvatel *m.*; prabydlitel, prvobydlitel *m.*; —bild *n.* praobraz, pravzor *m.*; —bildung *f.* v. Urzeugung.

Urbühr (M. -en) *f.*, Urbur *f.* urbura *f.*, horní dávka.

Ureinwohner *m.* prvotní obyvatel v. Urbewohner.

Ureltermutter *f.* pramáti *f.*

Ureltern *pl.* prarodiče, předkové.

Urenkel *m.* pravnuk *m.*; —in *f.* pravnučka *f.*

Urerbe *m.* hlavní dědic.

Urethra *f.* (lt.) močová trubice, močovod *m.*

Uretisch *adj.* močový, močopudný.

Urfehde *f.* slibní přísaha.

Urform *f.*, Urgebilde *n.* pratvar, prvotvar *m.*

Urgebirge *n.* prvohoří *n.*, prahory *pl.*

Urg-ens, —enz *f.* (lt.) pobídka *f.*, naléhání (pohánění) *n.*; 2. upomínka *f.*

Urgeschichte *f.* prvotní dějiny *pl.*

Urgewächs *n.* prarostlina *f.*

Urgicht *f.* (vlt.) přiznání, seznání *n.* (po mučení).

Urgieren (lt.) pobídnouti, pobádati koho k čemu; naléhati na koho oč; připuzovati koho k čemu; upomenouti, upominati (pohánětí).

Urgott *m.* (myth.) prabůh (přeboh) *m.*

Urgranit *m.* prvožula *f.*

Urgroß-eltern *pl.* praděd a prabába; —mutter prabába *f.*; —vater *m.* praděd *m.*

Urgrund *m.* první základ, prapůvod *m.*, první příčina.

Urhab *m.* v. Urheb.

Urhahn *m.* v. Auerhahn.

Urheb (-es) *m.* (oh. M.) kvas *m.*; kvasnice *pl.* v. Hefe; 2. podnět, původ *m.*

Urheber (-s, unv. M.) *m.* původce (n. počátek) něčeho; U. eines Verbrechens původce zločinu; —schaft *f.* původnictví, původství *n.*; fig. podnět *m.*

Urheit *f.* prvota *f.*, prvenství *n.*

Urholz *n.* oklestky, vršky *pl.* *m.*

Urian *m.* fig. onseh *st.*

Uriasbrief *m.* Uriášův list.

Urin (-es, oh. M.) *m.* (lt. *urina*) moč *f.* (*m.*) (scanky); —al, —glas *n.* nádoba na moč, nočník *m.*; —ieren (harnen) močiti; —ös *adj.* močovitý; —stein *m.*

kámen močový; —tr. .end *adj.* močopudný. **Urkalk** *m.* pravápno *n.*

Urkomisch *adj.* veselměšný, prakomický.

Urkraft *f.* prvotní síla, prvosíla *f.*

Urkund-e (M. -en) *f.* listina *f.*; Urkund beſſen (vlt.) toho na potvrzení, tomu na svědomí; —en, beurkunden etwas svědectvím stvrditi, osvědčiti, zápisem vysvědčiti; wir —en und bekennen stvrzujeme a vyznáváme.

Urkunden-beweis *m.* důkaz listinami, listovní důkaz; —buch *n.* listinář *m.*, kniha listovní, kniha zápisů; —lehre *f.* (Diplomatik) náuka o listinách; —ſammlung *f.* sbírka listin; —ſtempel *m.* listovní kolek.

Urkund-lich *adj* listovní; etwas u. aufnehmen něco listovně sepsati, dle listin sepsati; -e Beweiſe listovní důkazy; —ſperſon *f.* svědek *m.* [Drlog.

Urlag (-s, M. -e) *m.* (vlt.) válka *f. v.*

Urlaub (-es, oh. M.) *m.* dovolená *f.*, odpustná *f.*, *st.* odpuštění *n.*; U. geben dáti dovolenou; U. nehmen *st.* odpuštění vzíti; auf U. ſein býti na dovolené (na odpustné); —er *m.* odpuštěnec *m.*, dovolenec *m.*; —ſbewilligung *f.* odpustné povolení; —ſpaß *m.* odpustný list (dovolenský list).

Urlaut *m.* prvohláska *f.*

Urle *f. v.* Erle. [ská.

Urmaß *n.* míra prvotní, m. pradědov-

Urmensch (-en) *m.* první člověk, pračlověk, prvočlověk *m.*

Urmutter *f.* pramáti *f.* [popelnice *f.*

Urne *f.* (lt.) urna *f.*, osudí (nádoba) *n.*,

Uro-lith *m.* (gr.) močokam *m.*; —mantie *f.* močoprava *f.*; —*pygium* *n. v.* Bürzel; —rrhagie, rrhöa *f.* močotok *m.*; úplavice *f.*; —ſis *f.* nemoc močová; —ſkop *m.* močoměr *m.*

Ur-pflanze *f.* prvorostlina, prabylina *f.*; —plötzlich *adv.* zcela neočekávaně, náhle; —produkt *n.* plod *m.*, plodina *f.*, úroda *f.*; —produktion *f.* prvotní výroba; 2. dobývání plodin zemských.

Urquelle *f.* prapůvod *m.*; prazdroj *m.*

Urſache (M. -n) *f.* příčina *f.*; U. an etwas ſein něčeho příčina býti; urſächlich *adj.* příčinný; -lich -ost.

Urſchlag *m.* osutina *f.*, úročky, osypky *pl. v.* Ausſchlag. [hlen *m.*

Urſchleim *m.* prvotní hlen, prvo-

Urſchönheit *f.* prvokrása *f.*

Urſchrift *f.* prvopis *m. v.* Original; 2. prvopísmo *n.*

Urſitz *m.* prvosídlo, prasídlo *n.*

Urſprache *f.* prvotní jazyk.

Ur-ſprung (-s, oh. M.) *m.* původ *m.*, vznik a počátek, první počátek; —ſprünglich *adj.* původní; prvopočáteční, prvotní, prvobytný; -lich -nost; —ſprungszertifikat *n.*, -ſchein *m.* list o původu, list původový; —ſprungszeugnis *n.* vysvědčení původitosti. [látka.

Urſtoff *m.* prvek *m.*, prvina *f.*, prvotní

Urſulinerin (M. -nen) *f.* uršulinka *f.*, voršilinka *f.*; —nenkloſter *n.* klášter uršulinek; —nenorden *m.* řád uršulinek.

Urte (M. -n) *f.* díl, podíl *m.*

Urteil *m.* prvek *m.*

Urteil (-s, M. -e) *n.* (Urteil) úsudek *m.*; rozsudek propouštěcí; ein U. fallen, ein U. ſprechen rozsudek (ortel) vynesti; 2. U. soud *m.*, soudnost *f.*; —en (über etwas) souditi o něčem.

Urteils-abſchrift *f.* přepis rozsudku; —ausfertigung *f.* sepsání rozsudku; —beſtätigung *f.* potvrzení rozsudku; —geiſt *m.*, —kraft *f.* soudnost *f.*; —kundmachung *f.* vyhlášení rozsudku; —los *adj.* nesoudný; *adv.* bez úsudku; —loſigkeit *f.* nesoudnost *f.*; —ſpruch *m.* rozsudek *m.*; —taxe *f.* sazba na rozsudek, sazba rozsudková; (*st.* pamětné *n.*); —vollſtreckung *f.* vykonání rozsudku.

Urtext *m.* prvotext *m.*, původní znění.

Urtic-a *f.* (lt.) kopřiva *f.*; —*aria* *f.* (med.) kopřivka *f.*; —*atio* *f.* mrskání kopřivou.

Urton *m.* prvotní ton, prvozvuk *m.*

Urtum (-s, oh. M.) *n.* původ, prvopočátek *m.* (Urſprung). [bytný, původní.

Urtümlich *adj.* prvopočátečný, prvo-

Ur-typus *m.* pravzor *m.*; —urenkel *m.* prapravnuk *m.*; —urgroßmutter *f.* praprabába *f.*; —urgroßvater *m.* praprapraděd *m.*; —vater *m.* praotec *m.*; —verkauf *m.* prvotní prodej; —vertrag *m.* prvotní smlouva; —volk *n.* pranárod (pronárod) *m.*; —wahl *f.* prvotní volba; —wald *m.* prales *m.*; —weisheit *f.* prvomoudrost *f.*; —welt *f.* prasvět, prvosvět *m.*, prvotní svět; —weltlich *adj.* prvosvětský; —weſen *n.* prabytost, prvotní bytost; —wiſſenſchaft *f.* prvotní náuka, pranáuka *f.*, prvověda *f.*; —wort *n.* prvotní slovo, —wüchſig *adj.* samorostlý; —wurzel *f.* prvotní kořon; —zeit *f.* pravěk *m.*; —zeugung *f.* plození prvotní, prvoplození *n.*; —zuſtand *m.* prvotní stav; —zweck *m.* původní účel.

Usance (fr.), Uſanz *f.* návyk, zvyk *m.*, zvyklost *f.*, obyčej *m.*; —tara *f.* obyčejná srážka na váze.

Uso *n.* (lt.) zvyk, obyčej *m.*; Wechſel *a uso* směnka po zvyku.

Usse (Uße) *f.* žába *f.* (už *st.*, had *m.*).

Ustrine *f.* (lt.) Leichenbrandſtätte žárovíště *n.*, žďár *m.* [vyklý.

Usuell *adj.* obyčejný; užívaný, na-

Usufruktuieren užívati čeho.

Usukapieren (lt.) etw. vydržením lot něčeho nabyti.

Usur *f.* (lt.) užívání *n.*; 2. úroky *pl.*

Usurp-ation *f.* (lt.) samozvanectví *n.*; násilné osobování; —ator (-s, M. -en) *m.* (lt.) samozvanec *m.*; uchvatitel trůnu; —ieren etw. zmocniti se čeho, uchvátiti něco. [užívání *n.*

Usus *m.* (lt.) zvyk *m.*, obyčej *m.*;

Usufruktus *m.* (lt.) užívání něčeho.

Utensilien *pl.* (lt.) potřeby; potřebnosti; nářadí *n.*; —fonto *n.* (*m.*) účet z nářadí.

Uterus *m.* (lt.) (anat.) matka *f.*, maternik *m.* (život ženský, děloha *f.*).

Util-e *n.* (lt.) užitečné *n.*; —itarier *m.* prospěchář, užitkář *m.*; —ität *f.*

úžitečnost *f.*; —ſtätspolitiſch *f.* politika úžitkářská, p. prospěchářská.
Utopien *n.* (gr.) fig. zásvětí, mimosvětí *n.*, utopie *f.*
Utraquist (-en, M. -en) *m.* (lt.) obojetník *m.*, podobojí *m.*, utrakvista *m.*; —iſch *adj.* utrakvistický.
Utrikul-atus *adj.* (lt.) (bot.) láčkovitý; —uš *m.* (bot.) láčka *f.*, mošnička *f.*
ut supra (lt.) jako svrchu.
Uva *f.* hrozen *m.*; *Uvea f.* (lt.) (anat.) hrozenka, hroznovka *f.*
Uvula *f.* (lt.) hrozníček *m.*; (anat.) čípek *m.*
Uxor *f.* (lt.) manželka *f.*

V.

(v wird in deutſchen Wörtern wie f, in romaniſchen wie w ausgeſprochen.)
(v vyslovuje se v německých slovech jako f, v románských jako w.)

va banque! *va tout*! (fr.) o všecko! (t. o všecky peníze! při odvážné hře).
Vademekum *n.* (lt.) rukověť *f.*, příručka *f.*, příručná kniha.
Vadimonium *n.* (lt.) rukojemství *n.*
Vadium *n.* (lt.) základ *m.*, vadium *n.* (*m.*), záruka *f.* (při dražbě).
vae victis! (lt.) běda přemoženým!
Vag *adj.* (lt. *vagus*) nestálý; neurčitý, kolísavý, váhavý.
Vagabund (-en) *m.* (lt.) tulák *m.*; poběhlík *m.*, pobuda *m.*; —*ae pl.* (zool.) lovcovití; —engeſetz *n.* zákon o tulácích, zákon o tuláctví; —in *f.* tulačka, poběhlice *f.*
Vagieren (lt.) toulati se, potulovati se.
Vagina *f.* (lt.) pochva (pošva) *f.*; (anat.) pochva, pošva *f.*, (vateň *f.*).
Vakant *adj.* (lt.) neobsazený, prázdný; *adv.* neobsazeno; -e Stelle prázdné místo, uprázdněné místo.
Vakanz (M. -en) *f.* prázdniny *pl. f.*
Vakat *n.* (Typ.) prázdný list.
Vakuität *f.* (lt.) prázdnota *f.*; fig. nicota *f.*
Vakuum *n.* (lt.) prázdnina *f.*, prázdné místo; vzduchoprázdnota *f.*, vzduchoprázdný prostor; —meter *n.* prázdnoměr *m.*
Vakzin-a (*variola*), —e (M. -en) *f.* chranička *f.*, kravská neštovice; —ation *f.* (lt.) sázení neštovic, očkování (kravskými neštovicemi).
vale! (lt.) jdi s bohem! buď zdráv!
Valentinskrankheit *f.* (med.) nemoc sv. Valentina, padoucí n., posunčina *f.*
Valerian-a *f.* (lt.) (bot.) kozlík *m.*, odolen *m.* (rsti.); —eae *pl.* (bot.) odolenovité; —ſäure *f.* kyselina valerová n. kozlíková.
Valet *n.* (lt.) rozloučení *n.* (s bohem!); B. *m.* (fr.) spodek *m.* (v kartách).
Valeur *f.* (fr.) cennost *f.*, hodnota peněz *v.* Valuta.
Valuta *f.* (lt.) cennost *f.*, cennota *f.* (číslo *n.*), hodnota *f.*; B. im Gelde (b. Wechſeln) hodnota v penězích; cenný list.
Valvation *f.* (lt.) vycenění hodnoty (mincí); —ationelle *f.* vyceňovací přehled n. obrazec.
Valvula *f.* (lt.) klapka *f.*, chlopně *f.*
Vampir (-s ob. -en, M. -en) (fr.) upír *m.* (vlkodlak).
Vanad-in, —ium *n.* (chem.) vanad *m.*; —ſäure *f.* kyselina vanadová.
Vandalismus *m.* (lt.) vandalismus *m.*, vandalství *n.*
Vanen (myth.) *v.* Wanen.
Vanille *f.* (fr.) vanilka *f.*
Vanität *f.* (lt.) marnost *f.*
Vapeurs *pl.* (fr.) (med.) větrnost *f.*, nadýmání *n.*, zadušina *f.*; *Vapor m.* (lt.) pára *f.*, dým *m.*; Vaporiſation *f.* vypařování, odpařování *n.*
Vari-a *pl. n.* (lt.) směs *f.*, různé věci *pl.*; —abel *adj.* (fr.) proměnlivý, proměnný; —ante *f.* odchylka *f.* (různočtení *n.*), různočetba *f.*; různokres *m.*; —ation *f.* proměna, obměna *f.*, obměňování *n.*; B. der Wurzel (gram.) rozlišování kořene; B. des Ausdrucks směňování slov; —ationsform *f.* (math.) obměna *f.*, variace *f.*
Varicella *f.* (lt.) ovčí neštovice, planá n. vodanka *f.*
Vari-etät *f.* rozmanitost, rozdílnost *f.*, odrůda *f.*; —ieren proměňovati, směňovati; (math.) obměňovati; lišiti se, odchylovati se.
Variola *f.* (lt.) (med.) neštovice *f.*
Varix *f.* (lt.) (med.) městka *f.*
Vasa, Vaſe (M. -en) *f.* (fr.) vása *f.*
Vasal ob. Vaſall (-en, M. -en) *m.* (lt.) man *m.*, lenník, vasal *m.*
Vaselin (-s) *n.*, —e *f.* vazelin *m.*
Vaskulös *adj.* (lt.) svaznatý; cévnatý.
Vater (-s, M. Väter) *m.* otec *m.*; fig. roditel, rodič *m.*; B. von 6 Kindern otec šesti dítek; der heilige Vater (Papſt) svatý otec (papež); —angſt *f.* úzkost otcovská; —arm *m.* ruka otcovská; —auge *n.* oko otcovské; —blick *m.* pohled otcovský; —boden *m.* půda otcovská; —bruder *m.* otcův bratr, strýc *m.*; —burg *f.* hrad otcovský; —erbe *f.* otčina *f. v.* Vaterland; —fluch *m.* kletba otcovská; —freude (M. -n) *f.* radost otcovská; —güte *f.* dobrota otcovská; —halb *adv.* se strany otcovské; —hand *f.* ruka otcovská; —haus *n.* otcovský dům, domov *m.*, domovina *f.*; —herz *n.* srdce otcovské; —land *n.* vlast, otčina *f.*; —länbiſch *adj.* vlastenský; —lanbe-

kunde *f.* vlastivěda *f.*; —landsliebe *f.* láska k vlasti.

Väterlich *adj.* otcovský (*st.* otecký); -e Gewalt otcovská moc.

Vater-los *adv.* bez otce; —mord *m.* otcovražda *f.*, zavraždění otce; —mörder *m.* otcobijce, otcovrah *m.*; 2. (*vulgo*) vysoký, škrobený límec; —name *m.* jméno po otci (u Rusů atd.); —pflicht *f.* povinnost otcovská; —recht *n.* právo otcovské; —ſchaft *f.* otcovství *n.*; —ſchraube *f.* šroub vstrkavací, šroub vnitřní; —ſitz *m.* sídlo otcovské; —ſorge *f.* péče otcovská; —ſprache *f.* řeč, mluva otcovská; —ſtadt *f.* rodné město; fig. domov *m.*; —ſtelle *f.* místo otce; die —ſtelle bei jmd. vertreten zastupovati otce; —ſtimme *f.* hlas otcovský; —teil *n.* (*m.*) otcovský podíl, díl po otci; —unſer *n.* otčenáš *m.* [(sídlo papežovo v Římě).

Vatikan (-s, oh. M.) *m.* vatikán *m.*

Vatizinium *n.* (lt.) věštba *f.* [zpěvy.

Vaudeville *n.* (fr.) vodevila, hra se

Vedette *f.* (fr.) hlídka, zvídka (jezdecká), ohlížidka, vedeta *f.*

Veget-abilien *pl.* (lt.) rostlinstvo *n.* *coll.*; —abiliſch *adj.* rostlinný bylinný; —arianer *m.* vegetarián, bylojedec, bylař, bylinář *m.*; —ation *f.* růst *m.*, rostlinstvo *n.*; vegetace *f.*; —ationsgrenzen *pl.* hranice rostlinstva, hranice vegetační; —ativ *adj.* rostlivý, rostlinný; —ieren mh. živořiti.

Vehem-ens *adj.* (lt.) silný, prudký; —enz *f.* prudkost *f.*

Vehikel (-s) *n.* (lt. *vehiculum*) povoz *m.*, vozidlo *n.* **Vehm** *v.* Feme.

Veilchen (-s, unv. M.) *n.* fialka, lijalka, violka *f.*; —blau *adj.* fialový; —duft, —geruch *m.* fialková vůně; —ſtrauß *m.* kytička fialek; —wurz *f.* kosatec *m.*, fialkový kořen *Iris.*

Veitstanz *m.* (Myth.) posunčina *f.*, křečovina *f.*, tanec sv. Víta.

Vektor (*radius*) (lt.) průvodce *m.*, (poloměr *m.*) *v.* Radius.

Vekturant (-en) *m.* (it. *vecturino*) dovozce *m.*

Velin, Velinpapier *n.* velínový papír, velín *m.* (panenský papír).

Velleität *f.* (lt.-fr.) bezvolnost *f.*

Vellus *n.* (lt.) *v.* Vließ.

Velours *m.* (fr.) aksamit *m.*

Veloziped (-s, M. -e) *n.* (fr.) velociped *m.* (samojezd, samovoz, rychlokolka). [*v.* Schleier.

Velum *n.* (lt.) rouška *f.*, závoj *m.*

Vendemiaire (-s, oh. M.) *m.* (fr.) vinobr *m.*, měsíc vína. [pomsta.

Vendetta *f.* (lt.) krvina *f.*, krevní

Vene (M. -n) *f.* *Vena* (lt.) žíla *f.*

Venen-mündung *f.* ústí žíly; —verzweigung *f.* rozvětvení žil.

Venerabel *adj.* (lt.) ctihodný.

Vener-ie *f.* venerická nemoc, nákaza pohlavní; —iſch *adj.* venerický.

Venia aetatis (lt.) dání let, přidání let, vyplnění let.

Venosität *f.* (lt.) žilnokrevnost *f.*

Venta *f.* (span.) hostinec *m.*

Venter *m.* (lt.) břicho *n.* *v.* Bauch.

Ventil (-s, M. -e) *n.* (lt.) záklopka, zámyčka, klapka *f.*; —ation *f.* provětrání *n.*; —ator (-s, M. -en) *m.* větrák *m.*, průvětrnice *f.*, průvětrník, průdušník *m.*; —ieren provětrávati; fig. probírati, rozbírati, přetřásati něco, uvažovati o čem; (*vulgo*) přetřepávati něco; —ſteuerung *f.* (mech.) rozdělovatel se záklopkami. [trovec *m.* (20./II.—22. III.).

Ventose *m.* (fr.), Windmonat *m.* vě-

Ventriloqu-enz *f.* (lt.) břichomluvectví *n.*, břichomluva *f.*; —iſt (-en) *m.* Bauchredner břichomluvec *m.*

Venus *f.* (myth.) Venuše *f.*, Lada *f.*, Krasopaní *f.*; (astr.) Krasopaní, Venuše *f.*; (als Morgenſtern) jitřenka *f.*, denice *f.*; (als Abendſtern) večernice *f.*; —berg, —hügel *m.* (Schamberg) podpupí *n.*, chlumek *m.* (hrma *f.*); —beule *f.* dyméje *f.*; —gürtel *m.* pás Venušin; —haar *n.* (bot.) netík *m.*; —muſchel *f.* laděnka *f.*; —ſtern *m.* Krasopaní *f.* *v.* Venuše.

Verabfolg-en (einem etwas) vydati něco; —ung *f.* vydání *n.* (něčeho).

Verabred-en etw. mít einem umluviti, ujednati něco; ſich *v.* umluviti se s někým oč; —ermaßen *adv.* dle úmluvy, dle ujednání; —ung *f.* úmluva *f.*, ujednání *n.*

Verabreich-en einem etw. podávati; —ung *f.* (von Speiſen) podávání *n.* (pokrmů).

Verabsäum-en etw. obmeškati něco, promeškati; eine Friſt *v.* propustiti lhůtu; promoškati lh.; —ung *f.* obmeškání *n.*; *B.* einer Friſt promeškání lhůty.

Verabſcheu-en (einem etw.) oškliviti si něco, míti něco v oškliwosti; —ung *f.* zoškliwení *n.*; oškliwost *f.*, zhnusení *n.*

Verabſchieden einen propustiti koho, výhost komu dáti; einen Soldaten *v.* propustiti vojáka ze závazku; ſich *v.* (von einem) rozloučiti se, rozžehnati se s kým.

Verachten einen, etw. pohrdati čím n. kým; —er *m.* pohrdač, pohrdatel *m.*

Verächtlich *adj.* pohrdavý; k opovržení, k pohrdnutí; *adv.* pohrdavě, pohrdlivě; povržlivě; etw. *v.* machen něco v pohrdání uváděti, v p. uvozovati.

Verachtung *f.* pohrdání, opovržení *n.*; —voll *adj.* pohrdlivý, pohrdavý; —swert, —swürdig *adj.* povržení hodný.

Verähnlichen upodobniti, učiniti podobné. [smluviti něco.

Verakkordieren etwas projednati,

Verakziſen etw. potravné z něčeho platiti n. zaplatiti, zdaniti.

Veralligemeiner-n zwšeobecniti, upowšechniti; —ung *f.* upowšechnění *n.*

Veralt-en sestárnouti, zastarati; —et zastaralý; wetchý, zwetšelý.

Veranda *f.* (engl.) veranda *f.*, podsíň *f.*, besídka (otevřená), loubí *n.*

Veränder-lich *adj.* proměnný, proměnlivý; měnivý; -keit -ost; —n etw. proměniti, změniti něco; zjinačiti, pře-

jinačiti; ſich so; —ung *f.* změna, proměna *f.*, změnění, proměnění, jinačení, zjinačení *n.*

Veränderungs-ausweis *m.* výkaz změn; —gebühr *f.* změnebné (, óho) *n.*, plat při změnách; —geſetz *n.* zákon přírody, z. proměn.

Verankern (arch.) kleštěmi ztužiti.

Veranlass-en etw. zaříditi, způsobiti, opatřiti něco; příčinu n. podnět dáti k něčemu; einen zu etw. v. ponuknouti koho; das Erforderliche v. zaříditi čeho třeba; er hat mich dazu -laßt měl mě k tomu; ſich durch einen Umſtand -laßt finden příčinu sobě vziti z některé okolnosti; —ung *f.* počátek *m.*, příčina *f.*, podnět *m.* (k něčemu); V. geben *v.* Veranlaſſen.

Veranschaulichen etw. učiniti názorným, představiti názorně, znázorniti co; *v.* Verſinnlichen. [vyceniti něco.

Veranschlagen (den Wert einer Sache)

Veranstalt-en etw. přistrojiti, připraviti, přichystati, zařiditi; pořádati; —er *m.* strůjce *m.*; pořadatel *m.*; —ung *f.* (zur Reiſe ꝛc.) přichystání *n.*, připravení *n.*, příprava *f.*; uspořádání *n.*

Verantwort-en (eine Sache) odpovídati, práv býti z něčeho; ſeine Schuld v. odpovídati ze své viny; ſich v. vyvesti se, očistiti se z něčeho; —lich *adj.* (für etw.) odpovědný, zodpovědný; für etw. v. ſein z něčeho (práv býti), odpovídati; -er Redakteur odpovědný redaktor; —lichkeit *f.* odpovědnost *f.*; —ung *f.* odpovídání *n.*; jmd. zur V. ziehen potáhnouti, pohnati někoho k odpovídání; unter eigener V. pod svým z toho odpovídáním, pod vlastní odpovědností. [*f.* zpracování *n.*

Verarbeit-en etw. zpracovati; —ung

Verargen einem etw. někomu za zlé míti n. vziti, za zlé pokládati něco.

Verarm-en chudnouti, schudnouti; —t schudlý; (arm gemacht) ochuzený; —ung *f.* schudnutí *n.*

Verarrendieren *v.* Verpachten.

Verarten mſ. zvrhnouti se.

Veraschen v popel obrátiti.

Veräst-eln ſich, —en ſich rozvětviti se; —ung *f.* rozvětvení *n.*

Veratr-in *n.* (chem.) veratrin *m.*; —um *n.* (lt.) kýchavice, kýchavka *f.* (bot.).

Verauktionieren etw. prodávati něco dražbou.

Verausgab-en (Geld) vydati (peníze), utratiti; —ung *f.* vydání, vydávání *n.*; V. von Papiergeld vydání peněz papírových.

Veräußer-lich *adj.* prodejný; —n (etw.) zciziti něco (od sebe); (verkaufen) prodati; —ung *f.* zcizení, prodání *n.*; dražba *f.*

Verbal-adjektiv *n.*, —es Beiwort přídavné (jmeno) časoslovné; —e *n.* časoslovné jmeno podstatné n. přídavné; —endung *f.* časoslovná koncovka; —inder *m.* obsah n. rejstřík věcný; —injurie *f.* urážka slovy; —is *adj.* slovný; —iſation *f.* (lt.) zčásoslovení *n.*

Verbällen ſich den Fuß nahníſti si, odraziti si nohu; V. *n.* (med.) náhněť *m.*, otlak *m.* [kovati něco.

Verballhornen etw. fig. zmotati, zhá-

Verbal-note *f.* (diplom.) nota ústní (t. pouze přečtená bez zůstavení přepisu); —ſubſtantiv *n.* podstatné (jmeno časoslovné) *n.*; —wurzel *f.* kořen časoslova, k. časoslovný.

Verband (-es, M. Verbände) *m.* svaz, svazek (spolkový); (Buch-) vazba *f.*; V. *n.* (chir.) obvaz *m.*; —geräte *n.* (chir.) obvazadla *pl.*; —organ *n.* (Perſon) zřízenec svazkový; 2. (Zeitung) věstník svazkový; —platz *m.* (mil.) obvaziště *n.*

Verbann-en etw. vypověděti koho (z města, ze země); die Sorgen v. zahnati starosti; —ter vypovězenec *m.*; —ung *f.* vypovězení *n.*, vypovězenství, vyhnanství *n.*; —ungsort *m.* místo vypovězenské; —ungsurteil *n.* vypovídací rozsudek.

Verbarrikadieren zabarikádovati, zatarasiti ulici atd.

Verbascum *n.* (lt.) divizna *f.* (bot.).

Verbauen (einem die Fenſter, das Licht) zastavěti komu okna, světlost; v. (durchs Bauen einbüßen) prostavěti něco.

Verbauern mſ. zasedlačeti, prosedlačiti. [zakousnouti se do čeho.

Verbeißen etw. zakousnouti; ſich v.

Verbena *f.* (lt.) sporýš *m.* (bot.); —ceae *pl.* sporýšovité.

Verberg-en etw. skrýti, skrývati, ukrývati něco před kým; ſich vor einem verbergen halten ukrývati se; —nis *n.*, —ungsort *m.* skrýše *f.*, úkryt *m.*; —ung *f.* ukrytí; ukrývání, skrývání *n.*

Verbescheiden (ein Geſuch, eine Klage) výměr dáti na žádost, výměr vydati na žalobu; výměrem opatřiti; jmd. vors Gericht v. obeslati koho k soudu; eine verbeſchiedene Schrift spis opatřený výměrem; die Klage ſamt Beilagen wird dem Geklagten um ſeine Einrede auf 30 Tage verbeſchieden žaloba i s přílohami propůjčuje se obžalovanému na 30 dní k odpovědi.

Verbesser-lich *adj.* napravitelný; —n etw. napraviti, opraviti něco; polepšiti čeho; einen Fehler in der Urkunde v. omyl v listině napraviti; den Lebenswandel v. polepšiti život; v. zlepšiti, zvelebiti něco; —ung *f.* napravení *n.*, opravení *n.*, oprava *f.*, zlepšení *n.*, zvelebení *n.*; —ungsfähig *adj.* polepšení schopný; —ungsmittel *n.* polepšovadlo *n.*

Verbeuen *v.* Verbieten.

Verbeug-en ſich vor jmd. pokloniti se někomu, ukloniti se, skloniti se před kým; —ung *f.* poklona, úklona *f.*

Verbieten einem etwas (*part.* verboten) zapověděti, zakázati něco; verbotenes Spiel zapovězená hra.

Verbilden etw. znetvořiti, zpitvořiti.

Verbind-en etw. spojiti, spojovati něco s čím, sloučiti; eine Wunde v. obvázati n. zavázati ránu; jmd. zu etw. v. zavázati koho něčím k čemu; ſich v. zavázati se; ſich ehelich v. vjíti, vstou-

piti s někým v manželství; Sie werden mich dadurch sehr v., ich werde Ihnen dafür sehr verbunden sein budu Vám za to velmi zavázán; —end *adj.* spojovací, svazovací, slučovací; zavazující; střední; -e Art (grm.) *Conjunctiv m.* spojovací způsob; —lich *adj.* závazný; einem v. sein zavázán, povinen býti komu čím; sich zu etw. v. machen zavázati se k něčemu; —lichkeit *f.* závazanost *f.*, závazek *m.*; povinnost *f.*; —ung *f.* spojení, spojování *n.*; zavázání *n.*; 2. spojka *f.*; 3. sestava *f.*; eheliche V. svazek manželský; chemische V. sloučení *n.*

Verbindungs-bahn *f.* spojovací dráha; —begriff *m.* spona *f.*; —gang *m.* spojovací chodba; —gedanke *m.* spojovací myšlenka; —kolonne *f.* spojovací sloupec; —linie *f.* spojovací čára, spojnice *f.*; —maschine *f.* (mech.) spojovatel *m.*; —mittel *n.* spojidlo *n.*; —punkt *m.* spojiště *n.*; —röhre *f.* spojovací trouba, spojovka, spojka *f.*; —wort *n. Conjunctio* spojka *f.*; —zeichen *n.* spojovací znaménko, spojovatel *m.*, spojovadlo *n.*, spojka *f.*

Verbitt-en etw. (*part.* verbeten), sich etw. v. vyprosit si (aby se něco nestalo atd.); einen Richter, ein Gericht v. nepřijmouti soudce, n. soudu; das —e ich mir to si vyprosím! to si vyprošuju; —er *m.* zástupce *m.*

Verbitter-n (einem das Leben) ztrpčiti komu život; —ung *f.* roztrpčení *n.*

Verblasen (Eisenhütt.) oddýmati; v pecech vyhasiti; 2. (Glashütt.) sklovinu vypotřebovati; 3. (b. Maler) mlhavě vyobraziti; *partic.* zašlý, pošlý; —heit *f.* zašlost, pošlost *f.* [vyblednouti.

Verblassen mf. zblednouti; (v. Farben)

Verbleiben mf. (bei etwas) zůstati; das V. zůstání *n.*; dabei hat es sein V. na tom zůstává; es soll dabei sein V. haben budiž na tom (při tom) zůstaveno.

Verbleichen mf. v. Verblassen; der Verblichene zesnulý.

Verblend-en zasloniti; 2. einen v. omámiti, zaslepiti koho; 3. mit einer Mauer v. obezditi; 4. oblepiti; 5. zabedniti; —et zaslepen, a, o, ý; —ung *f.* zaslepení *n.*

Verblüfft zarážen, a, o, ý. [květ *m.*

Verblühen mf. odkvesti; das V. od-

Verblümen etw. zavinouti, přikrášliti; verblümt fig. přikrášleně; s obalem; verblümte Redensart obrazná mluva.

Verblut-en mf. u. mh. dokrváceti, vykrváceti; sich v. zakrváceti se; —ung *f.* zakrvácení, vykrvácení *n.* [novali.

Verbolzen (Bauf.) zanýtovati, zaklí-

Verbören sich namoci se; potočiti se.

Verborg (*m.*): nichts auf V. geben nedávati nic na úvěr, nic nepůjčovati; —en einem etw. půjčiti komu něčeho; —en *part.* skrytý; ukrytý; —enheit *f.* skrytost *f.*, ukrytost *f.*; in der V. ve skrytě, potajmu; sich in der V. halten ukrývati se. **Verbösen** (vlt.) pohoršiti.

Verbot (-es, M. -e) *n.* zápověď *f.*, zákaz *m.*; 2. obstávka *f.*; V. auf etw. legen obstaviti něco; das V. beheben něco z obstávky propustiti; —en *part.* zapovězený (v. Verbieten); —ene Frucht zapovězené ovoce.

Verbots-gesuch *n.* obstavovací žádost; —leger *m.* obstávco *m.*; —recht *n.* zapovídací právo; —rechtfertigungsklage *f.* žaloba ke spravení obstávky; —schein *m.* zápovědní list, zapovídací list; —werber *m.* žadatel obstávky, žádající za obstávku; —widrig *adj.* co proti zápovědi jest.

Verbräm-en etw. olemovati, oblemovati, opremovati; —t lemovaný, premovaný. [palivo *n.*

Verbrand (-es, oh. M.) *m.* podpal *m.*,

Verbrauch (-es, oh. M.) *m.* spotřeba *f.*; spotřebování *n.*; poživa *f.*; —bar *adj.* spotřebovatelný, spotřebný; —en etw. spotřebovati něco nač *n.* k čemu.

Verbrauchs-abgabe, —steuer *f.* spotřebné *n.*, daň z věcí spotřebených, daň ze spotřeby; daň z poživy; berně poživná, poživné *n.*; —stempel *m.* spotřebný kolek. [vaný; opotřebený.

Verbraucht spotřebovaný, opotřebo-

Verbrausen mh. u. mf. došuměti.

Verbrech-en etw. ulomiti; (vlt.) das Gesetz v. zákon přestoupiti; zločin spáchati; ich habe nichts verbrochen já nic nezavinil; (vlt.) den Kopf v. propadnouti hlavu; V. (-s, unv. M.) *n.* zločin *m.*; zločinnost *f.*; —en gegenstand *m.* věc zločinná; 2. (*corpus delicti*) věc dolična; —er *m.* zločinec *m.*; —erisch *adj.* zločinný; -e Tat zločinný skutek, zločin *m.*

Verbreit-en etw. rozšířiti, rozšiřovati něco; eine Nachricht v. rozhlásiti, roznesti pověst, rozhlašovati; Gerüchte über jmd. v. roznášeti koho; —er *m.* rozšiřovatel *m.*, rozhlašovač *m.*; —et rozšířen a, o, ý; —ung *f.* rozšíření *n.*, rozšiřování *n.*

Verbrenn-anstalt *f.* palnice *f.*; —bar *adj.* spalebný; —en etw. spáliti; mf. shořeti; sich die Hand v. spáliti se do ruky, připáliti si ruku; —lichkeit *f.* hořlavost, spalitelnost *f.*; —ung *f.* shoření, spálení *n.*; (Wunde) popálenina, spálenina *f.*

Verbrennungs-prozeß *m.* (chem.) postup spalovací; —punkt *m.* bod zápalu, bod zápalový; —temperatur *f.* teplota zápalná; teplo spalné.

Verbriefen (eine Sache) utvrditi co listem (písemné); sich v. zavázati se listem; verbrieft listem stvrzený.

Verbrochen zašlý, zaniklý; etw. v. haben zločinu se dopustiti; *v.* Verbrechen.

Verbrüder-n sich sbratřiti se s někým; bratříčkovati se; —ung *f.* sbratření *n.*; —ungsfest *n.* slavnost sbratření, slavnost sbratřovací.

Verbrühen spařiti, opařiti.

Ver-buchen, —büchern zapsati něco knihami; zapsati, vložiti něco do knih; (fin.) v knihu vepsati; —bücherte Forderung pohledávka knihovní; —bücken sich *v.* Verbeugen.

Verbum *n.* (lt.) slovo, časoslovo *n.*

Verbunden *partic.* zavázán, zavázaný, obvázaný; spojený; spojitý; v. ſein zavázán býti (na př. slibem, přísahou).

Verbünd-en spolčiti, sjednotiti; ſich mit einem v. spojiti se n. spolčiti se s kým; *pl.* die —eten spojenci; —niß (-ſſes, M. -ſſe) *n.* svazek, spolok *m.*

Verbürg-en einem etw. zaručiti komu něco něčím; —t zaručen, a, o, ý; —tes Geſchäft zaručená věc; —ung *f.* zaručení *n.*

Verbürſten (Waſſerb.) zaštětiti.

Verbüßen (e. Strafe) přestáti trest.

Verbutten mſ. zakrněti, zakrsati.

Verdacht (-es, oh. M.) *m.* podezření *n.*, domnění *n.*; (ſubj.) podezřelost *f.*; jmd. in V. haben domnění míti na někoho; v podezření míti někoho; —s-grund *m.* příčina k podezření, příčina podezřelosti, př. podezřívací.

Verdächtig *adj.* podezřelý; der Flucht v. podezřelý útěkem; —en einen podezřívati koho; —keit *f.* podezřelost *f.*

Verdachtlos *adj.* nepodezřelý; bez podezření.

Verdachung *f.* (eines Fenſters) římsa n. přístřeší okna, římsa n. přístřeší okenní.

Verdämmen zahraditi.

Verdamm-en einen odsouditi, zatratiti; —niß *f.* (*n.*) odsouzení; zatracení *n.*; —t zatracený.

Verdampf-apparat *m.* odpařovadlo *n.*; —en (chem.) odpařiti se, vypařiti se, vypařovati se; odkouřiti se, odkuřovati se; v. laſſen odpařiti, vypařiti, vypařovati.

Verdanken einem etw. děkovati komu z čeho, poděkovati komu za něco.

Verdau-en tráviti, stráviti, zažiti; —lich *adj.* zážívný; -keit -ost; —ung *f.* trávení, strávení; zažití, zažívání *n.*

Verdauungs-fieber *n.* zimnice při zažívání; —kraft *f.* zažívavost *f.*, moc n. síla zažívací n. trávicí; —mittel *n.* (med.) prostředek vytravovací; —organe *pl. n.* travidla; —ſaft *m. v.* Chylus; —ſyſtem *n.* ústrojstvo zažívací.

Verdeck (-es, M. -e) *n.* ukrytina *f.*; 2. (Schiff.) paluba *f.*; —bar *adj.* příklopný; —en etw. přikryti, zakryti; zastříti, zaklopiti; —ung *f.* (aitr.) zakrytí *n.*

Verdenken (vlt.) vzpomínati; 2. einem etw. v. v zlé vykládati; verdacht podezřelý.

Verderb (-es, oh. M.) *m.* zkáza *f.*

Verderben etw. zkaziti něco; ſich v. zkaziti se, na zkázu n. ve zkázu přijíti; das V. (-s, oh. M.) zkáza *f.*, zkažení *n.*; jmd. ins V. ſtürzen v záhubu koho uvésti n. uvrhnouti; —bringend *adj.* zkázonosný; —ſtifter *m.* zhoubce *m.*; —voll *adj.* zhoubný.

Verderb-er *m.* zhoubce *m.*, kazitel *m.*; —erin *f.* zhoubkyně *f.*; —lich *adj.* porušitelný; 2. záhubný, zhoubný; -keit -ost; —niß *n. et f.* zkáza *f.*, porušení *n.*; —ſam *adj.* kazivý.

Verdeutlichen etw. zřetelným učiniti, uzřetelniti.

Verdeutſchen zněmčiti, poněmčiti, v jazyk německý převesti (přeložiti).

Verdicht-en etw. (chem.) zhustiti, ztužiti; ſich se; —ung *f.* zhuštění, ztužení *n.*

Verdick-en etw. zhustiti; ztužiti; 2. podložiti; —ung *f.* zhuštění, ztužení *n.*

Verdielen (Bauk.) podlahu položiti.

Verdien-en etw. vydělati (si) něco; 2. v. (würdig ſein) hoden býti čeho, zasloužiti něco; Strafe v. zasloužiti trest; eine vollen Glauben —ende Urkunde listina úplně víry hodná; —te Strafe zasloužený trest; ein —ter Mann zasloužilý muž.

Verdienſt (-es, oh. M.) *m.* výdělek *m.*; *et.* výsluha *f.*; 2. V. (-es, M. -e) *n.* zásluha *f.*; nach V. podle zasloužení; dle zásluh; —kreuz *n.* zasložný kříž; —lich *adj.* záslužný, zasloužilý; -keit -ost; —los *adv.* bez zásluh; —medaille *f.* záslužný peníz; —orden *m.* záslužný řád; —voll *adj.* zasloužilý, záslužný; —zeugniß *n.* vysvědčení výdělečné, vysvědčení o výdělku.

Verdikt (-s, M. -en) *n.* (engl.) rozsudek *m.*, rozhodnutí *n.*, výrok *m.* (poroty), nález *m.* (poroty).

Verding-e *m. et n.* zjednání *n.*; —en jmd. (einem etw.) zjednati koho k čemu; ſich v. zjednati se, dáti se zjednati (k něčemu); —ung *f.* zjednání *n.*

Verdolmetſchen přetlumočiti něco, přeložiti (na jazyk jiný).

Verdoppel-n etw. zdvojnásobiti něco, zdvojiti; —ung *f.* zdvojení *n.*; —ungs-zeichen *n.* znaménko zdvojovací, zdvojovatel *m.*

Verdorben *part.* zkažený, porušený.

Verdorren mſ. uschnouti, svadnouti; vyprahnouti.

Verdrängen einen vytisknouti, vytlačiti, vypuditi, zapuditi koho odněkud.

Verdrehen etw. přetočiti, překroutiti; den Sinn, eine Rede v. překroutiti řeč, natahovati slova.

Verdreifach-en ztrojnásobiti, otrojiti; —ung *f.* ztrojnásobení, otrojení *n.*

Verdreſchen vymlátiti.

Verdrieß-en unperſ. mh.; ſich keine Mühe, keine Koſten v. laſſen nelitovati práce n. nákladu v něčem; das —t mich to mě mrzí; verdroſſen *part.* mrzelý; unverdroſſen neomrzelý; —lich *adj.* mrzutý, nevrlý; protivný; omrzelý; -keit *f.* -ost *f.*

Verdringen einen zapuditi; verdrungen, a, o, ý.

Verdruß (-ſſes, oh. M.) *m.* mrzutost *f.*; nevrlost *f.*, nevole *f.*

Verduft-en mſ. *impers.* vyčichnouti; fig. ztratiti-se (*vulgo* jako smrad) zmizeti; —et vyčichlý.

Verdumm-en zhlupiti, ohlupiti; ohlupačiti; mſ. zhloupěti; —ung *f.* ohlupačení *n.*

Verdumpfen mſ. ztupěti.

Verdunkel-n etw. zatemniti, přitemniti; —t zatmělý, temný; —ung *f.* zatemnění *n.*; 2. zatmělost, temnost *f.*

Verdünn-en zřediti, rozřediti; —t rozředěný; zřídlý; —ung *f.* ztenčení, ztenčování *n.*; 2. zředění, rozředění *n.*; řídkost, rozředěnost *f.*

Verdünst-en dusiti maso; *v.* Verdampfen; —ung *f.* odpar *m.*, odpařování *n.*; —ungswärme *f.* teplo parou po-
Verdüstern zasmušiti. [hlcené.
Verdutzt zaražen, a, o, ý.
Veredel-n etw. ušlechtiti; —ung, Veredlung *f.* šlechtění, ušlechtění *n.*
Verehelich-en jmb. oddati koho s kým; (v. Frauen) vdáti, provdati za někoho; (v. Mannsp.) oženiti koho; ſich v. vstoupiti s někým v manželství; sňatek uzavříti; (v. Frauen) vdáti se, provdati se (za muže); (v. Mannsp.) oženiti se, pojmouti za ženu; —t (v. Manne) ženatý; (v. Frauen) vdaná; —ung *f.* sňatek manželský; vstoupení v manželství; (v. Frauen) provdání *n.*; (v. Männern) ženitba *f.*
Verehr-en einen ctíti koho, vzdávati komu čest; 2. v. einem etw. uctiti někoho něčím, podávati n. věnovati někomu něco pro čest, z úcty (na počest); —ung *f.* poctění *n.*, pocta *f.*, počest *f.*; meine V.! má úcta!
Vereiden *v.* Beeiden.
Verein (-es, M. -e) *m.* spolek *m.*, jednota *f.*
Vereinbar *adj.* spojný; —en sjednotiti, spojiti; *v.* Vereinigen; —lich *adj.* sjednotitelný, spojitelný; etwas mit der Pflicht v. finden shledati, že se něco s povinností srovnává; —ung *f.* narovnání *n.*, shoda *f.*, dohoda *f.*
Vereinen *v.* Vereinigen; mit —ten Kräften spojenými silami.
Vereinfach-en etw. zjednodušiti; učiniti něco prostším, prostějším; —ung *f.* zjednodušení *n.*
Vereinig-en sjednotiti, spojiti; srovnati koho s kým; ſich v. (mit einem) sjednotiti se; —ung *f.* sjednocení *n.*, spojení *n.*; srovnání *n.*
Vereinigungs-band *n.* spojidlo, spojovadlo *n.*; —platz *m.* shromaždiště *n.*; —punkt *m.* spojiště *n.*; —recht *n.* právo k sjednocování; —wort *n.* jednotné heslo; —zeichen *n.* spojivka *f.*
Vereins-ball *m.* spolkový ples; —büchel *n.* spolková knížka; —gesetz *n.* zákon o spolcích, spolkový zákon; —jahr *n.* spolkový rok (rok jak jej přijal některý spolek); —lokale *n.* místnost spolková; —präſes, —präſident *m.* přednosta spolku; —ſatzungen, —ſtatuten *pl.* stanovy spolkové, pravidla jednoty; —taler *m.* spolkový dolar —zeichen *n.* spolkové znamení, známka jednoty; odznak *m.*; —zweck *m.* účel spolkový.
Vereinständnis *n. v.* Einverſtändnis.
Vereinzel-n etw. osamotiti; rozkuskovati; —t ojedinělý, osamělý; *adv.* různo, narůzno, porůznu, každý zvláště, každý sám o sobě; —ung *f.* ojedinělost *f.*; —ungsſyſtem *n.* (im Strafverfahren) samotenství *n.*; (polit.) soustava rozdrobovací.
Vereitel-n einem etw. překaziti komu v čem, překaziti něčemu, zmařiti něco; die Abſicht v. překaziti úmyslu; —ung *f.* zmaření *n.*
Vereitern ſich zhnojiti se, podebrati se.
Verekeln (einem etw.) zoškliviti, zhnusiti někomu něco.
Verenden mh. u. mf. dokonati, zhynouti, zahynouti.
Vereng-en, —ern zúžiti, ztěsniti; ſich v. ztěsněti; —ung *f.* zúžení, ztěsnění *n.*; stísněnost, těsnost, těsnota *f.*
Vererb-en etw. auf jmb. zůstaviti něco v dědictví; —lich *adj.* děditelný; dědičný; —ung *f.* zůstavení čeho v dědictví; 2. zdědění *n.*; —ungsfähigkeit *f.* (med.) dědičnost *f.*
Veressen etw. stráviti, pojísti.
Verewig-en zvěčniti; 2. zemříti; der —te zemřelý, nebožtík (zvěčnělý); —ung *f.* zvěčnění *n.*
Verfahren jednati, říditi; mündlich, ſchriftlich v. říditi ústně, písemně; (von Seite der Parteien) ústně, písemně při líčiti; v. (unterſuchen) vyšetřovati něco při kom; mit einem v. nakládati s kým, zacházeti s kým; wider jmb. nach dem Strafgeſetze v. přikročiti, přikračovati k někomu právem trestním, nastupovati na koho dle zákona trestního; in einer Sache v. postupovati, předsjíti ve věci; naložiti s věcí; 2. die Maut, den Zoll v. projeti mýto, clo; ſich v. fig. zavrávorati; das V. řízení *n.*; nakládání s kým; přikračování k někomu, nastupování na koho, postupování *n.*; V. in Preßſachen řízení ve věcech tiskových; rechtliches V právní řízení.
Verfahrung *f.* jednání *n.*, řízení *n.*; —sart, —sweiſe *f.* spůsob řízení, spůsob postupování v čem, spůsob nakládání s čím.
Verfall (-es, oh. M.) *m.* klesání *n.*, hynutí, zhynutí *n.*, pád *m.*; (Fallitment) úpadek *m.*; (Einbüßung) propadení *n.*; V. der Sitten úpadek mravů; in V. kommen klesnouti; in V. und Schaden kommen pád a škodu vziti, k pádu a ke škodě přijíti; (Dach-) vyčetření odkapu; (fin.) bei V. až projde lhůta; —buch *n.* kniha splátek, k. lhůt; měsíčník *m.*
Verfallen mf. rozpadati se; hynouti, ztráceti se; in etw. v. upadnouti v něco; in Armut, in Ungnade, in Unterſuchung, in Strafe v. upadnouti, přijíti v chudobu, v nemilost, u vyšetřování, v pokutu; in eine ſchwere Krankheit v. padnouti do těžké nemoci; auf etw. v. přijíti na něco, dopátrati se čeho; v. (von einer Sache) propadnouti; v. in Verfall kommen; die Geldbuße fällt an die Armenkaſſe pokuta propadá k pokladně chudých; —e Kaution propadlá jistota; ein durch Nichtgebrauch —es Recht promlčené právo; —e Friſt lhůta prošlá; —er Betrag einer Schuld dluh splatný, dluh dospělý k zaplacení; —e Zinſen úroky dospělé k zaplacení; —er Wechſel směnka dospělá k vyplacení; směnka prošlá; v. (v. Kranken) přepadlý; —e Burg rozvalený hrad.
Verfällen odsouditi koho k čemu; jmb. in den Erſatz der Unkoſten v. odsouditi někoho k náhradě škod.

Verfallen-heit *f.*, —ſein *n.* (einer Kaution) promlčenost *f.*, propadlost *f.* (jistoty).

Verfällig *adj.* propadlý.

Verfalls-tag *m.* (eines Wechſels) den splatnosti směnky (den směnečné dospělosti), den kterého směnka dospívá k zaplacení; —zeit, Verfallzeit *f.* (b. einer Zahlung) čas prošlý ku placení, čas ku placení; (b. Wechſeln) prošlý čas při směnkách, čas směnečné dospělosti; čas splatnosti směnky; —zeitbuch *n.* kniha lhůtní, měsíčník *m.*

Verfälsch-en etw. porušiti, falšovati, zfalšovati, padělati; den Wein v. *v.* Zurichten; —er *m.* porušovatel; falšovatel *m.*; —ung *f.* falšování *n.*; V. öffentlicher Kreditpapiere falšování veřejných úvěrných papírů; V. der Getränke porušování nápojů.

Ver-fang (-eß, oh. M.) *m.* újma *f.*; —fangen mh. zachytiti se; působiti; ſich v. polapiti se; zachytiti se; —fangen *n.* (des Atems) zajíkačka *f.*; —fangenſchaftsrecht *n.* právo dědické vymíněné; —fänglich *adj.* podskočný, chytlavý; úskočný; -e Frage úskočná (chytlavá), choulostivá otázka; —fangrecht *n.* (für den Ehegatten) právo požitečné.

Verfass-en etw. zříditi; učiniti; udělati, složiti něco; ſchriftlich v. sepsati; ein Buch, ein Geſetz v. sepsati knihu, zákon; die Verteilung des Vermögens v. sestaviti (písemný) rozvrh majetnosti; (b. Zimmerl.) vázati; —er *m.* (einer Schrift) spisovatel *m.*; V. (eines Gedichtes *etc.*) skladatel, původce *m.*

Verfassung *f.* (eines Buches) sepsání, složení *n.*; zřízení *n.*; Landesv. zřízení zemské; 2. (Konſtitution) ústava *f.*

Verfassungs-eid *m.* přísaha na ústavu; —feindlich *adj.* ústavoborný; —form *f.* ústavní forma; —freundlich ústavácký; —geſetz *n.* ústavní zákon, ústava *f.*; —mäßig *adj.* dle ústavy, ústavní (-ný); —partei *f.* strana ústavní; —treu *adj.* věrný ústavě, ústavověrný; —urkunde *f.* ústavní listina; —werk *n.* ustavovací dílo; 2. ústavní dílo; —widrig *adj.* protiústavní, co proti ústavě jest, co se příčí ústavě.

Verfaulen mſ. shníti, zetliti, zpuchřeti.

Verfecht-en etw. hájiti něčeho, obraňovati; —er *m.* obhájce *m.*

Verfehlen mh. (den Weg oder des Weges) chybiti se čeho, minouti se s čím; verfehlt pochybený; nevhodný; welt verfehlt! chyba lávky!

Verfehmen do klatby dáti.

Verfeind-en znepřáteliti; ſich se; —ung *f.* znepřátelení *n.*

Verfein-en, —ern zjemniti; zteniti; fig. vybrousiti; zušlechtiti; —erung *f.* zjemněnost; zjemnělost *f.*; ušlechtěnost *f.*; vybroušenost *f.*

Verfertig-en etw. udělati, učiniti; zhotoviti něco; —er *m.* hotovitel *m.*; —ung *f.* hotovení, zhotovení, zhotovování *n.*

Verfetten mſ. ztučněti.

Verfilzen zplstiti; ſich se.

Verfinster-n zatemniti, zamračiti; ſich se; zatmíti se; —ung *f.* zatemnění, zatmění *n.*; mrákota *f.*

Verfitzen zmotati.

Verflach-en zploštiti, změlčiti; —t fig. mělký; planý; —ung *f.* změlčení *n.*; fig. mělkost *f.*

Verflau-en ochabnouti; —ung *f.* ochabnutí *n.*, ochablost *f.*

Verflechten splesti, zaplesti.

Verfliegen prchnouti, uprchnouti; (v. Dunſt) vypařiti se.

Verfließen mſ. odtékati; ubíhati.

Verflossen (Zeit, Jahr) uplynulý, minulý, přešlý (čas, rok).

Verfluchen zakleti; verflucht prokletý, zatracený; (*vulgo* verfluchſt zatrápený, spropadený); v.! zatraceně! proklatě!

Verflüchtigen vypuditi (páry); vypařiti, odpařiti; dáti vykouřiti; ſich v. vykouřiti se, vypařiti se, vypáchnouti, prchnouti.

Verfluß (-ſſes, oh. M.) *m.* běh *m.* (času); nach V. einiger Monate po uplynutí několika měsíců, když několik měsíců uplynulo; vor V. vor drei Wochen dříve než uplynuly tři neděle.

Verfolg (-es, oh. M.) *m.* postup *m.*, pokračování *n.*, běh *m.*; im —e der Zeit během času; im —e der Erzählung mezi vypravováním; —en einen stíhati koho; pronásledovati koho; ſein Recht gegen jmd. v. domáhati se svého práva; ſeinen Weg v. svou cestou jíti n. kráčeti; den Rechtsweg v. pořadem práva jíti; einen Gedanken v. stopovati n. sledovati myšlenku; eine Richtung v. směrem kráčeti; —er *m.* stíhatel *m.*, honitel *m.*, pronásledovník *m.*; —ung *f.* stíhání *n.*, pronásledování *n.*; 2. sledování *n.*; —ungsgebühr *f.* pokuta *f.*, postižné *n.*; —ungsgeiſt *m.*, —ungsſucht *f.* dychtivost ku pronásledování; —ungswahn *m.* stihomam *m.*

Verfracht-en posílati, zasílati (zboží); ein Schiff v. najmouti loď; —er *m.* zasílatel *m.*; —ung *f.* zásilka *f.*; —ungsgeſchäft *n.* v. Verladungsgeſchäft.

Verfried-en ohraditi, zahr.; —ung *f.* ohrada *f.* [nouti; 2. zimomřivým býti.

Verfrieren mſ. zmrznouti, zamrz-

Verfrüht přenáhlený; (-e Nachricht) příliš časný, předčasný (-ná zpráva).

Verfügbar *adj.* s čímž dle libosti lze naložiti; -er Fonds výdajný fond; -er Beamte příkazný úředník; —keit *f.* (der Beamten) příkaznost úředníků.

Verfüg-en etw. přikázati, nařídíti, nařizovati, opatřiti něco; opatření učiniti; zařídíti, naložiti s čím; ſich an einen Ort v. jíti, odebrati se v (na) nějaké místo; —ung *f.* příkaz *m.*, nařízení *n.*, opatření, naložení *n.*; einem etw. zur V. ſtellen v něčí ruce něco položiti, někomu něco v moc dáti; eine V. treffen učiniti opatření; zařídíti; eine V. erlaſſen *v.* Verfügen; letztwillige V. poslední pořízení.

Verführ-en (Waren) rozvoziti, rozvážeti, dovážeti, odvážeti; 2. jmd. v.

svesti, zavesti koho k čemu; eine Perſon unter Zuſage der Ehe v. svesti osobu za přípovědí k manželství; —er *m.* (von Waren) rozvažeč *m.*; 2. V. einer Perſon svůdce *m.*; —erin *f.* svůdnice *f.*; —eriſch *adj.* svůdný; —ung *f.* (v. Waren) rozvážení *n.*; 2. (einer Perſon) svedení *n.*, svod *m.*; V. zum Mißbrauche der Amtsgewalt svedení k zneužití moci úřední.

Verfüttern etw. zkrmiti, krmením vy-

Vergaffen ſich zakoukati se, zadívati

Vergällen fig. ztrpčiti. [se.

Vergang (-eš, oh. M.) *m.* míjení *n.*; —en minulý; uplynulý; -e Zeit (grm.) minulý čas; —heit *f.* minulost *f.*

Vergänglich *adj.* pomíjející; —keit *f.* pomíjejicnost *f.*

Verganten *v.* Verſteigern.

Vergeb-en etw. zadati; eine Stelle, ein Amt v. osaditi místo, úřad; einem ein Verſchulden, eine Strafe v. odpustiti, prominouti komu vinu n. trest; ſeine Rechte v. utratiti svých práv; ſeinem Rechte nichts v. od práva svého v ničemž nepouštěti, neustupovati, nezadávati; (Kartenſp.) předati; und vergib uns unſere Schulden, wie (als auch) wir vergeben unſern Schuldigern a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim (svým) vinníkům; —ene Arbeit marná práce; —ens *adv.* darmo, nadarmo, marně; zbůhdarma; —lich *adj.* marný, daremný; odpustitelný; *adv.* v. Vergebens; —lichkeit *f.* štědrost, štědrota *f.*; —ung *f.* odpuštění *n.*; ich bitte um V. prosím za odpuštění.

Vergebühr-en poplatek z něčeho vyměřiti; poplatek uložiti.

Vergegenwärtigen etw. zpřítomniti, věc jako přítomnou představiti.

Vergehen mſ. zajíti, zmizeti, ztratiti se; minouti, prominouti; die Zeit vergeht čas míjí, čas ubíhá; ſich v. gegen jmd. přečiniti čím proti komu; (v. Frauensperſon) podnesti se, dopustiti se; das V., Vergehung *f.* přečin *m.*

Vergeiſtig-en zduchovniti; ſich v. zduchovněti; —ung *f.* zduchovnění *n.*

Vergellen *v.* Verklingen.

Vergelt (-eš, oh. M.) *m.* odplata *f.*; zum V. na odsloužcnou; —en einem etw. odplatiti komu (za něco), odplatiti se komu, odsloužiti se něčím; Gleiches mit Gleichem v. oplatiti, odvětiti něco; v. mstiti, pomstiti čeho; —er *m.* odplatitel; mstitel *m.*; —ung *f.* odplata *f.*, odsloužení *n.*, odveta *f.* (vet za vet); —ungsrecht *n.* právo odvetu, právo odvetné; —ungstag *m.* den odplaty.

Vergeſellſchaft-en ſich (mit einem) sdružiti se s kým; —ung *f.* družení *n.*, sdružení, sdružování *n.*, sespolčení *n.*; sdruženost *f.*; družnost, družitelnost *f.*, sdr., družebnost *f.*; druživost *f.*

Vergeſs-en (eine Sache od. einer Sache) zapomenout čeho n. na něco; ſich in etw. v. zapomenouti se nad čím; v. (einer Sache) *adj.* zapomnělý; zapomínavý; —enheit *f.* zapomenutí *n.*; ſich mit V. entſchuldigen vymlouvati se nepamětí, že zapomněl.

Vergeßlich *adj.* zapomínavý, zapomnělivý, nepamětlivý; unv. nezapomenutelný; -keit -ost.

Vergette *f.* (fr.) štětka *f.*; 2. vlasy na čele v štětku sestřižené (bubla *f.*).

Vergeuden (ſein Vermögen) promrhati, promarniti.

Vergewaltig-en násilí činiti komu, násilí se dopouštěti na kom; —ung *f.* násilí *n.*

Vergewiſſern etw. zjistiti něco.

Vergießen (Tränen, Blut) proliti, prolévati (slzo, krev atd.).

Vergift-en einen otráviti koho; ſich v. otrávíti se; —er *m.* travič, otravce *m.*, otravitel *m.*; —erin *f.* travička *f.*; —ung *f.* otrávení *n.*, otrava *f.*

Vergilbt zažloutlý.

Vergißmeinnicht *n.* pomněnka, nezabudka *f.* *Myosotis* (bot.).

Vergitter-n (ein Fenſter) zamřížiti, zamřežovati (okno); —ung *f.* zamřežování *n.*

Verglasen zaskliti, sklem opatřiti; 2. rozeskliti; 3. sklovinou potáhnouti.

Vergleich (-eš, M. -e) *m.* srovnání *n.*, přirovnání, připodobnění *n.*; gütlicher V. přátelské porovnání, narovnání *n.*, smír *m.*; ohne V. nevyrovnaný; einen V. ſchließen *v.* ſich vergleichen; —bar *adj.* přirovnatelný; —en (etw. mit etw., zwei Dinge mit einander ꝛc.) přirovnati jedno k druhému, srovnati jedno s druhým; připodobiti, připodobniti; die Abſchrift mit der Urſchrift v. porovnati, srovnati přepis s prvopisem; ſtreitende Parteien v. srovnati, smířiti koho s kým; ſich mit jmd. v. porovnati se, srovnati se, smířiti se s kým; (veřabreden) smluviti se, umluviti se, snesti se s kým o něco; umluviti se (o rozsudího atd.); —end *adj.* srovnavací; -e Sprachkunde srovnavací jazykověda n. mluvověda.

Vergleichs-intimat *n.* návěští o narovnání; —protokoll *n.* protokol v příčině narovnání; —verfahren *n.* řízení v příčiné narovnání, řízení narovnací; —verſuch *m.* pokus o narovnání; příčinění o narovnání; —vorſchlag *m.* návrh k narovnání.

Vergleichung *f.* porovnání, srovnání *n.*; smíření *n.*; smluvení, umluvení *n.*; —sform *f.* (gram.) stupeň *m.*; —sgrad *m.* *Comparativus* srovnavatel *m.*; —spunkt *m.* střední člen srovnávání n. srovnavací; —sweiſe *adv.* porovnáním, spůsobem porovnavacím.

Verglichen porovnán, a, o.

Verglommen zetlelý.

Verglüh-en (chem.) žíhati; mſ. dohořeti; —ofen *m.* žíhací pec.

Vergnüg-en einen těšiti, potěšiti; upokojiti, spokojiti; vyrážeti; das vergnügt mich von Herzen to mne srdečně těší; ſich v. (an etw., mit etw.) těšiti se, obveselovati se, vyrážeti se, baviti se; das V. (oh. M.) potěšení *n.*, rozkoš *f.*, libost *f.*, veselí *n.*, zábava *f.*, kratochvíle *f.*; V. woran finden potěšení z čeho (v čem) míti; mit V.! milerád!

s potěšením! —lich, —sam *adj.* rozkošný; 2. spokojený; —ling *m.* rozkošník *m.*; —ung *f.* spokojenost *f.*, utěšení *n.*, rozkoš *f.*; zábava *f.*

Vergnügungs-anzeiger *m.* oznamovatel zábav; —fahrt *f.* zábavná jízda, z. projížďka; —halber pro zábavu; —ort *m.*, —ſtelle *f.* zábavné místo; —ſucht *f.* rozkošnictví *n.*; —zug *m.* zábavní vlak.

Vergold-en etwas zlatiti, pozlatiti; ozlatiti; —er *m.* pozlacovač *m.*; —ung *f.* zlacení, pozlacení, pozlacování *n.*; feurige V. pozlacení v ohni (za horka); galvaniſche V. galvanické pozlacení; falſche V. pozlacení studené, za studena.

Vergönnen einem etw. dopřáti komu čeho.

Vergött-ern, —lichen zbožniti, zbožňovati; —erung *f.* zbožňování *n.*

Vergraben zahrabati.

Vergrasen přižínati.

Vergräßlichen zohyzditi.

Vergreifen ſich an jmd. násilně na někoho vztáhnouti ruku, sáhnouti na někoho mocí, násilím; dopustiti se přechmatu; ſich an einer fremden Sache v. sáhnouti na cizí statek; das Buch iſt vergriffen kniha jest rozebrána (rozprodána).

Vergriff (-eß, oh. M.) *m.* přechmat *m.*

Vergrößer-n etwas zveličiti, zvěčšiti něco; 2. povýšiti něco; ſich se; —ung *f.* veličení, věčšení, zvěčšení *n.*; 2. povyšování *n.*; 3. (math.) věčšení, zvěčšování *n.*; einfache jednoduché zvěčšování; vielfache násobné zvěčšování.

Vergrößerungs-begierde, —gierde *f.* touha po zvěčšení; —form *f.* tvar zvěčšovací; forma uveličovací, f. zhrubovací; —glas *n.* zvěčšovací sklo, drobnohled *m.*; —linſe *f.* čočka zvěčšovací; —wort *n.* slovo zhrubovací, slovo uveličovací.

Vergunſt *f.* (oh. M.) přízeň *f.*; mit V. s dovolením; 2. (vlt.) nepřízeň *f.*

Vergünſtig-en einem etw. dovoliti; —ungstage *pl.* výhodní dnové.

Vergüt-en etwas nahraditi (škody); napraviti něco; zapraviti; —ung *f.* náprava *f.*, napravení *n.*; 2. (Erſatz) náhrada *f.*; 3. (Belohnung) odměna *f.*; ſich V. verſchaffen nápravu sobě zjednati; přivesti sobě něco k nápravě; V. leiſten v. Vergüten; —ungsbetrag *m.* suma náhradná.

Verhaaren mh. (zool.) línati (o chlupatých čtvernožcích).

Verhack (-eß, M. -e) *m.* v. Verhau.

Verhaft (-eß, M. -e) *m.* zatčení *n.*, zatknutí *n*; in V. nehmen, —en einen zatknouti koho proč, uvězniti koho; —befehl *m.* zatýkací rozkaz; —brief *m.* zatýkací list; —ung *f.* zatčení *n.*, zatknutí *n.*; (Arreſt) vězení *n.*

Verhallen dozníti; der Klang verhallt, der Ton verhallt zvuk se ztrácí.

Verhalt (-eß, oh. M.) *m.* zadržení *n.*; 2. chování *n.*; —en etw. zadržeti, něco; den Atem) zadržovati, zatajovati (dech); (jmd. zu etw.) připraviti, přidržeti, připuditi, přidržovati koho k čemu; jmd. zur Zeugenſchaft v. přidržeti někoho k svědectví; v. (wdm.) skrývati; ſich v. chovati se, zachovati se (v něčem n. při něčem); (math.) míti se; Käufer und Verkäufer haben ſich der Stipulation gemäß gegen einander zu v. kupec i prodavač podle výminek k sobě se chovejte; falls ſich die Sachen anders v. würden pakliby co jiného v tom bylo; die Sache verhält ſich ſo věc se má takto; eine Sache verhält ſich zur andern wie... věc jedna proti druhé jest jako..., věc jedna se rovná n. má se k druhé jako...; es verhält ſich nicht ſo není tomu tak; das V. zu etw. připravení, přidržení, připuzení (přimusení) koho k čemu; 2. chování, zachování se; V. und Fortgang chování a prospěch.

Verhältnis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* (zu etw.) poměr *m.*; (Beſchaffenheit) spůsob *m.*, povaha *f.*; (Umſtände) okolnost *f.*; (Proportion) srovnání *n.*, srovnalost *f.*; spojení *n.*, svazek *m.*; —exponent *m.* (math.) udavatel, vykladatel poměru; —glied *n.* (math.) člen (poměru) *m.*; —mäßig *adj.* poměrný; *adv.* poměrně; —quotient *m.* (math.) udavatel poměru (měřického); —regel *f.* pravidlo poměrů; —wort *n.* předložka *f.*; —zahlen *pl.* čísla poměrná.

Verhaltung *f.* chování, zachování *n.*; —sregel *f.* pravidlo o chování; —szeugnis *n.* zachovací list.

Verhand-eln (etw., mit einem) (überhaupt) jednati s kým oč, smlouvati se s kým; vyjednávati, projednávati; (vor Gericht) říditi; líčiti při n. věc; die Notdurften mündlich od. ſchriftlich v. ústně n. písemně při líčiti; mit den Gläubigern v. jednati s věřiteli; v. (verkaufen) prodati, prodávati; —lung (M. -en) *f.* jednání, řízení *n.*, slyšení pře; líčení pře; V. des Reichstags jednání sněmu říšského; 2. V. prodání *n.*, prodej *m.*; —lungstag *m.* den řízení; —lungstagfahrt *f.* stání *n.*, srok k řízení.

Verhäng-en etwas zastříti, zakryti; popustiti (otěž); etwas über od. wider jmd. v. dáti, vydati koho v něco, uložiti komu co; über jmd. die Kuratel v. dáti opatrovníka někomu; wider jmd. eine Strafe v. uložiti někomu trest; Gott hat es —t Bůh to dopustil; mit —tem Zügel se spuštěnou uzdou (t. cvalem); —nis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* dopuštění *n.* (boží); —nisvoll *adj.* osudný; neblahý, nešťastný.

Verharr-en mh. u. mſ. (auf etwas) trvati, setrvati, zůstati na čem; bei jmd. v. pobyti u někoho; —lich *adj.* trvalý.

Verharſchen mſ. okorati.

Verharten mſ. stvrdnouti.

Verhärt-en etwas zatvrditi; —ung *f.* zatvrzení *n.*; (med.) stvrdlina *f.*

Verhaßt nenáviděný.

Verhätſcheln vyhejčkati.

Verhau (-eß, M. -e) *m.* (u.) zásek *m.*, záseka *f.*, záruba *f.*, zátyň *f.*; —en rozsekati; zasekati, zaklestiti; zutínati; ſich v. zasekati se.

Verhauchen vydechnouti.
Verhausen prokramařiti, promařiti [něco.
Verheben (einem etw.) vytýkati někomu něco; ſich v. polámati se, namoci se (strhati se).
Verheer-en (ein Land, eine Stadt) pleniti, poplenìti (zemi), zpustošiti, pohubiti; —ung *f.* poplenění, zpustošení *n.*
Verheften sešiti, sepnouti.
Verhehl-en (eine Perſon) přechovávati (tajně); (eine Sache) skrývati, ukrývati něco; tajiti se s čím; geſtohlenes Gut v. ukrývati kradenou věc; verhohlen krytý; —ung *f.* přechovávání; ukrývání *n.*
Verheilen celiti, zaceliti.
Verheimlich-en tajiti, zatajiti něco před kým; tutlati něco; das Feuer v. tutlati oheň; —ung *f.* tajení, zatajení *n.*; tutlání *n.*; V. der Geburt zatajení porodu.
Verheirat-en (eine Tochter) vdáti, provdati (dceru); (einen Sohn) oženiti (syna); ſich v. (v. Frauenzimmern) vdáti se, provdati se; (v. Mannsperſ.) oženiti se; v. Verehelichen; —et (Mann) ženat, ý; (Weib) vdaná.
Verheiß-en einem etwas slíbiti, přislíbiti, připovědìti; —ung *f.* slib *m.*, přípověď *f.*
Verhelfen (einem zu etwas) dopomoci komu čeho (k něčemu).
Verherrlich-en oslaviti; zvelebiti; —ung *f.* oslava *f.*; zvelebení *n.*
Verhetz-en štváti, poštívati na koho; —ung *f.* štvaní, poštívání *n.*, štvanice *f.*
Verhexen začarovati.
Verhinder-n (etwas, einen an etwas) překaziti komu v čem, překaziti čemu; překážeti, vaditi komu v čem, překážeti n. vaditi čemu; (beſchäftigen) zaneprazdňovati koho čím; ich bin —t mně nelze, zašla mi překážka; ein Zufall, wodurch die Partei —t wurde za ſich ſcheinen příhoda, kteráž straně přijíti překážela; ſich von niemandem v. laſſen nedávati sobě nikým překážeti; —ung *f.* překážka, závada *f.*; 2. zaneprázdnění *n.*; bei längerer V. když by překážka déle trvala; im —ungsfall *m.* když překážka komu zajde.
Verhoffen *v.* Hoffen; wider V. proti nadání, mimo nadání, nenadále.
Verhöhn-en einen posmívati se komu, rouhati se komu; —ung *f.* posměch *m.*, rouhání *n.*
Verhör (-s, M. -e) *n.* výslech *m.*; vyslýchání *n.*; —en einen vyslechnouti, vyslýchati koho (svědka) o čem.
Verhornen mí. zrohovatěti.
Verhör-richter *m.* vyšetřující soudce; —ſtube *f.*, —zimmer *n.* vyslýchárna *f.*
Verhüll-en etw. zakrýti, zastříti, zahaliti něco; —t zastřený, přistřený, zakrytý, zahalený; *adv.* pod obalem, s obalem, pod přístěrou; -te Worte slova zakrytá; —ung *f.* zakrytí, zastření *n.*, zahalení *n.*
Verhungern mí. hladem umříti.
Verhunzen etwas zohaviti, zohyzdìti.
Verhüt-en (ein Übel) vyvarovati, zabrániti něčemu; (abwenden) odvrátiti, odchýliti něco od koho; odvarovati, zameziti (zlo); —ung *f.* vyvarování, odvrácení, odchýlení *n.*; —ungsmittel *n.* prostředek vyvarovací; záchrana *f.*
Verifi-kation *f.* (lt.) (math.) upravdění *n.*; upravení; stvrzení *n.*; —kator (-s, M. -e) *m.* upravovatel; stvrzovatel *m.*; —zieren upravditi, spravditi; upraviti; stvrditi, verifikovati.
Verinteressieren *v.* Verzinſen.
Verirr-en mí., *v.* ſich in etwas pobloudìti v čem; zbloudìti, zabloudìti; der —te zbloudilý *m.*; —ung *f.* pobloudení *n.*
Veritabel *adj.* (fr.) pravdivé, pravý.
Veritas *f.* (lt.) pravda *f.* [koho.
Verjagen (einen) zahnati, zapuditi
Verjähr-en promlčeti něco (právo); —tes Recht promlčené právo; —te Zinſen promlčené úroky; —tes Vorurteil zastaralý předsudek; —ung *f.* (eines Rechtes) promlčení *n.* (práva).
Verjährungs-friſt *f.* lhůta promlčena; lhůta promlčná; —recht *n.* promlčné právo; —zeit *f.* čas promlčený; čas promlčný. (svůj život).
Verjammern (das Leben) probědovati
Verjauch-en talověti, ztalověti; —ung *f.* ztalovění, zjitření *n.*
Verjüng-en zmladiti; obnoviti; (Gewichte ꝛc.) zmenšiti; ſich se; —ter Maßſtab zmenšená míra; —ung *f.* zmlazení *n.*; V. (z. B. der Monarchie) obrození *n.*; V. der Säule (Bauk.) zúžení sloupů; —ungsſyſtem *n.* soustava zmlazovací (les).
Verkalken (chem.) ztrupeliti, zvápniti.
Verkälten ſich nastuditi se, zastuditi se. [kompování, začepování *n.*
Verkämmung *f.* (v. Zimmerm.) za-
Verkannt zneuznaný (*v.* Verkennen).
Verkappt zakuklený.
Verkarten (ſein Geld) prokarbaniti.
Verkauf (-es, M. Verkäufe) *m.* prodej *m.*; —en (einem etw.) produti, prodávati.
Verkäuf-er *m.* prodavač, prodavatel, prodávající *m.*; —erin *f.* prodavačka *f.*; —lich *adj.* prodajný; -es Gewerbe prodejná živnost.
Verkaufs-auftrag *m.* svěření něčeho ku prodeji, svěřený prodej; (Erbeſvertrag) smlouva vetešní; —buch *n.* kniha prodejů, kniha prodejová, prodejník *m.*; —kontrakt *m.* smlouva trhová; —laden *m.* krám *m.* (*st.* sklep *m.*); —niederlage *f.* sklad prodejného zboží; sklad prodejový; —note *f.* prodejný lístek; —ort *m.* *v.* Verkaufsſtätte; —poſten *m.* prodejní položka; —preis *m.* cena prodavácí, cena prodejová; —proviſion *f.* odměna z prodeje, odměna prodejová; —rechnung *f.* účet prodejový, účet z prodejů, účet z prodaného zboží; —ſtätte *f.* prodejové místo, tržiště *n.*; —ſumme *f.* trhová suma, prodejová suma; —urkunde *f.* prodejní n. prodací listina; —vertrag *m.* *v.* Verkaufskontrakt.

Verkaufung *f.* prodej *m.* *v.* Auktion.
Verkautionierf jistotou opatřený.
Verkehr (-s, oh. M.) *m.* obchod *m.*; (Umgang) obcování *n.*, zacházení s někým; Handelsv. obchod tržební; (Eiſenbahn) vozba, jízda *f.*, příjezd a odjezd.
Verkehren obchod vesti; kupčiti; 2. mit jmd. v. obcovati, zacházeti s kým; 3. die Dampfer v. zwiſchen O. und K. parníky plují mezi O. a K.; 4. den Sinn eines Geſetzes v. převrátiti smysl zákona.
Verkehrs-art *f.* způsob obchodu; —beziehung *f.* obchodní spojení, obchodní poměr; —chef *m.* ředitel vozby; —hinderniš *n.* překážka v dopravě, př. vozby; —mittel *n.* prostředky obchodu, prostředky obchodní; —ſtraße *f.* dráha obchodní; —weg *m.* tržební cesta; —weſen *n.* tržebnictví *n.*; —zeit *f.* (Eiſenb.) čas jízdy, čas jízdný, čas vozby, příjezd a odjezd.
Verkehrt převrácený; zvrácený; —eiförmig *adj.* opakvejčitý; —flächig *adj.* na rub obrácený; —heit *f.* převrácenost *f.*; —herzförmig *adj.* opaksrdčitý; —ſchnabel *m.* (Vogel) křivka *f.*, křivozobka *f.*
Verkehrung *f.* převrácení, obrácení *n.*
Verkeilen klínovati, klínovati, zaklínovati.
Verkennen etwas zneuznati; jmd. v. [v někom se zmýliti.
Verketten řetězy svázati; řetězy přehraditi; sčlánkovati, spoutati.
Verketzer-er *m.* kacéřovatel *m.*; —n kacéřovati koho; —ung *f.* kacéřování *n.*
Verkinden mſ. zdětiněti, dětinským se
Verkitten tmeliti, zatmeliti. [státi.
Ver-klagen jmd. (bei einem) žalovati na koho z něčeho; —kläger *m.* žalobník, žalobce, obžalovatel *m.*; —klagter obžalovaný; —klagung *f.* obžaloba *f.*
Verklammen mſ. ztuhnouti (zimou).
Verklammer-n zaskobiti; —t v závorkách ( ); —ung *f.* krokev, vazba *f.*
Verklang *m.* dozvuk *m.*
Verklär-en vyjasniti; fig. oslaviti, proslaviti; proměniti, přeobraziti; ozáriti; —t zvěčnělý; —ung *f.* oslava *f.*; V. Chriſti proměnění Pána Krista.
Verklarung *f.* (im Seerecht) osvědčení lodnické.
Verklatſchen obklevetiti koho.
Verklauſulieren doložkou opatřiti, doložiti (klauzulovati).
Verklecksen rozkaňhati (barvu); za-
Verkleiben zalepiti. [kaňhati.
Verkleid-en převleci, přestrojiti; zastříti; eine Tür v. dveře vypažiti; obložiti; ſich v. přestrojiti se; —ung *f.* přestrojení *n.*; 2. obložení *n.*
Verkleiner-n etw. zmaliti, zmenšiti něco; zdrobniti; snížiti; fremdes Verdienſt v. ztenčovati cizí zásluhu; —ung *f.* zmenšení, zmenšování *n.*; zdrobňování; tenčení, ztenčování, umenšování *n.*; —ungsform, —ungsart *f.*, —ungswort *n.* *v.* Deminutiv; —ungsglas *n.* zmenšovací sklo, zdrobňovací sklo.
Verkleinlichen zmenšiti obraz).

Verklingen dozvučeti, dozníti; fig. verklungene Zeit zašlý čas.
Verknechten einen porobiti koho; v. mſ. v porobu přijíti; zotroceti.
Verknistern (chem.) chřestiti; šustěti; v. laſſen chrastiti.
Verknochen, verknöchern mſ. kostnouti, zkostnouti, zkostnatěti; verknöchert zkostnatělý. **Verknoten** zauzliti.
Verknüpf-en zadrhnouti, na zádrhmo vázati; zavázati, zauzliti; semknouti; fig. sloučiti, spojovati, vázati (slova); —ung *f.* spojování *n.*, vázání *n.*, vazba *f.*, slučování *n.* (slov); semknutí *n.*
Verkochen (Mehl, Grütze) zvařiti, zavařiti; 2. provařiti; 3. mſ. vyvařiti se.
Verkohl-en zuhliti; na uhlí páliti; —ung *f.* zuhlení, zuhlování *n.*; —ungsofen *m.* pec zuhlovací; —ungsprozeß *m.*, —ungsverfahren *n.* (chem.) zuhlení *n.*, chod n. postup zuhlovací.
Verkommen mſ. vyjíti; 2. hynouti, scházeti; 3. zpustnouti; v. *adj.* sešlý; spustlý; —heit *f.* sešlost; spustlost *f.*
Verkoppeln spoutati.
Verkörper-n vtěliti; ztělesniti; ſich se; —ung *f.* vtělení, ztělesnění *n.*
Verkosten okusiti čeho.
Verköſt-en, —igen einen stravovati koho, stravu dávati komu; —igung *f.* stravování *n.*, strava *f.*
Verkotzen ſich zakuckati se; er verkotzte ſich zaskočilo mu (v krku).
Verkrabbeln zašantročiti.
Verkriechen ſich zalézti (někam).
Verkröpfung *f.* des Geſimſes (Bauk.) zahýbání n. lomení římsy.
Verkrümm-en zkřiviti, ztočiti; —ung *f.* ztočení *n.*; ztočenost *f.*
Verkrüppeln einen mrzačiti, zmrzačiti, ochromiti, zchr.; mſ. zakrsati, zakrněti.
Verkühl-en mſ. vystydnouti; v. ſich zastuditi se, nastuditi se; nastydnouti; —ung *f.* zastuzení; nastuzení *n.*; nastuzenina *f.*
Verkümmer-n skrátiti; 2. ztrpčiti (život); einem ſeinen Gehalt v. staviti, zastaviti příjmy; v. mſ. hynouti; tratiti se; krněti, zakrněti; —ung *f.* zakrnění *n.*; 2. zakrnělost *f.*
Verkünd-en, —igen etw. zvěstovati; (publizieren) ohlásiti, vyhlásiti někomu něco; provolati něco; dem Unterſuchten das Urteil v. vyhlásiti vyšetřovanému rozsudek; die Verordnung an einem Markte v. laſſen nařízení dáti provolat v den trhu; —er, —iger *m.* zvěstovatel; ohlašovatel, vyhlašovatel; provolavač *m.*; —igung der Ehe ohlášky *pl. f.*; V. Mariä zvěstování panny Marie.
Verkundſchaften vyzvěděti; 2. *v.* Verkunden.
Verkünſtel-n přebrousiti, překroutiti, přeumělkovati; —t přebroušený, překroucený, přeumělkovaný; —ung *f.* přebroušenost *f.*, překroucenost *f.*, umělůstka *f.* [změdnění *n.*
Verkupfer-n změdniti; —ung *f.*
Verkuppeln skuplovati.

Verkürz-en etw. skrátiti, ukrátiti něco; jmd. v. skrátiti koho, ubližiti komu v čem; ujmouti komu čeho n. v něčem; ſich v. krátiti se; —t (in ſeinem Rechte) skrácený; —ung *f.* skrácení, ukrácení *n.*, ubližení *n.*, újma *f.*, skrácenost *f.*; skrácenina *f.*, skratek *m.*; V. über die Hälfte ukrácení nad polovici; —ungszeichen *n.* skracovka *f.*, znamení skrácení, skratek *m.*

Verlachen einen vysmáti se komu.

Verlad-en (Waren nach einem Orte) posílati, vyvážeti zboží na některé místo; —eſchein *m.* zásilkový list; —ung *f.*, —ungsgeſchäft *n.* zasílatelství *n. v.* Spedition, -sgeſchäft.

Verlag (-s, oh. M.) *m.* náklad *m.*; V. an Geld (mont.) náklad peněžitý n. na penězích; V. (Vorſchuß) záloha *f.* (peněžitá); (Fkm.) zásoba *f.*; V. (eines Buches) vydání knihy; sklad knih z vlastního nákladu; ein Buch in V. nehmen vydati knihu svým nákladem; den V. einer Schrift übernehmen náklad na knihu převzíti.

Verlags-artikel *m.* článek z vlastního nákladu; —buchhandlung, —handlung *f.* knihkupectví nakladatelské, nakladatelství *n.*; —gelder *pl. n.* peníze záložní; —koſten *pl.* náklad *m.*; —recht *n.* právo vydavací; právo nakladatelské; —vertrag *m.* smlouva o náklad; smlouva nakladatelská.

Verlangen (etw. von einem) žádati čeho na někom, ž. od někoho, ž. někoho za něco; nach einem v. toužiti po někom; das V. požádání *n.*, žádost *f.*; auf ihr V. k její žádosti; ein ſüßes V. ergriff ſie sladká touha ji pojala.

Verlänger-n etw. prodloužiti něco; protáhnouti něco; prodlužovati; protahovati; eine Friſt, ein Privilegium v. prodloužiti lhůtu n. výsadu; —ung *f.* prodloužení, prodlužování *n.*; —ungsſtange *f.* (geom.) tyčka prodlužovací.

Verlarven zakukliti; ſich se.

Verlaß (-ſſes) *m.* (plt.) v. Verlaſſenſchaft; 2. es iſt kein V. auf ſein Wort na jeho slovo se nelze spolehnouti; 3. (Waſſerb.) nádržka *f.*; 4. Ratsv. nález *m.* (rady).

Verlaſſen etw. opustiti něco; die Streitſache v. upustiti od rozepře s někým; ſich auf jmd., auf etw. v. spolehnouti, spolehati na koho n. nač, na kom n. na čem; v. *part.* opuštěn, a, o, ý; —es Gut opuštěný statek; —heit *f.* opuštěnost *f.*

Verlaſſenſchaft *f.* pozůstalost *f.*

Verlaſſenſchafts-abhandlung *f.* vyjednávání n. projednání pozůstalosti; —abhandlungsbehörde *f.* úřad k vyjednávání pozůstalosti; —kurator *m.* opatrovník pozůstalosti; —maſſe *f.* podstata k pozůstalosti náležitá; —vermögen *n.* pozůstalá majetnost, pozůstalé jmění, pozůstalost *f.*

Ver-läſſig, —läßlich *adj.* spolehlivý, bezpečný, jistý; věrný; určitý; v. berechnen na jisto vypočítati; —läſſigen ubezpečiti; —läßlichkeit *f.* spolehlivost *f.*, jistota *f.*

Verlaſſung *f.* opuštění *n.*

Verläſtern einen, etw. rouhati se komu, čemu.

Verlatten zalatkovati, latmi ohraditi.

Verlaub (-es, oh. M.) *m.* dovolení *n.*; mit V. s dovolením (s odpuštěním).

Verlauf (-es, oh. M.) *m.* běh *m.*; průběh *m.*; V. der Zeit vyjití, projití času; vor V. von 14 Tagen dříve než projde 14 dní; ſtirbt jmd. vor V. eines Jahres umře-li kdo dříve roku; im V. des Krieges mezi válkou, v čas války, během války; V. der Rippen (anat.) chod žeber; —en mſ. sběhnouti, odpadnouti; (v. d. Zeit) ujíti, ubíhati, minouti; einem den Weg v. zaskočiti komu cestu; ſich v. rozběhnouti se, rozutíkati se; zaběhnouti; —enes Geſindel potulná sběř.

Verlaut (-s, oh. M.) *m.*; dem V. nach dle doslechu, jak se proslýchá.

Verlautbar-en vyhlásiti *v.* Verkünden; —ung *f.* vyhlášení *n.*, vyhláška *f.*; prohláška *f.*; hievon geſchieht d. V. což se ohlašuje.

Verlauten unperſ.: es verlautet proslýchá se (jest sem tam slyšeti). [atd.).

Verleben (ſeine Zeit) prožíti (svůj čas

Verlegen (etwas auf einen anderen Ort) přeložiti (něco na jiné místo), přendati; eine Tagſatzung v. přeložiti rok, odročiti stání; v. (verſchleben) odložiti něco, odkládati s čím k jistému času, do jistého času; einem den Weg v. zahraditi, zatarasiti komu cestu, zálohu učiniti; ein Buch v. vydati knihu svým nákladem; jmd. mit etw. (z. B. mit Geld, mit Waren) v. založiti koho (k. př. penězi, zbožím); ſich auf etw. v. oddati se čemu, vydati se na něco; v. *adj.* sležený, proležený; zaražený, nesmělý; *adv.* rozpačitě; —heit (oh. M.) *f.* nesnáz *f.*, rozpak *m.*; rozpačitost *f.*; in V. gerathen přijíti do nesnází; einen in V. ſetzen v rozpaky uvesti; in V. ſein v rozpacích býti, rozpakovati se.

Verleger *m.* nakladatel *m.*

Verlegung *f.* (der Feilbietung) odložení (dražby). **Verlehnen** *v.* Verleihen.

Verleiden einem etw. někomu něco znechutiti, nemilým učiniti, ztrpčiti.

Verleih-en einem etw. propůjčiti komu něco; —er *m.* propůjčovatel *m.*; —tag *m.* (mont.) den propůjčky; —ung *f.* propůjčení *n.*, propůjčka *f.*; (Geſchenk) dání *n.*, dar *m.*; —ungsurkunde *f.* (mont.) listina propůjčky horní, l. propůjčovací.

Verleit-en einen zu etw. navesti, svesti koho k čemu; zavesti koho; odvesti, svesti od čeho; —er *m.* svůdce *m.*; —ung *f.* svedení *n.*, svod *m.*; V. zum Verbrechen svedení k zločinu.

Verlernen odnaučiti se čemu; učením čemu novému staré zapomenouti.

Verles-en přečísti; předčítati; ſich v. ve čtení chybiti; —er *m.* počítatel *m.*

Verletz-bar *adj.* v. Verletzlich; —en (einen am Körper) uraziti, poraniti koho

(v hlavu, v nohu); ublížiti komu (na těle); jmb. an ſeiner Ehre, an ſeinem guten Ruf v. ublížiti komu na cti, na dobrém jmeně; ein Geſetz v. rušiti, porušiti zákon; die öffentliche Ruhe und Ordnung v. rušiti obecný pokoj a pořádek; die Sittlichkeit v. uraziti, urážeti mravopočestnost; den Eid v. rušiti, porušiti přísahu; die Amtspflicht v. porušiti povinnost úřední; das Gerichtsſiegel v. porušiti soudní pečeť; —er *m.* urážitel, urážce, škůdce, rušitel, přerušitel, porušitel, -ovatel *m.*; —lich *adj.* přerušný, přerušitelný, porušný, porušitelný; —ter uražený, komu uškozeno, ublíženo; —ung *f.* úraz *m.*, poranění *n.* (těla n. na těle); vorhandene -en úrazy které tu jsou; V. der Ehre urážka *f.*, ublížení na cti; V. der Rechte porušení práv; V. der öffentlichen Ruhe rušení obecného pokoje; V. der Amtspflicht porušení úřední povinnosti; V. über die Hälfte *v.* Verkürzung.

Verleugnen etw. zapříti něco; einen v. zapříti koho; ſich v. zapříti sebe sama.

Verleumd-en einen utrháti komu na cti, u. na dobré pověsti; očerniti, osočiti koho; —er *m.* utrhač *m.* (na cti); —eriſche Reden utrhačné řeči, utrhavá slova; —ung *f.* utrhání *n.* (na cti); očernění, očerňování *n.*

Verlieb *v.* Fürlieb, Vorlieb.

Verlieb-en ſich (in ein Mädchen) zamilovati se (do dívky); —t zamilovaný.

Verliegen ſich přeležeti se.

Verlieren etw. tratiti, ztratiti něco, potratiti, pozbyti čeho, přijíti o něco; im Spiel v., das Spiel v. prohrati; eine Schlacht v. prohrati bitvu, ztratiti bitvu n. boj; den Rechtshandel o. Prozeß v. prohrati při; die Spur v. stopu ztratiti; an ihm iſt Hopfen und Malz verloren při něm je všecko zmařeno (ztraceno).

Verlies (-eſs, M. -e) *n.* propast *f.*; sklepení *n.*; vězení *n.*, morna *f.*

Verlindern uleviti, ulehčiti.

Verlizitieren dáti do dražby.

Verlob-en eine Tochter mit jdn. zasnoubiti někomu dceru; ſich v. (mit einem Manne, mit einem Weibe) zasnoubiti se; —ter zasnoubený, zasnoubenec *m.*; *pl.* die —ten snoubenci, zasnoubenci; —ung *f.*, Verlöbnis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* (*f.*) zasnoubení *n.*, zásnuby *pl.*

Verlochstein-en vsaditi mezníky.

Verlock-en einen lákati, zavesti koho; —end *adj.* lákavý, vábivý; svůdný.

Verlodern splanouti; das Feuer verloderte oheň splanul (zanikl).

Verlogen *adj.* prolhaný; ein —er Menſch prolhaný člověk, lhář *m.* [se.

Verlohn-en; es —t ſich nicht nevyplácí

Verloren ztracen, a, o, ý; v. gehen nazmar přijíti, k zmaření přijíti; —er Wechſel ztracená směnka; der —e Sohn ztracený syn.

Verlöſchen mí. shasnouti, shasiti, vyhasnouti; verloſchen vyhaslý.

Verlos-en (verloſen) losovati o něco; zlosovati; —te Obligation dlužní úpis losem vytažený, vylosovaný; —ung *f.* losování *n.*, tažení losů; zlosování *n.*; —ungsplan *m.* plán zlosovací.

Verlöten zaletovati.

Verluſt (-eß, M. -e) *m.* ztráta *f.*; ztracení *n.* něčeho; V. eines Rechtes, einer Sache ztracení, pozbytí práva, věci; auf Gewinn und V. na zisk i ztrátu, k zisku i ke ztrátě; V. (im Prozeſſe) prohra *f.*; —ig *adj.* kdo něco ztratil, něčeho pozbyl, o něco přišel; jmb. einer Sache für v. erklären odsouditi koho ke ztrátě věci; v. werden einer Sache *v.* Verlieren; (im Spiele, im Prozeſſe) prohrati; durch Nichtgebrauch (eines Rechtes) prospati něco, promlčeti něco; (insbeſondere durch die Strafe, z. B. durch Konfiskation) propadnouti něco někomu; —konto *n.* (*m.*) účet ze ztráty; Gewinn- u. —konto účet ze zisku a ztráty; —liſte *f.* (mil.) výkaz ztráty; —rechnung *f. v.* Verluſtkonto; —träger *m.* kdo ztratil, kdo ztrátu utrpěl.

Vermachen etw. zadělati, zahraditi, zatarasiti; einem etw. v. (legieren) odkázati komu co.

Vermächtnis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* odkaz *m.*; —geber *m.* odkazce, odkazatel *m.*; —nehmer *m.* odkazník *m.*; —ſtück *n.* odkázaná věc, odkaz *m.*; odkázanost *f.*

Vermahl-en (Getreide *etc.*) semlíti (obilí); —ung *f.* semletí *n.*; —ungsausweis *m.* výmelný výkaz.

Vermähl-en ſich oddati se s kým, sňatek uzavříti; —ung *f.* oddání *n.*; sňatek *m.*; (Trauung) oddavky *pl.*; —ungsſchein *m.* oddací list.

Vermaledeit! proklatě!

Vermänteln etw. zastírati něco.

Vermarken mezníky vysaditi, vyhraničiti, obhraniti něco.

Vermauer-n zazditi, vyzditi; —ung *f.* zazdění *n.*, zazdívka *f.*

Vermauten mýto platiti.

Vermehr-en etw. množiti, zmnožiti, rozmnožiti; —er *m.* množitel, rozmnožovatel *m.*; —fachen zmnohonásobiti, zněkolikanásobiti; —ung *f.* rozmnožení *n.*

Vermeid-en etw. uvarovati se čeho, vyhnouti se čemu; *v.* Verhüten; —lich *adj.* uvarovatelný, vyhnutelný; —ung *f.* uvarování *n.*; bei V. der Ungnade pod uvarováním nemilosti.

Vermein-en domnívati se; mníti; —tlich *adj.* domnělý.

Vermelden einem etw. *v.* Melden.

Vermeng-en v jedno mísiti, zmásti (změsti) něco s něčím; —ung *f.* změtení *n.*, směsice *f.*, promíšení *n.*

Vermensch-en, —lichen zčlověčiti; —lichung, —ung *f.* člověčení *n.*

Vermerk (-eß, M. -e) *m.* záznam *m.*; poznámka *f.*; —en etw. (vlt.) pozorovati; shledávati.

Vermeſs *pl.* (lt.) červi.

Vermeſs-en etw. měřiti, změřiti, vyměřiti, odměřiti něco; proměřiti v čem; *adj.* smělý, opovážlivý; —enheit *f.* smělost, opovážlivost *f.*; —ung *f.* (der Gründe *etc.*) měření, změření, vyměřování *n.* (pozemků); —ungsgegenſtände

pl. záležitosti vyměřovací; —ungskunde *f.*, —ungswesen *n.* měřictví *n.*; zeměměrství *n.*; vyměřování *n.*; —ungstabelle *f.* tabulka vyměřovací.

Vermicelli *pl.* (It.) vláknovité nudle.

Vermiet-en etw. (einem, an einen) pronajmouti komu něco; dáti někomu něco v nájem; sich gegen Lohn v. najmouti se komu za mzdu; —er *m.* pronajemce, pronajímatel *m.*; —ung *f.* pronájem *m.*, pronajetí *n.*, pronajmutí *n.*

Vermilingula *pl.* (lt.) (zool.) tenkojazyčníci (plazi).

Vermillon *m.* (fr.) rumělka *f.*

Verminder-n etw. zmenšiti něco, umenšiti, ujmouti čeho; —ung *f.* umenšení, zmenšení *n.*, újma *f.*

Vermis *m.* (lt.) červ *m.*

Vermisch-en etw. smíchati, smísiti něco s čím; sich (m. e. Person) fleischlich v. tělesně obcovati s kým; —ung *f.* smíšení *n.*, směs *f.*; smíšenina *f.*; —ungsrechnung *f.* počet směšovací.

Vermiss-en jmd. pohřešiti koho; etw. v. p. čeho, postrádati čeho; —t pohřešený; —ter Nutzen ušlý zisk; —te Fruchtnießung ušlý požitek.

Vermitt-eln etw. prostředkovati, zprostředkovati něco s kým (mezi stranami); einen Streit, Gegensätze v. smířiti; —elnde Gedanken prechodné n. spojující myšlenky; —elst, —elst *prp. c. gen.* prostředkem; —ler (-s, unv. M.) *m.* prostředkovatel, prostředník *m.*; —lung *f.* prostředkování *n.*; prostřednictví *n.*; —lungsgeschäft *n.* prostředkovatelství *n.*, prostřednictví *n.*; —lungsversuch *m.* pokus prostředkovací.

Vermodern *mf.* setlíti, spráchnivěti.

Vermöge *prp. c. gen.* dle, podlé; v. unserer Abrede dle naší úmluvy.

Vermögen *mh.* moci; platiti; vládnouti; viel bei jmd. v. mnoho u někoho zmoci; einen zu etw. v. přiměti n. pohnouti koho k čemu; das V. (-s, oh. M.) majetek *m.*, majetnost *f.*, jmění *n.*; mohovitost *f.*; aktives V. majetnost *f.*; passives V. dlužnost *f.*; 2. V. (Gewalt, Kraft) mohutnost, moc, síla *f.*

Vermögend *adj.* kdo něco může, mohouci, mohutný; wenn ein Teil darzutun v. wäre kdyby strana mohla dokázati; 2. v. majetný, zámožný, mohovitý.

Vermögenheit *f.* zámožnost *f.*

Vermögen-los *adv.* bez majetku, bez majetnosti; *adj.* nemajetný; —losigkeit *f.* nemajetnost *f.*

Vermögens-absonderung *f.* oddělení majetnosti; —bekenntnis *n.* přiznání majetnosti; —beschreibung *f.* popis majetnosti; —bestand, —stand *m.* stav majetku, stav mohovitosti; majetnost *f.*, mohovitost; zámožnost *f.*

Vermögenschaft *f. v.* Vermögen.

Vermögens-los *v.* Vermögenlos; —steuer *f.* daň z majetnosti; —strafe *f.* pokuta na majetnosti; —übertragung *f.* (einmal) přenesení majetnosti; (mehrmal) přenášení majetnosti; —umstände *pl. v.* Vermögensbestand; —vermehrung *f.* rozmnožení majetnosti; —verminderung *f.* zmenšení n. ztenčení majetnosti; —verwaltung *f.* spravování majetnosti; správa majetku.

Vermöglich *adj.* zámožný *v.* Vermögend.

Vermorschen *mf.* zprachnivěti.

Vermoschen promarniti.

Vermummen zakukliti, okukliti.

Vermünzen zmincovati, rozmincovati.

Vermut-en etw. domnívati se; tušiti; —lich *adj.* domnělý; *adv.* snad; jak se zdá; jak se myslí; —ung *f.* (M. -en) domnění *n.*, domněnka *f.*; —ungsgrund *m.* příčina k domnění.

Vernachlässig-en etw. zanedbati čeho; nedbati, nešetřiti, nezachovávati, neplniti čeho; eine Vorschrift v. nezachovávati, neplniti předpisu; —ung *f.* zanedbání *n.*, -ávání *n.*

Vernageln etw. zatlouci hřebíky; ein Pferd v. zakovati koně, zajmouti koně, zabíjeti koni do živého; eine Kanone v. zatlouci, zaklínovati dělo; der Mensch ist wie vernagelt ten člověk jest jako zabedněn.

Vernähen vyšiti (všecky nitě atd.).

Vernalis *adj.* (lt.) jarní.

Vernarben zaceliti; eine vernarbte Wunde zacelená rána.

Vernarr-en sich in etw. zbláznit se. (*vulgo* zfantiti se, zbouchnouti se do někoho); —t zbláznění, a, o, ý (zfantěný, zbouchnutý).

Vernaschen (das Geld) promlsati.

Vernehm-en (einen) slyšeti, vyslechnouti, vyslýchati koho o čem; etw. v. zaslechnouti; srozumětr; vyrozuměti čemu; den Geklagten über die Klage v. žalovaného slyšeti n. vyslechnouti o žalobě; sich mit jdm. v. srozuměti se s kým; sich v. lassen dáti se slyšet; das V. (-s) shoda *f.*, srozumění *n.*; mit jdm. im guten V. stehen s někým se dobře snášeti; dem V. nach jakož jde pověst, jakož se proslýchá, jakož slyšeti jest, jak se vypravuje, dle doslechu; —lich *adj.* zřetelný, jasný; —ung *f.* slyšení, vyslechnutí, výslech *m.*

Verneig-en sich skloniti se; ukloniti se, pokloniti se; —ung *f.* úklon *m.*, úklonek *m.*, poklona *f.*

Verneln-en (etw.) popříti, zapříti, zapírati něco, popírati něco n. čeho; zápornè odpověděti; —end *adj.* popírací, zapírací, záporný; im -en Falle v případu záporném; —ung *f.* popření *n.* (čeho); zápor *m.*; —ungsklausel *f.* doložka záporná; —ungswort *n.* záporné slovo.

Verneu-en, —ern etw. obnoviti; —erte Landesordnung obnovené zřízení zemské.

Vernicht-en etw. zničiti; v nic obrátiti; 2. vyhladiti, zahladiti; —end *adj.* záhubný, ničivý, zničující; fig. zdrcující; —er *m.* ničitel *m.*, hubitel, zhoubce *m.*; —erin *f.* ničitelka, hubitelka, zhoubkyně *f.*; —ung *f.* zničení *n.*; —ungskampf, —ungskrieg *m.* válka vyhlazovací.

Vernieten zanejtovati něco.

Vernunft (oh. M.) *f.* um, rozum *m.*; —anſchauung *f.* rozumový názor; —begabt rozumem obdařený; —begriff *m.* pojem rozumový; —beweis *m.* důkaz z domyslu; —erkenntnis *f.* poznání z domyslu.

Vernünft-elei *f.* rozumkování *n.*, mudrování *n.*; —eln mh. rozoumkovati, mudrovati; —ig *adj.* rozumný; *adv.* rozumně; —ler *m.* rozumkář, rozumec *m.*

Vernunft-freiheit *f.* svoboda rozumu; —gemäß *adv.* dle rozumu; —geſetz *n.* zákon rozumu; —lehre *f.* umověda *f.*, rozumověda *f.*; —los *adj.* bezrozumný, nerozumný; —loſigkeit *f.* bezrozumnost, nerozumnost *f.*; —mäßig *adj.* rozumný; —ſchluß *m.* rozumování *n.*; —tätigkeit *f.* činnost rozumu, č. rozumová; —voll *adj.* rozumný; —widrig *adj.* proti rozumu.

Veröd-en etw. zpustošiti; mſ. zpustnouti; —et zpustošen, a, o, ý; zpustlý, pustý; -e Gründe zpustlé n. pusté pozemnosti.

Veröffentlich-en etw. uveřejniti; [—ung *f.* uveřejnění *n.*

Verole *f.* (fr.) (med.) neštovice *f.*; svrab *m.*, prašivina *f.*

Verordn-en etw. einem nařídíti komu něco; (vorſchreiben) předepsati; (feſtſetzen) ustanoviti; einen zu etw. v. zříditi, vyslati, odeslati; —eter zřízenec; poslanec *m.*; Stadtverord. *m.* obecní (městský) starší; —ung (M. -en) *f.* nařízení *n.*

Verordnungs-blatt *n.* nařizovací list; —mäßig *adv.* dle nařízení; —recht *n.* nařizovací právo; etw. im —wege anordnen ustanoviti něco spůsobem nařizovacím.

Verpacht-en etw. (einem, an einen) propachtovati komu co; Verpächter *m.* propachtovatel *m.*; —ung *f.* propachtování *n.*; —ungsmodalitäten *pl.* spůsob propachtování.

Verpack-en zabaliti (zapakovati, spakovati); —ung *f.* zábal, obal *m.*, balení *n.*

Verpallisadieren, verpfählen plaňkovati, zapl...., zakoliti.

Verpassen etw. propásti, promeškati

Verpesten morovinou naplniti; nákazu šířiti.

Verpetschieren zapečetiti něco.

Verpfählen kolím zatlouci n. ohraditi.

Verpfänd-en (einem eine Sache) zastaviti komu něco; —er *m.* zástavce *m.*; —et zastaven, a, o, ý; —ung *f.* zástava

Verpfeffern opepřiti.

Verpflanzen přesaditi.

Verpfleg-en einen ošetřovati, opatrovati koho; vychování komu dáti; opatřiti koho čím; das Heer v. zaopatřovati vojsko; zásobovati; —er *m.* ošetřovatel *m.*, opatrovník *m.*; —erin *f.* ošetřovatelka, opatrovnice *f.*

Verpflegs-amt *n.* zásobný úřad, zásobovací úřad; —branche *f.* (mil.) zásobnický odbor; —departement *n.* oddělení zásobné (oddělení zaopatřovací); —gebühr *f.*, —geld *n.* zaopatřovné *n.*; —kontrakt *m.* smlouva zaopatřovací; —koſten *pl.* útraty ošetřovací; náklady zásobovací; —magazin *n.* (mil.) zásobna, zásobnice *f.*; —verwalter *m.* (mil.) zásobník *m.*, správce zásob; —urkunde *f.* (mil.) list výživný; list zaopatřovací; —weſen *n.* zásobnictví *n.*, zaopatřovatelství *n.*

Verpflegung *f.* (im Krankenhauſe) ošetřování *n.* (v nemocnici); V. der Armen zaopatřování chudých; V. des Heeres mit Nahrungsmitteln zásobení vojska; mit ganzer V. s celým zaopatřením.

Verpflegungs-anstalt *f.* ústav zaopatřovací; —haus *n.* zaopatřovna *f.*; —weſen *n.* v. Verpflegsweſen.

Verpflicht-en jmd. zavázati koho čím; der Zufall —et jmd. zum Erſatze nicht příhoda nikoho k náhradě neváže; ſich v. zavázati se; —ender Grund důvod dokazovací; —et ſein zu etw. zavázán býti, povinen býti něčím, závazek n. povinnost míti k něčemu; —eter zavázaný, povinný, povinník *m.*; —ung *f.* (M. -en) *f.* závazek *m.*, povinnost *f.*; eidliche V. závazek pod přísahou.

Verpfuſchen etw. zhudlovati něco.

Verpichen zasmoliti, smolou zaliti.

Verpicht ſein auf etw. v. Erpicht.

Verplappern, Verplaudern (die Zeit) prožvatlati (čas); 2. vyžvatlati, vytlachati (něco).

Verpönen (eine Handlung) zapověděti, zakázati něco pod pokutou.

Verprassen prohejřiti.

Verproviantieren opatřovati, zaopatřovati (vojsko), zásobiti, zásobovati (hrad, město potravou atd.).

Verpuff-en (chem.) smuditi; praskati, rozpraskati; —ung *f.* smudění *n.*; praskot *m.*

Verpulvern rozmělniti; na prášek roztlouci n. rozemlíti; fig. Geld v. rozplýtvati peníze.

Verpuppung *f.* zakuklení *n.*

Verpusten mh. oddychovati; fučeti; ſich v. zadechnouti se.

Verputz *m.* am Gebäude obmítka *f.*

Verquellen mſ. nabubřeti; verquollen nabubřelý.

Verquicken ortutiti, portutiti; fig. [sloučiti.

Verrain-en omeziti něco; —ung *f.* omezení *n.*

Verramm-eln, —en zatarasiti.

Verrat (-es, oh. M.) *m.* zrada (prorada) *f.*; V. ſchmieden zradu kouti; —en jmd. zraditi, vyzraditi, prozraditi koho (zraditi nad někým); ein Geheimnis v. pronesti tajemství; ſich v. prozraditi se, vyzraditi se.

Verräter (-s, unv. M.) *m.* zrádce (proradce) *m.*; —in *f.* zrádkyně *f.*; —iſch *adj.* zrádný (proradný); —ſtreich *m.* zrádný kousek. [zajíti.

Verrauſchen mſ. došuměti, s šumem

Verrechn-en (Rechnung legen) počet n. účet dáti, p. vydati, p. dělati, p. činiti z čeho; 2. (in die Rechnung bringen) vzíti, pojmouti, vložiti, položiti, uvesti něco do počtu; zúčtovati něco; etw. zu

jmdš. Hand v. k něčímu počtu něco přičísti, připsati; mit einem v. s někým o něco v počet vjíti, počet dělati; sich v. zmýliti se (v počtech); přepočísti se v něčem; —et! chyba lávky! daleko od cíle! —er *m.* v. Rechnungsleger; —ung *f.* účtování; súčtování *n.*; V. machen mit jmd. v. Verrechnen; in V. sein od. stehen v účtech býti, účtovati s někým; was in V. bleibt co na účtu zůstává.

Verrechnungs-art, —form *f.*, —stil *m.* účetní spůsob; —fall *m.* případ, příběh účetní; *pl.* —fälle případy súčtované; —instruktion *f.* návod účetní; —kunde *f.* účetní věda, účtověda *f.*

Verreck-en mſ. scípnouti, scepeněti, zdechnouti; —t (Katze) sciplý, scepenělý.

Verreden etw. slíbiti; 2. odříci se čeho, slíbiti, že něčeho zanechá (das Kartenſpiel v.); 3. zamluviti; 4. zastati se koho řeči; sich v. zasnoubiti se; 2. smluviti se; 3. podříci se; 4. zaříci

Verreiben rozetříti. [se.

Verreisen mſ. (nach Frankreich *etc.*) odjeti n. odjeti někam (do Francie atd.), na cesty se vydati, odcestovati.

Verrenk-en (den Arm, den Fuß) vymknouti, vyvrtnouti; —ung *f.* (chir.) vymknutí *n.*

Verrennen ſich zaběhnouti kam.

Verrerie *f.* (fr.) skleněné zboží.

Verricht-en (ein Amt, eine Arbeit) konati, vykonávati (úřad, práci); —ung *f.* konání, vykonávání *n.*, výkon *m.*, jednání *n.*; 2. dílo *n.*, práce *f.*; etw. zur V. über ſich nehmen něco k vykonání na se přijmouti. [čichnouti.

Verriechen ſich vůni ztratiti, vy-

Verriegeln (die Tür) dveře zandati (závorkou), dv. zastrčiti (na závorku).

Verringer-n etw. zmenšiti, ztenčiti něco; ujmouti komu čeho; —ung *f.* zmenšení, ztenčení *n.*; újma *f.*

Verrollen mſ. (v. e. Kugel) zakutaliti se; 2. (v. Donner) dorachotiti.

Verrost-en mſ. sezrzavěti, zrezavěti, zazrzavěti; —et zrezavělý, rezavý, rezivý. [zboží, skleněné drobnůstky.

Verroterie *f.* (fr.) drobné skleněné

Verruc-a *f.* (lt.) bradavice *f.*; —*osus* *adj.* bradavičnatý.

Verrucht *adj.* bohaprázdný, bezbožný, bohopustý, zlořečený, proklatý, zlotřilý, zlověstný.

Verrück-en (die Markungen) přendati, přemknouti, přesaditi, posunouti mezníky, hýbati mezníky (*instr.*); einem den Kopf v. zmásti, pomásti komu hlavu; —t pomatený na rozumu; smyslem pomatený; ztřeštěný; —theit *f.* pomatenost; ztřeštěnost *f.*; —ung *f.* přemknutí, posunutí *n.*; 2. pomatení *n.*

Verruf (-eß) *m.* vyvolání *n.*; 2. nekalá pověst; 3. (Boykott) výluka *f.*; —en *adj.* zlopověstný; vykřičen, a, o, ý.

Vers (-ſes, M. -ſe) *m.* (lt.) verš *m.*; —abſchnitt *m.* přervka, přestřižka *f.*

Versäen (Getreide) vysíti, rozsíti (obilí).

Versag-en einem etw. připověděti, slíbiti; die Ware iſt ſchon —t zboží je už zamluveno; 2. einem etw. (eine Bitte) v. (abſchlagen) odepříti komu v čem, odepříti čemu; oslyšeti koho v čem (oslyšeti něčí žádost); 2. (mil.) den Flügel v. odvolati z bitvy; 4. v. (v. Schießgewehr) selhati; —ung *f.* odepření, osly-

Versalben promazati masti. [šení *n.*

Versal-buchstabe *m.*, —le (—len *pl.*) *f.* velká počáteční písmena, versálka *f.*

Versalzen přesoliti; einem die Suppe v. fig. zasoliti někomu.

Versamm-eln shromážditi, sebrati; ſich se; —lung (M. -en) *f.* shromáždění *n.*; schůzka *f.*; (einer Gemeinde) hromada *f.*; (Synode, Konzilium) sbor *m.*; (Nationalv., Landtag) sněm *m.*

Versammlungs-haus *n.*, —lokal *n.*, —ſaal *m.* sborovna *f.*; —ort, —platz *m.* shromaždiště *n.*; —recht *n.* právo shromaždovací

Versand (-eß) *m.* zásilka *f.*; zasílatelství *n.*; zásilna *f.*; —bereit *adj.* (*adv.*) k zaslání připraven.

Versand-en etw. pískem zanesti; —et pískem zanešen.

Versand-haus *n.* obchodní zásilkový dům; zasilatelství *n.*; —ſtation *f.* (Eiſenb.) zasílací, zásilková stanice.

Versandt (verſendet) *adj.* poslán, a, o, poslaný, zaslán, a, o, zaslaný.

Versandung *f.* zanešení pískem; písková nanos.

Versart *f.* druh veršů.

Versatil *adj.* (lt.) pohyblivý; vrtkavý; proměnný, -nlivý; —ität *f.* -ost.

Versatz (-eß, M. -e) *m.* zástava *f.*, základ (*sl.* záloh) *m.*; —amt *n.* zastavárna; zástavna *f.*; —amtzettel, —zettel *m.* zástavní lístek; zástavnice, půjčovka *f.*; —ung *f.* (Zimmerl.) provázání *n.*

Versauern zkysati, zkysnouti.

Verſäum-en etwas zameškati, zmeškati koho n. něco; obmeškati něco, obmeškati se s čím n. v čem; promeškati něco; die Tagfahrung v. zmeškati n. zameškati stání; ſeine Geſchäfte v. v. Vernachläſſigen; —nis *f.* *et n.* obmeškání, promeškání *n.*; für eine V. haften z obmeškání práv býti; —ung *f.* obmeškání, zmeškání, zameškání, promeškání

Versbau *m.* skladba veršů. [*n.*

Verſchachern zašachrovati, zašantročiti.

Verſchaffen etw. opatřiti; zjednati někomu něco; den Gläubigern eine Sicherheit v. zjednati věřitelům jistotu; ſeinem Worte Geltung v. slovo svoje ku platnosti přivesti.

Verſchal-en (ein Meſſer) přidělati střenky; (b. Tiſchl.) pokládati; das Dach v. pobiti střechu; die Zimmerdecke v. nabiti strop; den Dachboden v. přepažiti půdu; die Tür v. zapažiti dveře; v. mit vyvětrati; —ung *f.* pobití *n.*, pobíjení *n.*; nabití, nabíjení *n.*; přepažení, zapažení *n.* [zvuku).

Verſchallen dozníti, zaniknouti (o

Verſchämt stydlivý, ostýchavý.

Verschänden zohyzditi, zohaviti; fig. zprzniti.

Verschanz-en náspem ohraditi; sich gegen etw. v. proti něčemu se ohraditi; —tes Lager (mil.) hrazený tábor; —ung (M. -en) *f.* hradba *f.*, násep, val *m.*

Verschärf-en etw. zostřiti, přiostřiti, přitužiti (vězení postem); —ung *f.* (der Strafe) zostření, přitužení (trestu).

Verscharren zahrabati.

Verschatten zastíniti.

Verscheiden mí. skonati, smrtí sejíti; er verschied ſtill skonal tiše; V. *n.* skonání *n.*, skon *m.*

Verschenken etw. darovati, rozdati něco komu; Getränke v. vytáčeti na prodej, čepovati.

Verscherzen prolaškovati; fig. pro-

Verscheuchen zaplašiti, vypl., spl.

Verschicken rozeslati *v.* Verſenden.

Verschieb-bar *adj.* posuvný; -keit *f.* pomyčnost *f.*, posuvnost, posouvačnost *f.*; —en etw. pomknouti, postrčiti čeho, posunouti; auf eine andere Zeit v. odložiti něco k jinému času; eine Tagfatzung v. odročiti stání; etw. von Tag zu Tag v. odkládati s něčím den ode dne; —ung *f.* přesmykování, přestrkování, posunování *n.* (Eiſenb.); 2. odložení, odročení *n.*; 3. (eines Lautes) přestavení *n.*, přestava *f.*; 4. (geol.) přesmyk *m.*; —ungskreuz *n.* (b. Meßtiſch) posuvný kříž.

Verschieden *adj.* rozličný, rozdílný; 2. zemřelý, zesnulý; —er Meinung ſein dělíti se v mínění od jiných; —artig, —förmig *adj.* rozdílný, rozdílnotvárný, různotvárný; —ehige Blüte květ různopohlavný; —heit *f.* rozličnost, rozdílnost, různost *f.*; jinakost *f.*; bei V. der Meinungen in der Beratung když se jedni od druhých v mínění dělí, rozcházejí, když se nesrovnávají, při různosti v mínění.

Verschiedentlich, Verſchiedtlich *adj.* rozličný, rozdílný; *adv.* rozdílně, rozličně.

Verschiefen (das Geſicht) zkřiviti (tvář).

Verschießen (alles Pulver) vystříleti (prach); 2. (Typ.) přestrčiti (stránku na nepravé místo); 3. mí. (v. Waſſer) ztráceti se, sbíhati.

Verschiff-en vypraviti na loď, naloditi; vypraviti po lodi kam; na lodích vyvážeti, rozvážeti; —ung *f.* výprava po lodi; —ungshafen *m.* vývozný n. výplatný přístav.

Verschilfen rákosem podložiti; mí.

Verschimmeln mí. zplesnivěti; verſchimmelt plesnivý.

Verschlafen (die Zeit) prospati, za-

Verschlag (-es, ob. M.) *m.* zkouška (solivárnická) *f.*; 2. (M. Verſchläge) odbyt *m.*, prodej *m.*; 3. zisk, úzitek *m.*; 4. zátka *f.*, 5. bedna *f.*; 6. (Zimmerm.) paženi, zapažení (zapeření) *n.*, přepažení *n.*; bednění, zabednění *n.*; 7. V. der Zellen zarážka řadková; —en etw. zaraziti, zatlouci; zabedniti, zapažiti, přepažiti, přebraditi; (einen Hund) oblouci (psa); odraziti (kupovače); *adj.* schytralý, lstivý; 2. zbloudilý.

Verschlämmen bahnem zaplaviti.

Verschlechter-n zhoršiti, pohoršiti něco, pohoršiti čemu; —ung *f.* (der Münze) zhoršení *n.* (minco); V. der Sitten zhoršení, zkažení, zkaženost mra-

Verschleiern zastříti rouškou.

Verschleim-en zašlemovati, zahleniti; —ung *f.* (med.) zašlemování, zahlenění, zahlenování *n.*

Verschleiß (-es, ob. M.) *m.* odbyt *m.*, prodej *m.*; —buch *n.* kniha prodaného zboží; —en etwas sedrati, roztrhati; 2. prodávati, odbývati; mí. odříti se, roztrhati se; —er *m.* prodávající *m.*, prodavač *m.*, krámecký *m.*; —preis *m.* cena prodejní n. prodavací; —ſtätte *f.* místo prodejové.

Verschlemmen promařiti (čas, jmění

Verschlepp-en etw. zavleci, roznesti, rozvleci něco; —ung *f.* zavlečení *n.*

Verschleudern etwas zahoditi, zahazovati; fig. za babku prodávati; (ſein Vermögen) promarniti.

Verschließ (-es) *m. v.* Verſchleiß; 2. *v.* Verſchluß; —bar *adj.* závěrný, zavírací; —en zamknouti něco; ſein Herz v. srdce svoje uzavříti; —ung *f.* zamčení, zavření *n.*; enge V. tuhé zamčení.

Verschlimmer-n zhoršiti; im nicht —ten Zuſtande v stavu nehorším; —ung *f.* zhoršení, pohoršení *n.*

Verschlingen etwas zadrhnouti, zauzliti; 2. pohltiti, polknouti.

Verschlossen uzavřený; 2. nesdílný; —heit *f.* uzavřenost (povahy); nesdílnost, zarytost *f.*

Verschlucken polknouti, polykati; pohltiti, pohlcovati, vlykati.

Verschlungen in einander propletený, vpletený; splitkovaný; skroucený.

Verschluß *m.* (amtlicher) zavření *n.*, zamčení (úřední) *n.*; etwas unter amtlichen V. legen něco pod úřední pečeť dáti, vziti; V. závora *f.*, závěradlo *n.*, zamykadlo *n.*; (b. Flaſchen) zátka, zátečka *f.*; —laut *m.* (gram.) koncovní hláska.

Verschmacht-en mí. unyti, schřadnouti; vor Durſt v. prahnouti žízní; V. *n.*, —ung *f.* schřadnutí *n.*; unylost *f.*

Verschmäh-en (einen, etw.) pohrdati, opovrhnouti kým, čím; ein Geſchenk v. pohrdati n. opovrhnouti darem; —te Speiſe zamítnutý pokrm; —te Liebe zhrzená láska; —ung *f.* pohrdání, opovržení *n.* (něčím).

Verschmälern uskrovniti; zúžiti; ſich

Verschmausen prohodovati.

Verschmelzen (chem.) slíti, stopiti; mí. splynouti, splývati.

Verschmerzen (einen Verluſt) oželeti

Verschmieren vymazuti; zamazati.

Verschmitzt *adj.* úskočný, potměšilý,

Verschnappen mí. sklapnouti, přesko-

Verschnauben oddechnouti si.

Verschneiden rozstříhati; rozkrájeti; ostříhati; uřezati; (ein Tier *etc.*) vyklestiti, vyřezati; vyskopiti.

Verschneit sněhem zavátý, zasněžen, a, o, ý.

Verschnitt [nec, vyřezanec, skopec *m.*

Verschnittener ein kleštěnec, řeza-

Verschnitzen (eine Bildſäule) řezbou zkaziti, zřízkati.

Verſchnüren zašněrovati.

Verſchollen *adj.* nezvěstný (o kom od dávného času není žádné zvěsti čili povědomosti); zaniklý; er iſt v. není se o něm, není o něm ani slechu; —heit *f.* nezvěstnost *f.*

Verſchonen einen mit etwas ušetřiti [koho.

Verſchön-en, —ern krášliti, okrášliti; —erung *f.* okrášlení *n.*; —erungsverein *m.* okrašlovací spolek.

Verſchonung *f.* ušetření (*st.* šano-[vání) *n.*

Verſchränk-en napříč položiti; zapažiti; zahraditi; (v. Zimmerm.) hákovati; —ter Reim rým postupný.

Verſchraub-en sešroubovati.

Verſchreib-en etwas (ein Buch) objednati něco u koho listem n. dopisem (na př. knihu); eine Arznei v. předepsati lék; jdm. etw. v. zapsati někomu něco listem, veřejnými knihami; ſich v. přepsati se, omýliti se ve psaní; —er *m.* (—ender) zápisce *m.*; 2. (dem etwas verſchrieben wird) zápisník *m.*; —ung *f.* zápis *m.*, objednaní *n.*; —ungsurkunde *f.* zápisný list.

Verſchreien einen rozkřičeti koho; verſchrien rozkřičen, vykřičen, a, o, ý.

Verſchroben zkroucený, překroucený, zkřivený, ztočený. [krnělý.

Verſchrumpft skrčený, scvrklý, za-

Verſchub *m.* odklad *m. v.* Aufſchub.

Verſchuld-en jmd. od. etw. zadlužiti koho n. něco, uvesti v dluhy; ein Gut v. v. Beſaſten; 2. etwas v. (an einem) proviniti se (v čem, proti komu), zaviniti něco (proti komu); ſich v. dlužiti se, zdlužiti se (vydlužiti si), zadlužiti se; das V. zavinění *n.*, provinění *n.*, provina *f.*; ohne ſein V. bez jeho zavinění; bez své viny; —et zadlužený; (v. Sachen) zavazený, v dluhy uvedený; 2. (v. Perſonen) provinilý; zavinilý; proviněný; —ung *f.* zavinění, provinění *n.*, provinilost *f.*

Verſchütten (einen Brunnen *etc.*) zasypati; 2. (Waſſer, Milch *etc.*) rozliti.

Verſchwäger-n ſich sešvakřiti se, pošvakřiti se s kým; —t sešvakřený; —ung *f.* sešvakření *n.* [dění *n.*

Verſchwärung *f.* zvředovatění, zvře-

Verſchwärzen začerniti; 2. (Ware) podludně pronášeti (zboží).

Verſchwätzen vyžvatlati něco.

Verſchweben *n.* (des Tones) rozplynutí zvuku.

Verſchweigen (einem etwas) zamlčeti něco, zatajiti něco před kým.

Verſchwelgen prohejřiti.

Verſchwellen (Zimmerm.) prahem opatřiti (podložiti).

Verſchwend-en (ſein Geld, ſeine Zeit) promrhati, promarniti (peníze, čas); —er *m.* mrhač, marnotratník *m.*; —erin *f.* mrhačka, marnotratkyně, marnotratnice *f.*; —eriſch *adj.* mrhavý, mařivý, marnotratný; —ung *f.* mrhání *n.*, marnotratnost *f.*

Verſchwiegen mlčelivý; v. ſein in Amtsſachen mlčelivost zachovati ve věcech úředních; —heit *f.* mlčelivost *f.*; V. in Amtsſachen mlčelivost ve věcech úředních; —heitseid *m.* přísaha na mlčelivost.

Verſchwind-en mſ. mizeti, tratiti se; (math.) eine Größe v. laſſen učiniti aby veličina zmizela; ſie verſchwand in den Fluten zmizela ve vlnách; (*part.* verſchwunden zmizelý, á, é); —end *adj.* mizivý; v. klein nepatrničký, neskončeně malý; -e Linien (Zeichn.) mizivé n. úběžné čáry.

Verſchwiſter-n v příbuzenství sourozenců uvesti; sestersky spojiti, posestřiti; ſich v. v příbuzenství sourozenců vstoupiti, se sourozenci se spříbuzniti; —t posestřený, se sourozenci spříbuzněný, v posestřenství.

Verſchwitzen propotiti (šat); mſ. vypotiti se; mb. dopotiti se.

Verſchwollen zpuchlý.

Verſchwör-en ſich mit jdm. spiknouti se s někým na někoho n. proti někomu; 2. zaklínati se, zapřísahati se; —er *m.*, Verſchworener spiklý, spiklec, spiklenec *m.*; —ung *f.* spiknutí *n.* [smoliverš *m.*

Verſdrechsler *m.* fig. veršotepec *m.*,

Verſeh-en, ſich v. (einen Fehler begehen) nedopatřiti, pobloudíti, omýliti se v čem, přehlédnouti něco (překouknouti se); 2. ein Amt v. vésti, spravovati úřad; jds. Stelle v. zastupovati něčí místo, zastupovati koho v čem; 3. v. (einen mit etwas) opatřiti, -ovati koho čím; einen Kranken v. nemocného zaopatřiti (svátostí umírajících); ſich mit etw. v. opatřiti se čím; ſich jds. v. na péči n. na pozoru se míti před kým; ich habe mich deſſen nicht v. toho jsem neočekával; ſich an etw. v. (v. Schwangeren) zhlédnouti se na čem; womit v. ſein opatřen n. zásoben býti čím; das V. nedopatření, pobloužení *n.*; omyl *m.*, mýlka *f.*; das iſt aus V. geſchehen to se stalo nedopatřením, z nedopatření; 2. V. opatření *n.*; —ung *f.* (eines Amtes) vedení, spravování úřadu.

Verſehren porouchati; (unverſehrt neporušený, netknutý).

Verſeif-en zmydliti; —ung *f.* zmydlení *n.* [šovec *m.*

Verſemacher *m.* veršovník *m.*, ver-

Verſend-en (Waren) poslati, zaslati, rozeslati něco; er hat viele Bücher verſendet (verſandt) rozeslal mnoho knih; —ung *f.* poslání, rozeslání *n.*; posílka, rozesílka, zásilka *f.*

Verſendungs-anſtalt *f.* ústav rozesílací; —anzeige *f.* návěští o posílce n. zásilce; —gebühr *f.* poplatek za posílku; záselné *n.*; —geſchäft *n.* zasilatelství *n.*; —koſten *pl.* náklady (útraty) zásilkové.

Verſengen etw. spáliti, sežehnouti něco.

Verſenk-en etw. pohřížiti, pohroužiti, ponořiti; —te Batterie zahlubená střelna;

—ung *f.* pohřížení, ponoření *n.*, ponor *m.*; (Theaterw.) propadliště *n.*; —ungslinie *f.* dohlubná čára, ponorná čára; —ungstiefe *f.* ponor *m.*, ponornost *f.*

Versessen *adj.* (*part.*) posedlý; verſeſſene Intereſſen úroky prostálé, promlčené (t. úroky, ježto nebyvše vybrány včas, propadly).

Versetz-en etw. pomknouti, posunouti; přemístiti, přestaviti, přeložiti; přendati, přenesti; die Grenzſteine v. přendati n. přesaditi mezníky; Faktoren v. (math.) činitele přemístiti, přestaviti, přeložiti; einen Beamten v. přeložiti úředníka jinam (z jednoho místa na druhé); eine Sache v. v. Verpfänden; in Angſt v. nahnati někomu strachu, přivesti někoho do úzkosti; jmd. in den Auflagezuſtand v. dáti, vydati koho v obžalovanost; jmd. in den Ruheſtand v. dáti někoho na odpočinek, na odpočinutí; in Freiheit v. propustiti koho na svobodu; in Gefahr v. uvesti, přivesti koho v nebezpečenství, vydati koho v nebezpečenství; in Irrtum v. uvesti koho v omyl; in die Notwendigkeit v. přinutiti koho k čemu; einem einen Schlag v. uděřiti, uhoditi koho, zasaditi komu ránu, vlepiti komu pohlavek, facku; —ung *f.* (einer Perſon) přeložení (osoby) *n.*; (einer Sache) přenesení (věci) *n.*; (eines Baumes) přesazení stromu; (Bauk.) sazení (oken); —ungszeichen *n.* (muſ.) posuvka *f.*

Verseufzen provzdychati (čas).

Vers-fuß *m.*, —glied *n.* noha, stopa verše.

Versicher-er *m.* pojistitel (pojistce) *m.*, ujistitel *m.*; —n einem etw. ujistiti, ubezpečiti koho čím, v čem, o čem; (aſſekurieren) pojistiti komu čeho; ſich einer Sache v. ujistiti se, zjistiti se čím; ſich einer Perſon v. ujistiti se osobou; —ter pojištěnec *m.*; —ung *f.* pojištění; ujištění; zjištění *n.*

Versicherungs-anſtalt *f.* pojišťovna *f.*, pojišťovací ústav *v.* Aſſekuranz; —gebühr, —prämie, —ſumme *f.* pojistné *n.*; —polizze *f.*; —ſchein *m.* pojišťovací list, pojistka *f.*; —ſumme *f.* pojistná suma; —vertrag *m.* pojišťovací smlouva, smlouva o pojištění; —wert *m.* pojistná hodnota.

Verſiechen mſ. zakrněti; zchřadnouti.

Verſiegel-n zapečetiti, spečetiti něco; einen Brief v. zapečetiti list; ein Behältnis v. zapečetiti schránku; —ung *f.* zapečetění, spečetění *n.*

Verſiegen vysušiti; mſ. vyschnouti, vyprahnouti, vysáknouti.

Verſiert in einer Sache zběhlý v něčem.

Verſifi-kator *m. Verſifex m.* (lt.) veršovec, veršovník *m. v.* Verſdrechſler; —zieren veršovati.

Verſikel *m.* (*Verſiculus*) veršík *m.*

Verſilber-er *m.* (vlt.) penězoměnec *m.*; —n etw. postříbřiti; 2. (zu Gelde machen) zvesti na peníze, zpeněžiti.

Verſinken mſ. potopiti se, ponořiti se (*part.* verſunken potopený).

Verſinnlichen zesmysleniti, usmysleniti, smyslně představiti, smyslu n. smyslům představiti; na mysl klásti, na mysl stavěti.

Verſion (M. -en) *f.* výklad *m.*, rčení, čtení *n.*, četba *f.*; fig. odchylka *f.*

Verſitzen mſ. zaseděti se; mþ. proseděti.

Vers-kunſt *f.* veršesloví *n.*, veršovnictví *n.*, veršování *n.*, umění veršovnické; —künſtler, —macher *m.* veršovec *m.*; —maß *n.* rozměr verše (veršová míra).

Verſohlen (Stiefel) podraziti (boty).

Verſöhn-en (zwei Perſonen mit einander) smířiti, usmířiti koho s kým; ſich mit einem v. sm. se s kým; —er *m.* smírce *m.*; —lich *adj.* smířitelný, smířlivý; —tag *m.* den smíření; den smíru; —ung *f.* smíření *n.*, smír *m.*; —ungsfeier *f.*, —ungsfeſt *n.*, —ungstag *m.* (b. d. Israel.) slavnost n. svátek smíření; —ungspolitik *f.* smiřovací n. smírná politika; —ungsrichter *m.* smírce *m.*, smírčí soudce; —ungsverſuch *m.* pokus o smír; *vulgo* smiřovačka *f.*

Verſorg-en jmd. mit etw. opatřiti koho čím, zaopatřiti někoho; jmd. mit Speiſe u. Trank v. zaopatřiti koho jídlem a pitím; —t ſein mit etw. opatřen býti něčím; —ung *f.* opatření *n.*, zaopatření *n.*; —ungsanſtalt *f.* ústav zaopatřovací; opatřovna, zaopatřovna, opatřovatelna *f.*; —ungshaus *n.* zaopatřovací dům.

Verſpät-en ſich opozditi se; —et opožděn, a, o; —ung *f.* opozdění *n.*

Verſpaue *f. v.* Verſchnitt.

Verſperr-en zamknouti něco; einem den Weg v. cestu zahraditi, zatáhnouti, zavaliti; v. durch Aufdrückung des Gerichtsſiegels něco pod pečeť dáti n. vzíti spečetiti něco; —ung *f.* zamčení, uzamčení *n.*, uzavření *n.*

Verſpielen (Geld ꝛc.) prohráti.

Verſpillen zatkati.

Verſpinnen (die Wolle) zepříſti.

Verſpotten (einen od. etw.) v posměch uvesti.

Verſprechen einem etw. slíbiti, přislíbiti, připověděti komu co; ſie iſt ſchon verſprochen ona jest už zaslíbena (zasnoubena); ſich v. připověděti se komu, ke komu, k čemu; 2. (einen Fehler im Sprechen machen) podřeknouti se, přeříci se; das V. přípověď *f.*

Verſprengen rozplašiti, rozptýliti, rozprášiti.

Verſpritzen (Blut) proliti krev; fig. alles Waſſer v. rozstříkati, vystř. (vodu).

Verſpruch (-es, oh. M.) *m.* přípověď *f.*

Verſpünden začepovati, zátkou zandati.

Verſpüren znamenati; čenichati; po-

Verſtaatlichung *f.* (der Eiſenbahn *etc.*) sestátnění, postátnění *n.*, převedení v majetek státu.

Verſtampfen (altes Papier) rozpěchovati, rozmělniti, ve stoupě roztlouci.

Verſtand (-es, o. M.) *m.* rozum *m.*; V. der Worte rozum n. smysl slov; zweideutiger V. dvojsmyslnost *f.*

Verſtandes-begriff *m.* pojem rozumový; —grund *m.* důvod rozumový; —kraft *f.* síla rozumu; —ſchwäche *f.* slabost rozumu; —ſtiſ *m.* rozumový sloh.

Verſtändig *adj.* rozumný; zkušený, zběhlý v něčem; povědomý, znalý něčeho; —en einen von etwaš oznámiti, věděti dáti, na vědomí dáti komu co; uvědomiti koho o čem; ſich mit einem v. shodnouti, dohodnouti se, usnésti se, sjednati se, srozuměti se s kým o něco; —heit *f.* rozumnost *f.*, zkušenost *f.*; —ung *f.* oznámení, návěští *n.*, srozumění *n.*; uvědomění *n.*; hievon geſchieht die V. o tom dává se věděti.

Verſtändlich *adj.* srozumitelný; *v. adv.* srozumitelně; —keit *f.* srozumitelnost *f.*

Verſtandlos *adj.* bez rozumu. nerozumný; *adv.*

Verſtändnis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* srozumění *n.*; porozumění *n.*: zum beſſeren V. pro lepší srozumění; mit jmd. ein V. haben (heimlich) srozuměn býti s někým; mit jmds. V. s něčí vůlí a vědomím.

Verſtärk-en sesíliti, posíliti, -ovati; —ung *f.* sesílení *n.*; posíla *f.*; —ungsflaſche *f.* (vhvj.) láhev nabíjecí.

Verſtatten einem etwaš *v.* Geſtatten.

Verſtauch-en ſich (die Hand, den Fuß) podvrtnouti si ruku, nohu; —ung *f.* (des Fußes) podvrtnutí (nohy), vymknutí *n.*

Verſteck (-eš, ohne M.) *n.* úkryt *m.*; V. ſpielen hráti na schovávanou; —en etw. schovati, ukrýti něco někam; ſich v. schovati se, skrýti se; —ſpiel *n.* hra na schovávanou, hra na schovávačku, schovávačka *f.*; verſteckt skrytý, ukrytý.

Verſtehen etw. rozuměti, srozuměti čemu; woraus v. z něčeho vyrozuměti, srozumívati; womit v., worunter etw. v. miniti čím; unter dem Worte -t man pod tím slovíčkem rozumí se; dieš wird anderſeits auch von der Gattin verſtanden to se na druhou stranu i o manželce rozumí; einem etw. zu v. geben dáti někomu na srozuměnou; ſich auf etw. v. rozuměti něčemu; ſich zu etw. v. podvoliti se, odhodlati se k čemu; daš verſteht ſich von ſelbſt to se rozumí samo sebou.

Verſteigen ſich příliš daleko zajíti.

Verſteiger-n etw. prodávati něco dražbou; vydražiti; —ung *f.* (öffentliche) dražba (veřejná) *f.*; —ungsprotokoll *n.* dražební protokol; —ungsweiſe *adv.* spůsobem dražebním.

Verſteiner-n mſ. zkamenělí; —ung *f.* zkamenění *n.*; zkamenělina *f.*; —ungsprozeß *m.* kamenění *n.*

Verſtell-en (einen Ort) zastaviti (cestu, ulici); postaviti překážku; die Straßen mit Wagen v. postaviti v cestu vozy; zastaviti cestu vozy (*instr.*); v. přetvořiti v něco; ſich v. přetvářiti se, přetvařovati se, stavěti se některak; —t líčený; —te Verſe přesmyknuté verše; —ung *f.* přetváření, přetvařování *n.*

Verſterben zemříti, umříti.

Verſteuern zdaniti, daň *n.* berni uložiti; 2. daň platiti, zapl.; ſich v. (Schiff) s korábem zblouditi; špatně zarejdovati.

Verſtimm-t *adj.* rozladěn, a, o, ý; rozmrzelý, nevrlý, mrzut, a, o, ý; —ung *f.* rozladění *n.*; fig. zlá míra (mysli); rozmrzelost *f.*

Verſtöbert sněhem zavátý.

Verſtocken zatvrdíti se; 2. proleželi se, zleželi se; verſtockt zatvrzelý.

Verſtohlen, —s, —ermaßen, —erweiſe *adv.* kradmo, kradí, pokradmu; Waren —er Weiſe ins Land bringen podloudně přivážeti n. přinášeti zboží do země.

Verſtopf-en zacpati; —ung *f.* zacpání *n.*; zacpanost, zácpa *f.* (života).

Verſtorben umrlý, zemřelý.

Verſtoß *m.* omyl *m.*, chyba *f.*; einen V. machen, einen V. begehen chyby n. poklesku se dopustiti; in V. geraten z přehledu zmizeti; zapadnouti, zandati se, založiti se (ztratiti se); —en einen zapuditi, zavrhnouti, odstrčiti; mh. v. gegen etwaš dopustiti se chyby, chybiti, pobloudíti, prohřešiti se; vaditi komu, býti na závadu.

Verſtreich-en vymazati, zamazati; mſ. (v. d. Zeit) minouti; die geſetzliche Friſt v. laſſen zákonní lhůtě dáti projíti; nach fruchtloš verſtrichenen drei Tagen po tom, když tři dni marně minou; —ung *f.* projití, minutí *n.*

Verſtricken zapleſti, zamotati; verſtrickt zapletený.

Verſtümmel-n zohaviti; ochromiti; zmrzačiti; (eine Säule ꝛc.) zkomoliti; ſich ſelbſt v. zmrzačiti se; —ung *f.* zohavení *n.*; ochromení, zmrzačení *n.*; zkomolení *n.*

Verſtummen mſ. oněměti.

Verſuch (-eš, M. -e) *m.* pokus *m.*, zkouška *f.*; V. eines Verbrechens pokus o zločin, pokus zločinu; —en etw. pokusiti se čeho n. oč; nichts unverſucht laſſen ničehož nenechati bez pokusu; ſich in etw. v. pokusiti se oč; —ter Diebſtahl, Betrug pokus krádeže, pokus podvodu; —er *m.* pokoušec, pokušitel *m.*; —anſtalt *f.* pokusná zkušebna; —ſtation *f.* pokusná stanice; —weiſe *adv.* pokusem; zkusmo; —ung *f.* pokušení *n.*

Verſündigen ſich (an einem) proněvěřiti se, prohřešiti se

Verſüßen (den Kaffee) osladiti.

Vertag-en (den Landtag, eine Tagſatzung, eine Verhandlung ꝛc.) odročiti (sněm, stání, jednání atd.), odložiti něco k jinému času; —ung *f.* odročení, odložení *n.*, odklad *m.*; —ungsantrag *m.* návrh odročovací, n. na odročení.

Vertändeln (die Zeit) promařiti (čas).

Vertauſch-en (eine Sache gegen eine andere) směniti (něco za něco, něco s kým); —ung *f.* směnění *n.*, směna *f.*, obměna *f.*

Vertebra *f.* (lt.) obratel *m.* (anat.) —*lia pl.* (zool.) obratlovci nitrokloubí.

Verteidig-en einen hájiti, obhajovati (koho n. čeho); ſich ſelbſt v. brániti se

komu, čemu; hájiti se; —er *m.* obhájce *m.*; —ung *f.* obhajení *n.*; (feine eigene) obrana *f.*

Verteidigungs-kunst *f.* umění obhajovací; (mil.) umění obranné, pevnitelství *n.*; —linie *f.* obranná čára, úmezí obranné, ú. obhajné; —weiſe *f.* způsob obhajování, způsob obrany.

Verteil-en děliti, rozděliti něco; (repartieren) rozvrhnouti, rozvrhovati něco; das Vermögen in zwei Teile v. rozděliti majetnost na dvě; das Heer (Truppen) in die Dörfer v. rozložiti vojsko po vsích; —ung *f.* rozdělení *n.*; (Repartition) rozvrh *m.*, rozvržení *n.*; V. der Elektrizität rozklad *m.*; —ungsart *f.* způsob dělení, způsob rozdělení, způsob rozvrhovací; —ungsausweis *m.* dílčí výkaz, rozdělovací výkaz; —ungsort *m.* děliště *n.*

Verteuern zdražiti něco.

Vertief-en etw. vyhloubiti, prohlubiti; ſich v. fig. zahrabati se, zahloubiti se, ponořiti se do čeho n. več; pohřížiti se (do myšlenek); in Gedanken vertieft hluboce zamyšlen; V. *n.* des Geſchwüres zahlubení vředu; —ung *f.* prohlubeň *f.*, prohlubina *f.*

Vertieren (lt.) obraceti.

Vertikal *adj.* (lt.) svislý, kolmý, prostopádný; —kreis *m.* kruh kolmý, vertikální; —linie *f.* čára svislá, svislice *f.*; —projektion *f.* (astr.) promítka kolmá; —ſonnenuhr *f.* kolmé hodiny sluneční; —winkel *m.* (math.) úhel vrcholový n. křížový.

Vertilg-en zahladiti něco, vyhubiti, vypleniti něco (hmyz); die Akten v. zničiti n. zrušiti spisy; die Spuren des Verbrechens v. zahladiti známky n. památky zločinu; —ung *f.* zahlazení *n.*; vyhubení; zničení *n.*

Vertönen mí. odezníti, dozníti; das Horn vertönte roh umlkl. [trapený.

Vertrackt zpropadený, zatrolený, za-

Vertrag (-es, M. Verträge) *m.* smlouva *f.*; einen V. ſchließen udělati, učiniti smlouvu, uzavříti smlouvu; smluviti se o něco; einen V. eingehen vejíti v smlouvu.

Vertrag-en etwas zanesti, zanášeti; (verſchleppen) roznesti, rozvleci něco; (ertragen) snesti, snášeti něco; ſich mit einem v. srovnati se, srovnávati se, snesti se, snášeti se s kým.

Verträglich *adj.* srovnalý, snášelivý; -keit -ost.

Vertrag-machend kdo smlouvu dělá; die —machenden od. ſchließenden Teile strany se smlouvající.

Vertrags-erbe *m.* dědic ustanovený smlouvou, dědic smluvní; —mäßig *adj.* (*adv.*) co dle smlouvy jest, smlouvou ustanovený, smluvený; —pflicht *f.* povinnost smluvní; smluvená, umluvená povinnost; —urkunde *f.* smluvní list; —zins *m.* smluvní n. smluvený úrok.

Vertrau-en einem etw., anvertr. svěřiti někomu něco; 2. einem v. důvěřiti, dověřovati komu; auf jmd. v. důvěřiti se, dověřovati se komu, důvěřovati komu; das V. (-s, oh. M.) (zu einem) důvěra *f.*; ein Mann des -ens muž, jemuž se důvěřuje; —ensmann *m.* důvěrník *m.*; —ensvotum *n.* osvědčení důvěry; jmd. ſein V. geben někomu svou důvěru osvědčiti; —enswürdig *adj.* důvěryhodný; -keit důvěryhodnost *f.*; —lich *adj.* důvěrný; —t důvěrný; ein —ter důvěrník *m.*

Vertreiben jmd. vyhnati koho, zahnati, zapuditi; 2. eine Ware v. odbývati, prodávati zboží; 3. einem die Zeit v. čas někomu krátiti.

Vertret-en etwas zašlápnouti; jmds. Stelle v. zastupovati koho (v čem); ein Land v. zastupovati zemi (na sněmě); jmd. v. zastati, zastávati koho v čem, před kým; eine Partei vor Gericht v. zastupovati stranu před soudem; zastávati při před soudem; ſeine Meinung v. zastávati své mínění; jmds. Intereſſen v. zastávati něčí dobré; —er *m.* zástupce *m.*; —erſchaft *f.* zastupitelství *n.*; 2. zastupitelstvo *n. coll.*; —ung *f.* zastoupení, zastání *n.*; 2. *v.* Vertreterſchaft.

Vertretungs-leistung *f.* zastupování *n.* (koho v čem); —ſache *f.* pře zastupovací, pře o zastoupení; —vollmacht *f.* plnomocenství k zastupování; —werber *m.* žadatel zastoupení (kdo žádá býti zastoupen).

Vertrieb (-es, oh. M.) *m.* odbyt *m.*; odbytiště *n.*; —ener *m.* vyhnanec *m.*; —übervorger *m.* prostředník odbytu, odbytečník *m.*

Vertrinken (das Geld) propiti.

Vertrocknen mí. vyschnouti.

Vertrösten (einen auf etwas) těšiti koho čím, odkazovati koho nač.

Vertrotteln zdrmoliti. marniti.

Vertun vypotřebovati, zpotř...; pro-

Vertusch-en etwas ustříti, ustraniti, utajiti něco (zatušovati); —ung *f.* ustření, ustranění, zatajení *n.*

Verübeln einem etwas někomu něco za zlé míti, za zlé pokládati, něco ve zlé n. za zlou stránku obraceti.

Verüben (ein Verbrechen) spáchati (zločin); an jmd. einen Mord v. vraždy se dopustiti, vraždu spáchati.

Verunedeln zneušlechtiti, zohyzditi.

Verunehr-en neúctu učiniti komu, zneuctiti koho; —ung *f.* neúcta *f.*, zneuctění *n.*

Veruneinigen rozdvojiti koho.

Verunglimpfen *v.* Verleumden.

Verunglück-en v neštěstí upadnouti; —t neštastný, nehodou zachvácený n. zastižený.

Verunheiligen znesvětiti.

Verunreinig-en znečistiti, zanečistiti; —ung *f.* znečištění *n.*

Verunruhigen znepokojiti.

Verunstalt-en znetvořiti, zohyzditi, zhyzditi, zohaviti; —ung *f.* znetvoření *n.*

Veruntreu-en einem etwas zpronevěřiti se v čem; —tes Gut věc nevěrně odcizená; —ung *f.* pronevěra *f.*; (obj.) zpronevěření *n.*; (ſubj.) zpronevěřilost *f.*

Verunzieren zohyzditi, zohaviti.

Verursachen etw. způsobiti, udělati; Gewinn, Nutzen, Schaden v. přinesti, přinášeti komu zisk, užitek, škodu.

Verurteil-en jmd. odsouditi koho (zločince); zum Tode v. odsouditi někoho hrdla, na smrť, k smrti; in den Ersatz der Unkosten v. odsouditi někoho k náhradě škod; —ter odsouzený, odsouzenec *m.*; —ung *f.* odsouzení *n.*

Verve *f.* (fr.) pružnost, vzletnost *f.*, vzlet *m.*, procítěnost *f.*, zanícení *n.*

Vervielfachen, —fältigen násobiti, znásobiti, mnohonásobiti, rozmnožiti něco; —fältigend *adj.* množivý, mnohonásobný, násobící.

Vervielfältigung *f.* rozmnožování *n.*, množení *n.* (čeho); —sapparat *n.* rozmnožovací přístroj; —sverfahren *n.* rozmnožovací způsob.

Vervollkommn-en zdokonaliti; —ung *f.* zdokonalení *n.*, zdokonalování *n.*; zdokonalenost *f.*

Verwachen (die Nächte) probděti.

Verwachs-en mť. zarosti; srůsti dohromady; *adj.* zarostlý; —enblättrig (bot.) srostlolupený, jednolupený; —ung *f.* zarostění *n.*; zarostlost *f.*, zarostlina *f.*; podrost *m.*; fleischige V. smasení *n.*

Verwahr-en etw. schovati, -ávati něco; (bewahren) ohraditi něco (svou čest atd.); jmd. v. stříci koho, ujistiti se kým; sich vor der Kälte v. opatřiti se proti zimě; sich gegen jmd. v. ohraditi se proti komu (před někým); —er *m.* schovatel, schovavač *m.*

Verwahrlosen zanedbati, pronodbati.

Verwahrung *f.* schování, -vání *n.*; einem etw. zur V. geben někomu něco ke (do) schování dáti; 2. V. des Verhafteten střežení zatčeného; jmd. in V. bringen, nehmen ujistiti se kým, někoho vězením opatřiti, někoho zatknouti; 3. V. ohražení *n.*

Verwahrungs-haft *f.* předchozí vazba, zatímná v., zajišťovací v.; —vertrag *m.* schovací smlouva.

Verwaist *adj.* osiřelý.

Verwalt-en etw. spravovati něco; ein Amt v. vesti n. spravovati úřad; —er *m.* správce *m.*; —ung *f.* sprava *f.*

Verwaltungs-auslagen *pl.* výdaje na správu, správní v.; —beamte *m.* správní úředník; —behörde *f.* správu vedoucí úřad, správní úřad; —gegenstand *m.* správní věc; —gerichtshof *m.* správní soud; —geschäft *n.* správní záležitost; —jahr *n.* správní rok; —kanzlei *f.* správní kancelář; —körper *m.* správu vedoucí sbor, správní sbor; —kosten *pl.* náklady na správu, n. správní; —lexikon *n.* slovník správních záležitostí; —maßregeln *pl.* správní opatření; —rat *m.* správní rada; —system *n.*, —weisen *n.* správní způsob, způsob správy; správní soustava.

Verwand-eln etw. proměniti něco v jiné; sich v. proměniti se, obrátiti se v něco; —ler *m.* (math.) měnitel, proměňovatel *m.*; —lung *f.* proměnění *n.*, proměna *f.*; přeměna *f.*; přetvoření *n.*

Verwandt *adj.* (mit einem) příbuzný; sourodný; v. sein mit jdm. příbuzen býti někomu; in männlicher Linie v. příbuzný po meči; in weiblicher Linie v. příbuzný po přeslici; ein —er příbuzný *m.*; —schaft (oh. M.) *f.* příbuzenství *n.*; příbuznost *f.*; 2. (M. -en = die Verwandten) příbuzenstvo *n.*; —schaftlich *adj.* příbuzenský.

Verwandschafts-grad *m.* stupeň příbuzenství n. koleno; —linie *f.* pokolení příbuzných; —verhältnis *n.* svazek příbuzenský, poměr příbuzenský.

Verwarn-en jmd. vystříci, vystříhati někoho, výstrahu dáti, varovati před pěkým n. před něčím; —ung *f.* výstraha *f.*

Verwasch-en smýti; (die Farben) smývati barvy; v. *adj.* rozbředlý; —ung *f.* smývání *n.*

Verwässer-n vodou rozřediti; —ung *f.* rozředění vodou.

Verweben příti, spřádati; 2. zepříti, předením spotřebovati.

Verwechs-eln (ein Ding mit einem andern) měniti, směniti, zaměniti, směňovati něco za něco, něco něčím mylně vzíti; Geld v. měniti, vyměňovati peníze; —lung *f.* měnění *n.*, směnění *n.*, směna *f.*; V. von Papiergeld měnění, výměna peněz papírových; V. der Straf-arten směna trestů; 2. V. omylná proměna, záměna *f.*; —lungskasse *f.* pokladnice směňovací, vyměňovací.

Verwegen *adj.* opovážlivý, smělý; všetečný; ein —er opovážlivec *m.*; —heit *f.* opovážlivost *f.*

Verwehen odváti, zaváti.

Verwehren (einem etw.) brániti, zbraňovati čemu n. komu čeho.

Verweichlichen rozmazliti.

Verweiger-n (einem etw.) odepříti, odpírati komu; zbraňovati se čeho, zpěčovati se čemu; jdn. eine Bitte v. odepříti žádosti něčí; die Unterschrift v. odepříti podpis, zpěčovati se podepsati; —ung *f.* odepření *n.*, odpírání *n.*; zbraňování se čeho, zpěčování *n.*

Verweilen zdržeti, zastaviti; mť. dlíti, prodlíti, prodlévati, meškati, zdržeti se kde.

Verweinen (einen Tag) proplakati (den); v. sich vyplakati se; sich die Augen v. oči si vyplakati.

Verweis (-ses, M. -se) *m.* (mündlich) domluva *f.*; (Rüge) důtka *f.*; (gerügter Fehler) výtka *f.*; 2. výkaz *m.*, rozvrh *m.* v. Ausweis; außer V. bringen (Rechn.) z výkazu vyloučiti, vypustiti, odepsati.

Verweisen einen auf etw. poukázati komu nač n. k čemu; jmd. ob. etw. vor ob. zu einem v. odkázati koho n. něco k někomu; vor das Gericht v. odkázati k soudu; jmd. mit seinen Ansprüchen auf den Rechtsweg v. odkázati někoho k pořadu práva; jmd. des Landes v. vypověděti koho ze země; einem etw. v. vytknouti, vytýkati komu něco.

Verweißen (viel Kalk) vybíliti (mnoho vápna).

Verweisung *f.* ukázání, odkázání *n.*; 2. vypovězení *n.*; 3. vytýkání *n.*, výtka

f.; V. des Beſchuldigten vor das Kriminalgericht odkázání vinníka k soudu hrdelnímu.

Verweisungs-erkenntnis *n.* vypovídací nález; —urteil *n.* odkazovací rozsudek.

Verwelken svadnouti, zv., uvadnouti; fig. unyti; eine verwelkte Roſe svadlá růže.

Verwend-bar *adj.* upotřebitelný, čeho možno k něčemu potřebovati, na něco vynaložiti; spůsobilý (k čemu); —barkeit *f.* spůsobilost *f.*; —en (Geld, Fleiß auf etw.) vynaložiti něco nač; (gebrauchen) užívati čeho, upotřebiti čeho, obrátiti co nač; vielen Fleiß auf etw. v. velikou pilnost na něco vynaložiti; jmd. zu etw. v. upotřebiti koho k čemu; für jmd. ſich v. ujímati se někoho, přimlouvati se za koho; ſich zu etw., für etw. v. přičiniti se o něco; —et odvrácený; •e Stellung poloha odvrácená; —ung *f.* (eines Bewerbers) spůsobilost, působnost *f.*; V. chování *n.*; (im Amte) upotřebení n. působení v úřadě; —ungszeugnis *n.* vysvědčení působnosti; N. N. erſucht um ein V. N. N. žádá za vysvědčení o svém působení.

Verwerf-en etw. zavrhnouti něco; pohoditi; ein Geſuch, e. Zeugen, Kandidaten v. zavrhnouti, zamítnouti žádost, svědka, uchazeče; —lich *adj.* zavržitelný, zamítnutí hodný; •er Zeuge zavržitelný svědek; —ung *f.* zavržení *n.*; zamítnutí *n.*; 2. přešinutí *n.* [něco.

Verwerten etw. zpeněžiti, zceniti

Verwes-en *v.* Verwalten; 2. mſ. tlíti, zetlíti, práchnivěti, spráchnivěti, ztrouchnivěti; —er *m.* správce *m.*; (Stellvertreter) náměstek *m.*; —ung *f.* tlení *n.*, zetlení, práchnivění, spráchnivění *n.*; ztrouchnivění *n.*; 2. V. eines Amtes *v.* Verwaltung; —ungsperiode *f.* doba zetlívání, d. práchnivění.

Verwettert prožluklý, zatrolený.

Verwichen minulý.

Verwick-eln zaplesti; ſich se; ſich in einen Streit, in Schulden v. zaplesti se v rozepři, do dluhů; —elt zapletený; eine •e Sache zapletená věc; —lung *f.* zapletení, zamotaní *n.*, zavinutí *n.*; zápletka *f.*; 2. uzel, zádrhel, zápletek *m.*

Verwiegen provážiti; ſich v. (beim Wiegen irren) provážiti v čem. [*m.*

Verwiesener vyhnanec, vypovězenec

Verwilder-n mſ. zdivočeti; —ung *f.* zdivočení *n.*

Verwillig-en povoliti v čem, čemu, k čemu, svoliti, přivoliti k čemu; ein Geſuch, eine Bitte v. povoliti žádosti, prosbě; —ung *f.* povolení *n.*

Verwimmert; •es Holz svalovité dřevo.

Verwinden (Zwirn) naviti; 2. oželeti *v.* Überwinden.

Verwirk-en etw. proviniti něco komu n. proti komu; (durch eine Schuld verlieren) propadnouti něco komu n. k někomu; jmds. Gnade v. proviniti něčí milost, ztratiti milost; das Leben, die Ehre, das Vermögen v. proviniti hlavu, čest, statek; eine Strafe v. propadnouti v pokutě, upadnouti v pokutu, trest; —te Geldſumme suma v pokutě propadlá.

Verwirklich-en uskutečniti, ve skutek uvesti; —ung *f.* uskutečnění *n.*

Verwirkung *f.* provinění čeho, propadení *n.*; —stheorie *f.* fig. náuka pokutná n. propadací.

Verwirr-en etw. zmotati, zaplesti, pomásti, zmásti; —t (verworren) zmatený, pomatený; —ung *f.* zmatek *m.*

Verwirtſchaften prohospodařiti.

Verwiſchen setříti, smazati, zahladiti.

Verwitter-n zvětrati; —t zvětralý; —ung *f.* zvětrání *n.*; —ungsprozeß *m.* zvětrávání *n.*

Verwitw-en ovdověti; —et ovdovělá *f.*

Verwogen *v.* Verwegen.

Verwöhn-en einen zhýčkati, vyhýčkati, rozmazliti koho; —t zhýčkaný; —ung *f.* zhýčkání, rozmazlení *n.*

Verworfen zavržený; opovržený; (geol.) přešinutý.

Verworren *adj.* zmatený, spletený; —heit *f.* zmatenost *f.*

Verwund-bar *adj.* zranitelný; —en einen raniti, poraniti, zraniti koho čím; jmd. tötlich v. raniti koho smrtelně, k smrti, na smrt; ſich v. raniti se, poraniti se, zraniti se.

Verwunder-n einen v podivení uvesti; v. ſich diviti se čemu, podiviti se čemu; —ſam *adj.* podivný, podivuhodný; —ung *f.* podivení *n.*, podiv *m.*, úžas *m.*

Verwund-et poraněn, a, o, ý; —ung *f.* (ſchwere, leichte) zranění, poranění *n.* (těžké, lehké).

Verwünſch-en zařikati; zlořečiti komu; zaklíti koho; —t prožluklý; zaklený, prokletý; —ung *f.* zařikávání *n.*; zaklínání *n.*

Verwüſt-en (ein Land ꝛc.) pustošiti, zpustošiti, popleniti (zemi); —er *m.* pustošitel *m.*; —ung *f.* pustošení *n.*, zpustošení *n.*; Greuel der V. (bibl.) ohavnost zpuštění.

Verzag-en zmálomyslněti; ducha pozbyti; —t malomyslný.

Verzählen ſich *v.* Verrechnen.

Verzahnung *f.* (b. Zimmerm.) zazubování *n.*; (mech.) ozubení, ozubování *n.*

Verzapfen začepovati; (b. Zimmerm.) zapustiti. [koho.

Verzärteln rozmazliti, rozhýčkati

Verzaubern učarovati, začarovati.

Verzäunung *f.* ohrada *f.*, ohražení *n.*, plot *m.*

Verzechen prohejřiti (propiti).

Verzehn-fachen, —fältigen zdesaterónásobiti.

Verzehr-en stráviti, protráviti něco; —ung *f.* strávení; protrávení *n.*

Verzehrungssteuer *f.* potravné (, ého) *n.*, potravní daň; —äquivalent *n.*, —entſchädigung *f.* náhrada za potravné; —nachtragsgebühr *f.* doplatek potravného; —pachter *m.* pachtýř daně potravní; —pachtung *f.* pacht potravného; —zuſchlag *m.* přirážka k potravnému.

Verzeichn-en etw. poznamenati, zaznamenati něco, sepsati něco; (figuren) vyrýsovati, vykrosliti; die Akten v. seznamenati spisy; seine Schulden v. sepsati své dluhy; **—iß** (-ſſes, M. -ſſe) *n.* poznamenání, seznamenání *n.*; seznam *m.*, výčet *m.*, soupis *m.*

Verzeih-en einem etw. (*part.* verziehen) odpustiti, prominouti komu co; —e! odpusť; ſich einer Sache v. vzdáti se čeho; —lich *adj.* odpustitelný, prominutelný, co lze odpustiti n. prominouti; —ung *f.* odpuštění, prominutí *n.*; um V. bitten prositi za odpuštění.

Verzerr-en (das Geſicht) zpitvořiti, zkřiviti, zkroutiti; —ung *f.* zpitvoření, zkroucení *n.*, zkřivení *n.*, znetvoření *n.*

Verzetteln rozptýliti; ztratiti.

Verzicht (-ẽs, ch. M.) *m.* (*f.*) vzdání *n.*, odřeknutí čeho; V. leiſten, V. tun, —en auf etwas odříci se čeho, vzdáti se čeho, vzdáti něco; —eid *m.* přísaha úpustná; —leiſtung *f.* odřeknutí se, vzdání *n.*; —revers *m.* zapis odřikací.

Verzieh-en protáhnouti, protahovati něco; von Tag zu Tag v. protahovati něco den ode dne; 2. v. rozmazati, rozmazliti koho; mh. meškati, dliti; ſich v. táhnouti se; protáhnouti se; —ung *f.* bez Mundwinkels zkřivení úst.

Verzier-en etw. ozdobiti, okrášliti; —lichen vykrášliti; —ung *f.* okrášlení *n.*; ozdoba, výzdoba *f.*, okrasa *f.*, přikrasa *f.*

Verzimmern (Holz) ztesati; 2. (einen Schacht) zaroubiti; (ein Schiff) vyspravit.

Verzinken pozinkovati.

Verzinnen pocinovati.

Verzins-en (ein Kapital mit 5% jährlich v.) úroky komu z něčeho platiti, zúročiti, zúrokovati (5 ze sta atd.); —lich *adj.* úročný, zúročitelný, co se může zúročiti; etw. v. anlegen něco na úroky n. pod úroky dáti n. uložiti; —ung *f.* (einer Summe) zúročení, zúrokování *n.*

Verzöger-n etw. prodliti, prodlévati čím n. s čím, meškati čím, odkládati něco n. s čím; (in die Länge ziehen) protáhnouti, protahovati něco; die Streitſache v. protahovati při; —nde Kraft síla krotící, s. opozdovací; —ung *f.* prodlení *n.*, odklad *m.*, protahování *n.*, průtah *m.*, meškání *n.*; ohne V. bez prodlení, bez průtahu, bez meškání; —ungszinſen *pl.* úroky z prodlení.

Verzoll-bar *adj.* clu podrobený; —en vyclíti (zboží); eine nicht —te Sache věc nevyclená; —ung *f.* vyclení *n.*

Verzückt unešen, a, o; u vytržení.

Verzückung *f.* vytržení *n.*, úžas *m.*

Verzug *m.* odklad *m.*, prodlení *n.*, průtah *m.* v. Verzögerung; ohne V. bez odkladu, bez průtahu, bez prodlení; —iagal *m.* síň čekací, čekárna *f.*; —szinſen *pl.* úroky z prodlení.

Verzweifachen zdvojnásobiti.

Verzweifel-n mh. zoufati; —elt zoufalý; zoufanlivý; zpropadený; proklatý; beznadějný; —lung *f.* zoufalství *n.*; —lungsruf *m.* zoufalé volání; —lungstat *f.* zoufalý čin; —lungsvoll *adj.* zoufalý, zoufanlivý.

Verzweig-en ſich rozvětviti se; eine weit —te Verſchwörung spiknutí daleko široko rozvětvené; —ung *f.* rozvětvení

Vesanie *f.* (lt.) *v.* Wahnſinn. [*n.*

Vesik-ator *m.*, —atorium *n.* zpryšťovadlo *n.*, přílep zpryšťovací.

Vesper (M. -n) *f.* (lt.) večer *m.*; 2. večerní hodinky; nešpory *pl.*; —brot *n.*, —koſt *f.*, —mahl *n.* svačina *f.*; —n svačiti; fig. hubovati; —ſtern *m.* večernice *f.*

Veſt-a *f.* (lt.) (Göttin) Vesta *f.*; (Planet) Cisťena *f.*; —alin *f.* vestálka *f.*

Veſte *f.* tvrz *f.* *v.* Feſte.

Veſtibul (-ẽs, M. -en), **—um** *n.* (lt.) předsíň *f.*, podsíň *f.*; vchod do domu, vchodiště *n.*; (anat.) předsíň (v uchu)

Veſtigium *n.* (lt.) stopa *f.* [Vorhof *m.*

Veteran (-en, M. -en)) *m.* veterán *m.*, vysloužilec *m.*; fig. zasloužilec *m.*; —enverein *m.* spolek veteránský; -enzeichen *n.* znamení vysloužilecké, znamení vysloužilců.

Veterinär *m.* zvěrolékař *m.*, dobytčí lékař; —ſchule *f.* škola zvěrolékařská.

Veto (lt.) nesvoluju.

Vettel (M. -n) *f.* (lt. *vetula*) coura, cundra *f.*, šlundra *f.*; alte V. babice, babizna *f.*

Vetter (-ẽs, unv. M.) *m.* (väterlicherſeits) strýc *m.*; (mütterlicherſeits) ujec *m.*; 2. bratranec *m.*; —lich *adj.* strýcovský; —ſchaft *f.* strýcovství *n.*

Vetturino *m.* (lt.) nájemný vozka.

Vetus *adj.* (lt.) starý.

Vexatoriſch *adj.* (lt.) týravý.

Vexier-becher *m.* (vbvl.) *v.* Zauberbecher; —bild *n.* skrývačka *f.*; —en týrati koho; —ſchloß *n.* šálivý zámek; —ſpiegel *m.* šálivé zrcadlo; —tiſch *m.* šálivý stůl.

Vezier (-ẽs, M. -e) *m.* *v.* Weſir.

Via *f.* (lt.) cesta *f.*; spůsob *m.*; *via* ... (lt.) přes ...

Viadukt *m.* (lt.) (arch.) cestovod *m.*

Viatikum *n.* (lt.) cestovné *n.*, peníze na cestu.

Vibration *f.* (lt.) (phys. chvění *n.* (podélné, popříčné), záchvěv *m.*; —stheorie *f.* náuka o chvění (zvuku, světla).

Vibrieren (lt.) chvěti se.

Viburnum *n.* (lt.) kalina (bot.).

Vice versa (lt.) zase nazpět, zase zpět, též zas; opak, naopak; navzájem.

Vice- *v.* Vize-.

Vicinus *m.* (lt.) soused *m.*

Vicomte *m.* (fr.) vikomt *m.*, místohrabí *m.* (titul); —ſſe *f.* vikomtesa *f.*

Vide! (lt.) viz! hleď! *vidi* (lt.) viděl jsem.

Vidim-ation *f.* (lt.) stvrzení, dotvrzení *n.*; —ieren (lt.) (eine Urkunde) úředně listinu osvědčiti, dotvrditi; —ierte Abſchrift přepis úředně osvědčený; *Vidimus* (lt.) viděli jsme; *V. n.* stvrzení *n.*, dotvrzení *n.*

Vieh (-ẽs, M. -e od. -er) *n.* hovado *n.*; V. (ch. M.) *coll.* dobytek *m.*

Vieh-arznei *f.* dobytčí lék; —arzneikunde *f.* dobytčí lékařství; zvěrolékařství *n.*; —arzt *m.* dobytčí lékař; zvěrolékař *m.*; —beſchau *f.* prohlídka dobytka; —beſtand *m.*, —ſtand *m.* stav dobytka; —bremſe *f.* ovad *m.*, hovadnice *f.*; střeček *m.*, bzikavka *f.*; —diebſtahl *m.* krádež dobytka; —dummheit *f.* hovadská hloupost; —eſt (—heit) *f.* hovadství *n.*, hovadina *f.* *v.* Rohvieh; —fall *m.* pád (mor) dobytka; —fliege *f.* *v.* Viehbremſe; —handel *m.* obchod s dobytkem; —händler *m.* obchodník s dobytkem, dobytkář *m.*; —herde *f.* stádo dobytka; —hirt *m.* skoták *m.*, pastucha *m.*; —hut *f.* pasení dobytka; —iſch *adj.* hovadský; zhovadilý; —knecht *m.* skoták *m.*; —krankheit *f.* dobytčí nemoc; —magd *f.* děvečka k dobytku; —markt *m.* dobytčí trh; —maſt *f.* krmení dobytka; —paß *m.* dobytčí pas; —pocke *f.* kravská neštovice; —ſchlachtungsprotokoll *n.* protokol o porážce dobytka; —ſchlag *m.* (Raſſe) ráz *m.* (hovězího dobytka), plemeno *n.*; —ſchwemme *f.* dobytčí brod; —ſeuche *f.* dobytčí mor, dobytčí pád; —ſtall *m.* chlév *m.*, stáje *f.*; —ſtand *m.* stav dobytka; výkaz dobytka; —ſteuer *f.* (—ſchatz *m.*) daň z dobytka; —tränke *f.* napajedlo *n.*; —treiber *m.* honec dobytka; honák *m.*; —trieb *m.* honění dobytka; průhon dobytka; —triebrecht *n.* právo ku průhonu; —trift *f.* pastviště *n.*; 2. právo k pasení (dobytka); —weide *f.* dobytčí pastva, pastva pro dobytek; —zucht *f.* chov dobytka; dobytkářství *n.*; —züchter *m.* dobytkář *m.*

Viel *adv.* (*num.*) mnoho; (*pop.* moc); mnohonácte; drahně; velmi (*st.* vele); wie v. kolik? jo v. tolik; zu v. příliš, přílišně; der zu v. erlegte Betrag přes počet složená suma; v. beſſer mnohem lépe; v. *adj.* mnohý, drahný; —e glauben eš mnozí tomu věří.

Viel-arm *m.* *Hydra* nezmar *m.*; —artig *adj.* mnohotvárný, rozmanitý; —axig, —achſig *adv.* mnohoosý; —bedeutend *adj.* mnohoznačný; mnohovýznamný; —blätterig *adj.* mnoholistý, mnoholupený; —brüderig *adj.* mnohobratrý; —deutig *adj.* mnohoznačný; mnohosmyslný; (math.) mnohohodnotný; mnohovýznamný; -heit -ost.

Vieleck (-eš, M. -e) *n.* mnohoúhelník *m.*; několikoúhelník, mnohohraník *m.*; —ig *adj.* mnohohraný; —winkel *m.* úhel v mnohoúhelníku; —zahlen *pl.* *v.* Polygonalzahlen.

Viel-erfahren *adj.* velezkušený.

Vielerlei *num.* (*adv.*) rozličný, všeliký; kolikerý.

Viel-fach, —fältig *adj.* (*num.*) násobný; mnohonásobný, kolikonásobný; —farbig *adj.* mnohobarevný; —förmig *adj.* mnohotvárný; (math.) mnohohodnotný, několikohodnotný; —frau (-es, M. -e) *m.* žrout *m.*, nesyta, hltoň *m.*, hltoun *m.*; (Zool.) rosomák *m.* (hltoň); —fuß *m.* mnohonoh *m.*, mnohonožka *f.*; stonožka *f.*; —gebildet mnohostranně n. velice vzdělaný; —geehrt velectěný, —geleſen mnohočtený; —geliebt velemilovaný, mnohomilovaný, přemilý; —geprüft mnohozkoušený; —geſtaltig *adj.* mnohotvarý; —gliederig, —gliedig *adj.* mnohočlený, několikočlený; —heit *f.* mnohost, mnohota *f.*; množství *n.*; —herr, —herrſcher *m.* velevládce *m.*; —hufer *pl.* mnohopaznehtí (ssavci); —jährig *adj.* mnoholetý; —köpfig *adj.* mnohohlavý; —kräftig *adj.* velesilný; —kundig *adj.* mnohoznalý; —künſtler *m.* všeuměl *m.*

Vielleicht *adv.* snad, může být.

Viel-mächtig *adj.* mnohomocný; —mal, —mals *adv.* mohokrát, mnohdykrát; —männerei *f.* mnohomužstvo *n.* (bot.); —mehr tím spíše, tím více, mnohem více; anobrž; raději, radši; —namig *adj.* mnohojmenný; —paarig *adj.* (bot.) mnohojarmý; —ſchreiber *m.* mnohopisal, mnohopisec *m.*; —ſchreiberei *f.* mnohopisalství *n.*; —ſeitig *adj.* mnohostranný; —ſilbigkeit *f.* mnohoslabičnost *f.*; —ſtimmig *adj.* mnohohlasný; —tätig *adj.* mnohočinný; velečinný; —tönig *adj.* mnohozvuký; —tuerei *f.* mnohočinnost *f.*; —umfaſſend *adj.* mnohoobsáhlý, veleobsáhlý; —umworben *adj.* mnohohledaný; —vermögend *adj.* mnohomocný; —verſprechend *adj.* mnohoslibný; —weiberei *f.* mnohoženství *n.*; —weniger *adv.* tím méně; —wiſſend *adj.* mnohovědný; —wiſſer *m.* vševěd *m.*; —wiſſerei *f.* vševědovství *n.*; —zahl *f.* množný počet; —zählig *adj.* četný, početný, mnohočetný, množený.

Vier *num.* čtyři (čtyry); die v. Jahreszeiten čtvero ročních počasí; auf allen —en čtvermo, po čtyrech; V. *f.* čtyrka, čtverka *f.*

Vier-äugig *adj.* čtyroký; —blatt *n.* vraní oko, vranovec *m.* (čtverolístek); —blätterig *adj.* čtyrlistý; —ding *m.* čtvrtka *f.* (věrduňk *m.*); —dräthig *adj.* čtyrpramený; —eck (-eš, M. -e) *n.* čtyrúhelník; čtverhran, čtverhraník *m.*; —eckig čtverhraný, čtyrhr., čtyrúhelný; fig. hranatý; —er *m.* čtyrák (peniz) *m.*; —erlei *num.* čtverý; —fach, —fältig *adj.* čtvernásobný; —flächig *adj.* čtveroplochý, čtyrplochý; —fuß *m.*, —füßler *m.* čtvernožec *m.*; —füßig *adj.* čtvernohý; —gang *m.* čtvermochod *m.*; —gelang *m.* čtverozpěv *m.*; —groſchenſtück *n.* čtyrgrošák *m.*; —händig *adj.* čtyrruký; -eš Muſikſtück hudební skladba na čtyry ruce; —händler *m.* čtveroručec *m.*; —hundert *num.* čtyři sta; —hundertſte ddd. *num.* čtyrstý; —jährig *adj.* čtyrletý; —kantig *adj.* čtyrhraný; —knöpfig *adj.* (bot.) čtyruzlý; —land *n.* čtverozemí *n.*; —ling (-s, M. -e) *m.* čtvernik *m.*; čtvrtník *m.*; čtvrtňátko *n.*; čtvrtce *n.*; —mal *num.* čtyřikráte; —monatig *adj.* čtyrměsíční; —paß *m.* čtverec *m.*; —pfünder *m.* čtyrliberka *f.*; —pfündig *adj.* čtyriberní; —ſchrötig *adj.* čtverhraný; fig. hranatý, nadělaný, neohrabaný; —ſeitig *adj.* čtverostraný, čtyr-

stěný; —ſilbig *adj.* čtyřslabičný, čtveroslabičný; —ſitzig *adj.* čtverosedný; čtveromístní, čtyrosobní (vůz); —ſpänner *m.* čtverospřežník *m.*; —ſpännig *adj.* čtverospřežný, čtverokonný; —ſtimmig *adj.* čtverohlasný; —tägig *adj.* čtyrdenní; —tagsfieber *n.*, das —tägige Fieber čtvrtodenní zimnice, čtvrtodenka, čtvrtačka *f.*; —tauſend *num.* čtyři tisice.

Vierte ddd. *num.* čtvrtý; zum viertenmal po čtvrté.

Vier-teil *n. v.* Viertel; —teilen čtvrtiti, rozčtvrtiti, čtvrtiti; einen Verbrecher v. zločince čtvrtiti; —teilig *adj.* čtverdílný; —teilung *f.* čtvrcení *n.*

Viertel (-s) *n.* čtvrť *f.*; čtvrtina *f.*; čtvrtá část; V. eines Bogens čtvrtka *f.* (archu); ein V. auf eins čtvrt na jednu; drei V. auf drei tři čtvrti na tři.

Viertel-bauer *m.* čtyrláník *m.*, čtvrtinář *m.*, podsedek *m.*; —bogen *m.* čtvrt archu; čtvrtka *f.*; V., —kreis *m.* (math.) čtvrník *m.*; —elle *f.* čtvrť lokte; —hauptmann *m.* čtvrtník *m.*; —hufner *m. v.* Viertelbauer; —jahr *n.* čtvrť leta; (čtvrť roku); čtvrtletí *n.*; —jahrgeld *n.* čtvrtletné *n.*; —jahrhundert *n.* čtvrtstoletí *n.*; —jährig *adj.* čtvrtletní; -e Aufkündigung čtvrtletní výpověď, výpověď daná čtvrt leta napřed; —jährlich *adv.* čtvrtletně, každého čtvrt leta, každé čtvrtletí; —kreis *m.* (math.) čtvrtník *m.*, čtvrť kruhu; —lähner *m.* čtvrtláník *m. v.* Viertelbauer; —maß *n.* čtvrtinová míra; —meiſter *m.* čtvrtní (, ího) *m.*, čtvrtník *m. v.* Viertler.

Vierteln čtvrtiti *v.* Vierteilen.

Viertel-note *f.* (muſ.) čtvrtnota *f.*, čtvrtinová nota; —pauſe *f.* čtvrtinová pomlčka n. přestávka; —pfund *n.* čtvrt libry; (Gewicht) čtvrtliberka *f.*; —pfündig *adj.* čtvrtliberní; —ſbauer *m. v.* Viertelbauer; —ſtab *m.* (an Säulen) podvalek *m.*; —ſtunde *f.* čtvrt hodiny, čtvrthodina *f.*; —ſtündig *adj.* čtvrthodinný; *adv.* po čtvrt hodiny; —ſtündlich *adv.* každou čtvrt hodiny; —takt *m.* čtvrtinový takt; —tonne *f.* čtvrt tuny.

Viertens *adv. num.* za čtvrté.

Viert-geboren čtvrtorozený; —halb *num.* půl čtvrta.

Viertler *m.* čtvrtní (, ího), čtvrtník *m.*

Vierund-sechzigstel (Note) *n.* čtyrašedesátina *f.*; —zwanzig *num.* dvacet čtyři (čtyřiadvacet), čtyřimecítma; binnen v. Stunden během čtyradvaceti hodin.

Vierung *f.* čtveření *n.*; 2. otesávání na čtvero stěn, 3. čtyrhranost *f.*

Vier-vierteltakt *m.* (muſ.) čtyrčtvrtní takt, celý takt; —weghahn *m.* (med.) čtverocestný kohoutek; —weibig *adj.* (bot.) čtyřžený; —winkelig *adj.* čtveroúhelný; —wöchentlich *adj.* čtyřnedělní; —zackig *adj.* čtyrzubý, o čtyrech zubech; —zahn *m.* čtverozub *m.*; čtyrzubec *m.*; —zähnig *adj.* čtyrzubý.

Vierzehn *num.* čtrnáct, čtrnácte; in v. Tagen za čtrnáct dní, za dvě neděle; die V.- —er *m.* čtrnáctka *f.*; —hundert *num.* čtrnáct set; —jährig *adj.* čtrnáctiletý; —mal *num.* čtrnáctkrát; —tägig *adj.* čtrnáctidenní; —te ddd. *num.* čtrnáctý; —tel *n.* čtrnáctina *f.*; —tens *adv.* za čtrnácté.

Vier-zeilig *adj.* čtyřradý, čtyřřádkový; —zeiten *pl.* čtveroposti *n.*; —zeitiger Reim čtyrdobý rým.

Vierzig *num.* čtyřicet (čtyřidcet); —er *m.* čtyřicátník, čtyřicítník *m.*; —jährig *adj.* čtyřicetiletý, čtyřicítiletý; —pfünder *m.* (Kanone) čtyřicítiliberka *f.*; —ſte ddd. *num.* čtyřicátý; —ſtel *n.* čtyřicetina, čtyřicítina *f.*; —ſtündig *adj.* čtyřicetihodinný; —tägig *adj.* čtyřicetidenní.

Vigil-ant *adj.* bdělý, bedlivý; —ie *f.* (mil.) noční stráž; *pl.* —ien (kirch.) bdění *n.*, nešpory *pl.*, vigilie *f.*; —ieren bdíti.

Vigna *f.* (it.), *Vigne* *f.* (fr.) vinice *f.*

Vignette *f.* viněta, vinětka *f.*

Vigogne (wigonj) *f.* (fr.), *Vicuña* *f.* (span.) vikuně *f.* (zool.).

Vigor *m.* (lt.) moc *f.*, síla *f.*; *vigore* mocí; —*oso* *adv.* (it.), *con* —*e* (muſ.) mocně, živě.

Vikar (-s, M. -e) *m.* (lt.) vikář *m.*, náměstek *m.*; střídník *m.*; bischöflicher V. biskupský vikář, b. náměstek; b. střídník; *Vicarius apostolicus* apoštolský vikář; —iat *n.*, —ie *f.* vikariát *m.*, vikářství *n.*; střídnictví *n.*; —ieren na místě něčím úřadovati, náměstkovati; —ierend náměstný.

Vikomt *m. v.* Vicomte.

Viktualien *pl.* (lt.) potraviny *pl.*, poživiny *pl.*, potrava *f.*; —handel *m.* obchod s potravinami; —händler *m.* obchodník s potravinami, potravinář *m.*, potravník *m.*; —markt *m.* potravný trh; —preis *m.* cena potravin; —taxe *f.* sazba na potraviny; —verſchleißer *m.* prodavač potravin.

Vikuna *f.* (span.) vikuně *v.* Vigogne.

Villa (M. -len) *f.* (it.) vila *f.*, letník *m.*, letní sídlo, letohrádek *m.*; —*nella* *f.* (it.) venkovská (píseň) *f.* [radnice *f.*

Ville *f.* (fr.) město *n.*, *Hotel de v.*

Villeggiatur *f.* (it.) letiny *pl.*, život na venkově; letní byt.

Vin *m.* (fr.) víno *n. v.* Wien.

Vinacet *n.* vinacet *m.* (vinný ocet).

Vindi-kation *f.* (lt.) žaloba vlastnická; půtah na něco; —zieren etwas oder einen brániti; mstiti; ſich etw. v. pohledávati něčeho právem vlastnickým, přivlastňovati si něco.

Vinkul-ieren (lt.) (eine Obligation) vinkulovati, zavaditi dlužní list; —um *n.* zavazení *n.*

Vinometer *m.* vinoměr *m.*

Vinum *n.* (lt.), *vino* (it.) víno *n.*

Viol-a *f.* (lt.), —e (M. -en) *f.* violka *f.*, fialka *f.* (bot.); 2. fiala, lahvice *f.*; 3. (muſ.) *Viola alta*, *Viola di braccio* viola *f.*, bráč *m.*; —ett *adj.* fialový, nafialovělý.

Violin-e (M. -en) *f.* (it. —o) housle *pl. f.*; —ſchlüſſel *m.* (Muſ.) klíč violinový, houslový; —ſpieler *m.* houslista *m.*

Violon (-s, M. -s) *n.* (*m.*) violon *m.*; basa *f.*; —cell (-es, M. -e) *n.* violončelo

n., baſell *m.*; —celliſt (-en) *m.* violončelista *m.* (čelista *m.*); —iſt (-en) *m.* kdo hraje na basu (na violon), basista (basař) *m.*

Viper (M. -n) *f.* (lt.) zmije *f.*

Virement *n.* (fr.) obrat korabu; 2. převod peněžný; obrat *m.*

Virgo *f.* (lt.) panna *f.*

Virgulieren (lt.) znamenati n. poznamenati háčkem, závorkou.

Viribus unitis (lt.) spojenými silami.

Viril *adj.* (lt.) mužský; —ität *f.* mužství *n.*; —ſtimme *f.* (polit.) hlas osobní, h. virilní.

Virtu-aliter *adv.* (lt.) bytně; —ell *adj.* [virtuální.

Virtuos *adj.* (lt.) virtuosní, mistrný; obzvláštní; V., —e (-en, M. -en) *m.* virtuos *m.*, hudební výtečník; —ität *f.* virtuosnost, mistrnost *f.*

Virtus *f.* (lt.) zmužilost, udatnost *f.*; 2. ctnost *f.*; *V. orationis* vlastnost řeči.

Vis *f.* (lt.) síla *f.*, moc *f.*; *vis major* (lt.) höhere Gewalt (unabwendbarer Zufall) moc vyšší, m. neodvratná (neodvratný případ).

Visa *pl. n.* (lt.) viděné (t. věci).

Visage *f.* (fr.) vzezření *n.*, pohled *m.*

vis-à-vis (fr.) tváří v tvář; naproti; 2. protější *m.*; protější soused.

Viscount *m.* (engl.) *v.* Vicomte.

Viscum *n.* (lt.) ptačí lep; 2. (bot.) meli *n.*; *viscid adj.* lepký.

Visier (-es, M. -e) *n.* hledí *n.*; 2. cílovník *m.*; V. am Gewehr muška *f.*; —en (auf etw.) měřiti, zaměřiti, licovati; —er *m.* (Person) sudoměr *m.*; —helm *m.* přilbice s hledím; —linie *f.* čára dohlodná n. zraková; čára směrná (měřenka *f.*); —korn *n.* muška (na ručnici); —maß *n.* míra základní, m. měrodatná; —platte *f.* (geom.) dohledná deska; —ſchuß *m.* výstřel nadobloučný; —ſtab *m.* (geom.) ham *m.*; —ſtöckel *m.* hledisko *n.*

Vision (M. -en) *f.* vidění *n.*; přízrak *m.*; (geom.) paprsek *m.*, zaměření *n.*; —är *adj.* v obraznosti pojatý; V. (-s, M. -e) *m.* vizionář *m.*, vidinář *m.*, přízračník *m.*

Visit-ation *f.* (lt.), —ierung *f.* visitace *f.*, přihlídka, dohlídka *f.*; V. der Gerichte přihlídka k soudům; kanonitſche V. kanonická visitace, dohlídka církevní, d. k církvím; —ator (-s, M. -en) *m.* (lt.) přihlédač, přihlížitel, přihližeč *m.*; —e (M. -en) *f.* návštěva *f.*, visita *f.*; —ieren přihlížeti, dohlížeti k čemu; (med.) vyšetřiti, vyšetřovati; das Heer v. dohlížeti k vojsku; —karte *f.* lístek návštěvný, navštivenka, visitka *f.*

Viskosität *f.* (lt.) lepkost *f.*

a vista Wechſel směnka splatná n. výplatná po vidění.

Visum *n.* (lt.) „viděno", stvrzení na předloženém listu cestovním; *Visum repertum* (lt.) (med.) nález ohledací, zpráva lékařská.

Visur *f.* (lt.) (geom.) změření *n.*

Vita *f.* (lt.) život *m.*

Vital *adj.* (lt.) životní; živoucí; —ität *f.* živoucnost, živobytnost *f.*; —*itium* *n.* doživotní plat, výživa *f.*; —wärme *f.* životní teplo.

Vitiligo *f.* (lt.) (med.) bělina *f.*, piha

Vitiosität *f.* zkaženost; nepravost *f.*

Vitis *f.* (lt.) réva *f.*

Vitium *n.* (lt.) vada, chyba *f.*

Vitrine *f.* (fr.) výkladec (na výstavě) *m.*

Vitriol (-s, M. -e) *m.* (fr.) vitriol *m.*, skalice *f.*, nickamínek *m.*; —erde *f.*, —erz *n.* skalice *f.*, ruda skaličná; —hütte, —ſiederei *f.*, —werk *n.* vitriolová huť; —iſch *adj.* skaličný; —kupe *f.* (chem.) kypa skaličná; —öl *n.* kyselina sirková, sirkovec *m.*, olium *n.* (*m.*); —ſalz *n.* skalice *f.*

Vitrum *n.* (lt.) sklo *n.*; *V. antimonii* sklo antimonové.

Vivace *adv.* (it.) živě, vesele.

Vivat! (lt.) ať žije! sláva!

Vize- (lt.) místo; —admiral *m.* místoadmirál *m.*; —bürgermeiſter *m.* místostarosta; místopurkmistr *m.*; —direktor *m.* místoředitel *m.*; —direktorat *n.* místoředitelství *n.*; —kanzler *m.* místokancléř *m.*, podkancléř *m.*; —könig *m.* místokrál *m.*; —konſul *m.* místokonsul *m.*; —präſident *m.* místopředseda *m.*; místopresident *m.*

Vizinal-bahn *f.* podružná dráha; —weg *m.* domácí cesta, sousedská c.

Vitztum (-s, M. -e) *m.* náměstek vladařův.

Vlies (-es) *n.* rouno *n. v.* Fliess.

Vogel (-s, M. Vögel) *m.* pták *m.*; fig. ein loſer V. pěkný ptáček, čtverák *m.*, dobrá kopa; —bauer *n.* klec *f.*; —baum *m.*, —beerbaum *m.* řeřáb *m.* *Sorbus Aucuparia*; —beere *f.* řeřabina *f.*; —beize *f.* ptačí lov; —beſchauer *m. v.* Vogelkeuter.

Vögelchen *n.* ptáček, ptáčíček *m.*

Vogel-keuter *m.* ptakopravec, ptakověstec *m.*; —kunſt *m.* broky na ptáky.

Vögelein *n.* ptáček, ptáčíček *m.*, ptáče (, -ete), ptáčátko *n.*

Vogel-falle *f.* sklopek *m.*, padák *m.*; —fang *m.* čih *m.*, číhání *n.*, čižba *f.*; —fänger *m.* ptáčník *m.*, číhař *m.*; —flinte *f.* ptáčnice *f.*; —fraß *m.* ptačí zob (ptačí žrádlo); —frei *adj.* psaný, propsaný, mimoprávný; jmd. für v. erklären vyhlásiti koho za psance; mimo zákon, mimo právo; —futter *n.* ptačí zob; —garn *n.* pomeč *f.*, síť na ptáky; —garten *m.* ptačí ohrada; —geſang *m.* ptačí zpěv; —herde *f.* líhnutí *n.*; —herd *m.* číhadlo *n.*, humenec *m.*; —hirſe *f.* kamejka *f.* *Lithospermum*; —hütte *f.* číhánka, číhárna *f.*; —kirſche *f.* ptačnice *f.*; 2. střemcha *f.*; —klaue *f.* pazour, pařát *m.*; —kloben *m.* spár *m.*; —kraut *n.* drchnička *f.*; 2. hvězdnice *f.*, ptačinec *m.*; —kunde *f.* ptakoznalství *n.*; —leim *m.* lep na ptáky; —markt *m.* ptačí trh; —milbe *f.* roztoč ptačí; —milch *f.* (bot.) *Ornithogalum* křivatec, snědek *m.*; —miſt *m.* ptačinec *m.*, ptačí trus; —neſt *n.* ptačí hnízdo; —netz *n. v.* Vogelgarn; —perſpektive *f.* pohlídka s hůry, perspektiva s hůry;

pohled s hůry; —pfeffer *m.* paprika *f. Capsicum*; —pfeife *f.* píšťala ptačnicka; —ſchau *f.* ptakozor *m. v.* Vogelverſpektive; —ſchauer *m. v.* Vogeldeuter; —ſcheuche *f.* hastroš *m.*; —ſchlag *m.* sklopec, příklopec, padák *m.*; —ſchlinge *f.* oko na ptáky; —ſchnell *adj.* rychlý jako pták; —ſchwinge *f.* peruť *f.*; —ſprache *f.* ptačí řeč; —ſtellen mh. čihati, čiharíti; *V. n.* čižba *f.*; —ſteller *m.* ptáčník *m.*, čihař *m.*; —ſtellerhütte *f. v.* Vogelhütte; —ſtrich *m.* tah ptáků; —wahrſager *m. v.* Vogeldeuter; —wicke *f.* vika ptačí *Vicia cracca*; —wieſe *f.* ptačí louka; —zug *m.* hejno ptáků.

Vogesensandstein *m.* (geol.) pískovec vogeský.

Voglit *m.* (min.) foglovec *m.*

Vogt (-eš, M. Vögte) *m.* starosta *m.* (fojt *m.*); 2. dohlédač *m.*; 3. opatrovatel *m.*; 4. správce *m.* (majetnosti).

Vogtei *f.* staroství (fojtovství) *n.*; 2. opatrovatelství *n.*, správní úřad; —recht, Vogtrecht *n.* dozorčí právo; (oprava *f. et.*; právo opravní na čem).

Vokab-el (M. -n) *f.* slovce *n.*, slovíčko *n.*, slovo *n.*; —ularium (-š, M. -arien) *n.* vokabulář *m.*, slovář *m.*, sbírka slov.

Vokal (-eš, M. -e) *m.* (lt.) samohláska *f.*; —harmonie *f.* srovnalost samohlásek; —ismus *m.* samohlasenství *n.*, povaha samohlásek; soustava samohlásek; —iſt (-en, M. -en) *m.* vokalista *m.*; —laut *m.* hláska *f.*, samohláska *f.*; —los *adv.* bez samohlasky; —meſſe *f.* mše vokální, pouhozpěvná; —muſik *f.* zpěv *m.*, zpěvohudba *f.*; —tonleiter *f.* stupnice samohlásek; —verſchmelzung *f.* splynutí samohlásek; —wechſel *m.* směna, proměna samohlásek; —zuſammenziehung *f.* stažení samohlásek.

Vokation *f.* (lt.) zvolání; vyzvání *n.*

Vokativ (-š, M. -e) *m.* (lt.) (grm.) vokativ, volatel, vyzývatel *m.*

Volant *m.* (fr.) pirník *m.*, pýřitý míč *v.* Federball.

Volatil *adj.* (lt.) těkavý, prchavý.

Volk (-eš, M. Völker) *n.* národ *m.*, lid *m.*; (Truppen) vojsko, mužstvo *n.*; —beherrſcher, —bezwinger *m.* podmanitel národu.

Völker-bund *m.* spolek národů; —feſt *n.* slavnost národů; —flucht *f.* útěk národů; —freiheit *f.* svoboda národů; —kunde *f.* národopis *m.*; —recht *n.* mezinárodní právo; —rechtlich *adj. adv.*) dle práva mezinárodního; —ſchaft (. obyvatelstvo *n.*; 2. národové *pl.*; —ſchlacht *f.* (1813) mezinárodní bitva (u Lipska); —wanderung *f.* stěhování národů.

Völkisch *adj.* lidový.

Volkleer *adj.* liduprázdný.

Völklein *n.* národek *m.*

Volkreich *adj.* lidnatý.

Volks-ablegat *m.* lidový poslanec; —angelegenheit *f.* věc *n.* záležitost *n.* potřeby lidu; —aufklarung *f.* národní osvěta, lidová osvěta; —beglücker *m.* oblažovatel lidu; —bewegung *f.* hnutí lidu, h. v lidu (polit.); 2. (ſtat.) postup obyvatelstva; —bildung *f.* vzdělání lidu; —blatt *m.* národní list, národní denník, lidový list; —feſt *n.* národní slavnost, lidová slavnost; —garten *m.* obecný sad, lidový sad, libosad *m.*; —geſchichte *f.* dějepis národu; —haus *n.* lidový n. národní dům; —klaſſe *f.* třída lidu; —küche *f.* obecná kuchyně; —lehre *f.* národosloví *n.*, lidosloví *n.*, lidoznalství *n.*, lidověda *f.*; —menge, —zahl *f.* obyvatelstvo *n.*, lidnatost *f.*; —reichtum *m.* národní bohatství; —ſchule *f.* národní škola; obecná škola; —ſprache *f.* mluva lidu, řeč lidu, obecná mluva; —ſtamm *m.* národní kmen; —theater *n.* lidové divadlo; —tum (-eš, M. —tümer) *n.* národnost *f.*; lidovost *f.*; —tümlich *adj.* národní, prostonárodní, lidový; -keit -ost; —unterricht *m.* vyučování lidu; —verderber, —verführer *m.* svůdce lidu; —vermehrung *f.* přibývání obyvatelstva, př. n. vzrůst lidnatosti; —verſammlung *f.* shromáždění lidu; shromáždění národní; —vertreter *m.* zástupce lidu, zastupitel národu; —vertretung *f.* zastoupení národu; —verwüſter *m.* lidozhoubce *m.*; —wirtſchaft *f.* národní hospodářství; —wirtſchaftslehre *f.* nauka o národním hospodářství; —zahl *f.* lidnatost *f.*; obyvatelstvo *n.*; —zählung *f.* sčítání (výčet) obyvatelstva; popis lidnatosti; —zeitung *f.* lidové noviny *pl.*

Voll (-er, -ſte) *adj.* plný; úplný, celý; dokonalý; fig. opilý; —es Glas plná sklenice; jmd. aus —em Herzen lieben milovati někoho z celého srdce; —er Bogen (Bauk.) klenutí zplna; —es Tonnengewölbe valené klenutí; *v. adv.* plno, plně, zplna; das Glas iſt voll von Wein od. voll Wein sklenice je plna vína, naplněna vínem; voll ſüßen Weines pln sladkého vína; den Mund v. nehmen nabrati do huby, nacpati si hubu; *v.* ſättigen nasytiti.

Voll-ährig *adj.* plnoklasý; —auf *adv.* dosti, dosyta; přehojně, nazbyt; —ausgemauertes Gewölbe vyzdění zúplna; —backig *adj.* boubelatý, buclatý; —bart *m.* plnovous *m.*; —blühend *adj.* plnokvětý; —blut *n.* čistokrevnost, plnokrevnost *f.*; 2. čistokrevné zvíře; —blutig *adj.* čistokrevný, plnokrevný; -keit -ost; —blutſtute *f.* čistokrevná klisna.

Vollbring-en etwas dokonati něco, dovesti, přivesti něco k dokonání, ku konci; es iſt vollbracht! dokonáno jest! eine vollbrachte Tat dokonaný skutek; —ung *f.* dokonání *n.*; provedení *n.*; *V.* des Verbrechens dokonání zločinu.

Vollbürtig *adj.* plnorodý, rovnorodý; **Völle** *f. v.* Fülle. [-keit -ost.

Vollend-en etwas skončiti, dokončiti, dokonati, vyplniti něco; das zwanzigſte Jahr v. dojiti zúplna dvacátého roku života; —et dokonaný, dovršený; —etes zwanzigſtes Lebensjahr skončený n. vyplněný dvacatý rok života.

Vollends *adv.* zúplna, dokonce, konečně.

Vollendung *f.* skončení, dokončení; **Völlerei** *f.* obžerství *n.* (žranice *f.*).

Vollfraß (-es, M. -e) *m.* obžera *f.*

Vollführ-en etw. vykonati něco; provésti; —ung *f.* vykonání *n.*

Vollgenuß *m.* úplné požívání práv.

Vollglücklich *adj.* velešťastný, zcela šťastný.

Vollgültig *adj.* úplnou platnost mající, úplně platný; —keit *f.* plná platnost, úplná platnost.

Vollhaltig *adj.* plnoobsažný.

Völlig *adj.* plný, celý; úplný, dokonalý; tlustý, masatý; *adv.* úplně, zúplna, dokonce, docela; v. vergangene Zeit dávnominulý čas.

Volljährig *adj.* zletilý (plnoletý); —keit *f.* zletilost *f.*

Vollklang *m.* plný zvuk; plnozvučí *n.*

Vollkommen *adj.* dokonalý; (vollständig) úplný; -er Beweis úplný důkaz; -en Glauben verdienende Urkunde listina úplné víry hodná; v. *adv.* dokonale; úplně; —heit *f.* dokonalost *f.*

Voll-kräftig *adj.* plnosilný; —kugel *f.* plná koule, naplněná koule; —leibig *adj.* tělnatý; -keit -ost; —licht *n.* úplněk *m.* (světla).

Vollmacht (M. -en) *f.* plná moc, plnomocenství *n.*; —brief *m.* mocný list; —geber *m.* plnomocnitel *m.*; —nehmer *m.* plnomocník *m.*; —vertrag *m.* smlouva plnomocenská.

Vollmond (-s, oh. M.) *m.* úplněk *m.*; —antlitz, —gesicht *n.* tvář jako úplněk; —glanz *m.*, —schein *m.* svit úplňku; —nacht *f.* noc úplňková.

Vollmundig *adj.* (Bier) chlebný (-né pivo); chutný, vkusný.

Voll-rund *aaj.* (-es Gesicht) boubelatý; buclatý; —saftig *adj.* plnošťavý.

Vollsinnig *adj.* všecky smysly mající, mocen všech smyslů, úplně při smyslech.

Vollständig *adj.* úplný; zevrubný; **Vollstimmig** *adj.* plnohlasný.

Vollstreck-en etwas vykonati něco; ein Urteil v. vykonati rozsudek; ein Lebensjahr v. v. Vollenden; —ende Gewalt výkonná moc *v.* Vollziehend; —er *m.* vykonavatel *m.*; —ung *f.* vykonání *n.*; —ungsbefehl *m.* rozkaz vykonavací.

Voll-tönend, —tönig *adj.* plnozvučný; —versammlung *f.* valná schůze, valná hromada; —wangig *adj.* plných tváří, boubelatý, buclatý; —wert *n.* celina *f.*

Vollwichtig *adj.* plný, plnovážný; závažný; plnou váhu mající; -er Dukaten plný dukát.

Vollwort *n.* svolení *n.*; plnomocenství *n.*

Vollzählig *adj.* čeho jest úplný počet; plnopočetný; *adv.* v plném počtu; —keit *f.* plný počet.

Vollzieh-bar *adj.* vykonatelný; —en etw. vykonati něco; den Ausspruch des Richters v. vykonati výrok soudcův; —ende Gewalt výkonná moc; —er *m.* vykonavatel *m.*; —ung *f.*, Vollzug *m.* vykonání *n.*, výkon *m.*

Vollzugs-setzung *f.* vykonání *n.*; —verordnung *f.* nařízení vykonavací; —vorschrift *f.* vykonavací předpis.

Volontair (-s, M. -s) *m.* (fr.) dobrovolník *m.*

Volta-meter *m.* (phys.) voltoměr *m.*; —sche Kette (phys.) řetěz Voltův, řetěz Voltovský.

Volte *f.* (fr.) obrat *m.*; 2. kolemběh *m.*; 3. podmítka karet; 4. V. *m.* (phys.) volt *m.*, volta *f.*

Voltig-e *f.* (fr.) umělý skok; přemet *m.*; —eur *m.* voltižér, zmítač, hbitolezec, rychlolezec *m.*

Volum-en *n.* (lt.) objem *m.*, prostornost *f.*, obsah prostorný; —inös *adj.* obsáhlý; objemný; —inosität *f.* objemnost *f.*, prostrannost *f.*; —theorie *f.* teorie objemu.

Voluntas *f.* (lt.) vůle *f.*

Voluptas *f.* rozkoš *f.*; chtíč *m.*

Volute *f.* (Bauk.) kotouček *m.*

Volva *f.* (lt.) obal *m.*; sklopka *f.*; záklop

Vom *prp.* (= von dem) *v.* Von. [*m.*

Vomer *m.* (lt.) (anat.) rádlo *n.*, kosť radličná Nasenscheidebein *n.*

Vom-ieren (lt.) mh. dáviti, vrhnouti, zvraceti (blíti); —itiv (-s, M. -e) *n.*, —itorium *n.* (med.) dávidlo *n.*; —itus *m.* dávení, vrhnutí *n.*; blivky *pl.*

Von *prp. c. dat.* od, z, za; von einem Dache fallen spadnouti se střechy; v. Amts wegen z úřadu, z povinnosti úřadu; v. Seite des Gerichtes od soudu; v. nun an ode dnešního dne, ode dneška, od tedka, od nynějška; von dem (vom) Lehrer od učitele; o učiteli; klein von Person malé postavy; v. Prag z Prahy; der König von Ungarn král Uherský; eine Gesellschaft von zwanzig Personen společnost dvacíti osob, dvacítičlená společnost; Graf von N. hrabě z N

Vonnöten *adv.* zapotřebí.

Vor *prp. c.* dat. před, nad; v. einem stehen státi před někým; v. allem přede vším; das ist mir v. allem lieb to je mi nade všecko; v. Schmerzen nicht schlafen können pro bolest nemoci spáti; vor Verlauf von 14 Tagen dříve než projde čtrnácte dní; vor Freude radostí; v. Zorn zlostí; *c. acc.* vor jmd. etw. stellen postaviti něco před někoho; die Sache geht vor tato věc má přednost; eine Sache geht v. sich věc má svůj průchod, jde předse; v. (vlt.) *adv.* dříve; v. alters za starodávna.

Vor- (in Zusammensetz.) předchozí; zatímný, přípravný.

Vorabend *m.* předvečer, svatvečer *m.*

Voracker *m.* souvrať *f.*, zahálka *f.*

Vorago maris (lt.) vír *m.*

Vorahnung *f.* předtucha *f.*

Vorakten *pl.* předchozí spisy, předešlé spisy.

Voralters *adv.* za starodávna.

Voran *adv.* napřed, před něčím; nur langsam v.! jen zvolna ku předu! —gehen (einem) předcházeti před ně-

kým n. před něčím; —helfen (einem) pomáhati komu ku předu; —leuchten (einem) svítiti komu (na cestu); —ſchid… v. Vorausſchicken.

Voranſchlag *m.* (V. der Einnahmen u. Ausgaben) rozpočet *m.*, předchozí rozvrh *m.*

Voranſtalten *pl.* předchozí přípravy.

Vorarbeit (M. -en) *f.* přípravná práce, předchozí práce; —en (einem) pracovati napřed, připravovati někomu nějakou práci; připravovati k…; —er *m.* přední dělník, předák *m.*, nápředník *m.*

Voraufwand *m. v.* Vorausſage.

Voraus *adv.* napřed; im v. zpředu, napřed; —beſtimmen napřed ustanoviti, předustanoviti; —beſtimmung *f.* předurčení *n.*; —bezahlen zaplatiti napřed; —bezahlung *f.* zaplacení napřed; —faſſen (einen Entſchluß) umíniti sobě něco; —gefaßte Abſicht předchozí úmysl; —gabe *f.* napředdání *n.*; —geben dáti něco napřed; —gehen napřed jíti, předejíti někoho; haben etw. (vor einem andern) před jiným něco napřed míti; míti k výhodě; lýti u výhodě; —lage *f.* předchozí vydání *n.*; předchozí náklad *m.*; —ſage *f.* předpověď *f.*; —ſagen předpovídati; —ſchicken předeslati, napřed vyslati; der Beeidigung eine Mahnung v. před přísahou dáti napřed napomenutí; —ſehen etw. předvídati co; —ſenden předeslati; —ſetzen etw. něco napřed položiti, pokládati, předpokládati; (dafürhalten) míti za to, že..., za jiné nemíti než že....; vzíti za to, přijmouti za to, že...; man ſetzt voraus předpokládá se; geſetzt, daß.... předpokládajíce, že..., přijmouc za to, že...; —ſetzung *f.* domněnka *f.*; předpoklad *m.*; man gehen die V. íst což nelze předpokládati; —ſicht *f.* prozíravost *f.*, předvídavost *f.*; V. im Zwecke prohlédavost k účelu; —ſichtlich *adv.* jakož předvídati lze, jakož lze se naditi, jak se zdá; —vermächtnis *n.* předchozí odkaz; —zahlen předplatiti; platiti napřed; —zahlung *f.* předplacení *n.*, napředplacení, předplatné *n.*

Vorback *m.* podplamenice, podplamenka *f.*, podplameník *m.*

Vorbau *m.* výstupek *m.*, předdomí *n.*; podsíň *f.*; —en (einem Dinge) *v.* Vorbeugen.

Vorbe-dacht (-es, oh. M.) *m.* rozmysl *m.*; mit V. s rozmyslem; —dächtig *adj.* rozmyslný, rozvážný; *adv.* rozmyslně, s rozmyslem, s rozvahou; —denken napřed rozmysliti, přemysliti; —deutung *f.* předzvěsti *n.*

Vorbeding-en napřed vymíniti; —ung *f.* předchozí výminka *f.*

Vorbeetung *f.* (Bauk.) předjezí *n.*

Vorbegriff (-es, M. -e) *m.* předchozí pojem *m.*, první pojem *m.*

Vorbehalt (-es, M. -e) *m.* výhrada *f.*, vyhražení *n.*; mit V. der Appellation s výhradou dalšího odvolání; ausſchließender V. výhradné pozůstavení; —en einem etwas vyhraditi komu něco; ſich etw. v. vyhraditi sobě něco; —lich vorbehaltlich *adv.* s výhradou, vyhradiv sobě něco; v. der Genehmigung s výhradou vyššího schválení; —los *adj.* neobmezený, bez výhrady; —surkunde *f.* (milit.) vyhražovací list.

Vorbei *adv.* (an einem Hauſe v.) okolo, mimo, podle; es íſt v. je tomu konec; —eilen spěchati mimo, sp. kolem; —fahren jeti mimo, j. kolem; —fliegen mí. letěti mimo, l. kolem; —fließen prchati n. utíkati mimo, kolem; —fließen téci mimo, t. kolem; —führen vézti mimo, v. kolem; —gehen (einem ob. bei einem) mimo jíti, okolo jíti; minouti; —marſchieren (v. Militär) kolem tahnouti; —reiten jeti mimo, j. kolem; —ſchiffen plouti mimo, pl. kolem; —jetn minouti; —ſpringen skočiti mimo; skákati kolem; —tragen nésti mimo n. kolem; —ziehen táhnouti kolem. [mahnut.

Vorbemeldet, vorbenannt *v.* Ober-

Vorbereit-en etw. připraviti, připravovati něco; strojiti, chystati, přichystati něco; ſich wozu v. strojiti se n. chystati se k něčemu; —ung *f.* příprava *f.*, chystání *n.*

Vorbereitungs-kurs *m.* běh přípravný; —mittel *n.* přípravný prostředek; —ſchule *f.* škola přípravná, přípravna, přípravka *f.*, průpravna *f.*; —ſtudium *n.* přípravné studium *n.*; —wiſſenſchaft *f.* přípravná věda. [hoří *n.*

Vorberg (-es, M. -e) *m.* příhoří, před-

Vorbericht *m.* předchozí zpráva.

Vorbeſcheiden *v.* Verbeſcheiden.

Vorbeſitzer *m.* předchozí držitel.

Vorbeſtimmung *f.* předurčení *n.*

Vorbet-en einem předříkávati někomu modlitbu; —er *m.* předříkavatel modlitby, modlitebník *m.*

Vorbeug-en etw. (den Kopf) skloniti ku předu; (einem Übel &c.) vyvarovati; zabrániti něco n. něčemu; předejíti něco, něčemu vstříc kročiti; dem Schaden, dem Unglücksfalle v. vyvarovati škodě, neštěstí; —ung *f.* vyvarování, předejití *n.*; —ungsmaßregel *f.* prostředek vyvarovací, pr. předstižný.

Vorbewußt (-es, oh. M.) *m. v.* Vorwiſſen. [rozvaha *f.*

Vorbilanz *f.* začáteční n. počáteční

Vorbild (-es, M. -er) *n.* vzorný obraz *m.*; vzor *m. v.* Muſter; 2. nástin *m.*, vyobrazení *n.* [vzdělání.

Vorbildung *f.* přípravné, předběžné

Vorbinden etw. z předu přivázati.

Vorbitt-e *f.*, —en *v.* Fürbitte, -en.

Vorblatt *n.* (bot.) *v.* Deckblatt.

Vorbote (-n, M. -n) *m.* předchůdce *m.*; (med.) *pl.* Vorboten der Schwangern poslíčky, předjížďky, úštipky *pl.*

Vorbringen etw. něco přednésti, předložiti. [*m.*

Vorbruch (-es, M. -brüche) *m.* předek

Vorbühne *f.* (Theat.) předjeviště *n.*

Vorburg *f.* předhradí, předzámčí *n.*

Vorbrüſtung *f.* (Waſſerb.) štět *m.*

Vordach *n.* ústřešek *m.*, přistřeší *n.*, přistřešek *m.*, přikroví, předstřeší *n.*

Vordamm *m.* předhrází *n.*
Vordem *adv.* před tím.
Vorder, ddd. —e *adj.* přední (in Zſmſ. před-); —achſe *f.* přední náprava *f.*; —arm *m.* (anat.) předramení, předloktí *n.* *Antibrachium*; —armknochen *pl.* *m.* kosti předloketní; —bruſt *f.* předprsí *n.*; —bruſtring *m.* (zool.) článek předprsní; —deckel der Kiemen předskřelí *n.*; —fuß *m.* přední noha *f.*; —gebäude *n.* přední stavení *n.*, př. budova *f.*; —geſchirr *n.* *n.* náprsiny *pl.* *f.*; —geſtell *n.* des Pfluges ploužně *n.*; —glas *n.* přední sklo *n.* (v dalekohledu); —glied *n.* eines Verhältniſſes (math.) přední n. předchozí člen, první člen (prvočlen) *m.*; —graben *m.* přední příkop *m.*; —grund *m.* (eines Gemäldes ꝛc.) popředí *n.*; —hals *m.* (zool.) *v.* Kehle; —hand *f.* přípěstí *n.*; *v.* *adv.* nyní, zatím, prozatím; —haupt *n.* týmě, temeno *n.*; —haus *n.* předdomí *n.*; —mann *m.* předák *m.*; —mehl *n.* výraž, výražek *m.*; —n *pl.* předkové; —parentheſe *f.* přívorka *f.*; —rad *n.* přední kolo *n.*; —reihe *f.* přední řada *f.*, prvořadí *n.*

Vorder-satz *m.* násudek *m.* (nápověď *f.*); —ſchaft *m.* (b. Büchſenm.) předpažbí *n.*; —ſchanze *f.* přední hradba; —ſeite *f.* průčelí, popředí *n.*, přída *f.*

Vorderſt, ddd. —e *adj.* přednější; *adv.* předněji; das —e zu hinterſt kehren rub na líc obrátiti, zvrátiti, zevrub navrub převrátiti.

Vorder-stube *f.* přední světnice; —teil *m.* předek *m.*, popředí *n.*; (b. Schneid., Schuſt.) přednice *f.*; V. des Kopfes témě *n.*; V. des Schiffes čelo *n.*, přída, přednice *f.*; —tor *n.* přední brána; —tür *f.* první n. přední dvéře; —treffen *n.* (mil.) přední n. první šik; —viertel *n.* přední čtvrť (masa); —zähne *pl.* přední zuby; —zeug *n.* (der Sattelrüſtung) přední stroj.

Vording *n.* (vlt.) smírčí soud.
Vordorf *n.* předevsí *n.*
Vordrescher *m.* přední mlatec.
Vordringen postupovati n. tlačiti se ku předu. [tisk, přítisk *m.*
Vordruck *m.* (zu Frauenarbeit.) před-
Voreil-e *f.* předstih *m.*, ukvapení *n.*; —en einem předbíhati: V. *n.* předbíhání *n.*; —ig *adj.* přenáhlený, ukvapený.
Voreltern *pl.* předkové.
Vorempfindung *f.* předtucha *f.*
Vorende *n.* lado *n.* (při cestě).
Vorenthalt-en einem etw. někomu něco zadržeti; -er Lohn zadržená mzda; —ung *f.* zadržení, zadržování *n.* (čeho).
Vorerhebung *f.* (amtl.) předchozí šetření *n.* vyšetřování; přípravné vyšetřování, přípravné vyhledávání.
Vorerinner-n (einem etw.) napřed připomenouti; —ung *f.* předchozí připomenutí. [př. osvědčení.
Vorerklärung *f.* předchozí objasnění,
Vorerſt *adv.* především, napřed, dříve, prve, prozatím.
Vorerwählen napřed zvoliti.
Vorerwahnt *v.* Obenerwähnt.
Vorerzählen napřed vypravovati.
Voreſſen *n.* zákuska *f.*, předobědek *m.*
Vorfahr (-en, M. -en) *m.* předek *m.*; *pl.* —en předkové. [koho.
Vorfahren (einen) mf. předejeti ně-
Vorfall (-es, M. —fälle) *m.* příhoda *f.*, příběh *m.*; případ *m.*; (med.) výklop *m.*, výhřez *m.*, vystoupení *n.* *Prolapsus*; —en mf. příhoditi se, nahoditi se; bei —ender Reiſe nahodí-li se jaká cesta; —enheit *f.* událost *f.*, příběh *m.*, případ *m.*, případnost *f.*
Vorfassen *v.* Vorgreifen.
Vorfechter *m.* náčelní šermíř, přední zápasník.
Vorfinden etw. najíti koho n. co; zastihnouti, shledati; an jmd. einen Betrug v. najíti n. shledati při někom lest; wenn Alten vorgefunden werden najdou-li se spisové.
Vorflut *f.* přední voda. [mučení.
Vorfolter *f.* vvzývací n. přípravné
Vorforder-er *m.* půhonce *m.*; —n (einen vors Gericht) obeslati, pohnati, koho na soud, před soud, k soudu; der Vorgeforderte pohnaný; —ung *f.* půhon *m.*, pohnání *n.*; obeslání *n.*, obsílka *f.*
Vorforderungs-befehl *m.* poháněcí rozkaz; —brief *m.* poháněcí list; obsílka *f.*; —edikt *n.* poháněcí provolání; —friſt *f.* pohnací lhůta.
Vorfrage *f.* předchozí otázka; přípravná otázka.
Vorfrühling *m.* příjarek *m.*
Vorführ-en einem etw. představiti komu něco; jmd. v. předvesti; postaviti koho (k soudu, před soud, *st.* pohnati koho oč); —ung *f.* předvedení *n.* (*st.* půhon *m.*), dostavení *n.*; —ungsbefehl *m.* postavovací rozkaz; Verhafts- u. V. rozkaz zatykací a postavovací.
Vorgang (-es, M. —gänge) *m.* přednost *f.*; 2. příklad *m.*; 3. postupování *n.*, běh *m.*; 4. příběh *m.*, událost *f.*
Vorgäng-er *m.* předchůdce *m.*, předchozí *m.*; předek *m.*; —ig *adj.* předchozí, předcházející; předešlý.
Vorgebäude *n.* přední stavení; přídomí *n.* [2. předstírati něco.
Vorgeben etw. dáti něco napřed;
Vorgebirge *n.* předhoří *n.*; mys *m.* *v.* Kap. [mněný, řečený, udaný.
Vorgeblich *adj.* předstíraný; do-
Vorgefaßte Meinung domnění napřed pojaté, domnění předpojaté.
Vorgefecht (-s) *n.* předchozí bitka.
Vorgefühl *n.* předtucha *f.*
Vorgeh-en einem napřed jíti; předejíti, předcházeti koho v čem n. něčím; (vorſchreiten, vorfahren) před se jíti v čem, přikročiti, přikračovati k někomu; nach der Vorſchrift v. dle předpisu jednati (předse jíti); postupovati; gegen jmd. mit der Strafe v. přikročiti k někomu trestem; V. *n.* počínání *n.*, jednání *n.*; —end *adj.* předcházející, předešlý; -e und nachgehende Gläubiger věřitelé přednější a poslednější.
Vorgelege *n.* (mech.) výstroj (dvéstroj) *m.*; (Mühl.) pastorek, pastrojek *m.*

Vorgelt (-es, oh. M.) *n.* právo odkupné. **Vorgemach** *n. v.* Vorzimmer.
Vorgemeldet napřed oznámený.
Vorgenannt napřed jmenovaný.
Vorge-nießen napřed požívati; —nuß (-ſſes, M. —nüſſe) *m.* první (přední) požitek; —rícht *n.* předkrm *m.*, přední krmě; —ſang *m.* předzpěvování *n.*
Vorgeſetzter *m.* představený *m.*
Vorgeſpräch *n.* předchozí rozmluva.
Vorgeſt-ern *adv.* předevčírem; bbb. —rige předvčerejší.
Vorgewöhnung *f.* první návyk.
Vorgiebel *m.* průčelí *n.*
Vorgraben *m.* přední příkop.
Vorgreifen v něco napřed sahati, něco napřed ujímati; der Anſicht jmds. v. předstihovati něčí názor.
Vorhaben etw. úmysl míti, v úmyslu míti něco, toho úmyslu býti, předsevzetí míti; das V. úmysl *m.*, předsevzetí *n.*, umínění *n.*, uminka *f.*; ein V. ausführen úmysl vyvesti.
Vorhaft *f.* předchozí vazba, zajišťovací vazba.
Vorhalle *f.* předsíň *f.*
Vorhalt (-es) *m.* (Muſ.) průtah *m.*; —en etw. zadržovati; einem etw. v předstírati, předhazovati, vytýkati; v. nastaviti, nastrčiti.
Vorhand (oh. M.) *f.* přednost *f.*, předek *m.*; 2. (im Kartenſp.) vynáška *f.*; 3. *v.* Vorderhand.
Vorhand-en *adv.* co tu jest, co před rukama jest, co pohotově jest; wenn keine Verwandten v. ſind když tu žádných příbuzných není; wenn keine Kinder v. waren kdyby nebylo dětí; die —en Beweismittel průvody, které tu sou před rukama; —ſein *n.* jsoucnost *f.*
Vorhang (-es, M. Vorhänge) *m.* o-
Vorhäng-en zavěsiti, zastříti; —eſchloß *n.* visutý zámek, závěsný zámek.
Vorhase *n.* (wdm.) zaječí předek.
Vorhauen einem mť. předsekávati.
Vorhaus *n.* síň *f.*, předsíň *f.*, předdomí *n.*; chodba *f.*
Vorhaut *f.* (anat.) předpona *f.*, zálupa *f.*, čepička *f. Praeputium.*
Vorhemde *n.* náprsenka, košilka *f.*
Vorher *adv.* napřed, předtím; —auf-fündigen napřed vypověděti; —beſtimmen etw. napřed ustanoviti.
Vorherbſt *m.* předjesení *n.* (přílet *n.*, babí léto).
Vorherd *n.* (b. Hochofen) předpecí *n.*
Vorher-empfinden napřed cítiti; —gehen předcházeti; —gehend *adj.* předchozí, předcházející, předchodný; —ig *adj.* předešlý; —laufen předbíhati; —merken napřed pozorovati.
Vorherrſch-en vynikati, převahu míti; převládati; —end *adj.* převládající.
Vorher-ſagen (einem etw.) předpověděti; předpovídati; —ſehen něco napřed viděti n. věděti; mit einer Beſtimmung für einen Fall v. učiniti napřed opatření na nějaký případ; —verkündigen něco napřed oznámiti, napřed věděti; předvídati.
Vorheucheln etw. předstírati něco.
Vorhieb (-es) *m.* zásek, násek *m.*
Vorhimmel *m.* přednebesí *n.*
Vorhin *adv.* před tím, prve; im —ein hned napřed.
Vorhof *m.* přededvoří *n.*, přídvorek *m.*; V. im innern Ohr předsíň *f. Vestibulum.*
Vorhöhe *f.* předvrší *n.*, přední výšina.
Vorhölle *f.* předpeklí *n.* [krajní les.
Vorholz *n.* (Forſt.) předlesí, přílesí *n.*,
Vorhut (oh. M.) *f.* (mil.) předstraha *f.* (ostraha *f.*), přední zástup; (geom.) předhon *m.*
Vorig *adj.* předešlý, minulý. [nební.
Vorjagd *f.* přední (starší) právo ho-
Vor-jahr *n.* předešlý rok, minulý rok, loňský rok, loňšek *m.*; —jährig *adj.* loňský; —jetzt *adv.* nyní; —jubel *m.* první jásot.
Vorkammer *f.* (anat.) předsíň srdeční.
Vor-kauf *m.* předkup *m.*; překupnictví *n.*; —kaufen (einem etw.) něco napřed koupiti n. kupovati, předkoupiti, předkupovati něco; —kaufer *m.* překupník, předkupník, předkupec, předkupovač, zakupovač *m.*; —kaufsrecht *n.* předkupné, zákupné n. odkupné právo.
Vorkehr-en opatřiti něco, opatření učiniti; —ung *f.* opatření *n.*; V. treffen *v.* Vorkehren.
Vorkenntnis (M. -ſſe) *f.* předchozí vědomost, přípravná v., přípravná v.
Vorkirche *f.* předchrámí *n.*
Vorklage *f.* přípravná žaloba, úvodná žaloba.
Vorklug *adj.* přechytralý; všetečný.
Vorkomm-en einem předstihnouti, předejíti koho v čem *v.* Zuvorkommen; v. mť. přihoditi se, zběhnouti se, udáti se; zdáti se; vyskytovati se; bereits vorgekommene Bemerkungen co bylo už před tím připomenuto; es kommt einem nicht ſogleich vor nepřijde to komu tak hned do ruky; V. *n.*, —enheit *f.*, —niß *f.* příběh *m.*, příhoda *f.*, událost *f.*
Vorkoſt *f.* zákusek *m.*; 2. vařivo *n.*; —en okusiti, okoušeti; ochutnati, ochutnávati; V. *n.* ochutnávání *n.*; —er *m.* ochutnavač *m.*; —halle *f.* ochutnavárna *f.*
Vorkrankheit *f.* předchorobí *n. Prodromus morbi.*
Vorkreis *m.* přední kruh.
Vorkundig *adj.* předvídající.
Vorlad-en einen obeslati koho, povolati koho (k soudu n. před soud); die Gläubiger v. povolati věřitele; —ung *f.* obeslání *n.*, obsilka *f.*; (Einberufung) povolání *n.*
Vorladungs-befehl *m.* obsílací rozkaz; —edikt *n.* povolací provolání; —zettel *m.* obsílací list.
Vorlage *f.* předloha *f.*, předložka *f.*; 2. předložení *n.*; (chem. Gefaß) lopta *f.*, jímadlo *n.*; —blatt *n. v.* Vorlegeblatt.
Vorland *n.* (b. Deichb.) předzemí *n.*, (Forſt.) *v.* Vorholz.
Vorlängſt *adv.* velmi dávno.
Vorlauf *m.* předběh *m.*, předbížka *f.*; 2. (Branntw.) *pl.* výstřelky, předky;

3 (Wein) samokap, výkap, výpuček *m.*; —en m!. napřed běžeti (před někým); předbíhati (někoho); nadbíhati (někomu).

Vorläuf-er *m.* předchůdce *m.*; —ig *adj.* předcházející, předchozí; předešlý; předběžný, přípravný; 2. zatímný; *adv.* zatím; prvé, napřed.

Vorlaut *adj.* hovorný; prostořeký; (v. Hunde) kvapný, štěkavý, lajčivý, nafkavý; V. (-es, M. -e) *m.* odzvuk *m.*; —en vyznívati, odzývati se.

Vorlege-blatt *n.* předkladný list, předloha *f.*; —löffel *m.* naběračka, podavačka, nandavačka *f.*

Vorleg-en etw. předložiti něco komu; eine Frage v. učiniti k někomu otázku, předložiti otázku, tázati se koho o čem, dotazovati se na kom čeho; —eschloß *n.* v. Vorhängeschloß; —stufe *f.* (Bauk.) schod předložený. [*n.*

Vorlenz (-es) *m.* přijarek *m.*, podjaří

Vorles-e *f.* první sbírka (vína); —en einem etw. přečísti něco před kým· předčítati; für Studierende čísti; —er *m.* předčítatel *m.*; —erin *f.* předčítatelka *f.*; —ung (M. -en) *f.* čtení *n.*, předčítání *n.*; přednáška *f.*

Vorletzte bbb. *adj.* předposlední.

Vorleuchten einem svítiti komu na cestu.

Vorlieb *adv.* (Fürlieb) zavděk; v. nehmen zavděk přijmouti, spokojiti se.

Vorliebe *f.* (für etw.) záliba *f.*, zvláštní zalíbení (v něčem), zvláštní libost.

Vorliegen před rukama býti, ležeti; die —den Beweismittel průvody, jež tu jsou, ježto jsou před rukama; im —den Falle v tomto případu. [někomu.

Vorlügen einem etw. nalhávati něco

Vormachen napřed udělati; einem etw. v. (einem einen blauen Dunst v.) nalhati, namluviti komu čeho; fig. malovati někomu něco.

Vormagen *m.* přední žaludek, bachor *m.*

Vormäher *m.* přední žnec n. sekáč, předák, prvožnec *m.*

Vormalig *adj.* někdejší; vormals *adv.* někdy, jindy, předešle, minule.

Vormann *m.* předchůdce *m.*, předák *m.*; (Obmann) *v.* Vorstand.

Vormarkt *m.* přípravný trh.

Vormarsch *m.* (mil.) postup *m.*, pochod *m.*, tažení ku předu.

Vormärzlich *adj.* předbřeznový.

Vormauer *f.* předezdí, přízdí *n.*; zídka *f.*; (b. Ofen) záhrobec *m.*

Vormeister *m.* přední mistr; (mil.) nápředník *m.*; fig. předák *m.*

Vormerk (-es, M. -e) *m.* záznam *m.*, poznamka *f.*; —amt *n.* záznamný n. zaznamenávací úřad; —buch, —ebuch *n.* kniha záznamná, záznamka *f.*; ein V. über den Giftverkauf führen knihu záznamnou vésti k zapisování prodaného jedu; —e *pl.* záznamy; —en etw. zaznamenati; vorgemerkt zaznamenáno; —er *m.* záznamce *m.*; —ung *f.* zaznamenání *n.*, záznam *m.*

Vormerkungs-bewilligung *f.* zaznamenavací povolení, povolení k záznamu; —gesuch *n.* záznamná žádost; —patent *n.* patent o záznamech; —protokoll *n.* *v.* Vormerkbuch; —werber *m.* žadatel záznamný; žadatel záznamu.

Vormittag *m.* předpoledne, dopoledne *n.*, předpolední *n.*, čas předpolední.

Vormittägig *adj.* dopolední, předpolední.

Vormittags *adv.* dopoledne, předpolednem; —predigt *f.* dopolední kázání; —stunde *f.* hodina předpolední; —zeit *f.* dopolední čas. [ručník *m.*

Vormund (-es, M. Vormünder) *m.* po-

Vormünderin *f.* poručnice *f.*

Vormundsbestellung *f.* ustanovení poručníka.

Vormundschaft *f.* poručenství; poručnictví *n.*; (die Vormünder) poručnictvo *n.*; —lich *adj.* poručenský; poručnický; -es Gericht poručenský soud; -e Pflicht poručnická povinnost, povinnost poručníkova.

Vormundschafts-amt *n.*, —behörde *f.* poručenský úřad; —angelegenheit *f.*, —sache *f.* věc, záležitost poručenská; —buch *n.* poručenská kniha; poručnická kniha; —gelder *pl.* poručenské peníze; —gelübde *n.* slib poručnický; —gericht *n.* poručenský soud; —oberaufsicht *f.* poručenský vrchní dozor; —rechnung *f.* poručnický účet.

Vorn, —e *adv.* napřed, kupředu; von vorn zpředu, odpředu.

Vornächtig *adv.* předešlé noci.

Vornahme *f.* předsevzetí něčeho; vykonání *n.*

Vorname *m.* jmeno (křestní) *n.*; V.- und Zuname jmeno a příjmení.

Vorne *f.* předek *m.*

Vornehm *adj.* přední, vzácný; čelný; ein —er Gast vzácný host, vznešený host.

Vornehmen (eine Arbeit) předsevzíti (práci); sich (mir) etw. v. předsevzíti (zamýšleti) něco.

Vornehm-heit, —igkeit *f.* vzácnost, vznešenost *f.*; —lich *adj.* zvláštní; *adv.* zvláště; —tuerei *f.*, —tun *n.* vypínání *n.*, vypínavost *f.*

Vor-ofen *m.* předpecí *n.*, čelesten *m.*; —ort *m.* (in der Schweiz) náčelní město; přední místo; (bei einer Stadt) předměstí, příměstí, záměstí *n.*; —parlament *n.* předchozí sněm.

Vorpfeifen einem etw. předhvizdovati komu něco. [předměstek *m.*

Vorplatz *m.* předdomí *n.*, zásep *f.*,

Vorposten *m.* (mil.) přední stráž n. hlídka; —dienst *m.* služba v přední stráži; —gefecht *n.* půtka, šarvátka předních stráží; —kette *f.* pořadí (řetěz) předních stráží.

Vorpredigen einem etw. nakázati komu něco. [přípravná zkouška.

Vorprüfung *f.* předchozí zkouška;

Vorragend *adj.* vystupující, vyvstávající, vyčnívající, činící.

Vorrang (-es, oh. M.) *m.* přednost *f.*

Vor-rat (-es, M. Vorräte) *m.* zásoba *f.*; —rätig *adj.* zásobný; *adv.* v zásobě; —ratsgewölbe *n.*, —ratskammer

f. špižírna *f.*; —ratsſpeicher *m.* obecná sýpka. [siň *f.*

Vorraum *m.* sínka *f.*, sínec *m.*, před-

Vorrechnen einem etw. počítati něco před někým.

Vorrecht (-s) *n.* přední právo, přednost *f.*; ein V. genießen míti přednost; —ſklage *f.* žaloba o přednost.

Vorred-e (M. -en) *f.* předmluva *f.*; —en einem etw. předříkávati na něco, k něčemu, p. něco někomu; —ner *m.* předešlý řečník; 2. mluvčí *m.*

Vorreiber *m.* obrtlík *m.*

Vorreif *adj.* předčasně uzralý.

Vorreit-en einem předejeti někoho; předjížděti; —er *m.* předjížděč, předjíždník, předjezdný (, čho) *m.*; —kette *f.* přípřežný řetěz.

Vorricht-en etwas připraviti, přistrojiti, přichystati, uchystati; —ung *f.* příprava, úprava *f.*; náčiní *n.*, přístroj *m.*

Vorrück-en mſ. postoupiti, pokročiti; im Dienſte v. postoupiti ve službě; vorgerückt pokročilý; vorgerücktes Alter pokročilý věk, vyšší věk; —ung *f.* postoupení, postupování *n.*, postup *m.*; 2. předstoupání *n.*; im —ungsfalle pro případ postupu; při postupu; im —ungswege spůsobem postupu.

Vorruf-en einen předvolati, povolati, zavolati koho před sebe; (beſchicken) obeslati; —ung *f.* předvolání, povolání, zavolání, obeslání, obsílka *f.*; —ungsedikt *n.* provolání povolací; obsílací provolání, edikt *m.*

Vorrüſt-en připravovati, chystati; —ung *f.* příprava *f.*, chystání *n.*

Vorsaal *m.* předsíň *f.*

Vorsagen einem etw. předříkávati.

Vor-sang (-s) *m.* předzpěv *m.*, -ování *n.*; —ſänger *m.* předzpěvovač *m.*

Vor-satz (-es, M. —ſätze) *m.* úmysl *m.*, předsevzetí *n.*; böſer V. zlý úmysl; feſter V. pevný úmysl; ſeinem -e treu věren svému předsevzetí; —ſätzlich *adj.* úmyslný; *adv.* úmyslně, zúmyslně, zúmysla.

Vorſchein (-es, oh. M.) *m.* objevení se, ukázání se; zum V. kommen přijíti najevo, vyjíti najevo, objeviti se; zum V. bringen najevo něco vynesti, objeviti něco.

Vorſchieb-en postrčiti, posunouti; —er *m.* zástrčka, zásuvka *f.*, závorka *f.*

Vorſchießen (einem etw., Geld) založiti koho čím; dáti komu zálohu; v. mſ. hnáti se, prudce běžeti; vyhnati, vyraziti.

Vorſchlag (-s, M. Vorſchläge) *m.* předklad *m.*; 2. (Muſ.) předrážka *f.*; 3. (b. Gewicht) přívažek *m.*; 4. V. fig. návrh *m.*, předložení *n.*, předloha *f.*; 5. (Typ.) zarážka *f.*; einen V. tun (machen), —en etwas navrhnouti něco, předložiti, předkládati něco; 2. oklepati (obili); 3. zaraziti před něco; —snote *f.* (muſ.) předrážka *f.*; —srecht *n.* právo předkládací, právo navrhovací.

Vor-ſchmecker *m.* ochutnavač, okoušeč *m.*; —ſchmied *m.* (Hütt.) napoušťák *m.*; —ſchneider *m.* kraječ *m.*; Erbv. dědičný kraječ; —ſchnell *adj.* přenáhlený, ukvapený *v.* Vorlaut; —ſchnitter *m. v.* Vormäher.

Vorſchreib-en einem etw. předepsati; předpisovati komu co; (Rchngsw.) předepsati; etw. in einem Buche v. zapsati něco do knihy, zaznamenati; jmb. zur Steuer v. předepsati koho daní; vorgeſchrieben předepsaný; —ung *f.* předepsání *n.*; —ungsausweis *m.* výkaz předepsaných platů (daní), výkaz předpisovací; —ungsbuch *n.* kniha předpisovací.

Vorſchreit-en wohin postupovati kam; einem v. kráčeti před kým; —end *adj.* postupovací; postupný; *adv.* postupmo, postupně.

Vorſchrift (M. -en) *f.* předpis *m.*; pravidlo *n.*; —smäßig *adv.* dle předpisu; -e Sorgfalt předepsaná péče; —swidrig *adv.* proti předpisu.

Vorſchub (-es, oh. M.) *m.* přispění *n.*, posila *f.*; einem V. geben, V. leiſten na ruku býti komu, nadržovati komu v čem; —sleiſtung *f.* nadržování *n.* (komu). [šité boty); —en podšíti (boty).

Vorſchuh-e *pl. m.* podšití *n.* (pod-

Vorſchule *f.* přípravná škola, přípravka *f.*

Vorſchuß (-ſſes, M. Vorſchüſſe) *m.* přednost *f.*; předek *m.*; 2. (Wein) samokap *m.*; 3. (Rchngsw.) záloha *f.* (peněžná); V. nehmen zálohu vziti; —branntwein *m.* výstřelky, předky *pl. m.*; —gelder *pl.* záložné peníze; —geſchäft *n.* záložnictví *n.*, poskytování záloh; —kaſſe *f.* záložna *f.*; —quittung *f.* kvitance ze zálohy; —rechnung *f.* účet ze zálohy; —ſchuldner *m.* záložní dlužník (kdo je dlužen zálohu); —weiſe *adv.* spůsobem zálohy.

Vorſchütten etw. předsýpati něco.

Vorſchutz *m.* (Mühle) stavidlo *n.*

Vorſchützen (einem etw.) předestříti, předstírati komu něco, zastírati se čím; 2. (anführen) přivesti, předložiti něco; eine Krankheit v. předstírati nemoc.

Vorſchweben vznášeti se před kým; es ſchwebte ihm ſein Bild hoch vor jeho obraz tanul mu na mysli.

Vorſchwelle *f.* záspí *n.*, předpraží *n.*

Vorſeh-en etwas (rückſichtlich einer Sache) opatřiti něco, učiniti opatření čeho *n.* v něčem; ſich v. hleděti se, chrániti se, stříci se čeho; —ung *f.* (Gottes) prozřetelnost (božská).

Vorſelende Frage otázka před rukama jsoucí, předložená otázka.

Vorſetz-en jmb. einem anderen představiti koho komu; einem Geſchäfte v. představiti koho nad něčím; 2. v. (vorziehen) přednost dáti komu před kým; jmb. in einer Klaſſe der Gläubiger einem andern v. někomu v třídě věřitelů přednost dáti před jiným; vorgeſetzt ſein představeným býti; přednost míti před kým; -es Amt představený úřad; —lich *v.* Vorſätzlich; —papier *n.* (Buchb.) předložka *f.*; —ſilbe *f.* předpona *f.*; —wort *n.* předkladné slovo.

Vorsicht (oh. M.) *f.* opatření *n.*; 2. (Behutſamkeit) opatrnost *f.*; prozřetelnost *f.*, prozíravost *f.*; V. ſchadet nicht (nie) opatrnosti nikdy nezbývá; V. iſt die Mutter der Weisheit opatrnost jest matka moudrosti; eine V. treffen *v.* Vorſehen; *pl.* —en *v.* Vorſichtsmaßregel; —ig *adj.* opatrný, prozíravý; —igkeit *f.* opatrnost *f.*; —smaßregel *f.* prostředky opatrnosti; —sweiſe *adv.* z opatrnosti, z příčin opatrnosti; zatím.

Vorsilbe *f.* předpona *f. v.* Vorſatzſilbe.

Vorsingen einem etw. předzpěvovati někomu něco.

Vorsintflutlich *adj.* předpotopní.

Vorsitz (-es, oh. M.) *m.* předsednictví *n.*; předsedání *n.*; unter dem V. des Bürgermeiſters za předsednictví starosty (purkmistra); den V. führen, V. haben, —en předsedati (na prvním místě seděti); —ender *m.* předseda *m.*, předsedící *m.*

Vorsommer *m.* podletí, předletí *n.*

Vorsorge *f.* (oh. M.) péče *f.*, opatření *n.*; in V., vorſorglich *adv.* na případ se opatřujíc *v.* Fürſorge.

Vorspann *m.* (*f.*) přípřež *f.*; —en (die Pferde) koně připřáhnouti, zapřáhnouti; —er, Vorſpänner *m.* přípřežník *m.*; —pferd *n.* přípřežný kůň.

Vorspanns-kommissär *m.* přípřežní komisař; —leiſtung *f.* dodání přípřeže; —rayon *m.* přípřežní obvod; —ſtraße *f.* silnice přípřežní; —weſen *n.* přípřežnictví *n.*

Vorspiegel-n (einem etw.) někomu lživě něco předstírati; něčím se lživě zastírati; —ung *f.* předstírání *n.*; falſche —ung křivé n. lživé předstírání.

Vorspiel (-es, M. -e) *n.* předehra *f.*; —en (einem etw.) předehrávati; *v.* Vor-

Vorspinnen předpřádati. [ſpiegeln.

Vor-sprache (oh. M.) *f.* přímluva *f.*; —ſprechen mh. (bei einem) navštíviti někoho; 2. v. einem etw. předříkávati; 3. v. für jmd. přimlouvati se za někoho.

Vorspringen mſ. vystupovati, vyčnívati, vybíhati.

Vorsprung (-es, oh. M.) *m.* předskok, nadskok *m.*; 2. fig. přednost *f.*; 3. (ökon.) výtrolky *m.*; 4. (Brannty.) výstřelky *pl. m.*; 5. (Wein) výkap, samokap *m.*; 6. (Bauk.) výstupek *m.*; V. des Berges výběžek *m.*

Vor-stadt *f.* předměstí *n.*; —ſtädter *m.* předměšťák, předměšťan *m.*, obyvatel předměstský; —ſtadthaus *n.* předměstský dům, dům na předměstí.

Vorstand *m.* (das Amt) představenství *n.*; (die Perſon) představený *m.*; (die Vorſteher) *coll.* představenstvo *n.*; einen V. haben míti řízení u úřadu.

Vorstands-mitglied *n.* člen (úd) představenstva; —ſtellvertreter *m.* náměstek představeného; —wahl *f.* volba představeného; volba představenstva.

Vorsteck-nadel *f.* záponka *f.*, náprsní jehla; —nagel *m.* potykač *m.*, srdeň, svorník *m.*; —ſilbe *f.* předpona *f.*; —ſtab *m.* (geom.) zátyčka, zátyka *f.*

Vorstehen (einem Amte) představen n. představeným býti v úřadě; spravovati úřad; einem Geſchäfte, einer Sache v. představeným býti nad čím; říditi, vésti něco; —d napřed uvedený.

Vorsteher *m.* představený *m.*; — drüſe *f.* (anat.) žláza předstojná, předstojnice *f. Prostata* (*glandula*); —in *f.* představená *f.*

Vorsteh-hund *m.* stavěcí pes.

Vorstehung *f.* představenstvo *n. coll.*

Vorstell-en einem etw. představiti, předložiti; (Einwendungen machen) předstírati co; námitky činiti, namítati, vývody činiti, rozklad činiti; jmds. Perſon v. představovati; zastupovati koho; der Geſandte ſtellt die Perſon ſeines Monarchen vor vyslanec zastupuje místo svého mocnáře; ſich v. představiti se; 2. představovati si; vyobrazovati si; ſich den Sinnen v. naskytovati se smyslům; —ung *f.* představení *n.*, představa *f.*, předložení *n.*, předstírání *n.*, zastoupení *n.*, pomyšlení *n.*, pomysl *m.*; pojem *m.*; lüſtige -en lstivá předstírání; (amtl.) představení *n.*, předložení *n.*, vývod *m.*, rozklad *m.*, rozbor *m.*; (im Theater *etc.*) představení *n.*; —ungskraft *f.*, —ungsvermögen *n.* mohutnost představovací.

Vorsterben einem zemříti dříve jiného, z. prvé než jiný, předumříti koho.

Vorstoß *m.* (am Kleide) výložek *m.*; námětka, obruba *f.*; límec *m.*; 2. (milit.) výpad *m.*, první útok; 3. (Ball) výkop *m.*; *v.* Vorwachs; —en vyraziti; 2. lemovati; mſ. vypadnouti (na koho).

Vorstrand (-es) *m.* přibřeží, předbřeží, podbřeží *n.*, výběžek břehu.

Vorstreck-en etw. natáhnouti; 2. půjčiti komu něco n. něčeho; (vorſchießen) založiti koho čím; —ung *f.* půjčení *n.*, půjčka *f.*, záloha *f.*

Vorstreiter *m.* přední bojovník.

Vorstreuen (den Hühnern Futter) nasypati, zasypati (drůbeži).

Vorstudium *n.* přípravné studium.

Vorstülpen zachlípiti.

Vorsud (-es, oh. M.) *m.* první závara.

Vorsündflutlich *v.* Vorſintflutlich.

Vor-tanz (-es) *m.* první tanec, počátek tance; —tanzen einem tančiti před kým; —tänzer *m.* předtanečník *m.*, přední n. první tanečník, plesovod (chorovod) *m.*; —tänzerin *f.* předtanečnice *f.*, přední tanečnice.

Vorteil (-es, M. -e) *m.* výspěch *m.*, prospěch *m.*, dobré *n.*, užitek *m.*; výhoda *f.*; 2. (Gewinn) zisk *m.*; 3. obrat (fortel) *m.*; zu jmds. V. k něčímu prospěchu; —haft *adj.* prospěšný, výhodný; —haftigkeit *f.* prospěšnost, výhodnost *f.*

Vortrab (-es, oh. M.) *m.* (mil.) přední n. čelní houf.

Vortrag (M. Vorträge) *m.* přednáška *f.* (přednes *m.*), přednešení *n.*, přednášení *n.*; —en etw. přednesti co; přednášeti.

Vortrags-art *f.* způsob přednášecí; —kunſt *f.* umění přednášecí, přednášivost *f.*; —lehre *f.* nauka o přednášení.

Vortrefflich *adj.* výborný; *adv.* výborně; das —e výborné *n.*, co výborného jest; —heit *f.* výbornost *f.*

Vortreiben předehnati; vyhnati.

Vortreppe *f.* předschodí *n.*

Vor-treten mſ. předstoupiti, vystupovati; —tritt *m.* krok ku předu; unter V. des Bedells s pedelem v čele; unter V. der Muſikkapelle s hudební kapelou v čele (napřed).

Vortruppen *pl. v.* Vortrab.

Vortuch *n.* zástěra, pasna, pasnice *f.*

Vortun etw. vyndati něco navrch; ſich v. vyznamenati se, vyniknouti.

Vortür *f.* přední dvéře *pl. f.*

Vorturner *m.* předcvičitel *m.* [čení.

Vorüben ſich připravovati se ke cvi-

Vorüber *adv.* mimo; okolo; *v.* Vorbei; —eilen mſ. spěchati mimo; sp. kolem; —fahren jeti mimo; bei der Maut v. projeti mýto; —fliehen utíkati kolem; —gehen mimo n. vůkol jíti; —gehende Beſtimmung ustanovení pomíjející, ustanovení zatímné; —jagen kolem uháněti; —ſein minouti; —wallen kolem kráčeti; —ziehen táhnouti mimo, t. kolem. [pravné cvičení, příprava *f.*

Vorübung *f.* předchozí cvičení, pří-

Voruntersuchung *f.* přípravné vyšetřování; —akten *pl.* spisy přípravného vyšetřování; —handlung *f.* přípravné vyšetřování, vyhledávání *n.*

Vorurteil *n.* předsudek *m.*; —frei *adj.* prázden předsudku; —ung *f.* předurčení *n.* (Prädeſtination).

Vorvater *m.* praotec *m.*, předek *m.*

Vorvergangenheit *f.* (gram.) čas předminulý (dávno minulý) (*Plusquamperfectum*).

Vorvorjährig *adj.* předlonský.

Vorwachs *n.* dluže *f.*, dlužej *f.*

Vorwald *m. v.* Vorholz.

Vorwall *m.* přední násep, přední val.

Vorwalten mh. převládati; opanovati; bei —den Hinderniſſen při panujících překážkách.

Vorwand (-es, M. —wände) *m.* zámysl *m.*; záminka *f.*; předstírání *n.* fig. zástěra *f.*; unter dem V. pod tou záminkou; 2. V. *f.* (arch.) předstěnek *m.*

Vorwärmer *m.* předhřevač, rozhřevač, vyhřevač *m.*

Vorwarnung *f.* předchozí výstraha.

Vorwarten mh. (jur.) číhati na někoho (ku přepadnutí).

Vorwaſchen odpírati, odeprati (prádlo).

Vorwärts *adv.* ku předu, napřed, vpřed. [před vziti, odejmouti.

Vorweg *adv.* zpředu; —nehmen na-

Vorwehen *pl. v.* Vorboten.

Vorweihe *f.* přípravné vysvěcení.

Vorweis-en einem etw. ukázati komu co; (vorlegen eine Urkunde) předložiti komu co; vykázati se čím (listinou); —er *m.* (einer Urkunde) ukazatel *m.* (listiny); —ung *f.* ukázání *n.*

Vorwelt *f.* předpotopní svět, prvosvět, prasvět *m.*, předsvěti *n.*; —lich *adj.* předpotopní. [předstírati komu co,

Vorwenden etw. zastírati se čím.

Vorwerfen (dem Hunde einen Knochen) předhoditi (psu kost); einem etw. v. dávati komu co za vinu; vyčítati komu co, výčitky komu činiti n. dělati.

Vorwerk (-es, M. -e) *n.* (Fort.) předhradbí *n.*, přední hradby *pl.*; 2. (ökon.) dvorec *m.*, poplužní dvůr, popluží *n.*

Vorwiegen převahu míti; převládati; die -de Meinung mínění mající převahu; m. převládající.

Vorwiſſen *n.* vědění *n.*, vědomí *n.*, vědomost *f.*, předvědomí *n.*; předzvídání *n.*; ohne ſein V. bez jeho vědomí.

Vorwitz (-es, ob. M.) *m.* všetečnost *f.*; —ig *adj.* všetečný.

Vorwoche *f.* předešlý n. předchozí týden, minulý týden.

Vorwort (-es, M. -e) *n.* (im Buche) předmluva *f. Praefatio*; 2. V. (M. Vorwörter) (gram.) předložka *f.*, předslovce *n. Praepositio.*

Vorwurf (-es, M. —würfe) *m.* (eines Stückes) předmět *m.*; 2. výčitka *f.*, předhůzka *f.*, předházka *f.*; 3. (wbm.) vnada *f.*, zásyp *m.*

Vorzeichen (-s, unv. M.) *n.* předběžné znamení, předvěstí *n.*

Vorzeichn-en einem etw. předkresliti něco; fig. naznačiti, ustanoviti; —ung *f.* (muſ.) označení, naznačení *n.*, předznamenání *n.*

Vorzeig-en ukázati komu co; eine Urkunde zum Ausweis v. prokázati něco listem; —er *m.* (eines Wechſels) ukazatel (směnky) *m.*

Vorzeit *f.* pravěk, prvověk *m.*, předvěkost, minulost *f.*; aus der V. z dávných časů, z dávných dob; —en *adv.* před časy; předčasně; —ig *adj.* předčasný; *adv.* před časem.

Vorziehen (eine Sache einer andern) přednost dávati čemu před čím.

Vorzimmer (-s, unv. M.) *n.* předpokoj *m.*, předpokojí *n.*, předsíň, síňka *f.*

Vorzug (-es, M. —züge) *m.* přednost *f.*; vor einem andern V. haben v něčem přednost míti; einem den V. einräumen někomu v něčem přednost dáti; die Zuvorkommung gibt im Rechte den V. kdo je přednější časem, bude bližší právem; V. výborně (na vysvědčení).

Vorzüglich *adj.* výborný, výtečný; zvláštní; *adv.* výborně, výtečně, zvláště; der Richter ſoll v. erheben ob... soudce má především n. zvláště vyšetřiti, zdali....; -eres Recht přednější n. bližší právo; —heit *f.* výtečnost, přednost *f.*

Vorzugs-klaſſe *f.* třída n. známka přednosti; —preis *m.* výhodná cena; —recht *n.* právo přednosti; právo přednější *v.* Vorgangsrecht; —weiſe *adv.* zvláště.

Vorzukunft *f.* (gram.) budoucně skonalý čas (*Futurum exactum*).

Voß (-es ob. -en) *m.* liška *f. v.* Fuchs.

Votier-en (über etw.) hlasovati, hlas dávati o čem; —ung *f.* hlasování *n.*, dávání hlasů.

Votiv *n.* (lt.) slib *m.*; *adj.* zaslíbený; —gemälde *n.* slibný obraz; —geſchenk *n.*

slibný dar, slíbený dar; —kirche *f.* slibný kostel, záslibný chrám.

Votum (M. *Vota*) *n.* (lt.) hlas *m.*; fig. přání *n.*; sein V. abgeben dáti svůj hlas.

Vox *f.* (lt.) hlas *m.*

Voyageur *m.* (fr.) cestující *m.*, pocestný, poutník *m.*

Vulg-är (—*aris*) *adj.* (lt.) obecný; zobecnělý, zevšednělý; —ata *f.* (lt.) vulgata *f.*, obecné (latinské) čtení bible; —ismus *adj.* potulný (pouličný); —o *adv.* obecně (sprostě); v prostomluvě, v obecné mluvě.

Vulkan (-es, M. -e) *m.* (lt.) sopka *f.*; —isch *adj.* sopečný; —isieren rozpáliti, zohniti; —ismus *m.* vulkanismus *m.*, sopečnost *f.*, náuka o sopečném původu země; —ist *m.* vulkanista *m.*

Vulneration *f.* (lt.) poranění *n.*; *Vulnus*

Vulpes *f.* (lt.) liška *f.* [*n.* (lt.) rána *f.*

Vultur *m.* (lt.) sup *m.* (Geier). [Volva.

Vulva *f.* (lt.) (anat.) lůno (ženské) *v.*

W.

Waage *f. v.* Wage.

Waare *f. v.* Ware.

Wabe *f. v.* Honigwabe.

Wach *adj.* bdělý, bdící; bedlivý; im —en Zuſtande na jevě.

Wach-anſtalt *f.* strážní ústav; —dienſt *m.* služba na stráži, strážní služba.

Wache *f.* stráž *f.*; 2. (—ſtube) strážnice *f.*; W. halten na stráži býti; fig. bdíti; die W. ſtehen na stráži státi; auf die W. ziehen jíti n. táhnouti na stráž.

Wächeln (Fächeln) váti, povívati.

Wachen mh. (über etw.) bdíti nad něčím, bedlivost míti nač, oč, pečovati, péči míti oč, nač, na péči míti něco; 2. hlídati, stráž držeti, na stráži státi.

Wach-engel *m.* anděl strážce; —feuer *n.* strážný oheň; —geld *n.* strážné *n.*, plat za stráž; —habend *adj.* strážný; — haus *n.* strážný dům; strážnice *f.*

Wachholder *v.* Wacholder.

Wach-hund *m.* hlídací pes; —inſtitut *n.* strážnictví *n.*; —kommandant *m.* strážní velitel; velitel stráže; —kommando *n.* strážní velitelství; —körper *m.*, —korps *n.* strážný sbor; —mann *m.* strážník *m.*; —mannſchaft *f.* strážnictvo *n.*; —meiſter *m.* strážmistr *m.*

Wacholder *m.* jalovec *m. Juniperus*; —ähnlich *adj.* jalovcovitý; —beere *f.* jahůdka jalovcová, zrno jalovcové, jalovec *m.* (břinka *f.*, *sl.* borovička, borůvka *f.*); —branntwein *m.* borovička *f.*, jalovcová kořalka, jalovčinka *f.*, jalovčák *m.*; —droſſel *f.* kvíčala *f.*; —geſträuch *n.* jalovcoví *n.*; —ſalbe *f.* jalovcová mast; —ſtrauch *m. v.* Wacholder.

Wach-poſten *m.* stráž *f.* (vystavená stráž), hlídka *f.*; —rolle *f.* seznam stráže; —rufen zbuditi.

Wachs (-es, M. -ſe) *n.* vosk *m.*

Wachſam *adj.* dbalý, bdělý, bedlivý; ostražitý, hlídavý; —keit *f.* dbalost *f.*, bdělost, bedlivost, ostražitost *f.*

Wachs-arbeiter *m.* voskovník *m.*; —artig *adj.* voskovitý, voštný; -keit -ost; —baum *m.* voskovec *m.*, voskovník *m. Myrica*; —bild *n.* voskový obraz; —blatt *n.* plást *m.*; —bleiche *f.* voskovna *f.*, bělidlo na vosk; —blume *f.* voskovka *f. Cerinthe*; —boden *m. v.* Wachsſtuchen; —boſſierer *m.* voskotvorec, voskolepník *m.*

Wachſen mſ. růsti, vzrůstati; zmáhati se; přibývati; eine Größe w. laſſen učiniti, aby přibývalo veličiny; er iſt dieſer Arbeit nicht gewachſen on s tu práci býti nemůže, není k té práci dostatečný.

Wächſern *adj.* voskový; voštěný.

Wachs-fabrik *f.* voskárna *f.*; —farbe *f.* vosková barva; —gelb *adj.* žlutý jako vosk; —haut *f.* (zool.) ozobí *n.*; —kerze *f.* vosková svíčka, voskovice *f.*; —kirſche *f.* voskovka (třešně) *f.*; —kuchen *m.* koláč n. kruh vosku; voština *f.*; —leinwand *f.* voskované plátno, vošťanka *f.*, klejanka *f.*; —lichtzieher *m.* voskář *m.*; —maler *m.* malíř vosku; —malerei *f.* voskomalba *f.*; —palme *f.* voskoveň, voskovnice *f. Ceroxylon*; —pflaume *f.* špendlík *m.*; —preſſe *f.* ráz *m.*; —ſchabe *f.* voskojedec *m. Tinea mellonella*; —ſcheibe *f.* voština *f.*, kruh vosku; —ſeife *f.* voskové mýdlo; —ſiederei *f.* voskárna *f.*; —ſtock *m.*, —ſtolle *f.* voskový sloupek; —ſtoff *m.* voskovina *f.*; —ſtrauch *m. v.* Wachsbaum.

Wachstube *f.* strážnice *f.*

Wachstum (-s, oh. M.) *m. et n.* vzrůst *m.*, vzrůstání *n.*, rozmáhání *n.*

Wachs-zelle *f.* buňka *f.*; soušová dírka; —zieher *m.* voskář *m.*; —zieherei *f.* voskářství *n.*; (Ort) voskárna *f.*

Wacht *f.* stráž *f. v.* Wache.

Wachtel (M. -n) *f.* křepelka *f.*, křepelice *f. Coturnix*; —hund *m.* křepelář *m.*; —könig *m.* chřástal *m. Rallus crex*; —ruf *m.* tlukot nebo volání křepelky (pětpeněz; ještě dnes!).

Wächter *m.* strážce *m.*, strážný *m.*; strážník *m.*; hlídač *m.*; —häuschen *n.* strážnice *f.* [Wachmeiſter.

Wachtmeiſter *m.* strážmistr *m. v.*

Wach-turm, Wachtturm *m.* hlídka *f.*, hláska *f.*, hlásná věž; —zimmer *n.* strážnice *f.* [*f.*

Wacke *f.* (geol.) čedič hlinný; droba

Wackel-haft, —ig *adj.* viklavý; vrtlavý, klátivý.

Wackeln *verb. act.* viklati, klátiti (něčím); mh. viklati se, klátiti se; —der

Gang klátivá chůze, kolébavá chůze, kejklavá chůze.

Wacker *adj.* bystrý, švarný; bodrý, statný; čacký; *adv.* bodře; w.! výborně! statně!

Wade *f.* lýtko *n.*, bérce, holeň *f.*; [—nbein *n.* kost lýtková *Fibula*.

Waffe (M. -n) *f.* zbraň *f.*, braň *f.*, zbroj *f.*; oruží *n.*, orudí *n.*; mit der W. in der Armee dienen ve vojště zbrojně sloužiti; die W. ergreifen sáhnouti ke zbrani n. ke zbroji, chopiti se zbraně n. zbroje.

Waffel *f.* (Backwerk) měchurka *f.*

Waffen-bruder *m.* spolubojovník *m.*; —fähig *adj.* zbrojný; branný; —fliege *f.* zbrojatka *f.*; der erſte —gang první boj, první potyčka; —geklirr *n.* břinkot zbraní; —genoſſe *m.* vojín *m.*; —gewalt *f.* zbrojná moc, branná moc; branná síla; —händler *m.* zbraňíř *m.*; —haus *n.*, —kammer *f.* zbrojnice *f.*; —kunde *f.* zbraněznalství, zbrojeznalství *n.*; —lehre *f.* náuka o zbroji; —meiſter *m.* výzbrojce *m.*; zbrojmistr *m.*; —paß *m.* zbrojní lístek; —platz *m.* zbrojiště *n.*; —recht *n.* zbrojné právo (*Jus armarum*); —rock *m.* zbrojný kabát, vojenský kabát; —ruhe *f.* (mil.) klid zbraní; —ſchmied *m.* zbrojíř *m.*; —ſtillſtand *m.* příměří *n.*; —träger *m.* zbrojnoš *m.*; —tat *f.* válečný skutek, válečný čin; —übung *f.* vojenské cvičení; —volk *n.* zbrojný lid, branný lid.

Waffnen (be-) zbrojiti, ozbrojiti; ſich se.

Wagamt *n.* važnice *f.*, vážní úřad.

Wägbar *adj.* vážitelný; tížný; -er Stoff těžina *f.*

Wage (M. -n) *f.* váha *f.*; *pl.* váhy; (Gewicht) závaží *n.*; W. am Hakenpfluge naháňka *f.*; (aſtr.) váha *f.*; einem die W. halten rovnati se komu, býti komu roveň.

Wage-balken, —baum *m.* rameno váhy (vahadlo *n.*); váhový hřídel; —hals *m.* odvážlivec *m.*; —haus *n. v.* Wagamt; —herr *m.* vážný *m.*; —holz *n.* važiště *n.*

Wagen *verb.* etw. odvážiti se čeho; vynaložiti, nasaditi (život); gewagtes Geſchäft odvážná věc, odvážná smlouva; wer wagt gewinnt smělý vítězí.

Wagen (-s, unv. M.) *m.* vůz *m.*; ſich auf den W. ſetzen sednouti do vozu, sednouti na vůz.

Wägen etw. vážiti; erſt wäge, dann wage! napřed měř, potom řež! (dvakrát měř, jednou řež!).

Wagen-achse *f.* náprava *f.*; —bau *m.* kočárnictví *n.*; —burg *f.* vozová hradba; —deichſel *f.* voj *f.*; —fabrik *f.* vozovna *f.*, továrna na vozy; —faß *n.* voznice *f.*; —flechte *f.*, —korb *m.* košina, košatina *f.*; —gebühr *f.*, —geld *n.* vozové, povozné *n.*; —geſtell *n.* vůzka *f.*, podkladek *m.*; —kette *f.* podpěnák *m.*; —knecht *m.* závozník *m.*; —leiſte *f.* lišně *f.*, lišeň *f.*; —leiter *m.* řebřina *f.*; —lenker *m.* vozataj *m.*, řídič vozu; —macher *m. v.* Wagner; —nagel *m.* rozporník *m.*; —park *m.* (Elſenb.) vozivo *n.*; —remſe *f.*, —ſchoppen *m.* kolna *f.*, voznice, vozovka *f.*; —ſchere *f.* křička *f.*; —ſchlag *m.* dvířka u kočáru; —ſchmier *n. v.* Wagenſchmiere; —ſchmierbüchſe *f.* kolomaznice *f.*; —ſchmiere *f.* kolomaz *f.*; —ſchmiergeld *n.* kolomazné *n.*; —ſperre *f* šupka *f.*, zavírka u vozu, kolotěž *f.*; —ſtreu *m.* opačina *f.*; —train *m.* souvozí *n.*; (milit.) oboz *m.*; (Elſenb.) vlak *m.*; —tritt *m.* stupátko *n.*

Wäger *m.* vážný (, čho) *m.*

Wage-recht *adj.* vodorovný, rovnovážný; —ſtück *n.* odvážný kousek, opovážlivý k.; —zettel *m.* vážný lístek.

Wag-gebühr *f.*, —geld *n.*, —zoll *m.* važné *n.*, plat od váhy, plat od vážení; —geſchäft *n.* odvážná věc, odvážná smlouva.

Waggon (-s, M. -s) *m.* (engl.) vůz *m.*, vozec (železničný); —fabrik *f.* vozovka *f.*

Wag-hals *m. v.* Wagehals; —halſig *adj.* odvážlivý; —latte *f.* (Bauk.) pravítko velké, opolna *f.*; —lich *adj.* odvážný; —manometer *m.* (*n.*) važný manometr.

Wagner (s, unv. M.) *m.* kolář *m.*; —gewerbe *n.*, —handwerk *n.* kolářství *n.*; —holz *n.* dříví kolářské (dříví na kola a vozy).

Wagnis *f.* odvaha, odvážlivost *f.*

Wagrecht *adj. v.* Wagerecht.

Wagſchale *f.* vážka *f.*, miska při váze

Wägung *f.* vážení *n.* [(věska *f.*).

Wahl (M. -en) *f.* volení, zvolení *n.*; volba *f.*; vybrání *n.*, vybírání *n.*, výbor *m.*, výběr *m.*; nach eigener W. dle své vůle, dle své libosti; jdn. ſtellt die W. zu někdo má právo vybrati sobě něco; eine Wahl treffen voliti.

Wahl-akt *m.* volba *f.*, volení *n.*; —aufſchreibung *f.* vypsání volby.

Wählbar *adj.* volitelný, volebný (kdo volen býti může); —keit *f.* volebnost *f.*, volitelnost *f.*

Wahl-berechtigt oprávněný k volbě; ein -er volič *m.*; —berechtigung *f.* právo k volbě, právo voličské, voličství *n.*; —beſprechung *f.* rozmluva, promluva, rozprava o volbě, umlouvání o volbě; —beſtechung *f.* podplácení při volbách; úplatek volební; —bewerber, —kandidat *m.* volební uchazeč, volební kandidát; —bezirk *m.* volební okres, volební okršlek; —bruder *m.* pobratřenec, pobratim *m.*; —eltern přisvojitelé *pl.*

Wählen etwas voliti, zvoliti; obrati koho n. něco k čemu; (ausſuchen) vybrati, vybírati.

Wähler (-s, unv. M.) *m.* volič *m.*; —in *f.* volička *f.*; —iſch *adj.* vyběračný, vyběravý; —liſte *f.* seznam voličů.

Wahlfähig *adj.* volebný; —keit *f.* volebnost *f.*; W. zum Richteramte volebnost k úřadu soudcovskému; —keits-befret *n.* dekret n. list volebnosti.

Wahl-geſetz *n.* volební zákon; —handlung *f.* volba *f.*; —kind *n.* dítko přisvojené, přisvojence (, ete) *n.*; —kommiſſion *f.* volební komise; —kompromiß *m.* (*n.*) volební úmluva n. dohoda; —könig *m.* volebný král; —körper *m.* volicí sbor; volitelstvo; —kugel *f.* volební kulička;

—liſte *f.* seznam voličský (listina voličská); —manbat *n.* volební plnomocenství; —mann *m.* volitel (volič) *m.*; —modus *m.* spůsob volby, spůsob volicí; —monarchie *f.* volebná monarchie; —mutter *f.* přisvojitelka *f.*; —ordnung *f.* řád volební; —ort *m.*, —platz *m.* volbiště *n.*; —periode *f.* volební občas, volební období; —protokoll *n.* volební protokol; —recht *n.* právo volební; (aktives) právo voličské, voličství *n.*; (paſſives) volebnost, volitelnost *f.*; —reform *f.* oprava volební; —ſchweſter *f.* posestřina, posestřenka (*srb.* posestrima) *f.*; —ſpruch *m.* heslo *n.*; —ſtatt *f.* volbiště *n.*; Walſtatt bojiště *n.*; —ſtimme *f.* volicí hlas; —tag *m.* volební den, den volby; —umtriebe *pl.* pikle, pletichy volební; —vater *m.* přisvojitel *m.*; —verfahren *n.* spůsob volení, volba *f.*; —verſammlung *f.* volební n. voličské shromáždění; —verwandtſchaft *f.* přisvojenství *n.* (Adoption); —zettel *m.* volicí lístek; —zimmer *n.* volební světnice.

Wahn (-es, oh. M.) *m.* domnění *n.*, domněnka *f.*, blud, záblud, mam *m.* (Größenwahn slavomam *m.*; Verfolgungswahn stihomam *m.*); w. *adj.* (vlt.) prázdný; pošetilý; chybný.

Wahn-begriff *m.* bludný pojem; —bett *n.* (vdm.) opuštěné lože; prázdné lože.

Wähnen mh. mníti, domnívati se; domýšleti se.

Wahn-glaube *m.* domněnka *f.*; —ſinn *m.*, —witz *m.* šílenost *f.*; —ſinnig, —witzig *adj.* šílený; w. werden zbláznití se; sešíleti; ein —ſinniger šílenec *m.*

Wahr *adj.* pravý, skutečný, pravdivý; ein —es Paradies učiněný ráj; w. *adv.* právě; pravdivě; ſo w. mir Gott helfe tak mi pomáhej Bůh, toho mi dopomáhej Bůh; nicht w.? vel, viď, vyť, není-li pravda? es iſt nicht w. není pravda.

Wahren opatřiti něco, opatření učiniti stran něčeho n. v čem...; (bewahren) chovati, zachovati něco; udržeti; ochraňovati; (verwahren) varovati; ſich w. vor etw. vystříhati se čeho.

Währen mh. trvati; ehrlich währt am längſten s poctivostí nejdál dojdeš.

Während *adj.* trvající; *prp. c. gen.* w. der Zeit za času, v běhu, při; w. des Krieges v čas války, během války, mezi válkou. **Währgeld** *v.* Wehrgeld.

Wahrhaft, —ig *adj.* pravý, pravdivý, opravdový; *adv.* opravdu; —igkeit *f.* pravdivost *f.*; bezelstnost, poctivost *f.*

Wahrheit (M. -en) *f.* pravda; pravdivost, pravost *f.*

Wahrheits-erinnerung *f.* napomenutí k seznání pravdy; nach vorausgegangener W. po učiněném napomenutí (na př. svědka), aby seznal pouhou pravdu; —getreu *adv.* pravdivě a věrně, věrně dle pravdy; —liebe *f.* pravdymilovnost *f.*

Wahrlich *adv.* věru, opravdu.

Währmann *m. v.* Gewährmann.

Wahrnehm-en etwas viděti, shledati; spatřiti něco; znamenati; (beobachten) pozorovati, uznati, poznati co, vyrozuměti čemu, chápati něco (rozumem); eine Sache w. pečovati o něco; es iſt wahrgenommen worden bylo shledáno, spozorováno; vyšlo na jevo; —ung *f.* shledání, spatření, spozorování čeho; gemachte -en co se nalezlo, shledalo; —ungsvermögen *n.* mohutnost pozorovací, chápavost *f.*, pochopnost rozumu.

Wahrſag-en einem věštiti; —er *m.* věštec *m.*; —erei *f.* věštba *f.*; —erin *f.* věštkyně *f.*; —ergeiſt *m.* věští duch; —erkunſt *f.* věští umění; —ung *f.* věštění *n.*, věštba *f.*

Wahrſcheinlich *adj.* pravdě podobný, ku pravdě p., k víře podobný, věrozdatný, věrutný, věrovitý, věromožný (*rus.* věrojatný); *adv.* es iſt w. podoba se ku pravdě; —keit *f.* pravděpodobnost (ku pravdě podobnost); věromožnost *f.*

Wahrſcheinlichkeits-fall *m.* (mat.) případ pravděpodobnosti; —ſchluß *m.* rozsudek z podobnosti ku pravdě.

Wahr-ſpruch *m.* (der Geſchworenen) výrok porotců, porotčí výrok; —traum *m.* předzvěstný sen.

Wahrung *f.* opatření *n.*; zachování *n.*; W. des Geſetzes, der Nationalität zachování zákona, národnosti; W. jmds. Intereſſen opatření něčiho prospěchu.

Währung (oh. M.) *f.* číslo *n.*, měna (peněžní) *f.*; öſterreichiſche W. rakouská měna; Wiener W. vídeňské číslo; 2. (Wert) hodnota *f.*

Währwolf *m. v.* Werwolf.

Wahrzeichen *n.* znamení *n.* (věstné), pamětná n. zvláštní známka.

Waid (-es, oh. M.) *m.* boryt (barvířský) *m.*; rét *m.* (bot.); —küpe *f.* kypa borytová.

Waidmann, Waimann *m. v.* Weid-

Wailand *v.* Weiland. [mann.

Waiſe (M. -n) *f. et m.* sirotek *m.*; W. werden osiřeti.

Waiſenamt *n.* sirotčí úřad; —ſrechnung *f.* účty sirotčího úřadu; —ſrechnungsführer *m.* sirotčí počtvedoucí; —ſverwaltung *f.* správa úřadu sirotčího.

Waiſen-buch *n.* sirotčí kniha; —büchel *n.* sirotčí knížka; —dienſt *m.* sirotčí služba; —forderung *f.* sirotčí pohledávka; —gelder *pl.* sirotčí peníze; —haus *n.* sirotčinec *m.*, sirotnice *f.*; —inſtitut *n.* sirotčí ústav; —kaſſe *f.* sirotčí pokladna; —kaſſeverwaltung správa sirotčí pokladny; —kind *n.* sirotek *m.*, sirotče (, ete) *n.*; —knabe *m.* sirotek (chlapec) *m.*, osiřelý chlapec n. hoch; —mädchen *n.* sirotek (dívka) *m.*, osiřelá dívka; —ſchaft *f.*, —ſtand *m.* sirotenství *n.*, siroba *f.*; —tabelle *f.* sirotenský výkaz n. seznam; —vater *m.* otec (opatrovník) sirotenský; —vermögenſchaft *f.* sirotčí

Waizen *m. v.* Weizen. [majetnost.

Wake *f.* okenice *f.* (vysekaný kus ledu); 2. nevod *m.* (síť).

Wal *n.* (myth.) válka *f.*, boj *m.*, bojiště *n.* (*v.* Wale, Walfeld, Walhalla, Walküre, Walſtatt); W. *m. v.* Walfiſch.

Wald (-es, M. Wälder) *m.* les *m.*, hvozd *m.*; junger W. mlázi *n.*, háj *m.*

Wald-amt *n.* úřad nad lesy, úřad lesní, úř. polesný; —aufſichtsperſonale *n.* lesní dohlížitelstvo, hajenstvo, hajnictvo *n.*; —baum *m.* lesní strom; —beere *f.* borůvka *f.*; —bereiter *m.* lesní pojezdný *m.*; —beute *f.* brť *f.*; —biene *f.* včela lesní, včela brtní; brtnice *f.*; —blume *f.* lesní květina *f.*; —brand *m.* lesní požár *m.*

Wäldchen *n.* lesíček *m.*

Wald-ein *adv.* do lesa; —erbſe *f.* šočovičník *m.* (lecha *f.*, hrachor *m.*) *Orobus* (bot.); —champignon *m.* cikánka (houba) *Agaricus silvaticus*; —erdbeere *f.* trávnice *f. Fragaria elatior.* [lesní.

Wälderton *m.* lesní útvar, útvar hlíny

Wald-eſel *m.* oslák, divoký osel *m. Onager*; —flur *f.* nálesí *n.*; —forelle *f.* pstruh lesní, pstruh potoční; —frevel *m.* lesní pych (dělání škody v lese); —gehege *n.* hájina *f.*, hájemství *n.*; —geiſt *m.* boruta *m.*; —gott *m.* lesoň *m.*; —hacke *f.* podtínačka *f.*; —haber *m.* sojka *f.*; —hau *f.* myť *f.*; —horn *n.* lesní roh, lovčí roh *m.* (lesnice; bornice *f.*); —huhn *m.* tetřívek *m.*; —hüter *m.* hajný *m.*; —ig *adj.* lesnatý; —kirſche *f.* ptačiče *f.*; —land *n.* půda lesní; 2. půda lesnatá; 3. polesí *n.*; —latte *f.* sekaná lať, hrázka *f.*, ostavek *m. mor.*; —mann *m.* zálesák *m.*; —männchen *n.* lesní mužíček, lesoň *m.*; —meiſter *m.* lesmistr (polesný) *m.*; 2. (Gewächs) mařinka, božec *m. Asperula*; —meiſtertrank *m.* mařinkový nápoj *m.*; —menſch *m.* lesňák *m.*, lesoň *m.*; 2. *v.* Waldteufel; —moor *n.* slatina *f.*, rašelina *f.*; —nonne *f.* (zool.) bekyně *f.*, mniška *f. Psilura monacha*; —nutzung *f.* požitek lesní, užitek z lesů; —nymphe *f.* lesní panna; lesnička, lesana *f.*; —ordnung *f.* lesní řád; —rabe *m.* krkavec horní *v.* Kohlrabe; —rebe *f.* barvínek *m. Clematis*; —recht *n.* právo lesní; —region *f.* lesnatá krajina, lesní poloha; —rübe *f.* brambořík *m. Cyclamen*; —ſaß (-ſſen) *m.* podlesák, zálesák, podlužnák *m.*; —ſchaden *m.* lesní škoda; —ſchlag *m.* ochoz; myť, paseka *f.*; —ſtreitigkeit *f.* pře *n.* spor o lesy; —ſtreu *f.* hrabanka, strouhanka *f.*, steljvo *n.*, stlaní *n.*; —taube *f.* hřivnáč *m. Columba palumbus*; 2. doupňák *m. Columba oenas*; —teufel *m.* chlupáč, kosmáč *m.*; —ung *f.* lesina *f.*; —verhau *m.* paseka *f.*; záseka *f.*; —weg *m.* lesní cesta *f.*; —werk (M. -e) *n.* lesní hutě; —wertveranſchlagung *f.* vycenění losa; —wicke *f. v.* Waldverbje; —wieſe *f.* luh, palouk *m.*; —wirtſchaft *f.* lesní hospodářství; —wolle *f.* sosnovka *f.*; —zeichen *n.* liz *m.*, líha *f.*, lízka *f.*, cejch *m.*; (das Inſtrument) lizovačka *f.*, cejchovačka *f.*; —zins *m.* lesní úrok *m.*

Wal-e *f.* (myth.) věštkyně (věduna, vědma); —feld *n.* bojiště *n.*; —halla *f.* (myth.) slavín padlých bojovníků.

Walfiſch (-eß, M. -e) *m.* velryba *f.*, kyt *m. Balaena*; —bein *n.*, —zahn *m.* kostice *f.*; —fahrer *m.* velrybář *m.*, lovec velryb; (Schiff) velrybovka *f.*, velrybářská loď; —fänger *m.* velrybář *m.*; —rippen *pl.* velrybí žebra.

Wälg-en váleti (chleb, těsto); žmoliti, chumlati, měděti; —er *m.* (für Gänſe) měděnec *m.*, šiška *f.*

Walk-arbeit *f.* valchování *n.*; —diſtel *f.* štětka soukenická *Dipsacus fullonum.*

Walke (M. -n) valcha *f.* [valchář *m.*

Walk-en valchovati, váleti; —er *m.*

Walk-erde *f.* valchovka *f.*, valchářská

Walkern *v.* Wälgen. [země *f.*

Walk-haar *n.* klky *pl.*; —mühle *f.* valcha *f.*, valchovna *f.*, valcharna *f.*; —müller *m.* valchář *m.* [(valkýra).

Walküre *f.* (myth.) bojana, litice *f.*

Wall (-es, M. Wälle) *m.* násyp, násep *m.*; val *m.*; (Ufer) břeh *m.*; (Sud) var *m.*, klokot *m.* [—en klestiti, valašiti.

Wallach (-en, M. -en) *m.* valach *m.*;

Wall-breche *f.* válec *m.*; —bruder *m.* poutník *m.*; —büchſe *f.* tarasnice *f.*; —burg *f.* hradiště *n.*, val *m.*

Wallen mh. vříti, vařiti se; 2. vláti, vlniti se; 3. putovati.

Wall-fahrer *m.* poutník *m.*; —fahrt *f.* pouť *f.*; —fahrten, —fahren mh. putovati.

Wallfiſch *m. v.* Walfiſch.

Wall-graben *m.* hradební příkop *m.*; parkan *m.*; —meiſter *m.* valmistr *m.*, dozorce na hradby, hradební *m.*

Wallſtein *m.* (im Hochofen) hráz *m.*

Wallung *f.* vření *n.*; W. des Blutes nával krve *v.* Blutwallung.

Wallwurz *f.* kostival *m. Symphytum.*

Walm (-eß, M. -e) *m.* vír *m.* (vody); (arch.) valba *f.*; —balken *m.* valbovník *m.*, valbovní břevno *n.*; —dach *n.* valbovní střecha *f.*; —gratbalken *m.* valbovní nárožník; —tram *m.* valbovní

Walnuß *f.* vlaský ořech. [trám.

Walpurgisnacht *f.* noc filipojakubská; noc svatojanská.

Walrat *m.* velrybí tuk *m.*; 2. vorvaň *f.*

Walroß *n.* mrž, mrož *m.* (kůň mořský).

Wälsch *v.* Welſch.

Walſtatt *f.* bojiště *n.*

Walt-en mh. spravovati, říditi; vládnouti, vladařiti; walt's Gott! pomáhej Bůh, bohpomozi! Bůh to suď! při sám Bůh! —er *m.* správce *m.*

Walz-baum *m.* nával *m.*; —blech *n.* železný plech *m.*

Walze (M. -n) *f.* válec *m.*; hřídel *m.*

Walzen váleti; valcovati; mh. valčík tančiti.

Wälzen valiti; auf jmd. die Schuld w. svalovati, skládati na koho vinu; ſich w. váleti se, kutáleti se; ſich in Laſtern w. v nepravostech se broditi.

Walzen-förmig *adj.* válcovitý, valčitý; —maſſe *f.* (Typ.) válcovina *f.*; —ſchneide *f.* valcucha *f.*

Walzer *m.* (Tanz) valčík *m.*

Walz-klötzchen *n.* (arch.) návalík *m.*; —platz, Walzpl. *m.* valiště *n.*; —werk *n.* valcovna *f.*, válcový stroj *m.*

Wamme (M. -n.) *f.* lalok *m.*, holobradek *m.*; osrdí *n.*; (vbm.) slabizna *f.*; plsek *m.*, plsní sádlo *n.*

Wamp-e, —el *f.* terbuch *m.*, pandero *n.*, podbřišek *m.* fig. bachor; —ig *adj.* bachratý, bachranatý.

Wams (-fes, M. Wämſer od. Wamſe) *m. et n.* kazajka *f.*, kamizola *f.*, kabátec *m.*

Wand (M. Wände) *f.* stěna *f.*, zeď *f.*; —abſtäuber *m.* sprašovač, ometač *m.*, smeták na smýčení, smyčák *m.*

Wandel *m.* (der Sprachlaute) proměna hlásek; Handel und Wandel *v.* Handel; —bahn *f.* schodiště *n.*; 2. procházka *f.*; —bar *adj.* měnitelný, měnlivý, vrtkavý; (grm.) sklonný, proměnný, měnivý; (v. Gelde) běžný, berný; (v. Wege) schůdný; -keit -ost; —ſüße *pl.* nohy procházecí (u ptáků); —geſchäft *n.* obchod proměnný; smlouva proměnná.

Wandeln mh. u. mſ. (einen Weg w., eines Weges w.) jíti, choditi, procházeti se; kráčeti.

Wandel-pön *f.* litkup *m.*; —reff *n.* nosidlo *n.*, nesle *n.*; krosna *f.*; —ſamkeit *f.* měnivost *f.*; —ſtern *m.* oběžnice *f.* (Irrſtern bludice); —ung *f. v.* Wandlung.

Wander-buch *n.* cestovní knížka *f.*, vandrovní knížka *f.* (cestovka, vandrovka *f.*); —er *m.* pocestný *m.*, poutník *m.*; —geſell *m.* pocestný tovaryš, vandrovní *m.* (*vulgo* vandrák *m.*); —heuſchrecke (Zugh.....) *f.* kobylka stěhovavá, k. tažná.

Wandern mſ. u. mh. cestovati; putovati, (vandrovati), choditi, ubírati se; stěhovati se odkud; —de Schauſpieler *pl.* putovní n. kočovní divadelní herci; —der Schmerz přebíhavá bolest, těkavá bolest *f.*

Wander-paß *m.* cestovní list, pas *m.*; —ratte *f.* potkan *Mus decumanus*; —roſe *f.* (med.) přebíhavá růže *f.*; —ſchaft *f.* putování *n.* (na zkušenou), vandr *m.*; —smann *m. v.* Wanderer; —taube *f.* holub stěhovavý; —ung *f.* putování *n.*; 2. stěhování *n.* (W. der Thiere; Völkerwanderung; —verſammlung *f.* kočovné shromáždění.

Wand-gemälde *n.* malba na stěně, m. na zdi, nástěnný obraz, stěnomalba *f.*; —haut *f.* (bot.) vnitřní obplodí *n.*; —kalender *m.* kalendář závěsný, k. stěnný, (k. nástěnný); —karte *f.* nástěnná mapa; —korb *m.* nástěnná kabela; —krippe *f. v.* Wandraufe; —laus *f.* štěnice *f.*

Wandlung *f.* (des Zeitwortes) časování *n.*; 2. (liturg.) pozdvihování *n.*

Wand-naht *f.* (bot.) šev stěnný; —pfeiler *m.* přistěnný pilíř *m.*; —raufe *f.* řebřík, košík, nástěnek *m.*; nástěnka *f.*; —ſäule *f.* (arch.) sloup polovytrčený; —teppich *m.* závěsný čaloun; —tuch *n.* nástěnek *m.*; —uhr *f.* visuté n. visací hodiny, nástěnné hodiny *pl.*; —ung *f.* stěnoví *n.* [trovcí).

Wanen *pl.* (nor.-myth.) vánové (vě-

Wange (M. -n) *f.* líce *n.*; an der Schleuſe okřídlí *n.*

Wangen-röte *f.* rumělnost *f.*, rumělnec *m.*; 2. líčidlo *n.*; —ſchelbe *f* (im Bienenſtock) postranice *f.*; —ſtreich *m.* políček *m.*

Wankel-haft, —mütig *adj.* vrtký, vrtkavý; —mut, —ſinn *m.* vrtkavost *f.*, nestálost mysli; —n *v.* Wanken.

Wank-en mh. u. mſ. viklati se, vrtkati se; potáceti se; motati se; klátiti se, chvíti se; váhati, na rozpacích býti; —end *adj.* nejistý (kolísavý) *v.* Wankelhaft; w. machen zviklati, v pochybnost přivesti; w. werden (in Entſchlüſſen) zviklati se.

Wann *adv.* kdy; w. immer kdykoli; dann und wann leckdy, někdy, druhdy, časem; von —en odkud.

Wanne (M. -en) *f.* vana *f.* (necky *pl. f.*); 2. opálka *f.*

Wannen pálati, váti, povívati.

Wannenbad *n.* koupel ve vaně, vanová koupel, v. lázeň *f.*

Wannmühle *f.* páladlo *n.*, mlýnek obilný, fofr *m.*

Wanſt (-es, M. Wänſte) *m.* teřich *m.*, bachor *m.*, pandero *n.*, terbuch *m.*; —ig *adj.* bachratý.

Wanz-e (M. -en) *f.* stěnice (štěnice) *f.*, stínka *f.*, ploštice *f. Cimex*; —enkraut *n.* štěničník *m. Cimicifuga*; —ig *adj.* štěničnatý.

Wappen (-s, unv. M.) *n.* znak *m.*, erb *m.*; —amt *n.* erbovní úřad *m.*; —bild *n.*, —figur *f.* obraz v erbu; —brief *m.* erbovní list *m.*; —buch *n.* kniha erbů; —feld *n.* znakové pole *n.*; —führer *m.* erbovník *m. v.* Wappner; —könig *m.* hlasatel *m.*; —kunde *f.* erbovnictví *n.*, náuka o erbích; —kundig *adj.* znalý erbů; —maler *m.* malíř znaků, m. erbů; —ſchneider *m.* řezbář erbovní; —verbeſſerung *f.* polepšení erbu; —vereinigung *f.* spojení erbů; —verleihung *f.* udělení, propůjčení erbu; —zenſor *m.* zkoušeč (zkoušce) erbů.

Wappner (-s, unv. M.) *m. v.* Wappenführer.

Wardein (-s, M. -e) *m.* zkoušeč, výskumce, skoumatel (kovů a minci), průbíř *m.*

Ware (M. -en) *f.* zboží *n.*, tovar *m.*; grüne W. zeliny (zeleniny) *pl.*; chemiſche W. lučebnické zboží, lučebniny *pl.*

Waren-absatz *m.* odbyt zboží; —anſchlag *m.* vycenění zboží; —artikel *m.* věc obchodní, zboží; 2. druh zboží; —ausfuhr *f.* vývoz zboží; —austritt *m.* východ zboží; —ausweis *m.* výkaz zboží; —berechnung *f.* cenozpytný počet; —beſchau *f.* ohledání zboží; —beſtand *m. v.* Warenlager; —bollette *f.* celní poukázka na zboží; —einfuhr *f.* dovoz (přívoz) zboží; —eingang *m.* příchod zboží; —erklärung *f.* opovězení zboží; —fälſcher *m.* padělatel; falšovatel; —führer *m.* vozka, dovozič zboží; —halle *f.* tržnice na zboží, skladiště zboží, tovaroviště; —handel *m.* obchod se zbožím, prodej zboží, kupectví; —händler *m.* obchodník se zbožím; —handlung *f.* kupectví, obchod se zbožím; gemiſchte W. prodej různého (smíšeného) zboží; —haus *n. v.* Waren-

haſſe; —konto *n.* účet ze zboží; —kontrabande *f.* zboží v pokutě někomu pobrané; eine W. machen někomu v pokutě pobrati zboží; —kontrolle *f.* kontrola zboží; —kontrollamt *n.* úřad kontrolní nad zbožím; —kunde *f.* tovaroznalství, znalost zboží; —lager *n.*, —niederlage *f.* sklad zboží, skladiště *n.*; —leger *m.* skladač zboží; —post *f.* část zboží; 2. pošta nákladní; —preis *m.* cena zboží; —rechnung *f.* účet ze zboží, účet tovarový; —ſchau *f.* prohlídka zboží; —ſendung *f.* zásilka zboží; zboží zaslané; —ſenſal *m.* dohodce zboží; dohazovač obchodní; —ſkontro *n.* zásobní kniha, zásobník zboží; —tranſport *m.* doprava zboží; —umſatz *m.* obrat zboží; —verkehr *m.* vozba n. doprava zboží; —verluſt *m.* ztráta na zboží; —verſchleiß *m.* odbyt n. prodej zboží; —verſand *m.*, —verſendung *f.* rozesílání, zásilka zboží; —verſicherung *f.* pojištění zboží; —verzeichnis *n.* seznam zboží; —verzollung *f.* vyclení zboží; placení cla ze zboží; —vorrat *m.* zásoba zboží.

Warm *adj.* (*comp.* wärmer, *sup.* bdd. wärmſte) teplý; fig. vřelý, vroucí; **er Umſchlag** teplý obkladek, přípárek *m.*; bdd. wärmſte *adj.* nejvroucnější, nejvřelejší; aufs wärmſte *adv.* co nejvřeleji.

Warm-bad *n.*, —brunn *m.* teplice *f.*; —blütig *adj.* teplokrevný.

Wärme (ob. M.) *f.* teplo *n.*, teplota fig. vroucnost *f.*; latente W. teplo vázané, skryté; relative od. ſpezifiſche poměrné, vztažité; ſtrahlende sálavé; —grad *m.* stupeň tepla; —haus *n.*, —kammer *f.* výhřevna, záhřevna, hřejna *f. Caldarium*; —kapazität *f.* chápavost, chopnost, jímavost tepla; —leiter *m.* vodič tepla, teplovod *m.*; —meſſer *m.* teploměr *m.*

Warmen mh. teplo býti; zahřáti se; otepliti se; es wärmet oteplívá se.

Wärm-en tepliti, otepliti, hřáti, ohřáti; —er *m.* ohřívatel *m.*; 2. ohřívadlo *n.*, zahřívadlo *n.*

Wärme-ſtoff *m.* teplo *n.*; —ſtrahlen *pl.* paprsky tepla; —ſtrahlungsvermögen *n.* mohutnost zařicí, sálací; —zeiger *m. v.* Thermoſkop.

Wärmflaſche *f.* ohřívka *f.*, ohřívadlo *n.*, záhřevná láhev *f.*

Warmhaus *n.* výhřevna *f. v.* Wärmehaus.

Wärm-pfanne *f.* vyhřívadlo *n.*, pánev hřecí, pánev vyhřívací; —ſtube *f.* ohřívárna *f.*

Warn-en (einen vor der Gefahr, vor Schaden *etc.*) vystříci, vystříhati, varovati koho, výstrahu dáti komu; —end *adj.* varovný; —ung *f.* výstraha *f.*; zur W. anderer jiným k výstraze, na výstrahu.

Warnungs-beiſpiel *n.* výstražný příklad; —laterne *f.* výstražná svítilna, výstražka *f.*; —ſchreiben *n.* výstražný list; —tafel *f.* výstražná tabulka; —zeichen *n.* výstražné znamení, výstražka *f.*

Warrant *m.* (engl.) úvěrní skladiště; [skladní list; úvěr *m.*

Wartburg *f.* strážný hrad; (kurz: ſtráž *f.*); hláska *f.*

Warte *f.* hlídka *f.*, stráž *f.*; hvězdárna *f.*; —frau *f.* pěstounka *f.*; chůva *f.*; —friſt *f.* lhůta na počkanou; —gebühr *f.*, —geld *n.* čekavné, čekací (, ilo) *n.*

Warten (auf einen, auf etwas, eines Dinges w.) čekati koho n. čeho, č. na koho n. na co; ohne weiters zu w. dále nečekajíc; 2. sloužiti, přisluhovati komu; (pflegen) opatrovati, hlídati koho.

Wärter *m.* (Krankenw.) opatrovník, posluhovač, obsluhovač, hlídač (nemocných) *m.*; —in *f.* opatrovnice, posluhovačka, obsluhovačka *f.* (nemocných).

Wartgeld *n. v.* Wartegeld.

Wärts *part. v.* abwärts, anderwärts, hinterwärts, rückwärts, vorwärts.

Wart-ſaal *m.* čekárna, čekací síň *f.*; —ſtunde *f.* hodina čekání; —turm *m.* hlídka, hláska, strážná věž *f.*

Warum? *adv.* (Fragew.) proč? w. nicht **Wärz-chen**, —lein *n. vn.* [gar *v.* gar.

Warz-e (M. -en) *f.* bradavice, bradavička, bradavka *f.* (*Papilla, Verruca*).

Warzen-ähnlich, —artig *adj.* bradavicovitý; —flechte *f.* bradavnice *f. Verrucaria*; —kraut *n.* bradavičník *m.*

Warzig *adj.* bradavičný.

Was? *adv.* (Fragew.) co, cože, jak; w. für ein? jaký, co zač? w. immer cokoliv.

Waſch-anſtalt *f.* prádelna *f.*; —bank *f.* machadlo *n.*, splachovačka *f.*; smývačka *f.*; umývalna *f.*; —bär *m.* rákon *m.*, mýval *m. Procyon lotor*; —becken *n.* umyvadlo *n.*; —blau *n.* modřidlo *n.* (kamínek *m.*); —bleuel *m.* palička *f.*; —bürſte *f.* mycí kartáč *m.*

Wäſche (ob. M.) *f.* prádlo *n.*; 2. praní *n.*; 3. fig. mela, mazba, řezanice *f.*

Waſchecht *adj.* (-e Seide, Farbe) nesperný (nepouští v prádle).

Waſchen mýti; vymyti, promyti; 2. (ein Hemd *etc.* w.) prati; das Erz w. práti, propírati; Gold w. ryžovati zlato; 3. w. fig. peskovati, česati koho; 4. tlachati, žvastati, plácati, klepati.

Wäſcher-ei *f.* ryžovnictví *n.*; 2. prádelna *f.*; —in, Waſchfrau *f.* pradlena *f.*; 2. myčka *f.*

Waſch-gold *n.* ryžovní zlato; 2. nesmyvné zlato; —goldleiſte *f.* lišta pozlacená; —haus *n.* prádelna *f.* (kurz: prádlo *n.*); —herd *m.* propíradlo *n.*

Wäſch-kammer *f.* prádelna *f.*, prádelnice *f.*; —kaſten *m.* pradelník *m.*

Waſch-kraut *n.* mydlice *f. Saponaria*; —lappen *m.* utěrák *m.*, hadr na mytí; útěrka *f.*; —markt *m.* fig. tlachárna, klepárna *f.*; —mittel *n.* obmyvadlo *n.*

Wäſchſtangen *f. pl.* věšadla, bidla pod prádlo.

Waſch-ſtube *f.* prádelna *f.*; —tafel *f.* machadlo *n.*, splachovačka *f.*, smývačka *f.*; —tier *n.* mýval *m. v.* Waſchbär; —trog *m.* prací necky *pl.*; —waſſer *n.* voda vymývací; —werk *n.* ryžovna *f.*, šlichérna *f.*; —werkkonzeſſion *f.* povolení na ryžovnu.

Wasen *m. v.* Rasen; 2. *v.* Reisbündel; —meifter *m.* pohodný *m.*

Waſſer (-s, unv. M.) *n.* voda *f.*; 2. (Urin) moč *f.* (*m.*); ſein W. abſchlagen vymočiti se; zu W. und zu Lande po vodě i po zemi; Faſten bei W. und Brot půst o vodě a chlebě; unter W. ſetzen potopiti, zatopiti.

Waſſer-ableitung *f.* (v. Röhrgange) odtrubí *n.*, odrážka *f.*; odvodňování *n.*; —abzug *m.* (an Feld) trativod *m.*; —amſel *f.* skorec *m.*; —anſammlung *f.* sebrání se vody; (med.) stečení n. stok mokrosti; —armut *f.* nedostatek vody, chudost vod; —bad *n.* vodní lázeň *f.*; —bau *m.* vodní stavba, stavba ve vodě; —bauanſlage *f.* náklad na stavby vodní; —baukunſt *f.* stavitelství vodní, vodostavitelství *n.*; —becken *n.* kotlina *f.*; jemčina *f.*; —behälter *m.* (überhaupt) vodojem *m.*; (b. einer Waſſerleitung) vodárna *f.*; (b. einer Mühle) nádržka *f.*; —bett *n.* (eines Fluſſes) koryto řeky, řečiště *n.*; —bezug *m.* braní vody, vedení sobě vody; —blaſe *f.* bublina *f.*, blabuňka *f.*; 2. puchýř *m.*; —blei *n.* olovec *m.*, žestík *m.*, žestec *m. v.* Molybdän; —blume *f.* leknín *m.*, lekuta *f.* *Nymphaea*; —bruch *m.* strž vody, vodostrž; 2. (chir.) vodní průtrž n. kýla; —buch *n.* kniha vodopisná, kn. vodní; —damm *m.* vodní hráz *f.*; —dampf *m.* pára vodní, pára z vody; —dicht *adj.* nepromokavý, nepromočitelný, nepromočný; —druck *m.* vodotlak *m.*; —druckmaſchine *f.*, —druckwerk *n.* vodotlačný stroj, vodní tlakostroj *m.*; —eimer *m.* okov *m.*, vědro *n.*, čber *m.*; —ewig *n. v.* Waſſermoos; —fahrt *f.* plavba *f.*; —fall *m.* vodopád *m.*; spád vody; —fang *m.* jímka *f.*; 2. náhon *m.*; 3. zájezek *m.*; —farbe *f.* barva vodová, barva průhledná; 2. barva sivá; —faß *n.* voznice *f.*; sud na vodu; —feſt *adj.* nepromokavý; —fläche *f.* vodorovnost *f.*, hladina vodní; —flachs *m.* lenovník *m.* *Phormium tenax*; —flaſche *f.* láhev na vodu; —flut *f.* povodeň *f.*, zátopa *f.*; —führer *m. v.* Waſſerleiter; —furche *f.* stoka *f.*, struha *f.*, rýha *f.*; vodoteč *f.*; svodnice *f.*; —galle *f.* temenec *m.*, úvar *m.*, vývařisko *n.*, mokřina *f.*, podmok *m.* (studánka *f.*); —gas *n.* vodní plyn *m.*; —gebiet *n.* des Meeres oblast mořská; úvodí mořské; —geflügel *n.* vodní ptactvo; —gemälde *n.* malba vodovou barvou; —geiſt *m.* vodník *m.*, mužíček *m.*

Waſſer-geſchwulſt *f.* otok vodnatý *v.* Ödem; —geſetz *n.* zákon o vodě; zákon vodoprávný (z. vodní); —geſtell *n.* (b. Mühlb.) vodní hranice *f.*; —glas *n.* sklo vodní, sklo rozpustné; 2. sklenice na vodu; —graben *m.* svodnice *f.*; —gras *n.* silina *f.*; —grube *f.* trativod *m.*; jáma na vodu; —halter *m.* nádržka *f.*; —haut *f.* (med.) kožka oční, košilka *f.*; —heilanſtalt *f.* vodoléčebna *f.*, vodoléčebný ústav; lázeňská léčebna *f.*; —heizung *f.* topení parou; —hell *adj.* čistý jako voda, vodojasný; —henne *f.* lyska *f.* *Fulica*; —höhe *f.* výška vody; —huhn *n.* lyska *f.* *Fulica*.

Waſſerig *adj.* vodnatý; fig. slabý, mdlý, chabý, zvodnatělý, rozplavený.

Waſſer-jungfer *f.* vážka *f.*, šídlo *n.*, motýlice *f.* *Libellula*; —käfer *m.* potápník *m.*, potápka *f.*; —kanal *m.* průplav *m.*; —karte *f.* mapa vodopisná; —kaſten *m.* kašna *f.*; —keſſel *m.* vodojem *m.*, nádržka *f.*; —klar *adj.* čistý jako voda; —kopf *m.* (med.) vodomřivost *f.*, zvodnatělost hlavy; —kraft *f.* síla vody, síla vodní; —krebs *m.* (med.) rak vodnatý, úžer vodnatý, rozjed vodnatý *v.* *Noma*; —kreſſe *f.* řeřicha *f.* *Lepidium*, *Nasturtium*; —kunſt *f.* vodotrysk, vodomet *m.*; 2. (vlt.) vodovod *m.*; vodárna *f.*; —lauf *m.* vodotok *m.*; —lefzen, —lippen *f. pl.* (anat.) laloušky, hřebínky *pl.*; —legitimation *f.* právo k vodě, právo k vedení vody; —leiter *m.* vodák *m.*, vodař *m.*; —leitung *f.* vodovod *m.*, vodotok *m.*; 2. hnaní vody; —leitungskunſt *f.* umění vodovodné, vodovodství *n.*; —lilie *f.* kosatec *m.* *Iris*; —linſe *f.* okřehek *m.* (žabinec) *Lemna*; —magiſtrat *m.* magistrát přívodní, m. poříční; —mann *m.* vodař *m.*; (myth.) vodník *m.*; (aſtr.) vodnář *m.*, vodař *m.*; —maßſtab *m.* vodoměr *m.*; —maus *f.* myš vodní; —maut *f.* mýto vodní; mýto poříční; výtonné *n.*; —melone *f.* dýně řecká *Citrullus* (Arbute); —meſſer *m.* vodoměr *m.*; —meteor *m.* povětroň vodní; —moos *n.* žabinec (okřehek) *m.*; —mörtel *m.* nerozmokavá malta; —mühle *f.* mlýn na vodě.

Wäſſern namočiti; zavodniti, zatopiti; rozřediti; ihm wäſſert der Mund dělají se mu laskominy, má plnou hubu slin.

Waſſer-naſe *f.* (Bauk.) výsadek římsový; —nixe *f.*, —nymphe *f.* rusalka *f.*; —not *f.* nedostatek vody; 2. (Überſchwemmung) zátopa *f.*, povodeň *f.*; —nuß *f.* (bot.) kotvice splývavá *Trapa*; —ochs *m.* hroch *m.* (kůň říční); —peſt *f.* (bot.) vodomorka *f.*; —pfahl *m.* lapac *m.*; —pflanze *f.* vodní bylina; —pocke *f.* voďanka *f.*, vodnatka *f.*, planá n. oční neštovice; —polizei *f.* policie přívodní, p. poříční; —probe *f.* *st.* očista vodou; —pumpe *f.* pumpa *f.*; —rabe *m.* kormoran *m. v.* Waſſerſcharbe; —rad *n.* vodní kolo; mlýnské kolo; oberſchlächtiges W. korečné kolo, korečník *m.*; mittelſchlächtiges polonkorečné kolo, vlk *m.*; unterſchlächtiges spodovodní kolo, spoďák *m.*, hřebenáč *m.*; —rechen *m.* hrlení *n.*, česlice *f.*; —recht *adj.* vodorovný; W. *n.* právo k vodě, pr. vodní; —rechtlich *adj.* vodoprávní; —regal *n.* regál říční; —reichtum *m.* hojnost vod; —riemen *m.* pasemnice *f.*, řasa sušená (vocha) *Zostera*; —rinne *f.* vodní žlab; —riß *n.* (*m.*) výmol *m.*; —röhre *f.* trouba vodovodná; —röhrenbüchſe *f.* zděř *f.*; —roſe *f. v.* Waſſerblume; —rübe *f.* vodnice *f.*; —ſack *m.* (b. d. Pietſe) vy-

levák, mokváček *m.*; —ſäulmaſchine *f.* vodostroj sloupový, samotlak vodní; —ſchacht *m.* (ment.) vodní šachta; —ſchaden *m.* škoda od vody; —ſcharbe *f.* kormoran *m.* *Phalacrocorax Carbo* (*Cormoranus*); —ſcheide *f.* rozhraní vod, rozvodí *n.*, roztoky *pl. m.*; —ſcheu *adj.* vododěsný, vodoplachý; běsný; pominulý; vzteklý; W. *f.* vododěsnost, běsnost *f.*; —ſchieber *m.* záklopka k vodovodu; —ſchierling *m.* rozpuk *m.* *Cicuta*; —ſchlag *m.* máchnutí do větru; —ſchlange *f.* vodní had; vodoš *m.*; —ſchlauch *m.* měch na vodu; hadice na vodu; (ment.) vodnice *f.*; —ſchleuſe *f.* splav *m.*, svodnice *f.*, vodní propusť (vrata), stavidlo *n.*; —ſchnecke *f.* (mech.) vodní závit; —ſchöpfmaſchine *f.* čerpák *m.*; —ſchwalbe *f.* *v.* Seeſchwalbe; —ſchwall *m.* stříkání (n. chrst) vody; —ſchwein *n.* tapír *m.*, mořské prase; —ſchwertlilie *f.* kosatec vodní *Iris*; —ſcorpion *m.* splošťule *f.*; —ſpeier *m.* chrlič *m.* (arch.); —ſpiegel *m.* hladina vodní; —ſpritze *f.* stříkačka *f.*; —ſtand *m.* stav vody; —ſtänder *m.* stojan *m.*; 2. káď *f.*, stoudev na vodu; —ſtandsglas *n.*, —ſtandsröhre *f.* trubice vodoměrná; —ſtandsbahn *m.* zkoušecí kohoutek; —ſtar *m.* skorec *m.* *Cinclus aquaticus*; —ſtern *m.* (bot.) žabí vlas *Callitriche*; —ſteuer *f.* vodné *n.*

Waſſerſtoff *m.* vodík *m.* *Hydrogen*; —hyperoxyd *n.* kysličník vodičitý; —ſäure *f.* kyselina vodíková; —ſchwefel *m.* sirník vodičitý, tekutý, sirovodík *m.*

Waſſer-ſtrahl *m.* pramen *m.*, paprsek vody; střik *m.*; —ſtraße *f.* cesta po vodě, cesta vodní, silnice (dráha) vodní (říční); —ſtrichig *adj.* (v. Brote) klihovatý; —ſtrudel *m.* vír vody; —ſucht *f.* (med.) zvodnatělost *f.*, vodnatost *f.* *Hydrops*; —ſüchtig *adj.* vodnatý, zvodnatělý; —ſuppe *f.* polívka z vody, úkrop *m.*; —ſyſtem *n.* vodstvo *n.*, souvodí *n.*; —taucher *m.* (Vogel) potáplice *f.*, potápka *f.*; —temperatur *f.* teplota vody; —träger *m.* vodař *m.*; —trompete *f.* Waſſerhoſe; —tulpe *f.* *v.* Waſſerblume; —turm *m.* vodárna *f.*; —uhr *f.* vodní hodiny *pl.*

Wäſſerung, Wäßrung *f.* svlažování *n.*; [polévání *n.*

Waſſer-vogel *m.* vodní pták; —wage *f.* vodováhy, vodovážky *pl.*; váha vodorovnosti, *libella* (rovnička *f.*); (ein Sternb.) trojúhelník jižní, krokvice *f.*; —wanzen *pl.* vodoklopovití; —wehr *n.* jez *m.*; splav *m.*; nádrž *f.*; —weihe *f.* svěcení vody; —welle *f.* vlna *f.*; —werk *n.* vodní dílo; 2. vodní stroj, vodostroj *m.*; —zeichen *n.* (im Papier) známka vodní, zn. průsvitná; —ziehen *n.* (der Sonne) vážení vody (při slunečních paprscích); (slunce pije n. váží vodu); —zins *m.* vodné *n.*; —zoll *m.* clo vodní, poříčné clo.

Wat (M. -e) *f.* tkaň *f.*; 2. roucho *n.*; oděv *m.*

Watbeine *pl.* (der Vögel) nohy brodící *n.* brouzdací.

Wate *f.* brod *m.*, mělčina *f.*

Waten mț. břísti, brodíti se, brouzdati se.

Watſack *m.* tlumok (cestovní) *m.*

Watſche *f.* políček *m.*, faflka, facka *f.*

Watſcheln mț. batoliti se.

Watſchelnaß *adj.* mokrý jako váleč.

Watta, Watte *f.* vata *f.*; —fabrik *f.* vatárna *f.*; —macher *m.*, —erzeuger *m.* vatař *m.*

Watte *f.* (geogr.) mělčina *f.* *v.* Wate.

Wattenkraut *n.* suchopeřník *m.* *Eriophorum*.

Wattier-en vatovati; —ung *f.* vatování *n.*; (im Rocke) vatovky, podložky *pl.*

Watvögel *pl.* *m.* (zool.) *v.* Sumpf-

Wau! *int.* haf! (baf)! [vögel.

Wau (-es, oh. M.) *m.* ryt *m.*, žlutinka *f.*; —gelb *n.* žluť rytová.

Wauwau (-es, M. -e) *m.* bubák *m.*, strašák *m.*, strašidlo *n.*

Webe *f.* (oh. M.) tkaní; 2. (M. -n) (ein Stück Leinwand von 40—70 Ellen) postav *m.*, stůčka *f.*, kotouč *m.*, trouba *f.* (plátna); —arbeit *f.* vinutí *n.*; —faden *m.* nitěnice *f.*, nicení *v.*

Webel *m.* *v.* Weibel.

Weben tkáti; mț. hýbati se, pohybovati se; leben und weben žíti a býti.

Weber *m.* tkadlec, tkáč *m.*; —baum *m.* vratidlo *n.*, návoj *m.*; —blatt *n.*, —kamm *m.* brdlo *n.*, nitěnice *f.*; —ei *f.* tkadlectví, tkalcovství *n.*; (Ort) tkalcovna *f.*, tkarna *f.*; —eintrag *m.* brdla *pl.*; —faden *m.* *v.* Weberzettel; —in *f.* tkačka, tkalka, tkadlena *f.*; —rolle *f.* snovadlo *n.*; —ſchemel, —ſtühle *pl.* *m.* podnožky, šlapačky *pl.*; —ſchiffchen *n.*, —ſchütze *m.* člunek *m.*; —ſpinne *f.* tkadlec *m.* (pavouk); —ſtuhl *m.* stav tkalcovský; —waren *pl.* zboží tkalcovské, zboží tkané; —zettel *m.* osnova *f.*

Webeſtuhl, Webſtuhl *m.* *v.* Weberſtuhl. [snovač *m.*

Webevogel *m.* *Ploceus* tkalčík *m.*,

Wechſel (-s, unv. M.) *m.* směna *f.*, proměna *f.*; střídání *n.*; (Tauſch) měna, směna *f.*, směnění *n.*, proměnění *n.*; (Wechſelbrief) směnka *f.*; ausgeſtellter W. směnka učiněná, udělaná; gezogener W. směnka vydaná; W. b. d. Waſſerleitung náhon *m.*; W. b. Dachſtuhl příčka, příčina, příč *f.*; W. (Eiſenb.) výhybka *f.*, přejížďka *f.*

Wechſel-abſchrift *f.* přepis směnky; —agent *m.* jednatel směnečný; jednatel v záležitostech směnečných; —allonge *f.* přívěsek směnečný; —angelegenheit *f.* záležitost směnečná; —arreſt *m.* vazba pro nezaplacení směnky, směnečné uvěznění; —ausſteller *m.* vydatel, vydavatel směnky; —balg *m.* podmetek *m.*, podvržonec, podložonec *m.*, (-ně *n.*), podložené dítě; —bank *f.* směnečná bank(a); —begriffe *pl.* pojmy střídné, p. obměnné (vzájemné); —beziehung *f.* vzájemný vztah; nach —brauch dle obyčeje směnečného; —brief *m.* směnka *f.*; —buch *n.* směnečná kniha; —duplikat *n.* duplikát směnky; —exekution *f.* směnečná exekuce, vedení *n.* dopomožení práva při směnkách; —fähig *adj.* směnečně způsobilý; —fähigkeit *f.* směnečná

spůsobilost; spůsobilost k vydávání směnek, spůsobilost ke směnkám; —fälle *pl.* změny osudu; —fieber *n.* střídavá zimnice, střídavka *f.*; —forderung *f.* směnečná pohledávka; —geld *n.* směnečné peníze *pl.*; —gericht *n.* směnečný soud; —geſang *m.* střídavý zpěv (střídný zpěv); —geſchäft *n.* směnečný obchod, směnečné jednání; —gläubiger *m.* směnečný věřitel; —handel obchod směnečný; 2. obchod směnný; —haus *n.* měnecký dům; směnárna *f.*; —inhaber *m.* majetník směnky; —kommiſſions-konto *n.* (*m.*) účet ze směnek obstaraných; —konto *n. m.* směnečný účet; —kontor *n.* směnárna, měnírna, směnečna *f.*; —kunde *f.* směnkoznalství *n.*, směnkářství *n.*; —kurs *m.* kurs směnek; —laut *m.* hláska střídná, střídnice *f.*; —mäßig *adj.* směnečný, spůsobem směnečným; -er Anſpruch vyhledávání něčeho spůsobem směnečným.

Wechseln měniti, směniti; směňovati; vym.; Geld w. měniti peníze; Briefe w. vzájemně si dopisovati; Schriften im Prozeß w. propůjčovati sobě obapolné spisy v rozepři; 2. mh. w. měniti se, střídati se; die Kleider w. převlékati se; Worte w. rozmlouvati s někým, auch: hádati se s kým; bald rot, bald blau w. měniti se n. přecházeti do červena a do modra (o barvách); —de Farbe měnivá n. měňavá barva.

Wechsel-ordnung *f.* směnečný řád; —raß *m.* směnečné místo; —proteſt *m.* osvědčení směnky; směnečné osvědčení; —prozeß *m.* pře směnečná, spor ve směnečných záležitostech; —rechnung *f.* směnečný účet; 2. měnecký počet; —recht *n.* směnečné právo; —rechtlich *adj.* dle práva směnečného; směnečný; —reduktion *f. v.* Wechſelrechnung; —reiterei *f.* směnkaření *n.* (obmyslné směnečnictví); —ſchluß *m.* (log.) závěrek střídavý; —ſchuld *f.* směnečný dluh; —ſeitig *adj.* obapolný; vzájemný (obměnný); -e Beziehung vzájemný vztah; einander w. nicht verlaſſen vespolek se neopouštěti; —ſeitigkeit *f.* obapolnost; vzájemnost *f.*; —ſenſal *m.* směnečný dohodce (směnečný prostředník); —ſtellung *f.* (b. Eiſenbahnen) postavení výhybky, proměny; —ſtempel *m.* směnečný kolek; —ſtube *f.* směnárna *f.*; —ſumme *f.* suma směnky; —verbindlichkeit *f.* směnečný závazek; povinnost n. závazek ze směnky; —verkehr *m.* (wechſelſeitiger Verkehr) vzájemný, obapolný obchod; 2. (Verkehr mit Wechſeln) obchod směnečný, obchod se směnkami; —weiſe *adv.* navzájem, vzájemně; na obměnu; střídavě; —weſen *n.* směnečnictví, směnkářství *n.*; —wind *m.* měňavý vítr, nestálý vítr, střídavý vítr; —winkel *m.* úhel obměnný n. střídný; —wirkung *f.* vzájemné působení; —wirtſchaft *f.* hospodařství střídavé, hospodářství trojdílné; —zahlung *f.* směnečné placení; —ziehen *m. v.* Traſſant; —ziehung *f.* vydání směnky na někoho.

Wechsler *m.* měnec, penězoměnec *m.*; —geſchäft *n.* měnecký obchod, směnárnictví *n.*

Weck (-eß, M. -e) *m.*, —e *f.*, —en *m.* hruda *f.* (másla); houska, kruchovka *f.*

Weck-en einen budíti; *v.* Aufwecken; —er *m.* budič *m.*, budíček *m.*; —ruf *m.* (mil.) *Reveille* budivoj *m.*, budíček *m.*, úsvita, zora *f.*; —uhr *f.* hodiny s budíčkem, hodiny budíkové, budíček *m.*

Wedel (-s, unv. M.) *m.* ocas *m.*; (wdm.) pero *n.*, oháňka *f.*; 2. (bot.) lupení, listí *n.*; 3. vějadlo *n.*, vádlo *n.*; 4. kropáč *m.*; —n mh. (mit dem Schweife) vrtěti, hýbati ohonem; —ſchwanz *m.* ohon *m.*, oháňka *f.*

Weder *conj.* ani, ni; w..... noch ani... ani...; w. Freude noch Leid ani radost, ani žalost.

Wefel *n.* (b. Web.) útek *m.*; 2. dílo

Wefeln útek dělati; 2. (v. d. Bienen) stavěti.

Weg (-eß, M. -e) *m.* cesta *f.*; dráha *f.*; 2. prostředek *m.*, spůsob *m.*, pořad *m.*; prostor *m.*; im —e ſtehen státi komu v cestě, překážeti komu; es ſteht kein Hinderniß im —e nevadí tomu žádná překážka; etw. zu —e bringen něco spůsobiti, něčeho dovesti, něco k místu n. ku konci přivesti; aus dem —e ſchaffen odkliditi, odstraniti; auf trockenem —e (chem.) spůsobem suchým; im kurzen —e zkrátka, bez okolků, nejkratším spůsobem; krátkým pořadem, přímo; im —e der Geſetzgebung prostředkem n. spůsobem zákonodárství; im Vergleichswege prostředkem n. spůsobem narovnání; narovnáním; im —e Rechtens pořadem práva.

Weg *adv.* pryč; ſchlechtw. přímo, zrovna, bez okolků; in einem w. pořád, ustavičně, bez přetržení.

Weg-aufſeher *m.* dohlížitel na cesty, silničný *m.*; —bar *adj. v.* Wegſam.

Weg-begeben ſich odebrati se, odejíti; —blaſen odfouknouti; —bleiben nepřijíti; minouti, pominouti.

Wegdorn *m.* řešetlák *m. Rhamnus.*

Wege-bereiter *m.* silničný *m.*; —breit *m.*, —gras *n. v.* Wegerich; —geld *n.* cestné (, ého) *n.*, plat na cestu, plat od cesty; —kerze *f.* divizna *f. Verbascum*; —lagerer *m.* nákeřník, zákeřník, zbojník *m.*; —meſſer *m.* cestoměr *m.*

Wegen *prp. c. gen.* pro, z, ze, skrze; w. einer Sache, einer Sache w. za příčinou nějaké věci, pro nějakou věc, skrze nějakou věc; von Todes wegen pro smrť, za příčinou smrti; w. *verb. v.* bewegen; ſich regen u. w. hemžiti se.

Wegerich (-s, oh. M.) *m.* jitrocel *m. Plantago.*

Wege-ſäule *f.* milník *m.*; sloup na rozcestí; —ſcheide *f.* rozcestí *n.*; —warte *f.* čekanka *f. Cichorium intybus.*

Weg-fahren odvezti; mſ. odjeti; —fahrt *f.* odjezd *m.*; —fall *m.* odpadek *m.*; —fallen mſ. odpadnouti; —fegen smesti; vom Sturme —gefegt bouří smeten; —fiſchen einem etw. uchvátiti,

uloviti (něco komu před hubou *etc.*); —fliegen mſ. odletěti, odlítnouti, ul.; —fließen mſ. odteci; —flug *m.* odlet *m.*; —führen odvésti; 2. odvézti; 3. unésti (koho); —gehen mſ. odejiti; die Zeit geht ſchnell weg čas rychle uchází, míjí; der Fleck geht weg skvrna pouští; die Waren gehen weg zboží jde na odbyt; —hauen odseknouti, useknouti; —jagen odehnati, zahnati; —kommen mſ. odejiti; gut w. dobře proklouznouti, vyváznouti; ztratiti se.

Weglagerer *m. v.* Wegelagerer.

Weglass-en pustiti od sebe koho; přepustiti co; vypustiti, vynechati co; —ung *f.* vynechání *n.*, vynechávka *f.*; —ungszeichen *n. v.* Apoſtroph.

Wegleg-en odložiti; —ung *f.* odložení *n.*; W. cineš Kindeš zanešení dítěte.

Wegmachen ſich odkliditi se.

Wegmaß *n.* cestní míra.

Wegmaut *f.* cestní mýto, silničné mýto; —ſchranken *m.* mýtní zápora; —ſtation *f.* mýtní stanice.

Wegmesser *m.* cestoměr *m.*

Weg-nahme *f.* odnětí *n.*, odejmutí *n.*, vzetí *n.*; —nehmen etw. pryč vzíti, odejmouti, odníti; —pugen odkliditi; —raffen uchvatiti, bráti, uzmouti; —rauben uloupiti; —räumen odkliditi.

Weg-räumer *m.* cestář *m.*; —recht *n.* právo k cestě, právo cestní.

Weg-reise *f.* odchod *m.*, odjezd *m.*; —reiſen mſ. odjeti, odejiti; odcestovati; —reißen odtrhnouti.

Weg-sam *adj.* schodný, schůdný, sc estný; —ſäule *f. v.* Wegeſaule.

Wegschaffen etw. odkliditi co; fig. vyhnati, odbyti koho; zrušiti něco.

Wegscheide *f. v.* Wegeſcheide.

Weg-schieben odstrčiti; —ſchlagen uraziti; odraziti, odtlouci; odehnati; —ſchleppen odvleci; —ſchneiden odříznouti, sříznouti, uříznouti; —ſehen von einem Dinge odvrátiti oči od něčeho.

Weg-sein pryč, nepřítomen býti; fig. bez sebe býti; pominouti; dojíti, vyjíti; —ſenden odeslati pryč; —ſetzen etw. odložiti; ſich über etw. w. nevšímati si něčeho; zření nemíti k něčemu; —ſinken mſ. ponořiti se a zmizeti; —ſpringen odskočiti; —ſpülen odplách nouti; —ſtehlen ukrásti; —ſtoßen odstrčiti; —tragen odnésti; odnášeti; —treiben odehnati; —treten ušlápnouti; —tun ondati, odundati; —wälzen odvaliti.

Weg-wart *f. v.* Wegewarte; —weiſer *m.* ukazadlo cesty, ukazatel (ruka), cestník *m.*; (Perſon) průvodce, průvodčí *m.*

Weg-wenden odvrátiti; —werfen etw. odvrhnouti, zavrhnouti, zahoditi; —wiſchen setříti; —ziehen odtáhnouti; —zug *m.* odtažení *n.*, odchod *m.*

Weh *adj.* bolavý; *adv.* es tut mir w. bolí mne, mám bolest; W. (-es, M. -e) *n.*, —e (M. -en) *f.* bolest *f.*, bolení *n.*; žel *m.*; —en *pl.* bolesti porodní; wehe! e w.! —e! běda! ouve! —e mir! běda mně! —e dir! běda tobě! ach und weh ſchreien bědovati a naříkati.

Weh-en mþ. víti, váti, povívati; W. *n.* vanutí větru (vání *n.*), vánek *m.*; —ender Mittlaut (grm.) vanutá souhláska.

Weh-frau, —mutter *f.* babička, bába *f.* (porodní); —klage *f.* bědování *n.*, nářek *m.*; —klagen mþ. bědovati, hořekovati, naříkati; —mut (oþ. M.) *f.* žal *m.*, žalost *f.*, hoře *n.*, lítost *f.*; —mütig *adj.*, —mutsvoll *adj.* žalostný, lítostný, bolný, bolnomyslný.

Wehr *f.* obrana *f.*; 2. braň, zbraň *f.*; 3. (wdm.) pazour (parouz), pařát, spár *m.*

Wehr (-es, M. -e) *n.* jez *m.*; hráz *f.*, stav *m.*, haf *f.*; —durchlaß *m.* (mech.) splav *m.*

Wehre *f.* obrana *f. v.* Wehr; ſich zur W. ſetzen od. ſtellen na odpor (na obranu) se postaviti.

Wehren einem etw. hájiti komu čeho, zhajovati komu něco; brániti, zbraňovati komu v něčem; ſich w. (gegen einen Feind *etc.*) brániti se komu n. čemu.

Wehr-gehänge *n.* závěsník *m.*; —gelb *n.* (vlt.) výprostné *n.*; —geſetz *n.* branný zákon (z. o službě vojenské); —haft *adj.* branný; —kraft *f.* brannost *f.*; —krieg *m.* obranná válka; —kunſt *f.* branné umění, šermířství *n.*; —meiſter *m.* jezný *m.*; 2. zbrojíř *m.*; —nagel *m.* zákolník *m.*; —ordnung *f.* branný řád; —pflicht *f.* povinnost branná, p. ke službě vojenské; —ſchmied *m.* zbrojíř *m.*; —ſtand *m.* branný stav; 2. stav hajitelů.

Weh-ruf *m.* bědování *n.*

Wehrverfassung *f.* branná soustava.

Wehrwolf *m. v.* Werwolf. [losti.

Wehtage *pl.* dnové bolesti, dnové ža-

Weib (-es, M. -er) *n.* žena *f.*, ženská, ženština *f.*; 2. manželka, žena *f.*; mein W. moje žena (moje manželka, má choť; furz: moje *f.*); —chen *n.* ženuška *f.*; 2. (zool.) samice, samička *f.*

Weibel, Webel *m.* biřic *m.*

Weiber-angst *f.* ženská úzkost; —anmut *f.* půvab ženský; —art *f.* spůsob ženský; —falſch *n.* ženská lesť; —feind *m.* ženovrah *m.*; —freund *m.* ženomil *m.*; —geklatſch, —geſchwätz *n.* ženský tlach, ž. žvast, ž. klep; —haft *adj.* zženštilý; —herrſchaft *f.* ženovláda *f.*; —leben *n.* manství ženské, manství po přeslici; —liebe *f.* láska ženská; —liſt *f.* ženská lesť; —mann, —narr *m.* ženišek *m.*, ženař, ženkýl (*vulgo* zástěrkař) *m.*; —mörder *m.* ženovrah *m.*; —raub *m.* únos žen; —rock *m.* sukně *f.*; —ſattel *m.* ženské sedlo; —ſtimme *f.* hlas ženský; —ſüchtig *adj.* chtivý žen (ženomil *m.*, ženišek *m.*); —verzichtsrevers *m.* ženský odříkací list; —volk *n.* ženstvo *n.*, bílá pleť (*vulgo* ženština *n.*); —zeit *f.* měsíček *m.*, měsíčné *n.*

Weib-isch *adj.* zženilý, zženštilý; —lich *adj.* ženský; (zool. und bot.) samičí; -es Geſchlecht ženské pohlaví; -e Linie pokolení po straně přeslice n. vřetena, po přeslici, po vřetěně; -e Blüte (bot.) květ samičí; —lichkeit *f.* ženskost *f.*, ženství *n.*; —ling *m.* ženišek *m.*

Weibs-bild, —geſicht *n.*, —perſon *f.* osoba ženská; ženština *f.*

Weich *adj.* měkký; fig. rozmazaný, rozmařilý, choulostivý; útlocitný; —er Laut měkká hláska; —e Stimme měkký (jemný n. ohebný) hlas; w. *adv.* měkce.

Weich-bild *n.* obvod (města) *m.*; --blei *n.* olovo měkké; —bottich *m.* (Bräuh.) štok močicí; —darm *m. v.* Dünndarm.

Weiche (oh. M.) *f.* měkkost *f.*, měkkota *f.*; 2. (M. -en) (anat.) slabizna *f.*, slabiny *pl.*; 3. máčení *n.*, namočení *n.*; 4. (Eiſenb.) výhybka *f.*

Weichen etw. smočiti, namočiti něco; 2. změkčiti, rozměkčiti; 3. mſ. (einem Dinge w.) ustoupiti, odstoupiti, couvnouti, uchýliti se, ušinouti se (s cesty); míjeti; (von Preiſen) padati, klesati.

Weichen-steller, —wärter *m.* (Eiſenb.) výhybkář *m.*

Weich-fisch *m.* treska *f.*; —floſſer *pl.* měkkoploutvé ryby; —gejotten na měkko (uvařený); —harze *pl. n.* pryskyřice měkké; —heit *f.* měkkost, jemnost *f.*; fig. choulostivost, rozmařilost *f.*; —herzig *adj.* měkkého srdce, citlivý, choulostivý; -keit -ost; —land *n.* mokřiny *pl. f.*; —lich *adj.* naměklý, řídký; rozbředlý; fig. rozmařilý, zženštilý; rozmazlený, rozmazaný, choulostivý; -keit -ost; —ling *m.* mazánek, mazlík, rozmazlenec *m.*; rozmařilec *m.*

Weichmäulig *adj.* měkkohubý (kůň).

Weichsel (M. -n) *f.* višně *f.*; —baum *m.* višeň, višně *f.*; —braun *adj.* višňohnědý, višňobarevný, višňový, višňavý; -es Pferd višňák *m.*; (Stute) višňačka *f.*; —kuchen *m.* višňák *m.*, koláč s višněmi; —waſſer *n.* višňovka, višňovice *f.*; —wein *m.* višňák *m.*, višňovka *f.*; —zopf *m. v.* Wichtelzopf.

Weich-spitze *f.* (bot.) hrot *m.*; —ſtock *m. v.* Weichbottich; —teile *pl.* měkčiny, částky měkké; —tier *n.* měkkýš.

Weide (M. -n) *f.* pasení *n.*, pastva *f.*; (Ort) pastvina *f.*, pastviště *n.*; (vlt.) honba *f.*, lov *m.*; (Baum) vrba *f. Salix*; —acker *m.* úhor *m.*; —bank *f.* (Mühle) stavivo *n.*, podval *m.*; —freiheit *f.* volná pastva; —junge *m.* myslivecký mládenec; —land *n.* pastvina *f.*, pastviště *n.*; —lohn *m.* pastevné (, ého) *n.*; —mann *m. v.* Weidmann; —meſſer *m. v.* Weidmeſſer.

Weiden pásti; mh. pásti se (na čem).

Weiden-baum *m.* vrba *f. Salix*; —blatt *n.* vrbový list; —buſch *m.*, —gebüſch, —gejtäude, —geſtrüppe *n.* vrbí, vrboví *n. coll.* vrbiny, prutiny *pl. f.*, prutnice *f.*; —geflecht *n.* vrbové pletivo; —korb *m.* vrbový koš, koš z vrbového proutí; —kraut *n.* vrbina *f. Lysimachia*; 2. W., —röslein *Epilobium* vrbka *f.*; —nutzung *f.* užívání vrbin; 2. užívání pastviny; —rute *f.* vrbový prut; —ſtumpf *m.* pařez vrbový.

Weide-platz *m.* pastviště *n.*, pastvina *f.*; —recht *n.* právo k pasení; právo pastvy, pr. pastevní.

Weiderich *m.* vrbka *f. Epilobium n.*; gelber W. vrbina *f. Lysimachia.*

Weide-sperre *f.* zákaz pastvy; —ſpruch *m. v.* Weidſpruch; —vieh *n.* pastevný dobytek. **Weidezins** *m.* úrok z pastvy.

Weidicht *n.* vrbí, vrboví *n.*

Weidlich *adj.* statný, statečný; *adv.* notně, hodně, statně, silně.

Weidling *m.* (Schwamm) masovka *f. Russula saligna* (*Agaricus salignus*); (Gefäß) krajáč, ucháč, kuthan *m.*

Weid-mann (Weimann) *m.* myslivec *m.*; —männiſch *adj.* myslivecký, lovecký; —mannſchaft *f.* myslivectví *n.*; *coll.* myslivectvo *n.*; —mannsheil! lovu zdar! —meſſer *n.* tesák *m.*; —ſprache *f.* mluva myslivecká; —ſpruch *m.* pořekadlo *n.* (myslivecké); —werk *n.* myslivectví *n.*, lovectví *n.*, myslivost, honba *f.*, lov *m.*

Weien (waien, feien) čarovati, kouzliti, *sl.* vajati; 2. omraziti (Kugelfeſt machen); (*cfr.* Weimann, Weinacht).

Weif-e *f.* viják, svijak *m. v.* Haſpel; W. in der Schneidemühle rámec *m.*; —en motati, svíjeti; —er *m.* motač *m.*

Weiger-n *v.* Verweigern; ſich w. zpěčovati se čeho, čemu, proti čemu; zbraňovati se čeho, čemu, zpouzeti se, zdrahati se čeho, v něčem; —nd *adj.* zdráhavý, úporný; —ung *f.* zpěčování *n.*, zdrahání *n.*; im —ungsfall když se kdo zdráhá, když se zpěčuje.

Weih-bischof *m.* světicí biskup; —brunnen, —brunnenkeſſel *m.* kropenka, kropenice *f.*

Weihe *f.* posvěcení *n.*; höhere W. posvěcení vyšší; niedere W. posvěcení nižší; 2. W. (Eigenſchaft) posvěcenost *f.*; posvátnost *f.* [(zool.).

Weihe (M. -en) *f.* moták *m. Circus*

Weihe-geſchenk *n. v.* Weihgeſchenk; —kuß *m.* posvátné políbení; záslibné po-

Weihel *m.* (*Velum*) závoj *m.* [líbení.

Weih-en (weien) etw. (eine Glocke *etc.*) světiti; posvětiti, zasvětiti, vysvětiti; obětovati; jmd. zum Prieſter w. vysvětiti koho za kněze.

Weiher *m.* světič *m.*, světitel *m.*; 2. rybník *m.*; —binſe *f.* sítí *n.*; —haus *n.*, —häuschen *n.* bašta *f.*

Weihe-ſtunde *f.* posvátná hodina; —voll *adj.* posvátný.

Weih-gefäß *n.*, —keſſel *m.* kropenka *f.*; —geſchenk *n.* věnovaný dar.

Weihnacht *f.*, —en *pl.* (eigentl. Weinacht; *cfr.* Weien, Weimann) vánoce *pl.*

Weihnachts-abend *m.* štědrý večer; —baum *m.* vánoční stromek (Chriſtbaum); —feier, —feſt *n.* slavnost vánoční; —geſang *m.*, —lied *n.* koleda *f.*; —mette *f.* půlnoční; jitřní *f.*; —roſe *f.* čemeřice *f. Helleborus*; —ſtolle *f.*, —ſtollen *m.*, —ſtriezel *m.* vánočka *f.*; —tag *m.* boží hod vánoční; —zeit *f.* vánoce *pl.*; čas vánoční.

Weihopfer *n.* oběť *f.*

Weihrauch (-es, oh. M.) *n.* kadidlo *n. Olibanum*; 2. kadění *n.*; einem W. ſtreuen fig. podkuřovati, kaditi (pochlebovati) někomu); —baum *m.* kadidlovník *m.*

Boswellia; —büchſe *f.*, —fäßchen *n.* kadidelnice *f.*; —ſtrauch *m.* jalovec kadidlový, kadík *m.*

Weih-wasser *n.* svěcená voda; —waſſergefäß *n.* kropenka, kropenice *f.*; —wedel *m.* kropáč *m.*; —zweige *pl.* kočičky (na květnou neděli). [vadž.

Weil *conj.* protože (pro to že), poně-

Weiland *adv.* někdy; *adj.* bývalý; někdejší.

Weilarbeit *f.* (mont.) sváteční práce.

Weilchen *n.* chvilka, chvilenka *f.*

Weile (ob. M.) *f.* chvile *f.*, doba *f.*; eile mit W. *v.* Eilen; gut Ding will W. haben v dobrém díle nešetř chvile.

Weilen (irgendwo) mh. dliti, zdržovati se kde.

Weilenweise *adv.* po chvilkách.

Weiler (-s, unv. M.) *m. et n.* samota *f.*, chalupy o samotě.

Weimann *m.* myslivec-vědomec *m. v.* Weidmann.

Wein (-es, M. -e) *m.* víno *n.*, reiner W. v. pouhé n. čisté; gewaſſerter W. víno ředěné, v. s vodou smíšené.

Weinacht *f. v.* Weihnacht.

Wein-apfel *m.* viňáček, kysláček *m.* (vejlinek *m.*, velinče *n.*); —arm *adj.* chudý na víno; —ausfuhr *f.* vývoz vína; —bau *m.* vinařství *n.*; —bauer *m.* vinař *m.*; —beere *f.* zrno vína, vinné zrno, viněnka *f.*; —bekränzt *adj.* révou ověnčený.

Weinberg *m.* vinice *f.*, vinohrad *m.*; - amt *n.* úřad hor viničných; —gemeinde *f.* obec vinohradská; —hüter *m.* hlídač vinohradu.

Wein-birn *f.* hedbávnice, vinařka *f.*; - blatt *n.* vinný list n. lupen *m.*; —blume *f.* (Bukett) květ *m.*, vůně z vína; —blüte *f.* vinný květ *m.*; 2. čas květení vína; —brühe *f.* vinná jícha *f.*, vinná polévka *f.*; —butte *f.* putna vinařská; —droſſel *f.* cvrčala *f. Turdus iliacus.*

Wein-en mh. (über etw., vor Freude *etc.*) plakati, slzeti (*vulgo* brečeti); —er *m.* pláček, uplakanec *m.*; —erin *f.* plačna *f.*; —erlich *adj.* plačtivý, slzivý; mir iſt ſo w. mně je do pláče.

Wein-ernte *f.* vinobraní *n.*; —eſſig *m.* vinný ocet *m.*; —eſſigfieber *m.* octář *m.*; —export *m.* vývoz vína; —fächer *m.* hříženice *f.*; —faß *n.* vinný sud, kalovec *m.*; —feld *n.* vinice *f.*; —flaſche *f.* láhev na víno; —fülle *f.* dolívka vína; —gabel *f.* poprutka *f.*; —gärung *f.* kvašení vína; kvašení vinné; —garten *m.* vinice *f.*; —gärtner *m.* vinař *m.*; —gegend *f.* vinný kraj *m.*, krajina (úrodná) na víno.

Weingeiſt *m.* líh (vinný) *m.*; —firniß *m.* pokost lihový; —thermometer *n.* teploměr lihový.

Wein-gelag *n.* pitka při víně; —geländer *n. pl.* odry; —geld *n.* peníze na víno; 2. dávka z vína; —geſenke *n.* hříženice révová; —glas *n.* sklenka na víno; —handel *m.*, —handlung *f.* obchod s vínem, obchod vinařský, vinařství *n.*; —händler *m.* obchodník s vínem, vinař, vinárník *m.*; —haus *n.* vinárna *f.*; —hefe *f.* vinné droždí *n.*; —hülſe *f.* matolina *f.*; —hüter *m.* hlídač viničný; —icht, —ig *adj.* vinný, vinatý; —karte *f.* seznam vína (v hostinci); —keller *m.* vinný sklep; —kelter *f.* vinný lis; —kern *m.* pecička ve víně; —krampf *m.* křeč plačtivá; —krankheit *f.* nemoc vína; —kranz *m.* vinařský věník *m.*; —kunde *f.* vinoznalství *n.*; —lager *n.* kantnýře *pl.*; 2. vinný sklad *m.*; —laub *n.* vinné listí *n.*; —laube *f.* besídka révou obrostlá; —laus *f. v.* Rebenlaus; —lerche *f.* chocholouš *m.*; —leſe *f.* sbírka *f.*; sbírání vína; vinobraní *n.* (*sl.* oběračka *f.*); —leſezeit *f.* čas sbírky vína; čas vinobraní; —lied *n.* vinařská píseň *f.*; 2. píseň na víno; —ling *m. v.* Weinapfel; —los *adv.* bez vína; —mangel *m.* nedostatek vína; —markt *m.* vinný trh, vinařský trh *m.*; —maß, —meſſer *m.* vinoměr *m.*; —monat *m.* říjen *m.*; —moſt *m.*, —muß *n.* mest *m.*, břečka vinná, mladé víno *n.*; —öl *n.* vinný olej *m.*; —palme *f.* vějířnice *f.*; —pfahl *m.* kůl *m.*, tyčka viničná; —pflanze *f.* vínovka *f.*; —pflege *f.* pěstování vína; —preſſe *f.* čeřen *m.*, lis na víno; —probe *f.* zkouška vína; —ranke *f.* réva vinná; —ſalon *m.* vinárna *f.*; —ſauer, —ſäuerlich *adj.* navinný; navinulý; —ſäuſer *m.* vinák *m.*, vinochlast, vinodus *m.*; —ſäure *f.* kyselina vinná; —ſäureſalz vinan *m.*; —ſchädling *m.* dřeťal *m.*; —ſchank *m.* výčep vína, vytáčení vína, vinárnictví *n.*; —ſchenke (—ſchänke) *f.* vinárna *f.*; —ſchwefelſäure *f.* kyselina éthylnatosírková; —ſtab *m.* révovka, révovice *f.*; —ſtecken *m.* kůl *m.*, tyčka *f.* (do vinice).

Weinſtein *m.* vinan *m.*, vinný kámen *Tartarus*; W. der Zähne *v.* Zahnſtein; —ſalz *n.* sůl vinná; —ſäure *f. v.* Weinſäure.

Wein-ſtock *m.* vinný kořen *m.*, réva *f. Vitis*; —ſtube *f.* vinárna *f.*; —ſuppe *f.* polívka z vína, p. vinná; —tal *n.* viničné údolí *n.*; —traube *f.* hrozen vinný; —treber, —trieſter *pl.* matoliny, luštiny *pl.*, vinné mláto *n.*; —trinker *m.* piják vína; —trunken *adj.* vínem opojen; —verfälſchung *f.* strojení vína; falšování vína; —wachs *m.* zrůst n. daření se vína; —zehnt *m.* desátek z vína; vinný desátek *m.*; —zeichen *n.* vích *m.*, věnec, věník vinný; —zettel výkaz vína; —zimmer *n.* vinárna *f.*; —zoll *m.* clo z vína; —zwang *m.* povinnost k odbírání vína, závazek vinný; nucenost vinická.

Weis *adj.* (vlt.) vědomý; einem etw. w. machen namluviti komu něčeho, pověsiti někomu něco na nos; etwas w. werben něco spozorovati; —artikel *m.* průvodní článek *m.*

Weiſe *adj.* moudrý, věhlasný; w. Frau věštkyně *f.*; W. *m.* mudrc *m.*

Weiſe (M. -en) *f.* spůsob *m.*, míra *f.*; W. (Melodie) nápěv *m.*; eine fremde Sache redlicher W. kaufen cizí věc

dobrou měrou n. bezelstně koupiti; **ehrenhafter W.** čestně, čestným způsobem; **in gesetzlicher W.** dle zákona, pořadem práva; **reihenweise** po pořádku; v řadách; **paarweise** po dvou.

Weisel *m.* matka *f.*, královna *f.* (včel).

Weisen ukázati; okázati; jmd. **auf etwas w.** *v.* Verweisen, Zeigen, Unterrichten.

Weiser *m.* okazatel, ukazatel *m.*; **an der Uhr** ručička *f.*; 2. (Bienenz.) *v.* Weisel; **—haus** *n.* trubka, žlábek na matku; **—los** bez matky, osiřelý (včely).

Weisheit *f.* moudrost *f.*, věhlas *m.*, mudrctví *n.*; **—krämer** *m.* rozumec, mudrák *m.*; **—lehre** *f.* mudrosloví *n.*; **—quelle** *f.* pramen moudrosti; **—zahn** *m.* fig. zub dospělosti, z. podospělý, z. mudrcký.

Weislich *adj.* rozumný, přímoudřelý; [přichytřelý.

Weisnase *f.* (naseweis) všetečka *m.*

Weiß *adj.* bílý, bělý; **einem etw. w. machen** *v.* Weis; **W.** *n.* (wdm.) běl *f.*; (chem.) běloba *f.*; **Kremser-W.** běloba kremžská; **Spanisch-W.** běloba španělská; (im Auge) bělmo *n.*; (Eiweiß) bílek *m.*

Weissag-en *einem* předpovídati; věštiti, hádati; **—end** *adj.* věští, věštící; **—er** *m.* věštec; hadač *m.*; **—erin** *f.* věštkyně *f.*; **—ung** *f.* věštění *n.*, věštba *f.*; **—ungsgabe** *f.* věští dar, věštebnost *f.*

Weiß-antimonerz *n.* bělovec *m.*; **—armig** *adj.* běloramenný; **—bäcker** *m.* žemličkář *m.*; **—baum** *m.* bělobrádek *m.*; **—bärtig** *adj.* bělobradý, bělovousý; **—baum** *m.* topol bílý *v.* Weißpappel; **—bier** *n.* bledé pivo, bílé p.; **—binder** *m.* bednář *m.*; **—birke** *f.* bříza bílá *Betula alba*; **—birn** *f.* bělice, bělička *f.*; **—blätterchen** *n.* perlička *f.*; **—blech** *n.* plech (žesť) bílý, plech pocinovaný; **—bleiche** *f.* bělidlo *n.*; **—bleierz** *n.* olovec dvouhranolový; **—brot** *n.* bílý chléb *m.* (výražkový chléb *m.*); **—buche** *f.* habr *m. Carpinus*; **—buchen** *adj.* habrový; **—dorn** *m.* hloh *m. Crataegus*; **—dornvogel** *m.* hlohásek *m.*

Weiße *f.* bělost *f.*; **W.** *m.* běloch, bělec *m.*

Weißen etw. báliti, obíliti, oběliti.

Weiß-fichte *f.* smrk bílý, smrčina bělokorá; **—fisch** *m.* bělice, bělička, ouklej *f. Alburnus lucidus*; **—fluß** *m.* (med.) bělotok *m. Leucorrhoea*; **—fuchs** *m.* liška bíla, lední, severní (Eisfuchs, Blaufuchs); **—füßig** *adj.* bělonohý; **—gerber** *m.* jirchář *m.*; **—gerberei** *f.* jirchářství *n.*; **—glühhitze** *f.* (chem.) řeřavost bílá; **—gold** *n.* platina *f.*; **—grau** *adj.* bělošedý; **—groschen** *m.* bílý groš, bělka *f.*; **—haarig** *adj.* bělovlasý; **—hehlchen** *n.* (Vogel) bělohřib *m.*, podbrazdník, podbrudníček *m. Saxicola oenanthe*; **—kirsche** *f.* bělička *f.*; **—klar** *adj.* bílý a průhledný; **—kopf** *m.* bělohlávek, bělohlavec *m.*; **—köpfig** *adj.* bělohlavý; **—kupfer** *n.* bělokrusec *m.*; **—leber** *n.* jircha *f.*, zámek; **—lich** *adj.* bělavý, přibělelý; w. werden přibělěti, zbělavěti; **—lichkeit** *f.* bělavost *f.*; **—ling** *m.* bělouš *m.*; 2. (Schmetterling) bělásek *m.*; 3. W. (Schwamm) májovka *f.*, bělanka *f. Agaricus albellus, Rusulla, Prunulus v.* Maischwamm; **—mehl** *n.* běl *f.*, výražka *f.*; **—mischer** *m.* (b. Becher) tenčíř *m.*, štípač *m.*; **—pappel** *f.* běla, oběla, linda *f. Populus alba*; **—schimmel** *m.* bělouš *m.*, brůna *f.*; **—spießglanz** *m.* bělotec *m.*; **—stein** *m.* bělokámen, záběl *m.*; **—sucht** *f.* bělenka *f. Albinismus*; **—sud** *m.* (chem.) bělovar *m.*, zavaření na bělo; **—tanne** *f.* jedle *f.*; **—tellur** *f.* bělinec *m.*; **—ung** *f.* bílení *n.*; **—ware** *f.* bělivo *n. coll.*, prádlo *n.*; bílé zboží (*rus.* bělí *n.*, *pol.* bělizna *f.*); **—werden** *n.* bělení *n.*, zbělení *n.*; **W. der Haare** sešedivění vlasů; **—wurz** *f.* kokořík *m. Polygonatum*; **—zähnig** *adj.* bělozubý; **—zeug** *n. v.* Weißware.

Weistum (M. Weistümer) *n.* (vlt.) nález n. výrok soudní (*st.* svědomí *n.*); 2. sbírka zákonů.

Weisung *f.* nařízení *n.*, rozkaz *m.*; 2. (Verweis) důtka *f.*; 3. (Beweisführung) provodění, provedení *n.*; **bis auf weitere W.** *v.* Weiter.

Weit *adj.* daleký, vzdálený, odlehlý; volný; široký (šat); prostranný (místo); řídký (hřeben); **in die —e Welt** do širého světa; **in die —e Ferne** v širou dáli; *adv.* daleko; **w. von hier** daleko odtud; **w. herholen** zdaleka přitáčeti; **so w. als möglich** pokud možná; **so w. hast du recht** potud máš pravdu; **w. besser** mnohem lépe; **bei —em** mnohem; hlavně; **die Erde ist bei —em größer als der Mond** země jest mnohem větší než měsíc; **das ist bei —em gefehlt** to jest velmi pochybeno; **bei —em nicht** nikoliv; nikterak; **er kommt ihm bei —em noch nicht gleich** on se mu ani zdaleka nevyrovná. [daleko, mnohem.

Weit-ab *adv.* zdaleka; **—aus** *adv.*

Weite *f.* dálka *f.*, vzdálenost *f.*; 2. šíř *f.*, šířka *f.*; 3. prostora *f.*, prostranství *n.*; 4. (arch.) světlost *f.*; **—messer** *m.* dálkoměr *m.*

Weiten *sich* podati se, šířiti se.

Weiter *comp. adv.* dále; **ddd. —e** *adj.* další; **w.!** dále! **w. befördern** (kfm.) dále poslati; dále dopraviti; **bis auf —e** Weisung až do dalšího nařízení; **bis auf —es** až do dalšího ustanovení n. rozhodnutí; **ohne —es** (ohne weiters) bez průtahu, bez okolků, ihned, déle nečekajíc, neprodlévajíc; **—beförderung** *f.* další posílka, další zásilka, další dopravení; **—n** etw. rozšířiti, rozšiřovati; protahovati; **—ung** *f.* (M. -en) protahování; potahování *n.* (u úřadů); **—verbreitung** *f.* další rozšiřování.

Weit-gehend, **—greifend,** **—reichend** *adj.* dalekosáhlý; **—her** *adv.* zdaleka; **—herrschend** *adj.* širovládný; **—hin** *adv.* daleko; **—läufig** (**—läuftig**) *adj.* obšírný; (in Worten) rozvláčný; **—er Verwandter** vzdálený příbuzný; **—läufigkeit** *f.* (in Reden) rozvláčnost *f.* (v řečech); **—maul** *n.* otevřhuba *m.*; **—schichtig** *adj.* roz-

ſáhlý; —ſchießen *n.* střelba do dálky; —ſchweifig *adj.* široký, rozvláčný; etw. w. machen okolkovati; —ſehend *adj.* dalekovidný; —ſichtig *adj.* dalekozraký; —ſichtigkeit *f.* dalekozrakost *f. v.* Fernſichtigkeit; —tragend *adj.* dalekonosný.

Weizen (-s, oh. M.) *m.* pšenice *f.*, pšenka *f. Triticum*; türkiſcher W. kukuřice *f.*; —acker *m.*, —feld *n.* pšeniště *n.*; —bauer *m.* pšeničkář *m.*; —bier *n.* pivo pšeničné; —gries *m.* krupička pšeničná; —kleie *f.* (feine) pšeničné otruby (drobné); —mehl *n.* pšeničná mouka; —ſchale *f.* (grobe) pšeničné otruby (hrubé); —ſtroh *n.* pšeničná sláma.

Welch *v.* Welcher; welch ein, welche eine jakýž, jakáž; welch Wunder jakýž div; —ergeſtalt *adv.* jakož; ačkoli; —er, e, es *pron.* který, jenž; —erlei *pron.* kterýkoli; jakýkoli, ledajaký.

Welk *adv.* svadlý, zvadlý, uvadlý; ochablý; suchý, uschlý; —e Blume svadlá květina; —es Obſt sušené ovoce; —boden *m.* valečka *f.*; —e *f.* divizna *f.*

Welken *mſ.* vadnouti, svadnouti, zvadnouti, uvadnouti; chřadnouti, slábnouti.

Welkofen *m.* sušírna *f.*

Well-bank *f.* zhlaví *n.*; —baum *m.* hřídelný strom; hřídel *m.*

Welle (M. -en) *f.* vlna *f.* (vodní), vol *m.*; 2. (mech.) hřídel *m.*, os, osa *f.*

Wellen-berg *m.* vrch vlny; —bewegung *f.* ohyb, ohýbání se vln; —bewegung *f.* (phyſ.) vlnité pohybování; —brecher *m.* přibojnice *f.*; —bruch *m.* odraz vln; —drang *m.* útok vln; —fläche *f.* plocha vlny; —förmig *adj.* vlnitý, vlnovitý; -es Land krabatina *f.*, kraj krabatý *n.* čeřitý; —gebraus *n.* jekot vln; —gewimmel *n.* směsice vln; —grab *n.* hrob ve vlnách (utonutí *n.*); —haft *adj.* vlnovitý; —länge *f.* délka vlny; —linie *f.* čára vlnitá, vlnovitá, č. vlnova, vlnice *f.*; —meer *n.* rozvlněné moře; —murmeln *n.* brukot vln; —reich *n.* říše vln (moře *n.*); —rinne *f.* žlábek vlny; —ſchlag *m.* vlnobití *n.*; —ſchwall *m.* příval vln; —ſchwung *m.* rozmach vln; —ſpiel *n.* hra vln; —ſturm *m.* rozbouření vln (rozbouřené moře); —tal *n.* hřídelnice *f.*; —tal *n.* důl vlny; —tod *m.* utonutí *n.*; —tritt *m.* podnožky *pl.*; —zapfen *m.* hákový, lopatový čep.

Weller *m.* lepič *m.*, lepidlo *n.*; —wand *f.* lepenice *f.*

Well-fleiſch *n.* ovar *m.*; —ig *adj.* (bot.) čeřitý, řeřabitý; —rad *n.* kolo na hřídeli, vratidlo *n.*; —ſtock *m.* zhlaví *n.*; —ung *f.* vlnění *n.*; vlnitost *f.*

Wels (-ſes, M. -e) *m.* sum, sumec *m. Silurus glanis*; —artig *adj.* sumcovitý, sumovitý; —fleiſch *n.* sumovina *f.*

Welſch *adj.* vlaský; —e Nuß vlaský ořech; —es Korn, —korn *n.* kukuřice *f.*; —e Praktik (math.) vlaská praktika.

Welt (M. -en) *f.* svět *m.* (*st.* mír *m.*); die ſchöne W. krásná pleť; die junge W. mládež *f.*; die ganze W. iſt unſer Feld celý svět pro náš vzlet; světem letem; —all *n.* vesmír (*gen.* všehomíra) *m.*, celý svět; —alt *adj.* světostarý; —apfel *m.* říšské jablko; —ära *f.* časořadí od stvoření (světa); —ausſtellung *f.* světová výstava; celosvětská výstava; —befreier *m.* osvoboditel světa; —begebenheit *f.* světoděj *m.*, světodějná událost; —beherrſcher *m.* světovládce *m.*; —bekannt světoznámý; —berühmt světoslavný, proslavený, veleslavný; —beſchreibung *f.* světopis *m.*; —betrachtend *adj.* světozorný; —bezwinger *m.* světoborce *m.*; —bildung *f.* světové vzdělání, světový rozhled; —bürger *m.* světoobčan *m.*; —durchwanderer *m.* světoběžník *m.*

Welten-all *n. v.* Weltall; —bund *m.* spojenství světů.

Welt-ende *n.* konec světa; —erlöſer *m.* spasitel světa; —eroberer *m.* podmanitel světa, světoborce *m.*; —friede *m.* světový mír; —gebäude *n. v.* Weltall; —geiſtlicher *v.* Weltprieſter; —geſchichte *f.* dějiny světa; všeobecný dějepis; —geſchichtlich *adj.* světodějný; —geſinnt *adj.* světácký; —gürtel *m.* pás země; —handel *m.* světový obchod; —herrſchaft *f.* světovláda *f.*; im —jahr leta od stvoření; —kampf *m.* světoboj *m.*, světový zápas; —karte *f.* světovid *m.*; —kind *n.* světák *m.*; —körper *m.* těleso světové; —kugel *f.* zeměkoule *f.*; —kunde *f.* světověda *f.*, světoznalství *n.*; —kundig *adj.* světoznámý; —lich *adj.* světský; w. geſinnt světácký; -er Stand světský stav; —liebe *f.* světolibost *f.*; —liebend *adj.* světolibý; —ling *m.* světák *m.*; —mann *m.* světomil *m.*; —markt *m.* světový trh; —meer *n.* velmoře *n.*; ocean *m.*; —pol *m.* úhel n. točna světa; —poſtverein *m.* světová jednota poštovní; —prieſter *m.* kněz církevní (světský duchovní); —regierer *m.* vládce světa; —ruf *m.* světové jmeno, pověst po celém světě; —ruhm *m.* všesvětská sláva; —ſchau *f.* světozor *m.*, světohled *m.*, světovid *m.* (Kosmorama); —ſchmerz *m.* fig. světobol *m.*, touha světobažná; —ſprache *f.* světomluva *f.*, světová řeč; —ſtreicher *m.* světoběžník, světošlap *m. Globetrotter*; —ſtürmer *m.* světoborce, světohromce, bořisvět *m.*; —ſyſtem *n.* soustava světova; —teil *m.* díl světa; —umſegler *m.* světoplavec *m.*; —umſeglung *f.* objíždka světa, plavba kolem světa; —verkehr *m.* světotržba *f.*; —weiſe *m.* mudrc *m.*; —weisheit *f.* mudrctví *n.*; —wunder *n.* div světa.

Wem? *pron.* (3.) komu?

Wen? *pron.* (4.) koho?

Wende *adv.*; w. fahren (ökon.) mísiti, odůrovati; psírovati; W. *f.* (Handlung) obrat *m.*; (Ort) úvrať *f.*; —eiſen *n.* vratidlo *n.*; —fahrt *f.* odůrka, pšírka *f.*; 2. souvrať *f.*; —graben *m.* rozvod *m.*; —hals *m.* (Vogel) vijohlav, krutihlav, vrtohlav *m. Yunx*; —kreis *m.* (astr.) obratník, zvratník *m.*; W. des Krebſes obratník raka; W. des Steinbockes obratník kozorožce.

Wendel-acker *m. v.* Wendefahrt; —baum *m.* vratidlo, vrtidlo *n.*; —ſtiege *f.*, —treppe *f.* točité schody *pl.*, točené n. kotoučovité schody.

Wenden obrátiti, otočiti; den Acker w. misiti, pšírovati, odůrovati, rozorávati pole; den Braten w. točiti; die Augen auf etw. w. oči na něco obrátiti; Geld auf etw. w. peníze na něco vynaložiti; ſich wohin w. obrátiti se někam; ſich an jmd. w. uchýliti se, obrátiti se, utéci se ke komu; ſich an jmd. bittlich w. uchýliti se n. obrátiti se (n. utéci se) k někomu s prosbou.

Wende-pflug *m.* rádlo *n.*; —platte *f.* (b. Meßtiſch) (math.) obratná deska; —punkt *m.* obrat *m.* (úvrať *f.*); (aſtr.) bod obratový.

Wender *m.* točič *m.*; 2. rožeň *m.*

Wende-rohr *n.* obracovadlo *n.*; —ſcheibe *f.* (b. Meßtiſch) (math.) kruh obratný; —ſtunde *f.* (phyſ.) hodina obratu, hodina obratová; —zehe *f.* (b. Vögeln) prst zvratný, vratiprst *m.*; —zeher *m.* (Vogel) pták vratiprstý, vratiprsťák *m.*

Wendung (M. -en) *f.* obrat *m.*, obrácení, otočení *n.*, zvrat *m.*; (Veränderung) změna, proměna *f.*; —spunkt *m.* bod úvratu n. obratu, bod úvratový n. obratový.

Wenig *num.* (*adj.*) malý, nemnohý; (*adv.*) málo, nemnoho; trochu; w. Wert haben nestáti za mnoho; —e *pl.* málokteří; —er méně (míň); der —erbezieh̃ende kdo méně béře, méně beroucí; —gläubend málověrský; —heit *f.* malost *f.* maličkost *f.*; meine Wenigkeit moje maličkost, moje nepatrnost, moje špetka, moje treba; —ſtens, zum —ſten *adv.* aspoň, alespoň, nanejmíň.

Wenn *conj.* když, (-li), jestli, jestliže, pakli, pakliže; ač, ačkoli; als w. jakoby; w. auch třeba, byť, byť i; w. doch kéž by; w. gleich byť i; ačkoli; das Wenn und das Aber kdyby chyby.

Wenzel *m.* (Kartenſp.) spodek *m.* filek *m.*; (Vogel) červenka *f.*

Wer *pron.* kdo; *v.* Welcher; wer immer kdokoli.

Werb-bezirk, —ebezirk *m.* odvodní okres; —bezirkskommando *n.* velitelství odvodního okresu; —egeld *n.* vojenský závdavek.

Werb-en těžiti, stěžiti, skliditi; für Kriegsdienſte w. najímati do vojenské služby (verbovati); um etw. w. *v.* Bewerben; —eplatz *m.* místo k najímání vojska; —er *m.* najímač *m.* (vojska) (verbíř, verbovník *m.*); W., Bewerber uchazeč *m.*; —offizier *m.* najímací důstojník; —ebezirk *m. v.* Werbbezirk; —ung *f.* najímání (verbování) *n.* (vojska).

Werd (vlt. Werth, Wörth) *v.* Werder.

Werden *verb.* státi se; vzniknouti, povstati; býti; es wird Tag rozednívá se; svítá; es wird Abend blíží se k večeru; das W. vznikání, povstávání *n.*

Werder (-s, unv. M.) *m.* násep *m.*, náspa *f.*; 2. výspa *f.*, ostrov *m.*; (Werth, norw. Fjord); 3. žuľava *f.*

Werf-en hoditi, vrhnouti, metnouti, praštiti, mýknouti (čím); Junge w. vrhnouti, metati; ſich w. (v. Holz) bortiti se, vrhnouti se, přejíti se; ſich in ein Kleid w. vzíti na sebe šat, nadíti na se šat; —er *m.* hazeč, metač *m.*

Werft (M. -e) *n.*, —e (M. -en) *f.* loděnice, lodnice *f.*

Werg (-es, oh. M.) *n.* koudel *f.*, *pl.* cucky, kluky *n.*; —bäuſchchen *n.* žemničky koudelové.

Wergeld *m. v.* Wehrgeld.

Werg-en *adj.* koudelový; —händler *m.* koudelník, koudelář *m.*

Werk (-es, M. -e) *n.* dílo *n.*, práce *f.*; výtvor, výtvar *m.*; plod *m.*; skutek *m.*; (Schrift) spis *m.*; W. závod *m.*; (Bergbau) hory *pl.*; (Hütten) hutě *pl.*; (Fortif.) hradby *pl. f.*; (mech.) stroj *m.*; die Hand ans W. legen přičiniti ruku k něčemu (k dílu); viel —s aus etw. machen mnoho hluku s něčím nadělati.

Werk-bank *f.* pracovní stolek, postolek *m.* (verpánek *m.* u ševců); —blei *n.* (chem.) olovo rudné, surové olovo; —brett *n.* (Schuſt.) přikrajovačka, skrajovačka *f.*; —direktion *f.* (mont.) horní ředitelství, baňské ředitelství; —führer *m.* dílovedoucí *m.*; (auch bloß vedoucí *m.*); —haus *n.* dílna *f.*, pracovna *f.*; —heilig *adj.* svatácký; —holz *n.* dříví na zpracování; —mann *m.* dělník *m.*; —material *n.* robivo *n.*; —meiſter *m.* verkmistr *m.*, dělmistr *m.*, dohlížitel ku práci, správce dílny; 2. hotovitel díla; (vlt.) tvůrce *m.*, působce *m.*; —meſſer *n.* krajedlo *n.*, knejp *m.*; —ofen *m.* huť *f.* (skelná, železná *etc.*); —probe *f.* výkonná zkouška, zkouška díla; —ſatz *m.* (Typ.) sazba děl; (Zimmerm.) vazba *f.*; —ſitzer *m.* držitel strojů; držitel dílny; držitel hor; —ſtuhl *m.* stavitelský střevíc; —zeug *n.* sazeč dílový, s. děl; —ſtatt, —ſtätte *f.* dílna *f.*; —ſtellig *v.* Werktätig; —ſtück *n.* část stroje; (mont.) balvan *m.*; —vorrath *m.* (mont.) zásoba horní; —vorrichtung *f.* přístroj *m.*; —tag, Werkeltag *m.* všední den, pracovní den; —täglich *adj.* všední; —tags, werkeltags *adv.* všedního dne; —tätig *adj.* skutečný; účinný; *adv.* skutečně, skutkem; —tätigkeit *f.* činodějnost *f.*; —zeug *n.* nástroj *m.*, *coll.* náčiní *n.*

Wermut (-s, oh. M.) *m.* peluň, peluňka *f.*, pelyněk *m. Artemisia Absinthium*; —bad *n.* peluňková lázeň; —becher *m.* fig. číše hořkosti, kalich utrpení; —bier *n.* pivo s peluňkou; horčák *m.*; —bitter *adj.* hořký jako peluňka; —liför *m.* (Absinth) peluňka, pelyňovka *f.*; —wein *m.* pelynkové víno, pelynkovec *m.*, peluňčák *m.*, burčák *m.*

Wern *f.* ječné zrno (na oku).

Werndlgewehr *n.* verndlovka *f.*

Wernerit *m.* (min.) mastivec jehlancový.

Werre (M. -n) *f.* boule *f.*, vřed *m.*; 2. štír krtonohý.

Werſt *f.* (ruſſ.) versta *f.*

Wert *adj.* hodný; (preiswürdig) cenný; w. sein státi zač; die Erbschaft ist nicht dessen w. dědictví nestojí za to; eine geringhaltige unwerte Münze mince lehká nehodná.

Wert (-es, M. -e) *m.* hodnota *f.*; cennost *f.*, cena *f.*; hoher W. vysoká cena; zwei Größen haben denselben W. dvě veličiny mají stejnou hodnotu; W. u. Gehalt der Münze hodnota a jádro mince.

Wert-anschlag *m.* vycenění, procenění *n.*; —bemessung *f.* vyměření hodnoty; —bestimmungsmittel *n.* výcena *f.*; —deklaration *f.* (Post) odpověď ceny; přiznávka ceny; —empfang *m.* příjem hodnoty; —ermittlung vyšetření hodnoty; —igkeit *f.* prvečnost, prvkovitost *f.*; —los *adj.* bezcenný; *adv.* bez ceny; —losigkeit *f.* bezcennost *f.*; —maßstab *m.* měřidlo hodnoty; —messer *m.* cenoměr *m.*; —papiere *pl.* cenné papíry, zcenitelné papíry; —schaft *f.* cennost *f.*, cenná věc; —schätzung *f.* vycenění *n.*; 2. váženost *f.*; —stempel *m.* kolek dle hodnoty věci; —strafe *f.* pokuta dle hodnoty; —verminderung *f.* zlehčení hodnoty; —voll *adj.* cenyplný; —zeichen *n.* cenná známka.

Werwolf *m.* vlkodlak *m.*

Wesen (-s, oh. M.) *n.* bytí *n.*; viel —s von etw. machen mnoho povyku n. hluku s něčím nadělati; 2. (unv. M.) bytost *f.*; mrav *m.*, povaha *f.*; podstata *f.*, podstať *f.* (podstatenství *n.*); Forstw. lesnictví *n.*; Kriegsw. vojenství *n.*; Sanitätsw. zdravotnictví *n.*; —heit *f.* podstatnost *f.*; bytelnost *f.*; —serforschung *f.* bytozpyt *m.*; —tlich *adj.* podstatný, bytelný, jsoucí; hlavní, důležitý; *adv.* podstatně.

Weshalb, weswegen *conj.* (*adv.*) proč, pročež, za tou příčinou, tedy.

Wesir (-s, M. -e) *m.* (türk.) vezír *m.*; —at *n.* vezírství *n.*

Wespe (M. -n) *f.* vosa *f.*

Wespen-bussard *m.* včelojed *m.*; —nest *n.* vosí hnízdo.

Wessen? *pron. gen.* (wes) čí?

Weßhalb *v.* Weshalb.

West, —en (-es, oh. M.) *m.* západ *m.*; —bahn *f.* západní dráha.

Weste (M. -n) *f.* (Kleid) vesta *f.*

Westerhemd *n.* (b. Tauf.) vínek *m.*

West-land *n.* západní země; —lich *adj.* západní; *adv.* na západ, k západu; —nordwest *m.* západní severozápad; —punkt *m.* západní bod; —rot *n.* červánky *pl.*; —seite *f.* západní strana; —südwest *m.* západní jihozápad; —wärts *adv.* k západu, na západ; —wind *m.* západní vítr.

Weswegen *v.* Weshalb.

Wett *adv.* prost, zbaven čeho: etw. w. machen něco vyrovnati; w. sein vyrovnati se *v.* Quitt; —bewerb *m.* závod *m.*

Wette *f.* sázka *f.*; (Pfand) základ *m.*; eine W. eingehen založiti se s kým o něco; eine W. gewinnen vyhráti sázku; es geht um die W. jde o sázku, o základ.

Wett-eifer *m.* horlivost, řevnivost *f.*; 2. závodnictví *n.*; —eifern *intr.* (mit einem) horliti, řevniti, snažiti se oč; závoditi s někým o něco.

Wetten (zehn Kronen gegen eine) vsaditi (deset korun proti jedné); um zehn Kronen w. o deset korun se vsaditi; ich —e daß..... sázím se, že.....

Wetter (-s, oh. M.) *n.* povětří *n.*; povětrnost, pohoda *f.*, počasí *n.*; (Gewitter) hromobití *n.*; schlagendes W. (mont.) třaskavý vzduch, bicí větry *pl.*; böse W., starke W. (mont.) dusné n. matné větry *pl.*, dusák *m.*; W. u. Hagel! Donnerwetter! prach a broky; hrom a peklo!

Wetter-ableiter *m.* hromosvod *m.*; —bach *m.* bystřice *f.*, ručej *m.*; —baum *m.* mrákava *f.*, mračný sloup; —beobachtung *f.* pozorování povětrnosti; —blaser *m.* větrník *m.*; —bulletin *n.* zpráva o počasí; časoprava *f.*; —dach *n.* přístřešek *m.*, přístřeší *n.*; —deutung *f.* časoprava *f.*; —fahne *f.*, —fang *m.*, —hahn *m.* větrník, kohoutek *m.*, povětrná korouhvička; —fisch *m.* piskoř *m.* *Misgurnus* (*Cobitis*) *fossilis*; —galle *f.* kusá duha; —getöse *n.* hukot bouře; —glas *n.* tlakoměr; teploměr *m.*; —häuschen *n.* časoměr *m.*, časoměrna *f.*; vlahoměrna *f.*, vlhkoměr, vlahoměr *m.*; —hütte *f.* útulna *f.*, chata k úkrytu v čas bouřky; —junge *m.* fig. zatvrdelý mladík; —karte *f.* časovid *m.*; —klee *m.*, —kraut *n.* šťavel *m.* *Oxalis*; —kunde *f.* povětroznalství *n.*; —laune *f.* vrtkavost počasí; —launisch *adj.* mlživý, mlhavý; 2. vrtkavý, nestálý; —läuten *n.* zvonění při bouřce; es —leuchtet blýská se; —leuchten *n.* blýskavice *f.*, blýskavka *f.* (blýskání na časy); —loch *n.* průduch *m.*, průvětrník *m.*; 2. průsmyk *m.*, sluj *f.*; —mädchen *n.* fig. zatvrdelé děvče, zatvrdelá holka; —mantel *m.* dešťák *m.*; —maschine *f.* větradlo *n.*

Wettern (v. Gewitter) hřímati, hřmíti; 2. klíti, hromovati, láteřiti.

Wetter-prognose, —prophezeiung *f.* časoprava *f.*, předpověď povětrnosti; očekávaná povětrnost; —prophet *m.* prorok povětrnosti n. počasí; —säule *f.* větrná smršť; —schaden, —schlag *m.* poškození *n.*, krupobití *n.*; —schadenversicherung *f.* pojištění pro krupobití; —scheide *f.* (im Gebirge) rozvětří *n.*; —schenkel *m.* (Bauk.) *v.* Abweiseblech; —seite *f.* přívětrná strana; —stein *m.* povětroň *m.*; —strahl *m.* blesk *m.*; hromová střela; —sturm *m.* vichřice *f.*; —vogel *m.* kulík dešťový; —wechsel *m.* proměna pohody; —wendisch *adj.* vrtkavý; —wolke *f.* mračno *n.*; —zeiger *m.* větrník *m.*; —zeig *n.* fig. hromské dílo.

Wett-geld *n.* sázka *f.*; —gesang *m.* závodní zpěv; —kampf *m.* zápas *m.*; —kämpfer *m.* zápasník *m.*; —lauf *m.* závod *m.*, běh n. běhání o závod, dostihy v běhu; —laufen, —rennen *verb.* závoditi, běžeti o závod; W. *n.* závody *pl.*, závodění *n.*, běhání o závod; jízda o závod, dostihy *pl. f.*; —schleifen *n.* dostihy bruslařské; bruslení o závod;

—ſpiel *n.* hra o sázku; —ſtreit *m.* spor o sázku; hádka *f.*; —ſtreiten vsaditi se o něco; —vertrag *m.* smlouva o sázku.

Wetz-en (das Meſſer) brousiti; fig. dráždíti; třiti; —er *m.* brusič *m.*; —ſchiefer *m.* osla *f.*; —ſtahl *m.* ocel *f.* (*m.*); —ſtein *m.* brus *m.*, osla *f.*

Weymuths-fichte *f.*, —pinie, —tanne *f.*, —kiefer *f.* vejmutka *f. Pinus strobus.*

Whisky *m.* (engl.) žitná n. kukuřičná kořalka.

Whist *n.* (engl.), —ſpiel *n.* whist *m.* [(hra v karty).

Wibbeln mh. hemžiti se; es kribbelt und wibbelt vše se hemží a krouží, rojí

Wichs *m.* (*f.*) fig. lesk *m.* [a brojí.

Wichse *f.* leštidlo *n.*, viks *m.*, vosk na boty; fig. výprask *m.*, výlupek *m.*

Wichsen voskovati, navoskovati, voštiti, navoštiti, voskem leštiti, cíditi; fig. vypráskati, vylupati komu.

Wichsleinwand *f. v.* Wachsleinwand.

Wicht (-es, M. -e od. -er) *m.* padouch, darebák *m.*, zlosyn *m.* (Böſewicht); armer W. ubožák *m.*; kleiner W., winziger W. fig. skrček, úkropeček, drobýšek *m.*; W. (M. -e) *n. v.* Gewicht.

Wichtel (-s, unv. M.) *n.* vnada *f.*; 2. podvodná hra; 3. (Vogel) tuhýk *m. Lanius*; —n mh. tuhýkati; —pfeife *f.* ptačnička píšťalka; —zopf *m.* koldun, koltun *m.*, splštění vlasů.

Wichtig *adj.* důležitý, hodný, závažný; —e Gründe důležité příčiny *pl.*; —keit *f.* důležitost, závažnost *f.*

Wickbohne *f. v.* Feigbohne.

Wicke *f.* vika, vikev *f. Vicia* (bot.); 2. (in die Wunde) knot *m.*, cupovačka *f.*

Wickel *m.* závitek; svitek *m.*; W. *m. et f.*; —band *n.* poviják, povijan *m.*; —frau *f.* poviječka *f.*; —kind *n.* podoušě *n.*, miminko, mimátko *n.*, dítě v peřince; —kiſſen *n.* chovací peřinka.

Wickeln ohrnouti, zahrnouti; (zwirn) víti, vinouti, navinouti; ſich in etw. w. do něčeho se zavinouti, zabaliti; ſich aus einer gefährlichen Sache w. z nebezpečí se vyvléknouti.

Wickel-raupe *f.* zavinák, zaviječ *m.*; —ſchnur *f.* povijan *m.*; —ſchwanz *m.* (zool.) kruhochvost *m.*, točivý ocas, chapavý o. (u opic); —ſtroh *n.* otáčka *f.*; —tuch *n.* zaviječka *f.*; —werg *n.* obáslo *f.*; —zeug *n.* zavití *n.*, povití *n.* (na děti), *pl.* pleny; —zwirn *m.* povinek *m.*

Wicken-acker *m.*, —feld *n.* vikoviště, vikvoviště, vičiště *n.*; —futter, Wickfutter *n.* vikvová píce; 2. W., —gemenge *n.* směška *f.*; —ſtroh, Wickſtroh *n.* vičina, vikvovina *f.*, vikvová sláma.

Wickler (-s, unv. M.) *m.* motač *m.*, zamotač *m.*; 2. fig. pletichář *m.*; 3. (zool.) obaleč *m.*, zaviječ (motýl) *m.*; 4. (Gleis) pláštík *m.*, zavijanka *f.* (pro ženské).

Widder (-s, unv. M.) *m.* beran *m.*; (ein Geſtirn) beran *m.*, skopec *m.*; hydrauliſcher W. (mech.) vodní trkač; vodní taran; —fell *n.* beranice *f.*; —geruch *m.* beranina *f.*; —punkt *m.* (astr.) úvrat jarní.

Widem (-s, M. -e) *n.* (vlt.) záduší *n.*; —korn *n.* desátek *m.*

Wider *prp. c. acc.* proti; w. den Strom ſchwimmen proti proudu plavati; w. ihr Willen proti něčí vůli, mimo něčí vůli; w. alle Erwartung mimo vše nadání; w. jmd. ein Recht haben na někoho právo míti; ſich w. den Kläger ſchützen proti žalobci se hájiti; w. jmd. ſtrafrechtlich verfahren hleděti n. přikračovati k někomu právem trestním; ein Mittel w. das Fieber lék proti (pro) zimnici.

Wider-bellen, —bellern odmlouvati; —beller *m.* hubař *m.*, odmlouvač *m.*, odštěkavač *m.*; -in *f.* štěkna, štěkule *f.*; —druck *m.* protitisk *m.*, rubotisk *m.*, tisk druhé strany.

Widerfahr-en mſ. přihoditi se; Gnade w. laſſen milost propůjčiti; Gerechtigkeit w. laſſen učiniti co spravedlivo jest; ohne böſe —t bez zlé příhody.

Wider-gift *f. v.* Gegengift, Morgengabe; —glanz *m.* odlesk *m.*; —haarig *adj.* rozježený; fig. *v.* Widerſpenſtig; —haken *m.* (bot.) kotvička *f.*; —hakig *adj.* kotvičnatý, ozubnatý; —hall (-s, oh. M.) *m.* ozvěna *f.*, ohlas *m.* (Echo); —hallen mſ. ozývati se, odrážeti se (zvuk); —halt *m.* opora *f.*; W., —haltkette *f.* držení *n.*; —klage *f.* žaloba na vzájem, žaloba vzájemná; —lage *f.* opora *f.*, opěra, opírka, podpora *f.*; 2. obvěnění *n.* (Morgengabe); —lager *n.*, —lagsmauer *f.* (arch.) zeď podporná, podpora *f.*

Widerleg-en etw. vyvrátiti něco, srážeti, porážeti co; den Beweis durch einen Gegenbeweis w. vyvrátiti průvod odvodem; die Verdachtsgründe gegen ſich w. vyvesti se z podezření; —ende Methode návod n. spůsob odvratný; —ung *f.* vyvrácení *n.*, vyvedení z čeho.

Widerlich *adj.* odporný, protivný; -keit -ost.

Wider-n mh. odporovati, zprotiviti se; znechutiti se; zošklivovati si; dieſe Speiſe —t mir, mir —t vor dieſer Speiſe, es —t mich vor dieſer Speiſe to jídlo se mi zošklivuje, protiví,

Wider-natürlich *adj.* nepřirozený; *adv.* proti přírodě; —papſt *m.* protipapež *m.*; —part (-es, M. -e) *m.* soupeř *m.*, odpůrce *m.*, protivník *m.*, odporník *m.*; W. halten na odpor státi n. býti, odporovati; —prall *m.* odraz *m.*; —raten (einem etw.) odraditi, odrážeti, odrazovati, zrazovati koho něčeho; —rechtlich *adj.* bezprávný; *adv.* proti právu; —rechtlichkeit *f.* bezprávnost *f.*, bezpráví *n.*; —rede *f.* odmluva *f.*, odmlouvání *n.*; —reden mh. odmlouvati komu; 2. odepříti něco; —riſt (-es, M. -e) *m.* (b. Pferde die Erhöhung bei der Mähne) záhřivek (*rus.*) *m.* zátylek, kohoutek *m.*

Widerruf (-es, oh. M.) *m.* odvolání *n.*; —en etw. odvolati něco; —lich *adj.* odvolatelný (co lze odvolati); —ung *f.* odvolání *n.*; —ungsklage *f.* odvolací žaloba; —ungszeichen *n.* (muſ.) odrážka *f.*

Wider-sacher *m.* protivník, odpůrce *m.*; —ſäſſig, —ſätzig *adj.* odporující; —ſchall *m. v.* Widerhall; —ſchallen *v.* Widerhallen; —ſchein *m.* odlesk *m.*, odsvit *m.* (auf Gemälden) odražené světlo *v.* Reflex.

Widerſetz-en ſich protiviti se komu, opříti se, opírati se komu; —lich *adj.* vzpíravý, odporovačný, zprotivilý; —lichkeit *f.* zprotivení *n.*, zprotivilost *f.*; —ung *f.* protivení se, vzpírání *n.*

Widerſinn *m.* protivný smysl, protismysl *m.*, nesmysl *m.*; —ig *adj.* protismyslný; nesmyslný; rozumu protivný, odporný; odporovačný; zvrácený.

Widerſpenſtig *adj.* zpurný; drputný, zbůjný, odbojný; —keit *f.* zpurnost *f.*, vzpoura *f.* (proti komu n. čemu).

Widerſpiegeln ſich obrážeti se.

Widerſpiel *n.* opak něčeho; das W. von etw. für wahr halten opak něčeho za pravé míti.

Wider-ſprechen einem mh. odpírati komu; odepříti čemu; (leugnen) zapříti, zapírati čeho, popírati co n. čeho; ſich ſelbſt w. sám sobě odporovati, v řeči si o.; (*vulgo* šlapati si na jazyk); —ſpruch (-es, M. —ſprüche) *m.* odpor *m.*; rozpor *m.*, nesrovnalost *f.* (v řeči); —ſpruchloſigkeit *f.* bezodpornost *f.*

Widerſtand (-es, oh. M.) *m.* odpor *m.*; odpíravost *f.*

Widerſtands-fähig *adj.* (mil.) způsobilý k odporu; —linie *f.* (mil.) rozmezí odporové; —mann *m.* odpěrač *m.*; —punkt *m.* střediště odporu.

Widerſteh-en einem odpor činiti, na odpor býti, na odpor se stavěti, protiviti se komu n. čemu; odporovati; odpírati čemu; 2. odolati komu n. čemu; —ende Kraft odpíravá síla, odpor *m.*

Widerſtreben einem protiviti se komu.

Widerſtreit (-es, oh. M.) *m.* odpor *m.*

Widerſtreit-en na odpor býti čemu; —end *adj.* odporný; den Rechten —ende Gewohnheiten obyčeje právu na odpor jsoucí, právu odporující.

Widerwärtig *adj.* protivný, protimyslný; —keit *f.* protivenství *n.*, protimyslnost *f.*; nehoda *f.*, neštěstí *n.*

Widerwechſel *m. v.* Rückwechſel.

Widerwill-e *m.* nechuť *f.*, protimyslnost *f.*; nevole *f.*; —ig *adj.* nevolný.

Widm-en einem etw. (eine Schrift) věnovati, obětovati komu co (knihu); das W., die —ung věnování *n.*, obětování *n.*; —er *m.* věnovatel, obětovatel *m.*

Widmungs-blatt *n.* (im Buche) věnování, připsaní *n.*; —rolle *f.* (mil.) věnovací list; —urkunde *f.* věnovací listina; —zuſchrift *f.* věnovací přípis.

Widrig *adj.* (einem) protivný, odporný (někomu); ein —er Gebrauch jiná zvyklost; protivný obyčej; —enfalls, im —en Falle jinak, sice; —keit *f.* protivnost *f.*

Wie *adv.* kterak, kterakž; jakž; *cnj.* jakž; wie viel kolik; wie ſehr auch jakkoliv; wie nur, wie immer jakkoli, ledajak; wie ſo? jak to? jakže? proč?

Wiebel *m.* pilous *m. Curculio.*

Wiebeln mh. hemžiti se *v.* Wibbeln.

Wiede (M. -n) *f.* houž, houžev *f.*, houžva *f.* [*Upupa epops.*

Wiedehopf (-es, M. -e) *m.* dudek *m.*

Wieder *adv.* opět, zase, znova, znovu; w. finden zase (opět) najíti n. nalezti; —abdruck *m.* nový otisk; —angriff *m.* opětný útok, opětovaný útok.

Wiederauf-heben (den Verhaft) zatčení n. vazbu zase zdvihnouti, propustiti někoho ze zatčení, z vazby; —hebung *f.* (des Verhaftes) propuštění ze zatčení, z vazby; —nahme *f.* opětné přijmutí; 2. opětné předvzetí, opětování *n.*; W. von Barzahlungen placení *n.*, vyplácení zase hotovými; W. der Unterſuchung opětné vyšetřování; —nehmen opět přijmouti; 2. znova n. zase předsevzíti; obnoviti; opětovati; —nehmung *f. v.* Wiederaufnahme; —ſchrift *f.* opětovný přepis, znovupřepsání *n.*

Wieder-bekommen zase dostati; —berufen (eine Perſon) někoho zase, opět, znova povolati; —beſetzen zase osaditi, obsaditi, dosaditi; —beſetzung *f.* opětné osazení; —bringen zase n. opět přinesti; —druck *m.* druhotisk *m.*, nový otisk.

Wiederein-berufung *f.* zasepovolání, znovasvolání *n.*; opětné svolání; —bringen etw. zase (opět-) podati, vnesti, dostaviti, dodati; -ung des Entwichenen opětné dostavení uprchlého; —ſetzen znovu dosaditi, opět (zase) saditi, osaditi, navrátiti; —ſetzung *f.* opětné dosazení; —treten zase vstoupiti, přijíti, vzejíti; —tritt *m.* opětný vstup; W. (der Ware) opětný dovoz zboží.

Wiederer-innern ſich vzpomínati (si), rozpomínati se; vzpomenouti (si), upamatovati se; —innerung *f.* upamatování *n.*; —kennen znovu, opět, zase poznati; —langen něčeho zase dosáhnouti; —latz *m.* náprava *f.*; —ſtatten něco zase vrátiti, navrátiti; (einen Verluſt) něco zase nahraditi.

Wieder-gabe *f.* navrácení *n.*; —geben etw. vrátiti, navrátiti; —geburt *f.* znovuzrození *n.*, obrození *n.*; —gelt (-es, oh. M.) *n.* odplata, odveta *f.*

Wiederhall *m. v.* Widerhall.

Wiederherſtell-en obnoviti, upraviti; zase zříditi; —ung *f.* obnovení *n.*, obnova *f.*, úprava *f.*; fig. (von einer Krankheit) zotavení *n.*

Wiederhol-en etw. opakovati, opětovati něco; ſich w. opakovati se, opětovati se; —end *adj.* opakovací; —entlich, —t *adv.* opětně; —ung *f.* opakování *n.*, opětování *n.*; im —ungsfalle kdyžby se něco opětovalo, opět stalo; —ungsſtunde *f.* opakovací hodina; —ungsunterricht *m.* opakovací učení; —ungszeichen *n.* (Muſ.) opakovací známka, znamení k opakování.

Wieder-käue *f.* přežívka *f.*; —käuen, —kauen mh. přežívati, přežvykovati; —kauend přežívavý, ožívavý; —käuer *m.* (zool.) přežívavec *m.*, přežívač *m.*, přežvykovač *m.*

Wiederkauf *m.* návratná koupě; —en koupiti něco zase návratně, zase odkoupiti. [—lich *adj.* návratně kupný.
Wiederkäufer *m.* překupník *m.*;
Wiederkehr *f.* návrat *m.*, navrácení *n.*; 2. zpětnost *f.*, opačnost *f.*; W. am Dache výžlabek *m.*; b. Web. klikatice *f.*; —en mſ. vrátiti se, navrátiti se zase; (ſich wiederholen) opakovati se, opětovati se.
Wieder-nahme *f. v.* Repriſe; —ſehen opět uzříti, o. spatřiti; W. *n.* opětné spatření; auf W.! na shledanou! —taufen překřtiti, na novo křtíti koho; —täufer *m.* novokřestník, novokřtěnec *m.*
Wiedervereheli-chen ſich zase n. opět vstoupiti v manželství; —ung *f.* opětné manželství, opětné vstoupení v manželství, nový sňatek.
Wiedervergelt-en něco zase oplatiti; —ung *f.* oplacení *n.*, oplátka *f.*, odveta *f.*; —ungsrecht *n.* právo odvety, právo odvetné.
Wiederverkauf *m.* návratný prodej; —en něco zase návratně prodati.
Wiederwahl *f.* opětná n. nová volba.
Wiederwuchs *m.* mláz *f.*, mlází *n.*,
Wiefern; in w. *cnj.* pokud. [podrost *m.*
Wiege (M. -n) *f.* kolébka *f.*; W., —meſſer *n.* krojíř, sekáček *m.* (obloukový). [vážiti.
Wiegen (ein Kind) kolíbati (dítě); 2.
Wiegen-band *n.* povijadlo *n.*, povijan *m.*; —feſt *n.* narozeniny *pl. f.*; —gabe *f.* dar do peřinky, d. do vínku, vázané (, ého) *n.*; —geſang *m.*, —lied *n.* ukolébavka *f.*
Wieger *m.* kolébač *m.*
Wiehern mſ. řehtati, řehotati, ržáti.
Wiek (M. -en) *f. et* W. (-es) *n.* zá
Wienach *adv.* kterak. [toka mořská.
Wiener Währung vídeňské číslo, vídeňská měna.
Wiesbaum *m.* pavuza *f.*
Wiese (M. -n) *f.* louka, lučina *f.*
Wiesel (-s, unv. M.) *n.* (*dim.* Wieſelchen) kolčava, lasice *f.* *Mustela vulgaris.*
Wiesen-bach *m.* luční potok; —bau *m.* lukařství *n.*, vzdělávání luk; —birn *f.* lučnice *f.*; —champignon *m.* zemanka (houba) *Agaricus pratensis*; —erz *n.* bahňák *m.*; —fleck *m.* palouk *m.*; —furche *f.* svodnice *f.*; —gras *n.* luční tráva; —grün *n.* zeleň *f.*, zelenost luk; —hobel *m.* rovnadlo luční; —hopfen *m.* luční chmel; —klee *m.* luční jetel; —knopf *m.* (Gewächs) toten *m.*; —kreſſe *f.* pěněnka *f.* *Cardamine*; —kultur *f.* lukařství *n.*; hospodářství luční; —kümmel *m.* luční kmín; —land *n.* lučná půda; —lerche *f.* linduška luční; —pflege *f. v.* Wieſenbau; —plan *m.* lučina *f.*; —quelle *f.* luční pramen, úvar *m.*; —rode *f.* vysušování luk; —ſchwamm *m.* pastvinka (houba) *f.* *Agaricus Hygrophorus pratensis*; —tal *n.* brsina *f.*, lučné údolí; —wachs *m.* vzrostliny (tráva) luční; —wolle *f.* suchopeřník *m.* *Eriophorum.* [kolikrát; der —te kolikátý.
Wieviel *adv.* (*num.*) kolik; —mal
Wiewohl *cnj.* ačkoli, jakkoli.
Wigand (-s, M. -e) *m.* (vlt.) vojín *m.*
Wiking (-s, M. -er) *m.* (nord.) bojovník *m.*
Wild *adj.* divý, divoký; (v. Pflanzen) planý; —es Tier šelma *f.*, divoké zvíře; —e Tiere *pl.* divá zvěř *coll.*; —er Hopfen planý chmel; —er Zweig zbytečná větev, vlček *m.*; —es Fleiſch divé, vojenské maso, plíny *pl.*; w. (v. Deputierten) samotník *m.*; W. (-es, oh. M.) *n. coll.* zvěř *f.*; edles W. ušlechtilá zvěř; rotes W. červená zvěř; Hochw. vysoká (holemá) zvěř; ſchwarzes W. černá zvěř; W. (die Hirſchkuh) laň *f.*, laňka *f.*, zvíře.
Wild-acker *m.* role v oboře; —bach *m.* ručej *m.*, bystřina *f.*, bystřice *f. v.* Gießbach; —bad *n.* horské lázně; —bahn *f.* záseka *f.*, prť *f.*, přícestí *n.*, příkoleje; (wbm.) obořiště *n.*, loviště *n.*; —bann *m.* právo myslivosti; —braten *m.* pečená zvěřina; —bret *n.* zvěřina *f.*; 2. zvěř *f.*; —dieb *m.* pytlák *m.*, krádce zvěře; —diebſtahl *m.* pytlačství *n.*, krádež zvěře; —ente *f.* divoká kachna; —enzen mſ. *v.* wildpern; ein —er divoch *m.*; fig. (Parlament) samotník *m.*; —erer *m.* pytlák *m.*; —ern pytlačiti; —eſel *m.* oslák *m.*, divoký osel *Onager*; —fahre *f.* rozor *m.*, brázda *f.*; —fang *m.* lovení *n.*, lapání zvěře; (Pferd) sveřepec *m*; (Menſch) třeštil *m.*, třeštík *m.*, třeštidlo *n.*; —fremd *adj.* pracizí; —frevel *m.* lovčí pych (pych nad zvěří); —garn *n.* tenata *pl.*; —gefälle *n.* důchodky ze zvěře; —gehege *n.* obora *f.*; —geſtaltet *adj.* divotvárný; —gewachſen *adj.* samorostlý; planý; —graf *m.* (vlt.) vilkrabí *m.*; —hafer *m.* oves hluchý, ovsíř *m.*, sveřepec *m.*; —händler *m.* zvěřinář *m.*; —hauſend *adj.* divě řádící; —heft *f.* divost *f.*, divokost *f.*; —heu *n.* horské seno; —heuer *m.* horský senosečˇ; —huhn *n.* kuroptev *f.*; 2. sněhokur *m.* *Lagopus*; —hüter *m.* podhajný *m.*, zahaněč zvěře (v poli *etc.*); —jäger *m.* zvěrolovec *m.*; —lager *n.*, —höhle *f.* brloh *m.*, doupě *n.*, pelech *m.*; —kuh *f.* sveřepice *f.* (*st.*); —ling *m.* rozpustilec *m.*, zdivočilec *m.*; 2. (Gärtn.) planě *f.*, plánka *f.*, plánička *f.*; 3. (am Baume) zloděj (na stromě); výpustek *m.*, výstřelek *m.*, divůček *m.*; —meiſter *m.* dohlížitel nad zvěří; zvěrmistr *m.*; —mohn *m.* mák vlčí, pukavec *m.*; —nis *f.* pustina *f.*, poušť *f.*
Wild-öde *adj.* divopustý, pustodivý; —park *m.* obora *f.*; —parkjäger *m.* oborník *m.*; —pern zvěřinou zavánětiˇ; —pret *n. v.* Wildpret; —ſau *f.* divoká svině; —ſchaden *m.* škoda od zvěře; 2. (am Wilde) škoda na zvěři; —ſchur *f.* šuba *f.*, vlčí bunda, vlčura *f.*; —ſchütze *m.* pytlák *m. v.* Wilddieb; —ſchwein *n.* divoký kanec *m.*; —ſeite *f.* zvěřinová polta; —ſtand *m.* stanoviště zvěře; 2. stav, množství zvěře; die durch den übermäßigen W. verurſachten Schäden škody způsobené zvěří nad míru rozmnoženou; —wachſend *adj.* samorostlý,

co samo o sobě (divě n. planě) roste; planý; —weg *m. v.* Wildbahn; —zaun *m.* připlotek *m.*, plot proti zvěři.

Will-e, —en (-ens, ob. M.) *m.* vůle *f.*; (Einwilligung) přivolení, svolení *n.*; letzter W. poslední vůle *f.*, poslední pořízení *n.*, závěť *f.*; dein W. geschehe! buď vůle tvá! mit Wissen und —en s volí a vědomím; ohne Wissen und —en mimo vůli a vědomí, bez vůle a vědomí; aus freiem —en z dobré n. svobodné vůle; —ens sein chtíti něco, zamýšleti něco; um Gottes —en, um des Himmels —en! pro bůh, pro boha! [Abulie.

Willenlosigkeit *f.* bezvolnost *f. v.* **Willens-äußerung**, —erklärung *f.* projevení, pronešení vůle; letzte W. pronešení poslední vůle; —bestimmung *f.* pobídka (pohnutka *f.*) k něčemu; —freiheit *f.* svobodná vůle *f.*; —kraft *f.* mocná vůle, mocnost vůle; gebundene W. upoutaná vůle; —meinung *f.* úmysl *m.*, mínění *n.*; —nerven *pl.* nervy volící n. podvolné; nervy vůletvorné; —zwang *m.* nucení protivolné, přinucování *n.*

Willfahren einem in etw. po vůli býti komu; svoliti, přivoliti k něčemu; povoliti něčemu; vyhověti komu.

Willfährig *adj.* povolný; -keit -ost.

Willig *adj.* volný, povolný k čemu; —en in etw. svoliti k čemu; podvoliti se k čemu; —lich *adv.* (vlz.) ochotně.

Willkommen *adj.* vítaný; eine —e Nachricht vítaná zpráva; sei mir w.! buď mi vítán; w.! vítej nám! *pl.* vítejte nám! vítáme vás! W. (Willkomm) *m.* vítání, přivítání, uvítání *n.*, uvítaná *f.*; zum W. trinken píti na přivítanou.

Willkür (ob. M.) *f.* libovůle *f.*, libovolnost *f.*; nach W. libovolně; über etw. nach W. verfügen o něčem podle vůle a libosti nařizovati; —lich *adj.* libovolný; *adv.* libovolně.

Wimbel *m.* (wbm.) rozkopnutí mraveniště (od jelena); —n rozkopnouti mraveniště. [W. *n.* hemžení *n.*

Wimmeln mh. (*impers.*) hemžiti se; **Wimmer** *m.* suk *m.*; —lein *n.* (auf der Haut) ospinka *f.*, pupenec, pupínek *m.*

Wimmerling *m.* kňukal, kňoural *m.*; (Kind) mrňous *m.*

Wimmern mh. vrněti, kňučeti, kničeti, kvičeti, kňourati.

Wimpel *m.* vimpule *f.*, práporeček lodní (úzký); —n (Flattern) mihati se, třepetati se; —ung *f.* třepetání, mihotání *n.*

Wimper (M. -n) *f.*, —haare *pl.* řasy *pl. v.* Augenwimper; —los *adj.* bezřasý.

Wimpern mh. mžikati, mhourati, mrkati.

Wind (-es, M. -e) *m.* vítr *m.*; fig. zpráva *f.*; chlouba *f.*; gegen den W. (windwärts) proti větru; (Schiffspr.) über dem Winde na větru; nach dem Winde za větrem; unter dem Winde po větru; W. machen fig. vychloubati se, prášiti.

Wind-beutel *m.* větroplach *m.*, pudivítr *m.*; —blase *f.* puchýř *m.*; —blume *f.* větrnice *f.*, větrníček *m.*, závilec *m.*, pohanina, pohaněnka *f.*; (fehlerhaft) sasanka *f. Anemone*; —braut *f. v.* Windsbraut; —brett *n.* vjáček *m.*, snovadlo *n.*; —bruch *m.* (im Walde) vývrat *m.*; (med.) průtrž větrná; náduť *f.*, náduva *f.*; —büchse *f.* větrovka *f.*; —born *m.* (med.) střív *f.*, píštěl *f.*

Winde *f.* vijadlo, svijadlo *n.*, 2. zdvihadlo *n.*, zdvihák *m.*, stojaté vratidlo, stožár *m.*; klanýř *m.*, páka *f.*, jeřáb *m.*, podjem *m.*; 3. W. (bot.), —kraut *n.* svlačec *m. Convolvulus*; —baum *m.* návoj, rumpál *m.*

Wind-ei výduň, výduněk, výdumek *m.*, výfuček, výfuk *m.*, postřepek (jalové vejce).

Windel *f.* plena, plenka *f.*; —band *n.* povíjan *m.*, povijadlo *n.*; —kind *n.* podoušě *n.*, miminko *n.*, dítě v peřince; —n plenkami obvinouti, povíti (dítě); —weich (*adv.*) schlagen jmd. na kaši ztřískati někoho.

Wind-en víti, vinouti; zavíjeti, svíjeti; ždímati; páčiti; otáčeti; die Hände w. rukama lomiti; sich w. točiti se, kroutiti se; svíjeti se; —end *adj.* ovíjivý, ovinující-se, vitý; otáčivý.

Windesrichtung *f.* směr větrů.

Wind-fackel *f. v.* Windlicht; —fang *m.* větrník, dymník *m.*, větrojem, větrobor *m.*; —fege *f.* vějadlo, fukadlo *n.*; —geschwulst *f. v.* Emphysema; —glocke *f.* svlačec *m.*; —gott *m.* bůh větrů, větrník *m.*, větroboh *m.*, pohvizd *m.*; —harfe *f.* eolina *f.*; —haufen *m.* kopiště *n.*, steliště, okoliště *n.*, ochod *m.*; —hexe *f.* (wbm.) chrtí štvanice; —holz *n.* viják *m.*, vijadlo, svijadlo *n.*, snovadlo *n.*; —hose *f.* smršť *f.*, větrný sloup; —hund *m.* chrt *m.*; —ig *adj.* větrný, větrnatý; fig. nejistý. [srbský.

Windisch *adj.* slovinský; 2. lužicko-

Wind-kasten *m.* větrovnice *f.*; —kessel *m.* (bei der Feuerspritze) větrný kotel, větrník *m.*; větrak *m.*; —klappe *f.* zámyčka, záklopka *f.*; —kolik *f.* (med.) větrná kolika *f.*, střevní dna od větrů; —kraft *f.* síla větru, větrná síla *f.*; —lade *f.* vzdušnice, větrnice *f.*; —licht *n.* plápolnice, pochodnice (povětrnice) *f.*; —loch *n.* větrný průduch *m.*, větrník *m.*; —machen vychloubati se; —macher *m.* marnochlubník, marnomluvka *m.*; —meffer *m.* větroměr *m.*; —monat *m.* větrovec *m.* (*Ventôse m.*); —mühle *f.* větrný mlýn, větrník *m.*; —ofen *m.* větrná pec *f.*; tažná kamna; —pfeife *f.* větrovka *f.*; —pocken *pl.* jalové n. větrné neštovice, ovčí n., plané n., vodanky *pl.*; —rad *n.* (mech.) větrné kolo *n.*; —riß *m.* zálom *m.*, vývraty v lese; —rose *f.* větrojev, větrná matice; (růže kompasu); 2. *v.* Windblume; —rute *f.* (Flügel b. Windrad) křídlo, rameno *n.*; —sbraut *f.* vichřice *f.* (meluzina); —scheide *f.* (mech.) *v.* Windsprosse; —schief *adj.* zbortený, vrhlý; —schlag *m.* vývrat *m.*, vývratky v lese; —spiel *n.* chrt *m.*;

—ſproſſe *f.* (b. Windrad) žebro *n.*; —ſtille *f.* bezvětří *n.*; tišina *f.*; —ſtoß *m.* poryv *m.*, trhnutí větru; —ſturm *m.* vichr *m.*; —ſucht *f.* (*vulgo* větry *pl.*) *v.* Trommelſucht; —trocken *adj.* ovětralý.

Windung *f.* vinutí *n.*, točení, kroucení, svíjení *n.*; (des Fluſſes *etc.*) oklika *f.*; zátočina, zatáčka *f.*; (mech.) zátočka *f.*, závitek *m.*, kotouč *m.*

Wind-wärts *adv.* proti větru; —weiſe *f.* závěj, duna, návěj *f.*; —werk *n.* větrník *m.*; —wurf *m.* (im Walde) vývrat *m.*; —zeiger *m.* korouhvička *f.*; větrník *m.*; —zug *m.* tah, průvan *m.*, čišení větru.

Wink (-es, Pl. -e) *m.* kynutí, pokynutí *n.*, pokyn *m.*; kyv *m.*; mžiknutí, mrknutí *n.*; fig. návěští *n.*, znamení *n.*

Winkel (-s, unv. Pl.) *m.* kout *m.*; (math.) úhel *m.*; rechter pravý; ſchiefer kosý; ſpitziger ostrý; ſtumpfer tupý; hohler dutý.

Winkel-band *n.* (arch.) úhelní spona *f.*; —brettchen *n.* (math.) pravítko trojúhelné, trojúhelník *m.*; —buchdruckerei *f.* pokoutní tiskárna *f.*; —eck *f.* koutkování *n.*; —eiſen *n.* úhelnice *f.*; —geſchwindigkeit *f.* (mech. u. aſtr.) rychlost úhlová n. úhelní; —grad *m.* stupeň úhlu, stupeň úhlový, úhlostupeň *m.*; —haken *m.* rohovník *m.*, úhelnice *f.*; koutník *m.*, koutnice *f.*; (Typ.) řádečník *m.*, sázítko *n.*; —hebel *m.* (mech.) páka lomená, zaúhlená, křivá; —ig *adj.* úhelný, koutnatý; —kneipe *f.* pokoutní krčma *f.*; —kreuz *n.* kříž úhloměrný; —latte *f.* (geom.) lať úhelná; —maß *n.* míra úhelná, úhelnice *f.*, koutnice *f.*, koutník *m.*; —meſſer *m.* úhloměr, koutoměr *m.*; —meſſung *f.* úhloměrství *n.*, měření úhlů; —preſſe *f.* pokoutní lis *m.*; —rad *n.* kuželité n. úhlovité kolo *n.*; —recht *adj.* pravoúhelný, pravokoutý; —ſchreiber *m.* pokoutní písař; pokoutník *m.*; —ſchule *f.* pokoutní škola; —ſenſal *m.* dohodce (dohazovač) pokoutní; —züge *pl.* okliky *f.*; —zügig *adj.* klikatý; kličkovatý.

Wink-en mh. mrkati, mžikati (očima); kývati, kynouti, pokynouti (rukou); —er *m.* kývač *m.*; (Tanz) strašák *m.*; —ler *m.* pokoutník *m.*

Winsel-affe *m.* vřešťan *m.* *Cebus capucina.*

Wins-eln kvičeti, kníčeti, knučeti, kníkati, kňourati; ňukati, skučeti; —ler *m.* kňoural, knikal, ňukal *m.*; —lerin *f.* kňouralka, ňukalka, ňukna *f.*

Winter (-s, unv. Pl.) *m.* zima *f.*; —apfel *m.* zelenáč *m.*; —aufenthalt *m.* přezimování *n.*; —beere *f.* zimoplod *m.*; —birn *f.* zimní hruška *f.*; —eiche *f.* dřňák *m.*; —fällig (v. Vieh) zhubenělý; —feld *n.* ozim *f.*, ozimní pole *n.*; —feldzug *m.* (mil.) zimní tažení; —frucht *f.*, —getreide *n.* ozim *f.*, ozimé n. ozimní obilí *n.*; —garten *m.* zimní sad *m.*; —grün *n.* zimostráz *m.*, brčál *m.*; —haft, —iſch *adj.* zimavý; *adv.* zimavo, zimno; —handſchuh *m.* zimní rukavice; —hoſen *pl.* zimní kalhoty, zimní spodky *pl.*; —hoſenſtoff *m.* látka na zimní kalhoty n. spodky; —ig *adj.* zimavý; —jagd *f.* zimní honba, z. lov; —kleid *n.* zimní oděv; W. der Vögel zimní opeření *n.*; —lager *n.* (mil.) zimní tábor *m.*; —landſchaft *f.* (Mal.) krajina v zimě; —lich *adj.* zimní; (*adv.*) zimno; —ling *m.* sněhule *f.*; —monat *m.* prosinec *n.* (12. měsíc).

Wintern mh. zimovati, přezimovati; unperſ. es wintert je zima, zima nastala.

Winter-obſt *n.* zimní (podzimní) ovoce; —palaſt *m.* zimní palác, zimní dvorec (v Petrohradě); —punkt *m.* (aſtr.) bod zimní; —quartier *n.* (mil.) zimní příbytek, zimní bydliště, z. byt; —rock *m.* zimník *m.*; —ſaat *f.* setba na podzim; ozim *f.*, ozimní obilí; —ſchlaf *m.* (der Tiere) zimní spánek; —ſeite *f.* strana k půlnoci; —ſonnenwende *f.*, —ſolſtitium *n.* zimní slunovrat *m.*, zimní obrat slunce; —tag *m.* zimní den; —vorrat *m.* zásoba na zimu; —wetter *n.* zimní pohoda, zimní počasí; —wolle *f.* zimní vlna; —zeit *f.* zimní čas, zima *f.*

Winzer *m.* vinař *m.*; —lied *n.* vinařská (píseň); —meſſer *n.* kosíř *m.*

Winzig *adj.* maličký, drobounký; nepatrný; titěrný; w. klein maloulinký, droboulinký.

Wipfel (-s, unv. Pl.) *m.* vrchol *m.*, vršek *m.*; —n vrcholek, useknouti, vrcholkovati, klestiti stromy.

Wipp-e *f.* houpačka *f.*; (b. Drechſler) bidlo *n.*, průhybka *f.*, přezmen *m.*; (arch.) šlahoun *m.*; —en houpati; obřezávati peníze; —galgen *m.* přezmen *m.*, ſpíseme.

Wir *pron.* my; w. ſchreiben (my)

Wirbel (-s, unv. Pl.) *m.* vír *m.*, kotouč *m.*; zákrut *m.* zátoč *f.*, zátočina *f.*; chocholka *f.*, poutec *m.* (vlasů); fig. chumel *m.* (práce); W. an der Geige kolík *m.*; W. am Fenſter obrtlík *m.*; W. am Bierhahn kohoutek *m.*; W. (anat.) obratel *m.*, přehyb, příhyb *m.* *Vertebra*; (bei den Muſcheln) poutec *m.*; W. ſchlagen (auf der Trommel) vířiti, bubnovati vírem.

Wirbel-gang *m.* (anat.) páteřnice *f.*; —geiſt *m.* vrtoduch *m.*; —ig *adj.* vírnatý; vrtohlavý; —knochen *m.* obratel *m.*; —kopf *m.* témě *n.*; —kraut *n.* kozinec *m.*

Wirbeln mh. vířiti se, točiti se vírem, kotoučiti se, kotoučkovati se; es —t mir im Kopfe točí se mi v hlavě; w. vířiti, vírem bubnovati, do víru b.; w. (v. Vögeln) švitořinkati.

Wirbel-ſäule *f.* (anat.) hřbetnice *f.*, páteř *f.*; páteřnice *f.*; —ſucht *f.* *v.* Schwindel; —tier *n.* páteřnatec *m.*; *pl.* —tiere obratlovci, páteřnatci *vertebralia*, *vertebrata* (*Animalia*); —wind *m.* vichřice *f.*, vír *m.*, vítr kotoučivý.

Wirk-brett *n.* vál *m.*; —eiſen *n.* *v.* Wirkmeſſer.

Wirk-en činiti, konati, působiti, účinkovati; 2. tkáti, na stávku dělati; 3.

hněsti, váleti (těsto); 4. obřezávati, obkrajovati (kopyto); —end *adj.* činný; -es Mitglied činný člen.

Wirker *m.* konatel, činitel, působitel *m.*; (b. Bäck.) tenčíř *m.*; (b. Web.) předec *m.*; —stuhl *m.* stávek *m.*

Wirkform *f.* (grm.) *v.* Wirkungsart.

Wirkholz *n.* válek *m.*

Wirklich *adj.* skutečný; opravdivý, opravdový; -er geheimer Rat skutečný tajný rada; w.! *adv.* skutečně! opravdu; —keit *f.* skutečnost *f.*; in der W. vpravdě, skutečně, opravdu; —keitsgrund *m.* (přír.) *v.* Kraft.

Wirkmesser *n.* struh, struhák, struháč *m.*, pořiz *m.*; (b. Huffchmied) vyjímač *m.*

Wirksam *adj.* působivý, účinný; dějný; mocný, platný; dojemný, dojímavý, pronikavý; w. sein prospívati, pomáhati; —keit *f.* působivost, dějnost *f.*, činnost *f.*; (Kraft, Gültigkeit) moc, mocnost, platnost *f.*; etw. in W. setzen něco ve skutek uvesti, něčemu dáti moc, platnost; etwas außer W. setzen (z. B. ein Gesetz) něco zrušiti, za neplatné prohlásiti; in W. treten vejíti v moc n. platnost; nabyti moci n. platnosti; eine Behörde ist außer W. getreten úřad pozbyl působnosti, úřad přestal působiti; ein Gesetz ist außer W. getreten zákon pozbyl platnosti.

Wirkstuhl *m.* stávek (tkalcovský) *m.*

Wirkung (M. -en) *f.* působení *n.*; moc *f.*, platnost *f.*, účinek *m.*; die W. eines halben Beweises haben poloviního důkazu platnost míti; die Verordnung soll keine W. haben nařízení nemá míti žádné moci (platnosti).

Wirkung-art *f.* účinek *m.*; —kreis *m.*, —sphäre *f.* působnost *f.*, obor působnosti; obor činnosti, dějnost *f.*; —los *adj.* neúčinný; *adv.* bez účinku; —sam *m.* (grm.) *Activum* rod činný; —voll *adj.* velice účinný, velmi působivý.

Wirkwaren *pl.* stávkoviny *pl. f.*; stávkové zboží.

Wirr *adj.* pomatený, zmatený; —er Lärm zmatený hluk; —es Durcheinander fig. páté přes deváté; W. *m.* zmatek *m.*; —bund *n.* otep drchanky; —e *adj. v.* Wirr; W. (M. -en) *f.* zmatek *m. v.* Wirr *m.*; politische —en zápletky, zmatky politické.

Wirren etw. másti; drchati, modrchati, zdrchati, cuchati.

Wirr-garn *n.* zmotek *m.*, zmodrchaná příze *f.*; —geist *m.* pletichař *m.*; —ig *adj.* matný; —kopf *m.* spletenec, vrtohlav *m.*; —nis *f.*, W. (-sses, M. -e) *n.* zmatek *m.*; zmatečnost *f.*; —sal (-es, M. -e) *n.* bludiště *n.*; 2. *v.* Wirrnis; —stroh *n.* drchanka, mětenka, cuchanka *f*; —warr (-s, oh. M.) *m.* matenice *f.*, zmatek *m.*, směsice, zmodrchanina *f.*

Wirsch *adj.* spletený, zmatený *v.* Wirrig; 2. zlostný.

Wirsch-kohl *m.*, —ling, Wirsing *m.* kučerka *f.*, kapusta mačinková.

Wirt (-es, M. -e) *m.* hospodář *m* (Gastw.) hospodský *m.*

Wirtel (-s, oh. M.) *m.* přeslen *m.*; — bein *n.* kůtek *m.*; —förmig *adj.* přeslenovitý; —kraut *n.* krytoplod *m.*

Wirten (bewirten) hostiti, pohostiti, uhostiti.

Wirth *v.* Wirt.

Wirt-in *f.* hospodyně *f.*; —lich *adj.* hospodařský; hostinný; *adv.* hostinsky, pohostinsku.

Wirtschaft *f.* hospodářství *n.*; —en hospodařiti; —er *m.* hospodář *m.*; —erin *f.* hospodyně *f.*; —lich *adj.* hospodářský.

Wirtschafts-amt *n.* hospodářský úřad *m.*; —ausgleich *m.* východek hospodářství; —betrieb *m.* provozování hospodářství, hospodaření *n.*; —ertrag(nis) *n.* užitky z hospodářství; —gebäude *n.* hospodářské stavení; —gerate *n.* hospodářské nářadí; —kalender *m.* hospodářský kalendář; —methode *f.* hospodaření *n.*, způsob hospodářství; —rat *m.* hospodářský rada; —rechnung *f.* hospodářský účet; —turnus *m.* hospodářský řád (oběh způsobu v hospodaření).

Wirts-haus *n.*, —stube *f.* hospoda *f.*; —raum *m.* hostinská místnost *f.*

Wisch (-es, M. -e) *m.* vích *m.*, vícha *f.*, věchet *m.*; 2. smeták *m.*; 3. utěrák *m.*, útěrka *f.*; fig. onuce *f.*; —en utříti; mil. mknouti se, vysmeknouti se, vykloužnouti, uklouznouti; —er *m.* utěrač *m.*; 2. útěrka *f.*, utěradlo *n.*, utěrák *m.*, vytěrák *m.*; W. b. Zeichnen těrka, roztěrka *f.*; fig. výtopek *m.*; einen W. bekommen dostati výtopek; —bader, —lappen *m.*, —tuch *n.* utěrák *m.*, utěradlo *n.*, útěrka *f.*; —waich *n.* pleskytřesky, tlachy-šplachy, hatlanina *f.*

Wisent *m.* tur, bůvol *m. v.* Bison.

Wismut *n.*, *m.* (min.) vismut *m.*, kalik *m.*; —asche *f.* popel vismutový, —en (b. Zinngieß.) kalikovati; —glanz *m.* kalikovec, vismutovec *m.*; —kalk *m.* kaličnatka *f.*; —säure *f.* kyselina vismutičná.

Wispel *m.* dvoukorec *m.*

Wispeln, wispern šeptati, šuškati.

Wißbegier, —de *f.* zvědavost, zvědochtivost *f.*; —ig *adj.* zvědavý, zvědochtivý.

Wissen věděti něco; jdn. etw. zu w. tun někomu něco věděti dáti, oznámiti; ich will nichts mehr von ihm w. nechci o něm již nic slyšet; das W. vědění *n.*, vědomí *n.*; ohne W. bez vědomí; mit W. und Willen s volí a vědomím; nach bestem W. und Gewissen podle nejlepšího vědomí a svědomí; seines —s und Erinnerns dle svého vědomí a své paměti, pokud kdo čeho vědom a pamětliv jest; Ursache des —s příčina vědomosti.

Wissensbegierig *adj. v.* Wißbegierig.

Wissenschaft (M. -en) *f.* věda *f.*, (náuka *f.*); W. und Kunst věda a umění; schöne —en krásná umění; Akademie der —en akademie věd, a. náuk; 2. W. vědomost *f.*, vědomí *n.*; W. haben von etwas vědomost míti něčeho n. o něčem; zur W. bringen na vědomí dáti něco,

vědomost dáti (o něčem); ohne ſeine W: bez jeho vědomí, bez jeho vědění, aniž by on věděl; dient zur W. slouží na vědomí; —er *m.* věděc, vědátor *m.*; —lich *adj.* vědecký; —lehre *f.* vědosloví *n.*

Wissentlich *adv.* vědomě; eine geſtohlene Sache w. kaufen kradenou věc vědomě koupiti, věc kradenou o tom věda koupiti.

Wisser *m.* vědec, znalec *m.*

Wißgier *f. v.* Wießbegier.

Wist! *int.* vlevo! na levo!

Witfrau *f. v.* Witwe. [nolový.

Witherit *m.* (Min.) merotec dvouhra-

Witib (M. -en) *f. v.* Witwe; —lich *adj.* vdovský, vdoví.

Witmann *m. v.* Witwer.

Witſche *f.* (Gewächſe) drsnobýl *m.*

Witterling *m.* (Min.) zvětralina *f.*

Wittern mh. větřiti, zvětřiti, číti, čouti; *v.* Wettern, Donnern; ſich w. sluniti se, na výsluní býti.

Witterung (M. -en) *f.* povětrnost *f.*, počasí *n.* (povětří *n.*), pohoda *f.*

Witterungs-bericht *m.* zpráva o povětrnosti; —kunde *f.* počasoznalství, povětroznalství *n.*; —nachrichten *pl.* zvěsti časopravné.

Wittum *n.* vdovství *n. v.* Witwengehalt.

Witwe (Wittwe) (M. -n) *f.* vdova *f.*, *dim.* vdovička *f.*; 2. (Vogel) strnad vdovka *Emberiza paradisea.*

Witwen-gehalt *m.* vdovský (vdoví) plat; —geſellſchaft *f.* (Verſorgungsanſtalt) vdovská opatřovna; —kaſſe *f.* vdovská pokladna (pokladnice k zaopatření vdov); —ſchleier *m.* vdovský závoj; —ſitz *m.* vdovské n. vdoví sídlo; —ſtand *m.* vdovství *n.*; im -e leben ve stavu vdovském trvati. [vecký stav.

Witwer *m.* vdovec *m.*; —ſtand *m.* vdo-

Witz (-es, M. -e) *m.* vtip, důvtip *m.*; —e reißen honiti vtipy; —blatt *n.* vtipečný list (časopis); —bold *m.* vtipař, vtipálek *m. vulgo* dobrá kopa; —elei *f.* vtipkování *n.*; —eln vtipkovati.

Witzig *adj.* vtipný, důvtipný; —en einen k rozumu přivesti; gewitzigt poučen, a, o; —ung *f.* zmoudření *n.*

Witz-jagd *f.* vtipkářství *n.*; —kopf *m.*, —ling *m.* vtipálek *m.* (vtipná hlava); —teufel *m.* čiperný diblík, šotek, všetečka *m.*

Wo *adv.* někde; Fragw. kde? *conj.* -li, jestli; wo anders kde jinde; někde jinde; wobei při čemž; wo hinaus kudy ven; wo immer kdekoli; leckdes.

Woche (M. -n) *f.* týden (*gen.* téhodne) *m.*; zwei —n dvě neděle; ſechs —n šest neděl; in die —n kommen přijíti do kouta (šestinedělí *n.*).

Wochen-bericht *m.* týdenní zpráva; —bett *n.* kout *m.*, šestinedělí *n.*; —bettkoſten *pl.* náklady šestinedělní; —blatt *n.* týdenní list, týdeník *m.*; —fieber *n.* omlazmčka, koutmčka *f.*, zimnice šestinedělek; —fluß *m.* očišťování šestinedělek; —kindlein *pl.*; —lohnarbeit *f.* týdňovka *f.*; —geld *n.* týdenní plat, týdenné *n.*; —kind *n.* novorozené *n.* (, ěte), týdenče *n.* (, ete) týdenčátko *n.*; —kleid *n.* šat všední; —lang *adv.* po týdny; —lohn *m.* týdenní mzda; —markt *m.* týdenní trh; —nummer *f.* týdenní číslo; —rapport *m. v.* Wochenbericht; —ſchrift *f.* týdeník (týdenní spis); —tag *m.* všední den; —tlich, wöchentlich *adj.* týdenní; *adv.* týdně; w. zweimal dvakráte do téhodne, dvakráte v témdni, dvakráte za týden; —weiſe *adv.* po týhodnech, týdně; —zettel *m.* týdenní list, týdenní výkaz; —zimmer *n.* světnice na týden; týdenní světnice; 2. světnice šestinedělek.

Wöchner *m.* týhodník *m.*, třídník *m.*; —in *f.* šestinedělka, koutnice, omlad-

Wocken *m. v.* Rocken. [nice *f.*

Wodan *m.* (Myth.) Vodan *m.*, Odin *m.*; —kuchen *m.* peruník (= pernik) *m.*

Wodurch *adv.* kady, kudy; čím.

Wofern *cnj.* jestli, pakli, jestliže,

Wofür *adv.* zač. [pakliže.

Woge (M. -n) *f.* vlna *f.* (mořská).

Wogegen *adv.* proti čemuž, proti tomu. [*adj.* vlnobitný, vlnivý.

Wog-en mh. vlniti se; —end, —ig

Wogen-getöse *n.* hukot vln; —ſchlag *m.* rozvlnění *n.*, vlnobití *n.*; —ſturz *m.* vlnobití *n.*, vlnopád *m.*; —weiſe *adv.* vlnovitě.

Woher *adv.* odkud, odkad; w.! kde-

Wohin *adv.* kam. [pak!

Wohl *adv.* dobře; blaze; 2. snad, asi, pak; w.! ovšem! jaw. i arci, ba aroi, arciže, ovšem že! ich befinde mich w. mám se dobře; ich fühle es w. cítím to dobře; w. möglich dost možná.

Wohl (-es, oh. M.) *n.* blaho, dobro *n.*, dobré *n.*; öffentliches W. obecné dobro; komme W., komme Weh buď jak buď.

Wohl-an! *int.* nuže; vzhůru! —anſtand *m.*, —anſtändigkeit *f.* slušnost *f.*; —auf *int.* nuže! *v.* Wohlan; w. ſein dobře se míti; —bedächtig *adj.* (*adv.*) s dobrým rozmyslem; —befinden *n.* blahozdraví *n.*; —behagen *n.* blahobyt *m.*, blahý cit; libost *f.*, zalíbení *n.*; —bekannt dobře známý; —bekömmlich *adj.* záživný; —beleibt tělný, tělnatý; —beredt *adj.* výmluvný; libomluvný; —bewandert dobře obeznámený, velezkušený; —bildung *f.* (körperliche) příjemná postava; —bedeutend *adj.* blahověstný; —edel *adj.* vzácný; Euer —edeln Vaše Urozenost; —ergehen *n.* blaho *n.*; zdar *m.*; —erzogen dobře zvedený; —fahrt *f.* blaho *n.*, blahobyt *m.*; —fahrtsausſchuß *m.* výbor pro obecné blaho; —feil *adj.* laciný, levný; —feilheit *f.* láce, lacinost *f.*; —geboren *adj.* blahorodý; Euer W. Vaše Blahorodí; —gedeihen *n.* zdar *m.*; —gefallen dobře se líbiti, zalíbiti se; das W. libost *f.* (v něčem), zalíbení *n.*, záliba *f.*; W. an etwas haben zalíbení míti v něčem; —gefällig *adj.* oblíbený; líbý, příjemný; —gefühl *n.* blahocit *m.*, blahý pocit; —gegliedert, —gliedrig *adj.* dobře členěný, d. učleněný, d. sečleněný, d. učlánkovaný, dobročlenný; —gehen

dařiti se, dobře se vesti; —gelaunt v dobré náladě; —gemut *adj.* dobromyslný, dobré mysli; W. *m.* dobromysl, blahomysl *m.*; (Gewächs) voněkras *m.*, majoránka (marjanka) *f.*; —genährt vykrmený; —geneigt blahosklonný; —geraten zdařiti se, podařiti se; *adj.* zdařilý, zdárný; —geruch *m.* libovonnost *f.*, libá n. chutná vůně; —geſchmack *m.* dobrá chuť; —geſinnt dobře smýšlející; blahomyslný; dobromyslný; —geſtalt *f.* sličnost *f.*; —geſtaltet *adj.* lepý, sličný, lepotvárný, krasotvárný; —habend *adj.* zámožný; —habenheit *f.* zámožnost *f.*; —klang *m.* libozvuk *m.*, dobrozvuk *m.*; —klingend *adj.* blahozvučný; —laut *m.* libohlas *m.*; —leben *n.* blahožití *n.*; —meinend *adj.* dobře mínící (dobromíněný); —meinung *f.* dobré mínění; dobrozdání *n.*; —mut *m.* dobromyslnost *f.*; —nehmen *n.* (vlt.) schválení něčeho; —redenheit *f.* blahomluvnost *f.*, dobromluvnost *f.*; —redner *m.* krasořečník, libomluvec *m.*; —riechend *adj.* libovonný, blahovonný; —ſchmeckend *adj.* chutný; —ſchmecker *m.* labužník *m.*; —ſein *n.* blahobyt *m.*; zum W.! ať slouží ke zdraví! na zdar!

Wohlstand *m.* blahobyt *m.*, zámožnost *f.*; —sbrief *m.* list dvornosti (list umluvitosti, list slušnosti).

Wohltage *pl.* dnové blaha, dnové blahobytu.

Wohl-tat (M. -en) *f.* dobrodiní *n.*, dobrodinství *n.*, milosrdný skutek; —täter *m.* dobroděj, dobrodinec, dobrodince *m.*

Wohltätig *adj.* dobročinný, dobrodějný, blahodějný; —keit *f.* dobročinnost *f.*

Wohltätigkeits-anſtalt *f.* ústav dobročinný, ú. dobrodějný; —anſtagen *pl.* vydání k dobročinným účelům; —lotterie *f.* dobročinná loterie; —zweck *m.* účel dobročinný; etw. zu -en legieren odkázati něco na skutky milosrdné, k účelům dobročinným.

Wohl-tun *adj.* dobře činiti, dobročiniti, dobrodiní prokazovati; das tut ihm wohl to mu lahodí; —verdient *adj.* (Perſon) velezasloužilý; (Sache) dobře zasloužený.

Wohlverhalt-en *adj.* zachovalý (dobře); —ung *f.* dobré chování, zachovalost *f.*; —ungsbrief *m.*, —ungszeugnis *n.* vysvědčení zachovalosti, zachovací list, list dobrého chování.

Wohl-verleih *m. et n.* (bot.) prha *f.*, andělský traňk *Arnica.*

Wohl-verſtehen něčemu dobře rozuměti; —weislich *adv.* blahorozumě, blahomoudře; —wollen někomu přáti, příznivým býti; das W. blahovolenství *n.*, blahovůle *f.*; blahopřejnost, přízeň *f.*; —wollend *adj.* příznivý, blahosklonný.

Wohn-bar *adj.* obytný; —en mb. bydleti, přebývati kde; příbytek n. obydlí míti.

Wöhnen *v.* Wähnen (vgl. Argwöhnen).

Wohn-gebäude *n.* stavení obytné, st. obývací, st. příbytečné; Wohn- und Wirtſchaftsgebäude st. obytná a hospodářská; —haft *adj.* přebývací, obytný; w. ſein přebývati, obývati někde; w. in .... bytem v ....; —haus *n.* dům obytný; —ort, —platz, —ſitz *m.*, —ſtätte *f.* bydliště *n.*, obyt *m.*, sídlo *n.*; —partei *f.* bydlitel; nájemník *m.*; *coll.* strana *f.*; domácnost *f.*; —ſtube *f.*; —zimmer *n.* světnice obytná, sv. obývací.

Wohnung *f.* obydlí *n.*, příbytek *m.*, byt *m.*; —saufkündigung *f.* výpověď z obydlí; —sbeſtandteile *pl.* části obydlí, části obytné, části příbytečné; —ſuche *f.* hledání bytu; —sverhältniſſe *pl.* obytenství *n.*, poměry příbytečné.

Wojwode (-en) *m.* vojvoda *m.*

Wol *adv. v.* Wohl.

Wölb-bogen *m.* klenutý oblouk *m.*; —en klenouti, sklenouti; loubiti, sloubiti; ſich so; w. (b. Schneid.) vykrouhliti; —ſtein *m.* klenák (sluka) *m.*; —ung *f.* klenutí *n.*, klenba *f.*; —ungsbau *m.* sklepovní stavba *f.*, sklenutí *n.*, sklenutina *f.*; —ungsverbindung *f.* vazba klenutí.

Wolf (-es, M. Wölfe) *m.* vlk *m.* *Lupus*; (b. Zimmerm.) kobka, kukle *f.*; (Waſſerb.) beran *m.*; (Malzdarre) trouba *f.*; (Krapparb.) kozlík *m.*; (Tuchm.) trhačka *f.*; (am Lichte) vlk *m.*, tratiloj, zloděj *m.*; (med.) *m.* *Lupus n.*; wenn man vom —e ſpricht, iſt er weite nicht my o vlku a vlk tu (za humny).

Wolf-angel *f.* vlčí kosa *f.*, železa na vlky; —bart *m.* (bot.) kozíbrada *f.* *Tragopogon*; —baſt *m.* lýkovec *m.* vlčí lýko *n.*; *Daphne*; —born *m.* trnovec *m.* *Lycium*; —en mb. ovlčiti se; —garten *m.* vlčí ohrada *f.*; —grube *f.* vlčí jáma *f.*; —hetze *f.* štvanice na vlky.

Wölf-ig *adj.* vlčitý; —in *f.* vlčice *f.*; —iſch *adj.* vlčký.

Wolf-jagd *f.* honba na vlky; —kraut *n.* oměj *m.* *Aconitum.*

Wölflein *n.*, Wölfling *m.* vlček *m.*; vlčátko *n.* (*pl.* vlčata). [*m.*) *v.* Scheel.

Wolfram *m.* (min.) těžík, chvořík (šél

Wolfs-baig *m.* vlčina *f.*, vlčí kůže *f.*; —bohne *f.* vlčí bob, vlčí hrách, škrkavičník *m.* *v.* Lupine; —farbe *f.* vlčí barva *f.*; —fell *n.* vlčina *f.*, *pl.* vlky; —führer *m.* (myth.) vlkovod *m.*; —fuß *m.* vlčí noha; —gebiß *n.* tvrdé udidlo; —geheul *n.* vytí vlků; —geruch *m.* vlčina *f.*; —geſchwulſt *f.* (med.) vlk, vlček *m.* *Lupia*; —grube *f.* vlčí jáma; —haut *f.* vlčina *f.*, vlčí kůže; —hunger *m.* vlčí hlád, zámor *m.*; —kirſche *f.* rulík *m.* *Atropa*; —lager *n.* vlčinec, vlčí brloh; —milch *f.* (bot.) pryštěc, pryšec *m.*; hadí mlíčí *n.* *Euphorbia*; —milchſchwärmer *m.* (zool.) mlíčník *m.*; —pelz *m.* vlčura *f.*, kožich n. bunda vlčí; —rachen *m.* vlčí tlama, vlčí huba; —ſchlinge *f.* cevy *pl.*; —ſchlucht *f.* vlčí doupě; fig. strachomorna *f.*; —zahn *m.* vlčí zub, vlček *m.*; —zigge *f.* vlčavka *f.*

Wölkchen, -lein obláček *m.*, mráček *m.*

Wolke (M. -en) *f.* oblak *m.*; ſchwarze, dunkle W. mrak *m.*, mračno *n.*, mra-

kava *f.*; trübe W. chmura *f.*; (med.) (im Auge, Harn ꝛc.) oblak, zákal *m.*

Wölken oblačiti, oblakem zatáhnouti.

Wolken mh. ſich wölken mračiti se, kaliti se, chmouřiti se.

Wolken-an *adv.* k oblakům; —bruch *m.* průtrž mračen; —dunſt *m.* výpar mlhavý; —leer, —los *adv.* bez oblak, bez mráčku. [mračný, oblačný.

Wolkig *adj.* pošmourný, zamračený,

Woll-arbeiter *m.* vlnař *m.*; —baum *m.* vlnovec, plstistrom *m. Eriodendron*; —blume *f.* úročník *m.*; 2. divizna *f.*

Wolle *f.* vlna *f.* (ovčí atd.); viel Geſchrei und wenig Wolle větší dým než pečeně, mnoho pisku málo zisku.

Wollen chtíti, hodlati, žádati; ich will chci; hier wollen wir bleiben! zde zůstaneme! w. Sie Platz nehmen! račte se posaditi! als es Tag werden wollte když se mělo svítati; es geſchehe was da wolle děj se co děj; das W. chtění *n.*

Wollen-druckerei *f.* (chem.) tištění vlny; tiskařství vlny; W., —druckfabrik *f.* vlnotiskárna *f.*; —färberei *f.* barvení vlny, barvířství vlny; (Ort) vlnobarvírna *f.*; —fleid *n.* vlněný šat *m.*, vlněnka *f.*; —tuch *n.* sukno *n.*; —ware *f.* vlněné zboží *n.*; —weber *m.* vlnař *m.*, mezuláník *m.*; —zeug *n.* vlnina *f.*, vlněná látka *f.*

Woll-feder *f.* pýř; puch *m.*, prach *m.*; —fett *n.* mastnota vlny (ovčí pot); gras *n.* suchopýr *m.*, suchopeřník *m. Eriophorum*; —händler *m.* vlnař *m.*; —huhn *n.* bažant vlnatý; —icht *adj.* vlnovitý; —ig *adj.* vlnatý; —kamm *m.* česačka *f.*, krample *f.*; —krempler *m.* vybíječ vlny; —kraut *n.* vlnobýl *m.*; —pelz *m.* kožišina *f.*; —ſack *m.* žok *m.*; měch na vlnu; —ſcherer *m.* střihač vlny; —ſchläger *m.* vlnotepec *m.*, čechral *m.*; —ſchur *f.* stříž *f.*; —ſchweiß *m. v.* Wollfett; —ſpinnerei *f.* přádelna na vlnu; —ſtreicher *m.* mykač vlny.

Woll-lust (M. —lüſte u. —lüſten) *f.* rozkoš *f.*; chlipnost *f.*, vilnost *f.*, bujnost *f.*; —lüſtig *adj.* rozkošný; chlipný, vilný, bujný; —lüſtling *m.* rozkošník, chlipník, vilník *m.*, bujan *m.*; —luſttrunken *adj.* rozkoší opojen.

Woll-wurzel *f.* vlnka *f.*; —zeug *n.* vlnina *f.*, vlněná látka *f. v.* Wollenzeug.

Womit *adv.* čím, čímž.

Womöglich *adv.* možno-li, jestli možno. [čem?

Wonach *adv.* dle čeho; (fragl.) po

Woneben *adv.* vedle čeho.

Wonne (M. -en) *f.* slast *f.*; —gefühl *n.* pocit slasti, slastiplný pocit *m.*; —monat *m.* květen *m.* (5. měsíc); —tag *m.* den slastí, slastiplný den; —voll, wonnig *adj.* slastný, slastiplný.

Wootz *n.* (chem.) ocel indický, vuc *f.*

Wor-an *adv.* u čeho, po čem; —auf *adv.* na čem; nač; —aus *adv.* z čeho; —ein *adv.* več, do čeho.

Worf-eln, —en (ōfon.) váti, víti, převívati, opálati (obilí); —ler, —er *m.* opalač, převévač *m.*; —ſchaufel *f.* věječka *f.*; —tenne *f.* mlat *m.*

Wor-in *adv.* v čem, v kterém; —nach, —neben *v.* Wonach, Woneben.

Wort (-es, M. Worte) (im Geſpräche u. Wörter in der grammatiſchen Einteilung) *n.* slovo *n.*; W. für W., von W. zu W. slovo od slova; slovo za slovem; ein W. gab das andere jedna řeč přivedla druhou; ein W. ein Mann slovo dělá muže, muž slovo stůj; mit freundlichen (ſchönen) Worten přívětivými (krásnými) slovy; mit einem —e (jedním) slovem; das letzte Wort poslední slovo; einem das Wort geben (in einer Verſammlung) slovo komu uděliti (dáti), k řeči koho připustiti; zu —e kommen (gelangen) k slovu se dostati.

Wort-abkürzung *f.* skrácení slov; —arm *adj.* chudý na slova; —bildung *f.* tvoření slov; —bildungslehre *f. v.* Formenlehre; —brechend, —brüchig *adj.* věrolomný, slovolomný; —bruch *m.* nedržení slova, zrušení daného slova; —deutung *f.* výklad slova.

Wörtchen *n.* slovíčko *n.*

Wörtеln mit jmd. hádati se, neshodnouti se s kým. [Lexikon) slovník *m.*

Wörterbuch (-es, M. -bücher) *n.* (gr.

Worterklärung *f.* výklad slov, vyložení slov.

Wörtersammlung *f.* sbírka slov.

Wort-fänger, —fechter *m.* slovíčkář *m.*; —fängerei, —fechterei *f.* slovíčkářství *n.*; —faſſung *f.* stavení n. kladení slov; —figuren *pl.* figury slovné; —flut *f.* fig. záplava slov; —folge *f.* slovosled *m.*; —forſcher *f.* slovozpytec *m.*; —forſchung *f.* slovozpyt *m.*, slovoskum *m.*; —fügung *f.* slovosklad *m.*, vazba slov *Constructio*; —führer *m.* mluvčí, prvomluvčí *m.*; —fuß *m.* stopa s ukončeným slovem, stopa z ukončeného slova; —gattung *f.* rod slov; —gefecht *n.*; —gezänk *n.* hádka *f.*, hašteření *n.*, váda *f.*

Wörth *m. v.* Furt, Werder (Fjord).

Wort-häscher *m.* slovíčkář *m.*; —kritik *f.* slovná kritika *f.*; —karg *adj.* nemluvný, na řeč skoupý; —kategorie *f.* část řeči; —klauber *m.* slovíčkář *m.*; —krämer *m.* vykládač *m.*; —kunde *f.* slovoznalectví *n.*; —laut *m.* celé n. plné znění, doslovné znění; W. des Geſetzes znění zákona.

Wörtlich *adj.* slovný; doslovný; *adv.* slovně, dosl., doslova; výslovně, zejmena.

Wort-los *adj.* bezeslovný; nemluvný; *adv.* mlčky; beze slova; ani nehlesnuv; —rätſel *n.* slovní hádanka *f.*; —reich *adj.* slovný; mnohoslovný; 2. mnohomluvný, od řeči; —reichtum *m. v.* Wortvorrat; —ſchatz *m.* poklad slovný, zásoba slov; —ſchwall *m.* mnohosloví *n.*; mnohomluvnost *f.*; —ſelig *adj.* rádomluvný, hovorný; —ſinn *m.* (des Textes) znění slov; nach dem W. doslovně, jak slova (tekstu) znějí, vedle znění slov; —ſpiel *n.* hra ve slovích, slovní hra, slovní hříčka; —ſtellung *f.* kladení n. pořádání slov; —ſtreit *m.* hádka *f.*; —ton *m.* slovní (obyčejný) přízvuk *m.*; —verderber *m.* kazislov *m.*; —verdreher

m. krutislov *m.*; —verdrehung *f.* překrucování n. převracení slov; natahování slov; —verſtand *m.* smysl slova; rozum slova; —verzeichnis *n.* seznam slov; —vorrat *m.* bohatství slovné, hojnost slovná; zásoba slov; —wechſel *m.* hovor *m.*, hádka *f.*; —zuſammenſetzung *f.* skládání n. složení slov.

Wor-über *adv.* přes to; o čem; —unter *adv.* pod čím, mezi čím.

Woselbſt *adv.* kde, kdež.

Wo-von *adv.* o čem, o čemž, o němž; —vor *adv.* před čím, před čímž, před nímž; —wider *adv.* proti čemu, proti čemuž, proti němuž; —zu *adv.* k čemu; nač.

Wrack *adj.* rozbitý; rozkotaný; w. werden rozkotati se; W. (-ſ, M. -e) *m.* *et f.* rozbitá loď, rozbitý koráb; *pl.* trosky lodní, rozbitiny *pl. f.*

Wring-en (die Wäſche) ždímati prádlo *v.* ringen; —maſchine *f.* ždímačka *f.*, ždímadlo *n.*

Wucher (-ſ, unv. M.) *m.* lichva *f.*; W. treiben lichvařiti, něco na lichvu dávati; —blume *f.* koprtina *f.* *Chrysanthemum*; —ei *f.* lichvářství *n.*, lichvení *n.*; —er *m.* lichvář *m.*; —geld *n.* lichvářské peníze *pl.*; —geſetz *n.* zákon o lichvě; —patent *n.* patent o lichvě; —iſch *adj.* lichvářský, lichevní.

Wuchern lichviti; lichvařiti; mh. bujniti, bujeti; bujně růsti.

Wucher-ung *f.* bujení *n.*, bujnost, zbytnost *f.*; přílišnost *f.*; (an Pflanzen) bujnota *f.*; —zinſen *pl.* úroky lichvářské.

Wuchs (-es, oh. M.) *m.* vzrůst *m.*

Wucht (oh. M.) *f.* tíže *f.* tíha *f.*; 2. převaha *f.*; 3. svah *m.*; 4. fig. pádnost *f.*; —baum *m.* *v.* Hebebaum; —en mh. tížiti, vážiti; —ig *adj.* tížný, pádný.

Wühl-en (in etw. ꝛc.) rýti, rypati; fig. kutiti se, hrabati se; rypati se v čem; —er *m.* rýpal *m.*; —maus *f.*, —ratte *f.* hraboš *m.* *Hypudaeus*; —pflug *m.* rozrývač (pluh) *m.*

Wuhne (M. -n) *f.* prohlubeň *f.*, okonice *f.*, výsek *m.* (v ledě).

Wulgern *v.* Wälgern.

Wulſt (-es, M. Wülſte) *m.* (*f.*) boubel *m.*; pouk, pouček *m.*; otok *m.*; dutina *f.*; (Bauf.) poduška, podhlavnice *f.*, podvalek *m.*; W. der Pilze (bot.) plachetka *f.*; věnec *m.*, okolek *m.*; —ig *adj.* vzpouklý, zpuchlý, napuchlý, boubelitý; vzdutý; —nabel *f.* návlečka; —ung *f.* nábor, nádor *m.*, vzpouklina *f.*, otok *m.*

Wund *adj.* raněný; ein Kind iſt w. dítě je zpruzeno; w. werden zjitřiti se, objitřiti se; —e Stelle bolavé místo, zpruzenina *f.*, opruzení *n.*

Wund-arzneikunde *f.* hojičství *n.*, ranhojičství *n.* (*st.* ranné lékařství); —arzt *m.* hojič, ranhojič *m.*; —balſam *m.* balsám na rány.

Wunde (M. -n) *f.* rána *f.*; offene W. rána otevřená; fließende W. rána tekutá.

Wundeisen *n.* želízko n. dlabátko ranhojičské.

Wunden-heilend *adj.* ranocelný; hojivý; —mal *n.* jizva, *f.* šrám *m.*

Wunder (-s, unv. M.) *n.* div *m.*, zázrak *m.*; das nimmt mich w. tomu se divím; was W.! ký div! ſein W. (ſein blaues W.) an etwas ſehen spatřiti div divoucí, spatřiti svůj div.

Wunderbar *adj.* divný, podivný; zázračný, podivuhodný.

Wunder-baum *m.* skočec *m.* *Ricinus*; —blume *f.* nocinka *f.*, divokvět *m.* *Mirabilis*; —born *m.* kouzelná, zázračná studánka; —ding *n.* div *m.*, podivná věc, podivnost *f.*; —geſchichte *f.* podivný příběh *m.*; —groß *adj.* ohromně veliký, —hold *adj.* divomilý; —kind *n.* zázračné dítě *n.*; —lich *adj.* *v.* Wunderbar; 2. svéhlavý; —lieb *adj.* rozmilý, rozkošný; —macher, —mann *m.* *v.* Wundertäter; —mächtig *adj.* divomocný.

Wundern ſich (über etw.) diviti se, podiviti se čemu; es hat mich gewundert bylo mi divno, ku podivu, tomu jsem se

Wundernehmen *v.* Wunder. [divil.

Wunder-ſam *adj.* divný, podivný; —ſchön *adj.* překrásný, velekrásný, ku podivu krásný, divokrásný, čarokrásný; —ſtrauch *m.* hranoplod *Quisqualis*; —tat *f.* div *m.*, zázrak *m.*, zázračný skutek; —täter *m.* divotvorce *m.*; —tätig *adj.* divotvorný, zázračný; —tier *n.* divozvěr, divoplod *m.*; —voll *adj.* divůplný; —werk *n.* zázrak *m.*; —zeichen *n.* zázračné znamení.

Wund-eſſenz *f.* silivka (vodička) na rány; —fieber *n.* bolnička *f.*; horečka od rány, horečka raněných; —füßig *adj.* bolonohý; —fleiſter *m.* spojidlo *n.*, bolomaz *m.*; —kraut *n.* úročník *Anthyllis vulneraria*; 2. celík *Solidago*; —leſzen, —rander *pl.* rty n. kraje rány; —mal *n.* jizva *f.*, blizna *f.*, šrám *m.*, šlichta *f.*; —öffnung *f.* ústa rány, otvor rány; —pflaſter *n.* flastr (přílep) na rány; —pulver *n.* prach n. prášek na rány; —reiben opruditi, zpruditi; odříti; —ſalbe *f.* mast na rány; —ſein *n.* der Haut vlk *m.*, zpruzenina *f.*; —ſpritze *f.* stříkačka ranhojičská.

Wunſch (-es, M. Wünſche) *m.* přání *n.*; žádost *f.*; —art *f.* (grm.) žádací způsob *m.* *Optativus*.

Wünſchbar *adj.* žadatelný; žádoucí.

Wünſchel-hut *m.* kouzelný klobouček —ruſe *n.*, —rute *f.* kouzelný proutek.

Wünſchen einem etw. přáti komu něčeho; žádati si (čeho).

Wünſchens-wert, —würdig *adj.* žádoucí; es wäre w. bylo by žádoucno.

Würde (M. -n) *f.* důstojnost *f.*, důstojenství *n.* hodnost *f.*; fürſtliche W. knížecí hodnost; W. (eines Gegenſtandes) vážnost *f.*; Euer —en Vaše Důstojnost.

Würdenträger *m.* hodnosta *m.*, hodnostník, hodnostář *m.*

Würdevoll *adj.* důstojný; vážný; —e Sprache důstojná mluva.

Würdig *adj.* důstojný; (einer Sache w.) hodný čeho; preiſw. hoden ceny, cenný; —en einen za hodna uznati koho;

etw. w. ceniti, oceniti; —keit *f.* hodnost *f.*, důstojnost *f.*; —ung *f.* ocenění *n.*, uznání *n.* něčeho.

Wurf (-es, M. Würfe) *m.* vrh *m.*, vrhnutí *n.*, vržení *n.*, hod *m.*, hození *n.*, metnutí *n.*, zmít *m.*; (v. Kanonen) výstřel, výpal *m.*; einem in den W. kommen přijíti komu na ránu, na harc; W. d. Wildschweine *v.* Rüffel.

Wurf-angel *f.* provazec, provázek *m.*; —anker *m.* vržná kotev *f.*; —beil *n.* házecí sekera, švejcarka *f.*; —bewegung *f.* (mech.) hnutí hozením, hn. z hodu n. hodem (činěné).

Würfel (-es, unv. M.) *m.* kostka *f.*; krychle *f.*; mit —n spielen hráti v kostky; am Säulenstuhle rohatka *f.*; —becher *m.*, —chen *n.* malá kostka, kostečka *f.*; —gefäß *n.* vrhavka *f.*; —bein *n.* kost kostková, k. krychelná *f.*; —brett cábnice *f.*; —figur, —form *f.* šestibok *m.*, šestistěn *m.*; —förmig *adj.* kostečný, kostkovitý; wie —fünfe geftaltet cinkovatý; —ig *adj.* kostkovaný; —macher *m.* kostkář *m*; —meile *f.* kostková n. kostečná míle *f.*

Würfeln mh. v kostky hráti; 2. kostkovati, na kostky kropiti.

Würfel-schuh *m.* kostkový n. kostečný střevíc *m.*; —spiel *n.* hra v kostky; —spieler *m.* kostkář *m.*; —ſtein *m.* kostka *f.*; —zoll *m.* kostkový n. kostečný palec (coul).

Wurf-erde *f.* vyházená země; —garn *n.* čeřen *m.*, smyk *m.*, cejp, sak *m.*; —gerät *n.* házecí nářadí; —gerüft *n.* házečka *f.*, házedlo *n.*; —geſchoß *n.* šíp *m.*; —geſchütz, —gewehr *n.* metadlo *n.*; —höhe *f.* (mech.) výška hození, v. výhozná.

Würfler *m.* kostkář *m.*

Würfling *m.* nový roj.

Wurf-linie *f.* (math.) průhoznice *f.*; čára vrhová; —maſchine *f.* velký prak, prakostroj *m.*; —netz *n. v.* Wurfgarn; —pfeil *m.* šíp ruční, házecí šíp; —platz *m.* háziště *n.*; —riemen *m.* dlužec *m.* (u sokola); —ſämaſchine *f.* házecí rozsévadlo *n.*; —ſchaufel *f.* vějka, věječka *f.*; —ſcheibe *f.*, terč *m.*, meta; 2. Turn. disk *m.*, oštěp; —ſchlinge *f.* polapka *f.*, lapák *m.*, osidlo *n.*; —ſchütz *m.* metec *m.*; —ſchwengel *m.* samostříl *m.*; —ſpeer, —ſpieß *m.* házecí kopí; —weite *adv.* hodmo, hodem; —weite *f.* dálka dohozná; domitavost *f.*; —ziel *n.* meta *f.*

Würgeisen *n.* škrtidlo *n.*

Würgen dusiti, zadusiti; rdousiti, zardousiti, škrtiti, *st.* dáviti; eine Speiſe w. hltati jídlo; ſich w. dusiti se.

Würg-engel *m.* anděl zhoubce; —er *m.* davič, škrtič, škrtitel *m.*; (Vogel) *Lanius* tuhýk *m.*, masák *m.*, masojídek *m.*; —zeug *n.* davidlo, dusidlo, škrtidlo *n.*

Wurm (-es, M. Würmer) *m.* červ *m.*; (Pferdekrankht.) myš *f.*, živý vlas, zmyšení *n.* (koně); W. am Finger vidlák *m.*, pajed *f.*, zánehtice *f.*, bolák *m.*; W. im Weizen rolák *m.*

Wurmarzt *m.* (*vulgo*) olejkář *m.*, dryáčník *m.*

Würmchen *n.* červíček *m.*

Wurmen mh. jako červ se plaziti; fig. hrýzti, hnísti.

Würmen červův hledati.

Wurm-fraß *m.* červotočina *f.*; —fräßig, —ig *adj.* červivý, červotočivý; —gehäuſe *n.* červiště *n.*; —krank *adj.* hlístivý, červivý, škrkavičný; —krankheit *f.* hlístivost, červinka *f. Helminthiasis*; —kraut *n.* červobýl *m. Artemisia Santonica*; —loch *n.* díra od červů provrtaná; —mehl *n.*, —ſtich *m.* červotoč *m.*, červotočina *f.*; —neſt *n.* červoviště *n.*; —ſame *m.* červomor *m.*, červomorné semínko; citvárové semínko; hlistí semínko, škrkavčí semínko *n. v.* Zitwerſame; —ſtichig *adj.* červivý, červotočivý; —züngler *pl.* tenkojazyčníci (zool.) *Vermilingues.*

Wurſt (M. Würſte) *f.* uzenka *f.*; Leberw. jitrnice *f.*; Blutw. jelito *n.*; Bratw. klobása *f.*; Speckw. tučnice *f.*; polniſche W. polák *m.*; Krakauer W. krakovák *m.*; italieniſche W. italián *m.*; Magenw. bachořice *f.*; 2. (ein Wagen) okročka, okroč *f.*; 3. (Faſchineub.) šlahoun *m.*; 4. (b. Bäcker) pramínek *m.* (těsta); das iſt mir W. to je mně fuk! to jsou mi bukvice! das iſt ihm W. to je mu vosk; wie der Mann iſt, ſo bratet (brät) man ihm die Wurſt tak se strojí, zač kdo stojí; bratejt du mir eine W., ſo löſche ich dir deinen Durſt tam se dobře žije, kde ruka ruku myje; W. wider W. půjčka na oplátku; něco za něco; —band *f.* (Bauk.) kozlík *m.*

Würſtel *n.* uzenka *f.*, uzená jitrnička; —mann, —macher *m.* klobáskář, uzenkář *m.*

Wurſt-feſt *n.* klobásové hody, jaternicové hody *pl.*; —fülle *f.* nádivka do jitrnic; —gift *f.* klobásový jed; klobásina *f.*; —höckchen *n.* nandavačka, nacpávka *f.*; —ſchlitten *m.* okročné saně *pl.*; —ſpetter, —ſpieß *m.* špička *f.*, špejl *m.*; —ſuppe *f.* polívka z jitrnic, úvarová polívka; —wagen *m.* okročka *f.*; —zwinger *m.* (Bauk.) svěradlo *n.*

Wurz *f. v.* Wurzel *f.* [kořenka *f.*

Würz-apfel *m.* kořenáč *m.*; —büchſe *f.*

Würze *f.* kořeno *n.*; neue W. nové koření, chuť (všeho koření chuť); W. (b. Bräuer) předky *pl.*; mladinka, sladké pivo; gehopfte W. chmelovaná mladinka.

Wurzel (M. -n) *f.* (bot., grm., math.) kořen *m. radix*; —n *pl.* kořání *n.*; kořený *pl.*; W. ſchlagen (faſſen, laſſen, treiben) kořeny pouštěti; k. zapustiti.

Wurzel-artig *adj.* kořenovitý; —begriff *m.* (grm.) původní pojem kořene; —bildung *f.* tvoření kořenů; —blatt *n.* (bot.) list kořenový, list nadkořenný; —exponent *m.* (math.) udavatel n. dobývatel kořene; —faktor *m.* (math.) činitel kořenový; —faſer *f.* (bot.) chmýr (mrcas) *m.*; —form *f.* kořenová forma; —forſcher *m.* kořenozpytec *m.*; —frau *f.* kořenářka *f.*; —füßler *m.* (math.) (zool.) kořenonožci; —gewächs *n.* kořenina *f.*, kořenitá rostlina; —größe *f.* (math.)

veličina kořenová, veličina kořene; —haare *pl.* (bot.) vlášeníčka *pl.*; —haft *adj.* kořenatý, kořenný; —halš *m.* (bot.) krk *m.*; —holz *n.* dříví od kořene, kořenové dříví; pařezina *f.*; —holzzucht *f.* pařezné hospodářství; —laut *m.* kořenová hláska; —mann *m.* kořínkář *m.*

Wurzeln mh. kořeniti se, kořeny pouštěti, k. zapouštěti; (wdm.) (v. Dachje) kořenů hledati.

Wurzel-reich *adj.* kořenatý; —ſchößling *m.*, —ſproſſe *f.* (bot.) odnož *f.*, odprysk *m.*, kořenáček *m.*; oddeněk *m.*; —ſtock *m.* (bot.) poddeněk *m.*, babka *f.*; —ſilbe *f.* kořenová slabika; —torf *m.* rašelina kořenatá; —wort *n.* slovo kořenné, slovo základní; —zeichen *n.*, —zeiger *m.* (math.) znaménko odmocněné, odmocnítko, kořenítko *n.*; —ziehung *f.* (math.) odmocňování *n.*, dobývání kořene.

Wurzen mh. *v.* Wurzeln.

Würzen (etwe Speiſe) kořeniti, okořeniti; gewürzt kořeněný.

Würz-garten *m.* kořenná zahrada; —geruch *m.* vůně z koření, kořenná vůně; —geſchmack *m.* kořenná chuť; —haft *adj.* kořenný, kořenatý; —händler *m.* kořenář *m.*; —ig *adj.* kořenný; —krämer *m.* kořenář *m.*, kramář s kořením; —ler *m.* kořínkář *m.*; —ling *m.* kořenil *m.*; 2. odnož *f.*, odprysk *m.*; —mittel *n.* kořenidlo *n.*, kořen *m.*; —nagel *m.*, —nägelein *n.*, —nelke *f.* hřebíček *m.*; —ſchachtel *f.* kořenka *f.*; —trog *m.* stírací káď (v pivovaře); —ung *f.* (eines Gerichtes) úprava *f.*; —weihe *f.* svěcení koření; 2. svátek panny Marie kořenné n. zelené (15. srpna); —wein *m.* kořeněné víno, kořeňák *m.*

Wusch (-es, M. -e) *m.* chumáč *m.*

Wuschen mh. šustnouti sě; uplácháouti.

Wust (-es, oh. M.) *m.* spousta *f.*; směsice *f.*; chumel *m.*; nečád *m.*, smeti *pl. f.*

Wüſt *adj.* pustý; fig. zpustlý; -es Feld, —acker *m.* lado *n.*, úbor *m.*, příloh *m.*, úlohlí *n.*

Wüſte (M. -en) *f.* poušť *f.*, pustina *f.*, pustotina (pusta) *f.*; 2. zadní kýta; kus od ocasu.

Wüſten mh. plýtvati čím; *act.* pustošiti, pleniti, kaziti.

Wüſten-bewohner *m.* obyvatel pouště; —dürre *f.* vyprahlost pouště; —ei *f. v.* Wüſte; —ſand *m.* pustinský písek.

Wüſtheit *f.* pustost, pustota *f.*; fig. prostopášnost *f.*, spustlost *f.*

Wüſtig *adj.* nepořádný.

Wüſtling *m.* zpustlík, rozpustilec, prostopášník, zhejralec *m.*

Wüſtung *f.* pustina *f.*, zaniklá osada, poniklo *n. v.* Wuſtacker.

Wut (oh. M.) *f.* vztek *m.*, vzteklost, vzteklota *f.*; běsnost, běsnota, zběsilost *f.*; in W. bringen rozvzteklíti, rozlítiti někoho; in W. gerathen rozvzteklíti se; vor W. ſchäumen vztekem sršti.

Wut-ausruf *m.* vzteklý výkřik; —beere *f.* rulík *m. Belladonna.*

Wüt-en mh. vztekati se, zuřiti (běsniti); vor Zorn w. hněvem sršeti, hněvem sršti; das Feuer —et oheň zuří; —end *adj.* vzteklý, povzteklý, rozvzteklený, zuřivý; —er, —erich *m.* zuřivec *m.*; 2. (bot.) bolehlav *m. v.* Schierling; —ig *adj.* vzteklý; —iges Tier vzteklé zvíře; ein —iger Hund vzteklý pes.

Wut-funkelnd *adj.* vztekem sršící; —gebrüll *n.* vzteklý řev; —geheul *n.* vzteklé vytí; —geſchrei *n.* vzteklý pokřik; —kriche *f. v.* Tollkriche; —krank *adj.* vzteklinou zachvácen; —krankheit *f.* vzteklina *f.*

Wütling *m. v.* Wüterich.

Wut-ſchierling *m.* bolehlav *m. Conium*; —ſchnaubend, —ſchäumend *adj.* vztekem sršící n. soptící; —ſchrei *n.* vzteklý pokřik; —tat *f.* vzteklý čin; —voll *adj.* vztekem naplněn, a, o, ý, rozvzteklen, a, o, ý, zuřivý, plný vzteku.

X.

Xanth-in *m.* (*n.*) (gr.) (chem.) xantin *m.*; žluť mořenová; —tum *n.* (bot.) řepeň *f.*; —ogenſäure, —onſäure *f.* kyselina xantonová; —onſaure Salze *pl.* xantonany.

Xantho-xylon *n.* (gr.) žlutodrv *m.*

X-Beine *pl.* bočité nohy, pekařské n.

Xbeliebig *adj.* záhadný; libovolný.

Xen-ion (M. -ien) *n.*, —ie (M. —ien) *f.* (gr.) výslužka (hostům); 2. hostinka (báseň), hostimilka *f.*

Xeno-dochium *n.* (gr.) hostinec *m.*; poutniště *n.*; —graphie *f.* cizopisectví *n.*; —kratie *f.* cizovláda *f.*; —logie *f.* duchosloví *n.*; —manie *f.* cizobažnost *f.*; —fis *f.* odcizení *n.*

Xeranth-emum *n.* (gr.) (bot.) suchokvět *m.*, slaměnice *f.*; —oma *n.*, —oſis *f.* (med.) vyschlost *f.*

Xero-naut (-en) *m.* (gr.) suchoplavec

Xerotiſch *adj.* (gr.) vysušovací, sušivý.

Xylogiyptik *f.* (gr.) dřevořezectví *n.*

Xylograph (-en, M. -en) *m.* (gr.) dřevoryjec *m.*; —ie *f.* dřevoryjectví *n.*; 2. dřevorytina *f.*, dřevorytba *f.*, dřevořezba *f.*, dřevořez, dřevoryt *m.*, xylografie *f.*; —iſch *adj.* dřevoryjecký, dřevorytní.

Xylo-idin *n.* (gr.) (chem.) xyloidin *m.*, dřevovina *f.*; —latrie *f.* ctění dřevěných sošek; —*phaga pl.* drvožraví (hmyzi); —phon *n.* xylofon *m.*; —pie *f.* hořkodřevník *m.*

Y.

Yacht (Jacht) *f.* jachta *f.* (loď).
Yamswurzel *f.* jam *m.*
Yard (-s, M. -s) *m.* (engl.) yard *m.* (angl. loket = 3 stopy = 0·914 *m*).
Yen (Jen) *m.* (Münze) jen *n.*
Ymer, Ymmer *m.* (myth.) praobr *m.*
Ypsilon *n.* ypsilon *n.* (*m.*) (y).
Ysop *m.* izop (isop, hysop) *m.* *Hyssopus.*
Yttererde *f.* kysličník yternatý.
Yttertantal *m.* rovnorazec *m.*
Yttrium *n.* itřík, ytřík *m.*, hytřík *m.*; —**oxyd** *n.* kysličník yternatý.
Yukka *n.* vláknatka *n.*, juka *f.* (bot.).
Yunx *f.* Wendehals, Drehhals, Halsdreher krutihlav *m.* (pták).

Z.

Vergleiche auch **C.**

Srovnej též **C.**

Zabbelig, ſabbelig *adj.* uslintaný.
Zabel *f.*, Tafel tabulka *f.*; 3. (-s, unv. M.) *n.* caba *f.*; —**brett** *n.* cabnice *f.*; —**ſpiel** *n.* hra šachová.
Zack-zack! *int.* cup-dup! klus-klus!
Zäckchen *n.* zoubek, vroubek *m.*
Zacke *f.* (Zacken *f.*) ovce *n.* (bera, beruška *f.*) *v.* Zacke; 2. *v.* Zacken.
Zackeisen *n.* zubátko *n.*
Zacken *verb.* zoubkovati; gezackt zoubkovaný, zoubcovatý; klikatý.
Zacken *m.* řez *m.*, zářez, výřezek, výřez *m.*, výstřižek, výzubec *m.*; am Lichte steklina *f.*; an den Zähnen hrot *m.*; an der Mauer zuby, zoubky *pl.*; von Eis *v.* Eiszacken; —**linie** *f.* klikatice *f.*; —**mauer** *f.* zoubkovaná zeď; —**werk** *n.* zoubkování *n.*
Zackern orati (pflügen); 2. pokulsávati.
Zack-icht, —**ig** *adj.* zoubcovaný, zoubkovaný, zoubkovatý, vroubkovatý, vroubkovaný, pilovaný; vidličnatý.
Zaffer *f.*, Zaffra *f.* (chem.) cafra *f.*
Zag *adj.* (vlt.) chabý; zoufalý.
Zagel *m. v.* Schweif; Wirbel.
Zag-en mh. srdce tratiti, srdcem klesnouti; děsiti se; —**er** *m.* nesmělec *m.*, bázlivec *m.*; —**erei** *f.* nesmělost *f.*; —**haft** *adj.* bojácný, bázlivý; nesmělý; —**haftigkeit**, —**heit** *f.* nesmělost *f.*
Zäh, —**e** *adj.* tuhý; táhlý, lepký, vláčný; houževný, houževnatý, skrblý, skoupý; —**e** *f.*, Zähheit, —**igkeit** *f.* tuhost; táhlost; houževnost *f.*
Zahl (M. -en) *f.* číslo *n.*; (Anzahl) počet *m.*; die Zahl der Kompetenten angeben udati kolik jest uchazečů; 2. eine 3. (Garn) čtoník *v.* Zaspel; 3. (b. Fischer) chobot *m.*
Zahl-adverb *n.* číselné příslovce; —**amt** *n.* výplatný úřad, výplatna *f.*, pokladna *f.*
Zählapparat *m.* počitadlo *n.*
Zahlbar *adj.* výplatný, splatný (zaplatný), platebný; es ist z. má se platiti, má se vyplatiti; z. und fällig ihr . . . splatno a žalovatelno v . . .; —**keit** *f.* výplatnost, splatnost, platebnost *f.*
Zahl-brett, Zählbrett *n.* platebnice, výplatnice *f.*, deska n. prkénko na placení; —**buchſtabe** *m.* číselné písmeno (římské).
Zählchen *n.* číslíčko *n.*
Zahlen (einem) platiti, zaplatiti komu něco, zač, od čeho; eine Schuld, eine Strafe z. platiti dluh, pokutu; für eine Arbeit, für einen Dienſt z. platiti práci, za práci, od práce, platiti službu, za službu, od posloužení; bar z. platiti n. zaplatiti hotovými.
Zählen počítati (čítati, sečísti, sčítati) něco; einen unter ſeine Freunde z. pokládati někoho za svého přítele; auf etw. z. spolehati nač.
Zahlen-folge *f.* číselné pořadí; —**lehre** *f.* náuka o číslech; —**liſten** *pl.* přehledy číselné; —**lotterie** *f.* loterie číselná; —**maß** *n.* (math.) číselná míra *f.*, míra číselná; —**ordnung** *f.* (fortlaufende) pořadí čísel, číselné pořadí; čísla pořád jdoucí; —**rätſel** *n.* číselná hádanka; —**reihe** *f.* (math.) řada čísel, číslořadí *n.*; —**ſyſtem** *n.* soustava číselná; —**verhältnis** *n.* poměr číselný.
Zahler *m.* platitel, platič *m.*
Zähler *m.* čitatel, počítatel, sčítatel *m.*
Zahl-fähig *adj. v.* Zahlungsfähig; —**figur** *f.* číslo *n.*, číslice *f.*; —**geld** *n.* výplatné *n.*
Zähl-geld *n.* početné (, úho) *n.*; —**ig** *adj.* číselný; —**kandidat** *m.* sčítací kandidát.
Zahl-kellner *m.* vrchní číšník (sklepník, platober *m.*, skl. výběrčí); —**los** *adv.* bez počtu; *adj.* nesčíslný; —**meiſter** *m.* výplatce *m.*, výplatník, pokladník *m.*; —**reich** *adj.* četný; mnohočetný; hojný, u velikém počtu; *pl.* mnozí; sehr z. velmi mnozí, přemnozí; —**ſchein** *m.* platební list; —**ſtelle** *f.* platebna *f.*; —**ſyſtem** *n. v.* Zählenſyſtem; —**tag** *m. v.* Zahlungstag; —**tiſch** *m.* stůl na placení, výplatní stůl, výplatnice, platebnice *f.*; —**ung** *f.* placení, zaplacení *n.*; plat *m.*, platba *f.*; bare Z. placení hotovými; an —**ungsſtatt** místo platu.
Zahlung *f.* počítání *n.*

Zahlungsanweisung *f.* platební poukázka.

Zahlungsart *f.* (math.) způsob vypočítání, sp. počítání, sp. počítací.

Zahlungs-auflage *f.* nařízené n. uložené placení n. zaplacení; —auftrag *m.* platební rozkaz; —bedingnis *n.* výminka platební; —bogen *m.* platební arch, výplatní arch; —dokument *n.* listina na placení, listina platební; —fähig *adj.* způsobilý ku placení; *v.* Zahlbar; —fähigkeit *f.* způsobilost ku placení; možnost placení; —frist *f.* lhůta ku placení, platební lhůta; —mittel *n.* prostředky ku placení, prostředky platební; (platidlo, plativo *n.*); —ort *m.* místo ku placení, místo platby; —regreß *m.* postih placení, postih platební; —rest *m.* nedoplatek *m.*; —schein *m.* list platební; (Auszahlungs-) výplatní list; —schwierigkeit *f.* platební nesnáz; —sperre *f.* obstávka platu; —stätte *f.* platebna *f.*; —summe *f.* suma platu, suma platebná; —tag *m.* den platební, den ku placení, den platby; den výplaty; —termin *m. v.* Zahlungsfrist; —überweisung *f.* odkázání platu (od někoho k někomu); —unfähig, —unvermögend (insolvent) *adj.* kdo nemůže platiti, nespůsobilý ku placení; —unfähigkeit, —unvermögenheit *f.* (Insolvenz) nespůsobilost ku placení, nemožnost, by někdo platil; —vermögenheit *f.* spůsobilost ku placení; —verpflichtung *f.* povinnost ku placení, povinnost platiti, platební závazek; —woche *f.* týden platební; —zeit *f.* čas placení, čas ku placení, platební čas, č. výplaty.

Zahlverhältnis *n.* číselný poměr.

Zählvorrichtung *f.* (mech.) čítadlo *n.*

Zahl-wert *m.* (der Buchstaben) hodnota číselná; —woche *f. v.* Zahlungswoche; —wort *n.* (grm.) *Numerale* číslovka *f.*, číslo *n.*; —zeichen *n.* číselné znamení; číslice, cifra *f.*; *v.* Ziffer.

Zahm *adj.* krotký, ochočený; —e Sohle německý podšev; —en krotnouti, zkrotnouti, ochočiti se.

Zähm-en (ein Tier) krotiti, zkrotiti; fig. na úzdě držeti; —er *m.* krotitel *m.*; —ung *f.* krocení *n.*

Zahn (-es, M. Zähne) *m.* zub *m.*; hohler Z. děravý n. vykotlený n. vyžraný zub; fig. Z. der Zeit zub času; Z. (mech.) zub *m.*, palec *m.* (u kola); Zähne einer Mauer zuby; bis an die Zähne bewaffnet až po zuby ozbrojený; *dim.* Zähnchen, Zähnlein *n.* zoubek *m.*

Zahn-alveole *f.* zubní lůžko; —arme *pl.* chudozubí (zool.); —arzneikunst *f.* léčení zubů; —arzt *m.* (Dentist) zubní lékař, lékař zubů; —balsam *m.* balsam na zuby; —beleg *m.* nasedlina na zubech; —bleicher *m.* ošklíbálek, zuboškleb *m.*; —bräune *f.* (med.) zánět dásní; —brecher *m.* zubotrh *m.*; —breite *f.* šířka zubu; —bürste *f.* kartáček na zuby.

Zähnchen *n.* zoubek, zoubeček *m.*

Zahn-dicke *f.* tloušťka zubu; —eisen *n.* železko na zuby; 2. železko zubaté.

Zähneknirschen *n.* skřípění zubů, skřípot zubů.

Zähneln zoubkovati něco; mh. zoubky [dostávati.

Zahnen mh. zuby dostávati; das Kind zahnet (zahnelt) dítěti lezou zoubky.

Zähnen zubatiti, zuby dělati.

Zahn-entzündung *f.* zánět dásní, zánět zubin; —fach *n.* zubnice *f.*; —faule *f.* hniloba zubů; vyžraný zub; —fistel *f.* zubní píštěl; —flanke *f.* (mech.) *v.* Zahnseite; —fleisch *n.* dáseň, dásně *f.*; —fleischgeschwulst *f.* otok dásně, pojed *m.*, nálevka na dásni; —fletschen *n.* ošklíbání *n.*; —fletschend *adj.* ošklibavý, šklebivý; zuby ceníci; —fletscher *m.* ošklebа, ošklíbač *m.*; —förmig *adj.* zubovitý; —hammer *m.* zubčák *m.*; —heilkunde *f.* zubní lékařství; —hobel *m.* zubovník, zubák *m.*; —höhe *f.* délka n. výška zubu; —höhle *f.* kotlina, štěrbina v zubu; 2. jamka zubní; —ig, zähnig *adj.* zubatý; —keil *m.* zubní klínek; —kitt *m.* zubní tmel; —klappern *n.* (—klappen vlt.) jektání zuby; —knirschen *n.* skřípění zubů; —kopf *m.*, —krone *f.* koruna, hlava zubu; —krankheiten *pl.* nemoci zubní; —kraut *n.* podbílek *m.*, babí zub *Lathraea*; —länge *f. v.* Zahnhöhe; —laut *m.* zubní hláska, zubní souhláska, zubnice *f.*; —lehre *f.* zubosloví *n.*; —leiden *n. v.* Zahnschmerz; —los bezzubý; —lücke *f.* mezizubí *n.* (zubní lůžko *n.*) štěrbina *f.*; —lucker *m. pl.* chudozubí (zool.); —lückig *adj.* kolozubý; chudozubý; —mittel *n.* prostředek pro zuby, lék na zuby; —pasta *f.* pasta pro zuby, p. zubní; —plombe *f.* plomba zubní; —pulver *n.* prášek na zuby, prášek zubní; —rad *n.* ozubené kolo, zubaté kolo; —räderwerk *n.* kolostroj zubatý; —reinigend *adj.* zuby čistící, zubočistný; —reinigung *f.* čistění n. očistění zubů; —schmelz *m.* sklоň zubní, sklenina zubní; —schmerz *m.* bolení zubů; střil, ústřel *m.*; —schmied *m. v.* Zainschmied; —schnäbler *pl.* zejkozobci; —seite *f.* bok n. strana zubu; —stange *f.* (mech.) hřeben *m.*; —stärke *f. v.* Zahndicke; —stein *m.* zvápnělina zubní; —stirn *f.* čelo zubu; —stocher *m.* parátko *n.* (dloubátko na zuby); —techniker *m.* zubní technik; zuboznalec *m.*; zubostrůjce *m.*; —tinktur *f.* vodička na zuby; —trost *m.* zdravínek *m. Euphrasia Odontites*; —wachein *n.* viklání *n.*, viklavost zubů; —wasser *n.* vodička na zuby; —wechsel *m.* smitání zubů; —weh *n. v.* Zahnschmerz; —wölbung *f.* okrouhlost zubů; —wurz *f. v.* Zahnkraut; —wurzel *f.* kořen zubní; —zange *f.* kliešky na zuby; —zieher *m.* tahaček *m.*

Zähre (M. -n) *f.* slza, slze *f.*

Zährling *m. v.* Buchfink.

Zähweide *f. v.* Korbweide.

Zain (-es, M. -e) *m.* cán *m.*, žerď *f.*; kovový prut; bruska *f.*; 2. prut na obruč; —e *f.* nůška *f.*; 2. hranice *f.* (dříví), hromada *f.*; —eisen *n.* cánovka *f.*, holovka *f.*; —en (das Eisen) cánovati; —er, —schmied *m.* cánař *m.*

Zake *f.* cáp (beran) *m.* (Zacke).
Zäkel-fell *n.* capí kůže, capina *f.*, capovina *f.*; —wolle *f.* capí vlna.
Zaken *m. v.* Zacken.
Zambo (M. -s od. Zamben) *m.* (špan.) zambo *m.*, potomek černocha a mulata.
Zambonische Säule (fyz.) sloup zambonský.
Zampel *m.* cuple *f.*; —stuhl *m.* cu-
Zander *m. v.* Sander. [pelník *m.*
Zange (M. -n) *f.* kleště *pl. f.*; 2. chrup *m.*, chrupadlo *n.* [štičky *pl.*
Zängelchen, Zängelein *n.* klíšťky, kle-
Zängeln klíšťkami n. do klíštěk vzíti.
Zangen-brett *n.* (b. Tischler) přírožec *m.*; —griffe *pl.* kleštiny; —käfer *m.* škvor *m. Forficula*; —laus *f.* klíště *n. Ixodes*; —löffel *m.* kleština *f.*; —stück *n.* (Bauk.) jazyk *m.*; —werk *n.* kleštitá hradba (ozubník *m.*).
Zank (-es, oh. M.) *m.* váda, sváda *f.*, svár *m.*, hašteření *n.*; —apfel *m.* fig. sporné jablko, příčina sváru; —eisen *n.* taháček *m.*
Zanken mh. (über eine Sache, mit einem) vaditi se, hádati se, hašteřiti se.
Zänker *m.* vadič, vadil, hašteřil *m.*; —ei (Zankerei) *f.* váda, hádka *f.*, hašteření *n.*
Zank-gierig, zänkisch *adj.* vadivý, svárlivý, hašteřivý, skorpivý; —maul *n.* štěkule *f.*; —meister *m.* fig. štěkavec, sváromil, hryzoslav *m.*; —stifter *m.* svárlivec *m.*; —sucht *f.* hašteřivost, svárlivost *f.*; —süchtig *adj. v.* Zankgierig.
Zapf (-es, M. -e) *m.* čep (čap) *m. v.* Zapfen; im Z. sein býti na mol; —apfel *m.* čepák *m.* (jablko).
Zäpfchen *n.* (am Gaumen *etc.*) čípek, jazýček *m.*; —bräune, —entzündung *f.* zanět čípku (spadení čípku, spadlý čípek).
Zapfen (-s, unv. M.) *m.* čep *m.* (zátka *f.*); (Baumz.) šiška, šuta *f.*; Z. an der Hammerhülle pupek *m.*
Zapfen *verb.* točiti (pivo), čepovati; 2. (Zimmerm.) čepovati, začepovati.
Zapfen-baum *m.* šiškovník *m.*, stříbřenec *m. Protea conifera*; —bäume *pl.* sosnovité; —bier *n.* podčepky, podčepní pivo; —birn *f.* pasovka *f.*, čepovka *f.* (kuželitá hruška); —bohrer *m.* čepovník *m.*; —bedel *m.* (mech.) příklop *m.*; —förmig *adj.* šiškovitý; —geld *n.* počepné, výčepné *n.*, čepovné *n.*, posudné (, ého) *n.*; —gerüst *n.* zhlaví, vázání *n.*, vazba u rybníka; —gestell *n.* hranice *f.*; —hahn *m.* čepovní kohoutek; —haus *n.* (im Teiche) hašta *f.*, kaberna *f.*; —holz *n.* zhlaví *n.*; 2. chlapina (krušina) *f. Rhamnus frangula*; —kasten *m.* (im Teiche) vazba *f.*; —kloß *m.* hlavnice *f.*; —kraut *n.* čípková bylina, čípek *m.*; babí jahoda *Uvularia*; —lager *n.* zhlaví *n.*, čepovice *f.*; —loch *n.* dlab, zádlab *m.*, čepová díra, čepnice *f.*; —pfanne *f.* čepová pánvice, čepovnice *f.*; —rand *m.* zášije *f.*; —ring *m.* (mech.) zděř u čepu; —schildchen *n.* (der Schaftbalme) (bot.) nožka *f.*; —streich *m.* (mil.) (fr. *Retraite*) vrativoj, návrat *m.* (večerní bubnování *n.* troubení k návratu vojska, *rus.* večerní zoře, *germ.* čepobiti *n.*); —unterlage *f.* zhlaví *n.*; —wein *m.* stočky, výtočky, slivky *pl.*
Zapfer *m.* točič *m.* [výpust *m.*
Zapf-holz *n. v.* Zapfenholz; —loch *n.*
Zapp-eln mh. třepati se, třepetati se, drkotati se, teteliti se; capati (nohama); —ler, —elmann *m.* třepetálek, capálek, vrtílek *m.*; —lig, —elig *adj.* třepetavý, vrtivý, capavý.
Zar (-s u. -en, M. -en) *m.* (Kaiser von Rußland) cář, car (Ruský císař) *m.*
Zarg-e (M. -en) *f.* okolek *m.*, okrajek *m.*, obalek *m.*; Z. der Geige loubky (*dim. v.* lub); Z. eines Fasses útor *m.*; einer Schachtel lub, kadlub *m.*; Z. beim Mühlstein lub *m.*; Bauk. (Seitenbalken der Stiege) stupnice *f.*; —enzieher *m. v.* Kimmhobel.
Zart *adj.* (*comp.* zarter, *ddd.* zarteste) útlý; něžný, citlivý; tenký; —e Farbe něžná barva; —e Jugend útlé mládí; —en Leibes útlotělý.
Zärte *f. v.* Zartheit.
Zärtel-ei *f.* mazlení *n.*; —kind *n.* mazánek, mazlík, -íček *m.*; —n *v.* Verzärteln; —woche *f.* líbánky, líbáčky *pl.*
Zärten útliti, zútliti.
Zart-fühlend *adj.* jemnocitný, něžnocitný; —gefühl *n.* jemnocit *m.*; fig. nedůtklivost *f.*; —heit *f.* útlost, jemnost, něžnost *f.* (něha *f.*).
Zärt-lich *adj. v.* Zart; milostný, laskavý, zmilený; —ling (-es, M. -e) *m.* mazlík, mazlíček, mazánek *m.*; rozkošník *m.*; slaboušek *m.* [nomyslný.
Zartsinnig *adj.* spanilomyslný, jem-
Zaser, —ig *v.* Faser, faserig; Zaserchen
Zasern třepiti. [*n.* vlákénko *n.*
Zaspel *f.* (20 Gebinde) čteník *m.* (míra na přízi) *v.* Haspel.
Zauber (-s, unv. M.) *m.* kouzlo *n.*; *pl.* kouzla, čáry; čarování *n.*; —bann *m.* zakletí *n.*; —bau *f.* čarostavba *f.*; —becher *m.* (fyz.) kouzelný kotlík n. pohár; —buch kouzelná kniha, černá kniha; —ei *f.* kouzelnictví čarování *n.*, čáry *pl. f.*; —er *m.* čarodějník, kouzelník, černokněžník *m.*; —flöte *f.* kouzelná flétna; —gebilde, —geschöpf *n.* čarotvar *m.*; —haft *adj.* kouzelný, čarovný, čarodějný; —in (Zauberin) *f.* kouzelnice *f.*, čarodějka, černokněžka *f.*; —isch *adj.* kouzelný, čarovný; —kraut *n.* čarovník *m.*, černokvět *m. Circaea*; —kunst *f. v.* Zauberei; —laterne *f.* (fyz.) kouzelná svítilna; —mittel *n.* kouzlo *n.*, kouzelný prostředek; *pl.* kouzla, čáry. [rovati.
Zaubern mh. kouzliti, okouzliti, čaro-
Zaubernd *adj.* čarovný, čarodějný.
Zauber-oper *f.* kouzelná opera; —perspektive *f.* (fyz.) dalekohled kouzelný; —rütchen *n.*, —rute *f.* čarovný proutek, kouzelný proutek, čaroprutek *m.*; —schleier *m.* čarovný závoj; —spiel *n.* kouzelná hra, čarovná hra, čarohra *f.*; —spruch *m.* kouzelné říkadlo; *pl.* zaříkávání *n.*; —stab *m.* kouzelná hůl; —stock *m.* bušmanda *f.*, ručvanda *f.*;

—strauch *m.* divokeř *m.* (vilín *m.*); *Hamamelis*; —trank *m.* čarovný nápoj; —trichter *m.* kouzelný nálevák; šalebna nálevka; —voll *adj.* kouzelný, čarovný; —welt *f.* čarovný svět.

Zauberin *f. v.* Zauberin.

Zauder-er *m.* louda *m.*, loudavec *m.*, váhavec, otáleč *m.*; —haft *adj.* váhavý, loudavý, meškavý, prodlévavý; liknavý; —haftigkeit *f.*, —lichkeit *f.* liknavost *f.*; loudavost *f.*; —in *f.* louda, loudalka *f.*

Zaudern loudati se; *v.* Zögern.

Zaum (-es, M. Zäume) *m.* uzda *f.* (úzda *f.*) udidlo *n.* [zauzditi.

Zäumen uzdu dáti, v uzdu pojmouti,

Zaum-gebiß *n.* udidlo *n.*; —geld *n.* uzdné, chomoutné *n.*; —los *adj.* bezuzdný; —zeug *n.* udidlo *n.*; (chir.) schlípek *m.*

Zaun (-es, M. Zäune) *m.* plot *m.*, oplotek *m.*; —blume, —glocke, —lilie *f.* bělozářka *f.*, plotnice *f.* *Anthericum*; —bohrer *m.* plotník *m.*

Zäunchen *n.* plůtek *m.* [oplotiti.

Zäunen plotem obehnati, ohraditi,

Zaun-geflecht *n.* oplet *f.*; —gerte *f.* prut do plotu *v.* Zaunrute; —kirsche *f.* zimolez *m.* *Lonicera*; —könig *m.* střízlík *m.* *Troglodytes*; —lilie *f. v.* Zaunblume, Graslilie; —macher *m.* plotař *m.*; —pfahl *m.* kůl do plotu; kůl z plotu; ein Wink mit dem Z. fig. pokynutí klackem, fig. po lopatě; —rebe *f.* lilek sladkohořký, potměchuť *f.*, psí víno *Solanum dulcamara*; —rübe *f.* posed *m.*, osech *m.* *Bryonia*; —rute *f.* plostev *f.*; —steden *m. v.* Zaunpfahl; —türe *f.* lísa *f.*; —weide *f.* ptačí zob *Ligustrum*; —winde *f.* svlačec plotní *Convolvulus sepium*.

Zaupe *f.* čubka *f.*

Zausen drchati, rváti, škubati; einen an den Haaren z. za pačesy vzíti koho, vytřepati, vykrákati komu. [řice *f.*

Zea *f.* špalda *f.* (bot.); *Z. Mais* kuku-

Zebaoth *m.* (hebr.) Pán zástupů.

Zebra *n.* (ipan.) (zool.) zebra *f.*

Zebu (-s, M. -s) *m.* (zool.) bůvol indický, tur hrbolatý *Taurus indicus*.

Zecca (Zekka) *f.* (it.) mincovna *f.* (v st. Benátkách). [mazavka *m.*

Zechbruder *m.* piják, pijan, chlastoun,

Zeche (M. -en) *f.* cech *m.*, pořádek *m.*; 2. (mont.) cecha *f.*, řad *m.*, řada *f.*; 3. (Auslagen für Essen und Trinken) účet *m.*; jetne Z. bezahlen svůj řad zaplatiti; 4. *coll.* pijáctvo *n.*

Zechen mh. fig. popíjeti, chmeliti.

Zechen-eisen *n.* znamenadlo *n.*; —haus *n.* báňský dům *m.*; —meister *m.* báňský *m.*

Zecher *m. v.* Zechbruder.

Zechgelag *n.* pitka *f.* [(vlaský dukát).

Zechine *f.* (it. *zecchino*) cechin *m.*

Zech-lustig *adj.* pijácký; —meister *m.* cechmistr *m.*, starší cechu, představený pořádku; 2. přední piják *m.*; —stein *m.* smolivec (geol.).

Zeck (-en) *m.* Zecke (M. -en) *f.* klíště *n.* *Ixodes* (zool.).

Zecken trhati, škubati, tahati.

Zeder (M. -n) *f.*, —baum *m.* cedr; —fichte *f.* limba *Pinus cedrus*; —holz *n.* cedrové dříví; cedrovina, cedřina; —öl *n.* cedrový olej; —wald *m.* cedrový les.

Zedern *adj.* cedrový.

Zedieren postoupiti komu čeho.

Zedrat (-s) *n.* cedrát *m.*; —baum *m.* cedrátový strom, cedrátník *m.* *Citrus cedra*. [bei Tieren pazour *m.*

Zehe (M. -en) *f.* prst *m.* (u nohy); **Zehend** Zehent *v.* Zehnt. [chodci.

Zehengänger *pl.* *m.* (zool.) prsto-

Zehn *num.* deset.

Zehner *m.* desítka *f.*; (Münze) desítník, desetník *m.*; (Banknote) desítka *f.*; —tel *num.* desaterý; —system *n.* (math.) soustava desetinná.

Zehn-fach, —fältig *adj.* (*num.*) desateronásobný; —herr *m.* decemvir *m.*, desítipán *m.*; —jährig *adj.* desítiletý; —kreuzerstück *n.* desetník *m.*; —kronenstück *n.* desitikoruna *f.*; —ling *m.* desetinka (desítka, desítečka) *f.*; —mal *num.* desetkrát; —pfündig *adj.* desitilibrní.

Zehnt (Zehent) *n.* desetina *f.*; deset; Z. (Zehnte) *m.* desátek *m.*; (*sl.* desátek) desátník *m.*; Z. zahlen desátek dávati, odváděti (*sl.* desátkovati); —amt *n.* desátečný úřad.

Zehntausend *num.* deset tisíc; das Z. desítka tisícová; —tel *n.* (math.) desítitisícina *v.* Zehnt.

Zehnt-bar *adj.* povinný desátkem, desátečný; —barkeit *f.* desátečnost *f.*; —berechtigt kdo má právo brátí desátek; —berechtigung *f.* právo k braní desátku.

Zehnt-e (ddd.) *num.* desátý; —el *n.* desetina, desitina *f.*; —en desátek brátí; 2. desátek dávati; —er *num.* desátý; Z. *m.* desátník, desetinník *m.*; —halb *num.* půl desáta.

Zehnt-frone *f.* robota desátečná; —garbe *f.* desátý snop, desátkový snop; —gelder *pl.* desátečné *n.*, plat desátečný; —herr *m.* pán desátku; —land *n.* desátečno *n.* *Agri decumates*; —held, —mann *m.* desátkář *m.*, desátečník *m.*; —pflicht *f.* povinnost desátečná, povinnost k dávání desátku; —pflichtig *adj.* kdo povinen jest dávati desátek, povinný desátkem, desátečný; —es Grundstück pozemnost desátkem povinná, pozemnost desátečná; —recht *n.* právo desátečné, právo k desátku; —register *n.* rejstřík desátečný, seznam desátků.

Zehnzählig *adj.* desátný, desítečný; desaterný.

Zehr-en mh. trávíti; 2. utratiti, utráceti; sich z. žráti se, trápiti se; das Z. trávení *n.*; —er *m.* útratník *m.*; —fieber *n.* suchá zimnice, mořivá zimnice *f.*; jmd. —frei halten vydržovati koho, platiti za někoho, pl. útraty někomu; —geld *n.*, —pfennig *m.* stravné; útratné *n.*; —ung *f.* strava *f.*; (Auslagen für die Kost) útrata *f.*

Zehrungs-gebühr *f.*, —geld *n.* stravné *n.*, výživné (čeho) *n.*; —kosten *pl.* útraty, útratné *pl.*; výdaje za stravu.

Zehr-vorrat *m.* špíže *f.*, zásoby *pl.*; —wespe *f.* *Ichneumon* lumek *m.*

Zeichen (-s, unv. M.) *n.* znamení *n.*, známka *f.*; znaménko *n.*; znak, poznak *m.*; Übergabe durch Z. odevzdání prostředkem znamení.

Zeichen-beil *n.* lizovačka *f.*; —brett *n.* rýsovací n. kreslicí deska; —buch *n.* kniha rýsovací, kniha kreslicí; —beuter *m.* vykladač znamení; hvězdopravec *m.*; —feder *f. v.* Reißfeder; —inſtrument *n.* rýsovní n. rýsovací náčiní *n.*, rýsovací stroj *m.*; —kreide *f.* rýsovací křída, černá křída; —kunſt *f.* kreslení, kreslitelství; rýsovatelství, -ovnictví *n.*; —lehre *f.* vyučování v kreslení, vyuč. v rýsování; 2. (med.) příznakosloví *n.*, příznakozpyt *m.*; —meiſter *m.* učitel kreslení; —papier *n.* kreslicí papír, rýsovní papír; —ſchule *f.* rýsovací n. kreslicí škola; kreslírna *f.*; rýsovna *f.*; —ſetzung *f.* rozpunktování, rozdělování *n.*; —ſprache *f.* řeč prostředkem znamení; —ſtab *m.* (geom.) žerď, kolík, roubík *m.*; —ſtift *m.* tužka kreslicí; —ſtunde *f.* hodina kreslení; —tiſch *m.* (geom.) stůl kreslicí, rýsovní n. rýsovací; —tuchel *n.* vyšívanka *f.*

Zeichn-en kresliti, rýsovati; 2. znamenati, zazn., poznamenati; 3. (unterſchreiben) podepsati se, podpisovati se v něčem; (*germ.* znamenati se); 4. upisovati; Z. *n.* kreslení *n.*; —er *m.* kreslič (kreslitel, rýsovatel, rýsovník) *m.*

Zeichnung *f.* kreslení *n.*, rýsování *n.*; (das Gezeichnete) výkres *m.*; rys *m.*; Z. (e. Betrages) upsání *n.*

Zeichnungs-fläche *f.* (geom.) plocha nákresná; —lokale *n.*, —ſaal *m.*, —ſchule *f.* kreslírna *f.*, rýsovna *f.*

Zeidel-bar *m.* brtník (medvěd) *m.*; —gabel *f.* včelařská vidlička (na med); —meiſter *m.* včelař; brtník *m.*; —meſſer *n.* včelařský nůž, podřezávací nůž *m.*

Zeideln mh. vybírati med, přehlížeti, podbírati, podmetati, podřezávati včely.

Zeidel-recht *n.* právo brtnické; —weide *f.* pastva včel; —zinſ *m.* včelnó *n.* řezavač včel.

Zeidler *m.* včelař, brtník *m.*, pod-

Zeigefinger *m.* ukazovaček, ukazovatel *m.* ukazovací prst.

Zeig-en (einem etw., auf etw.) ukázati, okázati, ukazovati, ok.; fig. dokázati; —enbes (hinweiſendes) Fürwort ukazovací náměstka (zájmeno n. místojméno).

Zeiger *m.* (Perſon) ukazovač, ukazatel; ukazovatel *m.*; 2. (Finger) *v.* Zeigefinger; 3. (mech.) Z. an der Uhr ručička *f.*, ukazovadlo *n.*; Z. an der Sonnenuhr jazýček *m.*; Z. an Dnadranten běhoun *m.*; Z. im Buche ukazadlo *n.*, ukazovatel *m.*; —muſkel *m.* okazovač *m. Musculus indicator*; —ſtange *f.* ručička *f.*; —uhr *f.* ukazovací hodiny; —wage *f.* (mech.) váha s ukazovatelem.

Zeigewort *n.* náměstka *f.*, místojméno, zájmeno *n. Pronomen.*

Zeihen jmd. (einer Sünde etc.) stíhati koho čím, viniti koho z čeho, nařknouti koho čím n. v čem (z hříchu atd.).

Zeiland *m.* lýkovec *m. v.* Seidelbaſt.

Zeile (M. -en) *f.* řada, řádka *f.*, řádek *m.*; 2. ulice *f.*, třída *f.* (cejl *m.*).

Zeilen řaditi, do řádky klásti.

Zeilen-diſtanz *f.* řádková mezera; —maß *n.* ukazovačka *f.*

Zeilſemmel *f.* pletenka *f.* ſčížek *m.*

Zeiſchen *n.* čížeček, čížík, malý

Zeiſel-bär *m. v.* Zetbelbär; —wagen *m.* plachetní vozík, -ní bryčka *f.*, mačice *f.*

Zeiſig (-s, M. -e) *m.* čížek (číž *m.*) *m. Fringilla Spinus*; ein loſer Z. fig. dobrá kopa, pěkný ptáček; kvítek *m.*; —grün *adj.* čížkový, zelený jako čížek; —weibchen *n.* čížovka *f.*

Zeit (M. -en) *f.* čas *m.*; (Friſt) lhůta *f.*; (kaufm.) úvěr *m.*; von Z. zu Z. čas od času; auf eine Z. lang načas; bei —en včas; ſeiner Z. svým časem, za času; derzeit toho času, na ten čas; ich habe keine Z. nemám kdy, nemám času; welche Z. iſt es? kolik je hodin?

Zeit-ablauf *m.* průběh, prodlení, vypršení času; —abſchnitt *m.* občas *m.*, občasí, období *n.*; Z. des Erſcheinens eines Journals občasí ve kterém vychází časopis; —alter *n.* věk *m.*; —angabe *f.* udání *n.*, vročení *n.*; —beſtimmung *f.* ustanovení, položení času; určení času; —bezeichnung *f.* naznačení času, znamenání času; —dauer *f.* trvání *n.*, prodlení času; —einteilung *f.* rozdělení času; —element *n.* (mech.) prvek časový; —folge *f.* posloupnost času, časořadí *n.*; —form *f.* (grm.) čas *m.*; —forſcher *m.* časozpytec *m.*; —friſt *f.* čas *m.*, lhůta *f.*; (—dauer) prodlení času; postupnost *f.*; in der Z. (nach einander) postupně, pořadem; —geiſt *m.* duch času; —gemäß *adv.* dle času, na čase, dle potřeby času; času přiměřený; časový; —genoß *m.* současný, současník; souvěký; vrstevník *m.*; —gleichung *f.* (aſtr.) rovnice času; —größe *f.* (math.) veličina časová; —hammel *m.* zubák *m.*; —her *adv.* od té doby, od toho času.

Zeitig *adj.* nynější; zralý, uzralý, dozralý; raný, roučí, časný; z. aufſtehen časně vstáti; —en zráti, uzrati, dozrati.

Zeit-kunde *f.* časověda *f.*, časozpyt *m.*

Zeit-lang (eine Zeit lang) *adv.* na čas, na chvíli; dávno; —lauf *m.* běh času; —lebens *adv.* na celý život, co živ budu, do života; *v.* Lebenslänglich; —lich *adj.* (*adv.*) časný *v.* Zeitig; pomíjející, netrvalý; das —e ſegnen *v.* Segnen; —loſe *f.* ocún, naháč *m. Colchicum*; —maß *n.* (*f.*) trvání *n.*, míra času, časoměra, časomíra *f.*; —mäßig *adv. v.* Zeitgemäß; —merkmal *n.* znak časový; časoznámka *f.*; —meſſer *m.* časoměr *m.*; —moment *m.* doba časová, okamžení *n.*; —ordnung *f.* pořad času; —periode *f.* doba *f.*, věk *m.*; —punkt *m.* doba *f.*, chvíle *f.*; —raum *m.* občasí *n.*, čas *m.*, prodlení času; —rechnung *f.* letočet *m.*; leto-

počet *m.*; —ſatz *m.* (grm.) věta časová; —ſchaf *n.* zubkyně *f.*; —ſchrift *f.* časopis *m.*; —ſchriftenabonnement *n.* předplacení na noviny; —ſchriftenleſer *m.* čtenář časopisů, novinař *m.*; —teile *pl.* částky času. [(Zeitſchrift časopis *m.*).

Zeitung (M. -en) *f.* noviny *pl. f.*; **Zeitungs-blatt** *n.* list novin, list časopisný; noviny *pl.*, časopis *m.*; —bureau, —kontor *n.* novinárna *f.*; —expedition *f.* rozesílatelna novin; —kramer *m.* novinkář *m.*; —nachricht *f.* zpráva novinářská, zpr. časopisná; —redakteur *m.* redaktor novin; —ſchau *f.* hlídka časopisecká, rozhled časopisný; —ſchreiber *m.* novinář (časopisec) *m.*; —träger *m.* roznašeč novin; fig. novinkář *m.*; —unternehmen *n.* podniknutí novinářské.

Zeit-unterſchied *m.* rozdíl časový; —verderb *m.* maření času; —verhältnis *n.* poměr času, poměr časový; —verkauf *m.* prodej na lhůty (lhůtní); prodej na úvěr, na čas; —verlauf *m.* projití času, vyjití času; —verluſt *m.* ztráta času, maření času; ohne Z. bez prodlení, bez meškání; —verſäumnis *f.* zameškání *n.*; —vertreib *m.* ukrácení času, u. chvíle, kratochvíle, zábava *f.*; —weiſig *adv.* načas, dočasu; *adj.* dočasný, dochvilný; -er (Gebrauch) dočasné užívání, užívání do jistého času; —weiſe *adv.* časem, dočasně, načas; *adj.* dočasný; —wort *n.* (grm.) časoslovo, sloveso *n. Verbum.* **Zeke** *f. v.* Zehe.

Zelebr-ieren (lt.) slaviti, světiti (svátek); 2. slovutná osoba.

Zellbruder *m.* mnich, klášterník *m.*

Zelle (M. -en) *f.* jizba, jistbico, komůrka *f.*, cela *f.*; (bot., anat.) buňka, buně, bunice *f.*; (in Bienenz.) buňka *f.*; (b. Waſſerrad) koreček *m.*

Zellen sklípkovati, buňkovati.

Zellen-gebäude *n.* stavení jistbičné, stavení komůrkové; —gefängnis *n.* komůrkové vězení; —gewebe *n.* sklípkovatina *f.*; (bot.) tkanina buničná; —gewebsentzündung *f.* zapálení *n.* zánět sklípkovatiny; —haft *f.* komůrková vazba *f.*; —pflanzen *pl.* rostliny buničné, bezcevné; —rad *n.* kolo s korečky, korčak *m.* [Sellerie.

Zeller (-s), —le (-s) *m.* celer *m. v.*

Zell-gewebe *n. v.* Zellengewebe; —haut *f.* sklípkovitá kůže *f.*; —ig *adj.* sklípkovatý, komůrkovatý.

Zellulose *f.* buničina, celulosa *f.*

Zelosis *f.* (gr.) horlivost *f.*, vroucnost *f.*

Zelot (-en, M. -en) *m.* (gr.) horlivec *m.*, horlič, horlitel, horlil, horlílek *m.*; —ismus *m.* horlitelství *n.*

Zelt (es, M. -e) *n.* stan *m.*; Z. *m.* klus *m.*, mimochod *m.*; —dach *n.* valbovná střecha *f.*

Zelten (-s) *m.* calta *f.*; Zelteln *pl.* pokroutky, celtíky *pl.* [pák, klusák *m.*

Zelter *m.* (Pferd) mimochodník, stu-

Zelt-feſt *n.* (bibl.) hod n. slavnost stánků (pod zelenou); —ſtadt *f.* polní n. vojenská láhev *f.*; —gang *m. v.* Zelt; —lager *n.* staniště *n.*; —leine *f.* plachta na stan; —ſchneider *m.* stanař *m.*, stanovník *m.*; —ſtadt *f.* stanové město; staniště *n.*; —zwillich *m.* stanovina *f.*

Zement *m. et n.* (it.) cement *m.*; —fabrik *f.* cementovna, cementárna; —ieren cementovati, ocementovati; —kupfer *n.* měď cementová; —ſtahl *m.* cementová ocel; —waſſer *n.* voda cementová, cementovka *f.*

Zendavesta *n.* zendavesta *f.*, svaté písmo staroperské, zákonník staroperský.

Zendel *m.* cendelín, cibelín *m.* (Stoff).

Zenge *f.* (Hüttenw.) korčík *m.*, čber na uhlí, uhlák *m.*

Zenit (-s) *m.* (n.) (arab.) zenit *m.*, nadhlavník *m.*, nadtemenník *m.*; —diſtanz *f.* (aſtr.) odlehlost od nadhlavníku; —ſektor *m.* sektor nadhlavníkový (zenitový). [—tum *n.* klášter *m.*

Zenob-it (-en) *m.* (gr.) mnich *m.*; **Zens-ieren** (lt.) *v.* zenſurieren; —or (-s, M. -en) *m.* censor, posuzovač knih, směnek atd.; —ur *f.* censura *f.*, posouzení (knih); fig. pokárání *n.*, projev nelibosti; —urieren posuzovati; —us *m.* výměra, míra *f.* (m. berničná).

Zent *f.* (alt.) cuda *f. st.* (soud *m.*); Z. *m.* (Münze) cent *m.* (peníz); Z. (fr.), *centum* (lt.) sto. [polokůň *m.*

Zentaur (-en, M. -en) *m.* centaur *m.*, **Zent-ding**, —gericht *n.* hrdelní právo; —graf *m.* cudař *m.*

Zenti-folie *f.* růže stolistá, stolistka *f.*; —gramm *n.* centigram, setinogram *m.*; —liter *n.* (*m.*) centilitr, setinolitr *m.*; —meter *n.* (fr.) centimetr, setinoměr *m.*

Zentner (-s, unv. M.) *m.* cent, centnéř, centnýř *m.*; —gut *n.* zboží centové, zboží v centnýřích; etw. als Z. erzeugen něco na centnýře vyráběti n. zhotovovati *m.*; —weiſe *adv.* na centnýře, na centy, po centech.

Zentral ústřední, centrální; —behörde *f.* ústřední úřad; —bewegung *f.* (mech.) pohybování dostředivé; pohybování středoběžné; —direktion *f.* ústřední ředitelství; —direktor *m.* ústřední, centrální ředitel; —e *f.* centrála *f.*, ústředí *n.*; —gewalt *f.* ústřední moc; —gravitation *f.* středoměrné tížení; —heizung *f.* ústřední topení; —inſpektion *f.* ústřední dozorství; —inſpektor *m.* ústřední dozorce; —iſation *f.* centralisace, ústředění, sestředění; —iſieren soustřediti, sestřediti, ustřediti; —ismus *m.* centralismus *m.*; —iſt (-en) *m.* centralista *m.*; —kaſſa *f.* ústřední pokladna; —kaſſaanweiſung *f.* poukázka k ústřední pokladnici; —kommiſſion *f.* ústřední výbor, centrální komise; —kraft *f.* síla n. snaha dostředivá, síla středečná; dostředivost; —leitung *f.* ústřední řízení; —linie *f.* čára obojstřední; —maſchine *f.* stroj středoběžný; středostroj; —meſſung *f.* (geom.) měření ze středu; —projektion *f.* průmět n. promítka z jednoho bodu; —punkt *m.* středisté *n.*; —regierung *f.* vláda ústřední; —ſchlachtbank *f.* ústřední

jatky *pl.*; —ſtelle úřad ústřední; —ſtoß *m.* ráz střední; —verwaltung *f.* ústřední správa.

Zentrichter *m.* (vlt.) soudce *m.* (*st.*

Zentrieren (fonz...) střediti; das Z. der Winkel (geom.) středění n. zastředění úhlův.

Zentrifugal-kraft *f.* odstředivost, snaha n. síla odstředivá n. odběžná; —pendel *n.* kyvadlo odstředivé; —regulator *m.* rovnatel odstředivý.

Zentri-fuge *f.* odstředivka *f.*

Zentri-linie *f. v.* Zentrallinie; —petalkraft *f.* dostředivost, snaha n. síla dostředivá; —ſch střední; —winkel *m.* (math.) ú. střední, ú. kruhostředný.

Zentrum *n.* (lt.) střed *m.*

Zentum (lt.) sto; —*vir m.* (lt.) stopán (setník) *m.* [vec *m.*

Zeolith (-ſ) *m.* (Min.) zeolith, vřídlo-

Zephalo-phoren *pl.* měkkýši hlavatí (zool.) —poden *pl.* hlavonožci (zool.).

Zephir (**Zephyr**) (-ſ, M. -e) *m.* (gr.) zefyr, zefyrek *m.*, vánek, větérek *m.*; 2. zefír *m.* (lehká vlněná látka); —leicht *adj.* lehký jako zefyr; —ſäuſeln *n.* šepot zefyrků. [fig. vláda *f.*

Zepter (Szepter) *m.* žezlo *n.*, berla *f.*;

Zer, —tum *m.* vosk *m. Cera.*

Zer (nur in Zuſammgn.) od-, pře-, roz-, u-; —arbeiten rozpracovati; ſich z. upracovati se, přepr.; —äſen ſich rozvětviti se; —beißen rozkousati; —beizen rozežrati; —bersten mſ. rozpuknouti se; —blaſen rozdýmati, rozdmýchati, rozfoukati; —blättern v lístky n. lupínky rozděliti; —bohren rozvrtati.

Zerbrech-en zlomiti, rozlomiti, rozlámati, rozlamovati; mſ. rozlámati se; mein Kopf iſt wie zerbrochen mám hlavu jako střep; —lich *adj.* zlomitelný; křehký; -keit -ost.

Zer-bröckeln, —bröſeln rozdrobiti —dehnung *f.* (von Wörtern) protahování, roztažení *n.* (slov); —dreſchen rozmlátiti, —drücken rozmačkati, um., rozdrtiti; —eifern ſich rozhorliti se.

Zerealien *pl.* obiliny.

Zerebral *adj.* mozkový.

Zeremon-ie (M. -ien) *f.* (lt.) obřad; ohne Z. bez okolků; —ienmeiſter, —iär *m.* obřadník; ceremoniář *m.*; —iös *adj.* obřadný.

Zererit *m.* (Min.) živěnec.

Zerfahren etw. rozjeti něco; mſ. rozjeti se; z. *partic.* rozervaný; rozharaný, rozrušený; —heit *f.* rozjetost; rozplzlost *f.*; fig. rozervanost, rozhárаnost *f.*

Zerfall *m.* rozpadnutí *n.*, rozklad *m.*; —en mſ. rozpadnouti se; rozvaliti se; rozdvojiti se; děliti se, rozcházeti se; —enheit *f.* rozpadlost *f.*, rozštěpenost *f.*

Zer-feilen rozpilovati; —fetzen rozškubati; rozedrati, rozhadrovati; —fleiſchen maso rozedrati, rozdrápati, rozdrásati, rozsápati.

Zerfließ-en mſ. rozpustiti se, rozplynouti se, rozteci se; —lich *adj.* roztékavý, rozplývavý.

Zerfressen rozežrati, rozžírati.

Zer-gehen *v.* Zerfließen; —gießen rozliti.

Zergliede-rn rozebrati něco, rozbírati něco; 2. (eine Periode z.) rozčleniti, rozčlánkovati, rozložiti; 3. pytvati něco; —ung *f.* rozbor *m.*; 2. rozčlenění, rozčlánkování *n.*; rozloha *f.*, rozložení, rozvinutí *n.*; 3. pytvání, rozpytvání *n.*, pytva *f.*; —ungskunſt *f.* pytva *f.*; —ungsmeſſer *n.* pytevní nůž *m.*

Zer-graben rozhrabati; rozkopati; —hacken, —hauen rozsekati; —hackter Stil přetínaný, nespojitý, sekaný, roztrhaný sloh; —hauen rozžouti, rozžvýkati; —klopfen rozklepati; —klüften rozštěpiti; —klüftung *f.* rozštěpenost *f.*; —kneten rozhnětsi, rozmačkati; —knicken rozervati; —knirſchen rozdrtiti; fig. zkrušiti; —knirſchung *f.* zkroušenost *f.*; —kratzen rozškrábati, rozdrápati; —laſſen rozpustiti, roztopiti; —lechzen mſ. rozstoupiti se (o suchém nádobí).

Zerleg-bar *adj.* rozložitelný, rozběratelný, skládací; —en rozložiti, rozkládati, rozvesti, rozebrati, rozbírati; rozvrhnouti (na částky); rozkrájeti; —ung *f.* rozklad *m.*, rozkládání *n.*, rozbor *m.*

Zer-lumpt rozedraný; —mahlen rozemlíti; —malmen rozdrtiti, rozdrobiti, roztroliti; —nagen rozhrýzti, rozhlodati.

Zernieren (eine Stadt) sevříti, obklíčiti město.

Zer-pflücken rozškubati; —platzen mſ. rozpuknouti se, prasknouti; —quetſchen rozmačkati; —raufen zcuchati, rozcuchati. [*m.*

Zerrbild *n.* pitvora *f.*, pitvorný obraz

Zerreib-en rozetříti, rozemnouti; rozšoustati; —lich *adj.* roztěrný; snadný k rozetření; —ung *f.* rozetření, rozemnutí, rozšoustání *n.*

Zerreiche *f.* cer *m. Quercus cerris.*

Zerreiß-en roztrhnouti, přetrhnouti, rozsápati, roztrhati, rozedrati; fig. rozervati (srdce); mſ. roztrhnouti se, přetrhnouti se; rozervati se (zerriſſen); —lich *adj.* snadný k protržení.

Zerren dráti, trhati, drchati; ſich den Mund breit z. rozdírati hubu; ošklíbati se, šklebiti se; z. (in den Eliſen.) přelívati, slívati železo).

Zerrenfeuer *n.* oheň rozpouštěcí.

Zerrer *m.* crh *m. v.* Schnarrdroſſel.

Zerrgeburt *f.* zrůda, pitvora *f.*

Zerringen rozemnouti.

Zerrinnen mſ. roztéci se, rozpustiti se; rozplynouti se; wie gewonnen, ſo zerronnen jak nabyto, tak pozbyto.

Zerriſſen roztržený; (v. Geiſte) rozervaný; —heit *f.* rozervanost *f.*

Zerrſtück *n.* rozedranina, hadrovina *f.*

Zerrühren rozmíchati.

Zerrung *f.* namožení; natržení *n.*

Zerrütt-en zcuchati; fig. rozervati; rozrušiti; zkaziti; —et rozervaný; —ung *f.* rozrušení *n.*, porouchání, pokažení (zdraví); roztržení *n.*, zhouba *f.* (země); pomatení *n.* (v mysli); roztržka *f.*, rozmíška *f.* (mezi lidmi).

Zer-scheiden rozděliti; rozloučiti; —ſcheitern mſ. roztříštiti se; ztroskotati se; —ſcheiterung *f.* ztroskotání *n.*; —ſchellen rozbiti, roztříštiti; mſ. rozbiti se, rozpadnouti se, rozkotati se; —ſchießen rozstříleti; —ſchlagen rozbiti, roztlouci, roztřískati; ſich z. roztřískati se; die Unterhandlungen haben ſich gänzlich z. vyjednávání se rozešlo; —ſchmelzen rozpustiti, roztopiti, roztaviti; mſ. r. se; —ſchmettern roztřískati, rozkotati, rozdrtiti; —ſchneiden rozřezati (Brot *etc.*) rozkrájeti; (mit der Schere) rozstříhnouti, rozstříhati; —ſchüren (auf-ſchüren) rozkutiti (oheň).

Zersetz-en etw. (chem.) rozloučiti, rozložiti, rozkládati; ſich z. rozložiti se (chem.); fig. rozpadnouti se; —ung *f.* rozklad *m.*, rozložení, rozlučování *n.*; —ungsprodukte *pl.* (chem.) zplodiny rozkladu.

Zer-spalten rozštípati, rozkálati; —ſpelten rozedrati; —ſplittern roztříštiti; rozkouskovati; ſich z. (v. Stimmen) roztříštiti se; —ſplitterung *f.* (der Stimmen) roztříštění *n.* (hlasů); —ſprengen rozraziti; einen Felſen z. roztrhati; einen Heerhaufen z. rozptýliti, rozehnati; —ſpringen mſ. rozpuknouti se, rozskočiti se, prasknouti; —ſtampfen rozmělniti (papír); rozpěchovati; 2. rozdupati; 3. rozkopati (nohama); —ſtäuben rozprášiti; —ſtechen rozbodati; —ſtieben mſ. (*partic.* —ſtoben) zmizeti, rozptýliti se; —ſtören rozptýliti; rozprášiti.

Zerstör-en (etw., einen Bau) rozkotati, rozbořiti, rozvaliti něco; eine Druckſchrift z. zrušiti tiskopis; —er *m.* rušitel *m.*, bořitel *m.*; —ung *f.* rozboření *n.*, rozkotání *n.*; —ungsſucht *f.* bořivost, rušivost *f.*; —ungsſüchtig *adj.* bořivý, rušivý, ničivý.

Zerstoßen roztlouci, rozmělniti.

Zerstreu-en rozptýliti; roztrousiti, rozsypati; ſich z. r. se; (v. Menſchen) vyraziti se; —t rozptýlený, roztroušený; (v. Menſchen) roztržitý; *adv.* porůznu, rozptýleně; —ung *f.* rozptýlení, rozptylování *n.*, rozptyl *m.*; 2. povyražení *n.*

Zerstreuungs-lehre *f.* (math.) rozkladné počty; —linſe *f.* (phyſ.) čočka rozptylovací, rozptylka *f.*; —verhältnis *n.* poměr rozptylu; —vermögen *n.* rozptylnost, rozptylovačnost *f.*

Zerstück-eln, —en etwas rozděliti něco (na kusy, části), rozkouskovati; rozdrobiti něco; die Grundſtücke z. rozděliti pozemky; —lung *f.* rozdělení (na kusy); rozkouskování, rozdrobení *n.*

Zerteilen rozděliti; (v. Arzneien) rozháněti; ſich z. oddělitį se; (med.) rozejíti se; —de Mittel rozhánivé prostředky n. léky *Resolventia.*

Zertifik-at (-s, M. -e) *f.* (fr.) certifikát *m.*, list potvrzovací, potvrzení *n.*; —ation *f.* ujištění, pojištění *n.*; —atiſt *m.* certifikatista *m.*

Zertrenn-en rozděliti, rozloučiti; ein Kleid z. rozpárati; —lich *adj.* rozlučný, rozlučitelný, rozdělitelný, rozdvojitelný.

Zertreten rozšlapati, pošlapati.

Zertrümmern rozkotati; mſ. rozk. se.

Zervelatwurst *f.* cervelát *m.*, mozečnice *f.*, mozečná klobása.

Zer-vierteilen etwas rozčtvrtiti; —weichen etw. rozmočiti něco; mſ. rozmoknouti, rozmočiti se; —wirren zmodrchati; —wühlen zrýti, rozryti; přeryti, rozrýpati; —würfnis *n.* rozmíška, roztržka *f.*, rozpor *m.*; —zaufen etw. rozcuchati, zmuchlati něco; —zupfen rozškubati.

Zessarewitsch *m.* (ruſſ.) carevič *m.*, následník trůnu.

Zession *f.* (lt.) postoupení *n.*, postup *m.*, cese *f.* (*st.* dobrá vůle); —ar (-s) *m.* postupník *m.*

Zessus *m.* (lt.) postoupenec *m.*

Zeter! *int.* běda! Z. über jmd. ſchreien naříkati na koho; —geſchrei *n.* nářek *m.*; —junge *m.* nezbeda, rozpustilec *m.*

Zetetik *f.* (gr.) výpravnictví, dotazovatelství *n.*

Zettel (-s, unv. M.) *m.* lístek *m.*, cedule *f.*, cedulka *f.*; (b. Web.) osnova *f.*; —bank *f.* cedulní banka, peněžna cedulová, cedulna, cedulovna *f.*; —ende *n.* (b. Web.) cetlík *m.*; —garn *n.* třísně, třásně *pl.*; —geld *n.* papírové peníze.

Zetteln (b. Web.) snovati, nabírati; fig. snovati, osnovati něco.

Zettelträger *m.* lístkář, cedulkář *m.*, roznašeč cedulek.

Zeug (-es, M. -e) *m.* látka *f.*; podstata *f.*, hmota *f.*; (Papierm.) kaše *f.*; (Bäcker) zákvas *m.*; (Typ.) kov (cajk) *m.*; Z. *n.* nářadí *n.*, nádobí *n.*; leinenes, weißes Z. bílé prádlo; alberner Z. tlachy *pl. m.*; liederliches Z. slota *f.*, luza *f.*; Z. (mont.) stroj vodní, vodovod *m.*

Zeug-amt *n.* zbrojnický úřad; —baum *m.* (b. Web.) vratidlo *n.*; —bier *n.* zakvašené pivo; —druck *m.* tkaninotisk *m.*; —druckerei *f.* tištění *n.*, potiskování tkanin.

Zeuge (-en, M. -en) *m.* svědek *m.*; Z. dem (*dat.*), Z. deſſen (*gen.*) tomu na svědectví, *st.* tomu na svědomí (*v.* Urkunde deſſen).

Zeuge-endung *f.*, —fall *m.* (grm.) *Genitiv* roditel *m.* (druhý pád); —glied *n. v.* Zeugungsglied.

Zeugen plodití, zplodití (koho); 2. (für einen od. wider einen) z. svědčiti, svědectví dávati o kom.

Zeugen-aussage *f.* seznání svědka; svědecké seznání; —beweis *m.* důkaz skrze svědky, svědecký důkaz; —eid *m.* svědecká přísaha, přísaha svědkova; —führer *m.* svědky vedoucí *m.*; —führung *f.* svědkůvedení *n.*; —ſchaft *f.* svědectví *n.*, svědčení *n.*; —verhör *n.*, —vernehmung *f.* výslech *m.*, vyslýchání *n.*, slyšení svědka (svědků); —verhörsprotokoll *n.* protokol o slyšení svědků; —zimmer *n.* světnice svědků.

Zeug-er *m.* plodítel *m.*; —fabrik *f.* tkalcovna *f.*; —haus *n.* zbrojnice *f.*; —holz *n.* (Mühl.) otesky *pl. m.*; —in *f.* svědkyně *f.*; —kaften *m.* (Papierm.) řídník *m.*; —kleid *n.* (Weber) cajkovka *f.*

Zeugma *n.* (gr.), Adjunktion (grm.) spřežka *f.*, spřežení *n.*

Zeug-macher *m.* tkaninář *m.*; —material *n.* strojivo *n.*; —meister *m.* strojmistr *m.*; (mil.) zbrojmistr *m.*

Zeugnis (-ſſes, M. -ſſe) *n.* (Zeugenausſage) svědectví *n.*; (ſchriftliches Z.) vysvědčení *n.* (*st.* svědomí) listovní, v. písemné; ein Z. abgeben dáti svědectví o něčem; Armutsz. vysvědčení chudoby; Mittelloſigkeitsz. vysvědčení nemajetnosti; Erwerbsz., Verdienſtz. vysvědčení výdělku; Lebensz. vysv. živobytnosti; Sittenz. vysv. mravů; Wohlverhaltungsz. vysv. zachovalosti.

Zeugſchmied *m.* uzdář, kroužkář *m.*; (orudník, řetízkář *m.*); (Waffenſchmied) zbrojíř *m.*; —e *f.* uzdárna *f.* [plod *m.*

Zeugung *f.* plození, zplození *n.*; 2. **Zeugungs-glied** *n.* plodidlo *n.*; —kraft *f.* plodivost *f.*; —organe, —teile *pl.* (Genitalien) plemenidla, ústroje plemenicí, ústr. pohlavní.

Zeug-wagen *m.* výstrojný vůz; —wart *m.* postrojník *m.*; —weber *m.* látkář *m.* [*m.*

Zeus *m.* (gr. myth.) Zeus (— Perun)

Zibebe *f.* cibeba *f.* (rozinka).

Zibet (-s), Cibet zibet *m.*; —katze *f.*, —tier *n.* cibetka *f.* *Viverra civetta* (*zibetha*).

Ziborium (-s, M. -ien) *n.* ciborium *n.*

Ziche *f. v.* Zieche.

Zichorie *f.* cikorie, cikorka *f.*; (bot.) čekanka *f.*, štěrbák *m.* *Cichorium Endivia*; —nfabrik *f.* továrna na cikorii, cikorka *f.*; —nkaffee *m.* cikorie *f.*

Zick *adj.* nakyslý, skyslý.

Zick-e *f.* kozička *f.*; —el, —lein *n.* kůzle, kozle, kozlátko *n.*; —elfleiſch *n.* kozlečí maso, kozletina *f.*; —eln *mh.* kozliti se, okozliti se.

Zickzack *adv.* křížem; křížmo, kličmo, klikatě, semotam; —form *f.* klikatina *f.*; —ig *adj.* klikatý. [víno).

Zider (-s) *m.* (fr.) cidr *m.* (ovocné

Zieche *f.* povlaka (cejcha) *f.*

Zieſer *n.*, Geziefer *n.* žížala *f.*; (*coll.*) hmyz *m.*; —beſchreibung *f.* hmyzopis *m.*; —kenner *m.* hmyzoznalec *m.*

Ziege (M. -n) *f.* koza *f.* *Capra.*

Ziegel (-s, unv. M.) *m.* cihla *f.*; ungebrannter Z. vepřovice *f.*; Z. ſtreichen cihly dělati.

Ziegel-birn *f.* cihlovka, cihelka *f.*; —brenner *m.* cihlář *m.*; —brennerei *f.* cihlářství *n.*; (Ort) cihelna *f.*; —dach *n.* cihelný krov, -lná střecha; —dachartig, —dachförmig *adj.* (bot.) střechovitý; —decker *m.* pokrývač *m.*; —ei *f.* cihelna *f.*; —erde *f.* cihlovina *f.*, cihlovka *f.*; —farbe *f.* cihlová barva; —farbig *adj.* cihlobarevný, cihlový, cihlové barvy; —hütte *f.* cihelna *f.*; —hüttenbeſitzer *m.* cihelnář, cihelník *m.*; —lehm *m.* cihlářská hlína; —mehl *n.* cihelna moučka; —ofen *m.* pec na cihly, cihelná pec, cihelna *f.*; —rot *adj.* červený jako cihla, cihlové barvy; —ſcheune *f. v.* Ziegelhütte; —ſtein *m.* cihla *f.*; —ſtreicher *m.* cihlář *m.*; —ton *m.* hlína na cihly *v.* Ziegelerde; —wand *f.* stěna z cihel; —werk *n.* cihlová stavba.

Ziegen-bart *m.* kozí brada; 2. (bot.) kozibrada *f.* *Clavaria* (kyjanka, kuřátka Keulenſchwamm); —bock *m.* kozel *m.*; —bockfleiſch *n.* kozlovice *f.*; —fleiſch *n.* kozina *f.*; —fuß *m.* kozí noha; —füßig *adj.* kozonohý; —füßler *m.* kozonožec *m.*; —geruch *m.* kozina *f.*; —geſchrei *f.* kozí vřesk; —haar *n.* kozí srst, kozí chlupy; —hafner *m.* (Stock) dřínovka *f.*; —hirſch *m.* kozojelen *m.*; —hirt *m.* kozař, kozák, kozopas *m.*; —käſe *m.* kozí sýr, maldřík *m.*; —kat *m.* kozí bobky *pl.*; —kraut *n.* kozinec *m.*; —lamm *n.* kůzle *n.*; —leder *n.* kozinka *f.*; —melker *m.* kozodoj *m.* *Caprimulgus*; —milch *f.* kozí mléko; —peter *m.* (med.) záušnice *f.* (*Parotitis* Mumps); —ſtall *m.* kozinec *m.*; —wolle *f. v.* Ziegenhaar.

Zieger *m.* zadní tvaroh; 2. speklina

Ziegler *m.* cihlář *m.* [v oku.

Zieh-band *n.* stahovačka *f.*; —bar *adj.* tažný, tažitelný; průtažný; -keit -ost; —beinchen *n.* (b. Vögeln) trhačka *f.*; —brunnen *m.* vážnice, kopaná studně, tažná studna, studně s okovem, čerpadlo *n.*

Ziehe *f.* chování, pěstování *n.*, výchov *m.*, výchova *f.*; einen zur Z. haben někoho míti na chování.

Zieh-eimer *m.* tažný okov; —eiſen *n.* protahovačka; průvlačka *f.*; —eltern vychovatelé, pěstounové *pl.*

Ziehen mſ. táhnouti; das Los z. táhnouti, vytáhnouti los, losovati; etw. an ſich z. potáhnouti, potahovati něco n. čeho po sobě, k sobě, na sebe; die Aufmerkſamkeit auf ſich z. pozornost u. zřetel na sebe obrátiti; eine Linie z. vésti čáru; táhnouti čáru; Wurzel z. (math.) kořene dobývati, kořene hledati, kořene se dobírati, odmocniti; einen Graben, einen Stollen z. vésti příkop, štolu; eine Waffe gegen jmd. z. dobyti na koho zbraně, vytrhnouti, vytáhnouti, vytasiti na koho zbraň; aus einer Sache Nutzen, Gewinn z. těžiti z něčeho, brátí z něčeho užitek, zisk; Zinſen aus etw. z. brátí úroky; einen Wechſel auf jmd. z. vydati směnku na koho; gezogener Wechſel vydaná směnka; ein Kind z. chovati, vychovávati, pěstovati dítě; das Vieh z. chovati, krmiti dobytek; jmd. vor das Gericht z. pohnati koho na soud, před soud, k soudu; jmd. zur Rechenſchaft, zur Verantwortung z. přidržeti koho k odpovídání; zur Strafe z. někoho k trestu přivesti; einen zu Rate z. radu vzíti n. brátí s kým oč; radili se, poradili se s kým oč; etw. in ſeinen Bereich z. něco do svého oboru vzíti; etw. in Erwägung z. něco vzíti v uvážení, v úvahu; etw. in Zweifel z. pochybnost míti, pochybovati o čem; etw. ins Lächerliche z. něco na směšnou stránku obrátiti; ein bewegliches Gut in Verbot z. obstaviti movitý statek, movitou věc; eine Stelle aus einem Buche

z. vyníti, vypsati některé místo z knihy; den Kurzeren z. se škodou n. zkrátka projíti, propadnouti; z. mi. táhnouti, zdlouha se pohybovati, kráčeti; aus dem Lande, aus einer Wohnung z. vystěhovati se ze země, z obydlí; in den Krieg z. do vojny táhnouti, do pole se ubírati; z. mh. píti; *impers.* es zieht hier zde čiší, zde táhne (zde profukuje); ſich z. táhnouti se; jíti, ubírati se, brátí se kam; ſich in die Länge z. protáhnouti se, protahovati se; ſich aus einer Sache z. vytáhnouti se, vyvlíknouti se z něčeho; eine Handlung, die eine Strafe, den Verluſt eines Rechtes nach ſich zieht skutek, jenž má za následek pokutu, ztrátu práva.

Zieher *m.* tahač, tahoun *m.*

Zieh-feder *f. v.* Reißfeder; —garn *n.* pomeč *f.*; —gatter *n.* zástrojnice *f.*; —glöckſein *n.* (Zugenglöckſein) umíráček *m.*; —haken *m.* háček, taháček, obouváček *m.*; —harmonika (M. -en u. -s) tahací harmonika; —junge *m.* tahounek *m.*; —kind *n.* (überhaupt) schovánek *m.*; (männl.) schovanec *m.*; (weibl.) schovanka *f.*; —kluge *f.* vytahovačka *f.*; —kloben *m.* napínadlo *n.*; —kraft *f.* průtažnost *f.*; 2. přitažlivost *f.*; přitažlivá síla; —leine *f.* povodec *m.*; 2. postraněk *m.*; —loch *n.* (Bienenz.) výlet *m.*, česno *n.*; —mann *m.* napravovač údů; —mutter *f.* chovatelka, pěstounka *f.*; —ochs *m.* tahoun *m.*, tažný vůl; —pauſter *n.* zhlaví *n.*, tažné n. předsadné kolo; —pferd *n.* tahoun *m.*, tažný kůň; —pflaſter *n.* tažný přílep, zprejštivá náplasť; —riemen *m.* poteh *m.*; 2. táhlik *m.*; —ſeil *n.* táhlo *n.*, vlačák *m.*, povodec *m.*; —ſohn *m.* schovanec *m.*; —ſtange *f.* (am Pfluge) hřídel *m.*, těžadlo *n.*; (b. Pumpen) tahadlo *n.*; (b. Brunnen) táha *f.*; —ſtock *m.* tahák *m.*; —ſtrang *m.* postraněk *m.*; —tochter *f.* schovanka *f.*

Ziehung *f.* tah *m.*, tažení *n.*; 3. des Loſes tah *m.*, tažení losu, slosování *n.*; —zaft *m.* tažení *n.*; tažba *f.*; (v. Loſen) losování *n.*; —zettel *m.* tažebný list, list tažených čísel; —ztag *m.* (Bergb.) den tahu.

Zieh-vater *m.* chovatel, pěstoun *m.*; —vorhang *m.* spouštěcí záclona; opona *f.*; —weg *m.* tažná dráha; —werk *n.* vytahovadlo *n.*

Ziel (-es, M. -e) *n.* cíl *m.*, meta *f.*; směr *m.*; 2. (plt.) lhůta *f.*; Wechſel auf 3 Monate Z. směnka na tři měsíce.

Zie-len mh. cíliti, mířiti; nach etw. z. směřovati k čemu; naměřiti někam; —endes Zeitwort přechodné časoslovo; —er *m.* mířič; terčovník *m.*

Ziel-fall *m.* (grm.) *Accusativ* vinitel *m.*; —gebung *f.* povolení lhůty; —geld *n.* terčovné *n.*; 2. splátka *f.*; —gerte *f.* ječmen dvouřadkový; —los *adv.* beze směru, bez účelu; *adj.* bezúčelný; (grm.) —loſes Zeitwort nepřechodné časoslovo; —punkt *m.* celiště *n.*; 2. účelný směr; —ſcheibe *f.* terč *m.*; meta *f.*; —ſchießen *n.* střílení do terče; —ſtange *f.* (geom.) lať *n.* tyč záměrná; —weite *f.* naměrna dálka.

Ziemen (mír, dír, ihm ziemt) mh. slušeti, náležeti, patřiti; ſich z. slušeti se; es ziemt ſich sluší (se).

Ziemer *m.* zadek *m.*, cemr *m.* (kus masa od ocasu); (wdm.) jelení hřbet; 2. (Vogel) *Turdus pilaris* kvíčala *f.*

Ziemlich *adj.* patřící, slušný, náležící; obstojný, prostřední; *adv.* hezky, dosti dobře, jakž takž; —heit *f.* obstojnost *f.*

Zier-ammer *f.* strnad cikavý (cia) *Emberiza cia*; —droſſel, —e *f.* crh *m.*, cvrčala *f.* *Turdus iliacus.*

Zieren mh. cvrčeti, cvrkati, cvrlikati; cikati. [upejpáček *m.*; upejpalka *f.*

Zier *f. v.* Zierde; 3. *m.*, —affe *m.*

Zieren (-es, M. -e od. -en) *m.* okrasa, ozdoba, úprava *f.*

Zier-bar *adj.* zdobitelný, okrášlitelný; —baum *m.*, —bengel *m.* fig. fintil *m.*; —buchſtabe *m.* květované písmeno, květovaná litera, okrasné písmeno,

Zierde (M. -n) *f.* ozdoba, okrasa *f.*

Zier-en zdobiti, ozdobiti, krášliti; ſich z. pitvořiti se, upejpati se; zdráhati se (dělati drahotu); —erei *f.* upejpání *n.*; —erlich *adj.* upejpavý; —garten *m.* krasosad *m.*, libosad *m.*; —lich *adj.* ozdobný; *adv.* ozdobně, spůsobně; —lichkeit *f.* ozdobnost *f.*; 3. einer Urkunde formalnosť *f.*, náležitosť listiny; —ling (-es, M. -e) *m.* upejpálek *m.*, upejpáček *m.*; —los *adv.* bez okrasy; —pflanze *f.* okrasna rostlina, krasokvět *m.*; —rat *m. v.* Zierat; —ſtrauch *m.* krasokeř *m.*, okrasný, sadový keř; —ung *f.* ozdobení *n.*; —verputz *m.* (arch.) obmítka ozdobná.

Ziese *f.* čížek *m. v.* Zeiſig.

Ziesel *m.*, —maus *f.* sysel *m.* *Spermophilus citillus* (*Citillus vulgaris*).

Zieser *f.* cizrna *f. v.* Kicher.

Ziffer (M. -n) *f.* číslo *n.*, číslice *f.*, cifra *f.*; (stat.) poměr *m.*; —anlage *m.* položení čísla, p. dle čísla, číselná položka; —artig *adj.* čísličný; —baß *m.* (muz.) očíslený bas, generální bas; —blatt *n.* číselník, číslovník (cifernik) *m.*; —klaſſe *f.* třída cifer, třída ciferna; —mäßig *adj.* číselný; *adv.* číselně, ciferně; -e Ausmittlung vyměření číselné, vyměření dle čísla; -e Prüfung číselná zkouška, zkoušení čísla; -e Richtigſtellung oprava číselná, oprava dle čísla.

Ziffern v číslicích psáti; cifrovati.

Ziffer-reihe *f.* řada cifer, ř. číslic, řada ciferní; —ſchrift *f.* číselné písmo; —ſpiel *n.* hra dle čísel; —ſumme *f.* součet cifer, s. číslic, s. ciferní.

Zigarr-e (M. -en) *f.*, (—o, M. —os) *n.* (span.) cigaro *n.*; cigarko *n.*, doutník *m.*; —enfabrik *f.* továrna na cigara (cigarka *f.*); —enſpitze *f.* špička n. trubka na cigaro; —entaſche *f.* pouzdro na doutníky; —ette *f.* cigareta *f.*, cigareto *n.*; —ettenhülſe *f.* cigaretová dutinka.

Zigeuner (-s, unv. M.) *m.* cikán *m.*; —apfel *m.* cikánské *n.*, cikánka *f.*; —bande *f.* tlupa cikánů, cikánská rota; —ei *f.* cikánství *n.*, cikanování *n.*; —frau *f.*,

—in *f.*, —weib *n.* cikánka *f.*; —geſchlecht, —volk *n.* cikánstvo *n.*, cikánské plemeno; —iſch *adj.* cikánský; —kind *n.* cikáně *n.*; —leben *n.* cikánské živobytí, cikanování *n.*; —mädchen *n.* cikánka *f.*; —n mſ. cikanovati se; —ſprache *f.* cikánská řeč. **Zikorie** *f. v.* Zichorie.

Zilinder *m. v.* Zylinder. [dice), cilka *f.*

Zille (M. -n) *f.* (Jölle, Gelle) čulka (lo-

Zimbel (M. -n) *f.* cimbál *m.*; —ſchläger *m.* cimbálník, cimbalista *m.*

Ziment (-eſ) *n.* (it.) průskum, ciment (cejch) *m.*; —ieren cimentovati.

Zimmer (-s, unv. M.) *n.* pokoj *m.*, světnice *f.*; —arbeit *f.* tesařská práce, tesařství *n.*; —arreſt *m.* vězení světničné; —art *f.*, —beil *n.* širočina *f.*, tesla *f.*; —balken *m.* trám *m.*, tes *m.*; —band *n.* spona *f.*, jarmo *n.*; —bock *m.* koza tesařská; —brand *m.* požár světničný, p. v pokoji; —brief *m. v.* Beilbrief; —chen *n.* pokojík, pokoječek *m.*; —decke *f.* strop *m.*; —einrichtung *f.*, —gerät *n.* úprava pokoje; nábytek v pokoji; —er *m.* tesař *m.*; (Vogel) datel *m.*; —frau *f.* pokojská *f.*; —geſell *m.* tesařský tovaryš; —gewerbe, —handwerk *n.* tesařství *n.*; —herr *m. v.* Zimmermieter; —hof *m.* tesárna *f.*; —holz *n.* tesanice, teseje *f.*, tesané dříví; —kellner *m.* pokojský číšník, komorní číšník; —kunſt *f.* tesařství *n.*; —lehrling, —ling (-eſ, M. -e) tesařský učeník, tesařík, tesárek *m.*; —mädchen *n.* pokojská *f.*; panská *f.*; —maler *m.* malíř pokojů; —mann *m.* tesař *m.*; —mannsgewerbe *n. v.* Zimmergewerbe; —meiſter *m.* mistr tesařský; —mieter *m.* nájemce pokoje.

Zimmern tesati, tesliti, otesávati; roubiti, sroubiti.

Zimmer-nagel *m.* laník *m.*, nárožník *m.*; —platz *m.* tesárna *f.*; — rauch *m.* kadidlo, kouřidlo *n.*; —recht *n.* právo stavebnické; —reihe *f.* řada pokojů, pořadí pokojů; —ſpan *m.* třiska tesařská; —ſpinne *f.* tkalčík, koutník *m.*; —ſtube *f.* tesárna *f.*; —tür *f.* dveře do pokoje; —ung *f.* tesání *n.*; 2. Z., —werk *n.* roubení *n.*, srub *m.*, roubenina *f.*; —wichſer *m.* voskovač, leštič pokojů.

Zimmet, Zimmt *m. v.* Zimt.

Zimperlich *adj.* upejpavý; zdráhavý; kuňkavý. [kuňkati.

Zimpern upejpati se, zdráhati se;

Zimt *m.* (-s) skořice *f.*; —apfel *m.* skořičák *m.*; —baum *m.* skořicovník *m.* *Cinnamomum*; —birne *f.* skořicovka *f.*; —blüte *f.* skořicový květ; —branntwein *m.* skořicovka *f.*; —duft *m.* skořicová vůně; —farbe *f.* skořicová barva; —kuchen *n.* skořicový svítek, skořicovec *m.*; —kuchen *m.* skořičák *m.*, skořičný koláč; —nägelein *n.* skořicový hřebíček; —öl *n.* silice skořicová; —rinde *f.* skořice *f.*, skořicová kůra; —roſe *f.* růže skořičná; —ſaure *f.* kyselina skořicová; —ſaure Salze *pl.* skořičany; —torte *f.* skořičný dort; —waſſer *n.* skořicovka *f.*

Zingiber *n.* (lt.) zázvor *m.* [pětka *f.*

Zink (im Würfelſpiel, fr. *cinq*)

Zink (-eſ, M. -e) *m.* zinek *m.* *Zincum*; —amalgam *m.* amalgam zinkový; —aſche *f.* (chem.) popel zinkový; —baryt *n.* kalamín *m.*; —blumen *pl.*, —blüte *f.* květ zinkový.

Zinke (M. -n) *f. v.* Zacke; Z. an der Gabel roh, zubec *m.*; (b. Tiſchl.) škrabadlo *n.*; *v.* Zinkhorn.

Zinkeln mſ. brněti.

Zinkenbläſer *m.* trubiroh *m.*

Zink-erz *n.* zinkovec (ruda); horn *n.* surma *f.*, zahnutá trouba; —hütte *f.* čistcovna *f.*, zinkárna *f.*; —ig *adj.* zubatý; —oxyd *n.* kysličník zinečnatý; —ſpat *m.* kalamín *m.*; —vitriol *m.* bílá skalice; bílý nickamínek; —weiß *n.* běloba n. běl zinková.

Zinn (-eſ, M. -e) *n.* cín *m.* *Stannum*; —aſche *f.* (chem.) popel cínový; —auflöſung *f.* roztok cínový; —bergwerk *n.* hory n. doly cínové.

Zinne (M. -n) *f.* cimbuř *f.*, cimbuří *n.*; stinky *pl.*, výzubce *pl.*

Zinn-er *m.* cinovatel *m.*; —ern *adj.* cínový, cíněný; —erz *n.* cínovec *m.*; —fiſch *m.* cejn veliký, pražma *f.* *Abramis brama* (Blei *n.*); 2. cejn malý, skalák *m.* *Abramis blicca*; —flötz *n.* sloj cínová; —folie *f.* lupen cínový, list c.; cínol, staniol *m.*; —gehalt *m.* cínatost *f.*; —geſchirr *n.* cínovka *f.*, cínová konev, c. nádoba.

Zinngießer *m.* cinař *m.*, konvář *m.*; —gewerbe, —handwerk *n.* cinařství *n.*

Zinn-gras *n.*, —kraut *n.* přeslička *f.* *Equisetum*; —graupe *f.* krupka cínová; cínovec krupkový; —haltig *adj.* cínatý, cínonosný; —haus *n.* cínovna *f.*; —kalk *m.* cínatka *f.*; —kanne *f.* cínová konvice, cínovka *f.*; —faſten *m.* cínovnice *f.*; —korn *n.* zrnko cínu; —lot *n.* spájka cínová.

Zinnober (-s) *m.* rumělka *f.* *Cinnabaris*; —erz *n.* ruda rumělková; —miſpel *f.* ruměnice *f.*; —rot *adj.* rumělkový, červený co rumělka; —röte *f.* červeň rumělková.

Zinn-ofen *m.* cínovna *f.*, cínárna *f.*; —oxyd *n.* kysličník ciničitý; —ſalz *n.* sůl cínová; —ſäure *f.* kyselina ciničitá; —ſaure Salze ciničitany; —ſchrank *m.* skříně na cín; —ſolution *f.* (chem.) roztok cínu; —ſtein *m.* cínovec *m.*; —tragend *adj.* cínonosný; —weiße Farbe barva cínová.

Zins (-ſes, M. -ſe) *m.* úrok *m.*, poplatek *m.*; (Miet-) nájemní plat, nájemné *n.*; činže *f.*; (Pacht-) pachtovné *n.*, násedné (, čho) *n.*; 2. *v.* Zinſen.

Zins-acker *m.* poplatné role; —auflagen *pl.* náklady na úroky; 2. náklady na nájemné, náklady nájemní; —bar *adj.* úročný; poplatný; -er Grund poplatná pozemnost; —barkeit *f.* úročnost, poplatnost *f.*; —bauer *m.* úročník *m.*, úroční sedlák; —betrag *m.* suma úroku; —brief *m.* list poplatnosti; —buch *n.* kniha úročná; —buße *f.* pokuta činžovní.

Zinſen mſ. činži vynášeti, vydávati; úročiti; poplatky dúvati

Zinsen *pl. f.* úroky *pl.*; —bezug *m.* braní úroků; —centner *m.* ústřižek, kupon úroční; —fuß *m.* úroková míra, míra úroků; —maß *n.* míra úroků, míra úroková; —mehrheit *f.* většina úroků; —meister *m.* výběrčí *m.*; —quittung *f.* kvitance úroků, kvitance úroční; —rechnung *f.* počet úrokový, počet úroční. úrokování *n.*; 2. účet z úroků, účet úroční; —rückstand *m.* zadržalé úroky; —salbo *n.* závěrka úroků; —vertrag *m.* smlouva o úroky.

Zinsertrag *m.* výnos činže, užitky z nájmu, nájemní; 2. užitky z úroků, užitky úrokové; —schein *m.* list úrokových požitků; list nájemních požitků.

Zinseszins *m.* úrok z úroku; úrok úrokový; —rechnung *f.* složitý počet úrokový, složité úrokování.

Zins-fassion *f.* přiznání nájemného, činžovní přiznávka; —frei *adj.* osvobozený od úroku; (beim Mietzins) osvobozený od nájemného; —freiheit *f.* osvobození od úroku; 2. o. od nájemného; —fuß *m.* míra úroková; —geber *m.* poplatník, úročník *m.*; —geld *n.* úrokové peníze *pl.*; —genuß *m.* požívání úroku, požitek úrokový; —groschen *m.* úrok *m.*, úrokový peníz; 2. (Miet.) poplatek z nájemného, plat z činže (činžovní groš); —gut *n.* úrokový statek; —haus *n.* nájemný dům, činžovní dům, činžák *m.*; —herr *m.* pán úroku; —hof *m.* nájemný dvorec, činžovní dvorec; —kreuzer *m.* poplatek z nájemného; —lehen *n.* úrokové manství; —mann *m.* úročník *m.*; —meister *m.* výběrčí *m.*; důchodní *m.*; —münze *f.* nájemný peníz; —ner *m.* poplatník *m.*; —pflicht *f.* poplatnost *f.*, úročnost *f.*; —pflichtig *adj.* kdo povinen jest úrokem; —pflichtigkeit *f.* povinnost úroková; —steuer *f.* daň z nájemného, daň činžovní, daň z činže; —tag *m.* den úrokový, platební den; —vertrag *m.* smlouva o úrok; sm. činžovní; —zahl *f.* občasí úrokové; —zahlung *f.* úročení *n.* placení úroku.

Zipergras *n. v.* Cyperngras.

Zipf (-es, M. -e) *m.* cíp *m.*; 2. *v.* Pipe.

Zipfel *m.* cíp *m.*, roh *m.*; (bot.) ušec *m.*, dřípa *f.*; die —n des Sargtuches konce přikrovu; —ig *adj.* rohatý, cípatý; —läufer *m.* náhradný pracovník; —mütze *f.* čepice s cípem; —pelz *m.* pelíšek *m.*

Zipolle *f.* (*Cepola*) *v.* Zwiebel.

Zipp *m.* (v. Truthahn) cípek *m.*; —ammer *f.* strnad cikavý (cia); —drossel *f.* cvrčala *f.*; —en cvrkati, cvrlikati.

Zipperlein *n.* brňavka (dna) *f.*

Zippern mh. pobrnivati.

Zipresse *f. v.* Zypresse.

Zips *m. v.* Pips.

Zirbel *f.*, —baum *m.*, —kiefer *f.* limba *f.* *Pinus cembra*; —drüse *f.* (anat.) šipinka *f.*, žláza šipečná *Glandula pinealis*; —nuß *f.* šiška limbová, ořech limbový, limbyně *f.*; —wald *m.* limbový les.

Zirene *f.* šeřík *m.* *Syringa*.

Zirgelbaum *m.* břestovec *m.* *Celtis*.

Zirk *m. v.* Zirkel. **Zirka** *v. Circa*

Zirkammer *f. v.* Ortolan, Gartenammer.

Zirke *f.* cvrček *m.*

Zirkel (-s, unv. M.) *m.* kruh *m.*, kolo *n.*; 2. okrsek *m.*; 3. kružidlo *n.*, kružítko *n.*; —begehen *n.* obcházení kolem dokola; —bogen *m.* oblouk kruhu; —brief *m.* oběžný list; —fläche *f.* plocha v kruhu zavřená; —form *f.* kruhotvar *m.*; —förmig *adj.* kruhovitý, okrouhlý; —gang *m.* kolemchod *m.*; —gestalt *f.* kruhová podoba; —linie *f.* kružná čára, kružnice *f. v.* Radlinie.

Zirkeln mh. kroužiti, kruhovati.

Zirkel-punkt *m.* střední bod v kruhu; —rund *adj.* okrouhlý; —runde *f.* okrouhlost, okrouhlina *f.*; —schelbe *f.* kolo *n.*, kruh *m.*; —schenkel *m.* rameno (nožka) kružidla; —schmied *m.* kružidlář *m. v.* Zeugschmied; —schnitt *m.* kruhový řez; —spitze *f.* ostří kružidla; —stein *m.* kruhokam *m.*; —tanz *m.* chorovod *m.*, kolo *n.* (*srb.*); —ung *f.* kroužení *n.*, kruhování *n.*; —weite *f.* rozkruží *n.*; —zeichnung *f.* nárys, výkres kružidlem.

Zirken mh. crkati, cvrkati.

Zirkon *m.* cirkon *m.*; —erde *f.*, —kumerde *n.* kysličník cirkonitý; —kum *n.* cirkoník *m.*; —oid *n.* cirkonotvar *m.*

Zirkular (-s, M. -e) *n.* (lt.) oběžný list, oběžník *m.*; cirkulář *m.*; —reskript *n.* oběžný reskript; —säge *f.* cirkulárka, kroužilka *f.*; —schreiben *n.* oběžný list;

Zirkul-ation *f.* (lt.) cirkulace *f.*, oběh *m.* (na př. peněz); —ieren mh. kroužiti, obíhati; —us (*circulus*) *m.* (lt.) kruh *m.*; c. *vitiosus* čarovný kruh; (výklad.) důkaz kolemchodný.

Zirkum-flex (-es) *m.* (gram.) přůtažný přízvuk; —meridianhöhen *pl.* výšky obpolední; —polarsterne *pl.* hvězdy obtočnové, hv. cirkumpolarní; —*scissus* (lt.) obříznutý; —skription *f.* (lt.) obpis, rozpis, kruhopis *m.*; —skriptionsbulle *f.* (papežské) bula předpisná; —spektion *f.* obezřelost *f.*, prozíravost, opatrnost *f.*; —*stantiae pl.* okolnosti; —vallation *f.* obkličení valem (náspem); —vention *f.* přelstění *n.*, obmysl *m.*

Zirkus *m.* (lt.) kruh *m.*; 2. cirkus *m.*, rejdiště, „ezdiště *n.*, jízdarna *f.*; —reiterin, —künstlerin *f.* cirkusačka *f.*

Zirneiche *f.*, Zirnbaum *m.* cer *m.* (dub) *Quercus Cerris*.

Zirp! (Geschrei der Grille) trp, trp! —e, Zirpe *f.* cvrček *m.*; —en (schirpen, tschirpen) mh. crkati, cvrkati, cvrčeti (v. Grillen und Vögeln); die Grille —t cvrček cvrká.

Zisch *m.* syčení *n.*; —eln mh. siptati, šuškati; šišlati; —en mh. syčeti, sykati; ksikati; svištěti; —er *m.* sykač *m.*; 2. sykavka *f. v.* Zischlaut; —fall *m.* vypískaní, vyhvízdání *n.*; —laut, —lauter *m.* sykavka *f.*; —ler *m.* šišlal, šišloun *m.*; —maus *f.* sysel *m.*

Ziselier-arbeit *f.* ciselování *n.*, ciselura *f.*, tepaná n. čekaněná práce; —en (v. Arbeit) čekaniti, ciselovati, tepati (kovy).

Ziser *f.*, —erbse *f.* cizrna *f. v.* Kicher.

Ziserlein *n.* dřín *m.* [břečťanice *f.*
Zissoide *f.* (gr.), Epheulinie cisoida,
Zistenrose, Zistrose *f. Cistus* cist *m.*
Zisterne *f.* (lt.) cisterna *f.*, vodojem *m.*
Zisterzienser *m.* cistercián, cisterciák *m.*; —in *f.* cisterciánka *f.*
Zitadelle *f.* (fr.) citadela *f.* (tvrz nad městem).
Zit-at (-es, M. -e) *n.* (lt.) citát *m.*, uvedený doklad; —ation *f.* list předvolací; obsílka *f.*; výzva *f.*; 2. dokládání se čeho.
Zither (M. -n) *f.* (gr.) citera *f.*; Z.-citerový; —klub *m.* spolek citeristů; —knabe *m.* citeráček *m.*; —schläger *m.*, —spieler *m.* citerák, citerník, citerista *m.*; —spielerin *f.* citeristka *f.*
Zitieren jmd. obeslati koho (k soudu); ein Gesetz z. citovati zákon, dokládati se zákonem, odvolávati se na zákon; uváděti zákon; einen Geist z. předvolávati n. vyvolávati ducha, zaklínati ducha.
Zito (*cito!*) (lt.) rychle; *citissime* (lt.) co nejrychleji.
Zitrin *m.*, —stein *m.* citrin *m.*, jermolín *m.*; —öhen *n. v.* Zitronenfink.
Zitronat *m.* citronát *m.*; —baum *m.* cedrát *m. Citrus medica cedra.*
Zitrone (M. -en) *f.* citron, citrin *m.*
Zitronen-apfel *m.* citronáč *m.*; —auflauf *m.* citronový nákyp; —baum *m.* citroník *m. Citrus medica*; —birn *f.* citronka *f.*; —farb, —farben, —farbig *adj.* citronobarevný, citronový; —fink *m.* citřinka *f.*, pěnkava citronová *Fringilla citrinella*; —förmig *adj.* citronovitý; —garten *m.* citroniště *n.*; —gelb *adj.* citronožlutý, citronový; —händler *m.* citronář *m.*; —saft *m.* šťáva citronová; —schale *f.* citronová kůra; —tranf *m.*, —wasser *n.* citronka *f.*, citronovka *f.* (limonáda *f.*, citronáda *f.*); —wald *m.* citronový les.
Zitronvogel *m. v.* Zitronenfink.
Zitrosma *n.* citrovoňka *f.*
Zitrule *f.* (fr.), *Citrullus* (lt.) dýně *f.*
Zits (-es) *m.* kartoun *m. v.* Zitz.
Zitter *m.* lišej *m.*, trud *m.*; —aal *m.*, —fisch *m.* hladkan mlunný *Gymnonotus electricus*; —baum *m.*, —espe *f.* osyka *f.*; —er *m.* třesoun, třesavec, třeslavec *m.*; —gras *n.* třesutka, třeslice *f. Briza*; —holz *n.* křížové dřevo; —ling *m.* třesátko *n.*; 2. třeslavec *m.*; —mal *n.* lišej *m.*, trud *m.*
Zittern mh. (vor Furcht *etc.*) třásti se, chvěti se, tetelti se; fig. (vor einem z.) třásti se lekati se; Z. *n.* třesení *n.*
Zitternadel *f.* třesadlo *n.*, třesavá jehlice.
Zitternd *adj.* třesavý (třaslavý), třesutý, třesoucí se, chvějící se; drkotavý; —e Stimme třesavý hlas.
Zitter-roche *f.* trňák *f.*, rýnok (rejnok) mlunný *Torpedo marmorata*; —pappel *f.* osyka *f. Populus tremula*; —pug *m.* třesavka *f.*; —stimme *f.* třesavý hlas; —tanz *m.* třasák *m.* (polka); —tierchen *n.*, —wurm *m.* čárkovka *f.*; —wels *m.* sumec mlunný.
Zitwer (-s, oh. M.) *m.*, —kraut *n.*, —pflanze *f.* citvar, červomor, škrkavec *m.* (*Artemisia Dracunculus*; *A. santonica*; *A. glomerata*); —same *m.* (*Semen cinae, s. contra vermes*) citvarové semínko, hlistí semínko; —wurzel *f.* (*Radix Zedoariae*); kořen citvarový (*Curcuma Zedoaria*).
Zitz (-es, M. -e) *m.* cic *m.* (tenký kartoun); —e (M. -en) *f.* (Litte, Dutte, Tuttel *f.*) cic, cec, cecek *m.* (koza *f.*); bradavice *f.*; (b. Eteren) struk *m.*; —en cecati, cucati; z. *adj.* cicový.
Zivette *f. v.* Zibet.
Zivil *adj.* (lt. *civilis*) civilní, občanský; —arrejt *m.* civilní vězení; —behörde *f.* civilní úřad; —ehe *f.* občanský sňatek, civilní sňatek; —gericht *n.* civilní soud, občanský soud; —gerichtsverfahren *n.* řízení soudu civilního; —gouverneur *m.* civilní správce zemský; —ingenieur *m.* civilní inženýr.
Zivilis-ation *f.* civilisace *f.*, vzdělání *n.*; —ieren civilisovati, vzdělati.
Zivilist (-en) *m.* civilista *m.*, občan *m.*
Zivil-kleid (-es) *n.* občanský šat, obč. oděv; —kollegialgericht *n.* civilní kolegiální (sborový) soud; —liste *f.* důchod panovnický, výdaj na panovnický dvůr; (civillista *f.*); —prozeß *m.* spor dle práva občanského, spor civilní; —recht *n.* občanské právo, civilní právo; —rechtsweg *m.* pořad práva civilního; —richter *m.* civilní soudce; —richteramt *n.* civilní soudcovství; —sache *f.* civilní (právní) věc, c. záležitost; —staatsdiener *m.* civilní státní úředník; —stand *m.* stav civilní n. občanský; —standsregister *n.* seznam stavu civilního; —streit *m.* civilní rozepře; —verfahren *n.* civilní řízení.
Zivismus *m.*, Zivität *f.* občanskost *f.*
Zobel (-s, unv. M.) *m.* sobol *m. Martes* (*Mustela*) *zibellina*; —balg *m.*, —fell *n.* sobolina, sobolovice *f.*; —braun *adj.* sobolohnědý; —fänger *m.* sobolář, sobolník *m.*; —maus *f.* lumík *m.*; —mütze *f.* sobolice, sobolovice *f.*; —pelz *m.*, —pelzwerk *n.* sobolovina, sobolka *f.*; —tier *n.*, —wiesel *n. v.* Zobel.
Zober *v.* Zuber. [Socke.
Zocke *f.* (Bauf.) podnož *f. v.*
Zodiak (-s), us *m.* (gr.) zvěrokruh *m.*, zvířetník *m.*, svor *m.*; —allicht *n.* světlo zvířetníkové, světlo zodiakální; —alsterne *pl.* hvězdy zodiakální.
Zofe (M. -n) *f.* panská (služka) *f.*
Zögerer *m.* loudal *m.*
Zöger-n mh. (mit etw.) váhati, prodlévati s čím, meškati něčím, otáleti s něčím; (in die Länge ziehen) protahovati něco; ohne zu z. bez meškání; —n *n.*, —ung *f.* prodlévání, otálení *n.*
Zögling *m.* chovanec *m.*; abſolvierter Z. odchovanec *m.* [nosný.
Zoisch *adj.* (gr.) živočišný, životo-
Zölibat *m.* (n.) celibát *m.*
Zoll (-es, M. -e) *m.* (Maß) palec *m.*, coul *m.*; 2. Z. (-s, M. Zölle) *m.* clo *n.*; den Z. bezahlen z něčeho platiti clo,

vycliti něco; einen Z. auf etw. geben uložiti clo na něco.

Zoll-amt *n.* celní úřad; **-ämtlich** *adj.* co se týče celního úřadu; **-e Untersuchung** vyšetřování od celního úřadu, celní vyšetřování; **-aufſeher** *m.* celní dozorce, celní dohlédač; **-ausſchluß** *m.* celní vyloučení, celní výhrada; **-bar** *adj.* clu podrobený, výcelný (z čeho se má platiti clo); **-beamte** *m.* celní úředník; (celný, celník *m.*); **-bemeſſung** *f.* vyměření cla; **-berechtigt** *m.* celní pojezdný; **-billette** *f.* celní paleta, celní poukázka; **-bürgung** *f.* celní úvěr; **-einnahme** *f.* celní příjem; 2. celnice *f.*; **-einnehmer** *m.* celný (, ého), celník *m.*, výběrčí cla.

Zollen platiti clo z čeho, vycliti něco; jdm. Dank z. někomu díky vzdávati.

Zoll-erhöhung *f.* zvýšení cla; **-ermäßigung** *f.* snížení cla; **-frei** *adj.* osvobozený od cla, prostý cla; **-freiheit** *f.* osvobození od cla, celní svoboda; **-gebäude** *n.* celnice *f.*; **-gebiet** *n.* celní obvod; **-gebühr** *f.* celní náležitost, clo *n.*; **-gefälle** *n.* celní důchody; **-gerechtigkeit** *f.* celní právo, právo k vybírání cla; **-geſetz** *n.* celní zákon; **-gewicht** *n.* celní váha; **-grenze** *f.* celní rozmezí; **-haus** *n.* celna, celnice *f.*

Zollig *adj.* coulový, palcový.

Zoll-kasse *f.* celní pokladna; **-linie** *f.* celní čára, celní rozmezí; **-maß** *n.* palcová míra.

Zöllner *m.* celný, celník *m.*

Zoll-ordnung *f.* celní řád; **-pacht** *m.* pacht cla; **-pächter** *m.* pachtýř cla; **-pflicht** *f.* celní povinnost; **-pflichtig** *adj.* povinný vyclením; clu podrobený; **-pfund** *n.* celní libra; **-rechnung** *f.* celní účet; **-rolle** *f.*, **-ſatz** *m.* celní sazba; **-ſchranken** *m.* celní zápora, šraňk *m.*; **-ſchreiber** *m.* celní písař; **-ſchutz** *m.* celní ochrana; **-ſiegel** *n.* celní pečeť; **-ſtab** *m.* coulník *m.*, palcové měřítko, coulová míra; **-ſtätte** *f.* celní místo, celnice *f.*; **-ſtraße** *f.* celní cesta; **-tarif** *m.* (*n.*) *v.* Zollſatz; **-verein** *m.* celní jednota; **-verfahren** *n.* celní řízení; **-vorſchrift** *f.* předpis v příčině cla, předpis celní; **-weſen** *n.* celní záležitosti *pl.*, celnictví *n.*; **-zentner** *m.* celní centnéř.

Zona *f.* (gr.-lt.) (med.) *v.* Zoſter.

Zone *f.* (gr.-lt.) (geogr.) pás *m.*, pásmo (podnebí) *n.*, pruh země; **gemäßigte Z.** pás mírný; **heiße** horký; **kalte** studený.

Zonen-einteilung *f.* rozdělení v pásma; **-tarif** *m.* (Eiſenb.) pásmová sazba.

Zoo-chemie *f.* zvěrolučba *f.*; **-dynamie** *f.* síla živočišná; **-gen** *n.* (gr.) zvěrosol *f.*; **-gene Geſteine** kameny živočišné; **-gnoſie** *f.* zvěrozpyt, živočichozpyt *m.*; **-graphie** *f.* živočichopis *m.*; **-graphiſch** *adj.* živočichopisný; **-lith** *m.* zvěrokam *m.*; **-logie** *f.* zvěrozpyt, živočichozpyt *m.*; **-logiſch** *adj.* živočichozpytný; zoologický; **-magnetismus** *m.* zvířecí magnetismus; **-nomie** *f.* zvěrozákon *m.*; **-therapie** *f.* zvěroléčba *f.*; **-tiſch** *adj.* živočišný; **-tomie** *f.* zvěropytva *f.*, pytva živočišná, pytvání živočichů.

Zopf (**-es**, M. Zöpfe) *m.* vrchol *m.*; (Haar-) vrkoč, pletenec, cop, culík, rulík *m.*; **-band** *n.* závazka *f.*

Zöpfchen *n.* copánek *m.*

Zopf-en u vrkoč splésti; **-ende** *n.* vrcholek *m.*; **-herrſchaft** *f.* fig. copařství *n.*; **-holz** *n.* vrcholčí, oklestky *pl.*

Zöpfig *adj.* copatý, culíkovatý.

Zopf-lerche *f.* chocholouš *m.*; **-ſtange** *f.* těžadlo *n.*; **-tum** *n.*, **-weſen** *n.* copařství *n.*

Zorilla *f.* (*Mustela Z.*), geſtreifter Iltis zorila *f.*, tchoř žíhaný, puchol žíhaný.

Zorn (**-es**, oh. M.) *m.* hněv *m.*, zlost, zloba *f.*; **in Z. geraten** ob. **kommen** rozzlobiti se; **ſeinen Z. an jmd. auslaſſen** zlost si na kom vyliti; **-blick** *m.* hněvivý pohled; **-blind** *adj.* hněvem zaslepen; **-entbrannt** *adj.* hněvem rozpálen, a, o, ý; **-erbittert** hněvem roztrpčen, a, o, ý; **-esflamme** *f.*, **-feuer** *n.* hnědný žár; **-glühend** hněvem planoucí; **-glut** *f.* hněvný žár (fig.); **-ig**, **-mütig** *adj.* hněvivý, hněvný, zlostný; **-keit -ost**; **-los** *adj.* bezhněvný; **-ſtimme** *f.* hněvivý hlas; **-voll** *adj.* hněvivý; plný hněvu; **-wut** *f.* vzteklost *f.*; **-wütig** *adj.* vzteklý; **-zitternd** hněvem se třesoucí.

Zoſter *m.* (gr.) pás *m.*; 2. (med.) bederní vřed, bederní růže.

Zote (M. **-en**) *f.* kudrlinka *f.*, necudnina *f.*, plzkomluv *m.*, oplzlina, kančina *f.*; **Zoten reißen** *v.* Zoteln.

Zotel *f.* cára, coura, šlundra *f.*

Zot-eler *m.* *v.* Zotenreißer; **-eln**, **-en**, **-teren**, **-en reißen** mh. sviňačiti.

Zoten-lied *n.* necudná píseň, nestydatá p., oplzlá p.; **-reißer** *v.* Zoteln; **-reißer** *m.*, Zoter *m.* oplzlec, necuda *m.*

Zotig, **zotiſch** *adj.* oplzlý, necudný.

Zotte (M. **-en**) *f.* kosmatina *f.*, kudla, kudlina *f.*; hunina, kosma, kosmina *f.* (dlouhý chlup).

Zottel (M. **-n**) *f.* *v.* Zotte; **-affe** *m.* kosmáček *m.*; **-bär** *m.* fig. huňáč *m.*; **-haarig** *adj.* kosmatovlasý; huňatý; **-ig** *adj.* *v.* Zottig.

Zotteln mh. courati, cárati.

Zotten-füßig *adj.* kosmonohý; kosmatonohý, rousný; **-haar** *n.* kosminy *pl.* *f.*; **-haut** *f.* kosmatá blána.

Zottig *adj.* kosmatý, huňatý, chlupatý.

Zu *prp.* *c. dat.* k (ku, ke), na, do; o, v; po; při; za; u; **zu mir** ke mně; **zu Hauſe** doma; **zu Fuße** pěšky; **Gaſthof zur Poſt** hostinec na poště, h. u pošty; **von Tag zu Tag** den ode dne, den ke dni; *adv.* **fahr zu!** jeď! **nur zu!** jen dál, jen pořád! 2. zu přílíš, tuze; **zu teuer** příliš drahý; **die Tür iſt zu** dvéře jsou zavřeny.

Zuackern přiorati.
Zuaddieren přičísti, připočísti, připo-
Zuarbeiten připracovati. [čítati, včísti.
Zuave (-en, M. -en) *m.* zuav *m.* (franc. vojín z Alžíru).
Zubacken připeci.
Zubau *m.* (M. —ten) přístavba *f.*, přístavek *m.*; —en přistavěti.
Zubehör (-s, obj. M.) *n. v.* Zugehör.
Zuber (-s, unv. M.) *m.* čber *m. v.* Zober.
Zubereit-en připraviti, —ovati, přichystati, uchystati; —er *m.* připravovatel, chystač *m.*; —ung *f.* příprava *f.*, přichystání *n.* [*m.*, čberové bidlo.
Zubergstange *m.* povědrek, sochůrek
Zubessern nadlepšiti, přilepšiti komu.
Zubiegen přihnouti.
Zubieten (einen Trunk) zavdati komu.
Zubilden přitvořiti, přispůsobiti.
Zubinden přivázati. [šeptati.
Zublasen přifouknouti, -kati; fig. na-
Zubleiben mf. (v. Fenster, Laden) zůstati zavřen, a, o, ý.
Zuborgen připůjčiti.
Zubrennen připáliti.
Zubring-en einem etw. přinesti komu co; (denunzieren) donesti něco komu; (zuschanzen) dohoditi komu čeho; die Zeit mit etw. z. stráviti, ztratiti čas na čem; das von der Frau ihrem Manne Zugebrachte přínos *m.*; —er *m.* přínosce *m.*, přinášeč *m.*; (Denunziant) donašeč *m.*; (Unterhändler) dohodce *m.*, doha-
Zubrot *n.* příkusek *m.* [zovač *m.*
Zubuß-e (M. -en) *f.* (mont.) příplatek, doplatek *m.*; (Unterstützung) pomoc *f.*, pomůcka *f.*; (b. Brauer) bába *f.*; —en, zubüßen přidati, dosaditi.
Zucht (selten M. Züchte) *f.* plemeno *n.*, plod *m.*; Z. des Viehes chov dobytka; (Erziehung, Ordnung) výchova *f.*, vychovávání *n.*, kázeň *f.*; in Z. halten. (seine Kinder, die Soldaten) v kázni míti své děti, vojáky; Z. am Pfluge houž *f.*; cuchta *f.*, kněžna *f.*; —amt *n.* kárací úřad, kázeňský úřad; —anstalt *f.* káznice *f.*; —biene *f.* včelič matka, královna *f.*; —eber *m.* kanec (vepř) na plemeno; —en mb. plemeniti se.
Zucht-en chovati, odchovati; pěstovati; 2. mravně nabádati; —er *m.* chovatel, pěstovatel *m.*; 2. karatel *m.*; —erei *f.* (Ort) plemeniště *n.*
Zuchthaus *n.* káznice *f.*; —strafe *f.* trest v káznici, trest káznicový; —verwalter *m.* správce káznice.
Zuchthengst *m.* pusták *m.*, hřebec *m.*
Züchtig *adj.* cudný, kázaný; —en kárati (kazati) koho (k. p. děti metlou), trestati koho na těle; —er *m.* karatel *m.*; (vlt.) kat *m.*; —keit *f.* cudnost *f.*; —ung *f.* kárání *n.*; —ungsrecht *n.* kárací právo, právo k tělesnému pokárání (potrestání).
Zuchtkehre *f.* mravouka *f.*
Züchtling (-s, M. -e) *m.* káranec, trestanec *m.*
Zucht-los *adv.* bez bázně a kázně; *adj.* nekázaný, nestoudný; —meister *m.* správce káznice; —mittel *n.* kárací prostředek; —mutter *f.* plemenice *f.*; *f.*; —ochs *m.* plemenný býk, pušťák *m.*; —polizei *f.* kárací policie (kázeňská policie); —richter *m.* kárný soudce; —rute *f.* metla kárací, m. k mrskání; —sau *f.* prasnice *f.*; —schaf *n.* plemenná ovce, bahnice *f.* —stier *m. v.* Zuchtochs; —stute *f.* plemenná klisna.
Züchtung *f.* chování *n.* (na plemeno), chov, výchov *m.*
Zucht-vieh *n.* plemenný dobytek, dobytek na plemeno; d. k chovu; junges Z. přichovek *m.*; —wahl *f.* výběr k plemenitbě; —wahltheorie *f.* náuka o plemenitbě, výběrnost *f.*
Zuck (-es, M. -e) *m.* trhnutí, škubnutí, *n.*; z.! *int.* cuk! —e *f.* pumpa *f.*; —en mb. cuknouti, trhnouti, škubnouti (meč), dobyti (meče); Z. *n.* cukání *n.*; Z. des Augenlides myška *f.*
Zucker (-s, unv. M.) *m.* cukr *m.* *Saccharum*; Z. sieden cukr vařiti; Z. schlagen cukr sekati; —ahorn *m.* javor cukrnatý *Acer saccharinosa*; —ameise *f.* mravenec cukrožravý; —apfel *m.* cukrnáč, sladáč *m.*, sladáčka *n.*; —arbeiter *m. v.* Z.-bäcker; —arten *pl.* druhy cukru; —bäcker *m.* cukrář *m.*; —bäckerei *f.* cukrářství *n.*; —bäckerladen *m.* cukrářský krám; —backwerk *n.* cukroví *n.*; —bau *m.* pěstování cukrovky; —baum *m.* cukrátkový strom (vánoční); —birke *f.* bříza černá (cukronosná) *Betula odorata*; —birn *f.* medovka, cukratka *f.*; —bohne *f.* cukrovka *f.*; —brecher *m.* klíšťky na cukr; —brezel *f.* preclík cukrovaný; —brot *n.* cukránek *m.*; —büchse, —dose *f.* cukrovka, cukránka *f.*; —chen *n.* cukrátko *n.*; —eis *n.* zmrzlina *f.*, mražené *n.*; —erbse *f.* cukrový hrášek, cukráček *m.*; —erdapfel, —kartoffel *m.* cukrák *m.*; —fabrik *f.* cukrovar *m.*, továrna na cukr, cukrárna *f.*; —fabrikant *m.* cukrovarník *m.*; —fabrikation *f.* cukrovarství, cukrárnictví *n.*; —feld *n.* cukroviště *n.*; —form *f.* forma na cukr; —freffer *m.* cukrojídek *m.*; —gast *m.* (zool.) cukrovka *f.*, rybička *f.* *Lepisma saccharina*; —gebäck *n.*, —gebackenes *n.* cukroví *n.*, cukroviny *pl. f.*; —gehalt *m.* cukrovina, cukrnatost *f.*; —gewinnung *f.* dobývání cukru, vyrábění cukru; —guß *m.* cukrové polévání; —haltig *adj.* cukrnatý, cukrovatý; —handel *m.* obchod s cukrem; —harnruhr *f.* (med.) cukrovka *f.*, úplavice cukrová; —hut *m.* homole *f.*, klobouk cukru; —kalk *m.* cukrové vápno, cukrovápno *n.*; —kand, —kant (-es, M. -e) *m.* cukrkand *m.*, ledkový cukr, ledenec *m.*; —kartoffel *m.* cukrnáč *m.*; —kind *n.* cukroušek *m.*; —kochapparat *m.* cukrovarný stroj, cukrovar *m.*; —kohle *f.* uhel cukrový; —krankheit *f. v.* Zuckerruhr; —kuchen *m.* cukrovaný koláč; —küchlein *n.* pokroutky cukrové; —lippe *f.* fig. medové rty; —mandel *f.* cukrovaná mandle; —mann *m.* cukrový panák; —markt *m.* cukerný trh, o. ob-

chod; —meiſter *m.* cukrmistr *m.*; —melone *f.* meloun cukrnatý; —moorhirſe *f.* cirok cukrnatý.

Zuckern *adj.* cukrový.

Zuckern *verb.* cukrovati, ocukrovati.

Zucker-obſt *n.* cukrované ovoce; —papier *n.* papír na cukr; —pflanzung *f.* sadba cukru; 3., —plantage *f.* cukřinový sad, cukroviště *n.*; —pflaume *f.* cukrovka *f.*; —plätzchen *n.* cukerek *m.*; —produktion *f.* výroba cukru; —puppe *f.* cukrátko *n.*; —raffinerie *f.* čistění cukru; (Gebäude) čistírna na cukr, cukročistna *f.*; —rohr *n.* cukrovník *m.*, cukrová třtina *Saccharum*; —rohrſaft *m.* makas *m.*; —rübe *f.* cukrovka, cvikla *f. Beta vulgaris*; —ruhr *f.* (med.) cukrovka, úplavice cukrnatá *Diabetes mellitus*; —ſaft *m.* šťáva cukrová; —ſaure *f.* kyselina cukrová; —ſaure Salze *pl.* cukrany; —ſchote *f.* lusk (hrách) cukrnatý; —ſiederei *f.* cukrovar *m.*, cukrovárna *f.*; (Gewerbe) cukrovarství *n.*; —ſtaude *f. v.* Zuckerrohr; —ſtoff *m.* cukrovina *f.*; —ſtreubüchſe *f.* cukřice *f.*; —ſüß *adj.* sladký jako cukr; —taube *f.* smíchota *f.*, smíšek *m.*, holub chechtavý; —teig *m.* cukrové těsto; —waſſer *n.* cukrovaná voda, cukrovka *f.*; —werk *n.* cukroví *n. coll.*, cukrky, cukrátka *pl.*; —zange *f.* kliešťky na cukr.

Zuckfuß *m.* (Pferdekrkht.) trhonožka *f.* (kolenice vyvinuta).

Zuckung *f.* cukání, trhání, škubání *n.*

Zudämmen hráz staviti n. zadržovati, zahraditi (vodu).

Zudeck-bett *n.* svrchnice *f.*; —en etw. přikryti, zakryti; zastříti, zaklopiti.

Zudekretieren *v.* Zuweiſen.

Zudem *adv.* při tom, natoť. [čím.

Zudenken einem etw. obmysliti koho

Zudichten přibásniti.

Zudingen přijednati; 2. přimíniti.

Zudrang *m.* tlačenice, nával k něčemu.

Zudrehen přitočiti, zakroutiti, zatočiti.

Zudreschen přimlátiti.

Zudring-en mſ. tlačiti se, dráti se, třísti se kam; ſich z. dotírati se někam; —lich *adj.* dotíravý, dotěrný; -lichkeit -ost.

Zudrücken přitisknouti; die Augen z. přimhouřiti oči; einem (Verſtorbenen) die Augen z. oči komu zatlačiti.

Zueign-en einem etw. přivlastniti komu co; (widmen) věnovati, obětovati komu něco; ſich etw. z. vlastniti si, přivlast. si, osobiti si, přisobiti si něco; přisvojiti si něco; —end *adj.* přivlastňovací; -ung Fürwort (grm.) přisvojovací zájmeno, přivlastňovací zájmeno n. náměstka; —ung *f.* přivlastnění, přisobení *n.*; 2. obětování, věnování *n.*; —ungsgedicht *n.* věnovací báseň; —ungsſchrift *f.* věnovací přípis.

Zueilen einem spěchati k někomu; er eilte dem Freunde zu spěchal k příteli.

Zuerkenn-en einem etw. přisouditi komu co; přiřknouti; einem den Preis, die Unkoſten gegen jmd. z. přisouditi někomu náklady na někom; jdm. den Eid zur Ablegung z. někomu rozsudkem uložiti, aby vykonal přísahu; jdm. die Todesſtrafe z. odsouditi koho hrdla; eine gerichtlich zuerkannte Summe suma od soudu někomu přiřknuta; —nis *n.* přisouzení, přiřčení *n.*; —ung *f.* přisouzení *n.*, přisudek *m.*; 3. einer Strafe uložení pokuty.

Zuerſt *adv.* nejdříve, předně, nejpředněji, nejprve, zprvu.

Zueſſen (Brot) přikusovati (chléb).

Zu-fahren, dováželi, přivážeti; mí. jeti, zajeti, přijeti kam; hnáti se po čem; —fahrt *f.* vjezd, příjezd *m.*

Zufall (-es, M. Zufälle) *m.* příhoda *f.*, náhoda *f.*, případ *m.*, případek *m.*; durch einen 3. náhodou; -fälle der Krankheit případy nemoci; —en einem (durch die Erbſchaft *etc.*) připadnouti, připadati; padnouti, spadnouti na koho; z. (v. d. Tür *etc.*) dopadati, doléhati, přiléhati, zavírati se; zapadnouti; dem O. fällt das geſamte Vermögen zu na O. připadne veškerá majetnost.

Zufällig *adj.* nahodilý, náhodný, případný; *adv.* nahodile, náhodou, příhodou, z příhody; -es Ereigniß případná příhoda; das Weſentliche und —e podstata a případek; —keit *f.* případnost *f.*, nahodilost *f.*; —keitsbrief *m.* list souhlasu.

Zufallswort *n.* nahodilé slovce.

Zufertigen einem etw. někomu něco

Zuflechten připlesti. [dodati, poslati.

Zuflicken záplatovati, přištipkovati.

Zufliegen mſ. přiletěti.

Zufließen mſ. přitékati; plynouti do...

Zuflucht (oh. M.) *f.* útočiště *n.*; útulek *m.*; ſeine 3. zu jmd. nehmen útočiště k někomu míti, utéci se, utíkati se k někomu; —haus *n.*, —ort *m.*, —ſtätte *f.* útočiště *n.*; útulna *f.*

Zuflug *m.* přílet *m.*

Zufluß (-ſſes, M. Zuflüſſe) *m.* přítok *m.*; Zufluſſe (Akzidentien) případky, přispěvky *pl. m.*

Zuflüſtern einem našeptávati.

Zufolge *prp. c. gen. et dat.* dle; z. des Befehles, dem Befehle z. dle rozkazu; ſeinem Vertrage z. dle své úmluvy.

Zuförderſt *adv. v.* Zuvörderſt.

Zufrieden *adj.* (mit etw.) spokojen, a, o, ý; *adv.* spokojeně; z. ſein (womit) býti spokojen; přestati n. přestávati na něčem; —heit *f.* spokojenost *f.*; zur allgemeinen 3. k obecné spokojenosti; —ſtellen jmd. spokojiti, uspokojiti koho čím; —ſtellen ſich mit etw. spokojiti se čím; —ſtellung *f.* uspokojení *n.*

Zufrieren mí. zamrznouti; der Fluß iſt zugefroren řeka zamrzla; 2. z. přimrznouti; die Tür iſt zugefroren dvéře přimrzly; der Mund iſt ihm zugefroren fig. huba mu zamrzla.

Zufriſtung *f.* poskytnutí lhůty; (Steuer-) sečkání (daně).

Zufügen připojiti; (einem einen Schaden z.) učiniti, způsobiti (komu škodu); wird jmd. ein Schaden zugefügt děje-li se komu škoda. [voz *m.*

Zufuhr (oh. M.) *f.* (einer Ware) do-

Zuführen (zu Wagen, zu Waſſer) přivezti komu co, přivážeti, dovážeti (zboží); einem etwas z. (bringen) přivésti komu co.

Zufuhrsliste *f.* dovozný list.

Zuführung *f.* dovážení *n.*

Zufüllen naplniti; doliti.

Zug (-es, M. Züge) *m.* tah *m.*, tažení *n.*; feierlicher Z. průvod *m.*; ein Z. Soldaten spolek *m.* (tlupa *f.*), četa *f.*; Z. von Pferden, Ochſen potah *m.*, zápřež *f.*, spřežení *n.*; (Eiſenb.) vlak *m.* (vozů); Z. von Bergen pořadí vrchů; Z. der Vögel tah *m.*, let *m.*, hejno *n.*; Z. der Luft tah *m.*; průvan *m.*; Z. (b. Trinken) doušek *m.*; in einem —e jedním douškem; Z. auf Z. ráz na ráz; Z. um Z. krok za krokem; Z. für Z. geben, handeln dáti, prodávati, tržiti z ruky do ruky; eine Streitſache iſt im —e při jest na soudu, v proudu; die Sache iſt im —e der Appellation věc jest na odvolání; im —e der Verhandlung v průběhu jednání, mezi jednáním; die Züge des Geſichts tahy n. rysy ve tváři; in den letzten Zügen liegen umírati, k smrti n. k hodince smrti pracovati, skonávati („je v posledním tažení").

Zugabe *f.* přídavek *m.*; (Agio) nádavek *m.*; (b. Zahlen) připlatek *m.*; (b. Meſſen) přiměrek *m.*; (b. Metall) přísada *f.*, příměs *m.*

Zugameise *f.* mravenec stěhovavý, [mravenec tažný.

Zugang (-es, M. Zugänge) *m.* přístup *m.*, příchod *m.*, vchod *m.*, cesta k něčemu; Z. und Abgang an Einkommen co na příjmech přibylo nebo ubylo; —gangbar, —ganglich *adj.* přístupný; (willfährig) povolný, ochotný k něčemu; (freundlich) vlídný, laskavý; —gangsbrücke *f.* (bei Mühlen) lavička *f.*

Zug-anker *m.* kotva *f.*; (Bauk.) kleště *pl.*; —arbeit *f.* protkávaná práce; —arm *m.* táhlo *n.*; —bank *f.* (Bauk.) táhlo *n.*; —baum *m.* úvaz *m.*; —bohrer *m.* vrtáček *m.*, skobka *f.*; —brücke *f.* zdvihací most, zdvihutý most, padací most.

Zugeben (einem etw.) přidati komu něco, něčeho, k něčemu; jdm. am Lohne z. přidati, přilepšiti, nadlepšiti komu mzdy; z. (gestatten) povoliti komu v čem, dovoliti, dopustiti, připustiti; Kalk in den Mörtel z. omastiti maltu.

Zugebrau *n.* přívarek *m.*

Zugefalle *n.* případky *pl. m.*

Zugegen *adv.* přítomen, přítomný; z. sein tu býti; při tom býti, při něčem býti, přítomen býti čemu; z. (selt.) *v.* (Entgegen **Zugeglocke** *f.* umíráček *m.*

Zugehen *nf.* přijíti někomu; pořád jíti; láti se, stati se; Rechte, die jdm. aus einem Erkenntnis z. práva, ježto někomu z nálezu přicházejí n. vycházejí; zugegangener Schaden vzešlá škoda.

Zugehör (-s, ob. M.) *n.* příslušenství *n.*; das Gut samt allem Z. statek se vším co k němu přísluší; —en *nfb.* (einem) příslušeti, náležeti komu; —ig *adj.* příslušný, náležitý, přináležitý.

Zugeisen *n. v.* Zugfeile.

Zügel (-s, unv. M.) *m.* uzda *f.*, udidlo *n.*, otěž *f.*; —hand *f.* levice *f.*, levá ruka; —los *adj.* bezuzdný, nevázaný; —losigkeit *f.* bezuzdnost, nevázanost *f.*

Zügeln uzditi, zuzditi; fig. zkrotiti.

Zugemessenes *n.* výměr *m.*, přímě-

Zugemüse *n.* přikrm *m.* [rek *m.*

Zugesellen přidružiti; ſich zu einem z. přidružiti se, přitovaryšiti se ke komu.

Zugespitzt zašpičatělý, zaostřený, končitý, hrotitý.

Zuge-ſtalten einem, jmdn. přispůsobiti; —ſtandener Beweisgrund připuštěný n. svolený důvod; —ſtändnis *n.* povolení *n.*; (polit.) ústupek *m.*; —ſtehen einem etw. svoliti, povoliti komu v čem, povoliti čemu, dovoliti, dopustiti; etw. wird —ſtanden něčemu se povoluje; připouští se; —ſtanden, daß... dejme tomu, že..., připusťme že...; —ſtändnis *n.* přiznání *n.*; (pol.) ústupek *m.*

Zugetan *adj.* (einem) oddaný, nakloněný někomu, příchylný k někomu; —heit *n.* příchylnost, oddanost *f.*

Zugewähr *f.* potvrzení *n.*; list zákupný, zápis *m.*; —en (zuſchreiben im Grundbuche) připsati komu co (v knize pozemkové).

Zug-flasche *f.* courek *m.*, cucátko *n.*; —frohne *f.* tažná robota; —führer m. (milit.) četař *m.*, rotník *m.*; (Eiſenb.) vlakvedoucí *m.*; —garn *n.* nevod *m.*; —gevögel *n.* tažné ptactvo; —graben *m.* jalová stoka n. strouha, odvod *m.*; —heuſchrecke *f.* kobylka stěhovavá.

Zugießen přiliti.

Zugift *f.* přídavek *m.*

Zug-keil *m.* závlač *f.*, hlavinka *f.*; —kette *f.* táhlo *n.*; —kraft *f.* tažná síla, tažná moc, přitažlivost *f.*; —kräftig *adj.* přitažlivý.

Zugleich *adv.* spolu, s.....; (gemeinſchaftlich) zároveň, společně; z. mit ihm zároveň s ním; alle Einwendungen z. anführen všecky obrany zároveň přivesti.

Zug-leine *f.* provazec *m.*; —linie *f.* průhoznice *f.*; —loch *n.* sopouch *m.*; —luft (oh. M.) *f.* průvan *m.*, úvětří *n.*, tah větru, čišení *n.*; —maus *f.* myš stěhovavá; myš tažná; —meſſer *n.* poříz *m.*, struhák *m.*; —mühle *f.* samotížný mlýn; —netz *n.* nevod *m.*; —ochs *m.* tažný vůl; —ofen *m.* kamna průtažná *pl.* (pec průvěvná); —pferd *n.* tažný kůň, spřežný kůň; tahoun *m.*; —pflaſter *n.* proděvavý přílep, pryskadlo *n.*, zpryštidlo *n.*; —rad *n.* kolo jeřabí, kolo samotížné, tahadlo *n.*; —ramme *f.* (Bauk.) beranidlo *n.*; —raupe *f.* tažná housenka; —recht *n.* právo odvolací; 2. právo předkupné.

Zugreifen mh. sahati nač, popadnouti co, chopiti se čeho.

Zug-riemenholz *n. v.* Zugfeilholz; —ring *m.* zděř *f.*

Zugrunde-gehen přijíti na mizinu; 2. pojíti, sejíti, zahynuti *n.*; —legung *f.* položení v základ; mit Z. des..... vzavši za základ....; —richten *n.* zničení, zahubení *n.*

Zug-schiff *n.* vlečná loď; —ſeil *n.* lano *n.*, táhlo *n.*; povodec *m.*; —ſeilholz *n.* brdo *n.*, rozporky *pl. f.*; —ſtab *m.* —ſtange *f.* táhlo *n.*; —ſtift *m.* tažný nýtek; —ſtrang *m.* postraněk *m.*, táhlo *n.*; —ſtrick *m.* tahák *m.*, tahací provaz; —tier *n.* tahoun *m.*, tažné dobytče.

Zugunſten *adv.* ve prospěch, na prospěch, k lepšímu.

Zugürten připásati.

Zuguß *m.* dolívka *f.*, přilívka *f.*, pří-

Zugute *adv.* k dobru; *v.* Zugunſten.

Zug-vieh *n.* tažný dobytek, potah *m.*; —vogel *m.* tažný, stěhovavý pták; —volk *n.* (*pl.* —völker) kočovný národ; —weiſe *adv.* tažmo; 2. valně, stádně, houfně; —werk *n.* vytahovadlo *n.*; —wind *m.* tah větru, (průvan *m.*), čišení *n.*; —winde *f.* jeřáb *m.*, samotěhy *pl.*; cháp *m.*; —zehent *m.* posnopné (, ého) *n.*

Zu-halten zavříti, zavírati něco; neotvírati čeho; eine Frift, eine Verbindlichkeit z. dodržeti lhůtu, závazek; die Bedingungen z. přidržeti, plniti, dodržeti, vyplniti výminky; einem den Mund z. zakryti n. zandati někomu ústa rukou; mit einer Perſon z. držeti s nějakou osobou; —halter *m.* soupřežník *m.*; —halterin *f.* souspřežnice *f.*; —handen (zu Handen) *adv.* k rukoum; do vlastních rukou; —hängen přivěsiti; —hauchen přifouknouti, přivanouti; —hauen mh. osekati, otesati; přisekati, přitesati; —heften přišiti, připnouti; —heilen zahojiti; mſ. zahojiti se; —hinterſt *adj.* nejzadnější; —horchen mh. (einem Geſange *etc.*) poslouchati, naslouchati zpěvu; —hören mh. (achthaben) pozorovati; 2. einem z. (anhören) poslouchati koho; —hörer *m.* posluchač *m.*; —hüllen zakryti; zastříti; —jagen přihnati; —jauchzen, —jubeln einem s jásotem koho pozdraviti, jásati komu vstříc; —kaufen etw. přikoupiti něco; —kehren einem den Rücken obrátiti se k někomu zády; —keilen zaklinovati.

Zuklang *m.* souzvuk *m.*

Zuklatſchen einem Beifall tleskati komu na znamení pochvaly (tleskaje rukama dávati na jevo svou pochvalu).

Zukleben etw. zalepiti, přilepiti.

Zukleiden etw. obložiti.

Zuknöpfen zapnouti; ſich se; fig. zugeknöpft upjat, a, o, ý.

Zukomm-en mj. dojíti ke komu n. k čemu; —e uns dein Reich přijď k nám království tvé; einem (mir *etc.*) z. slušeti komu, slušoti na koho; das kommt mir zu to mi náleží; es iſt ihm ein Befehl zugekommen došel ho rozkaz; ſich verhalten, wie es einem zukommt chovati se jakož na koho se sluší; z. laſſen *v.* übergeben; die jmd. —ende Achtung vážnost, která někomu přisluší.

Zukömmling *m. v.* Emporkömmling.

Zukorken zakorkovati, zátkou zandati.

Zukoſt (ob. M.) *f.* vařivo *n.*, příkrm *m.*

Zukunft (ob. M.) *f.* příští *n.*; budoucí čas, budoucnost *f.*; in der Z. budoucně, příště, napříště.

Zukünftig *adj.* budoucí, příští.

Zukunft-reich *adj.* pěknou budoucnost mající; —ſinnig *f.* hudba budoucnosti; —ſorge *f.* starost o budoucnost.

Zulächeln einem usmívati se na koho.

Zulage (M. -en) *f.* přídavek *m.*; er bekommt eine Z. dostává přídavek; Z. (b. Zimmerl.) roubení *n.*

Zulang-en einem etw. podati, podávati; nach etw. z. sahati po čem; mh. zu etw. z. stačiti, dostačiti, vystačiti; —er *m.* (Handlanger) podavač *m.*

Zulänglich *adj.* dostatečný; —keit *f.* dostatečnost *f.*; nach Z. der Mittel pokud prostředky stačí.

Zulaß (-ſſes, M. Zulaſſe) *m.* připuštění *n.*; nach Z. dle možnosti, pokud dopustí.....

Zulass-en nechati; připustiti koho k čemu; povoliti komu v čem, povoliti čemu, dovoliti, dopustiti komu čeho; jmd. zum Eide z. připustiti koho k přísaze; —ung *f.* připuštění *n.*; povolení, dovolení *n.*

Zulässig *adj.* dopustitelný, dopustný; čemu se povoluje, co možno jest dopustiti; -er Bezug dovolený příjem; —keit *f.* dopustnost *f.*; Z. einer Sache když se čemu povoluje, čeho dopouští, když se čemu dává místo; nach Z. dle možností.

Zulast (M. -en) *f* svídnický sud, [bočák *m.*, bečva *f.*

Zulauf *m.* (v. Menſchen) shěh *m.*, shluk lidu; großer Z. veliký shon; —en (auf etw.) běžeti někam; z. einem běžeti k někomu.

Zulegemesser *n.* zavěrák *m.*

Zulegen (etw.) přidati; přiložiti, zjednati, opatřiti něco; (b. Zimmerl.) sroubiti.

Zulehren einen přiučiti, -ovati koho.

Zuleide tun einem ublížiti komu; zarmoutiti koho.

Zuleihen ſich etw. přivypůjčiti se.

Zuleimen přiklížiti.

Zuleit-en přiváděti; —ung *f.* přivádění *n.*; —ungsröhre *f. v.* Steigröhre.

Zulernen etw. mh. přiučiti se čemu.

Zuletzt, zu guter Letzt *adv.* posléze, nejposléze, naposledy, naposled.

Zuliebe *adv.* k libosti; z ochoty.

Zulispeln přišeptávati.

Zullen *v.* Zulpen.

Zulp (-es, M. -e) *m.*, Zulle *m.*, cumel *m.*, cumlík *m.*; —en cumlati, dumlati.

Zum (zu dem) *prp.* k, do, na.

Zumachen etw. (die Tür) zavříti; 2. přidělati.

Zumal *adv.* zvláště; *conj.* jelikož, poněvadž.

Zumann *m.* souspřežník, souložník *m.*

Zumaß (-es, ob. M.) *n.* nadměrek *m.*, náměrek *m.*, příměrek *m.*, přídavek na

Zumauern zazditi něco. [míru.

Zumeiſt *adv.* nejvíce, ponejvíce, větším dílem, z větší části.

Zumengen etw. přimísiti.

Zumeſſ-en (einem etw.) změřiti, vyměřiti; naměřiti; odměřiti komu něco; *v.* Beimeſſen; —ung *f.* odměření *n.*

Zumischen přimísiti něco, přimčšovati komu něco.
Zumitteln dodávati. [cumplíta *f.*
Zumpe *f.* kmotřička *f.*; 2. cuchta,
Zumpel *m.* odškubek, otřepek *m.*
Zümper (-s, unv. M.) *m.* kmotr *m.*, kmotříček *m.*
Zümperlich *v.* Zimperlich.
Zumpfen mh. upýpati se, zdráhati se.
Zumut-en einem etw. přičítati komu něco, domýšleti se něčeho na koho, o kom; einem eine böſe Abſicht z. někomu zlý úmysl podkládati; —ung *f.* podkládání *n.*, přičítání něčeho někomu.
Zun = zu den.
Zunächſt *adv.* nejblíže; nejdříve; *prp. c. dat.* mír z. nejblíže u mne; především u mne.
Zunageln hřeby zatlouci; 2. přibiti.
Zunähen zašiti.
Zunahme *f.* přibytí *n.*, přibývání *n.*; přírostek *m.*, rozmnožení, rozmáhání *n.*; vzrůst *m.*
Zuname (-ens, M. -en) *m.* příjmení (přímí) *n.*; mit dem Zunamen der Gütige nazván dobrotivý.
Zünd-bar *adj.* zápalný, zapalitelný; —en zapáliti, zanítiti, zažíci, rozžehnouti; mh. zapáliti se; chytiti; —end *adj.* rozněcující; fig. úchvatný (-ná řeč); —er *m.* zapalovač, podpalovač, rozžehač *m.*; 2. rozžehadlo; zapalovadlo *n.*, zápalka *f.*
Zünder (-s, oh. M.) *m.* troud *m.*; fig. podnět *m.*; —baum *m.* kosodřevina *f.*; —brenner, —macher *m.* troudař *m.*; —büchſe *f.* troudník *m.*, prachnička *f.*; —erz *n.* troudek *m.*
Zünderkanal *m.* (am Gewehr) zápalkový žlábek. [*letva igniarius.*
Zünderſchwamm *m.* hubka *f.* *Bo-*
Zünd-erzeugniſſe *pl.* výrobky zápalkové; —faden *m.* zapalovací nit; —feld *n.* (b. Geſchütz) zápaliště *n.*; —holz *n.* podpal *m.*; —hölzchen, —hölzel *n.* zápalka *f.*; rozžehátko *n.*, sirka *f.*, *pl.* sirky; —hülſe *f.*, —hütchen *n.* zápalka, průpalka *f.*, zápalník *m.*, zápalníček *m.*; —kraft *f.* zápalnost *f.*; —kraut *n. v.* Zündpulver; —kugel *f.* zápalná koule; —loch *n.* zápalná dírka, *rus.* zátravka *f.*; (b. Kalkofen) palidlo *n.*; —maſchine *f.* rozžehačka *f.*, rozžehadlo *n.*, žíhačka *f.*; —mittel *n.* podnět *m.*; —nadel *f.* zánětka *f.*, zažehačka *f.*; —nadelgewehr *n.* jehlovka *f.*; —papier *n.* zápalka *f.*; —pfanne *f.* zápalná pánvička; —pulver *n.* zápalný prach, střelný prach; (mech.) zapalovací prášek, zápalný prášek; —punkt *m.* zápaliště *n.*, ohnisko *n.*; —requiſiten *pl.* zápalné potřebnosti; —rohre *f.* zápalná trubka, zápalníček *m.*, průpalka *f.*; —rute *f.* (artill.) zapalovák *m.*; —ſchnur *f.* doutnák *m.*; —ſchwamm *m.* hubka *f.*; —ſtoff *m.* zápalná látka, zápalovina *f.*, zápalina *f.*; žíhavina *f.*; fig. podnět *m.*; —ſtrob *n.* přípal *m.*; —ung *f.* zapálení *n.*, zanícení *n.*, zážeh *m.*; —werkzeug *n.* zapalovadlo, zapalovátko *n.*; —wurſt *f.* zápalnice *f.*, zupalná hadice; —zeug *n.* zažehadlo *n.*, rozsvěcovadlo *n.*
Zunehm-en (im Striden) přidati, přidávati, přibírati; mh. přibyti, přibývati; vzmáhati se, rozmáhati se, růsti; die Tage nehmen zu dne přibývá, dni přibývají; die Kräfte nehmen zu sil přibývá, síly se vzmáhají, vzrůstají; —end *adj.* přibývající.
Zuneig-en ſich einem nakloniti se k někomu; —en *n.*, —ung *f.* náchylnost, příchylnost, náklonnost *f.*
Zunft (-es, M. Zünfte) *f.* cech *m.*, pořádek *m.* (řemeslnický); —älteſter *m.* cechovní starší, starší pořádku; —archiv *n.* cechovní archiv; —aufnahme *f.* přijímání do cechu; —brief *m.* cechovní list; —buch *n.* cechovní kniha, kniha pořádku. [*m.* člen cechu *v.* Zünftler.
Zünft-elei *n.* cechovnictví *n.*; —er
Zunft-geiſt *m.* cechovní smýšlení (sm. v cechu panující); —gelehrter *m.* vědátor (učenář) *m.*; —gemäß *adv.* cechovně, dle pořádku cechovního; —genoß *m.*, —genoſſe *m.* cechovník *m.*, člen (úd) cechu, spolucechovník *m.*; —geſetz *n.* zákon cechovní; —glied *n.* člen (úd) cechovní; —haus *n.* cechovní dům *m.*; —herr *m.* cechovní dozorce.
Zünftig *adj.* cechovní; z. ſein k cechu náležeti; -es Gewerbe živnost cechovní; —heit *f.* cechovnost *f.*, cechovní zřízení *n.*
Zunft-inſpektor *m.* cechovní dozorce *m.*; —lade *f.* cechovní pokladnice *f.* (matka pokladnice).
Zünftler *m.* cechovník *m.*, člen cechu.
Zunft-mäßig *adj.* cechovní; —meiſter *m.* cechovní starší *m.*, cechmistr *m.*; —recht *n.* cechovní právo *n.*; —verfaſſung *f.* cechovní zřízení *n.*; —verſammlung *f.* cechovní shromáždění *n.*; —verwandter *m.* spolucechovník *m.*; —vorſtand *m. v.* Zunftmeiſter; —weſen *n.* cechovnictví, cechovství *n.*, záležitosti cechovní; —zwang *m.* nucení k cechu; nucenost cechovní.
Zunge (M. -en) *f.* (anat., ethnogr., archit.) jazyk *m.* (*lingua*); einem die Z. löſen jazyk komu podřezati; fig. jazyk rozvázati, Z. (mech.) jazýček *m.*
Züngel, —chen *n.* jazýček *m.*
Züngeln mh. jazykem hýbati; jazýčkovati; fig. brebencovati, repetiti; die Flammen z. plameny šlehají.
Zungen-ähnlich *adj.* jazykovitý; —amputation *f.* uřezání jazyka; —bein *n.* jazylka *f.*, kost podjazyční, kost hrdelní *os hyoideum*; —bedel *m.* čípek *m.*, příklop, jazýček *m.*; —breſcher *m.* štěkavec, břechavec *m.*, žvanil *m.*, darmotlach, tlučhuba, melhuba *m.*; —entzündung *f.* zánět jazyka *Glossitis*; —fehler *m.* (med.) vada jazyka; 2. (grm.) chyba proti jazyku; —fertig *adj.* hovorný, mluvný; —förmig *adj.* jazykovitý, jazýčkovitý; —frei *adj.* volný jazykem (t. svobodně mluvící); —freund *m.* přítel hubou, př. slovy; —geräuſch *n.* fig. tlachy *pl.*; —haut *f.* blana n. kožka jazyková; —held *m.* rytíř

mluvka; —kraut *n.* čipek *m. Uvularia*; —krebs *m.* podjed *m.*; —kunſt *f.* umění mnohoslovné; —lähmung *f.* ochrnutí jazyka; —laut *m.* jazyčná hláska *f.*; —los *adj.* bezjazyčný; —pfeife *f.* (vhn.) píšťala s jazýčkem; —ſchaber *m.* stírátek *m.*, vytěradlo na jazyk; —ſchlag *m.*, —ſchnalzen *n.* mlask *m.*; —ſpitze *f.* konec jazyka; —ſtoß *m.* (mus.) výfuk *m.*; —ſuppe *f.* fig. dršťková polévka *f.*; —trockenheit *f.* vysychání jazyka, vyprahlost jazyka; —wärzchen *n.* bradavička, chutnací; —werk *n.* fig. vyřídilka *f.*; —wurſt *f.* jazyčák *m.*; —wurzel *f.* kořen jazyka.

Züngl-ein *n.* jazýček *m.*; 2. ozubec *m.*; 3. čípek *m.*; 4. žalud *m.*; 5. poštěváček *m.*; —er *m.* jazýčkář *m.*, lizal, mlsal, mlsálek, mlsáček, mlsohoubek *m.*

Zunichte *adv.*: z. machen vnivec uvesti; ničiti.

Zunicken (einem Beifall z.) kynutím pochvaliti; einem z. pokynouti někomu.

Zunieten etwas zanýtovati.

Zunk (-en, M. -en) *m.* kořen vylomeného zubu.

Zunötigen ſich einem vtírati se ke [komu.

Zünsler *m.* (Schmetterlinge) zavíječi *pl.*

Zunutze *adv.* (zu Nutze) ku prospěchu; **Zuordnen** etw. *v.* Zuweiſen. [na zdar.

Zupassen etw. přispůsobiti, přiřaditi; přiměřiti; 2. mh. řaditi se k čemu.

Zupfen pohekávati.

Zupf-en etw., an etw., bei etw. škubati, škubati, trhati; třepiti, třásniti (hedvábí atd.); Scharpie z. cupovati; —er *m.* škubáč, trhač *m.*; —leinwand *f.* v. Scharpie; —maſchine *f.* třepidlo *n.*

Zupfropfen zandati zátkou, zacpati.

Zupf-ſeide *f.* třepené hedvábí.

Zupfſel *n.* v. Scharpie.

Zuratehalten *n.* opatření *n.*

Zuraten einem etwas raditi někomu

Zurechen přihrabati. [k něčemu

Zurechn-en einem etwas (imputieren) přičísti, přičítati komu co; jmd. eine Schuld z. přičísti komu vinu, viniti koho z čeho; —ung *f.* přičtení *n.*, přičítání *n.*, přičet *m.*; přičítka *f.*; —ungsfähig *adj.* přičetný, přičitatelný; —es Alter věk, v kterémž se někomu něco přičítati může; —e Handlung přičetný skutek; —ungsfähigkeit *f.* přičetnost.

Zurecht *adv.* právě; na pravém místě; —finden ſich in einer Sache srozuměti čemu; —legen, —ſetzen, —ſtellen etwas srovnati, spořádati, upraviti něco; —machen připraviti něco; ſich z. připraviti se k čemu; —weiſen ukázati cestu; 2. odkázati k pořádku; nakázati komu; vytknouti, pokárati koho; den Schuldtragenden z. napomenouti; —weiſung *f.* ukázání cesty; 2. napomenutí *n.*, výtka *f.*

Zured-e (ch. M.) *f.* domluva *f.*; —en einem domluviti, domlouvati komu; —en (-s, ch. M.) *n.* domlouvání *n.*; —ſam *adj.* výmluvný.

Zureibe-mörtel *m.* přitěrací malta *f.*, přitěrek *m.*; —n přitírati.

Zureich-en einem etw. podávati; mh. stačiti, dostačiti; —end *adj.* dostatečný.

Zureiten mſ. auf einen jeti k někomu.

Zuricht-en etw. připraviti, připravovati něco; přistrojiti něco; den Wein z. opravovati víno; —er *m.* upravitel, úpravce, strůjce *m.*; —itube *f.* úpravna *f.*; —ung *f.* připravení *n.*, příprava *f.*; (phil.) úprava *f.*; z. des Satzes připravení sazby, připravená sazba.

Zuriegeln závoru zastrčiti.

Zürn-en mh. (einem z., auf einen z., mit einem z.) hněvati se, zlobiti se na koho; —end *adj.* hněvný, rozhněvaný.

Zurück *adv.* zpět, nazpět, nazpátek, zpátky, zpátkem; die Reiſe hin und z. cesta tam a zpět; in einer Wiſſenſchaft z. ſein v některé vědě pozadu býti; z.! zpátky!

Zurück-begeben ſich vraceti se, nazpět se ubírati, zpět jíti; —behalten etw. zadržeti, zdržeti něco za sebou; —behaltung *f.* zadržení *n.*; —behaltungsrecht *n. v.* Retentionsrecht; —bekommen nazpět dostati, něčeho zase nabyti, dosáhnouti, něco zase obdržeti; —berufen někoho odvolati, zpět povolati; —bezahlen někomu něco navrátiti, oplatiti; —biegen nazpět schýliti; odkloniti; —bleiben vzadu zůstati, pozadu zůstati; zpět zůstati; nepřijíti; —blick *m. v.* Rückblick; —blicken mh. ohlednouti se; —bringen zpět přinesti; einen ins Leben z. k životu zpět přivesti, k životu navrátiti; —denken mh. upomenouti se, rozpomenouti se; —deuten zpět poukázati; —drängen einen, etw. zpět zatlačiti; —drehen zpět otočiti; —dringen zpět (zpátky) nutiti, zpět tlačiti; —drücken zpět mačkati, zpět tlačiti; —eilen mſ. pospíchati zpět, p. zpátky; —empfangen nazpět, zpátkem přijmouti; do přijmů vziti n. položiti; —empfangene Interimsausgabe nazpět přijaté zatímné vydání; —erhalten *v.* Zurückbekommen; —erinnern einen an etw. upamatovati na.....; —erinnerung *f.* upomínka *f.*, upamatování na minulost; —erlag *m.* (der Klage) vrácení žaloby; —erobern něčeho zase dobyti; —fahren mſ. jeti zpět, nazpátek; vor Schrecken z. trhnouti sebou, uskočiti nazpět; —fallen mſ. zpátkem padnouti; an jmd. z. *v.* Heimfallen; —fliegen letěti nazpět, l. zpátky; —fließen utéci n. uprchnouti nazpět; —fließen mſ. téci nazpět; —folgen nazpět jíti; die Beilagen folgen zurück přílohy se vracejí; —fordern etw. žádati nazpět, ž. nazpátek; —forderung *f.* požadání něčeho nazpět; —forderungsrecht *n.* právo k žádání něčeho nazpět, právo vyžadovací, pr. pohledávací.

Zurückführ-en etwas nazpět uvesti; einen z. někoho zpět vésti, přivesti; navrátiti; (zu Wagen) někoho zpět vézti, přivézti; etwas auf einen früheren Zuſtand z. přivesti něco zase v bývalý stav n. v bývalý spůsob; —endes Zeitwort zvratné časoslovo; —ung *f.* zpět-

přivedení *n.*; 3. in den vorigen Stand **přivedení** něčeho zase v bývalý stav; —**ungsverhältnis** *n.* způsob přivedení něčeho zase v bývalý stav.

Zurück-gabe *f.* vrácení, navrácení něčeho *n.*; —**gang** *m.* zpáteční chůze *f.*, návrat *m.*; ustupování *n.*; —**geben** něco zase vrátiti, navrátiti; —**gehen** mſ. zpět jíti, nazpátek jíti; ein Kauf geht zurück trh se rozešel; das Geſchäft geht zurück obchod, živnost neprospívá, jde zpět, klesá; —**gehend** *adj.* zpáteční; —**gekehrt** *adj.* návratný; —**gelangen** mſ. nazpět se dostati; —**gerollt** *adj.* (bot.) podvinutý; —**gezogen** ustraněný; z. leben žíti v ústraní, v zátiší; —**gezogenheit** *f.* ústraní *n.*

Zurückhalt-en zdržeti, zdržovati koho; zadržeti něco za sebou; ſeine Meinung z. smýšlení své tajiti; *v.* Zurückbehalten; —**end** *adj.* tajivý; —**ung** *f.* zadržení *n.*; —**ungsrecht** *n.* právo zadržovací, právo zádržné.

Zurück-holen einen nazpět přivesti; —**jagen** zpět zahnati; —**kaufen** zase odkoupiti; —**kehr**, —**kunft** *f.* návrat *m.*; —**kehren** mſ. vrátiti se, navrátiti se (zpět); —**kehrend** *adj.* návratný; —**kommen** mſ. vrátiti se, nazpět přijíti; auf etwas z. vrátiti se k něčemu; —**kriechen** lezti zpět; —**laſſen** zůstaviti, pozůstaviti koho; —**laſſung** *f.* zůstavení, zanechání *n.*; der Feind floh mit 3. zweier Verwundeter nepřítel prchl zůstaviv dva raněné; —**laufen** běžeti zpět, zpátky, nazpátek; —**legen** odložiti; ein Befugniß, Privilegium z. právo, výsadu vrátiti, práva n. výsady se vzdáti; die Klage z. žalobu vrátiti; das zwanzigſte Jahr ſeines Alters z. dvacátý rok věku svého dovršiti, z dvacátého roku věku svého vykročiti, roku dvacátého dojíti; einen Weg z. ujíti, ujeti, fig. uraziti (cesty kus); z. (mech.) proběhnouti; —**leiten** vesti nazpět, přivesti nazpátek; —**müſſen** mſ. museti zpět; —**nahme** *f.* vzetí zpět, nazpětvzetí *n.*; —**nehmen** vzíti něco zpět; eine Verfügung z. nějaké ustanovení zase zrušiti; ſein Wort z. zrušiti danou víru, nedodržeti svého slova, n. své přípovědi; —**nötigen** přinutiti k ústupu, k návratu; —**prallen** mſ. odraziti se; —**prellen** obraziti; nazpět odraziti; —**rechnen** zpět, nazpět počítati; vom heutigen Tage an —**gerechnet** od dnešního dne zpět počítajíc; —**reiſe** *f. v.* Rückreiſe; —**reißen** (v. d. Abgrunde) zachytiti; —**rufen** někoho odvolati, zpět povolati; —**ſchaffen** vypraviti *n.* odeslati nazpět; —**ſchallen** mſ. rozléhati se; —**ſchauen** ohlédnouti se zpět; pohlédnouti nazpět; —**ſchicken** poslati zpět; —**ſchieben** nazpět strčiti; zpět posunouti; den Eid z. přísahu zpátkem podati; —**ſchiebung** *f.* (beß Eides) přísahy zpět podání; —**ſchlagen** (den Feind) odraziti, odehnati (nepřítele); —**ſchleichen** mſ., mſ. z. plaziti se nazpět; —**ſchrecken** odstrašiti; —**ſchreiben** odepsati komu; —**ſchreien** (in den Wald) volati nazpět (do lesa); —**ſchwimmen** plouti zpět; —**ſehen** mſ. ohlédnouti se, ohlížeti se; —**ſein** *v.* Zurück; —**ſenden** zpět odeslati; —**ſetzen** odložiti; einen gegen jmd. z. někoho za jiným nazad postaviti; odstrčiti někoho, odstrkovati; —**ſetzung** *f.* odložení *n.*; 3. im Amte odstrčení; odstrkování *n.*; —**ſinken** klesnouti zpět; —**ſitzen** zpátečně seděti; po koních seděti; —**ſpringen** zpět skočiti, odskočiti; —**ſtecken** nazpět strčiti; —**ſtehen** vzadu býti; von etw. z. od něčeho ustoupiti n. upustiti; —**ſtellen**, —**ung** *v.* Zurückgeben, Zurückgabe; —**ſtoß** *m.* odraz *m.*, odražení *n.*; —**ſtoßen** odstrčiti, odraziti koho; —**ſtoßungskraft** *f.* odstrkavost, odpudivost *f.*; —**ſtreichen** zpět shrnouti; —**ſtreifen** (die Ärmel) vyhrnouti (rukávy); —**ſtrömen** mſ. prouditi zpět; valiti se nazpět; —**ſtürzen** etw. sraziti zpět; 2. mſ. svaliti se nazpět; —**treiben** hnáti zpět, zahnati, odehnati; —**treten** mſ. odstoupiti od čeho, ustoupiti; vom Vergleiche z. odstoupiti od narovnání; —**tritt** *m.* odstoupení od čeho; —**verlangen** zpět žádati; —**wanken** mſ. vrávorati nazpět; —**weichen** mſ. ustoupiti, ustupovati; der Feind weicht zurück nepřítel ustupuje; —**weiſen** einen, etw. odmítnouti; jmd. an eine Behörde z. odkázati koho k úřadu; ein Geſuch z. vrátiti žádost; zamítnouti žádost; (mil.) einen Angriff z. útok odraziti; —**weiſung** *f.* odmítnutí, zamítnutí *n.*; —**wenden** zpět obrátiti, odvrátiti; —**werfen** (den Ball) odraziti, nazpět hoditi (míč); (den Feind) odraziti nepřítele; —**werfung** *f. v.* Reflexion; —**werfungswinkel** *m.* úhel odrazu; —**wirken** *v.* Rückwirken; —**wollen** chtíti nazpět; —**wünſchen** ſich etw. něčeho si nazpět přáti; —**zahlen** oplatiti, odplatiti něco; —**zählen** *v.* zurückrechnen; —**ziehen** zpět táhnouti; **zpět** vzíti; (v. Klage) odvolati (žalobu); —**zwingen** einen nazpět přinutiti, k ústupu přinutiti.

Zuruf (ſeš, oh. M.) *m.* volání, zavolání *n.*; pokřikování na koho; okřiknutí *n. v.* Akklamation; —**en** (einem) mh. volati na koho; křičeti na koho; pokřikovati; Beifall z. pochvalně volati, pochvalu provolávati.

Zurunden etw. zakulatiti.

Zurüſt-en mh. chystati, strojiti, připravovati něco; —**ung** *f.* chystání, strojení *n.*

Zurzeit *adv.* tímto časem, toho času.

Zusaen (das Saen vollenden) zasíti.

Zusag-e *f.* přislíbení *n.*, přípověď *f.*; —**en** einem etw. přípovědíti komu něco; fig. einem etw. auf den Kopf z. říci něco někomu do očí; mh. einem z. prospívati; milé, libé, příjemné býti, líbiti se; slušeti, vhod n. přiměřen býti; svědčiti, k duhu jíti; (von der Speiſe) chutnati; dieſe Speiſe hat mir nicht zugeſagt tato krmě mi nesvědčila; —**end** *adj.* libý, příjemný, milý.

Zusammen *adv.* spolu; pospolu pospolně, dohromady; vesměs, úhrnkem, úhrnem; —**arbeiten** spolu pracovati;

zpracovati; ein Pferd z. ztýrati, zchvátiti koně; —backen dohromady spéci; —ballen sbaliti; svinouti; svaliti; —bauen dohromady n. spolu postaviti; —beben mſ. zachvěti se; —beißen skousati; (die Zähne) zuby zatínati; —berufen (z. B. den Landtag) svolati (sněm); —binden svázati; —blasen sfouknouti (dohromady); —bleiben mſ. pohromadě zůstati; —brechen rozlámati; mſ. sklesnouti; zřítiti se; Z. n. klesnutí n., zřícení n.; —bringen (z. B. eine Summe Geldes) shromážditi, sehnati, shledati (sumu peněz); —drängen sevříti, svírati, stěsnati; stěsniti; —drehen stočiti, skroutiti; —druck m. stisk m., stlak m.; —drückbar adj. stlačitelný; -keit -ost; —drücken etw. stlačiti; stisknouti; —eilen mſ. pospíšiti dohromady; —essen mh. vespolek jísti; —fahren svezti; mſ. sjeti se; fig. leknouti se, uleknouti se, užasnouti, ustrnouti; —fallen padati v jedno; shroutiti se; —falten (einen Besatz am Kleide) v záhyby složiti; (die Hände) sepnouti ruce; die Stirn z. čelo svraštiti, zakaboniti; mit —gefalteten Händen sepatýma rukama; —fassen etw. obsáhnouti; zahrnouti, shrnouti, zavříti něco; etw. in wenig Worten z. pojmouti něco v krátká slova; —feſſeln spoutati; —fließen mſ. stéci, splynouti; fig. sbíhati se; —fluß m. stok m., splynutí n., shrnutí n.; (mech.) sběh, stok m.; —fügen spojiti, sloučiti, sraziti; —führen svesti; svážděti (dohromady); —gedrückt smáčknutý, stisknutý; —gehen mſ. scházeti se; —gehen n. společné počínání; —gehörig adj. co k sobě náleží; —gehörigkeit f. sounáležitost; souvislost f.; —gelegt složený; (bot.) zdvojnásobený; —geraten mſ. pohádati se; servati se; —gesetzt složený, složitý; —gewachsen srostlý; —gezogen stažený, svinutý; —gießen slíti; —gußbottich m. slévací káď, slevák m.

Zusammenhalt (-s, oh. M.) m. přirovnání, srovnání n.; —en přirovnati, srovnati jedno s druhým; mh. dohromady držeti, pospolu držeti; (st. zajeden býti).

Zusammenhang (-es, oh. M.) m. spojitost f., souvislost f., spojení n., svazek m.; ohne Z bez souvislosti; im —e ve spojení; —en (zusammenhängen) mh. spojen býti, spojení míti s čím; souviseti; —end adj. (zusammenhängend) spojený, spojitý, souvislý.

Zusammen-hauen dohromady sesekati, posekati; —häufen nahromaditi, nakupiti, skupiti; —heften sešiti, sepnouti; —helfer m. spínač, spinatel m.; —hetzen sestvati; svaditi; —jagen sehnati dohromady; —karren osnovati, spiskati něco; —kaufen (z. B. das Getreide auf dem Markte) skoupiti, skupovati (k. p. obilí v trhu); —klang m. souzvuk m.; —klappen (ein Buch) zavříti (knihu); přiklopiti; mh. souhlasiti; —kleben slepiti; —klingen mh. souhlasně zvučeti; —kneten shněsti; —knicken mſ. sklesnouti; —knien společně pokleknouti; —knüpfen sepnouti, spínati; —kommen mſ. sjíti se, sebrati se; —kriechen mſ. slézti dohromady; —kunft (M. —künfte) f. schůzka f., schůze f.; —lauf m. sběh m.; —laufen sběhnouti; sbíhati se; —leben pospolu žiti Z. n. spolužití n.; —legen etwas složiti něco (v jedno, v hromadu); —leimen sklížiti dohromady; —leiten svésti dohromady; —lesen sebrati; 2. společně čísti; —lügen nalhati mnoho, selhati všecko dohromady; —mengen, —mischen smísiti, smíchati; —nähen sešiti; —nehmen sebrati; sich z. sebrati se; —ordnen spořádati, seřaditi; —ordnung f. spořádání; seřadění n.; —packen sbaliti; —passen etw. v soulad uvesti; z. mh. shodovati se; —pferchen spěchovati; —pfuschen shudlovati; —pressen stisknouti, stlačiti; er hat seine Zähne zusammengepreßt stiskl zuby; —raffen shrábnouti, schváliti; —rauben uloupiti; —rechen shrabati; —rechnen sečísti, spočísti, sčítati, spočítati, súčtovati; —rechnung f. součet m., sečtení n.; —reihen seřaditi; —reihung f. seřadění n.; —rollen etw. svinouti, stočiti; —rotten sich srotiti se, srocovati se s kým; —rottung f. srocení, srocování n.; —rücken trhnouti v hromadu; Tische z. sraziti stoly k sobě (dohromady); —rufen svolati; Z. n., —ruf m. svolání n.; —scharren shrabati, shrnouti; —scharrer m. (des Geldes) hrabal m., mamonář m.; —schichten (Holz) složiti, srovnati (dříví); —schießen sestříleti, rozstříleti; (Geld z.) složiti (k. p. peníze; složiti se na něco; skládati; z. mſ. stéci se, shrnouti se; svaliti se; —schlagen roztlouci něco; jmd. z. ztřískati, ztlouci, zmlátiti koho; etw. z., eine Bude z. sbíti, stlouci; ein Tuch z. složiti; die Hände z. spráskouti rukama; spínati ruce; —schließen semknouti, sevříti; —schmelzen ztaviti, dohromady rozpustiti; —schmieden skovati; —schneiden seřezati; —schnüren sešněrovati; —schuß m. sníška f., skládka f.; —schweißen (Metalle) svářeti, svařiti.

Zusammensetzen etw. složiti, sestaviti něco, sloučiti, spojiti; eine Kommission z. složiti n. sestaviti komisi.

Zusammensetzung f. složení n., skládání, sestavení n.; sklad m., sloh m.; —sfläche f. (min.) plocha složení, plocha slohová; —sstücke pl. (geol.) kusy složiva.

Zusammen-spannen sepnouti; —sparen naspořiti, nastřádati; —spielen mh. pospolu hráti; —spinnen etw. sepřísti; —stampfen spěchovati; zdupati; —stechen sbodati, -dnouti; 2. sestehnouti; —stecken etw. strčiti dohromady; —stehen mh. pospolu, pohromadě státi; —stellen etw. sestaviti něco; —stellung f. sestavení n.; —sterben mſ. zemříti společně; —stimmen mh. shodovati se; —stimmung f. shoda f.; —stopfen secpati; —stop-

peln slátati; —ſtoß *m.* sražení *n.*, srážka *f.*; setkání *n.*; sběh *m.*; —ſtoßen *act.* sraziti; 2. roztlouci; 3. mh. mezovati s čím; 4. z. mſ. (—treffen) potkati se, setkati se, sjíti se s kým; sraziti se; die Gründe ſtoßen zuſammen pozemnosti spolu mezují; —ſtürzen mh. shroutiti se, sklesnouti; (v. Gebäude) zřítiti se, sesouti se, sesypati se, svaliti se, převaliti se (v. Pferde); —tragen etw. snesti něco v jedno, v hromadu sebrati.

Zuſammentreffen (mit einem) mſ. sejíti se, setkati se s kým; mit etw. z. shodnouti se s něčím; wenn die Umſtände bei einem Verbrechen z. když se okolnosti zločinu shodují; daß Z. setkání *n.*, shodnutí *n.*, shodování *n.*; Beweiſe durch Z. der Umſtände důkaz shodujícími se okolnostmi.

Zuſammen-treten sešlapati, ušlapati; mſ. sejíti se, sestoupiti se (v jedno, v hromadu); —tritt *m.* (einer Verſammlung) schůze *f.*, shromáždění *n.*; —tun spojiti se, sloučiti; —wachſen mſ. srůsti; —gewachſen srostlý; —wälzen etw. svaliti v hromadu; —weben setkati; —weben sváti v hromadu; —werfen naházeti v hromadu; —wickeln svíti v klubko; —winden svíti, svinouti *n.*, sesnovati; —wirken mh. společně působiti; —wirkung *f.* společné působení, spolupůsobení, součinnost; —wohnen společně s kým bydliti; —wölben sklenouti; —zählen etw. sečísti, sčítati; dohromady spočítati.

Zuſammenzieh-en etw. stáhnouti; fig. svírati; ſich z. stáhnouti se; sběhnouti se; spojiti se; sraziti se; —ung *f.* stažení, sražení *n.*; (med.) svírání *n.*; —ungskraft *f.* stahovací moc; stahovačnost; svíravost *f.*

Zuſammenzwängen stěsnati, stlačiti dohromady; —zwingen přinutiti k sobě.

Zuſamt *prp. v.* Samt.

Zuſatz (-es, M. Zuſätze) *m.* přídavek *m.*, dodavek, dodatek *m.*; doložka *f.*, doložení *n.*; Z. bei Metallen přísada *f.*; přiměs *f.*; Z. bei einem Spiele přísázka *f.*; Kerker ohne Z. žalář prostý; einem ein Haus ohne weiteren Z. legíren odkázati někomu dům bez dalšího doložení; —bier *n.* patoky *pl.*, ředina *f.*; —frage *f.* otázka dodatná n. dodatečná; —zahl *f.* dodatečné číslo.

Zuſchaffen přijednati. [zatlouci.

Zuſchalken (Schiff.) hřeby (*instr.*)

Zuſchanzen einem etw. dohoditi někomu něco *v.* Zubringen. [přišpičatiti.

Zuſchärfen přiostřiti, naostř., znostř.,

Zuſcharren přihrabati; zahrabati.

Zuſchau-en dívati se na něco; hleděti; ich habe ihm zugeſchaut díval jsem se na něho; —er *m.* divák *m.*; —erraum *m.* hlediště *n.*, prostora pro diváky. [2. připraviti, přichystati něco.

Zuſchicken poslati, odeslati; zaslati;

Zuſchieben přistrčiti, zastrčiti; die Schuld jdn. z. vinu komu připisovati; vinu na koho svalovati.

Zuſchießen (Geld) připlatiti, doplatiti.

Zuſchlag (-es, M. Zuſchläge) *m.* (zu einer Steuer) přirážka *f.* (k dani); (Agio) nádavek *m.*; (Regierung) přísada *f.*, příměs *f.*; (b. Ltzt.) příklep *m.*; (b. Weber) příklop *m.*; —en (eine Summe zur anderen) přirazíti, přivrhnouti sumu k sumě; eine Sache dem Meiſtbietenden z. (bei Verſteigerungen) příklepnouti, vzdáti věc tomu, kdo nejvýše podal; an einer Ware z. na zboží přirážeti; am Getreide viel z. na obili mnoho přirážeti; die Tür z. dveřmi třasknouti, bouchnouti; dvéře přirazíti; ein Faß z. zabedniti sud.

Zuſchläger *m.* (b. Schmied) narážeč

Zuſchlagmeſſer *n.* zavěrák *m.* [*m.*

Zuſchlaſern rouškou zastříti.

Zuſchleppen přivléci.

Zuſchleudern přihoditi, přismyknouti.

Zuſchließ-en zavříti; zamknouti; —er *m.* zamykač *m.*

Zuſchmieden přikouti, přikovati.

Zuſchmiegen ſich einem lichotiti se k někomu, přilichotiti se komu.

Zuſchmieren zamazati.

Zuſchneide-brett *n. v.* Werkbrett; —leiſte *f.* (b. Glaſ.) pravítko *n.*

Zuſchneid-en přistřihnouti; přiříznouti; přikrojiti; (v. Gras) přižínati; —er *m.* střihač, přistřihovač *m.*; přikrajovač *m.*

Zuſchnitt *m.* přistřižení *n.*; příkroj *m.*

Zuſchnüren zašněrovati; zadrhnouti.

Zuſchrauben přišroubovati.

Zuſchreib-en připsati; (imputieren) připisovati, přičítati komu co; einem etw. in den öffentlichen Büchern z. připsati někomu něco ve veřejných knihách; —gebühr *f.* připisné *n.*; —ung *f.* připsání *n.* [k někomu.

Zuſchreiten (auf jmd.) mſ. kráčeti

Zuſchrift (M. -en) *f.* přípis *m.*, dopis *m.*; —lich *adv.* přípisem.

Zuſchuß (-es, M. Zuſchüſſe) *m.* příplatek, doplatek *m.*, přirážka *f.*; přídavek, dodávek *m.*

Zuſchütt-e *f.* dosypka *f.*; —en přisypati; Waſſer z. přiliti, doliti; (eine Grube) zasypati (jámu).

Zuſchwemmen připlaviti.

Zuſchwimmen mſ. připlouti.

Zuſchwören einem etw. přísahati někomu (lásku, pomstu atd.).

Zuſeh-en (einem, einer Sache) mh. dívati se, hleděti nač; přihlížeti k čemu; —ends *adv.* očitě, vůčihledě, zřejmě, patrně, vidomě; —er *m.* divák *m. v.* Zuſchauer. [íst zu dvéře jsou zavřeny.

Zuſein mſ. zavřenu býti; die Tür

Zuſenden poslati, zaslati, odeslati.

Zuſetzen etw. přistaviti, přindati, přistrčiti; (im Geſchäfte) přidati, přidávati, dopláceti (přisaditi, dosaditi); zu einer Ware z. (zu Metall *etc.*) přidati, přisaditi; einem z. dotírati, dorážeti, dolehati na koho; fig. přisoliti někomu; dem Feinde z. dotírati n. dorážeti na nepřítele.

Zuſicher-n einem etw. připověděti; přislíbiti; ujistiti něco; —ung *f.* ujištění *n.*

Zuſieden přivařiti. [

Zusiegeln zapečetiti.

Zuspeise (M. -en) *f.* příkrm *m.*; 2. příkusek, zákusek *m.*; —ſchüſſel *f.* miska na příkrm.

Zusperren *v.* Verſperren.

Zuspitzen zašpičatiti, přišpičatiti.

Zu-sprache (oh. M.) *f.* přímluva *f.*; 2. zastavení se u koho, navštívení *n.*; —ſprechen einem Mut dodávati někomu mysli, srdce; Troſt z. těšiti koho; 2. etw. gerichtlich z. přisouditi, přiříknouti komu co; 3. z. promluviti na koho; přimlouvati komu; 4. navštíviti koho; eine gerichtlich —geſprochene Sache věc při-

Zuſpringen mſ. přiskočiti. [souzená.

Zuſpruch (oh. M.) *m.* přímlouvání *n.*, přímluva *f.*; 2. podíl *m.*; 3. návštěva *f.*; 4. (vlt.) připověď *f.* (ke statku atd.) *v.* Pränotation.

Zuſtand (-es, M. Zuſtände) *m.* stav *m.*; Z. und Gang der Induſtrie stav a chod průmyslu; im —e einer Leidenſchaft ve vášni; im —e der Trunkenheit v opilství.

Zuſtande-bringen *v.* Stand; Z. *n.* provedení *n.*, ukončení *n.*; —kommen *n.* uskutečnění *n.*; bis zu dem Z. eines Geſetzes do vydání, do vyjití zákona.

Zuſtändig *adj.* příslušný (k soudu, obci atd.); —keit *f.* příslušnost *f.*; —keitsbehörde *f.* příslušný úřad *m.*

Zuſtändlich *adj.* podmětný; —es *n.* podmět *m.* [vypravovací.

Zuſtandsform *f.* (des Zeitwortes) rod

Zuſtecken einem etw. přistrčiti, dostr.

Zuſtehen einem mh. příslušeti komu, k někomu, k něčemu; přisluſeti, náležeti na koho; dem Schuldner ſteht ein Recht zu dlužníkovi přísluší právo; eine Sache ſteht dem Gerichte zu věc přísluší k soudu.

Zuſtell-en (einem etw.) dodati komu co; —ung *f.* dodání *n.*, doručení *n.*; propůjčení *n.*; Tag der Z. des Urteils den, kterého (kdy) se rozsudek dodal; Z. obsílka *f.* (k úřadu).

Zuſtellungs-beſtätigung *f.* potvrzení o dodávce, dodací list; —bogen *m.* dodací arch, d. list; —buch *n.* dodací kniha; —gebühr *f.* donosné, dodavné *n.*; plat za dodání, za donášku; —koſten *pl.* náklady dodavací; —ſchein *m.* list dodací.

Zuſteppen zastehovati, zaštepovati.

Zuſtimm-en einem souhlasiti s někým; přisvědčovati komu; —ung *f.* souhlas *m.*; —ungsadreſſe *f.* adresa souhlasu.

Zuſtopfen zacpati.

Zuſtöpſeln (eine Flaſche) zátkou zan-

Zuſtoßen přirazíti. [dati.

Zuſtreuen přisypati. [připlesti.

Zuſtricken (einen Strumpf, ein Netz)

Zuſtrömen mſ. prouditi, valiti se; von allen Höhen ſtrömt das Waſſer zu se všech výšin valí se voda.

Zuſtutzen zkomoliti, udělati kusým; uscknouti, zatupiti.

Zu-tat (M. -en) *f.* přísada *f.* *v.* Zugabe; —tätig *adj.* *v.* Zutunlich.

Zuteil-en (einem ein Geſchäft) přikázati (někomu nějakou práci); (beteilen) podělíti někoho něčím; (beigeben) přikázati, přidati koho komu; dem Gerichte eine entſprechende Anzahl von Aushilfsperſonen z. přidati k soudu některé osoby pomocné v počtu dostatečném; —ung *f.* přikázání *n.*; —ungsbuch *n.* kniha rozdělovací, kniha přídělovací.

Zutönen einem mh. zníti k někomu.

Zutrag (-es) *m.* *v.* Ertrag.

Zutragen donášeti; přinášeti; ſich z. přihoditi se, státi se, udáti se.

Zuträg-er *m.* donašeč *m.*; (v. Bienen) nosička *f.*; —lich *adj.* prospěšný, platný.

Zutrau-en einem etw. nadíti se čeho do koho; důvěřovati komu; das Z. důvěra *f.*; —lich *adj.* důvěrný, dověřivý.

Zutreff-en mh. přihoditi se; *v.* Übereinſtimmen, mi. *v.* Eintreffen; —end *adj.* vhodný, příhodný. [k čemu.

Zutreten mſ. přistoupiti; připojiti se

Zutrieb *m.* příhon *m.*; 2. (mont.) sháňka *f.*

Zutritt (-es, oh. M.) *m.* přístup *m.*; einem den Z. verwehren někomu cestu zastoupiti, přístup zbraňovati.

Zutrunk (-s, oh. M.) *m.* přípitek *m.*, zavdání *n.*

Zutulich *adj.* *v.* Zutunlich.

Zutun zavříti, př.činiti, přispěti; ſich z. tuliti se ke komu; přičiniti se; das Z. přičinění *n.*; 2. pomoc *f.*; ohne jmds. Z. bez něčího přičinění, bez něčí pomoci; —lich *adj.* přičinlivý, účinlivý; přítulný; -keit -ost.

Zuverlässig, zuverläßlich *adj.* věrohodný, spolehlivý; -er Beamte, Mann úředník, na kterého někdo může spolehnouti, kterému může důvěřovati; -e Nachricht jistá zpráva; z. *adv.* jistě, zajisté, bezpečně; —keit *f.* spolehlivost *f.*

Zuverſicht (oh. M.) *f.* důvěra *f.*, dověrnost *f.*, —lich *adv.* zajisté, dověřivě; —lichkeit *f.* dověřivost *f.* [mnoho.

Zuviel (zu viel) *adv.* příliš, přiliš

Zuvor *adv.* předtím, prvé (prve), dříve, napřed; —beſtimmen *adv.* napřed ustanoviti, napřed určiti. [předně.

Zuvörderſt *adv.* nejprvé, především,

Zuvoreilen einem předhoniti koho.

Zuvorhin *adv.* *v.* Zuvor.

Zuvorkomm-en einem in etwas mſ. předstihnouti někoho v něčem, předčiti koho v čem; fig. nadcházeti n. předcházeti si někoho; das Z., —ung *f.* předstižení, předstihnutí *n.*; —end *adj.* ochotný, přívětivý, nadcházející si; —enheit *f.* ochota, přívětivost *f.*

Zuvor-ſagen předpovídati; —ſehen předvídati. [koho, předčiti koho.

Zuvortun mh. (es einem z.) převýšiti

Zuwachs (-ſes, oh. M.) *m.* přibytí *n.*, přirůstek *m.*; (v. Vieh) připlodek *m.*; (v. Pflanzen) přírostek *m.*; (v. Anſchwemmen) připlavek *m.*; —en mi. přibyti, přibývati; přirůsti; přimnožiti se; —recht *n.* právo k věci přibylé; pr. přírostkové; —tabelle *f.* výkaz přírostku, seznam přírostku; Zuwachs- und Abfallstabelle výkaz mnoholi přibylo a ubylo, výkaz přírostku a úbytku.

Zuwage *f.* přívažek *m.*, vývažek *m.*; durch Z. die Käufer übervorteilen přivažováním šiditi kupce.

Zuwägen einem etw. přivážiti.

Zuwallen mſ. valiti se někam.

Zuwälzen einem etw. přivaliti k někomu; 2. z. etw. zavaliti.

Zuwandern mſ. přistěhovati se.

Zuwart-en (jdn. eine Summe) někomu sečkati, posečkati, počkati, vyčkati, shovění míti (nějaké sumy do času); —ung *f.* sečkání, posečkání *n.*, shovění *n.*

Zuwegebringen *v.* zustande bringen.

Zuwehen přiváti, přifoukati.

Zuweil-en *adv.* někdy *v.* bisweilen; —ig *adj.* někdy jsoucí, někdy se vyskytující, chvilkový, dočasný.

Zuweis-en einem eine Arbeit přikázati někomu nějakou práci; einem ein Amt z. přikázati koho k nějakému úřadu; einem eine Summe z. vykázati někomu nějakou sumu; —ung *f.* přikázání *n.*

Zuwenden einem etwas obrátiti něco k někomu n. na někoho; einem den Rücken z. obrátiti se k někomu zády; sich selbst etw. z. něco sám na se obrátiti; sám sobě přisobiti. [něco.

Zuwerfen einem etw. hoditi někomu

Zuwider *prp. c. dat.* proti; dem Gesetze z. handeln činiti něco proti zákonu n. zákonu na odpor; z. laufen odporovati, na odpor býti, příčiti se čemu, čeliti, směřovati proti čemu; z. sein protiven n. na odpor býti čemu; er ist mir z. jest mi protiven.

Zuwiegen einem etw. přivážiti.

Zuwinken einem pokynouti komu.

Zuwölben sklenouti.

Zuwort *n.* (vlt.) přísloví *n. v.* Nebenwort.

Zuwurf (-es, M. —würfe) *m.* přímětek, [přihaz *m.*

Zuzahlen einem etw. přičísti; (Geld) vypočítati, vypočísti komu peníze.

Zuzeiten *adv.* za času; 2. včas, zavčas, včasně.

Zuzieh-en etwas zatáhnouti; přitáhnouti; stáhnouti; die Tür z. dveře přivříti; jmd. zu etw. z. vzíti, přivzíti koho k čemu; zu den zwei Kunstverständigen einen dritten z. k těm dvěma znalcům přivzíti třetího; přibrati; zur Tafel z. k tabuli povolati, pozvati; Schaden einem z. škodu způsobiti, přinesti; in der Rechnung z. přirazíti; sich z. způsobiti si, utržiti sobě, uhoniti sobě, přitáhnouti sobě (na př. nemoc); vychovati si, přichovati si (dobytek); —ung *f.* brání *n.*, přivzetí *n.*; způsobení něčeho); (in der Rechnung) přirážka *f.*; unter Z. der Kunstverständigen etw. besichtigen ohledati něco přibrav k tomu znalce.

Zuzucht (ob. M.) *f.* přichovek *m.*, připlodek *m.*

Zuzug (M. —züge) *m.* přítah *m.*; (mil.) doplňující zástup, posila *f.*

Zwack-elsen *n.* odštěpovačky *pl.*, klečtě na sklo; —en štípati; fig. týrati, znepokojovati koho; —nuckel *f.* trhance *pl.*

Zwagen (vlt.) výtopek dáti komu; sich den Kopf z. hlavu si lámati *v.* Zwacken, Zwicken.

Zwang (-es, ob. M.) *m.* nucení *n.*, přinucení *n.*, donucení *n.*; (přímus *m.*, přimusení *n.*); unwiderstehlicher Z. neodolatelné nucení; sich einen Z. antun nutiti se k čemu; 2. Z. (vlt.) zaklínání *n.*; 3. (Pferdekrankheit) kozíroh *m.*; —brief *m.* (vlt.) vynucovací list; —diener *m.* nevolník *m.*; —dienst *m.* nevolnictví *n.*, služba nucená.

Zwänge *f.* (mech.) kleště *f.*

Zwängen tisniti, nutkati.

Zwangmittel *n. v.* Zwangsmittel.

Zwangs-anlehen *n.*, —anleihe *f.* nucená půjčka; —arbeit *f.* práce nucená, donucená, z donucení; —arbeitshaus *n.* káznice *f.* (donucovací pracovna, robotárna *f.*); —brief *m.* donucovací list; —diener *m.* robotník *m.*; —dienst *m.* nucená služba, služba z donucení (robota *f.*); —enteignung *f.* donucovací vyvlastnění; —gesetz *n.* donucovací zákon; —gesinde *n.* nevolnictvo *n.*; —herrschaft *f.* zvolnictví *n.*; —jacke *f.* svěračka *f.*, svěrací kazajka; —kurs *m.* (v. Banknoten) nucený oběh; —lage *f.* tíseň *f.*; stav nevolný; nucenost *f.*; —los *adj.* nenucený; —mittel *n.* donucovací prostředek; —mühle *f.* panský mlýn, robotný mlýn; závazný mlýn; —recht *n.* právo donucovací.

Zwang-steuer *f.* nucená daň; —verrichtung *f.* nucená práce; —voll *adj.* nutný, nucený; —vollstreckung *f.* donucovací výkon; —weise *adv.* nuceně; z. Einhebung der Steuer nucené vybírání daně; einen zu etwas z. verhalten donutiti, donucovati koho k čemu.

Zwanzig *num.* dvacet (dvadcet), vor z. Jahren před dvaceti lety; —eck *n.* dvacitihran *m.*; —ellig *adj.* dvacetiloketní; —ender *m.* (Hirsch) dvacaterák *m.* (jelen); —er *m.* (als Zahl) dvacítka *f.*; (alte Münze von 20 Kreuzer) dvacetník *m.*; (Papiergeld v. 20 Kronen) dvacítka *f.*; (Person) dvacátník *m.*; —erlei *adj.* (*num.*) dvacaterý; —fach *adj.* dvacateronásobný; —flach *n.* dvacetistěn *m.*; —frankenstück *n.* dvacitifrank *m.*; —füßig *adj.* dvacetistopý; —guldenfuß *m.* dvacitizlatový ráz, dvacitizlatové číslo; —heller *m.*, —hellerstück *n.* dvacítihalíř *m.*; —jährig *adj.* dvacetiletý; —kreuzerstück *n.* dvacetník *m.*; —kronenstück *n.* dvacetikoruna *f.*; —mal *num.* (*adv.*) dvacetkrát; —pfünder *m.* dvacetiliberka *f.*; —pfündig *adj.* dvacítiliberní; —ste *ddd. num.* (*adj.*) dvacátý; —stel *n.* dvacetina *f.*; —stens *num.* (*adv.*) dvacátě; za dvacátě; —tägig *adj.* dvacetidenní; —wöchentlich *adj.* dvacetinedělní; —zöllig *adj.* dvacetipalcový.

Zwar *cnj.* sice; jednak; ovšem.

Zwatzeln *v.* Zappeln.

Zweck (-es, M. -e) *m.* cvok *m.*; 2. úmysl, účel *m.*, záměr *m.*, cíl, konec *m.*; zum —e einer Sache zu přičinou něčeho; —dienlich, —entsprechend *adj.*

vhodný, příhodný (k něčemu); účelný, přiměřený; -keit -ost.

Zwecke (M. -en) *f.* cvok, cvoček *m.*

Zwecken zacvokovati; mh. směřovati, mířiti, čeliti, činiti k čemu.

Zweck-entsprechend *adj.* účelu přiměřený; —eſſen *n.* smluvená hostina; —fall *m.* (grm.) davatel *m. Dativ*; —los *adj.* bezúčelný, nevhodný, nepříhodný; —mäßig *adj.* vhodný, příhodný, přiměřený; *adv.* přiměřeně; —mäßigkeit *f.* účelnost *f.*; přiměřenost, vhodnost *f.*

Zweck-nagel *m.* cvok, cvoček *m.*

Zwecks *adv.* za účelem, k účelu, za příčinou.

Zweck-voll *adj.* účelný; —widrig *adj.* nevhodný; protiúčelný.

Zwei *num.* dva *m.*, dvě *f. et n.*; zu z., je z. po dvou, dva a dva; 3. *f.* dvojka *f.*

Zwei-armig *adj.* dvouramenný; —augig *adj.* dvouoký; —bändig *adj.* dvousvazkový; -e Brüder und Schweſtern plnorodní bratří a sestry; —blätterig *adj.* dvoulistý, dvojlistý; —brüderig *adj.* (bot.) dvoubratrý (-rový); —decker *m.* dvoupalubná loď, dvoupalubník *m.*; —deutelei *f.* dvojsmyslný výklad; —deuteln dvojsmyslně vykládati; —deutig *adj.* obojetný; dvojsmyslný; dvojitý; -er Verſtand der Worte dvojsmyslná slova; —deutigkeit *f.* dvojsmyslnost, obojetnost *f.*; —doppelt podvojný; —dräht ig *adj.* dvoupramenný; —drittelmajorität *f.* většina dvou třetin; —drittelſtück *n.* dvoutřetina *f.*; —dunkel *v.* Zwielicht; —eckig *adj.* dvourohý, dvouhraný; —elementige Säule sloup dvoučlánkový; —en ſich dvojiti se; —endig *adj.* dvoukonci; dvouhrotý; —er *m.* dvojka *f.*; (Münze) dvojník, dvoják *m.*; —erlei *adj.* (*num.*) dvojí; —fach *adj.* (*num.*) dvojnásobný; -e Ehe dvojnásobné manželství; —fädig *adj.* dvoupramenný; —falter *m.* motýl (dvoukřídlák) *m.*; —faltig *num. adj.* dvojnásobný; —färbig *adj.* dvojbarevný.

Zweifel (-s, unv. M.) *m.* pochybnost *f.*; ohne 3. bez pochyby, bez pochybnosti; etw. in 3. ziehen o něčem pochybovati; pochybnost míti; in 3. ſtehen v pochybnosti býti; bei ſich ergebendem 3. vzejde-li o něčem pochybnost.

Zweifelderwirtſchaft *f.* dvoustranné hospodářství.

Zweifel-geiſt *m.* pochybovač, pochyboválek *m.*; —haft *adj.* pochybný; —lehre *f.* pochybovačnost *f.*, náuka pochybovačná; —los *adv.* bez pochyby; —luſt *f.*, —mut *m.* pochybovačnost *f.*

Zweifeln (an einer Sache) mh. pochybovati, pochybnost míti o čem.

Zweifels-grund *m.* námitka *f.*; —ohne *adv.* bezpochyby. [vačnost *f.*

Zweifel-ſinn *m.*, —ſucht *f.* pochybo-

Zweifler *m.* pochybovač *m.*

Zwei-flügelig *adj.* dvoukřídlý; der —flügler dvoukřídlec *m.*; —formige Funktion (matem.) úkon dvojí hodnoty, úkon dvojhodnotný; —füßig *adj.* dvounohý, dvojnohý.

Zweig (-es, M. -e) *m.* větev *f.*, ratolest *f.*; (einer Beſchäftigung *etc.*) odvětví *n.*, třída *f.*; odbor *m.*; 3. eines Gebirges výběžek hor; 3. des Staatsdienſtes odvětví služby státní; —bahn *f.* poboční dráha, odbočka *f.*

Zwei-geflügelt *adj.* dvojkřídlý; —gehäuſig *adj.* dvojpouzdrý.

Zweigen štěpovati, roubiti, vrubovati.

Zweigesang *m.* dvojzpěv *m.*

Zweigespann *n.* spřežení *n.*, dvouspřež *f.*

Zweigig *adj.* větevnatý, ratolestný.

Zweigliederig *adj.* dvoučlenný.

Zweiglos *adv.* bez větví.

Zweigrecht *n.* (wbm.) právo haluzné.

Zwei-groſchenſtück *n.* dvougrošák *m.*; —guldenſtück *n.* (Papiergeld) dvouzlatovka *f.*, dvojka *f.*; (Silbergeld) dvouzlatník *m.*

Zweigverein *m.* odvětví spolku.

Zwei-händer *m.* dvojručec *m*; -čák; (Schwert) dvouruční n. dvojruční meč; *pl.* 3. dvourucí (ssavci); —händig *adj.* dvojruký; —hängig *adj.* (v. Dache) dvoustranný; —haulig *adj.* dvousečný; —häufig *adj.* (bot.) dvoudomý; —häusler *m. pl.* dvojdomé rostliny; —häutige Mauer (eben auf beiden Seiten) dvoulicná zeď; —heit *f.* dvojnost *f.*; —herr *m.* dvojpan *m.* (*Duumvir*); —herzig *adj.* obojetný; —herzigkeit *f.* obojetnost *f.*; —hörnig *adj.* dvourohý; —hufer *m.* (zool.) dvoupaznehtník (přežívavec) *m.*; —hundert *num.* dvě stě; —hundertel *n.* dvousetina *f.*; —hundertſte ddd. *num.* dvoustý; —jahr *n.* dvouletí, dvouročí *n.*; —jährig *adj.* dvouletý, dvouroký; —kammerſyſtem *n.* (polit.) soustava dvoukomorní; —kampf *m.* souboj *m.*; —kämpfer *m.* soubojník *m.*; —kantig *adj.* dvouhraný; —knötig *adj.* (bot.) dvojuzelný; —köpfig *adj.* dvouhlavý; -er Adler dvouhlavý orel; —kreuzerſtück *n.* dvoukrejcarák *m.*; —lagerige Pflanzen rostliny dvojdělozné; —lappig *adj.* dvoulaloký; —laut *m.* dvojhláska *f.*; —licht *n. v.* Zwielicht; —mal *num.* (*adv.*) dvakráte; —malig *num.* (*adj.*) dvakráte se opakující (dvakrátný); —männerig, —männig *adj.* dvoumužný; —maſter *m.* (Schiff) dvoustěžník, dvoustěžní koráb; —monatig *adj.* dvouměsíční; —pfünder *m.* dvouliborka *f.*; —pfündig *adj.* dvouliberní; —raderig *adj.* dvoukolý; —ſamenlappige Pflanzen rostliny dvojdělozné; —ſchattige *pl.* (geogr.) dvojstinci; —ſchaufler *m.* (v. Schaf) dvouzubka *f.*; —ſchneidig *adj.* (-es Schwert) dvousečný, obousečný, po obou stranách ostrý (meč); (bot.) dvojřezný; —ſchürig *adj.* (von Schaften) dvojstřižný; (v. Weben) dvojsečný; —ſeitig *adj.* dvojstraný; dvouboký; oboustraný; z. verbindlich obapolně závazný; —ſilbig *adj.* dvouslabičný; —ſinnig *adj.* dvojsmyslný; —ſitzig *adj.* dvousedný; —ſpänner *m.* dvouspřež *f.*; —ſpännig *adj.* dvouspřežný; —ſpitzig *adj.* dvojhrotý;

—ſtämmig *adj.* dvoukmenný; —ſtimmig *adj.* dvouhlasný, dvojhlasný; —ſtöckig *adj.* (-es Häuſer) dvoupatrový, dvouposchodní (dům); —ſtündig *adj.* dvouhodinný; —tägig *adj.* dvoudenní; —tägig *adj.* druhodenní; —tauſend *num.* dva tisíce; —tauſendſte ddd. *num.* dvoutisící; —teilig *adj.* dvoudílný; (math.) dvoučlený.

Zweit-er, —e ddd. *num.* druhý (*st.* vtorý); —el *n.* polovice *f.*; zum —en mal podruhé; —ens *adv.* za. druhé; —geboren druhorozený; —geborne *f.* druhorozenka *f.*; —geborner *m.* druhorozenec *m.*; —geburt *f.* druhorozenství *n.*

Zwei-tritt *m.* (Tanz) dvoukročák *m.*, okročák *m.*; —undachtzig *num.* osmdesát dva; —unddreißigſtel *n.* dvaatřicetina *f.*; —undzwanzig *num.* dvacet dva, dvamecítma; —weg *m.* rozcestí *n.*; —weibig *adj.* dvoužený; —wöchentlich *adj.* dvounedělní; —wuchs *m.* (engliſche Krankheit) křivice *f.*; —wüchſig *adj.* křivičný; (v. Getreide u. Wolle) dvourostý; —wüchſiges Getreide obilí na odnoži; —zack *m.* dvouzub, dvouzubec *m.*; —zackig *adj.* dvojzubý; —zahl *f.* dvojné číslo, dvojník *m.*, dvojný počet; —zahlig (bot.) dvojený; dvojčetný; —zahn *m.* dvouzub, dvouzubec *m.*; 2. (Gewächs) dvouzubka *f. Bidens*; —zeilig *adj.* dvouřadý, dvouřádkový; —zeitige Zeit čas dvoudobý, dvoudobí *n.*; —zifferig *adj.* dvouciferný, dvoučíslicný; —zöllig *adj.* dvoupalcový; —züngig *adj.* dvoujazyčný, dvoujazyký; fig. obojetný.

Zwerch *adv.* überzwerch *v.* Quer; —art *f.* kříž *m.*, obouručnice *f.*; —en příčně hoblovati.

Zwerchfell *n.* bránice *f. Diaphragma*; —band *n.* (anat.) svaz bránicový; —bruch *m.* průtrž bránicová; —entzündung *f.* zánět bránice *Diaphragmitis*; —krampf *m.* křeč bránicová, škytavka *f.*

Zwerchsack *m. v.* Querſack.

Zwerg (-es, M. -e) *m.* trpaslík *m.*, pídimužík *m.*; (v. Pflanz.) krsek *m.*, zákrsek *m.*, krslice *f.*; —adler *m.* orel nejmenší *Aquila pennata*; —ammer *f.* strnad maliník *Emberiza pusilla*; —apfel *m.* karle *n.*, zákrsek *m.*, zákrslík *m.*; —baum *m.* krsek *m.*, zákrsek *m.*, zakrslík *m.*; —bildung *f.* vývin zákrskový; —birke *f.* bříza nízká; —birn *f.* zákrska *f.*; —buche *f.* habr *m.*; —drojſel *f.* drozd malý, drozd samotář *Turdus solitarius*; —eln, —en mh. trpasličiti; —eule *f.* sýc nejmenší *Strix passerina*; —falke *m.* dřemlík *m. Falco aesalon*; —gadé *m.* stozrník *m. Radiola*; —gans *f.* husa krátkozobka *Anser brevirostris*; —haft *adj.* zakrslý, zakrnělý, trpaslický; —holunder *m.* chebdí *f.*, chebdí *n.*; —in *f.* trpaslice *f.*; —kiefer *f.* kosodřevina *f.*; kleč *f. Pinus Pumilio*; —kirſche *f.* krslice *f.*, krslák *m.* (ryslák *m.*) *Prunus Chamaecerasus*; —mispel *f.* (bot.) skalník *m. Cotoneaster*; —nelke *f.* (bot.) slzička zakrslá, krslice *f.*, —obſt *n* krskové ovoce; —reiher *m.* bukač malý *Ardeola minuta*; —ſorte *f.* (bot.) krsek, zákrsek *m.*; —trappe *f.* drop malý *Otis tetrax*.

Zwetſchke, Zwetſche (M. -en) *f.* švestka *f.* (*v.* Pflaume).

Zwetſchken-baum *m.* švestka *f.*, švestkoň *f.*, švestkový strom; —branntwein *m.* slivovice *f.*; blumovka *f.*; —mann *m.* švestkář *m.*; —muß *n.* povidla *pl.*; —ſtrudel *m.* švestkový strudl; —weib *n.* švestkářka *f.*

Zwick (-es) *m.* štípnutí, štiknutí *n.*; (Kartenſp.) cvik *m.*; —bohrer *m.* návrtlík

Zwicke (M. -n) *f.* cvok *m.* [*m.*

Zwickel *m.* jazýček *m.*, klínek, štítek *m.*; hmoždinka *f.*; am Hemde jazýček, cvikel, cviklík, klínek *m.*, vstavka *f.*; —bart *m.* valousy *pl.*; —n cviklovati.

Zwick-en štípati, štípnouti; uskřípnouti, štiknouti, štknouti; (Mühl.) svírati; (Kartenſp.) cvik hráti; (Bauk.) prostrkati, vycvikovati; es —t mich im Leibe štípe mě, mám hryzení (v břiše).

Zwickenmacher *m.* cvočkář *m.*

Zwicker *m.* štipač *m.*, štípač *m.*; 2. skřipec *m.* (brejle).

Zwickern mh. míhati, mžikati.

Zwick-mühle *f.* škrtnice *f.* (*st.*); 2. svěrací mlýnek; —nagel *m.* cvok *m.*, cvoček *m.*, cvočka *f.*; —nudel *f.* trhance, štípance *pl.*; —pufferl *n.* štípaná hubička; —ſchere *f.* strhovačka *f.*; —ſtein *m.* (b. Maur.) klín, klínek *m.*; —zange *f.* odštěpovačky, štípací kleště *pl. f.*; —zängelchen *n.* cvrnčálky *pl. m.*

Zwie-artig *adj.* dvojrodý; —äugeln na obě strany očkem házeti.

Zwieback (-es, M. -e) *m.* suchar *m.*; v. Brote topenice, topínka *f.*

Zwiebel (M. -n) *f.* cibule *f.* (Zepolle *Allium Cepa*); 2. (bot.) cibule *f.*, bambule *f.*, puk *m.*; —apfel *m.* cibuláč *m.*; —artig *adj.* cibulitý, cibulovitý; —auge *n.* pouček *m.*; —bau *m.* cibulářství *n.*; —brühe *f.* cibulová omáčka; —feld *n.* cibuliště *n.*; —flechte *f.*, —kund *n.* pleteň *f.*, pletenec *m.*, pleteníček *m.*, spleták *m.*, svazek cibule; —frau *f.* cibulářka *f.*; —gewächs *n.* rostlina cibulnatá, r. bambulatá; —handel *m.* cibulářství *n.*; —händler *m.* cibulář *m.*, cibulník *m.*; —haut *f. v.* Zwiebelſchale; —hülle *f.* obcibulí *n.*; —ig *adj.* cibulovatý; —knoblauch *m.*, —lauch *m. v.* Zwiebel; —knolle *f.* (bot.) cibulná hlíva; —kuchen *m.* (bot.) podcibulí *n.*

Zwiebeln cibulovati; einen z. týrati někoho, vymluviti komu.

Zwiebel-noblesse *f.* (fig.) záhonková šlechta, česneková šl.; —reihe *f. n.* Zwiebelflechte; —ſaft *m.* šťáva cibulová; —ſauce *f.* cibulová omáčka; —ſchale *f.* (bot.) suknice, sukníčka *f.*; (Blumpka *f.*); —tragend *adj.* cibulonosný; —weib *n.* cibulářka *f.*; —wurſt *f.* cibulnice *f.*

Zwie-brache *f.* odůrka *f.*, pšírka *f.*; —brachen odůrovati, pšírovati, míseti, rozorávati; —bunkel *adv.* (*n.*) poloučero; —fach *v.* Zweifach, —fachen, —falten zdvojiti, zdvojnásobniti; —fal-

tig *adj.* dvojnásobný; dvojaký; —ge-ſpräch *n.* dvojmluva *f.*; —laut *m.* (grm.) dvojhláska *f.*; —licht *n.* polosero *n.*, soumrak *m.*, polosvit *m.*, přísvit *m.*; dvojsvit *m.*, dvojí světlo, světlo dvojité; dvojaké; —mark *f.* mezník *m.*

Zwier *num. adv.* (vlt.) dvakráte; ich faſte zwier in der Woche postím se dvakráte za týden.

Zwiesel *f.* (*m.*) rozsocha, razsocha *f.* (racocha *f.*); —bart *m.* brada dvoupramená; —baum *m.* dvoják *m.*; —beere *f.* střemcha *f.*; —icht *adj.* rozsochovitý; —ig *adj.* rozsochatý. [upevniti.

Zwieseln rozdvojiti; 2. utáhnouti,

Zwiespalt (-es, oh. M.) *m.* roztržka *f.*, rozmíška *f.*, různice *f.*; —en rozdvojiti, rozděliti; —ig *adj.* rozdvojený.

Zwie-tracht (oh. M.) *f.* různice *f.*, roztržka *f.*, rozbroj, svár *m.*; —trachtig *adj.* hašteřivý, svárlivý; —trachtſame *m.* fig. simě rozbroje; —wuchs *m. v.* Zwikk *v.* Zwick. [Zweiwuchs.

Zwillich (-es, M. -e) *m.* dvojtkaň *f.*, dvojtkanina *f.*, pytlovina *f.*, cvilink *m.*; —en *adj.* dvojtkaninový; —form *f.* harchet *m.*; —weber *m.* dvojtkaninář, cvilinkář *m.*

Zwilling (-es, M. -e) *m.* blíženec *m.*, blížnec *m.*; *pl.* —e (*Gedelli, Didymi*) blíženci, dvojčata, spolčata *pl.*; (aſtr.) blíženci; —kind *n.* blížně *n.*, dvojčátko *n.*

Zwillings-apfel *m.* zdvojené jablko; —artig *adj.* blíženecký; —bruder *m.* blíženec *m.*; —geburt *f.* porod dvojčat; —geſtirn *n.* blíženci *pl.* (shvězdění *n.*); —ſchwangerſchaft *f.* těhotenství dvojčatné; —ſchweſter *f.* blíženka *f.*

Zwing-bar *adj.* nutitelný; —burg *f.* zvole *f.*, zvolnický hrad, zvolnická tvrz.

Zwing-e *f.* šroub *m.*; 2. kleště dřevěné; svor *m.*, svůra *f.*; svirka, svěrka *f.*; —eiſen *n.* svěračka *f.*

Zwing-en zu etw. nutiti, donutiti; přinutiti (přimusiti), připuditi koho k čemu; 2. sevříti, svírati; 3. (vlt.) zaklínati; —er *m.* nutitel, přinutitel *m.*; 2. předhradí, podhradí *n.*; obhradí *n.*; parkán *m.*; 3. týn *m.*, tyniště *n.*, pevná věž; 4. vězení *n.*; 5. rejdiště *n.*; 6. psinec *m.*

Zwing-herr *m.* násilník, zvolník *m.*; —herrſchaft *f.* libovláda *f.*; —hof *m.* zvole *f.*; kázniště *n.*; krotírna *f.*; —ſchraube *f.* stužovadlo *n.*

Zwinken, zwinkern mh. břinkati; (mit den Augen) mžikati; blikati.

Zwirl (-es, M. -e) *m.* vřeteno *n.*, hřídel škapulířový; —bohrer *m.* špulíř *m.*, nebozez dvojostrý; —en rychle otáčeti.

Zwirn (-es, M. -e) *m.* nit *f.*; *coll.* nitě; —band *n.* kaloun *m.*; —brett *n.* natáčka *f.*; —en *adj.* nitěný; *vrb.* soukati, přesoukati; fig. přísti; —er *m.* soukač nití; —erei *f.* nitárna *f.*; —faden *m.* nit *f.*; —handel *m.* nitařství *n.*; —händler, —macher *m.* nitař *m.*; —händlerin *f.* nitařka *f.*; —mühle *f.* svijárna *f.*, naviječka *f.*; —rad *n.* přeslice *f.*; —ſeide *f.* kroucené hedvábí; —ſtrumpfe *pl.* nitěné punčochy; —wickel, —winder *m.*, —winde *f.* naviják *m.*, vijáček *m.*; —wurm *m.* struněnec *m.*, vláskovka *f.*

Zwirpen mh. cvrkati. [*Gordius.*

Zwiſchen *prp. c. dat.* mezi (tím), uprostřed (něčeho), pod (něčím); z. mir und dir mezi mnou a tebou; z. Furcht und Hoffnung schweben kolísati se mezi bázní a nadějí; z. heut und morgen mezi dneškem a zejtřkem; 2. *c. acc.* z. die Räder kommen dostati se mezi kola; Unkraut z. den Weizen jíti nasíti koukole mezi pšenici.

Zwiſchen-akt *m.* přestávka mezi akty, p. meziaktová; mezidějství, meziakti *n.*; —amt *n.*, —behörde *f.* úřad mezitímný; —bau *m.* mezistavba *f.*; —bemerkung *f.* průběžná poznámka; —boden *m.* vnitřní dno (v nádobě); —damm *m.* mezihráz *f.*; —deck *n.* eines Schiffes mezipalubí, podpalubí *n.*; —dürch *adv.* voskrz, mezitím; —erkenntnis *n.* mezitímný nález; —fall *m.*, —ereignis *n.* (Episode) meziděj *m.*, vedlejší příhoda; —fall *m.* vedlejší případ; —frage *f.* otázka mezitímná, otázka vedlejší; —futter *n.* (b. Schneid.) prokladka *f.*; —gebiet *n.* mezikrají *n.*; —gericht *n.* příkusek *m.*, přímě *f.*; —geſchäft *n.* řízení n. jednání mezitímné, práce mezitímná; obchod mezitímný; —händler *m.* prostředník, prostředkovatel *m. v.* Unterhändler; —hirn *n.* mezimozek *m.*; —inhaber *m.* majetník mezitímný, majetník mezi časem; —kieferknochen *m.* kost mezičelistná; —lage *f.* vložka, vkladka *f.*, vstavek *m.*, výplněk *m.*; —land *n.* mezizemí *n.*; —leinwand *f.* tuhé plátno, pl. na výplňky; —licht *n. v.* Zwielicht; —maſchine *f.* (mech.) spojovatel *m.*; —mauer *f.* příčná zeď, příčka *f.*, přepážka *f.*; —ort, —platz *m.* (im Wechſelgeſchäfte) místo mezitímné; —raum (-es, M. -räume) *m.* prostora *f.*, mezera mezi něčím; 3. der Zeit prostora času, mezičasí *n.*; —rede *f.* okamžitá námitka *f.*; —regierung *f.*, —reich *n.* mezivládí *n.*; —reiſe *f.* zajížďka *n.*; —ſatz *m.* mezivětí *n.*, mezivěta *f.*, vložená věta *f.*, výplněk *m.*; —ſchein *m.* zatimný list *m.*; —ſpiel *n.* mezihří *n.*; —ſtimme *f.* hlas vnitřní, prostřední, vyplňovací; —ſtück *n.* vkladek *m.*, výplněk *m.*; —ſtunde *f.* hodina mezi tím; —ſubſtanz *f.* látka mezibuňková; —ton *m.* zvuk vnitřní, vyplňovací; —träger *m.* donašeč *m.*; —urteil *n.* rozsudek mezitímný, rozsudek vedlejší; —verkehr *m.* obchod meziměstský; ob. mezizemní; —vorfall *m.* mezitímná příhoda *f.*; —wall *m.* (b. einer Feſtung) mezivalí *n.*; —wand *f.* přepažení *n.*, přepážka *f.*; *v.* Zwiſchenmauer; —wirbelſchelben *pl.* chrustavky meziobratlové; —wort *n.* (grm.) mezislovce *n.*, citoslovce *n.*, citovka *f.* *Interjectio*; 2. vložka, vkladka *f.*; —zeile *f.* vložená řádka *f.*; —zeit *f.* mezičasí *n.*, čas mezitímný, čas mezi tím uběhlý; in der Zwiſchenzeit mezi tím.....

Zwischen-zoll *m.* clo mezizemské (mezitimné); —zollinie *f.* čára mezicelní.

Zwist (-es, M. -e) *m.* svár *m.*, spor *m.*; pře, rozepře *f.*, různice *f.*; —en mh. ve sváru, v rozepři býti; —ig *adj.* sporný; svárlivý; z. sein hašteřiti se, nesváři se; —igkeit *f. v.* Zwift.

Zwitschern mh. švitořiti, cvrlikati, švitořinkati, švecholiti; wie die Alten sungen, so zwitschern auch die Jungen čím kdy navřel hrneček, tím i páchne střípeček.

Zwitter *m.* (Hermaphrodit) obojčlenec, dvojčlenec, obojňák *m.*; 2. míšenec *m.*; —blüte *f.* (bot.) květ obojaký, obojňák *m.*; —ding *n.* dvojníče *n.*; —ei *n.* mezek *m.*; —form *f.* zrůdný tvar *m.*; —gebilde *n.* zrůda *f.*; —geschöpf *n.* míšenec *m.*; —haft *adj.* (*num.*) podvojný, obojný; —kind *n.* obojňátko *n.*; —laut *m.* hláska obojaká, hláska obojetná, obojetnice *f.*; —pflanze *f.* obojetná rostlina *f.*; —schaft *f.*, —wesen *n.* dvojčlenost *f.*; fig. obojakost *f.*, obojetnost *f.*; —wort *n.* míšenec *m.*

Zwitzern mh. kmitati se, míhati se.

Zwo *num. f.* dvě *v.* Zwei.

Zwölf *num.* dvanáct; 3. *f.* dvanáctka *f.*; —armig *adj.* dvanáctiramenný; —blätterig *adj.* dvanáctilistý; —bote *m.* apoštol (jeden z dvanácti) *m.*; —e *f.* dvanácte (apoštolů); —eck *n.* dvanáctiúhelník, dvanáctihran, dvanáctikout *m.*; —er *m.* dvanáctník, dvanácterák *m.*; —erlei *num.* dvanácterý; —fach *num.* dvanácteronásobný; —fingerdarm *m.* dvanáctník *m.*; střevo dvanáctiprsté *Duodenum*; —füßig *adj.* dvanáctinohý; —gliederig *adj.* dvanáctičlenný; —jährig *adj.* dvanáctiletý; —kreuzerstück *n.* dvanáctník *m.*; —mal *num.* dvanáctkrát; —monatlich *adj.* dvanáctiměsíční; —pfünder *m.* (Kanone) dvanáctiliberka *f.*; —pfündig *adj.* dvanáctiliberní; —saitig *adj.* dvanáctistrunný; —seitig *adj.* dvanáctistranný; dvanáctiboký; —stündig *adj.* dvanáctihodinný; —stündner *m.* (Arbeiter) dvanáctník *m.*; —tägig *adj.* dvanáctidenní; —tausend *num.* dvanáct tisíc.

Zwölft-e bdd. (-er) *num.* dvanáctý; in der —en Stunde fig. v poslední chvíli, v posledním okamžiku; —el *n.* dvanáctina *f.*; —elform *f.* (Duodez) dvanácterka *f.*; —ens *num.* dvanácté, za dvanácté.

Zwölf-teil *m.* dvanáctina *f.*; —zählig *adj.* dvanácte čítající, dvanáctičíselný.

Zwote bdd. (vlt.) *v.* Zweite.

Zyan *v.* Cyan. [Hammerfisch.

Zygäna *f.* (gr.) kladivoun *m.* (žralok)

Zygoma *n.* (gr.) jarmová n. líční kost (ve tváři) Jochbein; zygomorph *adj.* jarmovitý.

Zyklamen (*Cyclamen*) *n.* (gr.) brambořík *m.* Erdschelbe.

Zykl-iker (-s, unv. M.) *m.* (gr.) cyklik, kruhopěvec *m.* (v st. Řecku); —ist (-en) *m.* cyklista, velocipedista *m.*; —oide *f.* (math.) kružka, kružnice, okružnice, koloběžnice *f.* Radlinie; —ometer *n.* kruhoměr *m.*

Zyklon (-s, M. -e) *m.* cyklon *m.*, smršť *f.*

Zyklop (-en) *m.* (gr. Myth.) cyklop (jednook *m.*).

Zyklo-rama *n.* (gr.) kruhozor *m.* (pohledy); —stomen *pl.* (zool.) kruhoústé n. mihulovité (ryby).

Zyklus (M. Zyklen) *m.* (gr.) kruh, okruh *m.* (pořadí básní, přednášek, her atd.).

Zylinder (-s, unv. M.) *m.* cylindr; válec; hřídel *m.*; —apparat *m.* válcový přístroj; —fläche *f.* (mech.) válcová plocha; —gebläse *n.* válcové dmychadlo *n.*; —hut *m.* cylindr *m.* (klobouk); —uhr *f.* cylindrovky *pl.* (hodinky); zylindrisch *adj.* válcovitý.

Zyma, Zyme *f.* (gr.) kvas *m.* (chem.).

Zymbel *f. v.* Zimbel.

Zymo-logie *f.* (gr.) kvasozpyt, kvasoznalství, zymologie *f.*; —techniker *m.* kvasoznalec, kvasotechnik, zymotechnik *m.*; —tisch *adj.* (med.) kvasivý, výparový (nemoc). [hrdla).

Zynanche *f.* (gr. med.) zhoř (zánět

Zyn-iker *m.* cynik (psiňák; opselec) *m.*; —ismus *m.* cynismus *m.* (nestoudnictví; opselost); —isch *adj.* cynický (psinský; opselý).

Zynosur *f.* (gr.) pravidlo *n.*; —mäßig *adj.* pravidelný, dle pravidla vyměřený.

Zypresse (M. -en) *f.*, —nbaum *m.* (bot.) cypříš, cipříš *m.* *Cupressus*; —enhain *m.*, —enwald *m.* cypřišový háj (les) *m.*; —nholz *n.* cypřišové dřevo (c. dříví) *n.*

Zyst-algie *f.* (gr.) bolest v měchýři; —e, —ie (M. -en) *f.* (gr.) měchýř *m.*; 2. boubel *m.* (chir.); —itis *f.* (med.) zánět měchýře; —otomie *f.* řez měchýře.

Zythot *m.* (gr.) ječmenec *m.* (ječný nápoj = pivo); Zythotechnik *f.* sladovnictví (pivovárství) *n.*

Zytisus *v.* Cytisus.

Geographisches Wörterbuch.
Slovník zeměpisný.

B. = Berg (hora).
D. = Dorf (ves).
Fl. = Fluß (řeka).
Geb. = Gebirge (pohoří).
Ins. = Insel (ostrov).
Kl. = Kloster (klášter).
L. = Land (země).
M. = Marktflecken (městys).
Sch. = Schloß (zámek).
St. = Stadt (město).

B. — Böhmen Čechy.
Ba. — Bayern Bavory.
De. — Deutschland Německo.
Fr. — Frankreich Francie.
Ga. — Galizien Halič.
It. — Italien Vlasko.
Kr. — Krain Krajina.
Kt. — Kärnten Korutany.
La. — Lausitz Lužice.
M. — Mähren Morava.
Oe. — Österreich Rakousy.
Pol. — Polen Polsko.
Pos. — Posen Poznańsko.
Pr. — Preußen Prusko.
R. — Rußland Rusko.
Sa. — Sachsen Sasko.
Schl. — Schlesien Slezsko.
Schw. — Schweden Švédsko.
Schz. — Schweiz Švýcary.
Str. — Steiermark Štýrsko.
Tür. — Türkei Turecko.
U. — Ungarn Uhry.

A.

Aachen St. Cáchy *pl.* (De.) *Aquis granum.*
Aar Fl. Orlice; 2. Orava *Arola.*
Aarau St. Arava, Orava (Schz.) *Abrinea.*
Aargau L. Orava (Schz.).
Aarhaus St. Arhuza (Dän.).
Abaschin D. Závišín (B.).
Abbazia Bad Opatije (Istr.).
Abbeville St. Opavila *Abbatis villa.*
Abdank D. Habětín (B.).
Abertham D. Abertamy *pl.* (B.).
Abrahamhäuser D. Abramovice (B.).
Abstall M. Apače *pl.* (Str.).
Abtei D. Apače *pl.* (Kt.).
Abtsdorf M. Opatov (B.).
Abyssini-en L. Habeš; **—er** Habešan.
Ach St. Acha *Aqua.*
Ackerhöfen D. Pavinov, Palvinov (B.).
St. **Adalbert** D. sv. Vojtěch (B.).
Adamsberg D. Vinkov Vrch (Kr.).
Adamsdorf D. Adamov (B.).
Adamsfreiheit D. Hůrky *pl.* (B.).
Adamspik B. Adamova Hora (Ceylon).
Adamstadtl D. Malé Hory (B.).
Adamstal D. Adamov (M.).
Adda Fl. Adda, Adua (It.).
Adelnau St. Odolanov (Pos.).
Adelsberg St. Podstojná, Postojna (Kr.).
Adersbach Sch. Abrbach (B.) Zámrsky
Adler Fl. Orlice (B.). [*pl.*
Adlergebirge Orlické hory (B.).
Adlerkosteletz St. Kostelec nad Orlicí (B.).
Adolfshütte D. Adolfov (B.).
Adria St. Jader *Adria.* [(Tür.).
Adrianopel St. Drinopol *Hadrianopolis*
Adriatisches Meer Adriatické n. Jaderské n. Siné Moře.
Afghane (-en) Afgan, Afganec.
Afghanistan L. Afganistan.
Aflenz St. Jablonec, Jablonice (Stei.).
Afriach St. Javoří (Kr.).
Afrika Afrika; **—ner** Afričan; **—nisch** africký. [(Kroa.).
Agram St. Záhřeb *Agrama, Sagrabia*
Ägypt-en L. Egypt *Aegyptiae pl. Aegyptus*; **—er** Egyptan; **—isch** egyptský.
Ahorn D. Záhorkov (B.).
Ahornhütten D. Javořiny (B.).
Ahornwald D. Javoří (B.).
Ahrendorf D. Javorov (B.).
Aich D. Dub (Kr., Kt.).
Aichen D. Horní Sokolom (M.).
Ainsersdorf *v.* Einsersdorf.
Aisne Fl. Axona (Fr.).
Ajaccio St. *Adjacium.*
Albanien L. Albanie *Albania.*

Albendorf D. Bělá (M.). 2. Alběřice (B.). 3. Vambeřice (Schl.).
Alberitz D. Alběřice (B.).
Albern D. Albeř (B.).
Albernhof D. Albertov (B.).
Albersdorf D. Písařova Vesce (B., Ta-
Albertitz D. Malměřice (B.). [chau).
Albona St. Labín (Ist.).
Albrechtitz D. Albrechtice (B.).
Albrechtsdorf D. Albrechtov (B.).
Albrechtsried D. Albrechtice (B.).
Albrechtsschlag D. Albrechtovice (B.).
Alessio St. Leš (Alb.).
Alexandrien St. Aleksandrie.
Alexowitz D. Oleksovice (M.).
Algersdorf D. Valkeřice, Erkeřice (B.).
Algier. Algerien L. Alžír *Algerium.*
Alhütten D. Lhota (M.).
Allenstein St. Olštyn (Pr.).
Allerheiligen D. Vyšchoří (M.).
Allingau D. Alenkov (M.).
Allusch D. Záluž (B.).
Alm Fl. Labina (It.).
Alma Fl. Alma (R.).
Almissa St. Omiš (Da.).
Aloisdorf D. Alojsov (B., M.).
Aloistal D. Alojsov (M.)
Alpen *pl.* Geb. Alpy *pl. Alpes.*
Alsching D. Lštín (B.).
Alsen Ins. Alsen *Alsena* (D.).
Alt Fl. Aluta (Rum.).
Altai Geb. Altaj (R.).
Altbenatek D. Staré Benátky (B.).
Altbohmen D. Bohyně (B.)
Altbunzlau St. Stará Boleslav (B.).
Altdorf D. Stará Ves (B.).
Altenbuch D. Staré Buky B.).
Altenburg D. Staré Hrady (B.).
Altendorf D. Stará Ves (M.).
Altenmarkt M. Stará Břeclav (M.).
Altgedein D. Stará Kdyně (B.).
Althart D Hobzí Staré (M.).
Althof D. Starý Dvůr (B., M.)
Althütten D. Staré Hutě (B., M.).
Altliebe D. Libava Stará (M.).
Altmark Stará marka *Marchia vetus* (D.).
Altona St. Altona (D.) *Altonavia.*
Altplatz D. Plavsko (B.).
Altreusch D. Stará Říše (M.).
Altsattel D. Staré Sedlo (B.).
Altschau D. Uhošťany (B.).
Altsohl St. Zvolen (U.).
Altstadt Staré Město (B., M.).
Alttitschein Starý Jičín (M.).
Altvater B. Praděd (M.).
Altwasser D. Stará Voda (B., M.).
Alz Fl. Jelčice (Ba.).
Amaliendorf D. Amalín (B.)
Amazonenfluß Amazon, Maraňon (řeka, veletok). [—nisch americký.
Amerika L. Amerika; —ner Američan;
Amplatz D. Oplotec (B.).
Amschelberg St. Kosová Hora (B.).
Amselfeld Kosovo Polo (Serb.).
Amsterdam St. Amstrdam *Amstelodamum* (Holl.).
Anam L. Anam (Asien). [(Sp.).
Andalusien L. Andalusie *Vandalitia*
Anden *pl.* Geb. Andy (Amer.).
Andersdorf D. Ondřejov (M.).
St. André St. Sv. Ondřej (U.).
Andreasberg D. Ondřejov (B.). [B.).
Angel F. Uhlava (Bradlavka. Bradlanka
Angermannland L. Angermansko *Angermannia.*
Angern D. Uhory *pl.* (B.).
Angora (Anguti) St. Angora (As.).
Anhalt L. Anhalt, Anhaltsko *Ascania*
Anischau D. Onešov (B.). [De.).
Anjou L. Anžov *Andegavia* (Fr.).
Ankona St. Anko, Jakin (It.) *Ancona*).
Annadorf D. Annov (M.).
Annahof (in Prag) Anenský dvůr.
Anseith D. Souvraty *pl.* (B.).
Antibes Antiba *Antipolis* (Fr.).
Antignana St. Tyňana (Ist.).
Antignano D. Tyňan (Ist.).
Antillen (Inseln) Antily *pl.*
Antiochia St. Antiochie.
Antivari St. Bar (Mont.).
Antlersdorf D. Antlerka (M.).
Antonlendorf D. Antonka (B.).
Antonienwald D. Antonov (B.).
Antwerpen St. Antorf, Antverpy *pl.* (fr. *Anvers*). [*Salassorum* (Savoyen).
Aosta St. Aosta *Augusta Praetoria* od.
Apenninen *pl.* Geb. Apeniny (It.).
Appenzell St. *Abbatis cella* (Schz.).
Aquileja St. Voglej *Aquileja.*
Aquitanien L. Akvitanie.
Arab-er, —ier Arab; —ien L. Arabie,
Arad St. Arad (U.). [Arabsko.
Aragonien L. Aragonie (Span.).
Aral-See Aralské Jezero (R.).
Ararat B. Ararat (R.). **Arbe** Ins. Rab.
Arber B. Javor, Javorník, Arborec (B.).
Arbesau D. Varvažov (B.)
Arch St. Raka (Kr.). [*Archangelopolis.*
Archangelsk St. Archangelsk (R.)
Archipelagus *m.* Archipelag. Souostroví,
Arco St. Arko (Tir.). [Mnohoostroví.
Ardennerwald Ardeny *pl. Ardenna, Ardenina* (Fr.).
Argenau St. Hněvkovo (Pr.).
Argentina L. *Argentina.*
Arkona St. Arkona, Arkun (Pr.).
Arles St. Arelat *Arelatum* (Fr.).
Armen-ien L. Armenie; —ier Armén,
Arnau St. Hostinné (B.). [Armeňan.
Arno St. Arno, Jarno (It.) *Arnas.*
Arnfels M. Arnež (Stei.).
Arnoldstein D. Podklášter (Kt.).
Arnsdorf D. Arnoltice (B., M.).
Artholz D. Artoleč (B.).
Arva St. Orava (U.).
Asch St. Aš (B.).
Aschmeritz D. Našiměřice (M.).
Asiate *m.* Asian, Asiat; Asiatisch a-
Asien L. Asie. [sijský.
Aspendorf D. Osykov (M.).
Aspern D. Asperny, Ospra (Oe.).
Assmeritz D. Nasoborky *pl.* (M.).
Assyrien L. Assyrie.
Astrachan St. Astrachaň *f.* (R.).
Asturien L. Asturie.
Athen St. Atény *pl.*; —er Ateňan; —isch Atenský.
Athos *m.* B. Svatá Hora.
Atlantischer Ozean Atlantské Moře, Atlantský Ocean *Oceanus Atlanticus.*

Ätna B. Etna (It.).
Audaw D. Údavy *pl.* (B.).
Audechen D. Zálužice (B.).
Audishorn D. Útěchovice (B.).
Audol D. Údolí (B.).
Auenhof D. Luží (M.).
Auern D. Javory *pl.* (B.).
Auerschitz D. Uherčice (M.).
Augießel D. Újezd (B.).
Augsburg St. Augšpurk (Ba.) *Augusta Vindelicorum.*
Augustenhof D. Augustov (M.).
Augst D. Hustov, Ústí *Augusta Raura-*
Auherzen D. Uherce (B.). [*corum.*
Aupa D. Úpa; Fl. Úpa; St. Upice (B.).
Auperschin D. Úpeřiny *pl.* (B.).
Aurich St. Avory *pl. Auricum.*
Auscha St. Úštěk (B.).
Auschwitz St. Osvětim (Schl.).
Auslauf D. Úbislavice (B.).
Auspitz St. Hustopeč (M.). [(Str.).
Aussee St. Usov (M.); 2. Uža, Úžava
Außergefilde D. Kvilda (B.).
Aussig St. Ústí nad Labem (B.).
Austerlitz St. Slavkov (M.) *Slaucovia.*
Austral-ien Australie; —ier Australan
Austria *v.* Österreich. [Australec).
Autun St. Otyň *Augustodunum*; *Civitas Aeduorum* (Fr.).
Auvergne St. Overnie *Arvenia* (Fr.).
Auzmanitz D. Valčmanice (B.).
Avignon St. Aviňon *Avenio*; *Avenicorum civitas* (Fr.).
Aweyden St. Navědov (Pr.).
Azoren *pl.* (Ins.) Azory, Azorské Ostrovy *Azores Atlant.* [rožské Moře.
Azowsches Meer Azovské Mořo, Su-

B.

Babel St. Babylon. [Hora (Stei.).
Babenberg D. Babin Vrch; Babina
Bachelsdorf D. Bechlejovice (B.).
Bachergebirge Pohoří (Stei.).
Baden St. Baden, Teplice (rak.) *Aquae*; L. Badensko; Badisch *adj.* badenský.
Badstübl D. Podstely *pl.* (B.)
Bacharach St. Bakarák *Baccaracum* (D.).
Baier *m.* Bavor, Bavorák.
Baiern Bavory *pl.*, Bavorsko *Bavaria*, *Bojaria*, *Bojovia*; Baierisch *adj.* bavorský.
Baikalsee Bajkal, Bajkalské Jezero (Svaté Moře) (Ru.). [*Byrutum.*
Baireuth St. Barut (Bai.) *Baruthum*,
Balearen *pl.* Baleary (ostrovy).
Balkan (Geb.) Balkán *Haemus.*
Baltisches Meer *v.* Ostsee. [*bemberga.*
Bamberg St. Bamberk (Babí hora) *Ba-*
Banat L. Banát (U.).
Barau St. Bavorov (B.).
Bärenklau D. Bezvěrov (B.).
Bärentanz D. Věrolice, Perutice (B.).
Barina *v.* Birma.
Bäringen St. Pernink, Perník (B.).
Bärn St. Beroun (M.).
Bärnsdorf D. Bernartice (B., M.).
Bars St. Těkov (U.).
Bartelsdorf D. Dřínov (B.); Bartoňov (M.); 2. Bartulovice (M.).
Bartfeld St. Bardijov (U.).
Barzdorf D. Božanov (B., Braunau); 2. Pertoltice (B., Niemes).
Basel St. Basilej (Schz.) *Basilea*, *Colonia Munatiana.*
Bastein D. Baštiny *pl.* (B.).
Batavien St. Batavie (Ind.).
Batelau St. Batelov (M.).
Batzdorf D. Bartošovice (B.).
Baubin D. Boubín (B.).
Baumgarten (bei Prag) Stromovka; Obora; 2. Sádek (B., Polička); 3 Ohrazení (B., Budweis); 4. Pěna (B., Neuhaus).
Baumöl D. Podmoly (M.).
Bauschitz D. Bohušice (M.).
Bausin D. Bohušín (M.).
Bautsch D. Budišov (M.).
Bauzen St. Bousov (B.); 2. St. Budyšín, Budešín (La.) *Budissa.*
Bechin St. Bechyně (B.).
Belchen B. Bělák (B.).
Belg-ien L. Belgie *Belgica*; —ier Belgičan; —isch belgický
Belgrad St. Bělehrad, Bělohrad (Srbský) *Bellogradum.* [*Bellinzonium.*
Belinzona, Bellenz St. Bělinec *Baltiona*,
Bellowitz D. Bedřichovice (M.).
Belt (Meerenge) Belt (Dän.).
Belvedere (bei Prag) Letná, Letoň, na Letních.
Benatek St. Benátky (B.).
Beneschau St. Benešov (B.).
Benetschlag D. Bláto (B.).
Bengalen L. Bengalsko.
Benisch St. Benešov (Schl.).
Benk D. Klopiče *pl.* (Kt.).
Bensen St. Benešov (Severní n. Německý) (B.).
Bentschen St. Zbušín (Pos.). [(Mže).
Beraun St. Beroun (B.); B. Fl. Berounka
Berberei L. Berbersko *Terra Barba-*
Berent St. Kostěřín. [*rorum*
Bergen D. Perná (M.).
Bergamo St. Bergamo *Bergamum* (It.).
Bergersdorf D. Kamenné (B.).
Bergreichenstein St. Kašparské Hory *pl.* (B.).
Bergstadt St. Horní Město (M.).
Bergstadtel St. Hory Matky Boží (B., Schüttenhofen); 2. Hory Rataborské (B. Tábor).
Berlin St. Berlín *Berolinum*; —er Berlíňan; B. *adj.*, —isch Berlínský.
Bermuden *pl.* Ins. Bermudy *pl.*, Bermudské Ostrovy.
Bern St. Bern *Berna Arctopolis* (Schz.); aus B., —er Bernský; —ais Bernsko.
Bernhau D. Barnov (M.).
Bernklau *v.* Bärenklau.
Bernsdorf *v.* Bärnsdorf.
Bernstadt St. Berutov. [(Fr.).
Berry L. Bitary *Ducatus Bituricensis*
Berzdorf D. Pertoltice (B.).
Besançon St. Besanzon *Besontium*, *Bisontium*, *Vesuntio.*
Beskiden *pl.* Geb. Bezkydy (M.).
Bessarabien L. Besarabie.
Bethlehem St. Betlem.
Betschen St. Pětěv (Pos.).

Bettelarm D. Žebrák (B., Tachau).
Bettelgrün D. Chudeřín (B., Brüx).
Bettlern D. Petlery *pl.* (B.).
Beuthen St. Bytom (Schl.) *Bythonia.*
Biala St. Biala, Bělá (Gal.) *Biella.*
Bibersdorf D. Přibram (B., Bensen).
Biel St. Běla *Biella, Bienne, Peřenisca* (Sch.).
Bielitz, Bilitz St. Bělsk, Bílsko (Schl.).
Bielersee Bělské Jezero *Lacus Biellen-*
Bilenz D. Bilence (B.). [*sis.*
Bilin St. Bílina, Bělina (B.).
Billichberg D. Plšník (Kr.).
Billichgratz D. Plchův Hradec, Plcho-
Birkau D. Březí (B.). [hradec.
Birkenberg B. Březová Hora (B.).
Birkicht D. Březová (B., Braunau); 2. Březiny (B., Tetschen).
Birma L. Birma, Barma (Ind.).
Birnay D. Brná (B.). [ky, Hrušov (M.).
Birnbaum St. Mezichod (Pos.); 2. Hruš-
Birnbaumerwald Krušný les *Alpes Carnicae* od. *Juliae* (Kr.).
Bischofstein D. Skály (B., Polic).
Bischofswerder St. Biskupín (Pr.) *Episcopi insula.*
Bischofteinitz St. Horšův Týn (B.).
Bischofweiler Biskupice *Episcopi villa*
Bisenz St. Bzenec (M.). [(Sch.).
Bissen St. Bledčvo (Pos.).
Bistrau D. Bystré (B., Polička).
Bistray D. Bystré (B., Neustadt).
Bladowitz D. Mladějovice (M.).
Blasendorf St. Blažejov, Blažovo (Sieb.).
Blatna St. Blatná (B.).
Blattendorf D. Blahutice (B.).
Blatzen D. Blatce (B.).
Blau St. Plavno *Blaxus* (D.).
Blauda D. Bludov (M.).
Blauendorf D. Bludovice (M.).
Blauenschlag D. Blažejov (B., Neuhaus).
Bleiberg D. Plábrk (Kt.).
Bleiburg St. Plibrk (Kt.).
Bleich D. Bělidlo (M.).
Bleistadt St. Oloví (B.).
Bleiswedel D. Bližvedly *pl.* (B.).
Blisowa D. Bliživa (B.).
Blosdorf D. Mladějov (M.).
Blowitz St. Blovice (B.).
Bludenz St. Bludnice (Vorarl.).
Blumenau D. Květná (B.).
Bober Fl. Bobra, Bobrava. [torská.
Bocca di Cattaro L. Boka (Zátoka) Ko-
Bochnia St. Bochně (Gal.).
Bochtitz D. Bohutice (M.).
Bockau D. Bukov Český (B.).
Bocken D. Bukovina (B.).
Bodelsdorf D. Bohdalov (M.).
Bodenbach St. Podmokly *pl.* (B.).
Bodensee Bodamské Jezero, Kostnické Jezero *Lacus Bodamsius, L. Venetus, L. Brigantinus*, it. *Lago di Costanza.*
Bodenstadt St. Podstat (M.).
Bodisch D. Bohdašín (B., Braunau).
Bogenau D. Bohuňov (M.).
Bogliuno St. Boljun (Ist.).
Bohdanec St. Bohdaneč (B.).
Böhmdorf D. Bíňov (B.).
Böhme Čech *Bohemus.* [*hemia.*
Böhmen L. Čechy *pl.*, Česká země *Bo-*

Böhmerwald Šumava.
Böhmin Češka, Čechyně.
Böhmisch český.
Böhmisch-Aicha St. Český Dub (B.).
Böhmisch-Brod St. Český Brod (B.).
Böhmischdorf D. Česká Ves (B., Gabel).
Böhmisch-Kamnitz St. Česká Kamenice.
Böhmisch-Lahn D. Chvojno České (B.).
Böhmisch-Leipa St. Česká Lípa (B.).
Böhmisch-Röhren D. České Trouby *pl.* (B., Prachatic).
Böhmisch-Trübau St. Česká Třebová.
Bolikau D. Bulíkov (M.). [*nia Felsina.*
Bologna St. Boloň, Bononie (It.) *Bono-*
Bölten D. Bělotín (M.).
Bombst St. Babímost (Pos.).
Bonn St. Bon (De.) *Bonna.* [*digala.*
Bordeaux St. Bordo, Burdegaly *pl. Bur-*
Borneo Ins. Borneo.
Borngrund D. Bořiny *pl.* (B., Karbitz).
Borohrádek St. Borohrádek (B.).
Borstendorf D. Bořitov (M.).
Bösenberg D. Chudý Vrch (Kr.).
Bösendorf D. Chudá Ves (Kr.).
Bosenitz D. Tvarožna (M.).
Bösenwinkel D. Chudý Kout (Stei.).
Bösig B. Bezděz (, i) (B., Dauba); 2. D. Bezděkov (B., Polic; B., Trautenau); Klein-B. D. Bezdědice (B., Weißwasser).
Bosin D. Bosyně (B.).
Bosna-Saraj St. Sarajevo. Serajevo.
Bosni-en L. Bosna; —er Bošňák.
Bosporus Bospor.
Botenwald St. Butovice (M.).
Bothnischer Meerbusen Botnický Záliv *Sinus Bothnicus.*
Boulogne St. Buloň (fr. *B. sur mer*) *Bononia oceanensis*; —r Holz Buloňský lesík u Paříže (fr. *Bois de Boulogne*).
Botzen St. Bolzano (Tir.) *Bolzanum.*
Brabant L. Brabant, Brabantsko *Gallia*
Brahe St. Brda (Pos.). [*Belgica.*
Braila St. Brajlov.
Brand D. Paseka (Pos.).
Brandeis St. Brandýs (B.).
Brandeisl D. Brandýsek (B.).
Brandenburg St. Branibor; L. Branibory, Braniborsko; —er Branibor, Braniborec.
Branschau D. Branišov (B.).
Brasilien L. Brasilie.
Brätz St. Brojce *pl.* (Pos.).
Braunau St. Broumov, Brunov (B.); 2. Brounov (O.-Oe.). [(B.).
Braunbusch D. Prabožiště (Prapořiště)
Braune D. Vranová (M.).
Braunsberg St. Brunsperk (M.).
Braunschweig St. Brunšvík; L. Brunšvicko; —isch brunšvický *Brunsviga.*
Braunsdorf D. Brunešov (B.).
Braunstein D. Brnošín (B.).
Brazza Ins. Brač.
Bredau D. Bredovka (B.).
Bregenz St. Bregence, Břehnice *Brigantium* (Vor.); —er See *lacus Brigantinus v.* Bodensee. [(De.).
Breisach St. Březová *Mons Brisiacus*
Breisgau L. Bryskov, Břestov, Bryzgava.

Breitenfeld D. Široké Pole (M.).
Breitental D. Široký Důl (B.).
Bremen St. Brema, Bremy *pl.* (Dc.).
Branden D. Paseka (B.).
Brenditz D. Přímětice (M.).
Brenner B. Brener, Branný (Tir.). [(B.).
Brenn-Poritschen St. Spálené Poříčí
Breslau St. Vratislav (. i *f*) *Vratislavia*
Bresnitz D. Březnice (Kr.). [(Schl.).
Bretagne L. Bretanie, Bretaňsko, Bretonsko *Britannia minor.*
Breth D. Luh (Görz).
Bretterschlag D. Břetislav (B.).
Březnic St. Březnice (B.). [žany (Ga.).
Březan D Březany *pl.* (B.); 2. Brežan
Brieg St Břeh (Schl.); 2. Břeh *Brega, Briga* (Schz.). [Březnické Jezero.
Brienz D. Březnice (Schz.).; —er See
Briesen St. Úbřízno; 2. Březina (M.); 3. Březno (U.).
Brigittenau D. Brigitín (Wien).
Brims D. Brniště (B.).
Brindlitz *v.* Brünnlitz.
Britt-anien L. Britanie, Britansko *Britannia*, —e Brit, Britan; —isch britský.
Brixen St. Brixen, Briksena *Brixinum* Mosteč (Tir.). [*bocus, Mons Bructerus.*
Brocken B. Broken, Bělboh (Dc.) *Meli-*
Brockersdorf D. Čabová (M.).
Brod St. Brod (B., M., Slav.).
Brody St. Brody *pl.* (Ga.).
Brohsen D. Vražné (M.)
Bromberg St. Bydhošť (Pos.).
Bruck D. Brod (B.); B. (an der Leitha) Prugg St. Most (nad Litavou); B. (an der Mur) Most nad Murou.
Brückl D. Zámostec (Kr.)
Brügge St Bruga, *pl.* Brugy *Bruzzia,*
Brunn D. Studnice (B.). [*Brugae.*
Brünn St. Brno *Bruna* (M.).
Brunndorf D. Studenec (Kr.).
Brunnersdorf D. Pruneřov (B.).
Brünnersteig D. Brnlenka (B.).
Brunnkreß D. Řeřišny *pl* (B.).
Brünnl D. Studanka (B., Nachod).
Brünnles D. Brníčko (M.).
Brünnlitz D. Brněnec (B., Polička); 2. D. Brňany (M.).
Brüsau St. Březový (M.).
Brüssel St. Brusel (fr. *Bruxelles*) *Bru-*
Brüx St. Most (B.). [*xella* (Belg.).
Buccari St. Bakr.
Bucharei L. Buchara, Bucharsko.
Buchartan D. Pucherka (B.).
Buchau St Bochov (B.).
Buchberg D. Bukovec (Stei.); 2 Zábukova.
Buchdorf D. Bukovci *pl.* (Str.).
Büchelsdorf D. Přihořice (Kr.); 2. Bukovice (M.).
Buchs, Buochs D. Bukovsko (Schz.).
Buchwald D. Bučina (B.). [Pešť (U.).
Budapest St. Budapešť (dříve Budín a
Budigsdorf D. Krasikov (M.).
Budin St. Budyně (B.).
Budua St. Budva (Da.). [*visia.*
Budweis St. Budějovice (České) *Budo-*
Budwitz St. Budějovice (Moravské).
Bug Fl. Buh.
Buggans D. Bukovice (B., Kaplitz).
Bukarest St. Bukurešť (Rum.).
Bukowina L. Bukovina.
Bulgar-ien L. Bulhary *pl.*, Bulharsko *Bulgaria*; —isch bulharský.
Bullendorf D. Bulovka (B.).
Bunzlau St. Boleslav (B.); 2. Bole-
Buschs *v.* Buchs. [slavec (Schl.).
Burg D Borek (B.).
Bürglitz, Pürglitz Sch. Křivoklát, Hrádek (B.); 2. Vřešťov (B., Hořic).
Burgund L. Burgund; Burgundsko *Burgundia* (fr. *Bourgogne*); —isch *adj.* burgundský.
Burkersdorf D. Čiteř (B., Trautenau).
Busau D. Bouzov (M.).
Buschendorf D. Božanov (B.).
Bütow St. Bytov (Pr.).

C.

Calais St. Kalety *pl. Calcium*; *Pas de C.*, kaletská úžina *Caletam, Caletanus.*
Capo d'Istria St. Kopr *Aegida, Justinopolis.*
Castelnuovo St Nový hrad (Istr.).
Cattaro St. Kotar, Kotor (Da.).
Cayenne L. Kajena (Amer.).
Celte Celt (Vlach).
Cettinje St. Cetyně (Mont.).
Cevennen *pl.* Geb. Seveny *pl. Cevenna.*
Ceylon Ins. Cejlon, (Cejlan, Chilan, Singala).
Chalons (*sur Marne*) St. Katalon *Catalaunum*; Ch. (*sur Saone*) *Cabillonum*
Cham St. Kouba (Ba.). [(Fr.).
Champagne L. Šampaňsko.
Charkow St. Charkov (R.).
Chatillon St. Kostelec *Castellis* (Fr.).
Chemnitz St. Kamenice (Saská).
Cherso Ins. Cres.
Chiesch St. Chýše (B.).
Chin-a L. Čína *Sina*; —eser Číňan,
Chirles D. Krchleby (M.). [Kytajec.
Chisten D. Chyška (B.).
Chiw-a L. Chiva; —ese *m.* Chivinec.
Chlunz D. Chlumec (M.).
Chmeleschen D. Chmelištná (B.).
Chodzesen St. Choděž (Pos.).
Chotzen St. Choceň (B.).
Chrises D Křižanov (M.).
Christdorf D. Křišťanovice (M.).
Christiania St. Christianie (Nor.).
Christianstadt St. Kristianov (B., Reichenberg).
Chrostau D. Chrastovec (B.); 2. D. Chrastová (M.).
Chrudim St. Chrudim (B.).
Chudwein D Chudobín (M.)
Chur St. Chur, Kur *Curia* (Schz.).
Cilli St. Celje (Stei.).
Cittanuova St Nové Město (Istr.).
Cividale St. Staré Město.
Colmar St. Kolmár *Colmaria, Colum-*
Colmo Chium (Istr.). [*baria* (De.).
Cöln St. *v* Köln.
Columbia L. Kolumbie.
Como St Kom, Komo (It.) *Lago di Como*, Komer See Komské Jezero *Lacus Larius.*
Corte d'Isola Dvor (Istr.).

Covedo D. Chobot (Ist.).
Curzola St. Korčula.
Cypern Ins. Cypr.

D.

Dacien L. Dacie.
Daghestan L. Dagestan.
Daleken D. Popelice (B., Gratzen).
Dalmatien L. Dalmacie, Dalmatsko.
Dalwitz D. Dalvice (B., Karlsbad).
Damaskus St. Damašek.
Danowitz D. Dunajovice (M.).
Däne *m.* Dán.
Dänemark L. Dány *pl.*, Dánsko *Dania.*
Dänisch Dánský. [Gdáněan.
Danzig St. Gdansk, Gdansko; —er
Dardanellen *pl.* Dardanely *pl.*
Darmschlag D. Drmislav (B.).
Darmstadt St. Darmštat.
Dauba St. Dubá (B.).
Dehlau D. Dolany (B., Kaaden).
Deitz D. Dyjce (M.).
Dekau D. Děkov, Těkov (B.).
Dereisen D. Zderaz (B.).
Deschenitz D. Dešenice, Deštnice (B.).
Deslawen D. Zdeslav (B.).
Dessau St. Desava (De.).
Deutsch Německý; —er Němec.
Deutschboran D. Beranov Německý (B., Tepl).
Deutschbrod St. Německý Brod (B.).
Deutschhaidl D. Maňava Německá (B.).
Deutschland Německo, Němce *pl. Germania.*
Deutschmolliken D. Malíkov Německý
Diakovar St. Đakovo (Slavon.).
Diakowa D. Děkovka (B.).
Diebling D. Děbolin (B.).
Dietrichstein D. Dětřichovice (B.).
Diezkopf D. Dívčí Kopy (B.).
Dignano St. Vodňany (Istr.)
Dillenberg B. Dyleň (B.).
Dinkowitz D. Jenikovice (B.).
Dirschau St. Tčevo (Pr.).
Dittersbach D. Jetřichovice, Dětřichovice (B.).
Dittersdorf D. Jetřichova Ves (B.).
Diwischau St. Divišov (B.).
Dnespek D. Nespeky *pl.* (B.). [(R.).
Dnieper Fl. Dněpr, Dnipr *Borysthenes*
Dniester Fl. Dněstr *Tanastris* (R.).
Dobern D. Dobranov (B., Leipa).
Döbernei D. Debrné (B.).
Dobichau D. Dobochov (B.).
Dobischau D. Dobešov (B.).
Döbling St. Teplinek (Oe.).
Dobraken D. Doubravka (B.).
Dobřan St. Dobřany (B.).
Dohna Sch. Donín (De.).
Dolan D. Dolany *pl.* (B.).
Dölnitz D. Odolenovice (B.).
Dolomiten Geb. Dolomity *pl.* (Tir.).
Dolzen D. Dolce *pl.* (B.).
Dolzig St. Dolsk (Pos.).
Domaschlag D. Domaslav (B.).
Domingo Ins. Domingo, sv. Dominika Ostrov
Domstadtl St. Tomášov, Domažov (M.).
Don Fl. Don *Tanais* (R.). [(B.).
Donau Fl. Dunaj *Danubius*; 2. D. Hájek
Donaueschingen St. Donešinky *pl.* (De.).
Donawitz D. Stanovice (B.).
Donnersberg B. Milešovka (B.).
Dopitz D. Dobětice (B.).
Dörfel D. Víska (B.).
Dörfles D. Vesce (B.).
Dornegg D. Trnovo (Kr.).
Dornfeld D. Drnopole (M.).
Dornhof D. Trnov (B.).
Dörnthal D. Suchý Důl (B.).
Dorpat St. Jurjev Dorpat, Derpt (R.).
Dörrengrund D. Suchý Důl (B.).
Dortmund St. Trojhoří (De.) *Tremonia.*
Dotterwies D. Tatrovice (B.).
Drabschitz D. Travčice (B.).
Drahenz D. Drahonice (B.).
Drahles D. Drahov (B.).
Drahuschen D. Drahouš (B.).
Draschen D. Dražeň (B.); 2. Dražejov
Drau Fl. Drava. [(B.).
Draun Fl. Dravina.
Dreiborn D. Studnice (B.).
Dreibronn D. Třistudně (M.).
Dreibuchen D. Buková (M.).
Dreidorf D. Jiřičky (B.).
Dreihacken D. Třísekyry.
Dreihäuser D. Třídomy (B.).
Dreiherrnsitz B. Tříkrálová Hora, Třístolec (B.).
Dreiherrnspitz, Dreispitz B. Třihlav.
Dreiherrnstein B. Trojpán, Třístolec (D.).
Dreihöfen D. Třídvory (M., B., Kolín); 2. Záhoří (B., Luditz).
Dreiländerspitz Třístranáč (Schz.).
Dreisesselberg B. Třístolec, Třístoličná Hora (B.).
Dresden St. Drážďany *Dresda* (De.).
Drewenz Fl. Drvice.
Driesen St. Drážďanky *pl.*
Driesendorf D. Střížov (B.).
Dristkleben D. Třískolupy (B.).
Drochelsdorf D. Drochy (B.).
Drohau D. Drochovec (B.).
Drohnitz D. Drhonice (B.).
Drosau St. Strážov (B.).
Drosenau D. Drozdov (M.).
Drosendorf D. Drozdovice (Oe.).
Drösing D. Střeženice (Oe.).
Droslau D. Tvrdoslav (B.).
Drosowitz D. Střížovice (B.).
Drossen D. Strašeň (B.).
Drum D. Drmy *pl.* (B.).
Dublin St. Dublín *Dublinum* (Irl.).
Dubschan D. Dubčany *pl.* (B.).
Dubus D. Tubož (B.).
Duecastelli D. Dvouhradí (Ist.).
Duino St. Děvín (Dovín) (Görz).
Dulcino St. Odsiň.
Duldungsdorf D. Přívesť (M.).
Dumrovitz D. Puberovice (B.).
Düna Fl. Dvina (Západní); —burg St. Duppau St. Doupov (B.). [Dvinsk (R.).
Durazzo St. Dráč (Dalm.).
Durchlass D. Tvořiraz (M.).
Dürrnholz D. Drnoholec (M.).
Dürrmaul D. Trnomily *pl.* (B.).
Dürrnbach (Dirnbach) D. Suchá Ves (Kr.); 2. Sušice (Kr.).

Dürrnkrut St. Trnokruty *pl.* (N.-Oe.).
Dux St. Duchcov (B.).
Dwina Fl. Dvina (Severní).

E.

Eben D. Rovné (Kr.).
Ebental D. Polom (Kr.).
Eberndorf D. Dobrlá Ves (Kr.).
Ebersdorf D. Habartice (B., M.).
Eberstein D. Svinec (Kr.).
Ebro Fl. Ebro, Ibera *Iberus*; 2. *v.* Hebrus.
Edinburg St. Edinburk.
Edmitz D. Citonice (M.).
Eger St. Cheb; Fl. Ohře, Oharka (B.)
Egetschlag D. Bližna (B.).
Egg D. Brdo (Görz).
Ehrenberg D. Javorník (B.); 2. Loučka
Ehrenhausen D. Arnož (St.). [(B.).
Ehrensdorf D. Arnoštovice (M.).
Eibel Fl. Ipola (U.).
Eibenschitz St. Ivančice (M.).
Eibis D. Ivaň (M.).
Eichendorf D. Dubina (B.).
Eichhorn Schl. Vevčí (M.).
Eicht D. Dubičina (B.).
Eichwald D. Dubí (B.).
Eider Fl. Ejdora (De.).
Eidlitz St. Udlice (B.).
Eiger B. Igor *Augur* (Schz.).
Eiland D. Jedlany *pl.* (B.).
Eilau St. Jílov, Jílová (Pr.).
Einsersdorf D. Jednov (M.).
Einsiedel St. Mnichov (B.); 2. D. Mníšek (B., Brüx).
Eipel St. u. Fl. Úpice (B.).
Eisenberg D. Ruda (M.).
Eisenbrod St. Železný Brod (B.).
Eisenburg St. Železné (město) (U.).
Eisengrub D. Záhlinné (B.).
Eisenstadt St. Železnice (B.).
Eisenstein M. u. D. Železná Ruda (B.).
Eisenstraß D. Mozilesy *pl.* (B.).
Eisgrube Sch. Lednice (M.).
Eismeer Ledné Moře, Ledové Moře.
Eiwan D. Ivaň, Evaň (B.).
Elba Ins. Elba (It.).
Elbe Fl. Labe *Albis*.
Elbeken D. Hluboké (B.).
Elbe-Kosteletz St. Kostelec nad Labem, Labský Kostelec (B.).
Elbe-Teinitz St. Týnec nad Labem, Týnec Labský (B.). [*siana* (Pr.).
Elbing St. Elbluh, Liboluh *Urbs Dru-*
Elbogen St. Loket (B.); 2. D. Milbohov (B., Aussig).
Elend D. Nevrlov (M.).
Elgot D. Lhotka (M.).
Elhenitz St. Lhenice (B.).
Elhoten D. Lhota (B.).
Elisabethstadt St. Alžbětín.
Elischau D. Nalžovy (B.).
Elisenthal D. Eliščin (B.).
Ellernitz D. Olešnice (B.).
Elm D. Chlum (B.).
Elsaß L. Elsasko, Elsasy *Alsatia*.
Elsch D. Oleš (B.).
Elster Fl. Halštrov, Alstera *Elystrus* (De.)
Eltsch St. Jelšava (U.).
Emba Fl. Emba (R.).
Emden St. Emda (De.).
Emmaus St. Emauzy *pl.* [(Schz.)
Emme Fl. Ema; —ntal L. Eminsko
Emmer Fl. Jimra.
Emmern D. Výměry *pl.* (B.).
Ems Fl. u. St. Emže *Amisia* (De.).
En *Oenus v.* Inn.
Endmannsdorf D. Vosoudov (M.).
Engadin (En-Gadin) Engadin, Jinostok, Jinčany (Schz.).
Engelsberg St. Andělská Hora (Schl.).
Engelshaus St. Andělská Hora (B.).
Engelswald D. Mošnov (M.).
Eng-land Anglie, Anglicko *Anglia, Britannia* (fr. *Angleterre*); —länder Angličan; —lisch anglický.
Enkengrün D. Jankovice (B.).
Ens Fl. Enžo (Anižo) *Anisum*.
Eperies St. Prešov (U.).
Epirus L. Epir.
Epperswagen D. Nepřívazy (M.).
Eriwan St. Erivaň (R.).
Erlach (Erlat) Fl. Orlava (Oe.).
Erlachstein D. Jelšovec (Stm.).
Erlau St. Jagr, Jager *Agria* (U.).
Erlitz D. Orlice (B.).
Ermeland L. Varmie (Pr.).
Ermelei D. Jermoly (B.).
Ernestdorf D. Arnoštov, Ernestov (B.). 2. Hvízdalka (B.); 3. Arnoštov (M.).
Erzberg D. Rudkov (M.).
Erzerum St. Erzerum, Arzrum (Asien).
Erzgebirge Krušné n. Rudné Hory, Rudohoří (B.) *Montes metalliferi*.
Eschelkamm M. Osí.
Eschowitz D. Pečkovice (B.).
Eskimo *m.* Eskimák.
Esseg St. Osek (Slav.).
Esthland Estonsko, Estony, Astra (R.); Esthländer Estonec.
Etrurien L. Etrurie *Althesis*.
Etsch Fl. Ečava, Adižo (It.).
Eufrat Fl. Eufrat (As.).
Eulau D. Jílové (B., Tptschen); 2. St. Jílava *Gilavia Borussica* (Pr.).
Eule St. Jílové (B.).
Eulenberg D. Sovinec (M.).
Eulengebirge Soví Hory (B.).
Eure Fl. Avara, Evra (Fr.).
Europ-a Evropa, Europa; —äer Evropan.
Ewitz D. Nedvězí (B.).
Exin St. Ksiň.
Eydtkuhnen St. Jedikuny *pl.* (Pr.).
Eywanowitz D. Ivanovice (M.).

F.

Faak D. Blatčany *pl.* (Kt.).
Falgendorf D. Horka (B.).
Falkenau St. Falknov (B., M.).
Falkenberg St. Nemodlín (Schl.).
Falklandsinseln Malviny (ostrovy).
Faltengebirge Žaltmanské Hory (B.).
Fasana St. Vázaná, Fasan (Ist.).
Fassona D. Osojnè (B.).
Febrittenhof D. Květnice (B.).
Fehring D. Brtník (Stei.).
Feistritz St. u. Fl. Bystřice.
Felbern D. Vrbice (B.).

Fellern D. Vrbny (B.).
Ferbenz D. Rvenico, Vrbnice (B.).
Ferbka D. Vrbka (B.).
Ferdinandsdorf D. Ferdinandov (B.).
Ferlach D. Borový (Kt.).
Fernig D. Brtník (Kr.).
Ferrara St. Ferara (It.).
Feuerland L. Obeňsko, Ohňov.
Fianona St. Plamiň (Ist.).
Fichtelberg B. Smrčinec (B.).
Fichtelgebirge Černé Hory, Smrčiny (B.).
Filippsdorf D. Filipov (B.).
Finne Fin (Čuchonec).
Finnland L. Finsko (Čuchonsko).
Fischerei D. Rybáře (B.).
Fischern D. Stěžerov (B.); 2. Rybičí (Kr., Oe.).
Fischhäusel D. Hostěhrad (M.).
Fiumarce Fl. Rěčina.
Fiume St. Reka (Řěka).
Flaha D. Blov (B.).
Flamänder Flám, Flamendr, Flamand.
Flandern L. Flandry, Flámsko.
Flanitz Fl. Blánice; 2. D. Blánice (B.).
Flattnitz Blatnice (Kt.).
Flauten St. Zlatovo.
Flöhau St. Blšany *pl.* (B.).
Florenz St. Florencie *Florentia.*
Forberg D. Borov (B.).
Forbes St. Borovany (B.).
Fosiau D. Hvozd (B.).
Frain St. Vranov (M.).
Franing D. Vranín (M.).
Franken L. Fransko, Franky.
Frankfurt St. Frankobrod, Frankfurt (it. *Francoforte*) (De.).
Frankreich L. Francie, Francouzy *pl.*, Francouzsko (fr. *France*) *Gallia.*
Frankstadt St. Frenštát (M.).
Franzdorf D. Borek (B.); 2. D. Borovnice (Kt.).
Franzensbad St. Františkovy Lázně (B.).
Franzensfeste Františkovo Hradiště.
Franzenstal D. Františkovo Údolí (B.).
Franzose *m.* Francouz (, o *m.*).
Französin Francouzka.
Fratting D. Vratěnín (M.).
Frauenberg, Pfraumberg Sch. Přimda (B.); 2. Hluboká (B.).
Frauental D. Pohled (B.).
Frauschiele D. Vrahožily *pl.* (B.).
Freiberg St. Příbor (M.).
Freidorf D. Svobodné Hory *pl.* (B.).
Freihammer D. Svobodné Hamry *pl.* (B.).
Freihöfen D. Svobodné Dvory *pl.* (B.).
Freiles D. Březí (B.).
Freising St. Vřesník; —er Moos Vřesnická slatina (Ba.).
Freistadt St. Fryštat, Fryšták (Schl.); 2. Cáhlov (Oe.).
Freiturn D. Podbřeží (Kr.).
Freiung D. Lipka (B.).
Freiwaldau St. Frývaldov (Schl.).
Freudental St. Bruntál (Schl.).
Freundschafts-Inseln Přátelské Ostrovy.
Friaul L. Furlansko *Forum Julium.*
Friedberg, Friedburg D. Frimburk (B.).
Friedlach D. Vředly *pl.* (Kt.).
Friedland St. Přídolany, Fridland (B., M.).
Friedrichsdorf D. Bedřichov (M.); 2. Fridrichov (B.).
Friedrichshof D. Pohodlí (B.).
Friedrichswald D. Hnátnice (B.).
Friesach D. Březy *pl.* (Kt.); 2. Břeží (Kr.); 3. Březovi (Stei.).
Friese D. Březina (M.).
Friesland L. Frizsko, Frizinsko, Březansko, Pobřeží *Frisia*; Frise *m.* Friz, Břežan, Břežinec.
Friessches (Frisches) Haff Březská zátoka *Lacus Veneticus.*
Frischau D. Vršany (M.). [sclá (M.).
Fröhlichsdorf D. Veselé (B.); 2. Ve-
Fröschau D. Břečkov (M.).
Frühbuß D. Přívoz (B.).
Fühnen Ins. Fionie (Dä.).
Füllebauden, Vielobauden D., Velboudy
Fulnek St. Fulnek (M.). [*pl.* (B.).
Fünfhunden D. Pětipsy *pl.* (B.).
Fünfkirchen St. Pětikostelí, Pečuh.
Fürstenbruck D. Kněžmost (B.).
Furth St. Brod (Bavorský).
Fürwitz D. Vrbice. [(De.).
Füßen St. Bučiny *Oppidum Faucense*

G.

Gabel St. Jabloň, Jablonné (B.).
Gaberle D. Javoří (B.).
Gabhorn D. Javor (B.).
Gablonz St. Jablonec (B.); 2. D. Jablonná (B.).
Gabrielendorf D. Gabrielka (B.).
Gabrielenhof D. Karlov (B.).
Gacs St. Halič (U.).
Gail Fl. Síla, Zila, Zilja, Žíla.
Gailitz Fl. Zilice.
Gailtal Požilí, Žilská Dolina (Kt.).
Gaischwitz D. Kvasice (B.).
Gaisdorf D. Kyslířov (M.).
Gaishof D. Kvasov (B.).
Gaiwitz D. Kyjovice (M.).
Gaja St. Kyjov (M.).
Galatz St. Galac, Galcc.
Galdenhof D. Jalové Dvory (B.).
Galignana St. Hradiště (Ist.).
Galiläa L. Galilea.
Galipoli St. Galipole.
Galiz-ien L. Halič; —isch haličský.
Gallein D. Skalany *pl.* (B.).
Gallien L. Galie.
Gallitsch D. Kaliště (B.).
St. Gallus St. Sv. Havel (Schweiz.).
Gamlitz D. Homolice (Stei.).
Gams D. Karník (Stei.).
Gamsenegg D. Javorník (Kt.).
Ganges Fl. Ganges (As.).
Gansau D. Pravětín (B.).
Garassen D. Kařez (B.). [*di Garda.*
Garda-See Gardské Jezero (It.) *Lago*
Gardensee Slemno (Pr.).
Garditz D. Skrotice (B.).
Garonne Fl. Garona, Garumna (Fr.).
Gascogne L. Gaskoňsko *Vasconia* (Fr.).
Gassnitz D. Jesenice (B.).
Gastdorf St. Hošťka (B.).
Gatschken D. Kočkov (B.).
Gatterschlag D. Kazlechy *pl.* (B.).
Gauerndorf D. Mokré (B.).

Gbell D. Kbely *pl.* (B.).
Gchaag D. Háj (B.).
Geiersberg St. Supíhora (Kyšperk) (B.).
Geischowitz D. Kejšovice (B.).
Gelmo D. Jilmo (M.).
Geltschberg B. Sedlo.
Genf St. Ženeva, Janov (Švýcarský) *Geneva, Aurelia Allobrogum.*
Genfer See Ženevské Jezero *Lacus Lemanus.* (Belg.).
Gent St. Gent, Gandava *Candavum*
Genu-a St. Janov (Vlaský); —esisch Janovský.
St. **Georg** D. Sv. Jiří (B.).
Georgenberg S. Říp (B.).
Georgendorf D. Jiřice (B.); 2. Jiříkoves (B.).
Georgental St. Jiřetín (B.).
Georgien L. Gruzie.
Gereut D. Lazy *pl.* (Kr.).
Gereutern D. Jitronice (B.).
Gerlitzen-alpe B. Vysočice.
Gerlsdorf D. Gerlichov (M.).
Germanien L. Germanie (Německo).
Geroldia D. Hradina (Ist.).
Gerten D. Krty *pl.* (B.).
Gesbin D. Jezbiny (B.).
Gesen D. Jesení (B.).
Gesenke Geb. Jeseníky *pl.*, Jesenické Pohoří (B. M.).
Gesseln D. Jeseň (B.).
Gessing D. Jesínky (B.).
Gestob D. Ždov (B.).
Gestütthof D. Němčina (B.).
Gesürzen D. Jiřské (B.).
Gewitsch St. Jevíčko (M.).
Giadro Fl. Jader.
Gibian D. Jivany *pl.* (B.).
Gibraltar St. Gibraltar (it. *Gibilterra*; arab. *Dschebel al Tarik*).
Gießaus D. Tisovec (B.).
Gießdorf D. Jistrby *pl.* (B.).
Gießhübel St. Kysibel (B.); 2. Výskytná (B., Polná); 3. D. Olešnice (B., Neustadt a. M.); 4. Kyselov (M.).
Gilau D. Vilov (B.).
Gilgenburg St. Dobrovno (Pr.).
Gimino D. Žmiň (Istr.).
Gironde Fl. Žironda (Fr.).
Girsch D. Krsy *pl.* (B.).
Girschen D. Jeřeň (B.).
Girschowa D. Krsov (B.).
Gitschin St. Jičín (Jitčín) (B.).
Glasdorf D. Sklenice (M.).
Glasdörfel D. Sklenov (M.).
Glaselsdorf D. Sklené (M.).
Glasendorf D. Sklenařovice (B.).
Glaserau D. Skláře *pl.* (B.).
Glasern D. Kluzary *pl.* (B.).
Glasersdorf D. Sklenařice (B.).
Glashütte D. Sklenné Hutě *pl.* (B.).
Glatz St. Kladsko (Schl.).
Gleinitz D. Hlinice (Kr.).
Gleiwitz St. Hlivice (Schl.).
Glieden D. Lideň (B.).
Glitschau D. Kličov (B.).
Glogau St. Hlohov (Schl.).
Gloggnitz St. Hlohnice (Oe.).
Glosau D. Dlažov (B.).
Gmund, Gmunden St. Gmund (Oe.).
Gmünd St. Gmund, Cmunt (Oe.); 2. Souvodeň (Kt.).
Gmundener See Gmundenské Jezero (Oe.).
Gneisau D. Kněževa (Kt.).
Gnesen St. Hnězdno (Pos.).
Gobitschau D. Chabičov (M.).
Gödesin D. Dětaň (B.).
Göding St. Hodonín (M.).
Gödöllö St. Jedlov, Jedlová (U.).
Godritsch D. Jadruše (B., Plan).
Godrusch D. Jadruš (B., Pfraumberg).
Göhren D. Jerno, Kliny; 2. Kliná (B.).
Gojau D. Kájov (B.).
Goldbach Zlatý Potok (B.).
Goldenfluß D. Zlatý Potok (M.).
Goldenkron D. Zlatá Koruna (B.).
Goldenöls D. Olešná (B.).
Goldenstein D. Kolštýn (M.).
Goldenstern D. Hvězda (B.).
Goldoppa Fl. Opavice (Schl.).
Golleschau D. Kološov (B.).
Göllitz D. Jedlice (B.).
Göllnetschlag D. Dluhoště (B.).
Gölnitz St. Hnilec (U.).
Goltsch-Jenikau St. Golčův Jeníkov (B.).
Gömör L. Gemer (U.).
Gonowitz D. Konice *pl.* (Stei.).
Görkau St. Jirkov (Borek) (B.).
Görlitz St. Hořelice, Zhořelec (La.).
Gorschin D. Kuřovice (B.).
Görtschach D. Hořičany *pl.* (Kr.).
Görz St. Gorice, Hořice.
Goschowitz D. Kojsovice (B.).
Gossaboda D. Kosobody (B.).
Gossau D. Kosov (B., M.).
Gossawoda D. Kosobody *pl.* (B.)
Gössen D. Jeseň (B.).
Gössing D. Jeseň (B.).
Goßmaul D. Kosmová (B.).
Gota Gotha St. Gota (De.).
Gote Got *pl.* Goten Gotové *Gothones.*
Gothland Ins. Gotland.
Gotschau D. Kočov (B.).
Göttersdorf D. Boleboří (B.).
Gottesgab St. Boží Dar (B.); 2. D. Bohdal (B., Schlan).
Göttingen St. Gotinky *pl.* (De.).
Gottschallings D. Košťálov (B.).
Gottschee L. Kočeví, Kočevsko, Gottschever Kočevák.
Gottseida D. Kotcanda (M.).
Grabern D. Radoušov (B.).
Grabschütz D. Krabčice (B.).
Gradiska St. Hradiště (Gradiska, Gradisko).
Gradlitz D. Hradiště (B.).
Grafenacker D. Knéží Niva (Kr.).
Grafenbrunn D. Knížek (Kr.).
Graflinden D. Kněží Lípa (Kr.).
Gramatin D. Kramolín (B.).
Grambach D. Krampochy, Krapouchy
Gramling D. Kramolín (B.). [*pl.* (B.).
Gran St. Ostřihom; Fl. Hron (U.).
Graslitz St. Kraslice (B.).
Gratschen D. Kračín (B.).
Grätz St. Hradec (Schl.).
Gratzen St. Nové Hrady (B.).
Graubünden L. Grizonsko *Rhaetia*
Graudenz St. Hrudšz. [(Schz).
Graupen St. Krupka (B.).
Gravosa D. Gruž (Dalm.).

Graz, Gratz St. Hradec (Štýrský); 2. Hradisko, Grodzisko.
Griech-e *m.* Řek; —enland Řecko *Graecia.*
Griffen D. Hřeben (Kt.).
Grillendorf D. Svrčovec, Cvrčovec (B.).
Grillowitz D. Křídlovice (M.).
Grischau D. Skrýšov (B.).
Gromling D. Kramolín (B.).
Grõna D. Křenová (B.).
Grõningen L. Groninky *pl.*
Grõnland L. Grony, Gronsko.
Gropitzreut D. Krapětín (Chrapotín, Rapotín) (B.).
Groschau D. Chrášťany *pl.* (B.).
Groschum D. Chrášťany *pl.* (B., Frauenberg).
Großbock D. Bukovina Velká (B.).
Großbritannien L. Veliká Britanie (Anglie).
Großdorf D. Velká Ves (B.).
Grossen St. Krosno (Pr.).
Großglockner B. Velký Zvon.
Großhof D. Velký Dvůr (B.).
Großlack D. Veliká Louka (Kr.).
Groß-Meseritsch St. Velké Meziříčí (M.).
Großwardein St. Velký Varadín.
Großwasser D. Hrubá Voda (M.).
Grottau St. Hrádek (B.).
Grulich St. Králíky, Krulich (B.).
Grünau D. Křenov (B.).
Grünberg D. Zelená Hora (B., Nepomuk); 2. D. Kamhájek (B., Kolín).
Grund D. Podol (B.).
Grupal D. Krupá (B.).
Grupitz D. Kruptice (B.).
Grusien L. Gruzie.
Großbach D. Hrušovany (M.).
Grütschau D. Krčín (B.).
Gschwend D. Švendov (B.).
Gstom D. Staň (B.).
Gügel D. Bukovina (B.).
Guhrau St. Hůra (B.).
Guinea L. Guinea (Afr.).
Gumbinnen St. Houbín Hubna (Pr.).
Gundrum D. Komořany *pl.* (B., M.).
Güns St. Kysek (U.).
Güntersdorf D. Vintířov (B.); 2. Hintířov (B.).
Guntramsdorf D. Kuništov (U.-Oe.).
Gurdau D. Kurdějov (M.).
Gurein D. Kuřím (M.).
Gurenitz D. Skoronice (B.).
Gurk Fl. Krka
Gurkfeld St. Krcko (Kr.).
Gurtendorf D. Skorotín (M.).
Gütrow D. Ostrov (De.).
Gurwitz D. Krhovice (M.).
Guttaring D. Kotarče *pl.* (Kt.).
Guttenbrunn D. Dobrá Voda (B.).
Guttendorf D. Dobrovle *pl.* (Stei.).
Gutwasser D. Dobrá Voda (B., M.).
Gyongyõs St. Dinděš (U.).

H.

Haag St. Hág (Holl.).
Haan D. Hajnov (B.).
Haaz D. Harcov (B.).
Haba-Kladrau D. Habrové Kladruby *pl.*
Habelsdorf D. Hablov (M.).
Haberdorf D. Habrov (B.).
Habern St. Habry (B.).
Hablchtstein D. Jestřebí (B.).
Habran D. Havraň (B.).
Habsburg B. Habsburk.
Hackelsdorf D. Herlikovice (B.); 2. Hartvikov (M.).
Hafnerluden D. Lubnice (M.).
Haid St. Bor (B.); 2. D. Pěčín (B.); 3. Dvořiště (B.).
Haida St. Bor, Hajda (B.).
Haidl D. Lomek; 2. Zhůří; 3. (Böhmisch-, Deutsch-) Maňová (B.).
Hainspach St. Haňspach, Hanšpach (B.).
Hakelsdorf *v.* Hackelsdorf.
Halbehaupt D. Polohlavy *pl.* (B.).
Halbseiten D. Malá Strana (B.).
Halbstadt St. Meziměstí (B.).
Halle St. Hala, Dobrosol (De.).
Hamburg St. Hamburk *Hammonia* (De.).
Hammer D. Hamr, Hamry *pl.* (B.).
Hammerstadt D. Vlastějovice (B.).
Hangendorf D. Olešovice (B.).
Hanichen D. Jeníkov (B.).
Hannover St. Hanovr *Hannovera* (De.).
Hanseatische Stadt Hanzovní město.
Hansdorf D. Hanušovice (M.).
Harrachsdorf D. Harachov (B., M.).
Harreth D. Hořany *pl.* (B.).
Hartmanitz St. Hartmanice (B., M.).
Hartmannsdorf D. Hertvikovice (B.).
Harz Geb. Chlumsko, Harc (De.).
Haschowa D. Horšov (B.).
Haselbach D. Leskovec (Kr.); 2. Hasilov; 3. Asilov (Aslov) (B.).
Hasentanz D. Jasená (B.).
Hatschein D. Hajčín (M.).
Hatzken D. Hatín (B.).
Hatzles D. Hatíles (B.).
Haulowitz D. Havlovice (B.).
Hauptmannsdorf D. Hejtmánkovice (B.).
Hausbrunn D. Úsobrno (M.).
Hauschitz D. Holušice, Houšice (B.).
Hausdorf D. Hukovice (M.).
Häusles D. Hrádek (B.).
Hayd *v.* Haid. **Hbit** D. Tbity *pl.* (B.).
Hebriden *pl.* Ins. Hebridy *pl.*
Hebrus, Ebro Fl. Marice (Bulgar.).
Heide D. Bor (B.).
Heidenpiltsch D. Bělčice (M.).
Heidisch D. Heč (B.).
Heikowitz D. Ujkovice (B.).
Heilbrunn St. Hojná Voda (B.).
Heilendorf D. Postřelimov (M.).
Heiligen D. Hajoluky *pl.* (B.).
Heiligenberg Svatá Hora (B.); 2. Svatý Kopeček (M.).
Heiligenkreuz D. Svatý Kříž (B.).
Heinrichschlag D. Jindřiš (B.); Groß- und Klein-H. Jindřichov Velký a Malý (B.).
Heinrichsdorf D. Jindřichov (M.).
Heinrichsgrün St. Jindřichovice (B.).
Heinrichstal D. Jindrákov (B.).
Heinrichswald D. Jindřichov (M.).
Heinzendorf D. Vítějovec (Vítová) (B.); 2. Hynčov (M.); 3. Hynčina (M.); 4. Hynčice (M.).
Heldenberg Sch. Slavohrad (Oe.).
Helgoland Ins. Helgoland (st. Velišov, Velkov, Vozistě) vlt. Fosilos *Helgovia, Actania.*

Helkowitz D. Helvikovice (B.).
Helmbach D. Michlova Huť (B.).
Helvetien *v.* Schweiz; —ier *pl.* Helveti
Hemsch D. Hemže (B.). [(Veleti).
Hengst D. Ohniště (B.).
Hennersdorf D. Dubnice (B., Gabel); 2. H. D. Branná Dolení (B., Starken-
Herbes D. Hrbov (B.). [bach).
Herbitz D. Hrbovice (B.).
Herbstwiese D. Vrbiště (B.). [(B.).
Heřmanměstec St. Heřmanův Městec
Hermannsdorf D. Heřmanovice (B.).
Hermannseifen D. Sejfy *pl.* (B.).
Hermannstal D. Heřmaň (B.).
Hermsdorf D. Heřmánkovice (B.).
Herrmannstadt St. Sibiň (Sieb.) *Cibinium.* [Kněživka.
Herrndorf D. Kněževes (B.); Klein-H.
Herrnhut St. Ochranov (La.).
Herrnskretschen D. Hřensko (B.).
Hertersdorf D. Houžovec Horní (B.).
Hertin D. Rtyně (B.).
Hessen L. Hesy.
Hetschikau D. Hostičkov (B.).
Heuhof D. Hájov (B.).
Heumahd D. Sedlo (B.).
Heuraffel D. Hejrov (B.).
Himmelreich D. Říše (B.).
Hindaus D. Hnidousy *pl.* (B.).
Hinterhäuser D. Zadní Chalupy (B., Neuern); 2. Zadní Domky (B., Schüttenhofen).
Hinterhof D. Zadní Dvůr (B., Neuhaus).
Hinterwasser D. Zářečí (B.).
Hirschberg St. Doksy (B.).
Hirschmantel (auf Neuschloß) D. Heřmánky *pl.* (B.).
Hirtenberg D. Topolov (Kr.).
Hitschitz D. Hydčice (B.).
Hleis D. Hluzov (M.).
Hlinay D. Hliňany (B., Aussig); 2. Hlinné (B., Dobruška); 3. Hlinná (B., Leitmeritz).
Hlintsch D. Hlince (B., Kralowitz).
Hlintz D. Hlince, Hlinsko (B., Budweis).
Hochdorf D. Nahořany *pl.* (B.); 2. Vysoká (M.).
Hochgart D. Hoděhrady *pl.* (B.).
Hochlibin D. Libyně (B.).
Hochlieben D. Líbeň (B., Melník).
Hochofen D. Pec.
Hochpetsch D. Bečov (B.).
Hochstadt St. Vysoké (B.).
Hochwald St. Hukvaldy (M.).
Hodemischl D. Hodomyšl (B.).
Höditz D. Hodice (M.).
Hof St. Dvorec (B., Ba.) (M).
Höfen D. Dvorce (B.).
Höfling D. Dvoreček (B.).
Höflitz D. Jedlka (B., Bensen); 2. Hvězdov (B., Niemes).
Hohenau St. Cáhnov (Oe.).
Hohenbruck St. Třebechovice (B.); 2. Humburky *pl.*
Hohenegg D. Vojník (Stei.).
Hoheneibe St. Vrchlabí (B.).
Hohenerlitz D. Orlice Vrchní (B.).
Hohenfurt Kl. Vyšší Brod, Vyšebrod (B.).
Hohenmaut St. Vysoké Mýto (B.). [(B.).
Hohenrad B. Vysoké Kolo, Velké Kolo
Hohenstadt St. Zábřeh (M.).
Hohlen D. Holany *pl.* (B.).
Holeditz D. Očedělice (B.).
Holetitz D. Holeděč (B.).
Holewnig D. Holubín, Holubník (B.).
Hollitz St. Holice (B.).
Höll D. Peklo (B.).
Holland L. Holandy *pl.*, Holandsko, Nizozemsko *Batavia.*
Hollaus D. Holousy, Holovousy *pl.* (B.).
Hollelschen D. Holejšov (B.).
Höllengrund D. Peklov (B.).
Holleschau M. Holešov (M.).
Holletzrieb D. Holostřevy *pl.* (B.).
Holstein L. Holštýn *Holsatia.*
Honau D. Hanov (B.).
Honnetschlag D. Hodňov (B.).
Hopfendorf D. Chmelík (B.).
Hopfengarten D. Chmelnice (B.).
Horatitz D. Hořetice (B.).
Horaždowitz St. Horažďovice (B.).
Hořitz St. Hořice (B.).
Horn St. Rohy *pl.* (Oe.).
Hospitz D. Hostíkovice (B.).
Hostau St. Hostouň (B.).
Hostein B. Hostýn (M.).
Hosteritz D. Hostice (M.).
Hosterlitz D. Hostěradice (M.).
Hostes D. Hostkovice (M.).
Hotzendorf D. Hodslavice (M.).
Hotzenplotz St. Osoblaha (Schl.).
Hoyerswerda St. Vojerci *pl.* (La.).
Hradisch St. Hradiště (B., M.).
Hubertischloß, Hubertiwald D. Hubertov (B.).
Hühnerdorf D. Kuří Ves (Kr.).
Hühnerwasser St. Kuří Vody (B.).
Hulein St. Hulín (M.).
Hultschin St. Hlučín (Schl.).
Hultschken D. Holičkov (B.).
Humberg D. Humberk (B.); 2. Humburky *pl.* (B.).
Humen D. Humny *pl.* (B.).
Hummel (Alt-) D. Homoly Staré (B.).
Hummelberg D. Třemšín (B.).
Hummeln D. Homoly *pl.* (B.).
Humpoletz St. Humpolec (B.).
Hundorf D. Hudcov (B.).
Hundsnarsch D. Psí Koryto (B.).
Hungerleiden D. Hladov (M.).
Hunsrücken Geb. Hunské pohoří (D.).
Huntowitz D. Chomoutovice (B.).
Hurkental D. Hůrka (B.).
Hurschk D. Hoštce (B.).
Hurz D. Horec (B.).
Huschitz D. Hoštice (B.).
Hutendorf D. Zálesní Lhota (B.).
Hütten D. Hutě (B.).

I.

Iberus Fl. *v.* Ebro.
Idria St. Idrie (Stei.).
Iglau St. Jihlava (M.).
Ilau St. Ilava (U.).
Iller Fl. Ilera, Ilora *Ilargus* (De.).
Illyrien L. Ilirsko, Ilirie.
Ilmen-See Ilmonské Jezero (R.).
Ind-ien L. Indie; —isch indický.
Indus Fl. Ind.

Ingermannland L. Ižorsko.
Ingrowitz St. Jimramov (M.).
Inn Fl., In Jin (Jína) Eno *Oenus*.
Innsbruck St. Jinomostí, Inšpruk *Oenopontum* (Tir.). [(Schz.).
Interlaken St. Meziluží (Interlaky *pl.*)
Ipek St. Peč (Alban.).
Ips Fl. Ipuše (Oe.).
Irkutsk St. Irkutsk (R.).
Irland L. Irsko, Iry *pl.*; Irländer Irčan.
Irritz D. Jiřice (M.).
Isar Fl. Jizara (Bavorská).
Ischel St. Išl (Iskila) (Oe.).
Iser Fl. Jizera (B.).
Island Ins. Island.
Isonzo Fl. Soča, Sočava.
Istrien L. Istrie, Istra *Histria*.
Italien L. Italie, Vlachy *pl.*, Vlasko —er Vlach; —isch vlaský.

J.

Jablunkau St. Jablunkov (Schl.).
Jägerndorf St. Krňov, Karňov (Schl.)
Jahnsdorf D. Janov (B.). [*Carnovia*.
Jaispitz M. Jevišovice (M.).
Jamaika Ins. Jamaika.
Jammertal D. Javorov (B.).
Jamnitz St. Jemnice, Jamnice (M.).
Jandies D. Mošna (B.).
Janina St. Janina (Tür.).
Jankau St. Jankov (B.).
Janketschlag D. Jankov (B.).
Janowitz D. u. St. Janovice (B.).
Japan L. Japonsko, Japansko, Japan; —eser Japonec, Japončík.
Jaroměř St. Jaroměř (B.).
Jaslowitz St. Jaroslavice (M.).
Jassy St. Jaš, Jasy (Rum.).
Jastersdorf D. Jestřabí (M.).
Jauer St. Javor (Schl.).
Jauerling B. Javorník, Javornice.
Jauernig St. Javorník (M.).
Java Ins. Java. [(M.).
Jechnitz St. Jesenice (B.); 2. Jehnice
Jena St. Jena (De.).
Jene-Welt D. Onen Svět (B.).
Jenikau St. Jeníkov (B.).
Jenisei Fl. Jenisej (R.).
Jeniseisk St. Jenisejsk (R.).
Jenowes D. Jeviněves (B.). [*tinus* (As.).
Jericho St. Hiericho, Jericho *Hierichuntia*
Jerusalem St. Jerusalem *Hierosolyma*.
Jesau D. Jezina (B.).
Jeschkenberg B. Ještěd (Bezkyd) (B.).
Jeschkesdorf D. Ježkov (B.).
Jesnitschan D. Jesenčany *pl.* (B.).
Jetenowitz D. Dětanovice *pl.* (B.).
Jetschan D. Děčany *pl.* (B.).
Jettenitz D. Vřetenice (B.).
Jetzelfluß Jesna (De.).
Jitschin St. Jičín (B.).
Joachimsdorf D. Jáchymov (B., M.).
Joachimshof D. Jáchymov (M.).
Joachimstal St. Jáchymov (B.).
Johannesbad D. Janské Lázně (B.).
Johannesberg D. Janovice (B.).
Johannesdorf D. Janov (B.); 2. Janoves (B.).
Johannestal D. Janoušov (M.).
Johnsdorf D. Janovice (B., Politz); 2. Janušov (M.); 3. Ober- u. Nieder-J. Třešňovec Horní a Dolní (B., Landskron).
Jokelsdorf D. Jakubovice (B., M.).
Jokes D. Jakubov (B.).
Josefstadt St. Josefov (B.).
Josefstal D. Josefodol (B.).
Joslowitz St. Jaroslavice (M.).
Jude *m.* Žid.
Judendorf D. Židovice (B., Gabel); 2. Zidnoves (B., Jungbunzlau); 3. Přítkov (B., Teplitz).
Jülich St. Julich *Juliacum* (De.).
Julienfeld D. Julianov (M.)
Jundorf D. Jundrov (M.).
Jungbuch D. Buky Mladé (B., Trautenau).
Jungbunzlau St. Mladá Boleslav (B.).
Jungferbřežan D. Břežany Panenské (B.).
Jungfernteinitz St. Týnec Panenský, T. Zerotinský (B.).
Jungfrau B. Panna *Virgo* (Schwz.).
Jura Geb. Jura, Jurské Pohoří.
Jüterbock St. Jitroboh (Pr.).
Jütland Jutsko (Dän.).

K.

Kaaden St. Kadaň (B.).
Kahlberg B. Lysá Hora (B.); 2. Holý
Kahn D. Chvojno (B.). [Vrch (B.).
Kahudowa D. Kohoutov (B.). [mau).
Kaindratsdorf D. Kondratce (B., Kru-
Kainitz (Kögnitz) Kajnice, Chvojnice (B.).
Kaisersdorf D. Císařeves (B.).
Kaiserwert D. Císařov (M.).
Kaitz D. Kajice (B., Görkau).
Kalabrien L. Kalabrie (It.).
Kalifornien Kalifornie (Amer.).
Kalken D. Skalka (B.).
Kalladey D. Koloděje (B.).
Kallein D. Skaleny *pl.* (B.).
Kalsching St. Chvalšiny *pl.* (B.).
Kaltenbach D. Nové Hutě (B.).
Kaltenbirken D. Záhořanky *pl.* (B.).
Kaltenfeld D. Studeno (Kr.).
Kaltengrund D. Studené (B.).
Kaltenhof D. Oblanov (B.).
Kaltwasser D. Studená (B.).
Kamaik D. Kamýk (B.). [Sázavou) (B.).
Kammerburg D. Komorní Hrádek (nad
Kamnitz St. u. D. Kamenice (B.).
Kanarische Inseln *pl.* Kanáry, Kanárské ostrovy.
Kandia Ins. Kandie, Kreta.
Kanker Fl. Kokra (Kr.).
Kaplitz St. Kaplice (B.).
Karawanken Geb. Karavanky.
Karbitz St. Chabařovice (B.).
Karlowitz St. Karlovce *pl.* [*pl.* (B.).
Karlsbad St. Karlovy Vary, Karlovary
Karlsberg D. Karlov (B.); 2. Karlovec (M.).
Karlsburg St. Karlovský Bělohrad.
Karlsdorf D. Karlovec (M.).
Karlshof (in Prag) Karlov.
Karlshöfen D. Karlovy Dvory (B.).
Karlskron D. Karlova Koruna (B.).
Karlsruhe St. Karlsruhe (De.).
Karlstadt St. Karlovec.

Karlstein Schl. Karlův Týn, Karlotýn (B.); 2. B. Karlův Kámen.
Kärnt-en (Kärnthen) L. Korutany *pl.*, Korutansko *Carinthia*; —ner Korutan (Korytan).
Karolinendorf D. Karolinov (M.).
Karolinenhof D. Karolín (M.).
Karolinental (bei Prag) Karlín.
Karpathen *pl.* Geb. Karpaty (Tátry).
Karsch D. Karasy *pl.* (B.).
Karst B. Kraš, Kraševina (Kr.).
Kartaus Kl. Kartouzy, *pl.* (B., M.); 2. D. Čertousy (B.).
Karthago St. Kartágo (Afr.).
Kartitz D. Choratice (B.).
Karwaschin D. Karvašín (B.).
Kasan St. Kazaň (R.).
Kaschau St. Košice (U.).
Käsmarkt St. Kežmark (U.).
Kaspisches Meer Chvalinské Moře *Mare Caspium.*
Kastilien L. Kastilie (Sp.).
Katalonien L. Katalonie (Sp.).
St. **Katharina** D. Sv. Kateřina (B.).
Katharinaberg St. Sv. Kateřina (B.).
Katharinadorf, Katharindorf D. Kateřinky *pl.* (B.).
Kathrein St. Kateřinky (Schl.).
Kattendorf D. Kateřinice (M.).
Katzbach Fl. Kocaba (Schl.).
Katzendorf D. Chocerady *pl.* (B.).
Katzengrün D. Chocenice *pl.* (B.).
Katzenholz D. Kotomily *pl.* (B.).
Kaukasus Geb. Kavkaz.
Kaudern D. Chuderov (B.).
Kaunitz St. u. D. Kounice (B.).
Kaušim St. Kouřim (B.).
Kaut St. Kouty (B.).
Keilbauden D. Kyjobudy *pl.* (B.).
Keilberg B. Klín (B.).
Kelch D. Kalich (B.).
Kellersdorf D. Šimonov (B.).
Kelln-e D. Včelná (B.).
Kerschbach D. Třešňovec (Stei.).
Kerschbaum D. Třešňovec (B.).
Kerschdorf D. Třešnice (Kr.).
Kessel D. Kotel (B.).
Kesselberg B. Velký Kotel.
Kettowitz D. Chotěbudice (B.).
Ketwa D. Kotvina (B.).
Ketzelsdorf D. Kočležov (B.).
Keule D. Kyjov (B.).
Key D. Kyje *pl.* (B.).
Khaa D. Kyjov (B.).
Khan D. Chanov (B.).
Khoan D. Chotov (B.).
Kiebel St. Kublovo (Pos.).
Kiesenreuth D. Kříženec (B.).
Kiew St. Kyjev (R.).
St. **Kilian** D. Sv. Kilián (B.).
Killitz D. Chýlice (B.).
Kilmes D. Chloumek (B.).
Kinitz D. Chynice, Vchynice (B.).
Kirchenstaat Papežská země, Papežsko.
Kirchen-Střimelic D. Střimelice Ko-
Kirchschlag D. Světlík (B.). [stelní (B.).
Kirgise Kirgiz.
Kiritein D. Křtiny (M.).
Kirwein D. Skrbeň (M.). [(Ba.).
Kissingen Bad. Kysinky *pl.*, Chyžice
Kladno St. Kladno (B.).
Kladrau St. Kladruby *pl.* (B.).
Klagenfurt St. Celovec *Claudia* (Kt.).
Klantendorf D. Kujavy *pl.* (M.).
Klappay Sch. Klapé, Klapý (B.).
Klattau St. Klatovy *pl.* (Klatov) (B.)
Klausenburg St. Kološ *Claudiopelis*
Kleinasien L. Malá Asie *Levanti.* [(Si.).
Kleinseite D. Malá Strana (B.).
Klenau D. Klenov (B.).
Klentsch St. Klenč, Klenčí (B.).
Kleve St. Kleve *Clivia.*
Klingenberg Sch. Zvikov (B.).
Klogsdorf D. Klokočov (M.).
Klomin D. Chlumín (B.).
Kloster D. Klášter (B.).
Klosterbruck Kl. Louka (M.).
Klostergrab St. Hroby *pl.* (B.).
Klösterle St. Klášterec (B.).
Knin St. Knín Nový, Starý (B.).
Koblenz St. Koblenec *Confluentia* (Pr.).
Kojetein St. Kojetín (M.).
Kolautschen St. Koloveč (B.).
Kolberg St. Kolobřeh (Pr.).
Kolin St. Kolín (B.).
Kolmen D. Chlum (B.).
Köln St. Kolín nad Rýnem, Kolín Rýnský n. Porejnský, Rýno-Kolín *Colonia Agrippina.*
Kolomea St. Kolomea, Kolomyje (Gal.).
Komarn D. Komárov (M.).
Komein D. Komín (M.).
Kömeth D. Komnatka (M.).
Kommern D. Komořany (B.). [Kongo.
Kommt D. Chomouty *pl.* (B.).
Komorn St. Komárno (U.).
Komotau St. Chomoutov *Helcipolis* (B.).
Komschin D. Komošín (B.).
Kongo Fl. Kongo; —staat Konnsko,
Königgrätz (Königingrätz) St. Králové Hradec *Reginogradecium* (B.); —er kralohradecký.
Königinhof St. Králové Dvůr *Curia Reginae*; —er kralodvorský (B.).
Königreich D. Království (B.). [(B.).
Königsaal St. Zbraslav *Aula Regia*
Königsberg St. Královec *Regio montum* (Pr.); 2. Klinkovice (Schl.); 3. Nová Báně (U.).
Königsdorf D. Kralovice (B.).
Königseck St. Kumžak (B.).
Königsfeld St. Královo Pole (M.).
Königshof St. Králův Dvůr (B.).
Königsstadtl St. Králové Městec (B.).
Königswald D. Libouchec (B.).
Königswart St. Kynžvart (B.). [(Pr.).
Konitz St. Konice (M.); 2. Chvojnice
Konstantinopel St. Cařihrad (Konstantinopol); Stambul, Byzanc *Byzantium* (Türk.).
Konstanz, Kostnitz St. Kostnice *Constantia*; (it.) Costanza (Baden).
Kopain D. Kopanina (B.).
Kopenhagen St. Kodaň (Dän.).
Köpferschlag D. Hospříz (B.).
Köpenick St. Kopník (Pr).
Kopidlno St. Kopidlno (B.).
Koppertsch D. Kopořeč (B.).
Koprelnig D. Kopřivník (Strm.).
Koprelnitz St. Kopřivnice (Kro. Strm.).

Koralpe B. Holovec.
Körbitz D. Krbice (B.); Klein-K. [Krbovice (B.).
Korea I. Korea (As.).
Korfu Ins. Korfu *Corcyra*.
Korinth St. Korint (Gr.).
Kornhaus St. Mšec (B.).
Körnsalz D. Krušec (B.).
Korowitz D. Korouhvice (M.)
Korsika Ins. Korsika.
Köslin St. Kozlín (Pr.).
Kosel D. Kozly *pl.* (B.).
Kosmanos D. Kosmonosy *pl.* (B.).
Kossau D. Kosov (B.).
Kosslau D. Koclov (B.).
Kösteldorf D. Kostelec (B.).
Köstelhof D. Kozlov (B.).
Kosten St. Koštěn (Pr.).
Kostenblatt D. Kostomlaty *pl.* (B.).
Kostl D. Podivín (M.).
Kostreinitz D. Kostřevnice (Stei.).
Kotegzau D. Chotýčany *pl.* (B.).
Koteschan D. Chotěšov (B.).
Kotigau D. Chotíkov (B.).
Kotiken D. Chotíkov (B.).
Kötnitz D. Skotnice (M.).
Kottbus St. Chotěbuz (La.); 2. Kotvice [Pol.).
Kotten D. Chodov (B.).
Kottwitz D. Chotěvice (B.).
Kotzendorf D. Kočov (M.).
Kradrob D. Kladruby *pl.* (B.).
Krain L. Krajina, Krajinsko *Carnia, Carnio*; —er Krajinec; —isch krajinský.
Krakau St. Krakov *Cracovia*; —er (Einwohner) Krakovan; —er Gebiet [Krakovsko.
Kralup St. Kralupy *pl.* (B.).
Krammel D. Kramole (B.).
Krasa D. Chrastná (B.).
Krasch D. Krašov (B.).
Kratzau St. Chrastava (B.).
Kratzdorf D. Chrastice (M.).
Kraupa D. Krupá (B.).
Krausebauden D. Krasobudy *pl.* (B.).
Kreibitz St. Chřibská, Křipská, Skřipska (B.).
Kremnitz St. Kremnice (U.). [(B.).
Krems St. Kremže (Oe.); 2. D. Křemže
Kremsier St. Kroměříž, Kroměžíř (M.).
Křemusch D. Křemyž (B.).
Krenau D. Křenové (B.).
Krendorf D. Křtěno (B.).
Křepin D. Chřepiny *pl.* (B.).
Kreuz St. Križevec, *pl.* Križevci (Kro.); 2. Križov (M.).
Kreuzberg St. Krucemburk (B.).
Kreuzburg St. Klučborek (Schl.).
Kreuzkosteletz D. Kostelec u Křížku
Kreuzweg D. Křižatky *pl.* (B.). [(B.).
Kriebaum D. Vitěšovice (B.).
Kriegern St. Kryry (B.).
Kriegsdorf D. Vojnovice (M.)
Kriesdorf D. Křižany *pl.* (B.).
Krim *f.* (Halbinsel) Krym (R.).
Krima D. Křimov (B.).
Krinsdorf D. Krňov (B.).
Krippaschlag D. Krupov (B.).
Krippau D. Skřipová (B.).
Krips D. Křivec (B.).
Krischwitz D. Křesice (B.).
Krögiitz D. Kruchlice (B.).
Kroat *m.* Charvat (Chorvat, Horvat).
Kroatien L. Charvatsko, Charvaty (Horvaty).
Kroh D. Kruh (B.).
Krokersdorf D. Krakovec (M.).
Kromau St. Krumlov (M.).
Krönau D. Křenov (M.); 2. Křelov (M.).
Kröndorf D. Křtěno, Trstěná (B.).
Kronstadt St. Koruna, Brašov (Si.); 2. Kronštat (R.); 3. Kunštat (B.).
Kropfschlag D. Krpošily *pl.* (B.).
Kroschau D. Chrášťany (B.).
Krossen St. Krosno (Pos.).
Krottensee D. Krtín (B.).
Krumau St. Krumlov (B.).
Kschiha D. Číhaná (B.).
Kuba Ins. Kuba.
Kubaniberg B. Boubín (B.).
Kuchelbad (bei Prag) Chuchle, Chuchly
Kudenitz D. Chotenice (B.). [*pl.* (B.).
Kudeslawitz D. Chudoslavice (B.).
Kudowa Bad Chudoba (Schl.).
Kühberg D. Chřepice (B.).
Kuhland Kravařsko (M.).
Kuhstall D. Kravín (B.).
Kukan D. Kokonín (B.).
Kukrowitz B. Kuchařovice (M.).
Kulm St. Chlum; 2. Chlumec; 3. Chlumno, Chelmno; —see Chelmže.
Kulpa Fl. Kupa.
Kumrowitz D. Komárov (M.).
Kunzendorf D. Kunčice (M.); 2. Kunčina (M.).
Kupferberg B. Mědec (B.).
Kuprowitz D. Kopařovice (M.).
Kurland L. Kurony *pl.*, Kursko.
Kurlup D. Chrlopy *pl.* (M.).
Kurschin D. Kořen (B.).
Kurzdorf D. Krátkádlouhá (B.).
Kuschwarda D. Kunžvart (B.).
Küstenland Přímoří *Litorale*.
Küstrin St. Kostřín, Kostřín.
Kuterschin D. Chudeřín (B.).
Kutowenka D. Chotovinky (B.).
Kutowitz D. Chotějovice (B.).
Kutsch D. Chuděe *pl.* (B.).
Kuttenberg St. Kutná Hora, *pl.* Hory Kutny *Cuttna* (B.).
Kuttendorf D. Chotiněves (B.).
Kuttenplan St. Chodová Planá (B.).
Kuttenthal D. Chotětov (B.).
Kux St. Kukus, Kuks (B.).
Kuzeli D. Kužel (Kro.).
Kuzdublan D. Kozma (M.).

L.

Laa St. Hlava, Lava; Fl. Hloh.
Laafeld D. Poterna (Stei.).
Laas D. Laz (B.); 2. Lazec (M.); 3. Lužo (Kr.).
Laatz St. Ledec (M.).
Labnay Groß- D. Hlavňov; Klein- L. Slavné (B.).
Lachenwitz D. Lahovice (B.).
Lack D. Louka (Strm.).
Ladoga (See) Ladoga (R.).
Ladowitz D. Ledvice (B.).
Lagau D. Slavkov (B.).
Lago Maggiore Velké Jezero (It.).
Lagosta Ins. Lastovo.

Lahm (Alt-, Neu-) D. Hlína (Stará, Nová) (B.).
Lahn Fl. Lana; 2. D. Lány *pl.* (B.).
Laibach St. Lublaň *Labacum*; 2. Fl. Lublanice *Lemona*.
Lametitz D. Lomazice (B.).
Lampersdorf D. Lampertice (B.).
Landeck D. Ostrošín (B.).
Landskron St. Lanškroun (B.).
Langenau D. Lanov (B., Hohenelbe); 2. Skalice (B., Haida).
Langenbruck D. Dlouhý Most (B.).
Langendorf D. Dlouhá Ves (B., M.); Loučka (M.).
Langenhof D. Dlouhé Dvory *pl.* (B.).
Langenlois St. Dlouhá Luže (Oe.).
Langenradisch D. Dlouhé Hradiště (B.)
Langentriebe D. Dlouhá Třebová (B.).
Langewiese D. Louka (B.).
Langfeld D. Dlouhé Pole (B.).
Lanschau D. Lanžov (B.).
Lanz D. Lomnice (B., Falkenau).
Lapp-e, —lander Lap, Lapon, Laponec, Lopař; —land Lapsko, Laponsko *Lapponia*.
Laschkles D. Vlásky *pl.*
Latein D Slatina (M.).
Lauban St. Lubaň (La.).
Lauben D. Lubno (B.).
Laubendorf D. Otradovice (B., Brandeis); 2. Limberk (B., Polička).
Laubental D. Ostrov (B.).
Laukowitz D. Slavíkovice (M.).
Laun St. Louny *Lunel pl.* (B.).
Lausanne St. Lozana (Lužná) *Lausodunum* (Schz.).
Lausche B. Luže (B.).
Lausitz L. Lužice *Lusatia*; —er Lužičan.
Lausnitz Fl. Lužnice (B.).
Lauterbach St. Litrbachy *pl.* (B.); 2. D. Potůčník (M.).
Lautschitz D. Blučina (M.).
Lavantfluß Labutnice.
Lech D. Luh (B.); 2. Fl. Lech, Lik.
Ledeč St. Ledeč (B.).
Leibitsch, —grund D. Hluboč (B.).
Leibnitz D. Lipnice (Stei.).
Leierbauden D. Výrobudy *pl.* (B.).
Leiden, Leyden St. Lugdun (Hol.).
Leinisch D. Mlyniště (B.).
Leipa (Böhmisch-L.) St. Lípa (Česká Lípa).
Leipnik St. Lipník (M.).
Leipzig St. Lipsko *Lipsia* (Dc.).
Leißen D Lysá (B.).
Leiten D. Podstráň (B.).
Leitensdorf St. Litvínov (B.).
Leiter D. Řebří (B.).
Leitha Fl. Litava.
Leitmeritz St. Litoměřice (B.).
Leitomischl St. Litomyšl (B.).
Lemberg St. Lvov *Leopolis* (Galiz.).
Lenzdorf D. Mlýnice (M.).
Lenzl (Alt-, Neu-) D. Mlýnec (Starý, Nový) (B.)
Leoben St. Lubno (Str., Kr.).
Leopoldsdorf D. Leopoldov.
Leopoldskirchen D. Lipoltice (Kt.).
Leopoldstadt Leopoldov (Wien).
Lerchenfeld D. Skřivánkov (M.).
Lerchenhof D. Skřivánek (B.).
Lesbos Ins. Lesbos, Lezb.
Lessina Ins. Chvar.
Lette Lotyš.
Leukersdorf D. Čermná (B.).
Leutensdorf (Ober-, Nieder-) Litvínov (Horní, Dolní) (B.).
Leutschau St. Levoče (U.).
Levante L. Levant (Východ, Orient).
Lexnitz D. Lešnice (M.).
Leydon St. Lejda, Lugdun *Lugdunum Batavorum* (Holl.).
Libanon Geb. Libanon *Libanos*.
Libau St. Libava (M.).
Libich D. Libchava (B.).
Libisch D. Libhošť (M.).
Liboch D. Liběchov (B.).
Libus D. Livousy *pl.* (B.).
Licca Fl. Lika (Dal.).
Lichtbuchet D. Bělobuky *pl.* (B.).
Lichtenau D. Lichkov (B.).
Lichtenbach D. Světlý Potok (Kr.).
Lichtenberg D. Světlov (M.).
Lichtendorf D. Lichoceves (B.).
Lichtenstadt St. Hroznětín (B.).
Lichtenstein D. Lešťany *pl.* (B.).
Lichtenwald D. Sevnice (Stei.).
Lichtowitz D. Litěchovice (B.).
Lichwe D. Libchava (B.).
Lieben D. (bei Prag) Libeň (B); 2. Lipov (B., Aussig).
Liebenau St. Hodkovice (B.); 2. Libnov (B., Manetín); 3. Libná (B., Pohtz).
Liebensdorf D Karlov (B).
Liebental D. Libnětov (B.).
Lieberose St. Liboraz (La.).
Liebeschitz D. Liběšice; Libišice; Libčice (B.).
Liebesdorf D. Libišov.
Liebeswahr D. Libosváry *pl.* (B.).
Liebich D. Libchava (B.).
Liebisch D. Libouš (B.).
Liebotitz D. Libědice (B.).
Liebshausen D. Libčeves (B.).
Liebstadtl St. Libštát (B.).
Liebstein D. Vítaně (B.).
Liebtal D. Libotov (B.).
Liebwerda D. Libovraty *pl.* (Libwerda) [(B.).
Liedhersch D. Lidořovice (M.).
Liefland L. v. Livland.
Liegnitz St. Lehnice (Schl.).
Liesdorf D. Liboňov (B.).
Liesen D. Litoltov (B.).
Liesing Fl. Lesník (Stei.).
Liesnitz D. Lysec (B.)
Lika (Licca) St. Lika.
Liliendorf D. Kocourov (M.).
Lille St. Lille (Fr.).
Lindau D. Lipětín (B.); 2. St. Lindava
Lindenau D. Lidava (M.). [(De.).
Lindles D. Mlyňany *pl.* (B.).
Lingau D. Nynkov, Mlýnkov (B.).
Linschen D. Illinče (B.).
Linsdorf D. Těchonín (B.).
Linz St. Linec *Linetia* (Oe.); 2. Mlýnce *pl.* (B.).
Liparische-Inseln Liparské Ostrovy (It.).
Lipchin D. Libchyně (B.).
Lipnitz St. Lipnice (B.).
Liptau St. Liptov (U.).
Liser Fl. Jizera (B.).

Lisignano St. Ližňan (Ist.).
Lispitz Mkt. Blížkovice (M.).
Lissa St. Lysá (B.). 2. St. Lešno (Pol.). 3. Ins. Vis.
Lissabon St. Lisabon, Lisbona *Lissabona*.
Lithau-en L. Litva *Lithuania*; —er Litvan, Litvín.
Litorale L. Přímoří.
Littau St. Litovel (M.); 2. Litě (B.).
Litten St. Liteň (B.).
Liverpool St. Liverpol, Libropol (Engl.).
Livland L. Livonsko, Livony *pl.* (*pol.* Intlanty) *Livonia*; —länder Livonec.
Livorno St. Livorno *Liburnus Portus* (It.).
Löbau St. Lubij (La.).
Lobes D. Lobzy *pl.* (B.).
Lobesching D. Lovčšice (B.).
Lobetanz D. Libotýnec (B.).
Lobkowitz D. Lobkovice (B.).
Lobositz St. Lovosice (B.).
Lobsenz St. Lobženice (Pos.).
Lochutzen D. Lochousice (B.).
Lodomerien L. Vladimírsko.
Lohe Fl. Sleza (Schl.).
Lohma D. Lomany *pl.* (B.).
Lohowa D. Hlohová (B.); 2. Luhov (B.).
Loibach D. Libuče (Kt.).
Loire Fl. Loara, Ligera *Ligeris* (Fr.).
Lombardei L. Lombardsko, Lombardie *Longobardia*.
Lomnitz St. Lomnice (B.).
London St. Londýn *Londinum*; —er Londýnský.
Loosdorf D. Ludvíkovice (B.).
Loosch D. Lahošť (B.).
Lorenzberg, Laurenziberg (in Prag) Petřín.
Lösching D. Bezděčín (B.).
Loschitz St. Loštice (M.).
Lospitz D. Lazec (B.); 2. Lovčovice (M.).
Lossonz St. Lučenec (U.).
Lothringen L. Lotrinsko, Lotarinsko *Lotharingia*.
Lübeck St. Lubek, Bukovec (De.).
Lubenz St. Lubenec (B.).
Lubigau D. Hlavákov (B.).
Lublin St. Lublín *Lublinum* (Pol.).
Lublinitz St. Lublinec (Schl.).
Lucenigo D. Lučník (Görz).
Luckau St. Lukov (La.).
Luditz St. Žlutice (B.).
Ludwigsdorf D. Ludvíkov (B., M.).
Lugano (Lauis) St. Luhaň *Agno* (Schz.); Luganer See Luhaňské Jezero (it. Lago di Agno).
Luka D. Lukov (B.).
Lukau D. Luková (B., Landskron); 2. Hlavkov (B., Polná); 3. Hlubany *pl.* (B., Podersam); 4. Loučová (B., Schüttenhofen).
Lukka St. Luka (It.).
Lukow D. Lunikov (B.).
Lummel D. Lomy *pl.* (B.).
Lundenburg St. Břeclava (M.).
Lüneburg St. Glin, Hlinobor (De.)
Lupenz D. Sloupenec (B.).
Lupetsching D. Hlubočiny *pl.* (B.).
Lupitz D. Hlupice (B.).
Lusading D. Služetín (B.).
Luschenz D. Luženice (B.).
Lusdorf D. Lužná (B.).
Lusen D. Lužné (B.).
Lussin Ins. Ložin.
Lust D. Lužec (B.).
Lutau D. Lutová (B.).
Lutschau D. Lučej (B.).
Lutschine Fl. Lučina (Schz.).
Lutschnau D. Lačnov (B.).
Luttenberg D. Litoměř (Stei.).
Lüttich St. Lutich *Leodium* (fr. *Liège*).
Lützen St. Lužín (De.).
Luxdorf D. Lučkov (B.).
Luxemburg, Luxenburg St. u. L. Lucemburk.
Luzern St. Lucerno *Lucerna* (Schz.).
Lyon St. Lyon *Leona* (*Lugdunum*) (Fr.).

M.

Maas Fl. Mosa (Fr.).
Madagaskar Ins. Madagaskar.
Madeira Ins. Madeira.
Madrid St. Madrid (Sp.).
Maffersdorf D. Pověrov (B.).
Magdeburg St. Děvín *Parthenopolis* (De.).
Mageregg D. Medhorek (Kt.).
Maglern D. Medhoří, Mezihoří (Kt.).
Magyar Madar. [Moravan.
Mähr-en L. Morava *Moravia*; —er
Maidorf D. Drahouš (B.).
Maierhof D. Humenice (B., Gratzen).
Mailand St. Milán (Mediolán, vlt. Medulán) *Mediolanum*.
Main Fl. Mohan *Moenus* (De.).
Mainz St. Mohuč *Moguntia* (De.).
Malaie Malajec.
Malin D. Malín (B.).
Malowa D. Malohov (B.).
Malsch Fl. Mašše (B.).
Malschen D. Malešov (B.).
Malsching D. Myšlany *pl.* (B.).
Malschwitz D. Malšovice (B.).
Malspitz D. Malešovice (M.).
Malta Ins. Malta (Melita).
Manderscheid D. Dobřejovice (B.).
Manetin St. Manetín (B.).
Mangert B. Babí Zub.
Manisch D. Manušice (B.).
Mantau D. Mantov (B.).
Mantua St. Mantova, Mantua (It.).
Marañon Fl. Marañon *v.* Amazonenfluß.
Marburg St. Maribor (Str.).
March Fl. Morava *Marchia* (M.).
St. **Margareth** Sv. Markéta (B.).
Margarethen D. Markéta (M.).
Marhöf D. Marety (M.).
Mariafels D. Slavice (B.).
Mariahilf D. Nová Ves (M.); 2. Marianov (bei Wien).
Mariakron D. Koruna (M.).
Maria-Kulm D. Chlum (B.).
Maria-Stock D. Skoky *pl.* (B.).
Maria-Teinitz D. Týnec (T. Marianský) (B.).
Mariaschein, Marienschein Kl. Bohusudov, Šejnov (B.).
Mariazell Kl. Maria-Cel (Str., M.).
Marienbad St. Lázně Marianské (B.).
Marienburg St. Malbork (Pr.); 2. Maribor (Str.).
Mariendorf D. Marianov (M.).
Marienwerder St. Kvidín (Kvidzin) *Insula Mariana* (Pr.).

Markersdorf D. Markvartice (B.); 2. Hradečná (M.).
Marmora-Meer Bílé Moře *Propontis*.
Marne Fl. Marna, Marona (Matrona) (Fr.).
Marokko St. u. L. Maroko *Marochium*.
Maros Fl. Maroš, Moriš (U.).
Marschau D. Maršov (B.).
Marschendorf St. Maršov (B.).
Marseille St. Marsilie *Massilia* (Fr.).
Märzdorf D. Martinice (B.).
Maschau St. Mašťov (B.)
Mastig D. Mostek (B.)
Mastikbad D. Mostecké Lázně (B.)
Mastung D. Mostec (B.).
Matha D. Metuje (Medhuje) (B.).
Matterhorn B. Matroň *Mont Cervin* (Schz.).
Matzelgebirge Makolské Hory (Stei.).
Maut St. Mejto (B.).
Mautstatt D. Mejto (B.).
Maxdorf D. Maksov (B., Kuttenberg); 2. Maksičky *pl.* (B., Polička).
Mazedonien L. Macedonie.
Mazerau D. Macourov (B.).
Mecheln St. Malín *Mechlinia* (Belg.)
Medelzen D. Metelsko (B.).
Medien L. Medie.
Mehlhütten D. Lhota (B.).
Mehregarten D. Mirohrady *pl.* (B.).
Meierhöfen D. Mírov (B.).
Meigelshof D. Chodov (B.).
Meinetschlag D. Malonty *pl.* (B.)
Meischlowitz D. Myslovice (B.).
Meisetschlag D. Myšňany *pl.*
Meißen St. u. L. Míšeň *Misnia* (Dc.).
Mekka St. Meka.
Mekl D. Mětikalov (B.).
Meleta Ins. Miet
Melk D. Mělník (B.).
Melm D. Jelma (B.).
Melmitz D. Mělnice (B.).
Melnik St. Mělník, Melník (B.).
Memel Fl. Němen; St. Klajpeda (Pr.).
Meran St. Meran (Tir.).
Meretitz D. Miřetice (B.).
Merkau D. Mírkov (B.).
Merkelsdorf D. Zdoňov (B.).
Merklin St. Merklín (B.).
Merseburg St. Mezibor, Meziboří (D.).
Mertendorf D. Merboltice (B.).
Merzdorf D. Martinice (B., Starkenbach); 2. Martinkovice (B., Braunau); 3. Martiněves (B., Tetschen); 4. Břevniště (B., Niemes).
Meseritz St. Meziříčí (M.).
Messina St. Mesina *Messana* (It.).
Mettau Fl. Metuje (B.).
Metz St. Mety *pl. Metae* (De.).
Mexiko L. Mexiko (Mejiko, Mechiko).
St. Michael D. Sv. Michal (Kr., Kt.).
Michelloh D. Měcholupy (B.).
Michelsberg D. Michalovice (B.).
Michelsdorf D. Michlov (B.); 2. Ostrov (B., Landskron); 3. Veliká Ves (B., Podersam).
Michenau D. Michnov (M.).
Michetschlag D. Javoří (B.).
Michlowitz D. Myslichovice (M.). [(B.).
Mies St. Stříbro; Fl. Mže (Berounka).
Mietau St. Mitava *Mitavia* (R.).
Mikenhau D. Provodín (B.).
Milau D. Milov (B.).
Milbes St. Milovany *pl.* (M.)
Mileschau D. Milešov (B.).
Milestau D. Milhostov (B.).
Miletin St. Miletín (B.).
Milin St. Milín (B.).
Miliau D. Milovy *pl.* (B.).
Milles D. Mlýnce *pl.* (B.).
Millikau D. Milkov (B.).
Milsan D. Mlžany *pl.* (B.).
Minichschlag D. Mnichoruby *pl.* (B.).
Minkendorf D. Minkovice (B.).
Minkwitz D. Minkvice (B.)
Minnichhof D. Mnichov (B.)
Miröschau St. Mirošov (B.).
Mirotitz St. Mirotice (B.).
Mirowitz St. Mírovice (B.).
Mirschikau D. Miřkov (B.).
Miskolcz St. Myškovce (U.).
Mislitz D. Miroslava (M.).
Mistelholz D. Borová (B.).
Mitrowitz St. Mitrovice (B., Slav.).
Mitteldorf St. Prostředkovice (M.).
Mittelländisches-Meer Středozemní Moře *Mare Mediterraneum.* [(M.).
Mittelwalde St. Mezibor; 2. Středolesí
Mitterburg D. Pazin it. *Pisino* (Ist.).
Mocca St. Moka (Ar.).
Modena St. Modena *Mutina* (It.).
Modern St. Modrá (U.).
Modes D. Matějovice (M.).
Mödling St. Metlínek (Oe.).
Mohleis D. Smolín (M.).
Mohr D. Mory *pl.* (B.).
Mohrau D. Moravice (M.).
Mohren D. Javorník (B., Arnau); Ober-M. Javor (B.); Nieder-M. Dědov (B.).
Mokowitz (Rotdörfel) Hřivinov (B.).
Moldau Fl. Vltava *Moldavia* (B.); 2. L. Multany *pl.*, Moldava; Ober-M. Vltavice Hořejší (B.).
Moldautein St. Týn nad Vltavou (Vltavotýn) (B.).
Molgau D. Malkov (B.).
Molken (Deutsch-) D. Malíkov B.).
Molischen D. Maleš (B.).
Mölten D. Lhota (B.).
Molukken Ins. Moluky. [(It.).
Monako St. Monako, Vlaský Mnichov
Mönch B. Mnich (fr. *Moine*) (Schz.).
Mönchsdorf D. Klášterec (B.).
Mondgebirge Měsíčné Hory *pl.* (Afr.).
Monfalcone St. Tržič (Istr.).
Mongolien L. Mongolsko.
Mönitz D. Menín (M.).
Montblanc B. Monblank, Bílá Hora.
Monte Maggiore Učka gora (Istr.); 2. Holovec (Gorz); 3. Březí (Venez.).
Montenegro L. Černá Hora, Černohoří.
Mora Fl. Mora, Moravka (Schl.).
Morau D. Morava (B.).
Morbes D. Moravany (M.).
Morchenstern St. Smržovka (B.).
Morein D. Moravany *pl.* (M.).
Mörischau D. Mirešov (B.).
Mörowitz D. Mořovice (B.).
Moschen D. Mošnov (B.).
Moschtitz D. Mostiště (B.).
Mosel Fl. Mosela (Fr.).

Möseritz D. Mezirady *pl.*
Mosern D. Mojžíř, Možeř
Moskau St. Moskva *Moscovia* (R.).
Mössing D. Mezí (B.).
Mostau D. Mostov (B.).
Mösting D. Mostice (B.).
Möttling St. Metlika.
Mrotzen St. Mráče.
Mudlau D. Modlavá (M.).
Müglitz St. Mohelnice (M.).
Mugrau D. Mokrá (B.).
Mühlhausen D. Nelahozeves (B.); 2. St. Milevsko (B.); 3. Milhuz *Muehl-*
Mühlhöfen D. Milevo (B.). [*husia* (De.).
Mukhof D. Bukov (B.).
Müllerschlag D. Mlynářovice (B.).
München St. Mnichov *Monachium* (Ba.); 2. Mnichov (B.).
Münchengrätz St. Hradiště Mnichovo
Münchhof D. Mnichov (B. Elbogen). | (B.)
Münichshof D. Jenichov (B.).
Munker D. Mukařov (B.).
Münsterberg St. Zembice.
Mur Fl. Mura, Murava *Murius*.
Murau D. Můrov (B.).
Mürau St. Mírov (M.).
Murchowa D. Mrchojedy *pl.* (B.).
Murinsel Mezimuří.
Mürz St. Murice; —tal Murická dolina.
Muscherad D. Močerady *pl.* (B.).
Muskau St. Mužakov (La.).
Mutischen D. Mutišov (M.).
Muttaschlag D. Mutiněves (B.).
Mutten D. Mutná (M.).
Muttersdorf D. Mutěnín (B.).
Muzken D. Muchov (B.).

N.

Načeratz St. Načeradec (B.).
Nachod St. Náchod (B.).
Nanking St. Nankin (China).
Napajedl St. Napajedly *pl.* (M.).
Narenta Fl. Neretva (Dal.).
Narwa St. Narva (R.).
Nassau L. Nasov, Nasava.
Nazareth St. Nazaret. [*thenope*).
Neapel St. Neapole *Neapolis* (*Par-*
Nebes D. Nedvězí (M.).
Nebetein D. Hněvotín (M.).
Nechanitz St. Nechanice (B.).
Neiße St. u. Fl. Nisa.
Nemetschen D. Němčí (B.).
Nennowitz D. Vejvanovice (M.).
Nepomuk St. Nepomuk (B., M.).
Neratowitz D. Neratovice (B.).
Neretein D. Neřetín (M.).
Nespitz D. Mošovice (M.). [(B.).
Nespoding (Naßboden) D. Mezipotočí
Nessel D. Nezly (B.).
Nesselfleck D. Ostrov (B., Senftenberg)
Nesselsdorf D. Kopřivnice (M.).
Nesuchin D. Nesuchyně (B.).
Netluk D. Netluky, Pnětluky *pl.* (B.).
Netolitz D. Netolice (B.).
Netschetin D. Nečtiny *pl.* (B.).
Netze Fl. Noteč.
Neubau (Wien) Novosady *pl.*
Neubidžow St. Bydžov (Nový) (B.).
Neubistritz St. Nová Bystřice (B.).
Neubohmen D. Bohyně (B.).
Neubrunn D. Nová Studnice (B.).
Neudek St. Neudek, Nejdek, Nevděk
Neudorf D. Nová ves (B., M.). [(B.).
Neuenburg St. Novohrad (fr. *Neufchatel*) (Schz.); —er See Novohradské Jezero *Lacus Neoburgensis*.
Neuern St. Nýrsko (B.); Ober- N. Nýra (B.).
Neugarten D. Novohrady *pl.* (B.).
Neugedein St. Nová Kdyně (B.).
Neuhaus St. Jindřichův Hradec *Nova Domus* (B.). [(B., M.).
Neuhof D. Nové Dvory; Nový Dvůr
Neuhütten D. Nová Huť (B.).
Neumarkt St. Nový Trh, Všeruby *pl.* (B.); 2. Úterý (B.).
Neumühle D. Nemile (M.).
Neupaka St. Nová Paka (B.).
Neusattl D. Novosedly *pl.* (B.).
Neuschitz D. Hněvousice (B.).
Neuschloß D. Nový Zámek (B., Königsstadtl); 2. Nové Zámky (B., Arnau); 3. Nový Hrad (B., Postelberg).
Neusiedl D. Nové Sídlo (B., Leitomischl); 2. Novosedly *pl.* (B., Krumau).
Neusatz St. Nový Sad (U.).
Neusiedlersee Nezider, Neziderské Jezero (U.).
Neusohl St. Bańská Bystřice (U.).
Neustadt St. Nové Město; N. an der Mettau Nové Město nad Metují (B.); 2. Lvovek; 3. Mährisch-N. Unčov (M.); 4. Novosady (M.).
Neustadtl St. Nové Město (M.); 2. Stráž (B.).
Neustift St. Němstch.
Neustraschitz St. Nové Strašecí (B.).
Neutitschein St. Nový Jičín (M.).
Neutomysl St. Nový Tomyšl.
Neutra St. Nitra (U.).
Neuwelt D. Nový Svět (B., M.).
Neweklau St. Neveklov (B.).
Newyork St. Nový York.
Nickel D. Mikuleč (B.).
Nickelsdorf D. Mikulovice (B.).
Nidda Fl. Nida.
Nidwalden L. Záboří (Schz.).
Niederdorf D. Podhoří (B., Senftenberg); 2. Podhoješín (B., Chotěboř); 3. N. auf Rokytnic Rokytnice Dolní
Niedergrund D. Podolí (B.). [(B.).
Niederhof D. Dolní Dvůr (B.).
Niederlande *pl.* L. Nizozemí, Nizozemsko, Nižní Země.
Niemes St. Mimoň (B.).
Niemsching D. Němčí (B.).
Niesenbahn D. Neznabohy *pl.* (B.).
St. **Niklas** D. Sv. Mikoláš.
Niklasberg St. Mikulov (B.).
Niklasdorf D. Mikulovice (B., Kaaden).
Niklowitz D. Mikulovice (M.).
Nikolsburg St. Mikulov (M.).
Nil Fl. Nil *Nilus* (Afr.).
Nimburg St. Nymburk (B.).
Ninive St. Ninive.
Nippon Ins. Nipon (Japan).
Nirklowitz D. Mrsklice (M.).
Nissa St. Niš (Serb.).

Nixdorf St. Mikšovice (B.).
Nizza St. Nizza *Nicaea* (fr. *Nice*).
Nohmirschen D. Neuměř (B.).
Nokowitz D. Nabovazy *pl.* (B.).
Nollendorf D. Nakleřov (B.).
Nona St. Nin (Dal.).
Nordamerika Severní Amerika.
Nordsee Severní Moře *Mare Germanicum.*
Norwegen L. Norvegy, Norvézsko, Norsko *Norvegia.* [berčany (M.).
Nürnberg St. Norimberk (Ba.); 2. Nor-
Nürschan St. Nýřany (B.).
Nusslau M. Nosislav (M.).

O.

Oberdorf Hořejší Ves (B., Plan); 2. Horňoves (B., Počátek); 3. Rokytnice Horní (B. Senftenberg); 4. Horní
Obereicht D. Dubičina (B.). [Ves (M.).
Oberklee D. Soběchleby *pl.* (B.).
Oberland (Bern) Hornozemí.
Obernitz D. Obornice (B.).
Oberplan St. Planá (B.).
Oberschlag D. Milejšice (B.).
Oblat D. Oploty *pl.* (B.).
Obschhof D. Hobšov (B.).
Obst D. Hubče (B.).
Ochsbrunn B. Březovík (B.).
Ochsenkopf B. Býčí Hlava (B.).
Ödenburg St. Šoproň *Semproniun* (U.).
Oder Fl. Odra *Odera* (*Viadrus*).
Oderberg St. Bohumín (Schl.).
Odrau St. Odry *pl.* (Schl.).
Ofen St. Budín *Buda* (U.).
Ohlau St. Úhlava, Olava *Olavia.*
Ohlisch (Alt-, Neu-) D. Oleška (B.).
Ohorn D. Javorná (B.).
Ohren D. Javory *pl.* (B.).
Okenau D. Okunov (B.).
Ölberg D. Olivetín (B.).
Ölhütte D. Lhota (M.).
Öls St. Olešnice (M.).
Ölse Fl. Olša, Olšava (Schl.).
Ömau D. Soběnov (B.).
Olbersdorf D. Albrechtice (B.).
Olmütz St. Olom uc, Holomouc *Olmutium* (M.).
Olspitz D. Olšovec (M.). [*tium* (M.).
Opotschno St. Opočno (B.).
Oppa Fl. Opava, Opavka (Schl.); Gold-Oppa, Opavice.
Oppeln St. Opole (Schl.).
Opplau D. Úpohlavy; Hlupohlavy *pl.* (B.).
Oppolz D. Tichá (B.).
Orinoko Fl. Orinoko (Amer.).
Orknoys *pl.* Ins. Orkady. [stok.
Orla Fl. Orla (De.); —münde St. Orlo-
Oschitz St. Osečná (B.); 2. Sušice (B., **Oser** B. *v.* Osser (B.). [Dauba).
Osseg St. Osek (B.). [Osa).
Osser B. Jezerník, Jezerní Hora (Osí,
Ostende St. Ostende (Belg.).
Österreich L. Rakousy, Rakousko *Austria*; Nieder-Ö. Dolní Rakousy (R. pod Enží); Ober-Ö. Horní Rakousy (R. nad Enží).
Ostra St. Ostroh (M.).
Ostsee Baltické Moře *Mare Balticum.*
Otschehau (Groß-) D. Očihov (B.).
Ottau D. Otov (B.). **Otten** D. Otín (M.).
Ottenreuth D. Otín (B.).
Ottenschlag D. Dluhoště (B. Gratzen); 2. Otín (B., Neuhaus).
Ottetstift D. Otice (B.).
Otz Fl. Otvice, Otavice (Tir.); —tal Otvická dolina; —taler Ferner Otvický Sněžník. [(Eng.).
Oxford St. Oxford *Oxonia, Oxonium*

P.

Pabelsdorf D. Pavlovice (B.).
Paduus D. Poděvousy *pl.* (B.). [(It.).
Padua St. Padua, Padova *Patavinum*
Palermo St. Palermo *Panormus* (It.).
Pantschen D. Pičín (M.).
Parenzo St. Poříč (Istr.). [*siorum.*
Paris St. Paříž (, e *f.*) *Lutetia Pari-*
Parlosa D. Brlozec (B.).
Parnassus B. Parnas (Gr.)
Parschnitz D. Poříčí (B.)
Partolitz D. Pertoltice (B.).
Partschendorf D. Bartošovice (M.).
Pasadorf D. Posadov (B.).
Pasnau D. Veselov B.).
Pasnitz D. Pažežnice (B.).
Passarowitz St. Požarovec (Serb.).
Passern D. Pasovary *pl.* (B.).
Paßlas D. Bohuslav (B.).
Patschiw D. Pačejov (Počejov, Pačiv).
Pattersdorf D. Bartošov (B.).
Pattogrün D. Patokryje *pl.* (B.).
Patzau St. Pacov (B.).
Patzdorf D. Pacov (B.).
Pausche D. Trbušany (M.).
Pauten D. Poutnov (B.).
Pavia St. Pavia *Ticinum, Papia* (It.).
Peipus-See Čudské Jezero.
Peiskretscham St. Piskovice (Schl.).
Peking St. Pekin, Pekink (China).
Pelles D. Polnička (B.).
Pelsdorf D. Kunčice B.).
Perglas D. Laz Horní (B.).
Perleschlag D. Perlovice (B.).
Pern D. Beroun (B.).
Pernlesdorf D. Mostky *pl.*, Mostkov (B.).
Perschetitz D. Brotice Německá (B.).
Pers-er Peršan; —ien L. Persie.
Pest St. Pešť (, i *f.*) *Pestinum* (U.).
Petersburg St. Petrohrad *Petropolis* (R.); 2. Petrspurk, Petrohrad (B.).
Petersdorf D. Petrovice (B.).
Peterswalde D. Petrovice.
Peterwardein St. Petrovaradín *Petri Vardinum* (U.).
Petschau St. Bečov (B.).
Pettau St. Ptuj (Stei.).
Pfaffendorf D. Lincova Hora (B.).; 2. Příseče, Přísečno (B.).
Pfaffengrün D. Popovice (B.).
Pflanzendorf D. Hřivčice (B.).
Pforten Brody (La.).
Pfrauenberg Sch. Přimda (B.).
Piave Fl. Pijava (It.)
Piemont L. Piemont *Pedes montium.*
Piesenreuth D. Piskoviny *pl.* (B.).
Piesling St. Písečné (M.).
Pilatus, —berg B. Pilát, Vidlatec *Mons pileatus. Mons fractus* (Schz.).

Pilgram St. Pelhřimov (B.).
Pilletitz D. Bilovice (B.).
Pillhof D. Plhov (B.).
Pillna D. Bylany *pl.* (B.).
Pilnikau D. Pilníkov (B.)
Pilsen St. Plzeň (B.).
Pilsenhof D. Plzenec (B.).
Pilsenschlag D. Pložov (B.).
Pinketschlag D. Skalné (B.)
Pinne St. Pněvy. [*Vindelicia.*
Pinzgau (Windischgau) L. Vinetsko
Pirk D. Březí (B.).
Pirkau D. Tvrdkov (M.).
Pirkelsdorf D. Prkléřov (M.).
Pirnitz D. Brtnice (M.).
Pisek St. Písek (B.).
Pissendorf D. Peskov (M.).
Pittling D. Pytlíkov (B.).
Piwana D. Pinovany *pl.* (B.).
Plachetschlag D. Blažejovice (B.).
Plahof D. Blahov (B.).
Plahusen D. Blahoústy *pl.* (B.).
Plan St. Pláná (B.).
Planitz St. Plánice (B.).
Plankenstein D. Blansko (B.).
Planies D. Pláně (B.).
Plas D. Plasy *pl.* (B.).
Plaßdorf D. Blahuňov (B.).
Platten St. Blatno (B.).
Platten-See Blatenské *n.* Blatné Jezero, Blatno, Blateň (Bláto).
Platz St. (Saazer Kr.) Město; (Budweiser Kr.) Stráž; Alt-Platz D. Plavsko.
Plauen St. Plavno (B.).
Pleiße Fl. Plisa (Sa.).
Pleß St. Pšina (Schl.).
Ploden D. Blatno (B.).
Ploscha D. Blažim (B.).
Plöschen D. Leštno (Blešno) (B.).
Plospitz D. Plačovice (M.).
Plöß D. Pláně (B.).
Plumenau St. Plumlov (M.).
Po Fl. Pad, Padov *Padus* (It.).
Pobitz D. Babice (B.).
Pockau D. Bukov (B.).
Podersam St. Podbořany (B.).
Podesdorf D. Bohdalovice (B.).
Podlachien L. Podlesí (Pol.).
Podwurst D. Podvoří (B.).
Pograth D. Podhradí (B., Eger).
Pohlen D. Spolí, Polany *pl.* (B.).
Pohlig D. Poláky *pl.* (B.).
Pohrlitz M. Pohořelice (M.).
Poidl D. Podolí (M.).
Pola St. Pola, Pulje *Pietas Julia* (Istr.).
Pol-e *m.* Polák Lech; **—en** L. Polsko *n.*, Polska *f. Polonia.*
Polička St. Polička (B.).
Polin Mt. Poleň (B.).
Politz St. Police (B.).
Pollerskirchen D. Úsobí (B.).
Pollschitz D. Polžice (B.).
Polsnitz, Polzen Fl. Ploučnice (B.).
Poltawa Fl. Poltava (R.).
Pöltenberg Hora sv. Hypolita (Oe.).
Polutschen D. Poločany *pl.* (B.).
Pomeisl D. Nepomyšl (B.).
Pommern L. Pomoří, Pomořany *pl. Pomerania.*
Poppeln D. Popelov (B.).
Porenz D. Beranec (M.).
Porschiken D. Borsíkov (B.).
Portugal L. Portugaly *pl.*, Portugalsko *Lusitania.* [*Posnania.*
Posen L. u. St. Poznaň, Poznany *pl.*
Pösing St. Pezinek.
Possitz D. Božice (M.).
Postelberg St. Postoloprty *pl. Porta Apostolorum* (B.).
Postrum D. Postřelná (B.).
Potschendorf B. Bečkov (B.).
Potsdam St. Postupín, Podstupín *Postampium* (De.).
Prabsch D. Vrabce *pl.* (B.).
Prag St. Praha *Praga* (fr. *Prague*) (B.); 2. (bei Passau) Praha (Ba.).
Praga (bei Warschau) Praha (v Polsku).
Prager *m.* Pražan; **-in** *f.* -anka, -ačka.
Pragerstift D. Prakýř (B.).
Prahlitz D. Pravlov (M.).
Prasles D. Zbraslav (B. Luditz).
Praußnitz D. Brusnice (B.).
Prausse D. Brusov (B.).
Pregel Fl. Pregola, Prigora (Pr.)
Preitenstein D. Třebonín (B.).
Prenzlau St. Branislav *Prenzlavia* (Pr.).
Prerau St. Přerov (M.).
Preschen D. Břešťany (B.).
Preßburg St. Břetislav, Prešpurk (Požun) *Brecislavium, Posonium* (U.).
Preßnitz St. Přísečnice (B.); 2. D. Březnice (B.).
Preuße Prus (Prušák, Prusík).
Preußen L. Prusy *pl.*, Prusko *Borussia.*
Přibislau St. Přibyslav (B.). [
Přibram St. Příbram (B.).
Priesen St. Březno (B.).
Pristen D. Přestanov (B.).
Prittlach D. Příkluky (M.).
Proboleten D. Provodice (B.).
Probstau D. Proboštov (B.).
Prochomuth D. Prachomětí (B.).
Prodl D. Brod (Průdek) (B.).
Prödlas D. Brodce (B.).
Prödlitz D. Předlice (B.).
Pröhl D. Prahly *pl.* (B.).
Pröhlig D. Přílaky *pl.* (B.).
Prohn D. Braňany *pl.* (B.).
Pröles D. Příleze *pl.* (B.).
Promut D. Prachomety *pl.* (B.).
Proschwitz D. Proseč (B.).
Proßmeritz D. Prostoměřice (M.).
Proßnitz St. Prostějov (M.); 2. Vražice (B.).
Provence Ldsch. Provans *Provincia Gallofrancica.*
Pschoblik D. Pšovlky (B.).
Pülina D. Bylany *pl.* (B.).
Pulsnitz Fl. Poulačnice (La.).
Pürglitz *v.* Bürglitz.
Pürschlitz D. Brštice (M.). [(U.).
Püschtin (Pösten) St. Pešťany, Pišťany
Puschwitz St. Buškovice (B.).
Pustertal Bystřická Dolina (Tir.).
Putkau D. Budkov (B.).
Putschen D. Buči (B.).
Putschnau D. Počnov (B.).
Putzerlod D. Počinovice (B.).
Putzlitz D. Pucnice (B.).
Pyrenäen *pl.* Geb. Pyreneje *pl.*

Q.

Qualen D. Chvalov (B.).
Qualisch D. Chvaleč (B.).
Qualitzen D. Chvalice (M.).
Quarnero, Quarnaro Kvarnero (Čtvermoří, část Adriat. Moře); —inseln Kvarnerské Ostrovy *pl.*
Queis Fl. Kvisa *Quissus* (Schl.).

R.

Raab St. Ráb *Arrabona*; 2. Fl. Rába.
Rabenberg D. Vraní Hora (B.).
Rabendorf D. Vranov (B.).
Rabenstein D. Rabštýn (B.).
Rabi St. Rabí (B.).
Rabitz D. Hrabice (B.).
Rachel B. Roklan (B.).
Radelstein D. Hradišťany *pl.* (B.).
Radesch D. Radešov (B.).
Radigau D. Radechov (B.).
Rading D. Radějov (B.); 2. Radyně (B.,
Radisch D. Radikov (M.). [Petschau).
Radkersburg St. Radgona (Stei.).
Radmannsdorf D. Radolce (Kr.).
Radnitz St. Radnice (B.).
Ragusa St. Dubrovník (Da.).
Raigern St. Rajhrad (M.).
Raispitz D. Hříšice (M.).
Raitz M. Rájec (M.).
Raitzen L. Ratici, Rajsko.
Rakonitz St. Rakovník (B.).
Rammerschlag D. Ratmírov (B.).
Rann St. Brežce (Str.).
Ranzern D. Rancířov (M.).
Rappetschlag D. Rapotice (B.).
Raschnitz D. Mračnice (B.).
Rasciani v. Rätien.
Rätien L. Rácie, Rácko, Ražsko, Rašinsko *Rhaeticum* (Schz.-Tir.).
Rattenburg D. Ratibor.
Raudnitz St. Roudnice (B.).
Rausnitz Mt. Rousinov (M.).
Rawenbruck D. Strachojice (M.).
Regenfluß Řezen *m.*, Řezna *f.* (Ba.).
Regens D. Řehořov (M.). [(Ba.).
Regensburg St. Řezno *Ratisbona*
Reggio St. Regio *Rhegium Lepidi* (It.).
Reichenau St. Rychnov (B.).
Reichenberg St. Liberec (B.).
Reichenhall St. Kruchosol (Ba.).
Reichstadt Mt. Zákopy, Zákupy (B.).
Reifnitz Mt. Rybnice (Kt.).
Reifträger B. Kruhonoš (B.).
Reihen D. Rájov (B.).
Reisen St. Ryzina (Pol.).
Rentsch St. Renčov (B.).
Reschwitz D. Křížovice (B.).
Resciuta St. Běla.
Reuß Fl. Rusa (Schz.)
Reußen L. Rus *v.* Rußland.
Rewal St. Kolivaň, Reval (R.).
Rheims St. Remeš Remi *Civitas Durocortorum* (Fr.).
Rhein Fl. Rejn, Rýn *Rhenus*; —fall Rýnský vodopád, Rýnostok; —land Porýní, Porýnsko.
Rheinau St. Rejnsko *Augia Rheni*
Rhätien *v.* Rätien. [(Schz).
Rhodus Ins. Rodýz. [(Schz., Fr.).
Rhone Fl. Rodan, Rona *Rhodanus*
Rhonitz Hronec (U.).
Ričan St. Ričany *pl.* (B.).
Riesengebirge Krkonoše *pl.* (B.).
Riesenkamm B. Krkonoš *Montes Sudeti*
Riga St. Ryga, Ryha (R.). [(B.).
Rigi B. Rigi (*Regina montium*).
Rindlau D. Žlíbek (B.).
Rindles D. Žlábek (B.).
Ringelshain D. Rynoltice (B.).
Risano St. Riseň (Da.); Fl. Ryžana.
Ritte D. Řetová (B.).
Rittersdorf D. Rytířov (B.).
Robschitz D. Robčice (B.).
Rochelle St. Rošel *Rupella* (Fr.).
Rochlitz St. Rokytnice (B.).
Rodbern D. Ratiboř (B.).
Rogau D. Radkov (B.).
Rohitsch Mt. Rogatec.
Rohrbach D. Hrušovany (M.).
Rokitzan St. Rokycany *pl.* (B.).
Rom St. Řím *Roma* (It.); ein Römer Říman.
Römerbad Vlaské Teplice (Steierm.).
Römerstadt St. Římařov (M.).
Rongstock D. Roztoky *pl.* (B.).
Ronow St. Ronov (Hronov) (B.).
Ronsperg St. Ronšperk (B.).
Röscha D. Řež, Řežihy *pl.* (B., Jechnitz).
Rosenau D. Růžená (M.).
Rosenberg St. Rožmberk (B.).
Rosendorf D. Růžov (M.).
Rosental St. Rožmitál; 2. D. Vrchoslav (B. Teplitz).
Roßbach D. Rosava (B.).
Roßboden D. Rozpoutí (B.).
Roßmeisl D. Rozmysl (B.).
Roßrain D. Rozhraní (M.).
Rostok D. u. St. Roztoky (B., De.).
Rotalowitz M. Rusava (M.).
Rotenhaus D. Červený Hrádek (B.).
Rotes Meer Červené n. Rudé Moře *Mare Rubrum, M. Erythraeum.*
Rotmühl D. Radiměř (B.).
Rotschloß D. Krakovec (B.).
Rottigl D. Rokytnice (M.).
Rotwasser D. Čermná (B.).
Rotwurst D. Ratiboř (B.).
Rovigno St. Roviň. [(Fr.).
Rouen St. Roveň *Rodomum, Rotum*
Rožnau St. Rožnov (M.).
Ruben D. Rovné (B.).
Rudelsdorf D. Rudoltice (B.).
Rudersdorf D. Rubinovice (B.).
Rudig St. Vroutek (B.).
Rudolfstadt D. Rudolfov (B.).
Rügen Ins Rujana, Rana.
Rugier *pl.* Rujové.
Ruhr Fl. Rura; —gebiet Poruří (De.).
Rumänien L. Rumunsko *Romania*; Rumane *m.* Rumun, Rumunec; rumänisch rumunský.
Rumburg St. Rumburk (B.).
Ruppersdorf D. Ruprechtice (B.).
Ruppronz D. Uhřínovice (M.).
Russe *m.* Rus (a) *m.*; 2. Fl. (řeka).
Rußland Rusko, Rus (, i *f.*), Rusie, Rusy *pl.* (fr. *Russie*).
Rütli B. Brdli *Rutilus* (Schz.).

S.

Saal Fl. Sála, Zala.
Saar St. Zdár (B., M.); Fl. Žára *Savus.*
Saaz St. Žatec (Zač, Záteč) (B., M.).
Sabioncello Halbins. Pelešec.
Sablat D. Záblaty *pl.* (B.).
Sachsen L. Sasy *pl.*, Sasko *Saxonia.*
Sachsengrün D. Zakšov (B.).
Sadska St. Sadská (B.).
Sagan St. Žegan, Zaháň (Schl.).
Sahara (Wüste) Sahara (Af.).
Saitz D. Zaječí (M.).
Salesl D. Zálezly *pl.* (B.).
Salman D. Zelnava (B.).
Salmdorf D. Salmov (B.).
Salnay D. Žaloňov (B.).
Salona St. Solín (Da.).
Saluschen D. Záluží (B.).
Salza Fl. Salice, Zalice, Solice.
Salzburg St. Solnohrad *Juavium Salisburgia, Salisburgum.*
Salzkammergut Solniště (Oe.). [berg.).
Salzweg D. Solná Lhota (B., Winter-
Samara Fl. u. St. Samara (R.).
Samaria L. Samaří (As.).
Samarkand St. Samarkand (R.).
Sambre St. Sambra *Salis* (Fr.).
Samland L. Samnov, Záblatí.
Samter St. Samotuly.
Sandau St. Žandov (B.).
Sanddorf D. Písek (B.).
Sansego Ins. Sušak (Istr.).
Sanssouci Sch. Bezpečí (Dc.).
Saone Fl. Saona, Savona *Araris.*
Saras D. Zahražany (B., Brüx).
Sarau St. Žarov (La.). [*dus.*
Sardinien L. Sardinie, Sardinsko *Sar-*
Saros St. Saryš (U.).
Sattay D. Zályní (B.).
Sattel D. Sedloňov (B.).
Saubernitz D. Zubrnice (B.).
Saufloß D. Souvlastní (B.).
Saugwitz D. Suchovršice (B.).
Sauwiesen D. Zahvozdy (B.).
Save, Sau Fl. Sáva.
Savoyen L. Savojsko, Svojsko *Sabaudia*; Savoier, Savoyard Savojard Savojan, Savojec, Svojec (fr. *Suisse*).
Sawersdorf D. Zavěšice (M.).
Scardona St. Skradín (Dal.).
Schaab D. Pšov (B.).
Schaar D. Zdár (B.).
Schaboglück D. Žabokliky (B.).
Schachersdorf D. Šachotín (B.).
Schafhausen St. Zabovozy (Schz.).
Schaiba D. Okrouhlá (B.).
Schalan D. Žalany *pl.* (B.).
Schamers D. Čiměř (B.).
Schande D. Zandov (B.).
Scharchen D. Zdárek (B.)
Scharfberg D. Ostrohora (B.).
Scharfenort St. Ostroroh.
Schásburg St. Segešvár (U.).
Schatzlar St. Žacléř (B.).
Schaub D. Pšov (B.).
Schebetein D. Žabětín (M.)
Schechlenz D. Dobrohostov (B.)
Schedowitz D. Střezivojice (B., Dauba); 2. Šedivec (B., Senftenberg).
Scheer D. Sichrov (B.).
Scheiben D. Šejby *pl.* (B., Gratzen); 2. Vyšovatka (B., Winterberg). [(B.).
Scheibenradaun D. Radouň Okrouhlá
Scheibenradisch D. Hradiště Okrouhlé
Schekarzen D. Všekary *pl.* (B.). [B.).
Schelchowitz D. Želechovice (B.).
Schelde Fl. Skalda (Šelda) *Scaldis.*
Schelenken D. Zelenky *pl.* (B.).
Schelesen D. Železná (B.).
Schelletau St. Želetava (M.).
Schelwitz D. Všelibice (B.).
Schemmel D. Všemily *pl.* (B.).
Schemnitz St. Štiavnice *Schemnitium* (U.).
Scherlowitz D. Černovice (B.).
Scherowitz D. Žerovice (B.).
Schießglock D. Třískolupy *pl.* (B.).
Schießnig D. Zíznikov (B.).
Schillikau D. Šidlákov (B.).
Schiltern D. Štítary (M.).
Schimitz D. Židenice.
Schimmelsdorf D. Pohořelky (M.).
Schinkau St. Žinkovy *pl.* (B.).
Schirmdorf D. Semanín (B.).
Schirnik D. Žernovník (B.).
Schlackenwald (Schlaggenwald) St. Slavkov (B.).
Schlackenwert St. Ostrov (B.).
Schlan St. Slané, Slaný (B.).
Schles-ien L. Slezsko, Slezy *pl. Silesia*; —ier Slezan, Slezák; —isch slezský.
Schleswig St. Šlezvik *Slesvicum.*
Schlößles D. Prohoř (B.).
Schlößlhof D. Všesulov (B.).
Schloten D. Slotov (B.).
Schluckenau St. Sluknov (B.).
Schlüsselburg St. Lnáře (B.); 2. Klíčov (*rus.* Ključev) (R.).
Schmiedeberg St. Kovaně (B.).
Schmieding D. Kovářovice (B.).
Schmiedsau D. Kovařov (M.).
Schmiehof D. Švihov (B.). [Sněžka.
Schneeberg (in B.) Sněžník; (bei Wien)
Schneekoppe B. Sněžka (B.).
Schockau D. Šachov (B.).
Schocken St. Skoky.
Schöles St. Zihle (B.).
Schölschitz D. Žilošice (M.).
Schönau D. Šenov (B.); Šanov (M.).
Schönberg St. Šumperk (M.).
Schönborn D. Studánka (B.). [(Oe.).
Schönbrunn Schl. Krasobor; Šénbrun
Schönfeld D. Jasné Pole (B., Hlinsko); 2. Tuchomyšl (B., Karbitz).
Schönhof D. Krásný Dvůr (B.).
Schönlanke Třtěnka.
Schönlinde St. Krásná Lípa (B.).
Schönwald St. Šumvald (M.).
Schönweld D. Ohrada (B.).
Schöpenthal D. Šepetely *pl.* (B.).
Schoschowitz D. Svojšovice (B.).
Schössel D. Všestudy *pl.* (B.).
Schossendorf D. Radec (B.).
Schossenreuth D. Částkov (B.).
Schott-land L. Skotsko; —länder Skot.
Schreckenstein Sch. Střekov (B.).
Schreibendorf D. Kněžice (B.); 2. Písařov (M.).
Schreibersdorf D. Písečná (B.).

Schrein D. Střenč (M.).
Schreinetschlag D. Skřiměřov (B.).
Schrems Fl. Skřemelice.
Schrikowitz D. Křepkovice (B.).
Schrittens D. Střítež (B.).
Schröbersdorf D. Radešov (B.).
Schumla St. Šumen (Bulg.).
Schünau D. Čenov (B.).
Schurz St. Žirec (B.).
Schußdorf D. Střelná (M.).
Schütt Ins. Žitný ostrov, Čalokéz *Insula Scituorum* (U.).
Schüttenhofen St. Sušice (B.).
Schüttenitz St. Žitenice (B.).
Schüttüber D. Šítboř (B., Königswart).
Schüttwa D. Šítboř, Ješitboř (B., Ronsperg).
Schützendorf D. Říčky *pl.* (B., Wildenschwert); 2. Slavoňov (M.).
Schwaben L. Švábsko *Suevia.*
Schwabitz D. Svébořice (B.).
Schwaden D. Svádov (B.).
Schwadowitz D. Svatoňovice (B.).
Schwamberg Sch. Krasikov (B.).
Schwanenberg D. Labutice (M.).
Schwarkow D. Svarkov (B.).
Schwarzau Fl. Svratka, Švarcava.
Schwarzdorf D. Černoves (B.).
Schwarzenz St. Svařeč (Swarzendz).
Schwarzes Meer Černé Moře *Pontus Euxinus.*
Schwarzkirchen Ostrovačice (M.).
Schwarzkosteletz St. Černý Kostelec (B.).
Schwarzwald Černý Les, Černolesí *Silva nigra* (De.). [Strumeň (Schl.).
Schwarzwasser D. Černá Voda (B.); 2.
Schwatz D. Světec *Sevacium, Sebatum* (Tir.). [cia.
Schweden L. Švédy *pl.*, Švédsko *Sue-*
Schweidnitz St. Svídnice (Schl.).
Schweinetschlag D. Sviňovice (B.).
Schweinfurt St. Sviní Brod (D.).
Schweine D. Vinov (M.).
Schweinitz St. Sviny Trhové (B.).
Schweinschädl D. Svinišťany *pl.* (B.
Schweißing D. Svojšín (B.).
Schweiz L. Švejcary, Švejcarsko *Helvetia* (it; *Svizzera*, fr. *Suisse*).
Schwerin St. Zvěřín; Svěřín.
Schwiebus St. Svébuz (Schl.).
Schwihau St. Švihov (B.).
Schwillbogen D. Svébohov (La.).
Schwindschütz D. Svinčice (B.).
Schwitz D. Světec (B.).
Schwora D. Svárov (B.).
Scuttari St. Skader (Tür.).
Sebastianberg St. Bastianpork, Šebestov (B.).
Sebastopol St. Sevastopol (R.).
Sebenico St. Šibeník (Dal.).
Sebrowitz D. Žabovřesky (M.).
Sechshaus St. Šestidomy *pl.* (Oe.).
Sechsstädte Šestiměstí (La.).
Sedan St. Sedan *Sedanum* (Fr.).
Seebitsch D. Dřevčice (B.).
Seelowitz St. Židlochovice (M.).
Seestadtl St. Ervěnice (B.).
Seewiesen D. Jezerka (B.).
Sehrlenz D. Zděrec (B.).
Sehrles D. Záhořany *pl.* (B.).
Seibersdorf D. Žibřidovice (M.); 2. Dolní Houžovec (B.).
Seidenberg St. Závidov (La.).
Seidenschwanz D. Vrchoslavice (B.).
Seidowitz D. Židovice (B.).
Seifersdorf D. Vratislavice (B.).
Seine Fl. Sekvana (Séna) *Sequana* (Fr.).
Seitendorf D. Životice (M.).
Selwedel D. Závidov (B.).
Selau Kl. Želivo (B.); 2. Želina (B., Kaaden).
Selčan St. Selčany, Sedlčany *pl.* (B.).
Seletitz D. Želetice (M.).
Selimno St. Sliveň.
Selnitz D. Želenice (B.).
Semich D. Zeměchy *pl.* (B.).
Semil St. Semily *pl.* (B.).
Semmering B. Semerník, Severník.
Semlin St. Zemuň, Zemlín.
Semlowitz D. Semněvice (B.).
Senftenberg St. Žamberk (B.).
Sensein D. Zálužany *pl.* (B.).
Sensowitz D. Sezemice (B.).
Serb-e Srb; —ien L. Srbsko; —isch srbský.
Serowitz St. Žirovnice (B.); 2. Syrovice
Settenz D. Retenice (B.). [(M.).
Sezlaw D. Břetislav (B.).
Siam L. Siam (Ind.).
Sibirien L. Sibiř (Sibirie, Severie).
Sibojed D. Hřibojedy *pl.* (B.).
Sichelsdorf D. Zichlínek (B.).
Sicheritz D. Cihořice (B.).
Sichhof D. Zichov (B.).
Sichlau D. Cichalov (B.).
Siebenbürgen L. Sedmihrady, Sedmihradsko *Transsilvania.*
Siebenhäuser D. Sedmidomy *pl.* (B.).
Siebenhöfen D. Sedmdvorů (M.).
Siebitz D. Třebovice (B.).
Siehdichfür D. Hledsebe (B.).
Silberberg D. Hory Stříbrné *pl.* (B., Přibislau); 2. Hory Nalžovské (B., Plánitz); 3. Stříbrné Hutě (B., Kaplitz); 4. Orlovice (B., Neugedein).
Silistrien St. Silistrie, Dristol, Třístol (Bul.).
Simmering St. Simerník, Simerink (Oe.).
Simmern D. Zimoř (B.).
Simmersdorf D. Smržová (B.).
Sinzendorf D. Veliká Ves (B.).
Sirb D. Srby *pl.* (B.).
Sirbitz D. Sýrovice (B.).
Sistowa St. Svišťov (Bu.).
Sitten St. Sion *Sedunum* (Schz.).
Sitzgras D. Cizkrajov (M.).
Sitzkreis D. Cížkrajice *pl.* (B.).
Skalic St., D. Skalice (B.).
Skandinavien L. Skandinavie.
Skuč St. Skuteč (B.).
Slabisch D. Slavošov (B.).
Slabsch D. Slavče (B.).
Slawe *m.* Slovan.
Slawonien L. Slavonsko.
Sliwno St., D. Slivno (B., Bulg.).
Slowak *m.* Slovák; —ei L. Slovensko
Slowene *m.* Slovenec. [(U.).
Sluin St. Sluň.
Smichow St. Smichov (B.).

Smyrna St. Smyrna (As.).
Sobaken D. Sobákov (B.).
Söberle D. Záboří (B.).
Soběslau St. Soběslav (B.).
Sobilitz D. Sovolusky *pl.* (B.).
Sobochleben D. Soběchleby (B.).
Soborten D. Sobědruhy (B.).
Söhle D. Žilina (M.).
Sohorsch D. Žár (B.).
Soldau St. Dzialdovo.
Solislau D. Sulislav (B.).
Solmus D. Zalmanov (B.).
Sonnberg D. Žamberk (B., Gratzen).
Sonnblick B. Slunohled.
Sonnenberg St. Suníperk, Slunívrch (B.).
Sonnenwalde St. Hradiště (La.).
Soor D. Záhořín (B. Haida); 2. Zárov (B., Trautenau).
Sophia St. Sofie, Srědec (Bu.).
Sopoth D. Sopoty (B.).
Sorau St. Žárov (Pr.).
Sorben *pl.* Srbová (*v.* Lužice).
Sossen D. Soseň (B.).
Spalatro, Spalato Ins. Splet, Split *Spalatrum* (Dal.).
Spani-en L. Španěly, Španělsko *Hispania, Iberia*; —er *m.* Španěl.
Speierling D. Skvířín (B.).
Spitzberg B. Špičák (B.).
Spitzbergen Ins. Špicberky *pl.*
Spree Fl. Spréva (Pr.).
Spreewitz D. u. Fl. Sprevice (La.).
Spremberg St. Hrádek (La.).
Spuzza St. Spuž (Mont.).
Staab St. Stod, Stodo (B.).
Stadeln Mt. Stodůlky *pl.*, Stádla *pl.* (B.).
Stagno St. Ston.
Stankau St. Stankov (B.).
Stargard St. Starohrad (De.).
Starkenbach St. Jilemnice (B.).
Starkstadt St. Starkov (B.).
Staudenz D. Studenec (B.).
Stauding D. Studánka (M.).
Staupen D. Stoupno (B.).
Steben D. Stebno (B.).
Stecken St. Stoky *pl.* (B.).
Stegreifen D. Kamenec (B.).
Steiermark L. Štýry, Štýrsko *Styria.*
Steinamanger St. Šubotice, Kamenec.
Steinberg B. Kamenná Hora.
Steindorf Kamenec (B.); 2. Kamenná; 3. Hubenov (B.).
Steine Fl. Stěnava, Stinava (B.).
Steinitz St. Žďánice (M.).
Stephanau B. Štěpánov (B., M.).
Stern D. Hvězda (B.).
Sternberg St. Šternberk (B., M.).
Stettin St. Štětín, Štětno *Stetinum* (Pr.).
Steurowitz D. Starovice (M.).
Stibnitz D. Zdobnice (B.).
Stilfs St. Stelvio (Tirol); Stilfser Joch (B.) Stelvinské Sedlo.
Stiller Ozean Tichý (Velký) Ocean (engl. *Pacific Ocean*).
Stockholm St. Stokholm (Schweden, **Stolpe** St. Slupsko (Pr.).
Stolpen St. Slupno.
Stösser D. Stěžery *pl.* (B.).
Strahl Fl. Střela (B.); 2. D. Střelné
Strahn D. Stranná (B.). [(B.).
Straßburg St. Brodnice *Argentoratum* (Pos.); 2. Strasburk (De.).
Straßnitz St. Strážnice (M.).
Straußnitz D. Stružnice (B.).
Strelitz St. Střelce.
Strobnitz St. Stropnice (B.).
Strodau D. Strádov (B.).
Strodenitz D. Rožnov (B.).
Strohkeile D. Strakov (B.).
Ströbau D. Střezov (B.).
Strutz M. Troubsko (M.).
Stubau D. Dubová (B.).
Stuben D. Hůrka (B.).
Stubenbach D. Prazily (B.).
Stuhlweißenburg St. Bělehrad Královský, Stolni, Uherský (U.).
Sudan L. Sudan (Afr.).
Suez St. Suez (Afr.).
Sulau St. Sulejov.
Sund Sund (Průliv Dánský).
Surschitz D. Sušice (M.).
Swine Fl. Svina; —munde St. Svinostok (De.).
Swolowa D. Stvolov (M.).
Syrien L. Syrie.
Syrmien, Sirmien L. Srěm.

T.

Tabor St. Tábor (B.).
Tachau St. Tachov, Dřevnov (B.).
Tachowitz D. Dyjákovice (M.).
Tafelberg Tabulová Hora (Afr.).
Tafelfichte B. Jedlovina (B.).
Tagliamento Fl. Taliment (It.).
Tajax St. Dyjakovice (M.).
Tanndorf D. Jedlová (B.).
Tannowitz D. Dunajovice (M.).
Tannwald St. Tanwald (B.).
Tarnowitz St. Hůra.
Tatarei L. Tatarsko.
Taubenfurt D. Holubice (M.).
Tauberwitz D. Doubravice (B.).
Tauern *pl.* Geb. Tury *pl.* (Stei.).
Taus St. Domažlice (B.) *Tusta, Tugost.*
Teichdorf D. Lanské (B.).
Teinitz St. Týnec (Týnice) (B.).
Teitsch St. Telč (M.).
Temerschlag D. Mosty *pl.* (B.).
Temesvar St. Temešvár, Temišvár.
Tepl Kl. Teplá (B.).
Teplitz St. Teplice *Teplicia* (B.).
Terglou, Triglau B. Třihlav (Kra.).
Teschen St. Těšín (Schl.); 2. Stejšť (M.); 3. Těšnov (B.).
Tessin Fl. u. L. Tesin, Tičín *Ticinus* (it. *Ticino*).
Tetschen St. Děčín (B.).
Tetschendorf D. Točiněves (B.).
Teutschenrust D. Rohozec (B., Poder-
Thaja Fl. Dyje. [sam].
Thein D. Týn; Týnec (B.).
Theising St. Toužim, Toužetín (B.).
Theiß Fl. Tisa *Tibiscus* (U.).
Themse Fl. Temže *Thamesis* (Eng.).
Theresiendorf D. Terezín (M.).
Theresienstadt St. Terezín (B.).
Theresiopel St. Subotice (U.).
Thessalie L. Thessalie.
Thessalonich St. Soluň (Tür.).

Thorn St. Toruň *Thorunum* (Pos.)
Thüringen L. Durynky *pl.*, Durynsko.
Thusing D. Toužín (M.).
Tiber Fl. Tibera *Tiberis.*
Ticino *v.* Tessin.
Tiefenbach D. Hluboká (M.).
Tiergarten D. Obora (B.).
Tilsit St. Tylže (Tylža) *Kronopolis.*
Tippelsgrün D. Děpoltovice (B.).
Tirol L. Tyroly *pl.*, Tyrolsko *Tirolis.*
Tirschowitz D. Držovice (B.).
Tirschtiegel St. Třtěl.
Tischau D. Mstišov (B.).
Tischnowitz St. Tišnov (M.).
Tobitschau St. Tovačov (M.).
Tokio (Jedo) Tokio.
Tollenstein D. Tolštýn (B.).
Töltsch D. Telcov (B.).
Tölzelsdorf D. Tlustec (B.).
Tomaschlag D. Domaslav (B.).
Tomitschan D. Domašín (B.).
Tonischen D. Tynište (B.).
Tonnetschlag D. Bohanov (B.).
Töschen D. Deštná (B., Dauba)
Toskana L. Toskana *Tuscia, Etruria.*
Totenbauden D. Tatobyty *pl.* (B.).
Totes Meer Mrtvé Moře *Mare Mortuum.*
Toul St. Tul *Tullum* (Fr.).
Toulon St. Tulon *Tullonum* (Fr.).
Toulouse St. Tuluz *Tolosa* (Fr.).
Tours St. Turs *Turonum* (Fr.).
Tracht D. Strachotín (M.).
Transleithanien Zalitavsko.
Trasenau D. Dražinov (B.).
Traun Fl. Travná (Oe.).
Trausnitz St. Stružnice (Ba.).
Trautenau St. Trutnov (B.).
Trave Fl. Travna (De.); —münde St. Travostok (De.).
Trebnitz St. Třebenice (B.).
Triebe D. Třebová (B.).
Triebitz D. Třebovice (B.).
Triebsch D. Třebušín (B.); 2. Třebsko
Triebschitz D. Třebušice (B.). [(B.).
Trient St. Trident *Tridentum* (it. *Trento*) (Tir.). [(De.).
Trier St. Trovír *Augusta Trevirorum*
Triest St. Terst, Trst (Tržiště) *Tergestum.*
Tritschein D. Třeština (M.).
Troja St., D. Troja (B.).
Tronitz D. Stránky *pl.* (B.).
Troppau St. Opava *Oppavia* (Schl.).
Troppelwitz, Troppelowitz M. Opavice (Schl.).
Troschelhof D. Drahoslavice (B.).
Trübau St. (Böhmisch-, Mährisch-) Třebová (Česká, Moravská) (B., M.).
Trübendorf D. Třebařov (M.).
Tschachwitz D. Čachovice (B.).
Tschakathurn St. Čakovec.
Tschausch D. Couš, Živohošť (B.).
Tschern D. Všehrdy *pl.* (B.).
Tschersing D. Čeřeniště (B.).
Tschies D. Čihaňy *pl.* (B.).
Tschimsch D. Černčí (B.).
Tschirm D. Černná (B.).
Tschirmitz D. Černýš (B.).
Tschissotin D. Čestětín (B.).
Tschistal St. Čistá (B.).
Tschochau D. Šachov (B.).
Tschöppern D. Čepirohy *pl.* (B.).
Tschoschl D. Stráž (B.).
Tübingen St. Tubinky *pl.* *Tubinga* (De.).
Tubus, Dubus D. Tubož (B.).
Tuchhansl D. Tuchanec (B.).
Tuchlin D. Tuchyně (B.).
Tuffer D. Vlasko (Steierm.).
Tuln St. Dolina (Oe.).
Tunis St. Tunis (Afr.). [(It.).
Turin St. Turin *Augusta Taurinorum*
Türk-e *m.* Turek; —ei L. Turky *pl.*, Turecko *Turcia.*
Turkistan L. Turkestan.
Türmitz D. Trmice (B.).
Turn D. Trnovany *pl.* (B.).
Turnau St. Turnov (B.)
Turnitz St. Tvrdonice (M.).
Türrmaul D. Drmoly *pl.* (B.).
Turtsch D. Tureč (B.).
Tuschkau St. Touškov; D. Tuškov (B.).
Tüssetschlag D. Břovniště (B.).
Tuz D. Dubeč (B.).
Tyrnau St. Trnava (U.).

U.

Übelsatz St. Blšany.
Ucker *v.* Uker.
Uckern D. Okořín.
Udine St. Videm, Vidom *Utinum* (, i *f.*)
Udritsch D. Údrč (B.).
Udwitz D. Otvice (B.).
Uker Fl. Ukra; —land, —marke Ukransko; —münde St. Ukrostok (Pr.).
Ukraine L. Ukrajina (R.).
Ulbersdorf D. Albrechtice (B.).
Ulgersdorf D. Oldřichov (B.).
Ulischen D. Olešná (M.).
Ullersdorf D. (Ober-, Unter-) Bořikovice (B., Grulich); 2. Oldříš (B., Polička); 3. Lošín (M.).
Ullersreuth D. Oldřichov (B.).
Ulm St. Ulm *Ulma* (De.).
Ulrichschlag D. Oldříš (B.).
Umlowitz D. Omlenice (B.).
Una Fl. Una (Bosna).
Ungar *m.* Uher (Uhřin).
Ungarn L. Uhry *pl.*, Uhersko *Hungaria* (fr. *Hongrie*).
Ungarschitz D. Uherčice (M.).
Ungerndorf D. Uherčice; 2. Uhřínov (M.).
Unhošt St. Unhošť (B.).
Unnalaschka Ins. Agun, Alaška.
Unruhestadt St. Krhová, Kargová.
Unterberg D. Větrov (B.).
Unterdorf D. Dolní Ves (M.).
Unterhof D. Dolní Dvůr (B.).
Unterkloster D. Podklášteří (M.).
Unterwalden L. Podbrdí, Podlesí *Subsilvania* (Schz.).
Unz Fl. Únec (Bosna).
Upsala St. Upsala *Upsalia* (Schw.).
Ural Geb. Urál (R.).
Urbau D. Vrbovec (M.).
Urgtschlag D. Meziříčí (B., Kaplitz); 2. Černikov (B., Krumau).
Urhau D. Ořechov (M.).
Urowitz D. Unarov (B.).
Urspitz D. Cvrčovice (M.)

Urwitz D. Norovice (M.)
Usedom Ins. St. Úznojmo (Pr.).
Uttigsdorf D. Útěchov (M.).

V.

Vandsburg St. Vícehorek.
Veglia Ins. u. St. Krk.
St. Veit St. Sv. Vít (Kt., Oe.).
Veldes D. Bled (Kra.).
Veltlin L. Veltlin (it. *Valtellina*).
Vendee L. Vendajsko, Venedsko (Fr.).
Venedig St. Benátky *pl.* (it. *Venezia*, fr. *Venise*); Venezianer Benátčan; Venezianisch Benátský.
Vereinigte Staaten von Nordamerika, Unie (Spojené Obce) v Severní Ame-
Veröcze St. Věrovitice. [rice.
Vierhöfen D. Čtyrydvory (B., M.).
Vierwaldstädter See Čtyrkantonské Jezero (fr. *Lac des quatre cantons*).
Vilach St. Bělák.
Vincenzdorf D. Vincencov, Čenkov (M.).
Vöckla Fl. Úhlava (Ob.-Oe.).
Vogesen *pl.*, Wasgau Geb. Vogesy *Vosges* (Fr.).
Voigtland L. Fojtsko.
Voitelsbrunn D. Sedlec (M.).
Voitles D. Odlezly *pl.* (B.).
Voitsdorf D. Vojtovice (B.).
Völkermarkt St. Vlkovec (Kr.).
Volmau D. Mlhava (Folmava (B.).
Voloska St. Voloska (Istr.).
Vöslau St. Věslava, Veleslav (Oe.).
Vöttau M. Bítov (M.).

W.

Waadt L. Válsko *Comitatus Valdensis*.
Waag Fl. Váh *Vagus* (U.).
Wabitz D. Babice (B., Hostau).
Wachteldorf D. Hlásnice (B.).
Wächtersdorf D. Hlasonice (M.).
Wachtl D. Vojtěchov (M.); 2. Skřípov
Wagnern D. Újezdec (B.). [(M.).
Wagram D. Ogruň (N.-Oe.).
Wagstadt St. Bílovec (Schl.).
Waidhofen St. Bejdov (Oe.).
Wainitz D. Vitonice (M.).
Waitzengrün D. Vacikov (B.).
Waizen St. Váčov (U.).
Waizenfeld D. Pančava (M.).
Walach D. Bylochov (B.).
Walach *m.* Valach; —ei L. Valašsko
Waldetschlag D. Valtešov (B.). [(Ba.).
Waldmünchen St. Mnichov nad Lesy
Waldschnitz D. Vlčiněves (B.).
Waldstädte *pl.* Čtveroměstí, Čtyrkantonsko (Schz.); 2. (am Rhein) Mezilesí.
Waldstätte L. Přílesí (Schz.).
Waldstein B. Valdštýn (B.).
Walldorf D. Milovy *pl.* (M.).
Wallern St. Volary *pl.* (B.).
Wallis L. Valisko *Valesia* (Schz.).
Walltrowitz D. Valtrubice (M.).
Walten D. Valtinov (B.).
Walterschlag D. Valchynov (M.).
Waltersdorf D. Valtěřice (B., Starkenbach); 2. Valtěřovice; 3. Střelná (M.).
Waltersgrün D. Valtířov (B.).
Waltsch D. Valeč (B.).
Wamberg St. Vamberk (B.).
Wanowitz D. Hněvanovice (B.).
Warasdin St. Varaždín (Kro.). [Schl.).
Warmbrunn M. Teplice Slezské (Pr.-
Warnsdorf St. Varnsdorf (Vavřinov) (B.).
Warschau St. Varšava (fr. *Varsovie*) (Polen).
Wartemberg St. Stráž; Syčov.
Warthe Fl. Varta; St. Brdo (Schl.).
Waschen D. Bašta (B.).
Wasserau D. Bezvěrov (B.).
Wassersuppen D. Nemanice (B.).
Wassertrompeten D. Ostromeč (B.).
Watzau D. Vacov (B.).
Weberschan D. Brzvany *pl.*
Weckelsdorf Mt. Teplice (B.).
Weckersdorf D. Skřince *pl.* (B.).
Wedel D. Bedlno (B.).
Wedruschitz D. Větrušice (B.).
Wegstädtel St. Štětí (B.).
Weiberkränk D. Ženská Bída (B.).
Weichsel Fl. Visla *Vistula*.
Weichselberg, Weichselburg St. Vyšní (Višní) Hora (K.).
Weichseln D. Višně (B.).
Weidenau St. Vídna (Schl.).
Weikersdorf D. Vikýřovice (M.). [(D.).
Weimar St. Vojmír, Výmar *Vinaria*
Weimißlitz D. Výmyslice, Svémyslice
Weinberge St. Vinohrady (B.). [(M.).
Weinern D. Vinaře *pl.* (B.).
Weingarten D. Vinařice (B.).
Weipersdorf D. Viprachtice (B.).
Weipert St. Vejprty *pl.*, Výrty (B.).
Weislawitz D. Vojslavice (B.).
Weislowitz D. Veleslavice (B.).
Weißenburg St. Bělohrad.
Weißer Berg Bílá Hora (B.); 2. Montblanc (Savoyen).
Weißes Meer (Eismeer) Bílé Moře (R.).
Weißkirch St. Hranice (M.).
Weißkirchen St. Běla Crkev (U.); 2. Bílé Kostely; 3. D. Vlněves (B.).
Weißstätten D. Pasohlávky (M.).
Weißturm D. Střebíz, Třebíz (B.).
Weißwasser St. Bělá (B.); Bílá Voda (Schl.).
Weitra, Waitra St. Vitoraz (Oe.).
Weitschau St. Větošov (La.).
Welbowitz D. Bělbožice (B.).
Welbuditz D. Velebudice (B.).
Welchau D. Velichov (B.).
Wellehrad St. Velehrad (M.).
Wellhorn B. Velehrot (Schz.).
Wellhotten D. Lhota (B.).
Wellspitz D. Velešovice (M.).
Welmschloß D. Velemyšlove B.)
Welnitz D. Velenice (B.).
Welperschitz D. Erpužice (Spířice) (B.).
Weltrus D. Veltrusy *pl.* (B.).
Weltschowitz D. Vlčovice (M.).
Welwarn St. Velvary *pl.* (B.).
Wemerschitz D. Smřično (Mřično, Vimřice) (B.).
Wenden *pl.* Srbové (Lužičtí), Vendové.
Wenkerschlag D. Německa Radouň (B.).
Wenzelsdorf D. Václavov (M.).
Wermsdorf D. Teplice (M.).

Wernsdorf D. Verneřovice (B.); 2. Věžovice (M.).
Wernersdorf D. Verneřovice (Vernířovice) (B.).
Wernstadtel St. Verneřice (B.).
Werscheditz D. Věrušice (B.).
Weschekau D. Vysočany *pl.* (B.).
Weser Fl. Vezera *Visnergis* (Dc.).
Weserau D. Bezvěrov (B.).
Weseritz St. Bezdružice (B.).
Wessig (Ober-, Nieder-) D. Vysoké (B.).
Westrum D. Ostré (B.).
Wetterhorn B. Větrohon (Schz.).
Wettern D. Větřín (B.).
Wetzdorf D. Verneřovice (B.).
Wetzelsdorf D. Václavov (M.).
Wetzmühl D. Vícemily *pl.* (B.).
Wichstadtl D. Mladkov (B.).
Widobl D. Vidovle (B.).
Wieden D. Chudějov (B.); 2. Fl. Vídenka.
Wiedern D. Vydří (M.).
Wien St. Vídeň *Vindobona, Vienna*; ein —er Vídeňan, Vídeňák.
Wiener-Neustadt St. Nové Město za Vídní (Oc.).
Wiesbaden St. Visbaden *Thermae Mattiacae.*
Wiese D. Louka (B.); 2. M. Louka (M.).
Wieselburg St. Mošoň (U.).
Wiesen D. Višňov (B., Braunau); 2. Běsno (B., Podersam).
Wiesenburg St. Rakovar (Sach.).
Wietschitz D. Větřice (B.).
Wigstadt St. Vítkov (Schl.).
Wildenschwert St. Ústí nad Orlicí (B.).
Wilenz D. Bilenec (B.); 2. Vilanec (M.).
Wilkau D. Vlkov (B.).
Wilkenau D. Vlkanov (B.).
Wilkischau D. Vlkýšov (B.).
Wilkischen D. Vlkýš (B.).
Wilna St. Vilno *Vilna* (R.).
Wilomitz St. Vilémov (B., Kaaden); 2. D. Vilémovice (B., Kuttenberg).
Windig-Jenikau St. Větrný Jeníkov (B.).
Windisch-Feistritz St. Bystřice Slovenská (Stei.).
Windisch-Grätz St. Slovenský Hradec *Vendo-Graecium, Slavo-Graecium.*
Windschau D. Unašov (M.).
Winterberg St. Vimberk (B.).
Winteritz D. Vintířov (B.).
Wintersgrün D. Vintířov (B.).
Wippach St. Vipava (Kr.).
Wirsitz St. Vířísko.
Wischau St. Vyškov (M.).
Wischenau D. Višňová (B., M.).
Wischezahn D. Vysočany *pl.* (B.).
Wischopol D. Vlčí Pole (B.).
Wisowitz St. Vyzovice (M.).
Wispitz D. Bělčovice (M.).
Wisternitz D. Vistonice (M.).
Wisterschan D. Bystřany *pl.* (B.).
Wistersitz D. Bystřice (B.).
Wistritz D. Bystřice (B.).
Witai D. Vítov (B.).
Wittenberg St. Vítobor *Leucorea, Cegia* (Pr.).
Wittingau St. Třeboň (B.); 2. D. Vitinëves (B.).
Wittoseß D. Bítozeves (B.).
Wittstock St. Vítochov (D.).
Wobern D. Obora (B.).
Wodňan St. Vodňany *pl.* (B.).
Wohlau D. Volyně (B.).
Woken D. Okny *pl.* (B.).
Wolfersdorf D. Olbramov (B.).
Wolframitz D. Olbramovice (M.).
Wolframs D. Kostelec (M.).
Wolfsberg D. Vlkov (B.).
Wolfschlinge D. Vlkopasy *pl.* (B.).
Wolfsdorf D. Vlkovice (M.).
Wolga Fl. Volga, Volha *Rha* (R.).
Wolgast St. Bolchost (Pr.).
Wolhynien L. Volyň.
Wolin St. Volyně (B.).
Wölking D. Bolikov (M.).
Wolledorf D. Vlachov (M.).
Wollein M. Měřín (M.).
Wolleschlag D. Volovice (B.).
Wollin Ins. Volyň (Pr.).
Wöllsdorf D. Vlčkovice (B.).
Wolluben D. Voly *pl.* (B.).
Wolmar St. Vladimírec.
Worlik B. Orlík (B.).
Wosant D. Bažantov (B.).
Woschana D. Hvožďany *pl.* (B.).
Wostitz D. Vlasatice (M.).
Wotitz St. Otice, Votice (B.).
Woyes D. Svanov (M.).
Wrab D. Vrabí (B.).
Wran D. Vrané (B.).
Wranau D. Vranov (M.).
Wreschen St. Vřesně, Vřesno (Pr.).
Wscherau St. Všeruby *pl.* (B.).
Wuldau (Unter-) D. Vltavice Dolní (B.).
Wunitz D. Vojnovice (B.).
Würben D. Vrbno (M.).
Würdenthal Vrbno (Schl.).
Wurezhosen D. Březí (B.).
Würgnitz D. Vrchnice (B.).
Wurken D. Borek (B.).
Würschen D. Vršany *pl.* (B.).
Württemberg L. Virtemberk *Regnum Wurtemburgicum.*
Wurz D. Dvorec (B.).
Würzburg D. Virepurk *Herbipolis* (Ba.).
Wurzen D. Dvorce *pl.* (B.).
Wüsterich D. Pustina (B.).
Wustleben D. Bohuslav (B.).
Wüst-Proschwitz D. Proseč Pustá (B.).
Wustra D. Ostrá (B.).
Wüstrey D. Bystré (B.).
Wutsch D. Budče *pl.* (B.).
Wuttau D. Butov (B.).

X.

Xerez (Jerez) St. Jerez (Spanien).

Y.

Yeddo St. Tokio (Japan).
Yonne Fl. Ikona *Icauna* (Fr.).
York St. York *Eboracum* (Am.).
Ypern St. Iperny *Ipra, Ipretum* (Belg.).
Yssel Fl. Jizala *Isala* (Hol.).
Ysselburg St. Jizalov (Pr.).
Ywerdon, Ywerdun St. Iverdon *Eburodunum* (Schz. Waadt).

Z.

Zabern St. Záboří *Taberna* (Dc.).
Zara St. Zadr, Zadar (Dalm.).

Zaisa D. Čížov (M.).
Zamlekau D. Zavlekov (B.)
Zamosc St. Zámostí *Zamoscium* (Polen).
Zartlesdorf D. Čártle (B.)
Zauchtl D. Suchdol (M.).
Zbanitz D. Zbánice (M.).
Zeberhisch D. Dřevohryzy (B.).
Zebus D. Těchobuzy *pl.* (B.).
Zechau D. Těchanov (M.).
Zehraberg D. Žehrov (B.).
Zeisau D. Čížov (M.).
Zeisermühl D. Sezemín (B.).
Zeislitz D. Čížovice (B.).
Zeitz St. Zájezd *Ciza* (Pr.).
Zelibus D. Želebuz (B.).
Zemschen D. Třemešné (B.).
Zeng St. Seň (it. *Segna*) (Kro.).
Zengst, Zingst Ins. Šitniště (Pr.).
Zerbst St. Srbiště *Serveta* (Dc.).
Zetlisch, Zetlitsch D. Sedliště (B.).
Zetten D. Cetnov (B.).
Zettlitz D. Sedlec (B.).
Zettwing D. Cetvina (B.).
Zettwitz D. Cetvice (B.).
Zieberling D. Stříbrníky *pl.* (B.).
Ziegenhain St. Tuhovany (Dc.); —er Stock dřínovka, sukovka.
Ziegenrücken B. Kozí Hřbety *pl.* (Dc.).
Ziegruck D. Cimruky *pl.* (B.).
Zierutek D. Žerůtky (M.).
Zigeuner (Volk) Cikáni *Cingari* (span. *Gitanos*, gr. *Gyphtoi*, engl. *Gypsies*, fr. *Bohémiens*).
Ziller Fl. Žilara; —tal Žilarská dolina (Cilera) (Tir.).
Zinnwald D. Cinvald, Cinval (B.).
Zirkowitz D. Církvice (B.).
Zirnau D. Dříteň (B.).
Zirnetschlag D. Bělá (B., Kaplitz).
Zirona Ins. Drvenik.
Zismitz D. Střezimířice (B.).
Zistel D. Dobrné (B.).
Zittau St. Žitava *Zittavia* (La.).
Zittkow D. Židková (M.).
Zlabings M. Slavonice (M.).
Zmietsch D. Směděc (B.).
Znaim St. Znojmo (M.).
Zobten B. Záborka (Schl.).
Zodl D. Sádlná (B.).
Zohser D. Sázava (B.).
Zolldorf D. Březovice (B.).
Zollhaus D. Celná (B.).
Zöptau St. Sobotín (M.).
Zopten, Zoptenberg Sobotka (Schl.).
Zösnitz D. Sezimky *pl.* (B.).
Zosum D. Ždánov (B.).
Zuckerhandel D. Suchohrdlí (M.).
Zuckmantel St. Cukovany (Schl.).
Zuflucht D. Záblatí (B.).
Zug St. Cug, Tuha *Tugium*; —er See Tuginské Jezero (Schz.).
Züllichau St. Žilochov *Zullichavia* (Dc.).
Zummern D. Souměř (B.).
Zürau D. Stiřím (B.). [*Turicum* (Schz.).
Zürich St. Curich, Tuřice, *st.* Tuřík
Zürichsee Curyšské jezero *Lacus Turicensis.*
Zurzach St. Turčany *Certiacum* (Schz. Aargau).
Zuscha D. Sušany *pl.* (B.).
Zütphen St. Životany *Zutphania* (Holl.).
Zuttau D. Žlutavá (M.).
Zuzlau D. Sudislav (B.).
Zuzlawitz D. Sudslavice (B.).
Zweibrücken St. Dvoumostí *Bipontium* (D.).
Zweiendorf D. Svébohy *pl.* (B.).
Zweinitz D. Svinice (Kt.).
Zwetbau D. Svatobor (B., Karlsbad).
Zwettel St. Světlá (Oc.).
Zwickau St. Cvikov, Zvikov *Zwickavia, Cygnea* (B.); 2. D. Zvikov (B.).
Zwingau D. Svinné (B.).
Zwinzen D. Svince *pl.* (B.).
Zwittau St. Svitava, Svitavy *pl.* (M.).
Zwolle St. Zvole (Holl.).
Zwönitz St. u. Fl. Zvonice (Sa.).
Zwotok D. Vodotoky, Zvokotoky *pl.* (B.).

Ž.

Žeroteln D. Žerotín (B.).
Žižkaberg B. (bei Prag) Žižkov (B.)
Žižkow St. Žižkov (B.).

Personennamen.
Jména osob.

m — *masculinum*, männlich, mužské.
f. — *femininum*, weiblich, ženské.

A.

Aali *m. v.* Ali.
Aaron *m. v.* Aron.
Abdon *m.* Abdon.
Abel *m.* Abel.
Abigail *f.* Abigail.
Abimelech *m.* Abimelech.
Abner *m.* Abner.
Abraham *m.* Abraham.
Absalom, Absalon *m.* Absolon.
Abubekr *m.* Abubekr.
Abundus *m.* Abund.
Achates *m.* Achát.
Achilles *m.* Achil.
Adalbert, Adelbert *m.* Vojtěch (Vojtíšek, Vojta).
Adam *m.* Adam (Adámek).
Adelgunde *f.* Adelgunda.
Adelheid *f.* Adelajda, Adela, Adleta (Adlinka).
Adolf *m.* Adolf (Dolfíček); —ine *f.* Adolfina.
Agamemnon *m.* Agamemnon.
Agathe *f.* Agata (Háta), Dobruška.
Agathon *m.* Agaton, Dobroslav.
Ägidius *m.* Jiljí (Jilek).
Agnes *f.* Anežka.
Ahasverus *m.* Ahasver.
Albert *m. v.* Adalbert; —ine *f.* Albertina (Vojtěška).
Albina *f.* Běla (Bělinka).
Albrecht *m.* Albrecht.
Alexander *m.* Aleksandr (Loksa, Lešek).
Alexius *m.* Aleksej.
Alfons (Alonso) *m.* Alfons.
Alfred *m.* Alfred, Mirumil.
Ali *m.* Ali (Vznešený); —ne *f.* Alina (Vznešená).
Alice *f. v.* Elisabeth.
Alois *m.* Alois (Aleš); —ia *f.* Aloisie.
Alwin *m.* Alvín, Všemil; —e *f.* Alvína [Všomilka.
Amadeus *m.* Bohulib.
Amalie *f.* Amalie, Milada, Milice, Milena (Malčinka).
Ambrosius *m.* Ambrož (Brož, Brožek, Brožík, Brůžek, Brůža).
Amos *m.* Amos (Silorad).
Anastasia *f.* Anastasie (Staška, Stázinka, Stázička).
Anastasius *m.* Anastas (Křesomil, Křesomysl).
Andreas *m.* Ondřej (Ondra, Ondříček, Vondrák, Vondroušek; Oneš).
Angela, Angelika, Angelina *f.* Anděla, Andělika, Andělina.
Anna *f.* Anna (Anička, Aninka, Andulka, Anda, Naninka, Nanka, Nána, Nanoušek, Nanče).
Anselm *m.* Anselm; —a *f.* Anselma (Selma).
Anton *m.* Antonín (Anton, Tonda, Toník, Toníček, Tonánek, Tonouš).
Antonia *f.* Antonie (Tonička, Tonča).
Apollinar *m.* Apolinář (vlt. Apolináriš).
Apollonia *f.* Apolena.
Arnold *m.* Arnold.
Arnulf *m.* Arnulf.
Aron, Aaron *m.* Aron.
Artur *m.* Artur.
Äsopos *m.* Ezop.
Atala, Atalie *f.* Atala.
August, —in *m.* Augustin (Velebín, Veleslav); —a, —e, —ine *f.* Augusta (Veleslava).
Aurelia *f.* Aurelie, Zlatana, Zlatomila.
Aurora *f.* Zorka.

B.

Babette *f.* Bábinka.
Barbara *f.* Barbora (Baruška, Barunka, Barča, Bára, Barka).
Bartholomäus *m.* Bartoloměj (Bartoš, Barta, Bartík, Bartoň).
Baruch *m.* Baruch, Baroch.

Basilius *m.* Basil (Vasil).
Beate *f.* Blažena.
Beatrix *f.* Blahoslava.
Bella *f.* Krasomila, Kráska.
Benedikt *m.* Benedikt (Beneš, Beníšek, Benda, Bena), Blahoslav.
Benigna *f.* Dobrotivá (Dobruška).
Benno *m.* Zbyněk.
Bernhard *m.* Bernard (Bernát, Bernášek).
Berta (Berchta) *f.* Berta (Bertička).
Berthold (Perchtold) *m.* Bertold, Pertold.
Bianka *f.* (it.) Běla, Blanka.
Bibiane *f.* Bibiana (Bibinka, Bibi).
Blanche *f.* (fr.) *v.* Bianka.
Blanda *f.* Blanda (Libuška).
Blasius *m.* Blažej (Blažek, Blažíček).
Bodo *m.* Bodo (Zvěstek).
Bona *f.* Bona, Dobroslava.
Bonifaz, —ius *m.* Bonifác (Blahoděj).
Brigitta *f.* Brigita.
Brunhilde *f.* Brunhilda, Branislava.
Bruno *m.* Bruno.

C.

Cäcilia *f.* Cecilie (Cili, Cilinka).
Charlotte *f.* Karolina (Karla, Lotinka).
Christian *m.* Kristian (vlt. Křišťan).
Christine *f.* Kristina (Krista).
Christoph *m.* Kryštof.
Clara *f.* *v.* Klara.
Cyprianus *m.* Cyprian.
Cyrillus *m.* Cyril, Crha.

D.

Dagobert *m.* Dagobert (Denoslav).
Damianus *m.* Damián.
Daniel *m.* Daniel (Daneš, Daněk, Dáňa).
David *m.* David.
Debora *f.* Debora.
Delila *f.* Dalila, Delila.
Demetrius *m.* Demetr, Dimitr (Dmitr).
Deodat *m.* Bohdal.
Desiderius *m.* Desider (Chotimysl).
Diana *f.* Diana.
Dietrich *m.* Dětřich, Jetřich.
Dionysius *m.* Diviš, Divišek.
Dolores (Dolorosa) *f.* Boleslava.
Dominikus *m.* Dominik (Slavomil).
Domitianus *m.* Domicián (Domoslav).
Donatus *m.* Donát.
Doris *f.* Doris, Mnohoslava.
Dorothea *f.* Dorota (Dorotka, Dorinka, Dorka, Dorna, Bohdanka, Bohuška).

E.

Eckhard *m.* Eckhart, Mečislav.
Edgar *m.* Edgar, Zlatobor.
Edmund *m.* Edmund, Blahoslav.
Eduard *m.* Eduard, Střezislav.
Egmont, Egmund *m.* Egmont, Mečislav.
Eleasar *m.* Eleasar.
Eleonora *f.* Eleonora (Lora, Lenorka, [Lorinka, Lorča
Elias *m.* Eliáš.
Elisa *m.* Elisaeus.
Elisabeth (Elsa) *f.* Alžběta, Eližběta, Eliška (Běta, Bětka, Bětuška, Liza, Lizinka), Svatoslava.
Emma, Emmeline *f.* Ema, Emelina.
Emmerich *m.* Emerich.
Erasmus *m.* Erazím.
Erhard *m.* Erhart, Ctiboj, Ctirad.
Erich *m.* Erik, Erich.
Ernestine *f.* Arnoštinka, Arnoštka.
Ernst *m.* Arnošt.
Esau *m.* Esau, Ezau.
Esther *f.* Ester, Esterka (Hvězdomila).
Eudoxia *f.* Eudoxie, Dobrozvěstka.
Eugen, Eugenios *m.* Eugen, Blahorod.
Eugenie *f.* Eugenie.
Eulalia *f.* Eulalie, Blahoslovka.
Euphemia *f.* Eufémie, Blahozvěstka.
Euphrasia *f.* Eufrásie, Jasnomila.
Euphrosyne *f.* Eufrosyna (Syninka), Jaroslava.
Eusebius *m.* Euseb, Bohuň.
Eustachius *m.* Eustach (Stach, Stašek, Hostaš; Blahoklas, Blahoplod).
Eutropius *m.* Eutrop, Blahomrav.
Eutychius *m.* Eutych, Blahomír.
Eva *f.* Eva (Evička, Evuše).
Eveline *f.* Evelina.
Ewald *m.* Evald, Pravoslav.
Ezechiel *m.* Ezechiel.

F.

Fabianus *m.* Fabian (*st.* Paběn, Pabeš).
Faust, —us, —in *m.* Faustin (Šťastný); —ine *f.* Faustina.
Felix *m.* Felix, Šťastný.
Ferdinand *m.* Ferdinand (Ferda, Ferdík, Ferdaček).
Flora *f.* Květomila, Květoslava.
Florian *m.* Květomil, Květoslav.
Franz (Franciscus) *m.* František (Františ, Franta, Franěk, Fráňa).
Franziska *f.* Františka (Francka, Faninka).
Friedrich (Fritz) *m.* Bedřich, Miroslav.
Friedrike *f.* Bedřiška, Miroslava.

G.

Gallus *m.* Havel (Havlík, Havlíček, [Havelec).
Gandolf *m.* Gandolf.
Gedalia *m.* Godoliáš.
Genovefa *f.* Jenovefa.
Georg *m.* Jiří (Jíra, Jirka, Jiřík, Jiříček, Jirák, Jiroušek, Jirsa, Jirsík, Jirsák).
Georgine *f.* Jiřina.
Gerhard *m.* Gerhart.
Gertraud *f.* Gertruda, Ketruda.
Gerwin, Hervin, Erwin *m.* Jarvín, Ervín, Bojislav.
Goliath *m.* Goliáš.
Gottfried *m.* Bohumír.
Gottlieb *m.* Bohumil.
Gottlob *m.* Bohuchval, Bohuslav.
Gratianus *m.* Milutín, Milota.
Gregor *m.* Řehoř (Řiha, Řehák, Řehek, Řeháček, Řehůřek).
Gretchen *f.* Markétka.

Guido *m.* Kvido, Střezimír.
Günther *m.* Vintíř.
Gustav *m.* Gustav.

H.

Habakuk *m.* Habakuk, Abakuk.
Hadrianus *m.* Hadrián.
Hanes, Hanns *m.* Hanuš, Hanoušek.
Hartlieb *m.* Artleb.
Hedwig *f.* Hedvika (Jatvika).
Heinrich *m.* Jindřich (Jindřišek, Jindra,
Heinz Hynce, Hynek. [Jindrák).
Hektor *m.* Hektor.
Hekuba, Hekabe *f.* Hekuba.
Helene *f.* Helena (Jelena, Alenka).
Heliodor *m.* Heliodor (Slunidar).
Henriette *f.* Jindřiše, Jindřiška (Jindra, Jetinka).
Herakles, Herkules *m.* Herkul, Herkules.
Herbert, Herwart, Erwin *m.* Bojislav.
Hermenegild *m.* Hermenegild.
Hermine *f.* Hermína (Jarmila).
Hieronymus *m.* Jeroným, Jarolím, Svatoslav.
Hilarius *m.* Hilarius, Jaromysl.
Hildebrand, Hilbert (Gilbert), Hilmar *m.* Borislav, Branislav.
Hildegarde *f.* Hildegarda, Borislava.
Hildemar *v.* Hildebrand.
Honoratus *m.* Ctislav.
Honorius *m.* Ctiboh, Ctibor.
Hugo *m.* Hugo.

I.

Ida *f.* Ida.
Ignatius *m.* Ignác, Hynek (Nácek, Náčíček), Vatroslav.
Innozenz, Innocentius *m.* Inocenc.
Irenäus *m.* Ireneus.
Irene *f.* Irena (Mířena, Miruše).
Isaak *m.* Isák.
Isabella *f.* Isabela *v.* Elisabeth.
Isidor *m.* Isidor.

J.

Jack *m. v.* Jakob.
Jakob *m.* Jakob, Jakub (Jakoubek, Kuba, Jakeš, Kubíček, Kubín), fr. *Jacques*.
James *m.* engl. *v.* Jakob.
Jeremias *m.* Jeremiáš.
Jerobeam *m.* Jeroboam.
Jerome *m. v.* Hieronymus.
Jesaias *m.* Isaiáš.
Jesus *m.* Ježíš.
Joachim *m.* Jáchym.
Jodokus *m.* Jošt.
Joel *m.* Joel.
Johann *m.* Jan (Jeník, Jeníček, Janek, Janoušek, Ivan, Váňa, Vaněk, Vaníček, fr. *Jean*).
Johanna *f.* Johana, Johanka, Jenička.
Josef, Joseph *m.* Josef (Pepík, Pepíček, Bobeš).
Josefine *f.* Josefina (Josefka, Pepka,
Judas *m.* Jidáš. [Pepička).
Judith *f.* Jitka, Juta, Judita *m.*
Julie *f.* Julie (Julinka, Julka, Julča).
Julius *m.* Julus (Julek).
Justina *f.* Justina, Pravomila.
Justus *m.* Jošt. Pravomil.

K.

Karl *m.* Karel (Karlík, Karlíček; Kareš, Drahotín, Drahoslav, fr. *Charles*).
Karoline (Charlotte) *f.* Karolina, Karla, Karlinka (Draga, Drahomíra).
Kaspar *m.* Kašpar.
Kastalus *m.* Haštal (Hašek).
Katharina *f.* Kateřina (Katinka, Kačenka, Káča, Katuška).
Klara *f.* Klára, Klárka, Jasomila.
Klothilde, Klotilde *f.* Klotilda (Tilinka, Bojislava).
Konrad *m.* Konrád (Kondrát, Kunrat); Kunz, Kuneš. [(srb. Kosta).
Konstantin *m.* Konstantin, Stanislav,
Konstanz, Constantia *f.* Konstance, Stanislava.
Kreszenz, Crescentia *f.* Rostislava.
Kreszenz, Crescentius *m.* Rostislav.
Krispin *m.* Kryšpín.
Kunigunde *f.* Kunhuta (Kunka).

L.

Lambert *m.* Lambert.
Lara *f.* Lara.
Lätitia *f.* Leticie, Bodruška.
Laura *f.* Laura.
Laurentius *m.* Vavřinec (Vávra, Vavroušek, Vavřina).
Lazarus *m.* Lazar.
Leo *m.* Lev.
Leokadie *f.* Bělena, Bělinka.
Leonhard *m.* Linhart.
Leontine *f.* Leontina.
Leopold *m.* Leopold (Lipold).
Leopoldine *f.* Leopoldina.
Longinus *m.* Longin.
Lore *f.* Lenorka *v.* Eleonora.
Louis, Ludwig *m.* Ludvík (Ludevít, Luděk, Věkoslav).
Louise, Luise *f.* Ludovíka (Lujza).
Lucia *f.* Lucie, Lucka (Světlana).
Lukas *m.* Lukáš (Lukeš, Lukšíček).

M.

Magdalena *f.* Magdalena, Majdalena (Madlenka, Lenka, Manka).
Mahomed *v.* Mohammed.
Manfred *m.* Vojmír.
Marcellus *m.* Marcel.
Margarete *f.* Markéta (Markétka).
Maria *f.* Marie (Máří, Mařenka, Marjánka, Márinka, Maruška; Maňa, Manče,
Markus *m.* Marek (Maroš). [Marina.
Martin *m.* Martin.
Mathäus *m.* Matouš, Matuš.
Mathias *m.* Matiáš, Matěj (Mach, Mašek, Macek). [síček.
Maxmilian *m.* Maxmilian, Maksa, Mak-

Medardus *m.* Medard.
Menhard, Meinhard *m.* Menhart, Sobě- [slav.
Methodius *m.* Metoděj, Strachota.
Michael *m.* Michal (Michalík, Michálek).
Mohammed *m.* Mohamed (Mahomed, Muhamed, Mahmud).
Moses *m.* Mojžíš (Mošek; Moušel).
Mustafa *m.* Mustafa.

N.

Narcissus *m.* Narcis.
Natalie *f.* Natálie (Netuše, Natuška).
Nathan *m.* Nátan.
Nathanael *m.* Natanael.
Neander *m.* Neandr. [dym).
Nikodemus *m.* Nikodem, Nikodym (Ko-
Nikolaus (Niklas, Klaus) *m.* Mikoláš, Mikuláš (Mikeš, Miksa, Mikšíček).
Noah, Noe, Noel *m.* Noe.
Norbert *m.* Norbert.
Notburga *f.* Notburka, Nuzana.

O.

Odo, Otho, Otto *m.* Oto (Ota, Otík, Otouš, Otoušek).
Oktavia *f.* Oktavie.
Oktavian, —us *m.* Oktáv, Oktavian.
Olga *f.* Olga, Olinka.
Oswald *m.* Osvald.
Otmar (Othmar) *m.* Otmar.
Ottilie *f.* Otilie (Tili, Tilinka).
Ottokar (Ottogard) *m.* Otakar.

P.

Pankratius *m.* Pankrác, Vševlad.
Pantaleon *m.* Pantaleon.
Paul *m.* Pavel (Pavlík, Pavlíček, Pavlousek; Pašek).
Pauline *f.* Pavlina (Pavlinka, Pavla).
Pelagia *f.* Pelagie (Polinka).
Peter *m.* Peter (Petřík, Petříček, Pešek).
Petronille *f.* Petronila (Petrunka).
Philadelphos *m.* Břetislav.
Philipp *m.* Filip (Filipek).
Philippine *f.* Filipina (Pinka).
Plato *m.* Plato.
Polydorus *m.* Polydor.
Polykarpus *m.* Polykarp.
Polyxena *f.* Polyxena.
Primus *m.* Primus.
Priska *f.* Priska. [cha, Prošek).
Prokopius *m.* Prokop (Prokůpek, Prů-

Q.

Quido *m. v.* Guido.
Quinibert *m.* Kvinibert.

R.

Raimund *m.* Raimund.
Rainold, Reinhold *m.* Rainold.
Raphael *m.* Rafael.
Regina *f.* Regina.
Richard *m.* Richard.
Robert *m.* Robert.
Rochus *m.* Roch (*srb.* Rok, Roko).
Roger *m.* Branislav.
Roman *m.* Roman.
Romuald *m.* Romuald.
Rosalie *f.* Rosálie, Rozárka.
Rose, Rosine *f.* Rozina, Růžena (Růženka). [Rudoušek).
Rudolf *m.* Rudolf (Ruda, Rudolfek,

S.

Sabina *f.* Sabina.
Salamon, Salomo *m.* Šalamoun.
Salomena *f.* Salomena.
Samuel *m.* Samuel.
Saul *m.* Saul (Šavel). [bek).
Sebastian *m.* Šebestián, Šebesta, Še-
Seifried *m.* Velimír.
Selim *m.* Selim.
Sidonia *f.* Zdenka.
Siegfried *m.* Zibřid, Velimír.
Siegmund *m.* Zikmund (Žiha, Žikeš, Zimut, Žižka).
Silvester *m.* Ratibor.
Silvius *m.* Branibor.
Simon *m.* Šimon (Šiman, Šíma, Šimák. Šimůnek, Šimek).
Simson *m.* Samson.
Sophie *f.* Zofie (Zofka).
Spiridion *m.* Duchoslav, Dušan, Dušek (Doucha).
Stephan *m.* Štěpán (Štěpánek, Štefek, Věnceslav).
Stephanie *f.* Štefanie (Štěpánka, Štefka).
Stillfried *m.* Stojmír.

T.

Thaddäus *m.* Tadeáš.
Thekla *f.* Tekla.
Theobald. Dippold *m.* Děpold.
Theodat *m.* Bohdal.
Theodor *m.* Bohdan.
Theodora *f.* Bohdanka.
Theodorich *m. v.* Dietrich.
Theona *f.* Božena.
Theophil *m.* Bohumil.
Theophila *f.* Bohumila.
Theresia *f.* Terezie (Terezka, Rezinka, Réza, Terinka).
Thomas *m.* Tomáš (Tomášek, Tomeš, Tomek, Tomíček, Tomsa, Tůma).
Timotheus *m.* Timotej, Bohaboj, Ctiboh.
Tobias *m.* Tobiáš (Tobeš, Dobeš).
Traugott *m.* Božetěch.

U.

Ubald *m.* Ubald.
Ulrich *m.* Oldřich.
Ulrike *f.* Ulrika, Oldřiška.
Urban *m.* Urban.
Ursula *f.* Uršula, Voršula, Voršila.

V.

Valentinus *m.* Valentin (*cf.* Valeš).
Valerianus *m.* Valerian.

Veit *m.* Vít (Vítek, Vitoch, Vitoušek, Viták, Vitáček).
Vendelinus *m.* Vendelín.
Veronika *f.* Veronika (Verunka, Fronka, [Věra.
Viktor *m.* Viktorin, Viktor (Vítěz).
Viktoria *f.* Viktorie (Vika, Vítězka).
Vitalis *m.* Živan, Živko.
Vinzenz (Vincentius) *m.* Vincenc, Čeněk (Vítězoslav).

W.

Walburga, Walpurgis *f.* Valburka, Valiborka, Vojslava.
Waldemar *m.* Vladimír.
Wenzel *m.* Václav (Váceslav, Víceslav, Vacek, Vašek, Vašíček, Váša, Venoušek, Véna).
Wilhelm *m.* Vilém (Vilím, Vilímek, Vilík, Viloušek).
Wilhelmine *f.* Vilemína (Vilma, Mína, Minka).
Wolfgang *m.* Volfgang (Vlček, *sl.* Volko).
Wolfram *m.* Olbram.

X.

Xanthippe *f.* Xantipa, Plavuše.
Xenie *f.* Xenie, Hostomilka.
Xenofon *m.* Xenofon.
Xerxes *m.* Xerxes.

Z.

Zacharias *m.* Zachariáš.
Zeno *m.* Zeno.
Zenobia *f.* Zenobie.
Zephyrin-e *f.* Zefyrina, Vánkomila; —us *m.* Zefyrin, Vánkomil.
Zoroaster *m.* Zoroastr (Sarastro).
Zymbelin *m.* Zvonimír.